Digitized by Google

8
28 N
22,1

Digitized by Google

8. 28. N. 22. 1

Digitized by Google

Digitized by Google

Tome V

Digitized by Google

8.28.N.22

Bibliotheca S. Honuphrij

Quinta pars huius

operis in ſe continēs gloſam ordinariam cū expoſitione lyre litterali ⁊ morali: necnon addtionibus ac replicis.

Sup̄ libros { Matthei, Marci, Luce, Johānis }

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Bis duo:quinta nouę pars euangelia legis:
Quattuor et chriſti continet illa rotas.
Undiqꝫ plena oculis animalia quattuor iſta:
Circũſtant ſolium nocte/dieqꝫ dei.
Hebręo Leui ꝓfert ſermone Matthęus.
Humanã faciem publico ab officio.
Interpres petri Marcus:leo fortis:⁊ vrbis
Pręſul alexandri:ſcribit in italia.
Tertius eſt medicus Lucas:q̃ Syrus achęis
Sub ſpecie vituli:virgineo ore canit.
Ultimꝰ altiuolans aquila:cęleb ſcꝫ Joannes:
Antiſtes:alię ſcripſit ad eccleſias.
Quattuor irriguũ faciũt hęc flumina mũdũ:
Hi perflant venti quattuor:omne ſolum.

Digitized by Google

A ☙ # Incipit prefatio venerabilis mgr̄i Nicolai ð lyra ordinis minoꝝ in q̄ttuor euangeliſtas.

Quattuor facies vni. Ezech.j. Scd̄m φ ſcribit btūs Greg.ſup Ezech.p̄ma parte Homel.iij. Quia p facië vnuſq̄ſq; cognoſcit̃:recte p facië noticia deſignat̃: Lex aūt ſeu doctrīa euāgelica lȝ ſit vna:q: ab vnigenito filio ði data ⁊ ad vnū finē ordiata:vt videbit̃ īferi⁹:tū q̄druplici noticia excellit oēȝ aliā legē datā hūanā ⁊ diuinā.⁊ iō bn̄ de iþa ð:: Quattuor facies vni. Ad cui⁹ euidētiā aduertēdū φ cuiuſlibet leg̃ cōuenicēter date ſūt q̄ttuor cōditiões. Legis enī ꝓpriū ē vitia extirpare mores ſeu act⁹ hoīm ordinare: inducere ad felicitatem ac plane ⁊ lucide tradere veritatē. In his aūt q̄ttuor cōditionib⁹ lex ſeu doctrina euāgelica excellit oēm aliā legeȝ diuinā ⁊ humanā:vt patebit diſcurrēdo p ſingl'a. Prima igitur cōditio leg̃ eſt φ dȝ vitia extirpare. ad h̄ eīn leges ſūt date vt q̄s p̄uata caſtigatio cohibere nō potuit:metu penaꝝ q̄ legib⁹ infligunt̃ a maleficijs retrahant̃. Propt̃ qð dic̄ Aplus.j.ad Timoth.j.b. Lex iuſto nō eſt poſita: ſȝ iniuſt̃ ⁊ nō ſubditis impijs ⁊ pctōrib⁹ ſcelerat̃ ⁊ cōtaminat̃:patricidis ⁊ matricidis:homicidis ⁊ fornicarijs:maſcl'oꝝ ꝯcubitorib⁹:plagiarijs mendacib⁹ ⁊ piuris:⁊ ſi q̄d aliud ſane doctrine aduerſat̃. In hac aūt extirpatiōe vitioꝝ lex hūana īuenit̃ defectiua: q: non pōt ꝓhibere oīa mala. Cui⁹ rō ē:q: lex cōitati ꝓponit̃ obſeruanda. in cōitate aūt pauci īueniunt̃ v̄tuoſi ⁊ pfecti ⁊ plures impfecti ⁊ defectuoſi.⁊ iō ſic̄ pueris aliq̄ pmittunt̃ q̄ nō pmitterent̃ viris pfect̃:ita in legib⁹ q̄ cōitati ſeruāde īponunt̃ aliq̄ mala minora pmittunt̃ vt maiora euitent̃:ſic̄ lex ciuilis meretrices in ciuitatib⁹ pmittit:ne res publica ꝓpt̃ impfectionē mltitudinis q̄ caſtitatem obſeruare nō pōt:diſſentiōib⁹ q̄ ꝓpt̃ libidinē inſurgerēt ꝯturbet̃.vn̄ dic̄ Aug⁹ in libro de ordine: Aufer meretrices a ciuitatib⁹:⁊ oīa ꝯturbabis lidinib⁹. Verūtamē iſta mala q̄ bono mō auferre nō pōt relinq̄t diuino iudicio punicēda. Vn̄ dicit Aug⁹.j.de libero arbitrio: Lex iſta q̄ regēdis ciuitatib⁹ fert̃.mlta ꝯcedit atq; īpunita relinq̄t q̄ p diuinā ꝓuidentiā vindicant̃. Silr̄ lex moſaica diuinitus data aliq̄ mala pmittit:ſic̄ pmiſit dare libellū repudij.vt hr̄ Deut̃. xxiiij.ne viri vxores interficerēt:⁊ tradere ad vſurā extraneis

B ne fratres ꝓprios grauarēt:vt hr̄ Deut̃.xxiij.Cui⁹ rō fuit:q: lex illa fuit data pplo rudi dure ceruic̃ ⁊ īpfecto.iō ſunt eis pmiſſa aliq̄ mala minora vt euitent̃ maiora. ꝓpter qð ſaluator Matth.xix.a.dic̄ iudeis de pmiſſiōe libelli repudij. Ad duriciā cordis vr̄i pmiſit vob moyſes dimittere vxores veſtras. Sic igit̃ ptȝ φ tā lex hūana q̄ȝ moſaica pmittit aliq̄ mala:⁊ ſic q̄ȝtū ad h̄ ē īpfecta:ſȝ lex euāgelica nullū malū pmittit tāq̄ȝ pfectiſſima:ſȝ oīa excludit⁊ punicēda p̄dic̄:ꝓpt̃ qð legiſlator euāgelic⁹ ieſus xp̄s dic̄ Mat.xij.c. Dico āt vob φ ð oī v̄bo ocioſo qð locuti fuerīt hoīes ſup terrā reddēt rationē in die iudicij.ſi de oī v̄bo ocioſo mltomag̃ de nociuo.⁊ ſi de v̄bo:multo magis ð facto.⁊ ſic ptȝ primū videlicet φ lex euangelica p̄cellit oēm aliā legē in extirpatiōe maloꝝ. Scðo ad legeȝ ptinet mores ſeu actus humanos ad bonū ordinare. vn̄ dicit ph̄s.ij. Ethicoꝝ. Intētio cuiuſlibet legiſlatoris ē ciues facere bonos In h̄ q̄ȝ īuenit̃ lex hūana ðfectiua: q: hō nō pōt ð ſecret̃ cordiū iudicare:⁊ iō nō pōt lex hūana niſi ð actib⁹ exteriorib⁹ ordinare. vn̄ ð:.j.Reg.xvj.b. Homo videt ea q̄ patēt:de⁹ autē intuet̃ cor.⁊ ideo ad legē diuinā ſolā ptinent actus interiores ordinare. Sȝ ⁊ lex moſaica inuenitur in hoc defectiua. ꝓpter qð ð: a doctorib⁹ antiq̄s φ lex vet⁹ ꝓhibebat manū non animū:⁊ hr̄ in glo.ſup epl'am ad Phil.iij.ca. Qð dupliciť intelligi pōt. Vno mō erronee: ⁊ ſic intelligebāt doctores iudeorū dicētes volūtatē malā nō eſſe peccatū niſi aliq̄ mō exeat in actū:vt ptȝ p Joſephū.xiij.libro antiq̄tatuȝ. Et q̄n arguebat̃ ꝯtra eos: q: ſcp̄tū ē Exo.xx.c. Nō ꝯcupiſces vxorē ꝓximi tui. Reſpōdebāt ſic φ h̄ p̄cepto nō ꝓhibet̃ ꝯcupiſcētia interior: ſȝ manifeſtatio exterior.q.d. Nō ꝯcupiſces.i.ſigna cōcupiſcētie nō facies:vt amplexus ⁊ oſcula vel ꝯſilia. Sȝ h̄ manifeſte ptȝ falſū:q: act⁹ exterior nō hȝ maliciā vel bonitatē moralē niſi inq̄ȝtum ꝓcedit ab actu interiori: q: pctm̄ intantū eſt voluntariū φ ſi non ſit voluntariū nō eſt peccatū. Alio mō intelligitur p̄dictū verbū.ſ.φ lex vet⁹ ꝓhibebat manū nō animū ſane ⁊ bn̄ videlicet φ lex vet⁹ in paucis ꝓhibebat animū ſeu ꝯcupiſcentiā interiorē: videlicet ī vitio mechie ⁊ auaritie tm̄:⁊ adhuc licet ꝓhiberet in illis ꝯcupiſcentiā:nō tn̄ trāgreſſoribus infligebat aliquā penā.⁊ iō ī talib⁹ īuenit̃ impfecta. Lex aūt euāgelica tanq̄ȝ pfectiſſima generalit̃ ꝓhibet cōcupiſcentiam malā:⁊ concupiſcentib⁹ indicit penā infligendā. ꝓpter qð ſaluator

C Matth.v.c.dicit: Audiſtis q: dictū eſt antiq̄s: Nō occides. qui aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis:q: omnis qui iraſcit̃ fratri ſuo reus erit iudicio.⁊ eodē modo dicit in alijs p̄ceptis. Ex quo patet φ lex euangelica nō ſolū ordinat actus exteriores ſed generalit̃ actus interiores: ⁊ ſic ptȝ ſcðm. Tertio dico φ ad legem ptinet ad felicitatem homines inducere. Verūtamen lex humana nō inducit niſi ad felicitatem politicam que eſt trāquillus ⁊ pacificus ſtatus ciuitatis in vita iſta mortali. Homo autē ſ̄m intellectū qui eſt pars principalior hominis: immortalis eſt: vt dicit̃.x. Ethicoꝝ: ⁊ ideo oportet aliam felicitatem extra vitā iſtam aſſignare. ad hāc aūt lex diuina ordinat quod nō poteſt facere lex humana. per hoc enī neceſſitas ſacre doctrine ab omnibus doctoribus aſſignatur: quia homo ad quandam beatitudinē ſupernaturalem ordinatur ad quam per legem ſibi diuinitus reuelatā dirigitur. Verūtamen ⁊ in h̄ lex moſaica inuenitur defectiua:quia beatitudo ſupernaturalis non habet̃ niſi per gratiā:ſ̄m qð dicit̃ Ro.vj.d. Gratia dei vita eterna. hanc aūt cauſam lex moſaica nō dabat:ſed tm̄ ad ip̄m diſponebat. ꝓpter hoc dicit̃ ad Heb.vij.c. Nihil enim ad pfectum adduxit lex:ſed hanc pfectionem a chriſto dandam expectabat:ſ̄m qð ſcribit̃ Joh.j.b. Lex p moyſen data eſt:gratia et veritas p ieſum chriſtū facta. ꝓpter qð ſaluator in p̄ncipio euāgelice legis dicit Matth.iij.a. Penitētiam agite appropinq̄bit enim regnū celorum: ⁊ ſic patet tertium. quarto ad legē ptinet veritatē plane ac lucide tradere. cuius ratio eſt:quia lex ꝓponitur multidini intelligenda ⁊ ſeruanda. in multitudine aūt plures ſunt deficientes ingenio: ⁊ pauci ſubtiles ⁊ ingenioſi. propter quod lex que multitudini proponitur debet veritatem lucide ac plane tradere. In hoc autem inuenit̃ lex humana defectiua: quia ibi inueniuntur multe obſcuritates ⁊ perplexitates:qð ptȝ ꝓpter legū mltitudinem ac varietatē ⁊ mutationeȝ et aliquaꝝ obrogationē: vt ptȝ intuenti iura ciuilia ac canonica Silr̄ ⁊ in hoc deficit lex moſaica: q: in velaminibus et figuris tradit veritatem de agibilib⁹ ⁊ credendis. In cui⁹ figura moyſes velata facie loquebat̃ ad pplm̄: vt habet̃ Exoð.xxxiiij. ꝓpt̃ qð dicit Apl's.j.Coꝝ.x.c. Omnia in figura cōtingebāt illis: ſȝ lex euangelica in hoc inuenit̃ perfecta: quia veritas que in veteri teſtamēto in figuris latebat occulta: per euidentiā facti facta eſt manifeſta. In cuius ſignū in paſſione dn̄i quādo myſteria noue legis fuerūt impleta velū templi ſciſſum eſt ī duo me- D
dia: Luc̃.xxiij. ꝓpter quod dicit ſaluator Joh.xvj.ſ. Venit hora cū iam nō in ꝓuerbijs loquar vobis. ſed palā de patre annūciabo vobis. et ſequitur: Dicunt ei diſcipuli: Ecce nūc palaȝ loqueris et ꝓuerbiū nullū dicis: ⁊ ſic ptȝ quartū: videlicet φ lex euangelica excedit oēm aliā legē in tradēdo plane ac lucide veritatem. De his quattuor predictis dicit̃ Ps̄.xviij.b. Lex domini: id eſt lex euangelica: que eſt dn̄i noſtri ieſu chriſti. Immaculata: quia nullū vitiū pmittit: Conuertēs animas: quia actus interiores anime perfecte ordinat et diſponit. Teſtimoniū domini fidele: quia ad felicitatē ꝓmiſſam efficacit̃ inducit. Sapiētiam preſtans paruulis: quia veritatē capabilem omnibus lucide tradit. Igitur ſic̄ patet ex predictis: lex euangelica omnem aliam legem excellit in noticia quadrupl'ci. ideo ꝯuenienter dicitur de iþa verbum aſſumptū: Quattuor facies vni: quia p faciem noticia deſignat̃. Ad cuius verbi vlteriorem intellectum ſciendum φ in verbo propoſito notantur quattuor cauſe hui⁹ euangelice doctrine. videlicet cauſa effectiua principalis: ſubiectiua ſeu materialis: finalis et formalis. Tres autē prime cauſe coincidunt in idem numero: vt patebit. ideo notant̃ in h̄ nomine vni. Cauſa autem formalis ſub facie quadruplici/cum dicitur: Quattuor facies. Ad euidentiā autē primi aduertendū φ chriſtus ſiue deus incarnatus qð idem eſt: q: chriſtus eſt nomen ſuppoſiti in duplici natura diuīa videlicet ⁊ humana: ipſe eſt cauſa efficiens huius euangelice doctrine. Huius ratio eſt quia in omnibus artibus videmus φ architector p miniſtros diſponit materiam: ſed per ſeipſum introducit formam: ſicut carpentator per miniſtros facit lignoꝝ dolationem ſed per ſeipſum ipſius domus vl' nauis cōpaginationē: vt habet̃.j. Methaphy. Lex aūt vetus fuit diſpoſitio ad nouā ꝓpter quod dicit̃ ad Gal.iij.d. Lex pedagogus noſter fuit in xp̄o. ⁊ iō licet vtrūq; teſtamentū ſit a deo datū: tamē vetus teſtamentū fuit datuȝ ab ipſo mediantibus angelis: vt habet̃ expreſſe Act.vij.e. vbi dicit̃ de moyſe: Hic eſt qui fuit in eccl'ia in ſolitudine cum angelo qui loquebat̃ ei in monte ſyna et cum patribus noſtris q̄ accepit verba vite dare nobis: quia tamen ille angelus in perſona dei loquebat̃ moyſi. ideo aliq̄n noiat̃ angelus: aliq̄n domin⁹. ſ̄m qð dicit beat⁹ Greg.j.moral. Ex q̄ ptȝ φ vetus teſtamentū dedit dn̄s p miniſteriū angeloꝝ. vn̄ Act.vij.g. poſt ver

E ba ꝓmiſſa ẟ᷑ iudeis: Recepiſtis legē in diſpoſitiōe angeloꝝ/et
nō cuſtodiſtis:ſed nouū teſtamētū dedit dñs ꝑ ſeipſm īcarnatū.
Propt̄ Augꝰ in li. de ſmōe dñi: exponēs illud Matth. v. a. Et
aperiēs os ſuū ⁊c̄. dicit: Tūc aperuit os ſuū q̄ ī lege veteri ape/
riebat ora ꝓphetaꝝ. ⁊ h̄ ē qꝺ dicit Apls ad Heb. j. Multipha
rie multiſq; modis olim deꝰ loquēs patribꝰ in ꝓphetis nouiſſi
me diebꝰ iſtis: locutꝰ eſt nobis in filio ⁊c̄. Patet igit̄ ꝙ xp̄s eſt
cauſa effectiua huiꝰ euāgelice doctrine: ſimilit̄ ipſe eſt cauſa ſub/
iectiua ſeu materialis. Ad cuiꝰ euidētiā ſciendū ꝙ idē ē ſubiectū
totiꝰ ſciētie ⁊ part̄: ſub alia tñ rōne: q2 ſub rōne vniuerſali ē ſb/
iectū totiꝰ ſciētie: ſub rōne aūt determinata ⁊ ꝑticulari eſt ſubie
ctū in ꝑte: ſicut patet in ph̄ia naturali: vbi corpꝰ mobile vniuer/
ſaliter eſt ſubiectū: corpꝰ aūt mobile aiatū in libro de aīa eſt ſub
iectū: ⁊ in libris ſeq̄ntibꝰ ad ipm̄: ita ſimilit̄ illud qꝺ eſt ſbiectū
in tota ſacra ſcriptura ſub rōne generali debet aſſignari ꝓ ſub/
iecto in ꝑte ipiꝰ ſub rōne determinata ⁊ ſpeciali. De ſbiecto aūt
theologie duplex eſt opinio. Una: ꝙ xp̄s eſt ſibi ſubiectū ſub rō *Quid ſit ſbiectū theologie.*
ne generali. ⁊ ſm h̄ dicēdū eſſet ꝙ xp̄s vt ꝓmiſſus eſt ſubiectū
in veteri teſtamēto. Et h̄ manifeſte patet ex ꝓceſſu leg̃ ⁊ ꝓphe
taꝝ: vt oēs doctores dixerūt ꝙ vetꝰ teſtamētū nō eſt niſi diſpo/
ſitio ad xp̄m. Chriſtꝰ aūt vt p̄ſentialit̄ exhibitꝰ eſt ſubiectū ī no/
uo: vt p3 ex ꝓceſſu euāgeliſtaꝝ ⁊ aplōꝝ. Alia eſt opinio de ſub
iecto ſacre ſcp̄ture: ſc3 ꝙ deꝰ ſub rōne deitatis in cōmuni ē ſub/
iectū ſacre ſcp̄ture: ⁊ ꝑ ꝯſequēs ſub rōne ſpeciali eſt ſubiectū le/
gis euāgelice: videlicet deꝰ inq̄ntū incarnatꝰ/qꝺ eſt idē3 ꝙ xp̄s:
⁊ ſic redit ad idē cū p̄ma opiniōe. ſ. ꝙ xp̄s eſt nomē ſuppoſiti in
natura duplici. ſ. hūana ⁊ diuina. Et ꝓpter h̄ Mattheꝰ q̄ eſt p̄/
mus in ordine euāgeliſtaꝝ intitulat euāgeliū ſuū de xp̄o tāq̄ de
ſubiecto dicēs: Liber generatiōis ieſu xp̄i ⁊c̄. Similiter ⁊ alij
euāgeliſte nō faciūt aliud niſi facta ⁊ doctrinā dñi ieſu xp̄i trade
re. ex q̄ patet ꝙ xp̄s eſt ſubiectū. Tertio dico ꝙ xp̄s eſt cauſa fi/
nalis huiꝰ doctrine. Ad cuiꝰ euidētiā ꝯſiderādū ꝙ cuiuſlib3 ſci
entie duplex ē finis. Unꝰ intrinſecꝰ: ⁊ hic eſt cognitio ꝓꝑij ſb/ *Duplex finis ſcientie*
iecti. Aliꝰ eſt finis extrinſecꝰ: ⁊ hic eſt felicitas ad quā oīs perfe
ctio hūana aliq̄liter ordinat̄: ſic in ꝓpoſito euangelice doctrine
duplex eſt finis. Unꝰ intrinſecꝰ q̄ eſt cognitio ipiꝰ xp̄i enigmati/
ca q̄ eſt ꝑ fidē: ⁊ habet̄ in via. Aliꝰ eſt extrinſecus q̄ eſt cognitio
eiꝰ clara ꝑ apertā viſionē q̄ habet̄ in patria: ⁊ hoc eſt qꝺ dicitur
Joh. xx. g. Hec aūt ſcripta ſūt vt credatis qm̄ ieſus eſt xp̄s filiꝰ
F dei: hic eſt p̄mus finis. Sequit̄: Et vt credētes vitā habeatis in
noīe eiꝰ: hic eſt ſecūdꝰ. Igit̄ patet ex p̄dict̄ ꝙ xp̄s eſt cauſa effici
ens materialis ⁊ finalis huiꝰ doctrine euangelice: ⁊ iō iſte tres
cauſe ꝯcurrūt in vnū numero: ⁊ ideo hn̄ deſignant̄ ſimul in hoc
noīe vni. Et de h̄ pōt accipi qꝺ ſcribit̄. j. Joh. v. b. Hi tres vnū
ſūt. ſ. efficiēs: ſubiectū ⁊ finis. Secūdo in ṽbo ꝓpoſito tāgit̄ cā
formalis ſub facie q̄druplici/cū dicit̄: Quattuor facies vni. Ad
cuiꝰ euidentiā ꝯſiderādū ꝙ duplex eſt forma ſciētie. ſ. forma trā *Forma ſcientie*
ctandi ⁊ forma tractatꝰ. Forma tractādi eſt modꝰ agēdi: ⁊ iſte ha
bet q̄ttuor facies: q2 q̄libet euangeliſta quadruplicē noticiā tra
dit de xp̄o: videlicet noticiā hūanitatis: que figurat̄ in facie ho
minis: noticiā diuinitatis q̄ figurat̄ in facie aquile deſuꝑ ipoꝝ
q̄ttuor: noticiā etiā ſui ſacerdotij q̄ figurat̄ in facie bouis q̄ erat
aīal imolaticiū in legē: noticiā3 etiā ſui regni q̄ notat̄ in leone q̄
eſt rex animaliū. Uel in facie hoīs noticiā ſue ꝯuerſatiōis ⁊ na
tiuitatis: in facie bouis noticiā paſſiōis: in facie leonis noticiā3
reſurrectiōis: in facie aq̄le noticiā3 ſue aſcēſiōis: ⁊ iō bene ẟ᷑ ꝙ
q̄ttuor facies vni. De hoc aūt bene pōt exponi qꝺ ẟ᷑ Ezech. j. c
Cūq; aſpicerē aīalia/apparuit rota vna habens q̄ttuor facies.
Iſta aīalia ſūt q̄ttuor euāgelia ſeu q̄ttuor euāgeliſte q̄ aliq̄n di
cunt̄ q̄ttuor: aliquādo vnū. Licet eñ Mattheꝰ p̄ncipaliter ver
ſet̄ circa hūanitatē: Johānes circa diuinitatē: Lucas circa ſacer
dotiū: Marcꝰ circa regnū: q̄libet tñ ipoꝝ iſta q̄ttuor cōſiderat.
Uñ dicit beatꝰ Grego. ſuꝑ Ezech. homel. j. Si queras: q̄d mat
theꝰ circa incarnationē dñi ſenſerit: hoc nimi3 qꝺ Marcꝰ Lu/
cas ⁊ Johānes: ⁊ ſic de alijs. Et ſequit̄: Quicq̄d in vno iuene/
ris/h̄ ſimul in q̄ttuor recognoſces. Dicit ergo: Cūq; aſpicerem
aīalia. i. q̄ttuor euāgelia: q2 doctrina euāgelica ꝓ alijs doctrinis
eſt intente ac diligēter ꝯſiderāda: q2 ibi ꝯſiſtit vita ſm qꝺ ſcribi
tur Joh. vi. g. Uerba q̄ ego loquor vobis ſp̄us ſūt ⁊ vita. Pro
pter qꝺ dicit̄ Joh. v. f. Scrutamini ſcripturas in q̄bus putatis
vos vitā habere: q2 ille ſūt q̄ teſtimoniū ꝑhibēt de me. Apparu
it vna rota: iſta rota q̄ eſt circularis figure/eſt doctrina euāgeli
ca in q̄ ꝯiūgit̄ finis p̄ncipio. ſ. natura hūana q̄ ſcribit̄ vltimo fa
cta Gen̄. i. ⁊ tñ in xp̄o q̄ eſt ſubiectū huiꝰ doctrine eſt ꝯiūcta ipſi
deo. Itē circulꝰ eſt figura ꝑfectiſſima: ꝓpter qꝺ ſignificat lege3
euāgelicā: in q̄ impfectio cuiuſlibet alterius legis eſt ſuppleta.
Sed dicit̄ habere q̄ttuor facies ꝓpter q̄druplicē noticiā chriſti
quā deſcribit quilibet euāgeliſta: ⁊ ſic apparet forma tractandi

Forma aūt tractatꝰ eſt diuiſio ſcientie ꝑ libros ꝑtiales. iſta no G
tificat̄ ꝑ quattuor p̄dictas facies. Ad cuiꝰ euidentiā ꝯſideran
dū ꝙ ꝑtes alicuius totiꝰ etherogenij debent adinuicē habe/
re diſtinctionē/connexionē ⁊ ordinē: aliter non eſſent partes
actu. Diſtinctio aūt euāgeliſtaꝝ quattuor/ꝯnexio ⁊ ordo ꝯue
niēter deſignant̄ in q̄ttuor faciebꝰ p̄dictis. Ad cuiꝰ intellectū
attēdenda eſt breuiter viſio imaginaria Ezechielis ꝓphete.
Uidebat eñ q̄ttuor facies in vno corpe: ita ꝙ corpꝰ erat qua
ſi rectū: ſicut corpus hoīs habēs ſm longitudinē q̄ttuor late/
ra vel ſuꝑficies: ⁊ ideo in ſūmitate illius corpis erāt quattuor
capita: in quolibet latere erat vnū caput. ſ. caput hoīs in late/
re vel ſuꝑficie anteriori: caput aquile in oppoſita. ſ. in poſteri
ori ꝑte: caput leonis ī dextera ꝑte: caput bouis in ſiniſtra. Or
aūt ẟ᷑ Ezech. j. Facies aquile deſuꝑ ipoꝝ quattuor: hoc ē: q2
collū aquile eſt longiꝰ: ⁊ iō caput aquile ſuꝑeminebat altis:
⁊ ꝑ ꝯſequēs habebat illud corpꝰ aſpectū ad quattuor ꝑtes op
poſitas: q2 poſteriora capitū erāt cōiūcta interius: ⁊ anterio/
ra ſeu facies capitu3 erant ꝓminētia exterius: ſimiliter in illo
corpe erāt q̄ttuor tybie: ⁊ nō habebāt flexionē magis ad vnā
ꝑtem q̄ ad aliā: ſicut ſi genu hoīs eſſet flexibile eq̄liter ad oē3
ꝑtem indifferēter: ⁊ ꝓpter hoc dicunt̄ pedes eoꝝ pedes recti.
et accipitur ibi pes pro tota lōgitudine a crure vſq; ad plan/
tam pedis. Ex predictis patet ꝙ illud animal poterat ire ad
quattuor partes oppoſitas ſine ſui cōuerſione: quia habebat
aſpectū ad quattuor partes oppoſitas per quattuor facies: et
pedes ſimiliter flexibiles equaliter ad quattuor partes: ⁊ hoc
eſt quod dicitur in textu: ꝙ per q̄ttuor partes illoꝝ ibant: nec
reuertebant̄ cum ambularent: quia per quattuor partes po/
terant ambulare ſine illius corporis conuerſione. Ex iſtis ap
paret diſtinctio euangelioꝝ: connexio ⁊ ordo eoꝝ. Per h̄ eñ
ꝙ erāt capita diſtincta apparet euangelioꝝ diſtinctio. In ca/
pite eñ hominis vel facie deſignat̄ euangeliū Matthei: qꝺ
p̄ncipaliter verſat̄ circa humanitatē. In facie aquile euange/
liū Johānis quod deſcribit p̄cipue ipius diuinitatem in facie
bouis euangeliū Luce: quod deſcribit xp̄i ſacerdotiū: in facie
leonis euangeliū Marci qꝺ deſcribit ipius regnum: ſicut ſu
pra dictū eſt: Uel alit̄ in facie hominis generatio: in facie bo/
uis paſſio: in facie leonis reſurrectio: in facie aquile aſcenſio:
quia licet predicta ab om̄ibus euangeliſtis cōſiderent̄: quili/
bet tamen illorum circa vnū principaliter verſatur: vt ſupra
declaratū eſt. Similiter in predictis faciebus denotatur con/
nexio euāgelioꝝ: ⁊ ideo illa quattuor capita erant in vno cor H
pore coniūcta: ⁊ per conſequēs ꝓcedente vna facie alie ſeque
bantur: quia quod in vno euangelio narratur: ꝑ alia tria euā
gelia ꝓbatur: q2 ibi idem factu3 vel cōſimile narrat̄: ſicut Jo/
hannes euangeliſta ſolus narrat illuminationē ceci nati: alij
aute3 narrant de multis alijs cecis illuminatis: quod eſt eiuſ
dem poteſtatis. Similiter in p̄dictis faciebus apparet ordo
euangelioꝝ: ſic enim ſtabat illud corpus habens quattuor fa
cies in aſpectu ꝓphete: ꝙ facies hominis erat ſibi directe op/
poſita: facies leonis ad dextera3 partē illius animalis: facies
aute3 bouis ad ſiniſtrā: caput aquile in parte poſteriori: quia
tamen collū aquile eſt longius: ideo ſuꝑeminebat ceteris: ideo
dicit̄ facies aquile deſuꝑ ipoꝝ quattuor. Iſto ergo modo or/
dinant̄ euangelia: quia p̄mo ponit̄ euāgeliū Matthei: ſicut
facies hominis p̄mo opponebat̄ aſpectui ꝓphete: ⁊ ſecundo
loco euangeliū Marci: q2 dextera ꝑs ꝑor eſt q̄ ſiniſtra: ⁊ ter
tio euangeliū Luce: ⁊ quarto euāgeliū Johānis: q2 facies aq̄
le erat in poſteriori ꝑte: ⁊ hoc eſt quod dicit̄ Ezech. j. Simili/
tudo vultꝰ eoꝝ facies hominis: ⁊ facies leonis a dextris ipo/
rū quattuor: ⁊ facies bouis a ſiniſtris ipoꝝ quattuor: ⁊ facies
aquile deſuꝑ ipoꝝ q̄ttuor. Scd̄m eñ ordinē euāgelioꝝ ponit̄
hic ordo iſtaꝝ facieꝝ. Igit̄ q2 euangeliū Matthei quod pri/
mo loco ponit̄: in facie hominis figurat̄: ideo de ipſo pōt dici
Ante faciē hominis ſimilitudo alteriꝰ hoīs. hō eſt eñ aīal rō/ *homo*
nale māſuetū ⁊ ciuile: ⁊ iō ſignificat Mattheū euāgeliſta3: q̄
vixit rōnabilit̄/māſuete ⁊ ciuilit̄: nō ciuilitate politica: ſ3 illa ci
uilitate q̄ efficimur ciues ſctōꝝ ⁊ domeſtici ẟ᷑: ſuꝑedificati ſuꝑ
fūdamētū aplōꝝ ⁊ ꝓphaꝝ: ſ3 qꝺ dic̄ apls ad Eph. ij. Dic̄ igit̄
Ante faciē hoīs: q2 añ cōſiderationē euāgeliſte Matthei: ſic̄
obiectū ꝓꝑiū eſt poſita ſilitudo alteriꝰ hoīs. i. xp̄i: cuiꝰ p̄cipue
ꝯſiderat hūanitatē. Et bñ ẟ᷑ xp̄s alt̄ hō: q2 fuit alter ab oībꝰ
alijs hoībꝰ: q2 oēs alij ꝓceſſerūt d̄ radice peccati: iſte aūt ſolꝰ
īnocēs: ꝑ quē ad iuſticiā ſūt alij reducti: ſm qꝺ ſcribit̄ ad Ro.
v. d. Sicut ꝑ vniꝰ hoīs inobediētiā pctōres ꝯſtituti ſunt mul
ti: ita ꝑ vniꝰ hoīs obediētiā iuſti cōſtituent̄ multi: hic in p̄ſenti
ichoatiue ꝑ grā3: ⁊ in futuro ꝑ gloriā q̄ eſt gratia cōſūmata.

Finit Procmium.

Forma

A Epiſtola beati Hieronymi ad Damaſuꝫ papam in quattuor euangeliſtas Incipit.

Beatiſſimo papę Damaſo/ Hieronymus. Nouum opus me facere cogis ex veteri: vt poſt exemplaria ſcripturarum toto orbe diſperſa: quaſi quidam arbiter ſedeam: et quia inter ſe variant/ quę ſint illa/ quę cum gręca conſentiant veritate/ decernam. Pius labor: ſed periculoſa pręſumptio/ iudicare de cęteris ipſum ab omnibus iudicandum: ſenis mutare linguam et caneſcentē iam mundū ad initia retrahere paruulorum. Quis enim doctus pariter vel indoctus/ cū in manus volumē aſſumpſerit: et a ſaliua quam ſemel imbibit viderit diſcrepare quod lectitat: nō ſtatim erumpat in vocem me falſarium me clamans eſſe ſacrilegum: qui audeam aliquid in veteribus libris addere/ mutare/ corrigere. Aduerſus quā inuidiam duplex cauſa me conſolatur: ꝙ et tu ꝗ ſummus ſacerdos es/ fieri iubes: et verum nō eſſe quod variat/ etiam maledicorum teſtimonio comprobatur. Si enim latinis exemplaribus fides eſt adhibenda/ reſpondeāt quibus tot ſunt exemplaria pene quot codices: Si autem veritas eſt quęrenda de pluribus/ cur non ad gręcā originem reuertentes/ ea quę vel a vitioſis interpretibus male ędita/ vel a pręſumptoribus imperitis emendata peruerſius/ vel a librarijs dormitantibus aut addita ſunt aut mutata corrigimus. Neqꝫ vero ego ꝺ veteri diſputo teſtamēto:
B quod a ſeptuaginta ſenioribus i gręcam linguā verſum tertio gradu ad nos vſqꝫ peruenit. Non quęro quid aquila: quid ſymmachus ſapiant: quare theodotion inter nouos et veteres medius incedat: ſit illa vera interpretatio/ quam apoſtoli probauerunt. De nouo nunc loquor teſtamento: quod grecū eſſe non dubiuꝫ eſt/ excepto apoſtolo Mattheo: qui primus in iudea euangelium chriſti hebraicis litteris ędidit: hoc certe cum in noſtro ſermone diſcordat et in diuerſos riuulorū tramites ducit/ vno de fonte quęrendū eſt. Pretermitto eos codices quos a Luciano ⁊ heſitio nūcupatos paucorum hominū aſſerit ꝑuerſa contentio: quibus vtiqꝫ nec in toto veteri inſtrumento poſt ſeptuaginta interpretes emendare quid licuit: nec in nouo profuit emendaſſe/ cum multarum gentium linguis ſcriptura ante tranſlata doceat falſa eſſe quę addita ſunt. Igitur hęc ꝑſens pręfatiuncula pollicetur quattuor tm̄ euāgelia: quorum ordo eſt iſte: Mattheus/ Marcus/ Lucas/ Johannes/ codicum gręcorum emendata collatione: ſed et veterū quę nec multum a lectionis latinę conſuetudine diſcreparēt: ita calamo imperauimus vt his tm̄ quę ſenſum videbantur mutare/ correctis: reliqua manere pateremur vt fuerant. Canones quoqꝫ quos euſebius cęſarienſis epiſcopus alexandrinū ſecutus ammonium in decem numeros ordinauit: ſicut in gręco habentur expreſſimus. Quod ſi quis de curioſis voluerit noſſe quę in euangelijs vel eadem vel vicina vel ſola ſint/ eorum diſtinctiōe cognoſcet. Magnus ſiquidem hic in noſtris codicibus error inoleuit/ dum qd in eadem re alius euangeliſta plus dixit: in alio quia minus putauerint/ addiderunt: vel dum eundem ſenſum alius aliter expreſſit: ille qui vnū e quattuor primū legerat/ ad eius exēplum cęteros quoqꝫ ęſtimauerit emēdādos. Unde accidit vt apud nos mixta ſint omnia: ⁊ in marco plura lucę atqꝫ matthei. Rurſum in mattheo plura iohannis et marci: et in cęteris reliquorum ꝗ in alijs propria ſunt inueniantur. Cum itaqꝫ canones legeris qui ſubiecti ſunt confuſionis errore ſublato: et ſimilia omnium ſcies: et ſingulis ſua queqꝫ reſtitues. In canone primo concordāt quattuor: mattheus/ marcus/ lucas/ iohannes. In ſecundo tres: mattheus/ marcus/ lucas. In tertio tres: mattheus/ lucas/ iohannes. In quarto tres: mattheus/ marcus/ iohānes. In quinto duo: mattheus/ lucas. In ſexto duo: mattheus/ marc9. In ſeptimo duo: mattheus/ iohānes. In octauo duo lucas/ marcus. In nono duo lucas/ iohannes. In decimo propria vnuſquiſqꝫ quę nō habent in alijs ędiderunt. Singulis vero euangelijs ab vno incipiens vſqꝫ ad finem librorum diſpar numerus accreſcit. Hic nigro colore perſcriptus ſub ſe habet alium ex minio diſcolorem numerum qui ad decem vſqꝫ procedens indicat prior numerus in quo ſit canone requirēdus. Cum ergo aperto codice (verbi gratia) illud ſiue illud capitulum ſcire volueris cuius canonis ſit: ſtatim ex ſubiecto numero docceberis: et recurrens ad principia in quibus canonum eſt diſtincta cōgeries: eodemqꝫ ſtatim canone ex titulo frontis inuento: illum quem quęrebas numerum eiuſdem euāgeliſtę qui ⁊ ipſe ex inſcriptione ſignatur inuenies: atqꝫ e vicino cęterorum tramitibus inſpectis: quos numeros e regione habeant annotabis: et cum ſcieris recurres ad volumia ſingulorum/ et ſine mora repertis numeris quos ante ſignaueras/ reperies ⁊ loca in quib9 vel eadem vel vicina dixerūt. Opto vt in chriſto valeas ⁊ memineris mei papa beatiſſime.

Explicit epiſtola beati Hieronymi ad Damaſum papam.

Incipit prolog9 ſcti Hieronymi ad Euſebiū.

Plures fuiſſe qui euangelia ſcripſerūt/ et lucas euangeliſta teſtatur dicens: Quoniāquidē multi conati ſunt ordinare narrationē rerū quę in nobis cōplete ſunt: ſicut tradiderūt nobis qui ab initio ipſi viderunt ſermonem/ et miniſtrauerunt ei: et perſeuerantia vſqꝫ ad pręſens tempus monumenta declarant: quę a diuerſis auctoribus ędita diuerſarum hereſum fuere principia: vt ē illud iuxta egy-

E ptios et thomaʒ ⁊ matthiam ⁊ bartholomeū: duo
Als † apelr decim ꝗ̃ʒ apl'oꝝ ⁊ baſilidis atq̃ †apollinis ac reliq̃
rū: quos enumerare longiſſimū eſt: cū hoc tñ in ꝓ
ſentiarū neceſſe ſit dicere / extitiſſe ꝗ̃ſdā q̇ ſine ſpi/
ritu ⁊ gratia dei conati ſunt magis ordinare narra
tionē / ꝗ̃ hiſtorię texere veritatē. Quibus iure po/
Ezech.13.a teſt illud ꝓpheticū coaptari: Ue q̇ ꝓphetāt d̉ cor
de ſuo: q̇ ambulāt poſt ſpiritū ſuū: q̇ dicunt: Hec
dicit dñs: ⁊ dñs nō miſit eos. De q̇bus ⁊ ſaluator
Joh.10.b in euāgelio Johānis loquit̃. Oēs q̇ ante me ve/
nerūt / fures fuerūt ⁊ latrones. Qui venerūt / nō q̇
miſſi ſunt. Ipſe eñ ait: Ueniebāt ⁊ ego nō mittebā
eos. In venientib⁹ ꝓſumptiō temeritatis: in miſſis
Mat.7.d obſequiū ſeruitut̃ eſt. Eccl'ia aūt q̄ dñi voce ſupra
Cant.2 petrā fūdata eſt: quā itroduxit rex in cubiculū ſu/
um: ⁊ ad quā ꝑ foramē deſcēſiōis occulte miſit ma/
nū ſuā / ſilis damulę hinnuloq̃ȝ ceruoꝝ / q̈ttuor flu
mina paradiſi inſtar eructuans q̈ttuor et angulos ⁊
anulos habet: per quos quaſi arca teſtamēti ⁊ cu/
Als † imo bilibus ſtos legis dñi lignis †mobilibus vehitur. Prim⁹
omniū Matheus eſt publicanus / cognomēto le/
ui: qui euāgeliū i iudęa hebręo ſermōe ędidit / ob
eorū vel maxime cauſam q̇ in ieſū crediderant ex
iudęis: ⁊ nequaq̃ȝ legis vmbra ſecedente euange/
lij veritatem ſeruabant. Secundus Marcus in/
terpres apoſtoli Petri / et alexandrinę eccleſię pri
mus epiſcopus: qui dominū quidē ſaluatorē ipſe
nō vidit / ſʒ ea quę audierat magiſtrū predicātē iu
xta fidē magis geſtoꝝ narrauit ꝗ̃ ordinē. Tertius
2.Cor.8.d Lucas medicus: natiōe ſyrus antiocēſis cui⁹ laus
in euāgelio: q̇ ⁊ ipſe diſcipulus apoſtoli Pauli in
Als † boe/ ocis achaię †bithynięq̃ȝ partibus volumē cōdidit: quę
dam altius repetens: ⁊ vt ipſe in ꝓemio cōfitetur /
audita magis ꝗ̃ viſa deſcribens. Ultimus Johā
Joh.13.c.⁊ 21.f nes apoſtol⁹ ⁊ euangeliſta quem ieſus plurimum
amauit: qui ſuꝑ pectus domini recumbēs puriſſi/
ma doctrinarum fluenta potauit: et qui ſolus de
Joh.19.e cruce meruit audire: Ecce mater tua. Is cum eſſʒ
in aſia: et iā tūc hereticorū ſemina pullularent che
rinthi ⁊ hebionis: ⁊ ceterorū q̇ negāt xp̄m in carne
veniſſe: q̈ſ ⁊ ipſe i ep'la ſua antichriſtos vocat: ⁊ apl's
Paul⁹ freq̄nter ꝑcutit: coact⁹ eſt ab oib⁹ pene tūc
aſię ep̄is: ⁊ multaꝝ eccl'iaꝝ legatōib⁹ de diuinitate
ſaluatoris alti⁹ ſcribere: ⁊ ad ip̄m (vt ita dicā) dei
v̇bū nō tā audaci ꝗ̃ felici temeritate ꝓrūpere vt
eccl'aſtica narrat hiſtoria / cū a frīb⁹ cogeret̃ vt ſcri
beret: ita facturꝝ ſe r̄ndiſſe: ſi indicto ieiunio i cōe
oēs deū dep̄carent̃. Quo expleto reuelatiōe ſatu
Joh.1.a rat⁹ / i illō ꝓemiū e cęlo veniēſ eructauit: In ṗnci
pio erat v̇bū ⁊ v̇bū erat apd̉ deū: ⁊ de⁹ erat v̇bū:
Ezech.1. h̉ erat i ṗncipio apd̉ deū. Hęc igit̃ q̈ttuor euāge
lia multo an̄ ꝓdicta. Ezechiel' q̇ʒ volumē ꝓbat: i
q̄ prima viſio ita ꝯtexit. Et in medio ſilitudo q̈t
tuor aialiū ⁊ vult⁹ eoꝝ: Facies hois ⁊ facies leo
nis: ⁊ facies vituli: ⁊ facies aq̇lę. Prima hois fa
Mat.1.a cies / Mattheuʒ ſignificat q̇ q̈ſi de hoie exorſus
ē ſcribere: Liber generatiōis ieſu xp̄i filij dauid fi
lij abraā. Secūda Marcū: i q̄ vox leonis in he
Mar.1.a remo rugiēt' audit̃: Uox clamāt' in deſ'to: para/
te viā dñi rectas facite ſemitas ei⁹. Tertia vituli:
q̄ euāgeliſtā Lucā a ʒacharia ſacerdote ſumpſiſſe
initium pręfigurabat. Quarta iohannē euange/
liſtam: qui aſſumptis pennis aquilę ⁊ ad altiora
feſtinās: d̉ verbo dei diſputat. Cętera q̄ſequunt̃
Ezech.1 in eundem ſenſū ꝓficiunt. Crura eorum recta ⁊
pennati pedes: ⁊ q̇cūq̃ȝ ſpirit⁹ ibat: ibāt et non re
uertebāt: Et dorſa eoꝝ plena oc'lis: ⁊ ſcintille ac
Apo.4.b lāpades in medio diſcurrētes: ⁊ rota in rota: ⁊ in
ſingulis q̈ttuor facies. Uñ ⁊ Apocalypſis iohā
nis poſt expoſitiōeʒ vigintiq̈ttuor ſenioꝝ q̇ tenē/
tes citharas ⁊ phialas adorāt agnū dei: introdu
cit fulgura atq̃ȝ tōitrua: ⁊ ſeptē ſpūs diſcurrētes:
⁊ mare vitreuʒ: ⁊ q̈ttuor aialia plena ocul' / dicēs:
Aial ṗmū ſil'e leōi: ⁊ ſcōm ſil'e vitulo: ⁊ tertiū ſil'e
hoi: ⁊ q̈rtū ſil'e aq̇lę volāti. Et poſt paululū. Ple
na inq̇t erāt oculis / ⁊ requiē nō habebant die ac
nocte dicētia: Sctūs ſanct⁹ ſanct⁹ dñs deus oi/
potēs: qui erat ⁊ qui eſt ⁊ qui venturus eſt. Qui
bus cunctis ꝑſpicue oſtēdit̃: quattuor debere tm̄
euāgelia ſuſcipi: ⁊ oēs apocriphoꝝ nenias mor/
tuis magi' heretici ꝗ̃ eccl'aſtici vitiis canēdas.

Explicit ꝓlog⁹ ſcti. Hieronymi ad Euſebiū.

Glo.ordi.

M Odus tractandi talis eſt. Primus genealogiā chri/
ſti deſcribit / diſtinguēs eā
per tres teſſeredecades: poſt au de nu/
tritura ſaluatoris: ⁊ de aduentu mago/
rum in bethleem: ⁊ de occiſione paruu
loruʒ: deinde de baptiſmo chriſti ⁊ ieiu
† ĩ.9.a nio q̄draginta dierū: ⁊ de tēptatiōe tri/
plici. Poſtea de doctrina ei⁹: ſcilicet de
ſermone habito in mōte: deinde geſta ⁊
Als † deuʒ miracula xp̄i exponit Tādē de paſſione
⁊ reſurrectione

Incipit argumētū ſancti Hie
ronymi in euangeliuʒ ſm̄ Mat
theum.

M Attheus ex iu/ a
dęa ſicut in ordi/ b
ne ṗm⁹ ponit̃ ita c
euāgeliū i iudęa
ṗm⁹ ſcṗſit: cui⁹ vocatio ad †dñm

Nico.de lyra.

Expoſitio venerabilis magiſtri Nicolai de Lyra ſuper pri/
mū prologū Matthei.

M Attheus. Hic eſt ṗmus prologus beati Hirony
mi qui ꝓponit̃ euangelio Matthei. Qui quidē ꝓ
Diuiſio logus diuidit̃ in quattuor partes. In prima parte
deſcribitur euangeliſte ſtatus. ſecundo ſcribendi modus / ibi:
Duorū

Nico.de lyra

Duorum in generatione chriſti. ter/ b
tio huius euangelij materia principa/
lis / ibi: Quartum omnium rerum. Et
quarto vtilitas huius operis / ibi: In
quo euangelio vtile eſt. In prima par
te deſcribitur euangeliſta ex nomine /
cuʒ dicitur: Mattheus: qui interp̄ta
tur datus: quia inter alios euangeli/
ſtas primo datus eſt a deo ad ſcriben/
dum euangelium ad inſtructionē om/
nium fidelium. Secundo deſcribit̃ ex
natione ⁊ patria / cuʒ dicitur: b ¶ Ex
iudea. quia natione fuit iudeus: ⁊ de
iudea natus. Que quidem iudea ṗmo
dicta eſt terra chanaan: quia poſt diluuiū inibi habitauerunt
filij cham: quibus expulſis per filios iſrael tp̄e ioſue noīata ē
iudea a tribu iude: q̄ erat ṗncipalis ⁊ regia. Tertio deſcribit̃
q̄ſtū ad ordinē inē euāgeliſtas: cū dr̄: c ¶ Sicut i or. ṗm⁹
ponit̃. In ordine. ſ. euāgeliſtaꝝ: ita i iudea ṗm⁹ ſcṗſit euāge
liū. Quarto deſcribit̃ q̄ſtū ad ſtatū ꝓcedētē ei⁹ ꝯuerſionē ad
chriſtum

A ℞ reſurrectiōe ⁊ aſcēſiōe agit. huic ãt libro Hiero. plogū pmit tit in q̄ oſtendit vbi euāgeliū ſcripſerit: ⁊ ꝺ q̄ ſtatu ad qꝺ dignū ſit aſſumptus: de quibus ⁊ q̄ ordine in ħ euāgelio tractet. a ❡ Duorū in gene. i. ꝑtermittēs abraā ⁊ dauid i generatione chriſti q̄bus facta ē vel facte ſūt pmiſſiōes.

Nico. de lyra

a ex publicanis actib⁹ fuit/ duorꝫ i a
❡ .i. dauid ⁊ abraam.
generatione chriſti pncipia ꝑſu
❡ abrae. ſ. ❡ fuit.
mēs: vni⁹ cui⁹ pma circūciſio in b
❡ ſ. dauid. ❡ dñi. ſ.
❡ ſaule reprobato.
carne: alterius cuius ſm cor ele c
❡ vel partibus.
ctio fuit. Ex vtriſq; em̄ patribuſ d
❡ ſupple natus eſt.
chriſt⁹. Sicq; quaterdenario nu e
❡ generationis. ſ.
mero triformiter poſito pncipiū f
❡ .i. ab abraam. ❡ vel via. ❡ dauid.
a credendi fide in electionis tem
pus porrigēs: ⁊ ex electiōe vſq; i g
tranſmigrationis diez dirigens:
atq; a tranſmigrationis die vſq; h
❡ terminans.
in chriſtū definiēs/ decurſaꝫ ad i
uētus domini oſtēdit generatio
nem: vt numero ſatiſfaciēs ⁊ tē k
pori: et ſe quid eſſet oſtēderet: ⁊ l m
❡ miſericorditer actum.
dei in ſe opus monſtrās: etiaꝫ in n
his quoruꝫ genus poſuit/ chriſti
operātis a principio teſtimoniū
nō negaret. Quarū rerum omni o
um temp⁹/ ordo/ numer⁹/ diſpo p q r
ſitio vł ratio quod fidei neceſſa s t
riū ē: de⁹ chriſt⁹ eſt † qui fact⁹ ē ex v
muliere: factus ſub lege: nat⁹ ex
virgine: paſſus in carne omia in x
cruce fixit/ vt triūphans ea in ſe y
metipſo reſurgens in corpore: et z
patris nomen in patribus filio: a b

chriſtum. Quia autē erat publicanus: id eſt curam habens de publicis actibus. erant enim tunc iudei tributarii romanorum. ⁊ ideo illi qui colligebant tributum romanis mittendum dicebant publicani hmōi cōmuniter ſūt cāpſores: ⁊ pecuniaꝝ numeratores. Et q̄ talia negocia vix aut nunq̄ ſine peccato exerceri pñt vt dicit beat⁹ Greg. ideo in ħ ptꝫ gratia diuina q̄ ex talib⁹ reuocauit mattheū ad ſtatū apoſtolicū ⁊ ħ eſt qꝺ dicit: Cui⁹ vocatio ⁊c̄. Sequitur: a ❡ Duorꝫ i gene. Hic tangit modus ſcribēdi queꝫ tenuit euāgeliſta matthe⁹ in deſcriptiōe genealogie xp̄i a qua incipit ſuū euāgeliū. Et pmo tangit modus ſcribēdi q̄tum ad radicem genealogie xp̄i q̄ ponit duos patres: videlicet dauid ⁊ abraā q̄ſi radicē genealogie hui⁹: ſicut ptꝫ in pncipio euāgelii: cum dicit: Liber generatiōis ⁊c̄. Ratio aūt hui⁹ aſſignat̄: q̄ abraā fuit prim⁹ qui fidē vnius dei publice cōfeſſus eſt: ⁊ in ſignū hui⁹ pmo circūciſionē accepit: q̄ fuit ſignū diſtinguēs fideles ab īfidelib⁹. Dauid ãt fuit pm⁹ rex elect⁹ a dño ſm volūtatē dñi ad fideleꝫ populū regēduꝫ: ſm qꝺ dr̄. i. Reg. xiii. c. Queſiuit dñs virū iuxta cor ſuū ⁊c̄. Saul aūt licet pmo fuerit elect⁹ a dño. ħ tñ nō fuit ſm cor dñi: ſꝫ ſm exactionē ppli. vt̄ qꝺ dixit dñs ſamueli. i. Reg. viii. b. Audi vocē ppli petētis regē. ſ. ſup ſe. Sequit̄: Nō eni abiecerunt te ſꝫ me ne regnē ſup eos. et ħ ē qꝺ dicit Hiero. Duorꝫ i generatione chriſti pncipia pſumēs. i. an ſumēs duos hoies: videlicet abraā ⁊ dauid: q̄ſi

B principia ⁊ radices genealogie xp̄i. ſequit̄: b ❡ Uni⁹ cuius circūci. ⁊c̄. id eſt ipſius abrae qui pmo accepit circūciſionē: vt dictū eſt. c ❡ Alterius cui⁹ ſm cor electio ⁊c̄. i. ipſi⁹ dauid qui electus primo fuit rex a dño: vt dictū eſt. d ❡ Et vtriſq; em̄ patrib⁹ chriſt⁹. in ħ reddit̄ cauſa pdicti. q. d. ppt̄ ħ abraā ⁊ dauid ponunt̄ pncipaliter radix genealogie chriſti: q̄ xp̄s naſci debebat ex patriarchis ⁊ regib⁹ tā q̄ eis pmiſſus. e ❡ Sicq; q̄terdenario. Hic tangit modū ſcribēdi genealogiā xp̄i q̄tū ad deductionē ex pdictis duob⁹ patrib⁹ ſeu principiis: q̄ euāgeliſta ponit tres q̄terdenas. Una fuit in tp̄e in q̄ pplꝰ eſt gubernatus p iudices. Scd̄a in tp̄e q̄ gubernat⁹ eſt per reges. Et tertia in tp̄e quo gubernat⁹ eſt p ſacerdotes: ⁊ ħ eſt qꝺ dicit: Sicq; q̄terdenario triformiter poſito. i. in trib⁹ tēporibus quib⁹ triformiter gubernat⁹ eſt pplus. Sequit̄: f ❡ Principiū a credēdi fide in ele. tp̄s porrigēs. q̄ pma q̄terdena incipit ab abraā: q̄ prim⁹ fidē vni⁹ dei publice cōfeſſus eſt: ⁊ terminat̄ in dauid q̄ primus elect⁹ eſt in regem a dño: vt dictū eſt. g ❡ Et ex electiōe vſq; in trāſmi. ⁊c̄. quia ſcd̄a q̄terdena incipit a dauid excluſiue: ⁊ terminat̄ in iechonia filio ioſie in trāſmigratiōe babylonis. Sequit̄: h ❡ A trāſmigratiōis die ⁊c̄. q̄ tertia q̄terdena incipit a trāſmigratiōe babylonis ⁊ termiat̄ in xp̄m. i ❡ Decurſā ⁊c̄. decurſam dicit: q̄ deſcribit genealogiā xp̄i deſcendendo. Lucas aūt ecōtrario aſcēdēdo. Sequit̄: k ❡ Et numero ſatiſfaciens ⁊ tp̄i. q. d. in hoc φ ſic deſcripſit genealogiā p tres q̄terdenas ſatiſfecit numero: q̄ poſuit numeros cōuenientes myſterio chriſti: q̄ p quaterdenā q̄ cōponit̄ ex q̄tuor ⁊ decē: ſignificat̄ lex xp̄i que decurrit p quattuor euāgelia: ⁊ lex moyſi q̄ decurrit

moyſi q̄ decurrit p decē legis pcepta. Per ternariū vero ſignificatur myſteriū trinitatis qꝺ fuit traditū in vtraq; lege: ſed i noua lege magis explicite: ⁊ ſic ptꝫ qualit̄ euāgeliſta ſatiſfecit numero. Satiſfecit etiā tp̄i: q̄ p tres q̄terdenas deſcripſit tres generatiōes illi⁹ ppli i diuerſis tp̄ib⁹. Sequit̄: l ❡ Et ſe quid eſſet oſtēderet. q. d. in ſcribendo euāgeliū xp̄i matthe⁹ oñdit ſtatū ſuū: q̄ ibidem deſcripſit vocationē ſuā ex publicis actib⁹ ad ſtatū aplicū. m ❡ Et dei in ſe opus mōſtrās. q̄ in ħ oſtēdit operationē dei vocātis ipm̄ p ſuā miſcd̄iaꝫ n ❡ Etiā in his ⁊c̄. Hoc ē dictū φ ſimiliter in abraā ⁊ dauid qui electi ſunt a deo ab antiquo: vnus ad fidem: alter ad regnū dei opationem oſtendit. Conſtrue ergo ſic litterā: Etiā non negaret. minus dicit ⁊ plus ſignificat. i. concederet ſeu declararet. Teſtimoniū xp̄i operantis. ſ. p gratiā. A principio. i. ab antiquo. In his quorꝫ gen⁹ poſuit chriſti: id eſt deſcribēdo genealogiā xp̄i: et hoc fuit in dauid ⁊ abraam q̄s poſuit radices genealogie xp̄i. o ❡ Quarꝫ rerꝫ oim̄ ⁊c̄. In hac pte Hiero. oſtēdit intētionē pncipalem euangeliſte Matthei ſeu ſubiectū ſui euāgelii: q̄ genealogiam ordinate ab abraā vſq; ad xp̄m deſcripſit vt oſtēderet φ ipſe xp̄s eſt ver⁹ homo ⁊ verus deus: q̄ ſm humanitatem nat⁹ eſt de muliere: paſſus in cruce vbi oīa ptā noſtra deleuit: ⁊ reſurgēs a mortuis nos p adoptionē in filios dei regenerauit. ⁊ hoc eſt quod dicit: Quarū rerum oim̄ ⁊c̄. in genealogia. ſ. chriſti deſcriptarꝫ. p ❡ Tempus. q̄ ibi tria tempora deſcribunt̄: vt viſum eſt. q ❡ Ordo. q̄ ordiate tp̄a ⁊ pſone i diuerſis tp̄ib⁹ deſcribunt̄. r ❡ Numerus. quia ſub certo numero. i. in tribus quaterdenis comprehenduntur. s ❡ Diſpoſitio vel ratio. q̄ rationabiliter diſponuntur. t ❡ Qꝺ fidei neceſſariū ē. Hoc ē dictū. ad ħ oīa pdicta ſic ſunt ordinate deſcripta. vt oſtēdatur φ chriſtus eſt verus deus qꝺ cre-

C

D dere neceſſariū eſt ad ſalutē ⁊ φ eſt verus homo. vnde ſubdit̄: v ❡ Qui factus eſt ⁊c̄. quia onera leḡ voluit obſeruare. hoc aūt accipitur ꝺ epiſtola ad Gal. iiii. x ❡ Paſſus in carne oīa in cruce fixit: id eſt oīa peccata nr̄a in cruce deſtruxit. ⁊ accipit̄ hoc de epiſtola ad Coll. ii. vbi dicit̄ ſic: Delēs quod aduerſū nos erat chirographū decreti. i. obligationē ad penā inferni: ſꝫ illum tulit ꝺ medio affigēs illꝺ cruci. ⁊ ē locutio metaphorica ad ſiltudinē illi⁹ q̄ deſtruxit aliquā chartā vel obligationē q̄ pforat eā vel corrūpit. ſic xp̄s per paſſionē ſuā illud decretum quo eramus obligati gehenne deſtruxit. Sequitur: y ❡ Ut triumphans ea in ſemetipſo. i. deuincens in corpore pprio. z ❡ Reſurgens in corpore ⁊c̄. Ad euidentiam huius littere conſiderandum φ pater et filius correlatiue dicuntur. relatiua autem poſita ſe ponunt: et pempta ſe perimunt. igitur quia iudei noluerunt recipere chriſtum abrae ⁊ ceteris patribus promiſſum. ideo deſierunt eſſe filii abrae. i. imitatores ipſius per fidem: et per cōſequens abraam ⁊ ceteri patres deſierūt eſſe patres eorum: gentiles autem econuerſo ad predicationem apoſtolorum receperunt fidem chriſti. et ideo in loco iudeorum a fide abrae recedētium facti ſunt filii abrae: et ſic paternitas que deſierat eſſe in abraam ⁊ ceteris patribus reſtituta eſt per filiationem gentium: qui facti ſunt imitatores eorum per fidem: et econtrario ſibi filiatio reſtituta ē in ipſis credētib⁹: reſtituta pdicta paternitate: quia hec eſt natura correlatiuorū: vt dictum eſt: et hoc eſt quod dicit Hierony. Reſurgens in corpore. ſ. chriſtus: et precipiens predicare baptiſmum penitentie in omnes gentes factus eſt reſtituens. a ❡ Nomē in patribus. b ❡ Filio. hoc eſt ad honorem filii: quia hoc cedit ad honorem chriſti.

† Gal. 4. a

a ¶ Et filij nomē pri reſtituens i filijs. i. in gētibus fidē recipientibus. b ¶ Patri: hoc eſt ad honorē patris eterni. c ¶ Sine pncipio: ſine fine qr xp̄s ſm diuinitatē manet in eternuz. d ¶ Oſtēdēs vnū deū ſe eſſe cū patre: p opa ſcʒ diuinitatis q̄ egit: qr ppria opatio vniuſcuiuſq3 rei oſtendit naturā eius. e ¶ Quia vnus eſt. ſ. de⁹ q̄ eſt pater z fili⁹: qr nō ſunt duo dij ſed vn⁹ de⁹. f ¶ In q̄ euāge. Hec ē qrta ps hui⁹ plogi: in q̄ oñdit vtilitas hui⁹ euāgelij Matthei. z pmo oſtendit iſta vtilitas i generali reſpectu oim fideliū. ſecūdo pō oſtendit in ſpeciali qtuz ad beatū Hiero. ibi: Nobis eni in hoc zc. In pma eni pte oñdit vtilitas qtuz ad qtuor: qr illi q̄ legūt hoc euāgeliū pfecte illi poſſūt pphēdere miſericordiā dei in vocatiōe Matthei ad ſtatū apoſtolicū: z diligentiā apoſtoli in ſcribēdo euāgeliū z dilectionē dei ex q̄ voluit incarnari: z pfectionē hūanā q̄ eſt in cōiūctione ad deū p fruitionē: qr voluit ſibi naturā hūanā ɔiungere p ipſi⁹ aſſūptionē. z h̄ eſt qd dicit: In q̄ euāgelio vtile eſt deſiderātib⁹ deū. i. noticiam dei. g ¶ Sic pma vel media zc. i. pncipiū/mediū z finē hui⁹ euāgelij: in q̄ ɔſiſtit pfectio. h ¶ Vt z intelligāt vocationē apli: in q̄ ɔſiſtit pfectio: qr de h̄ fit initiū. i ¶ Et op⁹ euāgelij. qd ipe deſcripſit fideliē. k ¶ Et dilectione dei in carne na. qr ex dilectione voluit incarnari. Sequit: l ¶ In q̄ repheſi ſūt. i. ad h̄ vtile eſt euāgeliū h̄ vt legētes ipm. m ¶ Recognoſcāt in eo. i. in xp̄o eſſe: ſupple id: In q̄ apphēſi ſūt z apphēdere appetūt. i. ipam diuinitatē/cui natura noſtra ɔiūcta eſt in xp̄o in vnitate ſuppoſiti p icarnationē. z quā apphēdere qrim⁹ p fruitionē: et accipit ibi iſte mod⁹ loquēdi de epla ad Phil. iij. c. vbi dic ſic Aplus: Seqr autē ſi q̄ mō apphēdā i q̄ z cōphēſus ſum. m ¶ Nobis eni. Hic tāgit motiuū Hieronymi ad trāſferēdū ſeu exponendū Matthei euāgelium: ſcʒ vt traderet certitudinē rei geſte in euāgelio Matthei: vbi oſtendit vera diuinitas z vera hūanitas ieſu xp̄i. z h̄ eſt qd dicit: Nobis eni zc. i. rōnis motiue: qr argumētū quedā rō eſt. n ¶ In hoc ſtudio. id eſt ad ſtudendū in hoc euāgelio trāſferēdo z exponendo. o ¶ Et fidem z pro id eſt certitudinem. p ¶ Facte rei tradere: id eſt geſtorū chriſti: et nō tacere: ſed magis ſupple declarare. q ¶ Querentibus: id eſt ſcire volentibus. r ¶ Diſpoſitionem dei operātis in carne: ſcilicet aſſumpta. s ¶ Intelligendū eſſe diligent. hoc eſt cum magna diligentia z ſtudio: quia talibus reuelatur euangelij intelligētia: ſm quod dicit infra. vij. a. Querite z inuenietis pulſate z aperietur vobis.

Eiuſdem venerabilis magiſtri Nicolai de Lyra expoſitio ſuper eundem prologum.

M Attheus cum pmo predicaſſet euangeliuz zc. Prologus iſte diuiditur in duas partes: quia primo ſcriptor huius euangelij manifeſtatur. ſecūdo ſui euāgelij auctoritas declarat. ibi: Cum autē plures. In prima parte oſtenditur quādo ſcripſit: quia prim⁹ inter alios euā-
gelistas

a et filij nomē patri reſtituēs in fi-
b lijs/ſine pncipio ſine fine: oſten-
c dēs ſe vnū cū patre eſſe: qr vn⁹
d e f ē. In q̄ euāgelio vtile ē deſiderā-
a ¶ hiſtorialia. b ¶ allegorica. ¶ moralia.
g tib⁹ deū: ſic pmā vel mediā vl' p-
h fecta cognoſcere: vt et vocatio-
i k nē apli: z op⁹ euāgelij: z dilectio
nē dei in carne naſcētl p vniuerſa legētes intelligāt: atq3 id i eo
l in q̄ apphēſi ſūt z apphēdere ex-
m petūt/recognoſcant. Nobis eni
n hoc i ſtudio argumēti fuit: z fidē
o p facte rei tradere: z opantis dei i-
q r telligēdā diligenter eſſe diſpoſi
s tionē: querētibus nō tacere.

Finit plogus in euāgeliū ſm Mattheū: Incipit ali⁹ i eūdē.

t M Attheus cū primo p̄dicaſſʒ euāgeliū i iudea/volens tranſire ad gētes pmus euāgeliū ſcripſit hebraice: qd fratribus a qbus ibat ad memoriā reliqt. Sicut eni ne- v
ceſſe fuit ad confirmationē fidei euāgeliū p̄dicare: ſic z cōtra he- x
reticos ſcribi. Cū āt plures euā- y
geliū ſcpſerunt: qttuor tm̄ habēt auctoritatē teſtimonij: qr p qttuor mūdi ptes fidē nūciāt trinitatis: z ſunt qſi qttuor rote in quadriga dni/que vehit eū p p̄dicationē euāgelij: et genus hūanuz quadrifida morte peremptū eorū erat p̄dicatiōe viuificanduz: vnde z aliorū euāgelia deciderunt/nec recepta ſunt: quia nolebant p̄finitū numerū caſſari propter virtutem ſacramenti. Deſi- z
gnant etiā euāgeliſte quattuor figuris q̄ nō ſūt deceptorie/ſed iocūdū myſterij ſibi cōſcie. Mattheus in hoie intelligit: qr circa hūanitatē chriſti pncipaliter moratur. Marcus in leone: qr agit de reſurrectiōe: Lucas in vitulo agēs de ſacerdotio. Johānes in aqla ſcribēs ſacramēta diuinitatis. Chriſt⁹ vo quē deſcribūt: hō fuit d̄ vgine nat⁹: vitul⁹ in imolatiōe: leo i reſurrectiōe: aqla i aſcēſiōe. Vel in hoie hūanitas: in vitulo ſacerdotiū: i leone regnū: in aquila exprimitur diuinitatis ſacramentū.

Explicit prologus.

gelistas. vbi ſcripſit? Quia in iudea. G
Qualit ſcripſit? quia hebraice. Quare ſcripſit? vt veritas euangelij certa maneret apud credentes: in iudea a quibus recedebat/volens predicare gentilibus iudeis pro maiori parte in infidelitate obſtinatis: hoc enim fuerat eis preceptum a domino ſm quod dicitur Act. xiij. g. Vobis autē oportebat primū loqui verbum dei: ſed qm repuliſtis illud z vos idignos iudicaſtis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes: ſic eni pcepit nobis deus. Hac igitur de cauſa Mattheus volens tranſire ad conuerſionē gentiliū ſcripſit fidelibus in iudea remanentibus euangeliū: vt illuc concurrerent pro certa regula ad euitandum errores hereticorum inſurgentiū. z hoc eſt quod ſubditur: v ¶ Sicut enim neceſſe fuit ad confirmationez fidei euangeliū: p̄dicatiōe ſcʒ confirmata euidētibus ſignis: vt dicitur Marci vlt. x ¶ Sic z contra hereticos ſcribi: vt ceſſantib⁹ miraculis poſſemus recurrere ad doctrinā euangelicaz doctrinis z miraculis confirmataz: ſicut ad regulam certam hereſes inſurgentes confutantez. y ¶ Cum autem plures euangeliū ſcripſerint zc. Hic oſtendit euangeliū Matthei autenticum. Et pmo oſtendit quod dictū eſt. Secūdo declarat quoddā ibi poſitum/ibi: Deſignantur. In prima parte dicitur ſic q plures ſcripſerunt euāgelium. Et aliqui ſcripſerunt ſub nomine apoſtolorum z diſcipulorū chriſti: immiſcentes eidem falſitates: vt facilius ſub nomie apoſtolorū fideles decipererētur. Et ad hoc euitandū quattuor euangelia quorum ſcriptores ſūt certi et noti: ſunt ab eccleſia recepta et approbata. Et hoc rationabiliter: quia numerus quaternarius euangeliorū fuit prefiguratus Ezechiel. i. vt predictum eſt. Sunt enim euangeliſte quaſi quattuor rote in quadriga domini: quibus portatur fides chriſti per totū mundum: ſimiliter genus humanum quadruplici morte fuit peremptum in trāſgreſſione ade. primo morte culpe. ſecundo morte nature: quia per hoc incurrimus neceſſitatem moriendi. tertio morte gehenne: quia ex hoc omnes deſcendebant ad limbum vſq3 ad liberationē p chriſtū factā. Quarto morte ciuilis pene. Eſt eī mors ciuilis ſuit vel exiliū p q̄ ſcindit aliqs a cōmunitate. Per peccatū autē genus humanū erat eiectum a ciuitate celeſti et ſubditum ſeruituti diaboli. igitur cōueniēs fuit numerus quaternarius euangeliorum: quia per ipſorum predicationē genus humanum quadrifida morte p emptum z viuificandum deſignatur. z ¶ Deſignātur etiam euangeliſte quattuor figuris. Hic declaratur quoddam dictum: videlicet qualiter euangelia predicta fuerunt prefigurata Ezechielis. i. Et patet ex predictis qualiter in quattuor faciebus ſignificantur quattuor euangeliſte. Et ſic patet textus.

Finit expoſitio iſtius prologi.

A B

Incipit euangeliũ ſm Mattheum: Ca. I

Liber generationis ⁊c. Hiero. Hebrei volu minib' ſuis a pncipijs nomen imponũt: vt liber Geneſis ex ſuo principio noiaẽ: vbi dicẽ: Liber generatiõis ade: ⁊ he ſunt generatiões celi ⁊ terre. Qui liber pncipiũ eſt veteris teſtamẽti: ſm qđ in pncipio noui dicẽ: Liber generatiõis ieſu chriſti: Quis in hoc ſit parua ps libri: ſed ſic nouũ teſtamẽtũ ꝯſonat veteri. Et ſiẽ vet' carnali ꝓponiẽ iſraeli: ita nouũ ſpũali: ⁊ vtriuſq3 vn' ⁊ idẽ auctor oñdiẽ. Plenior ſenſus eſſet: Hic eſt liber generationis: ſed hic mos eſt in multis: maxime in prophetis: vt viſio Eſaie ſubaudis / hec eſt. Hiero. Rab. In pncipio ſatis declarat ſe agere de hũanitate chriſti: cũ icipiat a carnali generatiõe. Hierony. Generationis ſingulariter dicit: Quis multi p ordinẽ replicentẽ: q2 vni' tm̃ chriſti generatio querẽ ꝓpter quã cetere hic inducunẽ. Non diuinã ꝓponit narrare generationẽ: qđ impoſſibile eſt vt Eſaias ait: Generationẽ ei' qs enarrabit: ſed humanã: Quis ⁊ hec ex magna pte ſit enarrabilis. Sz illa tota inenarrabilis eſt: q2 etſi dicẽ fili' a patre genitus: tamẽ qͣliter / nec aplus nec ꝓpheta nouit / nec angelus.

Eſa. 53. c

b ¶ Ieſu chriſti: id eſt ſaluatoris nõ pditoris: quod fuit adam. Chriſtus ipẽ eſt q̃ ⁊ meſſias. Ideo hoc noĩe retundiẽ iudeoꝝ ĩfidelitas: q̃ meſſiam. i. regẽ ſuũ nondũ veniſſe ariolantur. Hũc vo eſſe chriſtũ ꝯſequẽter ſic ꝓbat euangeliſta: quoniã hic eſt q̃ de patriarchaꝝ ⁊ regũ ſtirpe ꝓgenitus: de ꝟgine mirabiliter eſt editus: ſicut eiſdeꝫ fuerat ante ꝓmiſſus. Ieſu chriſti. vt p regiã ⁊ ſacerdotatẽ pſonã natura dei ⁊ hominis mõſtraretur. Olim ieſus rector typice nũc eſſentialiter ſm ꝙ de' potẽs ſaluare. Chriſt' nomẽ officij eſt: nõ nature: q2 vnctus eſt ĩ ſacerdotẽ ad interpellãdũ ꝓ nobis: q̃ bene in terrã ꝓmiſſiõis inducit.

B Ieſu xpi fi. dauid filij abraã. Ordo ꝑpoſter' ne ꝑmiſſo abraã generatiõis ꝯtextio interrũperẽ. Hoꝝ duoꝝ ſpecialiter dicẽ fili': quia vn' pm' inter patriarchas: alter inter reges ad quos facta eſt de xpo ꝓmiſſio: vt iudeis xpm ex lege venturũ aperiret: in q̃ viderẽt vaticinia impleri. Filij dauid filij abraã. Hos duos de oĩb' elegit: quorũ fili' dr xpe: vt iudeis quib' ſcribit / ſciẽtibus ex lege chriſtũ venturũ: appareret hic eſſe q̃ diu erat ꝓmiſſus: in quo viderenẽ impleri oĩa vaticinia. his eñ

Gen. 12. a ſolis in veteri teſtamẽto legiẽ facta ꝓmiſſio. Abrae: In ſemine

Pſ. 71. c tuo benedicenẽ oẽs gentes. Cui ꝯſonat dauid: Benedicentur

Luc. 1. g in ipõ oẽs trib' terre. Vñ Zacharias: hoc eſt: ſubaudis: Iuſiu

Pſ. 131. a randũ qđ iurauit ad abraã patrẽ noſtrũ daturũ ſe nobis. Dauid

Ibi. 88. a aũt: Iurauit dñs dauid ꝟitatẽ ⁊ nõ fruſtrabiẽ eũ de fructu vẽ.

2. Re. 7. b tui ponã ſup ſe. tuã. Itẽ ſemel iuraui in ſctõ meo. ſ. chriſto ſemẽ eius in eternũ manebit: ⁊ thronus ei' ſicut ſol in cõſpectu meo ⁊c. Que nullaten' de ſalomone accipi poſſunt: ſed de chriſto ex

1. pa. 22. c dauid orto. Itẽ in libro verboꝝ dierũ. Cũ dormieris cũ patrib' tuis dabo ſemẽ tuũ poſt te: qđ nullatenus de ſalomone dr: q̃ vi

Hie. 23. a uo patre cepit regnare: ſed de chriſto. Vñ Hieremie: Suſcitabo dauid germen iuſtũ ⁊ regnabit rex ⁊ ſa. c. Abraam ⁊ dauid ſunt due colũne verſantes in lege quaſi in veſtibulo ante oſtiũ quod ⁊ chriſtus: quas ambit funiculus duodecim cubitoꝝ: id ẽ fides apoſtoloꝝ. Amplectiẽ hos in genealogia patres de q̃rũ medio oſtiũ xpus aperiẽ credẽtibus. ¶ Abraã genuit iſaac: Iſaac aũt genuit iacob. Ab eo ꝯgrue fit generationis exordiũ: cui ꝓmiſſus eſt pmũ: in quo eſt benedictio oim. Mattheus generationẽ incipit ab exordio ꝓmiſſiõis. Et etiã vſq3 in finẽ libri hec agitur: vt q̃ ex hac generatione natus eſt: deus et homo intelligatur. Ab initio ab eo cui primũ facta eſt ꝓmiſſio fidei incipit: vt in hoc patre diſcant cui primũ facta eſt promiſſio: qui ⁊ quales eſſe debeant: qui volunt in eius ſemine benedici. Matthe' generationẽ deſcẽdẽdo incipit vel cõputat: quia hu ꝟ manitatẽ

Incipit euangeliũ ſm Mattheum: Capitulum. I.

¶ liber apothe/ca gratie in q̃ oĩs aĩa qđ neceſſe habet inueniat.

a ¶ ſaluatoris nõ pditoris.

† Liber gene- a b ratiõis Ieſu c chriſti filij da d uid: filij abraã † Abraã genuit iſa e

a ¶ cui ꝓmiſſũ eſt In ſemine tuo benedicenẽ oẽs gẽtes: ⁊ xpo eſt ſemen illud ĩ q̃ gẽtes querũt bñdici. ¶ fides. ¶ ſpes

Nico. de lyra

Incipit poſtilla venerabilis fratris Nicolai de Lyra ordinis minorum ſuper Mattheum. Ca. I.

Diuiſio

Liber generationis ieſu chriſti. Euãgelium ſm Mattheũ diuidiẽ in duas partes: q2 primo ſtabilit ſubiectũ ſuum ſeu declarat. ſ. xpm veꝝ eẽ hoiem ⁊ veꝝ deũ. Scđo de- C terminat de redẽptiõe nr̃a facta p ipm q̃ icipit in medio q̃rti capituli / ibi: Cũ audiſſet ieſus ꝙ Iohãnes tradit' eſſet. Iteꝝ pma diuidiẽ in q̃ttuor ſm ꝙ q̃druplr declarat xpm veꝝ deũ ⁊ veꝝ hoieꝫ. Pzio eñ declarat ꝺ teſtimonio angelico ⁊ ꝓphetico: ſcđo ex illuſtratiõe celeſti ⁊ veneratiõe regali. tertio ex pdicatiõe Iohãnis ⁊ teſtificatiõe dei patr'. q̃rto ex demonis tẽptatiõe: ⁊ ſctoꝝ angeloꝝ obſequio ⁊ veneratiõe. Scđa incipit ca. ſeq̃nti. Tertia tertio: ⁊ q̃rta q̃rto. Pzia adhuc in duas: q2 pmo oñdit veritatẽ hũane nature / ei' genealogiã deſcribẽdo. ſcđo ꝟitatẽ diuĩe nature et moduꝫ † Luc. 3. c ſue ꝯceptiõis mirabilẽ oſtendẽdo / ibi: Ioh. 1. a Chriſti aũt generatio. Pzia adhuc diuidiẽ ĩ tres: q2 ĩ deſcribẽdo genealogiã xpi pmittit quẽdã ꝓlogũ ſeu pfationẽ. ſcđo põit eiuſdẽ genealogie deſcriptionẽ / ibi: Abraã. tertio genealogie deſcripte recapitulationẽ / ibi: Oẽs ḡ generatiões. In pma ḡ pte intitulat librũ ſuũ a xpi generatiõe dicẽs: Liber generatiõis: q2 ſcpſit hebraice vt viſũ ẽ. Mo † Gen. 12. a dus aũt hebreoꝝ ẽ denoĩare libros ab 1. pa. 1. b eo de q̃ tractaẽ ĩ pncipio: ſicut dr liber Gen. 25. d Gen. q2 in pncipio tractaẽ de creatiõe mũdi. Silr Mattheus: q̃ ĩcipit euãgeliũ a genealogia xpi: iõ ab ipõ denoĩat ſeu ĩtitulat ipm. Rõ aũt q̃re incipit a genealogia xpi hec fuit: q2 iudei negabãt ieſũ nazarenũ eẽ veꝝ xpm: ⁊ deſcẽdiſſe a dauid: q2 galile' erat: ſm qđ dr Ioh. vij. Nũqđ a galilea vẽit xpus: q. d. nõ. iõ ſbdiẽ: Nõne ſcptura dicit: Quia ex ſemine dauid ⁊ de bethleẽ caſtello vbi erat dauid vẽit xpus: q̃ſi dicãt ſic. ⁊ iõ ex ꝺ volebãt falſe ꝯcludere ꝙ nõ eẽt ꝟe xpus: nec ex ſemine dauid. Hũc ḡ errorẽ volẽs Matthe' excludere in pncipio euãgelij ſui oſtẽdit ipm a dauid deſcendenteꝫ p ipſius genealogiam: oſtendit etiam euꝫ in bethleem natum: vt patet in principio ſequẽtis capituli: Cum natus eſſet ieſus in bethleem iude: licet fuerit in galilea cõceptus et nutritus. D In deſcribendo autem genealogiã ponit duos patres tanq̃ radices: videlicet dauid ⁊ abram: q2 ad iſtos eſt facta ſpecialiter ꝓmiſſio de chriſto. Item quia dauid fuit principalis inter reges: abraam inter patriarchas: chriſtus autem debebat deſcendere ex patriarchis ⁊ regibus. Preponiẽ autẽ dauid ipĩ abraam: licet ſit poſterior ſm tẽpus. ꝓpter eminentiã regie dignitatis. ⁊ iterũ vt cõuenientius generationis ordo teratur: quia ſic a radice vltimo nominata inchoaẽ. Dicit ergo: Liber generationis: ſupplendũ eſt. Hic eſt liber ſm modum hebreorum: vbi cõmuniter fit talis ſuppletio: vt patet Eſaie. 1. a. Viſio Eſaie filij amos: ſubintelligiẽ / hec eſt. ⁊ eodem modo ĩ pluribus alijs locis. b ¶ Generationis: ſcꝫ temporalis: quia generationẽ chriſti eternã deſcribit Iohannes in principio euangelij ſui. c ¶ Ieſu chriſti. Ieſus nomen eſt perſone: chriſtus nomen nature. Significat enim duplicem naturam in vno ſuppoſito: ſcilicet diuinam ⁊ humanã. d ¶ Filij dauid filij abraam. Hoc eſt intelligendũ ſm naturam humanã tm̃. Unde dicit Apoſtol' ad Roma. 1. a. Qui factus eſt ei ex ſemine dauid ſm carnem. e ¶ Abraam genuit ⁊c. Hic ĩcipit xpi genealogiã narrare. Et diuidiẽ ĩ tres ptes ſm tres q̃terdenas q̃s ponit ĩ iſta genealogia. Prima incipit ab abraã ⁊ terminaẽ ĩ dauid ĩcluſiue. ſcđa a dauid excluſiue ⁊ terminaẽ ĩ iechoniã filiũ ioſie ĩcluſiue. ⁊ tertia incipit a iechonia ✻ filio pdicti

Moraliter. Moraliter. a ¶ Liber generatiõis ieſu chriſti filij ⁊c. Sequiẽ: Omnes itaq3 generatiões ab abraam vſq3 ad dauid generationes quattuordecim ⁊c. Chriſti genealogia deſcribitur hic per tres quaterdenas generationũ. quarum alique fuerunt ante legem dataꝫ moyſi: ⁊ alique tempore legis date. ⁊ vltima ſcilicet generatio chriſti tẽpore gratie: quod icepit ab eius conceptiõe. Et per hoc ſignaẽ ꝙ aliqui tẽporibus iſtis tribus ſaluati ſunt per fidem chriſti. Unde dicit ſaluator Ioh. viij. g. Abraã pater veſter exultauit vt videret diẽ meũ: vidit ⁊ gauiſus eſt. Itẽ in quaterdena ſũt duo numeri: ſcꝫ denarius ⁊ q̃ternari'. Per denariũ ꝟo ſignaẽ impletio decalogi. Per quaternariũ impletio euãgelij quadruplicater deſcripti. Per ternariũ ꝟo ſctẽ trinitatis myſteriũ. Per iſtos igiẽ numeros a genealogia cõtentos myſtice ſignaẽ ꝙ per obſeruationẽ decalogi in fide trinitatis xpo q̃ ſol eſt iuſticie p ſpũa

a v ✻ lem illu.

E ¶ manitatem christi oſtendit per quam deus ad hoīes deſcēdit Lucas aſcendendo referens formam ſacramenti aperit. a baptiſmo enim incipens vſq ad deū aſcendit:oſtendens baptizatos aſcendere ad hoc vt ſint filii dei. a ¶ Genuit. Mattheus ponit genuit:q̄ nature filios tm̄ numerat. Lucas: Qui fuit. qui aliquos ſm legē vel p adoptionem filios interponit. Matthe⁹ ponit genuit:et nō generauit:forſitan vt ille cognoſceretur in fine oſtenſus. de quo dicitur: Ego hodie genui te.

Heb.1.b †Geñ.29. 2.30 b ¶ Judam ꝛ fratres. Ideo ſolus iudas nominatim exprimitur: vt eū cognoſceres qui ex eius ſtirpe fuerat pmiſſus. Fratres iude memorat ꝑtermiſſis fratribus iſaac ꝛ iacob: qꝛ illi a populo dei quaſi alieni ſunt repulſi: hi velut heredes in libro vite ſcripti ꝛ q̄ſi patriarche duodecim in quib⁹ ꝛ numer⁹ apſtoꝝ ſignat. Sed noīatim non exprimunt ne vltra numeꝝ ſacramenti generatio extendatur. Jn ſemine p̄dictoꝝ patrum xp̄s intrauit in egyptū qđ preſagiēs inimicus populū premebat:ꝛ nō feminas ſed mares interimebat vt eū extingueret. De iuda xp̄us quē oēs gentes ſuſceperūt: q̄ veniēte iam herodes alienigena principabat.

†Geñ.38.d

c ¶ Judas autē ꝛc. Judas genuit phares ꝛ zaram anteq̄ intraret egyptū:i quā ambo poſtea cū p̄re trāſiert. Zara cū d̄ vtero p̄miſit manū:obſtetrix coccinio ligauit dicēs:hic prior egredieꝫ illo manū retrahente alter exiuit:cui obſtetrix: Quare ꝑpter te diuiſa eſt maceria:ꝛ vñ ꝛ phares.i.diuiſio dict⁹ eſt:ſignificās illū qui ſegregauit oues ab hedis:ꝛ ſtatuet oues quidē a dextris:hedos aūt a ſiniſtris. d ¶ Phares aūt genuit eſrom. Jn egypto genuit phares eſrom: ꝛ eſrom aram: et arā aminadab:ꝛ aminadab naaſon:ꝛ tūc moyſes eduxit eos de egypto. Naaſon fuit dux ſub moyſe in tribu iuda p deſertū: in quo genuit ſalmon. Jſte ſalmon fuit princeps in tribu iuda qui cū ioſue in terrā pmiſſionis intrauit. Jſte ſalmon ī terra pmiſſiōis genuit booz de raab. ¶ Chriſt⁹ ē phares.i.diuiſio:qꝛ ſeparabit oues ab hedis. Jp̄e eſt eſrom.i.ſagitta vel atriū:qꝛ penetrat corda auditoꝝ. Habet etiā latitudineꝫ charitatis q̄ ꝛ inimicos diligit. e ¶ Aram aūt genuit. Aram xp̄s electus vel excelſus interp̄tat. Electus. de q̄ pp̄ha: Ecce puer me⁹ quē elegi. Et alibi: Excelſus ſup omēs gētes dñs. Jpſe eſt aminadab.i.volūtari⁹ q̄ dic: Uolūtarie ſacrificabo tibi. Idē ē naaſon.i.augurius:qui nouit p̄terita p̄ntia ꝛ futura. Ul naaſon ſerpētin⁹:qꝛ xp̄s more ſerpētꝫ oēs cauit inſidias.

Geñ. 38

J.25.c

J.25. c

F

Oſee.11.a Pš.112.a Jbi.53.

¶ Salmon

¶ Spes.
ac: iſaac autem genuit Jacob. a
¶ charitas.
a †Jacob aūt genuit iudā ꝛ fratres b
b ¶ confeſſio. ¶ iudas cōfitēs.ꝛ de xp̄o dit confiteor tibi pr̄ celi ꝛ terre. ¶ diuiſio.
c eius†Judas aūt genuit phares c
¶ oriens. ¶ amaritudo. ¶ diuiſio.
d ꝛ zarā de thamar. Phares autē d
¶ ſagitta vel arcus.
genuit eſrom. Eſrom autem ge
¶ chriſtus:electus vl excelſus
e nuit aram. Aram autem genuit
¶ ſpontaneus vel volūtarius
aminadab. aminadab aūt genu
¶ iſte fuit princeps tribus iuda. ¶ augurium vel ſerpentinus.
it naaſon. Naaſon aūt genuit ſal e

Nico.de lyra

A filio p̄dicti iechonie incluſiue: vt videbit.ꝛ terminatur in xp̄m incluſiue.ſecūda ps incipit ibi: Dauid aūt. tertia ibi: Et poſt trāſmigrationē babylonis. Jn p̄ma ꝗ p̄cedit ſic: Abraam genuit iſaac. nō facit mentionē de hiſmaele qui fuit filius abraam:qꝛ p ip̄m nō deſcēdit xp̄s:ſed p iſaac erat promiſſus eius aduētus:ſm qđ ſcribitur Geñ.xxi. a. Jn iſaac vocabitur tibi ſemen. ꝛ eadē rōne nō fit mētio de Eſau.cū ſubdit: a ¶ Jſaac autē genuit iacob. qꝛ anteq̄ eſſent nati:iacob fuit a deo dilect⁹:vt p ip̄m deſcēderet xp̄s: vt habet Malachie.i.a. Jacob dilexi: Eſau aūt odio habui. Cōſiderādū igit ꝙ hic deſcribit genealogia chriſti deſcēdendo:qꝛ Mattheus voluit oſtendere aſſumptionē infirmitatis noſtre a deo:vt dicit Aug⁹.de cōcordia euāgeliſtarū. ecōtrario aūt Lucas deſcribit eā aſcēdēdo:qꝛ volebat oſtēdere reductionē hūane nature i deū. ꝛ iō icipit genealogiā xp̄i p⁹ baptiſmū:qꝛ p⁹ baptiſmū reducimur i deū. Sequit: Jacob aūt genuit iudā ꝛ fratres eius. licet aūt xp̄s de iuda deſcēderit: tn̄ fratres eiꝰ cū eo noiant:qꝛ fuerūt patres populi iſraelitici:ꝛ ab eis duodecim tribus iſrael noiant. Sequit: c ¶ Judas autē genuit phares ꝛ zarā de thamar. Hiero aūt reddēs rationē quare iſta thamar exp̄mit. ſic dicit: Notandū in genealogia ſaluatoris nullā ſanctaꝝ mulieꝝ aſſumi:ſꝫ eas tn̄ q̄s ſcriptura rep̄hendit: vt q̄ ꝑpt peccatores venerat: de peccatricibus naſcēs oīm pctā deleret. vñ ꝛ in ꝯſequentib⁹ raab meretrix ꝛ ruth moabitis ponit ꝛ bethſabee vxor vrie. Hec Hiero.ſꝫ iſtud nō videt ꝓbabilē dictū:qꝛ ip̄e ibidē dic ꝙ xp̄i ꝓ re ges tres

ges tres d̄ genealogia xp̄i tollunt.ſ.ochoziās:ioās:amaſias:qꝛ iorā miſcuerat ſe filie impiiſſime iezabelis:ideo filii ei⁹ vſq ad quartā generationē de genealogia xp̄i tollunt:q̄ nō ē ꝓbabile ꝙ ꝑpt pctm̄ in xp̄i genealogia noīa mulieꝝ exprimunt. Itē qđ dicit ibi nullā ſanctā mulierē poſitā in genealogia chriſti. patet falſum de maria matre xp̄i que ſanctiſſima eſt ꝛ fuit. Item qđ dicit raab ꝛ ruth ibi expreſſas ꝑpt pctm̄:nō videt veruꝫ imo ꝑpter virtutis actuꝫ. De raab enī ſcribit qđ ꝑpter virtutē ſuſcepit exploratores iſrl ꝛ eos ſaluauit:vt peꝫ Joſue ii.ꝑpter qđ ponit in cathalago illoꝝ q̄ ex fide fecerūt notabilē actum:vt habetur ad Heb.xi. Qz aūt dr̄ meretrix nō obſtat:qꝛ hoc erat tm̄ ipſius cognomen ꝛ ideo nō ꝓpterit ꝙ eſſet talis ſm rem ſicut aliquando ecōtrario aliquis pauper ruſticus cognoiat nomie regis: vt Petrus rex vel hmōi. hebrei etiā dicūt hoſpitatricē vbi nos habemus meretricem: vt dixi plenius Joſue.ii.ca. ſimiliter quod dicitur de ruth moabitide ꝙ eam ſcriptura rep̄hēdit:non videtur verum:immo magis eam commendat. Tum qꝛ ſocrui ſue fideliter adheſerat. Tum qꝛ eiecta gentilitate fidem vnius dei ſuſcepit:vt habet Ruth.i.ca. Tum qꝛ i viduitate caſte vixit: vt dicit Ruth iii.ꝫ verbis booꝫ ad ip̄am: Bñdicta es filia a dño ꝛ priorē miſericordiā poſteriore ſupaſti:qꝛ nō es ſecuta iuuenes/pauperes/ſeu diuites. Tuꝫ qꝛ fuit optime fame. vñ ibidē ſubdit: Scit oīs pplſ q̄ habitat inf vrbis mee portas mulierē te eē ꝟtutē. Salua igit hui Hiero.ꝛ meliori ſnīa: videt ꝙ meli⁹ pōt dici ꝙ mlieres iſte hic ſunt expſſe:qꝛ fuerūt viris illis quib⁹ conceperunt accidentaliter coniuncte. iſte aūt que fuerunt prime ꝛ principales:ſiue bone ſiue male non exprimunt: ſed ſufficit expreſſio viri:quia vir ꝛ vxor pro vna perſona computantur. Qz autē predicte mulieres fuerunt accidentalr̄ coniuncte patet ex textu biblie:quod omitto cauſa plixitatis vitāde nec debet aliquis moueri ſi ego recedo in hoc a dictis Hieronymi:quia dicta ſanctorum non ſunt tante auctoritatis quin liceat ſentire contrarium in his que non ſunt per ſacram ſcripturam determinata. vnde dicit Aug⁹. in epiſtola ad Uincentium de ſcripturis ſanctorum doctoruꝫ. Hoc genus ſcripturarum a canonicis ſcripturis diſtinguendum eſt:non enim ex eis ſic teſtimonia proferuntur vt contrarium ſentire non liceat. Sequitur: d ¶ Phares genuit eſrom. Jſte phares cum iuda patre ſuo ꝛ iacob auo ſuo deſcendit in egyptū ꝛ ibi genuit eſrom: et eſrom aram: ꝛ aram aminadab: ꝛ aminadab naaſon: iſte aūt naaſon cū patre ſuo exiuit de egypto:ꝛ ideo fuit princeps in tribu iuda in deſerto poſt patrem ſuum: ꝙ enī iſte aminadab fuit princeps trib⁹ iude in exitu d̄ egypto. habetur Cant.vi.d.vbi dr̄ Anima mea cōturbauit me ꝑpter q̄drigas aminadab. Ad cuius euidentiā cōſiderandū ꝙ liber canticoꝝ ſm doctores hebreos eſt de deo ꝛ eccleſia iſrael educta per ipſum d̄ egypto. in exitu autem iſrael de egypto domin⁹ ſiccauit viam per mediuꝫ maris rubri:et aque ex vtraq̄ pte erāt alte ad modū muri: ſicut habet Exo.xiiii.ꝛ iō filii iſrl timebāt intrare. iſte aminadab princeps tribus iude cum tribu ſua primus intrauit poſt moyſen.ꝛ ex hoc tribus iuda dignitatem regni meruit.ꝛ ideo dicit: Anima mea turbauit me ꝛc. qꝛ filii iſrael videntes aminadab precedentē cū curribus ſuis admirati ſunt ꝑpter ei⁹ audaciā:ꝛ ſecuti ſunt eū. Igit poſt ip̄m aminadab filius eius naaſon fuit princeps tribus iude i deſerto: vt dicitur. Nu.i.ca. e ¶ Naaſon aūt genuit ſalmō. ſalmon aūt genuit booꝫ de raab. Hic ē vnū dubiū quō iſta raab q̄ erat d̄ genere chananeoꝝ fuit cōiuncta ipſi ſalmon in matrimonium: quia erat prohibitum

A filiis iſrael.

b

Moraliter ✠ lē illuminationē orit in nobis.ii. Pet.i.d. Habem⁹ firmiorē ꝓpheticū ſermonē cui bñfacit⁹ attēdētes q̄ſi lucerne lucēti i caliginoſo loco donec dies illuceſcat: ꝛ lucifer oriat in cordib⁹ vr̄is. Itē tres q̄terdene faciūt q̄draginta duas generatiōes p q̄s puenim⁹ ad xp̄m q̄ pmiſſus eſt nobis in premiū: ſic filii iſrl p quadraginta duas manſiōes venerūt ad terrā ſibi pmiſſaꝫ. Chriſti aūt generatio ſic erat ꝛc. Per hoc aūt ꝙ xp̄s ꝯcep⁹ et format⁹ fuit in vtero virginali p operationeꝫ ſpūſſcti: ſignat ꝙ ſpūalit ꝯcipit ꝛ formaꝫ in mente pura ope ſpūſſcti: Gal.iiii.c. Filioli mei q̄s ego iteꝝ parturio donec formet xp̄s in vobis.

✠ Joſeph &

A B a ¶ Salmon aūt genuit booz. Chriſt⁹ eſt ſalmō:id ē ſen
ſibilis: q: oīa ſentit: iþe accipit raab.i. eccliam de gētib⁹. Raab
fames vel beatitudo vel impet⁹: q: ecclia gentiū eſurit ⁊ ſitit iu
ſticiā: ⁊ dilatata p orbē terraꝝ impetu doctrine philoſophos et
reges cōuertit. Raab oſtēdit coccinū in feneſtra.i.in ore p con
feſſionē xpi paſſionem declarat. Raab
meretrix: que nūcios ioſue ſuſcepit: quā
ſalmon pnceps tribus iude ſibi copula/
uit: ſignificat eccliam de gētib⁹ que pn/
cipi ex iuda.i. chriſto copulatur: et ſola
cū ſuis ſaluat: dū hiericho.i. pſens ſecu
lū ſeptē muris vitioꝝ vallatū: ſeptē die
rū tēpore tubis pdicationū circūuallat:
donec in nouiſſima tuba oēs muri cor/
1 Coꝛ.15.g ruant ⁊ nouiſſima mors deſtruatur.
b ¶ Booz autē genuit ⁊c. Booz
Eſa.12.a xps. de quo dr: Dñs in fortitudine ve/
nit. Booz de raab. Nota nullā de ſan/
ctis feminis in genealogia chriſti aſſu/
mi: ſed quas ſcriptura repħēdit. Debu/
it eñ de peccatorib⁹ naſci q pro peccato/
rib⁹ venerat: vt diſcerēt ſui peccata pa/
trū ſibi nō obeſſe. Vñ agn⁹ in paſcha i/
molandus iuſſus eſt aſſumi ex capris et
ouib⁹: id ē ex iuſtis ⁊ peccatorib⁹ gene/
Hiſto. randus. Hiſto. Elimelech fuit de tribu
booz: ⁊ vxor eius noemi: q cū vxore ſua
iuit ad moabitas: vbi filii ſui duxerunt
vxores: ſed mortuo patre ⁊ filiis ſine ſe
mine: ruth cū noemi ſocru ſua venit in
iudeam ⁊ genuit ex ea booz obeth.
c ¶ Ex ruth. Moabitide: vt oſtēdat
Eſa.16.a īpletū vaticiniū Eſa: Emitte agnū dñe
dñatorē ꝟre. Per hāc ſemē abrae ad xpm deducit. Ecclia de gē
tib⁹ p ruth ſignificata: pulſa ad booz.i. ad xpm vēiret ex pre dia
Myſtice bolo erat. ¶ Myſtice ruth ſignificat eccliam que eſt de moab:
id eſt de gētib⁹ que ex patre diabolo ⁊ petra deſerti ppter ido
latriā: de qua de⁹ ſuſcitauit filios abrae: oblita poris gētis ve/
B nit ad booz q fort̄ dr.i. ad xpm q ſuſcitat ſemen fratris ſui: id ē
Deu.25.b moyſi q obiit ſine liberis: q: neminē ad pfectū duxit lex. Ruth
vidēs vel feſtinās: q: ecclia puro corde deū videt q feſtinat ad
Phil.3.b brauiū ſupne viſiōis: ⁊ diffinit pſeuerare in fide ⁊ dilectōe dei.
d ¶ Ieſſe aūt. Pater dauid ſepius nominat Iſai: ſed bino/
mius fuit. Hic aūt ideo dr ieſſe, vt ſcires eū veniſſe. de q Eſa.
Eſa.11.a Egredief virga de radice ieſſe ⁊c. Hic eſt flos quē odorat Iſa/
Geñ.37.d ac dicēs: Ecce odor filii mei ſi o.a.p. q: ſpūs eū abūdātiſſime re
pleuit. e ¶ Regē. Nō q ſolus in hac genealogia rex: ſed qa
pmus rex de iuda ⁊ regū pncipiū: ppter quē ⁊ ceteri in ſolio re
gni ſeruant: ⁊ p iſtū ordo generatiōis decurrit ad xpm q habet
Hiſto. regnū dauid. f ¶ Dauid aūt rex ⁊c. Hiſto. Dauid i ſolario
ſedens, vidit bethſabee ſe lauātē: placuit ei, ⁊ vocauit: iacuitq
cū ea: qua grauida reuocauit vriā de expeditiōe: ⁊ ſic intraret i
2.Re.11.a domū: vt ſic partus aſcriberet ei: q nolēs intrare iacuit in veſti
bulo dicēs, q dū arca eſſet in tabernaculis nō intraret i domū
ſuā. Acceptis igit litteris mortis ſue ad expeditionē reuerſus
eſt: ⁊ ſicut dauid pcepat occiſus eſt a ioab. Dauid in ſolario xps
Ibidem eſt: q in ſole poſuit tabernaculū ſuū. Bethſabee pute⁹ ſatietat̄
ſeptim⁹.ſ. lex p cui⁹ cognitionē ſpūalis gratia mōſtrat. Vrias
iudaic⁹ pplꝯ q p legē de luce dei gloriat: ſed huic xps legem ab
ſtulit quā de ſe loq docuit. Ille vo dū mādata leg̃ īplere nitit
quaſi eplas fert vñ dānet. Vrias etiā iudaic⁹ pplꝯ q noluit in/
trare in domū.i. in ſpūalem legis intellectū: dicēs, q arca dñi
.i. ecclia eſt in tabernaculis.i. in figuris. Ideo nō intrauit i do/
mū.i. nō accipit aliū intellectū: ſed accipit litteras ſue mortis: id
Myſtice eſt intellectū litteralē q ducit eū ad mortē. Myſtice dauid: id ē
xps q goliā.i. diabolū ſupauit. Iþe eſt manu fortis vel viſu de/
Ps.23.b ſiderabilis. De eodē dicit: Dñs fort̄ ⁊ potēs ⁊c. Et itē: Spe
Ibi.4.b cioſus forma pre filiis hominū. Bethſabee pute⁹ ſatietat⁹: id ē
abūdātia gratie ſpūalis q munere ſeptiformi eſt pute⁹ ſatietat̄
Ioh.4.b in quo eſt fons aque ſaliētis in vitam eternā. Tres pdicte ſine
pudore nominis ponūt: q: nō ſolū culpari: ſ etiā laudari meru
erūt. Iuſtus aūt noie dignus eſt. Sed in hac q: loquēdo neqt:
ſaltē ſilentio nois qd turpe eſt tegit. Nomē viri qſi iuſti ponit:
vt in hoc imanitas ſcelerꝭ verecūdius memoret dū ei⁹ cauſa ē
occiſus. Vxor tñ ppter ſacramentū eccle dicit: q occiſo diabo
lo in cōiugiū veri regis aſciſcit. g ¶ Vrie. Vrias lux mea dñs
Eſa.14.c ſcꝫ id eſt diabol⁹, qui dixit: Similis ero altiſſimo: cui eccliam cō
iugatā xps de ſolario paterne maieſtatis adamauit: ⁊ pulchrā
factam

factā ſibi matrimonio copulauit. Vrias q eſt figura diaboli: lux C
mea de⁹ interptat: q adhuc trāſformat ſe i angelū lucꝭ: ⁊ lucē 2.Coꝛ.11.c
dei ſe facit. h ¶ Salomon aūt. Chriſt⁹ eſt ſalomon.i. pa/
cificus: q: iþe eſt pax nr̄a q fecit vtraq vnū. Iþe eſt roboam: Ephe.2.c
id eſt impetus populi q velociter populos cōuertit ad fidem.
i ¶ Roboaꝫ. De iſto dicit: Dabo 3.Re.11.f
roboā tribū iudaꝫ vt remaneat lucer/
na dauid cūctꝭ diebus in iſrael. Qd
ad litteraꝫ nō pōt accipi: q: nec iſrael
cūctis dieb⁹ extitit: nec de dauid poſt † Rut.4.d
chriſtū dux aliqs in iſrael fuit. Sed
xps lucerna eſt eterna i celeſti iſrael.
⁊ ideo ſeruat ſemp. Sup ſoliū autē
dauid dicit ſedere xps: q: regnū da
uid tēporale figurauit eternū chriſti
regnum. k ¶ Abia. Pater domi/
nus: id eſt chriſtus: qui dicit. Ego ero 2 Reg̃.7.c
illi in patrē: qui tanq dñs oīa que/
cūq voluit fecit. Qui etiam eſt aſa: id † 2. Re12.f
eſt attollens: quia iþe abſtulit pecca/
ta mūdi. l ¶ Ioſaphat. iudicans
vel iudicium dei: ſcilicet chriſtus qui
iudicat orbē terre i eqtate. m ¶ Io Ps.95.c.
ram autem genuit. Chriſtus eſt
iorā: id eſt excelſus. q ait: Nemo aſcē Ioh.3.b
dit in celū niſi qui de celo deſcendit.
H Nota

¶ ſenſibilis. ¶ fortis.
a mon. Salmon autē genuit booz
¶ latitudo. ¶ raab hebraice rachab grece
b c d raab † Booz āt genuit obeth ex a
a ¶ feſtinās. b ¶ xps: ſeruiēs vel ſeruit⁹: q:
nō venit miniſtrari ſed miniſtrare.
c ¶ incēdiū vel incēſū. ¶ xps eſt ſacrificiū
vel incēſum q p nobis hoſtia factus eſt.
d ruth: Obeth āt genuit ieſſe: ieſſe b c
a ¶ manu fortis vel aſpectu deſiderabilis
f autē genuit dauid regē. † Dauid d
autē rex genuit ſalomonē ex ea q
g h fuit vrie: Salomon autē genuit e
¶ latitudo populi.
i roboā: Roboā aūt genuit abiā:
¶ pater dñs. ¶ attollens.
k Abia aūt genuit aſa: Aſa aūt ge
l nuit ioſaphat: Ioſaphat autem
¶ excelſus.
m genuit ioram: Ioram aūt genuit f

Nico. de lyra

* filiis iſrael ne vllo modo contra/
herent cum chananeis matrimonia:
vt habetur Deut̄.vii. Dicendū ad
hoc q iſtud fuit preceptū eis ne per
chananeas a cultu veri dei auerterent: ⁊ ad idola cōuerterent:
vt ibidē habetur: ⁊ ideo quādo aliqua perſona inueniebat fi/
delis: ⁊ ex fide veri dei aliquid magnū egiſſe: ſicut fecit iſta ra
ab vt predictū eſt: tunc diſpenſabat vt poſſet coniungi in ma/
trimoniū cum filiis iſrael: ⁊ propter hoc iſta raab coniūcta eſt
principi nobilioris tribus: ſcilicet iude: quia pro filiis iſrael fe
cerat magnū actum virtutis in exploratorum ſaluatione. D
a ¶ Booz autem genuit obeth ex ruth. Eodem mo/
do iſta ruth coniuncta eſt booz q erat nobilior de ciuitate beth
leem: licet enim eſſet prohibitū in lege quod non acciperēt in
matrimoniū mulieres moabitidas: Propter quod Eſdras fe
cit illas eiici cum filiis ſuis a filiis iſrael: vt habetur.i. Eſdre
x.c. Ruth tamen moabitis propter actum virtutis ex diſpēſa
tione coniuncta eſt iþi booz: quia ſicut dictum eſt pro fide vni
us dei ſuſcipienda reliquit terram ſuam: ⁊ venit in iudeā cū
ſocru ſua. Sed oritur dubiū quomodo iſte booz genuit obeth
ex ruth: quia a principio ducatus Ioſue: quādo ſcꝫ ſalmon ac
cepit raab ⁊ inde genuit booz vſq ad tempus in quo cepit he
li iudicare populū: in q tpe iſta ruth venit cū noemi in iudeā:
fluxerūt. cccxxv. anni ⁊ plꝰ: vt pōt patere cōputāti tpa iudicū i
termedioꝝ: ⁊ id dicēdū q tres fuerūt booz ſibi ſuccedētes: au⁹:
fili⁹ et nepos: prim⁹ genit⁹ eſt a ſalmon de ipſa raab: et terti⁹
genuit obeth ex ruth: ⁊ q: euangeliſta volebat vſq ad dauid
vnā qterdenā tm̄ ponere: id iſtos tres ſilr noīatos: ⁊ ſibi inui/
cē imediate ſuccedētes voluit vno nomine cōphendere:
b ¶ Obeth aūt genuit ieſſe. Iſte aūt alio noie vocatus
eſt Iſai: vt habet.i. Reg̃. ſed nomen ieſſe hic ponit: quia de
iþo hic agit: put chriſtus deſcēdit ab eo: vt ſcriptum erat Eſa.
xi.b. Egrediet virga de radice ieſſe: ⁊ flos de radice ei⁹ ⁊c. ⁊
ideo ex nomine ieſſe hic poſito oſtendit iſta pphetia completa
fuiſſe. c ¶ Ieſſe autem genuit dauid regem. Iſte aūt
nominat ſolus rex: licet ante eum ⁊ poſt fuerunt plures alii re
ges: quia iſte fuit pmus electus in regē ſm beneplacitū diui/
nū: vt oſtenſum eſt ſupra: ⁊ ppter excellentiā ſanctitatis ſue.
d ¶ Dauid aūt rex genuit ſalomonem ex ea que fu
it vrie. Tacetur nomē Bethſabee ⁊ exprimitur vir eius qui
fuit iuſtus ⁊ bonus: vt patet.ii. Reg̃.xi. Et vt oſtendatur q
Bethſabbee de qua fit aliqualiter mentio accidentaliter cō/
iuncta eſt iþi dauid: ſcilicet p mortem vrie. e ¶ Salomon
autem genuit roboam: Sub iſto roboam diuiſum eſt re/
gnum iudeorum in duo regna: vt patet.iii. Reg̃.xii. quia de
cem tribus receſſerunt ab eo, ⁊ adheſerunt hieroboam: ⁊ tūc
dictū eſt eſt regnū iſrael. Due autem tribus que remanſerūt
iþi roboam dicte ſunt regnum iuda. f ¶ Ioram autem
genuit oziam. ſicut patet ex.iiii. Regum. Hic omittuntur
* tres re

¶ robuſt⁹ dñi de q̄ dr: Fortitudo mea dñs.
a oziā. Ozias aūt genuit ioathan:
a ¶ pfect⁹.i. xp̄s: de quo eccl'ia q̄tidie i me
lius pficit. b ¶ cōprehēdēs.i. xp̄s quia ne
mo nouit patrem niſi filius.
ioathā aūt genuit achaz. Achāz
b aūt genuit ezechiam. Ezechias a
¶ obliuio.
c aūt genuit manaſſen: manaſſes b
d aūt genuit amon. Amon aūt ge
e nuit ioſiam: ioſias autem genuit c
¶ iechonias preparatio dñi qđ ꝯuenit xp̄o
qui dicit: vado parare vobis locum.
iechoniam ꝛ fratres eius in trāſ
migratione babylonis. Et poſt d
f tranſmigrationē babylonis. Ie
g chonias genuit ſalathiel. Sala
h thiel autem genuit zorobabel.

E F ¶ Nota ꝙ ioram nō genuit oziā: ſed potius genuit ochoziā.
Ochozias genuit ioas: ꝛ ioas amaſiā: ꝛ amaſias oziā qui et
2.pa.21.a azarias. Iorā duxit filiā iezabel ꝛ fornicat⁹ eſt: ꝛ fratres ſu
os occidit. Unde infirmat⁹ ē dolore vteri vt viſcera egereret
Ibi.24.c quez ſecut⁹ ochozias ingreſſus eſt p vias domus achab. Io
as aūt adorauit ſculptilia ꝛ zachariā fi
liū ioiade qui eū nutrierat ꝛ regē fece
rat occidi p̄cepit: q2 eū d idolatria icre
pauit. Amaſias q̄z coluit deos ſeyr.
Ideo ꝛ hi tres de generatiōe xp̄i ſunt
Exo.20.a excluſi. ſm illud. Uiſitabo pctā patruz
vſq3 in tertiā ꝛ quartā generationem.
Sz h dictū eſt de illis qui pctā patruz
ſequunt. nā ꝛ bonus de malo genitus
miſcdia eſt dignus: ꝛ malus de bono
nat⁹ punit. Alij q̄ ponunt q̄uis mali
fuerint: vel bonos generant: vel a bo
4.Re.3.g nis generāt: vt ioram filius ioſaphat
Ozias le viri iuſti. Ozias pene in omīb⁹ rectū
pra pcuſſus fecit: niſi ꝙ incenſū adolere voluit. vn
de ꝛ i fronte lepra pcuſſus ē. Hic tres
reges ſunt intermiſſi. vl' iō: q2 ꝓpoſitū
fuit euāgeliſte tres teſſeredecades po
nere: vl' q2 iorā miſcuerat ſe generi ie
zabel: ꝛ dictū ē p ꝓphaz i throno regni
quęq3 nō eē ſeſſuz d domo achab niſi
in q̄rta generatiōe iō mēoria ei⁹ a ſcā
gnātiōe tollit vſq3 ad tertiā generatio
nē purgata ꝯo labe gentil' familie: i q̄r
ta origo xp̄i numerat. a ¶ Ozias.
autez. Sub ozia ioathan achaz ꝛ eze
chia ꝓphetauit Eſaias de xp̄o. Propter pctā p̄ncipū claude
bant ora ꝓphetaz. b ¶ Ezechias. Fort' dñs: ipſe ē qui di
cit aplīs: Nolite timere. Ezechie cū eſſet ſine liber' dictū ē:
I.10.c Diſpone do. t. q2 mo. Ideo fleuit nō ꝓpter longiorē vitā: cuz
Eſa.38.a ſciret inde placuiſſe deo ſalomonem ꝙ nō petiuſſet ampliores
annos. Sed q2 dubitabat ne ꝓmiſſio dei impleret cū ſe ſciret
eſſe de dauid p quem oportebat venire xp̄m: ꝛ ip̄e erat ſine li
Ibi.b beris. vñ ꝛ dicebat: Nō video deū: nō aſpiciā hoiem. Econ
F tra credebat: q2 fidelis eſt q̄ ꝓmiſerat. De⁹ aūt ſententiā quaz
dederat ad ꝓbationē fidei imutat: ꝛ ſpatiū generandi dat:
c ¶ Manaſſes. Obliuioſus. Ipſe ē q̄ q̄ſi ꝯūſo pctōri dixit:
Ezech.18.e Oim iniq̄tatū ei⁹ nō recordabor. d ¶ Amon. i. fidelis vel
Ps.144.c nutrici⁹ ſignificās xp̄m. de q̄ dr: Fidel' dñs in omnibus vijs
ſuis: q̄ conuocat filios vt gallina pullos ſuos. e ¶ Ioſias.
Ibi.140.a i. ſalus dñi vel incenſū. Ille eſt q̄ dicit: Dirigat oratio mea
ſicut incenſuz ꝛc. Ioſias rex iuſtus: qđ nō filij ei⁹ q̄s genuit:
nō in trāſmigratiōe: q2 nunq̄ trāſmigrauit: ſz ſm p̄deſtinatio
nē dei ad trāſmigrandū. Iechoniā ꝛ fratres eius ſil' ponit: vt
quez eſt cōmunis iniq̄tas ſilis ſit ꝛ miſeria. Iechonias p̄pa
ratio dñi: q2 tam patrē q̄ filiū dñs ad trāſmigrandum p̄para
3.Reg'.13. uit. Legit in libro reguz ꝙ ioſias genuit ioachaz: ꝛ ioakim
et.14 ꝛ heliachim ꝛ ſedechiā. Ioachaz ſucceſſit patri in regnū: quo
capto a rege egypti ſubſtitut⁹ eſt loco eius ioakim frater eius
Quo mortuo regnauit ioachin (qui ꝛ iechonias dict⁹ eſt) fi
lius eius ꝓ eo: q̄ capto a rege babylonie: loco eius ſedechias
poſit⁹ eſt. ¶ Iſid. Ueritas hiſtorie habet ꝙ duo fuerūt iecho
nie: et vn⁹. ſ. pater ſit in fine p̄cedēt' theſſeredecadis: alter in
p̄ncipio ſequētis: ſz myſtice ſm Aug⁹. vn⁹ ꝛ idem eſt in fine
p̄cedētis ꝛ in p̄ncipio ſequēt'. Sz q̄re p̄termiſſus eſt ioakim
pater iechonie: forſitan vt typū xp̄i faceret iechoniā bis nume
Queſtio rauit: ꝛ ioachin ne numer⁹ augeret p̄termiſit. ¶ Querit q̄
re iechonias dr filius ioſie: cū ioſias ioakim ꝛ ioachin genu
it iechoniā? Si aūt eundē iechoniā bis numerem⁹ in fine. ſ. p̄
cedentis teſſeredecadis ꝛ in p̄ncipio ſequētis ad hoc vt tres
plenē teſſeredecades inueniant: iā nō erunt. xlij. patres. Di
uerſis modis ſoluit hoc. Hiero. dicit ꝙ vterq3 pater ꝛ fili⁹ io
achin ꝛ iechonias vocabat: ꝛ ita vnū habem⁹ in fine p̄ceden
tis teſſeredecadis ꝛ alterū in p̄ncipio ſequentis: vt cū dic' Io
ſias genuit iechoniā: ioakim intelligam⁹. Cū ꝟo dicit iecho
nias genuit ſalathiel: ioachin accipiam⁹. Aug⁹. ꝟo dic' ꝙ vn⁹
bis numerat. ſ. iechonias q̄ ꝛ ioachin dict⁹ eſt: a q̄ facta ē que
dam in exteras gētes deflexio qñ in babyloniā trāſmigratuz
eſt. Ubi ḡ ordo a rectitudine deflectit ꝛ in diuerſuz tendit an
gulum facit: ꝛ id qđ in angulo ē bis numerat. Trāſmigratio
in babyloniā ſignificat tranſitū aploz ad gētes. In qua trāſ
Eph.2.g migratione xp̄s fact⁹ lapis angularis: vtrūq3 ppl'm cōplectit
qđ oſtēdit p iechoniā bis poſitū. Oēs q̄ a dauid vſq3 ad trāſ
migrationem

migrationē babylonis numerant reges fuerūt. f ¶ Iecho G
nias. Prior iechonias reſurrectio dñi: ſequens iechonias p̄
paratio domini dicit: vtrunq3 congruit chriſto qui eſt reſurre
ctio ꝛ vita. g ¶ Salathiel. Petitio mea de⁹: Chriſto conue
nit qui dicit: Pater ſancte ſerua eos quos dediſti mihi. vt ſint Ioh.17.b
vnū ſicut ꝛ nos. h ¶ Salathiel aūt
genuit zorobabel. Hoc i mult' ſcri
pturis legit: ſed in Paralipomenon ſi
lij iechonie aſſir: ſalathiel: melchiram ꝛ
phadaia: ꝛ d phadaia orti ſt zorobabel
ꝛ ſemei: Sz tradūt hebrei trinomiū fu
iſſe aſſir: ſalathiel melchirā et phadaia
Uel ſalathiel ꝛ phadaia fratres: filios
quos genuerunt vterq3 ſuum vocauit
zorobabel. Cum de iſto dicat euangeli
ſta abiud genitum. Paralip. dicit ꝙ zo
robabel moſollā genuit ꝛ reliquos int
quos abiud nō numerat: ſed multa vi
tio ſcriptorum in Paralipomenon de
prauata ſūt. vñ miſte ꝛ inēmiate genea
logie inueniunt q̄s iubet aplūs vitari.
F Zorobabel

Nico. de lyra

A tres reges ſibi ſuccedētes: q2 ioram
genuit ochoziam. ochozias aūt genuit
ioas: ioas aūt genuit amaſiam: amaſi
as aūt genuit oziā. Ratio autē hui⁹ eſt
ſm Hiero. quia ioram accepit vxorem
filiā impiiſſime iezabelis: ideo filij eius
vſq3 ad quartam generationem de ge
nealogia domini excludunt: ꝛ maxime q2 euangeliſta volebat
vnam quaterdenam tm̄ ponere ratione iam p̄dicta. ideo opor
tebat tres reges excludere: ꝛ iſti tres ratione p̄dicta cōuenien
tius alijs remouent. Sequitur. a ¶ Ezechias autem ge
nuit manaſſen. iſte Ezechias nō habebat heredem quando
dictū eſt ei p Eſaiā ꝓphetā: Eſa. xxxviij. a. Diſpone domui tue
q2 morieris tu ꝛ nō viues: ꝛ tūc fleuit nō timore mortis: ſed ꝓ
pter defectū ſeminis: timens ne xp̄s de eo nō naſceret ꝛ iō ip̄o
orante cū lachrymis additi ſunt vite ipſi⁹ anni. xv. ꝛ tūc genuit
manaſſen: qui quidē manaſſes licet p̄mo fuerit peſſimus: q2 de
eo ſcriptū ē. iiij. Reg. xxi. c. ꝙ ip̄e impleuit hierl'm ſanguie ꝓpheta H
rū vſq3 ad os. int' q̄s Eſaiam auunculū ſuū ſecari fecit: ꝓpt' qđ
in captiuitatē duct⁹ ē: tamē finaliter penituit: ꝛ ad regnū ſuum
reduct⁹ fuit: vt habet. ij. Paral. xxxiij. ca. Sequit: b ¶ Ma
naſſes autem genuit amon: amon aūt genuit ioſias.
Ioſias iſte fuit optim⁹ qui in iuuētute ſua cepit querere dñm:
et deſtruxit tēpla idoloz p totum regnum ſuum. c ¶ Ioſiam
aūt genuit iechoniā ꝛ fratres ei⁹ in trāſmigra. baby
lonis. nō q2 adhuc eſſet trāſmigratio qñ geniti ſunt: ſed q2 im
minebat. Nominant autē fratres iechonie cū eo: q2 ſimiles ei
fuerunt in captiuatione. ioachaz aūt qui primus regnauit poſt
ioſiam captiuatus eſt per regem egypti: vt habetur. iiij. Reg.
xxiij. Rex aūt egypti conſtituit regē loco ipſius fratrē ei⁹ elia
chim mutato nomine ipſius: et vocauit eum ioachim vel iecho
niam: ꝛ iſte eſt qui dicitur hic genitus a ioſia: quem captiuauit
rex babylonis: ducens ſecū in babylonem: ſed in itinere remi
ſit eum ſub iuramēto ꝙ ei fideliter ſeruiret: ſed iſte ioachim q̄r
to anno volens rebellare ab exercitu regis babylonis captus
eſt ꝛ occiſus: et cadauer eius extra hieruſalem proiectum: ſicut
fuerat p Hieremiā predictum: Hiere. xxij. e. Sepultura aſini
ſepelietur: ꝛ regnauit ioachin filius eius ꝓ eo qui ſimiliter di
ctus eſt iechonias: ſed aliter ſcribitur q̄ prim⁹: q2 pater ei⁹ ioa
kim per. k. m: alius aūt p. c. ꝛ. n. ꝛ iſte regnauit trib⁹ menſib⁹:
ꝛ poſtea adductus eſt in babylonem captiuus cū matre et no
bilibus de terra iuda: ꝛ cōſtitutus eſt ſedechias auunculus ei⁹
filius ioſie rex in hieruſalē a rege babylonis. et. xi. anno regni
eius: quia rebellauerat capt⁹ ē a rege babylonis: ꝛ excecatus
eſt in babylonem ligatus ductus ꝛ hieruſalem deſtructa ꝛ tē
plum combuſtum. vt habetur. iiij. Regū. xxv. Et ſic patet ꝙ fra
tres iechonie filij ioſie fuerunt captiuati ſicut ꝛ ipſe propter qđ
nominantur cum ipſo. d ¶ Et poſt tranſmigrationē ba
bylonis iechonias. Iſte iechonias a quo incipit tertia qua
terdena non fuit iechonias filius ioſie: ſed nepos eius per. n.
ſcriptus: vt dictum eſt: aliter non eſſent quattuordecim in iſta
quaterdena vltima. e ¶ Salathiel autem genuit zoro
babel. et iſte zorobabel eſt ille ſub quo tranſmigratio redijt d
captiuitate: vt habetur. j. Eſdre. ij.

A Zorobabel autem

a ❡ Zorobabel aũt ge. abiud. Mgr̃ babylonis. i. ꝯfuſio nis. Illi ꝯuenit q̃ mũdũ ab errore idolatrie ad viã vitaꝫ reuo caui. Fuerũt viri ſtudioſi ex iudeis dicti heriles ꝓpẽ ꝓpinquitatẽ gener̃ xp̃i erãtq; nazarei q̃ ordinẽ genealogie xp̃i ꝗtũ meõrit: ꝓ tim ex libr̃ dier: ꝗtim abauis ⁊ ꝓauis retinẽtes ſꝫ ordinẽ ſcri pſerũt. b ❡ Abiud. id eſt pater meus

Ps.88.d Iſte xp̃o conuenit: de quo dicit: Ipſe in uocauit me: pater me⁹ es tu ⁊c. De abi ud vſq; ad ioſeph nulla hiſtoria inueni tur in paralipomenon: ſed annales fue runt apud hebreos: de q̃bus herodes multos comburi fecit vt ꝯfunderet or do regie ſtirpis: ⁊ forſitan ioſeph nomi na patruꝫ ibi legerat vel aliquo modo ibi retinuerat ꝑ queꝫ euãgeliſta ſeriem hanc generatiõis poſuit. Sed ſiue hoc ſiue alio modo euãgeliſte ſiut hec certa generatiõis ſucceſſio. c ❡ Eliachim

Joh.6.c Dñs reſuſcitans. Ille q̃ dicit: Omis q̃ videt filiũ ⁊ credit in eum ha. vi. eter. et ego reſuſcitabo eũ ⁊c. d ❡ Azor. ad

Ps.53.a iutus. Ille eſt q̃ dicit: Ecce deus adiu uit me do. ſ. eſt a. m. e ❡ Sadoch. Iu

Ibi.10.b ſtus. i. xp̃s: de quo dicit: Iuſtus dñs et iuſticias dilexit. f ❡ Achim. i. frater meus iſte. Quis alius q̃ ille q̃ homo fi eri voluit vt poſſit habere fratres. de q̃

Ibi.21.e bus diceret: Nunciabo nomen tuũ fra tribus meis. g ❡ Eliud. id eſt de⁹ me

I.27.f. us. Cõuenit xp̃o q̃ dicit: De⁹ me⁹ vt q̃d dereliquiſti me? h ❡ Eleazar. i. deus meus adiutor. Ille eſt q̃ ex ꝑſona homi

Ps.90.a nis dixit: Deus meus ſperabo in eum. i ❡ Mathan. donans vel donatus.

Joh.3.b Ille eſt qui dedit dona hominib⁹: et de quo dicit: Sic deus dilexit mundũ vt filiũ ſuũ daret. Per hos patres xp̃s venit in mũdũ: ⁊ oĩm hoꝝ in ſe gerebat officiuꝫ. Et dignũ eſt vt ꝑ eandẽ lineã ſanctitatis ad eũ aſcẽdamus ꝑ quaꝫ ad nos deſcẽdere ẽ dignat⁹. k ❡ Ioſeph. Apponẽs. i. xp̃o q̃ iudeis gẽtes appoſuit: q̃ ⁊ pr̃ xp̃i dr̃: quẽ d̃ ſua ꝯiuge natũ ado ptiue ſuſcepit: ſꝫ ⁊ putatiue pr̃ dr̃. Ioſeph. Mathe⁹ dic̃ ioſeph

Luc. 3. e filiũ iacob: ⁊ iacob filiũ mathã: lucas ioſeph filiũ heli: ⁊ heli filiũ mathat: ſꝫ mathã ⁊ mathat d̃ eadẽ vxore heſta noĩe ſinglos ge nuerũt. Mathã q̃ ꝑ ſalomonẽ deſcẽdit eã pri⁹ duxit: ⁊ relicto vno

B filio iacob obijt: et poſtea mathat q̃ ꝑ mathã deſcẽdit de dauid eãdẽ duxit ⁊ genuit heli: ſic iacob ⁊ heli frẽs ſũt vterini. Iacob aũt vxorẽ heli fratris ſui ſine liberis defũcti ad ſuſcitãdũ ſemẽ eius accipiens genuit ioſeph natura ſuũ: ſed ſm legem heli fi liũ. Qð dicit filius eius nomine vocari cui ſuſcitat non eſt ve rũ: cũ booz eũ quẽ genuit ex ruth nõ elimelech cui ſuſcitat: ſed obeth vocauit. l ❡ Virũ marie. Quid ad chriſtum gene ratio ex dauid deducta ad ioſeph, cũ xp̃s non ex ſemie ioſeph: ſed non eſt ꝯſuetudo ſcͥpturarũ vt ordo mulierũ in generatiõi bus texat: ⁊ ideo non ꝑ mariã: ſed ꝑ ioſeph inducit: cũ de vna ioſeph ⁊ maria tribu fuerint. Unde ⁊ eaꝫ quaſi ꝓpinquã coge bat accipere: ne tribus in aliã ſe cõfunderet: vñ etiã ſimul tan q̃ de vna ſtirpe ꝓfitent in bethleẽ redire cũ ſingulis in ſuam ciuitateꝫ. Exemplo marie liquet fidelibus coniugatis ſeruato pari ꝯſenſu ꝯtinentiã poſſe ꝑmanere, coniugiũq; vocari: nõ ꝑ mixto corporeo ſexu: ſed cuſtodito mentis affectu. Vñ ⁊ ioſeph vir marie dicit: q꞉ ꝯiugiũ veꝝ eſt vbi ꝯſeruat amoris affectus ⁊ in maria fructus nuptiaꝝ inuenit. m ❡ Omnes itaq;. De curſo ordine generatiõis tandẽ in fine ꝯcludendo, euangeliſta recapitulat ſub myſtico numero. Tres diſtinctiões in genera tione chriſti myſtice inſinuant fidem ſancte trinitatis quã con cordit aſtruit doctrina legalis ⁊ euangelice inſtitutiõis. Tres eñi trinitatis fidem: quattuor doctrinaꝫ euangelicã: decem le

Diuiſio gis ſignificat inſtitutioneꝫ. In tres teſſeredecades diuiditur hec generatio. Prima eſt ab abraam vſq; ad dauid: ita ꝙ da uid includat. Secũda a dauid. i. iuxta dauid a ſalomõe icipit ⁊ i porẽ iechoniã finit. Tertia a ſc͞do iechonia i xp̃o terminat: Ab abraã vſq; ad dauid: ⁊ a dauid vſq; ad chriſtũ tria in hac diſtin ctiõe notant tp̃a ad xp̃m currere. Añ legeꝫ in q̃ abraã naturale ſuãs mãdatũ. Poſt legem quã iudei ꝑuaricãtes captiuãt: poſt

gratiã ꝑ

a Zorobabel autẽ genuit abiud: a

b Abiud autem genuit eliachim:

c Eliachim aũt genuit azor: Azor

d autem genuit ſadoch. Sadoch

e autem genuit achim: Achim au

f tem genuit eliud. Eliud autem

g genuit eleazar: Eleazar autẽ ge

h nuit mathan. Mathan autẽ ge b

❡ ſupplantator vel luctator

nuit iacob. Iacob autem genuit c

a ❡ ſtella maris. b ❡ nõ de q̃bus: quia ſi ne virili coitu de ſola virgine natus.

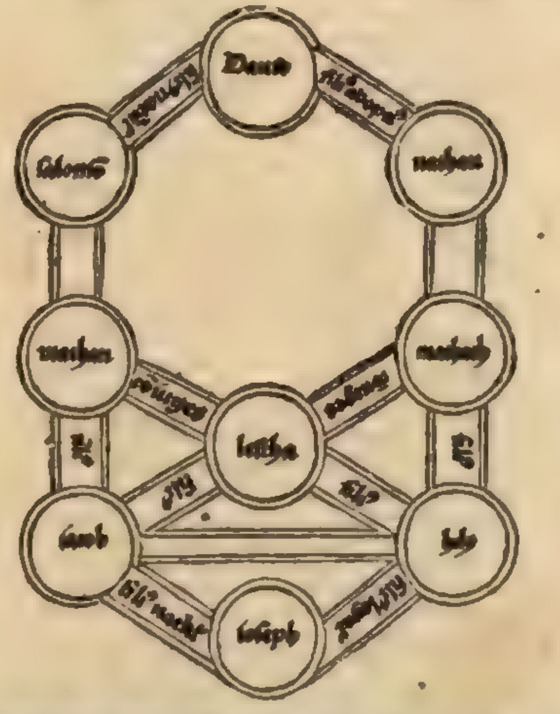
l Ioſeph virũ marie: de qua nat⁹

m eſt ieſus qui vocat chriſt⁹. Om nes itaq; generatiões ab abraã vſq; ad dauid, generatiões q̃tu ordecim: ⁊ a dauid vſq; ad trãſmi grationẽ babylonis generatiões q̃ttuordecim: et a tranſmigratiõe babylonis vſq; ad chriſtũ gene

Nico. de lyra

a Zorobabel autem genuit abiud. Abiud aũt ge nuit eliachim. Contrariuꝫ videtur. i. Paral. iii. vbi dicit ꝙ zorobabel genuit moſollam, ananiã, ⁊ ſolomit. Eſt dicenduꝫ ꝙ aliquis iſtoruꝫ fuit binomius: ⁊ ſic dictus eſt abiud: q꞉ plu res binomij in ſacra ſcriptura inueniunt. Ab iſto abiud vſq; ad ioſeph nulla hiſtoria in biblia reperit: ſꝫ apud iudeos fue runt aliqui ſtudioſi qui genealogias a dauid deſcendẽtes di ligentiſſime ſcripſerũt ꝓpter chriſtuꝫ quẽ expectabãt a dauid deſcendere: ⁊ ibi Mattheus potuit reſiduũ hui⁹ genealogie videre. Uel ſi dicatur ꝙ herodes illas ſcripturas cõbuſſit ne linea regia ab alijs diſtingueret: vt dicunt aliqui. Tũc dicendũ ꝙ Mat theus habuit per reuelationẽ, quod non habuit per ſcripturam: quia apo ſtoli ⁊ euangeliſte nõ fuerunt minus illuminati: immo magis q̃ antiq̃ pro phete. Sequit: b ❡ Mathan au tem genuit iacob. Cõtrariũ dicit Luc⁹. iii. Ubi dicit ꝙ mathat genuit heli: ⁊ heli genuit ioſeph. Dicenduꝫ ꝙ mathat ⁊ mathan deſcenderunt a dauid: ſed mathat per nathan qui fu it filius dauid adoptiu⁹: mathan aũt per ſalomonem: ⁊ iſti duo mathan et mathat habuerũt vnã vxorẽ ſucceſſi ue: que dicta eſt heſta: et heſta a ma than concepit iacob: ⁊ a mathat heli: ita ꝙ heli ⁊ iacob fuerunt fratres vte rini: ſed de duobus fratrib⁹ a dauid diuerſimode deſcendentibus. Heli autẽ accepta vxore mortuus eſt ſine ſemine: ⁊ ideo iacob frater eius acce pit vxorẽ fratris ſui, vt ei ſuſcitaret ſe men ⁊ genuit ioſeph: ita ꝙ ioſeph fu it filius naturalis ipſius iacob: et ſic accepit eum hic Mattheus. Fuit autem filius heli legalis: ⁊ ſic accepit eũ i genealogia Lucas vt patet in figura ſequenti. D

†27. q. 2. c genuit

heſta

Ratio autem quare Mattheus deſcribit genealogiaꝫ chriſti per ſalomonẽ filiũ eius naturalem hec eſt: quia deſcribit aſſũ ptionẽ noſtre humanitatis a deo. Lucas autẽ ꝑ nathan filiuꝫ adoptiuũ: q꞉ deſcribit reductionẽ noſtrã in deũ que fit ꝑ gra tiã adoptiõis. c ❡ Iacob autẽ genuit ioſeph virũ ma rie: de qua natus eſt ieſus qui vocat chriſtus. Cũ io ſeph nõ fuerit pater ieſu: vt habet infra eodẽ ca. nõ videt eſ ſe ſufficiẽter ꝓbatũ per iſtam genealogiam ſic deſcriptã ꝙ ie ſus fili⁹ marie fuerit d̃ ſtirpe dauid. Dicẽdũ ꝙ imo: q꞉ ioſeph ⁊ maria fuerũt de eadẽ tribu: q꞉ mulier nõ poterat nubere cũ vi ro alteri⁹ trib⁹ qñ ad ipſaꝫ ꝑtinebat hereditas paterna: vt pꝫ

Numeri. xxxvi.

E G gratiã ꝑ quã oẽs de captiuitate ſoluunt. Et ĩ his ſingulis his
ptẽ ſunt: qꝛ grã ſpũſancti in hoĩe geminat: vt cor ⁊ carnẽ in
vnũ iungẽs faciat vtrũq; exultari in deũ. Qꝛ aũt ter.xiiij.ve
rã ſignificat religionẽ. Quattuor eni ⁊ decẽ nouũ ⁊ vet' teſta
mẽta indicãt: qꝛ via ad xp̃m ꝑ decẽ verba legis ⁊ q̃ttuor euã
gelia ꝑdicat: ita tñ vt quicq̃d aſcribit
trinitati q̃ de' eſt ꝯſecrem': qꝛ nulla ꝑ
ceptio implet: niſi hic numer' colendi
deũ teneat. Ut ⁊ hãc viã eſſe puenien
di ad xp̃m (qui ẽ nr̃a terra ꝓmiſſiõis)
ſcias: totũ numerũ collige in ſummã: ⁊
ſunt.xlij. q̃ numero manſionũ veri he
brei de egypto ad patriam veniũt. Et
nõ h numeri ſacramẽto venim' ad pa
triam: quo chriſt' a patriarcha cui pro
miſſus eſt puenit ad virginẽ q̃ſi ad ior
danẽ ſpũſancti grã abundantẽ. Et iõ
euãgeliſta numerauit ab abraã q̃dra
ginta duas generationes: velut cele
ſtis patrie mãſiões in fine xp̃m ſuppu
tãs: qui eſt ꝯſũmatio vie et mãſio vite.
127.q.2.ꝑ/ In abraam primũ fides ad iuſticiã re
iuſtiq; ⁊.c. in/ putat: q̃ eſt initiũ vie vel vite ad re
ueta.c.ge/ quiẽ. Ideo.xlij. qꝛ hoc numero ꝑſens eccleſie tempus oſtẽdit
nuit. De ꝑ/ quo dñs bene operãtib' cooperat. Septies eni ſeni.xlij. ſũt.
bo.ſig.c.4 Sex ad opera: ſeptẽ ad requiẽ ptinẽt. vnde bene ppls ille ſb
ſpe intrãdi in requiẽ ꝑ ſepties ſex manſiones caſtrametat: in
quaꝝ vltima ieſu duce: patefacto iordane requiẽ intrat: ſic no
ſter ieſus quadrageſima ſecunda generatiõe ab abraã credẽ
te: lauacra baptiſmi ⁊ celi ianuas patefecit: Sub eiuſdem nu
meri ſacramento nos curſu virtutũ ad patriã tendim': dũ q̃ti
die prelibando guſtu celeſtiũ fruimur: ⁊ patienter ꝓmiſſum
expectam'. Matthe' in hac vita q̃ quattuor temporũ curſu
labit in qua regi nos oportet a xp̃o ſm laborioſam diſciplinã
qua filios flagellat: que in.x. ꝓpter decalogi mãdata ſignat:
ꝑ quadragenariũ numeꝝ regẽ xp̃m veniſſe teſtat: addito bi
nario ꝓpter duo teſtamẽta q̃bus regi nos oportet. Uel duo
mat.22.d ꝑcepta charitatis in quib' tota lex ꝯtinet. ⁊ cõplet vetus ſcri
ptura: Quapropter in generatiõib' matthei q̃ deſcendendo
enumerant: noſtroꝝ ſignat ſuſceptio peccatoꝝ. In generati
F onib' aũt luce q̃ aſcẽdẽdo vſq; ad deũ puenião: cui mũdati re
cõciliant ꝑ xp̃i ſacerdotium: intelligit noſtroꝝ ablutio pctõꝝ.
Ideo in ſeptuageſimoſeptimo numero tota ei' enumeratio
complet: in cui' myſterio ſaluator remittẽdũ eſſe peccanti di
cit: Denari' eni iuſticie eſt numer'. vndenari' trãſgreſſio eſt
denariũ: q̃ ſepties duct' explicat.lxxvij. in quo numero tanq̃
vniũſalis peccati fit plena remiſſio pctõꝝ ꝑ xp̃m aſcendẽtib'
ad deũ: Nec eſt mirãdũ ꝙ lucas plures ſucceſſiones ponit a
dauid vſq; ad xp̃m: Mattheus pauciores: cũ ille ponat alias
ꝑſonas ille alias: ⁊ ex his forſan alij minus alij plus vixerũt
Nota Nota nõ eſſe ꝯſuetudinẽ ſcripturarũ vt in generationib' ſuc
ceſſionis ordo mulierib' tribuat: ideo generatio ioſeph ordi
nabiliter ponit qui de eadem tribu: de qua ⁊ beata maria fu
iſſe cognoſcit. a Chriſti aũt ge. Sine additamento ieſu
Pſ.44.b ponit: vt eũ intelligas de quo ꝓpheta: Unxit te de' tuus. Je
ſus qd ſubſtantialit illi conuenit angelo reſeruat: vt qui poſt
dictur' eſt cõceptũ de ſpũſancto nomen ei ꝓprium ex ſaluatio
nis officio ſublimi' declaret. b Sic erat. Sicut dictũ eſt
vt ex ioſeph origo marie q̃ eſt de dauid clareſceret: ⁊ chriſtus
nõ ex eius ſemie vt de' ⁊ hõ: ꝑ genealogiã homo: ꝑ hoc ꝺ vir
gine de ſpũſancto deus oſtendit. Sic inq̃ erat vt ꝑſcripta ẽ
⁊ mox dicet: ſicut poſtea ſignis ⁊ ꝓdigijs manifeſtat: vt tot'
liber deum ⁊ hominẽ natũ demõſtret: qd eſt credendũ vt poſ
ſit intelligi. Hic eni ſenſus deficit humanus vbi nõ ẽ natura
ſed virtus: qui nõ credit nõ intelligit ꝙ virgo peperit: ꝙ ver
bum caro factũ eſt. c Cũ eſſet deſpõſata. Orige. Ideo
Ioh.1.b deſpõſata vt ſignificaret eccliaꝫ q̃ ꝟgo ẽ ⁊ ſpõſa: ⁊ vt ꝑ ioſeph
Quere ma origo marie oſtenderet: vel vt ioſeph eſſet teſtis caſtitat' de
ria viro de/ fendens eam ab infamia ſuſpicionis: ⁊ ne vt adultera dãna
ſponſat retur: et vt virgo viri ſolatio ſuſtentaret: ⁊ vt diabolo partus
occultaret: q̃ nequit ſatis dinoſcere an ex ſemie nat' ſit: an ꝺ
ꝟgine ⁊ ne ꝟginib' eẽt excuſatio ĩfamie ꝙ mr̃ xp̃i ĩfamata fu
erit. Deſpõſatio fiebat ꝑ aliq̃t dies añ aſſiduã cohabitationẽ
⁊ interĩ erat vxor ſb cuſtodia viri. d Añq̃ cõue. N ꝙ
poſtea ꝯuenerit: vt ſi diceremꝰ añq̃ penituerit morte ꝑuẽt' ẽ.
Non ꝙ poſtea conuenerint: ſed oſtẽdit ꝓprimũ tp̃s nuptiaꝝ
Non ꝙ in quo nuptiarum ſolennia celebrant. e Inuenta ẽ in
vtero habẽs. Inuenit ioſeph in vtero habere: ſed non de
F ſpiritusancto

¶ ꝑ quã dignat' eſt venire.
a rationes q̃ttuordeci. Chriſti aũt a
a ¶ nõ ait ſic facta eſt: qꝛ ſemp apud patreꝫ
erat. ¶ vt ꝑ ioſeph de dauid monſtraret.
b generatio ſic erat. Cũ eẽt deſpõ b
c ſata mr̃ ieſu Maria ioſeph: añ c
¶ a ioſeph.
e q̃ꝫ cõuenirẽt inuenta eſt in vtero e
¶ ecce illud nouũ: Mulier circũdabit vi
rum: nõ aliũde q̃ꝫ ex ſe gignẽdo.
a ¶ de q̃ eſt q̃ cõcipit et generat. ¶ d ꝑtãte
nõ ex ſubſtãtia: ne ſpũs dicat incarnatus.
habẽs de ſpiritũſãcto. † Ioſeph g

M Nu.xxxvi.c. De filiab' ſalphaat. Btã aũt ꝟgo maria fuit
vnica Joachim patri ſuo: ⁊ iõ ex lege cogebat viro ſue trib' nu
bere: ꝓpter hoc etiã iuit cũ Joſeph in bethleẽ ciuitatẽ dauid vt
ꝓfiteret cũ eo: vt habet Luẽ.ij. Modum aũt ꝑ quẽ fuerũt de
eadẽ tribu Damaſcen' deſcribit dicẽs ꝙ melchi habuit fratreꝫ
noĩe pãthera: q̃ genuit barpãthera ⁊ h G
genuit ioachin: q̃ genuit beatã mariã: ⁊
ſic btã maria dſcẽdit a dauid ꝑ nathan
ſm Dam.lib.iiij.ca.vi. a Chriſti
aũt ge. ſic erat. Deſcripta genealogia
xp̃i in q̃ mattheus oſtendit xp̃i verã hu
manitatẽ. h oñdit diuinitatẽ ei' ꝑ modũ
conceptiõis eius mirabilẽ: ⁊ diuidit in Diuiſio
tres ptes: ⁊ ꝑmo ponit beate virginis
mira impgnatio. ſcdo ipſius ioſeph di
gna dubitatio/ibi: Joſeph aũt cuꝫ eſſet
iuſtus. tertio magna dubij certificatio/
ibi: Hoc aũt eo cogitãte. Dicit ergo ꝑ
mo. Chriſti aũt generatio ⁊c.q.d.
ne credat ꝙ ieſus ſit genit' ex cõmixtio
ne maris ⁊ femine ſicut ꝑcedẽtes. et iõ
deſcribit modus mirabilis q̃ ſequit:
b Cuꝫ eſſet deſpõſata mr̃ ei'.i.
chriſti. c Joſeph.i.ſponſo ſuo. d Añq̃ cõuenirent
carnaliter.i. nõ qꝛ poſt ꝯuenerint: vt.j.dicet. e Inuen
ta ẽ in vtero hñs. inuẽta inq̃ a ioſeph qui curã ꝟginis ha
bebat. f De ſpũſctõ. iſtud refert ad verbũ ꝑcedẽs, cũ di
citur: Habẽs in vtero: qꝛ h fuit virtute ſpũſcti. illud eni qd in
generatione alioꝝ hoĩm fit ꝑ virtutẽ ſeminis deciſi a patre ⁊ re
cepti a matre ĩ matrice: fuit factũ virtute ſpũſancti in virgine:
ꝟtute cui' ex puriſſimis ſanguinib' btẽ ꝟginis fuit corp' chri
ſti formatũ: ⁊ in eodẽ inſtãti aiatũ: ⁊ a verbo aſſumptũ: qꝛ cũ in
finita ſit virt' ſpũſcti põt oĩa opari in inſtãti. Sꝫ querit qua Queſtio
re iſta ꝯceptio xp̃i nõ fuit facta añq̃ virgo deſpõſaretur ipſi io
ſeph. Dicendũ ꝙ btũs Ambro. ſup Lucã ad hoc aſſignat mul
tas rõnes quaꝝ aliq̃s accipio. Primo enim iſtud fuit rõnabile
ex pte pueri: qꝛ ſi cõcept' fuiſſet añ deſpõſationẽ potuiſſet rõna
biliter a iudeis ſicut illegitimus repudiari et nõ ſicut chriſtus
recipi. ſcdo qꝛ puer ꝓpter ꝑſecutionẽ herodis erat in egyptum
portãd' ⁊ reportãd': iõ ſpõſus marie erat ad h ⁊ ꝯſilia neceſſa
ri'. Itẽ h fuit ex pte ꝟginis neceſſariũ: vt haberet miſtrũ nõ ſu
ſpectũ: ſꝫ ſibi ꝯiunctũ vt ſpõſum. Itẽ h fuit rõnabile ex pte nr̃a:
qꝛ ſic ꝑ Thomã palpãtẽ cicatrices chriſti certificati ſum' mag
de reſurrectiõe xp̃i q̃ꝫ ꝑ alios: ita ꝑ ioſeph mag certificati ſum' H
de ꝟginitate marie: qꝛ dolore iniurie fuiſſet mot' ad vindican
dũ opprobriũ niſi in virgine cognouiſſet diuinũ ſacramentum.
Itẽ querit hic cũ maria eſſet iã deſpõſata ioſeph ⁊ in domo ei'
vt dicit Chryſ. q̃re nõ acceſſit ad cognoſcẽdũ virginẽ. Dicẽdũ
ꝙ modus erat iuſtoꝝ nõ ꝑficere matrimoniũ ꝑ carnalẽ copulaꝫ
niſi prius vacarẽt orationi ꝑ aliqd tp̃s implorãdo diuinã miſe
ricordiã: vt ptꝫ Tobie viij. Et tũc creditur reuelatũ eſſe ipſi io
ſeph ꝓpoſitũ marie de obſeruãda virginitate: licet eni cogeret
ad matrimoniũ ꝯtrahendũ ſm tp̃is illi' modũ: ꝓpter ratiões
ꝑdictas: tñ habebat virginitatẽ in deſiderio ⁊ ꝓpoſito: ſed vo
tum non expreſſit. Contraxit igitur matrimonium committens
ſe diuine voluntati: ⁊ tunc ex reuelatione diuina creditur ꝙ io
ſeph cognouit propoſitum marie ⁊ tunc ex communi conſenſu
vouerũt virginitatẽ: quia vt creditur ioſeph adhuc virgo erat.
Cuius ratio eſt: quia cum chriſtus in paſſione ſua nulli matreꝫ
ſeruandã tradidit niſi virgini: non eſt probabile ꝙ ante conce
ptum dum adhuc eſſet iuuencula traderetur alicui niſi virgini
cuſtodienda. g Joſeph aũt vir eius. Hic ponit ioſeph
digna dubitatio. emiſſo autẽ voto predicto angelus gabriel ve
nit ad virginem ignorãte ioſeph: ⁊ impregnata ẽ de ſpiritusan
cto: vt habet Luẽ.j. et ſtatim de licentia ioſeph abijt ad cogna
tam ſuam ſcꝫ ſanctam Eliſabeth: vt ei pregnanti ſeruiret: et na
tum filij ſui precurſorem videret: ⁊ ibi manſit tribus menſibus
vſq; ad peractam precurſoris natiuitatem. Ipſa autẽ rediens
te vidit ioſeph vterum eius grauidum: incurrit ex hoc vehemẽ
tem ſuſpitionem: nec fuit mirum propter marie longã abſentiã
ex altera parte tñ tenebat de marie ſanctitate: vt dicit Chryſo
ſtomus ꝙ ſibi videbatur impoſſibile eam cecidiſſe.
* Cum ergo
* g Joſeph aũt vir eius cuꝫ eſſet iu. ⁊c. Per ioſeph Moraliter
cogitantem dimittere mariam: qui certificatus ꝺ myſterio per
angelum accepit eam vt dominam ſignificatur homo dubitãs
in fide vel moribus qui per predicatorem vel confeſſorẽ bonũ ĩ
fide ſolidat: ⁊ ſubijcit ſe ei ĩ illis q̃ fidei ſũt orthodoxe.

A ſpūſancto ſciebat eſſe: cū poſtea vt dubi⁹ deliberaret dimittere eā. Apl'e aūt hoc addidit ne interim ſurriperet ſuſpitio lectori. Quō hoc factū ſit ꝛ q̄ ordine vel in q̄ ciuitate xpī ↄceptio ſit celebrata: hoc ꝑtermiſſū a luca exponit᷑. a ¶ Juſtus. per fidē q̄ credebat xpm̄ ḋ ꝟgine naſcituꝝ: ꝛ voluit ſe hūiliare ante tantā gratiā. Cū iuſtus erat: hoc eſt teſtimoniū caſtitatis marie: vt q̄ ſeruat innocētē iuſtus dicat᷑: ſed ꝛ pius dū nollet ꝓpalare: ex ↄſciētia caſtitat' iuſt⁹: ex timore pi⁹. Sciebat illaꝫ eſſe inculpabilē: ſꝫ vnde vel qd eſſet ignorabat: ꝛ iō mediā elegit viā effugiēdi: vt neqꝫ innocentē ꝓderet: neqꝫ rei incognite ↄſentiēdo ſe reū faceret corā deo. Vera ꝟtus eſt: cū nec pietas ſine iuſticia: nec ſine pietate iuſticia q̄ ſeparate ab inuicē dilabuntur. b ¶ Et nollet eā tra. quā deſpōſauerat i ↄiugiū ducere ne videret᷑ qd ignorabat celare: vel traducere ad penaꝫ in qua nouerat nō eſſe in famiā: quia ſciebat ſe eā virginē accepiſſe ꝛ intactā ſeruaſſe: c ¶ Hec autem eo cogitante. Hic docemur diu deliberādū eē in īcertis ne peccet᷑ temeritate leuitatis.

Nota

d ¶ Ecce angel⁹ dñi. Quia ſic pie cogitat ↄſolari meret᷑: ꝛ ↄſiliū ſuū meliori ↄſilio mutatur. e ¶ Fili dauid. Recognoſce qd ꝓmiſſuꝫ eſt domui dauid: de q̄ tu es ꝛ maria: ꝛ vide impletuꝫ in ea. f ¶ Noli timere. Oſtēdit tantū ſit q̄ntū credis: ꝛ ne timeas ꝓ reatu: ſꝫ amplectere charitatis ītuitu. g ¶ Coniugem. Coniunx erat non concubitu ſed affectu: non coniunctione corporis ſed copulatione animoꝝ. ¶ Nota cōiugem dici a ꝑma fide deſponſationis. Agitur diſpenſationis eſt ſi quis permittitur aliam ducere poſt ſacramentū ſpōſiōis: etſi nūqꝫ debitū ſoluere poſſit. Bene ioſeph vir ꝛ maria ↄiunx dr̄: cuꝫ in eo ſeruat᷑ affectus amoris: qd eſt verū ↄiugiū: ꝛ in ea ſine coitu eſt fruct⁹ nuptiaꝝ. h ¶ In ea natū. De ea naſci eſt in lucē ꝓduci. In ea ꝟo naſci eſt ↄcipi: vel ſm̄ ꝑſciētiā angeli quaꝫ habet ex deo: cui futuꝝ q̄ſi ꝑteritū natum dicit᷑.

Nota

i ¶ De ſpūſctō. Spūſanct⁹ dr̄ de⁹ ꝛ donuꝫ dei ꝛ charitas: ꝛ ſola charitas eū incarnari fecit. k ¶ Pariet. ne videret᷑ ioſeph nō eſſe neceſſari⁹ ei ſb̄dit: Pariet. ꝛ ita eris neceſſari⁹ ꝓcuratiōi.

B l ¶ Vocabis. Idē dic iſte qd ꝑdixerat marie: vt ꝓmiſſum ſaluatorem iam veniſſe tā viris q̄ꝫ feminis repſentet ex vo ce. Ipē enim nomen interꝑtatur.

m ¶ Hoc autem totum. Ex propinquo eſt deſponſata ꝙ inuēta eſt in vtero habēs: ꝙ peperit ꝟgo: ꝙ ieſus vocat⁹ eſt: ꝙ ſaluat. Hoc eīn ait euāgeliſta qn̄ iā oīa impleta erāt. n ¶ Ut adimpleret᷑. Prophetia ſignū ē ꝑſciētie dei: qꝛ qd dicit certū eſt a deo ꝑſciri: ꝛ iō ab hoīe dꝫ timeri. Nullū aūt ſignū qd deſignat efficit: ſed tm̄ ſignat qd oſtēdit: ſic ꝓpheta nō neceſſitatē eoꝝ facit q̄ ꝑdicit: ſed ſignū eſt ꝑſciētie dei. ¶ Utero. Nō ē neceſſitas reꝝ ex elo꜠o ꝓphetaꝝ: ſed ſola exhibitio ꝟitatis. Prophetia nō facit neceſſitatē eoꝝ q̄ dicit: ſed ſignū eſt ꝑſciētie dei.

Prophetia

Prophetia alia eſt ex ꝑdeſtinatiōe dei: quā neceſſe eſt oīb⁹ modis euenire: vt ſine nr̄o ipleat᷑ arbitrio: vt hec ḋ q̄ ḃ agit᷑. Alia eſt ex ꝑſciētia dei: cui noſtrū admiſcet᷑ arbitriū. Alia eſt q̄ cōminatio dicit᷑: que fit ob ſignū animaduerſiōis diuine vt fugiāt a facie arcus electi: ꝛ iuſte pereant incauti: ꝛ nō ex ꝑſcientia: quia longe aliter ſcitur q̄ꝫ futurum cōminetur. o ¶ Ecce virgo in vtero habebit ꝛ pariet filiuꝫ. Admiratur ꝓpheta Eſaias ꝛ quaſi oīnes de ſomno ſuſcitans ait: Ecce ꝟgo in vtero habebit: ſpūſancto preſens erat quod in tp̄e nondum erat. Ecce virgo ꝛc̄. Dicūt iudei ꝙ nō eſt hoc nomen integritatis: ſed etatis puella. Sꝫ quō tūc eſt ſignū: ſenſū Eſaie ſequit᷑: nō verba. pro ↄ piet. ponit: In vtero habebit: ꝛ vocabunt pro vocabis vel vocabitur. p ¶ Emanuel. Propriū eſt chriſti vt ieſus: quia eū ꝛis qs ſaluat i͂ꝑ adiuuādo ꝑcīuerat. Trib⁹ de cauſis de veteri teſtamento

Eſa.7.c

¶ ſponſus.

a autem vir eius cum eſſet iuſtus: a
a ¶ ꝓ traduceꝛ greci hn̄t ꝓpalare b ¶ ne ſi palā eſſet vt adultera puniret᷑.
b ꝛ nollet eā traducere voluit oc- b
a ¶ ne ſi retineret neſciēs euētū rei. q. ↄſci⁹ eſſet peccati. b ¶ vt occulte dimitteret
c culte dimittere eam. Hec autē c
¶ nō deluſor.
d eo cogitante: ecce angel⁹ dñi in
a ¶ nō manifeſta viſiōe: qꝛ dubietate aīe ꝑmeuat᷑: velut ſōno ſhdeluat'. b ¶ ne vlterius ꝑmeret dubietas quē cōmēdabat eqtas
ſomnis apparuit ioſeph dicēs:
¶ familiarē ꝛ notū oſtēdit: cuius nomen ꝛ
e f † Joſeph fili dauid noli timere d e
genus dicit. a ¶ ſm̄ ꝑceptū legī notatā.
g accipere mariā cōniugem tuam.
a ¶ ꝛ ne ſuſpicer' ꝙ de alio ſit. ꝙ eīn ex ꝛc̄.
b ¶ iam cōceptū.
h Quod enim in ea natum eſt de f g
k ſpiritusancto eſt. Pariet aūt fili b
a ¶ nō ipones qd ab eīno ipoſitū ē b ¶ ſal
l um: ꝛ vocabis nomē eius ieſum. i
uatorē. a ¶ ſubdit cauſam nois. b ¶ qd ſoli⁹ eſt dei. c ¶ qs ꝑdeſtinauit.
Ipſe eīn ſaluū faciet populum k
a ¶ que ex eis ſunt. b ¶ hoc qd narrat teſtimonio ꝓphetico certius facit.
m ſuū a peccatis eoꝝ. Hoc autem l
n totum factum eſt vt adimpleret᷑
¶ Eſaiam
quod dictum eſt a domino ꝑ ꝓ-
a ¶ quaſi hec ſubſtātia ſue carnis non aliūde q̄ꝫ ꝑ coitū viri.
o phetā dicētē: † Ecce ꝟgo in vtero
a ¶ vel vocabūt: pmo angeli pſallentes: inde apli ꝑdicātes: vel alij credētes.
habebit ꝛ pariet filium: ꝛ vocabi m
p tur nomen ei⁹ emanuel: qd eſt in

C ri teſtamēto cſtruit ea q̄ ponit ī euāgelio. Pro teſtificatōe: vt habeat

Nico. de lyra

a ¶ Cū ẜ eēt iu. noluit eā tra. i. ꝓpalare. qꝛ non erat certus de crimine: et iō: b ¶ Voluit occulte dimittere eam. ne forte ex oppoſita parte faueret ſibi in crimine. Et bene dicitur ꝙ occulte: ne ſi in palam eam relinq̄ret neſciret reſpōdere determinate cauſam dimittendi eam hoc querētib⁹: cū haberet argumēta ſibi inſolubilia ex vtraqꝫ parte: vt viſum eſt. Sed queritur hic quare maria non dixit ei diuinuꝫ ſecretū. Eſt dicendū ꝙ talia non ſunt reuelanda: niſi quantū ſe extendit voluntas diuina: ꝛ ideo beata virgo tacuit: tenēs firmiter ꝙ ſicut iſtud ſecretum fuerat reuelatum ſancte eliſabeth: vt habet᷑ Luc. i. ſic reuelaret᷑ alijs competenti tempore ex beneplacito diuine voluntatis. Similiter q̄ritur quare ioſeph non petiuit ab ea? Dicenduꝫ ꝙ pro nihilo petiſſet: quia ipſi marie pro ſe dicenti non crediſſet: ꝛ iterū ex diuina diſpenſatiōe hoc factum eſt: vt per reuelationeꝫ angeli ipſe ioſeph ſic certificaret᷑ ꝙ de cetero nullo mō dubitare poſſet. c ¶ Hec autem eo cogitante. Hic ponitur ipſius ioſeph dubitantis magna certificatio. Et diuiditur in duas partes: quia primo ponit᷑ eius certificatio q̄ntum ad intellectum: ꝛ ſecundo oſtēditur hec certificatio per effectum ibi: Surgens autem. Prima adhuc i duas: quia primo ad certificationē ipſi⁹ ponit᷑ teſtimoniū angelicū. ſecūdo ad fidei noſtre confirmationē ꝓducit᷑ teſtimoniū ꝓpheticum ibi: Hoc autem totū factum eſt. Ad euidentiā ꝑme partis aduertendū ꝙ magnū malum fuiſſet ſi ad modicam horam ipſe ioſeph beatam virginē que de ſpiritiſancto conceperat dimiſiſſꝫ: ideo cum adhuc ḋ hoc deliberaret certificatus eſt per angelū anteq̄ꝫ ab ea diſceſſiſſet: ꝛ hoc eſt quod dicitur: Hec autem eo cogitante: ecce angel⁹ domini in ſomnis apparuit ioſeph. qꝛ anima clauſis ſenſibus exterioribus ad recipiēdū reuelationē magis ē apta: quia tunc nō eſt per occupationē ſenſuum exteriorum impedita. ſequitur: d ¶ Joſeph fili dauid. quia de chriſto volebat loqui qui erat ꝓmiſſus ipſi dauid: iō de ipſo dauid memoriā facit. e ¶ Noli ti. acci. mariā cō. tuā. non ad carnalem copulaꝫ: ſed ad cohabitationeꝫ cum ea: ꝛ deuotā miniſtrationeꝫ. Subditur ratio: f ¶ Quod eīn in ea natū eſt. Non dicit: ex ea: quia natiuitas in vtero eſt quādo fetus animat᷑: ꝛ illa erat cōpleta: ſed adhuc natiuitas ex vtero tp̄e debito expectabatur. g ¶ De ſpiritiſancto. Miraculoſe facta eſt ↄceptio: nō interueniente adulterio. Sequit᷑. h ¶ Pariet aūt filiū. ſ. quando erit natiuitas ex vtero. i ¶ Et vocabis nomen eius ieſum: id eſt ſaluatorē. ideo ſubditur: k ¶ Ipē eīn ſaluū faciet populū ſuum a peccatis eorum. In hoc autē oſtēdit angelus eum verum hominē in partu virginis: verum deum in ſalute populi a peccatis: quia nullus poteſt ſaluare a peccatis niſi deus. l ¶ Hoc autem factū eſt vt adimpleretur quod dictum eſt a domino per prophetaꝫ dicentem. Hic ad certificationem noſtre fidei adducitur ad hoc teſtimoniū propheticū. Vn̄ iſta ſunt ꝟba euangeliſte ſcribentis: non angeli loquentis. Volebat enim oſtēdere in hoc completam eſſe prophetiam: Eſaie. vij. c. Ecce virgo in vtero habebit ꝛ pariet fi. ꝛc̄. Sequitur. m ¶ Et vocabitur nomen eius emanuel: quod eſt interpretatuꝫ nobiſcū deus. Per hoc oſtenditur veritas deitatis ꝛ humanitatis in chriſto. prius enim erat nobiſcum deus per eſſentiam: potentiam ꝛ ꝑſen-

† 27. q. 6. c. ſi qs deſpōſauerit ꝛ. c. inſtitutā et c. genuit et c. priuſqꝫ.

Diuiſio

D

† Eſa. 7. c

G habet teſtimoniū a lege ⁊ ꝓphetis. Pro cōfirmatiōe fidei: q2 E facilius credim⁹ cū videm⁹ impleta que ſunt p̄dicta. Pro coniunctiōe noui ⁊ veter⁊ teſtamēti. a ¶ Exurgēs āt ioſeph

Moraliter a ſom. Beď. Mora. Quiſquis a deo monet: ſoluat moras: ſurgat a ſomno: faciat qđ iubet. b ¶ Fecit ſicut p̄cepit ei Perfecta obediētia. Fecit nō tm̄ qđ p̄cepit angelus: ſ3 etiā ſic p̄cepit. Exhibitiōe ſeruitut⁊ ⁊ affectu amoris obediēs recte dicit̄ feciſſe ſicut precepit ei angelus. c ¶ Angelus dn̄i. Nō relinquit̄ mentiōi loc⁹: vbi officiū angelo⁊ celebrat̄. d ¶ Et accepit cō.ſu. Ad vitandā virginis infamiā ad celādū ſaluatoris aduentū: ad neceſſarium

De verbo. ſig.c.5 pueri naſcēt̄ obſequiū. e ¶ Donec peperit. Nō q2 poſt: qđ mag⁊ cōſtat: cū multis modis cognouit deu3 eſſe q̄ nat⁹ ē. Nō q2 poſtea cognouerit: ſed

Ps. 109.a ponit̄ donec ꝓ et: vel ꝓ eterno: vt: Donec ponā ini.t.ſca.pe.t. Dicit̄ q2 ioſeph mariā facie ad faciē videre nō poterat: quā ſpūſſanct⁹ a ꝯceptiōe ipleuerat penit⁹. Et iō nō cognoſcebat facie ad faciē quā deſpōſauerat: donec vterus euacuaret̄. de quo h̄ nō agitur.

f ¶ Primogenitum. Primogenitum dicit̄ omne quod aperit vuluā: ſiue aliud ſeq̄t̄ ſiue nō. Uel p̄mogenit⁹ int̄ oēs electoſ ꝑ grām. Proprie aūt vnigēit⁹ dei p̄ris vel marie dr̄.

a ¶ verbū caro factū ē ⁊ habitabit in nob.

¶ nobiſcum.i.in homine deus.

a terpratū nobiſcū de⁹. Exurgēs a

¶ dubietatis.

b aūt ioſeph a ſomno fecit ſic̄ p̄ce

a ¶ nō malignus. ¶ ꝓp̄t p̄dictas cauſas.

c d pit ei angel⁹ dn̄i. † Et accepit cō b

a ¶ ad opus cōiugale. ¶ ꝓp̄t ſecreta q̄ dixerat.

iugē ſuam: ⁊ nō cognōſcebat eā c

dixerat. a ¶ .i.ſubſtātie ſue. b ¶ an̄ quē

e f donec peperit filiū ſuū p̄mōgeī b

null⁹: nec poſt quem alt⁹. a ¶ die octauo q̄ fiebat circūciſio ⁊ nomē iponebat̄.

tū: ⁊ vocauit nomē ei⁹ ieſū.

Nico.de lyra

Etiam ⁊ p̄ſentia3: ſimiliter erat ꝑ gratiam nobiſcū q̄tū ad ſanctos patres: ergo li nobiſcū iportat hic ſpecialē vnione3 q̄ facta ē ꝑ nr̄e humanitat⁊ aſſumptionē. a ¶ Exurgēs autē a ſomno. Hic ponit̄ ipſi⁹ ioſeph certificatio ꝑ effectū: quia exurgēs a ſomno certificat⁹ ē d̄ v̄ginitate marie ad mandatu3 angeli. b ¶ Accepit cō.ſu. tanq̄ dominā ſua3 ei obſeq̄oſe miniſtrādo. c ¶ Et nō cog. eā. qđ exponūt aliq̄ de cognitiōe faciei. dicētes q2 ex p̄ſentia xp̄i in vtero v̄ginis tāta erat claritas in ei⁹ facie q2 ioſeph non poterat eam cognoſcere: ſicut dr̄

F de claritate faciei moyſi ex ꝯſortio ſermonis dn̄i: q2 non poterāt intēdere i eā filii iſrl̄: vt h̄r. ii. Cor. iii. ¶ Aliī expōit Hiero. de cognitiōe carnalis copule: q2 cū ea ſeruerat v̄ginitate3: vt dictū ē. ſequit̄: d ¶ Donec pe. fi. ⁊c. ex h̄ loco dixit Eluidius heretic⁹ q2 maria licet a ioſeph nō ſit cognita an̄ partum xp̄i: tm̄ poſt ei⁹ partū ab eo cognita fuit ⁊ alios filios peperit: qđ arguit ex eo qđ dr̄ hic: Nō cognoſcebat eā donec peperit ⁊c. ergo poſt partū cognouit. Itē ex hoc qđ ſubdit̄: Primogenitū. quia p̄mogenit⁹ nō dr̄ niſi reſpectu alio⁊ filiorū ſecūdo genito⁊. Hoc etiā ꝯfirmat̄. q2 Ioh. ii. legitur xp̄m fratreſ habuiſſe: ſed h̄ nō valet: q2 ſicut dictū ē maria ⁊ ioſeph virginitatē vouerāt. Itē beata virgo fuiſſet ingratiſſima ſi tāto ac tali filio nō fuiſſet ꝯtenta. Item ioſeph q̄ dr̄ ſanct⁹: ſceleratiſſimus ac p̄ſumptuoſiſſim⁹ fuiſſet ſi tēplū ſpūſſcī ⁊ ſpeciale habitaculū dei violare ac polluere p̄ſumpſiſſet. Ad p̄mū ḡ dicēdū q2 hec dictio donec aliq̄n ſignificat tp̄s determinatū: q̄ trāſacto fit aliq̄d: ſic̄ dr̄: Iſte nō comedit donec eſſet hora ſexta: h̄ ē

Ps. 109.a intelligēdū q2 cōpleta ſexta comedit: ⁊ ſic nō accipit̄ hic: Alio mō accipit̄ ꝓ ſemp: ſic̄ in Ps. h̄r de xp̄o: Sede a dextris meis: donec po. ini. ſca. p. t. nō eſt hic intelligēdum: q2 qn̄ inimici ei⁹ erūt poſiti ſub pedib⁹ ei⁹ tp̄e iudicii: q2 tūc dimittat ſedere ad dexterā patr⁊: imo eternalit̄ ſedebit: ⁊ h̄ mō accipit̄ h̄ Donec. cū dr̄: Nō cognoſcebat eā donec ⁊c. Ad ſcđm dicendū q2 xp̄s p̄mogenit⁹ fili⁹ v̄gis dr̄: nō q2 alii fuerīt p⁹ ip̄m: ſ3 q2 nullū peperit an̄ eu3: ⁊ h̄ mō accipiebat̄ in lege: vbi p̄cipiebat̄ q2 p̄mogenit⁹ deo offerret̄: ⁊ ſi aliq̄ mulier pariebat vnicu3 tanq̄ p̄mogenitū offerebat illū. Ad tertiū dicendum q2 in euāgelio fratres xp̄i noiant̄ cognati ei⁹ germani q2 d̄ eadē cognatiōe ſic̄ abraā ⁊ loth dicūt̄ frēs: Gen̄. xiii. b. vbi dr̄: Ne ſit iurgiu3 int̄ me ⁊ te: frēs ei ſum⁹: ⁊ tm̄ loth erat nepos ei⁹: ⁊ ſic p3 ꝓpoſitū. ¶ In ca. i. vbi dr̄ i poſtil. S3 iſtđ nō videt̄ ꝓbabilit̄ di⁊ctū.

Additio. i.

Sentētia Hiero. ſane intellecta nō videt̄ iprobari rōnabilit̄ ꝑ obiectiōes poſtillatoris. Ad cui⁹ intellectū attēdendū q2 pctōres pn̄t itelligi dupliciter. ſ. pctōres finalit̄ ipenitētes. d̄ qb⁹ in Ps. Deficiāt pctōres a terra ⁊c. vel pctōres q̄ ꝑ penitētiā i fine iuſtificant̄: ſic̄ ibi: Nō veni vocare iuſtos ſ3 pctōres. ſ. ad penitentiā Mat. ix. b. et d̄ his loq̄t̄ Hiero. cū dic̄: Qui ꝓp̄t pctōres venerat. ſ. ꝓp̄t pctōres finalit̄ penitētes: ꝓp̄t tales eni xp̄s tm̄ venit ſm̄ efficaciā: nō aūt ꝓp̄t pctōres finalit̄ ipenitētes: ꝓpter G q̄s nō venit efficacit̄ ſ3 ſm̄ ſufficiētiā tm̄ vt ē manifeſtū. Itē attēdēdū q2 peccatrices i genealogia xp̄i noiate ſūt hmōi. ſ. finaliter penitētes. fuerīt eni i pctō ſat⁊ famoſe: ⁊ deinde ad iuſticiā ꝯūſe: ſic q2 de ea3 iuſticia finali rōnabilit̄ ſit p̄ſumendū: quod ſic p3: Nā thamar cū eſſet chananea. ſilr̄ ⁊ raab idolatre fuerūt. vn̄ ea3 nationes in ſcripturis ſacris de idolatria rep̄hēdūtur: vt in q̄plurib⁹ locis ſacre ſcripture repit̄. Ruth moabites ex genere rep̄hēdit̄ in ſcp̄tura: vt p3. Bethſabee fuit notorie adult̄a. De iuſtificatiōe āt raab ⁊ ruth ſat⁊ p3 i poſtilla: De iuſtificatione āt thamar p3 Gen̄. xxxviii. eo q2 poſt ei⁹ ꝯdēnationē ꝑ iudā fuit ab ea iuſtificata: ex q̄ p̄ſumi d3 ei⁹ inocētia. Silr̄ d̄ Bethſabee iuſticia ſatis h̄r. iii. Reg. i. ca. vbi ſup ſucceſſionē Salomōis in regno poſt dauid ip̄a dicebat regi: q2 niſi Salomō ſuccederet eēnt ille ⁊ ip̄a peccatores: h̄ ē dicē q2 niſi Salomō ſuccederet iudicaret̄ Bethſabee adultera a pp̄lo: vt ibidē exponit̄. vn̄ a ſenſu ꝯtrario: q2 Salomō ſucceſſit: ſeq̄t̄ matrē purgatā ab illo pctō. vn̄ tales q̄ ꝑ peccatrices ⁊ ꝯſtr iuſte fuerīt: ꝯuenient̄ ponunt̄ i genealogia ſaluatoris: q̄ vt peccatores iuſticaret venerat. Un̄ notāter Hiero. dic̄: Nullam ſanctā mulierē poſitā in genealogia xp̄i. nō eni dixit nullā iuſtā mulierē: q2 p̄dicte quattuor iuſte fuerūt. licet ſancte nō debuiſſent dici ſaltē in vita ipſa⁊ ꝓpter peccata p̄cedētia: ⁊ ſic verba Hierony. ſunt ſane intelligenda: quā ſentētiā videt̄ tenere Ambroſius ſup Lucā: vbi de iſta materia tractās dicit: Ne puderet eccleſiā ex peccatorib⁹ cōgregari. cū dn̄s de pctōribus naſceret̄. Ex p3 reſpōſio ad obiectiones poſtillatoris. Nā quod obicit p̄mo de illis trib⁹ regibus qui fuerūt ſublati a genealogia xp̄i ꝓpter peccatū iorā: qui miſcuit ſe filie ipiiſſime iezabel: illud nō facit ad ꝓpoſitū. Nā iorā nō penituit de illo pctō: vel ſaltē nō legit̄ penituiſſe: nec habet̄ aliq̄ ratio vn̄ talis penitentia p̄ſumat̄. vn̄ merito filii iorā vſq3 ad quartā generationē de genealogia xp̄i tollunt̄ q̄ nō venit ad ſaluādos efficacit̄ peccatores ipenitētes: vt dictū eſt: ſecus aūt de mulieribus iuſtis ſupradictis. Qđ aūt obicit ſcđo de matre xp̄i q̄ ponit̄ in eius genealogia ⁊c. nō facit ad ꝓpoſitū. Hiero. eni loquit̄ de mulieri h bus q̄s ponit euāgeliſta in hac genealogia volūtarie ſc3 q2 potuiſſet omittere eas ⁊ nullā de eis facere mentionē: ſicut omiſit nominare ſarā ⁊ rebeccā ⁊ hmōi. ex qua omiſſiōe nullus defectus occurreret i hac genealogia: q2 ſufficeret exp̄ſſio virorum tm̄: ſecus ē de virgine glorioſa: cui⁹ exp̄ſſa noiatio fuit neceſſaria. Nō eni xp̄s deſcendit a dauid niſi per matrē glorioſa3: nō aūt ꝑ ioſeph. Quod autem vlterius obicit de raab et ruth nihil facit contra Hierony. imo pro eo. probat enim ipſarum finalem iuſticiam: ex quo non concluditur quin prius peccatriceſ fuiſſent: ꝓut manifeſte fuerunt: quod manifeſte facit ad ſententiam Hierony. confirmandam vt dictum eſt. Ratio autem aſſignata per poſtillatorem circa nominationē harū mulie⁊ non videtur valere. dicit enim q2 iſte mulieres hic expreſſe fuerunt viris ex quibus conceperunt occaſionaliter ſeu accidentaliter coniuncte ⁊c. que quidem ratio ex duobus videtur inſufficiēs. Primo quia hec oīno ē impertinens propoſito. Nihil eni videtur facere ad rationem genealogie q2 occaſionaliter ſeu accidentaliter vel ex intentione: ſeu per ſe vir et vxor coniūgantur. Secundo nam lia prima vxor iacob ex qua chriſtus deſcēdit occaſionaliter ⁊ preter intentum ſeu accidentaliter fuit coniuncta ipſi iacob: ſicut thamar ipſi iude: ſicut p3 Gen̄. xxxviii. ⁊ tm̄ nō noiat̄ exp̄ſſe ſicut illa. Excuſatio aūt poſtillatoris de hoc quod contradicit Hiero. non videtur ſufficiens. primo quia q̄uis liceat aliquo modo ſentire contraria eorum que proferuntur a ſanctis doctoribus prout patet ex auctoritate Auguſti. per ipſum allegata: non tamen expedit: preſertim vbi eoru3 dicta poſſent rōnabilit̄ ſaluari: vn̄ in talibus habet locū ſentētia apoſto. i. Corinth. vi. c. Omnia mihi licent: ſed non omnia expediunt. q2 autem non expediat nec ſit omnino ſecurū Hiero. ⁊ ſimilibus ſanctis doctoribus eccleſie in expoſitionibus ſacre ſcripture contradicere ſatis patet in decreto in ca. decretales. diſtinctione. xx. vbi habetur q2 diuinarum ſcripturarum tractatores in ſacrarum ſcripturarum expoſitionibus romanis pontificibus preponuntur. Q2 aūt Hiero. ſit de numero taliū ſatis eſt diuulgatū in eccl̄ia dei: ⁊ habet̄ in decretis: di. xiiii. Sctā romana. vbi

A mens, vbi int̃ opuſcula ſctõꝝ patrũ q̃ in eccl̃ia catholica reci-
piunt̃ fit expͤſſa mẽtio de opuſculis btĩ Hiero. vñ ꝯdicere tali-
bus lz nõ ſit hereticũ poſſet tñ dici ipiũ. Eſt eñ ꝯ donũ pieta-
tis ſm qḋ donũ ſcti ſunt honorãdi: nec ẽ ꝯdicẽdũ ſcripturꝭ co-
rũ ſiue ſint itellecte ſiue nõ: vbi nõ inueniant̃ ꝯ fidẽ aliq̃d aſ-
ſerere: vt pz p Aug. in. ii. ḋ doctria chriſtiana ꝓut allegat̃.
ꝛ in ſcḋa ſcḋe. q. xxi. arti. i. in rñſiõe ad tertiũ argumentũ.

¶ In eo. ca. vbi ḋr in poſtil. qꝛ ioſeph ꝛ maria fuerũt ex ea-
¶ Additio. ii. Circa genealogiã a mattheo (dem tribu.
traditã: nõ ſolum infidelium ſeu hereticoꝝ vehemẽs murmu-
ratio ſꝫ ꝛ fidelium nõ modica admiratio cõſurgit. Illi eñ te-
merarie calumniantes: iſti ṽo timoroſe admirantes frequen-
ter q̃runt: cum intentio euangeliſte in hmõi genealogia cir-
ca h̃ principalit̃ verſet̃: vt chriſtũ ex dauid ꝛ abraã ſm carnẽ
deſcendentẽ oñdãt quõ de h̃ p deſcẽſum ioſeph viꝝ marie ab
ipſis dauid ꝛ abraã nos inſtruere intẽdit. Alienũ eñ a fide to-
talit̃ eſt chriſtũ ex ſemie ioſeph deſcẽdiſſe. Vñ ſtãt ſiml' ꝙ btã
ṽgo nõ deſcẽdiſſet a dauid: ꝛ p ꝯñs nec chriſtꝰ ꝛ tñ ioſeph de
Queſtio ipſo deſcẽderat: q̃ qdẽ q̃ſtio in Glo. ordi. mouet̃ vbi ſic: q̃d ad
xp̃m generatio ex dauid deducta ad ioſeph cũ xp̃s ñ ex ſemie
ioſeph? Cui qdẽ q̃ſtiõi glo. ſic rñdet: Nõ ẽ ꝯſuetudo ſcriptu-
raꝝ vt ordo mulieꝝ in generatiõibꝰ texat̃. Et iõ nõ p mariã ſꝫ
p ioſeph inducit̃: cũ de vna ꝛ eadẽ ioſeph ꝛ maria tribu fue-
rũt. Vñ ꝛ eã quaſi ꝓpinquã cogebat̃ accipe in vxorẽ ne tribꝰ
in aliã ſe ꝯfunderet. Vñ etiã ſil' tanq̃ de vna ſtirpe ꝯfitebãt̃ in
bethleẽ cum ſinguli in ſuas ꝓfitebant̃ ciuitates: hec in glo.
Mat. i. Et idẽ in alia glo. Luc. ii. ſñ alijs ṽbis: quã ſniaꝫ
ſequit̃ poſtillator ꝛ ceteri expoſitores lr̃ales q̃s vidi in hac
materia. Sꝫ his nõ obſtãtibꝰ q̃m nõ ceſſat aĩm ꝓpulſare. q̃ð
eñ ꝓſupponit̃ in glo. ꝓ hac rñſiõe. ſ. nõ eſſe aſſuetũ in ſcpturꝭ
ordinẽ mulieꝝ texere: nõ videt̃ ſtare ꝓpt̃ tria. primũ: qꝛ ꝯtrã
huiꝰ inuenit̃. i. Paral. ii. vbi in genealogia filioꝝ iſrl' ꝛ ſpãlit̃
ieſſe iterponit mulieres. ſ. ſarua ꝛ abigail a q̃bus ꝯſtr ſuã te-
xit genealogiã: vt ibidẽ pꝫ ſcḋo. nã dato ꝙ h̃ nõ eſſet aſſuetũ
in ſcpturis vt glo. dicit: h̃ h̃ret locũ vbi p parentes maſculos
B tñ generatio poſſet deduci vſq̃ ad illũ q̃ genealogiçari intẽ-
dit̃: qḋ eſt cõe ceteris hoibꝰ: ſꝫ vbi genealogiçat̃ tal' q̃ paren-
tẽ maſculũ nõ habuit: vt ẽ ſolꝰ chriſtꝰ: ꝯſuetudo hmõi non de-
buit haberi locũ cũ ſbeſt cã manifeſta ꝯtrũ faciẽdi. neceſſitas
igit̃ vrgebat vt mulier in genealogia illiꝰ texeret̃ cuiꝰ genera-
C tio ſm carnẽ nõ poſſat deduci niſi p mulierẽ. In ꝓpo eñ ma-
teria poſſet oñdi ꝙ euãgeliſta ṗtermiſit cõeꝫ ordinẽ obſerua-
re ꝓpt̃ ſinglaritatẽ excellẽtie chriſti. Nã cetere genealogie in
ſacra ſcptura tradite ꝯſueuerũt intitulari ab illo a q̃ originẽ de-
ducũt: nõ ãt ab illo in quẽ terminũ ſeu finẽ accipiũt. vñ Gen.
xxxvi. a. He ſũt generatiões eſau. ꝛ Nũe. iii. a. He ſunt gene-
ratiões aarõ ꝛc̃. In q̃bus tituli generatiões a primis parẽti-
bus accipiunt̃. nõ ãt ab vltio in quẽ terminant̃: quã ꝯſuetu-
dinẽ ſi euãgeliſta obſ'uaſſet potiꝰ dixiſſet: Liber generatiõis
dauid vel abrae q̃ liber generatiõis ieſu chriſti: ſꝫ talẽ ꝯſue-
tudinẽ obſ'uare nõ curauit ꝓpt̃ excellẽtiã ſingularẽ ipſiꝰ chri-
ſti: pari mõ nõ debuiſſet curare de obſ'uatiõe ꝯſuetudĩs in ñ
texẽdo ordinẽ mlieꝝ. ꝛ h̃ ꝓpt̃ excellẽtiã dignitatꝭ mr̃is chriſti:
nec valet dicere ꝙ i genealogiis allegatꝭ nõ itẽdebat̃ acceḋe-
re ad aliquẽ vnũ ṗncipalẽ: ſꝫ ſolũ mltiplicatiõeꝫ a ṗmo paren-
te deſcẽdẽtẽ oñdere. Nã ruth vltĩo vbi dauid ṗncipalit̃ intẽ-
dit̃ genealogiçari: nõ ititulat̃ genealogia a dauid quẽ inten-
dit: ſꝫ a phares a q̃ intẽdit. dit̃ eñ he ſũt generatiões phares
ꝛc̃. ẽtio nã ſic deduxit euãgeliſta genealogiã vſq̃ ad ioſeph vi-
rũ marie potuiſſet deducẽ vſq̃ ad ioachi pr̃eꝫ marie: vt dicen-
do: barpãthera gẽuit ioachi pr̃eꝫ marie de q̃ natꝰ eſt ieſus. nõ
eñ miꝰ ꝯſuetũ ẽ in genealogiis itroducere pr̃eꝫ talꝭ femie q̃
itroducere talꝭ femie viꝝ. Vñ ꝛ ſi vtrũq̃ ſit inſuetũ p ṗmũ tñ
fieret rectꝰ deſcẽſus ad xp̃m: p ſcḋm aũt minime. Qḋ etiã ſcḋo
ꝯtinet̃ in glo. ſ. ꝙ ioſeph ꝛ maria de eadẽ tribu fuerãt. ꝛ ideo
eã q̃ſi ꝓpinquã cogebat̃ accipe ne tribꝰ in aliã ſe ꝯfũderet ñ ſa-
tiſfecit q̃ſtiõi ꝓpt̃ duo. Prio qꝛ hec aſſertio videt̃ eſſe ḋ gene-
re apocryphoꝝ q̃ in ſacra ſcptura nullũ h̃nt fundamentũ. Vñ
ꝛ talia eadẽ facilitate ꝯtẽnũt̃ q̃ approbant̃ iux̃ doctrinã Hie-
ro. ſcḋo. nã poſito ꝙ maria eẽt eiuſdẽ tribꝰ cũ ioſeph: ex h̃ non
ſeq̃ret̃ ipſaꝫ deſcẽdiſſe a dauid. Tribꝰ eñ iuda diuidit̃ i mltas
familias ṗter familiã dauid. Deſcẽdẽtes ei ḋ carã fr̃e phares
ſũt ḋ tribu iuda: nõ tñ deſcẽdũt a dauid. Silr̃ cuꝫ ieſſe habuit
mltos filios ꝛ filias ṗter dauid: ꝯtingẽ potuit ab illꝭ mltos de-
ſcẽdere: q̃ qdẽ nõ ſolũ eẽnt ḋ tribu iuda: ſꝫ etiã ḋ familia ieſſe
ꝛ bethelamitaꝝ: ꝛ tñ tales nõ deſcẽderẽt p dauid. Cũ igit̃ il-
la lex q̃ iubet accipe ꝓpiquã nõ cogit accipe ꝓpinquã eiuſdẽ
familie: ſꝫ ſuffĩt ꝙ ſit ꝓpinq̃tas i eadẽ tribu ne hereditas vnꝰ
tribus in

tribꝰ in aliã trãſeat: vt pꝫ ad lr̃aꝫ Nu. vl. Id ex hac ꝓpinq̃tate C
quã glo. vult itroducẽ nõ hẽmꝰ neceſſariũ ꝙ maria deſcẽdat a
dauid: ſꝫ ſolũ ꝙ ſit ḋ tribu iuda: ex q̃ nõ h̃ret̃ intẽtũ. Qḋ ãt ter-
tio ꝯtinet̃ in glo. ſ. ꝙ ſil' in bethleẽ ambo ꝯingeꝰ ꝓfitebant̃: ex q̃
vult ꝯcludere ꝙ vterq̃ eẽt ḋ familia dauid: nõ videt̃ valere ꝓ-
pter duo. Prio: nã ſm mgr̃m hiſtoriaꝝ dubiũ ẽ ad lr̃aꝫ an mu-
lieres ꝓfiteri tenebant̃ in illa deſcriptiõe de q̃ agit̃ Luc. ii. an ſo-
lũ viri. Vñ nõ h̃t efficax argumẽtũ de h̃ ꝙ btã ṽgo ꝓfiteret̃ in
bethleẽ: ſꝫ ꝙ ioſeph portãs ſecũ ꝯiugẽ vt obſequiũ portꝰ ei ap-
propinquãte neceſſitate ei impẽderet ꝓfitebat̃. Cõfirmat̃ aũt
opinio illa q̃ tenet ꝙ ſolũ viri ꝓfiteri tenebant̃. p illud Mat.
xvii. vbi agit̃ de ſolutiõe tributi p chriſtũ. Ibi eñ apparet ma-
nifeſte ꝙ tñ capita domoꝝ ſeu familiaꝝ cẽſuꝫ ceſari tribuebãt
ꝛ nõ alij de familia ſeu domo. Vñ ꝓ Petro tñ q̃ caput alioꝝ
erat ſolui mãdauit tributũ nõ ꝓ alijs aplĩs: vt habet̃ in glo. ibi-
dem. Scḋo: nã dato ꝙ btã virgo teneret̃ ꝓfiteri in bethleẽ: ex
hoc nõ ſequit̃ ipſaꝫ deſcẽdiſſe a dauid. Nã potuit deſcendere ḋ
ieſſe q̃ erat bethelamitanus p alios filios ipſiꝰ ieſſe ṗter dauid:
ꝛ ſic teneret̃ ibidẽ ꝓfiteri ſicẽ ꝛ ioſeph: nõ tñ ex h̃ ꝙ a dauid de-
ſcenderet. Queſtio igit̃ ṗfata miñꝰ ſufficiẽter ſoluta remãere vi-
det̃: ꝛ ſic admiratio ṗdicta in ſuo ſtat vigore: maioꝝ tñ ſp reue-
rẽtia ſalua doctoꝝ ſeu expoſitoꝝ. Alterꝰ videt̃ h̃ aliq̃d eẽ dicen-
dũ: ad cuiꝰ euidẽtiã ṗſupponẽda ſũt q̃dã vera generalia. deide
ſubiungẽde ſunt aliq̃e ꝯcluſiões ad ꝓpoſitũ. Prio ṗſupponẽ-
tur ꝙ filꝰ ꝓut in bonis paṫnis ſuccedit tripl'r poſſet dici. Prio
ſm verã generationẽ naturalẽ ſm quã filꝰ plerũq̃ ſuccedit pa-
tri nõ ſolũ in bonis naturalibus corporis: vt bona cõplexione
ſeu habitudine corpali ꝓut legit̃ Gen. vi. de gigãtibus q̃ po-
tẽtes viros in ſeculũ genuerũt. i. magnos in corpe ꝛ robuſtos:
ſꝫ etiã in bonis aĩe vt in ṽtutibꝰ: q̃ñq̃ ſm naturalẽ iclinationẽ
filij ſuccedũt ſuis genitoribꝰ ꝓut aptitudinẽ ad certas ṽtutes
aliqui h̃nt a natura ſaltẽ ſm aptitudinẽ ꝛ inchoationẽ: vt in ṗ-
ma ſcḋe. q. lxiii. arti. i. in corpe. q. Vñ Caſſio. in q̃dã epla: Lau- D
dabilis vena ſuã ſeruat originẽ: ꝛ fideliter poſteris tradit que
in ſe glorioſa trãſmiſſione ꝓmeruit. Ad qḋ facit illud Ioh. viii.
c. Si filij abrae eſtis ꝛc̃. Scḋo ḋr filꝰ alicuius etiã ille quẽ nõ
genuit naturaliẽr: ſꝫ tñ ſm famã publicã ꝛ cõeꝫ ppl'i eſtimati-
onẽ illiꝰ ḋr filius: qḋ ꝯtingit cũ vxor alicuiꝰ filiũ parit quẽ nõ ex
marito habuit: reputat̃ tñ in ppl'o ſine ꝯdictiõe ſui mariti filiꝰ:
qui q̃dẽ filꝰ lꝫ in bonis ſupradictis nõ habeat naturalit̃ ſucce-
dere tali ficto patri: ſuccedit tñ ciuilit̃: nõ ſolũ in bonis minori-
bus fortune vt in diuitijs: ſꝫ etiã in nobilitate ſeu claritudine q̃
maiora ſunt ſeu magis deſiderabilia bona ſaltem ad magnani-
mos q̃ diuitie. Hoies eñ hmõi ꝓpt̃ honores ꝛ generꝭ claritu-
dines obſeruãdas iacturã in ceterꝭ rebꝰ fortune patiunt̃: vt in
ṗma ſcḋe. q. ii. arti. ii. arguẽdo. Hec ãt ſucceſſio p iura cõmunia
ſeu cõeꝫ gentiũ ꝯſuetudinẽ pꝫ q̃ dictũ: vt ille q̃ ꝓ filio legitimo
alicuius ſm famã publicã habet̃: debet ſibi ſuccedere in generꝭ
nobilitate ꝛ hmõi. Tertio ḋr filius alicuius etiã ille qui neutro
ṗdictoꝝ modoꝝ deſcendit ſꝫ p legalẽ adoptionẽ tñ eſt ab aliq̃
in filiũ aſſumptus: q̃ q̃dẽ filius tali patri habet ſuccedere ſalteꝫ
in minoribus rebus fortune: vt in diuitijs ꝓut iura volũt cõia.
Que q̃dẽ tres ſucceſſiões ſeu filiationes ſupradicte aliq̃ñ ꝯcur-
rũt in eadẽ pſona: aliq̃ñ in tribꝰ diſtinctis: vt latꝭ pꝫ. Scḋo ſup-
ponit̃ ꝙ filiatio ſm verã generationẽ naturalẽ ſpãlit̃ cum a re-
motꝭ parẽtibus p lõgã parẽtele lineã ſucceſſiuã in tẽpoꝝ antiq̃
diuturnitate deſcẽdit a nemie ẽ ifallibilit̃ cognoſcibil' niſi p diui-
nã reuelationẽ ſeu ſacrã ſcripturã diuinitus traditã: h̃ inducti-
ue ꝓbat̃. Nã ꝙ aliq̃s ſit filꝰ alicuius ſm verã generationẽ na-
turalẽ p expientiã ſenſualẽ: q̃ ꝓprie ſingularia cognoſcunt̃ ha-
beri nõ põt niſi forte a parẽtibꝰ: vtputa a mr̃e q̃ de h̃ poſſet cer-
tiorẽ noticiã habere: cũ ceteri hoies ꝛ etiã pr̃ certã noticiã expe-
rimẽtalẽ de h̃ cõit' nõ h̃nt. Mater ṽo ꝛ ſi certã noticiã expimẽ-
talẽ de filio ſuo: cuius pr̃ is ſit ſm verã generationẽ habeat: nõ
tñ talẽ noticiã de viro ſuo nec de ſeipſa: ꝛ multominus de anti-
q̃s parẽtibꝰ viri ſui nec ſuis p lineã parẽtele aſcẽdẽdo p expien-
tiã habere põt. Pari igit̃ rõne conſtat ꝙ apud neminẽ põt eſſe
expimẽtalis cognitio de aliq̃ vtꝝ deſcendat a certo remoto pro-
genitore mõ ṗdicto. Fama autẽ publica ſeu cõis eſtimatio ppl'i
q̃ltũcũq̃ ſine ꝯdictiõe in ppl'o ſit extenſa infallibilẽ cognitionẽ
nõ cauſant: ſilr̃ nec teſtes vel legitima documẽta ſeu inſtrumẽ-
ta: cũ oia hmõi ſint fallibilia: vt frequẽter pꝫ ꝛ etiã in ſacris hi-
ſtorijs teſtiũ fallacia nõnunq̃ reperit̃ p chronicas etiã antiquoꝝ
que in ſacris ſcpturꝭ nõ ſunt inſerte: noticia hmõi infallibil' ha-
beri nõ põt: cũ taliũ certitudo certitudinẽ q̃ p famã publicã ha-
bet̃ nõ excedit: vt ẽ manifeſtũ. Silr̃ nec p aliquam veram ſciam
naturalẽ ſeu liberalẽ artẽ h̃ eſt cognoſcibile: vt pꝫ intuẽti. Re-
ſtat ergo ꝙ h̃ tñ ſit cognoſcibile per diuinam reuelationem ſm

b quã ꝓphete

G habet teſtimoniũ a lege ⁊ ꝓphetis. Pro cõfirmatiõe fidei:q꞉
E facilius credim⁹ cũ videm⁹ impleta que ſunt p̄dicta. Pro con
iunctiõe noui ⁊ veter꞉ teſtamẽti. a ¶ Exurgẽs ãt ioſeph
Moraliter a ſom. Bed. Mora. Quiſquis a deo mouet꞉:ſoluat moras:
ſurgat a ſomno:faciat qd̾ iubet꞉. b ¶ Fecit ſicut p̄cepit ei
Perfecta obediẽtia. Fecit nõ tm̃ qd̾ p̄
cepit angelus: ſ; etiã ſicͭ p̄cepit. Ex
hibitiõe ſeruitutꝪ ⁊ affectu amoꝛis obe
diẽs recte dicit꞉ feciſſe ſicut precepit ei
angelus. c ¶ Angelus dñi. Nõ re
linquit꞉ mentiõ di loc⁹:vbi officiũ ange
loꝝ celebrat꞉. d ¶ Et accepit cõ.ſu.
Ad vitandã virginis infamiã ad celã
dũ ſaluatoꝛis aduentũ: ad neceſſariũ
ide verbo. pueri naſcẽt꞉ obſequiũ. e ¶ Donec
ſig.c.5 peperit. Nõ ꝙ poſt:qd̾ mag꞉ cõſtat:
cũ multis modis cognouit deuꝫ eſſe q̃
nat⁹ ẽ. Nõ ꝙ poſtea cognouerit:ſed
Pš.109.a ponit꞉ donec ꝓ et:vel ꝓ eterno:vt: Do
nec ponã ini.t.ſca.pe.t. Dicit꞉ ꝙ io
ſeph mariã facie ad faciẽ videre nõ po
terat:quã ſp̃uſſanct⁹ a ↄceptiõe ipleue
rat penit⁹. Et iõ nõ cognoſcebat facie
ad faciẽ quã deſpõſauerat: donec vte
rus euacuaret꞉.de quo h̾ nõ agitur.

a ¶ verbũ caro factũ ẽ ⁊ habitabit in nob̾.
¶ nobiſcum.i.in homine deus.
a terp̄tatũ nõbiſcũ de⁹. Exurgẽs a
¶ dubitans.
b aũt ioſeph a ſomno fecit ſicͭ p̄ce
a ¶ nõ malignus. ¶ ꝓp̄ p̄dictas cauſas.
c d pit ei ãngel⁹ dñi.† Et accepit cõ b
a ¶ ad opus cõiugale. ¶ ꝓp̄ ſecreta q̃ di
iugẽ ſuam:⁊ nõ cognõſcebat eã c
dicerat. a ¶ .i.ſubſtãtie ſue. b ¶ añ quẽ
e f donec peperit filiũ ſũũ p̄mõgẽi b
nult⁹:nec poſt quem alt⁹. a ¶ die octa
uo q̃ fiebat circũciſio ⁊ nomẽ iponebat꞉.
tũ:⁊ vocauit nomẽ ei⁹ ieſũ.

f ¶ Primogenitum. Primogenitum dicit꞉ omne quod
aperit vuluã:ſiue aliud ſeq̄t꞉ ſiue nõ. Uel p̄mogenit⁹ int꞉ oẽs
electos ꝑ grãm. Pꝛop̄e aũt vnigẽit⁹ dei p̄ris vel marie dr̃.

Nico.de lyra

Etiam ⁊ p̄ſentiã:ſimiliter erat ꝑ gratiam nobiſcũ q̃tũ ad
ſanctos patres:ergo li nobiſcũ iportat hic ſpecialẽ vnionẽ q̃
facta ẽ ꝑ nr̃e humanitat꞉ aſſumptionẽ. a ¶ Exurgẽs autẽ
a ſomno. Hic ponit꞉ ipſi⁹ ioſeph certificatio ꝑ effectũ: quia
exurgẽs a ſomno certificat⁹ d̾ v̾ginitate marie ad mandatuꝫ
angeli. b ¶ Accepit cõ.ſu.tanq̃ dominã ſuaꝫ ei obſeq̄oſe
miſtrãdo. c ¶ Et nõ cog.eã.qd̾ exponũt aliq̃ de cognitiõe
faciei.dicẽtes ꝙ ex p̄ſentia xp̄i in vtero v̾ginis tãta erat clari
tas in ei⁹ facie ꝙ ioſeph non poterat eam cognoſcere:ſicut dr̃
f de claritate faciei moyſi ex ↄſoꝛtio ſermonis dñi:q꞉ non pote
rãt intẽdere i eã filii iſrl꞉:vt hr̃.ii.Coꝛ.iii. ¶ Aliť exponit Hie
ro.de cognitiõe carnalis copule:q꞉ cũ ea fouerat v̾ginitateꝫ:
vt dictũ ẽ.ſequit꞉: d ¶ Donec pe.fi.⁊c.ex h̾ loco dixit Elui
dius heretic⁹ ꝙ maria licet a ioſeph nõ ſit cognita añ partum
xp̄i:tñ poſt ei⁹ partũ ab eo cognita fuit ⁊ alios filios peperit:
qd̾ arguit ex eo qd̾ dr̃ hic: Nõ cognoſcebat eã donec peperit
⁊c.ergo poſt partũ cognouit. Itẽ ex hoc qd̾ ſubdit꞉: Primo
genitũ.quia p̄mogenit⁹ nõ dr̃ niſi reſpectu alioꝝ filioꝝ ſecũ
do genitoꝝ. Hoc etiã ↄfirmat꞉.q꞉ Ioh̾.ii.legitur xp̄m fratres
habuiſſe:ſed h̾ nõ valet:q꞉ ſicut dictũ ẽ maria ⁊ ioſeph virgi
nitatẽ vouerãt. Itẽ beata virgo fuiſſet ingratiſſima ſi tãto ac
tali filio nõ fuiſſet ↄtenta. Item ioſeph q̃ dr̃ ſanct⁹:ſceleratiſſi
mus ac p̄ſumptuoſiſſim⁹ fuiſſet ſi tẽplũ ſp̃uſſcĩ ⁊ ſpeciale ha
bitaculũ dei violare ac polluere p̄ſumpſiſſet. Ad p̄mũ g̃ dicẽ
dũ ꝙ hec dictio donec aliq̃ñ ſignificat tp̄s determinatũ:q̃ trãſ
acto fit aliq̃d:ſicͭ dr̃: Iſte nõ comedit donec eſſet hoꝛa ſexta:h̾ ẽ
Pš.109.a intelligẽdũ ꝙ cõpleta ſexta comedit:⁊ ſic nõ accipit꞉ hic: Alio
mõ accipit꞉ ꝓ ſemp̾:ſicͭ in Pš.hr̃ de xp̄o: Sede a dextris me
is:donec po.ini.ſca.p.t.nõ eſt hic intelligẽdum:ꝙ qñ inimici
ei⁹ erũt poſiti ſub pedib⁹ ei⁹ tp̄e iudicij: ꝙ tũc dimittat ſedere
ad dexterã patꝛ꞉:imo eternalit꞉ ſedebit:⁊ h̾ mõ accipit꞉ h̾ Do
nec.cũ dr̃: Nõ cognoſcebat eã donec ⁊c. Ad ſcd̾m dicendũ ꝙ
xp̄s p̄mogenit⁹ fili⁹ v̾gis dr̃:nõ q꞉ alii fuerit p⁹ ipm̃: ſ; q꞉ nul
lũ peperit añ cuꝫ:⁊ h̾ mõ accipiebat꞉ in lege:vbi p̄cipiebat꞉ ꝙ
p̄mogenit⁹ deo offerret꞉:⁊ ſi aliq̃ mulier pariebat vnicuꝫ tãq̃
p̄mogenitũ offerebat illũ. Ad tertiũ dicendum ꝙ in euãgelio
fratres xp̄i noiant꞉ cognati ei⁹ germani q꞉ d̾ eadẽ cognatiõe
ſicͭ abraã ⁊ loth dicũt꞉ frẽs: Gen̄.xiii.b.vbi dr̃: Ne ſit iurgiuꝫ
int꞉ me ⁊ te:frẽs ei ſum⁹:⁊ tñ loth erat nepos ei⁹:⁊ ſic p꞉ ꝓpo
ſitũ. ¶ In ca.j.vbi dr̃ i poſtil.Sꝫ iſtd̾ nõ videt꞉ ꝓbabiliť di

Additio.j.

Sentẽtia Hiero.ſane intellecta (ctũ.
nõ videt꞉ iprobari rõnabiliť ꝑ obiectiões
poſtillatoꝛis. Ad cui⁹ intellectũ attẽdendũ ꝙ pctõres pñt itel
ligi dupliciť.ſ.pctõres finaliť ipenitẽtes.d̾ qb⁹ in Pš. Defi
ciãt pctõres a terra ⁊c.vel pctõres q̃ ꝑ penitẽtiã i fine iuſtifi
cant꞉:ſicͭ ibi: Nõ vẽi vocare iuſtos ſ; pctõres.ſ.ad penitentiã
Mat.ix.b.et d̾ his loq̄t꞉ Hiero.cũ dic꞉: Qui ꝓp̄ pctõres ve
nerat.ſ.ꝓp̄ pctõres finaliť penitẽtes: ꝓp̄ tales eni xp̄s tm̃
venit ſm̃ effi
venit ſm̃ efficaciã:nõ aũt ꝓp̄ pctõres finaliť ipenitẽtes: ꝓpter G
q̃s nõ venit efficaciť ſ; ſm̃ ſufficiẽtiã tm̃ vt ẽ manifeſtũ. Itẽ attẽ
dẽdũ ꝙ peccatrices i genealogia xp̄i noiate ſũt hmõi.ſ.finaliter
penitẽtes.fuerũt eni i pctõ ſat꞉ famoſe:⁊ deinde ad iuſticiã ↄũſe
ſic ꝙ de eaꝝ iuſticia finali rõnabiliť ſit p̄ſumendũ:quod ſic p꞉:
Nã thamar cũ eſſet chananea. ſilr̃ ⁊ ra
ab idolatre fuerũt.vñ eaꝝ nationes in
ſcripturis ſacris de idolatria rep̄hẽdũ
tur:vt in q̃plurib⁹ locis ſacre ſcripture
rep꞉it꞉. Ruth moabites ex genere repre
hẽdit꞉ in ſcr̃ptura:vt p꞉. Bethſabee fuit
notoꝛie adult̾a. De iuſtificatiõe ãt raab
⁊ ruth ſat꞉ p꞉ i poſtilla: De iuſtificatio
ne ãt thamar p꞉ Gen̄.xxxviii.eo ꝙ poſt
ei⁹ ↄdẽnationẽ ꝑ iudã fuit ab ea iuſtifi
cata:ex q̃ p̄ſumi dꝫ ei⁹ inocẽtia. Silr̃ d̾
Bethſabee iuſticia ſatis hr̃.iii. Reg.i.
ca.vbi ſup̾ ſucceſſionẽ Salomõis in re
gno poſt dauid ipã dicebat regi:ꝙ niſi
Salomõ ſuccederet eẽnt ille ⁊ ipã pec
catoꝛes:h̾ ẽ dicẽ ꝙ niſi Salomõ ſucce
deret iudicaret꞉ Bethſabee adultera a
ꝑplo:vt ibidẽ exponit꞉.vñ a ſenſu ↄ̃rioꝛ
q꞉ Salomõ ſucceſſit:ſeq̄t꞉ matrẽ purga
tã ab illo pctõ. vñ tales q̃ ꝑ peccatrices
⁊ ↄũr iuſte fuerũt:ↄueniẽter ponunt꞉ i genealagia ſaluatoꝛis:q̃
vt peccatoꝛes iuſticaret venerat. Uñ notãter Hiero.dic꞉: Nul
lam ſanctã mulierẽ poſitã in genealogia xp̄i.nõ eni dixit nullã
iuſtã mulierẽ:q꞉ p̄dicte quattuoꝛ iuſte fuerũt.licet ſancte nõ de
buiſſent dici ſaltẽ in vita ipſaꝝ ꝓpter peccata p̄cedẽtia:⁊ ſic ver
ba Hierony.ſunt ſane intelligenda:quã ſentẽtiã videt꞉ tenere
Ambꝛoſius ſup̾ Lucã:vbi de iſta materia tractãs dicit: Ne pu
deret eccleſiã ex peccatoꝛib⁹ cõgregari.cũ dñs de pctõꝛibus na
ſceret꞉. Ex p꞉ reſpõſio ad obiectiones poſtillatoꝛis. Nã quod
obiicit p̄mo de illis trib⁹ regibus qui fuerũt ſublati a genealo
gia xp̄i ꝓpter peccatũ ioꝛã:qui miſcuit ſe filie ipiiſſime ieçabel:
illud nõ facit ad ꝓpoſitũ. Nã ioꝛã nõ penituit de illo pctõ:vel
ſaltẽ nõ legit꞉ penituiſſe:nec habet꞉ aliq̃ ratio vñ talis peniten
tia p̄ſumat꞉. vñ merito filii ioꝛã vſq; ad quartã generationẽ de
genealogia xp̄i tollunt꞉ q̃ nõ venit ad ſaluãdos efficaciť pecca
toꝛes ipenitẽtes:vt dictũ eſt:ſecus aũt de mulieribus iuſtis ſu
pradictis. Qd̾ aũt obiicit ſcd̾o de matre xp̄i q̃ ponit꞉ in eius ge
nealogia ⁊c.nõ facit ad ꝓpoſitũ. Hiero.eni loq̄t꞉ de mulieri H
bus q̃s ponit euãgeliſta in hac genealogia volũtarie ſcꝫ ꝙ po
tuiſſet omittere eas ⁊ nullã de eis facere mentionẽ:ſicut omiſit
nominare ſarã ⁊ rebeccã ⁊ hmõi.ex qua omiſſiõe nullus defe
ctus occurreret i hac genealogia:q꞉ ſufficeret exp̄ſſio viroꝛum
tm̃:ſecus ẽ de virgine glorioſa:cui⁹ exp̄ſſa noiatio fuit neceſſa
ria. Nõ eni xp̄s deſcendit a dauid niſi per matrẽ glorioſaꝫ: nõ
aũt ꝑ ioſeph. Quod autem vlterius obiicit de raab et ruth ni
hil facit contra Hierony.imo pro eo. probat enim ipſarum fi
nalem iuſticiam:ex quo non concluditur quin pꝛius peccatrices
fuiſſent:ꝓut manifeſte fuerunt:quod manifeſte facit ad ſenten
tiam Hierony.confirmandam vt dictum eſt. Ratio autem aſ
ſignata per poſtillatoꝛem circa nominationẽ harũ mulieꝝ non
videtur valere.dicit enim ꝙ iſte mulieres hic expꝛeſſe fuerunt
viris ex quibus conceperunt occaſionaliter ſeu accidentaliter
coniuncte ⁊c.que quidem ratio ex duobus videtur inſufficiẽs.
Primo quia hec oĩno ẽ impertinens propoſito. Nihil eni vi
detur facere ad rationem genealogie ꝙ occaſionaliter ſeu ac
cidentaliter vel ex intentione: ſeu per ſe vir et vxoꝛ coniũgan
tur. Secundo nam lia pꝛima vxoꝛ iacob ex qua chꝛiſtus deſcẽ
dit occaſionaliter ⁊ preter intentum ſeu accidentaliter fuit con
iuncta ipſi iacob:ſicut thamar ipſi iude:ſicut p꞉ Gen̄.xxxviii.⁊
tñ nõ noiat꞉ exp̄ſſe ſicut illa. Excuſatio aũt poſtillatoꝛis de hoc
quod contradicit Hiero.non videtur ſufficiens.pꝛimo quia q̃
uis liceat aliquo modo ſentire contraria eoꝛum que pꝛoferun
tur a ſanctis doctoꝛibus prout patet ex auctoꝛitate Auguſti.
per ipſum allegata:non tamen expedit:pꝛeſertim vbi eoꝛuꝫ di
cta poſſent rõnabiliť ſaluari:vñ in talibus habet locũ ſentẽtia
apoſto.j.Coꝛinth̾.vj.c. Omnia mihi licent:ſed non omnia ex
pediunt.ꝙ autem non expedtat nec ſit omnino ſecuruꝫ Hiero.
⁊ ſimilibus ſanctis doctoꝛibus eccleſie in expoſitionibus ſacre
ſcripture contradicere ſatis patet in decretis in ca. decretales.
diſtinctione.xx.vbi habetur ꝙ diuinarum ſcripturarum tracta
toꝛes in ſacrarum ſcripturarum expoſitionibus romanis pon
tificibus pꝛeponuntur. Q꞉ aũt Hiero.ſit de numero taliũ ſatis
eſt diuulgatũ in eccl̾ia dei:⁊ habet꞉ in decretis:di.xiiii. Sctã ro
mana.vbi

A mens. vbi inter opuſcula ſctõꝝ patrũ q̃ in eccl'ia catholica reci/
piunt fit expꝛeſſa mẽtio de opuſculis bti Hiero. vñ ↄ̄dicere tali/
bus licȝ nõ ſit hereticũ poſſet tñ dici ipiũ. Eſt eñi ↄ̄ donũ pieta
tis ſm qḋ donũ ſctĩ ſunt honorãdi: nec ẽ ↄ̄dicẽdũ ſcripturis co
rũ ſiue ſint itellecte ſiue nõ: vbi nõ inueniunt ↄ̄ fidẽ aliqd aſ/
ſerere: vt patȝ p Aug. in. ii. ð doctrina chriſtiana ꝓut allegat.
ꝛ in ſcda ſcdẽ. q. xxi. arti. i. in rñſiõe ad tertiũ argumentũ.

In eo. ca. vbi dr in poſtil. qꝛ ioſeph ꝛ maria fuerũt ex ea/dem tribu.

Additio. ii. Circa genealogiã a matthео
traditã: nõ ſolum infidelium ſeu hereticoꝝ vehemẽs murmu/
ratio ſȝ ꝛ fidelium nõ modica admiratio cõſurgit. Illi eñi te/
merarie calumniantes: iſti ꝟo timoꝛe ſe admirantes frequen
ter q̃runt: cum intentio euangeliſte in hmõi genealogia cir
ca ħ principalr̃ vertat: vt chꝛiſtũ ex dauid ꝛ abraã ſm carneȝ
deſcendentẽ oñdãt quõ de ħ p deſcenſum ioſeph viꝝ marie ab
ipſis dauid ꝛ abraã nos inſtruere intẽdit. Alienũ eñi a fide eſt
talr̃ eſt chꝛiſtũ ex ſemie ioſeph deſcẽdiſſe. Vñ ſtãt ſiml' ꝙ btã
ꝟgo nõ deſcẽdiſſet a dauid: ꝛ p ↄ̄ñs nec chꝛiſt' ꝛ tñ ioſeph de
Queſtio ipſo deſcẽderat: q̃ qdẽ q̃ſtio in Glo. oꝛdi. mouet vbi ſic: qd ad
xp̃m generatio ex dauid deducta ad ioſeph cũ xp̃s ñ ex ſemie
ioſeph? Cui qdẽ q̃ſtiõi glo. ſic rñdet: Nõ ẽ ↄ̄ſuetudo ſcriptu/
raꝝ vt oꝛdo mulieꝝ in generatiõib' texat. Et iõ nõ p mariã ſȝ
p ioſeph inducit: cũ de vna ꝛ eadẽ ioſeph ꝛ maria tribu fue/
rũt. Vñ ꝛ eã quaſi ꝓpinquã cogebat accipe in vxoꝛẽ ne trib'
in aliã ſe ↄ̄funderet. Vñ etiã ſil' tanq̃ de vna ſtirpe ↄ̄fitebãt in
bethleẽ cum ſinguli in ſuas ꝓfitebant ciuitates: hec in glo.
Matth. i. Et idẽ in alia glo. Luc. iii. ꝟ aius ꝟbis: quã ſniaȝ
ſequit poſtillatoꝛ ꝛ ceteri expoſitores ſcãles q̃s vidi in hac
materia. Sȝ his nõ obſtãtib' q̃ñ nõ ceſſat aĩm ꝓpulſare. qḋ
eñi ſupponit in glo. p hac rñſiõe. ſ. nõ eſſe aſſuetũ in ſcrĩturis
oꝛdinẽ mulieꝝ texere: nõ videt ſtare ꝓpẽ tria. primũ: qꝛ ↄ̄triũ
hui' inuenit. i. Paral. ii. vbi in genealogia filioꝝ iſrl' ꝛ ſpãlr̃
ieſſe iterponit mulieres. ſ. ſarma ꝛ abigail a q̃bus ↄ̄tir ſuã te/
xit genealogiã: vt ibidẽ patȝ ſcdõ. nã dato ꝙ ħ nõ eſſet aſſuetũ
in ſcriturís vt glo. dicit: ħ hẽret locũ vbi p parentes maſculos
B eñi generatio poſſet deduci vſq; ad illũ q̃ genealogiçari intẽ/
dit; qḋ eſt cõe ceteris hoĩb': ſȝ vbi genealogiçat tal' q̃ paren/
tẽ maſculũ nõ habuit: vt ẽ ſol' chꝛiſt': ↄ̄ſuetudo hmõi non de/
buit haberi locũ cũ ħeſt eã manifeſta ↄ̄triũ faciẽdi. neceſſitas
igit vrgebat vt mulier in genealogia illi' texeret cui' genera
C tio ſm carnẽ nõ poterat deduci niſi p mulierẽ. In ꝓpa eñi ma/
teria poſſet oñdi ꝙ euãgeliſta ꝑtermiſit cõeȝ oꝛdinẽ obſerua/
re ꝓpẽ ſingl'aritatẽ excellẽtie chꝛiſti. Nã cetere genealogie in
ſacra ſcrĩtura tradite ↄ̄ſueuẽrt itĩtulari ab illo a q̃ originẽ de/
ducũt: nõ aũt ab illo in quẽ terminũ ſeu finẽ accipiũt. vñ Gen.
xxxvi. a. Hec ſũt generatiões eſau. ꝛ Nũe. iii. a. Hec ſunt gene
ratiões aarõ ꝛc̃. In q̃bus tituli generatiões a primis parẽti
bus accipiunt. nõ aũt ab vltio in quẽ terminant: quã ↄ̄ſuetu/
dinẽ ſi euãgeliſta obſuaſſet poti' dixiſſet: Liber generatiõis
dauid vel abꝛae q̃̃ liber generatiõis ieſu chꝛiſti: ſȝ talẽ ↄ̄ſue/
tudinẽ obſuare nõ curauit ꝓpẽ excellẽtiã ſingularẽ ipi' chꝛi/
ſti: pari mõ nõ debuiſſet curare de obſuatiõe ↄ̄ſuetudĩs in ñ
texẽdo oꝛdinẽ mulieꝝ. ꝛ ħ ꝓpẽ excellẽtiã dignitat' mrĩs chꝛiſti:
nec valet dicere ꝙ i genealogiis allegat' nõ itẽdebat accede
re ad aliquẽ vnũ ꝑncipalẽ: ſȝ ſolũ multiplicatiõeȝ a pmo parẽ
te deſcẽdẽtẽ oñdere. Nã ruth vltio vbi dauid ꝑncipalr̃ intẽ
dit genealogiçari: nõ ititulat genealogia a dauid quẽ inten/
dit: ſȝ a phares a q̃ incẽdit. dic̃ eñi hec ſũt generatiões phares
ꝛc̃. tertio nã ſic deduxit euãgeliſta genealogiã vſq; ad ioſeph vi
rũ marie potuiſſet deducẽ vſq; ad ioachi pr̃eȝ marie: vt dicen
do: barpãthera gẽuit ioachĩ pr̃eȝ marie de q̃ nat' eſt ieſus. nõ
eñi min' ↄ̄ſuetũ ẽ in genealogiis itroducere pr̃eȝ tal' femie q̃̃
itroducere tal' femie viꝝ. Vñ ꝛ ſi vtrũq; ſit inſuetũ p pmũ tñ
fieret rect' deſcẽſus ad xp̃m: p ſcdm aũt minime. Sȝ etiã ſcdõ
ↄ̄tinet in glo. ſ. ꝙ ioſeph ꝛ maria de eadẽ tribu fuerãt. ꝛ ideo
eã q̃ſi ꝓpinquã cogebat accipe ne trib' in aliã ſe ↄ̄fũderet ñ ſa
tiſfecit q̃ſtiõi ꝓpẽ duo. Pꝛio qꝛ hec aſſertio videt eſſe ð gene
re apocryphoꝝ q̃ in ſacra ſcrĩtura nullũ hẽt fundamentũ. Vñ
ꝛ talia eadẽ facilitate ↄ̄tẽnũt q̃ approbant iuxͣ doctrinã Hie
ro. ſcdõ. nã poſito ꝙ maria eẽt eiuſdẽ trib' cũ ioſeph: ex ħ non
ſeq̃ret ipſaȝ deſcẽdiſſe a dauid. Trib' eñi iuda diuidit i multas
familias ꝑter familiã dauid. Deſcẽdẽtes eñ ð zarã frẽ phares
ſũt ð tribu iuda: nõ tñ deſcẽdũt a dauid. Silr̃ cuȝ ieſſe habuit
multos filios ꝛ filias ꝑter dauid: ↄ̄tingẽ potuit ab ill' multos de
ſcẽdere: q̃ qdẽ nõ ſolũ eẽnt ð tribu iuda: ſȝ etiã ð familia ieſſe
ꝛ bethelamitaꝝ: ꝛ tñ tales nõ deſcẽderẽt p dauid. Cũ igit i/
ſta lex q̃ iubet accipe ꝓpiquã nõ cogit accipe ꝓpinquã eiuſdẽ
familie: ſȝ ſuffic̃ ꝙ ſit ꝓpinq̃tas i eadẽ tribu ne hereditas vni'
tribus in

trib' in aliã trãſeat: vt patȝ ad lraȝ Nu. vl. Iõ ex hac ꝓpinq̃tate C
quã glo. vult itroducẽ nõ hẽm' neceſſariũ ꝙ maria deſcẽdat a
dauid: ſȝ ſolũ ꝙ ſit ð tribu iuda: ex q̃ nõ hẽt intẽtũ. Sȝ aũt ter/
tio ↄ̄tinet in glo. ſ. ꝙ ſil' in bethleẽ ãbo ↄ̄iuges ꝓfitebant: ex q̃
vult ↄ̄cludere ꝙ vterq; eẽt ð familia dauid: nõ videt valere ꝓ
pter duo. Pꝛio: nã ſm mgr̃m hiſtoriaꝝ dubiũ ẽ ad lraȝ an mu
lieres ꝓfiteri tenebant in illa deſcriptiõe de q̃ agit Luc. ii. an ſo
lũ viri. Vñ nõ hẽt efficax argumẽtũ de ħ ꝙ btã ꝟgo ꝓfiteret in
bethleẽ: ſȝ ꝙ ioſeph poꝛtãs ſecũ ↄ̄iugẽ vt obſequiũ part' ei ap/
propinquãte neceſſitate ei impẽderet ꝓfitebat. Cõfirmat aũt
opinio illa q̃ tenet ꝙ ſolũ viri ꝓfiteri tenebant. p illud Mat.
xvii. vbi agit de ſolutiõe tributi p chꝛiſtũ. Ibi eñi apparet ma/
nifeſte ꝙ tñ capita domoꝝ ſeu familiaꝝ cẽſuȝ ceſari tribuebãt
ꝛ nõ alii de familia ſeu domo. Vñ p Petro tñ q̃ caput alioꝝ
erat ſolui mãdauit tributũ nõ p aliis aplĩs vt habet in glo. ibi
dem. Scdõ: nã dato ꝙ btã virgo teneret ꝓfiteri in bethleẽ: ex
hoc nõ ſequit ipſaȝ deſcẽdiſſe a dauid. Nã potuit deſcendere ð
ieſſe q̃ erat bethelamitanus p alios filios ipi' ieſſe ꝑter dauid:
ꝛ ſic teneret ibidẽ ꝓfiteri ſicẽ ꝛ ioſeph: nõ tñ ex ħ ꝙ a dauid de/
ſcenderet. Queſtio igit ꝑfata min' ſufficiẽter ſoluta remãere vi
det: ꝛ ſic admiratio ꝑdicta in ſuo ſtat vigoꝛe: maioꝝ tñ ſp reue/
rẽtia ſalua doctoꝝ ſeu expoſitoꝝ. Aliter' videt ħ aliqd eẽ dicen
dũ: ad cui' euidẽtiã ꝑſupponẽda ſũt q̃dã vera generalia. deinde
ſubiungẽde ſunt aliq̃ ↄ̄cluſiões ad ꝓpoſitũ. Pꝛio ꝑſupponẽ
tur ꝙ fili' ꝓut in bonis paternis ſuccedit tripl'r poſſet dici. Pꝛio
ſm verã generationẽ naturalẽ ſm quã fili' plerũq; ſuccedit pa/
tri nõ ſolũ in bonis naturalibus coꝛpoꝛis: vt bona cõplexione
ſeu habitudine coꝛpali ꝓut legit Gen. vi. de gigãtibus q̃ po
tẽtes viros in ſeculũ genuerãt. i. magnos in coꝛpe ꝛ robuſtos:
ſȝ etiã in bonis aĩe vt in ꝟtutib': q̃ñq; ſm naturalẽ iclinationẽ
filii ſuccedũt ſuis genitoꝛib' ꝓut aptitudinẽ ad certas ꝟtutes
aliqui hñt a natura ſaltẽ ſm aptitudinẽ ꝛ inchoationẽ: vt in ꝑ/ D
ma ſcdẽ. q. lxiii. arti. i. in coꝛpe. q. Vñ Caſſio. in q̃dã epl'a: Lau
dabilis vena ſuã ſeruat originẽ: ꝛ fideliter poſteris tradit que
in ſe glorioſa trãſmiſſione ꝓmeruit. Ad qḋ facit illud Ioh. viii
c. Si filii abꝛae eſtis ꝛc̃. Scdõ dr̃ fili' alicuius etiã ille quẽ nõ
genuit naturaliter: ſȝ tñ ſm famã publicã ꝛ cõeȝ ppli eſtimati/
onẽ illi' dr̃ filius: qḋ ↄ̄tingit cũ vxoꝛ alicui' filiũ parit quẽ nõ ex
marito habuit: reputat tñ in pplo ſine ↄ̄dictiõe ſui mariti fili': ꝛ
qui q̃dẽ fili' licȝ in bonis ſupradictis nõ habeat naturalr̃ ſucce/
dere tali ficto patri: ſuccedit tñ ciuilr̃: nõ ſolũ in bonis minori/
bus foꝛtune vt in diuitiis: ſȝ etiã in nobilitate ſeu claritudine q̃
maioꝛa ſunt ſeu magis deſiderabilia bona ſaltem ad magnani
mos q̃̃ diuitie. Nõies eñi hmõi ꝓpẽ honores ꝛ generis claritu
dines obſeruãdas iacturã in ceteris reb' foꝛtune patiunt: vt in
ſc̃da ſcdẽ. q. ii. arti. ii. argu̇ẽdo. Hec aũt ſucceſſio p iura cõmunia
ſeu cõeȝ gentiũ ↄ̄ſuetudinẽ patȝ q̃ dictãt vt ille q̃ p filio legitimo
alicuius ſm famã publicã habet: debet ſibi ſuccedere in generis
nobilitate ꝛ hmõi. Tertio dr̃ filius alicuius etiã ille qui neutro
ꝑdictoꝝ modoꝝ deſcendit ſȝ p legalẽ adoptionẽ tñ eſt ab aliq̃
in filiũ aſſumptus: q̃ qdẽ filius tali patri habet ſuccedere ſalteȝ
in minoꝛibus rebus foꝛtune: vt in diuitiis ꝓut iura volũt cõia.
Que qdẽ tres ſucceſſiões ſeu filiationes ſupradicte q̃ñq; ↄ̄cur/
rũt in eadẽ pſona: q̃ñq; in trib' diſtinctis: vt ſatis patȝ. Scdõ ſup
ponit ꝙ filiatio ſm verã generationẽ naturalẽ ſpãlr̃ cum a re/
motis parẽtibus p lõgã parẽtele lineã ſucceſſiuã in tẽpoꝝ antiq̃
diuturnitate deſcẽdit a nemie ẽ ifallibilr̃ cognoſcibil' niſi p diui
nã reuelationẽ ſeu ſacrã ſcripturã diuinitus traditã: ħ inducti/
ue ꝓbat. Nã ꝙ aliq̃s ſit fili' alicuius ſm verã generationẽ na/
turalẽ p experientiã ſenſualẽ: q̃ ꝓprie ſingularia cognoſcunt ha
beri nõ põt niſi foꝛte a parẽtib': vtputa a mr̃e q̃ de ħ poſſet cer/
tioꝛẽ noticiã habere: cũ ceteri hoĩes ꝛ etiã pr̃ certã noticiã expe
rimẽtalẽ de ħ cõitẽ nõ hñt. Mater ꝟo ꝛ ſi certã noticiã exprimẽ/
talẽ de filio ſuo: cuius pr̃ is ſit ſm verã generationẽ habeat: nõ
tñ talẽ noticiã de viro ſuo nec de ſcĩpa: ꝛ multominus de anti/
q̃s parẽtib' viri ſui nec ſuis p lineã parẽtele aſcẽdẽdo p experien
tiã habere põt. Pari igit rõne conſtat ꝙ apud neminẽ põt eſſe
expimẽtalis cognitio de aliq̃ vtꝝ deſcendat a certo remoto pro
genitoꝛe mõ ꝑdicto. Fama aũt publica ſeu cõis eſtimatio ppli
q̃ñtũcũq; ſine ↄ̄dictiõe in pplo ſit extenſa infallibilẽ cognitionẽ
nõ cauſant: ſilr̃ nec teſtes vel legitima documẽta ſeu inſtrumẽ/
ta: cũ oĩa hmõi ſint fallibilia: vt frequẽter patȝ ꝛ etiã in ſacris hi
ſtoriis teſtiũ fallacia nõnunq̃̃ reprit p chꝛonicas etiã antiquoꝝ
que in ſacris ſcrĩturis nõ ſunt inſerte: noticia hmõi infallibil' ha/
beri nõ põt: cũ taliũ certitudo certitudinẽ q̃ p famã publicã ha/
bet nõ excedit: vt ẽ manifeſtũ. Silr̃ nec p aliquam veram ſciam
naturalẽ ſeu liberalẽ artẽ ħ eſt cognoſcibile: vt patȝ intuẽti. Re/
ſtat ergo ꝙ ħ tñ ſit cognoſcibile per diuinam reuelationem ſm

E quã pphẽ: vt ait Gre. qñqз de pterito: qñqз de futuro vatici
nant. Et ita nõ moyſes de Noe pphetare cẽſet: de q̃ dicit
genuiſſe tres filios ꝛ hmõi. Tertio ꝓſupponit ꝙ vt aliq̃s ſit
fili⁹ alteri⁹ ſm cõem eſtimationẽ ꝛ famã publicã tm̃: vel ſm ad
optionẽ legalẽ h̃ põt aliť cognoſci q̃з ꝑ diuinã reuelationẽ ꝓ
bať. Nã ꝑ teſtes idoneos vel legitia documẽta vł chronicas
antiquoꝝ autẽticas: talis filiatio ſufficienť põt ꝓbari vt de ſe
pꝫ. Quarto ꝓſupponiť ꝙ miraculoꝝ dei q̃dã ſũt ad fidei ꝯfir
mationẽ: ꝛ talia debẽt eẽ manifeſta. Alia ꝟo ſunt miracula q̃
nõ ꝑ ſui manifeſtationẽ ſз ꝑ fidẽ habenť: ꝛ iſta debẽt eẽ occul
ta: vt fides eoꝝ magis ſit meritoria: vt eſt ſacrm̃ altaris ꝛ vir
ginis part⁹. Veritas iſti⁹ ꝓſuppoſiti pꝫ in tertia pte. q. xxix.
arti. i. in rñſione ad ſcdm ar. His ꝓſuppoſitis ꝓma ꝯcluſio ſit
iſta: ꝙ xp̃s put ex ꝓnoſticis ꝓphetaꝝ hř habuit eẽ fili⁹ dauid
ꝛ abraã ſm verã generationẽ naturalẽ: ꝛ ſic ꝯueniẽs fuit h̃ ꝑ
ſacrã euãgelicaꝝ doctrinaꝝ traditionẽ teſtificari. Prima ps
ꝓbať. nã ꝺ ꝓmiſſiõe facta abrae. Gen. xxvi. a. legiť. Benedi
cenť in ſemie tuo oẽs gẽtes terre. qꝺ exponit Apłs ad Gal.
iii. c. In ſemie q̃ ẽ xp̃s. In ps. aũt ꝺ ꝓmiſſiõe facta dauid ꝺr:
De fructu vẽtris tui ponã ſuꝑ ſedẽ tuã: q̃ ꝟba manifeſte deno
tant verã filiationẽ naturaleз. Ille eñ q̃ ſm famã publicã tm̃
hmõi fili⁹ reputať alicui⁹: nõ ꝓꝑe ꝺr ꝺ ſemie ei⁹ nec ꝺ fructu vẽ
tris ſui: vt ẽ manifeſtũ. Et ide etiã ẽ ꝙ cũ ex tali filiatiõe i lauda
bili vena filii parẽtib⁹ i ꝟtutib⁹ ſuccedãt vt i ꝓmo ꝓſuppoſito
dictũ ẽ: idcirco ꝓncipales ꝟtutes regie q̃ de ipo dauid legũť
attribuebanť ꝓphetie q̃ſi ꝑ modũ ſucceſſiõis deberi xp̃o. De
dauid eñ legiť fuiſſe i omib⁹ vijs ſuis prudẽtẽ ſeu ſapientẽ.
i. Reg. xviii. Silr ꝙ fuit faciẽs iudiciũ ꝛ iuſticiã oi pplo. ii.
Reg. viii. d. Que q̃dẽ ꝟtutes quaſi ꝑ modũ germiarie ſucceſ
ſiõis ꝓdicãť a Hieremia xp̃o ꝯuenire. vñ Hiere. xxiii. a. Su
ſcitabo dauid germẽ iuſtũ ꝛ regnabit rex ꝛ ſapiẽs erit: ꝛ faciet
iudiciũ ꝛ iuſticiã i ťra. Vñ lз altiori ꝛ excellẽtiori mõ xp̃s ha
buit ꝟtutes q̃з dauid ꝛ ceteri ſcti: vt i tertia pte. q. vii. ar. ii. i
rñſiõe ad. ii. arg. Nec ipe xp̃s ꝑ ſucceſſionẽ a dauid debebãť:
ꝓſertim cũ multi ꝓgenitores nõ eiuſdẽ laudabilitať iter dauid
ꝛ xp̃m iterfuerũt. Denotať tñ ꝑ ꝓphetã in ꝟbis ꝓdictꝭ ꝙ xp̃o
etiã ptinebat ſucceſſio in talib⁹ ꝟtutib⁹ ſm verã generationẽ
F naturalẽ humanã: inq̃ʒtũ erat ex vero ꝛ ꝓprio germine ipſius
dauid put i ꝓmo ꝓſuppoſito fuit tactũ. Scda ps ꝯcluſiõis ꝓ
bať. Nã illa q̃ in vaticinijs ꝓphetaꝝ iueniunť tradita ꝺ xp̃o
in euãgelijs ꝑ maiori ꝛ ꝓncipali pte ipleta eẽ explicãť Mat.
i. d. Ut adimpleretur qꝺ ſcriptũ ẽ ꝑ ꝓphetam ꝛc. Et ſic ꝺ q̃з pluribus
q̃ in ꝓceſſu euãgelioꝝ ſilib⁹ leguntur. Cõcluſio ſcda ꝙ xp̃m ſm
verã generationẽ naturalẽ a dauid ꝛ abraã deſcẽdiſſe ſufficiẽ
ter tradiť q̃tũ ad fideliũ informationẽ ſpectat ꝑ Mattheũ i
ꝓmo titulo ſui euãgelij dicẽtẽ: Liber generationis ieſu xp̃i filij
dauid filij abraã. Et ſi ꝺ genealogia xp̃i nihil ãpli⁹ tradidiſſet
ꝓbať: Nã ex ſolis iſtis ꝟbis manifeſte aſſerit euãgeliſta xp̃m
a dauid ꝛ abraã deſcẽdiſſe ꝑ verã generationẽ naturalẽ: ſз ta
lis aſſertio ẽ ſufficiẽs teſtioniũ apud fideles ad h̃ oñdẽdũ: eti
am ſi nihil ampli⁹ de h̃ declaraſſet. Igiť ꝯcluſio ꝟa: ꝯſequen
tia ꝺ ſe pꝫ: ꝛ aſſũptũ ꝓ ꝓma pte ꝓbať: Nam eſto ꝙ fili⁹ dici
poſſet etiã ille q̃ tm̃ ſm famã publicã vł legitimã adoptionẽ ẽ
fili⁹ vt i ꝓmo ꝓſuppoſito: nũq̃з tñ ab aliq̃ ꝺr generari q̃ ſm fa
mã vel adoptionẽ ſit ei⁹ fili⁹: lз eñ pať dicať ſm curã: etatem
ſeu genituram ꝛ hmõi: ꝛ ꝑ ꝯñs fili⁹ tãq̃з ei⁹ correlatiu⁹: genera
re tñ ſeu generatio nõ eodẽ mõ equocať. Cuз igiť dicit: Li
ber generationis ieſu xp̃i: manifeſte loq̃ť ꝺ genealogia q̃ ẽ ꝑ verã
gñationis: nõ aũt de illa q̃ ſm famã vel adoptionẽ tm̃ ꝺr: Taľ
eñ filiatio nõ ꝑ gñationẽ ſз ꝑ aliũ modũ ꝓcedit. Scda ꝟo ps
aſſũpti ꝓbať. Nã apꝺ fideles euãgelia xp̃i recipiẽtes fideliť
filiatio ꝓdicta ꝑ illa ꝟba tituli cõprobať. Nã ſi h̃ nõ eẽt veruз
nec titul⁹ ille ꝟitatẽ ꝯtineret qꝺ abſit a fideliũ cordib⁹ cogita
re: cũ ſm Aug⁹. Si vnũ falſũ i ſacra ſcriptura eſſet reptũ tota
ei⁹ auctas infirmareť. Apꝺ ifideles aũt q̃ euãgeliũ negãt vel
de ſui ꝟitate dubitãt: nec tota genealogia ſequẽs ſufficit ad
h̃ eis ꝓbãdũ. Tales a fide alieni ꝟbis euãgeliſtaꝝ nõ ꝓſtant
fidẽ: ꝛ iõ totã illã lineã negabũt: niſi forte hebrei q̃ auctãte ve
te. teſta. aliquã ptẽ genealogie matthei hñt recipe. ſ. vſq̃з zo
robabel vł aliud ꝛ hmõi nõ vltra cũ apꝺ eos ꝺ ceterꝭ hiſtoria
autẽtica nõ habeať. Sic igiť tota genealogia ꝑ extenſionẽ in
euãgelijs tradita nõ ſufficit ad ꝯuincẽdos ifideles de h̃ qꝺ
xp̃s a dauid deſcẽdit: ꝛ ſi ꝑ ioachim ꝛ mariã fieret deſcenſus
vnde Apłus. i. ad Thimoth. i. ꝓhibet genealogias itẽdere.
vbi glo. dicit ꝙ infideles habebãt genealogias q̃bus narrať
xp̃m deſcẽdiſſe a dauid. vñ ſic apꝺ tales nõ ſufficit illa narra
tio i euãgelijs ꝯtẽta ꝺ geneologia xp̃i q̃ʒtũcũq̃з extẽſa tradať
ad verã gñationẽ naturalẽ ei⁹ oñdẽdã ſз ſit apꝺ fideles ſola ꝟ
ba tituli

ba tituli ſufficiũt ad h̃ oñdẽdũ: q̃ q̃dẽ rõ icludiť i ꝟbis. Aug. G
ꝯ fauſtũ manicheũ volẽtẽ ꝓbare xp̃m ñ eẽ filiũ dauid cũ ñ eẽt
ꝯcept⁹ ex ioſeph: ad quẽ ſeriẽ generationis Matthe⁹ ꝑducit
vbi Aug⁹. ſic ait: Sic ꝗ nos credim⁹ etiã mariã fuiſſe i cogna
tiõe dauid: q2 ſcripturꝭ credim⁹: q̃ vtrũq̃з dicũt. ſ. xp̃m ex ſemine
dauid eẽ ſm carnẽ ꝛ ei⁹ matrẽ mariã virginẽ eſſe. Hec ille.
Si tñ querať q̃ ſit vtilitas ſeu neceſſitas tradendi tã extẽſam
genealogiã vbi ſol⁹ ꝓmus titul⁹ ſufficit. Ad h̃ reſpõdeť ꝑ ſe
quẽtẽ tertiã ꝯcluſionẽ. Tertia ꝯcluſio ꝙ ꝯueniẽs fuit: vt xp̃s
etiã ſm publicã famã ꝛ cõem ppli eſtimationẽ a dauid deſcen
deret: ꝛ h̃ cõſonat antiquoꝝ ꝓphetis traditionibus. Prima
ps ꝓbať. nã hoc fuit cõueniẽs dupliciter. primo ad fidelium
in cõi xp̃m illo tpe recipiẽtiũ inſtructionẽ. ſcdo ad cõfutationẽ
infideliũ xp̃m nõ recipiẽtiũ: primũ pꝫ ſicut ꝓut in ſcda ſcde
q. i. arti. vii. in rñſione. iii. ar. hř: Cognitio fidei in hominib⁹
oportuit vt ab imꝑfecto ad ꝑfectũ ꝓcederet: ꝛ ideo xp̃s fuit
prius cognitus ſub ratione ſaluatoris i cõi etiã apud electos
q̃з cognoſcereť eſſe deus et hõ. In prima eñ vocatiõe apoſto
lorũ Iohis. i. Andreas dicebat: Inuenim⁹ meſſiã. i. xp̃m: ſed
poſt a xp̃o interrogãte: Uos quẽ me eſſe dicitis? Petrus rñ
dit: Tu es fili⁹ dei: Matth. xvi. c. Ex q̃ videť ꝙ pri⁹ ſequebã
tur ipm tãq̃з xp̃m añq̃з cognoſcerẽt ei⁹ deitatẽ. Alteri⁹ etiam
tãq̃з min⁹ plene iformatꝭ de fide ſue deitatis eiuſdem dicebat
aplis: Tãto tpe vobiſcũ ſũ ꝛ nõ cognouiſtis me. Ioh. xiiii. b.
Silr ꝛ pari rõne pri⁹ xp̃s fuit cognit⁹ tãq̃з fili⁹ Ioſeph q̃з co
gnoſcereť eẽ ſine pr̃e i terrꝭ. Nõ eñ ſolũ apud emulos q̃ ipm
ſpernẽtes dicebãt: Nõne fili⁹ fabri ẽ. Matth. xiii. ſз etiã apꝺ
ſimplices diſcipulos ꝛ cognatos cõiter fili⁹ ioſeph reputabať
añq̃з myſteriũ ꝟginitatꝭ eẽt diuulgatũ. In taliũ ei ꝑſona euã
geliſta dicebat: Nõ cognouerũt parẽtes ei⁹. Luc. ii. g. vñ nõ
ſolũ ſimplices ſeu idiote ꝗ ut apłi fuerũt in ꝓncipio: ſз etiã na
thanael q̃ ſm glo. peritiſſim⁹ ſcripturaꝝ erat cũ audiuit a Phi
lippo: Ioh. i. g. Quẽ ſcripſit moyſes in lege ꝛ ꝓphetis inue
nim⁹ ieſũ filiũ ioſeph a nazareth nõ fuit admiratus ꝺ h̃ ꝙ xp̃s
eẽt fili⁹ ioſeph: ſз de h̃ ꝙ a nazareth eẽt: cũ de bethleẽ ſpecta
bať meſſias. Et qꝺ magis attẽtione dignũ eſt ꝙ ipſa eadem
beata virgo hui⁹ myſterij diuini ſuꝑ oẽs cõſcia iſtũ modũ lo
quẽdi obſeruabat d. Ego ꝛ pať tuus dolẽtes querebam⁹ ꝛc.
Luc. ii. g. Ex quo ſequiť ꝙ ad inſtructionẽ fideliũ i cõmuni q̃
xp̃m venientẽ in mũdo receperũt: ꝯueniẽs modus fuit vt eis
ꝓſentareť prius ſub ratione regis. ſ. meſſie filij dauid ſine re H
uelatione myſterij deitatis ꝛ ꝟginitatꝭ matris: q̃з ꝙ eis a prin
cipio oia iſta arcana reuelarenť: ſic eñ ꝓceſſerũt ab imꝑfecto
ad ꝑfectũ q̃ eſt mod⁹ hoibus in cõi maxime cõnaturaľ. Scdm
ꝓbať: nã ſi xp̃s ſm verã generationẽ naturalẽ tm̃ a dauid de
ſcẽdiſſet ꝛ nõ ſm famã publicã ꝛ cõem ppli eſtimationẽ: hoc
nõ ſufficeret ad refutãdos infideles: ꝓcipue hebreos q̃ ex illa
ſtirpe tm̃ ſaluatorẽ ſpectabant: vt auctoritates ſacre ſcripture
teſtanť: ꝛ xp̃s eos exhortãdo dicebat: Scrutamini ſcripturas.
Ioh. v. f. Vñ ſic eũ rõnabiliť ignoraſſent a dauid deſcẽdiſſe:
ꝓſertim cũ cõis fama ꝛ ppli eſtimatio h̃ nõ teſtareť redderẽť
excuſabiles. Nõ eñ ipſi tenebanť cognoſcere verã gñationeз
naturalẽ xp̃i ſm quã a dauid deſcẽdit. Talis eñ icognoſcibiľ
eſt niſi ꝑ diuinã reuelationẽ: vt i ſcdo ſuppoſito fuit oſtẽſum.
Diuina tñ ſcriptura itẽdit eos iexcuſabiles reddere. vñ glo. ſu
ꝑ illud Mat. ii. a. Ubi ẽ q̃ nat⁹ ẽ. Cõfuſio iudeoꝝ ẽ vt xp̃i na
tiuitatẽ a gẽtilib⁹ diſcãt: ꝛ ſi nõ credũt iexcuſabiles ſũt. hec in
glo. Cõueniens igiť mod⁹ fuit vt etiã xp̃s ſm publicã famã a
dauid deſcẽderet ꝛ ſic ipm refutãtes ſaltẽ ſub rõne ſaluatoris
ſpectari i cõi recipe iexcuſabiles eẽnt qꝺ eſt intẽtũ. Scda ꝟo
ps ꝯcluſiõis ꝓbať: Nã ꝓphete ꝑ modũ ſucceſſiõis ipi⁹ dauid
xp̃o regiã dignitatẽ attribuebãt: Eſa. ix. b. Suꝑ ſoliũ dauid
ꝛ ſuꝑ regnũ ei⁹ ſedebit. Que q̃dẽ ꝟba ꝛ ſimilia lз nõ de ſede
ſeu regno tꝑali principaliter intelliganť ꝓut verba Eſa. deno
tãt ibidẽ dicẽtis: Sedebit in eternũ: nec eñ ꝯcedẽdũ eſt ꝙ in
regno tꝑali dauitico iechonias a quo xp̃s deſcẽdit habuit ſuc
ceſſorẽ. ꝓphetãte Hiere. xxii. g. ꝺ ipo iechonia. Nõ erit de ſe
mine ei⁹ q̃ ſedeat ſuꝑ thronũ dauid: cũ h̃ tñ ſtat ꝙ ſm intelle
ctũ min⁹ ꝓncipalẽ ſeu figuratiuũ quẽ tot⁹ ppłus in cõi ꝓncipa
liter intẽdebat ꝺ regia dignitate: etiã tꝑali q̃ xp̃o debebať ꝑ
ſucceſſionẽ dauid talia ꝟba itelligũť: ꝑ qꝺ ſignificabať ſucceſ
ſio ipi⁹ xp̃i hois i regno vniuerſali ſupra oẽm creaturã. iuxͣ il
lud: Data ẽ mihi oĩs ptãs in ce. ꝛ i ter. Mat. xxviii. d. Ratio
aũt hui⁹ figuratiue locutiõis ſeu duplicis intellect⁹ talis eſt:
Nã ſicut nr̃a cognitio de imꝑfecto ad ꝑfectũ naturaliter ꝓce
dit vt actũ eſt: ſic eo modo naturale eſt nobis ex cognitiõe cor
poraliũ in ſpiritualiũ cognitionẽ deuenire. Inuiſibilia enim
dei a creatura mũdi per ea que facta ſunt intellecta cõſpiciun

iiii ad

A tur ad Ro.i.c. Qđ nō ſolū hꝫ locū ī pure naturalib⁹: ſꝫ etiā in
ſupnaturalib⁹: vt in myſterijs eccle: ꝓcipue in ſacris qbus ſa
cra inuiſibilia ꝑ ſigna viſibilia tradunt. ⁊ ideo ex diuia ꝓordi/
natiōe vt ppls de ſenſibilib⁹ ad inſenſibilia ꝯnaturali mō re/
duceret: xp̄m quē ꝯſtituit heredē vniūſoꝝ etiā in regia digni
tate tp̄ali legitimū ipſi⁹ dauid ſucceſſorē fec: ſic ius hereditari/
um in ipſo regno eidē ptineret ex tali ſucceſſiōe: quā qdē ſuc/
ceſſionē tp̄alē ꝯtēporanei xp̄i diligenē attēdebāt: vt teſtat̄ ſa/
cra hiſtoria. Nā apli q̄ fuerāt ſup ceteros de miſterijs xp̄i erudi
ti etiā poſt reſurrectionē: qn̄ iā ipſi⁹ gl̄ia erat eis mag⁹ manife/
ſtata ab eo q̄rebāt. Si i h tp̄e reſtituitur⁹ es regnū iſrl: Act.i.
a. Qđ itelligit̄ ad lrāꝫ de regno tp̄ali credētes talē reſtitutio
nē ad xp̄m ptinuiſſe: nec xp̄s ꝓtūc iſtū itellectū figuratiuū ſeū
min⁹ p̄ncipalē ab eis excluſit expſſe: vt ibidē ptꝫ. Forti⁹ ḡ ſcie/
dū eſt de ceteris q̄ regnū dei ignorabāt. cū igit̄ ſucceſſio in re/
gia dignitate tp̄ali ad illū etiā q̄ ſm famā publicā eſt filius p/
tinet: vt in p̄mo ꝓſuppoſito nō ad illū tm̄ q̄ ſm verā generati/
onē naturalē tm̄modo deſcendit ſequit̄ q xp̄o hec teſtātes ipſm
fore legitimū ſucceſſorem in regno dauid tp̄ali ꝯſeq̄nt̄ ē mon
ſtrabāt ipm ſm famā publicā a dauid deſcenſuꝫ qđ eſt inten/
tū. Quarta ꝯcluſio q p̄dictus deſcēſus xp̄i a dauid ſm pbli/
cā famā ⁊ cōēꝫ ppli eſtimationē q̄tū ad ꝯtēporaneos ptine/
bat ſufficienē tradit̄ ꝑ Mattheū euāgeliſtā cū d̄r: Abraā ge/
nuit yſaac ⁊c. Et cōueniēti⁹ ꝑ ioſeph q̄ſi ꝑ ſolā v̄ginē glioſaꝫ
hmōi deſcenſus traderet̄. Pria ps ꝯcluſionis ꝓbat̄. Nam
oēs ꝯtēporanei xp̄i: exceptis pauciſſimis qbus myſteriū v̄gi
nitatis fuit reuelatū credebāt xp̄m eſſe filiū ioſeph ⁊ fama pu
blica h teſtabat̄: vt ptꝫ ex iā dictis. Qui qdem ioſeph de dire
cto genealogizat̄ a dauid ꝑ mattheū: vt ptꝫ in lrā. Igit̄ p̄ma
ps ꝯcluſiōis vera. Scđa v̄o ꝓbat̄: nā ſi tal' deſcenſus ſm pu-
blicā famā ꝑ v̄ginē glioſam declararet̄ ⁊ nō ꝑ ioſeph oportu
iſſet q ꝯtēporanei xp̄i reputarēt xp̄m nō deſcēdere a ioſeph ⁊
ꝯſeq̄nt̄ credere v̄ginē glioſam non legitie xp̄m cōcepiſſe vel
myſteriū v̄ginitat' eſſet ſtatī eis reuelādū: q̄ꝝ p̄mū eēt falſiſſi
mū ⁊ derogatiuū honori ipſi⁹ bte v̄ginis: q̄ vt ab īfamie ſuſpi
D tiōis eſſet immunis diuia ꝓordinatiōe fuit deſpōſata: vt ſcti do
ctores tradūt. Scđm v̄o eſſet etiā ꝯ dictamē eiuſdē diuie ꝓor
dinatiōis q̄ v̄ginitatē mr̄is ex certis rōnib⁹ vt dictū ē voluit
eſſe occltā: ⁊ ſic ſcđa ps ꝯcluſiōis vera. Quīta ꝯcluſio q ꝯue
niēs fuit vt xp̄i genealogia nō tm̄ ſm p̄dictas filiationes: ſed
etiā ſm filiationē legalē. ſ. ſm adoptionē traderet̄: vt Lucas
tradit in.iij.ca. ꝓbat̄: Nā vt doctores dicūt ꝓut poſtillator
Luc.iij. tractat: lꝫ oēs ſapiētes hebreoꝝ ꝯcordit tenerēt xp̄m
deſcēſuꝫ eſſe a dauid: aliq̄ tm̄ eoꝝ opinabant̄ ipm deſcendere
ab eo ꝑ nathā ei⁹ filiū adoptiuū ꝓpt̄ excellētiā ſctitat' ⁊ ꝓphe
tie: alij v̄o ꝑ ſalomonē ꝓpt̄ dignitatē regiā ⁊ excellētiā ſapie.
Scđm veritatē āt vt oino tolleret̄ errādi occaſio ꝑ vtrūq; de/
ſcēdit ꝑ ſalomonē. ſ. ſm lineā natural' generatiōis. ꝑ nathan
v̄o ſm lineā adoptiōis legal'. nathā cm̄ fili⁹ adoptiu⁹ fuit da/
uid. vn̄ ꝯueniēt Lucas ſequit̄ lineā adoptiuā ꝑ nathā ⁊ q̄ſ/
dā alios: vt nob oñdat q etiā ſm lineā adoptionis xp̄s a da/
uid deſcēdit: idcirco notāter ꝓtermiſit h verbū genuit: ⁊ loco
ei⁹ vtit̄ h v̄bo fuit. Sexta ꝯcluſio q generatio xp̄i vera a da
uid ꝑ v̄ginē glioſam deſcēdēs cū explicatiōe v̄ginitatis arcane
q̄tū ad fideles fide diuulgata certificādos ptinet ſufficienter
tradit̄ ꝑ Mat.i. Nā in p̄dicto ca. poſtq̄ mattheu⁹ ſe expediuit
de genealogia xp̄i ſūmarie.i.ti. ⁊ ꝯſr in ſinglari ꝑ extēſā ſuc
ceſſionē quā ſucceſſionē in tres q̄terdenas ex cert' cauſis my
ſtice itellect' diuiſit ꝓut in Glo. ordi. ſufficienē tradit̄: ſtatim
ipaꝫ materiā generatiōis xp̄i q̄ſi alio mō reſumens ſb̄dit: xp̄i
āt generatio ſic erat: Cū eſſet deſpōſata mr̄ ieſu maria ioſeph
anq̄ ꝯuēirēt iuēta ē in vtero hn̄s de ſpūſctō. vbi māifeſte tra
dit veritatē generatiōis xp̄i quā a dauid deſcēdiſſe in titulo ꝓ
miſerat ꝑ mariā v̄ginē nō ex virili ſemīe ſꝫ ſpūſcti īſpiratiōe
ꝓceſſiſſe. cū q̄ etiā oñdit ei⁹ v̄ginitatē occultā eſſe ill' tp̄ib⁹: niſi
cui de⁹ ex cā voluit reuelare ſic ioſeph. Colligit̄ ḡ ex p̄miſſis q
deſcēſus xp̄i a dauid ⁊ abraā in euāgelio q̄druplr tradit̄. Nā
aut ſm verā generationē naturalē: ⁊ h ſūmarie q̄tū ſuffit ad
certificādos fideles in cōi de ipletiōe ꝓmiſſionū q̄ p̄rib⁹ fuerāt
facte. ⁊ h duplr: q: aut ſine myſterij v̄ginitat' reuelatiōe: ⁊ ſic
in titulo p̄mo matthei ꝓut in ſcđa ꝯcluſiōe: aut cū declaratiōe
v̄ginitat' ſic ibi: Generatio āt xp̄i ⁊c. Mat.i. ꝓut in ſexta cō/
cluſiōe: aut ſm publicā eſtimationē: ⁊ h extēſe ꝑ ſingula deſcē
dēdo ⁊ aſcēdēdo qđ ſufficit ⁊ req̄rit̄ ad certificādos xp̄i ꝯtēpo
raneos ⁊ de h q xp̄s fuerat legitim⁹ ſucceſſor ipſi⁹ dauid. h du/
plicit̄: q: aut ſm lineā natural' generatiōis publice eſtimatā ꝑ
ſalomonē quā matthe⁹ tradit ꝓut in q̄rta ꝯcluſione: aut ſm li/
neā adoptatā: ⁊ ſic Luc.iij. ꝓut in q̄nta ꝯcluſione. Qui qdem
q̄druplex deſcē

q̄druplex deſcēſus in xp̄o ꝯcurrit ꝓut traditio euāgelica narrat C
fidelit̄: ⁊ hec ad murmuratiōes pfidoꝝ comp̄imēdas ⁊ admira/
tiones tollēdas fideliū in p̄dictis ſufficiūt ſm lrālē expoſitionē:
omiſſis tn̄ q̄pluribus alijs in hac materia a doctoribus tradit̄
q̄ ad myſticā ptinēt declarationē.
¶ Sequunt̄ notule breues venerabil' ac religioſi p̄ris fratris
Mathie doringk ꝓfeſſoris ſacre theologie eximij miſtri ꝓuī
cie Saxonie ordinis minoꝝ: qbus poſtilla fratris Nicolai de
Lyra valide ab impugnatiōibus dn̄i Burgeñ. defenſat̄. ⁊ pri/
mo circa euangelium Matthei.

Replica. Et q: de veteri teſtamento nō plus repperi
tactū ꝑ Burgeñ. ideo accedendū eſt ad no/
uum ⁊c. In nouo teſtamento p̄mo occurrit euangelium Mat/
thei: in cuius p̄mo capl'o d̄r: Iudas genuit phares ⁊ zaran de
thamar. quē paſſum exponēs btūs Hiero. dicit: notandū gene
alogia ſaluatoris nullā ſanctaꝝ aſſumi mulierū: ſed eas tm̄ q̄s
ſcriptura rep̄hendit: vt ꝓpter peccatores venerat de peccatri/
cibus naſcens ⁊c. Poſtil. aūt ab hoc dicto beati Hiero. cum re
uerentia declinat motus ex certis rōnibus. quaꝝ p̄ma eſt: quia
nō videt̄ rōnabile mulieres rōne illa poni in genealogia ſalua
toris qua rōne viri ex ea ꝓtermittunt̄. ſ. ochozias: ioas ⁊ ama/
ſias ꝓpter peccatum pretermittunt̄: vt dicit idem btūs Hiero.
igit̄ ꝓpter peccata nō ponunt̄ ibi rōnabiliter mulieres. Itē v̄/
go glorioſa ponit̄ in ipſa genealogia q̄ tn̄ eſt ⁊ ſp fuit ſanctiſſi/
ma. Item q: dicit btūs Hiero. ruth ⁊ raab in genealogia poſi/
tas tanq̄ ꝑ ſcripturā ſacrā rep̄henſas: quod nō videt̄ verū: q:
ſcriptura eas cōmendat. Raab cōmendat̄ Ioſue.ij. ⁊ ponit̄ in
cathalogo iuſtoꝝ ad Heb.xi. Q: aūt dicta fuit meretrix nō fuit
ratiōe vitij: ſed officij: q: vbi nos habemus meretrix: hebreus
habet hoſpita: vel fuit eius cognomen. Sil'r ⁊ ruth cōmendat̄
in ſcriptura: Ruth.i. ⁊ .iij. Nec alicubi legit̄ de illaꝝ duaꝝ mu/
lierum rep̄henſione ꝓut btūs Hiero. allegat. Exponit igit̄ po/
ſtillator illuꝫ paſſum ſic: q ille mulieres ideo hic nominant̄: q:
viris ſuis fuerūt accidētaliter ꝯiūcte. Nā que fuerūt p̄mo ⁊ p̄n/
cipaliter coniuncte: ſiue bone ſiue male non hic nominant̄: imo
que inter illas quattuor fuit magis famoſa peccatrix. ſ. Bethſa
bee directe non nominatur: ſed dicitur ea que fuit vrie: que p̄n/ D
cipaliter ⁊ directius nominari debuit ſi peccatum ratio nomi/
nationis fuit. In hac re Burgeñ. aſſumit beatum Hieronymū
in ſui defenſionē quem tn̄ ex leuibus cauſis conſueuit improba
re: vt patet in multis locis ſui corruptorij. Et puto defenſioneꝫ
Burgeñ. beato Hiero. non placere: quia maiora inconuenien/
tia contingunt defenſori q̄ defenſo: vt patebit. Dicit nāq; Bur
geñ. p̄mo q verba beati Hiero. ſunt ſane intelligenda de pec/
catoribus ⁊ peccatricibus finaliter penitentibus ⁊ ſic iuſtifica/
tis: ⁊ tales dicit fuiſſe illas q̄tuor mulieres in genealogia chri/
ſti nominatas. Secundo dicit Burgeñ. q raab ⁊ ruth fuerunt
famoſe peccatrices: quia nationes eaꝝ in ſcripturis rep̄hendū/
tur. Tertio dicit q ⁊ ſi ille quattuor mulieres fuerunt iniuſte:
non tamen fuerunt dicende ſancte: ſaltem in vita eaꝝ ꝓpter p̄/
cedentia peccata. Ex his tribus dictis putat Burgeñ. accipere
velle ſufficientem reſponſionē ad argumenta poſtil. facta cōtra
beatum Hiero. ſed certe ex inepte dictis apta reſponſio fieri nō
pōt. Nunc aūt p̄mum dictū ꝓpoſito eſt ineptū. Nā multe muli
eres patrum nominatoꝝ in ſcriptura ſunt rep̄henſe tamen fina
liter iuſte: ſicut ſara rachel lia ⁊ cetere. ideo ſm p̄mū dictū Bur/
geñ. q̄plures debebant nominari. Ceterum ſi iſte quattuor fi/
naliter iuſtificate debebant nominari: ſequit̄ q finaliter impe/
nitentes nominari nō debuiſſent: ⁊ ſic achaz ⁊ multi noīati no/
minari nō debebant ꝑ argumentū a ꝯtrario ſenſu qđ Burgeñ. ſe/
pe grādipendit: nec ſm dictū Burgeñ. eſt aptū ꝓpoſito. Nā ſi
quis ex mala fama natiōis deberet dici famoſus pctōr maxime
Iob qui natione fuit gentilis: ⁊ tn̄ in ſcripturis dicit̄ fuiſſe ſim
plex ⁊ rectus timens deū ⁊ recedens a malo ⁊c. q̄ de eo dicunt̄
Iob.i. Poterāt etiā ille due mulieres naturaliter facere q̄ erāt
legis ſicut iob ⁊ non idolatrare. Unde de gentilitate ad iudaiſ/
mum conuerſas ſcriptura non rep̄hendit ſed magis cōmendat
vt ꝓbat poſtillator. Nec tertium dictum videt̄ ꝓpoſito cōueni
re. Nam beatus Hiero. in hac vita iuſtificatos ⁊ cum finali iu/
ſticia defunctos vtiq; debuit dicere ſanctos: nec hoc omittere ꝓ
pter peccata p̄cedentia ſi qua fuerunt: quia petrum: paulū: ma/
theū: ⁊ magdalenā ⁊ ceteros vere ſanctos dicere catholicū eſt:
quoꝝ tn̄ pctā ſacra ſcriptura cōmemorat: ſed non illaꝝ. ſ. raab ⁊
ruth. Cū igit̄ dicta Bur. ꝓut viſum eſt ſunt ꝓpoſito impertinen/
tia. reſponſa ex eis accepta valere non pn̄t. idcirco cum p̄mū ar/
guitur de tribus regibus ꝓpter peccatum ꝓtermiſſis: reſpōdet
Burgeñ. q illi fuerunt finaliter impenitentes qđ in mulierib⁹
non habet locum: ſed oſtenſum eſt ſupra primum dictum Bur/

E geſt. vnde ſumit illa reſpōſio nō eſt rōnabilis: nec ꝑ cōſequēs ſolutio. Ad ſcđm argumētū de beata virgine ſine peccato in genealogia poſita. rn̄det Burg. ꝙ ſecus eſt de beata virgine quā neceſſe habuit euangeliſta ponere: ⁊ de illis mulieribus quas euāgeliſta volūtarie noīauit ⁊ ſine defectu potuiſſet ꝑtermittere. Sed puto bea. Hiero. ſic nō voluiſſe dicere: q2 illa rn̄ſio plus inuoluit q̄ ſoluit: nā dicēs euāgeliſtā ꝓ ſola volūtate illas mulieres noīaſſe: neceſſe habet dicere ꝙ ſine rōne: ꝙ ſi ſic fruſtra bea. Hiero. q̄reret rōnē cuꝰ nō eſt rō ſed volūtas. Nec eſt veriſiſe ꝙ ſola voluntate q̄nimmo ex rōnabili neceſſitate eas noīatim expſſerat euāgeliſta: q̄ rōnabilitas infra oſtēdet. Ad tertiū argumētū poſtil. Bur. rn̄det qđ facit ꝓ bea. Hiero. q2 ī ſcptura cōmēdāt̄ ħ eſt argumētū iuſtificationis cauſe final': ſꝫ ꝑ ħ nō excludit̄ qn̄ priꝰ fuerāt famoſe peccatrices vt dicit Bur. cuiꝰ oppoſitū tn̄ oſtēſū ē ī correctiōe ſcđi dicti. đ. nec aliqua ſcriptura hꝫ ꝙ ꝑſone alias vnq̄ fuerint reprehēſibiles: ſꝫ potiꝰ ī ſcptura cōmēdāt̄. vn̄ pōt ſumi argumentū qđ eſt Bur. in ve. te. valde familiare: ſꝫ ipſe cōſueuit arguere ab auctoritate negatiue qđ nō valet. ħ arguit̄ aūt ſimul ꝯſtructiue ⁊ deſtructiue ꝑ ħ qđ nō legit̄ ꝙ ſint reprehēſe ſꝫ cōmēdate. Arguo tn̄ ex dict' ꝯ Bur. aliter: Oīs denotatio dꝫ fieri a ꝑncipaliori ⁊ digniori: ſꝫ fides ⁊ iuſticia ſunt digniora viciis: igit̄ noīatio dꝫ fieri potiꝰ a ꝟtutibꝰ q̄ a vitiis: ſꝫ ꝯſtat ex ſcptura raab ⁊ ruth fuiſſe virtuoſas: igit̄ earꝫ noīatio dꝫ potiꝰ ſumi a ꝟtutibꝰ q̄ a pctīs ſi q̄ ꝓceſſerūt. Nā ī cōmemoratiōe ſctōꝝ ꝟtutū fit mētio ꝺ pſe: vitioꝝ aūt ſi q̄ fuerāt ꝑ accidēs ⁊ recitatiue: igit̄ ille q̄ttuor mulieres in xp̄i genealogia ſctā potiꝰ debebāt noīari ex ꝯuerſiōe q̄ prauitate trāſgreſſionis: nec illa tertia rō poſtil. facit ꝓ btō Hiero. ꝓut Bur. dixit: ſꝫ ꝯ ipſū: q2 dicit q̄s ſcriptura reprhēdit qđ nuſq̄ reperit̄ ſꝫ ꝯriū: q2 vtraq̄ ſcriptura cōmēdat notabilit̄ factis. Poſtq̄ igit̄ viſū ē ꝙ Bur. volēs ꝓ btō Hiero. certare pl' eū inuoluit. Cōſequēter videndū ē quō ꝯ poſtil. irrōnabilit̄ mouet̄ dupliciť. ꝑmo dicit ꝙ nihil ꝑtinet ad rōnē genealogie ꝯiūctio viri ⁊ mulier' ꝑ ſe vel ꝑ accidēs ⁊ nihil refert. nā neceſſariū videt̄ vxores ſecūdarias nō ꝑncipales ī hmōi genealogia noīari: q̄tenꝰ ex tali noīatione
F oſtēdat̄ verꝫ fuiſſe matrimoniū ⁊ nihil illegitimitat' interueniſſe. Qꝛ aūt verū matrimoniū ſit inter virꝫ ⁊ vxorē ꝑncipalē nemo dubitat: nec ꝓlē ex eis ſuſceptā fore legitimā: ꝓlē aūt ex occaſionaliter ⁊ ſecūdario ꝯiūcta poſſet ꝓbabilit̄ dubitare fore legitimā: idcirco ī generatiōe ex ꝑncipali ⁊ ꝑ ſe ꝯiūcta in tota genealogia de muliere nulla fit mentio: q2 ibi ꝓlis legitimitas ē clara: ī generatiōe aūt ex occaſionalr ꝯiūct' neceſſe fuit de mulieribꝰ fieri mētionē: Tū vt ex ħ innuat̄ ꝯiūctionē fuiſſe legitimā: Tū vt oſtēdat̄ ꝓlē ex ſic ꝯiūctoꝝ gn̄atiōe nullā incurrere notā. Neceſſariū igit̄ fuit ī xp̄i genealogia ħ obſeruare ne herodes aut alii xp̄i ꝑſecutores velamē excuſatiōis poſſent aſſumere q̄ſi natū illegitime ꝑſequerent̄: hec ē eñ rō ſctōꝝ doctoꝝ de mrīs xp̄i deſpōſatiōe. Nec valet ꝙ Bur. ſcđo obicit ꝯ poſtil. rōnē ꝺ lya q̄ fuit iacob ꝓter intētionē ꝯiūcta: ⁊ tn̄ nō noīat̄ in genealogia xp̄i qđ tn̄ oporteret ſi rō poſtillatoris valeret. Rn̄deo ꝙ q̄uis lya fuerit cōiūcta ꝓter eiꝰ intētionē: nō tn̄ ex ħ fuit vxor eiꝰ occaſional' nec ſecūdaria ſꝫ ꝑncipal' ꝓpter ſequētē ratihabitionē. Rachel eñ q̄uis fuit plꝰ dilecta: fuit tn̄ vxor ſecūdaria: ⁊ iđ xp̄s ſi fuiſſet natꝰ ꝑ lineā rachel ſpālit̄ nominari in genealogia debuiſſet ꝓpter rōnē ꝓdictā. Sꝫ q2 ꝑ lineā lye q̄ fuit ꝑma ⁊ principalis vxor xp̄s natꝰ ē: idcirco eā noīari nō oportebat. Cōfirmat̄ hec rn̄ſio: q2 ſm̄ magiſtrū in q̄rto di. xxx. ⁊ doctores. Error in ꝑſona cōiūcta dirimit etiā cōtractū matrimoniū niſi poſt cōiūctionē interuenerit ratihabitio. Cū igit̄ ī cōiūctiōe iacob ⁊ lye interuenit error ꝑſone: potuit legitime poſt ꝯiūctionē eā refutare: qđ tn̄ nō fecit ſꝫ potiꝰ ratū habēs factū ꝓ cōiūctiōe rachel vltro ſeruiuit. Et lya pria ⁊ ꝑncipalis vxor fuit ꝑ ꝯñs nō noianda. Sꝫ finalr in hac materia Bur. valde mouet̄ ꝯ poſtillatoris excuſationē: q̄ ſe excuſat de ħ qđ declinat ħ dictū bti Hiero. aſſerēs ꝯ pietatē militare ſctōꝝ opinionibꝰ cōtraire: inducēs ad ħ canonē decretal' di. xx. Sꝫ reuera. ī q̄ Bur. excuſatiōes poſtillatoris reīcit: ipſe magꝰ venit īculpādꝰ. ꝑſepe q̄dē bea. Hiero. b. Aug'. ceteriſq̄ doctoribꝰ etiā ſine magna rōne obīcit ⁊ ipſoꝝ dict' īfideliū iudeoꝝ dicta anteponit. Et ſi aliqū ꝓ ipſis certare videat̄ ī odiū id facere videt̄ poſtillatoris ſalua pace: q̄ nō niſi ſcriptura aut rōne cogētibꝰ īterdū a ſctōꝝ declinat ſentētiis. Nec id qđ Bur. aſſumit facit ꝯ pietatē: q2 ħ honor hec reuerentia ſolis debet̄ canonicis ſcptur': vt q̄cq̄d ī eis reptū fuerit ſine heſitatiōe verū eē credat̄: vt dicit bea. Aug⁹. ī de vnico baptiſmo ſcriptis aūt aliis q̄buſcūq̄ rōnabiliter ꝯdicere. lꝫ dicēte eodē Aug'. in ep'la ad Hiero. Alioꝝ ſcripta ita lego vt q̄talibet ſanctitate q̄ue doctrina polleant nō iđ verꝫ putē: q2 ipſi ita ſenſerūt ⁊c̄. Et in ep'la ad fortunatū dicit: Tales eē velle lectores ſuoꝝ ſcriptoꝝ qualis ipſe eſt alioꝝ in q̄ ſua ſcripta ceteris corrigēda ſubīcit. ſicut ipſe alioꝝ ſcripta vbi id certa rō vel auctoritas exegit refutauit. G Nec putādū hāc Aug'. hūilitatē beato Hiero. ⁊ ceteris ſctīs doctoribꝰ defuiſſe. Canō decretalis ꝯ poſtil. inductꝰ ꝓ ipſo militat: dꝫ neq̄ in ipſo q̄uis maiori rōne innitit̄ eo maioris auctoritat' eiꝰ ꝟba eē videnť: igit̄ poſtillator ſi nulla temeritate ꝓmotꝰ interdū ſctōꝝ ſnīas cū reuerētia q̄ ſctīs doctoribꝰ debet̄ declinet: meliori rōne aut auctoritate ꝑſuaſus nequaq̄ debet ob ħ a veritat' amore criminari: q̄ñ in his q̄ fidei nō ſūt: nec ſacris lr̄is obuiāt: neq̄ ſancti: neq̄ ſcholaſtici doctores mutuū conſenſum expetunt. ſed ſibi mutuo aliis ⁊ aliis rationibus ꝑſuaſi ſine temeritate īmo vtiliter contradicunt.

¶ In eodē ca. vbi dicit̄ Ioſeph virū marie. vbi oēs doctores ꝯcordāt ꝙ ſufficiēter deducit̄ genealogia ꝑ ioſeph virum marie: q2 erāt de vna tribu ⁊c̄. vbi Bur. facit multa argumēta: aliq̄ ſatis cōpetētia ꝙ nō ſufficit declaratio gloſe ⁊ doctorū. Ipſe igit̄ lōgā digreſſionē fac' ī q̄ putat ſatiſfacere nō ſolū querētī: ſꝫ q̄ſtioni q̄ fieri ꝯſueuit ī hac materia: cui placet videat: mihi aūt videt̄ ꝙ nō ampliꝰ q̄ poſtil. factū ꝯcludat. Cū eñ xp̄m natū ex ſemīe dauid ⁊ abraā ſm̄ ꝓmiſſa vtriſq̄ facta. nō niſi auctoritate ſcripture habeat̄: igit̄ ſolū creditū ē apud recipiētē ſacrū cano. ſic ⁊ apud chriſtianū habet̄ ſolū auctoritate Matthei ⁊ Luce: igit̄ ex ſola fide. fruſtra igit̄ Burgeñ. videt̄ tam ꝓlixa digreſſione laboraſſe. ꝑſertim cum quattuor ſue ſuppoſitiōes ⁊ ſex cōcluſiones citra vel vltra ea q̄ fidei ſūt nihil ꝯcludūt. Nā in prima ſuppoſitione ſua dicit de filiatiōe ⁊ ſucceſſiōe ſm̄ formā vulgarē q̄ modicū facit ad ꝓpoſitū deducēdū. Nā a zorobabel nulla apud catholicos nec puto apđ iudeos habet̄ hiſtoria autētica: vn̄ talis fama vulgar' auctoritatiue cōfirmare potuerit vſq̄ ad xp̄m ⁊ parētes eiꝰ: ⁊ ſi habet̄ tn̄ q2 in canone nō eſt: ea facilitate cōtēnit̄ qua ꝓbat̄ ſm̄ regulā beati Hiero. In ſecūdo ꝑſuppoſito dicit Burgeñ. dubium eſſe quocūq̄ naturaliter genito: an ſit legitime natus.
H In quo nihil dicit ꝑtinens ad queſtionis mote ſolutionē: q2 per nullam naturalē cognitionē poſſumus ad legitimā chriſti generationē peruenire: ⁊ ꝓpter idem nō valet ſuppoſitio ſua tertia: quia teſtimoniū vel ꝓbatio ꝑ inſtrumentū pertinet ad humanā ⁊ naturalē cognitionē: ⁊ quia de ſubſtātia inſtrumentorū ſunt teſtes ſicut ad naturalis generationis cognitionē nō poſſunt honeſti teſtes adduci: ita nec inſtrumenta formari: imo teſtes quicunq̄ adducerent̄ eſſent dubii ex ſecūdo ſuppoſito. Ex illis igit̄ tribus ſuppoſitionibꝰ nihil fidei affertur niſi negatiue. ꝙ videlicet chriſti generatio nō poteſt haberi per famā publicā: nec per teſtes vel inſtrumenta: nec per naturalem cognitionē: ſufficiſſet igitur quarta ſuppoſitio ꝙ poteſt ſciri fidei auctoritate: ⁊ ad hoc tendit prima ꝯcluſio Bur. que aſſumit ꝓmiſſiones factas patribus et teſtimoniū euangeliorū: que omnia ſola fide recipimꝰ. ſecūda ſua cōcluſio ſoli pertinet ad fideles: ⁊ non niſi ꝓpter fidem. ⁊ tertia cōcluſio reſoluitur ad idē: q2 vult ex publica fama dicere cōuenientes chriſtum eſſe filium dauid: ſed vnde fama niſi ex ꝓphetiis: ſed quid ꝓphetia niſi credamus: totū igit̄ reſoluit̄ in fidem: per cōſequens apud infidelem nihil facit: per ꝓbationes de ſctō Tho. per Burgeñ. ex ſua digreſſione ſumptas nō ꝓbat̄ iudeorū inexcuſabilitas: q2 nec ꝑ ſcripturā ꝓpter interruptionē a tempore zorobabel: nec ꝑ famā ex ſcripturis ſufficienter factā ieſum filium dauid fore ſcire poterant: ſed aliunde quod oſtēdere nō eſt ꝑſentis ſpeculationis. Nec quarta cōcluſio niſi ꝑ reſolutionē ad fidē ꝓcedit. Similiter ⁊ quinta: q2 vtriuſq̄ linee tā naturalis q̄ adoptiue teſtimoniū nō habemus niſi ex ſcriptura: teſtimoniū aūt ſcripture ad fidē reſoluit̄. Nūc autē ſcriptura veteris teſtamēti in vtraq̄ linea deficit: q2 a zorobabel vſq̄ ad parētes xp̄i: vt ꝓdictū ē auctoritatē nō habemꝰ. Credendū eſt igit̄ Mattheo ⁊ Luce in vtraq̄ linea: ⁊ ecce fidee: ⁊ ad hoc finaliter reſoluit Burgeñ. ſuā quintā cōcluſionē. Sed vnde Mattheꝰ ⁊ Lucas tante facte ſunt auctoritatis: niſi ex auctoritate vniuerſalis eccleſie teſte beato Aug'. cōtra adamantiū dicentē: Non crederem euangelio niſi eccleſie auctoritas me cōmoueret: qui igit̄ credit eccleſie credit Mattheo et Luce: ⁊ ſi credit chriſtum filium dauid ſm̄ promiſſa facta patribus. Et hec eſt ſumma per quā ſoluit̄ queſtio per Burgeñ. ſic diffinitur pretractata: q̄ autem his nō credit quoniā non ex ſcriptura que interrupta eſt circa genealogiā: nec ratione nec fama conuinci poterit ⁊c̄. remanebit dubius digreſſione Burgenſis non obſtante.

Cōcordantia genealogie ioſeph ⁊ marie

Auguſtinꝰ ꝯ adamantium

C

Um ergo natus. Cum ſis matthe⁹ natiuitatē ſtermittat: tū aduentū magoꝝ referēs: breuiter eā cōmemorat ſic dicēs: Cū ergo ⁊c. Quattuor ꝟ ponunt a ꝓphis roborata / natiuitas / nomē / loc⁹ / ⁊ tp̄s. De natiuitate dn̄i in bethleē mattheus ⁊ lucas ꝯſentiūt: ſꝫ quō ⁊ q̄ occaſione ad eā venerint ioſeph ⁊ maria lucas exponit: mattheus ꝑterit: ſic ⁊ cetera vſq̧ ad circūciſionē: ſicut econtra de aduentu magoꝝ lucas tacet: et mattheus exponit. b ❡ Bethleē iude. Ad differentiā illi⁹ q̄ eſt in galilea in tribu ʒabulō. Due eñ ſunt bethleē. Bethleē ꝑus dicta ē ephrata. Bethleē dom⁹ panis: q: ibi naſciturus erat panis viuus q̄ de celo deſcendit: q̄ ponit in ꝑſepio: vt irrōnabiles paſtos faciat ſocios angeloꝝ. Significat āt ecclīam que ē domus in q̄ panis viuus comedit. c ❡ In diebus herodiſ. Hec nō ponit tm̄ ꝓ tp̄e: ſꝫ vt videaꝛ impletū. Nō deficiet ꝑnceps ꝺ iuda ⁊c. In diebus herodis regis. Finito. ſ. regno iudeoꝝ: q̄ iā herodes alienigena in gēte iudeoꝝ regnū ſibi occupauerat Danl. 9. f īpleta ꝓphetia q̄ dicit: Cū venerit ſanctus ſctōꝝ ceſſabit vnctio vr̄a. d ❡ Ecce magi. Magi non malefici: ſed ph̄i chaldeoꝝ: q̄ ꝺ ſingulis philoſophanꝛ.

Marginal: Due bethleem

C

❡ ecce natiuitas: cū eēt na

Um ḡ natuſ Ca. II a

tus. ❡ nomē. ❡ locus.

b eſſet ieſus in bethleē

a ❡ tempus.

g iude ī dieb⁹ herodiſ regiſ: ecce ma b

a ❡ vbi erat caput regni. ❡ Ciuitas dei toto orbe refulget in q̄ mun⁹ docti erudiunꝛ di

gi ab oriēte venerūt hierōſolymā /

uina lege. a ❡ ne ꝟ de herode q̄rere videāꝛ

e dicētes: Ubi ē q̄ nāt⁹ ē rex iudeo

a ❡ ſigna nō fidelib⁹ ſꝫ infidelib⁹ data ſunt.

❡ ꝑrīō: q: hāc creauit ad oſtenſionē ſui.

f rū: Uidim⁹ eñ ſtellā ei⁹ in oriēte: e

a ❡ q: deū intelligūt ſtella famulante.

g ⁊ venimus adorare eū. Audiēs b

b aūt herodes rex turbat⁹ eſt: ⁊ oīs f

Et fuerūt (vt dr̄) de genere balaā: ⁊ ſucceſſores doctrinarum eius. In iſtis fidei gentiū vt primitie deo ꝯſecrāꝛ. Ut ꝑdicāt natiuitatē: locū neſciūt. Iudei locū inſinuāt: tp̄s aduentus nō cognoſcūt. ❡ Uenerūt magi nō poſt annū: q: tūc nō inuenirēt in ꝑſepio: ſed in egypto: ſꝫ. xiij. die. Fuerūt āt de terra pſarū vbi ⁊ ſaba fluuius a q̄ regio noīaꝛ: iuxta quā ⁊ arabia eſt: B vbi magi fuerūt reges. Qui ⁊ ſi tria mūera obtuliſſe dicunꝛ: nō ideo nō plures q̄ tres fuiſſe ꝓbanꝛ: ſꝫ vt ꝑ eos gentes q̄ ex tribus filiis noe nati ſunt vētūre ad fidē ꝑfigurenꝛ: vel tot fuerūt ꝑncipes: q̄ multos duxeꝛt in ſuo comitatu. Ideo magi apud hieroſolymā ꝑcipue natū regē q̄runt: q: ꝑ balaā de iſrl̄ naſcituꝝ audierūt. Noua eñ ſtella nouū hominē indicabat. Stella chriſtus quē ſeq̄ debemus: qui niſi in cordibus oriaꝛ rex iudeoꝝ in oriente non queriꝛ. e ❡ Ubi eſt qui natus eſt rex iudeoꝝ. Cōfuſio iudeoꝝ eſt vbi chriſti natiuitatem a gētibus diſcūt: ⁊ ſi nō credūt: inexcuſabiles ſunt. f ❡ Uidimus eñ ſtellā eius ⁊c. Hiero. Hec ſtella dn̄ice natiuitatē nūcia nunq̄ ꝑus apparuit: ſꝫ eā tūc puer creauit: ⁊ magis ꝑuiā deputauit: q̄ mox pacto officio eſſe deſut. ❡ Chriſtū nondū loquentē muta ſtella ꝑdicat: poſtea loq̄ntem loq̄ntes apl̄i nunciauerūt. ❡ Iudeis tanq̄ rōne vtētibus ſubſtātia rōnalis. i. angelus ortū chriſti nūciauit. Magos ꝟo ꝑmitias gentiū nō rōne vtentiū irrōnalis. i. ſtella ꝑduxit. ❡ Paſtoribus angeli: magis ſtella: vtriſq̧ tñ loquiꝛ lingua celoꝝ: q: iā ceſſabat lingua ꝓphetaꝝ. Utrū ſtella orta ſit in oriente: an ipſi ibi poſiti natā ad occidentē viderint ambiguū eſt. Potuit eñ naſci in oriente: ⁊ eos in hierlm̄ ꝑducere. Sed dū humanū q̄ſi ex lege querūt auxiliū: diuino deſerunꝛ. Per ſtellā intellexerūt eū in iudea natū: ⁊ ideo hierlm̄ veniūt: vbi locū diſcentes tūc aggreſſi iter primū hñt ſtellā p̄uiā quā recognoſcūt.

Allego. ❡ Allegori. Stella eſt illuminatio fidei q̄ ad chriſtum ducit. Dū diuertūt ad iudeos eā amittūt: q: dū a malis conſiliū querūt verā illuminationē perdūt. g ❡ Audiens autem herodes rex. Rex dicit: vt ex collatiōe eius qua queriꝛ hic intelligaꝛ extraneus: q: iā defecerat ꝓpriꝰ: Audiēſq̧ autem herodes aliū regem iudeoꝝ q̄ ſe queri: volebat eñ cuꝫ eſſet alienigena legitimus rex videri: ⁊ ideo codices q̄bus genealogia texiꝛ cremauit. b ❡ Turbatus eſt: ⁊ omnis ⁊c. Ut quia exitium regni ſui timet: vel ꝓpter iram romanoꝝ ſi hec pateretur: qui decreuerant ne quis rex vel dominus ſine eorum conſilio diceretur. Nato rege celi rex terre turbatus eſt: q: nimiꝝ terrena altitudo ꝯfundiꝛ cū celeſtis celſitudo ꝑdicaꝛ.

Marginal: Quare herodes natiuitatē chriſti timuit

Nico. de lyra

❡ Cū illo. ꝓpt

C

Um ergo natus eēt ieſus in beth. ⁊c. Ca. II Hic ſcdo oſtendit euangeliſta ipm̄ ieſum eſſe verum deum ⁊ verum hominem ex illuſtratione celeſti ⁊ veneratione regali. Et diuidiꝛ in duas partes: quia primo ponit. huius rei manifeſtatio. ſcdo ipſius chriſti manifeſtati ꝑſecutio / ibi: Qui cū receſſiſſent. Item prima in tres: quia ꝑmo ponit chriſti inq̄ſitio ſollicita. ſcdo eius inuētio certa / ibi: Qui cum audiſſent regem. tertio eius adoratio deuota / ibi: Et ꝓcidentes. Prima adhuc in duas: q: primo ponit inquiſitio chriſti ex deuotiōe. ⁊ iſta facta eſt a magis. ſcdo ponit inq̄ſitio chriſti ex malignatiōe. ⁊ hec fuit inquiſitio herodis / ibi: Audiēs autē rex. ❡ Circa inquiſitionē magoꝝ q̄rentiū chriſtū natū: euangeliſta tria notat: videlicet natiuitatis locū / cū dicit: a ❡ Cū ḡ natus eēt ieſus in bethleem iude. vt oſtendat impletā eſſe ꝓphetiā Michee. v. vt videbiꝛ. ſ. eo. ca. Addiꝛ aūt iude: ad diſtinctionē alteri⁹ bethleē q̄ eſt in tribu ʒabulon. ſcdo notat tempus / cum dicit: In diebus herodis. ꝓphetauerat eñ patriarcha iacob Gen. xlix. b. Nō auferet ſceptrū de iuda: ⁊ dux de femore eius donec veniat qui mittēdus eſt ⁊c. vbi tranſlatio chaldaica habet ſic: Donec veniat meſſias. vbi manifeſte oſtendiꝛ illo tp̄e chriſtum eſſe naſcituꝝ: qn̄ deficeret rex ⁊ dux de populo iudeoꝝ. ⁊ hoc impletū eſt in herode: quia vſq̧ ad tranſmigrationē babylonis habuerūt reges de tribu iuda ⁊ poſtea duces: vt pꝫ de ʒorobabel Eſdre. ij. ⁊ ſic vſq̧ ad herodē q̄ fuit idumeus natione: ⁊ ꝯſeq̄ns alienigena: ſed regnū iudeoꝝ fuit ſibi datū a romanis imꝑatoribus: ⁊ cū hoc adiutoriū ad ipm̄ acquirendum: ⁊ capto antigono ibidē regnāte ⁊ poſtea interfecto: herodes occupauit regnum: vt narrat Ioſephus libro antiquitatū. patet igiꝛ q̧ ꝑ hoc quod diciꝛ: b ❡ In diebus herodis regis. Oſtendiꝛ tp̄s ꝑfinitū chriſti naſcēdi. Tertio ſcriptura circa natiuitatem D chriſti notat euidēs celeſte ſignū. ꝓphetatū eñ fuerat ꝑ balaā: Nūe. xxiiij. c. Orieꝛ ſtella ex iacob ⁊ cōſurget virga de iſrl̄ ⁊c. vbi oñdiꝛ q̧ ortus noue ſtelle apparentis erat ſignū chriſti naſcentis. ⁊ ideo in hora natiuitatis chriſti apparuit ſtella noua in orientali terra vbi quondā habitauit balaam: que quidem terra eſt in pte orientali reſpectu hierlm̄: vt habeꝛ in eodē li. Nūe. xxiij. ⁊ ideo iſti magi dicti ſunt magi nō a magica arte: ſꝫ a magnitudine ſcie: ⁊ ideo dicti ſunt etiā reges: q: illo tp̄e ph̄i ſapientes regnabāt. Iſti ergo videntes nouā ſtellā cognouerunt ꝑ diuinā inſpirationē q̧ illa erat que ꝑdicta fuerat ꝑ balaam: ⁊ ideo ſtatim mouerūt ſe de locis ſuis vt venirēt ad venerandū puerū natū: ⁊ ſeq̄ntes ſtellā venerūt in iudeā die tertiadecima: q: illa terra vbi habitabat balaā nō multū diſtabat a iudea: ipſis aūt iudeam intrātibus ſtella diuina diſpoſitiōe diſparuit vt neceſſe haberent recurrere ad ciuitatē regiā: videlicet hierlm̄: ⁊ ibideꝫ inq̄rere de chriſto nato: ⁊ hoc factum eſt a deo duplici de cauſa. Una ꝓpt ipſos magos: vt q̄ ꝑus fuerant cōmoniti celeſti ſigno ꝯfirmarent etiā dicto ꝓphetico et doctoꝝ hebraicoꝝ riſſo: vt. ſ. patebit. Alia cauſa fuit ꝓpt chriſtū: vt eius natiuitas in ciuitate regia nūciareꝛ: ⁊ ꝑ ꝯñs iudei chriſtū nō recipientes inexcuſabiles haberenꝛ. Per hoc etiā figurabaꝛ q̧ fides chriſti erat a gētilibus deuote recipiēda: ⁊ a iudeis ꝓ maiori pte in infidelitate remanētibus refutāda: q: magi q̄ gētiles erāt ipm̄ chriſtū deuote q̄ſierūt: ⁊ inuētū adorauerūt. ſacerdotes āt iudeoꝝ audientes chriſtū natū ꝑ celeſte ſignū in nullo moti ſunt ad ipm̄ q̄rēdū ſeu venerādū. dicit igiꝛ: c ❡ Uidimus ſtellā eius ⁊c. ⁊ pꝫ ſenſus ꝑ ꝑdicta. d ❡ Audiēs aūt hero. Hic ponit inq̄ſitio herodis ex malignatiōe. ⁊ ꝑmo ponit eius inq̄ſitio ex ꝑſo a iudeis. ſcdo ab ipſis mag. / ibi: Tūc herodes. Dic ḡ: Audiēs āt herodes. ſ. ꝑſm natū ꝑ euidēs celeſte ſignū. e ❡ Turbat⁹ ē. Nec mirū: q: erat alienigena vt dictū ē: ⁊ iō timebat ꝑdere regnū: ⁊ nō ſolū ipſe turbat⁹ ē: ſꝫ f ❡ Et oīs hiero. cū il. Hic accipiꝛ pe ꝓ toto. vñ oīs hieroſolyma accipiꝛ ꝑ illa pte q̄ fauebat ſibi: ſicut cōiter dr̄ qn̄ maiores ciuitatis aliq̄d faciūt quod tota ciuitas facit: ſic in ꝓpoſito illi qui erant ibidem maiores ⁊ in regalibus officiis aſſiſtentes: illi cum rege turbati ſunt. Sequiꝛ:

Marginal: Diuiſio

Marginal: Duplici de cauſa ſtella diſparuit

✠ Et congregans

Moraliter. a ❡ Cum ergo natus eſſet ieſus ⁊c. Sequitur: c ❡ Uidimus eñ ſtellā eius ⁊c. Per ſtellam ſignaꝛ virgo maria que interꝑtatur maris ſtella. Hec aūt ſtella apparet magis cōdeſcendēdo ſibi deuotis ⁊ eos nauigātes ꝑ huiꝰ mundi mare turbulentū dirigit ad portū ſalutis qui chriſtus ē. Et ipm̄ inuenientes veneranꝛ: offerentes ei munera. ſ. aurū charitatis: ⁊ thus deuote orōnis: ⁊ myrrham carnis mortificationis: q: cū caro rōnabiliter caſtigaꝛ: ad celeſtia ſpiritus eleuaꝛ.

Marginal: Moraliter

poniꝛ

 ✠ Et riſſo accepto

E G a ¶ Cũ illo. ꝓpter fauorẽ: q2 ſepe ppl's plus eis iniuſte fauet, quos crudeles ſuſtinet. Vñ ſalomon: Rex iniuſtus oẽs miniſtros impios habet. b ¶ Et cõgregãs oẽs ⁊c. Nota diligẽtiã inquirẽtis: vt ſi inuenerit faciat ꝙ poſt ſe velle oſtendit ſin autẽ excuſatus ſit romanis. Explorabat etiã ſi rex eorũ triſtes vł letos faciat iudeos. c ¶ Ubi chriſtus. A iudeis querit locũ a magis tp̃s: vt de vtroq3 fiat certus.

Pro.29.b

d ¶ In bethleẽ iude ⁊c. Locũ natiuitatis exprimũt: quez teſtimonio ſcripture didicerũt: vt ip̃a eoꝛ ſciẽtia illis fieret ad teſtimoniũ dãnationis: nobis ad adiutoriũ fidei. ¶ Ex hoc p3 q2 nõ ex ignorãtia: ſed ex cordis duricia credere noluerũt. Et tu bethleẽ. Hoc ſic ponit vt ab eis dictũ eſt: q2 et ſi nõ verba: veritatẽ ſenſus quodãmodo ꝑonũt. In hebreo ſic eſt: Et tu bethleẽ ephrata parua es in milibus iuda: ex te mihi egredieẽ q̃ ſit dñator in iſrael: ⁊ egreſſus eı᷒ ab initio a diebus eternitatis. Et eſt ſenſus: Et ſi ſis paruus viculus cõparatus ciuitatibus iude vbi tãta milia: tamẽ nõ es minima: q2 ex te egredietur magnus xp̃s: q̃ nõ tm̃ õ dauid: q2 egreſſus eı᷒ ex mea cõſtat ſubſtãtia: natus a diebus eternitatis: q2 in pricipio erat verbũ. ¶ Antiquit᷒ ephrata: poſtea bethleẽ. Myſtice eſt dicta ephrata: furorẽ vidit: qđ ꝺmõſtrat inſaniã herodis q̃ ibi pueros occidit. Uel ephrata frugifera: q̃ colit agrũ vite. Merito in eo loco chriſtus naſcit: q̃ totius eccleſie typũ gerit: ⁊ ex noĩe innuit chriſtũ pabulũ vite cõctis. Terra iuda. In hebreo ephrata: Bethleẽ eſt dom᷒ panis. ephrata ſpeculũ. Que ſunt dom᷒ iſte niſi fideliũ mẽtes panẽ angeloꝛum mãducantes: ⁊ q̃rũ in hac vita mortali cõcedit gloriã dñi ſpeculãtes? In quibus chriſtus iã ꝑ fidẽ natus: de gẽtilitate velut de lõginquo veniẽtib᷒ ꝑ falſorũ doctorũ demõſtrationẽ aliquãdo querit: ⁊ inuentus adoraẽ. e ¶ Clã vocatis magis. Remotis ſacerdotib᷒ ⁊ ſcribis: timebat em̃ ne iudei quaſi ex dei oraculo ꝓmiſſum occultarẽt: ſi ſe velle eũ perimere ſentirẽt. Ideo etiã ꝓmiſit ſe adorare ne quis ſentiret dolũ eı᷒: ſed ſine ſuſpitione ob gratiaz fauoris ei renũciarent. f ¶ Adorẽ eũ. Herodes deuotionẽ ꝓmittit: ſed gladium acuit: maliciã cordis depingens colore humilitatis. Fingit ſe vultu et verbis adorare eũ quẽ inuida mẽte cogitabat occidere: cuius ꝑſonã repñſentant hypocrite: q̃ dũ ficte deũ querũt: nunq̃ merenẽ inuenire. g ¶ Et ecce ſtella quã viderãt in oriẽte ⁊c. Ingreſſi iudeã deſerunẽ indicio ſtelle vt cogãẽ ex lege inquirere. Uel diuino deſerũẽ auxilio q̃ querũt humanũ. Nec debebat ſignũ infidelib᷒ datũ apparere domeſticis legis ⁊ ꝓphetarũ: q2 ſi moyſen ⁊ ꝓphetas nõ audiunt: neq3 ſi quis ex mor. ⁊c. Non tenuit etheream viam: Sed multũ domui vicina: aliter nõ diſcernerent domũ. ¶ Moraliter. Stella ẽ bona exhortatio ducẽs ad xp̃m. Uel potius fides que eſt mentis illuminatio ꝑ quã ingrediens chriſtũ videt qui ẽ ſtella matutina: ⁊ eo viſo gaudet gaudio ⁊ adorare nõ deſinit. f ¶ Gauiſi ſunt gau. magno valde. Gaudio gaudet: q̃ ꝓpter deũ (qui verũ gaudiũ eſt) gaudet. Addit et magno: quo nihil ẽ mai᷒. Et valde gauiſi: quia de magno poteſt alius plus alius minus gaudere.

mich.5.a
Joh.7.f
Myſtice
Luc.16.g.
Moraliter

i ¶ Et intrantes do. Tres magi vno itinere deũ veniunt adorare: quia ĩ vno chriſto (qui ẽ via) inſeparabilis trinitas ab eis erat adoranda. k ¶ Puerũ cũ maria. ſepe puer nominaẽ: vt eũ agnoſcãt. de quo dictũ eſt: Puer natus eſt nobis. ¶ Cur nõ ⁊ ioſeph cũ maria inuent᷒ ẽ a magis? Ne aliqua inde male ſuſpitiõis occaſio dareẽ gẽtib᷒: q̃ primitias ſuas ſtatim nato ſaluatore ad eũ adorandũ miſerunt.

Eſa.9.b

hieroſolyma cũ illo. Et ꝯgregãſ omes pncipẽs ſacerdotũ ⁊ ſcribas ppl'i: ſciſcitabaẽ ab eis vbi chriſtus naſcereẽ. At illi dixerunt ei: In bethleem iudę. Sic eniz ſcriptum eſt per ꝓphetam: Et tu bethleẽ terra iudã: neq̃q̃ minima es i principibus iuda. Ex te eniz exiet dux q̃ regat populum meũ iſrael. Tunc herodes clam vocatis magis: diligẽter didicit ab eis tẽmpus ſtellę quę apparuit eis: Et mittẽs eos in bethleẽ dixit: Ite ⁊ interrogate diligenter de puero: ⁊ cũ inueneritis renũciate mihi: vt ⁊ ego veniens adorem eũ. Qui cum audiſſent regẽ abierũt. Et ecce ſtella quã viderãt i oriẽte antecedebat eos uſq3 dũ veniẽs ſtaret ſupra vbi erat puer. Uidentes autẽ ſtellã gauiſi ſũt gaudio magno valde. Et intrãtes domũ inuenerũt pueꝝ cũ maria mr̃e eı᷒:

a ¶ põtifices. ¶ moraliũ latores pceptoꝝ
a ¶ palã quaſi ex bono affectu.
a ¶ ſic vocat eum: q2 nouerat inſigi reges iudeorum.
¶ micheam.
a ¶ ad tribũ iude pertinebat.
a ¶ in hebreo in milib᷒. ¶ arguunẽ ſcribe obliuiõis ꝙ nõ ip̃is verbis ꝓphete vſi ſũt
a ¶ q2 locũ didicerat: qñ naſcereẽ explorat
a ¶ cognito loco ⁊ tp̃e reſtat cognitio pſone
a ¶ hoc ſubiungẽdo ad renũctãdũ inuitat
¶ vt alacri᷒ ꝑ eũ redeã: ⁊ ne iudei. q2 rex eorũ futurus erat occultent.
a ¶ eſtimãtes ſupple vera q̃ dixerat.
a ¶ donec. b ¶ quaſi diceret: hic eſt quẽ natũ teſtabar.
a ¶ inuento quod deſiderauerãt.
a ¶ diuerſo: ut illud qđ lucas cõmemorat

G Adorauc.

a ¶ Et cõgregãs oẽs princi. ⁊c. q2 enim volebat chriſtum ꝑdere: ideo voluit de loco natiuitatis chriſti diligenter inquirere ab illis qui ſcripturas ꝓphetarũ ꝑdictas de chriſto nouerãt ⁊ genealogias deſcẽdentes a dauid ſciebant. b ¶ At illi dixerũt ei: in beth. ⁊c. Sicut eni periti in lege reſpõderũt ꝑ ꝓphetiã q̃ habeẽ Michee. v. q̃ non põt exponi niſi de chriſto: vnde in eadẽ auctoritate vbi dicit: Ex te egredieẽ qui ſit dña. ⁊c. trãſlatio chaldaica habet. Ex te egredieẽ meſſias. Ad euidentiã igiẽ hui᷒ ꝓphie videndũ eſt qualiter ſcribiẽ Michee. v q2 videẽ in aliquib᷒ diſcordare ab eo qđ hꝰ diciẽ: ſcribiẽ em̃ Michee. v. a Et tu bethleẽ ephrata paruulus es in milibus iuda: ex te eniz mihi egredieẽ: q̃ ſit dñator in iſrael ⁊c. Mattheus aũt euangeliſta aliter ſcripſit: q2 debebat ſcribere reſpõſionẽ iudeorũ herodi factã: herodes aũt erat alienigena ⁊ ignorabat ſcripturas ꝓphetarũ: ⁊ ideo ſcribe ſibi reſpõdentes aliqua verba ĩ auctoritate ſcripta mutauerũt vt planius regi loquerenẽ: tñ eandem ſententiam tenuerũt: qđ p3 diſcurrenti per ſingula: ſcribiẽ em̃ in michea ſic: Et tu bethleẽ ephrata: ipſi aũt reſponderũt: Et tu bethleẽ terra iuda: cuius rõ fuit: q2 iſta ciuitas antiquitus vocata eſt ephrata ab vxore caleph: ſ3 poſtea ẽ ibi facta fames magna tp̃e elimelech et noemi vxoris ſue: ꝓpter quã famẽ iuerunt ad peregrinandũ in terrã moab: vt habeẽ Ruth. i. a. trãſeunte aũt fame facta eſt maxima abundantia in eadem ciuitate: ſicut frequenter fit mutatio a cõtrario in cõtrariũ: ⁊ tũc vocata eſt ciuitas bethleẽ. i. domus panis: ꝓpter abũdantie euentũ: herodes autẽ ignorabat iſtã hiſtoriã: ⁊ ideo nõ dixerunt: Et tu bethleẽ ephrata: quia neſciuiſſet quid eſſet dictũ. ſed dixerũt: Tu bethleem terra iuda. i. que ſita es ĩ tribu iuda ad differẽtiã alterius que ſita eſt in terra zabulon: ſicut ꝑdictum eſt. Similiter quod ſequiẽ in auctoritate. ¶ Paruulus es in milibus iuda: mutauerunt dicentes: Nequaq̃ minima es in prin. iu. licet em̃ videaẽ eẽ contrarietas in verbis: tñ eſt eadem ſententia. q2 cum diciẽ: Paruulus es ⁊c. hoc eſt dictum: Tu bethleẽ paruulus es vicus in ſitu ⁊ ambitu muroꝛũ: reſpectu miliũ ad te ꝑtineptiũ: ⁊ ratione chriſti ex te naſcituri: ⁊ hꝰ ſta ꝑuitas ſonat in dignitatẽ: ſicut ſi diceretur: Pariſius eſt parua ciuitas in ſitu reſpectu multitudinis ad eã ꝑtinentis. Scribe aũt iudeoꝝ rñdentes herodi: hãc dignitatẽ plani᷒ expꝛeſſerũt dicẽtes: Nequaq̃ mi. es ⁊c. Qđ aũt ſeqẽ i auctẽtate hꝰ ⁊ ibi ſatis ꝯcordat: vt p3 intuenti. c ¶ Tunc hero. clã vo. ⁊c. Hic poniẽ inquiſitio herodis facta ab ipſis mag. cognito em̃ loco natiuitatis chriſti ex iudeorũ reſpõſo voluit ſcire tp̃s natiuitatis ab ipſis magis ꝑ ſignũ ſtelle orientis q̃ apparuerat eis: vt ſi ad xp̃m nõ redirent ex tp̃is et loci cognitiõe poſſet xp̃m interficere: ſicut poſtea attentauit pueros interficiendo: ⁊ hꝰ eſt qđ diciẽ: Tũc herodes clã. dicit clã. i. occulte: q2 cũ eẽt alienigena nõ cõfidebat de iudeis: ⁊ iđ voluit ſuũ cõſiliũ eos latere. ſequiẽ: Et mittens eos ⁊c. ſpondet falſum obſequiũ vt facilius eos decipiat: ⁊ ad redeundũ ad xp̃m inducat. e ¶ Qui cuz audiſ. Poſita ipſius xp̃i inquiſitione ſollicita. hic ꝯñr poniẽ eı᷒ inuentio certa. Dicit igiẽ: Qui cũ audiſſent rc. abierũt. recedẽtes. ſ. de hierl'm vt irent verſus bethleẽ edocti de hoc ꝑ ꝓphetiam. f ¶ Et ecce ſtel. ⁊c. q2 em̃ vt dictũ eſt diſparuerat vt chriſti natiuitas ꝑ ipſos ĩ regia ciuitate publicareẽ et vt ꝓphetia de loco natiuitatis xp̃i impleta monſtrareẽ: ideo hoc pacto iterum eis apparuit: ⁊ repletos gaudio ad locũ determinatũ vbi puer erat deduxit. Et

G H

Mꝑdictis

G
A a ¶ Adorauerũt. Sic cõfitẽtes deũ quẽ factũ eſſe hoĩem in
telligunt: ⁊ mortuũ qḋ ꝑ myrrhã oñdũt. b ¶ Et ap. ⁊c. Fi
dẽ ſuã myſticis ꝓteſtãt mũerib⁹: mũera clauſa fidei ẽ cordis:
mũera apta cõfeſſio ẽ oris. In thure cõfũdit arri⁹ q̃ ſoli p̄ri ſa
crificãdũ eẽ ↄtẽdit. In myrrha maniche⁹: q̃ xp̄m mortuũ non
credit. In auro vẽꝯ: q: ⁊ maniche⁹ de
ſemie dd̃ regẽ natũ nõ credit: ⁊ arri⁹ ſo
Moraliter lũ ei ſuitutẽ aſcribit. ¶ Moralr. Et ap
tis. Magnũ religionis ſacrm̃ h̃ aperi
tur: vt ſide ſuia theſauros nr̃os in via
nõ pãdam⁹: donec ṗteritis hoſtib⁹ ſoli
Eſa.39.a deo ex occult' cordiũ offeram⁹. Ezechi
as q: theſauros alienigenis ꝓdidit: cõ
dẽnatẽ i poſteris. c ¶ Obtulerũt ei
Queſtio ⁊c. Querit̃ an ſinguli ſingula: an vnuſ
q̃ſq; tria: qḋ magis fatẽdũ ẽ: q: cõgru
it myſterio: q: oĩs vere xp̄ian⁹ xp̄m deũ
regẽ ⁊ paſſuz cõfitet̃. ¶ Dicit̃ q̄ reges
ꝑſarũ ſemꝑ cũ mũerib⁹ ſolẽt adorare: q̃
more ⁊ iſti mũera obtulerũt. Sz mag̃
diuina inſpiratiõe ẽ factũ: vt in h̃ ſit my
ſteriũ oĩm. vñ ⁊ figuraliter tria dicũt̃.
Aurũ ad tributũ: thus ad ſacrificium:
myrrha ad ſepulturã ꝑtinet mortuorũ.
Uel ꝑ hec tria i eodẽ xp̄o intimãt̃. regia
ṗtãs diuĩa maieſtas hũana mortalitas.
Moraliter ¶ Moralit̃. Nos q̃ thus offerim⁹: ſi
cogitatiões carnis i corde ꝑ ſtudiũ ora
tionis incẽdim⁹. Aurũ dũ ſupna ſapia
reſplẽdem⁹. Myrrhã: ſi carnis vitia ꝑ
abſtinentiã mortificam⁹. Hec munera
ex theſauro animi cõdita ꝓferunt̃: cum
Ro.10.b corde credit̃ ad iuſticiã: ore aũt cõfeſſio
fit ad ſalutẽ. ¶ Aurũ eſt ꝑfecta ſapiẽ
tia. Thus oratio mũda. Myrrha opa
B tio bona. Primũ ergo fides xp̄o offerẽ
da: deide oratio: tertio loco opatio. In
ſirma eſt orõ quã nõ munit elemoſyna.
Myſtice ¶ Myſtice. Tres magi ſignificãt gẽ
tilẽ ꝑplm de trib⁹ filiis noe ꝓcreatũ ad
fidẽ xp̄i venientẽ. Stella ꝓpheticũ ſer
monẽ ortũ xp̄i veraciter ꝓfitentẽ. He
rodes diabolũ q̃ cognita diuinitate xp̄i
ꝑſequit̃ eũ in mẽbris ſuis: a q̃ magi ꝑ
gunt dũ ab idolatria gẽtes recedũt: ⁊ ad domũ in q̃ xp̄s eſt. i.
ad catholicã eccleſiã ꝑueniũt: in quã intrãtes ꝑ fidẽ inueniũt
xp̄m cũ matre ſua. i. eccl'ia. Ioſeph ſemoto. i. iudeorum ꝑplo ꝓpẽ
ꝑfidiã: ⁊ apriis theſauris ſuis. i. lr̃arũ peritia obtulerũt ei mu
nera. i. phyſicã: ethycã: logicã. Uel hiſtoriã: tropologiã ⁊ alle
goriã. Uel ſancte trinitatis fidẽ. d ¶ Et rñſo acce. Sicut
moyſes tacẽs clamabat: ſic iſti pio affectu interrogabãt qḋ di
uina iuberet volũtas: Hec rñſio nõ ſit ꝑ angelũ: ſz ꝑ ip̄m de
Ioh.14.a um: q: nullus ali⁹ viã reuerſiõis inſtituit niſi ille q̃ dicit: Ego
ſum via veritas ⁊ vita. Nõ loquit̃ puer ad eos: ne diuinitas
añ tp̄s reuelaret̃: ⁊ vera hũanitas habeat̃. Uñ ⁊ mox i egy
ptũ mittit̃: q: ⁊ fides nutrienda erat ad ꝑmiſũ: ⁊ vita doctrine
ꝑparãda eſt ad eundẽ. e ¶ Per aliã viã re. In h̃ forma da
tur credẽtib⁹ vt deuoti ad deũ veniãt: ⁊ qḋ iubeat intendãt:
ſcz ne ad diabolũ redeãt: ſed ꝑ ſemitas virtutũ ad patriã veni
ant: ⁊ q̃ ceciderũt cõtẽnendo: reſurgãt obediẽdo f ¶ Fuge
in egyptũ. Mira humilitas chriſti fugit: q̃ refugiũ eſt alio
rum et virtus: fugiendo inſtruit ſuos. vnde: Si vos perſecuti
fuerint in vna ciuitate fugite in aliã. g ¶ Qui conſurgẽs
I.10.c Ioſeph figura ꝑdicatorũ qui chriſtum cũ matre: id eſt fidẽ xp̄i
et eccleſie tulerũt ad gẽtes: relicto herode. i. iudeorum infidelita
te. h ¶ Nocte. q: occulte ꝑ fugã ad illuſtrãdã egyptũ deſcẽ
dit relicta nocte iudeis. Nocte tulit in egy. q: noctẽ igno
rantie his a quib⁹ ipſe receſſit reliquit incredulis. Cũ redit
noct' nõ fit mẽtio: q: i fine mũdi iudei fidẽ tãq; xp̄m ab egypto
reuertẽtẽ ſuſcipiẽtes illũiabũt̃. Hic dicat̃ exẽplũ fidelib⁹ vi
tãdi rabiẽ ꝑſecutorum vbi ẽ oportunũ: ſicut ip̄e ait: Si vos ꝑſe.
fue. in vna ci. fu. ⁊c̃. Significat aũt hec fuga dñi electos ſp̄o
bitate malorum a ſedib⁹ ſuis ſepi⁹ eẽ pellẽdos: Fugit vt hõ: quẽ
paulo añ ſtella deũ mõſtrauit. i ¶ In egyptũ. Omnige
nũ deũ mõſtra venerãtẽ: q: xp̄s a iudeis nõ recept⁹: ꝑ ꝑdicati
onẽ trãſit ad gẽtes. ¶ Fugit i egyptũ ſicut nat⁹ eſt: vt corru
ptã repararet naturã. Sic fugit vt fugaces reuocaret. Or fu
git ſacramẽti fuit nõ timoris: vt exemplũ fugiendi daret ſuis.
G Nõ fugit

a ¶ ſignũ humilitatis ſine qua null⁹ vere adorat. b ¶ in carne verbũ.
a b ⁊ ꝓcidẽntes adorauerũt eũ. Et a b
¶ fidẽ ſuã myſticis ꝓfitent̃ muneribus.
c apriis theſauri' ſuis obtulerũt ei
a ¶ regi. b ¶ deo. c ¶ mortali.
d mũera aurũ thus ⁊ myrrhã. Et c d
a ¶ q: int⁹ q̄rebãt qḋ vellet diuĩa volũtas de reuerſiõe ad herodẽ: dei meruerũt rñſio
nẽ. b ¶ q: cognita ṽitate nõ licet retroire
ri ſpõſo accepto in ſomnis nẽ re
a ¶ diabolũ. b ¶ fidẽ: ſpem charitatẽ.
e dirẽt ad herodẽ ꝑ aliã viãm re e
a ¶ paradiſũ vel celeſtẽ hierlm. b ¶ im
pleto purgationis tp̄e p̄ri⁹: ⁊ deo oblato in hierlm qḋ hic ṗtermittit̃.
uerſi ſũt in regionẽ ſuã. Qui cũ f
receſſiſſent: Ecce angel⁹ domini
a ¶ hic ioſeph nõ quaſi marit⁹ ſed nutrici⁹ et cuſtos aſſiſcit̃.
apparuit i ſomnis ioſeph dicẽs:
¶ glorioſam.
† Surge ⁊ accipe puerũ ⁊ matrẽ †
f eius ⁊ fuge in egyptũ: et eſto ibi
a ¶ ecce q̄ fraudes nõ latent deũ.
vſq; dum dicam tibi: Futurum
eſt enim vt herodes querat puẽ
g rum ad perdendũ euz. Qui cõ g
ſurgẽs accepit puerum ⁊ matrẽ
a ¶ q: fides xp̄i mãſit in gẽtib⁹ do. p. g. i.
h ei⁹ nocte ⁊ ſeceſſit in egyptũm: ⁊ h

A ꝑdictis p3 q̄ illa ſtella nõ erat de ſtellis exiſtẽtib⁹ in orbe: C
nec de ſtellis cometis: q̃ aliqñ apparẽt in ſupma aeris pte: q:
ille lucẽt tm̃ de nocte: iſta aũt de die. Itẽ ex motu: q: ille reuol
uunt̃ ſm motũ mobilis primi in die naturali: iſta aũt moueba
tur ſm qḋ expediebat magorum itinerationi. vñ in tredecim die
bus nõ eſt mota niſi a terra i q̃ habita
bãt magi vſq; ad ciuitatẽ bethleẽ. Ter
tio h̃ apparet ex ſitu: q: ſi fuiſſet ſita in
orbe ſeu etiã i ſupma aeris pte vbi ge
nerãt̃ comete: nõ poſſet determinatu3
locũ vbi erat puer oſtendere: ⁊ iõ p3
q̄ erat in ꝓpinq̃ra aeris pte. a ¶ Et
ꝓcidẽ. Hic deſcribit̃ ip̄ius xp̄i inuen
ti adoratio deuota: ex q̃ p3 q̄ cogno
uerũt ip̄ius diuinitatẽ ꝑ diuinã reue
lationẽ: cũ eñi viderẽt puerũ pãnis vi
lib⁹ inuolutũ in gremio paupis matris
poſitũ nullũ regie dignitatis habentẽ
ſignũ: nõ eſt veriſimile q̄ talẽ reuerẽ
tiã ei exhibuiſſent niſi i eo aliqḋ ſupra
hoiẽ3 cognouiſſent. ⁊ hoc eſt qḋ dicit:
Et ꝓcidẽtes adorauerũt eũ. ado
ratione. ſ. latrie. b ¶ Et apriis the
ſauris ſuis. nõ q̄ tũc aperuerũt: ſed
q: primo aperuerant qñ ſcz d̃ terra ſua
receſſerũt: ⁊ inde munera apportaue
rũt. c ¶ Aur thus ⁊ myr: iſta tria
obtulit quĩbet ip̄orum: Tũ q: de talib⁹ fa
ciebãt xenia reges arabũ: Tũ q: ꝑ au
rũ ſignabãt regiã dignitatẽ: ꝑ myrrhã
hoĩs mortalitatẽ: q: myrrha ſolent in
ungi corpa mortuorum: ꝑ thus ip̄ius di †7.q.1.c.ad
uinitatẽ: q: thus ad honorẽ diuinũ cõ uerſitas. et
cremat̃. ¶ Uel aliter ſm alios obtule 23.q.3.c.1
rũt aurũ ad ſuſtẽtationẽ paupis m̃ris
⁊ filii: thus cõtra fetorẽ loci: ⁊ myrrhã D
ad cõſolidãdũ mẽbra pueri. d ¶ Et
reſpõ. acce. ſ. ab angelo ex diuina re
uelatiõe. e ¶ Per aliã viã re. ⁊c̃.
pacto. ſ. obſequio: quia deſcẽderũt ad
mare ⁊ inde ꝑ nauẽ trãſfretãtẽ in thar
ſis abierũt: ꝓpter qḋ herodes iratus
poſtea naues tharſenſiũ incendit: ſm
qḋ fuerat ꝓphetatu3 ꝑ dauid: In ſp̄ũ Ps.47.b
vehemẽti cõteret naues tharſis. f ¶ Qui cũ receſſiſſent:
ecce angelus domini apparuit in ſomnis. Hic poni
tur ip̄i⁹ xp̄i nati ꝑſecutio: ⁊ p̄io deſcribit euãgeliſta quoddã3
antecedẽs ip̄am ꝑſecutionẽ. ſcḋo ponit̃ ip̄a ꝑſecutio ibi: Tũc
herodes videns. tertio ponit̃ quoddã cõſequẽs ad ip̄am ibi:
Defuncto herode. Circa primũ igit̃ ptẽ ſciendũ q̄ deus ꝓui
dẽs herodis ꝑſecutionẽ futurã ꝑ angelũ admonuit ioſeph vt
puerũ i egyptũ portaret. Ad cui⁹ intellectũ notandũ q̄ hero
des credidit primo magos fuiſſe deluſos ex apparitione ſtel
le fantaſtice: ⁊ iõ nõ curauit tũc de pueri inquiſitiõe: ſz poſtea
oblato puero in templo ⁊ a ſymeone iuſto ꝑdicato ⁊ manife
ſtato: ⁊ ſimiliter ab anna ꝓphetiſſa coram toto ꝑplo vt habet̃
Luc. ii. e. Mattheus illud dimittit: tũc fama pueri nati cre
ſcente voluit herodes ip̄m ꝑdere: ſed interim portatus eſt ꝑ
Ioſeph i egyptũ. g ¶ Qui cõſurgẽs accepit puer. ⁊c̃.
nõ dicit filiũ ſuũ: q: erat tm̃ nutricius. h ¶ Nocte: et ſeceſ
ſit in egyptum et erat ibi vſq; ⁊c̃. ꝓpter timorem hero
dis: vt negociũ fieret magis occulte: licet eñi de hoc nõ habe
ret diuinã reuelationẽ nõ tñ ꝓpter hoc debebat omittere qḋ
poterat facere ſm humanã viam. ſequit̃:

A Ut adim

Moraliter ✳ d ¶ Et reſpõſo accepto in ſomnis ne redirent ab
herode: ꝑ aliam viam reuerſi ſunt ⁊c̃. Per hoc admo
nemur q̄ cũ malis hominibus nõ cõtrahamus aliquã ſocieta
tem: Prouer. xiii. d. Qui cũ ſapientibus gradit̃ ſapiens erit.
Amicus ſtultorũ ſimilis efficiet̃. Per herodem vero qui ſub
ſpecie religiõis voluit occidere chriſtũ ſignat̃ hypocrita: q̃ ſ
tum eſt in ſe chriſtũ occidit: ſm illud Heb. vi. b. Rurſu3 cruci
figentes ſibimetipſis filium dei. Nam ſm Hiero. ſimulata
ſanctitas duplex eſt iniquitas. Per ſcribas autem ⁊ ſacerdo
tes qui locum natiuitatis chriſti ex Michea propheta decla
rauerunt: et tamen ipſum natum non adorauerunt: ſed ma
gis perſecuti ſunt: ſignantur doctores bone doctrine ſed ma
le vite: q: quẽ ꝑdicãt ſana doctrina ꝑſequunt̃ mala vita.
b iii ✳ Surge et

g Nõ fugit mortē q̄ mori venerat. Nec inſidias expauit: q̄ vene
k rat apire verſutias diaboli. De hac fuga p̄dixit Eſaias: Ecce
Eſa.19.a dñs aſcēdet ſup nu.le.i. carnē ſine pctō: ⁊ ingredietur egyptū
⁊ con.ſ.eius. Septē aūt ānis in egypto latuit. a ❡ Ex egy/
pto vocaui filiū meū. In Oſee iux̄ hebraicā veritatē h̄ in
uenit: vel in libro Numeroꝝ vt qdā aſ/
ſerūt: qꝛ totū diſpoſitōe dei factū eſt.
b ❡ Tūc herodes vidēs. Veriſile
eſt ꝙ cū herodi nihil renunciatū eſſet a
magis: credidit illos fallaci ſtella dece
ptos eſſe: ⁊ ideo ad ſe nō eſſe reuerſos.
Vñ ⁊ tādiu quieuit a pueri inq̄ſitōe. De
inde vulgatis his q̄ in tēplo facta di/
ctaue fuerāt: ſe a magis ſenſit illuſuꝫ:
⁊ in mortē chriſti ꝑperās pueros occi
dit. Veriſile eſt poſt annū ⁊ q̄ttuoꝛ di
es a natiuitate chriſti herodem iā pue
Quare he/ ros deſeuiſſe: qḋ forſitā ideo diſtulit:
rodes moꝛ/ qꝛ romā ꝓfectus ē vl' ibi accuſatus: vl'
tē puuloꝛuꝫ vt romanos ꝯſuleret ſup his q̄ de chri
diſtulit ſto dicebanť. Ideo forſitā tādiu ab in/
quiſitiōe pueri ſe ꝯtinuit: vt ſollicitius
eū deꝑhēderet neq̄ elabi aliq̄ mō poſ
ſet. c ❡ Occidit oēs pueros. Mox/
cito chriſt⁹ apparuit mūdo icepit i eū ꝑ
ſecutio: q̄ figurauit ꝑſecutionē ſctōꝝ: ⁊
dū iſans q̄rit infantes occiduntur in q̄/
bus forma martyru naſciť vbi iſantia
ecclie dedicať. Figurat mors puuloꝝ
paſſionē oim martyꝝ q̄ pui. i. hūiles ⁊
innocētes occiſi ſunt q̄ nō in iudea tm̄
ſꝫ vbiq̄ paſſi ſunt ab ipis q̄s ſignifi/
† Hie.3.g cat herodeſ. Ox bimi: qꝛ doctria ⁊ opa
et.31.c tiōe ꝑfecti. Ill' occiſis chriſt⁹ euaſit: qꝛ
coꝛpa pñt perimi: diuitas nō cōtingi.
d ❡ Et in oibus fi. Nō ē ꝯtētus va
ſtatiōe bethleē: ſꝫ adiacētia loca vaſta/
uit: nec vllā miſcdiaꝫ etat' habuit a fi/
lio vni⁹ noctꝭ vſq̄ ad filiū duoꝝ ānoꝝ
quin oēs occideret. e ❡ A bimatu.
Ideo a bimatu: vt ſiť ꝓoccupauerat he
rodes fines ciuitatis: ita ⁊ ꝓoccuparet
aliū ānū. Ideo etiā a bimatu: qꝛ time/
bat ne puer cui famlabanť ſidera pau/
lo ſupra etatē vel īfra ſpēꝫ ſibi ꝯfoꝛma
ret. f ❡ Tunc adimpletum. Adimpletum diciť: quia an/
teq̄ fieret legentibus erat ſemiplenū: quia quod in lr̄a ſona
bat aliquid futurum occulte ꝓmittebat. Iohānes chriſoſto.
Iohānes in.vi.homel. dicit ꝙ ſtella ꝑ annum apparuit: ſicut in deſtru/
chriſoſtom⁹ ctione romanoꝝ ſigna apparuerūt in celo: qñ vox angeloꝝ au
dita eſt. Trāſeamus ab his ſedibus. g ❡ Vox in rama. i.
in excelſo longe lateq̄ diffuſa. ❡ Allego. Vel vox ecclie de
Allego. nece membroꝝ gementis vſq̄ ad ſoliū ſupni aſcendit iudicis.
Vox in rama. ꝓpter vxorē leuite fornicatiōe ꝑemptā: ſm
numeꝝ tribuum in duodecim partes diuiſam: omnis iſrl' tri/
bum beniamin ꝑter trecentos viros deleuit: eoꝝ qui ſupfue/
runt ploratus ⁊ vlulatus auditus eſt vſq̄ rama qui eſt locus
iuxta gabaa.xii. miliario a bethleem. Audita: exaggerat vt
hyperbolice rachel iam mortua dolentis affectu filios iā fle/
re dicať. Vnde ꝑ hoc de chaldeis hiſtoria texiť ꝙ ſimilis eſſet
ab eis cladi priori populo iudeoꝝ futura vaſtatio. Sed veri⁹
reuelante ꝑ euangeliſtaꝫ ſpiritu ꝓphetia de nece pueroꝝ acci
piť. Dicit ergo ꝙ tūc completū ſit qḋ dictū eſt: qꝛ ⁊ ſi ad immi
nentē captiuitatē ſermo ꝓphetie reſpicit: tm̄ in eo ſicut in vm/
bra futura veritas cedis infantiū ꝓnunciať. h ❡ Rachel.
Quia ſepulta eſt iuxta bethleem: ⁊ ex terreno coꝛpis hoſpitio
matris nomen accepit. Vel quia multi de beniamin ⁊ ioſeph
occiſi ſunt. De rachel natus eſt beniamin ad cuius ſortem nō
ꝑtinet bethleem: ſed ad tribum tm̄ iuda. Sed quia contigue
tribus ſunt iuda ⁊ beniamin in finibus bethleē: multi quoq̄
de tribu beniamin occiſi ſunt. ❡ Nota ꝙ melius per rachel
(q̄ ſi per bethleem ploraſſe diceretur) figura ſacramenti in/
ducitur: quia per eam in omnibus ſcema ecclesie cōmendať:
que plorat non tam morte tranſlatos q̄ ſupplicio ꝑemptos.
Rachel: Id eſt eccleſia ſuos teneros agnos plorat perem/
ptos: neq̄ vult conſolari: in p̄ſenti quia non ſunt: ſed omneꝫ
ſpem ⁊ conſolationem ad eternam tranſmittit vitam. Vel plo
rat: ⁊ non recipit cōſolationem ſm duplicem quorundā intel/
ligentiā: ſiue ꝙ in eternum moꝛtuos eſtimaret: ſiue ꝙ hic nol G
let conſolari in p̄ſenti de his quos ſciret in eternum victuros.
Hoc verius ecclesie conuenit que nō tm̄ peremptos dolet: ſed
eos amplius quos prius editos vult retinere: vel nondum ge/
nitos generare: de quibus nulla conſolatio: quia eternaliter
mortui ſunt. ❡ Allegori. Bene autem Allego.
rachel: que ouis videns deum dicitur:
eccleſiaꝫ figurat: cuius tota intentio vt
deum contempletur inuigilat: ⁊ ipſa eſt
ouis centeſima quam paſtoꝛ humeris
reportabat. Rachel: Id ē eccleſia plo
rans ꝓ ſuis occiſis. Et ideo non modo
cum fuit ꝓphetie tantū ſacramentum:
licet obſcure diligētius p̄ſignare. Plo
rat eccleſia ⁊ non vult conſolari hic: qꝛ
filii ſui nō ſunt de hoc mundo. Vel plo
rat: quia dum parit triſticiam habet.
vnde dicitur: Vos plorabitis ⁊c. ſꝫ ad
ditur conſolatio: Triſticia veſtra verte
tur in gaudium. i ❡ Defuncto au/
tem herode: ecce apparuit ange/
lus domini ⁊c. Quia ſopita iudeoꝝ
perfidia: helia ⁊ enoch p̄dicantibus iu/
dea verbum dei recipiet. Defuncto re/
ge ilico complices eius pereunt: ſic
ceſſante perſecutione eccleſia ad ce/
leſtia inuita

a ❡ vſq̄ in finē infidelitatis: qꝛ iudea cōtra
eccleſiam ſeuit.

erat ibi vſq̄ ad obitum herodiſ: b
vt adimpleretur quod dictū eſt a
a domino per prophetam dicen
a ❡ ꝯſubſtātiale: qꝛ Vbū caro factū ē ⁊ ha/
a tē: Ex egypto vocaui filiūꝫ meū b
bitauit in nobis. a ❡ inde accumulať ira
iam turbato per natiuitatem.
b Tūc herodes vidēs qm̄ illuſus c
eſſet a magis iratus eſt valde: et d
❡ lingua viſus ē ꝑ gladio. ❡ vt h̄ q̄ natus
c mittens occidit omnes pueros
erat nō effugeret. a ❡ vel i tāta multitudine
d qui erant in bethleem ⁊ in omni/
latere nō poſſet. a ❡ vt neq̄ loco neq̄ tpe
e bus finibus eius a bimatu et in/ e
celareť. ❡ ab ortu ſtelle.
fra/ ſm tempus quod exquiſie/
f rat a magis. Tunc adimpletum f
eſt quod dictum eſt ꝑ hieremiaꝫ
a ❡ in excelſo. ❡ Longe lateq̄ reſonans:
planctus vſq̄ ad deum ꝑuenit.
g ꝓphetā dicenteꝫ: † Vox in rāma g
audita eſt ploratus et vlulatus
h multus: rachel plorās filios ſu/ h
❡ tū. a ❡ eo mō vt in mūdū reuocarenť.
h ❡ reuocandi.
os/ ⁊ noluit ꝯſolari: qꝛ non ſunt. i
❡ de quo p̄dictū eſt.
i Defūcto aūt herode: ecce appa k

Nico.de lyra

a ❡ Vt adimpleretur quod
dictum eſt a domino per prophe
tam: Scilicet Oſee.xi. b ❡ Ex egy/
pto vocaui filium meum. Iſta au b
tem auctoritas habet duplicem ſenſum
litteralem: quia verificata eſt ad litterā
de populo iſrael vocato a dño de egy/
pto: perfectius tamen de domino no/
ſtro ieſu chriſto qui eſt filius dei natu/
ralis: alii autem ſunt tm̄ filii ꝑ adoptio/
neꝫ. ſicut ⁊ illa auctoritas que habeť. i.
Paral.xvii.c. Ego ero illi in patrem ⁊
ipſe erit mihi in filium. ad litteram intel
ligitur de Salomone: tamen minus ꝓ
prie. de domino autem noſtro ieſu chri
ſto ꝓpriiſſime: vt dič apls ad Heb.i.b
dicens: Cui eñ dixit aliquādo angeloꝝ: Filius meus es tu ⁊c.
Et iteꝝ: Ego ero illi in patrem ⁊c. ⁊ hoc modo allegat euange
liſta hic quod habeť Oſee.xi. vt viſum eſt. c ❡ Tunc hero/
des videns ⁊c. Hic poniť ipſa ꝑſecutio. Herodes eñ vidēs
ſe eſſe illuſum a magis ꝑ famam pueri creſcentem iratus ē val/
de: timēs p̄ncipatum ſuum perdere. ⁊ ideo tūc occaſione ipſius
voluit omnes pueros de bethleem interficere: ne puer ſibi inco
gnitus euaderet: ſed fuit impeditus ab executione huius facti:
quia citatus eſt ad curiā romanā ad petitionē ſuoꝝ filioꝝ ipſm
accuſantiū: ⁊ ideo nō fuit auſus tūc pueros interficere: ne cum
aliis facinoribus ſuis accuſareť de tāta crudelitate. Eundo au/
tem romam ⁊ remanendo in curiā ⁊ redeūdo in iudeam appo/
ſuit annum ⁊ plus: ⁊ ideo fere poſt duos annos ad regnū ſuū
reuerſus ⁊ in regno confirmatus: quia ſententiam ꝓ ſe contra
filios habebat: tunc adimpleuit de nece pueroꝝ quod prius cō
ceperat. ⁊ hoc eſt quod dicit: d ❡ Et mittens occidit om/
nes pueros ⁊c. Sequiť: e ❡ A bimatu ⁊ infra. Qui duo
anni fere tranſierant ab ortu ſtelle ⁊ a magorum inquiſitione.
f ❡ Tunc adimpletū eſt quod dictū eſt ꝑ hiere. ꝓphe
tam.xxxi.ca. g ❡ Vox in rama audita eſt ⁊c. Rama ali/ Rama
qñ eſt nomē ꝓpriū loci: ⁊ ſic nō accipiť h. aliqñ eſt nomē cōe et
ſignificat excelſum: ⁊ ſic accipiť hic ſm ꝙ pꝫ Hiere.xxxi.c. vbi
diciť: Vox in excelſis. Sequiť: h ❡ Rachel plorās filios
ſuos. Licet aūt iudas nō ſit natus de rachel ſed de lia: ſicut ha
betur Gen.xxix. tm̄ diciť hic mater pueroꝝ de bethleem que erat
ſita in ſorte iude: quia ipſa rachel ſepulta eſt iuxta bethleem: vt
habeť Gen.xxxv. ⁊ ideo rōne ſepulture dicta ē mater ipſi⁹ beth/
leē ⁊ habitantiū in ea: ⁊ ideo dr̄ hic plorare metaphorice rōne
p̄dicta. i ❡ Et noluit ꝯſolari: qꝛ ⁊c. Subintelligiť viuentes.
k ❡ Defuncto hero. Hic poniť illud qḋ ē ꝯñs ad ꝑſecutio/
nē: qꝛ mortuo herode q̄ puerū ꝑſequebať: angelus monuit io/
ſeph vt puer i terrā iſrl' reportareť: nō noiauit aūt angelus ali/
quā ciuitatē determinate vt ex iuſſione angeli inſtructus cō de

loco. ioſeph

lestia inuitat. a ¶ In terrā iſrl'. Nō determinat ī quā ptē vt dubitātē ioſeph angel' reuertat: ⁊ frequēti ei' allocutiōe ioſeph certior reddat. Quia nō diſtinxit in quā ptē iō ioſeph intellexit iudeā q̄ dignior ps regni erat. b ¶ Defūcti. Tradūt qdā q: fecit herodes ſup fun' ſuū nobiliores iudeoꝝ occidere: vt ſic cogeret iudeos mortē ſuā flere: c ¶ Qui cōſur. Allego. Ioſeph gerit figurā apoſtoloꝝ quoꝝ officio chriſtus circūfert. Apoſtoli primū venerūt in terrā iſrl': q: primū p̄dicauerūt iudeis. Sed p herode: id eſt manente hereditaria infidelitate metuūt ⁊ recedunt admoniti gratiaꝫ gentib' p̄dicare et ad eas xp̄m trāſferre. Nominata terra iſrl' viſum eſt ioſeph nō alicubi talē pueruꝫ debere habitare: niſi in hierlm vbi erat tēplū ⁊ celebratio ꝓphetarū. Tamē angelus intelligi voluit galileā quā ⁊ iudei incolebāt: qđ oñdit ſic fuiſſe p̄deſtinatū: q: naçare' vocabit. d ¶ Timuit illo ire. Si timuit iudeā p archelao herede paterne crudelitatis: Cur nō ⁊ galileā vbi herodes ali' frater ei' regnabat? Quia archela' poſt patrē monarchiā toti' regni obtinuit: ſꝫ inſoleſcēs a tiberio ceſare delect' ē lugdunū ī exiliū ⁊ tūc diuiſū eſt regnū ī quattuor tetrarchias: quarū vnā .i. galileā herodes frater ei' obtinuit. ¶ Querit quare nō timuit ioſeph ire in galileā ſic ī iudeā cuꝫ ⁊ ibi regnaret archelaus? Sꝫ meli' potuit in naçareth q̄ remota erat latere q̄ in hierſm vbi erat caput regni ⁊ aſſiduus archelaus. e ¶ Seceſſit in ptes ga. Q: xp̄s illuc nō trāſfert vbi regnabat archelaus: ſignificat q: illis abſcondet xp̄s in qb' regnabit antixp̄s. f ¶ Naçareth. Naçareth germē nouellū vel flos cāpi interp̄tat: de cui' radice germinis ſanctiſſctōꝝ ad ſignificādū eternitatis ſue ſubſtātiā aſcēdiſſe legit. Sicut ē elegit tp̄s q̄ naſceret ⁊ locū: ita ⁊ ciuitatē in qua coaleſceret: cui' nomē indicio eſt q ipſe ſanctitas ī ſcītate nutrit' ſctūſſctōꝝ recte dicit. vnde ⁊ diſcipuli ei' pri' naçarei dicti ſūt ſed poſtea a chriſto chriſtiani vocati ſunt. ¶ Naçareth galilee q̄ transfert: partē eiuſdē gētē q̄ fidē ſuſceptura erat ſignificat. Vñ flos interpretat: q: eccl'ia quo ardētius a terrenis ad celeſtia trāſmigrat: eo magis virtutuꝫ flore ⁊ germine abūdat. g ¶ Per ꝓphetas. Prophetas pluraliter dicit: q: nō habem' firū de ſcriptura exemplū: oſtendit ſenſū nō v̄ba ſe ſūpſiſſe. Vel eiſdē verbis in Eſaia iuxta hebraicā veritatē. Exiet virga de radice ieſſe: ⁊ naçareus de radice eius aſcendet.

Allego. — Queſtio — B — Eſa. 11. a

ceptus et nutritus: licet in bethleē fuerit nat': vt habetur. ii. et Luc. ii. expreſſius. C

✱ † ¶ Surge ⁊ acci. pue. Per trāſitū dñi ī egyptū ꝓpter pſecutionem herodis ſignificat' fuit trāſit' apl'oꝝ ad p̄dicādū gētib' ꝓpē pſecutionē ꝫ eos motā a iudeis: ſicut h̄r Act. xiii. g. Tūc cōſtanē paul' ⁊ barnabas dixerūt: Vobis oportebat primū loq̄ verbū dei: ſꝫ qm̄ repellitiſ illō ⁊ idignos vos iudi. vite eter. ecce cō. ad gen. Sic eīm pcepit nobis dñs. Per reditū autem ei' in iudeā defūcto herode ſignat illuminatio iudeorū in mūdi fine. Moraliter

¶ In ca. ii. vbi dicit in poſtil. q: iſta ciuitas antiquus vocata ē ephrata ab vxore caleph.

Additio. j. Immo p magna tpa añ caleph .ſ. tpe iacob p̄riarche vocata eſt ephrata bethleē. vñ Geñ. xlviii. b Sepeliui eā iuxta viā ephrate q̄ alio noīe appellabat bethleē. ¶ In eo. ca. vbi dicit in poſtilla: Et naçareus de radice eius cōſurget ⁊c.

Additio. ij. Hebraica veritas in illo loco Eſa. nō dicit: Naçareus de radice eius conſurget. ſꝫ dicit: Neter de radice ei' ꝯſurget: qđ ſi trāſferat ī latinū diceret: Naçareus ſeu naçare' de radice ei' ꝯſurget. cū. c. lr̄a qđ nō cōpetit xp̄o: ſꝫ bñ naçareus q̄ ſignificat ꝯſecrationē ⁊ ſcītificationē: vñ hec auctoritas euāgeliſte .ſ. naçareus vocabit nō fundat in hac auctē Eſa. p poſtil. allegata q etiā h̄r ī glo. ſ. in Ps. cxxxi. put ī additiōe ſup illū ps. lati' habet. D

Replica. In ca. ii. dr̄: Naçareus vocabit. Burgeñ. dicit illud ſm hebraicā veritateꝫ nō fundari ī dicto Eſa. ſꝫ ī dicto Ps. Memēto dñe dauid. Ibi efflorebit ſāctificatio mea. Sꝫ rñdeat hic beatus Hiero. a q̄ cōcordātia illa recepta ē.

a ¶ q: nōdū publice reuelabat cui angel' hoc officiū deferebat.
ruit angel' dñi ī ſōmnis ioſeph ī
a ¶ non filium tuū.
egypto dicēſ: Surge ⁊ accipe pū †
a ¶ non cōiugem.
a erū ⁊ mātrē ei' ⁊ vade ī terrā iſrl':
a ¶ q: ſcribe ⁊ pharīſei mortē xp̄i meditabant cū herode. b ¶ vitā.
b Defūcti ſūt ei q̄ q̄rebāt aiāꝫ pu
c eri. Qui cōſurgēs accepit puerum et matrē eius: ⁊ venit in ter
a ¶ herodes philippus. archelaus: ⁊ lyſīmas fratres fuerunt.
ram iſrael. Audiens aūt q ār a
a ¶ de qua putabat ſe admonitū.
chelaus regnaret in iudeā p he
d rode patre ſuo timuit illo ire. Et b
¶ nō mutat angel' p̄ceptū: ſꝫ manifeſt' corrigit errorē pietatis.
c admonitus in ſomnis ſeceſſit in
a ¶ que et ipſa terra eſt iſrl'. q: et ipſam populus iſrael incolebat.
ptes galilee. Et veniēs habita e
¶ que eſt in galilea.
f uit in ciuitate que vocatur naça
reth: vt adimpleretur quod di d
g ctum eſt per prophetas: quoniā e
. ¶ naçareus .i. ſanct': qđ cōuenit xp̄o.
naçareus vocabitur.

a ¶ cū adhuc hītaret ī naçareth
b I N dieb' au Ca. III f
tem illis venit iohan
a ¶ ecce quid veniēs fecit.
i nes baptiſta † p̄dicās

Glo.ordi.

I N dieb' aūt. Preterit multa: ⁊ trāſit ad p̄dicationē iohānis. b ¶ In diebus. Nō ſolū pueritie annos: ſꝫ oēs vſq ad p̄dicationēꝫ iohis cōp̄hēdit. i. cū fere eēt triginta annoꝝ: Lucas ſignificātī' tpa exprimit. Anno. xv. imperii tiberii ceſaris. i ¶ Predicās. Manifeſtauit ſe q̄ pri' ſiluerat baptiçando et p̄dicando viam preparans domino. Ca. III — † Luc. 3. a

Nico.de lyra

✱ loco: ioſeph ex freq̄nti locutiōe cū anglo mag' ꝯſolaret. ſequit: a ¶ Audiēs aūt q ar. ⁊c. Ad euidētiā hui' notandū ſm q refert Ioſeph' antiq̄tatū. xix. Herodes moriēs cōdidit teſtamentū in q̄ ordinauit archelaū filiū regni ſui ſucceſſorē: ita tñ q coronā ſibi nō iponeret: niſi p romanū impatorē. Ad accipiēdū igit diadema venit romā: ſed ⁊ fratres ei' philippus ⁊ herodes illuc venerūt petētes paterne hereditatis partē. Finaliter decreuit impator vt archela' hr̄et medietatē regni paterni: q̄ dicta ē iudea. Aliā aūt medietateꝫ diuiſit in duas ptes ⁊ vnā dedit herodi: ⁊ fact' ē tetrarcha galilee. aliā dedit philippo: ⁊ fact' ē tetrarcha ituree traconitidis regionis: vt tāgit Luce. iii. Igit q: archela' fuerat a p̄re ſubſtitut' q̄tū in ſe fuit: iō fauebat factis a p̄re: ꝓpē qđ ioſeph. b ¶ Timuit illo ire. ⁊c. Seceſſit in ptes galilee vbi dñabat ali' filius: q̄ portiōe ſibi debita a p̄re fuerat priuat' q̄tū in ſe fuit: vt viſum eſt: ꝓpter qđ ioſeph cū puero ibidē ſecur' māſit. c ¶ Et veniēs habita. ⁊c. vt ibi xp̄s nutriret: qui in bethleē fuerat nat': vt p̄dictū eſt. d ¶ Vt adimple. ⁊c. Eſa. xi. Egrediet v̄ga de radice ieſſe ⁊ flos d̄ radice ei' aſcēdet. Hebraica veritas ſic habet: Et naçareu' de radice ei' cōſurget: et iō dicit: e ¶ Qm̄ naçare' voca. ⁊c. q: ī naçareth fuit cōceptus et nutritus

Ioſephus

Nico.de lyra

I N diebus aūt illis. Hic tertio oñdit euāgeliſta ip̄m xp̄m eē verū deū ⁊ veꝝ hoiem ex teſtimonio iohis ⁊ etiā dei p̄ris: ⁊ diuidit in duas ptes: q: p̄mo ponit teſtionū iohis. ſcđo ponit teſtimoniū dei p̄ris / ibi: Baptiçat' aūt ieſus. Ite p̄ma ī duas: q: primo ponit idoneitas iohis ad teſtificādū. ſcđo ponit ipſi' teſtimoniū / ibi: Ego q̄dem baptiço vos. Iterū prima in tres: q: primo oſtēdit eius idoneitas ad teſtificādū ex auctoritate ſacre ſcripture. ſecūdo ex ſāctitate vite / ibi: Ipſi aūt iohannes ⁊c. tertio ex veritate doctrine / ibi: Videns aūt multos. Circa primū p̄mittit tp̄s p̄dicatiōis iohānis: locus ⁊ modus et tēpus. cū dicit: f ¶ In diebus aūt illis .i. in diebus chriſti: nec eſt hoc referendū ad dies xp̄i predictos immediate. ſ. ad dies pueritie: quando fuit reportat' de egypto: tūc eīm erat in quinto anno a ſua natiuitate: ſꝫ referēdū ē ad dies xp̄i qđ fuit etatis pfecte. Erat eīm incipiēs trigeſimū annū qñ venit ad baptiſmū de q̄ hic agit: ⁊ iō euāgeliſta Matthe' trāſit totū tp̄s intermediū a quinto anno xp̄i vſq ad baptiſmū: tūc eīm incepit iohānes p̄dicare: ⁊ ſic pꝫ tempus: ⁊ locus deſignat / cū dicit: ✱ In deſerto

Ca. III — Diuiſio

Moraliter. f ¶ In dieb' illis: venit iohānes baptiſta p̄dicās ⁊c. In iohāne deſcribit euangelij p̄dicator: ⁊ primo q̄tum ad doctrinam cum dicit: Moraliter

✱ Dicens

F a ¶ In deſerto iudee. q2 iudei a deo deſerti erãt qbus ne/
E ceſſaria ẽ pnia vt redeãt. b ¶ Pniam. Hoc pco nũciat qđ
poſt p ſeipã veritas. Pnia pcedit ſequit pmiſſio regni: q̃ ve
re penitet punit in ſe pteritos errores: deĩde erigit aĩm ad ce
leſte regnũ. Si gr̃is in baptiſmo fit remiſſio: cur pdicat pnia.

Triplex modꝰ penitentie
Sʒ triplex eſt modꝰ pnie. Primꝰ erro
res ⁊ oĩa mala añ baptiſmũ abrenũcia
re ⁊ ɔdẽnare: qđ neceſſe ẽ ad xp̃m veni
turis. Scđus poſt baptiſmũ lapſos p
pniaʒ renouari. Tertiꝰ: q̃ ſcti q̃tidie a
†Mar. 1. b talibꝰ purgant pctĩs ſine qbus vita nõ
agit. Penitere ẽ añ acta deflere ⁊ de/
flẽda nõ cõmittere. Penitẽtibꝰ regnũ
celoꝝ adeſſe dr̃: nõ terrena vt in veteri
lege: ⁊ h̃ p obedientiã xp̃i. Et h̃ regnũ
celoꝝ p̃mus iohẽs pdicauit. Pniam
agite. Pnia ṽtus ẽ p pniaʒ peccata
veterẽ hoiem ⁊ vitia odire: qđ q̃ nõ fa/
†Eſa. 40. a cit: nõ mõ ṽtutes nõ cõphendit: ſʒ nec
Marc. 1. a. etiã ſupplicia fugit. Pnie ṽtus timo
Luc. 3. a re ɔcipit q̃ eſt initiũ ſapie. Pnia a pu
Joh. 1. c niẽdo q̃ q̃ſq; punit qđ illicite cõmiſit.
Pniaʒ agere eſt dignos fructus pnie
facere. Regnũ celoꝝ. i. chriſtus per
quẽ ſancti regnãt in celeſtibꝰ. Vel euã
geliũ q̃ inuitat ad regnũ. c ¶ Appro
pinquabit enĩ regnũ celoꝝ. Niſi
appropinq̃ret nemo redire poſſet: q2
infirmi ⁊ ceci via q̃ eſt chriſtus carebãt
quã parãs iohãnes pniaʒ anteponit.
d ¶ Vox clamãtis. Iohis vox chri
ſtus ṽbũ q̃ clamat in iohe: nullũ verbũ
ſine voce audit: nec vox ſine intelligẽ/
tia ṽbi valet. Vox viam verbo pparat
Pſ. 131. c vt recipiat. Vñ: Paraui lucernã chri/
ſto meo. e ¶ In deſerto. Forma pe
nitẽtibus: locus ɔuerſatiõis: nõ freq̃n
G da hoim / ſʒ deſertũ. veſtitus nõ mollis
ad fluxũ / ſʒ aſper. victꝰ tenuis ⁊ inuſita
Typice tus. ¶ Typice deſertũ ſignificat ſctõꝝ
vitam a mundi illecebris ſegregatam.
f ¶ Viã dñi. Via dñi ad cor dirigit
cũ ſermo eiꝰ diligent audit. g ¶ Ip/
ſe aũt iohãnes ⁊c̃. Qui pniaʒ pdi/
cat habitũ pnie ptendit. In eo vilitas
veſtis ⁊ cibi laudat: q2 vſus in diuite
arguit. Ipſe aũt iohẽs in ſemetipſo eru
dit penitentes ⁊ formã vite exhibet in
deſerto habitãs: de locuſtis viuẽs: pilꝭ
cameli veſtitẽs. ¶ Seruus dei non dʒ
habere veſtimentũ ad decorẽ vl ad de/
lectatiõeʒ: ſʒ tm̃ ad tegendã nuditatẽ: Inde iohẽs pilis veſtie
bat. ¶ Moralit. In veſte iohis monemur vt aſpis vtamur
Moraliter ad refrenationẽ carnis. In cibo vt nõ arte patis: ſʒ naturali/
bus cibis vtamur. ¶ Moralit. Habitꝰ ⁊ victꝰ ɔuerſationẽ idi
cãt. Aſpis veſtit: q2 vitia nõ palpauit ſʒ aſpa icrepatiõe redar
guit ſic: Genimina viperaꝝ ⁊c̃. Zona pellicea circa lũbos: q2
carnẽ ſuã crucifixit cũ vitiis ⁊ ɔcupiſcentiis. Mel ⁊ locuſtas
edit: q2 pdicatio eiꝰ turbis dulcis ſapuit dũ xp̃s putat. Sʒ cito
decidit: q2 nõ xp̃s ſʒ eiꝰ pco eſſe apparuit. In melle dulcedo.
In locuſta alacer volatꝰ ſʒ cito deciduus. h ¶ Tũc exibat
ad eũ ⁊c̃. q2 niſi qs a mal' exeat nõ abluit. vñ apte ſequitur:
Baptizabant ab eo in iordane cõfitentes pctã ſua.
q̃ deſcẽſio iterptat: q2 de ſupbia veteris hois ad humilitateʒ
pfeſſiõis ⁊ emẽdatiõis deſcendebãt. Iã tũc enĩ baptiʒãdis ex
emplũ dabat ɔfitẽdi pctã ⁊ pmittendi meliora. i ¶ In ior/
dane cõfitẽtes pctã ſua. q2 in eo figura baptiſmi pceſſit:
⁊ ex noĩe deſcenſum de ſupbia exigit: qđ congruit baptiʒatis.
k ¶ Cõfitentes. Cõfeſſio pctõꝝ ɔſcie ẽ teſtimoniũ timentẽ
deũ. Qui enĩ timet iudiciũ dei: pctã nõ erubeſcit ɔfiteri. Per
fectus timor ſoluit omnẽ pudorẽ. Cõfeſſio pcti pudorem hʒ:
⁊ ipſa erubeſcẽtia eſt grauis pena. Ideoq; iubemur confiteri
peccata: vt erubeſcentiam patiamur p pena. Nam hocipſum
pars eſt diuini iudicii. l ¶ Multos phariſeoꝝ ⁊ ſa. ⁊c̃.
Hi ſunt ex heretic' iudeoꝝ: q2 phariſei obſeruationũ ⁊ tradi/
tionũ pferũt

a ¶ ſic notãs deſtũ penitẽtibus cõuenire.
b ¶ puniat q̃ſq; mala prioris vite: q2 appro/
pinq̃bit ſalus quã pdidimus: ⁊ facultas re
deundi vnde cecidimus.

H in deſtõ iudee / ⁊ dicẽs: Pniaʒ
¶ ope. a ¶ hac pmiſſiõe erigunt animi:
regnũ dei intra vos eſt.
c agite: appropinq̃bit eĩ regnũ ce/
a ¶ ſic pdicauit: ſic enĩ pphe de eo pdixit.
loꝝ. Hic eſt enĩ de quo dictũ ẽ p d
¶ pco ṽbi: ṽbũ pcedit.
d eſaiã pphaʒ / dicẽtẽ: Vox clamã e
a ¶ q2 ſolatiũ redẽptiõis nũciat iudee tã de
ſerte. b ¶ praua abiicite opa: recta facite.
¶ nõ p terrenis ſeruiẽtes. c ¶ fides ẽ via
qua verbum ad cor aſcendit.
f tis in deſerto / parate viaʒ dñi: re
a ¶ .i. mores in meliꝰ mutate: ⁊ ſic fiẽt ſemite
recte. ¶ bñ viuẽdo. b ¶ ſtrictas ſʒ mũdas
g ctas facite ſemitas eiꝰ. Ipſe autẽ f
a ¶ nõ d lana: q2 h̃ auſteritatẽ iudiciũ ẽ: illis
luxurie mollicies.
iohãnes hẽbat veſtimẽtũ de pilꝭ f
a ¶ zona eſt corpalis ɔtinẽtia.
camelorũ: et zonã pelliceã circa
a ¶ lũbi: voluptas pcti: q2 pctũ in volupta
te fit. ¶ vbi magis regnat luxuria. b ¶ nõ
ſtudio para: ſicut cõuenit heremite.
lumbos ſuos. Eſcã autem eius g
a ¶ minuta aĩalia. b ¶ de trũc' vel d herb.
b erat locuſte ⁊ mel ſilueſtre. Tũc h
¶ pter nouitatẽ pdicatiõis: ⁊ aſperita/
tem veſtitus ⁊ cibi.
exibat ad eũ hieroſolyma ⁊ om/ k
nis iudea: et oĩs regio circa ior/
a ¶ baptiſmo pcurrẽte nõ pctã dimittente.
i danẽ ⁊ baptiʒabantur ab eo in l
k iordane cõfitentes peccata ſua. m
l Videns autem multos phari/ n

Nico. de lyra

a ¶ In deſerto. Ibi enĩ iohẽs nutritꝰ fuit: vt dr̃ Luc. i. ⁊
ideo p̃mo pdicauit ibi: ⁊ poſtea ad regionẽ circa iordanẽ deſcẽ G
dit. modꝰ aũt pdicatiõis ſubdit: cũ dr̃: b ¶ Pniaʒ agite. Iſta
erat debita diſpoſitio ad ichoationẽ noue vite q̃ p xp̃m erat dã
da. ⁊ iõ dr̃: c ¶ Appropinq̃bit enĩ reg. ce. Alii aũt pphe p
mittebãt bona tẽpalia obſuãtibꝰ legẽ: iſte aũt celeſtia: q2 erat p/
curſor xp̃i p quẽ facta ẽ veritas ⁊ grã ⁊
apta ẽ celeſtiſ porta: ⁊ ad h̃ ɔfirmãdũ in
ducit eſaie teſtioniũ: Eſa. xl. dicens ille:
d ¶ Hic ẽ enĩ. ſ. iohẽs de q̃ ſcriptũ eſt.
e ¶ Vox cla. in deſer. ⁊c̃. q2 Iohẽs
fuit ille de q̃ pdictũ fuerat q̃ p vocem p/
dicatiõis debebat clamare in deſto iu/
dee: ppẽ pparationẽ ppli in aduẽtu ip
ſius xp̃i. ad h̃ enĩ ordiata erat pdicatio
iohis vt p ſuã pdicationẽ pplm cõgre/
garet: ⁊ pplo cõgregato xp̃i aduentum
denũciaret. f ¶ Ipſe aũt iohãnes.
Diuiſio Hic oñdit idoneitas iohis ad teſtificã
dũ de xp̃o ex ſanctitate vite: h̃ aũt oñdit
ex vilitate veſtitus. Ipſe aũt iohãnes
⁊c̃. ⁊ ex auſteritate victus, cum dicit:
g ¶ Eſca aũt eius locuſte. q̃ ſũt par/
ua aĩalia voluãtia p modũ ſaltus: ⁊ re/
periunt i deſerto iudee ⁊ frixa cũ oleo
ſunt cibus paupeꝝ. Sequit: h ¶ Et
mel ſilueſtre. Hoc aũt mel ibidẽ repe
rit in trũcis arboꝝ: vel ſm Rabanum
ſunt folia arborum alba ⁊ tenera que
manibus cõtrita hñt ſaporẽ q̃ſi mellis: ta
libus veſcebat iohãnes: ex q̃bus patet
auſteritas eiꝰ in victu ⁊ veſtitu: ⁊ q2 in
moralibus magis mouẽt facta q̃ ver/
ba: ⁊ vita ſancta q̃ loquela compoſita.
⁊ ideo ſtatim ſubdit exhortationis ſue
efficacia / cum dr̃: i ¶ Tũc exibat ad
eum hieroſolyma. Hic accipit cõti/
nens p ɔtento. i. pplo de hieruſalem.
k ¶ Et omnis iudea. i. multi: ſicut ſm
H cõmunẽ modum dicimus tota ciuitas
currit illuc. i. multi: q2 nõ oẽs currunt:
imo aliq̃n plures remanent: ⁊ eſt q̃daʒ
figura q̃ vocat hyꝑbole. i. locutio mul/
tum exceſſiua. l ¶ Et baptiʒabant
ab eo in iordane. Baptiſmus enĩ io
hannis ad hoc erat ordinatus q̃ſi q̃dã
pparatio ⁊ q̃dã pfiguratio ad baptiſmũ
ipſiꝰ xp̃i de pximo venturi. ⁊ ideo iohã
nes nõ ſolũ predicabat ſʒ etiã baptiʒa/
bat: q2 ſicut ſua pdicatiõe nũciabat chri
ſtũ de pximo venturũ: ſic ſuo baptiſmo
aſſueſaciebat hoies ad libẽtius ſuſcipi/
endũ chriſti baptiſmũ. vñ baptiſmus iohis erat q̃dã pteſtatio
credẽdi in chriſtũ vẽturũ ⁊ faciẽdi opa pnie: vt deuotiꝰ recipent
ipſm. ⁊ h̃ eſt qđ dr̃ Act. xix. a. Iohẽs baptiʒauit baptiſmo pnie
pplm: dicens in eũ q̃ venturus eſſet poſt ipm vt crederẽt. h̃ eſt
in ieſum. Ideo ſequit: m ¶ Confitentes pctã ſua. delẽda
ſcʒ p chriſtũ venturũ: q2 hoc nõ poterat facere iohannes: ſed de
nunciabat hoc per chriſtum fiendum: vt habetur eodeʒ caplo.
Diuiſio n ¶ Videns autem multos phariſeoꝝ. Hic oſtenditur
idoneitas iohãnis ad ferendũ teſtimoniũ d chriſto ex veritate
doctrine q̃ ɔſi/
Moraliter ✱ b ¶ Dicens: Pniaʒ agite ⁊c̃. Debet enĩ pdicare gene/
ralit ea q̃ recedere faciũt a pctis: ⁊ ea q̃ faciũt accedere ad con
ſecutionem regni celeſtis: ⁊ q2 talis predicator parat viã dñi
vt p gratiã veniat in mentibus humanis. ideo de ipſo põt dici
qđ ſubditur: d ¶ Hic eſt enĩ de quo dictum eſt ⁊c̃. Ipſe
autem iohãnes. Hic ɔñr deſcribit pdicator euangelii q̃tũ
ad vitã. ⁊ p̃mo q̃tum ad veſtitum / cum dicit: f ¶ Habebat
veſtimentum de pilis cameloꝝ. Et q̃tuʒ ad victũ cũ dr̃:
g ¶ Eſca autem eius ⁊c̃. Auſteritas enĩ vite requiritur in
euangelii predicatore. Ideo dicit apoſtolꝰ. i. Cor. ix. d. Caſtigo
corpus meũ ⁊ in ſeruitutem redigo: ne forte cũ aliis predicaue
rim ipſe reprobus efficiar. Et q2 pdicatio tal' pdicatoris eſt effi
cax. Iõ ſequit: i ¶ Tũc exibat ⁊c̃. Nã doctria tal' pdicato/
ris multi libent audiũt: ⁊ pnie fructũ faciũt: ⁊ tales ſũt demulcẽ
di. Deriſores aũt ⁊ inſidiatores ſũt icrepãdi. Iõ ſubdit: n ¶ Vi
dẽs aũt mul. pha. ⁊c̃. De q̃bus dr̃ Luc. vii. c. Phariſei aũt ⁊
legiſperiti ſpreuerũt in ſemetipſis ɔſilium dei non baptiʒati ab
✱ eo. ſ. a iohẽ:

B tionū ꝓferūt iuſticiā. vñ ⁊ pharisei. i. diuiſi a pplo ꝑ puatā iu ſticiā dicunt. Saducei. i. iuſti: vendicāt eni ſibi qđ nō ſunt. hi negāt reſurrectionē. dicētes aīam interire cū corpe: q̄nq̧ li/ bros moyſi recipiūt: ꝓphetas reſpuunt. Hos venientes ad baptiſmū ioħes increpat: qꝛ maxime indigebāt correctione et penitentia. a ¶ Progenies vipe. ⁊c. i. venenati venenatoꝝ filii: qꝛ bonis inuidēt eoſq̧ ꝑſequunt: primos ledūt vt pr̄es eoꝝ. Vipera patrē ſuū occidit: ſic iudei ꝓphetas q̄ erāt pr̄es eoꝝ.
b ¶ Facite ergo fru. dig. ⁊c. Beđ. Quaſi diceret: Quare pri' venena nō deponitis: vt ſic ad baptiſmū veniatis. Facite fructū: nō qualēcūq̧ ſed dignū. Nō eni par debet eſſe fruct' boni opis ei' q̄ nihil vel min' peccauit: ⁊ ei' qui grauí' cecidit. Sꝫ iudei de abraā gloriantes nolūt ſe agnoſcere pctōres. vnđ ſubdit: Et ne velitis ⁊c. Ad hūilitatē ꝓuocat. In ſupbia eni nulla eſt penitē tia. Diſcretio eſt in penitētia q̄ timorē dei ⁊ metū penarū ante oculos ponit recolēs antiq̄ turpitudinis: Sic dolor cordis i flet' erūpit: qꝛ ſine dolore nulla ſūt vulnera ſi vitalia mēbroꝝ nō fuerint circūmortua: grā eſt q̄ ſentit: ſentiens querit ſanitatē. c ¶ Dico ei vo. A carne retrahit vt cogitēt opa ꝑdeſtinatiōis dei. Prima ſūt rudimēta fidei credere deū poſſe quicq̄d voluerit: vt q̄ oīa de nihilo creauit poſſit de lapidib' vel de puluere filios abrae formare.
d ¶ De lapidib' iſtis. Demōſtratiue ad illos lapides q̄s ioſue de iordane trāſferre fecit: ad quos quaſi digitū
Ioſue. 4. a extēdēs ait: Ioſue duodecim lapides de medio iordanis in terrā trāſportari fecit: ⁊ alios ex terra in eodē alueo reſtitui ꝑ quos excecatio iudeoꝝ ⁊ gētiū ad lucē trāſformatio ꝑſignat. Vel gētiles lapides vocat: et eſt ſenſus: Ne gloriemini de ſemine carnis: qꝛ hi tm̄ ſunt filii dei q̄ ꝑ gratiā ſūt illuminati et
B interi' ſuſcitati. Suſcitare ſignāter dicit: qꝛ xp̄s ſarā. i. eccleſiā accepit ⁊ ſuſcitat ꝑ gratiam filios abrae defuncto ſine liberis: ne tātus patriarcha priuaret ꝓmiſſis. In cui' rei ꝑſagiū olim deus de ſara genuit filiū.
e ¶ Iam eni ſecu. ne aūt viderēt imunes ſi ſe a talib' ſacramentis ſepararēt cōminat. f ¶ Securis. chriſtus q̄ ex manubrio cōſtat et ferro. i. humanitate qua tenet ⁊ diuinitate q̄ incidit. Poſita eſt: qꝛ ⁊ ſi ꝑ patiētiā expectat videt tm̄ quid eſt facturus. Ad radicē. i. finē iudaici ppli vt auferat de terra viuētiū eos q̄ in xp̄o nō credūt: Vel ſecuris ſentētia iudicii vl' ꝓdicatio euāgelii. g ¶ Ad radicē. Nota nō ad ramos: ſꝫ ad radicē. Cū eni filii maloꝝ tollunt: q̄d aliud q̄ rami infructuoſe arboris abſcindunt? Cū tota ꝓgenies ſimul cū parēte tollit: arbor radicitus abſcidit: ne q̄d remaneat vnde iterū aliq̄d germinis oriat. ¶ Radices ſunt cogitationes: q̄bus plātati vel ſurſum celo ſuſtollunt vel ad ima inferni mittunt.
¶ Arbor humanū gen': hui' rami alii ſunt aridi. i. pagani incendio apti. Alii virides: ſed ſine fructu vt hypocrite q̄ ſpeciē ſanctitat' ꝓtēdūt: ſꝫ int' vacui: alii fructuoſi. ſed venenoſi. i. heretici q̄ ꝑdicādo fructū pariūt ſꝫ mortalē. Alii. i. catholici q̄ bonū fructū ferūt. h ¶ Ois ergo arbor q̄ nō facit fructū bonū excidet ⁊ i ignē mittet: vt gentiles hypocrite: qui nullū: ⁊ heretici q̄ malū. i ¶ Ego q̄dē baptizo vos in aqua in penitētiā. Ne videat ſua auctoritate minari: incipit aꝑire quāte ſit dignitatis cui' ꝑſentia cōminat: vel eius beneficiis ꝑſuadet. Ego q̄dē baptizo vos in aqua. id eſt tm̄ corpa lauo: qꝛ peccata ſoluere nequeo: vt ſicut naſcēdo ꝑdicādo ꝑcurro: ſic baptiçādo vt penitētes q̄s ego h ſignaculo ab ipenitētib' diſcerno: ad baptiſmū xp̄i dirigā.

¶ Poſt me

a ¶ nō cōfitentes pctā ſua.
ſeorum ⁊ ſaduceorū venientes a
a ad baptiſmū ſuū dixit eis† Pro b
a ¶ nemo: qꝛ nō penitēns ſꝫ ſine penitētia irā nō effugietis. ¶ quaſi nullus niſi fili' dei quē vobis annūcio.
genies viperarū/quis demōſtra c
¶ vel ait. ¶ vindicta.
bit vobis fugere a ventura ira?
a ¶ vt ſic effugiatis. b ¶ carnis mortificatione. c ¶ ſm quātitatē culpe qđ fit ex diſcretione q̄ neceſſaria eſt penitenti.
b Facite ergo fructū dignum pe b
a ¶ cogitādo vel reputando.
nitētie. Et ne velitis dicere itra c
a ¶ et in ſemine abrae ne cōfidat' quaſi ex hoc ſolo ſalus ſit.
vos: patrē habemus abraam. f
a ¶ qꝛ nō filii carnis hi ſūt in ſemiē: ſꝫ qui filii dei. vnde ſubdit: Potens eſt ⁊c.
e Dico enim vobis† qm̄ potens ē g
a ¶ gentibus quorū corda erāt inſenſibilia
b deus de lapidib' iſtis ſuſcitare
a ¶ ſi aūt vos xp̄i ergo ſemē abrae eſtis.
f filios abrae. Iam enim ſecuris b
g ad radicem arborum poſita eſt. i
h Omnis ergo arbor q̄ non facit k
a ¶ per ſecurim. b ¶ gehenne.
fructū bonū excidetur ⁊ in ignē
¶ redit ad ſe modū ſui baptiſmi determinās
i mittetur. †Ego quidem baptiço l

Nico. de lyra

* doctrine q̄ cōſiſtit in hoc ꝙ aliq̄d nō timet vitia magnorū cōfidenter arguere qđ faciebat ioħānes: qđ notat cū dicit: Videns autē multos phariſeorū ⁊ ſaduceoꝝ. iſti enī famoſi erāt in pplo ſicut potes ſtatu ⁊ religioſi: vt patebit. i/

Venientes

a ¶ Venientes ad baptiſ. ſuū. nō credētes ſm veritatem ſed magis ad ſimulationē ⁊ inſidiationē: ſm qđ habet. i. xxi. vbi dicit ꝙ querente dño ab eis baptiſm' ioħannes vñ erat de celo an ab hoībus: nō fuerūt auſi reſpōdere de celo: quia ſtatim dixiſſet eis quare nō credidiſtis ei: ex quo ptꝫ ꝙ ficte veniebāt: ⁊ h idem dicit Ioſephus in libro antiquitatū. xx. ⁊ ideo ioħānes cōfidenter arguebat vitia eoꝝ dicens:
b ¶ Progenies viperaꝝ. qꝛ venenū erroris ⁊ hypocriſis a ſuis ꝓgenitoribus traxerant. c ¶ Quis demōſtrabit vo. fu. a ventura ira. q. d. licꝫ falſitas vr̄a lateat in cōſpectu ppli: tm̄ nō poterit latere in iudicio dei: qꝛ tūc erūt manifeſta abſcōdita cordis vr̄i. †ſ. 23. d Luc. 3. b
d ¶ Facite ergo fructū dignum penitētie. qꝛ aliter nō poteſtis illud iudiciū euadere: ⁊ nō ſolū dicit fructū penitētie: ſꝫ dignū penitētie: ſm peccati modū. vnde dr̄ Apocal. xviii. b. Quātum ſe glorificauit ⁊ in delitiis fuit: tantū illi date tormentū ⁊ luctū. e ¶ Et ne veli. dicere intra vos ⁊c. phariſei eni de h gloriabant: qꝛ de abraā deſcēderant: ⁊ ideo ex ꝓmiſſiōe facta abrae ſine opibus ſalutē cōſequi ꝑſumebāt: ⁊ h eſt manifeſte falſū. qꝛ nō dicūtur filii abrae ex carnali ꝓpagatione: ſed magis ex fidei imitatione: vt dicit ad Rom. iiii. ⁊ qꝛ phariſei ⁊ legiſperiti fidē abrae de xp̄o reſpuerunt: iō nomē filiationis abrae ꝑdiderūt: ⁊ h eſt qđ dicit Ioħes: Et ne veli. dice. intra vos. ꝑ falſam. ſ. eſtimationem. Aliqꝛ
f ¶ Patrē habemus abraā. qꝛ nō eſt ſic ſm veritatē: ecōtrario gētiles fidē xp̄i deuote ad ꝑdicationē aploꝝ receperūt: iō filii abrae facti ſūt: ⁊ hoc ē qđ ſubdit ioħānes: g ¶ Potēs eſt deus de la. iſtis ⁊c. dicit aūt ꝙ ioħānes demonſtrauit illos lapides q̄s filii iſrl' de fundo iordanis abſtulerāt: vt habet Ioſue. iiii. in memoriā miraculi ꝙ dñs in trāſitu eoꝝ aquas iordanis ſiccauit: ſed ꝑ illos lapides ioħes gētiles ſignificauit: eo ꝙ colebāt idola de lapidibus facta. vnde dicit in Ps. Similes illis fiāt q̄ faciūt ea. Filii g abrae de lapidib' ſuſcitati ſūt: qñ iudeis ꝑ infidelitatē a filiatione abrae decidentib': gentiles fidē xp̄i recipientes in locū eoꝝ ſubſtituti ſunt: ⁊ h erat ꝑdictū Oſee. i. d. Et erit vbi dicet eis. Non pplſ me' vos. ibi dicet: Filii dei viuentis. Et qꝛ doctor veritatis nō ſolū debet vitia cōfident arguere: ſed etiā penā ꝑdicere. ideo ſubdit ioħānes: h ¶ Iam eni ſecu. i. ſeueritas diuine iuſticie. †ſ. 7. c †Luc. 3. c Marc. 1. a Ioh. 1. d Ps. 113. b
i ¶ Ad radicē arbo. poſi. eſt. arbor iſta homo eſt: q̄ ē quaſi arbor cōuerſa: radix huius arboris eſt voluntas mala: ex qua ſicut ex radice ꝓdeunt oīa peccata: qꝛ nō poteſt eſſe peccatū niſi ſit volūtariū. k ¶ Omnis ergo ar. q̄ nō fa. ⁊c. ꝑ ſentētiā extremi iudicii. l ¶ Et in igne mittet. ſ. inferni. m ¶ Ego quidē baptizo vos. oſtēſa idoneitate ioħānis ad teſtificādū: hic cōſequēter ponit ipſius teſtimoniū: ⁊ ponitur primo teſtimoniū ipſius de xp̄o i ei' abſentia: ⁊ ſecundo in eius ꝑſentia. ibi: Tunc venit ieſus. In prima ꝑte ſert teſti/

* monium

* eo. ſ. a ioħe: ⁊ iō ꝑ iſtos q̄ veniebāt ad ꝑdicationē ioħis: ſi ꝑce ſignant illi q̄ veniūt ad ꝑdicatorē euāgelii: vt ex ore ei' capiāt aliq̄d vñ poſſint eū calūniari. iō talib' dr̄: b ¶ Progenies vipe. ⁊c. q. d. null': niſi recedatis a malicia veſtra. Iō ſubdit: d ¶ Facite ergo fru. dig. penitētie. nā in vita ꝑſenti pōt hō ſemꝑ penitere. e ¶ Et ne veli. di. intra vos ⁊c. credētes vos ſaluari ſine opib' pniē: qꝛ h eſt falſum: Sic aūt videt de plurib' xp̄ianis: q̄ deuotionē habēt ſpālē ad aliquē ſanctū vl' ſcām: ⁊ ꝑ eoꝝ merita credūt ſaluari ſine opib' bonis. g ¶ Potēs eſt aūt ⁊c. i. de pctōrib' deuotos facere. h ¶ Iā eni ſe. ſ. diuine ſnīe: i ¶ Ad radi. ar. ⁊c. i. ad ꝑſcidendū pctōres obſtinatos de pñti vita: ⁊ cōburendū eos in gehenna. l ¶ Ego quidē bap. vos in aqua ⁊c. ꝑdicator eni euāgelii diſponit pplm aggens eū aqua ſalutaris ſapiē: vt ꝑ xp̄m mūdent interi' aqua gratie. Moraliter

* Tunc venit

a ¶ Poſt me venturus. Et ſi moneo dignos fruct⁹ pnĩe fa- cere: iugbiũ abucere: nõ tñ poſſuz a pctĩs ſoluere. b ¶ Fortior me ẽ. qꝛ ego baptiço in pnĩaz: ille in remiſſionem. Ego ſpm̃ habeo: ille dat. Ego regnũ celoꝝ ꝑdico: ille dat. c ¶ Cuius nõ ſũ dign⁹ ꝛc. Alij ſcribũt: Cui⁹ nõ ſũ dig. cor. cal. ſol. Potuit ãt iohẽs vtrũqꝫ dicere: vel cõ- texti vel diuerſo tp̃e: vt ali⁹ euãgeliſta hoc: ali⁹ illud aſſumeret. Oẽs tñ verũ narrauerũt. Intẽdit ãt in hoc oñdere ex- cellẽtiã chriſti ꝛ ſuã humilitatẽ. ¶ Vel ſm̃ allegoriã calciamẽtũ ẽ incarnatio- nis myſteriũ. Corrigia: myſterij liga- tura. Nõ ꝑ valet iohẽs corrigiã ſolue- re: qꝛ incarnatiõis myſteriũ nõ ſufficit inueſtigare. ¶ Vel nõ ſũ dign⁹ ſol. cor. cal. ei⁹. i. nomen ſpõſi mihi nõ vſurpo: nec ſpõſus credi vel dici: ſꝫ amic⁹ ſpõſi volo. Mos eñ erat vt ſi qs eaz q̃ ſibi cõpeteret accipe in vxorẽ nollet: ille ei calciamẽtũ ſolueret q̃ ad hãc ſpõſus iu- re ꝓpinquitat' accederet. Iohẽs ꝑ q̃ nõ ſpõſus / ait: Nõ ſum dign⁹ cor. cal. ſol. ac ſi dicat: Ego redẽptoris veſtigia nõ valeo denudare: qꝛ nomẽ ſpõſi nõ mi- hi vſurpo. ¶ Vel ſimplr ſe hũiliat: vel euãgelij ſacra nõ ẽ dign⁹ circũferre ꝑ- dicãdo qđ nõ ſibi deputatũ aplis ẽ cõ- miſſum. ¶ Nõ ſuz dign⁹ explicare na- turã diuinitat' ad hũanitatẽ. vel nõ ſũ dign⁹ euãgelij ꝑdicationẽ portare: vel nomẽ ſpõſi vſurpare. Iohẽs vt purus hõ ſpm̃ dare nõ poterat q̃ remittiꝫ cul pa. Chriſt⁹ ꝟo dat. qꝛ de⁹: ꝛ baptiçat in ꝟbo de q̃ dr̃: Et vos mũdi eſtis ꝓpter ꝟbũ qđ locut⁹ ſum vob. ꝛ alibi: Mun dãs eos lauacro aq̃ in ꝟbo vite ſctifi- cate. d ¶ In ſpũſctõ. Vel ſpũ ſã ctificatiõis: ꝛ igne. i. ꝓbatiõe tribula- tionis. Vel ſpũ in pñti abluit: poſt ſi q̃ macła ſurrepit: igne purgatorio ad pu rũ exuret: qđ de leuioribuſ credẽdũ eſt pctĩs. Vñ i leuitico ſup altare ſꝑ ignis miſſus de celo ardebat. i. ignis diuini amoris: q̃ oẽs in chriſto. i. q̃ ſup altare offerunꝫ q̃ſi rebaptiçat ꝛ exurit carnis coꝝ vitia. e ¶ Cui⁹ vẽtilabrũ. Ve- tilabrũ in mãu ẽ examẽ iudicij q̃ diſcer nunꝫ leues ꝛ vacui a fructu boni ope- ris. In manu: qꝛ pr̃ nõ iudicat quẽ- q̃: ſꝫ oẽ iudiciuz dedit filio. f ¶ Per- mũdabit. i. q̃tidie a varijs tẽptatiõi- bus mũdat. Vel Permũdabit dum ob manifeſta pctã ꝑuerſus de eccła eijciꝫ: vel poſt mortẽ dã- naꝫ. g ¶ Paleas aũt. Palee de origine vñ ꝛ triticũ oriũ- tur. i. de ſemie. ziçania ꝟo de diuerſa. Palee ꝑ ſũt q̃ fidei ſa- cramẽtis ibuunꝫ: ſꝫ ſolidi nõ ſũt. Ziçania ꝟo q̃ ꝛ ope ꝛ ꝓfeſ- ſiõe ſecernunꝫ ab elect'. De his dr̃: Qui nõ credit iã iudica- tus ẽ. ꝛ iõ nõ fit hic mẽtio de ill'. h ¶ Inextinguibili. qꝛ nõ extingueꝫ neqꝫ extinguet cruciatos: ſꝫ eternalr puniet. dr̃ aũt ad differentiã ill⁹ de q̃ dr̃: Igne nos examĩaſti ꝛc. i ¶ Tũc venit. Qñ iohẽs ꝑdicabat ꝛ baptiçabat. ſ. qñ ieſus triginta erat annoꝝ: oñdẽs nullũ debere ſacerdotẽ vel ꝑdicatorẽ fieri niſi virilis etatis. Sicut ioſeph tricenari⁹ regnũ egypti ſuſce pit. dauid regnũ ea etate inchoauit: ezechiel ꝓphetiã ꝓmeru it. ¶ Venit ieſus his de cauſis vt baptiſma iohĩs cõproba- ret: ꝛ vt (qꝛ hõ erat) oẽꝫ ipleret iuſticiã ꝛ legis humilitatẽ: et vt aq̃s ſanctificãs ꝑ columbã in lauacro aductum ſpũſancti oñderet. Venit eñ nõ neceſſitate ablutiõis: ſꝫ vt nemo q̃tũ- libet ſanctus baptiſmi grãm ſupfluã iudicaret. k ¶ A gali- lea in iordanẽ. Galilea trãſmigratio. Iordanis deſcenſus. Qui ꝑ vult baptiçari tranſmigret a vitijs: ꝛ deſcẽdẽs humi- lieꝫ. l ¶ Sine modo. Sine mõ me a te baptiçari: vt poſt- eã qđ a me q̃ris in ſpũ baptiçeris. Sic eñ decet nos dare ex emplũ implẽde oĩs iuſticie: vt diſcãt oẽs neminem ſine vnda baptiſmi eſſe ꝑfectũ. m ¶ Sic eñ decet. i. ꝑ humilitat' exẽ- plũ reducere ad vitã: ꝛ oñdere ꝙ nullus ꝑfecte ſit iuſtus ſine baptiſmate. Si eñ de ſpũſancto natus nõ dedignor: q̃tomagis neceſſe eſt alios q̃uis iuſtis etiã a minoribus baptiçari? Hinc decet implẽri primũ omnẽ iuſticiã. ſ. ꝑ quã omĩs iuſticie ſumma ab oĩbus deinceps impleaꝫ vt nullus ex oꝑibus neqꝫ ex arbitrio glorieꝫ: ſꝫ ſciẽs ſe reũ iuſticie dei ſit ſubiectus. Ideo quiſq̃s eſt renatus ex aq̃ ꝛ ſpũ iuſtus diciꝫ: qꝛ hoc implet ꝑ qđ oĩs iuſticia impleꝫ ex gratia: quã primo decuit implere chriſtũ nõ ex indigẽtia ſꝫ ex myſterio: vt rena- tus fili⁹ dei oẽs renatos filios dei frẽs ſibi faceret. Sic. i. oñdẽdo ꝟbo ꝛ iſerioꝝ oẽꝫ iuſticiã.

a ¶ niſi nõ ſpũ. b ¶ docẽdo penitere.

vos in aqua in penitẽtiaz: qui a

a ¶ ad ꝑdicandũ ꝛ ad baptiçandum.

ꝑ ãt poſt me vẽtur⁹ ẽ: fortior me ẽ: b

c cui⁹ nõ ſum dignus calciamenta c

d portare: † Ipſe vos baptiçabit in d

a ¶ qꝛ ſctificat a pctĩs: ꝛ accẽdit amor dei.
b ¶ tribulatõe vł purgatorio igne. c ¶ q̃ ſi credũt hõ vẽtilabro nõ remoueꝫ: qꝛ iã iudi cati ſunt. d ¶ id ẽ diſcretio iudicij.

e ſpũſãctõ ꝛ igni. Cui⁹ vẽtilabrũ i f

a ¶ prãte. b ¶ a paleis. c ¶ ꝑfitẽ eccłiaz

f manũ ſua ꝛ pmũdãbit areã ſuã: g

a ¶ imobiles a ſpe eternoꝝ. b ¶ celeſte.

ꝛ cõgregabit triticũz ſuũ in hor- h i

¶ leues.

g reum: paleas autem comburet k

a ¶ vt q̃ diu latuerat manifeſtareꝫ.

h i igni inextinguibili. Tũc venit ie- m

a ¶ qꝛ in naçareth hitauerat. b ¶ qꝛ in eo figura baptiſmi ꝑceſſit: ꝛ ex noĩe deſcẽſũ de ſupbia exigit. c ¶ maior ad minorem.

k ſus a galileã in iordãnem ad io- l

a ¶ dñs a ſuo: null⁹ ꝑ dedigneꝫ inferiorẽ.

hannem vt baptiçaretur ab eo.

a ¶ humilitatẽ regis imitaꝫ miles.

Iohãnnes autem prohibebat n

a ¶ q̃ egeo. b ¶ q̃ nõ eges. ¶ tren⁹ a cele- ſti. c ¶ ab origiali pctõ mũdari: qꝛ tu es agnus dei q̃ tollis pctã mũdi.

eum dicẽs: † Ego a tẽ debeo ba- o

¶ cuius generatio nõ eſt vitioſa.

ptiçari: ꝛ tu venis ad me? Reſpõ

a ¶ implerj illud ad qđ veni.

t dens autem ieſus dixit ei: Sine

a ¶ Subdit q̃re veniat baptiçari. ¶ qꝛ vita mea mox ẽ diſciplina. ¶ ſic. i. oñ ego ſupior ꝛ nõ indigẽs a te ſuſcipio.

m modo. Sic ẽnim decet nos im- p

Nico. de lyra

monitũ de chriſto q̃tũ ad excellentiã ſue diuinitatis dicens: Ego quidem baptizo vos in aqua. i. lauo tantũ- modo corpora. que quidẽ lauatio eſt ſi- gnum pnĩe fiende. Ideo dicit: In pe- nitentiã. a ¶ Qui autẽ poſt me venturus eſt. ſ. chriſtus. b ¶ Forti- or me eſt. Quia ipſe habet virtutẽ diui nitatis. c ¶ Cuius non ſuz dign⁹ calciamenta portare. Nõ quia chri ſtus calciatus inceſſerit: cum diſcipulos ſuos ad ꝑdicandũ ſine calciamentis ire iuſſit: vt habeꝫ Luce. xxij. d. Quando miſi vos ſine pera ꝛ calciamentis ꝛc. ſꝫ eſt modus cõmunis loquẽdi quãdo ali- quis ſe compat alicui improportionabi- liter excedenti: qđ eſt in ꝓpoſito: qđ de clarat ꝑ factum dicẽs: d ¶ Ipſe vos baptizabit in ſpũſancto. Gratiaz ſanctiſpũs cõferendo: qđ nõ põt facere niſi deus. Additꝫ autẽ: e ¶ Et igni. Quia ſup baptiçatos de nouo in primi tiua eccła frequẽter apparebat. ſ. in ſi- gno viſibili: ſicut apparuit ſup aplos in linguis igneis. Oſtendit ꝯſequẽter io- hãnes in chriſto iudiciariã ptãtem / cum dicit: f ¶ Cuius vẽtilabrũ. Ad cu- ius intellectũ ſciendũ ꝙ ventilabrũ eſt inſtrm̃ quo ſolebant purgari blada in paleſtina: ꝛ eſt factũ ſicut pala cum qua ꝓiciꝫ granũ paleis cõmixtum in altuz: ꝛ ventus paleas tollit ꝛ granũ in area cadit: iohannes ergo metaphorice lo- quens: ꝑ ventilabrũ intelligit diuinum iudiciũ: quo chriſtus. g ¶ Permun- dabit areã ſuã. ſ. eccłiam in qua ſunt cõmixti mali cũ bonis: ſꝫ in iudicio ſepa bunꝫ. h ¶ Et cõgregabit triticuz: Scꝫ iuſtos ꝛ electos. i ¶ In horre- um ſuum. i. in eternam beatitudinem. k ¶ Paleas autẽ. i. homines vanos ꝛ falſos. l ¶ Comburet igni inextinguibili. i. in pena in fernali ſenſibili. m ¶ Tunc venit ieſus. Hic poniꝫ teſtimo niũ iohãnis de chriſto in ipſius ꝑſentia: venit eñ chriſtus ad ba ptiſmum iohãnis vt ꝑdicationẽ eius approbaret. ſecundo vt ta ctu ſue carnis vim regeneratiuam aquis conferret. tertio vt po- pulus teſtimoniũ iohannis de chriſto ꝛ etiam dei patris audi- ret. n ¶ Iohannes autem ꝓhibebat eum. Ex reuerẽtia cum ſciret eum eſſe deum verum ꝛ hominem lauacro nõ indigẽ tem: ſed alios a peccato lauanteꝫ. Ideo dicit: o ¶ Ego a te de beo baptizari. i. ab originali peccato mundari: nõ quia tunc iohãnes haberet originale pctm̃: qꝛ fuit in vtero mr̃is ſctificat⁹: ſꝫ loq̃baꝫ in ꝑſona generꝫ hũani. Vel aliꝫ: Ego a te. qꝛ ſctifi cati in vtero idigẽt baptiſmo chriſti ad hoc vt ſint chriſto incorpati qꝛ in baptiſmo chriſti caracter impmiꝫ ꝑ quẽ chriſto ꝯfiguranꝫ. Reſpondẽs aũt ꝛc. Sequiꝫ: o ¶ Sic eñ decet nos im- ple. oẽꝫ iuſticiã. i. humilitatẽ. vñ ibi accipiꝫ iuſticia nõ ꝓut eſt virtus ſpecialis: ſed generaliter ꝓut includit omnem virtutem.

* Baptiçatus autẽ

* m ¶ Tũc venit ieſus a galilea ꝛc. Galilea ꝟo tranſmi gratio interpꝛtaꝫ. ꝑ hoc igiꝫ ꝙ ieſus de galilea venit ad iohannẽ: ſignaꝫ ꝙ eius mẽbra ſi debeãt lauari ꝑ grãz opoꝫtet ea tranſmi grare de vitijs ad ꝟtutes. n ¶ Iohannes aũt ꝓhibebat eũ ꝛc. ꝑ hoc deſignaꝫ ꝙ q̃libet iferior ſupiorẽ corrigere volẽs ex charitate dꝫ hoc facere cũ humilitate ꝛ reuerentia. Supior aũt dꝫ talẽ correctionẽ humiliꝫ ſuſcipe: quod inſinuauit ieſus dicens: Sic enim decet nos adimplere omnem iuſticiam ꝛc.

* Baptiçatus

Margin: Allego. — † Luc. 3. c — Ioh. 13. b — Eph. 5. f — † De cõ diſt. 4. c. ꝑ aquã — Leuit. 6. a — Ventilabrũ quid — Ioh. 5. d — Ioh. 3. c. — Pſ. 65. — † Mar. 1. a — Luc. 3. d — Ioh. 1. d — 78. diſt. c. preſbyter — 65. diſ. c. ecce. — 1. q. 1. c. dedit — Moralis

15 - 16

A B tur. de ſua ꝑdicatiōe tacet. a ¶ Iterū aſſumpſit ꝛc. Hec tētatio ordine ꝑceſſit: ſed narrat ꝑpoſtere ſm ꝙ factū eſt ade. b ¶ Montē excelſum. Iſido. Mons iſte ſuperbiā ſignifi/cat: ꝑ quā cecidit ꝛ alios ruere facit. Excelſum valde: qꝛ eū ad ſummū ſuperbie trahere voluit. ¶ Tētaturus de auaricia in mōtē duxit: qꝛ auaricia ꝛ ambitio ſem/ꝑ alta petit. c ¶ Oſtendit ꝛc. Non ꝙ viſum eius qui oīa videt ampliaue/rit: ſꝫ vanitatē mūdane pōpe quā ama bat q̄ſi ſpecioſā oſ̄dēs facere amari vo lebat. Et ſciēs diabolꝰ ꝙ chriſtꝰ regnū ſibi tolleret: oſ̄dit ei oīa regna mūdi: nō pſas vel medos: ſꝫ quō in hoībꝰ re/gnaret mūdanis. Vel ꝑ gulā vel ꝑ aua riciā vel ꝑ alia: vt ſuadens qꝺ volebat eū ſibi ſubiceret. Lucas dicit i momē to ſibi oīa oſtēſa: in q̄ nō tā celeritas cō ſpectꝰ q̄ caduce fragilitas ꝓ̄ntis expri mit. ¶ Moyſi oſ̄dit deꝰ in momēto totā terrā ꝓmiſſiōis ꝟtute diuīa: ita nō actū eſt. Oſ̄dit ei oīa regna. ſ. par tes terre in q̄bꝰ vnūquodꝙ regnū po/ſitū erat. Sicut ſi aliq dicāt ſuꝑ mōtes: Ecce ibi roma: nō ip̄am oſtēdēdo: ſed partē terre in q̄ poſita eſt. d ¶ Oīa regna. Oīa ꝯcupiſcibilia in mūdo in q̄bꝰ hoīes regnāt. Vel ſimplr totꝰ mū dus illo ſuggerēte ab eo in mōte viſus eſt. e ¶ Et gliam coꝝ. Ra. Nō ꝙ eā ꝯcupiſcētie oculo īuereť ſicut nos: ſed ſi hec oſtēſio fuit in mente ſicut me/dici videt morbos ſine leſione.

Quō oſ̄dit dn̄s moyſi terrā ꝓmiſ/ſionis

f ¶ Hec oīa tibi dabo. Hec de arro gātia dicit: nō ꝙ totꝰ mūdus ſuus ſit. ¶ A ꝑncipio qꝺ dei erat vt ſibi vſur/paret diabolus laborauit. vn̄ vt in eis colereť: idola inuenit. In his tribꝰ no tāť gula/auaricia/ſuꝑbia. ¶ Ra. Lu cas auariciā mediā ponit: vltimā ſuꝑ/biā ſm morā ꝓ̄ntis tꝑis: qꝛ ſuꝑbia poſt oēs ꝟtutes ſeuit. In his tribus/gula/ auaricia/ſuꝑbia oīa vitia ſibi ſederata ſūt ꝯempta. Victꝰ de gula nō tētat. ꝺ li bidie vel ceterꝭ q̄ de gula naſcūť. Sic etiā ī alus oībꝰ q̄ in mūdo ſūt vt armis vtať diabolꝰ ꝯ nos. Nā nihil in mūdo eſt niſi ꝯcupiſcia carnis/ꝯcupiſcia ocu loꝝ ꝛ ſuꝑbia vite. In his tribꝰ oīa ge/nera tētationū cōꝑhēdunť. g ¶ Scri ptū eſt. Dauid goliā tribꝰ lapidibꝰ de torrēte ꝓſtrauit: ꝛ chriſtꝰ diabolū tribꝰ teſtimoniis de lege. h ¶ Dn̄m deū tuū. Hoc vel ad diabolū dicit: nō qꝛ ex deuotione ſit impletꝰ: ſed vt ecōtra q̄ ip̄e moliebať ſcriptū oſ̄dať: ꝙ nō ip̄e ſed deꝰ ſit adorādus: Vel nō diabolo ſed ſibi ſm humanitatem ꝛ cuilibet hoī hoc ꝓceptū eſſe inſinuat. ſilr ꝛ illud: Nō tentabis dn̄m deū tuū. Dn̄m deū. ſ. filiū ꝛ patrē ꝛ ſpm̄ſctm̄: q̄ eſt vnꝰ deus: deꝰ adorať: ꝛ ſpecialiter ei ꝓpter ſe ſeruiť. ¶ Hic oſtē diť ꝙ hō chriſtꝰ vt deꝰ ꝛ dn̄s ſit adorādus ex debito. i ¶ Ser uies. Grece latreoſis. later ſeruitꝰ dicit. Seruitꝰ cōis deo et hoī: ꝛ cuicūꝙ grece dulia dr̄: Illa ꝟo q̄ ſoli deo debeť: latria diſtincte. vn̄ idolatria: q̄ qꝺ ſoli deo debet idolis dat. ¶ No/ta diabolū in his vinci in q̄bꝰ adā vicit. Quē de gula tētauit: dū de ligno vetito guſtare rogauit. De vana glia cū dixit: Eri tis ſicut dii. De auaricia cum ait: Scientes bonū ꝛ malum.

Quis ido/loꝝ inuētoꝛ

B

1. Ioh. 2. c.

1 Reg. 17. e

Deu. 6. b.

Gen. 3. a.

k ¶ Acceſſerūt. Nō q̄ſi tūc ꝑmū adeūtes: ſed agonē dn̄i ꝓ/cul aſpiciētes: ne videať coꝝ p̄ſidio eguiſſe vel viciſſe. Sed vt ille victus abut parati ad obſequiū venerūt. Sicut i hoc ago/ne militia nr̄a ꝑſtruiť: ita in obſeq̄o angeloꝝ glioſa remunera tio doceť. l ¶ Cū aūt audiſſet ꝛc. Hic matheꝰ ſicut mar/cus ꝛ lucas ꝑtermittit ꝑmū aduentū dn̄i in galileā: poſtq̄ ba ptiçatus eſt: vbi aquā mutauit in vinū: ꝛ cū matre ꝛ diſcipulis capharnaū māſit: a q̄ aſcēdit hieruſalē ꝓpter paſcha. Inde ve nit in iudeā ꝛ baptiçabat cū Iohānes in ennon iuxta ſalim ba ptiçaret. Poſtq̄ vero traditus fuit iohānes: iterum abut in galileā. Cū audiſſent phariſei ꝙ baptiçaret: et plures faceret diſcipulos q̄ iohānes fecerat. de q̄ reditu incipiūt tres euāge liſte. Iohānes vero ꝓbato alioꝝ euāgelio de veritate dictoꝝ vidit ali/quā deeſſe: ꝛ maxime que primo anno ꝑdicatiōis ſue geſſerat ieſus: ꝓ q̄bus a fratribus rogatus ſcripſit euangeliū quod alii ꝑterierāt ante traditionē iohānis: colligens. ſ. geſta vnius anni in quo ꝛ paſſus eſt poſt carcerē iohānis. Vn̄ etiā dicit: Hoc fecit initiū ſignoꝝ ieſus. Et iteruꝫ. Nōdū iohānes miſſus erat in carcerē. m ¶ Iohannes traditꝰ. Qꝺ erat ꝓpter euāgeliū. Ieſus hoc idē pfectꝰ ꝑdicans ad tem/pus cedit ꝛ fugit: vt ſit exemplūꝫ ſuis.

Ioh. 2. b.

Ioh. 2. c.

E

a ¶ legē ī lapideis tabſis ſcriptā ī q̄ oēs of

te/ne forte offendas ad lapidez

fendebant. a ¶ enentis greſſum.

pedē tuum. Ait illi ieſus rur/ a

a ¶ in Deutro. a quo ido teſtimonia ꝓfert: vt ſecūde legis ſacramēta cōfirmaret.

ſum: ſcriptum eſt: † Non tētabis b

a ¶ ꝛ ſi victus tamen nō ceſſat.

a dn̄m deū tuū. Iterū aſſūpſit euꝫ c

a ¶ ſuꝑ montē ſuꝑbie oīs auarus erigitur. ¶ alta petit.

b diabolus ī mōtē excelſū valde/

a ¶ qꝛ oīa momētanea ſūt: nō ꝙ diabolus ſed virtꝰ diuina hec poſſit. b ¶ quāta eſt et

c glia trahere ad vitia. ¶ tētatio de ambitiōe.

d e ꝛ oſ̄dit ei oīa regna mūdi ꝛ glo/ d

a ¶ nō ꝙ hoc poſſit. ¶ regē te faciam.

f riā eoꝝ/ꝛ dixit ei: Hec oīa tibi e

a ¶ tētatio de auaricia. b ¶ qꝺ eſſet cadere. ¶ vt ſuperiorem.

dabo/ſi cadens adoraueris me.

a ¶ a poteſtate quam habebas retro. ¶ in ignē eternū. b ¶ qui ſaluti aduerſarius.

Tūc dixit ei ieſus: Vade ſathā/ f

¶ in pentateucho.

g h na. Scriptum eſt enī: † Dominū g

a ¶ o homo. ¶ non ego te: ſed eū debes me vt deū adorare. ¶ ex debito: cui ſoli hoc de beť. b ¶ etiā cū hoībus ſeruies.

deum tuum adorabis: et illi ſoli

a ¶ ſm grecā interꝑtationē. b ¶ ad rp̄s: vt lucas ait ꝑ iudeos poſtea pugnaturꝰ. ¶ iā nō inueniēs quid ageret. ¶ victus.

i ſeruies. † Tunc reliquit eum dia h

a ¶ vt victoris deitas cōꝓbeť.

k bolus: et ecce angeli acceſſerunt i

¶ non adiuuabant.

l ꝛ miniſtrabant ei. Cum autē au/ k

m diſſet ieſus ꝙ iohānes traditus

¶ In galileā

Nico. de lyra

※ angelis ſuis ꝛc. a ¶ Ait illi ie. Sic rn̄det ei ꝑ ſcꝑturā ꝙ totalr euacu/aret tētationē. b ¶ Nō te. do. deū tuū. Deuť. vi. c. Tētare enī deū ē q̄re re expimētū de dei ꝟtute abſꝙ ineuita bili neceſſitate: ꝛ h̄ eſt pctm̄: qꝛ q̄ńcūꝙ hō aliq̄d pōt facere ſm viā hūanaꝫ ad euadēdū piculū: nō debet illō omitte/re: q̄rēdo diuinū expimētū: ꝛ ꝓpter h̄ ꝓ batio ferri cādētis ꝛ monomachie tan q̄ illicita ꝓhibenť in iure. Per h̄ ĝ rn̄ det ieſus diabolo tētāti ip̄m: qꝛ cū poſ/ſet de pinnaculo tēpli deſcēdere ꝑ viā hūanā. ſ. ꝑ gradꝰ ad h̄ factos ī tēplo nō debebat ꝑ aliū locū deſcēdere: qꝛ h̄ eēt deū tētare. c ¶ Iteꝝ aſ. eū dia. ꝛc. Hic t̄tio retētat eū de ꝯcupiſcētia ocu loꝝ ſeu auaricia: qꝛ poſuit eū in montē excelſum. q̄s aūt fuit ille mōs nō noīať nec multū refert ad ꝓpoſitū. d ¶ Et oſ̄dit ei ꝛc. Nō eſt ſic itelligēdū ꝙ ex illo loco poſſent oīa regna ꝛ oēs ciuita tes determiate videri: ſꝫ oſ̄dēdo diu/ſas ptes orbiſ dixit ei: tale regnū eſt in tali ſitu ꝛ tale ī tali: enarrādo in breui/bus magnitudinē ꝛ gliam illoꝝ regno rū: ꝛ iō oſ̄ſio fuit magꝭ ad auditū q̄ ad viſuꝫ. q̄ facto dixit ei: e ¶ Hec oīa ti bi dabo. Ex h̄ loco ꝛ aliis ſilibꝰ dixerūt manichei ꝙ diabolꝰ ē dn̄s iſtoꝝ corpa liū inferioꝝ ſiē factoꝛ et creatoꝛ eoꝝ: ſꝫ h̄ ptꝫ manifeſte falſū Gen. i. vbi deſcri bunť facta a deo: ꝛ iō dicēdū ꝙ diabo/lus mētiebať: qꝛ mēdax eſt ꝛ pr̄ mēda cii: vt hr̄ Ioh. viii. f. Creature enī coꝛ/pales nō ſūt i ptāte ipꝰ niſi q̄tū ſibi ꝑ/mittiť a deo. ſeq̄ť: f ¶ Vade ſatha na. Hic icrepauit eū ꝛ nō. ĝ. ad oſ̄dē dū ꝙ ꝓp̄as iurias debꝫ hō portare: ſꝫ dei iiuriā nullo mō debꝫ tolerare. hoc aūt maxie fit q̄ń cultꝰ debitꝰ deo ip̄ediť diabolo: qꝺ diabolus facere ſuggerebat: ꝛ iō hāc ꝟitatē ꝑ ſcꝑturā ꝯfirmat Deu. vi. g ¶ Dn̄m d. t. ado. Adoratione. ſ. latrie. q̄ ſoli deo debeť. hoīes aūt venerari pn̄t veneratiōe dulie. h ¶ Tūc re. eū. Hic oſ̄diť diuitas ex miſterio ſctōꝝ āgeloꝝ. reliq̄rāt enī ange li ip̄m ieſū ad rp̄s vt diuitas eiꝰ diabolū magꝭ lateret: ꝛ vt ꝯue niētiꝰ locū tētādi hr̄et: ꝛ vt victoria ipiꝰ xp̄i excellētioꝛ appceret ex h̄ ꝙ ſolꝰ ip̄m deuiceret: ꝛ iō victo tētatore ꝛ p̄ ꝯfuſiōe recedē te. i ¶ Acceſſerūt ꝛc. Sicē ꝟo dn̄o ſerui ſui. ex q̄ appet diui/nitas xp̄i: qꝛ nulla natura eſt ſupra angelicā niſi diuia. Seq̄ť ſcda ps totiꝰ euāgelii. k ¶ Cū aūt ꝛc. ſupiꝰ declarauit matheꝰ pſonā ipiꝰ mediatoris oſ̄dēdo in ip̄o ꝟitatē hūane nature ꝛ di uine. h̄ icipit agere de opibꝰ xp̄i. de xp̄o aūt mť alia tria fuerāt ꝑ ꝓphas ꝑdicta. Primū ꝙ eēt legiſlatoꝛ noue legꝭ Hiere. xxx i. f. Ecce dies veniūt dicit dn̄s: ꝛ feriā domui iſrl ꝛ domui iu/da fedus nouū ꝛc. Scdm̄ eſt ꝙ eēt xp̄s redēptoꝛ ꝑ meritū ſue paſſiōis Eſa. liii. b. Ip̄e aūt vulneratꝰ eſt ꝓpē iniq̄tates nr̄as ꝛc. Tertiū eſt ꝙ eſſet mortꝭ deſtructoꝛ ꝑ gliam ſue reſurrectio nis Pſ. xv. c. Nō derelinq̄s aīam meā in iferno: nec dabis ſctm̄ tuū videre corruptionē. qꝺ nō pōt intelligi de dauid cuꝫ

※ ſepultꝰ fuerit

✳ ne ꝛ mūdo tēptationes coꝝ accendendo. k ¶ Cū autē audiſſet ieſus ꝛc. Per hoc aūt ꝙ ceſſante ꝑdicatione iohā nis xp̄s iuit ad ꝑdicādū: ſignificauit ꝙ lege ceſſante ſecutū eſt euāgeliū. Per h̄ aūt ꝙ audita iohis incarceratiōe ſeceſſit: oſtē dit ꝙ licitū eſt ꝑdicatori a pſecutoribꝰ elōgari. Vn̄ dicit aplꝯ

† Deu. 6. c

Deū tētare

† Deu. 6. b. et. 10. d

Luc. 4. b

D

† Mar. 1. b

Moraliter

✳ infra. x. c.

G E habet teſtimoniũ a lege ⁊ ꝓphetis. Pro cõfirmatiõe fidei: qꝛ facilius credim⁹ cũ videm⁹ impleta que ſunt ꝑdicta. Pro coniunctiõe noui ⁊ veter͛ teſtamẽti. a ¶ Exurgẽs ãt ioſeph

Moraliter a ſom. Bed. Mora. Quiſquis a deo mouet᷑: ſoluat moras: ſurgat a ſomno: faciat qđ iubet᷑. b ¶ Fecit ſicut ꝑcepit ei Perfecta obediẽtia. Fecit nõ tm̃ qđ ꝑcepit angelus: ſꝫ etiã ſic ꝑcepit. Exhibitiõe ſeruitut͛ ⁊ affectu amoris obediẽs recte dicit᷑ feciſſe ſicut precepit ei angelus. c ¶ Angelus dñi. Nõ relinquit᷑ mentiẽdi loc⁹: vbi officiũ angeloꝝ celebrat᷑. d ¶ Et accepit cõ. ſu. Ad vitandã virginis infamiã ad celãdũ ſaluatoris aduentũ: ad neceſſariuꝫ

Ide verbo. ſig. c. 5 pueri naſcẽt͛ obſequiũ. e ¶ Donec peperit. Nõ ꝙ poſt: qđ mag͛ cõſtat: cũ multis modis cognouit deuꝫ eſſe ꝗ nat⁹ ẽ. Nõ ꝙ poſtea cognouerit: ſed

Ps. 109. a ponit᷑ donec ꝓ et: vel ꝓ eterno: vt: Donec ponã ini. t. ſca. pe. t. Dicit᷑ ꝙ ioſeph mariã facie ad faciẽ videre nõ poterat: quã ſpũſſanct⁹ a ↄceptiõe ipleuerat penit⁹. Et iõ nõ cognoſcebat facie ad faciẽ quã deſpõſauerat: donec vterus euacuaret᷑. de quo ħ nõ agitur.

a ¶ verbũ caro factũ ẽ ⁊ habitabit in nob. ¶ nobiſcum. i. in homine deus.

a **ter ptatũ nobiſcũ de⁹. Exurgẽs** a ¶ dubietatis.

b **aũt ioſeph a ſomno fecit ſic ꝑce/** a ¶ nõ malignus. ¶ ꝓpt͛ ꝑdictas cauſas.

c d **pit ei angel⁹ dñi.† Et accepit cõ** b a ¶ ad opus cõiugale. ¶ ꝓpt͛ ſecreta ꝗ di/

iugẽ ſuam: ⁊ nõ cognoſcebat eã c dixerat. a ¶ .i. ſubſtãtie ſue. b ¶ añ quẽ

e f **donec peperit filiũ ſuũ ꝑmogẽi** d null⁹: nec poſt quem ali⁹. a ¶ die octauo ꝗ fiebat circũciſio ⁊ nomẽ iponebat᷑.

tũ: ⁊ vocauit nomẽ ei⁹ ieſũ.

f ¶ Primogenitum. Primogenitum dicit᷑ omne quod aperit vuluã: ſiue aliud ſeqt᷑ ſiue nõ. Uel ꝑmogenit⁹ int͛ oẽs electoſ ꝑ grãm. Proprie aũt vnigẽit⁹ dei prĩs vel marie dr̃.

Nico. de lyra

Etiam ⁊ ꝑſentiaꝫ: ſimiliterr erat ꝑ gratiam nobiſcũ xp̃ũ ad ſanctos patres: ergo li nobiſcũ iportat hic ſpecialẽ vnioneꝫ ꝗ facta ẽ ꝑ nr̃e humanitat͛ aſſumptionẽ. a ¶ Exurgẽs autẽ a ſomno. Hic ponit᷑ ipſi⁹ ioſeph certificatio ꝑ effectũ: quia exurgẽs a ſomno certificat⁹ ꝺ ꝟginitate marie ad mandatuꝫ angeli. b ¶ Accepit cõ. ſu. tanꝙ dominã ſuaꝫ ei obſeqoſe miſtrãdo. c ¶ Et nõ cog. eã. qđ exponũt aliq de cognitiõe faciei. dicẽtes ꝙ ex ꝑſentia xp̃i in vtero ꝟginis tãta erat claritas in ei⁹ facie ꝙ ioſeph non poterat eam cognoſcere: ſicut dr̃

F de claritate faciei moyſi ex ↄſortio ſermonis dñi: qꝛ non poterãt intẽdere i eã filii iſrl̃: vt hr̃. ii. Cor. iii. ¶ Aliꝫ expõit Hiero. de cognitiõe carnalis copule: qꝛ cũ ea fouerat ꝟginitateꝫ: vt dictũ ẽ. ſequit᷑: d ¶ Donec pe. fi. ⁊c. ex ħ loco dixit Eluidius heretic⁹ ꝙ maria licet a ioſeph nõ ſit cognita añ partum xp̃i: tñ poſt ei⁹ partũ ab eo cognita fuit ⁊ alios filios peperit: qđ arguit ex eo qđ dr̃ hic: Nõ cognoſcebat eã donec peperit ⁊c. ergo poſt partũ cognouit. Itẽ ex hoc qđ ſubdit᷑: Primogenitũ. quia ꝑmogenit⁹ nõ dr̃ niſi reſpectu alioꝝ filiorũ ſecũdo genitoꝝ. Hoc etiã ↄfirmat᷑. qꝛ Joh. ii. legitur xp̃m fratreſ habuiſſe: ſed ħ nõ valet: qꝛ ſicut dictũ ẽ maria ⁊ ioſeph virginitatẽ vouerãt. Itẽ beata virgo fuiſſet ingratiſſima ſi tãto ac tali filio nõ fuiſſet ↄtenta. Item ioſeph ꝗ dr̃ ſanct⁹: ſceleratiſſimus ac ꝑſumptuoſiſſim⁹ fuiſſet ſi tẽplũ ſpũſſcti ⁊ ſpeciale habitaculũ dei violare ac polluere ꝑſumpſiſſet. Ad ꝑmũ ꝗ dicẽdũ ꝙ hec dictio donec aliqñ ſignificat tp̃s determinatũ: ꝗ trãſacto fit aliqd: ſic dr̃: Iſte nõ comedit donec eſſet hora ſexta: ħ ẽ

Ps. 109. a intelligẽdũ ꝙ cõpleta ſexta comedit: ⁊ ſic nõ accipit᷑ hic. Alio mõ accipit᷑ ꝓ ſemꝑ: ſic in Ps. hr̃ de xp̃o: Sede a dextris meis: donec po. ini. ſca. p. t. nõ eſt hic intelligẽdum: ꝙ qñ inimici ei⁹ erũt poſiti ſub pedib⁹ ei⁹ tp̃e iudicii: ꝙ tũc dimittat ſedere ad dexterã patr͛: imo eternalit͛ ſedebit: ⁊ ħ mõ accipit᷑ ħ Donec. cũ dr̃: Nõ cognoſcebat eã donec ⁊c. Ad ſcđm dicendũ ꝙ xp̃s ꝑmogenit⁹ fili⁹ ꝟgis dr̃: nõ qꝛ alii fuerit p⁹ ipm̃: ſꝫ qꝛ nullũ peperit añ euꝫ: ⁊ ħ mõ accipiebat᷑ in lege: vbi ꝑcipiebat᷑ ꝙ ꝑmogenit⁹ deo offerret᷑: ⁊ ſi aliq mulier pariebat vnicuꝫ tãꝙ ꝑmogenitũ offerebat illũ. Ad tertiũ dicendum ꝙ in euãgelio fratres xp̃i noiant᷑ cognati ei⁹ germani qꝛ ꝺ eadẽ cognatiõe ſic abraã ⁊ loth dicũt᷑ frẽs: Gen. xiii. b. vbi dr̃: Ne ſit iurgiuꝫ int͛ me ⁊ te: frẽs eñ ſum⁹: ⁊ tñ loth erat nepos ei⁹: ⁊ ſic ptꝫ ꝓpoſitũ. ¶ In ca. i. vbi dr̃ i poſtil. Sꝫ iſtđ nõ videt᷑ ꝓbabilit͛ di/

Additio. i. Sentẽtia Hiero. ſane intellecta (ctũ. nõ videt᷑ iprobari rõnabilit͛ ꝑ obiectiõeſ poſtillatoris. Ad cui⁹ intellectũ attẽdendũ ꝙ pctõres pñt intelligi dupliciꝫ. ſ. pctõres finalit͛ ipenitẽtes. ꝺ qb⁹ in Ps. Deficiãt pctõres a terra ⁊c. vel pctõres ꝗ ꝑ penitẽtiã i fine iuſtificant᷑: ſic ibi: Nõ vẽi vocare iuſtos ſꝫ pctõres. ſ. ad penitentiã Mat. ix. b. et ꝺ his loqt᷑ Hiero. cũ dic: Qui ꝓpt͛ pctõres venerat. ſ. ꝓpt͛ pctõres finalit͛ penitẽtes: ꝓpt͛ tales eñi xp̃s tñ venit ſm effi/

venit ſm efficaciã: nõ aũt ꝓpt͛ pctõres finalit͛ ipenitẽtes: ꝓpter G ꝗs nõ venit efficacit͛ ſꝫ ſm ſufficiẽtiã tm̃ vt ẽ manifeſtũ. Itẽ attẽdẽdũ ꝙ peccatrices i genealogia xp̃i noiate ſũt hmõi. ſ. finaliter penitẽtes. fuerũt enĩ i pctõ ſat͛ famoſe: ⁊ deinde ad iuſticiã ↄũſet ſic ꝙ de eaꝝ iuſticia finali rõnabilit͛ ſit ꝑſumendũ: quod ſic ptꝫ: Nã thamar cũ eſſet chananea. ſilr̃ ⁊ raab idolatre fuerũt. vñ eaꝝ nationes in ſcripturis ſacris de idolatria reꝑhẽdũtur: vt in ꝗ̃pluꝛib⁹ locis ſacre ſcripture repit᷑. Ruth moabites ex genere repꝛehẽdit᷑ in ſcꝛiptura: vt ptꝫ. Bethſabee fuit notorie adult͛a. De iuſtificatiõe ãt raab ⁊ ruth ſat͛ ptꝫ i poſtilla: De iuſtificatione ãt thamar ptꝫ Gen. xxxviii. eo ꝙ poſt ei⁹ ↄdẽnationẽ ꝑ iudã fuit ab ea iuſtificata: ex ꝗ ꝑſumi dꝫ ei⁹ inocẽtia. Silr̃ ꝺ Bethſabee iuſticia ſatis hr̃. iii. Reg. i. ca. vbi ſuꝑ ſucceſſionẽ Salomõis in regno poſt dauid ipã dicebat regi: ꝙ niſi Salomõ ſuccederet erĩt ille ⁊ ipã peccatores: ħ ẽ dicẽ ꝙ niſi Salomõ ſuccederet iudicaret᷑ Bethſabee adultera a pplo: vt ibidẽ exponit᷑. vñ a ſenſu ↄ̃rioꝛ: qꝛ Salomõ ſucceſſit: ſeqt᷑ matrẽ purgatã ab illo pctõ. vñ tales ꝗ ꝑ peccatrices ⁊ ↄſtr iuſte fuerũt: ↄuenĩter ponunt᷑ i genealogia ſaluatoris: ꝗ vt peccatores iuſtificaret venerat. Unñ notãter Hiero. dic: Nullam ſanctã mulierẽ poſitã in genealogia xp̃i. nõ enĩ dixit nullã iuſtã mulierẽ: qꝛ ꝑdicte quattuoꝛ iuſte fuerũt. licet ſancte nõ debuiſſent dici ſaltẽ in vita ipſaꝝ ꝓpter peccata ꝑcedẽtia: ⁊ ſic verba Hierony. ſunt ſane intelligenda: quã ſentẽtiã videt᷑ tenere Ambroſius ſuꝑ Lucã: vbi de iſta materia tractãs dicit: Ne puderet eccleſiã ex peccatoꝛib⁹ cõgregari. cũ dñs de pctõꝛibus naſceret᷑. Ex ptꝫ reſpõſio ad obiectiones poſtillatoris. Nã quod obiicit ꝑmo de illis trib⁹ regibus qui fuerũt ſublati a genealogia xp̃i ꝓpter peccatũ ioꝛã: qui miſcuit ſe filie ipiiſſime ieçabel: illud nõ facit ad ꝓpoſitũ. Nã ioꝛã nõ penituit de illo pctõ: vel ſaltẽ nõ legit᷑ penituiſſe: nec habet᷑ aliq ratio vñ talis penitentia ꝑſumat᷑. vñ merito filii ioꝛã vſꝙ ad quartã generationẽ de genealogia xp̃i tollunt᷑ ꝗ nõ venit ad ſaluãdos efficacit͛ peccatores ipenitẽtes: vt dictũ eſt: ſecus aũt de mulieribus iuſtis ſupradictis. Qđ aũt obiicit ſcđo de matre xp̃i ꝗ ponit᷑ in eius genealogia ⁊c. nõ facit ad ꝓpoſitũ. Hiero. enĩ loquit᷑ de mulieribus ꝗs ponit euãgeliſta in hac genealogia volũtarie ſcꝫ ꝙ potuiſſet omittere eas ⁊ nullã de eis facere mentionẽ: ſicut omiſit nominare ſarã ⁊ rebeccã ⁊ hmõi. ex qua omiſſiõe nullus defectus occurreret i hac genealogia: qꝛ ſufficeret expꝛeſſio viroꝛum tm̃: ſecus ẽ de virgine glorioſa: cui⁹ expꝛeſſa noiatio fuit neceſſaria. Nõ enĩ xp̃s deſcendit a dauid niſi per matrẽ glorioſaꝫ: nõ aũt ꝑ ioſeph. Quod autem vlterius obiicit de raab et ruth nihil facit contra Hierony. imo pro eo. probat enim ipſarum finalem iuſticiam: ex quo non concluditur quin prius peccatriceſ fuiſſent: ꝓut manifeſte fuerunt: quod manifeſte facit ad ſententiam Hierony. confirmandam vt dictum eſt. Ratio autem aſſignata per poſtillatorem circa nominationẽ harũ mulieꝝ non videtur valere. dicit enim ꝙ iſte mulieres hic expꝛeſſe fuerunt viris ex quibus conceperunt occaſionaliter ſeu accidentaliter coniuncte ⁊c. que quidem ratio ex duobus videtur inſufficiẽs. Primo quia hec oĩno ẽ impertinens propoſito. Nihil enĩ videtur facere ad rationem genealogie ꝙ occaſionaliter ſeu accidentaliter vel ex intentione: ſeu per ſe vir et vxoꝛ coniũgantur. Secundo nam lia prima vxoꝛ iacob ex qua chriſtus deſcẽdit occaſionaliter ⁊ preter intentum ſeu accidentaliter fuit coniuncta ipſi iacob: ſicut thamar ipſi iude: ſicut ptꝫ Gen. xxxviii. ⁊ tñ nõ noiat᷑ expꝛeſſe ſicut illa. Excuſatio aũt poſtillatoris de hoc quod contradicit Hiero. non videtur ſufficiens. primo quia ꝗ̃uis liceat aliquo modo ſentire contraria eorum que proferuntur a ſanctis doctoꝛibus prout patet ex auctoꝛitate Auguſti. per ipſum allegata: non tamen expedit: preſertim vbi eoꝛuꝫ dicta poſſent rõnabilit͛ ſaluari: vñ in talibus habet locũ ſentẽtia apoſto. i. Corinth. vi. c. Omnia mihi licent: ſed non omnia expediunt. ꝙ autem non expediat nec ſit omnino ſecuꝛuꝫ Hiero. ⁊ ſimilibus ſanctis doctoꝛibus eccleſie in expoſitionibus ſacre ſcripture contradicere ſatis patet in decretis in ca. decretales. diſtinctione. xx. vbi habetur ꝙ diuinarum ſcripturarum tractatores in ſacrarum ſcripturarum expoſitionibus romanis pontificibus preponuntur. Qꝛ aũt Hiero. ſit de numero taliũ ſatis eſt diuulgatũ in eccl̃ia dei: ⁊ habet᷑ in decretis: di. xv. Scã ro H

mana. vbi

R mana, vbi inť opuſcula ſctõꝝ patrũ q̃ in eccl'ia catholica reci/
piunť ſit expſſa mẽtio de opuſculi bti Hiero. vñ ꝯdicere tali/
bus lꝫ nõ ſit hereticũ poſſet tñ dici ipiũ. Eſt em̃ ꝯ donũ pieta
tis ſm qḋ donũ ſcti ſunt honorãdi: nec ẽ ꝯdicẽdũ ſcripturꝭ co
rũ ſiue ſint itellecte ſiue nõ: vbi nõ inueniunť ꝯ fidẽ aliqḋ aſ/
ſerere: vt pꝫ p Augꝰ. in. ii. ð doctrīa chriſtiana ꝓut allegať.
⁊ in ſcḋa ſcḋe. q. xxi. arti. i. in rñſiõe ad tertiũ argumentũ.

¶ In eo. ca. vbi ðr in poſtil. qꝛ ioſeph ⁊ maria fuerũt ex ea/ (dem tribu.

¶ Additio. ii. Circa genealogiã a mattheo
traditã: nõ ſolum infidelium ſeu hereticoꝝ vehemẽs murmu/
ratio ſꝫ ⁊ fidelium nõ modica admiratio cõſurgit. Illi em̃ te/
merarie calumniantes: iſti ꝓ timore ſe admirantes frequen
ter q̃runt: cum intentio euangeliſte in hmõi genealogia cir
ca h̃ principaliť verſeť: vt chriſtũ ex dauid ⁊ abraã ſm carneꝫ
deſcendenteȝ oñdãt quõ de h̃ p deſcẽſum ioſeph viꝝ marie ab
ipis dauid ⁊ abraã nos inſtruere intẽdit. Alienũ em̃ a fide ro
taliť eſt chriſtũ ex ſemie ioſeph deſcẽdiſſe. Vñ ſtãt ſimť ꝙ btã
v̓go nõ deſcẽdiſſet a dauid: ⁊ p ꝯñs nec chriſtꝰ ⁊ tñ ioſeph de
Queſtio ipſo deſcẽderat: q̃ qdẽ q̃ſtio in Glo. ordi. moueť vbi ſic: qḋ ad
xp̃m generatio ex dauid deducta ad ioſeph cũ xp̃s ñ ex ſemie
io ſeph? Cui qdẽ q̃ſtiõi glo. ſic rñdet: Nõ ẽ ꝯſuetudo ſcriptu/
raꝝ vt ordo mulieꝝ in generatiõib' texať. Et iõ nõ p mariã ſꝫ
p ioſeph inducit: cũ de vna ⁊ eadẽ ioſeph ⁊ maria tribu fue/
rũt. Vñ ⁊ eã quaſi ꝓpinquã cogebať accipe in vxorẽ ne tribꝰ
in aliã ſe ꝯfunderet. Vñ etiã ſiľ tanq̃ de vna ſtirpe ꝯfitebãť in
bethleẽ cum ſinguli in ſuas ꝓfitebanť ciuitates: hec in glo.
Matth. i. Et idẽ in alia glo. Luc. iii. ſꝫ alijs v̓bis: quã ſniaꝫ
ſequiť poſtillator ⁊ ceteri expoſitores lr̃ales q̃s vidi in hac
materia. Sꝫ his nõ obſtãtibꝰ q̃m nõ ceſſat aĩm ꝓpulſare. qḋ
em̃ ſupponit in glo. ꝓ hac rñſiõe. ſ. nõ eſſe aſſuetũ in ſcp̃turꝭ
ordinẽ mulieꝝ texere: nõ videť ſtare ꝓpť tria. primũ: qꝛ ꝯtrã
huꝰ inueniť. i. Paral. ii. vbi in genealogia filioꝝ iſrľ ⁊ ſpãliẽ
ieſſe iterponit mulieres. ſ. ſarnia ⁊ abigail a q̃bus ꝯtr ſuã te/
xit genealogiã: vt ibidẽ pꝫ. ſcḋo. nã dato ꝙ h̃ nõ eſſet aſſuetũ
in ſcp̃turis vt glo. dicit: h̃ hr̃et locũ vbi p parentes maſculos
B tm̃ generatio poſſet deduci vſq̃ ad illũ q̃ genealogiçari intẽ/
diť: qḋ eſt cõe ceteris hoĩbꝰ: ſꝫ vbi genealogiçať taľ q̃ paren/
tẽ maſculũ nõ habuit: vt ẽ ſolꝰ chriſtꝰ: ꝯſuetudo hmõi non de/
buit habere locũ cũ ſb̃eſt cã manifeſta ꝯtrũ faciẽdi. neceſſitas
igiť vrgebat vt mulier in genealogiis illiꝰ texereť cuiꝰ genera
tio ſm carnẽ nõ poťat deduci niſi p mulierẽ. In ꝓpa em̃ ma/
teria poſſet oñdi ꝙ euãgeliſta ꝑtermiſit cõeꝫ ordinẽ obſerua/
re ꝓpť ſinglaritatẽ excellẽtie chriſti. Nã cetere genealogie in
ſacra ſcp̃tura tradite ꝯſueuerũt itulari ab illo a q̃ originẽ de/
ducũt: nõ ãt ab illo in quẽ terminũ ſeu finẽ accipiũt. vñ Geñ.
xxxvi. a. He ſũt generatiões eſau. ⁊ Nũe. iii. a. He ſunt gene
ratiões aarõ ⁊c. In q̃bus tituli generatiões a p̃mis parẽti
bus accipiunť. nõ ãt ab vltio in quẽ terminanť: quã ꝯſuetu/
dinẽ ſi euãgeliſta obſ̓uaſſet potꝰ dixiſſet: Liber generatiõis
dauid vel abrae q̃ꝫ liber generatiõis ieſu chriſti: ſꝫ talẽ ꝯſue/
tudinẽ obſ̓uare nõ curauit ꝓpť excellẽtiã ſingularẽ ipiꝰ chri/
ſti: pari mõ nõ debuiſſet curare de obſ̓uatiõe ꝯſuetudĩs in ñ
texẽdo ordinẽ mlieꝝ. ⁊ h̃ ꝓpť excellẽtiã dignitatꝭ mr̃is chriſti:
nec valet dicere ꝙ i genealogus allegatꝭ nõ itẽdebať accede
re ad aliquẽ vnũ p̃ncipalẽ: ſꝫ ſolũ m̃ltiplicatiõeꝫ a p̃mo parẽ
te deſcẽdẽtẽ oñdere. Nã ruth vltio vbi dauid p̃ncipaliť intẽ
diť genealogiçari: nõ itituľ genealogia a dauid quẽ inten/
dit: ſꝫ a phares a q̃ incẽdit. dic em̃ he ſũt generatiões phares
⁊c. tertio nã ſic deduxit euãgeliſta genealogiã vſq̃ ad ioſeph vi
rũ marie potuiſſet deducẽ vſq̃ ad ioachi p̄reꝫ marie: vt dicen
do: barpãthera gẽuit ioachi p̄reꝫ marie de q̃ natꝰ eſt ieſus. nõ
em̃ mrꝰ ꝯſuetũ ẽ in genealogiis itroducere p̄reꝫ taľ femie q̃ꝫ
itroducere taľ femie viꝝ. Vñ ⁊ ſi vtrũq̃ ſit inſuetũ p p̃muꝫ tñ
fieret rectꝰ deſcẽſus ad xp̃m: p ſcḋm aũt minime. Qꝫ etiã ſcḋo
ꝯtineť in glo. ſ. ꝙ ioſeph ⁊ maria de eadẽ tribu fuerãt. ⁊ ideo
eã q̃ſi ꝓpinquã cogebať accipe ne tribꝰ in aliã ſe ꝯfũderet ñ ſa
tiſfecit q̃ſtiõi ꝓpť duo. Prio qꝛ hec aſſertio videť eſſe ð gene
re apocryphoꝝ q̃ in ſacra ſcp̃tura nullũ h̃t fundamentũ. Vñ
⁊ talia eadẽ facilitate ꝯtẽnũť q̃ approbanť iuꝝ doctrinã Hie
ro. ſcḋo. nã poſito ꝙ maria eẽt eiuſdẽ tribꝰ cũ ioſeph: ex h̃ non
ſeq̃reť ipſaꝫ deſcẽdiſſe a dauid. Tribꝰ em̃ iuda diuidiť i mltas
familias ꝑter familiã dauid. Deſcẽdẽtes eĩ ð zarã ſr̃e phares
ſũt ð tribu iuda: nõ tñ deſcẽdũt a dauid. Siľr cuꝫ ieſſe habuit
mltos filios ⁊ filias ꝑter dauid: ꝯtingẽ potuit ab ilľ mltos de
ſcẽdere: q̃ qdẽ nõ ſolũ ẽẽnt ð tribu iuda: ſꝫ etiã ð familia ieſſe
⁊ bethelamitaꝝ: ⁊ tñ tales nõ deſcẽderẽt p dauid. Cũ igiť il/
la lex q̃ iubet accipe ꝓpiquã nõ cogit accipe ꝓpinquã eiuſdẽ
familie: ſꝫ ſufficit ꝙ ſit ꝓpinquas i eadẽ tribu ne hereditas vnꝰ

tribꝰ in aliã trãſeat: vt pꝫ ad lr̃aꝫ Nu. vl. Iõ ex hac ꝓpinq̃tate C
quã glo. vult itroducẽ nõ h̃emꝰ neceſſariũ ꝙ maria deſcẽdat a
dauid: ſꝫ ſolũ ꝙ ſit ð tribu iuda: ex q̃ nõ h̃ẽť intẽtũ. Qꝫ ãt ter/
tio ꝯtineť in glo. ſ. ꝙ ſiľ in bethleẽ ãbo ꝯiuges ꝓfitebanť: ex q̃
vult ꝯcludere ꝙ vterq̃ eẽt ð familia dauid: nõ videť valere ꝓ
pter duo. Prio: nã ſm mgr̃m hiſtoriaꝝ dubiũ ẽ ad lr̃aꝫ an mu
lieres ꝓfiteri tenebanť in illa deſcp̃tiõe de q̃ agiť Luc. ii. an ſo
lũ viri. Vñ nõ hr̃ efficax argumẽtũ de h̃ ꝙ btã v̓go ꝓfitereť in
bethleẽ: ſꝫ ꝙ ioſeph portãs ſecũ ꝯiugẽ vt obſequiũ partꝰ ei ap/
propinquãte neceſſitate et impẽderet ꝓfitebať. Cõfirmať aũt
opinio illa q̃ tenet ꝙ ſolũ viri ꝓfiteri tenebanť. p illud Mat.
xvii. vbi agiť de ſolutiõe tributi p chriſtũ. Ibi em̃ apparet ma/
nifeſte ꝙ tm̃ capita domoꝝ ſeu familiaꝝ cẽſuꝫ ceſari tribuebãt
⁊ nõ alij de familia ſeu domo. Vñ ꝓ Petro tm̃ q̃ caput alioꝝ
erat ſolui mãdauit tributũ nõ ꝓ aliis aplis: vt habeť in glo. ibi
dem. Scḋo: nã dato ꝙ btã virgo tenereť ꝓfiteri in bethleẽ: ex
hoc nõ ſequiť ipſaꝫ deſcẽdiſſe a dauid. Nã potuit deſcendere ð
ieſſe q̃ erat bethelamitanus p alios filios ipiꝰ ieſſe ꝑter dauidꝫ
⁊ ſic tenereť ibidẽ ꝓfiteri ſicẽ ⁊ ioſeph: nõ tñ ex h̃ ꝙ a dauid de/
ſcenderet. Queſtio igiť ꝑfata minꝰ ſufficiẽter ſoluta remãere vi
deť: ⁊ ſic admiratio ꝑdicta in ſuo ſtat vigore: maioꝝ tñ ſp reue/
rẽtia ſalua doctoꝝ ſeu expoſitoꝝ. Alterꝰ videť h̃ aliqḋ eẽ dicen
dũ: ad cuꝰ euidẽtiã ꝑſupponẽda ſũt qdã vera generalia. deinde
ſubiungẽde ſunt aliq̃ ꝯcluſiões ad ꝓpoſitũ. Prio ꝑſupponẽ
tur ꝙ filꝰ ꝓut in bonis pat̃nis ſuccedit tripľr poſſet dici. Prio
ſm verã generationẽ naturalẽ ſm quã filꝰ plerũq̃ ſuccedit pa/
tri nõ ſolũ in bonis naturalibus corporis: vt bona cõplexione
ſeu habitudine corpali ꝓut legiť Geñ. vi. de gigãtibus q̃ po
tẽtes viros in ſeculũ genuerũt. i. magnos in corpe ⁊ robuſtos:
ſꝫ etiã in bonis aĩe vt in v̓tutibꝰ: q̃ñq̃ ſm naturalẽ iclinatiõnẽ
filij ſuccedũt ſuis genitoribꝰ ꝓut aptitudinẽ ad certas v̓tutes
aliqui h̃nt a natura ſaltẽ ſm aptitudinẽ ⁊ inchoationẽ: vt in p̃/ D
ma ſcḋe. q. lxiii. arti. i. in corpe. q. Vñ Caſſio. in q̃dã epl'a: Lau
dabilis vena ſuã ſeruat originẽ: ⁊ fideliter poſteris tradit que
in ſe glorioſa trãſmiſſione ꝓmeruit. Ad qḋ facit illud Ioh. viii
c. Si filij abrae eſtis ⁊c. Scḋo ðr filꝰ alicuius etiã ille quẽ nõ
genuit naturaliť: ſꝫ tm̃ ſm famã publicã ⁊ cõeꝫ ppľi eſtimati/
onẽ illiꝰ ðr filius: qḋ ꝯtingit cũ vxor alicuiꝰ filiũ parit quẽ nõ ex
marito habuit: reputať tñ in pp̃lo ſine ꝯdictiõe iui mariti filꝰ:
qui qdẽ filꝰ lꝫ in bonis ſupradictis nõ habeat naturaliť ſucce/
dere tali ficto patri: ſuccedit tñ ciuiliť: nõ ſolũ in bonis minori/
bus fortune vt in diuitiis: ſꝫ etiã in nobilitate ſeu claritudine q̃
maiora ſunt ſeu magis deſiderabilia bona ſaltem ad magnani
mos q̃ꝫ diuitie. Hoies em̃ hmõi ꝓpť honores ⁊ generꝭ claritu
dines obſeruãdas iacturã in ceterꝭ rebꝰ fortune patiunť: vt in
p̃ma ſcḋe. q. ii. arti. ii. arguẽdo. Hec ãt ſucceſſio p iura cõmunia
ſeu cõeꝫ gentiũ ꝯſuetudinẽ pꝫ q̃ dictũ ẽ vt ille q̃ ꝓ filio legitimo
alicuius ſm famã publicã habeť: debet ſibi ſuccedere in generꝭ
nobilitate ⁊ hmõi. Tertio ðr filius alicuius etiã ille qui neutro
ꝑdictoꝝ modoꝝ deſcendit ſꝫ p legalẽ adoptionẽ tm̃ eſt ab aliq̃
in filiũ aſſumptus: q̃ qdẽ filius tali patri habet ſuccedere ſalteꝫ
in minoribus rebus fortune: vt in diuitiis ꝓut iura volũt cõia.
Que qdẽ tres ſucceſſiões ſeu filiationes ſupradicte aliq̃ñ ꝯcur/
rũt in eadẽ pſona: q̃ñq̃ in tribꝰ diſtinctis: vt ſatꝭ pꝫ. Scḋo ſup
poniť ꝙ filiatio ſm verã generationẽ naturalẽ ſpãliť cum a re/
motꝭ parẽtibus p lõgã parẽtele lineã ſucceſſiuã in tẽpoꝝ antiq̃
diuturnitate deſcẽdit a nemie ẽ ifallibiliť cognoſcibiľ niſi p diui
nã reuelationẽ ſeu ſacrã ſcripturã diuinitus traditã: h̃ inducti/
ue ꝓbať. Nã ꝙ aliq̃s ſit filꝰ alicuius ſm verã generationẽ na/
turalẽ p experientiã ſenſualẽ: q̃ ꝓprie ſingularia cognoſcunť ha
beri nõ põt niſi forte a parẽtibꝰ: vtputa a mr̃e q̃ de h̃ poſſet cer/
tiorẽ noticiã habere: cũ ceteri hoĩes ⁊ etiã pr̃ certã noticiã expe
rimẽtalẽ de h̃ cõiť nõ h̃nt. Mater ꝟo ⁊ ſi certã noticiã expimẽ/
talẽ de filio ſuo: cuius pr̃ is ſit ſm verã generationẽ habeat: nõ
tñ talẽ noticiã de viro ſuo nec de ſeipſa: ⁊ multominus de anti/
q̃s parẽtibꝰ viri ſui nec ſuis p lineã parẽtele aſcẽdẽdo p experien
tiã habere põt. Pari igiť rõne conſtat ꝙ apud neminẽ põt eſſe
experimẽtalis cognitio de aliq̃ vtꝝ deſcendat a certo remoto pro
genitore mõ ꝑdicto. Fama autẽ publica ſeu cõis eſtimatio ppľi
q̃ntũcũq̃ ſine ꝯdictiõe in pp̃lo ſit extenſa infallibilẽ cognitionẽ
nõ cauſant: ſiľr nec teſtes vel legitima documẽta ſeu inſtrumẽ/
ta: cũ oĩa hmõi ſint fallibilia: vt frequẽter pꝫ ⁊ etiã in ſacris hi
ſtoriis teſtiũ fallacia nõnunq̃ repiť p chronicas etiã antiquoꝝ
que in ſacris ſcp̃turꝭ nõ ſunt inſerte: noticia hmõi infallibiľ ha/
beri nõ põt: cũ taliũ certitudo certitudinẽ q̃ p famã publicã ha/
beť nõ excedit: vt ẽ manifeſtũ. Siľr nec p aliquam veram ſciãm
naturalẽ ſeu liberalẽ artẽ h̃ eſt cognoſcibile: vt pꝫ intuẽti. Re/
ſtat ergo ꝙ h̃ tm̃ ſit cognoſcibile per diuinam reuelationem ſm

E quaſ ꝓphe: vt ait Gre. qñq; de ꝑterito: qñq; de futuro vaticinant. Et iſto mō moyſes de Noe ꝓphetare cēſet: de q̄ dicit genuiſſe tres filios ⁊ hmōi. Tertio ꝑſupponit ꝙ vt aliq̄s ſit filius alteri⁹ ſm cōem eſtimationē ⁊ famā publicā tm̄: vl ſm adoptionē legalē ꝺ pōt aliē cognoſci q̄ ꝑ diuinā reuelationē ꝓbaē. Nā ꝑ teſtes idoneos vel legitia documēta vl̄ chronicas antiquoꝝ autēticas: talis filiatio ſufficientē pōt ꝓbari vt de ſe ptꝫ. Quarto ꝑſupponit ꝙ miraculoꝝ dei q̄dā ſūt ad fidei ꝯfirmationē: ⁊ talia debēt eē manifeſta. Alia ꝟo ſunt miracula q̄ nō ꝑ ſui manifeſtationē ſꝫ ꝑ fidē habent: ⁊ iſta debēt eē occulta: vt fides coꝝ magis ſit meritoria: vt eſt ſacrm̄ altaris ⁊ virginis part⁹. Veritas iſti⁹ ꝑſuppoſiti ptꝫ in tertia pte. q. xxix. arti. j. in rñſione ad ſcdm ar. His ꝑſuppoſitis ꝑma ꝯcluſio ſit iſta: ꝙ xp̄s ꝓut ex ꝑnoſticis ꝓphetaꝝ hr̄ habuit eē fili⁹ dauid ⁊ abraā ſm verā generationē naturalē: ⁊ ſic ꝯueniēs fuit ꝺ ꝑ ſacra euāgelicaꝝ doctrinaꝝ traditionē teſtificari. Prima ps ꝓbaē. nā ꝺ ꝓmiſſiōe facta abraā. Gen̄. xxvi. a. legiē. Benedicent in ſemie tuo oēs gētes terre. qꝺ exponit Apls ad Gal. iii. c. In ſemie q̄ ē xp̄s. In ps. aūt ꝺ ꝓmiſſiōe facta dauid ꝺr: De fructu vētris tui ponā ſup ſedē tuā: q̄ ꝟba māifeſte denotant verā filiationē naturalē. Ille eñ q̄ ſm famā publicā tm̄ hmōi fili⁹ reputaē alicui⁹: nō ꝟe ꝺr ꝺ ſemie ei⁹ nec ꝺ fructu vētris ſui: vt ē māifeſtū. Et ide etiā ē ꝙ cū ex tali filiatiōe i laudabili vena ſilij parētib⁹ i ꝟtutib⁹ ſuccedūt vt i ꝑmo ꝑſuppoſito dictū ē: idcirco ꝑncipales ꝟtutes regie q̄ de ipo dauid legūē attribuebanē ꝓphetie q̄ſi ꝑ modū ſucceſſiōis deberi xp̄o. De dauid eñ legiē fuiſſe i oīb⁹ vijs ſuis prudētē ſeu ſapientē. j. Reg. xviii. Silr ꝙ fuit faciēs iudiciū ⁊ iuſticiā oi pplo. ij. Reg. viii. d. Que q̄dē ꝟtutes quaſi ꝑ modū germiaīe ſucceſſiōis ꝑdicāē a Hieremia xp̄o ꝯuenire. vñ Hiere. xxiij. a. Suſcitabo dauid germē iuſtū ⁊ regnabit rex ⁊ ſapiēs erit: ⁊ faciet iudiciū ⁊ iuſticiā i t̄ra. Vñ lꝫ altiori ⁊ excellētiori mō xp̄s habuit ꝟtutes q̄ dauid ⁊ ceteri ſcti: vt i tertia pte. q. vij. ar. ij. i rñſiōe ad. ij. arg. Nec ipe xp̄s ꝑ ſucceſſionē a dauid debebāē: ꝑſertim cū multi ꝓgenitores nō eiuſdē laudabilitat̄ iter dauid ⁊ xp̄m itfuerūt. Denotaē tn̄ ꝑ ꝓphetā in ꝟbis ꝑdict̄ ꝙ xp̄s etiā ptinebat ſucceſſio in talib⁹ ꝟtutib⁹ ſm verā generationē
F naturalē humanā: inq̄tū erat ex vero ⁊ ꝓprio germine ipius dauid ꝓut i ꝑmo ꝑſuppoſito fuit tactū. Scda ps ꝯcluſiōis ꝓbaē. Nā illa q̄ in vaticinijs ꝓphetaꝝ inueniunē tradita ꝺ xp̄o in euāgelijs ꝓ maiori ⁊ ꝑncipali pte ipleta eē explicāē Mat. j. d. Vt adimpleretē qꝺ ſcrptū ē ꝑ ꝓphetam ⁊c̄. Et ſic ꝺ q̄ plurimis q̄ in ꝓceſſu euāgelioꝝ ſilib⁹ leguntē. Cōcluſio ſcda ꝙ xp̄m ſm verā generationē naturalē a dauid ⁊ abraā deſcēdiſſe ſufficiēter tradiē q̄tū ad fideliū informationē ſpectat ꝑ Mattheū i ꝑmo titulo ſui euāgelij dicētē: Liber generatiōis ieſu xp̄i filij dauid filij abraā. Et ſi ꝺ genealogia xp̄i nihil āpli⁹ tradidiſſet ꝓbaē: Nā ex ſolis iſtis ꝟbis māifeſte aſſerit euāgeliſta xp̄m a dauid ⁊ abraā deſcēdiſſe ꝑ verā generationē naturalē: ſꝫ talis aſſertio ē ſufficiēs teſtioniū apud fideles ad ꝺ oñdēdū: etiā ſi nihil ampli⁹ de ꝺ declaraſſet. Igiē ꝯcluſio ꝟa: ꝯſequentia ꝺ ſe ptꝫ: ⁊ aſſūptū ꝓ ꝑma pte ꝓbaē: Nam eſto ꝙ fili⁹ dici poſſet etiā ille q̄ tm̄ ſm famā publicā vl̄ legitimā adoptionē ē fili⁹ vt i ꝑmo ꝑſuppoſito: nūq̄ tn̄ ab aliq̄ ꝺr generari q̄ ſm famā vel adoptionē ſit ei⁹ fili⁹: ſꝫ eñ paē dicaē ſm curā: etatem ſeu geniturā ⁊ hmōi: ⁊ ꝑ ꝯñs fili⁹ tāq̄ ei⁹ correlatiu⁹: generare tn̄ ſeu generatio nō eodē mō equocaē. Cū igiē dicit: Liber generatiōis ieſu xp̄i: māifeſte loq̄ē ꝺ genealogia q̄ ē ꝑ viā gñatiōis: nō aūt de illa q̄ ſm famā vel adoptionē tm̄ ꝺr: Talē eñ filiatio nō ꝑ gñationē ſꝫ ꝑ aliū modū ꝓcedit. Scda ꝟo ps aſſūpti ꝓbaē. Nā apꝺ fideles euāgelia xp̄i recipiētes fideliē filiatio ꝑdicta ꝑ illa ꝟba tituli cōprobaē. Nā ſi ꝺ nō eēt veruꝫ nec titul⁹ ille ꝟitatē ꝯtineret qꝺ abſit a fideliū cordib⁹ cogitare: cū ſm Aug̃. Si vnū falſū i ſacra ſcrptura eſſet repꝑtū tota ei⁹ auctas infirmareē. Apꝺ ifideles aūt q̄ euāgeliū negāt vel de ſui ꝟitate dubitāt: nec tota genealogia ſequēs ſufficit ad ꝺ eis ꝓbādū. Tales a fide alieni ꝟbis euāgeliſtaꝝ nō ꝑſtant fidē: ⁊ iō totā illā lineā negabūt: niſi forte hebrei q̄ auctate vete. teſta. aliquā ptē genealogie matthei hñt recipe. ſ. vſq; zorobabel vl̄ aliud ⁊ hmōi nō vltra cū apꝺ eos ꝺ ceter̄ hiſtoria autētica nō habeaē. Sic igiē tota genealogia ꝑ extenſionē in euāgelijs tradita nō ſufficit ad ꝯuincēdos ifideles de ꝺ qꝺ xp̄s a dauid deſcēdit: ⁊ ſi ꝑ ioachim ⁊ mariā fieret deſcenſus vnde Apſus. j. ad Thimoth. j. ꝓhibet genealogias itēdere. vbi glo. dicit ꝙ infideles habebāt genealogias q̄bus narraē xp̄m deſcēdiſſe a dauid. vñ ſic apꝺ tales nō ſufficit illa narratio i euāgelijs ꝯtēta ꝺ genealogia xp̄i q̄tūcūq; extēſa tradaē ad verā gñationē naturalē ei⁹ oñdēdā: ſꝫ apꝺ fideles ſola ꝟba tituli

G ba tituli ſufficiūt ad ꝺ oñdēdū: q̄ q̄dē rō icludiē i ꝟbis. Aug. ꝯ fauſtū manicheū volētē ꝓbare xp̄m ñ eē filiū dauid cū ñ eēt ꝯcept⁹ ex ioſeph: ad quē ſeriē generationis Matthe⁹ ꝑducit vbi Aug⁹. ſic ait: Sic ꝺ nos credim⁹ etiā mariā fuiſſe i cognatiōe dauid: q: ſcrptur̄ credim⁹: q̄ vtrūq; dicūt. ſ. xp̄m ex ſemine dauid eē ſm carnē ⁊ ei⁹ matrē mariā virginē eſſe. Hec ille. Si tn̄ queraē q̄ ſit vtilitas ſeu neceſſitas tradendi tā extēſam genealogiā vbi ſol⁹ ꝑmus titul⁹ ſufficit. Ad ꝺ reſpōdeē ꝑ ſequētē tertiā ꝯcluſionē. Tertia ꝯcluſio ꝙ ꝯueniēs fuit: vt xp̄s etiā ſm publicā famā ⁊ cōem ppl̄i eſtimationē a dauid deſcenderet: ⁊ ꝺ cōſonat antiquoꝝ ꝓphetie traditionibus. Prima ps ꝓbaē. nā hoc fuit cōueniēs dupliciter. primo ad fidelium in cōi xp̄m illo tp̄e recipiētiū inſtructionē. ſcꝺo ad cōfutationē infideliū xp̄m nō recipiētiū: primū ptꝫ ſic: nā ꝓut in ſcda ſcde q. j. arti. vij. in rñſione. iij. ar. hr̄: Cognitio fidei in hominib⁹ oportuit vt ab imꝑfecto ad ꝑfectū ꝓcederet: ⁊ ideo xp̄s fuit prius cognitus ſub ratione ſaluatoris i cōi etiā apud electos q̄ cognoſcereē eſſe deus et hō. In prima eñ vocatiōe apoſtoloꝝ Joh. j. Andreas dicebat: Inuenim⁹ meſſiā. i. xp̄m: ſed poſt a xp̄o interrogāte: Vos quē me eſſe dicitis? Petrus rñdit: Tu es fili⁹ dei: Matth. xvi. c. Ex q̄ videē ꝙ pri⁹ ſequebātur ipm tāq̄ xp̄m añq̄ cognoſcerēt ei⁹ deitatē. Vlteri⁹ etiam tāq̄ min⁹ plene iformat̄ de fide ſue deitatis eiuſdem dicebat aplis: Tāto tp̄e vobiſcū ſū ⁊ nō cognouiſtis me. Joh. xiiij. b. Silr ⁊ pari rōne pri⁹ xp̄s fuit cognit⁹ tāq̄ fili⁹ Joſeph q̄ cognoſcereē eē ſine prē i terr̄. Nō ei ſolū apud emulos q̄ ipm ſpernētes dicebāt: Nōne fili⁹ fabri ē. Matth. xiij. ſꝫ etiā apꝺ ſimplices diſcipulos ⁊ cognatos cōiter fili⁹ ioſeph reputabaē añq̄ myſteriū ꝟginitat̄ eēt diuulgatū. In taliū ei ꝑſona euāgeliſta dicebat: Nō cognouerūt parētes ei⁹. Luc. ij. g. vñ nō ſolū ſimplices ſeu idiote ꝓut apli fuerūt in ꝑncipio: ſꝫ etiā nathanael q̄ ſm glo. peritiſſim⁹ ſcrpturaꝝ erat cū audiuit a Philippo: Joh. j. g. Quē ſcripſit moyſes in lege ⁊ ꝓphetis inuenim⁹ ieſū filiū ioſeph a nazareth nō fuit admiratus ꝺ ꝺ ꝙ xp̄s eēt fili⁹ ioſeph: ſꝫ de ꝺ ꝙ a nazareth eēt: cū de bethleē ſpectabaē meſſias. Et qꝺ magis attētione dignū eſt ꝙ ipſa eadem beata virgo hui⁹ myſterij diuini ſup oēs cōſcia iſtū modū loquēdi obſeruabat d. Ego ⁊ paē tuus dolētes querebam⁹ te. Luc. ij. g. Ex quo ſequiē ꝙ ad inſtructionē fideliū i cōmuni q̄ xp̄m venientē in mūdo receperāt: ꝯueniēs modus fuit vt eis ꝑſentareē prius ſub ratione regis. ſ. meſſie filij dauid ſine re- b
uelatione myſterij deitatis ⁊ ꝟginitat̄ mrīs: q̄ ꝙ eis a principio oīa iſta arcana reuelarentē: ſic eñ ꝓceſſerūt ab imꝑfecto ad ꝑfectū q̄ eſt mod⁹ hoībus in cōi maxime cōnaturaē. Scdm ꝓbaē: nā ſi xp̄s ſm verā generationē naturalē tm̄ a dauid deſcēdiſſet ⁊ nō ſm famā publicā ⁊ cōem ppl̄i eſtimationē: hoc nō ſufficeret ad refutādos infideles: ꝑcipue hebreos q̄ ex illa ſtirpe tm̄ ſaluatorē ſpectabant: vt auctoritates ſacre ſcripture [illegible] ⁊ xp̄s eos exhortādo dicebat: Scrutamini ſcrpturas. Joh. v. f. Vñ ſic eū rōnabilr̄ ig norāſſent a dauid deſcēdiſſe: ꝑſertim cū cōis fama ⁊ ppl̄i eſtimatio ꝺ nō teſtareē redderēē excuſabiles. Nō eñ ipi tenebanē cognoſcere verā gñationeꝫ naturalē xp̄i ſm quā a dauid deſcēdit. Talis eñ icognoſcibilis eſt niſi ꝑ diuinā reuelationē: vt i ſcꝺo ſuppoſito fuit oſtēſum. Diuina tn̄ ſcrptura itēdit eos iexcuſabiles reddere. vñ glo. ſuꝑ illud Mat. ij. a. Vbi ē q̄ nat⁹ ē. Cōfuſio iudeoꝝ ē vt xp̄i natiuitatē a gētilib⁹ diſcāt: ⁊ ſi nō credūt iexcuſabiles ſūt. hec in glo. Cōueniens igiē mod⁹ fuit vt etiā xp̄s ſm publicā famā a dauid deſcēderet ⁊ ſic ipm refutātes ſaltē ſub rōne ſaluatoris ſpectari i cōi recipe iexcuſabiles eēnt qꝺ eſt intētū. Scda ꝟo ps ꝯcluſiōis ꝓbaē: Nā ꝓphete ꝑ modū ſucceſſiōis ipi⁹ dauid xp̄o regiā dignitatē attribuebāt: Eſa. ix. b. Sup ſoliū dauid ⁊ ſup regnū ei⁹ ſedebit. Que q̄dē ꝟba ⁊ ſimilia lꝫ nō de ſede ſeu regno tpali principaliter intelliganē ꝓut verba Eſa. denotāt ibidē dicētis: Sedebit ineternū: nec eñ ꝯcedēdū eſt ꝙ in regno tpali dauitico iechonias a quo xp̄s deſcēdit habuit ſucceſſorē ꝓphetāte Hiere. xxij. g. ꝺ ipo iechonia. Nō erit de ſemine ei⁹ q̄ ſedeat ſup thronū dauid: cū ꝺ tn̄ ſtat ꝙ ſm intellectū mīn⁹ ꝑncipalē ſeu figuratiuū quē tot⁹ ppl̄us in cōi ꝑncipaliter intēdebat ꝺ regia dignitate: etiā tpali q̄ xp̄o debebaē ꝑ ſucceſſionē dauid talia ꝟba itelligūē: ꝑ qꝺ ſignificabaē ſucceſſio tpi⁹ xp̄i hois i regno vniuerſali ſupra oēm creaturā. iux illud: Data ē mihi oīs ptās in ce. ⁊ i ter. Mat. xxviij. d. Ratio aūt hui⁹ figuratiue locutiōis ſeu duplicis intellect⁹ talis eſt: Nā ſicut nr̄a cognitio de imꝑfecto ad ꝑfectū naturaliter ꝓcedit vt actū eſt: ſic eo modo naturale eſt nobis ex cognitiōe corporaliū in ſpiritualiū cognitionē deuenire. Inuiſibilia enim dei a creatura mūdi per ea que facta ſunt intellecta cōſpiciuntur ad

tur ad

A tur ad Ro.i.c. Qđ nō ſolū h3 locū ī pur̄ naturalib⁹: ſ3 etiā in ſupnaturalib⁹: vt in myſterijs eccl'ie: ꝑcipue in ſacris q̄bus ſacra īuiſibilia p ſigna viſibilia tradunt̄. ⁊ ideo ex diuia ꝑordinatiōe vt ppl's de ſenſibilib⁹ ad inſenſibilia ꝯnaturali mō reducerent̄: xp̄m quē ꝯſtituit heredē vniūſoꝝ etiā in regia dignitate tpali legitimū ipi⁹ dauid ſucceſſorē fec̄: ſic ius hereditarium in iſto regno eidē ptineret ex tali ſucceſſiōe: quā q̄dē ſucceſſionē tpalē ꝯtēporanei xp̄i diligent̄ attēdebāt: vt teſtat̄ ſacra hiſtoria. Nā apl'i q̄ fuerūt ſug celos de miſterijs xp̄i erudi ti etiā poſt reſurrectionē: qn̄ iā ipi⁹ gl'ia erat eis mag' manifeſtata ab eo q̄rebāt. Si i h̄ tge reſtituitur⁹ es regnū iſrl': Act.i. a. Qđ itelligit̄ ad lr̄a3 de regno tpali credētes talē reſtitutionē ad xp̄m ptinuiſſe: nec xp̄s ꝑtūc iſtū itellectū figuratiuū ſcđ min⁹ ꝑncipalē ab eis excluſit expſſe: vt ibidē pt3. Forti⁹ ḡ ſciēdū eſt de ceteris q̄ regnū dei ignorabāt. cū igit̄ ſucceſſio in regia dignitate tpali ad illū etiā q̄ ſm famā publicā eſt filius ptinet: vt in ꝑmo ꝑſuppoſito nō ad illū tm̄ q̄ ſm verā generationē naturalē tm̄modo deſcendit ſequit̄ ꝙ ꝑphe teſtātes ipm fore legitimū ſucceſſorem in regno dauid tpali ꝯſeq̄nt̄ ꝑmonſtrabāt ipm ſm famā publicā a dauid deſcenſu3 qđ eſt intentū. Quarta ꝯcluſio ꝙ ꝑdictus deſcēſus xp̄i a dauid ſm publicā famā ⁊ cōe3 ppl'i eſtimationē q̄tū ad ꝯtēporaneos ptinebat ſufficient̄ tradit̄ p Mattheū euāgeliſtā cū dr̄: Abraā genuit iſaac ⁊c̄. Et cōuenient̄ p ioſeph q̄ ſi p ſolā ꝟginē glioſa3 hmōi deſcenſus traderet̄. Pria ps ꝯcluſionis ꝓbat̄. Nam oēs ꝯtēporanei xp̄i: exceptis pauciſſimis q̄bus myſteriū ꝟginitatis fuit reuelatū credebāt xp̄m eſſe filiū ioſeph ⁊ fama publica h̄ teſtabat̄: vt pt3 ex iā dictis. Qui q̄dem ioſeph de directo genealogizat̄ a dauid p mattheū: vt pt3 in lr̄a. Igit̄ ꝑma ps ꝯcluſiōis vera. Scđa vo ꝓbat̄: nā ſi tal' deſcenſus ſm publicā famā p ꝟginē glioſam declararet̄ ⁊ nō p ioſeph oportuiſſet ꝙ ꝯtēporanei xp̄i reputarēt xp̄m nō deſcēdere a ioſeph ⁊ ꝯſeq̄nt̄ credere ꝟginē glioſam non legitie xp̄m cōcepiſſe vel myſteriū ꝟginitat' eſſet ſtati eis reuelādū: q̄x ꝑmū eēt falſiſſimū ⁊ derogatiuū honori ipi⁹ btē ꝟginis: q̄ vt ab īfamia ſuſpi

B tiōis eſſet immunis diuia ꝑordinatiōe fuit deſpōſata: vt ſcti doctores tradūt. Scđm vo eſſet etiā ꝯ dictamē eiuſdē diuie ꝑordinatiōis q̄ ꝟginitatē mr̄is ex certis rōnib⁹ vt dictū ē voluit eē occltā: ⁊ ſic ſcđa ps ꝯcluſiōis vera. Quīta ꝯcluſio ꝙ ꝯueniēs fuit vt xp̄i genealogia nō tm̄ ſm ꝑdictas filiationes: ſed etiā ſm filiationē legalē. ſ. ſm adoptionē traderet̄: vt Lucas tradit in .iii. ca. ꝓbat̄: Nā vt doctores dicūt ꝑut poſtillator Luc. iii. tractat: l3 oēs ſapiētes hebreoꝝ ꝯcordit̄ tenerēt xp̄m deſcēſu3 eſſe a dauid: aliq̄ tn̄ eoꝝ opinabant̄ ipm deſcendere ab eo p nathā ei⁹ filiū adoptiuū ꝑpt̄ excellētiā ſctitat' ⁊ ꝑphetie: alij vo p ſalomonē ꝑpt̄ dignitatē regiā ⁊ excellētiā ſapie. Scđm veritatē āt vt oīno tolleret̄ errādi occaſio p vtrūq̄ deſcēdit p ſalomonē. ſ. ſm lineā natural' generatiōis. p nathan vo ſm lineā adoptiōis legal'. nathā eni̇̄ ili⁹ adoptiu⁹ fuit dauid. vn̄ ꝯuenient̄ Lucas ſequit̄ lineā adoptiuā p nathā ⁊ q̄ſdā alios: vt nob' oñdat ꝙ etiā ſm lineā adoptionis xp̄s a dauid deſcēdit: idcirco notāter ꝑtermiſit h̄ verbū genuit: ⁊ loco ei⁹ vtit̄ h̄ ꝟbo fuit. Sexta ꝯcluſio ꝙ generatio xp̄i vera a dauid p ꝟginē glioſam deſcēdēs cū explliōe ꝟginitatis arcane q̄tū ad fideles fide diuulgata certificādos ptinet ſufficienter tradit̄ p Mat.i. Nā in ꝑdicto ca. poſtq̄ matthe⁹ ſe expediuit de genealogia xp̄i ſūmarie. ſ. ti. ⁊ ꝯſr in ſinglari p extēſā ſucceſſionē quā ſucceſſionē in tres q̄terdenas ex cert' cauſis myſtice itellect' diuiſit ꝑut in Glo. ordi. ſufficient̄ tradit̄: ſtatim ipa3 materiā generatiōis xp̄i q̄ſi alio mō reſumens ſb̄dit: xp̄i āt generatio ſic erat: Cū eſſet deſpōſata mr̄ ieſu maria ioſeph añq̄ ꝯuēirēt iueta ē in vtero hñs de ſpūſctō. vbi māifeſte tradit veritatē generatiōis xp̄i quā a dauid deſcēdiſſe in titulo ꝑmiſerat p mariā ꝟginē nō ex virili ſemīe ſ3 ſpūſcti īſpiratiōe ꝓceſſiſſe. cū q̄ etiā oñdit ei⁹ ꝟginitatē occultā eſſe ill' tpib⁹: niſi cui de⁹ ex cā voluit reuelare ſic ioſeph. Colligit̄ ḡ ex ꝑmiſſis ꝙ deſcēſus xp̄i a dauid ⁊ abraā in euāgelio q̄druplr̄ tradit̄. Nā aut ſm verā generationē naturalē: ⁊ h̄ ſ'm marie q̄tū ſuffic̄ ad certificādos fideles in cōi de ipletiōe ꝓmiſſionū q̄ pr̄ib⁹ fuerāt facte. ⁊ h̄ duplr̄: q2 aut ſine myſterij ꝟginitat' reuelatiōe: ⁊ ſic in titulo ꝑmo matthei ꝑut in ſcđa ꝯcluſiōe: aut cū declaratiōe ꝟginitat' ſic ibi: Generatio āt xp̄i ⁊c̄. Mat.i. ꝑut in ſexta cōcluſiōe: aut ſm publicā eſtimationē: ⁊ h̄ extēſe p ſingula deſcēdēdo ⁊ aſcēdēdo qđ ſufficit ⁊ req̄rit̄ ad certificādos xp̄i ꝯtēporaneos ⁊ de h̄ ꝙ xp̄s fuerat legitim⁹ ſucceſſor ipi⁹ dauid. h̄ duplicit̄: q2 aut ſm lineā natural' generatiōis publice eſtimatā p ſalomonē quā matthe⁹ tradit ꝑut in q̄rta ꝯcluſione: aut ſm lineā adoptatā: ⁊ ſic Luc. iii. ꝑut in q̄nta ꝯcluſione. Qui q̄dem

q̄druplex deſcē

ſus in xp̄o ꝯcurrit ꝑut traditio euāgelica narrat fidelit̄: ⁊ hec ad murmuratiōes pfidoꝝ compēmēdas ⁊ admirationes tollēdas fideliū in ꝑdictis ſufficiūt ſm lr̄alē expoſitionē: omiſſis tn̄ q̄pluribus alijs in hac materia a doctoribus tradit' q̄ ad myſticā ptinēt declarationē. C

¶ Sequunt̄ notule breues venerabil' ac religioſi pr̄is fratris Matthie dorinck ꝓfeſſoris ſacre theologie eximij miſtri ꝓuīcie Saxonie ordinis minoꝝ: q̄bus poſtilla fratris Nicolai de Lyra valide ab impugnatiōibus dn̄i Burgeñ. defenſat̄. ⁊ pmo circa euangelium Matthei.

Replica. Et q2 de veteri teſtamento nō plus reppertū factū p Burgeñ. ideo accedendū eſt ad nouum ⁊c̄. In nouo teſtamento ꝑmo occurrit euangelium Matthei: in cuius ꝑmo capl'o dr̄: Judas genuit phares ⁊ zaran de thamar. quē paſſum exponēs btūs Hiero. dicit: notandū genealogia ſaluatoris nullā ſanctaꝝ aſſumi mulierū: ſed eas tm̄ q̄s ſcriptura rep̄hendit: vt ꝑpter peccatores venerat de peccatricibus naſcens ⁊c̄. Poſtil. aūt ab hoc dicto beati Hiero. cum reuerentia declinat motus ex certis rōnibus. quaꝝ ꝑma eſt: quia nō videt̄ rōnabile mulieres rōne illa poni in genealogia ſaluatoris qua rōne viri ex ea ꝑtermittunt̄. ſ. ochozias: ioas ⁊ amaſias ꝑpter peccatum pretermittunt̄: vt dicit idem btūs Hiero. igit̄ ꝑpter peccata nō ponunt̄ ibi rōnabiliter mulieres. Itē ꝟgo glorioſa ponit̄ in ipa genealogia q̄ tn̄ eſt ⁊ ſp fuit ſanctiſſima. Item q2 dicit btūs Hiero. ruth ⁊ raab in genealogia poſitas tanq̄ p ſcripturā ſacrā rep̄henſas: quod nō videt̄ verū: q2 ſcriptura eas cōmendat. Raab cōmendat̄ Joſue. ij. ⁊ ponit̄ in cathalogo iuſtoꝝ ad Heb. xi. Qz aūt dicta fuit meretrix nō fuit ratiōe vitij: ſed officij: q2 vbi nos habemus meretrix: hebreus habet hoſpita: vel fuit eius cognomen. Silr̄ ⁊ ruth cōmendat̄ in ſcriptura: Ruth. i. ⁊. iij. Nec alicubi legit̄ de illaꝝ duaꝝ mulierum rep̄henſione ꝑut btūs Hiero. allegat. Exponit igit̄ poſtillator illu3 paſſum ſic: ꝙ ille mulieres ideo hic nominant̄: q2 viris ſuis fuerūt accidētaliter ꝯiūcte. Nā que fuerūt ꝑmo ⁊ ꝑncipaliter coniuncte: ſiue bone ſiue male non hic nominant̄: imo que inter illas quattuor fuit magis famoſa peccatrix. ſ. Bethſabee directe non nominatur: ſed dicitur ea que fuit vrie: que ꝑn-

D cipaliter ⁊ directius nominari debuit ſi peccatum ratio nominationis fuit. In hac re Burgeñ. aſſumit beatum Hieronymū in ſui defenſionē quem tn̄ ex leuibus cauſis conſueuit improbare: vt patet in multis locis ſui corruptorij. Et puto defenſionē Burgeñ. beato Hiero. non placere: quia maiora inconuenientia contingunt defenſori q̄ defenſo: vt patebit. Dicit nāq̄ Burgeñ. ꝑmo ꝙ verba beati Hiero. ſunt ſane intelligenda de peccatoribus ⁊ peccatricibus finaliter penitentibus ⁊ ſic iuſtificatis: ⁊ tales dicit fuiſſe illas q̄ttuor mulieres in genealogia chriſti nominatas. Secundo dicit Burgeñ. ꝙ raab ⁊ ruth fuerunt famoſe peccatrices: quia nationes eaꝝ in ſcripturis rep̄hendūtur. Tertio dicit ꝙ ⁊ ſi ille quattuor mulieres fuerunt iniuſte: non tamen fuerunt dicende ſancte: ſaltem in vita eaꝝ ꝑpter ꝑcedentia peccata. Ex his tribus dictis putat Burgeñ. accipere velle ſufficientem reſponſionē ad argumenta poſtil. facta cōtra beatum Hiero. ſed certe ex inepte dictis apta reſponſio fieri nō pōt. Nunc aūt ꝑmum dictū ꝓpoſito eſt ineptū. Nā multe mulieres patrum nominatoꝝ in ſcriptura ſunt rep̄henſe tamen finaliter iuſte: ſicut ſara rachel lia ⁊ cetere. ideo ſm ꝑmū dictū Burgeñ. q̄plures debebant nominari. Ceterum ſi iſte quattuor finaliter iuſtificate debebant nominari: ſequit̄ ꝙ finaliter impenitentes nominari nō debuiſſent: ⁊ ſic achaz ⁊ multi noīati nominari nō debebant p argumentū a ꝯtrario ſenſu qđ Burgeñ. ſepe grādipendit: nec ſm dictū Burgeñ. eſt aptū ꝓpoſito. Nā ſi quis ex mala fama natiōis deberet dici famoſus pctōr maxime Job qui natione fuit gentilis: ⁊ tn̄ in ſcripturis dicit̄ fuiſſe ſimplex ⁊ rectus timens deū ⁊ recedens a malo ⁊c̄. q̄ de eo dicunt̄ Job. i. Poterāt etiā ille due mulieres naturaliter facere q̄ erāt legis ſicut iob ⁊ non idolatrare. Unde de gentilitate ad iudaiſmum conuerſas ſcriptura non rep̄hendit ſed magis cōmendat vt ꝓbat poſtillator. Nec tertium dictum videt̄ ꝓpoſito cōuenire. Nam beatus Hiero. in hac vita iuſtificatas ⁊ cum finali iuſticia defunctas vtiq̄ debuit dicere ſanctas: nec hoc omittere ꝑpter peccata ꝑcedentia ſi qua fuerunt: quia petrum: paulū: mattheū: ⁊ magdalenā ⁊ ceteros vere ſanctos dicere catholicū eſt: quoꝝ tn̄ pctā ſacra ſcriptura cōmemorat: ſed non illaꝝ. ſ. raab ⁊ ruth. Cū igit̄ dicta Bur. ꝑut viſum eſt ſint ꝓpoſito impertinentia. reſponſa ex eis accepta valere non pn̄t. idcirco cum ꝑmū arguitur de tribus regibus ꝑpter peccatum ꝑtermiſſis: reſpōdet Burgeñ. ꝙ illi fuerunt finaliter impenitentes qđ in mulierib⁹ non habet locum: ſed oſtenſum eſt ſupra primum dictum Bur-

 geñ. vnde

E geſi. vnde ſumit̃ illa reſpōſio nō ē rōnabilis: nec ꝑ cōſequēs
ſolutio. Ad ſcōm argumētū de beata virgine ſine peccato in
genealogia poſita. rn̄det Burg. ꝙ ſecus eſt de beata virgine
quā neceſſe habuit euangeliſta ponere: ⁊ de illis mulieribus
quas euāgeliſta volūtarie noīauit ⁊ ſine defectu potuiſſet ꝑ/
termittere. Sed puto bea. Hiero. ſic nō voluiſſe dicere: qꝛ il
la rñſio plus inuoluit ꝙ ſoluit: nā dicēs euāgeliſtā ꝓ ſola vo
lūtate illas mulieres noīaſſe: neceſſe habet dicere ꝙ ſine rō/
ne: ꝙ ſi ſic fruſtra bea. Hiero. ꝗreret rōnē cui⁹ nō eſt rō ſed vo
lūtas. Nec eſt veriſiīe ꝙ ſola voluntate ꝗnimmo ex rōnabili
neceſſitate eas noīatim expſſerat euāgeliſta: ꝗ rōnabilitas in
fra oſtēdet. Ad tertiū argumētū poſtil. Bur. rn̄det qḋ facit ꝓ
bea. Hiero. qꝛ ī ſcptura cōmēdāt ꝧ eſt argumētū iuſtificatio/
nis eaꝝ final: ſꝫ ꝑ ꝧ nō excludit̃ ꝗn pri⁹ fuerāt famoſe peccatri
ces vt dicit Bur. cui⁹ oppoſitū tñ oſtēſū ē ī correctōe ſcōi di/
cti. ſ. nec aliqua ſcriptura hʒ ꝙ pſone aliaꝝ vnꝗ̃ fuerint rep̄/
hēſibiles: ſꝫ poti⁹ ī ſcptura cōmēdāt̃. vñ pōt ſumi argumentū
qḋ eſt Bur. in ve. te. valde familiare: ſꝫ ipſe cōſueuit arguere
ab auctoritate negatiue qḋ nō valet. ꝧ arguit̃ aūt ſimul ꝯſtru
ctiue ⁊ deſtructiue ꝑ ꝧ qḋ nō legit̃ ꝙ ſint rep̄hēſe ſꝫ comēda/
te. Arguo tñ ex dict̾ ꝯ Bur. aliter: Oīs denoīatio dʒ fieri a
ꝑncipaliori ⁊ digniori: ſꝫ fides ⁊ iuſticia ſunt digniora vitus:
igit̃ noīatio dʒ fieri poti⁹ a ꝟtutib⁹ ꝗ̃ a vitijs: ſꝫ ꝯſtat ex ſcptu
ra raab ⁊ ruth fuiſſe virtuoſas: igit̃ eaꝝ noīatio dʒ poti⁹ ſumi
a ꝟtutib⁹ ꝗ̃ a pctīs ſi ꝗ̄ ꝑceſſerūt. Nā ī cōmemoratiōe ſcōꝝ
ꝟtutū fit mētio ꝺ pſe: vitioꝝ aūt ſi ꝗ̄ fuerūt ꝑ accidēs ⁊ recita
tiue: igit̃ ille ſcē mulieres in xp̄i genealogia ſcīā poti⁹ debe/
bāt noīari ex ꝯuerſiōe ꝗ̃ prauitate trāſgreſſionis: nec illa ter/
tia rō poſtil. facit ꝓ btō Hiero. ꝓut Bur. dixit: ſꝫ ꝯ ipſūꝫ: qꝛ
dicit ꝗs ſcriptura rep̄hēdit qḋ nuſꝗ̃ reperit̃ ſꝫ ꝯriū: qꝛ vtrāꝗ̃
ſcriptura cōmēdat notabilit̃ ſactas. Poſtꝗ̃ igit̃ viſū ē ꝙ Bur.
volēs ꝓ btō Hiero. certare pl⁹ eū inuoluit. Cōſequēter vidē/
dū ē quō ꝯ poſtil. irrōnabilit̃ mouet̃ dupliciꝫ. ꝑmo dicit ꝙ ni/
hil ptinet ad rōnē genealogie ꝯiūctio viri ⁊ mulieris ꝑ ſe vel ꝑ
accidēs ⁊ nihil refert. nā neceſſariū videt̃ vxores ſecūdarias
F nō ꝑncipales ī hmōi genealogia noīari: ꝗtenꝰ ex tali noīatio
ne oſtēdat̃ veꝝ fuiſſe matrimoniū ⁊ nihil illegitimitat̾ inter/
ueniſſe. Qꝛ aūt verū matrimoniū ſit inter viꝝ ⁊ vxorē ꝑncipa
lē nemo dubitat: nec ꝓlē ex eis ſuſceptā fore legitimā: ꝓlē aūt
ex occaſionaliter ⁊ ſecūdario ꝯiūcta poſſet ꝓbabilit̃ dubitare
fore legitimā: idcirco ī generatiōe ex ꝑncipali ⁊ ꝑ ſe ꝯiūcta in
tota genealogia de muliere nulla fit mentio: qꝛ ibi ꝓlis legiti
mitas ē clara: ī generatiōe aūt ex occaſionalr̃ ꝯiūct̾ neceſſe fu
it de mulierib⁹ fieri mētionē: Tū vt ex ꝧ inuat̃ ꝯiūctionē fuiſſe
legitimā: Tū vt oſtēdat̃ ꝓlē ex ſic ꝯiūctoꝝ gñatiōe nullā icur
rere notā. Neceſſariū igit̃ fuit ī xp̄i genealogia ꝧ obſeruare
ne herodes aut alij xp̄i pſecutores velamē excuſatōis poſſent
aſſumere ꝗſi natū illegitime pſequerent̃: hec ē eñ rō ſcōꝝ do
ctoꝝ de mrīs xp̄i deſpōſatiōe. Nec valet ꝙ Bur. ſcōo obiicit
ꝯ poſtil. rōnē ꝺ lya q̄ fuit iacob ꝑter intētionē ꝯiūcta: ⁊ tñ nō
noīat̃ in genealogia xp̄i qḋ tñ oporteret ſi rō poſtillatoris va
leret. Rn̄deo ꝙ ꝗuis lya fuerit cōiūcta ꝑter ei⁹ intētionē: nō
tñ ex ꝧ fuit vxor ei⁹ occaſional nec ſecūdaria: ſꝫ ꝑncipal ꝓpter
ſequētē ratihabitionē. Rachel eñ ꝗuis fuit pl⁹ dilecta: fuit
tñ vxor ſecūdaria: ⁊ iō xp̄s ſi fuiſſet nat⁹ ꝑ lineā rachel ſpāliter
nominari in genealogia debuiſſet ꝓpter rōnē ꝑdictā. Sꝫ qꝛ
ꝑ lineā lye q̄ fuit ꝑma ⁊ principalis vxor xp̄s nat⁹ ē: idcirco eā
noīari nō oportebat. Cōfirmat̃ hec rñſio: qꝛ ſm magiſtruꝫ in
ꝗrto di. xxx. ⁊ doctores. Error in pſona cōiūcta dirimit etiā cō
tractū matrimoniū niſi poſt cōiūctionē iteruenerit ratihabi/
tio. Cū igit̃ ī cōiūctiōe iacob ⁊ lye iteruenit error pſone: po/
tuit legitime poſt ꝯiūctionē eā refutare: qḋ tñ nō fecit ſꝫ poti⁹
ratū habēs factū ꝓ cōiūctiōe rachel vltro ſeruiuit. Et lya pria
⁊ ꝑncipalis vxor fuit ꝑ ꝯñs nō noīanda. Sꝫ finalr̃ in hac ma
teria Bur. valde mouet̃ ꝯ poſtillatoris excuſationē: q̄ ſe excu
ſat de ꝧ qḋ declinat ꝧ dictū bti Hiero. aſſerēs ꝯ pietatē mili/
tare ſcōꝝ opinionib⁹ cōtraire: inducēs ad ꝧ canonē decretal
di. xx. Sꝫ reuera. ī ꝗ̄ Bur. excuſatiōeꝫ poſtillatoris reūcit: ipſe
mag̾ venit iculpād⁹. ſepe ꝗdē bea. Hiero. b. Aug̾. ceteriſꝗ̃
doctorib⁹ etiā ſine magna rōne obiicit ⁊ ipoꝝ dict̾ īfideliū iu
deoꝝ dicta anteponit. Et ſi aliqñ ꝓ ipſis certare videat̃ ī odi/
um id facere videt̃ poſtillatoris ſalua pace: q̄ nō niſi ſcriptu/
ra aut rōne cogētib⁹ iterdū a ſcōꝝ declinat ſentētijs. Nec id
qḋ Bur. aſſumit facit ꝯ pietatē: qꝛ ꝧ honor hec reuerentia ſo/
lis debet̃ canonicis ſcpturī: vt ꝗcq̄d ī eiſ reptū fuerit ſine heſi
tatiōe verū eē credat̃: vt dicit bea. Aug⁹. ī de vnico baptiſmo
ſcriptis aūt alijs ꝗbuſcūꝗ̃ rōnabiliter ꝯdicere. ſꝫ dicēte eodē
Aug̾. in ep̄la ad Hiero. Alioꝝ ſcripta ita lego vt ꝗtalibet

ſanctitate ꝗtaue doctrina polleant nō iō veꝝ putē: qꝛ ipſi ita G
ſenſerūt ⁊c̄. Et in ep̄la ad fortunatū dicit: Tales eē velle le/
ctores ſuoꝝ ſcriptoꝝ qualis ipſe eē aliorū in q̄ ſua ſcripta cete
ris corrigēda ſubiicit. ſicut ipſe alioꝝ ſcripta vbi id certa rō vel
auctoritas exegit refutauit. Nec putādū hāc Aug̾. hūilitatē
beato Hiero. ⁊ ceteris ſctīs doctorib⁹ defuiſſe. Canō decre/
talis ꝯ poſtil. induct⁹ ꝓ ipſo militat: dꝫ naꝗ̃ in ipſo ꝗuis maio
ri rōne innitit̃ eo maioris auctoritat̾ ei⁹ ꝟba eē vident̃: igit̃
poſtillator ſi nulla temeritate ꝓmot⁹ interdū ſcōꝝ ſniās cū re
uerētia q̄ ſctīs doctorib⁹ debet̃ declinet: meliori rōne aut au
ctoritate pſuaſus nequaꝗ̃ debet ob ꝧ a veritat̾ amore crimi/
narí: qñ in his q̄ fidei nō ſūt: nec ſacris lr̃is obuiāt: neꝗ̃ ſan/
cti: neꝗ̃ ſcholaſtici doctores mutuū conſenſum expetunt. ſed
ſibi mutuo alijs ⁊ alijs rationibus pſuaſi ſine temeritate im/
mo vtiliter contradicunt.

¶ In eodē ca. vbi dicit̃ Joſeph virū marie. vbi oēs docto Cōcordan/
res ꝯcordāt ꝙ ſufficiēter deducit̃ genealogia ꝑ ioſeph virum tia genealo
marie: qꝛ erāt de vna tribu ⁊c̄. vbi Bur. facit multa argumē gie ioſeph ⁊
ta: aliꝗ̃ ſatis cōpetētia ꝙ nō ſufficit declaratio gloſe ⁊ docto/ marie
rū. Ipſe igit̃ lōgā digreſſionē fac̄ ī q̄ putat ſatiſfacere nō ſolū
querēti: ſꝫ ꝗſtioni q̄ fieri ꝯſueuit ī hac materia: cui placet vi/
deat: mihi aūt videt̃ ꝙ nō ampli⁹ ꝗ̃ poſtil. factū ꝯcludat. Cū
eñ xp̄m natū ex ſemīe dauid ⁊ abraā ſm ꝓmiſſa vtriſꝗ̃ facta.
nō niſi auctoritate ſcripture habeat̃: igit̃ ſolū creditū ē apud
recipiētē ſacrū cano. ſic ⁊ apud chriſtianū habet̃ ſolū auctori/
tate Matthei ⁊ Luce: igit̃ ex ſola fide. fruſtra igit̃ Burgēſ.
videt̃ tam ꝓlixa digreſſione laboraſſe. pſertim cum quattuor
ſue ſuppoſitiōes ⁊ ſex cōcluſiones citra vel vltra ea q̄ fidei ſūt
nihil ꝯcludūt. Nā in prima ſuppoſitione ſua dicit de filiatiōe
⁊ ſucceſſiōe ſm famā vulgarē q̄ modicū facit ad ꝓpoſitū de/
ducēdū. Nā a ʒorobabel nulla apud catholicos nec puto apd̄
iudeos habet̃ hiſtoria autētica: vñ talis fama vulgar̾ aucto/
ritatiue cōfirmare potuerit vſꝗ̃ ad xp̄m ⁊ parētes ei⁹: ⁊ ſi ha
bet̃ tñ qꝛ in canone nō eſt: ea facilitate cōtēnit̃ qua ꝓbat̃ ſm
regulā beati Hiero. In ſecūdo ſuppoſito dicit Burgēſ. du
bium eſſe quocūꝗ̃ naturaliter genito: an ſit legitime natus.
In quo nihil dicit ꝑtinens ad queſtionis mote ſolutionē: qꝛ H
per nullam naturalē cognitionē poſſumus ad legitimā chri/
ſti generationē peruenire: ⁊ ꝓpter idem nō valet ſuppoſitio
ſua tertia: quia teſtimoniū vel ꝓbatio ꝑ inſtrumentū pertinet
ad humanā ⁊ naturalē cognitionē: ⁊ quia de ſubſtātia inſtru/
mentorū ſunt teſtes ſicut ad naturalis generationis cognitio
nē nō poſſunt honeſti teſtes adduci: ita nec inſtrumenta for/
mari: imo teſtes quicunꝗ̃ adducerent̃ eſſent dubij ex ſecūdo
ſuppoſito. Ex illis igit̃ tribus ſuppoſitionib⁹ nihil fidei affer
tur niſi negatiue. ꝙ videlicet chriſti generatio nō poteſt habe
ri per famā publicā: nec per teſtes et inſtrumenta: nec per na/
turalem cognitionē: ſufficiſſet igitur quarta ſuppoſitio ꝙ po
teſt ſciri fidei auctoritate: ⁊ ad hoc tendit prima ꝯcluſio Bur.
que aſſumit ꝓmiſſiones factas patribus et teſtimoniū euan/
geliorū: que omnia ſola fide recipim⁹. ſecūda ſua cōcluſio ſo/
lū pertinet ad fideles: ⁊ non niſi ꝓpter fidem. ⁊ tertia cōclu/
ſio reſoluitur ad idē: qꝛ vult ex publica fama dicere cōuenīēs
chriſtum eſſe filium dauid: ſed vnde fama niſi ex ꝓphetijs: ſed
quid ꝓphetia niſi credamus: totū igit̃ reſoluit̃ in fidem: per
cōſequens apud infidelem nihil facit: per ꝓbationes de ſctō
Tho. per Burgēſ. ex ſua digreſſione ſumptas nō ꝓbat̃ inde
orū inexcuſabilitas: qꝛ nec ꝑ ſcripturā ꝓpter interruptionē a
tempore ʒorobabel: nec ꝑ famā ex ſcripturis ſufficienter factā
ieſum filium dauid fore ſcire poterant: ſed aliunde quod oſtē
dere nō eſt pſentis ſpeculationis. Nec quarta cōcluſio niſi ꝑ
reſolutionē ad fidē ꝓcedit. Similiter ⁊ quinta: qꝛ vtriuſꝗ̃ li/
nee tā naturalis ꝗ̃ adoptiue teſtimoniū nō habemus niſi ex
ſcriptura: teſtimoniū aūt ſcripture ad fidē reſoluit̃. Nūc autē
ſcriptura veteris teſtamēti in vtraꝗ̃ linea deficit: qꝛ a ʒoro/
babel vſꝗ̃ ad parētes xp̄i: vt ꝑdictū ē auctoritatē nō habem⁹.
Credendū eſt igit̃ Mattheo ⁊ Luce in vtraꝗ̃ linea: ⁊ ecce fi
dem: ⁊ ad hoc finaliter reſoluit Burgēſ. ſuā quintā cōcluſio/
nē. Sed vnde Matthe⁹ ⁊ Lucas tante facte ſunt auctorita/
tis: niſi ex auctoritate vniuerſalis eccleſie teſte beato Aug̾. Auguſtin⁹
cōtra adamantiū dicentē: Non crederem euangelio niſi ec/ ꝯ adamaN/
cleſie auctoritas me cōmoueret: qui igit̃ credit eccleſie credit tium
Mattheo et Luce: ⁊ ſi credit chriſtum filium dauid ſm pro/
miſſa facta patribus. Et hec eſt ſumma per quā ſoluit̃ queſtio
per Burgēſ. ſic diffinitur pertractata: q̄ autem his nō credit
quoniā non ex ſcriptura que interrupta eſt circa genealogiā:
nec ratione nec fama conuinci poterit ⁊c̄. remanebit dubius
digreſſione Burgenſis non obſtante.

C Um ergo natus. Ca. II
¶ ecce natiuitas: cū eēt na
tus. ¶ nomē. ¶ locus.
esset ieſus in bethleē
a ¶ tempus.
iude i dieb⁹ herodiſ regꝭ: ecce ma b
a ¶ vbi erat caput regni. ¶ Ciuitas dei to-
to orbe refulget in q̄ min⁹ docti erudiunt̄ di
gi ab oriēte venerūt hierōſolymā/
uina lege. a ¶ ne d de herode q̄rere videat̄
c dicētes: Ubi ē q̄ nāt⁹ ē rex iudeo
a ¶ ſigna nō fidelib⁹ ſʒ infidelib⁹ data ſunt.
¶ xpiā: q: hāc creauit ad oſtenſionē ſui.
f rū: Uidim⁹ eñ ſtellā ei⁹ in oriēte: e
a ¶ q: deū intelligūt ſtella famulante.
g ⁊ venimus adorare eū. Audiēs d
h aūt herodes rex turbat⁹ eſt: ⁊ oīs f

C Um ergo natus. Euāgeliſta matthe⁹ natiuitatē ꝑtermittat: tñ aduentū magoꝝ referēs: breuiter eā cōmemorat ſic dicēs: Cū ergo ⁊c. Quattuor h ponunt̄ a ꝓphis roborata/ natiuitas/ nomē/ loc⁹/ ⁊ tp̄s. De natiuitate dñi in bethleē mattheus ⁊ lucas ꝯſentiūt: ſʒ quō ⁊ q̄ occaſione ad eā venerint ioſeph ⁊ maria lucas exponit: mattheus ꝑterit: ſic ⁊ cetera vſq; ad circūciſionē: ſicut econtra de aduentu magoꝝ lucas tacet: et mattheus exponit. b ¶ Bethleē iude. Ad differentiā illi⁹ q̄ eſt in galilea in tribu ʒabulō. Due eñ ſunt bethleē. Bethleē q̄ue dicta ē ephrata. Bethleē dom⁹ panis: q: ibi naſciturus erat panis viuus q̄ de celo deſcendit: q̄ ponit̄ in ꝑſepio: vt irrōnabiles paſtos faciat ſocios angeloꝝ. Significat āt eccliam que ē domus in q̄ panis viuus comedit̄. c ¶ In diebus herodiſ. Hoc nō ponit tm̄ ꝓ tpe: ſʒ vt videat̄ impletū. Nō deficiet ꝑnceps d iuda ⁊c. In diebus herodis regis. Finito. ſ. regno iudeoꝝ: qñ iā herodes alienigena in gēte iudeoꝝ regnū ſibi occupauerat īpleta ꝓphetia q̄ dicit: Cū venerit ſanctus ſctōꝝ ceſſabit vnctio vr̄a. d ¶ Ecce magi. Magi non malefici: ſed ph̄i chaldeoꝝ: q̄ d ſingulis philoſophant̄. Et fuerūt (vt dr̄) de genere balaā: ⁊ ſucceſſores doctrinarum eius. In iſtis fides gentiū vt primitie deo ꝯſecrat̄. Hi ꝑdicūt natiuitatē: locū neſciūt. Iudei locū inſinuāt: tp̄s aduentus nō cognoſcūt. ¶ Uenerūt magi nō poſt annū: q: tūc nō inuenirēt in ꝑſepio: ſed in egypto: ſʒ. xiii. die. Fuerūt āt de terra pſarū vbi ⁊ ſaba fluuius a q̄ regio noīat̄: iuxta quā ⁊ arabia eſt: vbi magi fuerūt reges. Qui ⁊ ſi tria mūera obtuliſſe dicunt̄: nō ideo nō plures q̄ tres fuiſſe ꝓbant̄: ſʒ vt p eos gentes q̄ ex tribus filijs noe nati ſunt vētur e ad fidē ꝑfigurent̄: vel tot fuerūt ꝑncipes: q̄ multos duxerūt in ſuo comitatu. Ideo magi apud hieroſolymā ꝑcipue natū regē q̄runt: q: p balaā de iſrl̄ naſcituꝝ audierāt. Noua eñ ſtella nouū hominē indicabat. Stella chriſtus quē ſeq̄ debemus: qui niſi in cordibus oriat̄ rex iudeoꝝ in oriente non querit̄. e ¶ Ubi eſt qui natus eſt rex iudeoꝝ. Cōfuſio iudeoꝝ eſt vbi chriſti natiuitatem a gētibus diſcūt: ⁊ ſi nō credūt: inexcuſabiles ſunt. f ¶ Uidimus eñ ſtellā eius ⁊c. Hiero. Hec ſtella dñice natiuitatꝭ nūcia nunq̄ ꝑus apparuit: ſʒ eā tūc puer creauit: ⁊ magis ꝑuiā deputauit: q̄ mox pacto officio eſſe deſijt. ¶ Chriſtū nondū loquentē muta ſtella ꝑdicat: poſtea loq̄ntem loq̄ntes apłi nunciauerūt. ¶ Iudeis tanq̄ rōne vtētibus ſubſtātia rōnalis. ſ. angelus ortū chriſti nūciauit. Magos vo ꝑmutias gentiū nondū rōne vtentiū irrōnalis. ſ. ſtella pduxit. ¶ Paſtoribus angeli: magis ſtella: vtriſq; tñ loquit̄ lingua celoꝝ: q: iā ceſſabat lingua ꝓphetaꝝ. Utrū ſtella orta ſit in oriente: an ipſi ibi poſiti natū ad occidentē viderint ambiguū eſt. Potuit eñ naſci in oriente: ⁊ eos in hierlm̄ pducere. Sed dū humanū q̄ſi ex lege querūt auxiliū: diuino deſerunt̄. Per ſtellā intellexerūt eū in iudea natū: ⁊ ideo hierlm̄ veniūt: vbi locū diſcentes tūc aggreſſi iter primū hn̄t ſtellā preuiā quā recognoſcūt. ¶ Allegori. Stella eſt illuminatio fidei q̄ ad chriſtum ducit. Dū diuertūt ad iudeos eā amittūt: q: dū a malis conſiliū querūt verā illuminationē perdūt. g ¶ Audiens autem herodes rex. Rex dicit̄: vt ex collatiōe eius qua querit̄ hic intelligat̄ extraneus: q: iā defecerat ꝓprius: Audiēs autem herodes aliū regem iudeoꝝ q̄ ſe queri: volebat eñ cuʒ eſſet alienigena legitimus rex videri: ⁊ ideo codices q̄bus genealogia texit̄ cremauit. h ¶ Turbatus eſt: ⁊ omnis ⁊c. Ut quia exitium regni ſui timet: vel ꝓpter irā romanoꝝ ſi hoc pateretur: qui decreuerant ne quis rex vel dominus ſine eorum conſilio diceretur. Nato rege celi rex terre turbatus eſt: q: nimirū terrena altitudo ꝯfundit̄ cū celeſtꝭ celſitudo ꝑdicat̄.

Due bethleem

Dan. 9. f

Allego.

Quare herodes natiuitatē chriſti timuit

Nico. de lyra

¶ Cū glo. ꝓpt

C Um ergo natus eēt ieſus in beth. ⁊c. Ca. II Hic ſcdo oſtendit euangeliſta ipſm ieſum eſſe verum deum ⁊ verum hominem ex illuſtratione celeſti ⁊ veneratione regali. Et diuidit̄ in duas partes: quia primo ponit̄ huius rei manifeſtatio. ſcdo ipſius chriſti manifeſtati pſecutio/ ibi: Qui cū receſſiſſent. Item prima in tres: quia p̄mo ponit̄ chriſti inq̄ſitio ſollicita. ſcdo eius inuētio certa/ ibi: Qui cum audiſſent regem. tertio eius adoratio deuota/ ibi: Et ꝓcidentes. Prima adhuc in duas: q: primo ponit̄ inquiſitio chriſti ex deuotiōe. ⁊ iſta facta eſt a magis. ſcdo ponit̄ inq̄ſitio chriſti ex malignatiōe. ⁊ hec fuit inquiſitio herodis/ ibi: Audiēs autē rex. ¶ Circa inquiſitionē magoꝝ q̄rentiū chriſtū natū: euangeliſta tria notat: videlicet natiuitatis locū/ cū dicit: a ¶ Cū ḡ natus eēt ieſus in bethleem iude. vt oſtendat impletā eſſe ꝓphetiā Michee. v. vt videbit̄. ſ. eo. ca. Addit̄ aūt iude: ad diſtinctionē alteri⁹ bethleē q̄ eſt in tribu ʒabulon. ſcdo notat tempus/ cum dicit: In diebus herodis. ꝓphetauerat eñ patriarcha iacob Geñ. xlix. b. Nō auferet̄ ſceptrū de iuda: ⁊ dux de femore eius donec veniat qui mittēdus eſt ⁊c. vbi tranſlatio chaldaica habet ſic: Donec veniat meſſias. vbi manifeſte oſtendit̄ illo tpe chriſtum eſſe naſcituꝝ: qñ deficeret rex ⁊ dux de populo iudeoꝝ. ⁊ hoc impletū eſt in herode: quia vſq; ad tranſmigrationē babylonis habuerūt reges de tribu iuda ⁊ poſtea duces: vt ptʒ de ʒorobabel Eſdre. ii. ⁊ ſic vſq; ad herodē q̄ fuit idumeus natione: ⁊ p ꝯſeq̄ns alienigena: ſed regnū iudeoꝝ fuit ſibi datū a romanis impatoribus: ⁊ cū hoc adiutoriū ad ipſm acquirendum: ⁊ capto antigono ibidē regnāte ⁊ poſtea interfecto: herodes occupauit regnum: vt narrat Ioſephus libro antiquitatū. patet igit̄ q̄ p hoc quod dicit̄: b ¶ In diebus herodis regis. Oſtendit̄ tp̄s ꝯfinitū chriſti naſcētis. Tertio ſcriptura circa natiuitatem chriſti notat euidēs celeſte ſignū. ꝓphetatū eñ fuerat p balaā: Nūe. xxiiii. c. Orietur ſtella ex iacob ⁊ cōſurget virga de iſrl̄ ⁊c. vbi oñdit̄ q̄ ortus noue ſtelle apparentis erat ſignū chriſti naſcentis. ⁊ ideo in hora natiuitatis chriſti apparuit ſtella noua in orientali terra vbi quondā habitauit balaam: que quidem terra eſt in pte oriētali reſpectu hierlm̄: vt habet̄ in eodē li. Nūe. xxiii. ⁊ ideo iſti magi dicti ſunt magi nō a magica arte: ſʒ a magnitudine ſcie: ⁊ ideo dicti ſunt etiā reges: q: illo tpe ph̄i ſapientes regnabāt. Iſti ergo videntes nouā ſtellā cognouerunt p diuinā inſpirationē q̄ illa erat que ꝑdicta fuerat p balaam: ⁊ ideo ſtatim mouerūt ſe de locis ſuis vt venirēt ad venerandū pueꝝ natū: ⁊ ſeq̄ntes ſtellā venerūt in iudeā die tertiadecima: q: illa terra vbi habitabat balaā nō multū diſtabat a iudea: ipſis autē iudeam intrātibus ſtella diuina diſpoſitiōe diſparuit vt neceſſe haberent recurrere ad ciuitatē regiā: videlicet hierlm̄: ⁊ ibidē inq̄rere de chriſto nato: ⁊ hoc factum eſt a deo duplici de cauſa. Una ꝓpt̄ ipſos magos: vt q̄ ꝑus fuerant cōmoniti celeſti ſigno ꝯfirmarent̄ etiā dicto ꝓphetico ex doctoꝝ hebraicoꝝ reſpō: vt. ſ. patebit. Alia cauſa fuit ꝓpt̄ chriſtū: vt eius natiuitas in ciuitate regia nūciaret̄: ⁊ p ꝯñs iudei chriſtū nō recipientes inexcuſabiles haberent̄. Per hoc etiā figurabat̄ q̄ fides chriſti erat a gētilibus deuote recipiēda: ⁊ a iudeis ꝓ maiori pte in infidelitate remanētibus refutāda: q: magi q̄ gētiles erāt ipſm chriſtū deuote q̄ſierūt: ⁊ inuētū adorauerūt. ſacerdotes āt iudeoꝝ audiētes chriſtū natū p celeſte ſignū in nullo moti ſunt ad ipſm q̄rēdū ſeu venerādū. dic igit̄: c ¶ Uidimus ſtellā eius ⁊c. ⁊ ptʒ ſenſus p ꝑdicta. d ¶ Audiēs aūt hero. Hic ponit̄ inq̄ſitio herodis ex malignatiōe. ⁊ p̄mo ponit̄ eius inq̄ſitio de xp̄o a iudeis. ſcdo ab ipſis magis/ ibi: Tūc herodes. Dic ḡ: Audiēs āt herodes. ſ. xp̄m natū p euidēs celeſte ſignū. e ¶ Turbat⁹ ē. Nec mirū: q: erat alienigena vt dictū ē: ⁊ iō timebat ꝑdere regnū: ⁊ nō ſolū ipſe turbat⁹ ē: ſʒ f ¶ Et oīs hiero. cū il. Hic accipit̄ ps ꝓ toto. vñ oīs hieroſolyma accipit̄ h ꝓ illa pte q̄ fauebat ſibi: ſicut cōiter dr̄ qñ maiores ciuitatis aliq̄d faciūt quod tota ciuitas facit: ſic in ꝓpoſito illi qui erant ibidem maiores ⁊ in regalibus officijs aſſiſtentes: illi cum rege turbati ſunt. Sequit̄:

※ Et congregans

Moraliter. a ¶ Cum ergo natus eſſet ieſus ⁊c. Sequitur: c ¶ Uidimus eñ ſtellā eius ⁊c. Per ſtellam ſignat̄ virgo maria que interꝑtatur maris ſtella. Hec aūt ſtella apparet magis cōdeſcendēdo ſibi deuotis ⁊ eos nauigātes p huiꝰ mundi mare turbulentū dirigit ad portū ſalutis qui chriſtus ē. Et ipſm inuenientes venerant̄: offerentes ei munera. ſ. auꝝ charitatis: ⁊ thus deuote orōnis: ⁊ myrrham carnis mortificationis: q: dū caro rōnabiliter caſtigat̄: ad celeſtia ſpiritus eleuat̄.

Diuiſio

Duplici de cauſa ſtella diſparuit

Moraliter

b iij ※ Et reſpō accepto

E

Pro.29.b a ¶ Cũ illo. ꝓpter fauorẽ: q᷑ ſepe ppl̃s plus eis iniuſte fauet, quos crudeles ſuſtinet. Vñ ſalomon: Rex iniuſtus oẽs miniſtros impios habet. b ¶ Et cõgregãs oẽs ⁊c̃. Nota diligẽtiã inquirẽtis: vt ſi inuenerit faciat ꝙ poſt ſe velle oſtendit ſin autẽ excuſatus ſit romanis. Explorabat etiã ſi rex eorũ triſtes vel letos faciat iudeos. c ¶ Ubi chriſtus. A iudeis querit locũ a magis tp̃s: vt de vtroqꝫ fiat certus.

d ¶ In bethleẽ iude ⁊c̃. Locũ natiuitatis exprimũt: quez teſtimonio ſcripture didicerũt: vt ip̃a eoꝝ ſciẽtia illis fieret ad teſtimoniũ dãnationis: nobis ad adiutoriũ fidei. ¶ Ex hoc pꜫ q᷑ nõ ex ignorãtia: ſed ex cordis duricia credere noluerũt. Et tu bethleẽ. Hoc ſic ponit vt ab eis dictũ eſt: q᷑ et ſi nõ verba: veritatẽ ſenſus quodãmodo ꝓnũt.

In hebreo ſic eſt: Et tu bethleẽ ephrata parua es in milibus iuda: ex te mihi egredietᷣ q̃ ſit dñator in iſrael: ⁊ egreſſus eiꝰ ab initio a diebus eternitatis.

mich.5.a Joh.7.f Et eſt ſenſus: Et ſi ſis paruus viculus cõparata ciuitatibus iude vbi tãta milia: tamẽ nõ es minima: q᷑ ex te egredietur magnus xp̃s: q̃ nõ tm̃ ð dauid: q᷑ egreſſus eiꝰ ex mea cõſtat ſubſtãtia: natus a diebus eternitatis: q᷑ in pricipio erat verbũ. ¶ Antiquitꝰ ephrata: poſtea bethleẽ.

Myſtice Myſtice eſt dicta ephrata: furorẽ vidit: qð ꝑmõſtrat inſaniã herodis q̃ ibi pueros occidit. Vel ephrata frugifera: q̃ colit agrũ vite. Merito in eo loco chriſtus naſcitᷣ: q̃ totius eccleſie typũ gerit: ⁊ ex noĩe innuit chriſtuz pabulũ vite cũctis. Terra iuda. In hebreo ephrata: Bethleẽ eſt domꝰ panis. ephrata ſpeculũ. Que ſunt domꝰ iſte niſi fideliũ mẽtes panẽ angelorum mãducantes: ⁊ q̃tũ in hac vita mortali cõceditᷣ gloriã dñi ſpeculãtes? In quibus chriſtus iã p fidẽ natus: de gẽtilitate velut de lõginquo veniẽtibꝰ p falſorũ doctorũ demõſtrationẽ aliquãdo querit: ⁊ inuentus adoratᷣ.

F

e ¶ Clã vocatis magis. Remotis ſacerdotibꝰ ⁊ ſcribis: timebat eñi ne iudei quaſi ex dei oraculo ꝓmiſſum occultarẽt: ſi ſe velle eũ perimere ſentirẽt. Ideo etiã ꝓmiſit ſe adorare ne quis ſentiret dolũ eiꝰ: ſed ſine ſuſpitione ob gratiaz fauoris ei renũciarent. f ¶ Adorẽ eũ. Herodes deuotionẽ ꝓmittit: ſed gladium acuit: maliciã cordis depingens colore humilitatis. Fingit ſe vultu et verbis adorare eũ quẽ inuida mẽte cogitabat occidere: cuius pſonã repſentant hypocrite: q̃ dũ ficte deũ querũt: nunq̃ merentᷣ inuenire. g ¶ Et ecce ſtella quã viderãt in oriẽte ⁊c̃. Ingreſſi iudeã deſeruntᷣ. indicio ſtelle vt cogãtᷣ ex lege inquirere. Vel diuino deſerũtᷣ auxilio q̃ querũt humanũ. Nec debebat ſignũ infidelibꝰ datũ apparere domeſticis legis ⁊ ꝓphetarũ: q᷑ ſi moyſen ⁊ ꝓphetas nõ audiunt: neqꝫ ſi quis ex mor. ⁊c̃. Non tenuit eiſdẽ viã: ſed multũ domui vicina: aliter nõ diſcernerent domũ.

Luc.16.g. Moraliter ¶ Moraliter. Stella ẽ bona exhortatio ducẽs ad xp̃m. Vel potius fides que eſt mentis illuminatio p quã ingrediens chriſtũ videt qui ẽ ſtella matutina: ⁊ eo viſo gaudet gaudio ⁊ adorare nõ deſinit. f ¶ Gauiſi ſunt gau. magno valde. Gaudio gaudet: q̃ ꝓpter deũ (qui verũ gaudiũ eſt) gaudet. Addit et magno: quo nihil ẽ maiꝰ. Et valde gauiſi: quia de magno poteſt alius plus alius minus gaudere.

i ¶ Et intrantes do. Tres magi vno itinere deũ veniunt adorare: quia i vno chriſto (qui ẽ via) inſeparabilis trinitas ab eis erat adoranda. k ¶ Puerũ cũ maria. ſepe puer nominatᷣ: vt eũ agnoſcãt. de quo dictũ eſt: Puer natus eſt nobis.

Eſa.9.b ¶ Cur nõ ⁊ ioſeph cũ maria inuentꝰ ẽ a magis? Ne aliqua inde male ſuſpitiõis occaſio daretᷣ gẽtibꝰ: q̃ primitias ſuas ſtatim nato ſaluatore ad eũ adorandũ miſerunt.

G Adorare.

a b hieroſolyma cũ illo. Et ꝯgregãſ a
a ¶ põtifices. ¶ moraliũ latores pceptoꝝ
omes pn̄cipẽs ſacerdotũ ⁊ ſcri-
a ¶ palã quaſi ex bono affectu.
c bas ppli ſciſcitabatᷣ ab eis vbi
a ¶ ſic vocat eum: q᷑ nouerat inũgi reges iudeorum.
chriſtũs naſceretᷣ. At illi dixe- b
d runt ei: In bethleem iude. Sic
¶ micheam.
eniz ſcriptum eſt per ꝓphetam:
a ¶ ad tribũ iude pertinebat.
†Et tu bethleẽ terra iudã: neq̃q̃
a ¶ in hebreo in milibꝰ. ¶ arguuntᷣ ſcribe obliuiõis ꝙ nõ ipſis verbis ꝓphete vſi ſũt
minima es i principibũs iuda.
Ex te eniz exiet dux q̃ regat po-
pulum meũ iſrael. Tunc hero- e
e des clam vocatis magis: diligẽ
a ¶ q᷑ locũ didicerat: qñ naſceretᷣ explorat
ter didicit ab eis tẽmpus ſtelle
que apparuit eis: Et mittẽs eos d
a ¶ cognito loco ⁊ tp̃e reſtat cognito pſone
in bethleẽ, dixit: Ite ⁊ īterroga
te diligenter de puero: ⁊ cũ inue
neritis renũciate mihi: vt ⁊ ego
a ¶ hoc ſubiungẽdo ad renũciãdũ inuitat ¶ vt alacriꝰ p eũ redeãt: ⁊ ne iudei. q᷑ rex eorũ futurus erat occurrent.
f veniens adorẽm eũ. Qui cum e
a ¶ eſtimãtes ſupple vera q̃ dixerat.
g audiſſent regẽ abierũt. Et ecce f
ſtella quã viderãt i oriẽte antece-
a ¶ donec. b ¶ quaſi diceret: hic eſt quẽ natũ teſtabar.
debat eos uſqꝫ dũ veniẽs ſtaret
ſupra vbi erat puer. Uidentes
a ¶ inuento quod deſiderauerãt.
h aũt ſtellã gauiſi ſũt gaudio ma-
a ¶ diuerſoꝝ illud qð lucas nõ memorat
i gno valde. Et intrãtes domũ in
k uenerũt pueꝝ cũ maria mr̃e eiꝰ:

a ¶ Et cõgregãs oẽs princi. ⁊c̃. q᷑ enim volebat chriſtum pdere: ideo voluit de loco natiuitatis chriſti diligenter inquirere ab illis qui ſcripturas ꝓphetarũ ꝑdictas de chriſto nouerãt ⁊ genealogias deſcẽdentes a dauid ſciebant.

G

b ¶ At illi dixerũt ei: in beth. ⁊c̃. Sicut eñi periti in lege reſpõderũt p ꝓphetiã q̃ habetᷣ Michee. v. q̃ non põt exponi niſi de chriſto: vnde in eadẽ auctoritate vbi dicitᷣ: Ex te egredietᷣ qui ſit dña. ⁊c̃. trãſlatio chaldaica habet. Ex te egredietᷣ meſſias. Ad euidentiã igitᷣ huiꝰ ꝓphie videndũ eſt qualiter ſcribitᷣ Michee. v q᷑ videtᷣ in aliquibꝰ diſcordare ab eo qð ħ dicitᷣ: ſcribitᷣ eñi Michee. v. a Et tu bethleẽ ephrata paruulus es in milibus iude: ex te eniz mihi egredietᷣ: q̃ ſit dñator in iſrael ⁊c̃. Mattheus aũt euangeliſta aliter ſcripſit: q᷑ debebat ſcribere reſpõſionẽ iudeorũ herodi factã: herodes aũt erat alienigena ⁊ ignorabat ſcripturas ꝓphetarũ: ⁊ ideo ſcribe ſibi reſpõdentes aliqua verba ĩ auctoritate ſcripta mutauerũt vt planius regi loquerentᷣ: tñ eandem ſententiam tenuerũt: qð pꜫ diſcurrenti per ſingula: ſcribitᷣ eñi in michea ſic: Et tu bethleẽ ephrata: ipſi aũt reſponderũt: Et tu bethleẽ terra iuda: cuius rõ fuit: q᷑ iſta ciuitas antiquitus vocata eſt ephrata ab vxore caleph: ſꝫ poſtea ẽ ibi facta fames magna tp̃e elimelech et noemi vxoris ſue: ꝓpter quã famẽ iuerunt ad peregrinandũ in terrã moab: vt habetᷣ Ruth. i. a. trãſeunte aũt fame facta eſt maxima abundantia in eadem ciuitate: ſicut frequenter fit mutatio a cõtrario in cõtrariũ: ⁊ tũc vocata eſt ciuitas bethleẽ. i. domus panis: ꝓpter abũdantie euentũ: herodes autẽ ignorabat iſtã hiſtoriã: ⁊ ideo nõ dixerunt: Et tu bethleẽ ephrata: quia neſciuiſſet quid eſſet dictũ. ſed dixerũt: Tu bethleem terra iuda. i. que ſita es i tribu iuda ad differẽtiã alterius que ſita eſt in terra zabulon: ſicut ꝑdictum eſt.

H

Similiter quod ſequitᷣ in auctoritate. ¶ Paruulus es in milibus iuda: mutauerunt dicentes: Nequaq̃ minima es in prin. iu. licet eñi videatᷣ eẽ contrarietas in verbis: tñ eſt eadem ſententia. q᷑ cum dicitᷣ: Paruulus es ⁊c̃. hoc eſt dictum: Tu bethleẽ paruulus es vicus in ſitu ⁊ ambitu murorũ: reſpectu miliũ ad te ptinentiũ: ⁊ ratione chriſti ex te naſcituri: ⁊ iſta puitas ſonat in dignitatẽ: ſicut ſi diceretur: Pariſius eſt parua ciuitas in ſitu reſpectu multitudinis ad eã ptinentis. Scribe aũt iudeoꝝ rñdentes herodi: hãc dignitatẽ planꝰ expſſerũt dicẽtes: Nequaq̃ mi. es ⁊c̃. Qð aũt ſeqꝫ i auctẽtate ħ ⁊ ibi ſatis ꝯcordat: vt pꜫ intuenti. c ¶ Tunc hero. clã vo. ⁊c̃. Hic ponitᷣ inquiſitio herodis facta ab ipſis mag. cognito eñi loco natiuitatis chriſti ex iudeorũ reſpõſo voluit ſcire tp̃s natiuitatis ab ipſis magis p ſignũ ſtelle orientis q̃ apparuerat eis: vt ſi ad ip̃m nõ redirent ex tp̃is et loci cognitiõe poſſet xp̃m interficere: ſicut poſtea attentauit pueros interficiendo: ⁊ ħ eſt qð dicitᷣ: Tũc herodes clã. dicit clã. i. occulte: q᷑ cũ eẽt alienigena nõ cõfidebat de iudeis: ⁊ iõ voluit ſuũ cõſiliũ eos latere. ſequitᷣ: Et mittens eos ⁊c̃. ſpondet falſum obſequiũ vt facilius eos decipiat: ⁊ ad redeundũ ad ip̃m inducat. e ¶ Qui cuz audiſ. Poſita ipſius tp̃i inquiſitione ſollicita. hic ꝯñr ponitᷣ eiꝰ inuentio certa. Dicit igitᷣ: Qui cũ audiſſent re. abierũt. recedẽtes. ſ. de hierl̃m vt irent verſus bethleẽ edocti de hoc p ꝓphetiam. f ¶ Et ecce ſtel. ⁊c̃. q᷑ eñi vt dictũ eſt diſparuerat vt chriſti natiuitas p ipſos i regia ciuitate publicaretᷣ et vt ꝓphetia de loco natiuitatis xp̃i impleta monſtraretᷣ: ideo hoc pacto iterum eis apparuit: ⁊ repletos gaudio ad locũ determinatũ vbi puer erat deduxit. Ex

Ꝑdictis

G
A a ¶ Adorauerūt. Sic cōfitētes deū quē factū eſſe hoīem in
telligunt: ⁊ mortuū: qḋ p myrrhā oñdūt. b ¶ Et ap. ⁊c. Fi
dē ſuā myſticis ꝓteſtāt nūerib⁹: mūera clauſa fidei ē cordis:
mūera apta cōfeſſio ē oris. In thure cōfūdit arri⁹ q̄ ſoli pr̄i ſa
crificādū eē ꝯtēdit. In myrrha maniche⁹: q̄ xp̄m mortuū non
credit. In auro v̄lꝙ: q: ⁊ maniche⁹ de
ſemie dd̄ regē natū nō credit: ⁊ arri⁹ ſo
Moraliter lū ei ſuiutē aſcribit. ¶ Moralr. Et ap
tis. Magnū religionis ſacrm̄ h̄ aperi
tur: vt ſide ꝑuia theſauros nr̄os in via
nō pdam⁹: donec ꝑteritis hoſtib⁹ ſoli
Eſa.39.a deo ex occultꝭ cordiū offeram⁹. Ezechi
as q: theſauros alienigenis ꝓdidit: cō
dēnat̄ i poſteris. c ¶ Obtulerūt ei
Queſtio ⁊c. Querit̄ an ſinguli ſingula: an vnuſ
q̄ſꝙ tria: qḋ magis fatēdū ē: q: cōgru
it myſterio: q: ois vere xp̄ian⁹ xp̄m deū
regē ⁊ paſſuz cōfitet̄. ¶ Dicit̄ ꝙ reges
pſarū ſemp cū mūerib⁹ ſolēt adorare: q̄
more ⁊ iſti mūera obtulerūt. Sz mag
diuina inſpiratiōe ē factū: vt in h̄ ſit my
ſteriū oim. vñ ⁊ figuraliter tria dicit̄.
Aurū ad tributū: thus ad ſacrificium:
myrrha ad ſepulturā ptinet mortuorū.
Vel p hec tria i eodē xp̄o itimat̄. regia
ptās diuia maieſtas hūana mortalitas.
Moraliter ¶ Moralr̄. Nos q̄ thus offerim⁹: ſi
cogitatiōes carnis i corde p ſtudiū ora
tionis incēdim⁹. Aurū dū ſupna ſapia
reſplēdem⁹. Myrrhā: ſi carnis vitia p
abſtinentiā mortificam⁹. Hec munera
ex theſauro animi cōdita ꝓferunt̄: cum
Ro.10.b corde credit̄ ad iuſticiā: ore aūt cōfeſſio
fit ad ſalutē. ¶ Aurū eſt pfecta ſapiē
tia. Thus oratio mūda. Myrrha opa
B tio bona. Primū ergo fides xp̄o offerē
da: deide oratio: tertio loco opatio. In
firma eſt orō quā nō munit elemoſyna.
Myſtice ¶ Myſtice. Tres magi ſignificāt gē
tilē pplm de trib⁹ filiis noe ꝓcreatū ad
fidē xp̄i venientē. Stella ꝓpheticū ſer
monē ortū xp̄i veraciter ꝓfitentē. He
rodes diabolū q̄ cognita diuinitate xp̄i
pſequit̄ eū in mēbris ſuis: a q̄ magi p
gunt dū ab idolatria gētes recedūt: ⁊ ad domū in q̄ xp̄s eſt. i.
ad catholicā eccleſiā puenīūt: in quā intrātes p fidē inueniūt
xp̄m cū matre ſua. i. ecclia. Ioſeph ſemoto. i. iudeoꝝ pplo ꝓpē
pfidiā: ⁊ apertis theſauris ſuis. i. lrārū peritia obtulerūt et mu
nera. i. phyſicā: ethycā: logicā. Vel hiſtoriā: tropologiā ⁊ alle
goriā. Vel ſancte trinitatis fidē. d ¶ Et rñſo acce. Sicut
moyſes tacēs clamabat: ſic iſti pio affectu interrogabāt qḋ di
uina iuberet volūtas. Hec rñſio nō fit p angelū: ſz p ip̄m de
Ioh.14.a um: q: nullus ali⁹ viā reuerſiōis inſtituit niſi ille q̄ dicit: Ego
ſum via veritas ⁊ vita. Nō loquit̄ puer ad eos: ne diuinitas
añ tp̄s reuelaret̄: ⁊ vera hūanitas habeat̄. Vñ ⁊ mox i egy
ptū mittit̄: q: ⁊ fides nutrienda erat ad ꝑmiſſ: ⁊ vita doctrine
ꝑparāda eſt ad eundū. e ¶ Per aliā viā re. In h̄ forma da
tur credētib⁹ vt deuoti ad deū veniāt: ⁊ qḋ iubeat intendāt:
ſcz ne ad diabolū redeāt: ſed p ſemitas virtutū ad patriā veni
ant: ⁊ q̄ ceciderūt cōtēnendo: reſurgāt obediēdo f ¶ Fuge
in egyptū. Mira humilitas chriſti fugit: q̄ refugiū eſt glo
rium et virtus: fugiendo inſtruit ſuos. vnde: Si vos perſecuti
fuerint in vna ciuitate fugite in aliā. g ¶ Qui conſurgēs
I.10.c Ioſeph figura pdicatorū qui chriſtum cū matre: id eſt fidē xp̄i
et eccleſie tulerūt ad gētes: relicto herode. i. iudeoꝝ infidelita
te. h ¶ Nocte. q: occulte p fugā ad illuſtrādā egyptū deſcē
dit relicta nocte iudeis. Nocte tulit in egy. q: noctē igno
rantie his a quib⁹ ipſe receſſit reliquit incredulis. Vñ redit
noct̄ nō fit mētio: q: i fine mūdi iudei fidē tāꝙ xp̄ꝫ ab egypto
reuertētē ſuſcipiētes illūiabūt̄. Hic dicat̄ exēplū fidelib⁹ vi
tādi rabiē pſecutoꝝ vbi ē oportunū: ſicut ip̄e ait: Si vos pſe.
fue. in vna ci. fu. ⁊c. Significat aūt hec fuga dn̄i electos ipro
bitate maloꝝ a ſedib⁹ ſuis ſepi⁹ eē pellēdos: Fugit vt hō: quē
paulo añ ſtella deū mōſtrauit. i ¶ In egyptū. Omnige
nū deū mōſtra venerātē: q: xp̄s a iudeis nō recept⁹: p pdicati
onē trāſit ad gētes. ¶ Fugit i egyptū ſicut nat⁹ eſt: vt corru
ptā repararet naturā. Sic fugit vt fugaces reuocaret. Oz fu
git ſacramēti fuit nō timoris: vt exemplū fugiendi daret ſuis.
Vñ fugis

a ¶ ſignū humilitatis ſine qua null⁹ vere adorat. b ¶ in carne verbū.
a b ⁊ pcidentes adorauerūt eū. Et a b
¶ fidē ſuā myſticis ꝓfitent̄ muneribus.
c apertis theſaurꝭ ſuis obtulerūt ei
a ¶ regi. b ¶ deo. c ¶ mortali.
d mūera aurū thus ⁊ myrrhā. Et c d
a ¶ q: int⁹ q̄rebāt qḋ vellet diuia volūtas de reuerſiōe ad herodē: dei meruerūt rñſio nē. b ¶ q: cognita ꝟitate nō licet retroire
rñſpōſo accepto in ſomnis nē re
a ¶ diabolū. b ¶ fidē: ſpem charitatē.
e dirēt ad herodē p aliā viām re e
a ¶ paradiſū vel celeſtē hieruſm. b ¶ im
pleto purgationis tp̄e pri⁹: ⁊ deo oblato in hieruſm qḋ hic ꝑtermittit̄.
uerſi ſūt in regionē ſuā. Qui cū f
receſſiſſent: Ecce angel⁹ domini
a ¶ hic ioſeph nō quaſi marit⁹ ſed nutrici⁹ et cuſtos aſſiſtit̄.
apparuit i ſomnis ioſeph dicēs:
¶ glorioſam.
† Surge ⁊ accipe puerū ⁊ matrē †
f eius ⁊ fuge in egyptū: et eſto ibi
a ¶ ecce ꝙ fraudes nō latent deū.
vſꝙ dum dicam tibi: Futūrum
eſt enim vt herodes querat pue
g rum ad perdendū euz. Qui cō g
ſurgēs accepit puerum ⁊ matrē
a ¶ q: fides xp̄i māſit in gētib⁹ do. p. g. i.
h ei⁹ nocte ⁊ ſeceſſit in egyptum: ⁊ h

a ꝓdictis pꝫ ꝙ illa ſtella nō erat de ſtellis exiſtētib⁹ in orbe: C
nec de ſtellis cometis: q̄ aliqñ apparēt in ſup̄ma aeris pte: q:
ille lucēt tm̄ de nocte: iſta aūt de die. Itē ex motu: q: ille reuol
uunt̄ ſm motū mobilis primi in die naturali: iſta aūt moueba
tur ſm qḋ expediebat magoꝝ itinerationi. vñ in tredecim die
bus nō eſt mota niſi a terra i q̄ habita
bāt magi vſꝙ ad ciuitatē bethleē. Ter
tio h̄ apparet ex ſitu: q: ſi fuiſſet ſita in
orbe ſeu etiā i ſup̄ma aeris pte vbi ge
nerāt̄ comete: nō poſſet determinatuz
locū vbi erat puer oſtendere: ⁊ iō pꝫ
ꝙ erat in ꝓpinqua aeris pte. a ¶ Et
ꝓcidē. Hic deſcribit̄ ip̄ius xp̄i inuen
ti adoratio deuota: ex q̄ pꝫ ꝙ cogno
uerūt ip̄ius diuinitatē p diuinā reue
lationē: cū eñ viderēt puerū pānis vi
lib⁹ inuolutū in gremio paupis matris
poſitū nullū regie dignitatis habentē
ſignū: nō eſt veriſimile ꝙ talē reuerē
tiā ei exhibuiſſent niſi i eo aliqḋ ſupra
hoīez cognouiſſent. ⁊ hoc eſt qḋ dicit:
Et ꝓcidētes adorauerūt eū. ado
ratione. ſ. latrie. b ¶ Et apertis the
ſauris ſuis. nō ꝙ tūc aperuerūt: ſed
q: prius aperuerant qñ ſcz d̄ terra ſua
receſſerūt: ⁊ inde munera apportaue
rūt. c ¶ Aurū thus ⁊ myr. iſta tria
obtulit q̄libet ipoꝝ: Tū q: de talib⁹ fa
ciebāt exenia reges arabū: Tū q: p au
rū ſignabāt regiā dignitatē: p myrrhā
hoīs mortalitatē: q: myrrha ſolent in
ungi corpa mortuoꝝ: p thus ip̄ius di 17.q.1.c.ad
uinitatē: q: thus ad honorē diuinū cō uerſitas. et
cremat̄. ¶ Vel aliter ſm alios obtule 23.q.3.c.1
rūt aurū ad ſuſtētationē paupie mr̄is
⁊ filii: thus cōtra fetorē loci: ⁊ myrrhā D
ad cōſolidādū mēbra pueri. d ¶ Et
reſpō. acce. ſ. ab angelo ex diuina re
uelatiōe. e ¶ Per aliā viā re. ⁊c.
pacto. ſ. obſequio: quia deſcēderūt ad
mare ⁊ inde p nauē trāſfretātē in thar
ſis abierūt: ꝓpter qḋ herodes iratus
poſtea naues tharſenſiū incendit: ſm
qḋ fuerat ꝓphetatuz p dauid: In ſpū Ps.47.b
vehemēti cōteret naues tharſis. f ¶ Qui cū receſſiſſent:
ecce angelus domini apparuit in ſomnis. Hic poni
tur ip̄i⁹ xp̄i nati pſecutio: ⁊ prio deſcribit euāgeliſta quoddaz
antecedēs ip̄am pſecutionē. ſcḋo ponit̄ ip̄a pſecutio / ibi: Tūc
herodes vidēs. tertio ponit̄ quoddā cōſequēs ad ip̄am / ibi:
Defuncto herode. Circa primū igit̄ ptē ſciendū ꝙ deus ꝓui
dēs herodis pſecutionē futurā p angelū / admonuit ioſeph vt
puerū i egyptū portaret. Ad cui⁹ intellectū notandū ꝙ hero
des credidit primo magos fuiſſe deluſos ex apparitione ſtel
le fantaſtice: ⁊ iō nō curauit tūc de pueri inquiſitiōe: ſz poſtea
oblato puero in templo ⁊ a ſymeone iuſto pdicato ⁊ manife
ſtato: ⁊ ſimiliter ab anna ꝓphetiſſa coram toto pplo vt habet̄
Luc. ii. e. Mattheus illud dimittit: tūc fama pueri nati cre
ſcente voluit herodes ip̄m pdere: ſed interim portatus eſt p
Ioſeph i egyptū. g ¶ Qui cōſurgēs accepit pueꝝ ⁊c.
nō dicit filiū ſuū: q: erat tm̄ nutricius. h ¶ Nocte: et ſeceſ
ſit in egyptum et erat ibi vſꝙ ⁊c. ꝓpter timorem hero
dis: vt negociū fieret magis occulte: licet eñ de hoc nō habe
ret diuinā reuelationē nō tñ ꝓpter hoc debebat omittere qḋ
poterat facere ſm humanā viam. ſequit̄:

a Et adim

✳ d ¶ Et reſpōſo accepto in ſomnis ne redirent ab Moraliter
herode: p aliam viam reuerſi ſunt ⁊c. Per hoc admo
nemur ꝙ cū malis hominibus nō cōtrahamus aliquā ſocieta
tem: Prouer. xiii. d. Qui cū ſapientibus gradit̄ ſapiens erit.
Amicus ſtultorū ſimilis efficiet̄. Per herodem vero qui ſub
ſpecie religiōis voluit occidere chriſtū ſignat̄ hypocrita: q̄ q̄
tum eſt in ſe chriſtū occidit: ſm illud Heb. vi. b. Rurſuz cruci
figentes ſibimetipſis filium dei. Nam ſm Hiero. ſimulata
ſanctitas duplex eſt iniquitas. Per ſcribas autem ⁊ ſacerdo
tes qui locum natiuitatis chriſti ex Michea propheta decla
rauerunt: et tamen ipſum natum non adorauerunt: ſed ma
gis perſecuti ſunt: ſignantur doctores bone doctrine ſed ma
le vite: q: quē pdicāt ſana doctrina pſequunt̄ mala vita.
b iii ✳ Surge et

N Nõ fugit mortẽ q̃ moꝛi venerat. Nec inſidias expauit: q̃ venerat apire verſutias diaboli. De hac fuga p̃dixit Eſaias: Ecce
E
Eſa.19.a dñs aſcẽdet ſup nu. le. i. carnẽ ſine pctõ: ⁊ ingredietur egyptũ ⁊ con. ſ. eius. Septẽ añt ãnis in egypto latuit. a ❡ Ex egypto vocaui filiũ meũ. In Oſee iuxͣ hebraicã veritatẽ h̃ inuenit̃: vel in libro Numeroꝝ vt qdã aſſerũt: qꝛ totũ diſpoſitiõe dei factũ eſt.
b ❡ Tũc herodes vidẽs. Veriſile eſt ꝙ cũ herodi nihil renunciatũ eſſet a magis: credidit illos fallaci ſtella decepros eſſe: ⁊ ĩdo ad ſe nõ eſſe reuerſos. Vñ ⁊ tãdiu qeuit a pũeri inq̃ſitiõe. De inde vulgatis his q̃ in tẽplo facta dixerat fuerãt: ſe a magis ſenſit illuſuꝫ: ⁊ in mortẽ chriſti ꝓperãs pueros occidit. Veriſile eſt poſt annũ ⁊ q̃ttuoꝛ dies a natiuitate chriſti herodem in pueros deſeuiſſe: qđ foꝛſitã ideo diſtulit: qꝛ romã ꝓfectus ẽ vl̃ ibi accuſatus: vl̃ vt romanos ↄſuleret ſup his q̃ de chriſto dicebant̃. Ideo foꝛſitã tãdiu ab inquiſitiõe pueri ſe ↄtinuit: vt ſollicitius eũ dep̃hẽderet nec elabi aliq̃ mõ poſſet. c ❡ Occidit oẽs pueros. Cito chriſt⁹ apparuit mũdo icepit ſ eũ ꝑſecutio: q̃ figurauit ꝑſecutionẽ ſctõꝝ: ⁊ dũ iſans q̃rit̃ infantes occidunt̃ in q̃bus forma martyrũ naſcit̃ vbi iſantia eccl̃ie dedicat̃. Figurat mors puuloꝝ paſſionẽ oĩm martyꝝ q̃ qui. i. hũiles ⁊ innocẽtes occiſi ſunt q̃ nõ in iudea tñ ſꝫ vbiq̃ paſſi ſunt ab ipĩis q̃s ſignificat herodes. Or bimi: qꝛ doctrina ⁊ opatiõe pfecti. Ill' occiſio chriſt⁹ euaſit: qꝛ coꝛpa pñt perimi: diuitas nõ cõtingi.
d ❡ Et in oĩbus fi. Nõ ẽ ↄtẽtus vaſtatiõe bethleẽ: ſꝫ adiacẽtia loca vaſtauit: nec vllã miſedia erat' habuit a filio vni⁹ noctꝭ vſq̃ ad filiũ duoꝝ ãnoꝝ quin oẽs occideret. e ❡ A bimatu. Ido a bimatu: vt ſic poccupauerat herodes fines ciuitatis: ita ⁊ poccuparet aliũ ãnũ. Ideo etiã a bimatu: qꝛ timebat ne puer cui famlabant̃ ſidera paulo ſupra etatẽ vel ĩfra ſpẽs ſibi ↄfoꝛmaret. f ❡ Tunc adimpletum. Adimpletum dicit̃: quia antequã fieret legentibus erat ſemiplenũ: quia quod in lr̃a ſonabat aliquid futurum occulte ꝓmittebat. Iohãnes chriſoſto. in. vii. homel. dicit ꝙ ſtella ꝑ annum apparuit: ſicut in deſtructione romanoꝝ ſigna apparuerũt in celo: q̃n vox angeloꝝ audita eſt. Trãſeamus ab his ſedibus. g ❡ Vox in rama. i. in excelſo longe lateq̃ diffuſa. ❡ Allego. Vel vox eccl̃ie de nece membꝛoꝝ gementis vſq̃ ad ſoliũ ſupni aſcendit iudicis. Vox in rama. ꝓpter vxoꝛẽ leuite foꝛnicatiõe ꝑemptã: ſm numeꝝ tribuum in duodecim partes diuiſam: omnis iſrl̃ tribũm beniamin p̃ter trecentos viros deleuit: eoꝝ qui ſugfuerunt ploꝛatus ⁊ vlulatus auditus eſt vſq̃ rama qui eſt locus iuxta gabaa. xii. miliario a bethleem. Audita: exaggerat vt hyperbolice rachel iam moꝛtua dolentis affectu filios iã flere dicat̃. Vnde ꝑ hoc de chaldeis hiſtoꝛia texit̃ ꝙ ſimilis eſſet ab eis cladi pꝛioꝛi populo iudeoꝝ futura vaſtatio. Sed veri⁹ reuelante ꝑ euangeliſtã ſpiritu ꝓphetia de nece pueroꝝ accipit̃. Dicit ergo ꝙ tũc completũ ſit qđ dictũ eſt: qꝛ ⁊ ſi ad imminentẽ captiuitatẽ ſermo ꝓphetie reſpicit: tñ in eo ſicut in vmbꝛa futura veritas cedis infantiũ ꝓnunciat̃. h ❡ Rachel. Quia ſepulta eſt iuxta bethleem: ⁊ ex terreno coꝛpis hoſpitio matris nomen accepit. Vel quia multi de beniamin ⁊ ioſeph occiſi ſunt. De rachel natus eſt beniamin ad cuius ſoꝛtem nõ ꝑtinet bethleem: ſed ad tribum tñ iuda. Sed quia contigue tribus ſunt iuda ⁊ beniamin in finibus bethleẽ: multi quoq̃ de tribu beniamin occiſi ſunt. ❡ Nota ꝙ melius per rachel (q̃ ſi per bethleem ploꝛaſſe diceretur) figura ſacramenti inducitur: quia per eam in omnibus ſcema eccleſie cõmendat̃: que ploꝛat non tam moꝛte tranſlatos q̃ ſupplicio ꝑemptos. Rachel: Id eſt eccleſia ſuos teneros agnos ploꝛat ꝑemptos: neq̃ vult conſolari: in p̃ſenti quia non ſunt: ſed omnem ſpem ⁊ conſolationem ad eternam tranſmittit vitam. Vel ploꝛat: ⁊ non recipit cõſolationem ſm duplicem quoꝛundã intelligentiã: ſiue ꝙ in eternum moꝛtuos eſtimaret: ſiue ꝙ hic nollet conſolari in p̃ſenti de his quos ſciret in eternum victuros. Hoc verius eccleſie conuenit que nõ tñ ꝑemptos dolet: ſed eos amplius quos pꝛius editos vult retinere: vel nondum genitos generare: de quibus nulla conſolatio: quia eternaliter moꝛtui ſunt. ❡ Allegori. Bene autem rachel: que ouis videns deum dicitur: eccleſiã figurat: cuius tota intentio vt deum contempletur inuigilat: ⁊ ipſa eſt ouis centeſima quam paſtoꝛ humeris repoꝛtabat. Rachel: Id ẽ eccleſia ploꝛans ꝓ ſuis occiſis. Et ideo non modicum fuit ꝓphete tantũ ſacramentum: licet obſcure diligẽtius p̃ſignare. Ploꝛat eccleſia ⁊ non vult conſolari hic: qꝛ filii ſui nõ ſunt de hoc mundo. Vel ploꝛat: quia dum parit triſticiam habet. vnde dicitur: Vos ploꝛabitis ⁊c. ſꝫ additur conſolatio: Triſticia veſtra vertetur in gaudium. i ❡ Defuncto autem herode: ecce apparuit angelus domini ⁊c. Quia ſopita iudeoꝝ perfidia: helia ⁊ enoch p̃dicantibus iudea verbum dei recipiet. Defuncto rege ilico complices eius pereunt: ſic ceſſante perſecutione eccleſia ad celeſtia inuita

Allego. | H | Quare herodes moꝛtẽ puuloꝛũ diſtulit | E | ⁊ Hie. 3. g et. 31. c | Iohãnes chriſoſtom⁹ | Allego.

a ❡ vſq̃ in finẽ infidelitatis: qꝛ iudea cõtra eccleſiam ſeuit.

erat ibi vſq̃ ad obitũm herodiſ: vt adimpleretur quod dictũ eſt a a domino per prophetam dicen

a ❡ ↄſubſtãtiale: qꝛ vbũ caro factũ ẽ ⁊ habitauit in nobis.

a tẽ: Ex egypto vocaui filiũꝫ meũ b

a ❡ inde accumulat̃ ira iam turbato per natiuitatem.

b Tũc herodes vidẽs q̃m illũſus c eſſet a magis iratus eſt valde: et d

❡ lingua viuꝰ ẽ ꝓ gladio. ❡ vt h̃ q̃ natus erat nõ effugeret.

c mittens occidit omnes pueros

a ❡ vt ĩ tãta multitudine latere nõ poſſet.

d qui erant in bethleem ⁊ in õmni

a ❡ vt neq̃ loco neq̃ tpe celaret̃.

e bus finibus eius a bimatũ et in e

❡ ab oꝛtu ſtelle.

fra/ ſm tempus quod exquiſie

f rat a magis. Tunc adimpletum f eſt quod dictum eſt ꝑ hieremiaꝫ

a ❡ in excelſo. ❡ Longe lateq̃ reſonans: planctus vſq̃ ad deum ꝑuenit.

g ꝓphetã dicentez: † Vox in rãma g audita eſt ploꝛatus et vlulatus

h multus: rachel ploꝛãs filios ſu h

❡ tũ. a ❡ eo mõ vt in mũdũ reuocarent̃.

b ❡ reuocandi.

os/ ⁊ nõluit ↄſolari: qꝛ non ſunt. i

❡ de quo p̃dictũ eſt.

i Defũcto aũt hẽrode: ecce appa k

Nico. de lyra

M a ❡ Vt adimpleretur quod dictum eſt a domino per prophetam: Scilicet Oſee. xi. b ❡ Ex egypto vocaui filium meum. Iſta autem auctoꝛitas habet duplicem ſenſum litteralem: quia verificata eſt ad litterã de populo iſrael vocato a dño de egypto: perfectius tamen de domino noſtro ieſu chꝛiſto qui eſt filius dei naturalis: alii autem ſunt tñ filii ꝑ adoptionem. ſicut ⁊ illa auctoꝛitas que habet̃. i. Paral. xvii. c. Ego ero illi in patrem ⁊ ipſe erit mihi in filium. ad litteram intelligitur de Salomone: tamen minus ꝓpꝛie. de domino autem noſtro ieſu chꝛiſto ꝓpꝛiiſſime: vt dicit aplſe ad Heb. i. b dicens: Cui enĩ dixit aliquãdo angeloꝝ: Filius meus es tu ⁊c. Et iteꝝ: Ego ero illi in patrem ⁊c. ⁊ hoc modo allegat euangeliſta hic quod habet̃ Oſee. xi. vt viſum eſt. c ❡ Tunc herodes videns ⁊c. Hic ponit̃ ipſa ꝑſecutio. Herodes enĩ vidẽs ſe eſſe illuſum a magis ꝑ famam pueri creſcentem iratus ẽ valde: timẽs p̃ncipatum ſuum perdere. ⁊ ideo tũc occaſione ipſius voluit omnes pueros de bethleem interficere: ne puer ſibi incognitus euaderet: ſed fuit impeditus ab executione huius facti: quia citatus eſt ad curiã romanã ad petitionẽ ſuoꝝ filioꝝ ipſum accuſantiũ: ⁊ ideo nõ fuit auſus tũc pueros interficere: ne cum aliis facinoꝛibus ſuis accuſaret̃ de tãta crudelitate. Eundo autem romam ⁊ remanendo in curiã ⁊ redeũdo in iudeam appoſuit annum ⁊ plus: ⁊ ideo fere poſt duos annos ad regnũ ſuũ reuerſus ⁊ in regno confirmatus: quia ſententiam ꝓ ſe contra filios habebat: tunc adimpleuit de nece pueroꝝ quod pꝛius cõceperat. ⁊ hoc eſt quod dicit: d ❡ Et mittens occidit omnes pueros ⁊c. Sequit̃: e ❡ A bimatu ⁊ infra. Qui duo anni fere tranſierant ab oꝛtu ſtelle ⁊ a magoꝛum inquiſitione. f ❡ Tunc adimpletũ eſt quod dictũ eſt ꝑ hiere. ꝓphetam. xxxi. ca. g ❡ Vox in rama audita eſt ⁊c. Rama aliq̃n eſt nomẽ ꝓpꝛiũ loci: ⁊ ſic nõ accipit̃ h̃. aliq̃n eſt nomẽ cõe et ſignificat excelſum: ⁊ ſic accipit̃ hic ſm ꝙ pꝫ Hiere. xxxi. c. vbi dicit̃: Vox in excelſis. Sequit̃: h ❡ Rachel ploꝛãs filios ſuos. Licet aũt iudas nõ ſit natus de rachel ſed de lia: ſicut habet̃ Geñ. xxix. tñ dicit̃ hic mater pueroꝝ de bethleem que erat ſita in ſoꝛte iude: quia ipſa rachel ſepulta eſt iuxta bethleem: vt habet̃ Geñ. xxxv. ⁊ ideo rõne ſepulture dicta ẽ mater ipſi⁹ bethleẽ ⁊ habitantiũ in ea: ⁊ ideo dr̃ hic ploꝛare metaphoꝛice rõne p̃dicta. i ❡ Et noluit ↄſolari: qꝛ ⁊c. ſ. intelligit̃ viuentes. k ❡ Defuncto hero. Hic ponit̃ illud qđ ẽ ↄſõs ad ꝑſecutionẽ: qꝛ moꝛtuo herode q̃ puerũ ꝑſequebat̃: angelus monuit ioſeph vt puer ĩ terrã iſrl̃ repoꝛtaret̃: nõ noiauit aũt angelus aliquã ciuitatẽ determinate vt ex miſſione angeli inſtructus eõ de

M loco. ioſeph

Ramo | b

g leſia inuitat. a ¶ In terrā iſrł. Nō determinat ī quā ptē vt dubitātē ioſeph angel⁹ reuertat: ⁊ frequēti ei⁹ allocutiōe ioſeph certior reddat. Quia nō diſtinxit in quā ptē iō ioſeph intellexit iudeā q̄ dignior ps regni erat. b ¶ Defūcti. Tradūt qdā q: fecit herodes ſup fun⁹ ſuū nobiliores iudeoꝝ occidere: vt ſic cogeret iudeos mortē ſuā flere.

Allego. c ¶ Qui cōſur. Allego. Ioſeph gerit figurā apoſtoloꝝ quoꝝ officio chriſtus circūfert. Apoſtoli primū venerūt in terrā iſrł: q: primū ꝑdicauerūt iudeis. Sed ꝓ herode: id eſt manente hereditaria infidelitate metuūt ⁊ recedunt admoniti gratiaꝫ gentib⁹ ꝑdicare et ad eos xp̄m trāſferre. Nominata terra iſrł viſum eſt ioſeph nō alicubi talē pueruꝫ debere habitare: niſi in hierłm vbi erat tēplū ⁊ celebratio ꝓphetarū. Tamē angelus intelligi voluit galileā quā ⁊ iudei incolebāt: qđ oñdit ſic fuiſſe ꝑdeſtinatū: q: naçare⁹ vocabit. d ¶ Timuit illo ire. Si timuit iudeā ꝓ archelao herede paterne crudelitatis: Cur nō ⁊ galileā vbi herodes ali⁹ frater ei⁹ regnabat? Quia archela⁹ poſt patrē monarchiā toti⁹ regni obtinuit: ſꝫ inſoleſcēs a tiberio ceſare deiect⁹ ē lugdunū ī exiliū ⁊ tūc diuiſū eſt regnū ī quattuor tetrarchias: quarū vnā. i. galileā herodes frater ei⁹ obtinuit.

Queſtio ¶ Querit quare nō timuit ioſeph ire in galileā ſicͭ ī iudeā cuꝫ ⁊ ibi regnaret archaleus? Sꝫ meli⁹ potuit in naçareth q̄ remota erat latere q̄ in hierłm vbi erat caput regni ⁊ aſſiduus archelaus. e ¶ Seceſſit in ptes

B ga. Q: xp̄s illuc nō trāſfert vbi regnabat archelaus: ſignificat q: illis abſcondet xp̄s in qb⁹ regnabit antixp̄s.

f ¶ Naçareth. Naçareth germē nouellū vel flos cāpi interp̄tat: de cui⁹ radice germinis ſanctificatoꝝ ad ſignificādū eternitatis ſue ſubſtātiā aſcēdiſſe legit. Sicut q̄ elegit tp̄s q̄ naſceret ⁊ locū: ita ⁊ ciuitatē in qua coaleſceret: cui⁹ nomē indicio eſt ꝙ ipſe ſanctitas ī ſctītate nutrit⁹ ſctificatoꝝ recte dicit. vnde ⁊ diſcipuli ei⁹ pri⁹ naçarei dicti ſūt ſed poſtea a chriſto chriſtiani vocati ſunt. ¶ Naçareth galilee q̄ transfert: partē eiuſdē gētꝭ q̄ fidē ſuſceptura erat ſignificat. Vñ flos interp̄tat: q: eccłia quo ardētius a terrenis ad celeſtia trāſmigrat: eo magis virtutuꝫ flore ⁊ germine abūdat. g ¶ Per ꝓphetas. Prophetas pluraliter dicit: q: nō habem⁹ firmū de ſcriptura exemplū: oſtendit ſenſū nō v̄ba ſe ſūpſiſſe. Vel eiſdē verbis in Eſaia iuxta

Eſa. 11. a hebraicā veritatē. Exiet virga de radice ieſſe: ⁊ naçareus de radice eius aſcendet.

a ¶ q: nōdū publice reuelabat cui angel⁹ hoc officiū deferebat.

ruit angel⁹ dñi ī ſōmnis ioſeph ī

a ¶ non filium tuū.

egypto dicēs: Surge ⁊ accipe pu✝

a ¶ non cōiugem.

a erū ⁊ matrē ei⁹ ⁊ vade ī terrā iſrł:

a ¶ q: ſcribe ⁊ phariſei mortē xp̄i meditabant cū herode.

b ¶ vitā.

b Defūcti ſūt eī q̄ q̄rebāt aiāꝫ pu

c eri. Qui cōſurgēs accepit puerum et matrē eius: ⁊ venit in ter

a ¶ herodes philippus. archelaus: ⁊ lyſias fratres fuerunt.

ram iſrael. Audiens aūt ꝙ ar a

a ¶ de qua putabat ſe admonitū.

chelaus regnaret in iudeā ꝓ he

b rode patre ſuo timuit illo ire. Et b

¶ nō mutat angel⁹ ꝑceptū: ſꝫ manifeſti⁹ corrigit errorē pietatis.

c admonitus in ſomnis ſeceſſit in

a ¶ que et ipſa terra eſt iſrł. q: et ipſam populus iſrael incolebat.

ptes galilee. Et veniēs habita e

¶ que eſt in galilea.

f uit in ciuitate que vocatur naçareth: vt adimpleretur quod di d

g ctum eſt per prophetas: quoniā e

¶ naçareus. i. ſanct⁹: qđ cōuenit xp̄o.

naçareus vocabitur.

a ¶ cū adhuc hītaret ī naçareth

b In dieb⁹ autem illis venit iohā Ca. III f

a ¶ ecce quid veniēs fecit.

c nes baptiſta✝ predicās

Nico. de lyra

✱ loco: ioſeph ex freq̄nti locutiōe cū anglo magꝭ ꝯſolaret. ſequit: a ¶ Audiēs aūt ꝙ ar. ⁊c̄. Ad euidētiā hui⁹ notan

Ioſephus dū ſm ꝙ refert Ioſeph⁹ antiq̄tatū. xix. Herodes moriēs cōdidit teſtamentū in q̄ ordinauit archelaū filiū regni ſui ſucceſſorē: ita tñ ꝙ coronā ſibi nō īponeret: niſi ꝑ romanū impatorē. Ad accipiēdū igit diadema venit romā: ſed ⁊ fratres ei⁹ philippus ⁊ herodes illuc venerūt petētes paterne hereditatis partē. Finaliter decreuit impator vt archela⁹ hīret medietatē regni paterni: q̄ dicta ē iudea. Aliā aūt medietateꝫ diuiſit in duas ptes ⁊ vnā dedit herodi: ⁊ fact⁹ ē tetrarcha galilee. aliā dedit philippo: ⁊ fact⁹ ē tetrarcha ituree traconitidis regionis: vt tāgit Luce. iii. Igit q: archela⁹ fuerat a prē ſubſtitut⁹ q̄tū in ſe fuit: iō fauebat factis a prē: ꝓpt̄ qđ ioſeph. b ¶ Timuit illo ire. ⁊c̄. Seceſſit in ptes galilee vbi dñabat ali⁹ filius: q̄ portiōe ſibi debita a prē fuerat priuat⁹ q̄tū in ſe fuit: vt viſum eſt: ꝓpter qđ ioſeph cū puero ibidē ſecur⁹ māſit. c ¶ Et veniēs habita. ⁊c̄. vt ibi xp̄s nutriret: qui in bethleē fuerat nat⁹: vt ꝑdictū eſt. d ¶ Vt adimple. ⁊c̄. Eſa. xi. Egrediet v̄ga de radice ieſſe ⁊ flos d̄ radice ei⁹ aſcēdet. Hebraica veritas ſic habet: Et naçaren⁹ de radice ei⁹ cōſurget: et iō dicit: e ¶ Qm̄ naçare⁹ voca. ⁊c̄. q: i naçareth fuit cōceptus et nutritus: licet in bethleē fuerit nat⁹: vt habetur. s. et Luc. ii. expreſſius. C

✱ ✝ ¶ Surge ⁊ acci. pue. Per trāſitū dñi ī egyptū ꝓpter ꝑſecutionem herodis ſignificat⁹ fuit trāſit⁹ apłoꝝ ad ꝑdicādū Moraliter gētib⁹ ꝓpt̄ ꝑſecutionē ꝯ eos motā a iudeis: ſicut h̄r Act. xiii. g. Tūc cōſtantē paul⁹ ⁊ barnabas dixerūt: Vobis optebat primū loq̄ verbū dei: ſꝫ qm̄ repellitꝭ illū ⁊ idignos vos iudi. vite eter. ecce cō. ad gen. Sic em̄ ꝑcepit nobis dñs. Per reditū autem ei⁹ in iudeā defūcto herode ſignat illuminatio iudeorū in mūdi fine.

¶ In ca. ii. vbi dicit in poſtil. q: iſta ciuitas antiq̄tus vocata ē ephrata ab vxore caleph.

Additio. i. Immo ꝑ magna tpa añ caleph. ſ. tpe iacob pr̄iarche vocata eſt ephrata bethleē. vñ Geñ. xlviii. b Sepeliui eā iuxta viā ephrate q̄ alio noīe appellabat bethleē. ¶ In eo. ca. vbi dicit in poſtilla: Et naçareus de radice eius cōſurget ⁊c̄.

Additio. ii. Hebraica veritas in illo loco Eſa. nō dicit: Naçareus de radice eius conſurget. ſꝫ dicit: Neter de radice ei⁹ ꝯſurget: qđ ſi trāſferat ī latinū diceret: Naçareu⁹ ſeu naçare⁹ d̄ radice ei⁹ ꝯſurget. cū. c. lr̄a qđ nō cōpetit xp̄o: ſꝫ bñ naçareus q̄ ſignificat ꝯſecrationē ⁊ ſctificationē: vñ hec auctoritas euāgeliſte. ſ. naçareus vocabit D nō fundat in hac auctē Eſa. ꝑ poſtil. allegata ꝙ etiā hr̄ ī glo. ſ. in Ps. cxxxi. put ī additiōe ſup illū ps. lati⁹ habet.

Replica. In ca. ii. dr̄: Naçareus vocabit. Burgeñ. dicit illud ſm hebraicā veritateꝫ nō fundari ī dicto Eſa. ſꝫ ī dicto Ps. Memēto dñe dauid. Ibi efflorebit ſctificatio mea. Sꝫ rñdeat hic beatus Hiero. a q̄ cōcordātia illa recepta ē.

Glo. ordi.

In dieb⁹ aūt. Preterit multa: ⁊ trāſit ad ꝑdicationē iohānis. Ca. III b ¶ In diebus. Nō ſolū pueritie annos: ſꝫ oēs vſq̄ ✝Luc. 3. a ad ꝑdicatiōeꝫ iohis cōp̄hēdit. i. cū fere eēt triginta annoꝝ: Lucas ſignificātius tpa exprimit. Anno. xv. imperii tiberii ceſaris. i ¶ Predicās. Manifeſtauit ſe q̄ pri⁹ ſiluerat baptiçando et ꝑdicando viam preparans domino.

Nico. de lyra

a ¶ In deſer

In diebus aūt illis. Hic tertio oñdit euāgeliſta ip̄m xp̄m eē verū deū ⁊ veꝝ hoiem ex teſtimonio iohis ⁊ etiā dei prīs: ⁊ diuidit in duas ptes: q: ꝑmo ponit teſtiōniū iohis. ſcđo ponit teſtimoniū dei prīs, ibi: Baptiçat⁹ aūt ieſus. Ca. III Diuiſio Itē p̄ma ī duas: q: primo ponit idoneitas iohis ad teſtificādū. ſcđo ponit ip̄i⁹ teſtimoniū, ibi: Ego q̄dem baptiço vos. Iterū prima in tres: q: primo oſtēdit eius idoneitas ad teſtificādū ex auctoritate ſacre ſcripture. ſecūdo ex ſctītate vite, ibi: Ipſi aūt iohannes ⁊c̄. tertio ex veritate doctrine, ibi: Videns aūt multos. Circa primū ꝑmittit tp̄s ꝑdicatiōis iohānis: locus ⁊ modus et tēpus. cū dicit: f ¶ In diebus aūt illis. i. in diebus chriſti: nec eſt hoc referendū ad dies xp̄i predictos immediate. ſ. ad dies pueritie: quando fuit reportat⁹ de egypto: tūc em̄ erat in quinto anno a ſua natiuitate: ſꝫ referēdū ē ad dies xp̄i qđ fuit etatis ꝑfecte. Erat em̄ incipiēs trigeſimū annū q̄ñ venit ad baptiſmū de q̄ hic agit: ⁊ iō euāgeliſta Matthe⁹ trāſit totū tp̄s intermediū a quinto anno xp̄i vſq̄ ad baptiſmū: tūc em̄ incepit iohānes ꝑdicare: ⁊ ſic p̄ꝫ tempus: ⁊ locus deſignat, cū dicit:

✱ In deſerto

Moraliter. f ¶ In dieb⁹ illis: venit iohānes baptiſta ꝑdicās ⁊c̄. In iohāne deſcribit euangeliꝫ ꝑdicator: ⁊ primo q̄tum ad doctrinam cum dicit: Moraliter

✱ Dicens

H E a ¶ In deſerto iudee. q2 iudei a deo deſerti erāt q̄bus neceſſaria ē pnīa vt redeāt. b ¶ Pniam. Hoc pco nūciat qđ poſt p ſe ipſa veritas. Pnīa ꝑcedit ſequit pmiſſio regni: q̄ vere penitet punit in ſe pteritos errores: deide erigit aīm ad celeſte regnū. Si gr̄is in baptiſmo fit remiſſio: cur pdicat pnīa.

Triplex mod9 penitentie — Sz triplex eſt mod9 pnīe. Prim9 errores ⁊ oia mala añ baptiſmū abrenūciare ⁊ pdēnare: qđ neceſſe ē ad xp̄m venturis. Scđus poſt baptiſmū lapſos p pniaz renouari. Terti9: q̄ ſcti q̄tidie a talib9 purgant pctīs ſine q̄bus vita nō agit. Penitere ē añ acta deflere ⁊ deflēda nō cōmittere. Penitētib9 regnū celoz adeſſe dr: nō terrena vt in veteri lege: ⁊ h p obedientiā xp̄i. Et h regnū celoz pmus iohes pdicauit. Pniam agite. Pnīa ꝯtus ē p pniaz perimere veterē hoiez ⁊ vitia odire: qđ q̄ nō facit: nō mō ꝯtutes nō cōphendit: ſz nec etiā ſupplicia fugit. Pnīe ꝯtus timore ꝯcipit q̄ eſt initiū ſapie. Pnīa a puniēdo q̄ q̄ſqȝ punit qđ illicite cōmiſit. Pniaz agere eſt dignos fructus pnīe facere. Regnū celoz. i. chriſtus per quē ſancti regnāt in celeſtib9. Vel euāgeliū q̄ inuitat ad regnū. c ¶ Appropinquabit eñ regnū celoz. Niſi appropinq̄ret nemo redire poſſet: q2 infirmi ⁊ ceci via q̄ eſt chriſtus carebāt quā parās iohānes pniaz anteponit.

† Mar. 1. b

† Eſa. 40. a Marc. 1. a. Luc. 3. a Joh. 1. c

d ¶ Vox clamātis. Johis vox chriſtus ꝟbū q̄ clamat in iohe: nullū verbū ſine voce audit: nec vox ſine intelligētia ꝟbi valet. Vox viam verbo pparat vt recipiat. Vñ: Paraui lucernā chriſto meo. e ¶ In deſerto. Forma penitētibus: locus ꝯuerſatiōis: nō frequētia hoim, ſz deſertū. veſtitus nō mollis ad luxū, ſz aſper. vict9 tenuis ⁊ inuſitatus. ¶ Typice deſertū ſignificat ſctōz vitam a mundi illecebris ſegregatam. f ¶ Viā dñi. Via dñi ad cor dirigit cū ſermo ei9 diligent audit. g ¶ Ipſe aūt iohānes ⁊c̄. Qui pniaz pdicat habitū pnīe ptendit. In eo vilitas veſtis ⁊ cibi laudat: q̄z viſus in diuite arguit. Ipſe aūt iohes in ſemetipo erudit penitentes ⁊ formā vite exhibet in deſerto habitās: de locuſtis viuēs: pilis cameli veſtitus. ¶ Seruus dei non dz habere veſtimentū ad decorē vł ad delectatiōez: ſz tm̄ ad tegendā nuditatē: Inde iohes pilis veſtiebat. ¶ Moralit. In veſte iohis monemur vt aſpis vtamur ad refrenationē carnis. In cibo vt nō arte partis: ſz naturalibus cib9 vtamur. ¶ Moralit. Habit9 ⁊ vict9 ꝯuerſationē idicāt. Aſpis veſtit: q2 vitia nō palpauit ſz aſpa icrepatōe redarguit ſic: Genimina viperaz ⁊c̄. Zona pellicea circa lūbos: q2 carnē ſuā crucifixit cū vitiis ⁊ ꝯcupiſcentiis. Mel ⁊ locuſtas edit: q2 pdicatio ei9 turb9 dulcis ſapuit dū xp̄s putat. Sz cito decidit: q2 nō xp̄s ſz ei9 pco eſſe apparuit. In melle dulcedo. In locuſta alacer volat9 ſz cito deciduus. h ¶ Tūc exibat ad eū ⁊c̄. q2 niſi q̄s a mal exeat nō abluit. vñ apte ſequitur: Baptizabant ab eo in iordane cōfitentes pctā ſua. q̄ deſcēſio iterptat: q2 de ſupbia veteris hoīs ad humilitatez ꝯfeſſiōis ⁊ emēdatiōis deſcendebāt. Iā tūc eñ baptiȥādis exemplū dabat ꝯfitēdi pctā ⁊ pmittendi meliora. i ¶ In iordane cōfitētes pctā ſua. q2 in eo figura baptiſmi pceſſit: ⁊ ex noīe deſcenſum de ſupbia exigit: qđ congruit baptiȥatis. k ¶ Cōfitentes. Cōfeſſio pctōz ꝯſcie ē teſtimoniū timentē deū. Qui eñ timet iudiciū dei: pctā nō erubeſcit ꝯfiteri. Perfectus timor ſoluit omnē pudorē. Cōfeſſio pctī pudorem hz: ⁊ ipa erubeſcētia eſt grauis pena. Ideoqȝ iubemur confiteri peccata: vt erubeſcentiam patiamur p pena. Nam hoc ipſum pars eſt diuini iudicii. l ¶ Multos phariſeoz ⁊ ſa. ⁊c̄. Hi ſunt ex heretic̄ iudeoz: q2 phariſei obſeruationū ⁊ traditionū pferāt

Ps. 131. c

Typice

Moraliter

In deſertō iudeę, ⁊ dicēs: Pniāz agite: appropinq̄bit eñ regnū celoz. Hic ēſt eñ de quo dictū ē p eſaiā pphaz, dicētē: Vox clamā tis in deſerto, parate viāz dñi: rectās facite ſemitās ei9. Ipſe autē iohānes hēbāt veſtimētū de pil' camelorū: et ȥonā pelliceā circa lumbōs ſuos. Eſcā autem eius erat lōcuſtę ⁊ mel ſiluēſtre. Tūc exibat ad eū hieroſolyma ⁊ omnis iudęa: et oīs regio circa iordanē ⁊ baptiȥābantur ab eo in iordane cōfitentes peccata ſua. Videns autem multos phari-

a ¶ ſic notās deſtū penitētibus cōuenire. b ¶ puntat q̄ſqȝ mala ponis vite: q2 appropinq̄bit ſalus quā pdidimus: ⁊ facultas redeundi vnde cecidimus. ¶ ope. a ¶ hac pmiſſiōe eriguntur animi: regnū dei intra vos eſt. a ¶ ſic pdicauit: ſic eñ pphā de eo pdixit. ¶ pco ꝟbi: ꝟbū pcedit. a ¶ q2 ſolatiū redēptiōis nūciat iudee iā deſerte. b ¶ praua abiicite opa: recta facite. ¶ nō p terrentis ſeruiētes. c ¶ fides ē via qua verbum ad cor aſcendit. a ¶ .i. mores i meli9 mutate: ⁊ ſic fiet ſemite recte. ¶ bñ viuēdo. b ¶ ſtrictas ſz mūdas a ¶ nō ð lana: q2 h auſteritat̄ idiciū ē: illō luxurie mollicies. a ¶ ȥona eſt corpalis ꝯtinētia. a ¶ lūbi: voluptas pctī: q2 pctī ī voluptate ſit. ¶ vbi magis regnat luxuria. b ¶ nō ſtudio parat: ſicut cōuenit heremite. a ¶ minuta aīalia. b ¶ de trūc' vel ð herb. ¶ pter nouitatē pdicatiōis: ⁊ aſperitatem veſtitus ⁊ cibi. a ¶ baptiſmo pcurrēte nō pctā dimittente.

Nico. de lyra

a ¶ In deſerto. Ibi eñ iohes nutrit9 fuit: vt dr Luc. i. ⁊ ideo pmo pdicauit ibi: ⁊ poſtea ad regionē circa iordanē deſcēdit. mod9 āt pdicatiōis ſubdit cū dr: b ¶ Pniaz agite. Iſta erat debita diſpoſitio ad ichoationē noue vite q̄ p xp̄m erat dāda. ⁊ iō dr: c ¶ Appropinq̄bit eñ reg. ce. Olī āt pphe pmittebāt bona tpalia obſuātib9 legē: iſte āt celeſtia: q2 erat pcurſor xp̄i p quē facta ē veritas ⁊ grā ⁊ apta ē celeſt̄ porta: ⁊ ad h ꝯfirmādū inducit eſaie teſtimoniū: Eſa. xl. dicens ille: d ¶ Hic ē eñ. ſ. iohes de q̄ ſcriptū eſt. e ¶ Vox cla. in deſer. ⁊c̄. q2 Johes fuit ille de q̄ pdictū fuerat q̄ p vocez pdicatiōis debebat clamare in deſto iudee: ppt̄ pparationē ppl̄i in aduētu ipſius xp̄i. ad h eñ ordiata erat pdicatio iohis vt p ſuā pdicationē pplm cōgregaret: ⁊ pplo cōgregato xp̄i aduentum denūciaret. f ¶ Ipſe aūt iohānes. Hic oñdit idoneitas iohis ad teſtificādū de xp̄o ex ſanctitate vite: h aūt oñdit ex vilitate veſtitus. Ipſe āt iohānes ⁊c̄. ⁊ ex auſteritate victus cum dicit: g ¶ Eſca āt eius locuſte. q̄ ſūt parua aīalia volitātia p modū ſaltus: ⁊ reperiunt i deſerto iudee ⁊ frixa cū oleo ſunt cibus pauperz. Sequit: h ¶ Et mel ſilueſtre. Hoc āt mel ibidē reperit in trūcis arboz: vel ſm Rabanum ſunt folia arborum alba ⁊ tenera que manibus cōtrita hñt saporē q̄ſi melſitalibus veſcebat iohānes: ex q̄bus patet auſteritas ei9 in victu ⁊ veſtitu: ⁊ q2 in moralibus magis mouēt facta q̄ verba: ⁊ vita ſancta q̄ loquela compoſita. ⁊ ideo ſtatim ſubdit exhortationis ſue efficacia, cum dr: i ¶ Tūc exibat ad eum hieroſolyma. Hic accipit cōtinens p ꝯtento. i. ppls de hieruſalem. k ¶ Et omnis iudea. i. multi: ſic ſm cōmunē modum dicimus tota ciuitas currit illuc. i. multi: q2 nō oēs currunt: imo aliq̄n plures remanent: ⁊ eſt q̄daz figura q̄ vocat hyperbole. i. locutio multum expſſiua. l ¶ Et baptizabant ab eo in iordane. Baptiſmus eñ iohannis ad hoc erat ordinatus q̄ſi q̄dā pparatio ⁊ q̄dā pfiguratio ad baptiſmū ipſi9 xp̄i de pximo venturi. ⁊ ideo iohānes nō ſolū predicabat ſz etiā baptiȥabat: q2 ſicut ſua pdicatiōe nūciabat chriſtū de pximo ventuz: ſic ſuo baptiſmo aſſuefaciebat hoies ad libētius ſuſcipiendū chriſti baptiſmū. vñ baptiſmus iohis erat q̄dā pteſtatio credēdi in chriſtū vētuz ⁊ faciēdi opa pnīe: vt deuoti9 recipent ipm. ⁊ h eſt qđ dr Act. xix. a. Johes baptiȥauit baptiſmo pnīe pplm: dicens in eū q̄ venturus eſſet poſt ipm vt crederēt. h eſt in ieſum. Ideo ſequit: m ¶ Confitentes pctā ſua. delēda ſcȝ p chriſtū ventuz: q2 hoc nō poterat facere iohannes: ſed denunciabat hoc per chriſtum fiendum: vt habetur codez caplo. n ¶ Videns autem multos phariſeoz. Hic oſtenditur idoneitas iohānis ad ferendū teſtimoniū ð chriſto ex veritate doctrine q̄ ꝯſi-

Diuiſio

b

Diuiſio

Moraliter

✱ b ¶ Dicens: Pniaz agite ⁊c̄. Debet eñ pdicare generalit ea q̄ recedere faciūt a pctīs: ⁊ ea q̄ faciūt accedere ad conſecutionem regni celeſtis: ⁊ q̄ñ talis predicator parat viā dñi vt p gratiā veniat in mentibus humanis. ideo de ipſo pōt dici qđ ſubditur: d ¶ Hic eſt eñ de quo dictum eſt ⁊c̄. Ipſe autem iohānes. Hic ꝯñr deſcribit pdicator euangelii q̄tū ad vitā. ⁊ pmo q̄tum ad veſtitum, cum dicit: f ¶ Habebat veſtimentum de pilis cameloz. Et q̄tuz ad victū cū dr: g ¶ Eſca autem eius ⁊c̄. Auſteritas eñ vite requiritur in euangelii predicatore. Idō dicit apoſtol9 .i. Coz. ix. d. Caſtigo corpus meū ⁊ in ſeruitutem redigo: ne forte cū aliis predicauerim ipſe reprobus efficiar. Et q2 pdicatio tal' pdicatoris eſt efficax. Idō ſequit: i ¶ Tūc exibat ⁊c̄. Nā doctria tal' pdicatoris multi libent audiūt: ⁊ pnīe fructū faciūt: ⁊ tales ſūt demulcēdi. Deriſores āt ⁊ iſidiatores ſūt icrepādi. Idō ſbdit: n ¶ Vidēs āt mul. pha. ⁊c̄. De q̄bus dr Luc. vii. e. Phariſei āt ⁊ legiſperiti ſpreuerūt in ſemetipis ꝯſilium dei non baptiȥati ab ✱ eo. ſ. a iohe:

tionē ꝑcrāt iuſticiā. vñ ⁊ phariſei. i. diuiſi a pplo p pꝛiuatā iuſticiā dicunť. Saducei. i. iuſti: vendicāt eni ſibi qḋ nō ſunt. hi negāt reſurrectionē. dicētes aiam interire cū coꝛpe: q̄ꝗ libꝛos moyſi recipiūt: ꝓphetas reſpuunt. Hos venientes ad baptiſmū iohēs increpat: q꞉ maxime indigebāt correctione et penitentia. a ❡ Progenies vipe. ⁊c. i. venenati venenatoꝝ filii: q꞉ bonis inuidēt eoſq; ꝑſequunť: ꝑmos ledūt vt pr̄es coꝝ. Vipera patrē ſuū occidit: ſic iudei ꝓphetas q̄ erāt pr̄es coꝝ. b ❡ Facite ergo fru. dig. ⁊c. Beď. Quaſi diceret: Quare pri⁹ venena nō deponitis: vt ſic ad baptiſmū veniatis. Facite fructū: nō qualēcūq; ſed dignū. Nō eñ par debet eſſe fruct⁹ boni opis ei⁹ q̄ nihil vel min⁹ peccauit: ⁊ ei⁹ qui grauⁱ cecidit. Sꝫ iudei de abꝛaā glorientes nolūt ſe agnoſcere pctōꝛes. vnḋ ſubdit: Et ne velitis ⁊c. Ad hūilitatē ꝓuocat. In ſupbia eñ nulla eſt penitētia. Diſcretio eſt in penitētia q̄ timorē dei ⁊ metū penarū ante oculos ponit recolēs antiq̄ turpitudinis: Sic doloꝛ cordis i ſlet⁹ erūpit: q꞉ ſine doloꝛe nulla ſūt vulnera ſi vitalia mēbꝛoꝝ nō fuerint circūmoꝛtua: gr̄a eſt q̄ ſentit: ſentiens querit ſanitatē. c ❡ Dico ei vo. A carne retrahit vt cogitēt opa ꝑdeſtinatiōis dei. Prima ſūt rudimēta fidei credere deū poſſe quicq̄d voluerit: vt q̄ oīa de nihilo creauit poſſit de lapidib⁹ vel de puluere filios abꝛae foꝛmare. b ❡ De lapidib⁹ iſtis. Demōſtratiue ad illos lapides q̄s ioſue de iordane trāſferre fecit: ad quos quaſi digitū extēdēs ait: Ioſue duodecim lapides de medio iordanis in terrā trāſpoꝛtari fecit: ⁊ alios ex terra in eodē alueo reſtitui p quos excecatio iudeoꝝ ⁊ gētiū ad lucē trāſfoꝛmatio ꝑſignať. Vel gētiles lapides vocat: et eſt ſenſus: Ne gloꝛiemini de ſemine carnis: q꞉ hi tñ ſunt filii dei q̄ p gratiā ſūt illuminati et interi⁹ ſuſcitati. Suſcitare ſignāter dicit: q꞉ xp̄s ſarā. i. eccleſiā accepit ⁊ ſuſcitat p gratiam filios abꝛae defuncto ſine liberis: ne tātus patriarcha priuareť ꝓmiſſis. In cui⁹ rei ꝑſagiū olim deus de ſara genuit filiū. e ❡ Iam eñ ſecu. ne aūt viderēť imunes ſi ſe a talib⁹ ſacramentis ſepararēt cōminať. f ❡ Securis. chꝛiſtus q̄ ex manubꝛio cōſtat et ferro. i. humanitate qua teneť ⁊ diuinitate q̄ incidit. Poſita eſt: q꞉ ⁊ ſi p patiētiā expectat videt tñ quid eſt facturus. Ad radicē. i. finē iudaici ppl'i vt auferat de terra vl' ultiā eos q̄ in xp̄o nō credūt. Vel ſecuris ſentētia iudicii vl' ꝑdicatio euāgelii. g ❡ Ad radicē. Nota nō ad ramos: ſꝫ ad radicē. Cū eñ filii maloꝝ tolluntur: q̄d aliud q̄ rami infructuoſe arboꝛis abſcinduntur? Cū tota ꝓgenies ſimul cū parēte tolliť: arboꝛ radicitus abſcidiť: ne q̄d remaneat vnde iterū aliq̄d germinis oꝛiať. ❡ Radices ſunt cogitationes: q̄bus plātati vel ſurſum celo ſuſtolluntur vel ad ima inferni mittunť.

❡ Arboꝛ humanū gen⁹: hui⁹ rami alii ſunt aridi. i. pagani incendio apti. Alii virides: ſed ſine fructu vt hypocrite q̄ ſpeciē ſanctitatis ꝑtēdūt: ſꝫ int⁹ vacui: alii fructuoſi. ſed venenoſi. i. heretici q̄ ꝑdicādo fructū pariūt ſꝫ moꝛtalē. Alii. i. catholici q̄ bonū fructū ferūt. h ❡ Ois ergo arboꝛ q̄ nō facit fructū bonū excideť ⁊ i ignē mitteť: vt gentiles hypocrite: qui nullū: ⁊ heretici q̄ malū. i ❡ Ego q̄dē baptizo vos in aqua in penitētiā. Ne videat ſua auctoꝛitate minari: incipit apire quāte ſit dignitatis cui⁹ ꝑſētia cōminať: vel eius beneficiis pſuadet. Ego q̄dē baptizo vos in aqua. id eſt tñ coꝛpa lauo: q꞉ peccata ſoluere nequeo: vt ſicut naſcēdo ꝑdicādo ꝑcurro: ſic baptizādo vt penitētes q̄s ego h̄ ſignaculo ab ipenitētib⁹ diſcerno: ad baptiſmū xp̄i dirigā. k ❡ Poſt me

❡ a non cōfitentes pctā ſua.

ſeorum ⁊ ſaduceoꝝ venientes a

a ad baptiſmū ſuū dixit eis† Pro b

a ❡ nemo: q꞉ nō penitētes ſꝫ ſine penitētia irā nō effugietis. ❡ quaſi nullus niſi ille dei quē vobis annūcio.

genies viperarū/quis demōſtra c

❡ vel ait. ❡ vindicta.

bit vobis fugere a ventura ira?

a ❡ vt ſic effugiatis. b ❡ carnis moꝛtificationē. c ❡ ſm quātitatē culpe qḋ fit ex diſcretione q̄ neceſſaria eſt penitenti.

b Facite ergo fructū dignum pe d

a ❡ cogitādo vel reputando.

nitētie. Et ne velitis dicere itra e

a ❡ et in ſemine abꝛae ne cōfidaťq; quaſi ex hoc ſolo ſalus ſit.

vos: patrē habemus abꝛaam. f

a ❡ q꞉ nō filii carnis hi ſūt in ſemie: ſꝫ qui filii dei. vnde ſubdit: Potens eſt ⁊c.

c Dicō enim vobis† qm potens ē g

a ❡ gentibus quoꝝ coꝛda erāt inſenſibilia

b deus de lapidib⁹ iſtis ſuſcitare

a ❡ ſi aūt vos xp̄i ergo ſemē abꝛae eſtis.

f filios abꝛae. Iam enim ſecuris h

g ad radicem arboꝛum poſita eſt. i

h Omnis ergo arboꝛ q̄ non facit k

a ❡ per ſecurim. b ❡ gehenne.

fructū bonū excidetur ⁊ in ignē

❡ redit ad ſe modū ſui baptiſmi determinās

i mittetur. †Egō quidem baptizo l

a ❡ Venientes ad baptiſ. ſuū. nō credētes ſm veritatem ſed magis ad ſimulationē ⁊ inſidiationē: ſm qḋ habeť. j. xxi. vbi diciť q꞉ querente dño ab eis baptiſm⁹ iohannes vñ erat de celo an ab hoībus: nō fuerūt auſi reſpōdere de celo: quia ſtatim dixiſſet eis quare nō credidiſtis ei: ex quo pꝫ q꞉ ficte veniebāt: ⁊ h̄ idem dicit Ioſephus in libꝛo antiquitatū. xix. ⁊ ideo iohānes cōfidenter arguebat vitia eoꝝ dicens: b ❡ Progenies viperaꝝ. q꞉ venenū erroꝛis ⁊ hypocriſis a ſuis ꝓgenitoꝛibus traxerant. c ❡ Quis demōſtrabit vo. fu. a vētura ira. q. d. ſꝫ falſitas vr̄a lateat in cōſpectu ppl'i: tñ nō poterit latere in iudicio dei: q꞉ tūc erūt manifeſta abſcōdita coꝛdis vr̄i. d ❡ Facite ergo fructū dignum penitētie. q꞉ aliter nō poteſtis illud iudiciū euadere: ⁊ nō ſolū dicit fructū penitētie: ſꝫ dignū penitētie: ſm peccati modū. vnde dꝛ Apocal. xviii. b. Quātum ſe gl'ificauit ⁊ in deliciis fuit: tantū illi date toꝛmentū ⁊ luctū. e ❡ Et ne veli. dicere intra vos ⁊c. phariſei eñ de h̄ gloꝛiabanť: q꞉ de abꝛaā deſcēderant: ⁊ ideo ex ꝓmiſſiōe facta abꝛae ſine opibus ſalutē cōſequi ꝑſumebāt: ⁊ h̄ eſt manifeſte falſū. q꞉ nō dicūtur filii abꝛae ex carnali ꝓpagatione: ſed magis ex fidei imitatione: vt diciť ad Rom. iiii. ⁊ q꞉ phariſei ⁊ legiſperiti fidē abꝛae de xp̄o reſpuerunt: iō nomē filiationis abꝛae ꝑdiderūt: ⁊ h̄ eſt qḋ dicit Iohēs: Et ne veli. dice. intra vos. p falſam. ſ. eſtimationem. f ❡ Patrē habemus abꝛaā. q꞉ nō eſt ſic ſm veritatē: ecōtrario gētiles fidē xp̄i deuote ad ꝑdicationē aploꝝ receperūt: iō filii abꝛae facti ſūt: ⁊ hoc ē qḋ ſubdit iohānes: g ❡ Potēs eſt deus de la. iſtis ⁊c. diciť aūt q꞉ iohānes demonſtrauit illos lapides q̄s filii iſrl' de fundo iordanis abſtulerāt: vt habeť Ioſue. iiii. in memoriā miraculi q꞉ dñs in trāſitu eoꝝ aquas iordanis ſiccauit: ſed p illos lapides iohēs gētiles ſignificauit: eo q꞉ colebāt idola de lapidibus facta. vnde diciť in Ps. Similes illis fiāt q̄ faciūt ea. Filii ḡ abꝛae de lapidib⁹ ſuſcitati ſūt: qñ iudeis p infidelitatē a filiatione abꝛae decidentib⁹: gentiles fidē xp̄i recipientes in locū eoꝝ ſubſtituti ſunt: ⁊ h̄ erat ꝑdictū Oſee. i. d. Et erit vbi diceť eis. Non pplſ me⁹ vos. ibi diceť: Filii dei viuentis. Et q꞉ doctoꝛ veritatis nō ſolū debet vitia cōfidentē arguere: ſed etiā penā ꝑdicere. ideo ſubdit iohānes: h ❡ Iam eñ ſecu. i. ſeueritas diuine iuſticie. i ❡ Ad radicē arbo. poſi. eſt. arboꝛ iſta homo eſt: q̄ ē quaſi arboꝛ cōuerſa: radix huius arboꝛis eſt voluntas mala: ex qua ſicut ex radice ꝓdeunt oīa peccata: q꞉ nō poteſt eſſe peccatū niſi ſit volūtariū. k ❡ Omnis ergo ar. q̄ nō fa. ⁊c. p ſentētiā extremi iudicii. l ❡ Et in ignē mitteť. ſ. inferni. m ❡ Ego quidē baptizo vos. oſtēſa idoneitate iohānis ad teſtificādū: hic cōſequēter poniť ipſius teſtimoniū: ⁊ poniť primo teſtimoniū ipſius de xp̄o i ei⁹ abſentia: ⁊ ſecundo in eius ꝑſentia. ibi: Tunc venit ieſus. In prima pte ꝑfert teſtimonium

Nico. de lyra

✠ doctrine q̄ cōſiſtit in hoc q꞉ aliq̄s nō timet vitia magnoꝝ cōfidenter arguere qḋ faciebat iohānes: qḋ notať cū diciť: Videns aūt multos phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ. iſti enim famoſi erāt in pplo ſicut poſtea ſtati ⁊ religioſi: vt patebit. j. Venientes

Moraliter

✠ eos. ſ. a iohē: ⁊ iō p iſtos q̄ veniebāt ad ꝑdicationē iohīs: ſicte ſignanť illi q̄ veniūt ad ꝑdicatoꝛē euāgelii: vt ex oꝛe ei⁹ capiāt aliq̄d vñ poſſint eū calūniari. iō talib⁹ dꝛ: b ❡ Progenies vipe. ⁊c. q. d. null⁹: niſi recedatis a malicia veſtra. Iō ſubdiť: d ❡ Facite ergo fru. dig. penitētie. nā in vita ꝑſenti pōt hō ſemp penitere. e ❡ Et ne veli. di. intra vos ⁊c. credētes vos ſaluari ſine opib⁹ pnie: q꞉ h̄ eſt falſum: Sic aūt videť de plurib⁹ xp̄ianis: q̄ deuotionē habēt ſpālē ad aliquē ſanctū vl' ſctām: ⁊ p eoꝝ merita credūt ſaluari ſine opib⁹ bonis. g ❡ Potēs eſt aūt ⁊c. i. de pctōꝛib⁹ deuotos facere. h ❡ Iā eñ ſe. ſ. diuine ſnie: i ❡ Ad radi. ar. ⁊c. i. ad ꝑſcidendū pctōꝛes obſtinatos de p̄nti vita: ⁊ cōburendū eos in gehenna. l ❡ Ego quidē bap. vos in aqua ⁊c. ꝑdicatoꝛ eñ euāgelii diſponit ppl'm regenerari cū aqua ſalutaris ſapie: vt p xp̄m mādenť interi⁹ aqua gratie.

✠ Tunc venit

Marginal references: Ioſue. 4. a — Ioh. 23. d; Luc. 3. b — Aliſq; — Ioh. 7. c — Luc. 3. c; Marc. 1. a; Ioh. 1. d — Ps. 113. b

B E a ❡ Poſt me venturus. Et ſi moneo dignos fruct⁹ pnīe facere: iugbiā abūcere: nō tn̄ poſſuz a pctis ſoluere. b ❡ Fortior me ē. q2 ego baptiço in pnīaz: ille in remiſſionem. Ego ſpm̄ habeo: ille dat. Ego regnū celoꝝ p̄dico: ille dat. c ❡ Cuius nō ſū dign⁹ ꝛc̄. Alii ſcribūt: Cui⁹ nō ſū dig. cor. cal. ſol.

Potuit āt iohēs vtrūqꝫ dicere: vel cōtexti vel diuerſo tpe: vt ali⁹ euāgeliſta hoc: ali⁹ illud aſſumeret. Oēs tn̄ verū narrauerūt. Intēdit āt in h̄ oſtdere excellētiā chriſti ꝛ ſuā humilitatē. ❡ Vel

Allego. ſm̄ allegoriā calciamētū ē incarnationis myſteriū. Corrigia: myſterii ligatura. Nō ḡ valet iohēs corrigiā ſoluere: q2 incarnatiōis myſteriū nō ſufficit

†Luc.3.c inueſtigare. ❡ Vel nō ſū dign⁹ ſol. cor. cal. ei⁹. i. nomen ſpōſi mihi nō vſurpo: nec ſpōſus credi vel dici: ſꝫ amic⁹ ſpōſi volo. Mos eñ erat vt ſi qs eaꝫ q̄ ſibi cōpeteret accipe in vxorē nollet: ille ei calciamētū ſolueret q̄ ad hāc ſpōſus iure ꝓpinq̄tat' accederet. Iohēs ḡ q̄ nō ſpōſus / ait: Nō ſum dign⁹ cor. cal. ſol. ac ſi dicat: Ego redēptoris veſtigia nō valeo denudare: q2 nomē ſpōſi nō mihi vſurpo. ❡ Vel ſimplr ſe hūiliat: vel euāgeliū ſacra nō ē dign⁹ circūferre p̄dicādo qđ nō ſibi i deputatū apl'is ē cōmiſſum. ❡ Nō ſuz dign⁹ explicare naturā diuinitat' ad hūanitatē. vel nō ſū dign⁹ euāgeliū p̄dicationē portare: vel nomē ſpōſi vſurpare. Iohēs vt purus hō ſpm̄ dare nō poterat q̄ remittit culpa. Chriſt⁹ ꝟbo dat. q2 de⁹: ꝛ baptiçat in

Ioh.13.b ꝟbo de q̄ dr̄: Et vos mūdi eſtis ꝓpter

Eph.5.f ꝟbū qđ locut⁹ ſum vob. ꝛ alibi: Mundās eos lauacro aq̄ in ꝟbo vite ſctificate. d ❡ ❡ In ſpūſctō. Vel ſpū ſāctificatiōis: ꝛ igne. i. ꝓbatiōe tribulationis. Vel ſpū in pnti abluit: poſt ſi q̄ macla ſurrepit: igne purgatorio ad purū

†Ne cō diſ. 4.c.p aquā exuret: qđ de leuioribus credēdū eſt pctis. Vñ i leuitico ſup altare ſp ignis

Leui.6.a miſſus de celo ardebat. i. ignis diuini amoris: q̄ oēs in chriſto. i. q̄ ſup altare offerunt q̄ſi rebaptiçat ꝛ exurit carnis coꝝ vitia. e ❡ Cui⁹ vētilabrū. Vē

Ventilabꝛ quid tilabrū in māu ē examē iudicii q̄ diſcernunt leues ꝛ vacui a fructu boni operis. In manu: q2 pr̄ nō iudicat quēꝗ: ſꝫ oē iudiciuꝫ dedit filio. f ❡ Per

Ioh.5.d mūdabit. i. q̄tidie a variis tēptatiōibus mūdat. Vel Permūdabit dum ob manifeſta pctā ꝑuerſus de eccl'ia eiicit: vel poſt mortē dānat. g ❡ Paleas aūt. Palee de origine vñ ꝛ triticū oriūtur. i. de ſemie. çiçania ꝟo de diuerſa. Palee q̄ ſūt q̄ fidei ſacramētis ibuunt: ſꝫ ſolidi nō ſūt. Ziçania ꝟo q̄ ꝛ ope ꝛ ꝓfeſ

Ioh.3.c. ſiōe ſecernunt ab elect'. De his dr̄: Qui nō credit iā iudicatus ē. ꝛ iō nō ſit h̄ mētio de ill'. h ❡ Inextinguibili. q2 nō extinguet neqꝫ extinguet cruciatos: ſꝫ eternaliť puniet. Vel nūc

Pſ.65. ad differentiā illi⁹ de q̄ dr̄: Igne nos examiſti ꝛc̄. i ❡ Tūc venit. Qñ iohēs p̄dicabat ꝛ baptiçabat. ſ. qñ ieſus triginta erat annoꝝ: oñdēs nullū debere ſacerdotē vel p̄dicatorē fieri niſi virilis etatis. Sicut ioſeph tricenari⁹ regnū egypti ſuſcepit. dauid regnū ea etate inchoauit: ezechiel ꝓphetiā ꝓmeruit. ❡ Venit ieſus his de cauſis vt baptiſma iohis cōprobaret: ꝛ vt (q2 hō erat) oēꝫ īpleret iuſticiā ꝛ legis humilitatē: et vt aq̄s ſanctificās p columbā in lauacro aductum ſpūſancti oſtderet. Venit eñ nō neceſſitate ablutiōis: ſꝫ vt nemo q̄tūlibet ſanctus baptiſmi grām ſupfluā iudicaret. k ❡ A galilea in iordanē. Galilea trāſmigratio. iordanis deſcenſus. Qui ḡ vult baptiçari tranſmigret a vitiis: ꝛ deſcēdēs humiliet. l ❡ Sine modo. Sine mō me a te baptiçari: vt poſtea qđ a me q̄ris in ſpū baptiçeris. Sic eñ decet nos dare exemplū implēde oīs iuſticie: vt diſcāt oēs neminem ſine vnda baptiſmi eſſe ꝑfectū. m ❡ Sic eñ decet. i. p humilitat' exēplū reducere ad vitā: ꝛ oñdere ꝙ nullus ꝑfecte ſit iuſtus ſine baptiſmate. Si eñ de ſpūſancto natus nō dedignor: q̄tomagis neceſſe eſt alios q̄tuis iuſtis etiā a minoribus baptiçari.

Hinc decet

G Hinc decet impleri primū omnē iuſticiā. ſ. p quā omis iuſticie ſumma ad oībus deinceps impleat vt nullus ex opibus neqꝫ ex arbitrio glorieť: ſꝫ ſciēs ſe reū iuſticie dei ſit ſubiectus. Ideo quiſqꝫ eſt renatus ex aq̄ ꝛ ſpū iuſtus diciť: q2 hoc implet p qđ oīs iuſticia impleť ex gratia: quā primo decuit implere chriſtus nō ex indigētia ſꝫ ex myſterio: vt renatus fili⁹ dei oēs renatos filios dei frēs ſibi faceret. Sic. i. ſbdēdo ſe ꝓ ſr ꝛ iſerioꝝ

ſ oēꝫ iuſticiā

a ❡ eñ nō ſpū. b ❡ docēdo penitere.

vos in aquā in penitentiaz: qui a

a ❡ ad p̄dicandū ꝛ ad baptiçandum.

ḡ āt poſt me ventur⁹ ē: fortior me ē: b

c cui⁹ nō ſum dignus calciamenta c

d portare: † Ipſe vos baptiçabit in d

a ❡ q2 ſctificat a pctis: ꝛ accēdit amore dei. b ❡ tribulatōe vl purgatorio igne. c ❡ q̄ ſ credūt h̄ vētilabro nō remouenť: q2 iā iudicati ſunt. d ❡ id ē diſcretio iudicii.

e ſpūſctō ꝛ igni. Cui⁹ vētilabrū i e f

a ❡ ptāte. b ❡ a paleis. c ❡ p̄ntē eccl'iaz

f manū ſua ꝛ pmūdābit areā ſuā: g

a ❡ imobiles a ſpe eternoꝝ. b ❡ celeſte.

ꝛ cōgregabit triticūꝫ ſuū in horr h i

❡ leues.

g reum: paleas autem comburet k

a ❡ vt q̄ diu latuerat manifeſtareť.

h i igni inextiguibili. Tūc venit ie m

a ❡ q2 in naçareth hītauerat. b ❡ q2 in eo figura baptiſmi ꝑceſſit: ꝛ ex nole deſcēſū de ſupbia erigit. c ❡ maior ad minorem.

k ſus a galileā in iordānem ad io

a ❡ dñs a ſuo: null⁹ ḡ dedigneť inferiorē.

hannem vt baptiçaretur ab eo.

a ❡ humilitatē regis imitať miles.

Iohānnes autem prohibebat n

a ❡ q̄ egeo. b ❡ q̄ nō eges. ❡ tren⁹ a celeſti. c ❡ ab origiali pctō mūdari: q2 tu es agnus dei q̄ tollis pctā mūdi.

eum dicēs: † Ego a te debeo ba o

❡ cuius generatio nō eſt vitioſa.

ptiçari: ꝛ tu venis ad me? Reſpō

a ❡ implere illud ad qđ veni.

l dens autem ieſus dixit ei: Sine

a ❡ Subdit q̄re veniat baptiçari. ❡ q2 vita mea mox ē diſciplina. ❡ ſic. i. oñ ego ſupior ꝛ nō indigēs a te ſuſcipio.

m modo. Sic enim decet nos im p

Nico. de lyra

A monitū de chriſto q̄tū ad excellentiā ſue diuinitatis dicens: Ego quidem baptizo vos in aqua. i. lauo tantūmodo corpora. que quidē lauatio eſt ſignum pnīe fiende. Ideo dixit: In penitentiā. a ❡ Qui autē poſt me venturus eſt. ſ. chriſtus. b ❡ Fortior me eſt. Quia ipſe habet virtutē diuinitatis. c ❡ Cuius non ſuz dign⁹ calciamenta portare. Nō quia chriſtus calciatus inceſſerit: cum diſcipulos ſuos ad p̄dicandū ſine calciamentis ire iuſſit: vt habeť Luce. xxii. d. Quando miſi vos ſine pera ꝛ calciamentis ꝛc̄. ſꝫ eſt modus cōmunis loquēdi quādo aliquis ſe compat alicui improportionabiliter excedenti: qđ eſt in ꝓpoſito: qđ declarat p factum dicēs: d ❡ Ipſe vos

†Mar.1.a Luc.3.d Ioh.1.d 78.diſt.c. preſbyter 65. diſ.c. ecce. 1.q.1.c. ded.t

baptizabit in ſpūſancto. Gratiaꝫ ſanctiſpūs cōferendo: qđ nō pōt facere niſi deus. Addit autē: e ❡ Et igni. Quia ſup baptiçatos de nouo in primitiua eccl'ia frequēter apparebat. ſ. in ſigno viſibili: ſicut apparuit ſup apl'os in linguis igneis. Oſtendit ꝯſequēter iohānes in chriſto iudiciariā ptātem / cum dicit: f ❡ Cuius vētilabrū. Ad cuius intellectū ſciendū ꝙ ventilabrū eſt inſtrm̄ quo ſolebant purgari blada in paleſtina: ꝛ eſt factū ſicut pala cum qua ꝓiciť granū paleis cōmixtum in altuꝫ: ꝛ ventus paleas tollit ꝛ granū in area cadit: iohannes ergo metaphorice loquens: p ventilabrū intelligit diuinum iudiciū: quo chriſtus. g ❡ Permundabit areā ſuā. i. eccl'iam in qua ſunt cōmixti mali cū bonis: ſꝫ in iudicio ſepabunť. h ❡ Et cōgregabit triticuꝫ: Scꝫ iuſtos ꝛ electos. i ❡ In horreum ſuum. i. in eternam beatitudinem. k ❡ Paleas autē. i. homines vanos ꝛ falſos. l ❡ Comburet igni inextinguibili. i. in pena infernali ſenſibili. m ❡ Tunc venit ieſus. Hic poniť teſtimoniū iohānis de chriſto in ipſius p̄ſentia: venit eñ chriſtus ad baptiſmum iohānis vt p̄dicationē eius approbaret. ſecundo vt tactu ſue carnis vim regeneratiuam aquis conferret. tertio vt populus teſtimoniū iohannis de chriſto ꝛ etiam dei patris audiret. n ❡ Iohannes autem ꝓhibebat eum. Ex reuerētia cum ſciret eum eſſe deum verum ꝛ hominem lauacro nō indigētem: ſed alios a peccato lauantē. Ideo dicit: o ❡ Ego a te debeo baptizari. i. ab originali peccato mundari: nō quia tunc iohānes haberet originale pctm̄: q2 fuit in vtero mr̄is ſctificat⁹: ſꝫ loq̄bať in ꝑſona gener' hūani. Vel aliť: Ego a te. q2 ſctificati in vtero idigēt baptiſmo chriſti ad h̄ vt ſint chriſto incorpati q2 in baptiſmo chriſti caracter impmiť p quē chriſto ꝯfiguranť. Reſpondēs aūt ꝛc̄. Sequiť: o ❡ Sic eñ decet nos implere oēꝫ iuſticiā. i. humilitatē. vñ ibi accipiť iuſticia nō ꝓut eſt virtus ſpecialis: ſed generaliter ꝓut includit omnem virtutem.

* Baptiçatus autē

Moralit * m ❡ Tūc venit ieſus a galilea ꝛc̄. Galilea ꝟo tranſmigratio interpťať. p h̄ igiť ꝙ ieſus de galilea venit ad iohannē: ſignať ꝙ eius mēbra ſi debeāt lauari p grāꝫ oportet ea tranſmigrare de vitiis ad ꝟtutes. n ❡ Iohannes aūt ꝓhibebat eū ꝛc̄. p h̄ deſignať ꝙ q̄libet iſerior ſupiorē corrigere volēs ex charitate dꝫ h̄ facere cū humilitate ꝛ reuerentia. Supior aūt dꝫ talē correctionē humiliť ſuſcipe: quod inſinuauit ieſus dicens: Sic enim decet nos adimplere omnem iuſticiam ꝛc̄.

* Baptiçatus

A B tur. de ſua pdicatiōe tacet. a ¶ Iterū aſſumpſit ꝛc. Hec tētatio ordine p̄ceſſit: ſed narrat̄ ppoſtere ſm ꝙ factū eſt ad e. b ¶ Montē excelſum. Iſido. Mons iſte ſuperbiā ſignificat: p quā cecidit ꝛ alios ruere facit. Excelſum valde: qꝛ eū ad ſummū ſuperbie trahere voluit. ¶ Tētaturus de auaricia in mōtē duxit: qꝛ auaricia ꝛ ambitio ſemp alta petit. c ¶ Oſtendit ꝛc. Non ꝙ viſum eius qui oīa videt ampliauerit: ſꝫ vanitatē mūdane pōpe quā amabat q̄ſi ſpecioſā oñdēs facere amari volebat. Vel ſciēs diabolꝰ ꝙ chriſtꝰ regnū ſibi tolleret: oñdit ei oīa regna mūdi: nō pſas vel medos: ſꝫ quō in hoīb' regnaret mūdanis. Vel p gulā vel p auariciā vel p alta: vt ſuadens qđ volebat eū ſibi ſubijceret. Lucas dicit i momēto ſibi oīa oſtēſa: in q̄ nō tā celeritas cōſpectꝰ q̄ caduce fragilitas ptātis exprimit. ¶ Moyſi oñdit deꝰ in momēto totā terrā pmiſſiōis ꝟtute deitatis: ita mō actū eſt. Oñdit ei oīa regna. ſ. partes terre in qbꝰ vnūquodqꝫ regnū poſitū erat. Sicut ſi aliq̄ dicāt ſup mōtes: Ecce ibi roma: nō ipſam oſtēdēdo: ſed partē terre in q̄ poſita eſt. d ¶ Oia regna. Oia ꝯcupiſcibilia in mūdo in qbꝰ hoīes regnāt. Vel ſimplr totꝰ mūdus illo ſuggerēte ab eo in mōte viſus eſt. e ¶ Et gliam eoꝝ. Ra. Nō ꝙ eā ꝯcupiſcētie oculo inſpiceret ſicut nos: ſed ſi hec oſtēſio fuit in mente ſicut medici vidēt morbos ſine leſione.

Quō oñdit dñs moyſi terrā pmiſſionis

f ¶ Hec oīa tibi dabo. Hec de arrogātia dicit: nō ꝙ totꝰ mūdus ſuus ſit. ¶ A p̄ncipio qđ dei erat vt ſibi vſurparet diabolus laborauit. vñ vt in eis coleret̄: idola inuenit. In his tribꝰ notāt̄ gula/ auaricia/ ſupbia. ¶ Ra. Lucas auariciā mediā ponit: vltimā ſupbiā ſm morā pñtis tpis: qꝛ ſupbia poſt oēs ꝟtutes ſeuit. In his tribus/ gula/ auaricia/ ſupbia oīa vitia ſibi federata ſūt ꝯempta. Victꝰ de gula nō tētat. đ libidie vel ceteris q̄ de gula naſcūt̄. Sic etiā i alijs oībꝰ q̄ in mūdo ſūt vt armis vtat̄ diabolꝰ ꝯ nos. Nā nihil in mūdo eſt niſi ꝯcupiſcia carnis/ ꝯcupiſcia oculoꝝ ꝛ ſupbia vite. In his tribꝰ oia genera tētationū cōphēdunt̄. g ¶ Scriptū eſt. Dauid goliā tribꝰ lapidibꝰ de torrēte pſtrauit: ꝛ chriſtꝰ diabolū tribꝰ teſtimonijs de lege. h ¶ Dñm deū tuū. Hoc vel ad diabolū dicit̄: nō qꝛ ex deuotione ſit impletur: ſed vt ecōtra q̄ ipſe moliebat̄ ſcriptū oñdat̄: ꝙ nō ipſe ſed deꝰ ſit adorādus: Vel nō diabolo ſed ibi ſm humanitatem ꝛ cuilibet hoī hoc p̄ceptū eſſe inſinuat. ſilr ꝛ illud: Nō tentabis dñm deū tuū. Dñm deū. ſ. filiū ꝛ patrē ꝛ ſpmſctm̄: q̄ eſt vnꝰ deus: deꝰ adorat̄: ꝛ ſpecialiter ei pp̄ter ſe ſeruit̄. ¶ Hic oſtēdit̄ ꝙ hō chriſtꝰ vt deꝰ ꝛ dñs ſit adorādus ex debito. i ¶ Seruies. Grece latreoſis. latre ſeruitꝰ dicit̄. Seruitꝰ cōis deo et hoī: ꝛ cuicūqꝫ grece dulia dr̄: Illa ꝓo q̄ ſoli deo debet̄: latria diſtincte. vñ idolatria: q̄ qđ ſoli deo debet idolis dat. ¶ Nota diabolū in his vinci in qbꝰ adā vicit. Quē de gula tētauit: dū de ligno vetito guſtare rogauit. De vana glia cū dixit: Eritis ſicut dij. De auaricia cum ait: Sciētes bonū ꝛ malum.

B

1. Ioh. 2. c.

1. Reg. 17. e

Deu. 6. b.

Gen. 3. a.

Quis idoloꝝ inuētor

k ¶ Acceſſerūt. Nō q̄ſi tūc p̄mū adeūtes: ſed agonē dñi pcul aſpiciētes: ne videat̄ eoꝝ p̄ſidio eguiſſe vel viciſſe. Sed vt ſtātim victus abijt parati ad obſequiū venerūt. Sicut i hoc agone militia nr̄a ꝯſtruit̄: ita in obſeqo angeloꝝ glioſa remuneratio docet̄. l ¶ Cū aūt audiſſet ꝛc. Hic matthe' ſicut marcus ꝛ lucas p̄termittit p̄mū aduentū dñi in galileā: poſtq̄ baptiçatus eſt: vbi aquā mutauit in vinū: ꝛ cū matre ꝛ diſcipulis capharnaū māſit: a q̄ aſcēdit hieruſalē pp̄ter paſcha. Inde venit in iudeā ꝛ baptiçabat cū Iohānes in ennon iuxta ſalim baptiçaret. Poſtq̄ vero traditus fuit iohānes: iterum abijt in galileā. Cū audiſſent phariſei ꝙ baptiçaret: et plures faceret diſcipulos q̄ iohānes fecerat. de q̄ reditu incipiūt tres euāgeliſte. Iohānes vero pbato aliorū euāgelio de veritate dictoꝝ vidit aliqua deeſſe: ꝛ maxime que primo anno p̄dicatiōis ſuꝫ geſſerat ieſus: p qbus a fratribus rogatus ſcripſit euangeliū quod alij p̄terierāt ante traditionē iohānis: colligens. ſ. geſta vnius anni in quo ꝛ paſſus eſt poſt carcerē iohānis. Vñ etiā dicit: Hoc fecit initiū ſignoꝝ ieſus. Et iteruꝫ. Nōdū iohānes miſſus erat in carcerē. m ¶ Iohannes tradit'. Qđ erat pp̄ter euāgeliū. Ieſus hoc idē pſecutꝰ p̄dicans ad tempus cedit ꝛ fugit: vt ſit exemploꝝ ſuis. n ¶ In galileā

Ioh. 2. a.

a ¶ legē i lapideis tabulis ſcriptā i q̄ oēs offendebant. a ¶ mentis greſſum.

te/ ne forte offendas ad lapidē pedem tuum. Ait illi ieſus rurſum: ſcriptum eſt: † Non tētabis dñm deū tuū. Itē aſſūpſit euꝫ diabolus i mōtē excelſū valde/ ꝛ oñdit ei oiā regna mūdi ꝛ gloriā eoꝝ/ ꝛ dixit ei: Hec omnia tibi dabo/ ſi cadens adoraueris me. Tūc dixit ei ieſus: Vade ſathana. Scriptum eſt enī: † Dominū deum tuum adorabis: et illi ſoli ſeruiēs. † Tunc reliquit eum diabolus: et ecce angeli acceſſerunt ꝛ miniſtrabant ei. Cum autē audiſſet ieſus ꝙ iohānes traditus

a ¶ in Deutro. a quo iſta teſtimonia pfert: vt ſecūde legis ſacramēta cōfirmaret. a ¶ ꝛ ſi victus tamen nō ceſſat. a ¶ ſup montē ſupbie oīs auarus erigitur. ¶ alta petit. a ¶ qꝛ oīa momētanea ſūt: nō ꝙ diabolus ſed virtꝰ diuina hec poſſit. b ¶ quāta eſt ei glia trahere ad vitia. ¶ tētatio de ambitōe. a ¶ nō ꝙ hoc poſſit. ¶ regē te faciam. a ¶ tētatio de auaricia. b ¶ qđ eſſet cadere. ¶ vt ſuperiorem. a ¶ a poteſtate quam habebas retro. ¶ in ignē eternū. b ¶ qui ſaluti aduerſarius. ¶ in pentateucho. a ¶ o homo. ¶ non ego te: ſed eū debes me vt deū adorare. ¶ ex debito: aut ſoli hoc debet̄. b ¶ etiā cū hoībus ſeruies. a ¶ ſm grecā interp̄tatione. b ¶ ad tps: vt lucas ait p iudeos poſtea pugnaturꝰ. ¶ iā nō inueniēs quid ageret. ¶ victus. a ¶ vt victorie deitas cōprobet̄. ¶ non adiuuabant.

Nico. de lyra

angelis ſuis ꝛc. a ¶ Ait illi ie. Sic rñdet ei p ſcpturā ꝙ totalr euacuaret eiꝰ tētationē. b ¶ Nō tē. do. deū tuū. Deut. vi. c. Tētare enī deū ē q̄rere expimētū de dei ꝟtute abſqꝫ ineuitabili neceſſitate: ꝛ h̄ eſt pctm̄: qꝛ q̄ñcūqꝫ hō aliqđ pōt facere ſm viā hūanā ad euadēdū piculū: nō debet illō omittere: q̄rēdo diuinū expimētū: ꝛ pp̄ter h̄ pbatio ferri cādētis ꝛ monomachie tanq̄ illicita phibent̄ in iure. Per h̄ ḡ rñdet ieſus diabolo tētāti ipm̄: qꝛ cū poſſet de pinnaculo tēpli deſcēdere p viā hūanā. ſ. p gradꝰ ad h̄ factos i tēplo nō debebat p aliū locū deſcēdere: qꝛ h̄ eēt deū tētare. c ¶ Itē aſ. eū dia. ꝛc. Hic t'io retētat eū de ꝯcupiſcētia oculoꝝ ſeu auaricia: qꝛ poſuit eū in montē excelſum. qs aūt fuit ille mōs nō noiat̄ nec multū refert ad ppoſitū. d ¶ Et oñdit ei ꝛc. Nō eſt ſic īlligēdū ꝙ ex illo loco poſſent oīa regna ꝛ oēs ciuitates determiate videri: ſꝫ oñdēdo diuerſas ptes orbis dixit ei: tale regnū eſt in tali ſitu ꝛ tale i tali: enarrādo in breuibus magnitudinē ꝛ gliam illoꝝ regnorū: ꝛ iō oñſio fuit magꝰ ad auditū q̄ ad viſuꝫ. q̄ facto dixit ei: e ¶ Hec oīa tibi dabo. Ex h̄ loco ꝛ alijs ſilibꝰ dixerūt manichei ꝙ diabolꝰ ē dñs iſtoꝝ corpaliū inferioꝝ ſić factor et creator eoꝝ: ſꝫ h̄ ptꝫ manifeſte falſū Gen. i. vbi deſcribunt̄ facta a deo: ꝛ iō dicēdū ꝙ diabolus mētiebat̄: qꝛ mēdax eſt ꝛ pr̄ mēdacij: vt hr̄ Ioh. viij. f. Creature enī corpales nō ſūt i ptāte ipſiꝰ niſi q̄tū ſibi pmittit̄ a deo. ſeq̄t̄: f ¶ Vade ſathana. Hic īcrepauit eū ꝛ nō. ſ. ad oñdēdū ꝙ pprias iurias debꝫ hō portare: ſꝫ dei iuriā nullo mō debꝫ tolerare. hoc aūt maxie fit q̄ñ cultꝰ debitꝰ deo ipēdit̄ diabolo: qđ diabolus facere ſuggerebat: ꝛ iō hūc ꝟitatē p ſcptura ꝯfirmat Deu. vi. g ¶ Dñm d. t. ado. Adoratione. ſ. latrie. q̄ ſoli deo debet̄. hoīes aūt venerari pñt veneratiōe dulie. h ¶ Tūc re. eū. Hic oñdit̄ diuitas ex miſterio ſctōꝝ āgeloꝝ. reliq̄rāt enī angeli ipm̄ ieſū ad tps vt diuitas eiꝰ diabolū magꝰ lateret: ꝛ vt ꝯuenientiꝰ locū tētādi hr̄et: ꝛ vt victoria ipſiꝰ xp̄i excellētior appereret ex h̄ ꝙ ſolꝰ ipm̄ deuinceret: ꝛ iō victo tētatore ꝛ p̄ ꝯfuſiōe recedēte. i ¶ Acceſſerūt ꝛc. Sić ꝓo dño ſerui ſui. ex q̄ appet diuinitas xp̄i: qꝛ nulla natura eſt ſupra angelicā niſi diuia. Seq̄t̄ ſcđa ps totꝰ euāgelij. k ¶ Cū aūt ꝛc. ſupiꝰ declarauit matthe' pſonā ipſiꝰ mediatoris oñdēdo in ipſo ꝟitatē hūane nature ꝛ diuine. h̄ icipit agere de opibꝰ xp̄i. de xp̄o aūt int̄ alia tria fuerāt p pphas p̄dicta. Primū ꝙ eēt legiſlator noue legꝰ Hiere. xxxi. f. Ecce dies veniūt dicit dñs: ꝛ feriā domui iſrl' ꝛ domui iuda fedus nouū ꝛc. Scđm eſt ꝙ eēt xp̄s redēptor p meritū ſue paſſiōis Eſa. liij. b. Ipſe aūt vulneratꝰ eſt pp̄ iniq̄tates nr̄as ꝛc. Tertiū eſt ꝙ eſſet mortis deſtructor p gliam ſue reſurrectionis Pſ. xv. c. Nō derelinq̄s aīam meā in iferno: nec dabis ſctm̄ tuū videre corruptionē. qđ nō pōt intelligi de dauid cuꝫ ſepultꝰ fuerit ✳ ne ꝛ mūdo tēptationes eorū accendendo. k ¶ Cū autē audiſſet ieſus ꝛc. Per hoc aūt ꝙ ceſſante p̄dicatione iohānis xp̄s iuit ad p̄dicādū: ſignificauit ꝙ lege ceſſante ſecutū eſt euāgeliū. Per h̄ aūt ꝙ audita iohis incarceratōe receſſit: oſtēdit ꝙ licitū eſt p̄dicatori a pſecutoribꝰ elōgari. Vñ dicit aplūs

† Deu. 6. c

Deū tētare

† Deu. 6. b. et. 10. d

Luc. 4. b

D

† Mar. 1. b

Moraliter

 ✳ infra. p. c.

G E a ¶ In galileā. Due ſunt galilee. vna dicit̄ iudeoꝝ: altera gentiū: ꝓpter inhabitationē gētiū: quā partē dedit Salomō regi Tyri qui gētes ibi poſuit. b ¶ Nazareth. Vn̄ xp̄s nazareus dr̄: vicus eſt in galilea iuxta mōtē thabor. Capharnaū oppidū in galilea gentiū iuxta ſtagnū geneçareth ſitū in terra çabulon ⁊ neptalim: vbi pⁱma captiuitas hebreoꝝ ab aſſyriis. Vbi ꝗ pⁱma legis obliuio: ibi pⁱma euāgelii p̄dicatio: vt ⁊ de loco q̄ſi medio afflueret ad gentes ⁊ ad iudeos. ¶ Allego. Qz relicta naçareth trāſit capharnaū: ſignificat ꝙ de flore figuraꝝ legis ad fructū ſpūaliū qui in euāgelio eſt: trāſire nos docet. Hec ꝙ̄o ſpūalia ſunt in villa pulcherrima. i. in eccl̄ia: que maritima: qꝛ iuxta fluctus ſeculi poſita quotidie tundit̄: ⁊ hoīes illecebris mūdi inuolutos retibus euāgelii capit. In finibus aūt çabulon ⁊ neptalim ſita eſt: qꝛ ī medio gentiū ad dilatandū verbū dei fortiter ꝯſiſtit: vt credētibꝰ refugiū: periclitātibus oſtēdat fidei portū. c ¶ In finibus za. Zabulon habitaculū fortitudinis. Neptalim dilatatio. In his tribubus fuere viculi de ꝗbus aplī: Vn̄ pⁱncipes çabulon ⁊ pⁱn. nep. d ¶ Terra zabu. ⁊c̄. Rab. Qd̄ pⁱmo poſitum eſt ꝑmutīt euāgeliſta. ſ. Primo tp̄e alleuiata eſt terra çabulon ⁊ terra neptalim: ſicut ⁊ qd̄ in medio eſt. ſcꝫ Nouiſſimo aggrauata eſt via maris. Qd̄ ideo facit: qꝛ intēdit oñdere initiū p̄dicationis xp̄i: ⁊ iō qd̄ myſticū eſt tāgit. e ¶ Via maris ⁊c̄. Eccl̄ia que iuxta mare ſeculi ipſa eſt trans iordanē. i. ꝑ baptiſmuꝫ de ꝓ̄ſtinis erroribus eruta. Galilea. i. trāſmigratio eſt facta: ⁊ que pⁱus ſub gentili ritu in vmbra mortis ⁊ carnis luxu eſt verſata: xp̄o p̄dicante ꝑ fidē xp̄i illumiata eſt. ¶ Galilea gētiū que eſt in tribu neptalim: vicina tyriis: dicit̄ ad differētiā galilee illius q̄ eſt in tribu çabulon q̄ eſt iuxta tyberiadē. In illa aūt q̄ dr̄ gentiū: ſalomon viginti ciuitates dedit hyrā regi tyri in ſorte tribus neptalim. In vtriſq̄ imoratꝰ eſt xp̄s. Sed ꝓ figura coꝝ ꝗ vocādi ſunt de gētibꝰ ea q̄ gentiū eſt hic memorat̄. f ¶ Populus. Augꝰ. Populꝰ iſte q̄ prior ductus eſt in captiuitatē: ⁊ in tenebris vitioꝝ erat: prior lucē p̄dicationis xp̄i vidit. Deinde in oēs gētes euāgeliū diſſeminatū eſt. Vn̄ ſeq̄t: Habitātibꝰ in regiōe ⁊c̄. g ¶ Vmbre mor. Mors eſt in inferno. vmbra huiꝰ mortis ſunt pctā q̄ nunq̄ſ ſine morte. Qui ergo vult fugere mortē vitet vmbrā. h ¶ Exinde ⁊c̄. Poſt q̄ baptiçatus eſt. Baptiſmꝰ idoneos facit ad p̄dicandū. Exinde. i. tradito iohāne: qꝛ lege deſinēte ſequit̄ euangeliū: vt aurorā ſol. Humilis mgr̄ q̄ doctrinā diſcipuli nō impedit: ſed expectat donec cōſumet curſum ſuū. In quo docet ne quis ab inferiore ꝑſona ſermonē ꝯtemnat. vn̄ Aplš: Si cui reuelatū fuerit: prior taceat. i ¶ Penitentiā agi. Eadē q̄ preco p̄dicat: vt oſtendat̄ nō alius q̄ qui in voce clamauerat. Chriſtus eni verbū qd̄ clamat in iohāne organo: ⁊ in oībus q̄ ab initio aliq̄d diuinitꝰ dixerūt: ⁊ tñ iſte ſolus vox: qꝛ ꝑ eum ꝑ̄ſens verbū oſtendit̄ qd̄ alii longe nūciauerūt. Inter eni vocē ⁊ verbū nihil eſt mediū: ſed vt vox ſonuit mox verbū percipit̄: ſicut iohānes clauſus deſtitit: xp̄s virtutibꝰ claruit. Vn̄ iohānes eſt figura ꝓphetaꝝ ⁊ legis: q̄ vere ſunt vox clamātis ſapiētie dei quoꝝ iohānes eſt finis: ꝗbus ceſſantibꝰ ſolū verbū qd̄ in eis ſonuerat ꝑ ſe oſtendit̄. ¶ Rab. Hec p̄dicatio xp̄i in capharnaū coruſcātibus miraculī incepta: dicit̄ pᵒ annū a baptiſmo ꝗ incepiſſe: vel ſm

Alleg. — Mat. 1. b — Luce. 4. c. — Eſa. 9. a — Pš. 67. f — Eſa. 9. a — Mat. 1. b — 3. Re. 9. c — 1. Co. 14. f.

a ¶ a iudea poſt paſcha.
a eſſet: ſeceſſit in galileā: ⁊ relicta ci- a
a ¶ flos interpretat̄:
b uitate naçareth † vēit ⁊ habitauit b
¶ villa pulcherrima.
c in capharnaū maritima in finibꝰ c
¶ zabulon que eſt in galilea iudeorū ſicut neptalim gentiū.
çabulon ⁊ neptalim: vt adimple-
¶ dicentem.
retur qd̄ dictū eſt ꝑ eſaiā ꝓphetā:
¶ circūciſio. ¶ ꝓpuciū.
d † Terra çabulō ⁊ terra neptalim:
a ¶ qui eſt iuxta mare: ⁊ eſt trans iordanē galilee gentiū ſcꝫ populus qui ambulabat vel populus vidit lucem ⁊c̄.
e via marl̄ trās iordānē galilee gē-
a ¶ ad myſticū maxime eſt reſpiciendū.
f tium: populus † qui ambulabat d
a ¶ audiuit chriſti p̄dicationē ⁊ miracula.
in tenebris vidit lucēm magnaꝫ:
¶ vel habitantibus.
g et ſedentibus in regione vmbre
a ¶ agnitio veritatis vel predicatio chriſti.
b ¶ euacuata voce ipſum verbum venit.
h mortis lūx orta eſt eis. Exindē ſ
cepit ieſus predicare / et dicere:
¶ conſona predicatio diſcipuli ⁊ magiſtri.
¶ penitentia eſt correctio male mentis.
i † Penitentiā agite: † Appropin- b

Nico. de lyra

Poſtilla ✱ ſepultus fuerit ⁊ incineratꝰ: ſed de xp̄o tm̄: vt oñdit beatꝰ Petrus Act̄. ii. Igit̄ reſiduū huius euāgelii diuidit̄ in tres ptes: qꝛ pⁱmo determinat euāgeliſta de xp̄i legiſlatōe. ſcd̄o de ipſius paſſione. ca. xxvi. Et factū eſt cū cōſummaſſet. tertio de ipſius reſurrectiōe. ca. vlt̄. Veſpe aūt ſabbati. Circa pⁱmū aduertendū ꝙ lex nō imponit̄ niſi multitudini: ⁊ iō legiſlationē ꝑcedit ppl̄i adunatio. Et iō circa pⁱmū duo facit: qꝛ pⁱmo oñdit ppl̄i adunationē ad xp̄m per eius p̄dicationē: ⁊ ſcd̄o deſcribit xp̄i legiſlatio.

xp̄i legiſlationē. ca. ſeq̄n. Vidēs ieſus turbas. Prima adhuc in duas ptes: qꝛ pⁱmo in generali tangit̄ xp̄i p̄dicatio: ⁊ ſcd̄o ſubiūgit̄ ex hoc ſequēs ppl̄i ad xp̄m adunatio / ibi: Ambulās aūt iexus. In pⁱma pte deſcribit̄ p̄dicatio xp̄i q̄tū ad tria. ſ. q̄ſ tū ad xp̄s: locū et modū. Tēpus aūt tangit̄ cū dr̄: Cum audiſſet ieſus ꝙ iohā. traditꝰ eſſet ⁊c̄. ex quo pꝫ ꝙ mattheus hic omittit oīa opa xp̄i q̄ fecit an̄ incarceratione iohānis: ſꝫ illa deſcribit iohānes: vt pꝫ. i. ca. ii. iii. ⁊ iiii. lꝫ eni an̄ incarceratione iohannis p̄dicauerit: nō tñ ita publice. locū aūt huiꝰ p̄dicationis tangit cū ſubdit: a ¶ Et relicta ciuitate na. Cauſa aūt q̄re reliq̄t ciuitatē naçareth Lucas exꝓmit. iiii. ca. qꝛ ſcꝫ ingreſſus eſt ſynagogaꝫ in die ſabbati ⁊ legit ibi illud Eſaie: Spūs dn̄i ſuꝑ ⁊c̄. Eſa. lxi. et dixit ibi aliq̄ ex ꝗbus iudei ſcādaliçati duxerūt eū ad ſuꝑciliū mōtis ⁊ voluerūt eū p̄cipitare. ipſe aūt v̄tute diuina ꝑ mediū illorū ibat nō viſus ab eis. b ¶ Venit ⁊ habita. in caphar. ad p̄dicandū: vt hic dr̄: c ¶ Maritima. qꝛ ſupra litus marꝰ galilee ſita eſt. Ex hoc aūt oñdit Matthēꝰ euāgeliſta ꝓphetiā impletā: Eſa. ix. a. Primo tp̄e alleuiata eſt terra çabulō et ter. neptā. ⁊c̄. Ad cuiꝰ euidētiā cōſiderandū ꝙ illā ꝓphetiā exponūt aliq̄ de captiuitate decē tribuū. Fuerūt eni pⁱmo captiuati tp̄e phacee filii romelie ꝑ teglathphalaſſar regē aſſyrioꝝ q̄ captiuauit duas tribꝰ vltra iordanē: ⁊ tranſiēs iordanē de çabulon ⁊ neptalim ⁊ de galilea multos captiuauit: vt hr̄. iiii. Reg. xv. ⁊ de hoc exponunt pⁱmā ptē ꝓphetie. Primo tp̄e alleuiata eſt terra çabulon ⁊c̄. quia captiuatis malis hoībus alleuiata eſt terra ponderibꝰ pctōꝝ. Scd̄o fuerūt captiuati filii iſrl̄ q̄ remanſerāt tp̄e Oſee ꝑ ſalmanaſar regē aſſyrioꝝ: vt hr̄. iiii. Reg. xvii. ⁊ d̄ h̄ exponūt ſcd̄am ptē ꝓphetie. Et nouiſſime aggrauata ē tota t̄ra. ſ. ꝑ dn̄i flagellatione. dr̄ aūt illa t̄ra via marꝰ: qꝛ ibi eſt via publica ad portandū merces a iordane ad mare mediterraneū. Addit̄ aūt galilee gētiū: ad differētiā alteriꝰ galilee q̄ vocabat̄ galilea iudeorū. ſcribit̄ eni. iii. Re. ix. ꝙ Salomō dedit hyrā ī galilea. xx. oppida: ⁊ qꝛ erat gētil̄: iō dicta ē illa t̄ra galilea gētiū. alio āt noīe dicta ē çabul. ꝑ illā ꝗ galileā trāſibat via illa d̄ q̄ eſt h̄ mentio. Sꝫ iſta expoſitio nō videt̄ v̄a. pⁱmo qꝛ videt̄ īplicare ꝯ̄tria ſaltē ī mō loq̄ndi: qꝛ pⁱmā captiuitatē vocat alleuiationē t̄re: ⁊ ſecundā vocat aggrauationē: ⁊ tñ ſt̄ eiuſdē rōnis. ſcd̄o qꝛ ſi loq̄ret̄ d̄ captiuitate ſcd̄a q̄ fuit totiꝰ t̄re nō loq̄ret̄ ſolū d̄ galilea gētiū: ſꝫ de ſamaria q̄ erat ciuitas regia ⁊ pⁱncipalr̄ fuit obſeſſa ⁊ capta ꝑ ſalmanaſar: vt pꝫ. iiii. Reg. xvii. tertio qꝛ illd̄ qd̄ ſeq̄t̄ Eſa. ix. b. Paruulꝰ natꝰ ē no. ⁊c̄. exponit̄ d̄ xp̄o tā a iudeis q̄ a xp̄ianiſ. ꝗ ⁊ illd̄ qd̄ imediate ꝑponit̄: Prio tp̄e alleuiata ē ter. ⁊c̄. d̄ xp̄o ītelligit̄: ⁊ ſic exponit Matthēꝰ euāg. qꝛ xp̄s ī t̄ra çabu. ⁊ nepta. pⁱmo p̄dicauit publice: vt dictū ē: qꝛ ciuitas capharnaū ibi ē ſita: ⁊ alia loca vbi pⁱmo p̄dicauit: ⁊ ſic illa t̄ra pⁱmo illūinata ē doctrīa xp̄i: ⁊ iō ꝑ Eſa. dicta ē pⁱmo alleuiata: ſꝫ poſtea ad vomitū ſūt reuſi hoīes illiꝰ t̄re: ꝓpt̄ qd̄ illis ciuitatibꝰ exprobrat xp̄s Mat. xi. vt pꝫ inm̄eti. ꝓpt̄ qd̄ ꝑ Eſai. dr̄: Nouiſſimo aggrauata ē: ⁊ h̄ eſt qd̄ dīt Matthēꝰ breuit̄ accipiēs auctoritatē Eſaie: Terra çabulō ⁊ ter. nep. ⁊c̄. d ¶ Ppl̄s q̄ am. in te. ignorātie. ſ. e ¶ Et ſedētibꝰ in re. vm. mor. vmbra mortl̄ dr̄ pctm̄ mortale: qd̄ ē q̄ſi figura ⁊ vmbra gehēne. f ¶ Lux or. eſt. qꝛ illūinatio doctrīe xp̄i pⁱmo facta ē i locis p̄dictꝰ. g ¶ Exinde ce. ie. Poſito tp̄e ⁊ loco p̄dicatiōis xp̄i euāgeliſta deſcribit modū quē tenuit. tenuit āt talē modū q̄lē tenuit Iohēs di. h ¶ Penitētiā agi. ⁊c̄. hoc autē fecit
✱ chriſtus primo
✱ infra. x. c. Cū aūt ꝑſeq̄nt̄ vos in ciuitate iſta fugite in aliā. a ¶ Et reli. ciuita. ⁊c̄. capharnaū ⁊c̄. Erat eni maior ⁊ populoſior. Et ꝑ h̄ dedit p̄dicatoribꝰ exēplū vt declinēt ad loca ī ꝗbus poſſint facere maiorē fructū. g ¶ Exinde ce. ie. p̄di. ⁊ dice. Penitē. agi. ⁊c̄. Per h̄ eni approbauit doctrinā iohānis: q̄ ſic
✱ hānis: q̄ ſic

al. ſedebat — al. et appropinquauit — Mortis vmbra — Moraliter

12·18

A incepiſſe: vel ſm alios incepit kalēdis maii: vt in eodē anno fuerit baptiçatus ꝛ ieiunauerit: ꝛ aliquātis diebus interpoſitis: qbus fecit q̄ iohānes ſcripſit: Baptiſta incarcerato p̄dicare incepit. a ¶ Qui vocat̄ petrus. Vel qn̄ p̄mū andreas adduxit eū. hoc nomē indutū eſt ei dū dicit̄: Tu vocaberis cephas: qđ interp̄tat̄ petrus. q̄ḋ hic videt̄ de futuro ꝓmittere. Vel qn̄ cōfeſſus eſt: Tu es chriſtus fili⁹ dei viui. dictū ē ei: Tu es petr⁹: ꝛ ſup hāc petrā edificabo eccl'iam meā. ¶ Beda. Petrus agnoſcens. Andreas virilis: qđ doctorib⁹ ꝯuenit: q2 hi ſoli magiſterio ſunt apti: q̄ ſapiētie luce illuſtrant̄: ꝛ p̄ceptis dei obediūt / ꝛ aliūs viriliter ſuggerūt. ¶ Sñ primū petrū q̄ vocat̄ obediens: ꝛ andreā q̄ vocat̄ foꝛtis ponit: q2 ſine obediētia nullus itrat: ſine foꝛtitudine nullus pſeuerat: ꝛ he germane ſunt virtutes. Quia ꝟo primus homo inobediēs exiuit. ſecūdus obediēs ingreſſus eſt. ¶ Rab. Mattheus dicit poſt habitationē capharnaum diſcipulos vocaſſe. Iohānes dicit ꝙ poſt aquā in vinū ꝯuerſam venit ieſus capharnaū ꝛ mater ei⁹ ꝛ fratres ꝛ diſcipuli. Sed incertū eſt vtrū illi iā adheſiſſent vt hic recapitulādo dicat̄. q. prius factū: an deſcēdiſſe cū eo dicant̄ diſcipuli: nō ꝙ tūc diſcipuli / ſʒ q2 futuri. Ante aūt q̄ veniret ieſus in chana galilee andreas petrū adduxit / ſed nōdū diſcipuli. b ¶ Mittētes rete. Quia q̄s ſepe terrenis lucris inhiare cōſiderat: celeſtib⁹ deſiderijs aduocat: ꝛ per eos retibus euāgelij alios de ꝓfundo iniq̄tatis eripit. vñ ſbdit: Venite poſt me fa. v. fi. p. ho. Matthe⁹ et Marc⁹ ꝛ Lucas dicūt petrū ꝛ andreā de piſcatione vocatos in galilea. Iohānes iuxta ioꝛdanē et teſtimoniū iohis baptiſte primo andreā ſecutū eſſe cū alio cuius nomē tacet̄: deinde petrum: tertio philippū. Sed tunc iuxta ioꝛdanē viſo dño / nō ei inſeparabilit̄ adherūt. Sed cognito q̄s eſſet: cū mirati ad ꝓpria ſūt reuerſi. c ¶ Piſcatoꝛes. Piſcatur⁹ per piſcatoꝛia vadit loca. ¶ Myſtice. Dū incarnat⁹ carnē ſuſcepit: diuinit⁹ vidit in mari mūdi ſpūales piſcatoꝛes: ꝛ alios q̄d eſſent oñdit q̄s ab eterno p̄uidit. d ¶ Cōtinuo. Perfecta obediētia eſt ſua īpfecta relinq̄re. ¶ Relictis retib⁹: q2 et ſi poſtea reſumūt: nō cupiditate ꝛ ꝓprietatis amoꝛe. In his dat̄ foꝛma volentibus ſequi. Mutat̄ intētio nō piſcatio. mutant̄ retia in doctrinā. cupiditas in amoꝛē aīarū. fit mare ſeculū: nauis eccl'ia: piſces boni ꝛ mali hoīes. e ¶ Vidit alios duos. Ecce in his q̄tuoꝛ numerus euāgeliſtarū p̄figurat̄: q̄ aīas a mūdo extrahūt de quattuoꝛ partib⁹ mūdi. Bini ꝛ bini vocant̄: q2 charitas nō niſi inter duos eſt. Vocatio dicit̄ vel ſm electionē grē. vñ dicitur: Quos et vocauit ꝛc̄. Vel ſm illud: Multi ſunt vocati. ¶ Querit̄ quō Mattheus ꝛ Marc⁹ dicāt binos vocaſſe ieſum: p̄mo petrū ꝛ andreā: poſtea iacobū et iohānē: cū Lucas dicat in magna captura piſciū petri ꝛ andree ſocios iacobū et iohānē fuiſſe vocatos: cū retia trahere nō poſſent. ꝛ ieſum petro tādē dixiſſe: Noli timere: ex hoc eni iā hoīes eris ca. ſimul eos tamē ſubductis ad terrā nauibus ſecutos fuiſſe. Sed qđ Lucas dicit prius factū eſt: nec tunc ſunt a dño vocati: ſed tm̄ predictū eſt petro ꝙ homīes caperet: nō vt poſtea piſces nō eſſet capturus. Vnđ ꝛ dicit: Subductis ad terrā nauibus: quaſi redeundi cura. Poſtea vero (vt mattheus ꝛ marcus dicūt) bini vocati ſunt / ꝛ iuſſi ſequi. Ideo autē piſcatoꝛes illiteratos miſit p̄dicare: vt fides in virtute dei nō eloquētia hominū putet̄. f ¶ Zebedei ꝛ iohānem ꝛc̄. Zebedeus fugitiuus. i. diabolus. Iacobus ſupplantatoꝛ qui adiuuat̄ a iohanne. i. a gratia dei. g ¶ Et vocauit eos. Vocauit ꝛ alios: ſed ſufficit noīare iſtos. h ¶ Et circūibat ieſus ꝛc̄. Coadiutoꝛib⁹ vocatis p̄dicatiōi inſiſtit: docēs impigrū eſſe debere doctoꝛē.

✠ Docens in

Ioh. 1. f

I. 16. c

B

Myſtice

Obediētia pfecta

quare apl'i bini et bini vocati ſunt

Ro. 8. f

I. 20. b

Nota

---

a ¶ .i. xp̄s q̄ dat: vel eccl'ia cui ꝓmiſſum eſt ꝛ paratum.

quabit enim regnum celoꝛum.

¶ aſi hec p̄dicta: ꝛ ideo nō apponit tūc vel deinde: vel foꝛſitan: poſt hec p̄dicta. b ¶ qđ idē dicit̄ ſtagnū geneçareth: mare tyberiadis: lacus ſalinarum.

Ambulās aūt ieſus iuxta mare a

a ¶ q2 vnitatē fraterne dilectiōis ꝓbauit ſine qua nullus in oꝛdine p̄dicatoꝝ admittitur. b ¶ q̄ interp̄tat̄ obediēs: q̄ vocatus eſt qn̄ andreas duxit eū ad ieſum

galilee: vidit duos fratres: ſimō b

a ¶ agnoſcens. ¶ virilem.

a nē qui vocat̄ petrus: ꝛ andream

a ¶ intentos lucris vite p̄ſentis. ¶ mundū.

b fratrē ei⁹ / mittētes rete in mare:

a ¶ electi ad ſpiritualē piſcationē ſm gratie electionem.

c †Erant eni piſcatoꝛes: ꝛ ait illis:

a ¶ nō tam pedibus q̄ imitatiōe et affectu. b ¶ aliter fruſtra laboꝛat doctoꝛ niſi de⁹ faciat vt ꝓficiat.

Venite poſt me ꝛ faciā vos fieri

a ¶ vbi magis penſatur affectus q̄ cenſus.

d piſcatoꝛes hoīm. †At illi ꝯtinuo

a ¶ pedū inceſſu: ſed magis obediētia ꝛ affectu: amplius ad ꝓpria nō reuerſi.

relictis retib⁹ ſecuti ſunt eum. Et

e ꝓcedens inde vidit alios duos

f fratres / iacobū zebedei ꝛ iohānē

fratrē ei⁹ in naui cuʒ zebedeo pa

a ¶ oñdit pſonas nō eſſe accipiēdas. ¶ reparātes ad lucrū. b ¶ concupiſcentiarū.

g tre eoꝝ reficiētes retia ſua: ꝛ vo

¶ pfecta eſt cōuerſio vbi cū cupiditate rerū carnalis quoq; rumpit̄ dilectio.

cauit eos. Illi aūt ſtatim relictis †

b retibus et patre ſecuti ſūt eū. †Et h

¶ eccleſiam.

circuibat ieſus totam galileaʒ /

C

chriſtus primo vt p̄dicationē iohānis approbaret. ſcđo vt nr̄am ſuperbiā cōfutaret: q2 aliqn̄ dedignamur accipere dicta alioꝝ. a ¶ Ambulās aūt. Deſcripta in generali p̄dicatiōe chriſti: hic ponit̄ ad ip̄m adunatio ppl'i: ꝛ p̄mo aliquaꝝ ſpecialiū pſonaꝝ: vtpote aploꝝ. ſcđo turbarū cōmuniū. ibi: Et circuibat ieſus. Ad euidētiā p̄mi ſciendū ꝙ iſti apl'i legūt̄ ter vocati a chriſto. Prima vocatio fuit immediate poſt baptiſmū chriſti: vt hr̄ Ioh. i. d. qn̄ duo diſcipuli Iohis audierūt ip̄m dicētē d̄ chriſto: Ecce agn⁹ dei / ꝛ ſecuti ſūt ieſum. et ibi dr̄: Andreas frater ſimonis petri erat vnus ex duob⁹ q̄ ſecuti fuerāt ieſū. ꝛ ibi ſubdit̄ quō vocauit fratrē ſuuʒ ſimonē ad ieſuʒ. Scđa vocatio fuit in captura piſciū: quaʒ deſcribit Lucas. v. a. dicēs: ꝙ chriſt⁹ ꝓpter turbas irruētes aſcēdit in nauē Petri ad p̄dicādū: ꝛ finita p̄dicatiōe iuſſit laxari rete in capturā piſciū: et petr⁹ viſa multitudine piſciū captoꝝ ſciens ꝙ nō poterat eſſe ꝟtute humana ꝓcidit ad genua ieſu: ſʒ ille due vocatiōes nō fuerūt ꝓprie ad aplatū / ſed ad q̄ndā familiaritatē. Tertia aūt vocatio fuit iſta quam deſcribit Matthe⁹ qn̄ relictis oīb⁹ ſecuti ſūt ieſum ampli⁹ ad p̄dicta negocia nō reuerſuri: ſʒ intēdētes doctrīe chriſti: ꝛ h̄ eſt qđ dicit Matthe⁹: Ambulās ie. ꝛc̄. Mare iſtud eſt q̄dā lacus hñs cētū ſtadia longitudīs ꝛ q̄draginta latitudīs: p quē tranſit ioꝛdanis fluuius: vt dicit Hiero. Dicit̄ aūt mare ſm modū loq̄ndi hebraicū in q̄ magna ꝯgregatio aq̄rū vocat̄ mare. ſm illđ Geñ. i. a. Congregatōeſq; aq̄ꝝ appellauit maris. vocat̄ etiā aliqn̄ ſtagnū geneçareth Luc. v. a. Dicit̄ etiā mare galilee: q2 eſt in illa regiōe: ꝛ mare tyberiadis a ciuitate tyberiade ſita ſupra ip̄m. b ¶ Vidit duos frēs. ꝛ pʒ lr̄a. c ¶ Et ꝓcedēs inde. Hic agit̄ de vocatiōe iacobi ꝛ iohānis filioꝝ zebedei. ꝛ pʒ lr̄a. Sed q̄rit̄ hic quō iſti fratres relicto patre: et ſilr̄ alij duo relictis oībus ita ſecuti ſūt eū. Dicēdū ꝙ in eo erat virtus diuinitatis: ꝛ iō ſicut poterat exteri⁹ vocare p vocē: ita poterat interi⁹ attrahere p volūtate ſua p inſpirationē. Silr̄ querit̄ q̄re ſimplices hoīes p̄mo vocauit ad p̄dicationē euāgelij. Dicendū ꝙ ſicut a p̄ncipio aliq̄s ſimplices vocauit: vt patet in iſtis p̄dictis: ita ſilr̄ aliq̄s lr̄atos vocauit a principio: vt nathanaelē ꝛ nicodemū: vt habet̄ Iohā. i. et. iij. quia ſi ſolos ſimplices vocaſſet credi poſſet ꝙ fuiſſent ex ſimplicitate decepti. Verūtñ ſimplices magis ꝯſtituit aplos ad p̄dicatoꝛes euangelij q̄ litteratos vt fides euāgelij magis attribueret̄ ſapiētie diuie q̄ humane. d ¶ Et circuibat ieſus. Hic ponit̄ adunatio ppl'i ad chriſtū quātū ad multitudinē ppl'oꝝ ip̄m ſequētiū: q2 nō ſolū docebat ꝟbo: ſed doctrinā ſuā ꝯfirmabat facto: ſcʒ p miracula q̄ ſolū fieri poterāt virtute diuina. Sicut eni illa ad q̄ attingit intellectus humanus nō ꝓbant̄ ſufficiēter: niſi p reductionē ad principia intellectui p ſe nota: ita ſimiliter q̄ excedūt facultatē intellect⁹ nr̄i: cuiuſmodi ſunt illa q̄ ptinēt ad doctrinā chriſti nō poterāt turbis cōmunibus melius declarari q̄ p opera virtutē totius nature excedētia. cū eni deus nō poſſet eſſe teſtis falſitatis: ſi talia inducant̄

✠ iohānis: q̄ ſic iceperat p̄dicare. Sed moderni doctoꝛes faciūt ꝯtrariū. nā vn⁹ reprobat q̄tū pōt dictū alteri⁹: et nō ſolū doctoꝛes hoc faciūt: ſʒ etiā baccalarij dicta ſuoꝝ doctoꝝ arrogāter impugnāt q̄tū pñt. a ¶ Ambulās aūt ꝛc̄. ſeq̄t̄ poſtea: †¶ Illi autē ſtatim relictis retibus ꝛ patre ſecuti ſūt eū. Per hoc aūt dicit̄ ꝙ pfecti ſectatoꝛes chriſti relictis rebus poſſeſſis ꝛ etiā parentibus q̄tū ad carnalē affectū eis ꝓpꝑos ſequunt̄ eū. d ¶ Et circūibat ieſus totā galileam docēs ꝛc̄. Per hoc oñdit ꝙ p̄dicatoꝛ euāgelij debet eſſe diligēs ꝛ feruid⁹ ad ſalutē aiaꝝ: ꝛ ꝙ ei⁹ doctrina ſit cōis ꝛ ſana. ſō dr̄:

 ✠ Docens in

Aploꝝ trina vocatio

† Mar. 1. b Luc. 5. b

† Mar. 1. b

D

† Mar. 3. a Luc. 4. b. Ioh. 6. a

Mendacium

C B a ¶ Docẽs in ſy. ꝛc. Docens de moribus vite actiue ſubdi
tos. Predicãs de futuris vite ↄtẽplatiue pfectis. Docẽs na/
turales iuſticias: caſtitatẽ ſcȝ ꝛ humilitatẽ et ſimilia q̃ hõ na/
turaliter habet. Predicãs euãgeliũ regni. ad euãgeliũ ptinet
myſteriũ iuſticie: bonũ initiũ: beatitudinis ꝓmiſſio: peccatoꝝ
remiſſio: adoptio: reſurrectio: celeſtis
hereditas: angeloꝝ ſocietas. b ¶ In
ſynago. Ne ocioſus doctor in vacuũ
diſcurrat: ſed vbi ſunt plures ꝑdicet.
c ¶ Euãgeliũ reg. Quia iuſticia eſt
moleſta viuenti in carne. labor iuſticie
nõ ſuſcipit: niſi merces opis expectet.
Ideo xp̃s euangeliçat beatitudinẽ: vt
excitet ad boni opis pmiam. d ¶ Et
ſanãs. Curare languorẽ ꝛ infirmita/
tẽ nõ fuit magnũ: cũ poſtea morituri.
Sed ideo factũ: vt ſic erigerent ad re/
gnũ: moralit̃ inſtruẽs ꝑdicatores etiã
terrena ſubſidia ſubditis miniſtrare: ꝛ
ſic ad regnũ trahere. e ¶ Et abijt
opi. Opa ſalutis ſine fama boni odo/
ris nõ ſatis relucẽt auditorib᷑: nec fa/
ma ſine ope ꝓficit: ſine qb᷑ forma veri
[illegible] nõ cõmẽdat. Fama ꝓpter
ꝓximũ eſt neceſſaria: ꝛ maxĩe ꝑdicato/
rib᷑. hec ꝑdicta bona opa ſeq̃t. Abijt
opinio ei᷑. i. fama ei᷑ in totã ſyriam.
Syria eſt oĩs regio ab euphrate vſq̃
ad mare magnum: a capadocia vſq̃ in
egyptũ in q̃ eſt ꝓuincia paleſtina in q̃
Syria iudei habitãt. Syria interꝑtat̃ elata.
Galilea volubilis vl̃ rotata. i. mũd᷑ q̃
a ſupbus ꝛ ad ima ſp rotat̃: in q̃ fama
xp̃i innotuit ꝑ ꝑdicationẽ apl̃oꝝ ꝑ q̃s
ſaluati ſunt demoniaci. i. idolatre. lu/
natici. i. inſtabiles. paralytici. i. remiſſi
ꝛ torpẽtes. paralyſis grece: latine diſ/
ſolutio. f ¶ In totã ſy. Vſq̃ ad fa/
ſtigiũ vere laudis per incremẽta boni
operis. Decebat magiſtrũ põtificũ te/
ſtimoniũ laudis hr̃e ab his q̃ foris ſũt
F vñ talib᷑ infirmitates moꝝ liberi᷑ pan
dunt. g ¶ Demonia ha. Alleco.
Demoniaci: idolatre. Lunatici inſta/
biles. Paralytici: diſſoluti ꝛ fluẽtes. Lunaticos dicit illos q̃
rũ morb᷑ in aſcẽſione creſcit lune: nõ ꝙ hec inſania ſit ꝑ lunã:
ſȝ diabolus q̃ inſaniã facit lunaria tp̃a ſeruat: vt infamet crea
turã in creatoris blaſphemiã. h ¶ Lunaticos ꝛ para. In
ter hos fuerãt q̃dã de qb᷑ Marcus et Lucas plenius agũt.
i ¶ Curauit. Curat corpa: vt paran᷑ audiãt inuiſibilia. Alit̃
parũ erat moꝝ morituris curã impẽdere. k ¶ Secute ſũt
ꝛc. Quadripartite turbe. ſ. alij ꝓpter celeſte myſteriũ vt diſci
puli. Alij ob curationẽ infirmitatũ. Alij ſola fama ꝛ curioſita
te experiri volẽtes ſi verũ eſſet qd̃ dicebat̃. Alij ꝑ inuidiã vo/
lentes eũ accuſare ꝛ in aliquo capere.

Nico. de lyra

✠ Ita inducant̃ ad cõfirmationẽ alicui᷑ doctrine: ſequit̃ illã
doctrinã veritatẽ infallibilẽ cõtinere. Hoc modo confirmata
eſt doctrina apl̃oꝝ Marci. xvi. d. Illi ꝓfecti ꝑdicauerũt vbiq̃
dño cooperãte ꝛ ſermonẽ cõfirmãte ſequẽtibus ſignis: ꝛ hoc
mõ ↄfirmauit xp̃s doctrinã ſuam: vt dr̃ hic: Et circuibat ie/
ſus totã galileã. Sequit̃: a ¶ Et ꝑdicãs euãge. reg.
q2 xp̃s ꝑdicabat apertionẽ regni celeſti᷑: qd̃ nõ faciebat doctri
na moſaica. b ¶ Et ſanãs oẽm lang. i. infirmitatẽ incura
bilẽ ꝟtute nature: ex quo ꝛ ↄſimilib᷑ pȝ cõfirmatio ſue doctri
ne: vt dictũ eſt. c ¶ Et abijt opi. eius. i. fama. d ¶ In to
tã ſy. q2 nõ ſolũ in iudea: ſȝ in ꝓuincijs vicinis abijt ipſius fa
ma, ꝓpt̃ ei᷑ crebra miracula. ꝓpt̃ qd̃ rex abagar᷑ q̃ regnabat iu
Decapolis xta euphratẽ ſcp̃ſit ſaluatori vnã epl̃am: vt hr̃ in eccl̃iaſtica hi
ſtoria. e ¶ Et ſecute ſunt ꝛc. ꝛ decapoli. decapolis no/
mẽ eſt regionis dicta a decas qd̃ eſt decẽ ꝛ polis qd̃ eſt ciuitas
quia ibi erãt decẽ ciuitates. Cetera pat̃.
Moraliter ✠ a ¶ Docẽs in ſyna. eoꝝ. ꝛ nõ in latibulis: ſicut faciunt
heretici ꝛ illi quoꝝ doctrina eſt ſuſpecta. b ¶ Et ꝑdicans
euãge. reg. nõ curioſa ꝛ inutilia. b ¶ Et ſanãs oẽm lã.
Debet eni ꝑdicator ſanare oẽm infirmitatẽ ſpũalẽ ꝑ ſuo poſ/
ſe. † ¶ Et q̃ demo. ha. ꝑ iſtos ſignant̃ ſortilegi ꝛ diuini ſu
perſtitioſi.

perſtitioſi. † ¶ Et lunaticos. i. inſtabiles i bono. † ¶ Et G
paralyti. q̃ ſunt pigri q̃ſi ipotẽtes bonũ opari. e ¶ Et cu/
rauit eos. Iſti eni poſſũt curari ꝑ bonã doctrinã ꝑdicatoris
ꝛ cõfeſſoris diſcreti. e ¶ Et ſecuti ſũt ꝛc. q̃ interꝑtat̃ trãſ/
migratio. † ¶ Et decapoli. q̃ dicit̃ a decẽ ꝛ polis ciuitas.
† ¶ Et de hieroſo. q̃ interꝑtat̃ pa/
cifica. † ¶ Et de iudea. q̃ interꝑta
tur cõfeſſio. † ¶ Et de trãs ior. q̃
interꝑtat̃ riuus iudicij. per hoc eni ſi
gnat̃ ꝙ illi xp̃m ſequunt̃ q̃ de vitijs
ad ꝟtutes trãſmigrãt: ꝛ q̃ decalogũ
obſeruãt: ꝛ qui pacifice cũ alijs habi
tãt: ꝛ qui peccata cõfitent̃ humiliter.
ꝛ qui diuina iudicia formidãt.

¶ iudeoꝝ.
g docẽs in ſynagogis eoꝝ ꝛ ꝑdi a
a ¶ nõ fabulas: ſȝ q̃ ad regnũ eternũ valẽt.
b ¶ q̃ reges fiũt: quo dat̃ regnũ. c ¶ beni/
gnus ſit doctor dare q̃cunq̃ bñficia poteſt.
b cans euãgeliuȝ regni: ꝛ ſanãs b
a ¶ corpoꝝ vel morbũ iucteratũ. b ¶ aliã
vt animarũ. ¶ non enim pauciores morbi
animã vexant q̃ꝫ corpus.
oẽm languorẽ et oẽm infirmitatẽ
¶ ſic. a ¶ fama quã iudei obfuſcãt. ¶ fama
xp̃i eos q̃ foris ſũt q̃rẽda eſt: nõ tñ amãda.
f in pp̃lo. Et abijt opinio ei᷑ in to/ c
tã ſyriã: ꝛ obtulerunt ei oẽs male
¶ grauib᷑. ¶ grauiorib᷑ ꝛ acutis.
habẽtes varijs languorib᷑ ꝛ tor/
g mentis cõprehẽſos: ꝛ q̃ demonia †
h habebãt ꝛ lunaticos et paralyti/ †
i cos: ꝛ curauit eos. Et ſecute ſũt e
a ¶ qui trãſmigrãt ad virtutes. b ¶ q̃dã
regio eſt. x. tribuũ. q̃ decẽ ꝑcepta ſeruãt.
eũ turbe multe de galilea ꝛ deca †
a ¶ quos viſio pacis ꝛ cõfeſſio illuſtrat.
poli ꝛ de hieroſolymis ꝛ d̃ iudea †
a ¶ q̃ baptiſmo trãſpoſito terrã ꝓmiſſionis
intrant greſſu fidei xp̃m ſequẽtes.
ꝛ de trãs iordanẽ. †
l Videns autẽ ie Ca. V f
a ¶ quaſi multitudinem vi/
tans vt ſolis diſcipulis lo/
queretur
m ſus turbas/aſcendit in montem: g

Glo. ordi.

Videns autẽ ie. Ca. V
Huic rei ↄſentit Lucas di
cens: Factũ eſt aũt in illis
diebus exijt in montẽ orare: ꝛ erat ꝑ
noctãs in orõne dei: ꝛ cuȝ dies fact᷑
eſſet vocauit diſcipulos et elegit. xij.
ex ipſis q̃s ꝛ apl̃os noĩauit. Sed Lu
cas dicit poſt deſcẽſum de mõte in lo
co cãpeſtri eundẽ ſermonẽ turbis ꝑ/
dicaſſe ſtando: quẽ Matth᷑ dicit ha
bitũ in mõte diſcipulis ſedẽdo. Po/
tuit aũt eſſe vt in monte. xij. eligeret:
qd̃ mattheus tacet: lucas dicit: ꝛ ele/
ctis ſmonẽ illũ tũc haberet quẽ mat/
theus dicit lucas ꝑterit. Et poſtq̃ꝫ de
ſcẽdit: ꝛ alteꝝ ſermonẽ ſimilẽ turbis
faceret quẽ matthe᷑ tacet: lucas dic̃.
Vel potuit dñs ꝑmo eſſe cũ ſolis di/
ſcipulis in eminẽtia mõtis: qñ ex eis
xij. elegit. deinde cũ eis deſcẽdiſſe in
aliquã eq̃litatẽ: q̃ tñ eſſet in monte: ꝛ
multas turbas cape poſſet: ꝛ ibi ſte/
tiſſe donec turbe ↄgregarent̃: ꝛ poſt
cũ ſediſſet ꝓpius diſcipulos veniſſe:
ꝛ ita illis ꝛ ceteris vnũ ſermonẽ ha/
buiſſe: quẽ dicit mattheus ꝛ lucas di H
uerſo narrandi ordine: ſed eadẽ reꝝ
veritate. Turba q̃ ſequebat̃ nõ aſcẽ/
dit. Vñ alius ſermo eis fit in cãpeſtri. Nõ eni oẽs oĩa poſſũt Virgil᷑
qd̃ verius putat̃: Quis idem vtriſq̃ ſimĩ poſſit videri factus. in bucol.
m ¶ Aſcẽdit. Docẽs ſuos aſcẽdere nec in turba remanere:
altiorẽ doctur᷑ iuſticiã q̃ꝫ illã q̃ eſt ſcribarũ ꝛ phariſeoꝝ. Aſcẽ
dit ipſe mons in mõtẽ: vt altiora virtutũ culmina doceret: ꝛ ec
cleſiã ſupra quã ſedet: ꝑdicãs ꝑceptũ dñi ſublimius erigendã
oñderet q̃ꝫ eadẽ doctrina vſq̃ ad finẽ ſeculi plenius erudiret.

Nico. de lyra

B Apoſtolos ſemi.

Videns aũt ie. tur. Deſcripta adunatiõe Ca. V
ppl̃i ꝑ ꝑdicationẽ xp̃i. hic ponit̃ ipſius legiſlatio q̃ vt
dictũ eſt dȝ ferri pp̃lo adunato: ꝛ ꝑmo ponit̃ hui᷑ le
gis datio ab ore xp̃i q̃ eſt legifer noſter: ꝛ ſcd̃o ponit̃ ꝑdicte Diuiſio
legis ꝓmulgatio ꝑ miſſionẽ diſcipuloꝝ ad ꝑdicãdũ ca. x. Con
uocatis ꝛc. tertio ponit̃ ſm legẽ datã ꝛ ꝓmulgatã iudaico ca.
xxiij. Et egreſſus ieſus ꝛc. vbi agit̃ de aductu xp̃i ad iudiciũ.
Iſta aũt tria ꝑdicta ptinẽt ꝓprie ad legẽ. Prima in duas: q2
ꝑmo ponit̃ legis explicatio. ſcd̃o deſcribit̃ ipſius explicate cõ/
firmatio ꝑ miracula. ca. viij. Cũ aũt deſcẽdiſſet ieſus de mõte
Prima adhuc i duas: q2 ꝑmo lex euãgelica explicat̃. ſcd̃o ad
implendũ pp̃s incitat̃: circa finẽ. vij. ca. Oĩs ergo. Pria ad
huc in duas: q2 ꝑmo lex dat̃: ꝛ ſcd̃o oñdit̃ q̃liter obſeruet̃/ibi
Petite ꝛ accipietis. poſt ꝑncipiũ. vij. ca. Prima adhuc in du
as. q2 ꝑmo ꝑmittit̃ q̃dã breuis ꝑfatio. ꝛ ſcd̃o ſubdit̃ legis ex/
plicatio. ibi: Beati pauperes. Circa ꝑmũ q̃ſi ꝑ modũ ꝓlogi ſte
dit̃ ꝑmo cõgregatio pp̃li/cũ dr̃: f ¶ Videns aũt ie. tur. vt
oſtẽdat̃ xp̃s cõgruũ ad ferẽdũ legẽ pp̃lo cõgregato. ſcd̃o ſub/
dit̃ locus aptus/cũ dr̃: g ¶ Aſcẽdit in mon. q2 in tali loco
multi poſſunt audire: ex hoc etiã deſignat̃ excellẽtia legis euã
gelice ꝓpter eminentiã mõtis in quo data eſt lex euangelica.
✠ tertio tangit̃
Moraliter. f ¶ Videns aũt ie. tur. Licȝ ꝑſens caplm ꝛ Moraliter
duo ſequẽtia ↄtineãt moralia ꝛ ſic poſſet ſufficere lr̃alis expo
ſitio: tñ ꝓpter reuerẽtiã euãgelij intẽdo breuiter aliq̃ addere
✠ ꝛ maxime de

F ditur ꝙ que minima putantur in lege: ſacramentis ſpiritua
A libus plena ſunt: ⁊ omnia recapitulant̄ in euāgelio. Iota mi
Iota nor eſt ceteris litteris. Apex eſt lr̄e aliq̄ ſūma particula: ſigni
ficat minimū ꝑceptū: vel minimā ꝑcepti particulā. Apte autē
ponit iota grecū: nō ioth hebreū: q: iotha decē ſignificat. i. de
calogū: cui⁹ apex eſt euangelij ꝑfectio.

Iota apud grecos decima lr̄a decē ſi
gnificat: ꝑ quā decē ꝑcepta agēde vite
accipim⁹: quoꝝ xp̄s nullū ſoluit: ſed ꝑ
cepit pleni⁹ adimpleri: nec apicē. i. nec
minima ſignificātiā. a ¶ Oia fiāt.
Spūaliter implean̄t: vel imꝑfecta ꝑfi
ciant̄: ⁊ ſignificātia impletiōe ꝯſumēt
b ¶ Qui ergo ſolue. Minima ſunt
crux xp̄i ⁊ paſſio: quā qui erubeſcit mi
nimus eſt: q̄ cōfitet̄ magnus. Uel pha
riſeos notat q̄ mandata dei dimiſerūt
ꝓ ſuis traditionib⁹ q̄ nihil valēt dum
vel minimū quod in lege eſt ꝑtereunt.
Moraliter ¶ Moraliter aūt ſoluit q̄ nō implet:
ſed tenet ſicut infirmis data ſunt. Uel
q̄ nō intelligit ſpūaliter. Soluere eſt
nō agere: qđ recte intelligit: vel nō in
telligere qđ deprauat: aut minuere in
tegritatē ſupadditionis xp̄i. c ¶ Mi
nimus voca. in ⁊c. In regno celoꝝ
minim⁹ vocabit̄ q̄ erit eo indignus: in
quo nullus minimus: ſed oēs magni.
d ¶ Qui aūt fecerit. Qui nō ſoluerit: ⁊ ſic docet: non mi
Ro.2.c nimus: nō tamē magnus. Sed ſi facit qđ docet: ſoli enim fa
ctores legis iuſti ſunt apud deum. e ¶ Dico autē vobis.
Cum autē dico: magnā vim ⁊ profundā intelligentiā cogitan
di incuſſit: oſtēdit quomō ſuperaddit: ⁊ nō que prius manda
uerat abſoluit. Plus etiā eſt diligere inimicos q̄ nō odiſſe:
non cupere q̄ non adulterari: non iraſci q̄ non occidere.
F ¶ Niſi. id eſt nō

vnum aut apex vnus non pre
¶ quin.
a teribit a lege donec omnia fiant.
a ¶ q: oia fient. ergo. ¶ vel nō agendo vel
nō credendo vt phariſei.
b †Qui ergo ſoluerit vnū de man a
¶ minima ſunt q̄ incboāt homines.
datis iſtis minimis ⁊ docuerit ſic b
a ¶ .i. ſicut ſoluit. b ¶ deſpectiſſimus eſt in
eccleſia ſanctoꝝ. c ¶ ab illis qui ſunt in re
gno celorum.
c homines minimus vocabitur in c
d regno celorum: qui autem fece d
¶ ſic. a ¶ licet in ꝑſenti
abiectus: ecōtra licet ille hic platus tn̄ vilis.
rit ⁊ docuerit hic magnus voca
a ¶ quomō ergo faciendū eſt.
e bitur in regno celoꝝ. Dicō autē

Nico.de lyra

B Ita moralia: q: ꝑceptū de obſeruatiōe ſabbati morale erat
ſaltē quantū ad vacationē a corporalibus operibus: ſed ipſo
ſabbato curauit Ioh. v. ⁊ ſanato ꝑcepit tollere lectū ſuum in
ſabbato. ergo ⁊c. Item videt̄ ꝙ iudicialia nō impleuerit: q:
mulierē deprehēſam in adulterio que in lege precipiebat̄ la
pidari impunitā abire ꝑmiſit: vt habet̄ Ioh. viij. Itē cerimo
nialia de abſtinentia ciboꝝ in lege prohibitoꝝ nō ſeruauit:
quia dicit̄. I. xv. b. Quod intrat in os nō coinquinat ⁊c. Ipſe
Argumētū autē fecit: que alios facienda dixit: q̄ talib⁹ vſus fuit q̄ ⁊c. Cō
tra: per illud qđ hic dicit̄: Nō veni ſoluere legē: ſed adimple
re. Dicendū ꝙ chriſtus legē ⁊ ꝓphetas adimpleuit. ⁊ primo
declaro de lege. ſecūdo de ꝓphetis. In lege autē quedā erāt
per modū precepti: ⁊ quedā per modū promiſſi obſeruātibus
Preceptorū triplex differētia legem: ⁊ vtraq̄ adimpleuit. De ꝑceptis patet ſic. Precepta
enim erant in triplici differētia. quedā erant moralia ſcʒ ꝑce
pta decalogi: ⁊ alia moralia in lege poſita que faciebāt ad eo
rum declarationē: ⁊ iſta impleuit chriſtus ea obſeruādo per
fecte: ⁊ ad obſeruationē eoꝝ alios incitādo. I. xix. c. Si vis ad
vitam ingredi ſerua mandata. Secūdo ea impleuit ſanum in
tellectū eoꝝ declarando: ⁊ errorē phariſeoꝝ circa hoc exclu
dendo: vt patebit infra in ꝑſenti caplo. Tertio adimpleuit ea
conſilia apponēdo: que faciunt ad ꝑfectionē mandatoꝝ obſer
uantiā. perfectius enī obſeruat mandatū hoc: Non occides.
ille qui cauet ab ira inordinata q̄ ille qui cauet tm̄ ab interfe
Precepta iudicialia ctione. Alia erant ꝑcepta legis iudicialia: ⁊ iſta impleuit rigo
rem eoꝝ per viam miſericordie tēperando in aliq̄bus per ſe
ipſum: ⁊ alijs dimiſit temperamentū ſuis miniſtris ſcʒ eccle
ſie prelatis ⁊ ꝓncipibus terrenis catholicis: vt de talibus or
dinent ſm̄ ꝙ viderint vtile cōmunitati fideliū ſm̄ varietatem
temporū ⁊ locorū ⁊ perſonaꝝ: ⁊ iſtud nō fuit deſtruere legē ſʒ
magis adimplere: q: ſic ordinauit meliorē modū obſeruatio
nis iuſticie: ſicut nō deſtruit̄ puer quādo fit vir: licet enī tran
ſeat puericia tamē remanet melior ſtatus eiuſdēʒ ꝑſone etate
mutata. Lex autē vetus habuit quaſi ſtatū pueri reſpectu no
ue legis. propter hoc dicit̄ ad Gal. iij. d. Lex pedagogus no
ſter fuit in chriſto. i. regulatiua ſtatus puerilis. ꝓpter hoc erat
lex timoris: ſicut pueri ſub diſciplina ⁊ timore cuſtodiunt̄. lex
autē euangelica eſt lex amoris: ⁊ ideo nō debet eſſe tantus ri
gor penarum: quia ꝓpriū hominū perfectorū eſt magis de
Precepta cerimonialia duci ad virtutē amore iuſticie q̄ timore pene. Tertia ꝑcepta
erant cerimonialia: ⁊ iſta diuidebant̄ in tria. q: quedā ptine
bant ad ſacra

bant ad ſacramēta: ſicut circūciſio q̄tum ad offices homines: C
vnctio q̄tum ad reges ⁊ pontifices. chriſt⁹ autē aſſumpſit ſta
tum ſacerdotis legalis vel terreni regis: imo dixit corā pila
to: Regnū meū nō eſt de hoc mūdo Ioh. xviij. f. ⁊ ideo nō ha
buit iſtā vnctionē corporalē regū vel pontificū: ſed vnctionē
ſpiritualē a deo patre habuit per ple
nitudinē gratie. ſm̄ quod ſcribit̄ in
Pſal. Unxit te deus deus tuus oleo Ps.44.b
leticie ⁊c. Circūciſionē autē ipſe ad
impleuit primo in ſeipſo incipiendo.
ſecūdo melius: efficacius ⁊ genera
lius inſtituendo ſacramentū loco ipſi
us. ſcʒ baptiſmū in quo confert̄ ma †Iaco.1.d.
ior gratia: ⁊ eſt remediū tam viris q̄
mulieribus. Quedā etiā cerimonia
lia pertinebāt ad ſacrificia: ſicut imo
latio agni paſchalis: iuge ſacrificiū ⁊
cōſimilia. Iſta autē erant figuratiua
vnius perfecti ſacrificij. ſcʒ chriſti in
cruce offerendi: ⁊ ideo iſta impleuit
chriſtus vno modo corporaliter pati
endo. alio modo efficacius ſacrifici
um ſcʒ euchariſtiā inſtituendo. Que
dam aūt cerimonialia pertinebāt ad
ſacra: ⁊ de talibus erant ꝑcepta pro
hibitiua vſum aliquoꝝ ciboꝝ ⁊ cōſi
milia: ⁊ iſta adimpleuit xp̄s: q: dicit
Petrus Act. xj. b. Immundū et cō
mune nunq̄ introiuit in os meū: ⁊ multo fortius xp̄s hoc ſer
uauit: ⁊ ſic iſta ꝑcepta adimpleuit ea obſeruando ⁊ obſerua
tionē meliorē declarādo. per talem enī abſtinentiā a corpora
libus cibis ſignificabat̄ abſtinētia a ſpūalibus ab immundi
cijs. hanc aūt immūdiciā inſtituit chriſtus in lege euangelica
que eſt mundiſſima. ⁊ per cōſequens debuit ceſſare figuralis
abſtinētia. ꝓpter qđ dicit̄ Act. x. c. Quod deus purificauit
tu ne cōmune dixeris: q: nullus cibus coinq̄nat homines qui
cum gratiarūactione percipit̄: dimiſit tamē deus in ordinati
one eccleſie de aliq̄bus abſtinētijs faciendis pro loco ⁊ tēpo
re. Patet ergo ex ꝑdictis q̄liter chriſtus legē adimpleuit q̄tū
ad oia genera preceptoꝝ. Scđo impleuit legē q̄tum ad pro
miſſa. promittēs tamē obſeruātibus meliora. lex enim moſai
ca ꝓmittebat ſolū bona tēporalia ⁊ tranſitoria. ſ. abundantiā D
⁊ excellentiā tꝑalem: vt pʒ Deut. xxvi. d. Cuſtodias oia pre
cepta eius ⁊ faciet te excellentiorē cunctis gentibus: ſed xp̄s
obſeruātibus dei mandata ꝓmiſit bona ſpūalia et eterna. ſcʒ
gratiā in ꝑſenti que ꝑcellit oībus bonis tēporalibus: ⁊ etiā
gloriā in futuro. I. xix. d. Omis qui reliq̄rit ⁊c. centuplū acci
piet. ſ. in ꝑſenti: q: bona ſpiritualia que hic recipiunt̄ intantū
excellunt bona tēporalia ac ſi cētenarius numerus paruo nu
mero comparet̄: ⁊ vitam eternā poſſidebit. ſ. in futuro. Pa
tet igit̄ ꝙ chriſt⁹ adimpleuit legem q̄tum ad ꝑcepta ⁊ ꝓmiſſa.
Similiter adimpleuit ꝓphetas: q: ꝓncipaliter locuti ſunt de
xp̄o ⁊ de aduētu eius ⁊ de his que ꝑtinēt ad ipm̄: ⁊ ideo adim
pleuit ꝓphetias naſcēdo ꝯuerſando in mūdo ⁊ moriēdo ⁊ re
ſurgēdo ⁊ alia opa nr̄e ſalutis faciēdo: ꝓpter qđ iminēte ſua
paſſiōe dixit Luc. xxiiij. f. Oportet impleri ea q̄ ſcripta ſūt in
le. ⁊ ꝓphe. ⁊ pſal. de me. Patʒ ḡ ex ꝑdictis ꝙ xp̄s ipleuit legē
⁊ ꝓphetas. Ad ꝑmū dicēdū ꝙ xp̄s curādo ifirmū ſabbato nō Solutio
fecit ꝯtra legē: q: licitū erat facere i die ſabbati ea q̄ ad gl'iam
dei ꝑtinebāt: ſicut ornare tēplū ⁊ ſacrificia offerre: ⁊ laudes
diuinas dicere ⁊ hmōi: ⁊ multo forti⁹ ſanare hoīem miraculo
ſe ad oſtenſionē diuīe virtutis erat licitū: ⁊ eadē rōne ꝙ ſana
tus ſubito portaret lectū ſuū in die ſabbati faciebat ad magni
ficationē miraculi. ꝑ hoc enī oñdebat̄ ꝙ diuina ꝟtute erat ſic
ſubito ꝑfecte ſanatus ꝙ erat ad ꝑſtina opa plenarie reſtitut⁹.
Ad alia duo patʒ ex ꝑdictis in corpe q̄ſtionis. a ¶ Qui ḡ
ſol. ⁊c. Hic ꝯñr oñdit q̄lis debeat eē doctrina ꝑlatoꝝ ꝑ ꝯfor
mitatē ad xp̄m: ⁊ ponit quādā diuiſionē trimembrē doctoꝝ.
Quidā enī ſunt q̄ male viuunt ⁊ male docēt: ſicut heretici: ⁊
de iſtis dr̄: Qui ḡ ſoluerit vnū de man. iſtis: male. ſ. vi
uendo. b ¶ Et docue. ſic ho. alios ſilr ꝑ falſā doctrinā cor
rumpēdo. c ¶ Minim⁹ voca. in re. ce. i. in ecclia militāte
q: decidit a vera fide. Alij ſūt q̄ bn̄ viuunt ⁊ bn̄ docēt: ⁊ tales
doctores debēt eſſe ꝑlati eccl'ie. ꝓpt qđ dicit: d ¶ Qui aūt
fe. ⁊ do. ⁊c. Alij ſūt doctores q̄ bn̄ docēt ⁊ male viuūt. de q
bus dr̄. I. xxiij. a. Sup cathedrā moyſi ſederūt ſcribe ⁊ phari
ſei. qđ dicūt facite: opa aūt eoꝝ nolite facere. dicunt enī ⁊ nō
faciūt: ⁊ q: hoc nō ſufficit ad ſalutē. ideo dicit prelatis eccl'ie.
Niſi abundauerit

E F a ¶ Niſi.i.nõ ſolũ minima legis ꝑcepta impleueritis/ ſed et ea que addo:qꝛ nõ ſũt addita ad ꝑfectionẽ etiã hec plenꝰ agũtur que ꝯmiſſa ſunt ad inchoationẽ:qꝛ qui nõ videt mul.ad cõcu.e.nec fornicaꝫ:nec occidit qui non iraſciꝫ. b ¶ Juſticia veſtra. Juſticiã phariſeoꝝ vocat oĩa illa ad cultũ dei actualiter ꝑcepta: ſeu figurarũ myſtica tñ ad litterã inſtituta. ¶ Juſticia illoꝝ mandata moyſi: impletio illoꝝ iuſticia chriſti. Jlla a pena liberãt:iſta ſaluãt. Quidã in hac expoſitiõe laborãt:volentes notare ſupabũdãtiã eſſe in nouo q̃ nõ obſeruareꝫ in veteri teſta. cũ et in illo mali actus ⁊ mala ↄcupiſcẽtia ꝓhiberenꝫ. Sed nõ ſm hoc hic agiꝫ. Jmmo

† Exo.20.b in hoc abũdãtia maior q̃ ſcribarum ⁊

Deut.5.b. phariſeoꝝ oſtẽdiꝫ:qꝛ illi ſm opa magꝭ iuſti appellari q̃ ſm volũtatẽ affectabãt. c ¶ Audiſtis. Exponit que eſt iuſticia phariſeoꝝ: quã q̃ adimplet nõ ſtatim magnꝰ ſꝫ aliquẽ gradũ ↄſcẽdit. d ¶ Ego autẽ. Perfectionẽ quã venit implere incipit explanare:⁊ quõ iuſticia eorum debeat ſuperabũdare.

e ¶ Ois qui iraſciꝫ. Quia neſciebãt homicidiũ eſſe niſi ꝑemptionẽ:aperit oẽm motũ animi ad nocẽdũ in homicidiũ cõputari. Mandatũ chriſti nõ

† 55.diſt. c. finali eſt ↄtrariũ legi:ſed latius legẽ in ſe cõtinẽs. Qui nõ iraſciꝫ/nõ occidit. Sed nõ ecõtra:licẽtia iraſcẽdi cauſa homicidu. Tolle iram ⁊ homicidium non fit.

† De here.c cũ ex iniũct. ¶ Supadditio chriſti nõ iraſci:nõ cõcupiſcere a q̃bus difficile eſt abſtinere ⁊ iõ magna ſũt i remuneratõe. Jra eſt oĩs malus motus ad nocendũ. Subitus aũt motus cui nõ cõſentiꝫ ꝓpaſſio eſt. Accedẽte ↄſenſu paſſio eſt ⁊ mors

Gradus in peccatis in domo. Ois q̃ iraſciꝫ. Gradus ſũt in iſtis pctĩs. Primo eſt iraſci ⁊ hunc motũ animo retinere: plus eſt ſi vocez cõmotio ipa extorſit qua feriaꝫ ille cui iraſciꝫ. plus etiã ſi certa vituperatio increpuit.

Gradus in pena Similiter gradus ſunt in pena:nã minus eſt iudiciũ quãdo adhuc cũ reo agiꝫ:⁊ eſt defenſiõi locus. plus eſt cõciliũ:quãdo iudices inter ſe cõferũt quo ſupplicio damnẽt quẽ cõſtat eſſe dãnandũ. plus eſt etiã gehenna:vbi nulla ſentẽtie dilatio. Et ita ꝙ ꝓpꝛius ⁊ certis modis exꝓmi nõ potuit: q̃buſdã ſimilitudinibꝰ diſtinctũ eſt. Dis eni tribꝰ iudicio/cõcilio/gehẽna: diuerſe mãſiones in eterna dãnatione ꝓ modo peccati ſignãter exprimunꝫ. Qui iraſciꝫ. Addũt q̃dã ſine cã. ſicut ⁊ ad dicere racha vel fatue:qꝛ naturale eſt iraſci:ita tamẽ ne ſine cau

Pſ.4.a ſa fiat. Cui ſenſui videtur aptari. Jraſcimini ⁊ nolite peccare. Sed omis occaſio ire tolliꝫ / dũ inimicos diligere iubemur. Qui nõ iraſciꝫ nõ ſoluit legẽ/ſꝫ implet: vt intus ſicut extra ſeruet innocẽtia. Jra ꝓprie eſt cõmotio paſſiõis. Jra que ex cauſa ⁊ nõ ex paſſione eſt:iudiciũ eſt non cõmotio illicita. ¶ Ois occaſio ire infirmis.ſ. auferꝫ vel tolliꝫ. Si eni cũ cauſa:nõ fratri iraſciꝫ ſed vitio. Juſta ira mater eſt diſcipline. Et ira q̃ eſt

Racha cum cauſa/iudiciũ eſt nõ ira. ¶ Racha. Vel racha verbũ hebreũ:⁊ interꝑtaꝫ cenos.i.vacuus: qđ dicimꝰ ſine cerebro: qđ eſt magna cõtumelia. Qui ergo hec dicit fratri qui ſpũſctõ plenus eſt : luiturus eſt ↄtumeliã ſpũſſcti iudicio ſanctoꝝ iudicũ. Nõ eni modicus furor eſt quẽ deus ſale ſapiẽtie cõdiuit infatuatũ dicere ⁊ ſalienti deo derogare. f ¶ Si ergo offers. Explanat ampliorẽ iuſticiã oſtẽdendo ꝙ ſi nõ licꝫ fratri iraſci: multominꝰ in aĩo retinere qđ in odiũ queat cõuerti. Sic quicq̃ mali cõtra ꝓximũ in aĩo habemus:deo placite offerre non poſſumus. Si ergo offers. ſm litterã hoc abſurduꝫ eſt. Eſt ergo in interiori tẽplo altare.i. fides:cui quodlibet munus.i. pſalmus/hymnus/oratio ⁊ huiuſmodi niſi ſit innixũ non eſt deo placiturũ: ⁊ ibi.i.cũ in corde (quod eſt templũ interius) tale munus oblaturus es:ſi in mentẽ venerit quod frater tuꝰ habet aliquid aduerſum te quẽ tu leſiſti. Si eni ipſe te leſit:nõ ipſe/ſed tu habes aduerſus eũ:nec tunc oportet te veniã petere:ſed dare ſicut vis tibi dimitti. g ¶ Relinque. Non ait refer:qꝛ qđ recte offerꝫ immutari nõ lꝫ. Sꝫ relinq̃ donec placabilꝰ

F bilꝰ offeras:nõ enĩ munus repellit/ſed charitatẽ ꝓximi querit:ſine qua nemo ad charitatẽ dei peruenit. vñ: Prius charitatem ꝓximo exoluat:qui munus ſuũ deo placere optat.

a ¶ quod fit ſpiritu ↄſilij ⁊ gĩa miſeꝛle dei.

a b vobis: quia niſi abundauerit iu- a

a ¶ que eſt in preceptis vite inchoatiuis ⁊ myſticis iuxta lrãm.

ſticiã veſtra plus q̃ ſcribarum ⁊ phariſeorum nõ intrabitis in re-

c gnum celorũ. † Audiſtis quia di- b

ctum eſt antiquis : Nõ occides:

a ¶ vt iudicio puniaꝫ legis. ¶ accuſatõe le

Qui aũt occiderit/reus erit iudi-

gis. a ¶ plus impono nõ iraſci.

d e cio. Ego aũt dico vobis: qꝛ oĩs c

a ¶ nõ fratri iraſciꝫ qui peccato iraſciꝫ.

b ¶ .i. dignus accuſatione.

c ¶ quod ſupra de homicidio.

q̃ iraſciꝫ fratri ſuo reus erit iudi-

a ¶ q̃ de motu ꝓrũpit in vocẽ indignatõis.

cio. † Qui autẽ dixerit fratri ſuo

a ¶ interiectio indignationẽ exprimens.

b ¶ cõſenſu iudicũ de danda ſentẽtia in eũ.

racha reus erit ↄcilio. † Qui au- d

a ¶ qui vſq; ad conuitia ꝓceſſerit. ¶ eque in deũ credenti quẽ deus ſalẽ vocat.

tem dixerit fatue:reus erit gehẽ- e

a ¶ qꝛ nõ licꝫ iraſci:ergo multo minus odio habere. b ¶ boni operis ſacrificiũ.

f ne ignis: Si ergo offers munus f

a ¶ in fide vel ad chriſtũ ad quẽ niſi ꝑ fideꝫ attingat nemo digne offert.

tuum ad altare:⁊ ibi recordatus

a ¶ quem leſiſti.

fueris: quia frater tuus habet ali-

¶ coram deo.

g quid aduerſum te : relinque ibi

Nico.de lyra

G Vade

A a ¶ Niſi abũdauerit iuſti. ⁊c. q.d. ad ſalutẽ non ſufficit bona doctrina niſi aſſit bona vita. b ¶ Audiſtis qꝛ dictũ eſt. Superiꝰ deſcripſit ꝟtutes cõtẽplatiuorũ ⁊ ꝑlatoꝝ in q̃bus cõſiſtit iuſticia abũdãs. hic ↄñr deſcribit ꝟtutes actiuoꝝ in q̃bus ↄſiſtit iuſticia ad ſalutẽ ſufficiẽs. Ad cuiꝰ euidẽtiã cõſiderãdũ ꝙ ad ↄſecutionẽ ſalutis ſufficit obſeruatio mandatoꝝ decalogi: vt dicit ſaluator. j.xix.c. Si vis ad vitã ingredi ſerua mãdata: ⁊ iđo ſaluator noua ꝑcepta moralia nõ dedit : ſꝫ ꝑcepta decalogi replicauit: ⁊ ad obſeruatiõeꝫ eoꝝ hoĩes induxit: verũ intellectũ eoꝝ declarãdo: ⁊ errores iudeoꝝ circa hoc excludẽdo: ⁊ iõ diuidiꝫ in tres ptes: qꝛ

Diuiſio ꝑmo dat intellectũ aliq̃ꝝ ꝑceptoꝝ moraliũ. ſcđo aliq̃ꝝ iudicialiũ/ibi: Audiſtis qꝛ ⁊c. Oculũ ꝓ oculo. Tertio intellectũ cuiuſdaꝫ ꝑcepti in q̃ fũdaꝫ tota lex: videlicꝫ de dilectiõe ꝓximi/ibi: Audiſtis qꝛ di. eſt ⁊c. Diliges ꝓximũ tuũ. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑmo dat intellectũ q̃rũdã ꝑceptorũ ſcđe tabule: q̃ ordinãt hoĩem ad ꝓximũ. ⁊ ſcđo dat intellectũ cuiuſdã ꝑcepti ꝑme tabule ordinãtis hoĩem ad deũ q̃ ꝓhibeꝫ periuriũ/ibi: Jteꝝ audiſtis qꝛ dictũ eſt: Nõ ꝑiurabis. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑmo dat intellectũ cuiuſdã ꝑcepti q̃ ꝓhibeꝫ nocumẽtũ in ꝑſona ꝓꝑa. Scđo ꝑcepti q̃ ꝓhibeꝫ nocumẽtũ i ꝑſona ↄiũcta/ibi: Audiſtis qꝛ di. ⁊c. nõ mechaberis. Jterũ prima in duas: qꝛ primo declarat ꝑceptũ. ſcđo infert duplex correlariũ/ibi: Si offers ⁊c. Circa primũ

B aduertendũ ꝙ iudei credebant per precepta decalogi ſola opera exteriora ꝓhiberi: nõ motũ animi. vñ ⁊ Joſephus xii. libro antiquitatum reprobat Polibiũ hiſtoriographũ perſarũ dicentẽ: ꝙ antiochus epiphanes mortuus fuerat in montibus miſere: ꝓpter hoc ꝙ voluerat ſpoliare templũ diane in perſide dicẽs: ꝙ voluntas mala nõ eſt peccatũ niſi exeat in effectũ. Et eodẽ modo dicebãt iudei de hoc ꝑcepto: nõ occides : qꝛ per hoc ꝓhibeꝫ occidendi factũ ⁊ nõ occidendi ꝓpoſitũ. ⁊ hoc eſt quod dicit: Audiſtis qꝛ dictũ eſt antiquis ⁊c. hoc eſt: ſic interpretabanꝫ preceptũ hoc. ſed hũc errorẽ excludit ſaluator dicens: c ¶ Ego autẽ dico vobis: qꝛ omnis qui iraſciꝫ fratri ſuo ⁊c. Ubi ſaluator ponit triplicẽ gradũ ire: Primus eſt in

Triplex ire gradus corde: ⁊ notaꝫ cũ diciꝫ: Omis qui iraſciꝫ. Secũdus eſt in ore per verbũ cõtumelioſum cõfuſum tamẽ. quod notaꝫ cum diciꝫ: Qui autẽ dixerit racha. Tertius gradus eſt q̃ndo ꝓcediꝫ ad cõtumeliã determinatã. quod notaꝫ cũ diciꝫ: Qui aũt dixerit fatue. Primus gradus eſt minoris culpe q̃ ſecũdus: ⁊ ſecũdus q̃ tertius. ⁊ iđo primo minor pena determinaꝫ cũ diciꝫ: d ¶ Reus eſt concilio. Quia minꝰ eſt ꝙ iudices debeãt cõgregari ad determinationẽ pene alicuius q̃ ꝙ iam ſit adiudicatus. quod poniꝫ in ſcđo cũ diciꝫ: Reus erit iudicio. ⁊ hoc eſt minus q̃ ꝙ aliq̃s ſit iã extreme pene determinatꝰ. qđ poniꝫ in tertio gradu/cũ diciꝫ: e ¶ Reꝰ erit ⁊c. Cõſiderãdũ tñ ꝙ lꝫ ira ſit pctm̃: vt hic dr: nõ tñ oĩs ira. ira enĩ eſt appetitꝰ vindicte. Vindicta aũt ſi ſit iuſta nõ eſt pctm̃ eã appetere: ſꝫ tm̃ ſi ſit iniuſta. ⁊ h̓ ↄtingit q̃druplr: vl qñ appetiꝫ pena eiꝰ q̃ nõ meruit vl plus q̃ meruit: vl ſi appetaꝫ ordie debito ꝑtermiſſio: vl qꝛ appetiꝫ ꝓpᷝ indebitũ finẽ: vt qñ appetiꝫ ſolũ ꝓpter vindictã nõ ꝓpᷝ iuſticiã. f ¶ Si ꝗ of. Hic ex ꝑdicť iferꝫ duplex correlariũ. Primũ reſpicit placatiõeꝫ diuie offenſe. Et ſcđꝫ euaſionẽ pene ĩfligẽde. Scđꝫ põiꝫ ibi: Eſto ↄſentiẽs ⁊c.

✱ Circa pri

Moraliter ✱ f ¶ Si ergo offers munus tuũ ad altare. Chryſo. Plus eni deus fideliũ concordiã q̃ munera ſibi oblata.

✱ Eſto conſentiens

a munus tuū ante altare: et vade a.
a ¶ quod nequit fieri niſi ſpiritu humilita‖tis fundatus ⁊ timēs deum. ¶ quātum in‖te eſt emendando ꝙ peccaſti.
prius recōciliari fratri tuo: ⁊ tūc
a ¶ intentionē reuocās ad id qđ ceperas.
b ¶ hoc ex ſpiritu lenitatis quo mitis fit.
b veniēs offeres munus tuum.
a ¶ hactenus de ꝓximo hic pacē iubet ha‖bere cum aduerſario.
c †Eſto ꝯſentiens aduerſario tuo b
a ¶ nemo enī nouit qñ de hac vita exeat.
d citō dum es in via cū eo: ne for‖ c d
te tradat te aduerſarius iudici: ⁊
iudex tradat te miniſtro: ⁊ in car e
¶ in tenebras exteriores.
cerē mittaris. Amen dico tibi/ f g
a ¶ .i. nunꝙ̄ ſicut ibi dicit: donec ponā ini‖micos tuos ſcabellū pedum tuorū.
f nō exies inde donēc reddas no‖
g uiſſimū q̄drantē. †Audiſtis q2 di b
¶ a moyſe.
ctū eſt antiq̄s: non mechaberis. †
†Ego autē dico vobis: quia om i
a ¶ ⁊ anima eius titillata fuerit quod pro‖paſſio dicit: ꝙ ⁊ ſi culpā habet nō tñ crimē.
b ¶ cōcupiſcentia eſt mater adulterij.
i nis qui viderit mulierē ad cōn‖cupiſcēdū eā: iam mechatꝰ eſt eā

C a ¶ Vade. Non pedibus: ſed animo humilitet ei ꝓſternas in cōſpectu illius cui oblaturus es. Vel petēdo veniā ſi p̄ſens eſt. b ¶ Offeres. Hoc ex ſpiritu pietat' quo mitis fit: ⁊ diuinū verbū pie intelligit: intelligendo obedit: ⁊ adimplendū cor erigit. c ¶ Eſto cōſentiēs. Sicut iā p̄cepit fratri recōciliari: et poſt iubet inimicos diligi: ita hic dū currimus in via huiꝰ ſeculi: ad

Rom.12.d pacē ⁊ cōcordiā hortaṫ: ſicut dicṫ: Si fieri pōt qđ ex vobis eſt: cū oībus hominibus pacē habētes. Et pro cōſentiens ex greco habeṫ benignus vel beniuolus. Cito: ne differas in craſtinum. Dum es in via: dum adhuc licꝫ opari. Si fratrē leſiſti/ recōciliare ei. ſi aduerſarius extiterit/ eſto beniuolus vt fiat amicus. Aduerſarius eſt aliq̄s hō: vł diuinus ſermo. Eſto beniuolus ⁊ conſentiēs verbo euāgelij: qđ mādat multa cōtraria carni: cū quo in via .i. chriſto recte gradimur dū ei obediēdo ad vitā eternā ptingimus. ¶ Aliter. Aduerſarius eſt deus vł magis ſermo diuinus q̄ cōtradicit peccare volētibus. Qui adhoc datus eſt vt nobiſcū ſit in via cui oportet nos ꝯſentire: ne oderimus ꝙ deus nobis nō parcit donec iā venimur. d ¶ In via cū eo. Sermo diuinus nobiſcū eſt in xp̄i via. Aduerſarius nobiſcū in via ſeculi. Sermo diuinus nobis via eſt qua currimꝰ. vnde

Ps.118.d. Viam mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilataſti cor meum. e ¶ Ne forte tra. ſic tēperauit vt penitētie locū nō auferret putareṫ enī ꝙ ſi obiſſet aduerſariꝰ: et nō poſſet ei in via eſſe beniuolus: neceſſario iudici tradereṫ. Sꝫ ⁊ locū penitētie reliq̄t: ⁊ impenitentē iudici tradit dicens: Iudex tradat te miniſtro. Tradat. i. cauſa ſit cur tradaris in ma‖

Joh.5.d nus xp̄i: cui pater omne iudiciū dedit. Chriſtꝰ miniſtro. i. angelo: qui colliget zizania. f ¶ Nouiſſimū q̄drā. i. minuta peccā: q2 nihil erit

B impunitū: vel ꝑ q̄drantē nouiſſimū ſignificanṫ terrena peccā: q2 p̄ma pars mūdi celū. ſcđa aer. tertia aqua: q̄rta nouiſſima terra. ꝙ donec reddas nouiſſimū q̄drantē. i. donec luas peccā q̄ de terra cōtraxiſti. Primus q̄drans eſt ignis quo charitas ſignificaṫ. Scđs aer quo ſpiraṫ: quo ſignificaṫ vita. Tertius aq̄: qua renaſcimur. Nouiſſimꝰ terra: ꝑ quā carnal' vita. Vñ:

Gen.3.d Terra es ⁊ in terrā ibis. i. exolues qđ eſſe voluiſti. Quadrans genus numi eſt q̄ habet duo minuta. Vñ alius euāgeliſta dicit illā paupculā miſiſſe in corbonā q̄drantē. aliꝰ duo minu‖

Mar.12.d ta qđ idē eſt. g ¶ Audiſtis. Adhuc q̄ dixit: Nō veni ſoluere legē ſed adimplere. addit: q̄ntum debeat abundare iuſticia apłoꝝ plus q̄ phariſeoꝝ. Minor iuſticia eſt nō mechari corpore. maior iuſticia eſt nō mechari ⁊ corde. Nō ait: q̄ cōcupierit: ſed q̄ viderit ad cōcupiſcendū eā. i. hoc fine ⁊ aīo attēderit vt eā cōcupiſcat qđ iā nō eſt titillari: ſed plene ꝯſentire libidini vt ſi facultas ſit peragaṫ. Hic noīe mechantiū oēm carnalem delectationē accipe: qñ aīa relicta ſupiori lege turpi volūtate inferioꝝ ꝓſtituta corrūpiṫ. h ¶ Viderit mulie. Beda. Magna ſupadditio. Viſus poniṫ ꝓ omni motu q̄ eſt ad delectationē: nō ſolū corꝑalis ſed interior q̄ eſt in cōcupiſcentia in qua aperiunṫ illi oculi qui ꝓ pena peccī p̄mis parētibus male aperti legunṫ: ⁊ hic itur in affectū cordis: nec deeſt voluntas ſed occaſio peccī. Sicut ꝙ bona volūtas cū deeſt copia agēdi remuneraṫ: ſic deliberatio cū molimine vitioꝝ damnaṫ: q2 nō ſcđm ꝙ quiſq̄ potuit ⁊ nō licuit: ſed ſcđm ꝙ voluit ⁊ ꝓpoſuit ex cōſcientia accuſaṫ vel defendiṫ. i ¶ Ad cōcupiſcen. vt tranſeat in affectū cordis: vt facere diſponat vbi nō deeſt volūtas ſed occaſio: qđ paſſio dicṫ: q̄ eſt mors in domo. Propaſſio eſt animi ſubitus affectꝰ vel ire vł amoris. Paſſio q̄dā animi forma vel deliberatio ex cōſenſu. vñ dicṫ aliq̄s iracundus vel amator. ¶ Propaſſio eſt ſubitus motus ſine deliberatione boni vel mali opis. Paſſio eſt affectio deliberati animi ſi ſit locus ꝑficiendi. Q2 ſi oculus. Oculus poteſt accipi dilectus amicus cōſiliarius q̄ſi iter demōſtrans. dexter qui in diuinis. Qui vo in his q̄ ad corpus ꝑtinent cōſulit: ſiniſter oculus. Scandaliçat. i. ſi in hereſim aliquā trahere vult. Si‖militer

militer dextera manus dicṫ amicus q̄ eſt amicus in diuinis. C Siniſtra: q̄ in huiꝰ vite neceſſarijs. Sicut viſus oculo: ita manui cōuenit actio. Vel in oculo ⁊ in manu dextera poſſunt accipi fratres: vxor: filij: ꝓpinqui: ſi qui ſunt impedimēto debemus a nobis ſeparare ne dum ipſos lucrari volumus nosipſi pereamus. Vñ in Leuitico de magno

Leui.27.a ſacerdote dicṫ: cuiꝰ aīa cultui dei mancipata eſt: ne ſuꝑ patrē ⁊ matrē vel filias polluaṫ. i. nullius affectū ſciat niſi eius cuiꝰ cultui dedicaṫ. ¶ Vł oculus eſt mētis viſus. dexter dignior exterior q̄ purgādus eſt ne ſcādaliçet. Quia ſi ille ſemꝑ in ꝯṫplatoriā reſpicit: exterior frenaṫ lege eius hic ſcandaliçat cōcupiſcēdo illicita: ſed eſt eruēdꝰ ne ꝑ eū i vitiū labamur. ¶ Iſid. Si ꝯtēplatio vertiṫ in tediū vel in arrogātiā: di‖

†Luc.12.g mitte eā: ⁊ trāſi ad actiuā: q2 meliꝰ eſt ꝑ actiuā ſaluari q̄ ꝑ ꝯtēplatiuā perire ſi Erue eum.

Ni. de ly.

* Circa primū aduertēdū ꝙ munus deo oblatum nō proficit ipſi offerenti niſi ſit in charitate. charitatē autē non habet niſi proximo leſo ab eo velit ſatiſfacere. ⁊ ideo dicit: Si offeres munus tuū ⁊c̄. Sequiṫ: a ¶ Vade prius reconciliari ⁊c̄. et poteſt hoc intelligi dupliciter. vno modo pedibꝰ

†Exo.20.c corporis. et hoc debet fieri ſi cōmode poſſit haberi ipſius fratris offenſi preſentia. ſi autem nō poſſit ſufficit ire ad

†32.q.5.c. ſi cē enī et. c. ſi paulꝰ: et. c. q̄ videris eum pedibus mētis: qđ fit quādo habet propoſitū ſatiſfaciendi loco ⁊ tempore competēti. ⁊ hoc modo vtitur eccleſia romana que reum confitentē abſoluit: ⁊ ſibi ſatiſfactionē leſo fiendam imponit. b ¶ Eſto ꝯſentiens. hoc eſt ſecundū correlariū: q2 ſi ille qui offendit fratrē vult penam gehenne euadere: debet ei in hac vita mortali ſatiſfacere. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Eſto cōſentiēs aduerſario tuo id eſt fratri leſo qui habet aduerſum te. Eſto cōſentiēs per ipſius placationē. c ¶ Duꝫ es in via cū eo. i. in p̄ſenti vita. D

d ¶ Ne forte tra. ⁊c̄. i. diabolo qui eſt executor diuine iuſticie. e ¶ Et in car. mit. i. in penā infernalē. f ¶ Amen. i. fideliter. g ¶ Dico tibi: nō exies inde do. red. nouiſ. quadrantē. i. nunꝙ̄ exibis: q2 in inferno nunꝙ̄ eſt poſſibilis reditus. h ¶ Audiſtis quia dictū eſt ⁊c̄. Hic ꝯſequēter ſaluator dat intellectum precepti negatiui quo prohibetur nocumentū alicui ratione perſone ſibi coniuncte. ſcilicꝫ vxoris: ⁊ primo ponit huius precepti intellectum. ſecundo infert quoddā correlariū ibi: Si ergo oculus tuus. Circa primum aduertendū ꝙ iudei per illud preceptum: Non concupiſces vxorem proximi tui: intelligebant ſigna exteriora tantū prohibita: vt ſunt tactus impudici: ⁊ oſcula ⁊ huiuſmodi: ⁊ ideo ſic exponebant. Non concupiſces vxorem ⁊c̄. id eſt ſigna concupiſcentie nō facies. Similiter per illud preceptū. Non mechaberis: intelligebant actum mechie tm̄ eſſe prohibitū: et ſic concupiſcentia latens omnino in corde non expreſſa ſigno vel facto nullū eſt peccatū: ſed hoc eſt irrationabile: q2 actus exteriores vel ſigna nō habent rationē peccati niſi inquātum ſunt volūtarij: vt predictū eſt. ⁊ ideo ſaluator excludens hunc errorem dicit: i ¶ Omnis qui viderit mulierē ad concupiſcendū eam. quia videre abſolute nō eſt malum: ſed inquantū ex eo ſequiṫ concupiſcētia interior: ⁊ iſta concupiſcētia ſic ꝓcedit: q2 p̄mo ex aſpectu mulieris cauſaṫ cōcupiſcētia in appetitu ſenſitiuo q̄ dicṫ ſenſualitas ⁊ p̄uenit actū rōnis ⁊ ſic nō eſt peccī nec veniale nec mortale: cuius rō eſt: q2 talis * motus ſenſualitatis

Moraliter * b ¶ Eſto cōſentiēs aduerſario tuo ⁊c̄. Moraliter aduerſarius peccatoris poteſt dici preceptū diuinū qđ accuſat ipſm. Eſt etiā cum hominibus in vita p̄ſenti. Prouer. vi. c Cum ambulaueris tecū gradiaṫ ⁊c̄. Munus aūt homīs diſcordātis a p̄cepto diuino nō eſt acceptū deo. Ipſe etiā ꝑ p̄ceptū qđ trāſgrediṫ corā ſummo iudice accuſaṫ ⁊ etiā cōdēnaṫ. † ¶ Non mechaberis ⁊c̄. oīe peccatū mortale mechia ſpiritualis eſt q̄ peccator cū diabolo relicto ſpōſo xp̄o fornicaṫ.

* Q2 ſi oculus

E F a ¶ Erue eũ ⁊c. Ad lrãm nullũ membrũ erui precipit̃: ſed interior viſus q̃ dexter: ⁊ exterior qui ſiniſter dicit̃: p ſtudiũ pẽ laboris ſi nocet eſt reuocãdus vel remouẽdus: ⁊ etiã longe faciendus: vt ſcʒ nec in memoria habeat̃. Eruit̃ oculus cũ frangit̃ malus viſus. ꝓicit̃: cũ ex toto annihilat̃ nec intrare ꝑmittitur. b ¶ Dextera man⁹ tua. Proſpera operatio vel aliq̃s adiutor ſtrenuus intra vite negocia: q̃ ſi ſcandalũ

† ſ.18.b 24.q.3.c illud est in lege dei: meli⁹ eſt illo pciſo ſaluari q̃ cũ illo damnari. ¶ Dextera manus eſt actio: oculus ↄtẽplatio in q̃ ſcãdaliçamur: dũ ex infirmitate ad puruʒ ↄtẽplari nõ valem⁹. In hac ꝓ deſidia ⁊ torporis ocio: in alia ꝓ ſeculi frequẽtia et occupatiõis tedio illaqueamur.

Nota Et nota ſi q̃s nõ põt frui ↄtemplatiua nõ torpeat ocio ab actiua: vel nedũ occupat̃ actib⁹: areſcat ab interna dulcedine cũ meli⁹ in cõtẽplatiua poſſit ꝓficere. Si dextera tua. i. ſi exequer̃ opa miſcõie in actiua cadis in alia vicia: dimitte eam actiuã ⁊ trãſi ad aliud.

c ¶ Abſcide eã ⁊c. Si q̃s hoc ꝑdicat de mẽbris: affectu pietat̃ nõ debet audiri. Sed vt improbitas moꝝ ⁊ prauitas actionũ inde reſecet̃: vt quicq̃d in oculo mẽtis de via iuſticie ⁊ morũ ꝓbitate nos ſubuertit: ⁊ q̃cq̃d ↄtra opatione virtutum extra pulſat: ꝓcul pellat̃.

Vaſtitũ †Deu.24.a ſ.19.b Marc.1.a Luc.16.d. d ¶ In gehẽnã. Nomẽ gehenne in veterib⁹ libris nõ inuenit̃, ſed prius a dño ponit̃. Cui⁹ nois occaſio eſt. Idoliũ baal fuit iuxta hieruſm ad radicẽ mõtis moria, vbi ſiloa fuit. hec vallis irrigua fuit ⁊ nemoroſa ⁊ plena delitiis: ⁊ lucus in ea, idolis ↄſecratus. pplſ aũt iſrl̃ adeo inſaniuit: vt relicto tẽplo ibi imolarẽt: ⁊ filios ſuos icẽderẽt demoniis. Et dicebat̃ locus iſte gehẽnon. i. vallis ennon. Cõminat̃ aũt de⁹ ſe impleturũ locũ illũ cadauerib⁹: vt voceẽ poliandrũ. i. tumulus mortuoꝝ. hui⁹ q̃ loci noie futura ſupplicia deſignant̃.

Deu.24.a e ¶ Det illi. Scptũ moyſes in Deuteronomio: q̃ ſi vxor nõ placet viro ꝓpter aliquã feditatẽ: dimittat eã. quod chriſt⁹ exponit ob duriciã maritoꝝ dici: nõ vt cõcedat̃ diſſidiũ ſʒ vt tollat̃ homicidiũ. Meli⁹ eſt enĩ diuidi q̃ ꝑ odiũ ſãguinẽ fundi. Chriſt⁹ ꝯo ſolã fornicationẽ excepit: ceteras moleſtias iubet ꝓ fide cõiugũ ⁊ caſtitate ſuſtineri. Nõ eſt dimittere contẽpta carnalitate cũ vxore ſpũaliter viuere. Hic iubet vxoreʒ nõ dimitti: q̃ alibi dicit: Qui nõ oderit patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ fi. ⁊c. nõ põt me⁹ eſſe diſcipulus. Ideo dictũ eſt. q2 in regno dei nulla eſt ↄditio vite pñtis: quã q̃ nõ oderit: ⁊ vt finiat̃ optauerit: nõdũ diligit regnũ dei. Odit q̃ nõ hoies q̃s potius vult ſecũ ꝑmanere: ſed corruptibilẽ cõiũctionẽ in vxore: legẽ miſerã naſcendi ⁊ moriendi in parẽtibus. Amat vero eternũ eſſe ſibi et oĩbus illis. Sicut diligit inimicum nõ in hoc q̃ inimicus ⁊ malus, ſed q̃ homo vt ſecũ ſit ſaluus. ¶ Iohes Chriſo. Permiſit Moyſes dari libellũ repudii ne ꝓpter odiuʒ funderet̃

Quare moyſes ꝑmiſit libellũ repudii ſanguis. Permiſit fieri mala ne fierẽt peiora: ⁊ hoc ꝑmittẽdo nõ dei iuſticiã demõſtrauit: ſed a pctõ abſtulit culpã peccandi: vt. q. ſm legẽ agẽtib⁹: pctm̃ nõ videat̃ eſſe pctm̃. Si q̃ ꝑmiſſũ eſt repudiũ: malũ q̃dẽ, tñ licitũ. Hac rõne apl̃i ꝑceperũt ſcḋas nuptias ꝓpter incõtinẽtiã hoim. Permiſit nõ ꝑcepit: qḋ ꝑmittim⁹ nolẽtes ꝑcipim⁹: q2 malas hoim volũtates ad plenũ ꝓhibere nõ poſſum⁹. f ¶ Cauſa fornicatiõis. Quia in hoc ſi deꝰ caſtitatis ⁊ cõnubii rũpit̃: ⁊ ille nõ facit eã mechari: ſʒ ipſa cauſa eſt reat⁹ ſui. Si aũt ꝓ fornicatiõe dimittit: a fornicatiõe debet eſſe immunis: nec aliã ducere licʒ dũ illa viuit. Cauſa fornicatiõis eã mechari facit: ⁊ qui ⁊c. Femine que fornicata eſt: vel viri ne fornicet̃. ſ. ſi vxor cogat ad idolatriã, vel F ad auariciã

in corde ſuo† Q2 ſi oculus tuus a
a ¶ ne noceat errore vel exemplo.
a dexter ſcandaliçat te: erue eum ⁊ b
a ¶ ne aſpicias quo male pereas.
ꝓijce abs te. Expedit enim ti- c
a ¶ ille quẽ habes vt vnũ membrũ.
bi vt pereat vnũm mẽbroꝝ tuoꝝ
¶ tu ⁊ ipſe.
q̃ totũ corpus tuũ mittat̃ in ge- d
¶ operatio ꝓſpera.
b hennã. Et ſi dextera manus tua e
c ſcãdaliçat te: abſcide eã et ꝓijce
abs te. Expedit eni tibi vt pereat
a ¶ ille quẽ tu habes vt membrũ. ¶ actiua vel cõtẽplatiua vita ſiue adiutor.
vnũm membroꝝ tuoꝝ q̃ totum
a ¶ tu cũ illo. ¶ tu cum illa vel illo. b ¶ ita abundãtior iuſticia: q2 ibi licʒ dimittere: hic nõ niſi cauſa fornicationis.
b corp⁹ †eat in gehẽnã. Dictũm eſt f
aũt: †Quicunq3 dimiſerit vxoreʒ †
a ¶ permiſſio fuit nõ preceptum.
b ¶ nõ ſoluo ſed ſuppleo.
c ſuã: dẽt illi libellũ repudij. Ego
autem dico vobis: quia omnis
¶ non concubinam.
qui dimiſerit vxorẽ ſuã: excepta
f cauſa fornicationis eaʒ mechari
a ¶ q2 debʒ manere innupta vl̃ viro recõciliari.
facit: ⁊ qui dimiſſã duxerit, adul
a ¶ itẽ in hoc nõ ſoluo: ſed ſuppleo legẽ.
terat. Iterũm audiſtis quia di- g

re vel acceptare: ⁊ ſic patʒ q̃ ꝑdictus motus ſenſualitatis nõ eſt peccatũ: ſed materia exercende virtutis ſi ei reſiſtat̃ ꝑ rationẽ. Si autẽ teneat̃ ꝑ delectationẽ moroſam abſq3 cõſenſu tñ: tũc eſt pctm̃ ſed veniale. Si aũt ſequat̃ cõſenſus in aio, tũc eſt pctm̃ mortale etiã anteq̃ exprimat̃ facto vel ſigno: et ideo de tali ↄcupiſcentia que eſt cõſenſus dicit ſaluator: Iã mechat⁹ ẽ eã i corde ſuo. G

Correlariũ a ¶ Q2 ſi oc. tu⁹. Hic ex ꝑdict̃ ↄcludit correlariũ. ſ. q̃ illũ qḋ fac̃ hoiẽ ruere in talẽ ↄſenſũ ꝑdictũ eſt ſollicite vitãdũ: ⁊ q2 aſpect⁹ ipudicus eſt hmõi. ideo dicit: Q2 ſi oculus tu⁹ ⁊c. i. facit te ruere in ꝑdictũ cõſenſum. b ¶ Erue eũ ⁊c. Nõ eſt ſic intelligẽdũ q̃ homo ad vitãdũ cõcupiſcentiã debeat ſe aliq̃ mẽbro ſibi a deo dato ꝑuare: q2 ꝑ hoc nõ ſanat̃ ↄcupiſcentia q̃ interi⁹ viget. Silr̃ q2 ꝑ viã aliaʒ põt adhiberi aliqḋ remediũ efficaci⁹. ſ. ꝑ voluntatẽ actus mẽbroꝝ illicitos reprimẽte: q2 mẽbra corporis mouent̃ ad act⁹ ſuos ꝑ volũtatẽ: ⁊ iõ erutio ocli h̃ accipit̃ metaphorice. oculus eni erut⁹ nõ põt exire in actũ vidẽdi: ⁊ ꝑ cõſequẽs ille h̃ ſibi oculũ eruit q̃ ipm̃ ab actu vidẽdi impudico ꝑ volũtatẽ repmit. Aliter exponit̃: Oculus dexter. i. viſitatio bona de genere ſi ſit alicui occaſio ruine debet eã relinq̃re ⁊ a ſe reſcindere. Verbi gr̃a: ſi aliq̃s vadit ad aliquod collegiũ mulierũ cã ꝑdicatiõis vel ↄſilii dãdi. h̃ eſt bonũ de genere: tñ ſi ex h̃ ꝑcipiat occaſioneʒ ruine ſibi iminẽtis ꝑ ortũ alicui⁹ familiaritat̃ male vel tẽtatiõis ꝑiculoſe debet illud op⁹ bonũ de genere dimittere. rõ aũt ſubdit̃: c ¶ Expedit eniʒ tibi ⁊c. Predicto mõ. ſ. actũ illicitũ q̃uis delectabilẽ deſerẽdo. vel ſi accipit̃ ꝓ bono de genere meli⁹ eſt illud dimittere. d ¶ Q2 totũ corp⁹. i. q̃ tota cõgeries bonoꝝ operũ ꝑ grauẽ lapſũ pereat occaſiõe illi⁹ particularis boni. H

e ¶ Et ſi dextera ⁊c. Sic dictũ eſt de oclo: ſic ḋ manu duplr̃ põt itelligi. Vnõ mõ ſic: q2 ſi ẽ occaſio ruine ꝑ tactũ ipudicũ abſcindẽda eſt, ꝓhibẽdo talẽ tactũ ꝑ volũtat̃ iperiũ. Alio mõ ſic q̃ ꝑ manũ intelligat̃ bonũ op⁹ de gñe: qḋ eſt relinquẽdũ ſi ſit occaſio ruine: ſic ſi aliq̃s alicui mlĩeri det elemoſynã: ⁊ ex h̃ ↄhat cũ ea familiaritatẽ ꝑicloſã: debʒ ꝑmũ dimittere q̃uis ſit bonũ de gñe: ne ꝑdat mai⁹ bonũ ↄtinẽtie. f ¶ Dictũ eſt ⁊c. Hic dat itellectũ cuiuſdã ꝑmiſſi in lege. ſ. de libelli repudii datiõe. de q̃ ſcribit̃ Deut. xxiiii. a. Si acceperit hõ vxorẽ ⁊ nõ inuenerit grãm añ oculos ei⁹ ꝓpter aliquã feditatẽ: ſcribat libellũ repudii quẽ dabit in manu illi⁹ ⁊ dimittet ḋ domo ſua. credebãt aũt iudei q̃ h̃ eſſet ſimplr̃ licitũ: ſʒ hoc eſt falſũ: q2 cũ ſm totã vitã indiuiſibilitas ſit de rõne ↄiũctõis mr̃imonial̃: vt dicet̃. ſ. xix. iõ hoc ꝑmittebat̃: nõ q2 licitũ ſʒ ad euitãdũ mai⁹ malũ. ſ. vxoricidiũ. min⁹ eni malũ erat q̃ vxores dimitterẽt q̃ q̃ eas iterficerẽt: ⁊ iõ nõ erat licitũ vxorẽ dimittere niſi ꝓpẽ fornicatõeʒ. tũc enĩ licitũ eſt eã dimittere q̃tũ ad cohabitatiõeʒ et debiti redditiõeʒ: manet tñ vinculũ ꝑ totã vitã: ⁊ idõ dicit q̃ ſi dimiſſa nubat alteri cõmittit adulteriũ: ⁊ ſilr̃ q̃ eã duxerit. g ¶ Iteꝝ au. ⁊c. Hic dat intellectuʒ cuiuſdã ꝑcepti ſcḋe tabule quo ꝓhibet̃ ꝑiuriũ. Circa hoc autẽ errabãt iudei credẽtes q̃ ſolũ iuramẽtũ mẽdax eẽt ꝓhibitũ: ⁊ q̃ iuramentũ illicitũ eſſet ſeruandũ: ſicut Act. xxiii. e. dicit̃ q̃ quidã iudei iurauerunt inter ſe interficere Paulũ anteq̃ comederẽt vl̃ biberẽt: ⁊ credebãt ſe teneri ad ipletõeʒ iuramẽti. vñ Iudic. xi. a. Iepte ex ꝓmiſſiõe dño facta imolauit filiã ſuã vbi dicũt cõiter doctores q̃ nõ placuit deo. Ex q̃ ꝑʒ q̃ iuramẽtũ vel votũ de illicito factũ nõ eſt obligatoriũ. Silr̃ iuramẽtũ
✻ incautũ

Nico.de lyra

✻ motus ſenſualitatis non eſt in poteſtate hoĩs: ⁊ per cõſequẽs nõ eſt peccatũ: ſed retẽtio huius cõcupiſcẽtie poſtq̃ perceptã eſt bene eſt peccatũ. vñ dicit Aug⁹. Nõ eſt in poteſtate noſtra q̃bus viſis angamur: ſed eſt in poteſtate nr̃a ea reſpuere vel

Moraliter ✻ a ¶ Q2 ſi o. ⁊c. Iſte ẽ ↄſiliari⁹. man⁹ dextera eſt ſpecialis amic⁹: q̃ debẽt a ſe ꝑſcindi ſi ſint i periculũ ſcãdali. † ¶ Quicũq3 di. vxorẽ ⁊c. Vxor nullo mõ dimittẽda eſt deſurſũʒ deſcendẽs ſapiẽtia: de q̃ dr̃ Sapie. viii. a. Hãc q̃ſiui mihi ſpõſã aſſumere. Multi tñ dãt ſibi libellũ repudii ⁊ aſſumũt ſibi ſapiẽtiã mũdanã q̃ terrena eſt: aĩalis ⁊ diabolica: vt dr̃ Iac. iii. d.
✻ Reddes

C A ad auariciā: vel ad alias illicitas ɔcupiſcentias. Non enim fornicatio eſt tm̄ ſtupꝛi: ſʒ generalr̄ q̄ a lege dei aberrare facit.

Per que iurandū a ¶ Reddes aūt. Si iurare ɔtigerit: per creatorē iurabis nō per creaturā. Hoc eni per qđ iurat quilibet venerat̄: hoc amat: hoc timet. ideo lex pcipit vt nō iuret̄ niſi per deū. Iudei eni per angelos ⁊ hierlm ⁊ elemēta iurātes: creaturas venerabant̄ honore dei. Sicut ergo victimas deo immolabāt: ne eas idolis imolarent: ſic paruulis conceſſum eſt iurare p deū nō q̄ recte hoc fiat: ſed q2 melius eſt hoc deo exhiberi q̄ creaturis. Chꝛiſtus ꝟbo oīno iurare ꝓhibet. i. ne qs. q. bonū appetat iuſiurandum ⁊ aſſiduitate iurandi labat̄ in periuriū. Iurat eni Paulus duʒ deū teſtem facit nō q̄ bonū ſit iurare: ſed q̄ neceſſariū dum niſi iuret̄ hōies ſūt pigri credere qđ eſt eis vtile. Qui nō iurat peierare nō pōt: ſicut qui nō loq̄tur nō pōt mentiri. b ¶ Ego aūt dico vobis. Docet nīl tam vile in creaturis qđ qs peierare debeat: vn̄ a ſummo vſq3 ad imū iuramētū vetat. i. a celo vſq3 ad capillū. In deū peierare ɔ̄uincit̄ cuius thꝛonus eſt celū: ⁊ cui᷒ eſt quicq̄d eſt. In celo dicit̄ deus ſedere terrāq3 calcare: nō q̄ habeat mēbꝛa ſic locata: ſʒ q2 in coꝛpe mūdi maxima ſpecies eſt celi: minima terre. Dicit̄ ſedere q̄ſi excellētioꝛi ꝑſentioꝛ pulchꝛitudini. minimā iudicet ⁊ oꝛdinet i infimis. Sedes eni dei iudiciū ſignificat.

Myſtice Myſtice. Celum eſt aīa iuſti. terra peccatoris. Et q2 ſpūalis oīa iudicat: ⁊ a nemine iudicat̄: ſedere dicit̄. Peccatoꝛ q2 per iuſticiā in infimis oꝛdinat̄: ⁊ ſub lege ponit̄: ſcabellū pedū dr̄. c ¶ Per celū quia. Illi: vel celū plus aliq̄d ſuſpicabant̄: vel p illud iurātes nō putabant ſe iuramēto teneri: iō ſniam ſic tēperat vt ⁊ celū creatura dei credat̄: nō plus aliq̄d: ⁊ q2 thꝛonus eius eſt: piuriū timeat̄. Sic ⁊ de terra; q2 ſcabellū

B pedū eius. Qui ergo p creaturā iurat: illi debet iuramentū qui eam creauit ⁊ regit: nec alij recte putat̄ reddi. Non iuremus per creaturas vt veneremur eas vltra q̄ debemus. Nō iuremus per eas vt viles exiſtimem᷒: vt ſcʒ cū per eas iurem᷒ nihil iurare putemus. d ¶ Neq3 per terrā. Alij. Per ſalutē pharaonis: qui dei iudicio poſitus eſt in infimis. Nō eſt poteſtas niſi a deo: ⁊ in hoc deū iuras. e ¶ Neq3 p caput tuū. Quod nō eſt tuū opus ſed dei: ⁊ ita in minimis deū iurando periuriū incurrere potes. Qui per caput iurat illi debet cuius figura ⁊ poteſtas in eo manet. f ¶ Quia nō potes vnū ⁊c̄. Hec pdicta cum ſint ardua et difficilia nemo ſine ſpiritu foꝛtitudinis ſeruat. Cōpellit ad perfectionē dum tollit iurandi occaſionē. g ¶ Eſt eſt: non nō. Ideo bis dicit: vt quod oꝛe dicis operibus pꝛobes: quod verbis negas: factis nō compꝛobes vel ɔ̄firmes. Non penitus iurare pꝛohibuit: ſed occaſiōe periurij: qđ pfectius eſt docuit: oſtendēs q̄ vlterius eſt a malo eſſe. Apoſtolus iurat vt fideʒ pſuadeat: eccleſia etiā pꝛo federe pacis ac fidei ſuos iurare ɔcedit. Sed chꝛiſtus quod perfectius eſt docuit: quod infirmitatis indulſit: quod ſuperſticioſum reſecauit. Veritas euangelij iuramentum nō recipit: ſed alterius infirmitas id cogit dum veritati nō credit. h ¶ A malo eſt. Non quidē malum: quia ⁊ ſi nō bonum: tamē neceſſarium: ſed a malo eſt: nō tuo ſed illius a quo cogeris iurare: id eſt ab infirmitate illius que malū eſt.

Lex vltio/nē inſtituit i ¶ Audiſtis quia dictuʒ: eſt oculū ⁊c̄. Aug᷒. Lex mōdum vltionis inſtituit: oculum pꝛo oculo. Q2 ſi dici poteſt iniuſtoꝛū iuſticia eſt: nō quia iniqua eſt vltio quā lex ſtatuit: ſed quia vitioſa eſt libido vlciſcēdi: magiſq3 ad iudicem pertinet hoc inter homines diſcernere q̄ bonū hominē ſibi expetere. Hic eni redderet malū pꝛo malo. Iudex nō: ſed pꝛo dilectione iuſticie iuſtū pꝛo iniuſto: qđ eſt bonū pꝛo malo: qđ etiā deus iudex facit. Q2 dicit oculū pꝛo oculo: nō alterum vult tollere: ſed vtrūq3 conſeruare: dum minatur talionem. Quam etiam

Perfecta pax cum modo facit vt iniuriam vindicta non tranſeat: et hec eſt pacis inchoatio: ⁊ quaſi iuſticie inceptio. Perfecta pax eſt nullam velle vindictam quam facit gratia euāgelij que iubet

※ non tm̄ nihil

ctum eſt antiquis. † Nō periurabis: reddes autē domino iuramē/ta tua. Ego autem dico vobis: nō iurare omnino: neq3 per celū/ quia thꝛon᷒ dei eſt: neq3 p terrā/ q2 ſcabellū eſt pedū eius: neq3 p hieroſolymā: q2 ciuitas eſt regis magni. Neq3 p caput tuū iuraueris/ quia nō potes vnū capillū album facere aut nigrū † Sit autē ſermo veſter/ eſt eſt/ non non: quod autē his abūdantī᷒ eſt a malo eſt. † Audiſtī q2 dictū ē: oculū p ocū

a ¶ longe facio a piurio dū iurare ꝓhibeo. b ¶ ſ[c]mo fidelis p iuramēto dʒ hr̄i. ¶ iuſtū a ¶ ⁊ ita in eū deū iuras. b ¶ per peccatorē a ¶ qn̄ iuras per eam nō propter eam: ſed q2 culture dei deputata eſt. a ¶ Quis ad te nihil magis videat̄ ptinere. a ¶ q̄ſi diceret: quō nrm̄ eſt qui ptātem faciēdi vel cōmutandi nō habemus. a ¶ qui iurare ꝓhibuit loq̄ docet. ¶ qn̄ neceſſitas nō cogit. a ¶ de re que eſt. b ¶ de re que nō eſt. ¶ quia aliquādo neceſſe eſt iurare: ⁊ Paulus iurat licet a malo fiat. a ¶ neq3 hic legem ſoluo. b ¶ ſcʒ reddet. c ¶ in lege retributio.

C ※ incautū qđ fit ſine neceſſitate credebāt eſſe licitū imo etiā p ſe bonū: ppt̄ hoc qđ ſcribit̄ Deut̄. vi. c. Dn̄m deū tuū timebis. Sequit̄: Et p nomē illius iurabis: ſed hoc ptʒ eſſe falſū: q2 nomē tante ſctītatis accipe ſine cā importat irreuerentiā diuini nois. Qđ aūt dr̄ Deut̄. vi. b. Per nomē illi᷒ iurabis: nō eſt dictū ppter hoc q̄ ɔ̄ſuetudo iurādi ſit licita ſine neceſſitate vt ipſi dicebant: ſed ad excludendam iurationem per idola vt ibidem dicit̄ que in nullo caſu eſt licita. q. d. ſi occurrat neceſſitas iurādi: tūc iurabis p nomē dei ⁊ nō p nomē idoli. ppter quod dicit ſaluatoꝛ: a ¶ Ego aūt dico vo. nō iurare oīno. i. ex q̄cunq3 cauſa: q2 hec eſt incauta iuratio. p hoc tm̄ nō excludit̄ iuratio in neceſſitate: q2 negatio ibi ꝑponit̄ ſigno vniuerſali affirmatiuo: qđ equipollet ſuo ɔtradictoꝛio: poſtpoſita aūt equipollet ſuo ɔtrario. vn̄ nō oīs: valet: q̄dā nō: oīs nō: valet: nullus. Hic aūt nō dr̄: oīno nō iurare: q2 eſſet ſenſus: q̄ in nullo caſu eēt iurandū: qđ eſt falſum: q2 q̄libet tenetur ſupioꝛi reqrenti p iuramētū dicere veritatē: aliter periret veritas iuſticie in multis: ſed dr̄ hic: Nō iurare oīno: ⁊ ideo nō eſt ſenſus q̄ i nullo caſu eſſet iurandū: ſed qn̄cunq3 deeſt neceſſitas: nō ergo excludit̄ omne iuramentū vt viſum eſt: ſed excludit̄ iuramētū incautū: ⁊ q2 nō ſolū incaute iurare p nomen dn̄i eſt illicitū: ſed etiā iurare p creaturas eodeʒ mō eſt illicitū: inq̄tū in eis relucet virtus diuina. iō ſubdit: b ¶ Neq3 p celū: q2 thꝛo. dei eſt. i. pncipaliter ibi relucet glīa dei. c ¶ Neq3 p terrā q2 p ſcabel. pe. eius. i. infima creatura ſicut ſcabellum eſt inferioꝛ pars ſedis. d ¶ Neq3 p hieroſo. q2 ciui. eſt mag. re. i. ipſius dei q̄ ē rex regū: ad cuius cultū erat deputata ciuitas hieroſolyma. e ¶ Neq3 p ca. tu. q2 ſcʒ eſt opus diuinū: nō tuū: qđ pbat dicēs: f ¶ Quia non po. vnū ca. Vult dicere in oībus iſtis: q̄ ſicut p deū nō eſt iurandū incaute ⁊ ſine neceſſitate: ita nec p creaturas: q2 cum q̄libet creatura ſit op᷒ diuinū: q̄ iurat p creaturā iurat p deū. Sequit̄: g ¶ Sit aūt ſermo ve. eſt eſt: nō nō. ſimpliciter affirmādo veritatē ⁊ negādo falſitatē: ⁊ ptʒ q̄ loquit̄ in cōmuni mō loquēdi inter hoīes. p hoc q̄ dicit: Sermo vr̄ ⁊c̄. Secus aūt eſt in caſu vbi reqrit̄ veritas a ſupioꝛi p iuramentū. qđ aūt ſubdit̄: h ¶ Qđ aūt his abun. eſt a ma. eſt. quia ſemp eſt ibi malū culpe vel ex pte iurantis qn̄ iurat ſine neceſſitate: vt dictū eſt. Si autē iuret in neceſſitate reqſita: tūc ſemp eſt ibi malū pene a pte reqrētis: q2 ex infirmitate humana q̄ eſt q̄dā pena generi humano inflicta pcedit q̄ hoīes nō credūt ſibi mutuo ſimplici ꝟbo abſq3 iuramēto. Similr̄ ex pte reqrentis: aliqn̄ eſt ibi malū culpe: qn̄ ſcʒ reqrit iuramentū ſine neceſſitate. i ¶ Audiſtis. Hic ɔ̄ſir ponit intellectuʒ cuiuſdā pcepti iudicialis: errabāt eni ibidē iudei credentes q̄ vindicta eſſet ppter ſe appetēda. hoc eſt falſum: q2 velle penā alicuius abſolute: nō pōt habere rationē boni: ſed ſolū inq̄tum appetit̄ ppter aliud. ſ. ppter oꝛdinē iuſticie ſeruādū: vel ppter illius coꝛreptionē qui delinq̄t: vel ppter terroꝛē alioꝛū vt videntes talem puniri a malis coerceant̄: vel propter aliquod huiuſmodi. Vbi ergo nullum bonum tale ex pena alicuius eſtimatur euenire: ſed magis timetur de ſcandalo vel de maioꝛi malo ſuſcitando: tunc tenetur homo deſiſtere a

※ vindicta querēda

Moraliter ※ † ¶ Reddes aūt do. ⁊c̄. In iuramēto ꝟbo debite facto ɔcurrētib᷒ trib᷒ comitib᷒ q̄ ſūt iuſticia: ꝟitas ⁊ iudiciū: fit dō reuerētia. Heb. vi. c. Hoīes p maioꝛē ſui iu. Et iō aliq̄ dixerūt q̄ iuramētū p deū eēt freq̄ntādū qđ eſt falſū: q2 ex tali frequētatiōe acq̄rit̄ habit᷒ q̄ de facili fit iuramētū illicitū. iō ſubdit̄: a ¶ Ego aūt di. i. ex oī cā vel mō: ſʒ ſolū ɔcurrētib᷒ tribus ɔ̄miſſis. i ¶ Oculū p ocu. ⁊c̄. Scdm̄ dei iudiciū p oculo coꝛpis impudice reſpiciēte excecabit̄ oculus mētis in tenebꝛis gehenne. pꝛo dente ꝟbo detractoꝛie moꝛdente reddetur dens ſerpentis antiqui crucians eternaliter in loco inferni.

※ Sed ſi quis.

†Leui. 19. c. 22. q. 1. c. habem᷒. ⁊. c. ſi peccatū

†Iaco. 5. c. 22. q. 1. c. ita q̄. et. c. ſi peccat. et. q. 5. c. fina. de elec. c. ſignificaſti de iureiu. c. et ſi chꝛiſt᷒

†Exo. 21. c. Deu. 19. d

D

g non tm̄ nihil mali reddi ſed nec reſiſti / vt ſuſtineatur / bonūq́ꝫ
E rependatur. a ¶ Non reſiſtere malo. Juſticia legis ru/
des inſtruit in initio iuſticie id eſt non plus ꝙ̄ eſt illatum red/
dere. Juſticia euangelii que ducit hoīes ad regnū eſt nō reſi/
J.11.d ſtere malo. ¶ Non reſiſtere: vt ipſe idē: Diſcite a me q: mitis
Pš.7.a ſum ⁊ hūilis corde. Et Dauid: Si red
Thren.3.d didi retri.mi.ma. Et Hiere. Et maxil/
lā dedi p. Ecce idē dn̄s legis ⁊ euāge/
lii. Malū tpale dicit. qḋ trib⁹ modis
fit. Cruciatu corpoꝝ. de q̄ dicit: Siq́s
te pcuſſerit. Dāno rerū. vn̄ ait: Et ei q̄
†Luc.6.e. vult tecū ⁊c̄. Angarijs operū. vn̄ ait:
23.q.1.c.1. Et quicunq́ꝫ angariauerit te ⁊c̄.
b ¶ Prebe illi ⁊c̄. Nō tm̄ nō repercu/
tias: ſed ſi vult alterā ferire patiēter fe
ras. hoc de iniuria corpis. De neceſſa
rijs aūt ſi pdideris vnū ſine tolli ⁊ reli
†14.q.1.c.1 quā. Quid ergo de ſupfluis? Et quicū
q́ꝫ angariauerit te vade cuꝫ eo. hoc nō
tam pedibus ꝙ̄ parato animo. ¶ Hi
ſtorialiter eni hec nec in ieſu nec ī ſan/
ctis inuenimus: ſed ſi quis cogit te ſer
uire ⁊ ſolatiū ſibi impendere: cōpaſſi/
onis affectu paratus eſto multo plus
impendere. Jta docet verus medicus
†23.q.1.c.1 q̄s ad ſalutē egrotorū dirigit manſue
te tolerare: qḋ illi intulerint ex infirmi
tate. Et tria ponit. Quia in hoc nume
ro notaꝛ perfectio: vt qui hoc impleue
rit perfectā iuſticiā ſe habere nouerit.
Nec in his vindicta ꝓhibetur que fit
ad correctionē: que ⁊ ipſa ptinet ad mi
ſericordiā / nec impedit ꝓpoſitū man/
ſuetudinis. Sed hoc nō cōceditur niſi
Alitꝰ mu/ ei cui poteſtas ordine data eſt. et ſine
tuari ira: vt pater in filiū. ¶ Myſtice. He/
Myſtice reticus diſputādo ſi dextrū dogma vul
†Leui.19.d nerauerit: prebe illi ⁊ alterā dexterā.
Juſtꝰ eni nō habꝫ ſiniſtrā. i. appone ei
aliud de ſcripturis teſtimoniū. Et tādiu
5 dexteras para donec laceſcat. Uł ſiq́s
cōtēnit ī te nobilitatē dei: ꝙ chriſtianꝰ
es: q̄ eſt dextra: tolerabilꝰ ſit tibi cōtē/
ni nobilitatē ſcłi q̄ ē ſiniſtra. Alterā di
cit: nō ſiniſtrā / ſed alterā dexterā: q: iuſtꝰ totꝰ dexter eſt. Sicut
de aioth legiꝛ: vtraq́ꝫ manu ꝓ dextera vſus eſt: dū īterior ⁊ ex
terior virtꝰ deo offerꝛ. c ¶ Et ei q̄ vult ⁊c̄. Cōſiliū eſt anq̄
cōtēdas. Licꝫ q̄dē infirmis ſua repetere / ſed nō ꝯtēdere. Lu/
cas ecōuerſo. Qui aufert veſtē etiā tunicā noli ꝓhibere. Qḋ
nō de his ſolis: ſed de omibus tēporalibus faciendum eſt.
d ¶ Tunicā tuā tollere. Uel tunica eſt aīa quā ſi quis per
dere noluerit: dimittat palliū. i. corpus ad martyriū. Spiritu/
aliter doctor tunicā tollit: cū interiora vitia facit cōfiteri: vt eſt
inuidia / ſuperbia ⁊ hmōi. Jlle addit: ⁊ palliū: qui ⁊ exteriora
vt furtū ⁊ fornicationē nō erubeſcit cōfiteri. e ¶ Mille paſ
ſus. Hoc eſt iter ſabbati quo deſignaꝛ pfectio ſpūalis: q: nō
licꝫ in ſabbato ſeruile opus facere. f ¶ Alia duo. Uadit et
alia duo q̄ dū corpore tm̄ in ſeruitutē redigiꝛ ſpū ⁊ aīa. i. rōne
⁊ volūtate redigi eſt paratus. g ¶ Da ei. Que honeſte ⁊ iu
ſte poſſūt dari. Si deeſt facultas: da ei affectū verbo vel obſe
quio. Da ei. Jta. ſ. vt nec tibi noceat nec alij: penſanda eſt eni
iuſticia. Jta eni oī petēti dabis: ⁊ ſi nō id qḋ petit: ſed melius
cū iniuſte petentē correxeris. h ¶ Et volenti mutuare.
Duo pſtan Duo genera pſtandi cōplectiꝛ. Uel eni beniuole damus: vel
di genera redditur o cōmodamus. Et quicq́ꝫ q̄ donat nō vult cōmodare.
quaſi nihil mercedis in eo ſit cū rem acceptā debitor pſoluit.
Sed vere ille q̄ etiā hoc iubet retribuit. Dicit ergo: ne auerta
ris. i. ne alienes voluntatē tuā. Hilarē eni datorē di. deus.
Sic ⁊ ſpūalis doctor verbi diuini fenus auditorib⁹ debet ac/
cōmodare vt boni opis retributionē ab illis poſſit accipere: ⁊
a deo mercedē ſperare. h ¶ Audiſtis. Qui legē implere ve/
nit: in fine ad charitatē plenā pducit: q̄ eſt impletio legis.
i ¶ Odio ha. ini. tuū. Forſitan intelligēdū eſt iuxta hoc. ſ.
Oculū ꝓ oculo ⁊c̄. Uel ſubtrahendo officia humanitatis.
g Diligite ini

lo: dentē ꝓ dēte. Ego autē dico a
¶ gr̄a in euāgelio. a ¶ qḋ agiꝛ ſpū māſue/
tudinis. b ¶ malo nō pctō ſed tpali. de quo
ſubdit: Si quis te pcuſſe.
a vobis / nō reſiſtere malo † Sꝫ ſiq́s b
a ¶ diſputādo. b ¶ cōſciētiā q̄ ſm̄ deū eſt
culpādo: qḋ in nobis pceptū eſt. ¶ tuā.
te pcūſſerit in dexterā maxillaꝫ:
a ¶ nō offerendo: ſed nō reſiſtēdo. b ¶ totū
corpus ad affligendū.
b prebe illi ⁊ alterā. † Et ei qui vult †
¶ altercationis.
d tecū in iudicio contendere et tu/
¶ veſtē īteriorē. a ¶ ſpū fortitudis. ¶ exte
nicā tuā tollere / dimitte ei ⁊ pal/
rius. a ¶ non ſolū tua ſine altercatione: ſed
teipm̄ ei prebe.
liū. † Et quicūq́ꝫ te angariauerit e
a ¶ vt ſis paratus nō tam pede q̄ꝫ animo.
f mille paſſus / vade cuꝫ illo ⁊ alia
a ¶ q: parū eſt oīa tolerare niſi des bñficiū
addit. b ¶ rē vel correptionē. ¶ q: locū. ho.
qui miſereꝛ ⁊ cō. ſer. ſu. in iu. q: in eternum
non cōmonebitur.
g duo. Qui petit a te / da ei: et vo/ h
lenti / mutuare a te ne auertaris.
i Audiſtis quia dictum eſt: † Dili k
a ¶ bñficiū qḋ incohoantis iuſticie eſt.
k ges proximum tuum / ⁊ odio ha/
a ¶ maliuolum quod eſt infirmis permiſſuꝫ
nō preceptum.
bebis inimicū tuum. Ego autē

Nico.de lyra

* vindicta querēda: ⁊ hoc eſt neceſſitatis. ſi aūt citra talē ca/
ſum deſiſtat a vindicta querēda: eſt ſupererogationis. et quātū
ad vtrū

ad vtrūq́ꝫ dicit: a ¶ Ego aūt dico vobis ⁊c̄. Jſtud non
reſiſtere in aliquo caſu eſt preceptū: ⁊ in aliquo cōſiliū vt viſū 6
eſt: ⁊ aliquādo nō reſiſtere eſſet malū: quando. ſ. p hoc dareꝛ
audacia malis hoībus ſimplices opprimēdi: ⁊ pōt eorū mali/
cie ſine periculo occurri. b ¶ Sed ſi q́s te pcuſſerit in de
xterā maxillam ⁊c̄. Loquitur in illo
caſu in quo ex reſiſtentia ſurgeret ma/
ius malū: tūc debet habere animū pre
paratū ad ſuſtinendū maius malū ſibi
illatū: ꝙ̄ ꝙ ex reſiſtentia ſua ſuſcitaret
maius ſcandalū ⁊ maius malū. ¶ Ex/
emplū habemus in hoc ꝙ eccl̄ia nō re/
petit decimas in terris in quibus non
cōſueuerūt dari: ꝓpter ſcandalū euitā
dum. vnde preelegit leſionē talis dam
ni: ad euitandū periculū maioris ma/
li: ⁊ ſi hoc facit eccl̄ia: multo fortius de
bet hoc facere vna ſingularis pſona.
Et eodē modo intelligēdū eſt quod ſe/
quiꝛ: Et ei qui vult tecū in iudicio con
tēdere. Similiter aliud verbū quod ſe
quiꝛ: c ¶ Et quicūq́ꝫ te angaria/
uerit ⁊c̄. Jn caſu autē vbi nō occurrit
tale malū: ſic ſuſtinere nō eſt neceſſita/
tis: ſed aliqn̄ eſt ſupererogationis: et
in aliquo caſu eſſet malum: vt in predi/
ctis eſt determinatum. d ¶ Qui pe/
tit a te / da ei. Semper enim petenti
dandū eſt: q: dari debet res vel verbū:
ſm̄ ꝙ dicit Aug⁹. quia ſi iuſte petit nō
debet ſibi denegari quod petit. ſi autē
irrationabiliter petit: dādū eſt verbū:
docēdo eū de irrationabilitate ſue peti
tionis. doctrina eni eſt quoddā donū
bonū. vnde Aug⁹. exponens hoc ver/
bum dicit: Tūc eni melius aliquid da
bis cum iniuſte petentē correxeris: et
eodē modo exponiꝛ quod ſubditur:
e ¶ Et volenti mutuare ne auer/
taris. Mutuādo ſi rationabiliter pe/
tit: vel rationē reddēdo ſi irrōnabili/ b
ter petit. f ¶ Audiſtis. Hic dat itel
lectum pcepti de dilectione ꝓximi: ſup
quod fundatur lex inquantum ordinat
ad proximū: quia in precepto charitatis tota lex pendet ⁊ pro
phete. Jn hoc autē precepto iudei errabant. Ex hoc eniꝫ quod
preceptum eſt Leuit. xix. d. Diliges amicū tuuum ſicut teipm̄
arguebant a cōtrario ſenſu: ꝙ debent odire inimicū: ſed hoc
eſt falſum: q: omnis homo ex charitate diligendus eſt: inquā/
tum ad imaginem dei creatus eſt: ⁊ capax ipſius per cognitio/
nē ⁊ amorem. Amicitia enim charitatis fundaꝛ ſuper cōmu/
nicationē ſuperne beatitudinis: ⁊ ideo omnis creatura intel/
lectualis que in actu vel potentia eſt beata: eſt ex charitate di
ligenda. Mali autē hoīes q̄diu ſunt in via: ſunt in potentia
veniēdi ad beatitudinē: ⁊ ideo licꝫ eoꝝ malicia ſit odiēda: ipſa
tn̄ natura poſſibilis beatificari eſt diligēda. ⁊ hoc eſt qḋ dicit
* ſaluator.
* b ¶ Sed ſi q́s te pcuſſerit in dexterā maxillam ⁊c̄. Moraliter
Hiero. Juſti nihil habēt ſiniſtrū. Eſt ergo ſenſus moralis: Si
hereticus te p vnā auctoritatē ſacre ſcripture impugnauerit
obiice ei aliā vn̄ cōfuſus ſit. † ¶ Et ei qui vult tecū in iu
dicio cōtēdere et tunicā tuā tollere ⁊c̄. Joſeph in mani/
bus egyptie dimiſit palliū ne tunicā amitteret caſtitatis q̄ cin
gulo cōſtringiꝛ auſteritatis. c ¶ Et quicūq́ꝫ te angaria/
uerit ⁊c̄. Moraliter in via dei ꝓficiſci primo eſt angarioſum
ſed per aſſuefactionē ⁊ dei auxiliū leue fit et gaudioſum: ita ꝙ
tunc homo plus facit ꝙ̄ ſit ab eo requiſitū: Et quia nō ſolum
oportet bene pati ſed etiam bene agere. ſubditur: d ¶ Qui
petit a te da illi ⁊c̄. Quod exponit Aug⁹. dicens: Donū ſi
petit id quod poteſt et debet da. vel verbum te excuſando: ſi
aliter petit ⁊ tunc ei aliquid melius dabis / cum petentē iniu/
ſte correxeris. Uel aliter pōt intelligi de ſciētia que nō eſt pe/
tenti denegāda: quoniā auarū dedignaꝛ poſſeſſorē ⁊ in alios
trāſlata creſcit. f ¶ Diliges ꝓximū tuū et odio habe/
bis inimicū tuū. Scdm̄ Aug⁹. inimicus iſte diabolus in/
telligendus eſt qui pciſus eſt totaliter a dei cōſortio ⁊ ſancto/
rū. Homo viator q̄tumcūq́ꝫ malus poteſt ad deū reuerti. ideo
diligendus eſt ex charitate. Propter quod ſubditur:
* Diligite

A F a ¶ Diligite inimicos. Cōtra eccliam pugnat trib⁹ modis:
Eccleſie im odio: verbis: cruciatu corpis. Eccleſia ecōtra diligit: benefacit:
pugnatio orat. Hoc eſt nouū mandatū. hoc de filiis ire facit filios dei.
vñ ſequit: Vt ſitis filij. Adoptio filioꝝ ſola charitate acqrit.
b ¶ Benefacite. Miniſtrādo cibū mentis vel corpis. Quod
facit etiā q̄ dicit: cū hmōi nec cibū ſume
re. Oia em̄ ea ſpectāt vt fratres fiant.
Singulis ſingula opponuntur vt oēs
ptes malicie bonitate vincant. Viden
tur ↄtra eſſe īprecatiōes ꝓphetarū que
nō dicunt voto optantiū: ſꝫ ſpū ꝓuidē
tiū. c ¶ Orate ꝓ pſe. ꝛc. Aug. Nō
ait hoc ꝓ fratrib⁹ in qbus ſunt aliquā
do pctā pſecutione inimicoꝝ grauiora.
1. Joh. 5. d vnde cū Johānes dixiſſet: Si qs ſcit
fratrē ſuū peccare nō ad mortē: oret et
dabit de⁹ illi vitā ſubdit: Eſt aūt pctm̄
ad mortē nō ꝓ illo dico vt roget qs vbi
aperte oſtendit quoſdā fratres eē pro
Pctm̄ ad qb⁹ orare nō iubemur. Pctm̄ ad mor
mortem tē eſt: cū poſt agnitionē dei p grām xpi
oppugnat aliqs fraternitatē: ꝛ aduer
ſus ip̄am gratiā qua recōciliat⁹ eſt deo
inuidie facib⁹ agitat: qđ fortaſſe ē pec
Pctm̄ non catū in ſpūſctm̄. Pctm̄ nō ad mortem
ad mortem eſt: ſi qs nō amorē a fratre alienauerit
ſed officia fraternitati debita p aliquā
animi infirmitatē non exhibuit. Vnde
Lu. 23. e xp̄s ait: Pater ignoſce illis: nō em̄ ſci
unt qđ faciūt. Nondū em̄ grē ſpūſan
cti participes ſocietatē inierant frater
nitatis. Hec differentia a iuda petrū
negantē diuidit: nō q: nō ſit ignoſcen
dū peccanti: ſed q: tanta eſt labes illi⁹
pcti vt depcandi humilitatē ſubire nō
poſſit: etiā ſi pctm̄ ſuū mala ↄſcia agno
ſcere ꝛ enumerare cogat: vt iudas cū
dixit: Peccaui: facili⁹ deſperās cucur
rit ad laqueū q̄ hūilitate veniā petijt:
qđ ꝓpter magnitudinē pcti tā ex dāna
B tione pcti tales hr̄e credendum eſt: et
huic pnie nō ignoſcit de⁹: cū ꝛ ſi peccaſ
ſe fateantur: ꝛ feciſſe mala vehemēter
eos peniteat: tn̄ hmōi affectiōes mentis
habent vt ſe nō humilient ad petendā
1. Joh. 3. c veniā. Mouere aūt pōt qđ Johānes
in epla de dilectiōe dei ꝛ ꝓximi tm̄ mo
nere videt vt fratres diligam⁹: cū dñs
dicat ꝛ ꝓ inimicis orandum. Sed fra
tres intelligunt nō ſolū q̄ iam credunt:
ſed q̄ credituri ſunt ꝓ quib⁹ orandū ē:
vt fraterno federe nobis ſocientur.
b ¶ Filij. Non degeneres. qſi dice
ret: Accepta ptāte operib⁹ agite: vt ſi
tis filij renaſcēdo p charitatē. c ¶ Pa
1. Joh. 3. a tris. Jā dicit pater. Videte vt ſitis filij renati ex deo q̄ ē cha
ritas. f ¶ Qui ſolē ꝛc. Hūc viſibilē. Nā inquiūt in libro
Sap. 5. b Salomonis: Sol iuſticie non illuxit nob. Et de pluuia doctri
Amos. 4. c ne ꝓpheta dicit: Sup vnā ciuitatē pluit ꝛ nō ſup alterā. Solē
ſuū. Quaſi di. Quē fecit cui⁹ ꝓprie ſūt oīa que de nihilo crea
uit. Quid ergo nos faciem⁹ de his q̄ de munere ei⁹ accepim⁹.
g ¶ Publicani hoc faciunt. Exactores romanoꝝ quos iu
dei ſic vocant. quia de republica curam gerebant. Dicuntur ꝛ
nomē traxiſſe a Publio romano rege q̄ primus eos ordinauit.
h ¶ Et ſi ſalutaueritis. Si ꝓ his tm̄ orauerits q̄ aliq̄ affini
tate vobis ſint ↄiuncti: qđ ampli⁹ habet bñficiū veſtrū q̄ īfide
liū: Oportet frēs diligere ꝛ humiliter ſalutare: ſed parum eſt.
i ¶ Perfecti. in charitate dei ꝛ ꝓximi. Cumul⁹ pfectiōis di
ligere etiā inimicos ꝛ orare ꝓ illis ſicut ꝛ xp̄s fecit.

a ¶ qđ pfectū eſt nō īpoſſibile. b ¶ nō ſolū nō odiatis. ¶ hec eſt latitudo ↄſūmate charitatis. ¶ non tamen vitia.

a dicō vobis: diligite inimicos ve a
a ¶ vitia odio: natura dilectiōi ē habēda.
b ſtros: benefacite his qui oderunt b
c vos: ꝛ orate pro pſequētib⁹ ꝛ ca c
a ¶ nō em̄ natura ſum⁹ ſꝫ gra. ¶ ꝛc qđ iā eſt ī ſpe. ¶ vt dignitatē ſuā heredes intelligant.
d/e lumniantib⁹ vos: vt ſitis filij pa
a ¶ q̄ ſilr fac. b ¶ .i. in ſctis electis. c ¶ hoc exēplū pietatis ē. qūis ꝛ ſpūalr poſſit accipi. d ¶ iuſticie. vñ dr: vob orietur ſol iuſticie: vel
f tris veſtri qui ī celis eſt: †qui ſolē d
hūc viſibilē. a ¶ beniuolos ꝛ malignos.
ſuum oriri facit ſuper bonos et
a ¶ ibrē doctrine vl pluuiā vt terra fructificet
malos: ꝛ pluit ſuper iuſtos ꝛ in
a ¶ amare amātē nature ē inimicū charitatis.
iuſtos. † Si enim diligitis eos qui
a ¶ ex dilectiōe: ī celo nullā: ꝛ ſic hic: de his em̄ pōt dici: Recepiſtis mercedē vrām. ¶ nullā. ¶ merces filioꝝ ſola adoptio eſt.
vos diligunt: quā mercedem ha
a ¶ q̄ publica vectigalia exigūt: vel publica negocia ſeculi ꝛ lucra ſectantur.
g bebitis: Nonne et publicani hoc
a ¶ ſalutatio eſt quedā ſpecies orationis.
h faciūt: Et ſi ſalutaueritis frēs vr̄os
a ¶ in hoc nō plus facitis q̄ gentiles ex humano affectu hoc facientes.
tm̄: quid ampli⁹ facitis: Nōne et
a ¶ gētiles qles geniti ſūt: ethnos grece latine gēs. b ¶ vt filij pr̄is eē mereamini.
ethnici h̄ faciūt: †Eſtote ergo vos e
a ¶ ecce ad qđ culmē ꝓducit ſuos. ¶ ſm modū hoim vt qrat' ꝓdeſſe inimicis. b ¶ ſicut imitatiōe nō equalitate. c ¶ tota trinitas hic intelligit p patrē. ¶ adoptiōis. ¶ p grām.
i perfecti ſicut et pater veſter cele f
¶ ſm qđ de⁹ p naturā.
ſtis perfectus eſt.

Nico. de lyra

✱ ſaluator. a ¶ Diligite inimicos veſtros. bona. ſ. grē ꝛ glie eis optando. alia vero nō ſunt eis optanda niſi in qdā generalitate: inq̄tum valēt ad coꝝ ſalutē: qđ ſoli deo eſt notū q: oībus alus pōt hō bene vel male vti: ꝛ ideo circa hoc non eſt determinate aliqđ petendū. ſequit: b ¶ Benefacite. benefacere eſt effect⁹ dilectiōis: ꝛ ideo ſicut tenemur diligere inimicos q̄tū ad bona grē ꝛ glie: ita tenemur in effectu ſalutem coꝝ modo debito ꝛ poſſibili ꝓcurare. c ¶ Et orate p perſequētib⁹. optando. ſ. eis bona grē ꝛ glie. Alia aūt bona in ſpeciali optare vel facere nō eſt neceſſitatis: ſed ſupererogatiōis. Ad p̄dicta aūt faciēda etiā inimicis hortatur nos exēplo dei. d ¶ Qui ſolē ſuū facit oriri ꝛc. bñficia em̄ cōmunia non ſubtrahit malis hoībus: q̄ tn̄ ei inq̄tū in eis eſt inimicant. Arguit etiam hoc exemplo gētiliū infideliū: q̄ ſuos amicos diligūt ꝛ eis bñfaciūt. Si ergo ſupra ipſos mercedē beatitudinis volumus hr̄e: debem⁹ plus ꝓpter deū facere dilectionē etiā ad inimicos extendēdo modo p̄dicto. ꝛ hoc eſt qđ ↄcludit ī fine. e ¶ Eſtote ergo vos pfecti. legem ſcꝫ euangelicā q̄ eſt lex amoris ↄſeruando vt ſitis pfecti. f ¶ Sicut pater veſter celeſtis ꝛc. qui beneficia largitur etiam malis hominib⁹: ita q: ꝓpter coꝝ maliciam nō deſerit beneficentiam circa ipſos: ita nec vos circa inimicos: modo tamen predicto intelligēdo: q: aliquādo eſt neceſſitatis: ꝛ aliquādo ſupererogationis. †18. di. c. ſi. De pe. di. 3. c. intantū De ↄſe. di. 4. c. nec quē q̄

✱ a ¶ Diligite inimicos vr̄os ꝛc. Et qm̄ valde difficile eſt in bonis operibus patentes factis vanā gliam totalr euitare: iō ſubdit: Attēdite ꝛc.
In ca. v. vbi dr in poſtil. Prima b̄titudo dr pauptas ſpūs. †Lu. 6. e

Additio. j. Circa harū beatitudinū declarationē quedā a ſanctis doctorib⁹ traduntur etiā ad ſenſum lr̄alē ptinentia q̄ vident ab inuicē diſcordare. Nā Aug⁹. in libro de ſermone dñi in monte attribuit b̄titudies hic enumeratas donis ſpūſſcti. Ambroſi⁹ aūt ſup Lucā attribuit b̄titudines ibi enumeratas q̄tuor ↄtutib⁹ cardinalib⁹. ꝛ ſic b̄titudies D
hmōi nō diſtinguerent a virtutib⁹ ſeu a donis qđ videt incōueniēs: cū q̄dā enumerant inē b̄titudines q̄ nec ſunt ↄtutes nec dona ſicut pauptas ꝛ luct⁹. ſctūs Tho. vero in p̄ma ſcde. artī. i. in cor. q. ſanctoꝝ ſniās ↄcordans concludit b̄titudines diſtingui a donis ꝛ virtutib⁹ nō ſicut alij habitus diſtincti ab eis: ſed ſicut act⁹ diſtinguūtur ab habitibus. Et q: dona ſpūſancti eminētiora ſunt virtutibus cardinalib⁹: idcirco Ambro. exponens beatitudines turbis ꝓpoſitas attribuit eas virtutibus cardinalibus: Aug⁹. aūt exponēs beatitudines diſcipulis ꝓpoſitas in monte tanq̄ pfectioribus attribuit eas donis ſpūſſancti. Cōſequēter circa p̄mia q̄ attribuūtur hmōi beatitudinib⁹ videt inter ſanctos aliq̄ differentia. Ambro. em̄ ſuper Lucā tenet hmōi p̄mia ad futurā beatitudinē ptinere. Auguſt. vero in ſermone dñi aſſerit ea ad pn̄tem ptinere vitam. Chry. vero in ſuis homelijs quedā dicit ad futurā ptinere vitā. q̄dā vero ad pn̄tem. Sanct⁹ tho. vero. q. ea. arti. ij. in cor. q. ↄcordans ſanctorū ſniās dicit q̄ ſpes future beatitudinis pōt eē in nob ꝓpter duo. p̄mo ꝓpē aliquā p̄parationē ad futuram b̄titudinē p modū meriti. ſcdo p quādā ichoationē future beatitudinis īpfectā vt in viris ſanctis etiam in hac vita. Exemplificando dicē q̄ aliter hr̄ ſpes fructificatiōis arboris: cū virēſcit frōdib⁹: ꝛ alit cū iam p̄mordia fructuū incipiūt apparere. Vnde in ꝓpoſito ea q̄ ponūtur tanq̄ p̄mia pn̄t intelligi vl ipa b̄titudo pfecta: ꝛ ſic ptinet ad vitā futurā: vel aliqua inchoatio b̄titudinis ſicut ē in viris ſanctis etiā in hac vita: ꝛ ſic ptinet ad pn̄tem vitā. Nā regnū celoꝝ vt dicit Aug⁹. pōt intelligi pfecte ſapie initiū ſm q̄ incipit in viris ſanctis ſpūs regnare. †23. q. 3. c. ſex. Poſſeſſio em̄ terre ſignificat affectū bonū aīe requieſcētis p ſpem in ſtabilitate hereditatis eterne per terrā ſignificate. Conſolantur etiā in hac vita ſancti: ſctm̄ ſpm̄ qui paraclyt⁹ dr ꝓncipādo. Saturant etiā in vita illo cibo de quo dñs dicit: Cibus meus eſt vt faciā volūtatem pr̄is mei. In hac etiā vita conſequūtur hoies miſcdiam dei ſilr ꝛ purgato oculo mentis p donū intelle-
d - ctus de⁹

E cius deus quodāmō ꝑ fidē videri pōt. Sūr ⁊ in hac vita q̄ motus ſuos pacificāt ad ſilitudinē dei accedētes filii dei vocant̄: tñ hec oīa ꝑfectius erūt in patria. Hec ⁊ multa alia ad hāc materiā ꝑtinētia reperies notabiliter tradita in ſancto Tho. par ... (te ⁊.q.alle.

¶ In eodē capi. vbi dicit̄ in poſtil. Beati mundo corde: qm̄ ipſi deum videbunt.

Additio .ij. Mundicia cordis ſeu purificatio ſequit̄ fidē veram ſicut effectus ſequit̄ ſuā cauſam. Primū enī ꝑncipiū purificationis cordis eſt fides. iuxta illud apli Petri: Fide purificans corda eoꝝ. Actu. xv. c. Nō ḡ recte dr̄ ꝙ ꝑmiū ꝯueniēs mūdis corde eſt viſio dei enigmatica ꝑ fidē in preſenti ꝓut ait poſtillator: in quo etiā videt̄ variare modum ſue expoſitionis in hac parte ſcḋm quā ꝑmia hic ꝓmiſſa referant̄ ad aliā vitā tñ melius ergo videret̄ dixiſſe ⁊ magis ꝓprie ꝙ mūdi corde ſūt illi quoꝝ corda ꝑ veram fidē mundant̄ ſeu purificant̄. tales eī de occultis ⁊ diuinis ſupra modū cōem humanū illuſtrant̄: iuxta illud: Plurima ſupra ſenſum hoīs oſtenſa ſunt tibi. Eccleſiaſtici. iij. quibus cōuenieñter addit̄ premiū, cum dr̄: Qm̄ ipſi deum videbunt. Habētibus eni talē mundiciā per fidē ſcḋm quā nunc ꝑ ſpeculū in enigmate deū vidēt: recte ꝓmittit̄ viſio dei ſimpliciter q̄ eſt facie ad faciē ſcḋm auctem apli ꝑ ipm̄ alle. i. ad Coꝝ. xiij. Nam ſicut mundicia oculi corꝑalis diſponit ad clare videndum: ſic mūdicia oculi intellectualis per fidem ad claram dei viſionem diſponit.

¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Bti q̄ ꝑſecutionē patiunt̄ ⁊c̄.

Additio .iij. Nulla videt̄ facta mentio in lr̄a circa hanc beatitudinē de hoc ꝙ hmōi patiētes letanter ſuſtineant ꝑſecutiones. Non enī dixit: Bti qui ꝑſecutionē patiunt̄ letanter ſeu gaudenter: ſed ſolū beatificauit ꝑſecutionē patiētes ꝓpter iuſticiam: vt pz̄ in lr̄a. Illud etiā qḋ ſequit̄: Gaudete ⁊ exultate ⁊c̄. refert̄ ad ſequentē beatitudinē in qua dr̄: Beati eritis cum maledixerint vobis ⁊c̄. Nec etiam ibi dr̄ ꝙ talia tollerēt gaudēter ſed exhortat̄ eos ad hoc vt gaudeāt: vñ melius videtur hic dici ſcḋm ſctm̄ Tho. q. vbi. ſ. arti. iij. in rñſione ad .v. argu. ꝙ octaua beatitudo eſt firmitas quedā oīm btitudinū predictarū: ac ſi diceret: Bti qui ſic firmiter ſe habent ad ꝑdictos actus beatitudinū: vt ab ipſoꝝ iuſticia nō recedant ꝓpter ꝑſecutiones: et ideo in repromittēdo premiū huius btitudinis redit ad caput. ſ. ꝙ ſicut in prima beatitudine fuit repromiſſuꝫ regnū celoꝝ: ſic ⁊ ī hac octaua idem repromittit: vt intelligat̄ huic octaue beatitudini oīa ꝑmia attribui tanq̄ oīm aliarū firmitatem habenti.

F ¶ In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. Et ideo primo minor pena determinat̄. cū dr̄: reus erit cōcilio.

Additio .iiij. In biblijs noſtris cōiter habet̄ ſic: Omīs qui iraſcit̄ fratri ſuo reus erit iudicio. qui aūt dixerit fratri ſuo racha reus erit concilio. ⁊ ſup talē lr̄am videt̄ fundari glo. or. ⁊ ſententie ſanctoꝝ doctoꝝ de hac materia loquentiū. Vñ mirādum eſt. vñ poſtillator habuit vt iſte ordo trāſmutaret̄. Imponit enī reum fore cōcilio ei qui iraſcit̄: ⁊ reum fore iudicio ei q̄ dixerit racha: qḋ videt̄ nullū habere fundamentū in lr̄a. Circa intellectū tñ huius triplicis diſtinctionis quā ſaluator nr̄ h̄ poſuit plures ſunt ⁊ diuerſe tam ſctōꝝ q̄ᷓ alioꝝ exponentium ſn̄ie ꝓut in gloſa poſſent haberi: ſalua tñ ſemꝑ ſanctoꝝ et doctorum reuerentia: iſte paſſus aliter pōt exponi. Ad cuius euidentiam ſciendū ꝙ hoc dictum racha eſt hebraicū vt Hiero.

Racha dicit: ⁊ idem ſignificat qḋ vacuum. Et pōt dupliciter intelligi. Vno mō idem dicit ꝙ hō vacuus quo ad cerebrum vel intellectum: ⁊ ſic vt Chryſo. dicit q̄ᷓtum ad ſenſuꝫ verbi idē eſt dicere fatue. ⁊ racha. Alio mō pōt itelligi de vacuitate ſeu inopia tēpalium facultatū. Et iſto mō accipit̄ Iudic. xi. vbi legit̄: Cōgregatiq̄ ſunt ſepte viri inopes. vñ vbi trāſlatio nr̄a habet inopes: hebraica veritas habet requin. qḋ eſt plurale huius nominis ſingularis racha: ⁊ iſto mō intelligendo nō eſt vocabulum cōtumelioſum. poſſibile enī eſt hoīem eſſe inopē ſine aliq̄ vitio ſeu culpa ſui. Primo aūt mō intelligendo idē eſt qḋ ſtultus ſeu fatuus: qḋ eſt manifeſte ꝯtumelioſum ſeu ꝯuiciatiuū. Vñ recte qui racha dixerit fratri ſuo reus eſt ꝯcilio: hoc eſt requiritur cōgregatio iudicū ad examinandū ſeu inquirendū ꝑ circūſtantias facte quo predictorū modorū intelligendum ſit verbum predictum. ſi primo vt puniat̄. ſi ſcḋo ſcḋo vt liberet̄. Vñ in hac triplici diſtinctione ſaluator noſter nob̄ oñdit ꝙ iuſticia euangelica abūdantior debet eſſe in his q̄ cōmittunt̄ in ꝓximū pluſq̄ᷓ iuſticia phariſeoꝝ in tribus. Primo in hoc ꝙ reatus iniuriantis facto ſicut homicide equiparet̄ reatui eius q̄ occidit tm̄ ex ꝓpoſito cordis. Vñ ſicut ſcḋm phariſeos qui occiderit reus erit iudicio. ſic ſcḋm euangeliū: Oīs qui iraſcitur fratri ſuo reus erit iudicio. ſcḋm q2 cū quis verba ꝓfert ꝓximo q̄ pñt intelligi ad ꝯtumeliā dicta. lꝫ habeant aliū intellectū quo poſſunt intelligi

G poſſunt intelligi ſine iniuria: nihilominus inq̄renda ſeu examinanda ſunt. ⁊ ideo: Qui dixerit racha re⁹ erit ꝯcilio. ſ. ad examinandū quō debeant intelligi. tertiū q̄ dixerit ṽba manifeſte ꝯtumelioſa: vt Fatue reus erit gehēne ignis: in q̄ oſtēdit̄ magna excellentia euāgelice iuſticie reſpectu phariſaice. Illi enī in talibus verbis ꝯdēnabāt ſaltē ad mortē vel grauē penam. Saluator vero iniq̄tatē charitati ꝯtrariant̄ eos ꝯdēnat in gehennā ignis q̄ eſt maxima ⁊ noua ꝯdēnatio ⁊ ꝓprie euangelica. ſicut ⁊ regnū celoꝝ eſt maxima ⁊ noua repromiſſio euāgelica. Pena enī ignis eterni gehenne ſicut ⁊ premiū regni celorū in antiquis documētis minime inuenit̄ ita clare traditū.

Replica. In ca. v. vbi agit̄ de btitudinib⁹ ſpāliter. cū dr̄: Beati mūdo corde. poſtillator dicit ꝙ mūdicie cordis ꝓ ꝑmio repromittit̄ viſio dei ꝑ fidē enigmaticam in pñti ⁊ ꝑ aſpectū facialē beatificā in futuro. Bur. putat ꝯtrariū huius demōſtrare ⁊ arguit ſic: Fides eſt precium principiū cordis mūdicie: igitur nō ſequit̄ eā tanq̄ᷓ repromiſſa. añcedens pz̄ ꝑ illud petri Act̄. xv. c. Fide purificās corda eoꝝ. Sed iſtud argumentū potius videt̄ tentatiuū q̄ᷓ demonſtratio: q2 laborat in equiuocis. Nam purificatio allegata fuit ſpūſſancti infuſio in ſigno viſibili: ⁊ fuit fidei ꝑcedentis teſtimoniū: vt clare habet̄ ex lr̄a allegata. fides aūt ꝑ illā purificationē cōfirmatā preceſſit illā purificationē non vt purificationis principiū: ſed ſolū vt tp̄e prior. nō aūt oē prius tp̄e ē principium ⁊ cauſa poſterioris. illa aūt fides ſic ꝑor tp̄e purificatione hic allegata habuit ſuā mūdiciā cordis ꝑuiā tanq̄ᷓ beatitudinē de q̄ hic ſermo: cui mūdicie illa viſio ꝑ fidē repromittit̄. Nam ſi eſt fides formata neceſſario ꝑſupponit ſuaꝫ formā tāq̄ᷓ principiū q̄ eſt dicta mūdicia: qḋ ſic pz̄. Nā ſcḋm aplm̄ xp̄s ꝑ fidē habitat ī cordib⁹ nr̄is. nō aūt habitat in cordib⁹ ſubditis pctīs: igit̄ requirit cordis mūdiciā nō vt ſit illi⁹ purificatiōis ꝑncipiū: ſꝫ vt ab hmōi purificatiōe ſumat ꝑcedētis purificationis teſtimoniū: ſecus eſt de fide informi ꝑ quā xp̄s nō inhabitat. in puulis enī baptiçatis mūdatio ab originali ꝑcedit fidē formatā. Hec igit̄ fides ꝑcedit purificationē ꝑ Bur. allegatā. hec reſolutio materie patꝫ ſi auctas ꝑ Bur. trūcatim allegata

H debite videat̄. Dicit enī petrus ibi: Elegit de⁹ per os meū gētes audire euāgeliū ⁊ credere. Ecce fides ex auditu ⁊ mūdicia cordis ꝓ xp̄i inhabitatiōe ꝑ fidē prereq̄ſitā quā mundiciā ipſa fides ſequit̄ tanq̄ᷓ repromiſſa vt viſio dei enigmatica ꝓut dicit poſtillator: ⁊ ſequit̄ in loco allegato. Et q̄ nouit corda deus teſtimoniū ꝑhibuit dās eis ſpm̄ſctm̄ ſicut ⁊ nob̄: ⁊ nihil diſcernit int̄ nos ⁊ illos fide purificās corda eoꝝ. Ex quib⁹ pz̄ fidē incipientiū ꝑcedere fidē ꝑfectoꝝ: ⁊ claritatē vl̄ mūdiciā cordis incipientiū ꝑcedere illā purificationē ꝑfectoꝝ. Sūt enī grad⁹ hmōi virtutib⁹ iuxta ſtatus incipientiū ꝓficiētiū ⁊ ꝑfectoꝝ. etiam ſunt ḡdus illuminationū hierarchicarū ⁊ tetrarchicarum: ideo in pñti mūdo cordi ꝓmittit̄ illuſtratio viſionis enigmatice q̄ ꝑ fidē eſt: mūdiori cordi clarior: mūdiſſimo clariſſima: et h̄ ſi in hac vita poni pōt clariſſima ⁊ ī futuro ſcḋm ḡdū ſilr̄ repromittit̄ mūdis cordib⁹ viſio facialis. nec in h̄ mō dicēdi poſtil. recedit a mō cōi ſue expoſitionis: q2 q̄ᷓuis repromiſſa noue legis referat ad futurū: tñ repromiſſoꝝ ꝑguſtationē non excludit: ⁊ ita reſoluit hanc materiā ſicut Thomas ꝯcordando dicta ſanctorū doctoꝝ ꝓut Burgē. eū allegat circa primū huius capi.

¶ In eo. ca. vbi dr̄: Bti q̄ ꝑſecutionē patiunt̄ ⁊c̄. poſtillator addit ꝑ modū gloſe letāter: q2 ſi cū triſticia ⁊ difficultate pl⁹ videt̄ ad ṽtutē fortitudinis q̄ᷓ ad beatitudinē ꝑtinere. Circa qḋ rōnabiliter additū arguit Bur. argumentū ſuū ꝯſuetū: hereticis modernis familiare dicens: Letāter nō habet̄ in lr̄a. igitur ⁊c̄. Et vt poſtillator nō habeat viam euadēdi illud qḋ ſeq̄tur: Gaudete ⁊ exultate. Bur. exponit de hortatione xp̄i non de leticia paſſoꝝ: qḋ dicere modicū valet: q2 illa exhortatio nō habet reſpectū ad actū ſed ad ꝑmiū promiſſum: vñ ⁊ ſi hic ī littera nō exprimit̄: tñ habet̄ ex alio paſſu ſcripture: quia letāter pati ꝑtineat ad hanc beatitudinē: q2 dr̄: Act̄. v. g. Ibant apli gaudētes. etiā ſi debem⁹ diſtinguere beatitudines a donis ⁊ virtutibus ſcḋm actuū excellentiam ꝓut doctores cōiter diſtinguunt: dicentes ꝙ virtutū actus ſunt mō humano: beatitudinū aūt mō ſuꝑ humano: oportet hmōi ſubintelligere ꝙ hec beatitudo ñ hꝫ modū ſuꝑhumanū ꝙ pati ſit gaudēter: q2 cū agone pati eſt modus human⁹: ꝑ ꝯñs virtutis actus nō btitudīs.

¶ In eo. ca. vbi dr̄: Qui iraſcit̄ fratri ſuo ⁊c̄. Poſtillator attendēs variam ſctōꝝ ⁊ alioꝝ in hac ꝑte expoſitionē poſuit ſuā. ⁊ vt eēt intelligibilior trāſpoſuit penas ex rōnabili ordine in q̄ puto eū nō eſſe repꝛehenſibilē. Bur. tñ ſeruato ordine penarū ponit aliam expoſitionē ſatis cōpetentē vtrobiq̄ eſt eadē veritas ſententie cum diuerſa tamen applicatione.

A B

Attēdite ꝛc. Qui breuiſ Ca. VI ꝙ p̄cepit de miſcdia: nūc p̄cipit de cor dis mūdicia q̄ de⁹ videt. Si eñ non ſimplici intētiōe ſ ꝓ hoīm laude nō ꝓhibet a do opa miſcdie: laus hoīm nō debet appeti: ſ ſub ſeq̄ vt exēplo alios imui tet. Docturꝰ de iuſticia euāgelii q̄ eſt ſup iuſticiam ſcribarū ꝛ phariſeorū. Nūc q̄ mundicia cordis eadē iuſticia debeat īplerī: qḋ in elemoſyna ſeruat ꝛ oratione. Nō eñ monet hic vel orare vel elemoſynā facere. ſ q̄ aīo debemꝰ facere. agi tur eñ hic de mundādo corde. b ¶ Ut videa mini. Non ꝓhibet vi deri vt deꝰ laudet: ſ vi deri vt ipſi laudentur. c ¶ Apud pa. Cuius glorīani filii querere de bent ꝛ oīa bona ad hoc vt placeant ei referre. d ¶ Cū ḡ fa. ꝛc. A toto in partes vt exponat que bona nō ſint ꝓ ho minum laude facienda. e ¶ Tuba ca. Forſitā cōuocandi grā hoc fece rūt: vt oēs irēt quaſi ad ſpectaculū. f ¶ Añ te. Ante ſe tuba canit qui ante alios vult laudari: vt appareat maior illis. g ¶ Receperūt mer cedē ꝛc. A deo cordis inſpectore fallacie ſup plicium. De q̄bus dr̄: Re

Ps.6.b

B cedite a me operarij do loſi: nomē eñ meum ha buiſtis: ſ opa mea non feciſtis. h ¶ Neſciat ſiniſt. Siniſtra: vitia: dextera: virtutes. Qḋ ḡ agit virtꝰ: neſciat ela tio: vel vana glīa: ſeu ali quod vitiū: ſed lux recte operationis fugiet tene bras peccati. Siniſtra ē delectatio laudis. dexte ra intentio implēdi pre cepta dei. Cū ergo con ſcientie facientis elemo ſynam ꝓ p̄cepto dei im plendo miſcet ſe laudis appetitio: iā ſiniſtra eſt ɔſcia opis dextre. Cū vero ſola cupiditate aliciꝰ terreni volūt aliq̄ miſericordes videri: ſola ſini ſtra opat qḋ ꝓhibet dño dū nec ꝑmiſceri ꝑmit tit. In bōa aūt ɔſcia multi faciūt elemoſinā qui nō habēt aliq̄d qḋ exteriꝰ dēt. i ¶ In abſcō. In abſcondito elemoſyna fit: q̄ nullis miſceē te nebris. lux intꝰ eſt: tenebre extra. k ¶ Uidet in abſcō. Uidere dei ē approbare. Illa autem tm̄ approbat q̄ ſūt abſcōdita: q̄ extra ſūt nō pla cēt ei neq approbat. l ¶ Et cū ora. Ad ſupio ra ɔiūgit hec ſnia. Supra dixerat: Attēdite ne iuſticiā vrām faciat coꝝā hoīb⁹. h ſbdit: Et cu oratꝭ. Nō ꝓhibet orare: ſ i orādo hypocritis ſiles eē. m ¶ In angul ꝛc. Quaſi abſcōſores dcū: ꝛ tñ in plateis vt videant: ꝛ p hoc amplior glīa. ¶ Alleg. In angulo orat q̄ in abſcondito

Allego.

ſe orare ſimulat: ꝛ tñ in platea cū famā capeat. Anguli plateaꝝ ſūt: vbi via p trāſitū vie duci tur: ꝛ quadriuiū reddit. Nō enim nefas eſt vi deri: ſ appetere videri. n ¶ Receperūt mer cedē. In his nō ſolū vera merces p̄aua inten tione

a ¶ i his ſt oſbꝰ finē iuſticie ne ponat in hoīm laude.

Attēdite ne Ca. VI a b

a ¶ .i. opa iuſticie q̄ abūdāt plꝰ q̄ ſcribarū ꝛ phariſeorū. b ¶ appetēdo laudē eoꝝ.

b iuſticiā vrāz faciatꝭ corā hoīb⁹ vt c

a ¶ h fine. b ¶ h eñ deputat pro mercede

videāmini ab eis: alioq̄n merce

cuiꝰ amore fit. ¶ cuiꝰ amore nō feciſtꝭ.

c dē nō habebitꝭ apd̄ patrē veſtrū

a ¶ elemoſyna ē ps iuſticie.

d q̄ i celis ē. Cū ḡ facis elemoſynā: f

a ¶ noli velle inoteſcere. b ¶ ad glīaꝫ tuā. c ¶ hypocrita eſt qui ſimulat qḋ nō eſt repre ſentator alterius pſone.

f noli tuba canere añ te: ſic hypo

crite faciūt in ſynagogꝭ ꝛ in vicꝭ

¶ eo fine.

vt honorificēt ab hoīb⁹ † Amē di d

a ¶ merces ſua laus hūana quā acceperūt.

b ¶ ꝛ non dei.

g co vobiſ/ receperūt mercedē ſuā. e

a ¶ q̄ ſt aliq̄ q̄ fauorē q̄rūt cū aliq̄ mercede eterna. b ¶ nō ſe miſceat laudis appetitꝰ vel vi

h Te aūt faciēte elemoſynā/ neſciat g

tiū aliqḋ. a ¶ dū p̄cepta dei īplere ɔtēdis.

ſiniſtra tua q̄d faciat dextra tua:

a ¶ .i. in bōa ɔſcia: vbi hō nō videt. ¶ nihil extra q̄rat: ſ abſcōdat: ſic ꝙ vita tua cū xpo

i vt ſit elemoſyna tua ī abſcōdito:

ſit abſcōdita. a ¶ q̄ ē diſcretor intentionū.

k ꝛ pater tuus q̄ videt ī abſcōdito h i

l reddet tibi. Et cū oratꝭ nō eritis k

ſicut hypocrite: q̄ amāt ī ſynago

a ¶ vt melius videri poſſint.

m gis ꝛ ī āgulis plateaꝝ ſtātes ora l

a ¶ non humiliati. ¶ hoc fine: q̄ in hoc cō ſtituūt finem orationis.

re: ūt videāt ab hoīb⁹ † Amē dico

a ¶ laudē hoīs. ¶ quā petierūt. b ¶ nō di.

n vobis receperūt mercedē ſuām.

Attendite. Poſtq̄ ſaluator regulauit hoīs opationē. Ca. VI C hic regulat ipſiꝰ affectionē. ꝛ p̄mo reſpectu dei. ſcḋo reſpectu ꝓximi ibi ca. ſe. Nolite. Pria in duas. q̄ p̄mo regulat affectionē hoīs ex cludēdo ab opibꝰ eiꝰ intētionē vane glīe. Scḋo ſollicitudinē auaricie/ ibi: No lite theſaurizare. Pria ī duas: q̄ p̄mo dat intētionē ſuā ī generali. Scḋo ap plicat magꝭ ī ſpāli/ ibi: Cū facꝭ elemoſynā. Circa pri mā ptē aduertēdū ꝙ ſm qḋ dic̄ phūs .ij. ethicoꝝ. Bo nū ɔtingit vno mō: malū aūt omnifariā: quia ad h ꝙ actꝰ hūanꝰ ſit bonꝰ reqrit bōitas generꝭ ꝛ circūſtātia rū: ſ reddit malꝰ ex q̄libet defectu iſtoꝝ. ꝛ iō nō ſuffi cit ꝙ actio ſit bona de genere: ſ reqrit ꝙ fiat recta in tentiōe. bōitas eñ finis ē circūſtātia p̄ncipalis. ꝛ ideo opꝰ q̄ntūcūq bonū ī genere: ſi fiat itentiōe vane glīe reddit malū: ꝓpt̄ qḋ dic̄ ſaluator: Attēdite. i. diligē ter ɔſiderate. b ¶ Ne iuſti. ve. i. opa bona de ge nere q̄cūq fuerint illa: q̄ oīa ɔtinēt ſb iuſticia gene ralit̄ dicta. c ¶ Faciatꝭ co. ho. vt vi. ab eis. glo riā. ſ. ꝛ laudē hūanā ex talib⁹ q̄rēdo. Per h aūt nō ꝓ hibet ꝙ opa bōa fiāt corā hoībus ad ꝓximoꝝ edifica tionē ꝛ dei gloriā: qḋ ē bonū ꝛ meritoriū: vt. ſ. dictū eſt. ſ q̄ h loq̄t impfectꝭ q̄ de facili in vanā glīam effe runt. iō ɔſulit eoꝝ bona opa occultanda. ſ. aūt loque bat p̄latꝭ q̄ ſut in ſtatu pfectiōis: ꝓpt̄ qḋ nō ē eſtiman dū ꝙ de facili ferant in vanā glīam. iō dixit eoꝝ opa in publico fiēda ad alioꝝ edificationē. Sic luceat lux vr̄a: vt. ſ. dictū eſt. Aliq̄d eñ bū ē ɔſulēdū virꝭ pfectꝭ de q̄ꝝ ſecuritate ɔfidit: qḋ nō ē ɔſulendū impfectꝭ ex periculo: de q̄ꝝ debilitate timet. d ¶ Amē di. vo. i. firmit̄ ꝛ fidelit̄ aſſero. e ¶ Receperūt mer. ſuā. † De pe. di. ex q̄ eñ intētio fert ad hoīes tm̄: nō ē aliq̄d a deo iu 3. c. cauēdū ſte expectādū. f ¶ Cū ḡ ꝛc. Hic applicat in ſpāli. ꝛ p̄mo excludit intētionē vane glīe ab opibus miſcdie. Scḋo ab actib⁹ latrie/ ibi: Cū oratꝭ. Tertio ab opib⁹ pnie/ ibi: Cū ieiunatꝭ. Dicit ḡ p̄mo: Cū ḡ fa. ele. no li tu. ca. añ te. h eſt ad laudeꝫ hoīm maīfeſtare. Ad

Iudei vte bant tubis vt chriſtiani campanis

cuiꝰ intellectū ſciēdū ꝙ apud iudeos vtebant tubis: ſic apud catholicos cāpanis. ꝛ iō ſicut videmꝰ ꝙ ī ali quibꝰ locis pulſat cāpana ꝓ elemoſyna recipienda: ita apud iudeos ad h faciēdū vtebāt tuba: ſ hypocri te nō faciebāt h p̄ncipalit̄ ꝓpter pauperū vocationē. ſ magꝭ ad ꝓpriā oſtētationē: vt p̄ in lr̄a cū dic̄: Ut honorificēt ꝛc. Rationē aūt ꝓhibitiōis ſbdit: Amē

D

dico vo. receperūt merce. ſuā. Modū aūt cōue nientē faciēdi elemoſynā ſbdit cū di. g ¶ Te autē fa. ele. ꝛc. Modus loquēdi ē q̄ñ aliq̄d fit ſecrete: p h innuens ꝙ talia ſunt faciēda, ꝓpter deū tm̄. vñ ſbdit: h ¶ Et pr̄ tuꝰ. ſ. deꝰ q̄ eſt pr̄ oīm p creationē: ꝛ iuſto rū p grām adoptioneꝫ. i ¶ Qui videt in abſcō. q̄ ipſe ſolꝰ videt itētionē cordiū. Reddet tibi. k ¶ Et cū oratꝭ. Hic ɔñr excludit indebitū modū circa actū latrie. Inter actꝰ latrie actus cōmunior eſt orō. ꝛ iō qḋ de ipſa hic dr̄: de aliis actib⁹ latrie intelligit. Iō

† De pe. di. 3. c. cauēdū

circa orationē p̄mo excludit indebitū orandi moduꝫ. Scḋo ɔcludit modū debitū/ ibi: Sic ḡ orabitꝭ. Pri ma in duas. q̄ p̄mo ab actu orādi excludit vane glīe intentionē. ꝛ ſcḋo quorūdā gentiliū errorē/ ibi: Orā tes aūt. Ad euidētiā p̄me ptis ɔſiderāduꝫ ꝙ duplex ē orō. Quedā publica q̄

Oratio du plex eſt

fit a miniſtris eccliē. ꝛ iſta nō debet fieri ī occulto: ſ magꝭ in palā in loco cōi. ſ. ecclia corā pplo: q̄ pro tota cōmunitate offert. ꝛ ideo pplus in hoc cōformare ſe debet miniſtris eccliē ipm̄ deū depcando ſm modū cōgruū ꝛ ſibi poſſibilē. Non poſſent aūt in hoc ſe miniſtrꝭ eccliē ɔformare niſi p̄dicta oratio miniſtro rum eccliē fieret in publico p̄dicto modo. vnde de tali orōne nō loquit hic ſal uator. Alia eſt orō p̄uata: ꝛ talis magꝭ debet fieri in ſecreto duplici de cauſa. Prima cauſa. q̄ oratio eſt eleuatio mentꝭ in deū. mens aūt humana citius et

Quare orō p̄uata fiat ī ſecreto

melius eleuat in deū q̄ñ in ſecreto loco hō ɔſtituit: ꝛ a tumultib⁹ alioꝝ ſepa ratur. Alia cā eſt ad euitationē vane glorie q̄ de facili inſurgit q̄ñ oratio ī pu blico fit. ꝛ hoc eſt qḋ dicit ſaluator: Et cū oratꝭ nō eritꝭ ſicut hypocrite q̄ amant in ſynagogꝭ ꝛ in angulis pla. ſtan. orare. dicit: Stantes. vt magꝭ appareāt ex modo ſe habendi. In ſynagogꝭ ꝛ in angulis platearum: ex rōne loci: q̄ ſynagoga eſt locꝰ cōis vbi cōueniebāt iudei ad audiēdū verbum dei. vel aliq̄ rōne hmōi: ꝛ dr̄ a ſyn qḋ eſt con ꝛ goge qḋ eſt populus: q̄ ibi cō ueniebat pplus. l ¶ Et in angulis platearū. Platee iſte dicebant atria que erant

Moraliter. a ¶ Attendite ne iuſticiā veſtrā faciatꝭ coꝝam ho. ꝛc. Et illud qḋ ſequit. f ¶ Cū ḡ facis ele. ꝛc. Chryſo. Si boneꝫ que facis vis inſpectores hr̄e ecce habes non ſolū angelos ꝛ archāgelos ſed etiā deū vni verſoꝝ. k ¶ Cū oratis nō eri. ſic hypo. ꝛc. Chryſo. Eſt aūt oratio quod dam ſpirituale tributū: quod offert aīa deo de viſcerib⁹ ſuis: quanto ergo

Moraliter

E F tione euacuaẗ:ſed vitiū ſimulatiōis ⁊ irriſionis ꝯ deū augeẗ.
a ¶ Tu aūt ⁊c̄. Hoc ſimpliciter intellectū docet vanā glo/ riā mūdi fugiendā: Sꝫ magis videẗ ꝓcipi vt incluſa pectoris cogitatione: labiiſq; cōpſſis: oret deū. Cubiculū aūt eſt cordis ſecretū. Oſtiū carnalis ſenſus ꝑ quē hec exteriora improbe ſe ingerūt: ⁊ turbe fantaſmatū orantibꝰ obſtrepūt. Parū eſt ꝗ cubiculū intra/ re ſi importunis cogitationibꝰ oſtium ptꝫ. Sꝫ reſiſtenduꝫ eſt carnali ſenſuī: vt orō ſpūalis ex intimis cordis diri/ gatur ad deū. Cubiculū eſt ſecretius mentis arcanū. ad hoc pulſat ſapien/
Apoc.3.d tia dicens: Sto ad oſtium ⁊ pulſo. fi/ des aperit: ſpiritus intrat ⁊ exaudit.
† 11.q.3.c. In fide interiori ⁊ dilectione oraẗ de us: non ſtrepitu verborum: ſed deuo tione virtutum. Intra: totum homi nem interiorem colligendo in ſe.
b ¶ Clauſo oſtio. Senſibus clau ſis: ne turbe fantaſmatum exteriorū occurrant. Vel oſtium. vocat amorē vel timorem huius ſeculi. Sicut eni omne bonū ex timore ⁊ amore eſt dei: ſic oīe malum ex amore et timore ſe/ culi. His clauſis id eſt ablatis: ora.
c ¶ Patrē. Quē intus habes ꝑ fi/
Ps.41.b dem. vn̄: Apud me oratio. d. vi. m.
d ¶ Orantes aūt ⁊c̄. Sicut hypo critarū eſt oñdi ⁊ placere hoībus: ita gentiliū eſt multiloquiū a quibꝰ ⁊ ce/ pit. Hi enim exercēde lingue magis
† Lu. 11. a operā dant ꝗ̄ menti mūdāde: vt hoc
De pe. di. 3 nugatoriū officiū genꝰ etiā ad deū ꝓce
c de quoti/ flectendū tranſferāt: putātes ꝙ ſicut
dianis orator iudicē: ita et ipſi deum flectere queāt. Gentibus erat neceſſaria ver/ borum multiplicitas propter demones qui neſcirent quid il/ li peteret niſi illorum verbis inſtructi. Damnat autem mul/
f tiloquium de infidelitate: ſed nō multas lachrymas: non mul/ tas obſecrationes in cordis puritate: quod ſancti faciūt: Et ie/
Lu.6.a ſus legiẗ feciſſe qui pernoctauit in orōne. Sed verbotenus ſi/ ne affectione vacuas aures dei implere malū eſt ꝗ̄ſi in hoc au diamur. e ¶ Putāt eni. Putātes ꝙ pluſſibilibus verbis deus mulceaẗ: Vel ſi abſens eſt voceẗ: ⁊ qd̄ neſcit verboꝝ am bagibus doceaẗ. f ¶ Nolite. Nō eni apud deū agendū eſt verbis: ſed rebus: intentione cordis: affectu ſimplici: ꝗ̄ cū dici mus: nō eum docemus: ſed nos tpe orandi recordamur.
g ¶ Scit eni. Cur ergo ſcienti loq̄mur? Non vt noſtre facia mus indiciū voluntatis: ſed vt excitemus pie deuotionis obſe quiū. Ideo non eſt opus narrare ſed obſecrare: qd̄ eſt obſequi um iuſticie. Vult eni deꝰ rogari ⁊ venerari: vt bonitas eiꝰ de/ riueẗ ad plurimos: ⁊ ſtatus iuſticie ſeruetur apud ſubiectos.
h ¶ Pater noſter. Beda. Inter cetera ſalutaria monita et diuinā quibus cōſuluit credētibus: formā orandi ꝓpoſuit: di/ ſciplinā tradidit. In hac orōne non doceẗ que neſciat deꝰ: ſed que vult ꝓſtare ſuppliciter veneratus. Vn̄ ⁊ orationē cōpoſu it breuibus verbis: vt ſit nobis fiducia cito annuēdi qd̄ breui/ ter vult rogari. quibus nec opus eſſet ad eū ꝗ oīa nouit: ſed vt noſter affecꝰ qui cū deo agit diſcerneret res quas oraret non verba ꝗ̄ diceret. Vn̄ non his ſolum verbis oratur: ſed ⁊ aliis contētis ſub eodē ⁊ non alio ſenſu: quibus etiā cor noſtrum ac cenditur. Et hi ſunt veri adoratores: qui filii ꝑ gratiā: adorant patrē in ſpiritu et veritate. Nulla oratio magis ſpūalis eſt ꝗ̄ illa que ex ore filii qui eſt veritas proceſſit. Pater nr̄. Cui nō timore ſed amore hereditatis ſeruimꝰ. Dū pater diciẗ: de ado ptione cogitemꝰ: vt patri piū affectū rependamꝰ. Dum dici/ tur noſter: fraternitatis admonemur: cū ſit cōmunis adoptio omnibus. Nemo dicat meus: quod ꝓprie filio cōuenit cui pa/
Ioh.7.d ter eſt per naturam. vnde alibi: Vado ad patrem meum: ſpeci aliter per naturam: ⁊ veſtrum: coniunctum per gratiam. Pa/ ter noſter diciẗ: qd̄ cōmune omnibꝰ: nemo dicat meus: qd̄ ſoli chriſto conuenit: qui filius eſt per naturam: aliis concedi/ tur communis gratia adoptionis. Monetur nobilis et diues non ſuperbire contra minores. Non enim vere poſſunt dice/ re: pater noſter: niſi fratres ſint. Cauendumq; etiam eſt cuiq; a ſordibus: ne tanto patre ſit indignus. Antiquis vt ſeruis di citur dominus: nunc per gratiam pater: in quo fiducia. Quid negabit filiis qui iam dedit ꝙ pater eſt?

a ¶ non extra querendo deum. ¶ quem diſti/ gis fide teneas.
a Tu aūt cum oraueris/ itrā in cu/ a
a ¶ repulſis oībꝰ ꝗ iprobe ſe ingerūt. b ¶ ſic ora vt filꝰ: ſm̄ ꝙ renatꝰ: ⁊ ad qd̄ renatus.
b biculum tuum: Et clauſo oſtio ōra b c
¶ qui adoratur in ſpiritu ⁊ veritate.
c patrē tuum in abſcondito: † et pa/
a ¶ i cordis itimo. ¶ fructū orōnis ⁊ mercedē
ter tuus qui videt in abſcondito
fidei. a ¶ vult deus vt oretur ideo vt deſide ranti det: ⁊ ne vileſcat qd̄ dederit.
d reddet tibi. Orātes autem nolite d
multū loqui ſicut ethnici faciunt.
e Putāt eni ꝙ i multiloquio ſuo ex e
a ¶ verbis cor accēdiẗ ⁊ in ꝓcibus ſerenaẗ.
f audiāẗ. Nolite ergo aſſimilari eis:
g Scit eni pr̄ veſter ꝗd opus vobis f
a ¶ ergo docēdi eſtis ꝗd petatꝭ. ⁊ ſi aliis vbis tñ ſic. ¶ vt doceo: ⁊ quō doceo: ⁊ ꝗd doceo.
ſit anteꝗ̄ petatis eum. Sic ergo g
a ¶ de malis remouēdis ⁊ bonis acq̄rendis.
b ¶ breuis captio ꝓmitiẗ: pr̄ nr̄ ꝗ es in celis. h
h vos orabitiẗ: † Pater noſter qui es i k

¶ In celis.

✠ q̄ erāt ꝓpe tēplū vbi ꝯueniebāt hoīes ad orādū. vl̄ ad au/ diēdū doctores. ⁊ iō erat locꝰ cōis. Cōſeqn̄t oñdit debitū mo/ dū orādi/ cū diẗ: a ¶ Tu aūt cū oraue. ⁊c̄. i. locū ſecretū. b ¶ Et clauſo oſtio. ne veniat multitudo ipediēs eleuatōꝫ mētꝭ i deū: ⁊ mouēs ad elationē mētꝭ. c ¶ Ora pa. ⁊c̄. et pꝫ lr̄a. d ¶ Orā. au. Hic excludit error gētiliū circa orōnē. Credebāt eni ꝗdāꝫ gētileſ ꝗ vocabāẗ ethnici ꝙ ex mltiplica tiōe ꝟboꝝ cōpoſitoꝝ i orōne aliqd ma nifeſtareẗ ipi do qd̄ ꝑꝰ eēt ſibi ignotū ⁊ ꝑ ꝯñs mutareẗ ad aliqd agēdū cuꝰ ꝓus volebat ꝯriū. Vtrūq; illoꝝ ē erro neū: q2 i do nl̄la cadit mutatio vl̄ igran tia. Hūc āt errorē excludit ſaluator di cēs: Orātes aūt noli. mul. ⁊c̄: ex ꝗ ptꝫ ꝙ nō ꝓhibet multiplicationē ꝟbo/ rū abſolute: ſed ad illā intentionē quaꝫ habebāt ethnici: que eſt dicta: ⁊ hoc eſt qd̄ ſubdit: e ¶ Putāt eni ⁊c̄. Poſ ſunt tñ multiplicari verba in oratione duplici de cauſa. Vna eſt vt ꝑ ſignifica tionē verboꝝ deuotoꝝ animus melius eleueẗ in deū. Alia cauſa eſt vt homo in deū eleueẗ nō ſolū mente: ſed etiam corporali voce: ſm̄ illud pſalmiſte: Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū vi uum. non tñ pōt dari ibi regula certa. ſed debet hō talibus verbis vti in ora tione ꝗ̄tū ꝑcipit hō ꝙ faciant ad deuo tionis excitationē. ſi aūt ecōtrario per/ cipiat ꝙ multiplicatio verboruꝫ diſtra/ hat mentē eius: debet ceſſare a verbis ⁊ orare deū affectibus mētis. Hoc ta/ men intelligendū eſt in oratione priua ta: vt dictū eſt: q2 oratio publica debet eſſe in verbis vt poſſet ꝑcipi ab aliis. Sequiẗ: f ¶ Scit eni pater ve. ⁊c̄. hoc addiẗ ad excludē dum illorum gentiliū falſum intellectū ſm̄ quē putabāt aliqd deo notificari de nouo: q2 oīa ſcit ab eterno. Sed queriẗ qua/ re oratur deus ex quo ꝑ orationē nihil ſibi manifeſtaẗ: nec ani mus eius in aliquo mutaẗ. ⁊ ideo videẗ ꝙ fruſtra oretur. Di cendum ꝙ ꝓdeſtinatio diuina eſt ꝓparatio gratie in preſenti ⁊ glorie in futuro. ⁊ ideo cū ſic eterna ſicut ab eterno ꝓdeſtina/ uit aliquē ad beatitudinē: ita ꝓordinauit modū per quē daret ſibi illā beatitudinē. ſ. ꝑ merita ſua et orationē ⁊ ideo non fru/ ſtra orat deū: q2 oratio eſt illud per qd̄ ex ordinatione diuina debet cōſequi gratiā ⁊ gl̄iam: ⁊ eadē eſt ratio de omibus aliis bonis: quia cadunt ſub ordine diuine predeſtinationis.
g ¶ Sic ergo vos orabitis. Hic docet ſaluator modum orādi ꝯuenientiſſimū. Ad cuius intellectū ſciendū ꝙ oratio ſm̄ Damaſcenū eſt petitio decentiū a deo. In hac aūt orōne expri mitur quicꝗd decet hoīem petere a deo: ⁊ quicꝗd decet deum dare homini. Et ſilr̄ ordinatiſſime hoc deſcribiẗ: q2 illō qd̄ ma xime deſiderari debet ab hoīe ⁊ peti a deo primo poniẗ: et qd̄ debet peti ſecūdario i ſcdo loco: ⁊ ſic ꝯñter vſq; in finē. Illud autē qd̄ primo cadit in appetitū hoīs eſt beatitudo. ſcdo illud per qd̄ hō beatitudinē cōſequitur: ⁊ illud ſcdo petiẗ. ibi: Fiat voluntas tua. Circa primū cōſiderandū ꝙ beatitudo duplici/ ter dr̄. Vno mō obiectiue. ſ. ipſa bonitas diuina in ſeipſa: per cuius fruitionē efficimur beati. ⁊ ideo bonitatē ipſam diuinaꝫ ꝓ̄ oībus amare debemꝰ: ⁊ per ꝯſequēs gloriā eius ⁊ hono/ rem pre oībus deſiderare. ⁊ hoc eſt qd̄ petimꝰ in ꝓ̄ma petitio/ ne/ cū dr̄: Pater nr̄ ꝗ es in celis ſctificeẗ nomē tuū. Diciẗ eni:
h ¶ Pater. oīm generaliter rōne creationis. Additur:
i ¶ Noſter. q2 eſt pater ſpecialis iuſtoꝝ ꝑ gr̄aꝫ adoptiōis.
k ¶ Qui es in celis. q2 lꝫ ſit in oībus per eſſentiā ꝓ̄ſentiā ⁊ potentiā: eſt tamē ſpeciali modo in iuſtis ꝑ gratiam: tñ ſpeci aliſſime excellentia eius relucet in beatis per gloriam.
✠ Sanctificetur nomen
✠ glorioſior eſt: tanto cautius eſt ſeruanda. ne ꝓpter homines facta vileſcat. d ¶ Orātes nolite multū lo. Aliud eſt ſer mo multus: aliud diuturnus affectus. Abſit ab oratione mul/ ta locutio: ſed nō deſit multa ꝓcatio. ſed feruens affectio perſe ueret. g ¶ Sic ergo vos orabitis ⁊c̄. Glo. Nō ſolū his ꝟbis oraẗ: ſꝫ etiā aliis ſub eodē ſenſu ꝯcepꝭ. h ¶ Pr̄ nr̄ ⁊c̄. Augꝰ. Admoneẗ hic diuites vl̄ genere nobiles vt cū facti fue rint xp̄iani ñ ſupbire aduerſus paupes ⁊ ignobiles: qm̄ ſil̄r cū ꝺo: pr̄ nr̄. qd̄ nō pn̄t ſic pie dicere niſi ſe frēs eē cognoſcāt.
✠ Sanctificetur nomen

Margin (Lyra): B. 3 — Gentilium error circa orationem — Ps.83.a — b — Queſtio — Oro ſm damaſcenū — Beatitudo dupl'r dicit — Moraliter

A C a ¶ In celis. Spūalibus: vt ad ſpūalitatē in q̄ habitat feſtinare diſcamus: ⁊ cele/ſtia ab eo queram⁹. b ¶ Sanctificetur no. tuū. Uidēda ē harū diſtinctio ſeptem petitionū. Nā cū vita nr̄a tpaliter agit̄ ſperatur q̄ eterna: priora ſūt dignitate eter/na: his tñ prius acceptis. In his ſeptē petitionib⁹ oia bona p̄ſentis vite vel future ↄtinentur: in qbus eſt ordo mirabilis: vt in Eſaia legit̄: Sicut ſeptē dona ſancti ſpūs a ſūmis incipiūt: ⁊ vſq̄ ad initiū ſapie decurrūt: ita ordo precū a ſūmis vſq̄ ad finē vt a malis mūdi liberemur: ex/tendit̄. Si aūt in vtriſq̄ a fine icipim⁹: ad pfectionē fit or do aſcenſionis. Si aūt a ſūmis (q2 h de ſupnis accipim⁹) fit ordo deſcēſionis. Sz q2 p hec nos ab imis ad ſūma cō ſurgim⁹: ſeptē beatitudines q̄ p eadē dona queruntur de imis ḡdatim ad ſūma puenīūt. In p̄rib⁹ ḡ eſt vt ipetrem⁹ dona. in donis: vt operemur mādata. De operatiōe bea titudines ſequūtur. In eterna vita triū p̄marū petitionū ipetrationes fiūt: lz hic incipiāt. nā ⁊ ſanctificatio nois ab ipſo humili aduētu agi cepit: ⁊ aduent⁹ regni in fine mun di manifeſtabit̄: ⁊ pfectio volūtat' ipſa pfectione nr̄e bea/titudinis ⁊ ſeculi terminatiōe cōplebit̄. Et hec tria ↄſum/mata in eternū manebūt. reliqua q̄ttuor ad iſtā vitā perti nent. Panis eñ ſpūalis ⁊ ſi etern⁹ tñ ptinet ad hoc tp̄us inq̄tum quotidie miniſtratur aie. Et forſan ideo panis

¶ ſanctis. ¶ in ſecretis.
a ¶ tales fac i q̄b⁹ ſctūs appares. ¶ donū ē ſapiētia: virt⁹ vero pax. b ¶ nomē quo fi/lij dicimur. c ¶ in nob: vt q̄ in baptiſmo ſcti ficati ſum⁹: in eo qd̄ cepim⁹ pſeuerem⁹.
a in celis: Sanctificetur nomē tuū. a
a ¶ donū ē itellect⁹: virt⁹ vo mūdicia cordis
b ¶ donū: ↄſiliū: virtus: miſericordia. b
c Adueniat regnū tuū. † Fiat vo/ d
e luntas tua: ſicut i celo ⁊ in terra. e
f ¶ donū fortitudo: vt⁹ eſuries ⁊ ſitis iuſticie
g Panem noſtrū ſuperſubſtātialē: f

dicitur: quia laborādo ⁊ diſſerendo diſcit̄. Tunc erit vt potius: q̄ñ ſine labore hau/rietur. Et nūc pctā noſtra nobis dimittūtur ⁊ dimittimus. Et nūc tentationes vitā noſtram infeſtāt. Et liberatio a malo ad hāc vitā ptinet quā iuſticia dei mortalē me ruimus: vnde grā eius liberabimur. Uidetur aūt iſte ſeptenari⁹ numerus illi con/gruere: ex quo tot⁹ iſte ſermo manauit. Si enim timor dei eſt quo beati ſunt paupe res ſpū: q̄m ipſorum eſt reg. celorum petam⁹ vt in nob ſanctificetur nomen dñi timo/re caſto pmanēte in ſeculū ſeculi. Si pietas eſt qua beati ſunt mites: q̄m ip. poſ. ter/rā: petam⁹ vt veniat regnū: vl in nos: vt miteſcam⁹ nec ei reſiſtam⁹: vl de celo in ter
Ma.25.c ras in claritate aduent⁹ vbi letabimur ſicut dr: Uenite be. pa. mei. Si ſciētia eſt qua
Ro.7.d bti ſunt q̄ lugēt. q̄m ip. cō. petam⁹ vt fiat volūtas: vt cōſentiat caro ſpiritui: q2 nō eſt luct⁹ niſi q2 iſta ↄ ſe cōfligūt vt cogamur dicere. Infelix ego homo q̄s me lib. de cor/pe. mor. hui⁹. Si fortitudo eſt q̄ bti ſunt q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iu. q. ip. ſa. Oremus vt detur nobis panis q̄tidian⁹ q̄ fulciti: ad illā ſatietatē pueniam⁹. Si cōſiliū eſt q̄ bti ſūt mi ſericordes q̄m ipſi miſe. cōſe. dimittam⁹ ⁊ nobis dimitti orem⁹. Si itellect⁹ eſt q̄ bti ſūt mū. cor. q̄m ipſi deū vi. orem⁹ nō induci in tentationē p aſpera vel blāda: ne non ſit ſimplex cor. dū nō ſimplicitē bonū petat ī oib⁹ q̄ agit. Si ſapia ē qua bti ſunt paci/fici. q. fi. dei vo. orem⁹ liberari a malo. liberatio eñ facit liberos: id eſt filios: vt dica/mus ſpiritu adoptionis: abba pater. Amē: ſignificat in oib⁹ his petitionib⁹ indubi/
Mar.14.d tanter a dño tribui qd̄ petit̄: ſi vltime cōditiōis pactū ſeruare nō negligim⁹: vñ ſub dit: Si dimiſeritis ⁊c̄. Sanctificetur. Hic ſpm̄ ſapie oramus ne a ſanctificatiōe no/
B minis in aliq̄ diſcrepem⁹: ſz pr̄is nomē in filius morib⁹ ⁊ vita oſtēdat̄. Nomē pr̄is in nob eſt: q̄ filij dicimur: qd̄ petim⁹ ſanctificari. Nō vt ipſe ſanctior ſit: ſz vt in nobis operet̄ augmentū ſue ſanctificatiōis: nā ſanctificatio filioꝝ noī eius attribuit̄. Ita dr ſanctificari ſicut clarificari ⁊ magnificari in nobis. Sanctificetur. i. ita ſicut eſt ſanctus habeat̄ hoibus: ⁊ ita inoteſcat illis de⁹: vt non putent aliq̄d ſancti⁹. c ¶ Adueni at regnū tuū. Hic ſpūs intelligentie petit̄: q̄ mūdat̄ cor vt de⁹ videat̄. Duricia ⁊ ptās diaboli excludit̄ ⁊ in futuro pfecti⁹: cū euacuauerit oēm p̄ncipatū ⁊ ptātem: et tra. regnū deo patri. Congrue ſequit̄: vt poſt adoptionē filioꝝ: regnū petam⁹ qd̄ fi/lijs debet̄. Regnū dei ſemp eſt: ſed veniat. i. manifeſtetur hoibus q̄bus vt lux cecis nō videt̄: qd̄ null⁹ ignorare poterit: cū filius iudicare venerit. In quo regnabunt ⁊
Ma.25.c ſancti: vt dicit̄: Percipite reg. quod vo. pa. ⁊c̄. Spū intelligētie regnū futurū ingre dientibus declarat̄: ⁊ mundicia cordis attribuit̄: per quā de⁹ ibidē regnans ſicut eſt videbit̄ vbi ſpūs ſapie cōplebit̄. Septima ſanctificatio nois eius. In pfectione ſe/narij aduētus regni poſcit̄ vt curram⁹ oēs in virū pfectū: deinde in eo quieſcentib⁹ ſanctificet̄ ipſe in nobis: dū nos in illo ſanctificamur. Eius requiē iure poſcimus in nobis ſanctificari: vt phēniter in eū ſanctificati requieſcam⁹: in q̄ ſanctificatione pax beatitudinis firmat̄ ⁊ plena ſapia donat̄. d ¶ Fiat volun. tua. Hic petit̄ ſpūs cōſilij: p quē volūtas dei inq̄rit̄ vt a nob impleat. Uolūtas dei in terris ſicut in ce/lo ſpū cōſilij regit̄. Nobis etiā op⁹ eſt ſpū cōſilij vt volūtas dei dirigat̄ in nob vt mi ſericordes in re eē poſſim⁹. Uolūtas dei ſemp fit: ſed oram⁹ vt libertas nr̄i arbitrij ſociet̄ p grām ſue volūtati: q̄ eſt ſctificatio nr̄a ⁊ vita eterna. Uolūtas dei ē p̄cepto/rū ei⁹ cuſtodia. e ¶ Sicut i ce. ⁊ in ter. Sic in angelis ita in hoibus. Uel ſicut in
Ro.4.d iuſtis ita in pctōribus cōuerſis. Uel ſicut in xp̄o ita in eccl̄ia. Uel ſicut mente ſeruio
Ps.83.a legi dei: ita ⁊ in carne. Scdm ſpiritū celū. ſm carnē terra ſum⁹. Oram⁹ ḡ vt ſicut in celo. i. i ſpū ita in terra fiat volūtas: vt caro ⁊ ſpūs ſit hō ſpūalis de quo dr: Cor meū ⁊ caro mea. ex. in. d. vi. Nec tñ oratur: vt bona velim⁹: ſed fiat voluntas in nob vt viuam⁹ tibi: nō nob. Hec tria pfecti⁹ habent̄ in futuro: ſz hic interim ex pte oramus vt poſtea pfectius habeant̄. Quattuor ſequētia preſentis vite ſunt p̄ſidia. f ¶ Pa nem. Eſuries iuſticie vt ad ſaturitatem pertingat: fulcitur ſpiritu fortitudinis. Jō oram⁹ panē noſtrū quotidianū da nob: ſine quo famē moreremur. Panis corp⁹ xp̄i eſt: vel verbū dei: vl ipſe de⁹ q̄ quotidie egem⁹: vel q̄ eſt ſuper oēs ſubſtantias. Hic eſt panis viu⁹ q̄ de ce. deſcē. cuius nature ſublimitas ſuper omnes ſubſtantias eſt. g ¶ Noſtrū. Quia xp̄s noſter eſt fact⁹: ⁊ de⁹ pater cū xp̄o oia nobis donauit. Jdo
Ro.8.f oramus vt qd̄ noſtrū eſt p donū: quotidie det̄ p effectū. h ¶ Supſubſtantialē.
Ecci.44.c Uel quotidianū. Quia q̄ edūt me adhuc eſu. Hic quotidian⁹: in patria etern⁹. Hic panis aſſidue p fidē ⁊ charitatem interi⁹ reficere debet: q2 ſine eo nemo viuere pōt. Uel panis dicūtur ſpūalia p̄cepta: que ſemper ſunt exercenda vel conſeruanda.
h Et dimitte.

* a ¶ Sanctificetur nomen tuū. nō C petim⁹ q̄ aliq̄ ſanctitas ei de nouo accre/ſcat: q2 h eſt ipoſſibile: ſz q̄ ſanctitas q̄ ei eternalitē ineſt reluceat amplr⁹ in creatu/ris. ⁊ p̄mo ⁊ p̄ncipaliter q̄rat̄ in opibus hūanis: ſm q̄ dicit aplſ. j. ad Cor. x. g Oia in gl̄iam dei facite. Alia ē btitu do dicta formalitē: q̄ eſt act⁹ vltimate ⁊ pfecte ↄiungens nos deo. ſ. viſio et fruitio: ⁊ illd̄ ē qd̄ ſcdo loco petim⁹ a † De cō. di. deo: vt ſcꝫ ſim⁹ ptī/ 2. c. i calice cipes ſue bonitat̄: qd̄ fit in viſiōe bea ta. ⁊ h petim⁹ cū di mus. b ¶ Adue niat. ⁊ bñ dr: Ad/ueniat: q2 nō poſſum⁹ ad eū venire p gra tiā ⁊ gl̄iam: niſi ipſe p̄mo veniat ad nos. vñ Aug⁹. ſup Johem: Ille eñ venit quē grā dei puenit. ⁊ Joh. vi. e. Nemo pōt venire ad me niſi pr̄ qui miſit me traxerit eū. c ¶ Regnū tu. beatitudo eñ eter/na bñ dr regnū: q2 ibi habet̄ plena ⁊ pfe/cta copia oim bonoꝝ. d ¶ Fiat volū. tua. Hic ↄñter petit̄ illud p qd̄ poſſum⁹ btitudinē ↄſeq̄. ⁊ h dr duplr. vno mō di/recte ⁊ p ſe. alio mō idirecte quaſi p acci/dēs: cuiuſmodi ē remotio ipedimētī. ſcdꝫ Diuiſio pōit̄ ibi: Et dimitte nob. Adhuc p̄ma in [illegible] q2 ad aſſecutionē btitudinis fac̄ ali q̄d duplr. vno mō p̄ncipalit̄. alio mō q̄ſi iſtrumētalit̄. ſcdm pōit̄ ibi: Panē nr̄m. Illd̄ aūt p qd̄ p̄ncipalr ↄſeq̄mur btitudi nē ē impletio volūtatis diuie p ſctāꝫ opa tionē: ⁊ q2 frequēter volūtas ei⁹ ē nob in cognita: ⁊ q̄ñ cognoſcit̄ adhuc ſum⁹ ipo/ D tētes ⁊ pigri ad iplēdū. iō tertio petim⁹: Fiat volū. tua. i. iſpires nob ↄñitēꝫ et ↄpoſitū adimplēdi tuū bñplacitū. Addi tur aūt: e ¶ Sic i ce. ⁊ i ter. bti eñ qui ſūt i celo: q2 ſūt ↄiūcti imediate regule di uine. iō nō poſſūt deficere nec deuiare a diuia volūtate. ⁊ iō nos q̄ ſum⁹ i via q̄ nō ſum⁹ ſic ↄiūcti: petim⁹ vt diuia grā h ſup/pleat i nob: tenēdo volūtatē nr̄am i cōfor mitate ad ſuā i opib⁹ nr̄is. ſic cōformāt̄ il li q̄ ſūt i celis. f ¶ Panē no. Hic petit̄ illd̄ p qd̄ iſtrumētalitē ducimur ad btitu/dinē. ⁊ h accipit̄ duplr. vno mō ↄput ali q̄d ē iſtrumētū ipſius dei. ⁊ ſic ſacramēta eccl̄ie ſūt q̄dā inſtrumēta q̄b⁹ ſctificamur ⁊ ad btitudinē ducimur: vñ dicunt̄ vaſa grē. oia aūt ſacra ordināt̄ ad ſacramētū euchariſtie: qd̄ petim⁹ q̄rto cū dicimus: Panē no. ſupſub. dr aūt ſupſubſtātia lis: q2 trāſcēdit vitā corpalē et dat vitam eternā. Joh. vi. e. Ego ſū panis viu⁹ q̄ de celo deſcēdi: ſi q̄s māducauerit ex h pane viuet ⁊c̄. ⁊ petēdo h ſacramētū petimus oia alia: q2 ordināt̄ ad ip̄m: vt ptꝫ in. iiij. ſnia ⁊ Luc. v. vocat eū panē q̄tidianū: q2 quotidie ip̄m

* a ¶ Sanctificetur no. tuū. Chryſ. Moraliter Digna eſt deuꝫ depcant' orō. nil petere añ pr̄is gl̄iam ſed oia ei⁹ laudi poſtpone re. b ¶ Adueniat regnū tuum. Ad xp̄m q̄ ē dei regnū nō veniem⁹ ad gl̄iam niſi p̄us ad nos veniat p grām. d ¶ Fi at volūtas tua ⁊c̄. Aug⁹. i. obediatur p̄ceptis tuis ab hoib⁹ terrenis. ſic in celo ab angelis ſctis. f ¶ Panē no. ſup. da no. ho. i. euchariſtiā q̄ reficit aiam naturā corporis trāſcēdētē ⁊ q̄tidie ↄ fide libus offert̄.

da nobis hodie:† Et dimitte nob debita nr̃a:†ſicut ꝛ nos dimittim° debitoꝛibus nr̃is. Et ne nos inducas i tētatiōne:† ſed libera nos a malo. Amē.†Si enim dimiſeritis hoīb° pctā eoꝝ: dimittet ꝛ vobis pr̃ veſter celeſtis delicta vr̃a. Si aũt nō dimiſeritis hoībus/ nec pr̃ veſter dimittet vobis pctā veſtra.†Cũ aũt ieiunati:nolitē fieri ſicut

a ¶ q̃ ſolus potes. ¶ dã ēt hodie. b ¶ vt liberi redeamus ad patriā. ¶ donũ ſciētia virtus luctus. c ¶ cõuerſis.

a ¶ quibus tenemur. ¶ peccata.
b ¶ eo pacto: aliter nullus fructus oꝛōnis eſt fructus. a ¶ veniã petentibus. b ¶ donũ pietas virtus mãſuetudo.

a ¶ in tētationē inducit q̃ tētatione frãgit. ¶ donũ timoꝛ: virtus paupertas.

a ¶ cõmēdat conditionem. ¶ vos q̃ iſtis quaſi dq. a ¶ qui in hoc ꝙ peccãt doles ſũt. ¶ ecce fiducia magna.

¶ iudicium ſine miſericoꝛdia fiet eis qui non faciunt miſericoꝛdiam.

a ¶ .i. ipſa vultus triſticia oſtentare ieiuniũ.

E F a ¶ Et dimitte. Poſt cibũ petit veniã peccatoꝝ: vt q̃ a deo paſcit in deo viuat: ꝛ ad vitã eternã pueniat. Dũ dicim°: dimitte nobis debi.nr̃a. ſpm̃ ſcie rogam° q̃ dlicta itelligim° q̃ ſine ſpũ ſciētie nō intelliguntur. Sciētia q̃ppe ad vſuz tpaliũ ptinet q̃ virtus eſt in vitãdis malis ꝛ petendis bonis vt nr̃a ꝛ alioꝝ cõtagia ploꝛem°: bona cupiam°. Magni ſũt iſti tres grad°. nã q̃ liberat a malo iam heret ſummo bono. liberatus petit liberatoꝛē: ne iterum ducat in tentationē. Sz quia in

†De pe.di. 1.c. tres ſũt et diſt. 2. c. ſi eſſi. et di. 3.c. de q̃ti. ꝛ c. adhuc hac vita nec iuſtus ſine pctō viuit: ſic petit inde liberari: vt ſciat q̃d ex charitate fratrib° debeat. Sz q2 nondũ viſione dei fruimur: cibus in via eſt neceſſarius: vt q̃nq3 ad patriã veniamus. Vñ panē petim°: ad quē nemo

† De cõ.di. 2.c.iterat peruenit ſine ſpũ foꝛtitudinis: vbi ẽ

† mar.11.d foꝛtitudo/ ibi eſuries iuſticie. Eterni enĩ cibus plenitudo ē iuſticie. Quotidianus: dũ q̃tidie illã eſuriētes implemus. b ¶ Sicut. Ecce q̃ cautione cõſtringimur. in qua etiã nos ad

†De pe.di. 4.c.diē dominus iuicē ad mĩcoꝛdiaz iflectit: ꝛ peccãtib° in ſe veniã ꝑmittit: ꝛ nobis ꝛ p nos

De cõ .diſ. 2.c. panem alijs veniã ꝑmittit. Culpe veniã nō

Col.3.c debem° negare. vñ: Cũ oꝛatis remittite ſi quid habetis aduerſus aliquē aliter enim pater veſter nō dimittet vobis pctã veſtra. Pecuniã alicui repetere ꝯcedit: ſed debita pctōꝝ petenti veniam nunq̃ iuſte negamus.

c ¶ Et ne nos indu. Sz ſpũ ſcientie illuſtra: vt ſciamus quibus malis

† J.18.d inuoluimur: ꝛ vt lachꝛyme pꝛoſint rogamus: Dimitte nob debita noſtra. Et ne nos. Nō ꝙ ipſe inducat: ſed q2 deſerit ꝛ ire pmittit. Nō ꝓ ꝓcat nō tentari: ſed nec ad modicũ vinci. tētatio enĩ eſt neceſſaria

G ad coꝛonã. Et ne nos. deſerēs in tētatione ſinas vinci: ꝛ ſi ſinas tētari: ſine q̃ nullus ꝓbatus eſt. d ¶ Sed li.nos. Hec vna petitio tãtũ ꝯtinet q̃tũ oēs ſupioꝛes. Ut ſpũ timoꝛis dei oīa noxia intus ꝛ exterius pellant: ꝛ ſub paupertate beate viuamus. Sz libera nos. In illã q̃ nondũ eſt ne ſinas induci: et ab ea in q̃ ſum° ducti libera. quo facto nihil eſt metuēdũ nihil reſtat oꝛandũ. e ¶ A malo. Oĩ viſibili ꝛ inuiſibili. Hec liberatio q̃tidie neceſſaria eſt: dũ ſine malo aīe ꝛ coꝛpis nō viuitur. ſed in fine cõplebit qñ imoꝛtales ꝛ impaſſibiles erimus. De imis ad ſumma gradatim ſic aſcēdit. A malo p ſpm̃ timoꝛis liberamur. inde liberati paupes ſpũ ꝛ rebus eē cupimus: dũ dicimus: ne nos inducas in tentationē. Spm̃ pietatis rogamus: vt hõ interioꝛ mãſueſcat et mitis fiat: ne tētatione moueatur. Precibus laboꝛandũ eſt vt dona pcipiam° ex gratia. Donis agendũ: vt veniam° ad merita. Pro meritis beatitudo ſperãda. alioquin nec ſine pcib° fidei ad donũ: nec ſine meritis ad btĩtudinē puenit. Nihil deeſt qḋ his ſeptē petitionibus nō cõtineat: ſiue ad pñtem ſiue ad futurã ptineat vitam. ¶ Satis cõpendioſe tradidit xp̃s: nō mõ diſciplinã mãdatoꝝ ſed ꝛ precũ ꝛ donoꝝ: vt paucis vbis memoꝛie res multiplices ꝛ neceſſarias cõmēdaret: ꝛ ſic ſimplicitas fidei ſufficientiã ſalutis ſue cito addiſceret: ꝛ prudētia ingenioſoꝝ amplius ꝓfun

Eſa.10.f ditate myſterioꝝ ſtupeſceret. Hinc Eſaias: Sermonē breuiatum faciet dñs ſup terrã. Q̃m ita breuiauit vt memoꝛiter capi poſſit. ita rebus impleuit vt nemo ſine grã ſpũſſancti pcipere poſſit. f ¶ Si eni dimi. Formã impoſuit q̃liter velim° iudicari. Vñ indulgētib° coꝛã deo fiducia rñdet ipetrãdi. exigētes ꝓ pena remoꝛdet vltionis vel dãnationis. ¶ Deus mauult inuenire cui indulgeat q̃ quē puniat. ideo in nr̃a ptãte poſuit q̃ ꝯſcia iudiciũ dĩ quiſq3 ꝓuocet erga ſe: ꝛ quõ ſniaz tãti diſcriminis poſſit tēperare. Oēs debem°: ꝛ indulgētia patris oīb° eſt neceſſaria. ideo ex alo alijs dimittam°: vt maioꝛa ſeu plura nobis relaxent. Hoc in fine ꝯcludit: vt certũ ſit nobis quid in oꝛōnibus ꝓmiſerim° neq3 aliud exigit iudex quē rogamus: niſi vt tales ſimus fratrib° q̃lē eũ nob poſcimus. Et q̃ hoc nō facit dupliciter reus eſt. p̃mo q2 peccauit ꝛ debet. deinde q2 am

Col.3.c monitus a iudice: fratri nō indulget. Vñ: Cũ oꝛatis: remittite ſi q̃d habetis aduerſus aliquē: aliter eni pater veſter nō dimittet vob. g ¶ Si aũt nō. Nulla excuſatio relinquit q2 vnuſquiſq3 ſm hãc ſniaz i futuro iudicabit. Ex hoc ptz ꝙ vnuſq̃ſq3 in ſua infidelitate condemnat. b ¶ Cũ ieiunatis. Poſtq̃ G docuit quõ oꝛandũ ſit: docet de ieiunio qḋ iterũ ptinet ad mũdiciã coꝛdis: ne nō ſit ſimplex ad deũ: dũ ad exterioꝛa rapitur. i ¶ Nolite fieri. Nō ꝓhibet virtutē: ſed fictã ꝯtutis ſpeciē. Bonũ eſt ieiunio ꝑ pctīs triſtis eſſe ad pniaz ꝛ humiliare animã noſtrã. vñ: Coꝛ contritũ ꝛ humiliatũ de° nō deſpicies: Sed triſticiã que pꝛo laude eſt: ꝓhibet. Vñ non ait ſimpliciter: Nolite ieiunare: ſed addit: ſicut hypo/ Pſ.50.d

Nico. de lyra.

A quotidie ipſm ſumim° p miniſtros eccle: q̃ hoc sacrm̃ accipiũt pro ſe ꝛ pro tota cõitate: Alio mõ accipit inſtrumentũ ad ꝯſecutionē beatitudinis ex parte aīe. ꝛ ſic cũ coꝛpus ſit inſtrumentũ aīe ſeu oꝛganũ: p ꝯſequēs vita coꝛpoꝛalis inſtrumētaliter facit ad ꝯſecutionē ſupnaturalis btĩtudinis in q̃tũ aīa nō exercet opa meritoꝛia niſi i coꝛpe: q2 tp̃s meriti durat tm̃ ad tp̃s huius vite. ad vitã aũt coꝛpalē neceſſario requiritur ſufficientia victus. ꝛ h̄ petit cum dicit: Panē nr̃m ꝛc̃. et in hoc intelligunt peti oīa vite neceſſaria. a ¶ Et di. nobis. Hic ꝯñr petit id p qḋ conſequimur btĩtudinē ſicut p remouēs pꝛohibēs: ꝛ diuiditur in duas. q2 p̃mo facit qḋ dictũ eſt. ſcdo reddit rōnē cuiuſdaz dicti. ibi: Si eni dimiſerit. Prima adhuc in tres. q2 a beatitudine ꝯſequēda p̃mo ꝓhibet nos pctm̃ cõmiſſum. ſcdo pctm̃ de ꝓprio cõmittēdũ. ꝛ tertio illud qḋ ē ad vtrũq3 iclinatiuũ. ſcdm ponit ibi: Et ne nos indu. tertiũ ibi: Sed libera nos ꝛc̃. ¶ Illud ẽ qḋ p̃mo ꝛ pꝛin Diuiſio

cipaliter ipedit nos a ꝯſecutiōe btĩtudinis ē pctm̃ iã cõmiſſuz: q2 ad btĩtudinē igredi nō poſſum° donec pctm̃ cõmiſſuz ſit totaliter dimiſſuz ꝛ q̃tũ ad culpã ꝛ q̃tũ ad penã. ꝛ iõ hãc dimiſſionē petim° q̃nto loco/ cũ dicim°: Et dimit. ꝛc̃. Additur: D

b ¶ Sicut ꝛ nos d3. q2 hec ē regula nob ipoſita: ꝙ ſicut volum° nob dimitti pctm̃ nr̃m: ita debem° ꝓprio dimittere pctm̃ i nos cõmiſſuz. Iſta tñ dimiſſio põt intelligi dupłr. Vno modo q̃tũ ad offenſam: ꝛ h̄ ē neceſſitat': q2 tenemur oēs diligere ex charitate. Alio mõ q̃tũ ad iniuriã. ꝛ h̄ non eſt neceſſitat': ſ3 ſit ſupererogatiōis. ſicut eni pecuniã ablatã non tenet q̃s auferēti dimittere ſ3 petere põt: ſic iniuria ſibi illata põt recõpēſationē p emēdã petere ſm oꝛdinē iuſticie. c ¶ Et ne nos. Scdo ipedit nos a btĩtudine pctm̃: de foꝛmidat de ꝓprio cõmittēdũ. ꝛ h̄ ꝯtingit qñ ſum° poſiti i graui tētatione cui ꝓbabilr̃ timem° ſuccũbere. ꝛ iõ ſexto petim° h̄ a nob amoueri/ cũ dicim°: Et ne nos indu. i. induci pmittas. d ¶ In tētatio. nō eni petimus vt nō tētemur: q2 tētari nō ē malũ: ſ3 mag' ē adūtitio exercitiũ qñ viriliē reſiſtit. ꝓpt̄ qḋ dic pſ. Proba me dñe ꝛ tēta me. ſ3 petim° ne in tētationē inducamur. i. ne ab ipſa deuincamur. e ¶ Sz libe. Tertio ipedit nos illḋ qḋ eſt inclinatiuũ ad duo p̄dicta: ꝛ h̄ ē fomes pcti: q̃ ē q̃dã pena ex pctō p̃mi parētis derelicta: ꝛ h̄ malũ pene ꝛ alia mala pñtis vite in q̃tum pñt nos ad pctm̃ inducere. ſeptimo petim° amoueri ꝛ ab eis liberari/ cũ dicim°: Libera nos. ſequit in fine: f ¶ Amē. qḋ ē verbũ optatiuũ reſpectu p̄cedētiũ. g ¶ Si eni di. Hic reddit rõ cuiuſdã dicti i p̄dicta oꝛōne i q̃nta petitiōe/ vbi dicebat: Dimitte no. ꝛc̃. et ptz ſnĩa ex p̄dictis ibidē. h ¶ Cũ aũt ie. Hic excludit intentionē vane gloꝛie ab operib° piis.d. Cũ aũt ieiuna. no. fie. ſicut hipo. dicit eni hypocrita ab hypos qḋ eſt ſub et criſis qḋ eſt aurũ: q2 ſub auro vel ſub honeſtate exterioꝛis cõuerſationis habet abſconditũ plumbum falſitatis. Sequit:

Moraliter ✱ lib° offert. a ¶ Et di. no. ꝛc̃. Greg. vt ꝑfecto bonũ qḋ a deo cõpūcti petim°: h̄ ipſm p̃mũ ꝓprio ꝯuerſi faciamus. c ¶ Et ne ꝛc̃. Aug°. Aliud eſt tētari. aliud i tētationē induci. Nã ſine tētatione nemo ꝓbat' ē. ꝛ iõ nō petim° nos nō tētari: ſ3 in tētationē p ꝯſenſuz nō induci. e ¶ Sz libera ꝛc̃. Chꝛyſ°. h̄ malũ vocat diabolũ ꝓpt̄ excellētiã ſue malicie. g ¶ Si eni dimiſeritis ꝛc̃. Cyprianus. Excuſatio tibi nulla eſt in die iudicii cũ ſm tuã ſniam iudiceris: ꝛ qḋ feceris h̄ ipſe patieris. b ¶ Cũ aũt ieiu. ꝛc̃. Leo papa: Nõ ſunt caſta ieiunia que ✱ nõ de ratione

A F ent hypocrite triſtes. a ¶ Extermināt .i. extra terminos humane cōditiōis obducūt: Sicut de nitore veſtiū iactantia eſt: ſic de nimio ſqualore ⁊ macie. Demoliri eſt q̄ſi diſſipare: ⁊ vetuſtatē vult⁹ q̄ſi ad nihilū redigere. b ¶ Facies ſuas. Luctuoſis ſordibus in quib⁹ etiā iactātia eſt: ⁊ mag⁹ ſub ſpecie religionis decipiūt.

Nota Nota non debere oues pelles ſuas deponere ſed veſtiri: ſi aliquādo lupi eis ſe cōtegunt.

c ¶ Unge ca. tuū. Spūali leticia mentē refice dieb⁹ abſtinētie: vt dilectionis odor flagret i opib⁹ miſcdie. Cōſcientiā laua lachrymis: vt ſit mūda corā deo. Nō eni ſufficit opus miſericordie ſine mūda ɔſcia: nec h̄ ſine illo. Paleſtinis mos erat in feſtis caput vngere. ğ caput vnge .i. feſtiuum ⁊ hilarē te exhibe: ⁊ mētē ſpūali oleo refice: ⁊ de ieiunio nō q̄ras laudē exteri⁹. Sʒ q: ſic a ſeculo auerteris corā deo gaudeas: ⁊ ſic faciē .i. cor mūdabis a ſordib⁹: quib⁹ remotis: deū videre licebit. Unge caput tuū. Ecce nondū omia in nouo teſtamēto ad lr̃az. Ridiculi eni eēnt in ieiunio oleo delibuti: ſʒ ſpū amoris ei⁹ cuius paſſionibus debemus ꝑticipare nos macerando: mens debet iūgi ⁊ non oleo adulationis: aliter vana ſunt ieiunia. Chriſtus factus eſt vnguentū nobis: qḋ effuſuʒ ꝑ paſſionē mortis. eccleſiam ſuā ſuo odore impleuit. Jō nō alterius cā ieiunare debem⁹: ſed eius ꝑfuſi ſpū ꝑ abſtinentiā macerantes carnē eius paſſioni participem⁹. Jllo ergo vngamur: vt opera miſericordie emulenť: ⁊ charitas interius diffundať: q: ſine illo calix nr̃i ieiunij nō inebriať affectu pietatis. Deo ieiunat q̇ pro amore eius ſe macerat ⁊ qḋ ſibi ſubtrahit alteri largitur.

d ¶ Et pater tuus. Pater ꝑ fidē intus eſt: ⁊ remunerat in abſcondito

B facta. Jbi ğ ieiunandū q̇ ipſe videat. Et neceſſe eſt vt ieiunās ſic ieiunet: vt ei placeat quē in pectore portat.

e ¶ Nolite theſau. ⁊c̄. Ad mūdiciā cordis terrena erogari precipit. Nolite theſauriçare. Qui ieiunat: vel ſeruādo qḋ nō edit: vel gl̃iaʒ querendo: in terra theſauriçat. Qui ꝓpē deū in celo .i. in eternitate: ⁊ ſi ſpecialiter de elemoſyna moneať: tamē de omni oꝑe virtutum accipitur. Quia q̄cquid pro deo fit in eo eternaliter recipiemus. Erugo metalla cōſumit: tinea veſtes: quod ab his intactū eſt tollūt fures. His tribus modis om-

Moraliter nis auaricia ɔdēnať: ꝑtereūt eni oīa q̄ poſſideť. ¶ Moraliť Si qḋ in carne gerim⁹ theſauros i t̄ra cōdim⁹: dū p̄cioſos corporis ſenſus i terrenis deſiderijs occupam⁹: q̄s erugo .i. libido ɔſumit. Porro idumēta morū ira ⁊ ſupbia ⁊ cetˀa vitia deſtruūt: qb⁹ ſi qḋ reſtat, demones furāť. Oē terrenū vel erugie ɔſumiť vt aurū ⁊ argētū: vl putredine ⁊ vermib⁹ ſoluiť, vt veſtis: vel qḋ ab his imune eſt a furib⁹ tolliť: vt lapides p̄cioſi.

Allego. Jn his ğ oē gen⁹ auaricie reꝑhēdiť. ¶ Rab. Alle. Erugo ſignificat ſupbiā q̇ decorē v̄tutū obfuſcat. Tinea q̄ veſtes latēť rodit. inuidia ē q̇ ⁊ ſtudiū lacerat bonū: ⁊ cōpactionē vnitatiſ diſſipat. Fures ſūt heretici ⁊ demones q̇ ſp ad h̄ ſūt intenti: vt ſpūalib⁹ ſpolient. f ¶ Theſauri. aūt. q.d. Cū ieiunať aut aliq̄d boni oꝑis agitis: ibi recōdite vbi corruptio nō poſſit accedere. g ¶ Jn celo. i. oēm ſpē in celeſtib⁹ ponite: fide gradiētes: charitatē āplectētes: Jn celo .i. i ſpūali firmamēto: qḋ nō

J.14.c trāſit: Celū et terra trāſibūt: v̄ba aūt mea nō tranſibūt. Si ğ cor eſt in celo: mūdū ē q: mūda ſunt celeſtia. Si aūt i terra volutať: quō mūdū eſt. i. ſi q̄d agit vt terrena cōſequať: quō mundū ē? Si eteni illa i gn̄e ſuo mūda: tn̄ ſordeſcit res dignior dū īferiori miſceť: vt aurū argēto: argētū plūbo. h ¶ Ubi ē ei theſau. Si i terra: cor eſt deorſuʒ. ſi i celeſtib⁹ cor ē i ſūo ſirū.

F Lucerna.

a ¶ repreſentatores alteri⁹ pſone. ¶ q̇ nō virtutibus ſtudēt ſed fauorē vulgi excitant.
b ¶ demoliunť: hoc eni ꝓprie de exulibus.
a hypocritē triſtes. Extermināt eni a b
a ¶ finē intētionis vt ſupra reꝑhendit hic.
¶ vt diſſimiles alijs videanť: ⁊ ipſa viliuate vl tra homines predicentur.
b facies ſuas, vt pareānt hominibus
ieiunātes: Amē dico vobis† q: re
a ¶ laudē quā voluerūt: nō adoptionē filioꝝ
b ¶ ſic vni dicit quaſi omnibus.
ceperūt mercedē ſuam.† Tu autē c
a ¶ caput vngit qui ſpirituali leticia interius
c cū ieiunas vngē caput tuum: ⁊ fa
pingueſcit. a ¶ holbus ieiunat qui fauorē eorum captat. ¶ viſibilibus.
ciem tuā laua: ne videariſ hōib⁹ ie- d
a ¶ celeſti. ¶ qui eſt inuiſibilis
¶ per fidem in corde. ¶ vel ſo.
iunās: ſʒ pr̄i tuo q̇ ē in abſcōdito: f
a ¶ in conſcientia vbi ipſe eſt.
d et pater tu⁹ q̇ videt in abſcōndi-
a ¶ pēdet de hoc qḋ dictū ē: ne videariſ ho. ie.
b ¶ diuitias reponēdo: ſpem vobis collocare
e to reddet tibi. Nolitē theſauriçā- g
in terrenis. ¶ .i. in tranſitorijs.
re vobis theſauros in terra vbi
¶ .i. ſupbia. ¶ inuidia. ¶ diſſipat ⁊ ɔſumit. h
erugo et tinea demolitur, et vbi k
¶ .i. heretici ⁊ demones qui ſemper ad hoc ſunt intenti vt ſpualib⁹ ſpolient.
f fures effodiunt et furantur. The- l
a ¶ non mihi cui nō ꝓdeſt ſed vobis.
ſauriçate autem vobis theſauros
a ¶ in ſpūalib⁹ ⁊ eternis. b ¶ q: future diuitie ſanctorum incorruptibiles ſunt.
g in celo vbi nec erugo nec tinea de
a ¶ diſſipat ⁊ i nihilū redigit. b ¶ q: ibi aduerſus electos dei nulla diaboli fraus p̄ualebit.
molitur: et vbi fures non effodi-
a ¶ vniuerſaliter de pecunia ⁊ omnib⁹ voluptatibus hui⁹ ſeculi. hmōi theſaur⁹ eſt gula: hmōi libido ⁊ ſimilia.
h unt nec furanť. Ubi ei eſt theſau m

A ſtatio. Sequiť: a ¶ Triſtes. iſti eni oſ̄dūt quādā facieī triſticiā vt ſimulent pnīe rigorē. iō ſbdiť: b ¶ Extermināt eni ⁊c̄. exterminare eni eſt ex̄ termīos ponere. ⁊ iō illi facies extermināt q̇ quādā triſticiā extra modū ſolitū alioꝝ demōſtrāt: vt religioſi p̄ ceteriſ appareāt. Ul aliť. ¶ Sicē ſiūt q̄nq̄ vnguēta ad decorādū faciē: qb⁹ vtūť mulieres ad ſimulādū pulchritudinē ita ſiūt q̄dā vnguēta ad extermīnādū p̄dicto mō faciem: ⁊ forte talib⁹ vtebanť ad ſimulādū pnīaʒ. ſic etiā trutāni talib⁹ vtūť ad extorquēdū pecuniā p̄ q̄ſtū. Subdit aūt debitū modū ieiunādi, cū diť: c ¶ Tu āt ⁊c̄. ſigna leticie p̄tēde. talib⁹ eni vnguētiſ ⁊ lotiōe corpis vtebāť: d ¶ Ne videri in diebus ſolennibus ⁊ feſtiuis. vi. ho. i. ad gl̃iā hoīm q̄rēdā. e ¶ Sʒ patri tuo. celeſti. ſ. cuius gloriam debes tm̄ q̄rere i opib⁹ tuis. f ¶ Qui ē in ab. q: de⁹ i p̄ñti vita nō pōt videri a nob: lʒ ſit p̄ñs vbiq̄. Cetera patent.

C Exīmiare

als non habet quia

De ſaē vn. c. vnico

g ¶ Noli. the. Hic excludit ab affectiōe hoīs pctm̄ auaricie. ⁊ diuidiť in duas ꝑtes. q: p̄mo oñdit ꝓpoſitū i actu exteriori. ſcḋo i actu iteriori, ibi: Jō dico vob ne ſol. ⁊c̄. Prima i tres. ꝭʒ tres rōes ꝑ q̄s excludit imoderatā ɔgregationē diuitiaꝝ. ſcḋa poniť ibi: Ubi eſt the. tu. ⁊c̄. tertia, ibi: Nēo p̄t du. do. ſ. Pria rō accipiť ex ōfectu theſauri tpal̄

Du iſis

Theſaur⁹ ei nihil aliḋ ē q̄ȝ ɔgregatio diuitiaꝝ. ɔgregāť āt diuitie ꝓpē ſufficientiā vite hn̄da: ſʒ theſauriçatio idebita recte iducit ɔ̄triū: q: reddit hoīeʒ inſufficiētiſſimū: q: tal̄ theſauriçatio ē q̄ fit ex auaricia ⁊ ex amore diuitiaꝝ i ſe. ille āt q̇ ſic cōgregat diuitias nō audet eis vti: ſʒ iuxta eas ducit miſerā vitā ⁊ dimittit eaſ putreſieri. ⁊ iō diť Hiero. i epl̃a ad Paulinū: Antiquū dictū eſt Auaro deeſt tā qḋ hʒ q̄ȝ qḋ nō hʒ. ⁊ talē modū theſauriçādi excludit ſaluator

D

cū diť: Noli. theſau. ⁊c̄. vbi erugo ⁊ tinea demoliť. h ¶ Erugo. i. eris rubigo. ⁊ i h̄ tāgiť corruptio diuitiaꝝ artificialiū: vt auri ⁊ argēti ⁊ ceteroꝝ metalloꝝ. i ¶ Et ti. Hic tāgiť corruptio diuitiarū natur aliū: vt bladi vini ⁊ veſtimētoꝝ ⁊ cōſimiliū. k ¶ Et vbi ⁊c̄. Hoc dr̄ ꝓpē lapides p̄cioſos: q̇ lʒ ñ poſſint rubiginari nec a v̄mib⁹ corrodi: tamen poſſunt a latronib⁹ tolli. Ex predictis patʒ ꝙ theſauriçatio que fit ex cauſis honeſtis nō eſt interdicta a ſaluatore tanq̄ȝ illicita: vt quando aliquis theſauriçat ad bona opera facienda: vt eſt conſtructio eccleſiarum: releuatio pauperum: ⁊ huiuſmodi: vel ꝓpter rempublicā ſuādā ⁊ ɔſimilia. l ¶ Theſau. Per h̄ ɔcludit excellētiſſimū modū theſauriçādi: q̄n. ſ. bona tpalia ⁊ trāſitoria cōſumunť i pios vſus: ⁊ ſic cōmutanť i bona ſpūalia ⁊ et̃na: et per ɔñs incorruptibilia: ⁊ h̄ ē theſauriçare i celo. ⁊ patet littera. m ¶ Ubi ē eni ⁊c̄. Hic poniť ſcḋa rō ad excludēdū theſauriçationē iordinatā tpaliū: ⁊ accipiť iſta rō ex q̄dā effectu malo ipſi⁹: q̇ ē excecatio mēt⁹. ad talē ei theſauriçationē ſeq̄ť totaľ cōuerſio mēt⁹ ad amorē diuitiaꝝ: ⁊ h̄ ē qḋ diť: Ubi ē the. ⁊c̄. ad hāc conuerſionē ſeq̄ť auerſio a deo: ⁊ q: intellectus illuminať per coniunctionē ad deum: ideo ex tali auerſione obtenebrať. Et quia intellectus dirigit omnes alias potētias in ſuis actibus: cū ſit oculus hoīs interioris: ad h̄ ſequiť obtenebratio et obſcuritas in oībus operibus humanis. ꝓpē qḋ ſubditur:

A Lucerna cor-

✠ nō de rōne ɔtinētie veniūt ſʒ de arte fallacie. c ¶ Tu āt. Per caput rp̄s intelligiť. ꝑ faciē ꝓpa cōſcia: q̇ lauāda ē ɔfeſſione. rp̄s autem vngēdus deuotiōe. g ¶ Nolite theſauriçare vobis ⁊c̄. Rab. Erugo ſignificat ſuperbiam que decorem virtutum obfuſcat. tinea que latenter veſtes rodit: inuidiam que bonum ſtudium lacerat. fures ſunt heretici et demones qui ſemper ſunt intenti nos bonis ſpūalibus ſpoliare.

Moraliter

 ✠ Lucerna corpo

a rus tuus: ibi eſt et cor tuum. †Lu- a
cerna corporis tui eſt oculus tu⁹.
a ¶ intentio cui⁹ merito opa luc̄: an tenebra rū ſūt diſcernūtur. b ¶ vn⁹ ⁊ purus: de quo in cantic̄: Vulneraſti cor meū in vno oculo rū tuoꝝ. i. in charitate. c ¶ i. congeries virtutū: vel actio tota.
b Si fuerit oculus tu⁹ ſimplex: to- b c
c tum corp⁹ tuū lucidū erit. Si au- d e
¶ intētio p̄uerſa.
tem oculus tuus nequā fuerit: to- f
d tum corpus tuū tenebroſum erit.
e Si ergo lumē quod in te eſt, tene- g
a ¶ mala que fiunt intentione peruerſa.
bre ſunt: ipe tenebre quāte erunt? b
a ¶ .q. nō poſſum theſauriȥare ⁊ dō ſeruire. b ¶ i. in celo ⁊ i terra theſauriȥare. ¶ vitijs ⁊ virtutib⁹. c ¶ inter ſe diſſidentibus.
f †Nemo pōt duobus dominis ſer- i
¶ i. diabolū.
g uire: Aut enim vnum odio habe-
¶ i. deū. ¶ i. diabolū.
h bit et alterum diliget: aut vnum
a ¶ deū poſtponit ⁊ ſi diligit eius mandata.
ſuſtinebit: et alterum contemnet.
a ¶ exp̄mit q̄ſūt duo dn̄i. b ¶ bon⁹ diſpēſa- tor nō ē ſeru⁹. c ¶ i. diuitias h̄re q̄dē ſȝ eas ſȝ nō ſeruire eis. a ¶ ne cura eoꝝ retrahami- ni ab eternis: q̄ nihil ſunt.
i Nō poteſtis deo ſeruire ⁊ mam- k
k mone. Ideo dico vobis: ne ſolli- l m

E F a ¶ Lucerna. Proſequit̄ mūdiciā cordis. Sicut oculus mē- bra ad operandū dirigit: ſic intentio ⁊ lux fidei oēs virtutes. Lucerna eſt lumen in teſta: ſic charitas in fide. Cū fides ceſſa- bit: ſola charitas lux erit. De exteriori docet officiū interioris hoīs intentione mentis ⁊ luce fidei oēs virtutes illuſtrant̄: vt reddāt lucidū corp⁹. Itē ad mūdiciam cordis p̄ ſe h̄ caplīn ē. vl̄ gr̄a prioꝝ operū q̄ palā apparēt. b ¶ Si fuerit o. Si pura itentiōe q̄ potes bona agis: opa ſūt luc̄: etiā ſi nō ita hoīb⁹ videat̄. Si p̄uerſa intētio ē: prauū ē q̄cq̄d agitur: ⁊ ſi videat̄ rectū: Ocul⁹ vn⁹ ⁊ ſimplex eſt. ſ. charitas q̄ mō lucet i fide ſic in teſta. c ¶ Si aūt ocu. tu⁹ ne. Si itentio nō ē ex fide: tot⁹ hō iterior tenebroſus eſt. Quia qd̄ nō ē ex fide pctm̄ eſt. d ¶ Tenebroſuȝ erit. Quādo q̄dē intētio ſequēs op⁹ iſormat. Ergo ſi bona q̄ agis q̄ mala itentiōe fiūt: tenebre ſūt: q̄d ea q̄ p̄ ſe mala ſunt: ⁊ mala itentiōe fiūt. e ¶ Si ḡ lu. Intētio qua facim⁹ quodcūq̄: q̄ in nobis ē nota: lumē d̄r. exit⁹ vero rei incert⁹ eſt: vt cū q̄d alicui do vel ago: neſcio vtrū cedat ei bono an malo. ⁊ iō tenebras vocat. Dicit ḡ: ſi intētio qua fac̄ q̄ tibi nota eſt: appetitu tēporaliū ſordidat: quāto mag̛ ip̄m factū cui⁹ dubi⁹ eſt exit⁹: q̄ ⁊ ſi bn̄ cedat alij qd̄ nō bona itentione facis: nihil tibi p̄derit. q̄ quō feceris tibi imputat̄: nō quō illi euenerit. f ¶ Nemo pōt. Quaſi nō poteritis ad oculum hoīm bona agere: ⁊ ex his deo placere: nō ſimul in celo ⁊ in terra theſauriȥare: nec ⁊ vitijs ⁊ virtutibus deſuire. Quicq̄d fac̄ vl̄ ex amore dī: vel ſeruitute diabobi. Cū regnū dei ⁊ diaboli diſſideāt inter ſe: in vtroq̄ nemo pōt ſimul militare. vnde qui baptiȥātur diabolo abrenūciant ⁊ operib⁹ ei⁹. g ¶ Aut eñ vnū odio. Nihil eſt mediū: Quicq̄d eñ fac̄ aut ex amore dei: vl̄ ex ſuitute diaboli. ¶ Aug⁹. Diabol⁹ eñ ſemp̄ eſt odio habendus. de⁹ vero diligēdus. Nec eñ apte aliq̄s vnq̄ deū odio habuit ſȝ oēs ſe eū amare fatent̄: ⁊ diaboli nomē execrāt̄: q̄uis vitio ſi eū q̄ſi tyrānū ſup̄ ſe dominātē ſuſtineāt: deū ꝯo odio nō habent ſȝ contēnūt: victi ꝯcupiſcētia ſua: ⁊ p̄ſuaſione diabolica. h ¶ Aut vnū ſu. Aug. Nō q̄dē diligit: nemo eñ diabolum diligit. Sȝ ſua cupiditate iplicat⁹ patit̄ eū: vt ſi q̄s ancille aliene coniunct⁹ p̄pter ſuā cupiditatē durā patit̄ ſeruitutē: ⁊ ſi non amet illū cui⁹ ancillā diligit. Alterū ꝯtēnet: Nō q̄dē odio habebit: nulli⁹ eñ ꝯſcia deū poteſt odiſſe. Idē in retractatiōe rei eiuſdē. Nō video fuiſſe dicendū. Multi eñ ſunt de q̄bus ſcriptū eſt: Sup̄bia eoꝝ q̄ te oderūt ⁊c̄. i ¶ Et māmone. Mamona ſyra lingua diuitie: quib⁹ ſeruire deū negare eſt. Non dicit h̄re qd̄ fieri licet vt bn̄ diſpēſet: ſȝ ſeruire qd̄ ē auari. Dicitur hoc nomē eē demonis q̄ p̄eſt diuitijs: nō q̄ in ei⁹ ditione ſint: ſȝ q̄ his vtit̄ ad decipiendū: irretiendo laqueis diuitiarū. k ¶ Ideo. Quia non poteſtis deo ſeruire ⁊ māmone. Ne ſitis ſolliciti quod eſt ſeruire diuitijs. Contemptū ſeculi: ⁊ fiduciam futuroꝝ toto ſermone precepit: dum ⁊ mala ſuſtinere et F nō vlaſci

Margin: †Lu. 11. c / †Lu. 19. c / 25. diſ. c. a- / cintius / 21. q. 1. c. 1. / De pe. diſ. 5. c. i / Pſ. 73. d. / Māmona

Nico. de lyra

✱ a ¶ Lucerna corpis tui. metaphorica eſt locutio. ac ſi diceret: ſicut oculus corporalis dirigit opa corporalia: q̄ dirigit pedē ad ambulandū: man⁹ ad operandū: ⁊ ſic de alijs: ita oculus ment̄ p̄ intentionē rectā dirigit opa hūana: inq̄tuȝ in eis eſt ratio boni moralis. ⁊ iō dicit: b ¶ Si oculus tu. fu. ſim. i. intētio mentis recta. c ¶ Totū corp⁹ tuū. i. ꝯgeries operationū. d ¶ Lucidū erit. i. ſancta ⁊ bona. dū tñ op⁹ ſit licitū de genere. e ¶ Si aūt ocul⁹ tu⁹ fuerit neq̄. i. intentio p̄uerſa ⁊ mala. f ¶ Totuȝ corp⁹ tuū tene. erit. i. tota cōgeries operationū tuarū erit mala: etiā ſi actio ſit de genere bona: ſicut dare elemoſynā muliercule: vt poſſit eā ad amorem illicitū attrahere: eſt malū ſimplr̄: p̄pter maliciā intentiōis peruerſe. p̄pter qd̄ ſubdit: g ¶ Si ḡ lumē ⁊c̄. i. ſi actio bona de genere: q̄ eſt q̄ſi quoddā lumē: efficitur mala p̄pter defectū intentiōis tentionis bone. h ¶ Ipſe te. quā. erūt. q. d. multo magis G q̄ actio mala de genere: q̄ eſt q̄ſi q̄dā tenebra: ſi tñ huic ſup̄ueniat intētio mala: ē multo deterior q̄ p̄ma: vt ſi aliq̄s mechet̄ cū aliq̄ vt poſſit ei⁹ pecuniā furari: oīs talis tenebroſitas p̄cedit ex imoderata cōgregatiōe diuitiarū: p̄pter qd̄ eſt merito fugiēda. i ¶ Nemo pōt du. ⁊c̄. Hic ponit̄ tertia rō. q̄ illud ē merito fugiēdum ab hoīe: p̄ qd̄ impedit̄ obſequiū deo debitū: ad qd̄ obligat̄ hō ex bn̄ficio creatiōis ⁊ ex alijs bn̄ficijs: ſȝ ipedit̄ p̄ ꝯgregationē diuitiarū inordinatā. ḡ ⁊c̄. Minor aūt hui⁹ rōnis declarat̄: cū d̄r i lr̄a: Nemo pōt duo. do. ſeruire. qd̄ ē itelligēduȝ q̄n ſunt ꝯtraru et diſpati ⁊ nō ſubalternatiȝ poſiti: ſic ē ī p̄poſito: q̄ auaricia q̄ ē ſeruitus idoloꝝ nō pōt ſtare cū obſeq̄o diuīo. ⁊ iō ꝯcludit. k ¶ Non poteſtis deo ſer. ⁊ mā. māmona eñ ligua ſyra nomē eſt diuitiarū: vl̄ nomē demōis q̄ tētat de cupiditate diuitiarū. auar⁹ aūt q̄ theſauriȥat inordinate: ſeruit vtriſq̄. ⁊ iō nō pōt ſimul deo ſeruire. Ille aūt q̄ ip̄us opib⁹ diuitias expēdit nō ſeruit diuitijs: ſȝ mag̛ diuitie ſeruiūt ſibi: q̄ eis vtit̄ ſic iſtrumēt̄ ad opa ꝟtutū: q̄ ſm̄ q̄ dic̄ Amb. ſup̄ Lucā. Sic diuitie ſunt ipedimēta reprobis: ita p̄bis ſūt adiumenta ꝟtutis. ⁊ iō talis pōt ſimul ſeruire deo ⁊ vti ipſis. l ¶ Iō dico vo. ⁊c̄. q̄ nō ſolū ꝯgregatio diuitiarū q̄tū ad actū exteriorē deordinat hoīs affectū: ſȝ etiā ſollicitudo acq̄rēdi deordinat: q̄tum ad actū iteriorē. iō ꝯn̄r excludit ſollicitudineȝ ſup̄fluā circa talia acq̄renda. Et diuidit̄ in duas p̄tes. q̄ p̄mo facit qd̄ dictū ē p̄ quedā exēpla. et ſcd̄o p̄ rōnes, ibi: Nolite ḡ. Circa primū aduertēdum q̄ duo ſūt q̄ req̄runt̄ ad ſufficiētiā vite p̄ſētis. ſ. nutrimētū: ſine q̄ hō nō pōt viuere abſolute: et veſtimētū ſine q̄ nō pōt bn̄ viuere. ⁊ iō circa iſta ſolet hō mag̛ ſollicitari. Primo ḡ excludit ſollicitudinē circa vtrūq̄ in generali. ſcd̄o circa quodlibet p̄ ſe ſumptū i ſpeciali ibi: Reſpicite volatilia. Circa p̄mū aduertendū q̄ natura nō potuit p̄uidere hoī de tegumēto ⁊ defenſione: ſicut prouidit alijs aīalibus: vtpote auib⁹ dedit plumas ad coopertimētū: vngues et roſtra ad defenſionē. ſiliter brutis aīalib⁹ pelles ⁊ pilos p̄ indumēto: cornua ⁊ dentes ⁊ hmōi p̄ armis: q̄ in talib⁹ non eſt niſi natura ſenſitiua q̄ eſt ad vnū determiata: ⁊ iō de talib⁹ potuit eis p̄uidere ſufficiēter natura. hō aūt rōnalis nature eſt: q̄ nō ē determiata ad vnū: ſȝ habȝ viā ad diſpata ⁊ ꝯtria. et iō nō potuit ſibi ſufficienē p̄uidere natura q̄ de ſe ē determiata ad vnū: ſȝ loco huius hō habet itellectū p̄ quē pōt cogitare diuerſas artes ⁊ modos faciēdi ſibi veſtes ⁊ arma: ⁊ manus ad operādū talia. ⁊ iō oportet hoīem de talib⁹ ſollicitari: q̄ tñ hō rōnalis ē. iō iſta ſollicitudo debet eē moderata ſm̄ regulam rationis recte: ⁊ talē ſollicitudinē nō excludit hic ſaluator: cum ſit p̄s prudētie: aliē ſeq̄ret̄ q̄ hō tentaret euȝ: ſi expectaret ab eo ꝯſeq̄ oīa neceſſaria: omittēdo qd̄ debet fieri circa h̄ via hūana ſȝ ſollicitudo q̄ h̄ p̄hibet̄ ē deordinata ⁊ ſup̄flua p̄ quā poſtponūtur bōa ſpūalia: vt mag̛ videbit̄ poſtea. Et h̄ ē qd̄ dicit hic ſaluator: m ¶ Ne ſolliciti ſit̄. ſup̄flue. ſ. ⁊ inordinate de cibo ⁊ veſtimēto: q̄ h̄ nō eſt neceſſariū: qd̄ p̄bat exēplo: q̄ corpus ⁊ aīam que ſunt maiora beneficia deus dat nobis ſine ſollicitudine noſtra. ergo ⁊ illa q̄ ſunt minora: videlicet cibum et ✱ veſtimentū:

Margin: Col. 3. a / Diuiſio / b

Moraliter

✱ a ¶ Lucerna cor. tui ⁊c̄. Remig. Per lucernā eccl̄ie rector ſignificat̄ q̄ bn̄ ocul⁹ d̄r: q̄ plebi ſubiecte q̄ p̄ corp⁹ itelligitur ſalutaria videre debet. Si ḡ eccl̄ie rector errauerit: quāto magis ſubiect⁹ ſibi pp̄ls deuiabit. k ¶ Nō poteſ̄ dō ſer. ⁊c̄. Hiero. Non dixit q̄ habet diuitias: ſȝ q̄ ſeruit diuitijs. qui eñ diuitiarū ſeruus eſt cuſtodit eas vt ſeru⁹ dn̄m: q̄ aūt earū ſeruitutis excuſſit iugū diſtribuit eas vt dn̄s. m ¶ Ne ſolliciti ſit̄ aīe ⁊c̄. nō dic̄ vt māducet̄: ſȝ q̄d māducet̄. māducare nāq̄ neceſſariū ē ad ſuſtētationē nature. ſollicitari ꝟo circa ſumptuoſitatē cibi vl̄ delicationē gule. Et idē dicendū de veſte.
✱ Nō ne aīa

A. | Ecl.3.b nõ vlciſci ꝛ inimicos diligere iuſſit: et humana gloriã fugere. Nũc vult cõfirmare per fidẽ in ſpe eternoꝝ: qꝛ plures ſũt quos amor pñtium ꝛ deſperatio futuroꝝ torpentes facit. In ſudore vultus paratur panis: ſed labor eſt exercẽdus: ſollicitudo tollenda eſt q̃ mentẽ ꝑturbat: dũ timet ne aut poſſeſſa diſpereãt aut elaborata nõ cõtingãt. a ❡ Anime veſtre. Id ẽ animalitati cui hec neceſſaria ſunt. Totam ſpem deo cõmittite: qꝛ nihil niſi qd decreuerit ille poteſtis acqrere vel retinere. Aia hic ponit̃ ꝓ vita q̃ cibo ſuſtentat̃ vt

Joh.12.d ibi: Qui amat aiam ſuã perdet eam. Animalitas cibo alitur: ꝛ ponit̃ hic pro vita: viuit cũ pecoribus quã qui ꝑdit ꝓpter xp̃m: inueniet eam ſpũalem i vitã eternã. b ❡ Nõne aia. Nõ vita ꝓpter eſcã: nec corpus ꝓpt̃ veſtimentũ: ſed ecõtra. Ideo non ſit ſollicitus animus vt ꝑcipiat qd ꝓpt̃ ſe creatũ eſt. Quaſi qui dedit maiora. i. vitã ꝛ corpꝰ: dabit et minora. i. victũ ꝛ veſtes. In his ꝓmiſſis veritatis nemo dubitet. Sit hõ qd eẽ debet: mox addunt̃ ei oĩa ꝓpter quem ſunt facta. c ❡ Reſpicite. Hoc ad eſcã. ſancti merito cõꝑant auibus: qꝛ celũ petunt: ꝛ quidã ita remoti ſunt a mũdo: vt iã in terris nil agãt: ſed ſola ↄtẽplatione iam in celo degũt: de

Eſa.6.b. quibus dicit̃: Qui ſunt hi qui vt nubes volant ꝛc̃. Hec exẽpla non ꝓhibent ꝓuidentiã: non laborãt: ſed ſollicitudinẽ vt tota fiducia veſtra ſit in deo: cũ ꝛ aues ſine cura viuant.

d ❡ Et pater ve. Exaggerat fiduciã filioꝝ ꝛ cõfirmat: qꝛ ſi bonitas patris etiã ad illa ſe extẽdit: q̃tomagis ad filios adoptionis. e ❡ Quis aũt ꝛc̃. Illi aũt curã regendi corpis

B relinqte: q̃ illud ad hãc menſurã fecit ꝑuenire. f ❡ Et de ve. Nõ ꝙ laborare ꝛ ꝓuidere hoc nõ deceat: ſed

C oĩs ſollicitudo abiicienda eſt et ſpes in deo habenda eſt. g ❡ Conſiderate. Exhortationẽ de indumẽto ſatis congrue confirmat exemplo.

h ❡ Qm̃ nec ſalomõ. Que purpura regũ: que pictura textricis põt floribꝫ cõparari? Ipſe color dicit̃ operimentũ florũ: ſicut dicimus: operuit iſtum rubor. i ❡ Si eni fenũ. Si iſta q̃ ad vſum ſunt tp̃is tñi: ꝛ cito decidua: igne cremabunt̃: deꝰ tã venuſte adornat. Cras pro futuro ponit̃

Gen.30.c in ſcripturis: dicẽte iacob: Exaudiet me cras iuſticia mea. k ❡ In clibanũ. Alii libri habẽt: in ignem vel in aceruũ: qui habet ſpeciẽ clibani.

l ❡ Quãto magis. ſcʒ veſtiet. Et ideo oĩs fiducia in eo habenda: Qꝛ ſi nec de his fidẽtes ſumꝰ quõ inuiſibilia ſperamus? Per modica fides eſt q̃ nec de iſtis nimis certa eſt. Ideo ꝛ de eternis ingerit fiduciã: ꝛ ↄdẽnat infidelitatẽ. m ❡ Modice fidei. Quicũqꝫ in aliqua ꝓmiſſione dubitat modicus eſt fidei ꝛ quãto plus dubitat tãto minus inuenit ea pro quibus ſollicitus fuit. n ❡ Nolite. Plenꝰ inculcat ꝛ reuoluit: qd a ꝑncipio ſermonis docuit: vt abſqꝫ ſollicitudine viuamus. Nolite ergo ſolliciti. Hic vident̃ arguendi hi q̃ ſpreto victu vel veſtitu cõi: lautiora ſibi vel auſteriora ꝗ̃ his cũ quibus viuũt alimenta querunt vel indumenta.

o ❡ Solliciti eſſe. Sollicitudo ſuffocat verbum dei ne fructum referat: et facit ſimilem gentili id eſt infidelem

❡ quia hoc eſt diuitiis ſeruire.

a citi ſitis anime veſtre quid manducetis: neqꝫ corpori veſtro quid

❡ .i. vita

b induamini: Nonne anima plus † eſt ꝗ̃ eſca: ꝛ corpus plus ꝗ̃ veſti-

a ❡ que ꝑpetuo non erunt.

c mentum? Reſpicite volatilia ce- a

a ❡ dei ꝓuidentia aluntur abſqꝫ cura.

li: qm̃ non ſerunt nec metunt ne- †

a ❡ tunc multo magis vos q̃ filii eſtis.

d qꝫ congregant in horrea: et pa-

a ❡ tũc multo magis vos qui rationales eſtis quibus promittitur eternitas.

ter veſter celeſtis paſcit illa. Non b

a ❡ qꝛ rationales ꝛ in filios adoptati.

ne vos magis pluris eſtis illis?

a ❡ ſua ſollicitudine ꝛ ſagacitate.

e Quis autem veſtrum cogitans c

poteſt adiicere ad ſtaturam ſuam

a ❡ ſupra de eſca: hic de veſtimento.

f cubitum vnũ? Et de veſtimentis

a ❡ hoc de indumento.

g quid ſolliciti eſtis? †Cõſiderate li- d

a ❡ nõ ſunt hec allegorica: ſʒ vt de minoribus ꝑſuadeant̃ maiora. ❡ coloribꝰ ſe ornando.

lia agri quomodo creſcunt. Non †

❡ vt indumenta ſibi conficiant. ❡ tamen.

laborant neqꝫ nent. Dico autem ſ

❡ qui pre aliis floruit.

h vobis quoniã nec ſalomõ in omi g

gloria ſua coopꝰ eſt ſicut vnũ ex

i iſtis. Si eni fenũ agri qd hodie eſt b

a ❡ ꝓcura-

bis in neceſſariis. ❡ ornat.

k et cras in clibanũ mittit̃ deꝰ ſic veſ- k

a ❡ .ſ. veſtiet. b ❡ qui ad imaginem dei eſtis ad eterna vocati.

l m ſtit: quanto magis vos modice fi- l

a ❡ non alt: nolite querere.

b ❡ id eſt taliũ cura nolite impediri quo minus celeſtibus inſudetis.

n dei? Nolite ergo ſolliciti eẽ dicẽtes: m

ꝑ ſue nature: multo fortius homem ſufficiẽter paſcet cũ ſollicitudine cõuenienti ſue nature: que eſt ſ̄m regulã rõnis recte: ꝓpt̃ qd ſubdit̃: b ❡ Nõne vos magis pluris eſtis illis .i. natura humana eſt maioris põderis corã deo. qꝛ aialia facta ſunt ꝓpter hominẽ. finis aũt nobilior eſt his q̃ ſunt ad finem. C

c ❡ Quis aũt veſtrũ. Hic ꝓbat de veſtimẽto: ꝛ ponit duplex exemplũ. Primum accipit̃ ex eo qd eſt intra hominẽ. ſ. magnitudo corporis quã deꝰ dat homini ſine ſollicitudine ſua: quod patet: qꝛ q̃ñtũcunqꝫ aliqs ſollicitet̃ de augmẽtatione ſua: non põt addere ad ſtaturã ſuã cubitũ vnũ. cũ ergo veſtimẽtũ cõpetat maius vel minus homini ſ̄m quãtitatẽ corꝑalẽ: ꝛ quãtitas dat̃ ei ſine ſollicitudine ſua: ꝑ ↄſequẽs et veſtimentũ conueniens abſqꝫ ſollicitudine ſupflua: ꝛ h̃ eſt qd ↄcludit interrogatiue. Et de veſtimẽtis ꝛc̃. Scdm exemplũ accipit̃ ex eo qd ẽ extra hoiem. ſ. ex terrenaſcẽtibus: qd ponit cum dicit.

d ❡ Cõſide.li.agri quõ creſcũt .i. ſine ſollicitudine eoꝝ ꝛ ſ̄m quãtitatem ſuam a deo veſtiunt̃. ꝓpter qd dicit:

e ❡ Nõ laborant. ſ. ad ornandũ ſe.

f ❡ Neqꝫ nent. i. filãt ad faciẽdũ ſibi veſtimẽtũ: ꝛ tñ optime veſtiunt̃: qd ꝓbat. g ❡ Qm̃ nec ſalomõ ꝛc̃. i. lʒ fuerit rex potẽtiſſimꝰ: vt ꝑʒ .iii. Regũ. tñ nõ fuit ita bñ veſtitꝰ: qꝛ lʒ ars imitetur naturã: tñ opa artis nõ aſſequũt̃ ꝑfectionẽ operũ nature. ꝛ ideo tinctores pãnoꝝ nõ pñt facere colorẽ ita viridẽ ſicͭ natura i terrenaſcẽtibꝰ. Ex h̃ igitur ↄcludit ꝙ deꝰ ſufficiẽter veſtiet hominẽ abſqꝫ ſollicitudine ſupflua. ꝓpter qd dicit: h ❡ Si eni fenũ agri ꝛc̃. i. in preſenti. i ❡ Et cras in cli.mit. Id ẽ in futuro ponet̃ in furno: qꝛ i aliquibus terris loco lignoꝝ vtunt̃ ſtipulis ꝛ talibus ad calefaciendũ furnum. †Lu.12.d

Uel aliter: Clibanus accipit̃ hic pro aceruo in q̃ ↄgregat̃ fenũ deſiccatum: qꝛ ad modũ furni ſeu mõticuli eleuat̃: vnde ꝛ clibanus a cliuo dicit̃. etiamẽ D

k ❡ Deus ſic veſtit. fenũ ip̃m ſine ſollicitudine ſua. l ❡ Quãto magis vos modice fidei. ſ. ſine ſollicitudine ſupflua. Uocat autem eos q̃ nimis ſollicitant̃ de talibꝰ modice fidei: qꝛ ex defectu fidei ꝓcedit talis ſollicitudo ſupflua. non aũt ſollicitudo rõnabilis ꝛ moderata: ſed magis includit̃: qꝛ ſicut natura auiũ eſt predicto mõ viuere ꝛ terrenaſcentium creſcere: ſic natura hois eſt viuere ſ̄m dictamẽ recte rationis: ad quod ſequit̃ ip̃m debere ſollicitari ſollicitudine moderata ad querendum ea que non dedit ſibi natura: Diuiſio vt veſtes ꝛ arma ꝛ ſimilia: vt ꝑdictũ eſt. m ❡ Nolite ergo ſolliciti eſſe. Hic excludit ſollicitudinẽ ſuperfluã ꝑ rõnes duas. ſcda ponit̃ ibi: Nolite ergo. Prima accipit̃ ex parte diuine prouidentie. Ad cuius euidentiã ↄſiderandum ꝙ aliqui dixerunt prouidentiã diuinam eſſe tñ circa ſuperiora: ꝛ nõ circa actus humanos: in quoꝝ perſona dr̃ Job .xxii. b. Circa cardines celi ꝑambulat nec nr̃a conſiderat. ꝛ ex hoc dicebãt ꝙ homo circa neceſſaria vite debebat multũ ſollicitari. ꝛ hoc eſt qd dicit:

✱ Hec eni oĩa

✱ † ❡ Nõne aia plꝰ ꝛc̃. Hiero. Qui maiora ꝑſtitit vtiqꝫ ꝛ minora ꝑſtabit. a ❡ Reſpici.vo.ce. i. vere ↄtẽplatiuos. Moraliter † ❡ Qm̃ nõ ſe.ꝛc̃. ſe negocíis ſecularibꝰ iplicãdo ꝛ dñs ꝓcis ſollicitat̃ ad neceſſaria miſtrãdo. d ❡ Cõſide.li. i. vere caſtos. † ❡ Quõ creſcũt. ſ. nõ ſolũ labore ſuo ſʒ etiã dĩ dono. Sap. viii. d. Et cognoui qꝛ nõ poſſũ eẽ ↄtinẽs niſi deꝰ det. h ❡ Si eni fe.ꝛc̃. ꝑ fenũ virẽs ad horã ꝛ pꝰ mittẽdũ in ignẽ ſignificãt̃ vane glioſi ad tp̃s florẽtes: ꝛ pꝰ ignẽ gehẽne eternaliter ſuſtinẽtes. Igit̃ ſi eis deꝰ dat tãta bona i terra ſuis electis dabit i celo multa maiora. m ❡ Noli.ergo ſolli. exponat̃ vt. ſ.

✱ Hec enim

✱ Hec enim

Nico. de lyra

✱ veſtimentũ: dabit ſine ſollicitudine: vel cũ ſollicitudine moderata. a ❡ Reſpicite volatilia. Hic probat de vtroqꝫ in ſpeciali ꝛ ꝑmo de cibo. ſcdo de veſtimẽto. ibi: Quis aũt veſtrũ cogitãs. Primũ oñdit ꝑ exemplũ auiũ: q̃ non ſerunt neqꝫ metunt. et tñ dñs ſufficiẽter paſcit illas cũ ſollicitudine ↄueniẽti ſue na- Diuiſio

E F a ❡ Hec enĩ oĩa. Quid ḡ ampliꝰ habet a gentili: cuiꝰ infide litas animũ ſollicitat: ⁊ curis vite huiꝰ fatigat. b ❡ Gẽtes. Quibꝰ de futuꝛ cura nõ ẽ. ſʒ filioꝝ ẽ q̄rere regnũ. c ❡ Scit enĩʒ pr̄. Prouiſa ſunt hec a deo: q̄ nouit nobis hec in via ſua eſſe neceſſaria. Pater veſter. Sic filios de bonitate ⁊ proui dentia pr̄is ſecuros reddit abſq̧ cura ſeculi. d ❡ Querite ḡ p̄. Hic aper te oſtẽdit iſta nõ eẽ petẽda tanq̄ bona noſtra. ⁊ ſi neceſſaria. Regnuʒ aũt dei petendũ ẽ: ⁊ in eo finis noſter ẽ ponẽ dus: ꝓpter quẽ oĩa faciamus. Ubi gr̄a: Mãducemꝰ vt euãgeliçemꝰ: nõ euan geliçemꝰ vt mãducemꝰ. Cũ dicit p̄mũ: ſignificat h̄ poſteriꝰ. nõ tp̄e ſʒ dignita
✝Lu. 12. d. te. Illud enĩ petẽdũ ẽ: h̄ ꝓpter illud ne ceſſariũ. ḡ p̄mũ q̄rite regnũ dei. i. ſpo nte oĩbus rebꝰ ceterꝭ. Et aũt h̄ q̄rẽtis nõ debʒ ſubeſſe ſollicitudo ne illa deſi nt. Scit enĩ (vt dixit) pr̄ veſter q2 his indigetꝭ: ⁊ iõ nõ ſubdit: deinde iſta q̄ rite: ſed ait: hec apponẽtur. i. ꝯſequen tur ſine vllo ĩpedimento: ſi illa q̄ritis. Nec ait: illa dabunt: ſʒ apponent: q2 aliud eſt qð p̄ncipalit̄ dat: aliud qð ſu peraddit: q2 in intentiõe eternitas: in vſu debet eſſe tp̄alitas: ⁊ illud datur: hoc ſupaddit. Regnũ dei q̄ramus ſe
✝12. q. 1. ca. habebat cando iuſticiã eiꝰ. Iuſticia do regni ẽ oĩa q̄ xp̄s docuit obſeruare. Regnuʒ q̄rere eſt ipam iuſticiã opibꝰ implere: ideo enĩ vt deꝰ glorificet: ⁊ vt nos ei p oĩa placeamꝰ. Regnũ dei ſũmũ bonũ eſt: ⁊ iõ q̄rendũ. Querit aũt fide ſpe ⁊ charitate. e ❡ Et hec oĩa. Quia oĩa ſunt filioꝝ: ⁊ iõ hec oĩa adiciẽtur: etiã nõ q̄rentibꝰ: quibꝰ ſi ſubtrahũtur ad ꝓbationẽ eſt. ſi dãtur ad gr̄arũ acti
Ro. 8. e onẽ: quia oĩa cooperantur in bonum.
✝Lu. 6. f f ❡ Solliciti. Timore: merore ⁊ an
2. q. 1. c. do xietate curarũ q̄ mentem perturbant.
1. theſ. 2. b g ❡ In craſtinũ. i. in futurũ: de pre
✝Rom. 2. a ſentibꝰ ꝓcedit. vñ Ap̄ls: Nocte ac die operabamur ne queʒ grauaremꝰ. De futuris q̄ diuina ꝓcurat ordinatio: nõ
G cõuenit ſollicitari: ſed p̄ſentia grate ſuſcipiẽtes: curã futuroꝝ q̄ incerta ẽ deo relinquamꝰ cui de nob cura ẽ. Curam aũt p̄ſen diũ maliciã vocat: q2 penalis eſt. ptinet enĩ ad hãc mortalitateʒ quã peccãdo meruimꝰ: q̄ in ſe ſatis onerosa eſt: nec debemꝰ ſu peraddere malũ nr̄e ſollicitudinis. Nemo debet ſcãdaliçari ſi quẽ iuſtoꝝ viderit neceſſaria ſibi ſuiſq̧ ꝓcurare: nec iudicet eũ de craſtino cogitare: q2 ille q̄ h̄ p̄cepit cui miniſtrabãt angeli: ꝓ pter h̄ exẽplũ dandũ loculos habuit: vñ neceſſaria vſibus p̄be ret: q̄ꝝ cuſtos erat iudas. Hinc ſeq̄t. Nolite iu. ⁊c̄. h ❡ Di es. Non quẽ fecit dñs: ſʒ cui maledixit Iob ⁊ Hieremias. ſcʒ quẽ diabolus iuenit. i ❡ Sufficit. Et q2 cura p̄ſenti mẽs ob ruit: nõ debet geminari malicia diei.

qd mãducabimꝰ / aut qd bibemꝰ / a
a aut quo operiemur: Hec enĩ oĩa b
a ❡ dñ p̄ſem audis ne dubites de volũtate. ❡ qui bonis ſiliis viſcera ſua nõ claudit.
b gẽtes inq̄runt: Scit enĩ pr̄ veſter c
a ❡ ⁊ dat niſi iſidelitas vr̄a auertat. b ❡ ſũ ma hec veſtra ſit intentio.
c q2 his oĩbꝰ indigetꝭ. ✝ Querite er d
a ❡ p̄cipue. ❡ oĩa ꝓpt illud facite. ❡ nõ q̄ poſt iſta: ſʒ q2 ſũmũ qð ꝓpt ſe ⁊ extra qð ni hil petit. ❡ qð ⁊ dat niſi iſidelitas vr̄a auer tat. b ❡ vt p eũ nõ p vos iuſti ſitꝭ p iuſticiã venit ad regnuʒ. ❡ iuſticia regni eſt quã ſu pra docuit: niſi abundauerit iuſti. ⁊c̄.
go p̄mũʒ regnũ dei et iuſticiãm ✝
a ❡ viuenda in via ꝓpter illud nõ ꝓpter ſe. b ❡ q2 intentionem eternam hec comitant.
e eius / et hec omnia adiicient vo e
a ❡ q2 oĩa abiicient. b ❡ nõ labor ⁊ ꝓuidẽ tia dãnatur ſʒ ſollicitudo mentẽ ſuffocans.
f g bis. ✝ Nolite ḡ ſolliciti eẽ in craſti f
a ❡ i. futurꝰ. ❡ tũc ei d̄ ipo ⁊ ñ ab curabitꝭ.
b num. Craſtinus enim dies ſolli g
a ❡ nõ eget alteriꝰ. b ❡ dies malꝰ nõ ẽ ſʒ in eo ſiũt mala. c ❡ nõ pctm̃: ſʒ labor ⁊ angu
i citꝰ erit ſibiipſi. Sufficit diei ma h
ſtia ſeculi.
licia ſua. Ca. VII
✝ Nolite iudicare ⁊ nõ i
a ❡ a deo. ❡ vel non iudi cabimini.
k iudicabimini: nolite condẽnare
l ⁊ nõ cõdẽnabimini. ✝ In quo enĩ k

inordinata ſollicitudo ex pte tp̄is: qð faciũt illi q̄ ſũt ĩmoderate B ⁊ ſupflue ſolliciti: ⁊ h̄ eſt qð ꝓhibet di. Nolite ḡ ſol. eẽ i cra ſti. i. in futurũ: ſollicitudinẽ. ſ. futuro tẽpori debitã inordinate p̄occupãdo. Q2 enĩ craſtinũ aliq̄ñ accipiat ꝓ futuro: ptʒ Ioſue xx. f. Cras dicẽt filij vr̄i filiis nr̄is ⁊c̄. i. i poſterũ tp̄s. Seq̄t: g ❡ Craſtinꝰ enĩ di. ⁊c̄. i. tp̄s futurũ habebit ſollicitudinẽ ſibi ꝯgruã ⁊ de bitã: ſic ptʒ q̄ ex variatione tp̄is occur rũt varia ſiẽda de q̄bus hoĩes debent tunc ſollicitari, iõ ſubdit: h ❡ Suffi cit diei ma. ſua. i. cuilibet tẽpori ſol licitudo ſua: q̄ q̄deʒ ſollicitudo dr̄ mali cia: q2 eſt quoddã maluʒ pene. in ſtatu enĩ innocentie nõ indiguiſſet homo ta li ſollicitudine.
✱ a ❡ Hec enĩ oĩa ⁊c̄. ſollicitudine nimia: q2 nõ ꝯſiderãt dei ꝓuidẽtiã ex tẽdi ad hec inferiora. d ❡ Querite ⁊c̄. i. celeſtia bona. ✝ ❡ Et iuſticiã eiꝰ. p quã p̄uenit ad illa. e ❡ Et hec oĩa ⁊c̄. Chry. i homel. Nõ dic̄ dabit ſʒ adiciet vt diſcas: q2 p̄ñtia nihil ſũt ad magnitudinẽ futuroꝝ. f ❡ Noli te ⁊c̄. i. tãq̄ certi de vita vr̄a: q2 ſic dic̄ Sen. Oĩs dies ſic vltia ẽ ordinãda. Moraliter

Glo. ordi. Ca. VII

Nolite iu. De dubiis: q2 de manifeſtꝭ iudicat: ⁊ nõ d̄ illis de q̄bꝰ icertũ ẽ q̄ aio fiãt: de q̄bꝰ nemo ſine piculo iudicat. Iudiciũ temerariũ ẽ: qñ q̄bꝰ cõmiſſũ nõ ẽ: iudi cãt ſiue ſit de manifeſtꝭ ſiue de occultis. Cõmittit aũt iudiciũ: vel mg̃ris eccl̃ie vel p̄ncipibꝰ t̄re. Hi ḡ ſi de manifeſtꝭ iu dicẽt: q̄ ſcʒ ſũt ꝯuicta vel ꝯfeſſa: non te mere iudicãt. Si aũt d̄ icertꝭ: temere iu dicãt: hec iudicia p̄hibʒ. k ❡ Noli te iu. Duo ſũt i q̄bꝰ temerariũ iudiciũ cauẽdũ ẽ. Sũt enĩ q̄dã media ⁊ icerta q̄ aio fiãt: q̄ ⁊ bñ ⁊ male pñt fieri. Ne ſcimꝰ ei q̄lis futurꝰ ẽ q̄ nũc appet malꝰ: de cuiꝰ correctiõe deſpare: eũq̧ abiectũ rep̄hẽdere temerariũ iudicium eſt. D
l ❡ In q̄ enĩ. Quaſi diceret: In q̄ volũtate bñfecerꝭ: in ea li beraberis

Nico. de lyra

✱ b ❡ Hec enĩ oĩa gẽ. i. gentiles diuinã ꝓuidẽtiã circa actꝰ humanos negãtes: circa talia imoderate ſollicitant: ſʒ vos no lite ſic dicere. a ❡ Quid mãducabimꝰ ⁊c̄. nõ q2 nõ debe at hõ ſollicitari moderate: ſʒ intẽdit excludere ſollicitudinẽ imo deratã: q̄ ꝓcedit ex gentiliũ errore / iõ ſequit: c ❡ Scit enĩʒ pr̄ ve. i. diuina ꝓuidentia ſe extẽdit ad oĩa q̄tũcũq̧ minima: ⁊ p ꝯñs circa ea q̄ ſunt hoĩ neceſſaria. ⁊ ſic ſeruiẽtibus ſibi talia ſufficiẽter miniſtrabit. ꝓpter qð ꝯcludit: d ❡ Querite ergo p̄mũ re. i. ſpũalia bona: ⁊ q2 primũ relatiue dr̄ ad ſcðm: ptʒ q̄ nõ excludit ſollicitudinẽ oĩno circa neceſſaria vite: ſʒ oſtẽdit q̄ hõ p̄ncipalit̄ debʒ de ſpũalibꝰ ſollicitari: ⁊ ſecũdo de tp̄alibus. ꝓpter qð ſubdit: e ❡ Et hec oĩa adiicient vo. ſuppoſita tñ ſollicitudine debito mõ habita: vt dictũ eſt. f ❡ Nolite ḡ ⁊c̄. Hic ponit ſcða ratio ad h̄: ⁊ accipit ex tp̄is cõgruẽtia: ſicut enĩ cuilibʒ negocio req̄rit tp̄s debitũ ad h̄ q̄ bñ fiat: q2 ꝯditio tp̄is eſt q̄daʒ circũſtãtia actꝰ debiti: igit̄ cuilibet ſollicitudini ad h̄ q̄ ſit debito mõ ordinata: req̄rit tp̄s debitũ: vt iminẽte meſſe eſt tp̄s debitũ ſollicitudis circa fruges colligẽdas: ⁊ iminẽte vin demia eſt tp̄s ſollicitudinis vindemiarũ. ⁊ iõ ſi aliq̄s p̄occupa ret tp̄e ſollicitudinis vindemie de ipſa ſollicitꝰ i tp̄e meſſis eẽt inordina

Nico. de lyra Ca. VII

Nolite iu. Hic xp̄s regulat affectũ hoĩs circa p̄rim ⁊ p̄mo reſpectu mali. ſcðo reſpectu boni ibi: Nolite ſctm̃ dare ca. Prĩa i duas: q2 p̄mo oñdit q̄ ꝓximꝰ nõ ẽ temerarie iudicãdꝰ. ſcðo q̄ hõ nõ ẽ temerarie arguẽdꝰ / ibi: Quid vides fe. Circa p̄mũ adũtẽdũ q̄ iudiciũ vno mõ ẽ actꝰ iu ſticie q̄ ptinet ad iudicẽ ſecularẽ vel eccl̃iaſticũ: ⁊ d̄ h̄ nõ ſeq̄t h̄. Alio mõ accipit iudiciũ, put aliq̄s aliq̄bꝰ ſignis male iudicat d̄ ꝓximo: ⁊ q2 iſtð vt i pluribꝰ ꝓcedit ex mala affectiõe: q2 q̄ male afficit ad aliquẽ: male iterp̄tat ſctã eiꝰ: ⁊ h̄ ꝓhibʒ di. l ❡ No lite ⁊c̄. i. vt nõ icurratꝭ pctm̃ mortale: p qð ſitꝭ digni i iudicio ꝯdẽnari. Ad itellectũ hꝰ ſciẽdũ q̄ aliq̄s põt iudicare male d̄ ꝓ ximo mltiplr. Uno mõ ex euidẽtia facti: cũ aliq̄s iudicat aliquẽ homicidã: q2 vidit eũ iterficere hoĩem: ⁊ h̄ nullũ ẽ pctm̃. Alio mõ ex ſignis euidẽtibꝰ: vt ſi aliq̄s iudicet aliquẽ fornicatorẽ: q2 vidit eũ cũ aliq̄: nudũ cũ nuda: ſolũ cũ ſola: ⁊ h̄ ſilr nullũ ẽ pctm̃ Tertio mõ ex ſignis leuibꝰ: ⁊ i h̄ iudicio triplex ẽ g̃dꝰ. Primꝰ ẽ qñ leuibꝰ ſignis aliq̄s dubitare icipit d̄ bõitate fr̃is. ⁊ h̄ pctm̃ vẽiale ẽ: q2 ꝓcedit ex hũana iſirmitate: ⁊ h̄ nõ vocat iudiciũ ꝓ prie: ſʒ ſuſpicio. Scðus g̃dꝰ ẽ qñ ex talibꝰ ſignis firmit̄ tenet i aio q̄ frat̄ ſit malꝰ: ⁊ h̄ ꝓprie dr̄ iudiciũ: q2 iudiciũ iportat firmã ſniam: ⁊ h̄ ẽ pctm̃ mortale: ſi malũ qð iudicat de fr̃e ex leuibꝰ ſi gnis ſit de genere pctĩ mortal. pctm̃ enĩ mortale ẽ qð ꝯriatur charitati. Q2 aũt aliq̄s p̄dicto mõ iudicet frẽm: ẽ ꝯ charitatem fraternã. Tertiꝰ g̃dꝰ ẽ qñ ex leuibꝰ ſignis nõ ſolũ p̄dicto mõ iu dicat: ſʒ etiã ꝓcedit ad punitionẽ fratrꝭ ſiẽ d̄ facto: ⁊ h̄ ẽ g̃uiꝰ: q2 nõ ẽ ſolũ ꝯ charitatẽ: ſʒ etiã ꝯ iuſticie eq̄tatẽ: ⁊ de talibꝰ intelli git v̄bũ p̄dictũ: Nolite iudi. ⁊c̄. k ❡ In q̄ enĩ iu. i. ſm̃ me Quot mo dis aliq̄s d̄ p̄rimo ma le iudicat

✱ ſuram ⁊ emeri

Moralr. l ❡ Nolite ⁊c̄. Hylariꝰ expõit h̄ de temerario iu dicio ꝯ deũ q̄ aliq̄ deũ iudicãt iniuſtũ qñ vidẽt bonos deprimi ⁊ ipios exaltari. Iudicia nãq̧ dei ſꝑ ſũt iuſta ſʒ nobis occulta. Moraliter

✱ Quid aũt

A B beraberis: ꝛ in q̃ male: in eadē punieris. De his enim agit in quibꝰ vel temere iudicātes offendimus: vel recte agētes excusamur. ꝛ ideo addit: In q̃ mēsura. Et iuste quoꝝ volūtas non habuit finē peccandi: quia cū fine peccauerint: nō habēt finē vltionis: ꝛ quibꝰ iudiciū fuit sine misc̄dia: sine misc̄dia iudicabunt. In q̃ enī. Nō ꝙ deꝰ temere iudicet nos: ꝛ iniq̃ mēsura rependat: sed est ac si dicat: ipsa temeritas iudicādi: ꝛ iniqua mēsura tibi nocet te puniet: ꝛ sepe nō illū de q̃ hec agis: tale est. Qui gladio ꝑcusserit: gladio.i. pctō huiꝰ vel peribit. a ❡ In q̃ mēsura. Pōt in hac mēsura in q̃ aliud mēsuratū est: vt triticū/aliō mēsurari vt hordeū. ꝛ alia quātitas: vt si vnus modius de vno/ centū de alio. Ita facit deꝰ: et nō iniq̃ vt illi i eternū. Et ipsa infamia vel malū qō intuleris: causa est cui penā debitā incurras. ❡ Iuste q̃ eternalit̄ peccato ꝑfrui volūt eternā penā inueniūt ꝛ quoꝝ volūtas nō habuit finē peccādi: nec habebit finem torquendi.

b ❡ Quid aūt vi. Ecce moderamē iudicii: vt ꝯuictus maiorībꝰ aliū nō iudicet de minoribꝰ. Quid aūt. Multi enī ꝯuenti maiorībꝰ leuiora in fratre magꝰ volūt vituperare ꝛ dānare q̃ emēdare. Ut si pleni odio vel inuidia vel malicia: dānent in eo qō delinquit ira q̃ est vt festuca: odiū vt trabs. Iratus alicui vult aliquē eū corrigi q̃ odit hoc velle neq̃t. ꝛ iō impossibile est vt festucā fratri demat: q̃ trabē gestat. prius ḡ trabs odii: inuidie: simulatiōis ꝛ totiꝰ malicie reiicienda est: vt sic misericorditer respectu dei nō nr̄i: fratrē possi-

B mus increpare: vt siue prosit illi correctio siue nō. nos tñ de simplicitate nr̄i ocli simꝰ securi. Quid aūt. Oculus q̃ in paradiso post culpā est reseratus apte videt nō vt̄ ꝓficiat: sꝫ vt̄ in deterius cadat. Uidit enim iactantiā vane laudis: dū sibi cecꝰ aliis vult mederi. Quid aūt. Agnus oculus male videt.s. iactantiā sui dū aliī vult mederi. Sꝫ cecus si nō valet intueri dū in hoc deterius cadat. Uix inueniꝰ aliq̃s ab hoc vitio alienꝰ: q̄ vnusquisq̄ suis fauens: aliena facile reprehendit. et aliena grauius tolerando q̃ sua: sumit auctē arguendi sine exemplo sue emēdationis. Saltē in eo ꝙ temere iudicant in oculo habent trabem

c ❡ Aut quō di. ꝛc. i. nō poteris minꝰ: vt irā in fratre emēdare: donec malus.i. odiū vel inuidiā pepulerꝭ de corde tuo.

d ❡ Hypocrita eiice. Hi enī odio ꝛ liuore suscipiūt oīa accusare: ꝛ volūt videri ꝯsultores sine exēplo emēdationis sue. Nō enī ē idoneus doctor aliū mederi: qui nondū se sanauerit. ❡ Augꝰ. Nota si vis aliquē rephēdere: primū vide vtrū silis sis ei. Qz si es: pariter ingemisce: et nō eū tibi pariter obtēperare: sꝫ ꝑiter conari mone. Qz si nō es silis: tñ q̄ olim fuisti vl esse potuisti: ꝯdescēde ꝛ nō ex odio sꝫ ex misc̄dia argue. Raro ḡ ꝛ nō sine magna necessitate obiurgatōes sūt adhibēde: ꝛ nō nisi respectu dei: remota ꝑus ab oculo trabe. e ❡ Nolite sā. Purgato oculo pn̄t dispēsatores eccl̄ie alios castigare: sꝫ nō scm̄ canibꝰ dare: q̄ sicut periculosuꝫ est abscōdere: ita ꝓdigū est canibꝰ dare. Talibꝰ mystica nō sūt aperiēda: sꝫ velo tegēda sacrificiōꝝ: apciora vō ꝛ q̄si viliora dici possunt. Nolite. Eadē res dr̄ scm̄ ꝛ margarita.i. euāgeliū ꝛ sacrā ecclastica. Scm̄ q̄ natura inuiolabile: nec dꝫ ab aliq̃ corrūpi. Margarita.q̄ in abscōdito latet: ꝛ d̄ figuris.q. aptis conchis eruit: gemma est p̄ciosa q̃ nō pōt corrūpi. Canes vō sūt q̃ oblatrāt: ꝛ qō integrū est dilacerāt. Porci q̃ vilipendūt ꝛ ꝯculcāt. Uel canes ad vomitū reuersi: porci nōdū cōuersi: sed in luto vitioꝝ versati. Nolite. Nō sunt dispēsatores: sꝫ ꝓdigi extirpatores q̃ tollūt panē filioꝝ ꝛ mittūt canibꝰ: ignorātes ꝙ res abscōsa auidius querit̄ celata: venerabilius ꝯspicit̄: diu q̄sita charius tenet̄: sꝫ ne fastidio sit ꝑcepta cū mēsura. Ideo nec crudeles q̄rētibus oportet eē dispēsatores: nec incautos delusoribꝰ vel faciles.

f ❡ Et cōuersi ꝛc. Ne forte cōuersi adhuc aliq̃d audire dirumpant: non

a ❡.i. ipm iudiciū est cā q̄re a deo iudicemini. ❡ bono vl malo. b ❡.i. penis iudicii cui malū punieris.

iudicio iudicaueritꝭ iudicabimini

a ❡.i. iuxta mensurā culpe erit mensura pene ꝛ si eterne.

a †et in q̄ mēnsura mēsi fueritꝭ/reme

a ❡ leuꝰ q̃d qō ꝯturbat oculū mētis: sꝫ n̄ obcecat. a ❡ grauꝰ crimē. b ❡ interiori intētiōe

b tiet vobis. Quid aūt vides fēstucā i oculo fratrꝭ tui: ꝛ trābē i ōculo

mētis. ❡ consideras.

c tuo nō vides? †Aut quō dicis fratri tuo: frater sine eiiciā festucā de

a ❡ trabes alia littera.

oculo tuo: ꝛ ecce trābs ē in oculo

a ❡ appetens videri qō nō es. b ❡ redi ad cautelā tui: ꝓmū te curās: deinde fratrem.

d tuo? †Hypōcrita ēiice ꝓmū trabē

a ❡ antea cecus: q̄ caligine peccati passus.

de oclō tuo: ēt tūc videbis eiicere

a ❡ monet dispēsatores eccl̄ie ne dēt scm̄ canibꝰ

e festucā d̄ oculo fratris tui. †Nōlite

a ❡ vbū p̄dicatiōis qō nō dꝫ corrūpi. b ❡ nō facile inueniet̄ ꝙ ei placeat q̃ margaritas calcat.

sānctum dare canibus nēq̄ mittatis margaritas vestras ān pōrcos

a ❡ q̄ nō possunt resipiscere ab immūdicia.

a ❡ ꝯtēptores veritatis vilipendūt. ❡ porci.

ne forte cōnculcent eas pedibus

a ❡ ad voluptates ꝛ vitia. ❡ canes ipugnādo

f suis: et †canes cōuersi dirūpant

veritatē. a ❡ fidei vr̄e simplicitatē. ❡ fidem. vestrā: nō arcana dei q̃ incorruptibilia sunt. b ❡ fide. ❡ vires. ❡ ita mundatis similiter ad deum ꝛ proximū petite.

g vōs. †Pētite et dabitur vobis:

rūpant: nō margaritas q̃s ꝯculcant: sꝫ vos indignatione. non enī facile pōt inueniri qō talibꝰ gratū sit. g ❡ Petite. His gradibꝰ via: veritas ꝛ vita: legitime certantibꝰ ꝑstat̄. Xp̄s est via q̃ ambulat̄: veritas q̃ inueniꝰ: ostium ad qō pulsat̄: vt ad ipm ꝑ ipm igrediamur. ❡ Augꝰ. Idē ē petēdū qō ꝛ q̄rēdū: ꝛ ad qō vt igrediamur ē pulsādū.i. panis viuꝰ ꝛ regnū celeste ꝛ iusticia eiꝰ. Docuit q̃d petamꝰ: mō ꝑbet ꝯfidentiam vt nihil hesitātes petamꝰ. Petimus fide: ꝑ eā ad xp̄m euntes. Querimus spe: q̃ attingimꝰ vsq̄ ad interiora. Pulsamus charitate: dū laboribus insudamꝰ: vt q̃d petimꝰ ꝛ q̄rimꝰ ꝯseq̄mur. Primū pete vt habeas: pꝰ q̄re vt inuenias: inuēta obserua vt intrōeas. A ꝑncipio ꝓmonis filios regni iusticiā docuit: ꝛ eos a sollicitudine remouit. Regnū aūt ꝑmū q̄rere est añ omnia ꝛ sup oīa deū diligere: ꝛ deinde opus dilectionis perficere. ❡ Aug. Petite. Quasi ꝯscius sue firmitatis dicat: quod sanctum iubes abscondere quasue margaritas dare vetas: quas me habere non sentio.

Ni. de ly. k Cōtra hec

※ surā temeritatꝭ i iudicādo malū d̄ fratre: ꝓm hoc erit vindicta pene.

a ❡ Quid aūt vi. ꝛc. Hic ōndit ꝙ ꝓximꝰ nō ē temere arguēdus. b āt cōtingit q̄ñ ille q̃ arguit ē in ꝯsilibꝰ culpis vl maioribꝰ: q̄ talis correctio nō ꝓcedit a charitate: sꝫ ex ꝑsumptiōe. q̄ ordo charitatꝭ incipit a seipō. Aduertēdū tñ ꝙ crimīa arguētis: aut sūt publica: aut occulta. si publica peccat dupliciꝰ arguēdo: pctō.s. ꝑsumptiōis: ꝛ pctō scādali. si aūt sint occulta: tūc peccat ꝑmo mō tm̄. Si tñ iste q̃ arguit ꝑmo peniteat ꝛ postea frēꝫ humilit̄ arguat: nō peccat. dicit ḡ: Quid āt ꝛc. Id ē pctm̄ minꝰ. b ❡ In oculo ꝛc. Id ē i ꝯuersādo ꝛ ꝯscia eiꝰ. c ❡ Et tra. i. maiꝰ pctm̄. d ❡ In ocu. tu. i. in teipō nō cōsideras. Trabs enī est adulteriū respectu fornicationis simplicis. ꝛ sic de aliis: e ❡ Aut quō dicis ꝛc. hoc dicūt mali p̄dicatores ꝛ mali sacerdotes q̃ sunt irretiti maioribus pctis: q̄ illi q̃s volūt corrigere. f ❡ Eiice pri. ꝛc. q̄ h̄ est ordo charitatꝭ ꝙ a seipō icipiat. g ❡ Noli. san. da. ca. Hic regulat affectū hoīs ad ꝓximū respectu boni ꝯferēdi: q̄ malis hoībꝰ in pctō obstinatꝭ ex affectiōe carnali nō sūt sacra ministrāda: vel secreta fidei reuelāda infidelibꝰ obstinatꝭ: q̄ ex p̄dictꝭ seq̄ꝰ ꝯtēptꝰ sacroꝝ ecclesie: ꝛ derisio fidei catholice ꝛ occisio ministroꝝ: ꝛ h̄ est qō dicit. h ❡ Ne forte ꝛc. videlicet diuīa sacra: vl fidei secreta: q̃ dicūt h̄ margarite ꝓpꝭ eoꝝ p̄ciositatē: ꝛ pctōres dicunt̄ porci ꝓpꝭ eoꝝ immūdiciam. i ❡ Et canes. Id est obstinati infideles. k ❡ Dirumpant vos. hoc est interficient. l ❡ Petite ꝛ dabit̄. Postq̄ saluator dedit legē euāgelicā: hic ostēdit eā obꝓuabilē. hec eī ē vna de ꝯditiōibꝰ legꝭ.s. ꝙ sit obꝓuabil. Ad obꝓuatiōꝫ ipiꝰ tria faciūt. iploratio diuini auxilii: conatꝰ liberi arbitrii: euitatio mali ꝯsortii. ꝛ iō ista tria ponit ꝑ ordinē. scd̄m ponit̄ ibi: Intrate ꝑ āgustā portā. tertiū ibi: Attēdite a fal. ꝓ. Pria adhuc i duas. q̄ ꝑmo ostēdit q̃d requirit̄ ad h̄ ꝙ orō sit exaudibilis ex pte orationis. et scdō ex parte ipsius orantis. ibi: Omnia ergo. Circa primū sciendum ꝙ oratio est exaudibilis tribus concurrentibus. Primum est ꝙ sit pia: id est de

※ pertinentibus

※ a ❡ Quid āt vi. ꝛc. Chryꝰ. Laici pctm̄ modicū ē ꝛ festuca q̄tū ad pctm̄ sacerdotꝭ qō trabi cōpat̄. g ❡ Noli. sā. da. ca. Chryꝰ. Quia baptismꝰ ꝛ alia sacra nō sꝰ dāda nisi fidē hn̄tibꝰ. mysteria ꝟitatꝭ q̃ sꝰ margarite nō sꝰ dāde nisi desiderātibꝰ ꝟitatē ꝛ cū hūana rōne viuētibꝰ. si eī porcis eas miseris. i. cenose vite delectatiōe ꝯuatꝭ nō intelligēt p̄ciositatē eaꝝ sꝫ estimabūt eas siles fabulis mūdialibꝰ: ꝛ eas actibꝰ suis carnalibus cōculcabūt. l ❡ Petite ꝛ da. vo. ꝛc. Remigius. Petimus orādo: q̄rimus recte viuēdo. pulsamus ꝑseuerādo.

※ Aut quis

Margin: C; †Mar. 4. c; De accu. c. q̄liter; †Lu. 6. f; †1. q. 1. c. mlti. 3. q. 7. ꝓ; uē testatur.; 32. q. 6. i ꝑn; †43. di. c. 2; 11. q. 3. c. nolite. 1. et. ca. q̄n. 23. q. 4. c. q̃dā. 24. q 1. ca. q̄ hec sola. de pe. di. 1. c. nonnullis; D; als non habent canes; Lu. 11. b; Ioh. 16. e; Diuisio; Moraliter

E G Contra hec ſubijcit: petite.q.infirmus pedib⁹ prius petat vt ſanet: poſt: q̄rat vt iueniat viã que ad ꝓpoſitũ ducat. deinde cũ illic venerit vt aperiat̃ pulſet. Sic pri⁹ eſt petitio ſanitatis vt vires dentur aio: quib⁹ qđ ſ̄cipit iplere poſſit. Vtrib⁹ acce ptis. Scđa eſt inquiſitio vie. Quid eñ ſunt vires ꝑ deuia eũ tes? Cũ aũt via ad deſtinatũ ꝑduxerit. Tertia eſt pulſatio vt qđ clauſuꝫ ẽ poſ ſit aperiri: ⁊ hoc bene cõgruit. Cũ eniꝫ beata vita actiõe ⁊ cognitione cõpleat̃ actio deſiderat facultatẽ virium cogni tio manifeſtationẽ rerũ. Horũ p̄mũ pe titur. ſcđm q̄rit̃: illud vt detur: h̄ vt iue niatur. Sed in h̄ ſecũdo prius eſt cogni tio vie q̄ poſſeſſiõis. Et qui verã viam iuenerit ꝑueniet ad poſſeſſionem q̄ tñ pulſanti aperiet̃. ¶ Aug⁹. Operoſe q̄ dem qđ iſta tria inter ſe differant expo nendũ putaui. Sed longe melius ad in ſtãtiſſimã petitionẽ oĩa referunt̃. Hoc quippe oſtendit vbi eodẽ verbo oĩa cõ cluſit dicens: quãto magis pater veſter q̄ in celis eſt dabit bona petentibus ſe: nõ eñ dixit petẽtib⁹ ⁊ q̄rẽtib⁹ ⁊ pulſan tib⁹. a ¶ Oĩs eñ ⁊c̃. Vt ꝓbeat ↄſtã tiã ꝑſeuerãdi: diligẽtiã q̄rẽdi: fiduciã i petrãdi addit: Omnis ⁊c̃. Supra do cuit q̄d petam⁹ regnũ.ſ. Hic dat ↄfidẽ tiã vt nihil heſitãtes petam⁹. Non de negat ſe petentib⁹ q̄ ſpõte obtulit ſe nõ petẽtib⁹: ⁊ q̄rẽtes iueniẽt eũ q̄ nõ q̄rẽ tibus dedit vt iuenirẽt: ⁊ pulſantibus
Apo.3.d aperiet: q̄ clamat: Ecce ego ſto ad oſtiũ ⁊ pulſo. b ¶ Aut quis. Explanat q̄d petendũ ſit ⁊ ex humana circa filios be niuolentia diligentiã p̄ris circa nos cõ mendat. Petentib⁹ xp̄m recta fide non datur lapis offenſionis nec duricia cor dis. Ita ſi petierit̃ patrẽ veſtrũ charita
E tem ſine qua nil ſunt cetera: vt ſine pa ne inops eſt menſa: cui ↄtraria ẽ cordis
†Tob.4.c duricia. c ¶ Si piſcem. Per piſcẽ fi
Lu.6.e des q̄ ſub fluenti ſpõſãcai nutritur.
1.di.in ꝓn. Piſcẽ dicit inuiſibiliũ fidem: vel ꝓpter
50.di.c.põ aquã baptiſmi: vel q: de inuiſibilibus
deret.10.q. locis capit̃: vel q: fluctibus hui⁹ mũdi
1.c.placuit nõ frangit̃. In euãgelio luce ſequit̃ cõ
Lu.11.b paratio oui ⁊ ſcorpionis. In ouo ſpes accipit̃: q: in eo nondũ eſt fetus ꝑfect⁹: ſed fouẽdo ſperat̃. In ſcorpione cuius aculeus retro timendus eſt: accipit̃ con
†Lu.13.e. trariũ ſpei.ſ. retro aſpicere cum ſpes ſe debeat in anteriora extẽdere. d ¶ Si ḡ vos. Quãdoquidẽ p̄res bona tribu unt filijs. ergo multo mag' p̄r noſter q̄ bonus eſt incõparabilit̃ bona dabit pe tentibus ſe filijs. e ¶ Noſtis bona. Scđm ſenſuꝫ eoꝝ. bona qui ea ꝓ bonis habẽt q̄ſi ⁊ in rerũ natura bona ſunt: ⁊ ad vitã iſtã ꝑtinentia: q̄ malus nõ de ſuo
Ps.23. dat. Dñi eñ eſt terra ⁊c̃. Vel apl̄i mali dicunt̃: ꝗtum ad ſe re ſpectu dei q̄ ſolus bonus ex quo oẽs boni. Conſtat ꝙ a deo nõ niſi bona ꝑcipimus qualiacũꝗ nobis videant̃. Oĩa eñ elect̃ in bonũ cooperant̃ ⁊ oĩm bonoꝝ ſpiritualiũ diſtributor eſt: vt opera charitatis impleant̃. f ¶ Dabit bona.i.ſp̄m ſanctũ. Vel bona.ſ. eterna q̄ nõ dant̃ niſi filijs. g ¶ Petentib⁹ ſe. Omniũ bonoꝝ ſp̄ualiũ diſtributorẽ: vt op̄a charitatis impleã tur. Vñ ſubdit: h ¶ Oĩa ergo ⁊c̃. Quia amare amantẽ na ture eſt: nõ amantẽ vero cogi beneficijs ad amorẽ: perfectiõis xp̄i ẽ. Cũ nos priores vt nobis fieri velimus alijs facere iube ret: mox eundẽ ſenſum aſtruit dicẽs: Oĩa ergo que ⁊c̃.i. bo na q̄ vultis accipe ab alijs: eadẽ facite illis: vt charitas ꝓximi ipleat̃ q̄ ſine dilectiõe recte nõ p̄t ꝑfici. Et iđ addit: Hec ẽ lex ⁊ ꝓphete: q: nec de⁹ ſine ꝓx̄io nec ꝓxim⁹ diligit̃ ſine deo. Q: nõ ex odio vel ex iuidia iudicandus eſt ꝓxim⁹: ergo qua chari tate vellet̃ moneri facite alijs. i ¶ Vt faciãt vobiſ. Quia addit hoĩes: dicit tñ de dilectiõe ꝓximi. Vnde nec ſubdit: tota lex. relinq̄t vero de dilectiõe dei. Q: ſi dixiſſet: Oĩa queciiq̄ vultis fieri vobis facite alijs. vtrũꝗ cõplexus eſſet: in q̄b⁹ to ta lex ꝓpter ſalutẽ hoĩm ſcriptum eſt in ꝓp̄hetis ⁊ lege. k ¶ In trate.

¶ vitã. ¶ ſpe. a ¶ charitate. ¶ ad oſtiũ qđ eſt xp̄s: ⁊ inuento inſtate.

q̄rite ⁊ iuenietiſ: pulſate ⁊ aperie a b
¶ nõ eñ diffidendũ. a ¶ pie ⁊ ꝑſeuerant̃.
¶ qui nõ accipit cõſtat eũ nõ bene petere.

a tur vobis. Oĩs eñ q̄ petit acci
¶ pie ⁊ ꝑſeuerant̃.

pit: et qui querit inuenit: et pul
¶ pie ⁊ perſeueranter. a ¶ oſtendit per ſi mile quid ſit petendum.

b ſanti aperietur. Aut quis eſt ex c
vobis homo quem ſi filius ſuus
a ¶ charitatẽ: vel xp̄m q̄ ẽ panis qui de ce lo deſcendit. b ¶ cordis duriciam.

petierit panem: nũquid lapideꝫ
a ¶ inuiſibiliũ fidẽ iter aq̄s ſeptuare latitãte.

c porriget ei? Aut ſi piſceꝫ petierit
a ¶ infidelitatẽ. ¶ venenũ ꝑfidie.

nunquid ſerpentem porriget ei?
¶ amatores ſeculi.

d e Si ergo vos cum ſitis mali no
¶ vtilia. ¶ non veſtra.

ſtis bona data dare filijs veſtriſ:
¶ cui⁹ ẽ omne qđ eſt.

quanto magis pater veſter q̄ in d
¶ in ſanctis. a ¶ eterna q̄ dant̃ filijs tñ.
¶ ſp̄m ſanctũ bonũ.

f g celis eſt dabit bona petentibus e
a ¶ q: r̄gnũ celoꝝ q̄rẽdũ ẽ ⁊ iuſticia ei⁹ ⁊c̃.
b ¶ volũtas hic de bonis tñ d̄r.

b ſe? †Omniã ergo quecũꝗ vultiſ f
¶ dictante charitate.

i vt faciãt vobis homines: ⁊ vos
a ¶ id eſt diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſuꝫ.
b ¶ q̄rũ ad ꝓximũ diligendũ. c ¶.i. in h̄ vno iplet̃. d ¶ ſp̄ualiter intellecta.

facite illis. Hec eſt enim lex ⁊ ꝓ g
a ¶ ad vitã. b ¶ ⁊ ſi hec dura: labores ieiu nia: tñ amãtib⁹ iugũ ſuaue ẽ. ¶ charitatẽ.

k phete. †Intrate per anguſtã por b
a ¶ quã pauci iueniũt. b ¶ ſcꝫ voluptas.
¶ vbi nulla corporis anguſtia.

m tam: quia lata porta et ſpacioſa i

trate. Et ſi difficile ſit vt alij facias qđ tibi vis fieri: tñ ſic faci endũ eſt vt intrem⁹. l ¶ Per anguſtã. Anguſta q̄rit̃: nec ab oĩbus iuenit̃. Nec oẽs q̄ iueniũt ꝑ eã ingrediunt̃: q: capti blandicijs ſeculi retroeunt. Q: uis charitas ſit lata: tñ ꝑ angu ſta ⁊ ardua abducit hoĩem a terra. Quid anguſti⁹ illo foramĩe qđ vn⁹ ex militib⁹ i latere xp̄i aperuit: ꝑ quas tñ anguſtas portas iã pene to tus mũdus i[...]. m ¶ Et ſpacio ſa. Hanc ⁊ ſi nõ querãt: oẽs tñ inueni unt: quia in ea nati. Voluptas vt me retrix importuna ſuis oblectamentis oẽs iuitat. ⁊ iđ multi intrant per eam. G

Ni.de lyra

a Q: anguſta. ✱ pertinentibus ad ſaluteꝫ. ſcđm eſt ꝙ ſit perſeuerans.i. nõ interrupta per aliquid oĩoni contrariũ: quia nõ ceſſat orare qui nõ ceſſat bene facere. tertium eſt ꝙ oret ꝓ ſe: q: licet aliq̄s pie ⁊ perſe ueranter oret pro alio: tamen effectus orationis poſſet impediri ꝓpter malici am illius pro quo oratur: ſed trib⁹ pre dictis concurrentib⁹ ſemꝑ exaudit̃: et hoc eſt qđ notat̃ in trib⁹ v̄bis hic poſi tis. Petite.ſ. pie. a ¶ Querite. ꝑ ſeueranter. b ¶ Pulſate ⁊ aperie tur vo. ex quo patet ꝙ loquit̃ de ora tione facta ꝓ ſe cum dicit: Et aperiet̃ vobis: ⁊ quia iſtis tribus concurren tibus ſemper exauditur, iđo ſubditur: Omis eñ qui petit ⁊c̃. Sequitur: c ¶ Aut quis ex vobis homo ⁊c̃. vbi declaratur qđ dictum eſt per exem pluꝫ: q: ſi hoĩes q̄ tã proni ſunt ad ma lum. ⁊ ideo dicũtur mali. tñ filijs ſuis petentibus ab eis bona dãt illis: mul to fortius. d ¶ Pater veſter q̄ in celis eſt. q̄ ex natura ſua eſt bonus: ꝑ eſſentiã. e ¶ Dabit bona pe. ſe. ſcꝫ grãm ⁊ gloriaꝫ. f ¶ Oĩa ḡ. Hic oſtẽ ditur ꝑ q̄d oratio eſt exaudibilis a par te orantis: qđ fit q̄ñ iuſte viuit: faciẽdo
H alteri qđ ſibi vult fieri: ⁊ hoc eſt qđ d̄r Oĩa ḡ q̄cũꝗ vultis ⁊c̃. oĩa eñ p̄ce pta ordinãtia hoĩem ad ꝓximũ nõ ſunt niſi quedã ↄcluſiones deriuate ex iſto ꝓncipio: ſicut in ſpeculatiuis hoc ꝓnci piũ. De quolibet affirmatio vel nega tio: ſe habꝫ ad oĩa que ſequũtur ex ipo. ⁊ propter hoc ſubditur: g ¶ Hec eſt eñ lex ⁊ prophete. Intrate per an guſtã. Hic ponit̃ ſcđm qđ req̄rit̃ ad le gis euãgelice impletionẽ.ſ. liberi arbi trij conatus: quia lex datur de actibus virtutũ: ⁊ maxime lex euãgelica q̄ eſt ꝑ fectiſſima: virtus aũt eſt circa bonũ et difficile. ⁊ ideo ad impletionẽ eius req̄ritur conat⁹ hoĩs. ⁊ hoc deſignat̃ cũ dicit̃: h ¶ Intrate ꝑ an. portã: q: lex euãgeli cã eſt porta intrãdi ad gl̄iam. d̄r aũt anguſta ꝓpter artitudinẽ virtutis q̄ ↄſiſtit in medio: ⁊ ſm ꝙ d̄r.ij. ethicoꝝ: difficile eſt at tingere mediũ ſꝫ facile ẽ deuiare a medio: ſicut ſagittantibus difficile ẽ ꝑcutere ſignũ ſed facile eſt deuiare a ſigno. Et ſic eſt de bono virtut': q: bonũ ↄtingit vno modo: malũ aũt omnifa riam. ad hoc eñ ꝙ act⁹ ſit v̄tuoſus oportet ꝙ ſit bon⁹ de gene re ⁊ ex omnibus circũſtantijs qđ difficile eſt cõcurrere: ſꝫ act⁹ efficitur malus ex ſingulis defectibus: qđ facile eſt cõtingere: ⁊ hec deſignantur cũ d̄r: i ¶ Lata porta ⁊c̃. quia multi in ueniũtur defectuoſi: ſm ꝙ ſcribitur Eccl̃s.j.d. Stultoꝝ iſinit⁹ ✱ eſt numerus Philos.

✱ c ¶ Aut q̄s ex vo. hõ quẽ ſi petierit fili⁹ ſu. pa. ⁊c̃. Remig⁹. Per panẽ itelligit̃ ſp̄ualis doctrina. ꝑ piſcẽ baptiſ matis vnda. per lapidẽ ignorãtia. ꝑ ſerpentem diaboli aſtutia deſignat̃. f ¶ Oĩa ḡ quecũꝗ vultis vt faciãt vobis ho. ⁊c̃. Aug⁹. Voluntas nãꝗ non eſt niſi in bonis. Nam in malis cupiditas dicitur proprie: non voluntas. g ¶ Hec eſt enim lex ⁊ prophete. Roma. xiij. c. Qui proximũ diligit le gem impleuit. i ¶ Lata eſt porta que ducit ad perdi tionem ⁊c̃. Id eſt diabolus extentione ſuperbie dilatatus. Moraliter

✱ Q: anguſta

B F a ¶ Et anguſta. Sat' anguſtũ ē oĩa ꝑmittere: vnũ ſolũ diligere: vnu ꝗrere: ad vnũ ꝗtidie pulſare: ꝓſpera nõ ābire: aduerſa nõ timere. b ¶ Et pauci ſunt. Si pauci inueniũt pauciores ꝑ eã intrare cõtendũt. Nemo intrat ſine labore et ſine animi puritate. c ¶ Attendite. Cũ dixiſſet artã viã a paucis inueniri: ne forte ſiũt īplicarent erroribꝰ pſeudo ꝓphetaꝝ adiecit: attē dite. Attēdite. Quos ſupra latã portaꝫ dixit falſos ꝓphetas aptiꝰ dicit. Attē dite. Licet h̄ de omnibꝰ: q̄ aliud habi tu ⁊ ſermone: aliud ope oſtendũt poſſit accipi: tñ ſpecialr̄ de hereticis: q̄ q̄daꝫ pietatis veſte tecti venenato aĩo et in tentiõe nocēdi lupi ſunt rapaces: vl' ex teriꝰ ſi copia dat' ꝑſeq̄ndo vl' interius corrũpendo d ¶ Ad vos in. In con ſpectu hoĩm ſiles miniſtris iuſticie dñi ie iunãt; orant: elemoſynas dãt: ſꝫ nõ ſũt coꝝ fructꝰ: q2 ꝓ vitio eis reputatur. e ¶ A fructibꝰ coꝝ. Hiero. Non a veſte: ſꝫ ab opibꝰ: qđ de manifeſtis ac cipit'. Quõ ab eis: q2 vt ſpina nõ facit vuã: ſic bona arbor bonũ fructũ. mala malũ: ⁊ nõ ecõuerſo. A fructibꝰ coꝝ. Quia fideles opprimũt deũ: ſi nõ ver bis factis blaſphemãt. Maxime aũt ꝑ impatiẽtiã diſcernunt' ĩ tp̄e aduerſita tis. Ieiunia eñi ⁊ orõnes ſunt ſimula tis ſic ⁊ bonis: ſꝫ nõ debēt oues pelles ſuas deponere: ⁊ ſi aliq̄ñ eis lupi ſe cõ tegãt. f ¶ Nunqđ. Allego. Spine et tribuli ſunt heretici: a quibꝰ nullꝰ ſa pientũ ſctitatē vel veritatē poterit inue nire: ſꝫ ꝯſcindũt ⁊ cruentãt approximã tes. Uel ſpine ⁊ tribuli cure ſunt ſecu lares: pũctioneſq; vitioꝝ. Uua ⁊ ficus: dul cedo noue cõuerſatiõis quã xp̄s in no bis eſurit: ⁊ feruor dilectiõis qui letifi cat cor hoĩs. Non ẽ de ſpinis ⁊ tribu lis vua ⁊ ficus: q2 mens adhuc veter' hoĩs ꝯſuetudine preſſa põt ſimulare: non ferre fructꝰ noui hoĩs. Et ſi aliq̄ñ dicta vl' facta maloꝝ ꝓſunt bonis: nõ h̄ faciũt mali: ſꝫ fit ð illis ꝯſilio dei: q2 nõ coꝝ fructꝰ ē: ſed vitis q̄ ſup ſpinas ali q̄ñ exuberat. Sꝫ carpēdus eſt botrus: ſpina cauēda. Uitis xp̄s. Sui palmi tes. qui ferunt vuas. i. opa ſpũs q̄ ine briant mentē. g ¶ Sic: id eſt ſm ꝓdi ctã impoſſibilitatem: q2 de mala radice nõ põt fructꝰ ſuauitatis erũpere: Expe ctãdi ſunt boni fructꝰ de bona arbore. Arbor bona vel mala: nõ natura que ĩ oĩbꝰ bona a deo eſt creata: ſꝫ volũtas bona vel mala. Fructꝰ: opa q̄ nec bo na male volũtat' pñt eſſe: nec mala bo ne volũtatis. Fructus bone arboris: gaudiũ, pax, patiẽtia, lõganimitas ⁊c̄. Quos fructꝰ nõ niſi bona volũtas par turit. Sic ecõtrario malos mala inten tio nutrit. h ¶ Nõ põt ⁊c̄. Non ait nõ põt mala arbor bona fieri. vl' bona mala: q2 paulus de ꝑſecutore factꝰ apl's: ⁊ aĩa manēte inte gra natura. affectu volũtatis corrũpit'. vel in melius mutat'. Uoluntas vniuſcuiuſq; arbor bona vel mala. Et ſicut arbor radicat' in terra: ſic volũtas in aĩa. Fructꝰ male arboris ſũt opa carnis. ſ. fornicatio, immundicia, luxuria. i ¶ Oĩs ar. Hac ſentẽtia hypocritas ⁊ pſeudo ꝓphetas dãnat: ⁊ qđ. ſ. docuit de cordis mũdicia h̄ exẽplo cõfirmat: ꝙ nemo de mala intentiõe fructũ bonũ ꝑcipit: nec de bona niſi bonũ metit. k ¶ Igit' ex fruc. Quaſi di. a falſis ꝓphetis attendite: et ex fructibꝰ eos cognoſcite. Ex fructibus. Quia licet dicãt: dñe dñe: nõ cõtinuo ſunt credēdi. hoc aũt dicũt vt a vobis recipian tur. Uere dicere dñs ieſus: eſt ĩ corde credere: ore cõfiteri: o peribꝰ atteſtari: nam vnũ ſine altero negare eſt. l ¶ Non oĩs q̄ dicit. Sicut cauēdi ſunt q̄ habēt ſpeciẽ bone vite ꝓpt' dogma nequitie: ſic ⁊ hi ecõtrario q̄ cũ integre fidei ⁊ doctri ne ſint: turpiter viuãt. Utrũq; eñi neceſſe eſt vt ⁊ opus ſm̄ mo ne et ſermo opibꝰ cõprobet'. Qui dicit: dñe dñe. Iter regni dei eſt obediẽtia nõ noĩs nũcupatio. Nõ eſt hoc illud vere ⁊ ꝓprie dicere vbi prolatio diſcordat a volũtate. de q̄ Apl's ait: Nemo põt dicere dñs ieſus niſi in ſ. ſ. m ¶ Multi dicẽt. Maxime aũt cauendũ eſt ab his qui ꝓpter nomẽ xp̄i etiaꝫ miracula hñt: q̄ cũ ꝓpt' infideles dñs fecerit: monuit tñ ne a talibꝰ decipiamur: putantes ibi eſſe inuiſibilẽ ſapientiã vbi eſt viſibile miraculũ. Unñ adiũgit: Multi dicẽt ⁊c̄. Et mundo ẽ ⁊ ſimplici oculo opus eſt vt inueniat' via ſapiẽtie int' tot dece ptiones. Nõ ſolũ qui verbotenꝰ nomi nãt nõ recipiunt': ſꝫ etiã hi q̄ ſine operi bus ꝓphetãt ⁊ demonia eiciũt et virtu tes faciũt. Sicut cauere monuit a falſis ꝓphetis: ita ab his q̄ demonia eiciũt ⁊ virtutes faciũt. Prophetare: virtutes facere: demones eiicere: interdũ nõ eſt meriti illius

Margin: L — 1. Co. 12. a — Allego. — B

¶ errantium via.
via eſt q̄ ducit ad perditioneꝫ: et
a ¶ nõ querũt eã: q2 ſponte ſe offert.
multi ſunt qui intrant per eam.
¶ ſed. ¶ in ingreſſu. ¶ in ꝓgreſſu.
a Q Uã anguſta porta ⁊ arta via que a
¶ quia.
b ducit ad vitã: ⁊ pauci ſũt q̄ inueni
a ¶ ⁊ q2 pauci inueniũt: ẽ. ¶ diligent' caue te. b ¶ qđ ergo ab ill' vbi nec ſpes. ¶ q̄ in humilitate ambulãt et falſa religione.
c unt eã. Attēdite a falſis ꝓphetis ꝗ
¶ vt decipiant.
d qui veniũt ad vos in veſtimẽtis d
a ¶ ⁊ iõ cauete ne vos dilaniẽt blãdicijs et
ouiũ: intrinſecus aũt ſũt lupi ra
ſimulatiõibꝰ. a ¶ quõ illi dinoſcuntur.
e paces† A fructibꝰ coꝝ cognoſcetis
a ¶ et ſi ſup eas pendeãt vites: nõ tamẽ de
f eos. Nunqđ colligunt ð ſpinis
eis: q2 nõ ſunt in vite. ¶ non.
g vuas aut de tribulis ficus: Sic
¶ vt ð ſpinis ñ colligũt' vue. a ¶ volũtas
omnis arbor bona fructꝰ bonos e
bona. ¶ voluntas mala.
facit: mala aũt arbor fructus ma†
a ¶ nõ eñi aliter. b ¶ dũ bona eſt. ¶ q2 a
h los fac† Non poteſt arbor bona
radice fructꝰ arboris pullulat. ¶ dũ mala ẽ
fructꝰ malos facẽ: neq; arbor ma
¶ ſꝫ nõ impune. ¶ aĩa.
i la fructꝰ bonos facẽ† Oĩs arbor f
a ¶ de numero fideliũ ſeparabitur.
que nõ facit fructũ bonũ excide
a ¶ q̄ paratꝰ ẽ diabolo ⁊ angel' eiꝰ. b ¶ q2 mala arbor nõ põt facere fructũ bonum.
k tur: et in ignẽm mittet'. Igitur ex g
fructibus coꝝ cognoſcetis eos.
¶ ꝯfitent' ſe noſſe deũ: factis aũt negant.
l † Nõ oĩs q̄ dicit mihi dñe dñe intra h
bit in regnũ celoꝝ: ſꝫ q̄ facit vo i
a ¶ qui modo ſanctos ꝑ fidẽ inhabitat ꝑ ducit eos ad viſionem pacis.
luntatẽ pr̄is mei q̄ in celis ẽ: ipſe
m intrabit ĩ regnũ celoꝝ. Multi di k
cent mihi ĩ illa die: domine dñe

Nico. de lyra

est numerꝰ ⁊ pauci valde inueniũt' virtuoſi. ⁊ h̄ ẽ qđ ſubdit': a ¶ Et an guſta ⁊c̄. et patet. b ¶ Attēdite a fal. Hic ponit' tertiũ qđ requirit' ad im pletionẽ legis euãgelice. ſ. vitatio falſe doctrine, dicẽs: Attēdite. i. diligenter cauete. c ¶ A falſis ꝓphe. i. docto ribꝰ hereticis. ꝓpheta eñi vno mõ ideꝫ eſt qđ ꝓlocutor: ⁊ q2 venenum nõ ꝓpi nat' niſi melle tinctũ. iõ ſubdit': d ¶ Qui veniũt ad vos ĩ veſti. ouiũ. q2 fal ſam doctrinã palliãt apparẽtia ꝟtutiꝫ: ⁊ q2 nõ pñt vitari niſi cognoſcant': ⁊ nõ pñt cognoſci ex apparentia exteriori. iõ ſubdit vñ debeãt cognoſci. ſ. ab opibꝰ. ꝓpt' qđ dicit: A fructibꝰ coꝝ ⁊c̄. ſeq tur: e ¶ Oĩs arbor ⁊c̄. arbor bona d2 h̄ hõ hñs volũtatẽ bonã: ⁊ tal' vt ſic ſꝑ facit opꝰ bonũ. Et ſilr̄ arbor mala eſt hõ hñs malã volũtatẽ: ⁊ iſte ſꝑ facit ma lũ actũ: ſic eñi ſedẽs inq̄ntũ ſedẽs nõ po teſt ambulare. vñ in ſenſu cõpoſito fal ſa ẽ: q2 ſeq̄ret' ꝙ ſederet ⁊ ambularet ſi mul. in ſenſu tñ diuiſo ẽ vera: q2 ille qui ſedet nũc põt poſtea ambulare: ſic hñs bonã volũtatẽ dũ retinet eã nõ põt ma le agere: q2 ad bonitatẽ volũtat' requi runt' oẽs circũſtãtie bone. hõ tñ habẽs bonã volũtatẽ nũc: põt eã dimittere et ſic male agere. ⁊ ꝓpt' h̄ ſubdit': f ¶ Oĩs ar. q̄ nõ fa. fruc. bo. exci. ſ. in morte q̄ñ a vita pñti ſeparabitur. g ¶ Et in ignẽ mittet'. ſ. gehenne: ⁊ ſic appare bit fructꝰ talis arboris. ꝓpt' qđ repetit: Igit' ex fructibꝰ coꝝ ⁊c̄. h ¶ Nõ oĩs q̄ dicit. Oſtenſo qđ requirit' ad le gis impletionẽ: oſtẽdit ꝯſeq̄nter ꝙ alia nõ ſufficiũt ſine iſt' ad ſalutẽ: q2 int' alia illa q̄ vident' mag' ſufficere ad h̄ ẽ con feſſio fidei vel opatio miraculoꝝ vel ꝓ phetia: vl' iſta ꝯiuncta ſit: ⁊ tñ nõ ſuffici unt. cõfeſſio eñi fidei ſine opibꝰ nõ ſufficit: q2 tal' fides mortua ẽ vt d2 Iaco. ij. et h̄ ẽ qđ dicit: Nõ oĩs q̄ dicit mihi dñe dñe ⁊c̄. cõfitẽdo fidẽ catholicã: niſi aſſint opa. iõ ſubdit': i ¶ Sꝫ q̄ facit voluntatẽ ⁊c̄. ſilr̄ ꝓphetia nõ ſufficit ad ſalutẽ q2 aliq̄ñ dat' malis hoĩbꝰ: ſicut ipſi balaam: vt ptꝫ Num. xxiiij. iõ dicit: k ¶ Multi dicent mihi in illa die. ſ. iudicij extremi.

Margin: † De regu. iu. c. 2. — † Lu. 6. g — D — † ð. 3. c — De decl. c. ꝗuis — † Lu. 6. g

Moraliter

Nõne in noſe a ¶ Quã anguſta porta ⁊ arta via q̄ ducit ad vi. h̄ ẽ xp̄s humilitate cõſtrictꝰ. b ¶ Attēdite a fal. ꝓphe. ⁊c̄. hoc ex poni põt ð demonibꝰ ĩ angelos luc' ſe tranſferẽtibꝰ vt iuſtos de cipiãt. iõ d2. 1. Ioh. iiij. d. Nolite credere oĩ ſpũi: ſꝫ ꝓbate ſpũs vtꝝ ex deo ſint. e ¶ Oĩs arbor bo. ⁊c̄. h̄ ẽ hõ radicatꝰ ĩ cha ritate. † ¶ Mala aũt ar. ⁊c̄. h̄ ẽ hõ radicatꝰ in iniquitate. h ¶ Nõ oĩs q̄ dicit mi. dñe dñe ⁊c̄. h̄ eñi facto dicũt hypo crite ſanctitatẽ exterius ſimulãtes. k ¶ Multi dicẽt mihi in illa die ⁊c̄. Iſti ſunt bene docentes ⁊ male viuentes.

Margin: Fructꝰ male arboris

E F meriti illius qui operaṫ:ſ; inuocatio noīs chriſti hoc agit ad dānationē inuocātis: vł ob vtilitatē eoꝝ q̄ vidēt vel audiūt: ⁊ licet deſpiciant q̄ faciūt: deus tn̄ cui⁹ inuocatio facit honoratur. a ¶ Nunq̄ꝫ noui vos. Nō nouit lex tenebras.i.non aſpicit:q; ſi aſpiceret tenebre nō eſſēt. b ¶ Qui operami iniquitatē. Nō qui opati eſt: ne tollat penitētiā:ſ; q̄ in iudicio: licꝫ nō habeātis facultatē peccādi tn̄ habetis affectū. c ¶ Ois ergo q̄ au.⁊c̄. Quaſi.oīa p̄dicta bn̄ tenēda ſūt:q; q̄ tenet aſſimilabiṫ xp̄o: q̄ nō tenet diabolo.

Qui audit hec que in monte habita ſunt: quod dicit vt oñdat ſermonē in mōte habitū oīb⁹ p̄cepť q̄b⁹ xp̄iana vita iformaṫ eſſe pfectā. d ¶ Aſſimilabitur. Quia ſicut xp̄s de pſonis varus vnā eccliam cōſtruit/ erudit/ regit i vitā dedicatur⁹ eternā. ſic iſte varus virtutib⁹ ppetuā māſionē ſibi edificat ⁊ i futura dedicatiōe cū xp̄o letabitur. e ¶ Viro. Illi q̄ dicit: vt ſapiēs archi tect⁹ fūdamētū poſui i xp̄o. f ¶ Qui edifica.⁊c̄. ille edificat in xp̄o q̄ quod audit ab illo faṫ. g ¶ Supꝛa petrā. A q̄ petr⁹ nomē accepit p̄ firmitate ſidei.i.ſuper ſeip̄m edificauit eccleſiam. h ¶ Et deſcedit ⁊c̄. Trib⁹ modis diabol⁹ ipugnat:carnis ꝯcupiſcētia:exterioꝛib⁹ mūdi oblectamēť: vel p ſe cum vniuerſos vētus impulſionum laxat. i ¶ Pluuia. Cōcupiſcētia a q̄ quiſq; tētaṫ: q̄ ſenſuꝫ rigorē fidei emollit:q̄ ſi nō pficit maioꝛa flumina eueniunt. k ¶ Qui audit verba mea ⁊c̄. Exterius. Et ideo nō habꝫ excuſationē ſ; eſt ruina ei⁹ magna :q; monita ſalutis ꝯtēpſit. l ¶ Viro ſtulto ⁊c̄. De q̄ dr̄: Inimic⁹ hō hoc fecit:cui⁹ opa oia iſtabilia ſūt ⁊ ruine patēt. m ¶ Sup arenā. Qualiacūq; ſint que ſup ꝯcupiſcētiā vitioꝝ fundanṫ non ſtabunt. n ¶ Et cecidit ⁊c̄. Ois ꝯſcia q̄ ſipa i deū ſpe nō pmanet: in tētatiōib⁹ nō valet ſubſiſtere. ⁊ tāto ampli⁹ agiṫ quāto pl⁹ i his q̄ mūdi ſūt a ſupioꝛib⁹ diſiūgitur: ⁊ vere oēs mali vel ficte boni igruente qualibet tētatione peioꝛes fiunt. o ¶ Turbe. Vel aliq̄ i turba: q; infideles: vel poti⁹ oēs d̄ excellētia ſapie.

Hō tribus modis a diabolo impugnatur.

† Ps̄.6.c
† Luce.13.f
† Luce.6.g
F
J.13.d
† Luce.6.g

Nico. de lyra

✱ a ¶ Nōne in noīe tuo pphetauim⁹. Silr nec eiectio demonū: q; aliq̄n p malos hoīes talia fiūt ad inuocationē noīs xp̄i: ad declarationē ꝟtutis xp̄i: licꝫ ipſi inuocātes ſint mali: ſicut habeṫ Act.xix. q̄ q̄dam infideles eiciebāt demōes dicēdo: Adiuro vos per xp̄m quē paul⁹ p̄dicat. Verūtn̄ quia tales indigne aſſumūt nomē xp̄i: ideo ſuper ipſos aliq̄n daṫ ptās demoni: ſicut in eodē ca. dr̄. ⁊ hoc eſt q̄d dr̄: b ¶ Et in noie tuo de.eiecim⁹. Silr nec miraculoꝝ opatio: q̄ ſilr aliq̄n p maloſ fiūt ad inuocationē noīs xp̄i: nō p̄pť merita inocātiū: ſ; ad fidei xp̄i ꝯfirmationē. ⁊ hoc eſt q̄d dr̄. c ¶ Et i noie tuo vir.mul.fe. Ratio aūt oīm p̄dictoꝝ ē: q; ſunt gr̄e gratis date q̄ danṫ pricipaliṫ ad vtilitatē cōmunē eccleſie: ⁊ non ad vtilitatē ſingularis pſone. ⁊ ideo aliq̄n p malos hoīeſ a deo nobis danṫ. ſicut bona elemoſyna aliq̄n daṫ a bono dn̄o mediante malo ſeruo. propter q̄d ſubdiṫ: d ¶ Et tūc cōfitebor ⁊c̄. noticia. ſ. approbatiōis ſed reprobationis. p̄pť q̄d ſequitur: Diſcedite ⁊c̄. et patet lr̄a. e ¶ Ois ergo. Poſtq̄ꝫ ſaluatoꝛ poſuit legis ſue explicationē: et oñdit ei⁹ obſuatiōis poſſibilitatē. hic cōſeq̄nter inuitat populū ad obſeruationē: quia eius auditio

† Mar.1.c
† Luce.2.g
et.4.e
25.q.1.c.iſ
† Mar.1.d
† Luce.5.c

a ¶ vt balaam et caypbas. b ¶ quaſi organo noſtro tu p̄phetaſti.

Nonne in nomine tuo propheta- a
a ¶ vt i actib⁹ apl̄oꝝ filij ſacerdotiſ exorciſte.
uim⁹: ⁊ i noie tuo demonia eieci- b
a ¶ ecce nō magnū eſt virtutes operari.
mus: ⁊ in noie tuo virtutes mul- c
a ¶ qui aliquādo dicere diſſimulant.
tas fecimus: Et tunc confitebor d
a ¶ vł ſi. b ¶ i nīlo approbaui ſ; rp̄robaui.
a illis: q; nūq̄ꝫ noui vos † Diſce-
b dite a me oēs q̄ opami iniq̄tatē.
a ¶ q; nō hos nouit: igiť eos q̄ mādata ei⁹ cuſtodiūt. ⁊ h̄ ē q̄. b ¶ itelligit. c ¶ ſi ſonū.
c † Ois ergo q̄ audit v̄ba mea hec e
a ¶ in futurū p̄uidenti.
d e ⁊ facit ea/ aſſimilabiṫ viro ſapi-
a ¶ auꝝ argētū vł lapides p̄cioſos. ¶ vnā
f enti qui edificauit domum ſuam
g ¶ celeſtē. ¶ xp̄m. a ¶ aeris ptāť ipugnatio.
h i ſupꝛa petrā: ⁊ deſcendit pluuia f g
a ¶ potētū pſecutio. b ¶ mine: blādicie: vel maligni ſpiritus.
⁊ venerūt flumina ⁊ flauerūt vē- h i
a ¶ hec oīa. b ¶ edificiū ꝟtutū. c ¶ vł ſuā
ti: et irruerūt in domum illam/ et k
a ¶ q; ſtat fundata. nō ſibi ſ; xp̄o tribuiṫ.
non cecidit. Fundata enim erat
a ¶ que ergo cadit nō edificatur in chriſto.
k ſupꝛa petram. Et oms qui au- m
dit verba mea hec ⁊ nō facit ea/
a ¶ gentili vel iudeo vel diabolo. b ¶ qui non prouidet.
l ſimiľ erit viro ſtulto q̄ edificauit
a ¶ i ſpe ťrenoꝝ: q̄ arene cōpanť p̄pťea q; labiles ⁊ a vēto ſi cito mutabileſ. ¶ q̄ ē fluida
m domum ſuā ſup arenam: ⁊ deſcē- n
dit pluuia ⁊ venerūt flumia ⁊ fla-
¶ maligni ſpiritus.
uerūt vēti: ⁊ irruerūt i domū illā/
a ¶ pertz. b ¶ ite maledicti in ignē eternuꝫ.
¶ quia eterna.
n ⁊ cecidit: fuitq; ruina ei⁹ magna. o
a ¶ q; nihil impfectionis habet hic ſermo.
Et factū eſt cū cōſūmaſſet ieſus p
o verba hec/ admirabanṫ turbe ſu- q
per doctrina ei⁹. † Erat eni docēs r
a ¶ vt dn̄s moyſi addebat q̄ mīn⁹ erāt. vł cō mutabat figuras i lucē.
eos ſicut ptātē habēs/ et nō ſicut
a ¶ q̄ tm̄ ea q̄ i lege data ſī iſirmis docuerūt.
ſcribe et phariſei.

Ca. VIII

p C † Um aūt deſcēdiſſet a

eius auditio inutilis eſt niſi ſequaṫ opis ipletio. ⁊ h̄ eſt q̄d diṫ: Ois ergo q̄ ⁊c̄.i. bonoꝝ opeꝝ cōſtructionē. f ¶ Supꝛa petrā.i.xp̄m. tal ei facit opa bona d̄ genere ⁊ recta intētiōe. q̄ duo reqrūṫ ad ipletionē legiſ euāgelice. g ¶ Et deſcēdit plu.i. tētatio carnaľ laſciuie. h ¶ Et vene.flu. cupiditatiſ ⁊ auaricie. i ¶ Et flauerūt vēti. vanitatis ⁊ ſupbie. k ¶ Et irrue.in do.illā. p ipoꝛtunitatē tētationū. l ¶ Et nō cecidit a ſtabilitate.ſ. ꝟtutis. cui⁹ rō ſbdiṫ cum dr̄: Fūdata eni erat ⁊c̄. ⁊ p oppoſitū: m ¶ Ois qui audit ⁊c̄.i. ſup mobile fundamētū: q̄d facit ois q̄ intētiōeꝫ ſuā ponit ſupꝛa aliq̄d q̄ꝫ ſupꝛa ip̄m deū. q; ois creatura mutabiľ ē: n ¶ Et deſcē. plu.⁊c̄. patet ex p̄dictis. Seq̄tur: o ¶ Fuitq; ruina ei⁹ magna: q; p̄mo ruit i foueā culpe. et poſtea i foueaꝫ gehēne: q̄ ruina eſt magna q; irrepabilis oino. p ¶ Et factū eſt. Hic ponit ꝯcluſio oīm p̄cedentiū. vbi oſtēdiṫ eminētia doctrine xp̄i p h̄ quod diciṫ: q ¶ Admirabāṫ turbe ⁊c̄. q; vt patet ex p̄dictis docebat eminētiſſimas ꝟtutes: ⁊ impfectionē legis ſupplebat. ⁊ nō ſolū terrena bona ſ; celeſtia p̄mittebat. Doctrinā etiā ſuā mirabiliť ꝯfirmabat: p̄pť q̄d dr̄: r ¶ Erat eni docens ⁊c̄. Sic aūt nō docebāt iudeoꝝ periti.ſ. ſcribe et phariſei.

✱ e ¶ Ois ergo qui au.ver.m ⁊c̄. Vir ſapiēs eſt hūilis. Proūerbi.xi.a. Vbi hūilitas ibi ⁊ ſapia. Vir aūt ſtult⁹ eſt ſupbus. q; ſtultus d̄r q̄ſi ſtans altus: ois aūt ſupbus altioꝛē ſe reputat q̄ꝫ ſit i veritate. Sapiens igiť edificat ſupꝛa petrā.i.xp̄m: oia opa ſua bona faciens p̄pť ip̄m. ſtult⁹ aūt edificat ſup arenaꝫ q̄ eſt terra mobiľ. nā opa ſua facit p̄pť gliaꝫ hūanā q̄ eſt inſtabiľ. g ¶ Et deſcēdit pluuia ⁊c̄. p quā ſignificaṫ tētatio carnal laſciuie. p vētos ꝟo tētatio ſupbie. p flumia ꝟo imper⁹ tribulatiōis hūane. p hec aūt edificiū hūilis nō lediṫ: ſ; edificiū ſupbi totaliť diſſipaṫ. r ¶ Erat eni docēs ⁊c̄. i. ſuā doctrinā ꝯfirmans p opa miraculoſa. Ceteri doctoꝛes q̄ nō poſſunt hoc facere doctrinā ſuā ꝯfirmare debēt p opa ꝟtuoſa.

Moraliter
Stultus
h

Glo.oꝛdi.

C Um aūt deſcē. Ca. VIII
Poſt deſcēſionem dn̄i d̄ mōte q̄ntū iteruallū fuerit anteq̄ꝫ capharnaū itraret nō apparet. In ipo āt iteruallo leproſus mūdat⁹ ē: q̄d Mathe⁹ ſuo loco diṫ (Lucas ꝟo alibi recoꝛdat⁹ ē) q̄ p⁹ v̄ba illa diē xp̄m itraſſe capharnaū: nō tn̄ oñdit p⁹ q̄ntū tpis iteruallū. p ¶ Cū āt deſce. Scd̄ꝫ Lucā ⁊ i cāpeſtri loco ſmonē quē tā forſitan d̄. habuerat eis feciſſ;. ¶ Secute ſūt eū tur.mul. Alij p̄pť charitatē. alij p̄pť doctrinā. alij p̄pť admirationē ⁊ curationē. ¶ Myſtice aūt. Cū āt deſcēdiſſet: Id ē cum ſe exinaniret formam ſerui

Myſtice

Nico.de lyra

C Um aūt deſcē. Ca. VIII
Lege data. Hic ꝯñt ponit ei⁹ ꝯfirmatio p miracła i h̄ ca. ⁊ ſeq̄nti. ⁊ ē ſilis p̄ceſſ⁹ i vtroq;. ſ; i h̄ ca. p̄ncipaliť ponūṫ q̄dā miracła ad ꝯfirmationē euāgelice legiſ. In ſeq̄nti ꝟo ponūṫ q̄dā miracła ad dclarationē d̄itatiſ ipi⁹ legiſlatoꝛis. ibi: Et aſcēdēs ieſus. In h̄ q̄ ca. ſic p̄cedit. q; p̄mo euāgeliſta deſcribit q̄dā miracła ad credētiū vocationē. ſcd̄o q̄dā miracła ad vocatoꝝ ꝯfirmationē. ibi. Et aſcēdēte eo. Pꝛia i duaſ. q; p̄mo pōiť miracłoꝝ opatio. ſcd̄o q̄rūdā ad fidē xp̄i ꝯuerſio/ ibi: Videns ieſus turbas. Pꝛia i tres: q; p̄mo deſcribiť

Diuiſio

A ¶ ſerui accipiēs ſecute ſunt eum turbe multe:q2 qui pri⁹ ī iudea notus erat.tūc in vniuerſa terra mirabilis factus eſt. Qꝫ aūt poſt ꝑcepta manū extēdēs leproſum ſanat:ſignificat eos qui de illis preceptis implēdis dubitant:ſuo auxilio ab hmōi va rietate mūdare. Nō exprimit certus curatiōis locus vt oſtendatur nō vnū populū alicu⁹ ciuitatis: ſed oēs ſanare. a ¶ Adoꝛabat eū. Priuſq̄ peteret:cultū diuinitat' oſtendit. b ¶ Si vis potes. De volūtate nō (q̄ſi pietat' incredulus) dubitot: ſꝫ q̄ſi mee colluuionis cōſci⁹ nō preſumo. c ¶ Extendēs. Poſt ſermonēꝫ ⁊ miracula facit:quib⁹ ſermo apud auditoꝛes ꝯfirmat. d ¶ Tetigit. Nō quin ſine tactu ſanare poſſet.ſed vt indicet ſe nō ſubiectū eſſe legi:ſꝫ dn̄m legis:qui nō timet cōtagium. Tetigit. ꝓpter humilitatē:vt nos doceret nullum ſpernere ꝓ aliqua coꝛpoꝛis maculatione. Apparet ſupra legē (que leproſum excludit) eſſe gratiā:que ſanat

Mt.5.b eū/ vt ait: Nō veni ſoluere legē ſed adiplere ⁊c̄. e ¶ Volo. Eo ſanauit genere q̄ fuerat obſecrat⁹. Deinde imperat. Mūdare:ecce poteſtas. f ¶ Vide nemi.dix. Taceri iuſſit:nec tn̄ taceri potuit. Non ꝙ aliq̄d voluit ⁊ non potuit:ſed dat exēplū vt ſui in magnis que faciūt latere velint:ſꝫ vt proſint alijs:prodant inuiti. Ne.dix. Nunc

Mar.1.d tn̄ Marc⁹ vbiq̄ hoc ꝑdicaſſe dicit: q̄ſi euangeliſta factus ſit. g ¶ Vade. Mittit ad ſacerdotes ꝓpter hūilitatē vt ſacerdotib⁹ deferat honoꝛē:qb⁹ lex iubet mundatos munera offerre: ⁊ vt vidētes credāt ei:vel ſi nō credūt:inexcuſabiles ſint:⁊ ne legē frangere videret. h ¶ Oſtende te ſacer. vt ſacerdos nō leg' oꝛdine: ſed gr̄a dei ſupra legē curatū eſſe itelligat. i ¶ Offer.

B q2 legē nō ſoluo:q2 nōdū cepit verū ſacrificiū. k ¶ In teſtimoniū.i.dn̄o credāt ſi impietat' lepra diſcedat. In teſtimoniū.ſpūalis curatiōis:offerēdū eſt munus ſpūale: ¶ Typice. Le-

Typice proſus genus humanū ſignificat plenū lepra: qḋ extenta manu.i.verbo dei humanā ꝯtigēte naturā a priſci erroꝛis varietate mundat:vt diu abominabiles ⁊ ſequeſtrati: iam queant

1.Coꝛ.3.d templo reddi. Templū dei ſanctum eſt:qḋ eſtis vos. Et ſacer

Pſ.109.a doti offerri: de q̄ dr̄: Tu es ſacerdos ī eter. ſm̄ oꝛ.mel. Et of-

Ro.12.a ferāt ꝓ emūdatiōe coꝛpa ſua:hoſtiā viuentē:ſanctā:deo pla-

Lu.7.a centē. l ¶ Acceſſit ad eū cētu. Lucas rē vt geſta eſt narrās:dicit eū miſiſſe ſenioꝛes iudeoꝝ. Sꝫ matthe⁹ cauſa breuitatis eū cui⁹ fides laudat:cui⁹ deſiderium ⁊ volūtas defert: maluit prudēter dicere acceſſiſſe q̄ eos ꝑ quos mādabat. Ut

Mt.5.c mlier q2 credidit mag' dr̄ tetigiſſe xp̄m q̄ turbe q̄ cōprimebāt Ita cēturio q̄ magis credidit:eo mag' acceſſit. Tria dicit:iacet:paralytic⁹:toꝛquet:vt ⁊ aīe ſue anguſtias indicet: ⁊ dn̄m ad miſcdiam cōmoueret. Et hec ei glīa:ꝙ ſic rogauit ꝓ ſeruo ¶ in quo diſca-

a tieſus de monte ſecute ſunt eum

a ¶ q̄ ad altioꝛa aſcēdere nō valuerīt. ¶ alte a ꝑdicat. b ¶ q̄ nec ibi cū lepra tā alte audire poterat:ſꝫ ſanat vt poſſit implere.

turbe multe:⁊ ecce leproſus veni †

a ¶ cum humilitate poſtulat.

a ens adoꝛabat eū dicēs: Domi- b

a ¶ in voluntate poteſtatē tribuit.

b ne ſi vis potes me mundare †Et c

a ¶ q̄ miſcdie ꝑtēdit affectū. b ¶ cōtra legē quā ſuperat gr̄a in q̄ hūilitas. a ¶ in h pietas. b ¶ in hoc maieſtatis potentia.

d extendēs ieſus manū tetigit eū

c dicens: Volo:mundare. Et cō

a ¶ q2 dixit ⁊ facta ſūt. ¶ nihil ē mediū in-

feſtim mūdata eſt lepra eius. Et d

ter ꝑceptū ⁊ op⁹. a ¶ foꝛma nr̄i eſt ne nos iactem⁹ de bonis opib⁹. b ¶ nō erat neceſſe vt ſmone iactaret qḋ coꝛpe preferebat.

f ait illi ieſus: Vide nemini dixe- e

a ¶ diſciplina nr̄i eſt vt nos oſtendam⁹ ſa-

g ris:ſꝫ vade oſtēde te †ſacerdoti: f

cerdoti nr̄o. a ¶ non debent auferri ſigna priuſq̄ veniāt ſignificata.

i ⁊ offer munus qḋ precepit moy †

a ¶ .ſ.vt credāt virtutē dei magnam eſſe. b ¶ hoc miraculuꝫ factum eſt ſanato leproſo

k ſes ī teſtimoniū illis. †Cū aūt in g

ſo continue. a ¶ fide ⁊ deſiderio.ſ.

l troiſſet caphar naum/ acceſſit ad h

a ¶ alienigena. b ¶ per internuncios. c ¶ nullus alius ꝓ ſeruo.

eū centurio/ rogās eū et dicēs:

Nico.de lyra

* mo deſcribit curatio leproſi: ⁊ ſcdo paralytici/ibi: Cū aūt introiſſet capharnaū.tertio laborāt' caloꝛe febrili/ibi: Et cū veniſſꝫ

Diuiſio ieſus. Pria in duas:q2 pmo pōit curatio leproſi.ſcdo miraculi manifeſtatio/ibi: Et ait illi ieſus. Ad euidētiā dicēdoꝝ cōſiderandū ꝙ duplex ē doctrina. Quedā q̄ nō excedit facultatē intellect⁹ hūani:⁊ iſta debet ꝑ rōnes demōſtratiuas ꝯfirmari. Alia eſt doctrina excedēs facultatē humanā:⁊ iō nō pōt ꝯfirmari ꝑ rōnē euidentē. ꝓpter qḋ opoꝛtet ꝙ ꝯfirmet ꝑ opa diuine virtutis oſtēſiua:q2 cū de⁹ nō poſſit eſſet teſtis falſitatis: ſi talia inducunt ad cōfirmationē alicui⁹ doctrine:ſequit eam infallibilē veritatē cōtinere. Tal' aūt eſt doctrina euangelica: et iō ei⁹ cōfirmatio facta ē ꝑ miracula.⁊ hoc ē qḋ dr̄: Cū aūt deſcēdiſſet ieſus de mōte.in q̄ legē euangelicā ꝓmulgauerat. a ¶ Secute ſunt eū tur. ⁊c̄. q2 aliq̄ ſequebant euꝫ ex deuotione ꝓpt' ſanctitatē ſue doctrine.aliqui aūt ex curioſitate:vt viderēt miracula ⁊ audirēt noua: aliqui vt ei inſidiarent: ſicut phariſei: ⁊ aliq̄ vt ab eo curarent: ſicut infirmi. de quibus erat

quib⁹ erat iſte de quo ſequit: b ¶ Dn̄e ſi vis. vbi cōfitet ei⁹ C potentiā:in q̄ apparet hui⁹ leproſi fides ⁊ deuotio: ex q̄ ſecuta eſt eius curatio.vn̄ ſubdit: c ¶ Et extēdens manū ⁊c̄. licet aūt poſſet curare ſolo verbo: tn̄ appoſuit manū: q2 humanitas xp̄i erat q̄ſi oꝛganuꝫ ſeu inſtrumentū ipſi⁹ diuinitat': ⁊ iō ſic artifex mediāte inſtrumēto operat:ſic virtus diuina in xp̄o ꝑ applicationē hūanitatis aliq̄ faciebat:vt eā cōiunctā diuinitati declararet. Sed querit hic: q̄re tetigit leproſum:cū hoc eſſet in lege ꝓhibitū? Dicendū ꝙ nō erat ꝓhibituꝫ leproſū tāgere ei q̄ ex tactu ſuo poterat curare:ſicut helias ⁊ heliſeus nō fecerūt cōtra legem tangendo moꝛtuos ad reſuſcitandū: vt habet.iij. Regū.xvij. et.iiij. Reg.iiij. d ¶ Et ait. Hic ponitur miraculi manifeſtatio q̄ facta eſt mediate.ſcriptū eni erat in lege Leuit. xiiij.ꝙ mūdatus a lepra nō debebat reſtitui ad cōmunē habitationeꝫ hoīm: niſi prius iudicaret mundat⁹ per ſacerdotis iudiciū:⁊ facta oblatione dn̄o ꝓ eius mundatiōe.⁊ iō ieſus ait illi: e ¶ Vide nemi.dixe.ſ.anteq̄ ea q̄ ſcripta ſunt ī lege compleueris.ꝑcepta eni cerimonialia habuerūt curſuꝫ ſuū vſq̄ ad xp̄i paſſionē: vt.ſ.viſum eſt. et iō vſq̄ tūc xp̄s ea obſeruauit: vt pꝫ in ſua circūciſiōe:⁊ ea obſeruare alios ꝑcepit:vt pꝫ in hoc leproſo cui dicit: f ¶ Vade oſtēde te ſacer. ⁊c̄. ꝑ hoc etiā figurabat ꝙ peccatoꝛ q̄ ꝑ leproſuꝫ figurat licet ſit mundat⁹ a lepra peccati ꝑ ꝯtritionē:tn̄ adhuc tenet ſe oſtēdere ſacerdoti ꝑ ꝯfeſſionē. Qual' aūt erat oblatio leproſi mūdati ī lege hr̄ Leui. xiiij. ⁊ ibi debet exponi. g ¶ Cū aūt intro.capharnaū. Hic ponit ſecundū miraculū.ſ.curatio paralytici. ⁊ diuidit in duas partes: q2 primo deſcribitur huius centurionis fides ⁊ deuotio.ſcdo ex hoc infert cōcluſio/ibi: Audiens ieſus. Circa primū aduertenduꝫ ꝙ iſte centurio ad cui⁹ ꝑces ſeru⁹ ei⁹ curatus eſt:nō erat iudeus. ſed gentilis ibi poſitus a romanis ad cuſtodiā principalis ciuitatis galilee ſcꝫ capharnaum: q2 tota illa terra erat ſubdita romanis. ꝓpter quod iudei coꝛam pilato dixerunt: Non habemus regem niſi ceſarem: ⁊ ideo quia ieſus erat iudeus: ipſe nō venit ad euꝫ in perſona ꝓpria reputans ſe indignū ad hoc impetrandū:ſꝫ miſit ad ieſum principes iudeoꝛū. vt dicit Luc. vij. vt per eos curationem ſerui ſui facilius impetraret: ⁊ q2 quod ꝑ amicos facimus quodāmodo ꝑ noſipſos facim⁹. iō Matthe⁹ dicit euꝫ veniſſe ad ieſum: nō q2 in ꝑſona ꝓpria venerit:ſꝫ ꝑ intermedios: ⁊ ſic eſt intelligendū qḋ dicit hic: h ¶ Acceſſit ad eū centurio.ſ.ꝑ amicos. dr̄ aūt centurio: q2 habebat centū homines in armis ſub ſe:ad cuſtodiā illi⁹ terre: ne foꝛte vellēt ꝯ romanos rebellare. Iſte ḡ centurio audit' xp̄i miraculis firmit' credidit ꝙ poterat ſanare ſeruū eius q̄ erat ei valde charus: vt dicit Lu. vij. ideo de eius ſanatione erat valde ſollicitus. Ieſus autem ſciens eius fideꝫ et deuotionem: reſpondit ei per internunciū: ſcilicet Ego veniam. Cum autem eſſet in via miſit centurio nūcios obuiam ei: vt dicit Lucas. dicentes ex parte eius:

* Dn̄e nō ſuꝫ

Moraliter Moralr. † ¶ Ecce lepro.ve.⁊c̄. Per iſtū leproſū q̄ ꝯfitebat ſe imundū: ⁊ xp̄m potētē ad ſe mūdādū dicēs: Dn̄e ſi vis potes me mūdare. ſignificat pctōꝛ vere penitēs: ⁊ ad dei miſericoꝛdiā ꝯfidēt recurrēs. iō ſubdit: c ¶ Et extēdēs ieſus manū ⁊c̄. ꝑ qḋ ſignificat ꝙ talis man⁹ diuine miſcdie ꝓtenditur ei⁹ crimina relaxādo. d ¶ Et ait illi ieſus: vide nemi. dixe. ſꝫ vade oſtē. te ſacer. ꝑ hoc innuens ꝙ eccl'ie miniſtri nō debēt gl'iaꝫ hoīm q̄rere ſꝫ dei. † ¶ Et offer mu. ⁊c̄. nā a pctis mūdat⁹ dꝫ eē deo valde grat⁹. g ¶ Cū aūt introiſ. capharnaū ⁊c̄. Iſte gentil' erat: in xp̄m tn̄ credebat. alter euꝫ ꝓ ſanatione ſui pueri nō rogaſſet: ideo per ipſum primitie gentium ſignificātur credentes in chꝛiſtum et laboꝛantes ad conuerſionem alioꝛum: de quibus fuit Lucas euangeliſta. ⁊ Dionyſi⁹ ariopagita ⁊ alij plures. ꝑ hoc aūt ꝙ xp̄s ſubdidit:

 * Nō inueni

Margin notes (right): als non habett, ieſus — Queſtio — †93.di.c.domin⁹.5.q.1 c.deo. De pe.diſ. 14. hoc idē. ⁊.c voluiſſent. — al's ſacerdotibus — †Lu.7.a — Diuiſio — D

E F in quo discamus sic misereri cōseruis. a ¶ Ego veniam. Magna hūilitas ꝙ seruū dignat̃ visitare: qđ fides centurionis meruit: q̃ ex gētib⁹ credit. ⁊ hūilitas: ꝙ se indignū iudicat cui⁹ tectū itret. ⁊ prudētia ꝙ vltra carnē diuinitatē latentez videt. Ad filiū reguli venire noluit ne diuitias honorare videret̃. h̄ suilē conditionē ne spernere videat̃ mox ire ꝯsensit. Qui v̄bo curare potuit ꝓpē hūilitatem visitare dignat̃. ⁊ tñ i medio itinere v̄bo sanat: ne nō ꝓpter hūilitatē: sȝ ob ipotētiam viriū corꝑalit̃ ire putaret̃. b ¶ Nō sum dignus. Propter ꝯsciam vite gētilis magis timet grauari p̄sentia q̄ iuuari. q: ⁊ si erat fide ꝑdit⁹: nōdū tñ erat sacramētis imbut⁹. Sȝ qđ nec infirmitas nr̃a ꝯsumit gr̃a dare nouit.

c ¶ Nā ⁊ ego ⁊c̃. Si ego hō sb̃ alio possum imꝑare minorib⁹. q̃nto magis tu q̃ sup oīa habēs famulātes angelos potes ꝑ eoꝝ ministeria sine corꝑis p̄sentia dicere infirmitati vt recedat ⁊ recedet: ⁊ sanitati vt veniat et veniet. Mira fides in gētili. ¶ Mystice. Centurio significat electos ex gētib⁹: qui si cētenario milite virtutū stipatos: q̄ nihil terrenū sȝ sola eterne salut̃ gaudia sibi suisq̄ q̄rūt. Cētenari⁹ eni q: a leua trāsit ad dextrā i celest̃ vite significationē poni ꝯsueuit: Talis ergo meriti viri ꝑ his necesse ē vt supplicēt q̄ adhuc seruitutis spū tenēt: vt perfecta charitas foras mittat timorē. Domus aūt in quā nō audet eū inuitare: gētilitas est ꝓpē fetorē idolatrie. neq̄ enim gētib⁹ corꝑalis p̄sentia xp̄i exhibita ē: sed verbū fidei misit eis ꝑ aplos ⁊ ab infidelitate sanauit. ¶ Uel milites et serui cēturionis v̄tutes sūt naturales: q̄rū copiā multi ad deū venientes secū detulerūt: vt corneli⁹ dicit̃ vir iustus ⁊ timēs deū. d ¶ Ab oriēte ⁊ oc. ve. ⁊ re. ⁊c̃. Uel oriēs q̄ illuminati statī trāseūt. Occidēs q̄ passiōes vsq̄ ad mortē tolerāt. Per istas duas ptes omēs ptes mūdi ex qb⁹ gētes vocāde erant designant̃. e ¶ Filij aūt ⁊c̃. q: in h̄ mūdo fruūt̃ b̄n̄ficijs dei: ꝑm illđ: Pluit sup iustos ⁊ iniustos. Nūc vident̃ i facie dñi: sȝ tūc mime. f ¶ In tenebras exte. Quia a dño foras expellētur. i. in eternā noctē: q: hic sponte ceciderūt i exteriores. i. i cecitatē mentis. Per fletū q̄ ē oculoꝝ ⁊ stridorē dētiū nota verā resurrectionē corporuȝ. Dētes stridēt: q̄ hic de edacitate gaudebāt. Oculi flent: q̄ ꝑ ꝯcupiscētias vagabāt̃. Flet⁹ de ardore. stridor dentiū de frigore solet excitari: q: ibi trāsibūt ab aq̄s niuiū ad calorē nimiū. Uł stridor ꝓdit indignātis affectū q̄ sero penitet qđ deliq̄t ꝑtinaciter. g ¶ Flet⁹ ⁊ stridor dētiū. Per h̄ ondit̃ magnitudo tormētoꝝ. Per fletū tormētū aīe: ꝑ stridorē dētiū corꝑis. F Et cum

† 23.q.1.c. noli. De cōse.di.2.c.q̄ tidie.

Mystice

Als nō habert ꝯstitutius.

Luce.7.b

F

S.5.g

† 35.dis̃.c.ecclesie.

a ¶ seru⁹ b ¶ nō i vno tm̃ miserabilis ꝙ iacet: sed ꝙ est paralytic⁹: ⁊ ꝙ torquet̃. hec eni oīa cum dolore nominauit.

Domine puer meus iacet in domo paralyticus: et male torquetur.

a ¶ repentina diaboli aggressione.

a ¶ sez virtute. virtus eni christi p̄sens fuit que suscitauit eum.

a Et ait illi iesus: Ego veniaz et curabo eū. Et respondēs centurio ait: † Domine non sum dignus vt intres sub tectū meum:

b ¶ ecce humilitas.

¶ magna fides q̄ dei dicere credit eē facere.

sed tm̃ dic verbo ⁊ sanabit̃ puer b me⁹: Nā ⁊ egō hō sū sub potesta c te † constitut⁹ habēs sub me milites: ⁊ dico huic vade ⁊ vadit: et d alio veni ⁊ veīt: et seruo meo: fac hoc et facit. Audiēns aūt iesus e miratus est / et seq̄ntib⁹ se dixit: f † Amē dico vobis: nō inueni tantam fidem i israel. Dicō aūt vo k bis / ꝙ multi ab oriente et occidēte venient: et recūbent cū abraam ⁊ isaac ⁊ iacob in regno celoruȝ: filij autē regni eijcientur in tenel m brás exteriores: † Ibi erit fletus ⁊ n stridor dentiū. Et dixit iesus cen o turiōi: vade et sicut credidisti fi q at tibi. Et sanat⁹ ē puer ex illa ho-

a ¶ ecce prudētia. b ¶ .s. habēs aliū dñm.

¶ intra fides in gentili.

a ¶ ita angeli tibi seruiūt. b ¶ ꝙ suā intelligit maiestatē.

a ¶ nō vt turbati animi sed docētis nos q̄s opus est moueri de huiusmodi et mirari.

a ¶ .i. si a ꝓphetis edocti. ¶ ꝓhi⁹ tpis: inenit eni i antiq̄s. b ¶ Uere p̄dico vobis ꝙ multi ad exēplū istius in q̄ fides gētiū p̄figurat̃.

¶ ex omni gente.

¶ ad fidē. ¶ req̄escēt feliciter epulaturi.

¶ iudei: i qb⁹ añ regnbat dñs. ¶ a facie dñi.

a ¶ cuiq̄ sic credit ita fit. ¶ ꝓ mēsura fidei q: credidit oīa posse: idicat ꝑ fidē meruisse.

a ¶ ꝓbat̃ fides dñi ꝺn sanitas serui sequit̃.

e ¶ Audiēs. Hic ex dictis infert̃ quedā ꝯclusio: quia ex fidē huius gētilis ⁊ infidelitate iudeoꝝ ꝯcludit saluator vocationē gentiū ad fidē ⁊ reprobationē iudeoꝝ: ⁊ h̄ est qđ dr̃: Audiēs aūt iesus. s. v̄ba cēturiōis exp̄ssiua tāte fidei: f ¶ Mirat⁹ ē. Sed querit̃: quō i xp̄o fuit admiratio: q̄ ꝯsurgit in hoie ex aliquius incogniti ⁊ isoliti inspectiōe. christus aūt ab instāti ꝯceptiōis plen⁹ fuit scia: nec aliq̄d d̄ nouo cognouit: ideo videt̃ ꝙ in ip̄o admiratio ꝑm rē nō fuit: sȝ tm̃ ꝑm apparētiā: q: ad modū admirātis se habuit: vt dicūt aliq̄. nec fuit ibi falsitas: q: hoc fuit ad designādū aliqđ verū. s. fidē cēturiōis: et infidelitatē iudeoꝝ. Sed meli⁹ dr̃: ꝙ fuit in ip̄o vere admiratio: ad ondendū v̄itatem hūane nature in eo. Ad cui⁹ euidentiā sciendū ꝙ in xp̄o ponit̃ duplex scia. Una diuina q̄ est eterna. et ꝑm hāc nō pōt esse admiratio: q: nihil cognoscit̃ ab eo de nouo. Alia hūana vel creata: ⁊ hec ē duplex. Una visiōis rerū in v̄bo: q: aīa xp̄i ab instāti ꝯceptiōis cognouit oīa in v̄bo q̄ cognoscit verbū noticia visiōis. ⁊ hec sunt oīa q̄ habēt esse ꝑm quācūq̄ differētiā tp̄is: cuiusmodi sūt p̄ntia / p̄terita ⁊ futura. ⁊ ꝑm hāc sciaȝ in xp̄o nō fuit admiratio sic̄ nec innouatio. Alia est scia in xp̄o que cognoscit res i ꝓpo genere. ⁊ hec est duplex. Una habitualis: ⁊ in ista nō est aliq̄ nouitas: q: ab instāti cōceptiōis fuit aīa xp̄i pfecte repleta habitib⁹ oim sciaȝ. Alia exꝑimētalis: sic̄ aliquis habēs habitū sciētie ꝑ doctrinam postea exꝑit̃ ꝑ intuitionem i effectu. Et illo modo i aīa xp̄i erat aliq̄d de nouo cognitū. et sic ex inspectione illi⁹ hoc modo incogniti p̄ri⁹ poterat in ip̄o admiratio d̄ nouo causari. Et sic factū fuit in ꝓposito. Sequit̃: g ¶ Et sequentibus se. i. discipulis suis Dixit: h ¶ Nō inueni tātā fidē in israel. .i. i ꝑplo iudaico: q: licet aliq̄ de iudeis firmit̃ crederēt. s. discipuli sui: tñ p̄ncipales illius ppli nō crediderūt: ⁊ multitudinē ab eius fide auerterūt: vt inferius patebit. Et ideo ꝯcludit saluator: i ¶ Amen. i. fidelit̃. k ¶ Dico aūt vobis ꝙ multi ab oriēte ⁊ occidēte venient ⁊c̃. q: multitudo gentiliuȝ in diuersis partibus orbis existētium ꝑ p̄dicationē aploꝝ cōuersa est ad fideȝ. ⁊ sic perperūt gratiā ⁊ gliaȝ. l ¶ Filij aūt regni. i. iudei ex q̄bus xp̄s nat⁹ ē: ⁊ q̄bus p̄ncipalit̃ missus est ad p̄dicandū eis celest̃ regni euāgeliū. m ¶ Eijcient̃ in tene. exte. q: repulerūt fideȝ xp̄i: et sic remanēt i peccatis suis obstinati: ⁊ sic eijciunt̃ ad penas inferni: que dicunt̃ tenebre exteriores: q: tenebre prime sūt tenebre culpe: alie aūt sūt gehenne: Sȝ q̄rit̃: quō sunt ibi tenebre: cū sit ibi ignis q̄ d̄ natura sua ē lucid⁹? Dicēdū ꝙ ille ignis ꝯscribit̃ i medio t̃re: ⁊ iđ fumosus ē ⁊ obscur⁹. Itē ñ lucet ad ondēdū dānat̃ aliq̄d ad eoꝝ ꝯsolatiōeȝ: sȝ ad eorū d̄solatiōeȝ: iđ dicit̃ ibi Et tenebre exteriores. Seq̄t̃: n ¶ Ibi e. fle. In fletu duo it̃. s. tristicia animi ex q̄ ꝓcedit flet⁹. ⁊ ꝑm h̄ flet⁹ ē i dānat̃ generalit̃ tā i demōib⁹ q̄ i hoib⁹. Aliđ ē ex pte corꝑis. s. lachrymaȝ resolutio. ⁊ turbatio cerebri ⁊ ocloꝝ. ⁊ ista nō p̄nt eē i spiritib⁹ sepat̃ sȝ p⁹ resurrectiōeȝ q̄tū ad aliq̄d erūt i hoib⁹ dānat̃: q: ibi erit p̄dicta cerebri ⁊ ocloꝝ turbatio: sȝ nō erit ibi lachrymaȝ flux⁹ a capite vel resolutio: q: cessāte motu celi cessabit oīs generatio ⁊ corruptio. Ex q̄ patȝ vlt̃⁹ ꝙ ibi erit o ¶ Stridor dētiū: q: ñ iportat aliquā corruptiōeȝ: sȝ tm̃ doloris onsionē. Seq̄t̃: p ¶ Et dix. ie. cētu. vade ⁊ si. cre. s. p̄secte: sic q ¶ Fiat tibi. i sanatōe pui tui. vñ seq̄t̃: Et sa. ē ⁊c̃.

Questio

In christo duplex scia

Quō in inferno tenebre.

Nico.de lyra

* a ¶ Dñe nō sum dignus. erat eni hō gētilis: ⁊ abominabile erat iudeis comedere ⁊ bibere cū gētilib⁹: ⁊ etiam domos eoꝝ itrare: vt hr̃ Act. xi. ⁊ forte iste q̄ gētilis erat idola in domo sua habebat: ⁊ ideo ex hūilitate xp̄m ab ingressu dom⁹ sue repellebat dicēs: Dñe ⁊c̃. Et ex altera pte firmiter credebat ꝙ absēs solo verbo seruū suū curare poterat. ꝓpter qđ dixit: b ¶ Tm̃ dic verbo ⁊c̃. qđ ꝓbat ꝑ hoc qđ subdit̃: c ¶ Nam ⁊ ego hō sum ⁊c̃. .i. licȝ habeā aliq̄s sub me q̄ mihi debeāt obedire: tñ sum subdit⁹ maiori ptāti: videlȝ p̄sidi et imꝑatori: ⁊ tñ subditi obediunt mihi ad nutū. d ¶ Et dico huic vade et vadit ⁊c̃. ⁊ ex hoc intelligit̃ sequens conclusio. s. hec: Ergo tu q̄ nō es subiectus alicui ptāti potes p̄cipe i firmitati ⁊ eam expellere: ⁊ sic solo v̄bo seruum meum curare. Audiens

* Et cū venisset

* i ¶ Non inueni tantam fidem in israel. significat̃ deuotio gentiliū ad christi fidem et obduratio iudeorum.

Moraliter

* Et cum ve-

A F a ¶ Et cū veniſſet. Qñ hoc ſit factū nō expſſit Matthe⁹. nō eñi neceſſe ē vt poſt illud factuz credaṫ: poſt qđ narratur. Lucas ⁊ Marc⁹ pri⁹ de hoc narrāt ꝙ̄ de leproſo. ſed nil obſtat narrādi diuerſitas: vbi eadē dicūt: maxie cū qſqȝ euāgeliſta eo oꝛdine crediderit ſe debere ire: q̄ de⁹ voluit narranda recoꝛdatiōi eius ſuggerere. b ¶ Febꝛicitantē. Febꝛis grece feruoꝛ latine dr: ⁊ ſi qñ hec paſſio faciat tremere nature ē hūane. c ¶ Et tetigit. Lucas diċ ꝙ rogauerūt ꝓ ea. Chꝛiſt⁹ mō rogat⁹: mō vltro curat. oſtēdēs ſe ꝯ vitioꝝ q̄ȝ paſſiōes: ⁊ ꝓcib⁹ fideliuz ſemp annuere: ⁊ ea nōnūq̄ q̄ ipſi in ſe nō intelligūt: vl itelligēda dare vl pie petētibus etiā nō itellecta dimittere: vt De/licta q̄s intelligit: ab oc. m. me dñe.

Febꝛis

Ps. 18. d

b ¶ Et ſurrexit ⁊ mi. Naturale ē febꝛicitātib⁹ incipiēte ſanitate laſceſcere: ⁊ moleſtiā egritudīs ſentire. Sed ſanitas q̄ a dño daṫ hec tota ſil' redit ⁊ etiā eo roboꝛe cōfirmat: vt adiutorib⁹ ſuis ꝯtinuo miſtrare ſufficiat. ¶ Dom⁹ petri circūciſio ē ei⁹ apl'atui cōmiſſa. Socrus ſynagoga: q̄ q̄dāmō mater eſt eccleſie petro cōmiſſe. Hec febꝛicitabat: qꝛ inuidie eſtib⁹ laboꝛabat ꝑſequēs eccleſiā. Cui⁹ manū tāgit dñs: qñ carnalia ei⁹ opa i ſpūalē vſum ꝯuertit: ⁊ ita erecta miniſtrat i ſpū. ¶ Moꝛa. Que ꝙ aīa q̄ ꝯcupiſcētie carnis fuit. q. febꝛibus eſtuat. Sed manu miſcdie tacta: ꝑ ꝯtinētiā laſciuiā refrenat: ⁊ ſic̄ fuerat imūdicie: nō ſeruit iuſticie. e ¶ Veſpere āt fa. Occaſus ſol' moꝛs ē xp̄i: ꝑ quā plures ſanauit demoniacos ꝙ̄ añ viuēs in carne egrotos. f ¶ Vidēs aūt ie. Manifeſtū ē aliū eē diez q̄ iuſſit ire trās fretū: nō eū q̄ ſequiṫ illū: in q̄ ſocr⁹ petri ſanata ē: q̄ die marcus lucaſq̄ȝ eū in deſertū exiiſſe affirmāt. Iuſſit ire trās fretū: ſignificās vt amaros ſeculi fluctus trāſeam⁹. g ¶ Et accedēs. Qꝛ Matthe⁹ dicit h factū qñ iuſſit ire trās fretum. Lucas ꝟo ambulātib⁹ illis i via: nō ē ꝯꝛiū: qꝛ via ambulabāt vt venirēt ad fretū. b ¶ Magiſter. q̄ſi vn⁹ ſit de plib⁹. Et ipſe litteratoꝛ erat: nō ſpūalis auditoꝛ. Magiſter. Nō dixit dñe ſed magiſter vnum de pluribus magiſtris eſtimans.

Moꝛaliter

Ro. 8. b

a ¶ oſtēdit nō ſequi oꝛdine p̄dictū miracu/lū: qꝛ añ ſermonē montis fuit factum.

a ra † Et cū veniſſet ieſus i domū a petri / vidit ſocrum eius iacentē b ⁊ febꝛicitantē: ⁊ tetigit manū ei⁹ / c ⁊ dimiſit eā febꝛis: ⁊ ſurrexit ⁊ mi † e niſtrabat eis. Veſpere aūt facto / e obtulerūt ei mltos demonia ha/bentes: ⁊ eijciebat ſpūs verbo: ⁊

¶ per iram et odium.

oēs male habētes curauit: vt adimpleret qđ dictū eſt ꝑ eſaiā pro/phetā / dicētē: † Ipſe īfirmitates b

a ¶ nō vt ſibi hēret: ſȝ vt a nob auferret.

b ¶ a nob. ſ. abſtulit. ¶ . q. ſuſcep itvt medic⁹

nr̄as accepit: ⁊ egrōtationes no c

a ¶ ſuſtinuit i cruce. b ¶ p⁹ ſanationē iſtoꝝ

f ſtras poꝛtauit. Vidēs autē ie/ f ſus turbas multas circū ſe: iuſſit g

g diſcipulos ire trans fretum. † Et b

a ¶ littere occidētis ſeruus. b ¶ hoc de/ſiderans ꝙ ſimon magus voluit emere vt de miraculis lucraret.

accedens vnus ſcriba / ait illi:

b Magiſter ſequar te quocūq̄ȝ ie i

¶ Vulpes fo.

Nico. de lyra

✱ a ¶ Et cū venis. Hic poniṫ tertiū miraculū ḋ ſanatiōe ſocr⁹ petri et p̄mo poniṫ h miraculū i ſpeciali: ⁊ ſcđo ex h concludunṫ mlta miracula i generali: ibi: Veſpe aūt facto. Pri/ma igiṫ pte dicit ſic: Et cū veniſſet ieſus i domū pe. i.

B

Saluatoꝛ eñi noſter cū coꝛp⁹ paſſibile ad noſtrā ſalutem accepiſſet: aliq̄n declinabat ad loca familiariū ſibi ⁊ deuotoꝛū ad quietē habendā poſt laboꝛes: ⁊ iſto mō venit ad domū petri. b ¶ Et vidit ſocrū ei⁹ iacentē ⁊ febꝛici. ⁊ teti. ma. ⁊c̄. qđ nō potuit fieri niſi diuina virtute. natura eñi nō opaṫ i inſtanti: ⁊ iō lȝ a febꝛib⁹ virtute nature poſſit hō curari: non tñ ita ſubito ⁊ pfecte ꝙ poſſit ſtatim opa ꝯſueta facere. ſic̄ dr hic: Et ſurrexit ⁊ miſtrabat eis. c ¶ Veſpe autē fa. Hic poniṫ ad ꝯfirmationē leg' euāgelice mlta miracla i generali qꝛ audito h miraculo: oēs q̄ in eadē villa detinebanṫ variis languoꝛib⁹ ſunt xp̄o oblati ⁊ ab eo curati: ⁊ ſic adimpleta ē ꝓphetia Eſa. liii. vbi dr ſic: Vere languoꝛes nr̄os ipſe tulit: et doloꝛes nr̄os ipſe poꝛtauit. Ad cui⁹ intellectū ꝯſiderādum ꝙ xp̄s q̄ venerat ad ſalutē hūani gener' intantū accepit infirmitates nr̄as inq̄ntū valebāt ad opus nr̄e ſalut⁹. Ad h aūt nō faciūt defect⁹ ſciētie ⁊ gr̄e: ſȝ magis cōtrarianṫ: ⁊ iō xp̄s non accepit defectū ignoꝛantie ⁊ fomitis inclinātis ad peccatū: qꝛ cōtrarianṫ plenitudini ſciētie ⁊ gr̄e q̄ fuerūt in aīa xp̄i ab inſtāti cōceptiōis. Alioꝝ aūt defectuū q̄ nō repugnāt ſcie ⁊ gr̄e / aliqui ſūt q̄ ſequunṫ totā naturā humanā: ⁊ ſunt materie exercende virtutis: ſicut paſſibilitas / moꝛtalitas / fames / ſitis / ⁊ ſimilia: ⁊ talia aſſumpſit xp̄s in ꝓpꝛia ꝑſona: qꝛ faciebant ad opus nr̄e redēptionis. Alij ſunt defect⁹ q̄ nō ſequunṫ totā naturā humanā: ſȝ aliquā in ꝑticulari: ⁊ hos nō aſſumpſit xp̄s i ꝓpꝛia ꝑſona: qꝛ hmōi cōtingūt dupliciter. Vno modo ex debilitate virtutis foꝛmatiue ⁊ ex defectu materie: ſicut ſunt partus mōſtruoſi

C

tus mōſtruoſi: ⁊ hi nō habuerūt locū in chꝛiſto: qꝛ coꝛpus ei⁹ fuit foꝛmatū ex puriſſimis ſanguinib⁹ virginis marie: ⁊ ſic nō habuit locū defect⁹ vel inoꝛdinatio materie. Fuit etiā foꝛmatū virtute ſpūſſancti infinita: ⁊ iō non habuit ibi locū defect⁹ virtutis foꝛmatiue. Alio mō ꝯtingūt ex defectu regiminis: ſicut febꝛis / moꝛbus caduc⁹ ⁊ ꝯſilia: vl a deo inferūtur ꝓpē peccatum: ⁊ iſta in xp̄o nō poterāt habere locū: in q̄ nō potuit eſſe defectus alicui⁹ debiti regimīs vel peccti: aſſumpſit tñ iſta in ꝑſona aliena q̄dāmodo: in q̄ntū miſericoꝛditer talia curauit: ⁊ ſic euāgeliſta exponit dictuz ꝓphetie Eſaie dicētis: b ¶ Ipſe infirmitates nr̄as acce. ſ. q̄ntum ad illos defectus quos aſſumpſit in ꝓpꝛia ꝑſona. c ¶ Et egrotatiōes ⁊c̄. ſ. q̄ntum ad illos defect⁹ humane nature q̄s patienṫ ſuppoꝛtauit ⁊ potēter curauit: nō tñ in ꝓpꝛia ꝑſona aſſumpſit. f ¶ Videns aūt ieſus tur. Hic ex doctrina: ⁊ miraculis p̄dict' poniṫ aliquoꝛū cōuerſio ad xp̄m: ⁊ diuidiṫ in duas ptes: qꝛ pꝛimo notaṫ xp̄i receſſus ad deſertū locū. ⁊ ſecūdo iſtoꝝ ꝯuerſoꝝ acceſſus ad chꝛiſtū / ibi: Et accedēs vnus. Circa pꝛimū aduertendū ꝙ qꝛ xp̄i actio noſtra erat ifoꝛmatio: iō chꝛiſt⁹ legiṫ a turbis receſſiſſe ad deſertū locum: vt daret p̄dicatoꝛib⁹ verbi diuini exemplū. Vna cauſa fuit ad habēdū quietē poſt laboꝛes ſuos et diſcipuloꝝ ſuoꝝ: vt habeṫ Mar. vi. d. Venite ſeoꝛſum in deſertū locū ⁊ requieſcite ibi puſillū. Erant eñi qui veniebāt et redibāt multi: nec ſpaciū māducandi habebāt. Alia cauſa fuit ꝓpter oꝛōnē: oſtendens ꝙ p̄dicatoꝛ v̄bi diuini aliq̄ñ debet vacare ſeoꝛſum cōtemplatiōi: vt ibi hauriat in deuotiōe qđ poſtea effundat populo in p̄dicatione. vñ ⁊ moyſes aliquando aſcendebat in montē ad dominū: ⁊ aliquādo deſcendebat ad populū: ⁊ hoc habeṫ Luc. vi. c. In diebus illis exut in montē ieſus ſolus oꝛare: ⁊ erat ibi pnoctās i oꝛōne dei. Tertia cauſa fuit ad fugiendū populi applauſum Joh. vi. b. Jeſus ergo cū cognouiſſet quia venturi eſſent vt raperēt eum ⁊ facerent eum regem: fugit iterum ſolus in montē. Iſta ergo triplici de cauſa vel ſaltem aliqua earum diciṫ hic: Videns ieſus turbas mul. circū ſe. nimis. ſ. oppꝛimentes et applaudētes. g ¶ Iuſſit diſcipulos ire trans fretum. i. vltra mare galilee in loco magis ſecretū. b ¶ Et accedens. Hic ponitur quoꝛundam diſcipuloꝛum acceſſus ad chꝛiſtum: quoꝛum vnus accedebat ficte: ⁊ ideo repellitur. ſecundus vere: et ideo recipitur / ibi: Alius autem de diſcipulis. Circa pꝛimū conſiderandū ꝙ vnus de his qui audierant pꝛedicationē chꝛiſti ⁊ viderāt miracula: qui erat ſcriba: id ē litterat⁹ conſiderauit ꝙ ſi eſſet familiaris chꝛiſti ꝙ poſſet magnam pecuniam colligere ab his qui a chꝛiſto curarentur per ipſius ſuggeſtionē: et introductionē iō voluit ſe ei ꝯiūgere / dicēs: i ¶ Magiſter ſequar te q̄cūq̄ȝ ieris. Ieſus autem videns eius animum nō reſpondit ad eius verba tñ: ſed ad ipſius animum dicens:

† Mar. 1. g
Lu. 4. f

Diuiſio
† Eſa. 53. b

† Lu. 9. g

D

✱ Vulpes foueas

✱ a ¶ Et cum veniſſet ieſus in domum ſimonis petri ⁊c̄. Per ſocruz petri que mulier erat ſenſualitas ſignificaṫ: que mulier ab Auguſtino vocaṫ. ipſa vero iacet febꝛicitans cō cupiſcētie caloꝛe. Per chꝛiſtū autem qui eſt imago patris ratio ſm quā homo fact⁹ eſt ad imaginē dei ſignificaṫ. Igitur moraliter ſocrus petri ſanaṫ: cū ſenſualitas ꝑ rationē ad debitū oꝛdinem moꝛalis virtutis reuocaṫ. ideo ſubdiṫ: † ¶ Et miniſtrabat eis. qꝛ ſenſualitas refoꝛmata v̄tute moꝛali miſtrat et ſuit rōni. c ¶ Veſpe aūt fa. obtu. ei mul. demonia ha. ⁊c̄. Per qđ ſignificaṫ ꝙ hoꝛa mūdi veſptina xp̄s vēit dmōes eiicere ⁊ infirmitates hoīm curare. f ¶ Vidēs autē ieſus tur. circū ſe ⁊c̄. ꝑ hoc docuit p̄dicatoꝛē euāgelij applauſū ppl'i declinare. b ¶ Et accedēs vn⁹ ſcriba ⁊c̄. Iſte ſm litteralem ſenſum ſequi xp̄m volebat: qꝛ per hoc hr̄e miraculoꝝ gratiā ſperabat: ⁊ ea vti ad lucrum tp̄ale: ꝓpter qđ xp̄s repulit ipſm. Ergo per eum ſignificanṫ querētes intrare religionē poſſeſſiōes habētes nō ex deuotiōe qđ eſt bonum: ſed vt ex pauperib⁹ diuites fiant: ⁊ ex cōtemptibilibus honorati: ideo talibus diciṫ:

Moꝛaliter

 ✱ Vulpes fo/

E F a ¶ Vulpes foueas ha. quaſi .dicit me ꝓpter lucra ſeculi vis ſeq̄: cū ita ſim paup̄ vt nec hoſpitiolū qd̄ meū ſit habeã: vel iſte miracul' cōmot⁹ ꝓpt̄ inanē iactãtiã ſeq̄ voluit: quã ſignificãt aues celi finxit obſequiū diſcipuli in q̄ vulpes. Reclinatio capitis hūanitatē ſuã ſignificat: q̄ i illo ſimulatore ⁊ ſuꝑbo locū nō habebat. Vel vulpes hereticos ſignificãt. q̄ nō ꝟtute dei ꝯfiſi dolis ſeducere nitūt. Aues malignos ſpūs elatos: q̄ i cordib⁹ iudaici ppl'i nidos ⁊ foueas. i. domicilia habēt. In talib⁹ diuinitati xp̄i nō eſt loc⁹. (Myſtice) b ¶ Filius aūt ho. Cū hoīes vocēt eū filiū dei: ipſe ſeipm̄ vocat filiū hoīs hūilitatis cauſa. c ¶ Alius aūt: Nota hūc vocatū eſſe a ieſu. d ¶ Dñe. Ille q̄ igeſſit ſe: vocat eū magiſter: vt elatus phariſe⁹. Alter q̄ recept⁹ ē dñm vocat hūilit' ſic publicanus. e ¶ Dimitte mor. Addit Lucas: Tu autē vade ⁊ annūcia regnū dei. In q̄ notatur ꝑtermittenda eſſe minora bona pro maiorib⁹. f ¶ Suos. q̄ culpa exierūt vt ipſi cū culpa viuūt. (Mortuos ſepelire) Mortuos ſepelire eſt pctōres i pctō fouere. g ¶ Et aſcēdente. q̄ magna fecit i terra trãſit ad mare: vt ⁊ ibi faciat: ⁊ dñs terre ⁊ maris appareat. h ¶ Ecce motus. Nō ex ſe orta eſt tēpeſtas: ſʒ ei⁹ imperio vt diſcipuli magis timeãt ⁊ rogēt: ⁊ rogãtib⁹ oñdat potētiã. i ¶ Dormiebat. Dormit i nobis dñs. i. fides dñi cū negligēti⁹ agim⁹: ⁊ iō tēpeſtas. Si ꝟo fides reſurgit: imꝑat vētis et fluctib⁹. k ¶ Suſcitauerūt. Primū eſt ieſus i tribulatiōib⁹ orōib⁹ excitãdus: vt poſt increpationē ſurgēs imperet vēt' ⁊ mari ⁊ ſit trãquillitas magna. l ¶ Modice fidei. Si nouiſtis potentem in terra: cur nō creditis etiam in mari? Qui parum credit arguitur: qui nihil: contemnitur.

a ¶ doloſitas latet in te ꝓfunda.
a ris. Et dicit ei ieſus: Vulpes fo a
a ¶ elatio nidū fecit cor tuum.
ueas habent: et volucres celi ni
b dos: filius autem hominis non b
a ¶ i te locū mea hūilitas. b ¶ hūilitatem
habet vbi caput ſuum reclinet.
mortis. ¶ quē ad diſcipulatū vocabat dignus i q̄ diuinitas q̄ſcat. ¶ nō de duodeci.
c Alius autem de diſcipulis ei⁹/ c
a ¶ nō reſpuit eſſe diſcipul⁹: ſʒ expleta pietate paterni funeris vult liberior ſequi.
d ait illi: Domine permitte me pri d
mum ire ⁊ ſepelire patrē meum:
Jeſus autem ait illi: Sequere e
¶ illi carne mortuos cōdant: tu aūt mortuos ala reſuſcita. b ¶ culpa vl' nō credētes.
e me: et dimitte mortuos ſepelire f
¶ natura. ¶ carne.
f g mortuos ſuos. Et aſcendēte eo g
a ¶ infirmi ⁊ ſpectores mundi.
in naviculã ſecuti ſūt eū diſcipu h i
a ¶ vt magna virt⁹ liberatoris videatur.
b li eius: Et ecce motus magn⁹ fa k
a ¶ tãto magis cōturbat timor diſcipulos.
ctus eſt in mari/ ita vt navicula
¶ vel mergeret. a ¶ hic hō oſtendit.
operiretur fluctibus: Ipſe vero l
a ¶ dormiebat vt apl'os ſuſcitare faceret.
¶ ſemꝑ vult rogari. b ¶ adeo territi vt nō modeſte irruerent ⁊ ſuſcitarent.
l dormiebat. Et acceſſerūt ad eū/
k diſcipuli eius et ſuſcitauerūt eū:
a ¶ quaſi adhuc paruuli ⁊ infirmi.
dicentes: Domine: ſalua nos/
perimus. Et dicit eis Jeſus: m
l †Quid timidi eſtis modice fidei? n

Ni. de lyra

¶ Impera/

F ✱ a ¶ Vulpes foueas habent: ⁊ volu. ce. nidos. i. bruta habēt ſua latibula in qb⁹ pñt latere. b ¶ Fili⁹ aūt hois ⁊c. i. ego ſū ita paup̄ q̄ nō habeo domiciliū vbi poſſim reclinare me. q. d. ſibi: Cur vis me ſeq̄ ꝓpter lucrū tꝑale? et ſic ꝯueniēter a xp̄o repellit. (†Mat. 4. d / Luce. 8. d) (Quare xp̄s voluit i paupꝑtate viuere.) Sed querit hic: q̄re chriſt⁹ i paupꝑtate voluit viuere? qꝛ ſicut diuitie ſunt impedimēta reprobis. ita ꝓbis ſūt adiumenta ꝟtutis. nihil aūt faciēs ad ꝟtutē debuit xp̄o deficere. q̄ videt q̄ debuit diuitias tꝑales habere. Dicēdū q̄ xp̄s multis de cauſis i paupꝑtate vixit: due tñ p̄ ceteris videt valere. (Prima cã.) Pria cauſa qꝛ xp̄s vēit ad p̄dicãdū ꝟitatē in mūdo: ſm̄ q̄ ipſemet dixit Joh. xviij. g. Ego in h̄ nat⁹ ſū et ad hoc veni in mūdū: vt teſtimoniū ꝑhibeã veritati. P̄dicatio aūt impedit ꝑ adminiſtrationē bonoꝝ tꝑaliū. ꝓpter qd̄ chriſtus apoſtolis ad p̄dicãdum miſſis dixit. J. x. a. Nolite poſſidere aurū ⁊ argētū ⁊c. q. d. iſta ipedirēt vos a p̄dicatiōe ⁊ ſpiritualiū adminiſtratiōe. Ipſi aūt apl'i Act. vi. a. dixerūt: Nō eſt equū nos relinq̄re ꝟbū dei ⁊ miniſtrare mēſis. Cōſiderate ergo fratres ex vobis viros boni teſtimonij ſeptē q̄s cōſtituamus ſup hoc op⁹: nos aūt oratiōi ⁊ miniſterio ꝟbi inſtãtes erimus. Ex qb⁹ pꝫ q̄ adminiſtratio tꝑaliū ipedit p̄dicatiōis officiū: ⁊ ideo qꝛ xp̄s volebat p̄dicatorib⁹ euãgelij debitã formã viuēdi tradere: ideo voluit i paupꝑtate viuere. (Scōa cã.) Scōa cauſa ē: qꝛ ſicut xp̄s mortalitatē nr̄am aſſūpſit: vt ꝑ eã nobis imortalitatē cōferret: ⁊ ſic paupꝑtatē nr̄aʒ voluit aſſumere: vt ꝑ eã nobis eternas diuitias tribueret: ⁊ hãc cãm tãgit apoſtolus. ij. Cor. viij. b. Scit' grãm dñi nr̄i ieſu xp̄i q̄m egenus ꝓ nob factus eſt: vt illi⁹ inopia diuites eſſem⁹. (Tertia cã.) Tertia aūt rō pōt addi: ne ꝯuerſio fideliū facta ꝑ chriſtū poſſʒ aſcribi diuitijs ſeu potētie ſeculari. Ad argumētū dicēdū q̄ aliq̄d bñ eſt act⁹ virtutis ſm̄ inferiorē ſtatū: qd̄ tñ eſt ipeditiuū actus ꝟtutis ad altiorē gradū: ſicut debit⁹ vſus m̄rimonij ē impeditiu⁹ virginitatis. ⁊ eodē mō adminiſtratio tꝑaliū bñ eſt ipeditiua ꝑfecte

ſequele

ſeq̄le xp̄i inq̄ſtū ipedit actū ꝯtēplatiōis. Propt̄ qd̄ dr̄ i libro d̄ eccl'iaſticis dogmatib⁹: Bonū ē facultates cū diſpēſatiōe erogare: ſʒ meli⁹ ē intētione ſeq̄ndi chriſtū totū ſil' donare: ⁊ abſolutū a ſollicitudīe cū xp̄o egere. G c ¶ Alius aūt. Hic deſcribit cōuerſio alteri⁹ ad xp̄m q̄ vētebat vere ſʒ imꝑfecte: ⁊ ideo a xp̄o recipit ⁊ ꝑficit: ⁊ hoc ē qd̄ dic: Alius aūt de diſcipulis ei⁹. ſ. xp̄i: nō q̄ adhuc eſſet ꝑfecte diſcipul⁹ ſʒ volebat fieri. d ¶ Ait illi: dñe ꝑmitte me primū ire ⁊ ſepe. pa. m. ⁊c. iſte aūt ñ petebat vt ſepeliret tñ mortuū: qꝛ h̄ nō fuiſſet ſibi denegatū. ſed a ſeq̄la xp̄i impediebat ex amore carnali ad parētes cū qb⁹ volebat vſq̄ ad eoꝝ mortē eſſe: et tūc xp̄o inſeꝑabilit' adherere. ſʒ qꝛ parētes nō erãt i tãta neceſſitate poſiti q̄ nō poſſet ꝯueniēter eis ꝑ alios miniſtrari/ iō dixit: e ¶ Sequere me ⁊ dimitte mortuos. i. i infidelitate manētes: f ¶ Sepelire mor. ex h̄ loco pꝫ q̄ aliq̄s ab ingreſſu religiōis nō debʒ retardari ꝓpt parētes affectiōe carnali. vñ et. ſ. iiij. ca. iacobus ⁊ iohēs legūt ſecuti fuiſſe xp̄m relictis retib⁹ et p̄re. ꝓpter qd̄ Hiero. i ep'la ad Ruſticū monachū dicit: Licʒ pater tu⁹ in limie iaceat: licʒ mater tua vbera ⁊ pectus oñdat: ꝑ calcatū ꝑge patrē: ꝑ calcatã ꝑge matrem: ⁊ ad vexillū crucis xp̄i euola. Sec⁹ aūt eſſet ſi parentes eſſent i tali neceſſitate poſiti q̄ nō poſſet eis ꝯueniēter ſine p̄ſentia filij ſbueniri: tūc nō eſſet ei licitū ingredi religionē dimiſſa neceſſitate parētū: quia hoc eſſet de alieno deo facere ſacrificiū. Ad p̄dictoꝝ maiorē intelligentiã ꝯſiderãdū q̄ aliter pater tenet ꝓuidere filijs: ⁊ aliť fili⁹ parentibus: qꝛ pater cū ſit principiū filij ꝑ ſe obligatur ad ꝓuidendū filijs d̄ doctrina ⁊ nutrimēto: ñ aūt ecōuerſo. vñ dr̄. ij. ad. Cor. xij. c. Nec eni debent filij theſaurizare parētib⁹/ ſed parētes filijs: ⁊ ideo parētibus nō licet igredi religionē omiſſa cura filioꝝ oīno: ſʒ debēt de eis curare H vel de cura cōpetēti eis ꝓuidere. filius autē licʒ nō ſimpliciter teneat habere curã p̄rīs: tenet tñ ꝑ accidēs. ſ. ſi pater ſit in caſu neceſſitatis: in quo ꝑ aliū nō poſſit ꝯueniēter ſibi ſubueniri: ⁊ iō tali caſu ceſſante pōt ⁊ debet etiã ꝯtra voluntatē parentū intrare religionem.

g ¶ Et aſcendente eo. Hic ponunt quedã miracula ad diſcipuloꝝ ꝯfirmationem. ⁊ p̄mo i creatura corꝑali. ſcōo i ſpūali: vt oñdat chriſtus dñs toti⁹ creature. ſcōm ponit ibi: Et cū veniſſet ieſus trãs fretū. primū miraculū fuit in ſedatiōe ſubita tēpeſtatis ipſius maris ꝑ imperiū ipſius xp̄i. vñ dicit ſic: Et aſcēdēte eo. ſ. chriſto. h ¶ In naviculã. vt iret in locū remotū ꝓpt cauſas p̄dictas. i ¶ Secuti ſunt eū diſcipuli ei⁹. trãſfretantes. ſ. cum eo. k ¶ Et ecce motus magnus ⁊c. hoc eſt factum virtute diuina vt manifeſtaret virtus chriſti diſcipulis eius. l ¶ Ipſe vero dormiebat. duplici de cauſa. (Quare xp̄s i navicula dormierit.) Pria vt ꝟitas hūane nature in eo oſtēderet. ſcōa vt diſcipuli in periculo poſiti ad ipm̄ recurrerēt. ideo ſequit: Et acceſſerūt ⁊ ſuſcitauerūt eū ⁊c. Seq̄tur: m ¶ Et dicit eis ieſus: Quid timidi eſtis. q. d. nō debet' timere cū ſim pñs vobiſcū quē vidiſtis tot miracl'a facere. n ¶ Modice fidei. diſcipl'os aūt ſuos dic ee modice fidei: qꝛ ſi ꝑfectã fidē h̄rent cognoſcerēt eū tãtã vir/ ✱ tutē habentē

(Moraliter) ✱ a ¶ Vulpes foueas ha. ⁊c. i. doloſi d̄mões ⁊ ſupbi hñt in vobis habitaculū: ſʒ nō chriſt⁹. c ¶ Ali⁹ aūt de diſci. ei⁹ ait illi dñe ꝑmitte me ⁊c. ⁊ ꝑ h̄ q̄ dixit ei: e ¶ Sequere me ⁊c. oñdit q̄ carnal' affect⁹ a ſeq̄ntib⁹ xp̄m ē totalit' dimittēd⁹. g ¶ Et aſcē. eo i na. ⁊c. Moralit'. navicula fluctib⁹ opta ē eccl'ia militãs i ꝑſecutiōib⁹ poſita. xp̄i ꝟo dormitio ē diuiña ꝑmiſſio. vñ qñ vidēt hoies tribulatiōes iiuſtas durare dicūt deū dormire: q̄ excitat qñ bonoꝝ p̄cib⁹ pulſat. ⁊ ſic ipſo p̄cipiēte fit trãq̄llitas magna ꝑ ceſſatiōeʒ ꝑſecutiōis: vl' dãdo patiētiã tribulat'. ⁊ hec trãq̄llitas ꝟtutis melior ē q̄ʒ trãquillitas corporalis.

✱ Et cum veniſſet

A F a ¶ Imperauit. Cui imperaẜ: īperātē ſentit. Nota ꝙ oīs
Nota creatura creatorē ſentit Que apud noſ inſenſibilia: illi ſunt
Allego. ſenſibilia. ¶ Allego. Myſti. Mare eſtus ſeculi. Nauicula
crux xp̄i: cui⁹ bñficio ad lit⁹ patrie celeſtis venim⁹. in q̄ vna xp̄s
Luk.9.c cū ſuis paſſus eſt. Vn̄ poſt ait: Qui vult poſt me ve. abne. ſe/
metip. ⁊ tol. cru. ſu. ⁊ ſeq̄. me. Dormit
dū illi nauigāt: q2 ill' ſeculū calcātib⁹ et
ad celū tēdētib⁹: xp̄s ſubito dñice paſſi
onis aduenit. quā Marc⁹ etiā p̄ horā
ſol' ad occaſū cūtis ſignificat/ dū dicit:
Hec imminēte nocte geſta fuiſſe. Suſci
tāt eū: dū viſa morte reſurrectionē que
rūt: ne eo diuti⁹ ſopito: mēs eoꝝ peat.
Suſcitat⁹ increpat de ꝑua fide dicēs:
Lu.24.d O ſtulti ⁊ tardi corde ad credēdū: nō/
ne ſic oportuit pati xp̄m. Ventū. i. dia/
boli ſupbiā ſtrauit. Aquā ſedat. i. rabi/
em iudaici ppl'i labefecit. Vel nauicule
Quid naui cule eſt pñs eccl'ia. i q̄ xp̄s cū ſuis mare ſe/
culi trāſit: vētos demonū aq̄s pſecuto
rū compeſcit: vn̄ miremur ⁊ gr̄as aga
mus. b ¶ In regionē ge. Geraſa
Geraſa vrbs ē arabie iuxͣ mōtē galaad: n̄ lōge
a ſtagno tyberiadis. in q̄ porci ꝑcipita/
ti ſūt. Geraça interp̄taẜ colonū eiiciēs:
vel aduena ꝓpinq̄ns. Hec ē gētilitas
q̄ diabolū a ſe eiecit: et q̄ pri⁹ lōge: mō
facta ē ꝓpe: poſt reſurrectionem a xp̄o
viſitata p̄ ꝑdicatores. c ¶ Duo ha.
Marc⁹ ⁊ lucas dicūt vnū: q2 eoꝝ vn⁹
fuit: clarior ⁊ famoſior: ꝓ quo dolebat
maxie illa regio: ⁊ q̄ ſanato fama exut
latior. Sic̄ p̄ vnū ita p̄ duos accipe gē
tes q̄ de duob⁹ filijs Noe exierūt. Mo
numēta aiāꝝ ſūt corpa: p̄ q̄ feditatē cor
Diſcrepan tia euange/ liſtarum poꝝ oſtēdebāt. d ¶ Seui. Marcus
dicit ꝙ null⁹ iā demōiacū poterat liga/
re. Lucas: rupt' catenis i deſerto agi:
B q2 gētes nll'o viculo legū poterāt cohi
beri. vn̄ deteri⁹ ſeuiebāt i ſe vl' in alios
Nec patuit i eis via ꝓphet' ⁊ ſctis au/
ctorib⁹. vl' p̄ duos iudeos ⁊ gētes acci/
pe q̄ nō habitabāt i domo. i. i ꝯſcia ſua
nō requieſcebāt: i monumēt' manebāt. i.
in opib⁹ mortuis delectabāẜ: nec ſinūt
p̄ viā fidei quā īpugnāt aliquē trāſire
e ¶ Jeſu fili dei. Hyla. Magis ſu/
ſpicati q̄ noſſe credēdi ſunt. ¶ Amb.
Jeſu fili dei tātū eis īnotuit q̄tū volu/
it. tātū voluit q̄tum oportuit. nō ſic̄ an
gelis p̄ h ꝙ ē vita ⁊ lux: ſ3 eis terrēdis
p̄ q̄dā ꝟtut' effecta potētiā eius timēt
ad penā: ſ3 nō nouerūt diuini ꝯſiliū dī
ſpēſationē. Si eni cognouiſſent nūq̄ dñm glie crucifixiſſent.
Credebāt demones aliq̄n illū dei filium eſſe vidētes ſigna.
iteꝝ ꝓpē nimiā infirmitatē quā videbāt i eo nō credebant.
f ¶ An tp̄s. Sciebat eni ſibi futurā in dei iudicio damnatio
nē. Verba demonū diuerſe relata nihil hn̄t ſcrupuli: cum ad
vnā ſniaꝫ redigi vel oīa pn̄t dicta itelligi. Nec qḋ h pluralit̄:
apud alios ſingularit̄: q2 ⁊ ibi dr̄ ꝙ legio noiaẜ: q2 multa ſūt
demonia. Marc⁹ dicit porcos ire circa montē. Lucas in mō/
te fuiſſe: q2 de tāto grege alq̄ i mōte. alij circa montē erāt. fue/
rūt eni duo milia: vt Marc⁹ ait: g ¶ Torq̄re nos. Pn̄tia
xp̄i tortura ē eis. Vel torquenẜ dū de corpib⁹ eiciunẜ in q̄rū
tortura delectabāẜ. ſic̄ pn̄tia dei refectio āgeloꝝ. h ¶ Mit/
te nos. Nota multo min⁹ eos ſua ptāte nocere hoīb⁹ q̄ nec
pecorib⁹ pn̄t. Niſi q̄s more porci vixerit: diabolus in eū po/
teſtatē nō accipit niſi forte ad ꝓbandū. i ¶ Et ecce ⁊c̄. Di/
gnior hō beſtijs: cū ꝓpē ſalutē duoꝝ hoīm duo milia porcorū
perierūt. Liberato ppl'o gentiū: increduli agunt malos rit⁹
in abditis: ceca ⁊ ꝓfunda curioſitate ſubmerſi. k ¶ Paſto/
res āt. quia etiā quidam principes impiorum ⁊ ſi fugiunt fi/
dē xp̄i: tamē potentiam eius mirando nunciare non ceſſant.

¶ hic deus oſtenditur.

a Tūc ſurgēs iperauit vētis ⁊ mari: a
a ¶ magna ptās: q2 de magna tēpeſtate fit
et facta eſt tranquillitās magna.
magna tranq̄llitas. a ¶ non diſcipuli ſed
naute ⁊ ceteri qui erant in naui.
Porro hoīes mirati ſūt/ dicētes: b c
¶ dormit vt homo: imperat vt deus.
Qual' eſt h q2 vēti ⁊ mare obedi d
unt ei? †Et cū vēiſſet ieſus trans e
b fretū i regionē geraçenoꝝ/ occur f
¶ legionem.
c rerūt ei duo hñtes demōia exeū
d tes d' monumētis ſeui nimis: ita g h
vt nemo poſſet trāſire p̄ viā illā.
a ¶ nō ē volūtat' ꝯfeſſio: ſ3 neceſſitat' extor
Et ecce clamauerunt/ dicentes:
ſio: q2 timēt ei⁹ p̄ſentiā. a ¶ q̄ſi nobiſcū ni
hil tibi eſt cōmune: ne quis ergo dicat ꝙ in
principe demonioꝝ eijcit demonia.
e Quid nob' ⁊ tibi ieſu fili dī? Ve/ k
f g niſti huc an̄ tp̄s torq̄re nos. Erat
a ¶ ſignificat irrōnales ⁊ īmundos hoīes.
āt nō lōge ab ill' grex porcoꝝ mlt'
¶ in monte ſnobie.
toꝝ paſcēs: Demones aūt roga
¶ de electis.
bāt eū/ dicētes† Si eijcis nos hic/ †
a ¶ in eos dñari ſine: q̄ui in īmundicia per/
h mitte nos i gregē porcoꝝ. Et ait l
manſerint. a ¶ pmittit vt ſit occaſio ſalut'
hominū p̄ interfectionem porcorum.
ill': Jte. At illi exeūtes abierūt in m
i porcos. Et ecce magno impetu
¶ .i. valde.
abijt tot⁹ grex p̄ preceps ī mare:
k ⁊ mortui ſunt in aq̄s. Paſtores n
aūt fugerūt: ⁊ veniētes i ciuitatē

Nico. de lyra

✠ Exijt obuiā.

✠ tutē habentē in dormiēda quantā in vigilando: q2 ſomn⁹
et vigilia ſunt paſſiones ſenſitiue partis ꝭm quā nō compete
bat xp̄o facere miracula: ſ3 magis ꝟtute diuina: q̄ p̄ ſomnū in
nullo impediebat

nullo īpediebaẜ. a ¶ Tūc ſurgēs ⁊c̄. ex q̄ pꝫ ei⁹ diuinitas: C
q2 miracula faciebat imperādo: ſicut dñs creature. vn̄ ſequitur:
b ¶ Porro hoīes mi. ſūt. ex effectu ꝟtutē diuinitat' eius co
gnoſcētes ac etiā ꝯfitētes. c ¶ Dicētes: qualis ē hic. q.d.
nō eſt hō pur⁹: ſed ver⁹ de⁹. d ¶ Quia vēti ⁊ ma. obe. ei.
ſicut creatura creatori. e ¶ Et cū ve/
niſſet. Hic ponit̄ miraculū i creatura
ſpūali in demonū eiectione: ⁊ diuidiẜ i Diuiſio
duas ptes: q2 p̄mo deſcribiẜ miracli o/
peratio. ⁊ ſcḋo ei⁹ diuulgatio ibi: Pa
ſtores aūt fugerūt. Deſcribēdo miracu/
lū euāgeliſta. p̄mo tāgit locū. Et cū ve
niſſet ieſus trās fretū in regionē ⁊c̄. id
ē vltra mare galilee: qḋ alibi dr̄ ſtagnū
geneçareth: a q̄dā ciuitate ſic noiatū: q̄
vocaẜ geneçar vel geneçareth: ⁊ eſt in
alio litore ex oppoſito galilee. cū eſſet
igit̄ ibi in regiōe geraçenoꝝ: f ¶ Oc/
currerūt ei duo hoīes ⁊c̄. Mar. v. † Mar. 5.a
dr̄ ꝙ erat vn⁹. ⁊ Lu. viij. d. Dicēdū ꝙ n̄ Lu. 8.d
eſt ꝯtradictio: q2 ꝭm veritatem erāt duo
demoniaci: ſ3 vn⁹ erat famoſior ⁊ ſeui/
or altero: q2 in eo erat legio demonuꝫ:
vt ibidē dr̄: ⁊ iō de illo faciūt mentionē
Marc⁹ ⁊ Lucas: nec tn̄ negant q̄n fue
rit ali⁹ cū eo: q2 vnitas ꝯcludiẜ in bina/
rio. Matthe⁹ aūt facit mētionē d' vtro/
rūq̄. ſequiẜ: g ¶ De monumēt' exe/
untes. in talib⁹ eni locis habitant de/
moniaci aliq̄n. vt p̄ h demones ingerāt
terrorē hominib⁹ de aīab⁹ defunctoꝝ.
h ¶ Seui nimis ⁊c̄. nō q2 demoniaci
poſſunt niſi q̄tū pmittit eis de⁹. ſequiẜ:
i ¶ Quid nobis ⁊c̄. h dicunt magis
ex cōiectura q̄ per certitudinem: q2 ille
demon qui tēptauit euꝫ in deſerto erat
acutioris ingenij: ⁊ tn̄ nō potuit ſcire p̄
certitudinē vtrū ieſus eſſet ille qui erat D
ꝓmiſſus ad ſalutē mūdi ⁊ deiectionem † Mar. 5.b
diaboli: ⁊ multo min⁹ iſti poterāt h ſci/ Lu. 8.c
re p̄ certitudinem. k ¶ Veniſti huc
an̄ tp̄s torq̄re nos. Ad cui⁹ euidētiā
conſiderandū ꝙ vſq3 ad iudiciū eſt tp̄s
meriti ⁊ demeriti hoīm: ⁊ ideo ſicut ad
illud tp̄s ſancti angeli habitāt int̄ nos
ad noſtrā defenſionē: ita mali ad nr̄am
tentationē ⁊ impugnationē: licet aūt ſe
cū portēt ignē ſuū: tn̄ reputāt ſe torque/
ri ⁊ affligi q̄n eiciunẜ ab hoīb⁹: ne eis
noceant ꝓpter odiū qḋ erga nos hn̄t: ⁊
q2 ſi nō pn̄t hominib⁹ nocere in ꝑſonas:
tn̄ appetūt eis nocere in ſubſtātia. ideo
rogabāt ieſum dicētes: Si eijcis noſ
hinc mitte nos i gregē porcoꝝ. l ¶ Et ait illis: Jte.
cōcedendo eis petitionē ipſoꝝ: vt patet p̄ ſequentē effectum.
m ¶ At illi exeūtes abierūt in porcos. Sed queriẜ hic: Queſtio
quare pmiſit eos intrare in porcos ⁊ ꝑcipitare eos? Dicendū
ꝙ forte hoīes illi⁹ terre peccauerāt: ⁊ iō demeruerāt iſtud dānū
ſibi fieri. Vel aliter dicendū ꝙ chriſt⁹ aliqua fecit ad ſignificā/
dum quoddā aliud: ſicut Matth. xxi. ⁊ Marci. xi. maledixit fi/
cui nō habenti fructū ſed folia tm̄: ⁊ tn̄ nulla ratio fuit ex parte
arboris: q2 vt ibidē diciẜ: nō erat tempus ficorū: ⁊ ideo rō ma/
ledictionis fuit ad ſignificandū maledictionē iudeorū quorum
fructū boni opis querebat xp̄s: ⁊ tn̄ nō inuenit in eis niſi folia
tm̄: id eſt apparentiā bonorum operum. Sic chriſtus permiſit
demones intrare in porcos. ad ſignificandū ꝙ demones habi
tant in īmundis hoīb⁹: ſicut porcus ē aīal imundū. n ¶ Pa/
ſtores aūt fugerūt. Hic poniẜ miracli diuulgatio: q2 paſto/
res fugiētes venerūt in ciuitatē ⁊ nūciauerūt hec oīa. ſequiẜ:

✠ Et ecce tota

✠ e ¶ Et cū veniſſet ie. trās fre. ⁊c̄. p̄ duos nimis ſeuos Moraliter
pn̄t itelligi Paul⁹ ⁊ Cōſtātin⁹ an̄ ſuā ꝯuerſionē q̄ pſecuti ſunt
acriter eccl'iā: ſic̄ pꝫ de paulo Act. viij. ⁊. ix. ⁊ de Conſtātino
dr̄ in legēda ſcti ſilueſtri. Cōſtantin⁹ impator cum multas ſtra/
ges martyꝝ dediſſet ⁊c̄. ſed p̄ xp̄m ſanati fuerūt valde māſueti.
† ¶ Si eijcis nos mit. nos i por. p̄ h aūt ꝙ pmiſit ſignificaẜ
ꝙ homines vitam porcinam ducentes in poteſtate demonum
traduntur: ⁊ in infernum cum eis finaliter demerguntur.

nũciauerũt hec oĩa: et de his q̃
demonia habuerãt. Et ecce tota a
a ciuitas exijt obuiã ieſu: ⁊ viſo eo b
b rogabãt eũ vt trãſiret a finibus
eoꝛum. Ca. IX

ET aſcẽdẽs ieſus i na c
a ¶ de terra geraſenoꝝ.
uiculã trãſfretauit ⁊ d
a ¶ nõ ait in nazareth ſʒ galileam intellige.
c d vẽit i ciuitatẽ ſuã. †Et ecce offere e
a ¶ aĩam illecebris carnis reſolutã. b ¶ i coꝛpe vbi iacet aĩa. ¶ in volũtate ſeculi.
bãt ei paralyticũ iacẽtẽ i lecto. Vi f
a ¶ non vecoꝛdiam egri.
e dens aũt ieſus fidẽm illoꝝ: dixit g
a ¶ in hoc innuit ſe deum.
f paralytico: Confide fili remittũt
tibi pctã tua. Et ecce q̃dã d̃ ſcri- h
a ¶ q: i ꝓphetis dicit dñs: Ego ſũ q̃ deleo i iquitates. ¶ cũ ſit hõ qd̃ dei ẽ arrogat ſibi.
bis dixerũt itra ſe: Hic blaſphe k
¶ ſed deum ſe eſſe ⁊ occultoꝝ cognitiõe et operũ virtute indicat.
mat. Et cuʒ vidiſſet ieſus cogita
a ¶ qua ptãte cogitatiões veſtras video et peccata poſſum dimittere.
tiones eoꝝ dixit: †Vt q̃d cogitatis l
s mala i coꝛdib⁹ vr̃is? Quid ẽ faci m

E G a ¶ Exijt obuiã. Beda. Prodeũtes ſignãt q̃ſdã ↄſuetudĩe ligatos mirari q̃dẽ ⁊ venerari legẽ xp̄i: ſʒ nolle pati vñ trãſi-
Luce. 8. e re rogant. Et inuenerunt hominẽ (vt Lucas ait) veſtitum ⁊ ſana mẽte ſedere ad pedes ieſu. b ¶ Rogabant eum.
Ibidẽ. 5. b. Rogãt nõ de ſupbia ſʒ d̃ hũilitate induc̃tes ſe idignos: vt pe
3. Re. 17. b trus fecit ⁊ vidua de helia. Timebãt ne deſtrueret eos pñtia ſeritatis eius. ⁊ ꝓpẽ pctã ſua ſic deſtruxerat poꝛcos.

Nico.de lyra

a ¶ Et ecce tota ciui. ex. ob. ieſu. ad faciẽdum ſibi reuerẽtiam. b ¶ Et viſo eo roga. vt trãſi. a fi nib⁹ eoꝝ. reputabãt eni ſe indignos tãto doctoꝛe. ſicˀ ſupi⁹ ẽ dictũ de cẽturi one ꝙ reputabat ſe idignũ tãto hoſpi te. Itẽ q: xp̄s dimittebat eis illos cu ratos a demõib⁹ ad eoꝝ iſtructionez. vñ Mar. v. dicitˀ ꝙ chriſt⁹ noluit ꝙ il-
†Mar. 2. a le q̃ habebat legionẽ ſeq̃retˀ ipm̃: ſed
Luce. 5. d. magis p̄dicaret miraculũ factũ. ⁊ idez
Ioh. 5. a. intelligẽdũ ẽ de alio q̃ erat cũ eo. Vel aliẽ põt intelligi ꝙ iſti geraceni ex pec catis ſuis timebãt offendere xp̄i p̄ſen tiã: ⁊ ꝑ ↄſeq̃ns icurrere maioꝛẽ penã p̄cedẽti: ⁊ ideo rogabãt eũ diſcedere.

Glo.oꝛdi.

G ET aſcẽdẽte ⁊c̃. Ca. IX c ¶ In ciuitatẽ ſuam. Ne putes hãc eſſe naçareth. quia Marc⁹ dicit hoc eẽ factũ i capharnaũ. Sʒ cũ naçareth ſit i galilea: i q̃cũq̃ op pido galilee ſit: dr̃ eſſe in ſua ciuitate. Sicut regnũ i tot ciuitatib⁹ ↄſtitutum dr̃ romana ciuitas: ita galilea dr̃ ciui tas xp̄i in q̃ eſt capharnaũ q̃ſi metro polis. d ¶ Offerebãt. Doctoꝛes ſiˀ q̃ ſõleuãt ⁊ offerũt xp̄o monẽdo ⁊ inter
†Mar. 2. b cedẽdo. e ¶ Fidẽ illoꝝ. Quãtũ va
Luce. 5. c. let apud deũ fides ꝓpria apud quẽ ſic valuit aliena vt int⁹ ⁊ extra ſanaret ho minẽ. f ¶ Cõfi. fi. Lucas dicit hõ. q.
Luce. 5. d. q̃ peccaſti. Ego de⁹ q̃ dimitto. Et vtrũq̃ dixit ieſus qd̃ vter
G q̃ euãgeliſta teſtatˀ. Puilis dñs filiũ vocat: quẽ ſacerdotes dedignarẽtˀ tãgere. Vel mõ dimiſſis pctis ſuis fili⁹. ¶ Pri⁹ ſanatˀ aĩa nec gr̃as agit: q̃ pri⁹ deſiderauit curã coꝛpis. Ecce mod⁹ curatiõis: pri⁹ dimittit pctã tollẽs cauſã moꝛbi. p⁹ curat coꝛpus. g ¶ Quid ẽ facilius. Nota ifirmitates aliq̃n ↄti gere ꝓpẽ pctã: ⁊ iõ ꝑus dimittũtˀ vt ſal⁹ reſtituatˀ. Quinq̃ modis ifirmitates ↄtingũt: vel vt iuſtis merita ꝑ patiẽtiã au-
Iob. 2. b. geantˀ: vt Iob. vel ad cuſtodiã virtutũ: ne ſupbia tẽtet: vt pau
2. Coꝛ. 12. b lo. vl̃ ad coꝛrigẽda pctã: ſic marie lepꝛa ⁊ huic paralytico: vel ad
Nu. 12. c. gl̃iam dei: vt d̃ ceco nato ⁊ de laçaro. vel ad initiũ pene: vt he
Ioh. 9. a. rodi: q̃tin⁹ h̃ videatˀ q̃d i inferno ſeq̃tˀ. vñ: Duplici ↄtritiõe cõ
Ibidẽ. 11. c terret eos dñs. Beda. Quid ẽ facili⁹. Sʒ q̃m h̃ ſpũale nõ cre
Act. 12. c. ditis ꝓbetˀ ſigno viſibili qd̃ nõ minoꝛis ↄſtat eſſe potẽtie: vt i filio hominis latentem cognoſcatis potentiam maieſtatis: q̃ poteſt dimittere peccata vt deus.

G Tũc ait

Nico.de lyra

Diuiſio ET aſcẽdẽs ieſus. In ca. p̄cedẽti poſita Ca. IX. ſunt q̃dã miracula ad ↄfirmationẽ euãgelice legˀ. hic cõſeq̃ntẽ declaratˀ virtus ipi⁹ legiſlatoꝛis: ⁊ diuiditˀ in tres ptes: q: p̄mo ponitˀ ad h̃ miraculi ꝑpetratio. ſcd̃o creden tiũ vocatio / ibi: Et cũ trãſiret ide. ⁊ tertio eoꝝ ↄfirmatio / ibi: Hec illo loq̃nte. Pria i duas: q: p̄mo i opatiõe miraculi ad declarationẽ ſue deitatˀ fides credẽtiũ approbatˀ. ⁊ ſecũdo in fidelitas negãtiũ reprobatˀ / ibi: Et ecce q̃dã de ſcribis. Circa p̄mũ euãgeliſta notat locũ vbi factũ ẽ h̃ miraculũ / dicẽs: Et aſcẽdẽs ieſus i na. vi. ſ. ꝑ nauigiũ de terra geraçenoꝝ redi ret i galileã vñ illuc uenerat: vt p3 i ca. p̄cedẽti. b ¶ Et vẽit in ciui. ſuã. ſ. i capharnaũ: q: ibi factũ eſt h̃ miraculum vt Marc⁹ dicẽ expꝛẽſſe. ij. ca. Dicitˀ aũt capharnaũ ciuitas dñi: nõ q: ibi fuerit nat⁹ vel ↄcept⁹: ſʒ q: erat p̄ncipalˀ ciuitas galilee: ꝓpter qd̃ cẽturio ibi manebat ad cuſtodiã toti⁹ terre: vt dictũ eſt ca. p̄cedẽti. Naçareth aũt vbi xp̄s fuit nutrit⁹ ⁊ ↄcept⁹ erat quoddã oppidũ vel vic⁹ reſpectu illi⁹: ⁊ ideo dr̃ ciuitas ipſius chriſti: ſic

chriſti: ſic Pariſi⁹ dr̃ ciuitas alicuius nati in aliq̃ oppido iuxta G pariſi⁹. Vel ſm̃ alios dicitˀ ciuitas dñi: q: i p̄ncipio ſue p̄dicati onis multa miracula ibi fecit. c ¶ Et ecce offerebãt ei pa ralyticũ. mod⁹ aũt offerẽdi hic tacetˀ: ſʒ exp̄mitˀ Marci. ij. q: nõ potẽtes itrare ad xp̄i p̄ñtiã ꝓpter turbã circũſtantẽ: de tecto do mus ſubmiſerũt eũ i lecto añ ieſũ: et h̃ fuit magnuʒ ſignuʒ fidei ipoꝝ. ꝓpẽ qd̃ ſeq̃tˀ: f ¶ Vidẽs aũt ieſus fidẽ il. ſcʒ paralytici ⁊ offerẽtiũ: qd̃ p3 ex h̃ qd̃ ſe quitˀ: g ¶ Dixit paraly. Cõfide fili re. ti. pec. t. licʒ eni ſanitas coꝛpalˀ vel aliq̃d h̃mõi detˀ alicui ꝓpẽ alienã fidez. remiſſio tñ pctõꝝ nõ datˀ alicui ſine pro pria fide. iõ nõ videtˀ bñ dicere q̃ dicũt ꝙ li illoꝝ refertˀ tm̃ ad offerẽteſ: ita ꝙ ꝓ pter fidẽ offerẽtium tm̃ ſit ſanat⁹. Dixit autem ieſus: Remittuntˀ tibi pctã. ad modũ boni medici: qui pꝛimo remo uet cauſam moꝛbi: et tunc poſtea inten dit curatiõi. Infirmitas autẽ hec fuerat iflicta paralytico ꝓpẽ pctm̃: ⁊ iõ xp̄s p̄ mo remouet cauſã dicẽs: Remittuntˀ ⁊c̃. ⁊ ex hoc iſinuat eũ a paralyſi curan dũ: ſicˀ ſtatĩ patuit ꝑ effectũ. Ad maioꝛẽ Multis d̃ p̄dictoꝝ intelligẽtiã ſciẽdũ ꝙ ifirmitas cauſis infir coꝛpalis infligitˀ alicui a deo multis de mitas a do cauſis. Vno mõ ꝓpẽ pctĩ punitionẽ: ſʒ alicui infli nõ ꝓpẽ purgationẽ. Et talˀ ifirmitas eſt giatur. quoddã p̄ambulũ pene gehẽne: ⁊ ſic in flicta eſt herodi Act. xij. vbi dr̃: ꝙ pcuſ ſit eũ angel⁹ dñi eo ꝙ nõ dediſſet hono rẽ deo: ⁊ cõſumpt⁹ a v̄mibus expirauit. Eodẽ mõ fuit de pharaone: q̃ ꝑ flagella indurat⁹ ẽ. Scd̃o mõ ifligitˀ ad pctĩ cõ miſſi purgationez: ſic nabuchodonoſoꝛ amẽtia ſeptẽ annoꝝ: vt habetˀ Dañ. iiij. Et ſilr̃ marie magdalene vexatio demo nũ. Tertio mõ nõ ꝓpter peccatũ cõmiſ ſũ: ſʒ ad gl̃iam dei manifeſtãdũ: ſic de ce co nato dr̃ Ioh. ix. c. Neq̃ hic peccauit neq̃ parentes ei⁹. ſ. vt cec⁹ naſceretˀ. ſed vt manifeſtentˀ opa dei i illo. Quarto ꝓ pter hũiliationẽ alicui⁹ ne i ſupbiã eleue tur: ſicut Paul⁹ aplˀs dicẽ d̃ ſeipõ. ij. Coꝛ. xij. b. Ne magnitudo h reuelationũ extollat me dat⁹ ẽ mihi ſtimul⁹ carnis mee angelus ſathane q̃ me colaphiçet. Quĩto ifligitˀ ꝓpẽ alicui⁹ ꝓbatiõez et Verſus patiẽtie declaratiõez: ſicut patet de Iob. ij. vnde verſus. Iob ꝓbat: inclinat paulũ: ſeſe manifeſtat In ceco: purgat mariam: punit herodẽ. et patet ſentẽtia ex dictis. h ¶ Et ecce quidã de ſcribis. Hic ponitˀ reꝑhẽſio negãtiũ chriſti diuitatẽ. ⁊ pri mo ponitˀ eoꝝ negatio cũ dr̃: Et ec. q̃dã de ſcri. i. legiſperitˀ. i ¶ Dixerũt itra ſe. ſ. cogitãdo: q: v̄bũ intriſecũ ẽ ↄcept⁹ mẽ tis. k ¶ Hic blaſphemat. Blaſphemare ẽ creature attribue re illõ qd̃ eſt ꝓpꝛiũ dei. dimittere aũt pctm̃ ſoli deo cõuenit. ꝑ h̃ q̃ ꝙ xp̄o blaſphemiã iponebãt i hoc ꝙ pctã dimittebat: p3 quia negabãt ipm̃ eſſe deũ: dicẽtes eũ eſſe puꝝ hoiez. ſʒ xp̄s ↄtr̃ eos ↄuenientẽ redarguit oñdens ſe eſſe deũ dupliciˀ. p̄mo q: rñdit eoꝝ cogitatõib⁹: q̃s cognoſcere ꝑ certitudinẽ ſoli deo ꝓpꝛiũ ẽ. ꝓpter qd̃ dicẽ: Et cũ vidiſ. ieſus cogi. eoꝝ dixit: l ¶ Vt quid cogi. ma. ⁊c̃. imponẽdo. ſ. falſo mihi blaſphemiã. ſecun do hoc idẽ oſtendit ſanãdo paralyticũ ꝑ iperiũ tãq̃ ꝓpꝛia v̄tute: qd̃ eſt eiuſdẽ ptãtis ſicut ⁊ pctã dimittere. Licʒ eni paralyſis v̄tu te nature aliq̃n poſſit curari: nõ tñ ſubito nec ita ꝑfecte vt ſtatiʒ hõ poſſit lectũ in quo iacet poꝛtare: ſicut dicitˀ hic: ꝓpter qd̃ dr̃: m ¶ Quid eſt facilius ⁊c̃. q. d. equalis poteſtatis eſt vtrum q̃. ex quo cõcludit virtutẽ ſue diuinitatis perfectam / dicens: * Vt autẽ ſciatis

Moraliter Moralitˀ. c ¶ Et aſcẽdẽs in ⁊c̃: Seq̃tˀ. e ¶ Et ecce of. ei pa. ⁊c̃. ꝑ paralyſim q̃ p̄uat vſũ mẽbroꝝ coꝛpaliũ ſignificatˀ pec catũ moꝛtale: qd̃ p̄uat actũ meritoꝛiũ. exiſtẽs eni i pctõ moꝛtali p̄uatˀ greſſu meritoꝛie affectiõis ⁊ tactu opatiõis: ⁊ guſtu ſuaui tatis celeſtis ⁊ viſu diuie ↄtẽplatiõis: ⁊ auditu diuini ſermõis: ⁊ odoꝛatu diuie ↄſolatiõis: ⁊ cũ ſupuenit ↄſuetudo tũc iacet i le cto. hũc aũt offerũt xp̄o oꝛãtes deuote ꝓ ipõ et ipẽ offertˀ quan do ipis in oꝛando conſoꝛmatur. chriſtus autẽ fidem illoꝛum aſpicit cum p̄ces eoꝝ exaudit. ⁊ paralyticus curatˀ q̃n peccatã a deo ſibi dimittitˀ. ⁊ donatur ſibi gratia per quam ad actus meritoꝛios reſtituitur: ⁊ inde deus gloꝛificatur.

* Et cum tranſi

A F a ¶ Tūc ait para. ⁊c. Ecce p remiſſionē pene: dimiſſionez
culpe intellige. b ¶ Surge. Surgere eſt aīam a carnalibꝰ
deſiderijs abſtrahere. Lectū tollere eſt carnē a terrenis deſi
derijs ad volūtatē ſpūs attollere. Domū ire eſt ad paradiſū
redire: vel ad internā ſui cuſtodiā ne iterū peccet. c ¶ Tol
le. Ut qđ fuit teſtimoniū infirmitatis:
ſit ꝓbatio ſanitatꝭ. d ¶ Et ſurrexit
Magna virtus vbi ſine mora īperiū
ſalus comitatꝭ. Unde merito q adерāt re
lictis blaſphemijs ſtupētes: ad laudez
cōuertūtꝭ tāte maieſtatis. e ¶ Uidit
ho. Hic probabiliꝰ videtꝭ ꝙ ꝑtermiſſa
memoret cuz. xi. elegit añ ſermonem.
f ¶ In teloneo. Telos grece: latine
vectigal. Mathęꝰ hebraice: latine do
natꝰ: q tm̄ munꝰ grē accepit: Leui: ad
ditꝰ vl aſſūptꝰ: q: diuia electio eū aſſū
pſit: ⁊ nūero aploꝝ addidit g ¶ Mat
theū. Ceteri euāgeliſte, ꝓpt verecūdiā
nō appellant eū vulgato noīe: ſʒ leui.
Binomiꝰ eni fuit. Ipe aūt publicanuz
ſe noīat: ne qs a ſalute deſperet. Uoca
tionē ſuā ꝑtermiſſā h videtꝭ recordari:
Luc.6.c q: Lucas dicit. xij. aplos i mōte fuiſſe
electos vbi ſermo ſupradictus fuit.
b ¶ Surgēs. Be. Lucas pleniꝰ dicit:
relictꝭ oībꝰ ſecutꝰ ē eū tā corpore ꝙ mē
te. Nō leuitate ductꝰ: ſʒ ꝟitate opeꝝ: ⁊
diuīa potētia ītus operāte tractꝰ. Per
fectā obediētia ⁊ ꝑfectā abrenūtiatio: ⁊ lu
cra relīqt: nec piculū a ꝓncipibꝰ timuit:
q: rōnes vectigaliū impfectas relīqt:
cupidus ſequēdi chriſtū. i ¶ In do.
Nō dicit cuiꝰ: ſʒ Lucas exprimit: q: fecit ei
ꝯuiuiū magnū leui i domo ſua. Qđ cō
gruit. Qui eni chriſtū ītꝰ recipit: paſcitꝭ
multꝭ dlectatiōibꝰ. Itaqꝫ dñs īgreditꝭ
⁊ i eiꝰ recūbit affectu. Ecce magna hūi
litas dñi eūdo ad petōreſ. Etiā potētia
doctrine in ꝯuerſiōe penitētiū oñditꝭ.
k ¶ Ecce mul. pub. Bonū ꝑſagiuz:
iā eiꝰ exēplo multi cōuertūtꝭ. Iā pꝰ ſe mꝭ
B tos trahit aplē ⁊ doctoꝝ gētiū futurꝰ.
¶ Hiero. Pu. ⁊ pec. Tertullanꝰ dicit
hos fuiſſe ethnicos. dicēte ſcriptura:
Luc.5.f. Nō erit vectigal pēdens ex iſrl. q. mat
theꝰ nō fuiſſʒ iudeꝰ: ⁊ ille q cū phariſeo
tēplū aſcēdit: qđ ñ faceret gētil. Et Lu
Luc.7.c. cas ait: Oīs pplē audiēs: ⁊ publicani
iuſtificauerūt deū baptiſmo iohis bapti
zati. Dñs aūt q vēit ad oues domꝰ iſrl
.J.15.c. dixit: Nō ē bonū ſumere panem fi. ⁊
mit. ca. ñ ꝯuiuatꝭ cū ethnicꝭ: cū id maxie
caueret: ne legē ſoluere videretꝭ: q ⁊ di
Mat.10.a. ſcipulꝭ ꝑcepit. In viā gētiū ne abieritꝭ.
l ¶ Petores. Penitētes: exēplo mat
Mar.2.c. thei veniā ſperātes. vñ Marcꝰ dicit h:
q: multi ſeqbantꝭ eū. m ¶ Quare cū
pub. Oīs qſtio ex lege q ē iuſticie te
nax miſcdiā nō hʒ. Oēs eni declinaue
rūt. Sʒ eiꝰ auſteritatē miſſus filiꝰ euā
gelij gratia tēperauit. Prouocat ergo
ad pniam petōres cuius cibus ⁊ po
tus et ambulatio ⁊ omnia que geſſit
ſaluti ſeruiūt. n ¶ At ieſus audiens ait. Et ſuſceptos pe
nitentes amplius in fide confortat: ⁊ ſuperbos ad humilita
tis ⁊ pietatis gratiam prouocat. o ¶ Non eſt opus valē
tibus medicus: ſed male habentibus. Medicꝰ eſt chri
ſtus. Ualentes: qui ignorantes dei iuſticiam ſuam volunt
aſtruere. Male habentes qui conſciētia victi non ex lege ſed
ex gratia querunt iuſtificari. Per matthei ⁊ publicanorum
vocationem fides gentium exprimitur: q prius lucris mundi
inhiabant: ⁊ nunc ſpiritualiter cuz domino reficiuntur. Per
ſuperbiam phariſeorum inuidia iudeorum de ſalute gentiū.
Hi enim de ieiunio glorīantur dum publicani cum domino
cōuiuantur: q: qui legē ſequuntur famē cordis patiuntꝭ: ſed q
dei verbū recipiūt eſurire nō poſſunt. p ¶ Euntes. Tumē
tibꝰ de falſa iuſticia ꝯſiliū correctiōis dat: vt. ſ. p opa miſcdie
G miſericordiam

¶ quod ſolus deus nouit.
liꝰ dicere: dimittūtꝭ tibi pctā tua:
a ¶ quod ipſi viderent.
an dicere ſurgē ⁊ ābula: Ut aūt a
a ¶ quia idē eſt filiꝰ hoīs ⁊ deꝰ. b ¶ non
ad blaſphemātes: ſʒ ad diſcipulos: ⁊ ſunt
verba matthei vel chriſti.
ſciatꝭ qm̄ filiꝰ hoīs hʒ ptātē m
¶ poſitus.
a dimittēdi pctā i tra: tunc ait pa b
¶ vt maius miraculū ſit.
b/c lytico: Surge tolle lectū tuū: et
a ¶ ne chriſtiana fide curatus moreris in p
fidia iudeorum.
d vāde in domū tuā. Et ſurrexit ⁊
abijt in domū ſuā. Uidētes aūt e
a ¶ iam quodammodo credentes.
turbe timuerūt: ⁊ glorificauerūt d
a ¶ .i. hoīem tā potēter opantē iter hoīes.
deum q dedit ptātez talē hoībꝰ. e
a ¶ de galilea. b ¶ non tam corporeo ꝙ
miſerentis intuitu.
e Et cū trāſiret īde ieſus/ uidit ho f
a ¶ pertinaciter lucris inhiantes.
f/g minē ſedentē in teloneo: matthe
a ¶ ammodo. b ¶ non lucra.
um noīe: ⁊ ait illi: Sequere me. g
b Et ſurgens ſecutꝰ ē eū. Et factū h/i
¶ eius matthei.
k ē diſcūbēte eo i domo: ecce mul k
¶ q publica vectigalia exigūt ⁊ conducūt:
⁊ q lucra ſeculi p negocia ſectantur.
l ti publicani et petōres veniētes
¶ vt ab eo ſpiritualiter paſcerentur.
diſcūbebant cū ieſu ⁊ diſcipulis
a ¶ dupliciter errabāt: q: ⁊ ſe iuſtos putabāt
cū ſint ſupbi: ⁊ illos reos: cū iā peniteant.
eiꝰ. Et vidētes phariſei dicebāt l
m diſcipulis eiꝰ: † Quare cū publi m
¶ quos lex damnat.
canis ⁊ petōribꝰ mādūcat magi
n ſter veſter: At ieſus audiēs/ ait: n
a ¶ q. vos declino: q: nō egere vos puta
tis. b ¶ qui gratiam nō querunt.
o Nōn ē opus valētibus medi
¶ hos iuuo. q: penitēdo dāt locum gratie:
ſed ſi ſanari vultis e. ⁊c. b ¶ a temeritate
vituperationis.
p cus/ ſed male habentibus. Eūn o

A a ¶ Ut aūt ⁊c. q: filius hoīs hʒ ptātem in terra ⁊c. C
vt deꝰ: non vt hō purꝰ. b ¶ Tūc ait ⁊c. Sicut eni p lrām hñtē ſi
gillū declaratꝭ volūtas ipiꝰ ſcribētis: ſic p ſignū qđ ē ꝟtutꝭ diuine
manifeſtatiuū oñditꝭ veritas diuine ꝟtutis. Alij aūt ſcti q fecerūt
miracula faciebāt hec iplorādo diuinā virtutē: nō iperādo. ⁊ ſi
aliqñ in talibꝰ īperabāt: h nō erat i ꝟtu
te ꝓpria: ſʒ exprimēdo ꝟtutē chriſti tan
ꝙ miniſtri ñ dñi: ſic aliqñ iperabāt demo
nibꝰ vt recederēt ab obſeſſis corporibꝰ i
noīe chriſti ⁊ auctoritate eiꝰ. c ¶ Ui
dētes ⁊c. Hic ꝯñr ponitꝭ huiꝰ miracli
effectꝰ: q: turbe h vidētes timuerūt īpo
nere ſibi blaſphemiā. d ¶ Et glori.
⁊c. i. ipm̄ chriſtum q ē ꝟtus dei patris.
e ¶ Hoibꝰ. ad eorū. ſ. ſalutē. f ¶ Et
cū ⁊c. h ponitꝭ credētiū vocatio: ⁊ prio
circa eoꝝ vocationē deſcribitꝭ ꝯdeſcēſio
ad petōreſ ſcđo pōitꝭ eiꝰ repℏēſio ꝯ mur
murātes/ ibi: Et vidētes phariſei Circa
primū aduertēdū ꝙ vocatio matthei: ⁊
iſtud cōuiuiū fuit ante curationē paraly
tici. de q dictū eſt: ſed hic ponitꝭ p recapi
tulationē. Uꝭ ſm alios vocatio eiꝰ fuit
añ: ⁊ ꝯuiuiū eiꝰ de q h ſcribitꝭ fuit poſt.
⁊ vt cōuenientiꝰ deſcribatꝭ cōuiuiū: eiꝰ vo
catio repetitꝭ. Dicit ḡ euāgeliſta: Et cū
trāſiret inde ieſus vidit hoīem ſe
dētē ⁊c. i. q ſolebāt campſores ſedere.
qđ qdē negociū vix aut nūꝙ exerceri ſi
ne petō pōt: vt dicit Grego. g ¶ Et ait
illi. ſeq. me. Mattheū aūt talibꝰ occu
patū vocauit: vt de grā dei nullꝰ deſpe
ret quātūcūqꝫ fuerit in vilibꝰ occupatꝰ.
h ¶ Et ſurgēs ⁊c. ſine aliq dilatione.
q: ſicut poterat mouere aurē exteriꝰ ꝟ
bo: ita etiā interius mētē inſpirando. ſi
cut eni paſſioni ꝓpinquus illos qui ad
capiendum ipſuz venerant: ſolo verbo
ꝓſtrauit. d. Ego ſum. vt hr̄ Ioh. xviij. a.
ita ſolo ꝟbo poterat qſcūqꝫ ad ſe trahe
re: ⁊ in h apparebat virtꝰ diuinitatis in
eo. i ¶ Et factum eſt ⁊c. ſ. matthei.
k ¶ Ecce publicani ⁊c. fuerāt eni ſo D
cij matthei. ⁊ ideo recedens ab eis ⁊ vo
lēs ſeq chriſtū fecit eis cōuiuiū. ſicut de
heliſeo legitꝭ. iij. Reg. xix. ꝙ vocatꝰ ab
helia vt eum ſequeretꝭ mactauit par boū
⁊ dedit ſocijs ſuis comedere: ⁊ ſic ſecu
tus eſt heliam magiſtrum ſuum: ⁊ hoc
modo faciunt qui recedentes a ſocijs † Mar.2.c
faciūt prius eis cautū ſuū: vel ſm alios Luc.5.f.
burdonē. l ¶ Et vidētes ⁊c. Hic po 2.q.j.c. mul
nitꝭ repℏēſio cōtra iniuſte murmurātes ti
de ꝑdictis: ⁊ prio ꝯ phariſeos. ſcđo cō
tra iohis diſcipulos/ ibi: Tūc acceſſerūt
Circa pmū ſciēdū ꝙ phariſei i pplo iu
deoꝝ reputabātꝭ religioſi vñ etiā i habi
tu ab alijs qdāmō diſtincti erāt: vt vide
bitꝭ inferiꝰ. vidētes igitꝭ chriſtū cū publi
canis ⁊ petōribꝰ māducare: idigne fere
bāt ⁊ murmurabāt dicētes diſcipulꝭ eiꝰ.
m ¶ Quare cū pu. ⁊c. q. d. vos eſtis
fatui q talē magiſtrū ſequimī. n ¶ At
ieſus ⁊c. Reſpōdit eis prio p rationē:
quia ſenſibiliter videmus ꝙ medicus familiarius ſe debʒ habe
re ad infirmum qui eo indiget ꝙ ad ſanuz. Cum ergo chriſtus
ſit verus medicus animaruz: vt dicitꝭ in Pſal. Miſit verbū ſu Ps.106.b
um ⁊ ſanauit eos/ ideo familiariter ſe debuit habere ad peccato
res qui ſūt infirmi infirmitate ſpūali. ſcđo reſpōdet per auctori
tatem que habetur Oſee. vj. o ¶ Euntes autē diſcite. q. d.
ite ⁊ diligenter conſiderate illud quod ſcribitur Oſee. vj.

A Quid eſt
✱ f ¶ Et cū trāſiret inde ieſus vidit ho. ſe. in ⁊c. voca Moralit
tio matthei ad aplatū ſignificat vocationē homis ſecularis ad
religōis ſtatū. phariſei vero murmurantes ſunt homines mali
gni religiōis ſtatui detrahētes. qbꝰ bene dr: o ¶ Eūtes aūt
diſcite qd ē miſcdiam ⁊c. opus eni magne miſcdie eſt petō
res ad penitentiam inducere religionis habitum aſſumendo.

E F miſcꝺiam querāt. ⁊ nō ↄtēptis paupeꝝ curis ꝑ ſacrificia deū placare ↄfidāt. Un̄ ⁊ ſuū miſcꝺie exēplū dat. Nō eni. Unde tres ꝑabole addunꞇ apud Lucā de oue: et dragma: et duob⁹ filus. a ¶ Nō eni veni vocare iu. Nonne nathanael et petrū ⁊ andreā ⁊ alios iuſtos vocauit? Lucas aperti⁹ dicit: Nō eni veni vocare iuſtos: ſꝫ pec. i pe nitētiā. Uocat ꝗ iuſtos ire vt magis ꝓficiāt: pctōres vt corrigant. Uel nō vocat iuſtos dū iuſticie dei nō ſūt ſbiecti: ſꝫ q̄ pctā ↄfitenꞇ. Nō eni ve. vo. iu. Lucas expſſius dicit: in pniam: q2 q̄s opib⁹ iuſticie deditos iuenit: vt nathanael ⁊ petrū ⁊ andreā: nō ad pniam ꝑteritoꝝ iuitat: ſꝫ ad ꝓfectū vite ꝑfectioris vocat. illos ꝓo ad pniam q̄ peccatꝭ grauiorib⁹ iuoluti erāt. Ul̄ nō eos vocat q̄ iuſtos ſe reputāt: q2 ⁊ hi ſi cōuertunꞇ: tñ nō iuſti ſibi videnꞇ. b ¶ Diſcipuli. Johānes: marc⁹ ⁊ lucas ita ħ narrāt. q. alij aliq̄ de ħ q̄ſierit. Un̄ ſciēdū ħ a plib⁹ eē q̄ſituꝫ. Trib⁹ de cauſis reꝓhēdēdi ſūt diſcipli iohānis: q2 de ieiunio ſe iactāt: et q2 calūnianꞇ quē ſciebāt a mgr̄o eē ꝑdicatū: ⁊ iūgunꞇ pharīſeis q̄s mgr̄ eoꝝ cōdēnauerat. Spūaliter diſcipli iohīs ⁊ phariſeoꝝ ieiunāt: q2 q̄ opa leg̃ vl̄ traditionē hoīm ſeqꞇ: vl̄ q̄ etiā vocē xp̄i tm̄ aure ꝑcipit: abſtinēs a bonis: ieiuno corde tabeſcit. Sꝫ q̄ xp̄o adheret: reficiꞇ. Johēs vinū ⁊ ſicerā nō bibit: q2 abſtinētia meritū auget cui nlla ē potētia nature. Dn̄s aūt q̄ pctā pōt cōdonare: cur a pctōrib⁹ declinaret: q̄s abſtinētib⁹ poterat facere iuſtiores? Jeiunauit ⁊ xp̄s: ne ꝑceptū declineꞇ. Māducat cū pctōrib⁹: vt grātiā ⁊ ptātē itelligaꞇ. c ¶ Nūqd poſ. q̄ſi facturi eſtꝭ: vt lugētes ieiunēt: q2 ex his ſpōſum occiſuri. Nūqd poſ. De vtroq3 luctu vl̄ ieiunio: qꝺ eſt i tribulatione vel gaudio rn̄det: Cū ablat⁹ erit ſpōſus. tūc erūt in merore ⁊ luctu donec ꝑ ſpiñſctm̄ cōſolatio tribuaꞇ. Quo dono ꝑcepto: ieiuniū qꝺ fit ꝑ leticiā iaꝫ renouati in vitā ſpūalē celebrabūt: nec ſolū a cibis ſed ab omnib⁹ terrenis.

† Mar. 2. c Lu. 5. f

Diſcipuli iohānis tripliciter reꝓhendēdi ſunt

a ¶ diligentius ſcripturas inquirite.
b ¶ teſtimoniū de ꝓpheta.

tes autē diſcite quid eſt †miſericordiam volo ⁊ non ſacrificiū:
a ¶ ſine miſcꝺia. ¶ ſine cōpaſſiōe delinq̄ntiū
a ¶ miſericordiam ſequimini ſicut ego.
b ¶ falſo ſe iuſtificātes: dum in hoc ſunt.

a Non enim veni vocare iuſtos b ſꝫ pctōres. Tūc acceſſerūt ad euꝫ c diſcipuli iohis dicētes: †Quare e nos ⁊ phariſei ieiunam⁹ freq̄nter: diſcipuli aūt tui nō ieiunant? Et f ait illis ieſus: Nūqd pōſſūt filij b ſpōſi lūgere q̄diu cū illis ē ſponſus. Ueniēt āt dies cuꝫ auferēꞇ i ab eis ſpōſus et tūc ieiunabunt. k Nemo āt imittit cōmiſſurā panni rudis i veſtimētū vet⁹: Tollit n eni plenitudinē ei⁹ a veſtimento: ⁊ peioꝛ ſciſſura fit. Neq3 mittunt

a ¶ peccata attendentes.
a ¶ ſuperba interrogatio et plena de ſupercilio phariſeorum.
a ¶ aufert ieiuniū triſticie a diſcipłis ꝓpꝭ ꝑ ſentiā ſuā. b ¶ .i. dn̄i. c ¶ apłi. ¶ q̄s de eccłia genuit. a ¶ xp̄i. b ¶ ieiunio affligi: dū eos oportet de ſpōſi p̄ñtia ↄgratulari: ſpūali eni ieiunio nōdū ſūt apti: donec me aſſūpto ſpūſctō ſint ↄfirmati. a ¶ tpe paſſiōis. ¶ nō ſolū a cibis. ¶ partem.
a ¶ ſi aūt hoc ſolū eis iportune tradiꞇ q̄b⁹ ꝑualet vet⁹ cōſuetudo: cito qꝺ habēt auferetur. ¶ veteri. ſcꝫ.

vtres veteres vinū nouū mittētes. Conueniunt aūt hec precepta euangelica apoſtolis. non his q̄ traditionib⁹ maioꝝ deprauati ſinceritatē ꝑceptorum chriſti nequeunt cuſtodire. Diſtat inter nouum vinū ⁊ veſtimentum. Uino intus reficimur: veſte foris tegimur. Ueſtis ergo ſunt bona opera que foris agim⁹: q̄b⁹ corā hoīb⁹ lucem⁹. Uinū feruor fidei: ſpei ⁊ charitatis q̄ in conſpectu dei in nouitate ſenſus int⁹ reformamur.

F Ecce ꝑnceps

Nico. de lyra

a ¶ Quid eſt. q. d. ſi hanc ſcripturā cōſideretꝭ iuenietꝭ me facere ſm̄ ipāꝫ ꝓpꝭ qꝺ concludit: b ¶ Nō eni veni vo. iu. ⁊c. licet aliq̄s iuſtos vocauerit ad augmētū gr̄e: vt petrum andreāꝫ et cōſimiles. c ¶ Sed pctōres. ſupple vocare ad penitentiam. d ¶ Tunc acceſ. Hic reꝓhēdit iohīs diſcipulos: ⁊ ꝑmo ponꞇ eoꝝ iterogatio maligna. ſcꝺo xp̄i reſpōſio benigna, ibi: Et ait illis ieſus. Circa ꝑmū notanduꝫ ꝙ diſcipuli iohānis in trib⁹ deficiebāt. ꝑmo q2 de ſua abſtinentia ſe iactabāt dicētes: e ¶ Quare nos ⁊ pha. ie. fre. q2 talia ſunt fienda in ſecreto: vt. ſ. dictuꝫ eſt ca. vi. c. Tu aūt cū ieiunas ⁊c. ſcꝺo q2 phariſeis ſe coniūgebāt dicētes: Nos ⁊ phariſei: q2 audierāt iohannē mgr̄m ſuū phariſeos redarguentē ⁊ dicenteꝫ ſ. ca. iii. d. Progenies vipaꝝ q̄s demōſtrabit vobis fugere a ventura ira. tertio q2 xp̄m arguebāt ex defectu abſtinētie in diſcipulis dicētes: f ¶ Diſcipuli aūt tui ⁊c. Defectū eni diſcipuloꝝ retorquebāt in magiſtrū. de q̄ tñ audierant iohannē dicentē: Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit peccata mundi. Joh. i. d. g ¶ Et ait illis ie. Hic ponꞇ xp̄i reſpōſio in q̄ oſtēdit ꝙ ieiuniuꝫ corporale nō cōpetebat ſuis diſcipulis ꝓ illo tpe: q2 duplex eſt ieiuniū. quoddaꝫ qꝺ ordinaꞇ ad carnis refrenationē ⁊ ad cōtemplationē diſponit: ⁊ iſtud nō cōpetebat diſcipulis xp̄i q̄ñ erat ſcum eis corꝑaliter. ⁊ hoc eſt qꝺ dicit: h ¶ Nūquid pn̄t filij ſpōſi. i. xp̄i q̄ ē ſpōſus eccłie. Lugere ⁊c. Seqꞇ: i ¶ Ueniēt aut dies ⁊c. q̄ntū ad p̄ñtiā corporalē. ſcꝫ in paſſiōe ⁊ aſcēſiōe in celū. k ¶ Et tuc ieiu. q. d. tūc cōpetet eis tale ieiuniū. Aliud eſt ieiuniū qꝺ ex plenitudine ⁊ ꝑfectiōe ↄtēplatiōis ꝓcedit: q̄le fuit moyſi ieiuniū i mōte. q̄nto eni aīa ē in cōtēplatiōe mag' eleuata: tāto ē paucioꝛi alimēto ↄtenta: vn̄ ⁊. x. ethicoꝝ dicit phs ꝙ felix cōtēplatiu⁹ ē paucisſimis cōtēt⁹: ⁊ tale ieiuniū nō cōpetebat diſcipul: q2 adhuc erāt rudes ⁊ ipfecti ſꝫ p⁹ debuerāt ꝑ charitatē ſpūſſcti inouari: qꝺ factū ē die pētecoſtes q̄ñ fuerāt ꝑ grāꝫ ſcti ſpūs inouati ⁊ tūc debuerāt icipe nouū modū viuēdi: ⁊ ħ eſt qꝺ diꞇ ſaluator ꝑ duplex exēplū. ꝑmū ponꞇ ħ: l ¶ Nemo āt im. cō. i. ſuturā ſeu ſupplemētū: m ¶ Pāni rudis. ſ. noui: q2 i nouitate ē ſpiſſior. n ¶ In veſtimētū ve. q2 ħ cauſat ꝺformitatē. ꝓpꝭ qꝺ ſbdit: o ¶ Tollit eni ple. i. vniformitatē ſeu pulchritudinē a veſtimēto. p ¶ Et peioꝛ ſciſ. fit. q2 ꝓpꝭ deformitatem nō ↄiūgiꞇ ſolide cū veteri pāno: ⁊ ſic de facili cauſaꞇ ruptura maioꝛ i veteri. ſcꝺm exēplū pōit ad hec. d. p ¶ Neq3 mit. vi. no. q2 tūc ē in ebulitiōe. cetera patēt. Ex his vult ↄcludē ꝙ ea q̄ ſūt ꝑfectiōis magne: nō ſūt iponēda hoīb⁹ donec ſpoliati fuerit veteri vita.

Diſcipuli iohānis in tribus deficiebant

Phs

✱ Hec illo

Moraliter

✱ d ¶ Tūc acceſſerūt ad eū diſ. io. ⁊c. ꝑ iſtos q̄ iactauerūt ſe de freq̄nti ieiunio: ſignificāꞇ hypocrite dicētes cū phariſeo Lu. xviii. b. Jeiuno bis i ſabbato. q̄b⁹ rn̄deꞇ: h ¶ Nunqd pn̄t filij ſpōſi lugere q̄diu cū illis eſt ſpō. q. d. non. Iſti filij ſūt ꝺ nouo ꝑ baptiſmū ex eccłia ⁊ xp̄o regenerati: ⁊ iſtꝭ nō ſūt ieiunia iponēda: q2 ſicꝫ dꝛ Gal. v. d. Fruct⁹ ſpūs ē charitas / gaudiū / paꝫ ⁊c. ſꝫ cū auferꞇ ab eis ſpōſus ꝑ mortale pctm̄ tūc ieiunādū ē eis ꝑ pnie effectū. l ¶ Nemo aūt imit. commiſ. pāni ru. ⁊c. Pann⁹ rudis hic dꝛ nou⁹ ꝑ quē. ⁊ ꝑ vinum nouū ſignificaꞇ nouitas ſacramētoꝝ eccłiaſticoꝝ q̄ nō ſunt adminiſtranda hoīb⁹ in vetuſtate peccatorum manētibus.

✱ Hec illo

d ¶ Lugere. Hoc verbo exꝑmit illꝺ ieiuniū qꝺ ꝑtinet ad humilitatē tribulatiōis: illud alteꝝ qꝺ ꝑtinet ad gaudiū mētis ad ſpūalia ſuſpēſe. Et iō a cibis corporeis alienate: ſeq̄ntib⁹ ſilitudinib⁹ de pāno nouo ⁊ vino nouo ſigt. oſtēdēs ꝙ carnalib⁹ ⁊ ob hoc veterē ſenſuꝫ adhuc trahentib⁹ hoc gen⁹ ieiunij nō cōgruat: q2 dū ita carnales ſūt ꝑfectionē noue vite hr̄e nō pn̄t. Q2 hic ait lugere. marc⁹ ⁊ lucas dicūt ieiunare. vn̄ ⁊ ipē: Poſtea ieiunabūt: nō lugebūt. e ¶ Et tūc ie. ⁊c. Luct⁹ de abſentia ſpōſi: nec an̄ incarnationem defuit in patrib⁹: nec poſt paſſionē: niſi q̄diu i carne cū diſcipulis ↄuerſat⁹ eſt. ¶ Allego. Q̄ diu nobiſcū ē letamur. cū ꝓpter pctā recedit tūc indicendus ē ieiuniu luct⁹. f ¶ Jeiunabunt. A mūdi amore: nō ſolū a cibis. Spūale eni ieiuniū cū ſit pars vite noue: nōdū eis cōuenit q̄ ꝑ alia dediti ſūt veteri vite. g ¶ Nemo aūt imit. cōmiſ. q. carnales nondū fide paſſiōis ⁊ reſurrectiōis ſolidati nō pn̄t ſeuiora ↄtinētie ꝑcepta ſuſtinere: ne ꝑ auſteritatē etiā fidē perdāt. Sunt ꝗ diſcipli q̄ſi vet⁹ veſtis cui incōuenienter nou⁹ pann⁹ aſſuiꞇ. i. aliq̄ ps doctrine q̄ ad noue vite tēperantiāꝫ ꝑtinet: q2 ſi ħ fiat ipſa doctrina quodāmodo ſcindiꞇ. cui⁹ ps de ieiunio ciborum importune tradiꞇ: cū illa doceat generale ieiuniū ab omnib⁹ voluptatib⁹: cui⁹ pannū. i. partē q̄ ad cibos ꝑtinet dicit: nō oportere hominib⁹ adhuc veteri vſui deditis impartiri: q2 ⁊ illinc videꞇ. q. ↄciſio fieri: ⁊ ipſi vetuſtati nō ↄuenit. h ¶ Tollit eni. i. ꝑfectio noue vite q̄ vna eſt diuiditur: ⁊ veteri fides quā habet auferꞇ cui ꝑfectio noue debebaꞇ. i ¶ Neq3 mittunt. Eoſdem diſcipulos veterib⁹ vtribus cōparat q̄s nouo vino. i. ſpūalib⁹ preceptis facili⁹ dirūpi q̄ꝫ id poſſe continere dicit. Sꝫ poſt aſcēſionē accepto ſpū facti ſūt vtres noui. Aliter: Utres veteres ſunt ſcribe ⁊ phariſei. Pannus nouus et vinū nouū precepta euangelij: que nō pn̄t ſuſtinere iudei: ne maioꝛ fiat ſciſſura cū quib⁹ galathe ꝑcepta legis miſcebāt: in

vtres veteres

A K a ¶Ecce princeps vn⁹acceſſit. Marcus ꝛ Lucas dicūt archiſynagogū nomine iayrum ꝛ filiā nō mortuā: ſed morti proximam. Sed Mattheus cauſa breuitatis dicit rogaſſe: qđ conſtat factū eſſe: nec attendit verba patris: ſed qđ cogitauit ꝛ voluit. Ita eni deſperabat vt potius vellet reuiuiſcere quam nō putabat viuā inuenire poſſe. Utrūqꝫ enim petitum eſt: vt vel morientem ſaluaret: vel mortuam ſuſcitaret. Ecce princeps. Archiſynagogus moyſen ſignificat. Dicit iayrus.i.illuminans vł illuminatus: qꝛ accepit verba vite dare nobis. Uidens dn̄m in carne venturum: cadit ad pedes ei⁹ dicens: Qđ infirmuꝫ eſt dei: fortius eſt hoib⁹. Pro filia rogat.i. ꝓ ſynagoga q̄ ſola lege īſtructa vnica ei erat. q̄ lege ꝛ ꝓphis educata poſtq̄ filios deo generare debuit ſpirituales: errorib⁹ lāguēs: in pctis morit. Prius ꝓ ea patres rogauerūt: tn̄ magna fides gētiū prius ipetrauit. Synagoga i ciuitate legis: ꝛ in domo in qua vni⁹ dei cult⁹ eſt morit ꝛ ſuſcitat. Hec non in domo nō in vrbe a q̄ ꝑ legē excludebat: ſꝫ in itinere pergente dn̄o ſanat. Unde ꝛ apoſtoli: Uob opoꝛtebat primū p̄dicari ꝟbū dei. ſꝫ qm̄ re.illud ꝛ i ꝛc̄.ec.cō. ad gētes.

Act.13.g

Scđm Marcum ꝛ Lucam mulier oēm ſubam in medicos erogauit: nec curari potuit: qꝛ q̄nto mag' gētilitas vires naturał īduſtrie ad phos expendit: q̄ recte viuendi precepta hominib⁹ ſe dare ꝓmittebant: tāto min⁹ poterat a ſordib⁹ liberari: ſed vbi celeſtem medicū cognouit adeſſe: cepit remedium ſperare ꝛ q̄rere. b ¶Mulier que. Salutem iudeis paratā ſpe certa pcipit gentilitas. c ¶Duodecim annis. Duodeci annis fluxit: ſicut ꝛ illa filia creuerat duodenis: qꝛ ex q̄ ſynagoga cepit deo famulari: cepit gentilitas idolatria ꝛ peccato polluī.

B

d ¶Acceſſit. Credidit: dixit: qꝛ his tribus: fide: verbo ꝛ ope oīs ſalus acq̄ritur. e ¶Si tetigero tm̄. Fimbriā non veſtē. Quia nō vidit i carne dn̄ꝫ. ſed ſuſcepit ꝑ apłos incarnationis verbum. Beatus q̄ vel extremā partē verbi fide tangit. f ¶Cōfide filia. Credidit vtiqꝫ que petiit: ſꝫ inculcat robur ꝛ ꝑſeuerantiam fidei. g ¶Uidiſſet tybicines. Tbycines ſunt carmē lugubre canentes. Hi ſunt magiſtri merore ſuo ſubditos demulcentes: ꝛ turbam iudeorum aduerſus doctrinam chriſti calcitrantium.

a ¶noue vite myſteria ſi ſūt cōmittēda mētibus nondum innouatis.

vinū nouū i vtreſ veteres: Alio
a ¶ qꝛ ſi fit: nec rudes mentes hoc pati poſſunt. b ¶ ipſa doctrina nihil prodeſt.
quin rūpūnt vtres / ꝛ viniiꝫ effūdit / ꝛ vtres pereūt. Sꝫ vinū nō
a ¶ ipſe mētes pōdere preceptoꝝ ſuffocāt.
b ¶ noua myſteria mētib⁹ inouat' ꝯmittūt
a ¶ doctrina memorie traditur: ꝛ mens nō eſt ſine fructu.
uū in vtres nouos mittūt / ꝛ ambo cōſeruant. †Hec illo loquēte a
a ad eos: ecce p̄nceps vn⁹ acceſſit b
ꝛ adorabat eū / dicens: Domine c d
¶ incarnatus.
filia mea mō defuncta ē: ſꝫ veni
¶ miſericordie vel potētie.
ipone manū tuā ſuꝑ eā ꝛ viuet.
¶ ad deuotionē patrum reſpiciēs: iudeis pri⁹ verbū vite ꝑ ſe ꝛ ꝑ apłos predicauit.
Et ſurgens ieſus ſequebat eū ꝛ e
a ¶ eccleſia gentiū
b diſcipuli ei⁹. † Et ecce mulier q̄ f
a ¶ carnaliū delectationum.
c ſāguīs fluxū patiebat duodecī
a ¶ ſuperabundans vitiis. b ¶ fide.
c ¶ poſt aſcēſionē. ¶ qꝛ cum ſequit.
d ānnis acceſſit retro ꝛ tetigit fim g h
¶ mān fidei. a ¶ corđ credebat ad iuſticiā
briam veſtimēti ei⁹. Dicēbat eni i
a ¶ ſi ſuſcepero fidē incarnatiōis eius.
e intra ſe. Si tētigero tm̄ veſtimē k
a ¶ ab omni iniquitate mundabor. b ¶ a iudicio ad miſericordiam.
tum ei⁹ ſaluā ero. At ieſus ꝯuērs l
a ¶ qꝛ quos preſciuit ꝛ predeſtinauit: hos ꝛ vocauit. b ¶ habe ſpem.
f ſus ꝛ vidēns eaꝫ dixit: Cōnfide m
a ¶ iō filia qꝛ fides tua. b ¶ iam in eo ꝙ
filiā† Fides tua te ſaluā fec. Et
credidiſti. a ¶ ex illa hora dominici aduētus cepit habere ſalutem.
ſalua facta eſt mlier ex illa hora.
a ¶ aſſumptis electis gentiꝫ fides chriſti predicatur in populo iudeorū.
Et cum veniſſet ieſus in domuꝫ n
g principis: et vidiſſet tybicines

Ni.de lyra ¶ Et turbā

* a ¶Hec il.lo. Hic ponit q̄dā miracła ad diſcipłoꝝ ꝯfirmationē: ꝛ diuidit i duas ptes. qꝛ pˢo narrat ad hec q̄dā miracła i ſpeciali. ſcđo mlta ꝯcludit i generali / ibi: Et circūibat. Pˢa i tres: ſꝫ tria miracła q̄ narrat. ſcđa ibi: Et trāſeūte. tertia ibi: Egreſſis aūt ill'. Pˢa i tres: qꝛ pˢo icipit narrare p̄mū miraculū. ſcđo īterpōit qđdā aliđ i medio factū / ibi: Et ecce mlier. tertio reuertit ad p̄mū / ibi: Et cū veniſſ. Primū aūt miracłꝫ fuit de ſuſcitatiōe cuiuſdā puelle defūcte: ꝛ h̄ incipit narrare dicēs: Hec il.loquē.ad eos. hoc ē ad iohīs diſcipulos: reꝑhēdēdo eos: vt ptꝫ ex ꝑcedētib⁹ b ¶Ecce vn⁹ prin. ꝛc̄. qualis aūt fuit princeps iſte nō exꝓmitur hic: ſed habetur Mar.v. ꝛ Luc.viii. vbi đ: ꝙ erat p̄nceps ſynagoge. iudei eni habebāt tm̄ vnum templum vbi poterant offerre ꝛ immolare.ſ.in hierłm: ſed in alıis ciuitatibus ꝛ villis habebant loca determinata in quibus ꝯueniebat populus ad orandū ꝛ audienduꝫ verbū dei: ꝛ tractandū de his que pertinebant ad cōem vtilitatē populi: ꝛ ille q̄ preerat cui⁹ auctoritate cōgregatio fiebat dicebat princeps ſynagoge. talis erat iſte q̄ acceſſit ad ieſū. c ¶Et adora.eū. faciēdo.ſ. ſibi reuerētiā debitā.v. d ¶Dñe filia ꝛc̄. Marc⁹ aūt dicit ꝙ dixit eā eſſe i extremis. Lucas aūt ꝙ moriebat: ꝛ h̄ eſt verū qn̄ pater receſſit ab ea ꝛ venit ad ieſum. ſꝫ anteq̄ ieſus veniret ad domū patris eius filia mortua eſt ꝓpter quod nuncii ſuperuenerunt de domo qui dixerunt: Noli vexare magiſtrum: quia defuncta eſt filia tua: credentes ꝙ chriſtus nō poſſet ſuſcitare eā a mortuis: licet poſſet eā ſanare. Mathe⁹ igit iſta omittit: vt breui⁹ ſcribat ꝛ accipit patris verbū ab illo tēpore q̄ recepit nūciū: qꝛ aſſecurat⁹ ꝑ chriſtū dicētē ſibi: Cōfide. vt dicit Marcus: credidit ipſam ſuſcitādam per ipſum. e ¶Et ſurgens ieſus ſequeba.ꝛc̄. pergens.ſ.ad domū eius ꝓpter fidei ſue meritum. f ¶Et ecce mulier. Hic interponitur miraculū de ſanatiōe mlier' emorroiſſe: qđ fecit chriſt⁹ in via eūdi ad ſuſcitationē puelle: qđ fec chriſt⁹ duplici de cā. Pˢa fuit vt oſtēderet nob ꝙ nō ſolū i termio: ſꝫ i via debem⁹ bōis opib⁹ occupari. Scđa fuit vt ꝑ miraculū factū i via archiſynagog⁹ h̄ vidēs certificaret de ſuſcitatiōe filie ſue i termino. dicit igit euāgeliſta: Et ecce mulier que fluxū ſangui. patiebat.xii.an. Hoc exꝓmit vt oſtēdat infirmitatis prolixitatem ꝛ curationis difficultateꝫ. g ¶Acceſſit retro. chriſtus enim erat in turba magna: vt dicunt Marcus ꝛ Lucas: ꝛ ideo non poterat de facili habere acceſſuꝫ ad eū. h ¶Et tetigit fimbriam. chriſtus enim portabat veſtimētuꝫ ſuum ad modum iudeorum. Ad cuius euidentiam ſciendum ꝙ populus iudaicus de quo chriſtus erat naſciturus ſm̄ carnē debebat pollere quadā ſāctitate ſpeciali pre alıis pplis ꝛ ab eis diſtingui: ꝛ iō data eſt eis circūciſio vt quoddam ſignuꝫ diſtinctiuum in carne. Similiter data eſt eis lex / vt haberent quendam ſpecialē modum viuendi. Similiter preceptum fuit eis in habitu diſtingui: vt ptꝫ Nume.xv.d. Loq̄re filiis iſrael vt faciant ſibi fimbrias per quattuor angulos palliorum ponentes in eis vittas hyacinthinas. Uitte enim hyacinthine q̄ erāt celeſtis coloris deſignabant ꝙ debebant habere conuerſationem eminentem pre ceteris. ſm̄ ꝙ Paulus dicit ad Phil.iii. Noſtra autem conuerſatio i celis eſt. vnde ſequitur ibidem Nume.xv.d. Ut recordentur mandatorū dei ꝛ ſint ſancti domino deo ſuo. talem ergo veſteꝫ portabat chriſt⁹: ſic ꝛ alia legalia obſeruauit vſqꝫ ad paſſionē: ꝛ iō mulier tetigit fimbriā: qꝛ illud qđ eſt i angulo pallii qđ eſt a parte poſteriori facili⁹ pōt attingi. i ¶Dicebat eni ſir.ꝛc̄.ſ. credēdo. k ¶Si tetigero tantum veſtimentū ei⁹ ſalua ero .n̄ qꝛ veſtimēta habebāt aliquā virtutē ſanādi: ſꝫ qꝛ ꝑ h̄ declarat virt⁹ illoꝝ q̄ꝝ ſūt veſtimēta. l ¶At ieſus ꝛc̄. approbās ipi⁹ fidē. m ¶Dixit Cōfide filia ꝛc̄. ꝛ ptꝫ littera. n ¶Et cū ve. h̄ reuertit ad narrādū miraculū pˢo ꝓpoſitū de ſuſcitatiōe puelle dicens: Et cum veniſſet ꝛc̄. Diuerſe melodie excitant

† Mar.5.c Lu.8.f.

†5.diſ.c. ad ei⁹. De pe.diſt.3.c. iter hec h.x cū.l.

D

† Mar.5.c.

Moralit

* a ¶Hec illo lo. pricepſ iſte fuit archiſynagog⁹ ꝑ quē ſignificat archiep̄s: cui⁹ filia đr q̄libꝫ ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ eccłia: q̄ tūc morit qn̄ errore aliđ i fide vł morib⁹ dp̄rauat ꝛ tūc archiep̄s đꝫ erga deū ꝯtū pōt ꝓ ſuſcitatiōe ei⁹ laborare. f ¶Et ecce ꝛc̄. Hec mlier gētilitatē ſignificat q̄ ſedata fuit effuſiōe ſanguinis martyrū tpib⁹.xii.īpatoꝝ. q̄ꝝ Nero fuit p̄m⁹ q̄ ꝑſecutionē p̄mā mouit ꝫ eccłiā. Hec aūt mlier fimbriā veſtimēti xp̄i tetigit qn̄ Cōſtātin⁹ fidē icarnatiōis credidit ꝛ alii gētiles ei⁹ exēplo. hūanitas eni veſtimētū diuinitat' ē i chriſto. de q̄ đr Phil.ii.a. In ſilitudinē hoim fact⁹ ē: ꝛ habitu inuēt⁹ vt hō. Et tūc a fluxu ſāguinis ſanata fuit: qꝛ fundere ſanguinē catholicū ceſſauit.

* Et tranſeunte

E F a ¶ Et turbã tumultuantē ⁊c. Quia ſynagoga leticiam
dñice inhabitatiõis ꝓ infidelitate amiſit. q. inter flētes ⁊ eiu
lantes mortua iacet. Solū iudiciū patebat cū expulit gētes
Ī.15.c dicens: Nō ſū miſſus niſi ad oues q̃ perierunt. Non ꝙ ſine
miſericordia eſſet deus: vl' eius iudiciū ſ; poſt patuit in ſuſceptiõe.

Nolite ſanctū dare canib⁹. f ¶ Intrauit. cum petro ⁊ iohā G
ne ⁊ patre ⁊ matre puelle vt expreſſius dicit Marci. v. ad hoc
vt iſti eſſent teſtes miraculi. g ¶ Et tenuit manu eī⁹. p ta
ctum enim curabat vt oſtenderet ꝙ illa humanitas erat inſtru
mentum diuinitatis miracula facientis: vt dictū eſt. ſ. b ¶ Et

b ¶ Nō eſt eni mor. Uobis mor
tua eſt: deo aūt qui ſuſcitare poteſt dor
mit: tam in anima q̃ in corpe. c ¶ Et
cū eiecta eſſet. i. cū reprobati eſſent
irriſores: intrauit in electorū mentes.
Moraliter Mora. Turba curarum eiicienda eſt:
† Lu.8.g vt aīa reſurgat. Scđm lucā eiecta tur
Mar.5.d ba nullus adhibetur niſi petrus: iaco
bus ⁊ iohānes: ⁊ pater ⁊ mater puelle
q; blaſphemis ⁊ irriſorib⁹ nō ſunt re
uelāda myſteria: ſ; fidelib⁹ q̃ honorēt.
Lu.7.c Ūñ alibi: Iuſtificata ē ſapiētia a filiis
ſuis. d ¶ Et tenuit ma. eī⁹. niſi pri
us man⁹ iudeoꝝ q̃ ſanguine plene ſūt
mūdate ſint a morte nō reſurgūt. Te
nuit manū leproſam moyſi p qđ carna
Moraliter lia opa ſpiritalit' intelligi fecit. Mo
raliter. Puella ſignat peccati delecta
tionē adhuc corde tectā: nōdum opere
perpetratam: cui⁹ facilē correctionē do
minus oſtēdit dicēdo puelle: Surge.
Nā i aliis duob⁹ q̃s ſuſcitauit aliquā
videt' feciſſe morā. Uel i dicēdo vel in
Lu.7.c. expectādo. vt: Iuuenis tibi dico ſurge.
Ioh.11.e Pro laçaro fremuit ſpū: turbauit ſe:
† Ī.20.d fleuit: clamauit. Pro q̃ ſunt deuote ſo
rores. i. ſollicite cogitatiões. puella iā
in domo pauc' arbitris ſurgit: ⁊ eis vt
nemini manifeſtēt pcipit'. Iuuenis ex
tra portā multa turba comitāte. Laça
rus q̃; corā multis: q; publica nota pu
blico eget remedio: leuis leuiori ⁊ ſe
creta pōt deleri penitētia. e ¶ Trāſ
eunte in. i. de domo pncipis in ſuam
domū. Dom⁹ principis ſynagoga eſt:
ſua dom⁹ celeſt' hieruſalē. f ¶ Duo
ceci ⁊c. Duo ceci: duo ppli iudeoꝝ: do
nec xpm ceperūt ſequi. Hec de duob⁹
cecis ⁊ de muto demoniaco ſolus mat
theus ponit. Illi aūt duo ceci d quib⁹
alii narrāt nō ſunt iſti: ſed ſilr' factū eſt.
ita vt ſi matthe⁹ nō illi⁹ etiā facti memi
niſſet: poſſet putari qđ nūc dicit dictū
fuiſſe de illis. S; ſcire debem⁹ quedā
facta eſſe ſilia. qđ pbat' cū idem euāge
liſta vtraq; commemorat: vt ſi qñ talia
ſingula apud ſingulos inuenerim⁹: ac
q; in eis ꝯtrariū qđ ſolui non poſſit oc
currat: nō eſſe hoc idē factū: ſ; aliud ſi
mile. g ¶ Hominē mu. Significat
gentilē pplm: vl' omne gen⁹ hoīm: q̃ du
cto p pdicationē ad xpm ⁊ ablata ido
Raboch latria ꝯfeſſus eſt xpm. Raboch grece:
† Mar.7.d vſitati⁹ ſurdus: ſ; tñ indifferēter ⁊ mu
Lu.11.b tus et ſurdus dicunt.
De pe. diſ.
3.c. ſūt plēs

a ¶ dimittite pſuaſiones: q; quicqđ menti
amini de chriſto electio ſalua erit.
a ⁊ turbã tumltuātē, dicebat: Rē a
a ¶ nō fornicata eſt poſt deos alienos.
b cedite: nō ē eni mortua puella, ſ b c
a ¶ q; deo viuūt oīa. b ¶ qđ faciūt iudei
aſſenſum dare nolentes veritati.
c dormit. ⁊ deridebāt eū. Et cū eie d e
d cta eēt turba, itrauit ⁊ tenuit ma f g
¶ nō eni digni erant videre qđ non crede
nū ei⁹, ⁊ dixit: Puella ſurge. Et b
bant. a ¶ de morte infidelitatis.
b ¶ q; in omnē terrā exiuit ſonus eoꝝ.
ſurrexit puella: et exijt fama hec
in vniuerſam terram illam. Et i
¶ tranſire volente de mundo ad patrem.
e tranſeunte inde ieſu, ſecuti ſunt k
¶ ſm hūanitatē aſſumptā. a ¶ aliq̃ ex iu
deis ⁊ gētib⁹ q̃ fuerāt ſine lumīe veritatis.
f eum duo ceci clamantes, ⁊ dicē
a ¶ quē verā credim⁹ aſſumpſiſſe carnem.
tes: † Miſerere noſtri fili dauid.
a ¶ cū celos aſcēdiſſet. b ¶ domus i qua
cecos illuminauit ſancta eccleſia eſt. c ¶ in
vnitatem fidei conuenerunt.
Cum autē veniſſet domum, ac
ceſſerunt ad eum ceci, ⁊ dicit eis
a ¶ fidem cōfeſſio promat. ¶ nō quaſi ne
ſcius interrogat: ſed vt fides orando impe
tret qđ ipſe vult dare.
ieſus: Creditis quia hoc poſſū l
facere vobis: Dicunt ei: Utiq;
¶ confeſſio oris tactum meret' pietatis.
dñe. Tunc tetigit oculos eoꝝ di
a ¶ i. ſic fides illumiat mentē: ita ocul' re
cēns: Scđm fidem veſtram fiat
ſtatuat lucē. a ¶ nō tamē in itinere ſanati
ſūt: ſ; poſtq̃ venit domū. i. celos aſcendit.
vobis. Et apti ſūt oculi eoꝝ. Et m
cōminatus eſt illis ieſus, dicēs:
¶ exemplum fugiende iactantie.
Uidete ne q̃s ſciat. Illi autē ex †
a ¶ ppter memoriā grē nō poſſunt tacere.
¶ Nota aliqđ iuſtū inter ſe eſſe contrariū.
euntes diffamauerūt eum in to
ta terra illa. † Egreſſis aūt illis: n
¶ predicatores. a ¶ a confeſſiõe fidei.
g ecce obtulerūt ei hoīem mutum g

ſurrexit puella. ad vitam perfecte re
ſtituta. i ¶ Et tranſeunte illo. Hic
ponitur ſecundū miraculum principale
in illuminatione cecorū: k ¶ Secuti
ſunt cum duo ceci ⁊c. vocabāt autē
eum filiū dauid. vulgata eni fama erat
apud iudeos ꝙ chriſtus naſcitur⁹ erat
de ſemine dauid ſm carnem: et ideo q;
credebant firmiter ipſum eſſe chriſtum
pmiſſum ipſi dauid: ideo vocāt eum ſic
filium dauid. Sequit'. l ¶ Creditis
q; hoc poſſum facere vobis. non
querit hoc quaſi ignorās eoꝝ fidem: q;
oīa ſciebat p certitudinem: ſed vt cōfeſ
ſio exterior addat' fidei interiori: et ſic
ſint digniores illuminari. q; ſm ꝙ ſcri
bitur ad Ro. x. b. Corde eni creditur ad
iuſticiā: ore autē fit confeſſio ad ſalutē.
Sequitur. m ¶ Et cōminat⁹ eſt il
lis ieſus dicēs: Uidete ne q̃s ſci
at. Illi aūt exeuntes diffamaue
runt. i. publice nunciauerūt. Sed querit' Queſtio
quō fecerūt cōtrariū ei⁹ qđ dixerat eis:
q; aut chriſt⁹ voluit fieri illud qđ dixit
eis aut nō. ſi noluit: ſequit' ꝙ fecerit cō
tra pceptū eius: ⁊ ſic peccauerūt. qđ nō
videt'. q; non fuiſſent digni ſanatione.
ſi autē voluit: ſequit' ꝙ xpus mēdax vel
duplex in verbis fuit: qđ eſt impoſſibi H
le. Sciendū ꝙ in xpo ponit' duplex vo
luntas ſicut ⁊ natura: vna diuina: et eſt
duplex. vna ſigni ⁊ altera beneplaciti.
Uolūtas eni bñplaciti eſt qua vult ali
quid ſimpliciter ⁊ abſolute: ⁊ ſic chriſt⁹
voluit miraculū publicari: q; ꝯtra volū
tatem bñplaciti nihil fit: ſed bñ fit ꝯtra
volūtatē ſigni. Alia fuit in xpo volun
tas hūana: et ſic chriſtus quodāmodo vo Duplex vo
luit ⁊ quodammodo noluit miraculum lūtas i xpo
publicari: quia voluit publicari ad dei
gloriam. Noluit aūt hoc vt oſtenderet
humanā laudē eē fugiendam: ſicut etiā
ſunt aliq̃ q̃ ſūt parti volūtaria ⁊ parti
inuolūtaria: vt dr. iii. ethicoꝝ. ſicut ille q̃
proiicit merces in mari: vult ⁊ non vult
proicere diuiſis reſpectib⁹ q; nō vult ab
ſolute: vult tamē in caſu tali poſitus.
n ¶ Egreſſis aūt il. Hic ꝯſr' ponit'
tertiū miraculū pncipale d demonis e
iectiõe. Egreſſis aūt illis. i. cec' iā il
luminat'. o ¶ Obtulerūt ei. hoīes. ſ. a
li⁹ ēre. p ¶ Hoīem mu. demo. ha.
Dicit' aūt demoniū mutū nō formalit' ſ;
effectiue tñ. Ad cui⁹ itellectū cōſiderā
dū ꝙ natura corpalis obedit ſpūali ad
motum localē. voces aūt ſignificatiue
formant' p motū lingue ⁊ labioꝝ ⁊ ali
orū inſtru

Ni. de ly.

F Phariſei
dic excitant diuerſas paſſiones in
hoīe. alique eñi excitāt audaciā: ſicut pꝫ in bellicis tubis. ⁊ a
lique deuotionē: vt pꝫ in canticis eccleſiaſticis. ⁊ alique leti
ciā: ſicut pꝫ in diuerſis inſtrumentis muſicis. et alie excitant
fletū ⁊ lamentationē: ⁊ talibus vtebant' antiquit⁹ in ſepultu
ris magnaꝝ pſonaꝝ: vt prouocaret' multitudo ad fletum: ⁊ ta
les dicunt' hic tybicines: carmen. ſ. lugubre cantantes.
a ¶ Et turbã tumultuantē. i. lachrymantē ⁊ eiulantem:
⁊ illud vocatur tumultus: q; cauſat ſonū confuſum. Sequit':
b ¶ Nō ē mortua puel. q; ſ; eēt mortua ſm viā nature tñ
nō erat mortua illi qui poterat eam ſuſcitare. c ¶ Sed dor
mit. quod dicit: q; poterat eam ita faciliter ſuſcitare: ſicut ho
mo poteſt aliū hominē a ſomno excitare. d ¶ Et deride
bant eū. credentes ꝙ loqueret' ex ignorantia. q; ſciebāt eā
mortuā. e ¶ Et cū eiecta eſſet turba. ex quo eni erāt in
creduli nō erant digni videre miraculū: q; ſcriptū ē. ſ. vii. ca.
Nolite ſanctū

* i ¶ Et trāſeūte inde ieſu ſecu. ⁊c. p iſtos ſignificant' fi Moraliter
deles ſimplices et ignari q̃ ſequunt' dñm qñ deuote vadūt ad
ſermonē audiendū. ⁊ ab eo illuminant': qñ ab eo p pdicatorem
inſtruunt' de neceſſariis ad ſalutē. Per h aūt qđ dr: † ¶ Ui
dete ne q̃s ſciat ⁊c. oſtēdit' ꝙ pdicator debet cauere ne laus
hoīm poſſit ſibi nocere: q; tñ diuinū recipiēs beneficiū debet
ex hoc ipſm laudare. ſubdit': Illi aūt exeūtes diffamauerūt
eū ⁊c. n ¶ Egreſſis aūt il. ecce obtulerūt ei hoīem mu
tū demoniū habentē. ⁊c. Per iſtum ſignificatur homo poſ
ſeſſus a demone per peccatum mortale: et dicitur mutus: q; lo
qui nō pōt meritorie: ſ; deo curādus offert' qñ iuſti p eo depre
cant'. S; tunc demon eiicit' quādo peccatum ipſius a deo p in
fuſionē gratie relaxat': ⁊ tūc ſoluit' eius lingua ad dei preconia
pſoluenda. Phariſei aūt demonioꝝ principi hec attribuentes
ſunt homines maligni bonum deprauare ſtudentes.
* Et circūſtibat

a ¶ Phari. aūt ⁊c. In phariſeis infidelitas iudeoꝝ ſignat.

¶ idolatrie debitū. a ¶ ablata idolatria.
demonium habentem: ⁊ eiecto a
¶ confeſſus eſt chriſtum.
demonio locutus eſt mut': ⁊ mi b
a ¶ i turba nationū ꝯfeſſio. b ¶ q̄s filiis rut in fortib' dñe: nō ꝓpheta: nō patriarcha.
rate ſūt turbe/ dicentes: Nūq̄ c
a ¶ q: virtutē negare non poſſunt: opera calumniantur.
a apparuit ſic i iſrl. Phariſei au/ d
tem dicebant: In principe de/
moniorū eijcit demōes. †Et cir e
a ¶ vbiq̄ īdifferēter p̄dicabat: nō pſonas diſcernēs: ſed ſalutē credētiū querens.
cuibāt ieſus omnes ciuitates et
caſtella docēs in ſynagogis eo
a ¶ .i. p̄dicationē q̄ ducit ad regnū celeſte.
rū ⁊ p̄dicans euangeliū regni: ⁊ f g
¶ vt q̄bus nō pſuadebāt verba: perſuaderent miracula.
curans oēm languorē ⁊ oēm in/ h
¶ in populo.
V firmitatē. Ca. X
¶ clemētie intuitu. ¶ gen' humanum.
† Videns aūt turbas i

Nico. de lyra

¶ ordī inſtroꝝ naturaliū: ⁊ iō q: demon ꝓ volūtate ſua pōt iſta localit̄ mouere: pōt ꝑ linguā hoīs diuerſa v̄ba formare: ⁊ ſic arreptitij aliq̄n loquunt̄ idioma eis ignotū: ſicͣ pur' laic' latinū: ⁊ h̄ ē manifeſtū ſignū q̄ ſic loq̄ns ſit demōiac': q: talis locutio ñ pōt ꝓcedere niſi ab aliq̄ intellectu: ⁊ iō cū nō ꝓcedat ab intellectu hoīs tale idioma ignorāt': ſequit̄ q̄ ꝓcedat ab itellectu āgeli vel demonis linguā ſic mouētis. ⁊ ſicut demon pōt mouere liguā ad loq̄ēdū idioma incognitū: ita pōt impedire linguā ne moueat̄ ad loq̄ēdū idioma cognitū: ⁊ ſic reddit hoīem mutuꝫ: talis aūt erat iſte oblat' chriſto. ꝓpter qd̄ ſequitur: a ¶ Et eiecto demonio ⁊c. q: amoto ipedimēto habuit officiū loq̄ndi ſicͣ prius. b ¶ Et mirate ſunt turbe. q: admiratio cōſurgit ex inſpectiōe rei inſolite. qd̄ fuit i ꝓpoſito. Sequitur: c ¶ Nunq̄ꝫ appa. ſic ⁊c. licet enim in vete. teſta. aliq̄ legant̄ arrepti a demonib': nō tñ legit̄ aliq̄s curat' q̄ ei ꝫ obſeſſiōe demōis fact' fuiſſet mutus. d ¶ Phariſei aūt ⁊c. Odiū eni ⁊ inuidia faciūt interpretari facta in deteriorē partē ⁊ puerti iudicia. Phariſei aūt odiebant chriſtū: q: acriter arguebat eoꝝ vitia: vt pꝫ ꝑ euāgeliū decurſum: ⁊ iō miracula a chriſto facta v̄tute diuīa dicebāt eē̄ facta arte magica ⁊ eodē mō eiectionē demonū factā ꝑ chriſtū dicebāt fieri v̄tute cuiuſdā ſupiorī demōis: cui iſeriores obediebāt ad nutū de corꝑib' exeūdo. Sicut eni i angelis ſunt ordines ⁊ aliī ſūt aliis ſupiores: ſic in demonibus cū in eis remāſerint naturalia integra ſm̄ Dionyſiū. Dicebāt eni phariſei q̄ chriſt' h̄ebat aliquē demonē ſupiorē quē vocabāt beelzebub ſibi familiarē ⁊ priuatū. ⁊ ſic demones inferiores de corporib' obſeſſis eijciebat ꝑ illū: ſed illud inferi' rationabilit̄ reprobat̄ a chriſto: vt videbit̄. xij. ca. e ¶ Et circūibat. Hic ponūt̄ miracula i generali: q: euāgeliſte nō poterāt oīa facta chriſti ſcribere in particulari: vt dr̄ Ioh. vlt̄. d. Multa q̄dē ⁊ alia ſigna fecit ieſus in cōſpectu diſcipulorū q̄ nō ſunt ſcripta in libro h̄: que ſi ſcribant̄ per ſingula ñ arbitror totū mūdū capere eos qui ſcribendi ſunt libros. propter hoc eni in eccl̄ia dicit̄ i martyrilogio ⁊ aliorū plurimoꝝ ſanctorū ⁊c. hac. ſ. de cauſa: q: karolus magn' fecit inquiri diligent̄ obit' ⁊ actus martyrum ⁊ alioꝝ ſanctorū: ⁊ inuentū eſt q̄ diebus ſingulis occurrebant plus q̄ꝫ trecenta feſta. propter hoc ſtatutū eſt vt i fine martyrilogii adderet̄ predicta clauſula vt in generali ſaltē memoria ſanctoꝝ fieret in eccleſia in die trāſitus eoꝝ: ita ſimilit̄ euāgeliſte qui nō poterāt omnia miracula chriſti in particulari ſcribere. iō frequēter multa cōcludūt in quadā generalitate. ſicut dicit̄ hic: Et circūibat ieſus ⁊c. i. in locis cōibus eoꝝ in q̄bus ſapiētes cōueniunt: ꝑ qd̄ oſtēdit̄ ſanitas doctrine eius q̄ nō erat in latebris ⁊ angulis: ſicut ē doctrina hereticorum. f ¶ Et p̄dicās euāgeliū ⁊c. i. legē nouā q̄ imediate introducit ad regnū: qd̄ nō faciebat lex vet'. g ¶ Et curās oēꝫ languorē. i. infirmitatē prolixā. h ¶ Et oēm ifirmitatē. q̄ntūcūq̄ alias icurabilē. ex q̄ patēt multa miracula hic i q̄dā generali incluſa ad ꝯfirmationē leg' euāgelice a chriſto facta.

B Dionyſius de angelis

Miracula chriſti in generali

Moralit̄ ✳ e ¶ Et circūibat ieſus oēm ciuita. ⁊c. In h̄ dat̄ forma p̄dicatorib' euāgelij vt ſolliciti ſint diſcurrere ꝓ predicatione verbi diuini. † ¶ Docens in ſynagogis. nō in latibulis ſicͣ faciūt heretici. f ¶ Predicās euāgeliū. ⁊ ñ fabuloſa inutilia vl̄ curioſa. h ¶ Et curās ⁊c. ſ. ſpiritualē.

¶ In ca. ix. vbi dicit̄ in poſtilla. Et ideo nō videntur bene dicere qui dicunt q̄ h̄ illorum.

Additio. Sancti doctores ⁊ magne auctoritatis hoc tenent qd̄ reprobat poſtillator. vñ Hiero. ſuper illud verbū: Videns aūt ieſus fidē illoꝝ dicit: nō ei' qui offerebat̄: ſed eoꝝ q̄ offerebāt. qd̄ etiā videt̄ ſentire Chryſo. ſup̄ Iohes ep̄s q̄ in h̄ loco ſic dicit: Multū valet apud deū fides ꝓpria apd̄ quē ſic valuit aliēa: vt int' ⁊ extra ſanaret hoiē: ꝫ quā ſniam glo. or. interlinearis i h̄ loco ſeq̄t̄. Nō ḡ modice audacie videt̄ tātis ſctōrū auctoritatib' ꝯtraire: ꝑſerti cū ſi ſane intelligant̄ manifeſtā cōtinent veritatē. Ad cui' euidētiā ſciēdū q̄ meritū dupliciter pōt cōſiderari ꝓut cōiter doctores diſtinguūt. ſ. de ꝯdigno vl̄ de ꝯgruo. Cōdignū eni attēdit̄ ſm̄ ꝓportionē eq̄litat'. Cōgruū v̄o attēdit̄ ſm̄ eq̄litatē ꝓportiōis. ſi aūt loq̄mur de ꝯdigno null' pōt mereri alteri primā gr̄am niſi ſol' chriſt'. de q̄ ad Heb. ij. c. Qui multos filios i gl̄iā adduxerat ⁊c. Si aūt loq̄mur de merito congrui pōt aliq̄s mereri alteri primā gr̄aꝫ. Cōgruū eſt eni ſm̄ amicitie ꝓportionē vt de' ipleat hoīs iuſti ſeu ſctī volūtatē in ſaluatiōe alteri': ꝑſerti ñ ponētis ipedimētū. vñ i ꝓpoſito remiſſio pctōꝝ fuit ꝯceſſa paralytico ꝓpter meritū fidei offerētiū: nō de ꝯdigno ſed de cōgruo. ⁊ ſic ſūt itelligēde auctoritates ſctōꝝ ꝓut ſctūs Tho. i p̄ma ſcd̄e. q. vlt̄. arti. vi. i reſpōſiōe ad p̄mū argumentū h̄ declarat: nec ex h̄ ſeq̄ret̄ q̄ remiſſio pctōꝝ fuiſſet paralytico data ſine ꝓpria fide. nā i iuſtificatiōe ipi' q̄ habet̄ ꝑ p̄mā gr̄am fides ꝓpria req̄rit̄. vñ Ro. v. a. Iuſtificati igit̄ ex fide ⁊c. ſꝫ talis fides nō p̄cedit p̄maꝫ gr̄am ꝑ modū meriti. alioq̄n hō poſſit ſibi mereri p̄mā gr̄aꝫ: qd̄ ē ꝯ cōem determinationē doctoꝝ. Qd̄ aūt allegat poſtillator ꝓ opiniōe ſua ex h̄ qd̄ dr̄: Cōfide fili remittūt̄ tibi ⁊c. nō valet. Tū q: h̄ dictū a chriſto itelligit̄ facta dimiſſiōe ꝑ quā fuit fili' adoptiōis. Tū q: h̄ fuit dictū ad oñdēdū hūilitatē chriſti. vñ glo. ſup illō verbū: Humilis dño filiū vocat: q̄ ſacerdotes tāgere dedignāt̄.

C Meritum dupliciter pt̄ cōſiderari

† Luce.v.c

† Mar.ii.c

Replica. In ca. ix. vbi dr̄: Et vidit fidē illoꝝ expōit poſtillator. i. paralytici ⁊ offerētiū addēs ñ bñ dictū: q̄ exponūt de fide offerētiū tm̄: ⁊ ponit ad h̄ rōnem. ſꝫ Burg. dicͣ h̄ fore magne iudaice ſctōꝝ auctib' ꝯtraire. addēs q̄ dicta illoꝝ doctoꝝ ſi ſane itelligant̄ manifeſtā ꝯtinēt veritatē: ⁊ volēs h̄ declarare iuoluit ⁊ ſe ⁊ doctoꝝ dicta i mult' min' ꝓbabilit̄ dict'. de q̄b' ꝑ ſingl̄a iudicare ñ ē p̄ntis ꝓpoſiti. Dicit̄ igit̄ h̄ q̄ audacia nō ē rep̄heſibilis negare i dict' ſctōꝝ q̄ i fact' dei corrñdent̄ ſe hūtib' ꝯcedere ñ audem'. verificare eni qd̄ formalē icludit ꝯtradictionē ſi do ñ ꝯcedim' nec doctori q̄ntūcūq̄ ſctō in h̄ gerim' morē. Nūc aūt ſicͣ p̄teritū ñ eē̄ p̄teritū apud deū eē̄ſet ipoſſibile: ita iuſtū nō eē̄ iuſtū circa idē ⁊ ꝓ eodē ſili rōne videt̄ inopiabile. Paralytic' aūt de q̄ ſmo curat' ē nō ſolū a morbo corꝑis: ſꝫ etiā mēt': vt vult beat' Aug'. li. lxxxiij. q̄ſtionū. q. viij. igit̄ fuit iuſtificat'. doctores aūt ꝑ Burg. adducti negare videt̄ ei' fidē. Si igit̄ i curatiōe ñ habuit fidē neq̄ iuſticiā: ⁊ ſic fuit iniuſt'. ſi curat' fuit iuſt' curat' fuit iniuſt': q̄ ē formalit̄ ꝯtradictio. Pñt igit̄ doctores alit̄ itelligi q̄ꝫ Burg. ibi voluit itelligi: ſic q̄ bi q̄ dicūt chriſtū ad offerētiū reſpexiſſe: nō oblati ſubaudiat̄ p̄ncipalit̄. cū h̄ ſtat q̄ etiā reſpexit fidē paralytici minori fortaſſe affectiōe formatā. nec valet rñſio Burg. ad argumētū poſtil. cū dr̄: ꝑ q̄ h̄ dr̄: Cōfide fili fides ſit exacta p' dimiſſionē pctōꝝ: q: ꝑ dimiſſiōeꝫ pctōꝝ fuit iuſt' ⁊ fili' adoptiōis vt dicͣ Burg. fruſtra igit̄ p' iuſtificationē exigebat̄ fides ſine q̄ nemo iuſt': q̄ iuſt' ex fide viuit. ipoſſibile ē ſine fide placere deo. Exigeret̄ igit̄ fides añ iuſtificationē q̄litat' ex fide iuſtificaret̄ p̄uia. fuit igit fides ⁊ oblati ⁊ offerētiū. ad quā xp̄s dr̄ h̄ reſpexiſſe ſm̄ poſtillatorē.

D

Heb.11.b

V Idens aūt. Poſtq̄ꝫ Matthe' deſcripſit Ca. X legis euāgelice dationē ⁊ ei' ꝯfirmationē. hic ꝯñr ponit ei' ꝓmulgationē. ⁊ diuidit̄ i duas ptes: q: p̄rio ponit̄ ei' ꝓmulgatio apud ꝓpinq̄s. ſ. iudeos. ſcd̄o apud extraneos. ſ. gētiles. ca. xv. Prīa in duas. q: p̄rio ꝓmulgat̄ manifeſte. ſcd̄o parabolice. ca. xiij. Itē prima in tres: q: primo deſcribitur ꝓmulgātiū ipſam. ſ. aploꝝ inſtitutio. ſcd̄o dubitātiū cōfirmatio. ca. ſe. tertio impugnātiū cōfutatio. ca. xij. Iteruꝫ p̄ma in duas: quia primo ponitur inſtitutiōis rō. ſcd̄o ipſa inſtitutio ibi: Et ꝯuocatis. Circa primū ſciendū q̄ ſicut patet ex precedētib': multi ſequebant̄ chriſtū. Tū ꝓpter ei' p̄dicationē audiēdā. Tū ꝓpter infirmitatum curationē hñdā. Chriſtus aūt ita paup erat q̄ nec domiciliū vbi caput reclinaret h̄ebat: ⁊ iō turbe ſeq̄ntes eum iacebāt vexati ſup terraꝫ ſub diuo. propter quod chriſtus:

Diuiſio

Miſertus

E F a ¶ Miſert᷒. Viā veritatis aperiēdo ⁊ moleſtias corpales auferēdo. b ¶ Et cōuocatis. A curatiōe ſocrus petri vſqȝ huc ꝯtinuationē habuerūt relata miracła: ⁊ fuerūt añ ſmonē i mōte habitū facta: qđ ex electiōe matthei q̄ inē ipſa refertur indubitāter habem᷒. Fuit eni vn᷒ de duodecim electis i monte ad apoſtolatū. Hic aūt redit ad ordinē rei ſicut geſta eſt poſt curatū cēturionis ſeruū. c ¶ Duodecim diſcipulis. Hi ſunt opaȓi q̄ mittēdi erant ⁊ quadrati orbis partes ad fidē trinitatis vocaturi. Quoȝ pdicatio vt pondus haberet auctoritatis: daŧ ei᷒ ptās curādi oīs infirmitatꝫ. d ¶ Duodecim autē. Catalogus apłoȝ iō h ponił vt pter hos q̄ pſeudo futuri erāt excludanŧ. Et vt tam noīa eoȝ q̄ eis credētiū i libro vite eſſe ſcṗta ſignificenŧ.

† Lu.10.a / 21.diſ. c.in nouo — e ¶ Petr᷒ ⁊ andreas. Apłoȝ paria iugaqȝ ſociat: petrū ⁊ andreaȝ fratres nō tam carne q̄ ſpiritu. Prim᷒ ſcribił ſimon cognomēto petr᷒ ad differentiā alteri᷒ ſimonis q̄ dr̄ chananē᷒ a cana vico galilee vbi dñs aq̄s cōuertit i vinū. (Joh.2.b) Voluit dñs apłoȝ pncipē pri᷒ alio noīe vocari: vt ex ipā cōmutatōe noīs ſacramēti viuacitas cōmēdareŧ. (†Mar.3.b; Lu.10.a) Idez eſt latine petr᷒ ⁊ grece: quod ſyrice cephas nomē deriuatū a petra qđ ē xp̄s in quē credebat. ¶ Hiero. Raba. Simon.i.obediēs: q̄ ꝓpter pmatuȝ apłicī ordinis vocaŧ petr᷒.i.firm᷒. (†Mar.3.b) Andreas grece virilis: qr viriliter xp̄o adheſit. (Lu.6.c; 21.di.§.i) Philippus os lampadis q̄ lumē inuētū pdicauit nathanaeli. Bartholome᷒ fili᷒ ſuſpendētis aquas.i.dei: qui mentes doctorum ſurſum eleuat vnde inferius aquas diſtillat. Jacobus ſupplātator. Johānes dei gratia vel in q̄ eſt grā: qr ⁊ ille curā carnis dño vocāte ſupplātauit: ⁊ ipām carnē herode trucidante ꝯtempſit. Iſte

ſ ob pcipui amoris gratiā ſupra pect᷒ dñi recubuit. Jacob᷒ fame ⁊ iohānes ob eximiū virtutis ⁊ animi culmē: filii tonitrui (vt in euāgelio Marci ſcriptū eſt) cognominati ſunt. quorū (Mar.3.b) vn᷒ a celeſtib᷒ intonat: In pncipio erat verbū. (Joh.1.a) Et ambo ſepe ſeorſum duci: ⁊ aliqñ ſonū d̾ nube terrificū audire meruerūt. Hic eſt fili᷒ meus dilect᷒. Thomas ⁊ Matthe᷒. Ceteri mattheū prius ponūt: ⁊ prudēter tacēt publicanū. (J.17.a) Iſte ⁊ ſe poſtponit ⁊ publicanū dič: vt Ubi a. delic. ſupabūda. et gr̄a. (Ro:5.d) Thomas abyſſus: vel geminus: grece dydimus: quia quo ceteris diutius dubitauit: eo altius veritatem reſurrectionis agnouit. Mattheus donatus. Jacobus alphei q̄ ⁊ frater dñi: qr filius matertere ei᷒ marie: que maria cleophe dr̄. Al qr alphe᷒ cleophas etiā dict᷒ eſt: vel eo defuncto poſt natū iacobū cleophe nupſit. Thadeus corculus.i.cordis cultor. Alio noīe dr̄ iudas frater iacobi fratris dñi. vt in epiſtola ſua dicit. Simō ad differētiā chananē᷒ a chana vico qđ itepꝛtaŧ zel᷒. Vñ ⁊ zelotes.i.emulator. Judas ſcariothis: a vico vbi ortus eſt. Vel ex tribu iſachar: preſagium ſue dānationis nomen accepit:

G quia iſachar

¶ cōpaſſus ē. a ¶ p variof errores demonū

a miſertus eſt eis: qui erāt vexati a

a ¶ vana ſecuritate torpētes: ⁊ h exilio doctoȝ q̄ eos in viā veritatis nō adduxerāt.

⁊ iacētes ſicut oues nō habētes

paſtorē. Tūc dicit diſcipulis ſu †

a ¶ turba populoȝ ſuſcipiendo verbo ⁊ ferendo fructui apta. ¶ pdicatores.

is. † Meſſis q̄dē multa / operarij b c

autez pauci: Rogate ergo dñm d

a ¶ pdicatores ad ꝯgregādū electoȝ eccleſiā.

meſſis vt mittat opaȓios i meſſē e

a ¶ vñ dr̄: Nō vos me elegiſtis. ſȝ ego

b c ſuā † Et ꝯuocatis duodecim diſci f

elegi vos p grām. a ¶ tam viſibilit̄ in corpore q̄ inuiſibiliter in anima vexantium.

pulis ſuis / dedit illis ptātez ſpirituū g

imūdoȝ vt eijcerēt eos / ⁊ curarēt

¶ tam intrinſecus q̄ extrinſecus.

oēm lāguorē ⁊ oēm infirmitatez.

¶ als diſcipuloȝ.

d † Duodecim aūt noīa apłoȝ hec b

e ſunt. Prim᷒ ſimō q̄ dicił petr᷒: ⁊ i

a ¶ os lāpadis: qr ore officio lumē q̄ intellexerat᷒ eis: mox inuento fratri ꝓpinauit.

andreas frater eius: philippus k

Nico.de lyra

A a ¶ Miſert᷒ eſt eis qr erat ⁊c. Sacerdotes eni eorū et doctores intēti auaritie nō vacabāt debito modo eorū doctrine: ⁊ hec fuit occaſio mittēdi apłos ad pdicandū populo et ſanandū infirmos: vt nō eſſet neceſſe ꝙ turbe currerent poſt xp̄m tāto labore. ꝓpř qđ ſubdił: b ¶ Meſſis q̄dē multa.i.multitudo pparata ad hoc ꝙ p certā fidem colligaŧ ⁊ i horreū reponaŧ. c ¶ Operarij aūt pauci.i.doctores ⁊ predicatores verbi: qr adhuc diſcipli xp̄i nō pdicauerāt. d ¶ Rogate ergo dñm meſſis.i.ipm chriſtū. e ¶ Ut mittat operarios.i.pdicatores ad erudiendū populū. ex q̄ patet ꝙ licet xp̄s velit aliq̄d facere: tñ vult a iuſtis exorari. f ¶ Et cōuocatis. Hic ponił pdicatorū inſtitutio: ⁊ diuidił in duas

Diuiſio — partes. qr primo deſcribił informatio predicantiū. ſcđo ipſos recipientiū. in fine ca. Qui recipit ꝓphetaȝ ⁊c. Prima i tres qr primo deſcribił inſtitutio apłoȝ q̄tum ad collationē poteſtatis. ſcđo q̄tū ad formā doctrine / ibi: Hos duodecim. tertio q̄tum ad veritatē vite / ibi. Gratis accepiſtis. Itē prima i duas.

qr pmo

qr pmo cōferł auctoritas ſeu potētia predicandi ipſis apłis. ſecūdo numeranŧ ſub noīb᷒ ꝓprijs / ibi: Duodecim aūt diſcipulorū. Circa primū cōſiderandū ꝙ ſcḋm qđ dr̄ Luce.x. non ſoluȝ dominus miſit duodecim apłos ad pdicandum: ſed etiam.lxxij. diſcipulos. verūtamen qr duodecim apłi fuerūt principales eius diſcipuli ⁊ maior poteſtas eſt eis collata a chriſto. ideo de ipſis facit hic ſolum mentionem. Mattheus dicēs: Conuocatis duodecim diſcipulis ſuis: id eſt apoſtolis: qui principalit̄ erāt ſui diſcipuli: vt viſum eſt. g ¶ Dedit illis ptātez ſpirituū immundorum ⁊c. cum enim doctrina nō ſit efficax niſi fuerit probata: ex quo miſit eos ad docendū debuit eis dare gratiā miraculorum: quia aliter nō poteſt probari veritas huius doctrine cū excedat facultatem intellectus humani. ꝓpter qđ dicił Marci vlt. d Ipſi vero profecti predicauerunt vbiqȝ domino cooperāte et ſermonem cōfirmante ſequentib᷒ ſignis. Si aūt queraŧ quare predicatores moderni talia ſigna nō faciunt. Reſpondet Grego. quia cum fides catholica ſit ſufficienter ꝓbata p miracula xp̄i et apoſtoloȝ: nō oportet vlterius hāc ꝓbationem reiterare. Sicut etiā arbuſta primo cum plantanŧ frequenter irrigātur: cum autem in terra radicez fixerint talia ſubtrahuntur: veruntamē ad conſolationem fideliū etiam poſteris tēporibus multa fecit miracula: vt patet de tempore martyꝝ ⁊ ꝯfeſſoȝ. h ¶ Duodecim autem. Hic nomina apłoȝ exprimūŧ duplici de cauſa. Una ad excludendū pſeudo apłos: q̄ a tpe xp̄i inceperūt ⁊ apłos veros ꝑſecuti ſūt: vt pꝫ in actib᷒ apłoȝ: ⁊ in doctrina apłoȝ. Alia cauſa ē cur iſte numer᷒ duodenari᷒ apoſtoloȝ ſignāter hic exꝓmił eſt: qr in ſacra ſcṗtura multiplicit̄ deſignaŧ. figurat᷒ eſt eni p duodeci filios iacob: p duodeci pncipes tribuū iſrł: p duodeci fontes in helim: p duodeci lapides ſublatos de iordane: p duodeci boues ſuſtētātes mare eneū: p duodeci ꝓphas i vno volumie ſcriptos: p duodeci ſtellas i corona ſpōſe: p duodeci fūdamēta ciuitatꝫ: p duodeci portas eiuſdē: ⁊ vt reddam᷒ ſingła ſingulis: iſti ſē duodeci pr̄iarche: qr principales patres i nouo teſtamēto. duodeci pncipes q̄ ꝯſtituti ſūt ſup oēȝ terrā: vt dr̄ i Ps. xliiij.a. duodeci fontes ex q̄b᷒ manauit aqua ſalutaris ſapiētie ad irrigādū hortū militantis eccłie. duodecim lapides viui cōiuncti cemēto charitatꝫ xp̄i xp̄o tāq̄ pmario lapidi. duodecim boues ſuſtentātes mare eneū.i.doctrinā ſacramētoȝ i q̄b᷒ lauanŧ aīe fideliū. duodeci ꝓphete annūciātes mūdi terminū ⁊ iudicꝫ aduentū. duodeci ſtelle illuſtrātes totū mūdū: duodeci fundamēta ipſi᷒ ſpūal hieŕlm. duodeci porte eiuſdē: qr p ipſos habem᷒ aditū ad patriā eternā. dicit ḡ: Duodecim ⁊c. Prim᷒ ſimō nō rōne pmitatē tpis ſȝ dignitatꝫ: qr tāq̄ pncipali apło xp̄s dimiſit ſibi eccłiaȝ regēdā: vt pꝫ Joh. vlti.c. Andreas aūt frater ei᷒ fuit prim᷒ xp̄i diſcipulus ordie tpis: vt pꝫ Joh.1. qr vt ibi dr̄ vn᷒ ex duob᷒ q̄ ſecuti ſūt ieſuȝ erat andreas frater ſimonis petri ⁊ tanq̄ pncipalior de illis duob᷒: vt ibidem nominaŧ. nomē aūt alteri᷒ tacet. ⁊ poſtea ibidē ſubdił de vocatiōe petri: ⁊ vocaŧ ſimon: qr hoc erat nomē ei᷒. i ¶ Qui dicił petrus. qr hoc nomē petr᷒ fuerat ſibi impoſitū poſt conuerſionē. ſicut etiā qñ adult᷒ baptiçatur: mutaŧ nomen eius. k ¶ Andreas frater eius philippus et bartholomeus iacobus zebedei.i. filius: ⁊ iſte dr̄ iacobus maior reſpe

A cu alterius

Moralr. † ¶ Tūc dixit diſ. ſu. ⁊c. p h oñdit ꝙ hñtes ḡrāȝ pdicādi ñ debēt alios ab h ipedire ſȝ magꝫ ꝓmouere. f ¶ Et cōuocatis duodeci diſci. ſuis ⁊c. ſic natura dādo formā ſbſtātialē dat ꝓprietates cōuenientes vt igni leuitatē: terre ƀo grauitatē: ſic actor nature ſtatuēs hoīem in aliq̄ dignitatꝫ gradu: ſi ille faciat quod in ſe eſt dat ei gratiā exequēdi in effectu. Exemplum de ſaule.1. Reg.x.b. Cū eni vnxiſſet eū ſamuel d̾ mandato dñi dixit ei: Inſiliet in te ſpūs dñi ⁊ mutaberꝫ in viȝ alterū. Et ſimilr̄.1. Regū.xvj.c. inuncto dauid dr̄. Spūs dñi direct᷒ eſt in dauid ⁊c. Et eodē mō inſtitutꝫ apłis xp̄s dedit eis gratiā ſignoȝ q̄ tunc fuit neceſſaria ad confirmandū doctrinā eorum.

✳ Hos duodecim

Margin: quare apłorū noīa exprimuntur — Moraliter

A ¶ quia yſachar qđ dicitur merces ꝓditionis premium inſinuat. Scarioth interpretatur memoria mortis: qꝛ nō repente ꝯſus ſuo: ſʒ diutius meditatus peregit ſcelus: q̃ prouide inter apoſtolos el gitur: quia quanta ē veritas quā nec aduerſariꝰ miniſter infirmat: ⁊ ad iudiciū humane infirmitatis voluit deſeri ⁊ prodi: modeſteq̃ tulit. Duo et duo noīatim exprimunt: vt iugalis ſocietas approbet̃. Hi ſūt.xii. filij iacob.xii. pricipes plebis iſrl̃.xii. fōtes regti i heli. xii. lapides i veſte ſacerdot̃.xii. panes ꝓpoſitiōis.xii. exploratores a moyſe miſſi.xii. lapides altar̃.xii. lapides a iordāe eleuati.xii. boues ſub mari eneo.xii. ſtelle i corona ſpōſe.xii. fundamēta. xii. porte ciuitatis. Multis alijs figuris ꝯnotati ſūt apti ad diſpenſanda diuia myſteria. a ¶ Thomas. Abyſſus: qꝛ altitudinē diuie virtutis in reſurrectiōe certa fide penetrauit. Uel thomas geminꝰ: qđ eſt grece dydimꝰ: propter dubium cor in credendo. b ¶ Et iudas ſcariothis q̃ ⁊c. magnū in nobis exēplū doctrine: cū q̃ oīa nouerat nō dubitaret ꝓditorē in diſcipulū eligere: atq̃ apl'm ordinare. Habʒ eni chriſtꝰ cōſciū mūdi eē teſtē: cū ſuū ñ dubitet eligere ꝓditorē. c ¶ In viā ⁊c. Poſt reſurrectionē dicit: Docete omes gētes. Sʒ h añ: qꝛ prius oportet iudeis ꝑdicari ne cauſā habeāt nō recipiēdi: qꝛ ad gētes apl'os miſit. ¶ Allego. Ne ſimus ſiles hereticis. d ¶ Appro.re. Per fidē ꝓpe ē regnū. Sicut eni fit peccās terra: ita iuſtꝰ fit celū in q̃ deꝰ ꝑſidet. Uñ.dꝛ: Regnum dei itra vos ē ⁊c. Ecce q̃d debeāt ꝑdicare: Appropinquabit re ce. e ¶ In fir.cu. Eccleſia ifirmos ſtatu boni opis cōfortat: mortuos i peccatis vel ſine fide ſuſcitat: leproſos errorībꝰ aſperſos mūdat: demones ꝑ exorciſmos fugat. f ¶ Gratis acce. Ne iudas q̃ loculos habebat de ꝑdicta poteſtate pecuniā ꝯgregare vellet: nequitiā eiꝰ ſupprimit dñs dicēs: Gratis acce. Dānat etiā h ꝑfidiā ſimōiace hereſeos. Dona ſpūalia ꝑcio vileſcūt. g ¶ Aurū neq̃

Allego.

Lu.17.e

a ¶ ſyrū nomen. b ¶ ad differentiam: quia ſequitur iacobus alphei.

et bartholomeꝰ: iacobꝰ zebedei ⁊ a
a ¶ donatus vl' aſſumptꝰ a maſſa perditoꝝ.
a iohes fratˀ eiꝰ: thomas ⁊ mattheꝰ
¶ iuſtꝰ i pricipio accuſator ē ſui. ¶ .i. docti
publicanꝰ / ⁊ iacobꝰ alphei: ⁊ tha- b
¶ emulator.
b deꝰ: ſimō chananeꝰ: ⁊ iudas ſca- c d e f
riothis / q̃ ⁊ tradidit eū. Hos duo-
¶ pricipaliter.
decī miſit ieſus ꝑcipiēs eis / ⁊ di- †
a ¶ nō prius ad extraneos: ſʒ ad proprios.
c cens: In viā gentiū ne abieritis: ⁊ g h
in ciuitates ſamaritanoꝝ ne in-
a ¶ vt ab eis repulſi ordine ad gētiū vocationem tranſeatis.
traueritis: ſed potiꝰ ite ad oues q̃ i
perierūt domꝰ iſrl'. Eūtes aūt ꝑdi- k
d cate / dicētes† qꝛ appropinq̃bit re-
a ¶ vt magnitudinem promiſſorū probaret magnitudo ſignorum.
e gnū celoꝝ. īfirmos curate: mor- †
¶ hereticos.
tuos ſuſcitate: leproſos mūdate:
a ¶ ſicut ego ſine precio do vobis talē ꝑtātē ⁊ vos gratis date: ne euāgelij gratia corrūpatur venalitate.
f demōes eijcite: Gratis accepiſtis l

Nico.de lyra

B ✱ Ad differentiam alterius iacobi triplici ratiōe.ſ.ratione vocationis: qꝛ prior vocatus a chriſto. Secūdo ratiōe familiaritatis: qꝛ chriſtus ipm ad ſecreta ſua admittebat: vt ꝑʒ in tranſfiguratiōe Matth.xvii. ⁊ in ſuſcitatiōe puelle Marci.v. Tertio rōne paſſionis: qꝛ primꝰ inter apoſtolos eſt ad dei gloriam trāſlatꝰ ꝑ martyriū: vt habet̃ Act'.xii. a ¶ Et iohānes fratˀ eiꝰ.ſ. filiꝰ ⁊ iſte iacobꝰ dꝛ iacobꝰ minor reſpectu alteriꝰ: ⁊ h ex eiſdē rōnibꝰ q̃bꝰ alter dꝛ maior. b ¶ Et thadeꝰ. iſte Act'.i. vocat̃ iudas iacobi: qꝛ frater fuit iacobi minoris. c ¶ Simon chananeꝰ. dꝛ aūt iſte chananeꝰ nō qꝛ eſſet de genere chananeoꝝ: ſʒ ſic noiatꝰ a chana: q̃ ē q̃dā villula galilee vbi fuerūt ille nuptie. de q̃bꝰ hꝛ Ioh.ii. d ¶ Et iu.ſcari. dꝛ ſcariothis nō qꝛ de genere yſachar vt dicūt aliq̃: ſʒ a loco vñ natꝰ fuit ſcarioth: q̃ ē q̃dā vicꝰ i iudea. e ¶ Qui ⁊ tra.eū. iſtud addit̃ ad differētiā iude fratris iacobi: ⁊ ad oñdēdū ꝓphetiā dauid cōpletā / q̃ dicit ꝙ chriſtꝰ erāt tradēdus a diſcipulo: ſꝫm ꝙ dꝛ i pš. Etenī hō pacis mee i q̃ ſperabā. ⁊ ad excuſationē bonoꝝ qñ i cōgregatiōe eoꝝ aliq̃s malꝰ reperit̃. f ¶ Hos duodecim. Hic tradit̃ Apl'is forma doctrine: ⁊ pmo quantū ad locū dꝛ: g ¶ In viā gētiū ne abieri. vbi ꝓhibuit eis ne irēt ad ꝑdicādū gētilibꝰ extra terrā ꝓmiſſiōis. h ¶ Et i ciui. lʒ iſti eſſent i t'ra ꝓmiſſiōis: tñ erāt parti gētiles ⁊ parti iudei: vt hꝛ iiij. Reg'.xvii. Duct' eni decē tribubꝰ i captiuitatē ꝑ regē aſſyrioꝝ miſſi ſūt ab eo gētiles ad habitādū in ſamaria ⁊ i alijs ciuitatibꝰ ꝓpinq̃s: ſʒ dñs miſit leones q̃ iterficiebāt eos: ⁊ iō ſup h habito cōſilio rex aſſyrioꝝ miſit vnū d captiuis ſacerdotibꝰ ad eos vt doceret eos colere dñm. vnde ⁊ ipſi receperūt libros moyſi tñ: ⁊ nibilominꝰ cū h idola colebāt. Ratio aūt q̃re apl'i fuerūt ꝓhibiti ꝑdicari ꝑdictis gētilibꝰ / fuit: qꝛ ñ erat magnū tp̄s vſq̃ ad chriſti paſſionē: ⁊ couenieñs erat vt eiꝰ aduentus primo denunciaretur iudeis: quibus principaliter erat miſſus. ideo illud tempus qđ erat vſq̃ ad paſſionē chriſti futurū erat neceſſariū ad manifeſtādū iudeis ꝑ apl'os xp̄i aduētū. ⁊ h ē qđ ſb̄dit̃: i ¶ Sʒ po. ite ⁊c. ⁊ ꝑʒ ꝑ xp̄i paſſionē aliq̃bꝰ iudeis cōuerſis ad fidē ⁊ alijs ꝓ maiori parte i infidelitate remanētibꝰ. apl'i iuerūt ad ꝑdicādū gētilibꝰ: ⁊ h erat modꝰ a dō iſtitutꝰ: vt hꝛ Ac.xiii.g. ꝙ barnabas ⁊ paulꝰ dixerūt iudeis: Uobis oportebat primū loq̃ vbū dei: ſed repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis vite eterne. ecce cōuertimur ad gentes: ſic eni ꝑcepit nob dñs. Scdo tradit̃ forma doctrie quātū ad docendi actū cū dꝛ: k ¶ Eūtes aūt ⁊c.i. chriſtꝰ q̃ ē dator regni celoꝝ. Sciēdū enī ꝙ regnū celoꝝ. quinq̃ modis accipitur in h euangelio. Prio ꝓ eccl'ia militāte.ſ.v.b. Qui ſoluerit vnū d mādat' iſt' minimis: ⁊ docuerit ſic hoies: minimꝰ vocabit̃ in regno celoꝝ: vt Grego. expōit ꝙ regnū celoꝝ ibi dꝛ eccleſia pñtis tp̄is. Scdo ꝓ eccl'ia triūphāte.eo.ca. Btī paupes ſpū: q̃m ipſoꝝ ē regnū celoꝝ. Tertio ꝓ lege moyſi. j.xxi.d. Auferet̃ a vob regnū dī ⁊ dabit̃ gēti faciēti fructū eiꝰ: qꝛ verꝰ itellectꝰ veter' teſtamēti ē ablatꝰ a iudeis ſuis petis exigētibꝰ ⁊ datꝰ ē chriſtiāis. Quarto ꝓ euāgelio xp̄i. j.xiii.g. Oīs ſcriba doctꝰ i regno celoꝝ ſilis ē hoi pꝛīfamilias q̃ ꝓfert d theſauro ſuo noua ⁊ vetera: qꝛ doctores catholici teſtimōia ꝓferūt de nouo teſtamēto: ⁊ ꝑ oñs de veteri qđ icluditur i iſo ſic rota i medio rote: vt habet̃ i figura Ezech.i. Quīto accipit̃ ꝓ iſo chriſto. j.xii.c. Si i digito dei eijcio demōia ꝓfecto peruenit i vos regnū dī. i. chriſtꝰ dator illius regni. per eiectionem enim demonum virtute dei probauit ſe eſſe chriſtū: ⁊ hoc modo accipitur hic regnum celorum. i. chriſtus. iſta erat predicatio apl'orum ꝓ illo tempore: quia denunciabant iudeis chriſtum veniſſe: ⁊ quia doctrina non eſt efficax niſi aſſit ꝓbatio. Sequit̃ modus cōueniens ad ꝓbandum veritatē huius doctrine.ſ. opa facta diuina virtute cū dicit: In firmos cura ⁊c. l ¶ Gratis accepiſtis. Hic informantur apoſtoli quantum ad veritatē vite: ⁊ diuiditur in quattuor partes. primo oſtenditur ꝙ non debent moueri ad predicandū cupiditate. ſcdo ꝙ nec t'reri aduerſitate / ibi: Ecce ego remitto voſ tertio nec retrahi carnalitate / ibi: Nolite arbitrari. q̃rto ꝙ nec amore pñtis vite / ibi: Et q̃ nō accepit crucē. Prima in duas. qꝛ pmo retrahit eos a cupiditate. ſcdo qꝛ i vita mortali q̃libʒ indiget neceſſarijs: oſtēdit q̃lit̃ debeāt hr̄e neceſſaria vite / ibi: Dignꝰ ē oparīꝰ. Circa pmū ſciēdū ꝙ cupiditas oñdit̃ i duobus. in male accipiendo. ⁊ hoc prohibet dicēs: Gratis acce.ſ. gratiam a deo ✱

Regnū accipitur q̃n q̃ modis

†Mar.6.b Lu. 9.a. et.10.b.

D

Diuiſio

✱ f ¶ Hos. duodecim miſit ieſus. per iſtum numerum q̃ componitur ex denario ⁊ binario: ſignificatur ꝙ apoſtoli et eorum ſucceſſores qui ſunt epiſcopi debent pre ceteris implere decalogum legis ⁊ duo precepta charitatis. † ¶ Precipiens eis ⁊ dicens: In viam gentium ne abieritis: Id eſt modum viuendi eorum non tenueritis: quia ſicut dicit Greg. in paſtorali: Tantū tranſcendere debet actionem populi actio preſulis quantum diſtat a grege vita paſtoris. h ¶ Et in ciuitates ſamaritanoꝝ ne intraueritis ſed: potius ⁊c. per quas ſignificantur conuenticula vel doctrine hereticorum quia ſicut ſamaritani partim tenebant vetus teſtamentum: ⁊ partim negabant: ſic heretici: partim tenent fidem chriſti ⁊ partim negant. k ¶ Euntes autem predicate dicentes: Qꝛ appropinquabit regnum celorum. Uetus enim teſtamentum promittebat bona tranſitoria ⁊ terrena: ſed euangelium promittit celeſtia ⁊ terrena. † ¶ Infirmos curate mortuos ſuſcitate leproſos mundate: demones eijcite. Moraliter infirmi ſunt accidioſi in quibus non eſt vigor bene operandi: mortui vero ſunt qui digna mortis opera faciunt. leproſi ſunt luxurioſi. nam luxuria eſt vitium contagioſum ſicut lepra demoniaci ſunt ſortilegi. Iſtos curare debent predicatores euangelij. Et ſubditur modus curandi cum dicitur: l ¶ Gratis accepiſtis. ꝑ qđ excluditur ab eis vitiū ſimonie. ✱ Nolite poſſidere

Moraliter

Moraliter

E F a ❡ Aurū neqꝫ ar. Qui hec haberēt viderēt nō cauſa ſalu
Duo ſūt ge nera neceſ ſarioꝝ — tis p̄dicare ſed lucri. b ❡ Neqꝫ pecuniā. Duo ſūt genera
neceſſarioꝝ. vnuz q̄ emunt̄ neceſſaria. aliud ipſa neceſſaria.
Per pecuniā in ꝫonis illud vn̄ emunt̄. p perā qđ emit̄ quod
ibi reponit̄. De hoc in paſſiōe. Qn̄ miſi vos ſine ſacculo et
pera. nūqd defuit vob̄ aliqd? At illi di
Plato — xerūt: nō. c ❡ Neqꝫ calcia. Et Pla
to dicit duas corpoꝝ ſūmitatēs nō eſſe
velādas: nec aſſuetā fieri debere molli
ciē capit̄ ꝛ pedū. cū aūt hec habuerint
firmitatē: cetera robuſtiora ſunt.
d ❡ Neqꝫ vir. Matheꝰ ꝛ Lucas di
cūt neqꝫ virgā. Marcꝰ nō niſi virgaz:
q̄ noīe ſignificat̄ ptās accipiēdi neceſ
†Mar.6.b Lu.9.a et.10.a — ſaria. de q̄ ꝛ hic: Dignꝰ ē o.ci.ſ. Qua
vti p̄nt: nec tn̄ inobediētes ſunt qui de
ſuo iure cedūt. Marcꝰ dicit eos calcia
ri ſandalijs vl̄ ſoleis: vt neqꝫ pes ſit te
ctus nec ad terrā nudus. i. nec occulte
†10.q.3.c. preſens — tur euāgeliū: nec terrenis cōmodis in
hiat̄. Nō indui duabꝰ tunicis. ſimpli
citer nō dupliciṫ ambulare. Lucas di
cit: Neminē ſalutaueriṫ: vt ſub quāta
feſtinatiōe iter p̄dicatiōis pgere debet
Allego. Quid p au rū p argen tū ꝛc. ſigni ficatur — oſtēdat̄. ❡ Allego. Per aurū oſtēdit̄
ſapiētia ſeculariṫ. Per argētū facūdia
rhetorica. Per pecuniā ꝫone: ſapiētia
abſcōdita. Per perā onus ſeculi. Per
calciamēta mortuoꝝ opeꝝ exempla: ne
ſua opa p exēpla ſtultoꝝ tegāt ſꝫ ſctām
terrā ingreſſurꝰ ſenſus habeat nudos:
ꝛ a maloꝝ exēplis alienos. nec debet
alicuiꝰ p̄ſidio carnalis inniti. Qui ſalu
tat in via occaſione itineriṫ facit: nō ſtu
dio ſalutis: Hic eſt q̄ nō amore eterne
F — patrie: ſꝫ p̄mioꝝ ambitu ſalutē p̄dicat.
e ❡ Dignꝰ ē. Vn̄ q̄ neceſſaria? Tan
tū accipite q̄ntū ad neceſſitatez ſufficit:
†Mar.6.b Lu.9.a — vt inde ſecuri eternis meliꝰ vacetis.
f ❡ Interrogate qs. Teſtimōio vi
cinoꝝ eligēdus ē hoſpes: ne eius infa
mia p̄dicatio ledat̄. g ❡ Dignꝰ ſit.
Vt ſciat ſe magiṫ accipe grāz ꝙ dare.
h ❡ Ibi manete. Ambro. Dat con
ſtātie generale mādatū. vt hoſpitaṫ ne
ceſſitudis iura cuſtodiant. Ideo domꝰ
eligēda: vt mutādi hoſpitij neceſſitudi
niſqꝫ violēde cauſa nō ſuppetat.
i ❡ Excutite pul. Per excuſſionem
pulueriṫ intelligit̄ amiſſio itineriṫ.

a ❡ q̄ alios ad ꝯtēptū diuitiaꝝ hortamini.
a gratiṫ date. Nolite poſſidere au a b
a ❡ ꝓpe neceſſaria amputat. ne curēt d̄ cra
ſtino qui docēt oīa regi a deo.
b rū neqꝫ argētū neqꝫ pecuniā in c
a ❡ ne cellariū ſecū vehāt. ❡ nec ipa neceſ
ꝫonis vr̄is† Non perā i via neqꝫ d e
ſaria. a ❡ nil p̄ter idumētū q̄ ꝯtēꝰ eſſe po
c d duas tūicas neqꝫ calciamēta neqꝫ f g
tes. a ❡ auxiliū baculi. ❡ nec minima.
b ❡ ecce ūrē p̄cipit nihil ferre: qꝛ oīa debē
e virgāz† Dignꝰ ē eni opariꝰ ci h i
tur eis. a ❡ quō accipiemus.
bo ſuo. In quācūqꝫ aūt ciuitatē k
f aut caſtellū itraueriṫ: iterrogate †
a ❡ nō eſt curſitandū per domos.
g h qs i ea dignꝰ ſit: ꝛ ibi manete do l
❡ ad alia migraturi.
nec exeatis. Intrātes aūt in do m
a ❡ pacē hoſpiti p̄cemini vt ſopiat̄ oīs re
mū ſalutate eaz dicentes: Pax n
pugnātia ꝯ v̄itatē. a ❡ ſi fuerit ibi p̄deſti
huic domui. Et ſiqdēz fuerit do o
nati ad vitam. a ❡ quā optatis.
mus illa digna: veniet pax vr̄a p
ſuper eaz: ſi aūt nō fuerit digna q
a ❡ p̄dicatōis merces a d̄o vob̄ recōpēſabit̄
pax veſtra ad vos reuertet̄. †Et r s
quicunqꝫ nō receperit vos neqꝫ
❡ obedierit.
audient ſermones veſtros: exe t
untes foras de domo vel ciuita
a ❡ i ſignū t̄reni laboriṫ ſanit̄ expēſi: vl̄ vt o
ſtēdatiṫ appetitū t̄renoꝝ n̄ eē i affectibꝰ vr̄is.
i te excutite puluerē de pedibus v

Excutite puluerē. ad cōte
✻ ſtationē ter

Nico.de lyra

✻ tiā a deo vob̄ collatā: ſiue ſit grā gratū faciēs: ſiue ſit grā
gratis data. a ❡ Gratis date. eodē mō ſic̄ accepiſtiṫ. ꝓ ſpi
ritualibꝰ eni actibꝰ vt ꝓ adminiſtratiōe ſacramētoꝝ ꝛ p̄dica
tiōe ꝛ ꝯſilibꝰ nō dꝫ aliqd accipi q̄ſi p̄ciū: ſcđo oſtendit̄ cupidi
tas i male poſſidēdo: ꝛ hāc excludit. cum dicit: b ❡ Nolite
poſſidere auꝝ ꝛc. p̄dicator eni v̄bi diuini dꝫ eſſe abſolutꝰ
a ſollicitudine. Tpalia eni in ſui acq̄ſitiōe moleſtāt animū: et
adhuc plus i ſui poſſeſſiōe: qꝛ ſūt tam q̄ſi mēbra incorporata
ipſi habēti: ꝛ iō magiṫ trahūt animū hoīs ad inordinatā dile
ctionem ſui: ꝛ qꝛ hoc ſuffocat v̄bū dei. iō nō debet eſſe in p̄di
catoribꝰ euāgelij. Sequit̄: c ❡ Neqꝫ pecuniā ꝛc. ad ꝓui
dēdū. ſ. vobis de neceſſarijs in via. d ❡ Nō perā. i. repoſi
toriū ciboꝝ ad portādū in via. hoc totū dicit ad excludēdū ſol
licitudinē tpaliū a p̄dicatoribꝰ verbi diuini. ſequit̄: e ❡ Ne
qꝫ duas tuni. i. veſtes ſupfluas. Terra eni ꝓmiſſiōis cali
da eſt multū: ꝛ d̄ cōmuni curſu ſufficit vna tunica. illud eni ꝙ
eſſet ibi ſufficiēs vel etiā ſupfluū eſſet in regiōe frigida neceſ
ſariū: ꝛ iō p hoc nō excludit̄ q̄n p̄dicatores euāgelij habeant
ſufficiens tegumentū. f ❡ Neqꝫ calcia. integra ſcꝫ qꝛ apl̄i
vtebant̄ ſandalijs: vt hr̄ Mar. vj. Et q̄ ptꝫ ꝙ ſandalia nō cō
putant̄ ꝓprie int̄ calciamēta. g ❡ Neqꝫ virgā. Cōtrariuz
videt̄ hri Mar. vi. vbi dicit̄: ꝙ dn̄s p̄cepit apl̄is vt nō porta
rēt aliqd in via niſi virgā tm̄. Dicēdū ꝙ virga hic ꝛ ibi acci
pit̄ equoce. Hic eni virga accipit̄ metaphorice. vn̄ ſenſus ē:
Neqꝫ virgā. i. nō innitamini ſubſidio tpali: ſicut corpꝰ inniti
tur baculo ſuſtētāti. In Marco aūt accipit̄ virga ad lr̄am: qꝛ
doctores he-
breoꝝ in ſignū doctrine portabant virgā in manu: G
ꝛ qꝛ ꝯſuetū erat apud iudeos ꝓuideri eis de victu a pplo quez
docebāt. iō xp̄s voluit ꝙ hoc ſufficeret apl̄is ꝓ aliq̄ ꝓuiſione. p
hoc eni oſtēdebat̄ ꝙ pp̄s cui p̄dicabant debebat eis ꝓuidere.
vn̄ ſequit̄: h ❡ Dignꝰ ē eni oparīꝰ. vbi oſtēdit̄ qualiṫ debe
ant habere victum. ſ. a populo cui pre
dicabant: et diuiditur in duas partes:
Diuiſio — quia primo oſtenditur qualiter debēt
ſe habere ad recipiētes ipſos: et ſecun
do qualiter ad non recipientes ibi: Et
quicunqꝫ nō receperint. Circa primuz
ſciendū ꝙ de iure naturali eſt ꝛ diuino
et etiā humano: vt illi qui ſeruiūt com
munitati in ſpiritualibus: vt in diuino
cultu ꝛ doctrina eis a cōmunitate ꝓui
deat̄ in tpalibus. ꝛ hoc eſt quod dicit:
Dignus eſt eni operarius. i. p̄di
cator qui operatur opus dei ad vtilita
tem populi. i ❡ Cibo ſuo: id eſt vi
ctu conuenienti: in quo intelligitur ve
ſtimentū ꝛ domiciliū: ſine quibꝰ nō vi
uit decenter genus humanū. k ❡ In
quācunqꝫ autē ciuitatem aut ca
ſtellū intraueritiṫ: interrogate qs
in ea dignꝰ ſit. i. fidelꝭ et bone fame:
oſtēdens ꝙ p̄dicator verbi diuini non
debet ad loca mala ꝛ ſupecta d̄clinare:
qꝛ p hoc impediret̄ doctrina eius tan
q̄ ſuſpecta. l ❡ Et ibi manete do
nec exeatis. tranſituri. ſ. alibi ad pre
dicandū. Non eſt tamē intelligenduz
ꝙ per hoc velit excludere cauſas hone
ſtas exeundi: vt ad docendum vel hu
iuſmodi: cū ꝓpter hoc intrauerint ciui
tatem: ſed p hoc vult excludere diſcur — H
ſus curioſos ꝛ inutiles qui nō debent
eſſe in predicatore: ſed magis ceſſante
neceſſitate exeundi debet vacare contē
platiōi: vt ibi hauriat quod poſtea po
pulo in p̄dicatione effundat. m ❡ In
trantes autem in domum ſalu
tate eam: Id eſt homies habitantes
in ea: quia parietes nō ſunt ſalutandi.
Modus ſalutationis ſubiungit̄ cum
dicitur: n ❡ Dicētes: pax huic do
mui. quia predicator verbi diuini de
bet habitantibꝰ domū quam intrat pa
cem optare: ꝛ nō ſolū optare: imo euā
gelium chriſti predicare: quod eſt euā
gelīū vere pacis. o ❡ Et ſiquidē fuerit do. illa digna. i.
ad vitā eternā p̄deſtinata ꝛ ordinata. p ❡ Veniet ſup illaz
pax vr̄a. i. oratio vr̄a ꝛ p̄dicatio habebit ibidem effectum.
q ❡ Si aūt nō fuerit digna. i. ad vitā eternā nō p̄deſtinata
r ❡ Pax veſtra reuertet ad vos. i. dato ꝙ nō habeat eſſe
ctū q̄ntum ad ipſos: tn̄ habebitis mercedē inde apud deum.
s ❡ Et quicunqꝫ. Hic oſtēdit qualiṫ ſe debēt habere ad nō
recipiētes eos nec p̄dicationez eoꝝ d. t ❡ Exeūtes foras
d̄ domo vel ciui. oſtēdētes p ſignū manifeſtū ꝙ nō veniſtis
ad p̄dicandū eis ꝓpt̄ tpale lucruz: qꝛ etiā puluerē q̄ adheſit pe
dibꝰ vr̄is de loco ipſoꝝ nō vultiṫ portare. Vel aliṫ. v ❡ Excu
tite ꝛc. in teſtimoniū laboris vr̄i impēſi ad cōuerſionē ipſoꝝ:
✻ Quis ipſi

Moraliter — ✻ a ❡ Nolite poſſidere auꝝ ꝛc. In ſacra ſcriptura p auruz
veꝝ intelligit̄ ſapiētia diuia: ꝛ p oppoſitū auꝝ falſuz ē ſapiētia
terrena q̄ aīalis ē ꝛ diabolica. vt dr̄ Jacobi. iij. d. Argentū fal
ſum ē eloquētia deceptiua pecunia. falſa eſt malū ſimpliciṫ ſub
bonitatiṫ apparētia. pera v̄o mala: eſt repoſitoꝝ male acq̄ſitoꝝ.
p duas tunicas ſignificat̄ duplicitas. ꝛ p calciamēta q̄ fiunt de
pellibꝰ mortuoꝝ: fraudulētia i tractatu teſtamētoꝝ. p virgā ap
petitꝰ nimiꝰ dominādi. iſta nullo mō debent eſſe in p̄dicatoribꝰ
euāgelij. † ❡ Interrogate ꝛc. cauendū ē eni p̄dicatoribꝰ ne
locū ſuſpectū intrēt: ꝛ ne de euagatiōe inutili notent̄. iō ſubdit̄
l ❡ Et ibi mane. ꝛc. Intrātes āt i domū ſalutate eā. i.
ſalutē habitantium in ea bonis verbis et exemplis procurate.
o ❡ Et ſiquidē fuerit domꝰ illa digna veniet pax ve
ſtra ꝛc. i. recipient doctrinam veſtrā: ꝙ ſi nō fecerint nihilomi
nus a deo habebitiṫ mercedē. v ❡ Excutite puluerē. i. leuia
pctā que ſolent ex talibꝰ accidere etiā in hominibꝰ pfectis.
✻ Amen dico

A b ſtationē terreni laboris quē ꝑ eis inaniter ſuſceperāt: vel vt ab eis nec ad victū aliq̄d accipiāt: nec terrenū aliq̄d ab eis q̄re re oſtendāt: vt ⁊ puluerē de terra eoꝝ ſibi nō patiant̄ adhere re. ¶ Aliť: Pedes ſūt opꝰ ⁊ inceſſus p̄dicatiōis. Puluis ter rene leuitas cogitatiōis: a q̄ nec ſūmi doctores poſſūt eē imunes dū intendūt curꝭ ſbditoꝝ: ⁊ q̄ſi in itine re mūdi puluerē legūt. Qui ḡ recipiūt verbū: ipſi curā doctoꝝ in argumentū vertūt hūilitatꝭ: q̄ ſpernūt ad teſtimoni um dānatiōis inflectūt. Et ipſe eſt pul uis q̄ in euāgelii cōtēptores extergi: ⁊ a quo p bonos auditores euāgeliçātiū pedes iubent̄ ablui. imo p ipm̄ ſalua toreʒ narrant̄ ablui. a ¶ Ecce ego mit. vos. Illis ſua pene ſaluabit̄ i fu turū: vos aūt oēm exhibete patientiaʒ. Ecce ego. Cōgruit illi qđ ſm Iobeʒ.
Ioh.20.c Sicut miſit me pr̄ ad paſſionē. ſ. ⁊ ego mitto vos nō ad gaudia ſed ad paſſio nes. Ubi ſeruate inocentiā: q2 q̄ locuʒ p̄dicatiōis ſuſcipit mala inferre nō de bet ſʒ tollerare. b ¶ Sicut ſer. Ser pentis aſtutia ē ꝙ toto corpe caput in q̄ vita ē occultat ⁊ ꝓtegit. ita ⁊ nos pe riculo corpis caput noſtrū qđ eſt xp̄us cuſtodiamꝰ. Uel ꝙ p anguſtias ſe coar tans: veteri tunica exutꝰ inouat̄. ſic in
Mat.7.b trans p anguſtā portā: veterē exuit ho minē. c ¶ In teſtimoniū. vt inde p uerſi pereant ſine excuſatiōe: vñ electi exēplū capiūt vite. In teſtimoniū il lis ⁊ gētibꝰ. Lucas: Cōtinget vobis in teſtimoniū: q2 pſecutio noīs xp̄i nō ſolū iudeis ⁊ gētibꝰ eoꝝ malicie: ſʒ eti am ipſis apoſtolis fit in teſtimoniū ip ſoruʒ inocentie. d ¶ Dabit̄ eñi vo. voluntatē veſtrā ꝓ xp̄o offerte: chriſtꝰ vero loquet̄ ꝑ ſe. e ¶ Tradet autē frater ⁊c̄. Minorē doloreʒ ingerunt mala q̄ ab extraneis: maiorē q̄ ab illis patimur d quorū mētibꝰ p̄ſumebamꝰ: q2 cuʒ dāno corpis mala nos cruciant amiſſe

a ¶ q2 cui plꝰ cōmiſſū eſt ab eo plus exigit̄.
veſtris. † Amē dico vobis/ tolera a
a ¶ q̄bus lex nature tm̄: hi aūt ⁊ legē lr̄e ſpre uerūt: ⁊ dicta ꝓphetarū ⁊ apſoꝝ.
bilius erit terre ſodomoꝝ ⁊ go
morreoꝝ in die iudicij q̄ꝫ illi ci
a ¶ q̄ elegi: q̄ docui. b ¶ ex diſcipulꝭ miſſos facio: ideo ſitis māſueti ⁊ hūiles inocentes.
a uitati. † Ecce ego mitto vos ſicut b
a ¶ ſcribarū ⁊ phariſeoꝝ.
oues i medio lupoꝝ. † Eſtote ergo c d
a ¶ vt vitetis inſidias. ¶ vt fidē ſeruetis.
¶ vt nō faciatis mala.
b prudētes ſicut ſerpētes: ⁊ ſimpli e
a ¶ hic aperit quos lupos dixerit. b ¶ .i. a
ces ſicut colūbe. Cauete autē ab f
pſuaſiōibꝰ hoim. a ¶ pnunit eos. b ¶ vbi potior inſe dandus eſt locus.
hoibꝰ: † Tradēt eñi vos i cōcilijs g
a ¶ ſb ſpē corrigēdi: q2 ille locꝰ correctiōis ē.
⁊ in ſynagogis ſuis flagellabunt †
a ¶ quaſi ad maiorē audientiā cū p ſe vobis inferre vim nō poterunt.
vos: ⁊ ad reges ⁊ ad p̄ſides duce h
c mini ꝓpter me in teſtimoniū illis i
a ¶ ꝯ terrores ꝯſolatio: q̄ſi di. nolite turbari
⁊ gētibꝰ. Cū aūt tradent vos no k
a ¶ de modo ꝓferēdi ornate: an inornate.
b ¶ de modo īueniendi.
lite cogitare quō aut quid loqua
b mini: Dabit̄ eñi vobis in illa ho m
a ¶ materia dicēdi. b ¶ q2 nō ex ingenio vl̄ arte vr̄a ꝟba ꝓcedūt: ſʒ ex ſpūſſcī gratia.
ra quid loquamini. Nō eñi vos
eſtis q̄ loquimini: ſʒ ſpūs patris
a ¶ velut organis. b ¶ adeo creſcet pſecuto rum rabies vt nullus ſit inter eos affectus q̄ rum diuerſa eſt fides.
c veſtri q̄ loquit̄ in vobis. † Tradet n
aūt frater fratrem in mortē et pa

Nico.de lyra

B ✱ q̄ſtus ipſe noluerūt recipere. ideo ſubiungit̄ eoꝝ pena cū dr̄: a ¶ Amē dico vo. to. ⁊c̄. i. minus punient̄ i ex tremo iudicio: ſʒ videt̄ alicui ꝙ h nō ſit verū: q2 Gen̄. xix. ſcribit̄ ꝙ homies ſo domite peſſimi erant ⁊ pctōres nimis corā dño. vñ ⁊ in ſignuʒ magnitudinis peccati ipſoꝝ mortui ſūt igne ⁊ ſulphu re deſcēdente ſup eos. Dicendū ꝙ ſo doma et gomorra fuerūt infecte pluri bus pctīs. ſ. pctō ſupbie: luxurie: ⁊ auaricie: vt dr̄ Ezech. xvi. f. Hec fuit iniquitas ſodome ſororis tue: ſuperbia: panis ſaturi tas ⁊c̄. Sequit̄: Et egeno manū nō porrigebat. ergo cōparan tur hic negantibꝰ victū aplis q̄ntum ad iſtud vltimū: nō q̄ntum ad alia p̄cedentia: q2 cōparatio debet eē ſm ea q̄ ſunt eiuſdem generis: ⁊ nō eſt dubiū ꝙ grauiꝰ eſt pctm̄ negare victum ſemi nantibꝰ ſpūalia: q̄bus tenent̄ hoies de iure naturali diuino ⁊ humano: vt ſupra dictū eſt: q̄ꝫ manū non porrigere egeno ſim plici ſpūalia non ſemināti. b ¶ Ecce ego mitto vos. Hic oſtendit ſaluator ꝙ p̄dicatores verbi diuini nō debent terreri aduerſitate. Et q2 in aduerſitate nō ſolū oportet ſuſtinere pati
Diuiſio enter: ſʒ etiā aliq̄n nomen xp̄i ꝯfiteri ꝯſtanter. iō hec ps diuidi tur in duas: q2 p̄mo hortat̄ eos ad actū tolerandi. ſcđo ad actū ꝯfitendi ibi: Ois ergo q̄ confitebit̄ me. Prima in duas: q2 p̄mo oſtendit tribulatiōis iminentꝭ magnitudinē. ſcđo hortat̄ apſos ad eius ſufferentiam/ ibi: Non eſt diſcipulus ſup magi ſtrum. Prima in tres: ſm ꝙ magnitudo tribulationis future oſtendit̄ ex tribus: q2 p̄mo erant paſſuri a legiſperitis. ſecūdo a p̄ncipibus gentilibꝰ ibi: Et ad reges. tertio a ꝓprijs parenti bus/ ibi: Tradet aūt frater: ⁊ in q̄libet pſecutione oſtendit q̄li ter ſe debēt hr̄e. dicit ḡ: Ecce ego mit. vos ſic oues. i. ſim plices inocētes p arma vos nō defendentes. c ¶ In medio lupoꝝ. i. ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ. Lupus eñi dētibꝰ oues laniat: hoies anhelitu inraucat. ita iſti apſos xp̄i nitebāt̄ iterficere: ⁊ voceʒ

C vocē p̄dicationis in eis ipedire: vt pʒ ex doctrina apſoꝝ et in actibꝰ eoꝝ. ⁊ iō ꝯñr oſtēdit q̄liter in hac tribulatiōe ſe debent hr̄e di. d ¶ Eſtote ḡ pru. ſic. ſ. q̄m aliq̄n prudēter declinan da eſt malicia pſecutoꝝ: ſicut Paulus vidēs maliciā iudeoruʒ volentiū eū interficere ſine cā: appellauit ad ceſarē: Act. xxv. e ¶ Et ſimplices ſic co. q2 occurrē te neceſſitate debʒ p̄dicator euāgelii ſi neceſſe ſit ſe offerre ſine amaritudinis felle. ex q̄bꝰ pʒ ꝙ aſtutia vulpina vitu
†.1.q.1.c. nonne ſ.11.c Lu.10.b
perabilis ē: et ſilr̄ ruditas bouina: ſed medio mō dʒ̄ icedere diſcipli xp̄i. iō ſeq̄t̄: f ¶ Cauete aūt ab ho. q2 ſic dictū ē aliq̄n cauēde ſūt īſidie maligno rū. g ¶ Tradēt. Hoc eñi freq̄nt̄ hr̄ i Act. apſoꝝ ꝙ diſcipli xp̄i ſūt i ꝯcilijs adducti: flagellati ⁊ icarcerati ꝓpter no
†Lu.10.a
mē xp̄i. h ¶ Et ad re. ⁊ p̄ſi. Hic oñ dit̄ magnitudo tribulatiōis iminētis xp̄i diſcipulis a p̄ncipibꝰ gētiliū. Iudei
†36.diſ.c.q̄ eccleſiaſtic
eñi ꝑ illo tpe erāt ſbditi romanis: ⁊ iō nō habebāt altā iuſticiā: ⁊ ꝓpt̄ h nō po terāt aliquē ꝯdēnare ad mortē: ſm ꝙ hr̄ Ioh. xviij. f. Nobis nō licet iterfi cere quēq̄ꝫ: ⁊ iō nō ſufficiebat eis diſci pulos xp̄i i ꝯcilijs ducere: ⁊ eos flagel lare: ſʒ tradebant eos iudicibus roma noꝝ: vt ſic poſſēt eos ad mortē deduce re. ⁊ h eſt qđ dic: Et ad re. ⁊ p̄ſi. du. vt ſcʒ ꝯdēnemini ad mortem. i ¶ In
† mar.13.b Lu.12.b.et 21.c
teſti. il. actiue. ſ. vt poſſit ꝯ vos deſer re teſtimoniū. k ¶ Et gētibꝰ. h acci pit̄ auctoritatiue: q2 iudices potentes
D
ꝯdēnare hoies ad mortē gētiles erāt: ꝓpt̄ qđ pilatꝰ dixit ieſu. Ioh. xix. b. Ne ſcis q2 habeo ptātem crucifigere te ⁊c̄. dixit ḡ: Gētibꝰ. q. d. iudei nō habētes auctoritatē vos iterficiēdi ducēt vos corā iudicibꝰ gētilibꝰ: vt ꝯ vos deferāt teſtimoniū ad ꝯdēnationeʒ mortꝭ. ꝯñr oñdit q̄lit̄ ſe debēt hr̄e i hac tribulatio ne di. l ¶ Cū aūt tra. ⁊c̄. Per h nō intēdit excludere viam p̄uidēdi ſibi de rñſione: ſʒ ꝙ nō dʒ̄ pturbari ſi nō ha beāt tpꝰ p̄cogitandi: ⁊ h duplici de cā. Primo q2 i tali caſu ſufficit fidē ꝯfidenē cōfiteri corā iudicibꝰ: qđ facere pōt q̄li bet xp̄ianꝰ q̄ntūcūq̄ ſimplex. ſcđo q2 hoibꝰ de deo ꝯfidētibꝰ ſpūſſctūs non deficit i neceſſitate cū nō poſſint aliter occurrere. ⁊ h ē qđ ſbdit̄. m ¶ Dabi
† mich.7.b
tur eñi vo. ⁊c̄. ⁊ pʒ ex p̄dictꝭ ꝙ nō lo quit̄ h de ꝟbo p̄dicatiōis. debet enim p̄dicator ꝟbi diuini p̄cogitare q̄lit̄ de beat ꝟbū diuinū ꝓponere: ſm ꝙ dicit̄ Prouer. xvi. a. Hois eñi ē aīm p̄parare: ⁊ dñi gubernare lin guā. aliť tētaret deū ſi negligeret de h cogitare: dum tñ habe at tpꝰ oportunū. n ¶ Tradet aūt fra. Hic oñdit magnitu dinē tribulatiōis iminētis xp̄i diſcipulꝭ: ex eo ꝙ paſſuri erāt ab amicꝭ ⁊ parētibꝰ: qđ ē grauiſſimū: ꝓpt̄ qđ dic: Tradet aūt ⁊c̄. hoc īuenit̄ in multꝭ ſanctis qui pro chriſti fide ſeruanda traditi ſunt ad mortē ab amicis ſuis: ſicut beatus Chryſantꝰ traditus eſt ad mortem a patre ſuo Polemio. cetera patent vſq̄ ibi:
✱ Cum aūt per

Moraliter
✱ a ¶ Amen dico vo. to. ⁊c̄. nā repellere ⁊ ipugnare ve ritatē agnitā: quedaʒ ſpēs eſt pctī in ſpm̄ſanctum. b ¶ Ecce ego mit. vos ſic oues in me. lu. p quos in p̄mitiua eccl̄ia intelligebant̄ tyrāni: ſʒ mō p eos poſſunt detractores itelligi: ꝓpter quoꝝ morſus nō eſt a fidelibus predicatio ſbtrahenda. f ¶ Cauete aūt ab ho. vos malicioſe ad pctm̄ trahere inten tibus. g ¶ Tradēt eñi vos in con. ⁊c̄. i. trahere vos cona bunt̄ ad ſua ꝯſortia mala. † ¶ Et in ſyna. ſuis fla. vos. ſ. flagellis linguarū ſuarum eo ꝙ arguītis mala ipſoꝝ. h ¶ Et ad p̄ſides ⁊ re. du. multi eñi ꝓpter p̄dicationē veritatꝭ accu ſant̄ male apud magnates huiꝰ ſeculi. k ¶ Cū aūt tradēt vos no. co. ⁊c̄. i. nō cōfidatis p̄ncipalit̄ de ſciā vr̄a ⁊ eloquē tia ſed de diuina ꝓuidētia. n ¶ Tradet aūt frater fra. in mortem. frequēter eñi contingit ꝙ frater carnalis frēm ſuuʒ trahit ad culpam mortalem ⁊ pater filium ⁊ etiam econuerſo.
f ✱ Et eritis

E F amiſſe charitat᷑. a ¶ Qui aũt ꝛc̃. Docet virtutẽ longanimitatis ꝛ patiẽtie. Nõ eni cepiſſe vel facere: ſꝫ ꝑficere ṽtutis eſt.
Lu. 21.d Vñ cauda hoſtie iubet᷑ offerri. Hoc idẽ lucas expõnit: In patientia vr̃a poſſidebitis aĩas vr̃as. qꝛ dũ nob̃ ꝑſ̃ari diſcimus: ꝓ ipſm incipim᷒ poſſidere qđ ſum᷒. b ¶ Cũ aũt. Hoc ad illud tp̃s ꝑtinet q̃ dictũ eſt: In viã gẽtiũ ne abieritis. Ꝑ ꝑſecutiones nõ debẽt timere ſꝫ declinare vt tribulatõis oc-
Myſtice caſio ſit euãgelij ſeminariũ. ¶ Myſtice. Cum vos ꝑſequent᷑ in vno teſtimonio fugite ad alia volumia. Quia q̃uis ſit cõtentioſus ꝑſecutoꝛ: añ ꝑſidiũ ſaluatoris adueniet q̃ illi cõcedatur victoria. c ¶ Nõ eſt diſci. Nec indigemini tolerare qđ tolero q̃ dñs ſum: faciẽs qđ volo ꝛ mgr̃ docẽs qđ vtile ſcio. d ¶ Si patrẽfa. Oñdit calũnias ſuas vt ſuo exẽplo ferãt iniurias. vñ dixit: Sufficit diſciplo. e ¶ Beelzebub. Beel ipſe eſt bel: ꝫebub muſca. i. de᷒ muſce: pro ſpurcicia ſanguinis imolati. Idolũ eſt acaron: nomie cui᷒ ſpurciſſimi idoli ꝑnci-
† Lu. 6.f Joh. 13.b pẽ demonioꝝ appellãt q̃ muſca dr̃ ꝓpter imũdiciã. ¶ Beelꝫebub idolum apud diuerſas gẽtes: diuerſis noib᷒ nũcupatũ. Ninus rex aſſyrioꝝ cõditoꝛ niniue ciuitat᷑: poſt mortẽ pr̃is ſui
alias ſeruus beli cõpoſuit ſtatuã in honoꝛe ipſius: etq̃ diuinos honoꝛes iuſſit pſolui ab hoibus. cuius ſimulacri ſimilitudinẽ chaldei ſuſcipiẽtes: vocabãt bel: vt i Daniele legit᷑. Inde paleſtini illđ accipiẽtes vocabãt baal. Moabite vo
† Mar. 9.c Lu. 8.c et. 12.a beelphegoꝛ: atq̃ ita ꝑ diuerſitatẽ gẽtiũ diuerſa ei dabant᷑ noia. At iudei vni᷒ dei cultores vocabãt beelꝫebub ob deriſionẽ gẽtiliũ: baal vir: ꝫebub muſca: vir muſcarũ ſiue hñs muſcas.
† 11. q. 3. c. nolite. 2 De here. c. cũ ex iũcto f ¶ Ne ergo timueritis eos. Eorum ſeuitiam vel blaſphemias: quia veniet dies cum deus iudicabit occulta hominũ vbi ꝛ nequitia diſco operietur: ꝛ veſtra intẽtio modo ſoli deo cognita ab oib᷒ ſciet᷑. g ¶ Qđ dico. Hoc eſt in q̃ volo vos cõſtantes eſſe. ¶ Vel qđ dico in tenebris. i. dũ adhuc i timoꝛe eſt᷑ dicit᷑ in lumie. i. in fiducia ṽtat᷑: accepto ſpũſctõ. Et qđ i aure audit᷑ .i. qđ ſecreto audit᷑ ſup tecta. i. calcato carnis domicilio ꝑdicate. h ¶ Sup tecta. Loq̃t᷑ iuxͣ morẽ paleſtine: vbi ſolẽt in tect᷑ reſidere q̃ nõ ſũt cacumiata ſꝫ eq̃lia. Vñ lex ꝑcipit vt q̃ nouã domũ edificat

habebit plenarie effectũ ſuũ circa finẽ mũdi. d ¶ Non eſt diſ. ꝛc̃. Oſtẽſa magnitudie tribulatõis iminẽt᷑: hoꝛtat᷑ diſcipulos ad ipſi᷒ tolerãtiã: ꝛ h̃ triplici rõne. ꝑmo exẽplo ſui. ſcđo ex ꝯſideratõe diuini iudicij ibi: Nihil optũ. tertio ex meditatõe diuine ꝓuidẽtie ꝛ conſilij. ibi: Et nolite timere. Circa primum

G Tribulationes ſũt tolerande triplici rõne

ter filiũ: et inſurgẽt filij in parẽtes ꝛ moꝛte eos afficient: ꝛ eritis odio †
a ¶ nõ tñ amicis. b ¶ qꝛ amatores mũdi ſũt
oibus hoibus ꝓpter nomẽ meũ.
a Qui aũt perſeuerauerit vſq̃ in finem
inimici dei. a ¶ nõ debet᷑ deſiſtere: ſꝫ ad tp̃s declinare vt alijs poſſit᷑ ꝓdeſſe. ¶ nõ añ.
b ne/ hic ſaluus erit. Cũm autẽ ꝑſe- a
quentur vos in ciuitate iſta/ fugi-
¶ nõ mirũ ſi a q̃buſdã fugitis: qꝛ cõſũmatio iſrl̃ñ fiet i fide: donec xp̃s a mortuis reſurgat.
te in aliã: Amẽn dico vobis: non b
cõſũmabit᷑ ciuitates iſrl̃: donec ve- c
c niat fili᷒ hois. † Nõ ẽ diſcipl̃s ſup d
mgr̃m: nec ſeruus ſup dñm ſuum.
a ¶ perfectio eſt diſcipuli non vleiſci iniurias ſicut ego feci. b ¶ prius faciens q̃ docens.
Sufficit diſcipulo vt ſit ſicut ma- e
¶ qui potui
giſter eius † et ſeruo ſicut dñs eius.
a ¶ cui famulantur celeſtia et terreſtria.
d e Si patrẽfamilias beelꝫebub vo- f g
a ¶ quid mirum de famulis.
cauerũt: q̃tõ magis domeſticos ei᷒: h
i Ne ḡ timueritis eos † Nihil ei ẽ op- k
¶ hoc ad bonos. ¶ corde. ¶ h̃ ad malos.
tũ qđ nõ reuelet᷑: et occultũ qđ nõ l m
¶ actu. ¶ in myſterio.
g ſciat᷑. † Qđ dico vobis in tenebris n
a ¶ predicate aperte. b ¶ ſpũſctõ. ¶ priuatim
dicite in lumine: ꝛ qđ in aure audi- o p
a ¶ palam publice. ¶ calcate carnalia.
b tis/ predicate ſup tecta. Et nolite q r

hoꝛtat᷑ eos exẽplo ſui: qꝛ multa ꝛ grauia a iudeis paſſus eſt ſine cã et pro veritate fidei: ꝛ multo fortius debẽt h̃ pati ei᷒ diſcipuli. ꝛ hoc eſt qđ dicit: Nõ eſt diſci. ſu. ma. ꝛc̃. Sequit᷑: e ¶ Sufficit di. ꝛc̃. i. ſi nõ plus cõculcet᷑ ꝛ cõdẽnat᷑ q̃ mgr̃ ei᷒. ꝛ tõ concludit. f ¶ Si patrẽfa. i. xp̃m qui eſt pr̃ nr̃. g ¶ Beelꝫebub voca. ſicut eni patꝫ ex precedẽtib᷒ dicebant xp̃m facere miracula in virtute cuiuſdã demonis ſibi familiaris noie beelꝫebub: ꝛ ſic xp̃m quodãmõ vocabant beelꝫebub in q̃tum opa eius ipſi beelꝫebub attribuebãt: quod erat magna blaſphemia cõtra eum. h ¶ Quãtomagis do. ei᷒. diffamabũt imponẽdo apl̃is qui ſũt de domo xp̃i q̃ faciant miracula in ṽtute demonis. q̃ eni apl̃i facerẽt miracula virtute demonis dixerunt iudei et gentiles: vt ptꝫ multipliciter ex legendis eoꝝ. i ¶ Ne ergo ti. eos. omittendo fidei veritatem propter ꝑſecutionis timorẽ. k ¶ Nihil eni eſt. Hic hoꝛtatur eos ad idẽ ex cõſideratione diuini iudicij in q̃ oĩa manifeſtabunt᷑: qꝛ bona ꝛ mala oĩm oibus erunt manifeſta. Cuius rõ eſt: qꝛ tale erit iudiciũ q̃ videbit᷑ ab oibus viſũ: qđ non poſſet eſſe niſi merita ꝛ demerita omniũ viderent᷑ ab omnibus manifeſte. Conſideratio huius manifeſtationis debet dare magnã audaciã in ꝑdicatione veritatis: ꝛ hoc eſt qđ dicit: Nihil optũ. ſ. in pñti tp̃e l ¶ Qđ nõ reue. in iudicio. m ¶ Et occul. qꝛ ſecrata coꝛdis q̃ ſoli deo ſũt nota tũc erũt nob̃ manifeſta: ꝛ h̃ dꝫ ꝑdicatores mouere ad ꝑdicãdũ veritatẽ ſecure. ꝓpt᷑ qđ dicit: n ¶ Qđ di. vo. in tenebris. i. in locis ꝑuatis. lꝫ eni xp̃s vt cõiter ꝑdicauerit i cõib᷒ locis: vt i tẽplo ꝛ ſynagog᷑: tñ aliq̃ñ docebat diſciplos ſeꝑatiꝫ a turb̃: vt h̃r Mar. iiij. a. Seoꝛſuꝫ ãt diſcipl̃is ſuis differebat oĩa. o ¶ Dicite i lu. i. palã qꝛ poſtea apl̃i palã ꝑpl̃o ꝑdicauerũt ea q̃ a xp̃o ſeoꝛſuꝫ didicerũt. ꝓpt᷑ qđ ſequit᷑: p ¶ Et qđ in aure. i. in ſecreto. q ¶ Predica. i. publice. in paleſtina eñ tecta domoꝝ erãt plana deſup ꝛ ibi ꝯueniebãt hoies i dieb᷒ feſtiuis ad ludẽdũ ꝛ ꝯfabulãdũ. ꝛ ꝑ h̃ deſignat quẽlibet locũ publicũ: vbi ꝯueniũt hoies. Vel ſm alios tecta iſta dicebãt q̃dã deãbulatoria facta circa tẽplũ ſup q̃ aſcẽdebãt doctores ꝛ inde docebãt ppl̃m. r ¶ Nolite. Hic hoꝛtat᷑ eos ad tolerãtiã tribulatiõis ex ꝯſideratõe diuie ꝓuidẽtie ſeu cõſilij. Ad cui᷒ euidẽtiã ſciẽdũ q̃ aliq̃ dixerũt diuinã ꝓuidẽtiã tñ ſe extẽdere ad incoꝛpalia nõ ad iſta iferioꝛa: ex q̃ꝝ ꝑſona dr̃ Job. xxij. b. Circa cardines celi ꝑãbulat nec nr̃a ꝯſiderat. Alij ãt dixerũt q̃ ſe extẽdit circa iferioꝛa iſta: except᷑ actib᷒ hũanis: ꝛ h̃ ne tollerẽt ab hoie libertatẽ arbitrij: ſꝫ vtrũq̃ ẽ falſũ ſꝫ pħm. i. đ aĩa. vbi reprehẽdit Empedoclẽ dicẽs: q̃ d̃s eẽt iſipiẽtiſſim᷒ ſi aliq̃d ignoraret qđ nos cognoſceremus: qđ ſeq̃bat᷑ ad dictũ empedoclis: qꝛ dicebat oĩa cõponi ex amicicia ꝛ lite: excepto deo in quo lis non erat. Ex quo ſequebatur q̃ deus litem nõ cognoſcebat: qꝛ ponebat ſimile ſimili cognoſci: ꝛ idẽ incõueniẽs ſequit᷑ ad dictum iſtorum:

Nico. de lyra

¶ a ¶ Cũ aũt pſe. ꝛc̃. vbi oñdit q̃liter debẽt ſe habere in tali tribulatione: qꝛ aliq̃ñ diſcipuli xp̃i debẽt fugere. Ad cuius euidentiã ſciendũ q̃ ꝑſecutio aliq̃ñ eſt ꝑſonalis: vt qñ aliquis querit᷑ ad mortẽ: nõ qꝛ fidelis ꝑncipaliter: ſꝫ ꝓpter odiũ ꝑſone determiate: ꝛ tũc eſt ſp fugiendũ: ſicut Paul᷒ q̃rebat᷑ ad mortẽ in damaſco. vt h̃r Act. ix. qđ patet: qꝛ alij fideles ꝑmittebãt᷑ ibi pacifice habitare: ſed q̃rebãt ſolũ paulũ iterficere: iõ dimiſſus a fratrib᷒ ꝑ murũ fugit ꝑſecutionẽ ꝑſonalẽ. Aliq̃ñ aũt non ſolũ eſt ꝑſecutio ꝑſone: ſꝫ etiã fidei ꝛ iuſticie: ꝛ tũc ſi hõ ꝑcipiat ꝓbabiliter q̃ ex fuga ſua ſequat᷑ deriſio fidei: ꝛ depſſio iuſticie fuga ẽ mala ꝛ ẽ pctm̃ moꝛtale. Si aũt nõ apparet h̃ ꝓbabiliter ſꝫ magis cõtrariũ: vtpote qꝛ ex fuga tali põt alibi fieri vtilitas eccleſie: ex remãſione aũt nõ haberet᷑ niſi occaſio miſtroꝝ eccleſie a canib᷒. i. obſtinatis infidelib᷒: ꝛ ꝯculcatio margaritarũ. i. articuloꝝ fidei ab ipſis. tũc eſt fugiendũ ꝛ alibi ꝓficiendũ ꝓpt᷑ qđ ſubdit᷑: b ¶ Amẽ dico vobis ꝛc̃. ꝑdicãdo. ſ. ibi aduentũ vel fidẽ xp̃i. c ¶ Donec ve. ꝛc̃. a mortuis. ſ. reſurgẽdo: qꝛ denũciato aduẽtu xp̃i ꝑ apl̃os ꝑ ciuitates iudee: immediate paſſus eſt xp̃s ꝛ a mortuis reſurgẽs diſcipulis apparuit. Vel ſi intelligat᷑ de aduẽtu xp̃i ad iudiciũ: tũc intelligẽda eſt ꝯſummatio ꝑdicatiõis apl̃oꝝ ꝑ totũ oꝛbẽ. q̃tum ad cõuerſionis effectum: qꝛ vbiq̃ diſꝑſi ſunt filij iſrl̃ ſm ꝑdeſtinationẽ: vt dr̃ i epl̃a ad Rom. ix. lꝫ eni ꝑdicatio apl̃oꝝ diſcurrerit ꝑ totũ oꝛbẽ a tp̃e
Pſ. 18.a ipſoꝝ: ſm q̃ dr̃ in Pſ. In oẽꝫ ter. ex. ſo. eoꝝ. tñ effect᷒ cõuerſionis fideliũ q̃tũ ad eos q̃ generaliter conuertẽdi ſunt ad fidẽ habebit ple.

Moraliter ¶ Et eritis odio oĩb᷒ hoib᷒. Sequẽtes eni chriſtum frequẽter ſũt odioſi etiã carnalib᷒ amicis. a ¶ Cũ aũt ꝑſequent᷑ vos in ciui. iſta. Qui eni ꝓficere nõ põt i vno loco debet ad aliũ trãſire. d ¶ Nõ ẽ diſci. ꝛc̃. Iſtud ad hoc inducit᷑ vt patet ꝑ lr̃am ſequentẽ q̃ chriſti diſcipulus patiẽter toleret blaſphemiã ſibi irrogatã: cum chriſtus patienter tulerit ſimilem ꝛ maioꝛẽ. k ¶ Nihil eni eſt opertũ quod nõ reueletur. ſ. in die iudicij vbi patientia martyrum premiabitur: ꝛ perſecutoꝝ nequitia punietur.

Nonne duo paſſe

A F domū edificat:murū tecti ponat in gyro: ne fūdaꝛ ſanguis in noxius labente aliq̄. Ergo in tect' p̄dicaꝛ: qð cūctis audiētib° palā ð̄r:ꝛ eſt:qð vos erudiui in paruo iudee loco:in toto mū/
Lu.12.a do dicite. a ¶ Nōne duo paſſe. Lucas. Nōne qnqꝫ paſſe res veneūt dipondio. Nec multū diſtat vt duo aſſe ꝛ quinqꝫ
Dipondi° dipondio. Dipondi° em̄ ē ex duob° aſ/ ſibus. qð aūt in numer' ē vn° h̄ in pō/ dere as:ꝛ qð duo: h̄ dipōdi°. b ¶ Et vn° ex il. nō ca. Quō ḡ aplꝯ: Nūqd de bob° cura ē deo? Sed aliud ē cura. aliud ſcia. c ¶ Numerati ſūt. h̄ eſt ſcia dei numerū illoꝝ cōp̄hendit. Nu merati. Nō actu cōputatiōis ſꝫ facul tate cognitiōis.a ſilitudine pecunie: q̄ numeraꝛ vt ſeruetꝛ. Ubi magna proui dētia ð̄r q̄ nec parua ocioſaqꝫ dicta eē lateāt. d ¶ Qui ꝯfite. Uel ꝯfitetur
Gal.5.a d̄s ieſum ea fide q̄ ꝑ dilectionez opaꝛ: negat qui preceptis dei non obedit. e ¶ Qui aūt ne. Negaꝛ a filio apð patrē cui nō manifeſtaꝛ in diuinitatis potentia fili° ꝛ p̄r. Cōfiteꝛ a filio apud p̄rem q̄ ꝑ filiū habet acceſſū ad p̄rem. f ¶ Pacē mit. Miſſuz ē bellū bonū vt rūpereꝛ pax mala. g ¶ Ueni em̄
Lu.12.g ꝛc. Hic lucas ait: Erūt qnqꝫ i vna do mo diuiſi:tres i duo:ꝛ duo i tres diui denꝛ. Quō ḡ qnqꝫ.cū ſex ꝑſonarū no/ mina ſubiicit: p̄ris filij matris filie ſo/ crus ꝛ nurus. Sꝫ maꝛ filij ipſa ē ſocr° vxoris ei°.ideoqꝫ illa ipſa ꝛ in filiā ſuā ꝛ i nurū ð̄r eē diuiſa. Poſſum° ꝛ pa/ trē itelligere diabolū cui° eram° aliqñ filij:nō natura ſꝫ imitatione:vt iudeis
Joh.8.e. dictū ē:Uos ex p̄re diabolo eſtis. Sꝫ
Ps. 44.c poſtq̄ȝ vocē audiuim° monet' obli.po. tu.ꝛ do.p̄ris tui. Uenit gladi° dn̄i ſe/
B parare nos abinuicē ꝛ oſtēdere altum
ii.6.b p̄rem.cui dicerem°: Paꝛ nr̄ q̄ es i cel. Mater ſynagoga. filia p̄mitiua eccl'ia Socrus eadē ſynagoga. Nur° p̄miti
Ro. 9.a ua eccl'ia de gētib°. Sponſus eccl'ie fi lius eſt dicēte aplo. Quoꝝ p̄res ex qui bus xp̄s ḟm carnē. Socrus igiꝛ.i.ma/ ter ſpōſi: et in nurū ꝛ in filiā diuiſa eſt ſynagoga carnalis q: eccl'iam ꝑſeq̄ nō ceſſat: ſed ꝛ ipſa in matrē ꝛ in ſocrū di uiſa eſt volens recipe circūciſionē cete raſqꝫ carnales obſeruātias. h ¶ Se parare. i.ꝓuatos carnis affect° extin/ guere qb° ita iuicē diligunꝛ vt deo mi nus ſeruiāt. Uel penit° auertanꝛ:non q̄ nō ſint honorādi p̄r ꝛ mater: ſꝫ poſt deū.hic eſt ordo charitatis. i ¶ Qui amat pa. Poſt deū amādi ſūt: ſed ſi vtrūqꝫ nō pōt ſeruari odiū i ſuos: pie/ tas ē in deū. k ¶ Et q̄ non acci.ꝛc.
Crux duo/ bus modis portatur Crux duobꝰ modis portaꝛ: cū vl' ꝑ ab ſtinentiā corpus affiāꝛ: vel cū ꝑ cōpaſ ſionē ꝓximi affligiꝛ anim°. Pctā ꝓxi moꝝ frixoriū ſunt ſanctoꝝ. Crux ſemꝑ eſt portanda vt amoꝛ xp̄i oſtendatur.

a ¶ tm̄. b ¶ q̄n eā de° reddat corpi.
timere eos q̄ occidūt cōꝛp°/ aiām
aūt nō poſſūt occidere:ſꝫ poti° eū
a ¶ mittēdo in eterna ſupplicia.
timete q̄ pōt ꝛ aiam ꝛ cōꝛp° ꝑde/
a ¶ nolite timere mortē corpis:q̄ mors nō po teſtis ſine nutu dei qð in minorib° liquet.
a re i gehēnā. Nōnē duo paſſeres a
a ¶ nō mors ſine ꝓuidētia ð̄r:q̄to magis vos
b aſſe veneūt? Et vn° ex illis nō cā b c
a ¶ ſine nutu dei. b ¶ vt tacea ð corpis maſ ſaretiā minie pticule dei ꝓuidētia ꝯſeruāꝛ.
det ſup terrā ſinē p̄re vr̄o. Ueſtri b c
c autē ꝛ capilli capitis oēs nūerati
a ¶ oēm curā i eū ꝓiicite:apð quē nō capil/
ſūt† Nolite ḡ timere:multis paſſe f
lis perit. a ¶ q: rōnales q: eterni. b ¶ ḡ p̄dicate ſup tecta:quia omnis.
d rib° meliores eſtis vos. † Ois ḡ q̄ g
a ¶ oꝛe ꝯfeſſio fit ad ſalutem. ¶ fide corde ꝛ oꝛe. ¶ ne q̄s ipe p̄eſūptiōis ſufficere ſibi pu/ taret fidē cordis. b ¶ ꝑducā ad ꝯfeſſionem patris. ¶ venite benedicti patris mei.
cōfitebiꝛ me corā hoib°: confitē/
boꝛ ꝛ ego eū coꝛaꝫ patre meo qui
¶ in ꝯſortio ſanctoꝝ. ¶ timore.
e ē in celis. Qui aūt negauerit me h
a ¶ vbi ꝓdeſſe debet mei nouus confeſſio. b ¶ nō ꝑducā ad viſionē dei p̄ris q̄ ꝑfruenꝛ
corā hoib°/ negabo ꝛ ego eū corā
ſancti. a ¶ ſicut timor mort' nō debet retra/ here ſic nec carnalis affectus.
p̄re meo q̄ in celis eſt. † Nolite ar/ i
a ¶ nō ad h̄ inter hoies veni vt carnales af/ fect° ꝯfirmē:ſꝫ ſpūali gladio diſſociem.
f bitrari quia venerim pacē mitte/
re in terrā. Nō veni pacē mittere/ k
¶ verbi dei.
g h ſed gladiū. Ueni em̄ ſeparare ho l m
minē aduerſus p̄rem ſuū: ꝛ filiaz
aduerſus matrem ſuā: ꝛ nurū ad
a ¶ nō poſſunt inter eos eſſe iura pacis iter quos eſt bellū fidei.
uerſus ſocruz ſuā: et inimici hois
a ¶ q̄ nō credūt. b ¶ ꝛ huic regioni pietas non eſt anteponēda: qð facit q̄ qð deo min° amandū eſt:plus amat q̄ deum.
i dōmeſtici ei°. † Qui amat patrez †
aut matrē pl° q̄ȝ me/ nō eſt me di/
a ¶ q̄ p̄ponit carnalē affectū ſpūali.
gn° † Et qui amat filiū aut filiā ſu
k ꝑ me nō eſt me dign°. Et qui non n

Nico. de lyra

¶ Et ſeqꝛ. Ut cū iſtoꝝ: q: nos habem° noticiam
†J.16.d de iſtis inferiorib° ꝛ de hūanis actib°:
Mar.8.d ꝛ ꝑ ꝯñs de° talia cognoſcit ꝛ ad finez
Lu.9.c debitū deducit:q: cū ſit agēs vniuerſa
ei.17.g le ꝛ p̄mū oia q̄ ſubiacēt ei° cognitioni ordinātꝛ ꝑ ipm̄:ꝛ q: na/ tura nobilioꝛ p̄ncipalius cadit ſub ordine ꝓuidētie. ſeqꝛ q̄ na tura hūana q̄ imortalis ē ex pte aīe ſpūali mō cadit ſub ei° ordi natiōe: ꝓpꝛ qð iuſti nō debēt mortem timere:q: de° ordinabit ad finē vltimū. ꝛ h̄ ē qð dicit: Nolite time. ꝛc. ꝛ ptꝫ vſqꝫ ibi: a ¶ Nōne duo paſſe. Ad euidentiā hui° ſciēdū q̄ paſſeres abūdāt i terra ꝓmiſſiōis: ꝛ iō de ipſis fiebat oblatio paupeꝝ: q̄ nō poterāt alia hr̄e vñ erāt pauci valoris:q: duo habebāꝛ ꝓ aſſe. As aſſis ē gen° numi. vñ ē menſura i pōderib°: vt dicꝛ glo. ſup iſtū locū. In vnoq̄ȝ em̄ genere illð qð minimū eſt menſura alioꝝ

alioꝝ. dipondius aūt valet duplex as. ꝛ iō ð̄r Luc. xij. q̄ qnqꝫ C
paſſeres habebāꝛ ꝓ dipōdio. h̄ ð̄r q̄ duo ꝓ aſſe: q: paſſer im/ par nō poterat cōpetēter diuidi. iō remanebat vēdēti. dicit ḡ: Nōne duo paſ. ve. i. vēdūꝛ: q: veneo venis habet ſenſum paſſiui ſꝫ voce actiua. b ¶ Aſſe. i. ꝓ aſſe. ꝛ tn̄ vn° ex illis quā tūcūqꝫ ſit parui valoris: vt viſum eſt. c ¶ Nō cadet ſu. ter. i. nō morietur. d ¶ Sine p̄re vr̄o. i. ſine ꝓuidētia dei p̄ris. ꝑ ꝯñs ſupple neqꝫ vos morie mini: q̄n de° ordinet de morte vr̄a. ꝓpꝛ qð concludit: e ¶ Ueſtri aūt ꝛ ca. capi. oēs nu. ſūt. i. dei p̄ſciētia. iō cō cludit: f ¶ Nolite ꝛc. i. maioꝛ' repu tatiōis apð deū: q: ad imaginē dei fa/ cti: qð nō cōpetit creature irrōnabili. g ¶ Ois ḡ q̄ ꝯfi. Oſtēſo q̄ debēt tri bulatiōes ſuſtinere ꝯſtanꝛ. h̄ hortatur eos ad ꝯfitēdū nomē xp̄i ꝯfidēter di. Ois ḡ ꝛc. ꝛ ptꝫ. ꝛ ſequiꝛ: h ¶ Qui aūt neg. ꝛc. Negatio aūt noīs xp̄i ſp ē pctm̄ mortale. ꝛ iō negās ipm̄ dign° eſt dānatiōe: ſilr ꝛ nō ꝯfiteri ſeu tace/ re aliqñ eſt pctm̄ mortale: vt qñ. ſ. ex ta citurnitate alicui° tolliꝛ honoꝛ deo de/ bit°: ſic i caſu q̄ aliq̄s interrogat° de fi de: ex taciturnitate ſua igerit opinionē alijs q̄ ipſe non ſit xp̄ian°: vel q̄ fides ſit ita deriſibilis q̄ null° audeat eā ꝯfi teri: tunc tacere vel nō ꝯfiteri peccatū mortale eſt. Si aūt aliq̄s nō iterroga/ tus: ex feruore fidei publice ꝯfiteaꝛ fi/ dem xp̄i ad declarationē v̄itat' fidei: ꝛ ad cōfirmationē trepidantiū: ſicꝫ legun tur aliq̄ martyres feciſſe: h̄ ē donū ſuꝑ erogationis. i ¶ Nolite ar. h̄ oñdit q̄ p̄dicatores euāgelij nō debēt ipedi/ ri ex amicoꝝ carnalitate. Ad cui° cui/ dētiā ſciēdū q̄ charitaꝛ ē ordiata: ſic q̄ hō debꝫ diligere deū ſuꝑ oīa. etiaȝ ſu/ pra ſeipm̄. ꝛ iō ꝓ nulla amicitia cuiuſ/ cūqꝫ ꝓximi debet retardari q̄n ꝓſeq̄ꝛ ea q̄ ꝑtinēt ad honorē diuinuȝ. ꝓpꝛ qð dicꝛ: Nolite ar. q: ve. pa. mit. i ter. ꝛ loq̄tur de pace mala que eſt ꝯ̄ deū. k ¶ Nō ve. pa. mit. ſ. talē q̄ dicta ē. l ¶ Sꝫ gla. h̄ ē diuiſionē tal' ꝯcordie. Aduertēdū tn̄ q̄ iſta q̄ dicūꝛ h̄ a xp̄o ſiē facta occaſionalr: q: ad xp̄i p̄dicationē ꝛ aploꝝ aliq̄ cōuerſi ſūt ad fidē: ꝛ alij i īfidelitate remanētes q̄itācūqꝫ eis cō/ iūcti: ꝑſecuti ſūt iſtos ad mortē. ꝓpꝛ qð ſeq̄ꝛ: m ¶ Ueni ei ſepa. ꝛc. et ptꝫ. n ¶ Et q̄ nō ac. cru. ſ. Hic oñdit q̄ p̄dicatoꝛ v̄bi diuini nō dꝫ retrahi ꝓpꝛ dulcedinē p̄ſit' vite q̄ ē breuis ꝛ trāſi/ toria: ꝛ ad merēdū vitā etnā ordiata. ꝛ iō q: finis melioꝛ ē hijs q̄ ſunt ad finē. imo ea q̄ ſūt ad finē ñ ſiē niſi ꝓpꝛ aſſecu tionē finis: iō de ipſis nō curaꝛ: dū tn̄ fi nis habeaꝛ: ꝓpꝛ qð de vita p̄ſiti nō eſt curādū: ſꝫ de aſſecutiōe vite etne: ꝛ h̄ ē qð dicꝛ: Qui nō ac. cru. ſu. ꝛ ſe. me. ſcꝫ voluntarie mortem tolerando.
†Mar.8.d Lu.9.c De pe.di.3 c.adhuc
D
†Lu.12.g
†Lu.14.f.

¶ Nō eſt me
Moraliter Myſtice ✱ a ¶ Nonne duo paſ. ꝛc. Hyla riꝛ. Myſtice aūt corp° ꝛ aīa aſſe vēdū tur: cū ꝓ minima delectatione diabolo tradūtur. b ¶ Qui aūt ne. me ꝛc. Remigi°: Negabit aūt ſe negantem: q: ꝑ ipm̄ nō habebit ac ceſſū ad p̄rem: ꝛ ſic ꝑ oppoſitū itelligiꝛ cōfiteri ſe cōfitētem: q: dabit ei acceſſū ad patrē. i ¶ Nolite arbi. ꝛc. Hiero. Ad fi dē xp̄i tot° orbis in ſe diuiſus ē vnaqueqꝫ dom° fideles habuit ꝛ infideles ꝛ bonū bellum miſſum eſt: vt pax mala rūperetur. † ¶ Qui amat pa. ꝛc. Hylari°. Illi em̄ q̄ domeſticas dile/ ctiōes hoim ei° dilectiōi ꝑtulerint futuroꝝ bonoꝝ idigni erūt hereditate. n ¶ Et q̄ nō accipit cru. ꝛc. Greg. Duob° mo dis crucē dn̄i baiulam°. cū aut ꝑ abſtinētiā carnez affligimus: aut cū ꝑ cōpaſſionē ꝓximi neceſſitatē illi° noſtrā putamus.

f ij ✱ Qui inuenit

E F a ¶ Et ſequitur me. Aliqs eni carnē macerat ꝓ inani glia: vel ꝓximo carnaliter cōpatit vt culpe faueat: hic crucē ferre vł dei: ſed dn̄m nō ſequit. b ¶ Qui inuenit. Noīe aīe vita pñs deſignat. c ¶ Qui reci. ⁊c. Cū ad ꝑdicationē mittit: eos ꝯne tollit: pericula nō timēda dicit: affectū ſubijcit religioni. Vn̄ ꝗ ſumpt⁹: auſteritatē mādatorū: ſpe tēperat ꝓmiſſorū. Qui recipit (inquit) vos. Ad ſuſceptionem magiſtroꝝ ꝓuocat diſcipulos. Dicit ꝗ aliqs ergo ⁊ pſeudo ꝓphetas et iudā proditorē ſuſcipiem⁹. Hoc dn̄s ꝓcurās dicit nō ꝑſonas eſſe ſuſcipiēdas ſed nomina: ⁊ mercede nō carere ſuſcipientē: licet indignus ſit qui ſuſcipit. Non ait mercedē de ꝓpha vel iuſto: ſed prophete ⁊ iuſti mercedē: qꝛ dū eos ſuſtē tat q̄ aliter non poſſent qđ eoꝝ eſt facere: ⁊ ipē eſt qui in hoc noīe facit: nō ꝓ eis ſolū: ſꝫ eorūdē mercedē habebit. i. talē q̄lē et ipſi. Quia xp̄s in aplis: de⁹ aūt in chriſto. ꝗ q̄ aploſ recipit: recipit deū. Hoc dicit ne aploꝝ ſuſceptio vilis habeat his a quibus ſupra dixit debere ſtipēdia accipere. d ¶ Et q̄cunqꝫ. Qui periculū non ſuſcipiētib⁹ teſtimonio excuſſi pulueris denunciauit: meritū recipientiū vltra ſperatum cōmēdat. Nota deū magis ad piū affectū reſpicere q̄ ad quātitatē rei exhibite: e ¶ Uni ex mini. Minimi ſt qui nihil penitus habent in hoc mundo: ⁊ iudices erunt cum chriſto.

† Luc. 10. c

† 73. di. c. In noīe pr̄is

† Mar. 9. f

Ni. de lyra

Mar. 9. f ✱ a ¶ Nō eſt me di. i. vita eterna: qꝛ in cōiūctione ad chriſtū p viſionē ⁊ fruitionē cōſiſtit vita eterna. b ¶ Qui inue. ⁊c. i. vitā pñtē q̄ cauſat ab aīa exiſtēte i corpe. vn̄ ē ibi ꝑditatio p cām: q̄ amat igit vitā pñtē inordinate ꝑdet eā. Res eī ꝑdit qn̄ nō attigit finē debitū: ſic medicina ꝑdit qn̄ p eā ſanitas nō acqrit. ⁊ eodē mō vita pñs q̄ finaliter ad cōſecutionē vite eterne ordinat recte ꝑdit: qn̄ p ipaꝫ ad eternā vitā nō ꝑuenit: qđ cōtingit illi q̄ inordinate amat ipſam. ⁊ ecōtrario. c ¶ Et q̄ ꝑdit aīaꝫ ⁊c. vitā pñtē ꝓpter xp̄m cōtēnēdo. tal' eī dꝛ ꝑdere nō ſm̄ veritatē: vt pꝫ ex ꝑdict' ſed ſm̄ hominū opinionē: Iſte inquā d ¶ Inueniet eā. accipiēdo ꝓ trāſitoria eternā. e ¶ Qui reci. vos. Poſtq̄ ſaluator hortat⁹ ē ꝑdicātes: h hortat recipiētes ipos: oñdēs magnitudinē premij ipſoꝝ. d. Qui recipit vos in noīe meo ⁊c. ea eī q̄ fiūt xp̄i fidelib⁹ reputat ſibi fieri xp̄s: ⁊ h tā in malis Act. ix. c Saule ſaule q̄d me pſeq̄r'. i. fideles meos q̄ etiā i bonis: ſic h pꝫ: qꝛ in diſcipłis ſuis dixit ſe eē receptū. f ¶ Qui reci. ꝓphe. i. dei nunciū. g ¶ In no. ꝓ. i. inq̄tū dei nūci⁹. h ¶ Mercedē pro. ac. i. ab eo cui⁹ eſt nūci⁹. i. ſlr. i ¶ Et q̄ re. iu. qđ nō pōt eſſe niſi ꝑ deū a q̄ iuſtificat oīs vere iuſt⁹. k ¶ Mercedē iu. acci. Id ē a deo q̄ iuſtificat ipm̄: ſec⁹ ē aūt ſi recipit ipſū inq̄tū amic⁹ vel cōpatriota vel hmōi: qꝛ nō recipit eū pure in noīe dei. l ¶ Et q̄cūqꝫ po. de. ⁊c. h dicit ad oñdendū ꝙ q̄libet q̄tūcunqꝫ paup pōt facere opa miſcdie: qꝛ dare calicem aq̄ frigide pōt quilibet q̄tūcunqꝫ paup. m ¶ In no. diſci. Id ē qn̄ ē fidelis denūciās fidē xp̄i: n ¶ Ame. i. fideliter. o ¶ Dico vo. nō per. mer. ſ. qꝛ in his q̄ dant ꝓpter xp̄m: nō tm̄ penſat quātitas doni quātū pēſat quātitas bone volūtat' ex q̄ dat. ſequit: p ¶ Et factū ē cū cō. ⁊c. h modū ſ. predicādi ⁊ viuēdi ꝑdictū. q ¶ Trāſijt in. vt do. et ꝑdica. in ci. ſꝫ iudeoꝝ. ⁊ ſic pꝫ cōcluſio hui⁹ capituli.

† Lu. 7. c

alios fillis

Moraliter ✱ a ¶ Qui inue. ani. ſu. in delectationib⁹ illicit' nutriēdo eam. Perdet eam. c ¶ Perdet eā. q̄tū ad vitā futurā. d ¶ Qui reci. vos. corporaliter. † ¶ Me recipit. ſpūaliter: ⁊ p ꝯñs recipit patrē ⁊ ſpm̄ſctm̄: q̄ cū filio p grāꝫ inhabitāt recipiētis mentē. g ¶ Qui reci. pro. i. qꝛ dei nūci⁹ eſt. h ¶ Mercedē p. re. i. a deo recipiet mercedē cui⁹ ē nūcius. i ¶ Et q̄ re. Id ē ꝓpter iuſticiā ſuā: nō ꝓpter ꝯſāguinitatē vł affinitatē. k ¶ Merce. iuſti acci. i. ꝑticeps erit meriti ſue iuſticie.

---

a ¶ vel carnē domandorvel ꝓximo cōpatiendo ⁊ hoc cōtuitu eternorum.

a Accipit crucē ſuam et ſequitur me/

a ¶ nec aduerſa timēda ſunt: qꝛ qui querit inuenire tp̄aliter vitā: eternaliter ꝑdet eā.

b non eſt me dignus. Qui inue/ a b

a ¶ qui paratus eſt eā hic ꝑdere oīa poſtpo

nit animā ſuam perdet illā: et q̄ c

perdiderit animā ſuam propter

nens amori meo. ¶ in futuro.

c me/ inueniet eam. † Qui recipit d e

a ¶ q̄ in vobis ſum. b ¶ qꝛ nō aliud recipit

vos: me recipit: et qui me reci/ †

in aplis: q̄ qđ in xp̄o ē. a ¶ q̄ in me eſt.

pit/ recipit eum qui me miſit:

a ¶ pro eo ꝙ nominat propheta.

† Qui recipit prophetā in nomi/ f g

ne prophete: mercedem ꝓphete h

a ¶ ne ⁊ pſeudo timeāt recipere.

accipiet. † Et qui recipit iuſtū in i

¶ pro eo ꝙ nominat iuſtus.

nomine iuſti: mercedem iuſti ac k

a ¶ ne quis ſe ab hoſpitalitate p paupertatē excuſaret: hoc leuiſ ꝑcepto; dilluit.

d cipiet. † Et quicunqꝫ potū dede l

e rit vni ex minimis iſtis/ calicem

a ¶ ne dicas deeſſe vnde calefieret. ¶ pro eo ꝙ nominatur diſcipulus.

aq̄ frigide tantū in noīe diſcipli m

a ¶ quā ex bono affectu meruit potius q̄

amē dico vobis/ nō ꝑdet merce n o

ex actu. ¶ ſermones.

dē ſuā. Et factū ē cū cōſūmaſſet p

ieſus: ꝑcipiēs duodeci diſcipłis

a ¶ fecit qđ docuit ꝑdicans iudeis: non ſamaritanis: non gentibus: vt ſm̄ promiſſa prius offeratur iudeis ſalutis occaſio.

ſuis: trāſijt inde vt doceret et q

¶ iudeorum.

ꝑdicaret in ciuitatibus eorū.

f Iohānes āt Ca. XI r

¶ poſitus.

cū audiſſet in vincul'

a ¶ lex ad grāꝫ euāgelię mittit. ¶ ne aliū a ſe ꝑdicatum

opa chriſti: mittēns duos de di/

putarēt. a ¶ per illos. b ¶ hoc dicite.

g ſcipulis ſuis/ ait † illi: Tu es qui †

ventur⁹ es: an aliū expectam⁹? s

¶ In ca. x. vbi dꝛ in poſtilla. Nolite poſſidere aurū ⁊c.

Additio.

Qualiter ſint intelligenda ſm̄ doctores iſta q̄ aplis ad ꝑdicādum miſſis a chriſto iniungunt habes. ī. in additiōe ſup Iohem. xij. vide ibi.

Glo. ordi.

Iohānes aūt. Et dū Ca. XI xp̄s predicaret: ⁊ ꝑdicationē ſuā varijs ſignis ꝯfirmaret. Iohes eius opa audiuit poſit⁹ in vinculis ab herode. Sꝫ cū audiſſet mittēs duos de diſci. ſ. ait illi: Tu es q̄ vē. ⁊c. Iohannes interficiēdus ab herode iterrogat: non qꝛ dubitet: qui alios dixerat: Ecce agn⁹ dei. q̄ ⁊ vocē pr̄is audiuerat: Hic eſt filius meus dilectus. Sꝫ vt miſſi ſignavidētes crederēt: ⁊ dictis eius opa xp̄i fidē facerēt ne alius xp̄s expectaretur: Oꝛ āūt diſcipuli iohānis aduerſus xp̄m ſupbirēt: ⁊ aliqđ liuoris haberent ſupra innotuit ibi: Quare nos ⁊ phariſei ieiunam⁹: ⁊ vbi iohāni dixeſt: Magiſter cui teſtimoniū dediſti. Ecce diſcipuli eius baptiçāt: ⁊ plures veniūt ad eū. hec oīa eadē de iohanne Lucas ponit: non ipſo ordine: ſꝫ qs ordinē rei geſte teneat non apparet. g ¶ Tu es q̄ ven. Nō ait q̄ veniſti: ſꝫ cū ad inferna deſcēſur⁹ ſuꝫ: debeo te nūciare inferis: q̄ nūciaui ſupis. An conueniat filio dei mori an aliū ad hec ſacra miſſurus es.

Iob. 1. d

Mat. 9. b

Ni. de lyra.

F Qui nō

Iohānes āt. Poſita Ca. XI h inſtructiōe ꝑdicātiū. Hic ꝯſr ponit ꝯfirmatio dubitātiū. ⁊ diuidit i tres ꝑtes: qꝛ ꝑmo ſaluator nr̄ ꝯfirmat dubios de ſuo aduētu. ſcđo ꝯdēnat icredulos ſeu peruerſos, ibi: Cui ſileꝫ tertio cōmēdat deuotos, ibi: In illo tp̄e rñdēs ihs. Pria i duas: qꝛ ad ꝯfirmationē diſcipuloꝝ iohis oñdit ſe eē xp̄m ꝓ promiſſum. ſcđo ad ꝯfirmatōꝫ ꝓpłoꝝ oñdit iohēꝫ eē ꝓphaꝫ ſctm̄. ibi: Illis āt abeūtib⁹. Pria i duas. qꝛ ꝑmo mouet dubitatio. ſcđo pōit ei⁹ rñſio. ibi: Et rñdēs ihs. Circa ꝑmū ꝯſiderādū ꝙ herodes antipas incarcerauit iohēꝫ: ꝓpter h ꝙ repēdebat eū: eo ꝙ abſtulerat fratri ſuo philippo vxorē ſuā noīe herodiadē vt hꝛ Marci. vi. Iohes ꝗ i carcere cōſtitut⁹ miſit diſciplos ſuos ad ihm: querēs vtrū ipē eēt xp̄s an nō: ſꝫ qꝛ q̄ſtio ē dubitabilis ꝓpoſitio: mirabile eſt ꝙ iohānes q̄ baptiçauerat xp̄m/ ⁊ viderat ſpm̄ſctm̄ deſcēdere ſup eū: vt de eo dixerat: Ecce agn⁹ dei ⁊c. vt hꝛ Ioh. i. de h q̄ſi dubitas q̄rebat. Ad h rñdet btūs Gre. dicēs ꝙ iohes nō dubitauit ipm̄ eē hui⁹ mōdi ſaluatorē: ſꝫ dubitauit vtꝝ ſicut nat⁹ erat in hūanitate nr̄a ita etiā moreret ꝓ ſalute hūana: ſꝫ hec rñſio ✱ non videtur

Diuiſio

Moraliter. r ¶ Iohānes aūt ⁊c. Per iohannē q̄ miſit diſcipłos ſuos ad xp̄m dicēdo: † ¶ Tu es qui ven. ⁊c. lꝫ ipē de h nullaten⁹ dubitaret: ſꝫ vt ei⁹ diſcipli de h dubio certificarent p opa xp̄i: ſignificat bon⁹ doctor ⁊ humilis q̄ q̄uis nō dubitet de veritate alicui⁹ cōcluſiōis: tn̄ diſcipłos dubitātes remittit ad ſapiētiorē vt p eū certi⁹ iformēt ꝯ̄ multos doctores ⁊ ꝯfeſſores q̄ dedignāt ſic remittere ne videāt aliq̄ ignorare.

✱ Illis aūt abeun

A a B a ¶ Qui nõ ſu. Qui de diuini
tat' potẽtia nõ dubitauerit h nõ
ↄtra iohãnẽ quẽ mox a deo com-
mẽdat. b ¶ De iohã. Precur
ſor xp̄i de xp̄o certificare diſcipu
los voluit: q: ſẽſit eos dubitare.
De pcurſore xp̄s turbas dubitã
tes ne dubitent docuit: mollem
leuẽq; putãtes. c ¶ Ecce qui.
Ezech.13.c Qui ponũt puluinaria ſub cubi-
to: q̃ vitã peccãtiũ palpãt nõ pun
gũt. Nota. Rigida vita ⁊ p̄dica
tio debet declinare molliũ pala-
tia q̃ frequẽtãt mollib⁹ induti a-
dulãtes. d ¶ Pluſq̃ pphe.
Pe. q: ãgelus nõ natura ſ; offi-
cio. e ¶ Maior io. In h non
p̄ferẽ patriarchis: ⁊ cũct' hoĩbus:
ſ; cq̃lis ceteris ſctis oſtenditur.
f ¶ Qui aũt minor ⁊c. i. oĩs
ſanct⁹ q̃ iã ẽ cũ deo maior eſt eo q̃
adhuc in mũdo. Uel ego quẽ mi
norẽ facit multoꝝ opinio ĩ eccſia
ſctõꝝ ul. i p̄latus ſum. Uel nouiſſi
mus angel⁹ celi melior eſt quis
homi. g ¶ In regno re. Re
gnũ celoꝝ duob⁹ modis accipit:
aut ſupnã ĩ q̃ nõdũ ſumus. Aut
p̄ſens eccſia in q̃ adhuc viuim⁹ ⁊
iã quodãmõ regnamus. h ¶ A
dieb⁹ iohã. ⁊c. Aplos dñs ad
5.10.a oues q̃ p. do. iſrl' ire iuſſerat vt
ad regnuʒ reducerent. Sed hec
p̄dicatio ad pfectũ publicanoꝝ ⁊
pctõꝝ dĩa ẽ q̃ crediderũt. Ceterũ
iohãni a plebe nõ credit: xp̄i opa
nõ auctoriçãtur: q: crux ẽ ſcanda-
Gal.5.b lo. Iã, p̄hetia ceſſat: iã lex exple-
B tur. Chriſt⁹ alijs p̄dicat: ⁊ ab ali
is recipit. ſui reſpuũt: inimici ac
cipiũt. Itaq; regnũ celoꝝ vim pa
titur: q: glĩa iſrl' p̄rib⁹ debita: a p
phetis nũciata: a xp̄o oblata: fide
gentiũ occupat ⁊ rapit. Ul' a die
bus iohãnis q̃ pniam p̄dicauit:
q̃ pctõr reuiuiſcit ⁊ non añ: q: lex
Patria ce-lestis quõ pati vim penã intulit ⁊ nõ p pniam viuifi
cauit. Patria celeſtis vim patit
dũ pctõr ad eã q̃ſi in alienũ locuʒ
itrat p pniam. Grãdis violẽtia ẽ
in terra naſci ⁊ celũ cape. ⁊ hr̄e p
ṽtutẽ qd̃ nõ poſſum⁹ p naturaʒ.
i ¶ Oes eĩn. Nõ q̃ poſt iohẽʒ
Act.11.d nõ fuerint aliq̃ vt agab⁹: ſ; quia
q̃cq̃d p̄hetauerũt de dñõ vatici
nati ſũt. Oẽs eĩn pphe. q: q̃c-
q̃d illi dixerũt de venturo locuti
ſunt: hic vero venienteʒ oſtẽdit.
k ¶ Et ſi vul. Ut min⁹ excuſa-
biles ſit: q: eũ nõ receperũt. Ipe
ẽ helias ĩ ṽtute: nõ ĩ pſona: par ĩ
vite ſeueritate: mentis rigore: p̄ce
dẽs xp̄i p̄mũ aduẽtũ: vt ille ſcdʒ.
¶ Cui autem

¶ nõ ad ĩterogata ſ; ad ſcãdalũ nũcioꝝ
a ¶ nõ r̄ndit iohi: q: ñ dubitabat: ſ; ill'.
Et r̄ndẽs ieſus ait ill': Euntes a
a ¶ ceſſãt ṽba loquãt opa ¶ p miracla
renũciate iohãni q̃ audiſtis ⁊ b
¶ p doctrinã euãgelij illuminãt.
vidiſtis. Ceci vident: claudi
ãbulant: leproſi mũdant: ſur
di audiũt: mortui reſurgunt:
a ¶ paupes ſpũ vel opib⁹ int⁹ illuminã
tur vt in p̄dicatione nulla diſtantia ſit
inter paupes ⁊ diuites.
pauperes euangeliçãtur: Et c
a ¶ i h nũcios pcutit ſicut poſt oſtẽdit
a beatus eſt q̃ nõ fuerit ſcanda
a ¶ ne turbe iohẽʒ liuore motũ ſuſpicẽt
⁊ vt ſciãt eũ q̃ſiſſe nõ ſibi ſ; diſcipulis.
liçat⁹ in me. Illis aũt abeun d
a ¶ q̃ neſciebãt myſteriũ ĩterogatõis ei⁹
tib⁹, cepit ieſus dicere ad tur
b bas de iohãne. Quid exiſtis e
a ¶ q̃ omni vento agat vt leuitate mẽt'
de me ambigat quẽ p̄dicauit.
in deſertuʒ videre arũdinẽm
¶ nõ. ¶ an vana gloria duct⁹ lucra q̃
rat p dapib⁹ vel veſtib⁹ q̃ locuſtis viuit
⁊ pilis cameloꝝ induitur.
vẽto agitatã. Sed qd̃ exiſtis
videre: Hoĩem mollib⁹ veſti f
c tũ: †Ecce q̃ mollib⁹ veſtiũt in g
a ¶ vbi aliq̃d venẽtur.
domib⁹ regũ ſũt. Sed qd̃ ex
a ¶ q̃ me nõ tm̃ vẽturũ p̄dixit: ſ; etiã di
gito demõſtrauit. ¶ põt qd̃ erat.
iſtis videre: Prophetã: Etiaʒ b
d dico vobis, ⁊ plus q̃ pphetã.
¶ in Malachia.
Hic eſt eĩn d̃ quo ſcriptũ eſt: i
a ¶ ṽba p̄ris ad filiũ. b ¶ nũciũ.
†Ecce ego mitto angelũ meũ k
a ¶ manifeſtationẽ tuã. b ¶ puta red-
det tibi corda auditoꝝ pniam p̄dicãdo
baptiçando.
ante faciẽʒ tuã: qui p̄parabit l m
a ¶ vt ſũmã ṽtutũ ei⁹ comphẽdam.
viã tuã ante te. Amẽn dico n
vobis: nõ ſurrexit iter natos
a ¶ nõ virginis. b ¶ ⁊ ſi equalis.
e mulierũ maior iohãne bapti
a ¶ tẽpore. b ¶ in cordib⁹ aploꝝ.
f ſta.† Qui aũt minor ẽ ĩ regno o
a ¶ dignitate. ¶ alia cõmẽdatio iohis
g celoruʒ, maior eſt illo. A die p q
h bus autẽ iohannis baptiſte
¶ q̃ʒtũ dicẽt nũc. i. ſcrip.
vſq; nũc regnũ celoꝝ vim pa
a ¶ quib⁹ nõ erat pmiſſum.
titur, et violenti †rapiunt il- r
a ¶ pcedẽtes. ¶ vbi xp̄i tp̄s oñdit quẽ
i lud. †Omes eĩn prophete et s
iohes oñdit. a ¶ vl' p̄dicauerũt.
lex vſq; ad iohannẽ prophe
k tauerunt: et ſi vultis recipe- t

Nico.de lyra

* nõ videt cõueniẽs: q: iohes
nõ fuit min⁹ illuminat⁹ q̃ p̄phe
ve. teſta. q: hic dr̄ pluſq̃ ppha:
vt ſeq̃t in iſto ca. Prophe aũt co
gnouerũt xp̄m nõ tm̃ naſciturũ
in carne pter nos ſ; etiã moritu
ruʒ. vt hr̄ Eſa. liij. c. Tanq̃ ouis
ad occaſionẽ ducet ⁊c. ⁊ in pluribus alijs locis: q̃ pter plixi
tatẽ vitendã omitto: h multo forti⁹ iohes q̃ fuit plus q̃ p̄pha co
gnouit. Itẽ iohes de xp̄o p̄dixerat. Ecce agn⁹ dei. Ioh. i. d. qd̃
nõ dixiſſet vt videt: niſi vidiſſʒ eũ ĩmolãdũ p ſalute mũdi. ⁊ iõ
aliẽ dicẽdũ q̃ iohes nõ dubitauit de p̄dict': ſ; certitudinaliter
cognouit

C cognouit: ſ; diſcipli ei⁹ q̃ nõ erãt ſic illumiati dubitaue
rũt: ⁊ iõ iohes p diſcipulos ſuos q̃ſtionẽ poſuit nõ p
pter ſui dubitationẽ ſ; diſcipuloꝝ heſitantiũ. a ¶ Et
r̄ndens ieſus. hic ponit xp̄i r̄nſio: ⁊ q: ei⁹ r̄nſio non
erat ad ↄfirmationẽ iohis q̃ ñ dubitauit: ſ; ad ↄfirma
tionẽ diſcipuloꝝ dubitãtiũ. iõ xp̄s nõ r̄ndit p ṽba ſ; p
facta: faciẽs in ↄſpectu diſcipuloꝝ iohis miracula mul
ta manifeſte declarãtia q̃ ipſe eẽt xp̄s. ⁊ hoc eſt qd̃ dr̄:
b ¶ Renũciate io. q̃ au. ⁊ vi. Ceci vi. ad p̄ceptũ
meũ ⁊ cetera q̃ ſequũt patẽt vſq; ibi: c ¶ Paupes
euã. i. denũciant hr̄e regnũ celoꝝ. vt. ſ. dictũ ẽ ca. v.
Beati paupes ⁊c. c ¶ Et beatus q̃ ⁊c. ſ. dubitãdo
de deitate: q: me videt in paſſibili carne. d ¶ Illis
aũt abeũ. Hic ↄñr oñdit iohem eẽ p̄phetã ſcm. et h
ne ex q̃ſtione poſita aliq̃ crederẽt eũ dubitaſſe ⁊ igno
raſſe eũ fuiſſe xp̄m: ⁊ cõmẽdat euʒ de q̃tuor. Prio de
ſoliditate fidei ⁊ ↄſtãtie cũ dicit: e ¶ Quid exiſtis
in deſer. ⁊c. q. d. nõ: q: iohes ita ↄſtans erat q̃ nec ti
more nec fauore a ṽitate declinabat. ſcdo ab auſterita
te pnie, cũ dic: f ¶ Hoieʒ mol. ve. q. d. nõ: q: ſic. ſ.
dictũ ẽ iohes habebat veſtimẽtũ de pilis cameloꝝ: et Iohis ve-ſtimentum
eſca ei⁹ erat locuſte ⁊ mel ſilueſtre. Ad hoc etiã manē-
bat in deſerto vt auſterã vitã duceret: nõ ſolũ ex victu
⁊ veſtitu: ſ; etiã ex loco. pter qd̃ ſubdit: g ¶ Ecce q̃
mol. veſti. ⁊c. ad h eĩn multi magnatib⁹ adulant: vt
cũ ipſis cõmorãtes delitijs vtant: ſ; hoies veritat' ta-
lia aſpnãt. vñ narrat valeri⁹ maxi. lib. iiij. q̃ q̃dã dixit Valeri⁹ de diogene
Diogeni olera lauãti. Si tu dionyſio adulari velles
iſta nõ ederes. Cui r̄ndit: Si tu iſta edere velles Dio
nyſio adulari nolles. ⁊ ſeq̃t. Hic veridicus veritatis
annũciator maluĩt olerib⁹ ſuſtẽtari q̃ magnatib⁹ adu-
lari. Tertio cõmẽdat eũ ſaluator a claritate noticie, cũ
dicit: h ¶ Prophetã. dr̄ eĩn. i. Reg. ix. b. Qui eĩn
dr̄ hodie p̄pheta: olim appellabat videns: q: p̄phete vi † 21.q.4.c.1
debant ea q̃ alijs erãt occulta: ſ; nõ ſolũ iohes p̄pheta
fuit: ſed etiã plus q̃ p̄pheta: q: nõ ſolũ xp̄m p̄uidit vẽ-
turũ ⁊ p̄dixit ſicut alij p̄phe: ſ; etiam ipm digito oñdit.
q̃rto cõmẽdat eũ ab auctoritate doctrine di. i ¶ Hic
eſt eĩn de q̃ ſcrip. eſt. Malach. iij. k ¶ Ecce ego D
mit. an. meũ. i. iohẽʒ q̃ duxit vitã angelicã. l ¶ An
te fa. meã. i. añ xp̄m. q: fili⁹ dr̄ figura dei p̄ris. ⁊ per
ↄñs facies ei⁹. m ¶ Qui p̄pa. viã. i. corda audien
tiũ ad recipiẽdũ xp̄m p p̄dicationẽ ſuã ⁊ baptiſma ſuũ
⁊ vt cõphendat ſummã cõmẽdationẽ iohãnis ſubdit:
n ¶ Amẽ dico vo. nõ ſur. ma. ⁊c. nõ negat q̃n eq̃ † Mal.3.a Mar.1.a
lis ſurrexit iter natos mulierũ. Chriſt⁹ eĩn maior fuit:
ſ; nõ pprie dr̄ fili⁹ mulieris ſ; ṽginis: q: mulier de cõi
curſu accipit p femina corrupta. o ¶ Qui aũt eſt
⁊c. i. in btitudine. p ¶ Maior eſt illo. q: q̃lib; bea
tus q̃tũcunq; minimus maior eſt actu q̃ q̃cũq; viator
pur⁹: ſ; aliq̃s viator ſit maior in potẽtia aliq̃ btõ. Et q:
dixerat q̃ iohes erat plus q̃ p̄pheta. iõ ↄñr declarat
h di. q ¶ A dieb⁹ ⁊c. q: iohes icepit predicare ↄſecu
tionẽ regni celeſtis p pniam: qd̃ ante eſſe nõ poterat.
r ¶ Et vio. ra. il. nõ eĩn põt hõ nat⁹ in terra rape ce
lũ: niſi ſibi faciat violentiã cohercẽdo a delectabilibus
pꝛiũ appetitũ. s ¶ Oẽs eĩn pphe. ⁊c. q: ĩ lege et
p̄phetis veritas de xp̄o erat ſub figuris ⁊ enigmatib⁹ †Lu.7.c
tradita: ſ; a iohe ẽ manifeſte oſtẽſa dicẽte: Ecce agnus
dei ⁊c. t ¶ Et ſi vul. ⁊c. nõ in pſona ſ; in ſpũ. q: fu-
it ſilis helie: ⁊ h in trib⁹. Primo in auſteritate pnie: Iohes he-lye cõpat' ĩ tribus
q: de helia ſcribit. iiij. Reg. i. q̃ erat vir piloſus: ⁊ ço
na pellicea accinctus renib⁹. dr̄ aũt ibi piloſus pter h
qd̃ habebat veſtẽ hirſutã ⁊ aſperã. ſilr de iohe dictũ ẽ
ſ. iij. q̃ habebat veſtimẽtũ de pilis cameloꝝ. Scdo in
ſoliditate ↄſtantie. De helia eĩn ſcribit q̃ ipſe ↄſtãter
* arguebat re
* d ¶ Illis aũt abeũ. ⁊c. Per h aũt q̃ xp̄s com- Moraliter
mẽdauit iohãnẽ de mẽt' ↄſtãtia ⁊ de aſpera vita ⁊ de
cognitiõis excellẽtia: oñdit q̃ doctores ſupiores nõ
debẽt inferiores ↄtẽnere ſ; mag' q̃tum poſſunt ſalua
veritate eos cõmẽdare. q ¶ A dieb⁹ aũt ioh. ba.
⁊c. Per regnũ celoꝝ põt itelligi militãs eccſia q̃ nõ ẽ
ipſi parietes: ſ; fideles: q̃ꝝ multi valde paſſi ſũt martyriũ p vio-
lentiã tyrãnoꝝ ⁊ ſic rapuerũt regnũ celoꝝ. s ¶ Oẽs eĩn p.
⁊ lex ⁊c. p legẽ ⁊ p̄phetas ſignificant doctores vete. teſta. per
iohem ṽo doctores noui: pter qd̃ debẽt ei aſſimilari in trib⁹
predictis. ſ. mentis conſtantia: auſtera vita: ⁊ ſana doctrina.

 * Cum aũt

E F a ¶ Cui aūt ⁊c. Laudato iohāne trāſit ad increpandū illos
ꝗ nec ꝓdicatione iohānis moti ſunt: vel ipſius chriſti ꝓdicatio/
nē deſpiciūt. Iohānes talis ac tātus vt dixi: ⁊ adeo dignus vt
ei debeat credi. ſ3 vos cui eſtis aſſimilādi ꝗ noluiſt' credere ei.
Pueri do/ctores ſunt humiles b ¶ Silis eſt puc. Pueri doctores ſunt hūiles ſpū. Forū
ſynagoga: vel ipa hieriſm. vbi iura ꝓ/
ceptoꝝ dei recōdebant. Coeq̄les: cō/
tribules q̄s ſolebāt exprobrare ꝙ ad
laudes dī nō aſſurrexerīt corde deuo
to: ⁊ mēbroꝝ agilitate: qđ notat ſalt⁹.
Nec ꝑ lamēta ꝓphetarū ꝓ excidijs
iā factis vel faciēdis: ad pniaꝫ cōuer/
ſi ſūt. c ¶ Ceci. vo. ⁊c. Ut dauid.
† Lu. 7. e Exultate deo adiutori nr̄o: iubilate deo
Ps̄. 80. iacob: ⁊ cetera hmōi. d ¶ Lamēta
Iohel. 2. c uimus. Ut cōuertimini ad me i to.
coꝛ. v. in ieiunio ⁊ fle. ⁊. p. et hmōi.
e ¶ Uenit eni. Sicut tūc ita ⁊ nūc
vtrāq3 viā ſalutis reſpuitis. Lamēta/
uimus ad iohannē: cecinim⁹ ad xp̄m.
Nec eſt ſūma generatio iſta nec plo/
rat cū iohāne ploꝛāte: neq3 gaudet cū
xp̄o gaudēte. Nec mirum ſi duplicē
viā ſalutis ꝯtēnūt: cū ⁊ ieiuniū ⁊ ſatu
ritatē partē ſpernūt. Si ieiuniū pla/
cet cur iohannes diſplicet? Si ſaturi/
tas. cur fili⁹ hois. f ¶ Et iuſtifi. ē.
Oñdit filios ſapiē intelligere: nec in
abſtinēdo: nec in mādūcādo eſſe iuſti
ciā: ſ3 in eq̄nimitate tolerādi inopiā: ⁊
tēperātiā nō ſe corrūpēdi ꝑ abundan
tiā. Nō eſt regnū dei eſca ⁊ panis q̄ꝝ
Ro. 14. c. 6 nō vſus: ſ3 cōcupiſcētia reꝑhendit. In
q̄buſdā libris habet. Iuſtificata ē ſa
piētia ab opib⁹ ſuis: q2 ſapia nō q̄rit
vocis teſtimonium / ſed operum.
g ¶ Tūc cepit. Qui hactenus iu/
deos cōiter increpuit: nūc noīatim ci/
uitates exprimit: q̄ frequēter audita
doctrina ⁊ viſis tot ſignis credere no
luerunt q̄b⁹ non optat mala: ſ3 ꝓdicit
vētura. h ¶ Ue tibi co. ē. vbi le/
Mat. 4. d git q2 circūibat ieſus ciuitates ⁊ oēs
vicos curās oēm languoꝛē: intelligē/
dū eſt inter alias etiam in coroçaim ⁊
Coroçaim bethſaida dn̄m feciſſe ꝟtutes. Coro/
Bethçaida çaim interꝑtat myſteriū meū. Beth/
ſaida dom⁹ fructuū vel venatorum.
i ¶ Si in tyro. Hoc impletū mō vi
demus: q2 coroçaim ⁊ bethſaida pn̄te
dn̄o credere noluerūt. Tyrus ⁊ ſidō
† Lu. 10. c poſtea ꝓdicantib⁹ aplis crediderunt:
Act. 21. a adeo deuoti vt Paulū tyro abeuntē
oēs cū vxoribus ⁊ liberis vſq3 ad na
ues ꝓſequerent. Cur ḡ non creditu/
ris ꝓdicauit: crediturös euitauit. ipſe
ſcit cuius vie ſunt miſcdia ⁊ veritas.
Propoſuit tn̄ fines iudee nō excede/
re: ne iuſtā phariſeis ⁊ ſacerdotibus
ꝑſecutionis occaſionē daret. Et erāt tūc qui in coroçaim eſſent
F vocandi: nec

a ¶ hoc eſſe myſticum ⁊ indigere intelligē
tia oſtendit cum ſubdit: qui habet.
re / ipſe eſt helias q̄ vēturus eſt.
¶ cordis. a ¶ qđ dixi myſtice intelliget.
Qui habet aures audiēdi audi a
a at. † Cui aūt ſimilē eſtimabo ge/ b
a ¶ tot monita ſalutis audientē: ⁊ nō obe
dientem. b ¶ iudaicam. c ¶ huic toti
negocio. ¶ ſicut dauid ⁊ hieremie.
b nerātionē iſtam? Similis ēſt pu c
¶ Ituum ad monitores.
a ¶ hieruſalem. ¶ vbi lex ⁊ iura ꝓmunt.
eris ſedentibus in forō: qui cla d
¶ quantū ad monitos.
c mantes coequalib⁹ dicunt: Ce/ e
a ¶ nō aſſurrexiſtis operando.
cinimus vobis et non ſaltāſtis:
a ¶ pnīe lachrymas neceſſarias vob ꝓdixi
mus: ⁊ nō acq̄euiſtis: nec adhuc acquieſci
tis. ¶ per compaſſionem.
d lāmentauimus et non plāxiſtis.
a ¶ exponit predictā ſimilitudinē. b ¶ exē
plo abſtinētie ſue penitētiā vobis indicens
⁊ noluiſtis humiliari cum eo.
e † Uēnit eni3 iohānes: neq3 mān f
ducās neq3 bibēs / ⁊ dicūt demo g
a ¶ cibo ⁊ potu leticiā futuri regni ꝑſignās
⁊ noluiſtis cū illo gaudere: ſ3 calūniati eſt'.
niū habet. Uenit fili⁹ hois mān k
ducās ⁊ bibēs / ⁊ dicūt: ecce hō m n
vorax ⁊ potator vini: publicano o p
a ¶ q̄cq̄d me puteris: ego tn̄. dei ꝟtus ⁊ dei
ſapia iuſte facere intelligor ab aplis.
f rū ⁊ pctōꝝ amic⁹. † Et iuſtificata q
a ¶ q̄b⁹ pr̄ reuelauit: q̄ prudētib⁹ abſcōdit.
g eſt ſapiētia a filijs ſuis. Tūc ce r s
pit exprobrare ciuitatib⁹ i quib⁹
facte ſūt plurime ꝟtutes eius: q2
a ¶ q̄ quondā myſteriū dei tenuiſti.
b nō egiſſent pniaꝫ. † Ue tibi cōro t
a ¶ que fructū gignere debuiſti ad quā ſpi
rituales venatores miſſi ſunt. b ¶ in ciuita
tibus gentiū: q̄s diabolus venator in angu
ſtia tentationū comprehendit.
i çai: ve tibi bēthſaida: q2 ſi i tyrō v x

Nico. de lyra.

✱ arguebat regē achab. iij. Regū. xvij. ⁊ ochoçiā regem. iiij.
Reg. i. ſimiliter iohānes cōſtanter arguebat herodē. Marci
vi. Tertio in auctē doctrine: q2 ſicut helias vēturus eſt ꝑ pre/
dicationē ſuā: denunciās chriſti aduentū ſcđm: ita iohes pre/
uenit primū: vt dictū eſt. ſ. iij. ca. ⁊ hoc notat / cum ſubditur:
a ¶ Qui habet au. ⁊c. ad denunciandū ꝙ illud qđ imedi/
ate ꝓponit: myſtice eſt intelligendū. b ¶ Cui aūt ſi. ⁊c.
hic ꝯñr exprimit cōdēnatio obſtinatoꝝ: ⁊ primo in generali re
ſpectu iudeoꝝ cōiter. ſcđo in ſpāli reſpectu aliquoꝝ quib⁹ ſpeci
alia bñficia cōtulerat / ibi: Tūc cepit exprobrare. Ad euidētiā
ꝓmi aduertendū ꝙ multū valde facit ad virtutē ꝙ aliqui a pu
ericia ſua ſint cōſueti operibus virtuoſis. ⁊ ideo expedit ꝙ pu
Ludus pu/eroꝝ hebre/orum eri exerceant in ludis honeſtis ⁊ inducentib⁹ ad virtutē ⁊ re/
trahentibus a vitijs: ꝓpter qđ pueri hebreoꝝ habebāt talem
ludum. diuidebant eni in medio ciuitatis in duas ptes equa
les: ⁊ illi qui erāt ex vna parte canebāt carmen leticie. ⁊ alij ex
oppoſita car

oppoſita carmē lugubre: poſtea exprobrabant ſibi mutuo: ⁊ ex G
ultātes dicebāt alijs q̄re ſibi nō cōgaudebāt: ⁊ ecōuerſo alij. ſ.
lamētātes q̄re ſibi nō cōpatiebant: ⁊ h̄ fiebat ad exꝑmendū va
nā leticiā ⁊ defectū cōpaſſionis ⁊ amicitie adinuicē in hoc mū
do ⁊ hoc modo ſicut videmus frequenter ꝙ in eadem ciuitate
immo ⁊ in eodem vico vel etiam i domo
aliq̄ letant ⁊ aliq̄ ex oppoſito triſtant. h̄
ſilr erat de iudeis q̄ntū ad h̄: q2 viderant
auſteritatē iohis: nec ꝑ h̄ fuerāt moti ad
pniaꝫ: ⁊ poſtea dulcedinē ⁊ māſuetudi/
nē xp̄i: q̄ dulcedinē miſcdie eis ꝓdicauit
⁊ cū eis dulciter ⁊ māſuete cōuerſat⁹ eſt:
nec graues penas īpoſuit penitētib⁹. ſed
dixit: Uade ⁊ noli āplius peccare: ⁊ tn̄ ꝑ
h̄ nō fuerūt moti ad deuotōis dulcedinē
⁊ pietatis: ſ3 magis remāſerūt obſtinati
in pctis. ſ. vtriuſq3 vitā i malū interꝑtan
do. ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Cui aūt ſilē ⁊c. de q̄
ſcribit in ſe. ca. Generatio mala ⁊ adul/ J. 12. e
tera ſignū q̄rit. c ¶ Silis ē pue. non
q̄ntū ad eoꝝ innocētiā: ſ3 q̄ntū ad ludi eo/
rū interꝑtationē. d ¶ Qui cla. q2 pue
ri in ptes eq̄les diuiſi: ſibi dicebant mu/
tuo ea q̄ ſequunt: e ¶ Ceci. vo. ⁊ pat3
ex ꝓdictis. f ¶ Uenit enim io. Hic
applicat ſilitudinē ad ꝓpoſitū. g ¶ Ne/
q3 man. ne. bi. i. in abſtinētia maxima
viuēs. ille eni q̄ parū comedit dr̄ non co/
medere ſm̄ cōem modū loquendi: ſicut q̄
male videt dr̄ nō vidēs. h ¶ Et di. iu/
dei. ſ. i ¶ Demo. ha. auſteritatē iohis
demoni attribuendo. demoniaci eni pñt
multa agere ⁊ pati q̄ nō pñt alij.
k ¶ Uenit fi. ho. i. xp̄s. l ¶ Mā/
du. ⁊ bi. i. cōem vitā int' hoies ducēs: h̄
eni debebat facere q2 erat mediator dei
⁊ hoim: ⁊ iō talē vitā debuit cōiter duce/
re: vt cōiter viuētes ⁊ pctōres haberent
acceſſum familiarē ad ipm̄. m ¶ Et di.
ſc3 phariſei male interꝑtādo. n ¶ Ec/
ce hō vo. in q̄ notāt eū de exceſſu i quā/ H
titate cibi. o ¶ Et pota. vi. in q̄ notāt
eū de ebrietate: qđ erat falſum: q2 ꝑfectiſ
ſime vite fuit. vñ ⁊ p⁹ baptiſmū. xl. dieb⁹
⁊ noctibus ieiunauit. vt. ſ. viſum eſt.
p ¶ Publica. ⁊ pec. ami. h̄ accipie/
bāt ex h̄ ꝙ videbāt eū cū eis comedētē et
bibētē: vt. ſ. dictū ē ca. ix. h̄ tn̄ non erat vt
eoꝝ vitia amaret: ſ3 magis vt ſanaret: vt
ibidē dr̄: q ¶ Et iuſtifi. ⁊c. h̄ duplr̄ ex
ponit. Uno mō referēdo ad aplos: ⁊ eſt
ſenſus: lꝫ xp̄s q̄ ē ſapia dī pr̄is ſit ꝓdicto
mō a phariſeis reprobat⁹: tn̄ iuſtificat⁹ ē
. i. cognit⁹ iuſt⁹ a filijs ſuis: h̄ ē a diſcipulis
q̄ ſūt filij xp̄i ꝑ adoptōꝫ: ſm̄ ꝙ dr̄ Io. i. a.
Quotq̄t aūt rece. eū ⁊c. ¶ Alit' exponit
referēdo ad pueros iudeoꝝ ꝓdicto mō lu
dētes. ⁊ tūc ſēſus ē. Et iuſtificata ē ſapia
ſ. iohis ⁊ xp̄i. r ¶ A fi. ſu. h̄ ē a filijs iu
deoꝝ: q2 declarata ē eoꝝ iuſticia ⁊ ſapia in q̄ntum repn̄tabat ꝑ
eoꝝ ludū obſtinatio patrū ſuoꝝ: ſicē pꝫ ex ꝓdict'. s ¶ Tūc ce.
exꝓro. hic i ſpāli oñdit xp̄s cōdēnationē aliq̄ꝝ ꝓpt' eoꝝ igra/
titudinē: q2 illi ꝓdicauerat xp̄s freq̄nter ⁊ int' eos miracula fe/
cerat: ⁊ lꝫ ei⁹ ꝓdicatiōꝫ ꝓmo recepiſſēt deuote: tn̄ poſtea ad vo/
mitū reuerſi i īfidelitate remāſerūt. ſicē ꝓdictū fuerat ꝑ Eſa. ix. a.
Prio tpe alleuia. ⁊c. ſicē expoſitū ē ca. iiij. ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Tūc ce
pit expꝛo. ⁊c. t ¶ Ue ti. co. ⁊c. iſta erat vna de ciuitatib⁹ i q̄/
bus ꝓdicta fecerat. v ¶ Ue ti. beth. de iſta ciuitate erat pe
trus ⁊ andreas. x ¶ Quia ſi i ty. ⁊c. qđ pꝫ q2 receperunt
✱ predicationem aploꝝ
✱. b ¶ Cui āt ſi. ⁊c. Seq̄t: c ¶ Ceci. vo. ⁊c. Illi dō nō Moraliter
ſaltāt ad cātū q̄ audiētes ꝓdicatiōꝫ de gaudijs celeſtib⁹ ⁊ ñ ele
uāt ad ipa ꝑ deuotōis affectū: ⁊ illi ñ plāgūt ad lamētatōꝫ q̄ ꝓ
dicatōꝫ audiūt ḋ punitōe pctōꝝ ⁊ ñ mouēt ad aliquā ꝯtritiōꝫ.
f ¶ Uenit ei io. ⁊c. abſtinētia iohis fuit alijs exēplū pnie:
mādūcatio ḋo xp̄i fuit alijs exēplū ꝯdeſcēſiōis ⁊ miſcdie. ꝑ il/
los igit q̄ vtrūq3 i malū interꝑtabāt ſignificāt detractores bo
nos act⁹ alioꝝ neq̄ter deprauātes. s ¶ Tūc ce. ex. ⁊c. Per
✱ iſtas ciuitates

A F vocandi: nec tñ de cōtemptu grauius puniēdi. Tyrus angu ſtia Sidō venatio. a ¶ Et tu caphar. Nō ſolū corozaim ꝛ bethſaide ve erit: ſʒ ꝛ tibi capharnaū: qꝛ nūqd vſqꝫ in celū exal taberis. Nōne tu es q̄ fama hoſpitij mei ꝛ ſignoꝝ i te factoꝝ famoſa efficeris: vel ꝯ ꝑdicationē meā ſupbiſſime reſtitiſti. Ca pharnaū iterptaꝛ villa pulcherrima: i

Ezech.16.b q̄ ꝯdēnaꝛ ꝑfida hierlm: cui dꝛ: Juſtifi cata eſt ſodoma ſoror tua ex te. i. ex tui cōparatiōe cū illo exēplo Loth nō ē cor recta: tu filij dei ꝟbis ꝛ miraculis ſp ex titiſti ingrata. b ¶ Rñdēs ic. Rñ dēs tacite obiectiōi q̄ſi q̄rereꝛ: q̄ rē q iudaicus ppls dī cultor/ dei filiū i carne venientē tā obſtinat⁹ reiecit: quē gēti litas tā ꝓnā recepit. c ¶ Dñe celi. Qui facis celos ꝛ reliq̄s i terrenitate q̄s vis vel ad lr̄aʒ. d ¶ Paruulis. Sapiētib⁹ ꝛ prudētib⁹: nō apponit in ſipiētes ꝛ hebetes: ſʒ paruulos vt ꝓ bet ſe tumorē dānare: non acumen. e ¶ Ita pr̄. Blādiētis affectu loqꝛ vt inceptū i aplis bñficiū cōpleaꝛ. hic exēplū hūilitatis accipimus ne temere diſcutere ꝑſumam⁹ ſupna cōſilia ꝟ vo catiōe hoꝝ: ꝛ repulſione illoꝝ. cū eni vtrūqꝫ attuliſſet: non mox rōnē reddi dit: ſʒ ſic deo placitum dixit: oñdēs: qꝛ iniuſtū eē nō pōt qḋ iuſto placet. In oīb⁹ q̄ q̄ exterius diſponunꝛ: apte cā rō nis eſt: occulte iuſticia voluntatis. f ¶ Qm̄ ſic ꝛc. Ne q̄s iterū q̄rat cur hūiles eligat: ſapiētes reprobet. g ¶ Oia mi. ꝛc. Tradentē patrē ꝛ

Myſtice accipiētē filiū myſtice intellige. Alio quin ſi iuxta fragilitatē nr̄am accipis cū ceperit habere qui accepit: incipiet nō habere q̄ dedit. Per oia: coōipo tentē nota. ꝑ tradita: filiū cui ꝑ natu rā oia. ꝑ vni⁹ ſubſtātie iure ſūt ꝓpria: nō data ꝑ grāʒ. Tradita aūt oia: non celū ꝛ terra ꝛ cetera q̄ fecit: ſʒ hi q̄ ꝑ fi

B liū acceſſum hñt ad patrē: ꝛ aū rebel les dñm poſtea ſentire ceperūt. Tra dita āt nō alia ſunt q̄ꝫ que in filio ſoli

Nota nota ſūt prī. Nota ꝟo filio ſoli eſſe q̄ prīs ſūt. atqꝫ ita in h̄ mutue cognitio nis ſecreto intelligiꝛ: nō aliud in filio q̄ꝫ q in prē agnoſcibile fuit extitiſſe. h ¶ Et ne. no. fi. niſi pa. ꝛ cui fi. vo. ſcipm̄ reuelare. Et nemo nouit patrē niſi fili⁹: ꝛ cui patrē voluit reue lare. Ad vtrūqꝫ eni illud ſubdituʒ re ferꝛ. Uerbo enim ſuo pr̄ ſe declarat. Et ꝟbū ſeipm̄ declarat: qꝛ mētis nr̄e lumē eſt. i ¶ Niſi fi. Diuina cogni tio q̄ ē eq̄litate nature. Illa aūt tātil la q̄ in nob eſt: dignatiōe reuelāt̄ eſt. G Tollite iu

ꝛ ſidone facte eēnt virtutes q̄ fa
a ¶ pro mēoria pugētis peccati. b ¶ ꝓ mor tis conſideratione.
cte ſūt i vob/ ōlim i cilitio ꝛ cinē
a ¶ ſʒ neqꝫ facte ſt i eis neqꝫ penituerūt ꝛ tñ.
re penitētiā ēgiſſent. Uerūtamē a
a ¶ ſic minor fuit culpa ei⁹: q̄ nūcios ꝟtutis nō habuit q̄ꝫ ei⁹ q̄ refutauit: ita minor pena.
dico vobis: tyro ꝛ ſidoni rēmiſſi⁹
a erit i die iudicij q̄ꝫ vobis. Et tu b
a ¶ que ſimili culpe ſubiaces.
capharnaū: nūqd vſqꝫ i celū ex
¶ ideo maioribus ſupplicijs punieris: qꝛ credere noluiſti viſis virtutibus.
altaberis: Uſqꝫ i infernū deſcē
des. Quia ſi i ſodomis facte fu c
iſſent ꝟtutes q̄ facte ſūt in te: fōr d
a ¶ certe. b ¶ nō contigiſſet eis ſubuer ſio vbi fuiſſet correctio.
tē māſiſſēnt vſqꝫ in hāc diē† Ue e
rūtñ dico vobis: qꝛ t̄re ſodomo
a ¶ quia minor culpa.
rū rēmiſſius erit i die iudicij q̄ꝫ ti
¶ cum exprobraſſet iudeis.
b bi. In illo tpe rñdens ieſus di f
¶ gras ago l te exulto. ¶ mi. ¶ nō pater.
c xit:† Confiteor tibi pr̄ dñe celi ꝛ g
a ¶ ſacrm̄ mei aduētus. b ¶ ſcribis ꝛ phari ſeis: qui ſibi ſapere videnꝛ.
terre: qꝛ abſcōdiſti hēc a ſāpiēti h i
¶ et hoc per me.
bus ꝛ prudētibus: ꝛ reuelaſti ea k
d ¶ hūilibus ſpū. a ¶ vt hūiles redeat: q̄ ſu
e f paruulis. Ita pater qm̄ ſic fuit l
pbiēdo receſſit. ¶ coomnipotens.
g placitū ante te. Omnia mihi tra m
¶ conſubſtantialis patri.
h dita ſūt a prē meo. Et nemo no n
¶ hoc nature. ¶ nō q ſolus.
uit filiū niſi pr̄: neqꝫ patrē quis o
¶ hoc nature. ¶ hoc gratie.
i nouit niſi fili⁹: ꝛ cui fili⁹ voluerit p
a ¶ ꝛ quia ꝑ me habetis acceſſuʒ ad prēm. ¶ credendo obediendo.
reuelare. Uenitē ad me oēs qui q

qri q̄ fuit cā q iudei lr̄ati ꝛ i pplo famoſi ꝓ maiori pte i infide litate remāſerūt. ſimplices aūt ꝛ illr̄ati ad fidē vocati ſūt. Hu ic q̄ſtioni tacite rñdet chriſtus ꝑ modū diuiē laudis dicens: g ¶ Cōfiteor ti. i. ad glīaʒ tuā declaro. h ¶ Quia ab. i. myſteria fidei. i ¶ A ſapi. ꝛ pru. i. in ſapia hūana ꝯfidētib⁹ ꝛ iſti ſūt ſapiētes i oculis ſuis tñ: ſʒ nō ſim plicꝛ. k ¶ Et reue. i. hūilib⁹. ꝛ ſic pʒ q cā a pte credentiū fuit coꝝ hūilitas: q̄ ad ſapiaʒ diſponit. vt dꝛ Prouerb. xi. a. Ubi hūilitas ibi ſapia. ex pte aūt nō credentiū fuit eoꝝ ſupbia q̄ eſt intellect⁹ excecatiua: ſʒ ex pte dei cā fuit ſimplex volūtas diuia. ꝛ hoc eſt qḋ ſubdit: l ¶ Qm̄ ſic fu. ꝛc.

Queſtio

Qꝛ eni aliq̄ ſint electi ꝛ aliqui reprobati: bene pōt aſſignari cā in generali etiam ex pte dei vt in electis appareat dei miſcdia: in alijs aūt ei⁹ iuſticia: qꝛ ſicut ad glīaʒ re gis terreni ꝛ decorē ſui regni nō ſolū ꝑti net aula in q̄ ſtrenui milites honoranꝛ: ſʒ etiā patibulū i q̄ malefactores puniūꝛ: ſic ad glīam dei nō ſolū ꝑtinet ꝑmiatio btōꝝ: ſʒ etiā punitio reproboꝝ. In ſpāli tñ non pōt aſſignari rō ex pte dei q̄re iſtū eligat ꝛ illū dimittat: niſi ei⁹ ſimplex voluntas. Uñ dicit Aug⁹. ſup Joh. Quare illū tra hat: illū aūt dimittat: noli velle diiudicare ſi nō vis errare. m ¶ Oia mi. tra. ſūt. Hic poniꝛ ꝑdicte vocationis mediū. xp̄s ei mediator ē dei ꝛ hoim. debit⁹ aūt ē pro ceſſus vt ab extremo i extremū ꝓcedaꝛ ꝑ mediū. ꝛ ideo oīs ꝓceſſus grē deriuaꝛ ad nos ꝑ xp̄m: ꝛ h̄ eſt qḋ dicit: Oia mi. tra dita ſūt. qḋ verū eſt i xp̄o: qꝛ ſm̄ naturā diuinā hʒ eē a prē: ꝛ ꝑ ꝯñs poſſe: lʒ habe at idē eē nūero ꝛ poſſe cū ipo. ꝛ ſic oia ſūt ſibi tradita a prē ab eterno: ſm̄ aūt natu rā hūanā oia tradita ſūt in ptāte xp̄i ꝛ do minio a deo prē. Sʒ h̄ intelligēdū eſt du plicꝛ. Uno mō q̄tū ad auctē. ꝛ ſic oia cre ata ſē ſibi ſb̄dita ab iſtāti ꝯceptiōis: qꝛ eo ipo q natura hūana ꝟbo ē vnita: oia cre ata ſt ſb̄iecta ſibi. Alio mō q̄tuʒ ad effe ctū: ꝛ ſic i iudicio oia erūt ſb̄iecta pedibus ei⁹: qꝛ tūc ei⁹ volūtas pfecte iplebiꝛ i oīb⁹ vt hr̄ ad Heb. x. ꝛ qꝛ ſʒ diuiā naturā idē ē cū prē. iō ſb̄diꝛ: n ¶ Et ne. ꝛc. eo mō: n̄ tñ ꝑ h̄ excludiꝛ ſpūſſctus: qꝛ dictio excluſi ua addita vni ꝑſone i diuīs reſpectu ēnialis eēntial: n̄ excludit aliā: ſʒ poti⁹ icludit: qꝛ lʒ alia ſit ꝑſona prīs: alia filij ꝛ alia. ſſ. tñ iſte tres ꝑſone ſt vn⁹ ds: ita q nec i diuinitate nec i eēntialib⁹ hñt alietatē aliquā. dictio āt excluſiua ſolū excludit qḋ alietatē ipor tat. Noticia āt abſolute ſūpta eēntialr ac cipiꝛ ꝛ iō cōis ē trib⁹. ꝛ iō cū dꝛ: q ne. no. fi. ni. pr̄ ꝛc. ꝑ hāc dictiōʒ excluſiuā niſi ab hac noticia n̄ excludiꝛ. ſſ. ſʒ mag̃ icludiꝛ: vt dictū ē. Sciēdū etiā q hec dictio nēo n̄ accipiꝛ ꝓpe. i. null⁹ hō. qḋ pʒ ꝑ h̄ q ab iſta vniuerſali negatiua excipiꝛ pr̄ ꝑ dictōʒ ex cluſiuā/ cū ſb̄diꝛ: o ¶ Niſi pr̄. q̄ tñ pr̄ nō ē hō. ſol⁹ ei fili⁹ i di uinis ē hō: ꝛ iō dicēdū q nemo ibi accipiꝛ mag̃ large. i. nullū ſuppoſitū nature itellectualis: ꝛ ſic bñ excipiꝛ pr̄ q̄ lʒ nō ſit hō: ē tñ natura itellectualis: ꝛ tñ ipe cognoſcit filiū pfecte: ꝛ qꝛ xp̄s ē me diator dī ꝛ hoim. iō noticia diuinoꝝ ad nos deriuaꝛ ꝑ ipm̄/ ꝓpē qḋ ſb̄diꝛ: p ¶ Et cui ꝛc. nō qꝛ iſti q̄b⁹ fit reuelatio mediāte fi lio habeāt noticiā cōphēſiōis ſicut fili⁹ qꝛ h̄ ē impoſſibile creature. illud ei qḋ cōphēdiꝛ totalr ꝛ pfecte cognoſciꝛ: ꝛ qꝛ vt dictū ē dei fili⁹ ē mediator dei ꝛ hoim. iō ꝯñr oſtēdit q familiariꝛ ꝛ ſecure poſſum⁹ accedere ad ipm̄. d. q ¶ Uenite ad me ꝛc. ſb̄ one re legis: qḋ on⁹ fuit iportabile patrib⁹ antiq̄s: vt hr̄ Act. xv.

Ca electiōis et reproba tiōis in ge nerali

†i. q. i. c. nō ne.

†Luce D.

D

Ni. de ly.

* ꝑdicationes aploꝝ ꝛ deuote cre diderūt: vt pʒ Act. xxi. b. vbi paulū ꝯduxerūt vſqꝫ ad nauē ex deuotiōe. ꝑ h̄ tñ intelligiꝛ aliq̄ variabilitas i diuia ꝑdeſtina tione: ſʒ tm̄ in hoium volūtate. a ¶ Uerūtñ di. vo. ꝛc. qꝛ grauius eſt auditā fidē repellere q̄ꝫ mori in gētilitate. Illi aūt erāt gētiles q̄ hitabāt i tyro ꝛ ſidone. b ¶ Et tu ca. nū. ꝛc. hoc dicit ipꝛoperādo: qꝛ ꝑ ꝑdicationē xp̄i ꝛ miracula debuiſſet exaltari ad diuia. ſʒ ꝓpē pctm̄ ingratitudinis ſp peiora horib⁹ imerunꝛ/ iō ſequiꝛ Uſqꝫ i infer. deſcē. c ¶ Quia ſi ꝛc. q̄ tñ fuerūt hoies peſſimi: vt hr̄ Gen. xiij. d ¶ Facte fuiſ. qꝛ feciſſent pniaʒ ſicut niniuite ad ꝑdicationē ione. dicit āt forte: nō/ ad notādū dubitationē ex pte ſua: ſʒ ad denotādū mutabili tatē liberi arbitrij ex pte hoīs. e ¶ Uerūtñ di. vo. ꝛc. qꝛ re pugnatio veritatis agnite q̄ fuit i iſtis: qꝛ veritatē dei cognitā ꝑ ꝑdicationē xp̄i poſtea ipugnauerūt: cū ſit ſpēs pctī i ſpūſſctm̄: grauius eſt pctm̄ q̄ꝫ ſit vitiū luxurie ꝯ naturā q̄ erāt infecti iſti ſo domite. f ¶ In il. tē. Hic ꝯñr ponit deuotoꝝ cōmēdatio: et circa deuotionē ꝑmo ponit ꝑncipiū motiuū. ſcdo ipm̄ mediū/ ibi: Oia mi. tra. ſūt. Circa ꝑmū aduertēdū q poſſet ab aliq̄ queri que

* Et ego reficiā

Moraliter ✱ iſtas ciuitates i q̄b⁹ xp̄s freq̄nꝛ ꝑdicauerat ꝛ miracula fecerat ſignificanꝛ illi q̄ freq̄nter audiūt dei ꝟbū ꝛ vidēt exēpla ꝟtutū ꝛ tñ i pctis ſuis obdurāꝛ ꝓpē qḋ ceteris parib⁹ alijs grauius puniēꝛ: f ¶ In il. tē. rñ. ꝛc. ſequiꝛ. k ¶ Et reue. ea ꝛc. magn⁹ ho nor ex h̄ ē hūilib⁹ veris: qꝛ ſt ō ſecreto ꝯſilio ſūmi regis: ꝛ qm̄ hūi lib⁹ oia patiēt ſuſtinētib⁹ freq̄nꝛ iponūꝛ grauia iō idigēt recrea tiōe diuina. ꝓpē qḋ ſb̄diꝛ: Ueni. ad me ꝛc.

a ¶ Cui aūt ⁊c. Laudato iohāne trāſit ad increpandū illos q̄ nec ꝑdicatione iohānis moti ſunt: vel ipſius chriſti ꝑdicatio/nē deſpiciūt. Johānes talis ac tātus vt dixi: ⁊ adeo dignus vt ei debeat credi. ſ; vos cui eſtis aſſimilādi q̄ noluiſtꝭ credere ei.

Pueri doctores ſunt humiles b ¶ Silis eſt puc. Pueri doctores ſunt hūiles ſpū. Forū ſynagoga: vel ipa hieruſm. vbi iura ꝓ/ceptoꝝ dei recōdebanꝭ. Coeq̄les: cō/tribules q̄s ſolebāt exprobrare ꝙ ad laudes dī nō aſſurrexerīt corde deuo/to: mēbroꝝ agilitate: qd̄ notat ſaltꝰ. Nec ꝑ lamēta ꝓphetarū ꝓ excidiis iā factis vel faciēdis: ad pniaꝫ cōuer/ſi ſūt. c ¶ Ceci. vo. ⁊c. Vt dauid.

† Lu. 7. e Exultate dō adiutori nr̄o: iubilate dō

Ps. 80. iacob: ⁊ cetera hm̄ōi. d ¶ Lamēta

Johel. 2. c uimus. Vt cōuertimini ad me i to. coꝛ. v. in ieiunio ⁊ fle. ⁊. p. et hm̄ōi.

e ¶ Uenit eni. Sicut tūc ita ⁊ nūc vtrāq; viā ſalutis reſpuitis. Lamēta/uimus ad iohannē: cecinimꝰ ad xp̄m. Hec eſt ſūma generatio iſta nec plo/rat cū iohāne ploꝛāte: neq; gaudet cū xp̄o gaudēte. Nec mirum ſi duplicē viā ſalutis ꝯtēnūt: cū ⁊ ieiuniū ⁊ ſatu ritatē pariē ſpernūt. Si ieiuniū pla/cet cur iohannes diſplicet? Si ſaturi/tas. cur filꝰ hoīs. f ¶ Et iuſtifi. ē. Oñdit filios ſapīe intelligere: nec in abſtinēdo: nec in mādu cādo eſſe iuſti ciā: ſ; in eq̄nimitate tolerādi inopiā: ⁊ tēperātiā nō ſe corrūpēdi ꝑ abundan tiā. Nō eſt regnū dei eſca ⁊ potus q̄ꝛ

135. di. c. 6 nō vſus: ſ; cōcupiſcētia reꝑhendiē. in q̄buſdā libris habeē. Juſtificata ē ſa piētia ab oꝑibꝰ ſuis: qꝛ ſapīa nō q̄rit vocis teſtimonium / ſed operum.

g ¶ Tūc cepit. Qui hactenus iu/deos cōiter increpuit: nūc noīatim ci/uitates exprimit: q̄ frequēter audita doctrina ⁊ viſis tot ſignis credere no luerunt q̄bꝰ non optat mala: ſ; ꝑdicit

ventura. h ¶ Ue tibi co. ē. vbi le/

Mat. 4. d giē qꝛ circūibat ieſus ciuitates ⁊ oēs vicos curās oēm languoꝛē: intelligē/dū eſt inter alias etiam in coroçaim ⁊

Coroçaim bethſaida dn̄m feciſſe ꝟtutes. Coro/

Bethſaida çaim interꝑtaē myſteriū meū. Beth/ſaida domꝰ fructuū vel venatorum.

i ¶ Si in tyro. Hoc impletū mō vi demus: qꝛ coroçaim ⁊ bethſaida pn̄te dn̄o credere noluerūt. Tyrus ⁊ ſidō

† Lu. 10. c poſtea ꝑdicantibꝰ aplīs crediderunt:

Act. 21. a adeo deuoti vt Paulū tyro abeuntē oēs cū vxoꝛibus ⁊ liberis vſq; ad na ues ꝓſequerenē. Cur ḡ non creditu/ris ꝑdicauit: credituros euitauit. ipſe ſcit cuius vie ſunt miſcd̄ia ⁊ veritas. Propoſuit tñ fines iudee nō excede/re: ne iuſtā phariſeis ⁊ ſacerdotibus ꝑſecutionis occaſionē daret. Et erāt tūc qui in coroçaim eſſent ꝟ vocandi: nec

a ¶ hoc eſſe myſticum ⁊ indigere intelligē tia oſtendit cum ſubdit: qui habet.

re / ipſe eſt helias q̄ venturus eſt.

¶ cordis. a ¶ qd̄ dixi myſtice intelligat.

Qui habet aures audiēdi audi a

a at. † Cui aūt ſimilē eſtimabo ge b

a ¶ tot monita ſalutis audientē: ⁊ nō obe dientem. b ¶ iudaicam. c ¶ huic toti negocio. ¶ ſicut dauid ⁊ hieremie.

b nerationē iſtam? Similis ēſt pu c

¶ q̄ſtum ad monitores.

a ¶ hieruſalem. ¶ vbi lex ⁊ iura ꝓmunē.

eris ſedentibus in foro: qui cla d

¶ quantū ad monitos.

e mantes coequalibꝰ dicunt: Ce e

a ¶ nō aſſurrexiſtis operando.

cinimus vobis et non ſaltaſtis:

a ¶ pnīe lachrymas neceſſarias vob̄ ꝑdixi mus: ⁊ nō acq̄euiſtis: nec adhuc acquieſci tis. ¶ per compaſſionem.

a lamentauimus et non plāxiſtis.

a ¶ exponit predictā ſimilitudinē. b ¶ exē plo abſtinētie ſue penitētiā vobis indicens ⁊ noluiſtis humiliari cum eo.

e † Uēnit eniꝫ iohānes: neq; mān f

ducās neq; bibēs / ⁊ dicūt demo h

a ¶ cibo ⁊ potu leticiā futuri regni ꝑſignās ⁊ noluiſtis cū illo gaudere: ſ; calūniati eſtꝭ.

niū habet. Uenit filꝰ hoīs mān k

ducās ⁊ bibēs / ⁊ dicūt: ecce hō m n

vorax ⁊ potator vini: publicano o

a ¶ q̄cq̄d me putetis: ego tñ dei ꝟtus ⁊ dei ſapīa iuſte facere intelligoꝛ ab apl̄is.

f rū ⁊ pctōꝝ amicꝰ † Et iuſtificata q

a ¶ q̄bꝰ pr̄ reuelauit: q̄ prudētibꝰ abſcōdit.

g eſt ſapiētia a filijs ſūis. Tūc ce r s

pit exprobrare ciuitatibꝰ i quibꝰ

facte ſūt plurime ꝟtutes eius: qꝛ

a ¶ q̄ quondā myſteriū dei tenuiſti.

b nō egiſſent pniaꝫ. † Ue tibi cōro t

a ¶ que fructū gignere debuiſti ad quā ſpi rituales venatores miſſi ſunt. b ¶ in ciuita tibus gentiū: q̄s diabolus venatoꝛ in angu ſtia tentationū comprehendit.

i çai: ve tibi bethſaida: qꝛ ſi i tyrō x

Nico. de lyra.

✠ arguebat regē achab. iij. Regū. xvij. ⁊ ochoçiā regem. iiij. Reg. j. ſimiliter iohānes cōſtanter arguebat herodē. Marci vi. Tertio in auctē doctrine: qꝛ ſicut helias venturus eſt ꝑ pre/dicationē ſuā: denuncīās chriſti aduentū ſcdm: ita iohes pre/uenit primū: vt dictū eſt. ſ. iij. ca. ⁊ hoc notaē / cum ſubditur:

a ¶ Qui habet au. ⁊c. ad denunciandū ꝙ illud qd̄ imedi/ate ꝓponiē: myſtice eſt intelligendū. b ¶ Cui aūt ſi. ⁊c. hic ꝯn̄r exprimiē cōdēnatio obſtinatoꝝ: ⁊ primo in generali re ſpectu iudeoꝝ cōiter. ſcd̄o in ſpāli reſpectu aliquoꝝ quibꝰ ſpeci alia bn̄ficia cōtulerat / ibi: Tūc cepit exprobrare. Ad euidētiā p̄mi aduertendū ꝙ multū valde facit ad virtutē ꝙ aliqui a pu ericia ſua ſint cōſueti operibus virtuoſis. ⁊ ideo expedit ꝙ pu

Ludus puerorum hebreorum eri exerceanē in ludis honeſtis ⁊ inducentibꝰ ad virtutē ⁊ re/trahentibus a vitiis: ꝓpter qd̄ pueri hebreoꝝ habebāt talem ludum. diuidebanē eni in medio ciuitatis in duas ptes equa les: ⁊ illi qui erāt ex vna parte canebāt carmen leticie. ⁊ alij ex oppoſita carmē lugubre: poſtea exprobrabant ſibi mutuo: ⁊ ex ultātes dicebāt aliis q̄re ſibi nō cōgaudebāt: ⁊ ecōuerſo alij. ſ. lamētātes q̄re ſibi nō cōpatiebanē: ⁊ h̄ fiebat ad exꝑmendū va nā leticiā ⁊ defectū cōpaſſionis ⁊ amicitie adinuicē in hoc mū do ⁊ hoc modo ſicut videmus frequenter ꝙ in eadem ciuitate immo ⁊ in eodem vico vel etiam i domo aliq̄ letanē ⁊ aliq̄ ex oppoſito triſtanē. h̄ ſilē erat de iudeis q̄ſtū ad h̄: qꝛ viderant auſteritatē iohis: nec ꝑ h̄ fuerūt moti ad pniaꝫ: ⁊ poſtea dulcedinē ⁊ māſuetudi/nē xp̄i: q̄ dulcedinē miſcd̄ie eis ꝑdicauit ⁊ cū eis dulciter ⁊ māſuete cōuerſatꝰ eſt: nec graues penas ipoſuit penitētibꝰ. ſed dixit: Uade ⁊ noli āplius peccare: ⁊ tñ ꝑ h̄ nō fuerūt moti ad deuotōis dulcedinē ⁊ pietatis: ſ; magis remāſerūt obſtinati in pctīs. ſ. vtriuſq; vitā i malū interꝑtan do. ⁊ h̄ ē qd̄ dī: Cui aūt ſilē ⁊c. de q̄

J. 12. a ſcribiē in ſe. ca. Generatio mala ⁊ adul/tera ſignū q̄rit. c ¶ Silis ē puc. non q̄ſtū ad eoꝝ innocētiā: ſ; q̄ſtū ad ludi co/rū interꝑtationē. d ¶ Qui cla. qꝛ pue ri in ptes eq̄les diuiſi: ſibi dicebant mu/tuo ea q̄ ſequunē: e ¶ Ceci. vo. ⁊ patꝫ ex ꝑdictis. f ¶ Uenit enim io. Hic applicat ſilitudinē ad ꝓpoſitū. g ¶ Ne/q; man. ne. bi. i. in abſtinētia maxima viuēs. ille eni q̄ parū comedit dī non co/medere ſm̄ cōem modū loquendi: ſicut q̄ male videt dī nō vidēs. h ¶ Et di. iu/dei. ſ. i ¶ Demo. ha. auſteritatē iohis demoni attribuendo. demoniaci eni pn̄t multa agere ⁊ pati q̄ nō pn̄t alij.

k ¶ Uenit fi. ho. i. xp̄s. l ¶ Mā/du. ⁊ bi. i. cōem vitā inē hoīes ducēs: h̄ eni debebat facere qꝛ erat mediatoꝛ dei ⁊ hoīm: ⁊ iō talē vitā debuit cōiter duce/re: vt cōiter viuētes ⁊ pctōres haberent acceſſum familiarē ad ip̄m. m ¶ Et di. ſ; phariſei male interꝑtādo. n ¶ Ec/ce hō vo. in q̄ notāt eū de exceſſu i quā/

N titate cibi. o ¶ Et pota. vi. in q̄ notāt eū de ebrietate: qd̄ erat falſum: qꝛ ꝑfectiſ ſime vite fuit. vñ ⁊ pꝰ baptiſmū. xl. diebꝰ ⁊ noctibus ieiunauit. vt. ſ. viſum eſt.

p ¶ Publica. ⁊ pec. ami. h̄ accipie/bāt ex h̄ ꝙ videbāt eū cū eis comedētē et bibētē: vt. ſ. dictū ē ca. ix. h̄ tñ non erat vt eoꝝ vitia amaret: ſ; magis vt ſanaret: vt ibidē dī: q ¶ Et iuſtifi. ⁊c. h̄ duplr ex poniē. Uno mō referēdo ad aplōs: ⁊ eſt ſenſus: l; xp̄s q̄ ē ſapīa dī pr̄is ſit ꝑdicto mō a phariſeis reprobatꝰ: tñ iuſtificatꝰ ē . i. cognitꝰ iuſtꝰ a filiis ſuis: h̄ ē a diſcipl̄is q̄ ſūt filij xp̄i ꝑ adoptōꝫ: ſm̄ ꝙ dī Jo. i. a. Quotq̄t aūt rece. eū ⁊c. ¶ Aliē exponiē referēdo ad pueros iudeoꝝ ꝑdicto mō lu dētes. ⁊ tūc ſēſus ē. Et iuſtificata ē ſapīa ſ. iohis ⁊ xp̄i. r ¶ A fi. ſu. h̄ ē a filiis iu deoꝝ: qꝛ declarata ē eoꝝ iuſticia ⁊ ſapīa in q̄tum repn̄tabaē ꝑ eoꝝ ludū obſtinatio patrū ſuoꝝ: ſicē pꝫ ex ꝑdictꝭ. s ¶ Tūc ce. ex pro. hic i ſpāli oſdit xp̄s cōdēnationē aliq̄ꝝ ꝓpē eoꝝ igra/titudinē: qꝛ illꝭ ꝑdicauerat xp̄s freq̄nter ⁊ inē eos miracula fe/cerat: ⁊ l; eiꝰ ꝑdicatiōꝫ p̄mo recepiſſēt deuote: tñ poſtea ad vo/mitū reuerſi i infidelitate remāſerē. ſicē ꝑdictū fuerat ꝑ Eſa. lx. a. Prio tpe alleuia. ⁊c. ſicē expoſitū ē ca. iiij. ⁊ h̄ ē qd̄ dī: Tūc ce pit expro. ⁊c. t ¶ Ue ti. co. ⁊c. iſta erat vna de ciūtatibꝰ i q̄/bus ꝑdicta fecerat. v ¶ Ue ti. beth. de iſta ciuitate erat pe trus ⁊ andreas. x ¶ Quia ſi i ty. ⁊c. qd̄ pꝫ qꝛ receperunt ✠ predicationes aploꝝ

Moraliter ✠. b ¶ Cui āt ſi. ⁊c. Seq̄ē: e ¶ Ceci. vo. ⁊c. Illi dō nō ſaltāt ad cātū q̄ audiētes ꝑdicatiōꝫ de gaudijs celeſtibꝰ ⁊ ñ ele uāē ad ipa ꝑ deuotōis affectū: ⁊ illi ñ plāgūt ad lamētatōꝫ q̄ ꝑ dicatōꝫ audiūt d̄ punitōe pctōꝝ ⁊ ñ mouēē ad aliquā ꝯtritiōꝫ. f ¶ Uenit ei io. ⁊c. abſtinētia iohis fuit alius exēplū pnie: mādu catio dō xp̄i fuit alius exēplū ꝯdeſcēſiōis ⁊ miſcd̄ie. ꝑ il/los igiē q̄ vtrūq; i malū interꝑtabāē ſignificāē detractores bo nos actꝰ alioꝝ neq̄ter deprauātes. s ¶ Tūc ce. ex. ⁊c. Per ✠ iſtas ciuitates

A f vocandi: nec tñ de cõtemptu grauius puniẽdi. Tyrus angu‑
ſtia Sidõ venatio. a ¶ Et tu caphar. Nõ ſolũ corozaim ⁊
bethſaide ve erit: ſ ⁊ tibi capharnaũ: q̄ nũqd vſq̄ in celũ exal‑
taberis. Nõne tu es q̄ fama hoſpitu mei ⁊ ſignoꝝ i te factoꝝ
famoſa efficer: vel ꝯ pdicationẽ meã ſupbiſſime reſtitiſti. Ca‑
pharnaũ iterptat villa pulcherrima: i
Ezech. 16. b q̄ ꝯdẽnat pfida pierlm: cui dr: Juſtifi‑
cata eſt ſodoma ſoror tua ex te. i. ex tui
cõpatiõe cũ illo exẽplo Loth nõ ẽ cor‑
recta: tu filiu dei vbis ⁊ miracul ſp ex‑
titiſti ingrata. b ¶ Rñdẽs ıc. Rñ‑
dẽs tacite obiectiõi q̄ſi qrerek: q̄ rẽ q̄
iudaic pplis dl cultor dei filiũ i carne
veniẽtẽ tã obſtinat reiecit: quẽ gẽti‑
litas tã pna recepit. c ¶ Dñe celi.
Qui facit celos ⁊ reliq̄ i terrenitate
q̄s vis vel ad lraz. d ¶ Paruulis.
Sapiẽtib ⁊ prudẽtib: nõ apponit in‑
ſipiẽtes ⁊ hebetes: ſ paruulos vt p‑
bet ſe tumorẽ dãnare: non acumen.
e ¶ Ita pr. Blãdiẽtis affectu loqt
vt inceptũ i aplis hũilitatẽ cõpleat. hic
exẽplũ hũilitat accipimus ne temere
diſcutere pſumam ſupna cõſilia dvo‑
catiõe hoꝝ: ⁊ repulſione illorũ. cũ eni
vtrũq̄ attuliſſet: non mox rõnẽ reddi‑
dit: ſ ſic deo placitum dixit: oñdẽs: q̄
iniuſtũ eẽ nõ põt qd iuſto placet. In
oib q̄ q̄ extert diſponunt: apte cã rõ‑
nis eſt: occulte iuſticia voluntatis.
f ¶ Qm ſic ⁊c. Ne qs iterũ q̄rat
cur hũiles eligat: ſapiẽtes reprobet.
g ¶ Oia mi. ⁊c. Tradentẽ patrẽ ⁊
Myſtice accipiẽtẽ filiũ myſtice intellige. Alio‑
quin ſi iuxta fragilitatẽ nrãm accipis
cũ ceperit habere qui accepit: incipiet
nõ habere q̄ dedit. Per oia: cooipo‑
tentẽ nota. p tradita: filiũ cui p natu‑
rã oia. p vni ſubſtãtie iure ſũt ppria:
nõ data p grãz. Tradita aũt oia: non
celũ ⁊ terra ⁊ cetera q̄ fecit: ſ hi q̄ p fi‑
B liũ acceſſum hñt ad patrẽ: ⁊ añ rebel‑
les dñm poſtea ſentire ceperũt. Tra‑
dita ãt nõ alia ſunt q̄ que in filio ſoli
Nota nota ſũt pri. Nota vo filio ſoli eſſe q̄
pris ſũt. atq̄ ita in h mutue cognitio‑
nis ſecreto intelligit: nõ aliud in filio
q̄ q̄ in pre agnoſcibile ſit extitiſſe.
h ¶ Et ne. no. fi. niſi pa. ⁊ cui fi.
vo. ſeipm reuelare. Et nemo nouit
patrẽ niſi fili: ⁊ cui patrẽ voluit reue‑
lare. Ad vtrũq̄ eni illud ſubditu re‑
fert. Verbo enim ſuo pr ſe declarat.
Et vbũ ſeipm declarat: q̄ mẽtis nrẽ
lumẽ eſt. i ¶ Niſi fi. Mutua cogni‑
tio q̄ ẽ eq̄litate nature. Illa aũt tãtul‑
la q̄ in nob eſt: dignatiõe reuelãt eſt.
¶ Tollite iu

⁊ ſidone facte eẽnt virtutes q̄ fa
a ¶ pro mẽoria pugẽtis peccati. b ¶ p mor‑
tis conſideratione.
cte ſũt i vob. olim i cilitio ⁊ cinẽ‑
a ¶ ſ neq̄ facte ſt i eis neq̄ penituerũt ⁊ tñ.
re penitẽtiã egiſſent. Verũtamẽ a
a ¶ ſic minor fuit culpa ei: q̄ nũcios vitat
nõ habuit q̄ ei q̄ refutauit: ita minor pena.
dico vobiſ: tyro ⁊ ſidoni rẽmiſſi
a erit i die iudicij q̄ vobis. Et tu b
a ¶ que ſimili culpe ſubiaces.
capharnaũ: nũqd vſq̄ i celũ ex‑
¶ ideo maioribus ſupplicijs punieris: q̄
credere noluiſti viſis virtutibus.
altaberis: Vſq̄ i infernũ deſcẽ‑
des. Quia ſi i ſodomis facte fu‑ c
iſſent vtutes q̄ facte ſũt in te: forſ d
a ¶ certe. b ¶ nõ contigiſſet eis ſubuer‑
ſio vbi fuiſſet correctio.
tẽ manſiſſẽnt vſq̄ in hãc diẽ. † Ve‑ e
rũtñ dico vobis: q̄ t̃re ſodomo‑
a ¶ quia minor culpa.
rũ rẽmiſſius erit i die iudicij q̄ ti‑
¶ cum exprobraſſet iudeis.
b bi. In illo tpe rñdens ieſus di‑ f
¶ gras ago i te exulto. ¶ mi. ¶ nõ pater.
c xit: † Confiteor tibi pr dñe celi ⁊ g
a ¶ ſacrm mei aduẽtus. b ¶ ſcribis ⁊ phari‑
ſeis: qui ſibi ſapere vident.
terre: q̄ abſcõdiſti hec a ſapiẽti‑ h i
¶ et hoc per me.
bus ⁊ prudẽtibus: ⁊ reuelaſti ea k
d ¶ hũilibus ſpũ. a ¶ vt hũilis redeat: q̄ ſu‑
e f paruulis. Ita pater qm ſic fuit l
pbiẽdo receſſit. ¶ coomnipotens.
g placitũ ante te. Omnia mihi tra‑ m
¶ conſubſtantialis patri.
h dita ſũt a pre meo. Et nemo no‑ n
¶ hoc nature. ¶ nõ q̄ ſolus.
uit filiũ niſi pr: neq̄ patrẽ quis o
¶ hoc nature. ¶ hoc gratie.
i nouit niſi fili: ⁊ cui fili voluerit p
a ¶ ⁊ quia p me habetis acceſſu ad prem.
¶ credendo obediendo.
reuelare. Venite ad me oẽs qui q

Ni. de ly.

A pdicationes aploꝝ ⁊ deuote cre‑
diderũt: vt p Act. xxi. b. vbi paulũ ꝯduxerũt vſq̄ ad nauẽ ex
deuotiõe. p h tñ intelligit aliq̄ variabilitas i diuia pdeſtina‑
tione: ſ tm̃ in hoium volũtate. a ¶ Verũtñ di. vo. ⁊c. q̄
grauius eſt auditã fidẽ repellere q̄ mori in gẽtilitate. Illi aũt
erãt gẽtiles q̄ hitabãt i tyro ⁊ ſidone. b ¶ Et tu ca. nũ. ⁊c.
hoc dicit iproperãdo: q̄ p pdicationẽ xpi ⁊ miracula debuiſſet
exaltari ad diuia. ſ ppẽ pctm ingratitudinis ſp peiora ꝯorib
ſineruntur: iõ ſequit Vſq̄ i infer. deſcẽ. c ¶ Quia ſi ⁊c.
q̄ tñ fuerũt hoies peſſimi: vt hr Gen. xiii. d ¶ Facte fuiſ.
q̄ feciſſent pniaz ſic niniuite ad pdicationẽ ione. dicit ãt forte:
nõ ad notãdũ dubitationẽ ex pte ſua: ſ ad denotãdũ mutabili‑
tatẽ liberi arbitrij ex pte hoĩs. e ¶ Verũtñ di. vo. ⁊c. q̄ re‑
pugnatio veritat agnite q̄ fuit i iſtis: q̄ veritatẽ dei cognitã p
pdicationẽ xpi poſtea ipugnauerũt: cũ ſit ſpẽs pcti i ſpmſctm:
grauis eſt pctm q̄ ſit vitiũ luxurie ꝯ naturã q̄ erãt iſecti iſti ſo‑
domite. f ¶ In il. tẽ. Hic ꝯñr põit deuotoꝝ cõmẽdatio: et
circa deuotionẽ pmo ponit pncipiũ motiuũ. ſcdo ipm mediũ
ibi: Oia mi. tra. ſũt. Circa pmũ aduertẽdũ q̄ poſſet ab aliq̄
queri que

Queſtio qri q̄ fuit cã q̄ iudei lr̃ati ⁊ i pplo famoſi p maiori pte i infide‑
litate remãſerũt. ſimplices aũt ⁊ illr̃ati ad fidẽ vocati ſũt. Hu‑
ic q̄ſtioni tacite rñdet chriſtus p modũ diuie laudis dicens:
g ¶ Cõfiteor ti. i. ad gliaz tuã declaro. h ¶ Quia ab. i.
myſteria fidei. i ¶ A ſapi. ⁊ pru. i. in ſapia hũana ꝯfidẽtib
⁊ iſti ſũt ſapiẽtes i ocul ſuis tm̃: ſ nõ ſim‑
plicit. k ¶ Et reue. i. hũilib. ⁊ ſic p q̄
cũ a pte credentiũ fuit eoꝝ hũilitas: q̄ ad
ſapiaz diſponit. vt dr Prouerb. xi. a. Vbi
hũilitas ibi ſapia. ex pte aũt nõ credentiũ
fuit eoꝝ ſupbia q̄ eſt intellect excecatiua:
ſ ex pte dei cã fuit ſimplex volũtas diuia.
⁊ hoc eſt qd ſubdit: l ¶ Qm ſic fu. ⁊c.
Qr eni aliq̄ ſint electi ⁊ aliqui reprobati:
Cã electõis et reprobatiõis in generali bene põt aſſignari cã in generali etiam ex
pte dei vt in electis appareat dei miſcdia:
in alijs aũt ei iuſticia: q̄ ſicut ad gliaz re‑
gis terreni ⁊ decorẽ ſui regni nõ ſolũ ptinet
aula in q̄ ſtrenui milites honorant: ſ
etiã patibulũ i q̄ malefactores puniũt: ſic
ad gliam dei nõ ſolũ ptinet pmiatio btõꝝ:
ſ etiã punitio reproboꝝ. In ſpali tñ non
põt aſſignari rõ ex pte dei q̄re iſtũ eligat
⁊ illũ dimittat: niſi ei ſimplex voluntas.
Vñ dicit Aug. ſup Ioh. Quare illũ tra‑
hat: illũ aũt dimittat: noli velle diiudicare
ſi nõ vis errare. m ¶ Oia mi. tra. ſũt.
Hic ponit pdicte vocationis mediũ. xps
ei mediator ẽ dei ⁊ hoim. debit aũt ẽ pro‑
ceſſus vt ab extremo i extremũ pcedat p
mediũ. ⁊ iõ ois pceſſus grẽ deriuat ad
nos p xpm: ⁊ h eſt qd dicit: Oia mi. tra‑
dita ſũt. qd verũ eſt i xpo: q̄ ſm naturã
diuinã hz eẽ a pre: ⁊ p ꝯñs poſſe: ſ habe‑
at idẽ eẽ nũero ⁊ poſſe cũ ipo. ⁊ ſic oia ſũt
ſibi tradita a pre ab eterno: ſm aũt natu‑
rã hũanã oia tradita ſũt in ptãte xpi ⁊ do‑
minio a deo pre. Sz h intelligẽdũ eſt du‑ † Lu. 10 D.
plicit. Vno mõ q̄tũ ad auctẽ. ⁊ ſic oia cre‑
ata ſẽ ſibi ſbdita ab iſtãti ꝯceptiõis: q̄ eo
D ipo q̄ natura hũana vbo ẽ vnita: oia cre‑
ata ſt ſbiecta ſibi. Alio mõ q̄tuz ad effe‑
ctũ: ⁊ ſic i iudicio oia erũt ſbiecta pedibus
ei: q̄ tũc ei volũtas pfecte iplebit i oib
vt hr ad Heb. x. ⁊ q̄ ſz diuinã naturã idẽ ẽ
cũ pre. iõ ſbdit: n ¶ Et ne. ⁊c. eo mõ: n
tñ p h excludit ſpũſſctus: q̄ dictio excluſi‑
ua addita vni pſone i diuis reſpectu eſſ‑
ẽntial: n excludit aliã: ſ poti icludit: q̄ lz
alia ſit pſona pris: alia filij ⁊ alia. ſſ. tñ iſte
tres pſone ſt vn ds: ita q̄ nec i diuinitate
nec i eẽntialib hñt alietatẽ aliquã. dictio
ãt excluſiua ſolũ excludit qd alietatẽ ipor‑
tat. Noticia ãt abſolute ſũpta eẽntialr ac‑
cipit ⁊ iõ cõis ẽ trib. ⁊ iõ cũ dr: q̄ ne. no.
fi. ni. pr ⁊c. p hãc dictiõꝫ excluſiuã niſi ab
hac noticia n excludit. ſſ. ſ mag icludit:
vt dictũ ẽ. Sciẽdũ etiã q̄ hec dictio nẽo n
accipit pp̃e. i. null hõ. qd p p h q̄ ab iſta
vniuerſali negatiua excipit pr p dictõꝫ ex‑
cluſiuã: cũ ſbdit: o ¶ Niſi pr. q̄ tñ pr nõ ẽ hõ. ſol ei fili i di‑
uinis ẽ hõ: ⁊ iõ dicẽdu q̄ nemo ibi accipit mag large. i. nullũ
ſuppoſitũ nature itellectual: ⁊ ſic bñ excipit pr q̄ lz nõ ſit hõ: ẽ
tñ natura itellectual: ⁊ tñ ipe cogſcit filiũ pfecte: ⁊ q̄ xps ẽ me‑
diator di ⁊ hoim. iõ noticia diuioꝝ ad nos deriuat p ipm: ppt
qd ſbdit: p ¶ Et cui ⁊c. nõ q̄ iſti qb fit reuelatio mediãte fi‑
lio habeãt noticiã cõphẽſiõis ſic fili: q̄ h ẽ ipoſſibile creature.
illud ei qd cõphẽdit totalr ⁊ pfecte cogſcit: ⁊ q̄ vt dictũ ẽ dei
fili ẽ mediator dei ⁊ hoim. iõ ꝯñr oſtẽdit q̄ familiarit ⁊ ſecure
poſſum accedere ad ipm. d. q ¶ Venite ad me ⁊c. ſb one‑
re legis: qd on fuit iportabile patrib antiq̄s: vt hr Act. xv.
¶ Et ego reficiã

Moraliter * iſtas ciuitates i qb xps freq̄nt pdicauerat ⁊ miracla fecerat
ſignificant illi q̄ freq̄nter audiũt dei vbũ ⁊ vidẽt exẽpla ſctõꝝ
⁊ tñ i pctis ſuis obdurãt: ppẽ qd ceter paribus alijs gui puniet:
f ¶ In il. tẽ. rñ. ⁊c. ſequit. k ¶ Et reue. ea ⁊c. magn ho‑
nor ex h ẽ hũilib ver: q̄ ſt õ ſecreto ꝯſilio ſũmi reg: ⁊ qm hũi‑
lib oia patiẽt ſuſtinẽtib freq̄nt iponũt q̄uia iõ idigẽt recrea‑
tiõe diua. ppẽ qd ſbdit: Veni. ad me ⁊c. ſ illã

E F a ¶ Tollite iugū ⁊c̃. Jugum xp̄i euangeliū eſt qđ iudeos ⁊ gentes in vna fide ꝯiūgit. Tollite ſup vos.i.in honore habete: nō ſubt⁹ vt ꝯtēnat̄. Qui laborat̄: difficultate leg̃: ⁊ onerati pctis.ſ.reficiā ſi iugū tollit̄.i.ꝑcepta mea. Et qđ iugo eius ſuaui⁹: qđ onere leui⁹: ꝓbabilē fieri: abſtinere a malo: bonum velle: amare oēs: etn̄a ſeq̄: p̄ntib⁹ non capi: nolle alii facere qđ pati non vis.
b ¶ Diſcite a me. Docēte v̄bo ⁊ exemplo: vt ſit' humiles mentib⁹. mites morib⁹. Hūiles: vt neminē ꝯtēnant. Mites vt nullū ledāt. Corde: vt idem extra in ope ſit ⁊ in corde: ne lateat ſerpēs i ſpecie colūbe. c ¶ Jugū enim me. Quđ euāgeliū lege leui⁹ ē: cū ibi opa: hic ⁊ cōcupiſcētia dānat̄. Sȝ i lege multa iubent̄ q̄ aplus ipleri nō poſſe dic̄: hic volūtas q̄ritur: q̄ in arbitrio nr̄o eſt: ⁊ q̄ ſola ſufficere pōt ⁊ ōmnium hr̄e. Itē quđ iugū xp̄i ſuaue cum.ē. dr̄:
Ē.7.b Arta via ē q̄ ducit ad vitā. Sed anguſta q̄ nō niſi āguſto initio icipit̄. ꝓceſſu v̄o tpis ieffabili dilectiōis dulcedine dilatat̄. d ¶ On⁹ me.le. Quia illud momētaneu nr̄e tribulatiōis eternū pond⁹ glīe opat̄ in celis.

a ¶ quaſi victi. b ¶ peccatis vel iugo legis. c ¶ interius nō tm̄ exonerabo.
labōrātis ⁊ onerāti eſtis/ et ego re a
a ſficiam vos. † Tollite iugū meū ſu b c
¶ i fide cōbinatos ¶ q̄ nullā ledo ¶ morib⁹
b p vos/ ⁊ diſcite a me q̄ mitis ſum d
a ¶ q̄ nullū deſpicio ¶ mēte b ¶ nō ficte.ſ.
c ¶ hic ſpe: ⁊ poſtea re.
ēt hūilis cōrde ⁊ iuenietl réquiē e f
a ¶ euāgeliū. b ¶ nō detrectātib⁹: ſȝ dilata
c aiab⁹ vr̄is. Jūgū eñ meuȝ ſuāue g
to corde currētib⁹. a ¶ diſciplina.
d eſt: ⁊ onus mēum leue.
e
f
In illo tēpo Ca. XII b
¶ iterum datur occaſio contradicendi iudeis.
re. † Abijt ieſus per ſata

†Mar.2.b
Lu.6.a

Nico.de lyra

a ¶ Et ego re. vos. in preſenti p gr̄am: ⁊ i futuro p gloriā. b ¶ Tollite. volūtarie.ſ. c ¶ Jugū me. ſu. vo.i. legē euāgelicā: q̄ dr̄ iugū a iūgo iūgis q̄ lex euāgelica ē lex amoris: ⁊ p ꝯñs iūgit fideles adinuicē. iudeos ⁊ gētiles q̄ amor ē vis vnitiua ſ̄m Diony. ꝯñr oñdit q̄lr̄ nutriatur amor iſte di. d ¶ Diſcite a me ⁊c̃. nullum ledendo. e ¶ Et hūilis cor. neminē ꝯtēnēdo. Iſtis aūt duob⁹ maxie nutrit̄ dilectio. ꝑmiū aūt amoris ſtiiūgit cū dī. f ¶ Et iuenietis re. a. ve. q̄ ſ̄m q̄ dic̄ Aug⁹. lib. ꝯfeſſionū: Inquietū ē cor meū donec requieſcat in te. q̄ quidem q̄es hic inchoat̄: ſȝ in pr̄ia ꝑficiet̄: vbi charitas cōſūmat̄: ⁊ ne ex iugo leg' euāgelice aliq̄ terreant̄/ iō ſubdit̄: g ¶ Jugū eñ ⁊c̃. q̄ ſ̄m q̄ dr̄. i. Joh. v. a. Mādata ei⁹ grauia nō ſūt. qđ expōnēs Aug. dic̄.ſ. amāti.

Auguſt⁹ in lib. cōfeſſi.

In ca.xi. vbi dicitur in poſtilla: ⁊ ideo aliter dicendū q̄ Johānes nō dubitauit de predictis.

Additio.

Hec rō poſtillatoris nō videt̄ cōſona lr̄e ſequēti cū dicit: Eūtes renūciate iohāni q̄ audiſtis ⁊ vidiſtis ⁊c̃. Si eñ iohānes nō ꝓponebat hāc q̄ſtioneȝ ꝓpter ſe: ſed tm̄ ꝓpter diſcipulos: cū h̄ nō latebat xp̄m q̄ cogitatiōes hoim ꝑfecte cognoſcebat: ſupfluū ⁊ imptinēs videt̄ dicere. Renūciate iohāni iohēs eñ de h̄ cert⁹ erat ſȝ poti⁹ debuiſſet dicere: Attēdite q̄ audiſtis ⁊ vidiſtis: dirigēdo v̄ba ſua diſcipulis q̄ h̄ indigebāt vt dicit poſtillator: nō autē iohānes ſed meliori iudicio ſemp ſaluo ad hāc admirationē tollēdā alit̄ poſſet dici. Pro cui⁹ declaratiōe attēdendū q̄ nō eſt icōueniens: vt q̄s ſciēs aliquā veritatē certitudinalit̄ p vnū modū alterius ꝓficiat ſciēdo eādē veritatē p aliū modū: ſȝ ſcđus mod⁹ ſciēdi nō ſit ita ꝑfect⁹ ſic̄ ꝑm⁹ qđ ptȝ ex h̄ nā xp̄us q̄ nō ſolū ſ̄m ſciam increatā: ſȝ etiā ſ̄m ſ̄m ſciam infuſam oīa cognouit vt cōiter tenet̄: ſ̄m tm̄ ſciam acq̄ſitā.ſ. expimētalē legit̄ ꝓfeciſſe. Luc̄.ij.g. Jeſus ꝓficiebat ſcia ⁊ etate ⁊c̃. Silr̄ dicēduȝ eſt q̄ lȝ iohānes certitudinalit̄ cognouiſſet xp̄m p diuinā reuelationeȝ ⁊ p ſcm̄ ſpm̄ ſub forma viſibili deſcēdentē ⁊ hmōi: adhuc tm̄ poterat ꝓficere in ipſi⁹ cognitiōe expimentali: hoc eſt cū p experientiam haberet q̄ opa ipſi⁹ xp̄i maniſeſte corrñderēt his q̄ de eo in ꝓpheticis ſcripturis ꝑnoſticata fuerūt: iuxta illud Joh.x.a. Opa q̄ ego facio teſtimoniū ꝑhibēt de me: ſȝ cū q̄libet cognitiōis ꝑfectio ſit appetibilis ſeu dſiderabilis: ꝑſertim cognitio xp̄i. ideirco iohānes nō dubitādo de xp̄o an eēt xp̄s: ſȝ poti⁹ deſiderādo hr̄e ipſi⁹ cognitionē expimētalē ex opib⁹ quā iā habuerat ex reuelatiōe diuīa dicebat. Es tu an aliū expectam⁹: h̄ ē dicere deſidero te cognoſcere eē xp̄m ex opib⁹ p te fact' ſic̄ te iā cognoui p iſpirationē ſeu diuinā reuelationē. vñ notant̄ dic̄ euāgeliſta Cum audiſſet iohēs opa xp̄i ⁊c̃. lȝ eñ viderat xp̄m ⁊ ipȝ v̄e cognouerat vt dictū ē: nō tm̄ viderat opa xp̄i ꝑſerti illa q̄ teſtimoniū de ipſo ꝑhibebāt.ſ. miracula. Ad qđ xp̄s tāq̄ ſciēs cognitionē cordis ipſi⁹ iohis ꝓprie rñdit: Renūciate iohi q̄ audi. ⁊ vi. vbi attēdēdū q̄ nō ſolū dixit renūciate iohāni q̄ vidiſtis: lȝ forte h̄ videret̄ ſufficere: ſȝ dixit: Que vidiſt' ⁊ audiſtis: ad denotādū q̄ ea q̄ audierat a ꝓphet' p ipm̄ fiēda videbāt p ipſum ipleta. vñ dic̄: Ceci vidēt ⁊ clau. am. ⁊c̃. Hec eñ miracula i ꝓpria for-

pria forma legēbāt in ꝓphetic' vaticiniis. vñ Eſa.xlij. ca. loquēs de xp̄o ait: De⁹ venit ⁊ ſaluauit nos ſeq̄t̄: Tūc apiēt̄ ocli cox. Silr̄ Eſa.lxi.a. Ad ānūciādū ſeu euāgelizādum paupib⁹ miſit me. ex q̄b⁹ ptȝ q̄ xp̄s i hac rñſiōe ſatiſfaciebat dſiderio iohis recte ordiato circa cognitiōem xp̄i oñdēdo q̄ opa ſua ⁊ miracula corrñdebāt vaticiniis ꝓpharū. ⁊ ſic poterat de xp̄o noticiā expimētalē hr̄e ex opib⁹ de q̄ iā habuerat noticiā diuinitus reuelatā.

Replica.

In ca. xi. vbi agit̄ de q̄ſtiōe iohis baptiſte ad ieſum de q̄ poſtilla. dic̄ cū q̄ſtio ſit dubitabil' ꝓpoſitio nō mouet̄ i ꝑſona iohis q̄ fuit p diuinā reuelationē ⁊ occultā viſionē certificat⁹: ſȝ mouet̄ i ꝑſona diſcipulox iohānis heſitātiū: ſȝ Burgē. dic̄ talit̄ dictū nō eē ꝯſonū lr̄e q̄ dic̄ rñdēdo eūtes renūciate iohi q̄ rñdet iohi nō diſcipulis ei⁹. Ad qđ pōt dici dupl'r. Prio q̄ remiſit xp̄s diſcipulos ad iohem vt ex relatiōe diſciplox heſitāntū iohes materiā acciperet eos pleni⁹ iformādi. ſcđo dici pōt q̄ xp̄s tenuit modū curialē. nā directe rñdēdo ad diſcipulox heſitationē quā nouit viſus fuiſſȝ heſitationē eorū redarguiſſe: qđ curiale nō fuiſſet circa legationē iohis factam. Curialitas igit̄ videtur tam ex parte querentis q̄ ex parte reſpondentis dum ⁊ iohannes in ſua perſona incredulitatem diſcipulox nō detegeret ⁊ xp̄us ſic curialit̄ querenti rñdit ne icredulitatē legatoris icrepare videret̄: tm̄ ad ſorā iohis ꝑtineret. Mō aūt dicēdi Bur. quē h̄ addit mlta icōuenientia ꝯtigūt. ꝑmū q̄ pōit iohēȝ p diuinā reuelationē de xp̄o ⁊ de his q̄ de ipo erāt ſcripta certitudinalit̄ ⁊ ſufficiēt̄ iſtructū: ⁊ tm̄ qđ iohēs petiuit āpli⁹ iſtrui. ex ſcđa eñ pte iſert̄ oppoſitum ꝑme ptis: q̄ hñ ſeq̄t̄: ille petit de. a. ꝯcluſiōe ꝑfecti⁹ iſtrui: igit̄ ꝑfecte nō fuit iſtruct⁹: cui⁹ oppoſitū dic̄ Burg. addēs q̄ ſcđus modus ſciēdi nō ſit ita ꝑfect⁹ ſic̄ ꝑm⁹: ex q̄ ptȝ iohānē pl⁹ q̄ſiſſe curioſa q̄ vtilia ſic̄ logica ſ̄m cōmentatorē. ij. metaph. Nō eſt ſcia ſȝ mod⁹ ſciēdi: q̄ igit̄ eēt ꝑfecte inſtruct⁹ i theologia ⁊ poſt q̄reret ſcire logicā curioſus veniret iudicādus. ſcđm incōueniens q̄ Burgen. dicit dñm nr̄m ieſum ꝓfeciſſe ſcia acq̄ſita per experietiā: ⁊ h̄ videt̄ dubiū. Nā ſi xp̄s aliq̄d didiciſſet p experientiā qđ pri⁹ vl̄ q̄lit̄ ꝑus nō nouit: ſeq̄t̄ q̄ nō fuit ab inſtanti cōceptiōis ſue omiſciēs. qđ ē ꝯ ſctōs doctores ⁊ mgr̄m li. iij. di. xiiij. ſȝ. xiiij. diſ. exponit quō itelligit̄ xp̄m ꝓfeciſſe nō vt Bur. vult. tertiū qđ Burgē. ponit iohem baptiſtā mouiſſe ſui ex pte q̄ſtionē: vt eū quē ſciret eē xp̄m p diuinā reuelationē ⁊ ſenſibilē oñſionē etiā ſciret p miraculox opationeȝ videt̄ abſurdū: q̄ iudei nō ita plene docti de xp̄i aduētu cum peterēt ſigna audierūt: Generatio praua ſignū q̄rit Mat. xij. ⁊ ſic iohēs videt̄ ad generationē prauā ꝑtinere. eo q̄ ab ifallibili v̄itate doct⁹ ſingularia ſigna ⁊ fallibilia q̄rit ſ̄m Bur. qđ abſurdū dicere videt̄. Cōfirmat̄ q̄ poſt mediū ſciēdi infallibile ſi verum diceret Bur. iohes q̄ſiuiſſet mediū ſciēdi valde fallax.ſ. opationeȝ miraculox. Nā ⁊ praui ātixp̄iani dabūt talia media nō ad iſtruēdū ſȝ ad fallēdū vt dic̄ btūs Aug. ij. de ci. dei ca. xiij. ⁊. lxxxiij. q̄ſtionū. q. lv. ⁊ q̄ plurima alia q̄ ꝯtingūt huic ſingularitati.

b

Glo.ordi.

In illo tpe. Narrata ꝑdicatiōe ⁊ miraculis vni' āni ante q̄ſtionē iohāni factis trāſit ad illa q̄ facta ſūt alio āno.ſ. poſt mortē iohānis: qñ iā in oībus xp̄o ꝯtradicit̄. f ¶ Abijt ieſus p ſa. Allego. Sata ſunt auditores: p q̄ diſcipuli trāſeūt cū ſollicite doctores iſpiciūt: quō vnūquēq̄ attrahere poſſint: quorum ſalutem eſuriūt. Spicas vellunt dum ſingulos homines a terrena intentione retrahūt G Fricant Ca. XII

Allego.

Nico.de lyra

In illo tpe. Poſtq̄ poſita eſt ꝯfirmatio dubitātiū ca. ꝑcedēti: vt ptȝ in diſcipulis iohis. hic ꝯñr ponit̄ ꝯfutatio ipugnantiū.ſ. phariſeox. ⁊ diuiditur in q̄ttuor ptes q̄ aliq̄ ipugnabāt ieſum xp̄m rephendēdo ei⁹ veritatē: q̄ſi ꝯ legē agentē. aliq̄ calūniando ei⁹ bonitatē: opa diuina virtute facta: demoni attribuēdo ibi: Tūc oblat⁹ eſt. alii tentando eis Ca. XII

Moralr. b ¶ In illo tpe abijt ieſus p ſa. ⁊c̃. Per ſata pōt itelligi gētiliu doctrina in q̄ ſūt multe ſpice.i. dicta philoſophica habētia

Moraliter

A ꝯ Fricãt:dũ exẽplis ſctõꝝ etiã a ↄcupiſcẽtia carnis mẽtes exuũt.
Grana cõedũt:dũ emũdatos i corp⁹ eccle traũciũt. Vñ h agũt
diſcipli añ dñm:q: neceſſe eſt pcedat ſermo doctoris: ⁊ ſic gr̃a
co: illuſtrabit auditoris. Sabbato:q: h agũt ſpe qetis eterne:
Moraliter ad quã ⁊ alios inuitant. ¶ Moraliter. Itẽ ꝑ ſata cũ dño ãbu
lãt:q diuinis imperijs ſtudẽtes in ſcri-
pturarũ meditatiõe delectanꝯ. Eſuriũt:
q in eis panẽ vite.i.dei amorẽ inuenire
deſiderãt. Sabbato dũ a turbidis cogi
tationibus vacare: ⁊ videre q̃ ſuauis ẽ
dñs gaudẽt. Vellũt ſpicas ⁊ terũt cũ te
ſtimonia aſſumũt ⁊ diſcutiunt: donec in
eis medullã dilectionis inueniũt:q late
bat in lr̃a. Sz q ſolã ſupficiẽ lr̃e ſequũt
neq3 mẽtis refectionẽ norũt: neq3 aiaꝝ
requiẽ querũt:vñ ↄfutatio ſequiꝯ: At il
le dixit eis: a ¶ Eſuriẽtes ⁊c. Quia
vt alius ait euãgeliſta: nec locũ veſcẽdi
habebãt ꝑ turbis: ꝓpter nimiã iportu-
nitatẽ eorum. ¶ Alij euãgeliſte addũt
.Act.10.b manib⁹ cõfricaſſe. Vñ ⁊ petro dr̃: Ma-
cta ⁊ mãduca. b ¶ Nõ lz. Scdm pre
ceptũ legis. Sed q: alia ſcriptura dicit
Miſericordiã malo q̃ ſacrificiũ. Meli
us fuit hoiem de famis periculo libera-
re q̃ ſacrificiũ deo offerre: q: hoſtia do
placẽs eſt ſalus hoim. De vaſtatiõe fru
gũ nõ arguunt: q: lz ꝑ legẽ inde edere.
c ¶ At ille dixit ⁊c. In h facto nihil
aliud inſtruimur: niſi vt ſabbatũ nõ ad
lr̃am ſz ſpũaliter intelligam⁹. d ¶ Nõ
1.Re.21.b ne legiſtiſ. Si dauid ⁊ abimelech ñ re-
pħẽdũt q2 vterq3 mãdatũ legis ꝓhibi-
li neceſſitate trãſgreſſus ẽ: ⁊ hic ſilis cã
famis ẽ:cur nõ idẽ ꝓbatis in aplis.
e ¶ Panes ꝓpoſitio. Qd ſignifi-
cauit ſacerdotalẽ cibũ trãſiturũ in vſum
pploꝝ. Vel q: oẽs ſacerdotes debem⁹
imitari. Vel q omẽs ſacerdotes ſum⁹.
Comedit in ſabbato qñ de mẽſa tolebã
tur alijs ſubſtitutis. Erat etiam tũc neo
menie dies. f ¶ Quia ſabbatiſ ſa.
Hic ſine neceſſitate oſtendit ſabbatum
B violari ab ipſis q calũniant. Vnum ex-
emplũ datũ eſt regie pt̃atis: de dauid:
aliud ſacerdotalis: de his q ꝑ miſteriũ
tẽpli ſabbatũ violant: vt multo min⁹ ad
ipſm ptineat crimẽ ſpicarũ ſabbato vul-
ſarũ: qui verus rex ⁊ ſacerdos eſt ⁊ dñs
ſabbati. g ¶ Dico aũt vo. Quaſi ſi
figurale tẽplũ potuit defendere ſacerdo
tes ſibi ſeruiẽtes: cur ſpũale non põt de
fendere diſcipulos ſibi credentes.
h ¶ Si aũt. Et vt oñderet oĩa futuri tpis ſpeciẽ ptinere: ad
iecit: Si aũt ſciretis.i.q: de⁹ ꝑ gr̃az diſpoſuit liberare pplm ⁊
nõ ꝑ exteriores obſeruãtias: nõ repħẽderetis meos ſi vetera
omittunt. i ¶ Dñs eſt eni. Si dauid paſtus ⁊ ſacerdotes
tẽpli miniſterio ſabbatũ violãtes ſine crimine ſũt: quãtomagiſ
fili⁹ hois q verus eſt rex ⁊ ſacerdos ⁊ dñs ſabbati. k ¶ Et
ecce hõ. Iſte hõ dr̃ cemẽtarius fuiſſe: q: man⁹ cui ſpũalis edi
ficij cura cõmiſſa fuit: arida erat vſq3 ad tp̃s xp̃i. Ecce hõ m.
Significat humanũ gen⁹ in fecũditate boni opis arefactũ pro
manu ad pomũ extẽſa quã ſanauit man⁹ innocẽs in cruce extẽ-
ſa. Vñ man⁹ in ſynagoga erat arida: q: vbi maius donũ ſcie.
ibi trãſgreſſo: maiori ſubiacet culpe. l ¶ Interro. Quia di
ſcipulos de violatiõe ſabbati ꝓbabili exẽplo excuſauerat: ipſm
voluit calũniari: vt ſi ñ curet crudelitatiſ: vl' imbecillitatiſ: vl' curet
trãſgreſſiõis arguãt. ¶ Matthe⁹ dic ĩtrogaſſe: marc⁹ ⁊ lucas
interrogatos eẽ. Sz ſcẽdũ q illi pͥus interrogauerũt. deinde intel
ligẽs cogitatiões accuſatiõeſq3 q̃rẽtiũ: ↄſtituit in medio ſanan
dũ: ⁊ interrogauit: qd marc⁹ ⁊ lucas ait: Et tũc illi tacẽtib⁹ ꝓpo-
ꝯ ſuiſ ſimile

a ſabbato:† diſcipuli aũt ei⁹ eſuri-
a ¶ auſtera vita: nõ pparatores ſʒ ſimplices
cibos querere vel comedere.
entes cepẽrunt vellere ſpicas et
a ¶ peccatoꝝ ↄuerſio ſtultis ſabbati defen
ſoribus diſplicet: ſʒ a ſabbati dño ꝓbaꝯ.
mãducare. Phariſei autẽ vidẽ-
a ¶ nota q apli lr̃am ſabbati deſtruunt.
tes dixerũt ei: Eccẽ diſcipuli tui a
a ¶ de vinea vel fruge vicini licet edere: ſʒ
nõ falcem mittere: vel foras eijcere.
b faciũt qd nõn licet eis facere ſab
c batiſ. At ille dixit eis:† Nõne le b
d giſtis qd fecerit dauid qñ eſurijt c
⁊ q cũ eo erãt: quõ intrauit in do d
e mũ dei ⁊ panes ꝓpoſitionis co
medit quos nõ licebat ei edere/
neq3 his q cũ eo erãt niſi ſolis ſa
cerdotibus? Aut nõ legiſtis i le e
f ge: q: ſabbatis ſacerdotes in tẽ- f
¶ dũ tauros cedũt pueros circũcidũt: ⁊ dũ
vnã legẽ ſeruãt ſabbatũ deſtruũt. ¶ tñ.
plo ſabbatũ violãt ⁊ ſine crimine g
g ſunt? Dico autẽ vobis q: tẽplo h
a ¶ ipẽ ieius dñs tẽpli. b ¶ in hoc loco.
h maior ẽſt hic.† Si ãũt ſciretiſ qd i
a ¶ quã ⁊ abimelech fecit dum eſurientes
eſt miſericõrdiã volo ⁊ nõ ſacrifi
paũit. ¶ .i.apoſtolos
ciũ: nũq̃ ↄdẽnaſſetis inocẽtes. k
a ¶ .i.pẽſt: ⁊ nõ ſubeſt veteri obſuãtie: ⁊ iõ
nõ peccatũq ſm ei⁹ ordinationẽ obſeruat.
i † Dõminus eſt enim filius hois l
etiã ſabbati. Et cũ inde tranſiſ- m
¶ altero ſabbato vt lucas ait.
k ſet vẽit i ſynagogã coꝝ† Et ecce
l homo manũ hñs aridã: ⁊ inter-

Nico.de lyra

ꝯ tando ei⁹ ptãtem. ꝓpter h q̃rebãt ſigna de celo/ibi: Tũc re-
Diuiſio ſpõdebãt ei quidã de ſcribis. alij inſidiãdo ei⁹ aſſumpte infir-
mitati. ibi: Adhuc eo loquẽte. Prima adhuc in duas: q: pͥmo
repħendũt ei⁹ veritatẽ in ſuis diſcipulis. ſcdo in ꝑſona ꝓpria.
ibi: Et cũ inde trãſijſſet. In pͥma ḡ parte repħẽdũt eum de hoc
q diſcipuli eius

q diſcipuli eius tranſeuntes die ſabbati per blada vellebant C
ſpicas ⁊ cõfricãtes mãducabãt grana: q̃ſi ↄ legẽ agerẽt ex xp̃i
doctrina. Conſiderandũ tñ q nõ arguebant eos agere ↄ legẽ
q̃ſi raperẽt alienũ: q: licitũ erat intrare ſegetẽ ꝓximi ⁊ come-
dere: non tñ metere falce: vt habeꝯ Deut.xxiij. ſed q: violabãt
ſabbatũ: q: pceptuz erat in lege q cibaria
pparareñ die pcedẽti ⁊ nõ in die ſabbati.
vt habeꝯ Exodi.xvj. Ipſi autẽ pparabant † 6.q.3.c.
ſibi cibũ ſpicas fricãdo: ⁊ hoc eſt qd ſbdiꝯ: ſcriptũ.23.
a ¶ Diſcipuli tui fa. qd nõ licet eis fa- q.1.c.ideo
cere ſabbatis: ſed chriſtus rñdet eis oñden
do q non faciebãt ↄ legẽ: q: aliquid qd eſt
lege ꝓhibitũ bene efficiꝯ licitũ ꝓpter neceſ
ſitatẽ imminentẽ: ſicut dauid qui legiꝯ ſan-
ctus mãducauit panes ꝓpoſitionis ſibi da
tos a ſacerdote in neceſſitate: et tñ in lege
erat pceptum q ſoli ſacerdotes comederẽt
q ſacerdos inde nõ reprobaꝯ q dedit aliis
nec etiã dauid q comedit cũ viris ſuis. ex
hoc patet q neceſſitas faciebat aliquid lici
tum qd alias eſſet illicitũ: ſic in ꝓpoſito: da † 1.re.21.b
to q nõ eſſet licitũ fricare ſpicas in die ſab-
bati: tamẽ fiebat licitũ ꝓpter neceſſitatẽ fa-
mis: ⁊ hoc eſt qd dicit ſaluator phariſeis:
b ¶ Nõne legiſtis. vos ſupple qui de-
betis ſcire legem. c ¶ Quid fecerit da
uid. quem tamen reputatis ſanctum.
d ¶ Quõ intrauit in do. ⁊ hoc factũ
habeꝯ.1.Regum.xxi. cetera patẽt ex dictis
vſq3 ibi: e ¶ Aut nõ legiſtis. vbi poni
tur alia reſpõſio: q: ſacerdotes in die ſab-
bati in tẽplo manualiter operabanꝯ: quia
immolabãt aĩalia deo oblata ⁊ excoriabãt
⁊ hoſtias lauabãt ⁊ cõſimilia: et tamen nõ
violabãt ſabbatum: q: talia opera erãt ordi
nata ad dei cultũ: ⁊ hoc ẽ qd dicit ſaluator:
f ¶ Sacerdotes in te. ⁊c. i. manualiꝯ
operanꝯ. g ¶ Et ſine cri. q: etiã erat p- † Oſee.6.c
ceptum a dño q talia opera facerent in ſab
bato: et eadem rõne apli vellentes ſpicas
in die ſabbati ⁊ comedẽtes ex pcepto chri-
ſti non peccabant: quia melius eſt ipſi chri- D
ſto obedire q̃ victimas in templo offerre.
et hoc eſt qd dicit ſaluator: h ¶ Dico au
tem vobis q: tẽplo maior eſt hic. ſcʒ † mar.2.d
ego (cuius auctoritate hoc faciũt) ſum ma- Lu.6.a
ior. ⁊ in hoc etiã ipſe oſtendit ſuã deitatem † Mar.3.a
vnde ſequiꝯ: Si aũt ſciretis. i. intellige- Lu.6.b
retis id qd ſcriptũ eſt Oſee.vj.b. Miſeri-
cordiã volo ⁊ nõ ſacrificiũ: ex quo oſtendiꝯ
ꝑ dictũ ꝓphete q opa miſcdie ſũt magiſ ac-
cepta deo q̃ victime. k ¶ Nũq̃ ↄdẽnaſ
ſetis innocentes. i. diſcipulos meos in
neceſſitate famis de licentia mea ſibi pdicto mõ ſubueniẽtes:
⁊ q poſſet eos licẽtiare oñdit. l ¶ Dñs eni eſt ⁊c. q: obſer
uantiã illã poterat mutare: ſicut pʒ q in nouo teſtamento au-
ctoritate eius mutata eſt. m ¶ Et cũ inde tranſ. hic poniꝯ
ↄfutatio eoꝝ q repħẽdebãt ei⁹ veritatẽ in ꝓpria ꝑſona: ⁊ pͥmo
poniꝯ eoꝝ ↄfutatio. ſcdo ex hoc oriẽs machinatio. ibi: Exeun-
tes aũt phariſei. Circa primũ ↄſiderandũ q ad repħendendũ
eũ ꝓpoſuerũt ei q̃ſtionẽ malicioſe. vtrũ licitũ eẽt ſabbato cura
re: q: ſi nõ curarẽt arguerẽt eũ de impotẽtia: ſi aũt curaret: de
ſabbati trãſgreſſione: ⁊ h eſt qd dr̃: Interroga. ⁊c. ſequiꝯ:
ꝯ Et accuſarent
Moraliter ✳ phica hñtia grana xitatiſ palleis tñ vanitatiſ ⁊ falſitatiſ ad-
mixta. Igiꝯ diſcipuli cũ xp̃o ꝑ ſata trãſeũt qñ xp̃iane fidei zelo
doctrinã phicã ſtudẽdo diſcurrũt vt ibi reperiãt aliq̃ fidei xp̃i
accõmoda: ⁊ eſuriẽtes ſpicas vellicãt: qñ veritates ibi ↄtẽtas
ab erroneis ⁊ friuolis ſeparãt ⁊ comedũt qñ i vẽtre memorie
recondũt. ſm illud Aug/. de doctrina xp̃iana. Si in dictis in-
fideliũ inueniãꝯ nr̃e fidei accõmoda non ſolũ nõ ſunt abhor-
renda: ſed etiã ab ipſis tanq̃ ab iniuſtis poſſeſſoribus accipiẽ
da: ⁊ in nr̃m vſuz vendicãda. Per phariſeos aũt factũ diſci-
puloꝝ arguẽtes: ſignificanꝯ aliq doctores indiſcreto zelo qd
ignorãt reprobãtes: ſʒ ſaluator rõnabiliꝯ excuſat: nã omẽ veꝝ
a q̃cũq3 dicaꝯ a do ẽ. m ¶ Et cũ inde trãſ. Sequiꝯ: Et ec
ce hõ ma. ha. ari. ⁊c. ꝑ quẽ auarus ſignificaꝯ cuius man⁹ ad
opa pietatis ⁊ largitatiſ inualida repiꝯ: ſʒ vt ſaneꝯ ꝑ xp̃m ei dr̃:
✳ Extende manũ

E F ſuit ſile de oue: et ɔcluſit ꝙ lȝ ſabbato bñfacere. Poſtremo cir cũſpect⁹ eis (cũ ita dixit) extēde. a ¶ Sabbat⁹ ⁊c̄. pcipue docet ⁊ opaẗ ieſus: nō ſolũ ,ꝑꝑ ſpāle ſabbatū: ſȝ ⁊ ,ꝑter celebriorē ppli cōuētū: q̄rēs ſalutē oim. b ¶ Quis e. Cōpetenti exēplo ſoluit q̄ſtionē: vt eos oñdat ſabbatū violare in ope cupiditat⁹ q̄ eũ violare arguūt in ope charitatis. Arguit eos q̄ legē male iterꝑtanẗ: q̄ dic̄ in ſabbato a bonis opib⁹ feriādū.

Leui. 23.a Sȝ a malis tm̄ feriādū ē: vñ dr: Om̄e op⁹ ſuile nō f. i eo. i. pctm̄. Sic ⁊ i eterna reqe a mal' tm̄ feriabūẗ: nō a bōis. c ¶ Extende. Quia nil pl⁹ valet curationi elemoſynaȝ largitate. vñ dr: Nō

Eccl.4.d ſit man⁹ tua ad accipiēdū porrecta: ſed ad dādū collecta. Quia fruſtra ,p pctis rogatur⁹: man⁹ ad deū expādit q̄ has ad paupes ,p poſſe nō extēdit. d ¶ Sicut altē. Nō añ aduētū xpi dexteram habuit lāguidā: qꝛ ab elemoſynis torpebat: ſiniſtrā ſanā: qꝛ ſue vtilitati intēdebat: ſȝ veniente xpō dextra ſanaẗ vt ſiniſtra: qꝛ qđ ɔgregauerat auide mō diſtribuit charitatiue. e ¶ Receſſit.

F.10.c Nota exēplū: Si vos pſe. fu. in v. c. f. i aliā. f ¶ Secuti ſ. Docti viſis virtutib⁹ pſequūtur: indocti opiniōe ei⁹ ducti amādo ſequūtur. vñ ⁊ curari merentur. g ¶ Et pcepit. Nō timore: ne ,p dit⁹ occideret ſȝ parcēdo iudeis: ne iudia trucidarenẗ i ei⁹ inocētia ⁊ māſuetudine. ¶ Hic myſtice nos inſtruit: ne cũ aliq̄d magnifacim⁹ laudē foris q̄ramus. h ¶ Aīe mee. Per aīam oīs affect⁹ demōſtraẗ. i ¶ Arūdinē. Iudeos oī vento cedētes: q̄ abiunicē diſpgēdo diſſipati ſūt: nō mox dānabit: ſed ſupportabit. Arūdinē. q. Qui peccāti nō porrigit manū: nec portat on⁹ fratris quaſſatū calamū ɔfringit. Et qui ſi dei modicā ſcintillā ɔtēnit in puulis linū fumigās extinguit: qđ xp̄s nō fec̄ q̄ pot⁹ venit q̄rere qđ perierat. Patientiā nāq̄ ſeruauit: donec iudiciū qđ i eo agebaẗ ad victoriā pueniret: ⁊ expulſo mūdi pncipe ad regnū rediret: i dextera pr̄is ſedens: donec ponat inimicos ſb pedibus. k ¶ Linū fu. Gētes q̄s naturalis legis ardore fere extincto: fumus error⁹ amariſſim⁹: ⁊ odoris mori⁹ ſuoluit: q̄s nō extingit: ſȝ de pua ſcintilla in magnū ardorem ignis dei ſuſcitauit. l ¶ Donec. Tandiu p̄dicatio ei⁹ nullis iſidijs ſupata mūdo lucet: donec ponat in terra iudiciū ⁊ ipleatur: Fiat voluntas tua ſicut in celo ⁊ in terra.

Marginal references: Mar.3.a; Ioh. 10.g; Myſtice; Eſa.42.a; H; Ps.119.a; F.6.b; al's† lignū

rogabant euȝ dicentes: Si licet
a ſabbatis curare / vt accuſarēt eū. a
b Ipſe aūt dixit illis: Quis erit ex b c
vobis hō q̄ habeat vnā ouē: ⁊ ſi
ceciderit hec ſabbatis i foueā: nō
a ¶ nō animali: ſȝ ſue auaricie ɔſulens.
ne tenebit ⁊ leuabit eā? Quāto
a ¶ qꝛ illa die lȝ ſibi vtile facere.
magis melior eſt hō oue. Itaq̄ lȝ
¶ aliq.
ſabbatis bñ facere. Tūc ait hoi: d
c Extēde manū tuā. Et extēdit et †
d reſtituta eſt ſanitati ſicut altera.
a ¶ a lumine recedētes. b ¶ liuore pmoti: nō eīn culpa fuit: vel hominē manū extēdere: vel chriſtum ſanare.
Exeūtes aūt phariſei ɔſiliū faciē e
bāt aduerſus eū / quō pderēt eū.
a ¶ coȝ inſidias: vt hō fugit odientes.
e f †Ieſus aūt ſciens receſſit ide: ⁊ ſe f g h
a ¶ acceſſit vbi inuenit ſequentes.
cuti ſunt eū multi / ⁊ curauit eos i
oēs: ⁊ p̄cepit eis ne manifeſtū eū k l
g facerēt: vt adimpleretur qđ dictū eſt
a ¶ in pſona pr̄is d̄ filio.
p eſaiā pp̄hetā dicentē† Ecce pu m
a ¶ qꝛ i forma ſui. b ¶ ad op⁹ qđ null⁹ ali⁹ poterat facere. ¶ redimere hūanū genus.
er meus quē elegi: dilect⁹ me⁹ in n o
a ¶ qꝛ ipſe ſol⁹ ē agn⁹ ſine macula. b ¶ volūtati mee. c ¶ qđ alibi: Reqeſcit. ſ. e. ſ. dñi
b q̄ bene cōplacuit aīe mee. Pō p
a ¶ nō dei ſbū ſȝ puerū. b ¶ futurū: ⁊ mō
nā ſpm̄ meū ſup eū: ⁊ iudiciū gē q
iuſta iudicia agit. a ¶ p p̄dicatores noui teſtamēti. b ¶ qꝛ cū malediceret nō ma. ſȝ ſicut ouis ad oc. du. eſt ⁊ nō ape. os ſuū.
tib⁹ nūciabit. Nō cōtēdet neq̄ r s
a ¶ myſtice qui latā viā inſiſtunt: ⁊ non audiunt vocem chriſti.
clamabit: neq̄ audiet aliquis in t
i plateis vocē ei⁹. Arūdinē quaſ v
k ſatam non cōfringet: ⁊ linum fu x
l migās nō extinguet donec eijci y
a ¶ quia nō eſt aliud nomē ſub celo in quo oporteat ſaluari.
at ad victoriā iudiciū: ⁊ in nōie z

Ni. de lyra

F Et curauit

a ¶ Ut ac. eū. aliquo dictoȝ modoȝ. Mar. iii. ⁊ Lu. vi. dr: ꝙ ipſe xp̄us iterrogauit eos. Dicēdū ꝙ nō ɔtrianẗ: qꝛ p̄mo iterrogauerūt eū malicioſe: vt dictum ē. Et h̄ ſcribit Matth. Poſtea aūt ſtatuto hoie ifirmo i medio q̄ſiuit a phariſeis: ſi lȝ ſabbato curare: q̄ſi repetēdo q̄ſtionē ab eis motā anteq̄ ſolueret eā. ⁊ h̄ ſcdm̄ ſcribunt marc⁹ ⁊ lucas qđ tacuit matthe⁹. ⁊ omittūt illud p̄mū qđ ipſe expſſit. ſeqẗ: b ¶ Ipſe aūt di. il. vbi xp̄s ſoluit q̄ſtionē. p̄mo ſbo: oñdens p locum a minori ꝙ licitū erat ſanare hoiem in die ſabbati: qꝛ brutū animal lapſum in foueā licitū erat in die ſabbati extrahere: ḡ multo forti⁹ hoiem q̄ melior eſt cū ſit ad imaginē dei fact⁹ ſi in infirmitatē ceciderit licitū eſt ſabbato curare: ⁊ h̄ eſt quod dicitur: c ¶ Quis erit ex vo. ⁊ ptȝ ex dict. ſcdo ſoluit q̄ſtionē facto: hoiem habentē manū aridā ſanādo. d ¶ Tunc ait hoi ⁊c̄. ⁊ patet. e ¶ Exeūtes aūt. Hic ponit ipſoȝ phariſeorum ɔ xp̄m machinatio: ⁊ ipſi⁹ xp̄i hūilis declinatio. Hoies eīn i malicia obſtinati p rōnē nō poſſunt cōpeſci: ⁊ iō phariſei nō potētes xp̄o rñdere p rōnē: iceperūt cogitare aduerſus eū fraudē. f ¶ Ieſus aūt ſci. ſcȝ machinationes coȝ: qꝛ nihil latebat ipſum. g ¶ Receſſ. ide. nō qꝛ timeret mortē: ſȝ qꝛ futurū erat G vt aliq̄ infirmi xp̄iani nō auderēt ſtare in pſecutiōe: iō ne fuga eoȝ iputareẗ in pctm̄ voluit oſtendere facto ꝙ fugere perſecutionē aliqñ eſt licitū: ſic. ē. pleni⁹ dictū eſt ca. x. Seqẗ: h ¶ Et ſe. ſ. eū mul. i. ſ. ex eo ꝙ viderāt p̄dictū hominem ſanatum. i ¶ Et cu. eos oēs. ex q̄ ptȝ eius benignitas: qꝛ pſecut⁹ a iudeis bñficia ſanitatū eis ipendit. k ¶ Et p̄. eis. i. ſanatis. l ¶ Ne ma. eū fa. phariſeis euȝ manifeſtādo: qꝛ nō mortē timeret vt dictū ē: ſȝ vt oñderet ꝙ ſic aliqñ ē licitū in pſecutiōe fugere: ita licitū ē ſe occultare ad cedēdū malicie: ⁊ vt oñderet magnitudinē ſue potētie: ⁊ hoc cōfirmat dicto Eſa. xlii. ſm̄ trāſlationē. Lxx. m ¶ Ecce puer me⁹. i. xp̄s: q̄ fuit puer i forma ſerui. n ¶ Me⁹ quē ele. h̄ duplicaẗ ad oñdēdū ꝙ ipſe fuit elect⁹ ad pficiendū op⁹ nr̄e redēptiōis ⁊ null⁹ ali⁹: qꝛ p nullū aliū poterat ita competēter fieri. o ¶ Dilect⁹ ⁊c̄. hoc dr metaphorice de deo: ad exp̄mēdū magnitudinē pr̄ne dilectiōis ad filiū: ſic apđ homies ille qui multū diligiẗ dr bñ cordi. p ¶ Ponā ſpm̄ ⁊c̄. qꝛ ſpūſſctūs reqeuit ſup eū in hūana natura: vt hr̄ Eſa. xi. a. Egredietur virga de radice ieſſe ⁊c̄. ſeqẗ: Et requieſcet ſup eū ſpūs ſa. ⁊c̄. q ¶ Et iud. gē. nū. qꝛ xp̄s futurū iudiciū nunciauit hoib⁹ p ſuā p̄dicationē: vt hr̄. i. Silr in iudicio futuro ſniam iudicij feret i hūanitate: qꝛ i eadē forma i q̄ iudicat⁹ ē corā pilato: in ea ſedebit i iudicio. h̄ excepto: ꝙ tūc appebit i forma glioſa: ⁊ h̄ ē qđ dr Act. i. b. hic ieſus q̄ aſſūpt⁹ eſt a vob ſic veniet. ſ. ad iudiciū ſic vidiſtis eū aſcēdētē. i. i forma hūanitat⁹ glioſa i q̄ aſcēdit i celū. ſeqẗ: r ¶ Nō ɔtē. ſ. vt vindiceẗ. H vt ptȝ ex p̄dict⁹: qꝛ pſecutionē phariſeoȝ declinauit hūiliter abſq̄ contentione. s ¶ Neq̄ cla. vt. ſ. libereẗ ſic patuit i ſua paſſione. t ¶ Neq̄ au. ali. ⁊c̄. qđ ptȝ ex ſua taciturnitate corā pilato: qꝛ h̄ fuerat p̄dictū Eſa. liii. c. Sic agn⁹ corā tōdēte ſe obmuteſcet ⁊ nō apuit os ſuū. v ¶ Arūdinē. p arūdinē q̄ſſatā itelligiẗ ppl's iudaic⁹ a fide ⁊ pietate vacu⁹. x ¶ Et linū f. p qđ itelligūẗ gētiles in q̄b⁹ claritas rōnis naturalis erat extincta p ɔſuetudineȝ peccādi: remanēte fumo volūtat⁹ malefaciēdi. vult ḡ dicere ꝙ xp̄s p fortitudinē deitat⁹ noluit reſiſtere iudeis ⁊ gētilib⁹ eū crucifigētib⁹: qꝛ iudei crucifixerūt liguis ſuis ipm̄ iniuſte accuſando. gētiles vero manibus ipſum crucifigendo: quia milites pilati qui erant gentiles hoc fecerunt: vt habetur Ioh. xix. ſequitur: y ¶ Donec eijciat ad victoriam iudicium: Id eſt donec veniat ad exequendum extremū iudicium in quo manifeſtabitur ſua victoria. Tunc enī inimici eius ponentur plenarie ſub pedibus eius vt habetur in ps. viii. b. Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius. z ¶ Et in nomine eius gentes ſpe. ⁊c̄. qꝛ ad p̄dicationē apl'orum gentiles ad fidem cōuerſi ſūt. iudeis pro maiori pte in infidelitate remanentibus.

Moraliter

† ¶ Extēde ma. qꝛ cū ex dei dono ad opa charitat⁹ extendiẗ tūc ſanaẗ. e ¶ Exeūtes aut pha. ⁊c̄. p h̄ aūt ꝙ ih̄s a cōſilio malignātiū receſſit ⁊ ſequētib⁹ ſe bñ fecit: informauit p̄dicatorē vt fugiat obſtinatos ⁊ foueat deuotos. k ¶ Et p̄cepit eis ⁊c̄. p h̄ oñdēs ꝙ p̄dicator nō debet q̄rere hūanā laudē neq̄ cū obſtinat⁹ ɔtētionē. iō ſbdiẗ de eo: r ¶ Nō ɔtendet ⁊c̄. Tūc obſtinat⁹ ē ei demoniū hñs cec⁹ ⁊ mut⁹. poſſeſſus a dēmone p pctm̄ mortale cec⁹ ē i his q̄ ad ſuā ptinēt ſalutē: ⁊ mut⁹ ad ,pnūciādū laudē diuinā: ſȝ cū curaẗ a xp̄o videt ſibi ,pficua ⁊ ,pnunciat p̄conia diuina p phariſeos autem beelzebub hoc attribuēs: ſignificantur maledici bona in malum peruertentes.

Om̄e regnū

A a ¶ Et curauit. Tria signa simul facta sunt q̄ ⁊ q̄tidie in cō uersione hoīm fiūt: vt expulso demone lumē fidei videāt: ⁊ deum laudēt. b ¶ In beelzebub. Beel.i.baal muscarū: ob sordes imolaticii sanguinis: de' est accaron: q̄ nole vocāt pn/cipē demonioꝝ. c ¶ Oīs reg. Necessaria cōplexione eos arguit: vt eni xp̄s ꝟtute dei demōes eicit: vel in principe demonioꝝ. Si ꝟtute dei frustra calūniant: Si i pn/cipe demonioꝝ regnū ei' diuisum est nec stabit: ⁊ iō a regno eius recedāt: qd̄ inuit eos sibi elegisse: dū in se nō credūt. d ¶ Et ois ci. Eadē rō est ciuitatis ⁊ domus: q̄ regni. Ciuitas hierlm sp̄ gliosa. postq̄ in xp̄m et in aplos exarsit.facta diuisione excidio excidit. e ¶ Et si ego in beel. Si expulsio demonū in illud vr̄is do nō demonib' deputaē: q̄re i me idē op' eandē nō h̄z causā. f ¶ Ipsi. Contēptibilia mūdi in quib' icia simplicitas mee virtut' apparet. Uel ita potius: Filij.i.apli q̄ bn̄ sibi cō'cii erāt: nihil male artis ab eo didicisse: ideo ipsi testes mei iudices iudicantes .xij. trib' isrl. g ¶ Si aūt ego. Illa ps si ego in beelzebub eycio demones ad plura incōuenientia pducta est/ mō agit de alia pte cōpletiōis. Si aūt ego in spū dei. Hic lucas ait in digito. Digitus dr̄ spūssctūs .p ptitiōe donoꝝ. Regnū dei: vel seipm dicit. Un̄ alibi: Medius inter vos stetit quem vos nescitis. Uel regnū qd̄ io hānes ⁊ ipse ihs p̄dicauit. Penitentiā agite: appropinq̄bit eni regnū celoꝝ. Est ⁊ tertiū regnū scripture sctē: qd̄ auferē a iudeis: ⁊ daē gēti facienti fructū eius. Uel regnū.i. oēs mundi ptes aplis ⁊ successorib' eoꝝ ad cōuertēdū distribuit. h ¶ Aut quō po. Ostēdit q̄ dn̄s p manifestā parabolam: q̄ nō cōcordat in fallaci opatiōe cū demonib' sicut calūniabanē: sȝ virtute diuinitat' hoīes a demonio liberaret. iōq; grāde scelus cōmittūt qui qd̄ dei eē cognouerāt diaboli eē clamabāt. Neq; eni psit eē concordes: quoꝝ opera diuersa sunt. Un̄ addit: Qui nō est me. ⁊c. i ¶ Domū illius. Ul' domū.i. omēs mūdi ptes aplis ⁊ eoꝝ successorib' ad cōuertendum distribuit. k ¶ Qui nō est mecum. Id est qui dissimilia meis facit opera: contrarius mihi est: Ille trahit ad vitia ego ad virtutes.

J.19.d
Joh.1.d
J.3.a
J.21.d
B

Ni.de ly.

☙ Oē pctīs ✠ tate remanētib'. a ¶ Tūc oblat' ē. ꝯn̄r ponit ꝯfutatio calūniātiū xp̄i bonitatē: attribuēdo ei' miracula spiritui maligno: ⁊ pmo ponit eoꝝ calūniatio. scdo calūnie ꝯfutatio. ibi: Jesus aūt. Circa pmū ponit euidēs miraculū de eiectiōe demonis ceci ⁊ muti: nō q: talia sint i demōe formalit̄ sȝ effectiue: q: hoīez quē obsederat cecū ⁊ mutū effecerat. ⁊ iō ipso eiecto hō loq̄bat b ¶ Et stupebāt. admirātes diuinā ꝟtutē in xp̄o. c ¶ Et dicebāt. nū. ⁊c. q.d. sic: q: h̄ est xp̄s nobis pmissus. de semine dauid. d ¶ Pharisei aūt ⁊c. turbas.s.cōfitētes ipm esse xp̄m .ppter euidentiā facti. e ¶ Dixerunt: hic ⁊c. q: eni factū mirabile negare nō poterāt: iō modū faciēdi calūniabāt. dicētes ipm p aliquē demonē supiorē sibi familiarē et priuatū eiicere demones iferiores de corporib' obsessoꝝ: sicut supra dictū ē ca.ix. f ¶ Jesus aūt sci. h̄ ponit calūnie ꝯfutatio: ⁊ pmo oñdit q̄ miracula q̄ faciebat non poterāt attribui spūi maligno. scdo q̄ oportebat ea attribuere spūi diuino. ibi: Aut facite arborē bonā. Prima i duas: q: pmo oñdit ꝓpositū p rōnē. scdo istoꝝ calūniātiū dānationē. ibi: Ido dico v. ob. pmū oñdit q̄tuor rōnib'. pma rō talis ē: q: si p demonē aliquē eyciebat alios

Diuisio
Rō nes ꝓbantes xp̄i miracula ñ esse virtute diabolica facta
Prima

eius gētes sperabūt. † Tūc oblat' ē a ei demoniū habēs cecus et mut':
a ⁊ curauit eū: ita vt loqref et vide/
a ¶ mirant minus eruditi. ⁊ ob misericordiā et beneficiū filiū dauid p̄dicant.
ret. Et stupēbant oēs turbe ⁊ dice b c
a ¶ q̄ sapiētes videēt: vel negāt: vel detrectāt: q̄si nō sint opa dei: sed immūdi spūs.
bāt: Nūqd hic ē fili' dauid? Phā d
risei autem audientes dixerunt: e
a ¶ in q̄ nesciētes ꝯfitent diuisionē demonū.
b † Hic nō eijcit demones nisi i beel
zebub pncipe demonioꝝ. Jesus f
¶ vt vel sic crederēt i eū q̄ cordis occulta videbat
autē sciēs cogitationes eoꝝ dixit
c eis: † Oē regnū † ī se diuisū deso g
d labit: ⁊ ois ciuitas vl' dom' diuisa ī
¶ ideo. a ¶ cui' intra se bellū pax ē hoīm vt iam nō habeat in mundo locum.
se nō stabit. Et si sathanas satha/
nā eijcit aduersus se diuisus ē: quō
a ¶ .i. nō stabit: vt iam sit finis mūdi.
e ergo stabit regnum eius? Et si ego b
a ¶ exorciste iudeoꝝ: q̄ ad dei nois inuocationem eijciebant demones.
i beelzebub eijcio demōes/ filij ve
a ¶ nō ptāte sȝ cōpatione q: deo tribuūt qd̄ illi beelzebub. b ¶ iudicātes .xij. trib' israel
f stri in quo eijciūt? Jdeō ipsi iudi/ i
¶ incipit destrui ptās diaboli. vt regnet de'
g ces vestri erūt. Si aūt ego in spū k
dei eijcio demones: igit puenit in l
in uobis. a ¶ nisi pualeret diuina potētia.
h vos regnum dei. Aut quō pōtest m
a ¶ mūdū qui in maligno est. b ¶ diabolus
quisq̄ intrare in domum fortis: et n
a ¶ q̄ nemo poterat se eruere. a ¶ hoīes decepti. b ¶ a seductōe electoꝝ cōpescuerit ptātē
vasa eius diripere nisi prius alli/ o
a ¶ ademerit. a ¶ ereptos diabolo per diuersos gradus ecclesie ordinat.
i gauerit forte? Et tūc domū illius
a ¶ diabolus. ¶ opa mea nō psit opib' beelzebub cōparari: q: ego ꝯgrego: ille dispgit.
k diripiet. Qui non est mecum con p q
a ¶ q: diabolicū est ꝯgregata dispgere.
tra me est: ⁊ qui nō ꝯgregat mecū/ r

debat alios: seq̄r q̄ diuisio eēt inē eos ⁊ sic nō posset stare diu ptās diaboli: ⁊ ex h̄ seq̄r aduēt' xp̄i p quē ptās demonis erat auferēda. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: g ¶ Oē regnū di. ⁊c. ⁊ ptz lr̄a. scda rō ponit ibi: h ¶ Et si ego ⁊c. q: ñ solū xp̄s eiiciebat demones sȝ etiā discipli xp̄i i noie ei'. ⁊ nō solūmō discipli sȝ etiā aliq̄ iudei q̄ nō erāt xp̄i discipli: ſm q̄ dr̄ Mar.ix.e. Uidim' quēdā i noie tuo eiicientē demōia q̄ nō seq̄r nos: ñ poterāt aūt iudei dicere q̄ apli facerēt miracula ꝟtute magica cū eēnt simplices ⁊ illitati. Et si diceret de aplis q̄ xp̄s docuit eos artē magicā: tñ non potat dici de eis q̄ nō erāt ei' discipli: cū q̄ eiicerēt demōes i noie xp̄i: vt dictū ē: nec potat hoc attribui spūi maligno: vt visū ē. ilr̄ p ꝯñs nec eiectio demonū facta p xp̄m: ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: Et si ego in beelze. eycio de. filii vestri. i. apli q̄ erat de semie iudeoꝝ: vl' alii iudei q̄ nō seq̄bant xp̄m i q̄ eyciūt. q.d. cū nō possit' hec attribuere nisi ꝟtuti diuie: p ꝯñs nec eiectio facta p me. vt patz ex dict'. seq̄r: i ¶ Jdō ipi ⁊c. ꝟ aplis ptz q̄ eēt iudices. i. assessores xp̄i in iudicio: vt h̄r. J.xix.d. Cū venerit fili' hois i sede maiestat' sue: sedebit' ⁊ vos sup sedes .xij. iudicātes duodeci trib' isrl. Si aūt accipiaē .p iudeis nō sequētib' xp̄m q̄ tñ eiiciebant demōes i noie ei': sic dicunē iudices alioꝝ nō credētiū: q: ex facto eoꝝ aliq oñdenē ꝯdēnabiles: q: nō crediderēt i xp̄m: cui' deitas declarata fuit p miracula i ꝟtute ei' facta. k ¶ Si aūt ego ⁊c. sicut ꝯclusum est ex p̄dictis. l ¶ Igit puē. ⁊c. i. xp̄s cui' regnū erat a p̄o .pmissū. Esaie.ix.a. Regni ei' nō erit finis. ⁊ istud regnū expectabāt iudei: tñ i h̄ erāt decepti: q: credebāt istud regnū tpale: quē errorē exclusit xp̄s dicēs: Joh.xviij.f. Regnū meū nō est de h̄ mūdo. tertiā rōnē ponit ibi: m ¶ Aut quō ⁊c. i. diaboli de q̄ scribit Job.xl.d. Nō ē ptās sup ter. q̄ ei cōpeē. Dom' aūt ei' ē hō obsessus i q̄ hitat sic i domo. n ¶ Et va. ⁊c. vasa āt sūt hoīes pctōres q̄ a xp̄o diripiūē q̄ñ de ptāte demonis p ipm eripiūē. o ¶ Nisi pri'.i. diabolū. q.d. cū ista feceri: vt ptz. seq̄r q̄ ipse diabol' sit p me alligat'. Et q̄ ꝯcludiē q̄ ipse sit de xp̄o: q: i aduētu xp̄i ptās demōis erat diminuēda ⁊ arcēda. q̄rtā rōnē pōit ibi: Qui nō ē mecū: ⁊ talis est. Uolūtas ei' q̄ obedit alicui est ꝯformis volūtati illi' cui obedit saltē in facto. ⁊ iō si christus in ꝟtute demonis faceret miracula seq̄ret q̄ christ' ⁊ demon essent concordes i fact': hoc aūt patet falsum: q: facta xp̄i ⁊ doctrina erant ad retrahendū homines a peccat'. facta aūt demonis sūt ad distrahēdū hoies p pctīs: ex q̄ seq̄r q̄ xp̄s nō opabaē i ꝟtute demonis: ⁊ h̄ ē qd̄ dic̄: p ¶ Qui nō ē ⁊c. p ꝯcordiā i facto et volūtate. q ¶ Cōtra me e. ⁊ hmōi ē diabol'. vt pz ex dict'. r ¶ Et q̄ nō co. mecū .s. fideles ad vnitatē fidei reducēdo.
✠ Spargit. ⁊ hic
✠ g ¶ Oē reg. di. tale regnū ē aīa hois mali: cui' sensualitas rebellat rōni .ppi qd̄ de talib' dr̄. vtu. Eth. ꝯtēdit ipsoꝝ aīa ⁊ h̄ trahit huc: h̄ āt illuc: quēadmodū discrepātia. Et h̄ regnū desolaē q̄ xp̄s q̄ rex ē pac' inde recedit ⁊ diabolus ingredit. k ¶ Si aūt ⁊c. demō in spū dei eiicit q̄ñ gr̄e donū diuinit' infundit: ⁊ tūc xp̄s q̄ dei regnū ē igredit. m ¶ Aut quō ⁊c. fort' iste diabol' ē. de q̄ dr̄ Job.xl.d. Nō ē po.s.t. q̄ ei cō. Hūc alligabāt apli q̄ñ .phibebāt eū dare rñsa pplo idoloꝝ cultori ⁊ tunc eius vasa diripiebanē q̄ñ idolatre ad fidem xp̄i conuertebantur. p ¶ Qui non est mecū. per fidē formatā charitate. q ¶ Contra me est. q̄ñ est cū diabolo aduersario xp̄i.
✠ Aut facite

C
Scda ratio
† J.9.d Lu.11.b De pe. di.3 c.sunt ples
Tertia rō
Mar.3.c Lu.11.b
ala† in †Mar.3.e Lu.11.c 23.q.2.c.si ea
Quarta rō
D
Moraliter
Demō quā in spū dei eiciatur.

a ſpargit. Ideo dico vobis: † Om- a b c
¶ facti. ¶ dicti.
ne pctm̄ et blaſphemia remittet d e
¶ eſt ſpiritus blaſphemie contra veritatem cum eā cognoueris induratio.
b hoībus: ſpūs aūt † blaſphemie nō f
c remittet. Et quicūqꝫ dixerit ver- g
bum contra filiū hoīs, remittet ei:
d qui aūt dixerit † verbū contra ſpi-
e ritūſanctū nō remittet ei, neqꝫ in
a ¶ .i. exiſtimare: vel iudicare.
f h̄ ſeculo neqꝫ in futuro. Aut faci h
te arborē bonā: ⁊ fructum ei⁹ bo-
g nū: aut facite arborē malā: ⁊ fru- i
a ¶ verū autem bonus ſit auctoꝛ an mal⁹ ex fructu cognoſcitur.
ctū ei⁹ malū. Siquidē ex fructu
a ¶ filij diaboli ei⁹ veneno coꝛrupti.
b arboꝛ cognoſcit. Progenies vi k

E F a ¶ Om̄e pctm̄. Quod humana fragilitate cōtrahit: remiſſibile eſt: ſi cōgregatio nō deſerat. Si vero diabolica obſtinatione de diſperſione ad ꝯgregationē nunqꝫ redit: peccatū inſolubile iudicat. Hiero. Omne pctm̄ ⁊c. Nō oīa pctā oīb⁹ remittunt: ſed his q̄ in vita penitēt. Refutat hic Nouacian⁹: penitentib⁹ eis q̄ in martyrio lapſi ſūt veniā negans. ⁊ Origenes: ꝗ̄s veniam ꝯſecuturos poſt vniuerſale iudiciū trāſactis ſꝫ multis ſeculis aſſerens.

† Mar. 3. d Lu. 12. b

b ¶ Spūs aūt blaſ. Qui manifeſte opa dei intelligit: cū de virtute negare nō poſſit: ſi ſtimulatus iuidia calūniat: ⁊ dicit eſſe beelzebub: iſti non dimittetur. Non ꝙ ⁊ ei negēt remiſſio ſe peniteret: ſꝫ q2 hic blaſphemus: exigentib⁹ merit̄ ſuis malis: ſicut nūqꝫ ad remiſſionē: ita nec ad pniam perueturus ſit. Sicut iohānes euangeliſta de quibuſdā blaſphemie ſue merito excecatis ait: ꝓpterea nō poterāt credere: Quod iterū dixit Eſaias: Excecauit oculos eoꝝ: ⁊ indurauit coꝛ eoꝝ vt nō videant oculis: ⁊ intelligant coꝛde ⁊ cōuertant: ⁊ ſanē eos: qui ſpiritū ſanctū nō eē: vl' minorē pr̄e credunt et dicūt: q2 nō iuidia diabolica: ſꝫ humana ignorātia h̄ faciunt irremiſſibili crimine nō tenent. Sꝫ q̄ in ſimilitudine diaboli ꝯ ꝯſcientiā ſuaꝫ maieſtatē dei oppugnāt: nō habēt remiſſionē i eternū: ſicut Marc⁹ a pte declarat: q̄ poſito h̄ teſtimonio dn̄i ſubiūxit: Qm̄ dicebant ſpm̄ imūdū habet.

al' † blaſphemia

al's non habet † verbū

¶ Et q̄cūqꝫ. Amb. Etiā q̄ ſcādaliꝫatus īfirmitate carnis mee: purū hoiem vl' voratorē ſuſpicat⁹ fuerit: remiſſibile erit. d ¶ Qui aūt. Grām ſcti ſpūs q̄ pnia inſpirat: ⁊ ad cōgregationē redit nō cognoſcēs ipenitēti coꝛde pmāſerit: cū h̄ iā nō ſit hūanū ſꝫ diabolicū irremiſſibile erit. e ¶ Neqꝫ in h̄ ſe. Quedā em̄ culpe i h̄ ſeculo laxant: q̄dā vero pūe ſcꝫ etiā i futuro. Que q̄dē poſt moꝛtē grauāt ſꝫ ⁊ dimittunt: ſi homo bonis actib⁹ in vita vt ibi dimittant promeruit. f ¶ Neqꝫ in fu. Quia ſūt q̄dā leuia: q̄ ſi in hac vita nōdū ſūt remiſſa: poſt moꝛtē ḡuāt: ſꝫ ⁊ remittunt ſi digni ſūt. g ¶ Aut facite. Nihil em̄ mediū q̄n boni auctoris bona tm̄ ſint opa: ⁊ mali mala. Coartat eos hincinde complexiōe: ⁊ vtroqꝫ coꝛnu pmit. Si malus ē diabolus nō facit bona: ſi bona ſūt: nō ſunt diaboli. Adhuc ꝓbat opus ſuū nō eē diaboli: q2 bonū: diabolus ꝯo mal⁹: q̄ neq̄t facere bonū. Quaſi ſi diabol⁹ mal⁹ ē: bona facere nō pōt: ſi bona ſūt q̄ videt̄: nō ē diabolus q̄ ea fecit: nō em̄ pōt ex malo bonū: vl' ex bono malū naſci: Aut fa. ar. bo.

Myſtice

Myſtice arboꝛ bona xp̄s. fruct⁹ p̄dicatio euāgelij: curatiōes: redēptio. Arboꝛ mala diabol⁹ ⁊ ſui. i. ſcribe ⁊ phariſei: ⁊ ceteri mali fruct⁹: inuidia: detractio: blaſphemia: hereſis ⁊ hmōi. Unde ſequitur: h ¶ Progenies viperarum. Oſtendit eos malam arboꝛem: ⁊ fructus afferre blaſphemie.

G Ex abundantia

Nico. de lyra

a ¶ Spargit. ⁊ h̄ eſt diabolus q̄ diuerſas ſectas ⁊ hereſes ⁊ ſciſma ꝯtum pōt itroducit. b ¶ Jō dico vo. Declarata phariſeoꝝ falſitate: hic ꝯñr oñdit grauitatē pcti ipſoꝝ. Ad cui⁹ euidētiā aduertendū ꝙ phariſei ⁊ legiſpiti ex ꝯſideratiōe opatiōis xp̄i: ⁊ ex cōſideratiōe ſcripturarū: i q̄b⁹ de aduētu xp̄i erat tp̄s determiatū vt h̄r Dan. ix. ⁊ ꝯſimilium p̄mo cognouerūt ip̄m eē xp̄m: vt h̄r. ī. xxi. Agricole videtes filiū dixerūt itra ſe. h̄ ē heres. ⁊ gloſa ibidē dic̄ ꝙ p̄mo cognouerūt ip̄m eē xp̄m ſm̄ v̄itatē: q2 tn̄ icepit vitia eoꝝ recōp̄hēdere: ⁊ ꝯ ſilationē eoꝝ publice p̄dicare: iō cōceperūt odiū ⁊ iuidiā ꝯ ip̄m ex q̄b⁹ excecati a p̄ma noticia ceciderūt i errorē: q2 talia puertūt iudiciū rōnis rectū: ⁊ ex tūc iceperūt oīa facta ei⁹ iterp̄tari in malū: et p̄mo vocauerūt eū voracē ⁊ potatorē: ⁊ pctōꝝ amicū: ⁊ i tantā inſaniā ꝓruperūt ꝙ miracula q̄ nullo mō poterāt fieri niſi virtute diuia demoni attribuebāt: vt ptꝫ ex dict̄. ⁊ ſꝫ p̄mū eēt ḡue pctm̄: tn̄ erat ſolū blaſphemia ꝯ ei⁹ hūanitatē. ſcōm tn̄ fuit incōparabilit̄ ḡui⁹ q2 erat ꝯ ei⁹ diuinitatē. vñ talis blaſphemia eſt pctm̄ i ſpm̄ſctm̄. q2 ē ipugnatio v̄itat̄ agnite: q2 ſic viſū eſt ipſi p̄mo veritatē cognouerūt h̄ xp̄oꝝ ſꝫ excecati errore ⁊ iuidia ipugnauerūt: ⁊ talis erroꝛ cauſat⁹ ex malicia nō excuſat: ⁊ h̄ eſt q̄d dicit: c ¶ Om̄e pec. ꝓce. ſ. ex ignorātia ⁊ īfirmitate. d ¶ Et blaſphemia. ex talib⁹ ꝓcedēs. e ¶ Remittet ho. i. remiſſibile

Diuiſio

ſibile eſt pctm̄ de ſe: q2 directe nō obuiat p̄ncipio p q̄d fit remiſſio pctōꝝ: ſicut obuiat pctm̄ in ſpm̄ſanctū: cuius ſex ſūt ſpecies deſpatio: p̄ſūptio: obſtinatio: finalis ipenitētia: iuidia fraterne grē. ipugnatio veritat̄ agnite. Cui⁹ ſufficientia ſic accipit ſm̄ ꝙ remouet ab hoīe p̄ncipiū: p q̄d fit remiſſio pcti: ⁊ h̄ ꝯtingit tripliciter. Uno mō ex pte ipſi⁹ dei. alio mō ex pte donoꝝ ipſi⁹. alio mō ex parte pcti ipſi⁹. Ex parte ipſi⁹ dei p̄ncipiū p q̄d remittit pctm̄ eſt ipſa dei miſeria ⁊ hec tollit p deſperationē: ſicut fecit cain. Alio mō timoꝛ iudicioꝝ dei ē p̄ncipiū p q̄d aliq̄s reſilit a pctō: ⁊ hic tollitur p p̄ſumptionē p quā aliquis p̄ſumit conſequi gloꝛiam ſine merit̄ quātūcūqꝫ agat male. Ex parte aūt donoꝝ dei duo ſunt q̄ maxime faciūt hoiem retrahi a pctō. Primū eſt veritatis cognitio: ⁊ hec tollitur per hoc ꝙ aliquis veritatem agnitā impugnat: ⁊ ſic viaꝫ ſalut̄ a ſe ſcienter repellit. Secundū eſt grē diuine collatio ⁊ hec repellit ab hoie ꝯtū ē i ſe p iuidētiā fraterne gratie: ⁊ ñ accipit h̄ iuidētia fraterne gratie: ⁊ ꝓut aliquis īuidet fratri ſuo: vel alicui ſingulari perſone: ſꝫ quādo eſt tanta malicia in eo ꝙ diſplicet ſibi de grā dei creſcente in mundo. Ex parte pcti vero duo ſunt que retrahunt hoiem a pctō. Unū eſt turpitudo act⁹ cōmiſſi ex cuius conſideratione ſolet homo penitere: ⁊ hoc tollitur per finalem ipenitentiā: nec accipit hic finalis ipenitētia ꝓut ē pcti circūſtantia. ſ. q̄ aliq̄s in pctō moꝛtali moꝛitur: ſed qñ aliquis tāte malicie eſt ꝙ eligit de pctō ſuo nūqꝫ penitere: ita ꝙ nō vellet ꝙ de⁹ daret ſibi grām penitendi. Scōm eſt breuitas delectatiōis q̄ i pctō eſt. ex cui⁹ ꝯſideratione ſolet hō ſm̄ electionē pctm̄ refugere: ⁊ hec tollit p obſtinationē: qñ ſcꝫ hō firmat ꝓpoſitū inherendo oīno pctō. Ex predictis aūt ptꝫ ꝙ pctm̄ in ſpm̄ſanctū ita irremiſſibile dr: q2 de difficili eſt remiſſibile: ⁊ h̄ eſt q̄d ſubdit: f ¶ Spūs autē blaſ. Dicitur aūt ſpūs blaſphemie qñ aliquis ex certa malicia blaſphemat contra deū: ſicut erat in ꝓpoſito quādo miracula diuinitus facta attribuebant diabolo vt viſum eſt. ⁊ erat q̄daꝫ ſpecies pcti in ſpm̄ſctm̄ q̄ tacta eſt videlicet ipugnatio veritatis agnite. Et per ea q̄ dicta ſunt apparet ſnīa illius quod ſequit: g ¶ Et quicūqꝫ ⁊c. vult dicere q̄d blaſphemia q̄ erat ꝯ hūanitatē nō erat ſic irremiſſibilis ſicut illa q̄ erat ꝯ diuinitatem. h ¶ Aut facite. Oſtenſo ꝙ miracula a xp̄o facta nō poterant attribui ipī demoni. ꝯñr oñdit ꝙ opoꝛtebat ea attribui diuine virtuti. Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū ſm̄ ꝙ dicit Hiero. ſꝫ v̄tute magica poſſint aliq̄ miracula fieri: tn̄ illa ꝑtinēt ad curioſitateꝫ tm̄ ⁊ vanitatē: ſic̄ Simō mag⁹ faciebat ſtatuas ambulare loq̄ ⁊ ridere ⁊ ꝯſimilia: vt h̄r i itinerario clemēt̄: ſꝫ illa q̄ ſūt ſalubꝛia: vt curatio languidoꝝ: illumiatio cecoꝝ ⁊ hmōi nō poſſunt magicis artib⁹ fieri: iō opoꝛtet talia attribui diuīe v̄tuti. talia aūt faciebat xp̄s: ⁊ iō ex h̄ ꝯcludit ꝙ miracula ſua erāt v̄tute diuīa facta: ⁊ h̄ eſt q̄d dicit: Aut facite ar. bo. ⁊ fru. eius bo. Arboꝛ em̄ hic accipit p̄ncipiū ipſoꝝ operū: fruct⁹ aūt ipſa opera. Inter aūt arboꝛē ⁊ fructū ſꝫ ē ſilitudo: q2 arboꝛ bona fructum bonū ꝓducit: ſꝫ q2 opa miraculoſa q̄ xp̄s faciebat nō erāt curioſa ⁊ vana ſed ſalubꝛia. Concludit ꝙ principiū per quod talia faciebat erat ſanctū ⁊ bonū ⁊ hoc eſt q̄d dicit: Aut facite arborē bonā ⁊ fructū eius bonū. q. d. ex bonitate operuꝫ q̄ ego facio poteſtis perpendere ꝙ virt⁹ p quā ego facio non eſt mala ſed bona. i ¶ Aut facite ar. ⁊c. q. d. ex operib⁹ que fiunt per artem magicā cū ſint mala vana ⁊ curioſa poteſtis perpendere ꝙ fiunt virtute maligna. k ¶ Progenies viperarum. Poſtqꝫ oſtendit eoꝛum falſitatem: oſtendit hui⁹ falſitat̄ radicem. radix. ſ. iſta erat inuidia ⁊ odiū: quia licet phariſei p̄mo cognouerunt chꝛiſtum: vt dictū eſt: tamen tm̄ odium conceperunt erga eum ex hoc ꝙ repꝛehendebat vitia eoꝛum ꝙ omnia facta eius interpꝛetabantur in malum ad diffamanduꝫ ipſum: ⁊ hoc eſt quod dicit: Progenies viperarū: q2 venenū inuidie ex v̄ris parentibus traxiſtis q̄ ꝑſecuti ſunt ꝓphetas ex inuidia: ⁊ vos

G

h

Spūs blaſphemie

* b ¶ Aut facite ar. bo ⁊c. Aug. Hoc p̄ceptū ſalubꝛe eſt cui obediētia neceſſaria eſt. Qꝫ autem dicit: i ¶ Aut facite arbo. ma. nō eſt p̄ceptum vt faciatis ſꝫ monitio vt caueatis.

Moꝛaliter

* Bonus hō

¶ fruct⁹ veſter eſt blaſphemia.

perarū: quō poteſtis bona loqui a

a ¶ cū ſitis arbor mala. b ¶ nō enī pōt de ore vr̄o ꝓcedere niſi malicia: q̄ abūdat i cor dis intentione.

a cū ſitꝭ mali?† Ex abūdātiā ei cor b

a ¶ q2 tm̄ boni q̄s faꝭ ꝗtū in

b dis os loquiꝭ. Bonus hō d̄ bō c

tēdit. a ¶ tantū q3 mali ꝗtū intendit.

no theſauro ꝓfert bona. Mal⁹ d

aūt homo de malo theſauro pro

fert mala. Dico autē vobis: qm̄ e

a ¶ qd ſine vtilitate loquēs dicit: ⁊ audi entis: vt de friuolis ⁊ fabulis ſcurrilia non ſunt ocioſa: ſed crimīoſa.

c omne verbū ocioſū quod locu †

ti fuerint homines reddēt ratio

d nem de eo in die iudicij. Ex ver f

a ¶ ſi bona ⁊ bona intentione.

bis enim tuis iuſtificaberis / ⁊ ex g

¶ malis.

e verbis tuis cōdēnaberis.† Tūc b

a ¶ querentes adhuc calūniā.

reſponderunt ei quidam de ſcri

bis ⁊ phariſeis / dicētes: Magi i

a ¶ de celo vt alius euangeliſta ait.

ſter volumus a te ſignū vidēre.

Qui reſpōdens / ait illis:† Gene k

a ¶ malos fruct⁹ faciēs. b ¶ q̄ dimiſſo vi ro multis amatorib⁹ ſe copulauerat.

f neratio mala ⁊ adultera ſignum l m

¶ potentie qua indigna eſt.

querit: et ſignum non dabitur ei n

¶ de ꝓfundo: nō d̄ ſublimi: paſſiōis non

g niſi ſignum ione prophete.† Si o g

gloriē. ¶ exponit ſignum ione.

cut enim fuit ionas in ventre ce

¶ vt niniuen a ſubuerſione liberaret.

ti tribus diebus et tribus nocti

¶ mundū redempturus.

bus: ſic erit filius hominis i cor

¶ in ſepulchro. ¶ ſynecdoche.

de terre tribus diebus et tribus

¶ qui ſunt aſſyrij: gens incredula.

b noctib⁹.† Uiri niniuite reſurgēt q

¶ in cōi oīm reſurrectiōe. ¶ q̄ ē ppl's dei.

in iudicio cum generatione iſta /

¶ nō poteſtate ſed comparatione.

et condemnabunt eam: q2 peni

¶ nō videntes ſigna. ¶ paucis dieb⁹ facta.

tentiam egerunt in predicatio

¶ minoris me. ¶ q2 tāto tempore ſigna fa cio. ¶ in medio veſtrum.

ne ione: Et ecce plus q̄ iona h̄.

¶ non tm̄ gens niniuitarum cōdemnabit eam ſed etiam regina.

Regina auſtri ſurget in iudicio r s

¶ que dei ſapientiam ſibi loquentē nō mo do nō audit: ſed et blaſphemat.

¶ comparatione facti melioris.

cum generatiōe iſta / ⁊ condēna

¶ cum magna difficultate: imperio relicto.

bit eā: quia venit a finibus ter t

¶ quem fama nouerat.

re / audire ſapientiam ſalomo v

¶ inter vos.

i nis. Et ecce plus q̄ ſalomō hic. x

A h a ¶ Ex abū. cor. Nō ſepe fallit: q̄ pē ſat cor: ex ore ⁊ ope. Sʒ de⁹ op⁹ et ver ba ex corde qd nouit iudicat. Illi ḡ ex. a. c. o. l. qui ſcit ex qua intētione exit.
b ¶ Bon⁹ hō. Theſaur⁹ cordis intē tio eſt: ex q̄ de⁹ iudicat opa: vt ⁊ aliqñ minora maiorē: maiora mīorē habeāt mercedē. Hoc i loco vel iudeos oñdit de quali theſauro ꝓferāt blaſphemiā. Uel cū ſupiorib⁹ heret. q̄ ſicꝭ bon⁹ hō nō pōt ꝓferre mala: vel malus bona: ſic nec xp̄us mala: nec diabolus bona opa pōt facere. c ¶ Uerbū ocio. Si de ocio verbo reddet hō rōnem in die iudicij: q̄ntomagis vos q̄ opa ſcā ſpū dicitis eſſe beelzebub. d ¶ Ex verbis eni. Mors ⁊ vita in manib⁹ lingue. e ¶ Tūc re. Cū ſcribe ⁊ phari ſei v̄ba nullaten⁹ poſſēt iprobare: in o perib⁹ querūt tētare: q̄rētes ſigna vi dere: q̄ſi nō fuerint ſigna q̄ viderāt.
Tūc reſponderūt. Quidā calum niabant i beelzebub eiicere demonia quib⁹ hucuſq3 rñdit: Alii tentantes ſi gnū de celo q̄rebāt adhuc inuidētes ⁊ locū calūnie inquirētes. Qui calūni aris ea q̄ vides: ⁊ vtilitatē ſentis: q̄d facies d̄ his q̄ d̄ celo? Dices ⁊ magos i egypto ſigna feciſſe d̄ celo. f ¶ Si gnū q̄rit ⁊c. Signū q̄rit d̄ celo: qd i digna ē videre. Diſcipuꝭ ſignū dedit de celo: qb⁹ ⁊ gl'iā et ne beātudis pri⁹ i mōte figuraliꝭ: ⁊ poſt veraciꝭ in celū ſubleuat⁹ oñdit. g ¶ Niſi ſig. Oſtē dit iudeos ad inſtar niniuitaꝝ crimino ſos: ⁊ niſi peniteāt ſubuerſiōi ꝓximos. Sʒ ſicꝭ illꝭ dnūciaꝭ ſuppliciū: ⁊ demō

B ſtraꝭ remediū: ita iudei ñ debēt deſpa re veniā: ſi ſaltē poſtq̄ xp̄s reſurrexit a mortuis: cōmaniti egerit penitētiā: q2 mors xp̄i recōciliatio ē mundi. Un̄ ſeq tur: Sicut enī fuit io. Jonas. i. do lens ſignificat illū q̄ dolores nr̄os por tauit. vel colūba: Piſc' q̄ vorauit i pe lago: mors quā paſſus ē in mūdo. Sicꝭ eiect⁹ ē in aridā: ſic xp̄s ſurrexit i gl'iā
Trib⁹ dieb⁹. more antiq̄: q̄ diē cum nocte pcedēte cōputabāt. Partē diei q̄ ſepult⁹ eſt cū pterita nocte ꝓ nocte ⁊ die accipe: h̄ ē ꝓ toto die p ſynecdochē Sabbati noctē ⁊ diē integre. Noctē dnīcā cū eadē die illuceſcēte ptem ꝓ to to: ⁊ ita habes tres dies ⁊ treſ noctes.
Primi dies ꝓpꝭ ſutuꝝ hoīs lapſum a luce i noctē. Iſti ꝓpꝭ hoīs repationē a tenebris ad lucē cōputāꝭ. ¶ Myſti.

Myſtice tres dies tria tempa

Tres dies: tria tpa añ legē: ſub lege: ſub gr̄a. Tres noctes tres mortui qs ſuſcitauit dn̄s. Sic ḡ ſibi conueniūt: vt vn⁹ dies ſit añ legē q̄ peccm̄ latebat. Cui⁹ nox ē: cū puella i domo iacēs tan q̄ peccm̄ in ꝯſcia latebat. Scd's ſb lege qui peccm̄ ꝓtulit i publicū. Nox adole ſcēs fili⁹ vidue foris portā: tanq̄ peccm̄ aie māifeſtū. Terti⁹ ſub gr̄a q̄ñ volun tatē dn̄i ſciēs plus peccat ⁊ peccōꝝ meri to putet. Nox laçar⁹. i. aīa iā fetēs. In his trib⁹ diebus ⁊ noctib⁹ tacet fides xp̄i in cordib⁹ coꝝ q̄ habitāt i terra.
b ¶ Uiri niniuite ⁊c. Et ē ſenſus: Jonas pauc' dieb⁹ ⁊ ſine ſignis p̄dica uit genti incredule ⁊ ꝓfecit: ego lōgo tpe et pplo dei ⁊ cōplurib⁹ ſignis inna nū p̄dico. Eo mag' indigni ſūt venia: qui ex lege ſūt infideles: q̄ plus ē fidei in his: q̄ legē neſcierūt. Niniue ſpeci oſa: ſignat gētilitatē quā xp̄us amauit fedā: vt faceret pulchrā. In niniui⁹ ⁊ iſ regina auſtri

---

✱ inuidia: ⁊ vos ex eadē rōne ꝓſeq̄mi ni me. ꝓpꝭ qd ſubdit: a ¶ Quō po. ⁊c. q. d. nō poteſtꝭ d̄ me bona loq̄ iuidia ꝓhibēte. et iō ſb̄dit: b ¶ Ex abūdā. enī ⁊c. q2 v̄bū exteri⁹ ē ſignificatiuū i̇ terioꝝ cōcept⁹: ⁊ iō ſb̄dit: c ¶ Bon⁹ hō d̄ bo. the. i. de bona volūtate: q̄ ſicꝭ theſaur⁹ abſcōdit⁹ latet iteri⁹ i mēte. ꝓ fert bōa v̄ba. ſ. ⁊ facta. d ¶ Mal⁹ aūt ⁊c. i. d̄ mala volūtate ꝓfert mala: q2 ſ̄i rie cauſe hn̄t ſ̄irios effect⁹. Et ne crede rēt talia v̄ba remāere ipunita. iō ſb̄dit: e ¶ Dico aūt vo. ⁊c. ⁊ mlto forti⁹ ſi fu erit nociuū ⁊ blaſphematoriū q̄le erat v̄bū phariſeoꝝ: tale reddet eos ꝯdēna biles i die iudicij. ꝓpꝭ qd ſeqꝭ: f ¶ Ex v̄bis ei. tu. ſi fuerit ſcā ⁊ bōa ⁊ boni tati mētꝭ ꝯſona. g ¶ Et ex v̄. t. cō. ſ. ſi fuerit mala ⁊ p̄dicꝭ ꝯ̄ria. h ¶ Tūc re. ei q̄dā. h̄ po. itꝭ cōfutatio tētātiū ei⁹ ptātē: ⁊ diuidiꝭ i tres ptes: q2 p̄mo po niꝭ coꝝ ꝯfutatio. ſcd'o dnūciaꝭ coꝝ ꝯdē natio / ibi: Uiri niniuite. ⁊ tertio coꝝ ex cecatio / ibi: Cū aūt imūdus ſpūs. Circa p̄mū ſciēdū ſm q̄ d̄: Lu. xi. aliq̄ volētes expiri xp̄i ptātē petebāt ſibi ſigna fieri i corpib⁹ celeſtib⁹: qd petebāt nō ex deuo tiōe: ſʒ mag' ex curioſitate ⁊ calūniatio ne. ⁊ h̄ ē qd d̄: i ¶ Magiſter ⁊c. nō q̄dcūq3 ſʒ d̄ celo: vt hꝭ Lu. xi. q̄ rñdens ait illꝭ: k ¶ Generatio ma. q2 ex pſe cutorib⁹ ꝓphaꝝ dſcēderāt. l ¶ Et ad ultera. q2 pres coꝝ idolatre fuerāt. m ¶ Signū q̄. d̄ celo ſcꝫ. n ¶ Et ſi. nō da. ei. d̄ celeſtib⁹: q2 ſūt idigni ꝓpꝭ coꝝ curioſitatē ⁊ maliciā. o ¶ Niſi ſi gnū io. p. q. d. ⁊ reni ſūt ⁊ iſimi: ⁊ iō d̄ t̄ra ⁊ infimū ſignū habebūt: ⁊ h̄ eſt qd ſb̄dit: p ¶ Sic ei fuit ionas. ⁊ ptꝫ. q ¶ Uiri ni. h̄ exp̄mit coꝝ cōdēnatio: q2 gētileſ peccōres egerūt pniāꝫ ad p̄dica tionē ꝓphaꝝ: ⁊ phariſei obſtiati ſūt i p̄ dicatione xp̄i: q̄ tñ erat dn̄s ꝓphaꝝ: ⁊ iō ex facto illoꝝ apparebit ꝯdēnatio iuſta iſtoꝝ. ⁊ h̄ ē qd dꝭ: Uiri nini. ⁊c. h̄ eſt dictū: ex facto coꝝ apparebit iuſta cōdē natio iſtoꝝ. ſeqꝭ: r ¶ Regina au. i. re gina ſaba d̄ q̄ hꝭ. iij. Re. x. Et dꝭ hec re gina auſtri: q2 regnū ei⁹ ē i auſtrali pte reſpectu hierl'm. s ¶ Surget i iu. h̄ ē ex facto ſuo oñdet iſtoꝝ iuſta ꝯdēnatio. t ¶ Quia ve. a fi. fre. i. a lōginqo p tib⁹ / v ¶ Audire ſapiāꝫ ſa. q2 ñ fuit niſi ſolū figura xp̄i. x ¶ Et ecce pl⁹ q̄ ſa. hic. i. xp̄s ptialiꝭ poſit⁹: cui⁹ p̄di
✱ cationē iudei
✱ c ¶ Bon⁹ hō ⁊c. Iſte theſaur⁹ eſt fides charitate formata d̄ q̄ ꝓcedit ope ratio bona: mal⁹ theſaur⁹ ē infidelitas aut volūtas mala: d̄ q̄ ꝓcedit actio pra ua. † ¶ Om̄ oē ver. ocio. Gregor⁹ Uerbū ocioſū ē qd vtilitate rectitudis aut rōne iuſte neceſitat' caret. h ¶ Tūc rñderūt ⁊c. p iſtos q̄ q̄rebāt ſignū de celo ſignificāꝭ curioſi theologi nitētes ꝓſūptuoſe itima diuinitat' ꝓſcrutari ⁊ ſic opp̄mūꝭ a gl'ia. q2 p h̄ aliqñ labūꝭ i erro nea documēta. iō d̄: eis: k ¶ Genera tio ma. ⁊c. q2 q̄rūt ea q̄ nō ſūt ſcibilia nec ad fidē vl' moreſ vtilia. ⁊ iō ñ dabiꝭ eis ſignū niſi ſigñū ione ꝓphe quē de glutiuit cetus ⁊ ſic deglutit eos diabo lus ⁊ deludit. q ¶ Uiri niuite ⁊c. p niniuitas ſignificāꝭ peccōres ad vocē p̄ dicatoris pniāꝫ agētes: ⁊ p reginā au ſtri ſimplices ſapiāꝫ xp̄i deuote q̄rētes q̄ꝫ ſal⁹ ſm ſniam ſaluatoꝝ ꝓponiꝭ ſa luti coꝝ q̄ ſūt mlt'ū lr̄ati d̄ ſna tm̄ ſcia p̄ G ✱ ſumētes.

Margin (right): †Lu. 6. b; †22. q. 5. c. quotiens; Diuiſio; †Mar. 8. b; Lu. 11. b; † Lu. 11. b; D; †Joñ. 2. b; †Joñ. 3. b; Lu. 11. b; 3. Re. 10. a; 2. pa. 9. a; 8. q. 1. c. ve reor; Moraliter

E G regina auſtri fides eccl'ie ſignat:q̃ nõ min⁹ p pniam pacte l/ ſipiẽtie q̃ p induſtriã diſcẽde ſapie deo cõcliat. Due eni par tes ſũt eccleſie: q̃ peccare neſcit:⁊ q̃ peccare deſiſtit. Pnia eĩ pctm̃ abolet:ſapia cauet. a ¶ Cũ aũt ⁊c̃. Quaſi. vos non elitis ſilẽs niniuit⁊ vel regine auſtri: q: me p̃dicãte pniaȝ nõ penituiſt⁊:⁊ me docẽte ſapiaȝ nõ didi ciſt⁊:Sȝ eſt' ſileſ hoi a q̃ diabol⁹ exclu ſus iteȝ igredit. ¶ Diſtat int' opera mea q̃ polluta mũdo: ⁊ ſathane q̃ mũ/

†Luce. 11.c data grani⁹ ꝯtaminat. b ¶ Ambu/ lat p. Explorat corda fideliu a molli/ cie hūte cogitatiõis purgata ſi q̃o greſ ſus ibi figere poſſit: qd̃ q: neq̃t ad hũi

†De pe.di. 3.c.reũtar. da redit. c ¶ Reuertar in domũ. Sub vmbra dormit:i ſecreto calami ⁊ loc' humẽtib⁹. Umbra tenebroſa ꝯſci entia. Calam⁹ foris nitid⁹ int⁹ vacuus ſimulator. Loc⁹ hũid⁹ laſciua molliſq̧ mẽs. d ¶ Septẽ alios ſpi. Septẽ vitia ſeptẽ v̾tutib⁹ ſpũalib⁹ ꝯtraria. Nequiores. q: nõ modo habȝ vitia ſȝ ⁊ bona ſimulat. Tãto nequiores q̃nto callidiores. Septẽ: q: tot erãt gr̃e cuȝ xp̃o deſtinate. ¶ Septẽ vitia ſeptẽ de monia ſeptẽ ſpiritib⁹ ꝯtraria: ſpũi ſa/ piẽtie ⁊ intellect⁹ ⁊c̃. e ¶ Sic erit ⁊ ge. Qd̃ de vna ſola re dixit:h̃ i hac to ta gẽte fit. Immũd⁹ ſpũs a iudeis exi uit q̃ñ legẽ acceperũt. Ambulauit ad gẽtes: que cũ poſtea dño crederẽt: nõ inuẽto loco i eis dixit: Reuertar in iu deos vacãtes p̃ſidio dei ⁊ angeloruȝ increpatiõib⁹ ⁊ correctiõib⁹ mũdatos: ornatos ſupfluis obſ̾uatiõib⁹. Addũ tur ſeptẽ: q: mlto maiore nũero demo nũ poſſident blaſphemãtes ieſũ q̃ in egypto poſſeſſi fuerũt. Cõtra ſeptẽ ſpi ritus virtutũ eſt nũer⁹ vitiorũ. f ¶ Ec

Myſtice †Mar.3 d. Luce. 8.c. ce ma. ei⁹ ⁊c̃. Myſtice. Mater ⁊ fra tres popul⁹ ẽ iudeorũ: q̃ ieſu int⁹ docẽ te nõ poſſunt intrare: q: ſpũaliter ei⁹ v̾ ba itelligere negligũt: ſȝ turba gẽtiliũ ꝯfluẽs iterna myſteria capit. Foris ſtã

G tes nec ipſi agnoſcũt parẽtes. Quõ er go agnoſcemur ſi foris ſtamus? Foris ſtãt cognati: cũ iudei ſpũalẽ ſenſum nõ q̃rẽtes: i lr̃a ſe fixerũt ⁊ xp̃m poti⁹ ad carnalia docẽda cogunt exire q̃ ipſi ad diſcẽda ſpũalia ꝯſentiãt intrare. Sed ieſus eos nõ agnoſcit: q: i carnalibus eis nõ aſſenſit. Fratres dñi ſũt conſo/ brini ei⁹: filii marie matertere ei⁹ q̃ di/ cit mater iacobi minoris ⁊ ioſeph: ⁊ iu de ⁊ ſimonis. g ¶ Dixit aũt ei. In/ ſidioſe vtrũ ſpũali opi carnẽ p̃ferat: et id̃ ſe noſſe diſſimulat matrẽ ⁊ ꝓpios p cognationẽ: ſȝ p ꝯiũctionẽ ſpũs eſſe ſi bi ꝓximos dicit. h ¶ Que ẽ mater mea. Nõ recuſat obſeq̃a mr̃is ſȝ p̃fert miſteria patris. frẽs nõ ꝯtẽnit: ſȝ opus ſpũale p̃fert cognatiõi: vt ⁊ nos carni

S. 10.d. ſpiritũ p̃feram⁹. Qui q̃ amat patrẽ aut ma. pl⁹ q̃ me nõ ẽ me dign⁹. i ¶ Ec ce mat. Hi ſũt mr̃ mea q̃ me i creden/

†Mar.4.a Luce.8.a. tiũ cordib⁹ generãt. Hi ſũt frẽs q̃ faci unt opa p̃ris mei. Frater ⁊ ſoror cre/ dendo mater p̃dicando.

¶ inter vos eſt maior iona vel ſalomõe: ſȝ diabolus ad vos reuerſus dominat. ¶ in baptiſmo.

a †Cũ autẽ immundus ſpũs exie/ a
a ¶ heretico et malo catholico.
b rit ab hõmine/ambulat p loca a/ b
rida/querens requiem ⁊ non in/ c d
c uenit. Tũc dicit: †Reuertar i do e
a ¶ que per incuriam vacat. per virtutem ſacramenti.
m ũm meaȝ vnde exiui. Et veni/ f
a ¶ .i. a bonis p negligẽtiã.
ens inuenit eam vacantem ſco/ g
a ¶ a vitiis p baptiſmũ. ¶ ſimulatis vir
pis mũdatã ⁊ ornatam. Tunc h i
tutibus. a ¶ vniuerſa vitia. quẽ eni vel hereſis vel cupiditas arripit: in ima omniuȝ vitiorum proſternit.
d vadit et aſſumit ſẽpteȝ alios ſpi/
ritus ſecum nequiores ſe: et in/
trantes habitant ibi: et fiunt no/
a ¶ melius eſt viam veritatis nõ cognoſce/ re q̃ poſt agnitionẽ retroire. b ¶ q: faciũt eos ad q̃s redeũt deteriores q̃ pri⁹ eſſent.
uiſſimã hominis illius p̃eiora
a ¶ q̃ tẽdat pabola exponit. ¶ iudee.
e prioribus. Sic ẽrit ⁊ generatio
¶ videlicet.
ni huic peſſime †Adhuc eo loq̃n k
¶ dũ occupatus eſt officio p̃dicandi.
f te ad turbas: ecce mr̃ ei⁹ ⁊ frẽs
a ¶ conſobrini more veteris ſcripture.
g ſtabãt foris q̃rẽtes loqui ei. Di/
xit aũt ei quidã: Ecce mat̃ tua ⁊
frẽs tui foris ſtãt q̃rentes te. At
h ipſe reſpõdẽs dicẽti ſibi/ait: Que l
ẽ mr̃ mea: ⁊ q̃ ſũt frẽs mei? Et ex/ m
tendens manũ in diſcipulos ſu/
os/dixit: Ecce mater mea et frẽs n
i mei. Quicũq̧ eni fecerit volũta †
tem patris mei qui in celis ẽ: ipſe
¶ p vtroq̧ ſexu
meus frater/ſoror ⁊ mater eſt.

k In illo die exi Ca. XIII o
¶ iudeorũ.
ens ieſus de domo ſede/ p
gentium.
bat ſec⁹ mare†: ⁊ ꝯgrega/
a ¶ ad p̃dicationẽ eius p apl'os factam.
te ſũt ad eum turbe multe: ita vt

ad poſſidẽdũ ppl'm iudaicũ errore excecatũ. ⁊ ſic facta ſũt nouiſ G ſima huius ppl'i peiora prioꝛib⁹: q: ſtat⁹ ppl'i iudaici peior eſt mõ q̃ fuerit a pricipio añ legẽ datã. h̃ ẽ q̃ qd̃ dic̃: Cũ ãt imũ. ſpi. ex. ab hoie. i. a ppl'o iudaico viuẽte ſb lege nature: q: eiect⁹ ẽ p ſuſceptioneȝ leg' moſaice. b ¶ Ambu. p lo. a rida. i. corda gẽtiliũ. c ¶ Querẽs re. i. i ipſis ꝑpe/ tuã mãſionẽ. d ¶ Et nõ iue. q: p̃di/ cãtib⁹ apl'is inde eiect⁹ fuit. e ¶ Tũc dicit: re. i do. meam. i. iudaicũ ppl'm. f ¶ Et veniẽs iue. eã va. i. fide ⁊ bo nis opib⁹ vacuã. g ¶ Scopis mun datã. q: ppl's iudaic⁹ habebat q̃ndã ex teriorẽ mũdiciã. h ¶ Et ornatã. ꝓpt leg' apparẽtiã. i ¶ Tũc vadit ⁊ aſ/ ſu. ⁊c̃. p h̃ quod dicit: ſeptẽ alios intel ligit vniuerſitatẽ vitioꝝ. h̃ ẽ dictũ ꝙ añ legẽ datã fuerũt pctis irretiti ⁊ a diabo lo poſſeſſi: ſȝ p⁹ aduẽtũ xp̃i i pctõ ſuo ob ſtinati ſũt peiores facti: q: ex ingr̃itudi ne pctã coꝝ ſũt q̃ſi duplicata: et h̃ loq̃n/ do q̃ſi d̾ vno hoie dici p ſilitudinẽ itelli gat d̾ toto ppl'o iudaico: pȝ p h̃ qd̃ dic̃: Sic erit ⁊ ge. hu. peſ. k ¶ Adhuc eo lo. Hic vltio ponit ꝯfutatio iſidiã tũ ipſi⁹ ifirmitati aſſũpte i h̃ ꝙ ipſo p̃dicã te dixit ei q̃dã iſidiator ꝙ mr̃ ſua ⁊ frẽs ei⁹ expectabãt eũ foris: vt ſi ꝓpt̃ h̃ dimit teret p̃dicatiõeȝ: argueret ipm̃ eẽ purũ hoieȝ motũ ꝓpt̃ affectiõȝ carnalẽ. Sci endũ tñ ꝙ h̃ dicũt frẽs cognati ei⁹ ger/ mani ſȝ morẽ ſcrp̃ture: q̃ freq̃nt̃ noiat cõ ſãguieos frẽs. Ieſus ãt illũ iſidiatorẽ cõ futauit: oñdẽs ꝙ ſpũal' occupatio ẽ car/ nali affectiõi p̃ponẽda/di. l ¶ Que ẽ ⁊c̃. q. d. p̃dicatio nõ ẽ iterrũpẽda ſeu di/ mittẽda. m ¶ Et ex. ma. q̃ſi ad ꝓte ſtãdũ v̾itatẽ n ¶ Ecce ma. m. ⁊c̃. q. d. intãtũ ẽ mihi aliq̃s ꝓpiqu⁹ inq̃ñtũ ẽ ſpũ alib⁹ actib⁹ intẽt⁹. ⁊ patet.

Moraliter ✳ ſumẽtes. a ¶ Cũ ãt imũ. ⁊c̃. per iſtũ ſignificat pctõr curat⁹ p dei bõitatẽ ſȝ ꝓpt̃ ingr̃itudinẽ ſuã ſeq̃ntẽ dimittit̃ cadere i hypocriſis prauitatẽ. ⁊ ſic fiũt nouiſſima hois illi⁹ peiora prioꝛib⁹: q: ſic H dic̃ Hiero. Simulata ſctitas duplex ẽ imi/ q̃tas. k ¶ Adhuc eo lo. ⁊c̃. p h̃ aũt ꝙ ſaluator a p̃dicatõe ñ deſtitit ꝓpt̃ aduẽ tũ ſue mr̃is ⁊ fratꝝ ſibi loq̃ volẽtiũ d̾cla rauit mãifeſte ꝙ op⁹ dei p̃ponẽdũ ẽ ne/ gocus familiariũ pſonaꝝ. Per h̃ aũt ꝙ ſb̃dit: † ¶ Quicũq̧ fe. vo. ⁊c̃. oſtẽ dit ꝙ ꝓpinq̃tas charitat' p̃ponẽda ẽ ꝓ pinq̃tati ꝯſanguinitatis.

Glo. ordi.

In illo die ⁊c̃. p h̃ Ca. XIII īdicat h̃ geſtũ ꝯñr: niſi forte dies ponat̃ p tpe more ſcrp̃ture. Mar ẽ eũdẽ tenet ordinẽ. Lucas i aliõ trãſit ſȝ nec repugñt huic. Nõ ſolũ facta ⁊ dicta dñi ſȝ ⁊ itinera ⁊ loca plena ſũt ſacramẽ G tis.

Ni. de lyra Poſt

Diuiſio In il. die. Poſtq̃ Ca. XIII. deſcp̃ta ẽ ꝓmulgatio euãgelij fa/ cta mãifeſte. h̃ ꝯñr põit̃ ꝓmulga tio leg' euãgelice facta pabolice. ⁊ diui/ dit̃ i duas ptes. q: p̃mo põit̃ pabolica ꝓ mulgatio. ſcd̃o põit̃ hui⁹ ꝓmulgatiõis p miracula ꝯfirmatio. ca. ſeq̃nti. In illo tpe. Pria i duas: q: p̃ mo ponitur chriſti p̃dicantis multiplex documẽtũ. ſcd̃o ppl'i au diẽt' ipedimẽtũ ibi: Et factũ ẽ cũ ꝯſũmaſſȝ. Pria i duas: q: p̃ mo p̃ponit̃ q̃dã p̃fatio. ſcd̃o ſb̃iũgit̃ euãgelii pabolica ꝓmulga tio/ibi: Ecce exiit. In p̃ma pte deſcribit̃ ꝓmulgatiõis tẽp⁹ loc⁹ ⁊ mod⁹. Tẽp⁹/cũ d̾r: In illo die: q: ſm ꝙ dic̃ Aug. ibi accipi tur dies p tpe ſm modũ loq̃ndi ſcrp̃ture: ⁊ ẽ ſenſus: In il. die .i. pauc' iterpoſit' iter illa q̃ narrant̃ i fine p̃cedẽtis ca. et illa q̃ ſubſequũt̃ in p̃ſenti ca. Locus autem notatur/cum dicitur: p ¶ Exiens de domo ⁊c̃. q: dom⁹ in q̃ erat chriſtus cũ di/ ſcipulis ſuis

Nico.de lyra

✳ cationẽ iudei cõtẽpſerũt. a ¶ Cũ aũt immũd⁹. Hic ponit̃ coꝝ excecatio ⁊ poſſeſſio a diabolo. Ad cui⁹ euidẽtiam ſciẽdũ ꝙ diaboli ptãs fuit eiecta q̃dãmodo a ppl'o iudaico p le gis dationẽ q̃ excludebat cultũ demonũ ⁊ iducebat ad colen/ dũ vnũ deũ veꝝ. ⁊ ſic eiect⁹ trãſiit ad poſſidẽdũ plen⁹ gẽtiles ſine lege ⁊ ꝓphetaꝝ oracul' viuẽtes. ⁊ ideo eos tenebat i ido latria ſubiectos: ſȝ aduenẽte xp̃i p̃dicatiõe et aploꝝ iudei pro maiori pte fuerũt icreduli. gẽtiles aũt deuote fidẽ xp̃i ⁊ apl'o/ rũ acceperũt. ⁊ ſic diabol⁹ eiect⁹ ab eis p fidẽ xp̃i reuerſus eſt ad poſſidendum

A ❧ tis. Post sermonē in domo vbi demoniū habere dictus est
exit ad mare et docet. q̄r relicta pfida iudea: q̄ dom⁹ dn̄i fuit:
ad gētes tumidis amarisq̄ fluctib⁹ filios colligēdas per apo
stolos trāsit: ⁊ exterius interna cōtulit: ad q̄ iudei nō intraue/
rūt foris in lr̄a fixi. a ❡ Turba sta. Hi sunt q̄ nuq̄ audire
venerūt: q̄ ⁊ a fluctib⁹ mar/ secreti sūt
necdū celestib⁹ mysterijs q̄ desiderāt li/
buti cū xp̄o ascēdūt. b ❡ Locu. ē mł
ta. q̄r turba n̄ vni⁹ ē snie: s; diuersa
volūtatū loq̄t eis multis pabolis: vt
iuxta varias voluptates diuersas red
pcipiāt disciplinas. c ❡ Qui seminat.
Ipse christ⁹ qui verbū veritatis quod
apud patrē vidit: hominib⁹ p se vel p
suos seminauit. Qui discipulis sacra/
mēta loq̄bat: exit seminare dei verbū
in turbas. d ❡ Secus viā. Via est
mēs malarū cogitationū sedulo mea/
tu trita ⁊ arefacta. Ubi dupliciter perit
semen: q̄r ⁊ trāsitu cogitationū concul
cat: vt Lucas ait: ⁊ a volucrib⁹ rapit.
Lu.8.a Demones dicunt volucres: seu q̄r ce
lestis specialisq̄ nature: seu q̄r p aera
volitāt. e ❡ Et vene. Scd̄m Lucā
ab hominib⁹ ꝯculcatū ē: q̄r praua psua
Ibidem sione impiorū sublatū est. f ❡ Et co/
mederūt. Quia a mentib⁹ hominū
illud surripuerūt. g ❡ In petrosa.
Petrosa cito querūt germinare: s; nō
figit radix: q̄r nō est alta terra: id ē q̄r
parū inest desideriū salutaris. In hac
expositiōe dn̄i discim⁹: q̄r res nō sem/
per in eadem significatione ponunt.
Nam petra hic p duricia: terra p leui
tate mentis: sol p feruore psecutionis.
Cum sol alibi in bono: Fulgebūt iusti
sicut sol. et petra in fundamēto p for/
titudine fidei: ⁊ terra p terrenis cogi/
tationibus. h ❡ Altitudinē terre.
Altitudo terre est probitas animi di/
B sciplinis celestib⁹ eruditi: ⁊ in tentati/
onib⁹ probati. i ❡ Sexagesimū.
Quia in numero senario mundi orna
tus expletus est: p hūc bona operatio
signat. k ❡ Qui habet aures au
diēdi ⁊c. Quotiēs hec admonitio in
Lu.8.b euangelio vel in apocalypsi Iohānis
Apo.2.b interponit: mysticum qd̄ dicit insinua
tur. l ❡ Et accedētes. Quō acce/
❧ dunt di

a ❡ ecclesiā in medio nō credentiū: ⁊ cōtra
dicentiū edificandā: quā grā sua illustrat:
et in qua mansionē sibi consecrat.
†nauiculā ascēdēs sederet: ⁊ ois a
a ❡ i soliditate fidei nōdū tn̄ p grām baptis
a b turba stabit in litore: ⁊ locutus ē b
mi recepti. a ❡ nō oīa q̄dā eni apte: vt per
ea ad obscura puocent. b ❡ similitudinib⁹.
c ❡ de sinu patris in mūdum: vel de domo
iudeorū parte assumpta ad gentes.
mūlta i parabolis/ dicēs: †Eccē c
c exijt q̄ seminat seminare †semē suū. †
❡ semina.
Et dū seminat: quedā ceciderunt d e
❡ hi sūt q̄ nec pdicatiōe cōpūgunt: nec bn̄
d e secus viā: et venerunt volucres f
agere incipiūt. ❡ rapuerūt.
f celi ⁊ comederūt ea. Alia autem g h
❡ in duriciam pterue mentis.
g ceciderūt in petrosa vbi non ha
a ❡ leuitatē aīe obediētis: ⁊ pbate. b ❡ q̄r
dulcedie tn̄ audiri verbi: ⁊ pmissiōis ad bo
ram delectant: s; radicem nō figunt.
bebāt terrā multam: et continuo
exorta sunt: quia non habebant
❡ feruore psecutiōis
h altitudinē terre: Sole autem or/ i
a ❡ p impatiētiā q̄r verbū nō firmit̄ deserat
to estū auerūt: ⁊ q̄r non habebāt
menti. ❡ virorē fidei pdiderūt.
radicem aruerunt. Alia autē ce k
a ❡ in corda diuitiarū ambitiōe sollicita.
b ❡ multiplicate sunt diuitie.
ciderūt in spinas/ ⁊ creuerūt spi
a ❡ occupauerūt mētē vt fruct⁹ spuāl̄ fieri p
ne et suffocauerunt ea. Alia vō l
ficere nō possit. ❡ fidelē ⁊ deuotā cōsciam.
ceciderūt in terrā bonam: et da/ m
a ❡ cū oia eīnitat̄ intētiōe nos facere docet
bāt †fructū: aliud centesimū: ali/
❡ cū pfectionē bone opatōis docet. ❡ hec
duo ad actiuā. ❡ cū fidē scē trinitat̄ insi/
i ud sexagesimū: aliud tricesimū.
nuat. a ❡ q̄r hoc mysticū est. b ❡ interio/
res sensus audiendi: obediendi faciēdiq̄.
k Qui habet aures audiēdi/ audi n
l at. Et accedētes discipli dixerūt o

Ni.de lyra

❧ scipulis suis nō poterat capere mł/
titudinē q̄ venerat ad audiendū eius
doctrinam: exit ad loca spaciosa iuxta
mare. Modus aūt tāgit in duob⁹. p̄/
mo in hoc q̄ a ❡ Ascendens sede
ret. vt sic auditores essent ante faciem
suam: vt possent magis attente audi/
re. scd̄o in hoc qd̄ dicit: b ❡ Et locu
tus est multa in parabolis. nō di
cit omia: q̄r si omnia loqueret in para
bolis multitudo recessisset vacua sine vtilitate. ⁊ iō aliq̄ para/
bolice loquebat ea. s. que erant secreta ⁊ nō debebant sciri a
turba: sed solū a discipulis: vt videbit infra codē ca. alia autē
loquebatur manifeste ita q̄ turba poterat capere. c ❡ Ecce
exijt. Hic ponit decursus eccle a pdicatiōe xp̄i vsq̄ ad finem
mundi in septē parabolis sibi succedentib⁹. et diuidit in du/
as partes. q̄r primo decursus eccle in istis parabolis descri/
Diuisio bitur. ⁊ scd̄o intentio pncipalis cōcludit / ibi: Intellexistis hec
omnia. Prima diuidit in septē partes fm septē parabolas.
scd̄a incipit / ibi: Aliā parabolā. tertia ibi: Aliā parabolā. q̄r/
ta ibi: Aliā parabolā locutus est. quinta ibi: Simile ē regnū
celorū. sexta ibi: Iterū simile est regnū celorū homini negocia/
tori. septima ibi: Iterū simile est regnū celorū. Prima diuidit
in duas: q̄r primo parabola ponitur: ⁊ scd̄o eius intellectus
querit / ibi: Et accedentes discipuli. Parabola ergo pma est
de semine piecto in terrā: cuius quarta po tn̄ fecit fructum: ⁊
in hoc denotat pdicatio christi q̄ predicauit iudeis indifferen
ter bonis

ter bonis ⁊ malis ⁊ pauci cōparatiue ad eius pdicationē credi C
derunt. p maiori aūt pte in infidelitate remanserūt: ⁊ hoc ē qd̄
dicit: Ecce exijt. xp̄us. s. fm humanitatē qui de vtero matris
exit in mundū ad docendū: vel de loco arto vt de domo ad lo/
cum spaciosum: vt visum ē. fm tn̄ diuinitatē nō potuit exire: nec
de loco ad locū pgredi: q̄r sic est vbiq̄.
d ❡ Et dū semi. i. doctrinā indifferē
ter spargit: cōparat aūt ei⁹ doctrina se/
mini: q̄r sicut semē in terrā bonā proie/
ctū resurgit multiplicatū. sic verbū diui
nū in corde deuoto receptū facit multi/
tudinē bonorū operū. e ❡ Quedam electis
ceciderunt sec⁹ viā. i. sup corda expo
sita tentationib⁹ demonū: ⁊ p ꝯsequēs
cōtrita ⁊ ꝯculcata ab eis p malū cōsen/
sum ⁊ factū. f ❡ Et venerūt volu.
Id est demones p fcām supbie alta pe
tentes. Un̄ de diabolo scribit Iob. xli.
d. Ipse est rex sup omnes filios supbie. †Lu.6.a
Pctā eni carnalia nō pn̄t in demonib⁹ alis non hȝ
esse. g ❡ Et comederūt. i. fructū im †semē suum
pediuerūt. h ❡ Alia aūt ceci. i pe.
. i. sup corda humore fidei ⁊ deuotiōis
carentia. i ❡ Sole aūt orto estua/
uerūt. q̄r adueniēte tribulatiōe ⁊ pse/
cutiōe talis pri⁹ verbū receptū reuciūt.
k ❡ Alia aūt ceciderūt in spi. i. in
corda sollicitudinib⁹ diuitiarū lacerata.
⁊ ideo sollicitudo talis ipediuit fructum
predicationis: vt cui apparet ex decur/
su vtriusq̄ testamenti: iudei fuerūt sem
per auari: ⁊ omnino vitio cupiditatis fu/
erant excecati: ⁊ semp elongati ab agni
tione veritatis. Ex pdictis patꝫ q̄ predi
cator verbi diuini nō debet cessare a p̄/
dicatione: licet videat paucos pficere:
q̄r tres hui⁹ seminis ptes dicunt hic in/
fructuose. quarta aūt po tn̄ fructū face/
re: ⁊ tn̄ intelligit ad litterā de pdicatio/
ne xp̄i qui ē exemplū oīm predicatorū: ⁊ D
ideo licet auditores nō pficiāt: pdicator
tn̄ faciēs quod in se est nō pdit meritum
suū. l ❡ Alia aūt ceci. i ter. bo. i. in
cor fidele ⁊ deuotū. m ❡ Et dabant
fru. ⁊c. In h̄ tāgunt tres gradus qui Tres gdus
pn̄t signari i q̄libet ꝟtute. vbi grā. In in qualibet
ꝟtute castitatis. pm⁹ gradus ē castitas virtute
cōiugalis p quē gradū vitat illicit⁹ con
cubit⁹: licito tn̄ ꝯcubitu retēto i mr̄imo/
niali actu: scd̄s gradus ē castitas vidu/
alis: p quē euitat d̄ cetero ois ꝯcubit⁹:
vt anim⁹ possit de cetero liberi⁹ deo ser alis † fruc⁹
uire: s; possit licite mr̄imoniū contrahe
re. terti⁹ ē castitas ꝟginalis q̄ ē supior
istis: p quē ois cōcubit⁹ simplicit̄ euita/
tur vt mens ipa tāq̄ spōso suo soli deo
p amorē copulet: fm q̄ d̄r. i. Cor. vij. f.
Uirgo cogitat q̄ dn̄i sunt: vt sit scā cor/
pore ⁊ spū. q̄ aūt nupta est cogitat que
sunt mūdi: quō placeat viro. Silr̄ i vir
tute fortitudinis pn̄t tres gradus assi/
gnari. prim⁹ gradus qn̄ pp̄ter bonū ꝟtutis sustinet cōstāter de
trimentum in exteriorib⁹ bonis: vt in possessionib⁹ et in diuitijs
⁊ hmōi. secūdus quādo sustinet detrimentū etiam pprij corpo/
ris: vt flagellatiōis ⁊ hmōi. tertius aūt gradus est qn̄ pp̄ vir/
tutem cōtemnit etiā totā vitam p martyriū. sequit: n ❡ Qui
habet aures audiendi ⁊c. fm Hiero. vbicūq̄ ponit h̄ ver
bum designat mysticus intellectus: q̄r sub verbis parabolicis
alius sensus est p intellectū requirēdus. o ❡ Et accedētes
discipuli. Hic ꝯsequēter querit huius parabole intellectus.
et pmo querit. scd̄o intellectus aperit / ibi: Ergo audite. Pri/ Diuisio
mo g̊ dicit sic: Et accedētes ⁊c. q̄r apli pcipiebāt christū my/
stice loquiret ideo quesierūt intellectum. Aduertendū tn̄ q̄ nō
❧ quesierūt tūc

Moralr. † ❡ Exiit q̄ se. ⁊c. Greg. homel. viij. dic: Hec le/
ctio expositiōe n̄ idiget s; ãmonitiōe: quā ei ꝟitas p semetipsam Moraliter
exposuit hāc expōere hūana fragilitas n̄ psumit. iō h̄ alia expo/
sitiōe taceo trāsiēs ad illud qd̄ saluator exponēdū reliq̄t scꝫ.

E F dunt diſcipuli cũ dominus in naui ſederet? Sed forte intelligendum ꝙ dudum cum ipſo nauem conſcenderint: ⁊ ibi
Nota ſtãtes q̃rũt. a ¶ Uobis datũ ẽ. Nota nõ ſolũ ꝟba dñi ſ; et facta pabolas eſſe. i. ſigna myſtica⁊ re⁊ que nõ itelligebãt multi q̃ foris ſũt. b ¶ Qui ei habet. i. aplis habẽtibus ſi dẽ ſi qd min⁹ fructum habent: pcedit.
Iudeis q̃ nõ credũt i filiũ dei etiam ſi qd boni p naturã habẽt tollit. Nã nihil põt ſapiẽter itelligere q̃ caput non habẽt ſapie. c ¶ Auferetur ab eo.
†mar.4.b Nulla vere ſapiẽtie dulcedie gaude
Luce.8.b bit. d ¶ Ideo in para. Dicit ꝙ iõ excecati ſũt ⁊ ſnie dñi p pabolas ſibi occultate ſunt vt poſt ſalubri⁹ puerterẽt. Nã q: obſcure dicta nõ intellexerunt. ideo nõ crediderũt in eũ: ⁊ ſic crucifixerũt: ⁊ ſic poſt reſurrectiõe⁊ miracul territi: maioris criminis reatu compuncti ſũt. Qñ accepta indulgẽtia: ãpliori flagrãt dilectiõe. Sed iohes hũc locũ ita
Joh.12.f. dicit: Propterea nõ poterãt credere: q:
Eſa.6.c iter⁊ dixit Eſaias: Excecauit oculos eorũ vt nõ videãt. vbi apte dicit: nõ ideo
Al̃r id qd factã excecationẽ vt ea cõmoniti ⁊ do
videt habe lẽtes ſe nõ intelligere cõuerterenẽ aliq
re. qñ: nõ eni h̃ poſſent niſi crederẽt: ſed poti⁹ iõ excecati vt nõ crederẽt qd aluſ pctis meruerũt. e ¶ Uidẽtes non vidẽt. Sicut auar⁹ multas hab; opes ⁊ nullas: q: inutiles ſũt ei. f ¶ Auditu audietis ⁊c. Hec de turbis ꝓphetata ſũt: q̃ ſtãt i litore: ⁊ dñi nõ merẽt audire ſermonẽ. g ¶ Oculos ſuos: Id ẽ ipi ſibi cauſa fuerãt vt de⁹ eis oculos clauderet. Alr̃ eni euãgelista dicit: Excecauit oculos eo⁊: Sed
Joh.12.f. vtrũ vt nũq̃ videãt: an ido ne vl ſic aliqñ videãt: cecitate ſua ſibi diſplicentes: ⁊ ex hoc hũiliati vt pie q̃rãt deu⁊.
Al̃r dicẽs
†Eſa.6.c Mens eſt ocul⁹: q: naturali vigore
Joh.12.f. ad intelligendũ aliqd dirigit. Auris:
Act.28.g. q: alio docẽte diſcit. h ¶ Ne quando: Id eſt ideo: q: oculos ⁊ aures aperire noluerũt: nõ meruerũt aliqñ puerti: qd tñ miſericorditer factum eſt eis. i ¶ Beati oculi. Uere beati: q: h̃ etiam pſentialit videre ⁊ audire meruerũt qd null⁹ prio⁊ ãnti vis meriti meruit. Quis mltũ deſiderauerit. k ¶ Et
Luce.10.d. iuſti cupi. Lucas iuſtos reges dicit: q: mot⁹ ſuos bñ regũt. l ¶ Uos ergo au. ⁊c. Primã pabolã exponit vt idẽ attẽdant i ceteris. Exponit nõ ſm ſingula ꝟba ſ; ſummã ſnie. ¶ Auguſtinus ſup Gen. ad lrãm libro octauo.
†Lu.18.b Proinde ꝙ narrauit euãgeliſta (etia⁊ factũ eſt) dominũ. ſ. talia fuiſſe locutũ. Ipſius aũt dñi narratio parabola fuit:
Al̃r qui de q̃ nunq̃ exigit: vt etiã ad litterã fa
Al̃r que cta mõſtrent que ſermõe pferuntur:
¶ Chriſtus eſt

Nico. de lyra

M queſierũt tũc cum eſſet in actu pdicandi: ſed poſtea qñ fuit in domo ſine turba. p; ꝙ habet Marci. iiij. b. Et cũ eſſet ſingular ̃ iterrogauerũt eum ⁊c. a ¶ Quare i parabol loqueri eis volẽtes ſcire intellectũ puenienter petierũt ab eo q̃re locut⁹ fuerat turbis ſic
†Mar.4.b pabolice: vt oſtenderẽt ſe nõ de ipiis ſo
Luce.8.f. lum: ſed etiam de aliis ſollicitos eſſe. b ¶ Qui reſpõdẽs ait ⁊c. apli eni erãt quaſi fundatores eccleſie poſt chriſtum. Unde Apoca. xxi. d. dr: ꝙ murus ciuitat ̃ habebat fundamẽta duodecim. ⁊ in ipis duodeci noia aplorũ et agni ſcripta. et ideo ad ipos ptinebat ſcire ſecreta eccleſie de qb⁹ erat pceſſus eccle a pdicatiõe chriſti vſq; ad finem mũdi: quia iſta erant fu

¶ per enigmata.
ei: Quare i pabolis loq̃ris eis? a
¶ ſolis et veſtris ſeq̃cib⁹ q̃ ad me itrocũt: non his qui foris ſunt.
a Qui rñdens ait illis: † Quia võ b
a ¶ abdita ſcripturarũ.
bis datũ eſt noſſe myſteriũ regni
¶ qui clauſis ſenſibus nõ curãt itrare.
celo⁊: illis autem nõ eſt datum. c
¶ vos vero verbo intẽdũt: q: q̃ habet verbi amorẽ dabit ei ſenſus intelligendi.
b Qui enim habet dabit ei ⁊ ab d e
¶ intelligentia. a ¶ amorẽ verbi eterni.
undabit: qui autem nõn habet f
¶ vel naturali ingenio: vel ſtudio litterarũ.
c et quod habet auferetur ab eo. g
¶ nunc reddit cauſam apoſtolis quare turbe loquitur in parabolis.
d Ideo in parabolis loquor eis: h
a ¶ videre ſe preſumentes ingenio ſuo.
b ¶ priuantur ſpirituali intellectu.
e quia videntes non vident: ⁊ au k
¶ foris. l ¶ intus.
dientes non audiunt, neq; itelli m n
¶ expoſitiõe⁊ lr̃e ⁊ ſi exponat eis. ¶ al̃r: ⁊ adimpleẽ. exteriori.
gũt: vt adimpleat i eis ꝓphetia o
f eſaie dicẽt † Auditu audietl ⁊ ñ p q
¶ oculo corporis.
intelligetis: ⁊ vidẽtes videbitis r
¶ oculo mentis. s ¶ abũdãtia malicie.
⁊ nõ videbul. Incraſſatũ eſt eni t
¶ iudeo⁊. ¶ vl cr̃. s ¶ q: ingrate ſuſceperunt verba dei.
co⁊ ppli hui⁹: ⁊ aurib⁹ grauit au v
a ¶ intuitũ mẽtis p inuidiã auerterũt.
g dierũt: ⁊ oculos ſuos clauſerũt: x
¶ nõ ad hora: ſed cũ tãte mẽtis impenitudine vt nunq̃ cõuertanẽ ad fidem.
h ne qñ oculis videãt ⁊ aurib⁹ au
¶ ad penitentiam.
diãt, ⁊ corde itelligãt: ⁊ puertãt ⁊
¶ reddã inocẽtes. b ¶ nõ ſcriba⁊. c ¶ ite
i ſanẽ eos † Ueſtri aũt beati oculi y
rio⁊es. ¶ p fidẽ qd viſuri ſunt qhq; p ſpeciem. ¶ interiores. ¶ obediunt.
q: vidẽt: ⁊ aures vre q: audiũt. z
Amen quippe dico vobis quia &
k multi ꝓphete et iuſti cupierunt
¶ in preſentia.
videre q̃ videtis ⁊ nõ viderunt:
¶ niſi a lõge p aliqs ſpecies viſionũ. vos aute i pſentia cõuerſãtes ⁊ q̃ vult iterrogãtes
⁊ audire que auditis et non au
a ¶ q: vo h̃ datũ ẽ noſſe myſteriũ regni dei
l dierunt † Uõs ergo audite para c
bolam ſeminantis. Omnis qui d

erant futura in diuina diſpoſitiõe pordinata. ⁊ iſtud vocat hic myſteriũ regni celorum. i. ſecretũ eccleſie militãtis. c ¶ Illis G
aũt nõ eſt datũ. i. vulgarib⁹ turbis. vel etiã phariſeis incredulis nõ eſt pceſſum iſta intelligere. et ꝓpter hoc loquebat eis talia pabolice. vñ ſequit: d ¶ Qui eni hab; dabitur ei. q: habentibus deuotionẽ ⁊ fidẽ vt chriſti diſcipulis, dat⁹ eſt intellectus ver⁹ ſacre ſcripture: vt habet Lu. vlti. g. Aperuit illis ſenſum vt intelligerẽt ſcripturas. e ¶ Et abũdabit. quia ex abundanti reuelatus eſt eis pceſſus eccleſie vt videbit. f ¶ Qui autẽ nõ hab;. fidẽ ſc; ⁊ deuotionẽ ad xpi doctrinam. g ¶ Et quod habet auferetur ab eo. quia intellect⁹ ſcripture veteris teſtamẽti quẽ habebant ablat⁹ eſt ab eis ꝓpter eorũ incredulitatẽ: ⁊ datus ẽ gentilibus ꝓpter eorũ fidem et deuotionẽ. Sequit: h ¶ Ideo in parabol loq̃r eis. i. velate ⁊ myſtice. i ¶ Quia videtes. chriſti. ſ. opera ⁊ miracula: k ¶ Nõ vident. i. nõ intelligũt ea dñi uirtute facta: quia virtuti demonũ attribuebãt talia: vt viſũ ẽ ſupra. l ¶ Et audiẽtes. xpi. ſ. doctrinã ſanctã et bonam: et doctrine moyſi ⁊ ꝓphetarũ cõſonam ⁊ ipſius pſectiuã: vt ſupra viſũ ẽ. m ¶ Nõ audiũt. aſſẽtiẽdo. n ¶ Ne q; intelligũt. intellectũ eius ſpiritualem qui principalior eſt capiendo. o ¶ Ut adipleat. i. vt tenet ibi cõſecutiue. ex hoc enim facto impleta eſt ꝓphetia Eſa. vi. lic; verba ſint aliquãtulum alterata in trãſlatiõe Hieronymi. p ¶ Auditu audietis. ſ. corpaliter. q ¶ Et nõ intelligetis. ſ. ſpiritualit. r ¶ Et videntes videbitis. chriſtũ ſc; miracula et opa diuina facientem. s ¶ Et nõ videbitis. eius. ſ. diuinitatẽ. t ¶ Incraſſatũ eſt enim co⁊. Locutio eſt metaphorica. ſicut eni craſſitudo circa co⁊ cõgregata ſuffocat ⁊ extinguit vitã corpoialẽ: ſic malicia iudeorum extinxit in eis vitã ſpiritualẽ, vñ ſequit: v ¶ Et auribus grauit audierũt. quia doctrinã chriſti ſancta⁊ ⁊ apoſtolorũ audire nõ potuerũt: ſicut patet ex decurſu euãgelij ⁊ actuũ aplorũ. x ¶ Et oculos ſuos clauſerũt. facta chriſti euidẽtia puertẽdo: ⁊ eius miracula virtuti demõis attribuẽdo: ⁊ ex hoc ſecuta eſt eorũ excecatio ⁊ induratio: quia ſuis culpis exigẽtibus ſũt derelicti a deo. y ¶ Ueſtri autẽ. Oſtẽſa excecatione iudeorũ ex eorũ incredulitate ſecuta: hic cõſeq̃nter oñdit illuminationẽ apoſtolorũ ꝓpter eorũ fidem ⁊ deuotionẽ eis diuinitus datã, dicens: Ueſtri aũt oculi beati q: vidẽt. nõ ſolũ facta exteriora cõſpiciẽdo: ſ; virtutẽ diuinitatis latentẽ intelligendo. z ¶ Et aures ve. q: audiũt. nõ ſolũ audiẽdo exteri⁹: ſed etiã p fidem aſſentiendo interi⁹. & ¶ Amen. i. fideliter. b ¶ Quia, multi ꝓphete ⁊c. dicit multi. nõ omnes: q: aliq viderũt: ſicut de abraam dicit Joh. viij. g. Abraam pater veſter exultauit vt videret diẽ meũ: vidit ⁊ gauiſus eſt. ¶ Uel aliter: Multi. i. oẽs: q: lic; antiq patres et ꝓphete aliq viderũt xpm p fidẽ a longe ꝓſpiciẽdo: nõ tamen viderũt ipm pſentẽ inter eos puerſando et docendo: ſicut viderũt apoſtoli. et ideo dicunẽ beati quia i eis fuit completũ quod antiquis patrib⁹ fuerat promiſſum. c ¶ Uos ergo. Oſtenſo ꝙ apoſtoli debebãt ſcire ſecreta eccleſie. hic pſeq̃nẽ eis aperit intellectũ pabole, dicẽs: d ¶ Ois q̃ au. ver. reg. i. euãgelij qd introducit ad celeſte regnum.
M Et non intelli.

A ¶ Chriſtus ē lapis vnct⁹ a iacob: et lapis reprobat⁹ ab edificātib⁹: q̄ fact⁹ eſt i caput anguli. Sȝ illud etiā i reb⁹ geſt̄ factū ē. hoc aūt tm̄ i figuris p̄dictū. Illud quippe ſcripſit narrator rer̄ p̄teritar̄: h̄ prenūciator tantūmō futuror̄. a ¶ Sup petroſa. Sup petrā ⁊ in ſpinis ſeminant̄ q̄ bn̄ accipiūt: ſed vl̄ aduerſa terrēdo vel ꝓſpera blandiēdo retardāt eos ne p̄ficiāt. Diuitiis iungit̄ ſollicitudo cuſtodie q̄ affligit: ⁊ voluptas q̄ effluere facit. b ¶ Aliud q̄dē cente. Tres differētie ſūt in bona terra ſicut fuere i mala. Triginta eni referl̄ ad nuptias. Sexaginta ad viduas. Centū q̄ numerus iā ē in dextera ad virginitatē. Vel centū qd̄ trāſfert̄ ad dexterā ſignificat eternā beatitudinē. Siquidē triginta ⁊ ſexaginta ꝯtinent̄ in leua: ſed centuȝ cōtinent̄ in dextera. Q̄uis eni magna ſit fides q̄ cognitionē dei reuelat: magna opa q̄bus fides ne ſit ocioſa ꝯſummat̄: tn̄ ambo i hac vita ſunt neceſſaria: premiū vō fidei ⁊ opationis in futuro ſperat̄. Vel bona terra fert fructū cēteſimū martyr̄ ꝓpter ſanctitatē vite vel cōtemptū mortis. Sexaginta virginuȝ ꝓpter ociū inter⁹ q: nō impugnāt contra cōſuetudinē carnis. Solēt eni cōcedi ociuȝ ſexagenariis poſt militiā. Triceſimū cōiugator̄: q: hec ē etas preliantiū: ⁊ his ē maior conflictus ne libidine ſuperēt̄. c ¶ Aliā parabolā. Quaſi diues paterfamilias inuitatos diuerſis reficit cibis: vt vnuſquiſq̄ ſm̄ naturā ſtomachi ſui varia alimenta ſuſcipet Vn̄ ⁊ dixit aliā parabolā ⁊ nō alterā: vt plures ſequi intelligant̄. Hec parabola ꝓponitur. dimiſſis turbis domi rogantib⁹ diſcipulis exponit̄. Et docet h̄ bonā volūtatē, ⁊ cautelā, ⁊ patiētiā ⁊ diſcretionē, ⁊ longanimitatē, ⁊ iuſticiā. d ¶ Homines. Qui alius ad tutelā et cuſtodiā deputati ſunt p̄lati in ecclia. Vel cū dormitionē mortis acciperent apoſtoli. e ¶ Cum aūt creuiſ. Quia cū ſpūalis eſſe ceperit. tūc iudicat omia ⁊ tunc et apparent errores. Sed donec matureſcat qui herba eſt: poteſt eū mouere quare ſub noīe chriſti multi ſūt hereſes. Vn̄ dicit: Nōne bonū ſemen ſeminaſti. f ¶ Vis imus ⁊c̄. Cū ſpiritualis hō audit hoc eſſe a diabolo qui nihil valet cōtra voluntatē dei: poteſt ei voluntas ſuboriri vt tales auferat d̄ mundo ſi facultatē habeat. Sȝ conſulit iuſticiā dei an facere debeat: ⁊ an deus ¶ velit eſſe

Treſ differētie bone terre

Alia parabola

B

Nico.de lyra

a ¶ Et nō intel. q: nō radicat̄ intra mentē tētatiōib⁹ demonū puiam: et hec ē pars ſeminis q̄ cadit iuxta viā: vt ſupra dictū ē. b ¶ Venit mal⁹. i. diabol⁹: nō q: ſit mal⁹ p eſſentiā: vt dixerūt manichei q̄ poſuerūt duo p̄ncipia: vnū bonū ſimplicit̄: ⁊ alter̄ maluȝ: ſȝ q: eſt i malo obſtinat⁹ ⁊ ad malū ſemp intēt⁹. c ¶ Qui aūt ſemiat⁹ ⁊c̄. i. ſupra cor humore fidei ⁊ deuotionis carens. d ¶ Hic ē q̄ ver. dei au. ⁊c̄. q: tales ad horā aliqn̄ ex aliq̄ paſſiōe moti cum gaudio ſuſcipiūt p̄dicationē: ſed q: non fundat̄ in humore fidei ⁊ deuotiōis cito euaneſcit: ꝓpter qd̄ ſequit̄: e ¶ Nō habet aūt i ſe ra. ſȝ ē tpal̄. ad modicū tpe ſtans. f ¶ Facta autē tri. ⁊c̄. ꝓpter verbum euāgelii ſuſceptum. Continuo ſcā

Manichei poſuerunt duo principia

a ¶ p qd̄ ꝑmittit̄ regnū. b ¶ .i. ad actū nō pducit. ¶ nulla fide nulla ſaltem occaſiōe audit verbum regni ⁊ nōn intel a
vtilitatis capit. ¶ diabolus.
ligit, venit malus et rapit quod b
ſeminatuȝ eſt in corde eius: hic
¶ vbi meat⁹ cogitationū v̄buȝ abolet nec
eſt qui ſecus viā ſeminatus eſt.
q̄cq̄ boni incipit. a ¶ in duriciā ꝑtrue
a Qui autē ſuper petroſa ſemiat⁹ c
mētis. ¶ ad tempus.
eſt: hic eſt qui verbū audit: et cō d
¶ q: ⁊ vtilitatē ꝓbāt: ⁊ deſideriū guſtāt.
tinuo cum gaudio accipit illud.
¶ cepit: ſed nō pſeuerauit. ¶ charitat̄.
Non habet autem in ſe radicē: e
ſed eſt temporalis. Facta autē f
¶ in loco ſuo. ¶ de loco a ¹ locum.
tribulatione ⁊ pſecutione ꝓpter
¶ fidei. ¶ diſtat enī inter hūc: ⁊ eū q̄ multis penis compellit̄ chriſtū negare. ¶ trāquillitatem mentis perdit.
verbū cōtinuo ſcādaliçat̄. Qui g
autē ſeminatus eſt in ſpinis: hic
eſt qui verbum dei audit: ⁊ ſolli
¶ ſpes acquirēdi: timor pdēndi ¶ q: promittūt qd̄ nō dāt voluptatē ⁊ iocūditatē.
¶ q: vbi bonū deſideriū ad cor intrare nō ſinit: q̄ſi additū vitalis flatus claudit.
citudo iſtius ſeculi ⁊ fallacia diuitiarum ſuffocat verbuȝ, ⁊ ſine
fructu efficitur. Qui vō in terrā i
¶ fidelem ⁊ deuotam conſcientiam.
bonā ſeminatus eſt: hic eſt qui
¶ fortis. ¶ intus edificat̄.
audit verbum ⁊ intelligit et fru k
¶ boni operis pducit ad maturitatem.
b ctū affert ⁊ facit aliud q̄dē cēteſi m
mū: aliud aūt ſexageſimū: aliud
c vō triceſimū. †Aliā parabolā p n
¶ ſedens in naui.
poſuit ill̄, dicēs: Siīe factū ē re o
a ¶ ab eccleſia. b ¶ bonū nō ſeminat niſi bonus qui ſemen bone volūtatis ad bo
gnūm celoruȝ homini q̄ui ſemi p
na opa ſtudet ꝓducere. ¶ mundo.
nauit bonuȝ ſemen in agro ſuo.
¶ cautelā admonet. ¶ .i. inertia ⁊ ſecuris
d †Cum aūt dormirent homines: q
torperēt. ¶ diabol⁹. ¶ p̄cedēte noie xp̄i.
venit inimicus ei⁹ et ſuperſemi
¶ q̄ ñ d̄ ſemie triplici: palee vō ſūt hi q̄ ⁊ ſi ſi vita fide ſūt d̄ ecclia hereticos pmiſcuit e
nauit çiçanias in medio tritici: et
lect̄. ¶ .i. latuit ⁊ occultiſſim⁹ fact⁹ ē. a ¶ p
e abijt. Cum autē creuiſſet herba r
ficeret. ¶ et bone ſpei opa mōſtraret. ¶ manifeſtauerunt ſe hereticorū dogmata.
⁊ fructū feciſſet: tūc apparuerūt ⁊
¶ cuſtodes meſſis.
çiçania. Accedētes aūt ſerui pa s
triſfamilias dixerūt ei: Dn̄e nōne
bonū ſemē ſeminaſti in agro tuo:
Vn̄ ḡ habet çiçania: Et ait illis:
Inimic⁹ hō hoc fecit. Serui āt t v
¶ de officio. a ¶ vt excōmunicem⁹ eos.
f dixerūt ei: †Vis imus et colligi x

g ¶ Cōtinuo ſcādalizat̄. cadēdo ab eo qd̄ ceperat. h ¶ Qui aūt ſemiatus ē in ſpi. hic eſt q̄ perdit̄ ꝓpt̄ ſollicitudinē diuitiar̄: vt ptȝ. Iſtis aūt trib⁹ d̄ cauſis p̄dictis p̄dicatio xp̄i et aplor̄ fuit iudeis ꝓ maiori pte inutilis ⁊ infructuoſa: nō ꝓpter defectū doctrine ſed ꝓpter impedimentum ſue malicie. i ¶ Qui vō in terrā bo. ſemi. eſt. hic eſt q̄ audit v̄bū dei. fideliter ⁊ deuote. k ¶ Et intelligit. q: talib⁹ dat̄ intellect⁹ ſacre ſcripture. l ¶ Et fructū affert. adimplendo ope. m ¶ Aliud q̄dē cēteſi. ⁊c̄. ſicut. ſ. expoſitū eſt. Per hāc aūt q̄rtam partē ſeminis q̄ cadēs in terram bonā fecit fructū ſm̄ triplicē virtut̄ graduȝ intelligit̄ p̄dicatio xp̄i ⁊ aplor̄ q̄ntum ad illos iudeos q̄ eam fideliter ⁊ deuote receperūt ⁊ in fide remanſerūt. n ¶ Aliam parabo. Hic ponit̄ ſcda parabola in qua deſcribit̄ ſtatus ecclie ſequēs immediate poſt mortē xp̄i ⁊ aplor̄: q: diabolus inuidet fidei ſeminate in cordibus fideliū: ⁊ ideo inter fideles cōmouit aliq̄s ad pfidiā hereſis: q̄ſi ſeminās çiçaniam i medio tritici ad ipſi⁹ deſtructionē: ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: o ¶ Siīe factū ē re. ce. i. ſtat⁹ ecclie militāt̄. p ¶ Hoi q̄ ⁊c̄. Hō iſte xp̄s ē. Ager aūt ecclia labore ⁊ ſanguine xp̄i exculta. Bonū ſemē eſt ſcā doctrina ⁊ fides catholica. q ¶ Cū aūt dormirent homines venit inimicus ⁊c̄. poſt dormitionē xp̄i et aplor̄ p mortē iſtas hereſes int̄ fideles ſeminauit diabol⁹ ꝓ maiori pte: q: etiam aliq̄ hereſes viuētib⁹ aplis fuerūt ſeminate: vt ptȝ i eplis Pauli. ⁊ .i. canōica Ioh. u. c. Nunc antixp̄i multi facti ſūt. Sequit̄: Ex nobis ꝓdierūt: ſȝ nō erant ex nob. r ¶ Cum aut creuiſ. herba ⁊ fruc. feciſ. ⁊c̄. q: cū fides catholica p orbē inciperet multiplicari. tūc hereſes q̄ p̄mo latuerāt māifeſte apparuerūt i pſecutiōe fideliū. s ¶ Accedētes aūt ſerui ⁊c̄. ſerui iſti ſūt patres antiq̄: q̄ fuerūt in p̄mitiua ecclia: qui admirātes pfidiā hereſis inſurgentē: ad deū acceſſerūt p orōnē inq̄rētes vn̄ tal̄ pfidia oriret̄: q̄b⁹ fuit diuinit⁹ reuelatū: q̄ h̄ erat ex diaboli ope deo pmittente: et h̄ vt ſtabilitas fideliū ꝓbaret̄. Vn̄ ſequit̄: t ¶ Inimic⁹ hō. i. diabol⁹. Hoc fecit. v ¶ Serui aūt dixerūt. i. ſcti p̄res per orōnē diuinū ꝯſiliū q̄ſierunt. x ¶ Vis imus ⁊ colli. ſeparādo eos a cōitate eccleſie p excōicationē ⁊ tādē dimittēdo iuſticie ſclari exterminādos p mortē. ⁊ ait nō. ¶ Ne forte

C

Alia parabola

D

† mar. 4. c

† De elec. l. ȝ de vitanda

Moraliter

✳ m ¶ Et fac aliud q̄dē ⁊c̄. p qd̄ ſaluator oñdit triplicē ḡduȝ i v̄tute: vtpote i v̄tute caſtitat̄: p fructū cēteſimū gradū caſtitat̄ v̄ginal̄. p ſexageſimū gradū caſtitat̄ vidual̄. ⁊ p triceſimū gradū caſtitatis ꝯiugal̄: ⁊ ſic poſſet triplex grad⁹ in alijs v̄tutib⁹ aſſignari. n ¶ Aliā parabolā ⁊c̄. ſ. d̄ zizania ſemiata i medio tritici. ⁊ de iſta pōt dici ſicut d̄ p̄cedēti: qm̄ ipſā exponit ſaluator ſicut ⁊ primā. ⁊ in h̄ capitulo interpoſitis tn̄ duab⁹ alijs parabolis. et ideo de alia expoſitione pertrāſeo: excepto eo quod ſaluator interpoſitum dimiſit ſcȝ: q ¶ Cum autē dormirent homies. hec autem dormitio ſuperiorum negligentiam ſignificat circa cuſtodiam gregis ſui: et ſimilit̄ negligentiam cuiuſlibet circa cuſtodiā ſue ꝓprie perſone. vtrāq̄ enim negligentiā explorat diabolus et ſic per ſuggeſtiōes malas zizaniā ſemiat i hūantis cordib⁹.

† 24. q. 3. c notandum

g iij ✳ Alia para

E F velit eſſe hoc officium hominū. Sed veritas reſpōdet nō noſ
ſe hominē in hac vita qualis futurus ſit: q̄ mō errat: ⁊ q̄d bo/
nis cōferat ei⁹ error: ⁊ ideo eos nō eſſe tollēdos: ne forte iter
ficiāt q̄ forte futuri ſūt: vl̄ ne bonis obſit: qb⁹ ꝓſunt ⁊c̄. Tunc
ꝟo oportūe fieri: cū iā n̄ ē cōmutāde vite tp̄s ⁊ ꝓficiēdi aliȷs:
⁊ tūc n̄ ab hoīb⁹ ſed ab āgelis dic̄ fieri.
a ¶ Et ait nō ⁊c̄. Ecce patiētia. Nō
†24.q.3.c. eni audito dolore exarſit i irā nec mox
notandum vlciſci voluit: ita ⁊ nos leſi patiēter fe/
ramus. b ¶ Ne forte. Hic dat̄ loc⁹
penitentie. ⁊ monemur nō cito ampu/
tare: q̄z q̄ errat hodie/cras forte defen
det ꝟitatē. Si ergo mō auellere: triti/
cū q̄d futuruȝ erat eradicaret̄. Uel ne
ceſſe eſt vt mali pmitti ſint bonis p̄ q̄s
exerceant̄. Uel q̄z cōparatiōe nitant̄
ad melius: quib⁹ ſublatis altitudo cha
ritatis marceſcit q̄d eſt eradicari. Ibi
patiēter tolerādi ſunt mali: vbi aliq̄ in
ueniūt̄ qb⁹ adiuuent̄ boni. ¶ Aug⁹.
Multitudo nō eſt excōmunicāda: nec
princeps ppl̄i. c ¶ Sinite. Hoc vi/
1.Cor.5.d. det̄ cōtrariū illi ap̄lico: Auferte malū
ex vobis. Sed ſicut int̄ loliū ⁊ triticū
q̄diu herba ē par diſtat: ita mōet dn̄s
ne de ambiguo iudicem⁹. q̄d dn̄s i die
iudicii nō ſuſpicioſe ſed manifeſte dā/
nabit. In patiēdo iuſticiā meditemur.
In iudicādo iuſticiā nō negligamus.
†Mar.4.c d ¶ Et in tpe. Qui lōganimit̄ tulit
Luc.13.d. p̄ iuſticiā digna retribuit. diſcrete eniȝ
ſunt virtutes: ſȝ nō cōtrarie. e ¶ Et
alli. In hac vita nō eſt alligatio: alio/
quin nō tot ab errore reſipiſcerent.
f ¶ Simile ē regnū. Regnū celoꝝ
predicatio eſt euāgelii: de q̄ alibi: Au/
Mat.21.d feret̄ a vobis regnū dei: ⁊ dabit̄ gēti
facienti fructū ei⁹. Ul̄ noticia ſcpturaꝝ.
g ¶ Grano ſina. Grano ſinapis cō
F parat̄ ꝓ feruore fidei: q̄z dr̄ venena ex
pellere. i. oīa dogmata prauitat⁹. Pōt
i grano ſinapis hūilitas dn̄ice icarna
tiōis intelligi. Quo accepto hō miſit i
hortū ſuū: q̄z corp⁹ crucifixi ſaluatoris
accipiēs ioſeph i horto ſepeliuit. Expā
dit ramos in q̄b⁹ volucres celi reqeſ/
cent: q̄z p̄dicatores diſperſit in mūdū
in q̄z dictis ⁊ cōſolatiōib⁹ fideles ab
†Luc.13.c. hui⁹ vite fatigatiōe reſpirarēt. h ¶ Cū
aūt creue. Toto mūdo vel in aīo ſin
guloꝝ: q̄z nemo repēte p̄fect⁹. Creue/
rit ⁊ factū ē i arborē: q̄z ſurrexit ⁊ aſcē
dit in celū. Uel creuit. i. mētibus hoīm
quante ſit virtutis innotuerit. Cetera
apparent olera que cito creſcunt ⁊ corruunt: non viuida: ſed
marcida illa non olus: ſed arbor fit vbi folia cū fructu: ⁊ i ei⁹
diuerſis ſentētiis ſpūales q̄eſcūt. i ¶ Oleribus. i. dogmati/
b⁹ philoſophoꝝ q̄ cito creſcūt ⁊ corruūt nil vitale ꝓmittētia.
F In farine

ª m⁹ ea: Et ait: Nō. † Ne forte col ª
¶ ecce diſcretio.
¶ ſic nec tu reddas vicē malis: vt ſcandali
ces bonos: ſed patere.
ligētes ʒizania eradicetis ſimul cū
a ¶ lōganimitas ē que vſq̧ ad finē nc̄ia ē.
b ¶ in eccleſia.
c eis ⁊ triticū. Sinite vtraq̧ cre/ b
¶ iudicium.
d ſcere vſq̧ ad meſſē ⁊ i tēpore meſ c
a ¶ nō vobis. ¶ ſeparata a bonis.
ſis dicam meſſoribus: Colligite d
¶ hic vagos.
e primū ʒizania ⁊ alligate ea in fa e
¶ nō vnū faſcem: quia ꝓ modo p̄uerſitat̄
ſue vnuſquiſq̧ punietur.
ſciculos ad cōburēdum: triticuȝ f
a ¶ vt qui vnitatem amauerūt. b ¶ in ce
leſtes manſiones.
aūt ꝯgregāte i horreū meū. Aliā g
parabolam ꝓpoſuit eis/dicens:
g † Simile eſt regnuȝ celorum gra †
a ¶ quanto plus teritur: tanto plus redo/
let. b ¶ acceptum habens.
no ſinapis: q̄d accipiens homo
a ¶ de⁹ in iuſto. vel iuſt⁹ vir i corde ſuo gra
nū p̄dicatiōis fouet. b ¶ hec p̄dicatio prio
humilima ē oīm diſciplinaꝝ ꝓ ſcādalo cruc̄
ſeminauit i agro ſuo: quod mini i
mum quidem eſt omnibus ſemi
h nibus. Cum aūtē creuerit mai⁹ †
i eſt oīibus oleribus: ⁊ fit arbor:
ita vt volucres celi veniant et k
habitant in ramis eius. Aliā pa l
a ¶ vt ꝓ varietate morboꝝ varia ſit medi
rabolam locutus ē eis. † Simile
cina a ¶ vita iuſtoꝝ. b ¶ charitas ꝓ fer
uore vel ſancta doctrina.
eſt regnū celorum fermento q̄d

mittent̄ gehennam: vt habetur infra eodē ca. f ¶ Triticum G
.i. fideles in area huius mundi mihi contritos ⁊ flagellatos.
g ¶ Congregate in horreum. i. in celeſte gaudium.
h ¶ Aliam parabolam. Hic ponitur tertia parabola i qua Tertia pa
deſcribitur eccleſie ſtatus ſequens immediate ſurrectionē he/ perbola
reſum: quia contra hereſes inſurgētes
dn̄s in eccleſia ſuſcitauit doctores ſan/
ctos litteratos: vt ſic poſſent hereticos
p̄ rationē ⁊ ſcripturā cōfutare: ⁊ lȝ prio
fuerint humiles ⁊ abiecti: tn̄ diuina di
ſpoſitiōe fuerunt poſtea exaltati. ⁊ maxi
mis principibus valde chari: vt beatus
Silueſter Cōſtātino: ⁊ beatus Ambro
ſius Theodoſio: vt p̄ poteſtatē ſecularē
eccleſia ab hereticis purgaret̄: ⁊ hoc p̄
rationem ⁊ ſcripturam q̄tuȝ ad illos q̄
doctrinam ſanctorum reciperēt. Uel per
poteſtatē ſecularē q̄tū ad eos qui indu
rati eſſent: ⁊ iſte ſtatus figurat̄ per pa/
rabolam de grano ſinapis: q̄d cum ſit.
i ¶ Minimū. in quātitate: tn̄ eſt ma/
gnū in virtute: quia creſcit ad modū ar
boris. k ¶ Ut volucres celi ⁊c̄. ſic
ſancti predicto modo fuerunt paruuli i
humilitate: ſed magni ſcientia ⁊ ꝟtute.
⁊ ideo ſic diuinit⁹ exaltati: ꝙ volucres:
Id eſt principes huius mundi alta pe/
tentes: habitabant in ramis eorum.
i. regabantur p̄ eoꝝ conſiliū. l ¶ Aliā
parabolā. Hic ponit̄ quarta parabo
la in qua deſcribitur ſtatus eccleſie ſe/
quens exaltationem predicatorum ſan
ctorum. ⁊ diuidit̄ in duas partes: quia Diuiſio
primo ponit parabolam. ſecundo ſub/
iungit huius parabole ⁊ aliarum ratio
nem ibi: Hec omnia ⁊c̄. Circa primū
conſiderandum ꝙ principib⁹ huius mū
di per ſanctos predictos ad fidei verita
tem inductis data eſt licentia per totuȝ
orbem romano imperio ſubditum p̄di/ H
candi fidem catholicam ⁊ eccleſias con
ſtruendi: ⁊ ſic fides catholica in modico
tempore per totum orbem vulgata eſt.
⁊ hoc ſignatur per parabolam fermēti
abſcōditi in trib⁹ ſatis farine ⁊ fermētā
tis totū. Tria ſata ſunt tres p̄tes orbis:
aſia/ aphrica/ europa: q̄ tūc erāt ſubiecte
romano iperio: vel ꝓ toto vel ꝓ maiori
parte. fermētū aūt ꝓpter calorē intrin/
ſecū ſignificat legē euāgelicā que ē lex
amoris. mulier aūt ponēs fermentū in
tribus ſatis predictis: eſt diligentia ſan
ctoꝝ ad fidem catholicā vbiq̧ p̄dicādū.
Hec oīa.

Nico.de lyra

a ¶ Ne forte colligētes ⁊c̄. Ex q̄ patet ꝙ dn̄s nō vult
hereticos p̄mitti viuere abſolute: ſȝ in caſu tm̄. ſ. q̄n non poſ/
ſūt ſeparari a fidelib⁹ ſine p̄iculo fideliū: ⁊ h̄ cōtigit duplici de
cauſa. Una q̄n n̄ bn̄ cognoſcūt̄ nec bn̄ diſtinguūt̄ a fidelib⁹.
Alia q̄n hn̄t tātos defenſores ꝙ ſi ꝯtra eos procedat̄: mai⁹ pe
riculū in eccl̄ia probabiliter timet̄: vt ſciſmatis vel interfectio
nis fideliū a fautorib⁹ hereticoꝝ. tūc eni permittendi ſunt ꝓ/
pter mai⁹ p̄iculū euitādū vbi aūt nō occurrūt iſta p̄icula ſūt ſe
parandi ab eccl̄ia ⁊ iuſticie ſeculari relinquēdi: vt extermināt̄/
tur per mortē ne p̄ eos totū corpus eccl̄ie corrumpat̄. Seq̄t̄:
b ¶ Sinite vtraq̧ creſcere vſq̧ ad meſſē: Id ē vſq̧ ad
mūdi cōſūmationē: q̄d duob⁹ modis intelligit̄: Uno mō quia
in caſu ſunt permittendi vt viſum eſt. Alio mō quia quantū/
cunq̧ eccleſia hereticos perſequatur: nunq̄ tamen ab eis
perfecte mundabitur vſq̧ ad finem mundi. c ¶ Et in tem/
pore meſſis: Id eſt iudicii. d ¶ Dicam meſſoribus. i.
angelis. e ¶ Colligite primum ʒizaniā ⁊c̄. quia miniſte
rio angelorum ſeparabunt̄ mali tunc de medio iuſtorum: et
mittent̄

b ¶ Aliā parabolā ⁊c̄. Seq̄t̄. Simile ē regnū celorū Moraliter
gra. ⁊c̄. Illud moralit̄ exponi pōt de virtute hūilitatis q̄ funda
mētū ē alioꝝ ꝟtutū. ⁊ ſic habet ꝓprietatē pricipioꝝ i ſciētiis que
ſūt minima quātitate ⁊ maxia ꝟtute. iō ſubdit̄: † ¶ Cū autē
creue. mai⁹ ⁊c̄. iō ſcribit̄ Luc. xiiii. Qui ſe hūiliat exaltabit̄.
k ¶ Ut volucres ⁊c̄. i. angeli ſancti q̄ ad cōſolatiōeȝ humiliū
deſcēdūt. l ¶ Et habitant in ramis ⁊c̄. p̄ ramos iſtos poſ
ſūt intelligi. xii. humilitatis gradus q̄ ponunt̄ in regula beati
benedicti. Primus eſt corde ⁊ corpore ſemp̄ hūilitatē oſtende/ Duodecim
re defixis in terrā aſpectib⁹. ſcd̄s vt pauca verba ⁊ ratiōabilia gradus hu
loquat̄ aliq̄s: nō clamoſa voce. terti⁹ vt nō ſit facilis aut ꝓmtus militatis
in riſum. q̄rtus taciturnitas vſq̧ ad interrogationē. q̄ntus tene
re quod habet comunis monaſterii regula. ſextus credere ⁊ ꝓ/
nunciare ſe oīb⁹ viliorem. ſeptim⁹ ad oīa indignū ⁊ inutilē ſe cō
fiteri ⁊ credere. octauus confeſſio peccatorum. nonus pro obe/
dientia in duris ⁊ aſperis patientiaȝ amplecti. decimus vt cuȝ
obedientia ſe ſubdat maiori. vndecimus propriam vt volunta
tem non delectetur implere. duodecimus vt deum timeat ⁊ me
mor ſit omnium que precepit. l ¶ Aliam parabolam locu
tus eſt eis. Sequitur Simile ē regnū ce. ⁊c̄. licet ſcriptu/
ra frequenter fermentum accipiatur in malo eo ꝙ eſt i corrupti
uum tamen hic accipitur in bono ⁊ ſignificat charitatem eo ꝙ
continet calorem ſicut in principio huius operis dixi de leone
qui propter voracitatem diabolum ſignificat ⁊ proter conſtan
tiam chriſtū

a ¶ In farine ſa. Ut ſpūs aīa ꝛ corpus in vnū redacta nō diſcrepēt int̄ ſe. Uel tres anime virtutes in vnū rediguntur: vt in rōne poſſideam⁹ prudētiā: in ira odiū vitioꝝ: in cupiditate deſideriū virtutū. Uel mulier eccliā fidez hominū farine tribus ſatis miſcet/ credulitati patris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti. Cūqꝫ i vnū fuerit fermētatū: nō nos ad triplicem deū ſed vnius deitatis noticiam perducit: qꝛ non eſt diuerſa natura in ſingulis. Satuz eſt gen⁹ menſure iuxta morē paleſtinoꝝ modiū et dimidiū capiēs. Poſſunt in ſatis trib⁹ illi dominici ſeminis fructus intelligi: triceſimus ſcꝫ ſexageſim⁹ ꝛ centeſimus. i. cōiugatoꝝ, cōtinentiū, et virginū. Uł ſata tria genera hominuz: noe: daniel: et iob. b ¶ Donec fer. ꝛc. Tādiu charitas in mente recōdita creſcere debet donec mentē totā in ſui pfectionē commutet: vt nihil preter deū diligat vł recolat: qđ hic incipit: in alia vita pficit. c ¶ In parabolis ad tur. Quia qcquid ibi dicit̄ ꝺ exercitu iſrael et omia ſigna occulta ſunt ſacramenta.

d ¶ Theſauro ꝛc. Theſaur⁹ poteſt accipi verbū dei: qui i carne chriſti abſcondit̄. Uel ſcriptura in q̄ repoſita eſt noticia ſaluatoris. Uel duo teſtamēta in eccleſia: ꝓ quoꝝ intelligētia oīb⁹ renunciat̄: vt in ocio diſcant̄. Terrenis regnuz celoꝝ ſimilat̄: vt ꝑ cognita ſurgat ad incognita anim⁹ ꝛ diligat.

e ¶ Abſcondit. Ut ſeruetur a malignis ſpirit̄ib⁹ ꝛ laudib⁹ hominuz. Sic ſit op⁹ i publico: vt itētio mācat occlta.

g Negociatori

Nico. de lyra

B ✱ a ¶ Hec omnia. Hic cōſequēter reddit̄ ratio parabole et aliarū. ꝛ diuiditur in duo. quia pmo ponit̄ dicta ratio. et ſcđo querit̄ cuiuſdā parabole pdicte interpretatio. ibi: Tunc dimiſſis turbis. Ratio aūt quare loquebat̄ parabolice turbis. ſ. eſt aſſignata. ꝛ iterū hic alia aſſignat̄ ſcꝫ vt ſcriptura q̄ hoc pdixerat pſ. lxxvij. impleret̄. et ptꝫ littera. excepto hoc quod dicitur ibi ꝙ Diuiſio

b ¶ Sine parabolis non loq̄bat̄ eis. qđ nō eſt intelligendū ꝙ nihil loqueret̄ niſi parabolice vt expoſitū eſt i principio huius ca. ſed qꝛ cum hoc aliq̄ dicebat clare: illa ſcꝫ que debebat turba ſcire: aliqua etiam interponebat parabolice: que ſcꝫ ptinebāt ad ſecreta eccleſie. c ¶ Tunc dimiſ. tur. Hic ponit̄ interpretatio parabole de ʒiʒania in medio tritici ſeminata. Et notat euāgeliſta locum vbi facta eſt intepretatio iſta dicens: Tunc dimiſſis turbis cum venit in domū. Unde ex hoc etiam patet ꝙ alias parabolas eis ibidem expoſuit: licet non fiat hic mentio de aliarū expoſitiōe parabolarū. Unđ dicit̄ Mar. iiij. d. Seorſum aūt diſcipulis diſſerebat omnia. Interpretata eſt aūt parabola predicta a chriſto ſicut ſuperi⁹ expoſita eſt. Et patet vſqꝫ ibi:

d ¶ Mittet filius hois angelos: Id eſt chriſt⁹ q̄ iudicabit mundu in forma humana: in qua iudicat⁹ eſt coram pilato: ſed tūc apparebit in forma glorioſa. e ¶ Et colligēt de reg. eius oia ſcandala. i. hereticos qui generant ſcandalū in eccleſia. f ¶ Et eos qui faciūt iniquitatē. quia nō ſolū damnabunt̄

a ¶ a gr̄a dei. b ¶ mr̄ ecclia vł ſapia dei. c ¶ cōmēdat hoib⁹ ꝺ trib⁹ noe filijs origies ducētib⁹ q̄s ecclia ad fidei vnitatē colligit.

a acceptū mulier abſcōdit i farine

b ſatis trib⁹ donec fermētatū ē to-

a ¶ nō qꝛ nihil ꝑpterꝫ quia nihil vbi non ſit aliquid parabole.

c tū. † Hec oia locut⁹ ē ieſus i pa-

a ¶ nō ad diſcipl̄os: q̄b⁹ volebat apta loq̄.

bolis ad turbas et ſine pabolis b

¶ et ſic impletum eſt.

nō loq̄bat̄ eis: vt impleret̄ qđ di-

a ¶ vt i pſ. lxxvij. ex pſona dñi. b ¶ q̄ pri⁹

ctū eſt ꝑ ꝓphetā dicentē: † Ape-

aperui ora ꝓbaꝝ. ¶ de ꝓfundo dictā.

riā in pabolis os meū: eructa-

bo abſcōdita a ꝯſtitutiōe mūdi.

¶ Myſtice. ¶ a tumultu ātib⁹ receſſit ad de-

Tūc dimiſſis turbis vēit i domū c

croꝝ corda: q̄ digni erāt iſtrui. ¶ familiares

ꝛ acceſſerūt ad eū diſcipli ei⁹ di

cētes: Ediſſere nob̄ pabolā ʒiʒa

niorū agri. Qui rńdēs ait: Qui

ſeminat bonū ſemē eſt fili⁹ hois.

Ager āt ē mūdus. Bonū vo ſe

¶ omnes iuſti.

mē hi ſūt filij regni. Ziʒania aūt

¶ omnia ſcandala.

filij ſūt nequā. Inimic⁹ aūt q̄ ſe-

minauit ea/ ē diabolus. Meſſis

vo ꝯſūmatio ſeculi eſt. Meſſo-

res autem angeli ſunt. Sicut er

a ¶ ois imūdicia i ſegete ʒiʒania dicit̄.

go colliguntur ʒiʒania: ꝛ igni cō

a ¶ filiū hois conſumabit̄.

burunt̄: ſic erit in ꝯſummatione

a ¶ bonos q̄s officio vindicta iplebit̄.

ſeculi. Mittet fili⁹ hominis ange- d

a ¶ pri⁹ qꝛ in tribulatiōe pcedente ſeparā-

los ſuos: ꝛ colligent ꝺ regno ei⁹ e

buntur impij a pijs. ¶ nō q̄ fecerūt.

omnia ſcandala: ꝛ eos q̄ faciunt f

iniquitatē: et mittēt eos in cami-

¶ nota duplicē penam.

num ignis. Ibi erit fletus et ſtri- g

a ¶ quoꝝ vita hic eſtimat̄ inſania.

dor dentiū. Tūnc iuſti fulgebūt h

¶ ſine defectu.

ſicut ſol in regno patris eorum.

¶ quia myſtice omnia.

Qui habet aures audiēdi audi i

¶ cōuerſatio iuſtorum.

d at. Simile eſt regnū celorū the- k

a ¶ theſaur⁹ celeſte deſideriū ē. b ¶ ager ē

ſauro abſcondito in agro: quez

celeſt̄ ſtudij diſciplia. a ¶ q̄ ipetrat a gr̄a dei. b ¶ depdari ꝺſiderat q̄ theſauꝝ publi

e qui inuenit hō abſcondit: et pre

portat in via. a ¶ incipit tre: cū incipit diligere. b ¶ omnib⁹ terrenis renunciat.

gaudio illi⁹ vadit et vēdit vni-

a ¶ ꝑ contēptum terrenorum venit ad ſtudium eternorum.

uerſa q̄ habet ꝛ emit agrū illuꝫ.

Iteꝝ ſile ē regnū celoꝝ homini l

damnabunt̄ heretici: ſꝫ etiā fidē tenentes. hntes tū opa mala. g ¶ Ibi erit flet⁹ ꝛc. In h ſignat̄ duplex pena inferni: vna ex pte mentis ſcꝫ triſticia vehemēs q̄ ſignat̄ ꝑ fletū: ꝛ alia ex parte corpis q̄ ſignat̄ ꝑ ſtridorē dentium. Inferni pena duplex

h ¶ Tūc iuſti ful. ꝑ dotem ſcꝫ claritatis redūdantis ex gloria aīe ad corp⁹.

i ¶ Qui habet aures ꝛc. exponat̄ ſicut. ſ. expoſitū ē in eodē ca. k ¶ Sile eſt regnū ce. Hic ponit̄ quinta parabola deſignās ecclie ſtatū ſequētē poſt pdicatū: qꝛ diuulgata fide in orbe terrarū ꝑ pdicationē ſctoꝝ: multi valētes viri ꝛ litterati in doctrinis philoſophoꝝ cōuerſi ad fidē catholicam inceperūt ſe exercere ꝛ ſuā ſcientiā ꝯuertere ad vtilitatē ꝛ regimen animaꝝ. ſicut Aug⁹. et multi alij valētes epiſcopi: et hoc ſignatur ꝑ theſauꝝ abſconditū in agro. qui ager omnib⁹ venditis emit̄ vt theſaur⁹ ibidē abſcōdit⁹ habeat̄: Ager eī iſte labor eſt poſit⁹ in exercitio vite actiue: et operibus miſericordie in regimine eccleſie. Theſaurus aūt eſt premiū celeſte. Ager aūt omnibus venditis emitur vt theſaur⁹ habeat̄: quia ꝓpter magnitudinē premij celeſtis predictus labor eſt ſuſcipiēdus ex charitate aliis dimiſſis. vñ dicit Aug⁹. in epiſtola ad Ualeriū: Cogitet religioſa prudentia nihil eſſe i hac vita maxime hoc tēpore difficilius laborioſius periculoſi⁹/ epiſcopi aut pſbyteri aut diaconi officio: ſed apud deū nihil beati⁹. ſi eo mō militetur q̄ imperator noſter iubet. Ad intellectū aūt hui⁹ parabole maiorē ſciendum ꝙ aliqua ſūt q̄ nunq̄ fuerūt i poſſeſſione alicui⁹: vt lapides pcioſi in litore maris ꝛ hmōi. et talia ſūt ipſi⁹ inuenientis. alia autē ſunt que aliqñ fuerūt in poſſeſſione alicui⁹: ſed tantū tpˀs eſt elapſum ꝙ nō eſt memoria: ſicut theſauri antiquit⁹ in terra occltati. ꝛ idē iudiciū deberet eſſe ſicͭ de pdictis: ſꝫ ꝓpter pacē cōmunē hoim. ſtatutuꝫ fuit antiquit⁹ vt medietas inuētoris eēt. ꝛ medietas illius cui⁹ eſt ager in quo inuenit̄. ꝛ iđ hic đr ꝙ ille q̄ inuenit theſaurū vendit omia ꝛ emit agrū: vt habeat ius poſſidendi totū. † mar. 4. d Quīta parabola † Pſ. 77. a Que ſunt apud hoīes comunia D

l ¶ Iteꝝ ſile eſt regnū celoꝝ. Hic ponit̄ ſexta parabola in q̄ declarat̄ ſtat⁹ ecclie imediate ſequēs pcedentem Sexta parabola

✱ tiam xp̄m. ꝑ tria vo ſata ſignificant̄ tres regle religioſoꝝ. ſ. regla btī Aug. ꝛ regula beati Bñdicti. ꝛ regula beati Franciſci. q̄ fundant̄ in pfectione charitatis ꝛ ex eaꝝ doctrina inducit̄ ad charitatē totius orbis. Mulier aūt abſcondens h fermentū in trib⁹ ſatis ē diuina ſapiētia ꝑ quā oia ſuauiter diſponunt̄. Moraliter

k ¶ Sile eſt regnū celoꝝ theſau. abſco. in agro ꝛc. theſaur⁹ iſte ſapia eſt ꝺ q̄ đr Sap. vij. b. Infinit⁹ eni theſaur⁹ eſt hominib⁹ ꝛc. Ager autem eſt ſacra ſcriptura ſub ſenſu lrāli ſenſus myſticos habēs abſcōditos tāq̄ theſaurū pcioſū quē iuenit q̄ ſollicite eā ſtudet et deuote. ꝛ ſic ꝓ iſto theſauro vendit oia q̄ habet: qꝛ i ei⁹ cōpatiōe ea ꝑuipendit. Sap. vij. a. Et pꝑoſui illā regnis et ſedib⁹ ꝛ diuitias nihil eſſe dixi in cōparatione illi⁹ ꝛc. l ¶ Iteꝝ ſile ē regnū celoꝝ hoi nego. q̄rēte bonas margaritas ꝛc. Iſte margarite ſūt virtutes iter quas vna ē pcioſa ſcꝫ charitas ſicut dicit̄. j. Coꝛ. xiij. b. Maior autem

 ✱ horū eſt

E ✠ a ¶ Negociatori. Beatitudinē q̄ exuti sum⁹ culpa primi ho minis: debemus omnes intelligendo recte: ⁊ operando bn̄ ne gociari. b ¶ Bonas margaritas. Bone margarite lex ⁊ ꝓphete. Una p̄ciosa: sciētia saluatoris. ꝓ q̄ homo vt Paulus oib⁹ mysterijs legis ⁊ obseruatōib⁹ renunciauit. c ¶ Inuenta aūt .i. christo q̄ p̄eest oib⁹ ho minibus: vel spūali p̄cepto dilectōis. Uel intellecto verbo qd̄ erat apud de um penetrata carnis testudine. Uel ce lestis vite dulcedine ꝓ q̄ oīa vilescūt. d ¶ Sagene mis. Implet hieremie vaticiniū: Ecce ego mitto ad vos pisca tores multos: postq̄ audierūt petrus ⁊ andreas / iacob⁹ ⁊ iohes. Seq̄mini me: faciam vos piscatores hoim: con texuerūt sibi sagenā ex veteri ⁊ nouo testamento: ⁊ in mare seculi miserūt q̄ vsq; hodie trahit: ⁊ in fluctib⁹ tundit: capiēs q̄cq̄d icidit bonos ⁊ malos: q̄s ad litus trahit .i. ad finē mūdi: vt tūc fi et diuisio. Uñ seq̄t: Sic erit in cōsūma tione secl̄i ⁊c. Sagene cōparat̄ ecclia: vel p̄dicatio euāgelica: q̄ a fluctib⁹ se culi ad celū trahit. e ¶ Et sec⁹ lit⁹. Litus finis seculi: in quo boni ad celū / mali ad tenebras mittētur: in presenti enim erāt permixti. f ¶ Iō omnis scri. Quia intelligitis mysteria q̄ vo bis reuelo. iō factū vos predicatores. et eritis mihi similes qui de thesauro sciētie mee noua ⁊ vetera profero: vt vos similiter faciatis. g ¶ Qui pro fert de thesau. suo. Uet⁹ erat ꝓ cul pa ad infernū descendere: Nouū est p aduentū christi vt cōuersus i regno vi uat: h ergo in cōclusiōe ponit qd̄ p̄mi sit. Prius eni de regni simitudine the saurꝫ ⁊ bonā margaritā ꝓtulit: post de maloꝝ cōbustiōe narrauit. nūc ꝯcludēs subiungit: Ideo o. scri. Ac si apte di cat. Ille in sancta ecclia doct⁹ est p̄dica tor: q̄ noua scit ꝓferre de suauitate re gni: ⁊ vetusta de terrore supplicij: vt pene terreāt quos p̄mia non inuitant. ¶ Apli sunt scribe ⁊ notarij christi v̄ ba eius signantes in tabulis cordis ⁊ pollent opib⁹ patrisfamilias: eicientes de thesauro doctrinaꝝ suaꝝ noua ⁊ vetera: q̄ q̄cq̄d in euāgelio p̄dicat̄: le gis ⁊ ꝓpharum vocibus comprobāt. h ¶ Ut mira. Magna cecitas quem v̄bis ⁊ factis christū cognoscūt ob ge neris noticiā cōtēnūt. i ¶ Fabri fi lius. Nō sine reuolutū dici faber fabri ✠ fili⁹

Hie.16.c. — Mar.4.c. — Alr† sua — ¶ — Jo.22.b.et.2.56.

a ¶ q̄ cū sit paup multis laborib⁹ negociat̄
a b negociatori quereti bonas mar
a ¶ bonos hoies cū qb⁹ viuat vel bona p̄ cepta vel bonos intellectus.
c gāritas: Inuenta autē vna pre a b
¶ celestis vite dulcedo: ꝓ qua oīa vilescūt
ciosa margarita / abijt ⁊ vēdidit
a ¶ renunciat oib⁹ suis ⁊ sibi ipsi.
b ¶ vl̄ comparauit. c ¶ terret timore pene quos p̄miū amore inuitauit.
oīa q̄ habuit / ⁊ ēmit eam. Iterū c
d site ē regnū celoꝝ sagene misse i
a ¶ in mūdū. b ¶ que ad veniā vocat om
mare ⁊ ex oi genere piscium ꝯgre
nis generis hoies. ¶ vniuersaliter.
gāti. Quā cū impleta eēt educē
a ¶ in fine seculi. b ¶ q̄ tūc verum iudici um secernendorum patebit.
e tes / ⁊ secūs litus sedentes / elege
¶ in eterna tabernacula.
runt bonos in vasa: † malos au
¶ in infernum.
tem foras miserūt. Sic erit i cō
¶ ad opus sibi iniunctum.
sūmatiōe seculi: Exibūt āgeli ⁊
a ¶ apte dicit de tormētis maloꝝ: ne quis se excuset p ignorantiam.
sepabūt malos de medio iustoꝝ:
⁊ mittent eos in caminū ignis:
† ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū.
¶ hec ad aplos qui sūt futuri magistri: q̄s nō vult audire tantū vt populū.
Intellexistis hec oia? Dicūt ei: d e
a ¶ intelligētibus dignū testimonium red dit: dicens eos similes esse sibi.
f Etiā. Ait illis: Ideo omnis scri †
ba doctus in regno celoꝝ silis ē f g
g hoi patrifamilias qui profert de h i
a ¶ nouū testamētū p̄ponit dignitate.
thesauro suo noua ⁊ vetera. Et k
factum est cum consummasset ie l m
sus parabolas istas / trāsijt inde. n
a ¶ vt ibi doceat apertius. b ¶ galileam vel specialiter nazareth.
Et veniens in patriam suā do o
¶ conuentibus.
cebat eos in synagogis eoꝝ: ita
b vt mirarentur ⁊ dicerēt: † Unde p
¶ greci sapientiā: iudei signa petunt. ¶ ad doctrinā. ¶ tanta. ¶ ad miracula.
huic sapientia hec et virtutes? q
i Nōne hic est fabri filius? Non r

regnū celorū .i. status ecclesie militantis. sic enī nō distinguū tur boni pisces a malis q̄diu sagena est intra aquam: sic in ec clesia admixti sunt mali cū bonis: sed in fine mūdi trahetur ad litus per apertū iudicium: quia tunc erunt manifesta abscondi ta cordium. ⁊ tunc iudicio diuino ⁊ ministerio angelorum sepa rabuntur mali de medio iustoꝝ ⁊ mittē tur in infernum: vt sic ecclesia purgata offerat̄ deo patri sine macula ⁊ ruga. d ¶ Intellexistis. Hic ponit̄ princi palis conclusio. Ad h enī in parabolis predictis prescriptus est ꝓcessus eccle militātis: vt apli q̄ erāt ipsius fundato res p⁹ christū p sanguinē suū vt. s. dictū est. intelligerēt hmōi ꝓcessū. ⁊ h est qd̄ dicit: Intellexistis. q. d. ad vos ptiet itelligere. e ¶ Dicūt ei ⁊c. scriba .i. doctor. f ¶ Doct⁹ .i. instr⁹ ⁊ a deo in spirat⁹. g ¶ In re. ce. i. in ecclia mili tāte. h ¶ Similis ē ho. q̄ sic paterfa milias h̄z pascere filios pane corꝑali: sic iste puulos fideles pane spirituali. i ¶ Qui profert ⁊c. i. de scīa i corde abscondita. k ¶ Noua ⁊ vetera .i. auctoritates vel ꝓcessus noui ⁊ veterī testamēti. Ex q̄ ptz q̄ epī q̄ successores sūt aploꝝ debēt habere noticiā vtriusq; testamēti: in cui⁹ signū portāt mitrā in capite cū duplici cornu. l ¶ Et factū est. Postq̄ euāgelista descripsit christi multiplex documētū: hic describit ppli doctrinā ei⁹ recipe debentis impedimē tum: q̄ illi de patria sua ꝓpter pauper tatē generis ei inuidebant ⁊ ipsum de spiciebant ⁊ in hoc irrationabiliter mo uebantur: q̄ dauid q̄ fuit radix regū ⁊ eximi⁹ ꝓphetaꝝ fuit pastor ouiū. ⁊ iō isti ex malicia sua facti sūt inepti ad re cipiēdū doctrinā christi ⁊ ei⁹ miracula. ⁊ h est qd̄ dic̄: m ¶ Cum ꝯsummas set iesus ⁊c. docēs discipulos suos ⁊ turbas. n ¶ Trāsijt ⁊ veniens .i. i galileam vbi fuerat conceptus ⁊ nutri tus. lꝫ fuisset in bethleē natus: vt supra dictum est. o ¶ Docebat eos in sy nagogis eorum ita vt mirarētur. quia non viderant eū lrās discentē nec in lege studentem: ꝓpter qd̄ dicebant. p ¶ Uñ huic sapia .i. noticia scriptu rarum. q ¶ Et virtutes. q. d. nō ha bet hec a deo vl̄ exercitu studio: sed ma gis a diabolo: quod arguunt ex ignobi litate seu infirmitate parentum. r ¶ Nonne hic est fabri filius .i. io seph q̄ vt dicit̄ erat faber lignari⁹ ⁊ ip̄e putabat̄ ei⁹ filius: vt habetur Luc. iij.

F — Quare epi mitrati — h

✳ Et fratres

✳ bonum est charitas: propter quod ad habendum ipsam omnia sunt expo nēda. Cañ. viij. c. Si dederit homo om nem substantiam domus sue pro dile ctione quasi nihil despiciet eam.

Moraliter

Nico.de lyra

✳ cedentem: quia post statum predi ctum inceperunt aliqui cōtemptis mū di delitijs / diuitijs ⁊ honorib⁹ intēdere vite cōtemplatiue. sicut beat⁹ Benedi ctus ⁊ alij sequētes ip̄m in gradib⁹ di uersis: ⁊ statibus religionum. Et iste status figurat̄ per margaritā q̄ inue nitur in conchilijs maris: quia religio fundat̄ ⁊ nutrit̄ in humore deuotiōis. Ista autem margarita dicitur vna ⁊ p̄ ciosa. a ¶ Una. quia hominē vnit. actiua autem vita magis diuidit. pro pter hoc dicit̄ q̄ martha erat circa multa occupata: maria v̄o circa vnū. Dicit̄ etiā: b ¶ Preciosa. quia vita cōtemplati ua simpliciter ⁊ absolute melior est q̄ actiua: lꝫ in casu actiua sit magis fructifera: ꝓpter quod dicitur Luc. x. g. Maria op timam partē elegit ⁊c. Ista aūt margarita venditis oibus ē emenda. in quo designatur q̄ ad statum religionis requirit̄ relinquere terrena: saltem q̄tum ad ꝓprietatem: ⁊ in pricula ri. Et q̄ iste status duraturus est vsq; ad finē mūdi: ideo non ponitur alia parabola post istam: nisi illa que signat finem mundi. ⁊ hoc declaratur cum subditur: c ¶ Iterū simile ē regnū celoꝝ.

Mar.6.a.

c ¶ Iterum simile ⁊c. Ista sagena regularis est disciplina: mittens eā / est inducēs seculares ad religiōis ingres sū: trahēs aūt ad litus ē recipiēs ad ꝓ fessiōis votū: ⁊ illos q̄ ꝓbate sūt de bo nitate debet recipe: alios aūt reijcere. t ¶ Ois scriba ⁊c. Seq̄t: Profert de thesauro suo noua. thesaur⁹ iste ē sacra scriptura ꝯtinēs nouū ⁊ vet⁹ testamentū: quoꝝ differētia s̄m Aug. est timor ⁊ amor. ergo p̄dicator doct⁹ de thesauro suo ꝓfert vetera: qū pre dicat terrentia ad incussionē diuini timoris: ⁊ noua qū predi cat demulcentia inducēs ad amplexū diuini amoris. p ¶ Uñ huic sapia. hoc autē dicebāt de christo cōtēptibilit̄ ꝓpter paup tatē parentum / vñ subdit̄: r ¶ Nōne hic ⁊c. Istis siles sunt illi q̄ doctrinā paupeꝝ religiosoꝝ cōtēnunt ⁊ diuitū venerāt̄: s̄m illud Eccl. xiij. d. Diues locut⁹ ē ⁊ oēs tacuerūt: ⁊ verbū ill⁹ vsq; ad nubes ꝑducūt: paup locut⁹ ē ⁊ dicūt q̄s ē hic.

Differentia noui et veteris testamenti

A B filiũ eius nõ illius quẽ putãt:ſʒ fabricatoris oim. Sed huius ſa
cramẽti iudei ignari diuine virtutis opa carnalis ꝑſapie cõtẽ
platiõe cõtẽnũt. Nõ eni cõſiderant ꝑſentia ei⁹ opa:ſʒ fragilẽ
recordanꝭ infantiã. a ¶ Propheta. Chriſt⁹ dicꝭ ꝓpheta.
Deut.18.c. vñ moyſes dicit: Prophetã ſuſcitabit vobis dñs de ſemine
veſtro. b ¶ In patria ⁊c.i.in popu/
lo iudeoꝝ.maiora aũt facit in gẽtibus.
c ¶ Et nõ fecit. Fecit virtutes aliq̃s
ſed nõ multas:ne incredulos cõdẽna
ret. Uel deſpectus pauca facit: ne pe/
nitus excuſabiles ſint: maiora autem
in gentibus facit.

ne mater eius dicꝭ maria: ⁊ fra/
¶ cognati: more ſcripture. ¶ iuſtus.
tres eius iacobus ⁊ ioſeph ⁊ ſi a
mon ⁊ iudas: ⁊ ſorores eius nõ
ne omes apud nos ſunt? Unde b
a ¶ q: huic magna: huic humilia.
ergo huic omnia iſta? Et ſcanda c
liʒabantur in eo. Jeſus autẽ di d
¶ vel ego. vel quilibet alius.
a xit eis: † Nõ ẽ ꝓpha ſine honore
a ¶ q: mos eſt ciuibus ciues inuidere: ⁊ re
cordari fragilitatem infantie.
b niſi in patria ſuã ⁊ in domo ſua.
c Et nõ fecit ibi virtutes multas e
ꝓpter incredulitatẽ illoꝝ. f

d IN illo tpe au Ca. XIIII g
diuit herodes tetrarcha
e famã ieſu ⁊ ait pueris ſu
is† Hic ẽ iohẽs baptiſta i
f ipe ſurrexit a mortuis: ⁊ iõ virtu
g tes opanꝭ i eo. Herodes eni te k
nuit iohẽʒ ⁊ alligauit eũ: ⁊ poſu/
h it in carcerẽ ꝓpter herodiadem
¶ gentilis populi.
vxorem fratris ſui. Dicebat eni †
a ¶ fratre adhuc viuente: mortuo enim nõ
prohibebat lex.
i illi iohannes: † Nõ licet tibi ha
k bere eã. Et volẽs eũ occidere ti
a ¶ facile a iuſticia deuiat qui ſi habet deũ
in cauſis.
muit ppl̃m: q: ſic ꝓphãm eũ ha/
a ¶ non tñ populus: ſed ⁊ herodes.
bebãt. Die aũt natalꝭ herodis ſal l m
¶ triclinio.
tauit filia herodiadis in medio:
l ⁊ placuit herodi. † Unde cũ iura n
mento pollicit⁹ eſt ei dare quod/

Nico.de lyra

A a ¶ Et fratres ei⁹ iaco. ⁊c. Di/
cunꝭ aũt fratres chriſti: q: erãt eius co
gnati germani. non q: eſſent de maria
Eluidiũ er/ror. ⁊ ioſeph poſt natiuitatẽ chriſti genera
ti vt dicit Eluidius hereti⁹ q̃ dixit ma/
riã eſſe cognitã a ioſeph poſt natiuita/
tẽ chriſti: ſʒ hoc ſupra iprobatũ ẽ.j. ca.
Sequitur: b ¶ Unde ergo huic ⁊c.q.
d. ſi non habet exercitio vel ex genere.
habet ergo ex demone. ⁊ iõ ſequitur:
c ¶ Et ſcãdaliʒabanꝭ in eo. attri/
buentes virtuti demonis qđ debebat
attribui vtuti diuinitatꝭ. d ¶ Jeſus
autẽ dixit ⁊c. q: inuidia magis ẽ ad
patriotas ⁊ ad ꝓpinq̃s q̃ ad extrane/
Quare inꝭ patriotas ẽ inuidia os. Cui⁹ ratio ẽ: q: inuidia eſt triſticia
de excellencia alteri⁹ in q̃tũ apprehen
diꝭ: vt ꝓpriu boni diminutiua. excellẽ/
tia aũt alicui⁹ diſtantis multũ non ap/
prehendiꝭ: vt ꝓpriu boni diminutiua:
ꝓpter qđ inter artifices eiuſdẽ artis ẽ
magis inuidia: ⁊ eadẽ rõne inter cõpa
triotas. Sequiꝭ: e ¶ Et nõ fecit ibi
multas virtutes. q: erant indigni.
cauſa ſubdiꝭ: f ¶ Propter icredu/
litatẽ eoꝝ. nõ tñ nullas: q: ibi aliq̃s
vtutes fecit: vt non haberent excuſati
onem de peccato ſuo videntes opa di/
uinitatis in eo.

Glo.ordi.

B G IN illo tpe. Au Ca. XIII
diuit hero. Lucas ſic ita: Au
Luc.9.a diuit hero. te. omnia q̃ fiebãt ab
eo: ⁊ heſitabat eo ꝙ diceret a quibuſ/
dam ꝙ Johãnes reſurrexit: a q̃buſdaʒ
vero q: helias apparuit. Hr ergo ait: h
eſt Johãnes. vel cõfirmatus q̃rundaʒ
ſententia poſt heſitationẽ dixit. vel ad/
huc dubi⁹. hec eni vba ad vtrũq; ſe ha
bent. e ¶ Et ait. Nota inuidiã iude
orũ. Hic alienigena dicit reſurrexiſſe
Johannẽ qui nulluʒ ſignum fecit. Illi
ieſum tot virtutibus approbatũ nõ reſurrexiſſe contendunt.
f ¶ Et ideo ⁊c. Senſerãt eni ꝙ maioris virtutis ſunt futuri
ſācti a mortuis reſurgẽtes: q̃ fragili carne grauati. g ¶ He
rodes eni. Quia dixit de opinione reſurrectiõis cũ nihil de
morte dixiſſet: reuertiꝭ ⁊ narrat q̃liꝭ ⁊ cur obierit. Herodes
iſte ⁊ philipp⁹ frẽs fuerꝭ filii herodis: ſb q̃ dñs fugit i egyptũ.
h ¶ Herodiadẽ vxo. Herodias filia arethe regis quã ip/
ſe pat tulit philippo ⁊ i dolorẽ ei⁹ dedit herodi inimico illi⁹.
i ¶ Nõ lʒ. Herodes forſitã legẽ iudeoꝝ tenebat: ⁊ iõ iohẽs
eũ ab adulterio ꝓhibebat. k ¶ Timuit pplm. Populũ ti
mebat: ſʒ amor fugabat: ꝓ q̃ ⁊ deũ poſtponebat. Timor dei
corrigit: timor hoim differt: ſʒ volũtatẽ nõ aufert. vñ ⁊ auidio
res reddit ad crimẽ q̃s aliqñ ſuſpẽdit a crimie. l ¶ Cũ iura.
Ad h forte iurauit: vt occaſionẽ pararet: q̃ videreꝭ facere in/
uit⁹ qđ faciebat ſpõtane⁹. Nõ eni h impleſſet de aliq̃ amator
qđ impleuit de ꝓpheta: qđ ⁊ añ feciſſet: ſi excuſabiliter poſ/
ſet. ¶ Beda. Si q̃d nos forte incaute iuraſſe ꝯtigerit: qđ ob
G ſeruatum ſcʒ

Nico.de lyra

IN illo. Poſita ꝓmulgatiõe euãgelii pa Ca. X
rabolica. hic ponitur huius promulgationis confirma
tio. ⁊ hoc ex duob⁹. primo ex fama nominis. ſcđo ex ei⁹ miracu/ C
lis, ibi: Quod cũ audiſſet ieſus. Prima in duas. q: prio oñdit
famã ipſius chriſti. ſcđo ex hoc incidentaliꝭ narrat mortẽ iohan
nis, ibi: Herodes eni. Circa primũ aduertẽdũ ꝙ miracula chri
ſti fuerãt intantũ euidẽtia ꝙ nõ ſolũ fama eius fuit inter vulga
res hoies: ſʒ inter magnas perſonas ⁊
principes. ⁊ hoc ẽ qđ dicit: b ¶ Audi
uit herodes ⁊c. dicꝭ aũt tetrarcha: q:
habebat quartã ptẽ regni iudee. Mor
Herodes tetrarcha. tuo eni herode aſcalonita q̃ interfecit i/
nocẽtes: diuiſum eſt regnũ ei⁹ in duas
medietates: ita ꝙ Archelaus fili⁹ ei⁹ ha
buit medietatẽ: vt ſupra dictum ẽ.ij.ca.
Alia aũt medietas diuiſa fuit in duas
partes. ⁊ vna data eſt herodi: ⁊ altera
philippo: qui erãt iuniores. ⁊ ideo dicꝭ
tetrarcha a q̃rta pte regni. a tetras qđ
eſt q̃tuor ⁊ archos qđ eſt princeps: q:
pricipabaꝭ in q̃rta pte: nõ tñ dicebatur † Mar.6.a
rex: q: romani abſtulerãt a iudeis nomẽ Luc.4.d.
regiũ ad frangẽdũ eoꝝ ſuperbiam. Vñ Joh.4.f.
dixerũt corã pilato Joh.xix.c. Nõ habe 1.q.1.c.pau
mus regẽ niſi ceſarẽ. Seq̃ꝭ: i ¶ Hic lianiſte
eſt iohãnes ba. Opinio eni omniuʒ
loquẽtiũ de immortalitate aie ⁊ reſurre
ctione fuit: ꝙ poſt reſurrectionem hõ ſit
excellentioris virtutis q̃ ante. ⁊ iõ licet
iohannes baptiſta in vita ſua ñ feciſſet
miracula. iſte tñ herodes credẽs eũ ſur/
rexiſſe a mortuis aſſerebat eũ facere mi
racula. k ¶ Herodes eni. q: fecerat † Mar.6.b
mentionẽ de morte iohannis. iõ hic in
cidentaliter oñdit modũ mortis. ⁊ diui Luc.9.a.
ditur i duas. q: primo oñdit interfectio
onis ei⁹ cauſã. ⁊ ſecũdo modũ ⁊ ordinẽ, Diuiſio
ibi: Die aũt natalis. Cauſa aũt fuit iſta:
q: herodias q̃ fuit filia ariſtoboli ⁊ ſoror
herodis agrippe ⁊ neptis hui⁹ herodis
⁊ philippi fratris ſui: ſm ꝙ dicit Joſe/
ph⁹ ⁊ magiſter i hiſtoriis fuit cõiũcta ma
trimonialiter philippo fratri herodis: D
q: hoc erat licitũ ſm legẽ. Ipaʒ aũt ada † 26.diſt.c.
mauit herodes amore illicito. ⁊ iõ eam vna.
abſtulit fraudulẽꝭ fratri ſuo. ꝯ volũtate
tñ ipſi⁹ herodiadis: ⁊ hoc erat ei illici/
tũ vt viuẽte eius fratre haberet ei⁹ vxo
rẽ. Johãnes aũt vir ſanct⁹ ⁊ iuſt⁹ ꝯ hoc
arguebat herodẽ: ꝓpter qđ ab eodẽ ca
ptus eſt ⁊ incarceratus: q: nõ audebat
eum interficere ne ſeditionẽ populi ex/
citaret cõtra ſe: q: omes reputabant io
hannẽ ſanctũ ꝓphetã. l ¶ Die autẽ Cauſa mortis Joh.
na. Hic poniꝭ mod⁹ mortis ipſi⁹. He
rodias eni timẽs ne ad predicationem † 22.q.4. ẽ
iohannis herodes peniteret ⁊ ipſam fra etiam: et.c.
tri redderet: ⁊ ꝑ cõſequẽs cũ priori ma/ vnũſquiſq;
rito a q̃ receſſerat cũ piculo remaneret. et.c.actione
ideo excogitauit modũ quõ interficereꝭ iohãnes abſq; ſeditiõe
populi: ⁊ eiuſdem doli herodes conſcius fuit: vt videbiꝭ: ⁊ hoc
eſt qđ dr: Die aũt na. iſta erat cõſuetudo apud antiq̃s ꝙ prin
cipes ſolenniʒabãt diẽ ſue natiuitatis: ⁊ diem etiaʒ natalis ipe
rii ſui: i quo ſcʒ coronabãꝭ. In illo ergo feſto: m ¶ Saltauit
filia hero. i. tripudiauit. ⁊ hoc fuit ex diſpoſitione matris ⁊ ipi⁹
herodis. n ¶ Unde cũ iuramẽto pollici. eſt dare qđ pe.
A At illa
Moraliter. g ¶ In illo tpe audiuit herodes tetrar/ Moraliter
cha fa. ⁊c. Sequitur: i ¶ Hic ẽ Jo. ⁊c. Oẽs credẽtes reſur
rectionẽ mortuoꝝ dixerũt eos fore maioris vtutꝭ p⁹ reſurrecti/
onẽ q̃ añ. ꝑ qđ moraliter ſignificaꝭ ꝙ reſurgẽtes de morte cul/
pe maiora vtutũ opa debẽt facere q̃ añ vt ſic oñdãt ſe deo gra
tos de ſua reſurrectiõe. † ¶ Dicebat eni. nõ omittẽs dicere
veritatem ꝓpter poteſtatem herodis: nec ꝓpter inſidiationem hero
diadis. ⁊ in h dedit exemplum predicatorib⁹ euãgelii vt ꝓpter
talia nõ omittant cõſtãtiã veritatẽ p̃dicandi. l ¶ Die aũt na
talis ⁊c. ꝑ hoc ꝙ in cõuiuio iohẽs p̃cipiꝭ decollari ad ſaltatri/
cis petitiõem ⁊ ſue mr̃is adultere monitionẽ. oſtendiꝭ ꝙ mul/
ta mala fiũt ꝓpꝭ crapulã ⁊ mulierũ maliciã. Eccl.xix. a. Uinũ
⁊ mulieres apoſtatare faciunt etiam ſapientes.

 Qđ cum

seruatū sez peiorem vertatur in exitum: libere illud consilio sa lubriori mutandū nouerimus: ac magis instāte necessitate periurandū nobis: q̄ p vitando piurio in aliud crimen grauius est
1. Re.25.b se diuertendū. Deniq; iurauit p dominū dauid occidere nabal virum stultum et impium: atq; omnia que ad illū pertinerent demoliri: sed ad primā intercessionem abigail femine prudētis mox remisit minas: reuocauit ensem in vaginam: nec aliqd culpe se tali piurio contraxisse doluit. ¶ Isidorus. Nō est cō seruandū sacramentū quo malū incaute pmittit: velut si quispiā adultere ppetuam cū ea manendi fidē polliceat: tolerabilius enim est nō implere sacramentū q̄ manere in stupro. a ¶ Cōtristatus. vt discūbentib⁹ videbat. Talis quippe erat tristicia herodis q̄lis penitētia videlicet pharaonis. b ¶ Et decolla. Minutus est Johānes capite: exaltat⁹ est in cruce xp̄s: q: illius fama decreuit: istius creuit. vnde: Illū oportet crescere me aūt minui.
Joh.3.d In truncato capite iohannis ostēdunt iudei christū (qui est caput oīm pphetarū) pdidisse. ¶ Moraliter. Mors iohannis finē significat legis: q̄ finita merito migrat ad xp̄m qui est finis legis ad iusticiā omni credenti. c ¶ Et sepelierūt. Johānes apud sebasten occisus: apud macheronta sepultus ē: Narrat Josephus vinctū iohānē in castellū macherontā adductū: ibiq; trūcatum. Et ecclesiastica historia sepultū eū in sebaste vrbe palestine q̄ quondā samaria dicta fuerat: τ tēpore Juliani principis paganos inuidentes christianis: qui sepulchrū ei⁹ pia sollicitudine frequētabāt: inuasisse monumentū ossa dispersisse p campos: τ rursuz collecta igne cremasse ac denuo dispersisse. Affuerunt tūc tpis ibidē de hierosolymis monachi qui mixti paganis ossa legentes: maximā eoz partē cōgregauerūt: τ ad patrē suū hierosolymā detulerūt: at ille misit ea beato Anastasio alexandrie episcopo: ibiq; seruata vsq; a tēpora Theophili eiusdē vrbis episcopi. Johānes figuram legis tenet: Herodes significat ppl̄m iudaicū q̄ sibi velut vxorē gētilis ppl̄i de eodē parēte progenitū sociauit infidelitatem. Qd q: vetat Johānes tāq̄ lex clausa tenetur: et vocē dare non pmittit. Ad vitimū in natali herodis.i.in expletiōe naturalis voluptatis saltat filia.i.exultat praua voluntas ex infidelitate orta. Et postulat addi ad delitias suas caput Johānis.i.auferri xp̄m de intellectu legis: et p filiā defert matri: q: p prauā voluntatē satis fit infidelitati. Quo facto discipli Johis.i.auditores leg. corp⁹ iohis sepeliunt.i.carnales l se obseruātias extiguūt: τ sic a lege ad euangeliū veniētes: sbi dei auditores sollicitl fiūt. d ¶ Qd cū audisset iesus. Postq̄ apd iudeos lex τ pphia caput pdit τ vocē iesus transit ad desertū ecclie locū que añ nō habebat virū. e ¶ Secessit. Nō fugit timore: sed secessit parcēs inimic⁹ ne homicidiū homicidio iungeret: vdās crēplū vitāde temeritatē. Vl secessit vt pbaret fidē credētiū. vñ: Et cū audissent turbe τc. f ¶ Pedestres de ciuitatib⁹ τc. Proprio labore vt ardorem mentis ostenderet. Relinquūt ciuitates.i. pristinas cōuersationes. Habent voluntatē sz nō vires pueniēdi. Ideo iesus obuiā exit τ miseri⁹ curat: vt plena fides statim p̄miū habeat. Ecce q̄ntu n delectatur deuotione credentium. g ¶ Vespere aūt facto. Recedit iesus de iudea: vadit in deserta turbe sequunt: quib⁹ obuiat τ curat. Hoc non mane vel meridie sed vespere qñ sol iusticie occubuit τ finis mundi appropinquauit. h ¶ Discipuli. Carnales: τ de futuro mi
E.10.a raculo refectiōis ignari: quib⁹ dictū erat: In viam gentiū ne abieritis. ¶ Mystice. Fastidiūt iudei gētes recipi τ murmurant: quoz voce vtit Esaias: Ecce gētes q̄si stilla situle. Iteꝫ
E.c.40.d oēs gentes omnes gentes quasi nō sint: sic sunt coram eo. Sed dñs p. apostolos reficere decreuit. vñ subdit: Jesus aūt τc. i ¶ Dimitte turbas. Hinc est q idola sequit: ideoq; nō est a nob pascenda pane verbi dei. Dimittet τc. Hic Marcus τ Lucas cōsentiunt hoc ptermisso: non habent necesse ire. Johannes ait:
Joh.6.a prospectis turbis dñm quesiuisse a philippo tētan

cūq; postulasset ab eo. At illa p̄ a
a ¶ timēte ne herodes aliquādo cū fratre suo cōueniret.
monita a mātre sua: da mihi inquit hi i disco caput iohis bapti
a ¶ vt saltatori ostēdit i q̄ se reū inuit. ¶ tristiciā pferebat i facie cū letaret in mente.
a ste. Et ptristat⁹ ē rex: ppt iusiu b
a ¶ sub occasiōe pietatis impi⁹ fuit diu iuramento scelus excusat. ¶ als iuramentū.
b ¶ vt omnes fierent consortes sceleris.
rāndū autez τ eos q̄ pariter recū
b bebāt iussit dari. Misitq; τ de
¶ in paschalibus diebus.
collauit iohem i carcere. Et alla c
tū ē caput ei⁹ i disco τ datū ē pu
a ¶ vt habeat in potestate linguaz que illicitas nuptias arguit.
elle: τ illa attulit mr̄i sue. Et ac d
cedētes discipli ei⁹ tulerūt corp⁹
c ei⁹ τ sepelierūt illud: τ venientes e
a ¶ qd iohannes passus est.
d nūciauerūt iesu. Qd cū audisset f
e iesus secessit inde i nauicula i lo g
a ¶ cū predicatio xp̄i fieret in gentib⁹ multitudo credidit in eum.
cum desertuz deorsuz. Et cū au i
f dissent turbe: secute sunt eū pe
¶ vt mentis ardorem ostenderent.
destres de ciuitatibus. Et exiēs
¶ amauit.
vidit turbam multam: et miser
a ¶ magna retributio laboris eoz.
tus est eis: τ curauit languidos k
g eorum. Vespere aūt facto acces l
h serunt ad eū discipuli eius/dicē
tes: Desert⁹ est locus: τ hora iā m
a ¶ tanto tpe idolatre fuerunt.
i pterijt: Dimitte turbas/vt eun

Nico. de lyra

a ¶ At illa premonita a mre. petiuit caput iohānis. b ¶ Et contristat⁹ ē rex. hoc tm̄ fuit fm apparentiā: ad reprimendū ppli sediuonē: qd patet primo. q: voluit eū primo occidere: sz retardat⁹ fuit tm̄ ex populi timore. Scdo q: si vellet eū viuere nō interfecisset eū pter iuramentū: q: in pmissione facta i generali etiaz cū iuramēto nō itelligit aliqd illicitū sub obligatiōe cadere: cuiusmodi erat interfectio Johānis. Tertio q: nō est verisile vt pter saltationē vni⁹ puelle pmisisset sub iuramēto etiā medietatē regni sui dare: vt habet Mar.vi. Et ideo credendū est q totuz fuit ficticiū: vt haberet occasionē apparentē interficiēdi iohānem. ita enim ardebat libidine in herodiadem q voluit fingere tantā maliciā. τ iō qd sequitur: Et cōtristat⁹ ē rex pter iura.τc. totū est intelligendū fm apparentiā ad reprimendū ppli seditionē. τ eodez mō exponēduz ē de ista materia: qd dicitur Mar.vi. Sequit: c ¶ Et allatū est ca.ei⁹. Primo enī allatuz ē in psentia herodis. postea i hierlm. τ post in aquitanā apud eugolismū. nūc aūt dicit esse ambianis. d ¶ Et accedētes discipuli ei⁹ tulerūt corp⁹ ei⁹.s. de carcere. e ¶ Et sepelierūt illud.s. i sebaste ciuitate q̄ antiq⁹ samaria dicebatur
Caput iohānis vbi ē
f ¶ Qd cū audis. iesus. Hic ponit ɔfirmatio pdicte doctrie ex xp̄i miraculis. Et h quadruplicit. Primo ex sanatiōe languoris multiplicis. scdo in multiplicatiōe panis ibi: Vespere aūt facto. tertio in calcatiōe maris/ibi: Et statim ipulit. q̄rto in sanatiōe infirmoz ad tactum sue vestis/ibi: Et cū trāsfretas. In pma parte dr sic: Qd cū audisset iesus. sez mortē iohis ppe doctrinā veritatis.
b Quadruplex confirmatio doctrine pdicte
g ¶ Secessit inde. nō timēs mortē: sz vt oñderet q aliqn ē cedēdū malicie humane. h ¶ In locū de. vt daret pdicatorib⁹ xbi diuini exēplū aliqñ recedē di a turbis τ redire ad locū solitarium ad corrigēdū proprios defectus qui contrahuntur ex conuersatiōe cum hominib⁹: τ ad vacādum orōni vt ibi pdicator hauriat qd postea pplis effundat. i ¶ Et cū audis. tur. se. τc. ex q̄ ptz q paupes seqbant xp̄m eqs nō hñtes. sequit: k ¶ Et curauit lan.τc. in q̄ hbo miracula mlta includit: q: noie languoris intelligit oīs infirmitas. l ¶ Vespe aūt fa. τc. Hic ponit scdm miraculū de multiplicatiōe panis. Dicit ḡ: Vespe aūt facto. ex quo ptz deuotio ppli ad xp̄m: q: nec pter noctē imminentē recedebāt ab eo. Sequit: m ¶ Et hora iam pterijt. redeundi: scilicet ad propria τ quiescendi. Sequitur:

Hic illis vos
Moraliter
¶ Quod cum audisset iesus secessit i naucu.τc. non propter timorem herodis sed vt ostenderet q aliquando dandus est ire locus et condescendens fidelibus infirmis qui fugituri erant tempore persecutionis. i ¶ Et cuz audissent turbe secute sunt cum pede.τc. adhuc populares τ pedestres magis vadunt ad sermones q̄ diuites τ equestres. l ¶ Vespere autem facto accesserunt discipuli ei⁹ dicentes. Per hoc autē q pauit eos corporaliter significatur q prelati et curati debent subditos pascere verbo doctrine τ sacramento eucharistie. vnde et iohannes euangelista describēs hoc miraculum premittit q prope erat pascha iudeorum in quo fideles pascuntur eucharistia.

Et statim impulit

a ¶ .i.a ſuis phariſeis mittant ſibi eſcam.
tes in caſtella emāt ſibi eſcas.
¶ vt aliunde querāt cū ego ſum panis.
Jeſus autē dixit eis: Nō habēt
a neceſſe ire: date illis vos mādu/ a
care. Reſpōderūt ei: Nō habe
b mus hic niſi quīq₃ panes ⁊ duos
a ¶ legis intellectū ad me referte.
piſces. Qui ait eis: Afferte mihi
illos huc. Et cū iuſſiſſet turbam b
¶ ſtudio cōtinētie calcata carne.
c diſcūbere ſup fenū / acceptis quīq₃
panibus ⁊ duobus piſcib⁹ / aſpi c
a ¶ vt nos ſurſū habere corda doceret.
b ¶ integri nō in tot diuiderentur.
d ciens in celū benedixit ⁊ fregit
a ¶ ꝗ pri⁹ apl̄is dederat ſenſū vt itelligerēt
ſcripturas ꝗ ꝑ miſteriū aplōꝝ aliis exponūt
⁊ dedit diſcipul' ſuis panes: diſci
a ¶ itellexerūt. ¶ edūt paupes ⁊ ſaturabūt.
puli aūt dederūt turbis. Et mān/ d
ducauerūt oēs ⁊ ſaturati ſūt. Et tu
e lerūt reliquias duodecim cophi
nos fragmentoꝝ plenos. Man
f ducātiū autem fuit numer⁹ quīq₃
g milia viroꝝ: exceptis mulierib⁹ ⁊
h paruul'. † Et ſtatī † cōpulit ieſus e
diſcipl'os aſcēdere in nauiculā:
i ⁊ precedere eum trans fretū do
nec dimitteret turbas † Et dimiſ †
¶ ſic ꝗ bñ orat mētē ſurſū a terrenis eleuat
k ſa turba aſcēdit in montē ſolus
a ¶ ñ ꝓ ſe ſ₃ ꝓ nob. b ¶ nocte tribulatio/
nis appropinquāte diſſimulat opē ferre.
l orāre. Veſpere aūt facto ſolus
a ¶ dū ieſus abierat. ¶ ſignificat labores
eccl'ie in hoc ſeculo dū tendit ad patriā.
m erat ibi. † Nauicula aūt i medio f
mari iactabatur fluctibus. Erat
a ¶ maloꝝ ſpiritualiū flatus.
n enim contrarius vētus. Quar/ g

A ¶ lippo tētādo: Vñ emem⁹ pa. vt mā. hi. Intelligit̄ ergo diſci/
pulos prius rogaſſe: vt dimitteret turbas. Poſt hec ꝓo ver/
ba dñm inſpexiſſe multitudinē ⁊ dixiſſe philippo: qḋ Johes
memorat. ⁊ iſti pretermittunt. Deinde qḋ Philippus apud
Johem reſpōdet: h Marc⁹ a diſcipulis eſſe reſpōſū cōmemo
rat: volēs h intelligi ex ore ceteroꝝ
Philippū reſpōdiſſe. a ¶ Date il. Prouocat ad dādū vt illis ſe nō habe
re teſtātib⁹ notior ſit magnitudo ſigni: vbi etiā innuit ꝙ ꝑ eos ſūt paſcēda ieiu
na corda. b ¶ Quinq₃ panes ⁊ duo. pi. Per quīq₃ panes ⁊ duos piſces to
tū vet⁹ teſtamētū ſignat̄. Per quinq₃ pa
nes quinq₃ libri moyſi: ꝗ bñ hordeacei: ꝗ cib⁹ ē iumētoꝝ. rudib⁹ ei aīa ⁊ groſ/
1. Cor. 2. b ſa dāda. Aīal eni hō nō ꝑcipit ea ꝗ ſūt ſpūs dei: it⁹ tñ latet medulla ſuauiſſimi
ſēſus. Per duos piſces ꝓphete ⁊ pſal
Luc. 24. f. mi. vñ ⁊ poſt reſurrectionem ait: Que ſcripta ſūt i lege ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis
de me. Diſcubuere aūt alii quinquage ni. alii centeni. Diuerſi diſcubit⁹: diuer
ſi ſunt eccl'iarum conuentus ꝗ vnā faci unt catholicā. Jubilei requies quīqua/
genary myſterio cōtinet̄. Quinquage narius eni bis duct⁹ centū facit: q₂ pri/
us a malis actib⁹ quieſcitur vt poſt aīa plenius quieſcat in cogitatiōe. Quidā
igit̄ quīquageni: q₂ ꝗdā ſunt ꝗ a malis actibus habēt requiem. Quidā centeni:
q₂ ſunt ꝗ a malis actib⁹ ⁊ prauis cogi/ tatiōib⁹ habent requiē mētis. c ¶ Ac
ceptis quīq₃ ⁊c̄. Accepit quīq₃ panes nō nouos creauit: q₂ veniens in carne
nō alia ꝗ̄ ꝑdicta erant ꝑdicauit ⁊ ope īpleuit. d ¶ Benedixit ⁊c̄. Cū ape
riens ſenſu₃ vt intelligerēt ſcripturas: dono interne ſuauitatis multiplicauit.
Fregit cū myſteria legis in mediū pro tulit e ¶ Reliquias ⁊c̄. Secretiora
ꝗ a rudibus capi nequeūt: nō ſunt ne/ gligenter habēda: ſ₃ a duodecim apl'is
B qui ꝑ cophinos. xii. ſignificant̄: ⁊ ab eo rū ſucceſſorib⁹ diligēter inqrenda. Co
1. Cor. 1. d phinis ſeruilia opera gerunt̄: ⁊ de⁹ in firma mūdi elegit vt confundat fortia.
f ¶ Quinq₃ milia. Pro quīq₃ ſenſi/ bus corporis: hi ſūt ꝗ in ſeculari habi/
tu exteriorib⁹ recte vti mouerunt. Hi quinq₃ panib⁹. i. legalibus ꝑceptis ad
huc neceſſe ē vt inſtituant̄. Nā ꝗ mun do integre renunciant: quattuor milia
ſunt: ⁊ ſeptē panib⁹. i. euangelica ꝑfe/ ctione ſublimes ⁊ ſpūali grā reficiunt̄
Qḋ alibi narrat̄ h miraculū panū ſcri
Joh. 6. a. pturus Johes premiſit: q₂ ꝓximū erat paſcha dies feſt⁹ iudeoꝝ. Mattheus
Mar. 6. d. ꝓo ⁊ Marcus hoc moꝝ occiſo Johāne cōmemorāt factū. Vñ colligit̄ Johem
iminente eadē feſtiuitate fuiſſe decollatū: ⁊ anno ſequēte cū denuo paſcha rediret: myſteriū dñice paſſiōis eſſe completu₃.
g ¶ Exceptis mulie. Sexus fragilis ⁊ minor etas ſūt nu mero indigni. Significat infirmos in fide nōdū idoneos pu
Joh. 6. b. gne. h ¶ Et ſtatim Quia vt ait Johes vēturi erāt vt fa/ cerēt eū regē ꝗ miraculū panū viderant: ꝗs fugit. docēs nos
fugere de bonis nr̄is fauorē. Crucifixorib⁹ ꝓo prompt⁹ occur rit: vt parati ſim⁹ ad aduerſa cauti ad blāda: ꝓ quibus ne nos
Mar. 6. f. emolliāt orem⁹. i ¶ Precedere trāſ. Quo ꝑcederēt Mar cus oñdit ad bethſaidam que eſt in galilea: ciuitas Andree ⁊
Petri ⁊ Philippi ꝓpe ſtagnū geneçareth qḋ dr̄ ⁊ mare ga/ lilee. dr̄ ⁊ tyberiadis a ciuitate tyberiade. Sed quō dic̄ Mar
cus pacto miraculo panū iſſe ad bethaſaidā: cū Lucas dicat h ipm factū eſſe in locis bethſaide? S₃ Lucas ait i deſertis lo
cis nō vicinis ciuitat' tñ ꝑtinentibus ad eam. Marc⁹ de ipſis cōfinibus ciuitatis. Vñ Lucas nō dicit in deſertum locū ꝗ eſt
bethſaida: ſed qui eſt bethſaide. Johānes aūt dicit māducaſ ſe panē iuxta tyberiadē: ⁊ inde diſcipulos veniſſe trans mare
in capharnaū que ambe ſunt ciuitates in galilea. k ¶ Aſcē dit. Pauit turbā vt de⁹: aſcēdit orare vt hō. non ꝙ oīa non ha/
C bens in poteſtate: ſed vt formā hominis impleret. In hoc offici um pietatis eſt: ſequit̄ inſigne poteſtatis miraculum. l ¶ Ve
ſpere aūt. Merito dicit̄ hec tēpeſtas eſſe in veſpere: q₂ dum eccleſia in tribulatione eſt: dicit̄ eſſe quaſi in nocte: ⁊ ſol iuſticie
ſe abſcondiſſe videt̄. m ¶ Nauicula aūt. Nauis i medio mari: ſolus ieſus in terra: q₂ aliqñ ita eſt eccleſia non mō af
flicta ſed ⁊ fedata vt prorſus videat̄ de relicta a deo: ſed deus eam nō relinqt:
Mar. 6. f. vñ Marcus ait: Vidit eos laborātes remigando. Et ſi nō ꝑſens: ⁊ ſi differt
tñ videt ⁊ corroborat. n ¶ Quarta aūt. Tota nocte periclitant̄: q₂ cum ſe
homo cōſiderat nihil inuenit niſi tene/ bras anguſtiarū ⁊ eſtus hoſtium. Sed
quarta vigilia dominus venit: Id eſt iam diluculo cum mentem ad preſidiu₃
dei erigit quaſi inter tenebras ortū lu cifer vi/ det.

Ni. de lyra

a ¶ Date illis vos man. Joh. vi. a. dr̄ ꝙ petiuit a Philippo: vñ eme/ mus panes: ⁊ hoc eſt verū: q₂ primo in
terrogauit eu₃ tentans eum: q₂ ſciebat quid eſſet facturus: vt ibidem dicit̄. ⁊ poſtea dixit illis quod hic ponitur.
b ¶ Et cū iuſſiſ. turbā diſcūbere ſup fe. i. ſup herbam agri. c ¶ Aſpiciēs in celū he. in ꝗ dedit exemplū añ co/
meſtionē ad laude₃ dei bñdicere cibū. d ¶ Et māducaue. ex ꝗ pꝫ ꝙ panes fuerūt multiplicati inter man⁹ ipſius: q₂
ex tā modico cibo ñ potuiſſet tā magna multitudo ſaturari: nec tāte reliquie re manere: q₂ plus remāſit ꝗ̄ a principio
fuerit. De modo aūt multiplicatiōis ē dubitatio inter doctores: q₂ nō deter/
† Mar. 6. f minat̄ in lr̄a. Dicunt eni aliq ꝙ hoc fu/ it ſine additiōe alicui⁹ materie: ſicut de
Alᵉ † iuſſit D coſta Ade formatū eſt corp⁹ mulieris. Sicē eni de⁹ pōt de nihilo aliqḋ facere:
ita modicū corp⁹ in magnū cōuertere ſi ne additione materie. Alii aūt dicūt ꝙ
† Luc. 5. c. et: 6. b. Joh. 6. b. hoc fuit ꝑ cōuerſionē alicuius materie preexiſtētis: vt aeris vel huiuſmodi in
ſubſtātiā panis ⁊ piſcis. ⁊ hoc videtur Aug⁹. ſentire ſup Joh. vi. ca. dicēs: In
de mltiplicauit quīq₃ pānes: vñ ex pauc grains creat ſegetes. certū ē aūt ꝙ ſege
tes creant̄ ex cōuerſiōe materie preexi ſtentis in ſegetē. e ¶ Et ſtatim ⁊c̄.
† 1. q. 4. c. eccl'ia ꝟ. tur bat q. 24. q 1. c. turbat Hic ponit̄ tertiū miraculu₃ de calcatio ne maris: vt ſicut oñderat ſe dñm terre
i mltiplicatiōe pānis: ita oñderet ſe dñm maris. dicit ḡ: Et ſtatim ⁊c̄. Cauſa h
tacet̄. ſ₃ Joh. vi. hr̄: q₂ turbe ꝗ viderāt miraculū de multiplicatiōe panis volu
erūt venire ⁊ facere eū regē. ipſe aūt h ſciēs ꝑcepit diſcipl'os ſuos vltra mare galilee trāſfretare: ⁊ ipſe
ſol⁹ fugit in montē: vt poſſet ibi patrē orare. Et in hoc dedit no bis exemplum humilitatis: quia queſitus ad honore₃ fugit: vt
hic habetur: queſitus autem ad mortem vltro ſe obtulit: vt ha/ betur. Joh. xviii. f ¶ Nauicula autem i medio mari ⁊c̄.
ex quo inſinuatur ꝙ illi qui carent chriſti ſocietate exponuntur tentationibus. Sequitur: g ¶ Quarta aute₃ vigilia no/
ctis venit ad eos ⁊c̄. Iſta erat conſuetudo antiquitus in ex ercitibus ꝙ nox in quattuor partes diuidebat̄: ⁊ in ꝗlibet par
te diuerſi milites ſibi ſuccedētes vigilabāt ad cuſtodiam exerci tus. quarta

Moraliꝫ ✱ e ¶ Et ſtatim cōpulit ie. ⁊c̄. per aſcenſionem in nauicu lam ſignificat̄ ꝓmotio ad aīaꝝ curā quā nullus debet aſſumere
niſi cōpulſus ſuperioris auctoritate. Heb. v. a. Nec quiſq₃ aſſumit ſibi honorē ſ₃ ꝗ vocat̄ a deo tanꝗ̄ aaron. † ¶ Et dimiſ. tur
ba ⁊c̄. ſic dixerat ſupra. vi. a. Tu aūt cū oraueris intra cubicu/ lū tuū ⁊ clauſo oſtio ora patrē tuū in abſcondito. f ¶ Nauicu
la aūt i medio mari ⁊c̄. i. eccl'ia turbabat̄ perſecutionibus. g ¶ Quarta aūt vigi. noctis ⁊c̄. ꝑmittit eni ſuos aliqñ ꝑ/
✱ turbari ſed

E G ciferi videt ꝙ diez nunciat. Lucifer ad plus tres horas noctis.i.totā vigiliaz matutinā illuminat:adeſt dn̄s ꝙ ſopit' periculis ꝓtegit. a ¶ Uēit ad eos ꝛc. Marc' ait:volens ꝑterire eos: ꝓ quibus tn̄ liberandis venit. Quod fit vt ad horā turbati:ſʒ moꝝ liberati amplius ſtupeant ꝛ gratias agant:qḋ idē ſepe fit in paſſionibus ſctōꝝ. b ¶ Et videntes ꝛc. Quia ſepe fit vt cuz aliq̄ ſubito diutine tribulatōis oritur ſedatio: nō ſtatim credatur vera liberatio. Ideoqꝫ ꝑmanēte priori formidine intenſa ad liberationez dirigitur oratio. c ¶ Ego ſum. Nō ſupponit quis:qꝛ ex voce ſibi nota poterāt eū cognoſcere. Uel qꝛ ipſe ē ꝙ dixit:Qui ē miſit me ad vos. d ¶ Dn̄e ſi tu es. Si tu es ille liberatoꝛ:iube me venire ad tuam imitationem ſuperando preſſuras.
e ¶ Et deſcēdens. De hūano deſperās adiutorio: mente calcat preſſuras vt ieſu ſit conformis. f ¶ Ambulabat ſup. Ecce hō ſup aquaſ ambulat. Ne ꝗ dubites xp̄m verū corp' eſſe: qꝛ ſuper aquas ambulauit. Sup mare ambulare fecit:vt oſtendat diuinā poteſtatē. Mergi facit:ne infirmitatē obliuiſcaꝛ:ne putet ſe equalem deo: ꝛ ne ſuperbiat. g ¶ Et cū ce.ꝛc. Paululū relinquit tentatōi vt augeaꝛ fideſ. vt eni credidit ſe ei' imperio poſſe fluctib' ſuſtentari:ſic dū mergit poſſe ei' virtute ſaluari. h ¶ Ceſſauit ven. In quocunqꝫ de' ꝑ gratiaz adeſt:moꝝ vniuerſa bella quieſcūt. i ¶ Et adorauerūt ꝛc. Uiſo ſigno filiū dei confitenꝛ cur ꝗ Arrius creaturā eē ꝑdicat? k ¶ In terraz ge. Allego. Geneſar interꝑtaꝛ ortus ꝑncipiū. per typum ꝗ apl'oꝝ ꝛ nauis intelligendū ē eccleſiaz ꝺ ꝑſecutionib' liberatā a dn̄o duci ad litus.i.quietē:vbi paradiſi reſtituetur hereditas:ꝛ prime ſtole iocunditas.
l ¶ Fimbriā ꝛc.i.minimū mandatū: vel caro qua ad verbū dei venimus: quā ꝙ credēdo tāgit ab oī morbo ipſtatis ſanaꝛ. Ut ex veſte fimbria:ita ex ipſo virt' ſpūſſci:ꝙ aplis data ſalutez his qui tangunt miniſtrat.

† mar.6.g

Allego.

Geneſar

Nico.de lyra

⁂ tus. quarta ꝗ vigilia eſt vltima ꝑs noctis. Ex ꝙ ꝑʒ qꝫ in trib' ꝑtib' ꝑcedētib' in ꝑiculo fuerāt. a ¶ Uenit ad eos ambu.ſup ma. ex ꝑiculo eni ꝑcedēti lōgo magis deſiderabāt aduentū xp̄i. b ¶ Et videntes cū ꝛc. ꝓpter viſionē iſolitā. c ¶ Dicēteſ:qꝛ fantaſma ē.i.apparitio rei nō exiſtētis. d ¶ Et p̄ timore cla. timētes ne eēt apparitio alicui' ſpūs maligni nocere volētis. ꝛ iō ieſus aſſecurauit eos di. Ego ſum. Sequiꝛ: e ¶ Rn̄dens aūt petr' ꝛc. intantū deſiderabat ſocietatē xp̄i ꝙ nolebat expectare aduentū eius vſqꝫ ad nauē:ſʒ volebat occurrere ſupra aquā:oblit' ꝑ amore xp̄i aq̄ periculū. ꝛ in h̄ apparuit mai' miraculū:qꝛ nō ſolus xp̄s virtute diuinitatis ſupra aquas ambulauit:ſʒ etiā petrus eadem virtute ad ip̄m venit. f ¶ Uidēs ꝟo vētū vali.ti. ꝑmiſſus ē aūt petr' ex timore ſubmergi: vt cognoſceret ꝓpriā fragilitatē. ſicut ex ſua ſaluatiōe cognouit xp̄i diuinitatez. Sequiꝛ: g ¶ Modice fidei ꝛc. In hoc eni apparuit ꝑuitas fidei i petro:qꝛ ex ꝙ ad ꝑceptū dei ſup aq̄s liq̄das ambulauerat.de vēto cōtrario timere nō debebat.

† mar.6.g

† mar.7.b

a ta autez vigilia noctis/ venit ad a
¶ et ſi pōdus carnis habens. ¶ compꝛimens preſſuras ſeculi.
b eos ambulās ſupꝛa mare. Et vi b
dentes cum ſupꝛa mare ambulātem turbati ſunt/dicentes: quia c
a ¶ magni timoris iudiciū ē ꝯfuſus clamoꝛ
fantaſma eſt. Et pꝛe timoꝛe cla/ d
ꝛ icerta vox. ¶ qꝛ ꝓpe ē oīb' timētib' eū.
mauerūt. Statimqꝫ ieſus locut'
a ¶ cōtra deſperationem.
eſt eis/dicens: Habete fiduciā/
¶ non fantaſma.
c ego ſum: nolite timere. Rn̄dēs e
a ¶ qꝛ vbiqꝫ ardētiſſime fidei ē. ¶ i ꝑſona ꝑſit' eccl'ie ꝛ laborāt'. b ¶ in tua iuſſiōe ſiunt aque ſolide ꝛ corp' leue cōtra naturā.
d āt petr' dixit: Dn̄e ſi tu es/iube me venire ad te ſup aq̄s. At ipſe
e ait: Ueni. Et deſcēdēs petr' de
f nauicula ābulabat ſup †aquā vt venirct ad ieſuz. Uidēs ꝟo vēn f
¶ perſecutionem vehementem.
g tū validuz timuit. Et cū cępiſſet mergi/clamauit dicēſ: Dn̄e ſal/
a ¶ impēdēs auxiliū: qꝛ nō ē volētis neqꝫ currentis:ſed dei miſerentis.
uū me fac. Et ꝯtinuo ieſus ēxtē
¶ ſic nullus pꝛedeſtinatus perit.
dēs manū appꝛehēdit eū/ꝛ ait illi:
¶ qꝛ vł parū timuit. ¶ ardebat fides:ſʒ hūana infirmitas i ꝓfundū trahit: ꝛ i h̄ ei oſtendiꝛ ꝙ nō dn̄o equalis ſit.
Modice fidei q̄re dubitaſti? Et g h
h cū aſcēdiſſet i nauiculā/ ceſſauit
¶ naute ꝛ vectoꝛes.
ventus: Qui autez in nauicula i
i erant/venerūt ꝛ adorauerūt eū/ dicētes: Uere fili' dei es. Et cuz k
k trāſfretaſſent venerunt in terraz
a ¶ ita nominatā a vicinia loci. ¶ geneſar generās aurā ex criſpātib' vndis. b ¶ alij rumoꝛe:alij quoqꝫ facie.
geneſar. †Et cū cognouiſſent eū viri loci illi'/miſerūt i vniuerſaz
a ¶ magna fides ꝙ nō contenti ſalute ſuoꝝ ſed aliorum querebāt ſalutem.
regionē illā:ꝛ obtulerūt ei omēs male habētes:ꝛ rogabāt eum vt m
l vel fimbriā veſtimenti eius tangerent. Et quicūqꝫ tetigerūt/ ſal n
ui facti ſunt.
m Unc acceſ Ca. XV o
ſerūt ad eū ab hieroſolymis ſcribę ꝛ pha
a ¶ mira ſtulticia: filius dei traditionibus hominum non eſt ſubiectus.
riſei dicēteſ: †Quare diſcipli tui tranſgrediuntur traditiones ſe/
¶ non dei.
n morū: Nō enim lauanꝛ manus

bebat. b ¶ Et cū aſcē.ꝛc. In h̄ oſtendit ſe xp̄s dn̄m aeris. ſicꝫ in deābulatiōe ſup aquas oſtēderat ſe dn̄m maris.
i ¶ Qui aūt i na.ꝛc. adoratiōe ſcʒ latrie ꝙ ſoli deo debeꝛ. k ¶ Dicētes: vere fili' dei es. Diciꝛ vere.i.nō metaphorice:nec ꝑ adoptionē ſicut ſcti:ſed ꝓprie ꝛ eiuſdē nature. l ¶ Et cū trāſfretaſſent. Hic poniꝛ quartū miraculū de curatiōe infirmitatis ad tactuz ſue veſtis. hoīes eni terre geraſenoꝝ pri' cognouerāt eū miracula faciētem ꝛ demones eiicientē. vt hr̄.ſ.viij.ca. ꝛ iō videtes eū cognouerūt ꝛ adduxerūt ad eū oēs infirmos illi' regiōis ſciētes ꝙ poterat eos curare:ꝛ qꝛ nō poterāt ꝑ multitudine eū tāgere.ideo: m ¶ Rogabāt eū vt vł fim.veſti.ei' tāgerēt. Poꝛtabat eni xp̄s veſtimētuʒ factū ad modum iudeoꝝ qb' erat ꝑceptū vt i angulis pallioꝝ fimbrias inſererēt: vt.ſ. habitū ē.ix.ca. ꝛ illa erat ꝑs veſtimenti ꝙ poterat facili' tāgi. ſequiꝛ: n ¶ Et qcūqꝫ tetige.ſal.facti ſūt.i.corꝑe ꝛ mēte:qꝛ illos q̄s xp̄s ſanabat corꝑe ſanabat ꝛ mēte. ſm qḋ dꝛ Ioh.vij.c. totū hominē ſaluū fecit in ſabbato.
⁎ turbari ſʒ nō debellari faciēs eū tētatione ꝓuentū vt pn̄t ſuſtinere vt dꝛ.i. Coꝛ.x.c. e ¶ Rn̄dēs āt petr'. per h̄ aūt ꝙ timēs cepit ſubmergi repꝛimiꝛ aliquoꝝ ꝑſumptio ꝙ ardua petūt i q̄bus deficiūt. i ¶ Qui aūt in nauicula erāt vene.ꝛ adora.eū. quilibet eni recipiens beneficiū oſtendere ſe debet eſſe gratū. l ¶ Et cū trāſfretaſſent ꝛc. ꝑ hoc ꝙ curauit oēs male habentes illius regiōis:ſignificaꝛ ꝙ ꝑdicatoꝛ euāgelii debet curare languidos ſpūaliter medicina ꝑdicatiōis ꝛ ſancte oꝑatiōis. vn̄ dꝛ hic ꝙ tangentes fimbriā veſtimenti chriſti fuerunt ſanati. tangere ꝟo fimbriam veſtimenti predicatoris eſt imitari veſtigia ſue perfectionis.

Moraliter

H

Glo.oꝛdi.

Unc acceſſert. Ca. XV
Hoīes geneſar minus docti credūt ſʒ ꝙ ſapiētes videntur ad pugnam veniunt. n ¶ Nō enim lauant manus. Intus nihil arguūt qui intus liuore polluti ſunt. In vanuz q̄dē ſua baptiſmata ſeruāt:ꝙ ſuoꝝ cordium ꝛ corpoꝝ ſordes abluere negligūt.
G Quare et

Nico.de lyra

Unc acceſſert. Ca .XV
Superi' poſita eſt publicatio legis euāgelice int' iudeos. h̄ poſteri' ꝓmulgatio eiuſ ad gētiles. ꝛ diuidiꝛ i duas ꝑtes. qꝛ ꝑmo oſdiꝛ eccl'ia gentiū legitime fundata. ꝛ ſcd'a ſynagoga iudeoꝝ iuſte reprobata.xxi.ca. Itē ꝑma i duas.qꝛ ꝑmo fundaꝛ eccl'ia gētiū i fide. ſcd'o in morib'.xviij.ca. Prima in duas.qꝛ ꝑmo reprobaꝛ ſupſtitio iudaica i lege. ſcd'o declaraꝛ i fide ꝟitas euāgelica.ſe.ca. ꝛ tertio ꝯfirmaꝛ vtrūqꝫ duplici teſte i xp̄i transfiguratiōe.xvij.ca.
⁂ Preſens
Moralit. o ¶ Tūc acceſſert ꝛc. Per ſcribas ꝛ phariſeos multū ſollicitos de mūdicia exteriori ꝛ modicum de interiori:ſignificanꝛ hypocrite falſi. arguētes frequēter alios ꝺ modicis cū tn̄ ſint infecti grauib' peccatis. Propꝛ qḋ eis dꝛ.ſ.vij.a. Quō dic' fratri tuo: frater ſine vt eiiciā feſtucā ꝺ oculo tuo ꝛ ecce trabs ē in oculo tuo ꝛc.
⁎ Quare et vos

Diuiſio

Moraliter

a ❡ Quare ⁊ vos. Si vos mādata dei ꝯtēnitis ꝓpter traditiões hoīm q̄re arguitis diſcipulos q̄ mādata hoīm dimittūt vt ſcita dei cuſtodiāt. b ❡ Uos aūt di. Ura aūt traditio cōtraria eſt. Hoc filios dicere parētibꝰ cōpellitis: qđ deo oblaturꝰ erā in tuos cōſumo cibos: tibiq̄ ꝓdeſt o pať vt tuuc ut cōſecrata comedere. Uel qđ deo offero tibi ipſe ꝓdeſt. Impietatē ſb noīe pietatis iducūt: q̄ docēt φ oblatio dn̄i q̄ verꝰ ē pať obſequijs parētū ꝓferať ⁊ hoc ꝓ lucris ſuis. vnde ⁊ patres ne ſacrilegij crimē incurrāt: deo conſecrata deuitant: ⁊ egeſtate cōſiciuntur.

c ❡ Quicunq̄ dixe. ſ. vita eterna dignus erit. Uł dixerit. i. dicere poterit.

d ❡ Proderit ⁊c. Quaſi nō. immo ſacrilegus eſſes ſi acciperes: q̄ deo deuoui. Uel tibi ꝓderit: ſi deo dedero.

e ❡ Bn̄ ꝓpheta. Preuidit eſaias i ſpiritu ſimulationē iudeorū φ in dolo repugnarēt euangelio. f ❡ Labijs me ho. Magiſter: Scimus q̄ verax es. Uel exteriorem mundiciam cōmēdando: interior ⁊ q̄ vera ē i eis nō eſt.

ſuas cū panem manducāt. Ipſe a
a autem reſpōdens/ ait illis: Qua b
re ⁊ vos trāſgredimini mādatū
dei propter traditionem veſtrā?
¶ imbecillitati cōſulēs. a ¶ dādo neceſſa
Nam deꝰ dixit: † Honora patrē c d
ria. ¶ debitꝰ obſequijs parentes idignos
⁊ matrē: Et qui maledixerit pa
iudicauerit. ¶ eterna.
b tri vł matri morte moriať. Uos e
c autē dicitis: Quicunq̄ dixerit f
patri vel matri munꝰ quodcūq̄
¶ deo deuotum.
d eſt ex me tibi proderit/ ⁊ non ho g h
norificabit patrem ſuū aut ma
¶ ita.
trem ſuam: ⁊ irritum feciſtis mā k
¶ de ſuſtētādis parētibꝰ ¶ q̄ vērē ſeruit aua
datum dei propter traditionem
ricie. ¶ ſimulatores. ¶ q̄ bn̄ cōuenit mo
e veſtrā. Hypocrite: bene prophe l
ribus eorum. ¶ in ꝑſona dn̄i.
tauit d̄ vobis eſaias dicēſ: † Po †
f pulus hic labijs me honorat: cor

Ni. de lyra

g Non

Diuiſio

✱ Preſens ca. diuidiť in tres ꝑtes. q̄ prio recedit a iudeis cōfutato primo errore eorū. ſcđo trāſit ad gētiles cōmēdato in eis fidei amore/ ibi: Egreſſus inde tertio reuertiť ad iudeos collato eis ampliori mūere/ ibi: Et cū trāſiſſ. Hoc aūt factū eſt vt ꝑ chriſti facta oñderet nobis q̄d futuȝ eſſet in eccl̄ia: q̄ i aduētu chriſti iudei ꝓ maiori pte ſūt excecati ⁊ gētiū ppl'i illuminati: ſed iterū chriſtꝰ i fine reuerteť ad iudeos q̄n cōuertētur i fine mūdi. Prima i tres: q̄ prio chriſtꝰ arguit iudeos d̄ falſa legis expoſitiōe. ſcđo de apparēti ſctitate/ ibi: Hypocrite. tertio de vana ſupſtitiōe/ ibi: Audite ⁊ intelligite. Prima in duas. q̄ prio poniť iudeorū maligna īterrogatio ad chriſti dep̄hēſionē. ſcđo poniť eiꝰ rn̄ſio vera ad eorū cōfutationē/ ibi: Ipſe aūt rn̄dens. Ad euidētiā prie partis aduertēdū φ a tpe moyſi de volūtate dei cōſtituti ſūt. lxx. ſenes etate ⁊ moribꝰ maturi: ⁊ ſciētia ꝑditi ad regimē ipſiꝰ ppl'i: ⁊ moyſes erat ſuꝑ eos: ita φ in vniuerſo erant. lxxi. vt habeť Nume. xi. ⁊ ex illo tpe ſtatutū ē φ tot eēnt ad regimē ppl'i ordinati. ⁊ iſti dicebāť iudices ordinarij: q̄ ꝑ impoſitiōem manꝰ inſtituebāť: vt habeť in gloſis hebraic' i mlt' locis: ⁊ iſti reſidebāt i hierl'm. ⁊ ad eos fiebat recurſus de ciuitatibꝰ i āmbiguis ⁊ difficilibꝰ. ⁊ eorū determinatio habebať ꝓ lege firma quā n̄ licebat trāſgredi: vt hř Deut. xvij. Iſti etiā ſtatuebāt aliq̄ q̄ ꝑtinebāt ad regimē ppl'i. ⁊ i ſtatutis eorū erāt aliq̄ q̄ cadebāt ſb ꝑcepto tāq̄ neceſſitatꝰ: ⁊ aliq̄ ſb monitiōe tāq̄ cuiuſdā decētie ⁊ honeſtatis. De talibꝰ autē erat iſtud ſtatutū qđ hic tāgiť: videlicet φ accedētes ad mēſā priꝰ lauerēt manꝰ ſuas: verūtn̄ pharifei ⁊ ſcribe itellectū huiꝰ mādati volebāt trahere ad quādā falſitatem: videlicet φ ꝑ h̄ acq̄rereť q̄dā mūdicia ſpūalis. mouebanť aūt ad h̄: q̄ in lege aliq̄ imūdicie ꝑ corpales ablutiōes dicebāť emūdari. ⁊ q̄ diſcipuli chriſti aliq̄ q̄ nō erāt neceſſaria: ſȝ mag' cuiuſdā ſupſtitiōis inq̄ſtū intellectꝰ ſic trahebať nō obſeruabāt. chriſtū i diſcipulis ſuis arguebāt tāq̄ contēptorē doctrine ſeniorū: vt ſic redderēt eū pplo odioſū. a ❡ Ipſe aūt. Hic poniť chriſti rn̄ſio vera ad ipſorū cōfutationē dicēs: b ❡ Quare ⁊ vos ⁊c. nō rn̄det dicēdo φ lotio manuū q̄ faciebāt ad honeſtatē eſſet mala: vł φ apl'i ipſam omittēdo bn̄ facerēt vt facit ad honeſtatē: ſȝ bn̄ faceret omittēdo ꝓpť ſupſtitionē ſȝ q̄ſi clauū clauo retūdēdo dicit eos deficere: q̄ faciebāt trāſgredi mādatū dn̄i ꝓpter mādatū hoīm qđ ꝓbat dicēs: c ❡ Nā deꝰ dixit. Exo. xx. d ❡ Honora p. t. ⁊c. Hono: iſte nō ſolūmodo intelligiť reuerētia ſȝ ⁊ admiſtratio neceſſariorū. hāc aūt excludebant ꝑ ſuā doctrinā falſā: q̄ ſacerdotes q̄ erāt cupidi: vt bona q̄ eēnt adminiſtrāda parētibꝰ ꝯuerterāť i lucra eorū: dicebāt φ meliꝰ erat illa deo offerre: Tū q̄ ē pr̄ ꝑncipalis ⁊ ſpūalis: Tū q̄ licȝ ꝑ talē oblationē parētes ſuſtinerēt detrimētū corpale: cōſeq̄bāť tn̄ bonū ſpūale inq̄ſtū illud qđ erat i eorū neceſſitatē conuertēdū deo offerebať. ⁊ ex h̄ ſeq̄bať φ ꝑceptū de honore parētū i q̄ſtū itelligiť in h̄ adminiſtratio neceſſariorū euacuabať per talem

ꝑ talē expoſitionē falſā. Et h̄ ē qđ dič ſaluator: e ❡ Uos aūtē di. falſo ſcȝ exponēdo mādatū dei. f ❡ Quicūq̄ di. ⁊c. deo ꝯſecratū. ſ. ⁊ oblatū. g ❡ Tibi ꝓde. mag' ſupple q̄ ſi expēderes i neceſſitates tuas: ⁊ ē ꝯſtructio defectiua. ⁊ ē ſenſus: Quicūq̄ dixerit ⁊c. i. licite ⁊ bn̄ pōt dicere qđ dictū ē: ⁊ impleuit ꝑceptū diuinū: ⁊ eſt dignꝰ vita eterna: qđ ē falſū: q̄ ſm veritatē trāſgreſſo: ꝑcepti. ⁊ h̄ ē qđ ſubdiť: h ❡ Et nō hono. ⁊c. illud qđ erat ſibi debitū ſubtrahēdo. i ❡ Et irritū fe. vos ſacerdotes ⁊ pharifei. k ❡ Mādatū di ⁊c. Ad maiorē itellectū cōſiderādū φ pr̄ ꝑ ſe teneť ꝓuidere filijs: q̄ ē cauſa eorū q̄ntū ad eē ⁊ iō debet eis nutrimētū ⁊ documētū. filiꝰ aūt teneť ꝓuidere parētibꝰ de neceſſarijs ꝑ accidēs. ſ. ſi indigeāt ⁊ ipſe ſit potēs. ⁊ iō ſi pr̄ iā neceſſitatē incurrerit. bona de q̄bꝰ filꝰ pōt ſibi adminiſtrare iā ſūt ſibi debita. de alieno aūt nullꝰ pōt deo ſacrificiū facere. ⁊ iō talia deo offerre nō ē licitū: q̄ h̄ eſt trāſgredi ꝑceptū de honore parentū. Secus aūt eēt ſi filꝰ bona ſua deo vouiſſet vel cōſecraſſet an̄q̄ parētes eſſent in neceſſitate poſiti: q̄ n̄ūc nō eēt licitū de eis ꝓuidere parētibꝰ: q̄ ſi eēt deo votū factū de aliq̄ imolatio non poſſet imutari. ſi aūt de aliq̄ nō imolaticio n̄ poterat mutari niſi ꝑ redēptionē. Ex dictis ptȝ falſitas illiꝰ opinīōis q̄ dicit φ filꝰ poſt ꝓfeſſionē factā i religiōe teneť exire clauſtrū ꝓpť neceſſitatē parētū etiā contra volūtatem ſui ſuperioris: quia per talē ꝓfeſſionem eſt deo iam ꝯſecratꝰ. ⁊ ideo ꝓpť neceſſitatē parētū nō debet ꝯ votū tale facere. Hoc etiā ptȝ alia rōne: q̄ filꝰ cū venerit ad etatē adultā: ſicut pōt inuitis parētibꝰ licite matrimoniū ꝯtrahere vel ad ſacerdotiū ꝓmoueri: ita etiā religionē ingredi ceſſante tūc neceſſitate parētū: ſȝ ꝑ ſacerdotiū excuſať de h̄ φ nō teneť ſubuenire patri ꝑ vſū armorū. ſi ab hoſtibꝰ inuadať: q̄ tamē nō eſt ſibi licitū pugnare corpaliter. Silr ꝑ matrimoniū excuſatur φ nō teneť manere cū patre q̄ ē obligatꝰ vxori. ergo multo fortius ꝑ ꝓfeſſionē factā in religiōe excuſať a ſubueniēdo parētibus: niſi ſm modū cōuenientē ſue regule. ⁊ ꝑ cōſequens non dȝ aliq̄d h̄ ꝯ votū obediētie facere: imo eēt inobediēs h̄ faciēdo. Per h̄ ptȝ ſolutio cuiuſdā rōnis q̄ ſolet ad oppoſitū induci q̄ talis ē: Uotū factū de his q̄ ſūt ſuperogatiōis nō ꝑiudicat illis q̄ ſūt de neceſſitate ꝑcepti: cū ꝑceptū iplere ſit neceſſitatꝰ. vouere aūt talia nō: ſȝ votū religiōis ē de his q̄ ſūt ſuperogatiōis. ſubuenire aūt parētibꝰ in neceſſitate ē de neceſſitate ꝑcepti: ꝗ ꝑ votū religiōis ꝑ ꝓfeſſionē ſolēniçatū nō abſoluiť aliq̄s q̄n teneať adminiſtrare parētibꝰ ſicē an̄. ergo ꝑ cōſequēs tenetur exire clauſtrū ꝓpter neceſſitatē parētū etiā ꝯ volūtatē ſuperiorū. Dicēdū φ ꝑ ꝓfeſſionē nō abſoluiť a ꝑcepto: bn̄ tn̄ abſoluiť ab aliq̄ mō implēdi ꝑceptum: q̄ ꝑceptū de honore parētum eſt affirmatiuū ⁊ ideo nō obligat ad ſemꝑ. ſed ꝓ loco ⁊ tpe ⁊ alijs debitis circūſtantijs que aliq̄n variať ſm cōditionē ipſius implentis preceptum: q̄ aliq̄s modus ſubueniēdi patri efficiť inconueniens ⁊ illicitus ipſi filio ꝑ aſſumptionē alicuiꝰ ſtatꝰ liciti imo etiā perfecti. ſicut ſubuenire patri ꝑ defenſionē armorū efficitur illicitum per ſacerdotij ſtatum. teneť tn̄ ei ſubuenire alijs modis ſuo ſtatui cōuenientibus: ita eodē modo poſt votū obediētie ſubuenire patri contra volūtatē ſupioris efficiť illicitū ipſi religioſo: tenetur tamen ei ſubuenire modis cōuenientibus profeſſiōi ſue. l ❡ Hypocrite. Hic redarguit ſaluator iudeos de falſa ſctitatis ſimulatione: quia ad hoc φ eſſent in reuerentia ppl'i oſtendebant ſanctitatē in verbis ⁊ in exteriori conuerſatiōe: cum tamē corrupti eēnt intētiōe: ſicut fuerat ꝓphetatū ꝑ Eſa. xxix. licȝ ſub alijs verbis ponať q̄ hic: ſentētia tn̄ ē eadem. Sequitur.

✱ Sine cauſa.

Moralit.

✱ b ❡ Quare ⁊ vos. Silr fit hodie ⁊ i mult' locis i q̄bꝰ maior ſollicitudo hř circa cuſtodiā mādatorū hoīm q̄ circa cuſtodiā diuinorū ꝑceptorū: q̄ grauiꝰ ſatis puniť trāſgrediēs mādatū ꝑncipis vł ꝓlati qđ tn̄ frequēť nō ē malū niſi q̄ ꝓhibitū: q̄ trāſgrediēs di mādatū qđ de ſe ſp ē illicitū. † ❡ Ppl's hic la. ⁊c. hoc poteſt dici d̄ doctoribꝰ ⁊ ꝑdicatoribꝰ q̄ docēt bene ⁊ viuūt male. Cetera ſūt ita moralia φ n̄ idigent alia moralitate vſq̄ ibi.

✱ Et egreſſus

†Exo. 20. b
Deu. 5. b.
Ecci. 3. b.

An liceat filio exire religiōē vt patri ſubueniat

†Eſa. 29. d

E G a ¶ Nō qđ intrat ⁊c. Nihil ē extra hoīem qđ interi⁹ inquinet: nec idolotitū in hoc ꝙ dei creatura ē. Uno ſermone oīs ſupſtitio obſuationū elidiť cū ī diſcernēdis cibis religio putetur. b ¶ Tūc accedē. ⁊c. Phariſeoꝝ magna ē religio in cibis: q̄ audito ꝟbo hoc ſcādaliçati ſūt: id eſt indignati ſunt.

male afficiť ad cibū. k ¶ Sꝫ qđ ꝓcedit ex ore. i. ꝟba que ſunt malicie interioris ſignificatiua. l ¶ Hoc coinq̄nat hominem. Cōſiderādum ꝙ chriſtus non dicit hic contra legem: licet eñi aliq̄ cibi in lege reputarenť immūdi: vt caro porcina ⁊ hmōi: ħ tñ nō erat ſm coꝝ naturā: q̄ oīs creatura dei bona eſt.

Scādalon vel ſcādalū c ¶ Scādalizati ſunt. Scandalon vel ſcandalū grece nos offendiculū vł ruinā vel impactionē pedis poſſumus dicere. Vñ: Qui ſcādaliçauerit aliquē .i. occaſionem ruine dederit. d ¶ Sinite. Permittite ſuo arbitrio: q̄ irreuocabiles ſunt. Vñ Paul⁹: Hereticū hoīem p⁹ pmā ⁊ ſcđaꝫ correctionē deuita. e ¶ Ediſſere. Qđ apte ē dictū putāt apli p parabolā dictū. Uitioſus ē auditor: q̄ vł obſcura māifeſte vł māifeſte dicta obſcure vult itelligere.
f ¶ De corde ⁊c. Non eñi a diabolo inmittunt: ſꝫ ex ꝓpa volūtate naſcunť. Diabol⁹ eñi incētor ē nō auctor: q̄ nec interiora niſi p habit⁹ ⁊ geſtus nouit.
Eſa. i. e g ¶ Nō lotis. Spūalia dicta ꝓphetarū de cordis ⁊ corpis caſtigatiōe: vt
† xi. q. 3. c. ine verba. hec: Lauamini m. e. phariſei carnaliť de ſolo corpore accipiebāt qđ vanū eſt
De renun. c. niſi. 4. p g. aut. De voto. c. magne fieri. h ¶ Et egreſſus inde ieſus. ⁊c. Relict⁹ calūniatorib⁹ intrat fines tyri ⁊ ſidonis vt filiā liberaret ⁊ per ſidē gentilis femine ꝑfidiam ſcribaꝝ argueret. Relictis calūniatorib⁹ ſignificat ꝙ poſt reſurrectionē relictur⁹ eſſet perfidiā iudeoꝝ: p ꝑdicationē itur⁹ ad gentes. i ¶ Et ecce mu. Idem mar
Mar. 7. c cus dicit niſi ꝙ ait: Ieſum fuiſſe in domo cū mulier venit. Mattheus p iſta verba: Dimitte eā q̄ cla. poſt nos: in
† Lu. 6. f nuit ꝙ poſt ambulantē ieſū ꝑces emi-
47. di. 4. ii. et. 38. diſt. c q̄ ipis. De renun. c. p⁹ trāſlationem ſit. Venit ḡ mulier ī domū vbi erat ieſus: ſꝫ q̄ matthe⁹ ait: Nō reſpondit ei verbum. dedit intelligere: q̄ ambo tacuerūt: ⁊ ī ſilētio egreſſū eē ieſū: ⁊ ita cetera cōtexunť que ī nullo diſcordāt.

Ni. de lyra

G Clamauit

F ✱ a ¶ Sine cauſa: Id eſt fruſtra. b ¶ Colunt me. Sicut eñi medicina dr ſine cauſa vel fruſtra ꝓpinari q̄ nō
† Mar. 7. c cōfert ſanitatē: ſic cult⁹ diuinus q̄ non ducit ad veram felicitatem. Sequiť: c ¶ Docētes doctrinas ⁊ mādata hoim. q̄ ꝓpter ſuā auariciā docebant tranſgredi mandatū dei ꝓpť traditionē ſuā: vt viſum eſt in falſa expoſitione ꝑcepti de honore parentū. ⁊ hoc etiā faciebāt ꝓpter ſuā ſupbiā: vt ꝓpť doctrine auctoritatē ppls deferret eis maiorē reuerentiā. d ¶ Audite ⁊ itel. Hic ſaluator arguit iudeos de va
Diuiſio na ſupſtitiōe. ⁊ diuidiť ī duas ptes. et pmo facit qđ dictū eſt in generali. ſcđo mag⁹ explicat intētionē ſuā ī pticulari ibi: Reſpōdēs aūt petr⁹. Prima ī duas. q̄ pmo ī generali poniť ſuū documentū. ſcđo ex ħ ſubiūgiť phariſeorū ſcādalū ibi: Tūc accedētes. Circa primū aduertendū ꝙ ſicut dictū eſt: lotio manuū añ comeſtionē vel cibarioꝝ appoſitionē faciebat ad quandā honeſtatē ⁊ mūdiciā corpalē: ⁊ in ħ erat bonū ſed ſi omitterēť dicere ꝙ ex ħ incurrereť imūdicia ſpūalis. ħ eſt falſū ⁊ ſupſtitioſum: q̄ imūdicia ſpūalis ꝓuenit ab interiori delectatiōe ⁊ cōſenſu mentis: nō ab ipis reb⁹ corpalib⁹. ⁊ ħ ē qđ dr hic c ¶ Et cōuocat ⁊c. reuocādo eos a falſa doctrina eoꝝ. f ¶ Dixit eis: audite. aure corpis. g ¶ Et intelli. aure mētis. h ¶ Nō qđ intrat ī os. i. cibus corpalis. i ¶ Coinq̄nat hoiem. ſpūaliť ſcꝫ niſi in q̄tū p delectationē male afficitur

autem eorum longe eſt a me. Si- a
¶ ideo. ¶ non habiturī mercedē cū veris
ne cauſa autē colunt me: docen- b c
cultoribus. ¶ cōtemptis diuinis:
tes doctrinas ⁊ mandata hoim.
a ¶ que in dei mādatis ſtriebant.
Et cōuocatis ad ſe turbis, dixit d e
a eis: Audite ⁊ intelligite: Nō qđ f g
¶ Aug. Nō timeo imūdiciā obſonij: ſꝫ cu- h
intrat ī os coinquinat hominē: i
piditat⁹. a ¶ ꝟba maliciā cordis exprīmētia
ſed quod procedit ex ore hoc co- k
b inquinat hominē. Tunc accedē- m
tes diſcipuli ei⁹ dixerūt ei: Scis
a ¶ quorū religio eſt in cibis.
quia phariſei audito verbo hoc
c ſcādaliçati ſūt. At ille rñdēs ait:
¶ doctores cū ſequacib⁹ ſuis q̄ nō hñt fundamētū xp̄m: ⁊ eoꝝ figētes ī trenis. ¶ carnal' cu
Omnis plantatio quā nō plan- n
piditas eni cōſulūt ¶ de terra viuentiū.
tauit pater me⁹ celeſtis eradica- o
a ¶ ceci traditiōib⁹ tenebroſis luce mādatorū dei priuati. b ¶ q̄ nō ſolū ſibi nō ꝓſpiciūt ſꝫ etiā alios in precipitium trahunt.
p
d bit. Sinite illos: ceci ſūt ⁊ duces q r
cecoꝝ. † Cec⁹ aūt ſi ceco ducatū
preſtet, ambo in foueā cadunt.
¶ ad predicta.
Reſpondens aūt petrus, dixit s
¶ q̄ſi myſtica ſit in hoc intelligentia.
e ei: Ediſſere nob parabolā iſtā. t v
¶ increpatiue. ¶ putatis myſticum quod eſt ꝓprie dictum.
At ille dixit: Adhuc ⁊ vos ſine x
intellectu eſtis: Nō intelligitis: q̄ y
omne qđ in os intrat in ventrem
¶ poſt digeſtiones.
vadit: ⁊ ī ſeceſſum emittiť. Que z a
¶ ꝟba aūt turpia vel nociua. ¶ de cordis
autem ꝓcedunt de ore de corde b
imūdicia. a ¶ inquinatū cogitatiōe mag' inquinat ſordida locutione.
exeunt: ⁊ ea coinquināt hoiem. c
f De corde eñi exeūt cogitatiōes d
male: homicidia: adulteria: forni- e
catiōes: furta: falſa teſtimonia: ⁊
¶ intus latentia.
blaſphemie. Hec ſūt q̄ coinq̄nāt f
¶ exteriora autē.
g hoiem. Nō lotis aūt manib⁹ mā- g
h ducare nō coinquinat hoiem. Et h
egreſſus inde ieſus ſeceſſit ī par
¶ que fuerunt ciuitates gentilium.
i tes tyri ⁊ ſidonis. Et ecce mlier i

j. ad Tim. iiij. vñ Gen. j. d. Vidit deus cūcta q̄ fecerat ⁊ erant valde bona. dr tñ porc⁹ imundus ⁊ agn⁹ mundus. vt dicit Aug⁹ ꝯtra Fauſtum. q̄ p aīalia imūda ſm legē ſignanť q̄dā vitia q̄ ſunt euitāda. ⁊ ideo q̄ lex euāgelica q̄ ſpūalis eſt inchoata erat p xp̄m iō ⁊ illa obſeruatio figuralis ciboꝝ nō erat ampli⁹ obſeruāda. m ¶ Tūc accedē. diſci. ei⁹. Hic ex doctrina xp̄i poniť phariſeoꝝ ſcādaliçatio: q̄ p doctrinā xp̄i videbāt eoꝝ ſimulationē ⁊ doctrinā reprobatā: ⁊ iō nō poterāt reſiſtere p rōnē vel ſcripturā. ideo ex inuidia mouebanť ꝯtra xp̄m ad mouendū ſeditionē: et quia veritas vite iuſticie ⁊ doctrine nō eſt dimittēda ꝓpť ſcandalū alioꝝ: q̄ tale ſcandalū ꝓcedit ex malicia ipſi⁹ ſcādaliçati. Vñ dicit beat⁹ Grego. Si de veritate ſcandalū oriť rectius oriri pmittitur q̄ꝫ ꝙ ꝟitas relinquať. ideo ſequiť: n ¶ Oīs plantatio. i. doctrina ab hoīe inuenta que nō eſt legi ipſi⁹ dei conſona. o ¶ Eradicabiť. q̄ non habet firmū fundamentū ⁊ radicem.
p ¶ Sinite illos. i. doctrinā eoꝝ euitate. q ¶ Ceci ſunt. i. carētes vero intellectu legis. r ¶ Et duces cecorū. q̄ alios excecāt ſuo errore. ⁊ ducunt eos ad ꝑcipitium. s ¶ Rñdēs aūt petr⁹. Hic aperiť ꝑdicte doctrine xp̄i intellect⁹ mag' in ſpeciali: q̄ petrus ꝓ ſe ⁊ ꝓ aliis q̄ſiuit intellectū dicens: t ¶ Ediſſere nobis. i. expone. v ¶ Parabolam iſtam: Id eſt ſententiam occultam.
x ¶ At ille dixit: Adhuc ⁊ vos ſine intellectu eſtis. q. d. tam diu audiſtis doctrinam meam ꝙ ſtatim debe-
H retis intelligere ea q̄ dicta ſūt. vñ ſeq̄ť: y ¶ Nō intelligitis q̄ omē ⁊c. Iſtud eſt verū p ſynecdochen: q̄ aliq̄ ps de omi qđ intrat in os. z ¶ In ſeceſſū emittitur. q̄ in omi cibo q̄ātūcūq̄ puro ē aliqđ impuritatis: ⁊ a natura expelliť tanq̄ ſupfluū: ⁊ aliq̄d retineť tanq̄ ad nutritionē neceſſariū: ⁊ neutrū iſtoꝝ coinq̄nat hoiem ſpūaliter loquēdo. a ¶ Que aūt ꝓcedūt de ore. vt ꝟba. b ¶ De corde exeūt. q̄ ſūt ꝯcept⁹ mētis ſignificatiua. c ¶ Et ea coinq̄nāt hoiem. q̄ſi ſunt male cogitatiōis ſignificatiua. ⁊ hoc ē qđ ſequiť: d ¶ De corde enim exeūt cogita. male. et per ꝯſequens. e ¶ Homicidia. i. conſilia ⁊ colloquia ad ꝑpetrandū hmōi vitia q̄ hic tanguť ⁊ cōſimilia. f ¶ Hec ſūt q̄ coinq̄nāt hominē. ſpiritualiter. g ¶ Non lo. aūt autem manibus manducare ⁊c. imundicia ſpirituali: h ¶ Et egreſſus inde ieſus ſeceſſit ī partes tyri ⁊ ſidonis. Reprobato errore phariſeorum. Hic chriſtus tranſit ad gentiles vt ex deuotione gentilium oſtendatur iuſta reprobatio iudeorum. et hoc eſt qđ dicitur: Et egreſſus inde ieſus ſeceſſit in partes tyri et ſidonis. Tyrus et ſidon ſunt quedam ciuitates ſite in terra promiſſionis prope montem libani: quia filij iſrael non potuerunt totaliter expellere gentiles de terra ſua.
i ¶ Et ecce mu. natōe ſcꝫ. Chananei eñi hitauerūt ī t̄ra ꝓmiſſionis ante ✱

Moraliter ✱ h ¶ Et egreſſus inde ieſus ſeceſſit in partes tyri ⁊ ſidonis. per mulierem chananeam cui dicitur a domino:
✱ O mulier

A G a ¶ Clamauit dicens ⁊c. Per fidem clamat. vñ nouit vocare filiū dauid: chꝛiſti icarnationē ꝯfitēs. Rogat ꝓ filia .i. ꝓ ꝑplo ſuo nōdū credēte vt ip̄a fraude diaboli abſoluātur. Uel filia ē aīa vel cōſciētia cuiuſlibȝ itra ecclīā diabolo mācipata: ꝓ q̄ mat̄ ecclia rogat: vl ip̄e hō ꝓ fedata cōſciētia. b ¶ Qui

Mat.10.a. non rn̄dit. Nō ꝑ ſupbia ſȝ ne ſit ꝯtrarius ſnie ſue. In viā gen. ne ab. Uñ vitat calūniā iudeoꝝ: gētiū aūt ſalus paſſiōis ⁊ reſurrectiōis tpi ſuat. Qui nō rn̄.

Myſtice. Myſtice. Si ad ꝑmaȝ petitionē eccl̄ie dn̄s ſalutē aīe differt dare: nō ē deſperādū: vel a petēdo ceſſandū: ſȝ magꝰ p̄cibus inſiſtēdū: ⁊ ad deū: ⁊ ad ſctōs donec oꝛent ꝓ ecclia: ⁊ tūc pficiet oꝛatio. c ¶ Nō ſū miſ. Quaſi diceret: prius opꝫ me ſacramētū mei aduēt9 cōplere in iudeis: ⁊ ſic adducere alias oues ⁊ ꝑ de ſigno petitionē huiꝰ differēdo. d ¶ Panē fi. Uerbū ſalutis qꝺ priꝰ debet iudeis nō ē bonū dare canibus vel gētibꝰ canina rabie latrātibꝰ ſemꝑ. e ¶ Etiā dn̄e. Sub ꝑſona mulieris: mira fides eccl̄ie: ⁊ patiētia: ⁊ hūilitas p̄dicat. Fides: qꝛ credit poſſe ſanari filiā. Patiētia: qꝛ totiēs deſpecta in p̄cibus ꝑſtat. Humilitas: qꝛ ſe nō canibꝰ ſed catellis cōparat. f ¶ Nā ⁊ catelli. Mēſa eſt ſacra ſcriptura: mice puerorū ſūt interna myſteria qbꝰ humiles reficiunt ſub mēſa: qꝛ ſcriptura humiliter ſubditi: catelli: gētes: hūiles: p̄uuli edunt nō panes nō cruſtas .i. nō lrē ſupficiē: ſed medullā. g ¶ Magna ē

Mat.8.b. fi. Sic ſuperiꝰ de cēturione: Nō iueni tātā fidē i iſrl̄: q̄ ſilr (vt hec chananea)

Ps.17.g. fidē gētiū p̄eſignabat: Magna eſt fides gētiū q̄ in auditu auris obediūt: ⁊ iō ſalutē ſibi ſuiſq; ſpetrat: Ut pueruȝ centurionis ⁊ filiā chananee nō veniēs ad eos ſanat: ſignificat gētes ad q̄s nō venit ꝑ p̄ntiā ſaluādas ꝑ verbū ſuum. h ¶ Et ſa .ē ⁊c. Ubi dat̄ exēplū cathe

B cicandi ⁊ baptiȝādi infātes q̄ nec ſape nec facere aliqꝺ poſſunt: ſȝ ꝑ fidē ⁊ cōfeſſionē parētum liberantur a diabolo i ¶ Et cū trāſ. ⁊c. Cū in filia chananitidis ſalutē gētiū p̄ſignaſſet: reuertitur in iudeā: qꝛ cū plenitudo gētiū intrauerit tūc oīs iſrl̄ ſaluꝰ fiet. k ¶ In

Ro.11.d. mōtē ⁊c. Dn̄s i mōte verbū ī alto ſedet: qꝛ ī ſua maieſtate nō poſſȝ itelligi. ꝟ Cecos

¶ eccl̄ia de gētibꝰ. ¶ a priſtina ꝯuerſatiōe.

chananea a finibus illis egreſſa a

¶ ꝑ fidē: vñ nouit clamare filiū dauid.

a clamauit dicēſ ei: Miſerere mei b

domine fili dauid: filia mea ma-

b le a demonio vexatur. Qui non c

¶ vt ꝓbaret patiētiā ⁊ longanimitatē.

reſpondit ei verbum. Et accedē d

¶ myſterii pugnari vel miſcꝺiam moti: vel importunitate eius carere cupiētes.

tes diſcipuli eiꝰ rogabāt eū: dicē

¶ quam tenes non exaudiendo.

tes: Dimitte eāȝ: qꝛ clamat poſt

c nos. Ipſe aūt rn̄dens ait: † Nō ſū e f

a ¶ coꝛporali miſſione.

miſſus niſi ad oues q̄ perierūt do

a ¶ q̄ a lōge clamabat cōſecuta eſt eum.

mꝰ iſrl̄. At illa venit ⁊ adoꝛauit g

¶ vt deū. ¶ ſupra fili dauid.

eū: dicēs † Dn̄e adiuua me. Qui h i

reſpondens ait: Non eſt bonum k

d ſumere panem filioꝝ et mittere l

¶ verum eſt

e canibus. At illa dixit: Etiaȝ do m

¶ ñ mereoꝛ panē vl ſedere ad mēſā. ſȝ cōtēta ſū reliquiis. ¶ quas iudei vilipēdebāt.

f mine. Nā ⁊ catelli edūt de micis n

¶ iudeoꝝ qbꝰ ſcriptura p̄mo loco appoſita eſt.

q̄ cadunt de mēſa dominoꝝ

ſuoꝝ. Tūc reſpondēs ieſus ait il o

g li: O mulier magna ē fides tua: †

h fiat tibi ſicut vis. Et ſanata eſt fi p q

i lia eiꝰ ex illa hoꝛa. Et cū trāſiſſȝ r

inde ieſus: venit ſecꝰ mare galilee:

a ¶ vt auditoꝛes erigat ad ſuperna. b ¶ qꝛ requies nō niſi in celeſtibꝰ ē querenda.

k et aſcēdēs in montē ſedebat ibi.

a ¶ mente deuota. b ¶ regnātē i celo. c ¶ fidelīū. d ¶ q̄s ſecū ducūt doctrīa ⁊ exēplo.

Et acceſſerūt ad eū turbe multe s t

Ni. de lyra

M onis añ filios iſrael: nec potuerūt ꝑ eos totalit̄ extirpari vñ iſta mlier ab illis q̄ remāſerāt deſcēderat. Iſta aūt audiuerat miracla ⁊ famā ieſu chꝛiſti ⁊ iō firmit̄ credebat ꝙ filiā ſuā ſanare poterat. a ¶ A finibus illis. qꝛ chꝛiſtū ſequebatur in via ad impetrandū ſue filie ſanationē. Marcus tñ dicit .vii. ca. ꝙ venit ad ieſum intra domū. ⁊ hoc eſt verū primo: ſed qꝛ eā ibi nō exaudiuit ſecuta eſt eū in itinere clamās: b ¶ Miſerere mei dn̄e fili da. Audiuerat eni chꝛiſtū promiſſū iudeis deſcendere de genere dauid. c ¶ Qui nō reſpōdit ei verbū. nō ꝓpter indignationē ſȝ vt ex perſeuerātia eiꝰ in p̄ce oñderet̄ fides eiꝰ ⁊ deuotio diſcipulis. d ¶ Et accedētes diſcipuli ⁊c. moti eni erāt ad hoc vidētes eiꝰ fidē ⁊ deuotionē. e ¶ Ipſe aūt reſpondit. primo negatiue tñ ſine iproperio dicēs: f ¶ Nō ſum miſſus ⁊c. qꝛ chꝛiſtꝰ erat p̄io ⁊ p̄cipalit̄ miſſus iudeis tāq̄ apl̄s eoꝝ. ⁊ iō in ꝓpria ꝑſona nō p̄dicauit niſi iudeis nec fecit miracula niſi in caſu ex aliq̄ ſpeciali cauſa: vt .ſ. oñderet̄ eccl̄iā in fide gētiū eſſe fundādā: ſicut habet̄ hic. ⁊ Ioh. iiii. vbi chꝛiſtus p̄dicauit ſamaritanis deuote eū recipientibꝰ. Poſt moꝛteȝ aūt chꝛiſti fides p̄dicata eſt publice gētilibꝰ. Et h̄ eſt qꝺ dicit apl̄s Roma. xv. b. Dico aūt chꝛiſtū ieſuȝ miniſtrū fuiſſe circūciſionis .i. apl̄m iudeoꝝ ꝓpter veritatē dei ad confirmādas ꝓmiſſiōes patrū: qꝛ antiq̄s patribꝰ iudeoꝝ fuerat facta ꝓmiſſio de chꝛiſto ſicut abrae ⁊ dauid: qꝛ tñ iudei ꝓ maioꝛi pte fidē chꝛiſti repulerūt

chꝛiſti repulerūt ⁊ gētiles eam ſuſceperūt: ideo apl̄s ſubdit ibidem Roma. xv. c. gētes aūt ſup miſcꝺia hono:are deū ⁊c. ſequitur: g ¶ At illa venit ⁊ adoꝛauit eū. adoꝛatiōe latrie dicēs: h ¶ Dn̄e adiuua me. Infirmitatē eni filie ſue reputabat ſuā ⁊ ꝑ ꝯſequēs ſanationē. i ¶ Qui reſpōdēs. negatiue ſcȝ ⁊ cū iproperio ait. k ¶ Nō eſt bonū ſumere ⁊c. i. doctrinā ⁊ miracula ꝓmiſſa iudeis tāq̄ ſpūalibus filiis ꝓpē cultum vnius dei. l ¶ Et mittere canibus: Id eſt dare gentilibus que erant dediti cultui idoloꝝ: ſicut canes circa cadauera animaliū defunctoꝝ. m ¶ At illa dixit etiā ⁊c. i. bonum eſt i caſu. n ¶ Nā ⁊ catelli edūt ⁊c. q. d. ſicut catelli aliq̄ modica vt potē micas cadētes de cibo cōceſſo filiis percipiunt: ita etiā gētiles debebāt aliqꝺ ſaltē modicum percipere de beneficiis chꝛiſti: ex quo patet ꝙ non eſt contrarietas in verbo chꝛiſti cum dicit: Nō eſt bonum ⁊c. ⁊ verbum huius mulieris dicentis: immo bonū ē: qꝛ verbuȝ chꝛiſti: eſt intelligendum ꝙ non erat regulariter ⁊ vniuerſaliter bonum: cuȝ chꝛiſtus eſſet apl̄s iudeoꝝ vt dictū eſt. verbū autem huius mulieris intelligendum eſt in cauſa propter .ſ. petentis deuotionem: ⁊ vt oſtenderet eccleſie gentium futuram fundationem. o ¶ Tunc reſpondēs ieſus ait. o mulier magna eſt fides tua: quod patet ex verbo et facto ſuo: quia ñ fuit retardata a feruoꝛe petendi. primo propter chꝛiſti taciturnitatem. nec ſecundo propter eiꝰ reſponſionē negatiuā. nec tertio ꝓpter improperiū adiunctū reſpōſioni negatiue: ⁊ iō ſubdit: p ¶ Fiat tibi ſicut vis. q. d. fides tua h̄ meretur. qꝺ patet ex facto cū ſubdit: q ¶ Et ſanata ē filia eius ⁊c. Patet etiā ex dictis ꝙ tarditas chꝛiſti ad exaudiēdū eius petitionē nō fuit ex ignoꝛantia vel voluntate: ſed vt ex perſeuerantia mulieris oſtenderetur fides eius ⁊ deuotio dignioꝛ exauditione: r ¶ Et cū trāſiſſet. Hic tertio chꝛiſtus reuertitur ad iudeos collato eius amplioꝛi munere ſicut poſt conuerſionem gentium reuertet̄ ad iudeos per fidei illuminationē: ⁊ iō facit eis plura miracula q̄ añ. primo infirmos eoꝝ curādo. ſcꝺo eos coꝛporalit̄ ſatiando, ibi: Ieſus aūt. Circa primū in quodam generali implicant̄ plura miracula ⁊ diuerſoꝝ generū que ſi explicarent̄ in particulari iplerēt vnū magnū libꝛū: ꝓpt qꝺ dr̄ Ioh. vlt. ꝙ ſi oīa facta chꝛiſti eſſent ſcripta ꝑ ſingula totus mūdus non poſſet capere libꝛos q̄ ſcribēdi eſſent. dicit ergo: s ¶ Et acceſſe. ⁊c. ſ. cū reuerſus fuiſſet ad iudeos. t ¶ Turbe multe. qꝛ de multis ciuitatibus ⁊ caſtellis ⁊ villis venerant ad impetrandum ſanationem infirmoꝝ: ⁊ hoc eſt quod ſequitur: ✠ Habētes ſecū

Moralis ✠ † ¶ O mulier magna ⁊c. pōt rō ſupioꝛ itelligi: q̄ legibꝰ eternis inſpiciēdis ⁊ cōſulēdis intēdit ſcꝺm Aug. xii. de trini. ꝑ filiā eiꝰ rō iferioꝛ. ꝑ demoniū aūt ip̄a ſenſualitas q̄ etiā ꝑ ſerpētē ſignificat̄: vt dicit Auguſtinꝰ ibidē. Sic igit̄ filia mulierꝰ chananee a demonio vexat̄: qñ ꝑ ſenſualitatē iferioꝛ rō ad ꝯſenſū peccati moꝛtalis impellit̄ cuiꝰ ſanatio ꝑ matrē .i. rōnē ſuperioꝛē a dn̄o petit̄. nā rō ſupioꝛ ſꝑ ad optima dep̄cat̄: ⁊ ſic dn̄s diſtulit exaudire petitionē mulieris chananee vt eiꝰ fides clariꝰ appareret: ſic ⁊ dn̄s aliqñ dimittit ipulſū rōnis iferioꝛis ꝑ ſenſualitatē diutiꝰ ꝓtrahi vt augeat̄ meritū tētati. ꝓpt qꝺ paulo petēti ſtimulū carnis a ſe auferri dixit dn̄s .ii. Coꝛ. xii. c. Uirtꝰ i īfirmitate ꝑficit̄ ⁊c. r ¶ Et cū trāſiſ. ⁊c. Seq̄t̄. s ¶ Et acceſ. ⁊c. Cecos aūt illuminat cū ignoꝛātibꝰ cognitiōem ſue ſalutꝭ infūdit. Mutos etiaȝ curat cū eoꝝ linguas in laudē ſui creatoꝛis ſoluit: Siliter claudos cū i via iuſticie greſſus eoꝝ dirigit. Debiles foꝛtificat cū pigros ⁊ accidioſos opari bonū viriliter facit. Turbe ꝺo mi ✠ rant ⁊ deū

Ps. ... marginal notes: †2.q.7c. de ſtis †Mar.7.c C D

E G a ¶ Cecos. Ceci ſunt ꝗ nō intelligunt
Qui dicāt etiā ſi obedediāt iubētib⁹. Surdi ꝗ nō
ceci ꝗ ſurdi obediūt etiā ſi intelligāt. b ¶ Jeſus
aūt. Cōuocat diſcipłos vt doceat ma/
giſtros cū minoꝛibus cōicare ꝯſilia ſua.
Uel vt ex locutiōe intelligāt ſigni ma/
gnitudinē. c ¶ Miſereoꝛ tur. Tur
ba triduo ſuſtinet dn̄m: qꝛ fideles peni
tētes ſe ad dn̄m in ope ⁊ ſermone ⁊ co
gitatiōe cōuertūt qui in p̄ntis vite via
deficerēt ſi i ſua ꝯſcia ſine doctrīe pa/
bulo dimitterent. In ſupioꝛi ſigno ꝓ/
pinq̄ memoꝛant ⁊ vicini q̄nqꝫ ſenſuū:
⁊ eoꝝ nō recoꝛdat dn̄s: ſꝫ diſcipłi i ve
ſpera iā inclinato ſole. Hic dn̄s ſe miſe
reri dicit ⁊ q̄re? qꝛ triduo iā p.me. In
toto ſeculo tertiū tp̄s ē ꝗ grā dat: pri/
mū an̄ legē: ſcd̄m ſub lege. tertium ſub
grā. q̄rtū eſt in futuro: vbi dies erit ſi/
ne nocte ad qḋ tendēs reficit in via.
d ¶ In deſerto pa. Panes p̄dica/
toꝛes: deſertū ſeſe. i. infecundos dicūt.
Quaſi: vn̄ nobis tāta facūdia vt poſſi/
mus tam auidis auditoꝛib⁹ ſufficere.
†Mar.8.a e ¶ Et accipiēs. Ut oſtendat ſe con
gaudere d̄ ſalute hoīm: ⁊ nos ad agen
das grās infoꝛmat etiā de tēpoꝛalib⁹.
f ¶ Septē pa. Septifoꝛmis ſpū pa/
ſcit adiūcta ap̄lica auctoꝛitate. q. pauco
cū piſciū ſapoꝛe ꝗ nos reficiūt exemplo
ſue vite vł moꝛt. Septem panes ſcri
ptura noui teſtamēti in ꝗ grā ſpūſſci
et reuelat ⁊ dat. Nec ſunt hoꝛdeacei:
vt. ſ. qꝛ h̄ nō (vt i lege) vitale alimētū
aīe figuris. q. tenaciſſima palea tegit.
Hic nō duos piſces (vt i lege duo vn
gebant: rex ⁊ ſacerdos) ſꝫ pauci. i. ſcī
noui teſta. ꝗ de fluctib⁹ ſeculi ſunt ere/
pti: ⁊ ſuſtinēt turbulentū mare ⁊ exem
plo ſuo nos reficiāt: ne i via d̄ficiam⁹.
Ibi ſupra fenū: vt deſideria carnis cō/
primāt: h̄ ſup terrā vbi ⁊ ip̄e mūd⁹ reli
G ꝗ p̄cipit. Uel mons in ꝗ dn̄s reficit ē
altitudo xp̄i. Ibi ḡ fenū ſup terram: qꝛ
ibi celſitudo xp̄i ꝓpter carnales carna
li ſpe ⁊ deſiderio tegit. hic remota om
ni cupiditate carnali: cōuiuas no. teſt.
ſpei ꝑmanēt⁊ ſoliditas cōtinet. Ibi. v.
m. qꝛ carnales. v. ſenſibus ſubditi: hic
q̄ttuoꝛ ꝓpt q̄ttuoꝛ ꝟtutes qb⁹ ſpūalit
Quattuoꝛ ꝟtutes qb⁹ ſpūaliter viuitur viuit: prudētiā / tēperātiā, foꝛtitudinē /
iuſticiā. Quaꝝ p̄ma cognitio ē reꝝ ap/
petēdarū ⁊ vitādaꝝ. Scd̄a refrenatio
cupiditatis ab his ꝗ tpaliter delectāt.
Tertia firmitas cōtra moleſtias ſecli.
Quarta ꝗ p oēs diffundit dilectio d̄i
⁊ ꝓximi. Et ibi ⁊ hic mulieres ⁊ puuli
excepti ſunt: qꝛ i ve. et no. teſ. nō mittū/
tur ad numeꝝ ꝗ nō ꝑdurāt occurrere i
virū pfectū vel infirmitate viriū: vł le/
uitate mētis. Utraqꝫ refectio i mōte ce
lebrata ē: qꝛ vtriuſqꝫ teſ. ſcptura altitu
dinē celeſtiū p̄ceptoꝝ mādat ⁊ p̄miorꝝ:
vtraqꝫ altitudinē xp̄i p̄dicat. g ¶ Et
qḋ. Altioꝛa myſteria ꝗ capit cōmunis
turba ap̄li ſuſtollūt: ⁊ iplēt ſeptē ſpoꝛ/
tas. i. perfectoꝝ coꝛda ſeptiformi ſpūs
grā ad intelligēdū illuſtrata. h ¶ Se
ptē ſpoꝛ. ⁊c̃. Sporte ſiūco ⁊ palmaꝝ
folus ſolēt cōtexi: ⁊ ſignificant ſcōs ꝗ
radicē coꝛdis in ip̄o fonte vite collocāt
alo ⁊ viroꝝ ne areſcāt vt iuncus i aqua: ⁊ palmā e/
terne retributiōis in coꝛde retinent.
i ¶ Et dimiſ. tur. Hic docet ꝙ p̄di/
catoꝛes miſtrato turbe ꝟbo ipſi intra
cubiculū coꝛdis ꝯtutū debēt refici po/
mis. k ¶ In fines mag. Mage/
Magedan dan ꝗ alio noīe d̄r dalmanuta ꝗ eſt re/
gio circa

a ¶ a cōfeſſiōe xp̄i. b ¶ claudos p deuia
praui operis nō recte euntes.
habentes ſecū mūtos / claūdos / a
a ¶ lumine fidei. b ¶ ſarcina peccatoꝛum.
a cęcōs / dēbiles ⁊ alios mutos: et b c
a ¶ qꝛ mediatoꝛi p hūilitatē aduētū curan
dos ſubijciūt ſcī p̄dicatoꝛes. b ¶ q̄ſi cōſi/
ꝓiecerūt eōs ād pedes ei⁹ et cu/ b
tēdo humanitatē xp̄i. a ¶ qꝛ fideles ineſti
mabili gaudio exultāt qn̄ hec vident.
rauit eōs: ita vt turbę mirarentur
¶ chriſtum confitentes.
videntes mutos loquētes: clau/
¶ per bona opa. ¶ credendo.
dos ambulātes: cęcos vidētes: ⁊
a ¶ dicunt quis deus magnus ſicut deus
noſter. b ¶ deum non recentem.
b māgnificabāt deūm iſrł. Jeſus c
aūt cōuocatꝭ diſcipuł ſuis / dixit:
a ¶ cōpatit vt homo: paſcit vt de⁹. b ¶ in
fide trinitatis lucidi pro ſuis ſuoꝛūqꝫ pecca
tis inſtanter ſupplicant.
c †Miſerēoꝛ turbę qꝛ tridūo iā ꝑ f g
a ¶ ꝓ curatiōe ſuoꝝ. b ¶ pabulū ſcptur.
ſeuerāt mēcū: ⁊ nō hābēt qḋ mā b
a ¶ prius aufert debilitatē: poſt cibos of/
fert ſanis. b ¶ a ſacra admonitiōe vacuos
ducent: ⁊ dimittēre eōs ieiunos i
a ¶ peritꝰ ſine celeſti pane ad patriā tēdit
nolo / ne dēficiāt i via. Et dicūt k
a ¶ rudes in fide: ꝗ nō recoꝛdant q̄nqꝫ pa/
nib⁹ quinqꝫ milia hoīm ſatiata fuiſſe.
d ei diſcipuli: Unde ergo nobis i
¶ ipſi ap̄li deſertū: qꝛ adhuc infecundi.
deſerto panes tantos vt ſature/
a ¶ nō ignarus ſed docēdo reſpōſurus.
mus turbam taņtam? Et āit illis l
ieſus: Quot panes habetꝭ? At m
¶ ſcriptura noui teſtamenti
illi dixerūt / ſeptem: ⁊ paucos pi/ n
¶ ſancti illi⁹ tēpoꝛis quo ea cōdita eſt: vel
quoꝝ fidem vitam ⁊ paſſiōes continet.
ſciculos. Et p̄cepit turbę vt di/
a ¶ ſup ipſi⁹ mōtꝭ ſoliditatē: nullo feno in/
terpoſito. b ¶ p̄mū cōplēs i ſe p̄cepta ꝗ da
bat ⁊ ſanctoꝝ vitam in ſe p̄figurans.
e ſcumberēt ſuper terrām. Et ācci
f piēs ſeptē panes ⁊ piſces ⁊ gra/
a ¶ ſacramēta aperuit. b ¶ qꝛ miſterio apo
ſtoloꝝ voluit eccleſie diſtribui cibaria vite.
nas agēs frēgit ⁊ dēdit diſcipuł
ſuis: et diſcipuli dederūt pplō:
¶ audiendo ⁊ exempla intuendo.
et comederunt omnes et ſatura/
a ¶ memoꝛie recōdēdo ⁊ operādo. b ¶ vt
eſt: Si vis pfectus eſſe vende omnia ⁊c̃.
g ti ſūnt: et quōd ſuperfuit de fra/
a ¶ ſpūaliū ſumma pfectio.
b gmentis tulerūt ſeptēm ſpoꝛtas
plenas. Erāt aūt qui manduca/
¶ noui teſtamēti ppłs. nō q̄nqꝫ ſenſib⁹ ob
noxius: ſꝫ q̄ttuoꝛ animi virtutib⁹ exoꝛnat⁹.
uerūt quattuoꝛ milia † hominū:
¶ exceptis leuibus et infirmis qui in virū
perfectum non creuerunt.
i extra paruulos ⁊ mūeres. Et di/ o
miſſa turba aſcēdit in nauiculā:
k et venit in fines magedan. p

gio circa geraſam. ⁊ interp̄tat poma vel G
nūcia: ⁊ ſignificat hoꝛtū de ꝗ d̄r: Hoꝛt⁹
cōcluſus ſons ſignat⁹ vbi creſcūt poma
ꝟtutū: et ibi nūciatur nomē dn̄i.

Nico. de lyra

✳ a ¶ Habētes ſecū mu. cecos clau
dos ⁊ debiles. Debilitas accipit hic ꝰm
Hiero. nō in generali ſꝫ i ſpeciali: qn̄. ſ.
nō pōt q̄s ſe iuuare de vna manu. h̄ mo
do d̄r debilis ſicut claudus qui non pōt
ambulare niſi de vno pede. Iſte aūt in/
firmitates erāt incurabiles via nature ⁊
medicine, ideo ꝓpter curationē eaꝝ re/
currebāt hoīes ad chriſtū cui nihil ipoſ/
ſibile. b ¶ Et alios multos. hoc ad/
dit euāgeliſta ad includendū oīa infirmi
tatū genera. c ¶ Et ꝓiecerunt eos
ad pe. ei⁹. vt illi qui nō poterāt fidem ⁊
deuotionē oſtēdere verbo vt ſurdi ⁊ mu
ti. ſaltē oſtēderēt eā facto. d ¶ Et cura
uit eos. ſolo. ſ. ꝟbo. Ille ſolo verbo po
terat curare qui ſolo ꝟbo poterat mūdū
de nihilo creare. e ¶ Jeſus aūt con
uocatis diſci. ſuis. Hic ponit mira/
culū de multiplicatione panū. f ¶ Mi
ſereoꝛ turbe. Hoc aūt p̄dixit ap̄ls vt
ip̄os induceret ad pietatē. g ¶ Quia
triduo iā pſeue. mecū. qꝛ tantū affici
ebant ad doctrinā xp̄i audiēdā ⁊ viden/
dū ei⁹ miracula ꝙ p tres dies non redie
rant ad loca ꝓpria manētes cū xp̄o in lo
co deſerto ⁊ ſub diuo: et ꝗ ptꝫ eoꝝ deuo
tio. h ¶ Et nō hn̄t qḋ mā. qꝛ cibaria
ꝗ de domib⁹ ſuis appoꝛtauerāt iaꝫ erāt
cōſumpta. ⁊ iō p̄ma die vel ſcd̄a hoc mi/
raculū nō fecit. Tum qꝛ alimenta adhuc
habebāt. Tū qꝛ magis apparuit qn̄ eis
victus oīno defuit. i ¶ Et dimitte
re eos ieiu. nolo / ne defi. i via. quia
plures eoꝝ lōge diſtabāt a domib⁹ ſuis H
⁊ die p̄cedēti parū comederāt. k ¶ Et
dicūt ei di. ⁊c̃. q. d. loc⁹ ē deſert⁹ ⁊ vil/
le multū diſtāt. ⁊ iō nō poſſum⁹ p huma/
nā ꝓuidentiā talia habere. l ¶ Et ait
illis ieſus: q̄t panes ha. nō petit ig/
noꝛando: ſed vt eoꝝ reſpōſiōe ꝓuideat
de mō. m ¶ At illi dixerūt ſeptē. qḋ
erat q̄ſi nihil reſpectu tāte multitudīs.
n ¶ Et paucos piſciculos. qꝛ pauci
erāt i numero ⁊ parui i q̄ntitate. oīa iſta
dicunt admaioꝛē declarationē miraculi
ꝙ ex tā paruo cibo potuerit tāta multitu
do ſatiari: ⁊ hoc fuit p m̄tiplicatiōeꝫ cibi
in manib⁹ xp̄i eodē mō ſic̄ dictuꝫ ē. ſ. ca.
xiiij. ſequit: o ¶ Et dimiſſa tur. poſt mi
raculū oſtenſuꝫ aſcēdit in nauiculā fugi/
ens turbe applauſū ⁊ reuerentiā: in hoc
dans p̄dicatoꝛib⁹ exēplū. p ¶ Et ve/
nit in fi. mage. Ille eſt loc⁹ in ꝗ ioſias
occurrēs regi egypti vulnerat⁹ ē: vt ha/
bet. iiij. Reg. xxiij. Marc⁹ aūt dicit i fi/
nes dalmanuta ca. viij. Et dicendū ad h̄
ꝙ nō ē ibi diuerſitas ꝰm rē: qꝛ vꝫ aliꝗ̄ ē
eadē regio habens duo noīa. Marcus
accipit vnum et Mattheus aliud: ꝰm a/
lios ſunt due regiones diſtincte: ſed in
extremitatibus coniuncte: ⁊ ideo exiſtes
in ꝯfinio vtriuſqꝫ vere d̄r eſſe i fine iſti⁹
vł illi⁹: et i tali loco erat ieſus.
✳ rantur et deuꝫ gloꝛificāt cū ex talib⁹ Moraliter
mutatiōib⁹ ꝗ ſunt dextre excelſi: deū lau
dant. f ¶ Miſereoꝛ tur. ⁊c̃. p q̄ttuoꝛ
hoīm milia ꝗ xp̄m in deſerto ſūt ſecuti: ſi/
gnificat m̄titudo credētiū in chriſtuꝫ de
q̄ttuoꝛ ptib⁹ mūdi. i ¶ Et dimittere
eos ieiu. no. ne de. ⁊c̃. ꝰm ꝙ dic̃ Gre/
go. i Homel. In p̄nti vita q̄ſi i via ſum⁹
✳ q̄ ad patriā

A ✱ qua ad patriã pgimus. ergo ne fideles in hac via deficiãt Moraliter poſcendi ſunt p plãtos: doctores ⁊ curatos pane ſane doctri ne ⁊ ſacre ſcripture ⁊ euchariſtie quo eget ſeptiformi gratia ſpũſſancti. ꝓpter qḋ dicit hic ꝙ fuerũt ſeptem panes: ⁊ pau ci piſces: p quos ſignificant ſacre ſcripture ſniẽ .i. piſcatorib⁹ eccleſie cũ labore queſite. ¶ In ca. xv. vbi dr̃ in poſtil. Uos aũt dicit̃ falſe exponẽdo mandatũ.

Additio. j. Hec expoſitio ñ videt̃ valere ꝑp̃ duo. pmo q: nõ ꝯſonat lr̃e. ſc̃do q: pſupponit falſum. Primũ ptʒ de ſe lr̃aʒ bñ aſpiciẽti: qḋ etiã ipſe poſtillatoꝛ videt̃ fateri cũ dic̃: hec eſt ꝯſtructio defectiua. vbi ꝙ cõſtru ctio deficit manifeſtũ ẽ ꝙ lr̃a nõ bñ cõcordat ſenſui ſibi dato. Sc̃dm ptʒ pmo: q: nuſꝗ̃ inuenit̃ hebreos aſſerere ꝙ melius ẽ deo offerre ꝗ̃ ſubuenire parentibus in neceſſitate poſit̃: imo cõit̃ tenẽt ꝙ melius ẽ elemoſynas largiri ꝗ̃ ſacrificia volũta rie offerre: put ex mltis auctoꝛitatibus veterĩ teſtamẽti dedu ci põt. Unñ a fortiori melius ẽ ſubuenire parẽtibus in neceſſi te ꝯſtitutis ꝗ̃ offerre ⁊ hmõi. Sc̃do q: rabi moyſes egyptia nus q̃ inter eos magne reputatiõis ẽ in ſuo libro de directio ne ppleroꝝ vbi de cauſis ſacrificioꝝ tractans ſcripſiſſe tradit̃ ꝙ ſacrificia nõ fuerũt p̃cepta pplo iſraelitico ex intẽtu pncipa li: h̃ eſt q̃ſi fuiſſent p ſe intẽta a deo: ſʒ ex intentu ſc̃dario q̃ſi p accidẽs vel idirecte: vt. ſ. ꝙ p hmõi ſacrificia hoies retraherẽ tur a ſacrificiis idoloꝝ. Ad qḋ allegãt illud Hiere. vij. c. Nõ ſum locutus cũ prĩbus vr̃is: nec p̃cepi eis in die q̃ eduxi eos de terra egypti de v̄bo holocauſtomatuʒ ⁊ victimaꝝ: ⁊ alias auctoꝛitates q̃ h̃ ſonãt. Sʒ ꝯſtat ꝙ p̃ceptũ de honoꝛatiõe pa rentũ ẽ p ſe pncipalit̃ intentũ tanꝗ̃ ꝯſonũ ⁊ ꝯfoꝛme iuri natu rali. Illud ãt qḋ ẽ p ſe: ſp p̃fert̃ ei qḋ p accidẽs ẽ. Et iõ nunꝗ̃ etiã ſm eos ꝯcederet̃: qḋ ꝑp̃ ſacrificia offerẽda p̃termittẽdũ eſſet ei p̃ceptũ de honoꝛatiõe parentũ. vñ ad iſtũ paſſuʒ bñ in telligendũ: recurrẽdũ ẽ ad traditiões phariſaicas ſeu talmudi cas q̃s xp̃s intẽdebat in ꝑpoſito reprobare. Ad cuius euidẽ tiã ſciendũ ꝙ circa materiã votoꝝ vn⁹ liber a talmudicis ẽ cõ poſitus q̃ intitulat̃ nedarim. i. vota: in q̃ libro pl̃a erronea ſcri pſerũt ſine aliq̃ fulcimẽto ſacre ſcpture: int̃ q̃ vn⁹ erroꝛ tal̃ eſt.

Erroꝛ tal mudicorũ B Tradũt enĩ ꝙ ſic q̃libet põt ꝯſecrare bõa ſua deo: ſic ꝙ facta hmõi ꝯſecratiõe p votũ poſtea nõ lʒ alicui talib⁹ bonis vti niſi in dei obſequiũ. i. in ſeruitio altarĩ vel tẽpli ⁊ hmõi. ſic q̃libet põt ꝯſecrare bona ſua ſingularit̃: h̃ ẽ reſpectu vni⁹ pſone tm̃. Ubi grã. Si q̃s dic̃ alicui, primo: volo ſeu voueo ꝙ bona mea ſint ꝯſecrata reſpectu tui: tũc dicũt ꝙ illa bõa ſint ꝯſecrata re ſpectu illius hoĩs tm̃: ſic ꝙ nllo mõ põt eis vti: ac ſi eſſent ſim plicit̃ deo ꝯſecrata: dñs tñ illoꝝ bonoꝝ ⁊ etiã alij hoies q̃cũꝗ̃ pñt vti talib⁹ bonis ac ſi nõ eẽnt ꝯſecrata ſʒ mere ꝓpria. Uo tũ ãt hmõi ſm eos multiplr̃ oretenus exp̃mit̃: ⁊ ſpãlit̃ cũ verb ſignificãtib⁹ aliquã rẽ ꝯſecratã. ac ſi dicat aliq̃s: ſit tẽplũ ſic eſt res mea: tũc illa res ẽ ꝯſecrata tanꝗ̃ tẽplũ. Silr̃ ſi dicat ſicut altare vel ſit coꝛbona ⁊ hmõi. Silr̃ ſi dicat mun⁹ ſit vel ẽ talis res idẽ ẽ iudiciũ. itelligit̃ enĩ de mũere deo oblato. Ex q̃b⁹ in ferũt ꝙ ſi dicat q̃s pr̃i ſuo: munus qḋcũꝗ̃ ẽ ex me tibi ꝓderit. tũc pr̃ nullo mõ põt vti aliq̃ bono filij ſui: etiam filio volẽte: ⁊ pr̃e in neceſſitate exiſtẽte. ⁊ hoc ideo ꝙ ſm traditionẽ ſuã p̃di cta oĩa bona filij ſui ſunt ꝯſecrata reſpectu pr̃is. Unñ manife ſte phariſei irritũ fecerũt mãdatũ dei ꝑp̃ traditiões ſuas: vt xp̃s dicit. Nã ſm illã traditionẽ q̃ nullius fundamẽti ẽ filius excuſaret̃ a ſubuentiõe pr̃is: qḋ eſt mãifeſte ꝯ̃ dei p̃ceptũ. Uer ba aũt euangelij ſm p̃dicta ꝯſtruunt̃ plane ⁊ ſine defectu ſic. Quicũꝗ̃ dixerit pr̃i vel mr̃i qḋcũꝗ̃ ẽ ex me tibi ꝓderit ⁊c̃. cu ius ſenſus ẽ: qḋ fili⁹ vouet vt ſit tãꝗ̃ munus altari ꝯſecratũ: q̃cq̃d ſit d̄ bonis ſuis pr̃i ꝓderit: ⁊ ſic filius talit̃ vouẽs nllo mõ põt ꝓdeſſe pr̃i ſm eos: qḋ eſt de directo ꝯ̃ p̃ceptũ diuinũ: ⁊ h̃ qḋ legit̃ Mar. vij. Coꝛbona qḋ eſt donũ q̃cũꝗ̃ ex me tibi ꝓderit: ⁊ vltra nõ dimittit' eũ facere pr̃i ſuo aut mr̃i. Ex quo ptʒ ꝙ nõ pſuadẽdo phariſei h̃ dicebãt: ſʒ poti⁹ cogẽdo: qḋ ptʒ ex h̃ qḋ dicit: Nõ dimittitis eũ: q: ex v̄tute illius voti p̃tenſi tũ nõ poterat filius ꝓdeſſe pr̃i: ⁊ ſic irritũ fiebat mandatũ dei p ſuã falſam traditionẽ. Et ſic iſte erroꝛ nõ ꝓcedebat ex auari cia ſacerdotũ: ſʒ ex eo ꝙ male iterp̃tabant̃ ſacrã ſcripturam: ⁊ traditiões ſuas diuinis p̃ceptis p̃ferebãt. ¶ In eo. caplo vbi dr̃ in poſtil. Iſtud eſt verũ p ſynecdochen.

¶ Additio. ij. Attendendũ ꝙ nõ dicit xp̃s: Totum qḋ in os intrat: ſed omne quod in os intrat. Unñ ad ſane intelligen da verba xp̃i in hoc loco nõ requirit̃ vt intelligant̃ p ſynecdo chen: ſed ſufficit ꝙ fiat ibi diſtributio ꝓ ſpẽbus ſingvloꝝ. ſi cut dr̃: Oĩe aĩal fuit in arca noe: cuius intellectus cõiter eſt ꝙ de qualibet ſpecie aĩalium fuit aliqḋ aĩal in arca noe. Et in ꝓpoſito de qualibet ſpecie ciboꝝ aliquid emittit̃: licet aliquid ad nutritionẽ ad nutritionem retineat̃. Sʒ adhuc hoc non videt̃ ſufficere ad C amouendũ ſcandalũ phariſeoꝝ qui videbant̃ credere ꝙ ea que manebant in coꝛpe poſſent hominem coinquinare: alioquin ni hil faceret ꝯ̃ eos ꝙ cibus intrãs p os emitteret̃ in ſeceſſum vel nõ. Unñ melius videt̃ dici ſm Hiero. ſ. ꝙ quicquid ex alimento generat̃ põt etiã p caloꝛẽ naturalẽ reſolui: ⁊ p occultos quoſdã poꝛos emitti.

Replica. In ca. xv. vbi agit̃ d̄ traditiõib⁹ ſenioꝝ ſuꝑ mãtib⁹ obſuãtiã diuioꝝ p̃ceptoꝝ. Burgeñ. in duobus redarguit poſtil. primo q: vt dicit expoſitio eius nõ cõſonat lr̃e. ſc̃do vt dicit poſtil. pſupponit falſum. Primum ꝓ bat p hoc q: poſtillatoꝛ dicit conſtructionẽ lr̃e defectiuã. cũ dic̃: Munus qḋcũꝗ̃ ẽ ex me tibi ꝓderit. ex quo arguit Burgẽ. igi tur ſenſus ei datus nõ ꝯſonat lr̃e: vbi dico ꝙ h̃ argumentũ ve nit ex diſſimulatiõe grãmatice: rhetoꝛice ambaꝝ artiũ ignoran tia. ſepe enĩ in veteri teſtõ facit Bur. mẽtionẽ de grãmatica he breoꝝ: h̃ aũt grãmaticã latinoꝝ videt̃ ignoraſſe. Eſt enĩ in grã matica apoſiopeſis defectiua oratio q̃ ſepe vtit̃ ſcriptura. Eſt etiã in rhetoꝛica p̃ciſio coloꝛ verboꝝ: q̃ ſepe vtit̃ ſcriptura: ⁊ co incidit cũ apoſiopeſi p̃terꝗ̃ ꝙ h̃ excuſat̃ defect⁹ figura: ibi oſten dit̃ oꝛnatus rhetoꝛicus ex orõnis truncatiõe. Argumentũ igit̃ Burgeñ. videt̃ temptatiuum cum dr̃: oratio vel conſtructio eſt defectiua. igit̃ ſenſus datus nõ conſonat lr̃e. Nã ꝓ ꝯſonantia habẽda in lr̃a ſupplet̃ qḋ p figurã vel coloꝛẽ truncatũ ẽ. Sc̃do dicit Burg. poſtil. pſupponere falſum in eo ꝙ dicit iudeoꝝ ſcri bas ⁊ ſacerdotes ꝓpter auaritiã feciſſe inter ceteras traditio nes illã: ꝙ melius ẽ offerre deo ꝗ̃ ſubuenire parẽtibus ⁊c̃. hoc dicit Bur. falſum. Primo vt dicit nuſꝗ̃ repit̃ iudeos h̃ ſenſiſſe: quinimo p̃põderãt elemoſynã ſpõtaneis ſacrificiis: multo foꝛ tius honoꝛẽ parentũ ⁊c̃. vbi dico ꝙ ſi ꝯſeq̃ntia valeat: añcedẽs eſt mihi valde dubium ꝓpter dicta btĩ Hiero. ⁊ ꝓpter glo. ſup Matth. ⁊ Mar. ⁊ ſcholaſticã hiſtoꝛiã: ⁊ ꝓpter dicta alioꝝ do ctoꝝ quoꝝ multi ſciuerũt hebraicũ: ⁊ cõcoꝛditer dicunt ſicut po ſtil. q̃ ab eis recepit. Sed dato ꝗ̃uis nõ cõceſſo ꝙ iudeoꝝ ꝑce res ſicut dicit Bur. ſenſiſſent. nõ tñ ſequit̃: igit̃ ſic facerent vel docerẽt auaritia cecati. Nec hodie coꝝ docti docẽt vel faciunt id qḋ ſentiũt: imo potius p talmudicas ⁊ erroneas doctrinas ſimplicẽ pplm̃ decipiũt ⁊ verã lr̃aʒ coꝛrumpũt. Secundo dicit Bur. dictũ poſtil. falſum: allegat ad id ꝓbandum Rabi Moy ſen egyptium ſat̃ bñ dicentẽ: ſʒ nõ allegat bñ facientẽ q̃ traditi ꝯ̃nib⁹ hũanis diuĩa p̃cepta p̃põderat: ⁊ ꝙ Bur. nõ vltra in ſua D expoſitiõe ad talmud remittit: ⁊ librũ quẽ noiat nedarim nihil aliud eſt ꝗ̃ fideles chriſti retrahere a ſanctoꝝ veris expoſitiõi bus ⁊ remittere ad videndũ vana ſcripta erroꝛibus plena ꝓut ipſe Bur. met teſtat̃ in mltis loc̃. Nec eſt cautũ ſimplices ſen ſum lr̃alẽ ſepe cupiẽtes hmõi erroꝛibus occupare. ¶ In eodẽ caplo vbi dr̃: Omne qḋ intrat in os ⁊c̃. Dicit poſtil. intelligen dum ſm ſynecdochen. Burg. facit inutilẽ obiectionẽ ⁊ incidit in id qḋ improbare putat. Dicit ei ꝙ nõ opoꝛtet dici p ſynecdo chen: quia nõ dr̃ totũ qḋ intrat ſed omne. diſtributio debet ac cipi vt dicit ꝓ ſpeciebus ſinguloꝝ: vt ſit ſenſus. de qualibet ſpe cie ciboꝝ aliq̃d mittit̃ in ſeceſſum: licet aliquid ad nutriendũ re tineat̃. nũc aũt ⁊ apud phõs ⁊ theologos totũ vniuerſale ⁊ om ne ꝓ eodem accipiunt̃. q̃ enĩ dicit oĩe nihil excipit. Sic ⁊ ſimi liter de toto vniuerſali ⁊ ſpãliter omne eſt totum in q̃ntitate ſm logicos. vñ reſolutio Bur. qua dicit de omni ſpecie ciboꝝ ali quid mitti: idẽ eſt ſicut diceret debere intelligi ſm partem: ⁊ ſic omne capit̃ p ſynecdochen qḋ voluit improbare. Sed monet Bur. h̃ dubium: q: p vtrãꝗ̃ expoſitionẽ non videt̃ tolli ſcanda lum a phariſeis; ⁊ ꝓpter hoc dubium dicit allegando beatum Hiero. ꝙ vniuerſaliter debeat accipi ſic: ꝙ q̃cq̃d intrat in os et ex alimento generat̃: põt etiã p caloꝛem naturalem reſolui et p occultos quoſdã poꝛos emitti. Sed illud videtur fruſtra dici p Bur. Primũ: q: xp̃s dicit: omne qḋ intrat ⁊c̃. p hoc noluit nec curauit tollere ſcandalum phariſeoꝝ. quia dixit: Sinite eos: ce ci ſunt ⁊ duces cecoꝝ. ſed ſolum voluit inſtruere diſcipulos pe tentes. Et nõ eſt veriſimile quod de illis occultis modis dige rendi ⁊ egerẽdi curauit diſcipulos inſtruere: ſed innuere argu mento a maioꝛi. ſ. vt ſi impuꝝ nutrimenti qḋ in ſeceſſum emitti tur nõ coinquinat: igit̃ multo magis id quod puꝝ eſt nõ coinq̃ nat iuxta illam regulam: Si id quod magis videtur ineſſe non ineſt: nec qḋ minus: ſed ſi ex cibis deberet homo inq̃nari magl̃ videtur hoc veꝝ de impuris: qḋ tñ nõ eſt vt dr̃ in lr̃a. ⁊ ſubin telligendũ eſt moraliter: quia ex his que naturalia ſunt nec lau dandus q̃s eſt nec vituperandus. ſi igit̃ p naturalem digeſtioneʒ vel indigeſtionẽ ex puro vel impuro cibo generaret̃ coꝛruptus humoꝛ vilẽ faciens hoĩem: ex h̃ tñ nõ dr̃ moraliter inq̃nari: ſʒ ꝗ̃ ſi naturaliter. de qua hic nõ dicit̃.

G E Et acceſſerūt. Ut ſignū de celo. Ut q̄ Ca.XVI
pauit multos paucis: mānā plueret q̄ oēs reficeret.
Vn̄ Joħes poſt eduliū panū: qḋ ſignū facis vt vide/
Joħ.6.c am⁹ ⁊ credam⁹ tibi: qd operis: Pr̄es nr̄i mā.man.in deſer.
Petebāt tētādo: vt ī morē helie ignē ḋ ſublimi mitteret: vel
in ſilitudinē ſamuelis eſtiuo tp̄e mugi/
re tonitrua faceret: q̄ſi nō poſſent ⁊ il/
la calūniari: ⁊ dicere ex occultis ⁊ va/
riis aeris paſſiōib⁹ accidiſſe. b ❡ Fa
cto veſpe. Increpat eos ꝙ ex ordie
elemētoꝝ diſcernāt dies ſꝫ ſigna tēpo/
rū ignorāt: cū oīs lex ⁊ ꝓphe aduētus
ſui indicia ex opeꝝ q̄ gereret admirati/
one ſignificēt. Cū qualitatē tp̄is vētu/
ri ex ſignis p̄cedētib⁹ cognoſcerēt: rem
tā neceſſariā ex ſignis ſuis itelligere ne
gligebāt. c ❡ Rutilat em̄. Patiūt
Luc.12.g apl̄i poſt reſurrectionē p q̄s me iudica
re in futuro ſcire poteſtis: q: cū nō par
co meis bonis q̄n patiāt: n̄ parcā alūs
in futuro. d ❡ Signa aūt ⁊c̄. Ad tē
pus gr̄e ptinētia a ꝓphetis p̄dicta: nō
poſſūt vob̄ fidē facere de meo aduētu.
Signa aūt. Signa tēporū dicit ḋ ad
uētu ſuo vel paſſiōe: cui ſilē ē roſeū celū
veſpere. Et itē ḋ tribulatiōe ante aduē
tū futuꝝ: cui ſilē ē roſeū celū cū triſticia.
e ❡ Nō dabit ei ⁊c̄. Sꝫ dat fidelib⁹
de celo q̄n vidētib⁹ aplīs in celū aſcen
Mar.8.b dit ⁊ ſp̄mſcm̄ miſit. f ❡ Obliti ſunt
Luc.11.d pa. Quōs panes nō habēt q̄ mō imple/
tis ſport̄ nauē aſcēderūt: ⁊ nauigātes
audiūt vt caueāt a fermēto phariſeoꝝ.
Sꝫ tn̄ ait ſcriptura ꝙ obliti ſūt tollere
panes ſecū: vni⁹ veri ⁊ interni panis q̄
cū eis erat dulcedine capti: parū ſe cu/
rare indicātes de cura corpis ⁊ neceſſa
1.Coꝛ.5.b riis: cū et ip̄a naturalis refectio a men/
te exceſſerat. g ❡ A fermēto. Fermē
tū eſt pūerſa doctrina: q̄ vel modica to/
tā maſſam corrūpit: ⁊ ī ſuū saporē tra/
Mar.8.b hit: h ❡ Quid co. Quid cogitatis
Luc.12.a me dixiſſe de terrenis panib⁹ de q̄bus
nō ē vobis dubitādū: cū de tā paucis
tātas feci abūdare reliquias.
G Cauete

a Et acceſſe/ Ca.XVI a
a ❡ legis fiducia inſolētes
dedignātes opa xp̄i tūtū.
rūt ad eū phariſei ⁊
ſaducei tentātes: et b
rogauerunt eū vt ſignū de celo
oſtenderet illis. At ille rn̄dens/ c
a ❡ ita in morte mea debetis reſurrectionē
pctōꝝ p meū ſanguinē intelligere.
b ait eis† Facto veſpe dicitis ſere
nū erit: rubicūdū eſt em̄ celū: et d e
a ❡ futurū iudiciū p̄uidere p p̄cedētes tri/
bulatiōes ſanctoꝝ.
c māne/ hodie tempeſtas: rutilat f g
em̄ triſte celū. Faciem ergo celi h
❡ ex iſtis ſignis.
d diiudicare noſt̄: ſigna aūt tpm̄ i
a ❡ nota eadē ſup̄⁹ dicta. b ❡ icredulī. ꝓ
ſp̄ūali carnalē intellectū habēs.
nō poteſtis ſcire† Generātio mā k
la ⁊ adultera ſignū q̄rit / ⁊ ſignū
a ❡ de celo. b ❡ niſi de inferiori. ❡ h po
teſtatis ſue ſignū cōſtitutū eē demōſtrat.
e nō dabit ei niſi ſignū ione ꝓphe
a ❡ relictis vt infidelib⁹: nō dimiſſis. ❡ iu
deis. ❡ ad gentes.
te. Et relictis illis abiit. Et cuꝫ l
veniſſent diſcipuli ei⁹ trās fretū
f obliti ſūt panes accipere. Qui
g dixit illis† Intuemini ⁊ cauete a m n
❡ .i. auaris traditōib⁹ q̄b⁹ videt̄ ꝙ nō ſūt
fermēto phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ.
At illi cogitabāt iter ſe/ dicētes: o
a ❡ nō vult vt de panib⁹ eoꝝ accipiamus.
b ❡ cogitationes eoꝝ.
q: pānes nō accepim⁹. Sciēns p
b aūt ieſus dixit: Quid cogitatis
iter vos modice fidei: q: panes
a ❡ neq̄ myſteriū intelligitis: neq̄ virtu/
tē in memoriā habetis.
nō habetis: Nōndū intelligit̄/ †
a ❡ expēſoꝝ.
neq̄ recordamini q̄nq̄ pānū in
quiq̄ milia hoim: ⁊ quot cophi
❡ expenſorum.
nos ſumpſiſt̄: Neq̄ ſeptē pānū
in quattuor milia hoim: ⁊ quot
ſportas ſumpſiſtis. Quare nō q

Nico.de lyra

E Et acceſſerūt ad Ca.XVI
eum. ⁊c̄. In p̄cedenti capl̄o
xp̄s reprobauit errorē iudeoꝝ
in lege: hic docet fūdationē eccl̄ie gētiū
in fide: vbi p̄mo aperit icarnatiōis my
ſteriū. ſcḋo p̄dicit redēptiōis p̄ciū. ibi:
Venit aūt ieſus in ptes. tertio īponit
imitatiōis exemplū/ ibi: Tūc ieſus di/
xit diſcipulis. Pria in duas: q: primo
myſteriū incarnatiōis aperit. ſcḋo ex h
doctrina phariſeoꝝ nō ſolū ſicut erro/
nea: ſꝫ ſicut curioſa et inutilis excludit/
ibi: Et cū veniſſent diſcipuli ei⁹. Circa
p̄mā pt̄ē aduertēdū ꝙ aliq̄ ſcribe ⁊ pha
riſei omiſſo ſtudio legis ⁊ ꝓphetarū ſtu/
debāt ī mathematic̄: ⁊ potiſſime ī aſtro
logia. vn̄ et vſq̄ hodie aliq̄ eoꝝ ī h ſunt
valde curioſi: ⁊ q: aſtrologi aliq̄n vo/
lūt iudicare p ꝯſiderationē aſtroꝝ ḋ inchoatiōe legū ⁊ ſecta/
rū diuerſaꝝ. iō ⁊ iſti p aſtra volebāt p̄noſticare de aduētu xp̄i
h aūt eſt impoſſibile: q: virt⁹ celi nō ſe extēdit ad talia: lꝫ ſe ex
tendat ad p̄noſticādū de futura diſpoſitiōe aeris: vt ſiccitate ⁊
pluuia ⁊ hmōi: ⁊ h eſt qḋ dr̄: Et acceſſerūt ad eū pha. ⁊c̄.
ſcꝫ ſi poſſent eū ī aliq̄ cape. b ❡ Et rogaue. eū. vt ſig. ⁊c̄.
declarādo. ſ. tp̄s ſui aduēt⁹ ex aliquo ſigno celeſti. c ❡ At il/
le reſpon. ⁊c̄. i. aliquid p̄dicere de futura tp̄is diſpoſitiōe po
teſtis p cōſiderationē celi: q: ad h bene ſe extēdit talis ſciētia:
ꝓpter qḋ ſubdit: Serenū erit. d ❡ Rubicūdū ē em̄ ce.
talis em̄ diſpoſitio celeſtis eſt ſignū future ſerenitatis: q: ſcꝫ
ſic frequēter ꝯtingit: licet aliq̄n impediat. e ❡ Et ma. ſup/
ple dice/
ple dicere poteſtis. f ❡ Hodie tem. erit ſupple. g ❡ Ru/ G
tilat ⁊c̄. qḋ contingit in coruſcatiōe ⁊ tonitruo: ⁊ h eſt ſignuꝫ
tempeſtatis: ꝓpter qḋ ſubdit: h ❡ Faciē ergo celi diiudi
care noſtis. inq̄tū. ſ. facies celi eſt ſignū alicui⁹ diſpoſitiōis
future in elemētis. i ❡ Signa aūt tēporū nō po. i. ſigna
tēpoꝝ diffinitorū in p̄ſciētia dei de ad
uētu xp̄i nō poteſt̄ p talia diiudicare:
q: ſolūmodo depēdēt ex diuina diſpo
ſitione ⁊ nō ex cōſtellatione: ⁊ ꝓpter h
aduentus xp̄i cōſiderādus eſt vt dictū
eſt ex dict̄ ꝓphetarū q̄ hoc habuerant
ex diuina reuelatiōe: ſicut habet Dan.
ix. vbi circa hoc taxāt hebdomade de/
terminate: ⁊ Gen. xlix. Ubi ſignum
aduētus xp̄i ponit trāſlatio regni iu/
deoꝛuꝫ ad alienigenā: qḋ factū eſt ſub
herode. k ❡ Generatio ma. ⁊ ad/
ultera. hoc ſupra expoſitū eſt. ca. xii.
l ❡ Et cū veniſſent. Hic concludit
doctrinā phariſeoꝝ vitādā a diſcipu/
lis ſuis: nō ſolū tāq̄ curioſam ⁊ inuti
lem ſed etiā malā et periculoſam: ꝓpē
hoc vocat eam fermentū ꝓpter corru/
ptionē malicie ⁊ nequitie cōtentā ī ea:
⁊ hoc eſt qḋ dicit: m ❡ Intuemini.
p diligentē cōſiderationē mentis.
n ❡ Et cauete a fermento. i. a do/
ctrina corrūpente: nec eſt mirum ſi fer
mentū dicit hic doctrina corrūpēs. ſu/
pra aūt. xiii. ca. fermentū accipit ꝓ fer
uore fidei vt viſum eſt: q: eadē res ex
diuerſis ꝓprietatibus bene ſignificat
oppoſita ⁊ diſperata: ſicut leo aliq̄n ac
cipit ꝓ xp̄o: vt dicit Apoc. v. b. Uicit
leo de tribu iuda: ⁊ hoc ꝓpter cōſtan/
tiā et audaciā in aggrediēdo ardua et
periculoſa. Aliquādo aūt accipit ꝓ di
abolo ꝓpter crudelitatem: ſm̄ ꝙ dr̄. i.
Pe. v. c. Aduerſarius vero veſter di
abolus tanq̄ leo rugiēs ⁊c̄. ita eodeꝫ
modo fermētū ꝓpter calorē incluſū ſi
gnificat feruorē fidei: ꝓpter aūt corru
ptionē doctrinā malā. o ❡ At illi co
gitabant inter ſe dicētes ⁊c̄. qua/
ſi dicerēt intra ſe. bn̄ cauim⁹: q: ab eis
nullum panē accepimus. Ex quo pa/
tet ꝙ intelligebāt fermētū ad lr̄am. ſ.
panē fermētatū: pꝫ etiā eoꝝ deuotio
ad xp̄m: q: ſic ei inſepabiliter adhere/ b
bāt ꝙ obliti fuerāt accipe neceſſaria.
p ❡ Sciens aūt ieſus cogitatio/
nes coꝝ. tanq̄ deus. q ❡ Quare
nō intelligitis ⁊c̄. q. d. ex factis me
is p̄cedentibus ⁊ doctrina deberetis
ſic eſſe illuminati ꝙ verbū meū intell̄
❡ geretis
Moraliter. a ❡ Et aſcenderunt Moraliter
ad eum phariſei et ſaducei ten/
tātes euꝫ ⁊c̄. Per iſtos qui venerūt
ad xp̄m nō addiſcēdi gratia ſed mali/
gnādi ſignificant illi q̄ veniūt ad ſer
monē vel lectionē nō vt edificent ſed
vt p̄dicatori vel lectori inſidient. Per
hoc aūt ꝙ queſierūt ſignum de alto. ſi
gnificāt illi q̄ q̄rūt audire ſbtilia: curi
oſa et inutilia: ꝓpter quod dictum eſt
eis ꝙ ſibi nō dabit ſignum niſi ſignū ione ꝓphete: qui ꝓpter
ſuā inobedientiā fuit deglutitus a ceto: ſic ⁊ ipſi deglutiendi
ſunt a diabolo: ſi tamē vere peniteant de ſuis defectibus ſal/
uabunt ſicut ionas vere penitēs de ventre ceti fuit liberat⁹.
l ❡ Et cū veniſſent diſcipu. eius trās fretū ⁊c̄. p iſtos
ſignificant illi qui chriſti doctrinā audiunt ſed nō retinent vl̄
opere nō adimplent. ideo dicit eis: † ❡ Nondū intelligi
tis ⁊c̄. Et interrogabat diſcipulos ſuos. d. quē dicunt homi/
nes eſſe filiū ho. ⁊c̄. Origenes. In hoc dedit exemplū vt nos
ſemper ſcrutemur qualis opinio ſit apud homines de nobis:
vt ſi quid mali dicit de nobis occaſiones illi⁹ p̄ſcindam⁹. Si
aūt qḋ boni: occaſiones augeamus
❡ Caro &

a ¶ Cauete a fer. A ſuperſticioſa doctrina que more fermenti veri panis ſimulat ſe ſubſtantiã hr̃e. Per hoc innuit qd ſignificẽt quinq̃ panes vel ſeptẽ. Si eñ fermentũ: dicit heretica dogmata: panes ſunt vera doctrina. b ¶ In ptes ceſaree phi. Iſte locus ẽ vbi iordanis orit ad radicẽ libani: ex ior ⁊ dan duob' fontibus. c ¶ Hoies eſſe. Homies ſunt q̃ de filio hoīs loquunt. dii eñ q̃ deitatẽ intelligũt. d ¶ Filiũ hoīs. Dñs de ſe humilitatẽ hũanitat' ꝓfitetur: diſcipuli deitatẽ itelligũt. e ¶ Alij iohãnẽ baptiſtã. Sic poterãt errare in helia vel in ceteris aliis: ſicut herodes errauit in iohe: cũ ait: Iohãnes quẽ ego decollaui ſurrexit a mortuis: ⁊ ideo ꝟtutes opant in eo. Ideo vult exponi errores eoꝝ: vt eis repulſis diſcipuli veritatẽ ꝓferãt: nõ ex vulgi opinione: ſꝫ ex dñi reuelatiõe. Mar.6.b f ¶ Rñdens ſimõ. Ideo vn' rñdens ⁊ vni rñdet ꝓ oib' vt vnitas in oib' obſeruet. g ¶ Dei viui ⁊c. Ad diſtinctionẽ falſoꝝ deoꝝ: q̃s gentes vel de mortuis hoīb' vel de inſenſibili materia ſibi inſtituerũt. h ¶ Bariona. Bar filius colũbe: q2 dñm pia ſimplicitate ſequebat: vel q2 plenus ſpũali grã erat. Filius ſpũſſancti dicit q̃ dñſus ẽ in columba ab eo quẽ filiũ dei viui vocauerat: ⁊ filio colũbe pat' reuelat: q2 vna ẽ opatio prĩs ⁊ filij cũ ſctõ ſpũ. Reuelauit inquã myſteriũ fidei: q2 caro ⁊ ſanguis nõ reuelare potuit. i. homies carnali ſapia inflati q̃ nõ colũbe filij: ⁊ iõ a ſapia ſpũs alieni. B de quibus. ſ. Alij iohãnẽ baptiſtã: alij ãt heliã ⁊c. i ¶ Tu es. Nõ dico vocaberis: ſꝫ tu es petr': ob fortitudinẽ fidei ⁊ ꝯfeſſionis ꝯſtantiã. k ¶ Petrus. A me petra: ita tñ vt mihi retineã dignitatem fundamẽti: tu ſup me ordinabis lapides mũdos: ⁊ abucies leproſos. ſ.5.b Sicut lumẽ ⁊ cetera noia: vt vos eſt' ſal terre: a dño ſortiti ſunt apli: ſic ſimoni a ſe nomẽ petri dedit. l ¶ Et porte. Porte inferi ſunt pctã, mine, blandimẽta, hereſes: quib' infirmi ruũt i mortẽ: q̃ nõ vere ſupra petrã: ſꝫ ſup arenã domũ ꝓfeſſiõis ſue credẽdi ſunt edificaſſe. i. nõ ſimplici ⁊ vera intentione chriſtũ ſeq̃: ſꝫ ob terrenã q̃libet cãm habitũ ꝓtẽdiſſe. Qui eñ in intimo cordis amore fidẽ xp̄i pcipit: q̃cq̃d ingruit ꝭ extra facile

¶ corporali.
intelligitis: q2 non de pane dixi
a vobis: cauete a fermento phariſeorũ ⁊ ſaduceoꝝ. Tũc intellexe a
rũt/ q2 nõ dixerit cauẽdum a fermẽto panũ: ſꝫ a doctrina phariſeorũ ⁊ ſaduceorũ† Uenit ãt ieſus b
a ¶ quã i honore tyberij ceſar' philipp' frater herodis extruxit.
b in partes ceſaree philippi: ⁊ inter c
a ¶ vt vere ꝯfeſſionis mercedẽ reddat: nõ q̃ſi neſciat
rogabat diſcipulos ſuos/ dicẽs:
¶ nõ dicit ne me inſolẽter loq̃ videat.
c d Quem dicunt homies eſſe filiũ d
e hominis? At illi dixerũt: Alij io e
hannẽ baptiſtã: alij aũt heliam: f
alij vero hieremiã: aut vnum ex g h
a ¶ diſcreti ab aliis nõ hoies ſed dij.
ꝓphetis. Dicit illis ieſus: Uos i
a ¶ ſciũt ⁊ apli: ſꝫ petr' rñdet ꝓ oibus.
f aũt quẽ me eſſe dicitis? Reſpõ k
a ¶ oia cõplex' ẽ: q̃ ⁊ naturã ⁊ nomẽ expreſſit
¶ vez hoiez ⁊ verũ deũ credit ⁊ ꝯfitet.
dens ſimon petrus dixit: †Tu es l
a ¶ in petro oibus rñdit. m
g chriſt' filius dei viui. Reſpõdẽs n o
a ¶ tã alte fidei ꝯfeſſione.
aũt ieſus dixit ei: Beatus es ſi p
a ¶ fili' colũbe ſyriace. b ¶ carnal' q̃libet.
h mon bariona: q2 caro ⁊ ſanguis q
a ¶ tm̃ arcanũ. b ¶ q̃ illuſtrat mẽtes hoim
nõ reuelauit tibi: ſed pater meus r
¶ q̃ credis in me.
qui in cel' eſt. Et ego dico tibi: q2 s t
¶ tu dixiſti mihi fili' dei: ⁊ ego dico tibi cuius dicere ẽ facere.
k tu es petrus: ⁊ ſuper hanc petrã v
a ¶ .i. xp̄m i quẽ credis
l edificabo eccleſiã meam: †et por x
a ¶ nõ ſepabũt eã a charitate mea ⁊ fide.
te inferi nõ preualebũt aduer- y

Nico.de lyra

∗ generetis nõ de pane materiali: q2 de hoc poſſuz vobis ſufficiẽter ꝓuidere. qd ꝓbat duplici exẽplo in q̃ magnã multitudinẽ ſatiauerat puo cibo: vt patuit. ſ. xiiij. ⁊ xv. ca. ⁊ hoc ẽ qd dic: Nondũ itelligit' ⁊c. ⁊ ptz. Sequit: a ¶ Tũc intellexerũt ⁊c. ſ. materialiũ ſꝫ a doctrina phariſeoꝝ q̃ vocat fermentũ rõne pdicta. b ¶ Uenit ãt ieſus. In iſta pte oñdit ſe hũane ſalut' fctõ. ⁊ prio oñdit ſe dei ⁊ hominũ mediatorẽ. ⁊ ſcdo hoium redẽptorẽ p ſuã paſſionẽ/ ibi/ Et exinde cepit ieſus ⁊c. Circa pmũ prio ponit diſcipuloꝝ cõfeſſio. ſcdo ex hoc ſbdit ptãtis collatio/ ibi: Rñdẽs ãt ieſus. Circa primũ aduertẽdũ ꝙ mediator int' aliq̃ dꝫ pticipare extrema: ⁊ iõ xp̄s q̃ hẽbat duplicẽ naturã in vno ſuppoſito. ſ. diuinã et hũanã. vnã ſibi naturalẽ. aliã ꝓ nob aſſumptã. Erat vere dei mediator ⁊ hoim: ⁊ p ꝯñs aptiſſim' vt eſſet hũane redẽptiõis pciũ. Hãc ãt duplicẽ naturã declarat in ſeipſo. hũanã p euidẽtẽ oñſionẽ: q2 dicebat ſe ⁊ oñdebat ſe filiũ homis. aliã ex vera ꝯfeſſiõe petri ꝓ ſe ⁊ aliis diſcipul' diuinã naturã in eo ꝯfitẽtis: quã ꝯfeſſionẽ tãq̃ veritat' expſſiuã approbat xp̄s. Dicit igit: Uenit ãt ieſus in ptes ceſaree philippi. Dicit ãt ceſarea philippi: q2 renouata ⁊ ampliata a philippo tetrarcha fratre herodis extũc noiauit eã ceſareã in honorẽ ceſaris q̃ dedit ei q̃rtã ptẽ regni: vt refert Ioſeph': ⁊ habitũ ẽ. ſ. Dicit etiaz ceſaria philippi ad differẽtiã alteri' q̃ dr ceſarea paleſtina vbi cornelius cen/

cornelius centurio manſit Act. x. ⁊ iſta ciuitas antiq̃tus dicta eſt lachis ⁊ poſtea dan a filiis dan eã occupãtibus: vt habet Iudic. xviij. poſtea dicta ẽ ceſarea philippi: ⁊ nũc pelneas ſeu palneas dr. in iſta ãt ciuitate hitabãt gẽtiles ⁊ in ꝯfinib' ei': ⁊ iõ ex hoc ꝙ xp̄s hoc myſteriũ ſue incarnatõis reuelauit oñdit fundatio eccl'ie C in fide gẽtiũ. Sequit: c ¶ Et interrogabat diſci. ſuos. Nõ iterrogabat ignorãs qd crederẽt vel qd rñderẽt: ſꝫ vt eoꝝ fideli ꝯfeſſiõe cõuenienti' ſolidarent in fide. d ¶ Quẽ dicũt hoies ⁊c. i. turbe vulgares: ⁊ q2 de ipſo erãt varie opiniones in pplo. Ideo ſequit: e ¶ At illi dixerũt: alij iohannem baptiſtã. Cui' opiniõis fuit herodes ⁊ ſui ſeq̃ces: vt. ſ. viſuz eſt. xiiij. caplo. f ¶ Alij aũt heliã. ꝓpẽ zelũ veritat'. †Mar.8.c g ¶ Alij vero hieremiã. ꝓpẽ patientiã in aduerſis. h ¶ Aut vnũ ex ꝓphetis. antiq̃s. ſ. ſcđm ꝙ habet Luc. ix. vbi habet ſic ꝙ ꝓpha vn' de prioribus ſurrexit. Opinio ãt oim loq̃ntiũ de immortalitate aīe ⁊ de reſurrectiõe fuit ꝙ aīa ſepata a corpe ſit maioris ꝟtutis q̃ ꝯiuncta tali corpi q̃le nũc habem': ſcđm ꝙ dr Sap. ix. d. Corpus qd corrũpitur aggrauat aiaz. ⁊ ſilr ꝙ in reſurrectiõe hoies erunt maioris ꝟtutis: ⁊ q2 videbãt xp̄m maiora facere miracula q̃ aliq̃s ꝓphaꝝ fecerit. iõ credebãt ꝙ vn' de antiq̃s ꝓphis ſurrexiſſet a mortuis: et ſic maiora miracl'a faceret q̃ ãtea feciſſz ⁊ hoc mõ mot' eſt herodes ad credẽdũ ꝙ eſſet iohes baptiſta: vt habitũ ẽ. ſ. Sequit: i ¶ Uos ãt quẽ ⁊c. q. d. ſi alij errãt opinãdo falſa de me: vos tñ n̄ debet' errare q̃ tãdiu mecũ fuiſtis: ⁊ meã doctrinã freq̃nt' audiuiſt': ⁊ miracl'a tãta vidiſt'. D †Ioh.6.g k ¶ Rñdẽs ſi. pe. di. petr' tanq̃ principal' inter alios ꝓ ſe ⁊ ꝓ aliis dedit rñſum. l ¶ Tu es xp̄s. qd interptat vnctus: ⁊ ſic cõfitet eius hũanitatẽ in q̃ vnctus eſt oleo grẽ p̄ aliis. m ¶ Filius dei. natural'. ſ. ⁊ nõ adoptiuus ſicut alij: ⁊ p cõſeq̃ns eiuſdẽ nature cũ deo patre: ⁊ ſic cõfitet veritatez diuĩe nature ⁊ hũane in eodẽ ſuppoſito. n ¶ Uiui. Hoc addit ad differẽtiã illoꝝ q̃ colebant tanq̃ dij a gẽtilib': vt hercules, iupit' ⁊ ꝯſiles. Fuit eñ ãtiq̃z opinio ꝙ q̃n tales excellẽtes pſone moriebant ad vitã deoꝝ trãſferebant. vñ. ij. Machab. xi. dr ꝙ rex antiochus ſcripſit de pr̃e ſuo mortuo. Prẽ nr̃o inter deos trãſlato: nos volẽtes eos qui ſunt in regno noſtro ſine tumultu agere ⁊c. ad iſtas q̃ falſitates excludẽdas †19.diſt. c. ita dñs et. 21.dui.c.in nouo et. c. quis dixit petrus: Dei viui. o ¶ Rñdẽs ãt ieſus. Hic ꝯñr ad cõfeſſionẽ deitat' ſbdit collatio ptãt': p ¶ Btũs es ſimon bar. i. fili' iohãna. bar eñ idẽ ẽ qd fili'. iona ãt ponit p diminutionẽ ſbtracta media ſyllaba ꝓ iohãna. vñ ẽ ibi cõpoſitio ex integro ⁊ corrupto. Uñ bariona hoc accipit ac ſi diceret fili' iohis. ꝓpẽ hoc petrus dr Ioh. vl. ſimõ iohis. dr ãt hoc Btũs. q2 cõfeſſio vere fidei ducit ad btitudinẽ. q ¶ Caro ⁊ ſanguis non reuelauit tibi. i. hõ mortal nõ docuit te iſtã ꝟitatẽ. r ¶ Sed pater meus. ⁊ p ꝯñs tota trinitas q2 indiuiſa ſunt opa trinitatis ad extra. s ¶ Et ego dico tibi. ꝓ te ⁊ pro ſociis tuis. t ¶ Quia tu es petrus. i. cõfeſſor petre vere q̃ xp̄s ẽ fact'. v ¶ Et ſup hãc petrã. quam confeſſus es. i. ſuper chriſtum. x ¶ Edificabo eccl'iam meã. Et porte inferi. i. pſecutiones tyrãnoꝝ ⁊ inſultus ⁊ temptationes ſpirituum malignoꝝ. y ¶ Nõ ꝑualebũt aduerſus eã. A vera fide ſubuertẽdo. Ex q̃ ptz ꝙ eccl'ia nõ cõſiſtit in hoīb' rõne ptãtis vel dignitatis eccl'iaſtice vel ſecular': q2 multi principes ⁊ ſũmi põtifices ⁊ alij ∗ inferiores

Moraliter ∗ q ¶ Caro ⁊ ſanguis ⁊c. Orige. Si ḡr nos pr̃e nob reuelãte q̃ eſt in cel': q̃ñ. ſ. cõuerſatio nr̃a in cel' fuerat cõfeſſi fuerimus ieſum xp̄m eſſe dei viui filium: ⁊ nobis dicetur: v ¶ Tu es petrus ⁊ ſup hãc ⁊c. Petrus eñ eſt ois imitator petri.

 ∗ Et quocũq̃

G extra facile vincit. a ¶ Et tibi. Ut oĩbus cõſtaret: qꝛ abſq; ea cõfeſſione ac fide nullus regnũ celoꝝ poſſet intrare. Qui ꝓ ceteris ꝯfeſſus ẽ: ꝓ ceteris donaẽ clauib⁹. Claues ſũt diſcernẽdi ſcientia ⁊ potẽtia q̃ dignos recipe: indignos excludere debet a regno. Uñ ſubdit: ⁊ q̃dcũq; ligaueris. ſ. quẽ in peccatis ꝑſiſtẽtẽ eternis penis adiudicaueris: vel quẽ humilẽ ⁊ vere penitẽtẽ abſolueris: ſic erit ⁊ in celis. b ¶ Et q̃dcũq; li. Hiero. Habẽt quidẽ eãdẽ iudiciariã ptãtẽ alii apli q̃bus poſt reſurrectionẽ ait: Accipite ſpm̃ſanctũ: quoꝝ re. ⁊c̃. Habet etiã oĩs eccl̃ia in ꝓſbyteris ⁊ epiſcopis: ſed ideo petr⁹ ſpãliter accipit vt oẽs intelligãt: ꝙ quicunq; ab vnitate fidei ⁊ ſocietate ei⁹ ſe ſeparauerit nec a peccatis ſolui nec celũ põt ingredi. Hũc locũ q̃dã nõ intelligẽtes aliq̃d ſibi ſumũt de ſupcilio phariſeoꝝ: vt dãnare innoxios vel ſoluere ſe noxios putẽt: cũ apud deũ nõ ſñia ſacerdotũ ſed reoꝝ vita queraẽ. Uñ in Leuitico oñdere ſe ſacerdotibus iubenẽ leproſi q̃s illi nõ faciũt leproſos: ſ; diſcernũt qui

Nota mũdi vel imũdi ſunt: ita ⁊ h̃. ¶ Nota xp̃m p ſe int⁹ viuificare: miniſtris ptãtẽ ſoluẽdi poſt vitã redditam tribuere. Nõ eĩ aliquẽ ſoluere poſſũt niſi viuat quẽ ſoluũt. S; ad q̃d ſoluẽdi ptãtẽ accipiũt: cũ a deo iã liberat⁹ ⁊ viuificat⁹ quẽ ſoluũt q̃ril? Dicũt q̃dã miniſtros ſoluere. i. ſolutos demõſtrare recõciliatos eccl̃ie. q̃s pri⁹ de crimĩe manifeſtos

† Mar. 8. d vel cõuictos ab introitu eccl̃ie priuauerãt. Alij a quadã impotẽtia hñ opandi q̃ poſt remiſſionẽ ⁊ ſatiſfactionẽ adhuc remanet: ⁊ eſt fex ⁊ reliquie p̃cedentiũ

F peccatoꝝ: non tñ pctm̃: ab hac purgaẽ hõ cũ recõciliaẽ eccl̃ie p iudiciũ ſacerdotis. Ut eñ i hoĩe poſt febris purgationẽ debilitas q̃dã remanet: q̃ febris nõ eſt a qua nõ cito purgaẽ. Sic in homine poſt criminalẽ remiſſionẽ ꝓ q̃ iudiciũ eccl̃ie ſubijt: ipſi⁹ pcti debilitas remanet. Alij veritati ⁊ euãgelio adherẽtes miniſtros eccleſie a pctõ ſoluere dicũt. Dicit eñ ꝯ ditas: Accipite ſpm̃ſctm̃:

Joh. 20. f quoꝝcũq; re. ⁊c̃. ꝯ h̃ itẽ Aug⁹. ꝯ quinq; hereſes. Nec eos audiam⁹ q̃ negãt catholicã eccl̃iam nõ oĩa pctã poſſe dimittere. Illi eñ in petro petrã nõ intelligũt: ⁊ nõ intelligẽtes eccleſie datas eſſe claues regni celoꝝ: ipſi eas de ꝓpria manu amiſerũt. His opponiẽ ꝙ ſolus de⁹ laçarũ ſuſcitauit: apl̃is ſoluẽdũ tradidit: Itẽ ꝙ ſoli⁹ dei dimittere pctm̃ eſt. Ad hoc dicunt ꝙ de⁹ pri⁹ laçarũ ſuſcitauit. h̃ ẽ ꝙ ipſe ad ſe nõ ab alio pctm̃ dimittit. Or diſcipuli reſuſcitatũ ſoluũt: h̃ eſt ꝙ nõ a ſe ſ; a deo

Mar. 2. a habẽt ꝙ pctã dimittũt: ſic dicit: ſol⁹ de⁹ pctm̃ dimittit: qꝛ h̃ q̃d p ipm̃ facim⁹: ipſe facit: c ¶ Ut nemini di. Supra aduẽtũ ſuũ p̃dicare p̃cepit: hic ne dicãt eũ eſſe ieſũ. S; aliud eſt p̃dicare xp̃m q̃d eſt cõe nomẽ dignitatis: aliud ieſũ: q̃d eſt ꝓpriũ ſaluatoris. q. d. nõ ꝓdeſt publice p̃dicari maieſtatẽ ꝑpl̃is: q̃ viſuri ſunt me multa pati: q̃d tũc demũ licebit cũ reſurrectio potentiã deitatis oñderit. d ¶ Jeſus. Saluatoꝛ: ne ſcãdaliçarenẽ in eo quẽ paulopoſt viſuri ſũt cõſpui ⁊ crucifigi. e ¶ Exinde. Ecce cauſa ꝓhibite p̃dicatiõis. q. d. tũc me p̃dicate cũ iſta paſſus fuero: qꝛ nõ ante ꝓdeſt. f ¶ Abſit a te. Nõ vult petr⁹ deſtrui cõfeſſionẽ ſuã: nec putat filiũ dei poſſe occidi. g ¶ Uade poſt me. Supra: oĩa illa glĩoſa in futurũ ꝓmiſſa ſunt: nõ in p̃nti data. Edificabo eccleſiã meã: ⁊ tibi da. cla. ⁊c̃. Que ſi ſtatim dediſſet nunq̃ poſtea locũ erroꝛ inueniſſet in eo. h ¶ Quia nõ ſa. Nõ placet tibi vt p mortem meã mũdũ redimã que eſt voluntas patris: ſ; carnaliter hec ſapis

a ¶ p̃ſentẽ iudicij ptãtẽ. ¶ eccl̃ie.

a ſus eaꝝ. Et tibi dabo claues re- b

a ¶ quẽcũq; indignũ remiſſiõe iudicaueris dũ viuit apud deũ indign⁹ iudicabiẽ.

¶ quẽcũq; ſoluẽdũ iudicaueris dũ viuit: et remiſſionẽ peccatoꝛũ cõſequeẽ a deo.

b gni celoꝝ. Et quodcũq; ligaue- c ris ſup terrã/erit ligatũ ⁊ i celis: ⁊ quodcũq; ſolueris ſup terraꝫ/ erit ſolutũ ⁊ in celis. Tũc p̃ce- d

c pit diſcipulis ſuis vt nemini dicerẽt/qꝛ ipſe eſſet ieſus chꝛiſtus.

a ¶ nõ alijs ſed p̃ceptoꝛibus.

d e Exinde cepit ieſus oſtẽdere di- f ſcipulĩ ſuis: qꝛ oporteret eũ ire hieroſolymã: ⁊ multa pati a ſeni- g oꝛib⁹ ⁊ ſcribis ⁊ p̃ncipib⁹ ſacerdotũ: ⁊ occidi ⁊ tertia die reſurgere. h i

a ¶ ſeparatim ne corã alijs magiſtrũ arguat

Et aſſumẽs eũ petr⁹: cepit in- k

¶ amãtis affectu. ¶ optando.

f crepare illũ dicẽs: Abſit a te do- l

a ¶ nõ poteſt eſſe vt fili⁹ dei occidaẽ.

b ¶ a laude ad vituperium.

mine: nõ erit tibi h̃. Qui ꝯuerſ- m

a ¶ ſeq̃re ſñiam meã. ¶ aduerſarie mee vo

g ſus dixit petro: Uade poſt me n

lũtati. a ¶ offendis me volẽdo preire.

h ſathana: ſcãdalũ es mihi: qꝛ nõ p ſapis ea q̃ dei ſũt: ſ; ea q̃ homi- q nũ. Tũc ieſus dixit diſcipulĩ ſu- r

materiales ſed poteſtas ſpũalis duplex: vna eſt poteſtas diſcernẽdi pctm̃ a nõ pctõ: ſicut in veteri lege ſacerdotes iudicabãt inter leprã ⁊ nõ leprã. Aduertẽdũ etiã ꝙ l; hõ nõ poſſit hoc bñ iudicare ſine ſcientia: tñ ſcientia nõ diciẽ clauis ſed poteſtas iudicandi p ſcientiã p̃habitã: ⁊ iõ licet ſciẽtia nõ ſit clauis: tñ neceſſario p̃exigiẽ ad debitum vſum hui⁹ clauis. Alia clauis eſt poteſtas admittẽdi ad regnũ vel excludendi ſm̃ verũ iudiciũ p̃habitũ: qꝛ debẽt indigni excludi ⁊ digni recipi.

c ¶ Et q̃dcũq; li. ⁊c̃. qꝛ ſuppoſito h̃ in terra debito vſu clauis: deus illud approbat i celis. aliter nõ. d ¶ Tũc p̃ce. diſci. ſuis ⁊c̃. h̃ videẽ eſſe cõtrariũ ei q̃d eſt dictũ ca. x. ꝙ miſit diſcipulos ad denũciãdũ aduẽtũ ſuũ. Dicẽdũ ꝙ tũc denũciauerũt aduẽtũ ei⁹ tãq̃ cuiuſdã ſancti ꝓphete a deo miſſi: ⁊ iſtũ nõ p̃cipiẽ hic taceri: ſed poſtq̃ cognouerũt h̃ diuinitatẽ ipſius: vt pꝫ ex ꝯfeſſione p̃dicta: p̃cepit vt ei⁹ diuinitatem alijs nõ diuulgarent: ne vulgares homines q̃ viderẽt eũ pati tã ignominioſe ſcãdaliçarenẽ de eoꝝ p̃dicatiõe: ſed poſtq̃ reſurrexit a mortuis habita ꝑfecta victoꝛia mortis voluit h̃ publice p̃dicari. e ¶ Exinde ce. Hic oñdit ſe eſſe mũdi redẽptorẽ p ſuã paſſionẽ: et h̃ ẽ q̃d dr̃: Exinde. i. poſtq̃ ſe oſtẽderat hr̃e verã naturã diuinã ſm̃ quã ẽ impaſſibilis: ⁊ hũanã in q̃ poterat vere pati. f ¶ Cepit ieſus oñde. ⁊c̃. qꝛ erat p̃oꝛdinatũ a deo p̃re ꝙ ibi compleret myſteriũ redẽptionis nr̃e. illũ aũt q̃d p̃oꝛdinatũ eſt a deo infallibiliẽ euenit: qꝛ l; nõ ſit neceſſitas ꝯſequẽtis eſt tñ ibi neceſſitas ꝯſequẽtie. Mod⁹ aũt nr̃e redẽptiõis ſubiũgiẽ cũ diciẽ: h

g ¶ Et mul. pa. a ſe. ⁊c̃. qꝛ ab iſtĩ iudicat⁹ eſt ad mortẽ ⁊ p̃didi tradit⁹.

h ¶ Et oc. a gẽtilib⁹ q̃ eũ crucifixerũt manib⁹ ꝓprijs: vt habeẽ Joh. xix.

i ¶ Et ter. die re. h̃ p̃dixit vt minus triſtarenẽ de ei⁹ morte. Opoꝛtebat autẽ iſta impleri: qꝛ a deo erãt p̃oꝛdinata. k ¶ Et aſſu. eũ pe. i ſecreto. ſ. qꝛ inferioꝛ nõ debet ſuperioꝛẽ publice arguere. l ¶ Abſit a te dñe. q. d. indecẽs ẽ ꝙ tu tã ignominioſe patiarĩ. m ¶ Qui cõuerſus. i. facie verſa erga petrũ vt eũ de ſua temeritate efficatius argueret. n ¶ Dixit petro: va. ⁊c̃. i. aduerſarie: in q̃tũ p iſtã increpationẽ ſuã volebat ſalutem humani generis quodãmodo impedire: ⁊ p ꝯñs xp̃o aduerſabaẽ q̃ erat huius ſalutĩ nũcius. o ¶ Scãdalũ es mi. ſcãdalũ ibi improprie

Scandalũ actiuũ accipiẽ: qꝛ ſcãdalũ actiuũ ꝓprie dictũ: eſt dictũ alicui⁹ vel factũ min⁹ rectũ p̃bẽs occaſionẽ ruine alteri. Scãdalũ aũt paſſi-

Scandalũ paſſiuũ nũ: eſt ruina alicui⁹ ex tali facto vel dicto. Neutrũ aũt potuit habere locũ in chꝛiſto: ⁊ ideo ſcãdalũ hic accipiẽ ꝓ impedimẽto. q. d. Scãdalũ mihi es. i. q̃tum eſt in te vis me a ſalute mũdi impedire. Cui⁹ rõ ſubdiẽ: p ¶ Quia nõ ſapis ea que dei ſũt. q̃rẽdo. ſ. impedimẽtũ p̃oꝛdinatiõis diuine. q ¶ S;

Diuiſio ea q̃ hoĩm. qꝛ illud q̃d dictũ eſt petr⁹ dicebat xp̃o mot⁹ ex affectu humano. r ¶ Tunc ieſus dixit: Hic ꝓponit xp̃s ſue imitationis exemplũ: ⁊ diuidiẽ in duas ptes: qꝛ qꝛ p̃io facit

✻ q̃d dictum

Moꝛaliter ✻ c ¶ Et q̃dcũq; liga. ⁊c̃. Hiero. Iſtũ locũ epi ⁊ p̃ſbyteri male intelligẽtes: aliq̃d de phariſeoꝝ aſſumunt ſupcilio: vt vel dãnẽt inocẽtes vel ſoluere ſe noxios arbitrenẽ: cũ apd̃ dominũ nõ ſñia ſacerdotũ ſ; de eoꝝ vita queraẽ. d ¶ Tũc p̃ce. diſci. ⁊c̃. dãs alijs exẽplũ vt nõ querãt ſ; magis fugiant gloꝛiã hoĩm. e ¶ Exinde cepit oſtẽ. ⁊c̃. ad hoc eñ ignominiã ſue paſſionis ⁊ reſurrectionis ſue gloꝛiã p̃dixit vt ei⁹ exẽplo timoꝛem paſſionis tolleret: ⁊ eos ad cõſiderandũ ſue reſurrectionis gloꝛiã eleuaret. k ¶ Et aſſu. eũ pe. ⁊c̃. hoc fecit petrus ex affectu carnali: ꝓpter q̃d chꝛiſtus dicit ei: n ¶ Uade poſt me ⁊c̃. q. d. nõ debes impedire paſſionem meã ſed magis ſequi/ideo ſubdiẽ: r ¶ Tũc ait diſci. ſuis. ſi quis vult poſt me ve. ⁊c̃. Maxim⁹ in ſermone de ſctõ

Duo abſtinẽtie gñã iohẽ baptiſta. Duo aũt abſtinẽtie ⁊ cruc̃ ſũt genera: vnũ coꝛ- ✻ poꝛale

Nico.de lyra

✻ inferiores inuẽti ſũt apoſtaſſe a fide: ꝓpter q̃d eccleſia cõſiſtit in illis ꝑſonis in q̃bus eſt noticia vera ⁊ cõfeſſio fidei et veritatis. a ¶ Et tibi dabo: nõ ſolũ ꝓ te: ſed etiã ꝓ alijs. ſicut eñ cõfeſſio petri erat cõfeſſio alioꝝ: ita poteſtas hec data petro intelligiẽ dari alijs: licet petro p̃ncipali⁹ inq̃tũ erat alioꝝ capitane⁹. b ¶ Claues regni ce. iſte claues nõ ſunt materia-

K ſepis. a ❡ Si qs vult. Predicta aplis paſſiõe ⁊ reſurrecti
B one: hortat ad ſeqndũ taꝫ eos ꝙ turbã. b ❡ Semetipm.
qd ꝑ vetuſtatẽ ẽ. vt capiat qd vltra ſe ẽ. Remot᷑ vitus: ꝟtus
ſequat᷑: tollat crucẽ ſuã ⁊ ſequat᷑ me. Qd erat ꝑ vetuſtatẽ: ab/
Gal. 2. d negauerat ille q̇ dicebat: Viuo aũt ego: iã nõ ego. Qd ꝟo vl/
tra ſe erat cepat: viuit ꝟo in me xp̃us.
c ❡ Tollat crucẽ ſuã. Crux tollit᷑ vl᷑
cũ ꝑ abſtinẽtiã corp᷒ vel cũ ꝑ cõpaſſio/
nẽ ꝓximi animus affligit᷑. Crucẽ abſti
1. Cor. 9. d nẽtie habuit paulus dũ dicebat: Caſti
go corp᷒ meũ ⁊ in ſer. ⁊c̃. Cõpaſſionis
q̃ꝫ cũ ait: Quis īfirmat᷑ ⁊ ego nõ infir
2. Co. 11. g mor. d ❡ Quid eñi ꝓ. Eccl'ia hꝫ tp̃s
ꝑſecutiõis: hꝫ ⁊ tp̃s pac᷑. Hec tp̃a deſi
gnat in ꝑcept᷑. Nã tp̃e ꝑſecutiõis po/
nẽda ẽ aīa: ⁊ tp̃e pac᷑ frãgẽda ſũt fre/
na deſideriis. Nã quid ꝓdeſt ho. ⁊c̃.
e ❡ Aut quã. nec lucra nec timor nec
aliqd aliud retrahat a ſalute: q꞉ quã cõ
mutationẽ dabit hõ. Calicẽ ſalutaris
accipiã ⁊ nomẽ dñi iuocabo. Vl᷑ nihil
terrenũ ꝓ aīa ꝑdita poteſt homo dare.
f ❡ Fili᷒ aũt. nec dur videat᷑ h̄ pati: q꞉
Ro. 8. d nõ ſũt ꝯdigne paſſiões hui᷒ tp̃is ad fu
turã gl'iaꝫ q̇ re. in nobis. g ❡ Sũt q̇
dã ⁊c̃. q꞉ rudes erant apl'i: etiã in p̃n/
ti vita ꝓmittit᷑ eis aliq̃ ꝯſolatio: vt cer
tius credãt ꝺ futuro. h ❡ In regno
ſuo. in regno btitudĩs et'ne. Vl᷑ oñdẽ
do ſuã ptãtẽ in p̃nti eccl'ia.

¶ q̇ſi ego vere pateret: ſi qs vult me imi/
tari: renunciet voluptatib᷒ ſuis.
a 18 † Si qs vult poſt me venire ab
b neget ſemetipm: ⁊ tollat crucem c
¶ faciendo hoc ex charitate.
ſuã ⁊ ſequatur me. Qui eñi vo/ d
¶ hic.
luerit animam ſuam ſaluã face/
a ¶ in futuro. ¶ q̇ſi dicat agricole: ſi frumẽ
tũ ſeruas: ꝑdis. ſi ſeminas: renouas.
re ꝑdet eã. Qui aũt ꝑdiderit aīaꝫ e
a ¶ nõ ꝓꝑ vanã gl'iaꝫ vel aliud qdlibet.
ſuam propter me/inueniet eam. f
a ¶ cũ deeſt ꝑſecutio: cuſtodiat᷑ cor: q꞉ pac᷑
tp̃e licet viuere: licet ⁊ ambire.
b † Quid eñi ꝓdeſt hoi ſi mundũ g
vniuerſuꝫ lucretur: aīe vero ſue
a ¶ q. d. q̇d retribuã dño ꝓ oĩbus ⁊c̃.
c detrimẽtũ patiat᷑: Aut quã da/
a ¶ nihil dabit ꝓ aīa: q꞉ filius hoīs ſ̄m
opa dabit. b ¶ quã ip̃e redemit.
bit hõ cõmutationẽ ꝓ aīa ſua:
a ¶ q̇ prius venit humilis. h
f Filius eñi hoīs vẽturus ẽ in glo i
ria patris ſui cum angelis ſuis: ⁊ k l
a ¶ oĩ ꝯditẽti oĩ ſexui. b ¶ ſtella ei differt
a ſtella ĩ claritate. ¶ qd q꞉ incertũ eſt.
tũc reddet vnicuiq̃ ſ̄m opa ei᷒. m n
g Amen dico vobis: ſunt quidã †
a ¶ a ſanctis mors: q̇ſi libãdo guſtat᷑: vitã
vero poſſident in futuro.
de hic ſtãtibus qui nõ guſtabũt o
mortẽ donec videãt filium ho/ p
a ¶ in ea claritate in qua erit pacto iudicio
quod completũ eſt in transfiguratiõe. de q̇
ſtatim agit euangeliſta.
b minis venientẽ in regno ſuo.

ptãtẽ regni. tũc eñi dixit diſcipul᷑ ſuis Matth. vl. d. Data ẽ mi/ C
hi oĩs ptãs in celo ⁊ in terra.
✳ porale ⁊ aliud ſpũale. vnũ ẽ a potu ⁊ epulis tpare appetitũ Mortaliter
gule ⁊ a delectationib᷒ ⁊ molliſſimis ſuauitatib᷒ coercere: ⁊ ab
his q̇ tactu/guſtu/viſu decipiũt. ſenſum virilit᷑ reuocare ac vio/
lẽter abſtrahere. alteꝝ abſtinẽtie ⁊ cru/
cis genus ẽ ꝑcioſius atq̃ ſublimi᷒ mo/
tus animi regere ⁊ ꝑturbatiões illius
modeſtie trãqllitate placare: ire ac ſup/
bie ip̃etus q̇ſi ferã beſtiã refrenare: miti f Mar. 8. d
gare: q̇tidie ꝯ vitia increpare ſe q̇dã cen/ Luc. 9. c
ſura ⁊ auſteritate ꝟtutis ⁊ rixã q̇dãmõ
cũ hoīe in timore cõſerere. d ❡ Qui
eñi voluerit aīam ſuã ſal. fa. i. vi/
tã aīalẽ voluptatib᷒ exponẽ. e ❡ Per
det eã. eternalit᷑. e ❡ Qui aũt ꝑdi
derit. i. a voluptatib᷒ retraxerit: In/
ueniet eam. ad gloriam ordinatam.
g ❡ Quid eñi ꝓdeſt ho. ⁊c̃. q. d. ni
hil: ſꝫ multũ nocet. nã aīa rõnal᷑ imagi/
ne trinitatis iſignita ꝑcioſior ẽ oĩb᷒ ter
renis. i ❡ Filius eñi hoīs ⁊c̃. Hie
ro. Times mortẽ. audi gl'iaꝫ triũphan/
tis. vereris crucẽ auſculta angeloꝝ mi
niſteria. † ❡ Sũt q̇dã de hic ſtãti/ † De ſimo. e
bus. cũ chriſto h̄ ſtãt: qui ꝓ ip̃o paſſio matheus
nes patiẽter ſuſtinẽt: ⁊ iſti mortẽ culpe
vel gehẽne nõ guſtãt: ſꝫ cũ ip̃o trãſeũt
ad gl'iaꝫ ſempiternã.

Nico.de lyra

✳ qd dictũ ẽ ꝓponendo. ſ. exẽplũ ſue
imitatiõis. ſcdo ꝓmittit ex h̄ gl'iam fu
ture reſurrectiõis ibi: Fili᷒ eñi hoīs.
dic᷑ igit᷑: a ❡ Si qs vult poſt me
venire. meã doctrinã ⁊ facta ſeqndo.
B b ❡ Abneget ſemetipm. i. affectuꝫ
hũanũ: nõ ſolũ meã paſſionẽ nõ impe/
diẽdo ſꝫ etiã me in h̄ imitãdo. c ❡ Et
tollat cru. ſuã. i. parat᷒ ſit in aīo vo/
lũtarie crucem portare in q̃ crucifigat᷑
ignominioſe. Ad h̄ aũt rõnẽ iduẽ dicẽs:
d ❡ Qui eñi vo. aīaꝫ ⁊c̃. Hoc aũt
Perdere põt duplr̃ itelligi. ꝑdere eñi hꝫ dupli/
dupliciter cẽ ſignificationẽ. Vno mõ ideꝫ ẽ ꝙ a/
accipitur mittere: ⁊ in iſto ſenſu cum d꞉ h̄: Per
det eã. ſubintelligẽdũ ẽ: in alia vita. q.
d. Qui eñi vo. aīam ſuã ſal. fa. i.
delitiis ⁊ voluptatib᷒ occupare in hac
vita: q꞉ h̄ ẽ vitã ſuã ſaluare ſ̄m opinio
nẽ carnaliũ: tal᷑ ꝑdet eã in alia vita: q꞉ obligat eã ad penã īfer
ni. Alio mõ ꝑdere idẽ ẽ qd deſtruere: ⁊ tũc cũ d꞉ ꝑdet eã. ſub/
intelligit᷑ in hac vita. ⁊ ẽ ſenſus: Qui eñi vo. aīam ſuam
ſal. fa. q̄tũ ad meritũ vite et'ne. Perdet eã. i. deſtruat cor/
pus laborib᷒ ⁊ paſſionib᷒ exponendo: ex q̇bus ſequit᷑ ſeparatio
aīe a corpe. Et h̄ eſt aīeꝫ ꝑdere ſ̄m eſtimationẽ falſam carna/
liũ: ſꝫ ſit ſaluare eã ſ̄m veritatẽ. ſ̄m hũc ſenſuꝫ vltimũ ſequit᷑:
e ❡ Qui aũt ꝑdit aīaꝫ ſuã ꝓpt᷑ me. h̄ eſt ꝓpt᷑ deũ mortẽ
ſuſtinẽdo. f ❡ Inueniet eã. in btitudine fruẽdo. Et q꞉ aīa
cũ ſit imortal᷑ ꝑponẽda eſt oĩbus corruptibilib᷒ ⁊ trãſitoriis.
Idõ ſequit᷑: g ❡ Quid eñi ꝓdeſt ⁊c̃. q. d. nihil: imo ꝑ talia
ꝑdit multũ: q꞉ ꝑdit illd qd ẽ imortale ⁊ diuinũ in eo. h ❡ Fi
lius eñi hoīs. q꞉ inuitauerat eos ad imitãdũ exẽplũ ſue paſ/
ſionis. ideo ne terrerent᷑ morte corꝑali ⁊ tranſitoria ꝓmittit
eis ꝑmiũ future reſurrectiõis qd cõplebit᷑ in aduentu xp̃i ad
iudiciũ: q꞉ tũc reſurgẽt hoīes ad vitã imortalẽ. ⁊ h̄ ẽ qd dicit:
Filius eñi hoīs. i. chriſt᷒ verus hõ. i ❡ Vẽturus eſt. ad
iudiciũ. ſ. k ❡ In gl'ia pris ſui. q꞉ in forma gl'ioſa iudica/
bit. l ❡ Et tũc reddet vnicuiq̃ ⁊c̃. Iuſtis gl'iaꝫ aīe ⁊ cor
poris. aliis aũt penã vtriuſq̃. Et vt ſint de futura gl'ia aīe ⁊ cor
poris magis certi: ꝓmittit eis ꝙ aliq̇bus eoꝝ oñdet in hac vi/
ta p̃nti qd oñdit in ſua trãſfiguratiõe: vt patebit in caplo ſeq̃n
ti. ⁊ h̄ ẽ qd dicit: m ❡ Amẽ. i. fidelit᷑. n ❡ Sũt q̇dam de
hic ſtãtibus. ſ. petr᷒: iacob᷒ ⁊ iohes: vt videbit᷑. o ❡ Qui
nõ guſtabũt mortẽ. de vita p̃nti recedẽdo. p ❡ Donec
videãt fi. ho. ve. in regno ſuo. ſ. apparentẽ eis in forma
corꝑis gl'ioſa: q̃lẽ habebit poſt reſurrectionẽ cũ adept᷒ fuerit
ptãtẽ re/

❡ In ca. xvi. vbi d꞉ in poſtil. Signa
aũt tempoꝝ non poteſt.

Additio. j. Hec rñſio ſ̄m ex/
poſitionẽ poſtilla
toris nõ videt᷑ ptinere ad ꝓpoſitũ. pe/
tebãt eñi phariſei ſignũ de celo in q̃ de
clararet᷑ tp̃s xp̃i aduẽtus: vt ptꝫ ex di/
ctis ſuis. Dicere aũt ꝙ h̄ nõ poſſent co/
gnoſcere ꝑ ꝯſtellationes ſideꝝ ſeu ꝑ fa † Rom. 1. a
ciẽ celi nihil videret᷑ ad ꝓpoſitũ facere Mar. 9. a
cũ ipſi ſupnaturalia ſigna peterẽt: non Luc. 9. d
ſigna q̃ ſ̄m curſum tẽpoꝝ naturalẽ ap/
parẽt. Vñ iſte paſſus melius exponit᷑
ꝑ Chryſo. ſup Matth. vbi ſic ait: Sic
ergo in celo aliud q̇dẽ eſt ſignũ ſereni/
tatis: aliud pluuie: ita ⁊ in me putare
oportet. Nã nũc in ꝑmo aduẽtu ſignis
q̃ in terra ſunt opus ẽ. q̃ aũt in celo ſũt
ꝯſeruant᷑ tpi ſcdi aduentus q̇ñ ꝟtutes
celoꝝ mouebunt᷑. Hec Chryſo. q̃ q̇deꝫ
expoſitio ꝓprie videt᷑ applicari ꝓpoſi/
to: vt ptꝫ ſeriẽ lr̃e bñ intuẽti. ❡ In
eo. ca. vbi d꞉ ī poſtil. Et idõ lꝫ ſciã nõ ſit clauis: tñ neceſſario ꝑexi/
gil.

❡ Additio. ij. Licet ſcia diſcernẽdi pctm̃ a nõ pctõ
ſ̄m magiſtrũ in. iiij. diſ. xviij. ſit clauis: nõ tñ in h̄ tenet᷑ cõiter a
doctoribus: vt ibidẽ tractat᷑. Nã ꝓut cõit᷑ tenet᷑ in ſacerdot᷑ or
dinatione nõ infundit᷑ habitus ſcie de nouo: ſed imp̃mit᷑ ſacer/
dotal᷑ caracter: in q̃ fundant᷑ he due ptãtes. ſ. diſcernẽdi ⁊ ſoluẽ
di ſeu ligãdi. q̃ q̇dem ptãtes vnũ ſunt in radice: ſꝫ diſtinguunt᷑
penes eaꝝ actus. Qꝫ aũt dicit poſtillator ꝙ ſcia neceſſario ꝑexi/
git᷑ ad debitũ vſum clauis: non videt᷑ veꝝ. q̄uis eñi claues ec/
cleſie recipe nõ debeat niſi hñs ſcie habitũ ꝯuenientẽ ſeu ſuffi/
cientẽ ad executionẽ huius ptãtis: ex hoc tñ non ſequit᷑ ꝙ ſi ſa/
cerdos nõ habeat talẽ ſciaꝫ ꝙ nõ habeat claues. eſſet eñi maxi/
me ꝑiculoſuꝫ cũ ꝙ plurimi ⁊ innũerabiles ſacerdotes curã ani/
maꝝ hñtes talẽ ſciaꝫ nõ habeant: vt q̇tidie ꝯſtat ꝑ experientiã. ⁊
ſic tales nec ligarẽt nec ſoluerẽt qd crudeliſſimũ eſſet opinari.
hoc tñ manifeſte ſeq̄ret᷑ ex dict᷑ poſtil. dicẽtis ꝙ ſcia neceſſario
ꝑexigit᷑ ad debitũ vſum clauiũ. nihil eñi eſt ſine eo qd neceſſa/
rio ꝑexigit᷑. Vñ videt᷑ dicẽdũ ꝓut dictũ eſt. ſ. ꝙ ſacerdos de cõ/
gruitate dꝫ hr̃e ſciaꝫ ſufficientẽ nõ tñ de neceſſitate: ⁊ ſic ſacer/
dos q̇ nõ hꝫ talẽ ſciaꝫ actualit᷑ nec habitualit᷑: põt tñ vti clauiũ
ptãte: ſ̄m quã ligat ⁊ ſoluit tanq̃ hñs diuinã ptãtẽ vt iudex ec/
cleſiaſticus. qd itelligendũ eſt ſꝑ claue nõ errãte.

Replica. In ca. xvi. vbi d꞉: Signa aũt tẽpoꝝ ſcire nõ
poteſt᷑. qd exponit poſtill. ad itentionẽ btĩ
Hiero. Glo. ordi. ⁊ alioꝝ. Bur. aũt adducit expoſitionẽ Chryſ.
⁊ ob h̄ abnuit expoſitionẽ poſtil. ſine rõne q̇ſi eiuſdẽ paſſus nõ
poſſint eſſe plẽs expoſitiões: ſides tñ veritate ꝑ oĩa ſuata. Cũ

 eñi poſtil. dicit

E enim poſtil. dicit q ſigna tẽpoꝝ ĩ diuina pſciẽtia diffinitoꝝ nõ poſſũt ſciri ex his q̃ in celeſtib⁹ corpib⁹ fiũt: intelligit etiã ſi fiant pter curſũ cõem nature: de q̃ rõ reddit: qꝛ hmõi tpa aduẽtus xpi ꝛ ſigna nõ depẽdẽt ex his q̃ in corpib⁹ celoꝝ fieri poſſunt: ſꝫ ex diuina pſciẽtia vñ etiã celi ortũ habuerũt. ❡ In eo. ca. vbi circa collationẽ clauiũ poſtil. dicit: ſꝫ ſcia nõ ſit clauis tñ neceſſario pre exigit. de q̃ dicto Burgẽ. magnũ facit ſtrepitũ iponens poſtil. falſum ſꝫ falſe. Nã poſtil. nõ dicit ſciam neceſſario pexigi ad ſuſceptionẽ clauiũ nec ad vſuꝫ clauiũ: ſꝫ declarãdo ſic dicit ſciam neceſſario pexigi ad legitimũ ꝛ debitũ vſuꝫ eaꝝ: ꝛ ſic Burg. i fine hui⁹ corruptoriĩ venit i eãdẽ ſniam cũ poſtil. dicẽs vſuꝫ clauiũ ſeq̃ clauẽ: claue tñ nõ errãte: vbi igit clauis errat certũ eſt vſum nõ eſſe legitimũ: vtẽdo aũt auctoritate diſcernẽdi abſq ſciẽtia ꝛ diſcretione cõmittit error. Ad euitandũ igit errorẽ neceſſario pexigit diſcretio q̃ ſcia dici põt nõ clauis q̃ eſt ſnia poſtil. bñ viſa nõ truncatim. Qꝺ aũt dicit Burg. de idẽtitate clauiũ i radice: ꝛ earũ ſm act⁹ diſtictiõe hꝫ tractari libro. iiij. di. xviij. ꝛ. xix.

† Mar. 9. a Luc. 9. d

a Et poſt di Ca. XVII a
b es ſex aſſũpſit ieſus b
petrũ ꝛ iacobũ et io
a ¶ glorie maieſtatis oſtẽſurus.
c hãnẽ fratrẽ eius: ꝛ duxit illos in c
a ¶ vt diſcãt gliam nõ i pfũdo hui⁹ ſeculi: ſꝫ i regno eterne btitudinis eſſe qrendã.
d mõntẽ excelſũ ſeorſum: ꝛ tranſ- d e
¶ nõ ſubſtantiã carnis amiſit: ſꝫ gloriã future reſurrectionis oſtendit.
e figurat⁹ ẽ ante eos. Et reſplen- f
a ¶ nõ hꝫ clari⁹ qd ei cõparat. b ¶ ſicut q̃cũq baptiʒati eſtis xpm induiſtis.
duit facies ei⁹ ſicut ſol: veſtimẽta autem eius facta ſunt alba ſi-
a ¶ vt oſtendant eũ eſſe quẽ lex ꝛ pphete pmiſerunt.
f cut nix. Et ecce apparuerunt il- g

Glo. ordi.

Mar. 9. a. Luc. 9. d

E T poſt di. ſex. Ca. XVII Idẽ Marcus dicit: ſꝫ Lucas octo. Hi q̃ ponũt medios: lucas addit ꝛ pmũ q̃ pmiſit: et extremuꝫ q̃ cõplenit. Et illi poſt ſex mũdi etates deſcẽdũ ab oĩ labore: ꝛ h octauo tpe deſignat eſſe reſurgẽdũ. Tres ducit: qꝛ q̃ fidẽ trinitat' firmiter ſeruauerũt i eterna viſione gaudebũt. In mõtẽ etiã ſm Lucã oratur⁹ qꝛ q̃ reſurrectionẽ expectãt: niẽtes i excelſis habitare ꝛ pcib⁹ ꝯtinuis debẽt inſiſtere. Seorſũ: qꝛ iuſti ꝛ nũc aĩo ſũt ab impiis ſepati: ꝛ i futuro oĩmodo ſeparabũt: cũ abſcõdet eos in abſcõdito faciei ſue a cõtur. hoim. b ❡ Petrũ ꝛ ia. Nomia iſtoꝝ cõueniũt. Quiſq debet eſſe petr⁹. i. firmus in fide. Inde Jacob⁹. i. ſupplãtator vitioꝝ. Inde Iohes. i. oĩa gfe diuine aſcribẽs ꝯ ſupbiã vite q̃ ſolet oriri ex virtutib⁹. c ❡ In mõtẽ ꝛc. Facta ſũt alba qꝺ nõ ante: qꝛ nẽdũ apparuit qꝺ erim⁹: ſed cũ apparuerit ſiles ei erim⁹. Marcus ait: Qualis fullo ſup ter. nõ po. f. i. de⁹ in hac vita tam claros nequit facere: qꝛ null⁹ ſine pctõ. Nullus mũdator ſui in terra faciet qꝺ de⁹ in celo mũdãs veſtẽ ſuã ab oĩ inquinamẽto. Fullo eſt doctor aĩarũ vel mũdator ſui corpis. d ❡ Trãſfigurat⁹ ẽ. Speciẽ quã habebat p naturã oſtẽdit: nõ amittẽs carnẽ quã aſſũpſerat volũtate. Illud aũt corpus qꝺ habuit p naturã dedit diſcipulis ſuis in cena nõ mortale nõ corruptibile. e ❡ Reſp'ẽduit. In exẽplũ future beatitudinis ꝛ claritatis quã videbũt iuſti: prius ſublatis impiis. f ❡ Et ecce ap. ꝛc. Quales vl qꝺ locuti Lucas dicit: Viſi in maieſtate: ꝛ dicebãt exceſſũ ei⁹ quẽ cõpletur⁹ erat in hierlm. i. paſſionẽ ꝛ reſurrectionẽ. Significãt oracula legis ꝛ pphie: q̃ i dño cõpleta: ꝛ nũc doctis: ꝛ i futuro oibus elect' patebũt. Et bñ viſi i maieſtate: qꝛ tũc ſ apertius

Mar. 9. a

Quale corpus dederit diſcipulis in cena

Nico. de lyra

Diuiſio

E T poſt dies ſex. Fũdata eccla gẽtiũ Ca. XVII in fide in pce. ca. hic ponit eiuſdẽ fũdatiõis ꝯfirmatio. Et diuidit in duas ptes: qꝛ pmo declarat gloriã future reſurrectionis: ꝛ ſcdo efficaciã ſue paſſiõis/ ibi. Cõuerſantibus aũt. Procedit aũt h mõ ordine. i. retrogrado ad pcedẽs ca. vt cõtinuet pncipiũ hui⁹ ca. ad finẽ pcedẽtis vbi pmiſerat gliam future reſurrectiõis vt viſum eſt. Pma diuidit in duas ptes: qꝛ pmo oñdit glia future reſurrectiõis. ſcdo ex h ſubdit ſolutio duplicis queſtiõis. ibi: Et interrogauerũt diſcipuli. Prima in tres: qꝛ pmo ad declarationẽ future reſurrectiõis deſcribit xpi trãſfiguratio. ſcdo ſubiũgit hui⁹ trãſfiguratiõis teſtificatio/ ibi: Et ecce apparuerũt. tertio circa hoc ponit diſcipuloꝝ inſtructio/ ibi: Et deſcẽdẽtibus illis. Circa xpi trãſfigurationẽ euãgeliſta notat qttuor: videlꝫ tps determinatũ/ ꝯſortiũ/ locũ ꝛ modũ. Qñtũ ad tps dicit ſic: a ❡ Et poſt dies ſex. ſ. a pmiſſione pcedẽti diſcipulis facta qñ dixit: Sũt qdã de hic ſtãtib⁹ ꝛc. Cõſiderãdũ tñ q Luce. ix. dicit poſt dies octo qꝛ Mathe⁹ nõ cõputat diẽ in q̃ xps fecit eis pmiſſionẽ: nec vltimã i qua trãſfigurat⁹ eſt: ſꝫ cõputat tm̃ tps intermediũ: ꝛ iõ ſm veritatẽ cõputãdo totũ tps a pmiſſiõe facta vſq ad

vſq ad trãſfigurationẽ: tranſfiguratio fuit in octaua die. Rõ aũt hui⁹ fuit: qꝛ iſta trãſfiguratio facta eſt ad oñdendũ diſcipulis gloriã future reſurrectionis: illa aũt erit i octaua etate mũdi: ꝛ ppter h figurata eſt hic p octauã diẽ. Pma enim etas mũdi fuit ab adã vſq ad noe. ſcda a noe vſq ad abraã. tertia ab abraam vſq ad dauid. quarta a dauid vſq ad trãſmigrationẽ babylõis. qnta a trãſmigratiõe babylonis vſq ad xpm. ſexta a xpo vſq ad finem mundi. Iſte aũt ſex etates accipiũt ſm diuerſos ſtat⁹ viuẽtiũ in h mũdo. ſeptia autẽ accipit ſm ſtatũ aiarũ qeſcentiũ i paradiſo: ꝛ iõ incepit ab aſcẽſiõe dñi qñ eis celũ patuit: ꝛ durabit vſq ad iudiciũ: ꝛ iõ ab aſcẽſiõe dñi currit cũ ſexta etate qñtum ad ſimultatẽ tpis: octaua etas erit reſurgentiũ: ꝛ ſic ptꝫ q bñ ſignificat h p octauã diẽ: ꝛ ſic ptꝫ tps cõueniẽs hui⁹ trãſfiguratiõis. Cõſortiũ aũt notat cũ dr: b ❡ Aſſũpſit pe. ꝛ iacobũ ꝛ io. Iſti enim tres ſunt aſſumpti ad videndũ gliam future reſurrectionis pp pogatiuã eminẽtie ſpãlis inter alios. petr⁹ enim pter feruorẽ fidei erat iter alios pncipalis: pp qꝺ ꝛ pncipalr date ſũt ei claues eccle: vt ptꝫ i pcedẽti ca. Iohes aũt excellebat in pogatiua ꝟginitat': pp qꝺ erat inter alios xpo mag' familiaris. Iacob⁹ autẽ iter alios diſcipulos pm⁹ ſuſtinuit martyriũ pter xpm: vt habet Act. xii. Cõſiderandum tñ q beat⁹ Ambro. ſup Luc. ꝛ Aug⁹. ſup epiam ad Gal. videt dicere q iacob⁹ iſte qui fuit in trãſfiguratione fuit ille iacobus qui primo rexit eccleſiã hieroſolymitanã: ꝛ ille non fuit frater iohis et fili⁹ ʒebedei: ſꝫ fili⁹ alphi. Sꝫ dicendũ q cũ text⁹ expſſe dicat iſtũ fratrẽ iohis: ꝛ p cõſequens filiuꝫ ʒebedei. qꝺ Aug⁹. et Amb. nõ loquũt aſſerẽdo: ſꝫ magis opinionẽ alioꝝ referẽdo: ſi tñ loquerent aſſertiue nõ eẽt curãdũ de dictis eorũ qñ ſacra ſcriptura expſſe dicit ꝯriũ ſicut hic. Vñ Aug⁹. in epla. ad Vincẽtiũ donatiſtã dicit de doctrina ſanctoꝝ q̃ ẽ extra ſcripturã canonicã. Hoc gen⁹ ſcripturaꝝ ab illis q̃ canonice noiant diſtinguẽdũ eſt: nõ enim ex eis ita teſtimoniũ pferendũ vt ꝯtrariũ ſentire nõ liceat: maxime vbi aliter ſenſerunt q̃ ꝟitas ſe habeat: nos in illo genere ſum⁹ et non dedignemur etiã ab aplo dictũ ſuſcipe: ſi qd aliud ſapit' de⁹ illꝺ reuelauit. Cõſequẽter euãgeliſta deſignat locũ di. c ❡ Et duxit il. in mõ. excel. ad deſignãdũ q illi ſũt apti ad ꝯteplandũ celeſtia qui eminẽt i cõtẽplatiua vita. ſubdit aũt: d ❡ Seorſuꝫ. ad denotãdũ q cõtẽplatiui debẽt eſſe a tumultu ſeculariũ ſegregati. Cõſequẽter deſcribit trãſfiguratiõis modũ. d. e ❡ Et trãſ. eſt. nõ q mutauerit lineamẽta corpis vel figurã: ſꝫ pp claritat' vult⁹ ei⁹ imẽſitatẽ: ꝛ h ẽ qꝺ ſubdit: f ❡ Et reſplẽ. fa. ꝛc. Ad cui⁹ euidẽtiã ꝯſiderãdũ q aĩa xpi a pncipio creationis fuit glioſa p aptã viſionẽ ꝛ pfectã fruitionẽ. Verũtñ ex diuina diſpoſitiõe fiebat vt glia aĩe nõ redũdaret ad corpus: vt ſic corp⁹ eẽt paſſibile ꝛ mortale adiplẽdũ pciũ redẽptionis hũane. Et eodẽ mõ ex diuina ordinatiõe factũ ẽ vt glia aĩe redũdaret ad corp⁹ i hora trãſfiguratiõis vt oñderet diſcipulis glia futura reſurrectiõis: nõ tñ aĩe ſꝫ corpis: vt ſic aĩarent ad ſequendũ xpm i acerbitate paſſiõis ad qꝺ eos inuitauerat i ca. pce. ꝛ ſic ptꝫ q claritas illa in trãſfiguratiõe fuit claritas glie qñtũ ad eſſentiã: ſꝫ nõ qñtũ ad modũ: qꝛ fuit eiuſdẽ rõnis cũ illa claritate q̃ ẽ in corpib⁹ glioſis: ſꝫ nõ fuit ibi p modũ q̃litatis pmanẽtis: ſicut ẽ in illis: ſꝫ p modũ paſſiõis trãſeũtis: ꝛ iõ illa claritas nõ dꝫ dici dos glie: qꝛ dos de ſua rõne iportat q̃litatẽ pmanẽtẽ ꝛ ẽ ſile de lumie eleuãte aiam pauli ad vidẽdũ in raptu diuinã eẽntiã: qꝺ fuit eiuſdẽ rõnis cum lumine eleuãte aias beatoꝝ. Verũtñ qꝛ nõ fuit i paulo p modũ q̃litatis pmanẽtis: ſꝫ p modũ paſſiõis trãſeũtis: iõ ex tali eleuatiõe ſiue viſiõe nõ fuit paul⁹ beat⁹: qꝛ beatitudo iportat pmanẽtiã. g ❡ Et ecce. Hic ponit trãſfiguratiõis teſtificatio: ꝛ pmo teſtificatio

Ratio trãſfiguratiõis

Etates mũdi

b

Moralit

Moraliter. a ❡ Et poſt dies ſex ꝛc. Origenes. Sex diebus factus ẽ viſibilis mũdus igit q̃ trãſcẽdit oẽs res mũdi viſibiles põt excelſuꝫ mõtẽ aſcẽdere ꝛ aſpicere gloriã verbi dei. g ❡ Et ecce ap. ꝛc. Orige. Si quis intelligit ſpũalem legẽ ꝯuenientẽ ſermonib⁹ ieſu: ꝛ in pphetis abſcõditam dei ſapiam: ille videt moyſen ꝛ heliã in gloria cũ ieſu.

✳ Dñe bo-

C A agẽt⁹ videbit quãta dignitate ditat˚: oĩs diuinoꝝ nõ ſolũ ſenſus ſʒ etiã ſermo fuerit ꝓlat⁹. Uel moyſes ⁊ helias ſignificãt oẽs cũ xp̃o regnaturos. Mortu⁹ moyſes: mortuos: helias viuus: eos q̃ viui inuenient. Quib⁹ cõuenit i maieſtate videri ꝑ glĩa quã habebũt: ⁊ exceſſum memorare: q: vnica materia laudis ſit fidelib⁹ paſſio xp̃i. Et q: guſtata dulcedine celeſti vileſcunt infima. petr⁹ viſa dñi et ſctõꝝ maieſtate: ſolis his ꝑpetuo vult herere dicẽs: Bonũ eſt nos hic eſſe: faciamus hic ⁊c̃. Scdm aliũ euãgeliſtã neſciebat qd diceret: i eo ꝙ i celis tabernacula querit vbi nulla aduerſitat˚ aura eſt timenda:

Apo.21.g. q: deus oĩpotẽs tẽplũ ei⁹ ẽ ⁊ agn⁹. Sʒ i h̃ ſciebat qd diceret: bonũ ẽ nos h̃ eſſe

f.25.b q: vere ſolũ hoĩs bonũ ẽ itrare i gaudiũ dñi ſui. Et ſi petr⁹ vidẽs glĩficatã hũanitatẽ tãto afficit̃ gaudio vt nunq̃ velit ab ei⁹ ituitu ſecerni: qd putãdũ ẽ de his q̃ diuinitatẽ videre meruerũt? a C Adhuc eo lo. Ut diſcat q̃ tabernaculũ q̃ſiuit i reſurrectiõe nõ tegmĩe domorũ: ſʒ ſpũſſcti grã ꝓtegẽdos eſſe. b C Ecce nu. lu. ⁊c̃. Sicut baptiçato dño ſic ⁊ clarificato myſteriũ ſctẽ trinitatis oñdit̃: q: glĩaꝫ ei⁹ quã i baptiſmo cõfitemur credẽdo: i reſurrectione laudabim⁹ vidẽdo. Spũſſctũs ibi i colũba hic i nube lucida. Quia q̃ mõ ſimplici corde fidẽ ſeruat: tũc apta viſiõe qđ crediderit cõtẽplabit̃: ⁊ ea grã q̃ illuſtrabitur ꝓteget̃. c C Et ec. vox ⁊c̃. Quia imprudẽter q̃ſiuit: r̃ſſionẽ dñi nõ meruit. Sʒ vox p̃ris de filio teſtat̃: docet q3 petrũ: ⁊ in eo ceteros veritatem. d C Hic ẽ fi. Moyſes ⁊ helias ſũt ſerui: ⁊ nobiſcũ debẽt i cordib⁹ dño p̃parare tabernaculũ. e C Ipm audite. Hoc iã pat̃ ṕcipit: qđ moyſes incarnationi teſtimoniũ dãs p̃dixit. Prophetã ſuſci. ⁊c̃. Quaſi diceret: Iſte ẽ queꝫ moyſes ꝓmiſit. f C Et audiẽtes. Al

Deu.18.c tiore eñi ſenſu vnãv̄imu˚q3 intellexerũt deitatẽ. Timuerũt: vel q: ſe erraſſe cognouerũt: vel q: nubes operuit eos. vel q: vocẽ p̃ris audierũt. g C Surgite. Pulſo metu doctrina dat̃: q̃ mani te nõ

B audiret̃. h C Leuãtes aũt ocu. ⁊c̃. Ablata nube vidẽt ieſum ⁊ moyſen et heliã euanuiſſe: q: poſtq̃ legis ⁊ ꝓphetarũ vmbra diſceſſit: q̃ velamẽto ſuo aplõs texerat: verũ lumẽ i euãgelio reperit̃. i C Niſi ſolũ ieſum ⁊c̃. Si eñi Moyſes ⁊ helias cũ ieſu ꝑſeueraſſent: vox p̃ris viderẽt incerta cui potꝰ dediſſet teſtimoniũ. k C Nemini dixe. viſi. ⁊c̃. Ne glĩa futuri regni ꝓſtenſa incredibilis eſſet: ⁊ apud rudes ſequẽs crux ſcandalum faceret.

a C legiſlator. b C eximi⁹ ꝓphetaꝝ. c C de paſſione eius ⁊ reſurrectione.

lis moyſes ⁊ heliãs cũ eo loquẽ a

a C oblit⁹ regnũ nõ i terra ſʒ i celi ẽ ꝓmiſſũ: nec mortali carne circũdatos poſſe itrare

tes. Reſpondens aũt petr⁹ di b

xit ad ieſum: Dñe bonũ eſt nos †

a C his nõ reſpõdet dñs: oſtẽdẽs nõ impro bũ eſſe ſʒ inordinatũ qđ cuperet.

hic eſſe: ſi vis faciãm⁹ hic tria ta c

bernacula: tibi vnũ, moyſi vnũ, d

a ⁊ helię vnũ. Adhuc eo loquẽte, e

b ecce nubes lucida obumbrauit †

c eos. Et ecce vox d̃ nube, dicẽs:

d Hic ẽ fili⁹ me⁹ dilect⁹ in quo mi g

a C qui prius dixit: Penitet me fe. ho.

e hi bene complacui: ipſum audi

C hõ fragil̃ maiorẽ glĩaꝫ ñ ſuſtiet: ſʒ cadit

f te. Et audiẽtes diſcipuli cecide b

a C nõ ſolũ de patris: ſʒ ⁊ de filij maieſtate

runt in faciem ſuam: ⁊ timuẽrũt

a C q: p ſe ſurgere nõ poterãt. vt metũ fuget ⁊ mẽbra ſolidet.

valde. Et accẽſſit ieſus ⁊ tẽtigit k

a C quos manu ſanauit: ſanat iperio.

g eos: dixitq3 eis: Surgite, nolite

h timere: Leuãtes auteꝫ oculos l

C vbi cepit fili⁹ deſignari ſerui diſceſſerũt

i ſuos neminem viderũt niſi ſolũ

ieſum. Et deſcendentibus illis m

de monte precepit ieſus, dicẽs:

k Nemini dixeritis viſionem, do †

nec filius hominis a mortuis re

ſurgat. Et interrogauerũt eum n

Nico. de lyra

C Et helias

Diuiſio teſtificatio hũana. ſcdo diuia, ibi: Adhuc eo loquẽte. Pꝛima i duas: q: p̃mo ponit̃ teſtificatio eminẽtiũ viroꝝ i ve. teſt. ſcdo eminẽtiũ i nouo, ibi: Rñdens aũt petr⁹. Dicit ḡ p̃mo ꝙ moyſes ⁊ helias appuerũt illi: h̃ ẽ ipſis diſcipulis. a C Loquẽtes cũ eo. de q̃ aũt loq̃rent̃ Lucas exp̃mit. ix. ca. dicẽs ꝙ loq̃bãt cũ ieſu d̃ exceſſu quẽ expletur⁹ erat i hierl̃m: q̃ q̃deꝫ exceſſus fuit i ſua paſſiõe i q̃ ſuſtinuit dolorẽ exceſſiuũ ⁊ ignominiã exceſſiuã ꝓpt̃ amorẽ exceſſiuũ ad nos. Nõ aũt q̃re moy-

quare moyſes et helias xp̃o apparuerũt ſes ⁊ helias mag˚ apparuerũt q̃ alij: q: moyſes erat legiſlator: ⁊ helias maxim⁹ emulator ꝓ honore diuino: ſm ꝙ de eo ſcribit̃. iij. Reg. xix. Zelo ꝫelat⁹ ſũ ꝓ dño exercituũ. ⁊ iõ ꝑ teſtimoniũ iſtoꝝ apparuit ꝙ xp̃s nõ erat diſſolutor leg˚ vt iponebãt ſibi iudei: ſʒ mag˚ adimpletor. ſilr nec blaſphemator diuini noĩs vt iponebãt ei iudei: q: dicebat ſe filiũ dei: ſʒ magis ꝯfeſſor diuitat˚. Cõſiderãdũ etiã ꝙ moyſes ⁊ helias nõ fuerũt ibi ſm apparẽtiã fantaſticã: ſʒ ſm veritatẽ: q: helias fuit adductꝰ ibi d̃ loco q̃dã eminẽti ad quẽ fuerat rapt⁹: vt hr̃. iiij. Regũ. ij. ⁊ ſic apparuit ibi i aĩa ⁊ corpe. Moyſes aũt fuit adductꝰ ibi d̃ limbo ſctõꝝ patrũ: nõ q: reſurrexerit: ſʒ q: aĩa apparuit ibi i q̃dã corpe ſibi adaptato: ſicut apparẽt angeli i corpo-

ribꝰ aſſũ-

ribꝰ aſſũptis. Per h̃ etiã oñdit̃ ꝙ xp̃s erat dñs vite ⁊ mortis: q: habebat teſtioniũ ab helia q̃ erat adhuc viu⁹: ⁊ a moyſe q̃ iã fuerat mortu⁹. b C Rñdẽs aũt pe. Hic ponit̃ teſtimoniũ aploꝝ q̃ fuerũt eminẽtes i no. teſt. Ad cui⁹ euidẽtiã ſciendũ ꝙ btĩtudo eẽntialiter cõſiſtit in aſpectu claro ipſius diuinitat˚ ⁊ ꝑfecta ei⁹ fruitiõe: accidẽtalit̃ autẽ cõſiſtit i aſpectu hũanitatis xp̃i ⁊ delectatõe ꝯſequẽte, ꝑ quã ſic̃ ꝑ iſtrumẽtũ ꝯiũctũ diuinitati ſũt ſcti adducti ad glĩaꝫ. Iſti aũt apl̃i q̃ admiſſi fuerũt ad vidẽdũ trãſfigurationẽ xp̃i nõ viderũt ipi⁹ diuinitatẽ ſic̃ paul⁹ i raptu: ſʒ tñ ei⁹ hũanitatẽ i forma glĩoſa: ⁊ tñ i ei⁹ aſpectu fuerũt ſic delectati ꝙ voluiſſent ibi ꝑpetuo manere ꝓpt̃ qđ dixit Petr⁹: Dñe bonũ ẽ nos h̃ eẽ. c C Faciam⁹ hic tria ta. ad manẽdũ. ſ. h̃ ꝯtinue. d C Tibi vnũ ⁊c̃. nõ loq̃t̃ d̃ tabernaculo faciendo ꝓ ſe ⁊ ſocus ſuis: q: volebat cũ xp̃o eẽ i ſuo tabernaculo ⁊ ſocij ſui cũ aliis duob⁹. Lucas aũt dicit ꝙ loq̃bat̃ petr⁹ neſciẽs q̃d diceret. ſic̃ eñi ex magnitudiẽ paſſiõis vt timoris vel amoris aliqs ꝓrũpit i aliq̃ verba ſine p̃meditatiõe: ita ſilr ex magnitudine deuotiõis ⁊ delectatiõis exptẽ dixit petr⁹ illa v̄ba q̃ tñ nõ erãt rõnabilia: q: i ſolo aſpectu hũanitat˚ xp̃i nõ ꝯſiſtit btĩtudinis eẽntia vt iã dictũ eſt: ⁊ iõ illud nõ debebat ſufficere ꝓ finali btĩtudine. e C Adhuc eo lo. Hic ponit̃ teſtificatio diuia: ſic̃ eñi i baptiſmo xp̃i in q̃ ꝯſiſtit regeneratio ⁊ principiũ vite ſpũalis apparuit tota trinitas: fili⁹ in carne: pat̃ i voce: ſpũſſanctus in ſpecie colũbe: ita ſilr ꝯueniẽs fuit qđ appareret i trãſfiguratiõe ꝑ quã oſtẽſus eſt termin⁹ ſeu ꝑfectio vite ſpiritualis: videlꝫ glĩa future reſurrectionis: ⁊ iõ ſicut fili⁹ apparuit ibi in carne decorata tñ claritate glĩe: ita ſpũſſctũs in lucida nube ꝑ quã ſignificata ẽ plenitudo veritat˚ in xp̃i p̃dicatione: ꝓpt̃ qđ dictũ eſt: Ipſum audite. pat̃ autẽ apparuit i voce. d. f C Hic eſt fi. me⁹. ſ. naturalis: alij aũt ſũt adoptiui. g C In q̃ mihi ⁊c̃. i. i quo diuinũ beneplacitũ cõplebit̃ de redẽptiõe mundi. Sequit̃: h C Et audientes diſcipuli ceciderunt in faciem ſuã et timuerunt valde. Hoc aũt factũ eſt ad declarationẽ humane fragilitatis iuxta excellentiã diuine maieſtatis. i C Et acceſſit ieſus. ad conſolandum eos. ſ. k C Et tetigit eos. familiariter et dulciter eos conſolando. Sequit̃: l C Leuantes autẽ oculos ſuos neminẽ viderunt niſi ſolum ieſum. quia moyſes et helias iam receſſerant: reducti voluntate diuina ad loca vnde fuerunt adducti. m C Et deſcendentib⁹ illis de mõte p̃cepit ieſus ⁊c̃. Hic ponit̃ diſcipuloꝝ inſtructio de viſione p̃habita: quia p̃cepit eis ieſus ne viſionẽ p̃dictã aliis diuulgarent ante reſurrectioneꝫ ſuam: ne alij audientes chriſtum eis appariũſſe in forma glorioſa ſcandaliçarent̃: poſtea videntes ipſum pati tã ignominioſe. n C Et interrogauerũt eũ. Hic ponit̃ ſolutio duplicis queſtionis suborte ex p̃dict˚. ſecũda ponit̃, ibi: Et cum veniſſet ad turbã. Circa primum aduertendũ ꝙ diſcipuli audierãt a phariſeis ⁊ legiſperitis ꝙ helias debebat ve-

✳ nire circa

Moraliter ✳ C Dñe bonũ eſt nos hic eſſe. ſcilicet in cõtẽplatiõis dulcedine. c C Faciamus hic tria tabernacula. que cõtemplatiuus moraliter facit quando legẽ ⁊ ꝓphetas ⁊ euangelium practice legendo diſponit. ſcꝫ corde credendo: ore confitendo ⁊ opere adimplendo. † C Et ecce nubes lucida obum. i. cognitio vera. ideo ſubdit̃: Hic eſt filius meus dilect⁹ in quo mihi bene cõpla. ⁊c̃. h C Et audiẽtes diſci. ceci. in faciẽ ſuã ⁊c̃. nam ſic illuminati venerant̃ dei maieſtatem. † C Nemini dixeritis viſionem: donec filius hominis a mortuis reſurgat. q: diuia myſteria nõ ſunt ſemper ſed loco et tempore debitis publicãda.

E F a ¶ Q[uod] heliā oportcat p[ri]o ve. Traditio phariſeoꝝ eſt
mala.vi.b iux[ta] Malachiā ꝓphā: q[uod] helias veniat añ aduētū ſaluatoris: ⁊ reducat corda patrū ad filios ⁊ filioꝝ ad p[at]res: ⁊ reſtituet oīa in antiquū ſtatū. Eſtimāt ḡ ap[oſto]li trāſformatōēz glīe vltimā hāc eſſe quā viderāt ⁊ dicūt: Si iā veniſti in glīa quō p̄curſor tu[us] nō apparet: maxīe q[uia] ⁊ heliā viderāt receſſiſſe. b ¶ Oia. Vtiq[ue] illa q̄ ꝓpha p̄dixit.i.corda patrū ad fidē filioꝝ ⁊ econ
†Mar.9.b uerſo reſtituet: etiā h[oc] qd̄ morti debet ⁊ ſoluet.ſ.morteꝫ: vt in Marco ap[er]t[ius] demōſtrat[ur]. c ¶ Tūc intellexerūt ⁊c. Ex indicio paſſiōis ſue quā ſepe dixerat: ⁊ p̄curſoris ſui quā cōpletā videbāt. d ¶ Et cū veniſſet. Loca rebus cōgruūt. In mōte orat: trāſformatur: arcana maieſtat[is] ap[er]it: iferius turba occurrit: miſeros audit: īfirmos cōfortat: docet: caſtigat. e ¶ Quia lu
Mar.9.c naticus ē. Hūc marc[us] ſurdū ⁊ mutū dicit quē matthe[us] lunaticū. Nō q[uod] luna demonib[us] ſeruiat: ſ[ed] demō lune curſum obſeruās corripit hoīes vt p[er] creaturā īfamet creatorē. ¶ Typice luna-
Typice ticus ē q̄ p[er] horaꝝ momēta mutat[ur] in vitia: nec p[er]ſtat in īcepto: ſed creſcit ⁊ decreſcit: ⁊ nūc in ignē libidīs vl' ire fertur: nūc in aq̄s cupiditatis q̄ nō valēt extinguere charitatē. f ¶ Et obtuli ⁊c. Latēter accuſat diſcipulos cū ſepe īpoſſibilitas curādi nō ex vitio curātiū ſ[ed] eoꝝ q̄ curādi ſūt ꝓueniat. g ¶ Re
al.† turbas ſpōdēs. nō tedio ſupat[us] q̄ mitis eſt in ꝟba erūpit: ſ[ed] ſic medic[us] egroto ꝯ ſua
†Mar.9.c p̄cepta agēti. h ¶ Et icrepauit. q[uia]
Luc.9.c iratus ē nō hoī ſ[ed] vitio: ⁊ p[er] vnū hoīez iudeos arguit infidelitat[is]. Vñ addit: Afferte illum huc ad me. i ¶ Et
Mar.9.c exijt ab eo de. Marc[us] dicit de illo: q[uia] cū vidiſſet dñm ſtatī ſpūs cōturbauit eū: ⁊ eliſus in terra volutabat[ur] ſpumās. ⁊ dño iubēte vt exeat: clamās et
F diſcerpēs exijt. Quia ſepe dū conuerti
†Mar.9.c ad dñm poſt ꝑcā volum[us]: mag[is] a dia
Luc.9.c bolo ipugnamur: vt vel odiuz ꝟtutis ſentiat: vel expulſiōis ſue vīdicet iniuriā. Exiēs diſcerpit ⁊ furēti clamore intuētes terruit: q[uia] plerūq[ue] dū de corde expellit[ur] acriores tēptatiōes excitat q̄ p[ri]us q[uan]ñ poſſidebat q[ui]et[us]. k ¶ Propter incre. Ecce q[uan]ñ ñ exaudimur ñ ē īpoſſibilitas p̄ſtātis: ſ[ed] culpa dep̄cātis. Nā ex oppoſito ſi fides vr̄a cū feruēs eſt q̄ tribulata mag[is] ⁊ mag[is] caleſcerꝫ.

Ni.de ly.

N Sicut nire circa mūdi ꝯſūmationē: vt habet Malach.vlt. ⁊ ideo q[uia] heliā viderāt credebāt finē mūdi ꝓpinquū: mirabant[ur] tñ q[uod] ipſe ita cito receſſerat ⁊ nihil docuerat vel p̄dicauerat: cū tñ ſcriptū ſit Malach.vlt. q[uod] deberet cōuertere corda patrū ad filios: ⁊ ideo q̄rebāt intellectū huius quō ſit itelligēdus eius aduētus añ chriſtū. Et ſaluator breuiter r̄ndet q[uod] duplex ipſius ē aduēt[us]. Vn[us] ad iudiciū in fine mūdi: ⁊ hūc p̄ueniet helias in ꝓp[ri]a pſona p̄dicādo iudeis ⁊ ꝯuertendo ad chriſtū: ⁊ falſitatē antichriſti detegēdo. ⁊ h[oc] eſt qd̄ dicit: a ¶ Helias q[ui]dē vēturus eſt. in fine mūdi.ſ. b ¶ Et reſtituet oia. q[uia] oēs iudei q̄ tūc inuenient[ur] ad chriſtū ꝯuertent[ur]. Alius ē aduentus ipſius chriſti in mūdū: q̄ iā p̄ceſſit ⁊ hūc p̄uenit in ſpū helias.i. iohānes baptiſta qui habuit zelum veritatis ſicut helias. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit ſaluator: c ¶ Dico autem vobis quia helias iā venit.i. iohannes baptiſta qui venit in ſpiritu ⁊ virtute helie: vt habetur Luce.j. d ¶ Et non cognouerunt eum.i. facta eius et doctrinam non approbauerunt: quia phariſei ⁊ legiſperiti baptiſma ſuum et doctrinam contempſerunt. Herodes autem de eoꝝ conſilio vt ꝓbabiliter creditur eum incarcerauit. e ¶ Sed fecerunt in eo quecunq[ue] voluerunt. Ipſum incarcerando ⁊ interficiendo. f ¶ Sic ⁊ filius ho- G minis paſſurus eſt ab eis. Tūc intellexerunt diſcipuli ⁊c. Quia per conſilium phariſeoꝝ captus eſt ⁊ morti adiudicatus: ⁊ manibus crucifigentium ipſum traditus. g ¶ Et cum veniſſet ad turbam. Hic ponit[ur] ſolutio ſecunde queſtionis: ⁊ primo ponitur queſtionis occaſio. ſecūdo queſtionis diſſolutio / ibi: Tunc acceſſerunt. Circa primum conſiderandum q[uod] alij diſcipuli videntes q[uod] non eſſent admiſſi ad ſecreta chriſti ſicut alij tres diſcipuli predicti aliquod humanum paſſi incurrerunt quendam motum turbationis ⁊ inuidie: ſicut clarius videbitur caplo ſequēti. ⁊ ideo ex hoc factum eſt q[uod] in abſentia chriſti nō habuerunt tantam virtutem demones expellendi ſicut ante. ⁊ ꝓpter hoc quēdam demoniacum per lunationes afflictum eis oblatum non potuerunt curare. Alia autem cauſa fuit incredulitas patris qui perfecte non credebat: ſed chriſtus adueniens ipſum ſolo verbo curauit. ⁊ hoc eſt quod dicitur: Et cum veniſſet ad turbam. rediens de mōte vbi fuerat tranſfiguratus. h ¶ Acceſſit ad eum homo genibus prouolutus ante eum ⁊c. Duplici eñi
Quare demon affligit hoīes p[er] lunatiōes de cauſa demon aliquādo ſ[ecundu]m varietatem lune affligit hominē magis q̄ alio tempe. Vna eſt vt p[er] hoc creatura dei.ſ. ipſa luna infametur. Alia cauſa eſt: q[uia] ꝓpter molliciem cerebri in nouilunio quando abundant humida ſuper que luna habet dominium: cerebrum eſt aptius vt in ipſo demon aliquid operet[ur]. Sequitur: i ¶ Nam ſepe cadit in ignem. Quia diabolus volebat eum comburere vel ſubmergere ſi deus permiſiſſet. k ¶ Et obtuli eum diſcipulis tuis ⁊c. Cauſe huius iam dicte ſunt. l ¶ Reſpondens autem ieſus ait: O generatio incredula ⁊ peruerſa. Hoc dixit ⁊ ꝓpter diſcipu- H los ⁊ ꝓpter patrem pueri rationibus dictis. m ¶ Vſq[ue] quo patiar vos: Id eſt defectus et malicias veſtras. n ¶ Et increpauit illum ieſus.ſ. demonem affligentem puerū. o ¶ Et exijt ab eo. Non audēs reſiſtere chriſti precepto. p ¶ Et curatus eſt puer ex illa hora. Quia extunc non afflixit eum demon. q ¶ Tunc acceſſerunt. Videntes diſcipuli q[uod] non potuiſſent curare puerum. cum tamen alias plures eieciſſent demonia de corporibus obſeſſis. Ideo acceſſerūt ad ieſum ſecreto. ꝓbabiliter eñi timebant q[uod] ex culpa eoꝝ erat in parte: ⁊ ideo nolebāt de hoc ieſum publice interrogare: ſed magis in ſecreto. r ¶ Et dixerūt ei: Quare nos non potuimus eijcere illum: Dicit illis ieſus: Propter incredulitatem veſtram. Quia vnum peccatum trahit ad aliud. inde eſt q[uod] poſtq̄ incurrerant motum turbationis ⁊ inuidie cōtra alios ap[oſto]los: ꝯſ[equen]ter incurrerūt quendā torporē in fide: ex quibus ſecutum eſt q[uod] non potuerūt demoniacū curare.
N Amen.i.ſi

a ¶ cū iā te in glīa viderimus.
diſcipuli / dicentes: †Quid ergo †
a ſcribe dicunt q[uod] heliam oportcat
¶ ante aduentum domini.
primo venire: At ille reſpōdēs /
a ¶ p̄curſor iudicis vnde ꝯſtat hūc nō eſſe ſcōm aduentum.
ait illis: Helias quidē venturus a
b eſt: ⁊ reſtituet oia. Dico autē vo- b c
a ¶ p̄curſor redēptoris: vñ ꝯſtat p̄mū aduētū cōpletū. ¶ nō corpe ſ[ed] ꝟtute ⁊ ſpū.
bis: q[uia] helias iā venit: ⁊ nō cogno- d
a ¶ amauerūt. ¶ ſpreuerūt: decollauerūt. phariſei eñ ꝯſenſerūt.
uerūnt eū / ſed fecerūt in eo que- e
cūq[ue] voluerūt. Sic ⁊ filius hoīs f
a ¶ a iudeis herode ꝯſentiente.
c paſſurus ē ab eis. Tūc intellexerūt diſcipuli q[uia] de iohāne bapti-
d ſta dixiſſet eis. Et cū veniſſet ad g
†turbā: acceſſit ad eū hō genibus h
ꝓuolutus ante eū / dicēs: †Domi †
e ne miſerere filio meo q[uia] lunatic[us]
a ¶ deſcēdens exponit oīa incōmoda egroti.
eſt: ⁊ male patitur: Nā ſepe ca- i
a ¶ in aquā voluptatis q̄ emollit.
f dit in ignē / ⁊ crebro in aquaꝫ. Et k
obtuli eū diſcipulis tuis: ⁊ nō po
g tuerūt curare eū. Reſpondens l
autem ieſus ait: †O generatio incredula ⁊ ꝑuerſa: quouſq[ue] ero vobiſcū. Vſq[ue]q̄ patiar vos: Affer- m
a ¶ p[er] ipſm iudeos arguit.
h te huc illū ad me. Et increpauit n
a ¶ pueꝝ nō demonē: vt oñderet traditū eē īmūdo ſpiritui. ꝓp[ter] pctm ſuū vel parentū.
i illūm ieſus: ⁊ exijt ab eo demoni- o
¶ q[uia] ibi nullus morb[us] p̄ualet vbi omnipotentis interuenit manus.
um / ⁊ curatus eſt puer ex illa ho- p
ra. Tunc acceſſerūt diſcipuli ad q
ieſum ſecreto / ⁊ dixerunt: Qua- r
re nos non potuimus eijcere il-
k lū: Dicit illis ieſus: Propt[er] in-

✱ † ¶ Quid ergo ſcribe dicūt q[uod] heliā oporteat prio venire ⁊c. Sic ē duplex aduētus chriſti: ita ⁊ duplex helie.ſ. in ſpū ⁊ pſona. p̄dicator aūt euāgelij gerit officiū vtriuſq[ue]. nam diſponēdo pplm ad ſuſcipiēdū xp̄m p[er] grāz venientē gerit officiū p̄mi.ſ. iohis baptiſte. diſponēdo xo pplm ad ſuſcipiendum ip̄m iudicem ventuꝫ gerit officiū ſcdi.ſ. helie perſonaliter. Et cū veniſſet ad turbā ⁊c. Sequit[ur]: † ¶ Dñe miſerere filio meo q[uia] luna.ē. p[er] quē iſtabil[is] deſignat[ur]. ſic dr̄ Eccli.xxvij.b. Stultus vt luna mutat[ur]. Ideo ſequit[ur]: i ¶ Nā ſepe cadit in ignē.ſ. iracūdie. nā ira ē accēſio ſanguiſ circa cor. k ¶ Et crebro in aquam.ſ. voluptat[is] ⁊ luxurie. ⁊ de hoc dicitur infra.
Moraliter

✱ Hoc aūt ge-

A a ¶ Sicut gra. ſina. ꝛc. Fidē ꝑfectā grano ſinapis cōparat q̄ ſit in facie humilis ꝛ in pectore ferueſ: vilis videntibus: et nullarū viriū apparet: ꝛ ꝑſſuris trita: q̄d intus habet oſtē/ dit. b ¶ Hoc aūt ge. ꝛc. Quō ꝑteruitas diaboli ſuperet oſtēdit: vt grauiora queqꝫ ſciam' ieiunijs ꝛ orōnib' ſupanda: ꝛ irā dei in nos hoc remedio poſſe pla cari. c ¶ Niſi p orōnē. Iſta carna/ liū voluptatū mutabilitas n̄ mutat vel vincit: niſi ſpūs orōne cōfirmet: ꝛ ca/ ro p ieiuniū maceret. Niſi p orōnē ꝛ et ieiu. Ieiuniū em̄ generale ē: nō mo do ab eſcis ſꝫ ab oīb' illecebris carnali bus ꝛ ab oībus vitijs abſtinere: ſic et orō generalis nō ſolū verbis ſꝫ etiā in oībus q̄ in obſequiū dei ꝛ fidei deuoti
1. Teſ. 5. b one gerim'. vnde dicit: Sine intermiſ ſione orate. d ¶ Fili' hois. Semp letis miſcet triſtia: vt cū venerint quaſi ꝑuiſa min' moleſte ferant. e ¶ Et cō triſtati. Hoc nō de infidelitate ꝑue/ nit: ſed de dilectione: qꝛ nihil humile d̄ eo patiunt audire. f ¶ Et cū ve. ca. Per Auguſtū ceſarē iudea facta ē tri/
L. 2. c butaria: ꝛ oēs cēſi capite ferebāt. Vñ et Ioſeph cū maria ꝑfectus eſt in beth leē. Rurſus qꝛ nutrit' eſt in naçareth qd̄ eſt oppidū galilee vrbi capharnaū ſubiacēs: poſcunt tributa: ꝛ ꝓ ſignorū multitudine nō audēt ipſum aggredi: ſꝫ cōueniūt diſcipulū ſiue malicioſe ſiue fideliter: vtrū reddat tributa: an cōtra dicat ceſari. g ¶ Quid tibi videt. Anteq̄ȝ petrus ſuggerat dñs interro/ gat ne ſcādaliçent diſcipuli ad poſtula tionē tributi: cū videāt eū noſſe q̄ eo ab ſente geſta ſunt. h ¶ Reges terre.
B Dñs noſter ꝛ ṡm carnē fili' regis erat ex dauid nat' ꝛ oīpotentis verbū: q̄ vt fili' regū tributa nō debebat: ſꝫ ꝓ hu/ militate carnis decet eum implere oēm iuſticiā. i ¶ Ergo liberi. Liberi ſūt filij regni in oī regno: tāc multo mag' liberi ſūt filij illi' regni ſub quo ſūt oīa regna in q̄libet terreno regno.

¶ Et cum

credulitatē veſtrā. Amen quip/ a
pe dico vobis: Si habueritis fi b
a ¶ qd̄ minimū ꝯ mōtē. ¶ vñ alibi: Que/
cūqꝫ in noīe meo petie. credi. qꝛ accipietis.
c dem ſicut granum ſinapis: dice c
a ¶ ſupbo diabolo. b ¶ ab obſeſſo corpe
in altū maris. i. in ꝓfundū inferni.
tis mōti huic: tranſi hinc/ ꝛ trā/ d
a ¶ nulla incōmoditas inſanabilis.
ſibit: ꝛ nihil ipōſſibile erit vobiſ.
e Hoc autē genus nō eijcitur ni/ e
ſi per orationē ꝛ ieiunium. Con f
uerſantibus aūt eis in galileā/ g
h dixit illis ieſus† Filius hominis h
tradendus eſt in manus homi/
a ¶ ſi hoc contriſtat. ¶ hoc letificet.
num: et occidēnt eum: et tertia i
k die reſurget: Et contriſtati ſunt k
l vehementer. Et cū veniſſent ca l
¶ exactores tributi.
pharnaū: acceſſerunt qui didra
gmā accipiebant ad petrū/ ꝛ di/
xerunt ei: Magiſter veſter non m
¶ vere non.
ſoluit didragmā. ait: Etiam. Et n o
cum intraſſet in domū preuenit
g eum ieſus/ dicens: Quid tibi vi
h detur ſimon? Reges terre a qui p
¶ de terris.
bus accipiunt tributum vel cen
¶ de capitibus.
ſum: a filijs ſuis/ an ab alienis?
Et ille dixit: Ab alienis. Dixit q
¶ quāto magis dñs regum.
i illi ieſus: Ergo liberi ſunt filij. r

Nico. de lyra

✱ a ¶ Amen. i. fideliter. b ¶ Di/ co vo. ſi ha. fidē ꝛc. qd̄ eſt modicum in q̄ntitate: ſed maximū in virtute. c ¶ Diceetis: id dicere poterit'. d ¶ Monte huic: trāſi hinc ꝛ trā/ ſibūt ꝛc. licet apoſtoli nō legāt mōtes trāſtuliſſe ad litterā: legunt tñ maiora feciſſe in virtute fidei vt mortuos ſuſcitaſſe ꝛ cecos illuminaſſe: ꝛ cōſimilia: que nō poſſunt fieri niſi virtu te ſupnaturali ꝛ diuina: trāſlatio autē mōtis ad aliū locū ali/ qū fit virtute naturali: ſicut in terremotu vehemēti. Uel pōt dici ꝙ mons hic accipit metaphorice: id eſt diabolus q̄ pōt di ci mons ꝓpter ſupbiā: qꝛ ipſe eſt rex ſup oēs filios ſupbie: vt
Iob. 41. b dicit in Iob: ꝛ ſic eſt ſenſus: Si habuiſſetis fidē feruētem. ſ. charitate: potuiſſetis dixiſſe monti huic. i. diabolo. trāſi hinc: id eſt de obſeſſo lunatico ꝛ trāſiſſet de corpore exeūdo: ꝛ ſic in hoc oſēdit cauſam quare nō potuerunt eū eijcere: ꝛ hoc eſt qd̄ ſubdit: e ¶ Hoc autē gen' nō eijcit ꝛc. Oratio aūt que eſt mentis eleuatio in deū: ꝛ ieiuniū p quod refrenat caro ſūt effectus fidei formate p charitatē. Sciendū etiā ꝙ ſicut in di/ uerſis rebus corporalib' adminiſtrādis diuerſi angeli a deo ꝓponunt ꝛ diuerſorū ordinū: ſic etiā in diuerſis tentationib' diuerſi demones habent ſpecialē effectū: qꝛ aliqui potiſſime tētant de diuitijs cōgregandis: aliqui de honoribus appetē/ dis. Unde ꝛ aliqui dicunt ſpiritus ſupbie: ꝛ aliqui ſpūs luxu rie. Iſte autem demon habebat virtutem tētandi potiſſime d̄ vitio carnis: qd̄ vitiū potiſſime refrenat p orationē ꝛ ieiuniū ꝛ p cōſequens demon de talib' tentans p talia ſuperat.
f ¶ Cōuerſantib' aūt illis. Hic declarat ſe eſſe ꝑcium no ſtre redemptionis: ꝛ diuidit in duo: qꝛ primo oſtendit ſuā fu/ turā paſſionē. ſecūdo ex quodā facto declarat ſue paſſionis ef ficaciā, ibi: Et cū veniſſent. In prima pte dicit ſic: Cōuerſan tibus aūt

tibus autē eis. i. ieſu et diſcipulis ſuis. g ¶ In galileā. C que erat terra vbi fuerat cōceptus ꝛ nutritus. h ¶ Dixit il lis ieſus: filius homi. tra. eſt in ma. ho. qꝛ p inſtinctum demonis intrantis cor iude traditus eſt in manus iudeorū. vt habet Ioh. xiij. Et a iudeis traditus eſt in man' gentiliū. i ¶ Et occident eū ꝛ tertia die re ſurget. cū morte ſua ꝑdixit reſurrecti/ onem ſuā ne in paſſione eius incurre/ rēt deſperationē. k ¶ Et cōtriſtati ſunt vehemēter. quia eius ſocietas ita erāt dulcis et grata ꝙ nō miruꝫ eſt ſi cōtriſtati ſunt paſſione eius audita. l ¶ Et cū veniſſent. Hic oſtendit paſſionis ei' efficatia que eſt libertas vera: qꝛ per paſſionē chriſti ſumus a ſeruitute diaboli liberati: ꝛ iſta liber/ tas ſic declarat. cū dicit: Et cum ve/ niſſent caphamauꝫ acceſſe. qui didragma accipiebāt. Capharna um erat ciuitas principalis in galilea: ꝛ ideo ibi manebāt qui tributū collige bant ex parte romanoꝝ quibus iudea erat ſubiecta: ꝛ quilibet capitane' do/
m' ſoluebat didragma: ꝛ valet didra/ † Mar. 9. e
gma duplex dragma: dragma autē eſt Luc. 9. e
octaua pars vncie: ꝛ valet ſex obolos. Dragma
obolus aūt valet quātū vnus paruus turonenſis: ꝛ ſic quilibet capitane' ſol uebat annuatim quaſi. xij. turonēſes: iſta aūt poſſūt colligi ex his que dicit Papias ꝛ Iſidorus de ponderibus.
Iſti igit qui didragmā accipiebant a D
quolibet capitaneo dixerūt petro: m ¶ Magiſter veſter non ſoluit didragma: nō faciebant mētionē de apoſtolis: qꝛ nō accipiebāt niſi a capi/ taneis vt dictū eſt: n ¶ Ait: etiā. q̄/ ſi dicat: hoc eſt verum. o ¶ Et cū in traſſet domū ꝑuenit eū ieſus. ea q̄ facta erāt in eius abſentia ſibi ꝑdicē do: et in hoc oſtendit ꝙ nihil latebat ipſum. Sequit: p ¶ Reges terre a quibus accipiunt tributuꝫ ꝛc. Hoc autem interrogauit nō ignorās quid erat reſpōſurus: ſed vt ex ſua re/ ſponſione melius informaret eum de veritate. q ¶ Et ille dixit: ab alie nis: dixit illi ieſus: cōcludendo ve/ ritateꝫ. r ¶ Ergo liberi ſunt filij. Ipſe auteꝫ chriſtus erat filius dei ṡm naturam diuinā: et per cōſequens nul li ſubiectus: ſimiliter ṡm naturam hu/ manam erat filius dauid: et per conſequens liber a tributo. Et ex hoc ſequitur ꝙ apoſtoli qui erant de eius familia eſſent liberi. Uerūtamen ne ſcandaliçarentur illi qui colligebāt vo luit tributū reddere. Ad cuius euidentiā conſiderandū ꝙ ſcā dalum aliquādo orit ex malicia quale fuit ſcandalum phariſe orum: et tale eſt contemnendum: ſicut dictum eſt. ſ. xv. ca. Ali quando oritur ex ignorantia: et tale ſcandalum vitādum eſt. Salua tamen triplici veritate. ſcꝫ iuſticie: vite et doctrine: et

✱ tale erat

✱ e ¶ Hoc autem genus nō eijcitur niſi per oratio Moralit
nem et ieiunium. per ieiunium enim curant peſtes corpo/ ris: et per orationem peſtes mentis. f ¶ Conuerſantib' autem eis in galilea dixit illis ieſus: filius hominis tradendus eſt ꝛc. galilea volubilis interpretat: ꝛ ideo p hoc ꝙ dominus ibi ꝑdixit paſſionem ſuam diſcipulis ſignificauit ꝙ memores eſſe debemus mortis chriſti et etiā noſtre: q̄diu ſumus in volubilitate vite ꝑſentis. l ¶ Et cum veniſ. ca/ pharnaum: acceſſerunt qui di. ꝛc. didragma cōtinet du plicem dragmam: et per vnam poteſt intelligi penalitas cor/ poris. ſcꝫ fames ꝛ ſitis et huiuſmodi: per aliam autem penali tas mentis. ſcꝫ timor: triſticia et huiuſmodi: hanc autem du/ plicem dragmam debet reddere quilibet imperator omnium pro peccato primorum parentū quod facit patienter toleran/ do penalitates dictas: licet autem chriſtus nō haberet pecca/ tum: tamen reddere voluit pro ſalute omniū: et quia carnem aſſumpſit ſimilem peccatrici.

G a ❡ Et cū piſcē. Allego. Chriſt⁹ ē piſcis in hꝰ mari moratꝰ:
E qui prim⁹ morti ꝓ redēptiōe ſe obtulit: vt id qđ in ore ei⁹. i. in
Allego. ꝯfeſſiōe fuerat iuentū: ꝓ petro ⁊ dño daretᷣ. Et bñ idipſm ꝓciū
ſʒ diuiſuʒ: qꝛ ꝓ petro q̄ſi ꝓ pctōre. Dñs āt pctm̄ nō fecit. Sta
ther dr̄ q̄ hʒ duo didragmata: vt oñderetᷣ ſilitudo carnis duꝫ
eodē ꝓcio dñs ⁊ ſeruus liberantᷣ. Sʒ
etiā ſimplr̄ itellectus edificat: dū dñs
tāte fuit pauptat̄ vt vñ daret tributa
nō hr̄et. Judas qđē cōta in loculᷣ habe
† 12.q.1.c. bat: ſʒ res pauperꝫ in ſuos vſus cōuer
ex.q.3.c.inē tere nephas duxit: idipſm dās exēplū
Vba. 23. q. nobis. Chriſtus ē piſcis: mare mūd⁹:
viii.c.tribu hamus mors. Chriſt⁹ gerebat ꝓciū no
tum. ſtre redēptiōis. Qr āt ꝓciū in ore piſcꝭ
iuentū ē: ſignificat redēptionē noſtrā
ore chriſti ꝓnūciatā eſſe. Ille cēſuʒ ſol
uit q̄ nil poſſidebat: tu qui lucrū ſeculi
ſeq̄ris: cur ſecli obſequiū nō agnoſcis?

Nico.de lyra

† Mat.9.c. Vt tale erat iſtud ſcādalū: qꝛ illi q̄ colli
Luc.9.f gebāt tributū erāt gētiles legē ⁊ ꝓphe
tas ignorātes: ⁊ ꝓpt̄ hꝰ ignorabant ꝙ
chriſt⁹ eſſet imunis a tributo. Tū qꝛ fi
lius dei ſm naturā diuinā. Tū qꝛ fili⁹
dauid ſm hūanā: qꝛ ñ tenebantᷣ talia
ſcire. dare āt eis tributū nō eſt ꝯ veri
tatē vite/ iuſticie ⁊ doctrine. iō chriſt⁹
voluit dare ꝓpt̄ ſcādalū vitādū: eadē
rōne eccl̄ia in aliq̄bus terris vbi nō ē
ꝯſuetū decimas dare: nō repetit deci
mas ad ſcādalū vitādū. ⁊ hꝰ eſt qđ dicᷣ
chriſt⁹. a ❡ Vt aūt nō ſcādalize
mus eos/ va. ad ma. ⁊ mitte ha.
Ex q̄ ptʒ ꝙ chriſt⁹ erat ita paup ꝙ non
hr̄bat vñ poſſet ſoluere tributū. Seq
tur: b ❡ Et cū piſcē ⁊c̄. Ex quo ptʒ
ei⁹ diuinitas futura ꝯtingētia certitu
dinalit̄ ꝓdicēdo. c ❡ Illū ſumens
da eis ꝓ me ⁊ te. Stater em̄ valet
H duplex dragma. Chriſt⁹ em̄ voluit da
re tributum ꝓ ſe ⁊ ꝓ petro: quia iā pe
trum fecerat capitaneum ſuper alios
apoſtolos: vt habetur in precedenti capitulo.

a ¶ nō ſimus ei cauſa offenſionis.
Vt aūt nō ſcādalizemꝰ eos/ va a
a de ad mare ⁊ mitte hamū/ ⁊ eum b
¶ mira preſcientia.
piſcē q̄ ꝓmus aſcēderit tolle. Et
a ¶ mira potētia q̄ hꝰ dicēdo creauit ſtaterē.
apto ore ei⁹ iuenies ſtatherē: illū c
ſumēs da eis ꝓ me ⁊ te.

In illa hora Ca. XVIII
accesſerūt diſcipuli ad d
b ieſum/ dicentes: † Quis e
a ¶ in collegio iuſtoꝝ.
c putas maior eſt i regno celorū?
a ¶ ꝯ ambitiōeʒ glꝛe hūilitatē ꝓponit.
d e Et aduocās ieſus paruulū/ ſta f
tuit eum in medio eorū/ ⁊ dixit: g
Amen dico vobis: niſi conuerſi h i
a ¶ a vr̄a elatiōe. b ¶ inocētes ⁊ hūiles ꝑ
fueritꝭ ⁊ efficiamini ſicut paruu k
Ꝟtutes. a ¶ nō ſenſibus: ſʒ malicia.
li: nōn intrabitꝭ in regnū celorū. l
a ¶ q̄ de ſe maiora nō ſenſerit innocēs erit
b ¶ qꝛ aliter non intratᷣ. c ¶ talē ꝑ virtu
tem qualis iſte ꝑ naturam.
f Quicunq̄ ergo hūmiliauerit ſē m
a ¶ quē ꝓpono: vel q̄ me imitatus fuerit:
q̄ me exinaniuit formā ſerui accipiens.
g ſicut paruulus iſte/ hic eſt maior
in regno celorū. Et q̄ ſuſceperit n

Glo.ordi. Ca. XVIII

In illa ho. ⁊c̄. Quis pu. Ex eq̄litate ꝓciū q̄ in tributi
redditiōe dño fuerat cōparatus: arbitrati ſūt petrū oib⁹
apl̄is ꝑlatū. c ❡ In regno ⁊c. Vel regnū dei doctrīa
eſt euāgeliū cui obedire ſimplr̄ ⁊ ſine vlla retractatōe debem⁹:
ſicē puer nō ꝯdicit doctorib⁹. d ❡ Et aduocās. Scđm mar
cū puerꝫ ieſus cōplectitᷣ: ſignificans hūiles dignos ſuo cōple
xu ⁊ dilectiōe. e ❡ Paruulū ⁊c̄. Paruulū etate: vt ſilitudi
nē demōſtraret. Vel ſe ſtatuit in medio q̄ nō venit miſtrari ſʒ
miſtrare. Vel Paruulū. i. ſpm̄ ſctm̄ poſuit in cordib⁹ eoꝝ: vt
J.20.d hūilitate ſupbiā vitarēt. f ❡ Quicūq̄ ergo ⁊c̄. Inuitat di
ſcipulos ſuos ⁊ oēs alios dñs: vt qđ puer hʒ ꝑ naturā. i. ino
centiā ⁊ humilitatē: hꝰ habeāt diſcipuli ⁊ oēs alij per virtutē.
g ❡ Sicut puulus iſte. Innocēs erit ſicē iſte puulus: q̄ nō
ꝑſeuerat in ira: leſus nō meminit: viſam mulierem non cupit.

Nico.de lyra G Qui autem. Ca. XVIII

In illa hora ⁊c̄. Supius fundata eſt eccl̄ia gentiū in
fide: hic ꝯñr fundatᷣ in moribus. ⁊ diuiditᷣ in tres par
Diuiſio tes ſm tres ſtatus diuerſos in eccleſia. Primo em̄ de
ſcribuntᷣ virtutes actiuoꝝ: ⁊ ſcđo religioſoꝝ ſeu ꝯtemplatiuo
rū. ſeq̄nti ca. ⁊ tertio ꝑlatoꝝ. xx. ca. Prima in duas: quia ꝓmo
deſcribitᷣ virtutū fundamentū. ſcđo edificiū deſuꝑ ꝯſtructum/
ibi: Et qui ſuſcepit. Ad euidentiā ꝓme ꝑtis aduertendū ꝙ ſal
uator deſcribendo virtutes actiuoꝝ cōuenienter incipit ab hu
militate duplici de cauſa. ꝓmo qꝛ eſt fundamentū aliaꝝ Ꝟtutū
vt dictū eſt. ſcđo qꝛ habuit occaſionē ex ꝓhabitis imediate in
ꝓcedēti ca. dictū ē em̄ ꝙ ſaluator aſſumpſit ſecū petrū: iacobū
⁊ iohannē alijs dimiſſis: ⁊ duxit eos in montē ſeorſum ⁊ trāſ
figuratus eſt ante eos. ideo alij aliquid humanū paſſi motum
cuiuſdam inuidie incurrerunt. Item quia ꝓ petro iuſſerat ſol
ui tributum quod ſolum a capitaneis colligebatur. ideo in hoc
eum principalem alijs conſtituerat ⁊ capitaneum: ꝓpter quod
alij aliquo

alij aliquo modo indignati: quia nō erant adhuc cōfirmati per G
miſſionē ſpūſſancti in via poſiti ceperunt inter ſe altercari hꝰ ma
ioritate quis eoꝝ eſſet maior: vt habetur expꝛeſſius Marc. ix. ⁊
poſtea dū veniſſet ad domū ieſus q̄ſiuit ab eis de q̄ in via diſ
putauerāt: ⁊ tūc ipſi ꝓ verecūdia tacuerūt: vidētes motū ſupbie
in eis deꝑhēſuʒ a ſaluatore: ⁊ poſt pau
lulū factū eſt qđ hꝰ deſcribitᷣ a mattheo:
In illa hora. hoc eſt poſt tp̄s modi
cū. d ❡ Acceſſerūt diſci. ad ieſuʒ.
vidētes ſe eē deꝑhēſos ab ipſo hꝰ ꝯtētiōe
maioritatis dicētes: e ❡ Quis pu.
maior ē in regno celoꝝ. nō fecerūt
tūc q̄ſtionē qs eſſet maior inē eos de q̄
ꝓus ꝯtēderāt: ſʒ qs eſſet maior i eccl̄ia
militāte ꝑ meritū: ⁊ qs in eccl̄ia trium
phāte ꝑ ꝓmiū. Et qꝛ in moralib⁹ magis
mouētᷣ facta q̄ Ꝟba. iō docēs eos hꝰ hu
militate poſuit eis exēplū ſenſibile. ⁊ hꝰ
eſt qđ dr̄: f ❡ Et aduocās ieſū par
uulū. etate ⁊ malicia. ſ. btm̄ marcialeꝫ
qui poſtea a btō petro miſſus in galliā
ꝓdicauit lemonicēſibus fidē catholicā.
g ❡ Statuit eū in medio eoꝝ. vt
ab oib⁹ videretᷣ ⁊ attēte ꝯſideraretur.
h ❡ Et dixit. amē. i. fidelitᷣ. i ❡ Di
co vobis niſi cōuer. fue. ab elatio
ne. ſ. ſupbie ⁊ ambitione maioritatis.
k ❡ Et efficiami ſicut puuli. i. hu
miles ⁊ ſimplices ſine malicia peccati.
l ❡ Nō intra. in reg. ce. demōes em̄
abiecti fuerūt ꝑ ſupbiā: ⁊ ideo oportet
hoīes illuc venire ꝑ viā ꝯriā. ſ. ꝑ humi
litatē. concludit ergo intentum/ dicēs:
m ❡ Quicūq̄ ergo hu. ſe ⁊c̄. q. d.
ille qui erit humilior: erit maior hꝰ per
grāʒ: qꝛ hūilitas eſt recta diſpoſitio ad
gratiam ſuſcipiendam: ſm ꝙ dicit bea
tus Jacobus. iiij. b. De⁹ ſupbis reſiſtit
hūilibus aūt dat grāʒ: ⁊ talis etiā erit
maior in eccl̄ia triūphāte. Aduertēduʒ
tn̄ ꝙ ex hoc non ſequitᷣ ꝙ humilitas ſit
maxia virtutū: qꝛ virtutes theologice
ſūt maiores q̄ morales videlicet fides/
ſpes/ ⁊ charitas. Hūilitas aūt eſt Ꝟtus moralᷣ. Et iteꝝ in Ꝟtuti b
bus moralibus prudentia q̄ dirigit alias Ꝟtutes morales: ⁊ po
nit in eis mediū: ē maior alijs. Et iteꝝ iuſticia que importat re
ctum ordinem ad alterum eſt maior q̄ humilitas: que facit ho
minem eſſe bñ ſubditū huic ordini. Sed ꝓ tanto dicitᷣ ꝙ maio
ritas in regno correſpōdet humilitati: ſicut theſaurus celeſtis
diſperſioni theſauri terreni ꝓpter deū: vt habetᷣ. j. ſeq̄nti cap̄.
Item qꝛ ſicut dictū eſt humilitas eſt fundamentū aliaꝝ virtu
tum. ſicut ergo ex magnitudine fundamenti ꝓiecti arguitᷣ ma
gnitudo edificij ſupedificandi: ſic in ꝓpoſito ex magnitudine
humilitatis arguitᷣ magnitudo felicitatis: licet humilitas non
ſit maior inter alias Ꝟtutes: qꝛ illa q̄ ſunt priora generatōe nō
ſunt maiora ſimplr̄. Item qꝛ virtutes ſunt cōnexe ⁊ maxie vir
tutes infuſe que cōnexe ſunt in gratia ⁊ charitate: ⁊ ideo q̄tuꝫ
creſcit vna virtus in eodē hoīe: tātū creſcit altera ꝓportionabi
liter: ſm illud qđ eſt formale in virtute: ſicut digiti manus eq̄
liter creſcunt: licet in ſe non ſint eq̄les. ille autem qui habet ma
iorem humilitatem loquēdo de vera humilitate: per conſeq̄ns
habet alias virtutes maiores. ⁊ ideo ille qui eſt magis humi
lis ē maior in merito et ꝓmio: nō ꝓpter humilitatē tm̄ ſed ꝓ
pter alias Ꝟtutes hūilitati ꝯnexas: q̄ ſunt etiā maiores ipſa hu
militate. n ❡ Et q̄ ſuſce. Hic docet ꝯſtruere edificiū Ꝟtutū
ſuꝑ hūilitatꝭ fundamētū. Iſtud āt edificiū cōſiſtit in cōicatione
ad ꝓximū.

Moraliter. c ❡ In illa hora acceſſerunt diſcipu. ⁊c̄. Moraliter
Sequitur: f ❡ Et aduocans ieſus paruulum ⁊c̄. Mo
raliter paruulus in medio ſtatuitᷣ cuʒ vere humilis in ſtatu po
nitᷣ dignitatis: qꝛ tunc ſicut lucerna ſuꝑ candelabrū ponitᷣ alijs
in exēplū: qꝛ plus honoratus: plus reputat ſe indignū. Iō hꝰ
dicᷣ: i ❡ Niſi cōuerſi fue. ſ. a ſupbie faſtu. k ❡ Et efficia
mini ſicut par. imitātes eius humilitatē ⁊ nō aſpirantes ad
dignitatem. l ❡ Nō intra. in reg. ce. nā anguſta ē porta: vt
dr̄. ſ. vij. ca. ꝓpt̄ qđ groſſi ꝑ ſupbiā trāſire nō pñt ꝑ ipāʒ: ſʒ hu
miles tm̄. Ideo concluditᷣ: m ❡ Quicūq̄ ergo hu. ſe. ⁊c̄.
Et qui ſuſceperit vnum paruulum talem in nomine
meo: me ſuſci

B a ¶ Qui aūt ſcādali. ⁊c̄. Et ſi hoc generalr̄ dicit̄ ↄ oēs: tā hic ſpāliter cōtra aploſ q̄ hic de dignitate videnr̄ ↄtēdere: ⁊ in h poterāt alios ꝑdere. Mola aſinaria ſm̄ ritū dicit̄ ꝓuin cie vbi iſta pena eſt maiorū criminū. Expedit ei: q2 multo vti/ lius eſt innoxiū grauiſſima pena vitā finire: q̄ ledendo fratrē mereri mortē ꝑpetuā. Uel p molā aſi/ nariā ſecularis vite circuit' ⁊ labor ex/ primit̄: p ꝓfūdū maris extrema dāna/ tio. Quicūq3 ḡ ſpeciē ſanctitat' habēs verbo vel exemplo ceteros deſtruit: me lius eēt ei vt eu3 ſub exteriori habitu ad mortē terrena acta. cōſtringerēt: q̄ ſacra officia ceteris i culpa imitabilem oſtēderēt: q2 ſi ſol' caderet tolerabilior eū pena cruciaret. ¶ Aliter. Aſin' ad molā gētilis cecus ad lapidē quē ado/ rat. hic cū ꝑſecutionē chriſtiano intule/ rit: hac pena plectit̄ vt cū ſui ſacrilegij mola iudicandi ſeculi fluctib' mergat̄. Nota ꝙ inq̄tū potes ſine pctō vitare ſcādalū ꝓximi debes. Qz ſi de verita/ te eſt: p ſcandalo veritas relinqui non debet. Quicūq3 ſpeciem ſanctitat' ha bēs verbo vel exēplo elationis vel al/ teri' vitij: cauſa ruine īfirmo fuerit eui mari: e nos oportet cōſulere.

b ¶ Expedit. Quia multo meli' ē p culpa breuē ſuſcipere penā: q̄ eternis Mat. 1. c ſeruari cruciatib'. Nō eīm iudicabit de ſm̄ aliā trāſ us bis inidipſum. c ¶ Ue homini. latione Quia nō iudicat̄ ſm̄ vtilitatē q̄ inde ꝓ uenit: ſ3 ſm̄ exitū quē intēdit. d ¶ Si aūt manus tua. Docuit ſupra ne ſcā daliçem' credētes: nūc q̄tū cauere de/ bem' eos qui ſcādaliçare nos poſſunt: q2 parū diſtat in vitio fallere vel falli: ſcādaliçare vel ſcandaliçari: ſi ex negli/ gentia: ſi ex inuincibili ignorantia di/ ſtat: q2 tūc talli peccatū nō imputatur. Inemēdabiles amici ſunt a nobis ali/ enandi: ne p immūdiciā eorū: ⁊ ipi pol luti peream'. Ois affectus ois ꝓpin/ quitas amputet̄: ne p occaſionē pieta/ tis pateā ſcandalis. e ¶ Bonū ti. eſt. Melius eſt vitā ſolitariā ducere: q̄ ob vite p̄ſentis neceſſaria vitā eternā ꝑdere.

a ¶ humilē mee īnocētie imitatorē. b ¶ ne putent ſe honorari.

vnū̊m paruulū talē ī nōie meo/ a
a me ſuſcipit. † Qui aūt ſcādaliça b c
a ¶ magnus eīm nō poteſt moueri.
uerit vnū de puſillis his q̄ in me
b credūt: expedit ei vt ſuſpendat̄ d
mola aſinaria in collo eius ⁊ de
¶ ergo.
mergat̄ ī ꝓfūdū mari. Ue mūdo e
a ¶ q̄ nō cauet. ¶ tū. ¶ vtile. ¶ vt q̄ ꝓ bati ſūt meliores fiant.
ab ſcādalis † Neceſſe ē ei vt veni f
c ant ſcādala: Uerūtn̄ ve homini g
d p quē ſcandalū venit † Si autē h i
a ¶ q̄tūcūq3 vtilis adiutor. b ¶ diſcurſor ī tuos vſus. c ¶ ſcādaliçat q̄ dicto vel fa/ cto min' recto occaſionē dat ruine. ¶ ledit
man' tua vel pēs tuus ſcādali/
te in eā aīe. a ¶ rūpe affectū. b ¶ occulta eius ſocietatē quē caſtigare nequis.
çat te: abſcidē eū ⁊ ꝓijcē abs te. k
e Bonū tibi ē ad vitā ingredi de l m
a ¶ ſine pernicioſo adiutore vel diſcurſore
b ¶ cum his.
bilē̊m vel claudū: q̄ duās man'
vel duos pedes habētē mitti in
a ¶ ꝓuiſor ī ↄſilijs ī errorē vult te iducere
ignē etnū. Et ſi oçul' tu' ſcāda †
liçat te: erue eū ⁊ ꝓijce abs te.
Bonū eſt tibi cū vno oculo ī vi

Nico.de lyra

B ✱ ad ꝓximū: ⁊ hoc cōtingit dupliciter. ſ. rōne corꝑis: ⁊ rōne aīe. Primo ḡ docet cōicationē charitatiuam ad hoīem ex ꝑte corꝑis vt ex notiorib' ꝓcedat ad min' nota. bona aūt corpo/ ris ſunt nobis magis nota. Scdo docet cōicationē ad ꝓximū ex ꝑte aīe; ibi: Qui aūt ſcandaliçauerit. Dicit ḡ primo: Et q̄ ſuſcepit ⁊c̄. humilē. ſ. et fidelem. a ¶ In noie meo. hoc eſt. ꝓpter deū ipm̄ ad hoſpitiū recipiendo ⁊ neceſſaria corpo/ ris miniſtrādo: ⁊ p hoc intelligunt̄ oia alia bñficia q̄ impen/ dunt̄ ꝓpter deū ex ꝑte corporis. b ¶ Me ſuſcepit. q2 vbi vnū ꝓpter alterū vtrobiq3 tm̄ vnū: ⁊ iō q̄ recipit ꝓximū ꝓpē xp̄m dicit̄ xp̄m recipe. Exēplū hui' habem' ī legēda bti Mar tini: vbi dr̄ ꝙ xp̄s ſe veſtitum oſtendit illa tpe chlamydis quā beat' martin' dederat pauperi ꝓpter xp̄m. c ¶ Qui autē Diuiſio ſcādali. Hic docet cōicationē charitatiuā ad ꝓximum ex ꝑte aīe q̄ cōſiſtit in duob': p̄mo ne ꝓximo inferat̄ nocumētū. ſcdo vt ei p̄beat̄ bñficiū, ibi: Uenit eīm fili' hoīs ſaluare. Prima in duas: q2 p̄mo admonet ne ꝓximū ſcādaliçem'. ſcdo ne eu3 cōtēnam'. ibi: Uidete ne cōtēnatis. Prima in duas: q2 p̄mo docet vitare ſcādalū actiuū. ſcdo paſſiuū, ibi: Si aūt man' tua Quid eſt Circa primū aduertēdū ꝙ ſcādalū actiue dictū: eſt dictū vel fa ſcandalū ctū min' rectū p̄bēs occaſionē alij ruine. Scādaliçare igit̄ ali quē eſt facere eū ruere in pctm̄ mortale ex dicto vel facto ſuo malo: ⁊ h eſt ꝓprie inferre ei nocumētū ex ꝑte aīe: qḋ eſt re/ cte cōtra charitatē: ⁊ iō talis faciēs aliū ſic ruere ſi faciat h de intētione ſeu ex aduertētia ſp̄ peccat mortalr̄ etiā ſi factū vel dictū ex q̄ ali' ruit nō eēt de genere pctī mortalis: ſicut dicēs mēdaciū iocoſum mulieri intētiōe ꝓtrahēdi eā ad adulteriū ē pctm̄ mortale ex intētione finis. d. Qui ſcādaliçauerit. vnū ⁊c̄. dicit aūt puſillis: q2 null' ſcādaliçat̄ paſſiue niſi inq̄tū pu ſillus. i. parue virtutis: q2 hō ꝑfecte virtutis ex dicto vel facto malo alteri'

malo alteri' nō ruit in pctm̄. Sequit̄: d ¶ Expedit ei vt C ſuſpen. ⁊c̄. loquit̄ euāgeliſta ad modū terre paleſtinorū3 in qua cōdēnati ad mortē ligato ſaxo ad collū p̄cipitabāt̄ in ma/ re: ſenſus eſt ergo. Expedit ⁊c̄. i. meli' eſſet homini mori cor poraliter q̄ ex malo exēplo ſuo facere aliū ruere in pctm̄ mor tale: q2 ex hoc meret̄ mortē eternā q̄ ē grauior morte tpali. ⁊ iō ſequit̄: e ¶ Ue mūdo ab ſcā. i. mūdanis ho minib' q̄ nō curāt ſcādaliçare ꝓximos. f ¶ Neceſſe eſt eīm vt ve. ſcan. nō eſt neceſſitas abſoluta ſ3 tm̄ ex ſuppoſi † Mar. 9. f tione: ſi eīm hoies velint viuere mun/ Luc. 17. a dane. i. in oibus volūtatē ſuā adimple De renū. c. re: neceſſario ſequit̄ ad hoc ſcādalū ali niſi. §. pro orū: q2 nō formidāt ꝓximos ſcādaliça/ graui re. g ¶ Uerūtn̄ ve hoi illi. i. cōmi/ natio pene eterne ſibi infligende. h ¶ Per quē ſcādalū ve. actiue. ſ. ꝓximū ſcādaliçādo. i ¶ Si aūt ma/ nus tua ⁊c̄. ⁊ q2 ſcādaliçare paſſiue ſemꝑ eſt pctm̄: q2 eſt ruina ex dicto al/ terius min' recto: iō admonet puſillos † De noui. vt excludāt a ſe occaſionē ruine d. Si ope. nū. c. 2 aūt manus tua ⁊c̄. i. tibi eſt occaſio ruine in pctm̄ p tactū inhoneſtū vel p † ū. 5. c greſſum diſſolutū. k ¶ Abſcide eū. Mar. 9 f nō q2 aliqḋ mēbrū corporis ſit ampu/ 28. q. 1. c tandū ad vitādū pctm̄: mēbra eīm cor/ vxor poris ſunt a deo data: ⁊ iō nō eſt i po/ teſtate alicui' ꝑſone abſcindere ſibi mē brū: ſicut nec ſe occidere: ſed ſemꝑ hoc eſt illicitu3 perſone ſingulari niſi in ca/ ſu quādo. ſ. vnū membrū ꝓpter ſui cor ruptionem eſt in periculum totius cor poris: q2 vnicuiq3 cōmittitur cura ſani tatis ſui corporis: ideo tūc licitū eſt ſi/ bi p ſe vel p aliū vnum membrū ab/ ſcindere: ne pereat totu3 corpus: ⁊ eo/ dem modo licitū eſt ei qui tenet locum iuſticie publice interficere hoīem vel mutilare ꝓpter cōſeruationē iuſticie: ſed ꝓpter peccatū euitandum non eſt alicui licitum abſcindere ſibi aliquod † Mar. 9. g membrū. Tū q2 p hoc nō excludit̄ cō/ cupiſcentia interior in qua viget pecca D tum. Tum q2 p aliā3 viā poteſt melius obuiare peccato p ra/ tionem. ſ. et liberū arbitriū cohibendo membrū a peccati exer citio: ⁊ ſic dicit̄ manus abſcindi inq̄tū ꝓhibet̄ ab illicito actu quia manus abſciſa nō pōt aliquid agere: et eodē modo expo nendū eſt de alijs mēbris. Aliter tamē poteſt exponi vt p ma nū intelligat̄ auxiliator in negocijs ſuis: quia manus ē orga/ nū organorū. Per pedē intelligat̄ curſor qui currit ad nego/ cia pagenda: p oculū cōſiliarius q̄ dirigit in agendis. Amici/ tia autē iſtorū q̄tūcūq3 ſit vtilis in tpalibus: eſt tn̄ p̄ſcindēda a ſe ⁊ remouēda ſi ſit occaſio ruine in ſpiritualibus. ꝓpter h quod ſequit̄: l ¶ Bonum eū tibi: id eſt meli'. m ¶ Ad vitam ingredi debilem vel claudum. ſicut enim ſequē/ ti capitulo dicit ſaluator ꝙ vno modo dicit̄ caſtratus ꝓpter re gnū celorū qui ↄtinet membra genitalia ab illicito actu: ſic di citur hic claudus qui continet pedem ab inordinato greſſu ⁊ ✱ et debilis

✱ meo me ſuſcepit. nā ab eo vere ſuſcipit̄ q̄ ei cōformat̄. Moralit c ¶ Qui aūt ſcandaliçauerit ⁊c̄. Sequit̄: d ¶ Expedit vt ſu/ ſpēdat̄ mola aſinaria in collo eius ⁊c̄. eligibilius enī3 eſt corporaliter affligi q̄ eternaliter cruciari. i ¶ Si autē manus tua vel pes tuus ⁊c̄. Per manū que eſt organū organorū intelligi poteſt opus bonū de genere qḋ tn̄ nō eſt neceſſariū ad ſalutē: ⁊ ſi tale bonū ſit occaſio ruine: vtpote ſu/ ꝑbie vel alteri' mali debet dimitti. Per pedē vero pōt intelli gi greſſus honeſtus nō tn̄ ad ſalutē neceſſari' ⁊ ſi ſit occaſio mali debet dimitti. † ¶ Et ſi oculus tu' ſcan. te ⁊c̄. p ocu lum poteſt intelligi ſciētia ſecularis q̄ licet ſit bona tn̄ ſi ſit oc/ caſio mali debet dimitti: ſicut dicit beat' Greg. de ſancto Be nedicto qui liberiori genere ex ꝓuincia nurcie ortus: rome li beralib' litterar3 ſtudijs traditus fuit: ſed cū ī eis multos ire p abrupta viciorū cerneret: eū quē quaſi in ingreſſu mūdi po ſuerat pedem retraxit: et ſubdit̄ ibidem receſſit ergo ſcienter neſcius et ſapienter indoctus.

✱ Uidete

ſ Uidete

a ¶ Videte ne cōtēpnatis ꝛc. Sic ꝑcipio vob̄ seueritatē dimittēdi oēs amicitias vt admisceā clemētiā: vt q̄rat' coꝝ salutē. Sꝫ si ꝑsistāt in malū melius ē solū saluari q̄ dānari cum pluribꝰ. Quis ꝓ scādal' oīs rūpēdus ē affectus: q̄rēte tn̄ salutē ifirmoꝝ q̄ntū poteſt. b ¶ Quia angeli coꝝ ꝛc. Cur nō
sunt ↄtēpnēdi: q: ꝓ eis q̄tidie mittunt āgeli. Magna dignitas aīaꝝ vt vnaqueq3 habeat ab ortu natiuitatis in custodiā sui āgelū delegatū. c ¶ Semper vidēt ꝛc. Visiōe dei manifesta ꝑfruunt: ideo nō est spernendū ab hoīe qd̄ apud deū tāte cure est: q̄ vos nolite spernere q̄ntum in vobis ē. Et si eni
Angeli mittunt ad hominū salutē — missi veniāt: sic exteriꝰ implēt misteriū vt nūq̄ itꝰ desint p ↄtēplationē. Mittāt ad hoīm salutē: ꝛ tn̄ sp vidēt faciē
† Luc. 19. b — pris: q: q̄libet missi vēiāt itra ipm currūt q̄ vbiq3 ē. d ¶ Si fuerit alicui centū ꝛc. Hōs cētū oues habuit: qñ rōnalis nature nūerus angeloꝝ ꝛ hominū integer. i. in sua ꝑfectiōe māsit. sꝫ
Ibi. 15. a — vna errauit: cū hō peccauit. ¶ Ouis ꝑdita oēs pctōres q̄ ꝑ pnīaꝫ recōciliātur deo. Nonagintanouē sunt supbi: quos relīq̄t in mōtibꝰ q̄ tumorē vel sollicitudinē gerūt in aīo: q̄ solos se videri volūt: q̄ de se ꝑsumētes penitētibus
Alis h3 in montibꝰ — ꝑponūt se: q̄bus ad ꝑfectionē vnitas deest. e ¶ Nōne reliquet ꝛc. Grego. Quia seipm exinaniuit formā ser
Phil. 2. a — ui accipiēs: āgelica natura ꝑsistēte in sūma btītudine. Alii in nonagintanouē iustoꝝ numeꝝ putāt itelligi in vno pctōꝝ. vñ alibi: Non veni vocare iu
† 50. dist. q: scitūs tua — stos: sed pctōres. In Luca scriptū est: Maius gaudiū est sup vno pec. pe. a. q̄ sup nonagintanouē ius. q̄ nō in. pe.
Luc. 5. f
Ibi. 15. b — Quia vt q̄tidie expimur: q̄ illicita non cōmiserūt: in rebꝰ licitis sepe sibi ꝑbēt vsum: ad celestia anxie nō anhelāt. Et q: securi sunt: ad bona agēda pigri remanēt. Ecōtra aūt plurimūq3 pctōr facit. Maius q̄ gaudiū de eo q̄ de stāte iusto: vt dux in ꝑlio. plus eni milite illū diligit q̄ post fugā reuersus hostem fortiter ꝑmit: q̄ cum q̄ nunq̄ fugit nec
† Luc. 17. a — vnq̄ fortiter egit. Sꝫ ꝛ sunt q̄dā iusti
45. dis. c. sꝫ illud. 2. q. 1. c. si peccaueris — de q̄bus est tantū gaudiū vt eis nullus penitēs ꝑponi possit: q̄ ꝛ si nō sint maioꝝ cōscii sibi: tn̄ licita respuūt: in oībꝰ se humiliāt. Quātū q̄ gaudiū est si humilis plāgat iustus: cū tantū sit si qd̄ male gessit dānat iniustus. f ¶ Gaudebit sup eā ꝛc. Magꝰ dn̄s gaudet de nr̄a repatiōe (q: magis nos gaudere facit) q̄ de angeloꝝ imutabilitate. Maior eni dei ꝑtus ꝛ humilitas in nr̄a repatiōe cognoscit q̄ in nr̄a creatiōe. g ¶ Si autē peccauerit in te ꝛc. Si eni in deum: nō est nostri arbitriū. Hoc ordine scādala vitare debemus: ne quē ledamus: ꝛ peccantem ꝫelo iusticie corripiamus: ꝛ penitenti misericordie viscera pādamus. h ¶ Corripe cū inter ꝛc. Non passim iubet peccanti dimittere: sed penitenti. Ita peccat qui videns fratrem peccare tacet: sicut qui penitenti non indulget. Naz ꝯ qui dixit:

tā itrare: q̄ duos oclos hn̄tē mitti i gehēnā ignis. a Videte ne ↄtēpnatis vnū ex his pusill. Dico
¶ deputat eis custodiā.
b eni vobis: q: angeli coꝝ in celis ꝯ
c semp vidēt faciē pris mei q̄ in celis ē. d Venit eni filius hois saluare qd̄ perierat. Quid vob̄ videt:
a ¶ nō debetis curā holm paruipēdere ꝓ qbus ego veni. a ¶ ad clementiā ꝓuocat qui ꝑmisit: videte ne ↄtēpnatis.
a ¶ aliud de eadē re subdit exēplū. b ¶ q:
d Si fuerit alicui cētum oues ꝛ errauerit vna ex eis: nonne relinquet nonagintanouē in deserto
rōnal' creature nūerꝰ ꝑcīte hoīe fuit iminutꝰ
a ¶ aliꝰ euāgelista dic: i mōtibꝰ. i. excelsis.
¶ vel quit. a ¶ in celo ab hoīe derelicto.
¶ in terrā. ¶ hoīeꝫ vt sūma reintegret.
ꝛ vadet q̄rere eā que errauit: Et si contigerit vt inueniat eam:
a ¶ q: maior glīa reformātis ē ꝑdita restaurare: q̄ ea q̄ sunt imota retinere.
f Amē dico vob̄ q: gaudebit sup eā magis q̄ super nonagintanouē q̄ nō errauerūt. Sic nō est volūtas ante prēꝫ vrm̄ q̄ in celis est/ vt pereat vnus de pusillis istis.
a ¶ sicut nō est volūtas pastoris vt vna de ouibus pereat. ¶ docet parabolā ideo ꝓposuiā vt pusilli nō ↄtemnant.
a ¶ si perit: nō volūtate eius perit.
a ¶ sꝫ oī beniuolētia etiā ab his q̄s offēdūt corrigant. ¶ iniuria vel ↄtumelia affecerit.
g † Si aūt peccauerit in te frat tuꝰ/
a ¶ ne publice correptus verecūdiā ꝑdat: qua ꝑdita in pctō ꝑmaneat.
h vade et corripe eū inter te ꝛ ipm

Nico. de lyra

★ ꝛ debilis qui continet manū ab illicito tactu: ꝛ sicut testimonio saluatoris illa castratio que est ꝑ membroꝝ genitaliū continentiā: est meritoria ꝛ laudabilis: nō aūt illa que ꝑ mēbroꝝ amputationem. sic in ꝓposito claudicatio vel debilitas seu cecitas que est ꝑ cohibitionem manus ab illicito tactu: et oculi ab illicito visu: ꝛ pedis ab illicito gressu: est meritoria ꝛ laudabilis: non autem illa que esset ꝑ membroꝝ priuationē. Cetera patēt. a ¶ Videte ne contēpnatis ꝛc. Hic ↄsequēter ꝓhibet ne ꝓximū ↄtēpnamus: cuius rōneꝫ assignat: q: q̄tumcūq3 homo sit paruus in hoc mūdo: tn̄ habet angelū assignatum a deo ad sui custodiā: ꝛ ideo si homines tn̄ a deo honorant ꝙ ad eius imaginem sunt facti. multo fortius a nobis sunt honorandi. ꝛ hoc est quod dicit: Videte ne contempnatis. Sequit: b ¶ Quia angeli coꝝ. i. assignati eis. c ¶ In celis semp vidēt faciē patris. Quia q̄ncūq3 mittant ad tempaliū reꝝ admīstrationē: tn̄ sp deo inherēt ꝑ apertam visionē. d ¶ Qui in celis est. Licet eni deus sit vbiq3 ꝑ essentiā/ ꝑńtiā: ꝛ potentiā: tn̄ spāliter dr̄ esse in celis vbi adest beatis ꝑ apertā visionē. e ¶ Venit eni filius hois. Osten/ — Diuiſio
so ꝙ nō est ꝓximo inferendū nocumentū ex pte aīe: h̄ ondit ꝙ ei est bn̄ficiū ipendendum. ꝛ pmo in affectu. scd̄o in effectu/ ibi: Si āt peccauerit. Primū ostendit exēplo saluatoris q̄ ad salutē hoīm descēdit de cel/ dicens: Venit eni filius hois saluare qd̄ perierat. ꝛ h̄ ducit ad h̄ exemplū de illo q̄ h3 centum oues. vna eni errāte dimittit nonagintanouē ꝛ vadit ad q̄rendū illā q̄ errauerat: ꝛ cū inuenit eam gaudet speciali gaudio de inuētione eius: nō q: magis diligat illā solā q̄ nonagintanouē sꝫ q: sic dictū est h3 specialē rōnē gaudendi de inuentiōe eius quē nō habebat in aliis. Sic deus de reuersiōe peccantiū ad salutē h3 spālem rōnem gaudii quā nō h3 de ꝑmanentibus in iusticia. ceteris tn̄ paribus. ꝑmanētes in iusticia sunt magis dilecti deo. Hoc autem inducit saluator ad ↄsiderandū ꝙ sīlr debemus gaudere in affectu de salute ꝓximoꝝ. Considerādū etiā ꝙ alia rōne aliq̄n deus magis diligit peccatores reuertentes q̄ remanētes in iusticia: nō quia peccauerūt: sed quia ex peccato cōmisso humiliores efficiunt ꝛ sanctiores ꝛ in bono feruentiores. Unde dicit btūs Grego. in moralibus: ꝙ dux in tepe militie plus eum militē diligit q̄ post fugam fortiter hostem ꝑmit q̄ qui nūq̄ fugit nec vnq̄ aliquid fortiē egit: ꝛ eodem mō est de peccatore post penitentiā viriliter agente: ꝛ de iusto tepido in sua iusticia ꝑmanēte. f ¶ Si āt peccauerit ꝛc. Hic ↄsequēter osten/ — Diuiſio b
dit ꝙ debemus esse benefici ꝓximo ex parte anime in effectu. ꝛ hoc dupliciē. primo defectus eoꝝ charitatiue corrigendo. ꝛ secundo offensam misericorditer remittendo/ ibi: Iterum dico vobis. Ad euidentiā primi aduertendum ꝙ duplex est correptio. Una que est ad peccantis punitionem ꝓpter ↄseruationem iusticie: ꝛ ista non ordinat semp ad correctionem delinquētis: quia aliq̄n sibi infligit pena mortis: ꝛ ideo pn̄cipaliter est ad ↄseruationem iusticie ꝛ terrorem alioꝝ: ꝛ talis correptio nō ꝑtinet ad singulares ꝑsonas: sed ad iudicem ad quem ꝑtinet ↄseruare iusticiam inter homines: ꝛ ꝓpter hoc talis correptio est actus iusticie. Alia est correptio que ordinat ad fratris peccātis emendationē: ꝛ hec ē actus charitatis ꝛ ꝑtinet ad oēs: q: sicut dr̄ in Ecclesiastico: Unicuiq3 mādauit deus de ꝓximo. Et ideo sicut q̄libet tenet ꝓximū ex charitate diligere: ita tenet defectus eius charitatiue ad emendationem eius corrigere: si tn̄ ꝓbabiliter credat ꝙ ex sua correctiōe debeat se emēdare. ꝛ de tali correctiōe loquit h̄ saluator: nō de p̄ma que est actus iusticie. Tāgit aūt debitū modū huius correctiōis/ dicēs: Si aūt peccauerit in te frater tuus. Et intelligit istō in te dupliciter: vel quia te solum lesit: vel quia te solo sciente peccauit. si eni alios lederet vel coram aliis peccaret: tunc non haberet locum illud quod subditur: g ¶ Vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Quia peccata publica sunt in publico arguenda: s̄m ꝙ dicitur. i. ad Timoth. v. d. Pecc/
★ tem coꝝ

★ a ¶ Videte ne contēpnatis ꝛc. Graue q̄ est contēpnere quem deus honorat angelo custode ꝛ ꝓpter cuius salutem dei filius voluit in mundum venire. ꝛ he rōnes tangunt/ cum dicit: † ¶ Dico eni vobis: q: an. coꝝ ꝛc. Si āt pecca. in te frater tuus. i. te sciēte. vñ Aug'. Quid ē in te peccauit nisi tu scis q: peccauit. g ¶ Vade ꝛ corripe eum inter te et ipm solum. Hieronymus. Corripiendus eni est seorsum fraterne si semel verecundiam amiserit permaneat in peccato. — Moralite
★ Si te audie

C A qui dixit: ſi penitet dimitte. pmiſit: ſi peccauerit increpa. Nec difficilis ſit venia: nec remiſſa indulgētia. a ¶ Dic eccl'ie ꝛc. Ut deteſtationi eū habeat. Et qui non potuit pudore ſaluari: ſaluet̄ opprobꝛiis: ꝛ vt rubore ſequeſtrationis emēdet̄: ſit tibi ſicut ethnicus ꝛ publicanus. Sed ne quis ſugbus talē cōtemne ret ſe qu eſtrationē ſubdit: Amē dico vobis. Poteſtatē tribuit apl'is vt ſci ant q̄ a talib' dānant̄: humanā ſenten tiā diuina ſententia corroborari.

b ¶ Sicut ethnicus. Deteſtabilior eſt q̄ ſub noīe fidelis agit opa īfidelis: q̄ apte gētilis. Nec ideo ſalus ei' negli gēda eſt. Nā ꝛ ethnicos.i. gentiles et publicanos in numero q̄dē fratrū non deputam': ſed tā eoꝝ ſalutē ſemp inq̄rimus.

Typice ¶ Typice. Publicani ſunt q̄ lucra ſeculi ſectant̄ ꝛ exigūt vectigalia negociationis p fraudes: p furta/ ꝛ p ꝑiuria. b ¶ Amē dico ꝛc. A deo v'ra ſentētia cōfirmat̄ diuina: vel ad recipi endū penitētē: vl' ad abiciēdū ꝯtuma

Typice cē. d ¶ Si duo. Typice. Ubi ſpūs aīa ꝛ corpus ꝯſenſerint: vt nō ſit inter eos bellū: carne cupiēte ꝯtra ſpm̄ ꝛ ſpi ritu ꝯtra carnē: q̄cq̄d petūt fiet. Quia ſi corpus vult q̄ ſpūs vult tm̄ bonaruꝫ rerū eſt petitio. e ¶ Ibi ſū in me. Ois ſermo.ē. ad cōcordiā ꝓuocat: et pacē: quā adeo cōmendat vt dicat deū in medio eſſe eoꝝ q̄ paꝛ ꝛ charitas ſedē ſibi in pacificis ꝯſtituit: ꝛ vnitatis me rito oia petēda ipetrāda eſſe ꝯfirmat. f ¶ Tunc accedēs. Dixerat videte ne cōtē.ꝟ. de pu.i.adiecerat: ſi peccat:

B corripe/ ꝛ ꝑiniuꝫ ꝓuiſerat: Si duo ex vobis: Prouocat' ē petrus q̄rit quo tiēs dimittat. g ¶ Septuagies ſe. Hiero.i.cccc.xc. vicib'.i. totiēs in die

Typice q̄tiēs ille peccare p̄t. ¶ Aug'. Typ. ꝛ̄i p ſe trāſgreſſionē ſignat: q̄ iā eſt extra decalogū. Cū ꝟo multiplicat̄ p. vij. iā ois intelligit̄ trāſgreſſio ꝓpter. vij. vi

Nota tia. ¶ Nota. Aliter dat̄ venia peccāti fratri vt nobis.ſ.ſocia charitate cōiūct: ſicut ioſeph fratrib'. Aliter inimico ꝑ ſequēti vt bonū ei velim': etſi hec facia mus: vt dauid lugēs ſaul. h ¶ Ideo aſſimilatū. Ut ſciatis dimittēdū eſſe cōſeruis: oſtēdā p ſimilitudinē: q̄ ſi il le rex ꝛ dn̄s dimiſit ſeruo: multo mag' homo ꝯſeruis ſuis. ¶ Mos erat ſyri orum per parabolas loqui.

a ¶ per alterius ſalutē ſalus tibi acq̄rit̄.
ſolū. Si te audierit lucrat' eris a
frēm tuū. Si aūt nō te audierit: b
a ¶ ſtudio corrigēdi vel ꝯuincēdi ſub teſti/
adhibē tecū vnum vel duos† vt
ī oꝛe duoꝝ vl' triū teſtiū ſtet oē ver
bum. a ¶ adhuc incorrigibilis exſtiterit. b ¶ vt obiurgatio plurimoꝝ eū corrigat. ¶ hic auctoritas de manifeſta vocatione.
a būQ ſi n̄ audierit eos dic ecclē. c d
†Si aūt eccl'ia nō audierit: ſit tibi f
a ¶ gētilis. b ¶ exactoꝝ publicoꝝ vectigaliū.
ſicut ethnic' ꝛ publicān'.† Amē g
a ¶ vinculo anathematis.
dico vob: q̄cūq̄ alligaueritꝭ ſup h
¶ diuino iudicio.
trā: erūt ligata ꝛ in celo: ꝛ q̄cūq̄
ſolueritꝭ ſup trā/ erūt ſoluta et in
celo.† Iteꝝ dico vobis: q̄ ſi duo k
ex vobis ꝯſenſerint ſup trā: de oi l
a ¶ queſita ꝓ ſalute corrigendoꝝ.
re q̄acūq̄ petierint fiet illiſ a pa
a ¶ .i.ſcīs. b ¶ in oib' q̄ iudicādo agunt̄
tre meo q̄ in celis eſt. Ubi enī ſūt m
in terra ad ſalutē hoim aſſum cooperatoꝛ.
a ¶ monuit ad cōcordiā: nūc p̄miū pollicet̄ quod eſt in medio eorum.
duo vel tres cōgregati in nomie
meo: ibi ſum in medio eoꝝ. Tūc n o
accedēs petr' ad eū dixit: Dn̄e/ †
quotiēs peccabit in me frater me
a ¶ penitenti quidē.
us/ ꝛ dimittāꝫ ei?† Uſq̄ ſepties? †
Dicit illi ieſus: Nō dico tibi vſ/ p
a q̄ ſepties: ſed vſq̄ ſeptuagies ſe †
b pties. Idō aſſimilatū eſt regnū ce q
a ¶ vita iuſtoꝝ. ¶ huic toti negocio. ¶ ty/ pice chriſto qui merita cuiuſq̄ examinat.
loꝝū hoi regi/ qui voluit rōnē po r s

Ni.de ly. ¶ Et vxoreꝫ

A Peccātē corā oībus argue vt ceteri timorē habeāt: ſed q̄n ſunt ſecreta tūc habet locū correctio fraterna q̄ eſt actus chari tatis q̄ debet fieri p̄mo in ſecreto. Cuius rō eſt. Sicut enī me dicus corpalis ſi debito modo ꝓcedat nitit̄ inducere ſanitatē cū minori diſpendio corpis vt ſine mēbri abſciſiōe: ꝛ ſi nō poſ ſit tūc abſcindit membꝛū minus nobile vt cōſeruet̄ magis no bile vel totū corpus: Sic ille q̄ fratrē peccantē occulte corripit charitatiue debet tētare ſi poſſit fratrē emēdare abſq̄ detri mento ſue fame: q̄ fama cōputat̄ inter maiora bona hominis citra virtutes: ꝛ iō corrigēs fratrē debet q̄ntū pōt cōſeruare ei' famā. Alia cauſa eſt: q̄ amiſſa fama vel leſa efficit̄ homo inue recūdus: ꝛ p cōſequēs min' a pctō retrahit̄ q̄ prius. Eſt ergo debit' ꝓceſſus in correctione charitatiua: vt homo corrigat fra trē ſuū int̄ ſe ꝛ ipm ſolū vt ſic poſſit eū ſaluare cū oimode inte gritate ſue fame. ꝛ hoc eſt qđ ſequit̄: a ¶ Si te audierit lu crat' eris ꝛc. Eū.ſ. cū integritate fame ad ſalutē reducendo. b ¶ Si autē nō. Quia enī fama eſt minus bonū q̄ ſit bona vita: ſi nō poſſit ſeruari bona vita fratris ſine detrimento ſue fame: tūc ꝓcedēdū eſt ad ſalutē bone vite cū aliq̄li leſiōe ſue fa me: ꝛ iō adducēdus eſt vnus ali' vel duo ad ſciendū.ſ. fratris delictū: ꝛ vt corā eis arguat̄: ꝛ ſi ſe nō correxerit tūc ſimpliciter cōtēnēda eſt ei' fama vt cōſeruet̄ bona vita vel alt̄ ordo iu ſticie ad terrorē alioꝝ. ꝛ hoc eſt qđ ſequit̄: c ¶ Q ſi nō au dierit eos. Se corrigēdo. d ¶ Dic eccl'ie.i. plato p denū ciatio ciationē publicā: ꝛ tūc ſunt teſtes inducēdi ad facti ꝓbationē: q̄ prius fuerāt inducti ad fratris ſecretā correctionē. e ¶ Si autē eccl'iam ꝛc. Preceptū plati cōtēnēdo. f ¶ Sit tibi ſi. ethnic' ꝛc.i. ſeparet̄ ab aliis fidelib' p excōicationē ꝛ cen ſurā eccl'iaſticā: ꝛ q̄ talia poſſint plati eccl'ie inferre. ſubdit̄: C

g ¶ Amē.i. fideliter. h ¶ Dico vo bis ꝛc. Quia de' talē punitōeꝫ appro bat ſi iudiciū eccl'ie nō errat: Cōſiderā dū tā circa p̄dicta q̄ ſi pctm̄ occultū fra tris fuerit i p̄iudiciū cōitat̄: vt ſi aliq̄s tractaret ſecrete cū aliq̄b' ciuib' q̄lr ci uitas eēt hoſtib' tradēda. vl' ſi aliq̄s he retic' in ſecreto corrūperet fideles: tūc †Deu.19.b 2.Co.13.a ſecreta correptio vl' admonitio n̄ eēt ex pectāda: ſꝫ ſtatim eēt plato denūciādū q̄ poſſꝫ tali piculo p̄cauere. Et idē iudi ciū de cōſimilib' caſib' eſt habendū.

i ¶ Iteꝝ di. vo. Hic ꝯſr oñdit q̄ nō Diuiſio ſolū debem' frēm corripe ſꝫ etiā offēſā †24.q.1.c. nob illatā remittere ꝛ diuidit̄ in duas oib'.26.q. ptes: q̄ p̄io facit qđ dictū ē. ſcđo oſtē 7.c.ꝗ.2 4 dit q̄tiēs ſit offenſa fris remittēda/ ibi: 1.c.fina. Tūc ac. ad ꝛc. d' igit̄ p̄mo: k ¶ Si †Ioh.20.e duo ꝛc.ſ. offenſā ſibi iuicē remittēdo. l ¶ De oi re ꝛc. q̄ orō nō eſt accepta corā deo ſi teneat odiū ꝯ frēm in aio. ꝓpt̄ qđ ſubdit̄: m ¶ Ubi ei ſūt ꝛc.i. charitate vniti. n ¶ In me. ꝛc. Ac †20.diſt.c. deſcēdo bone voluntati ꝛ petitiōi eoꝝ de quib'.1. dē: nō tā illa orō hēat ꝯditōes ꝯuenie q.1.c.cū ſcri tes q̄ ad h̄ reqrunt̄.ſ. q̄ aliq̄s oret ꝓ ſe ptura. 24. pie ꝛ pſeueraꝝ. Nis enī ꝯcurrētib' ſp q.1.c.audi orō exaudit̄: ꝛ ſi aliq̄n differt̄ tā tpe cō uim'. et. c. petēti iplet̄: ſic.ē. habitū ē ca. vij. Ad alienis uertēdū tā q̄ lꝫ offēſa ſit ſp remittēda: nō tā iniuria: ſi eñi ex remiſſiōe iiurie ꝛ pene debite ſeq̄ret̄ ꝓnitas in eo cui remittit̄ ad facili' peccādū. nō eſſet bo nū ei remittere. ſilr ſi ex tali remiſſiōe D eēt ſcādalū alioꝝ ꝛ omiſſio iuſticie ꝛ in cōſilib' caſib'. o ¶ Tūc acce ad ꝛc. Hic oñdit̄ q̄tiēs ſit fratri remittēdū: ꝛ p̄mo oñdit̄ ꝓpoſitū. ſcđo ꝯfirmat p exē plū ibi: Idō aſ. eſt. Circa p̄mū aduer tēdū q̄ ſicut freq̄nt̄ dictū eſt petr' tāq̄ †De pe.diſ p̄ncipalis aliq̄n loq̄bat̄ ꝓ ſe ꝛ ꝓ aliis: 3.c. ſepties et iō audito a ſaluatore q̄ offenſa fris de iureiu.c. peccātis eēt remittēda: interrogauit q̄ quēadmo tiēs eēt remittēda fratri ꝛ h̄ petiit ſi ſuf dum ficeret ad ſalutē dimittere ſepties.

p ¶ Dicit il. ie. Nō di. ꝛc. Et ponit̄ ibi numer' determinat' ꝓ indetermina to: ac ſi diceret: totiēs q̄tiēs: vt dic̄ Au gu. q ¶ Idō aſ. eſt. Hic ꝓbat h̄ p exē plū: q̄ mag' ſum' debitores dei ꝛ plus offendim' eū q̄ hō poſ ſit offendere primū: q̄ tāta eſt offenſa q̄nt' ille q̄ offendit̄. De us aūt eſt infinit': ꝛ iō offenſa in ipm cōmiſſa q̄ndā infirmita tē hꝫ: ꝛ tā q̄tiēſcūq̄ offendim' deū ipe totiēs pat' eſt remitte re: dū tā velim' veraciter penitere: q̄ multofortt' ſilr debem' peccātī in nos facere: ꝛ h̄ eſt qđ dicit: Idō aſ. eſt ꝛc.i. ſtat' ec cl'ie militāt̄. r ¶ Hoi regi.i. xpo q̄ eſt ver' hō ꝛ ver' de': rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū. s ¶ Qui voluit ꝛc.i. rōnē exigere de factis hu

* a ¶ Si te au. lu. ꝛc. Per ſalutē enī alteri' nob q̄ꝫ acq̄rit̄ Moraliter ſalus. b ¶ Si aūt te nō ꝛc. Gloſa vt ſi dixerit nō eſſe pctm̄ ꝓbēt illō eſſe pctm̄. c ¶ Q ſi nō au. eos ꝛc. Chryſo.i. his q̄ eccl'ia p̄ſidēt. e ¶ Si aūt eccl'iam ꝛc. Aug'.i. gētilis ꝛ pa ganus in numero fratrū nō cōputādus. g ¶ Amē dico vo bis ꝛc. Aug'. De v'bis dn̄i in mōte: Cepiſti hēre fratrē tuum tāq̄ ethnicū ꝛ publicanū. liga illū in t'ra: ſed vt iuſte liges eū: vide nā iniuſta vincula dirūpit iuſticia. l ¶ Iteꝝ dico vo bis ꝛc. Subintelligēdū eſt ſi petierint pie: ꝯueniēter ꝛ ꝓ ſe. † ¶ Dn̄e q̄tiēs pec. ꝛc. Subdit̄: † ¶ Uſq̄ ſep. ſepties. .i. q̄dringētis nonaginta vicib'. vel vt dicit Aug'. oino q̄tiēſ cūq̄ peccauerit ignoſcas. q ¶ Ideo aſſimilatū eſt re. ce loꝝū ꝛc.i. chriſto q̄ eſt rex regū. s ¶ Qui voluit rōnē po nere cū ſeruis ſuis. Huius enī regis ſerui ſunt oēs homi nes: ꝛ cū eis rōnē ponit. nā omniū actus diligēter diſcutit.

i * Oblatus eſt enī vn'

B a ¶ Et vxorē ei⁹. Cū nō ſolū pplm:
C ſed etiā ꝓlatos ⁊ ſubditos ſimꝉ cū tota
familia vel ſubſtātia eoꝝ ꝓ magnitudi
ne delictoꝝ tradidit exteris natiōib⁹:
vt qḋ noluerūt voto ſoluāt tormento.
Juſſit ꝓ cupiditate ⁊ operib⁹.q. vxore
⁊ filiis penas ſoluere. b ¶ Miſert⁹
aūt. Miſericors aūt dn̄s nō ſolū ca/
ptiuitatē iudaicā abſoluit: ſed etiā pec
catoꝝ oim veniā in aduētu chriſti ſe da
re promiſit: ſi perſiſterent in incepto.
c ¶ Dimiſit eū .i. a pōdere carnaliū
obſeruationū abſoluit: ⁊ debitū dimiſit
.i. priores trāſgreſſiōes. d ¶ Inue/
nit vnū. Gētilē pplm: quaſi ſibi debi
torē fatigabat: grām chriſti nō eſſe eis
ad ſalutē dicēs: carnales obſeruātias
ab eis nō modo ꝑſuaſionibus ſed etiā
tormētis expetebat. e ¶ Serue ne.
Sepe debita dimiſi tibi qn̄ in anguſti
is rogaſti: ſed liberat⁹ cōpaſſionē non
habuiſti qn̄ potius prophetas ⁊ apl̄os
ꝑſeq̄ris ⁊ ingratus: ⁊ d̄ iuſticia preſu/
mens ſpernis gētes: indignas tua ſo/
cietate in xp̄o iudicās. f ¶ Sic ⁊ pa/
ter me⁹. Si nō dimiſerit' ex corde qḋ
in vos delinquiꝉ ⁊ hoc qḋ ꝑ penitētiā
dimiſſum erat a vobis exigiꝉ. Repe/
tet: vel de malavoluntate damnādo a
qua oīs malū: vel de inobediētia que
eſt origo toti⁹ mali: quotiēs eni q̄s pec
cat: inobediens efficiꝉ. Incipit narra
re q̄ dn̄s in iudea fecit ⁊ docuit ⁊ paſ/
ſus eſt: ꝓmo trans iordanē ad orientē
poſt ⁊ citra iordanem qn̄ venit a hieri
cho in hierl'm. g ¶ Sermones ⁊c.
Quos i galilea poſt tributū de humi/
litate ⁊ innocētia ⁊ correctiōe ⁊ venia
F habuit. h ¶ Venit in fi.iu. Oīs
iudeoꝝ ꝓuincia ad diſtinctionē aliarū
gentiū iudea diciꝉ: ſed ſpecialiter me/
ridiana plaga ad differentiā ſamarie:
galilee: decapolis: ⁊ ceterarū regionū
eiuſdē ꝓuincie. i ¶ Et ſecute ſunt.
Galileos maluit curare i iudea: vt gē
tes in eā veniam que iudea parabatur
admitteret.

Nico.de lyra

✱ factis humanis. a ¶ Oblatus
eſt ei vnus q̄ debe.ei decē mi.ta.
.i. obligatus ad magnā penam ꝓpter
multa peccata. b ¶ Cuꝫ aūt nō ha
†De pe.diſ be.vñ red.q: peccator nō habꝫ vnde
t.c.i. ſatiſfaciat deo ꝓ pctō. c ¶ Juſſit eū
De pſe.diſ dn̄s venundari.⁊c.q: oīa ſua ſunt
4.c.quō l ſi pene eterne ꝓpter peccatū ſuū obliga/
ta. d ¶ Procidēs autē ſer.i. pecca
tor per penitētiā. e ¶ Patiētia ha.
penā eternā in temporalē cōmutando
f ¶ Et oīa reddā tibi. opa merito/
ria faciēdo. g ¶ Miſertus eſt aūt
⁊c. q: dn̄s paratus eſt miſereri ⁊ par/
cere vere penitētib⁹. h ¶ Egreſſus
autē ſer. ille a fa.dn̄i. ſcꝫ ꝑ recidiuū
peccati. i ¶ Inuenit vnū de con/
†3.6.b ſer.i. de hoībus q̄ ſūt ſerui dei cū ip̄o.
Mar.11.d k ¶ Qui debe.ei cen.dena.i. modi
cū cuꝫ offenderat: q: offenſa in hoīem
modica eſt reſpectu offen'e cōmiſſe in
†mark.10.a deū. l ¶ Et tenēs ſuffoca.eum.i.
ſtrangulabat. Et diciꝉ a ſub ⁊ faux cis
dicens: m ¶ Redde qḋ de. in quo
oñdiꝉ auſteritas in repetēdo vindictā
a ꝓximo. n ¶ Et ꝓcidēs cōſer. per
penitētiā. o ¶ Rogabat eū dicēs
patien.⁊c.q.d. paratus ſuꝫ ſm̄ poſſi
bilitatē meā ſatiſfacere. p ¶ Ille au
tē noluit

nere cū ſeruis ſuis. Et cū cepiſſet
a ¶ ppl's iudaicus qui decalogo cōſtrictus multarū trāſgreſſionū reus erat.
rōnē ponere/oblat⁹ eſt ei vnus q̄ a
debebat ei decē milia talēta. Cuꝫ b
a ¶ virib⁹ ſuis d̄ explere nō poſſet. b ¶ ꝑmiſit iuſto iudicio malignoꝝ ſpirituū ſuū fieri.
aūt nō haberet vñ redderet/iuſſit c
a eū domin⁹ venundari et vxorem
ei⁹ ⁊ filios ⁊ oīa q̄ habebat ⁊ red/
¶ cum ſponte nollet malus: coactus popu
di. Procidēs autē ſeruus ille/ro a
lus ille penitet. ¶ parce peccatis.
gabat eū dicēs: Patientiā habe e
a ¶ credēdo in te qui es finis legis.
b in me ⁊ oīa reddā tibi Miſertus f g
c aūt dn̄s ſerui illius dimiſit euꝫ: ⁊
a ¶ i libertatē fidei: vl' d̄ captiuitate liberat⁹
debitū dimiſit ei. Egreſſus autē h
d ſeruus ille/inuenit vnū de cōſer/ i
a ¶ .i. recognoſcebat ab eo ſalutē ꝑſtitā ſibi
uis ſuis q̄ debebat ei centū dena k
a ¶ nō ſinebat eū reddere rationē.
rios: ⁊ tenēs ſuffocabat eū dicēſ: l
a ¶ obſerua carnales obſeruātias.
Redde qḋ debes. Et ꝓcidēs cō m n
ſeruus eius rogabat eum dicēs: o
a ¶ parce peccatis.
Patiētiā habe in me: ⁊ omnia
¶ q̄cq̄d lex ꝑcipit ſpūalit' ipleбо. ¶ ſpūalia
reddam tibi. Ille aūt noluit: ſed p
¶ a ſpūali intellectu receſſit. ¶ artā tribu/
abijt et miſit eū in carcerē donec
lationē. ¶ hoc intendēs vt legē carnaliter impleret quod videbaꝉ debere.
redderet debitū. Videtes aūt cō q
a ¶ angeli q̄ referūt deo geſta hoīm vel ꝑdicatores euāgelij. b ¶ ꝓpꝉ afflictionē xp̄ia/
ſerui eius q̄ fiebāt/cōtriſtati ſunt
ni populi. a ¶ ꝓ ſalute credentiū cōtra dolum perſecutoꝝ oīm implorāt.
valde: et venerūt et narrauerunt r
dn̄o ſuo oīa q̄ facta fuerāt. Tūc s
vocauit illū dn̄s ſuus/ et ait illi:
¶ omnes ꝑuaricationes.
e †Serue nequā: oē debitū dimiſi t
a ¶ dignas miſcōia gētes reputare: qm̄ omnes peccauerūt ⁊ egent gratia dei.
tibi/qm̄ rogaſti me: Nonne ergo v
oportuit ⁊ te miſereri cōſerui tui:
ſicut et ego tui miſertus ſum: Et x
a ¶ iuſta animaduerſione. b ¶ in manus romanoꝝ vel tartareis miniſtris.
irātus dn̄s eius tradidit eū torto
¶ in perpetuū.
rib⁹/q̄aduſq3 redderet vniuerſuꝫ y
a ¶ repetet a vobis dimiſſa.
f debitū †Sic ⁊ pr̄ me⁹ celeſtis faciet z
vob/ſi nō remiſeritis vnuſq̄ſq3 fra
¶ nō ficta pace.
tri ſuo de cordib⁹ vr̄is. †Et factū a
g eſt cū cōſūmaſſet ieſus ſermones
h iſtos/migrauit a galilea: ⁊ venit i b
a ¶ de galilea. ¶ ex pietate vt doceanꝉ ⁊ in
i fines iudee trās iordanē: ⁊ ſecute c
firmi ſanenꝉ. ¶ in iudea.
ſūt eū turbe multe: ⁊ curauit eos ibi d

tē noluit. in quo notaꝉ crudelitas G
in mō repetēdi vindictam. q ¶ Vi
dentes aūt cōſer.ei⁹. iſti ſunt qui
dēteſ crudelitatē hoim erga ꝓximos
cōtriſtanꝉ: q: ad eandē v̄tutē ꝑtinet
gaudere de bono ⁊ triſtari de oppo/
ſito malo. r ¶ Et ve.et nar.dn̄o.
q: in orōne petunt a dn̄o talia vindi
cari ad declarationē iuſticie nō ex li/
uore vindicte. s ¶ Tūc voca.illū
dn̄s ſu. Iſta aūt vocatio fit in morte
vbi oportet de oībus rōneꝫ reddere
ſtricte. t ¶ Serue ne.⁊c.i. offenſā
magnā in me cōmiſſaꝫ. v ¶ Nōne
ḡ opor.⁊c. ꝑuā remittēdo. x ¶ Et
irat⁹ dn̄s ⁊c.i. demōib⁹ q̄ in hoc ſūt
executores diuiſe iuſticie. y ¶ Quo
aduſq3 ⁊c.i. eternaliter: q: in infer/
no ſp̄ eſt redditio abſq3 quietatiōe cū
pena ſp̄ remaneat eterna a pte finis.
z ¶ Sic ⁊ pa.meus ce.⁊c. Hic in
ducꝉ applicatio parabole ad ꝓpoſi/
tū eodē mō quo dictū eſt. a ¶ Et fa
ctū eſt cū cō. Hic poniꝉ ꝯfirmatio Diuiſio
doctrine ꝑcedentis ꝑ opationē mira
culoꝝ/cū dicit: Et factū eſt cū con
ſūmaſſ. ieſus ⁊c. Sequiꝉ: b ¶ Et
venit in fi.iu. trans ior. vbi erat
poſſeſſio duarū tribuū et dimidie ſcꝫ
ruben ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manaſ/
ſes. c ¶ Et ſecu.ſūt eū tur.mul.
Ex quo pꝫ deuotio ppl'i ad eū q: mul
ti ſequebanꝉ: aliq̄ cauſa ꝑdicationis
audiēde: aliq̄ cauſa curationis impe/
trāde. d ¶ Et curauit eos ibi. Et ſic
pꝫ q̄ euāgeliſta in vno verbo multa
miracula ſanitatū includit: q: ꝓpter
multitudinem miraculoꝝ non pote/
rant oīa in particulari deſcribi. vt
dicitur Johan. vltimo.
✱ a ¶ Oblatus eſt ei vn⁹.i. q̄li/ Moraliter
bet peccator q: ꝑſentialiꝉ ſibi aſſiſtit.
a ¶ Qui debe.ei de.mi.⁊c.i. de/ B
bitū valde magnū: q: tāta eſt offenſa
quātus eſt ille q̄ offendiꝉ. b ¶ Cuꝫ
autē nō ha.vñ red. q: peccator nō
habet vñ ſatiſfaciat deo. c ¶ Juſſit
euꝫ dn̄s ei⁹ ve.⁊c. ꝑ hoc ſignificaꝉ
determinatio eius ad penā debitā. ꝑ
vxorē aūt ei⁹ ſignificaꝉ delectatio pra
ua: ⁊ ꝑ filios act⁹ mali ꝓcedētes inde
ꝓ q̄b⁹ eſt puniēd⁹. d ¶ Procidēs
aūt ⁊c. vt ſibi daret ſpaciū vite in q̄
poſſet ꝑ pniāꝫ ſatiſfacere. g ¶ Mi
ſert⁹ aūt do.⁊c. plus eniꝫ dat dn̄s
q̄ rogeꝉ. h ¶ Egreſſus aūt ſer.
ille. Egrediꝉ aūt a dn̄o pctī reiterā
do. i ¶ Inuenit vnū de cō.ſu.
.i. de pctōribus q̄ ei tenebaꝉ in modi
co reſpectiue ⁊ crudeliꝉ cogebat euꝫ
reddere. q ¶ Videē.aūt ⁊c. ꝑ q̄s
oēs xp̄iani ⁊ angeli ſcī itelligūꝉ. vñ
Apoc.xxii.b. dixit angel⁹ btō iohāni.
Cōſeru⁹ tu⁹ ſum ⁊ fratrū tuoꝝ. Et co
rā deo repñtāt facta hoim. t ¶ Ser
ue ne.⁊c. nōne oportuit ⁊ te mi
ſe.ꝯſer.tui ⁊c.q.d. ſic. Remigius
Seru⁹ iſte nullū legiꝉ reſpōſum dn̄o de
diſſe. in quo demōſtraꝉ q̄ in die iudi
cij ⁊ ſtatim poſt hāc vitā ceſſabit oīs
excuſatio pctī. x ¶ Et irat⁹ do.⁊c.
.i. demonibus. y ¶ Quoaduſq3
red.⁊c.i. vſq3 i ꝑpetuū. nā i inferno
nulla eſt redēptio. Et factū eſt ⁊c.
Sequiꝉ: b ¶ Et venit ⁊c. Orig.
Sanauit dn̄s turbas trans iordanē
vbi dabaꝉ baptiſm⁹ vere eni a ſpūa/
libus infirmitatib⁹ curanꝉ ⁊ ſaluanꝉ
hoīes in baptiſmo.

A ¶ In eo. ca. xviij. vbi dicit̃ in poſtil. Sicut digiti manꝰ equa/ liter creſcunt.

Additio. j.

Hec rō nullā ꝓpriā ꝓeminētiā attribuit hūilitati inter ceteras ꝟtutes. De q̄libet eni alia ꝟtute vere poſſet dici ꝙ illa creſcēte cetere creſcunt ꝓ portionabiliter ꝓpt̃ cōnexionē ꝟtutū: vt poſtil. allegat. ſ; ꝟba xp̄i dicētis: Diſcite a me q; mitis ſū ⁊ hu. corde. Mat. xi. v. de notāt quādā excellentie ſingularitatē in ip̄a hūanitate exiſtere quā doctrinā cōmuniter doctores ſequunt̃: Augꝰ. eni de ve/ ra religione dicit ꝙ tota vita chriſti in terris diſciplina morū fuit ad imitādū ꝓcipue humilitatē ſuā. Silr̃ Greg. in paſtora/ li dicit ꝙ in argumentū redēptionis nr̃e inuēta eſt humilitas chriſti. Ex q̄bus pz ꝙ humilitas cōmēdāda eſt ex aliquo ſingu lari ſibi inter ceteras ꝟtutes ꝓprie ꝑtinenti: ⁊ ideo dicēdū ꝟm Tho. in ſcda ſcde. q. clxi. arti. v. in rñſione ad tertiū argumētū ꝙ humilitas cōmendat̃ ex hoc ꝙ ꝑ illā maxime remouet̃ impe dimētū hūane ſalutis q̄ ↄſiſtit in h ꝙ homo ad celeſtia tēdat a q̄bꝰ īpedit̃ dū in ťrenis magnificari ſtudet. Et ſic hūilitas eſt q̄dā ꝓpria diſpoſitio ad liberū acceſſū hoīs in ſpūalia ⁊ diuia bona. ¶ In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Uenit eni filiꝰ hoīs ⁊c̃.

¶ Additio. ij. Meliꝰ videt̃ ↄtinuari h dictū xp̄i cū ꝓcedenti bus ſic. ſ. vt ꝑ aliā rōnē fortiorē oſtendat̃ ꝙ nō ſunt puſilli cō/ tēnendi: qd̾ hic pz. Nā poſſet q̄s dicere ꝙ ille ꝓximus nō eſt contēnēdus: q. ſ. eſt iuſtus ſeu de q̄ rōnabiliter p̄ſumi debet ꝙ eſt in ſtatu gr̃e: ſed prauus ſeu pctōr videret̃ debere cōtēpni: cū ſit a deo remotꝰ. Ad qd̾ remouendū ſaluator inducit exem/ plū de ſeip̄o q̄ venit ſaluare qd̾ perierat. Ad qd̾ etiā inducit ex emplū de centū ouibus vt pz in lr̃a: ⁊ hec videt̃ eſſe ſententia Chryſo. qui in hoc loco ſic dicit: Rurſus aliā rōnē ponit qua/ re puſilli nō ſunt cōtēnendi priori maiorē dicēs: Uenit eni fi/ lius hoīs ſaluare qd̾ perierat. q. d. ꝟm Remigiū nō cōtēpnat puſillos. ſ. pctōres: q; ego ꝓ hoīb ꝰ homo fieri dignatꝰ ſum.

¶ In eo. ca. vbi dicit̃ in poſtil. Si duo ex ⁊c̃.

¶ Additio. iij. Licet verū ſit ꝙ orō nō eſt accepta corā deo illius q̄ tenet odiū ↄtra fratrē in aīo nō tñ ex hoc ſequit̃ ꝙ orō ſemꝑ ſit accepta corā deo illius q̄ nō tenet tale odiū cōtra fra/ trē. pōt eni in aliis ſic deficere vt nō audiat̃: Sed chriſtꝰ dicit: Si duo ex vobis cōſenſerint de oī re quā petierit fiet illis. Ex q̄bus ſequit̃ ꝙ orō cōſentientiū ſemꝑ audiat̃: ⁊ vñ aliter videt̃ dicendū. Ad cuiꝰ intellectū ſciendū ꝙ hmōi cōſenſus qui facit orōnē efficacē ꝟm doctores nō ſolū extendit ſe ad excludendū odiū fraternū: ſed etiā ad includendū oīa q̄ ad petitionē q̄ eſt digna exaudiri requirunt̃. ſ. vt orans ſibiipſi conſentiat. Un/ de Hiero. dicit: Ubi ſp̄us ⁊ aīa corpuſq; conſenſerint ⁊ nō in tra ſe bellū diuerſaꝝ habuerint voluntatū: nulli dubium quin bonaꝝ rerū poſtulatio ſit vbi corpus vult habere ea que vult ſp̄us. hec Hiero. Silr̃ in hoc conſenſu etiā includit̃ ꝙ orātes ſibiipſis conſentiāt in oībus his q̄ ad verā doctrinā ⁊ bone vi te conuerſationē ꝑtinent. Unde Origenes in hoc loco: Iſta eſt cauſa ꝓpter quā nō exaudiunt̃ orātes: q; nō cōſentimꝰ nobis ꝑ oīa ſuꝑ terrā nec dogmate nec ↄuerſatione. ſicut eni in mu/ ſicis niſi fuerit cōuenientia vocū non delectāt audiētē: ſic in ec/ cleſia niſi ↄſenſuz habuerint orātes nec delectat̃ deus: nec au dit voces eorū. hec ille vbi. igit̃ conſenſus ꝓdictis modis eſt: neceſſe eſt ip̄etrare qd̾ petit̃. Includit̃ eni hic tā idoneitas pe titionis q̄ꝫ petētiū. ⁊ ideo ſequit̃ in lr̃a: Ubi eni duo ſūt vl̾ tres ↄgregati in noīe meo ibi ſūt in medio eoꝝ. vbi notādū ꝙ ſnia hoꝝ verboꝝ eſt redditiua rōnis ꝓcedentiū. Nō eni dicit iterū dico vobis. ſ. vbi eni ſūt duo vel tres ⁊c̃. ſicut in īmediate ꝓce denti ↄcluſione vbi denotat̃ diſtinctio illiꝰ dicti a ꝓcedētibꝰ: ſ; dixit: Ubi eni ſūt. q̄ſi redditiuū rōnis de hmōi petitiōis effica tia vt intelligat̃ ſic. Rō q̄re talis cōſenſus eſt efficax talis eſt: q; tales cōgregati ſūt ī noīe meo: vbi eni talis cōſenſus eſt: ta les ↄgregant̃ in noīe chriſti: q̄ eſt vera pax ⁊ vera cōcordia: ⁊ ꝑ cōſeq̄ns eſt in medio eoꝝ: q; vt ait Orige. Mox eni vt aliq̄ (conſenſerint chriſtꝰ inuenit̃ in eis. | Quare orā tes nō exau diūt̃ ꝟm ori genē.

Replica.

In ca. xviij. vbi poſtillator cōmēdat humi/ litatē cū debito moderamine: Burg. vult hūilitatē hr̃e ſingu/ larē excellentiā inter ceteras virtutes: patz hoc ex dicto beati Aug̃. de vera religiōe dicētis ꝙ tota vita xp̄i in terris diſci/ plina moris fuit ad imitādū ꝓcipue hūilitatē ſuā: ſed ꝑ h non pt̄ Burg. aliquā inferre hūilitatis p̄rogatiuā: q; btūs Augꝰ. vult ꝑ hoc oñdere imitationē hūilitatis faciliorē. vita eni chri/ ſti in multis exiſtit potiꝰ admirabilis q̄ꝫ imitabilis: q̄ ad hūili/ tatem tñ faciliter imitabilis. ideo idez btūs Augꝰ. in ſer. cōi de martyribꝰ dic̃: Chriſtꝰ dñs nō dixit: Diſcite a me mortuos ſu/ ſcitare: ſuꝑ aq̄s ſiccis pedibꝰ āmbulare: nō hoc dixit: S; qd̾ ait. Diſcite a me: q; mitis ſum ⁊ hūilis corde. ⁊ ad eūdē ſenſū ꝑti/ net qd̾ Burgē. de beato Grego. poſtil. allegat. Nec cōcludit ſuū ꝓpoſitū ꝑ dictū. ſ. Thome ex ſcda ſcde. q. clxi. Nā cū dixiſ ſet ꝙ humilitas eſt quedā ꝓpria diſpoſitio ad liberū acceſſum hoīs ad ſpūalia ⁊ diuina bona ſubdit idē ſctūs Thomas ibi/ dem. Igit̃ ſicut ꝑfectio potior eſt diſpoſitione: ita ⁊ charitas: ⁊ ille ꝟtutes q̄bꝰ homo directe mouet̃ in deū ſūt potiores hūi litate: ⁊ ita dictū. ſ. Thome potiꝰ eſt cū poſtilla. q̄ꝫ cū Burg. q̄ hic ⁊ alibi eſt truncator auctoritatū ⁊c̃.

Glo. ordi.

G B Et acceſſerūt ⁊c̃. Ca. XIX Si lz hoī ⁊c̃. Quaſi cōplexio ne capiat̃. Si diceret dimittē da eſt quacūq; ex cauſa ⁊ ducenda alia pudicitie predicator ↄ̄ ſe facit. Si dicit non eſt dimittēda: ↄ̄ doctrinam moyſi ⁊ dei facit. Ideo rñſum temperat natu/ ralez legē: ꝑmāq; dei ſniam ſcdo oppo nens: que non voluntate dei ſed pec/ cantium neceſſitate conceſſa eſt. G Et femi.

Ca. XIX

Et acceſſerūt ad eū ^a ¶ ex liuore vt deciperēt. phariſei tētātes eū/ ⁊ ^b ^c dicētes: † Si licz hoī ^a ¶ caꝰ cauſarū q̄ ſcribebant ī lib. repudij. dimittere vxorem ſuam quacūq; ¶ non ſua reſpondit ſed hiſtorie veteris ⁊ mandatorū dei recordatur. ex cauſa? Qui rñdens/ ait illis: ^d ^e

Ni. de ly.

Et acceſſerūt. Hic ↄ̄ſr̃ ſaluator docet vir C. XIX tutes ↄtēplatiuoꝝ ſeu religioſoꝝ: ⁊ diuidit̃ ī tres par tes: q; ꝑmo docet ↄtinētiā. ſcdo obedientiā/ ibi: Tūc oblati ſūt ei ꝑuuli. tertio pauꝑtatē volūtariā/ ibi: Et ecce vnꝰ. In iſtis aūt tribꝰ cōſiſtit ꝑfectio religioſoꝝ. Prima diuidit̃ in duas ꝑtes: q; ꝑmo docet xp̄s illd̾ qd̾ eſt neceſſitatꝭ in ↄtinētia videlz ↄtinētiā ↄiugalē. ſcdo illd̾ qd̾ eſt ꝑfectiōis. ſ. ↄtinentiā ab oī actu venereo/ ibi: Dicūt ei diſcipuli. Prima ī duas: q; ꝑ mo circa h ponit̃ phariſeoꝝ doloſa interrogatio. ⁊ ſcdo ponit̃ ipiꝰ chriſti vera rñſio/ ibi: Qui rñdēs. Dicit ḡ: Et ac. ad eū . ſ. ad ieſū. b ¶ Phariſei. Qui in ꝑplo iudeoꝝ p̄ alijs vide/ bant̃ religioſi: vt dictū eſt. ſ. ⁊ dicet̃ īferiꝰ. xxiij. ca. c ¶ Tētā. eū. Cape. ſ. in ꝟbis. d ¶ Et dicētes: Si li. ⁊c̃. i. ex leui cā: vt ꝓpter aliquā feditatē ſeu turpitudinē corꝑalē. Hāc q̄ſtionē ꝓpoſuerūt chriſto ad capiēdū eū: q; rñſio ad vtrāq; ꝑtez erat calūniabilis: q; ſi diceret ꝙ lz videbat̃ laxare frena ↄcupiſcen tie carnali: dicēdo ꝙ hō ꝓ libito volūtatis ſue poſſit vxorē di/ mittere ⁊ aliā ducere: ⁊ etiā ↄtra dictamē legis nature: q; inſe ꝑabilitas eſt de rōne mr̃imonij: vt dicet̃ poſt. Si autē diceret ꝙ nō lz: videbat̃ ↄtra moyſen dicere dicēte: Deu. xxiiij. a. Si acceperit homo vxorē ⁊ nō inuenerit grām an̄ oculos eiꝰ ꝓpter aliquā

Nico. de lyra

aliquam feditatez ſcribet libellū repu/ dij ⁊c̃. e ¶ Qui rñdēs. Hic ponit̃ chriſti rñſio: ⁊ diuidit̃ in duas ꝑtes: q; ꝑmo ponit̃ rñſio. ſcdo remouet̃ q̄dā ſi/ bi facta obiectio/ ibi: Dicūt illi. Ad eui dentiā ꝑmi aduertēdū ꝙ īdiuiſibilitas eſt de rōne mr̃imonij: ꝓpter qd̾ ponit̃ ī diffinitione eiꝰ tāq; formale/ cū dicit̃: Mr̃imoniū eſt ↄiūctio maris ⁊ femīe inter legitimas ꝑſonas indiuiduā vite ↄſuetudinē retinēs. ſ. indiuiſibilitatez ꝟm totā vitā alteriꝰ ↄiugū. Rō aūt hu ius eſt: q; mr̃imoniū eſt ↄiūctio mariſ ⁊ femīe ad educationē ꝓ lis ad cultū diuinū multiplicandū. ad h aūt ꝙ ꝓles ſit apta ad cultū diuinū: ⁊ poſſit ſibi ſufficere poſt emācipationē a parēti/ bus req̄rit̃ magnꝰ tp̄is tractꝰ: q; oportet filiū generari: educa ri ⁊ doceri: ⁊ ſibi de neceſſariis vite a parētibꝰ ꝓuideri: q; ꝟm ꝙ dicit ap̄ls. ij. Coꝛ. xij. Parētes debent theſaurizare filijs ⁊ nō filij parētibꝰ. Anteq̄ꝫ aūt hō poſſit generare de cōi curſu eſt xviij. annoꝝ. vel. xx. anteq̄ꝫ ꝟo filiꝰ genitꝰ ſit educatꝰ et edoctus a p̄re ſciēs et potēs ſe ⁊ familiā regere oportet ꝙ ſit. xx. annoꝝ vel circiter. Et ſic pz ꝙ lz vir nō generaret niſi vnū filiū ī vxo re: tñ anteq̄ꝫ filiꝰ eſſet diſpoſitꝰ ad recedēdū a patre. iā pater eſſet xl. annoꝝ vel circiter: nūc aūt ita eſt ꝙ maſculus ⁊ femina de/ bēt ſimul cohabitare indiuiſibiliter q̄ꝫdiu intēdūt generationi ⁊ educationi ꝓlis: ſicut videmꝰ in brutis aīalibꝰ et auibꝰ ꝙ de terminatꝰ mas determinate femine inſeꝑabiliter ↄiūgit̃ tp̄e q̄ intēdūt generationi ⁊ educationi filioꝝ. Uerūtñ q; ī alijs aīa libꝰ ⁊ auibꝰ filij nati in modico tp̄e ſūt ſufficiētes victū ſibi que rere: ideo

Moraliter. a ¶ Et acceſſerūt ⁊c̃. Orige. Tētato aūt dño nulluſ diſcipuloꝝ eiꝰ q̄ poſituſ eſt ad docēdū grauiter ferat ſi tēta/ tus fuerit a q̄buſdā: ſed tentātibus rñdeat dogmata pietatis.

 ✠ Propter hoc di

Diuiſio

D

Diuiſio

†26. di. de/ inde. 28. q. 1. nunquid De ↄſan. et affi. c. 4

Matrimo/

Moraliter

E F a ¶ Et feminā ⁊c. Nō ait feminas vt vnū ꝯiugiū ſit nō plura: qđ ex repudio prioꝝ ꝗrebaꝉ. b ¶ Adherebit vxo. ⁊c. Si malis moribus: ſi luxurioſa: ſeu qlibet huiōi ſit vxor: veli/mus nolim⁹ ſuſtinēda eſt. Cū eni liberi eſſemus nolētes nos ſubiecimus ſeruituti. Si ancilla libero vel ſeruus libere ſup/poniatur nō reputaꝉ coniugium poſtꝗ̃ deteccū fuerit: ſic ⁊ de cōſanguineis.

†Gen.1.d. c ¶ Et erūt duo i car. ⁊c. Premiū nuptiarū eſt ex duobus vna caro. caſtitas cōiuncta ſpiritui vnus ſpirit⁹ efficitur.

†Ibi.2.d Salubri cōſilio dei factum eſt: vt

Eph.5.g portionē ſui corꝑis vir amplecteretꝉ in

1.Cor.6.d femina: ne a ſe putaretꝉ diuerſum eſſe quod de ſe cognoſceret fabricatum.

d ¶ Homo nō ſe. Homo ſeparat: quādo pro deſiderio ſecūde primā dimittit. Deus ſeparat qui ⁊ coniungit: quādo ex cōſenſu ꝓpter cultū dei eo ꝙ tēpus in arto ſit: ſic habem⁹ vxores. q. non habētes. e ¶ Qm̄ moy. Seruus cōſtrictus infirmitate ꝑmiſit: ego

†Deu.24.a autē magiſter ⁊ dñs ꝑcipio. Moyſes

5.5.a rudib⁹ in ꝗbus lex naturalis hebetata

Mar.10.a erat: indulget. Nō eni indulgeret niſi haberet poſtea perfectos quos argueret. de rudib⁹ eni paulatim boni eſſe ceperūt. Cōſiliū fuit hominis nō dei imperiū: qui maluit indulgere diuortium: ꝗ̃ deſiderio ſecūdarū nuptiarū fieri homicidium: vel perdurare odium.

f ¶ Niſi ob fornicationē. Aug⁹. Vxor vt dimittaꝉ vna carnalis cauſa eſt fornicatio: vna ſpūalis: timor dñi: vt viua ea: alia ducaꝉ nulla: cauſa in

†mar.10.b. lege dei eſt. g ¶ Et aliā duxe. ⁊c.

Luc.16.d Quia poterat accidere vt aliqs calumniā faceret innocēti: ⁊ ob ſcđam crimē impingeret ꝑme vxori: Sic priorē dimittere iubet vt ea viuēte ſecundā nō

F habeat: Et ne vxor idē faciat viro: eadē cautela ꝑcipiꝉ ne ſcđm habeat virū. Et q2 adultera nō timet opprobriū viro dr̄: ꝙ ſi talē ducit ſi adulteri crimie ſit. Dicit ſcriptura. Qui adulterā tenet: ſtultus ⁊ impius eſt.

F Nō expedit.

†Nō legiſtis / q2 ꝗ fecit hoiem ab a
a initio maſculū ⁊ feminā fec cos: b
Et dixit: † Propter hoc dimittet c d
b homo patrē ⁊ matrē / ⁊ adherebit e
¶ nō vxorib⁹. ¶ nō tres. ¶ i carnali copula
c vxori ſue: ⁊ erūt duo i carne vna. f
a ¶ quia vnū facit carnalis cōiunctio.
Itāqꝫ iā nō ſunt duo ſed vna ca/
a ¶ faciēdo vnā carnē. ¶ ſed deus.
d ro. Qđ ergo deus cōiunxit / hō g h
a ¶ ecce aperiūt calūniam. ¶ qſi quidē de⁹ ſic ordinauit: ꝗre moyſes ſuperordinauit.
nō ſeparet. Dicūt illi: † Quid er/ k
go moyſes mandauit dari libel/
lū repudij ⁊ dimittere: Ait illis: l
¶ non deus.
e Quoniā moyſes ad duriciā cor/
¶ nō imperauit.
dis veſtri permiſit vobis dimit/
a ¶ non ſic habuit lex naturalis. ¶ doctri/na chriſti concordat legi naturali: quia iam eſt tēpus perfectionis.
tere vxores veſtras: ab initiō au/ m
tē nō fuit ſic. † Dico autē vobis: n
q2 quicūqꝫ dimiſerit vxorem ſu/
a ¶ q̄ vnā carnē diuidit in alterā ⁊ ſeparat.
f g am niſi ob fornicationem / et aliā o
¶ .i. mechiam facit.
duxerit / mechatur. Et qui dimiſ/ g

Nico.de lyra

A rere: ideo maſculus ⁊ femina nō cōiungunꝉ inſeparabiliter per totā vitā: ſed tm̄ tpe educationis filioꝝ. Cum ꝗ natura humana debeat magis eſſe ordinata ꝗ̃ natura brutorū: iō de dictamine naturali eſt ꝙ vir ⁊ vxor inſeparabiliter cōiungānꝉ ꝗ̄diu ſtat neceſſaria educatio et doctrina filiorū: ⁊ hoc eſt ſm totā vitam cōiugatoꝝ: q2 ſicut viſum eſt hō habet. xl. annos anteꝗ̃ ꝑmus fili⁹ eius ſit ſufficiēter educatus: et ſic ſola occaſione ꝑmi filij dictat natura ꝙ tantū debeat cū vxore inſeparabiliter habitare. Et q2 interim anteꝗ̃ ꝑmus ſit ſufficienter eductus naſcunꝉ filij alij: vl ſaltē poſſunt naſci: ꝗbus cōſimiliter oportet per parētes ꝓuideri: ad qđ requiriꝉ vlterior tractus tpis magnus. Ideo ſicut natura dictat in alijs aīalibus ꝙ maſculus ⁊ femina inſeparabiliter cohabitent tpe determinato a natura in generatione ⁊ educatione filioꝝ: ita dictat in natura humana vt vir ⁊ vxor inſeparabiliter cohabitēt per totā vitā: ⁊ ſic p3 ꝙ indiuiſibilitas matrimonij nō ſolum eſt de iure diuino ſed etiā de iure naturali. Hanc aūt veritatē declarat ſaluator ꝑ ſcripturā veteris teſta. dicēs: a ¶ Non legiſtis: q2 qui fe. ho. ab initio. ſ. qñ ſolū currebat lex nature ante datā legē per moyſen. b ¶ Maſculū ⁊ feminā fe. eos. In hoc tangiꝉ materia ipſius matrimonij. ſ. maſculus ⁊ femina: q2 matrimoniū ordinaꝉ ad generationē ⁊ educationē ꝓlis: ad hoc autē requiriꝉ determinatū actiuū ⁊ paſſiuū ⁊ hoc in aīalibus ꝑfectis: q2 nō generanꝉ ex putrefactione. In maſculo aūt eſt virtus actiua ⁊ in femina virtus paſſiua. Homo aūt eſt ꝑfectiſſimū animaliū. ⁊ ꝓpter hoc ad ꝑfectionē eius requiriꝉ diſtinctio ſexuū videlicet maris ⁊ femine. ſequitur: c ¶ Et dixit ꝓpter hoc dimit. hō pa. ⁊ ma. in quo tangiꝉ debita conditio materie ꝑdicte: q2 matrimoniū debet eſſe inter ꝑſonas legitimas ad cōtrahendū. tangiꝉ aūt hic legitimas ꝑ hoc ꝙ excludunꝉ ꝑſone illegitime que ſunt pater ⁊ mater. Iſte eni ꝑſone ſunt excludende ſm dictamē legis nature. Cuius

G ratio eſt: q2 vir ⁊ vxor in actu matrimoniali ad parīā iudicanꝉ: ⁊ ideo cōtra reuerentiā naturalē eſt ꝙ filia ꝯiungaꝉ patri ⁊ filius matri. Vñ ⁊ aliqua aīalia magis appropinquātia ad induſtriā humanā talem cōiunctionē tanꝗ̃ abominabilē refugiūt: ſicut narraꝉ de elephāte qui adduct⁹ a magiſtro ipſm cuſtodiēte ad impregnandū matrē ꝓpriā renuit: ꝓpter qđ magr̄ vultū eius operuit: ⁊ cū ſic ignorāter matrē cognouiſſet ⁊ diſcooperto vultu hoc videret: inſiliuit ꝑ dolore in ductorē ſuū ⁊ interfecit eū: ⁊ hoc eſt qđ dicitꝉ in lr̄a. Propter hoc. i. ꝓpter opus generatiōis. d ¶ Dimittet hō patrē ⁊ ma. homo tm̄ eſt cōis generis ⁊ ideo ſignificat maſculū ⁊ feminā. Eſt ergo ſenſus ꝙ filius nullo mō debet copulari mr̄i neqꝫ filia patri. Cōſeꝗnter poniꝉ id qđ eſt formale in matrimonio. ſ. cōiunctio indiuidua per totā vitam cū dicit: e ¶ Et adherebit vxo. ſue. ꝑ cōiunctionē animoꝝ ex amore ⁊ fidelitate. f ¶ Et erūt duo in car. vna. ꝗ̄tū3 ad corporalē cohabitationē ⁊ ad vnā carnē prolis ex ambobus ꝓducendā. Aduertendū tm̄ ꝙ iſta verba dicunꝉ hic verba dñi: ⁊ tamē Gen̄. ij. dicūꝉ verba ipſius ade: nō tm̄ hic eſt ꝯtradictio: q2 illa verba ꝓtulit adam ex diuina reuelatione: q2 in extaſi factus viderat mulierē de coſta ſua formatam: ⁊ ideo illa verba fuerūt dei principaliter tanꝗ̃ reuelātis: ⁊ ipſi⁹ ade inſtrumentaliter ⁊ ſicut ꝓferentis. Cōcludit ergo ſaluator: g ¶ Qđ ergo deus ꝯiunxit. i. viru3 ⁊ vxorē inſeparabiliter ꝗ̄tū ad totā vitā. h ¶ Homo nō ſeparet. dimittendo ꝓpria volūtate vxorē: auctoritate tamē di-

H uina aliqñ ſeparanꝉ ꝗ̄tū ad cohabitationē: ⁊ debiti redditionē nō tm̄ ꝗ̄tū ad vīculū ⁊ hꝫ ꝯtingit qñ ſeparanꝉ ſic ꝓpꝉ diuinū cultū altero religionē intrante. i ¶ Dicunt illi. Hic remouetur quedam obiectio quā fecerunt ei phariſei de auctoritate moyſi ſupra allegata. k ¶ Quid ergo mādauit moy. ⁊c. q. d. Manifeſte dicis cōtra legem moyſi: Deuꝉ. xxiiij. l ¶ Ait illis qm̄ moyſes ⁊c. qſi diceret nō dico ꝯtra moyſen: q2 moyſes nō ſcripſit hoc tanꝗ̃ licitū ⁊ bonū: ſed ꝑmiſit propter maius malum vitandū ne ſc3 vxores eis ingratas occiderent: quia minus erat dimittere ꝗ̃ occidere: ſicut Deuꝉ. xv. conceſſit dare ad vſurā extraneis ne fratres grauarent: ſicut ergo qui nō dat ad vſurā nec extraneo nec ꝓpinquo facit magis ſm intentionem moyſi: ita ille qui docet vxorē nō dimittendā nō dicit contra eius intentionē: ſed magis ſupplet ⁊ ꝑficit illius legis date imperfectionē. ſicut. ſ. dictū eſt. v. ca. m ¶ Ab initio autē nō fu. ſic. i. in ſtatu nature inſtitute ſed in hoibus lapſis per peccatū permiſſum eſt ꝓpter maius malū euitandum: nō tanꝗ̃ licitū ſed ſicut minus malū. ⁊ hoc eſt qđ ſubdit: n ¶ Dico autē vobis: q2 quicūqꝫ dimiſerit vxorē ſuā niſi ob fornicati. ſupplendū eſt peccat: ⁊ facit cōtra legē matrimonij: tunc eni3 dimittenda eſt ſi in peccato ꝑſeueret ne vir videaꝉ eſſe fautor malicie eius: ⁊ hoc intelligendū eſt ꝗ̄tum ad cohabitationē ⁊ debiti redditionē: nō tamen ꝗ̄tum ad vinculum: quod nō ſoluitur niſi per mortē. ⁊ propter hoc ſubditur: o ¶ Et aliam duxerit. hoc eſt dictū: ſi dimiſſa vxore propter fornicationē aliam duxerit. p ¶ Mechaꝉ. quia remanet adhuc vinculū matrimonij cum ꝑma: ⁊ ſic patet ꝙ littera huius verſus ꝑdicti defectiua eſt: ⁊ ſunt ea que ꝑdicta ſunt interponēda ad habendū ſenſum ꝑfectū ſicut cōtingit in pluribus locis ſacre ſcripture. q ¶ Et q̄ dimiſſa3. a viro ꝑmo ꝓpter fornicationē.

q: Duxerit. Mechatur

✳ c ¶ Propter hoc dimittet homo patrē ⁊ matrem ⁊c. Remigius. Myſteriū hoc dixit eſſe apſus in chriſto ⁊ eccleſia: dñs enim ieſus xp̄s qſi patrē deſeruit cum de celis ad terrā deſcendit ⁊ matrē. i. ſynagogā deſeruit propter eius infidelitatē ⁊ adheſit vxori ſue ſcilic3 eccleſie: ⁊ ſunt duo in carne vna: id eſt chriſtus ⁊ eccleſia in vno corpore qui dixis illis:

✳ Nō omnes

G A a ¶ Nō expedit. Videbāt graue pondus vxoꝝ ꝙ iracunde: ebrioſe ⁊ hmōi: q̄ q̄dē ſūt ſuſtinēde: q: cū eſſem⁹ liberi ſubiecimus nos ſeruituti. b ¶ Nō oēs. Quaſi cōſentit ꝙ nō expedit: ſed infirmitatē videns, dicit: Nō oēs. Nō dicit nō poſſūt capere: ſed non oēs volūt capere. Nō oēs ca.i.nō oēs implere poſſūt p̄ceptū ꝯtinētie: q: nō oībus datū eſt a deo nec etiā oībus ꝓdeſt ad p̄miū cōtinere: ⁊ h̄ exponit. c ¶ Sūt eni eunuchi. Tria ſūt genera eunuchoꝝ: duo carnalia eoꝝ q̄ ſic naſcunt: ⁊ q̄ captiuitate ⁊ delitijs dn̄oꝝ abſciſi ſunt. Tertiū ſpūale q̄ cū poſſent eſſe viri ꝓpter chriſtū ꝯtinēt. d ¶ Qui facti ſūt. Inter hos cōputant etiā hi q̄ ſpecie religionis ſimulāt caſtitatem.

Tria ſūt genera eunuchoꝝ

e ¶ Qui pōt. Vox eſt hortātis nō iubētis. q̄ſi vnuſq̄ſq; vires ſuas conſideret an queat v̄ginitatis ⁊ pudicitie implere p̄cepta. f ¶ Sinite puulos. Si ſcti ſūt futuri cur vetatis venire ad patrē? Si mali: cur ſniam ꝓfertis ante culpā. g ¶ Taliū. Nā q̄les ſunt modo meū quidē eſt qḋ honorate: quales poſt futuri ſūt ipſoꝝ eſt: qḋ miſeremini. ¶ Nō aūt iſtoꝝ: ſed taliū vt oñdat nō etatē regnare ſed mores: ⁊ his q̄ ſimilē habēt innocētiā ⁊ ſimplicitatē p̄miū ꝓmittit. h ¶ Et cū impo. Imponit man⁹ paruulis: qm̄ humilibus auxiliū grē tribuit. i ¶ Et ecce vnus. Bed. Audierat ille ſiles puulo cōdignos eē regno: vultq; certi⁹ nō parabolas ſed apte exponi: q̄bus meritis vitā poſſit cōſequi. ¶ Hiero. Iſte adoleſcēs ⁊ diues ⁊ ſupb⁹ erat. Et ſm aliū euāgeliſtā eū nō voto diſcētis ſed tētātis interrogat. k ¶ Quid me interrogas ⁊c. Quia bonū dixit magiſtrū ⁊ nō deum vel dei filiū cōfeſſus eſt: dicit quēlibet ſctm̄ hoiem cōparatione dei nō eſſe bonū. Chriſt⁹ aūt nō renuit teſtimonium bonitatis: ſed magiſtri abſq; deo excludit errorē. Non ſe magiſtrū bonū eſſe negat: ſed magiſtrū abſq; deo nullum ē bonū eſſe

ſam duxerit/mechatur. Dicūt ei a b
a ¶ vt nullo modo ſit dimittenda niſi ꝑ for c
diſcipli ei⁹. Si ita eſt cauſa hoīs d
nicatione. a ¶ .i.bonū eſt cōtinere.
a cū vxore/n̄ expedit nubere. Qui e
b dixit illis: Nō oēs capiūt verbū f
¶ q: nō valemus niſi ex gratia dei.
c iſtud: ſed q̄bus datū eſt. Sūt eni g h
¶ ꝯtinētes. ¶ ſine iſtrumētis vł frigide na
eunuchi q̄ de matris vtero ſic na
ture. a ¶ quoꝝ neuter p̄miū habet: q: neceſſitate abſtinet nō volūtate.
d ti ſunt: et ſūnt eunuchi qui facti i
ſunt ab hoībus: et ſunt eunuchi
a ¶ qui volūtate ſe deuouerūt caſtitate.
qui ſeipoſ caſtrauerūt ꝓpter re k
e gnū celoꝝ. † Qui pōt capere/ca l
a ¶ cū de caſtitate eſſet ſermo.
piat. † Tūnc oblati ſūt ei paruuli m
a ¶ vt eis manu ⁊ voce bñdiceret. ¶ q̄ſi laudaret caſtos neceſſitate nō virtute ꝯtinētie.
vt man⁹ eis imponeret et oraret. n
a ¶ infirmi fide. ¶ timentes deū importunitate offerentiū laſſari.
Diſcipuli aūt icrepabāt eos. Ie o p
a ¶ nō eni ꝑſonarū acceptor eſt deus.
f ſus vero ait illis: Sinitē puulos q
⁊ nolite eos ꝓhibere ad me veni
g re: talium eſt enim regnū celorū. r
¶ vt hūiles ſua bñdictiōe dignos ſignificet.
h Et cum impoſuiſſet eis manus †
i abijt inde. Et ecce vnus accedēs s
ait illi: † Magiſter bone q̄d boni t
faciam vt habeam vitā eternam?
a ¶ q̄d me vocatis bonū magiſtrū quaſi aliquem hominē.
k Qui dixit ei: Quid me interro v
gas de bono? Vnus eſt bonus x
a ¶ viam que ducit ad vitam.
deus. Si aūt vis ad vitam ingre y

Nico.de lyra

B ✠ a ¶ Duxerit. Accipiēs eā in mr̄imoniū. b ¶ Mechat. Quia remanet adhuc vinculū illi⁹ dimiſſe cū viro priori: ⁊ ex hoc v̄bo ptꝫ intellectus lr̄e imediate p̄cedentis q̄ defectiua eſt: q: eadē rōne q̄ vxor dimiſſa ꝓpter fornicationē non pōt duci ab altero viro ſi nec vir eā dimittēs pōt ducere alterā: q: eq̄liter manet vinculū mr̄imonij ex vtraq; pte. c ¶ Dicūt ei diſcipuli. Poſito eo ꝙ eſt neceſſitatis in v̄tute cōtinētie: cōſequēter ponit id qḋ eſt ſuperogationis ⁊ cōſilij: videlꝫ cōtinentia ab oī actu venereo: diſcipuli eni audiētes ꝙ vinculū mr̄imonij eſſet indiſſolubile dixerūt: d ¶ Si ita eſt cauſa hoīs cū vxore. Q: nō poſſit eā dimittere niſi modo p̄dicto: e ¶ Nō expedit nubere. Ac ſi dicāt: melius eſt ſimpliciter cōtinere: ⁊ hoc duplici de cauſa. p̄mo q: ex tali indiuiſibilitate mr̄imonij poſſunt multa grauia ſeq̄: q: ſi vxor incurrat lepraꝫ vel aliquā ifirmitatē horribilē oportet tn̄ illi debitū reddere. ſcḋa cauſa eſt: q: maius meritū eſt ꝯtinere ſimpliciter q̄ꝫ cōiugalis ꝯtinētia. vn̄. ſ̄. dictū eſt. xiij. ca. ꝙ cōtinētia v̄ginalis habet fructū centeſimū: vidualis ſexageſimū/ ⁊ cōiugalis triceſimū: ⁊ ad iſtū intellectū r̄ndet ſaluator cōſequēter: f ¶ Non oēs capiūt verbū iſtud: q: altus eſt ſtatus ad quē infirmi nō poſſūt aſcēdere. g ¶ Sed q̄b⁹ da. eſt. ſ. a deo ex ſpeciali munere: q: ſm ꝙ ſcribit Sap. viij. d. Nemo pōt ēē ꝯtinēs niſi deus det: ſed q: nō oīs ꝯtinētia eſt laudabilis. iō ꝯſequēter oñdit q̄ ſit laudabilis ⁊ q̄ nō, dicēs. h ¶ Sūt eunuchi ⁊c. Quia ꝯtinētia q̄ ē ex naturali frigiditate cōtracta a parētib⁹: vel ꝑuatione mēbroꝝ genitaliū nō eſt laudabilis niſi inq̄ꝫtū ꝑ volūtatē acceptat: nec illa q̄ eſt ꝑ violētiā: ſicut in illis q̄bus ſecant genitalia. ⁊ hoc eſt qḋ dicit: i ¶ Et ſunt eunu. ⁊c. Sꝫ illa conillą

Diuiſio

Duplici de cā bonū eſt cōtinere

C illa ꝯtinētia q̄ eſt ꝑ volūtatē reprimētē cōcupiſcētiā ab actu venereo: illa ꝓprie eſt laudabilis. ⁊ hoc eſt quod dicit: Et ſunt eunuchi ⁊c. Nō ꝑ mēbroꝝ abſciſionē: ſed ꝑ cōcupiſcētie repſſionē. k ¶ Propter regnū celoꝝ. i. vt liberi⁹ ꝯtinentes vacēt ꝯtēplationi diuine: q: ſic ſcribit. i. Cor. vij. f. Qui aūt ſine vxore eſt ſollicit⁹ eſt q̄ dn̄i ſunt: ⁊ cogitat quō placeat deo. q̄ autē cū vxore eſt ſollicit⁹ eſt q̄ ſūt mūdi: quō placeat vxori: ⁊ diuiſus eſt. ſed q: talis ſtatus eſt altus: nec poſſunt oēs ad hoc attingere ſed ſolū ꝑfecti. ⁊ ideo ſubdit: l ¶ Qui pōt ca. capiat. q. d. tantū bonū nō eſt neceſſitatis: ſed ſuperogationis. m ¶ Tūc ob. ſunt. Hic cōſequēter docet hūilitat⁹ obediētiā ꝑ hoc ꝙ paruulos ſibi oblatos dulciter ſuſcepit: man⁹ illis imponēdo ⁊ ꝓ eis orando: vere aūt obediētes illi ſūt vere paruuli: ⁊ hoc eſt qḋ dicit: Tūc ob. ſunt ei ⁊c. ex deuotione. ſ. offerentium. n ¶ Vt ma. eis iponeret. ſ. benedicendo ⁊ orādo ꝓ eis. o ¶ Diſcipuli autē ei⁹ ⁊c. Timētes ne iportunitas offerentiū offenderet magiſtrum. p ¶ Jeſus vero ait. Suis diſcipulis. q ¶ Sinite paruulos. Quia iſti ſūt figura vere humiliū ⁊ obedientiū quorū familiaritatē ego volo. Sequit: r ¶ Taliū eſt eni re. celoꝝ. Sicut eſt dictū ca. p̄cedēti: Null⁹ pōt intrare regnū celoꝝ niſi fuerit paruulus ⁊ humilis. s ¶ Et ecce vnus accedēs: Hic ꝯſr̄ docet pauptatē volūtariā: ⁊ diuidit in duas ptes: q: p̄mo docet id qḋ eſt neceſſitatis. ſcḋo id qḋ eſt ſupererogationis/ ibi: Dixit ei adoleſcēs. In p̄ma ergo parte ponit cuiuſdā volētis aſcēdere ad ſtatū ꝑfectionis interrogatio dicētis: t ¶ Magiſter bone: q̄d boni fa. ⁊c. Ieſus aūt reſpōdit ei. p̄mo quātū ad eius cogitationē: q: ille cogitabat ieſum eſſe purū hoiem: licet crederet eū eſſe bonū et ſanctū doctorē: et ideo quaſi reſpōdens ieſus cogitationi dicit ei: v ¶ Quid me in. de bono. q. d. ex quo credis me purū hoiem non debes me vocare bonū: cui⁹ cauſa ſubdit: x ¶ Vnus eſt bo. deus. Hoc eſt dictū: deus eſt ſolus bon⁹ ꝑ eſſentiā ⁊ nullus ali⁹. Cōſequēter r̄ndit ei⁹ interrogationi dicēs: y ¶ Si autē vis ad vitā ⁊c. q. d. h̄ ſufficit ad ſalutē: quod ✠

† mar. 10. b. Luc. 18. c

Diuiſio

D

† mar. 10. d Luc. 18. d.

✠ f ¶ Nō omnes capiunt verbum iſtud ⁊c. Sap. viij. d. Cognoui q: nō poſſum eſſe cōtinēs niſi deus det. i ¶ Et ſunt eunuchi qui ſeipoſ caſtrauerūt. Per obſeruātiam caſtitatis. m ¶ Qui poteſt capere capiat. Cū adiutorio dei. Hie. Hortātis dei vox eſt milites ſuos ad pudicitie p̄miū concitātis. q. d. qui pōt pugnare pugnet: ac ſuperet ⁊ triūphet. m ¶ Tūc oblati ſunt ei paruuli ⁊c. ſequit: o ¶ Diſcipuli autē ei⁹ ⁊c. In hoc ꝑ ipſos ſignificant illi q̄ iuuenes impediūt a religionis ingreſſu. quos dn̄s reprobat dicens: q ¶ Sinite puulos ⁊c. Chryſo. Nā ſi ſancti futuri ſunt q̄d vetatis filios venire ad patrē: ſi aūt peccōres: vt quid ſententiā condēnationis ꝓfertis anteq̄ꝫ culpā videatis. † ¶ Et impoſuiſſet eis man⁹ ⁊c. Remigi⁹. Manibus ipoſitis pueris bñdixit: ſignificās ꝙ humiles ſpū digni ſunt ei⁹ gratia ⁊ bñdictione. s ¶ Et ecce vn⁹ accedēs ⁊c. Seq̄t: v ¶ Quid me inter. de bono. Hiero. Saluator noſter nō renuit bonitatis teſtimoniū: ſed a magiſtris abſq; deo excluſit errorem. que aūt vtilitas vt ita reſpōderet: reducit eū paulatim et erudit liberari ab oīni adulatione: ⁊ ab his que ſunt ſuper terraꝫ abducens: deo adherere ſuadet ⁊ futura querere ⁊ noſſe eum qui vere bonus eſt: ⁊ radix ⁊ fons omnium bonorum. y ¶ Si autē vis ad vitā ingredi ſerua mandata ⁊c. Remigius. Demōſtrat his verbis ꝙ lex ſuis impletorib⁹ nō ſolū bona tpalia dabat ſꝫ etiā vitā eternā: ſuo tn̄ tpe ꝯſeq̄ndā.

Moraliter

E g bonũ eſſe negat: ſed magiſtrũ abſq̃ deo nullũ bonũ eſſe dicit a ❡ Serua mãda. Iſte q̃ſierat q̃d faciã: cõtra nõ ait: diſce: q: deus eũ docuerat factoꝛ rõnalis creature: oſtẽdens q: ille nõ eſt bonus q̃ q̃rit de bono: ſed q̃ facit q̃ bonũ eſt. ❡ Beda. Ecce actiua vita q̃ ad legẽ ꝑtinet. Nota q̃ iuſticia legis ſuo tẽpore obſeruata nõ ſolũ bona terre ſed vitã eternã dabat. b ❡ Dicit ei ado le. Beð. Nõ eſt putãdus iſte (vt q̃dã aiunt) vel dñm tẽptaſſe: vel de ſua vita mẽtitus eſſe: ſed ſimpliciter vt vixit ꝓfeſſus eſt: alioq̃n (vt alius euãgeliſta ait) nõ intuit⁹ arcana cordis ei⁹ diligere eũ diceret Ieſus: diligit enĩ eos q̃ mãdata legis cuſtodiũt: ſed q̃ ibi minus eſt his q̃ ꝑfecti volũt eſſe adiũgit. vñ ſequitur: Si vis ꝑfect⁹ eẽ. c ❡ Oĩa hec. Hiero. Mentit. Si enĩ diligeret ꝓximũ ſuũ ſicut ſeipſm: ope cõpleſſet: nõ eſſet triſtis cũ ſua pauperib⁹ dare iuberet. d ❡ Diues diffi. Diuites nõ manẽtes: ſed q̃ eiſe deſierũt intrabũt. De ołbus tutius eſt nec habere nec amare diuitias. e ❡ Facili⁹ eſt ca. Myſtice. Facilius eſt xp̃m pro dilectoꝛib⁹ ſeculi pati q̃ȝ dilectoꝛes ſeculi ad xp̃m cõuerti. Camelus ð xp̃s: q: ſpõte humiliat⁹ infirmitat̃ nr̃e onera ſuſtulit. Acus eſt punctio ꝑ quã anguſtias paſſionis ſignificat: q̃ paſſiõe velut acu nr̃e nature: q̃ſi ſciſſa veſtimẽta reſarcire dignat⁹ eſt. i. reparare poſt lapſum. ❡ Aliter: Facili⁹ eſt gentilẽ ꝓpl̃m gibbo peccatoꝝ defoꝛmẽ per anguſte vie vitã ingredi: q̃ȝ iudeũ de meritis ſuis gloriantẽ: ⁊ ad ſubeũdũ leue onus xp̃i ſe hũiliare nolentẽ. f ❡ Diuitẽ ⁊c̃. Iſid. Nullus diues intrabit. i. cõfidẽs in diuitijs: vt Ieſus ſm̃ marcũ exponit.

Mar.10.c.

Myſtice

Alia expoſitio

a ❡ temptãdo q̃ſi nõ legerit: vl̃ domin⁹ poſſet iubere contraria deo.

a di/ſerua mãdata. Dic illi: Que? g

a ❡ hec eſt puerilis innocẽtia ⁊ caſtitas.

Ieſus aũt dixit: Non homicidiũ c faciẽs: Nõ adulterabis: Nõ faci d es furtũ: Nõ falſũ teſtimoniũ di f ces: Honoꝛa patrẽ tuũ et matrẽ: g

❡ non q̃ facit ſed q̃ factus eſt. ❡ non vitium tuum vel ſuum.

⁊ diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſm. h

i Dicit illi adoleſcẽs: Oĩa hec cu k ſtodiui a iuuẽtute mea: quid ad l huc mihi deeſt? Ait illi ieſus: Si m

❡ q: ex volũtate eſt. a ❡ in dilectione dei. ❡ nõ partem.

vis ꝑfect⁹ eſſe: vade ⁊ vende oĩa n o

❡ ſic dando.

q̃ habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ habe p

❡ retributionẽ. ❡ ecce cõtẽplatiua que ad euangeliũ ꝑtinet. ❡ non ſufficit relinquere mala niſi ſequaẽ dñm. i. imiteẽ.

bis theſaurũ in celo: ⁊ veni ſeque q re me. Cũ audiſſet aũt adoleſcẽs r

❡ quare. ❡ cũ amoꝛe.

verbũ abijt triſtis: erat enĩ habẽs s

a ❡ que ſemen dei ſuffocauerũt.

multas poſſeſſiones. Ieſus autẽ dixit diſcipulis ſuis: Amen dico t

a ❡ amatoꝛ diuitiarũ. ❡ nõ impoſſibile eſt ſed rarũ: q: difficulter contẽnunẽ diuitie.

v vobis: q: diues difficile intrabit in regnuȝ celoꝝ. Et iterum dico

a ❡ in gentibus mẽbris enoꝛmem.

e vobis: Facili⁹ eſt camelũ per ſo v f ramen acus trãſire/ q̃ȝ diuitem in

q̃ diciẽ Mar.x. Ieſus aũt intuit⁹ eſt diſexit: q̃ nõ eſſet verũ ſi veniſſet fictus: q̃ aũt arguit Hiero. cõtrariũ ex hoc q̃ ſequiẽ: Abijt triſt. ⁊c̃. nõ eſt ↄtra iſta: q: aliq̃s potẽs eſt ſtatũ inferiorẽ ſeruare qui tñ nõ eſt potẽs ſtatum altiorẽ aſcẽdere. m ❡ Ait illi ieſus: ſi vis ꝑfe eẽ. i. aſcẽdere ad ſtatũ ꝑfectionis ſupra cõem ſtatum ſaluti neceſſariũ. n ❡ Vade. ↄtẽnẽdo oĩa tꝑalia. o ❡ Et ven. q. ⁊c̃. ꝓpẽ deũ: q: abijcere tꝑalia ꝓpter oſtẽtationẽ nõ eſt meritoꝛiũ: ſicut aliq̃ ph̃i fecerũt. p ❡ Et habebis the. in celo. hoc nõ ð q: pauptas ſit maioꝛ v̈tus q̃ȝ ↄtinentia vel obediẽtia: ſȝ ð ꝑ quãdã coꝛreſpõdentiã: q: theſaur⁹ celeſtis ſic rñdet volũtarie pauptati: ſicut exaltatio humiliationi: ſicut dictũ eſt ca. p̃ce. Sequiẽ: q ❡ Et veni ſe. me. q: in ſeq̃la xp̃i ꝑ opa charitatis cõſiſtit ꝑfectio p̃ncipaliẽ. in pauptate autẽ volũtaria cõſiſtit inchoatiue ꝑ modũ remouẽtis ꝓhibẽs ⁊ diſponẽtis: q: ꝑ hoc auferẽ cura tꝑaliũ q̃ impedit animũ a dilectiõe dei: ⁊ diſponiẽ anim⁹ ad libere deo vacandũ. r ❡ Cũ audiſſet aũt. Hic ↄñr oñdit q̃d ſit huius ꝑfectiõis impedimẽtũ: videlȝ nimia dilectio terrenarũ poſſeſſionũ: ⁊ h̃ eſt q̃ ſubdiẽ: Cũ audiſſet aũt ado. verbũ. ſ. xp̃i de ꝑfectione pauptatis volũtarie. s ❡ Abijt triſt. q: nimis amabat poſſeſſiões terrenas. et ideo nõ poterat ad ꝑfectionem voluntarie pauptatis aſcẽdere. Cõſequẽter oſtẽdit quõ diuitie faciũt difficultatẽ i attingendo ꝑfectionẽ/ di. t ❡ Amẽ dico vo. q: diues ⁊c̃. nõ dixit impoſſibile: ſȝ difficile: q: difficile eſt diuitias poſſidere et non teneri nimis amoꝛe earũ: q: ſm̃ q̃ dicit Aug⁹. in ep̃la ad paulinũ: Bona terrena diligunẽ artius adepta q̃ȝ ↄcupita. Aliud b enĩ eſt nolle incoꝛpoꝛare q̃ deſũt: aliud iã incoꝛpoꝛata diuellere. Illa enĩ velut extranea iã repudianẽ: iſta velut mẽbra p̃ſcindunẽ ⁊c̃. Ex Chryſ. ſup Math. Appoſitio diuitiaꝝ maioꝛẽ apponit flammã ⁊ vehementioꝛ fit cupido: ⁊ q: cupiditas eſt venenũ charitatis. iõ poſſeſſio diuitiarũ reddit hoiem difficilẽ ad ꝑfectionẽ acquirendã: nõ tñ facit ĩpoſſibilẽ: q: abraã fuit valde diues: vt h̃ Geñ. xiij. ⁊ tñ fuit perfectus: vt habeẽ Geñ. xvij. ideo diciẽ Eccl̃. xxxj. a. Beat⁹ vir diues qui inuentus eſt ſine macula ⁊c̃. ſequiẽ: Quis eſt hic ⁊ laudabim⁹ euȝ. q. d. vix ⁊ cũ difficultate inueniẽ. Cõſequẽter oſtẽdit q̃liter diuitie faciunt impoſſibilitatẽ ad ꝑfectionẽ ⁊ ad regnũ celoꝝ cõſequendũ: q̃ñ ſcȝ homo cõſtituit finem in diuitijs. ⁊ hoc eſt q̃ dicit: v ❡ Facili⁹ eſt came. ⁊c̃. in. regnũ celo. Primum eſt impoſſibile: vt pȝ manifeſte: ergo ⁊ ſecundũ: q̃ aũt loquatur de diuite conſtituente finẽ in diuitijs: pȝ per illud q̃ habeẽ Marci. x. c. vbi diciẽ: Q̃ difficile eſt confidẽtes in pecunijs regnũ dei introire ⁊c̃. ⁊ ſequiẽ ibidẽ: Facili⁹ eſt ca. ⁊c̃. Ex quo pȝ q̃ illud q̃ dicit diuitẽ impoſſibile intrare in regnũ dei intelligiẽ

Nico. de lyra

c ❡ luterẽ: q̃ amplius eſt: nõ eſt neceſſitatis ſed ſuperogatiõis. a ❡ Dicit illi. ſ. adoleſcẽs. b ❡ Que. i. ſũt illa mandata: quoꝝ obſeruãtia eſt neceſſaria ad ſalutẽ. c ❡ Ieſus aũt di. nõ homi. fa. hoc eſt p̃ceptũ decalogi: per q̃ ꝓhibeẽ nocumẽtũ ꝓximi in ꝑſona ꝓpria. d ❡ Nõ adultera. ꝑ hoc ꝓhibeẽ nocumẽtũ ꝓximi in ꝑſona ſibi ↄiũcta. e ❡ Nõ facies fur. Per hoc ꝓhibeẽ nocumẽtũ ꝓximi in re poſſeſſa. f ❡ Nõ fal. teſti. di. per hoc pꝛohibetur nocumentũ pꝛoximi in fama. g ❡ Honoꝛa pa. tuũ ⁊ ma. ꝑ hoc p̃ceptũ affirmatiuũ intelligiẽ omne b̃ñficiũ ꝓximo reddendũ q: noĩe p̃ris ⁊ m̃ris itelligiẽ oĩs ꝓximus. ⁊ hoc eſt q̃ ſubdiẽ: h ❡ Diliges ꝓxi. tuũ ſi. teipſm. q: obſeruãtia mãdatoꝝ nõ eſt meritoꝛia vite eterne niſi fiat ex charitate. Aduertendũ q̃ lȝ ponanẽ hic ſolũmõ p̃cepta ſcd̃e tabule q̃ oꝛdinãt hoiem ad ꝓximũ: intelligunẽ tñ cũ hoc p̃cepta p̃me tabule oꝛdinãtia hoiem ad deũ: q: hõ mag⁹ teneẽ deo q̃ȝ ꝓximo: ⁊ iõ ſi obſeruãtia mãdatoꝝ ſcd̃e tabule neceſſaria eſt ad ſalutẽ: multo foꝛtius obſeruãtie mãdatoꝝ p̃me tabule: ꝑ p̃dicta etiã oñdit ſaluatoꝛ q̃ obſeruãtia p̃ceptoꝝ cerimonialiũ ⁊ iudicialiũ nõ erat ãpli⁹ neceſſaria ad ſalutẽ. i ❡ Dicit illi ado. Hic ↄñr oñdit q̃d ſit ſuperogationis. ſ. abiectio oĩm tꝑalium ꝑ pauptatẽ volũtariã: ⁊ diuidiẽ in duas ptes: q: p̃mo docet pauptatis volũtarie meritũ. ſcd̃o vt ad eã alliciat oſtẽdit eius p̃miũ/ ibi: Tũc rñdẽs petr⁹. Prima in duas: q: p̃mo docet pauptatis volũtarie meritũ. ſcd̃o q̃d ſit hui⁹ ꝑfectionis retardatiuũ. ibi: Cũ audiſſet aũt adoleſcẽs. Circa primũ aduertẽdũ q̃ adoleſcẽs iſte volebat ad ſtatũ ꝑfectiõis aſcẽdere. iõ dixit: k ❡ Oĩa hec cu. mãdata implẽdo. l ❡ Quid adhuc mi. deeſt. ad ꝑfectionẽ vite. Hiero. autẽ dicit q̃ iſte iuuenis mẽdaciter ⁊ ficte loq̃baẽ: q̃ ꝓbat ꝑ hoc q̃ ſubdiẽ poſtea: Cũ audiſſet verbũ abijt triſtis: q̃ nõ feciſſet ſi ad xp̃m ex deuotione acceſſiſſet: ſed Beda ⁊ aliq̃ alij expoſitoꝛes dicũt contrariũ: videlȝ q̃ ſimplici aĩo venit ad xp̃m petẽs de ſalute eterna: ⁊ q̃ verũ dixit ſe obſeruaſſe mãdata: q̃ ꝓbaẽ ꝑ hoc q̃ diciẽ

7. mar. 10. c

Luc. 18. c

Diuiſio

m ❡ Si vis ꝑfect⁹ eſſe vade ⁊ ven. ⁊c̃. Genadius de eccl̃iaſticis dogmatib⁹. Bonũ eſt facultates cũ diſpenſatione erogare: ſȝ melius eſt intẽtione ſequẽdi xp̃m totũ ſimẽ donare ⁊ abſolutũ a ſollicitudine cũ xp̃o egere. ❡ Orig. Nõ tñ ſic intelligẽdũ eſt q̃ in ipſo tꝑe q̃ bona ſua tradidit paupib⁹ fiat oĩno ꝑfectus ſed ex illa die incipiat ſpeculatio dei: adducẽs euȝ ad oẽs v̈tutes. iõ ſubdiẽ: q ❡ Et veni ſe. me. Hiero. Sequiẽ: enĩ dñm q̃ imitatoꝛ eſt eius ⁊ per illius veſtigia gradiẽ. r ❡ Cũ audiſ. aũt ado. ver. abijt tri. ⁊c̃. Chryſ. Nõ enĩ ſimiliẽ detinenẽ: q̃ pauca habẽt ⁊ q̃ multis abundãt: q̃ñ adiectio diuitiarũ maioꝛẽ accẽdit flãmã ⁊ violẽtioꝛ eſt cupido. iðo ſequiẽ: t ❡ Amẽ dico vo. q: di. diffi. intra. in reg. ce. Chryſ. Hoc q̃dẽ dixit nõ pecunijs detrahẽs ſed eis qui detinenẽ ab ipſis: ⁊ diſcipulos pauperes exiſtẽtes nõ debere verecundari

Moꝛaliter

A marcũ exponit. a ¶ Mirabant. Quia in numero diuitũ deputabant oẽs q̃ amãt diuitias: etſi nõ habeãt. Aliter enĩ cũ ſit maior turba pauperũ: nõ dicerẽt quis poterit ſaluus eſſe? b ¶ Deũ. Qui ab amore terrenoꝝ ad charitatẽ eternoꝝ cõ/uertit: Nõ ꝙ cupidi ⁊ ſuբbi intrent. c ¶ In regeneratio/ne ⁊c. Due ſunt regenerationes: pri/mo ex aq̃ et ſpũſctõ. ſc̃da in reſurrecti/one. Ita ⁊ due adoptiões ⁊ due reſur/rectiones. d ¶ Fili⁹ hoĩs ⁊c. i. cum ſerui forma q̃ iudicata eſt: iudiciariã ex/ercuerit poteſtatẽ eritis ⁊ vos mecũ iu/dices. e ¶ Sup ſedes. xij. ⁊c. Per duodecim ſedes vniuerſitas iudicãtiũ. Per duodecim trib⁹ vniuerſitas iudi/candoꝝ intelligit. Qui reliquerũt oĩa ⁊ ſecuti ſunt dñm: hi iudices erũt: q̃ li/cita habẽtes recte vſi ſũt: iudicabunt: q̃bus dicet: Uenite bñdicti prĩs mei. Eſuriui enĩ ⁊ de. m. mã. Duo enĩ ſunt ordines bonoꝝ. f ¶ Centuplũ. i. q̃ carnalia ꝓ dño dimiſerit: ſpũalia acci/piet q̃ cõparatiõe ⁊ merito ſui ita erũt q̃ſi paruo numero cẽtenari⁹ cõparet. Marcus ait: Cẽties tm̃ nũc i tp̃e hoc cũ ꝑſecutionib⁹ fratres ⁊ ſorores: ⁊ in futuro vitã eternã. i. in hac vita ꝑſecu/tionib⁹ plena gaudiũ regni deguſtãt: ⁊ oĩm electorũ ſincera dilectione fruũ/tur. ¶ Sed q: multi tepeſcũt vel retro cedunt ſubdit: Multi autem erunt primi ⁊c.

Due ſũt re/generatio/nes

Mat. 25. c

Mar. 10. d

trare in regnũ celorũ. Auditis a autẽ his / diſcipuli mirabant val/de / dicẽtes: Quis ergo poterit ſal/
a ¶ ſuo aſpectu attentos facit.
uus eſſe? Aſpiciẽs autẽ ieſus b dixit illis: Apud hoĩes hoc impoſ/
a ¶ vt p ſe a cupiditatib⁹ ſuis cõuertant.
b ſibile eſt: apud deum aũt omnia † poſſibilia ſunt. Tunc reſpõdens pe c trus / dixit ei: Ecce nos reliquim⁹ d
¶ i. voluntatẽ habẽdi. ¶ i. etiã. ¶ quod eſt perfectio. ¶ premiũ.
omnia ⁊ ſecuti ſumus te: quid er e go erit nobis? Jeſus autẽ dixit illis: Amẽ dico vobis: ꝙ vos q̃ f g
a ¶ nõ q̃ reliq̃ſtis: nã qđ ⁊ Socrates fecit.
b ¶ q̃ñ mortui reſurgẽt incorrupti.
e ſecuti eſtis me in regeneratiõe cũ h
d ſederit fili⁹ hoĩs in ſede maieſta/ i k
e tis ſue / ſedebitis ⁊ vos ſup ſedes l
¶ q: vobis credẽtibus credere noluerũt.
duodecim iudicãtes duodecim †
a ¶ nõ tm̃ vos. ¶ omẽs affectus charitati mee ſuppoſuerit.
tribus iſrl'. † Et omnis q̃ reliquerit m domũ vl' fratres aut ſorores / aut patrẽ / aut matrẽ / aut vxorẽ / aut filios aut agros ppt' nomẽ meũ /
f cẽtuplũ accipiet: ⁊ vitam eternã n
a ¶ multi prius feruẽtes poſtea torpẽt mul/ti ſubito inardeſcunt.
poſſidebit. † Multi aũt erũt primi o
¶ vt iudas. ¶ vt latro.
nouiſſimi / ⁊ nouiſſimi primi.

Nico. de lyra

※ deri: intelligit nõ de q̃cũq; diuite ſꝫ de diuite cõfidẽte in diuitijs ⁊ in ipſis finẽ cõſtituẽte. ⁊ hoc debet hic ſubintel/ligi. a ¶ Auditis aũt ⁊c. Quia ta/lẽ ꝑfectionẽ paupertat' volũtarie ⁊ alia/rũ virtutũ nullus docuerat añ chriſtũ. ſe/q̃t: Quis ẽ poterit ſalu⁹ eſſe? Ad qđ r̃ñdẽs: b ¶ Jeſus dixit il. apd ho. ⁊c. Quia bõ nõ põt ad h attinge/re ex virtute ꝓpria / ſed ſolũ ex diuina grã: qđ h̃r ad Ro. vi. d. Grã dei vita eterna. et ꝑ h excludit error Pelagij q̃ poſuit hoĩem ex ſola libertate arbitrij poſſe mereri: ⁊ q: lꝫ meritũ vite eterne nõ poſſit eſſe virtute nature: põt tñ eſſe virtute grẽ diuine. iõ ſeq̃t: Apud deũ autẽ oĩa poſ. ſũt. ¶ Aliter aũt exponit ab aliq̃b⁹ illud: Fa/cili⁹ eſt camelũ ⁊c. dicẽtibus ꝙ q̃dã porta erat in hierlm̃ q̃ vo/cabat porta acus: ꝑ quã nõ poterãt cameli trãſire niſi ꝓius de/poſito onere: ſic nec diues itrare regnũ celoꝝ niſi depoſita ſar/cina terrenoꝝ: ſed q: hoc de ſcriptura nõ habet auctoritatẽ. iõ eadẽ facilitate cõtẽnit qua ꝓbat. Non enĩ inuenit ſcriptũ in aliq̃ ſcriptura autẽtica ꝙ i hierlm̃ fuerit aliq̃ porta ſic noĩata: ⁊ iõ prior expoſitio melior videt. c ¶ Tũc r̃ñdẽs petrus. Hic cõſequẽter oſtendit volũtarie paupertatis p̃miũ: ⁊ p̃mittit interrogatio petri. d ¶ Ecce nos re. ⁊c. Licꝫ aũt Petr⁹ eſ/ſet pauper: tñ aſſerit cõfidẽter ſe reliq̃ſſe oĩa: q: lꝫ eſſet paup in actu: tñ habebat multa in potẽtia: ⁊ q: ꝑ paupertatẽ voluntariã nõ ſolũmodo relinquunt poſſeſſa in actu: ſed etiã poſſibilitas acq̃rendi ⁊ poſſidẽdi: ⁊ iſta poſſibilitas aliq̃ modo ſe extendit ad oĩa: ideo cõuenientẽr petrus dixit ſe reliquiſſe omnia. e ¶ Quid ergo erit nobis. In p̃mio retributionis ꝓ tali volũtaria paupertate. Cõſeq̃nt' ponit r̃ñſio chriſti. f ¶ Amẽ. i. fideliter. g ¶ Dico vobis. Quia vos q̃ ſecuti eſtis me. dimiſſis oĩb⁹ terrenis. h ¶ In regeneratiõe. i. in iudicio tp̃e reſurrectionis mortuoꝝ: q̃ q̃dẽ reſurrectio dicit regenera/tio: q: terminat ad eſſe ſecũdario acceptũ. i ¶ Cũ ſe. fi. hoi/nis. Quia ſicut in forma hoĩs fuit iudicatus corã pilato: ita in forma humana iudicabit. ſicut dicit Act. i. b. Hic ieſus q̃ aſſũ/ptus eſt a vobis in celũ: ſic veniet ad iudiciũ. ſ. q: ſicut in hũa/nitate aſcẽdit: ita in humanitate deſcẽdet ad iudiciũ: q: tñ ap/parebit in forma humanitatis glorioſa. iõ ſubdit: k ¶ In ſe/de maieſtatis ſue. In p̃mo enĩ aduẽtu ſedit in ſede humilita/tis. l ¶ Sedebitis et vos ⁊c. Aduertẽdũ ꝙ iudicare acci/pit tripliciter. Uno mõ p̃ncipaliter. ſicut iudex q̃ ꝓfert ſentẽ/tiã: et hoc mõ ſolus chriſt⁹ iudicabit. alio mõ ꝓ ſedere in loco eminẽti iuxta iudicẽ: ſicut aſſeſſores iudicis: ⁊ h mõ apli et alij ꝑfecti cũ chriſto iudicabũt. tertio modo large accipit. ſ. ꝑ ſentẽ/tiã iudicis approbare: ⁊ hoc modo oẽs electi iudicabũt: q: ſen/tẽtiã iudicis approbabũt. Cõſiderãdũ etiã ꝙ licꝫ iudiciaria po/teſtas q̃ cõpetit alicui ꝑ modũ aſſeſſoris cõueniat aplis ⁊ viris ꝑfectis rõne ſue ꝑfectiõis ſupra alios eminẽtis: tñ ma/gis attribuit volũtarie paupertati q̃ alijs virtutibus: ⁊ hoc ꝑ quãdã correſpon/dentiã ſicut. ſ. dictũ eſt: q: ſicut exalta/tio correſpõdet humilitati: ſic iudicia/ria p̃tãs paupertati: q: pauperes in hoc mũdo cõculcant ⁊ ꝑuerſe iudicant: q: etiã eoꝝ bona in malũ interp̃tant. iđo ecõtrario eminẽtia ſedis iudiciarie cõ/petit eis in regeneratione. m ¶ Et oĩs q̃ reli. do. vel frẽs ⁊c. Nõ eſt ſic itelligẽdũ vt aliq̃ dixerũt ꝙ poſt aliquã reuolutionẽ tẽporũ poſt iudiciũ centu/plũ oĩm q̃ hic dimittunt ꝓpter deũ red/dant in eadẽ ſpecie: vt cẽtũ agri ꝓ vno agro dimiſſo: ſed eſt ſenſus ꝙ q̃ corpa/lia ꝓ chriſto dimiſerit: ſpũalia bona re/cipiet hic in p̃ſenti q̃ ita excedũt bona tp̃alia: ſicut cẽtenari⁹ numer⁹ vnitatẽ. n ¶ Et vitã eternã poſſidebit. In futuro. ſ. ꝓpter quod cõcludit in fine: o ¶ Multi autẽ ⁊c. Quia illi q̃ ſunt hic primi in honore alios iudicãtes in/iuſte: tũc erũt nouiſſimi ⁊ inferiores et iudicio alioꝝ ſubiecti: ⁊ ecõtrario volũ/tarie pauperes q̃ ſunt hic nouiſſimi in iudicio futuro erũt primi: q: ſicut dictũ eſt erũt iudicis aſſeſſores.

C

※ recũdari ꝓpter inopiã. † ¶ Apud deũ oia poſ. ſunt. Remigius. Hoc non eſt ſic intelligendũ ꝙ poſſibile ſit apud deũ vt diues cupidus auar⁹ ⁊ ſu/ꝑbus intret in regnũ celoꝝ / ſed vt con/uertat ⁊ ſic intret. d ¶ Ecce nos re. oĩa ⁊c. Grego. homel. xxx. Multũ di/miſit q̃ cũ re poſſeſſa etiaꝫ cõcupiſcẽtijs renũciauit. tãta ergo a ſequẽtib⁹ dimiſ/ſa ſũt quãta a nõ ſequẽtibus cõcupiſci potuerũt. g ¶ Uos q̃ ſecuti eſtis me. Hiero. Nõ dicit q̃ reliquiſtis oĩa hoc enĩ ⁊ ſocrates p̃hs fecit: ⁊ mlti alij diuitias cõtẽpſerũt: ſed qui ſecuti eſtis me: qđ ꝓprie aploꝝ eſt atq; credẽtiũ. h ¶ In regeneratio/ne ⁊c. Sequit: l ¶ Sedebitis ⁊ vos ſuper ſedes. xij. Chryſ. Quod fuit extũc quo gẽtes credere ceperũt in chriſto regnãte. extũc enĩ apli ſederũt ſup duodecim thronos. i. in oĩ/bus chriſtianis. omis enĩ q̃ recipit verbũ petri: ſit thronus pe/tri: ⁊ idẽ de alijs aplis eſt dicẽdũ. † ¶ Judicãtes duode/cim trib⁹ iſrl'. Hiero. i. cõdẽnãtes. nã aplis credẽtib⁹ iudei cõmuniter credere noluerunt. Et oĩs q̃ reliq̃rit domũ ⁊c. ſequit: n ¶ Centuplũ accipiet. Orige. Etiã in hoc ſeculo q: ꝓ fratrib⁹ carnalib⁹ multos inuenit ſcđm fidẽ: ſimplr p̃res: ſcꝫ ep̃os ⁊ ſacerdotes ⁊ filios. ſ. iuniores credẽtes ⁊ ſorores. ſ. omẽs qui ſe chriſto exhibuerũt virgines caſtas. et agros: q: de agris multoꝝ fideliũ paſcit ſufficiẽter. ⁊ hoc modo Aug⁹. xx. de ciui. dei exponit illud apli tãq̃ nihil habẽtes ⁊ oĩa poſ/ſidentes. o ¶ Multi autẽ erunt primi nouiſſimi ⁊c. Orige. Per hoc exhortat eos qui nuꝑ venerũt ad verbũ vt feſtinẽt ad ꝑfectũ aſcẽdere p̃ multis q̃ vident ſenuiſſe in fide. ¶ In ca. xix. vbi dicit in poſtil. ⁊ ſic pꝫ ꝙ indiuiſibilitas ma/trimonij nõ ſolũ eſt de iure diuino ſed etiã naturali.

Moraliter
† 28. q. 1. §. ſ.

D

Mar. 10. f
Luc. 13. f

Additio. j.

Mirũ videt ꝙ aſtruere nititur poſtilla/tor: videlꝫ ꝙ de iure nature mr̃imoniũ ẽ indiuiſibile inducẽs ad ꝓbationẽ hui⁹ cõcluſiõis inſtinctũ aĩa/liũ: vt patꝫ in lr̃a poſtille: qđ tñ non videt veritate fulciri. Ad quod ꝓbandũ primo eſt euacuãda rõ ei⁹. ſcđo ſũt aliqua pre/ſupponẽda ad veritatẽ materie clari⁹ lucidandũ. tertio ſũt ali/que cõcluſiões formãde. Circa primũ dicendũ eſt ꝙ rõ poſtil/latoris nõ ꝓbat intẽtum ſuũ nec eget alia ſolutione niſi inter/emptiõe. negat enĩ aĩalia bruta ita ſimul adherere vꝫ cõiũctio ſua in aliquo indiuiſibilitatẽ ſapiat: q̃nimo oĩa fere aĩalia vel

※ ꝓ maiori pte

E ꝓ maiori pte abinuicē poſt copulā diſcedūt ⁊ vnus maſculus ſufficit plurib⁹ feminis: vt aries q̄ ſufficit centū ouib⁹: vnus equus multis equab⁹: vnus taurus q̄ ſufficit multis vaccis: ⁊ ſic de ſilib⁹. ideo non pōt ſumi ad diuiſibilitatē matrimonij efficax argumentū ab aīalib⁹ brutis: ⁊ ſic rō hui⁹ ceſſat. Circa ſcđm primo p̄ſupponēdū eſt ꝙ ius naturale dr̄ mlt̄is modis. Interdū eni ius naturale ponit̄ ꝓ diuino. interdū ꝓ illo iure qđ eſt cōe oībus hoībus qđ ius gentiū appellat̄: ſed ꝓprie ſumpto vocabulo. ius naturale p̄meuū ē: qđ ꝯuenit oī aīali. hic ē ꝙ ſolet dici ius naturale eſt qđ natura oīa aīalia docuit et ideo lʒ ꝓmiſcue vtamur iſto ꝟbo ius naturale: ꝓprie tñ loquēdo ius naturale ſolūmodo dr̄ illđ qđ ꝯuenit oī aīali. Ad loquēdū igit̄ ꝓprie in hac materia ne incertitudo vocabuloꝝ aliquā ambiguitatē vel errorē pariat: cū dixerim⁹ ius naturale: intelligim⁹ de iure naturali primeuo cōgruēti oī aīali: ⁊ de hoc videt̄ itellexiſſe poſtillator. Scđo eſt p̄ſupponēdū ꝙ ex h̄ iure eſt maris ⁊ femie cōiūctio: liberoꝝ ꝓcreatio ⁊ educatio: et ꝓprij corpis defenſio ⁊ ſilia: q̄ ptinēt ad cōſeruationē idiuidui ⁊ ſpeciei qđ manifeſte dicūt iura: cum de iure naturali loquūt̄. Tertio ē p̄ſupponēdū ꝙ ē aliud ius qđ dr̄ gētiū: ⁊ ex h̄ deſcēdit cōſenſus a q̄ fuerūt iducti cōtract⁹: dn̄ia diſtincta: itroducta bella: ſeruitutes ⁊ cetera hmōi. Quarto ē p̄ſupponēdū ꝙ eſt aliud ius qđ dr̄ ciuile ſeu humanū: ⁊ ex h̄ iure fuit data forma cōtractib⁹ ⁊ eq̄tas naturalis q̄ erat in cōfuſo fuit reducta ad certas formas: vt ptʒ in diuerſis cōtractib⁹ determinatis p legiſlatores. Quinto p̄ſupponit̄ ꝙ ius diuinuʒ. ſ. qđ in vtroqꝫ teſtamēto cōtinet̄ q̄ntū ad p̄ſentē materiā ptinet nō eſt cōſtituēda ſpēs in iure canonico: q2 adheret iuri diuio. Sexto p̄ſupponēdū eſt ꝙ hō eſt alligat⁹ oīb⁹ iurib⁹ iſtis diuerſis tñ reſpectib⁹. Iuri p̄meuo naturali alligat̄ inq̄ntū eſt aīal. iuri vero gentiū inq̄ntū eſt aīal rōnale. iuri ꝟo ciuili inq̄ntū eſt aīal ciuile. Nā vt ariſtoteles ait a natura eſt ciuile aīal hō ⁊ oluʒ aggregabil̄. iuri ꝟo diuio vtriuſqꝫ teſtamēti inq̄ntū ē catholicū ⁊ fidele. His ḡ p̄ſuppoſitis circa tertiū ponēde ſunt aliq̄ cōcluſiones: quarū p̄ma eſt ꝙ de iure naturali primeuo nō ē indiſſolubilitas matrimonij: qđ ptʒ q2 de h̄ iure nō eſt matrimoniū: ergo nec ex eo eſt ius indiuiſibilitatis. añcedēs ꝓbat̄ auctoritate p̄ncipaliū gloſatoꝝ vtriuſqꝫ iuris. Iohānes enim

Ius naturale dr̄ multis modis

Phus

F theutonicus gloſator decreti in ca. ius naturale diſ. i. cū textu loquēs de iure naturali dicēte: Ex h̄ iure eſt maris ⁊ femie cōiūctio: quā nos matrimoniū appellam⁹. exponēs dicit ꝯiūctio ſcʒ corpoꝝ nō aīoꝝ. q. d. coitus eſt a iure nature: ſed matrimoniū nō. h̄ idem notat Accurſi⁹ in. §. iij. inſtit. de iure naturali. ptʒ etiā h̄ manifeſte p rōnē. Naʒ ſi verū eēt ꝙ matrimoniū eēt de iure nature ſequeret̄ ꝙ ꝯcubinat⁹ eēt matrimoniū: q2 ius naturale p̄meuū qđ cōpetit homī vt aīali: nō facit inē illa differētiā. nec obſtat ꝙ aliq̄ dicūt rōnē naturalē iducere matrimoniū ex eo ꝙ rō dictat ꝙ certi ſint parētes ꝓpter educationē liberoꝝ. Nam fateor hoc: ſed aliud eſt rō naturalis aliud inſtinct⁹ naturalis. Inſtinct⁹ eni naturalis eſt cōis oī aīali et iſte eſt a iure nature. Rō naturalis eſt ꝓpria hoīs ⁊ iſta eſt a iure gentiū: alſ eni ſequeret̄ ꝙ aīalia bruta haberēt rōnē naturalē: cū ius naturale eſt vt dictū eſt ꝙ natura oīa aīalia docuit. Coit⁹ ḡ eſt ab iſtictu naturali q̄ deſcēdit a iure nature cōi oī aīali. Matrimoniū ꝟo qđ eſt q̄dā q̄litas iuſtificatiua coitus deſcēdit a cōſenſu q̄ ꝯuenit a iure gentiū. Forma ei eſſentialis mr̄imonij ꝓut eſt de iure gētiū cōſenſus ē: vñ legiſte ſolēt dicere nuptias nō cōcubit⁹: ſed cōſenſus facit. Seq̄t̄ ḡ ꝙ a iure naturali p̄meuo nō eſt indiuiſibilitas mr̄imonij cū d̄ tali iure nō eſt mr̄imoniū vt fuit aſſūptū. Scđa cōcluſio ē ꝙ de iure gētiū eſt mr̄imoniū ſed nō idiuiſibilitas mr̄imonij. p̄ma pars cōcluſionis ptʒ ex ſupradict̄: cū ei mr̄imoniū formet̄ cōſenſu: ⁊ cōſenſus ſit a iure gentiū: ergo ⁊ mr̄imoniū. ſcđa ꝓbat̄ p rōnē eiuſdē iuris. Fundamētū eni in iure gētiū ē: vt q̄cq̄d hoīes ꝯſentiūt de agēdis p eos ſeruet̄. Vñ ⁊ legiſlator dī. Nihil tam cōgruū naturali eq̄tati eſt ſicut ea q̄ placita ſūt inter hoīes ſeruare. Hinc ḡ eſt ꝙ mr̄imoniū deſcēdit ex h̄ iure vt cōſenſus ſeruet̄: ſed in diuortio eſt cōſenſus vtriuſqꝫ cōiugis ad diſcedēdū: ḡ ſeruādus ē. facit ad h̄ regula iuris ciuilis q̄ dicit: Nihil ē naturale q̄ȝ ꝙ illa q̄ vno genere ligant̄ eodē genere ſoluet̄. cū ḡ ius gētiū dūtaxat reſpiciat naturalē rōnē: ſequit̄ ꝙ mr̄imoniū qđ ex h̄ iure ꝯſenſu firmat̄ ꝯtrario cōſenſu tollat̄: ⁊ ſic ptʒ ꝙ attēto hoc iure mr̄imoniū nō eſt idiuiſibile. Tertia ꝯcluſio eſt ꝙ de iure ciuili nō ē mr̄imoniū originaliter: ſed ē data forma accidētali e mr̄imonio ⁊ addite ſolēnitates ⁊ ritus: ſed tñ ex h̄ iure nō eſt idiuiſibilitas mr̄imonij que ꝯcluſio ꝓ vtraqꝫ pte ptʒ ex p̄dict̄: ⁊ etiā q2 iuriſte ciuiles tractāt de ritu nuptiarū ⁊ de diuortijs ⁊ d̄ repudijs ⁊ d̄ alijs materijs tāgētib⁹ matrimoniū. Quarta ꝯcluſio eſt ꝙ de iure

G diuino cōſiſtēti in veteri teſtamēto matrimoniū nō eſt indiuiſibile cū ex iure h̄ pmittat̄ diuortiū ꝓut manifeſte ptʒ Deut. xxiiij. Quinta cōcluſio eſt ꝙ de iure diuio cōſiſtēte i lege euāgelica ⁊ de iure canonico qđ ei⁹ veſtigia ſequit̄ mr̄imoniū ē indiuiſibile. vñ veritas ait: vt ptʒ in eodem ca. ſ. Matt. xix. Qꝫ de⁹ cōiūxit hō nō ſeparet ⁊c. Ex oīb⁹ his cōcluſionib⁹ elicit̄ vna cōcluſio videlʒ: ꝙ nec de iure nature nec gētiū nec de ciuili nec diuino ꝓut eſt in veteri teſtamēto eſt idiuiſibilitas mr̄imonij: ſʒ de lege euāgelica quā lex canonica ſeq̄t̄. Ad diffinitionē mr̄imonij quā inducit poſtil. ꝓ fundāda ſua opinione: Dicendū ꝙ illa diffinitio dat̄ ꝟm legē euāgelicā ſeu canonicā q̄ eā ſeq̄t̄. Poſſet etiā dici ꝙ cū in illa diffinitiōe ponit̄ indiuiduā vite ꝯſuetudinē retinēs: intelligit̄ durāte mr̄imonio: nō aūt poſt ſeparationē legitimā q̄ ꝟm iura p̄dicta ſeparationē pmittētia fieri poſſet: vt ex p̄dict̄ ptʒ: ⁊ ſic p̄dicta diffinitio cōpetit mr̄imonio etiā ꝟm iura ciuilia ⁊ hmōi. Rō aūt hui⁹ differētie inter vetus teſtamētū ⁊ nouū circa indiuiſibilitatē mr̄imonij pōt eē duplex. Vna generalis ſūpta ex impfectione vete. le. que nihil ad pfectū adduxit: vt Heb. vij. vnde matrimoniū ve. le. tanq̄ȝ impfectū erat diſſolubile. noue ꝟo legis q2 pfectū indiſſolubile. Alia ꝟo rō mag̃ ſpecialis ꝓut in prima ſcđe. q. cij. ar. v. in rñſione. iij. argumēti. Matrimoniū fuit in ve. le. ꝓut erat in officiū nature: nō aūt ꝓut eſt ſacramentū ꝯiūctiōis xp̄i ⁊ eccl̄ie que nōdū erat facta. vñ in ve. le. dabat̄ libellus repudij qđ eſt cōtra ſacramēti rōnē: nō aūt in noua lege. quāquidē rōnē idē ſanct⁹ doctor ampli⁹ videt̄ declarare ſup. iiij. diſ. xxxiij. in p̄ma. q. vbi dicit ꝙ tria bona mr̄imonij. ſ. ꝓles fides ⁊ ſacramētū cōpetūt hoī ꝟm triplicē rōnē. Nam bonū ꝓlis cōpetit hoī ꝟm naturā ſui generis. vñ ꝓcreatio ⁊ educatio ꝓlis cōis eſt aīalib⁹ vt i. ſ. viij. ethico. Bonū āt fidei qđ req̄rit̄ ad cōgruā cōicationē operū q̄ ſunt neceſſaria in vita hūana cōpetit hoī ꝟm naturā ſue ſpeciei. ſ. inq̄ntuʒ hō. Bonū aūt ſacramēti cōpetit hoī inq̄ntū ē catholic⁹: ⁊ hoc q̄ntū ad fideles. q2 ſignificat cōiūctionē xp̄i ⁊ eccl̄ie. ex q̄b⁹ cōcludit ꝙ pluralitas vxoꝝ nec tollit nec impedit primū finē: cū vnus vir ſufficiat plurib⁹ vxorib⁹ fecūdādis etiā educādis filijs ex eis natis. ſed ſcđm finē q̄ eſt fides ⁊ ſi nō totalr̄ tollit: multū tñ impedit eo ꝙ nō facile pōt eſſe pax in familia vbi vni viro plures vxores iūgunt̄ vt ibidē declarat. tertiū āt finē. ſ. ſacramētū pluralitas vxoꝝ totalr̄ tollit: eo ꝙ ſi xp̄s eſt vnus ita et vna eccleſia. Ex q̄bus patʒ ſatis ꝙ diſſolubilitas matrimonij nō eſt cōtra legē nature niſi inq̄ntū mr̄imoniū ē ſacramētū qđ ſolū eſt apud fideles catholicos. de hac materia pleni⁹ habet̄ ſupra Deut. iiij. in additiōe ſcđa vide ibi.

H

¶ In eodem ca. vbi dicit̄ in poſtil. Et ſic ptʒ ꝙ littera huius verſus predicti defectiua eſt ⁊c.

¶ Additio. ij. Littera hui⁹ verſus p̄ſuppoſito ꝟo itellectu eoꝝ que tradunt̄ circa libellū repudij. ſ. Deut. xxiiij. in additiōib⁹ ibi poſit̄ nō eſt defectiua: ſed plane ſonat veritatē. Ad qđ ſciēdū eſt ꝓut ibidē fuit dictū nullo modo licebat in ve. te. repudiare vxorē niſi ꝓpter turpitudinē fornicatiōis ꝓut veritas lr̄e ibidē teſtat̄: tñ ꝟm phariſaicā doctrinā que ſepe mandata dei irritabat ꝓpter ſuas falſas traditiōes vt. ſ. ca. xv. ex multis alijs cauſis licere repudiū aſſerebat etiā ꝓ ſolo libito volūtatis viri. Cui⁹ doctrine falſitatē xp̄s oñdit i hoc loco dī. Dico aūt vobis ꝙ q̄cūqꝫ dimiſerit vxorē ſuā niſi ob fornicationē ⁊ aliā duxerit mechat̄. Ex q̄ manifeſte habet̄ a ꝯtrario cōſenſu ꝙ q̄ dimiſerit vxorē ſuā ob fornicationē etiaʒ ſi aliam duxerit nō mechat̄: ꝙ eſt verū eo ꝙ libellus repudij ex cā legitima in lege determinata. ſ. fornicatiōe licitus erat: vt ptʒ. ſ. in additiōib⁹ ſupradictis. qđ aūt ſubdit̄: Et q̄ dimiſſam duxerit mechat̄. intelligit̄ plane de illa d̄ qua imediate ante loq̄t̄ ſcʒ de dimiſſa nō ob fornicationē. talis eni dimiſſio nulla eſt: q2 cōtra formā in lege datā: ⁊ ſic manet vinculū vxoris ſic dimiſſe cū viro priori: ⁊ p cōſequēs ſecūd⁹ eam ducēs mechat̄. vñ p̄ſuppoſita ꝟitate nō oportet ſupplere nec inēponere aliq̄ niſi ſolū illa q̄ ex lr̄a plano ſenſu accepta intelligēda ſūt. Illō etiā qđ poſtil. dicit ꝙ eadē rōne vxor dimiſſa ab altero viro nō pōt duci ſicut nec vir eā dimittēs pōt ducere alterā: q2 eq̄liter manet vinculū mr̄imonij ex vtraqꝫ pte vt dicit: manifeſtū eſt ꝟitatē nō obtinere ꝟm le. ve. ꝟm quā pluralitas vxoꝝ fuit licita ſeu pmiſſa: nunq̄ȝ aūt pluralitas viroꝝ.

Replica. In ca. xix. vbi poſtillator dicit de indiuiſibilitate mr̄imonij Bur. hic ſic Deu. xxiiij. grādē facit cōtra poſtillatorē cōmotionē. ad quā ſedandā clariori modo redigā factū Bur. hic ⁊ de Deu. xxiiij. inter cetera dicta. Primū dictū ei⁹ ꝙ in ve. le. nō fuit licitū dimittere vxorē niſi ꝓpt

A niſi ꝓpter fornicationē: hoc dictū hꝫ in ſua digreſſione. Deu.
xxiiij. Scđꝫ dictū eſt diſſolubilitas mr̄imonij ſolū ꝑtinet ad le
gē euāgelij. Tertiū dictū dare libellū repudij i ve. le. nō ſolū
fuit licitū ſed etiā fuit diuinū ꝑceptū. Quartū dictū eiꝰ ꝙ ius
nature i q̄ diſponit̄ de īdiuiſibilitate mr̄imonij ſolū itelligit̄
de iure expſſo ī euāgelio ⁊ iure canōico ipſm ſeq̄nte. Quintū
dictū eiꝰ eſt tale: aliqđ ē ius naturale qđ eſt cōe oī aīali: ⁊ hoc
dr̄ ꝓprie ius naturale: ſic q̄ꝫ dicit poſtillatorē accepiſſe ius na
turale qñ dicit indiuiſibilitatē ꝯiugū eē ď iure nature: qđ tñ
nō videt̄ verū vt dicit Burg. ex qbꝰ dictꝭ elicit certas ꝯcluſio
nes: q̄ qꝛ ꝓlixe ſūt habeant̄ ꝓ inſertꝭ qꝛ etiā tāgent̄ in ꝓtra
ctiōe iſtiꝰ digreſſiōis. Quātū ad iſtā materiā ꝓmo vidēdū de
ꝟitate ⁊ cōnexiōe doctoris Bur. ſcđo rñdebit̄ ad rōnes eiuſ
dē factas cōtra poſtillatorē. Quo ad ꝓmū dictū ꝓmū Bur. vi
det̄ falſū: qꝛ dare libellū repudij fuit ꝑmiſſū in ve. le. nō ſolū
ꝓpter fornicationē ſed etiā ꝓpter quācūq̄ feditatē: patꝫ hoc
Deut. xxiiij. vbi dr̄: Si acceperit hō vxorē ⁊ nō inuenerit gratiā
añ oclos eiꝰ ꝑ aliquā feditatē ſcribet libellū repudij ⁊c̄. ꝓbat̄
etiā ꝑ canonē ꝓuilegia di. iiij. vbi dr̄ ꝙ q̄dā ꝑmittūt̄ vt licita
vt petere ꝓmiū. quedā āt ꝑmittunt̄ vt illicita: ſicut dare libel
lū repudij ne fiant grauiora. Videamus inſuꝑ quō illud ꝓmū
dictū cū tertio cōcordet. Nā ꝓmū dictū vult traditionē libelli
fore illicitā ꝓterq̄ꝫ in caſu fornicatiōis. In tertio aūt dicto di
cit ipſaꝫ nō ſolū ſimplicit̄ licitā: ſed expſſe a deo mādatā: qđ tñ
nullibi legit̄: imo rotūda lr̄a h̄ cōtradicit: qꝛ dr̄ hic ꝓpter du
riciā cordis vr̄i ꝑmiſit vobis moyſes ⁊c̄. ⁊ idem tanq̄ꝫ minus
malū ꝑmittit̄ ex canone ꝓuilegia ſupra allegato. Nullū autē
malū in lege generalit̄ ꝑcipit̄: ⁊ dico generalit̄ ꝓpter ꝑceptū
factū abrae de occiſione filij qđ nō erat regulare: nec genera
le: ſed ad tentādū ſingulare: ſilr̄ ⁊ ꝑceptū datū Oſee ꝓut ptꝫ
in locis ſuis. Silr̄ ⁊ ſcđm dictū Bur. falſum eſt ⁊ cōtra lr̄am
euangelij p̄ſentē in qua xp̄s indiſſolubilitatē matrimonij ſub
euāgelio ꝓbat ꝑ indiſſolubilitatē eiuſdē ſub lege nature que
fuit ꝑ Adam inſpirāte deo ꝓmulgata: dicit eñi tentātibꝰ pha
riſeis: Quia qui fecit hoīem ab initio maſculū ⁊ feminā fecit
eos: ⁊ dixit: Propter hoc dimittet homo patrē ⁊ matrē ⁊ ad
herebit vxori ſue ⁊ erunt duo in carne vna: itaq̄ iam nō ſunt
duo ſed vna caro. Qđ ergo deus cōiunxit homo non ſeparet.
Quid planiꝰ niſi ꝙ matrimonij inſeparabilitas ſub lege euā
gelica ⁊ canonica ortū habet ex inſeperabilitate ſub lege natu
re ꝑ xp̄m hic allegata. Unde ptꝫ etiā quartū dictū Burg. eſſe
falſum: qꝛ in ea re de qua ſermo lex euangelica ⁊ canonica ſe
fundant ſuꝑ legē nature ⁊ matrimonij inſtitutionē primariā:
B ſic ⁊ tertiū dictū falſum eſt ⁊ repugnās primo vt ſupra oſten
ſum eſt: Quintū aūt dictū de iure nature primeuo cōi oī aīali
eſt cōfictū quia nullū tale ius reperit̄ in ſcripturis ſacris neq̄
canonibus. Nā ius ſumptū in ſua maxima generalitate ſolū
ad vocalia extendi ꝓbat Gratianus auctoritate btī Iſido. v.
etymo. dicēs: Ius generale nomen eſt. lex aūt iuris eſt ſpēs.
Ius aūt dictū qꝛ iuſtū eſt. Omne aūt ius legibꝰ ⁊ moribꝰ cō
ſtat. Nunc aūt iuſtū ⁊ iuſticia ad ſola rōnabilia ꝑtinent. Hoc
autē ius generaliſſime acceptū vbi ſupra diſtinguit̄ in ius na
turale gentiū ⁊ ciuile. Ius naturale dicit̄ cōmuni oī nationi:
ſola aūt rationabilia ꝑ natiōes diſtinguunt̄: ⁊ idō cōmune qꝛ
vbiq̄ ex inſtinctu nature eſt: nō ꝯſtitutione aliq̄: vt maris ⁊ fe
mine cōiunctio: liberorū ſucceſſio: puerorū educatio: cōmunis
oīm poſſeſſio: ⁊ oīm vna libertas: acquiſitio eorū que celo ter
ra mariq̄ capiunt̄ depoſiti vel accōmodati: reſtitutio violen
tie ꝑ vim repulſio: ⁊ hoc ⁊ ſiquid ſimile huic eſt nunq̄ꝫ iniuſtū
ſed naturale equūq̄ habet̄. Hec inq̄ꝫ oīa iuris naturalis por
tiones ſolis rōnabilibus cōueniūt: ꝯiunctio aūt maris ⁊ femi
ne in irrationabilibꝰ nō eſt ſm ius naturale: ſed ſm inſtinctū
nature. Aliud eſt eñi dicere de iure naturali ⁊ de inſtinctu na
turali: qꝛ ſe habēt ſicut inferius ⁊ ſuperius. nam omne ius na
turale eſt inſtinctꝰ naturalis: ſed nō ecōuerſo: qꝛ alr̄ extēdere
tur ius naturale non ſolū ad irrōnabilia ſed etiā ad inſenſibi
lia: qꝛ inſtinctus naturalis ab appetitu naturali nō videt̄ di
ſtingui. ius igit̄ naturale ſic diſtinctuꝫ ab aliis primatū obti
net ⁊ tpe ⁊ dignitate. cepit enim ab exordio nature rōnabilis
nec tpe variat̄: ſed imutabile ꝑmanet: vt dr̄. v. di. ca. i. Fingit
igit̄ Bur. tale ius naturale ꝓmeuū: imo īpropriſſime dicere
tur ius iuxta ꝓdicta: idcirco falſum īponit poſtil. ꝙ ita accepe
rit ius in ꝓpoſito: ⁊ qꝛ fūdamētū Bur. falſū eſt nimirū falſe ſūt
ꝯcluſiones ſue in eo fūdate. ꝓma nāq̄ cōcluſio fundat̄ ſuꝑ ſuo
ficto iure naturali. ⁊ ſcđa cōcluſio. ſ. ꝙ mr̄imoniū ē de iure gē
tiū: ſed nō indiuiſibilitas. Nā ex lr̄a euangelij matrimoniū eſt
a prima inſtitutione nature rōnalis: que ius gentiū longe pre
ceſſit ſꝫ nec tertia ꝯcluſio ē vera q̄ ad h̄ ꝙ ex iure ciuili nō ē ma
trimoniū
trimoniū indiuiſibile. nec quarta cōcluſio q̄ due innitunt̄ eideꝫ C
medio: videlꝫ qꝛ in iure ciuili tractat̄ de diuortijs et repudijs.
⁊ in vete. te. ſilr̄: que media nō ꝓbāt hn̄ illas ꝯcluſiones. nā et
ſi diuortiū in lege ꝑmiſſum eſt ꝓpter maiꝰ malū vitādū ex hoc
arguere. igit̄ mr̄imoniū eſt diuiſibile. cōſequētia nō valet: nec
formaliter nec legaliter. nō formaliter: qꝛ arguit̄ a ſm qđ ad
ſimpliciter: ſicut ſi argueret̄ antichriſtꝰ eſt ꝑmiſſiue ens igit̄ ē
ens ſicut in ꝓpoſito: nec legaliter valet cōſequētia. nō eñi ſe
quit̄ lex apud legiſlatorē nō eſt neceſſaria igit̄ non eſt neceſſa
ria: ſicut lex quecūq̄ nō ligat deū q̄n poſſit vl̄ mutare vl̄ diſpē
ſare: ſtat tñ legē eſſe ſolidā in ſe: ſicut neceſſario ignis calidꝰ
eſt ⁊ calefactiuꝰ materia debita approximata: nō tñ ſequit̄ in
fornace trium pueroꝝ nō fuit calefactiuꝰ: igit̄ nō fuit calefa
ctiuꝰ: ita eſt de matrimonio qđ ex cauſis in lr̄a expſſis: Deu.
xxiiij. fuerat ſeꝑabile: nō tñ ſequit̄: igit̄ nō eſt indiuiſibile. iu
ra aūt que dicūt de diuortijs ⁊ repudijs ⁊c̄. nō ꝓbāt mr̄imo
nij diuiſibilitatē qꝛ ꝑtinēt ad illegitime cōtractū matrimoniū
qđ nō meret̄ dici matrimoniū: qđ de ſua formali rōne ē cōiū
ctio legitimarū ꝑſonarū: ⁊ ſi qua iura aliter de repudijs ⁊ di
uortijs ſentirēt eſſent abolēda tanq̄ꝫ naturali nō cōſona qđ h̄
in lr̄a ꝑ xp̄m allegat̄. q̄nta aūt cōcluſio q̄uis ſit in ſe vera: tñ
nō ad intentionē Bur. ꝙ videlꝫ originaliter ⁊ primo mr̄imo
niū ex euāgelio habeat ſuā indiuiſibilitatē: nam ſicut ſupra di
ctū eſt euāgeliū ⁊ canones q̄ ad id ſe referūt ad legē naturalē
ꝑ xp̄m hic allegatā. Et his ptꝫ falſitas cōcluſionis ꝑ Bur. col
lecte ex illis q̄nq̄ ineptis cōcluſionibꝰ: vt ptꝫ. nec valet rñſio
Bur. ad argumētū poſtil. cū dicit diffinitionē allegatā in po
ſtil. tñ itelligi debere vt cōiūct̄ ī lege euāgelica tñ. burꝰ rñſio
nis falſitas oſtēſa eſt. ſ. imo debet intelligi in oī lege iuſta et
cōſona legi naturali ⁊ ꝓmeue a deo inſtitute in exordio rōna
lis creature: diuortiū aūt ⁊ repudiū intelligēda ſunt ꝑmiſſiue
ex qbus nō ſequit̄ diuiſibilitas niſi ꝑ accidēs: vt ſ̄ dictū eſt ⁊
ſm q̄d. ⁊ ad h̄ tēdere videt̄ ſcđa rñſio quā dat Bur. ad idem
argumētū: qꝛ dicit ꝙ illa diffinitio tenet durāte mr̄imonio: ſꝫ
diuortio facto ſm ꝑmiſſionē iuriū nō tenet: vñ ptꝫ ꝙ inſtātia
Bur. ad diffinitionē matrimonij eſt ſm q̄d nec valet differen
tia legis no. ⁊ ve. quā aſſignat Burg. quo ad hoc: qꝛ q̄uis ve
tus lex fuit impfecta: tñ in ea fuerat verū matrimoniuꝫ de ſui
natura ⁊ inſtitutione inſolubili q̄uis ꝓpter maliciā eorū qui
erāt ſub lege: nō aūt ꝓpter ipſius legis impfectionē diuortiū
ꝑmittebat̄ ſm modū priꝰ dictū: nec ex hoc debet dici matrimo
niū ſolubile niſi ſm q̄d. ſ. ſolutione ꝑmiſſa. nec valet ꝙ Bur. D
de ſctō Tho. adducit ꝙ videlicet in ve. le. ideo repudiuꝫ erat
licitū qꝛ mr̄imoniū ꝓtūc fuit in officiū nō aūt erat ſacramentū
ſignificatiuū ꝯiūctionis xp̄i ⁊ eccl̄ie: q̄ nōdū erāt. falſum eſt
eñi in veteri lege eccleſiaꝫ q̄ incipit ab abel iuſto ſm beatum
Greg. deo nō fuiſſe cōiūctā: qꝛ vetus teſtm̄ frequēter oſtēdit
ſynagogā deo deſpōſatā: q̄ deſpōſatio eſt in vna ſponſa vſq̄
ad nouiſſimū iuſtū: cui eccl̄ie totali xp̄s vt ſpōſus ſm deitatē
ab initio cōiūctꝰ eſt: cuiuſq̄ cōiūctio indiſſolubilis eſt vſq̄ ad
cōſūmationē ſeculi Matth. vlti. ⁊ ita oportet ſanctū Tho. et
Burgē. ſentire: niſi velint erronee dicere cū Helyudio xp̄m
ante mariā nō fuiſſe: chriſtꝰ eñi ⁊ ſi ex tpe eſt factus hō/ eterna
liter tñ fuit xp̄s: qꝛ a patre vnctus: nō vnctione vt dicit ꝓuecti
onē: ſed vt ſignificat vngendi ꝑ generationē cōicationē. Eſt
eñi deꝰ vngēs ſicut eſt lumē: ⁊ ſicut filiꝰ ē lumē de lumine ita
eſt vngēs ab vngēte: ſnia ē Hyla. xi. de trinitate ꝓpe mediū.
Itē ſm ſctm̄ doc. ⁊ magiſtrū in. iiij. matrimoniū fuit ſacramē
tū ante pctm̄ igit̄ alicuiꝰ ſacre rei ſignū: ⁊ nō niſi cōiūctionis
dei ad aīam iuſtā q̄ eſt eccl̄ia vel in eccl̄ia fuit ab exordio ratio
nalis creature ſponſus ⁊ ſpōſa myſtica ⁊ eoꝝ cōiūctio: qñ igi
tur inſtitutum fuit matrimoniū nō deficit eiꝰ ſacrū ſignū ꝓut
ſanctus Tho. dixit et Bur. ſic igit̄ patet dicta Burg. nō ha
bere cōnexionē nec veritatem. ¶ Quātū ad ſcđm articulū re
ſtat reſpondere argumentꝭ Burg. factis cōtra poſtillatorem
ſed ꝑnotandū ꝙ factū Bur. fundat̄ ſuꝑ falſa imaginatione:
imaginat̄ eñi ꝙ qꝛ deus ꝑcepit dari libellum repudij ꝙ ergo
ꝑcepiſſet diuortiū: ſed hoc falſum eſt: nam libellū ꝑcepit dare
nō ſimpliciter ſed ex ſuppoſitione: vt ſuppoſito ꝙ quis habe
at odiū ꝯ vxorē ⁊ voluerit eā repudiare det illi libellū: nō igi
tur in hoc cōditionato ꝑcepto dat̄ modus dimittēdi vxorē: ſꝫ
datur modus tꝑandi furorē: ⁊ ita xp̄s in h̄ rñdet phariſeis ꝓ
ponētibꝰ fallaciā ſm plures interrogationes vt vnā dicenti
bus: Quid ḡ mandauit moyſes dare libellū ⁊ dimittere: ſed
dñs ieſus hanc multiplicē queſtionē diſtinxit tacite cōcedens
ꝙ moyſes bene mādauit dare libellum ſed negauit ꝙ moy
ſes mandauit dimittere vxorem: vnde dixit ad illā partē que
ſtionis moyſes ad cordis veſtri duriciā ꝑmiſit dimittere vxo

 rem ab

E rē: ab initio aūt ſic nō fuit Glo. interli. ſimiliter ꝛ in arg. ꝛ eſt beati Hiero. Moyſes ꝑmiſit nō deus q: ↄtra legē naturalē: hec in glo. ſparſim: ꝛ magiſtro lib. iiij. circa hanc materiā ſic interpretaē reſpōſio chriſti: ꝛ hoc eſt ꝙ beat⁹ Aug⁹. de ſermone dn̄i in mōte vult. Non inquit q̄ p̄cepit dare libellū precepit vt vxor dimittaē: ſed q̄ dimiſerit inquit det libellū vt iracūdiā temerariā ꝓiciēdi vxorē libelli coactio tēparet. ꝑ h̄ ad argumēta: ꝛ primo ad glo. Johīs teutonici ꝛ Accurſij dico ꝙ vbi glo. directe vadit ↄ̄ textū ſeq̄nda eſt lr̄a: ꝛ glo. ſpernēda niſi haberet euidētē ꝓbationē q̄liter nō eſt hic. Qr autē glo. corrūpat lr̄am p3: q: vt dicit Bur. lr̄a habet ꝙ de iure naturali eſt ↄiūctio maris ꝛ femie quā mr̄imoniū appellam⁹: glo. ↄiūctio corpoꝝ nō aioꝝ vt allegat Burg. Talis aūt glo. deſtruit textū q: ↄiūctio corpoꝝ ſine ↄiūctiōe aioꝝ nō eſt mr̄imoniū: q: ſtat vere mr̄imoniū ſine ↄiūctione corpoꝝ: ſtat etiā ↄiūctionē corporū eē ſine mr̄imonio: q: in ſtupro adulterio ꝛc̄. Male igiē gloſaē cōiūctio matrimonialis: dicēdo eā cōiūctionē corporū tm̄. Alij volētes ſaluare gloſas dicūt ꝙ loquūē nō de iure ſ3 iſtinctu naturali: ſed nec ſic eſt ↄiūctio illa ſacrm̄ ꝛ mr̄imoniū ſicut text⁹ accipit: q: talis ↄiūctio ſe extēdit ad irrōnabilia ꝛ adulteria ꝛ cetera pctā de q̄b⁹ vadit argumētū Bur. qd̄ valde pōderat q̄uis modicū valeat. In declaratiōe aūt hui⁹ inualidi argumēti Bur. ponit tria inopinabilia: primū ꝙ inſtinct⁹ naturalis eſt a iure nature. ſcdm ꝙ rō naturalis eſt a iure gētiū. tertiū ꝙ mr̄imoniū eſt q̄litas iuſtificatiua coitus: ꝛ hoc a iure gētiū ꝓpt̄ ↄſenſū. Primū aūt videē irrōnabile. Nā ius naturale ſeq̄ē inſtinctū nature nō cuiuſcūq3: ſ3 rōnabilis nature: non igiē iſtinct⁹ ille eſt a iure naturali. Silr̄ ſcd3 falſū videē: q: ius gētiū eſt a naturali rōne ꝛ ei⁹ recto dictamīe: nō igiē naturalis rō eſt a iure gētiū: q: dictamē recte rōnis p̄ceſſit ꝛ gētes ꝛ ius gētiū: ſic ꝛ tertiū dictū nō videē verū. q̄uis eni coit⁹ ſit ex iſtinctu nature: tn̄ nō ex lege nature generaliter: q: ſic oīs eſſet iuſtus ꝛ ordinat⁹: ꝛ tūc nō eēnt adulteria ꝛ cetera mala. q̄ igiē generationē p̄cepit q̄ ſine coitu ꝑ naturā fieri nō pōt hic rōnale3 dedit ordinē ꝑ inſtitutionē mr̄imonij quā inſtitutionē hic xp̄s allegauit: ſi igiē coitus cadit ſub dei p̄cepto p̄cipiētis generationē, nō fuit d̄ ſe mal⁹ ſic nec hodie eſt malus. iuſtificatio igiē matrimonij nō reſpicit directe coitū: ſ3 ei⁹ vſum: vſus aūt irrationabiliū non pōt eſſe deordinat⁹: q: illa agūt ſ̄m īpetū nature. Natura aūt non ponit laudē nec vituperiū. Rationabilia aūt agūt ſ̄m ꝓhereſim ꝛ electionē q̄ poſſunt deordinari. Illi aūt cōuenienter daē ordo ꝑ mr̄imoniū: nō ad iuſtificandū coitū qui ex inſtinctu nature bon⁹ eſt ꝛ ꝑ deū mādat⁹: ſed ad ꝓhibēdū abuſū q̄ fact⁹ fuiſſet ꝛ fieret niſi lex matrimonialis interueniret. Ad p̄mū argumētū qd̄ Burg. facit circa Deut. xxiiij. dico ꝙ lex nature ſatis exprimit matrimonij indiſſolubilitate3 ꝓut hic a xp̄o allegaē: nō igiē oportuit in lege moſaica de h̄mōi ſingulare

Burgen. ponit hic tria inopinabilia

F

ſinglare mādatū dare. ¶ Ad ſcdm dico ꝙ de⁹ p̄cipiēdo dationē libelli nō dat modū repudiādi: ſed dat modū tēperandi ꝑtinax odiū: ꝑ ↄ̄ns dat magis modū īpediēdi dimiſſionē. Ad tertiū dico ꝙ q̄lītercunq3 fiat repudiū ſemꝑ manet vinculū: ſ3 ꝙ in veteri lege poſt repudiū ꝑmittebaē vtercq3 nubere alteri: h̄ fuit ad vitandū mai⁹ malū. Repudiū eni ꝑmittebaē ad vitandū vxoricidiū: alteri nubere ꝑmittebaē ne remaneret odiū ꝛ vitareē incōtinētia. De iuſticia eni legis nature et euāgelij q̄uis videaē vinculum rumpi: nō tn̄ rūpiē etiā facto diuortio ī caſu fornicationis: nā ꝑmiſſio de nubēdo per euangelium correcta eſt. permiſſio aūt de diuortio manet in caſu fornicationis: ſed illa nō tollit vinculum: quia ſeparatione legitima facta neuter nubere pōt ſine mechiā vt diciē in littera hic: ꝛ ita fuit in veteri lege de iuſticia: ſecus fuit de ꝑmiſſiōe ex cauſis ſepe dictē. ¶ Ad quartū aſſumptū negaē: videlicet ꝙ repudiū ſit de expreſſo mādato dei. ꝓbatio aūt nō valet: q: nō ſequiē de⁹ precepit dare libellū: ergo precepit repudiū: ſicut patet ex dictis. Et cū poſtil. reſpōdet rōnib⁹ alteri⁹ opinionis Burg. replicat ſed nihil cōcludit. Cū eni arguiē ꝙ ſicut pluralitas vxorū nō fuit in veteri lege illicita / ſic necq3 repudiū. Reſpondet poſtil. ꝙ nō eſt ſimile q: pluralitas vxorū nō fuit ꝓhibita nec vnitas vxorū eſt de lege nature ſicut inſeparabilitas: ꝛ ideo ꝓpter maius bonū pluralitas fuit licita ꝛ ſancta patrib⁹ ſanctis: ſec⁹ eſt de repudio qd̄ cōceſſum eſt ꝓpter maius malū vitādū: hoc eni min⁹ malū nō facit fore licitū. Ibi replicat Burg. ꝑ illud apl̄i: Nō ſunt faciēda mala vt eueniāt bona: quaſi habere plures vxores ꝓpter maius bonū: deberet eſſe malum qd̄ falſum eſt. Sed adhuc replicās Burg. arguit ſic: Pluralitas virorū eſt mala q: ↄtra legē nature: igiē pluralitas vxoꝝ: ↄſequētiā iſtā negat Scotus circa. iiij. diſt. xxxiij. in. q. de bigamia: ſed qd̄ inciderāliter dicit Burgē. ꝙ in repudio nō ꝑmittiē aliqd̄ malū: hoc redarguit hic plana lr̄a: vide eā bn̄. Sed ꝛ Bur. hic calūniaē exēplū poſtil. qd̄ ponit de aīalibus brutis: quorū cōiūctio in parte ꝛ ſi nō in toto manuducit ad vidēdum inſeparabilitatē matrimonij: qd̄ exemplū ꝛ ſi nō ſit in toto ſimile nō igitur calūniari debet: q: exempla ꝛ ſimilitudines nō ſemper currūt quattuor pedibus ꝓut patet ſupra Oſee. i. et. ij. Matth. xx. in additione Burgen. ꝛ patet totum. ¶ In eodem ca. vbi diciē: Quicūq3 dimiſerit vxorē ꝛc̄. poſtilla. dicit verſum illum ſupplendū: q: oratio defectiua eſt. Burgen. dicit eū plane eſſe intelligendū: ſuppoſito ꝙ verū ſit totū quod ipſe per ſuas digreſſiones hic ꝛ Deutero. xxiiij. diſſeruit: ſed ſuppoſitum non cōcedit igitur nec reliquū. Sed ꝙ obijcit cōtra poſtillatorē de pari iure viri ꝛ vxoris quo ad poſſe nubere alteri allegās cauſam diuerſitatis: quia pluralitas vxorū fuit in veteri teſta. licita nō autē virorum: nō valet ꝓpter ſuperius dicta et vide ibi Scotum in loco ſupra allegato.

G

H

Glo. ordi.

G Simile eſt regnum celoꝝ ꝛc̄. Ca. XX Oſtendit per parabolā: q: primi erunt nouiſſimi / et nouiſſimi primi. Pater iſte familias cōditor noſter q̄ habet vineā vniuerſalē eccliam: que ab abel vſq3 ad vltimū electū: qui in fine naſciturus eſt: quotq̄t ſanctos ꝓtulit: tot palmites miſit. Hic pater exijt ad excolendā vineā mane hora t̄tia / ſexta / nona / vndecima oparios cōduxit a mūdi hui⁹ initio vſq3 ad finē ad erudiendā fideliū plebē p̄dicatores mittere nō deſiſtit. Sile eſt re. celoꝝ. Nō hoī ſolū: ſed toti negocio ab hoīe geſto: ex in ſilibus ſilr̄. b ¶ Primo mane. manifeſte cepit a p̄mo iuſto eterna mercede p̄dicatores ad plātādam eccliam inuitare.

¶ exponit per ſimile.
¶ preſens eccleſia.
Simile eſt re C. XX a
a ¶ vita iuſtorum.
gnū celoꝝ hoī p̄rifa b
¶ paterfamilias ↄditori q̄ poſſidet electos in mūdo vt dn̄s ſubditos in domo.
b milias / q̄ exijt p̄mo mane cōdu c

Nico. de lyra

cū ioſue diceret moyſi vt ꝓhiberet heldad et medad ꝓphetantes in caſtris: moyſes redarguit ip̄m dicens: Quid emularis ꝑ me? quis tribuat vt omis ꝑplus ꝓphetet ꝛ det dn̄s eis ſpiritum ſuū? Igitur circa hoc duo tanguntē. primū eſt vocatio ad laboris exercitiū. ſecūdū ad recipiendū premiū, ibi: Cū ſero factū eſſet. Circa primū ergo diciē: Simile eſt regnū celorū. i. ſtatus eccl̄ie militantis. b ¶ Homini patrifamilias. Iſte eſt deus pater q̄ ita gubernat totū mundū ſicut paterfamilias ſubditos in domo. c ¶ Qui exijt primo mane conducere operarios ꝛc̄. Iſte exitus nō eſt per loci mutationē: ſed per ſue bonitatis diffuſionē in creatura ſubiecta. Vinea iſta eſt vniuerſalis eccl̄ia que a p̄mo iuſto colligiē vſq3 ad vltimū q̄ ī fine mundi na

Nico. de lyra

G Cōuentione

In ꝓlat̄ debēt eſſe q̄tuor

Simile eſt regnū celorū. Hic ↄſequē [Ca. XX] ter ſaluator docet virtutes ꝓlatoꝝ. In ꝓlatis aūt pre ceteris virtutib⁹ debent eſſe q̄tuor. ſ. feruor ad cōtinue laborandū in agro dn̄ico: vigor ad ſe martyrio exponēdū ꝓ grege ſibi cōmiſſo: humilitatis tenor etiā in ſtatu alto. pietatis dulcor ↄtinue ſubditis bn̄faciēdo. p̄mū tāgiē in p̄ma parte ca. ſecūdū ibi: Et aſcendēs ieſus. tertiū: Tūc acceſſit ad eum. q̄rtū: Et egredientib⁹ illis. p̄mū oſtēdiē in parabola illoꝝ qui vocati ſūt ad operādū in vinea a mane vſq3 ad veſperā. Ex q̄ p3 ꝙ ꝓlati debēt cōtinuo laborare ꝑ doctrinā in eccl̄ia. debēt etiā opari ibidē ſine inuidia / ꝛ mutua emulatione: qd̄ p3 ꝑ h̄ q: laborātes murmurātes hic rep̄hēdunē. ꝓpter qd̄ Nu. xi. d̄r ꝙ cū ioſue

Moralit̄

Moraliter. a ¶ Simile eſt regnū celorū homini ꝛc̄. Parabolā iſtā de laborātibus in vinea patriſfamilias: alias expoſui lr̄aliter ꝛ moraliter ꝓut cōpetit cōmunitati fidelium. Nūc autē eā exponā ꝓut cōſpicit cōmunitatē religioſoꝝ: q: religio vinea ſp̄ualis eſt dn̄i: ad quā veniūt aliqui in pueritia q̄ſi in mane: ꝛ aliq̄ in iuuētute q̄ſi hora tertia: ꝛ aliq̄ in etate virili tāq3 hora ſexta: ꝛ aliq̄ in ſenectute tāq3 hora nona: ꝛ aliq̄ in ſenio tāq3 hora vndecima. Dn̄s aūt vinee chriſtus eſt. ꝓcurator aūt ei⁹ p̄ſidēs illi religioni q̄ aliqn̄ tm̄ vl̄ plus honoris vel recreationis facit vltimo veniētib⁹ ꝓpter cōpaſſionē vel perſonarū reuerētiā ſeu aliā rōnabilē cauſam quātū p̄mo veniētibus; ꝛ aliqn̄ cōtingit ꝙ p̄mo veniētes accipiūt inde occaſionē murmurādi: licȝ

C a ¶ Conuētione aūt fa.i.cōfirmata ꝓmiſſione ꝙ ad imagine dei reformādi eſſent ſi eccleſiā edificādo mādatis decalogi inſiſterēt. b ¶ Ex denario diurno mi. eos in vi. ꝛc. Denarius habet imaginē regis q̄ olim ꝓ decē nūmis cōputabaꝫ. Quāto plus aliqͥs in cultu ecclīe laborat decalogi mādatis inſiſtēdo: tāto plus informaꝫ in imaginē regis dei. Predicatores ſūt opary: etiā vnuſqͥſqꝫ qui fide recta i bono ope ꝑſiſtit. Mane hora tertia: ſexta: ꝛ nona antiquꝰ ꝛ hebraicus pplīs q̄ fide recta deū coluit in eleccia: ad vndecimā gentiles vocanꝫ. Poſſunt etiā diuerſitates horarū in vnoqͦꝫ notari ꝑ momēta etatū. Mane quippe intellectꝰ nr̄i pueritia eſt: Hora tertia: adoleſcētia: qꝛ iā ſol in altū ꝓficit. Sexta iuuētus cū plenitudo roboris ſolidaꝫ. Nona ſenectꝰ: q̄ ſol.i.calor etatis deſcendit. Undecima decrepita etas. In oībus his aliq̄ ad bonā vitam ꝑducunꝫ. Qui ſibi viuit vt ocioſus: redarguiꝫ. Qui ꝛ vſqꝫ ad vltimā etatē differt recte ei dr̄: Quid hic ſtatis tota die ocio.i.vl' i vltimis reſipiſcite. c ¶ A nouiſſimis. Quia q̄ in aduentu dn̄i vocati ſunt ad regnū: ſine aliq̄ tarditate ꝑuenīūt eq̄les his q̄ ab initio mūdi ceperūt: oēs q̄dē idē celū: ſꝫ ſtella differt a ſtella in claritate. A nouiſſimis

1.Co.15.e

incepit: dū pus latronē q̄ꝫ petrū in paradiſum itroduxit. Quia pus aliqn̄ remuneranꝫ ſero venīētes: quia pus de corpore exeunt q̄ꝫ q̄ in pueritia vocati ſunt. d ¶ Et accipiētes. Quia antiq̄ pr̄es in infernū deſcēdentes a gloria dilati ſunt q̄ſi: ergo poſt murmurationē denariū accipiūt q̄ poſt lōga īferni tpa ad gaudia ꝑuenerūt. Et accipiētes. Hi ſunt q̄ in initio naſcētis ecclīe vocatꝫ ex gētibꝰ ſe ꝑponebāt: q̄ſi ppls

B

dei ab initio mūdi et illi canes q̄ pōdꝰ obſeruationū portabāt. Sꝫ q̄ nō venit ſuꝑbos vocare iuſtos: ſed humiles penitētes: cui magis placet humilis confeſſio maloꝝ: q̄ꝫ ſuꝑba gloriatio bonorū. ſubdit: Amice nō facio tibi iniuriā. Nō dolet q̄ſi fraudati ſua mercede: ſꝫ (ritu inuidorū) ꝙ illi plus q̄ꝫ merenꝫ accipiūt: ꝛ nō tā ipſi plus accipe: q̄ꝫ alios nihil vel minus accipe deſiderant: q̄ſi alterius conſortio ſibi p̄miū minuaꝫ. e ¶ Murmura. ꝛc. Queriꝫ quō accipiētes murmuraſſe dicāꝫ: cū illa i btitudie oīs iuidia et murmuratio procul ſus remouēda

cere operarios in vineam ſuam.

a Conuentione autē facta cū ope- a

b rariis ex denario diurno / miſit

¶ prima hora ab adā vſqꝫ ad noe.

eos in vineaꝫ ſuam. Et egreſſus b

¶ a noe vſqꝫ ad abraam.

circa horā tertiā / vidit alios ſtan

a ¶ quaſi venales ſi quis digne emere vellet a bono tamē opere ceſſantes.

tes in forō ocioſos: et dixit illis:

Ite ꝛ vos i vineā meā: ꝛ qd̄ iuſtū

fuerit dabo vobis. Illi aūt abie-

a ¶ ab abraā vſqꝫ ad moyſen.

runt. Iterū aūt exijt circā ſextā ꝛ c

¶ a moyſe vſqꝫ ad aduentū dn̄i.

nonam horam: et fecit ſimiliter. d

a ¶ ab aduentu dn̄i vſqꝫ ad finem mundi.

b ¶ ꝑ ſeipm̄ apuit q̄ pus ꝑ patres innotuit.

Circa vndecimaꝫ vero exijt: ꝛ in

a ¶ gentilē ppl'm a bono ope torpentē.

uenit alios ſtantes et dixit illis:

a ¶ omni tpe pro ſalute laborare negligētes

Quid hic ſtatis tota die ocioſi? e

a ¶ vias vite nemo nobis p̄dicauit.

Dicūt ei: Quia nemo nos cōdu f

xit. Dicit illis: Ite ꝛ vos i vineā g

¶ cū finis mūdi vel cuiuſlibet veniſſet.

meā. Cū ſero aūt factū eēt: dicit h

¶ pater. ¶ filio cui oīa dedit i manꝰ ¶ ſta

tuē ante tribunal tuum.

dn̄s vinee ꝓcuratori ſuo: Uoca i k

a ¶ vnicuiqꝫ ſm̄ opera ſua ꝓut geſſit.

operarios ꝛ redde illiſ mercedē: l

c incipiens a nouiſſimis vſqꝫ ad m

a ¶ gētiles vel qui decrepiti ſunt vocati.

primos. Cum veniſſent ergo qui n

circa vndecimā horam venerāt /

a ¶ eandē eternitatē cū his q̄ ab initio mun

accepērunt ſingulos denarios. o

di vocati ſunt. ¶ .i.iudei.

Uenientes aūt ꝛ primi / arbitrati p q

¶ digniorē locū i regno: q̄ pus i tabnaculo

ſunt ꝙ plus eſſent accepturi: ac- r

a ¶ conformitatē claritatis corporis xp̄i.

ceperunt autem et ipſi ſingulos

d e denarios. Et accipiētes murmu s

rabāt aduerſus patremfamilias /

dicentes: Hi nouiſſimi vna hora

fecerūt: ꝛ pares illos nobis feci-

a ¶ .i.qui diu ſub onere legis ſudauimus ꝛ longiora carnis tēptamēta ſuſtinuimus.

ſti: qui portauimus pondus diei

Ni.de ly.

[mū]di naſciturus eſt: vt dic Greg. operary aūt ſunt doctores ꝛ p̄lati a deo miſſi ad culturā huiꝰ vinee ꝑ p̄dicationē ꝛ doctrinā. p̄mo ḡ mane deus paterfam. operarios ↄduxit: qꝛ a p̄ncipio mūdi vſqꝫ ad Noe aliq̄s ſctōs p̄res ad eruditionē hoim miſit: videlicꝫ adam ſeth ꝛ enoch ꝛ alios iuſtos. a ¶ Cōuētione aūt fa. ꝛc. ↄuentio iſta eſt ꝓmiſſio vite eterne ꝓ labore: q̄ q̄dē vita eterna dr̄ denariꝰ diurnꝰ q̄ eſt eq̄lis oībus qꝛ vita eterna erit eq̄lis oībus a pte ſiniſ. b ¶ Et egr. ſ. cir. ho. ter. ꝛc. Hora tertia intelligiꝫ mūdi diſcurſus a tpe Noe vſqꝫ ad abraā in quo aliq̄ ſctī ad eruditionē alioꝝ miſſi ſunt a deo: vt noe ſem heber thare ꝛ abraā ꝛ cōſimiles. c ¶ Iterū autē exijt cir. ſex. ho. ꝛ no. Hora ſexta fuit ab abraā vſqꝫ ad moyſen in q̄ miſſi ſunt abraā iſaac ꝛ iacob. ꝛ.xij patriarche. hora nona a moyſe vſqꝫ ad xp̄m: videlꝫ tpe legis in q̄ ad eruditionē ppl'i miſſi ſunt moyſes ꝛ aaron ioſue iudices reges ꝓphete ꝛ ſacerdotes. d ¶ Circa vndeci. vero exijt. vndecima hora intelligiꝫ a tpe xp̄i vſqꝫ ad finē mūdi: in quo gentiles

C quo gētiles vocati ſunt ꝑ p̄dicationē aploꝝ ꝛ alioꝝ ecclīe doctoꝝ. ꝛ ꝓpter hoc dr̄ hic: e ¶ Quid hic ſta. to. die ꝛc. qꝛ q̄ a p̄ncipio mūdi vſqꝫ tūc laborare in bonis moribꝰ neglexerāt q̄ſi tota die ocioſi ſtabāt. f ¶ Dicūt ei qꝛ ne. nos ↄdu. i. nullus doctor nullꝰ ꝓpheta ad nos inſtruēdū venit: qꝛ lex ꝛ ꝓphete filiis iſrl' dati fuerāt vt illi ſpāli ſanctitate fulgerēt: ex qͦbꝰ xp̄s ſm̄ carnē erat naſciturꝰ. g ¶ Ite ꝛ vos in vineā. iterponiꝫ h' ↄiunctio copulatiua: qꝛ gētiles iudeis adiūcti ſūt: vt vna ecclīa ex ambobꝰ fieret. h ¶ Cū ſe. aūt fa. eſſet. Hic deſcribiꝫ vocatio ad recipiēdū p̄miū. Sero aūt ab aliqͥbꝰ h' dr̄ finis mūdi in q̄ vocabunꝫ iuſti ad receptionē p̄mij: vt hꝫ. ſ.xxv.c. Uenite bn̄dicti patris mei ꝛc. Sꝫ illud qd̄ ſequiꝫ videꝫ ↄdicere ꝙ aliq̄ accipiētes p̄miū murmurabāt aduerſus patrēfamilias: qꝛ nullꝰ in fine mundi p̄miū eternū recepturꝰ murmurabit ↄtra deū: ſꝫ erit ſuo p̄mio ↄtentus. Ad qd̄ rn̄det beatus Gregꝰ. ꝙ iſta murmuratio nō eſt aliud q̄ꝫ dilatio p̄mij quā ſuſtinuerūt p̄res ſancti in limbo vſqꝫ ad paſſionē xp̄i: ſed hec reſpōſio non videꝫ cōueniēs: qꝛ murmuratores hic dicūꝫ nequā: qd̄ nō pōt dici de ſctīs patribꝰ in limbo exiſtētibꝰ: ꝛ in fine parabole ↄcludiꝫ: Multi ſunt vocati pauci vero electi. Ex quo pꝫ ꝙ iſta pabola nō ſolū extēdit ſe ad electos cuiuſmōi ſunt illi q̄ in fine mūdi recipiēt p̄miū: ꝛ iō dicēdū ꝙ ſero hic accipiꝫ ꝓ tpe grē: qd̄ incepit a xp̄o: vn̄ Ioh.1.b. dr̄: Gr̄a ꝛ veritas ꝑ ieſuꝫ xp̄m facta eſt. ꝛ iō cū dr̄: Cū ſero aūt fa. eſſet.i. cū tps grē aduenīſſet. i ¶ Dicit dn̄s vi.i. deꝰ pater. k ¶ Procuratori ſuo.i. homini xp̄o q̄ miſſus eſt ad ꝓcurationē ſalutꝫ humane. l ¶ Uoca opa. et red. ꝛc. Illa merces hn̄ intelligit gr̄a: qꝛ eſt q̄dā inchoatio glīe: cū glīa nō ſit aliud q̄ꝫ gr̄a ↄſūmata. m ¶ Incipiēs a nouiſſi. qꝛ in p̄mitiua eccl'ia gr̄a xp̄i data eſt gētilibus q̄ vltimo venerāt ad fidē: iudeis ꝓ maiori pte in infidelitate remanētibꝰ. n ¶ Cū veniſſent ḡ q̄ cir. vndc. horā ve.i.gentiles. o ¶ Accepe. ſin. dena.i. donū grē q̄ eſt q̄dā inchoatio ꝛ arra glīe. p ¶ Uenietes aūt ꝛ p̄.i.iudei q̄ a p̄ncipio legis date deo ſeruierāt. q ¶ Arbitrati ſunt ꝙ plus eſſent acce. qꝛ in p̄mitiua ecclīa credebāt ꝙ plus deberēt habere de xp̄i gr̄a: vn̄ reputabāt gētiles idignos gr̄a deiꝫ ſm̄ ꝙ dr̄: Actꝫ.x. vbi petrꝰ vidit lintheū ſubmiſſum de celo in quo erāt aīalia quadrupedia ꝛ ſerpētina ꝛ volatilia imūda ſm̄ legē: vt dictum eſt petro: Occide ꝛ māduca in q̄ ſignabaꝫ incorporatio gētiliū itra eccleſiā per fidē ꝛ gratiā: ſicut pꝫ ex lr̄a cōſequēti: qꝛ a deo miſſus eſt petrus ad p̄dicandū Cornelio centurioni ꝛ aliis gētilibꝰ: ꝓpter qd̄ petro abominationē habēte de māducatiōe imūdoꝝ ſm̄ legē in quo ſignabaꝫ: vt dictuꝫ eſt vocatio gentiliū ad fidē: dictū eſt ſibi a deo: Qd̄ deus purificauit: tu ne cōmune dixeris: ꝛ. ſ. eo. ca. dixit Petrus Cornelio ꝛ amicis ſuis: Uos ſcitis q̄m̄ abominatio ſit viro iudeo coniungi aut

Act.10.c

accedere ad alienigenā: ſed mihi oſtēdit deus neminē cōmunē aut immūdū dicere hoiem. r ¶ Accepērūt aūt ꝛ ipſi ſin. dena.i. cōſimilē gratiā ſicut ꝛ gentiles et nō maiorē: vn̄ Act.x. dr̄ ꝙ p̄dicāte petro cecidit ſpūſſctūs ſuꝑ oēs q̄ audiebāt verbū: videlꝫ ſuꝑ corneliū ꝛ amicos eiꝰ: qꝛ vt ibidē dr̄: Receperūt ſpm̄ſctm̄ i ſigno viſibili ꝛ donū linguaꝝ ſic receperāt apl'i ꝛ alii diſcipl'i q̄ erāt iudei in die pētecoſtes. s ¶ Et ac. ꝛc. hi. no. ꝛc. qꝛ ad lr̄am i p̄mitiua ecclīa ↄuerſi iudei murmurauerūt de hoc

E ꝟ ſus remouenda ſit? Sed hic eſt mos diuine ſcripture vt cum
Pſ.104 de multis in collectione agat: quedā tm̄ quibuſdā de illa colle
ctione: ⁊ nō toti collectioni tribuat. Iuxta illud ꝓphete: Edu
xit eos cū.a. et.a. et inde: Et induxit eos in.m.cū tñ illi qui de
egypto exierunt om̄es preter caleb ⁊ ioſue ꝓpter incredulita
tē ſuā in deſerto perierūt: quoꝝ filii in montem ſanctificationis inducti ſunt. Ita ergo ⁊ de primis accipientib° quidam ⁊ nō om̄es murmurant: qui tamē poſt accipiunt. Sicut ſepe contingit ꝙ multi dño ꝑ longa tp̄a ſeruierunt: alii aūt mox in principio ſue conuerſionis martyrio vel aliquo modo ad denariū recipiendū trāſlati ſunt. Quod audiē tes qui diu laborauerūt.ſ.ꝙ alii ſtatim ad premiū transferunt: ipſi aūt tanto tē pore in labore detinent: de dilatione premii quaſi murmurare vident. Poteſt etiā dici de malis qui in principio quidē boni fuerūt: ſed bonū qđ incepe rūt ad finē nō perdurerūt. Vñ nō illi qui denariū acceperūt: ſed iſti q̄ in bonitate nō perſtiterūt p̄mio priuati murmurant: q: denario carebāt q̄ in principio boni: ꝓ quo etiā principio cū p̄mis accipientib° cōnumerant: ſe ꝓmeruiſſe crediderant. a ¶ Aut nō licet mi hi ⁊c̄. Stulta queſtio cōtra bonitatē dei. querēdū eſſet nō ſi daret quod nō deberet: ſed ſi nō daret quod deberet. b ¶ An oculus tuus ⁊c̄. Vere iudei prauā intentionē habuerūt qui ꝓhibuerūt apl'os gētibus loqui vt ſalue fierent. c ¶ Sic erūt nouiſſimi primi. Aug°. i. iudei de capite vertent in caudā: ⁊ gētes de cauda in caput. Vñ moyſes in Deutero. Aduena qui tecū moraf aſcēdet ſup te: ille erit i caput: ⁊ tu eris in caudā. Sed tñ nec oēs p̄mi nec oēs nouiſſimi: ad numerū electoꝝ pertinēt. d ¶ Ecce aſcendim° ⁊c̄. Hiero. Hoc ſepe eis dixerat: ſed quia multis interpoſitis poterat labi de memoria: iturus hieruſalē ⁊ apl'os ſecum ducturus ad tētatōē eos parat: ne de ignominia crucis ſcādaliçent: ⁊ paſſionis penā: ⁊ reſurrectionis gl'iam ꝑdicit: vt cum morientē viderint: reſurrecturū nō dubitēt. e ¶ Ad illudēdū ⁊ flagel. ⁊. Ideo dñs in mūdo noluit ꝓſperari ſed grauia pati vt oſtenderet nos qui per delectationē cecidimus cū qua amaritudine redire debeamus.

†Luc.13.f. ※ Deu.16.d. †De pe.di. 4.c.ſi ex bono †mar.10.c. Luc.10.c.

a ¶ carnis. b ¶ q: par erat oībus murmurādi ratio. ¶ prime hore operatio.

⁊ eſtus? At ille rñdēns vni eoꝝ a b
¶ reddo quod debeo.
dixit: Amice non facio tibi iniu c
a ¶ nō eni ꝓmiſi tibi niſi cōformitatē meā.
riam. Nōnne ex denario conue d
a ¶ reddo tibi ſm op°tuū in te itaq; iuſt°ſū.
niſti mecū? Tolle quod tuū eſt et e
a ¶ gratia eſt ⁊ miſericordia vt coequalis ⁊ cōcorporalis tibi fiat ppl's gentilis.
vade. Volo āt ⁊ huic nouiſſimo f
a ¶ nōne eſt poteſtas iudicis: vel iuſticiā facere: vel miſericordiā cui vult impendere.
a dare ſicut ⁊ tibi. Aūt nō licet mi g
a ¶ intentio qua primatū niteris.
b hi qđ volo facere? An oclus tu° h
a ¶ inuidia plenus cui mea nō placet benignitas. b ¶ ſicut oſtenſum eſt. ¶ gentiles vel qui maiores videntur: meriti ſunt minores ⁊ econuerſo.
c neq̄ʒ ē: q: ego bon°ſū? †Sic erūt i k
¶ iudei. ¶ qui confitentur ſe noſſe deum: factis autem negant.
nouiſſimi primi: et primi nouiſſi l
¶ ad fidem. ¶ ad regnum.
mi. †Multi eni ſūt vocati pauci ve m n
¶ ſm ritum loci.
ro electi. Et aſcēdēs ieſus hiero o
ſolymā aſſūpſit duodecim diſci p
d pulos ſuos ſecreto ⁊ ait illis: Ec
ce aſcēdim° hieroſolymā: ⁊ filius q
¶ a iuda.
hominis tradetur p̄ncipibus ſacerdotum et ſcribis: et condem r
¶ iudei.
nabunt eum morte: et tradent s
¶ pilato ⁊ miniſtris romanorum. ¶ aue rex iudeorum.
e eum gentibus ad illudendum ⁊ t
flagellandum ⁊ crucifigendum:

Ni. de ly. ꝟ Tūc ac

※ uerūt ꝺ ꝙ ꝯſilis gr̄a fiebat gētib° ſic̄ ⁊ ipſis. vñ Act. xi. dr̄ ꝙ cū petr° rediſſet i hierl'm: baptiçato Cornelio ⁊ amicis ei°: diſceptabant adūſus illū q̄ erāt ex circūciſiōe dicētes: Quare cōmunicaſti cū illis q̄ habent ꝑputiū ⁊ māducaſti cū illis: ⁊ ibidē vi.a. dr̄: In diebus illis creſcēte numero diſcipuloꝝ factū eſt murmur grecoꝝ aduerſus hebreos: eo ꝙ deſpicerent in miniſterio quotidiano vidue eoꝝ. a ¶ At ille rñdēs. Per diuinā reuelationē apl'is factā. b ¶ Vni eoꝝ dixit. Sicut aūt aliqñ accipit numer° indeterminatus ꝓ determinato: ita etiā aliqñ ſumit vnitas ꝓ numero: ſicut. ſ. dictū eſt ꝙ petr° loquebat ꝓ oīb° apl'is: ita ſilr qđ hic dicit vni: intelligit eſſe dictū multitudini eoꝝ q̄ de gr̄a data gētib° murmurabāt ſeu admirabant: ⁊ hoc factū eſt Act. xi. vbi petr° rōnē reddidit iudeis murmurātib° de ꝺ ꝙ baptiçauerat Corneliū dicēs: ꝙ ex diuina reuelatiōe fecerat: ⁊ q: viderat ſpm̄ſctm̄ deſcēdētē ſup gētiles ſicut ſup iudeos: vt hr̄ ibidē. ſeqt: c ¶ Amice nō fa. ⁊c̄. Quia iniuria nō habet locū vbi eſt mera gr̄a: ⁊ iō ſi det gr̄am cuicūq; voluerit nō faciet alicui iniuriā. d ¶ Nonne ex denario ⁊c̄. Quia ad hoc aliqs venit ad fidē vt habeat gr̄am in p̄ſenti: ⁊ gl'iam in futuro. e ¶ Tolle qđ tuū eſt. i. gr̄am quā meruiſti: credēdo legi ⁊ ꝓphetis de chriſto: q: lʒ p̄ma gratia nō cadat ſub merito: augmētū tamē gratie cadit ſub merito: qđ quidē augmētū datū eſt iudeis credētibus in chriſtum. Volo

f ¶ Volo autē ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut ⁊ tibi. i. gētili vocato immediate ab idolatria ſicut iudeo vocato a legis obſeruantia. g ¶ Aut nō licet mihi quod volo facere. Quaſi diceret ſic: q: dei volūtas nullo modo poteſt eſſe diſtorta. h ¶ An oculus tuus nequā eſt ⁊c̄. Quia talis inuidia ⁊ iudiciū ꝓcedebat ex humano defectu. i ¶ Quia ego bonus ſum. Per eſſentiā ⁊ ideo non poſſum male agere. k ¶ Sic erunt nouiſſi primi ⁊c̄. Qui gentiles qui a iudeis erāt quaſi viles reputati ſunt cōuerſi deuote ad fidē chriſti. l ¶ Et primi nouiſſimi. Quia iudei qui fuerāt populus peculiaris ipſius dei ꝓpter infidelitatē ſunt ab eo deiecti. ⁊ hoc eſt quod ſubdit: m ¶ Multi eni ſunt vocati. Ad fidē chriſti per legē ⁊ ꝓphetas. n ¶ Pauci vero electi. Quia pauci de iudeis cōparatiue crediderūt in chriſtum ⁊ de credētibus multi reuerſi ſūt ab eccleſia ⁊ adhuc reuertunt ad vomitum. ¶ Moraliter autē poteſt exponi parabola iſta de vocatis ad gratiā ſm diuerſas etates: ita ꝙ hora prima ſignat pueritiā. hora tertia iuuētutē: q: ſicut tūc ſol incipit aſcēdere ⁊ calorē oſtēdere: ſic in iuuētute calor naturalis in homine. hora ſexta etatē virilem: q: tunc homo eſt in ſtatu perfecto: ſicut ſol in celi medio. hora nona ſenectutē: i qua calor naturalis incipit in homine refrigeſcere. vndecima vero ſignat ſeniū: q: tunc homo eſt ꝓpe mortis occaſum. vocant ergo operarii omibus iſtis horis: q: aliqui vocant ad fidē per gratiā operantē in pueritia: alii in iuuentute: et ſic de aliis etatibus: ⁊ omēs habent denariū diurnū: q: quātumcūq; homo tarde ad gratiā vocet: dū tamē in ea perſeueret habet gl'iam eternā. Contingit etiā quādoq; ꝙ ille qui vocat in ſenectute: cōſequit tātam gratiā ⁊ gl'iam a deo ſicut ille qui in iuuentute vocat. Tum ex diuina liberalitate. Tū ex ipſius vocati feruenti voluntate ⁊ operatione. o ¶ Et aſcēdens ieſus hieroſolymā. Hic ſaluator oſtēdit ꝙ in prelatis debet eſſe vigor ad tolerandū martyriū ſi neceſſe ſit ꝓ grege ſibi cōmiſſo: ⁊ hoc docet per exemplū ſui qui volūtarie venit in hieruſalē ad ſuſtinēdum mortem ꝓ ſalute mūdi: vnde beatus Grego. exponens illud Ioh. x. b. Ego ſum paſtor bonus ⁊ animā meā pono ꝓ ouibus meis. dicit de ſe ⁊ aliis prelatis. In hoc oſtenſa eſt nobis via quā ſequamur. ⁊ hoc eſt quod dicit hic: Et aſcendens ieſus hieroſolymā. Que reſpectu totius terre ꝓmiſſionis eſt in alto ſita: ⁊ ꝓpter hoc venientes illuc ab aliis partib° ibāt aſcēdēdo. p ¶ Aſſumpſit duo. ⁊c̄. Et hoc duplici de cauſa: vna eſt q: ſecretū myſteriū ſue paſſionis futurū volebat apoſtolis cōmuniter pre aliis reuelare: ne vidētes eū poſtea mori ignominioſe ſcādaliçarent. ſcđa eſt q: ſecreta myſteria ſunt tm̄ maiorib° reuelāda ⁊ detegēda: eiuſmodi erāt apl'i. ſequit: q ¶ Et fili° hoīs tradet prin. ſa. ⁊ ſcribis. i. legiſperitis: q: eis ꝑ iudā fuit tradit° ⁊ vēdit°. r ¶ Et cō. eū morte. Quia ipſi iudicauerūt eū eſſe reū mortis: lʒ nō haberēt poteſtatē interficiēdi: q: iudiciū ſanguinis erat eis ablatū a romanis qui dñabantur eis. ⁊ ideo ſequit: s ¶ Et tradēt eū gentib°. Videlicet pilato preſidi ⁊ ſuis militibus ad perficiendum illud quod nō poterant: videlicet chriſti mortē. ⁊ hoc eſt quod ſubditur: t ¶ Ad illudendū et flagellandum ⁊ crucifigendum. Iſta eni tria inflicta ſūt chriſto per ordinē: vt videbitur infra.

†mar.10.c. ſ.22.b

※ Tertia die re

✳ murmurandi: licet iniuſte ꝓpter quod merito arguuntur a dño. o ¶ Et aſcendens ieſus hieroſolymā ⁊c̄. Hiero. Dñs crebro de paſſione ſua diſcipulis ante predixit ne cū veniret perſecutio ⁊ crucis ignominia ſcandaliçarentur. Moraliter

✳ Et tertia die re

A B a ¶ Tunc acceſſit ad ꝛc. Audita reſurrectione: putauit eū ſtatim (immemor ſecūdi aduētus) regnaturum: ꝛ auiditate feminea p̄ſentia cupit: immemor futurorū. b ¶ Dic vt. Bonū deſideriū: ſed incōſiderata petitio. Et ideo nō volūtas nō ꝓpoſitū culpaṫ ſed ignorātia: ꝛ ſi impetrare nō debet ſimplicitas: nō meret̄ ꝯfundi. c ¶ Neſcitis. Qui ſedē glīe petitis vel q̄ritis: quā nondū meruiſtis delectat culmē honoris quos nōdū exercuit via laboris. d ¶ Poteſtis. Et hoc ſciebat ꝙ eius paſſionē poterāt imitari. Sed hoc dicit vt eo interrogante ꝛ illis reſpōdētibus oēs audiamus: q2 nemo pōt cum xp̄o regnare niſi paſſionē eius ſit imitatus. e ¶ Calicē quidē. Et iacob' ab herode trūcatus: ꝛ iohānes in feruētis olei doliū miſſus ꝛ i pathmos relegat' aīo nō defuit martyrio. f ¶ Nō eſt meū. Hoc ē regnū celorū nō eſt dantis ſed accipiētis. Non enī ꝑſonarū acceptio eſt apud deū: Sed quicūq3 dign' eſt accipit qḋ non paratū ꝑſone eſt ſ3 vite. Si itaq3 tales eſtis qui cōſequimini qḋ victorib' pater parauit accipietis. Vel nō eſt meū dare ſupbis qḋ adhuc eſtis: ſ3 aliis q̄bus paratū eſt. Ergo ꝛ vos nolite eſſe qḋ eſtis: ſed eſtote alii. i. humiliamini q̄ iam vultis exaltari: ꝛ eſt paratū vobis. g ¶ Et audientes. Ut illi carnaliter petiuerūt eſſe ſup oēs: ſic ꝛ iſti carnaliter cōtriſtati ſūt eſſe aliquē ante ſe. h ¶ Scitis. Ac ſi dicat: Vos more ſeculariū petitis: ꝑ ꝑlationē venire vultis ad requiē vel regni poſſeſſionē. Scitis q2 p̄nci. gentiū. humilis ꝛ mitis magr̄ nec imodice cupiditatis duos arguit: nec. x. indignatōis ꝛ liuoris: ſed cōuenienti exemplo docet eos fruſtra imoderata q̄ſiſſe: aut iſtos ſup eorū deſiderio doluiſſe: cuȝ ad ſūma non potentia ſed humilitate veniatur.

B

Myſtice i ¶ Egredientibus. Myſtice. Chriſto de p̄ſentis vite defectu ad celos redeunte: ꝛ oibus electis iam celū cū eo ingredientibus cepit vterq3 ppl's diu ꝑſidia cecus ſpem ſalutis ꝛ illuminationis habere viſum: ꝛ deſiderāter q̄rere. Niſi ab hieruſalē deſcēdiſſet in hiericho: populus vſq3 hodie in tenebris ſederet. Sed ideo deſcendit vt multos ſecū trahere.

Act. 10. e

¶ vt iam cita reſurrectio euacuet ſcandalum crucis.

a ꝛ tertia die reſurget† Tūc acceſſit ad eū mr̄ filiorū zebedei cū filiis ſuis / adorās ꝛ petēs aliqḋ ab eo. Qui dixit ei: Quid vis? Ait illi: Dic vt ſedeāt hi duo filii mei / vnus ad dexterā tuā: ꝛ vnus ad ſiniſtrā i regno tuo. Reſpōdēs autem ieſus dixit: Neſcitis qḋ petatis: Poteſtis bibere calicem queȝ ego bibitur' ſuȝ? Dicūt ei: Poſſumus. Ait illis: Calicē qdē meū bibetis: ſedere aūt ad dexterā meā vel ſiniſtrā nō eſt meū dare vobis: ſed q̄b' paratū eſt a pr̄e meo. Et audiētes decē indignati ſunt dē duob' fratrib': Ieſus aūt vocauit eos ad ſe / ꝛ ait: † Scitis quia p̄ncipes gentium dominant̄ eorum: et qui maiores ſunt / poteſtatem exercent in eos? Non ita erit inter vos: † Sed quicunq3 voluerit inter vos maior fieri / ſit veſter miniſter: et qui voluerit inter vos primus eſſe / erit veſter ſeruus. Sicut filius hominis nō venit miniſtrari ſed miniſtrare: ꝛ dare animā ſuam redemptionem pro multis† Et egre

a ¶ nō de ignorātia: ſed vt illa palā ꝓferat ꝛ ipſa ſit occaſio docēdi.

a ¶ matre petēte filiis reſpōdet quorū voluntate illa petierat. b ¶ quid ante humilitatē paſſionis vultis exaltari.

a ¶ inexpertis leuius videtur quod experti timuiſſent.

¶ nondū humilienis.

a ¶ nō matri quā ipſi miſerāt ad grādia petēda: ignorātes menſurā ſuam in modica cupiditate exarſerunt.

a ¶ cum econtra ad ſummā virtutū veniat̄ nō imperando ſed miniſtrando.

¶ ñ p̄matū ambiēdo: ſ3 hūilit̄ deuitādo

¶ qḋ charitas nō cōditio exigit.

a ¶ exēplū ponit vt ſi verbis nō credāt erubeſcāt ad opa. a ¶ ¶ nō tm̄ p̄dicādo vel miraculis admonēdo: ſed animā quā pro nobis accepit impendendo.

a ¶ nō oībus ſed p̄deſtinatis. b ¶ poſt reſurrectionē gentes credāt in eum.

Ni. de ly.

¶ Et ecce duo

✠ a ¶ Tertia die reſur. hoc aūt ſubdit xp̄s ne apli eius morte audita abſorberentur pre triſticia. b ¶ Tunc. Hic oſtendit tertio ꝙ in ꝑlatis debet eſſe tenor humilitatis: q2 nō debent appetere preeſſe. ꝛ diuidit̄ in duas ꝑtes: q2 p̄mo ponit̄ huius documēti occaſio. ſcḋo ſubiungit̄ humilitatis inſtructio / ibi: Ieſus autē vocauit eos. Circa p̄mū aduertendum ꝙ iudei exiſtimabāt xp̄m per ꝓphetas promiſſum regnaturū tēporaliter in hierlm: q2 ſcripturas de regno xp̄i carnaliter intelligebāt: ꝛ ideo regnū ablatū eis per romanos credebant ſibi reſtituendū per xp̄m. ꝓpter qḋ apli dicebāt xp̄o: Act'. i. a. Dn̄e ſi in tp̄e hoc reſtitues regnū iſrael: ꝛ hoc mō iacobus et iohannes filii zebedei ꝛ mater eorū audientes xp̄m poſt mortē tertia die reſurrecturū crediderūt ipſum īmediate poſt reſurrectionē regnaturū in hierlm tp̄aliter: ꝛ ideo cupiētes eī eſſe collaterales ꝓ ceteris: q2 erāt eius cognati germani informauerūt matrē ſuam de petitione ſequēti: ꝛ hoc eſt qḋ dicit̄ hic: Tunc. i. audita reſurrectione xp̄i futura. c ¶ Acceſſit ad eū. i. ad chriſtū. d ¶ Mater filiorū zebe. cū filiis ſuis. cōſciis de petitiōe matris e ¶ Adorās ꝛ petēs aliqd ab eo. nō petiit p̄mo in ſpeciali ꝛ determinate: ſ3 tm̄ in generali: vt cōceſſione

Diuiſio

vt cōceſſione facta in generali p̄mo: minus poſſet poſtea ſibi denegari in ſpeciali. f ¶ Qui dixit ei qḋ vis. nō petit vt inſcius: ſed vt petitio ſua poſtea cōuenietius oſtēdat̄ irrationabilis. g ¶ Ait illi: Dic vt ꝛc. i. ſint tibi collaterales et maiores in regno tuo poſt te: qḋ quidē regnū credebāt tp̄ale vt dictū eſt: nec eſt mirū ſi talia apli credebāt ꝛ appetebāt qui adhuc carnales erāt ꝛ nōdū illuminati ꝑfecte: nec cōfirmati ꝑ gratiā ſpūſancti. h ¶ Reſpōdēs aūt ie. di. ꝛc. rn̄det filiis ꝛ nō matri: q2 ſciebat ipſam eſſe miſſam a filiis ꝛ informatā de petitiōe faciēda ꝓ eis. i ¶ Poteſtis bibe. ca. quē ꝛc. i. ſuſtinere mortē ignominioſam ꝛ crudelē quā ego paſſur' ſum: ꝛ ꝑ quā debeo venire ad regnū ñ tp̄ale vt credit̄: ſ3 eternū. k ¶ Dicūt ei: poſ. loquūt̄ ſic in expertꝑte fragilitat̄: qḋ patuit ꝑ effectū: q2 in paſſiōe xp̄i fugerūt ꝓ timore mortis. l ¶ Ait il. Calicē ꝛc. q2 iacob' ꝓpter xp̄m ab herode eſt occiſus: vt hr̄ Act'. xii. et iohānes in doliū feruēt' olei ꝓpē xp̄m miſſus ē: ꝛ ſic p3 ꝙ habuit ꝓmptā volūtatē moriēdi ꝓpt̄ xp̄m: fuit etiā miſſus in exiliū ꝓpter ipm. Exiliū aūt q̄dā mors eſt ciuilis. m ¶ Sedere autē ꝛc. dare vobis. in illo ſupple ſtatu in quo eſtis. i. nōdū hūiliatis ꝛ adhuc carnalib'. n ¶ Sed q̄b' pa. eſt a pr̄e. . i. vere humilib' ꝛ ſpūalia ſapiētibus. o ¶ Et audiē. de. i. alii apli. p ¶ Indignati ſūt ꝛc. aliqd humanū paſſi: q2 adhuc erāt carnales ſicut ꝛ illi: ꝛ iō indignati ſūt ꝙ excellētiā ſup alios habere voluerūt. q ¶ Ieſus aūt. Hic ꝯñr inſtruit diſcipulos ſuos de hūilitate ex ꝓhabita occaſiōe: vt ambitiōeȝ iacobi ꝛ iohānis reprimeret ꝛ idignationē alioꝝ ſedaret. r ¶ Et ait: Scitis q2 p̄n. gē. q. d. maioritas in regno meo nō eodē mō acq̄rit̄ ſicut in regno t̄reno: q2 in regno t̄reno acq̄rit̄ ꝑ ābitionē ꝛ ꝑtātē: ſ3 in regno meo ꝯ̄rio mō acq̄rit̄: videl3 ꝑ humilitatē. ꝓpter qḋ dicit: s ¶ Quicūq3 voluerit ꝛc. i. ſe exerceat in obſequiis hūilitatis: ꝛ q2 in moralibus magis mouēt facta ꝙ̄ verba. iō inducit ſuipi' exēplū dicēs: Sicut fili' hois nō venit mini. ſed miniſtrare ꝛc. t ¶ Et egrediētib'. Hic ꝯñr oſtēdit ſaluator ꝙ in ꝑlatis deb3 eē pietat' dulcor ad ꝯtinue hūfaciēdū ſubdit': q2 xp̄s nō ſolū i domo ꝛ in q̄ete exiſtēs: ſ3 etiā in via ambulās nō ceſſabat pplm docere ꝛ infirmos curare: ꝛ h eſt qḋ dr̄ hic: Et egrediētī. il. i. xp̄o ꝛ ei' diſcipulis.

✠ Ab hiericho

* a ¶ Et tertia die re. Chryſ. Qḋ quidē hui' gr̄a dicit vt cū viderēt triſticia reſurrectiōeȝ expectarēt. b ¶ Tūc acceſſit ad eū ꝛc. ꝑ iſtoſ q̄ ꝑ matrē petierūt a xp̄o ꝓ ceter' diſcipulis alus honorari: eo ꝙ erāt ei' cōſanguinei: ſignificāt̄ ambitioſi qui habētes ꝑlatū ꝯſanguineū volūt ꝑ hoc in eccleſia ꝓ ceteris ꝓmoueri: q̄bus hū reſpōdet̄: Neſcitis qd petatis. nam honores eccl'ie nō ſunt diſpēſandi ex ꝓpinq̄tate ſanguinis: ſed ex idoneitate ꝑſonarū rōne ſciētie ꝛ virtutis. iō ſubdit̄: i ¶ Poteſtis bibe. ca. ꝛc. i. ſuſtinere martyriū ꝓpter deū.

o ¶ Et audiē. de. ꝛc. Chryſ. Sicut duo carnalr̄ petiert̄ ita ꝛ decē carnalit̄ cōtriſtati ſunt: nā velle ſup oēs eē vituꝑabile eſt: nō ſuſtinere aūt alterū ſup ſe nimis ē glioſū. † ¶ Nō ita erit ꝛc. Chryſ. Principes mūdi iō ſūt vt dominēt̄ minorib' ſuis ꝛ eos ſubiciāt ſuituti. p̄ncipes aūt eccl'ie fiūt vt ſuiāt minorib' ſuis ꝛ miniſtrēt eis q̄cūq3 a xp̄o receperūt ꝛ ſuas vtilites negligāt ꝛ illoꝝ ꝓcurēt ꝛ mori nō recuſēt ꝓ ſalute īferioꝝ

✠ Et ecce duo

C

ſmar. 10. e.

Quid ē calicē bibere

D

ſmar. 19. f
Luc. 22. c

Diuiſio

† 93. diſt. c. Diaconi ſūt
9. q. 3. nullus

Moraliter

ſmar. 10. g.
Luc. 18. f

h a ¶ Et ecce duo ceci. De iſtis vnū cōmemorat marcus: q̄r
E fuerat in illa ciuitate famoſiſſimus: q̄ ex magna felicitate eiectꝰ
Mar.10.g notiſſime erat miſerie. Cecꝰ nēpe ⁊ mendicꝰ. vn̄ ⁊ nomen eiꝰ
memorat ⁊ nomē pr̄is eius barthymeus thymei filiꝰ quod in
alus nō facile occurrit: niſi in iairo q̄ et in illo loco nobilis fu-
it. Famoſitas aūt illuminati magnā fa
mā miraculo cōparauit. Venitē hieri-
cho vnū illuminat qd̄ lucas ait: q̄r mor
Mar.10.g. ti ꝓpinquās lumē euāgelij p̄dicauit iu
Luc.18.f deis: exiens duos: q̄r poſt reſurrectio-
nē iudeis ⁊ gentibꝰ: de q̄bꝰ marcꝰ vnū
ponit q̄ gentibꝰ ſcribit. b ¶ Et ſtetit
ieſus. Trāſiēs audit: ſtās illuminat:
q̄r ꝑ humanitatē miſertꝰ: ꝑ d̄bi eterni-
tatē (q̄ nō mouet) lumē reddit. Quia
ceci ſeq̄ nō poterāt: ſtat ⁊ iubet vocari:
ne turba ꝓhibeat.

gil de tpe gr̄e qd̄ incipit a chriſto: qd̄ nō p̄t ſtare. Primo q̄r il- b
lud ſero iā nō erat tp̄s operādi: ſ3 potꝰ recipiēdi mercedē opa
tiōis. qd̄ p3 ex h̄ qd̄ dicit dn̄s vinee. i. deꝰ. Procuratori ſuo. i.
chriſto: Voca operarios ⁊ redde illis mercedē ex q̄ p3 ꝙ iā non
erat tp̄s operādi/ ſ3 mercedē recipiēdi. Nō enī dixit voca ope
rarios vt laborēt/ ſed vt mercedē recipi-
ant laboris p̄teriti: qd̄ nō cōpetit tpe gr̄e
in q̄ magꝰ oportet laborare q̄ȝ in predictꝭ
tpibus q. ſ. antiq̄ legꝭ ⁊ hmōi. vn̄ aplꝰs. ij.
ad Cor. vi. a. Exhibeamus noſmetipſos ſi
cut dei miniſtros in multa patiētia: in tri
bulatōibꝰ/ in neceſſitatibꝰ/ in anguſtijs ⁊c̄.
q̄ȝ ſilia non legunt̄ dicta autē q̄s ꝑ modū
exhortationis/ ſ3 aliq̄n ꝑ modū pene. Se
cūdo q̄r l3 gr̄a ſit quedā inchoatio glie nō
tñ dicit̄ merces ſed potꝰ principiū mercē-
di. Merces autē copioſa eſt in celis. Mat.
v. b. vn̄ ſentētia ſctōꝝ validior eſt ſm̄ quā
ꝑ illud dicit̄: Cū aūt ſero ſero factū eſſet:
intelligit̄ cū dies totꝰ mundi ad veſperū
ꝯſūmatiōis īclinata eſſet.

Nico. de lyra

Mat.9.c a ¶ Ab hiericho. Nomē ciuita
tis eſt q̄ corā filijs iſrl̄ corruit: vt h̄r in
libro Joſue. vi. ca. ſed poſtea reedifica-
ta eſt. b ¶ Secuta eſt ⁊c̄. Deſiderā
tes audire doctrinā eiꝰ etiam in via.
c ¶ Et ec. duo ceci ſedētes. Mar-
cus dicit ꝙ erat vnꝰ: nō eſt hic ꝯtradi-
ctio: q̄r l3 eſſent duo ſm̄ veritatē: vt di
cit hic Matthēꝰ: tñ vnus erat famoſi-
or altero: vel importuniꝰ clamabat: ⁊
ideo de illo tm̄ facit Marcꝰ mētionē. ſe
quit̄: d ¶ Miſerere nr̄i ⁊c̄. Vocāt
eū filiū dauid: q̄r credebāt ip̄m eē chri-
ſtum ꝑ ꝓphetas ꝓmiſſum: ⁊ totū erat
apud oēs iudeos ꝙ chriſtꝰ naſciturus
erat de ſemie dauid. e ¶ Turba au
tē ⁊c̄. Quia ꝑ clamorē ſuū īpediebāt
turbā ab audiendo chriſti doctrinam.
f ¶ At illi ma. ⁊c̄. Timētes ne ab in
crepatione alioꝝ īpedirent̄ auditio ⁊ ex
auditio petitōis ip̄oꝝ. g ¶ Et ſte. ie-
ſus. In h̄ apparet eiꝰ clemētia: q̄r non
dedignatꝰ ē ſtare ⁊ alloq̄ ꝑſonas viles
⁊ paupes. h ¶ Quid vultis ⁊c̄. nō
Mar.10.g. petit q̄r ignoret eoꝝ volūtates: ſ3 q̄r ad
miraculoꝝ opationē vult h̄re ſanādo-
rū ꝯfeſſionē: vt ex h̄ magis appeat eui
dētia miraculi. i ¶ Tetigit ocu. ⁊c̄.
. i. ſubito. Ex q̄ apparet ꝙ illa illumina
tio fuit miraculoſa: nō naturalis: q̄r na
tura nō opat̄ in inſtāti. k ¶ Et ſecu.
ſūt eū. Fide. ſ. ⁊ moribꝰ: q̄r illi q̄ illūi-
nati ſūt a chriſto corpaliter ab ip̄o illūi
nati ſūt etiā mētaliter: q̄r totū hoīe3 ſiꝰ
fecit ſaluū: vt d̄r Joh. vij. c. Totū hoiem ſaluū feci in ſabbato.

a ¶ luna ⁊ ſignificat defectū nr̄e mortalitatꝭ.
dientibus illis ab hierícho/ ſecu a
b
a ta eſt eum turba multa. † Et ec- c
a ¶ vterq̄ ppl̄s ſine chriſto cecus.
b ¶ iam voto chriſtū cognoſcere cupientes
aduentus eius preconia audierunt.
ce duo cèci ſedēntes ſecus viam †
audierunt quia ieſus tranſiret/ ⁊
a ¶ magno deſiderio illuminari poſtulaue-
rūt cōfeſſi dauid filiū. b ¶ quē deū credi-
mus filiū hoīs factū.
clàmauerunt dicētes: † Dòmine
a ¶ carnalia deſideria vel perſecutiones ob
ſtabant.
miſerere nr̄i fili dauid. Tùrba d
e
autē increpabat eos vt tacerent.
¶ orando: pulſando inſiſtebant: donec ſtre
pitū turbe vincerent.
At illi magis clamabāt dicētes: f
a ¶ q̄r fides incarnationis tpalis ad eterna
intelligenda nos p̄parat. b ¶ tranſeunte ie-
ſu ceci admoniti ſunt vt illuminent̄: ⁊ ſtan
te illuminati ſunt.
b Dn̄e miſerere nr̄i fili dd̄. Et ſtètit g
a ¶ nō ignorat ſed audire vult cōfeſſionē q̄
nouerat intentionē.
ieſus: ⁊ vocauit eos/ ⁊ ait: Quid h
vultis vt faciā vobis? Dicūt illi:
Domine/ vt aperiant̄ oculi nr̄i.
a ¶ oculos tāgit q̄ radijs ſue lucis conſcīē-
tiam illuſtrat.
Miſertꝰ āt eoꝝ ieſus tètigit ocu i
a ¶ fide. b ¶ imitatione.
los eoꝝ. † Et ꝯfeſtim vidèrūt ⁊ ſē k
cuti ſunt eū. C. XXI
¶ ſalute data credētibꝰ in-
gredi cupit pacis vrbem et
viſionis dei.
ET cū appropinq̄ſſet l
a ¶ domus bucce interprat̄.
hieroſolymis ⁊ veniſſēt bèthpha m

Replica.

In ca. xx. vbi dic̄ ſero
q̄n operarij vocāt̄ ad re
cipiendū mercedē oportet accipere ꝓ tpe
gr̄e qd̄ a chriſto īcipit. ꝓpter hoc qd̄ dici
tur quoſdā murmuraſſe qd̄ in eterna bea
titudine locū non habet Burg. obijcit ꝙ
tp̄s gr̄e nō eſt tp̄s recipiendi ſed merēdi.
Ad hoc pōt dici ꝙ tp̄s gr̄e fuit ⁊ eſt tp̄us
recipiēdi q̄ ad p̄guſtationē glie q̄ copioſa
fuit in primitiua eccl̄ia: ⁊ ſicut putat Bur
gen̄. ſoluere argumētū poſtillatoris ꝑ h̄
q̄r pabole nō dicunt oīmodā ſilitudinē. ꝑ
idē ſoluit̄ argumentū eiꝰ.

Gloſa ordi. Ca. XXI b

ET cū appropinq̄ſſet. hic p̄ter
mittit matthēꝰ ea q̄ facta ſūt anq̄ȝ
īntraret hieroſolymā/ q̄ alij ꝓlixꝰ
tractāt. Et cū ap. ⁊c̄. Dn̄s ſpūalr̄ hieru
ſalē appropinquit q̄n incarnatꝰ eccl̄iā in
q̄ eſt viſio pacꝭ viſitauit: quā ꝑ ꝯfeſſionē ſi
bi recōciliauit. Bethphage enī domꝰ buc
ce d̄r. ¶ Beth. Bethphage erat viculꝰ bethphage
ſacerdotū in monte oliueti: in cuius mon
tis latere eſt ciuitas bethania. Bethpha-
ge domus bucce: bethania domus obedi
entie. has dn̄s ꝑgens hierlm̄ ſua preſen-
tia ſublimat: q̄r multos ante paſſionē do

Ni. de ly.

ſcēdo do
Ca. XXI

ET cū ap. ⁊c̄. Poſtq̄ȝ deſcripta
eſt edificatio eccl̄ie gētiliū i fide Diuiſio
⁊ moribꝰ: h̄ deſcribit̄ reprobatio
ſynagoge iudeoꝝ: ⁊ h̄ triplici rōne: q̄r p̄mo fuerūt cōtēptores
diuie maieſtatꝭ. ſcd̄o q̄r fuerūt ꝯdictores diuie v̄itatꝭ ca. ſe. ter
tio q̄r fuerūt q̄tū in ſe fuit deprauatores ſeu dānatores diuīe
bonitatis. xxiiij. ca. Prima diuidit̄ in tres: q̄r p̄mo oñdit̄ ꝓpo
ſitū ſigno celebri. ſcd̄o facto patēti/ ibi: Et intrauit ieſus. tertio
v̄bo rōnabili/ ibi: Quid aūt vob̄ videt̄. Prima in duas: q̄r p̄
mo ponit̄ veritatꝭ adimpletio. ſcd̄o iudeoꝝ ꝯdictio/ ibi: Cū in
traſſet. Itē p̄ma in duas: q̄r p̄mo oñdit̄ ꝓpoſitū ꝑ duplex ce
lebre ſignū chriſti. ſcd̄m ponit̄/ ibi: Plurima aūt turba. Circa
p̄mū aduertēdū ꝙ ſignū aduētus xp̄i in hierlm̄ ad redēptionē
ppl̄i fuerat p̄dictū: ⁊ celebri fama diuulgatū. Zach. ix. videl3
ꝙ xp̄s vēturꝰ erat in hierlm̄ in pauptate ⁊ hūilitate ſedēs ſup
aſinā ⁊ pullū eiꝰ: ⁊ iō legiſperiti h̄ vidētes in ip̄o adīpletū oſtē
dunt̄ ꝯtēptores ſue maieſtatꝭ: q̄r nō receperūt eū: ſ3 magis tā
q̄ȝ deceptorē pſecuti ſūt. ⁊ h̄ ē qd̄ d̄r h̄: Et cū appropin. ⁊c̄.
ſc3 ieſus ⁊ diſcipuli eiꝰ. m ¶ Et veniſſent. Mōs oliueti eſt
ꝓpe hierlm̄ diſtās ab ea ꝑ vnū miliare: q̄r d̄r Act. i. ꝙ diſtat
ſ tm̄ ab ea

Moraliter ✳ c ¶ Et ecce duo ceci. Per q̄s myſtice ſignificāt̄ duo po
puli. ſ. gētiles q̄ erāt excecati ꝑ idolatriā: ⁊ iudei ꝑ doctrinā ꝑ-
uerſam: mādatū dei trāſgredietes ꝓpē traditōes hoim: ſed ad
veniēte ieſu ⁊ eoꝝ oclos mētales tāgēte: illūinati ſūt plures d̄
iudeis ⁊ de gētibꝰ p̄iores eū ꝑ fidē ⁊ opa ſctā ſeq̄ntes.
¶ In ca. xx. vbi d̄r in poſtil. S3 hec rn̄ſio nō vid̄r ꝯueniēs ⁊c̄.

Additio.

Nō videt̄ hec rn̄ſio btī Greg. rōnabilr̄ ex-
cludēda ꝓpē illas diſſilitudines q̄s allegat
poſtil. Nā ea q̄ pabolice dicunt̄ nō ſūt totalr̄ applicabilia intē
tui: vn̄ ip̄emet poſtil. Luc. xvi. expōſ dicit ꝙ ſilitudo paraboli
ca nō currit ſēp q̄tuor pedibꝰ: imo ſi teneret in oībꝰ iā nō eſſet
ſilitudo: ſ3 magꝭ idētitas p̄ſertim cū ad tollēdas ſilitudies hu-
ius pabole ſufficit ſnia Chryſo. q̄ in h̄ loco ſic dicit: Nō oportet
ea q̄ in pabolis ſūt ſm̄ totū qd̄ d̄r inueſtigare: ſ3 intētionē ꝓpē
quā cōpoſita eſt itelligere ⁊ nihil vltra ſcrutari. nō enī īducit h̄
vt oñdat aliq̄s iuidie morſus: ſ3 vt oñdat hos tāto potitos eē
honore ꝙ etiā iuidiā alijs poterāt gnāre: hec ille. vn̄ in h̄ loco
murmuratores illi q̄ dicunt̄ nequā: nō de ſctis itelligēdū eſt:
ſ3 de alijs hoibꝰ nequā qui in ſili caſu ꝯſueuerūt murmurare.
Silr̄ ⁊ qd̄ dicit i fine: Multi ſūt vocati pauci vo electi: ſm̄ eū
dē Chryſ. nō ad ſuꝑiores ſctōs ꝑtinet/ ſ3 ad gētes ex ip̄is gēti
bus: l3 multi ſūt vocati pauci tñ electi. Et aduertēdū ꝙ in ip̄a ex
poſitōe poſtillatorꝭ īueniunt̄ maiores diſſilitudies in p̄ncipa-
li ſeu finali pte ip̄iꝰ pabole. dic̄ enī: Qd̄ cū ſero factū eēt. itelli
gitur

Moralr̄. l ¶ Et cū ap. hie. ⁊c̄. Per aſinā q̄ erat oneribꝰ Moraliter
aſſueta ſignificat̄ iudea: q̄ legis oneribꝰ erat ſubiecta. de q̄ di
cit Petrꝰ Act. xv. b. Quid tētatis imponere iugū ſup ceruicē
diſcipuloꝝ: qd̄ neq̄ȝ nos neq̄ȝ pr̄es noſtri portare potuimus.
Per pullū vo de q̄ dicit̄ Marci. xi. a. In q̄ nemo ſedit. ſigni
ficat̄ ppl̄s gētilis q̄ nō erat ſubiectꝰ oneribꝰ legꝭ. chriſtꝰ aūt ſup
vtrūq̄ȝ ſedit: q̄r ex ambobus vnā eccl̄iam ſibi ſubiectā fecit.
✳ Et impoſuerunt

cedo donis pie ꝯfeſſiõis ⁊ obediẽtie impleuit. Sitẽ aũt ſũt il
A le ciuitates i mõte oliuaꝝ.i.i chriſto dño a q̃ vnctio ⁊ lux oĩb⁹
Ma.5.b venit. vñ: Nõ põt ciuitas abſcõdi ſup mõtẽ poſita. a ❡ Ad
montẽ ⁊c̃. Ad ſublimitatẽ miſcðie re
ſpiciẽs. Oleos miſcðia iterp̃taꝭ. Ole i
natura luc' miniſtra ẽ ⁊ laboꝝ ⁊ doloꝝ
ſolamem: ⁊ excellit ceteris liquoribus.
b ❡ Miſit. quia lucernã quã accepit
nõ vult ſb modio abſcõdi. c ❡ Duos
di. duo pp̃t ſciẽtiã dital' ⁊ mũdiciã op
is: ⁊ ſacr̃m gemie dilectõis p̃dicaturi.
Quidã dicũt hos duos petrũ ⁊ philip
pũ. q̃ p̃mũ gẽtiles ad xp̃m adduxerunt:
philipp' ſamariã quã aſinã interp̃tanꝭ:
petrus cornelium quaſi ſamarie pullum.
d ❡ Et pullũ. Pullus eſt pp̃ls gẽtiũ
cui null' doctoꝝ frenũ correctiõis impo
ſuit liber ⁊ laſciu': q̃ ⁊ ipſe vinculis pec
Ro.3.c catoꝝ irretit' erat. Oẽs eni peccauerũt
⁊ egẽt gr̃a dei. Aliq̃ ð ſolo pullo: mat
the' q̃ hebreis ſcribit: ⁊ de aſina dic: do
cẽs nõ deſpari ſalutẽ hebreis ſi peniteꝛ
Mar.11.a ant. Marc' dic: pullũ an ianuã i biuio
inuẽtũ. Janua xp̃s extra quã pp̃ls gen
tiũ ſtabat ligat': nõ i vna via fidei ſ3 in
diuerſis erroꝛib'. e ❡ Dicite filie ſi
on. Filia ſion ẽ hierl3 ſita i mõte ſion.
Myſtice ❡ Myſtice: Eccleſia grãdẽs ad ſupnã
hierlm q̃ eſt mater oĩm noſtrũ cui' non
minima pars tunc erat in pp̃lo iſrael.
f ❡ Rex. Ne dicatis: Nõ habem' re
gem niſi ceſarẽ. tibi: ſi creditis. cõtra te:
ſi nõ creditis. g ❡ Sup aſinã ⁊ pul.
Jo.19.c Nõ ad lr̃am ſup vtrũq3 ſedit. Sed in
precordiis vtriuſq3 pp̃li. Potuit dñs
ſup vtrũq3 aſcẽdere: deſcẽdens de vno
B ⁊ aſcendẽs ſup aliũ. h ❡ Et adduxe
runt. Sic ⁊ ap̃li mundũ virtute xp̃i a
poteſtate diaboli ſoluerũt: ⁊ impoſuerũt
veſtimẽta ſup eũ. Sed cetera turba.i.
iudei veſtimẽta.i. legis mãdata ſternũt
q̃ a chriſtianis erãt ꝯculcanda: in via.i.
in xp̃o. i ❡ Sup eos veſti. Veſtes
ap̃loꝝ ſunt p̃cepta diuina: ⁊ gr̃a ſpũa
lis q̃bus turpitudo carnis nr̃e tegitur.
Jſti p̃us nudi pp̃li: ſed mõ per ap̃los
ornati xp̃m habent ſeſſoꝛẽ. Minoꝛ tur
ba nõ ponit veſtes ſup aſinã: ſ3 in via
nec vbi offẽdat: q2 ſancti martyres car
nẽ exuentes ſimplicioꝛib' viam p exem
Moraliter plũ ſuo ſanguine parãt. ❡ Moraliter
Item ieſus aſellum inſidẽs hierlm ten
dit: nõ ſolũ quãdo cuiuſq3 fidelis aiam
regens ad pacis intime viſionẽ ducit:
ſed etiã cũ ſancte eccleſie vniuerſaliter
p̃ſidet: ⁊ eam in ſupne pacis deſideriũ
accendit. Multi ſternũt veſtimẽta ſua
in via: q2 coꝛpa ſua domãt vt ei iter ad
mentẽ parant: vl exempla bona ſequẽ
tibus p̃beant. k ❡ Ramos de. ⁊c̃.
Ramos vel frondes cedũt: q2 verba ⁊
ſentẽtias de libris patrũ excerpunt vel
Oſanna exẽpla. l ❡ Oſanna. Hiero. Oſi.i.
ſalua: ſaluifica. anna interiectio dep̃cã
tis: q̃ſi ſalua obſecro. Oſanna totũ he
braicũ eſt: ⁊ ſignificat q̃ aduentus xp̃i
ſal' mũdi ſit. vñ ſeq̃ꝭ: bñdict' Oſanna
.i. ſalus. Jn excelſis: q2 aduent' xp̃i nõ
tm̃ hoĩm: ſ3 toti' mũdi ſal' eſt: t̃rena cõ
Phil.2.b tiñgẽs celeſtib': vt in noĩe ieſu oẽ ge
nu flec. cele. ter. ⁊ ifer. Jn excelſis q2 re
angeloꝝ ſalus quoꝝ numerũ implet.
m ❡ Cũ intraſſet. Freq̃uẽter ingreſ
ſus eſt ciuitatẽ hierlm: ſed nõ cum his
laudib' nõ rex vocaꝭ: qð ſemp fugerat
niſi mõ cũ aſcẽdit paſſurus: qð ideo fa
ctũ eſt vt ampli' illoꝝ aduerſum ſe exci
taret inuidiã: q2 iã tp̃s paſſiõis iſtabat.
G Intrauit ieſus

a ¶ mons oliueti ſignificat eccleſiam vel
celſitudinẽ dñice dilectionis. b ¶ quãdo
miſericoꝛdie recoꝛdatus eſt.
a ge ad mõtẽ oliueti: tũc ieſus
¶ duos p̃dicatoꝝ oꝛdines: alter in gen
tes: alter i circũciſionẽ. ¶ q2 lucernã quã
accẽdit nõ vult ſub medio poni.
b c miſit duos diſcip̃los / dicẽs eis: a
¶ penetrare barbara ⁊ indocta mũdi la
tera q̃ſi cõtrapoſiti caſtelli menia.
Jte in caſtellum qð cõtra vos
a ¶ iudeos legis iugo domitos ſed tamẽ
peccatis irretitos.
eſt: ⁊ ſtatim inuenietis aſinã al b
a ¶ peccãs. ¶ q̃cũq3 ſoluerit' ſoluta erũt.
b ligataꝫ / ⁊ pullũ cũ ea: ſoluite ⁊
adducite mihi. Et ſi q̃s vobis
a ¶ obedientiã eoꝛũ denegare voluerit.
b ¶ nõ deſiſtatis p̃dicãdo. ¶ dñs ſimpli
aliquid dixerit: dicite q2 dñs
citer oĩm reꝛũ: cui ſeruire d3 oĩs creatura
¶ veri dñi ſeruitio mãcipandos.
his opus habet et cõfeſtim di
mittet eos. Hoc autẽ factũ eſt / c
vt adimpleret qð dictũ eſt p p
¶ Zachariã. ¶ p̃dicatores.
c phetã / dicẽtẽ: Dicite filie ſion:
a ¶ in ſpiritu videte: nõ oculis. ¶ vt ame
tur nõ vt per potentiã timeaꝭ.
f Ecce rex tuus venit tibi mãſue d
a ¶ ecce mãſuetudo. b ¶ nõ in curru vl
equo ſupbie vel belli. ſ3 in aſina pacis: q2
in humilibus ⁊ quietis requieſcit.
g tus ſedẽs ſup aſinam / ⁊ pullũ e
a ¶ q2 exẽplo iudeoꝛũ gentilis pp̃ls cre
didit. b ¶ chriſti virtus: q̃ coꝛ illius dñi
ad dandũ animal parauit.
filiũ ſubiugalis. Euntes aũt di
a ¶ miniſteriũ apoſtoloꝛũ.
ſcipuli fecerũt ſic̃ p̃cepit illis ie
h ſus. Et adduxerũt aſinã ⁊ pullũ
i et impoſuerũt ſup eos veſtimẽta f
a ¶ nota fidẽ ⁊ mores. b ¶ nõ ad lr̃aꝫ ſu
p vtrũq3 ſedit: ſ3 i p̃coꝛdijs vtriuſq3 pp̃li.
ſua: ⁊ eũ deſup ſedere fecerũt.
¶ .i. iudei.
a ¶ ſimplicib' in exẽplũ viuẽdi ꝓponũt.
¶ vt illeſo pede pull' incederet. ¶ .i. le
Plurima aũt turba ſtrauerũt f
gis mãdata ſternũt. a ¶ fidem ⁊ mores.
veſtimẽta ſua i via. Alij aũt ce g
k debãt ramos de arboꝛib' / ⁊ ſter
a ¶ p̃minẽt patres: ⁊ eoꝝ ſeq̃ces: cũ ma
gno affectu fatebanꭓ: q2 ſalus aſcribenda
eſt homini a verbo dei aſſumpta.
nebãt i via. Turbe aũt q̃ p̃ce
debãt ⁊ q̃ ſeq̃bãt: clamabãt / di b
a ¶ vl ſm hiero. oſi interiectio ãna ſalus
.i. o dñe ſalua. ¶ ſal'. b ¶ ⁊ tu a pctõ im
munis: q̃ p̃us i forma ſui tãdẽ apparitur'
cẽtes: Oſanã filio dð bñdictus
es i glĩa dñi. a ¶ vñ ⁊ ip̃e veni i noĩe pa
tris mei. b ¶ q̃ p̃us redimeres ab iferis.
q̃ venit in nõmie dñi: oſanna in l
a ¶ als in altiſſimis. ¶ cũ tanta turba.
m excelſis. Et cũ intraſſet hiero k

✠ tñ ab ea p iter ſabbati: qð cõtinet mille paſſus: q̃ faciunt C
vnũ miliare. Bethphage eſt q̃dã villa parua in deſcẽſu mõtis bethphage
oliueti p̃ſus hierlm: ⁊ erat villa ſacerdotũ: q2 licꝫ ſacerdotes
nõ haberẽt hereditates ad excolendũ:
habebãt tñ domos ad aialia nutriẽdũ
⁊ ad manẽdũ tp̃e quo nõ vocabãt cul
tui diuino in hieruſalem ex illo loco.
a ❡ Miſit duos di. ⁊c̃.i. in hierlm
q̃ erat clauſa triplici muro cũ ꝓpugna
culis ⁊ foꝛtalicijs ad modum caſtri: vt
hꝭ.iij. Reg. ⁊ iðo dr̃ caſtellũ. b ❡ Et
ſtatĩ inue. aſi. ⁊c̃. iſta aſina erat cõis
paupib' nõ habẽtib' aialia: ⁊ q̃ opabaꝭ
in ea dabat ſibi pabulũ: ⁊ facta ope re
ducebat ad locũ determiatũ vt ali' idi
gens poſſet accipe eã ⁊ pull' ei' nutrie
baꝭ cũ ea p ꝯſimili ope. c ❡ Hoc aũt
fa. eſt vt adim. ⁊c̃. Zach.ix.c. Dici
te fi. ſion ⁊c̃. hoc eſt ciuitati hierlm q̃
dicebaꝭ filia ſion: q2 in mõte ſion erat
foꝛtaliciũ ciuitat' illi': ⁊ ꝓtegebaꝭ ciui
tas ab illa ꝑte: ſicut filia a mr̃e. Cõſide
rãdũ etiã q̃ h̃ accipiꭓ ꝯtinẽs ꝑ ꝯtẽto.ſ.
ciuitas p habitãtib' i ciuitate. d ❡ Ec
ce rex ⁊c̃.i. xp̃s q2 hec auctas a docto
rib' hebreis exponiꭓ ad lr̃am de xp̃o.
e ❡ Sedẽs ſup aſi. ⁊ pul. ⁊c̃. nõ q2
ſederit ſup vtrũq3 ſimꭓ ſ3 ſucceſſiue: q2
p̃mo ſedit ſup pullũ: q2 tñ nõ erat domi
tus q2 adhuc nõ fuerat applicat' huma
nis vſib': vt hꝭ Mar.xi. ⁊ Luc.xix. iõ
poſtea ſedit ſup aſinã. Hoc aũt factũ ẽ quid p pul
in figura: q2 p pullũ ſignificabaꭓ pp̃ls lũ ſignifica
gẽtilis q̃ nõ fuerat ſubiect' iugo leg̃. p tur
aſinã vo pp̃ls iudaic' q̃ laboꝛauerat ſb † Zach.9.c.
lege. ad h̃ autẽ veniebat xp̃s vt vtrũq3 Eſa.62.d
pp̃lm ſubiugaret ſibi p fidẽ catholicã.
f ❡ Plurima aũt tur. Hic poniꭓ ſe D
cũdũ ſignũ qð p Zacha. fuerat dictũ q̃
xp̃o adueniẽte ſup aſinã ⁊ pullũ ciuitas
hieroſolyma exultaret ⁊ letareꭓ: ⁊ h̃ fa
ctũ fuit tũc vt dr̃ h̃ ⁊ h̃ pꝫ i trib'. Pri'o
q2 dr̃ hic: Plurima ãt tur. ſtra. ve.
ſua i via. ⁊ h̃ fuit in ſignũ exultatiõis
⁊ honoꝛis: ⁊ ne aſina ⁊ pullus offende
rẽt ad lapides. Secũdo in eo qð diciꭓ. † marc.11.a
g ❡ Alij aũt ce. ra. de ar. ⁊c̃. viridi Luc.19.e
tas ramoꝝ erat ſignũ leticie ⁊ exulta Joh.12.b
tionis. Tertio in eo qð dr̃: h ❡ Cla
mabãt di. oſan. fi. da. Oſanna eſt
vbũ hebraicũ cõpoſitũ ex oſi qð eſt ſal
ua: ⁊ anna qð eſt aduerbiũ optandi et
valet vtinã. ⁊ dr̃ oſanna remota vltima
lr̃a p̃me dictõis: vñ eſt ibi cõpoſitio ex
coꝛrupto ⁊ integro. ⁊ iõ oſanna tñ va
let q̃tũ vtinã vel obſecro ſalua: ⁊ de q̃
ſalute itelligaꭓ. ſubdiꭓ: i ❡ Oſanna
in excelſis: q2 xp̃s veniebat ad dãdũ
ſalutẽ celeſtẽ ⁊ eternã. k ❡ Et cũ in
traſ. Hic poniꭓ iudeoꝝ idignatio: q2
p̃ncipes ſacerdotũ ⁊ maioꝛes idignabã
tur de reuerẽtia xp̃o exhibita. et iõ dr̃: als frõdes
✠ Cõmota eſt
✠ † ❡ Et ipoſue. ſu. eos ve. ſ. ⁊c̃. Moraliter
ſcꝫ ap̃li p q̃ꝝ veſtimẽta ſignificaꭓ eoꝝ
doctrina q̃ recepta a iudeis ⁊ gẽtib' ſe
dit i eis xp̃s. f ❡ Plurima au. tur. †13.q.3.§.1
⁊c̃. Greg'. Homel.xxix. Quid ſũt ter
rena oĩa niſi q̃dã coꝛpis idumẽta. Ve
ſtimẽta igiꭓ in via ſternere eſt i via vi
te p̃ſentꝭ bona terrena paupib' eroga
re. ramos de arboꝛib' cedere: eſt ſcõꝝ
exempla accipe. oſanna clamare: eſt ſa
lutẽ ſupernã a dño poſtulare. nã oſan
na interpretaꭓ obſecro ſalua. h ❡ Et
cũ intraſſet hieroſo. ⁊c̃. per hoc ſi
gnificatũ fuit q̃ itrãte ieſu hierlm cele
ſtẽ ãgeli dicturi erãt: q̃s ẽ iſte rex glĩe.
✠ Et intraui

E F a ¶ Intrauit ieſus ꝛc. Ingreſſus vrbē p̄mo templū adiit dans formā religioſis: vt quocūq̄ imus primo domū orōnis (ſi ibi ē) adeam⁹: ꝛ p orōnes deo cōmēdati: ſic ad agēda negocia ſecedemus. Appropinquāte paſſionis tpe appropinquauit ie ſus loco vbi poſſet inueniri oſtēdēs ſe nō inuitū pati. Hic introitus in hierlm factus eſt ante tres paſche i q̄ paſſio cōplēda erat: dicit eni3 iohānes ꝙ añ ſex dies paſche venit bethaniam vbi cena facta a ſorore lazari oleo punctus eſt: ꝛ in craſtino aſino inſidens obuiāte turba cū palmis venit hierlm. Ecce quātū cōuenit veteri vmbre. Ibi dicit .x. die menſis p̄mi tollat vnuſquiſq3 agnū .i. domi itroducat ꝛ ſeruet vſq3 ad .xiiii. die3 qua imolabit ad veſperā: ꝛ dñs .x. die ei⁹ menſis .i. añ .v. dies paſche: ciuitatē i q̄ paſſur⁹ erat intrauit: certā p̄ſtolās horā imolatiōis ꝛ .xiiii. die ad veſperā cōp̄hēſus ꝛ ligatus ſacramēta victimatōis inchoauit.
Mar. 10. b b ¶ Et eiiciebat. Aug⁹. Eiecerat et
Luc. 19. g ante alia vice qd iohes ſolus dicit. ſed
Joh. 2. c de hac vltima eiectione dicunt ꝛ alii.
c ¶ Mēſas numularioꝝ. Quia d oibus partib⁹ ad tēplū veniebāt: vendebāt ſacerdotes nō habentib⁹ oia aīalia: etiā colūbas q̄s pauperes offerunt. vt vendita poſtea reciperēt oblatōes. Sed qꝛ aliq̄ nihil habebant vnde emerēt: poſuerūt numularios q̄ mutuo da
1. q. 3. c. ex rēt: ꝛ qꝛ lex vetat vſurā, p ea varias ſpe
mult. 16. q cies .i. poma. vuas ꝛ huiuſcemodi ac
7. c. et h di/ cipiebāt: hos eiicit. Sic ꝛ myſtice q̄ti
ſtim⁹ die de eccl'ia eiicit. Et habet vni⁹ crimi
Eſa. 56. c nis reos vendētes ꝛ emētes eccl'iaſti
Hiere. 7. b ca officia. d ¶ Et cathedras ven.
Marc. 11. c Que magiſtroꝝ ſūt .i. ſacerdotū cor
Luc. 19. g deſtruit q̄ de impoſitiōe manus p quā ſpūſſctūs dat p̄ciū accipiūt. Hinc eſt ꝙ hereſis ſimonis dānat. Ad lrām autē abſurdū eſt dicere inſtitores colūbarū in cathedris ſedere. e
Latro e ¶ Latronū ꝛc. Latro eſt q̄ lucra ſectat q̄ ꝛ nō dantes corpaliter pſequit: ꝛ dātes necat ſpūaliter ꝛ dū leſionē pximi co
Myſtice gitat q̄ſi latro ſedet in ſpelūca. f ¶ Et acceſſerūt. Myſtice ſimplices pctōres ad ſe p penitētiā accedētes p̄us cecos in cognitione ꝛ claudos in opatione illuminādo ꝛ in viā rectitudinis dirigēdo

a ¶ mirās frequētiā: neſciēs veritatē.
ſolymam/ commōta eſt vniuer/ a
ſa ciuitas/ dicens: Quis eſt hic? b
a ¶ a minorib⁹ incipit ꝯfeſſio vt ad maiores perueniat. b ¶ ſicut ꝛ moyſes eū ꝓphetam dixit.
Pōpuli aūt dicebāt: Hic ēſt ie/ g
ſus ꝓpheta a nazareth galilee.
a Et intrauit ieſus in templū dei: c
¶ ardore ſpūs concitatus.
b †et eiiciebat omnes vendētes et †
a ¶ altaria dei ſic vocat ꝓpter auariciam ſacerdotum.
c emētes in tēplo: ꝛ mēnſas numu †
d larioꝝ ꝛ cathedras vēdētiū co/ †
a ¶ gratiā ſancti ſpūs vt ordines ꝛc.
lumbās euertit/ ꝛ dicit eis: Scri f
¶ vñ Aug⁹. Nemo in oratorio aliq̄d agat niſi ad qd factū eſt vnde ꝛ nomē habet.
ptū eſt; † dom⁹ mea dom⁹ orōnis g
vocabit: vos aūt feciſtis illā ſpe †
a ¶ calūniatorib⁹ v̄tutis potētiā oſtdit vt in his facta corpalit: meli⁹ fiāt in illis ſpūalit.
f luncā latronū. Et acceſſerūt ād b
a ¶ teſtes vocis pueroꝝ.
eū ceci ꝛ claudi i tēplo/ ꝛ ſanauit i
eos. Videtes aūt p̄ncipes ſacer k

trauit ieſus ꝛc. Tēplū aūt aliqñ accipit ꝓprie p domo tēpli: qd diuidebat in duas ptes. Una pars vocabat ſctm̄ vbi erat altare thymiamatis mēſa et cādelabrū. alia ps erat ſctm̄ ſctōꝝ: vbi erat arca teſtamēti ꝛ duo cherubin. illā partē q̄ dicebat ſctm̄ intrabāt q̄tidie ſacerdotes ad offerēdū incēſum ꝛ nulli alii: intra ſctm̄ ſctōꝝ ſolus ſūmus pōtifex intrabat ꝛ ſemel in anno. Aliqñ aūt accipit templū large q̄dā platea q̄drata añ tēplū clauſa muro: ꝛ dicebat atriū ſacerdotū: qꝛ ſub diuo erat altare holocauſtoꝝ: ꝛ illud intrabant nō ſolū ſacerdotes: ſed etiā leuite eos adiuuātes in excoriatione hoſtiarū et ablutōe ꝛ conſimilib⁹. vulgares aūt hoīes illuc non intrabāt: ſed ad oſtiū illi⁹ atrii aīalia viua offerebāt ſacerdotib⁹. Iſta aūt duo loca nō intrauit chriſt⁹/ qꝛ nō erat ſacerdos nec leuita: ſed p̄ter iſta duo loca erāt adhuc duo alia loca vbi hoīes ſub diuo erant in orōne: ꝛ in vno orabāt viri/ ꝛ in alio mulieres: ꝛ iſta atria noie tēpli vocabāt: ſcḋm ꝙ ſcribit Act. iii. a. Petr⁹ ꝛ iohānes aſcēdebāt in tēplū ad horā orōnis nonā: ꝛ de h dr h: Et in. ieſus ꝛc. Sed querit hic qd
Queſtio nō reſtiterūt ei? Dicēdū ꝙ ex oculis ei⁹ et facie exibat fulgor terrēs eos: ita ꝙ nō audebant reſiſtere: ſicut in voce ſua terruit eos q̄ veniebāt ad capiēdū eū: q̄ cū audiuerūt ipm̄ dicētem: ego ſum: abierūt retrorſu3 ꝛ ceciderūt in ērā. vt hr Joh. xviii. a. In volūtate eni chriſti erat oſtēdere infirmitatē aſſumptā: ꝛ ſue diuinitatis v̄tutē. ſeqt: f ¶ Et dicit eis: ſcriptū eſt. Eſa. lvi. c.
g ¶ Dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabit: vos aūt fe. ꝛc. Quia nō curabāt de cultu dei: ſed magis de excoriatione popli p aſtutias ſuas exq̄ſitas: vt viſum eſt. Spelunca autē latronū dicitur eſſe loc⁹ vbi ſpolia que rapiūt cōgregant: ꝛ hoc fecerūt ſacerdotes de tēplo. vt viſū ē. h ¶ Et acceſſerūt. Hic ponit
h ſcḋm factū oſtēſiuū ſue diuinitatis in curatione infirmitatū incurabiliū: qd nō pōt fieri niſi v̄tute diuina. ꝛ hoc eſt qd dicit: Et acceſſerūt ad eū ꝛc. A priuatione eni in habitū non fit regreſſus p naturā. i ¶ Et ſanauit eos ꝛc. Uirtute ꝓpria qd nō poterat facere virt⁹ creata. k ¶ Videtes aūt principes. Hic ꝯſr ponit ꝯ chriſtū iudeoꝝ idignatio: ꝛ diuidit in
Diuiſio duas ptes: qꝛ p̄mo ex indignatiōe impugnāt ei⁹ famā: ꝛ ſcḋo ei⁹ doctrinā ibi: Et cū veniſſet in tēplū. Prima in duas: qꝛ p̄mo ponit iudeoꝝ impugnatio. ſcḋo ponit chriſti reſpōſio/ ibi: Ieſus aūt dixit eis. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ſicut frequēter dictu3 eſt: p̄ncipes ſacerdotū cōceperāt rancorē ꝛ odiū cōtra chriſtū: ꝓpter hoc ꝙ manifeſte reprehēdebat auariciā ꝛ alia eorum vitia. Et videntes miracula que fecit: infirmos ſanando.

Nico. de lyra

✠ a ¶ Cōmota eſt vni. ciuitas. Quia factū maioꝝ dr eſſe factū toti⁹ ciuitatis/ dicēs: b ¶ Quis eſt hic. q. d. iſte nō eſt talis ac tātus ꝙ talia deberēt ſibi exhiberi. c ¶ Populi aūt .i. ſimplices ꝛ vulgares q̄ſi rōnē de d̄ctō reddentes.
d ¶ Dicebāt: Hic eſt ieſus ꝛc. Et vocāt eū ꝓphetā: nō quēcūq3 ſed illū q̄ dict⁹ fuerat p moyſen ꝓphetā: Deu. xviii. ꝛ replicat Act. vii. c. Prophetā ſuſcitabit vo. de⁹ de fra. vr̄is ꝛc.
Diuiſio ꝛ iō merito debet honorari. e ¶ Et intrauit. Hic ſcḋo oſtēdit ꝙ iudei fuerūt cōtēptores diuine maieſtatis in facto patēti. Et diuidit in duas ptes: qꝛ p̄mo oñdit chriſti diuinitas ex duplici facto. ſcḋo ſubiungit iudeoꝝ ipugnatio/ ibi: Videtes aūt principes. Prima in duas ſcḋm duplex factū a chriſto oſtēſum. Scḋm ponit/ ibi: Et acceſſerūt ad eū. Ad euidentiā p̄mi cōſiderādū ꝙ p̄ncipes ſacerdotū q̄ erant auari p aſtutias ſuas diuerſas conabant excoriare pplm̄. igit qꝛ de longinquis partibus aliq̄ veniebāt in hierlm̄ cauſa deuotionis: qꝛ nō erat eis licitū alibi ſacrificiū offerre: ꝛ nō poterāt ex tam longinq̄ aīalia adducere: ꝛ iō ſacerdotes ſtatuerāt in tēplo aliq̄s de ſua familia q̄ vendebāt in atrio tēpli illa q̄ poterāt in tēplo offerri: ne veniētes a longe haberēt excuſationē ceſſandi ab oblatiōibus. ſilr qꝛ aliq̄ veniebāt ad tēplū q̄ nō habebāt pecuniā vnde poſſēt aīalia offerēda emere. iō ſacerdotes ſtatuerāt ibi numularios q̄ ſub certa cautiōe pecuniā traderēt: ꝛ ſic nullus excuſaret q̄n poſſit ſacrificiū offerre. l3 eni ꝓ illa accōmodatiōe pecunie nō reciperēt pecuniā vltra ſortē: recipiebāt tñ aliq̄ munera vel exenia: ꝛ ſic pz ꝙ peccabāt ex facto qd erat illicitū .ſ. aliqd recipere vltra ſortē q̄tūcūq3 modicū. Et ex loco: qꝛ talia exercebāt in locis orōni deputatis. ꝛ iō chriſt⁹ talia tāq3 illicita de tēplo eiecit: ꝛ in h ſe dñm tēpli oſtēdit. ꝛ h eſt qd dr hic: Et intrauit

✠ Et pueros

Moralis ✠ c ¶ Et intrauit ieſus in tēplū dei. Chryſo. Hoc erat ꝓpriū boni filii intrare domū patris. ꝛ tu imitator chriſti factus. cū aliquā ciuitatē fueris ingreſſus primū ad eccl'iam curras. † ¶ Et eiiciebat oēs vēdentes ꝛc. Nā mercatores eiici debēt de eccl'ia. † ¶ Et menſas numularioꝝ ꝛc. Chryſo. Significās ꝙ in templo dei nō debent eſſe numi niſi ſpūales habētes imaginē dei. † ¶ Et cathedras vendētiū colūbas euertit .i. dignitates eccl'ie obtētes ſimoniace. g ¶ Domus mea domus orōnis vocabit. Sed nunc domus diſſolutionis pōt vocari ꝛ domus cupiditatis. iō ſubdit: † ¶ Uos aūt feciſtis illā ſpe. latronū. Magni latrones in ſpelūcis ſuis exiſtētes: qñ ſciūt aliquos parū habētes tranſire: nō exeūt de ſpelūcis ſed mittūt famulos ſuos ad illos ſpoliandū. ſed qñ ſciunt hoīes trāſire multū pecunioſos currunt illuc de primis. Sic multi canonici qñ ſciunt magnū lucrū tēporale currunt ad eccl'iam: ſed qñ modicū eſt lucrū remanēt in domibus ſuis ꝛ recreationib⁹ ꝛ ad eccl'iam clericos ſuos mittunt. h ¶ Et acceſſerunt ad eū ceci ꝛ claudi in templo. Moraliter ceci ſunt ignorantes. claudi ꝯo rectitudinē iuſticie dimittētes. ꝛ iſti curant. aliqñ p pauperes p̄dicatores: chriſti ſectatores. p eoꝝ bona cōſilia ꝛ hortamēta. de q̄ tñ indignant aliqñ mali ſacerdotes. cōtra quos ſubditur:

✠ Nunq̄ le

A G nis dirigendo quotidie ſanat. a ¶ Mirabilia q̄. Ut flagello vnīº et vilis tot eiecit: mēſas ſubuertit: quo nihil mirabilius egit. Igneū ⁊ ſidereū aliq̄d radiat ex eius oculis: lucet in facie maieſtas deitatis. b ¶ Dixit eis ⁊c. Nō pēʒ calūnie: nō ait: bene faciūt vel male vel etati parcite ſʒ temperat: ⁊ ſe tacente verba puerorʒ teſtimonio ſcripture cōfirmat. c ¶ Infātū ⁊ lac. Teſtes miraculorʒ xp̄i īfantes dicūtur. nō etate ſʒ ſimplicitate. Lactentes q̄ſi lacte. i. miraculorʒ ſuauitate delectati: q̄ dicunt lac. panis vero doctrina pfecta.

d ¶ Abijt f. Quia paup: nulliq; adulat': nullū in tanta vrbe inuenit hoſpitē: ſed apud lazarū recept' eſt. e ¶ Fici arborē. Sicut multa dixit in parabolis ita ⁊ fecit. Cur em̄ in ficu fructū quereret cui' tēpus nondū eſſe q̄libʒ ſciret et ob id eterne ſterilitati dānaret niſi q: plebē quā docebat verbo terruit h facto: ne quis habēs folia. i. v̄ba iuſticie ſine fructu operū mereatur excidi. f ¶ Folia. traditiones phariſeorʒ ſine fructu veritat'. vñ alius euāgeliſta: nō dū erat tp̄s ſaluatiōis iſrl': eo ꝙ pplus gentiū nōdū ſubintraſſet. vel q: p̄terijt tp̄s fidei cū ſpeciebus ad gētes tranſijt. g ¶ Nunq̄ ex. Nō facit iniuriā creator poſſidenti ſi creatura ſua ad arbitrium ſuū vtitur: ⁊ ad vtilitatem aliorū. h ¶ Et vidētes. paſſur' dñs ⁊ ſcandalum crucis portatur' diſcipulorʒ animos debuit ſigni anticipatione ſignare. vñ ⁊ mirabāt' ꝙ ficus aruit: potuit eadē virtute inimicos ſiccare: niſi per patientiā eorum expectaſſet ſalutem. i ¶ Fidē ⁊ nō he. pfectā fidē habet q̄ p dilectionē operat': hic pōt montes trāſferre. Alij de pctō veniā obtinent: ſi ipſi alijs dimittūt. ¶ Myſtice. Per pdicationē aploꝝ dñs q̄ eſt mons a iudeis eſt ablat' ⁊ ī mare gentiū miſſus. Excluſionē ſuam de elect' apli' ſeuiēdo vindicat in reprobis. k ¶ Accipietis ⁊c. ⁊ ſi differat' ad temp' oportunū: ⁊ ſi nō his q̄b' petitur tñ q̄ digne petūt.

Myſtice

a dotū ⁊ ſcribe mirabilia q̄ fecit/ ⁊ a
a ¶ non auſi manū mitteret opa calūniabātur ⁊ teſtimoniū populi.
pueros in tēplo clamātes ⁊ dicē
tes: oſanna filio dauid: indignā b
a ¶ q̄ſi a ſcribis tibi hec eſſe ſcripta de te.
ti ſunt ⁊ dixerūt ei: Audis q̄uid c
a ¶ pfidis p̄ceptorib'.
b iſti dicunt: Jeſus autē dixit eis: d
c Uteq;: Nūq̄ legiſtiſ: †q: ex ore i c
a ¶ pfectio laudis ē fieri ab īdoct' in q̄bus ſola veritas operat' nō īgeniū hoīs.
fantū ⁊ lactētū pfeciſti laudē:
a ¶ incredulis ⁊ contradicentibus.
d †Et relict' ill' abijt foras extra ci f g
a ¶ in domū obediētie vocationē gētiū pfigurās. ¶ vſq; ad ꝯſummationē ſeculi.
uitatem ī bethāniā: ibiq; māſit.
¶ mox ſtudioſi opatoris q̄ mane ſurgit.
Mane aūt reuertens in ciuitatē b
a ¶ pro veritate carnis: vl' ſalutē credētiū.
b ¶ ſynagogam.
e eſurijt: et vidēs fici arborē vnā k
a ¶ nō in via ſpūs: ſʒ lr̄e. b ¶ imobilē ſine pedibus euangelij.
ſecus viam venit ad eam: ⁊ nihil l
a ¶ .i. eloq̄a legi' ⁊ ꝓphetarū.
f īuenit ī ea niſi foliā tm̄: ⁊ ait illi: m
¶ tali.
g Nunq̄ ex te fructus naſcatur in
a ¶ dānāda. b ¶ folio ⁊ trūcus aruit: ſola radix viuit: q̄ in fine mūdi pullulabit.
ſempiternū: Et arefacta eſt con
h tinuo ficulnea. Et vidētes diſci n
a ¶ q̄ maledicta eſt.
puli mirati ſunt/ dicentes: Quō
modo continuo aruit: Reſpon o
dens aūt ieſus ait eis: †Amē di †
a ¶ q̄ nō frangat' aduerſis.
i co vobis: ſi habueritis fidē et
a ¶ vos accepturos q̄d petitis.
non heſitaueritis: non ſolum de p
a ¶ et ad irā q̄ ratio exigit iā in multis factum eſt: vel ſuperbo diabolo.
ficulnea facietis: ſed et ſi monti
¶ de predeſtinatis.
huic dixeritis: tolle et iacta te in
a ¶ in turbulentos infideles.
¶ q̄ ad ſalutē ptinēt.
mare: fiet. †Et oīa quecūq; pe q
¶ nō heſitantes.
k tieritis in oratione credentes/ ac r
cipietis. Et cum veniſſet in tem s
a ¶ quaſi diceret ſe chriſtum: arrogantē ⁊ ſuperbum ⁊ ſacrilegum inuaderent.
plum/ acceſſerunt ad eū docen t
tem/ principes ſacerdotum et ſe
niores populi/ dicētes: †In qua v

Ni. de lyra

h Interrogo

B ✳ a ¶ Et pueros in tem. cla. ⁊c. ipm̄. ſ. eſſe xp̄m verū. b ¶ Indignati ſunt. verūtamen q: nō audebāt miracula manifeſte ipugnare. ideo arguunt eū de applauſu populi quē ſuſtinebat circa ſe. c ¶ Et dixerunt ei: audis q̄d iſti di. q. d. ſi tu eſſes iuſtus ⁊ bonus tu non ſuſtineres talē applauſum populi. d ¶ Jeſus autē dixit eis. Hic ponit' xp̄i reſpōſio: vbi xp̄s oſtendit eos iuſte reprobandos a deo: ⁊ primo facto. ſcd̄o euidenti ſigno/ ibi: Mane aūt reuertens. In p̄ma ḡ parte dicitur ſic: Jeſus au. di. eis: quaſi diceret hō ſcio q̄d iſti dicūt: me chriſtū cōfitendo: ⁊ ꝙ hoc debeāt ſuſtinere patet: q: hoc eſt ex diuina ꝑordinatiōe ſm̄ ꝙ ſcribit' in pſ̄. ꝓpter q̄d ſb̄dit: c ¶ Nūq̄ legiſtis: q: ex ore infan. ⁊c. q. d. vos qui eſtis legiſperiti deberet' ſcire hāc ſcripturā. ⁊ p ꝯñs me nō rep̄hēdere. f ¶ Et relictis il. tanq̄ excecatis p inuidiā. g ¶ Abijt fo. extra ci. et in hoc ꝙ dimiſit eos corporaliter: oſtēdit facto eos eſſe dimittēdos a deo ſpiritualiter ꝓpter eorum excecationem. h ¶ Mane aūt re. Hic ꝯſr̄ oſtēdit eos iuſte reprobādos a deo euidēti ſigno. in h videlicet ꝙ arborem fici habentē folia tm̄ maledixit. ⁊ p h oñdit ſacerdotes illos eē maledictos a deo: in quib' nō erāt opa veritat': ſʒ tm̄ exterior apparentia ſanctitat': ſic em̄ ꝓphete non

Diuiſio

te nō ſolū verbis ſed aliq̄ñ fact' ꝓphetabant: ſicut Eſaias iuit diſcalciat'. in ſignū ꝙ pplis ſic duceret' captiu': ita xp̄s maledixit ficui: nō ꝓpter maliciā arboris vel defectū eius: q: nō erat tp̄s ficorʒ: vt dr̄ Marci. xi. ſed ad ſignificandū ꝙ ſacerdotes q̄ erāt ſine fructu bonorʒ operū eēnt maledicendi a deo. dicit ḡ: Mane aūt re. in ci. i. in hierlm. i ¶ Eſurijt. Iſta aūt eſuries nō fuit naturalis. q: in ſero p̄cedenti comederat: nec erat adhuc hora comedēdi: ſʒ ſicut maledictio arboris erat figuratiua: ſic iſta eſuries ſignabat deſiderium xp̄i de ſalute ppl'i. k ¶ Et vidēs fici ar. vnā ſec' viam. Per h aūt ꝙ arbor iſta nō erat in via: ſʒ extra: ſignificabat' ꝙ ſacerdotes erant extra viam iuſticie. l ¶ Uenit ad eā ⁊ ni. inue. ⁊c. q: xp̄s in ſacerdotib' nō inuenit fructū pietat': ſed tm̄ apparentiam ſctitatis. m ¶ Et ait il. nūq̄ ex te fru. na. in ſem. ⁊ areſa. ē cōti. fi. q: ſacerdotes ex maledictiōe dei fuerūt reprobati: ⁊ honore fidei ⁊ deuotiōis totalit' p̄uati. n ¶ Et vidētes di. mi. ſunt. de ſubita arboris exiccatiōe. o ¶ Rñdēs au. ieſus ait eis: ſi habueritis fidē. Ad miracula em̄ faciēda req̄rit' fides vl' ſaltē ſignū fidei: q: etiā aliq̄ mali ad īuocationē xp̄i legunt' feciſſe miracula: vt dictū eſt. ſ. vi. ca. p ¶ Nō ſolū de ficul. ⁊c. hoc eſt aliq̄d equale vel maius. lʒ em̄ apli ⁊ diſcipuli xp̄i nō legant' trāſtuliſſe montes de loco ad locū: tñ legunt' maiora feciſſe: ſicut eſt ſuſcitare mortuos ⁊ illuminare cecos: ⁊ ꝯſimilia q̄ nō pñt fieri niſi virtute diuīa: euerſio aūt montium et precipitatio eorʒ in mari aliq̄ñ fit virtute nature: ſicut pʒ ī terremotu. q ¶ Et oīa q̄cūq; pe. in orōne: dū tñ oratio ſit ꝓ ſe ad ſalutē ⁊ pſeuerās. r ¶ Credētes/ accipiet'. q: oīs talis orō ſemper exaudit': lʒ aliq̄ñ exauditio differat' vt dictū eſt. ſ. vij. ca. s ¶ Et cū veniſ. in tem. Poſtq̄ ſacerdotes ipugnauerāt chriſti famā ⁊ gliam: hic ipugnant ei' doctrinā. ⁊ diuidit' ī duas: q: primo ponit' eorʒ ipugnatio. ſcd̄o ponit' ipſius xp̄i cauta euaſio/ ibi: Rñdēs ieſus dixit. Dicit ergo: Cū veniſſet in tem. i. in atriū tēpli: vbi cōueniebant homies ad orandū et verbū dei audiēdū. vt ſupra dictū eſt. t ¶ Acceſſerūt ad eū do. pn. ſacer. ⁊ ſe. Ex quo pʒ ꝙ nō venerūt ex ignorantia ſʒ ex malicia. v ¶ Dicentes in qua p̄tate h facis. Aliq̄ exponunt hoc de miraculis a chriſto factis. quaſi dicerent: tu nō facis virtute diuina: ſed arte magica. vñ. ſ. dicebant xij. b. In beelzebub p̄ncipe demoniorū eijcit demones: ſed h nō videt' verum: q: illa die nō legit' aliq̄d miraculum feciſſe in tē ✳

✳ c ¶ Nūq̄ legiſt'. ⁊c. q. d. ſi ſacre ſcripture noticiā haberet' nō īdignaremini ſʒ gauderetis: ⁊ ita fit cōiter ꝙ bñ īſaci nō īdignant' ſʒ gaudēt: q: p h impoſito ſibi onere ſubleuant'. f ¶ Et relictis il. ⁊c. Chryſo. vt ibi maneret corporalit' vbi habitabāt ſpūalit'. k ¶ Et vidēs fici ar. ⁊c. p arborē iſtā fructu vacuam ſed folia habentē ſignificat' doctor vel prelator van' ⁊ curioſus q̄rens auditorʒ applauſum ⁊ nō fructū. ꝓpt' q̄d dei maledictionē icurrit. ⁊ p deuotiōis defectū exiccat' ⁊ igne gehēne finalr̄ cōcremat'. † ¶ Amē di. vo. ſi ha. fi. ⁊c. h fecerūt apli myſtice q̄ñ demōes q̄ mōtes dici pñt rōne ſupbie eijciebāt ſue fidei v̄tute. q ¶ Et oīa q̄cūq; pe. ⁊c. hoc em̄ fit ſemp q̄ñ oratio eſt ꝓ ſe pſeuerans: et de penitentibus ad ſalutem.

h ✳ Baptiſm'

C Quare dñs maledixit ficulneam
† Pſ. 8. a
† mar. 11. b
Diuiſio
D
Mar. 11. c
Lu. 17. b
Moraliter
† Job. 14. b et. 16. c.
† mar. 11. b
Lu. 20. a

E F a ¶ Interroga.ꝛc. poterat apte ꝯfutare eos: ſed iõ interro gat vt ſuo vel ſilentio vel ſniã dãnent: ⁊ in q̃ ptãte hoc facit co
Pſ. 57. gnoſcãt per ſe: ſm illud: De⁹ cõteret dẽtes eoꝝ in oꝛe ipſoꝛum.
b ¶ Nec ego di.vo. Duab⁹ de cauſis occultaꝛ veritas. vel
Joh.16.c qꝛ nõ ſunt capaces auditoꝛes. vñ: Habeo multa vobis dicere
s.7.a ſed nõ poteſtis poꝛtare mõ. Uel qꝛ ſunt cõtẽptoꝛes. vñ: Noli/

nati: ⁊ ideo nõ erant digni vt eis veritas manifeſtareꝛ. Scdo G qꝛ chriſtus voluit oñdere facto ꝙ licet vti cautelis ꝯtra caute/ las maloꝝ inſidiantiũ bonis. hoc modo Paulus poſuit diſſen ſionẽ inter phariſeos ⁊ saduceos volentes eũ occidere: vt ha/ beꝛ Act. xxiij. et appellauit ad ceſarem ne tradereꝛ iudeis in hieruſalẽ: Act. xxv.

te ſctm̃ da.ca. c ¶ Hõ quidã. Fa/ cta ſacerdotib⁹ cauta rñſione ſtati in/ fert parabolã q̃ ⁊ illos ĩpletat' argu/ at: ⁊ ad gẽtes regnũ dei trãſferendũ doceat. Et ſimplr hec pabola eſt non de gẽtib⁹ ⁊ de iudeis: ſed de peccato ribus ⁊ iuſtis: vt poſtea dñs diſſerit. Amẽ dico vobis: qꝛ publi. ⁊ mere pꝛ/ ce. vos in reg. dei. d ¶ Uade ho/ die ꝛc. ex q̃ hõ cõditus ẽ legẽ habuit
s.7.d. Qd tibi non vis fieri/ alij ne feceris.
e ¶ Dicũt ei prim⁹. In quibuſdã codicib⁹ habeꝛ ꝓ prim⁹ nouiſſim⁹. In telligũt eni veritatẽ: ſꝫ tergiuerſando vel ſubter fugiẽdo nolunt dicere qd ſentiunt: vt ⁊ de baptiſmo iohãnis.
f ¶ Johãnes i via iu. Johẽ iudei ꝯ contẽnentes: nec

Nico. de lyra

Ac ciſſe in tẽplo. iõ intelligiꝛ melius de actu docẽdi quẽ exercebat actualiꝛ. ⁊ hoc ſignaꝛ/ cũ diciꝛ: Acceſſe. ad ꝛc.
Duplex q̃/ ſtio ⁊ ideo fecerũt ſibi dupliceꝫ q̃ſtionẽ ad terrendũ eum ⁊ ad capiendũ. Prima
† s.14.a fuit: In q̃ ptãte hec facis. i. qua auctre doces pplm: qꝛ auctem docendi in tẽ/ plo habebãt ſacerdotes ⁊ legiſdocto/ res ad h aſſignati a pncipib⁹ ſacerdo/ tũ ⁊ non alij. Chriſtus aũt neutrã au ctoꝛitatẽ habebat. Scda queſtio eſt:
a ¶ Quis tibi de. ꝛc. qꝛ ptãtẽ do/
G cendi nõ habebat a ſacerdotibus: nec ab ĩpatoꝛe cui erãt ſubiecti. ⁊ ſic a nul lo videbaꝛ habere: ſꝫ magis ſibi vſur pare. b ¶ Rñdẽs ieſus ꝛc. Hic poniꝛ chriſti cauta euaſio: qꝛ q̃ſi retũ/ dẽs clauẽ clauo. ꝓpoſuit eis aliã q̃ſtio nem p quã coacti ſunt recedere abſq chriſti rñſione. queſtio aũt iſta fuit.
Queſtio tertia c ¶ Baptiſm⁹ iohis. i. ex diuina oꝛdinatiõe. d ¶ An ex ho. vidẽ. i. ex humana fictione. e ¶ At illi co. ſ. rñdendi: ſꝫ nõ habebãt. ꝓpẽ qd ſeqꝛ: f ¶ Si dixerim⁹. i. ex diuina oꝛdi/ natione. g ¶ Dicet nobis ꝛc. q̃re nõ receperãt baptiſmũ iohis: ſed ma gis ſpreuerãt. ſilr. ⁊ teſtimoniũ iohan nis de chriſto: qd ipſi audierãt p nun cios ad iohãnẽ miſſos: vt hꝛ Joh. 1. a. Si aũt dixerimus ex hoibus/ hoc eſt ex humana fictione. h ¶ Timem⁹ tur. ne. ſ. lapidet nos tanq̃ blaſphe/ mos. cui⁹ rõ ſbdiꝛ i ¶ Oẽs ei habe bãt. i. reputabãt. k ¶ Johã. ſi. p. ſanctũ. ſ. ⁊ verũ. ⁊ p ꝯñs verba ei⁹ et facta ex inſpiratione diuina. l ¶ Et rñdẽtes ieſu di. ne. Ait illis ꝛc. ex ſui eni taciturnitate cõpulſi ſunt a
Queſtio ſua petitione ceſſare. Sed queriꝛ hic q̃re non rñdit eis manifeſte: qꝛ ſtatim poterat dicere ꝙ ipẽ non haberet au ctoꝛitatẽ docẽdi a ſacerdotib⁹ vel a ce ſare: habebat tñ immediate a deo pr̃e qd erat mai⁹ ſicut ⁊ multi ꝓphe legũꝛ immediate miſſi ad docendũ pplm: ⁊
Solutio non ex auctte regũ vel ſacerdotũ. Di cendũ ꝙ licet poſſet p̃dicto mõ rñde/ re: noluit tñ/ duplici de cã. Prima qꝛ
als tregnũ p̃dixerat ſupra. vij. a. Nolite ſctm̃ da/ re canib⁹: nec margaritas ponere añ poꝛcos. illi aũt erant in malicia obſti/ nati et

a ¶ quaſi non dei: ſed beelzebub: vt ſupra.
b ¶ filiũ dei negant: quẽ non ſuis ſed alie/ nis virtbus operari putant.
poteſtate hec facis: ⁊ q̃s tibi de a dit hãc poteſtatẽ: Rñdens aũt b
a ihs dixit eis: Interrogabo vos ⁊ ego vnũ ſermonẽ: quẽ ſi dixe/ ritis mihi: ⁊ ego dicã vobis in q̃
¶ dicite mihi.
ptãte hec facio. Baptiſm⁹ iohis c
a ¶ ex ſtatuto dei. b ¶ an fictione hoim.
vñ erat: e celo an ex hoib⁹: At il d e li cogitabãt inter ſe/ dicẽtes: Si f dixerim⁹ e celo: dicet nob: Qua g
a ¶ q̃ dixit: Ecce agn⁹ dei: ecce q̃ tollit pec/ cata mundi. b ¶ qui mihi teſtimoniũ phi/ buit ⁊ in q̃ ptãte hec facio demõſtrauit.
re ergo nõ credidiſtis illi: Si aũt
a ¶ timẽt lapidationẽ: ſꝫ mag. veritatis cõ
dixerim⁹ ex hoib⁹: timem⁹ turbã. h feſſionẽ. a ¶ cui⁹ baptiſma ſuſceperãt.
† Oẽs eni habebãt iohãnẽ ſic p/ k phetam. Et reſpõdentes ieſu di l xerũt: Neſcimus. Ait illis ⁊ ipẽ
a ¶ non ego dico vobis: quia nõ vultis fa teri qd vtiq ſcitis.
b Nec ego dico vobis in qua po/ teſtate hec facio. Quid autẽ vo m
a ¶ de⁹ q̃ paterne diligit oẽs q̃s creauit.
c bis videtur: Homo quidã habe n
a ¶ pplos. b ¶ gentilẽ q̃ ab noe. ¶ qꝛ pꝰus fuit gẽtilis q̃ iudeus.
bat duos filios ⁊ accedẽs ad p̃ o
¶ non in auribus: ſed dans intellectum in ſenſibus. a ¶ in tpe hui⁹ ſeculi. b ¶ qd ti/ bi nõ vis alij ne feceris.
d mũ dixit: Fili: vade hodie opẽ/ q
a ¶ ſupbe cũ bonũ reliquit ⁊ malũ elegit.
rare in vineam meã. Ille autem r
a ¶ hic liberũ arbitriũ. b ¶ in aduẽtu xpi.
reſpondens ait: Nolo. Poſteã s
a ¶ ſermonis cõtumaciã laboꝛe coercuit.
autem penitentia motus abijt.
¶ iudeum qui ab abraam.
Accedẽs aũt ad alterũ dixit ſi/ t v
¶ moyſi.
militer. At ille reſpondens ait: x
a ¶ omĩa q̃cũq dixeris faciemus.
b ¶ qꝛ filium extra vineam interfecit.
Eo domie: ⁊ non ijt: Quis ex y z duobus fecit voluntatẽ patris:
a ¶ vt ſuo iudicio damnentur.
e Dicũnt ei: Prim⁹. Dicit illis ie/ a
a ¶ vt mattheus.
ſus: Amẽ dico vobis: quia pu/ b
¶ vt maria
blicani ⁊ meretrices precedunt
a ¶ in celo vel eccleſia. b ¶ quare.
vos in regnõ dei. Uenit eni ad c
¶ p̃dicata. i. xpo vel p̃ceptis dei.
f vos iohannes in via iuſticie: et d

m ¶ Quid autẽ vo. vi. Hic chriſtus oſtẽdit iudeos cõtẽptoꝛes ſue maieſtatis verbo rõnabili: ⁊ hoc dupliciter. Primo qꝛ legẽ a deo receptã nõ ſeruauerũt. Se cũdo: qꝛ legiſlatoꝛẽ chriſtũ impugnaueꝛt ibi: Homo erat pr̃familias. Circa primũ dicit ſic: n ¶ Homo quidã habebat duos filios. homo iſte eſt ipẽ de⁹: q̃ di/ citur hõ ꝓpter hoc ꝙ homo eſt ad imagi/ nem dei factus: ⁊ ꝓpter humanitatẽ aſ/ ſumptã. Iſti duo filij ſunt duo ppli: genti les ⁊ iudei. o ¶ Et acce. ad pri. i. ad gentilẽ pplm qui incepit a noe. iudei aũt ab abraam vel ab ipõ heber. vñ dicti ſũt hebrei: q̃ heber fuit longe poſterioꝛ ipſo noe. Sequiꝛ: p ¶ Dixit primo. i. gẽti li pplo. q ¶ Fili vade ho. ope. ꝛc. Id eſt fac iuſticiã: qꝛ nunq̃ de⁹ deſtitit ho mines incitare ad bonũ p occultos inſtin ctus. r ¶ Ille aũt rñdẽs ait nolo: qꝛ gẽtiles p totũ mundũ ad idolatriã de/ clinauerũt. s ¶ Poſtea aũt penitẽ tia motus abijt. qꝛ gentiles ad predi/ cationẽ chriſti ⁊ aploꝝ credẽtes opa peni tentie humiliter egerũt. t ¶ Accedẽs aũt ad alterũ. hoc eſt ad iudaicũ pplm. v ¶ Dixit ſimiliter. Per abraã ⁊ ali os patriarchas et moyſen ꝙ. ſ. facerent opera iuſticie. x ¶ At ille rñdẽs ait: eo dño: qꝛ iudei obligauerũt ſe ad ſeruiẽ dũ dño p ſuſceptionẽ legis: vñ dixerunt Exo. xxiiij. d. Cũcta q̃ locutus eſt dñs fa/ ciemus. y ¶ Et nõ iuit. qꝛ iudei legẽ ſuſceptã nõ obſeruauerũt: ſꝫ ad idolatri/ am ⁊ ꝓphetarũ occiſionẽ: ⁊ ad infinita ma la declinauerũt. vt hꝛ libro Judicũ: ⁊ li/ bro Regũ. z ¶ Quis ex duo. fe. ꝛc. nõ eni aliter poterãt rñdere: qꝛ min⁹ ma/ lũ eſt nõ ꝓmittere q̃ ꝓmiſſuꝫ nõ ſeruare. a ¶ Dicit illis ieſus. ex rñſione eoꝝ cõfutãs eos. b ¶ Amen dico vo. ꝛc. q̃ſi diceret: non ſolũ gẽtiles: ſꝫ peſſimi de gẽtib⁹ erũt maioꝛis meriti apud deum q̃ vos: quia ſm Hiero. Simulata ſctitas duplex eſt iniqui. et hoc vitiũ potiſſime vi gebat in ſacerdotib⁹ et leuitis. Et ad de/ clarationẽ ſui dicti ſubdit: c ¶ Uenit eni ad vos ꝛc. qꝛ opa pfectionis facie/ bat: ⁊ iterũ: qꝛ xpm annũciabat q̃ eſt ipſa iuſticia ſempiterna: vt habeꝛ Dan. ix. d ¶ Et non credidiſtis ei. opa ei⁹ imi tando ⁊ doctrinam eius audiendo.

Hic xpus oſtendit iu deos cõtẽp toꝛes legis duplici de cauſa

b

Moralis

* Publicani autem
* c ¶ Baptiſmus io. ꝛc. p h oñdit xpus ꝙ malignãtib⁹ q̃les erãt iſti nõ ſunt dei ſecreta reuelãda. ſicut xpus dixerat. s. vij. Nolite ſctm̃ dare canib⁹: ſꝫ eoꝝ mali/ cia prudẽter eſt declinãda. n ¶ Homo quidã ha. ꝛc. p primũ filiũ q̃ p̃mo renu it pr̃is p̃ceptũ: ſꝫ poſtea fecit. ſignificanꝛ pctõꝛes q̃ penitẽtes poſtea viriliter opan/ tes. p ſcdm̃ do filiũ q̃ facere volũtatẽ pa/ tris ꝓmiſit ⁊ nõ fecit. ſignificanꝛ illi qui operari virtuoſe ſe ꝓmittũt ſꝫ nõ faciunt de quib⁹ ſũt multi religioſi ꝓfitentes ſer uare magna. ſ. euãgelica ꝯſilia. cũ tñ non obſeruẽt etiã p̃cepta. ꝓpẽ qd ſeculares etiaꝫ pctõꝛes tñ poſtea penitẽtes eis corã dño p̃ponunꝛ/ cũ dr: b ¶ Quia publica/ ni ⁊ mere. pce. vos in reg. dei. Ho erat pr̃fami. ꝛc. Scdm̃ ſenſuꝫ allegori cum homo iſte chriſtus eſt qui plantauit eccleſiam de ſuo latere foꝛmatam.
* Et ſepem

A ☞ contēnentes: nec viam iuſticie cōprehenderunt: nec de operi/
bus malis penitentiam egerūt. a ¶ Vos aūt. Greg. Quia
aperte nolebant reſpōdere ſapientie: in parabolis capiuntur.
Eſa.5.b b ¶ Vineā. de qua Eſa. Vinea dn̄i ſaba. ꝛc̄. c ¶ Fodit. in
foſſione timor notat̄: q꞉ pcepta illa legalia nō amore ſed timo/
re ſeruabant. d ¶ Tempus fru. Bene tp̄s fructuū non fru
ctus: quia nullus fuit in illo ꝯtumaci pplo. e ¶ Nouiſſime.
Vide prīſfamilias patiētiā q̄ expectabat ad pniaꝫ. f ¶ Vere
buntur. Quaſi faciā qd̄ meū eſt: ipſi videant quod ſuum eſt.
g ¶ Hic eſt heres. Patet pncipes ſacerdotū nō ꝑ ignoranti/
am: ſed ꝑ inuidiaꝫ occidiſſe
ieſum: cū ſcirēt euꝫ eſſe. cui
Pſ.2.b dr: Poſtula a me ꝛ da. ti.
gen. he. tu. vn̄ ꝛ ꝯſulentes
Joh.11.f ſibi aiebant: Si dimittim⁹
euꝫ ſic ꝛc̄. h ¶ Et habe
bimus here. Hereditas
xp̄i quā reſurgēs poſſedit:
eccl̄ia eſt quā moliebantur
preripere iudei: dum fide
ei⁹ extincta iuſticiā q̄ ex le/
ge eſt: gentib⁹ ꝑſuadere co
nabantur. i ¶ Eiecerūt
extra vi. Marcus mutat
Mar.12.a hūc ordinē, dicēs: Occide
rūt ꝛ eiecerūt extra vineā:
quaſi vile cadauer. In quo
notat ptinaciā: quia occiſo
dn̄o ꝛ reſuſcitato: a ſuis fi/
nibus eū excluſerūt ꝛ gen/
tib⁹ miſerūt. k ¶ Quid
faci. agri. Hiero. Alii vi
dentes cōtra ſe dictū: dixe
runt ſm̄ Lucā abſit. cū eti
B am ſm̄ Marcum dn̄s a ſe
Mar.12.a dixiſſet malos male per. et
vi. ſuā lo. agri. alie. q. r. e. f.
Myſtice t. ſuis. ¶ Myſtice. Cuiq̄
vinea locat̄ colenda: cū my
ſteriū baptiſmi dat̄: qd̄ ope
rando exerceat. Mittitur
ſeruus vnus ꝛ alter: cū lex
pſalm⁹, ꝓpheta legit̄: quoꝝ
monitu bn̄ operet̄. Sꝫ miſ
ſus cedit̄: eiicit̄: cuꝫ ſermo
ꝯtēnit̄. vel (qd̄ peius eſt)
blaſphemat̄. Heredem ꝙ
tum ad ſe occidit q̄ filiū dei
cōculcauerit: ꝛ ſpiritui grē
ꝯtumeliā fecerit. Perdito
☞ malo: vi

a crediditis ei. Publicani au/
tem et meretrices crediderunt
a ¶ viam iuſticie quam predicauit.
a ei: vos autem videntes, nec pe b c
a ¶ ſaltē poſt cōpletā eius ꝓphetiam.
nitentiam habuiſtis poſtea vt
a ¶ vbi mortē ſuam eis improperauit.
credentes ei. Aliam parabolā d
a ¶ vel loc⁹ eſt. b ¶ dn̄s ſabaoth.
audite. † Hō erat pātfamilias e
a ¶ cōmunitōeꝫ. ſ. terrā ꝓmiſſiōis. ¶ mu
rū vrbis: vel angeloꝝ cuſtodiā: vl' bellico
ſorum viroꝝ: vt dauid et machabeoꝝ.
b qui plantauit vineam: et ſepem f g
a ¶ ꝑpoſuit ei tormēta legalia ꝑ q̄ cogeret̄
c circūdedit ei: ꝛ fodit in ea torcu h
ad bn̄ vinēdū. a ¶ templum.
lar: et edificauit turrim: ꝛ loca/ i k
a ¶ q̄ ſupra ꝯparꝫ i vinea. b ¶ nō mutan
do locū: ſꝫ opādi reliquēt liberū arbitriū
uit eam agricolis: et peregre ꝓ l
d fectus eſt. Cum autem tempus m
fructuum appropiquaſſet: mi/ n
a ¶ moyſen ꝛ aaron legiferos. b ¶ qui
ſe male colebant.
ſit ſeruos ſuos ad agricolas vt o p
¶ vt inquirerent fructum legis.
acciperēt fructus eius. Et agri q
a ¶ legis cuſtodibus.
cole apprehenſis ſeruis ei⁹, ali r
a ¶ vt Hieremiā. b ¶ vt Eſaiam.
um ceciderunt: aliū occiderūt: s
a ¶ vt zachariā quē occiderūt iter tē. ꝛ al.
aliū vo lapidauerūt. Iterum t v
a ¶ ꝓphetarū choros.
miſit alios ſeruos plures pori
a ¶ adhuc locū dat pnie.
e bus: ꝛ fecerūt illis ſimilit̄. No/ x y
uiſſime āt miſit ad eos filiū ſuū
a ¶ nō de ignorātia: ſꝫ ſꝑ ambigere dr de⁹
vt libera voluntas hoī reſeruet̄.
f dicēs: Verebūt̄ forſitā filiū me z
um. Agricole aūt videtes filiū/ a b c d
g dixerūt itra ſe: Hic ē heres, ve
h nite occidamus eū: ꝛ habebim⁹
hereditatē eius. Et apphēſum e
a ¶ q꞉ extra portā paſſus ē: vl' pri⁹ a cordi
bus icreduloꝝ repulſus: deinde crucifigit̄
i eum eiecerūt extra vineā, ꝛ occi
¶ iudicauerit
derunt. Cū ergo venerit dn̄s vi f
a ¶ non ignorans querit: ſed vt ſua reſpō
ſione eos condēnet.
k nee: quid faciet agricolis illis?
Aiūt illi: Malos male ꝑdet. ꝛ g
a ¶ eccl̄iam de alijs nationibus eliget.
vineam ſuā locabit alijs agrico h

Nico.de lyra

☞ a ¶ Publicani aūt
ꝛ me. cre. ei. ad ꝑdicatio/
nem eius pniam agendo.
b ¶ Vos autē viden.
iſtorum. ſcilicet penitentiā.
c ¶ Nec penitētiā ha.
ad imitationē eoꝝ. Et quo
ſequit̄ aggrauatio pcti ſa/
cerdotum ꝛ phariſeorum.
d ¶ Aliā para. Hic ꝯſr
Diuiſio oſtendit qualiter ipſi impu
gnauerūt xp̄m legiſlatorē.
ꝛ diuidit̄ in duas: q꞉ pmo
ad oſtendendū ꝓpoſitū pro
ponit quādam parabolaꝫ.
ſecūdo cōfirmat ſuū ꝓpoſi/
tum ꝑ ſcripturam, ibi: Di/
cit illis ie. nunq̄ legiſtis.
Circa primum dicit ſic:
e ¶ Homo erat pater.
iſte homo de⁹ eſt rationib⁹
predictis: qui dicit̄ paterfa
milias: q꞉ ſic gubernat to/
tam creaturam ſicut pater/
familias gubernat ſubdi/
tos in

tos in domo. f ¶ Qui plantauit vineam. domū. ſ. iſrael: C
ſm̄ qd̄ dicit̄ Eſa. v. b. Vinea dn̄i exercituū domus iſrael eſt.
g ¶ Et ſepem circūdedit ei. ſcꝫ clauſurā legis ꝛ mandato/
rum. h ¶ Et fodit in ea torcular. dando doctrinam ꝓpheta
rum: in qua exprimit̄ ꝛ declarat̄ magis virtus legis. i ¶ Et
edificauit turrim. ſcꝫ templuꝫ in hierl'm: qd̄ erat edificatum
ad moduꝫ turris. vnde templū dicit̄ turris: Michee. iiii. c. Et
tu turris nebuloſa ꝛc̄. k ¶ Et locauit eaꝫ agricolis. vide
licet ſacerdotibus ꝛ pncipibus: qui habent officiū ſeruādi cul/
tum diuinū ꝛ iuſticiaꝫ in hominib⁹. l ¶ Et peregre ꝓfect⁹
eſt. nō quia mutet locum cū ſit vbiq̄ pſens: ſed quia
dimittit hoīes agere ſm̄ libertatē arbitrii: ſm̄ qd̄ dr
Eccl̄i. xv. c. Deus ab initio conſtituit hominē ꝛ reli/
quit eum in manu conſilii ſui. m ¶ Cum autē tp̄s
fructuū appropinquaſſet. quia poſt legeꝫ ſuſce
ptā debebāt facere fructū bonoꝝ operū. n ¶ Mi/
ſit ſuos ſuos. i. pmos prophetas. o ¶ Ad agri/
colas. i. ad reges ꝛ ſacerdotes pncipaliter ꝛ ad ali/
os eis ſubiectos conſequēter. p ¶ Vt acciperēt
fructus. per predicationē ſuam eos ad fructum bo/
norū operū reducendo. q ¶ Et agricole appre/
hēſis ſeruis eius. quia reges multi ꝛ ſacerdotes
ꝓphetas ſibi miſſos a dn̄o turpiter comprehenderūt † mar.12.a
ꝛ incarcerauerunt ac occiderunt. ꝛ hoc eſt qd̄ ſbdit̄: Lu.10.b
r ¶ Alium ceciderunt. ſicut Eſaiā qui ſerrat⁹ fuit
cum ſerra ex pcepto manaſſe regis iuda. s ¶ Aliū
occiderunt. ſicut Amos quē Oſias vecte per tim/
pora tranſfixit. t ¶ Aliuꝫ vo lapidauerūt. vt zacha/
riam quem ioas rex iuda lapidare iuſſit inter tem/
plū ꝛ altare. v ¶ Iterū miſit alios ſeruos plu
res prioribus. multiplicādo ſcꝫ ꝓphetas ad popu
li correctionē. x ¶ Et fecerūt illis ſilr. eos. ſ. occi/
dendo intantū ꝙ impleuerūt hieruſaleꝫ ſanguine ꝓ
phetarum vſq̄ ad os. vt dr. iiii. Reg'. xxi. y ¶ No
uiſſi. autē miſit ad eos fili. ſuū. pro nobis incar
natum. dicēs: z ¶ Verebuntur forte filiū me.
hoc nō dicit̄: q꞉ deus ignoraret cōtemptū quē indel/
facturi erant xp̄o: ſed ꝑ hoc exprimitur quid deberet
fieri ac ſi diceret: Verebunt̄ filium meū. i. in re/ D
uerentia deberent habere. a ¶ Agricole autē. i.
ſacerdotes ꝛ legiſperiti. b ¶ Videntes filiuꝫ. i.
dn̄m ieſum xp̄m opa diuinitatis facientē. ꝛ oīa q̄ pre
dicta erant de ipſo adimplentē. c ¶ Dixerunt in/
tra ſe. hic eſt heres. q꞉ de ipſo verā noticiā habue
runt: vt iam dicet̄. d ¶ Venite occidamus euꝫ
ꝛ habebimus hereditatem. ꝓpter hoc tractaue/
runt de morte eius: ne occaſione xp̄i venirent roma/
ni ꝛ auferrent eis locū ꝛ gētē: vt habet̄ Joh. xi. et ſic
occiderūt eū vt pacifice poſſiderent ciuitatē ꝛ tēplū:
contrariū tamen accidit eis: q꞉ per hoc in vindictam
mortis chriſti pdiderunt locū ꝛ gentē: q꞉ per Titum
ꝛ Veſpaſianū deſtructa eſt ciuitas ꝛ templū: ꝛ pplS
occiſus ꝛ captiuatus. e ¶ Et apprehenſum euꝫ
eiecerunt extra vineā ꝛ oc. quia xp̄s extra ciuita
tem hieruſalem crucifixus eſt. f ¶ Cum ergo ve/
nerit domin⁹ vinee quid faciet agricolis? ve
nit domin⁹ ad iudicandum ꝛ vindicandū illud factū
quando ex ei⁹ ordinatione venit contra eos exercit⁹
romanorū. g ¶ Aiunt illi: malos male perdet
ꝛc̄. Lucas vero iſta vba refert quaſi a chriſto dicta:
ꝛ ſacerdotes dixerunt contrariuꝫ: Abſit: vt habetur
Luce. xx. Dicendum ꝙ non eſt contradictio: quia in
turba illa erant aliqui qui conſentiebāt doctrine xp̄i.
ꝛ illi dixerunt: Male malos perdet: vt hic dicit
Matheus. ꝛ hanc reſponſionem quaſi approbādo
tanq̄ veram chriſtus repetiit: vt Lucas. ꝛ tunc con/
ſequenter ſacerdotes videntes ꝙ erat dictum cōtra
eos, dixerunt: Abſit: malos autem domin⁹ perdidit
quando ciuitatem ꝛ templum per romanos deſtru/
xit. Sequitur: h ¶ Et vineam ſuam locabit
alijs agricolis: quia chriſtus eccleſiam ſuam re/
gendam tradidit apoſtolis et alijs diſcipulis.

☞ Qui reddant

Moraliter ✳ g ¶ Et ſepē circun. ei. i. doctrinā euāgelicam.
h ¶ Et fodit in ea tor. i. martyriū patiētiā qua ro
borata eſt eccl̄ia. i ¶ Et edificauit turrim. i. contē
plationē ꝯfeſſoꝝ ꝛ doctorū. k ¶ Et locauit eā ꝛc̄.
Rab. Moralit̄ hec vinea cuicūq̄ locat̄ cū baptiſmi
✳ myſteriū ſibi

G malo vinea aliis dat. cū donū grē qd̄ ſupb⁹ ꝑdit: hūilis accipit.
a ¶ Lapidē quē. Q2 vinea aliis locabit: affirmat ꝓphetico exēplo. Lapidē .i. xp̄m cuius fidē ꝛ iuſticiā contēpſerunt.
b ¶ Edificātes. Qui de ſubdita plebe q̄ſi deo domū ſtruere videbant. c ¶ Et q̄ ceci. ꝛc. q̄ credit: ꝛ tn̄ peccat: cadit ſuper illū lapidē ꝛ nō ꝯterit: ſed ꝯſtringit: q2 ꝑ patientiā ad ſalutē reſeruat: ſ3 cui lapis irruit .i. q̄ negat penit⁹ cōterit: vt nec teſta remaneat. Ut cadit ſup eū q̄ mō ꝯtēnit: ꝛ iniurias afficit: necdū penitus interit: ſed quaſſat et nō ambulet rectus. Cadit ſup illū la-
†Ps.117. Mar.12.a Luc.20.c. pis: qn̄ veniēs in iudicio opprimit cū dicet: Ite in ignē eter. d ¶ Et q̄rētes cū ꝛc. Quaſi mētiētē iterficere q̄rūt in q̄ vera ꝓbant: q̄ dixerat. Ipe eſt enī heres: illi praui coloni: q̄ ſolo humano terrore retardant donec ve-
Myſtice. niret hora eius. ¶ Myſtice. Principes ꝛ ſcribe querūt manū mittere in ieſum: nec audēt timore: cum quilibet
†22.q.7. c.2. ſolo noīe frater: fidei ꝛ pacis veritatē (quā nō diligit) ꝓpē bonos cohabitātes vel erubeſcit: vel timet īpugnare: q̄ tn̄ (ſicut de ſtultiſſima auiū ſtru-
Job.39.c. thione dn̄s ait) cū tp̄s venerit i altū alas erigit: q2 ꝑſequendo eccleſiā q̄ſi deū cruci aducere: ꝛ oſtētui gaudebit habere.

¶ verbi vel facti ꝓ cōpetētia tp̄is.
lis qui reddant ei fructū tempo a
ribus ſuis. Dicit illis ieſus: Nū b c
a q̄ legiſtis i ſcripturis: †Lapidē d
¶ ſuas traditiones.
b quem reprobauerunt edifican-
¶ duos ppl̄os in ſe vno condens.
tes: hic fact⁹ eſt in caput anguli:
¶ nō humanis viribus ſed dei potētia.
A dn̄o factum eſt iſtud: ꝛ eſt mi e
a ¶ concludo ex veſtra conceſſione ꝛ ꝓbica
rabile i oculis noſtris. Ideo di f
auctoritate. ¶ a iudeis.
co vobis: †q2 auferet a vobis re g
a ¶ ſacra ſcriptura. ¶ vt nō ſitis qd̄ eē ꝓſumebatis. b ¶ gentilibus.
gnū dei: et dabit gēti facien h
¶ opera.
c fructus ei⁹. Et qui ceciderit ſup i
lapidē iſtū cōfringet: ſup quem k
vo ceciderit ꝯteret eū. †Et cū au l
diſſent pn̄cipes ſacerdotū ꝛ pha
riſei parabolas ei⁹ cognouerūt
¶ illas parabolas.
d q̄ de ipſis diceret: et querentes m
eū tenere timuerunt turbas: q̄m n
ſicut ꝓphetam eum habebant.

Nico. de lyra.

a ¶ Qui reddāt ei fru. ꝛc. q2 ad predicationem eoꝝ credidit multi-
†mar.11.c. et.12.a. Luc.19.g. et.20.d. et.22.a. Joh.7.d. et.g. tudo gētiū. b ¶ Dicit illis ieſus. Hic cōfirmat parabolā ſuā ꝑ ſacram ſcripturā. c ¶ Nū legiſtis i ſcripturis .i. in pſal. q̄ſi dicat: Uos qui eſtis legiſperiti deberetis hoc ſcire. d ¶ Lapidē quē repro. ꝛc. Ad litterā dr̄ de edificatione templi ſalomonis: q̄ quidē lapis pluries oblat⁹ eſt in edificatione: ꝛ q2 nō poterat cō-
F uenienter collocari. ideo pluries reiectus eſt q̄ſi reprobatus ab edificātibus. vltimo aūt poſitus eſt in ꝯſummatiōe anguli vbi ꝯiungebant parietes tēpli. ꝛ de illo ſcribit in pſ. e ¶ A domino factū ꝛc. q2 illud nō fuit a caſu ſ3 ex diuina ꝓordinatione: q2 lapis iſte figurabat chriſtū q̄ multotiens ꝛ multipliciter reprobat⁹ eſt a pn̄cipib⁹ ſacerdotū. ꝛ tn̄ factus eſt in caput anguli cōiungēs iudeos ꝛ gētiles: q̄ſi duos parietes in vnā eccleſiā. Q2 aūt chriſt⁹ dicat lapis in ſcriptura habet Dan. ii. g. Lapis q̄ ꝑcuſſerat ſtatuā factus eſt mons magnus ꝛ impleuit vniuerſā terrā. Q2 etiā ſit lapis angularis hr̄ Eſa. xxviii. d. Ecce ego mittā in fundamētis ſion lapidē angularē ꝓbatum ꝓcioſum ꝛc. ꝛ ex auctē cōcludit reprobatio iudeoꝝ. f ¶ Ideo dico vobis. q̄ chriſtū reprobatis. g ¶ Auferet a vo. ꝛc. Id eſt regimē eccl̄ie. h ¶ Et dabit gēti .i. aplīs ꝛ eoꝝ ſucceſſoribus. i ¶ Et q̄ ceci. ꝛc. ille aūt cadit ſup lapidē q̄ credens peccat ꝑ lubricitatē carnis ſeu alius pctīs: ꝛ iſte ꝯfringet ſed nō cōminuit: q2 nō peccat tā grauiter ſicut ille q̄ peccat peccato infidelitatis. k ¶ Sup quē vo ꝛc. ſup illū vo cadit lapis in q̄ inuenit pctm̄ infidelitatis. Et iſte cōterit: q2 ex pōdere diuini iudicii grauiſſime punit. l ¶ Et cū audiſ. pn̄. ꝛc. Hic ponit cōcluſio hui⁹ ca. vbi oſtēdit obſtinatio ſacerdotū: q2 audiētes doctrinā eius nō fuerūt contriti: ſed mag' ad occidendū eū incitati. m ¶ Et q̄rētes eū ꝛc. ſ. ad occidendum. n ¶ Timuerūt turbas. ex q̄ patet q̄ ſolo timore retracti fuerūt ab eius morte. Occaſione dictoꝝ in hoc ca. q̄rit vtrū iudei cognouerūt ieſum naçarenū eē chriſtū ſibi ꝓmiſſum. Et arguit p̄mo q̄ nō ꝑ illud qd̄ dr̄ .i. Cor. ii. b. Si ei cognouiſſēt nūq̄ dn̄m glīe crucifixiſſent ꝛc. Itē Act. iii. c. dic Petrus loquēs iudeis: Scio frēs q̄ ꝑ ignorātiā feciſtis ſicut ꝛ pn̄cipes vr̄i. Itē Luc. xxiii. e. dicebat ieſus in cruce: Pr̄ dimitte ill': q2 neſciūt qd̄ faciūt. Cōtrariū arguit ꝑ illō qd̄ hr̄ Joh. xv. d Nūc aūt viderūt ꝛ oderūt me ꝛ patrē meū. qd̄ aūt videt manifeſte cognoſcit. Itē ſup illō qd̄ dictū ē in p̄nti ca. Agricole videntes filiū: dixerūt intra ſe: Hic ē heres. dicit Hiero. Manifeſte ꝓbat dn̄s his v̄bis iudeoꝝ pn̄cipes nō ꝑ ignorātiā ſ3 ꝑ inuidiā dei filiū crucifixiſſe. Rn̄ſio. Dicēdū q̄ i ppl̄o iudeoꝝ ali q̄ erāt maiores ſcientes

G maiores ſciētes ſcripturas leg' ꝛ ꝓphaꝝ. aliq̄ aūt minores ſil' laici ꝛ vulgares tn̄ nō ſciētes illud qd̄ ē de neceſſitate ſalutis vt ꝓcepta decalogi ꝛ hmōi q̄ debēt ſciri ab oīb⁹: ſ3 ſubtilitatē ſcripturaꝝ ꝛ dicta ꝓphaꝝ ignorātes. Itē q̄ xp̄s erat verus hō ꝛ ꝓpha ſanct⁹ ꝛ de⁹ i vnitate ſuppoſiti. Dicūt ḡ aliq̄ ꝛ bn̄ q̄tum ad h̄ q̄ miores ppl̄i iudeoꝝ nō cognouerūt ieſū eē xp̄m: nec q̄tuꝫ ad diuinitatē nec q̄tū ad hūanitatē: q2 licꝫ cognoſcerēt euꝫ eē hoīeꝫ verū: tn̄ nō cognoſcebāt illū eē hoīeꝫ ſeu ꝓphaꝫ q̄ erat a deo ꝓmiſſus ſicut xp̄s. Cui⁹ rō eſt: q2 ignorabāt ſcripturas q̄ loquant de xp̄i diuinitate: ꝛ illas q̄ loquunt de determinatiōe tp̄is ꝛ de ſignis ſui aduent⁹: ſ3 maiores cognouerūt eū eē verū ꝓphaꝫ a deo ꝓmiſſuꝫ ꝛ miſſuꝫ: q2 ſciebāt ſcripturas loquētes de tp̄e ſui aduētus: ꝛ de ſignis q̄ oīa videbāt in eo ipleri: nō tn̄ vt iſti dicūt cognouerunt ip̄m eē deū: ꝛ ſm̄ h̄ loquit apl̄s i auctē ꝓallegata. Q2 ſi cognouiſſent nūq̄ dn̄m glīe crucifixiſſent. q. d. nūq̄ cognouerūt ei⁹ diuinitatē: ſ3 h̄ nō videt ꝯuenienter dictū: q2 ſic ſcripture determiate loquunt de tp̄e ſui aduētus: Dan. ix. f. In hebdomadib⁹ illis abbreuiatis: ꝛ de ſignis ſui aduētus ſicut ē trāſlatio regni: vt hr̄ Gen. xlix. Et modus eius aduenīēdi i paupertate ꝛ hūilitate: vt hr̄ Zach. ix. a. vt dictū ē in ꝓcedēti ca. ita expꝛſſe vl' expꝛſſius loquūtur ſcripture ꝓphaꝝ de ei⁹ diuinitate Hiere. xxiii. c. Ecce dies veniūt dicit dn̄s: et ſuſcitabo v̄bū bonū qd̄ locut⁹ ſuꝫ ad domū iſrl' ꝛ iuda: in dieb⁹ illis germiare faciā dauid germē iuſtū et faciet iudiciū et iuſticiā in terra. ꝛ h̄ ē nomē qd̄ vocabunt eū dn̄s iuſtus nr̄. In hebraico vbi hr̄ hic dn̄s: ponit nomē dn̄i tetragrāmaton: qd̄ nullo mō pōt dici de aliq̄ niſi de dō vero cū ḡ iſta auctas ſm̄ oēs doctores etiā hebraicos expoſita ſit de xp̄o: ſequit ip̄m eē verū deū. Itē Eſa. ix. b. dr̄: Paruul⁹ na- H
tus ē nob̄. ſequit: Et fact⁹ ē pn̄cipat⁹ ſup humeꝝ ei⁹: ꝛ vocabit nomē ei⁹ admirabil': ꝯſiliari⁹: de⁹ fort': pr̄ futuri ſcl'i: pn̄cepe pacis: q̄ etiā auctas ſm̄ hebreos itelligit d̄ xp̄o: ꝛ i ea fit expꝛſſa mētio de ei⁹ diuinitate ſic de hūanitate: ꝛ mlte alie auctēs ꝯſiles pn̄t ad h̄ induci: ſ3 ꝓpē ꝓlixitatē omitto. ꝛ iō dicēdū q̄ ſic maiores ppl̄i iudeoꝝ habuerūt noticiā de tp̄e et ſignis ſui aduēt⁹: ita noticiā ꝑ ſcripturas habuerūt q̄tū ad ei⁹ diuinitatē. Cōſiderādū tn̄ q̄ aliq̄d cognoſcit i habitu: cui⁹ tn̄ cognitio actual' ipedit ꝓpē aliquā paſſionē vl' habitū ipediētē. ſic dicit
Phus phs. vii. Ethico. q̄ icōtinēs differt ab intꝑato ꝑ h̄ q̄ hꝫ eſtimatiōꝫ verā: nō ſolū i vniuerſali quā etiā hꝫ itꝑat⁹: vt q̄ fornicari ē malū cū nō peccet ꝑ igrātiā: ſ3 etiā hꝫ eſtimatōeꝫ verā i ꝑticulari: ꝛ ꝑ h̄ differt ab intꝑato: ꝛ tn̄ adueniēte paſſione corrūpit eſtimatio vera ꝑticular': q2 paſſiōe vincēte iudicat nūc fornicādū: ita q̄ paſſio ipedit actualē ꝯſideratōꝫ verā i ꝑticulari. et ſic paſſio ſp̄ duraret ſp̄ ſic iudicaret. Eodē mō dicēdum ē q̄ iudei habuerūt verā eſtimatiōꝫ d̄ xp̄o ꝛ i habitu ꝛ i actu i pn̄cipio. ſ3 qn̄ icepit ꝯ eos ꝓdicare excitati fuerūt ꝯ eū paſſiōib⁹ ire rācoris ꝛ inuidie: q̄b⁹ paſſiōib⁹ ipediebāt ab actuali ꝯſideratōe v̄itat' ꝓbabiꝫ de xp̄o. iō machīnati ſūt i ei⁹ mortē: ſicꝫ icōtinēs ꝓpē paſſionē ꝯcupiſcibil' eligit fornicari: qd̄ n̄ alr̄ refugeret. Cōſiderandū tn̄ q̄ illa noticia quā habuerūt de xp̄o ꝑ ſcripturas ꝓphaꝝ nō erat certa certitudie euidētie: Tū q2 tal' certitudo ſolū hr̄ ꝑ demōſtrationē vl' ſenſū: Tū q2 ꝓphetie pn̄t aliq̄n varie exponi. ꝛ iō erat mag' noticia ꝓbabil' ꝛ veriſilis cōiecture: vel ſm̄ alios erat ibi certitudo adherētie: q̄ tn̄ pt̄ ipediri in actu mō ꝓdicto. Per dicta pn̄t ſolui argumēta ad vtrāq̄ ptē: q2 illa argumēta q̄ ꝓbāt q̄ habuerūt noticiā d̄ xp̄o itelligēdū ē de noticia habituali ꝓdicto mō. Alie āt auctēs q̄ dicūt ꝯtrariū loquunt de actuali cognitione applicāte ad opus q̄ fuit ipedita ꝓpter paſſionē inuidie ꝛ rancoris. vt dictū eſt.

Moraliter ✳ myſteriū ſibi dat vt bn̄ opando in ea exerceat. mittit ſu⁹ vn⁹ alr̄ terti⁹ cū lex. pſ. ꝓphetia legit: ſ3 nullus cedit eiicit: cū ſermo cōtēnit: vl' qd̄ peius eſt blaſphemat. heredē v̄o q̄tū in ſe ē occidit: q̄ filiū dei conculcauerit ꝛ ſpūi grē cōtumeliā fecerit. ꝑdito malo cultore vinea alteri dat: cū donū grē qd̄ ſupb⁹ ſpreuerit humilis accipit. l ¶ Et cū audiſ. ꝛc. Chryſ. Hec eſt
✳ diſcretia bonoꝝ

A ✱ differentia bonoꝝ hominū ⁊ maloꝝ. bonus enim compre/
henſus in peccato gemit. malus autem fremit: nō q2 peccauit:
ſed quia comprehenſus eſt in peccato.

In ca. xxi. vbi dicit̃ in poſtilla: In qua poteſtate hoc facio. i.
qua auctoritate doceo populum.

Additio. j. Ad maioꝛē harū queſtionū declarationē
attēdendū eſt ꝙ auctoritas docēdi apud
hebreos duplex erat: quia aut ſm̄ deriuationē generis: vt i ſa
cerdotib⁹: iuxta illud Aggei. ij. c. Interroga ſacerdotes legē:
aut ſm̄ graduationē: ſicut cū quis accipit gradū in ſciētia ab alio
graduato habēte ad hoc ptātem: ⁊ tales erāt illi. Lxx. viri qui
oꝛdinarie iudicabant populū: vt in libro thalmud ico q̄ dr̄ chā/
hedrin tractat̃: ⁊ q2 pn̄cipes ſacerdotū hanc queſtionē mouen
tes ſciebant xp̄m nō deſcendere ꝑ lineā maſculinā ab aaron ſa
cerdote: ⁊ ꝑ cōſequēs nō habere auctoritatē docendi ſacerdo/
talez. idcirco dimiſſo hoc mēbro circa ſcd̄m q̄rebāt. ſ. Quis de
dit tibi hanc poteſtatem: quia talis poteſtas ab ipſimet ſenioꝛi
bus ⁊ ſacerdotib⁹ ꝯcedenda erat ⁊ non ab alio. Ab imperato
re eñ nō ꝑtinebat talis licentia impetrari: qđ ptʒ ex hoc. nā cū
xp̄s Luc. xx. c. ⁊ ſ. xxij. b. rn̄diſſet phariſeis: q̄ ſūt dei date deo.
ex hoc nō fuerūt indignati herodiani q̄ ibi erāt: ſed poti⁹ contē
ti de reſponſione xp̄i. Sed cōſtat ꝙ doctrina diuine legis non
eſt ceſaris ſed dei: hoc autem patet per cōmunē doctrinā eoꝛuʒ
ſm̄ quā null⁹ recipiebat: nec hodie tēpoꝛe captiuitatis eoꝝ au
ctoꝛitatem docēdi legē recipiūt ab aliquo pn̄cipe cui⁹ ſint ſub
iecti. ⁊ ideo ex his queſtionib⁹ tacite ſeipſos gloꝛificabāt ⁊ xp̄m
vilipendebant: quaſi diceret nullū poteſt habere poteſtatē do/
cendi niſi a nobiſmetipſis qui ſumus doctoꝛes legis. vñ xp̄us
in ſua cauta reſponſione nō ſolū eis ſilentiū impoſuit: ſed etiā
ipſoꝝ errorem exprobꝛauit. Errabant eñ in hoc ꝙ nullam po/
teſtatem docendi attribuebant deo: ſed hominib⁹ aut ex deri/
uatione generis vel graduatione ꝑſone vt dictū eſt. vnde xp̄s
oſtendit eis ꝙ eſt alia auctoꝛitas docendi preter illas ⁊ illis al
tioꝛ. ſ. ex deo. ⁊ ideo querit de baptiſmo Iohānis in quo noua
doctrina fuit diuulgata vtrū eſſet ex deo an ex hominibus: in
quo includit̃ ꝙ poſſibile eſt aliquam doctrinā eſſe ex deo tm̄: ſi
cut patet de baptiſmo Iohānis: ⁊ per ꝯſequens remanebant
confuſi: eo ꝙ ꝑſupponebant q̄ omnis auctoꝛitas docendi erat
B ab hominibus modo predicto.

In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Iudei ab abraā vel ipſo heber.

Additio. ij. Hebrei nō dicuntur ab abraam ratione ꝓꝓꝛij no/
minis: vt manifeſte patet ꝑ litteras hebraicas vt ipſemet po/
ſtillatoꝛ tradit: Geñ. xiiij. Cuius ratio eſt: quia abraam incipit
ab aleph lr̄a. heber vero ꝑ eyn: ⁊ ideo ſi hebreus diceretur ab
abraam inciperetur ab aleph quod nō eſt verum ſed incipit ꝑ
eyn: nec etiam dicunt̃ hebꝛei ab heber: q2 ſi ſic ammonite ⁊ mo
abite q̄ de loth deſcendūt. ſimilr̄ iſraelite ⁊ madianite q̄ deſcē/
derūt ab abraā: ſimilr̄ ⁊ edomite q̄ deſcendunt de iſaac oēs di
cerent̃ hebꝛei: cū oēs p̄dicti deſcendūt ab heber: vt manifeſtū
eſt in lr̄a Geñ. xi. ⁊. xvi. ⁊ in alijs: ſed hec denominatio accipit̃
ab abraā nō rōne ꝓꝓꝛij noīs ſed alia rōne. Ad cui⁹ euidentiaʒ
attendendū ꝙ iter meſopotamiā ⁊ terrā ꝓmiſſionis trāſit flu/
uius euphꝛates qui cū ſit magn⁹ et vnus de q̄tuoꝛ fluminib⁹
paradiſi: vt habet̃ Geñ. ij. idcirco in limitationibus terre pro/
miſſionis vocat̃ fluui⁹ ſimpliciter nō expꝛimendo nomē ꝓꝓꝛiū
qđ eſt euphꝛates: vt hr̄ Exo. xxiij. d. vbi dr̄: Ponaʒ terminos
⁊c. A deſerto vſq; ad fluuiū. intelligit̃ de euphꝛate q̄ termina
bat terrā ꝓmiſſionis ex parte meſopotamie: vt ptʒ ibidem: et
q2 abraam nat⁹ fuit in meſopomia vbi thare pater ſu⁹ ⁊ alij co
gnati ſeruiebant idolis: ⁊ inde adduct⁹ fuit diuina directione
in terram chanaā vbi ſegregatus ad cultum diuinū edificauit
altaria dño inuocans nomen eius vt habetur Geñ. xij. Idcirco
abraam veniens in terrā ꝓmiſſionis hebꝛeus vocabat̃. i. trāſ
fluuialis. heber eñ cuʒ eyn ſcripta hebꝛaice trāſfluuialis ſigni
ficat: et ideo ſicut illi q̄ veniūt de partib⁹ vltramontanis cōmu
niter vltramontani dicunt̃: ſic abraam in initio ſue vocationis
ad fidē in terra ꝓmiſſionis exiſtens hebꝛeus vocabat̃: hoc eſt
tranſfluuialis. vñ Geñ. xiiij. b. Venit vn⁹ de his q̄ euaſerant
⁊ nūciauit abꝛae hebꝛeo: qđ idē ē dicere. vt ſi dicat̃ abꝛae trāſ/
fluuiali. Ex qb⁹ ptʒ ꝙ abraā dictus eſt hebꝛeus: eo ꝙ ex ptib⁹
trāſfluuialib⁹ in terram ſanctā venit: ⁊ q2 iſta trāſpoꝛtatio fuit
facta in pn̄cipio ſui acceſſus ad fidē vl̄ ſaltē ſue publicationis:
ideo inde cognominat⁹ eſt cum ſua poſteritate quaſi a pn̄cipio
ſue fidelitatis: que quidē ratio pōt habere Ioſue. xxiiij. vbi ſic:
Hec dicit dñs trāſfluuiū habitauerunt patres veſtri ab initio
thare pater abꝛaam ⁊ nachoꝛ ſeruierūt dijs alienis. ⁊ ſequit̃:
Tuli patrem veſtrū abꝛaā de meſopotamie finibus vbi in he
bꝛeo habet̃: De heber fluuij. i. de tranſfluuio: ⁊ adduxi eum in
terram

terram chanaam. vbi. ſ. ſegregatus a parentib⁹ idolatris ſe pu C
blicauit diuino cultui mancipatū. ex predictis patet quare hiſ/
maelite idumite ⁊ hmōi nō dicūtur hebꝛei licet deſcendant ab
abraā. Nā illi ſoli q̄ ſequunt̃ abraā in ſeparatione ab idolatria
⁊ cognitōe dei hebꝛei debēt dici tanq̄ ſequētes rōnē illius de
noīationis: ⁊ h̄ eſt qđ ſequit̃ in prealleg ata auctoꝛitate. ſ. ioſue
xxiiij. vbi loquēs de tranſpoꝛtatiōe abꝛae a partib⁹ tranſfluuia
libus ſubiūgit: Multiplicauiq; ſemē eius ⁊ dedi ei iſaac: nul/
lam faciens mentionem de hiſmaele ⁊ alijs: ꝯſilr̄ dicit de iſaac:
Illiq; dedi iacob: ⁊ eſau dedi montē ſeyr. iacob vero ⁊ filij ei⁹
deſcenderunt in egyptū. Ex quib⁹ patet ꝙ illi tantūmodo no/
minandi ſunt trāſfluuiales q̄ deſcendūt ab abraā ꝑ iſaac et ia/
cob alijs excluſis ratione p̄dicta.

In eo. ca. vbi dr̄ ī poſtil. Lapidē quē reprobauerūt edi. ⁊c.

Additio. iij. Fundamētū hui⁹ expoſitiōis quā dicit litteralē
eſt ficticiū ſeu fabuloſum. nuſq̄ eñ legit̃ in ſcripturis autenti/
cis ꝙ hoc contigiſſet in edificatione templi ſalomonis. ſ. ꝙ ali/
quis lapis pluries fuiſſet reprobat⁹ in edificio: ⁊ deinde in ca
put anguli collocatus: licet magiſter hiſtoꝛiarū hoc videat̃ di/
cere. vñ Rabbi abꝛaam hebꝛeus q̄ inter alios expoſitoꝛes he
bꝛeoꝝ magis videtur ſequi lr̄alem ſenſum: hoc nō exponit de
lapide materiali ſed de ſpūali. dicit eniʒ ꝙ lapis iſte eſt pplus
iſraeliticus q̄ reprobat⁹ a gentib⁹ in captiuitate exiſtens i po/
ſterū erit caput oīm nō v̄tute ꝓꝓꝛia: ſed a dño factum eſt iſtud
cui⁹ expoſitio licet falſa ſit in hoc ꝙ dicit ꝙ pplus ille q̄ modo ca
ptiuus eſt erit ſublimat⁹ ꝓut ipſe credit tpe ſui meſſie. tñ habe
tur in dictis ſuis quoddā verū. ſ. ꝙ hec lr̄a nō tractat de edifi/
catione tēpli ſalomonis. Similr̄ Ra. Sa. exponit hanc aucto/
ritatē dictā de xp̄o. vñ tenendū eſt ꝙ ad lr̄am lapis iſte ē xp̄s:
qui dicit̃ lapis abſciſus ſine manibus Dañ. ij. g. vt etiā apl̄us
Petrus exponit Act. iiij. Non eñ eſſet xp̄i argumētū efficax
ſi ex ſenſu myſtico ſumeret̃: ꝓut dicit Aug⁹. ꝯ vincentiū dona
tiſtā: ⁊ q2 ipſemet poſtil. reuocat illa que ī h̄ loco poſuit de ſen
ſu lr̄ali iſtius v̄ſus pſalmiſte in expoſitione illi⁹ pſ. vbi de hoc
largius tractat. iō iſta ad p̄ns ſufficiant.

In eo. ca. vbi dr̄ ī poſtil. Sed h̄ nō videt̃ ꝯueniēt̃ dictū. D

Additio. iiij. Hanc queſtionē diſputat ſctūs Tho. in. iij. pte
q. xlvij. arti. v. in coꝛ. queſtionis ſub foꝛma predicta. vnde in ſo
lutione pn̄cipali tenet eādem opinionē quā hic poſtillatoꝛ co/
natur improbare: q̄ quidē improbatio nō videt̃ rationabilis.
Ad cuius declarationē attendendū ꝙ licet oīa q̄ in ſacris ſcri
pturis credenda tradunt̃ ſunt a fidelibus tanq̄ vera certiſſi/
me amplectenda: cum ſint a deo reuelata: cui⁹ teſtimoniū fide/
le eſt: quedā tamen de his q̄ ibidem etiam expꝛeſſe traduntur
ſunt exponenda taliter vt nō credant̃ ſub ꝓꝓꝛia verboꝝ ſigni
ficatione: eo ꝙ ſi ſic acciperent̃ repugnarent rationi naturali:
ſeu etiam alteri auctoꝛitati diuine. v̄bi gr̄a. licet de deo in ſcri
pturis ſacris dicant̃ expꝛeſſe aliqua verba q̄ in p̄ma ſignifica/
tione ſignant illi⁹ localem motionē ſeu altercationē vel paſſio
nem ⁊ hmōi: vt cum dr̄ in ꝑſona dei: Deſcendit deus vt vide
ret ciuitatē Geñ. xviij. c. Silr̄ Exo. iij. b. Deſcēdi vt liberarem
eū de manu egyptioꝝ. q̄ locutiones in ꝓꝓꝛia ſignificatione ſi/
gnant deū localit̃ moueri. Similr̄ ⁊ alibi ſepe legit̃ deū iratū
fuiſſe vl̄ penituiſſe ⁊ hmōi: nullo mō tñ talia ſub ꝓꝓꝛia ſignifica
tione ſunt credenda de deo: cum manifeſte rōni naturali repu
gnant: q̄ deum penit⁹ imobilē atq; imutabilē demonſtrat. Si
militer ⁊ ꝯtra auctoꝛitatē ſacre ſcripture dicentē Malach. iij.
b. Ego dñs ⁊ nō mutoꝛ. vnde opoꝛtet hec ⁊ ſilia de deo itelligi
nō in ꝓꝓꝛia v̄boꝝ ſignificatiōe ſʒ trāſlatiue ſeu metaphoꝛice:
ꝓut Ambꝛoſi⁹ declarat in. ij. lib. de trinitate. Silr̄ ꝯtingit ſm̄
opinionē hebꝛeoꝝ circa ea q̄ in ſcripturis ſacris ve. teſta. tra/
dunt̃ denotantia deitatē chꝛiſti. dicūt eñ oīa talia nō in ꝓꝓꝛia
ſignificatione eſſe intelligenda ſʒ ſimilitudinarie ſeu metapho
rice: quoꝝ motiuū eſt q2 credūt ꝙ deū incarnari implicat cōpo
ſitionē ſeu naturarū cōfuſionē in deo q̄ manifeſte ſunt impoſſibi
lia cū ſint ꝯtra ſimplicitatē diuinā: ⁊ hoc ꝯtingit eis nō ſolū an
tiquis ſed modernis: eo ꝙ non poſſunt capere ſeu intelligere
habitudinē nature aſſumpte ad verbū ſm̄ verā catholicā tradi
tionē: nec de hoc videtur eſſe multū mirandū: cū heretici q̄ nō
ſolum auctoꝛitates veteris teſt. recipiūt. ſed etiam noui in quo
expꝛeſſius myſteriū deitatis xp̄i tradit̃ q̄ in antiquo: vt cū di/
cit: Ego ⁊ pater vnū ſum⁹: vel anteq̄ abꝛaaʒ fieret ego ſum. ⁊
hmōi. in q̄bus v̄bis ⁊ ſimilib⁹ clarius expꝛimit̃ deitas xp̄i: ſed
hoc nō obſtāte deitatē xp̄i negare conantur ꝑuerſe exponētes
p̄dictas auctoꝛitates vt Arrius ⁊ Sabellius ⁊ eoꝝ ſequaces.
Ex quib⁹ ptʒ manifeſte ꝙ licet ſcripture ſacre ꝓphetaruʒ que
mentionē expꝛeſſam faciūt de diuinitate xp̄i ſint ſatis euidentes
ad hmōi myſteriū fidelibus oſtendendum: nō tñ ex his ſumi/
tur argu

E tur argumentū efficax ad hoc vt principes iudeoꝝ habuiſſent cognitionē de ei⁹ diuinitate: h enī myſteriū tm̄ excedit capacitatē humanā qđ raro vel nunꝗ̄ ſine auxilio diuino itelligi poſſet: h eſt ꝙ petro expſſe cōfitēti deitatē xp̄i dicendo: Tu es fili⁹ dei viui. Matt. xvj. c. chriſtus rn̄dit. Caro ꝛ ſanguis nō reuelauit tibi ꝛc̄. Ergꝫ ptꝫ ad myſteriū incarnationis intelligendū ſeu veraciter cōfitendū reuelatio diuina reqrit̄ ꝓpt̄ ei⁹ ſummā excellētiā: ſecus eſt de alijs ꝯditiōib⁹ xp̄i i ꝓphetꝭ antiqs cōtētis vt de tpe ſui aduēt⁹ ꝛ de ſignis eiuſdē. ſilr de ꝯditiōib⁹ ipſius xp̄i ꝛ de ei⁹ excellētia reſpectu alioꝝ ꝓphetarū: ꝛ de mō adueniēdi ꝛ hmōi: nā talia in ꝓpria ſignificatione pn̄t accipi: nō enī excedūt cōem hūane intelligētie capacitatē: ꝛ ſic patꝫ ꝙ obiectio poſtillatoris in h paſſu ē inualida. ſilr ꝛ eius opinio nō videt̄ rōnabilˀ ex trib⁹. Primo qꝛ ṗſupponit falſū. ſ. ꝙ auctēs antiq̄ teſtamēti ſole ſufficiūt ad cogendū hebreos ipſos recipiētes vt cognoſcāt deitatē xp̄i. cuius oppoſitū patet ex dictis. Scḋo qꝛ exemplū qđ inducit de incōtinente: cui⁹ actualis cognitio ꝑticularis ſeu cōſideratio impedit̄ ſeu corrūpit̄ ꝓpter paſſionem imminentē: vt hr̄ in. vij. Ethico. non videt̄ ad ꝓpoſitū facere. nā incontinens ſp̄ habet eſtimationē verā in vniuerſali: adueniente tm̄ paſſione corrūpit̄ eſtimatio vera ꝑticularis: ſꝫ in ꝓpoſito vtraqꝫ eſtimatio eſt particularis ſeu ſingularis. Si enī principes iudeoꝝ eſtimaſſent chriſtum eſſe deū anteꝗ̄ ꝑ paſſionem impediret̄ hmōi cōſideratio: ita ꝙ crederēt ipm̄ nō eſſe deū ꝓut opinat̄ poſtillator: manifeſtū eſt ꝙ vtraqꝫ harum eſtimationū eſt ſingularis ſeu ꝑticularis: cū i vtraqꝫ eſtimatione xp̄s ſupponit̄ vt ſubiectū q̄ eſt ꝑſona ſingularˀ: tūc igit̄ aut ſil ꝛ ſemel eſtimauerūt xp̄m eſſe deū ꝛ nō eſſe deū q̄ ſunt cōtradictoria: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ineſtimabilia circa idē: aut prim⁹ habitus totaliter corrūperet̄ ꝛ tm̄ remaneret in eis actualis ꝯſideratio ſm̄ quā ipm̄ iudicarēt hoīem purū: cui⁹ oppoſitū đr de incōtinēti ſcꝫ ꝙ ſp̄ remanet in eo vera eſtimatio saltē i vniuerſali: vt pħs in eodē loco manifeſte oñdit ꝛ ſic exemplū nō facit ad ꝓpoſitū. Tertio qꝛ hec opinio nō ꝯſonat ſacris ſcripturis q̄ circa hec allegant̄. nā in parabola xp̄i cū agricole dixiſſent: Hic eſt heres

F nō pōt rōnabiliter intelligi ꝙ ipſi eſtimaſſent eū heredē in diuinitate: eo mō q̄ aplṡ ait ad Heb. j. a. Quē conſtituit heredē vniuerſoꝝ. Nulla enī amētia ad tantā pōt cōiter deuenire inſaniā vt credat diuinā maieſtatē in ꝓpria ꝑſona ſupare. cōis enī cōceptus eſt etiā apud idolatras ꝙ de⁹ ſeu dij trāſcēdunt oēs ꝑtātes. vn̄ ridiculū eēt dicere ꝙ eoipſo ꝙ principes illi credebāt ipm̄ eſſe heredē. ſ. deū verū: auderēt eū interficere. hoc etiā videt̄ ꝯ opinionē ipi⁹ poſtilla. met. q̄ dicit ꝙ qn̄ eū interficere voluerūt iam nō eſtimabāt ipm̄ deū eſſe ꝓpter impedimentū paſſionis inuidie ꝛ hmōi: ꝛ ſic iā non dicerent de ipſo: Hic eſt heres. oportet igit̄ dicere vt ꝑ hoc qđ dicebant: hic eſt heres. intelligebāt ꝙ erat hō tante excellētie ꝙ poterat vocari filius dei: nō ꝑ naturā: ſed ꝑ ſpecialē adoptionē ſeu excellentiam reſpectu ꝓphetarū alioꝝ qđ verificat̄ de xp̄o etiam ſm̄ humanā naturā cōſiderato: cōtra quē nō obſtāte tāta excellentia potuerūt eſtimare vt eū poſſent ſupare ſicut ꝛ alios antea miſſos. nā magis ꝛ minus non variāt ſpēm ſm̄ pħm. ſilr auctoritas bti Petri dicētis Act. iij. c. Scio ꝙ ꝑ ignorantiā feciſtˀ ſicut ꝛ ṗncipes vr̄i. videt̄ facere ꝯ opinionē poſtil. nā ſm̄ eū debuiſſet dicere: ꝑ odiū vel inuidiā feciſtis: hec enī fuit cā ṗncipalis ſui erroris ſm̄ poſtil. magis ꝗ̄ ignorātia. ſm̄ ṡo ṗmā opinionē q̄ eſt ſcti Tho. hec auctas ꝓprie ſonat: eo enī ꝙ habuerant ignorantiā de xp̄o. ſ. de eius diuinitate auſi ſunt ipm̄ inuadere tanꝗ̄ hoīem purū cui cōſonat auctoritas apli. dicētis: Si eī cognouiſſent. nunꝗ̄ dn̄m glīe crucifixiſſent. qđ denotat manifeſte ipſos nunꝗ̄ cognouiſſe ipm̄ fuiſſe dn̄m glīe. Et notādum ꝙ hec ignorātia nō excuſat ṗncipes iudeoꝝ a crimine: ſꝫ magis aggrauat cū eēt q̄dāmō ignorātia affectata. Nā licet nō attigiſſent ex ſcripturis ꝓphetarū ad cognoſcendū xp̄i diuinitatem: eo ꝙ ſcripture de hoc loquentes ſunt quodāmō exponibiles vt dictū eſt: debuiſſent tm̄ aſſentire ſue doctrine: ſm̄ quā filiū dei ſe eſſe fatebat̄. tenebant̄ enī dicere ꝛ obedire xp̄o i lege ꝓmiſſo: iuxta illud Deut. xviij. c. Prophetam ſuſcitabit tibi ꝛc̄. Ipm̄ audies: qđ intelligit̄ de xp̄o ad lrām: ꝛ ſic ei⁹ deitatem tenebant̄ credere tanꝗ̄ ab eo dogmatiçatā et ꝑ miracula cōfirmatā: ſm̄ qđ Joh. xv. d. dicit̄. Si nō veniſſem ꝛ locut⁹ eis fuiſſem peccm̄ nō habuiſſent. nūc aūt excuſationē nō habēt ꝛc̄. Fuerūt enim impediti ab acqeſcendo doctrine xp̄i ꝑ inuidiā ꝛ odiū ipſius: ꝛ ſic nec habitualiter nec actualiter crediderūt ipm̄ eſſe deū. nā ꝑ ſcripturas antiquas de deitate loquētes nō omnino cōuincebant̄ vt dictū eſt: nec etiā ꝑ doctrinā xp̄i de ſe hoc teſtant̄ impedientibus rancoris ꝛ odij paſſionib⁹. ſicut enī hō cōiter natus eſt credere ſuo amico: ſic ꝛ diſcredere inimico. Ex quibus bene

Obiectio poſtillatoris eſt miranda propter tria ꝑꝫ Burgeñ.

1. Cor. 2. b

Nota

quibus bene attentis ſequit̄ correlarie ꝙ catholicus diſputās cū hebreis vel eis ṗdicādo ꝑſuadens de myſterijs xp̄i non debet conari ad probandū deitatē xp̄i ex ſacris ſcripturis ab eis acceptis. Poſſent enī hoc declinare ꝑ varias expoſitiones vt etiā poſtillator dicit in hoc ca. ſed potius eſt procedendū ad ꝓbandū ꝙ iſte ſit verus xp̄s in lege ꝓmiſſus q̄ eſt audiendus ꝛ cui eſt obediendū ex ṗcepto diuino: q̄ oſtenſo deitas xp̄i facili⁹ probat̄ ꝑ doctrinā noui teſtamenti a xp̄o diuulgatā: ꝛ iſte etiā eſt ꝓceſſus ſciētificus: qꝛ ſm̄ pħm. j. phyſicoꝝ. Connaturale ē nobis magis notis ad minus nota procedere. G

Replica.

In cap. xxi. vbi poſtil. dicit hebreos dictos ab heber. Burgē. obicit cui⁹ obiectio correcta eſt Gen̄. x. ꝛ. xi. In eodē ca. vbi dicit̄: Lapidē quē reprobauerunt ꝛc̄. quē paſſum exponit poſtillator ꝑ figurā de lapide materiali i edificio tēpli: ꝓut ſcholaſtica hiſtoria narrat: ſed exponit de xp̄o tanꝗ̄ figurato ṗncipaliter intēto: ſꝫ Bur. vult narrationē illā eſſe fictā: ꝛ vult primā lrālē expoſitionē eſſe de xp̄o: ſi Bur. accipit ṗmā ꝓ ṗncipalitˀ: h nō negat poſtillator: ſꝫ ꝙ figura ſit ficta nō ꝓbat ſufficiēter Bur. ꝑ rabbi abraā q̄ minoris eſt auctīs apud ſanctā eccleſiā ꝗ̄ ſcholaſtica hiſtoria: immo plus fictū videt̄ ꝙ ille rabbi exponit lapidē de ppl̄o iſraelitico. Alie aūt expōnes adducte nō ſunt lrāles ſed figuratiue. Oportet igit̄ aliquā aſſignare figurā q̄ ꝛ ſi ficta foret: quia tm̄ nihil habet abſurditatis peccm̄ non videt̄ cōmitti: qꝛ non omis fictio peccm̄ eſt: patet Exo. vij. c. in. ij. correctorio. In eodē ca. vbi requirit poſtillator: an doctores ꝛ principes iudeoꝝ nouerant xp̄m in lege ꝓmiſſum ꝛc̄. Recitat etiā opiniones quorūdam dicentiū ꝙ nouerūt eum eſſe verū meſſiam ꝛc̄. ſed nō nouerūt eū eſſe deum. hāc tm̄ opinionē poſtillator reprobat optimis rōnibus. Bur. aūt dicit ſcm̄ Tho. tenere opinionē illam quā reprobat poſtillator. ꝛ ideo pro ſctō Tho. certās magnam fac̄ cōmotionē q̄ ſtat i certˀ dictis. Primū qꝛ iudei antiq̄ ꝛ moderni nō potuerūt: nec hodie pn̄t videre ꝛ intelligere modum vnionis nature humane ad verbū ſine cōpoſitione ꝛ naturaꝝ cōfuſione: igit̄ nō potuerūt eū cognoſcere deū nec ei⁹ deitatē. Scḋm dictū ſicut heretici male exponētes ſcripturas negant xp̄i deitatē: ſic nō eſt mirū ꝙ hebrei ꝓpter falſas expoſitiōes h idē negāt. Tertiū dictū ꝙ myſteriū deitatis xp̄i nō pōt intelligi ſine ſpāli reuelatione ꝓbat h: qꝛ dictū fuit Petro Matth. xvj. c. Caro ꝛ ſanguis nō reuelauit tibi. Quartū dictū: ꝙ ea que de xp̄o ꝛc̄. q̄ in ſcriptura de xp̄o tradunt̄ nō excedūt cōem intelligētie capacitatē: ſicˀ ei⁹ diuinitas. Ex quib⁹ dictis conat̄ Bur. ꝯcludere ꝙ opinio poſtillatoris ē irrōnabilis ꝛ obiectio ei⁹ ꝯ oppoſitā opinionē inualida. Hic ṗmo vidēdū ē de irrōnabilitate illoꝝ q̄tuor dictoꝝ Burg. ſcḋo de rōnabilitate opinionis poſtillatoris. tertio de obiectionū valore cōtra opinionē oppoſitā. Quo ad ṗmū articulū videt̄ ṗmū dictū Burgē. valde irrōnabile: qꝛ ex eo ſequit̄ nullū chriſtianū cognoſcere xp̄m eſſe deū. ꝓbat̄ ex dicto ſuo ṗmo: qꝛ nullus xp̄ianus pt̄ intelligere modū vnionis hūane nature ad verbū: igit̄ ſm̄ illationē Bur. nullus xp̄ianus pōt ſcire xp̄m eē deū. añcedēs ē beati Leonis pape dicētis: deū ꝛ hoīem in vnā cōueniſſe ꝑſonā niſi fides credat ſermo nō explicat. excedit enī ꝛ multū ſupereminet humane rōnis facultatem: ꝛ cetera q̄ de hac ineffabili vnione ſctī doctores ſentiūt. Illatio eſt Bur. ꝯn̄s aūt falſiſſimū: qꝛ xp̄iani non mō xp̄m ſciunt eſſe deū: ſed etiā ita tenaciˀ huic ſnīe adherēt vt ſanguinē ꝓ ea effundere ſint parati. ſtāt igit̄ ſimul ꝙ iudeoꝝ ſapiētes ꝛ ſi cognoſcere nō poterāt chriſti deitatē ex mō incarnationis: poterāt tm̄ ſcire ex ſcripture teſtimonio ꝓut poſt dicet̄: nec ſcḋm dictū Bur. rōnabile ē. nā et ſi ꝑuerſi doctores hebreoꝝ male ſcripturā exponētes ꝛ heretici ex prauitate volūtatis intelligere nolētes xp̄m dixerit non eſſe deū: ex hoc nō ſequit̄ ꝙ ex ſacra ſcriptura nō poſſet efficaciter oſtēdi xp̄m eſſe deū: nā ꝑuerſa ſcripture expoſitio auctoritatē ſcripture nō minuit: ſicut negato ṗmo ṗncipio principium ipm̄ non eſt min⁹ verū: q̄nimmo remanet neceſſarie veritatis: ſed ſic ꝯteruiētes indigēt ſenſu ꝛ pena. q̄rto meta. nec poſtillator vult ꝓbationē ex ſacra ſcriptura dicere ſic efficacē: vt ſufficere poſſit fideli ꝛ infideli praue ꝛ corrupte volūtati: nā vbi voluntas erroris ſe tenet ꝯtra rectā rōnem: ibi ꝑtinax pugna eſt ſm̄ bea. Hylariū do. x. de trinitate: cū enī ſcripture xp̄i deitatem ſonātes ꝑ autēticos hebreoꝝ doctores bn̄ exponunt̄ heretici ꝛ alij cōtra rōnē ꝛ auctēm eas exponētes fidē facere doct̄ ꝛ principib⁹ nō potuerūt niſi volūtate praua ṗcedente: cū hoc ſtat eos ex auctoritate ſciuiſſe xp̄m eſſe deū. ꝛ ſi volūtas ſic deprauata iudiciū recte rōnis abſorbuiſſet: ex hoc non fuiſſent excuſati prout ṗtēdit Burg. ſicut nec incontinēs excuſat̄ a peccato ſi in actu venereo rō dicat̄ abſorpta: nec tertiū dictū Burg. H valet

A valet vbi ſacra ſcriptura plane dicit aliquid ad fidem ⁊ mores
pertinēs ibi fides debet adhiberi: vt dicit btūs Aug⁹.xi. de ci
uitate ca.iij. Cū igiť ſacra ſcriptura ꝓut autētice a doctoribus
hebreoꝝ exponiť clare dicit xp̄m fore deum ei fides ē accōmo/
danda. Nō igiť apud doctos ⁊ principes iudeoꝝ ad id ſcien/
dum neceſſaria erat ſpecialis reuelatio: ſed ſufficere potuit fi/
des acquiſita nō impedita ꝑ prauā voluntatē. nec Bur. ꝓbat
ſuū ꝓpoſitū ꝑ ea q̄ dicebanť Petro: q: petrus añ miſſionem
ſpūſſancti fuit ideota ignorās ſcripturas de deitate chriſti lo/
quentes. et ideo Petro fuit facta ſpecialis reuelatio ꝓut dicit
auctoritas allegata: ſecus eſt de principibus ⁊ de doctoribus
iudeoꝝ. Ad falſificandū etiā hoc tertiū dictū Burg. valet ſcḋa
ꝗſtio ꝓlogi doctoris ſubtilis: ſed q̄rtū dictū videť cōtradicere
ſcḋo. Nā Burg. fundat ſcḋm dictū ſup falſa expoſitione lr̄e ſo
nantis deitatē xp̄i ex ea ↄcludens ꝙ ꝑ ſacrā ſcripturā a iudeis
receptā non pōt efficaciter ꝓbari xp̄m eſſe deū. Nūc autē tp̄s
ſui aduētus in ſcripturis ita fuit occultatū in cōputatione heb
domadarū a Daniele deſcriptarū ꝙ nō ſolum apud hebreos:
quinimmo apud catholicos doctores in expoſitione multa eſt
diuerſitas. Siliter ⁊ paſſus de Geñ. ⁊ alijs locis ſonātes tē/
pus aduētus xp̄i hebrei antiq̄ ⁊ moderni exponunt corrupte:
igiť non pōt ſumi argumentū efficax ex ſcriptura de chriſti ad/
uentu ſicut nec de eius deitate qḋ eſt oppoſitū q̄rti dicti. ⁊ for/
taſſe ex ſcripturis planius ⁊ efficacius argumētū pōt ſumi de
xp̄i deitate q̄ꝫ de ſui aduētus tp̄e: q: aūt habem⁹ hebreoꝝ expo
ſitores de p̄mo. de ſcḋo aūt nō. ꝓpť igiť Bur. inepta dicta nō
debuit dicere opinionē poſtillatoris irrōnabilem. Q̄rtum ad
ſcḋm articulū dico ꝙ poſitio poſtilla. eſt multū rōnabilis: quia
fundať ſup expoſitionem lr̄e apud doctores hebreoꝝ autētica
trāſlatione chaldaica ⁊ ceteris q̄ rōnabiliter nullus iude⁹ in/
telligens audet negare: ſed ſi q̄s negat nō facit h̄ rōcinādo: ſꝫ
ꝓteruiē o prauitate affectionis qḋ non facit ꝓbationē apud
vtentes rōne minus efficacē ꝓut. ſ. dictū eſt in ꝓbatione ſcḋi
dicti Burg. Quo ad tertiū articulū dico ꝙ argumēta Bur. cō
tra poſtil. nō valēt: nō primū. q: falſe reportat poſtil. q̄ſi dixerit
ꝙ ſola auctoritas lr̄e ſufficiat. nā poſtil. nō fundat ꝓbabilita/
tem poſitionis ſue ſup nuda littera: q̄ ſicut dicit Burgen. va/
rie pōt ⁊ corrūpi ⁊ exponi: ſed fundat ſicut dictū ē ſup auctori/
tatib⁹ iudeoꝝ quos declinare eoꝝ docti non cōſueuerūt. ſcḋm
Bur. argumentū eſt ſophiſma pertinēs ad vicū ſtraminum.
putat eni Burg. ꝙ q: xp̄s eſt ſuppoſitū ſingulare ꝙ iudei vel
alij non poſſent de eo habere eſtimationē in vniuerſali quod
falſum eſt: q: de vnico ſuppoſito poſſunt multa vniuerſalia de
mōſtratiua concludi: videlicet ꝙ ſortes eſt riſibilis: corporeus
ſenſibilis ⁊c̄. Nō ſolū in p̄dicamētis qualitatis ſed etiā quan
titatis nō aduertit Bur. Auicē. v. meta. ſue: qui dicit ꝙ omne
vniuerſale reſpectu ſubiecti in quo eſt ſingulare eſt: quia om̄e
receptū recipiť ꝑ modū recipientis. vniuerſale igitur cōpara/
tum ad intellectū ſingulare eſt: ⁊ tñ de tali eſt ſciētia ꝓprie di/
cta q̄ eſt cōſideratio in vniuerſali cū qua ſtat ignorātia in par/
ticulari ſicut exēplificat poſtil. de incōtinēti. Eſt igiť exemplū
illud bene ad ꝓpoſitū. ſic igiť docti iudeoꝝ habuerūt eſtimati
onē verā de chriſti deitate in vniuerſali. particularis aūt eſti/
matio fuit ꝓpter odiū illius ꝑſone ꝑpedita. Siľr tertiū argu/
mentū Bur. cōcludit ſolū de actuali eſtimatione in ſingulari.
de q̄ Apl's dicit: Si cognouiſſent ⁊c̄. nō aūt concludit de vni/
uerſali cōſideratione p̄cedēte paſſiones excecātes ſc̄m quā di/
xerunt: Hic eſt heres. Per idē dꝫ ad oēs auctes adductas ꝓ
opinione. ſ. Tho. Nā ignorātia de q̄ loquiť btūs Petrus ſi/
militer ⁊ Paulus intelligiť ignorantia affectata q̄ ad doctos
iudeoꝝ ꝓut etiā Bur. dicit in notabili: ſed ignorātia affectata
nō ꝓcedit p̄mo ex rōnis errore ſed voluntatis prauitate puer
tende iudiciū rōnis circa particulare cuius vniuerſale noue/
rat ꝓut vult exemplū de incontinēte. vñ patēt rōnes poſtilla
toris ꝓ ſua poſitione non eſſe inualidas: ſed potius Burg. ra
tiones in contrariū minime valere. C

Glo. ordi.

N B T rñdēs ⁊c̄. Ca. XXII
a ¶ Siľe factū ⁊c̄. Iterū
arguit ꝑ parabolas: nō tacet
q: exaſperati ſunt: ſꝫ peiorē irā dei ꝑ
aliā parabolā dicit eis eſſe venturā.
b ¶ Nuptias ⁊c̄. Nuptiarū thala
mus eſt virginis vterus. De inuita
tis ad nuptias ſolus Mattheus nar
rat. Aliud ſiľe ex pte Lucas dicit de
cena. i. eterno cōuiuio: de q̄ nemo in/
greſſus repelliť: ſicut de pñti eccl'ia.
c ¶ Tauri. Quia p̄us ꝓphe: ⁊ poſt
ap̄li ab infidelib⁹ paſſi ſunt: q̄ vob̄ mō
ſunt in exemplū quid ſit vobis credē/
dū. Venite fide ceteris cōcordando.
Tauri Tauri ſūt pꝭes veterꝭ teſtamēti: qb⁹
indulta eſt licētia inimicos quaſi cor/
Altilia nu feriendi. Altilia ab alendo. i. pin/
gu(ia) inter/

¶ obulans eoꝝ praue cogi
T rñdēs Ca. XXII a
tioni de morte ſua.
ieſus dixit iterū i pa
a ¶ hic de pſecutiōe apl'oꝝ
arguit. b ¶ cōgregatio iuſtoꝝ. ¶ p̄ſs eccl'ia
a rabolis eis dicēs: Siľe factū ē rē/ b
¶ deo patri.
b gnū celoꝝ hoi regi q̄ fecit nupti c
¶ ꝑ īcarnatiōis myſteriū eccl'iaꝫ filio copu
lauit. b ¶ p̄us ꝓphas p̄nūcios īcarnatiōis.
as filiō ſuo. Et miſit ſeruos ſuoſ d
a ¶ iudeos q̄b⁹ in patriarchis h̄ ꝓmiſerat.
vocare iuitātoſ ad nuptiaſ: ⁊ no e
a ¶ .i. credere. b ¶ apl'os q̄ aſſerūt factā.
vñ hic dꝫ: Prandiū paratū eſt. i. myſteriū
incarnationis impletum.
lebāt veīrē. Iterū miſit aliōs ſer f
uoſ dicēſ: Dicite iuitatꝭ: ecce prā g
a ¶ doctrinā iuſticie ⁊ mēſaꝫ ſcripturarū ex
oībus ꝓphetis ordinaui. ¶ introitus re/
gni apertus in fide mee incarnatiōis: q̄ an/
te fuerat clauſus.
c diūm meū paraui: tauri mei ⁊ alti/ h

Nico. de lyra.

T rñdens ⁊c̄. Ca. XXII
Poſtq̄ꝫ oſtēdit iudeos iuſte
reprobatos tanq̄ꝫ ↄtēptores
diuine maieſtatꝭ. hic ↄñr oñdit eos iu
ſte reprobatos tanq̄ꝫ ↄtradictores di
uine veritatꝭ: cui cōtradixerūt tripl'r.
p̄mo ip̄aꝫ refutādo. ſcḋo ip̄aꝫ ipugnā/
do/ibi: Tunc abeūtes phariſei. tertio
ↄtrariū errorē amplexādo/ibi: Cōgre
gatis aūt phariſeis. Primū oñdiť per parabolā inuitatoꝝ ad
nuptias ⁊ nolentiū venire. ⁊ iō ip̄ſis reprobatis. alij ſūt voca/
ti: in q̄ deſignať vocatio iudeoꝝ ad fidē xp̄i: vt videbiť: quā re
pellētes iuſte a deo reprobati ſunt. ⁊ gētiles loco eoꝝ merito
Diuiſio ſunt vocati. ⁊ ideo prima diuidiť in duas ptes. q: p̄mo deſcri/
biť iudeoꝝ reprobatio digna. ſcḋo gētiū vocatio benigna/ibi:
Tūc ait ſeruis. Circa primū dꝫ ſic. b ¶ Siľe factū ⁊c̄. i. ſta/
tus eccl'ie militātis. c ¶ Hoi regi q̄ fe. nu. ⁊c̄. Nuptie iſte
nō poſſunt itelligi btitudo eterna in eccl'ia triūphāte: q: infra
dꝫ ꝙ ſerui vocauerunt ad nuptias bonos ⁊ malos: et implete
ſunt nuptie. Diciť etiā ↄñr ibidē ꝙ inuētus eſt ibi hō non ha/
bens veſtē nuptialē: ⁊ ꝓpter hoc eiectus in tenebras exterio/
res. Ad beatitudinē ſo celeſtē nō admitteñ boni cū malis:
ſed ſolum

Nico. de lyra

ſed ſolū boni. nullus etiā ibi recept⁹ eiici D
tur: ⁊ iō ꝑ iſtas nuptias intelligiť verbi
incarnatio. Tūc eni de⁹ pater fecit nupti
as filio ſuo qñ naturam humanā copula/
uit nature diuine in ſuo ſuppoſito: q̄ qui
dē nuptie celebrate ſūt in vtero v̄ginali.
De quo xp̄s: Exut tāq̄ꝫ ſpōſus ꝓcedēs de
thalamo ſuo. d ¶ Et miſit ſer. ſu. ⁊c̄. ✝Lu.14.d
iſti inuitati ſunt iudei q̄bus data eſt lex i
q̄ facta eſt ꝓmiſſio de incarnatiōe xp̄i: vt
patet Geñ. penul. b. Nō auferetť ſceptrū
de iuda ⁊c̄. ⁊ Deuť. xviij. c. Prophetam
ſuſcitabo eis de medio fratruꝫ ſuorū ⁊c̄.
Serui aūt qui miſſi ſunt ad vocandū in
uitatos iſtos fuerūt ꝓphete q̄ clarius de
nūciauerūt ea de xp̄o q̄ obſcuri⁹ erāt po/
ſita in lege. hortabanť eni pplm iudaicū
expectare chriſti aduentū: ⁊ tēdere i ip̄m
ꝑ fidē ⁊ bona opa. e ¶ Et nolebant
venire. q: nolebāt v̄bis ꝓphetarū obe
dire: vt ptꝫ ex decurſu libri Reg. ⁊ Pa/
ral. f ¶ Iterū miſit ali. ſer. ⁊c̄. Iſti
ſerui ſcḋo miſſi fuerūt illi q̄ de ꝓpinq̄ de/
nūciauerūt aduentū chriſti: vt Iohes ba
ptiſta ⁊ diſcipuli chriſti miſſi ab eo in om
nē ciuitatē ⁊ locū q̄ ip̄e erat vēturus: vt
habeť Luē. x. g ¶ Ecce prādi. meū
paraui. videlicet ſacra eccl'ie ⁊ doctrinā
quib⁹ reficiť aīa: ⁊ potiſſime ſacramento
eucharistie: in quo dať nobis caro chriſti
in cibum. ⁊ ſanguis eius in potū. h ¶ Tauri mei et al. ⁊c̄.
tauri ſunt precepta moralia: altilia conſilia ſuperaddita.
✱ Illi autem ne

Moraliter. b ¶ Siľe ē reg. ce. ⁊c̄. Iſtud nuptiale ↄuiui Moraliter
um ē eucharistie ſacramētū ad qḋ xp̄s inuitauit iudeos Ioh.
vj. d. dicēs: Nō moyſes dedit vob̄ panē de celo: ſꝫ pr̄ me⁹ dat
vob̄ panē verū de celo. Et iſtud ↄuiuiū i cena dñi fuit paratū.
Per tauros ⁊ altilia ſignificāť ſpūſſcti dona q̄ ↄferūť i huius
ſacramēti ꝑceptiōe deuota. d ¶ Et miſit ſer. ſ. apl'os alioſq̄
diſcip'los. g ¶ Dicite inui. i. iudeis a xp̄o iā inuitatꝭ. q̄ꝝ aliq̄
renueťt venire ꝑ negligentiā: ⁊ aliq̄ ꝑ occupationē terrenā: et
aliq̄ ꝑ inimicitiā: q: xp̄i ſeruos occiderunt. ſ. ſtephanū: iacobū
fratrē iohānis ⁊ iacobū iuſtū: vt habeť in actibus Aplorum.

E G quia interna charita
te: noui teſtamẽti pre
cones: contẽplatiõis
pẽna ſugna perẽtes.
Occiſa vel ab eo ꝙ
fuerãt: vel ꝑ mortem
carnis iã in requie poſi
ti. a ¶ Alius i vil.
In villam ire eſt ter/
reno labori imodera
te incumbere. Nego
ciari vero terrenis lu
cris inhiare.
b ¶ Rex autẽ. Su/
pra homo dux inuita
bat et opera clemen/
tie agebat: nunc in vl
tione rex tm̃. c ¶ Et
miſſis. Miſſis exer
citibus: id eſt ãgelis
per quos iudiciũ ex/
ercebit: perſequẽtes
perdit: et ciuitatẽ: id
eſt carnem in qua ha
bitauerunt cum ani/
ma in gehẽna crema
bit. d ¶ Nuptie q
dem para. Omne ſa
cramentũ incarnatio
nis peractum eſt na/
tiuitas et paſſio ꝛc̃.
e ¶ Ad exitus ꝛc̃.
Actiones ſũt vie: exi
tus defect⁹ actionũ:
quia plerũqꝫ facile cõ
uertuntur quos i ter
renis actibus proſpe
ra nulla comitantur.
f ¶ Ut videret di
ſcumbentes: id eſt
vt videri faciat iudi/
candorum merita et
diſcernat.
g ¶ Nõ veſtitũ ve
ſte nuptiali. confu
tatio autẽ phariſeis
ſupponit nõ omnes
qui ſunt in eccleſia eẽ
dignos regno: ne tor
peãt ſui. h ¶ Ami/
ce quõ huc intraſti
nõ ha. veſtẽ nup.
amicus qui ad nupti
as inuitatus. quomõ
impudentie arguit.
i ¶ Ligatis mani
bus ꝛ pedibus. li/
gãtur pena hic a ma/
lo noluerũt ligari. id
eſt cohiberi. Man⁹
que nõ extenſe ad ele
moſynã. Pedes tar/
di ad bonum. Ibi ſin
gula membra penis
† 23.di.c.ec cleſie ſubijcientur: que hic
ſingulis vitijs ſeruie
runt. k ¶ Exterio.
ꝛc̃. quia hic iteriores
habent tenebras cor
dis. l ¶ Multi au
tem ſunt vocati.
repulſo vno in quo
† ꝫ.20.b oẽ corpus malorum
exprimitur: generalis
ſnĩa infert. Multi
autẽ ſunt vo. quaſi
ꝛ ſi dẽ vno dixi: dẽ mul
† mar.12.a Lu.10 d tis eſt intelligendũ.
G Cũ herodia

a ¶ fide ceteris ↄcordando.
lia occiſa ſũt: ꝛ oĩa pata/ venite
a ¶ ſalutis ſue pconiũ.
ad nuptias. Illi autẽ neglexe/ a
a rũt ꝛ abierũt: alius in villã ſu b
am: alius võ ad negociationẽ
a ¶ alij nõ ſolũ ↄtẽnãt ſed ꝛ pſequũtur.
b ¶ de mortib⁹ diſcipuloꝝ dicit: q̃ ſupra i
alia parabola de morte ſua dixit.
ſuã.† Reliqui võ tenuerũt ſer c
uos eius/ ꝛ ↄtumelijs affectos
a ¶ vocem ſanguinis.
b occiderũt. Rex aũt cũ audiſſet d
a ¶ tamen cum tranquillitate iudicans.
b ¶ romanis ſub tito ꝛ veſpaſiano.
c irat⁹ ẽ: et miſſis exercitib⁹ ſuis e
a ¶ iudeos interemit. b ¶ hieruſalem.
ꝑdidit homicidas illos ꝛ ciui/ f g
a ¶ adhuc alios inuitat: qꝛ ſermo dei ꝛ ſi
alicui laborat alibi requieſcit.
tatem illoꝝ ſuccẽdit. Tũnc ait h
d ſeruis ſuis: Nuptie qdẽ para i
a ¶ iudei. b ¶ ꝑ legẽ ꝛ ꝓphetas.
te ſunt: ſed qui inuitati erant k
e non fuerũt digni. Ite ergo ad l m
a ¶ vie ſunt errores gentium. b ¶ cuiuſ
exitus viarum/ ꝛ quoſcunqꝫ in n
cunqꝫ conditionis. ¶ ad fidem.
ueneritis vocate ad nuptias.
a ¶ de iudea. b ¶ ſectas gentiũ.
Et egreſſi ſerui eius in vias cõ o
a ¶ ſicut eccl'ia inter celum ꝛ infernũ eſt:
indiſcrete malos ꝛ bonos colligit.
gregauerunt omnes quos in/
uenerunt malos et bonos: et p
a ¶ crediderant quotquot preordinati
erant ad vitam.
implete ſunt nuptie diſcumbẽ
a ¶ ad iudiciũ veniẽs illuminabit ↄſcias.
f tium. Intrauit autẽ rex vt vi/ q
a ¶ in fide requieſcentes.
deret diſcumbẽtes et vidit ibi r
a ¶ oẽs q̃ in malo ſunt vnũ. b ¶ .i. fidẽ
habentẽ nõ opera charitatis ꝑ quã dñs
ad ſociande ſibi eccl'ie nuptias venit.
g hominem non veſtitum veſte
¶ impudentie arguit.
h nuptiali/ ꝛ ait illi: Amice quo s
a ¶ per fidem non ꝑ operationem.
modo huc intraſti nõ habens
a ¶ noui hoĩs ſed veteris. b ¶ quia nõ
locus negandi ibi eſt.
veſtem nuptialem: At ille ob/ t
mutuit. Tunc dixit rex mini/ v
a ¶ ligantur pena qui ligati fuerunt cul/
pa a bonis operibus.
i ſtris.† Ligatis manibus et pe/ x
dibus eius mittite eum in te/ y
a ¶ inferni. qꝛ hic interiores habẽt tene/
bras. b ¶ oculoꝝ in vanis vagoꝝ. ¶ q̃
de edacitate gauiſi ſunt.
k nebras exteriores: ibi erit fle/ z
l tus et ſtridor dentiũ.† Multi a
a ¶ ad nuptias. b ¶ fide. c ¶ ad regnũ
aũt ſunt vocati: pauci vero ele b
a ¶ vt aliquid quaſi eo ignorãte extorq̃/
rent ab eo in quo argui poſſet.
cti.† Tunc abeuntes phariſei c

a ¶ Illi aũt ne. qꝛ iudei p̃dicationẽ xp̃i ꝛ aploꝝ ↄtem G
pſerũt: qꝛ pauci cõparatiue dẽ iudeis crediderũt. cã aũt huiꝰ
fuit cupiditas rerũ tẽporaliũ. ꝓpter h̃ eñ ſacerdotes ↄſpira
uerũt in mortẽ xp̃i ne ꝑderẽt ciuitatẽ ꝛ tẽplũ: in quo q̃dẽ tẽ/
plo hauriebãt pecuniã ppl'i vt viſum eſt capitulo p̃cedẽti ſb
obtentu cult⁹ diuini. ꝛ hoc eſt qđ ſubdit: b ¶ Et abierũt
ali⁹ in vi. ſuã. ali⁹ in negociationẽ ſuã. Per laborẽ villce
intelligit oĩs occupatio corpalis circa terrena ipediẽs diui
na. ꝑ negotiationẽ võ occupatio mẽtal' circa talia. c ¶ Re
liq̃ võ te. ſer. ei⁹ ꝛ ↄtu. af. occiderũt: qꝛ iohẽs baptiſta
ab eis eſt incarcerat⁹ ꝛ occiſus. ſilr̃ iacob⁹ frat̃ iohãnis ꝛ ſte
phan⁹ ꝛ alij diſcipuli xp̃i ꝛ ſilr̃ ꝓphete multi in teſtamẽto ve
teri. d ¶ Rex aũt cũ au. ira. eſt: qꝛ a deo merito ꝓ talib⁹
ſũt puniti. e ¶ Et miſſis ex. ſu. ſ. exercitu romanoꝝ ſb p̃n
cipib⁹ tyto ꝛ veſpaſiano q̃ ex diuia ordinatiõe venerũt ↄtra
hierl'm. xlij. ãno poſt xp̃i paſſionẽ. f ¶ Perdidit ho. il. qꝛ
vltionẽ ſanguinis xp̃i ꝛ ſuoꝝ diſcipuloꝝ ab exercitu roma/
noꝝ ſũt trucidati ꝛ captiuati de iudeis vſqꝫ ad decies cẽtũ
milia: vt dicit Ioſeph⁹ i libro de iudaico bello. g ¶ Et ci/
uitatẽ il. ſuccendit. qꝛ tũc hierl'm ſuccẽſa eſt ꝛ tẽplũ i ea.
h ¶ Tũc ait ſer. ſu. Hic ↄñr deſcribit vocatio gẽtiũ beni
gna: qꝛ iudeis repellẽtib⁹ fidẽ xp̃i ab apl'is p̃dicatã: apl'i de
mãdato dñi trãſierũt ad p̃dicandũ gẽtib⁹ ꝑ totũ mũdũ: ꝛ ipi
deuote ſuſceperũt fidẽ xp̃i ad p̃dicationẽ aploꝝ. ꝛ h̃ ẽ qđ dr̃
Act. xiij. g. vbi Paul⁹ loquẽs iudeis induratiſ. dixit ſic: Vo
bis oportebat p̃mo loq̃ vbũ dei: ſꝫ qm̃ repellitis illud ꝛ idi
gnos vos iudicatiſ eterne vite: ecce cõuertimur ad gentes.
ſic eñ p̃cepit nobis de⁹: ꝛ hoc eſt quod dr̃: Tunc ait ſer. i.
apl'is ſuis ꝛ alijs diſcipulis ꝑ diuinã reuelationẽ. i ¶ Nu
ptie q̃dẽ pa. ſunt. i. myſteria xp̃i ipleta ſũt. k ¶ Sed q
inuitati erãt. ſ. iudei vt viſum eſt. l ¶ Nõ fuerũt di. ꝓt
ſuã incredulitatẽ. m ¶ Ite ẽ ad exit⁹ vi. i. ad diſꝑſiones
gentiũ. n ¶ Et quoſcũqꝫ inue. vo. ad nup. qꝛ null⁹ vo/
lens fidẽ catholicã recipe repellẽdus eſt. o ¶ Et egreſſi
ſer. ei⁹ i vi. cõ. oẽs q̃s inue. bo. ꝛ ma. qꝛ in eccl'ia militan
te admitti ſũt boni cũ malis. p ¶ Et iplete ſũt nu. di. qꝛ
fides catholica diffuſa ẽ ꝑ orbẽ vniuerſũ. q ¶ Intrauit
aũt rex vt vi. di. diſcernẽdo. ſ. merita ꝛ demerita creden
tiũ. Intrat aũt dupl'r: generalr̃ intrabit i futuro iudicio. ſpe b
cialr̃ in morte cuiuſlibet hoĩs. r ¶ Et vidit ibi ho. non
veſti. ve. nu. Iſta veſtis nuptialis ẽ charitas q̃ diuidit in
ter filios regni ꝛ ꝑditiõis: vt dicit Aug. Dicit aũt veſtiſ nu Veſtis nu
ptialis ſm̃ Grego. qꝛ ea indut⁹ xp̃o ad nuptias venit qñ ex ptialis q̃ ẽ
charitate icarnari voluit. Sequit: s ¶ Amice quõ huc
intraſti. vocat aũt amicus pctõr ꝓpter naturã: q̃ ad imagi/
nẽ dei facta eſt. ꝛ ꝓpter fidẽ informẽ q̃ dei donũ eſt: licet nõ
ſufficit ad ſalutẽ. t ¶ Et ille obmutuit. qꝛ nullus põt re/
ſpondere deo: ſꝫ ꝓpria arguẽte ↄſcia cõuincitur ꝛ mut⁹ effi/
citur. v ¶ Tũc dixit rex mini. i. angelis executorib⁹ di/
uine iuſticie. x ¶ Ligatis manib⁹ ꝛ pe. qꝛ poſt mortẽ
nõ põt pctõr bonũ operari nec ad ſalutẽ reuerti. y ¶ Mit
tite eũ in tene. exte. Tenebre eñ interiores ſũt tenebre
mẽtales quas ſolũ habẽt mõ pctõres. tenebre vero exterio
res ſunt tenebre corporales quas cũ p̃dictis habebunt poſt
mortẽ: quãdo in infernũ detrudent per diuinã ſententiam.
z ¶ Ibi erit fletus ꝛ ſtri. den. hoc. ẽ. expoſitũ eſt ca. xiij.
a ¶ Multi aũt ſunt vo. ſ. ad fidẽ catholicã. b ¶ Pau
ci võ ele. ſ. ad gl'iam: qꝛ pauci ſũt. ſ. cõparatiue reſpectu il/
loꝝ qui ſunt vocati ad fidẽ. c ¶ Tunc abeũtes phari. Diuiſio
Hic oſtendũtur iudei ↄtradictores diuĩe veritatiſ ipam im/
pugnãdo. ꝛ diuidit in tres ptes: qꝛ p̃mo ipugnauerũt xp̃m
de veritate iuſticie. ſcđo de ṽitate doctrine/ ibi: In illa die.
tertio de veritate vite/ ibi: Phariſei aũt audiẽ. Prima in
duas. qꝛ p̃mo ponit phariſeoꝝ fallax iterrogatio. ſcđo ip/
ſius chriſti vera reſpõſio/ ibi: Cognita aũt ieſus nequitia eo
rum. Circa primũ aduertendum ꝙ phariſei malicioſe con/
ſpirabant

e ¶ Et miſſis exer. ſ. i. romanis q̃ dicũtur exercit⁹ dei: Moraliter
qꝛ venerũt ei⁹ iſtinctu in vltionẽ mortiſ xp̃i. f ¶ Perdidit
ho. il. ptim occidendo: ptim captiuãdo. Tũc ait ſer. ſuis.
Sequit: m ¶ Ite ẽ ad exit⁹ via. ꝛc̃. hoc fuit ipletũ Act.
xiij. a. cũ Paul⁹ ꝛ Barnabas cõſtãter dixerũt iudeis: Vob
oportebat p̃mũ loq̃ verbum dei: ſꝫ qm̃ repellitis illud: ꝛ in
dignos vos iudicatis vite eterne. ecce cõuertimur ad gen/
tes. ſic eñ nobis precepit deus. Sed qui veniũt ad cõuiuiũ
carentes veſte charitate q̃ eſt nuptiale veſtimentũ mittunt
in tenebras exteriores ligatis manib⁹ ꝛ pedibus. ꝑ qđ im/
poſſibilis exitus deſignat. Tũc abeũ. phari. ꝛc̃. ſequit:
Magiſter

A F a ¶ Cū herodianis dicētes. Tāq̄ ignotis: vt facil' deciperēt. q2 timebāt turbas: qđ ꝑ ſe nō audēt: ꝑſidis manib' attētant. Cū herodianis. i. militib' herodis. Sub ceſare auguſto qn̄ deſcriptio facta ē: iudea facta eſt tributaria. Pis tributis ꝓpoſitus eſt herodes antipatris fili' alienigena ꝛ ꝓſelitus rex iudeis ab auguſto cōſtitutus. Erat ḡ ſeditio in ꝑplo aliis dicentib' debere dari tributa ꝓ ſecuritate ꝛ q̄te cū romani pro oibus militēt. phariſeis cōtra nitētibus nō debere ꝑplm dei qui decimas ſoluit: ꝛ cetera q̄ lex dicit humanis legib' ſubiacere. Mittunt igit phariſei ſi poſſent decipere. b ¶ Nō eſt tibi cura ꝛc̄. Illuc ꝓuocāt vt deū magis timeat q̄ ceſarē. Et ideo nō debere ſolui tributa dicat: vt herodiani quaſi auctorem ſeditionis teneāt. c ¶ Hypocrite. Quia aliud ſūt et aliud ſimulāt. d ¶ Reddite ergo. vel ſicut ceſar exigit impreſſionē ſue imaginis: ſic ꝛ de' aīam lumine ſui vultus ſignatam. e ¶ Sa-

Due e fuerſt hereſes iudeoꝝ — duceí ꝛc̄. Due erāt hereſes i iudeia. Phariſei qui ꝑferebāt iuſticiā traditionū ꝛ obſeruationū et ſaduceoꝝ qui et ipſi vendicabāt ſibi ꝙ nondū erant id ē iuſti. Saducei nāq̄ iuſti interꝑtātur q̄ reſurrectionē corpoꝝ nō credūt: ꝛ animas interire putāt cū corpe. turpitudinē fabule fingūt q̄ deliramenti eos arguat qui reſurrectionē aſſerūt. pōt aūt fieri vt in gēte eoꝝ hoc aliqn̄

Myſtice — acciderit. ¶ Myſtice. hi oēs ſeptē reprobi ſunt qui tota hac vita q̄ ſeptē diebus eſt: ſteriles a bono ope ſunt: quibus miſere mortuis: ad vltimū mūdana ꝯuerſatio q̄ ſine fructu ē trāſibit.

F Erratis. ideo

consiliū inierūt vt caperent eum g in ſermone. Et mittunt ei diſci- c

a ¶ quaſi minus notos: a quib' minus cauerētur et reprehēſi minus erubeſcerent.

b ¶ eo tpe herodes erat hieroſolymis.

a pulōs ſuos cum herodianis di- b

a ¶ qui laudat' myſteriū ſui cordis ſimplr eis aptat: coſiq̄ velit habere diſcipulos.

centes: Magiſter ſcimus quia e verax es et viam dei in veritate f

¶ nō times ꝑlatā perſonam.

b doces: ꝛ nō eſt tibi cura de aliq̄. g

a ¶ idiſcrete dicis ꝟitatē maiorib' ꝛ minorib'

Nō ei reſpicis ꝑſonā hoim. Dic ḡ nobis qđ tibi videt: Licet cēſū h dari ceſari an non? Cognita aūt i

a ¶ doloſitate. b ¶ nō ſm verba coꝝ blandis ſed ſm cōſcientias coꝝ aſpere.

ieſus neq̄tia coꝝ ait: † Quid me k

a ¶ q2 aliud ē i corde: ꝛ aliud ſimulāt i ore.

c tētatis hypocrite? Oſtēdite mi- l

a ¶ denariū q̄ ꝓ cēſu ſoluit: q̄ ꝛ habet imaginem ceſaris q̄ ꝓ decē nūmis cōputabat.

hi nūmiſma cēſus. At illi obtu- m

a ¶ gen' nūmi qđ ꝓ decē nūmis cōputabat

lerūt ei denariū. Et ait illis ieſus:

a ¶ ſatis patet ꝙ non de ignorātia interrogat: ſed vt ad verba coꝝ cōpetenter rn̄deat.

Cuius eſt imago hec ꝛ ſuperſcri- n

a ¶ tyberij ꝓuignī auguſti ſb q̄ paſſus ē

d ptio? Dicūt ei: Ceſaris. Tūc ait o

dn̄s ¶ tributum pecuniam.

illis † Reddite ergo q̄ ſunt ceſa- †

a ¶ decimas: victimas. ¶ q̄ credere debuerunt mirant ꝙ nō habeāt tētandi locum.

ris ceſari: ꝛ q̄ ſūt dei deo. Et audientes mirati ſunt: et relicto eo

a ¶ ifidelitatē reportātes. ¶ q̄ phariſei abierunt.

abierūt. † In illo die acceſſerūt p

erūt. a ¶ qui interpretant iuſti. ¶ vt ꝑ frequentiam vincerent.

e ad eum ſaducei q̄ dicūt non eſſe

¶ phariſei credebāt ꝛ aīe ꝛ corpis reſurrectionem: ſed ſaducei etiam animas interire cum corporibus.

reſurrectionē: et interrogauerūt eū dicentes: Magiſter moyſes dixit: ſi q̄s mortuus fuerit nō habens filiū, vt ducat frater eius vxorē illius: et ſuſcitet ſemē fratri ſuo. † Erant aūt apud nos ſe † ptē frēs ꝛ prim' vxore ducta defunctus eſt: ꝛ nō habēs ſemē reliquit vxorē ſuā fratri ſuo: ſimiliter ſecūdus ꝛ tertius vſq̄ ad ſeptimū. Nouiſſime aūt oium ꝛ mu

Ni. de lyra.

B ✱ ſpirabāt cōtra chriſtum: quoꝝ malicia ꝑmo oſtendit: ꝛ hoc quadruplr. primo in hoc qđ dr: a ¶ Conſiliū inierunt. vt ex collocutione cōi melius ꝑpenderēt q̄liter poſſent eum decipere. ſcđo cum dicit: b ¶ Ut caperēt eū i ſermone. q2 nō poterāt eū capere in malo ope: ꝛ q2 facilius capitur hō in verbis q̄ in factis. tertio cū ſubdit: c ¶ Et mittūt ei diſci. ſ. Id eſt hoies xp̄o incognitos ſm eſtimationē coꝝ: vt coram ipſis audacius loq̄ret: ꝛ laxaret linguā ad aliq̄d dicēdū vn̄ poſſet capi. q̄rto cū ſubditur: d. ¶ Cū herodianis. Iſti enī herodiani erant milites herodis: q2 iſta q̄ſtio fuit facta chriſto feria q̄rta an̄ paſſionē ſuā. ꝛ de herode legitur ꝙ ipſe erat in hieruſalē cum exercitu ſuo in die paſſionis: quia venerat in hierlm ꝓpter ſolēnitatē paſchalē. ſic ergo milites herodis miſſi ſunt cū diſcipulis phariſeoꝝ vt diſcipuli poſſent eum capere in ſermone: ꝛ milites ſtatim raperent eū vt puniret in corpore. Sic ergo patet q̄liter malicioſe agebāt cōtra eū ꝟbo: q2 ꝑmo cōmendāt eū verbis: vt facilius inducāt eū ad dicēdū aliq̄d ꝯ ꝑtātē ceſaris: de q̄ volebāt ſibi facere queſtionē vt videbit. dicunt ergo ſic: e ¶ Magiſter ſcim' q2 verax es. in vita. f ¶ Et viā dei in ve. do. in ſana doctrina. g ¶ Et nō eſt tibi cura de aliq̄. in q̄ apparet tua iuſticia: et ſic eū cōmendāt: licet fallaciter de veritate vite doctrine ꝛ iuſticie. q. d. non dimittes timore cuiuſcūq̄ hois etiā impatoris dicere veritatē: ꝛ tūc ꝓponūt q̄ſtionē brigoſaꝫ apud eos dicētes: h ¶ Licet cen. da. ce. an nō. Iſta q̄ſtio habuit ortum

habuit ortum a tpe natiuitatis xp̄i: q2 put habet Luk. ij. c. Ce C ſar Auguſtus ꝑcepit vt deſcriberet vniuerſus orbis: ꝛ hec deſcriptio ꝑmo facta eſt in iudea: q̄ eſt in medio terre habitabilis et in iſta deſcriptione oēs ibāt ad ciuitates de quib' erāt oriūdi: vt ꝓfiterent ſe reddituros tributū ceſari: tūc ſurrexit q̄dā noie iudas natiōe galileus: q̄ dicebat h̄ eſſe iudeis illicitū. ꝙ. ſ. recognoſcerēt aliquē dn̄m i terris: ſꝫ ſolū deū q̄ in celis ē: ꝛ multos traxit ad ſe: vt hr̄ act. v. ꝛ Joſe- Joſephus phus idē refert. xx. lib antiq̄tatū: ꝛ ex tūc aliq̄ huic opinōi adherebāt. q2 iſta opio erat ꝓ libertate ꝑpli: ꝛ ꝓ honore ipi' dei videbat: ecōtrario alii aſſerebāt ꝙ erat licitū dare tributu romanis: q2 ꝓ defenſione patrie militabāt: ꝛ ab hoſtib' ꝛ a latronib' defendebāt: ꝛ pacē int' hoies ꝯſuabāt ꝛ iuſticiā: hāc aūt q̄ſtionē malicioſe ꝓpoſuerūt xp̄o: vt ſi diceret nō eē licitū ſtatim caperet tāq̄ ꝯtri' impatori: ſi aūt diceret eē licitū videret eē ꝯtri' libertati ꝑpli ꝛ diuino honori: ꝛ ſic icurreret maliuolētiā ꝑpli. i ¶ Cognita aūt ꝛc̄. Hic ponit xp̄i rn̄ſio. Primo rn̄det ad eoꝝ itētōꝫ. k ¶ Quid me tē. ꝛc̄. q. d. nō q̄rit veritatē addiſcere: ſꝫ me in ꝟbis capere. et ꝓpt' h̄ vocat eos hypocritas: q2 aliđ ꝑtēdebāt: ꝛ aliud itēdebāt. Cōſeq̄nter rn̄det ad q̄ſtionē. l ¶ Oſtēdite mi. ꝛc̄. † mar. xij. b Id ē nūmū q̄ dat annue ꝓ cēſu ipatori. m ¶ At illi obtu. ꝛc̄. q2 iſte nūm' q̄ dabat ꝓ annuo cēſu a q̄libet capitaneo domus valebat. x. nūmos vſuales. ꝛ iđ vocabant denarius ꝛ erat de argento. n ¶ Cuius eſt ima. ꝛc̄. q2 imago ceſaris erat impſſa i illo denario ꝛ nomē ei' in circuitu. o ¶ Tūc ait ꝛc̄. q2 reddere debitū oib' ē bonū ꝛ iuſtū: nō ē aūt in cōueniēs nec ꝯdictio ꝙ hō ſit ſubdit' hoi D i tpalib' ꝛ deo immediate i ſpūalib': ꝛ maxime q2 iurauerant iudei ſuare fidelitatē ꝛ reddere tributū romāis a tpe pōpei q̄ iudeā fecit tributariā romāis: ꝛ audiētes mirati ſūt: ꝛ relicto eo abiert ſic ꝯfuſi. p ¶ In illo die. Hic ꝯſr oſtēdit quō † 23. q. 1. c. militare. et c. q̄d culpabat' q. ſi. c. ſi nocet ꝛ c. cōuenior ipugnauerūt xp̄m iudei i ꝟitate doctrine ad quā ꝑtinet reſurrectio mortuoꝝ q̄ ē de articulis fidei. ꝛ ꝑmo circa h̄ iponit iudeorū iterrogatio. Scđo xp̄i rn̄ſio. ibi: Rn̄dēs aūt ieſus. Circa ꝑmū aduertēdū ꝙ int' iudeos q̄dā erāt q̄ vocabant ſaducei q̄ recipiebāt tm̄ q̄nq̄ libros moyſi: ꝛ dicebāt aiaꝫ hois mortalē: ꝛ ꝑ ꝯn̄s negabāt † mar. 12. b. Luc. 20. e Act. 23. b. reſurrectionē ſm ꝙ Joſephus refert de iſtis. xx. libro antiq̄tatū: ꝛ magiſter in hiſtorijs vbi plenius tāgit diuerſitas que erat in ſectis iudeoꝝ: qđ ꝓpt' breuitatē omitto: Iſti ḡ mouerūt q̄ſtionem q̄ videbat eis inſolubilis: ꝛ ꝓpt' h̄ videbat eis reſurrectio mortuoꝝ ipoſſibil. Et ponit caſus de muliere q̄ deſpōſata eſt ſeptem fratrib' ſucceſſiue: q2 qn̄ aliq̄s moriebat ſine filio: frat' ei' tenebat accipere vxorē ad ſuſcitandū ſemē fratri ſuo: ita ꝙ ꝑm' filius natus nō aſcribebat generāti ſed mortuo fratri: ſm ꝙ ſcribitur Deut. xxv. † mar. 12. b. iſta ḡ mulier ſine ꝓle ſuſcepta mortua eſt poſt oēs frēs. ꝛ iđ ꝓponūt q̄ſtionē xp̄o.

✱ In reſurrectione

✱ e ¶ Magiſter ſcim' ꝛc̄. Chryſ. Moraliter Hec eſt hypocritarū ꝑma ſimulatio: q2 laudāt q̄s ꝑdere volūt: † ¶ Reddite ergo q̄ ſunt ce. ꝛc̄. Orig. Mūdi ꝑnceps diabol' ceſar dici pōt. nō ei do reddere poſſum' q̄ ſua ſunt: niſi ꝑius ꝑncipi mūdi reddiderim' q̄ ſūt ſua. i. niſi depoſuerim' maliciā vniuerſam. In illa die acceſſe. ꝛc̄. Sequit: † ¶ Erāt apud ꝛc̄. ꝑ iſtos ſeptē q̄ non reliq̄runt ſemē deſignat vniuerſitas deſidenuū q̄ ex ſuis operib' nō relinquūt aliq̄d memoria dignū.

✱ In reſurrectione

E F a ¶ Erratis. ideo quia neſcitis ſcripturas. Unde ſequitur vt neſciant virtutē dei. b ¶ In reſurrectiōe. Reſurgent quidem corpora que poſſent nubere & nubi: qd de his dr qui habent mēbra genitalia: ſed alia rōne nō nubēt. c ¶ De reſurrectione &c. hoc quidē de reſurrectionis conditionib° q̄ſtioni ꝓpoſite reddidit. De ipſa vero reſurrectione contra infidelitatē eoꝝ ita ait: De reſurrectione aūt mortuoꝝ: ita teſtimoniū pōit: quod videt ambiguū: vel nō ſatis ad reſurrectionis pertinet veritatem: quia illi ꝓphetas (vbi aperta ſunt teſtimonia) nō recipiunt: ſꝫ tm̄ q̄nq3 libros moyſi. Et hic de reſurrectiōe: & alibi de diuinitate quedā coram contēptorib° inuenit dñs dixiſſe: nō vt daret ſanctū canibus: & mitteret margaritas ante porcos: ſed q2 inter eos qui tentabāt erant aliq̄ qui vtiliter audebant: quos ꝓ alioꝝ imūdicia negligi nō oportebat. d ¶ Nō legiſt. In moyſe queꝫ recipitis: alioq̄n poſſet apertiora de reſurrectione teſtimonia ꝓphetarum dare: ſed ꝓphetas ſaducei nō recipiūt. e ¶ Deus abraam &c. qui iā mortui erant quādo hec dicebat. ergo per hoc animas ꝓbat permanere poſt morteꝫ: non eñi diceret deus non exiſtentiū. Et ſic introducit & corporuꝫ reſurrectio q̄ cū animab° bona vel mala geſſerūt. Deus abraam & iſaac & iacob. per hoc ꝓbat eternitatē animarum. & ſtatim infert: Non eſt de° mortuoꝝ ſed viuentiū. vt cuꝫ ꝓbauerit animas permanere poſt mortē: conſequēter introduceret etiam corpoꝝ reſurrectio que cum animabus bona vel mala geſſerunt. f ¶ Silentiū. Nota venena inuidie ſuperari poſſe: ſed difficile cōq̄eſcere. g ¶ Cōuenerūt. vt multitudine vincerent quē nō poterant ratione. In tentando cōueniūt qui in doctrina ꝯtrarij ſunt. Iam confutati erāt in oſtentione denarij: iā viderant etiaꝫ ſaduceos obmuteſcere: ſed tñ maliuolētia & liuor nutrit ipudentiā. h ¶ Tentans eum &c. Mar. ait: ꝙ ei ſapientē reſpondenti dñs dixerit: nō longe es a regno dei. Potuit eniꝫ fieri vt qui tentans venit reſponſo dominico conuerſus ſit. vel tentatio non eſt mala quaſi violentis decipere: ſed cauta volentis amplius experiri ignotum.

† Exo.3.c Mar.12.c
† mar.12.c

liter defūcta eſt: In reſurrectiōe a
a ¶ opinabant ꝙ ſi reſurgerent ꝙ ita tunc ſicut nūc in hoc ſeculo viuerent.
ergo cuius erit de septeꝫ vxoꝝ?
Oēs eñi habuerūt eā. Reſpō b c d
a dēs aūt ieſus ait illis: Erratis ne e
a ¶ q̄ reſurrectionē aſſerunt. b ¶ qua pōt corpora ſuſcitare.
ſciētes ſcpturās/ neq3 vtutē dei: f
¶ viri ꝓducent.
b In reſurrectiōe eñi neq3 nubēt g
a ¶ femine ꝓducent. ¶ ecce ſpūalis cōuerſatio. i. ſine labe corruptiōis viſione dei fruentur qui ibi erunt.
neq3 nubentur: ſed ſunt ſicut an h i
c geli dei in celo. De reſurrectiōe
a ¶ in moyſe quē recepiſtis.
d autem mortuorum nōn legiſtis
qd dictum eſt a deo dicente vo
e bis: † Ego ſuꝫ deus abraam. de k
us iſaac, & deus iacob. Non eſt
deus mortuorum ſed viuentiū.
a ¶ ſimpliciter gradientes miracula venerantes ſequūtur doctrinam.
† Et audiētes turbe mirabantur
in doctrina eius. Phariſei au l
¶ ſapienti reſponſione.
f tem audientes ꝙ ſilentium im
a ¶ non habētes quid dicerent.
g poſuiſſet ſaduceis/ conuenerūt m
a ¶ vn° ꝓ oib° legiſdoctor vt ſi vincat: oēs victores habeāt: vl' ſi vincit ſol° erubeſcat.
in vnū: & iterrogauit eū vnus ex n
a ¶ nō ſcire deſiderās. b ¶ ¶ cui° nō vult eſſe diſcipulus.
h eis legiſdoctor tēntans eū. Ma o p
a ¶ egregiū.
giſter quod eſt mandatum ma

reis vtentem. i ¶ Sed erunt ſicut angeli dei. viuentes G viſione & fruitione dei: & ſic patet eorum argumentuꝫ nihil cōcludere: quia illa incōuenientia ad que deducebant nō ſequūtur niſi ex ſuppoſitione ꝙ actus carnales venereoꝝ ſint in reſurrectione: quod patet eſſe falſum. Tertio confirmat veritateꝫ reſurrectionis auctoritate ſcripture dicent' Exo.iij. k ¶ Ego ſum deus abraā & deus iſaac &c. Quādo eñi dñs protulit hec verba illi patriarche erāt mortui corporalit: cū ergo aliquis nō poſſit eſſe deus rei nō exiſtentis: vel eius qd eſt nihil quod idem eſt: q2 creature ad deū eſt relatio realis q̄ non pōt fundari i nihilo: oportet ergo ꝙ iſti patriarche aliquo modo eēnt: & iō cum nō viuerent vita corporali. ſequit ꝙ aīa adhuc viuebat: & ꝑ cōſequēs ꝙ imortalis erat: quare non deſtruit deſtructo corpore: & ꝑ cōſequēs ſequit ꝙ reſurrectio erit: quia aīa nō poteſt eſſe ꝑfecte quietata: nec beata niſi vniatur cuꝫ corpore: ad cui° vniōnē habet inclinationē naturalem. Conſiderandum tamen ꝙ ſaluator hīc accepiſſet auctoritatē mag' expſſam de imortalitate aīe & futura reſurrectione auctoritatē. ſ. ꝓphetarum vt viſum eſt: ſed illa non recipiebat a saduceis: & ideo non fuiſſet efficax contra eos. l ¶ Phariſei autē. Hic cōſequenter oſtēdit qualiter impugnauerūt xp̄m in veritate vite in hoc ꝙ ꝓpoſuerūt ſibi q̄ſtionē tentatiuā de p̄mo mandato leg'. Circa qd primo ponit eoꝝ interrogatio. Secūdo ponitur xp̄i reſponſio ibi: Ait illi ieſus. Circa primū dr: Phariſei aūt &c. Licet eñi ipſi eſſent contrarij ſaduceis in opinione de aīe imortalitate & de mortuoꝝ reſurrectione vt viſū eſt: tñ conueniebāt cū eis in chriſti perſecutione. & ideo audiētes ꝙ ſilentium impoſuiſſet eis. m ¶ Cōuenerunt in vnū. ad iuadendū ipſum xp̄m alio mō & ad ip̄m venerūt in magna multitudine ad magis eū terrendū. n ¶ Et interrogauit eū vn° ex eis: vt ſi confuſus eſſet ſolus videretur cōfundi: ſi autem vinceret oēs viderent ꝑ eum viciſſe: ſm qd dicit Chryſo. o ¶ Tentans eum. capere. ſ. in ſermone. Marc° tñ videtur ꝯtrariū dicere. xij. ca. vbi dr ꝙ xp̄s dixit iſti leg' doctori querēti de primo mandato legis: nō lōge eſt a regno H dei. Dicendū ꝙ iſte in p̄ncipio venit mala intentione cū alijs: ſed poſtea audita xp̄i reſpōſione vera: penituit & xp̄i reſpōſionē approbauit dicēs: Magiſter in veritate bene dixiſti &c. vt habet Marc. xij. & tunc xp̄s videns eius p̄ntiam intulit verba p̄miſſa dī. Non longe eſt a regno dei &c. Simile autez habet Ioh. vij. vbi dr ꝙ p̄ncipes & phariſei miſerūt miniſtros vt cōprehenderent ieſum. Illi aūt audientes xp̄i predicationē penituerunt: & ſic ad p̄ncipes redierunt: & cū quererent ab eis quare nō adduxiſſent eū. reſponderūt: nunq̄ locut° eſt ſic homo cōſequēter preponit queſtio: p ¶ Magiſter qd eſt mandatū magnū in lege: credebat eñi ꝙ ſtatim reſpōderet de mādato p̄mo prime tabule: Nō habebis deos alienos. & tunc habuiſſet argumētū contra eum de precepto charitatis quod eſt maius: ſicut et charitas eſt maior virtus ipſa fide.

Nico. de lyra

¶ Diliges dñm

F ✻ a ¶ In reſurrectiōe ergo cui° erit de ſe. vxoꝝ. q. d. ipoſſibile eſt ꝙ detur alicui eoꝝ determinate. cuius cauſa ſubditur: b ¶ Oēs enim habuerunt eam: & per conſequēs eadem ratione ſi debeat aſſignari vni: et alteri. Itē nō videtur poſſibile ꝙ detur ſeptem fratrib° ſimul: q2 eſt contra legem moyſi ꝙ duo fratres ſimul coniūgantur vni mulieri matrimonialit: & ex hoc intendūt concludere ꝙ ipoſſibile ſit animā imortalem eſſe & hominem reſurgere. c ¶ Reſpondēs autem ieſus. Hic ponit xp̄i reſponſio. vbi tria facit per ordinē: quia primo oſtendit eoꝝ errorē: & erroris cauſam dicens: d ¶ Erratis. in hoc ſupple ꝙ reſurrectionē negatis. e ¶ Neſciētes ſcripturas. Ipſi eñi nō recipiebant ſcripturas ꝓphetarū in quibus fit expreſſa mentio de reſurrectione mortuoꝝ: vt hr Dañ. xij. a. Multi qui dormiūt in puluere terre euigilabunt &c. et Ezech. xxxvij. a. Facta eſt ſuꝑ me manus dñi &c. Et ex ignorātia iſtarū ſcripturarū ꝓcedebat error eoꝝ. Secūda cauſa tangitur cū ſubditur: f ¶ Neq3 virtutē. ſi eñi bene cōſideraſſent virtutem dei: que pōt aliquid ex nihilo facere: qd ipſi habebāt neceſſe concedere ex quo recipiebant libros moyſi vbi fit expſſa mentio de creatione mūdi: nō negarent q̄n poſſet reſuſcitare mortuos. Secundo ſoluit argumentum eorum/ dicens: g ¶ In reſurrectione eñi neq3 nu. i. viri nō accipient vxores. h ¶ Neq3 nubentur. i. mulieres nō accipient a viris: quia homines nō reſurgent ad vitam carnalem cibis & venereis vten

✻ Ait illi ieſus

Moraliter ✻ g ¶ In reſurrectione eñi &c. reſurrectio ſpūalis eſt a morte culpe ad vitam gr̄e q̄ eſt arra gl'ie: & ideo qñ hec reſurrectio firmata eſt ꝑ ꝓpoſitū cauendi recidiuū firmatū ꝓfeſſiōe religionis: & etiā obſeruatū: tūc eſt ſilitudo ad angelicā vitaꝫ: q2 per caſtitatem fit conformitas angelice puritati. angeli ſimiliter nihil propriuꝫ poſſident in hoc mūdo & obediunt continue ipſi deo. p ¶ Magiſter quod eſt mandatū magnū in lege. Chryſo. De magno mādato interrogat qui minimū nō obſeruat. Et iſtis ſunt ſimiles multi ſtudentes qui querunt alta et ſubtilia cū tñ adhuc ignorēt cōem doctrinā & p̄ma rudimēta: volentes volare antequā alas habeant: et ſic in vanū laborāt.

✻ In his

A N a ¶ Diliges dn̄m deū tuū. Fictā ꝯſcientiā interrogātis
Exo.20.a dñs ꝑmo reſpōſo ꝯuicit. Deus tuꝰ vnus eſt. Nō aſſumes no/
Ibidem.b men dei tui in vanū. Obſerua diē ſabbati. hec tria ad dilectio
nē dei ꝑtinēt. Cuius cogites vnitatē: veritatē: voluntatē.
b ¶ Ex toto corde. Integritas fidei exprimit. In tota aīa
ꝑfecta obediētia exigit. In tota mē/
te ꝑſeuerātia oſtendit. c ¶ In his
duo. nā ido due tabule leg̃ date ſūt
in quibꝰ erāt .x. ꝑcepta legis q̄ ſūt de
cachordū pſalteriū. Tria in vna que
ſunt ad deū. vij. in altera q̄ ſunt ad ꝓ
Exo.20.a ximū. In ꝑma primū eſt: Ego ſum do/
minus deꝰ tuus qui eduxi te de terra
Deu.5.a egypti. Non habebis deos alienos:
q: chriſtus cum pr̄e et filio ⁊ ſpūſctō
Exo.20.b vnꝰ eſt deus. Scdm: Non aſſumes
nomen dei tui in vanū .i. nomē xp̄i nō
debet invanū accipi: vt putemꝰ cū fa
ctum ꝑ quē oīa facta ſunt. Quia vero
vnus deꝰ eſt pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſan/
ctus. In ſpūſctō .i. in dono dei requi/
ee nobis ꝓmittit. vn̄ tertiū ſequitur:
Ibidem Memēto vt diē ſabbati ſanctifices:
in eo nō facies oīe opus. In altera
Ibidem ꝑ oia ꝑcepta tabula. Honora patrē et matrē: ⁊ nō
occides: no mechaberis: non furabe/
ris: nō falſum teſtimoniū dices: non
cōcupiſces vxorē ꝓximi tui: nō ꝯcupi
ſces rē ꝓximi tui. d ¶ De chriſto.
ſiue venit ſiue vēturū creditis: quem
purū hominē aſſeritis. e ¶ Dixit.
Illud dicere eſt equalē ſibi filium ge
nerare. f ¶ Dño. Nō hꝫ ꝙ ꝺ eo na
tus: ſꝫ ꝙ ꝺ pr̄e ſꝑ fuit. g ¶ Quō.
Repugnātia ſi hec hꝫ vr̄m itellectū.

¶ id eſt diligere debes.
a gnū in lege? Ait illi ieſus: †Dili a b
b ges dominum deum tuum ex to
a ¶ ex toto intellectu: vt nullū in cōfeſſio/ne diuinitat̃ relinquas errori locū. b ¶ .i. voluntati: vt nihil ei ꝯtrariū velis.
tō corde tuo: et in tōta anīa tua:
a ¶ .i. in memoria nil reminiſcēs q̄ minꝰ de
⁊ in tōta mente tua. Hoc ē maxi
eo ſentias. a ¶ dignitate. b ¶ ordine.
mūm ⁊ primūm mādatum. Se c
a ¶ ⁊ ſi in executione ſit primū. b ¶ nō par.
¶ quia de dilectione.
cūndū autē ſimulē eſt huic. † Di
a ¶ in ꝓximo qd dei bonitate factus eſt.
b ¶ id eſt tuam ſubſtantiam.
liges ꝓximūm tuū ſicut teipm̄.
a ¶ .i. ad hec duo refertur totus decalogꝰ ⁊ monita ꝓphetarū ibi habent finem.
c In his dūobus mandatis vni/ d
a ¶ pēdet: q: illo fert vbi hꝫ finē. b ¶ q̄ ad tentādū venerāt: occaſionem dederunt ſue confutationis.
uerſa lex pēndet ⁊ ꝓphete. Cōn e
gregatis autem phariſeis inter/
rogauit eos ieſus/ dicēs: Quid †
d vobis videtur de chriſto/ cuius f
a ¶ ſm carnē. b ¶ nō rephēdunt ꝙ dauid filiū dicunt: ſꝫ q: filiū dei eſſe nō credunt.
filius ē? Dicūt ei: dāuid. Ait il/ g
¶ ſi purus cū homo.
lis: Quomōdo ergo dauid i ſpi h
a ¶ nō de corde ſuo ſꝫ in ſpūſctō. b ¶ q̄ non
ritū vocat eū dominūm dicens: i
an̄ cū ſm vos. ¶ pater. ¶ filio:
g † Dixit dominꝰ domino meo/ ſe/ k
¶ non ad horam.
de a dextris meis: donec ponā l
¶ inobediētes. ¶ ſubijciam tibi volen/tes vel nolentes.
inimicos tuos ſcabellū pedum
tuorū? Si ergo dauid vocat eū m
a ¶ qd ē ſm deitatē. b ¶ qd eſt ſm carnē.
g dominūm / quomodo filiꝰ eius

eſt. ptꝫ q̄ primū. ¶ Circa ſcdm ꝯſiderandū ꝙ aliqd ꝺr ꝑmum C
dupliciter. Vno mō origine: ⁊ ſic illa q̄ ſūt imꝑfectiora ꝑora ſūt
in illis q̄ ꝓcedūt de potentia ad actū: vt ꝺr .ix. Metaphyſice.
Alio mō ꝺr aliqd ꝑmū dignitate ſeu ꝑfectione. h q̄ ſcdo mō ꝑ/
mutatis mādatū de dilectione dei ꝺr ꝑmū: q: origine dilectio
ꝓximi prior eſt ſm qd dicit btūs Joh̄. i. ca
nonica ca. iiij. d. Qui nō diligit frēm ſuū
quē videt: deū quē n̄ videt quō pōt dilige
re. ⁊ ſic pꝫ ſecūdū. ¶ Circa tertiū ꝯſiderā † Deu.6.a
dū ꝙ totū ⁊ ꝑfectū idē ſi: vt hr̄ .iij. phyſi.
⁊ iō diligere deum ex toto corde ⁊ ex tota
aīa: ⁊ ſic de alijs ē diligere ex ꝑfecto cor/
de vel ex ꝑfecta aīa: ⁊ ſic de alijs. Perfe
ctū aūt ꝺr aliqd dupl̄r. Vno mō qn̄ nihil
ſibi deeſt de ꝑfectione ſibi poſſibili. Alio
mō qn̄ nihil ſibi deeſt de ꝑfectiōe ſibi de
bita vel cōpetēti: ſicut hō mediocris ſta/
ture ꝺr ꝑfecte quātitat̃: licet non habeat
quātitatē gigātis. ſic ergo accipiēdo ꝑfe/
ctū ꝑmo mō: ſic implet ꝑceptū dilectiōis
in patria: q: mens ibi fert in deū totalit̃
⁊ ꝑfecte q̄tū ſibi poſſibile ē ⁊ ſine aliq̄ in † leui.19.d
terruptione: ⁊ ſm h̄ dicit Augꝰ. lib. de ꝑ Mar.12.c
fectione iuſticie ꝙ mādatū charitat̃ ſolū Ro.13.c
implebit i patria. vbi erit charitas perfe
cta. Si āt accipiat ꝑfectū: ſcdo mō ſic im/
plet in via: qn̄ nihil diligit ꝯ deū. Iſta et
eſt ꝑfectio q̄ debet ineſſe ex debito neceſ/
ſitatis: et h̄ ſufficit ad ſalutē. Diligere q̄
deū ex toto corde h̄ mō eſt ſic diligere de
um ꝙ nihil diligat ꝯ ipſum. Sequitur:
c ¶ Scdm aūt ſile eſt hu. Diliges
ꝓximū ⁊c. i. ad eādē btitudinē ad quā
diligis te. d ¶ In his duo. man. ⁊c. D
Sicut enī in ſpeculatiuis oēs ꝯcluſiōes
depēdēt ex h̄ ꝑncipio: de q̄libet affirma/
tio vel negatio: ſic in oꝑabilibꝰ oīa depē
dēt ex dilectione dī ꝑncipaliter: ⁊ ꝯñr ex
dilectiōe ꝓximi. ꝓpt̃ hoc oīa mādata leg̃
⁊ monitiones nō ſunt niſi q̄dā explicati
ones iſtoꝝ duoꝝ mādatoꝝ: q: oīa ordinā
tur ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi: vt pꝫ intu
enti. ⁊ ſil̄r doctrina ꝓphetarū ad h̄ ordi/
natur. e ¶ Cōgregatis aūt ⁊c. Hic Diuiſio
ꝯñr oſtēdit phariſeos eſſe ꝯtradictores
diuine veritat̃ errori ꝯtrario adherēdo. † pō.109.a
Ad cuiꝰ euidētiā ꝯſiderandū ꝙ licet pha mar.12.d
riſei et legiſperiti cognouerūt in ꝑncipio Lu.20.g
ieſum eſſe verū xp̄m: et ꝑ ꝯñs deū et ho/
minē: vt. ſ. dictū eſt ca. ꝑcedēti ſuꝑ illud:
Hic eſt heres: q: tn̄ cōceperūt ꝯ eū odiū
⁊ rancorē: iō hec vera eſtimatio corrupta
eſt i eis aliq̄ mō: vt. ſ. dictū eſt. ⁊ iō ince/
perūt eū negare ⁊ ꝑſeq̄ tāq̄ blaſphemū:
q: dicebat ſe eſſe filiū dei: ⁊ ꝑ ꝯñs incipi/
ebāt corrūpere ſcripturas ⁊ deprauare q̄
loq̄bant de eiꝰ diuinitate ꝓpt̃ qd xp̄s fec
eis iſtā q̄ſtionē de xp̄o. f ¶ Cuiꝰ fi. ē.
Dicūt ei dd. ſolū. ſ. diuitatē negādo.

Ni. de ly. ¶ Et nemo
B
✻ a ¶ Ait illi ieſus. Hic ponit
chriſti reſpōſio. b ¶ Diliges do.
de. tu. ⁊c. hoc eſt primū ⁊ maximum
mādatū: hic tria ſūt vidēda de iſto ꝑ/
cepto charitat̃. primū eſt q̄liter ſit in
telligendū. ſcdo q̄liter ſit ꝑmū. tertio
q̄liter implēdū. ¶ Circa primū ſcien
dū ꝙ iſtud ꝑceptū in q̄tuor locis tra/
ditur in ſcriptura. ſ. Deut̃. vi. vbi po/
nunt tria: Diliges dn̄m deū tuum ex
toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: et ex
tota fortitudine tua. ⁊ h̄ Matth. xxij.
vbi dimittit fortitudo: ⁊ duobꝰ alijs
addit vnū ꝙ deꝰ diligat ex toto corde
et ex tota aīa et ex tota mēte. Mar̃.
aūt. xij. ponunt iſta tria ⁊ addit q̄rtū
ſcꝫ ex tota virtute: qd eſt idē cū eo qd
ꝺr Deut̃. vi. et ex tota fortitudine. et
eodē mō Luce. x. habet: niſi ꝙ ꝺr ibi
ex oībꝰ viribꝰ tuis. qd idē eſt cū eo qd
ꝺr: ex ꝟtute vel ex fortitudine: ⁊ ſic pꝫ
ꝙ q̄tuor iſta ſūt de rōne iſtiꝰ ꝑcepti. ſ.
diligere deum ex toto corde: ex tota mēte: ex tota aīa. ⁊ ex tota
fortitudine. cuiꝰ rō eſt: q: diligere ē actus volūtat̃. Duplex ē
aūt actus ipſius: vnꝰ eſt elicitus ⁊ alter iperatus. Actus autē
elicitus eſt q̄ imediate egredit ab ipa volūtate: ⁊ iſte acꝰ tāgit
cū ꝺr: Diliges do. de. tu. ex to. cor. i. ex tota volūtate: q: ſic
ex corde orit motꝰ ad alias ptes corpis: ita volūtas mouet ali
as potētias aīe. Actus aūt iperatꝰ volūtat̃ ē actus alteriꝰ po/
tētie mote ad ſuū actū ꝑ ipam volūtatē. ꝑ volūtatē aūt informa
tā charitate mouet intellectꝰ ad aſſentiendū his q̄ ſunt fidei ⁊
ad meditandū de do dilecto: ⁊ iſte actus ſignificat/ cū ſubdit:
In tota mēte. ibi enī accipit mēs ꝓ ipſo intellectu: vlteriꝰ ꝑ
volūtatē mouet appetitus ſenſitiuus: vt ꝯformet ſuꝑiori pti:
q: ſicē ſphera ſuperior mouet inferiores ſuo motu: ita volūtas ap
Phus petitū ſenſitiuū: vt hr̄ .ij. de aīa. ⁊ iſte actus notat/ cū ꝺr: Et i
tota aīa. ꝑ aīam enī hic intelligit ps ſenſitiua: ſm qd ſcribit
Geñ. i. c. Factꝰ eſt hō in aīam viuentē. i. vitā aīalē ⁊ ſenſibilē
corpi dantē: vt dicit glo. vlteriꝰ ꝑ volūtatē mouent potētie mo
tiue ⁊ executiue ad operādū ex dilectione. ⁊ h̄ notat cū ſbdit:
Ex tota fortitudine tua. vel ex oibus viribꝰ tuis: qd idem
eſt. patet

g ¶ Ait ill̃. arguēdo. ſ. in ꝯriū. h ¶ Quō ḡ ⁊c. i. ſpūſctō
inſpiratꝰ. i ¶ Vocat eū do. ⁊c. Or ei iſta ſcriptura intelli
gat de xp̄o. ptꝫ: q: ipſi phariſei nō negauerūt h̄: imo ꝯceſſerūt.
k ¶ Sede a dex. ⁊c. Sedere aūt a dextr̃ vno mō accipit ꝓ
eq̄litate: ⁊ ſic xp̄s ſm ꝙ deꝰ ſedet ad dexterā. Alio mō eſt et in
potioribꝰ bonis: ⁊ h̄ mō cōuenit xp̄o ſm hūanitatē: q: vt ſic in
glīa ꝑeſt angl̄is. l ¶ Donec ponā ini. ⁊c. Iſtud cōplebit
in iudicio qn̄ oīa ꝑfecte ſubijcient hoi xp̄o. m ¶ Si ḡ da. ⁊c.
q. d. cū hꝫ naturā hūanā ſit filiꝰ dauid: ⁊ ꝑ ꝯñs eo iferior: optet
ponere i eo aliā naturā ꝑ quā ſit dñs eiꝰ et eo ſuperior. hec aūt
eſt diuina: ⁊ ſi in chriſto due ſunt nature: diuina ⁊ humana.
✻ Et nemo poterat
✻ d ¶ In his ⁊c. q: tota ſacra ſcriptura ad dilectionē dei et
ꝓximi ordinat. † ¶ Quid vide. ⁊c. Xp̄s grece ꝺr vnctꝰ la/ Moraliter
tine: qd cōpetit ep̄is ⁊ regibꝰ: ꝓpt̃ qd debēt imitari dd tāq̄ bōi
filij i māſuetudie ⁊ iuſticia ipiꝰ. ꝺr ei de ipſo .ij. Re. xxiij. a. Ipſe
eſt enī q̄ſi tenerrimꝰ ligni ꝟmiculus: q̄ licet ſit molliſſimꝰ tn̄ ꝑ
forat lignū durū. Sic reges ⁊ ep̄i debent eſſe molles ⁊ ſuaues
erga bonos ⁊ efficaciter punire rebelles obſtinatos.

e b a ¶Et nemo pote.rc. Nota venena inuidie ſuperari poſſe: ſed difficile conquieſcere.

Nico.de lyra

a ¶Et nemo po.ei re.q2 nõ poterant ſcripturã negare. Conſiderandũ tñ ꝙ iudei moderni di/ uinitatẽ chriſti negãtes dicũt predictã auctoritatẽ dictã eſſe ad lrãm de abra/ am: ⁊ ꝙ eliecer diſpẽſator dom⁹ abrae fecit hũc pſalmũ: agens deo grãs de vi ctoria quã habuit abraã de quatuor regi bus: vt hr Gen.xiiii. poſt quã victoriã apparuit dñs abrae/ dicẽs: Noli time re abraam ego ꝓtector tuus ſuꝫ: ⁊ mer ces tua magna nimis. Dicunt ergo ꝙ elie cer loquit̃ ſic: Dixit dñs.i.deus celi q̃ eſt dñs oim. Domino meo: abraã. Se/ de a dextris meis ⁊c.q2 cõfortauit euꝫ: vt viſuꝫ eſt ꝓmittendo ei auxiliũ ⁊ pre miũ: ſed iſta expoſitio p3 falſa. p̃mo ꝑ
†19.di.c.ſe/ cundum titulũ pſ. vbi ponit̃ pſ. dauid etiam in hebreo qđ nõ ponitur in pſ. factis ab
† 1.q.1.c. oia.et.c.ſig nificaſtis et c.nõ ɋleſ⁊. 3.q.7.§.ſi. alijs. Item ꝑ illud qđ ſubdit̃ in pſ. eo/ dem. Ex vtero ante luciferuꝫ genui te. qđ nõ poteſt dici de abraã ꝙ ſit genit⁹ ex vtero dei vel ſubſtãtia ⁊ ante lucife rũ.i.ante mũdi creationẽ: ſed ſolũ põt verificari de filio dei: ⁊ iterũ i fine pſ. dr̃: Tu es ſacerdos ⁊c. qđ nõ põt veri ficari de abraaꝫ qui nõ fuit ſacerdos: ⁊
† Lu.11.f 26.q.7. c. alligant De cõ. diſ. 4.c.baptiſ/ mus dato ꝙ fuiſſet: tñ ſacerdotiũ ei⁹ non po tuiſſet fuiſſe in eternũ: ſed ſolum chriſti ſacerdotium eſt eternũ.

Jn ca.xxii. vbi dr̃ in poſtil. Quia aĩa nõ põt pfecte eſſe quieta.

ƒ **Additio.** Perfecta bõis bea/ titudo q̃ eſt in viſiõe diuĩe eſſentie ꝑncipalr̃ cõſiſtit in aĩa q̃ non dependet a corꝑe. vñ ſine corpore põt aĩa eẽ beata: vt in p̃ma ſcde.q.iiii. arti.v.in cor.q. licet verũ eſt ꝙ pfect⁹ habebit aĩa ſuã ꝓpriã opationẽ in q̃ fe/ licitas ɔſiſtit cũ ſit vnita ſuo corpi glo/ rioſo ɋ̃ ſeparata: ⁊ h̃ denotant verba Aug.xii.ſup Geneſim ad lrãꝫ.ſi recte intelligant̃. Siĩr dicendũ ẽ ꝙ aĩa ſepa rata i viſione diuĩe eẽntie totalit̃ quie ſcit ex pte appetibilis cũ habet illud qđ ſuo ſufficit appetitui: ꝫ nõ totalit̃ quie ſcit ex pte appetentis: q2 illud bonũ nõ poſſidet ſm oẽm modũ quo poſſidere vellet. vñ corpe reſumpto beatitudo non creſcit intenſiue ſed extenſiue tñ vt in q̃ſtione ꝑallegata: nec eſt neceſ ſariũ ꝙ deductio iſta intelligat̃ in verbis ſaluatoris: q2 ad con cludenduꝫ contra ſaduceos ſufficit ꝓbare ꝙ aĩa ſit imortalis. Nam ex mortalitate anime quã ipſi credebant procedebãt ad negandum reſurrectionem.

a eſt: Et nemo poterat ei reſpõde a
a ¶quia ɔfutati ſunt verbis.
re verbũ: neq3 auſus fuit q̃ſq3
¶ſ3 ꝓpter cõphẽſum tradũt romane ptãti.
ex illa die eũ ãpli⁹ iterrogare.

¶vt ɔfuſio illoꝝ iſtꝰ ſit di ſciplina. ɔfutat̃ mal⁹ vt cor rigat̃ bon⁹: q̃dq̃d fac̃ mal⁹ ꝓpter bonos fit.

b **T**Unc Ca.XXIII b
locut⁹ eſt ieſus ad turbas et ad diſcipulos ſuos/ dicens: †Sup c
¶doctrinã quã docuit moyſes.
cathedrã moyſi ſederunt ſcribe d
a ¶ꝓpẽ cathedrã nõ vitã. ¶ad'cathe/
et phariſei† Omĩa ergo q̃cunq3 e
drã ptinẽtia. ¶in corde. ¶in ope.
dixerint vobis/ ſeruate et facite:
¶doctrinã tenete nõ vitã.
ſm opera vero eorum nolite fa f
¶q2 nõ ɔcordat vita cũ doctrina.
cere. Dicũt ei ⁊ nõ faciũt.† Al/ g
a ¶vñcũq3 traditiones colligãt q̃ ɔſcien/ tiã nõ leuãt: ſ3 grauãt q̃s ſuis virib⁹ iple/
re nõ pñt. a ¶q̃ſi ad h̃ fortes ſint.
c ligãt eñi onera grauia et impor/
tabilia ⁊ imponunt in hũmeros
a ¶.i.nec in minimis pficiũt: que ſine gra tia implenda docere p̃ſumũt.
hoiem: digitõ autẽ ſuo nolũt ea b
¶et h̃ p ptes oñdit: Dilatãt ⁊c.
d mouere. Oĩa võ opa ſua faciũt i
a ¶eo fine vt venẽt glĩaꝫ ⁊ iõ nõ pñt crede re xp̃o celeſtia pdicãti. b ¶p ptes oñdit.
e vt videãt ab hoĩb⁹. Dilatãt eñi k

ma in duas: q2 p̃mo ſaluator hmõi motiuũ oñdit. ſecũdo h̃ mo/ b tiuũ a ſuis diſcipulis excludit/ ibi: Uos autẽ. Motiuũ aũt fuit ſupbia phariſeoꝝ ⁊ legiſperitoꝝ: ⁊ hec ſupbia oñdit̃ ex tribus p̃mo ex abuſu ſue poteſtat'. ſcdo ex ſimulatiõe ſctitat': ibi: Oia
✠ 3: Tertio ex ambitiõe dignitat'/ ibi: Amãt aũt p̃mos recubit⁹ in cenis. Circa p̃mũ ɔſiderãdũ ꝙ a tpe moyſi fuerũt conſtituti a deo.lxx. ſenes etate ⁊ ſcia ꝓuecti: q̃ cũ moyſe haberẽt curã ppl̃i: ⁊ dicebant̃ iudices ordinarij q2 ad ipſos fiebat recurſus i dubijs cau ſis: magne etiã cauſe non tractabant̃ ſi ne eis: ⁊ iſtud fuit obſeruatũ apud iude os q̃diu fuerũt in ptãte: ⁊ h̃ eſt qđ dic̃ hic ſaluator: c ¶Sup ca.moy.i.i au ctoritate iudicandi ppl̃m. d ¶Sede/ rũt ſcri.⁊ pha.q2 illi q̃ videbant̃ i po pulo eẽ magis periti ad hoc eligebant̃. e ¶Oia q̃ q̃cuq3 di.vo.fa.q2 prela tis etiã malis eſt obediendũ: niſi in his q̃ ſunt manifeſte ɔ̃ deũ: ⁊ ſũt habẽdi in reuerẽtia q̃diu tolerant̃ in officio ſuo: qđ p3 ꝑ exemplũ dauid q̃ venerabatur ſaulẽ regẽ: licet ſciret eũ eſſe malum ⁊ a deo reprobatũ. f ¶Opa aũt eo.no. fa. q2 nõ ſunt imitãdi in malis: imo tñ in bonis. g ¶Alligãt eñ one.⁊c. q2.ſ.legis ꝑcepta cõſtituerant multa ex ſuis traditionib⁹. ſicut.ſ.patuit ca. xv. q̃ erant ſubdit' grauia ⁊ importabilia. h ¶Digito autẽ ſuo no. ea mo.i. modicũ conatũ ad agendũ talia nolunt apponere. Ex hoc p3 ꝙ ille q̃ ɔſtituit le gẽ aliquã: licet nõ ſit ſubdit⁹ legi q̃tum ad hoc ꝙ puniat̃ ꝑ boiẽꝫ ſi ɔ̃riũ faciat: tñ obligat⁹ eſt ad legẽ implendã: ⁊ gra uius punit̃ a deo ſi faciat ɔtrarium: q2 tranſgreſſio eius grauior eſt ꝓpter ſcãda/ lum. ꝓpter qđ dicit ſapiens: Patere le gem quã ipſe tulerit. Et eſt de ɔſi. Cũ b omnes.dr̃: Quod q̃ſquis iure in altero ſtatuit ipſe eodeꝫ iure vti debet. Patet etiã ex pdict' ꝙ illi q̃ ſtatũ eccl̃ie in gene rali: ſeu aliquẽ ſtatũ eccl̃ie in ſpũali one/ rant q̃buſ ſtatutis ſine magna ⁊ eui/ denti neceſſitate abutũtur ſua ptãte: ſic faciebãt phariſei ⁊ ſcribe. vñ dic̃ Aug. ad inq̃ſitões ianuarij loquẽs ꝺ religio ne chriſtiana: iſtam religionẽ noſtram quã dñs noſter ieſus xp̃s i pauciſſimis ſacramentoꝝ celebrationib⁹ voluit eẽ liberã q̃dã ſeruilib⁹ pre mũt onerib⁹ adeo vt tolerabilior ſit cõditio iudeoꝝ: q̃ nõ hũa/ nis p̃ſumptionib⁹ ſ3 diuinis ſubijciũt̃ inſtitut'. i ¶Oia vo. Hic oñdit̃ ſupbia phariſeoꝝ ex ſimulatiõe ſanctitatis: q2 h̃ fa ciebãt vt eẽnt in reuerentia ⁊ honore in pplo. ⁊ h̃ eſt qđ dicit: Oia võ opa ſua fa.vt vi.ab ho.i. ꝓpter glĩam humanã: q2 videri in bonis ꝓpter glĩam diuinã nõ eſt malũ ſ3 mag' me ritoriũ.vt.ſ.dictuꝫ eſt.v.ca. k ¶Dilatãt phylateria ſua. phylateria ſm qđ dicit Hiero.erãt quedã chartule i quib⁹ ſcri/ ✠ bebat̃ decalo

Glo.ordi.

b **T**Unc locutus eſt. Jllis cõfutatis Ca. XXIII qui doloſi ſunt: inſtruit eos q̃ idonei ſũt: nihilomin⁹ hortans eos ſubuci illis ꝓpter ſacerdotiũ ⁊ nois di/ gnitateꝫ: nõ opa ſed doctrinã ɔſiderantes. c ¶Onera gra. Legio mãdata ɔmixtis ſuis traditiõibus ſm ea ſuadentes vi
Lu.11.d uere: ⁊ nõ venire ad facilẽ ⁊ delectabilẽ gratiã xp̃i. vñ pſ. Ue/ nite ad me q̃ laboratis ⁊ onerati eſtis. d ¶Oia vero. dixit tales doctores audiendos eẽ: nõ imitandos. nũc oſtendit cãm ꝓpter q̃d nõ poſſunt credere xp̃o.i. q2 oia faciũt vt videant̃ ab hoĩbus. Nõ põt eñi xp̃o celeſtia pdicanti credere qui gloriam terrenã cupit. e ¶Dilatãt.nõ vt faciẽdo ſint iuſti: ſed vt di cendo appareãt iuſti. Dilatãt eñi phylateria. datis mãda/ tis ꝑ moyſen intulit dñs: ligabis ea in manu tua ⁊ erũt imota b ante oculos

Nico.de lyra

Diuiſio **T**Unc locut⁹ eſt ie.ad tur.⁊c. Ca. XXIII Hic oſtẽdit̃ tertio iudeos eẽ iuſte reprobatos: quia fuerũt fictores bonitat'. ⁊ diuidit̃ in duas ptes: quia ſaluator p̃mo ponit hui⁹ fictiõis motiuũ. ſcdo cõcludit hui⁹ mo tiui multiplicẽ effectũ/ ibi: Ue aũt vobis ſcribe ⁊ phariſei. Pri ma in

Moraliter. Tũc locut⁹ ⁊c. e ¶Oia q̃ q̃cunq3 dixe/ Moraliter rint vo. ſeruate ⁊ fa. ſm opa võ coꝝ nolite face. Hoc generalit̃ intelligẽdũ eſt de oibus bñ docẽtib⁹ ⁊ male viuẽti/ bus: nam eorum doctrina debet acceptari ⁊ vita repudiari. g ¶Alligant eñi one.⁊c. Hiero. Hoc generalit̃ dr̃ aduer ſus oẽs magiſtros q̃ grãdia iubẽt ⁊ minora nõ faciunt. Chry. Tales aũt ſunt q̃ graue põdus veniẽtibus ad pniam iponũt: ⁊ ſic dum pñs pena fugit̃ ɔtẽnit̃ futura. Si eñi falcẽ ſup hume ros adoleſcentis quã nõ põt portare poſuerit: neceſſe habꝫ vt aut faſcem reijciat aut ſub pondere cõfringat̃. Sic ⁊ hoĩ cui graue pondus pnie imponis. neceſſe eſt vt aut pniam reijciat aut ſuſcipiẽs dũ ferre nõ põt ſcandaliçat⁹ ampli⁹ peccet. Dein de ſi erram⁹ modicã pniam imponendo: nõne meli⁹ eſt ꝓpter miſericordiã reddere rõnẽ q̃ ꝓpter crudelitatẽ: vbi paterfami lias larg⁹ eſt: diſpenſator non debet eẽ tenax. i ¶Oia vero opa ſua fa.⁊c. Chryſo. Jn oĩ re naſcit̃ qđ eum exterminat. ſi cut in ligno vermis ⁊ in veſtimẽto tinea. vñ ſacerdotũ miniſte riũ q̃ poſitũ ſũt ad edificationẽ ſctitat': corrũpere diabolus ni/ titur: vt hoc ipſum bonũ duꝫ ꝓpter homines fit fiat malum.
✠ Amãt pri

ante oculos tuos.i.ſint tibi in ope ꝛ meditatiõe. Et pharisei male iterp̄tãtes ſcribebãt decalogũ in mẽbranuł ꝛ ligabãt in frõte ꝑ qđ religioſi viderenť pplis. Juſſerat etiã moyſes vt i q̃ttuoꝛ ãgul' palliox facerẽt fimbrias vt ꝑ h̃ eſſent diſcreti iſra eliticí ppſi. Illi ꝟo faciebãt grãdes fimbꝛias: ꝛ in eis ligabãt acutas ſpinas vt eũdo ꝛ ſedẽdo inter dũ pũgerenť: q̃ſi ſic cõmoniti retraherenť ad officia dei. Hmõi faciunt hodie zelo dei: ſʒ nõ ẽm ſciaʒ mulierculę in puis euangelꝰ ꝛ ligno crucis ꝛ in hmõi rebus qđ ſupſtitio ẽ. Phylateria hebꝛaicũ nomẽ ẽ: ꝛ ſonat ſuatoꝛia phylare em̃ ſuare: toraꝫ lex iterp̄tať.

phylateria

a ¶ Vos aũt. Dupliciroñe ab his attẽdere iubet: ne coꝫ ſimulatione ſeducamur: vel ne emulatione inflãmemur. b ¶ Unus eſt.q̃ illuminat hominẽ: qđ nõ alius hõ: ſʒ tm̃ exercet docẽdo: nõ intellectũ p̄ſtat. c ¶ Pater veſter q̃ in cel' ꝛc. Deus dꝛ pr̃ ꝛ magiſter natura: hõ indulgẽtia. Pater: vt honoꝛ etati deferať: nõ vt auctoꝛ vite habeať. Magiſter ex ꝯſoꝛtio veri magiſtri tãq̃ eiꝰ nũcius ꝛ ꝓ reuerẽtia eius a q̃ mittiť honoꝛať. d ¶ Qui maioꝛ ẽ. Certãtibꝰ de pꝛioꝛatu diſcipulis (vt Lucas ait) chꝛiſtꝰ nõ eos inite ꝯtẽtionis arguit: ſʒ formã hũilitat' oñdit. Qui maioꝛ ẽ.i.maioꝛis meriti. vel qui p̄ferť alijs dʒ eos ꝯuenire obſeq̃ndo nõ ſupbe dñando. Vñ agẽdibus ꝓ humilitatẽ ſit ſociꝰ. Ꝯ delinquẽtes zelo iuſticie ſit erectus. Nõnunq̃ grauiꝰ delinquiť ſi iter ꝑuerſos plus eq̃litas q̃ diſciplina cuſtodiť. Rectorẽ ꝛ mr̃eʒ exhibeat pietas: ꝛ p̄rem diſciplina. Cauendumq; eſt ne aut diſtrictio rigida aut pietas ſit remiſſa.

B e ¶ Clauditis. Uel malo exẽplo vł mviſteria ſcripturaruꝫ tollendo. Exẽmplo em̃ ꝛ doctrina eoꝛum qui magiſtri ſunt alij quidem chꝛiſtũ nõ recipiunt. q̃ Circũitis

phylateria ſua ꝛ magnificãt fim
a ¶ q̃ſi mercedẽ ſue religionis gulã ſequuťur: ꝛ in publico gloꝛiã querũt.
bꝛias. Amãnt aũt pꝛios recubit' a
a ¶ magros pꝛios ſedere nõ vetat: ſʒ eos arguit q̃ hec hũta vł nõ hũta: idebite appetũt.
in cenis: ꝛ p̄mãs cathedras i ſy b
nagogi: ꝛ ſalutatões i foꝛo: ꝛ vo c
a ¶ id eſt ne qđ ſo debeť voß ꝯſumať: nec alios rabbi vocetis: ne diuinũ hoiẽbus honoꝛẽ deferatis. ¶ magiſter.
a can ab hoib' rabbi. Uos aũt no
b lite vocari rabbi. Unꝰ ẽ em̃ ma d
giſter veſter: omnes autem vos e
¶ ab vno facti vnius nature.
fratres eſtis. Et patrẽ nolite vo f
e care voß ſup terram: vnus ẽ em̃
¶ auctoꝛ nature: q: ex iꝑo ſunt oia.
pater veſter q̃ in cel' eſt. † Nec vo g
a ¶ ne appetať vocari. b ¶ repetit ꝓp̃' filiũ ꝑ quẽ ſunt oia vel ꝑ quẽ recõciliati ſumus.
cẽmini magiſtri: q: mãgiſter ve
a ¶ cui quicq̃d ſcitis attribuendum eſt.
b ¶ de pꝛimatu nõ ſit ꝯtentio inter vos.
b ſter vnus eſt chꝛiſtus. Qui ma b
ioꝛ eſt veſtrũ / erit miniſter veſter. i
a ¶ ſcaute eleuauerit. b ¶ a dño: ꝛ ſi nõ corã hoib'. ¶ de bñfact' ꝓuide. ¶ a deo.
Qui aũt ſe exãltauerit humiliabitur: et qui ſe humiliauerit / exal k
a ¶ q̃ habet' noticiã legis ꝛ ꝓphetaꝝ.
tabitur. Ue autẽ võbis ſcribe et m
a ¶ q̃ aduentũ x̄pi doctrine ſimulatiõe abſconditis: q̃ aperit regnũ celoꝝ.
e phariſei hypocrite: qui clauditiſ
regnum celorum ante homines:
a ¶ nõ creditis. b ¶ Credere volẽtes.
Uos em̃ nõ intrãtl: nec intro eũ n o
a ¶ q̃ veſtra ſupſtitione nihil intẽditis niſi vt pdã de ſubiecta plebe faciatis.
tes ſinitis intrare. † Ue võbis ſcri p
be ꝛ phariſei hypocrite q̃ comedítis domos viduaꝝ / orõnes lõ

vocare ꝛc. Licet em̃ aliq̃s poſſit vocari pater in terra rõne generatiõis doctrine ſiue etat': tm̃ ſolus deus eſt pr̃ p̄ncipalis: q: ab eo ſolo habemus aiaʒ intellectiuã q̃ eſt forma hoĩs. pater ãt eſt ille qui dat formã. g ¶ Nec vocemini magiſtri ꝛc. Sicut iã.ẽ.expoſitũ eſt. h ¶ Qui maioꝛ eſt veſtrũ.i.vult eſſe ẽm veritatem. i ¶ Erit miniſter veſter.i. paťus ad officia humilitatis ẽm decentiã ſui ſtatus: ꝓpter h̃ papa vocať ſe ſeruũ ſeruoꝝ. k ¶ Qui aũt ſe exaltauerit. in pñti ꝑ ſupbiã. l ¶ Humiliabiť. in futuro ꝑ gehẽne penam. m ¶ Ue ãt vobis ſcribe ꝛc. Poſtq̃ ſaluatoꝛ oñdit hypocryſis motiuuʒ qđ eſt ſupbia: h̃ oñdit eius multiplicem effectũ. Et diuidiť in duas ꝑtes: q: pꝛimo deſcribit ex multiplici effectu hypocriſis culpã. ſcđo ſubiũgit penam / ibi: Serpẽtes genimina. Circa pꝛimũ aduertendũ q̃ hypocriſis ẽ ſimulatio falſa. ꝛ iõ opponiť veritati. Ueritas aũt triplex ẽ / doctrie / iuſticie / ꝛ vite. ꝛ iõ diuidiť in tres ꝑtes: q: p̄mo oñdiť q̃liter phariſei coꝛrumpebãt ꝑ hypocriſim veritatẽ doctrine. ſcđo idẽ oñdiť de veritate iuſticie / ibi: Ue voß ſcribe ꝛ phariſei hypocrite q̃ deciať. tertio idẽ oñdiť de veritate vite ibi: Ue vobis ſcribe ꝛ pha. hypo. q̃ mũda. Circa p̄mũ ꝯderandũ q̃ doctrina leg' ad tria oꝛdinabať: videlicet ad cognitionem x̄pi in lege ꝓmiſſi. ſcđo ad ſalutis ꝯſecutionẽ ꝑ mandatoꝝ ipletionẽ: vñ.ſ. dictũ ẽ.19.ca.c. Si vis ad vitã igredi ſerua mandata. tertio ad cultũ vniꝰ dei obſeruandũ. ꝛ ideo diuidiť in tres ꝑtes ẽm q̃ iſta tria ꝑ hypocriſim coꝛrũpebãt phariſei. ſcđa ibi: Ue vobis ſcri. ꝛ phari. hypo. q̃ circũi. tertia ibi: Ue vobis duces ceci. Cõſiderãdũ ãt q̃ in oib' iſtis effectib' hypocriſis ꝯponit hãc dictionẽ ve: q̃ maledictionẽ ſignificat. Cuius rõ ẽ: q: ſicut in lege veteris teſtamẽti ponunť bñdictiones obſeruãtibus legẽ ꝛ maledicti ones trãſgredientib' eã: vt habeť Deute.xxviij. ita in euãgelio ponunť btitudines: vt habitũ eſt.v.ca. ꝛ h̃ reſpectu iuſtoꝝ. ꝛ hic ꝯrie ponunť maledictiones ꝯ hypocritas falſo iuſticiã ſimulãtes. dicit q̃: Ue aũt vobis ſcribe ꝛ pha. q̃ clauditis regnũ celoꝝ ꝛc. Regnũ celoꝝ h̃ accipiť ꝓ btitudie eterna: oſtiũ ꝑ qđ intrať ad ipſam chꝛiſtus: eſt ẽm q̃ ipſemet dicit Joh.x.b. Ego ſũ oſtium ꝑ me ſi q̃s introierit ſaluabitur. Clauis aũt qua aperiť hoc oſtium vel clauditur eſt doctrina: ꝓpter quod auctoꝛitas docẽdi vocať clauis ſciẽtie: vt habeť Luc.xj. ꝛ ideo ꝑ ſanam doctri

mar.12.d.
Luc.11.f
et.20.g
Diuiſio
† Jac.3.a
† Luc.14.c
et.18.c
D
Antiqui libꝛi non hñt iſtud ve vobis ꝛc. vſq; ad ꝓximuʒ ve

Nico.de lyra

A hebãt decalogꝰ mãdatoꝝ: ꝛ ponebãt illa charta in capite admodũ coꝛone. ꝑ h̃ ſignificabať q̃ debebãt legẽ in mẽoꝛia hr̃e: ẽm qđ habeť Deut.vi. dicebanť ãt phylateria a phylare qđ eſt ſuare: ꝛ toꝛa qđ ẽ lex: q: erãt q̃dam ſigna ſeruãde legis. Phariſei igiť vt viderenť p̄ ceteris religioſi faciebãt ſibi phylateria mag' lata: ꝛ ſcribebant in eis decalogũ de groſſioꝛi lr̃a: ꝛ eadeʒ rõne faciebãt fimbꝛias maioꝛes in pallijs ſuis. q̃ ãt eſſent iſte fimbꝛie dictuʒ eſt.ſ.ix.ca.ſup illud ꝟbũ: Tetigit fimbꝛiã veſti.eiꝰ. a ¶ Amant aũt. Hic p̄r oñdiť ſupbia eoꝝ ex ãbitiõe dignitat': cũ dicit: Amãt aũt pꝛios recu. in ce. ꝛ h̃ duplici de cã.ſ. rõne gule: q: ibi ponunť fercula melioꝛa. rõne ſupbie: q: ẽ locꝰ honoꝛabilioꝛ. b ¶ Et pꝛimas cathedras in ſynagogis. vbi cõueniebãt hoĩes ad audiendũ ꝟbũ dei. Et ſalutatiões i foꝛo.i.in loco patẽti. c ¶ Et vocari ab hoibus rabbi. Deſiderare em̃ ſciaʒ ꝛ actu docẽdi nõ ẽ malũ ſʒ meritoꝛiũ: ſʒ deſiderare nomẽ tm̃: h̃ ẽ malũ ꝛ ſupbie pctm̃: ſi tñ deſidereť nomẽ ꝛ auctoꝛitas magiſterij ad hoc q̃ ſcia iã habita aliq̃s melius poſſet vti: nõ ẽ malũ ſed eſt bonũ: q: bonus doctoꝛ dʒ q̃rere illa q̃ faciũt ad efficaciaʒ ſue doctrine. Uerũtñ q: hõ nõ eſt magiſter p̄ncipalis ſed ſolus deus. ideo dicit: d ¶ Unus ẽ em̃ magiſter veſter. q̃ ſolus deus põt interius docere intellectũ illuminãdo: ſeu ſpẽm intelligibilẽ infundẽdo. hõ aũt docet tm̃ exterius aliq̃ ꝓponẽdo ex q̃bus formanť fantaſmata debita a q̃bus intellectꝰ agẽs facilius abſtrahit ſpẽm intelligibilẽ: ſicut in ſanatiõe hoĩs natura agit tm̃ p̄ncipaliť: medicus aũt aliq̃ admĩſtrat ex quibus natura iuuať. e ¶ Omnes aũt vos fratres eſtis. q: filij dei ꝑ creationẽ ꝛ adoptionẽ gr̃e. f ¶ Et patrem nolite vocare

Diuiſio
Phariſei amãt pꝛimos recubitꝰ in cenis duplici de cã

nam apiť hoc oſtiũ ꝛ ꝑ falſam doctrinam clauditť. Ergo q: phariſei ꝛ ſcribe auctoꝛitates q̃ ſunt in lege ꝛ ꝓphetis ꝺ chꝛiſto coꝛrumpebãt vt viſum eſt ꝑce. ca. ideo claudebãt regnũ celoꝝ ante hoĩes: eos a fide ꝛ noticia chꝛiſti veri auertẽdo. Jõ ſequiť: n ¶ Uos em̃ nõ intratis. q: a cognitiõe quã habueřt ꝺ x̄po odiũ ꝛ rancoꝛẽ cõuerſi ſunt in erroꝛẽ: vt viſum ẽ ca. ꝑce. ꝛ ca. xxi. o ¶ Nec introeuntes.i.intrare volentes: q̃les erãt ſimplices populi. p ¶ Sinitis intrare ꝛc. Quia per iſtos phariſeos fuerunt decepti ꝛ a fide chꝛiſti pꝛo maioꝛi parte auerſi.
A Ue vobis ſcribe
✱ a ¶ Amãt pꝛios recu. in ce. ꝛc. iſta recipe cũ exhibenť oꝛdinate nõ ẽ malũ: ſʒ ipſa ꝯcupiſcere. f ¶ Et p̄reʒ no. ꝛc. nõ ex cludit exhibitionẽ honoꝛis debiti ſed indebiti.ſ. vt ꝓpter adulationem vł aliquid hmõi nõ fiat. m ¶ Ue aũt vobis ſcribe ꝛ phari. hypo. q̃ clauditis regnũ celo. añ hoĩes ꝛc. h̃ faciut illi q̃ neq̃ter repellũt p̄dicatoꝛes ꝛ ꝯfeſſoꝛes viã ſalutis aperire peccatoꝛibus volẽtes: ꝛ ſilr̃ illi q̃ fulminãt indiſcrete ſententias excõicationis: ſuſpẽſionis aut interdicti. p ¶ Ue vobis ſcribe ꝛ phari. hypo. qui cõ. do. vi. ꝛc. Iſti ſunt begardi ſanctitatem ſimulantes ꝓpter q̃ſtum nõ ꝓpter ſalutem animarũ

Moraliter

l ✱ Ue vobis

a ¶ Circuitis. In toto orbe euãgelio detrahitis: ⁊ ſi q̃s vobis adheret: duple pene fili⁹ eſt: q2 neq3 remiſſionē pctõ2 accipit ⁊ i eo2 ſocietatē incidit q̃ xp̃m ſunt pſecuti: quiſq3 ei⁹ fili⁹ dr̃ cui⁹ opa agit. b ¶ Proſelytũ. pſelyti ſũt de gẽtib⁹ i ſynagogã recepti quo2 raritas p vnũ ſignificatᷣ: quia vix aliq̃s poſt xp̃m. c ¶ Quicũq3 iura. Phariſei q̃ oĩa fecerãt ꝓpter lucrũ dicebãt eſſe etiã ſanctiora oblata q̃ tẽplũ vel altare: vt hoĩes ꝓmptiores eẽnt ad offerẽda dona q̃ ad preces fũdẽdas i tẽplo: vel iuſticias faciẽdas. In q̃ non dei timorẽ ſ3 ſuã cupiditatẽ attẽdebãt. Ideo arguit eos dñs ſtulticie ⁊ fraudulẽtie.

Tẽplũ vel altare ad gl'iam dei ptinet ⁊ ad hoĩs ſalutẽ. Aurũ vel donũ altari s: ⁊ ipa ad gloriã dei ptinẽt: ⁊ tñ magis ad delectationẽ hoĩm: ⁊ vtilitatē ſacerdotũ. Et iõ aurũ q̃ delectant ⁊ dona q̃bus paſcunt ſanctiora dicũt vt homines ꝓmptiores ſint ad illa offerẽda.

Typice ¶ Typice. Tẽplũ ⁊ altare ẽ xp̃s. Aurũ ⁊ donũ: laudes ⁊ ſacrificia q̃ deo offerunt. nõ eñ ille p hec: ſ3 hec p illũ ſanctificant. b ¶ In celo. Per creaturã vbi nõ putat' piuriũ eſſe: iurat i celo id eſt p ſubiectã creaturã iurat ⁊ p diuinitatẽ pſidẽtẽ creature. c ¶ Ue vobis ⁊c. Et hic arguit eos auaricie: q2 nihil pt'mittũt de his q̃ ad cõmodum ſuũ ſũt. f ¶ Qui decima. Quia de⁹ pceperat oim re2 decimas offerri ꝓpt alimoniã ſacerdotũ. Nota q2 p elemoſynã aliqua impunitas nõ emit i iniq̃tate manentibus.

¶ Hec opor-

a ¶ quaſi ſeru⁹ dñi volũtatẽ ſciẽs ⁊ nõ faciens vapulabit plagis multis.

gas orãtes: ꝓpter hoc amplius accipietis iudiciũ. Ue vobis ſcri- a
a be ⁊ phariſei hypocrite q̃ circũi- b
¶ totum orbem.
tis mare ⁊ aridã: vt faciatis vnũ
¶ ad legẽ ↄuertat' vnũ aduenaʒ d' gẽtib⁹ ;
b proſelytũ: ⁊ cum fuerit factus: c
a ¶ dũ videns vitia vr̃a reuertit gentilis factus: ⁊ p puaricatiõe maiori pena dign⁹.
facitis eũ filiũ gehẽne duplo q̃ d
a ¶ ſcribe ⁊ phariſei. b ¶ aliorũ. c ¶ ſtulti
vos. Ue võb duces ceci q̃ dici- e
a ¶ ſi ↄuict⁹ fuerit mẽdacij: ſi tenet criminis
c tis: q̃cũq3 iurauerit p tẽplũ nihil
reus. a ¶ re⁹ piurij nõ tenet. b ¶ i pecunia q̃ ſacerdotib⁹ offert: ſi ↄuincit ſtatim i q̃ iurauerit cogit exoluere.
bil eſt: qui aũt iurauerit in auro
a ¶ pterit. ¶ a vero lumie q̃ putat' mai⁹ ſanctificatũ q̃ ſanctificans.
tẽpli debitor ẽ. Stulti ⁊ ceci: q̃d f
eni maius ẽ aur2: an tẽplũ qd ſã-
ctificat aur2? Et q̃cũq3 iurauerit g
¶ non eſt reus piurij.
i altari nihil ẽ: quicũq3 aũt iura- h
a ¶ in oblationib⁹ ⁊ victimis ⁊ ceteris q̃ offerunt: hec mo2 repetunt.
uerit i dono qd ẽ ſup illd debet.
¶ ſanctificatũ.
Ceci q̃d eni mai⁹ ẽ: donũ an al- i
tare qd ſanctificat donũ? Qui k
a ¶ ex quo oblato2ũ ſanctificatio deriuat.
ergo iurat in altari iurat in eo: ⁊
in omnibus que ſup illud ſunt:
a ¶ aſtringit ſacramẽto cõtinẽtis ⁊ cõtenti et ſanctificantis ⁊ ſanctificati.
Et quicũq3 iurauerit in templo l
iurat: in illo et in eo q̃ habitat in
o ipſo. Et qui iurat in celo iurat i m
throno dei: ⁊ in eo qui ſedet ſup
a ¶ h arguit eos auaricie q2 nihil ptermittũt de his q̃ ad cõmodũ ſuũ ſunt.
e eũ. Ue võbis ſcribe ⁊ phariſei n
a ¶ q̃ queritis decimã. ¶ diligẽter exigit' decias cũcta2 rerũ. b ¶ id ẽ viliora olera
f hypocrite qui decimãtis mentham o
¶ incorrecta.
⁊ anethũ ⁊ cyminũ: et reliquiſtis p

Nico.de lyra

a ¶ Ue vo. ſcri. Hic oñdit q̃lit' corrũpebãt v'itatẽ doctrine i his q̃ ptinẽt ad ſalutẽ: dicebãt eñ q2 obſeruare legẽ erat neceſſariũ oĩbus ad ſalutẽ qd eſt falſum: q2 multi gẽtiles ſunt ſaluati vt Iob ⁊ plures alij. Ex ſuppoſitiõe autẽ hui⁹ falſi diſcurrebãt aliq̃ doctores hebrei p diuerſas ciuitates ⁊ caſtra vt poſſent ↄuertere aliq̃s de gẽtilitate ad iudaiſmũ: ⁊ h ẽ qd dr̃ h. b ¶ Qui circuitis mare ⁊c. Proſelyt⁹ eñ legis dicebat ille q̃ de gẽtilitate ad iudaiſmũ cõuertebat. c ¶ Et cũ fue. fa. ⁊c. q2 p malã vitã ſuã ipm in morib⁹ corrũpebãt: ſed addit: d ¶ Duplo q̃ vos. q2 ille ſic in morib⁹ deprauat⁹ ad gẽtilẽ ritũ reuertebat: ⁊ ſic erat apoſtata a lege quã obſeruare ꝓmiſerat: ⁊ ſic i moribus ⁊ fide peccabat. Siĩr aũt faciũt illi q̃ multum laborãt ad h vt poſſint aliquẽ ad ſtatũ religionis adducere ⁊ cũ

Luc.xi.f adductus fuerit p mala exempla faciũt ipm apoſtatare et ſic fiũt nouiſſima ei⁹ peiora priorib⁹. e ¶ Ue vo. du. ce. Hic ↄñr oſtẽdit qualiter corrũpebant veritatem doctrine in his q̃ ptinẽt ad actũ latrie: cui⁹ actus eſt iurare mõ debito ⁊ iuramentũ obſeruare. Phariſei eñ et ſcribe ex cupiditate moti dicebãt q2 illi q̃ iurabãt p tẽplum dei nec peccabãt nec erãt in aliq̃ obligati: ſed illi q̃ iurabãt p aur2 tẽpli erãt obligati ad ſoluẽdũ ſacerdotib⁹ certã portionẽ auri. ⁊ iſte error ꝓcedebat ex cupiditate vt dictũ eſt. In reb⁹ eñ materialibus nõ eſt aliq̃ ſanctitas niſi inq̃ntũ ordinant ad cultũ diuinũ ad h aũt directe ordinabat tẽplũ. Aurũ aũt quo operiebant parietes tẽpli interi⁹ magis ordinabat ad tẽplũ decorẽ: ꝓpt h dicit: Duces ceci: q2 erãt i errore ⁊ alios in errorẽ inducebant. f ¶ Quid eñ ma. eſt: aurũ an tem. ⁊c. q. d. nulli dubiũ q2 tẽplũ eſt maius: rõne pdicta. g ¶ Et q̃cũq3 iu. in al. ⁊c. i. nõ peccat: nec eſt in aliquo obligat⁹. h ¶ Quicũq3 aũt iurauerit ⁊c. i. obligatus eſt ad ſoluendũ tãtũ quãtum valet illud donũ. Et iſte error ſimiliter ꝓcedebat ex cupiditate: ꝓpter qd ſubdit: i ¶ Ceci. quid eñ maius ẽ donum an altare qd ſan. ⁊c. q. d. ipm altare: q2 ſi q̃s feciſſet tũc oblationẽ deo alibi q̃ in hierlm ⁊ q̃ i altari qd erat i templo nõ erat acceptabilis deo: imo in h occurrebat crimẽ ſacrilegij. Addit etiã ſcdam rõnẽ ad hoc. k ¶ Qui ergo iu. ⁊c. Ex quo p2 q2 iuramẽtum qd fit i altari includit illud qd fit in dono qd eſt ſup altare ⁊ non econuerſo: ⁊ ſic ſe habet ad illud ſicut totũ ad ptẽ. Addit etiã tertiã rõnẽ ad h dicẽs: l ¶ Et q̃cũq3 iu. ⁊c. q2 eñ tẽplũ erat ordinatũ ad diuinũ cultũ. ⁊ deus ſpeciali mõ habitabat i tẽplo: ideo iurãs p tẽplũ iurat p deũ q̃ colit in tẽplo: ⁊ hoc eſt mai⁹ q̃ iurare i dono qd ſibi offert. Cõfirmat aũt vltimũ dictũ p exemplũ. m ¶ Et q̃ iu. in celo ⁊c. q2 ſicut dictum eſt ſupra ca. v. q̃ iurat p celũ iurat quodãmõ p ipſum deũ inq̃ntũ virtus diuina relucet ſpeciali mõ in celo. n ¶ Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite q̃ deci. Hic oſtendit q̃liter phariſei corrũpebãt veritatẽ iuſticie p hypocriſim: q2 illa q̃ erant parui põderis multũ reputabãt ad ſimulationẽ ſanctitatis: ⁊ illa q̃ erãt maioris neceſſitatis ad ſalutẽ cõtẽnebãt: ⁊ hoc eſt qd dicit: o ¶ Decimatis mẽthã ⁊c. Hoc põt itelligi dupliciter: Uno mõ reſpectu ſui: q2 l3 miniſtri tẽpli acciperẽt decimas a pplo: tñ de illis acceptis a pplo ⁊ d' his q̃ habebãt ex labore ſuo decimas reddebãt ſũmo ſacerdoti: vt habet Num. xviij. ⁊ ideo ad ſimulationem ſanctitatis reddebãt eis decimas de minimis. hoc etiã faciebant ratione cupiditatis vt p exemplum ſui inducerent populũ ad reddẽdum ſibi decimas de omnib⁹ vſq3 ad minima: Aliter poteſt intelligi reſpectu alio2ũ q2 p doctrinã ſuam inducebãt ad decimas ſtricte ſoluẽdum ſibi: vt ſit ſenſus. Qui decima. ⁊c. hoc eſt q̃ decimare docetis. p ¶ Et reliquiſtis q̃ grauiora ſũt legis. hoc ſimiliter intelligit' dupliciter: Uno modo reſpectu ſui: q2 que erãt magne neceſſitatis facere omittebant. Alio mõ reſpectu alio2ũ quia alios ad talia obſeruanda inducere negligebant. Similiter faciunt ſacerdotes eccleſie et plati qui ſollicite arguunt et argui ꝓcurant ſubiectos

Moralit' ✱ a ¶ Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypo. qui circuitis mare ⁊ aridã ⁊c. Iſtis ſunt ſimiles aliq̃ religioſi q̃ cũ magna diligẽtia inducũt ſeculares ad religiõis ingreſſũ ⁊ poſtea male nutriunt ⁊ ſic peiores fiunt q̃ in ſeculo ꝓpter exempla mala q̃ vidẽt ⁊ frequẽter reuertunt ad ſeculũ. e ¶ Ue vob. s du. ceci q̃ dici. ⁊c. Chryſ. Multi autẽ chriſtiani ſic inſipienter intelligunt: ecce eni ſi aliqua cauſa fuerit modicã videt facere q̃ iurat p deũ: q̃ vero iurat p euangeliũ maius aliq̃d feciſſe videt: q̃bus ſimiliter reſpondendũ eſt. Scripture ꝓpt deũ ſũt: ⁊ nõ de⁹ ꝓpter ſcripturas: maior eſt ergo deus q̃ ſanctificat euãgeliũ q̃ euãgeliũ qd ſctificat a deo. ¶ Aug⁹. Templũ autẽ ⁊ altare ipm xp̃m intelligim⁹: aurũ ⁊ donũ laudes et ſacrificia q̃ p eũ offerim⁹: nõ eñ ille p hec ſed iſta p illũ ſanctificant. n ¶ Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hypo. qui decimatis methã ⁊c. per hoc arguit illos qui modica diligẽter obſeruant et negligunt maiora: ſicut aliqui religioſi plus ponderat ⁊ puniunt ſilentij fractionem vel inclinatiõis omiſſionem q̃ defraudationem proximi vel aliquid huiuſmodi p monaſterij ſui vtilitate temporali.

✱ Ue vobis

E a ¶ Hec oportuit fa. ne elemoſynas fructuū terre videre‍t reſpuere. hec addidit: b ¶ Duces ceci. opinioe religioīs in minimis q̄ lucrū hn̄t diligētiā oſtdit': ſ; magna p̄cepta d̄ iudicio fide ꝛ miſcdia deuorat' ꝛ negligit'. c ¶ Excolātes. My-

Myſtice ſtice. Culic' noie ſeditioſus homicida barrabas ſignat': q: h aial ſtrepēdo inquietat ꝛ ſanguie delectat'. Cameli noīe ꝓpt̄ hūilitatē ad ſubeūda onera: dn̄s itelligit'. Colāt ḡ iudei culicē. i. minīa obſeruāt: q: barrabā q̄ nō ſoluerat ſabbatū dimiſerūt: ꝛ camelū glutiūt. i. maiora ꝯtēpnūt: q: xp̄m ſpūalit' ſabbatū inſinuantē ꝑ iudiciū ꝛ miſcdiā ꝛ fidē (q̄ illi ꝯtēpnūt) occiderūt. d ¶ Ve vobis. Diuerſis ſilitudinib' ſimulationis ꝛ mēdacij arguit phariſe' q̄ aliud hoībus oſtendunt: aliud domi agunt. e ¶ Qui mūdatis. Fruſtra ſcitatē exteri' ſtēditis: ſic ſi qs calicē mundet exterius: itus aūt relinquat ſordes: cū ei' vſus ſit iterior. Lucas ita: Stulte: qui fecit qd̄ deforis ē etiā id qd̄ itus ē fecit. i. q̄ vtrāq; naturā hoīs fecit vtrāq; mūdari voluit. Nemo igitur putet fornicationē ꝛ hmōi corpalia vitia ſolūmō grauia eſſe: ꝛ auariciā ꝛ ſupbiā: ꝛ irā ꝛ cetā ſpūalia leuia eē. f ¶ Calicis. ꝑ ſilitudinē: nō ꝙ in calice ꝛ parapſide ſit eoꝝ ſuperſtitio. g ¶ Qui edificatis. Extruitis mōrīā occiſoꝝ ꝓpt̄ fauorē vulgi: vt iuſti videami'. arguitis etiā facinora patrum veſtroꝝ. h ¶ Itaq;. q: ſcelera patrū deteſtamini ꝓ ſpecie q̄dā ſcitatis. dn̄s chriſtū ꝯſeq̄ndo ꝛ apl'os eadē facitis: facto ꝓbatis vos eſſe filios: nō ſolū carne ſed

B imitatiōe iniq̄: ꝛ p; eos ſimiles eē pctā re. ¶ Id eſt ꝯ vos loq̄mini dū patres dānatis: ſilr eīm facitis. i ¶ Et vos. ꝓbato ꝙ filij ſunt homicidarū: ponit id ad qd̄ tēdebat. Et vos iplete mēſu. ſ. qd̄ illis defuit iplete. Illi ꝓphetas: vos dn̄m ꝓphetaꝝ occidite. Nō iubet: ſ; ꝙ facturi ſūt oñdit. k ¶ Quō fugietis. Hiero. Sepulchra ſanctoꝝ edificādo an poti' corda a malicia mūdādo. Liberabūt vos ſancti: q̄ſ ſepulchra ornatis: non certe. Sancti non ſunt amici inimicis dei: fruſtra ſanctos honorant qui ſanctitatem ſpernunt.

¶ Sapiētes.

¶ ſi negligant'. a ¶ id eſt vt recte int' hoīs iudicet'. ¶ in diſcuſſione cauſaꝝ.

que grauiora ſunt legis/ iudiciū a

¶ in paupes ꝛ viduas. ¶ in deum.

a et miſericordiam et fidem. Hec b

a ¶ maiora. ¶ vos vel ppl'm. b ¶ p̄ncipaliter. ¶ minora. i. decimas terrenoꝝ fructuum exigere: vel illos dare.

oportuit facere: ꝛ illā nō omitte c

a ¶ aliquē liq̄rē magis puꝝ facere vt lac.

d re. Duces ceci excolātes culicē: e

¶ onera.

o camelum autem glutientes† Ve f

vobis ſcribe ꝛ phariſei hypocri

¶ oīa fallacit' faciūt. ¶ illud.

f te: q̄ mūdatis qd̄ d̄ foris ē calicis ꝛ

a ¶ vas q̄dratū eſt. b ¶ in ꝯſcientia.

parapſidis: intus aūt pleni† eſtis b

a ¶ auaricia. b ¶ ſordibus vitioꝝ.

rapia ꝛ imūdicia. Phariſee cece i

a ¶ q̄ intus nō vides. b ¶ cor ꝛ ꝯſcientiā a fraude ꝛ malis deſiderijs.

mūdā p̄us qd̄ intus eſt calicis ꝛ

a ¶ Ut poſſis foris ſcitatē oñdere ſcitatē ꝑ

parapſidis vt fiāt ꝛ id quod deopa. a ¶ nō ē mūdū qd̄ itus eſt ſordidū.

b ¶ item alia ſilitudine eos arguit.

foris ē mūdū† Ve vob ſcribe ꝛ k

phariſei hypocrite: q: ſiles eſtis l

a ¶ id qd̄. ē. ſilitudo calicis. ¶ vos eīm eſt' ſepulchra q̄bus alios mortificatis.

ſepulchris dealbatis: q̄ a foris pa

a ¶ ſic ꝑuerſi mḡri q̄ alia docēt ꝛ alia faciūt

rēt hoīb' ſpecioſa: itūs vō plena

ſunt oſſib' mortuoꝝ ꝛ omni ſpur

a ¶ putredine ꝛ fetore. b ¶ Oēs ſupiores ſilitudines breuiter hic exponit'.

cicia. Sic ꝛ vos a foris quidem

a ¶ hītu veſtis: phylateria lōga orōne.

parētis hoīb' iuſti: itus aūt ple

¶ amore vane laudis. ¶ odio ꝟitatis.

ni eſtis hypocriſi et iniq̄tate.† Ve m

vob ſcribe ꝛ phariſei hypocrite:

¶ hypocrite oīa fallacit' faciūt ꝓpt' opinio

s q̄ edificatis ſepulchra ꝓphaꝝ: et

nē vulgi. ¶ alioꝝ ſi nō verbis: ope ambitioſe ornando monumēta iuſtoꝝ quos a patribus nō negant occiſos eſſe.

ornatis monumēta iuſtoꝝ/ ꝛ dicitis: Si fuiſſem' i dieb' patrū nro

¶ effundendo.

rū/ nō eſſem' ſocij eoꝝ in ſāguie

b ꝓphaꝝ.† Itaq; teſtimonio eſtis n

vobiſmetipſis/ q: filij eſtis eoꝝ

i q̄ ꝓphas occiderūt: et vos iple o

¶ a patribus ceptā.

te menſuram patrum veſtroꝝ. p

¶ doloſi homicide. ¶ de homicidis nati.

Serpentes/ genimia viperarum q

¶ nō eīm edificādo ſepulchra.

k quomodo fugietis a iudicio gehē r

¶ vt impleat' qd̄ p̄rib' defūit de me ꝛ meis.

ne? Ideo ecce ego mitto ad vos ſ

Nico.de lyra

A ſubiectos de redditiōe decimaꝝ et ꝯſimiliū q̄ eis debent' ꝛ paꝝ curant ſi in maioribus crimibus inuoluant': q̄ aūt ſint illa maiora a phariſeis neglecta. ſb̄dit: a ¶ Iudiciū ꝛ miſcdiā ꝛ fidē. Fides ſpectat debitū ordinem hoīs ad deū. iudiciū āt importat debitū ordinē hoīs ad ꝓximū in his q̄ hn̄t rōnē debiti. miſcdia āt in his q̄ habēt rōnē doni. ꝛ eā in iſtis tribus intelligunt' oīa illa q̄ ſunt multū neceſſaria ad ſalutem. Sequit': b ¶ Hec oportuit facere. tanq̄ magis neceſſaria. c ¶ Et illa nō omittere. Tanq̄ minora bona. hoc aūt dicit ne forte ex verbis p̄dictis crederet aliqs ꝙ non eſſet bonum ſoluere decimas de minimis. d ¶ Duces ceci. vocat eos duces q̄ habebāt regere ppl'm ꝛ cecos: q: puertebāt itellectū ſcripturaꝝ dicentes eſſe multū curandū de minimis ꝛ parū de magnis. ꝓpt' qd̄ ſubdit: e ¶ Excolātes culicē. i. minima cū diligentia ꝑq̄rētes ꝛ tractātes. f ¶ Camelū aūt glu. i. illa q̄ ſūt maioris pōder' ꝓ nihilo reputātes: q: camelus aial ē magnū ꝛ pōderoſū. g ¶ Ve vobis ſcribe. Hic ꝯñr oñdit q̄lit' corrūpebāt veritatē vite: et ponit tria exēpla. p̄mū erat in reb' exteriorib9. phariſei eīm ad oſtētationē mūdicie qn̄ debebāt aſcēdere in tēplū ad orandū p̄mū lauabāt vtēſilia dom' ꝛ veſtimēta ꝛ ꝯſilia ꝛ paꝝ curabāt de iteriori mundicia. ꝛ h ē qd̄ dic': Qui mūda. qd̄ deforis ē ꝛc. Sequit': h ¶ Int' āt ꝛc. ꝛ hec erat magna cecitas: q: mundicia exterior nō ē deo accepta niſi ꝓpt' mundiciā iteriorē. ꝓpt' h dic': i ¶ Phariſee cece ꝛc. ꝑ iteriora eīm calic' ꝛ parapſidis intelligit metaphorice interiora mēt': ex cui' mūdicia depēdet bonitas exterioris mūdicie. ꝓpt' qd̄ ſequit': Ut fiat ꝛ id qd̄ deforis ē mū. k ¶ Ve vobis. Hic pōit' ſcdm exēplū qd̄ erat in ꝓprijs actib': q: exteriorē ꝯuerſationē hēbant honeſtā vt coop̄irēt maliciā occultā. hoc ē qd̄ dic': l ¶ Quia ſiles eſtis ſe. deal. ꝛc. ꝛ p; ira. m ¶ Ve vobis. Hic ponit tertiū exēplū qd̄ reſpicit act' p̄deceſſoꝝ ſuoꝝ. iſti eīm phariſei vt viderent' iuſti reſpectu p̄cedentiū patrū ornabāt ꝛ edificabāt ſepulchra ꝓphetaꝝ a p̄deceſſorib' iterfectoꝝ. ꝛ h eſt qd̄ dic': Qui edificatis ſepul. pro. Et ſequit': n ¶ Itaq; teſtimonio ꝛc. Hoc eīm ipſi dicebāt vt p; ex lr̄a imediate p̄cedēti vbi dr̄: Si fuiſſem' in dieb' pa. no. ꝛc. ſ; q: nō ſolū erāt filij p̄deceſſoꝝ ſuoꝝ q̄tū ad naturā ſ; etiā q̄tū ad mores. ſubdit: o ¶ Implete. i. implebitis. p ¶ Mēſurā pa. ve. Qd̄ factū ē qn̄ occiderūt chriſtū: cui' ſui fuerūt ꝓphe q̄ fuerāt a p̄rib' iudeoꝝ occiſi: ꝛ iō phariſei ipleuerūt mēſurā patrū ſuoꝝ eos in malicia excedēdo. q ¶ Serpētes/ ꝛc. Poſtq̄ in phariſeis arguit hypocriſis culpā: h oſtēdit ꝯſeq̄ntē penā. ꝛ p̄mo penā eternā. ſcdo tpalē/ ibi: Hierlm hierlm. dic' ḡ: Serpētes. venenū iuidie hn̄tes. r ¶ Genimia viperaꝝ. q: venenū malicie a parētibus traxerāt. s ¶ Quō fugietis a iu. gehēne. q. d. nullo mō: q: erāt in malicia obſtinati: nō ſolū āt hāc penā meruerūt ꝓpt' mortē chriſti: ſ; etiā ꝓpt' occiſionē aploꝝ ꝛ diſcipuloꝝ ei'. ꝓpt' qd̄ ſequit': t ¶ Ecce ego mitto ꝛc. q: in diſcipul' chriſti multi habuerūt ſpm̄ ꝓpheticū: ſic iohes euāgeliſta: vt p; in Apoc. ꝛ agabus ꝛ multi alij: vt p; in actib' aploꝝ.

A Aliqui etiā

* g ¶ Ve vobis ſcribe ꝛ pha. hypo. q̄ mū. qd̄ deſo. ē ꝛc. Chryſo. Calix eſt vas ad potū ꝛ parapſis ad cibū. ſermo ḡ ꝑ quem ſpūalit' potamur ꝛ oīs narratio ꝑ quā nutrimur vaſa ſūt pot' ꝛ cibi. q̄ ḡ ſtudet ſmonē cōpoſitū ꝓferre: magis q̄ ſenſu ſalutari repletū: calix ei' a foris ē mūdat': itus āt vanitat' ſordib' ē replet'. k ¶ Ve vobis ſcri. ꝛ pha. hy. q: ſi. ꝛc. Chryſo. Ut qd̄ vis apparere qd̄ nō vis eſſe: nā qd̄ turpe ē apparere turpi' ē eſſe: ꝛ qd̄ formoſū eſt apparere formoſi' eſt eſſe: aut ḡ eſto qd̄ appares aut appare qd̄ es. Ve vobis ſcri. ꝛ pha. hy. q̄ edi. ſepul. ꝓphe. ꝛc. Sequit': n ¶ Itaq; teſtimo. ꝛc. Illi ſe filios maloꝝ teſtāt' q̄ mores eoꝝ ſequunt': ſ; tūc iplēt eoꝝ mēſurā qn̄ excedūt eoꝝ maliciā: ꝛ ſic fecerūt iudei q̄ꝛ patres occiderūt ꝓphas ꝛ ipſi dn̄m ꝓphaꝝ. t ¶ Ideo ecce ego mit. ad vos ꝛc. Multi de xp̄i diſcipul' iſtas grās habuerūt q̄ tn̄ a iudeis ꝑſecutiōes paſſi ſunt. Ut veniat ſup vos ꝛc. Sequitur:

* Uſq; ad

Margin notes (right): C Exempla primū — Secundū — †Luc. 11. e — Tertiū — alias †ſunt — D — †Luc. 11. f — Diuiſio — †Luc. 11. g — Moraliter — †Luc. 11. g

E F a ¶ Sapiētes. Qui ſcibāt quē ꝓferāt ſermonē. Scribas: in lege peritos. b ¶ Ut ve. ſu. vos. Nō hos tm̄ pñtes dicit: ſȝ oēm generationē maloꝝ ꝓcedētē ⁊ futurā: q2 oēs vna ciuitas ſūt vnū corp⁹ diaboli. c ¶ Abel iuſti ⁊c̄. Iuſticia abel approbata eſt ꝑ mūeꝝ acceptionē. d ¶ Uſqꝫ ad ⁊c̄. Cur vſqꝫ ad hūc: cū multi poſt hūc occiſi ātē natalem xp̄i ⁊ xp̄o nato moꝝ pueri ab hac

Geñ.4.b generatiōe ſūt ꝑempti. Sȝ q2 abel pa/

2.pa.24.f. ſtor ouiū fuit: necatuſqꝫ i agro: Zacharias ſacerdos necat⁹ ē in atrio templi: vtriuſqꝫ grad⁹ martyres ⁊ laicos ⁊ officio altaris mācipatos: ſb coꝝ voluit intimare vocabulis. Zacharias q̄ occiſus ē a rege Ioas iter tēplū ⁊ altare: vt hiſtoria regū narrat: fili⁹ fuit ioiade: ⁊ i euāgelio q̄ vtunē nacaret: ꝑ filio barachie legiē fili⁹ ioiade. Sȝ vt iuſticia ioiade ſacerdot' ꝓdiceē ipſe barachias vocaē .i. bñdict⁹ dñi. ¶ Iſte çacharias de duodecim ꝓphis vn⁹ erat: ſiē pater Iohis ð ꝓphis vnus erat. e ¶ Sup gc. Que a p̄io parricida vſqꝫ ad vltimū ꝑditiōis filiū cōputaē. Quaſi ſiles erūt i pena: ſiē ſūt ⁊ i culpa. f ¶ Hieruſalē ⁊c̄. Quaſi rei eſtis ſāguinis et merito: q2 multotiēs miſi ad vos ꝯgregādos ⁊ noluiſtis. g ¶ Quotiens.

3.pa.24.f Ac ſi dicat: Ego volui ⁊ tu noluiſti: et q̄tūt ꝯgregaui mea volūtate ſp efficaci: te nolēte feci: q2 ſemꝑ ingrata fuiſti. h ¶ Gallina. Hoc aīal magnū affectū hȝ i filios: ita vt coꝝ infirmitate affecta ifirmeē: ⁊ cos alis ꝓtegēs ꝯ miluū pugnet. Sic dei ſapia ꝑ carnē infirmata, ꝓtegit nos ⁊ defendit a diabolo.

Gallinę aſfect⁹ in pullos

i ¶ Relinqueē. Ciuitas auxilio dei nudata ſue ditiōi relinqueē: q̄ bñ derelicta ē cū a deo derelinquiē. k ¶ Bñdict⁹ q̄ ve. ⁊c̄. Hoc turbe dixerūt dño venienti hierlm: qd aūt his trāſactis ð dño dicit: cogit myſtice intelligi de aduentu claritatis ſue vbi cōfitebunē filium quem crucifixerunt.

a ¶ q̄ vētura dixit. b ¶ q2 ſcripturas exponūt. c ¶ moraliū latores.

a ꝓphās ⁊ ſapiētes ⁊ ſcribās/ ⁊

a ¶ vt paulū. b ¶ vt petrū.

ex illis occidētis ⁊ crucifigētis: b

a ¶ vt aplos in actib⁹ aploꝝ.

⁊ ex eis flagellabitis in ſynago/ c

gis veſtris: ⁊ ꝑſequimini de ciui d

¶ de iudea ad gentes.

b tate in ciuitatem vt veniat ſup e

a ¶ debita vltio ꝓ effuſione ſāguis iuſti.

vos ōmnis ſanguis iuſtus q̄ ef/

c fuſus ē ſup terrā/ a ſanguie abel

¶ cuiuſlibet laici. ¶ ſacerdotis.

d iuſti vſqꝫ ad ſāguinē çacharię fi †

a ¶ barachie benedicti dñi. ¶ quē occidit vr̄a generatio in atrio tēpli ſub diuo.

lij barāchię quē occidiſti iter tē

a ¶ ne miremini ſup his que dico.

plū ⁊ altare. Amē dico vobis: f

¶ ſcelera.

e veniēt hęc oia ſup generationē

a ¶ hoīes nō laxa plangiē affectu patris.

f iſtā. Hierlm hierlm q̄ occidis ꝓ h

¶ dñm nūciantes ꝓphetarū.

a ¶ duricia cordis a te repellis: vel corpali

phās ⁊ lāpides eos q̄ ad te miſſ k

ter vt ſtephanū. a ¶ p ꝓphas miſſos a me hacten⁹. ¶ in vnitate fidei.

g ſi ſūt. quōtiens volui ꝯgregare l

¶ patriarcharū heredes.

h filios tuoſ quēadmodū gallina m n

ꝯgregat pullos ſuos ſb alaſ ⁊ no o

a ¶ in ꝓximo. b ¶ tēplū vel ciuitas romanis tollentib⁹ gentē ⁊ locū.

i luiſti. Ecce relinqueē vob̄ dōm⁹ p

a ¶ niſi pñiam egerit' ⁊ ꝯfeſſi fuerit' me filiū oīpotēt' p̄ris: meā faciē nō videbitis.

vr̄a deſerta. Dicō eni vob̄ non q

¶ poſt paſſionē.

me videbitiſ amodo donec dicā r

¶ confitemini filiū oīpotentis quē bñdictū .i. a peccato imunē miſit pater ad glorificandū nomen ſuū.

k tis: Bñdict⁹ q̄ venit i noie dñi.

Nico.de lyra

E * Aliq̄ etiā fuerūt ſcribe ſiē euāgeliſte q̄ ſcripſerūt euāgelia ad inſtructionē ppli xp̄iani. Fuerūt etiā ſapiētes: q2 de diuinis ⁊ celeſtib⁹ a deo illuminati. a ¶ Et ex il. oc. q2 iacobus fraē iohis ab eis occiſus ē. Act. xii. et ſtephanus Act. vii. ⁊ multi alii. b ¶ Et crucifi. vt petrū ⁊ andreā fratrē ei⁹: ⁊ multos alios. c ¶ Flagellabitis. ð pȝ etiā in actib⁹ aploꝝ. xvi. c. vbi dr̄ q̄ paulus ⁊ ſylas flagellis ceſi ſūt. ⁊ .ii. Coꝝ. xi. c. dicit paul⁹: Ter virgis ceſus ſum ⁊c̄. d ¶ Et ꝑſeq. de ciuita. i ciui. ð pȝ Act. xiii. g. vbi dr̄ q̄ iudei paulū ⁊ barnabā eiecerūt ð finib⁹ ſuis. e ¶ Ut veniat ſup vos ⁊c̄. de iſto abel nulla eſt ambiguitas q̄n fuerit ille quē Cain frater ei⁹ occidit. De çacharia aūt ſūt opiniōes: vna ē q̄ ipſe fuerit paē iohis baptiſte: ⁊ hec fuit opinio Origenis dicētis q̄ ꝓpē ð occiſus ē in tēplo dñi: q2 beata virgo poſt ꝑtū filii ſui venit adorare i hierlm ⁊ ſtetit i illa pte vbi virgines ꝯſueuerāt ſtare i oratiōe: i q̄ loco nō erat licitū mulierib⁹ cognitis a viro orare: ⁊ iō miniſtri tēpli voluerāt eā repellere. at çacharias paē iohis q̄ eā virginem ſciebat oppoſuit ſe eis dicēs: q̄ erat digna ſtare i loco illo: ⁊ iō ipm çachariā tāq̄ꝫ legi ꝯtradicētē iterfecerūt: ð āt reprobat Hiero. tāq̄ꝫ apocryphū: ⁊ dicit q̄ iſte çacharias fuit fili⁹ ioiade ſacerdot' q̄ iterfect⁹ ē i tēplo: vt hē. ii. Paraē. xxiiii. Sȝ ꝯ ð videē q̄ iſte dr̄ hic barachie fili⁹: ille aūt dr̄ fili⁹ ioiade. ad qd r̄ndet Hiero. q̄ ſaluator voluit ð exꝑmere ſctitatē ioiade ſacerdotis. iō vocauit eū barachiā. i. bñdictū dñi: ſiē aliq̄n ꝯtingit q̄ aliquē liberalē hoiem vocam⁹ alexādrū: ad exꝑmēdū liberalitatē ei⁹ q̄uis ð nō ſit ꝓpriū nomē ei⁹. Aliē poſſum⁹ dicere q̄ ioiada fuit binomius: ſiē paē dauid vocat⁹ ē ieſſe ⁊ yſai: ⁊ multi alii i ſacra ſcriptura:

G ptura: ſaluator ð exꝑmit vnū nomē eius: aliud exꝑmiē. ii. Paraē. xxiiii. Sequiē: f ¶ Amē. i. fideliter. g ¶ Dico vobis ⁊c̄. i. ſup pplm iudaicū: q2 ꝓ iſtis puniē⁹ ē multiplicat' diuerſis tꝑib⁹. Cōſiderādū etiā q̄ abel fuit ſimplex homo paſtor ouiū ⁊ illrat⁹: Zacharias aūt fuit ſacerdos ⁊ legiſperitus. ꝑ hos ꝫ duos itelliguntē oēs iuſti ab eis occiſi: ⁊ eſt ſenſus: Ut veniat ſup vos ois ſāguis iuſt⁹ q̄ effuſus ē a ſāguine iuſti abel vſqꝫ ad ſāguinē çacharie. i. a ſanguine iuſti minimi vſqꝫ ad ſāguinē maxime iuſti. h ¶ Hierlm hierlm. Hic ꝓdicit eis ꝯtra penā tꝑalem. ſ. deſtructionē ciuitat' ⁊ tēpli q̄ facta eſt ꝑ Titū ⁊ Veſpaſianū i vindictā mortis xp̄i. xlii. anno a ꝓdicta paſſiōe. dicēs ꝫ: Hierlm hierlȝ. alloquiē ð pplm iudaicū ſub noie ciuitatis metropolitane: ⁊ ð eſt cōis mod⁹ loquēdi: ð eni dr̄ ciuitas facere qd pplis habitās in ea fecit. i ¶ Que oc. ꝓphas. i. ꝯſueuiſti occidere. k ¶ Et la. eos. ⁊c̄. i. ad inſtructionē tuā: ſicut pȝ i ꝓphetis antiq̄s ⁊ i Iohāne baptiſta q̄ fuerūt a iudeis occiſi. vñ. iiii. Reg. xxi. c. dr̄ q̄ tꝑe manaſſe effuſus ē ſanguis inoxius in hierlm donec repleret vſqꝫ ad os. l ¶ Quotiēs vo. ſub cultu vni⁹ dei ꝑ fidē ⁊ charitatē. m ¶ Filios tu. i. iudeos. n ¶ Quēadmo. gal. ⁊c̄. Poniē exēplū de gallina ad oſtēdendū affectū ſuū ad pplm iudaicū: q2 iter alias aues gallina videē magis affici ad cōſeruationē ⁊ nutritionē pulloꝝ. o ¶ Et noluiſti. q2 p̄mo ꝓphas a deo miſſos: poſtea Iohem baptiſtā ⁊ vltimū dñm nr̄m ieſū xp̄m cōtēpſerūt. ꝓpē qd ſubdiē pena: p ¶ Ecce reli. vo. do. i. ipm tēplū qd ꝑ romanos fuit deſtructū: nec reedificabiē ampli⁹: q2 fm q̄ dr̄ Dan. ix. vſqꝫ i finē mūdi ꝑſeuerabit deſolatio. q ¶ Dico ei vo. ⁊c̄. i. ante paſſiōis xp̄i q̄ de ꝓximo imminebat futura q̄n xp̄s dixit iſta: r ¶ Donec di. Bñdictus q̄ ve. ⁊c̄. Hoc erit q̄n apparebūt ſigna euidētia aduēt⁹ eius ad iudiciū: tūc eni iudei q̄ crediturī ſūt in chriſtum in fine mūdi laudabunt et confitebunē ipſum. b

Moralis * † ¶ Uſqꝫ ad ſā. ⁊c̄. Orige. Zacharias iterꝑtaē memoria dei. ois ꝫ q̄ memoriā dei ꝑdere feſtīat i eis q̄s ſcādalicat: çacharie ſāguinē effundere videē. Abel aūt luct⁹ iterꝑtaē: q̄ ꝫ nō recipit qd ſcꝑtū ē: hic q̄ lugēt: ſanguinē abel effūdit. p ¶ Ecce reli. ⁊c̄. Chryſo. Siē ei corp⁹ aia recedēte ꝑmo q̄dē frigeſcit deide putreſcit ⁊ ſoluiē: ſic ⁊ tēplū nr̄m dei ſp̄ūſctō recedēte p̄i⁹ ſeductiōib⁹ ⁊ indiſciplinationib⁹ repletur: deinde veniet ad ruinā. In ca. xxiii. vbi dr̄ in poſtil. i. a ſāguine iuſti ⁊c̄.

Additio.

Qd abel ſit minim⁹ iuſt⁹ ⁊ çacharias maxim⁹ ſiue itelligaē ſimpliciē ſiue reſpectu occiſoꝝ tm̄ ex ſcripturis nō habet auctoritatē: vñ fm Hiero. eadē facilitate cōtēniē q̄ approbaē. Nec etiā ex ð qd ſupponiē abel fuiſſe ſimplicē paſtorē ⁊ illrātū: ⁊ q̄ çacharias fuit ſacerdos ⁊ legiſꝑitus ſeqē q̄ abel fuit minim⁹ iuſt⁹: ⁊ çacharias maxim⁹. Nō eni ex excellētia iuſticie ſeqē litteraturā: qd pȝ i plurib⁹ ꝓſertim cū antiq̄ p̄res lȝ nō legāē lr̄as didiciſſe: fuerūt tm̄ in diuinis maxie illuſtrati: qd pȝ de adā ⁊ p̄riarchis ⁊ forte ex his q̄ legūē de vtroqꝫ. i. de abel ⁊ çacha. plura ad r̄nē iuſticie ꝑtinētia legūtur de abel q̄ꝫ de çacha. i ð eni q̄ fuerūt ambo ſine culpa occiſi: eq̄les videēē: ſȝ ð abel ſup ð legiē q̄ tā ipē q̄ꝫ mūera ei⁹ fuerūt deo accepta Geñ. iiii. b. qd ē maximū teſtioniū ſue iuſticie. vñ Hiero. i ð loco ð abel dicit: Iuſt⁹ aūt nō ex hoim ſuis ſȝ ex Geñ. teſtionio cōprobaē vbi accepta ei⁹ a deo narranē mūera. vñ planior pōt rō aſſignari circa noiationē iſtoꝝ duorū. ſ. loquēdo de tꝑib⁹ ꝓteritiſ añ paſſionē xp̄i q̄n iſta dicebāē a

chriſto

A xpo: abel fuit pmus iuſt[9] q̄ ſine culpa legit occiſus: zacharias xo vltim[9]: vñ cõuenient noiat extrẽa ad h vt oẽs itermedii i͂cludant. q̄cũqȝ ei fuerit iſte zacharias ƺ diuerſitatẽ opinãtiũ tpe tñ fuit vltim[9] iuſt[9] occiſus: de q̄ in ſcptur[a] expſſa mẽtio habeat. Si ãt obuciat de iohe baptiſta. rñdet ꝙ ille nõ fuit occiſus a iudeis ſed ab herode alienigena: hic autem agitur de occiſionibus factis p hebreos ⁊ eorũ pdeceſſores int̄ q̄s occiſio abel dȝ cõputari cũ tũc tpis oẽs fideles erãt ſub vna lege nature/ li cui ſucceſſit lex ſcripta. qd ptȝ in hoc ꝙ dicit: Hierlm hierlm q̄ occidis pphetas ⁊c̄.

Replica.

In ca. xxiii. vbi poſtil. reddit rõnem noiatiõis illoꝝ. ſ. abel ⁊ zacha. q: vt inquit p eos ſignificant oẽs iuſti a q̄buſcunqȝ occiſi: ſiue magni ſiue pui: ſic ꝙ magni ſignificant p zachariã magnuȝ ſacerdotẽ ⁊ doctorẽ. p abel ãt parui et illrati. Burg. nolens itelligere poſtil. putat ꝙ velit dixiſſe iuſticiã ſeq̄ lrãturã qd nõ eſt veꝝ. Nã ꝙ cõpat paruos iuſtos abel h eſt p q̄dã ſilitudinẽ non pprietatẽ: non igit ſequit euȝ q̄ fuiſſe paruũ iuſtũ: ſicut chriſtus cõpatus oui leoni ⁊c̄. nõ ideo dr ouis vel leo. Iſta aũt trãſlatio põt hre rõnẽ q: nũerus q̄cũqȝ icipit a minimo: nũerus igit ſctõrũ incipit ab abel: recte igit minimi denominant ab illo. Rõ aũt aſſignata p Burgeñ. ad idem nõ eſt obiectiõis expers ſed tranſeat.

• Et egreſ Ca. XXIIII • ſus ihs d̄ tẽplo ibat. Et acceſſerũt diſci b puli eius vt oſtẽde

a ¶ nõ ignotas: ſȝ tãq̄ admirãdas: q: videbat ꝙ nũq̄ deſtrueret tale op[9] ⁊ fruſtra eẽt

rẽt ei edificatiões tẽpli. Ipſe ãt c

cõminatio xpi. a ¶ videris tã firma edifica

rñdens: ait illis: Videtis hec oia.

tionẽ. ¶ qd. xlij. anno poſt paſſionẽ dñi factũ eſt a romanis.

Amen dico vobis/ non relinque d e tur hic lapis ſup lapidẽ/ qui non

a ¶ Quaſi ɔtrius ciuitati.

b deſtruatur. Sedẽte autem eo f

a ¶ .i. ſup fructiferã eccle celſitudinẽ.

ſupẽr mõtẽ oliueti: acceſſerũt ad

¶ marc[9] ait: petr[9] ⁊ iacob[9]: ⁊ iohes ⁊ ãdreas

eũ diſcipuli eius ſecreto dicẽtes:

c Dic nob qñ hec erũt: ⁊ qd ſignũ g h aduẽtus tui ⁊ ɔſũmatiõis ſeculi?

d Et reſpõdens ieſus dixit eis: Vi i

a ¶ ne q̄s pſuadeat q̄ſi hec oia mox ſint futura. b ¶ antichriſti p xpo: q̄x pm[9] ſimõ magus cui oẽs i ſamaria auſcultabãt dicẽtes:

e dete ne q̄s vos ſeducat. Multi l

hec vir[9] dei magna ẽ. a ¶ añ hoꝝ cõpletionem.

eñ venient in noie meo/ dicentes: m

¶ hic tẽptatio.

Ego ſum chriſtus: ⁊ multos ſedu

¶ añ excidiũ ¶ q̄ ad hoſtes. ¶ expectationes vt rumores. ¶ in luca: ſeditiões q̄ ad ciues.

f cent. Audituri enim eſtis prelia n

Glo. ordi.

B E

Et egreſſus Ca. XXIIII ie. ⁊c̄. Nõ relin. hic la. ſup la. Myſtice. recedẽte dño de tẽplo oia leg[a] edificia ⁊ cõpoſitio mandatoꝝ ita deſtructa eſt: vt nihil poſſit a iudeis ipleri. Diuinitus ãt pulſuȝ eſt vt creſcẽte euãgelij gra: tẽplũ illd cũ ſuis cerimonijs tolleret: ne q̄s ifirm[9] in fide illi ſtãtib[9] iudaiſmi occaſionẽ hret. Idẽ q̄ cõminat[9] eſt vbo: oñdit ſigno: dum egredit ab illo facta cõminatione. b ¶ Sedẽte ãt. vbi marc[9] ait ɔ tẽplũ. Sedet ɔ tẽplũ cũ de ruina ei[9] ⁊ excidio gẽti[s] diſputat: vt ⁊ corpis ſitu[9] vbis ſuis cõgruat. ¶ Myſtice. Sedet in mõte oliueti. i. in eccĺia q̄et[9] manẽs: ſupboꝝ deteſtatur arrogantiã. c ¶ Dic nobis ⁊c̄. q: dixit oia deſtruenda tps ⁊ ſigna deſtructiõis q̄rũt. Tria querũt: q̄ tpe deſtruenda hierlm ſit: q̄ venturus chriſtus: q̄ ɔſũmatio ſeculi ventura ſit. d ¶ Videte ne. cũ hec fiẽt ne putem[9] inſtare diẽ dñi cui[9] ſignũ pſpicue ponit in ſeq̄ntib[9]. Premunit ne turbent: vel deficiãt p deceptionẽ: vt p ſimonẽ magũ vel p tribulationẽ ⁊ pſecutionẽ: vt p neronẽ. Nota hec veniẽtia añ excidiũ hierlm: ſilia ſunt ⁊ eadẽ fere his q̄ fiẽt in ɔſũmatione ſeculi. ⁊ loquit ita de vno q̄ſi de alio. e ¶ Multi eni ve. imminẽte hierlm excidio multi fuerũt pncipes q̄ ſe dicerẽt eſſe chriſtos ⁊ tps libertatis pꝑe eſſe. Multi in eccĺia tpib[9] apĺoꝝ q̄ pter alia falſa dicerẽt inſtare diẽ dñi. f ¶ Audituri. Hec i iudea a paſſiõe dñi abũdauerunt: qb[9] ne territi apĺi hierlm ⁊ iudeã deſerant admonentur: q: non ſtatim finis: ſed poſt. xlij. annos.

Myſtice

Diſcipli xpi q̄ſiuerũt tria

Nota

¶ Conſurget.

Nico. de lyra

Ca. XXIIII

Diuiſio

Et egreſſus ieſus. Poſtq̄ poſita eſt legis euangelice pmulgatio ⁊ ɔfirmatio p miracula. Hic ɔñr ponit iudiciũ ſm legem illã: ⁊ q: lex euangelica eſt pfectiſſima ⁊ extrema. ideo ſibi corñdet iudiciũ extremũ qd erit pfectiſſimũ. Et diuidit in duas ptes: q: pmo ponunt q̄dã antecedentia ipm iudiciũ. ſcdo ipm iudicium deſcribit: ca. ſeq̄nti. Prima in duas: q: pmo circa hoc ab apĺis pponit q̄ſtio. ⁊ ſcdo ponit q̄ſtionis ſolutio/ ibi: Et rñdens ieſus. Prima in duas: q: pmo ponit q̄ſtionis occaſio. ſcdo habita occaſiõe format q̄ſtio/ ibi: Sedente ãt eo ſup montem oliueti. Circa pmũ ɔſiderandũ ꝙ chriſtus in fine ca. pcedentis dixerat ꝙ domus templi relinqret deſerta. ideo in pncipio huius ca. dr ꝙ ieſus egreſſus

egreſſus de templo ibat. in hec oñdebat p factũ ꝙ templũ eſſet a diuina ptectione relinquendũ. b ¶ Et acceſſerũt diſcipuli eius vt oſten. ei edi. templi. nõ q: oñderent ſibi aliq̄d incognitum cum freq̄nter in templo fuiſſet: vt ptȝ ex pcedẽtibus. ſȝ vt ex nobilitate edificioꝝ q̄ erant facta ad diuinũ cultũ puocarent eum ad miſericordiã ⁊ p ɔñs mitigaret penã pdictã. c ¶ Ipſe aũt reſpondẽs ait illis. videtis hec oia. q. d. q̄tumcunqȝ ſunt magna et fortia. d ¶ Amẽ. i. fideliter. e ¶ Dico vobis nõ relin. hic la. ⁊c̄. non eſt ſic intelligendũ q̄n remaneret lapis ſup lapidẽ ſaltẽ in fundamẽtis. ſȝ eſt modus loquendi ad exprimendũ magnitudinẽ deſtructiõis q̄ cõpleta eſt ſb tito ⁊ veſpaſiano: vt dictũ eſt pce. ca. f ¶ Sedẽte aũt eo. Ex pdictis format duplex queſtio: q: eñ audierãt a xpo euerſionẽ illã. credebãt ppinquã eſſe mũdi ɔſũmationẽ. id q̄ſierunt pmo. g ¶ Dic nobis qñ hec erũt. i. deſtructio ciuitatis ⁊ tẽpli. ſcdo q̄ſiert: h ¶ Et qd ſi. ⁊c̄. ſȝ ⁊ cõſũma. ſecli. vtrũqȝ eñ ſil fiet. ⁊ pp̄ hoc eſt q̄ſtio vna. Notandũ etiam ꝙ iſte q̄ſtiones fuerunt ſibi facte ſuper montẽ oliueti. ⁊ h rõnabiliter: q: locus iſte diſtat ſolũ a ciuitate p vnũ miliare. ⁊ ſic ciuitas illa ⁊ templũ ex illo loco clariſſime vident ⁊ occaſiõe hui[9] de tpe deſtructiõis illi[9] ibi q̄rit. ſilr etiã iudiciũ extremũ futuꝝ ẽ circa illũ locũ: vt habet Iohel. iii. id ɔuenient fit ibi q̄ſtio de futuro iudicio. i ¶ Et rñdẽs. Hic ponit vtriuſqȝ queſtionis ſolutio. Et pmo pme. ſcdo ſcde/ ibi: Orate aũt. Circa primum duo facit: q: circa ea q̄ ptinent ad deſtructionem ciuitatis ⁊ tẽpli primo deſcribit initium. ⁊ ſcdo finalem exitum/ ibi: Cum ḡ videritis. Circa qd ɔſiderandũ ꝙ inchoatio ⁊ ſignã deſtructionis future fuerũt clades ⁊ peſtilentie q̄ fuerũt in iudea añ bellum romanoꝝ ɔ eos: vt dic Ioſephus libro d̄ iudaico bello. Diuidit ḡ in duas ptes: q: primo tãgunt mala q̄ ɔtigerunt iudeis in generali. ſecundo mala q̄ ɔtigerunt chriſti diſcipulis in ſpali/ ibi: Tũc tradent vos. Circa primum q̄ttuor tanguntur. Primum eſt ſeductio erroris: qd notatur cum dicitur: k ¶ Videte ne quis vos ſeducat. Iſta autem predixit: q: minus iacula feriunt q̄ puident. l ¶ Multi eni venient in nomine meo. i. aſcribentes ſibi nomen meum. qd ptȝ p h qd ſubdit: m ¶ Dicẽtes: ego ſum chriſtus ⁊c̄. de talibus fuit ſimon magus q̄ p hoc ſeducebat ſamaritanos: de quo habet Act. viii. b. ꝙ ſamaritani dicebant d̄ illo. Hic eſt vtus dei q̄ dr magna. Hiero. etiam dicit ſup locum illum ꝙ añ deſtructionẽ ciuitatis plures apparuerũt q̄ dicebãt ſe eſſe chriſtos. n ¶ Audituri eni eſtis. Hic ponit ſcdm qd eſt ɔcuſſio timoris/ cum dicit: Audituri eni eſtis plia. ſm eñ ꝙ refert Ioſephus libro antiq̄tatũ. xx. poſt paſſionẽ chriſti añ deſtructionem ciuitatis multe ſeditiones ⁊ multa prelia fuerunt apud iudeos: q: ſamaritani q̄ partim tenebãt ritum gentilẽ inſurgebãt ɔ iudeos ⁊ econuerſo. Itẽ in pplo iudeoꝝ erant plurimi q̄ incitabant populum ad rebellandũ ɔ romanos: alij autem ɔtrium. Sequit:

† mar. 13. a
Luc. 19. g
et. 21. b

Nota

† mar. 13. a.
Luc. 21. b
Eph. 5. b
Col. 2. d
Diuiſio

Ioſephus

D

Ioſephus

✠ Et opiniones

Moraliter

Moraliter. a ¶ Et egreſſus ieſus de templo ⁊c̄. Seq̄tur: e ¶ Non relinquetur hic lapis ſuper lapidem qui non ⁊c̄. Origenes. Ois homo q̄ ſuſcipiens eſt vbum dei templum eſt: ſi poſt pctm̄ adhuc ſeruat ex pte: veſtigia fidei ⁊ religionis templum eſt: ex pte deſtructum ⁊ ex pte ɔſiſtens: qui aũt poſtq̄ peccauit curã ſui nõ habet paulatim minuitur donec ad plenum recedet a deo viuente: ⁊ ſic nõ relinquet lapis ſup lapidem mãdatoꝝ dei q̄ nõ deſtruat. f ¶ Sedẽte aũt eo ſuper montẽ oliueti ⁊c̄. ɔ templum ſedens de ruina iudaice gẽtis diſputat vt etiã ipo ſitu corpis monſtret ꝙ quietus in eccĺia manens impioꝝ ſupbiã ɔdemnat. l ¶ Multi venient in noie meo dicẽ. ego ſum xps ⁊c̄. Multi vident plus dicere factoꝝ quia ſua ſtatuta diſtrictius faciunt obſeruari q̄ precepta dei.

✠ Conſurget

E N a ¶ Cōſurget eñi gēs ꝛc. Myſtice. Regnum ſurget ī regnū: ꝛ peſtilētia eoꝝ quoꝝ ſermo vt cācer ſerpit. Et fames: vbi dei: cōmotio terre: ꝛ a fide ſepatio. Ultima eñi tribulatio
Myſtice multis ꝑuenit: ꝛ ꝑ crebra mala indicant mala ꝑpetua. Et iō poſt bella ꝛ ſeditiōes nō ſtatim finis: q2 multa mala debent ꝓcurrere vt nūciēt mala ſine fine. Eoruꝫ aūt alia e celo/ alia e terra/ alia ab elemētis/ alia ab hoib9. Surget gēs. Ecce ꝯturbatio hoiꝫ. Terremot9: Ecce re ſpect9 ire deſuꝑ. Peſtilētia: Ecce inequalitas corporuꝫ. Fames: Ecce ſterilitas terre. Terrores de celo ꝛ tēpeſtates:
Luc. 21. c. ſm Lucā: Ecce inequalitas aeris. Oia ꝗ cōſūmāda cōturbant: vt q̄ in oib9 deliquim9 i oibus feriamur. Uñ pugnabit
Sap. 5. d ꝓ eo orbis terre ꝯ inſenſatos.

b ¶ Hec aūt oia ini. Hec aūt omnia ſūt initia nō cōſūmatio q̄ſi ꝑconia antixp̄i vel excidij vrbis. Hec ꝑtim ad euerſionē iudeoꝝ: partim ad diē iudicii ꝑtinēt: q2 ita apl'i iterrogauerāt ꝺ vtroq3. c ¶ Tūc tra. Quo merito hec iudeis eueniāt ſubdit: q2 poſt occiſionē xp̄i nominis ꝛ fidei ei9 ꝑcones ꝑſecuti ſunt. d ¶ Et mul. pſeu. Quidā h' ad euerſionē iudeoꝝ referūt. Sꝫ tūc inter eos q2 nullus erat fidelis: ad quē fieret exhortatio: meli9 h' accipiť de hereticis q̄rū ꝑm9 ſimō magus fuit. Extrem9 maior oībus antixp̄s ē. Diligēter intuendū ē qd ſignoꝝ ad excidiū vrbis qd ad diē dñi referat: Rñdit eñi dñs q̄ ex illo tpe erāt ſecutura: ſiue de excidio hieruſalē: ſiue de aduētu ſuo. e ¶ Et ꝑdicabiť ꝛc. Quia nouerat dñs corda diſcipuloꝝ de excidio ꝛ ꝑditiōe ſue gentis cōtriſtāda: hec ſolatio releuat: vt ſcirēt multo plures ſocios gaudij eterni
†1. q. 3. c. ſaluator de toto orbe colligēdos. ¶ Adhuc tenete h' ſignū ꝙ nō inſtet dies dñi vl' de
†De rebus eccleſie nō alie. c. ſi. ſolatio hierl'm añq̄ apl'i toto orbe diſꝑſi ſint ꝑter duos Jacobos: q̄ pri9 in iudea iterfecti ſūt. Diſꝑſi inquā vt ſi dolerēt de ꝑditione ſue gētis: ſolatiū habeāt plures ſocios d' oī gēte collectos.

¶ Abominati

†3. 10. c
Mar. 13. b
7. q. 1. c. ſuggeſtum. De peni. diſ. 2. c. nō reuertebant. et. c apl'us

z opiniōes ꝓlioꝝ: videte ne turbemini. Oportet eniꝫ hec fieri: ſed nōdum eſt finis. Cōnſurget eñi gens ꝯ gentē: ꝛ regnuꝫ in regnū: ꝛ erūt peſtilentie et fames ꝛ terremot9 ꝑ loca. Hec aūt oia initia ſūt doloruꝫ. Tunc tradēt vos in tribulationem ꝛ occidēt vos/ ꝛ eritis odio omnibus gentibus propter nomē meum. Et tunc ſcandaliçabuntur multi: et inuicēm tradēt: ꝛ odio habebūt inuiceꝫ. †Et multi pſeudo ꝓphe ſurgēt: ꝛ ſeducent multos: †et qm̄ abūndabit iniqūitaſ: refrigeſcēt charitas multoꝝ. †Qui aūt perſeuerauerit vſq3 in finem/ hic ſaluus erit. Et ꝑdicabitur hoc euāgeliū regni in vniuerſo orbe

a ¶ iudeā deſeratis. ¶ ꝯtrum ad ꝑlia. b ¶ cōſtat hec oia cōtigiſſe tpe iudaice ſeditionis: ante vltimā ꝓuincie euerſionē. ¶ audituri eſtiſ ꝑ. ꝛ opi. ꝛc. Cōſurget ei gēs. ¶ he ſunt ptes ꝑlioꝝ. ¶ futuroꝝ. ¶ miniſtris exercēdos ¶ ꝑ apl'os oīm credētiū ꝑſona ſignať. a ¶ i fine mūdi ſiles apl'is tribulatōib9 ſūt ꝓbādi. b ¶ ꝓpť aſſertionē xp̄itat'. ¶ diſcedent a fide timore: vel potentus: vel immanitate tormentoꝝ. a ¶ gladio dñi ab īuicē ſeparāte eos: qd in ꝑn̄. ipſo ꝑdicatiōis factū ē: maxīe tpe antixp̄i ē futuꝝ. b ¶ fraē infidel' fratre fidelē. ¶ vt miraculis ſeducāt. ¶ hoc tpe iudaice vaſtitatis plene tpe antichriſti. a ¶ vñ apl's: Erūt hoies amātes ſe. b ¶ infidelitas. a ¶ ꝓ tribulatione q̄ ante tribulationē vidtřat calere vel calebat vtcunq3 in pace. ¶ in fide ꝛ charitate. ¶ quocūq3 tpe incipiat. ¶ vſq3 in finē pñtis vite. a ¶ edificatorū eccleſie ante finē mundi: ſicut ante deſtructionē hierl'm ꝑ apl'os.

Nico. de lyra

a ¶ Et opi. ꝓlioꝝ. q2 añ deſtructionē ciuitat' multa ſigna apparuerūt q̄ interꝑtabant ab aliq̄b9 ī bonū ꝛ pacē ciuitatis: ab alijs aūt ī ꝯriū ꝛ deſtructionē: ꝛ iter alia ponit vnū. ſ. ꝙ ſidus ſtetit ſuꝑ ciuitatē ꝑ annū ſiſe gladio: quaꝫ apparitionē q̄dā dicebāt ſignificare auxiliū ſibi affuturū ꝯ inimicos. Aliq̄ ꝯrio dicebant ſignificare vindictā dei ꝯ mala habitantiū i ciuitate: ꝛ ꝑ h' erāt diuerſe opiniones de ꝓlijs inter eos. b ¶ Uidete ne tur. recedēdo de iudea ꝓpē talia: voluit eñi xp̄s ꝙ diſcipuli ſui manerēt aliquātulū in iudea poſt mortem ſuam ad ꝑdicandū fidē catholicam. c ¶ Oportet eñi hec fie. q2 ſūt a deo ꝑordinata. d ¶ Sꝫ nōdū ē fi. q2 poſt auditionē taliū ſtetit adhuc ciuitas ꝑ longū tp̄s. ſ. xl. annis poſt paſſionē xp̄i. e ¶ Cōſurget ei gēs. Hic poniť tertiū videlꝫ diſturbatio pacis / cū dr: Cōſurget gēs in gēte. q2 gēs iudeoꝝ erat diuiſa itra ſe vt ptꝫ. f ¶ Et regnū aduer. reg. q2 regnū iudeoꝝ ꝯ regnū romanoꝝ rebellauit: ꝛ h' ptꝫ ex ꝑdictis. g ¶ Et erūt peſti. Hic poniť q̄rtū. ſ. ꝯturbatio orbis ſeu elemētoꝝ ex q̄bus ꝯſurgūt peſtilētie i aere ꝛ mari ꝛ ꝑ ꝯñs ſterilitas ꝛ fames i ťra: ꝙ aūt h' acciderit illo tpe ptꝫ Act. xi. d. vbi dr ꝙ ꝓpħa agab9 ꝑdixit famē magnā futurā q̄ facta ē iperāte Claudio: ꝓpť qd fideles q̄ erāt antiochie miſerūt auxiliū de facultatib9 ſuis fidelib9 q̄ erāt i iudea ꝛ hierl'm ꝑ man9 barnabe ꝛ ſauli. Sequiť: h ¶ Hec aūt oia. i. q̄tuor ꝑdicta. i ¶ Initia ſūt do. q̄ q̄dē dolores fuerunt conſummati in deſtructione ciuitatis ꝛ tēpli ꝑ romanos. k ¶ Tūc tra. Hic ponit mala q̄ ꝯtigerunt xp̄i diſcipulis in ſpāli: vbi ponūť q̄tuor. Primū ē violētia afflictionis duplicit. ſ. ab intra ꝛ ab extra: illa q̄ fuit ab extra fuit a iudeis fideles ꝑſequētibus: de q̄ hr̄ Act. viij. a. vbi dr ꝙ poſt mortē bti ſtephani facta ē ꝑſecutio magna i eccl'ia q̄ erat hieroſolymis: ꝛ ibidē ſubdiť ꝙ paul9 deuaſtabat eccl'iam ꝛc. l ¶ Et occidēt vos. q2 illo tpe occiſus ē ſtephan9 a iudeis vt ptꝫ Act. vij. g. ꝛ iacob9 fili9 zebedei Act. xij. a. iacobus frater dñi vt dicit Joſeph9 libro xx. antiq̄tatū. m ¶ Et eri. odio ꝛc i. aliq̄b9 oīm gētium. n ¶ Propter no. meū. h' addiť ad eoꝝ ꝯſolationē: q2 ad h' ſequiť magnū ꝑmiū: vt habitū ē. ſ. v. ca. o ¶ Et tūc ſcādalizabūť ꝛc. Hic poīť afflictio ab intra. ſ. a falſis fratrib9: q2 multi q̄ receperāt fidē xp̄i videntes ꝑſecutionē oriri ꝯ eos ſcādaliçabanť cadētes ꝓpť h' a fide ſuſcepta: ꝛ ſic habebāt odio veros diſcipulos xp̄i q̄s ad mortē tradebāt. p ¶ Et mul. pſeu. Hic poniť ſcdm ſcꝫ vehemētia ſeductiōis: q2 multi ꝓphe falſi denūciabāt ꝯria ꝑdicationi apl'oꝝ. q ¶ Et qm̄ abūda. ini. Hic poniť tertiū. ſ. abūdātia iniq̄tat' q̄ erat in falſis xp̄ianis: ꝛ ꝓpť h' refrigeſcebat charitas i mult' alijs: ſꝫ non caderēt totaliter. ꝓpter qd ꝯcludit: r ¶ Qui aūt ꝑſeue. vſq3 in fi. in fide. ſ. formata charitate: Hic ſaluus erit. s ¶ Et ꝑdicabiť. Hic poniť q̄rtū q̄ſi ad ꝯſolationeꝫ ꝑdictoꝝ qd eſt euidētia credulitatis. ꝛ h' ē qd ſubdiť: Et ꝑdicabiť h' euā. regni. i. euāgeliū xp̄i qd introducit ad regnum celeſte qd nō faciebat lex: ꝓpť qd erat imꝑfecta reſpectu euāgelij vt ſupra dictū eſt in ꝑncipio huius libri. t ¶ In vniuerſo mun. ꝙ eñi añ deſtructionē ciuitatis ꝑ titū ꝛ veſpaſianū in trib9 ꝑtib9 orbis. ſ. aſia / aphrica ꝛ europa ꝑdicatū ſit euāgeliū xp̄i ptꝫ ſic: viuēte eñi petro fides ꝑdicata ē in italia: ꝛ nō ſolū in italia ſꝫ etiā i gallia: q2 ſanct9 Sauinianus q̄ fuit vn9 de Lxx. miſſus a beato
Sanct9 Sauinianus petro in galliā cū plurib9 alijs: ciuitatē Senonēſem q̄ tūc erat metropolis gallie: ꝛ vocabať ciuitas aurea ꝯuertit ad xp̄m ꝛ ibi trib9 eccl'ijs edificat': vna. ſ. i honore btē virginis: alia in honore bti ſtephani ꝓthomartyr': ꝛ alia ī honore ſcti iohis baptiſte: q̄rtā edificauit i honore apl'oꝝ: q̄ q2 viuēte petro ꝯſtructa ē. iō eccl'ia beati petri viui adhuc noīata ē vſq3 i hodiernuꝫ diē. Ex loco aūt illo ſctūs Sauinianus ſocios ſuos circa alias ptes gallie miſit ad ꝑdicādū. Ex q̄ ptꝫ ꝙ viuēte petro fidei ꝑdicatio ꝑuenit verſus mare occidētis vbi ťminať vltimū clima nře ťre hitabilis qd aūt ē vltra ſm auctores aſtronomie poniť ex climata. Hierl'm aūt d' q̄ exiert apl'i ꝛ alij xp̄i diſcipuli ad ꝑdicādū ē in medio ťre hitabilis: q2 ē i q̄rto climate vbi ꝑmo publicata ē fides catholica: ꝛ iō ſicut a hierl'm vſq3 ad fines terre hitabilis ex pte gallie vbi ꝑdicata ē fides ꝑ ſctm̄ Sauinianū ꝛ ſocios ei9. ſilr ex pte hiſpanie vbi paul9 ꝑdicauit: eadē rōne ꝓbabile eſt ꝙ a hierl'm vſq3 ad alios terminos ťre habitabilis ꝑuenit ꝑdicatio fidei ꝑ alios apl'os et

Moraliter Myſtice ✱ e ¶ Cōſurget ei gēs ꝛc. Hiero. Myſtice aūt videť regnū ꝯ regnū ꝯſurgere: ꝛ peſtilētia eoꝝ q̄rū ſmo ſerpit vt cancer ꝛ fames audiēdi vbū dei: ꝛ cōmotio vniuerſe ťre i hereticis magis itelligi q̄ ꝯ ſeinuicē dimicātes eccl'ie: victoriā faciunt. k ¶ Tūc tra. ꝛc. qd nūc ipleť myſtice: q2 paupes religioſi ꝑ hoies malos ꝛ ſpālit ꝑ clericos ꝑuerſos tribulāť ꝛ ꝑ detractiōes eoꝝ linguaꝝ gladijs occidūť: ꝛ plures infirmi ſcādaliçāť odientes ſtatū ſuū: ꝛ fratres ſuos neq̄ter accuſant ab ordie recedētes. p ¶ Et mul. pſeu. ꝛc. i. ꝑdicatores q̄ ſua ſūt tm̄ q̄rētes: ſurgūt ꝛ mltos ſimplices ſeducūt ꝛ ſic frigeſciťe charitate abūdat iniq̄tas. r ¶ Qui aūt pſe. ſ. i doctria xp̄i: ꝛ a talibus verbo ꝛ facto: ꝑdicať euangelium regni.

✱ Cum ergo

a ¶ Abominationē ⁊c. Vel ſi de excidio vrbis: abominatio .i. idolū. Pilat' eī poſuit imaginē ceſar' i tēplo deſolato. Vel hoc dr̄ de ſtatua adriani ꝗſtris q̄ in ipſo ſctōꝝ loco longo tpe ſtetit. b ¶ Tūc q̄ in iudea. Hec ad lr̄az facta ſunt cum appropinquāte excidio iudeoꝝ oraculo moniti oēs chriſtiani fugerūt in regnū agrippe q̄ parebat romāis.

Myſtice ¶ Myſtice. Tūc .i. cū hereſes ⁊ flagitia regnare ceperit int' ſanctos ⁊ pacē eoꝝ diſtrahere: ꝗto plēs videt ſeq̄ praua: tāto altius ꝟtutes petāt. c ¶ Ve āt p̄gnā. ⁊c. q: ſarcina ꝗuate fugere non poterūt. In iſto q̄ in

Luc.21.d iudea ſūt fugiāt ad mōtes ꝯcordat Lucas. cet'a videt aliꝰ dicere: ita ⁊ qui in medio eiꝰ diſcedāt. Sꝫ quō cum p̄dixit euāgeliſta circūdari hierl'm ab exercitu qui in medio ſūt .i. cū ita vrgebit piculū vt euadi nō poſſit: diſcedāt .i. non capiant deſiderio huiꝰ ſeculi in aliā vitā migrare pati. Idē qđ alii dixerūt in tecto ē: nō deſcēdat tollere aliq̄d ꝺ domo ſua: h ē nullo affectu iclinent ad carnē.

Luc.21.d. Et h qđ lucas ait: ⁊ q̄ in regiōib' nō intrēt in eā .i. q̄ iaꝫ bono ꝓpoſito cordis extra illā facti ſunt: nō eā rurſus carnali cupiditate deſiderēt. Hoc aliū ⁊ q̄ in agro nō reuertat tollere tunicā ſuā. h ē iteꝝ inuolui cur' quib' exut' erat. Grauēs aūt pectis: ⁊ q̄ nutriūt .i. ꝑperite antichriſtū effugere nō poterunt. Vel velit q̄ ſua germina nō ꝓduxerūt in viꝝ ꝑfectū. d ¶ Orate āt. Si de captiuitate orēt ne fuga eoꝝ ſit hyeme vl' ſabbato: q: in altero ꝓhibet duricia frigorū ad ſolitudies fugere: ⁊ in deſert' latitare. In altero trāſgreſſio leg' ē ſi fugere volūt: vel mori: ſi remanēt. Sp̄

B ritualit' aūt p̄cipit vt nō frigeſcat fides in deū ⁊ charitas: neq; ocioſi in opere torpeam' ꝟtutū ſabbato. Hāc iniaꝫ lu

Luc.21.f cas illuſtrat. Dicit eīm: Attēdite vobis ne grauent corda veſtra in crapula ⁊ ebrietate ⁊ cur' huiꝰ vite: ⁊ ſuꝫ veniat in vos dies illa repētina. Vigilate itaq; oī tpe vt digni habeamini fugere iſta oīa q̄ futura ſunt. Ad hyemē ptinēt cure q̄ triſtes ſūt: vt hyēs crapula ⁊ ebrietas ad ſabbatū: q: in eis delitus affluere mos erat iudeis ignaris veri ſabbati. e ¶ Et niſi ⁊c. q̄ ꝺ ſpes electis niſi gr̄a dei: q̄ dat patientiā pijs vt citi' demat potētiā impijs. Q̄to eīm erit hec tribulatio grauior: tāto erit breuitate moderatior. Vel dieꝝ noīe: ipa mala ſignificant. f ¶ Breuiati. nō mēſura ſꝫ nūero: ne mora tēpoꝝ fides ꝯturbat credētiū. Erūt eīm hec mala trib' ānis & ⁊ dimi/

¶ ſue damnationis. ¶ nō credentibus.
in teſtimoniū omnibus gētibus: a
¶ poſt hec oīa. ¶ nūc ſtatī: ſꝫ nō prius.
⁊ tūc veniet ꝯſūmatio. † Cū ḡ vi/ b c
a ¶ hō leꝫ pcti q̄ aduſat ⁊ extollit ſupra oē qđ dr̄ de' q̄ deſtruet ⁊ ad ſolitudinē rediget.
a deritꝭ abhōminationē deſolatiōis
ſuſcepturos ſc. a ¶ p̄dicta.
q̄ dictā ē a daniele ꝓpha ſtantē
a ¶ i tēplo dei: vel vbi nō dꝫ ſm marcū qđ idē ſignat. ¶ illā ꝓphetiā vel ſeq̄ntia. ¶ in ꝯfeſſiōe fidei. ¶ vl' dimiſſa occidēte lr̄a ⁊ iudaica prauitate eīnis ꝓpīqēt mōtibus.
b i lōco ſctō: q̄ legit itelligat. † Tūc d e
a ¶ virtutū culmen altius aſcendant.
q̄ in iudea ſūt fugiāt ad mōtes: †
a ¶ q̄ excedit carnē aīo nō redeat ad aliq̄s actus priſtine ꝯuerſationis.
Et q̄ui i tecto ſ̄ deſcēdat tollere f
a ¶ carne vel mūdo. b ¶ q̄ opat in eccl'ia. ¶ q̄ exierit ciuitatē huiꝰmōdi nō reuertat.
aliq̄d ꝺ domo ſua: ⁊ q̄ i agro nō †
a ¶ .i. rē ſeclarē q̄ ſe exuit vt nud' xp̄m ſeq̄tur. b ¶ ve ambitioſis parturoꝝ.
c reuertat tollere tūnicā ſuā. † Ve g
a ¶ diuitias q̄s adepti ſūt fouēnb': q: ſarcina grauati ſugere nō poterūt. ¶ q̄ initia fidei hn̄t ⁊ egēt nutrimēto magiſtroꝝ.
aūt p̄gnantibus ⁊ nutriētibus
a ¶ nō tūc p̄mo ſcipiat' decliare a malo cū morte ſ̄ueniēte iudiciū dei ſ̄ poteſt' effugē.
b in illis diebus. Orāte aūt vt nō b
a ¶ q: hec tpa nō ſūt itineri ꝯuenientia.
fiat fuga vr̄a hyēme vel ſabba/ i
a ¶ hoc ꝓpter tpibus antichriſti. ¶ cuius nō concutiat fides cū pſecutor pietatis erit operator virtutum.
to. Erit ēī tūc tribulatio magna k l
qualis non fuit ab initio mundi
ſ vſq; mō neq; fiet. Et niſi breuia m n
ti fuiſſent dies illi, non fieret ſal/ o

Nico.de lyra

✱ aploſ ⁊ diſcipulos ad h miſſos. ⁊ ſic pꝫ q̄ viuente petro fides xp̄i p̄dicata ē in vniuerſo mundo: q: cognitio fidei puenit ad oēs ptes orb. Petr' ꝟo martyrizat' ē ſb nerone: poſt iperiū āt neronis deſtructa ē ciuitas hieroſolymitana ſcđo an

Joſephus no impij veſpaſiāi: vt hr̄ li. de iudaico bello in fine. a ¶ In teſtioniū oī. gē. q.d. ad h p̄dicāda ē fides in vniuerſo orbe vt teſtioniū xp̄i audiret in oī gēte: ſm q̄ dictū fuit aplis Act. i.a. Erit' mihi teſtes in hierl'm ⁊ iudea ⁊ ſamaria ⁊ vſq; ad vltimū ēre. b ¶ Et tūc ve. ꝯſū. q: poſt p̄dicationē euāgelii p̄ dictā facta ē ꝯſūmatio deſtructiōis ciuitat' a xp̄o p̄dicta. Cōſiderādū āt q̄ alia ē p̄dicatio euāgelii futura in oīb' gētib' q̄tū ad efficaciā ſic q̄ oēs gētes recipiēt fidē xp̄i: ⁊ h erit in ꝯſūmatiōe ſeculi. c ¶ Cū ergo vi. Hic deſcribit excidiū ciuitatis q̄tū ad ei' terminū. Et ponunt ibi duo. Primū ē ꝓphetie impletio q̄ hr̄ Dan. ix. g. vbi dr̄ q̄ deſtructa ciuitate ⁊ templo ponet abomiatio in deſolationē .i. idolū qđ noīe abomiatiōis itelligit in veteri teſtō debebat poni in tēplo deſolato. h āt impletū ē qñ helius adrian' imaginē ſuā fecit ſtatui vbi ſteterat arca teſtamēti vt ſcribit in ſcholaſtica hiſtoria. ⁊ h eſt qđ dicit: Cū ergo vide. ⁊c. Sequit: d ¶ Qui legit itel. q.d. q̄ legit ꝓphetiā danielꝭ intelligat eā eſſe dictā de h facto. Scđm qđ

C ibi ponit eſt iudeoꝝ captiuatio ⁊ pfecta eoꝝ diſpſio, cum dicit: e ¶ Tūc q̄ in iu. ſunt fu. ad mō. q.d. ex tūc iu dei nō habitabūt in iudea pl': q: lꝫ heli' adrian' hieroſolymā reedificauerit. p̄cepit tñ ne aliq̄s iude' hr̄et licētiā itrādi illuc. Alit' āt exponit ab aliq̄b' de tpe qđ fuit añ deſtructionē ciuitat' imediate: q: fideles q̄ erāt in hierl'm admōiti ſunt p angelū vt fugerēt in regnū agrippe vltra iordanē: q: rex agrippa erat ꝯfederat' romāis: ⁊ iō ibi fideles ſaluati ſūt vt ſcribit in eccl'iaſtica hiſtoria. Sequit: f ¶ Et q̄ in tecto ⁊c. q.d. meli' ē q̄ ſaluet vitā ſuā q̄ rē poſſeſſā. g ¶ Ve āt p̄g. ⁊c. q: pregnātes nō pñt biñ fugere ag̃uate pōdere: nec ſiſr nutriētes ꝓpē curā circa puulos. h ¶ Orate āt. Hic incipit ſoluere ſcđaꝫ q̄ſtionē de ꝯſūmatiōe ſeculi. Et diuidit in tres ptes: q: circa ꝯſūmationē ſeculi p̄mo oñdit tribulatiōis magnitudinē. ſcđo tpis incertitudinē, ibi: De die āt illa ⁊ hora. tertio excitat nr̄aꝫ ſollicitudinē, ibi: Vigilate itaq;. Pria adhuc in duas: q: p̄mo tāgit tribulationē futurā tpe āticbriſti. ⁊ ſcđo aduētū ipi' xp̄i ad iudiciū, ibi: Stati āt. Pria in duas ſm q̄ tribulatiōeꝫ futurā tpe āticbriſti deſcribit ex duob'. p̄mū ē violētia afflictiōis. ſcđm ē vehemētia ſeductiōis: qđ tāgit ibi: Tūc ſi q̄s vob dixerit. Circa p̄mū aduertēdū q̄ q: p̄dixerat tribulationē iudeoꝝ ex deſtructiōe ciuitatis hieroſolymitane: vt pꝫ ex p̄dictꝭ: ⁊ nūc p̄dicit tribulationē fideliū futurā ſb āticbriſto maiorē. iō ꝯuertit ſe ad diſcipulos ſuos in q̄b' admonet fideles ꝓ illo tpe futuros, dicēs: Orate āt vt nō fiat fu. ve. hye. i. tpe icōpetēti ex aeris ioportunitate. i ¶ Vl' ſabbato .i. tpe icōpetenti ad fugā ex q̄cūq; alia cā: q: tūc nō erit ſabbatū obſuandū in q̄ nō erat licitū iudeis āmbulare vltra mille paſſus. p ſabbatū q̄ itelligit tp̄s icōueniēs ad fugā mō p̄dicto. ⁊ ſbiungit rō, cū dr̄: k ¶ Erit eīm tūc .i. tempe antichriſti. l ¶ Tribulatio magna ⁊c. de p̄terito. m ¶ Neq; fiet. de futuro. Ex quo pꝫ q̄ loquit h de tribulatiōe āticbriſti: q̄ ab oīb' doctorib' dr̄ maxima. n ¶ Et niſi bre. fu. dies illi. nō ē itelligēdū q̄ dies ſint breuiores tpe antichriſti q̄ ſint mō: q: q̄titas diei cauſat ex motu ſolꝭ q̄ ē vniformis: ſꝫ dies h accipiunt ꝓ tpe: q: tp̄us illi' tribulatiōis erit breue: q: nō durabit vltra tres ānos cū dimidio: vt habet Dan. xii. c. vbi dr̄ q̄ durabit p tp̄s ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis. Cauſa āt hui' breuitatis ſubdit cū dr̄: o ¶ Nō fieret ſal. oīs caro. Caro aūt hic accipit ꝓ homie ſm q̄ habet Geñ. vi. a. Nō pmanebit ſp̄s me' in hoīe in eternū q: caro ē. ſenſus q̄ eſt iſte: Oīs caro nō fieret ſalua .i. nullus hō fieret ſaluus ſi eſſet longū p̄dicte tribulationis tempus. Negatio eīm poſtpoſita huic ſigno vniuerſali omnis: facit ipſum equipollere ſigno vniuerſali negatiuo: quia omnis non: valet nullus. propter quod ſubditur:

✱ Sed ꝓpter elec.

Moraliter ✱ b ¶ Cum ergo videritis abominationē deſolationis ⁊c. Abominatio ſtās in loco ſancto eſt p̄latus malus in eccleſia: de quo dr̄ Zach. xi. d. O paſtor ⁊ idolū derelinq̄ns gregē. c ¶ Tūc qui in iudea ſunt .i. in confeſſione veritatis. † ¶ Fugiāt ad mōtes .i. q̄rāt auxiliū a deo vt ꝓuideat ꝺ paſtore bono. f ¶ Et q̄ in tecto ⁊c. p quē ſignificat bonus ꝯtēplatiuus. † ¶ Et qui in agro ⁊c. i. bonus actiuus. q.d. iſti nō dimittāt occupationē ſuā bonā ꝓpē p̄lati maliciā. g ¶ Ve autem pregnantibus ⁊ nutrientibus ⁊c. i. quilibet debet optare vt non impediatur fuga tāti mali eccl'ie. k ¶ Erit enim tunc tribulatio magna qualis ⁊c. ſ. figuratiue: q: malus prelatus eſt antichriſti figura qui ſedebit in templo dei: vt dicit .ij. Theſſal. ij. b. ideo dicitur .i. Joh. ij. c. Iā antichriſti multi ſunt, tñ dies talium aliq̄ñ breuiant p bonoꝝ orationes.

l iij. ✱ Tunc ſi quis

Marginal references (right): † Dan. 9. c. Mar. 13. b Luc. 21. d. — Diuiſio — † mar. 13. a. Luc. 21. b — † mar. 13. b. Luc. 21. d. — D

et dimidio tꝑ̃. a ¶ Ecce hic xp̃s. Habet vna q̃cũq₃ hereſis vel certas mũdi ptes. vñ dicit: Ecce hic/ecce illic: vel in occultis aut in obſcuris cõuẽticulis curioſitatẽ hoim decipit. vñ dicit: Ecce in cubilib⁹: ecce in deſerto. ¶ Multi erũt q̄ nõ credũt chriſtũ eſſe cõem ſalutẽ oim ſ₃ quoꝛũdã. vñ dicit: hic aut illic. b ¶ Si fieri po. i. ſi aliq̄ modo fieri poſſet: vt dei ꝯſtitutio mutaret: et iõ nõ de veris intelligi poteſt electis.

c ¶ Electi. Non q̄ diuina electio fruſtret: ſed q̄ iudicio humano videnť electi. d ¶ Ecce i deſer. ꝛc. Multi etiã credũt nõ venire in publicũ: ſ₃ in deſerto. Multi credũt xp̃m dediſſe ſecretioꝛa ꝓcepta fidei aliqͥs nõ oibus. Vñ dr: in penetralibus. ¶ Nolite credere q̄ chriſtus in deſerto vel in penetralib⁹: ſed q̄ fides eius ab oꝛiẽte in occidentẽ in catholicis fulget clara ꝛ manifeſta. Ne ḡ credať ſciſmaticis: noie oꝛiẽtis ꝛ occidẽtis totũ oꝛbẽ deſignat. e ¶ Sicut ful. Pro manifeſtatione ꝛ claritate iter nubila vł noctẽ hui⁹ ſeculi. Stultũ eſt ḡ eũ q̄rere i paruo loco: vel in abſcõdito q̄ toti⁹ mũdi lumẽ eſt. Et ne loci in q̄ futur⁹ ẽ eſſem⁹ ignari ait: Vbicũq₃ fuerit corp⁹. i. in celu₃ q̄ hinc leuauit corpus ſuſceptũ: q: rapiemur obuiam xp̃o i aera: ꝛ ſic ſemꝑ cũ dño erim⁹. De naturali exẽplo xp̃i aſtruit ſacramẽtũ: Aq̄le ꝛ vultures dicũť trãſmarina ſentire cadauera ibiq₃ ꝯgregari. Nõne ḡ nos rõnales cõgregabimur ad eũ q̄ vt fulgur erit. Vel ꝑ corpus qḋ ſignificantius dicit cadauer q̄ moꝛte cadat: paſſionẽ xp̃i intellige: ad quã ꝓuocamur vt vbicũq₃ legiť cõgregemur ꝛ ꝑ illã venire poſſim⁹ ad verbũ dei. ¶ Vel ſancti ſũt aquile q̄ innouanť cõſũpta vetuſtate ad petrã q̄ eſt xp̃s. f ¶ Sol obſcu. ꝛc. Myſtice. Eccł̃ia ſpecioſa vt luna electa vt ſol: ꝛ q̄ noctẽ illuminat vt ſtelle: tũc non apparebit: impiis vltra modũ ſeuiẽtib⁹. Et cadẽt multi q̄ fulgere videbanť: ꝛ firmiſſimi turbabunť.

¶ Vel ſol ꝛ luna ꝛ ſtelle ad tẽpus ſuo lumine priuabũť: vt vicinũ indicẽt aduentũ dñi. S₃ pacto die iudicij mundo ĩnouato mai⁹ lumẽ recipiẽt. Vel ſuperueniente claritate veri luminis: videbũť obſcurari ꝛ nulli⁹ eẽ luminis: ꝛ angeli in tenebras reputabunť. ¶ Iob dixit Columne celi contremiſcunt: ꝛ pauent aduentum eius.

Marc. 13. c. Luc. 17. e Luc. 17. e Myſtice Luc. 17. g 24. q. 1. c. q̃m vet⁹ Iohe. 2. g Marci. 13. c. Iob. 26. c

na ois caro: ſed ꝓpter electos
¶ ne deſperẽt. ¶ in illa preſſura.
breuiabunť dies illi. Tũc ſi q̄s
¶ vẽis imitatorib⁹. ¶ apud arrianos.
¶ apud donatiſtas vel huiuſcemodi.
vobis dixerit: Ecce hic xp̃s/ aut
¶ mẽbra ei⁹ q̄ ſe efferet ſuꝑ oẽ qḋ dicit deus aut quod colitur.
illic: nolite credere. Surgẽt eñ
pſeudo chriſti ꝛ pſeudo prophe
¶ aliquid magni ſignificantia.
te/ ꝛ dabunt ſignã magna ꝛ prodigia: ita vt in erroꝛem inducantur ſi fieri poteſt etiã electi. Ecce
¶ vt ꝑſeq̄ vigiletis. ¶ q: p̄moniti eſtis.
ꝑdixi vobis. Si ergo dixerint
¶ xp̃s morať i dogmate gẽtiliũ ꝑhoꝝ.
vobis: ecce in deſerto eſt: nolite
¶ a fide ad doctrinã eoꝝ. ¶ hereticoꝝ q̄ ſe iactant arcana dei noſſe.
exire: ecce i penetralib⁹ nolite cre
¶ ꝯ hoc qḋ dixit: Ecce in penetralibus.
dere. Sicẽ eni fulgur exijt ab oꝛi
¶ cũctis videtib⁹ nõ in ſecreto. ¶ contra qḋ dixit: ecce hic: ecce illic. ¶ nec vno loco nec occultus erit aduent⁹ chriſti: ſed in toto oꝛbe manifeſtabiť.
ente ꝛ paret vſq₃ i occidentẽ: ita
¶ verus xp̃s nõ eſt ficticius.
erit aduẽt⁹ filij hois. Vbicũq₃
¶ eo feſtinat intẽtio ſanctoꝝ q̄ i viri ſplẽdoꝛe ſolis ſuos poſſunt figere intuitus.
fuerit corp⁹ illuc ꝯgrẽgabũť ꝛ aq̄
¶ nõ q̄ tota trãſacta: ſ₃ q: p̄cedet tribulatio vt ſequať quoꝛũdã defectio.
le. Stati aũt poſt tribulationẽ
dieꝝ illoꝝ ſol obſcurabiť: ꝛ luna
¶ .i. lumine carebunt.
non dabit lumen ſuũ ꝛ ſtelle ca
¶ timebũt angeli: quãtomagis boies.
dent de celo: et virtutes celoꝝ
¶ et venient ad vos.
cõmouebunť. Et tũc parebit ſi
¶ thau impſſum frõtib⁹ fideliũ. ¶ vel ſignũ crucis vt videãt i quẽ trãſfixerũt: vel vexillũ ſignũ victoꝛie triũphantis.
gnũm filij hoĩs in celo: ꝛ tũc

xp̃i i carne fuerit occult⁹ tñ aduẽt⁹ ei⁹ ad iudiciũ erit ita manifeſtus q̄ nõ poterit aliquẽ latere: ꝓpẽ qḋ ſubdiť: n ¶ Vbicũq₃ fue. coꝛ. i. xp̃s in hũanitate: q: ſicut. ẽ. frequẽter dictũ eſt iudicabit ĩ foꝛma humana: glorioſa tñ. o ¶ Illuc ꝯgrega. ꝛ aq̄le. i. ſancti occurrẽtes obuiã xp̃o veniẽti ad iudiciũ: ſm̃ q̄ dr. i. ad Theſſal. iiij. p ¶ Statim aũt. Deſcripta tribulatione q̄ futura ẽ ꝑ antichriſtũ deſcribit aduẽtum xp̃i ad iudiciũ: ꝛ diuidiť in duas ptes: q: primo deſcribit q̄dã ꝓſigna p̄cedentia iudiciũ. ſcḋo deſcribit iudicis aduẽtũ/ ibi: Et tũc apparebit. Circa p̄mum aduertẽdũ q̄ ꝓut dicũt doctoꝛes ꝛ ſancti: poſt tribulationẽ antixp̃i anteq̄ appareant manifeſta ſigna iudicij erit tẽpus breue i q̄ poterũt illi q̄ fuerũt decepti ꝑ antixp̃m penitere: et h̄ ſignať Apoc. viij. a. Factũ ẽ ſilẽtiũ in celo q̄ſi media hoꝛa: iſtud eñ tp̃s non durabit vt dicũt niſi p. xl. dies vel circiť ꝛ h̄ eſt q̄ dr hic: q ¶ Statim aũt ꝛc. i. paruo tp̃e elapſo poſt tribulationem antixp̃i apparebũt ſigna manifeſta ꝓpinq̄ iudicij: ꝛ h̄ ẽ qḋ ſubdit: r ¶ Sol obſcu. nõ ꝑ priuationẽ ſui luminis cũ ſit ei naturalis: coꝛpa aũt celeſtia tũc manebũt i ſua natura integra: ſ₃ iſta obſcuritas erit reſpectu nr̃i ꝑ iterpoſitionẽ alicui⁹ coꝛpis opaci quẽadmodũ fit i eclypſi. s ¶ Et lu. non da. ꝛc. qḋ põt duplr̃ itelligi: vno mõ q: erit iterpoſita iter terrã ꝛ ſolẽ: ꝛ ſic ps lune q̄ eſt verſus terrã obſcurabiť: cũ nõ habeat lumẽ niſi a ſole: alio mõ ꝑ iterpoſitionẽ nubiũ obſcurarũ. t ¶ Et ſtel. ca. de celo. nõ q̄tũ ad eaꝝ ſubſtãtia₃ cũ ſint incoꝛruptibiles ſ₃ ſm̃ apparentiã: q: vere ſtelle abſcondenť ꝑ nubiũ dẽſitatẽ: ꝛ de nubib⁹ verſus terrã deſcẽdẽt exalatiões ignite q̄ dicũť ſtelle cadẽtes. v ¶ Et vir. ce. cõ. Virtutes h̄ accipiunť angeli q̄ ſũt de medio oꝛdine ſcḋe hierarchie ad q̄rũ officiu₃ ſpectat coopari aliq̄ mõ ad miracula ſm̃ q̄ dicit beat⁹ Dionyſi⁹: ꝛ ipſi tunc frequẽti⁹ ſolito mouebũť ex diuina voluntate ad faciẽdũ miraculoſas trãſmutatiões i elemẽtis ad incutiẽdũ hoib⁹ terroꝛẽ iudicis veniẽtis. x ¶ Et tũc. Hic deſcribit iudicis aduẽtu₃: ꝛ circa hoc duo facit: q: p̄mo facit qḋ dictũ ẽ. ſcḋo inducit exemplũ ab arboꝛe fici: dicit ḡ. Tũc. i. imediate poſt ſigna p̄dicta. y ¶ Parebit ſig. ꝛc. i. crux clavi ꝛ lãcea: q̄ ſũt paſſiões xp̃i inſtrumẽta. ¶ Vel aliter. Signũ. i. cicatrices q̄ apparebũt in xp̃i coꝛꝑe. Iſta aũt apparebũt in celo. i. i aere q̄ aliq̄ñ vocať celũ i ſcriptura. z ¶ Et tũc plã. ꝛc. .i. aliq̄ de oib⁹ tribub⁹ ꝛ nationib⁹: i quibus ſunt aliqui mali quibus aduẽtus iudicis erit triſtabilis.

Diuiſio

Quõ intelligitur q̄ luna nõ dabit lumẽ

¶ In nubib⁹

Nico. de lyra

a ¶ Sed ꝓpẽ ele. bre. ne ex tribulationis magnitudine cadãt a veritate. b ¶ Tũc. Hic ꝯñr oſtendiť magnitudo tribulatiõis ex vehemẽtia ſeductionis: q: multi diſcipuli antixp̃i venient ad ſeducẽdũ ppłm dicendo q̄ ipſe ſit vere xp̃s i lege ꝛ i ꝓphis ꝓmiſſus: ꝛ iõ h̄ p̄dicit ne fideles tũc decipianť. d. Tũc. i. tp̃e antixp̃i. c ¶ Si q̄s vo. ꝛc. ꝛ q: nõ ſolũmõ habebũt v̓ba ad decipiẽdũ ſ₃ etiã ſigna: qḋ ẽ difficili⁹ ad euadẽdũ. iõ ſubdit: d ¶ Surgẽt eñ ꝛc. ꝑ h̄ intelligit antixp̃m ꝛ diſcipulos ei⁹ q̄ ſũt mẽbra ipſius. e ¶ Et da. ſig. ꝛc. q: v̓tute demonũ poſſũt mĺta mirabilia fieri q̄ñ ꝑmittunť a deo. f ¶ Ita vt i erro. ꝛc. hoc dicit q: p̄deſtinatio l₃ ſit certa tamẽ nõ tollit libertatẽ arbitrij: iſta eñ ꝓpoſitio: p̄deſtinat⁹ põt dãnari: falſa eſt in ſenſu cõpoſito: tñ in ſenſu diuiſo vera eſt: ſicut diffuſius declarať p̄mo ſniaꝝ. g ¶ Ecce p̄dixi vo. q. d. ad h̄. iſta p̄dico nũc vt caueat⁹ ꝑ tũc: q: min⁹ iacula feriũt q̄ ꝓuidenť. ſcḋm q̄ dicit btũs Gregori⁹. h ¶ Si ergo dixe. vo. ꝛc. chriſtus ſupple tanq̄ hõ religioſus i loco deſerto exiſtẽs. i ¶ Nolite exi. ad vi. ſ. eũ: ne ſeducamini. Et ſi dixerint: k ¶ Ecce i pe. i. i locis occultis. l ¶ Nolite cre. rõ aũt ſubdit: m ¶ Sicut ei ful. ꝛc. q: l₃ aduẽtus chriſti

¶ Et videbunt

Moraliter

c ¶ Tunc ſi q̄s ꝛc. Nũc aũt fit hoc myſtice: nã adulatoꝛes multi laudãt malos p̄latos ꝛ principes tanq̄ ſint chriſti boni: chriſtus eñ grece dr vnctus latine: epiſcopi vero ꝛ reges ſaltẽ aliq̄ ſũt vncti. l ¶ Nolite credere. ſc₃ talib⁹ adulatoꝛibus: q: ꝓphete ſunt antichriſti. n ¶ Vbicũq₃ fuerit coꝛpus ꝛc. Id eſt vbi eſt bonus prelatus ibi congregatur bone perſone. p ¶ Statim aũt poſt tri. ſc₃ electionis vel ꝓuiſionis ꝑuerſe. nam talis ꝓuiſio eſt eccleſie magna tribulatio. r ¶ Sol obſcurabiť. qḋ fit moraliter quãdo malus p̄ficiť. s ¶ Et luna non dabit lumẽ ſuũ: id eſt eccleſia que lumẽ habet a bono paſtoꝛe ſicut luna a ſole: ꝓpter qḋ ipſo ſubtracto deficit lumen eccleſie. t ¶ Et ſtelle cadent de celo: id eſt religioſi de contemplationis excelſo: v ¶ Et virtutes celoꝝ mouebunť. nam perfecti de dei patientia in permiſſione mali p̄lati mirantur.

¶ Et videbũt

¶ In nubib⁹. vel in nubib⁹.i. in ſanctis: ſicut q̄tidie facit dñs p̄dicatores ⁊ angelos mittit. b ¶ Cū vir. Secūdus aduēt⁹ nō i humilitate vt prior: ſꝫ in glia demonſtrabit. c ¶ A ſūmis ce. Ne q̄s putaret a q̄ttuor plagis terre ⁊ nō a cūctis finib⁹ ei⁹ ſimul: ⁊ mediterraneis regionib⁹ electos eſſe ꝯgregādos/ ſubdit: A ſūmo terre vſq̧ ad ſūmū celi.i. ab extremis terre finib⁹ p dirrectū vſq̧ ad vltimos terminos ei⁹: vbi lōge aſpiciētib⁹ circulus celi terre videtur inſidere. d ¶ Ab arbo. ⁊c. Myſtice. A pplo iſrl' in q̄ cecitas ex pte ꝯtigit: ⁊ fuit ficus dānata. Sꝫ cū de arido ligno ram⁹ fidei ⁊ charitatis i eo viruerit: ⁊ folia.i. verba p̄dicatiōis exorta fuerit: ppe ē eſtas q̄ expectat.i. eterna ſerenitas: ⁊ renaſcentiū deſiderata nouitas. Cū eni tādē ablata pfidia iſrl' ois ſalutis fiet ppe eē diē iudicii non dubitandū ē. e ¶ Celū ⁊ ter. Innouabunt depoſita priori forma pmanēte aūt ſubſtātia. vñ dr: Terra in eternū ſtabit. f ¶ De die. Ne forte audit' ſignis quererēt etiā illi⁹ diei certū ēminū ait: De die nouiſſima. poſt q̄t annos vl dies ventura ſit: nolite eē ſolliciti. Nulli diffinitū eſt q̄ vel in die vel i nocte iudiciū futuꝝ ſit. Sꝫ p manifeſtatiōe dr dies: vel p occultatiōe nox. g ¶ Nemo ſcit ⁊c. In q̄buſdā codicib⁹ additur: neq̧ fili⁹: q̄ quidē oia ſcit cuꝫ p̄re: ſꝫ nō facit homies ſcire: ſicut Aplſ ait: i eo eſſe abſcōditos theſauros ſapie et ſcie. Nō facit ſcire: q̄ inutilr ſciret. Sꝫ ſemp ſim⁹ incerti de aduētu iudicis: vt ſic q̄tidie viuam⁹ q̄ſi i alia die iudicādi ſim⁹. Neq̧ electi angeli quēq̧ ſcire fecerūt. Vel nulli ſctōꝝ angelorū ꝯceſſit de⁹ noticiā diei hui⁹: neq̧ filio adoptiuo.i. neq̧ vlli ſanctoꝝ hoīm. h ¶ Sicut aūt i die. Subitū aduēt⁹ ſui diē plurimis affirmat exēplis: nā ⁊ fulguri cito oia trāſuolāti cōpauit ⁊ diebus noe: vel loth ſm aliū euāgeliſtā cōparat. Myſtice. Noe arcā edificauit: cuꝫ dñs eccliam cōſtruit quā cōſūmatā ingredit: cū eā in die iudicii p̄ntia viſiōis ſue etern⁹ habitator illuſtrat. Sꝫ cū edificat arca: antiq̄ luxuriant: cū itrat intereunt: q̄ q̄ hic ſctis certātib⁹ inſultant: illis coronatis punient.

Myſtice (margin). Eccles.1.a (margin). Col.2.a (margin). B (margin). Myſtice (margin).

¶ Comedentes.

¶ fero accuſante cōſcientia.
plāgēt oēs trib⁹ terrę: ⁊ videbūt a
¶ ad iudicandū.
a filium hominis venientem in nu- b
a ¶ ſic veniet quēadmodū viderūt eū eūtē i celū. ¶ q̄ quaſi hūilis ⁊ infirm⁹ iudicat⁹ ē.
b bibus cęli cum virtute multa ⁊ c d
maieſtate † Et mittet angelos ſu e
a ¶ de q̄ aplſ loquit. b ¶ tā apta ⁊ tā intenſa voce q̄ vbiq̧ a mortuis audiat.
os cū tuba ⁊ voce magna: ⁊ cō- f g h
a ¶ ad iudiciū. b ¶ .i. a q̄ttuor mūdi climatib⁹ oriēte: occidēte: aquilone auſtro.
gregabūt electos ei⁹ a q̄ttuor vē i
c tis a ſūmis cęloꝝ vſq̧ ad termi k
a ¶ ſub exemplo arboris docet de aduētu cōſummationis.
b nos eoꝝ † Ab arbore aūt fici diſci l
te parabolā: cū iā ramus ei⁹ tener
¶ intelligitis eſtatis aduētū.
fuerit ⁊ folia nata: ſcitis q̄ ppe
eſt ęſtas: Ita ⁊ vos cū videritis
a ¶ q̄ ſcripta ſūt: q̄ dixi ſupra. b ¶ ne putetis iā eē cōſumationē mūdi: ſꝫ ꝑcurſiones quaſdā q̄ oſtendūt q̄ ꝓpe ſit in ianuis.
hęc oia/ ſcitote q̄ ppe ē i ianuis. l
a ¶ credite q̄ dixi. b ¶ de morte ad imor
† Amē dicō vobis quia nō ꝑte- m
talitatē: donec veniat dies dñi. a ¶ vel oē genus hoim: vel gēs iudeorū q̄ nō deficiet donec veniat dies dñi.
ribit hęc generatio donec omnia n
a ¶ aerū nō ethereū b ¶ innouabunt.
c fiant. † Cęlū ⁊ terra trāſibūt: o
¶ ſꝫ ſicut dicūt ſine vlla imminutiōe implebūt
verba aūt mea nō pręteribunt. p
¶ ne apli quererēt certā horā aduēt⁹ xp̄i q̄ intelligit etiā in morte vniuſcuiuſq̧.
f Ve die autem illa ⁊ hora nemo q
a ¶ in quo fili⁹ ⁊ ſpūſanct⁹ intelligit
ſcit: neq̧ angeli cęlorum/ niſi pa r s
a ¶ ſic repētin⁹ interitus incredulis ſuperueniet: cum dixerit pax ⁊c.
b ter ſolus. † Sicut autem in dieb⁹ t
noe: ita erit ⁊ aduētus filij hoīs. v
† Sicut enim erant in diebus an x

Nico.de lyra

a ¶ Et vi.fi.ho. q̄ ſicut dictū ē i forma hois iudicabit. b ¶ Venientē i nu.celi. ſicut i nube aſcēdit i celū ab aplis: ꝓpt̄ qđ dr Act.i.b. Ieſus q̄ aſſūpt⁹ ē a vobis ſic veniet: c ¶ Cū virtute mul. q̄ prim⁹ ei⁹ aduent⁹ fuit in infirmitate. ſcđs erit i ꝟtute. d ¶ Et maie. q̄ veniet vt dñs q̄ p̄mo venit vt ſeruus. e ¶ Et mit.an.ſu. q̄ miniſterio angeloꝝ colligēt cineres mortuoꝝ. f ¶ Cū tu. ſicut eñi i datiōe leg' audit⁹ ē ſonit⁹ terribil': vt hr Exo.xix.c. ita audiet tūc ſonit⁹ cōſimilis ꝟtute angeloꝝ fact⁹ i elemētis. g ¶ Et vo.mag. illa vox erit vox xp̄i vocātis mortuos ad iudiciū ex cui⁹ ꝟtute ſuſcitabūt. h ¶ Et cōgre.ele. lꝫ eñi oēs adducāt ad iudicium: tñ electi ſpāliter adducēt miniſterio ſctōꝝ angeloꝝ q̄ erūt cōciues eorū. i ¶ A q̄ttuor vē.i. a q̄ttuor ptib⁹ mūdi vñ oriunt p̄ncipales vēti: ⁊ p hoc intelligunt alie ptes orbis minus p̄ncipales. k ¶ A ſumis celoꝝ ⁊c. Iſte modus loquendi eſt ſm apparentiā: q̄ ſūmū celi videt eē ſup cenith capitis nr̄i: terminus aūt celi videt vbi terminat aſpect⁹ noſter q̄ ibi videt celū cōiūgi terre: lꝫ ſm ꝟitatē eq̄liter diſtat a terra vndiq̧. eſt g ſenſus: A ſūmis celoꝝ ⁊c.i. ab oi loco q̄ ſub celo ē adducēt electi ad locū iudicii. l ¶ Ab arbo. Hic ad declarationē p̄dictoꝝ adducit exēplū: q̄ ſicut viriditas arboris incipiēs eſt ſignū eſtatis ꝓpinque: ita ſigna p̄dicta erūt ſigna ipius iudicis imediate venientis. ⁊ hoc ē qđ dicit: Ab arbore fici ⁊c.i. ſiſtitudinē ad ꝓpoſitū cōgruā: ⁊ patꝫ lr̄a. Sequit: m ¶ Amē dico vobis ⁊c.i. cōgregatio fideliū. n ¶ Donec oia fiāt q̄ q̄ntūcūq̧ fideles opprimant tpe antichriſti: tñ aliq̄ pmanebūt i fide ſtabiles vſq̧ ad finē mūdi. o ¶ Celū ⁊ ter. ⁊c. nō q̄ corrūpant ſm ſuā ſubſtātiā: ſꝫ q̄ ceſſabit motus celi ⁊ tranſmutatio in elementis: iſta eni ordinata ſūt ad complendū numerum electoꝝ. ⁊ ideo ipſo cōpleto in iudicio ceſſabūt ſicut ea que ſunt ad finē habito fine. p ¶ Verba aūt mea nō peri. p verbū eñi xp̄i factus ē mūdus: ⁊ iđ verbū ei⁹ ē ipo mūdo ſtabilius. q ¶ De die aūt illa ⁊ hora. Hic circa iudiciū oſtēdit tpis ī certitudinē: poſſet eñi aliq̄s credere q̄ ex ſignis p̄dictis poſſet aliq̄s tp̄s iudicii determinatū certitudinaliter cognoſcere. ideo hoc excludit dicēs: De die aūt illa ⁊ hora ne. ſcit: q̄ p rōnem naturalē hō nō pōt tp̄s illud certitudinaliter cognoſcere: q̄ depēdet ex ſimplici volūtate dei: ſilr nec p reuelationē cognoſcit: q̄ ſi hoc reuelaſſet aliq̄bus: hoc fuiſſet factū aplis q̄ fuerunt maxime illuminati: ⁊ tñ ipſis d h querētib⁹. Act.i.a. rñdit: Nō eſt vr̄m noſſe tpa vel momenta q̄ pater poſuit in poteſtate ſua: qđ exponēs Aug⁹. xviij de ciuitate dei. dicit: Omniū calculātium digitos reſoluit ille q̄ hoc dixit: p digitos potētiā numerādi intelligit. r ¶ Neq̧ angeli celoꝝ. ſicut eñi p̄ncipiū mūdi a ſolo deo fuit p̄cognitū: q̄ mūdus imediate ē ab ipſo factus: ita ⁊ finis mūdi ſoli deo eſt cognit⁹ ⁊ hoi xp̄o reuelatus ad quē ptinet iudicare de oibus. s ¶ Niſi pa. ſolus. p h nō excludit fili⁹ vel ſpūſſanctus: ſꝫ magis includunt: q̄ vna eſt noticia triuꝫ pſonaruꝫ. Dictio eñi excluſiua addita vni pſone in diuinis reſpectu termini eſſentialis nō excludit aliā: vt diffuſi⁹ tractat primo ſniaꝝ: ſic aūt eſt in ꝓpoſito: q̄ illa q̄ importāt reſpectū ad creaturā ſūt cōia trib⁹: hmōi aūt eſt noticia diei iudicii. Cōfirmat aūt p̄dicta p exemplū veteris teſtamēti/ dicēs: t ¶ Sicut aūt fuit i die. noe. q̄n diluuiū erat occultū. v ¶ Ita erit aduētus fi.ho.i. xp̄i veniet' ad iudicium. x ¶ Sicut eñi erant in diebus ⁊c. id eſt in magna ſecuritate exiſtentes.

† marc.13.e (margin). † mar.13.c. Luc.21.f (margin). D (margin). † marc.13.b Luc.21.f (margin). † 35.q.10.c. primo (margin).

※ Donec

※ a ¶ Et videbūt ⁊c.i. chriſtum q̄ in tali tribulatione venit aliq̄n ꝓ cōſolatione bonorū deuiciēs malū p̄latum ⁊ ſubſtituens bonū. e ¶ Et mittet ange. ſuos ⁊c. tūc eñi mittunt angelici viri cū tuba p̄dicationis ad cōgregandū electos hinc ⁊ inde in vnitate charitatis. k ¶ A ſūmis celoꝝ.i. a maiorib⁹ vſq̧ ad minores: q̄ p̄dicatio debet eſſe cōis l ¶ Ab arbo. fici diſci ⁊c. per ficum cui⁹ dulcis eſt fructus ſignificat bonus prelatus q̄ in inſtitutione ſua incipit vireſcere per opera bona: ⁊ hoc ē ſignū fructificationis bone in ſe ⁊ in aliis de ꝓximo future. q ¶ De die autē illa ⁊c. Iſtud ad litteram exponit de die iudicii generaliter. Moraliter autem poteſt exponi de die iudicij particularis qui eſt dies mortis cuiuſlibet hominis: diē autem mortis ſue nullus ſcit niſi deus ſibi reuelauerit. iđ ſubditur: t ¶ Sicut autem fuit i diebus noe ⁊c. Erāt eñi tunc comedentes ⁊ bibentes in ſecuritate: diluuiū nō timentes. Sic etiam multi de morte ſua nō cogitant q̄uis certitudinaliter ſint morituri. ideo ſubdit: v ¶ Ita erit ⁊ aduentus filij hominis. ad particulare iudiciū venientis: nā aliqui moriunt repente in prandiis ⁊ feſtiuitatibus magnis: et de operantib⁹ in agro vn⁹ aliquādo fulgurat ⁊ alij relinquuntur: ⁊ ſic eſt in aliis ſequentibus exēplis: ⁊ iđ cōcludit:

Moraliter (margin). † Luc.17.f (margin). † Eccl.7.c (margin).

l v ※ Vigilate

G a ¶ Comedētes ꝛ bibē.nubē.ꝛc. Nō alimēta ꝛ nuptie:ſʒ imoderat⁹ lici torū vſus arguit̄. Poſt bella fames ter remot⁹ ꝛc. tūc breuis ſequet̄ pax: vt fi/ deł ꝓbet̄: an trāſact̄ mał ſperet iudicē
1. Teſ.5.a venturū. vñ dr̄: Cū dixerint pax ꝛ ſecuri tas tūc repente interitus ſuperueniet. b ¶ Tūc. Lucas in illa nocte. i. illa in tribulatiōe q̄ ꝓbant̄: in q̄ alij pmanēt: alij cadūt. c ¶ Duo erunt in agro ꝛc. Due differētie pdictoꝝ ſūt in eccłia: q̄ſi in agro laborantium: eoꝝ q̄ ſincere xp̄m ānūciāt: ꝛ eoꝝ q̄ v̄bū dei adulte/ rāt. d ¶ Due molētes in mo.ꝛc. Due differētie ſeq̄ntū orbē reꝝ mobi
alʼs alter liū: q̄ feminino genere deſignant̄: q2 maioꝝ cōſilio regunt̄ femine a viris. e ¶ Duo in lecto. q̄ ociū eligūt ꝛ q̄e/ tē: q̄ ſignificant̄ noīe lecti: nec ſeculari bus nec eccłiaſticis negocijs occupati. Un⁹ aſſumet̄. qui ꝓpt̄ deū ꝯtinere
Alʼs vna ſtudet: vt ſine ſollicitudīe viuens cogi
alʼs† vnus tet q̄ dei ſunt. Qui aūt hūana laude: vł aliq̄ vicioꝝ corruptiōe monaſticā vitā elegerit: relinquet̄ a deo. Nō ſūt alia genera hoīm q̄ hec tria in eccłia. Vñ ezechiel tres viros liberatos vidit: noe
ezech.14.e daniel ꝛ iob. i. rectores vt noe: ꝯtinen
†mar.13.d tes vt daniel: cōiugatos vt iob. Et ſm
Luc.12.e hec tria genera hoīum: tres ſupponit
Tria ſūt ge/ parabolas. In pma agit de laboranti
nera hoim bus in agro: qđ eſt vbi dicit: Vigilate ergo. In ſcđa agit de exiſtētib⁹ in lecto qđ eſt vbi dicit: Sile ē regnū celoꝝ de
F cē v̄ginib⁹. In tertia agit de molētib⁹ in mola: qđ eſt vbi dicit: Sicut eīn hō pegre ꝓfi.ꝛc. f ¶ Si ſciret pr̄fami lias q̄ hora fur ꝛc. Neſciente pr̄efa milias: fur domū pfodit: q2 dū a ſui cu ſtodia ſpūs dormit: īprouiſa mors car nis habitaculū irrūpit: ꝛ ad ſuppliciū trahit. Furi aūt reſiſteret ſi vigilaret: q2 aduentū iudicis occulte venientē ꝑca/ uēs occurreret penitēdo. g ¶ Quis putas ē fidelis ſeru⁹. Trib⁹ ſimilitu/
†Luc.12.e. dinib⁹ fulgur̄ furis ꝛ ſubmerſionis pē
De pe.diſ. tapolʼ terrorē iudicij introduxit cōit̄ ad
1.§.ſi ſacer/ oēs vt vigilarēt ꝛ parati eſſent. Nūc
dos ſpāliter ad p̄latos loquit̄ q̄ būſes pru dētes nō appetentes bonū ꝓpt̄ lucrū tpale: ſʒ v̄bo ꝛ exēplo ꝛ ope debēt pa/ ſcere oues. Quis putas eſt ꝛc. q.d. Admonēdi eſt̄: nā q̄ rarus ē dñs ꝓpt̄ dñm fuitēs: oues xp̄i ñ ad lucrū: ſʒ amo
†Luc.12.e. rē xp̄i paſcēs: prudēs: in futuro ſibi ꝓ/
Deb.5.a uidens. b ¶ Quē cōſtituit ꝛc. Q̄ rarus q̄ ſit vocat⁹ a deo tāq̄ aarō ꝛ nō magis ſe īgeſſerit: ꝛ q̄ nō magis ſe pa/ ſcat q̄ oues. i ¶ Btūs ille ꝛc. Eīna aūt btitudine glificādus eſt q̄ dño veni ente ad iudiciū rep̄t⁹ fuerit fidelit̄ āno nā v̄bi miſtrans ꝛ in cura gregis vigi lās. Rarus inuenit̄ fideł vel prudēs: ſʒ q̄ tał inuenit̄ btūs eſt. k ¶ Super oīa. i. ſup oīa celeſtis regni gaudia. ce teros. i. bonos auditores faciet diſcū/ bere: ꝛ trāſiēs miſtrabit eiſ. l ¶ Per cutere ꝯſeruos. iniurijs afficē vł in firmoꝝ ꝯſcias prauo v̄bo vel exemplo
Luc.13.f viciare. Unde Lucas ait: pueros vel ancillas quorum quanta infirmior eſt etas vel ſexus: tanto facilior eſt ruina.
G Cū hypocritis

Nico.de lyra

M a ¶ Donec venit dilu. ꝛ tulit oēs. i. pdidit excepto noe ꝛ his qui cū eo erāt in arca. b ¶ Ita erit aduē. fi. hoīs.

¶ gule dediti. ¶ ebrietati dediti.
a te diluuiū comedētes ꝛ bibētes/
¶ ꝛ his toti dediti ꝛ iudicia dei ꝯtēnētes
nubētes ꝛ nuptui tradētes: vſq̄
pſtiterunt vſq̄ in eum diem.
ad eū diē q̄ intrauit in arcā noe:
a ¶ cognoſcere noluerūt q̄uis noe pdicēte.
ꝛ nōn cognouerūt donec vēit dilu a
¶ tāq̄ fur cōphēdit filios noctis.
uiū ꝛ tulit oēs: ita erit ꝛ aduēt⁹ fi/ b
a ¶ in illa ꝯſūmatiōe. ¶ pdicatores. ¶ fue
b c lij hoīs. Tūnc duo erūt in agro: a
nient̄ in ſemēte pares: ſʒ nō eq̄ metētes fru/
vnus aſſumet̄ ꝛ† vn⁹ relinquetur.
ctus. ¶ occupati ſecłarib⁹. ¶ q̄ habuerūt tā/
d Due molentes in mola: vna aſ/
q̄ nō hītes. a ¶ q̄ in īcerto diuitiaꝝ ſpera uerūt. b ¶ continētes nō occupati eccleſia ſticis vel ſecularibus.
e ſumet̄ ꝛ† altera relinquet̄. Dūo in
lecto: vnus aſſumet̄: ꝛ† alter relin
a ¶ Ecce q̄ tendāt q̄ dixit. ¶ ſolliciti eſtote: hec eīn ca eſt cur neſcire vult nos diem aduē/ tus ſui.
quet̄. † Vigilāte ergo: q2 neſcitis a
qua hora dominus veſter ventu
¶ ꝓbat q2 debēt vigilare ꝛ ſobrij eſſe.
rus ſit. Illud autem ſcitote/ qm̄ e
¶ ſpiritus.
f ſi ſciret paterfamilias qua hora
¶ deus in morte. ¶ in illa hora que ſibi eſ/ ſet ſuſpecta.
fur venturus eſſet: vigilaret vtiq̄/
¶ id eſt corpus.
ꝛ nō ſineret perfodi domum ſuā.
¶ ſine macula ꝛ ruga.
Ideo ꝛ vos eſtote parati: q2 ne/
ſcitis q̄ hora filius hoīs ventu/
a ¶ difficultatem oſtendit: p quos nō impoſ ſibilitatem virtutis.
g rus eſt. † Quis putas eſt fideł ſer †
¶ hū erogando pecuniam dñi ſui.
h uus ꝛ prudens quem conſtituit f
¶ chriſtus. ¶ diſcernens capacitatem ſin/ gulorum. ¶ eccleſiam.
dominus ſup familiam ſuam: vt g
a ¶ ꝓ capacitate auditoꝝ. b ¶ cibū ſermo nis diuini vel exempli ſui.
i dēt illis cibū in tempore. † Bea b
tus ille ſeruus quem cū venerit
¶ chriſtus.
dominus eius inuenerit ſic faciē
¶ cibum miniſtrantem.
tem. Amen dico vobis: quoniā i
¶ pro tempore ꝛc. ſupradicto. ¶ non vt ſo/ li: ſed vt pre ceteris habeant eterna premia. Tum pro vita ſua: Tum pro gregis cuſto/ dia.
k ſuper omnia bona ſua conſtituet †
¶ econtra: ſi diſſimulauerit iudicium dei in proximo venturum: ſecuritatem ſibiipſi fa/ ciens.
eū. Si aūt dixerit malus ſeruus k
ille in corde ſuo: morā facit do
¶ iniurijs afficere
l minus meus venire: ꝛ cęperit p/ l
a ¶ Ipſe autem ſit deditus gule vel ebrieta/ ti vel facinoribus et illecebris ſeculi ple/ nus ſit.
cutere conſeruos ſuos: mādūcet

fi. hoīs. q2 hoīb⁹ in ſecuritate exiſtenti G bus ꝛ de nullo timētib⁹: ſubito veniet tribulatio āticħriſti. vel ſm alios iſtud refert̄ ad tp̄s poſt mortē antichriſti: q2 ip̄o mortuo ꝛ p ꝯſis hoīb⁹ in ſecuritate exiſtētib⁹: ſubito apparebūt ſigna iudi/ cij ꝛ iudicij aduenient̄. c ¶ Tūc duo erūt ꝛc. p exiſtētes in agro itelligunt̄ p̄lati q̄ꝝ officiū ē laborare in agro mili/ tātis eccłie: p molentes in mola vbi eſt magn⁹ labor corpalis itelligunt̄ actiui. p exiſtētes in lecto itelligunt̄ ꝯtēplati/ ui q̄ ſunt in reqe ꝯtēplatiōis. de iſtis tri bus dr̄: Un⁹ aſſumet̄ ꝛ alter relin/ quet̄. q2 iſtoꝝ triū ſtatuū aliq̄ ſtabūt in fide in pſecutiōe āticħriſti ꝛ aliq̄ cadēt: ꝛ ſilr̄ adueniente iudicio aliq̄ aſſument̄ ad gliā: aliqui relinquent̄ ad penam. d ¶ Vigilate ergo. Hic ex pdictis ex citat nr̄aꝫ ſollicitudinē: q2 eīn tp̄s iudi/ cij ē incertū: ideo ſemp debem⁹ eſſe pa/ rati ad ip̄m expectandū: q2 in tali ſtatu in q̄ aliq̄s capit̄ in morte q̄ etiā nobis incerta ē: ita etiā in tali ſtatu p̄ntabit̄ in iudicio. Ad hoc etiā adducit duplex exemplū. Primū eſt de pr̄efamilias q̄ ſollicitus eſt de cuſtodia dom⁹: ꝛ mlto fortius nos debem⁹ eſſe ſolliciti ne per dam⁹ vitā eternā: qđ erit ſi iueniamur īparati p carentiā grē in morte. ꝛ h̄ eſt qđ dicit: e ¶ Illud aūt ꝛc. ꝛ ptʒ lr̄a. Scđm exēplū ponit ibi: Quis putas. de ſeruo pr̄iſfamilias q̄ ſollicitus eſt re gere domū ſibi cōmiſſam: nō ſolū in p̄/ ſentia dñi ſʒ etiā in abſentia: vt ſic ve/ niens dñs eū remūeret. ſi aūt in ꝯrijs actib⁹ ip̄m iueniat etnalit̄ puniat. Iſte aūt ſeru⁹ ē q̄libet chriſtian⁹ q̄ ē diſpēſa/ tor dñi ſui: qđ pōt itelligi tripl̄r. Uno mō in diſpēſatiōe ſpūaliū qđ ꝓpe pti/ H net ad p̄latos. Alio mō in regimīe tem poraliū qđ ptinet ad pncipes ſeclares ꝛ iudices. Tertio mō in bono vſu gra tiaꝝ ſibi a deo collataꝝ: ꝛ h̄ ptinet ad oēs. h̄ q̄ eſt qđ dicit: Quis putas ē fideł ſeru⁹ ꝛc. f ¶ Quē cōſtituit dñs ſup fa. ſuā. ꝛ pōt rn̄deri vt ptʒ ex pdictis. Hic eſt bonus p̄latus vł bo nus iudex vel etiā bonus ſimplex chri/ ſtianus: q2 vt dr̄ in Eccłiaſtico: Cuili/ bet mādauit de⁹ de ꝓximo ſuo. g ¶ Ut det illis cibū in tp̄e. i. auxilium. i. in tp̄e neceſſitatis: ad qđ q̄libet pdictoꝝ tenet̄: vt viſū ē. h ¶ Btūs ille ſer. quē cū ve. dñs eius. q̄rēs in morte rōnē ſeruitij ſui: iuenerit ſic facientē. i. in actib⁹ charitatis ſe exercētē: q2 p talia meret̄ btitudinē. ꝓpter qđ ſubditur: i ¶ Amē dico vobis: qm̄ ſup oīa bo. ſua cō. eū. q2 btitudo ē ſtat⁹ oīm bonoꝝ ꝯgregatiōe pfect⁹: vt dr̄. iij. d cō ſolatiōe. k ¶ Si aūt dixe. ma. ſer. il. in cor. ſuo mo. fa. do. me⁹. h̄ dicūt illi q̄ nō cogitāt d̄ morte. l ¶ Et cepe rit pcute. conſer. ſu. i. occupare ſe in actibus malis ꝛ charitati contrarijs.
M Veniet dñs

Moraliter ✻ d ¶ Vigilate ergo. vos ad mor tem ſollicite pparādo. † ¶ Quis pu tas eſt fidelis ſeruus ꝛc. h̄ eſt bon⁹ p̄lat⁹ q̄ ſubditos ſuos paſcit pabulo ſa/ cre ſcripture ꝛ euchariſtie: quē ſi dñs v̄/ nenerit vigilātē ſup pſone ſue gregiſq̄ ſui cuſtodiā. † ¶ Sup oīa bo.ꝛc. dā do ei ſeip̄m ꝛ p ꝯñs oē bonū. k ¶ Si aūt dixe. ma.ꝛc. d̄ aduētu ei⁹ in mor te nihil cogitādo. l ¶ Et cepit pcu. cōſer.ꝛc. i. viuere iniurioſe et guloſe.
✻ Veniet dñs

C a ¶ Cū hypocri. ₇c. Cū illis.ſ. qui erāt in agro: et qui mo/
A lebāt: ₇ nihilomin⁹ derelicti ſūt. Qui dicunt hypocrite ₇ in agro ₇ in mola.i. qui bona videbant facere: ſ₃ exitus diuerſe volūtatis apparuit. b ¶ Fletus. Per ſimilitudinē mēbro/rū magnitudo oſtendit tormentorū.

Tunc ſimile. Ca. XXV
Decē ꝟginib⁹. Virgines ſūt oēs q̄ ſe a luxu ſeculi ꝯtinent.
b ¶ Quinq₃: q₂ q̄nq₃ partita ē cōtinē/tia i carnalib⁹ illecebris: videl₃ vt q̄nq₃ ſenſibus cōtineāt ſe a voluptatibus.
e ¶ Et ſpōſe ₇c. Oēs ſimul ſūt ſpō/ſa q̄ mō deſpōſata ē virgo a corruptio/ne ſeculi. Nubet: cū mortalis imortali ꝯiungef. f ¶ Morā aūt ₇c. Quia nō ē paruū tp̄is inter priorē ₇ ſcdm ad/
1.Tes.5.a uentū xp̄i. Dormitauerūt ₇ dormierūt q₂ poſtea ſuſcitādi. g ¶ Media au/tē no.i. nullo ſciente vel ſperāte. Vn̄: Dies dn̄i ſicut fur in nocte ita veniet.
¶ Date no

Nico.de lyra

A a ¶ Veniet dn̄s ſer.il.in die q̄ nō ſpe. q₂ nihil eſt incertius hora mor tis. b ¶ Et diuidet eum. ſeparādo aīam a corpe i morte. c ¶ Partēq₃ ei⁹ po. cū hypo. i. cū falſis chriſtiānis ſeparādo ipſum a beatis ₇ cōiūgendo cōdemnatis. d ¶ Illic erit fletus ₇ ſtridor dētium. h̄ ſupra expoſitū eſt ca. xiij.

Moraliter ✠ a ¶ Veniet dn̄s ſer. illi⁹ ₇c. re/petens mortis debitum repētine ſicut frequēter accidere cōſueuit.
B ¶ In ca. xxiiij. vbi dicit in poſtille. Homōi autem eſt noticia diei iudicij.

Additio. Quecunq₃ noticia deo attributa etiam ſi nō importaret reſpectū ad creaturā₃ neceſſariū eſt ꝙ ſit cōis trib⁹ pſonis: ea
B dem enī eſt cū eſſentia diuina.

Replica. In ca. xxiiij. vbi di/cit de noticia diei iudicij ꝙ pater ſol⁹ ₇c. dicit poſtil. ꝙ ꝑ hoc nō excludit fili⁹ et ſpirituſſanctus: q₂ omnis reſpectus dei a dextera eſt cōis trib⁹: talis aūt eſt noticia diei iudi cij. Burg. dicit q̄cūq₃ noticia deo attri/buit etiā ſi nō importarent reſpectū ad extra: neceſſe eſt vt ſit cōis trib⁹ pſonis eadē em̄ eſt cū eſſentia diuia. S₃ ſi rō Burg. valet paternitas erit cōis trib⁹ pſonis: q₂ eſt eadē eſſentia diuina. S₃ dictū in ſe nō videt ſcholaſticū: q₂ ꝑ no ticiā generat verbū: ſi igit illa eſt cōis tribus: tres pſone generāt verbū. Itē verbū eſt noticia ꝑ paternū intelligere expſſa ₇ ideo dicit ſapiētia. Si igit il/la noticia eſt cōis trib⁹: pater vtiq₃ erit ſapiens ſapientia genita qđ negat bea tus Aug⁹.1.retrac.ca.xxv.

a ſit ₇ bibat cum ebrioſis: veniet a
¶ in quo oēs mali ꝑpoſiti intelligunt.
domin⁹ ſerui illi⁹ in die qua non
ſperat/₇ hora qua ignorat: ₇ di b
¶ a cōſortio fidei. ¶ ſortem eius.
a uidet eū: ptēq₃ ei⁹ pōet cū hypo c
¶ licet nō fuiſſet hypocrita. a ¶ ꝓ calore
¶ ꝓ frigore.
b critis: illic erit flet⁹ ₇ ſtridor dētiū d
¶ hec pabola tā ad ſubie/ctos q̄₃ ad platos refert.
¶ aliud de eodē exēplū.
c Tunc ſile Ca. XXV e
a ¶ eccleſia pmixta oib⁹ tā religioſe q̄₃ ſupſtitioſe cōti
erit regnū celoꝝ decē virginib⁹: f
nētib⁹. a ¶ opera q̄ ſm cōtinentiā fiunt.
que accipiētes lampades ſuās g
a ¶ cōcordauerūt volūtati ſpōſi ₇ matris eccleſie.
b exierunt obuiam ſponſo et ſpon h
a ¶ q₂ veritati ſeruiūt ꝓ laudib⁹ hoim.
e ſe. †Quinq₃ autem ex eis erant i
a ¶ q₂ veritati ſeruiūt ꝓ eternis.ſ. bonis.
fatue: et quinq₃ prudentes. S₃ k
¶ accepta oſtenſione bonoꝝ operū.
quinq₃ fatue acceptis lampadi
a ¶ gloriā intra cōſcientiā vel oleū ē leticia mētis quā habet qui intus deo placet.
bus non ſumpſerunt oleum ſe/
cū. Prudentes vero acceperūt l
a ¶ nitorē glie. b ¶ .i. in cōſcientijs ſuis
c ¶ oſtēſione bonoꝝ operū.
oleum in vaſis ſuis cum lāpadi
¶ iudiciū differēte extremū.
f bus. Moram autē faciēte ſpō m
¶ aū mortē lāguorib⁹. ¶ electi et reprobi.
¶ ſomno mortis.
ſo/dormitauerūt oēs et dormi/
a ¶ ſecuris oibus. b ¶ in inſperato.
g erūt. Media aūt nocte clamor n
a ¶ in voce archangeli ₇ in tuba dei.
b ¶ ad ſociādā ſibi ꝑpetuo virginē.
fact⁹ ē: ecce ſponſus venit/exite
¶ occurrite ei i aera. ¶ a ſomno mortis.
¶ boni et mali.
obuiā ei. Tunc ſurrexerunt om p

Ca. XXV
Tunc ſimile erit ₇c. Data lege euangelica: poſtq̄₃ ſaluator oſtēdit quedā antecedētia iudiciū extremū: hic deſcribit ip̄m iudiciū. Et q₂ vniuerſitas iudicāda
Diuiſio diſtinguit in tres ſtat⁹: videl₃ actiuoꝝ: cōtēplatiuoꝝ: ₇ etiā₃ platoꝝ: ideo diuidit in tres ptes ſm tres parabolas q̄s h̄ po/nit ad iſtos tres ſtat⁹ ptinētes. prima ptinet ad cōtēplatiuos ſcda ad platos / ibi: Sicut em̄ hō pegre. ₇c. tertia ad actiuos / ibi: Cū aūt venerit fili⁹ hominis. Prima i duas: q₂ primo cir ca vitā cōtēplatiuā ponit meritū: ₇ ſcdo ponit circa h̄ examia/tionis iudiciū / ibi: Media aūt nocte. Dicit ḡ p̄mo: e ¶ Si/mile erit reg. ce. i. eccl'ia militās q̄₃tū ad ſtatū cōtēplatiuū.
f ¶ Decē virgi. ꝑ quas ſignat vniuerſitas cōtēplatiuorum. Numerus em̄ denari⁹ eſt prim⁹ digit⁹ vel prim⁹ limes nūeroꝝ vnde ₇ nūeri ſequentes cōponūt ex denario pluries ſumpto vel aliqua pte eius: ſicut pꝫ. xx. bis decē. xxx. ter decē. ₇ ſic cō ſequēter. Similiter. xi. vnū de decē. ₇ xij. duo de decem: ₇ ſic ꝯſequēt

cōſequēter: ꝓpter qđ dixerūt aliqui philoſophi ꝙ nūeri nō ꝓ C cedunt in infinitū ſed ſolū vſq₃ ad decē: vt habet .iij. Phiſico rū. ₇ ideo denari⁹ numerus h̄n ſignificat vniuerſitatē. Virgi nitas aūt q̄ tenet ſupremū gradū in virtute caſtitatis ſignifi/cat vitā cōtēplatiuā: q₂ caſtitas eleuat mentē a carnalibus: et ſicut diſponit intellectū ad cōtēplatio/nē veritatis: ſic ecōtrario luxuria deꝑ/mit mentē ₇ cauſat hebetudinē intelle ctus: ₇ ſic reddit hoiem q̄ſi beſtialē: ꝓ pter qđ .i. Ethicoꝝ vita voluptuoſa vo cat vita pecudū. g ¶ Que acci. lā/pades. lāpades iſte ſūt opa vite cōtē/platiue q̄ ſūt bona d̄ genere. h ¶ Ex/ierūt obuiā ſpon. ₇c. Ad hoc debet ordinari exercitium vite cōtemplatiue vt homo poſſit ſecure ₇ decēter obuia re chriſto veniēti ad iudiciū q̄ tūc con/iunget ſibi eccleſiā totaliter mūdatam nō habentē maculā neq₃ rugā₃.
i ¶ Quinq₃ āt ex ₇c. Prudētia au/tē ē virt⁹ directiua operū hūanoꝝ i fi nē debitū: ꝓpter qđ a phis ₇ a ſanctē dicit auriga virtutū. Virgines autem prudētes ſunt cōtēplatiui ſeu religioſi opa ſua bona de genere ad finē debi/tū ordinātes: videl₃ ad gloriā dei pnci paliter: ad pfectionem ſui ₇ edificatio nē ꝓximi cōſequēter: ₇ q₂ fatuitas eſt priuatio prudētie cōtraria: iō fatue ꝟ/gines dicunt cōtēplatiui a pdicto fine deuiātes: ꝓpriā gloriā ₇ fauorē hoim vel queſtū principaliter intendētes: et merito dicunt virgines fatue: q₂ bo/ 11.q.1.c.qđ nū opus de genere pdunt ꝓpter defe/ quidē.32.q ctū intentionis recte. k ¶ S₃ quin 5.c.Si pau q₃ fatue. ₇c. Oleum iſtud eſt ſpūale lus. De ſa/ gaudiū qđ orit ex opibus bonis fact cra vncti.c. ꝓpter deū: de q̄ dicit Apl's ad Phil. vnico iiij.a. Gaudete in dn̄o ſemꝑ. Hoc aūt oleū nō habēt virgines fatue ꝓpt de/fectū intentionis recte: licet habeāt lā/pades.i. opa bona de genere.
l ¶ Prudētes ve. ac. ₇c. q₂ ꝓpter D rectitudinē intentiōis gaudēt in dn̄o de ſuis opibus bonis. Dicit aūt gau/diū iſtud oleū q₂ nutrit ₇ fouet ignem charitatis. ex hoc em̄ ꝙ aliqs delectat i ope: forti⁹ ₇ meli⁹ opat: ſm phm: et ꝑ cōſequens diſponit vt ei maior chari/tas infundat. m ¶ Morā aūt fa/ciēte ſpō. ₇c. Mora iſta ē decurſus tp̄is ab aſcēſione chriſti vſq₃ ad diē iu/dicij qđ tempus ꝓpter lōgitudinē vo/cat hic mora: iam em̄ durauit ꝑ mille ducētos ₇ ſeptuagintaquinq₃ annos: ₇ reſiduū eſt nobis incertū. In hoc au tem tp̄is interuallo moriūt oēs tā bo/ni q̄₃ mali: q̄ qdē mors ſignat h̄ ꝑ dor/mitionem: q₂ ita faciliter excitabunt a morte ꝑ xp̄m ad iudiciū venientē: ſicut hō paruus excitat aliū dormientē.

n ¶ Media aūt no. Hic ponit examinatōis iudiciū circa p̄ dicta opa cōtēplātiū. dicit ḡ: Media aūt no. nō ē itelligen dū ꝑ h̄ ꝙ iudiciū extremū ſit celebrādū de nocte ſ₃ de die ꝓut dicit Apl's .i. Coꝛ. iij. c. Dies dn̄i decla. ₇c. ſ₃ q₂ tp̄s iudicij ē nobis occultū vt pꝫ ex p̄ce. ca. iō h̄ ſignat ꝑ hoc qđ dr: Me/dia aūt no. q₂ illa q̄ fiūt media nocte ſūt hoibus occulta.
o ¶ Clamor fa. ē. i. vox xp̄i vel angeloꝝ ad vacādū mortu/os ad iudiciū: vt dicet infra eodē ca. p ¶ Tūc ſurre. oēs vir. ij. q₂ oēs reſurgēt boni ₇ mali vt appareāt i iudicio xp̄i.
¶ Et orna.

Moraliter. e ¶ Tūc ſimile erit ₇c. Per q̄s intelligi po Moralit teſt vniuerſitas fideliū q̄ ꝓpt itegritatē fidei ꝟgies noiant: ſm illđ .ij. Coꝛ. xj. a. Deſpōdi vos vni viro virginē ca. ₇c.
i ¶ Quinq₃ aūt ₇c. i. bonis opib⁹ vacue: q₂ fides ſine ope ribus mortua eſt. k ¶ Et quinq₃ prudētes. i. opa bona Iaco.2.d habētes: ₇ ſic acceperūt oleū ad ornatū ſuaꝝ lāpadaꝝ: ꝓpter qđ a xp̄o dicūt recepte alie vero excluſe.

✠ Sicut em̄ mo

G a ❡ Date nobis de oleo ꝛc. q̄ꝛ fa/
E cta aliena fulciunt̄ laude: eadē ſubtra/
cta deficiūt: ꝛ de ꝯſuetudine id ſp̄ inq̄/
rūt vn̄ gaudere aius ſolet. Itaq̄ȝ hoim
q̄ corda nō vidēt: teſtimoniū volūt hr̄e
apd̄ deū: q̄ cordis īſpector ē. b ❡ Ex
tinguunt̄ ꝛc. i. aduētu iudic̄ īnus ob
ſcurant̄: ꝛ a deo nō hn̄t mercedē: q̄ꝛ re
ceperunt laud̄. c ❡ Ne forte ꝛc. q̄ꝛ
q̄ſq̄ȝ ꝓ ſe rōnē reddet: nec alieno teſti/
monio iuuat̄ q̄s apud deū: cui ſecreta
patēt ꝛ vix ſibi q̄ſq̄ȝ ſufficit vt ei ꝑhibe
at teſtioniū ꝯſcia ſua. Ne forte. vnuſ
q̄ſq̄ȝ ꝓ ſuis oꝑibus mercedē ſuſcipiet:
nec p̄nt in die iudicij alioꝝ v̄tutes: ali/
oꝝ vitia ſubleuare. d ❡ Ad vēdētes
ꝛc. vēdētes ſūt adulatores: q̄ dāt lau/
dem ꝛ accipiunt aliquam mercedem.
e ❡ Dū aūt irēt ꝛc. inclinātib⁹ ſe ill̄
in ea q̄ foris ſūt ꝛ ſolita gaudia reqrē/
tib⁹ cū īterna nō nouerūt: venit ille qui
iudicat. f ❡ Et clauſa ē ia. ꝛc. Poſt
iudiciū magna ē ei⁹ ſeueritas cui⁹ ē añ
ineffabilis miſcdia. g ❡ Nouiſſime
v̄o ꝛc. ꝯ verā pniaȝ: ꝑ īfructuoſas la
chrymas pulſant foris relicte. Nō d̄r
q̄ emerūt oleū: q̄ꝛ nullo iā remanente
gaudio de alienis laudib⁹: in āguſtus
redeūt ad iploratonē dei. h ❡ Vigi
la. videlȝ vt teſtioniū bōe ꝯſcie nob̄ p̄
parem⁹: ne cū fatuis v̄ginib⁹ foris re/
Mar. 13. d mancamus. Et q̄ꝛ patos nos inuenire
Luc. 13. e deſiderat: ſubicit aliā de eadē re para
bolā. Peregre. loc⁹ carnis terra eſt: q̄
chriſt⁹ carnē nr̄aȝ ad ꝑegrina duxit qn̄
celū aſcēdit. i ❡ Neſcitis diē neq̄ȝ
horā. nō ſolū diē iudicij: ſȝ diē mort̄
Luc. 19. b cuiuſq̄ȝ vel horā in q̄ q̄ parat⁹ inuenit̄:
F ꝛ tūc parat⁹ iuenict̄. k ❡ Et ꝓfect⁹
eſt ſtati. nō locū mutās: ſȝ liberaȝ eis
ptāte oꝑandi ꝑmittēs. l ❡ Opatus
eſt in eis ꝛc. a viſibilib⁹ ſe cuſtodien/
do: alios ꝓ poſſe exhortādo: vt d̄ viſibi
lib⁹ ad iuiſibilia trāſeāt. Vel vtriq̄ȝ ſe/
rui p̄dicādo ꝛ de bonis morib⁹ īformā
do: geminauit accepta talēta. m ❡ Po
ſuit āt ꝛc. cepit ſinguloꝝ act⁹ diſcute/
re accuſante ꝯſcia vnūquēq̄ȝ vel excu/
ſante. n ❡ Ecce alia q̄nq̄ȝ. q̄tq̄t ab
errore ꝯūtit: tot dn̄o obtulit: teſtioniū
ſibi dāte ꝯſcia q̄ ꝑ grāȝ ſibi datā n̄ tm̄
ſibi ꝓfuit: ſȝ etiā q̄s potuit lucrifecit.
G Sup pauca

Nico.de lyra

M a ❡ Et orna. lā. ſu. iſte ornat⁹ nō
eſt aliud q̄ȝ recurſus ad mentē cogitan
do de iuſticia ſuoꝝ opeꝝ ꝛ bonitatē cir
cunſtātiaꝝ. b ❡ Fatue āt ſa. di. da
no. ꝛc. iſta petitio vana ꝛ rn̄ſio negati
ua ſignificat q̄ null⁹ ad aliū q̄ntūcunq̄ȝ
iuſtū poterit recurrere ꝓ auxilio hn̄do
nec aliq̄s q̄ntūcūq̄ȝ iuſt⁹ poterit aliū iu/
uare ſȝ ſibi ſoli ſufficiet iuſticia ſua. ꝛ h̄
eſt qd̄ ſ̄bdit̄: c ❡ Ne forte ꝛc. expro/
bratio eſt p̄terite fatuitat̄ in h̄ q̄ bona
oꝑa de genere dederūt ꝓpt̄ fauorem
Luc. 19. c laudis humane: q̄ꝛ vēditores olei ſunt
adulatores ſ̄m Aug̣. q. d. conſiderate
q̄d valuit vob̄ is ꝓ tali fauore ꝯtinēter
viuere. d ❡ Dū āt irēt emere. ꝑ h̄
īſinuat̄ remorſus ꝓprie ꝯſcie dicentis
teſtimoniū de p̄dict̄ ꝯ̄ ſe. e ❡ Venit
ſpōſus. i. chriſt⁹ ad remūerationē bo/
noꝝ. f ❡ Et q̄ parate erāt. ꝑ opera
charitate formata. g ❡ Intrauerūt
cū eo ad nup. i. ad gl̄iam celeſtē alijs
relictis ad penā. h ❡ Et clauſa ē ia
nua. q̄ꝛ

❡ ꝯtinētes. ❡ nūerauerūt ſecū oꝑa ſua ꝓ qui
nes virgines ille: ꝛ ornauerūt lā a
❡ a bus remūeratonē expectāt. a ❡ ſua fidu
cia decepte intus vacue dicūt ꝓximis.
pades ſuas. Fatue aūt ſapien/ b
a ❡ teſtioniū laudū: dicēdo ꝯ̄ oꝑib⁹ nr̄is qd̄
a tib⁹ dixerūt: Dāte nobis de oleo
vidiſt̄. a ❡ oꝑa nr̄a q̄ hoib⁹ clara videbāt̄.
b vr̄o: q̄ꝛ lāpades nr̄e extinguūt̄.
a ❡ nō de auaricia ſȝ tiore: q̄ꝛ ī illo die teſtio
a niū cuiuſq̄ȝ vix ſufficiet ſibi nedū ſibi ꝛ ꝓxio
Reſponderūt prudētes/ dicētes:
c Ne forte nō ſufficiat nobis ꝛ vo/ c
a ❡ increpādo. ❡ ite. i. mō videam⁹ q̄d vos
adiuuēt q̄ vobis laudes vēdere ꝯſueuerāt.
b ❡ venami laudes vr̄o more. ❡ nō dāt ꝯſi
liū: ſȝ ex obliq̄ cōmemorāt crimen eaꝝ.
a bis: ite poti⁹ ad vēdētes ꝛ ēmite
e vobis. Dū aūt irēt emere: venit d e
a ❡ q̄bus ꝯſcia dabat bonū teſtimoniū.
ſpōſus/ ꝛ q̄ parate erāt itrauerūt f g
a ❡ vbi mūda aīa verbo dei copulat̄.
f cū eo ad nuptiās: ꝛ clauſa eſt ia/ h
❡ Aditus regni celeſtis: q̄ꝛ p̄cibus poſtea
nullis patebit aditus poſt iudicium.
g nua. Nouiſſime v̄o vēiūt ꝛ reliq̄ i k
a ❡ Dolor repulſiōis cōpulſe appellatonē
ingeminant dominationis.
v̄gieſ/ dicēteſ ꝉ Dn̄e dn̄e/ aperi no
bis. At ille reſpōdens ait: Amē l
a ❡ ideo vos deſero: q̄ꝛ ꝑ vite meritū nō re/
cognoſco. b ❡ ecce q̄ parabola tendit.
h dicō vobis/ neſcio vos. Vigilāte m
i itaq̄ȝ q̄ꝛ neſcitiſ diē neq̄ȝ horā ꝉ Si n o
cut em̄ hō peregre ꝓficiſcens vo p
a ❡ dedit dona hoib⁹ naturalia ꝛ gratuita.
cauit ſeruos ſuos ꝛ trādidit illis q
a ❡ exterioꝝ ſciaȝ q̄nq̄ȝ ſenſibus acq̄ſitam
bona ſua. Et vni dedit q̄nq̄ȝ tālē r
a ❡ intellectū ꝛ oꝑationē. ❡ intellectū.
ta: alij autem duō: alij v̄o vnum:
❡ nō ꝓ largitate vel pcitate: alij pl⁹: alij mi/
nus: ſȝ ꝓ viribus accipientium.
k vnicuiq̄ȝ ſ̄m ꝓpriā v̄tutē: ꝛ ꝓfe/ t
❡ ꝓmouit. ❡ ſciaȝ exterioꝝ ꝛ ſi myſtica nō
ctus ē ſtati. Abijt aūt q̄ q̄nq̄ȝ ta/ s
penetret. ❡ dū ſe a viſibiliū voluptate cuſto
dit: ab his etiā alios amouēdo cōpeſcit.
l lēta accepat: ꝛ oꝑatus ē in eis: et
lucratus eſt alia q̄nq̄ȝ. Similit̄ q̄
a ❡ intellectū ꝛ oꝑationē. b ❡ p̄dicādo et
mira oꝑando: tales inſtruit q̄ itidem florent
duo accēpat/ lūcrat⁹ ē alia duo.
ſcientia ꝛ oꝑe. a ❡ intellectū. b ❡ abiēs
ꝑ ſe: ſed non rediens per ſe.
Qui aūt vnūȝ accēpat/ ābiēs fo/
a ❡ terrenis actibus ſe applicauit nec lucrū
ſpūale queſiuit.
dit i terrā: ꝛ ābſcōdit pecuniā dn̄i
a ❡ qd̄ ē ab aſcēſiōe dn̄i vſq̄ȝ ad ſcd̄m aduē/
ſui. ꝉ Pōſt multū vero tp̄is venit t
tum. ❡ ad iudicandū.
m dn̄s ſeruoꝝ illoꝝ: ꝛ poſuit rōnem v
❡ ꝑparas ſe ad reddendā rōnē.
cū eis. Et accedēs q̄ quinq̄ȝ talē
ta accēpat: obtulit alia q̄nq̄ȝ talē
lēta/ dicēs: Dn̄e q̄nq̄ȝ talēta tra/
n didiſti mihi: ecce alia q̄nq̄ȝ ſuplu

nua. q̄ꝛ poſt iudiciū non erit alicui adi/ G
tus poſſibil̄ ad gl̄iaȝ. ꝓpter qd̄ ſubdit̄:
i ❡ Nouiſſime vero. i. nimis tarde.
k ❡ Veniūt ꝛ reliq̄ virgi. di. dn̄e
dn̄e ape. no. ꝑ h̄ q̄ vocant eū dn̄m ſi/
gnat̄ q̄ crediderunt in xp̄m: ſȝ q̄ꝛ fides
eaꝝ fuit iformis. Iō ſ̄bdit̄: l ❡ At il/
le rn̄dēs ait: Amē dico vobis: ne
ſcio vos. noticia. ſ. approbationis q̄
ſoli electi a deo cognoſcunt̄. Et in fine
huius ꝑabole ad nr̄aȝ inſtructionē cō/
cludit̄: m ❡ Vigilate itaq̄ȝ. ad ha/
bendum ſalȝ fidem formatā charitate.
n ❡ Quia neſcitis diē neq̄ȝ ho. ſ.
mort̄: nec ꝑ ꝯn̄s ſtat⁹ ꝓ die iudicij: q̄ꝛ
ſic dictū eſt in tali ſtatu pn̄tabil̄ q̄libet
in iudicio in quo inuenietur in morte.
o ❡ Sicut em̄ hō ꝑegre. Hic ponit̄
ſcd̄a ꝑabola q̄ ꝑtinet ad p̄latos. Et pri
mo circa ſtatū eoꝝ deſcribit̄ meritū et
demeritū ꝓprie actiōis. ſcd̄o iudicium
diſcretōis/ ibi: Poſt multū v̄o tp̄is. dic̄
q̄ p̄rio: Sicut hō ꝑegre ꝓficiſcēs.
Homo iſte eſt ieſus chriſtus qui lȝ ſ̄m
diuinitatē nō poſſit ꝓficiſci de loco ad
locū: q̄ꝛ ſic ē vbiq̄ȝ ſp̄ ꝛ de neceſſitate:
ſ̄m tn̄ naturā hūanā ꝑegre ꝓfectus eſt
qn̄ aſcendit in celū: q̄ꝛ loc⁹ ꝓprius oīm
cōpoſitoꝝ ex elementis vbi naturaliter
quieſcūt eſt terra: vt habet̄. ij. de gene/
ratōe. q̄ꝛ elemēta grauia excedūt in eis
ſ̄m q̄ntitatē molis. p ❡ Vocauit ſer
uoſ ſuoſ. i. p̄latos eccl̄ie q̄ ſpūali mō ſūt
eius ſerui. q ❡ Et tradidit il. bōa
ſua. bona. ſ. nature: bona gr̄e grati/ da
te: bona ſcie: bona potētie: ꝛ bona opu
lentie. ꝛ dicunt̄ talēta: q̄ꝛ ꝑ bonū vſum H
taliū pōt homo ſibi acquirere celeſte p̄/
miū. r ❡ Et vni dedit q̄nq̄ȝ ta. ꝛc.
q̄ꝛ aliqui hn̄t oīa iſta a deo ſibi collata:
alij pl'a iſtoꝝ: ꝛ alij vnū tm̄. s ❡ Abijt
autē ꝛc. q̄ꝛ aliqui ſunt qui iſta talenta
multiplicāt ꝛ geminant bn̄ vtendo p̄di
catis ad ſui ꝑfectionē ꝛ ꝓximi edificatio
nē. Alij aūt abſcondūt in terra qui p̄di
catis vtunt̄ ad mundi gl̄iam ꝛ temꝑale
lucrū ſeu queſtū. t ❡ Poſt multum
v̄o tp̄is. Hic ponit̄ circa p̄dicta exa/
minationis iudiciū. Poſt multū v̄o
tp̄is venit dn̄s ſeruoꝝ illoꝝ: quia
magnū tp̄s eſt ab aſcēſione xp̄i in celū
vſq̄ȝ ad aduentū eius ad iudiciū: vt p̄di
ctum eſt. v ❡ Et poſuit rōnē cum
ꝛc. quia tunc diſtricte exiget rōnem de
bonis ab eo collatis: bene operantes
remunerando. propter quod ſequitur:
M Euge.

✳ o ❡ Sicut enīȝ homo peregre ꝓficiſcens ꝛc. Hoc cōmuniter expo Moralitr
nitur de chriſto qui aſcendēs in celū ſu
is fidelibus bona ſua dedit: de quibus
rōnē exiget in iudicio finali. Pōt etiaȝ
exponi de chriſto nobiſcum exiſtente in
huius mundi peregrinatiōe: ſicut ipſe
dicit in fine huius euangelij: Ecce ego Infra vlt. d
vobiſcum ſum omibus diebus vſq̄ȝ ad
ꝯſummationem ſeculi. ipſe etiā dat no
bis bona ſua inequaliter tamen ſ̄m ſa/
pientie ſue ordineȝ. t ❡ Et ꝓfectus
eſt ſtatim. ꝑ hoc nō intelligit̄ eius re
ceſſus ab eccleſia: ſed quia dimittit nos
agere ꝓ libertate noſtra. Illi vero du/
plicāt talenta: qui ex eis faciunt opera
bona. Illi v̄o abſcondūt q̄ viuūt ocioſe
vel ex eis temꝑalia tm̄ lucra querunt.
venit autem dn̄s rōnem querere in cu/
iuſlibet homis morte ꝛ duplicātes ta/
lenta remunerat: alios vero damnat.
✳ Cū aūt ve/

A a ¶ Sup pau. Pauca ſūt bona pñtis
B vite q̃uis multa videanť: qꝛ nō ſine ali
cui᷒ moleſtie admixtione ſunt. Multa
aūt bona eťna q̄ ſūt ſine omni corrupti
onis moleſtia. b ¶ Intra in gaudi
um dñi ꝛc. Admixtus choris angeloꝝ
ſic intus letare ď munere vt iam non ſit
ꝙ exterius doleas de corruptione.
c ¶ Qui duo ta. acceperat. Iſte vi
ribus ſuis quicqd in lege dei didicerat
in euāgelio duplicauit: ſiue cōſcientiā et
opa p̄ſentis vite future beatitudinis ty
B. 7 pos intellexit. d ¶ Durus. Quia ar
dua ē via q̄ ducit ad vitā: ꝛ qꝛ quāto gra
dus altior: tāto caſus grauior. e ¶ Et
timēs ꝛc. Et timēs aggredi altioris vi
te gradū: ne alteri᷒ ſalutē q̄rens ipſi pe
riclitaret: abſcōdi: nō p̄dicaui qď te do
nāte intellexi. ¶ In terra: in carnali vi
ta ſubſiſtēs: ſicut habui ſic tenui nō au
gens vel minuēs. Nota ꝙ piger ſeru᷒
inertiā nō excuſat ſꝫ ſupbit calūniādo do
minū: ꝛ dicit ſe prudēter feciſſe: ne dū lu
cra q̄rit periclitet̄ etiā de ſorte: ꝛ vocat
eū durū cui tñ nō ſeruit ad lucrū. Cui ſi
miles ſūt i eccl'ia q̄ melioris vite vias ag
gredi metuūt ꝛ iacere in ignauia nō ve
rent̄: ꝛ cū ſe peccatores cōſiderāt: ſancti
tatis viā arripere timēt: ꝛ tñ in iniq̄tati
bus remanere nō timēt: quoꝝ petr᷒ ad
huc infirm᷒ ſpeciē tenuit cū viſo piſcium
Luc. 5. b miraculo dixit: Exi a me dñe: qꝛ hō pec
cator ſum. Immo ſi petōr es: deū a te nō
B repellas: qď faciūt hi q̄ videntes ſe infir
mos nolūt ad meliora ꝓgredi: petōres q̄
dē ſe fatent̄ ꝛ dñm repellūt: ꝛ velut i p
turbatione cōſiliū nō habēt. Dū moriūt
ꝛ vitā timēt: hac ſibi blādiētes q̄rſita
te; quaſi dicerēt: Sufficit mihi de me rō
nē reddere q̄d opus eſt aliis miniſtrare:
vt de eis quoqꜫ cogar rōnem reddere?
Cū etiā hi inexcuſabiles ſint q̄ nō audita
lege vel euāgelio dormierūt: cū p creatu
rā deū cognoſcere potuerūt. Vñ dicit:
Meto vbi non ſemino ꝛc. f ¶ Scie
bas ꝙ. Quare iſta cogitatio nō incuſſit
tibi timorē: vt ſcires me mea diligenti᷒ q̄
ſiturū. Qď dixit ꝓ excuſatione vertit̄ in
culpā. g ¶ Numularijs. Vel ceteri
doctorib᷒ vt apl'is ꝛ ep'is: vel cunctis cre
dentib᷒ q̄ poſſunt pecuniā duplicare.
h ¶ Et date ei ꝛc. Hoc in eccl'ia fieri
plerūqꜫ videm᷒: qꝛ plerīqꜫ dū bñ mini
ſtrant exteriora q̄ accipiūt p adiūctā gra
tiā: ad intellectū quoqꜫ myſticū pducūt̄.
i ¶ Omni enī. Multi enī natura licet
ſapiētes ꝛ acuti ſi ſint deſides pdūt bo
nū nature ꝛ p̄miū qď erat eis ꝓmiſſum:
videt̄ trāſire ad alios qui qď habent mi
nus p naturam acquirūt p induſtriam:
vel qui habet fidē ꝛ bonā voluntatē eti
am ſi minus habet in opere dabitur ei a
bono iudice. Sed qui fidem non habet
etiā virtutes quas naturaliter habet p
dit: ſine qua non ſunt virtutes. Vel qui
habet amorem verbi datur ei ſenſus in
telligendi. Qui vero non habet etiam
ſi naturali ſtudio callet deficit. Vel qui
non habet charitatem amittit omne bonū
quod habet. Nota ꝙ hoc qď cuiqꜫ da
tur in rebus mundanis vel ſpiritualib᷒
pro talento imputatur de quo eſt ratio
nem redditurus. k ¶ Cum autem.
Tradendus in proximo cruci p̄miſit glo
riam triumphātis vt ſecutura ſcandala
hac ꝓmiſſione cōpenſaret. Poſt para
bolas de fine mundi nunc exequit̄ domi
nus modum futuri iudicij.

¶ Omnes

a ¶ nō tua q̄rēs ſed q̄ ieſu chriſti.
erat᷒ ſū. Ait illi dñs ei᷒: Euge a
a ſerue bone et fidelis: qꝛ ſuper b
pauca fuiſti fidelis/ ſupra mul c
a ¶ gaudēs dñs i gaudiū intrare iubet.
b ta te cōſtituā: intrā in gaudiū
c domini tui. Acceſſit aūt ꝛ qui
duo talenta accepat/ ꝛ ait: Do
mine duo talenta tradidiſti mi
hi: ecce alia duo lucratus ſuꝫ.
a ¶ nō tua q̄rēs: ſed q̄ ieſu chriſti.
Ait illi dñs ei᷒: Euge ſerue bo
ne ꝛ fidelis: qꝛ ſupra pauca fui
ſti fidel'/ ſupra multa te ↄſtituā
¶ accipe qď ocul᷒ nō vidit nec auris audi
intra in gaudiuꝫ dñi tui. Acce e
uit. a ¶ infeliciſſimū habēs a ſua cōſci
entia teſtimoniū.
dens aūt ꝛ q̄ vnū talentū acce
perat ait: Domine ſcio/ qꝛ ho f
a ¶ non parcis: ſꝫ p̄cidis falce iudicij tui
eos q̄b᷒ legē nō cōmiſiſti. ¶ vel auſter᷒:
d mo durus es: metis vbi nō ſe g
a ¶ in regno tuo bonos etiam ex genti
bus ꝛ ex eoꝝ cōgatione q̄ naturalē legē
ſeruāt: dānas eos q̄ negligūt ſcripturas.
minaſti/ et cōgregas vbi non
¶ p liberū arbitrium.
e ſparſiſti: ꝛ timens abij ꝛ abſcō h
di talentum tuum in terra: Ec i
ce habes quod tuū ē. Reſpō k
dens autem dominus eius/ di
a ¶ ſupbe qui calūniam facis domino.
b ¶ qui lucrū facere neglexiſti.
f xit ei: Serue male ꝛ piger/ ſcie l
bas quia meto vbi non ſemi
no: et congrego vbi nō ſparſi.
¶ qꝛ etiā ab his exigo q̄bus non cōmiſi
ad erogandū. ¶ diuinū ſermonē
Oportuit ẽ te pecuniā meam
a ¶ numularij ſunt q̄ p̄dicationem audi
tam valent verbis et opere exercere.
b ¶ id eſt merita diſcutiens quod meum
eſt cum viſuris ꝛ te p gratiam bene diſpē
ſatam et p te acquiſitos.
g cōmittere numularijs: ꝛ veniēs
ego recepiſſem vtiqꜫ quod me
um eſt cuꝫ vſura. Tollite itaqꜫ m
a ¶ itellectū. ¶ qui exteriora bene admi
niſtrauit ſꝫ intellectu adhuc vacuus fuit
h ab eo talentū ꝛ date ei qui ha n
i bet decē talenta: † Omni enim
¶ ſtudium verbi erogandi dabit̄ gratia
ſuper gratiam.
habenti dabitur ꝛ abūdabit: o
¶ hoc ſtudium vel charitatem.
Ei autem qui non habet: ꝛ qď p
¶ vel naturali ingenio vel lr̄ali ſtudio:
qꝛ nulla dulcedie interne ſapīe gaudebit.
videt̄ habere auferet ab eo. Et
¶ infructuoſū q̄ ſpōte ꝛ negligētia ſua
corruit in interiores tenebras.
inutilē ſeruū eijcite i tenebras q
¶ non delectatio vt in iſtis fuit.
exteriores: illic erit flet᷒ et ſtri r
¶ in ſcđo aduētu. ¶ q̄ eſt ꝛ filius dei.
k dor dētiū. Cū aūt venerit fili s

A a ¶ Euge. interiectio ē gaudētis. C
b ¶ Serue bo. ꝛ fi. q̄rēs in ſuis acci
dentibus gloriā dñi nō ſuā. c ¶ Quia ſu
p pau. ꝛc. bona enī in hac vita colla
ta hoi parua ſūt reſpectu bonoꝝ glie:
qꝛ ibi cōfert̄ hoi bonū infinitū: ꝓpter
hoc ſequit̄: d ¶ Sup ml'. te cō. ꝛc.
ꝛ ptꝫ. e ¶ Acceſſit aūt ꝛ q̄ ꝛc. quia
mali lꝫ (inuiti) apparebūt i extremo iu
dicio diuino cōſpectui. f ¶ Ait: dñe
ſcio qꝛ hō du. ꝛc. Tum qꝛ de᷒ a ſer
uis ſuis req̄rit opa ardua. i. opa virtutis:
Tū qꝛ in iudicio dur᷒ erit q̄ mō eſt pi
us ꝛ manſuetus. g ¶ Metis vbi
nō ſe. ꝛc. h itelligit̄ dupliciter. Uno
mō qꝛ nō ſolū req̄rit in p̄latis eccl'ie bo
na in ꝓpria pſona: ſꝫ etiā in aliena: qꝛ
eorū officiū eſt inducere alios ad bo
nū. Alio mō qꝛ req̄rit ab hoie opa me
ritoria vite eterne ꝛ tñ nō ſeminauit i
natura hoīs p̄ncipiū ſufficiēs hui᷒ ope
ris. Hō enī ex puris naturalib᷒ nō po
teſt mereri vitā eternā: imo ↄtrariū di
cere ē hereſis pelagiana: nō tñ de᷒ in
iuſte req̄rit opa meritoria vite eterne:
qꝛ ſi hō faciat qď i ſe ē de᷒ infūdit ſibi
grām p quā pōt p̄dictū op᷒ exercere.
h ¶ Et ti. abij. ꝛ abſco. ta. qꝛ ex pu
ſillanimitate aliqui refugiunt aggredi
opa virtutū ꝛ declināt ad vitia ꝛ ad ſo
la terrena q̄rēda: curātes tm̄ de corpe et
nullo mō ď aīa: ꝓpt̄ qď ſeq̄t̄: i ¶ Ec
ce ha. ꝛc. qꝛ aliq̄ ad tātā inſaniā deue
niūt ꝙ dicūt: deus fecit aīam curet de D
ea ſi voluerit. Alij aūt p̄ſumentes cre
dūt hr̄e gliam ſine merito dicētes: de᷒
nō fecit aīam ꝓ dānatiōe: ipam ſalua
bit ꝛ trahet ad ſe. k ¶ Rūdēs aūt
dñs ꝛc. Ex verbo enī ſuo cū ↄdēnat:
qꝛ i iudicio cōſcia vniuſcuiuſqꜫ teſtifi
cabit̄ cōtra ſe. l ¶ Sciebas qꝛ me.
ꝛc. q. d. ex q̄ ſciebas me eē durū i repe
tēdo multiplicationē talētoꝝ tibi tra
ditorū p exercitiū bonoꝝ opeꝝ: ex hoc
oñdis te iuſte ↄdēnādū: ꝓpt̄ qď ſeq̄t̄:
m ¶ Tollite itaqꜫ ꝛc. qꝛ bona diui
nitus collata nō cedent ad gloriā male
opantib᷒ vel ocioſis ſꝫ magis ad penā.
n ¶ Et da. ei q̄ ha. x. tale. qꝛ dāna
tio reproboꝝ cedet in gloriaꝫ electoꝝ:
ſcḋm ꝙ ſcribit̄ in pſ. Letabit̄ iuſt᷒ cū vi Pſ. 57. b
derit vin. ꝛc. ꝓpt̄ qď etiā ſequit̄:
o ¶ Habēti da. ꝛc. qꝛ ei q̄ reperiet̄ i
grā dabit̄ glia: ꝛ abūdabit nō ſolū de
ſua ꝛ alioꝝ glificatiōe: ſꝫ etiā de imple
tione diuine iuſticie i maloꝝ reproba
tiōe. p ¶ Ei aūt q̄ nō hꝫ ꝛc. qꝛ ei q̄
nō inuēt᷒ fuerit i gr̄a i morte: bōa na
ture ꝛ grē q̄ habuit cedēt ei ad penā.
q ¶ Et inu. ſer. ꝛc. Petōres enī mō ſo
lū habēt tenebras iteriores q̄ ſūt tene
bre mētis: i iferno aūt hēbūt cū h tene Ps. 13. b
bras corpales q̄ ſūt tenebre exteriores. Dan. 4. c
r ¶ Illic erit fle. ꝛc. i. dolor mētis et Luc. 8. c
corporis: ꝛ ad iſta reducūt̄ oēs pēa infer
nalis. s ¶ Cū aūt ve. ꝛc. Hic pōit̄
tertia pabola q̄ ptinet ad actiuos: ad
q̄s ptinet ſe exercere i actib᷒ miſcdie: p
q̄ exercitio renūerabūt̄: deſiſtētes aūt
a talib᷒ cōdēnabūt̄. Dicit ḡ. Cū aūt
ve. ꝛc. licet enim idem ſit filius dei
et hominis
✠ s ¶ Cū aūt ve. h etiā pōt exponi Moraliter
ď aduētu xp̄i ad iudiciū pticulare ſic ē
p ſe p̄cedēs: nā a tp̄e aſcēſionis ſedet i
maieſtate ad dexterā dei patris ꝛ an
geli ſunt cum eo: oēs etiā gentes con
gregate ſūt ante euꝫ: qꝛ nuda ꝛ aperta
✠ ſunt oculis

a ¶ Oēs angeli ⁊c̄. Qui teſtes ſunt hūanoꝝ actuū ſub quoꝝ cuſtodia bñ vel male egerūt. b ¶ Oues ab he. Duo oꝛdines erūt in iudicio: electoꝝ.ſ. ⁊ reproboꝝ. ſ; electoꝝ alij iudicabūt: qb⁹ dr: Sedebit' ⁊ vos ſup ſe. duo. iudi. tri. iſrl. Alij iudicabunt: qb⁹ dr: Eſuriui ⁊ d. diſt' mihi mãducare. Itē reproboꝝ: alij q̄ ex eccliaꝫ ſunt nõ iudicabunt: alij q̄ iudicabunt: qbus dr: Eſuriui ⁊ non dediſtis mihi manducare ⁊c̄. c ¶ He dos. Hedus ē aial petulcū ⁊ olidū: q̄ ꝓ pctīs offerebat in lege ⁊ ſignificat pctōres: nec dic̄ capras q̄ pñt hr̄e fet⁹. d ¶ Bñdicti patr'. Bñficio pr̄is mei ꝓmoti ad obtinēdā gliã in q̄ ſine corruptiōe regnetis: ad quã p̄deſtinati eſtis a ꝯſtitutiōe mūdi.

Myſtice ¶ Ad lr̄aꝫ nota opa miſcdie. Myſtice charitat' pfectionē. Qui eſuriētē ⁊ ſitientē iuſticiā pane v̄bi reficit: vl' potu ſapie refrigerat: charitat' agit opa: ⁊ q̄ errātē in domo matris ecclie reuocat: ⁊ q̄ infirmū in fide aſſumit: ⁊ q̄ tribulatiōe aliq̄ ſeu carcere triſticie oppſſo ſubuenit cōpatiēdo vel ꝯſolãdo: verã dilectionē adiplet. e ¶ Tūc rñdebūt. nõ diffidētes de v̄bis dñi: ſ; vel ſtupētes ꝓ magnitudie maieſtatis regis. Vel q: par videt ill' oē bonū qd fecerūt. vñ dr: Nõ ſunt ꝯdigne paſſiones hui⁹ t. ad fu. glo. ⁊c̄. f ¶ De his fratrib⁹. Frēs mei ⁊ mr̄ ſunt q̄ faciūt volūtatē pr̄is mei. g ¶ Nõ dediſti ⁊c̄. Quid meret q̄ aliena rapuit: ſi eternaliter damnat qui de ſuo non dedit. h ¶ Domine quando. Excuſare ſe ſatagūt q̄ſi deū fallere poſſint: q̄ hoīes fallebãt

In iudicio erūt duo oꝛdines

Ro. 8. d

Mat. 12. d

Ni. de ly.

a ¶ In diuinitate qua iudicabit qui prius venit in hūilitate. a ¶ regnabit. b ¶ eccleſiaꝫ in q̄ tūc apparebit oīs poteſtas ei⁹.

a us hoīs in maieſtate ſua: et oēs a b

āgeli ei⁹ cū eo: tūc ſedēbit ſup ſē c

dē maieſtatis ſue: ⁊ ꝯgregabūt' añ d

¶ oīs tpis: oīs ꝯditõis: oīs ſex⁹: oīs etat'.

cū oēs gētes: ⁊ ſepabit eos ab in e

a ¶ q̄ poſuit aiaꝫ ꝓ ouib⁹ ſuis. ¶ bonos.

b uicē: ſicut paſtoꝛ ſegregat oues f

¶ a mal'. ¶ ꝯfirmabit in btitudie bonos.

ab hedis. Et ſtatuet oues q̄dē a g

c dextris ſuis: hedos āt a ſiniſtri. h

¶ in miſeria eīna. ¶ regū. ¶ ad btitudinē

Tūc dicet rex his q̄ a dextris ei⁹ i

ptinēt. a ¶ Inuitat ad regnū nõ expellit ad penam.

b erunt: Venite bñdicti pr̄is mei/

poſſidete paratū vobis regnū a k l

ꝯſtitutiōe mūdi. Eſuriui em̄ ⁊ de m

diſtis mihi mãducare. Sitiui/ et †

dediſti mihi bibere. Hoſpes erã †

⁊ collegiſti me. Nud⁹/ ⁊ coopui †

ſtis me. Infirm⁹/ ⁊ viſitaſti me. †

In carcere erã: ⁊ veniſti ad me. †

c Tūc rñdebunt ei iuſti/ dicentes:

Dñe qñ te vidim⁹ eſurientē ⁊ pa

uimus/ ſitientē: ⁊ dedim⁹ tibi po

tū? Qñ aūt te vidimus hoſpitē

⁊ colligimus te: aut nudū et co

operuimus te/ aut qñ te vidim⁹ in

firmū/ aut in carcere/ ⁊ venim⁹ ad

te? Et rñdēs rex dicet ill': Amen

¶ innuit ſe nõ dixiſſe generalit' de oīb⁹ pauperib⁹: ſ; de his q̄ paupes ſunt ſpū.

f dico vob': q̄ꝺdiu feciſti vni d' his

¶ mihi capiti in mēbris.

fratrib⁹ meis minīs mihi feciſti.

a ¶ a ſiniſtris ſunt q̄ ſiniſtra. i. pñtia q̄ꝺdiu vixerunt ardenter amauerunt.

Tūc dicet rex ⁊ his q̄ a ſiniſtris

a ¶ vt tollat' ipi⁹ ne vi. glo. dei. b ¶ q: viſi ſunt eē cū eo dū pmixti ſunt bonis mali.

erūt. Diſcedite a me maledicti

a ¶ iudiciū fiet ei ſine miſericordia qui non fecit miſericordiā. b ¶ pordinatus a ꝯſtitutiōe mundi: vt bonis regnum.

in ignem eternū: qui paratus eſt

diabolo et angelis eius. Eſuriui †

g enim et non dediſtis mihi man

ducare. Sitiui ⁊ nõ dediſti mihi

potum. Hoſpes erã et nõ colle

giſtis me. Nudus: ⁊ nõ cooperui

ſtis me. Infirm⁹ ⁊ i carcere: ⁊ nõ

viſitaſti me. Tūc reſpõdebūt ei

h ⁊ ipſi dicentes: Dñe quando te n

Ni. de ly.

✠ ⁊ hoīs: facit tñ mētionē de filio hominis: q: in forma hūana veniet ad iudiciū. a ¶ In maieſtate ſua. q: tūc apparebit in forma hoīs glioſa: q̄ in p̄mo aduentu apparuit in forma paſſibili ⁊ ifirma. b ¶ Et oēs āgeli ei⁹ cū eo. Tū ꝓpt' honorē iudic'. Tū ꝓpter executionē iudicij: q: miſterio ſanctoꝝ angeloꝝ deducent' electi ad celū: p malos angelos reprobi trahent' ad infernū. c ¶ Tūc ſedebit ſup ſedē maieſtatis ſue. p̄ ħ ſignat ptātē iudiciariã q̄ data eſt chriſto homini. d ¶ Et cõgregabunt' añ eū oēs gentes. q: nullus tunc poterit latere. e ¶ Et ſepabit eos abinuicē. q: iuſticia cuiuſlibet ⁊ malicia apparebit oīb⁹ manifeſte ⁊ tal' diſtīctio vocat' ſepatio. ⁊ cuꝫ hoc forte diſtinguent' ſm ſitū. f ¶ Sicut paſtoꝛ ſegre. oues ab he. Per oues itelligunt' iuſti ꝓpt' eoꝝ innocētiã. p hedos reprobi ꝓpt' eoꝝ neq̄ciã. hedus em̄ qñ creſcit ē aial fetidū ⁊ luxurioſum vñ ⁊ in lege hircus offerebatur ꝓ pctō p̄ncipis: vt habet' Leui. iiij. g ¶ Et ſtatuet oues q̄dem a dextris. i. in potioꝛibus bonis: q: ſancti trāſferent' ad gloriã. h ¶ Hedos āt a ſiniſtris. q: mali dimittent' ad penã: vel q: forte ſic erunt diſpoſiti ſm ſitum in iudicio: q: dextera eſt locus honorabilioꝛ. ⁊ ideo conuenit electis. i ¶ Tūc dicet rex his q̄ a dextris ei⁹ erūt: Veīte bñdicti pa. mei. i. a pr̄e meo. k ¶ Poſſidete. i. eternaliter tenete. l ¶ Paratū vobis regnū a cõſtitutiõe mūdi. q: a p̄ncipio mūdi factū eſt celū empyreū qd eſt locus btoꝝ. m ¶ Eſuriui em̄ ⁊ dediſtis mihi mãducare ⁊c̄. Hic tangunt' ſex opa miſcdie q̄ ſunt neceſſaria ex pte coꝛpis. ⁊ itelligit' p hoc ſeptimū qd eſt ſepelire moꝛtuos. Sufficiētia āt iſtoꝝ hoc

Mat. 7. d

Luc. 13. f

Sex opa miſcdie

iſtoꝝ ħ mõ accipit': q: hō in vita p̄nti p̄mo indiget ex pte coꝛpis alimēto ſine q̄ nõ põt eē. ⁊ ħ alimētū duplex ē. Vnū ē calidū ⁊ ſiccū: ⁊ ħ vocat' cibus. ⁊ ſic vnū op⁹ miſcdie ē paſcere eſurientē. Vñ dicit phs. ij. de aīa: q eſuries ē appetit⁹ calidi ⁊ ſicci. ⁊ aliud ē alimentū coꝛpis frigidū ⁊ humidū: ⁊ illud vocat' potus. ⁊ ſic ſcdm op⁹ miſcdie ē potare ſitientē. ⁊ ſic dr. ij. de aīa: q ſitis eſt appetitus frigidi ⁊ humidi. Scdo indiget aliquo ſine quo nõ põt bñ eē: videlicet indumento ⁊ domicilio in quo poſſit recipere. ⁊ ſic eſt duplex opus miſericoꝛdie. ſ. veſtire nudū: ⁊ colligere vel recipere hoſpitem. Tertio indiget poſt vitã iſtaꝫ ſepultura. ⁊ ſic ponit' quintum opus miſericoꝛdie. ſ. ſepelire moꝛtuū. iſta aūt quinq̄ p̄dicta ſunt oīb⁹ cõmunia. Alia ſunt duo opa miſericoꝛdie q̄ impēdunt' alicui ex aliq̄ accidēte ſupueniente: vt ſi aliq̄s incurrit infirmitateꝫ vel capiat' ab hoſtibus. ⁊ ſic accipiunt' duo opa q̄ ſunt viſitare infirmū: ⁊ redimere captiuū. ⁊ in noīe redemptionis intelligit' oē bñficiū eis impēſum. Iſta aūt ſeptem opa miſericoꝛdie habent' in vno verſu: Viſito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: cõdo. ⁊ ptꝫ ſnīa ex p̄dict'. Iſta aūt ſeptē ipenſa chriſtifidelib⁹ ꝓpt' chriſtū ſibi reputat totum factū: q: fideles ſunt mēbꝛa ei⁹: ⁊ ecõtrario fidelib⁹ denegata ſibi reputat denegari: ꝓpter qd facientibus opa miſcdie reddit vitã eternã: denegãtibus aūt penã. Ex iſtis ptꝫ lr̄a. Aduertendū tñ quando dicit': n ¶ Domine quãdo vidimus te eſurientem ⁊c̄. Non eſt queſtio ꝓcedens ex ignoꝛantia: quia iuſti certitudinalit' co✠ ✠ ſunt oculis eius omnia: Heb. iiij. ipſe etiam ſegregat oues ab hedis omnium merita et demerita diſcernendo: et ponit bonos ad dexteram dãdo eis gratiam que eſt arra gloꝛie: et per oppoſitum malos ad ſiniſtram arrã gloꝛie denegando: ⁊ ſic dicit bonis: k ¶ Poſſidete paratum vobis regnum a conſtitutione mundi. ſm quod dicitur Luce. xvij. c. Regnū dei eſt intra vos. m ¶ Eſuriui. In membris meis deſiderantibus euchariſtiam. m ¶ Et dediſtis mihi mãducare. Vos ſacerdotes bene miniſtrando. † ¶ Sitiui. Potum ſapientie ſalutaris. † ¶ Et dediſtis mihi bibere. Vos doctores ⁊ predicatoꝛes eccleſie. † ¶ Hoſpes eram. Excluſus a cõmunitate eccleſie. † ¶ Et collegiſtis me. Vos pij iudices abſoluentes me. † ¶ Nudus. Operimento virtutum. † ¶ Et cooperuiſtis me. Reducendo me ad virtutis bonum. † ¶ Infirmus. Infirmitate paſſionis inoꝛdinate. † ¶ Et viſitaſtis me. Suppoꝛtando charitatiue. † ¶ In carcere eram. Ligatus praua conſuetudine. † ¶ Et veniſtis ad me. Soluendū a tali ligamine. Econtrario vero dicit malis: † ¶ Eſuriui eni et non dediſtis mihi manducare: ſitiui et non dediſtis mihi potū. Hoſpes eram: et non collegiſtis me: Nudus: et non cooperuiſtis me. Infirmus et in carcere: et non viſitaſtis me. Tunc reſpondebunt ei ⁊c̄. Expoſitio patet ex dictis per negationem collationis dictoꝛum beneficioꝛum. ⁊ ſicut conferentes digni ſunt premiatione: ita denegantes ⁊ dare potentes punitione. Ideo concluditur in fine: Et ibunt hi in ſuppliciū eternum. Iuſti autem ⁊c̄.

Phs

Verſus

Moꝛali b

F faſiebūt. Sz nō habēt excuſationē q̄ cōuerti a malis ⁊ agere
A elemoſynas noluerūt. vñ ſubdit: Q̄diu nō feci. vni. ⁊c.
a ❡ In ſuppliciū eternū. ⁊c. Fruſtra ergo. Origenes
ſpōdet liberationem. poſt multos annos malis hoībus ⁊ ip/
ſis demonibus.

Nico.de lyra

oſtēdit maligna xp̄i cōphēſio p̄ exploratione in deoꝝ. ſcd̄o ei⁹ E
iniuſta ꝯdēnatio p̄ executionē gētiliū ca.ſe. Prima diuidit in
q̄ttuor ptes: q: p̄mo deſcribit xp̄i vēditio facta nō ex ei⁹ igno
rātia: ſz magi' ex p̄ſciētia ⁊ volūtate. Scd̄o ip̄i⁹ vēditi traditio
nō ex diſplicētia ſz ex charitate. ibi: Prima aūt die azymorū.

dinaliter cognoſcēt q̄ opa miſcdie
facta mēbris xp̄i xp̄s ſibi reputat fieri
⁊ p̄ talib⁹ certitudinalit' ſe ſaluari. Et
ſic mali ſciēt ſe dānari p̄ cōtrario: ſz ē
Queſtio queſtio admiratiōis p̄ magnitudie gr̄e
q̄ fiet electis ⁊ magnitudine miſerie q̄
infliget reprobis. Cōſiderandū etiā q̄
h̄ nō fit mētio d̄ opibus miſcdie ex pte
ale: q: illa ptinēt p̄ maiori pte ad p̄la/
tos ad q̄s ptinet alios inſtruere ⁊ diri
gere in ſalutē: hic autē agit de iudicio
circa ſtatū actiuoꝝ: vt viſum eſt. Cete/
ra patent ex dictis.

vidimus eſurientē/ aut ſitientē/
aut hoſpitem/ aut nuduz/ aut in
firmum/ vel in carcere: ⁊ nō mi/
niſtrauimus tibi: Tunc reſpon/
debit illis/ dicēs: Amē dico vo/
¶ ſolatiū charitatis.
bis: q̄diu nō feciſtis vni de mi/
¶ humilibus ſpū. ¶ nec mihi capiti vos
exhibuiſſe gaudeatis.
noribus his/ nec mihi feciſtis. ⁺Et
a ibūt hi i ſuppliciū eternū. Iuſti
autem in vitam eternam.

Tertio ip̄i⁹ traditi cōphēſio nō ex ip̄i⁹
īpotētia ſz ex ſua mitiate/ ibi: Adhuc
eo loquēte. q̄rto cōphenſi illuſio nō ex
ei⁹ iniuſticia ſz ex ei⁹ hūilitate/ ibi: Pri
ceps aūt ſacerdotū. Circa p̄mū q̄ttuor
p̄ ordinē ponūt. p̄mū ē ip̄i⁹ vēditiōis
p̄nūciatio. ſcd̄m venditiōis ꝯſultatio/
ibi: Tūc ꝯgregati ſūt. tertiū vēditiōis
occaſio/ ibi: Cū aūt eēt ieſus. q̄rtū vē/
ditiōis modus ⁊ ordo/ ibi: Tūc abiit
vn⁹ ex duodecim. Circa p̄mū ꝯſiderā/
dū q̄ ea q̄ dicta ſūt. ca. p̄cedē. p̄dicauit
xp̄s feria tertia an̄ paſſionē ſuā: et ea/ †Ioh.5.c
dē die p̄dixit diſcipulis ſuis paſſionez
ſuā futurā poſt duos dies: ſicut poſtea
fuit cōpletū. Ex q̄ p̄z q̄ nō fuit ex igno
rātia tradit⁹: ſz ex ſua p̄ſciētia ⁊ volun
tate: vt dictū ē: h̄ ē q̄d d̄r hic: Et fa/ †mar.14.a
ctū eſt ⁊c. q̄ cōtinet ca. p̄cedēti. Luc.22.a
b ❡ Dixit. eadē die. ſ. c ❡ Diſcipu Ioh.11.a
lis. in ſecreto ⁊ nō coram turbis.
d ❡ Scit' q: poſt bi. pa. fiet. i. im/
molabit agn⁹ paſchalis q̄ debebat im
molari veſpe ferie q̄nte a q̄ incipiebat
ſolēnitas ſequēt' diei. e ❡ Et filius
hois tra. q: eadē nocte tradit⁹ ē a iu/
da iudeis. f ❡ Ut crucifigat. q: vl
terius iudei tradiderūt ip̄m pilato ad
crucifigēdū. g ❡ Tūc cō. ſūt. Hic
ponit ip̄i⁹ vēditiōis ꝯſultatio q̄ facta
ē feria q̄rta an̄ paſſionē: ⁊ tūc ieſus nō
venit i hierl'm ſicut fecerat aliis trib⁹
dieb⁹ p̄cedētib⁹: ſz mālit i bethania vt
daret iudeis locū tractādi liberi⁹ d̄ mor
te ſua: ⁊ h̄ ē q̄d d̄r hic: Tunc. i. ſequē/ D
ti die poſtq̄ dixit ieſus aplis v̄ba pre/
miſſa. h ❡ Cōgregati ſūt pri. ſa.
q̄ ꝯceperāt erga xp̄m rācorē ⁊ odiū: vt
p̄z ex p̄miſſis. i ❡ Et ſe. po. iſti erāt
iudices ordiarij de q̄b⁹. ſ. dictū eſt. xv.
ca. i p̄n. k ❡ In atriū pri. ⁊c. iſte ē †mar.14.a
q̄ p̄m⁹ dederat iudeis ꝯſiliū de morte
xp̄i: vt h̄r Ioh. xi. l ❡ Et cōſiliū fe.
⁊c. p̄i⁹ ei determinauerāt ip̄m īterfice/
re ſz ꝯſiliū q̄rebāt de mō faciēdi q̄liter
poſſent facere occulte ⁊ ſine ppl̄i ſedi/
tiōe: ⁊ h̄ ē q̄d ſb̄dit: m ❡ Dicebant
aūt ⁊c. i. ī ſolēnitate paſchali imminēte
d̄ p̄xio: vt v̄: ſū ē. n ❡ Ne for. ⁊c. mł
ti ei p̄pē ſolēnitatē paſche venerāt in
hierl'm: ⁊ q: aliq̄ reputabāt ieſū eē veꝝ xp̄m: alij aūt ſeducti a
ſacerdotib⁹ reputabāt eū magū: ⁊ iō ſi occideret durāte ſolēni
tate paſchali tiebāt piculoſā ſeditionē ppl̄i: p̄p' q̄d ꝯſulebāt
mortē ei⁹ vſq̄ poſt feſtū differri: tñ iſtō ꝯſiliū poſtea mutauerūt
q: iuenerūt oportunitatē eū capiēdi p̄ iudā: vt dicet infra.
o ❡ Cūt aūt ⁊c. h̄ ponit vēditiōis xp̄i occaſio: iudas ei cupid⁹
mor⁹ fuit ad xp̄i vēditionē vt poſſet recupare p̄ h̄ valorē vngūē
ti ſup caput ei⁹ effuſi. ⁊ h̄ ē q̄d d̄r: Cū aūt ⁊c. illud fuit factū
ſexto die an̄ paſſionē xp̄i: vt h̄r Ioh. xii. ſz h̄ recolit a mattheo
q: fuit occaſio vēditiōis xp̄i: vt dictū ē iā. p ❡ In do. ſi. ⁊c.
iſte em̄ tūc nō erat leproſus: q: iā fuerat curat⁹ a xp̄o: retinue/
rat tñ nomē leproſi: ſic matthe⁹ poſt vocationē ad ſtatū apl̄icū
adhuc vocabat publican⁹: vt dictū eſt. ſ. x. ca. q ❡ Acceſſit
ad eū mu. iſta fuit maria ſoror Lazari. vt dicit Ioh. xii.

Glo.ordi.

F Et factū ē ⁊c. Ca. XXVI
De ꝯſūmatiōe ſeculi ⁊ diſcre/
tione iudicij: vel ab initio euā
gelij vſq̄ ad paſſionē oia faciēdo et p̄/
dicādo cōpleuerat. Poſt ſermonē q̄ ſe
vētuꝝ i claritate p̄dixit: paſſurū ſe oſtē/
dit: vt ſacramētū cruc' admixtū eē glo/
rie eternitatis admoneat. c ❡ Scit'.
Ioh.12.a q: ⁊c. Sicut ex Iohis narratiōe colli/
git: ante ſex dies paſche venit ieſus be
thaniā: ibiq̄ factū eſt illud ꝯuiuiū in q̄
d̄ vnguēto p̄cioſo fit cōmemoratio. In
de venit hierl'z ſedēs ſup aſellū: poſtea
gerūt ea q̄ narrant: poſt hūc aduētum
hieroſolymis acta vel geſta. Ex illo ḡ
die q̄ venit ieſus bethaniā vſq̄ ad diē
q̄ oia iſta geſta ⁊ dicta ſūt itelligim⁹ eē
ꝯſummatū q̄triduū: vt occurreret dies
B quē an̄ biduū paſche matthe⁹ ⁊ marc⁹
Myſtice diffinierūt. ❡ Myſtice. Poſt duos di
es clari luminis vete. ⁊ no. teſta. veꝝ pa
ſcha p̄ mūdū celebrat. Paſcha q̄d he/
braice d̄r phaſe nō a paſſiōe: ſz a trāſitu
Exo.12.b noīat: q: exterminator viſo ſāguine in
forib⁹ iſrl' trāſiuit eos: ⁊ de⁹ auxiliū p̄/
Myſtice bens eis deſuper ambulauit. ❡ My/
ſtice. Quia in ea feſtiuitate agn⁹ dei d̄
h̄ mūdo erat trāſitur⁹: vel nos ſalubri
trāſitu q̄ſi de egypto hui⁹ mūdi eductu
rus. Paſcha p̄pte ſol⁹ dies d̄r: q̄ ag/
nus ad veſperā occidebat: id ē. xiiij. lu/
na p̄mi menſis. Decimaq̄nta luna qua
mar.14.a egreſſi ſūt d̄ egypto erāt azyma ſeptem
Luc.22.b dieb⁹. Sz indifferēter ⁊ paſcha p̄ dieb⁹ azymoꝝ ⁊ dies azy/
Myſtice moꝝ p̄ paſcha ait marc⁹. Erat paſcha ⁊ azyma poſt biduū. Lu
cas: dies feſt⁹ azymoꝝ q̄ d̄r paſcha. ❡ Myſtice. Uno die ag
no imolato: ſeptē dies azymoꝝ ſequūt: q: xp̄o ſemel paſſo p̄
totū tp̄s ſeculi viuēdū ē i azymis ſinceritatis ⁊ v̄itatis.
d ❡ Cū aūt ⁊c. Habito ꝯſilio ordo narratiōis illuc tranſit.
Tūc abiit vn⁹ ex duodecim: vt factū inde ꝯiūgat ad ꝯſiliū ſa/
cerdotū. Redit aūt ad eū diē q̄ erat an̄ ſex dies paſche dicēs:
Cū aūt ⁊c. e ❡ Simōis ⁊c. Permanet p̄ſtinū nomē vt v̄/
tus curāt' appareat. Per eā domū accipe illā ptē ppl̄i q̄ credi
dit dño ⁊ curata ē: Simon. i. obediēs. f ❡ Acceſſit. Hiero.
Diligēter obſerua: q̄ de duab⁹ ſup caput. Siq̄dē peccatrix ſu
p̄ pedes: ⁊ ea q̄ d̄r nō fuiſſe peccatrix ſup caput. g ❡ Muli/
Ioh.11.a er ha. Maria magdalena ſoror Lazari mō iuſta ⁊ familiar'
q̄ quondā peccatrix venit ⁊ pedes lachrymis lauit: nūc caput
et pedes vnxit: pedes nūc: vt Iohānes dicit:
G Unguenti

b ⁺Et factū Ca. XXVI a
eſt cū cōſummaſſet
ieſus ſermones hos
oēs: dixit diſcipulis b c
c ſuis. Scit' q: poſt biduū paſca d
¶ p̄nouit ⁊ nō declinauit: ſed etiā ceteris
īre nolentib⁹ pgit intrepidus.
fiet: ⁊ fili⁹ hois tradet vt crucifi/ e f
a ¶ q̄ debuerāt ſe parare ad paſcha: cōtra
verū agnū ſe armāt.
gat. Tūc congregati ſunt prin g h
cipes ſacerdotū ⁊ ſeniores po/ i
puli in atriuz principis ſacerdo k
tū qui dicebat' caiphas: et con l
a ¶ nā ſi palā: timebāt ne eis tolleret.
ſilium fecerūt vt ieſuz dōlo tene
rent ⁊ occiderēt. Dicebāt autē: m
a ¶ nō timētes ſeditionē: ſed ne auxilio po
puli de ſuis manib⁹ tolleret.
Nō i die feſto: ⁺Ne forte tumult⁹ n
o fieret in populo. Cum aūt eſſet o
¶ modū redēptur⁹ morat: i domo obedi/
e ieſus in bethania in domo ſimo p
entie. a ¶ olim: ſz poſtea a xp̄o mūdati.
g nis leproſi acceſſit ad eū mulier q

Nico.de lyra

Et factū ē. Poſtq̄ matthe⁹ euāgeli/ Ca. XXVI
ſta i p̄ncipio ſui euāgelij declarauit p̄ſonam mediato
ris ⁊ vlteri⁹ legē euāgelicā a deo datā ad iſtructionē
Diuiſio hois trāſgreſſoris. h̄ ꝯñr deſcribit ip̄i⁹ mediatoris paſſionē p̄
quā ſolutū ē p̄ciū nr̄e redēptionis: ⁊ diuidit in duas: q: p̄mo
oſtēdit

✱ Habens
Moralit'. ❡ Et fa. Sequit': d ❡ Scit' q: poſt bi. ⁊c. Mo Moraliter
ralit' exponēdo xp̄s poſt biduū mort' ſue die tertia tranſit ad
gl'iam corporis: ⁊ nos ei⁹ mēbra poſt biduū ꝯfeſſiōis ⁊ ſatiſfacti
onis trāſim⁹ ad gl'iam patris. Tūc cōgrega. ſūt ⁊c. Sequi
tur: m ❡ Dicebāt aūt: nō in die feſto ⁊c. Sic heretici
de p̄ditione verbi dei tractāt in occultis timētes cōtra ſe fie/
ri tumultū a chriſtianis. q ❡ Acceſſit ad euz mu. i. Coꝛ.
xi. a. d̄r caput xp̄i de⁹: itaq̄ xp̄i caput vngit q̄ ad honorem dei
✱ oia opera

a ¶ Vnguēti pcioſi. Marcus: nardiſpicati. i. de ſpic̄ ⁊ fo
liis cōfecti qḋ pcioſ⁹ ē. Iohēs nardipiſtici. i. fidel̄ nō adulte
Myſtice rati aliis herb: piſti grece: fides latine. ¶ Myſtice. Hec deuo
tio marie fidē ſignificat eccle q̄ dū deitatē xp̄i pdicat: caput vn
git: dū hūanitatē pedeſ. De h vngnēto in domo ſimōis lepro
mar. 14. a ſi in bethania dicūt ⁊ mathe⁹ ⁊ marc⁹
Ioh. 12. a ⁊ iohēs. Lucas ṽo aliud dicit ſilr̄ hu
Luc. 7. f ic factū añ in domo alteri⁹ ſimōis pha
riſei nō leproſi: neq̄ȝ in bethania ſȝ de
eadē muliere q̄ tūc acceſſit peccatrix.
Ioh. 12. a b ¶ Diſcipuli idignati. Iohēs di
cit hec iuda locutū. ⁊ h gr̄a cupiditat̄.
alii potuerūt ṽbis ei⁹ ꝯſentire: vel etiā
idē dicere: ſed ꝓpt̄ curam pauperum.
c ¶ Op⁹ em̄ bonū. ſic̄ maria pie de
uotiōis adepta eſt gliā: ita ecōtra iu
das ꝯdicēs pfidie īfamiā. ſȝ dñs q̄ bo
na laudat tacēdo h p̄terijt. d ¶ Me
† mar. 14. a aūt nō ſp ha. Corꝑali p̄ñtia. alioqn
Ioh. 12. b dicit alibi: oib⁹ dieb⁹ vite vobiſcū ſum
ſ. vlt. d vſq̄ȝ ad ꝯſūmationē ſeculi. e ¶ Mit
tēs em̄. Officiū ē ſepulture qḋ vos
pditionē eſſe putat̄. Nec mirū ſi mihi
dat fidei odorē: p q̄ mox fuſurus ſum
ſanguinē. f ¶ Tunc abijt vn⁹ ⁊c̄.
Premiſſa ē cā q̄ cōpulit iudā ad ven
dendū dñm. Cū em̄ fur eſſet ⁊ loculoſ
hr̄et ⁊ vidiſſet vnguentū ſup caput et
pedes dñi effuſum qḋ putauerat eſſe
† mar. 14. a vendēdū ⁊ p̄ciū ſibi eſſe tradendū vt
aliqḋ inde furaret̄: qḋ pdiderat in ef
fuſiōe vnguēti voluit recompēſare in
vēditiōe magiſtri. Qñ cōgregati ſunt
p̄ncipes. Vbi ptȝ q̄ nō inuitus neq̄ȝ co
actus: ſed ſpōte init ꝯſiliū ſceleratoꝝ.
ᶜ Eſa. 40. c Quarta feria cōgregati ſunt p̄ncipes
ſacerdotū ⁊c̄. Iudas acceſſit vt vēde
ret magr̄m. Et h oñdit ꝓphetia eſaie:
† mar. 14. b q̄ legit̄ q̄rta feria vbi dr̄: Ecce merces
Luc. 22. a ei⁹ cū eo. b ¶ Quid vultis ⁊c̄. q̄ſi
11. q. 3. c. vile mancipiū tradens: ponit in ptāte
abijs iudas ementiū q̄ntū velint dare. b ¶ Et ex
inde q̄rebat opor. Multi hodie ſūt
qui factū iude execrant̄ ⁊ idem faciūt.
Nā cū ꝓ mūere falſum teſtimoniū di
cūt: q̄ȝ veritatē negāt deū q̄ veritas ē
vendūt: dū charitatē violāt: deū q̄ cha
ritas ē ꝓdūt: p̄ſertim cū nō ignorātia
ſȝ oportunitate faciēdi q̄ſita h faciūt.
i ¶ Prima āt die ⁊c̄. i. q̄rtadecima
die p̄mi mēſiſ: qñ abiecto fermēto agnū
1 Cor. 5. c imolāt ad veſꝑaȝ: qḋ exponit apl̄s: Et
ei paſcha no. i. ē ⁊c̄. Qui lȝ die ſeq̄nti
ꝟ id eſt. xv

a ¶ genus marmoris in quo bñ ſeruant̄ vn
guenta ſine detrimento.
a habēs alabaſtrū vnguēti pcioſi: g
⁊ effudit ſup caput ip̄i⁹ recūbētiſ. h
¶ ſynecdoche.
b Videntes aūt diſcipuli indignati e
ſūt dicētes: Vt qḋ perditio hec? f
Potuit em̄ iſtud venūdari mul g
to: ⁊ dari pauperibus. Sciēs au h
tem ieſus ait illis: Quid moleſti k
c eſtis huic mulieri? Opus em̄ bo l
¶ deuotiōis ⁊ pietatis.
num operata eſt in me: Nā ſem
per paupes habetis vobiſcum:
d me autem nō ſemper habebitis. m
e Mittens em̄ hec vnguentū hoc n
in corpuſ meū / ad ſepeliendū me
a ¶ id eſt q̄cūq̄ȝ ſe dilatauerit eccl̄ia
fec. † Amē dico vob: vbicūq̄ȝ p̄ o
a ¶ nota noticiā futuroꝝ in chriſto.
dicatū fuerit hoc euāgeliū i toto
a ¶ id eſt eccl̄ia. b ¶ id eſt obſequiū qḋ mi
hi pie exhibuit.
mūdo / dicet̄ q̄ hec fēc in mēoriā p
a ¶ marie. b ¶ dānū de effuſiōe vnguēti
vult magiſtri p̄cio compenſare.
f ei⁹. Tūc abijt vn⁹ de duodeci q̄ q r
¶ memoria mortis.
dicebat̄ iudas ſcarioth ad p̄nci ſ
g pes ſacerdotū / ⁊ ait illis: Quid v
vultis mihi dare ⁊ ego vobis eū
tradā? At illi ꝯſtituerūt ei trigin x y
a ¶ idē p̄ciū q̄ ioſeph vēditus ē a fribus.
b ta argēteos. Et exinde querebat z
¶ q̄ ſine turb̄ eū tradē poſſet qḋ lucas ap
oportunitatem vt euȝ traderet. a
te ait. a ¶ ecce oportunitas. b ¶ paſche.
i Primā autē diē açymoꝝ acceſ b

aūt nō ⁊c̄. ſȝ ꝯtriū videt̄ Mat. vlt. d. vbi dicit diſcipulis ſuis:
Ego vobiſcū ſū vſq̄ȝ ad ꝯſūmationē ſeculi. ſȝ h itelligit̄ de eſſe
cū bōis ꝑ grāȝ ⁊ etiā ſacr̄alit̄ in ſacro altario: ſȝ iſtis modis nō
pñt ſibi corꝑalia obſeq̄a exhiberi. Sequit̄: n ¶ Mittēs em̄
hec vngue. h in cor. me. ad ſepe. me fe. q. d. in h facto p̄fi
gurauit ſepulturā meā futurā de ꝓpin
q. vñ Ioh. xij. dr̄ q̄ p̄cepit p̄tē vnguēti
ad ſepulturā ſuā reſeruari. vñ credēdū
eſt q̄ hec mulier h fecit edocta a ſp̄ūſan
cto. Sequit̄: o ¶ Amē dico vobis
vbi. pdi. fue. h euā. in to. mū. h eſt
factū hui⁹ mulier̄ ꝑtinēs ad euangeliū
xp̄i. p ¶ Dicet̄ ⁊ q̄ hec fecit in me
mo. ei⁹. i. ad laudē ei⁹ recitabit tanq̄ȝ
factū ṽtuoſum. ⁊ hoc ptȝ adimpletum.
q ¶ Tunc. Hic conſequenter deſcri Diuiſio
bit̄ vēditōis xp̄i modus ⁊ ordo. ⁊ p̄mo
q̄ntū ad tp̄s / cū dr̄: Tunc. i. feria q̄rta
qñ p̄ncipes ſacerdotū fuerūt cōgrega
ti ad tractandū de morte xp̄i: vt dictuȝ
eſt. r ¶ Abijt vn⁹ ex duo. i. ex p̄nci
palibus xp̄i diſcipul. s ¶ Qui dice
bat̄ iudas ſca. h dr̄ ad differētiā alte
rius iude q̄ fuit frat̄ iacobi minoris. Et
notādū q̄ ſcarioth ē nomē ville de qua Scarioth
erat oriūdus iudas ꝓditor: ꝓpt̄ qḋ in
de cognoiat̄. t ¶ Ad principes ſa
cerdotū. q̄s audierat eſſe cōgregatos
ad tractādū de morte xp̄i. v ¶ Quid
vultis mihi da. ⁊ ego vo. eu tra.
occulte. ſ. ⁊ ſine ſtrepitu ꝓpt̄ qḋ muta
uerūt ꝯſiliū p̄dictū. x ¶ At illi cōſti
tuerūt ei. i. ex pacto firmit̄ ꝓmiſerūt.
y ¶ Trigita argēteos. Argēte⁹ nū
mus valebat decē nūmos vſuales. ⁊ ꝑ
ꝯñs trigita argētei valebāt trecētoſ de
numis vſualib⁹: vt ptȝ māifeſte ſi mul
tiplicent̄ triginta ꝑ decē. ⁊ ſic in vēdi
tiōe xp̄i recuꝑauit valorē p̄dicti vnguē
ti. z ¶ Et exinde q̄rebat oportu.
ſcȝ tp̄is ⁊ loci. a ¶ Vt eū traderet.
ſcȝ occulte: qḋ adipleuit in nocte diei ſe b
quētis: vt. ſ. patebit. b ¶ Pria aūt
die azy. Hic deſcribit̄ ip̄ius xp̄i vēdi
ti traditio vbi q̄ttuor tagunt̄: q̄ȝ p̄mo p̄
mittit̄ paſchale ꝯuiuiū ad ꝓditoris re
uocationē. ſcđo inſtituit̄ eucharíſtie ſa
cramentū ad fideliū refectionē / ibi: Ce
nātib⁹ āt. tertio p̄dicit̄ diſcipuloꝝ ſcāda
lū ad ip̄oꝝ p̄munitionē / ibi: Tunc dixit
ill. q̄rto ſubiūgit̄ xp̄i deſideriū ad nr̄aȝ
redēptionē / ibi: Tūc venit ieſus. Dic̄
ergo ſic: Pria āt die azymoꝝ. Iſta
dies fuit feria q̄nta que erat vigilia pa
ſche in q̄ imolabat̄ agn⁹ paſchal̄ ad veſ

Ni. de ly.

℟ a ¶ Hñs alaba. i. vaſculū factū d alabaſtro qḋ eſt gen⁹
marmoris cādidi: q̄ȝ tale vaſculū optīe ꝯſuat vnguēta in t̄ra
illa. ⁊ h ē qḋ dr̄: b ¶ Vnguēti pcioſi. i. ꝯfectum vnguenti.
Aduertēdū tñ q̄ vnguentū h vocat̄ lachryma fluēs de arbo
rib⁹ q̄ ē multū p̄cioſa in t̄ra illa: q̄ȝ valet ad mlta medicinalia.
c ¶ Et effudit ſup ca. ip. ſic̄ effundit̄ aq̄ roſacea ꝓpt̄ refri
geriū ⁊ odorē. d ¶ Recūbētis. i. reſidētis in mēſa: q̄ȝ faci
ebāt magnū feſtū xp̄o ⁊ diſcipul̄ ei⁹. ⁊ laȝar⁹ q̄ fuerat reſuſcita
tus ab eo erat vn⁹ de recūbētib⁹. ſic̄ habet̄ Ioh. xij. e ¶ Vi
dētes āt diſci. ⁊c̄. Hic ponit̄ plale ꝓ ſingulari ſm̄ cōeȝ mo
dū loq̄ndi: q̄ȝ qḋ vn⁹ de aliq̄ ſocietate facit: tota ſocietas dr̄ fa
cere. ſol⁹ em̄ iudas murmurauit: vt habet̄ exp̄ſſi⁹ Ioh. xij. Vl
ſi forte aliq̄ cū eo murmurauerūt fuerūt ab eo icitati. f ¶ Di
cētes: vt qḋ pditio hec. putabat em̄ iudas vnguētū pditū
ꝓpt̄ h q̄ nō habebat apud ſe p̄ciuȝ. g ¶ Potuit em̄ iſtud
venū. mlto. iſtud exp̄ſſi⁹ ponit̄ Ioh. xij. a. vbi dr̄ q̄ potat vē
di ꝓ trecētis denarijs. h ¶ Et dari pau. Nō dicebat h iu
das cōpatiēs paupib⁹: vt habet̄ Ioh. xij. ſȝ q̄ȝ dolebat q̄ vn
guētū nō fuerat ſibi traditū vt ei⁹ p̄ciū ſibi retineret ⁊ furaret̄.
i ¶ Sciēs āt ieſus cogi. ſ. malignā iude. k ¶ Ait ill: qd
moleſti eſtis hu. mu. q. d. ſine cā. Cui⁹ rō ſbdit̄: l ¶ Op⁹
em̄ bonū opata ē in me: nā ſp pau. ha. vobiſcū. q. d.
ſemꝑ poteſtis recuꝑare ad faciēdū ill̄ elemoſynā. m ¶ Me
aūt non

pērā illi⁹ diei: q̄ erat dies q̄rtadecia p̄mi mēſis: ⁊ tūc tenebant̄
veſci panib⁹ açymis vſq̄ȝ ad veſperā vigeſime p̄me diei eiuſdē
mēſis: vt hr̄ Exo. xij. Aduertēdū tñ ē q̄ greci dicūt xp̄m cenaſ
ſe cū diſcipul̄ ſuis añ paſſionē ſuā tertiadecia die p̄mi mēſis: ita
q̄ āticipauit imolationē agni paſchal̄ ꝑ vnā diē: q̄ȝ p̄uidebat ſe
paſſuꝝ in craſtinū qñ debebat agn⁹ imolari ſm̄ legē. h āt ꝓbāt
ex euāgelio Ioh. xviij. vbi dr̄ q̄ iudei ducētes xp̄m ad pilatum
nō intrauerūt in p̄toriū vt nō ꝯtaminarent̄ ſȝ vt mādu carēt pa
ſcha. ex q̄ ꝯcludūt q̄ eadē die paſſus ē in q̄ imolabāt agnū pa
ſchalē. ſ. q̄rtadecia die mēſis p̄mi. ⁊ ꝑ ꝯñs die tertiadecia cena
uit cū apl̄is. ex q̄ vlteri⁹ ꝯcludūt q̄ xp̄s ꝯfecit corp⁹ ſuū in pane
fermētato: quia iudei nō veſcebant̄ açymis ante veſperā q̄rte
decime diei ex quo vlterius in tantā inſaniā ꝓrumpūt q̄ dicūt
Mattheū Marcū ⁊ Lucā falſuȝ ſcripſiſſe: quia deſcribūt xp̄m
cenaſſe cū apl̄is prima die açymoꝝ in q̄ agnus paſchal̄ imola
bat̄: ꝓpter qḋ dicunt vlterius q̄ iohānes qui ſcripſit poſterior
in hoc correxit eos. xij. ca. dicens: Ante diem feſtuȝ paſche ⁊c̄.
℟ vbi ꝯſequenter

✳ omnia opera ſua facit. ſm̄ illud. i. Cor. x. g. Omnia in glo
riam dei facite. c ¶ Videntes autem diſcipuli indigna Moraliter
ti ſunt ⁊c̄. Per hoc deſignantur detractores bonoꝝ opera de
nigrantes. q ¶ Tunc abijt vnus de duo. ⁊c̄. Per illum
ſignificat̄ hereſiarcha: qui verbū dei ꝓmittit tradere in cōclaui.
✳ Tēpus meū

A F id eſt.xv.luna ſit crucifixus: tñ ea nocte paſſionis ſue tentus a iudeis celebrauit exordiũ. a ❡ Ubi vis ⁊c. Nõ erat eis cer ta dom⁹: in quo improbaſ edificatio ſuꝑfluoꝝ. b ❡ Ad quẽ/ dam. Eundẽ ſignificat quẽ Marcus ⁊ Lucas dicũt patrẽfa/ milias. Qui ergo ait ad quẽdã tanq̃ ex ꝑſona ſua (⁊ nõ dñi) ſtudio breuitat' illũ cõpendio inſinua uit. Ad quendã. Nõ ad quẽlibet: ſʒ ad aliquẽ certum quẽ ex ꝑſona ſua lo/ quẽs recte poſuiſſet. Modo aũt cum ꝟba dñi poſuit: ite in ciuitatẽ: interpo nit ipſe ad quẽdã: nõ q2 dñs h̃ dixerit: ſed vt ipſe nobis inſinuaret tacito no mine ꝑpito fuiſſe ibi quẽdaʒ ad quem mittebãſ. c ❡ Et fecerũt di.ſi.⁊c. In alio euãgelio ſcribẽ: Inuenerunt cenaculũ gran.ſtra. Cenaculũ lex ſpiri tualis ẽ: que de anguſtijs littere egre/ diẽs in ſublimi loco recipit ſaluatorẽ. Nã q̃ lr̃am ſequiſ in imo paſcha facit. Sʒ q̃ aq̃ baiulũ.i. ꝑconẽ gr̃e i domũ eccl'ie ſeqſ: h̃ ꝑ ſpm̃ lr̃am trãſcendẽs in alto mentis xp̃o refectionem parat. d ❡ Quia vn⁹. Qui ꝑdixit d̃ paſſiõe ꝑdicit de ꝓditore: vt vidẽs ſe nõ late/ re peniteret facti. Mutit crimẽ i nũe/ ro: vt agat conſcius pniam. nõ tñ deſi gnat ſpecialiſ: ne impudentior fieret. e ❡ Ceperũt ſingu. Quia plus cre dunt magiſtro q̃ ſibi: ⁊ timẽtes etiam fragilitatẽ ſuã querũt de pctõ cui⁹ non habent ꝯſciam. f ❡ Qui intingit. Alijs ꝯtriſtat' ⁊ a cibo manũ retrahẽ tib⁹: ea ipudentia q̃ tradidit: manũ cũ magiſtro mittit: vt audacia bonã ꝯſciẽ tiã mẽtireſ. Ecce hũilitas ⁊ patientia: qua proditorem ad menſam admittit g ❡ In parabo.⁊c. Marc⁹ in cati/ no. Paraſpſis eſt vas eſcarũ q̃drãgu/ lũ a parib⁹ abſidibus.i.ab equis late/ ribus dictũ. Catinũ vas fictile aptum ad admittẽdũ liq̃rem: ⁊ potuit fieri vt mẽſa fictile vas ⁊ quadrangulũ ꝯtine B ret. Pena ꝑdiciſ: vt quẽ pudor nõ vi/ cerat corrigant denũciata ſupplicia. b ❡ Bonũ erat ei ⁊c. Multo meli⁹ eẽt oĩno nõ eſſe: q̃ male eſſe: vſitate ⁊ ſimplr̃ h̃ dicit. Non põt eñi ei bñ eſſe q̃ nõ eſt. An diabolo dicit nõ naſci ad pctm̃: an etiã bonũ illi erat vt xp̃s non naſcereſ ꝑ vocationẽ: vt nõ eẽt apoſta ta ꝑ ꝓditionẽʒ. Uel ſolem⁹ dicere ſim plicit' melius eẽt nõ eſſe q̃ male eſſe. i ❡ Rabbi. Aliũ dicũt dñe. iſte rabbi. Quaſi minim⁹ pctm̃ habens prodere magiſtrũ q̃ dñm: vl' blãdiendo. k ❡ Tu dixiſti. Nec hic apte dr̃ an ip ſe eẽt. põt eñi intelligi.q.d. nõ ego dixi. l ❡ Cenãtib⁹ ãt ⁊c. Finit' ſolẽnib⁹ gaudijs veter' paſche q̃ i liberatiõis memoriã ꝯ populi dei de

Paraſpſis | Catinum

ſerũt diſcipuli ad ieſum dicẽtes:
a Ubi vis paremus tibi comedere a
paſcha? At ieſus dixit: Ite i ciui/ b
b tatem ad quendam/ et dicite ei:
Magiſter dicit: temp⁹ meũ pro c d
pe eſt: apud te facio paſcha cũ di
c ſcipulis meis. Et fecerũt diſcipu
li ſicut conſtituit illis ieſus: et pa
a ❡ q̃ſi verus ſol ad occaſum ꝓperabat.
rauerũt paſcha. †Ueſpere autem e
a ❡ q2 eis cenã requiẽ ꝑpabat: ⁊ ꝑ eos alios.
facto diſcũbebat cũ duodecim f
diſcipulis ſuis. Et edentib⁹ illis g
d dixit: Amen dico vobis: q2 vn⁹ h
a ❡ q2 nõ erant ſibi huiꝰ reat⁹ conſcij.
vr̃m me traditur⁹ ẽ. Et contriſta/ i
e ti valde ceperunt ſinguli dicere: k
Nunq̃d ego ſum dñe? At ipſe re/ l
a ❡ q̃ latenter notat⁹ nõ reſipiſit manifeſti⁹ arguiſ nõ tamen ex noĩe.
f ſpõdens ait: Qui intingit mecũ
g manũ i paraſpide: hic me tradet.
Fili⁹ quidẽ hoĩs vadit ſicut ſcri/ m n
❡ homo pacis mee: q̃ c.p.m.mag.ſ.m.ſu.
ptũ eſt de illo. Ue aũt homini illi o
h ꝑ quẽ filius hoĩs tradeſ. Bonũ p
erat ei ſi natus nõ fuiſſet homo il
a ❡ ne tacendo videretur ſe prodere alijs in terrogantibus.
le. Reſpondẽs aũt iudas q̃ tradi q
i dit eũ/ dixit: Nunquid ego ſum
a ❡ tu ꝓdidiſti nõ ego. b ❡ finito veteri pa ſcha tranſit ad nouũ.
k rabbi? Ait illi: Tu dixiſti †Cenã/ r s

C veſpere diei ꝑcedentis. ⁊ ꝓpter hoc illa eadẽ die incipiebãt co medere azymos panes in veſpere: vt pꝫ ex ꝑdict'. ex quo pꝫ q̃ iohãnes nõ ꝯtradicit alijs ſed magis cõuenit cũ eis. Seq̃ſ: a ❡ Ubi vis parem⁹ tibi comede. pa.i.agnũ paſchalẽ. b ❡ At ieſus dixit: ite in ciuitatẽ ad quẽdã. Matthe⁹ hic loquiſ generaliter q2 xp̃s nõ expꝛeſ/ ſit illis nomen illius ad quẽ debebant ire: tñ dedit eis ſignũ ꝑ qḋ poterãt de termiate cognoſcere ſm̃ qḋ hr̃ Mar. xiiij.b. vbi dr̃ ſic: Occurret vob̃ hõ lage nã aque baiulans ſeq̃mini eũ. ⁊ quocũ q̃ introierit dicite domino dom⁹ ⁊c. c ❡ Tempus meũ. ſcilicet patiẽdi. d ❡ Prope ẽ: apd̃ te fa.pa.cũ di. meis.q.d. ꝓuide mihi de loco ⁊ cibo. vñ crediſ q̃ ille erat diſcipulus xp̃i oc/ cultus tñ: pꝫ etiã q̃ xp̃s ita pauꝑ erat q̃ nec domiciliũ habebat: nec vnde poſ ſet cibuꝫ paſchalem emere. Sequitur: e ❡ Ueſpere aũt facto. q2 illa erat hora comedendi agnum paſchalem. f ❡ Diſcũbebat cũ duo.di.ſuis. Ex quo pꝫ q̃ xp̃us erat in ſe reuoca/ bat ꝓditorẽ amore ꝑmo cũ eſſet vn⁹ ex duodecĩ: ⁊ tñ illũ nõ repulit a ꝯuiuio a gni paſchalis: licet eius ꝓditio nõ late ret eum. g ❡ Et edentibus il. Hic ſecũdo reuocat ꝓditorẽ dolore ꝑdicen/ do corã eo paſſionẽ ſuã q̃ debebat eſſe diſcipulis ſuis materia doloris: ⁊ h̃ eſt qḋ dr̃: h ❡ Amẽ di.vo.q2 vn⁹ ve. .i.xij. diſcipuloꝝ ꝑncipaliuꝫ. i ❡ Me traditur⁹. ⁊ ꝯtri.val.⁊c. Non ſolũ ꝓpter mortẽ magiſtri ſui futurã contri/ ſtati ſunt: ſed q2 q̃libꝫ timebat de ſe ne eẽt ille q̃ debebat eũ tradere. ꝓpẽ qḋ: k ❡ Ceperunt ſin.di. nunq̃d ego ſum dñe? q2 q̃libet debet ſibi timere de pctõ futuro q̃tũcunq̃ ſit ſanctus. l ❡ At ipſe r̃ñdens ait: Qui intin. me.in pa. hic me tra. ꝑ hoc nõ pote rãt perpendere q̃s eẽt determiate: q2 D oẽs comedebãt in eodẽ vaſe in q̃ erãt carnes agni paſchalis poſite. m ❡ Fi lius quidẽ ho.va. ad paſſionẽ.ſcꝫ. n ❡ Sicut ſcri.ẽ de il. Eſa.liij.c. vbi dr̃ ſic: tanq̃ ouis ad occiſionẽ ducetur ⁊c. et Daniel.ix. Poſt hebdomadas lxij. occideſ xp̃us: ⁊ in plurib⁹ alijs lo †mar.14.c
cis ſiẽ hr̃. o ❡ Ue autẽ. Hic tertio Lu.22.b
reuocat ꝓditorẽ timore ꝑdicendo ei pe nã dãnatiõis ſue di. Ue aũt hoi illi ꝑ quẽ fi.ho.tradeſ. p ❡ Bonũ erat ei ſi na.nõ fu.hõ il. min⁹ eñi malũ accipiſ h̃ ꝓ bono. min⁹ aũt malũ ẽ nõ eẽ ſimplr̃ q̃ eẽ dãnatũ: q2 ⁊ ſi nõ ſit min⁹ malũ rõne pene adiũcte q̃ nõ ꝑuat totũ eẽ creatũ: min⁹ tñ malũ ẽ rõne culpe mortal' q̃ inſeꝑabiliſ adheret dãnat': ⁊ ip ſa nõ ſolũ ꝑuat quoddã eẽ creatũ ſicẽ pena: ſʒ etiã ꝑuat bonũ in finitũ.ſ. diuinũ. ꝓpter qḋ eẽ miſeꝝ miſeria culpe mortalis eter nalẽ. h̃ eſt pei⁹ q̃ ſit nõ eẽ ſimplr̃. q ❡ R̃ñdẽs aũt iu. Hic q̃rto reuocat ꝓditorẽ pudore: q2 illi oñdit ſe ſuam ꝓditionẽ co gnoſcere. ⁊ h̃ eſt qḋ dr̃: R̃ñdẽs aũt iu.q̃ tra.cũ di. Nun/ q̃d ego ſum rabbi? Si eñi iudas alijs de h̃ q̃rẽtib⁹ tacuiſſet reddidiſſet ſe eis ſuſpectũ. r ❡ Ait il. tu dix. ⁊ in h̃ delictum ſuũ alijs nõ publicauit: ſʒ ꝯſcie iude ſignificauit ſe ei⁹ delictuꝫ ſcire. poterat ei ꝑ h̃ ꝟbũ mẽtẽ iude ſic mouere q̃ alios latebat. s ❡ Cenãtib⁹. Hic iſtituiſ euchariſtie ſacrm̃ ad dñice paſſio ꝯ nis recordationẽ

†mar.14.b
Lu.22.c
Ioh.13.c

Nico.de lyra

ꝯ vbi ꝯñter agiſ quõ lauit pedes diſcipuloꝝ ſuoꝝ. ⁊ eadem nocte tradit⁹ eſt. Sed iſta ſunt falſa ⁊ erronea. dicere eñi q̃ in ſcriptura canonica ſit aliq̃d falſum eſt erroneũ: cũ ſit tradita a ſpũſancto: ⁊ iterũ ſi concordant eſſe falſa in aliquo loco. per cõ ſequẽs nõ poteſt habere aliquid infirmitatis in alijs locis: vt arguit Aug⁹. in ep'la ad Hieronymũ. Item q̃ dicũt xp̃m cõfe ciſſe in fermẽtato. hoc eſt ꝯtra Chryſo. qui fuit doctor grecus qui dicit ſuꝑ Matth. Apertiſſime dñs demonſtrauit: q2 a ꝑn cipio circũciſionis ſue vſq̃ ad diẽ paſche extremũ nõ erat con trarius diuitiarũ leguꝫ. In lege aũt ꝑcipiebaſ q̃ carnes agni paſchalis comederent cũ panib⁹ azymis. ergo in illa cena vlti ma in qua ꝯfecit corpus ſuũ erãt panes azymi. ⁊ ꝓpter hoc be ne ſcribit Matthe⁹ q̃ ſcribit: Prima dies azymoꝝ ⁊c. Qḋ aũt arguũt de Iohãne q̃ dicit q̃ iudei nõ introierant ꝑtoriũ ne in pedirenẽ a mãducatiõe paſche. Dicendũ q̃ paſcha accipiſ nõ ꝓ agno paſchali q̃ fuerit ĩmolat⁹ nocte ꝑcedenti: ſed ꝓ azymis panib⁹ quib⁹ vtebanſ ſeptẽ dieb⁹: ad quoꝝ comeſtionẽ requi/ rebaſ q̃ hõ eſſet mũdus. Ad ſcḋꝫ q̃ arguũt de euãgelio Ioh. xiij.a. Ante diẽ feſtũ ⁊c. dicendũ q̃ q̃ntadecima die mẽſis ꝑmi illa erat dies feſtiuitat' paſchalis: q̃ tñ feſtiuitas incipiebaſ a veſpere

✳ c ❡ Temp⁹ meũ ꝓpe eſt: apud te fa.pa. ⁊c. Per h̃ Moraliter aũt q̃ xp̃s morti ꝓpinquus nõ ſolũ agnũ typicũ: ſed etiã corp⁹ ſuũ verũ ſacramentaliter cum ap'lis mãducauit: oñdiſ q̃ q̃libet xp̃ian⁹ periculo mort' iminente debet ſi põt ſacramẽtaliſ cõica re: ⁊ ſi nõ põt cõicet ſaltẽ fide. ſm̃ verbũ Aug. Crede ⁊ mãdu caſti. Ueſpere autẽ facto. Sequiſ: g ❡ Et edẽtib⁹ illis dixit: amẽ dico vo.q2 vn⁹ ve.me tra.eſt. per hoc q̃ in ce na pñtiã ꝓditoris denũciauit: ſignificauit q̃ proditiones inno centiũ frequẽter fiũt in cõuiuijs.ſ.ꝑ venenũ. Cenãtib⁹ autẽ illis accepit ieſus panẽ ⁊c. Aug⁹. De vno pane petrus ac cepit ⁊ iudas: ſed petrus ad vitam: iudas ad mortem.

E G ppl'i dei de egypto agebant: trāſit ad nouū qđ in ſui memoriā eccleſiā frequētare volebat. Ut videlicet ꝓ carne agni ac ſanguine ſui corporis: ad ſanguinis ſacramentum ſubſtitueret: ipſūq; eſſe monſtraret: cui iurauit dn̄s ⁊ nō penitebit eū: tu es ſacerdos ⁊c̄. a ¶ Accepit. Hiero. Poſtq̄ typicū paſcha fuerat impletū: ⁊ agni carnes cū aplis comederat: aſſumit panem. b ¶ Et benedixit ⁊ fre. Quia hoīez aſſumptum ita morti ſubdidit: vt ei immortalitatis potentiā ineſſe: ⁊ iō cito reſurrecturū eſſe monſtraret. Fregit. vt oſ̄dat corporis ſui fractionē nō ſine

† mar.14.c
Lu. 22.b
† mar.14.c
Lu. 22 b
1.Cor. 11.f

ſua ſpōte fore. Bn̄dixit ꝓus: q: naturā quā aſſumpſit cū pr̄e et ſpūſancto gr̄a diuine virtut' impleuit. Ideo p⁹ cenā corp⁹ ſuū dedit: q: neceſſe erat paſcha typicū ꝓus ꝯſūmari: ⁊ ſic veri paſche ſacr̄a poſt ſubſtitui. Nos ꝓo pro reuerētia tāti ſacramēti prius reficimur dn̄ice paſſionis ſacris q̄ corporalib⁹ eſcis. c ¶ Gr̄as egit. Oſ̄dit ꝙ quiſq; facere debet in flagello culpe ꝓprie cū ipſe eq̄nimiter tulit aliene: q: panis corpus cōfirmat: vinum ſanguinē operat'. ¶ Myſtice. Hoc ad corp⁹: illud ad ſanguinē xp̄i refert'. Uerū nec panis ſine aq̄ cōficit': nec vinū ſine aq̄ effert': per aquā ppl's ſignat': q̄ nec ſine xp̄i paſſione ſaluatur nec ſine eius amore xp̄us paſſus eſt. Oportet ḡ vt nos ei vniamur: vt ipſe in nobis maneat: ⁊ nos in ipſo.

Myſtice
† mar.14.c

d ¶ Nō bibā. Nō delectabor cerimonijs hui⁹ ppl'i: in quib⁹ ſacra paſchalis agni ꝑcipua ſunt. Poſt paſſionē nō aſſumā carnē: donec aſſumaz eā nouā q̄ mō mortalis eſt. e ¶ De hoc geni. vitis. Uitis eſt humana natura: genimina eius mortalitas: ⁊ legis vetuſtas. Mortalitatem bibit xp̄s ⁊ legis vetuſtatē dū ipſi placuit: ⁊ ipſe obſeruādo impleuit. De genimine vitis eiuſdē bibit in reſurrectione fact⁹ immortalis: q: immortalitas eſt genimē illius vitis quā in reſurrectione bibent ſui. Ideo dixit vobiſcū. Immortalitate enī reſurrectionis eadē remanebit ſubſtātia: ⁊ ſi q̄litas ſit mutata. Si aūt vitē de cui⁹ vetuſtate nūc paſſionis calicē bibit: iudeos accipis: ſignat etiā gentē ad corpus xp̄i ꝑ nouitatē vite acceſſurā: cū poſt gētes ingreſſas oīs iſrael ſaluus fiet. Uinea dn̄i ſabaoth domus iſrael eſt de q̄ ſꝑ bibit: q: non defuerūt aliqui quoꝝ pietate delectaret': ſed paſſo dn̄o xp̄o erat vt illa legalis obſeruātia ceſſaret ⁊ in ſpm̄ tranſiret. f ¶ Nouū in reg. pa. Dicēs illud nouū. ꝯ vet⁹: oſ̄dit corp⁹. ſ. de veteri adā qđ immortalitate imutabit'. Uobiſcū ꝑ hoc ⁊ ſuis imortalitas ꝓmittit': ⁊ ſi nō eodē tpe. De ꝯ genimine: q: eadē corpa reſurrectura. Erit aūt dies mee reſurrectionis: cū in regno dei. i. imortalitatis gl'ia ſublimatus: de ſalute eiuſdē ppl'i ſpūali gr̄a regenerati: nouo vobiſcū gaudio ꝑfundar. g ¶ Et hymno ⁊c̄. Hoc eſt Ps̄. dicit: Edēt paupe res ⁊ ſaturabunt' ⁊c̄. Uel hym. ſm̄ Ioh. patri gr̄as agēs cantabat: in quo ꝓ ſe ⁊ diſcipulis ⁊ crediturīs precabatur.

44. diſt. c.
q̄n. 1. de cō.
diſt. 1. c. de
hymnis
Uitis
Genimina
† zach. 13.c
Eſa. 5.b
Ps̄. 21.f
Ioh. 18.a

h ¶ Exierūt in montē ⁊c̄. vt ꝑ ſacramētoꝝ pceptionē ⁊ ſuam interceſſionē ad altiora cariſmata quib⁹ corde pungamur nos cōſcendere doceat: vbi laboris refectio doloris ſolatium. i ¶ Oēs vos. Predicit illis quid paſſuri ſunt: vt poſt euentum non de

a tib⁹ aūt eis/ accepit ieſus panē a b ⁊ bn̄dixit ac fregit/ deditq; diſci b
a ¶ quaſi intelligite.
pulis ſuis/ ⁊ ait† Accipite ⁊ come d
a ¶ qđ ſub ſpecie panis videtur.
dite: Hoc ē corp⁹ meū. †Et acci e
a ¶ ipſe equalis deo pr̄i: q̄d ergo ſubditus faciet. b ¶ inter aduerſa.
c piēs calicē gr̄as egit: ⁊ dedit ill' f
dicēs: Bibite ex ꝯ oēs: Hic ē ei g
a ¶ dedicator. b ¶ nō veteris qđ ſanguine hircoꝝ dedicatū eſt. c ¶ q: īpoſſibile ē ſanguine hircoꝝ peccata auferri.
ſanguis me⁹ noui teſtamēti: qui b
ꝓ multis effundet' in remiſſionē
a ¶ mortalitatē bibit chriſtus ⁊ legis vetuſtatem dum ei placuit.
d pctōꝝ† Dico aūt vobis: nō bibā i
a ¶ qđ eſt mortalitas ⁊ paſſibilitas. ¶ eſt
e amodo d' hoc genimine vitis vſq; k
bꝰanitatis. ¶ genimen.
in diē illū: cū illud bibā vobiſcū
immortalis ⁊ impaſſibilis.
f g nouū i regno pr̄is mei† Et hym m n
¶ ſpūali cibo paſtus debet cōſcendere ad mōtē virtutū quib⁹ vngat' vel reficiat'.
h no dicto exierūt in montē oliue o
i ti. Tūc dicit illis ieſus:† Omēs p q
vos ſcandalū patiemini i me in r s
a ¶ .i. in iſta tribulatiōe. ¶ nocti cōgruit ſcādalum. b ¶ in zacharia: percute paſtorem ex perſona prophete.
iſta nocte. Scriptū ēſt eni† Per t v
a ¶ ab vnitate fidei ſaluentur.
cutiā paſtorem: et diſpergentur x

Nico.de lyra

Diuiſio

✱ nis recordationem: ⁊ diuidit' in tres partes, q: primo deſcribit' hui⁹ ſacri inſtitutio. ſcđo ꝑdicat' imortalis vite inchoatio/ ibi: Dico aūt vobis. tertio ꝓ vtroq; reddit' gr̄arūactio/ ibi: Et hymno dicto. Circa primū aduertendū ꝙ iſtud ſacr̄m ſub duplici ſpecie inſtitutū eſt. ſ. panis ⁊ vini: q: panis cōuertit' in corpus xp̄i: ⁊ vinū in ſanguinē. ⁊ iſte cōuerſiones fiūt ſepatim q: chriſti ſanguis fuit ſepatus a corpe vel a carne in paſſione. hoc aūt ſacr̄m vt dictū eſt inſtitutū eſt q̄ſi quoddā memoriale illius paſſionis: ⁊ iō ꝯſecratio carnis ⁊ ſanguinis fit ſub ſpecie bus diſtinctis.

Sacr̄m eucharistie q̄re ſub ſpecie panis ⁊ vini

bus diſtinctis. Conſiderandū etiā ꝙ ſub vtraq; ſpecie ē totus chriſtus: q: ſub ſpecie panis eſt tm̄ corp⁹ ex vi ꝯuerſionis vl' ſacramēti. ſanguis aūt ⁊ aīa ⁊ diuinitas ſūt ibi ex cōcomitantia naturali et inſepabili. Sil'r ſub ſpecie vini ſanguis tm̄ eſt/ ibi ex vi ſacri. cetera aūt ex cōcomitātia vt diffuſius tractatur. iiij. ſententiarū. dicit ḡ: Cenātib⁹ aūt illis. Id ē poſtq̄ comederant carnes agni paſchalis añq̄ ſurgerēt de cena. a ¶ Accepit ieſus pa. ⁊c̄. q: vbi terminat' figura: ibi debet incipe veritas: agn⁹ aūt paſchalis erat figura hui⁹ ſacr̄i: ⁊ iō iſtitutū eſt poſt comeſtionē agni. b ¶ Et bene. in ꝯ dedit nob exemplū ꝙ an ſumptionē hui⁹ ſacr̄i debet mēs eleuari i deum. c ¶ Ac fre. ⁊c̄. int' q̄s erat iudas: vt dicūt ſcti cōiter: lꝫ Hylari⁹ dicat ꝯtrariū. rō aūt q̄re xp̄s dedit ei corp⁹ ſuū fuit q: pctm̄ ei⁹ erat diſciplis alijs occultū: et ꝓpt' ꝯ in eccl'ia obſeruat' ꝙ pctōri occulto euchariſtia nō negat'. d ¶ Et ait: acci. ⁊ co. ꝯ ē cor. meū. ſi enī ꝯbū xp̄i tāte ē ꝟtutis ꝙ fecit de nihilo oēm creaturā: nō eſt mirū ſi vnā creaturā ꝯuertit in aliā. e ¶ Et ac. ca. ſepatim cōſecrabat ſanguinē a corpe rōne predicta. f ¶ Gr̄as egit. eadē rōne ſicut in ꝯſecratione corpis dictū ē: Sequit': g ¶ Hic eſt eni ⁊c̄. i. ad ꝯfirmationē no. te. q: ſicut ve. teſt. ꝯfirmatū ē in ſanguie aialiū immolatoꝝ: vt hr̄ Exod. xxiiij. ita no. teſta. ſanguie xp̄i ꝯfirmatū ē: in q̄ apparet excellētia no. teſt. reſpectu veteris: vt arguit aplſ ad Heb. ix. h ¶ Qui ꝓ mul. effun. ⁊c̄. dicit aūt ꝓ multis: q: ſanguis xp̄i ꝓ oib⁹ effuſus fuit q̄tū ad ſufficiētiā. q̄tū aūt ad efficaciā nō fuit effuſus ꝓ oibus. i ¶ Dico aūt. ꝯ ꝯñr ꝑdicat' etne vite inchoatio: q: pceptio hui⁹ ſacr̄i dat vitā eternā. ſm̄ ꝙ dicit ſaluator Ioh. vi. f. Qui mādu cat meā carnē ⁊ bibit meum ſanguinē hꝫ vitā eternā. dicit ḡ: Dico aūt vobis ⁊c̄. ꝯ eſt ab hora q̄ inſtituit ꝯ ſacr̄m. k ¶ De hoc ⁊c̄. hoc eſt de vino qđ generat' in vite. l ¶ Uſq; i ⁊c̄. Id eſt nouo mō. ꝯ fuit īpletū q̄n poſt reſurrectionē ſuā comedit ⁊ bibit cū aplis ſuis ad declarationē ſue reſurrectionis: vt hr̄ Luc. vlti. et tūc bibit nouo mō: q: corp⁹ ſuū nō erat tūc paſſibile ⁊ mortale: ſed gl'oſum nō indigēs cibo vel potu: ſed ſolū comedit ad declarandū veritatē ſue reſurrectionis vt dictū ē. m ¶ In regno pa. ⁊c̄. i. ego tūc exiſtēs i regno pr̄is mei bibā tūc vobiſcū mō ꝑdicto: licet enī xp̄s fuerit btūs ex pte aīe ab inſtāti cōceptionis. ex pte tm̄ corpis erat viator ⁊ paſſibilis añ reſurrectionē ſuā: ſꝫ cōpleta reſurrectiōe fuit btūs i aīa ⁊ in corpore. n ¶ Et hymno ⁊c̄. Hic ꝯñr ponit' ꝓ predictis gr̄arūactio. dicit ḡ: Et hymno. i. cātico diuie laudis. Dicto. ꝓ ſacri inſtitutione ⁊ noue vite denūciatiōe. ſ. in loco vbi iſta erāt facta. o ¶ Exierūt in mō. ⁊c̄. ꝯ eſt verſus mōtē oliueti. q: loc⁹ ad quē xp̄s exijt ⁊ in q̄ fuit captus erat ſitus ī pepe mōtis oliueti. vt dictū eſt. p ¶ Tūc dicit il. Hic ꝑdicit' diſciploꝝ ſcādalū ad eoꝝ pmunitionē. ⁊ pmo ꝑdicit' in generali reſpectu oium. ſcđo in ſpeciali reſpectu petri/ ibi: Rñdēs aūt. Dicit igitur: q ¶ Oēs vos ſcā. ⁊c̄. i. ruinā in pctm̄. r ¶ In me. i. recedentes a me ꝓpt' timorē humanū. s ¶ In iſta nocte. futura enī cōtingētia ꝑdicit eis certitudinaliter ⁊ determinato tpe vt cognoſcāt ipm̄ eē deū q̄ pōt talia cognoſcere ꝓpria virtute. t ¶ Scriptū eſt eni. Zach. xiij. v ¶ Percutiā pa. Id ē xp̄m: x ¶ Et diſp. oues. i. diſcipuli ex timore fugiētes: Ad ✱ uertendū tm̄

quare xp̄s corpus ſuū dederit iude

† mar.14.c

✱ ē ¶ Et accipi. ca. ⁊c̄. ad ſignificandū pfectā aīe refectionē: ſicut ex cibo ⁊ potu fit pfecta corpis refectio. ſepatim tm̄ fecit corpis ⁊ ſanguinis ꝯſecrationē: q: ſanguis ei⁹ erat ī cruce a corpe ſepandus. n ¶ Et hymno ⁊c̄. merito de tāto cōuiuio gr̄e reddēde erāt deo. p ¶ Tūc dicit illis ⁊c̄. Remigius. Qđ ille ꝑdixit ꝓuidēdo: ipſe denegat amādo. vbi moraliter inſtruimur vt q̄tū cōfidim⁹ de fidei feruore: tantū timeam⁹ de humana fragilitate: videt' tm̄ petrus accuſabilis: q: ꝯtradixit. ✱ ⁊ q̄n alijs

Moraliter

A ¶ tum nō deſperēt: ſʒ pnīa liberenł. a ¶ Poſtq̄ aūt. Sicut pdixit locū paſſiōis: ſic pdicit locū reſurrectiōis: vt ſicut ſunt triſtes ex paſſiōe: ſic letentur glorificati reſurrectiōe vel viſione. b ¶ Precedā vos ꝛc. Et infirmitatē eoꝝ ſpōſione reditus ſui ꝯſolareł. c ¶ Et ſi oēs. Nō eſt mendaciū nec temeritas: ſed fides ꝛ ardēs dilectio: intantū vt imbecillitatē ſuā ꝛ fidē verboꝝ dei non ꝯtueret. d ¶ Anteq̄ gal. Tres ita ſimplr. ſolus Marc᷒: anteq̄ gallus bis vocē dederit. Tertia negatio petri ſi tota poſt primū gallicantū inciperet: mentiri viderēt tres q̄ dicūt: Anteq̄ gal. cātet. Itē ſi tota añ. ſuꝑflue diceret marcus: anteq̄ bis cantet. Sed q2 añ pmū cepta: attēderūt illi tres nō qñ cōpletur᷒ eēt eā: ſed q̄ta futura eēt q̄ñcūq; incepta. Al tota in aīo timētis petri pacta eſt añ pmū cantum: q̄uis ꝯbis añ primū cepta: ante ſecundū pacta ſit: tant᷒ em̄ timor mentem eius inuaſerat q̄ ter negare faceret. Matthe᷒ ꝛ marc᷒ negationē petri ſubnectūt: poſtq̄ ieſus egreſſus eſt de domo vbi mādūcauit paſcha. Lucas ꝛ Iohēs anteq̄ egreſſus inde eēt ieſus. ſʒ facile intelligimus illos recapitulaſſe: vel iſtos ꝑoccupaſſe: niſi mag᷒ moueret q̄ tā diuerſa non mō ꝯba: ſed etiā ſnīas dn̄i pmittūt: qb᷒ ꝑmot᷒ petr᷒ illam p̄ſumptionē pferret moriēdi. vt magis cogant itelligi ter illū expreſſiſſe p̄ſumptionē ſuā diuerſis loc᷒ ad ſermones xp̄i: ꝛ ter illa a dn̄o rñſuꝫ q̄ eū ante gallicantū eēt negatur᷒: ſicut poſt reſurrectionē an ſe amaret ter iterrogauit: ꝛ ter de paſcendis ouib᷒ pcepit. Ante gallicantuꝫ .i. creſcētibus tenebris negat: poſt gallicantū .i. luce vicina culpā lachrymis lauat. e ¶ In villā q̄ dicit gethſe. Lucas: in montē oliuarū. Iohes: trans torrentē cedron: qđ idē eſt: q2 gethſemani loc᷒ in q̄ orauit eſt ad radicē mōt᷒ oliueti vbi eſt hortus. Gethſemani interꝑtał vallis pinguiū ꝛ loca ꝛ tp̄a plena ſunt figuris. Cū in mōte orat: ſurſum nos hr̄e cor in orōne docet. Cū in valle. ꝛ h̄ in valle pinguiū: docet i orōne hūilitatē: ꝛ internē pinguedinē dilectiōis eē ſeruādā. f ¶ Et orem. Proxima morte apte orat in valle pinguedinis: q2 p hūilitatem et charitat᷒ pinguedinē ꝓ nobis ſubijt mortē. g ¶ Cepit contriſtari. Nō timore paſſionis q̄ ad h̄ venerat: ſed ꝓ ſcandalo aploꝝ ꝛ pditiōe ipſoꝝ. ¶ Hiero. Cepit ꝯtriſtari vt veritatem aſſumpti hoīs ꝓbaret. Vere cōtriſtat᷒ ē: ſʒ nō paſſio eius aīo dn̄ał: verū ꝓpaſſio ē. vñ ait: cepit ꝯtriſtari. Cōtriſtał aūt nō timore patiēdi q̄ ad h̄ venerat: ſed ꝓpter infelicē iudā ꝛ ſcandalū aploꝝ ꝛ electionē iudeoꝝ: ꝛ euerſionē hierlm. h ¶ Triſt. Via eſt q̄ timet ꝛ triſtał. Petr᷒ inferior nō timet dicēs: aīam meā ponā ꝓ te: q2 vt hō vim mortis ignorat. Xp̄s timet: q2 vt de᷒ in corpe cōſtitut᷒ fragilitatē carnis exponit: q̄ corp᷒ ſuſcepit oīa debuit ſubire q̄ corpis ſunt. i ¶ Vſq; ad mor. Hyla. Nō ꝓpt mortē ſʒ donec aploſ ſua liberet paſſiōe. Non mors ſed tp̄s mort᷒ in metu eſt: q2 poſt ꝯtutē reſurrectiōis fides eſt ꝯ firmanda cre/

a oues greg᷒. Poſtq̄ aūt reſurrexero / a
b ro/ precedaꝫ vos in galileā. † Re / b
c ſpondens autē petrus/ ait illi: Et / c
ſi omnes ſcādalizati fuerint i te:
ego nunq̄ ſcandalizabor. Ait il / d
a ¶ petr᷒ ex ardore ꝓmittit: xp̄us vt de᷒ ventura pdicit.
li ieſus: Amē dico tibi: q2 in hac
a ¶ Marc᷒ dicit: anteq̄ gallus bis vocē dederit. ceteri: anteq̄ gall᷒ cantet.
b ¶ timor erit cauſa ter me negandi.
d nocte anteq̄ gall᷒ cantet/ ter me
negabis. † Ait illi petrus: Etiā ſi / f
a ¶ itellexit ei q̄ tiore mort᷒ pdiceret eū negaturū. a ¶ ex amore ꝛ ardore eodē.
op ortuerit me mori tecū/ nō te ne
gabo. Similiter et oēs diſcipuli
dixerunt. Tunc venit ieſus cum / g
e illis in villam que dicitur † getbſe / h
mani. Et dixit diſcipul᷒ ſuis: Se / i
¶ nō moueamini ſicut nec loco ita nec mēte.
f dete hic donec vadam illuc et
a ¶ cuius orō oim redēptio. b ¶ ꝓgreſſus parū. c ¶ quib᷒ ſecretiora manifeſtaret.
orēm. Et aſſumpto petro et duo / k
a ¶ ne putet irratiōalis aīa chriſti. aīalia merent ſʒ nō norūt cur ꝛ quouſq; triſtenł.
g bus filijs zebedei/ cepit cōtriſta / l
h ri ꝛ meſtus eē. Tūc ait illis: † Tri / m
¶ pro iuda dānando.
i ſtis eſt anima mea vſq; ad mortē.
a ¶ pōd᷒ tribulatōis. b ¶ a ſōno īfidelitat᷒ ꝛ torpore mēt᷒: ne ignauātē diabol᷒ obrepat.
Suſtinēte hic et vigilāte mecuꝫ. / n

Nico.de lyra

A uertendū tñ q̄ Zach. xiij. mutanł ꝯba: lʒ ſit eadē ſnīa: q2 ibi pōił ꝓphetia ac ſi ꝓpha loquał ad dn̄m di. Percute paſtorē ꝛc. hic aūt ponił ac ſi dn̄s loq̄ł di. Percutiā paſtorē ꝛc. q2 idē eſt ꝯbū dn̄i ꝛ ꝓphe lʒ diuerſimode: q2 ipſi᷒ dn̄i pncipaliter ꝛ ipſi᷒ ꝓphe inſtrumētalr. a ¶ Poſtq̄ au. re. h̄ addit ad cōſolationē eoꝝ: vt q̄ audita ei᷒ morte erāt deſolati. audita ei᷒ futura reſurrectiōe eēnt aliq̄lr ꝯſolati. b ¶ Precedaꝫ vos i ga. nō ſolū ꝓmittit eis viſionē ſuā i btitudine ꝛ in loco multū diſtāti: ſʒ in ꝓpinqua regiōe. ſ. in galilea. c ¶ Rn̄dēs autē. Hic ſpālr pdicit ſcādalū petri. Rn̄dēs aūt pe. q2 erat ceteris feruētior. d ¶ Ait illi: ꝛ ſi oēs ꝛc. i h̄ nō mētiebał q2 ſic᷒ habebat i mēte: ſʒ p̄ſūptuoſe loq̄bał nō ꝯſiderās debilitatē fragilitat᷒ ſue: ꝓpter qđ grauı᷒ ceter᷒ pmiſſus ē cadere: ꝛ iterū q2 futurus erat paſtor eccl̄ie vt ex ſuo caſu ſciret alijs cōdeſcēdere. C e ¶ Ait illi ie. amē di. ti. q2 i hac. Marc. xiiij. c. dr̄ exp̄ſſi᷒ ꝛ Anteq̄ gallus bis vocē dederit ter me es negatur᷒. Aug. in libro de ꝯcordia euāgeliſtarū dicit q̄ tertia negatio petri fuit inchoata etiā añ primū cantū galli: añq̄ tñ eēt ꝯſūmata gall᷒ cantauit: q2 negatio ſʒ totalitatē ſuā accepta habꝫ aliquē tractū tp̄is. in h̄ em̄ icludit ꝯbū illoꝝ q̄ dicebāt petro: Tu ex illis es: ꝛ argumētū qđ adducebāt ex loq̄la ei᷒: et negatio petri ſequēs: ꝛ ſic pꝫ q̄ bñ potuit ichoari illa negatio añq̄ gall᷒ pmo cātaret ꝛ poſt terminari. Matthe᷒ ꝗ Lucas et Iohes q̄ dicūt petruꝫ ter negaſſe xp̄m añ pmū gallicantū: loquūł hñdo reſpectū ad negatiōis ichoationē. Marc᷒ aūt q̄ dicit tertiā negationē petri eſſe poſt pmū galli cantū ꝛ añ ſcdm: loq̄ł hñdo reſpectum ad negatiōis ꝯſūmationē. f ¶ Ait illi pe. etiā ſi opor. ꝛc. petr᷒ ꝛ alij diſcipuli hoc dicēdo nō dixerūt mēdacium: q2 ſic cogitabāt fore. dixerūt tñ falſum: q2 ꝯriū accidit. g ¶ Tūc ve. ie. Hic ꝯñr oñdił xp̄i deſideriū ad nr̄aꝫ redēptionē. qđ oñdit tripliciter xp̄s. pmo auxiliādo. ſcđo orādo, ibi: Et ꝓgreſſus puſillū. tertio ꝓditori occurrendo ibi: Ecce appropinq̄bit. Circa pmū aduertēdū q̄ anxietas animi ē paſſio cauſata ex apphēſiōe magni mali de ꝓpīo iminēt᷒ ꝛ iꝑ poſſibil᷒ ad euadēdū. xp̄s aūt videbat mortē acerbiſſimā ſibi de ꝓpīo iminētē ꝛ non euaſibilē: q2 ſciebat h̄ eē determiatū a deo pr̄e. a cui᷒ determiatiōe nō poterat declinare cū nō poſſꝫ peccare. iſta tñ neceſſitas libertatem arbitrij nō tollebat. igił ex tali morte ſic iminēte xp̄s habebat materiam maxime anxietat᷒. Itē ps ſenſitiua nō alleuiabał a tali anxietate ex cōtēplatiōe diuine eēntie ſeu ꝓmptudie volūtat᷒ q̄ erat i ſupiori pte aīe. q2 diuia ꝯtute fiebat vt ex ſupiori pte aīe nō fieret iñuētia i inferiorē: vt ſic eēt ibi dolor part᷒ ſenſitiue maxim᷒ ad nr̄am redēptionē. ex q̄ ꝗ ex tali anxietate xp̄us nō fugiebat ſʒ mag᷒ venit ad locū vbi ꝓditorē ventūrū ſciebat: oñdit deſideriū ad nr̄aꝫ redēptionē. ꝛ h̄ ē qđ dr̄ hic D Tūc ve. ie. cū il. i. diſcipulis ſuis. h ¶ In villā ꝛc. illa em̄ villa erat ſita i pede mont᷒ oliueti. ꝛ ꝓpt h̄ dr̄ Luc. xxij. q̄ venit in montē oliuarū. In fine etiā illi᷒ ville erat q̄dā hort᷒ ꝯtēplationi apt᷒ ꝛ illuc itrauit ieſus: vt dr̄ Ioh. xviij. ꝛ eſt vltra torrētem cedrō: vt dr̄ ibidē. q2 vallis ioſaphat eſt intermedia inter montē oliueti ꝛ ciuitatē hierlm. torrens aūt cedron currit per mediū illi᷒ vallis: ꝛ ſic pꝫ q̄ euāgeliſte concordāt de loco licet ipm̄ diuerſimode nominent. i ¶ Et dixit di. ſu. ſe. hic. hoc dixit octo aplis: q2 iudas nō erat ibi: ꝛ tres ſecū duxit. vñ ſeq̄ł k ¶ Et aſumpto pe. ꝛ duo. fi. zebe. iſti em̄ tres erant magis familiares ipſi xp̄o ꝛ ad eius ſecreta mag᷒ admittebanł q̄ alij. ratio aūt tacta eſt. ſ. xvij. l ¶ Cepit con. ꝛ me. eē. h̄ fuit ad oñdendū veritatē hūane nature: ꝛ q̄ iſta triſticia fuerit maxima. ſubdił: m ¶ Triſtis eſt aīa mea vſ. ad mor. ꝛ pōt li vſq; accipi duplr. Vno mō intēſiue: q2 tantū intēſa erat q̄ntum poterat eē vt viſū ē. Alio mō extēſiue: q2 durauit vſq; ad horā mort᷒. n ¶ Suſtinete h̄ ꝛ vi. me. tāq̄ amici ſpāles q̄ debēt in anguſtijs ꝛ qñ alijs ſe ꝓpoſuit di. d ¶ Et ſi oēs ſcan. ꝛc. ꝛ tertio qñ totū ſibi attribuit. ſ. q̄ eēt fortis pſeuerātur᷒. vt h̄ igił in eo ſanaret pmiſit fieri caſum ei᷒ nō impellēs ad negādū: ſed eū ſibi deſerēs ꝛ hūanā naturā de fragilitate ꝯuincēs. g ¶ Tūc venit ie. cū il. in vil. q̄ dr̄ gethſemani ꝛc. q̄ iterꝑtał vallis pinguedinis. Remigi᷒. Pulchre appropinquās paſſioni i valle pinguedinis oraſſe dr̄: vt demōſtraret q̄ p vallē hūilitatis ꝛ pinguedinē charitatis mortē ꝓ nobis ſuſcepit. Moralr̄ etiā nos inſtruxit vt nō geſtem᷒ cor aridū a pinguedine charitatis. l ¶ Sedete h̄ do. vadā illuc ꝛ orem. Chryſo. Conſuetudo illi erat ſine diſcipulis orare. hoc aūt faciebat erudiēs nos in orationibus quietē cōſtituere ꝛ ſolitudinē querere.

Marginal notes: mar. 14. d; Ibidem; Lu. 22. d; Ioh. 18. a; B; Lu. 22. d; Ioh. 18. a; † mar. 14. d; Ioh. 13. d; † mar. 14. d; Lu. 22. d; alias † geſſemani; D; † mar. 14. d; Ioh. 12. d; de celebra. miſ. c. i q̄dā; Moraliter

E ꝟ firmāda credentiū. a ❡ Si poſſibile ē: Hoc nō ꝓ timore ſed ꝓ miſcōia: ne iudei q̄ excuſationē ignorantie nō habēt: me occidāt. vn̄ ait: iſte. i. ppl'i iudeoꝝ: nō ſimpl'r calix. Si poſſibile eſt. vt ſine interitu iudeoꝝ credāt gētiles: paſſionē recuſo. Sin aūt: illi excecādi ſunt: vt gētes intrent: fiat nō mea / ſꝫ tua volūtas. b ❡ Nō ſicut ego volo. Aug⁹. Trāſfigurat in ſe ſuos: qui nihil aliud vult ꝙ̄ pater / vt ibi: Eſuriui et de. m. m. Et quid me pſeq̄ris? Docet aūt eos priuatā voluntatē corrigere ⁊ dirigere iuxta diuinā. ❡ Amb. Hominē quē veritate corpis demōſtrabat: eq̄bat affectu. vt diceret: Sꝫ nō ſicut ego vo. ſed ſicut tu. Suſcepit voluntatē meā: ſuſcepit triſticiā meā. Confidenter triſticiā nomino q̄ crucē ꝑdico. c ❡ Caro autē. Non de ſe vtiq; hoc dicit: ſed de his q̄ dixerunt ſe nunq̄ negaturos. d ❡ Iterū ſecūdo ⁊c. Scdo orat. i. ſi nō pōt niniue ſaluari aliter: niſi aruerit cucurbita. i. ppl's iudeoꝝ q̄ prius fuit eius tabernaculū: vt me occidat. e ❡ Orauit tertio. Trib⁹ vicib⁹ orauit: vt et nos a ꝑterit' petiš veniā et a pn̄tib⁹ malis tutelā ⁊ a futur' periculis cautelā orem⁹: ⁊ vt oēm orōnē ad patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄ dirigam⁹. Itē ſicut eſt trina tētatio cupiditat': ita ⁊ timoris. Eſt eni cōcupiſcētia carnis: cōcupiſcētia oculorū ⁊ ambitio ſeculi. Eſt timor mortis ⁊ timor vilitat' ⁊ timor doloris. contra q̄ oia docet nos debere muniri orōne. Vn̄ et ꝓpē trinā tentationē paſſiōis: pōt intelligi dn̄s ter oraſſe. f ❡ Dormite. Prio reuertens obiurgat. ſcdo ſilet et tertio quieſcere iubet. q: pmo poſt reſurrectionē diffidētes repͤhendit. Scdo miſſo ſpū grauatos ad cōtuendā euangelij libertatē oculos viſitauit. Tertio claritatis ſue reditu ſecure q̄eti eos reſtituit. Dormite iā ⁊ req̄. Huic videtur repugnare qḋ cōnectit: Ecce appropin. Sꝫ ſciendū poſt illa ꝟ ba ſiluiſſe dn̄m vt fieret qḋ ꝓmiſerat. Et poſt ſm̄ Marcū intulit. ſufficit ꝙ iam req̄euiſtis. addiditq;: Ecce ap. Surgite eam⁹. Vltro nos offeram⁹ non timētes inueniāt vt cōfidentiā ⁊ gaudiū paſſuri videāt. Poſtq̄ in hortum dn̄m cū diſcipulis ingreſſuꝫ dixit Iohānes: nō cōmemorat qḋ illic egerit donec traditor venit. g ❡ Cū gladys ⁊ fu. Factū cōgruit mutate mētis: iā eni venit cū fuſtib⁹: q̄ q̄diu cum pace fuit trāquillius ſe egit. h ❡ Dedit eis ſig. Putabat ſigna q̄ viderat nō diuinit⁹ ſꝫ magice facta: ⁊ quē in mōte transformatū audierat: timebat ne tali mō nūc de manib⁹ eorū laberet. ⁊ iō dabat ſignū: i ❡ Quēcūq; oſcu. Habebat adhuc aliquid de verecūdia diſcipuli cū nō euꝫ palā tradidit pſecutorib⁹: ſꝫ p ſignū oſculi. k ❡ Et oſcula. eſt. Suſcepit dn̄s oſculū: nō ꝙ ſimulare nos doceat: ſed ꝟ ne ꝓditio/

Mt. 25. c
† Mar. 14. d
Lu. 22. e
† Mar. 14. d
Lu. 22. e
quare chriſtus tribus vicib⁹ orauerit
Triplex cōcupiſcentia
Triplex timor
Mar. 14. e
Et iā appropinquauit
Ioh. 18. a
† Mar. 14. e
Luc. 22. e
Ioh. 18. a

a ❡ vt hūilitatē mētis habitu corpis oſidat.
Et progreſſus puſillū† procidit a in faciē ſuā orans ⁊ dicens: Pa
a ❡ .ſ. vt me non moriente mors moriaf.
a ter mi / ſi poſſibile ē trāſeat a me †
a ❡ q̄ſi i ſe reuerſus h̄ dic. b ❡ hūano affectu.
b calix iſte. Verūtāmen nōn ſicut †
a ❡ docet hūane volūtati volūtatē di ꝑponi
ego volo: ſꝫ ſicut tu vis. †Et venit ad diſcipulos ſuos ⁊ inuenit eos
a ❡ pre triſticia ſomnū vincere nō poſſunt.
b ❡ quia pre ceteris erat gloriatus: pre ceteris erat increpandus.
dormiētes / et dicit petrō: Sic / b non potuiſti vna hora vigilare
a ❡ nō: ne tentemini: ſed ne tentatione ſu/
mecū: Vigilate et orate vt nōn c
peremini. ❡ ideo orandum.
intretis in tētationē. Spūs q̄dē d
a ❡ ad confitēdū. b ❡ ad tolerandū. ❡ q: nondū induti virtute ex alto.
c promptus eſt: caro aūt infirmā. e
❡ ſimiliter.
a Iterū ſecūdo abijt: ⁊ orauit di/ f cens: Pr̄ mi ſi nō pōt hic calix trāſire niſi bibā illū: fiat volūtas
❡ vicina iā negatione.
tua. Et venit iterū / ⁊ inuenit eos
a ❡ lāgueſcebāt ei eoꝝ ocl'i vicina negatōe
dormiētes: Erāt eni oculi eorū grauati. Et relict' ill' / iteꝝ abijt ⁊ g
c orauit tertio eūdē ſmonē dicēs:
Tūc venit ad diſcip'los ſuos: et h
f dic̄ illis: Dormite iā ⁊ req̄eſcite. k
❡ interpoſito aliquo ſilentio ait.
Ecce† appropinq̄bit hora ⁊ fili⁹ l
hoīs tradet in man⁹ peccatorū.
Surgite eam⁹: Ecce appropiq̄/ m
bit q̄ me tradet† Adhuc eo loq̄n n
te / ecce iudas vn⁹ de duodeci ve o p
g nit: ⁊ cū eo turba mi'ta cū gladijs et fuſtib⁹ miſſi a pncipib⁹ ſacerdotū ⁊ ſeniorib⁹ ppl'i. Qui aūt q
h tradidit eū: dedit eis ſignū / dicēs
i Quēcūq; oſculat⁹ fuero / ipſe eſt † tenete eū. Et cōfeſti accedēs ad
a ❡ impudēs confidētia magiſtrum vocare ⁊ oſculum iungere ei quem tradidit.
k ieſum dixit: Aūe rabbi: Et oſcu r

ne dicēs: Verūtn̄ nō ſicut ego ⁊c. Quinto charitatiua: q: G in agonia mortis poſitus dulciter ſuos diſcipulos viſitabat. vn̄ ſequit: Et venit ad di. ſu. ⁊c. b ❡ Et dicit pe. Sic q. d. nō oſ̄dis tantū feruorē facto quantū verbo. ſequitur: c ❡ Vigilate et ora. ⁊c. i. vt nō ſuperemini a tentatiōe de ꝓ primo imminēte: ſicut fuerunt poſtea ſuperati. d ❡ Spūs quidē ⁊c. ad dicēdū. ſ. ꝙ eſtis parati ꝓ me mori: vt patꝫ ex ꝑcedētib⁹. e ❡ Caro aūt infir. ad ſuſtinendū imminentē tentationē. Hoc aūt dixit xp̄s: q: apl'i dixerant ex magno ſpūs mortē ſubire ꝙ̄ ipm negare: cui⁹ tn̄ contrarium fecerunt impulſu carnali. f ❡ Iterū ſe. abijt ⁊c. vbi iterat orationē: oſ̄dēs ꝙ orō debet eſſe cōtinua. ſil'r iterat viſitationē diſcipuloꝝ ſuoꝝ: q: opa charitatis debent eſſe cōiuncta orōni. g ❡ Et relictis il. ⁊c. ter orationē replicat ſicut ter fuerat tentat⁹: vt. ſ. patuit iiij. ca. vt liberet nos pmo a malis ꝑterit' p veniā: ſcdo a pn̄tib⁹ p tutelā. tertio a futuris p cautelā. h ❡ Tūc ve. ad di. ſ. ter diſcipulos viſitat ſic̄ ter orat: rōne ꝑdicta. i ❡ Et dicit il. q̄ſi cōpatiēs eis ꝓpe tētationē de ꝓximo eis imminentē. k ❡ Dormite iā et re. q. d. parū poteritis h̄ facere. l ❡ Ecce appro. Hic tertio oſ̄dit xp̄i deſideriū ad noſtrā redemptionē: q: nō ſolū ꝓditorē cū turba venientē expectauit: ſꝫ etiā occurrit eis: vt h̄r Ioh. xviij. ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄ hic: Ecce appropinq̄bit ho. Poſtq̄ eni dixerat diſcipulis ſuis: Dormite iā ⁊ re. vt dictū ē. dimiſit eos aliquātulū q̄eſcere: poſtea cū ſciebat iudā appropiquantē dixit eis: ſufficit. vt h̄r Marc. xiiij. e. et tūc euigilauit eos dicēs: Ecce appropin. hora ⁊c. m ❡ Surgite eam⁹. obuiā. ſ. iude ꝓditori. n ❡ Adhuc eo loquen. Hec H eſt tertia pars pncipalis hui⁹ ca. vbi deſcribit ipi⁹ xp̄i tradita cōprehēſio: vbi tria deſcribunt p ordinē. Primū ē ipi⁹ iude fraudulētia. ſcdm eſt xp̄i patiētia / ibi: Et ecce vnus. tertiū diſcipuloꝝ ignauia / ibi: Tūc diſcipuli. Circa pmū dr̄ ſic: Adhuc eo loquente. ſ. xp̄o cū diſcipulis ſuis. o ❡ Ecce iudas vn⁹ ⁊c. i. de pncipalibus chriſti diſciplis. p ❡ Venit ⁊ cuꝫ eo tur. mul. ⁊c. talē autē turbā adduxit ne forte alij credētes in xp̄m ipm vellent eripere. Sequit: q ❡ Qui aūt tradidit eum ⁊c. hoc autē fecit ne loco xp̄i caperēt iacobū minorē q̄ erat ſilis chriſto in facie. ꝓpter qḋ dicebaf ſpecialiter frater dn̄i. Sequit: r ❡ Et oſcu. ē eum. in quo apparet maxima xp̄i manſuetudo qui non negauit oſculum ꝓditori ſuo.

Tria circa xp̄i captionē conſideranda

✠ Dixitq; illi
※ † ❡ Tranſeat a me calix iſte. Hylarius. Pro his orat q̄ poſt ſe paſſuri erāt. d. Trāſeat a me ca. ⁊c. i. quō a me bibit: ita ab eis bibaf ſine differētia ſpei metuq; mortis. † ❡ Veruntamē nō ſicut ego vo. ⁊c. Leo papa. Hec vox oēs fideles inſtruxit: oēs cōfeſſores accendit. oēs martyres coronauit. nam mūdi odia tentationū turbines: pſecutores: errores q̄s poſſet ſupare niſi xp̄s in oībus ⁊ pro oībus patri diceret: Fiat voluntas tua. b ❡ Spiritus quidē ꝓm. eſt ⁊c. Hylarius. Itaq; q̄tum de ardore fidei confidimus: tantū de carnis fragilitate timeamus. l ❡ Ecce appropinquabit ho. ⁊ fili⁹ homis tra. in manus pec. ⁊c. Orige. Sed ⁊ nūc in man⁹ petōꝝ ieſus tradit q̄n̄ q̄ hi videt in xp̄m credere habēt eū i manibus ſuis cum ſint peccatores: ſed ⁊ quotienſcūq; iuſtus habēs in ſe ieſuꝫ i ptāte tradit petōꝝ. † ❡ Quēcūq; oſcu. ⁊c. Hiero. Hic ſacerdos hic clerice quō eidē labijs deoſcularis filiū ꝟginis qb⁹ deoſculat⁹ es filiā meretricis. o iuda: oſculo fi ※ lium hominis

Moraliter

Ni. de ly.

✠ in anguſtijs amicis aſſiſtere. a ❡ Et pgreſſus. Hic oſ̄dit xp̄i deſideriū ad nr̄am redēptionē: q: p orōnem offerebat ſpm̄ deo pr̄i ꝓ nob: q̄ quidē oratio oſ̄dit pfecta q: ſolitaria. cū dr̄: Et pgreſſus pu. recedēs aliquātulū a p̄dict' trib⁹ aplis: q: oratio eſt eleuatio mētis in deū: qḋ melius fit q̄n̄ hō eſt ſequeſtratus ab alijs. ſcdo q: humilis. qḋ notaf cū dr̄: Procidit in faciē ſuā. tertio q: deuota. cum dicit: Pr̄ mi. q̄rto q: recta: q: noluit cōtraire p̄deſtinationi diuine. qḋ notaf cū dr̄: Si poſſibile eſt ⁊c. ſed volūtatē ſuā ſup ponit volūtati diuine dicens:

A F ne proditionē fugere videaſ: vñ Cum his q̄ ode.pa.erant pa.
Ps .119.a a ¶ Seruū pn.ſa. Myſtice. Seru⁹ eſt ppl's iudeoꝝ pncipi/
Myſtice bus ſacerdotū indebite mācipat⁹: q̄ i dñi paſſiōe dexterā aurez
.i.ſpūalē itelligentiā pdidit: ſiniſtra.i. vilitate lr̄e ɔtentus: nō
petro tollēte: ſʒ diuio iudicio ablatā pandēte: q̄ auris i his qui
credere maluerūt pietate dei reſtituiſ.

quē tñ ſanauit xp̄s tactu ſuo: vt hʒ Lu. xxij. ⁊ i h adipleuit xp̄s C
qd̄ pdixerat Mat. v. g. Bñfacite his q̄ oderūt vos. h ¶ Tūc
ait ⁊c. phibendo defenſionē armoꝝ: ⁊ ad h iducit multiplicē
rōnē. pma rō tāgiſ ibi: i ¶ Oēs eñi q̄ ac. gla. gladiū eñi ac
cipit q̄ eo vtiſ ad vindictā ɔ̄ra auc̄te: ⁊ h ē illicitū. gladio au

Uel auris amputata ⁊ ſanata: ſignifi/
cat auditū ablata vetuſtate inouatū vt
ſit i nouitate ſpūs: ⁊ nō i vetuſtate lr̄e:
qd̄ cui daſ a xp̄o: daſ ⁊ regnare cū eo.
Vñ bene malchus dr̄: qd̄ eſt rex vel re
gnatur⁹. Q̄ ſeru⁹ iuſt⁹ ē: ptinet ad ve
tuſtatē q̄ i ſuitutē generat. ſʒ cū acceſ/
ſit ſanitas figurata ē libtas. Lucas ad
dit quod dñs tangens aurem ſanauit
qui nec hoſtibus pietatis obliuiſcitur.
b ¶ Gladio pe. Gladio illo q̄ igne⁹
vertiſ añ paradiſum.i. diuiſe vindicte: et
gladio ſpūs.i. verbi dei. c ¶ An pu.
q.d. non indigeo auxilio aploꝝ duode
cim q̄ poſſum hr̄e duodecim legiones
angeloꝝ: in qb⁹ ſunt. lxxij. milia. quib⁹
oim gentiū lingua exp̄miſ. Innuit aūt
nō eē verendū ſi ɔ̄ ieſum oēs natiōes
inſurgāt: cū multo fortiores ipſe habe
at exercit⁹ angeloꝝ. Aliter. Hic nume
rus ſignificat oē genus hoim cū roma
no iperio ɔ̄ iudeos certaturuʒ. hi ſunt
angeli dei q̄ poſt reſurrectionē āno q̄/
drageſimoſecūdo cum Tyto ⁊ Veſpa
ſiano pdiderūt homicidas illos: ⁊ ciui
tatē illorū ſuccēderūt. d ¶ Exiſti cū
gla. Stultū eſt cū gladijs ⁊ fuſtib⁹ q̄/
rere cū q̄ vltro ſe tradit: ⁊ in nocte p ꝓ
ditorē. q. latitantē iueſtigare: q̄ q̄tidie
in tēplo docebat. Sʒ i tenebris cōgre
B gamini: q̄ ptās vr̄a in tenebris eſt.
e ¶ Tūc di. om. re. ⁊c. Sicut petr⁹ q̄
negationē lachrymis abluit: ⁊ cōfeſſio
ne dei fundit⁹ extirpauit: recupationeʒ
eoꝝ ſignificat q̄ in martyrio labūſ. ita
ceteri q̄ fugerūt cautelā fugiēdi docēt
eos q̄ min⁹ idonei ſunt ferēdis aduer
ſis: quib⁹ tuti⁹ ē latere q̄ ſe diſcrimini
cōmittere. Ita etiā adoleſcens qui ſm
Marcū relicta ſyndōe nudus ꝓfugit
illoꝝ op⁹ ⁊ animū deſignat q̄ vt ſecuto/
res ſint oīa q̄ in mūdo habēt abuciūt:
⁊ deo poti⁹ famulari nudi q̄ herendo
mūdi reb⁹: materiā tentādi ⁊ a deo re/
uocandi dare didicerūt. Iuxta exēplū
Ioſeph q̄ relicto adultere pallio: malu
it nudus deo q̄ indut⁹ meretricis cupi
ditatib⁹ ſeruire. f ¶ Ad cayphā.
Cōuenit nomē actioni. Cayphas.i. in
ueſtigator vel ſagax ad iplendā.ſ. doli
ſui nequitiā. Uel vomēs ore: q̄ impu
dens ad ꝓferendū mēdaciū: ⁊ ad petē
dū homicidiū. g ¶ A lōge ⁊c. Me/
rito a lōge: q̄ in ꝓximo fuerat negatu/
rus. ſignificat eccliaʒ imitaturā paſſio/
nē xp̄i lōge differenſ: q̄ ecclia patitur
pro ſe: ſed chriſtus pro eccleſia.

lat⁹ eſt eū. Dixitq; illi ieſus: Ami a
¶ ironice. ¶ vt ſupra: amice quō huc in/
traſti nō habens veſtem nuptialem.
ce ad quid veniſti? Tunc acceſſe b
runt et manus iniecerūt in ieſum c
¶ petrus eodē ar/
dore mentis q̄ cetera: ɔ̄cdat⁹ ſicut phinees.
et tenuerunt eum. † Et ecce vnus d e
ex his q̄ erāt cum ieſu/ extendens f
manū exemit gladiū ſuū: ⁊ percu g
a tiēs ſeruū pncipis ſacerdotū/ am
putauit auriculā ei⁹. Tūc ait illi h
¶ ceſſet vindicta: exhibeaſ patiētia: vt
patientiā noſtros doceam⁹: nō vindictam.
ieſus. † Cōuerte gladiū tuū i locū †
a ¶ nam ecōtrario. ¶ ſi oēs tunc ⁊ iudei.
b ¶ exercuerint vindictā: ipſa vindicta erit
eis cauſa perditionis.
ſuuʒ. † Omēs eñi qui acceperint i
b c gladiū/ gladio pibūt. An putas k
q̄ nō poſſum rogare patrē meuʒ/
et exhibebit mihi modo plus q̄ l
duodecī legiōes angeloꝝ? Quō m
a ¶ qb⁹ dictū ē tāq̄ ouis ad occi. du. eſt ⁊c.
ergo implebunſ ſcripturę? Quia n
ſic oportet fieri. In illa hora di/ o
xit ieſus turbis: † Tanq̄ ad latro p
d nē exiſtis cū gladijs ⁊ fuſtib⁹ cōp
hendere me: quotidie apud vos q
ſedebā docēs i tēplo: ⁊ nō me te/ s
a ¶ promptū animū oſtēdit ad patiendū vt
ſua paſſiōe afferat ꝓphetarū dicta.
nuiſtis. Hōc aūt totū factū ē/ vt t
a ¶ tanq̄ ouis ad oc. duct⁹ eſt.
adiplerent ſcripturę ꝓphetaruʒ.
¶ timorem mortis oſtendētes.
e † Tūc diſcipli oēs relicto eo fuge x
rūt. † At illi tenētes ieſū duxerūt y
¶ qui pontificatū illius anni pcio ſibi acq̄/
ſierat ab herode romanorū pncipe: prius tñ
ad annā: vt iohānes ait.
f ad cayphā pncipē ſacerdotū vbi ʒ
a ¶ in h diuerſus a ceteris.
ſcribę ⁊ ſeniores ɔuenerāt† Petr⁹ a b
a ¶ h ē deuotiōis. b ¶ h timoris nature ē. c
q̄ negat obrepcioīs eſt. q̄ penitet fidei eſt.
g aūt ſequēbaſ eū a lōnge vſq; ad d
a ¶ p diſcipulū notū pōtifici.
atriū pncipis ſacerdotū. Et igreſ e
a ¶ expectans vel amore diſcipuli vel huma
na curioſitate.
ſus intro/ ſedēbat cū miniſtris vt f

tem vtiſ ſibi tradito q̄ eo vtiſ ad puni/
tioneʒ maloꝝ zelo iuſticie. ſic pncipes
q̄ auc̄tē hñt a deo q̄ i h pnceps miſter
dei ē: vt dič paul⁹ aplſ. ⁊ ſilr miniſtri
ad h a pncipib⁹ ɔſtituti. ſcdam rōnē aſ
ſignat cū dicit: k ¶ An pu. ⁊c. q.d. p
aliā viā poſſē euadere ſi vellē. l ¶ Et
exhi. ⁊c. le. an. Legio aūt vna ɔtinet Legio
ſex milia ſexcētos ſexagintaſex. Aduer
tendū tñ q̄ xp̄s nō dič h ꝓpt h q̄ indi/
geret auxilio angeloꝝ: ſʒ mag' ecōuer/ † mar.14.e
ſo ipſi idigēt ſuo auxilio: ſʒ vt oñdat q̄ Lu. 22. e
plurib⁹ modis poterat euadere. tertiā Ioh. 18.b
rōneʒ aſſignat cū dicit: m ¶ Quō q̄ 23.q.3.c. p
iple. ſcri. ſcrīpture eñi diuinit⁹ reuelate mēbris.⁊.q
loquūſ expſſe de paſſione xp̄i: vt patet finali.c.2
Eſa. liij. ⁊ Dañ. ix. ⁊ in plurib⁹ alijs lo et. 24.q.1.
cis q̄ nō iplerēſ niſi xp̄s patereſ: qd̄ ē c.ſi. petrus
incōueniēs cū ſint deriuate a pma ve/
ritate. ꝓpter qd̄ ſbditur: n ¶ Quia
ſic opor. fi. q̄ ex q̄ aliqd ē ſm pdeſti/
nationē a do pdictū opʒ illd̄ ipleri. ibi
eñi ē nčitas ɔſ̄tie nō tñ ɔſ̄ti: q̄ diuia
pordinatio nō tollit cōtingētiā a reb⁹.
o ¶ In il. ho. Hic oñdiſ xp̄i patiētia † 23.q.1.§.1
vbo: q̄ nō ipatienē ſed rōnabilitē allo et.q.ſi.§.1.
cutus eſt turbā ipm cōprehendentem. Gen.9.a
p ¶ Tāq̄ ad la. ex. cū gla. ⁊ fu. cō Apoc.13.c
pre. me. q.d. ſine cauʒ feciſtis hoc. cui⁹
rōnē aſſignat di. q ¶ Quotidie.i.
frequēter. r ¶ Apud vos.i. in loco
in q̄ habet̄ ptātem. s ¶ Sedebam. D
pacifice ⁊ ſine armis. q.d. tūc potuiſtis
me cōprehendere. Sequiſ: t ¶ Hoc
autē to. fa. eſt vt ad. ſcri. p. q̄ ſcri/ † mar.14.e
ptū erat de eo q̄ tractareſ ſič malefa/ Lu.22.ſ
ctor ⁊ latro. Eſa. liij. d. Cū ſceleratiſ re/
putat⁹ eſt. v ¶ Tūc diſci. Hic deſcri
biſ diſcipuloꝝ xp̄i ignauia. Pmo oim
in generali cū dr̄: Tūc diſci. oēs
reli. eo.i. xp̄o magr̄o ſuo. x ¶ Fu/
gerūt. timore pterriti: ⁊ dimiſerunt
magiſtrū ſuū ſicut latronē deduci. pro
pter qd̄ ſequiſ: y ¶ At illi tenē. ie.
duxerūt euʒ ad cayphā. licet enim
pmo fuerit duct⁹ ad Annā: vt dr̄ Ioh.
xviij. tñ Mattheus d̄ hoc nō facit mē † mar.14.e
tionē: quia non fuit ibi duct⁹ niſi ꝓpter
quādā reuerentiā: quia erat ſocer cay/ † mar.14.ſ
phe: vt ibideʒ dr̄: ʒ ¶ Ubi ſcribe.i. Lu.22.ſ
legiſperiti. a ¶ Et ſeniores.i. iudi/ Ioh.18.e
ces ordinarij: vt viſum eſt. ſ̄. cap. xv.
b ¶ Conuenerant. ad examinandū
⁊ iudicandum chriſtuʒ. c ¶ Petrus † mar.14.ſ
autem. Hic ponitur ignauia petri in Lu.22.ſ
ſpeciali/ cū dicitur: d ¶ Sequebaſ Ioh.18.e
eum a lon. quia timebat ne percipe/
retur eius eſſe diſcipulus. Sequitur:
e ¶ Et ingreſſus intro. qualiter au
tem ingreſſus fuerit dicitur. Iohan.
xviij. ſcʒ p impetrationē alterius diſci/
puli q̄ erat not⁹ pontifici. f ¶ Ut vi/
deret fi. lʒ aūt nō auderet xp̄m ɔfite/
ri ſeu defendere: tñ volebat videre q̄d
✳ finaliter fie

Ni. de lyra

F Duo falſi te
✳ a ¶ Dixitq; il. ie. Amice. q.d.
tu oñdis amicitiā ſigno: ⁊ ag' pditōeʒ
h facto: qd̄ ptʒ ex h ſeqt̄: b ¶ Tūc ac.
ſcʒ qui erant in comitiua iude. c ¶ Et
ma. inie. in ie. violētas q̄tuʒ erat ex
parte ipſoꝝ. d ¶ Et tenuerūt eū. qñ eñi voluit tent⁹ ē ⁊ nō
Chriſti pa/tientia ante. e ¶ Et ecce v. Hic deſcribiſ ipſius xp̄i patiētia: ⁊ h du
plicē. pmo facto. ſcdo vbo/ ibi: In illa hora. patiētia aūt xp̄i fa
cto oñdiſ in h q̄ diſcipulos ſuos ꝓhibuit a defenſiōe ei⁹. ⁊ h ē
qd̄ dr̄: Et ecce vnus ex his q̄ e. cū ie. iſte fuit petrus: vt hʒ
Ioh. xviij. f ¶ Extē. ma. ex. gla. ſu. habebat eñi duos gla/
dios: vt hʒ Lu. xxij. quos credo fuiſſe duos cultellos magnos
qb⁹ vſi fuerāt in decīſiōe agni paſchalis. g ¶ Et percutiens.
quē tñ

✳ lium hois tradis: Et ecce vn⁹ ⁊c. Sequiſ: g ¶ Et per
cutiēs ſer. pn. ſacer. ⁊c. Hiero. Populus iudeoꝝ ſeru⁹ fa/ Moraliter
ctus eſt ipietatiſ ⁊ deuoratiōis ſacerdotū: dexterāq; pdidit au/
riculā: vt lr̄e veritatem audiat in ſiniſtrā. † ¶ Cōuerte gla.
tu. in lo. ſu. ⁊c. Rabanus. Oportuit vt actor gr̄e fideles pa/
tiētiā ſuo doceret exēplo: ⁊ poti⁹ ad ſuſtinēdū aduerſa fortiter
inſtrueret q̄ ad vindicandū ꝓuocaret. v ¶ Tūc diſci. oēs
relicto eo fugerūt. ſicut pdixerat eos ſcandalū paſſuros.

✳ Hic dixis

E F a ¶ Duo falſi teſtes ⁊c. Quia nō eo ſenſu q̄ dñs qui dixit de tēplo corpis ſui: ſed in verbis quibuſdā additis vel mutatis q̄ſi iniuſtā calumniā faciūt. Dñs dixerat: Soluite templū hoc. cōmutāt. Ego diſſoluā templū hoc manufactū. Uos inqt ſoluite. nō ego: q2 nō eſt licitū vt nob morte inferam⁹. Itē dñs dixerat. Et ego ſuſcitabo. qđ de aiali tēplo dr̄. Illi inuertūt. Aliud manufactū edificabo: vt ꝓprie de tēplo iudaico dictū videaẜ. b ¶ Tu dixiſti ⁊c. Marcus: ego ſum: qđ idē eſt: ⁊ eſt ſicut ꝯ pilatū ⁊ cayphā rñſio. vt ꝓpria ſnīa ꝯdēnent. c ¶ Filium hois ⁊c. De i forma quā iudicatus exaltatū ⁊ habentē nomē qđ ē ſuper oē nomē: d ¶ Scidit veſtimē. ⁊c. Furor q̄ ſecit de ſolio ſurgere facit et veſtē ſcindere. Magno myſterio: cū veſtis dñi nec a militib⁹ ſcindi potuit. Significat eni ſacerdotiū eoꝝ ꝓ ſcelerib⁹ pōtificū eſſe penit⁹ ſoluendū: ſ3 ſoliditas eccle q̄ veſtis dei dr̄: vſq3 in finē ſeculi idirupta manebit. Mos eſt iudeoꝝ cū aliqđ blaſphemie audiunt: ſcindūt veſtimēta. Qđ Paulus ⁊ barnabas fecerūt in licaonia: cū dicti ſunt iupiter ⁊ apollo. e ¶ Tunc expue. ⁊c. Sicut tūc cōſputus eſt ſalimis infideliū: ita nūc opprobriis exhonorat falſoꝝ fideliū. et colaphis .i. blaſphemūſ eorūdē cedit. f ¶ Prophetiza ⁊c. Dicūt cōtumeliā ei q̄ ſe ꝓphaꝫ haberi voluit a pplis. Uelauerūt eni faciē ei⁹ ſm̄ Marcū: nō vt eorū ſcelera nō videat: ſ3 vt a ſeipſis grāꝫ cognitiōis ei⁹ abſcondāt. Sicut velū fuit ſup faciē moyſi qđ vſq3 hodie manet.

† mar.14.f Lu.22.g Mar.15.a

Phil.2.c

† mar.14.f Joh.2.d

Act.14.b

2.Cor.3.c

† mar.14.f Lu.22.g

Ni. de ly.

E F ✱ finaliẜ fieret de eo. a ¶ Principes. Hec eſt q̄rta ps ꝓncipalis hui⁹ ca. in q̄ deſcribiẜ ipi⁹ xp̄i apphēſiſ illuſio: vbi q̄ttuor tāguntẜ p ordinē. p̄mū eſt ei⁹ accuſatio maligna per falſos teſtes. ſcḋm accuſati iniuſta ꝯdēnatio p malos iudices/ ibi: Et ſurgēs. tertiū ꝯdēnati vituꝑatio p malignos apparitores/ ibi: Tūc expuerūt. q̄rtū petri negatio p tres vices/ ibi: Petrus aūt ſedebat. Circa p̄mū dr̄ ſic: Principes aūt ſacer. ⁊c. q2 verū nō poterāt inuenire. b ¶ Ut cū mor. ⁊c. p pilatū pſide: q2 ipſi nō habebāt aliā iuſticiā. c ¶ Et nō inue. vñ poſſent eū accuſare tanq̄ dignum morte corā pilato. d ¶ Cū multi fal. ⁊c. ad id quod dictum eſt ꝑcurandum. e ¶ Nouiſſime aūt venerūt ⁊c. Sed querit quō iſti dicuntur falſi teſtes: q2 Joh. ij. d. ſcribiẜ q2 chriſt⁹ dixit iudeis: Soluite templū hoc ⁊ i tribus diebus excitabo illud. qđ videẜ idē eſſe cū eo qđ hic dr̄. Dicendū q2 illa verba q̄ dixit chriſtus Joh. ij. intelligūẜ de tēplo corpis ſui: vt ibidē dr̄. et hoc ſonāt v̄ba ibidē poſita. q2 dixit ibi: Soluite tēplum hoc: nō ꝑcipiēdo eis ſed p̄dicēdo eis qđ eſſent facturi diſſoluendo corp⁹ ei⁹: qđ erat templū ſpūale dei. vñ ſenſus eſt: Soluite id ē ſoluetis corpus meū p mortē quā mihi infertis. vñ ſequiẜ ibi dem: Et in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. Excitare eni eſt a ſomno mortis reuocare: qđ nō cōpetit tēplo materiali ſed tēplo ſpūali .i. ſuo corpori. iſti aūt teſtes loq̄banẜ ac ſi de tēplo materiali chriſtus intellexiſſet cū dicebat: in trib⁹ diebus reedificabo illud: q2 reedificare ꝓprie reſpicit templū materiale. Itē nō dixit deſtruā/ vel poſſū deſtruere vt ipi imponūt. ſed dixit: Soluite .i. ſoluetis mortē mihi inferēdo: predicēs mortē ſuam ⁊ reſurrectionē: vt pat3 ex p̄dictis. ⁊ ſic patet q2 iſti teſtes mutauerunt verba

† mar.14.g Lu.22.g

Quattuor circa chriſti apphēſiōe3

† mar.14.c Lu.22.g

Queſtio

Solutio

¶ quid iudicaret pontifex de ieſu.
videret finē. † Pricipes āt ſacer a
dotū ⁊ oē cōciliū q̄rebāt falſum
teſtimoniū ꝯtra ieſū/ vt eū mor b
a ¶ quia non erapt vt marcus ait: conuenientia teſtimonia.
ti traderēt. Et nōn inuenerūt: cū c
multi falſi teſtes acceſſiſſent. No e
a uiſſime autē venerūt duo falſi te
ſtes/ ⁊ dixerūt: Hic dixit: † Poſ †
ſū deſtruere tēplū dei: ⁊ poſt tri
a ¶ motu corpis indicat inſaniā mentis.
duū reedificare illud. Et ſurgēs f
a ¶ iratus: q2 nō inueniebat calūnie locū.
pnceps ſacerdotū/ ait illi: Nihil g
rñdes ad ea que iſti aduerſū te
¶ ſciens vt deus quicquid reſpondiſſet torquendum in calumniam.
teſtificantur? Jeſus autem tace †
bat. Et pnceps ſacerdotū ait illi:
Adiuro te p deū viuū vt dicas b
nobis ſi tu es chriſt⁹ fili⁹ dei. Di
a ¶ didiciſti in lege. b ¶ cūuis vt hominem cōdemnatis: tamen dico.
b xit illi ieſus: Tū dixiſti † Uerūn k
tamē dico vobis: amodo vide
c bitis filium hominis ſedētem a
a ¶ ad iudiciū in nube vel mirabiliter operantem in ſanctis.
dextris virtutis dei et venientem
in nubib⁹ celi. † Tūc princeps ſa l
d cerdotū ſcidit veſtimēta ſua dicēs: Blaſphēauit. Quid adhuc m
egem⁹ teſtib⁹? Ecce nūc audiſtiſ
blaſphemiā. Quid vobiſ videẜ?
a ¶ quia eum blaſphemū putauerunt ideo morti addixerunt.
At illi rñdentes dixerūt: Reus
a ¶ ſignificat eos q̄ gr̄e ei⁹ pn̄iā reſpuūt.
e eſt mortis. † Tunc expuerūt i fa n
a ¶ colaphis cedūt q̄ honores ſuos pferūt
ciem eius: ⁊ colāphis eū ceciderūt o
¶ ſignificat eos q̄ eū veniſſe negant. tāq̄ pn̄tiam eius a ſe repellētes. a ¶ vel alpas.
rūt. Alij aūt pālmas in faciē ei⁹
f dederūt/ dicētes: Prophetiza p
nobis chriſte: Quis eſt q̄ te per
a ¶ non appropinquabat ieſū: ne miniſtris aliqua ſuſpicio oriretur.
cuſſit? Petrus vō ſedebat foris q

runt verba eius ⁊ ſententiā in q̄ apparet falſitas eoꝝ. dato etiam q2 bene repetiſſent verba eius ⁊ ſententiā: tn̄ poſſunt dici falſi teſtes alia rōne. ſ. ex falſa intentione: q2 intēdebant ꝓcurare mortē innocētis. f ¶ Et ſurgēs. Hic ꝯſr̄ oſtendiẜ q̄liter chriſtus cōdemnatus eſt per malos iudices. dicit ergo ſic: Et ſurgens pnceps ſacer. ex impatientia ſurrexit de tribunali: q2 nō inueniebat vñ poſſet iuſte chriſtus cōdemnari. g ¶ Ait illi: Nihil rñdes ad ea ⁊c. q2 ea q̄ cōtra chriſtum dicebanẜ erāt falſa ⁊ rñſione indigna: ideo nolebat rñdere. Item q2 volebat adimplere illud qđ de ipſo ſcriptum erat Eſaie. liij. c. Quaſi agnus coram tondente ſe obmuteſcet et non aperuit os ſuum. Sequitur: h ¶ Adiuro te per deum viuum vt dicas nobis ⁊c. ad hoc aūt reſpondet chriſtus propter reuerentiam diuini nominis inuocati dicens: i ¶ Tu dixiſti. ſupple veritatem. quod patet ex ſequentibus. k ¶ Ueruntamen dico vobis amodo videbitis filium hominis ſedentem a dextris virtutis dei ⁊c. quia i iudicio extremo ſic videbitur ab illis qui eum iniuſte cōdemnauerunt. dicit igitur: quia a tēpore ſue paſſionis eum vlterius non viderunt. l ¶ Tunc princeps ſacerdotū ſcidit veſtimenta ſua. iſte erat mos iudeorum ſcindere veſtimenta in ſignum doloris quando audiebant blaſphemiā diuini nominis. hoc autē imponebat pnceps ſacerdotum chriſto. ꝓpter qđ ſubditur: m ¶ Blaſphemauit. propter qđ ipſe et alij aſſiſtentes iudicauerūt eū dignum morte: cum tamen diceret veritatem: vt patet multipliciter ex predictis in hoc euangelio. n ¶ Tunc expuerunt. Hic conſequenter oſtendiẜ qualiter chriſtus fuit turpiter vituperat⁹ per malignos apparitores: ⁊ hoc dupliciter et primo facto. cum dicit: Expuerūt in faciem eius. tanq̄ in hoīem peſtiferū et dignum morte. mos eni erat iudeoꝝ ſup tales ſpuere in contemptū. o ¶ Et colaphis eū ceciderūt. ſine cauſa percutiendo ⁊ vituperādo eū. ſcḋo verbo dicētes: p ¶ Prophetiza nobis chriſte ⁊c. q. d. tu es falſus propheta. q ¶ Petrus vero. hic oſtenditur qualiter chriſtus fuit negatus a ſuo diſcipulo per tres vices. primo ſimplici verbo. ſcḋo cum iuramento. tertio per deteſtationem cum iuramento. id eſt per execrationem quod eſt quādo aliquis nō ſolum iurat per deum: ſed etiam imprecaẜ ſibimet aliqđ malum niſi id qđ dicit ſit verū: dicit igitur: Petrus vero ſedebat foris in atrio. Non eni petrus erat ſimpliciter extra domū: vt iam dictū eſt: ſed erat extra locum vbi chriſtus illudebaẜ in quodam atrio in quo erat ignis accenſus in medio. ſm̄ q2 dicit Luce. xxij.

G

H

Trina ṗtri negatio

✱ Et acceſſit ad

✱ † ¶ Hic dixit: poſſum deſtruere templum dei ⁊c. Hiero. Falſus teſtis eſt qui non eodem ſenſu dicta ꝓponit. Saluator dixerat: Soluite templuꝫ hoc. Iſti cōmutant ⁊ aiunt: Poſſuꝫ deſtruere templum dei. Item dixerat: ⁊ excitabo illud qđ eſt viuentis corporis et nō lapidei. † ¶ Jeſus aūt tacebat. Aug⁹. Ex hoc aūt loco diſcimus calumniantiū ⁊ falſoꝝ teſtiū voces: vt nec rñſione dignas habeamus: maxime vbi maius eſt libere fortiterq̄ ſuſtinere q̄ defendere ſine vllo ꝓfectu. n ¶ Tunc expuerūt in faciem eius. Aug⁹. Per hoc ſignificauit eos q̄ pn̄tiā gr̄e eius reſpuunt: ⁊ tanq̄ colaphis eū cedunt: qui ei ſuos honores preferunt. ⁊ palmas in faciē eius dant: qui ſuperbia cecati eum non veniſſe affirmant.

Moraliter

✱ At ille nega

A V die manet. a ¶ Una ancilla. Cur p̄ma ancilla ꝓdit cū vi/ri magis poterat cognoſcere: niſi vt iſte ſexus oſtēdat in nece dn̄i peccaſſe: ⁊ ꝑ paſſionē redēptus. Et ideo mulier p̄ma reſurrectionis myſteriū accepit ⁊ mādata cuſtodiuit: vt veterē p̄uaricationis aboleret errorē. Sicut ꝑ feminā hoſtis antiqu⁹ pri-
Gen.3.a
mū parē[…]ē ſeduxit: ita ꝑ mulierē ad m[…]gandū quē x̄pm filiū dei cō/feſſus [..]erat principē eccl'ie cōpellit.
b ¶ Exeūte aūt. Hic Marc⁹ adi-
mar.14.g
plet qđ iſte breuitat' cā omiſit. Exiit inq̄t foras an̄ atriū: ⁊ gallus cātauit. quo reuerſo in atrio fit negatio. Exeunte aūt. In hac ſcđa negatione a duob⁹ cōpellit̄. ab ācilla: vt ait Mat-
Ibidem
theus ⁊ Marc⁹: ⁊ ab alio: vt ait Lu/cas dicēs: Et poſt puſillū ait ali⁹: Et
. Lu.22.f
tu de illis es. In h̄ puſillo exiit: et re/uerſus ſtans ad focū vt Iohes ait: ite rū negat. Exeūte ḡ illo. i. cū exiret: h̄ ē cū exurgeret vt exiret. aīaduertit eū ancilla: ⁊ dixit his q̄ circa ignē erant: quibus rediēs iurat Petrus: Non noui hoīem. i. nō ſum ei⁹ diſcipulus:
Nota
in q̄ ⁊ ip̄m chriſtū negauit. Nota p̄i-mū ait: Neſcio q̄d dicis. ſcđo cū iura/mēto negauit. tertio cepit deteſtari ⁊ iurare q: nō nouiſſet hoīem: q: pſeuerare in pctō dat incrementū ſcelerū: ⁊ q̄ minima ſpernit cadit in maiora.
c ¶ Nō noui ho. Dī noxia prauorū colloquia q̄ cogūt petrum negare x̄pm vel hoīem ſe noſſe: quē cōfeſſus eſt inter diſcipulos dei filium.
Ioh.18.c
Luc. 22.f
d ¶ Qui ſtabāt. Iohes ⁊ Lucas vnū dicūt cognatū malchi. Sed vel ē plurale ꝓ ſingulari. vel vn⁹ erat q̄ eū viderat: ⁊ p̄cipue dicebat: quē ſecuti ceteri ſimul arguebāt. e ¶ Et cōti. gal. can. Poſt tertiā negationē ſeq̄tur gallicātus. Sacra rerū ꝑ ſtatum tēporū deſignant̄. Media nocte ne/
B
gat: in gallicātu penitet. poſt reſurre/ctionē ſub luce quē ter negauerat ter ſe amare ꝓfeſſus eſt: q: ꝙ in tenebris obliuionis errauit: ſperate iā lucis rememoratione correxit: et eiuſdē vere lucis p̄ñtia plene quicq̄d mutauerat erexit. ¶ Myſtice. Gallus aliq̄s doctor eſt q̄ ſomnolētos
Myſtice
increpās ait: Euigilate iuſti ⁊ nolite peccare. Or Petrus an̄ primū gallicantū negat: eos ſignificat q̄ x̄pm an̄ reſurrectionē deū nō putauerunt eē morte ei⁹ turbati. Or bis an̄ ſcđm galli/cantū negat: illos ſignificat q̄ nūc in illo ꝟm hoīem vel ſ̄m deum in vtraq3 ſubſtātia errāt: ⁊ iō veritatē negāt. Primus gallicantus eſt dn̄i reſurrectio in ſeip̄o. Scđs eſt eiuſdē in corpe eccl'ie. f ¶ Recor. eſt. In alio euāgelio dr̄: reſpexit dn̄s pe/
. Lu.22.g
trū: ⁊ intuitu ꝓuocauit ad lachrymas. q. in mentē ei reducens quotiēs negauerat ⁊ ꝙ ei p̄dixerat: nec potuit in tenebris permanere: quē lux mūdi reſpexit. g ¶ Et egreſ. Ab impiorū conſilio ſecluſus culpam lauat: qđ non intus. Ob hoc heſitare p̄miſſus eſt: vt in eccleſie principe remedium penitentie cōderetur: et nemo auderet de ſua virtute confidere.

a i atrio. Et acceſſit ad eū vna an/ •
cilla dicēs† Et tu cū ieſu galileo
a ¶ quia manifeſtare ſe expauit qui adhuc nolebat mori.
eras. At ille negauit coram om †
nib⁹/ dicens: Neſcio quid dicis.
b Exeūte autē illo ianuā/ vidit eū
¶ cū quibus calefaciebat ſe petrus.
alia ancilla/ ⁊ ait his q̄ erant ibi:
Et hic erat cum ieſu naʒareno.
a ¶ ab illis inq̄ſit⁹ q̄bus āncilla ꝓpalauerat.
Et iterꝫ negauit cū iuramēto: q:
a ¶ Lucas ait: q̄ſi facto interuallo vni⁹ hore.
c non noui hominem. Et pōſt pu
d ſillū acceſſerūt qui ſtabāt/ ⁊ dixe
rūt petro: Uere ⁊ tu ex ill' es† Nā b
¶ hieroſolymite ⁊ galilei eque ſunt hebrei vni⁹ ligue: ſ3 q̄q3 ꝓuīcia habet ſuū ſonū.
⁊ loq̄la tua māifeſtū te facit. Tūc c
cepit deteſtari ⁊† iurare: q: nō no
e uiſſet hoīem. Et ꝯtinuo gall⁹ cā/
a ¶ reſpiciente ſe dn̄o.
f tauit. † Et recordat⁹ eſt pētr⁹ vbi d
ieſu/ qđ dixerat: p̄uſq3 gallus cā
a ¶ vt haberet liberū locū flendi.
g tet: ter me negabis. Et ēgreſſus e
foras fleuit amare.

Nico.de lyra

✻ a ¶ Et acceſſit ad eū vna an. de iſtis negationib⁹ petri vident̄ euāgeliſte diuerſimode ſcribere: maxime de ſcđa ⁊ tertia: q: de ſcđa dr̄ hic ꝙ fuit ad vocē ancille. Lucas aūt dicit ꝙ fuit ad vocē hoīs. Iohānes aūt dicit ꝙ fuit ad vocē pluriū. ſilr̄ de tertia dicit Iohānes ꝙ fuit ad vocē vnius q̄ erat cognatus illi⁹ cui⁹ petrus abſcidit auriculā. Mattheus aūt hic dicit ꝙ fuit ad vocē illoꝝ q̄ aſtabāt. Dicendū igit̄ ꝙ p̄ncipalis intētio euāgeliſtarū erat negationē trinā petri exp̄mere: ⁊ in h̄ cōueniūt oēs euāgeliſte. Exp̄mere aūt ꝑſonas accuſantes petrū nō erat p̄ncipalis intētio eoꝝ: ſ3 tm̄ ex accidēti: tn̄ nō ꝯtrariantur in hoc: q: veriſile ē ꝙ multi ad illa v̄ba ꝯcurrebāt circa petrū: ⁊ ꝯſilia v̄ba ꝓferebāt ip̄m accuſando: ⁊ ſic vnus euāgeliſta vnā ꝑſonā nominat. alius aliā vnā vel plures: nec ē ibi falſitas rōne dicta. videt̄ aūt ſ̄m veritatē hiſtorie ꝙ p̄ma negatio fit facta ad vocē oſtiarie principaliter. Scđa ad vocē illoꝝ qui ſtabāt ad ignē: fuerūt tn̄ excitati ab alia ancilla. ꝓpē qđ Mattheus illā exp̄mit hic: ⁊ de aliis tacet. qđ aūt h̄ dr̄ ꝙ facta ē pe/tro exeun

tro exeunte ianuā: intelligendū eſt ſic. i. ſe diſponēte ad exitū: C
q: adhuc erat ꝓpe ignē: vt dicit Iohes: ſ3 timēs ne ꝑciperet volebat exire. Tertia aūt negatio facta ē multis eū accuſantib⁹: ⁊ int̄ q̄s p̄ncipalis erat cognat⁹ illius cui⁹ petrus abſcidit auriculā. ꝓpt qđ exp̄mit illū iohes de aliis tacēdo. his dict' lr̄a p3 vſq3 ad illū locū: b ¶ Nā ⁊ lo. ⁊c. l3 eī ligua hebrea ſit vna: tn̄ aliq̄ mō variebat̄ ſ̄m diuerſitatē ꝓuinciarū: ⁊ iō illi de galilea alit̄ loq̄bāt̄ aliq̄ mō q̄3 illi q̄ erāt de hierl'm. ſicꝰ ligua gallica ē vna: ⁊ tn̄ aliter loquūt̄ illi q̄ ſūt d̄ picardia q̄3 illi q̄ hitāt pariſius: ⁊ ꝑ talē varietatē pōt ꝑcipi vn̄ aliq̄s ſit oriūdus. Sequit̄: c ¶ Tunc
† mat.14.g
Luc 22.f
Ioh. 12.c
cepit deteſta. ⁊c. In h̄ ſignificat̄ iuramentū ꝑ execrationē. d ¶ Et recor. ē petr⁹. dn̄s ei reſpexit petrū: vt dr̄ Luc. xxii.g. ⁊ ex h̄ petr⁹ recordat⁹ ē de v̄bo x̄pi ꝙ dixerat eū negaturū ⁊ ad p̄niaꝫ reductus ē. vn̄ ſequit̄: e ¶ Et egreſ. fo. ⁊c. ⁊ extūc petr⁹ traxit i ꝯſuetudinē vt a primo galloꝝ cātu vſq3 ad horā matutinam ſtaret i orōne flens ꝓ iſta negatione: vt habet̄ i itinerario clemētis.
✻ † ¶ At ille ne. ⁊c. Raban⁹. In hac aūt negatiōe petri diſcimus nō ſolū negare chriſtum q̄ dicit eū x̄pm nō eſſe: ſed q̄ cum ſit: ſe negat eſſe chriſtianum.
Notaliter
†22.q.4.c
actione
¶ In ca. xxvi. vbi dr̄ in poſtil. Prima aūt die azy. iſta dies fuit feria. v.

Additio. Ad declarationē tp̄is cene dn̄i circa qđ non ſolū int̄ grecos ⁊ latios: ſ3 etiā int̄ ſcōs doctores diuerſitas nō modica iuenit̄: oli q̄ndā formaui q̄ſtionē quā i h̄ loco ſu-
als† exprube
brare
gaddere decreui: cui⁹ tenor tal' ē: Utꝝ q̄nta feria i q̄ x̄ps cū diſcipłis paſcha mādu-
† mar.14.g
Lu.22.g
Queſtio
cauit fuit. xiiii. luna p̄mi mēſis in q̄ agn⁹ paſchal' ſ3 legē imolari debuit. Et videt̄ p̄mo ꝙ ſic. Mat. xxvi. b. legit̄ ꝙ p̄ma die azymoꝝ acceſſerūt diſcipłi ad ieſuꝫ dicētes: Ubi vis pare. tibi pa. ⁊c. S3 prima dies azymorū vel eſt. xiiii. luna in cuius
D
ſcđis veſpis imolat̄ agn⁹ q̄ cū azymis comedebat̄. vel. xv. luna q̄ erat prima dies ſolēnitat' azymoꝝ. S3 in ꝓpoſito nō eſt xv. luna. nā ſi ſic nec x̄ps paſcha comediſſet i tp̄e debito nec in tp̄e a lege p̄figurato fuiſſet paſſus: q̄3 vtrūq3 ē valde incōueniens i ꝓpoſito. p3 ꝯſtia: q: ſic comediſſet paſcha i. xv. ⁊ fuiſſet paſſus i. xvi. ḡ p̄ma dic azymoꝝ p̄dicta ē. xiiii. luna. Preterea Mar. xiiii. p̄ma die azymoꝝ q̄n paſcha imolat̄ dicūt ei diſ. ⁊c. vbi expſſe hr̄ ꝙ i p̄ma die imolatiōis agni x̄ps paſcha cōedit: qđ ē ꝓpoſitū: nā illa ſolū ē. xiiii. Preterea Lu. xxii. a. Uenit aūt dies azy. i q̄ neceſſe erat occidi paſcha: ⁊ miſit petrū ⁊ ioh. ⁊c. ſ3 nulla dies ē i q̄ nece ſit occidi paſcha niſi. xiiii. lūa. vt p3 Exo. xii. ⁊ Nu. ix. ⁊ i aliis q̄3 plurimis loc'. ḡ ꝓpoſitū. Idē p3 ꝑ Chryſ. ſup Matt. dicētē ꝙ vſq3 ad vltimū diē nō fuit x̄ps ꝯtri⁹ legi: qđ fuiſſet ſi paſcha cōediſſet nō tp̄e debito ſ̄m legē. Idē pats ꝑ Petro. d. expſſe ꝙ x̄ps cenā fecit. xiiii. luna. S3 ad oppoſitum arguit̄ ſic: Sexta feria i q̄ x̄ps fuit paſſus erat luna. xiiii. ḡ feria q̄nta imediate p̄cedēs erat lūa. xiii. Cōſequētia p3 de ſe: ⁊ añcedēs hr̄ Ioh. xviii. c. vbi dr̄ ꝙ iudei nō introierūt p̄toriū pilati vt nō ꝯtamiarent̄ ſ3 māducarēt paſcha. S3 cū paſcha māducare nō poſſit legitie niſi. xiiii. lūa. ſ. veſpis ſcđis: vt Exo. xii. ḡ dies paſſiōis x̄pi fuit. xiiii. lūa qđ fuit aſſumptū. Nec ꝯſonū videt̄ ꝙ māducare paſcha i loco euāgelii allegato intelligat̄ de cibis paſchalib⁹. ſ. de azymis: vt videt̄ ſentire Chryſ. quē ſeq̄tur ſcūs Tho. ⁊ etiā aliq̄ moderni gloſatores: Tū q: l3 poſtea cum azymis hēbat comedi: nuſq3 tn̄ legit̄ ꝙ azyma nec aggreſtia dicāt̄ paſcha nec eꝫ: Tū q: azyma poterāt cōedi etiā ab imūdis: cui⁹ ꝯtriū ñ legit̄ i aliq̄ loco vbi agat̄ d̄ hac mā i ſac̄ ſcriptura qđ etiā ꝯſuetudo hebreoꝝ hodierna teſtat̄: q: l3 ꝓfitēt̄ ſe eē imūdos ⁊ ꝯtamiatos iſto tp̄e cū careāt legitīa aſpſione cineris vitule rufe de q̄ Nu. xix. cōedūt tn̄ hodie azyma ⁊ aggreſtia i paſchal' tp̄e ñ curātes de ꝯtamiatōe. Ioh. xix. expſſe dic: Erat aūt para. paſche ⁊c. Cū ei paraſceue alicui⁹ feſti: idē ē qđ p̄paratio ad illū diē: ⁊ nō dicit paraſceue ſabbati ſ3 paſche: manifeſte oñdit ꝙ i illa die paſcha parabat̄: qđ ē ꝓpoſitū. Itē ſi ſexta feria i q̄ x̄ps fuit paſſus fuiſſet. xv. ſeq̄ret̄ ꝙ res ñ corriſpōderēt ꝟitati figure: qđ ē valde icōueniēs i hac mā. Nā cū agn⁹

E paſchalis nihil aliud figurabat niſi paſſionē xpi: ad cuiꝰ agni imolationē ſola .xiiij. luna erat tpe determinatū inſm ꝙ ipedi/ ti a comeſtiōe agni .ꝓpt cultū ꝯtamiatiōis nō poterāt defectū ſupplere i .xv. ſeq̄nti nec i alia q̄cūqꝫ: ſꝫ i .xiiij. luna mēſis ſcdi: vt hꝫ Nu. ix. ḡ nullo mō dicēdū videt ꝙ res ꝑncipalr figurata eēt i .xv. luna. vñ ꝛ idē Chriſo. expſſe dicit xpm reſeruaſſe ſuā oc ciſionē ſexte ferie q̄n vetꝰ paſcha fiebat. Nec videt rōni ꝯſonū qđ Remigiꝰ ꝛ alij doctores dicūt. ſ. ꝙ xps fuit ligatꝰ ꝛ tent in .xiiij. in veſpis: ꝛ ꝙ tūc iceperūt paſſiōis exordia. Nā imolatio xpi ꝓpria nō fuit niſi in ara crucꝭ vt cōis doctrina eccliē teſtat. Itē feria ſexta in q̄ xps fuit paſſus nō fuit celebris nec ſolēnis in obſeruātia hebreoꝝ. ḡ nec .xv. luna menſis ꝑmi. ꝯñtia tenet. nā Exo. xij. de eadē die. ſ. xv. legit: Dies ꝑma erit ſctā ac ſolem nis. nihil opis facietꝭ i ea exceptꝭ his q̄ ad veſcēdū ꝑtinēt: ex q̄ bus ꝟbis manifeſte elicit ꝙ q̄cq̄d opis ꝓhibet i ſabbato ē ꝓ hibitū i .xv. luna ꝑmi mēſis exceptꝭ his q̄ ad veſcēdū ꝑtinēt: ſꝫ aſſūpcū ꝓbat. nā multa fecerūt hebrei i eadē ſexta feria: q̄ nul lo mō licebāt fieri in ſabbato: nec i tali ſolēnitate videlꝫ accuſa re: flagellare: teſtes ꝑſtare ꝛ examiare: ſniam diffinitiuam fer re: ꝛ q̄ oia exercuerūt circa ꝑſonā xpi: vt euāgelice teſtant. Que q̄dē iudicialia etiā apud nos in ſolēnibꝰ diebꝰ feſtiuis ſūt illici/ ta: multo magꝭ apud eos q̄ iſraliçant. Itē engariauerūt patrē alexādri ꝛ rufi. Marc. xv. qđ ē manifeſte ꝓhibitū i diebꝰ feſti/ uis ꝑſertī extra ciuitatē. Hiere. xvij. ꝙ lꝫ de ſabbato dicat: idē tñ ē de ꝑma die ſolēnitatꝭ paſchalis vt dictū ē. Nec ē dicēdum ꝙ h̄ cōmiſiſſent ex odio xpi. nā ipſi nitebantur iuſtificare facta ſua ꝛ ꝑ legē moſaicā ea velare. ꝺ. Nos legē habemꝰ ꝛc. Pre/ terea veritas aſſūpta ptꝫ expſſe i ſepultura xpi. fuit em̄ ſepultꝰ per ioſeph ab arimathia ꝛ nicodemū q̄ iuſti erāt: ꝛ nullo mō ꝙ nō liceret i tpe ſolēni feciſſet. vñ ſup illud Ioh. xix. ibi: Propt paraſceue iudeoꝝ: q: iuxta erat monumētū ꝛc. Aug. accelera/ tā vult intelligi ſepulturā ne aduesꝑaret: qm̄ iā facere aliq̄d nō liceret. Sꝫ ꝯſtat ꝙ ſi feria ſexta fuiſſet .xv. luna ſic erat illicitū in eadē ſepelire ſic erat i ſabbato. h̄ idem ptꝫ Lu. xxiij. q: dies erat paraſceue ꝛ ſabbatū illuceſcebat. Ex q̄ videt ꝙ ſepultura illa licita erat i ſexta feria nō tñ in die ſabbati. Ex q̄ ptꝫ ꝙ feria ſexta illa nō erat ꝑma die ſolēnitatis paſchalis apud hebreos qđ fuit aſſūptum ꝛc. Nec valet dicere ꝙ ioſeph ab arimathia

F ex deuotiōe xpi feſtū violaſſet de eiꝰ ſepultura. nā de magdale na q̄ xpm feruētiꝰ diligebat: ꝛ de ceterꝭ mulieribꝰ ipm ſequēti bus legit Marc. xvi. Et cū trāſiſſet ſabbatū emerūt aromata: vbi manifeſte apparet ꝙ ab emptiōe aromatū ꝓ ſepultura dñi ꝑtinētū: qđ eſt valde leuiꝰ opꝰ q̄ ſepultura: mulieres deuote ꝓpt obſeruātiā ſabbati abſtinuerūt. Idē hiero. ſup illd Mat. xxviij. a. Uenit maria magdalena ꝛc. Sepulto nāq̄ feria ſex/ ta dño mulieres ꝑparauerūt aromata ꝛ vnguenta q̄diu licuit opari. ſ. vſq̄ ad occaſū ſolis. Sabbato ſiluerūt. i. q̄euerunt ab opando ſm legꝭ mādatū: vt Lucas ait: Hec hiero. Ex q̄ ſequit ꝙ feria ſexta illa non erat celebris ſolēnitas azymoꝝ. Nā ſi ſic oia ꝑdicta fuiſſent illicita ſic in ſabbato: vt dictū eſt. Preterea Ioh. xix. f. Erat dies illa magna dies ſabbati: ḡ in illa die ſab bati cōcurrebant due feſtiuitates. ſ. ſabbatina ꝛ paſchalis: et ꝑ ꝯñs dies ſabbati erat .xv. luna apud eos: ꝯñtia tenet: q: tota celebritas hebdomade azymoꝝ erat ſolum i ꝑma die. ꝛ .vij. vt ptꝫ Leuit. xxiij. Cōcordat Beda di. Erat magna dies illa ſab. .i. ꝓpter ſolēnitatē paſchalē. Ad cuiꝰ difficultatꝭ declarationē aliq̄ ſūt circa feſtiuitates legꝭ ātiq̄ ꝑſuppōnēda: q̄ q̄dā ſumūt ex ſacra ſcriptura: vel in ea hñt aliqđ fundamētū. q̄dā ex regu lis kalēdarū hebreoꝝ apud eos diuulgatꝭ: ꝛ vſq̄ in hodiernū diē infallibilit obſeruatꝭ. Primū ꝑſuppōnēdū eſt ꝙ dies natu

Dñs incipit dies apud hebreos — ralis apud hebreos incipit ab occaſu ſolis diei ſabbati ꝛ termi nat in occaſum ſolis diei dñice: ꝛ ſic de alijs. ꝛ ſic intelligit il lud: A veſpe vſq̄ ad veſpam celebrabitis ſabbata vr̄a Leuit. xxiij. Scdm eſt ꝙ menſis apud eos eſt lunaris ꝛ ꝑficit ex .xxx.

Mēſ apud hebreos — diebꝰ ꝛ .xij. horis naturalibꝰ ꝛ duabꝰ tertijs vniꝰ hore cū tribꝰ minutꝭ: q̄ q̄dē cōputatio cōcordat cū ptolemeo ꝛ alijs aſtrono mis ſm curſum mediū lune q̄ eſt inuariabilis. Tertiū eſt ꝙ an/

Annus eorundem — nus hebraicꝰ incipit a kalendis ſeu nouilunio. qđ eſt ꝓpe eq̄ noctiū vernale. vñ Exo. xij. a. menſis iſte vobis ꝑncipiū mēſiū ꝑmꝰ erit in mēſibꝰ anni: ꝛ. f. Exo. xiij. a. Hodie igredemini in mēſe nouarū frugū. Quartū ꝙ oia feſta hebreoꝝ ꝑter ſabbatū exordiū cōputatōis: ꝛ ꝑ ꝯñs mobilitatē ꝑ diuerſas ferias heb domade ſumūt a neomenia ꝑmi mēſis ꝑdicti. vbi gfa. Sit ꝑdi cta neomenia in q̄nta feria tūc dies ſolēnitatꝭ azymoꝝ erit ſile q̄nta feria: q: in .xv. luna ꝛ dies imolatiōis agni ſolēnitatꝭ pa ſchalis iuxta illđ Nūe. xxviij. d. Nūerabit q̄ ab altero die ſab bati ꝛc. Septē hebdomadas plenas: ꝛ feſtū tubarū erit i die ſabbati. Nā ſex mēſes lunares q̄ cōputabant a neomenia ꝑmi menſis vſq̄

mēſis vſq̄ ad neomeniā ſeptimi ſūt centū .lxx. ꝛ ſeptē dies in/ tegri reuoluti ꝑ hebdomadas in ſexta feria finiūt: ꝛ ſic neome nia mēſis ſeptimi ſequētis erit i ſabbato. Cōſequēter feſtū ex/ piatiōis erit feria ſcda. nā ē in decima die a feſto tubarū. Con ſeq̄nt feſtū ſcenophegie ſeu tabernaculoꝝ erit i ſabbato: q: in .xv. feſto tubarū: ꝛ ſic de ſiliꝰ: q̄ oia Leuit. xxiij. ꝛ i alijs locis hñt. Quintū ē ꝙ i q̄cūq̄ die ꝯiūctio luminariū ſm c... Nā curſum ſupradictum ꝓpe eq̄noctiū vernale occurrerit: i ... dē die ē kalēdas ſeu neomenia mēſis ꝑmi ꝑdica niſi i certꝭ caſibus in q̄bus repellēda ē ſeu trāſferēda ad ſeq̄ntē diē ꝛ q̄nq̄ ad ſubſe q̄ntē. q̄ q̄dē caſus duo ſūt. Primꝰ q̄n talis cōiunctio trāſcēdit .xviij. horā eiuſdē diei in q̄ ē. cuiꝰ repulſiōis rō ē: q: tūc magis declinat talis cōiūctio ad diē ſeq̄ntē q̄ ad illā i q̄ eſt: cū iā tran ſit tres q̄rtas ptes illiꝰ diei: ꝛ attingit q̄rtā vltimā: ꝛ tal cōiun/ ctio vocat apud eos nouiluniū vetꝰ ſeu antiquū. vbi gfa. Si nouiluniū eq̄noctvernal eēt i .xviij. hora ſabbati vl ifra: tūc ka lendis ſeu neomenia eēt fiēda in eadē die ſabbati: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑn cipiū cōputationis feſtiuitatū totiꝰ āni eēt ab eadē die ſabbati. Si aūt cōiūctio eēt vltra .xviij. horā: tunc talis neomenia eſſet trāſferēda ſeu repellenda ad diē dñicā imediate ſequentē: ꝛ ꝑ ꝯñs paſchalia feſta ꝛ alie feſtiuitates illius anni transferētur ad ferias correſpōdētes diei dñice ꝛ nō ſabbati: vt ptꝫ ex dictꝭ. Scdus caſus ē q̄n nouiluniū vernale occurrit i ſcda feria vel ſexta. In his em̄ tribꝰ ſeruis nō pōt figi kalēdis ſeu neomenia eq̄nocti vernal. cuiꝰ rō ptꝫ ifra. Sexto ꝑſuppōnēdū ē ꝙ q̄nq̄ oportet ꝙ fiāt due repulſe de eadē neomenia. Hoc ptꝫ ex duo bus caſibꝰ ſupradictꝭ. nā ſi nouiluniū vernale occurrat i dñica vltra .xviij. horā: tūc in eadē die nō ē neomenia figēda ꝓpt an/ tiquitatē ſeu vetuſtatē nouiluniū ſm ꝑmū caſum: nec in ſcda fe ria ſeq̄nti ꝓpt h̄ ꝙ ē vna de tribꝰ ferus interdictꝭ iuxta ſcdm ca ſum: ꝛ ſic oportet ꝙ trāſferat ad tertiā feriā: ꝛ h̄ cōtingit apud eos ſatꝭ frequēt: nec ſētiēdū ē erroneū ſeu ꝯ mētē legꝭ loq̄ntē ſimplr. de ꝑma die mēſis. nā cōputatio mēſiū q̄tum ſpectat ad cultū feſtiuitatū ſufficit ꝙ ſit vniformit regulata ꝛ apud oēs cōiter ſuſcepta ꝛ aliq̄lr veritati ꝓximā: ꝓut q̄tioſi et remotiꝰ ꝯtingit i cōputo nr̄o circa feſtiuitatē paſchalē ꝛ alia feſta mobi lia ipam ſeq̄ntia. Rō aūt quare ꝑdicte tres ferie. ſ. ſcda: q̄rta ꝛ ſexta repellunt ne i aliq̄ earū neomenia ꝑmi mēſis figat q̄tū ad ſcdam ꝛ q̄rtā feriā vna ē ꝛ tal: Nā cū feſtū expiatiōis ſit ce/ leberrimū ſic dies ſabbati intantū ꝙ cibaria nō ꝑmittūt in ea/ dē die parari: ſicut nec i ſabbato: vt ex ſacra lr̄a pōt haberi: inde eſt ꝙ ex eoꝝ traditiōe antiq̄ ſeu cōſuetudine imutabili q̄ vſq̄ ho/ die durat habet ꝙ dies expiatiōis nūq̄ cōcurreret i die vene ris nec in die dñica. Nā ſi dies ſabbati a pte ān vel a pte poſt cōtinuaret cū feſto expiatiōis: tūc eēnt duo dies naturales cō tinui celeberrimi in qbꝰ nullo mō liceret parare cibaria: quod eēt gue ꝛ valde oneroſum toti pplo. Ex q̄ ſeq̄tur ꝙ neomenia ꝑdicta ꝑmi menſis nō pōt eē in ſcda feria. nā ſi ſic feſtum expia tionis occurreret in ſexta feria ꝛ cōtinuaret cum die ſabbati a parte ante: qđ eſt ꝯ ꝑdicta. Similiter nec neomenia ꝑmi men ſis habet eſſe in q̄rta feria. nā ſi ſic feſtū expiatiōis eēt i dñica: ꝛ ꝑ ꝯñs cōtinuaret cū ſabbato a pte poſt: qđ eſt ꝯ ꝑdicta: vnde ptꝫ ratio repulſe ſecūde ferie ꝛ q̄rte. Sed rō quare feria ſexta excluditur ad hoc vt in eadē neomenia primi mēſis nō figatur apud eos talis eſt: Nā in feſto tabernaculoꝝ ſeu ſcenophegie qđ ſm eos ꝛ etiā ſm doctores noſtros preceptū fuit ad cōme/ morandū beneficium diuine ꝓtectionis ꝛ deductionis: quod habuerūt per deſertum vbi in tabernaculis habitauerūt in q̄ habebant letari ꝑ ſeptem dies corā dño ſumentes fructum ar/ boris pulcherrime ſpatulaſq̄ palmarū ꝛc. ꝓut legitur Leuit. xxiij. ad ſignificandū ꝙ ꝑ aridā terrā deſerti deduxit eos deus ad terrā delitioſam: ꝓut ſanctꝰ Tho. prima ſcde. q. cij. art. iiij. in rñſione ad .x. ar. ponit. in q̄ leticia ꝓut tradit in eoꝝ codicibꝰ apud eos auctenticis circūibāt altare ſolēniter cum hmōi ſpa tulis ꝛ ramis ſemel in ꝑma die ꝛ in alijs diebꝰ vſq̄ ad ſeptam incluſiue. In ſeptima aūt circūibant ſepties i memoriā captio/ nis hierico q̄ fuit ꝑma ciuitas terre ꝓmiſſionis ab eis capta ꝑ hmōi circūitiōes ſeptenarias: vt hꝫ Ioſue. vi. Et in illa ſepti/ ma die ꝓcedebāt in hmōi leticia intantū ꝙ q̄nedā ibi facta nō licebat fieri in die ſabbati: cuiꝰ circūitiones memoria hodie fit inter eos in gyro rotuli legis cū altare nō habeant. Sꝫ ſi neo menia ꝑmi mēſis fuiſſet in ſexta feria: ſeq̄ret ꝙ feſtū taberna/ culoꝝ cōcurreret in die dñica: vt ptꝫ computanti: ꝛ ſic ſeptima dies tabernaculoꝝ eſſet in die ſabbati vñ ceſſarent illa que di/ cta ſūt. Ex qbꝰ oībꝰ elicit q̄dā regula i kalēdarijs eoꝝ vbiq̄ et apud oēs diuulgata ꝛ vſq̄ in hodiernū diē infallibilit obſer/ uata. ꝙ ꝑma dies ſolēnitatꝭ paſchalis nūq̄ eſt feria ſcda: q̄rta nec ſexta. Septimū eſt ꝙ āno quo chriſtꝰ paſſus fuit concurrit coniunctio

G (margin, beside first line of right column)

H (margin) — Quare feſtū tabernaculoꝝ. — Regula apud heb. de eoꝝ ſolēnitatꝰ

A cõiunctio luminariū ꝓpe eq̄noctiū vernale iuxta verā cōputatiõnē hebreoꝝ q̄ eſt ſm mediū curſuꝫ ſolis ⁊ lune: vt dictū ē in feria q̄nta pᵒ .xix. horā cū cert' minut': h̄ ē certiſſime calculatū ꝑ me ⁊ cū peritis hebreoꝝ diligētiſſime reptū ⁊ cōcordatū. Quibus ꝓſuppoſit' ptꝫ ſolutio dubij ꝑdicti. nā i anno paſſiōis xp̄i h' cõiūctio luminariū vt dictū ē fuit feria q̄nta nō potuit in ea neomenia figi ꝓpt' ipſiᵘ vetuſtatē: q: fuit vltra .xviij. horā: vt ptꝫ in ſeptimo ꝓſuppoſito: ⁊ ꝑ ↄn̄s occurrit pmᵘ caſus repellēdi ſupradictᵘ. habuit ḡ trāſferri ad ſeq̄ntē diē: ſꝫ q: ſeq̄ns erat ſexta feria: nec in ea poterat neomenia aſſignari: vt dictū ē. nā eſt ſcd̄s caſus repulſionis iā dictus. habuit ḡ repelli ſeu transferri neomenia ad diē ſabbati: ⁊ ꝑ ↄn̄s .xv. luna fuit eodē anno ſm hebraicā cōputationē legitimā ⁊ aſſuetā in die ſabbati in q̄ cōcurrūt due feſtiuitates ſolennes apud eos. ſabbatina ⁊ paſchalis q̄ eſt pma ſolēnitas azymoꝝ: et ſic erat magna dies illa ſabbati ſm Joh̄. ⁊ i feria ſexta immediate ꝓcedēti fuit ſm eos .xiiij. luna in q̄ legitime erat paſcha imolādū. Vñ in eadē ſexta feria fuit imolatᵘ verᵘ agnᵘ paſchalis ab eis: ſilr ⁊ typicᵘ: ꝓ cuiᵘ typici māducatiōe vt nō ↄtaminarent' nō intrauerūt ꝓtoriū ſm Joh̄. Chriſtus aūt i hmōi neomenia pmā repulſaꝫ tm̄ tenuit ⁊ nō ſcd̄aꝫ. Pria enī ē rōnabil' in ſe ⁊ ſine reſpectu ad feſta futura: ſꝫ ſolū ꝓpt' vetuſtatē cõiūctionis. vñ neomenia illiᵘ anni apud xp̄m fuit trāſlata ad ſextā feriā: ſed de ſexta ad ſeptimā nullatenᵘ debuit trāſferri apud eū. nā rō illiᵘ repulſe ex feſtis futuris i mēſe ſeptimo depēdebat vt ptꝫ ex iā dictis: q̄ feſta. ſ. futura cū xp̄s ſciuiſſet ꝑ paſſionē ſuā de ꝓpinq̄ imminentē ceſſari ſicut ⁊ cetera legis cerimonialia nullā vim habebāt trāſferēdi ſeu repellēdi ꝓ'tertium neomeniā vt ptꝫ intuēti. nam ceſſante cā ꝓ'tertim finali ceſſare hꝫ effectus. Fuit ḡ iuxta veriſſimā ⁊ infallibilē noticiā chriſti neomenia tpe ſue paſſionis in ſexta feria. Silr ⁊ pma dies paſchalis ſolēnitatis hec eſt .xv. luna apud eū. vñ ⁊ in feria q̄nta ꝓcedēti fuit vera .xiiij. luna i q̄ paſcha cū diſcipulis tpe determiato ſm legis veritatē manducauit. In h' etiā videt' cōcordare mgr' hiſtoriarū. D. Et ſi tabulā cōputi diligēter retro pcurramᵘ / inueniemus ꝙ tpe paſſionis xp̄i feria ſexta fuit .xv. luna: ⁊ hoc eſt verū licet tabula nr̄i

B cōputi ſit groſſior ꝙ hebraica in hac materia. Ex quibᵘ habetur ꝙ tpe paſſionis xp̄i duplex fuit .xiiij. luna ſicut ⁊ neomenia primi mēſis. Vna. ſ. vera ſil' ⁊ legitima ſm verā cōputationē chriſti cūcta legis myſteria tā pñtia ꝙ futura ſciētis. Alia ſo legitima tm̄ ſm cōem ⁊ aſſuetā cōputationē alioꝝ oim̄ preter chriſtū: ⁊ in vtraq̧ .xiiij. vterq̧ agnᵘ fuit imolatᵘ verus ⁊ typicus. In .xiiij. enī vera ⁊ legitima q̄ fuit feria q̄nta chriſtus māducauit agnū typicū: ⁊ ↄñter verū agnuꝫ ſub ſacro diſcipulis tradidit. In .xiiij. vero legitima tm̄ q̄ fuit ſexta feria agnᵘ verᵘ fuit imolatᵘ: ↄñr aūt typicus: ⁊ ſic reddendo ſingula ſingulis oia veraciter ↄcordāt'. Nā Matt. Mar. ⁊ Lu. q̄ de cena dñi notabilē mētionē fecerūt exp̄mendo in illa agnū paſchalē ſolū innuūt xp̄m cū diſcipulis māducaſſe: ⁊ in eadē ſacrm̄ eucharīſtie inſtituiſſe: vt ptꝫ ex eoꝝ dictis. q̄libet enī eoꝝ ip̄am feriam q̄ntā notat tanq̄ ꝓpriā ad imolationē agni: ⁊ ꝑ ↄn̄s .xiiij. lunā ſm verā cōputationē xp̄i ꝑdictā ſm quā auctres Chryſ. ⁊ Hiero. ad partē affirmatiuā ſupra inducte et ſiles obtinēt ꝟitatē. Sed Joh̄es q̄ de cena dñi breuiſſime ſe expediuit ſolū. d. cena facta ⁊c̄. Joh̄. xiij. nihil exp̄mēs de agni māducatione. nec de ſacri inſtitutione: cū iā de hoc ſacro plus ceteris tradiderat: fecit potiᵘ mentionē de ſcd̄a .xiiij. ſ. legitima tm̄: q̄ fuit ſexta feria vt dictū eſt. Ad excludendū errorē q̄ ſurgere poſſet ex hoc ꝙ principale figuratū nō correſpōderet figure in tpe iā diſtricte ꝑ legē determinato: vñ ⁊ vocat eū paraſceue paſche. i. vigiliam. Et dicit ꝙ hebrei nondū māducauerāt paſcha tpe paſſionis chriſti: qd̄ habet veritatē ſm legitimā cōputationē hebreorū ⁊ ceteroꝝ myſteria paſſionis ꝓtūc ignorantiū. Et ideo in illa ſexta feria licuit eis iudicialia exercere: ſepelire: angariare ⁊ hmōi. ⁊ ſanctis mulieribᵘ in eadē ſexta feria aromata ꝑparare tanq̄ in die nō feſtiuo. Ex quo clarius patet error grecorū dicentiū ꝙ Johānes correxit alios euāgeliſtas aſſerentes quintā feriā ꝓtunc .xiiij. lunā. Nā vt ex iā dictis ptꝫ: Johānes nō correxit alios: ſicut nec ipſi falſum aliq̄d aſſeruerunt: ſꝫ potius vt de more euāgeliſtarū eſt illud qd̄ alij ꝓtermiſerunt ip̄e declarauit. ſ. .xiiij. lunā ꝓtunc etiam fuiſſe feria ſexta ſm cōputationē aliā legitimā: cui concordant hiſtorie hebre. dicentiū manifeſte ꝙ in vigilia paſche chriſtus fuit patibulo ſuſpenſus: et ꝙ a ſeculis nunq̄ fuit inter eos prima dies paſchalis feria ſexta. Et attendendū ꝙ ex verbis euangelij predicta differentia duplicis neomenie ſeu .xiiij. lune aliq̄liter poſſet notari. Naꝫ Matth. xxvi. legit': Magiſter dicit: tempus meum prope eſt apud te facio paſcha cum diſcipulis meis. vñ ſi li tempus meum ꝓpe eſt diligenter intelligatur: non habet referri ad tempus paſſionis: ſicut cōiter exponit'. Nā licet ſit verum ꝙ tempus paſſionis erat ꝓpe: non tm̄ cōſonat cū littera ſequēti. dato enī ꝙ tēpus paſſionis eſſet ꝓtunc remotius: adhuc xp̄s habebat paſcha māducare cū diſcipulis ſuis vt legē adimpleret: ſꝫ verus intellectᵘ iuxta ꝑdicta videt' talis: Magiſter dicit: tp̄us meū. i. tp̄s māducandi paſcha ſm verā meā cōputationē ꝓpe eſt. i. hodie feria q̄nta: licet alioꝝ tempᵘ iuxta ipſoꝝ aſſuetā cōputationē fuiſſet remotius. ſ. in feria ſexta. ⁊ iō ſequit': Apud te facio ⁊c̄. Et notandū etiā ꝙ i māducatōne paſche cū xp̄o nō fit mētio de alijs diſcūbētibᵘ vel cōueſcētibᵘ niſi de chriſti diſcipulis tm̄: ſicut ⁊ illis tm̄ ſecrete paſſionē futurā denūciauit. Matth. xv. ↄcordat ꝑdictis. Nā ex paſſione futura quā ſolis ap̄lis ſecreto xp̄s ſe ꝓnoſticauit / diuerſitas huiᵘ paſchalis tpis depēdebat vt dictū ē. Et ideo nimirū ſi ſctē mulieres ⁊ ioſeph ab arimathia ⁊ hmōi potius ſeq̄rent' hebraicā cōputationem cōmunē ꝙ chriſti verā cōputationē. Nā myſteria paſſionis ⁊ ꝓcipue legaliū euacuatio abſcondita fuit etiā ap̄lis poſt reſurrectionē vſq̧ ad tp̄s. Et ſic iuxta ſnīam ph̄i pmo ethi. oia vera ↄſonāt vero. Diuina igit' ꝓuidētia circa hoc deuote attēdēda eſt que paſchalia feſta ſic in antiquis preordinauit vt tpe paſſionis chriſti duplex .xiiij. luna occurreret ad agni immolationē preſignata: vt in prima chriſtus ſacrificiū adimpleret legale ⁊ nouū inſtitueret: ⁊ in ſecunda ſe deo in ſacrificiuꝫ offerret veſpertinū: vt vtroq̧ tpe preſignato pro humana ſalute proficeret. quam nobis concedat ⁊c̄.

Nota

Replica. In ca. xxvi. cū poſtillator ſoluiſſet oēs difficultates circa cenam dñi ⁊ eſum agni paſchalis moueri conſuetas ꝓ'tertim a grecis. Burgeñ. facit vnā longā ſingularem cōputationē in qua multa ponit multis dubia: cui placet videat. ⁊ finaliter in eodem ca. dicit quis fuerit ille hymnus de quo dicitur: Et hymno dicto ⁊c̄. Et dicit ꝙ fuit magnū alleluia quod incipit a pſalmo Laudate pueri vſq̧ ad Beati immaculati excluſiue. Idem dicit circa pſalmū Laudate pueri: ſi verum eſt placet. auctoritatem autem ad id ſacri canonis non habemus.

R Rñſio

Glo. ordi.

mar. 14. f — Mane aūt. Ca. XXVII Mattheᵘ ⁊ Marcᵘ cōtexuerūt narrationē de his q̄ cū dño acta ſūt vſq̧ ad mane: ſꝫ poſtea redeūt vſq̧ ad negationem petri narrādā: q̄ terminata redeūt iterum ad mane vt inde cetera cōtexerent. — al's † ↄciliū

¶ Peccaui

Ni. de ly.

Mane aūt. Ca. XXVII Oſtenſo q̄liter paſſio xp̄i fuit ꝑ iudeos inchoata. h' oñdit' q̄liter fuit ꝑ gētiles ↄſūmata. ⁊ — Diuiſio — diuidit' i duas ptes. q: pmo deſcribit' ip̄iᵘ xp̄i crudelis occiſio. ſcd̄o eiᵘ fidelis ⁊ deuota tumulatio / ibi: Cū ſero factū eſſet. Prima adhuc in duas: q: pmo deſcribit' ip̄iᵘ xp̄i iniq̄ ↄdēnatio. ſcd̄o ip̄ius ſententie iniq̄ executio. ibi: Et poſtq̄ illuſerūt ei. Prima in q̄tuor: q: pmo deſcribit' ip̄iᵘ xp̄i corā ꝓſide pñtatio. ſcd̄o ip̄ius preſentati diligēs interrogatio / ibi: Jeſus aūt ſtetit. tertio innocētie eiᵘ declaratio / ibi: Per diē aūt ſolennē. q̄rto innocētis cōdēnatio / ibi: Vidēs aūt pilatus. Prima adhuc in duas: q: pmo deſcribit' ip̄iᵘ xp̄i pñtatio: vt dictum eſt. ſcd̄o incidētaliter ſubdit' iude deſperatio / ibi: Tunc videns. Circa primū d' ſic: Mane autē facto: q: a media nocte vſq̧ ad illā horā illuſerūt eū cōſpuendo ⁊ palmis cedēdo vt viſum eſt. b ¶ Conſiliū inie. ⁊c̄. nō enī ex teſtimonijs ꝓhabitis habebāt aliquid vñ poſſet accuſari corā pilato ſicut reus mortis: ⁊ ideo vlterius conſulebāt qualiter eum ſicut dignum morte accuſarent: vt patebit infra. Sequitur: c ¶ Et vinctū adduxerunt. illi enī qui reputabant' digni morte ducebant' coram iudice ligati. d ¶ Et tradiderūt pōtio pilato. Aliq̄ dicūt ꝙ pilatus erat ꝓpriū nomē eiᵘ cōpoſitū ex noīe matris q̄ dicebatur — † mar. 15. a Lu. 23. a Joh̄. 18. d

a Mane C. XXVII aūt facto † ↄſiliū in b ierūt oēs pncipes ſacerdotū ⁊ ſeniores ppl'i aduerſus ieſū / vt eū morti traderēt. Et victūꝫ addu c xerūt eū: ⁊ trādiderūt pōtio pilato d

¶ vide ꝙ ſolliciti ſūt malo tota nocte vigilauerūt vt facerēt homicidiū.

a ¶ quē vinxerāt in horto: vt Johānes ait.

a ¶ mos erat vt quem morti adiudicaſſent ligatum iudici traderent.

Nico. de lyra

E G a ¶ Peccaui tra. ⁊c. Quasi in ptãte sua esset mutare psecutoꝝ sniam: ꝫ aũt mutauerit voluntatẽ: tñ ꝑme voluntatis exitũ nõ mutauit. b ¶ Quid ad nos. Quid ad nos ꝑtinet de hꝫ: tu videris: tu scias qd fecisti. vl quid videris ptinere ad nos: Quid ad nos pertinet preciũ acceptum. tu illud ꝓbaueras. tu inde fac qđ vis. Qui ad mortẽ peccant tantã habent ignorantiã et cecitatẽ: vt nec turbent in sceleribus suis: nec pnie dolore crucientur.

c ¶ Et piectis ⁊c. Sicut pnia eiꝰ fuit infructuosa: sic ⁊ hec oblatio in tẽplo est execrabilis. d ¶ Et abiens. Hiero. Nihil ꝓfuit iude egisse pniam ꝑ quã scelus corrigere nõ potuit. Sed qñ frater sic peccat i fratrem vt emẽdare valeat ꝙ peccauit põt ei dimitti. Sinaũt ꝑmanẽt opa frustra voce assumit pnia. hꝫ est qđ de eo dr: Et oro eius fiat i pctm: vt nõ solũ emẽdare nequerit ꝓditiõis nephas: ꝫ ꝓpij homicidij scelus addiderit. Leo papa. Sceleratior oibus o iuda ⁊ infelicior extitisti quẽ nõ pnia reuocauit ad dñm: ꝫ desperatio traxit ad laqueum: expectasses cõsolationẽ criminis tui: ⁊ donec sanguis xpi pro oibus effunderet̃ ifor mis leti suspendium distulisses.

de pe.di. 6 c.1. ⁊ di.3.c inter hircũ 1. ⁊ c. iudas et.c. nihil iu deus .et. c sequẽti. 1.q 1. c. qui stu det. 23. q. 5 c. si nõ licet

e ¶ Nõ licet eos. Uere colantes culicẽ ⁊ camelũ glutientes. si enĩ ideo nõ mittũt pecuniã i corbonã. i. in gazophylatiũ. i. inter dona dei: qꝛ preciũ sanguis ẽ: cur ꝑ ipse sanguis effundit̃: ⁊ quid ꝑmij eis si inde ager emit̃ i sepulturã paupeꝝ. f ¶ Emerũt ex illis. Allego. Magnũ mysteriũ est i fact' iniqtat'. Figulus est deꝰ in cuiꝰ manu est ex eodẽ luto facere aliud vas i honorẽ: aliud in cõtumeliã. Ager eiꝰ seculũ qđ vniuersum ꝑcio eiꝰ emit̃ vt ei cõmortui sepeliant̃ pegrini: nõ vtiq̃ isrl' ꝫ alieni q̃ in ꝑcio sanguis xpi sepulti eternã requiẽ sortient̃. Illi quidem fecerunt alia volũtate vt eternũ relinqrent sue neqcie monimentum. Sed nos q̃ pegrini eramus a lege ⁊ prophetis: praua eoꝝ studia suscepimꝰ in salutẽ: ⁊ i ꝑcio sanguis xpi redemimus. g ¶ Per hieremiã. Hiero. Hoc nõ i hieremia: ꝫ in Zacharia legit̃: tñ aliis ꝟbis. Legi nuper hieremie apocriphũ in q̃ hec verba scripta repperi. Sed tñ magis mihi videt̃ hoc sumptũ de Zacharia more aploꝝ qui verborum ordine pretermisso: sensus tñ de veteri testamento proferunt.

Allego. Act'.1.d

†Zach.11.c

Per hiere. pphe. Sed hꝫ in Hiere. nõ inuenit̃: ꝫ in Zacharia fere ꝑm sensum: nõ ꝑm ꝟbũ. Uñ qdã codices nõ habent ꝑ Hieremiã sed tm ꝑ ꝓphetã. Tñ secreto dei ꝯsilio factuꝫ est vt aĩo Matthei ꝓ Zacharia occurreret Hieremias: qꝛ oẽs prophete vno spũ sũt locuti: ita vt singula sint oim ⁊ oĩa singuloꝝ. Quare ꝑ Matthęꝰ hoc emendaret qđ spũ regente fecerat: vt ꝑ hꝫ ãmoneremur tantã inter ꝓphetas eẽ ꝯcordiã: vt vni deputetur cõgrue qđ ab alio dr: Uel apud hieremiã inuenit̃ de empto agro: sed nõ sub hoc noĩe ꝑcij. Apud Zachariã de. xxx. argenteis ⁊ nihil de emptione agri. Utrũq̃ ꝑ interptat̃ euãgelista ad hꝫ qđ de dño cõpletum est: ⁊ cõfert in vnũ. xxx. argenteos: qđ est in zacharia: ⁊ agrũ emptũ quod est in hieremia. Qꝛ subdit: quem appreciauerunt ⁊c. apud neutrum inuenit̃: sed ex persona euãgeliste accipiendũ est: qꝛ hoc ex reuelatione dñi cognouit ad hanc rem q̃ de ꝑcio christi facta est hmõi ptinere ꝓphetiam. Liber quippe empti agri apud hieremiã iubet̃ mitti in vas fictile. ⁊ hic emitur ager figuli de precio dñi in sepulturam peregrinoꝝ. i. ad permansionem quietis eoꝝ qui peregrinantur cũ dño ⁊ consepeliuntur ei per baptismũ. nã ⁊ illã emptionẽ agri hoc significare Hieremie dñs dicit: qꝛ erit ꝑmansio de captiuitate liberatoꝝ in illa terra. h ¶ A filijs israel ⁊c. A quibus minus oportuerat: q̃ magnificare debuerant.

Hier. 32.c Zach.11.c

Hie .32.c

.G Tu es rex

presidi. Tũc videns iudas q̃ euꝫ a
a ¶ magnitudinẽ auaricie impietat' põdus excludit.
tradidit ꝙ damnatus esset/ pnia b
ductus/retulit triginta argenteos c
pncipibꝰ sacerdotũ et senioribꝰ/
¶ quãto magis qui emerunt.
a dicens:† Peccaui/ tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt: d
¶ emisse se audiũt: ⁊ tamen extra reatum se credunt: ⁊ in vendente scelus ꝯstituũt.
b c Quid ad nos: Tu videns. Et ꝓiectis argẽteis in templo recessit: e
a ¶ vt ostẽderet se perosum celi ⁊ terre.
d ⁊ abiẽs laqueo se suspẽdit. Principes aũt sacerdotũ accept' argẽ f
a ¶ oblatio impioꝝ abominabilis est dño q̃ offertur ex scelere.
e teis/ dixerũt: Nõn licet eos mitte g
¶ corbonã ĩspret̃ oblatio ¶ i gazophylatiũ
re in corbonan/ qꝛ ꝑciuꝫ sanguis
f est. Consilio aũt inito/emerũt ex h
illis agrũ figuli in sepulturã pere i
¶ huius seculi.
grinorum: propter hoc vocatus k
est ager ille acheldemach:† hoc ẽ
ager sanguinis vsq̃ in hodiernũ
diẽ. Tunc implẽtũ est qđ dictum l
g est ꝑ hieremiã ꝓphetã/dicẽtẽ† Et m
¶ qđ i zacharia: appẽderũt. i. alq rei cõpa
accẽperũt triginta argenteos: pre
rauerũt. a ¶ hꝫ scꝫ. b ¶ illiꝰ xpi. c ¶ .i. me.
d ¶ id est nõ pluris ꝑcij me facientes q̃ vile mancipium.
ciũm apprẽciati quẽ apprẽciaue n
h rũt a filijs israel: ⁊ dederunt eos o
a ¶ ꝯstitutũ mihi reuelauit.
in agrũ figuli: sicut cõstituit mihi p

G ¶ dicebat̃ psla: ⁊ prius q̃ dicebat̃ atus. Põtius aũt cognomẽ eius: qꝛ fuerat iudex missus a romanis ad insulaꝫ pontianã. hꝫ aũt diffuse ht̃ in q̃dã legẽda q̃ vocat̃ aurea: sed qꝛ ibi multa dicunt̃ ꝟ hoc q̃ vident̃ ꝑma facie falsa: q̃ ꝓpter ꝓlixitatẽ omitto. Iõ aliẽ dicendũ ꝙ pontiꝰ erat ꝓpriũ nomẽ eiꝰ. qđ ptꝫ ex duobꝰ. ꝑmo qꝛ postponit̃ cognomẽ ⁊ nõ ꝑponit̃ ꝓprio nomini saltẽ de cursu cõi. Secũdo qꝛ hꝫ nomen satis cõe est i Burgũdia vñ iste pilatꝰ erat oriũdus. erat enĩ natione Lugdunensis: vt dicit magister in historijs. ⁊ idẽ dicit Josephꝰ libro antiqtatuꝫ. pilatꝰ aũt erat eiꝰ cognomẽ. preses autẽ erat nomẽ officij sui: ⁊ dr a ꝑsidendo: qꝛ ꝑsidebat iudeis ibidẽ missus a romãis.

Pilatus

Pilatus vnde

a ¶ Tũc vidẽs. Hic incidẽtalit̃ subdit̃ iude desperatio cum dr: Tũc vidẽs iu. q̃ euꝫ tra. ꝙ dã. esset. hec aũt desperatio ꝓcessit ex duobꝰ. Primo ex magnitudine scelerꝭ: tradẽdo ad mortẽ illũ cuius tantã sanctitateꝫ expertꝰ fuerat. Scdo qꝛ dãnationẽ suã audierat a xpo: vt dictum est ca. ꝑce. quẽ sciebat ꝓphetã verissimũ. b ¶ Penitẽtia ductꝰ. infructuosa tñ: qꝛ erat sine spe venie: sicut de his qui sũt in inferno dr Sap. v. a. Dicẽtes intra se pniam agẽtes. c ¶ Retulit triginta argen. prin. sacer. ⁊c. ex quo ptꝫ ꝙ cupiditas sua nihil valuit sibi. Sequitur: d ¶ At illi dixe. qd ad nos. q. d. non curamꝰ si peccasti vel nõ. e ¶ Tu videris. i. ad te pertinet videre factum tuuꝫ. f ¶ Et abiens laqueo se su. ex desperatione: ⁊ in hoc plus peccauit q̃ in tradendo xpm: vt dicit Hiero. cuiꝰ rõ est: qꝛ in traditione christi peccauit ꝯtra eiꝰ hũanitatẽ directe: sed in desperatiõe illa peccauit directe ꝯtra eius diuinitatẽ: qꝛ contra infinitatẽ diuine miscdie. Sequitur: g ¶ Non lꝫ eos mittere i corbonã. corbon hebraice idẽ est qđ oblatio. corbonan aũt erat locus ad ponendũ oblationes factas in tẽplo ꝓ reparatiõe tẽpli et alijs necessarijs. magna igit̃ apparet sacerdotũ excecatio q̃ occisionẽ xpi reputabãt sibi licitam: imo tanq̃ sacrificiũ deo facerẽt: ⁊ tñ preciũ venditiõis eiꝰ reputabant nepharium ⁊ indignũ applicari ad vsus tẽpli. h ¶ Cõsilio auteꝫ inito eme. ex eo agrũ fi. qꝛ ille cuiꝰ ille ager erat figulus fuit: iõ sic vocabat̃: vel forte qꝛ ibi erat terra apta ad faciendũ vasa fictilia. i ¶ In sepulturã pe. qꝛ nõ habebant ꝓpriũ sepulchrũ. k ¶ Propt hꝫ vocatꝰ est ager ille achel. ⁊c. hoc ex dei ordinatiõe factũ est ad memoriã perditionis iude ⁊ passionis christi. l ¶ Tunc iple. est qđ di. est ꝑ hiere. quia ꝑm ꝙ dicit Hiero. licet auctoritas sequẽs nõ sit i libro Hieremie quẽ habemꝰ: tñ Hiero. vidit auctoritatẽ istaꝫ de verbo ad verbum in quodã libello hebraico qui dicebat̃ esse Hieremie ꝓphete. multi enĩ libri ꝓphetaruꝫ nõ habent̃. Uel aliter li Hieremiã non est de textu: vt dicit Hiero. nec etiam in antiquis libris est: ⁊ tunc qđ dr per ꝓphetam intelligere debemꝰ zachariam: quia Zach. xi. habetur ista sententia licet verba aliquãtulum sint mutata. m ¶ Et accepe. tri. argen. pre. appreciati. i. ipsius christi. n ¶ Que appre. a filijs israel. quia istud preciũ fuit constitutum inter iudã ⁊ sacerdotes qui erant de filijs israel. o ¶ Et dede. eos in agrum ficuli. hꝫ est ꝓ agro ficuli. p ¶ Sicut ꝯstituit mihi dñs. hoc est additum ab euangelista. quia ista predicta erant a deo preordinata.

Iude desperatio

H

Corbona

G Jesus aũt

Moraliter. a ¶ Tunc videns iudas qui eum tradi. ꝙ dã. eẽt ⁊c. Orig. Si aũt locũ pnie reqsisset ⁊ tẽpus pnie obseruasset: forsitã inuenisset eũ q̃ dicit: Nolo mortem pctõris: sed magis vt cõuertat̃ ⁊ viuat. b ¶ Emerunt ex il. agruꝫ fi. in sepul. pe. Augꝰ. Peregrinꝰ inq̃ q̃ sine domo: patria ⁊ toto orbe exules iactant̃ redẽs xpi sanguie ꝓuidet̃. Istos auteꝫ peregrinos dicimꝰ eẽ deuotissimos christianos q̃ renũciantes seculo ⁊ nihil possidendes in mũdo in xpi sanguie reqescunt.

Moraliter

Ezech. 18

✳ Jesus aũt

A B a ¶ Tu es rex iu. Scdm Lucā duo obiecerant. ſ. φ ꝓhibe
Lu.23.a bat dari cenſum ceſari: ⁊ φ diceret ſe regē. De regno ꝙ pilat⁹
Lu.20.d q2 neſcit interrogat. de tributis q2 audierat eū rńdiſſe: Reddi
te q̄ ſunt ceſaris ceſari. q. apertū mendaciū inuidoꝝ negligit.
Mar.14.f vñ Marcus: Et nō erāt ↄueniētia teſtimonia eoꝝ. In h̄ φ pi-
latus nihil aliud criminis interrogat
niſi an ſit rex iudeoꝝ: arguunt impie-
tatis iudei q̄ nec falſo inuenire potue
rāt qđ obiicerēt ſaluatori. b ¶ Tu
dicis. Sacerdoti. q. de p̄terit' rńdit:
q2 lex oīs venturum xp̄m p̄dicauerat.
Tu dixiſti. q. venturū xp̄m ex lege ipſe
dixiſſet: Huic leg' ignaro dr: Tu di.
q2 p fidē p̄ntis cōfeſſionis ſalus gēti-
Nota um eſt. Nota φ pilato aliq̄ ex pte rn̄-
det q̄ inuitus ferebat ſniaꝫ. phariſe-
os vo indignos ſuo ſermone iudica-
Barrabas uit. c ¶ Qui di. bar. Barrabas ī
euāgelio ſm hebreos fili⁹ p̄tris vl' ma
giſter eoꝝ interp̄taꝛ. Ipſe eſt antixp̄s
Joh.8.f quē illi xp̄o p̄ferūt. quib⁹ dr: Vos ex
Pilatus p̄re diabolo eſtis. Pilat⁹ q̄ os mallea
toris interp̄taꝛ: diabolū ſignificat: q̄
eſt malleus vniuerſe terre p quē dn̄s
vaſa ſua pmittit ꝓbari ⁊ ad vltimum
cōterit qn̄ i extrema dānatione cōfrin
get. d ¶ Quē vul. ⁊c̄. Populo vo
lens ſatiſfacere dat optionē: Quis nō
dubitet xp̄m eligendū ſciēs p inuidiā
traditū. e ¶ Qui dr chriſt⁹. Idem
qđ Marcus ait regē iudeoꝝ q̄rū rex
chriſtus vocabaꝛ. f ¶ Pro tribu-
Grecista nali ⁊c̄. Tribunal ſedes iudicum: vt
ſoliū regum: cathedra doctorum.
g ¶ Vxor eius. Vxor viri gētilis
q̄ in viſione intelligit: qđ iudei vigi-
lantes intelligere noluerūt. h ¶ Ni
hil tibi ⁊c̄. Nūc demū diabolus in-
B telligēs p chriſtū ſe ſpolia amiſſurū: ſi
cut p̄mū per mulierē mortē intulit: ita
mō p mulierē vult chriſtū de manib⁹
iudeoꝝ liberare: ne p mortē ei⁹ mort'
amittat imperiū. i ¶ Barrabā ⁊c̄.
Filiū diaboli elegerunt ꝓ filio dei: vt
ſaluatorē cū ſua ſalute pderēt ⁊ ꝓdi-
torē liberarēt q̄ ſua petitio hodie etiā
heret eis amiſſa gēte ⁊ loco ⁊ liberta-
te: q2 datorē libertat' pdere voluerūt.
k ¶ Quid igiꝛ faciam de ieſu.
Multas querebat occaſiones vt eūz
cum beniuolentia ppl'i liberaret. Pri
mo latronem iuſto conferēs. Deinde:
Quid ḡ faciā de ieſu q̄ dr xp̄s: Et cū
B dicerent

dn̄s. † Jeſus aūt ſtetit aū p̄ſidē: a
⁊ interogauit eū p̄ſes dicēs:
a Tu es rex iudeoꝝ: Dixit illi ie b
¶ ſic tpat vt ſermo eius calūnie nō pateat: ⁊ tamen verum dicat.
b ſus: Tu dicis. Et cū accuſareꝛ a c
p̄ncipib⁹ ſacerdotū et ſeniorib⁹,
¶ vt verū patiētie det exemplū: ſicut flagel latus ante ita modo ſilet accuſatus.
nihil rn̄dit. Tūc dicit illi pilat⁹: d f
a ¶ ethnicus eſt qui cōdēnat ieſum: ſed cauſam refert in pplm iudeorum.
Nō audis quāta aduerſuz te di
a ¶ ne crimen diluens dimitteret a p̄ſide: ⁊ crucis vtilitas differretur.
cunt teſtimonia: Et nō rēſpōdit †
ei ad vllū verbuz: ita vt miraret f
p̄ſes vehemēter. † Per diē aūt ſo g
a ¶ nō imperiali ſanctione: ſed ductus ppl'i cōſuetudine cui placere volebat.
lēnē cōſueuerat p̄ſes dimittere h
pp'lo vnū victū quē voluiſſent.
a ¶ ꝓpter ſeditionē ⁊ homicidium.
Habebat aūt tūc vnū vinctum i
a ¶ vulgatū i malicia. b ¶ barrabas filius mgr'i: vel barrabas fili⁹ p̄tris: qđ rectius.
c iſignē q̄ dicebaꝛ barrabas. Cō
d gregatis ḡ illis dixit pilat⁹: Quē k
vultis dimittā vobis: barrabā,
e an ieſuz q̄ dr chriſtus: Sciebat l
a ¶ timentes: ne omnes crederent in eū.
eni φ p inuidiā tradidiſſent eū.
¶ in pilato ⁊ vxore eius chriſtū iuſtū cōſitentib⁹ gētilis ppl'i teſtimoniū ē. a ¶ vel in
f Sedēte aūt illo † pro tribunali, m
g miſit ad eū vxor ei⁹ dicēs: Nihil n
tibi ⁊ iuſto illi: Multa eni paſſa o
ſuz hodie p viſuz ꝓpter eū. † Pri p
a ¶ egreſſa ē iniq̄tas a ſeniorib⁹ ⁊ iudicib⁹.
cipes aūt ſacerdotū et ſeniores
i p̄ſuaſerūt pp'lis vt peterent bar q
rabā: ieſuz vero pderēt. Reſpō
dēs aūt p̄ſes, ait illis: Quē vul-
tis vob' de duob⁹ dimitti: At illi
dixerūt, barrabā. † Dicit illis pi
k latus: Quid igiꝛ faciā de ieſu q̄

Nico.de lyra

★ a ¶ Jeſus aūt ſte. Hic poniꝛ
Judei accuſauerūt corā pilato de tribus ip̄i⁹ p̄ntati īterogatio. Ad cui⁹ euidē-
tiā ↄſiderandū φ iudei accuſauerunt
xp̄m corā pilato de tribus: vt hr̄ Luce
xxiii.a. Primū fuit φ ſubuertebat gē-
tē iudeoꝝ a cultu leg'. Scdm φ auer-
tebat pplm a redditione tributi impa-
tori romano. Tertiū φ dicebat ſe eſſe
regē: ⁊ ſic volebat ſibi vſurpare regnū. De p̄mo nō curauit pi
latus: q2 erat hō gentilis: ⁊ iō nō curabat de obſeruatione ſeu
violatione iudaice legis. Scdm ſciebat eſſe falſum: q2 audiue-
rat a chriſto reſpōſuz fuiſſe iudeis: Reddite q̄ ſūt ceſar' ce. ⁊c̄.
vt. ſ. habitū ē. xxii. De tertio aūt interogauit ip̄m xp̄m: q2 ↄ im
peratorē videbaꝛ eē directe φ aliq̄s diceret ſe eē regē iudeoꝝ
q̄ ſeruiebant impatori romano ſub tributo. ꝓpē qđ romani ab
ſtulerāt a iudeis nomē regiū a tpe pōpei. ⁊ h̄ eſt qđ dr hic: Et
interrogauit eū pre. di. Tu es rex ⁊c̄. b ¶ Dixit illi
ieſus: tu dicis. ſ. veritatē: q2 nō negauit ſe eſſe regē: ſꝫ mag'
ↄſenſit. verūtn̄ expoſuit dictū ſuū dicēs: Regnū meū nō eſt de
hoc mūdo: vt hr̄ Joh. xviii. g. ⁊ in hoc ſatiſfecit pilato: quia re-
gnū impatoris nō pōt eſſe niſi in hoc mūdo: ⁊ ſic regnū chriſti
non erat ↄtrariū impatori. c ¶ Et cū accuſareꝛ ⁊c̄. q̄ dicta
ſunt que ex-

ſunt q̄ expſſius tanguntꝛ Luc. xxiii. d ¶ Nihil rn̄dit. Tum C
q2 manifeſte falſa erāt ⁊ rn̄ſione indigna. Tū q2 volebat iple-
re illud qđ erat ſcriptū de eo Eſa. liii. c. Sicut agn⁹ corā tondē
te ſe obmuteſcet ⁊ nō aperiet os ſuū. e ¶ Tūc dicit il. ⁊c̄.
eadē rōne nō rn̄dit ei ⁊ iterū q2 nolebat impedire paſſionē ſu-
am. Sequiꝛ: f ¶ Ita vt mira. ⁊c̄. de
xp̄i patiētia ſic tacēdo: cū oīa q̄ ↄ eū dice- † mar.15.a
bāꝛ poſſet exufflare vno v̄bo. g ¶ Per Luc.23.a
diē autē ſo. Hic ↄſir poniꝛ innocentie Joh.18.f
chriſti declaratio: ⁊ p̄mo oñdiꝛ ei⁹ innocē Diuiſio
tia. ſcđo iudeoꝝ reſiſtētia, ibi: Princeps
aūt. Prima in duas: q2 innocētia chriſti
p̄mo declaraꝛ de v̄bo iudicis. ſcđo ex te-
ſtimonio ſue vxoris, ibi: Sedēte aūt. Ad
euidentiā p̄me partis aduertēdū φ in fa
uorē iudeoꝝ cōceſſum erat a romanis vt
in ſolēnitate paſchali dimittereꝛ vn⁹ in-
carceratus ſm voluntatē eoꝝ in memori
am liberationis eoꝝ de egypto: q2 in ſo-
lennitate paſchali fiebat memoria illius
bn̄ficii. pilatus autē ſciebat eos cupidos
de obſeruanda illa ↄſuetudine. ex altera
parte volebat xp̄m liberare: ideo ꝓpoſu
it eis optionē dicēs: φ liberaret eis ieſū
vel barrabā: ⁊ nullū aliū. p h̄ ſubtiliꝛ cre-
dens liberare chriſtū de cōſenſu eoꝝ: q2
nō credebat aliq̄ mō φ peterēt liberatio- † mar.15.a
nem barrabe: q2 erat homicida ⁊ ſeditio- Lu.23.c
ſus ⁊ peſſim⁹: vt hr̄ Luc. xxiii. ⁊ iō crede- Joh.18.g
bat φ p̄eligerent liberationē ieſu: ⁊ h̄ eſt
qđ dr: Per diē aūt ſo. nō quēcūq̄ ſꝫ i
ſolēnitate paſchali: vt dictū eſt. h ¶ Cō Inſignis
ſueuerat pre. ⁊c̄. rō dicta eſt. i ¶ Ha
bebat aūt tunc ⁊c̄. dr aūt hic inſignis
non nobilitate generis ſed ex famoſitate
ſui criminis: q2 etiā bonū ad mala trāſfe-
rimus: vt dr. v. metaph. ſicut aliq̄s dr bo D
nus latro: ita pōt dici inſignis. Sequiꝛ:
k ¶ Quē vultis ⁊c̄. q. d. nullū alium
habebitis: ⁊ p h̄ credebat liberare ieſum
vt dictū eſt. cuius rō ſubdiꝛ: l ¶ Scie-
bat eni ⁊c̄. q2 publice arguebat vitia ſa
cerdotū ⁊ phariſeoꝝ. m ¶ Sedente.
Hic declaraꝛ innocētia xp̄i p teſtimoniū
vxoris pilati. Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū φ
diabolus q̄ captionē xp̄i ꝓcurauerat per
iudeos p aliq̄ ſigna ppēdit φ ipſe eēt ꝟe
xp̄s: ⁊ p ↄn̄s φ p ei⁹ mortē ſpoliareꝛ in-
fernus. h̄ aūt ppēdit p ei⁹ patiētiā: et per ale tin
ſcripturaꝝ impletionē: ⁊ forte p ſctōꝝ pa
trū in limbo exiſtētiū exultationē: ⁊ ideo
mortē xp̄i ipedire volebat p vxorē pilati: † mar.15.a
cuius p̄ces efficaces credebat in ↄſpectu Lu.23.c
viri ſui. ⁊ h̄ eſt qđ dr hic: Sedēte autē Joh.18.G
eo p tribu. iudicādo. ſ. xp̄m. n ¶ Mi-
ſit ad eū vxor eius ⁊c̄. q. d. nullo mō
condēnes eū ſed magis cum dimitte.
o ¶ Multa eni paſſa ſum ⁊c̄. q2 dia
bolus apparuerat ei mouēs eā terrorib⁹
ad liberationē xp̄i. verū aūt talis appari- † mar.15.b
tio fuerit ei facta in ſomno vel vigilia ex- Lu.23.c
p̄ſſe nō habeꝛ hic. videꝛ tamē φ fuerit in
ſomno p hoc φ hic dr p viſum. chriſt⁹ eni
fuit p̄ntatus pilato valde mane: vt dictū
eſt in principio huius ca. ⁊ ideo ꝓbabile eſt φ vxor eius iace-
bat adhuc in lecto: q2 dn̄e nō ſolent ita mane ſurgere ſicut viri
ſui. p ¶ Principes. Deſcripta chriſti innocētia: hic ſubiū-
giꝛ iudeoꝝ reſiſtētia. intantū eni odiebāt eū φ p̄elegerūt libe-
rare hoiem peſtiferū ne xp̄us liberareꝛ. ⁊ h̄ eſt qđ ſubdiꝛ hic:
Principes aūt ſacerdotū ⁊ ſenio. p̄ſua. po. falſas rati-
nes inducēdo. q ¶ Vt peterēt bar. ⁊c̄. ⁊ patet vſq̄ ibi
★ Quid eni ma-

Moraliter ★ a ¶ Jeſus aūt ſte. aū p̄ſi. ⁊c̄. Seq̄ꝛ: † ¶ Et nō rn̄-
dit. ⁊c̄. rō dicta ē ca. p̄ce. ſm Aug. Hiero. Vel iō nihil rn̄dit ne
crimē diluēs dimittereꝛ a p̄ſide ⁊ crucis vtilitas differretur.
p ¶ Pricipes ⁊c̄. Orig'. Eſt ⁊ nūc videē quō pplis iudeoꝝ a ſe
niorib⁹ ſuis: ⁊ iudaice culture doctorib⁹ ſuadeꝛ ⁊ excitaꝛ aduer
ſus ieſū vt pdāt eū ⁊ hodie i loc' plib⁹ fit idē aduerſus mēbra ei⁹
★ Innocens ego

E ¶ dicerent: crucifigatur: nō ſtatim acq̄euit: ſ; iuxta ſuggeſtionē vxo ris ait: q̄d em̄ mali fecit? Quo dicto pilatus abſoluit chꝛiſtum
a ¶ Lauit man⁹. Gentilē pp̄lm ab īpietate iudeoꝝ alienum deſignās: q̄ clamauerūt: crucifige crucifige eū. b ¶ Saguis ei⁹ ſu. ⁊c. Perſeuerat vſq; hodie imp̄catio: ⁊ ſanguis xp̄i nō auferē ab eis. c ¶ Tunc di. il. bar. Barrabas latro ſeditioſus ⁊ homici dioꝝ auctoꝛ dimiſſus eſt pp̄lo iudeoꝝ.
Iſidorus Iſido. Diabolus q̄ iā olim ob ſupbiā a patria lucis expulſus. ⁊ in tenebꝛarum carcere fuerat miſſus. Et iō iudei pacē hr̄e nō pñt: q꞉ ſeditionū p̄ncipē eligere maluerūt. Uel barrabas typum gere bat antixp̄i. d ¶ Jeſum vo fla. Jō credēdus eſt pilat⁹ ieſum flagellaſſe et militib⁹ ad illudendū dediſſe: vt ſatiati penis ei⁹ ⁊ oppꝛobꝛiꝭ iudei mortē eius vltra nō ſitirēt. Jeſuz vo. Seruiēs romanis legib⁹ q̄ crucifigēdos pri⁹ iu bēt flagellari. e ¶ Chlamydē coc. Quecūq; fecerūt licet alia mēte: tñ no bis ſacra dederūt. Chlamydē idē ē qd̄ Marc⁹ dicit purpurā i q̄ xp̄i caro paſ ſionib⁹ obiecta inſinuatur. vñ ꝓpheta.
Eſa. 63. a Quare ḡ rubꝛū ē indu. t. Jn ſpinea co rona nr̄oꝝ ſuſceptio peccōꝝ: q̄ p ſpinas
†. 1. q. 4. c notant. Jn calamo venenata occidit
eccleſia aialia. Juxta lucā apud herodem alba veſte iduit: in q̄ inocentia ⁊ caſtitas aſ ſūpte hūanitatis exp̄mit: ⁊ glia regni īmoꝛtalis quā p paſſionē accepit. Uel
† mar. 15. d iduit purpura. i. ſctis martyrib⁹: alba
Lu. 23. d veſte aliꝭ ſctis: Quia vero ſolet cala
Joh. 19. a mo ſcriptura fieri: caput xp̄i pcutiūt ca lamo q̄ diuinitati illi⁹ cōtradicētes: er roꝛē ſuū auctoꝛitate ſcripture ſcte cōfir mare conant. Jn faciē ſpuūt q̄ ieſu; in carnem veniſſe denegant. Et illi falſo
f adoꝛabāt: ita hodie q̄ credūt ſ; puerſis actib⁹ vba ei⁹ ⁊ ꝓmiſſa regni deſpici unt quaſi fabuloſa. ¶ Hiero. Jn chla myde coccinea opa gentiū cruēta ſuſtē tat. Jn coꝛona ſpinea maledictū ſoluit antiquū. Jn calamo venenata occidit aialia. Uel calamū tenet in manu vt ſa
aſtereum crilegiū ſcriberet iudeoꝝ. Jn ſuis veſti bus nō illudit: ſed in hiꝭ q̄ ꝓpter pctā nr̄a poꝛtauit. Cū crucifigeret ſuū rece pit oꝛnamentū ſtatim: q꞉ elementa tur bant: ⁊ creatoꝛi teſtimoniū dat creatu ra. f ¶ Exeūtes autē. Primo dñs crucē ſuā poꝛtauit: qd̄ Johānes refert anteq̄ iſte veniret obui⁹ cui impoſita ē.
ſupꝛ. 2. d Et h̄ ꝯgruo oꝛdine myſteriū: q꞉ xp̄s paſ
† mar. 15. b ſus eſt ꝓ nob̄ no. re. ex. vt ſe. ve. e. Et q꞉ ſimon de cyrenis eſt: q̄ ē in lybia: p eū gentes ſignant q̄ p̄mo pegrini a te ſtamento dei: nunc obediendo ciues ſ ſunt ⁊ domeſti

¶ qui rex veſter eſt.
dr chꝛiſt⁹? Dicūt oēs: Crucifiga
a ¶ vt vxoꝛ mādauerat: nihil tibi ⁊ iuſto illi
tur. Ait illis preſes. Quid ei ma a
a ¶ q̄to pl⁹ audiebāt q̄ pilat⁹ vellet eū libare
li fecit? At illi magis clamabant b
dicētes: Crucifigat. Uidēs autē c d
a ¶ .i. rebelliōis crimē ei ꝯ cęſarē īpingeret.
pilat⁹ q꞉ nihil ꝓficeret ſed magꝭ e
a ¶ q̄dāmō ꝯteſtās: ego inocētē volui libare
a tumultus fieret accepta aqua la f
uit man⁹ corā populo dicēs: Jn †
a ¶ nō in h̄ deū fallit: p̄ceps eſt: ſ; inocenti oꝛ illis q̄ dicūt: Crucifige crucifige.
nocens ego ſum a ſanguie huius
a ¶ ego miniſter ſum legum: vr̄a voꝝ ſangui
iuſti vos videritis. Et reſpōdēs
nē fundit. ¶ culpa ⁊ pena.
b vniuerſus pp̄ls dixit: †Sanguis
a ¶ vñ p Eſaiā: Si leuaueritis man⁹ ad me: nō exaudiā. man⁹ em̄ vr̄e ſanguie plene ſūt.
eius ſup nos: ⁊ ſuper filios nr̄os.
c d †Tunc dimiſit illis barrabam: ie g h
¶ a pilato vt Johānes ait. ¶ ideo flagella tum vt nos a flagellis liberemur.
ſum vo flagellatū tradidit eis vt
crucifigeretur. Tūc milites preſi i
dis ſuſcipiētes ieſū i ꝑtoꝛio ꝯgre k
a ¶ q꞉ obijciebat ei q̄ vſurpaſſet īperiū i po pulo iudeoꝝ illuſionib⁹ hoc oſtendunt.
gauerūt ad eū vniuerſā cohoꝛtē
a ¶ ꝓpꝛijs veſtimētis. b ¶ ꝓ purpura q̄ re ges vtebantur.
e et exuētes eū chlamydē coccineā l m
circūdederūt ei. Et plectētes coꝛo n o
¶ pꝛo diademate.
nā de ſpinis poſuerūt ſup caput p
¶ pꝛo ſceptro.
eius: ⁊ arundinē in dextera eius: q
¶ adoꝛant vt regem.
et genuflexo ante eū illudebāt ei r
dicētes: †Aue rex iudeoꝝ. Et ex s t
puētes i eū acceperūt arūdinē v
et percutiebant caput eius. Et x y
poſtq̄ illuſerunt ei exuerunt eū
chlamyde: ⁊ induerunt eum ve z
ſtimentis eius ⁊ duxerunt eū vt †
f crucifigerent. †Exeūtes aūt inue a

Nico. de lyra

a ¶ Quid em̄ ma. fe. q. d. nō al legatis cauſam ſufficientē ſue moꝛtis.
† mar. 15. b b ¶ At illi ma. cla. p clamoꝛē aūt et
Lu. 23. d tumultū pp̄li voluerūt obtinere qd̄ non poterant p rōnē habe re dicētes: c ¶ Crucifigatur. i. moꝛte turpiſſima ⁊ acerbiſſi ma moꝛiat. d ¶ Uidēs āt. Declarata xp̄i inocētia: vt viſum eſt: h̄ pōit ipſi⁹ inocētꝭ iniuſta ꝯdēnatio q̄ ꝓceſſit ex pte iudicis ex timoꝛe ne ſi dimitteret eū ꝯ clamoꝛē pp̄li accuſaretur poſtea ad cęſarē. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄ h̄: Uidēs aūt pi. q̄ ni. ꝓfi. oñdendo xp̄i inocētiā ad ei⁹ liberationē. e ¶ S; ma. tu. fie. po. ſ. cla mantꝭ ad ꝯriū p ſeductiōez ſacerdotū: vt viſū ē. f ¶ Accepta aq̄ la. ma. co. po. ad h̄ vt iudei totum pctm̄ ſup ſe acciperent ⁊ ipſe īmunis eēt a pctō: ſ; h̄ nō ſufficit ad oīmodā ei⁹ excuſatio nē: q꞉ cū eēt iudex tenebat ex officio ſeruare iuſticiā: ⁊ iō ḡuiter peccauit faciēdo ꝯ eā ad habēdū pp̄li fauoꝛē: minus tñ pecca uit q̄ iudei: q꞉ ei⁹ motiuū fuit min⁹ malū: iudei em̄ ad occiden dū xp̄m moti ſunt p rancoꝛē ⁊ odiū. pilat⁹ aūt ꝓpter timoꝛē ce ſaris et

ſaris ⁊ fauoꝛē iudeoꝝ habēdū. g ¶ Tūc di. il. bar. facta re G ſponſiōe a iudeis q̄ totū pctm̄ reciperent ſup ſe ⁊ filios ſuos. h ¶ Jeſuz aūt ⁊c. l; iſta flagellatio xp̄i ponat hic poſt ſniam iudic: tñ fuit añ facta: vt hr̄ Jo. xix. q꞉ ad hāc itētionē eū p̄cepit pilat⁹ flagellari ⁊ illudi vt iudei eēnt ſatiati ſāguie ei⁹ vidētes eū ſic punitū etiā vltra ꝯdignū. ⁊ iō po nit h̄ q̄ſi p recapitulationē. i ¶ Tūc mi. i. poſt flagellationē imediate ⁊ añ ſniaz. k ¶ Suſcipiētes ⁊c. vt magꝭ illi illuderēt i loco patēti ⁊ corā multi tudie. l ¶ Et exuē. ſ. veſtimētꝭ ſuis. m ¶ Chlamydē. i. rubeā i ſilitudinē purpure q̄ vtūt reges. n ¶ Circūde derūt ei. ipm veſtiendo. o ¶ Et ple ctētes co. de ſpi. i. de iūcꝭ marinis ad modū ſpinaꝝ acut: ⁊ ego q̄ hec ſcrī pſi audiui a quodā q̄ fuerat vltra mare cū ſctō Ludouico rege frācie q̄ i litoꝛe marꝭ ſenſerat pūcturas iūcoꝝ p ſotula res inter medios. p ¶ Poſuerunt ſu. ca. ei⁹. ꝓ ſilitudine coꝛone regie. q ¶ Et arūdinē i de. ei⁹. ꝓ ſceptro regio. r ¶ Et genufle. añ eū il. ei. facto ſilr ⁊ vbo. vñ ſeqꝛ: s ¶ Dicen tes: aue rex iu. q. d. voluiſti regnare ⁊ nō potuiſti: ⁊ ſic coꝛū illuſio accuſa tioni iudeoꝝ correſpondebat. t ¶ Et expuētes i eū. tāq; in pſonā ꝯtēpti bilē ⁊ vilē. v ¶ Acceperūt arundi nē. de manu ei⁹. x ¶ Et pcutiebat caput ei⁹. ⁊ rōne cōtempt⁹ ⁊ rōne do loꝛis infligēdi: q꞉ ex tali pcuſſione acu lei coꝛone intrabāt caput ei⁹. y ¶ Et poſtq̄. Poſtq̄ dſcripta ē ipſi⁹ xp̄i cō dēnatio iniuſta. Hic pōit iniq̄ ſnie exe Diuiſio cutio. ⁊ p̄mo pōit ipſi⁹ xp̄i iudicati cru cifixio. ſcdo crucifixi illuſio ibi: Prete reūtes. tertio illi⁹ expiratio ibi: A ſex H ta aūt hoꝛa. Circa xp̄i crucifixionē q̄tu Circa chꝛi oꝛ tāgūt: loci vilitas: iudeoꝝ crudelitas ſti paſſionē ibi: Et dederūt. militū cupiditas ibi: quattuoꝛ ta Poſtq̄ aūt. latronū ſocietas ibi: Tūc guntur crucifixi ſt. Circa p̄mū dic ſic: Et poſ. il. q꞉ chlamydē illā coccineā īpoſuerūt ſibi ſolū ad deridendū eū ſicē regē fal ſu;. z ¶ Et idu. e. v. e. q̄b⁹ ſpoliaue rāt eū: vt p̄dictū ē: ⁊ h̄ fecerūt vt duct⁹ ad moꝛtē magꝭ cognoſceret i ꝓpꝛia ve ſte q̄ i aliena. a ¶ Exeūtes ⁊c. h̄ ñ ē ꝯ id qd̄ dr̄ Jo. xix. f. Et baiulās ſibi cru cē ⁊c. ipſe em̄ p̄mo poꝛtauit crucē ſuā; q̄ñ exiuit de domo pilati: vt dic Johes ſ; q꞉ erat fatigat⁹ ex p̄cedēti laboꝛe ieiu nus ⁊ vigi
✱ † ¶ Jnnocēs ⁊c. Leo papa. Ex Moꝛaliter ceſſit ḡ pilati culpa facin⁹ iudeoꝝ: ſed nec ipe euaſit reatū q̄ reliq̄t ꝓpꝛiū iudi ciū ⁊ i crimē trāſijt alienū. g ¶ Tūc di. ⁊c. Hylari⁹. Jn q̄ archanū īfideli tatꝭ future oñdit. ſ. antixp̄m xp̄o p̄ferē dū. i ¶ Tūc mi. ⁊c. Chꝛy. Que igr̄ erit nob̄ cura d̄ cetero: ſi ꝯtumelias ab aliq̄ patiamur poſtq̄ xp̄s hec paſſus ē. etem̄ qd̄ fiebat i xp̄o vltim⁹ cōtumelie termin⁹ erat: nec vna pticula tm̄ ſꝫ vniuerſū corp⁹ patiebat iiurias caput p coꝛonā ⁊ arūdinē ⁊ collaphos. facies q꞉ ꝯſpuebant ge ne ⁊ alapis cedebāt. coꝛp⁹ totū p flagella denudat: ⁊ circūdati onē chlamydis ad fictā adoꝛationē. man⁹ p arūdinē quā dede rūt ei ꝓ ſceptro. ac ſi timerēt ne p̄termitterēt aliq̄d ḡuiſſime p̄ſū ptiōis. Moꝛa. Raba. Caput xp̄i de⁹. igit calamo xp̄i caput p cutiūt q̄ diuinitati ei⁹ ꝯdicētes erroꝛē ſuū auctāte ſacre ſcp̄ture q̄ calamo ſcribit firmare conāt. ſpuūt in faciē ei⁹ q̄ p̄ntiā gr̄e ſue vbis execrādis reſpuūt: ⁊ deū i carne veniſſe denegāt. falſo aūt illū adoꝛāt q̄ eū credūt: ſ; puſis actib⁹ dſpiciūt. † ¶ Et du. ⁊c. extra ciuitatē vt p h̄ oñderet q̄ ꝓ toti⁹ mundi ſalute patiebat. Heb. xiij. b. Jeſus vt ſctificaret pp̄lm ſuū extra poꝛtā paſſus ē. a ¶ Exeūtes aūt iue. ho. cy. ⁊c. Hiero. Myſtice crucē ſu Myſtice ſcipiūt natiōes ⁊ pegrini⁹ obediēs poꝛtat ignominiā ſaluatoꝛiſ.
✱ Et dederūt

A ſunt ⁊ domeſtici dei ⁊ heredes. Simon eni obediēs. cyrene heres interptat̄. Qui bñ de villa venit.i.de gentilitate. Villa grece pagus: vñ pagani: q a ciuitate dei ſunt alieni: qui relictis paganis ritib⁹ paſſiōis veſtigia imitant̄. Uel in dño figurant̄: qui ſponte portāt crucē dñi.in ſimone qui inuiti.

a ¶ Cyreneū. Ecce nō hebre⁹: ſz alienigena opprobrio xp̄i ſubdit̄: vt plenitudo ſacramētoꝝ transire a circūciſiōe ad pꝑuciū oſtēdat̄. b ¶ Golgotha. Syrum eſt: ⁊ interptat̄ caluarie: non ob caluitiū ade quē mētiunt̄ ibi ſepultū: ſz ob decollationē dānatoꝝ. Adam iuxͣ ebron i libro ieſu legit̄ ſepult⁹. Loca ſūt foris portā i quib⁹ capita truncabant̄ dānatoꝝ. Et caluarie: h̄ ē decollatoꝝ ſumpſere nomē. quaſi ḡ notius inter noxios. c ¶ Cū felle mixtū. Mar.15.b Alı⁹ euāgeliſta dicit myrrhatū.i.amariſſimū. ⁊ potuit vtrūqꝫ eſſe commixtio fellis et myrrhe. d ¶ Et cū guſtaſ. ⁊c̄. Hoc Marc⁹ tacet: noluit bibere. h̄ eſt qd̄ marc⁹ ait: nō accepit.ſ.biberet. Joh.19.d e ¶ Diuiſerūt. Hoc iohānes diſtinctius veſtimēta i q̄ttuoꝛ ptes: vt eccleſia in q̄ttuoꝛ ptib⁹ mūdi ſignet̄. Tunica ſortita ſignificat oīm partiū vnitatē vincula charitatis q̄ ſorte.i.gr̄a dei ꝑuenit nō humano arbitrio. f ¶ Cauſā. Pro q̄ eū iudei pilato tradiderūt. Rex p crucē nō pdidit: ſz ꝯfirmauit imperiū velint nolint iudei. g ¶ Un⁹ a dex. ⁊c̄. Un⁹ a dextris: p quē mortificatio ſignificat̄ carnis ꝓ celeſti glia: vn⁹ a ſiniſtris: p quē iterum ſignificat̄ mortificatio carnis ꝓ laude mūdi cauſa. h ¶ Blaſphemabāt. Predictū erat Sap.2.d in libro ſapie: Morte turpiſſima ꝯdēnem⁹ eū. Erit eni reſpect⁹ in ſermonib⁹ illi⁹. Si eni vere fili⁹ dei eſt ſuſcipiet illū de manu cōtrarioꝝ ſuoꝝ liberabit illū. Quia ḡ crucifigebat̄ ⁊ nō liberabat̄: credebāt illū nō eſſe dei filiū. ꝓpterea pendēti in ligno inſultāt ⁊ caput agitāt. i ¶ Si filius dei es. Si inſultantib⁹ cedēs deſcēderet de cruce ꝟtutē patiētie nō dēmōſtraret. k ¶ Et credim⁹ ei. Fraudulēta ꝓmiſſio: maius facit ſurgēs de ſepulchro ⁊ nō credidiſtis: ſi ḡ de cruce deſcēderet nō crederetis. Sz h̄ demones imiſerūt: ſtatim eni ſenſerūt virtutē crucis: ⁊ ſuas vires fractas: ⁊ h̄ agūt vt de cruce deſcēdat. ſz ſciēs h̄ dñs ꝑmāſit vt diabolū deſtruat.

Ni.de lyra

✱ nūs et vigilijs: iō milites coegerūt ſimonē ad portandū ei⁹ crucē vt citius poſſēt puenire ad locū crucifixiōis. vt dr̄ hic: a ¶ Et venerūt in lo.q̄ dr̄ golgata: qd̄ ē cal. loc⁹. ille loc⁹ nō eſt ſic nolat⁹ a caluaria ade ibi ſepulti: vt dicūt aliq̄: q2 adā fuit ſepult⁹ in ebron vt habet Joſue.xiiij. ꝓpt̄ q ebrō dicebat̄ antiq̄t⁹ cariathārbe.i.ciuitas q̄ttuoꝛ: q2 q̄ttuoꝛ magni patriarche ſunt ibi ſepulti cum vxorib⁹ ſuis.ſ.adā ⁊ eua: abraā ⁊ ſara: iſaac ⁊ rebecca: iacob et lia. Dicit̄ ḡ caluarie loc⁹: q2 loc⁹ ille erat plenus capitibus mortuoꝝ q̄ ibi decollabant̄: eo q ibi malefactores puniebant̄: ⁊ ſic ptꝫ loci vilitas in q̄ xp̄s crucifixus ē. b ¶ Et dederunt. Hic ꝯſr̄ ponit̄ iudeoꝝ crudelitas: cū dr̄: Et dederūt ei vinū cū felle mixtū. Johānes aūt dicit q dederūt ei acetum. Ad euidētiā aūt hui⁹ ꝯſiderandū q aliqui dicūt h̄ eſſe factū vt citi⁹ moreret̄: ⁊ ſic milites de ei⁹ cuſtodia citius expediretur: q2 debebāt eū cuſtodire quꝯqꝫ expiraſſet: dicūt eni q exiſtentes i tormēto ſi potenē aceto citi⁹ moriunt̄: ſed h̄ nō videtur multū ꝓbabile: q2 acetū eſt frigidū: ⁊ p ꝯñs videt̄ magis mortē taliū differre: ꝓpt̄ qd̄ aliē dicendū ē. ſcribit̄ eni in q̄dā libro hebraico q̄ apud eos intitulat̄ liber Judicum ordinario rū: q q2 ſalomō dixerat: Prouerb.xxxi.a. Date ſicerā.i.potū inebriatiuū merentib⁹ ⁊ vinū his q̄ amaro ſunt animo et bibant ⁊ obliuiſcant̄ egeſtat̄ ſue ⁊ doloris ſui nō recordent̄ ampli⁹. ideo ex occaſiōe hui⁹ ſcbi ſeniores iudeoꝝ ſtatuerūt vt ꝯdēnati ad mortē darēt̄ vinū aromaticū ad bibendū vt facili⁹ tolerarēt paſſionē. In hieruſalē aūt erāt matrone deuote ⁊ cōpaſſiue q̄ hoc vinū dabāt ex deuotione: iudei ḡ ex nimia crudelitate mott tale vinū datū ꝓ xp̄o ⁊ alijs duob⁹ cuꝫ eo crucifixis accepe͞rt ſibi: ſm qd̄ dictuꝫ erat Amos.ij.c. Uinū dānatoꝝ bibebāt: ⁊ loco ei⁹ poſuerūt acetū cū felle mixtū. c ¶ Et cū guſtaſ.no.bi. Marcus dic̄: Et nō accepit: q2 nō accepit ad bibēdū: ſz ſolū ad guſtādū modicuꝫ: vt ſic ipleret̄ in eo qd̄ ſcriptū ē in Ps. lxviij.c. Dederūt in eſcā meā fel: ⁊ in ſiti mea potauerūt me aceto. d ¶ Poſtqꝫ crucifix. eū. Hic ponit̄ militū crucifigētiū cupiditas i h̄ q abſtulerūt ſibi veſtimēta ſua o'ſa: cū tñ dānatis ad mortē dimittat̄ aliqd̄ veſtimētū ad carnis ſue opimentum. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. e ¶ Diuiſerūt ſibi veſti.ei⁹. in quattuoꝛ ptes: ſm q dr̄ Joh.xix. q2 q̄ttuoꝛ erāt milites ipm̄ crucifigētes. f ¶ Sorte mittē. iſta ſors fuit miſſa ſup tunicā dñi inconſutileꝫ q̄ erat facta q̄ſi reticulato ope. et iō nō poterat bñ diuidi cum nō h̄ret aliquā ſuturā. ⁊ iō miſerūt ſortes qs haberet eā integrā. g ¶ Ut adipleret̄ qd̄ dictū ē p pphe.di. Diuiſerūt ſi.⁊c̄. ſm Hiero. illud nō eſt de textu Matthei: nec ē in antiq̄s libris: ſz tñ ī euangelio iohānis. expoſitio tñ hui⁹ auctoritat̄ ptꝫ ex dict̄. h ¶ Et ſedētes ſeruabāt eū. ne aliq̄s raperet euꝫ de cruce anq̄ eſſet mortu⁹. i ¶ Et impoſuerūt ſup ca.ei⁹ ⁊c̄. iſte erāt mod⁹ iudeoꝝ q ſup capita crucifixoꝝ ponebat̄ cā ꝯdēnatiōis ipſoꝝ: iſte aūt accuſat⁹ fuerat q ſibi volebat vſurpare regnū iudeoꝝ vt viſū eſt. k ¶ Tūc crucifixi ſunt cū eo ⁊c̄. Hic deſcribit̄ latronū ſocietas. ad h̄ eni crucifixi ſunt cū xp̄o ex intētiōe iudeoꝝ vt xp̄s vt videret̄ pceps ⁊ magiſter i malefact̄ eoꝝ: ſz ex intētiōe dei hoc pmiſſū factuꝫ ē vt impleret̄ qd̄ de xp̄o ſcriptū erat: Eſa.liij.d. Et cum ſceleratis reputat⁹ eſt. l ¶ Pretereūtes autē. Hic deſcribit̄ ipius xp̄i crucifixi deriſio: q2 pmo fuit deriſus a ptereuntibus: hoc ē a vulgarib⁹ hoīb⁹ circa locū crucis ꝯcurrētib⁹ / dicētib⁹: m ¶ Uah. interiectio ē inſultātis ſeu deridentis. Qui deſtruis tēpluꝫ dei ⁊c̄. imponebāt eni ſibi q hoc dixerat: ſz hoc falſuꝫ erat: vt viſū ē ca.xxv. n ¶ Salua temetipm̄. q.d. nō potes. ex q̄ ptꝫ falſitas tua. ſcḋo fuit deriſ9 a ſacerdotib⁹ ⁊ hoc ē qd̄ dr̄: o ¶ Silr̄ ⁊ p̄n.ſa.illudē.cū ſcri.i.legiſperit̄. p ¶ Et ſeni orib⁹.i.iudicib⁹ ordinarijs. q ¶ Dicebāt: alios ſal.fecit. q.d. nō eſt verū: q2 ſi poſſet facere talia ſaluaret ſemetipm̄. r ¶ Si rex iſrael eſt. nō quicqꝫ ſed meſſias ꝓmiſſus in lege. s ¶ Deſcēdat nūc de cruce. q2 alij reges nō pñt talia facere. t ¶ Et credim⁹ ei. falſum dixerūt q2 maiora fecit q̄ꝫ lazaꝝ ſuſcitauit: ⁊ q̄ꝫ p⁹ mortē de ſepulchro ſurrexit ⁊ tñ nō crediderūt ei. tertio fuit deriſus a latronibus. et hoc eſt quod dicitur:

✱ Jd ipſum.

Moraliter ✱ b ¶ Et dederūt ei vi.bi.cū felle mixtū ⁊c̄. h̄ mortalit̄ faciūt q̄ mēbra ei⁹ amaritudib⁹ affligūt. e ¶ Diuiſerūt veſti. ⁊c̄. h̄ nequit̄ attētāt q̄ eccl'ias ſpoliāt. k ¶ Tūc crucifixi ſūt cū eo ⁊c̄. Remigi⁹ p iſtos duos latrões deſignāt̄ cēs q̄ arctioris vite ꝯtinētiā apphēdūt. quicqꝫ eni intētiōe placēdi deo h̄ faciūt deſignāt̄ p illū q̄ a dextr̄ xp̄i crucifix⁹ ē. q̄ vo ꝓ appetitu laudis hūane. vl' aliq̄ min⁹ digna itētiōe. p illū q̄ a ſiniſtris. l ¶ Pretereūtes āt ⁊c̄. Sic ⁊ mō q̄ viā ꝑtergrediūt̄ iuſticie nō ceſſant ipm̄ blaſphemare: n ¶ Si fili⁹ dei es. ⁊c̄. Ra. Si aūt tūc d̄ cruce deſcēderet ꝟtutē patiētie nō demōſtraret: ſz expectauit paululū. irriſionem ſuſtinuit: ⁊ qui de cruce deſcēdere n ✱ noluit de

---

a nerunt hominē cyreneū nomine ſimonem: hunc angariauerūt vt tolleret crucē ei⁹. † Et venerūt in a ¶ vt vbi erat area damnatoꝝ ibi ſint veſtigia b locū qui dicit̄ golgota: qd̄ ē caluarie loc⁹. a ¶ decollatoꝝ. b ¶ q̄ oēs ꝯuerſi ſunt ei in amaritudinem vitis alienie. Et dederūt ei vinū bi b ¶ vl' p amaritudīe. a ¶ guſtauit q̄dē mortem ad horā: ſed tertia die reſurrexit. c bere cū felle mixtū. Et cū guſtaſ c ſet / noluit bibere. Poſtqꝫ āt cru d e cifixerūt eū / diuiſerūt veſtimēta ei⁹ e ſortē mittētes: vt adipleret̄ qd̄ dictū ē p ꝓphaꝫ dicētē † Diuiſerūt f g ¶ tunicā inconſutilem. ſibi veſtimēta mea: ⁊ ſup veſtem meā miſerūt ſortē. Et ſedētes ſer- h a ¶ diligētia hec nob̄ ꝓfecit vt aptior h'c⁹ reſurrectiōis appareat. b ¶ pilat⁹ ⁊ miſtri. uabāt eū † Et impoſuerūt ſup caput i f ei⁹ cauſam ipſius ſcriptā: Hic eſt Jeſus † rex iudeoꝝ. Tūc crucifixi k g ſunt cū eo duo latrones: vnus a a ¶ nō in via veritatis pedē ponētes. dextris ⁊ vn⁹ a ſiniſtris. † Preter- l a ¶ ſicut mobiles greſſu corpoꝛis ita ⁊ mente b eūtes aūt blaſphemabāt eū mo- tebāt ſermone. a ¶ fatuus populus cōcordat voci falſorum teſtium. uētes capita ⁊ dicentes: † Uah q̄ m deſtruis tēplū dei: ⁊ in triduo il- i lud reedificas. Salua teipꝫ: Si n fili⁹ dei es / d̄ſcēde d̄ cruce. Simi o liť ⁊ pncipes ſacerdotū illudentes cū ſcribis ⁊ ſenioꝛib⁹ / dicebāt p q ¶ nolētes vex dicūt: ⁊ q̄ hoc potuit poſſet vtiq̄: ſz min⁹ volebat vt faceret maius. † Alios ſaluos fec: ſeipm̄ nō pōt ſaluū facere. Si rex iſrael eſt deſcēdat nūc d̄ cruce et credim⁹ ei. r s t k

Margin: † mar.15.b · Lu.23.c · Joh.19.d · † Ps.21.d · † mar.15.c · Lu.23.e · Joh.19.d · alo⁊naçare nus · † mar.15.c · † mar.15.c · † Lu.23.e · C · D

E F ſtruat. a ¶ Idipſum aũt. ⁊ latro. Prius vterqȝ blaſphe mauit: deinde viſis ſignis vnus credidit. ita vterqȝ pplo deũ
prius blaſphemauit: ſȝ alter ſignis territus penituit: ⁊ nũc iu-
Luc.22.f deos arguit. Uſitate dr: ⁊ ruſtici inſultant mihi: ſi vnus hoc
facit. ita ⁊ hic. Lucas eni ait vnum fidelẽ dixiſſe: Memẽto
mei do. dñe ⁊c. ¶ Moralez ſcdꝫ crucis
Eph.3.d. figuram deſcribit Paulus vbi ait: In
Als † deo charitate radicati et fundati: vt poſſitis
cõprehẽdere cũ omnibus ſctis: que ſit
lõgitudo: latitudo: ſublimitas et pfũ-
dum. Cognoſcere etiã ſup eminentem
ſciẽtie charitatẽ xpi. In latitudie ꝗp-
† mar.15.c pe opa charitatis ſignificat. In lõgitu
Luc. 23. f. dine pſeuerãtiã ↄuerſatiõis ſctẽ vſqȝ
in finẽ. In altitudie ſpem celeſtium p-
mioꝝ. In pfũdo inſcrutabilia iudicia
dei. Quãdo iſta gr̃a inter hoies vcit:
⁊ hec coaptanẽ ſacramẽto crucis: vt in
latitudie accipiaẽ trãſuerſũ lignũ quo
extẽdunẽ manus pꝑe operũ ſignifica-
Mar.15.c tionez. In lõgitudine ab ipo vſqȝ i trã
vbi totũ corpus erat ſignificaẽ pſiſtere
.i. longanimiẽ pmanere. In altitudie
ab ipſo tranſuerſo ligno ſurſuȝ verſus
vbi caput erat pꝑe ſpectationẽ ſupnoꝝ
ne illa bona opa/ ⁊ in eis pſeuerantia
pꝑter bñficia dei terrena ad tẽporalia
faciẽda credaẽ: ſed pꝑter illud ſempi-
ternũ qd deſup ſperat fides q̃ p dilecti
onẽ operaẽ. In pfundo autẽ pars illa
q̃ in terra abdita defoſſa latet: ſȝ inde
cõſurgit omne illud qd eminet: ſic ex
† mar.15.c occulta dei volũtate vocaẽ hõ ad parti
Joh.19.f cipationẽ tãte gratie. aliꝰ ſic: aliꝰ autẽ
ſic: ſupereminẽtẽ vo ſciẽtie charitatez
chriſti eã pfecto vbi pax illa ẽ que pcel
lit omnẽ intellectũ. b ¶ A ſexta aũt
hora. Nota ſole a cẽtro mũdi receſſu-
† mar.15.c ro crucifigiẽ dñs: q2 pꝑe pctã moriẽ: ⁊
adam poſt meridiẽ cũ peccaſſet vocem
dñi audiuit: ⁊ ordo eſt rõnis: vt q̃ tpe
F p̃uaricanti ade clauſit: eo tpe penitẽti
latroni ianuã referet paradiſi. Qȝ mar
cus ait hora tertia crucifixiſſe dñm. iõ
eſt vt iudeos q̃ ſe excuſant magis cruci
fixiſſe oſtendat linguis q̃ milites quo-
rũ manibus factũ eſt q̃ hora tertia vt crucifigereẽ inclamaue
rũt: qñ eni crucifixus eſt: hora erat q̃ſi ſexta. i. non adbuc ple-
ne ſexta. c ¶ Et circa horã no. ⁊c. Cũ idlata ẽ dies ad ve
ſperã ⁊ tepefactꝰ eſt ſol a feruore: paſſionẽ conſummat: oſten-
dens ſe mori pꝑter pctã nr̃a q̃bus a diuina luce ⁊ dilectione
i hãc noctẽ cecidimꝰ. Mane ſurrexit dñs docẽs reſuſcitatos
in aĩa ſe eſſe pducturũ in lucẽ eterne felicitatis. d ¶ Eli eli
lãma. ⁊c. Quoꝝ ſuſcipit naturã eorũdẽ plorat miſeriã. In q̃
oſtẽdit q̃ntũ ipſi flere debẽt q̃ peccãt. Ne mireris verboꝝ hu
militatẽ: ⁊ q̃rimõias derelicti: cũ formã ſerui ſciẽs ſcandalum
crucis videas. e ¶ Quidã aũt ⁊c. Nõ oẽs. forſitã roma-
ni hebrei ſermõis ignorãtes pprietatẽ: vel aliq̃ iudei chriſtũ
minorẽ helia reputãtes vt eiꝰ auxiliũ depceẽ. f ¶ Et conti-
nuo cur. ⁊c. Quare acetũ ſit ei datũ Johes oſtendit dicẽs:
Ps.68.e Sciẽs ieſus ꝙ oĩa alia ↄſũmata ſũt vt ⁊ hoc ipleret: Et i ſiti
mea potauerũt me aceto/ dicit: Sitio. Iudei erãt acetũ dege-
nerãtes a vino patriarchaꝝ de pleno vaſe/ de iniq̃tate huius
ſeculi ipleti: cor habẽtes vt ſpongiã cauernoſis ⁊ tortuoſis la
tibulis fraudulẽtũ vt ſpõgia. Spõgia herba ẽ vacua ⁊ cauer
noſa. Hiſopus hũilis herba ⁊ purgãs pectꝰ: hũilitatẽ chriſti
ſignificat. Spongiã ergo hiſopo circũponũt: q2 hũilitatẽ chri
ſti circũdederũt: ⁊ ſe circũueniſſe putauerũt. arundo ſignificat
ſcripturã q̃ hoc facto iplebaẽ. Imponũt ergo ſpõgiã arundi-
ni. i. euẽtũ rei p̃miſſe pphetie adiũgunt. g ¶ Sine: videa.
q2 vocẽ dñi male itelligebãt: fruſtra helie expectabãt aduẽtũ.

Cõfidit in† deũ: liberet eũ nũc ſi
a vult: Dixit eni/ q2 filiꝰ dei ſũ. Id a
¶ plurale p ſingulari.
ipm aũt ⁊ latrones qui crucifixi b
a ¶ cõpatiunẽ elemẽta cõditori ſuo.
b erãt cũ eo iproperabãt ei. A ſextã c
¶ ne ſol pendentẽ dñm videret vel ne impij
ſua fruerentur luce.
aũt hora tenebre facte ſũt ſuper d
¶ ne putetur cõſueta eclypſis p tres horas
tenebre facte ſunt.
vniuerſã terrã vſqȝ ad horã nonã e
c Et circa horã nonã clamauit ie f
a ¶ ſuſcepte nature in primis parẽtibꝰ cor
rupte deplorat miſeriã.
d ſus voce magna/ dicens: Eli eli
lãma açabtani. h eſt: Deꝰ meꝰ/ †
a ¶ humana natura erat derelicta: ſed non
dei filius.
deus meus: vt q̃d dereliq̃ſti me?
e Quidã aũt illic ſtãtes ⁊ audien g
¶ ex eo ꝙ dixit eli.
f tes dicebãt: heliã vocat iſte. †Et h
ↄtinuo currẽs vnꝰ ex eis accẽ ptã
ſpõgiam impleuit aceto: ⁊ impo
ſuit arundini ⁊ dabat ei bibere.
g †Ceteri vo dicebãt: Sine: vide
amus an veniat helias liberans
a ¶ q̃d dixerit lucas apit: Pater in manꝰ
tuas commẽdo ſpũm meum.
eum. Jeſus aũt iteruȝ clãmans i

Nico. de lyra

F Et ecce
* a ¶ Idipm. i. verba premiſſa. b ¶ Et latrones im-
properabant ei. contrariũ videẽ Luc. xxiii. f. vbi diciẽ ꝙ
vnus increpabat eũ: alter aũt rogabat eũ/ dicẽs: Dñe memẽ
to mei dñ veneris in regnũ tuũ. Dicẽdũ ꝙ Mattheꝰ loquiẽ
ſm illum moduȝ loq̃ndi q̃ ſocietas diciẽ aliq̃d facere qñ vnꝰ
de ſocietate
de ſocietate hoc facit. Uel aliter dicendũ ꝙ vterqȝ iproperauit B
primo chriſto: ſed alter videns poſtea patiẽtiã chriſti penituit
⁊ miſericordiam petijt: ⁊ ſic inuenit. c ¶ A ſexta aũt hora.
Hic conſequenter deſcribitur ipſius chriſti crucifixi ⁊ deriſi ex
piratio: vbi primo notatur perturbatio elemẽtorũ quaſi chriſto
morienti cõpatientium. Secũdo cõfeſ-
ſio aſſiſtentium/ ibi: Centurio aũt. Pri
ma in duas: q2 primo deſcribiẽ pturba-
tio corpoꝝ ſupioꝝ. ſecũdo inferioꝝ, ibi:
Et ecce velũ. Circa primum dicit ſic: A
ſexta hora tene. fa. ſũt ⁊c. Hiero. di
cit ſuper iſtum locũ ꝙ iſte tenebre fuerũ
facte p retractionẽ radioꝝ ſolis diuina
virtute. Origenes aũt dicit ꝙ hoc factũ
eſt p interpoſitionem nubium denſarũ.
Sed in hoc magis credẽdũ eſt Diony-
ſio q̃ dicit in epl̃a ad Polycarpũ h fuiſ
ſe per interpoſitionẽ lune inter terram
⁊ ſolẽ: ſicut fit in eclypſi ſolis: ⁊ ibidem
dicit ꝙ ipſe hoc vidit: tunc exiſtẽs in egy
pto vbi eſt aeris puritas: q2 rariſſime
fiunt ibi nubes ⁊ pluuie: pꝑter qd talia
potuit tũc magẽ ppẽdere. vidit ẽ vt diẽ
lunã ab oriẽte aſcẽdẽtez verſus meridiẽ
⁊ ſupponentẽ ſe ſoli. Hiero. aũt ⁊ Ori
genes ñ loquũẽ de illa eclypſi aſſerẽdo
ꝙ ſic fuerit vt dicũt: ſed ꝙ potuit ſic fie-
ri. Ex dictis patet ꝙ illa eclypſis nõ po- Eclypſis tẽ
tuit naturalis eſſe ſed miraculoſa: ⁊ hoc pore paſſio
multipliciẽ. Primo q2 luna erat q̃ntade nis xpi fuit
cima: vt patuit ca. precedenti. ⁊ tũc luna miraculoſa
diſtat a ſole p diametruȝ celi. Eclypſis
aũt ſolis nõ põt fieri naturaliẽ niſi tpe
cõiũctiõis ſol ⁊ lune. pꝑe qd diẽ Diony
ſiꝰ ꝙ mirabaẽ: q2 ñ erat tps cõueniẽs ad
talẽ cõiũctionẽ. Scdꝫ miraculũ fuit. ibi
q2 trãſacta eclypſi luna redijt ad oriẽtẽ:
ita ꝙ in veſpe fuit in oriẽte ſole exiſtẽte
in occidente. ⁊ ſic orbes eoꝝ ſunt ad pri
ſtinũ ſtatũ reſtituti. Tertiũ miraculũ fu-
it ibi: q2 pars orientalis ſolis primo fu-
it obſcurata ⁊ iteruȝ vltimo illuminata.
contrario aũt mõ fit in eclypſi naturali.
d ¶ Sup vniuerſã terrã. Hic accipi h
tur pars p toto: eclypſis eni ſolis non
poteſt eſſe vniuerſalis: ⁊ pꝑter hoc qñ
diciẽ ſuper vniuerſam terrã: intelligẽdũ eſt de terra iudee.
e ¶ Uſqȝ ad ho. Ex q̃ patet ꝙ luna fuit immobilis ſub ſole p
tres horas. Et in hoc fuit q̃rtũ miraculũ illius eclypſis: q2 i na
turali eclypſi lũa cõtinue moueẽ ſub ſole. f ¶ Et circa horã
nonã clamauit ⁊c. Eli eli lamma azabtani. El i hebreo Int̃pretatio
idem eſt quod deus: iota littera hebraica adiuncta facit ſignare iſtoꝝ noim
cuȝ hoc meus: ⁊ ideo eli ideȝ eſt qd deꝰ meus. lamma vna eſt di hebraicoꝝ
ctio per ſe: ⁊ idem valet qd quare in latino. açabtani non eſt ve Eli eli lam-
ra littera: q2 nõ ſignat idem quod dereliquiſti me: ſed debet p- ma açabtani
poni ibi quedam littera que vocaẽ ayn: ⁊ ſonat ſicut. a. formatũ
in gutture. vnde debet ſic ſcribi açabtani: ⁊ tunc ſignificat idẽ
qd dereliquiſti me. ſed per ignorantiam ſcriptorum corrupta ẽ
eſt littera in latinis libris. Dicit aũt chriſtus ſe derelictũ a deo
patre: quia dimittebat eum in manibus occidentium.
g ¶ Quidã aũt illic ſtantes. ſ. milites ipſum cuſtodientes
qui erant gẽtiles pꝑter qd linguam hebraicam ignorabant. di
cebant: h ¶ Heliã vocat iſte. cetera patent vſqȝ ibi: i ¶ Je
ſus autẽ iterum clamans voce magna emiſit ſpiritũ.
ex quo patet ꝙ illa vox nõ fuit naturalis ſȝ miraculoſa: quia hõ
magno cruciatu ⁊ lõgo afflictꝰ: ⁊ ex tali afflictiõe morti ſic proxi-
mus non poſſet ſic clamare virtute nature.

Et ecce
* noluit d ſepulchro reſurrexit. c ¶ A ſexta ⁊c. Aug. Sic Moraliter
moyſe extẽdẽte manꝰ i celũ facte ſũt tenebre ſup egyptios: ſic ⁊
chriſto hora. vi. manꝰ extẽdẽte i cruce ad celũ ſup pplm q̃ clama
uerat: crucifige eũ. facte ſũt tenebre: ⁊ oĩ lumĩe priuati ſunt in ſi
gnum futurarum tenebrarũ q̃ apprehenſure erãt iudaicã gẽtẽ.
† ¶ Deꝰ meꝰ/ deꝰ meꝰ vt q̃d dereliq̃. me. Gloſa. Subtraxit
pꝑtectionẽ ſȝ nõ ſoluit vnionẽ. ſic martyres in manibus carnifi-
cũ dereliquit: quos tamen charitate firmiſſima ſibi iunxit.
i ¶ Jeſus aũt iterũ clamãs vo. ma. emi. ſpi. oſtẽdẽs ex
clamore ſupernaturali ꝙ ex maxima charitate tradidit nr̃e ſalu-
* tis p̃cium

A F a ¶ Et ecce ve.tē.⁊c. Ut arca teſtamēti ⁊ oīa ſacramēta le
Joſephus gis q̄ tegebant apparerēt: ⁊ ad gētes trāſirent. Joſephus ait
virtutes angelicas p̄ſides q̄ndā tēpli tūc pariter cōclamaſſe:
1.Cor.13.c trāſeam᷒ de his ſedib᷒. Velū qḋ dicebat exteri᷒: q: tūc ex ꝑ
te videm᷒. cū aūt venerit qḋ pfectū ē tūc velū interi᷒ dirūpe/
tur. b ¶ Terra mo.ē. oīa elementa ſuū dn̄m crucifixū demōſtrāt: terra mo
uet dn̄m ſuū pendentē ferre non ſuſti
nēs. c ¶ Petre. i. corda gētiliū: vel
vaticinia ꝓphaꝝ q̄ petre dicunt a pe/
tra xp̄o vt q̄cq̄d i eis duro legis vela/
mine clauſū erat: ſciſſū pateret gētib᷒.
Myſtice ¶ Myſtice. Corda terrenoꝝ ꝑ paſſio
nē xp̄i cōmutāt. Petre ſciſſe ſūt: q: du
ricia iudaica ex ꝑte erat emollienda
d ¶ Et monumēta. ⁊ tñ cū monu/
mēta apta ſūt nō añ ſurrexerūt q̄ dn̄s
Rom.8.f reſurgeret vt eſſet p̄mogenit᷒ ex mlt̄
fratrib᷒. e ¶ Corpa ſctōꝝ. Hi cre/
dēdi ſūt cū dn̄o aſcēdēte ſit aſcēdiſſe cū
corꝑe. f ¶ In ſctām ci.⁊c. Hieruſ
q̄ ſctā dr̄ ꝓpt tēplū ⁊ ſctāſctōꝝ q̄ nulla
alia. g ¶ Cēturio aut. Hi i ſcāda/
lo crucꝭ ꝯfitent filiū dei. Arri᷒ i eccl'ia
ꝑdicat creaturā quē ceci iudei nec tot
miracul' credūt. In cēturione fides ec
cleſie deſignat: q̄ velo celeſtiū myſte/
rioꝝ ꝑ mortē dn̄i reſerato: ieſū filiū dī
tacēte ſynagoga ꝯfirmat. h ¶ Mu
Lu.32.g lieres mul. Matthe᷒ ⁊ Lucas dicūt
Joh.19.f. mariā magdalenam a lōge ſteiſſe. Jo
hānes vō iuxta crucē: q: tāto interual
lo aberat: vt ⁊ iuxta diceret: q: p̄ſto e/
rat i ꝯſpectu ei᷒: ⁊ lōge cōparatiōe tur
be ꝓpīquis. Poſſum᷒ etiā dicere q̄ il/
le q̄ erāt cū matre dn̄i poſtq̄ eā cōmen
dauit diſciplo abire ceperāt iā: vt a dē
ſitate turbe eruerēt ſe: ⁊ cetera q̄ facta
B ſunt lōgi᷒ intuerent. l ¶ Miniſtrā
tes ei. Cōſuetudinis hebraice erat vt
mlieres de ſubſtātia ſua p̄ceptorib᷒ ſu
is miſtrarēt: qḋ ⁊ dn̄s accepit vt exem
plū daret aplīs. k ¶ Jacobi. Jaco/
bus alphe i minor dr̄ ad differentiā ia
cobi q̄ int̄ p̄mos aplōs vocat᷒ eſt ⁊ ele
ctus a dn̄o. l ¶ Hō diues. q: ad p̄ſi/
dē niſi diues accedere nō poterat: nō
q̄ diuitias cōmēdet euāgeliſta. Dict᷒
ē ⁊ decurio: q: fuit de ordīe curie ⁊ of/
ficiū curie miſtrabat: ꝑ h̄ potuit hr̄e fa
cultatē: ꝑ h̄ q̄ diſcipul᷒ hoc miſterio di
gn᷒ fuit. m ¶ Diſcipulus. Et ſi oc/
cult᷒: vitās ꝑi᷒ inimicitias iudeoꝝ: in
h̄ extremo officio nihil curat de illis.
In ſyndone

¶ nō aliūs extorſit.
a voce magna emiſit ſpm̄. Et ecce a
¶ in nouū ⁊ vetus teſtamentū.
velū tēpli ſciſſū eſt i duas ptes/
a ¶ ab initio mūdi qñ homo condit᷒ ē vſq̄ ad conſummationem ſeculi.
b a ſummo vſq̄ deorſum. Et terra b
c/d mota eſt: ⁊ petre ſciſſe ſunt: ⁊ mo c/d
¶ in typum future reſurrectionis.
e numēta aperta ſūt: et multa cor/ e
pora ſanctoꝝ q̄ dormierāt ſurre/
¶ q̄ ordīe h̄ ⁊ qñ ꝯſiderādū ē. a ¶ ad teſti/
moniū dominice reſurrectiōis.
xerūt. Et exeūtes d̄ monumētis f
f poſt reſurrectionē ei᷒ venerūt in g
¶ ꝓ antiquo noīe vt mattheus publican᷒
ſanctā ciuitatem: ⁊ apparuerunt h
¶ .i. idoneis. ¶ nō oīb᷒: q: nō general' re/
g multis. Cēturio aūt ⁊ qui cū eo i
ſurrectio. ¶ milites.
erant cuſtodiētes ieſum/ viſo ter
remotu ⁊ his que fiebant/ timue
runt valde/ dicentes: Vere fili᷒ k
h dei erat iſte. Erāt autē ibi mulie/ l
res multe a lōge que ſecute erāt m
i ieſum a galilea miniſtrantes ei. n
a ¶ de qua dn̄s eiecerat ſeptē demonia.
Inter quas erat maria magda/ o
¶ ſoror matris domini. a ¶ minoris.
k lene/ ⁊ maria iacobi/ ⁊ ioſeph ma p
¶ que regnū ſuis poſtulauerat filijs.
ter/ ⁊ mater filioꝝ zebedei. Cum q
l ſero aūt factū eſſet venit q̄dā ho r
a ¶ ip̄a ē ramathaſophim ⁊ ſamuel' ciuitas
mo diues ab arimathia nomine s/t
m ioſeph: qui ⁊ ip̄e diſcipulus erat v
¶ ecce ioſeph dignum apud ſeculum.
ieſu. Hic acceſſit ad pilatū/ ⁊ pe x
tijt corpus ieſu. Tūc pilatus iuſ y
ſit reddi corpus. Et accepto cor z

Nico.de lyra

a ¶ Ecce velū tē.⁊c. Hic ſcd̄o declarat ꝑturbatio ele/
mētoꝝ inferioꝝ: q: ad motū terre ⁊ aeris velū tēpli ſciſſum ē.
Illud aūt velū erat ſc̄m aliq̄s in introitu tēpli ꝓhibens aſpe/
ctū eoꝝ q̄ erant intra templū. ⁊ ideo ꝑ talem ſciſſionē decla/
rata ē ipletio v̄itatis i morte xp̄i q̄ latebat i figur' veter' teſta
mēti. ſc̄m alios vō nō fuit velū qḋ erat i introitu tēpli: ſꝫ velū
qḋ erat intra tēplū int̄ ſctm̄ ⁊ ſanctūſctōꝝ: ⁊ ſciſſio ei᷒ idem ſi/
gnificat qḋ prius dictū eſt. ⁊ hoc dicūt cōmunius doctores. d̄
vtroq̄ vō velo dictū fuit plen᷒ Exo.xxvi. b ¶ Et t̄ra mo.
eſt. q̄ſi nō potēs ſuſtinere mortem xp̄i. c ¶ Et petre ſciſſe
ſūt. in ſignū hui᷒ q̄ corda q̄ntūcūq̄ dura deberēt xp̄o morie
ti cōpati. d ¶ Et monumēta apta ſūt. ex terremotu ad
denotādū q̄ reſurrectio xp̄i ꝓpinq̄ erat ⁊ alioꝝ cū ip̄o reſur
gentiū. e ¶ Et multa corpa ſctōꝝ qui dormierāt ſur
rexerūt. nō tunc qñ monumēta apta ſunt. ſ. hora mortis xp̄i:
ſed poſtea qñ reſurrexit: q: cū eo ſurrexerunt tanq̄ teſtes ſue
reſurrectiōis. ⁊ hoc eſt qḋ ſubdit: f ¶ Et exeūtes de mo/
numētis poſt reſurrectionē eius. i. chriſti. g ¶ Vene
rūt i ſanctā ciui. i. hieruſalē que dicebat ſancta ꝓpter tem/
plū diuino cultui deputatū qḋ erat ibi. h ¶ Et apparuerūt
multis. ad declarationē dominice reſurrectiōis. i ¶ Cen/
turio aūt.

C turio autē. Hic ponit aſſiſtentiū cōfeſſio. et p̄mo centurionis
⁊ ſue ſocietatis qui vidētes ſigna predicta in morte xp̄i confeſſi
ſunt veritatē ſue diuinitatis dicentes: k ¶ Vere filius dei
erat iſte. ⁊ ꝑ ꝯſequēs eiuſdē nature cū eo. Scd̄o ponit cōfeſ/
ſio mulieꝝ deuotaꝝ que ꝯfitebant cū facto inq̄tum aſſiſtebant
ip̄i morienti: qḋ nō audebāt facere apl'i:
q: ſolus iohānes legit ibi ſteiſſe: et h̄ ē
qḋ dr̄: l ¶ Erāt autē ibi mlie. mlte
a lōge. Cōtrariū videt Joh.xix. vbi di † mar.15.d
cit q̄ ſtabāt iuxta crucē. Dicēdū q̄ erāt Lu.23.f
lōge reſpectu militū xp̄m crucifigētiū et
cuſtodientiū: ſꝫ ꝓpe erāt reſpectu alioꝝ
aſtātiū: nō erāt eñ ita lōge q̄n poſſent
eū loquentē audire qñ dixit matri ſue: † Apo.6.c
Mulier ecce filius tu᷒ ⁊c. m ¶ Que Joh.19.f.
ſecute erāt ⁊c. ex deuotiōe quā habe/
bāt ad audiēdū verbū eius. n ¶ Mi
niſtrātes ei. neceſſaria vite ſue de fa/
cultatib᷒ ſuis. iſte eñ erat mos iudeoꝝ
q̄ neceſſaria vite admiſtrabāt doctori/
bus. o ¶ Int̄ q̄s erat maria mag
dalene: ſic noīata a magdalo caſtello.
p ¶ Et maria iacobi ⁊ ioſeph ma.
iſta erat ſoror marie matris xp̄i. Et ma/
ter filioꝝ zebedei. ſ. iacobi ⁊ iohannis.
q ¶ Cū ſero āt factū eſſet. Hic de
ſcribit ip̄ſi᷒ xp̄i mortui deuota tumula/
tio vbi duo ponunt: primū ē ſepeliētiū Diuiſio
deuotio. ſcd̄m iudeoꝝ malignantiū ma † mar.15.d
chinatio/ ibi: Altera aūt die. Circa pri Lu.23.g
mū adūtendū q̄ lꝫ mors xp̄i fuerit igno
minioſa: vt patꝫ ex p̄dictis. ſepultura tñ
ei᷒ fuit nobilis ⁊ ſumptuoſa. cui᷒ ratio
eſt: q: paſſibilitatē ⁊ hūanitatē aſſūpſit
xp̄s ꝓpt̄ noſtrā redēptionē. ⁊ iō ip̄a cō/
pleta i ſua morte p̄dicta debuerūt ceſſa
re. ⁊ ea q̄ ſeq̄bant quodāmō ad gloriā
ſue reſurrectiōis ꝑtinere: vtrūq̄ autē
fuerat p̄dictū ꝑ eſaiā ꝓphā; d̄ turpitudi/ D
ne mort' ei᷒: Eſa.liii.c. Tanq̄ ouis ad
occiſionē ducet ⁊c. ⁊ ſeq̄t ibidē: Cū ſce/
leratis reputatus ē. de nobilitate ſepul
ture ei᷒ dr̄ Eſa.xi.c. Radix ieſſe q̄ ſtat
in ſignū ꝑploꝝ: ip̄m gētes deꝑcabunt: † mar.15.d
et erit ſepulchrū ei᷒ glorioſū: h̄ eſt g̃ qḋ Lu.22.g
dr̄ hic: Cū ſero autē factū eſſet. q: Joh.19.g
circa veſperā ferie ſexte depoſit᷒ eſt de
cruce. r ¶ Venit q̄dā hō diues. et
ꝓpter h̄ potuit de facili accedere ad pi/
latū: ⁊ q: erat nobilis ⁊ vnus de curia:
vt habet Luc.xxiii. s ¶ Ab arima/
thia. iſta eſt ciuitas que. i. Reg. dr̄ ra/
matha. de q̄ fuit oriūdus ſamuel.
t ¶ Noie ioſeph. nomē aūt ei᷒ expri/
mit q: erat hō famoſus. v ¶ Qui et † De cō.di.
ip̄e diſci erat ieſu. occulte tñ ne expel/ i.c. ꝯſulto
leret d̄ ſynagoga: q: h̄ꝫ qḋ dr̄ Joh.xii.f
ex p̄ncipib᷒ mlti crediderūt i ieſū: ſꝫ ꝓpt̄ phariſeos nō ꝯfitebā
tur ne de ſynagoga eiicerent. x ¶ Hic acceſſit ad pi. depo
ſito eñ timore: ꝯfidēter. y ¶ Petijt corp᷒ ieſu. ad ſepelien
dū honorifice. z ¶ Tunc pilat᷒ iuſ. reddi cor. Tū quia io
ſeph erat hō valēs ⁊ nobil': ꝓpt̄ qḋ pilat᷒ petitioni ei᷒ voluit ac
q̄ſcere: Tū q: ſciebat xp̄m crucifixū iniuſte. a ¶ Et accepto
corꝑe ioſeph inuol. ⁊c. h̄ eſt i panno lineo mūdo: ꝓpter qḋ
corpus xp̄i nō conſecrat in altari ſuper pannū ſericum ſꝫ lineū:
q: corpus chriſti in ſepulchro tali panno fuerat inuolutum.
Et poſuit
Moraliter a ¶ Ecce velū ⁊c. dei tēplū ē fidel' aīa. i. Cor.iii.d. Tem
plū dī ſctm̄ ē qḋ eſt' vos. Cui᷒ velū ſcidit qñ velamē hypocri/
ſis diſſipat t̄ra mouet: qñ t̄renū deſideriū i amorē celeſtiū cō/
mutat. ⁊ petre ſcindūt qñ duricia cordis ꝑ pietatem emollit. ⁊
mortui r̄ſurgūt qñ ſomn᷒ pigricie ad bōi opis exercitiū excitat.
q ¶ Cū ſero ⁊c. Seq̄t: Et petijt cor. ie. Ille corp᷒ ieſu po/
ſtulat q̄ ꝓ digna receptiōe euchariſtie deū ſupplicit̄ exorat. ⁊ i/
noluit ſyndone mūda: qñ recipit mēte pura: ⁊ ponit i monumē
to nouo, i. in corde ꝑ gr̄aꝫ renouato. ⁊ aduoluit ſaxū magnū ad
oſtiū qñ pōit diligēs obſtaculū ꝯ pcti recidiuū. ⁊ mlieres ſedēt
cōtra ſepulchrū: cū aīe duote ꝯſiderāt paſſiōis xp̄i myſteriū.

Altera aūt

F Myſtice a ¶ In ſyn.mū. Myſtice Syndone mūda ieſū inuoluit q̄ pura mēte eū ſuſcipit. Hinc etiā mos eccl'ie habet vt ſacrificiū altaris non ſerico: nō pāno tincto: ſed puro lineo celebretur. b ¶ In monu. ꝛc. q: ſi in monumēto vbi alius poſitus eēt poneret: ali⁹ fortaſſe reſurrexiſſe fingeret. In petra: ne ſi ex multis lapidibus edificatū eēt: ſuffoſſis tumuli fundamētis ablatus furto diceretur. c ¶ Erant aūt ibi. Aliis notis ieſu ad ſua redeuntib⁹ ſole mulieres q̄ artius amabāt obſequiū funeris inſpiciebant: expectātes qđ ꝓmiſerat ieſus. ꝛ ideo prīe reſurrectionē vident. d ¶ Poſt paraſceuen. Paraſceue. i. ꝑparatio: hoc noīe dicit ſexta ſabbati. i. in qua ꝑparabant neceſſaria ſabbato: vt de māna dictū eſt: ſexta die colligetis duplū: q: ſexta die hō factus eſt: ꝛ in ſeptima reqeuit dñs. Jō ſexta die ieſus ꝓ hoīe moritur: vñ ꝛ dixit: Cōſummatū eſt. i. ſexta die ꝓ redēptiōe mūdi opus expletū eſt: ꝛ i ſabbato qeuit in ſepulchro. Ita ꝛ nos in hac ſexta etate ꝓ dño pati debem⁹: ꝛ in ſeptima (q̄ eſt mortuorū) in ſecreta pace qeſcere: donec octaua reſurrectiōis veniat. In Gen. vii. dies veſpam hēre n̄ legit: q: in illo ſeculo reqes aīaꝝ nullo merore cōſumit: ſed gaudio future reſurrectiōis auget. Noſtꝝ paſcha ē immolatio chriſti. i. paraſceue. i. ꝑparatio ei⁹ ab hora captiōis. e ¶ Poſt tres di. A pte totū: ps ſexti diei q̄ crucifix⁹ eſt cū ſua nocte ꝓ vno die. Sabbatū integre. Terti⁹ dies a pte pria. i. noctē tot⁹ cū ſuo diurno: ꝛ ſic ē triduum. f ¶ Munierūt ſe. ꝛc. Diligētia coꝝ nr̄e ꝓfuit fidei. Nā q̄nto amplius ſeruabat: tanto magis virtus reſurrectionis oſtēditur.

† De con. diſt. i. c. conſulto.
Exo. 16. b.
Gen. 2. a.
Mar. 15. d
Joh. 19. f.
Gen. 3. a.

F
Mar. 16. a
Luc. 24. a
Joh. 20. a
†
Mar. 16. c

Veſpe aūt Ca. XXVIII ꝛc. Marc⁹ ait: Valde mane. i. q̄ diſcordat a Luca ꝛ Johāne. Matthe⁹ a pria pte noctis. i. a veſpa noctē ſignificat xui⁹ ſine venerint ad monumē tū Jō autē ſic noīat: q: ab eo tpe licebat facere qđ vellēt trāſacto ſabbato. Veſpere aūt ſabbati. i. nocte diei ſabbati. Veſpe q̄dē ceperūt venire. i. aromata ꝑparare: ſꝫ luceſcēte mane puenerūt: qđ matthe⁹ cā breuitatis ponit obſcuri⁹. alii apti⁹. Veſpe ſolet tenebreſcere. ſꝫ myſtice dicit lucere ꝓ glīa reſurrectiōis. Huc uſq: diē nox ꝑcedere dicebat: nunc ordo mutat ꝛ nox q̄ reſurrexit. diei q̄ ſe oñdit adiūcta eſt. Cōgrue pri⁹ diem nox ſeqbat: q: hō a luce in tenebras ceciderat. Nūc dies ſequit noctē: q: poſt reſurrectionem a pctīs ad vitā reducimur. Veſpere. i. nocte q̄ luceſcit. i. q̄ terminat luce: qđ nō prima ps noctis ē: ſꝫ extrema ps noct' ē diluculū q̄ venerāt. ¶ Vlero. Q: diuerſa tpa iſtarū mulierū i euāgeliis deſcribunt: nō mēdacii ſignū ē: ſꝫ ſedule viſitatiōis officiū. dū crebro abeūt ꝛ recurrūt: ꝛ nō patiunt a ſepulchro dñi diu abeſſe vel lōgi⁹. Sepulto dño q̄diu licuit eis opari. i. uſq: ad occaſū ſolis vnguēta parabāt: ꝛ q: ꝑ anguſtia tpis op⁹ explere non potuerāt trāſacto ſabbato. i. occidēte ſole vbi licētia operādi redijt emerunt aromata. Et quia nocte preoccupante ſepulchrum adire non potuerunt mane adeunt. b ¶ Maria magdalena ꝛ alte. ma. due vni⁹ noīs ꝛ deuotiōis mlieres: duas ſignificāt plebes pari duotiōe xp̄i paſſionē ꝛ reſurrectionē āplectētes.

Mar. 16. a
Luc. 24. a
Joh. 20. a.

¶ maioris meriti apud deū.
a pore ioſeph inuoluit illud in ſyn
a ¶ I ſimplici ſepultura dñi cōdēnat ambitio diuitū: q̄ nec mortui diuitiis carent.
b done munda: † ꝛ poſuit illđ i mō a
numēto ſuo nouo: qđ exciderat b c
a ¶ vt nō poſſet apiri ſepulchꝝ ſine auxilio multorum.
in petra. Et aduoluit ſaxum ma d
gnum ad oſtium monumenti: ꝛ e
c abijt † Erāt aūt ibi maria magda f
lene ꝛ altera maria ſedēteſ ꝯtra
d ſepulchrū. Altera aūt die q̄ ē p⁹ g
¶ preparationem paſche.
paraſceuē: ꝯuenerūt ꝑncipes ſa h
cerdotū ꝛ phariſei ad pilatū di
¶ nō ſufficit ſcel⁹ mortis: niſi poſt mortē famā ei⁹ lacerēt. ¶ qđ erāt dño imponūt.
cētes: Dñe/ recordati ſum⁹ q: ſē
ductor ille dixit/ adhuc viuens:
e p⁹ tres dies reſurgā. Jube ergo †
cuſtodiri ſepulchꝝ uſq: i diē ter
tiū: ne forte veniāt diſcipli ei⁹ ꝛ
furēt eū/ ꝛ dicāt plebi: ſurrexit a
a ¶ ignorāter verū dicūt: q: peior ē cōtēpt⁹ penitētie q̄ error ignorātie.
mortuis: ꝛ erit nouiſſimus error †
a ¶ q̄ſi diceret: ſufficit vobis q̄ i nece cōſenſi innocentis vobiſcum ꝑmaneat error.
peior priore. Ait illis pilat⁹: Habe i
tis cuſtodiā. † Ite cuſtodite ſicē
¶ q̄to diligēti⁹ ſeruat tātomagis virt⁹ reſurrectionis oſtenditur.
f ſcitis: Illi aūt abeūteſ muniērūt ſe k
pulchꝝ ſignāteſ lapidē cū cuſto l
a † Eſ dib⁹ XXVIII m
Veſpere autē ſabbati q̄
¶ qđ primū licuit operari.
b luceſcit in prima ſab n
bati/ venit maria ma o
gdalene et altera maria videre

d ¶ Et aduoluit ſaxū magnū. quod n̄ poſſet de facili amoueri ne aliqs veniēs poſſet rapere corp⁹ chriſti. e ¶ Ad oſtium monumēti. monumētū illud factū erat ad modū cuiuſdā domuncule in cuius medio erat ſepulchrū: ꝛ in domūcula erat quoddā oſtiolū ad habēdū illic igreſſū. f ¶ Erāt aūt ibi maria mag. aſſiſtentes ſepelientib⁹ chriſtū ex deuotiōe ad vidēdū q̄liter poſſēt reuerti ad ipm inungendū. g ¶ Altera aūt. Hic pōit iudeoꝝ machiatio: q: īpetrauerūt cuſtodiri ſepulchrū ne diſcipuli chriſti raperent corpus ei⁹ ꝛ diuulgarēt eū reſurrexiſſe: ſed q: nō ē cōſiliū ꝯ dñm: vt dr̄ Prouerb. xxi. d. iđ factū iudeoꝝ mag' fecit ad oppoſitū. ſ. ad certitudinē dñice reſurrectiōis: q: ab ipſis cuſtodib⁹ teſtificata eſt: vt habet ſequēti ca. ꝛ hoc eſt magnū ſcꝫ habere teſtimoniū ab aduerſariis. dicit ergo: Altera die q̄ eſt poſt para. i. ſabbato: q: feria ſexta in q̄ paſſus eſt chriſt⁹ dicta eſt paraſceues. i. ꝑparatio: q: illa die ꝑparabant cibaria ꝓ ſequēti die. In craſtino igit dñice paſſiōis. h ¶ Cōuenerūt pricipes ſacerdotū ꝛc. ꝛ patet uſq: ibi: i ¶ Ait ill' pila. ꝛc. i. cōcedo q̄ accipiatis milites ad cuſtodiēdū euꝫ ꝓ volūtate vr̄a. k ¶ Illi aūt abeū. ꝛc. militibus armatis. l ¶ Signantes lapidē. ſigillo ſuo ne aliqs poſſit ingredi ſine ſcitu eoꝝ.

Moraliter ✱ g ¶ Altera aūt die. Seqt: † Jube ergo cuſtodiri ſe. ꝛc. Notādum q̄ volentes impedire diuinam prouidētiā ꝯ ſuam intentionē ꝓmouēt illaꝫ. Sicut fratres ioſeph vendiderūt ipſuꝫ ne adorarent eū: ꝛ per hoc compulſi ſūt eum adorare ſm ordinem prouidentie diuine. ſic principes iudeorum volētes impedire celebritatem nominis chriſti fuerunt valde diligētes de cuſtodia ſepulchri: ꝛ per hoc celebrata eſt fama de veritate ſue reſurrectionis: ꝛ per conſequēs ſui nominis. † ¶ Et erit nouiſſi. er. ꝛc. veritatē ignorant dixerūt: ſicut ꝛ cayphas. nā error eoꝝ q̄ milites pecūia corrūperūt vt furatū corp⁹ chriſti mētirent: peior fuit errore q̄ petierūt cuſtodiaꝫ ſepulchri ne diſcipuli corpus chriſti furarent. H

Veſpe aūt. Ca. XXVIII P⁹ q̄ euāgeliſta dſcripſit xp̄i paſſionē ꝛ ſepulturā. hic conſequēter deſcribit ipſi⁹ reſurrectionē. ꝛ prio deſcribit dñice reſurrectiōis manifeſtatio. Scđo ipſi⁹ māifeſtate diuulgatio/ ibi: Vndeci aūt. Pria in tres: q: p̄mo manifeſtata ē reſurrectio ꝑ deſcēdētē angelū. ſecundo per apparētē dominum/ ibi: Et exierūt. tertio ꝑ teſtimoniū militū cuſtodiētiū/ ibi: Que cū abiſſent. Circa primum tria notantur. mulierum deuotio/ ibi: Veſpere autē. angeli apparatio/ ibi: Et ecce terremotus. ꝛ reſurrectiōis manifeſtatio/ ibi: Scio enī. Ad euidētiā p̄mi cōſiderādū q̄ denominatio fit a nobiliori / ideo apud iudeos omnes dies hebdomade denominabantur a ſabbato: ita q̄ dies imediate ſequēs ſabbatū dicebat prima ſabbati. i. prima a ſabbato: alia ſecunda ſabbati. ꝛ ſic ꝯſr. Ab illa autē hora q̄ chriſtus fuerat ſepultus non poterāt mulieres emere aromata ad inungēdum chriſtum uſq: ad veſperam diei ſequentis: quia ſolennitas ſabbati incepta erat ab hora ſepulture. in qua non licebat aliquid emere uſq: ad veſperam ſequentis diei. ſ. ſabbati. ꝛ tunc. ſ. veſpere ſabbati emerūt aromata ꝛ preparauerunt ſe ad veniendum: non tū venerunt propter noctem de ꝓximo imminenteꝫ: ſed in mane ſequenti venerunt in prima hora diei ſequentis, que dicebatur p̄ma ſabbati. Sic ḡ cōſtruēda ē lr̄a: Veſpe autē ſabbati q̄. ſ. veſpa. n ¶ Luceſcit i pria ſab. i. incipit illuceſcere i principio diei ſequētis. o ¶ Venit maria ꝛc. ꝑmitit aūt ibi veſpe aūt ſabbati: nō q: illa hora venerūt ad monumentū: vt dictum eſt. ſꝫ q: tūc ſe ꝑparauerāt ad veniendū videre ſepulchrum. i. q̄

Diuiſio

G Terreno

Nico.de lyra

✱ a ¶ Et poſuit illud in monumēto ſuo. qđ erat ſumptuoſe factū. b ¶ Nouo. q: ſi aliqs fuiſſet ibi ante ſepultus: calumniari poſſet a iudeis q̄ ille ſurrexiſſet ꝛ nō chriſtus. c ¶ Qđ exciderat in petra. eadē rōne factū ē hoc ne ſi chriſtus fuiſſet ſepult⁹ in terra. diceret a iudeis q̄ diſcipuli rapuiſſent corp⁹ ei⁹ fodiētes i terra deſubtus ꝑ viā ſubterraneam.

Et aduoluit

✱ liter poſ

A F a ¶ Terremotus. ſicut in paſſiõe ⁊ ĩ reſurrectiõe fit mot⁹ terre: ſignificat aũt corda terrenoꝝ p fidẽ paſſionis ⁊ reſurrectiõis ad penitẽtiã mouenda. b ¶ Reuoluit ad la. Clauſo potuit exire ſepulchro q̃ clauſo nat⁹ eſt virginis vtero. Reuolutio lapidis ſignificat reſeratiõnẽ ſacramẽtoꝝ xp̄i: q̃ velo lr̃e tegebãt: q̃ ablato reſurrectio: mortis abolitio: vita eterna cepit toto orbe ꝑdicari. c ¶ Sedebat. Regnantẽ indicãs qui in natiuitate ſtando bellaturũ ſignificauerat. Sup lapidẽ q̃ monumentũ claudebat: vt clauſtra inferꝛoꝝ ſuperata doceret. Marcus dicit.

mar.16.a Introeuntes mulieres in monumẽtũ iuuenẽ vidiſſe in dextris coopertũ ſtola cãdida: qđ põt mouere: niſi ĩtelligamus vel mattheũ tacuiſſe de illo angelo quẽ intrãtes viderãt. vel marcũ đ illo quẽ foris ſup lapidẽ viderũt vt duos viderint: ⁊ vt a duobus ſingulatim eadẽ audierint. Aut certe intrãtes in monumẽtũ: h̃ in aliq̃ ſepta macerie debem⁹ accipe: q: locũ tũc fuiſſe munitũ credibile eſt. ſ. in aliq̃ ſpacio an̄ petrã: q̃ exciſa loc⁹ fact⁹ ẽ ſepulture vt ipm̄ viderint ĩ eodẽ ſpacio ſedentẽ a dextris: quẽ dicit matthe⁹ ſedentẽ ſup lapidẽ.

d ¶ Sicut fulgur. In cãdore veſtĩ ſignificat blãdũ iuſtis: in terrore fulguris ſignificat terribilẽ futuꝝ reprobis. e ¶ Nolite timere. Que vr̃os cõcaues videt'. illi timeãt q̃ ad eoꝝ ſocietatẽ nõ ptinẽt. f ¶ Et cito eũtes. Nec cõceſſũ ẽ vobis h̃ gaudiũ occulto cordis tenere: ſꝫ ſilr̃ amãtib⁹ pandere.

g ¶ Et ecce pce. q: iã a morte ad vitã trãſmigrauerat: cui⁹ reſurrectionis gl̃iam poſt leti videbim⁹: ſi mõ a vitus ap̄ ꝟtutes trãſmigram⁹: Exierũt cito currẽtes nũctare. Lucas idẽ dicit: Re-

Luc. 24.c greſſe nũciauerũt oĩa illis. xj. ⁊ ceteris

mar.16.b omnib⁹. Sꝫ marc⁹ ait: fugerũt exeuntes. Inuaſerat eñ eos timor: ⁊ nemini quicq̃ dixerũt. Nemini. ſ. nõ apl̃oꝝ ſꝫ angeloꝝ quib⁹ nõ fuerũt auſe aliqđ rñdere. Uel certe ip̄is cuſtodib⁹ q̃s iacẽtes viderũt. h ¶ Cũ timo. ⁊ gau. Duplex ẽ affectus ĩ eis: timoris ⁊ gaudij. Alter de magnitudĩe miraculi: alẽ

B ex deſiderio reſurgẽtis: ⁊ vterq̃ gradũ femineũ ꝯcitabat. i ¶ Ecce ieſus occur. il. di. Sic omnib⁹ iter virtutũ inchoantib⁹ adiuuando occurrit xp̄s. k ¶ Et tenuerũt. Sup̄i⁹ dictũ ẽ clauſo exiſſe monumẽto: vt imortale corp⁹ itelligeres: Hic tenẽt pedes vt verã carnẽ cõprobes. Et q: tãta viſiõe tremebãt primũ pellit timor: Nolite timere. vt mẽte placida poſſint audire que dicunt. Iſte tenẽt pedes q̃ adorãt reſuſcitatũ: ſed illa q̃ neſciebat ad hec reſurrexiſſe filiũ dei audit merito: noli me

Ioh.20.c tãgere: nõdũ eni aſcẽdi ad patrẽ meũ. l ¶ Nũciate. vt mulier mortifera ſerpẽtis ꝟba narrauit: ita mõ ꝟba viuificatoris: vt a q̃ tunc mors mõ ab ea vita. m ¶ Fratrib⁹ meis. An̄ etiã ſeruos vocauit: mõ fratres: vt ⁊ poſt reſurrectionẽ eãdẽ hũanitatẽ reſũpſiſſe: ⁊ illos idẽ ſperare doceat. n ¶ Ut eãt in gali. Nõ tñ ibi ſolum neq̃ ibi primũ viſus ẽ a diſcipulis. Lucas eni ⁊ Iohãnes ſatis apte dicũt ip̄o die reſurrectionis dñm viſum eſſe in hierl̃m: p̄mo marie magdalene: q̃n dictũ ẽ ei: Noli me tangere. Deinde eidẽ ⁊ aliẽ marie currẽtib⁹ nun-

Ioh.20.b ciare apl̃is: q̃n ⁊ pedes ei⁹ tenuerũt. viſus ẽ etiã ipſo die duo-

Lu.24.b bus diſcipulis in via. Uiſus ẽ etiã ⁊ petro. Quod quõ factũ ſit euãgeliſta nõ declarat. Uiſus eſt etiã ⁊ diſcipulis ſimul cũ loquerent reuerſis illis qui cognouerunt eũ in fractione pa-

Ioh.20.c nis: q̃n ſtãs ĩ medio eoꝝ dixit: Pax vobis. Tamẽ ſpecialiter matthe⁹ ⁊ marc⁹ ſcribũt dixiſſe angelũ vł ip̄m dñm q in gali-

Myſtice lea videndus eẽt. ¶ Myſtice qđẽ: q: galilea ĩ̃ trãſmigratio. ꝟ Precedet

a ſepulchꝛ. Et ecce tremot⁹ fact⁹ a
¶ prebens obſequiũ dño ſuo.
eſt magn⁹. Angel⁹ eni dñi deſcẽ b
a ¶ nõ vt egreſſuro ianuas apiat: ſed vt egreſſum eius pandat. iam factum.
b dit đ celo: ⁊ accedẽs reuoluit la c
c pidẽ ⁊ ſedebat ſup eũ. Erat aũt d
¶ ip̄o habitu ſribilẽ futuꝝ reprobis ⁊ blã
d aſpect⁹ ei⁹ ſicut fulgur: ⁊ veſtimẽ e
dũ ſignificat iuſtĩ. ¶ q: terribil' impiis.
ta ei⁹ ſicut nix. Pre timore autẽ f
eius exterriti ſunt cuſtodes: ⁊ fa
¶ q: vitã viuere deſpabãt. ¶ q: blãd⁹ iuſtĩ
cti ſũt velut mortui. Rñdẽs au
e tẽ angelus dixit mulierib⁹: † No
lite timere vos. Scio enim q ie g
¶ q: multi h̃ noĩe dicebãt: ꝯterminat q̃ cru. ẽ
ſum q̃ crucifix⁹ eſt q̃ritis: non eſt h i
¶ p pñtiã carnis. ¶ ĩpoſſibile eſt nõ fieri q̃
hic: Surrexit eni ſicut dixit. Ue k
dixit. ¶ et ſi verbis nõ creditis.
nite ⁊ videte locũ vbi poſit⁹ erat l
f dñs. Et cito eũtes dicite diſcipu †
g lis eius quia ſurrexit: ⁊ ecce pre m
cedet vos in galileã: Ibi eũ vi †
debitis/ ecce p̃dixi vob. † Et exie n
h rũt cito de monumẽto cũ timore o
⁊ gaudio magno currẽtes nũcia p q
¶ quia ſic intente
i re diſcipul' ei⁹. Et ecce ieſus oc r
a ¶ vt maledictũ eue ĩ mulierib⁹ ſolueret.
currit il', dicẽs: Auete. Ille aũt s t
k acceſſerũt ⁊ tenuerunt pedes ei⁹
et adorauerũt eũ. Tunc ait illis v x
l ieſus: Nolite timere. Ite nuncia y
m n te fratrib⁹ meis vt eant ĩ galileã:

Nico.de lyra

aliter poſſent ingredi ad vngendũ xp̄m. a ¶ Et ecce terremo. Hic deſcribit angelica apparitio: nõ ad h̃ q angelus ꝑpararet exitum

C ꝑpararet exitũ de ſepulchro dño reſurgẽti: q: xp̄s exiuit clauſo ſepulchro ſic intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis: ſꝫ vt oñderet ſepulchrũ vacuũ ⁊ reſurrexiſſe dñm. h̃ eſt q̃ qđ dr̃: Et ecce tremot⁹ fact⁹ eſt magn⁹. cui⁹ cauſa ſubdit: b ¶ Angel⁹ aũt dñi deſcẽdit de celo. i. virtute eius factus eſt ille terremot⁹. q: corpalia obediũt angel' ad nutũ q̃tũ ad motuꝫ localẽ. c ¶ Et accedẽs re. la. vt oſtẽderet xp̄i reſurrectionẽ cõpletã. d ¶ Erat aũt aſpe. ei⁹ ſicut ful. ad incutiẽdũ terrorẽ cuſtodib⁹. e ¶ Ueſtimẽtũ ei⁹ ſicut nix. ad dãdũ ꝯſolationẽ mulierib⁹. ꝓpẽ qđ ſubdit: f ¶ Pre timore aũt ei⁹ exterri. ſunt cu. ⁊c. ⁊ illud qđ ſeq̃t: Rñdẽs aũt angel⁹ dixit mulierib⁹: nolite timere ⁊c. g ¶ Scio eni. Hic ponit dñice reſurrectiõis manifeſtatio: q̃ q̃dẽ reſurrectio p̄mo manifeſtat mulierib⁹ ip̄m deuote q̃rentib⁹. ⁊ h̃ ẽ qđ dr̃: Scio eni q ieſũ q̃ crucifixus ẽ. h̃ addit ad differẽtiaꝫ alioꝝ: q: multi erant q̃ vocabant noĩe ieſu. h ¶ Querit'. in ſepulchro ſit mortuũ. i ¶ Nõ eſt hic: ſurre. eni ſicut

† mar. 16.b dixit. h̃ aũt addidit angelus: vt reduce-

Lu.24.a. ret ad memoriã ꝟba xp̄i dicta an̄ paſſionẽ ſuã: vt ſic mag' crederẽt reſurrectionẽ ei⁹ factã. k ¶ Uenite ⁊ videte lo. vacuũ. ſ. l ¶ Ubi poſit⁹ erat. et ptꝫ lr̃a. Seq̃t: m ¶ Precedet vos ĩ gali. ibi eũ vi. nõ ſolũ ĩ btitudine: ſꝫ in ꝓpinq̃ tp̄e ⁊ ꝓpinq̃ regione an̄q̃ aſcendat ĩ celũ. n ¶ Et exierũt. Hic ponitur manifeſtatio dñice reſurrectiõis per ip̄m dñm apparẽtẽ mulieribus de ſepulchro reuertẽtib⁹: ⁊ h̃ ẽ qđ dr̃: Exierũt cito. ad denunciandũ bonos rumores xp̄i diſcipulis. o ¶ Cũ timore. ex inſolita angeli viſiõe. p ¶ Et gaudio

† mar.16.b magno. ex xp̄i reſurrectiõe. q ¶ Cur-

Lu.24.a rẽtes nũci. diſcipulis: Mar. xvi. dicitur q fugierũt de monumẽto timentes ⁊ nemini q̃cq̃ dixerũt. Dicẽdũ q ꝟbuꝫ marci intelligendũ ẽ de militib⁹ qui iacebãt p̃ timore ſic mortui: ⁊ nemini illorũ mulieres aliqđ dixerũt: ſꝫ ꝟba angeli cũ eis loquẽtis apl̃is dixerũt: r ¶ Et ecce ie. oc. reuertẽtib⁹. ſ. de monumẽto anteq̃ venirẽt ad apl̃os. s ¶ Di-

D cẽs: Auete. verbũ eſt cõſolatoriũ. t ¶ Ille aũt acceſ. ⁊ tenue. pedes ei⁹. ex deuotiõe. v ¶ Et adorauerũt eũ. adoratiõe latrie. x ¶ Tũc ait illis: nolite timere. hoc dicit ad earuꝫ ꝑfectã ꝯſolationẽ: q: timor q̃ inuaſerat eas ex aſpectu angeli: adhuc nõ totalĩ receſſerat ab eis. y ¶ Ite ⁊ nũciare ⁊c. diſcipulos ſuos vocat fratres eos amicabili⁹ nominãs ſolito: vt ſecuri⁹ accedãt ad eũ ⁊ nõ timeãt accedere. ꝓpẽ h̃ q reliq̃rãt eũ in ſua captiõe.

Moraliter Moraliter. a ¶ Et ecce tremo. ⁊c. Bed. Qr terremot⁹ reſurgẽte dño ſicẽ ⁊ ip̄o moriẽte i cruce fact⁹ ẽ magnus: ſignificat trena pri⁹ corda p fidẽ paſſiõis ac reſurrectiõis ei⁹ ad pniaꝫ cõcutiẽdo ſalubri pauore cõmota. b ¶ Angel⁹ eni dñi deſcẽ. de celo. Angel⁹ iſte ſignificat bonũ p̃latu. đ q̃ dr̃ Malach. ij. b. Angel⁹ dñi exercituũ ẽ q̃ deſcẽdit de altitudĩe ꝯtẽplatiõis diuine. ꝓpter reuelationem neceſſitat' fraterne. c ¶ Reuoluit lapi. impedimẽtũ tollẽs accedẽdi ad xp̄i monumẽtũ: q: monet mẽtes ſubditoꝝ ad ꝯſiderationẽ mortis xp̄i p cõpaſſionẽ et reſurrectiõis ei⁹ p celeſtiũ amorẽ. c ¶ Aſpect⁹ ei⁹ ſicut fulgu. obſtinatos terret. e ¶ Et veſtimẽtũ ei⁹ ſicut nix. q: penitẽtes demulcet in ſignũ hui⁹ ſubdit: f ¶ Pre timore aũt ei⁹ exterriti ſunt cuſto. ⁊ mlierib⁹ dixit: Nolite timere vos. Uenite ⁊ vi. locũ. ⁊c. p diligentẽ meditationẽ p̃dictorũ. † ¶ Et cito euntes. i. alios inducẽtes ad ſile bonum. m ¶ Precedet vos ĩ gali. ⁊c. q̃ trãſmigratio interp̃tat quia xp̄s trãſmigrãs ad celeſtia p̃ceſſit ad p̃parandũ elect' ſuis loca. † ¶ Ibi eum videbitis. facie ad faciem in gloria. r ¶ Et ecce ie. occur. il. Ra. Per h̃ oſtẽdit oĩb⁹ iter ꝟtutũ inchoãtibus vt ad ſalutẽ ꝑpetuã ꝑuenire queãt adiuuãdo ſe occurrere.

E G Precedet ergo vos in galileā.i. grā dei trāſmigratura a iu/ deis ad gētes ꝑcedet vos viā in cordib⁹ eoꝝ ꝑparando: ⁊ ibi videbitis eū.i.mēbra ei⁹ ⁊ viuū corp⁹ ei⁹ ibi inuenietis. Et galilea dr̄ reuelatio: nō ī forma ſerui ſed in ea in qua patri eſt
1.Joh.3.a. equalis. Illic nos ꝑceſſit: cū ſimiles ei erimus. ibi Uidebim⁹ eū ſicuti eſt. Et hec eſt beata reuelatio vel trāſmigratio de iſto ſeculo ad eternitatē. a ❡ Pecuniam co. Hiero. Qui reb⁹ eccl'ie abutunt̄ in aliis reb⁹ quib⁹ ſuā expleāt volūtatē: ſimiles ſūt ſcribarū ⁊ phariſeoꝝ ⁊ ſacerdotū redimentiū mendaciū ⁊ ſanguinē ſaluatoris. b ❡ Furati ſunt eū no.dor. Aug⁹. Si dormierūt quō viderūt: ſi nō viderūt quō teſtes eſſe potuerūt? Auaricia q̄ captiuauit diſcipulū comitē dn̄i decepit ⁊ milites cuſtodes ſepulchri: ⁊ ſic iudeos ſeduxit. vn̄ ſubdit: Et diuulga.eſt ⁊c. c ❡ Abierūt ⁊c. A hieruſalē ī ga. In mōtē: q2 corp⁹ de cōmuni ṫra ſuſceptū iā ſup oīa terrena erat eleuatū. Et monet nos vt ſi eū videre volum⁹: ad ſupna de īfimis eleuemur.
1.Cor.15.c Preceſſit xp̄s ꝑmitie dormiētiū: ſequūt̄ alii ī ſuo ordie: ⁊ vidētes eū adorāt.'.ſi ne fine laudāt. d ❡ Quidā aūt. Du
Luc.24.f. bitauerūt vt Lucas ait: exiſtimātes ſe ſpūm videre que3 moriendo tradidit. e ❡ Et accedēs ⁊c. Et pius magiſter ⁊ illos ad fidē cōfortat: ⁊ dubios ad fidem vocat: intimans ad quātā ꝑuenerit gl'iaȝ. f ❡ Data ē ⁊c. Hoc nō de coeterna patris diuinitate: ſȝ de aſſūpta dic̄ hūanitate: ī q̄ minor angel': ī q̄ etiā
Heb.2.c glīa ⁊ honore coronat⁹ ē ⁊ omnib⁹ ſuppoſit⁹. g ❡ Euntes ⁊c. q2 iā in lucē venit qd̄ hacten⁹ q̄buſdā de cauſis dubiū hoīb⁹ fuerat. h ❡ Docete. Cōgruus ordo. Primo eni docēd⁹ ē auditor. Deinde fidei ſacramētis imbuendus: tūc ad ſeruāda mādata iſtruēd⁹. Quia niſi prius aīa fidem recipiat: nō eſt dignus baptiſmus: nec valet mundari: ſi poſt non iniſtat bonis operibus.

❡ non in iudea ſed in gentibus.
ibi me v:debūt. Que cū abiiſſēt: a
ecce qdā de cuſtodib⁹ venerūt i b
a ❡ indocta ſimplicitas fatetur veritatē.
ciuitatē ⁊ nūciauerūt principib⁹ c
❡ miracula que viderunt.
ſacerdotū oīa q̄ fcā fuerāt. Et cō d e
❡ aſtuta duplicitas modū q̄rit quō aſtruat falſitatem.
gregati cū ſeniorib⁹ cōcilio accē
❡ de tēplo accepiā.ſicut prī⁹.xxx.argēteos
a pto pecuniā copioſā dederūt mi/
litib⁹ dicētes: Dicite q2 diſcipli
b ei⁹ nocte venerūt: ⁊ furati ſūt eū
❡ furtim eum ſubiatum.
nobis dormiētib⁹. Et ſi hō audi
a ❡ ne decē a vobis exigat.
tū fuerit a ꝓſide/nos ſuadebim⁹
❡ abſq3 periculo.
ei: ⁊ ſecuros vos faciem⁹. At illi
accepta pecūia/fecerūt ſic erant
a ❡ error empti mēdacii perſeuerat ne ī chriſtum credant.
edocti. Et diuulgatū eſt verbuȝ f
iſtud apud iudeos vſq3 ī hodier
c nū diē. Undeci āt diſcipli abie g h
rūt i galileā ī mōtē vbi cōſtitue/ i
❡ credētes ſe ante eū humiliauerūt
rat ill'i ieſus. Et vidētes eū adora k
a ❡ dubitatio eoꝝ noſtrā auget fidē.
d e uerūt: quidā aūt dubitauerūt. Et l m
accedēs ieſus locutus eſt eis di
a ❡ vt qui ante regnabat ī celo: per fidem regnet in terris.
f cēs: Data eſt mihi oīs poteſtas n
a ❡ .i.primuȝ cathecizate: quia ſine fide impoſſibile eſt placere deo.
g ī celo ⁊ in terra. † Eūtes ergo do o
a ❡ niſi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ ſpūſctō non pōt intrare in regnum celorum.
cete oēs gētes baptizantes eos ī p q
❡ in īuocatiōe noīs. ❡ ī ꝓfeſſiōe trinitat'.
nomie patris ⁊ filii ⁊ ſpūſſcti: r s

Nico.de lyra

G Et ecce
F … ſua captione. a ❡ Que cum abiiſſent. Hic declarat̄ reſurrectio chriſti ꝑ teſtimoniū cuſtodū. q̄ṫ dividit̄ hic b ❡ Uenerūt in ciuitatē. de ſepulchro chriſti: qd̄ erat aliquātulum extra hier'lm: vt dr̄ Johā.xix. c ❡ Et nūci. prin.ſa. a q̄b⁹ erāt poſiti ad cuſtodiēdum ſepulchrū chriſti. d ❡ Oia q̄ facta fuerāt.ſ. xp̄i reſurrectionē: ⁊ angeli terribilē apparitionē. e ❡ Et congregati cū ſeniorib⁹ ⁊c. iſtud mēdaciū militū emerunt care: quod adhuc tenet iudeos in errore. vn̄ ſequit̄ poſtea: f ❡ Et diuulgatū ⁊c. tanq̄ verū qd̄ tn̄ erat falſū apud iudeos vſq3 in hodiernū diē. g ❡ Undeci aūt diſci. Hic ponit̄ reſurrectionis manifeſtate diuulgatio. ⁊ primo q̄tū ad chriſti diſcipulos. ſecundo q̄tū ad oēs pplos/ibi: Euntes ergo. In pria ergo ꝑte dicit ſic: Undeci autē d.ſci. q2 iudas erat mortuus. vt viſum eſt ca.ꝑce. h ❡ Abierūt in galileā ⁊c. ſm mādatum chriſti ⁊ angeli. i ❡ In mōtē.ſ. thabor in q̄ trāſfigurat⁹ fuit corā iacob petro ⁊ iohāne: vt habitū eſt.ſ.ca.xvii. vbi enim paucis oſtēderat gl'iam ſue reſurrectiōis: vt ibidē dictū eſt. ⁊ ideo ibi reſurrectionē cōpletā manifeſtauit oīb⁹ diſcipulis ſuis. vn̄ ꝓbabiliter creditur q illa fuit manifeſtatio de qua ſcribit apl's.1.Cor.xv.a. Deinde viſus ē plus q̄ quīgētis fratribus ſimul. hic tn̄ nō exprimunt̄ niſi vndecim apl'i q̄ erāt principales chriſti diſcipli: prius tn̄ viſus ē ſepties ꝑſonis ſpecialib⁹. Primo marie magdalene manēti iuxta ſepulchrū aliis recedētib⁹: vt dr̄ Joh.xx.et.Mar.xvi. Secūdo ipſi marie magdalene cū aliis mulierib⁹ a ſepulchro reuertētib⁹. q2 poſtq̄ viderat chriſtum ſecuta eſt alias ⁊ inuenit eas in itinere. ⁊ tūc apparuit eis chriſt⁹: Tertio Petro ſm qd̄ habet̄ Luc.vltio: licet non lȝ non habeatur expreſſe ex euāgelio qn̄ facta eſt ei iſta apparitio. probabile tamē eſt q hoc fuit qn̄ ipſe ⁊ iohānes cucurrerūt ad monumentuȝ: ⁊ non inuento corpore chriſti abiit petrus mirans ſecū quod factum fuerat: vt dicitur Luc.vl. ⁊ ideo dū eſſet in tali admiratione ſolitarius creditur chriſtus ſibi apparuiſſe. G Quarto apparuit duobus diſciplis eūtibus ī emaus: vt habet̄ Luce vl. Quīto apparuit decē apoſtolis abſēte Thoma: vt habetur Johis.xx. ⁊ iſte quinq3 apparitiones facte ſunt ipſa die reſurrectionis: vt patet euangelia intuenti. Sexto apparuit vndeci apoſtolis exiſtēte ibi thoma: vt habet̄ Joh.xx. ⁊ fuit octaua die poſt reſurrectionem: vt habet̄ ibidē. Septīo apparuit Petro ⁊ ſociis ſuis ad mare tiberiadis: vt habet̄ Johānis vl. Et octauo ī mōte thabor. vt hic dicit̄ apparuit apoſtolis ⁊ multiſ aliis. Et iterum bis apparuit diſcipulis ī die aſcenſionis ſemel in hieruſalē ipſis cōueſcentib⁹. ⁊ ſemel in mōte oliueti hora ſue aſcenſionis: vt habetur Marc. vltimo: ⁊ Luc.vltimo ⁊ Act.1. ſequitur: k ❡ Et videntes eū adorauerunt. adoratione latrie. l ❡ Quidā autē dubitauerunt quidam autem dubitauerunt. ex quo patet q ibi erant alii q̄ apoſtoli qui iam erant certificati de eius reſurrectione. etiam thomas q̄ inter alios fuit mag' incredulus. ⁊ hec patent ex precedētibus. m ❡ Et accedens ieſus locutus eſt eis. ad certificandū eos q̄ dubitabāt de ſua reſurrectione/ dicens: n ❡ Data eſt mihi omnis poteſtas ⁊c. quia licet chriſt⁹ ſc̄ḋm ad diuinitateȝ ab eterno haberet hanc poteſtatem. ⁊ inq̄tuȝ homo ab inſtanti conceptionis haberet poteſtateȝ ī celo ⁊ in terra auctoritatiue. tamē executiue nō habuit ante reſurrectionē ſuā ſed voluit eſſe paſſibilitati ſubiectus ꝓpter noſtrā redemptionē. o ❡ Eūtes ergo. Hic ponitur diuulgatio dominice reſurrectionis q̄tuȝ ad omnes populos que facta eſt per predicationeȝ apoſtolorum per vniuerſum orbē. ⁊ hoc eſt H qd̄ dicit̄: p ❡ Docete oēs gētes. prius eni dixerat eis q ſolū ꝑdicarēt iudeis vt ſupra dicitur.x.ca. q2 ante chriſti reſurrectionē fides chriſti nō erat diuulgāda per vniuerſuȝ orbē. vt ibidē dictū ē. q ❡ Baptizātes eos. ꝓpoſuit: docete. q2 cathecimus debet ꝑcedere baptiſmum. vnde adulti prius debent inſtrui de his que pertinēt ad fidem q̄ baptizētur. r ❡ In nomie. ꝓpē vnitatē ſubſtātie. s ❡ Patriſ ⁊ fi. ꝓpē diſtinctionem perſonarum. Iſta eſt forma baptiſmi inſtituta

Moraliter

* † ❡ Pecuniā copioſā dederunt mili. dicentes. Hylarius. Emitur ergo reſurrectionis ſilentium ⁊ furti mendaciū argento: quia honore ſeculi qui in pecunia eſt ⁊ cupiditate chriſti gloria denegatur. Item iſtis iudeis ſimiles ſunt qui cum magnis ſumptibus ⁊ laboribus conantur ad ſubuerſioneȝ veritatis in ſpeculabilibus vel agibilibus cuiuſmodi ſunt aduocati doloſi ⁊ doctores glorioſi: ⁊ illi qui eos ad hoc inducunt.
g ❡ Undeci aūt diſci. abierūt in ga. in mō. ⁊c. Rab. In monte q̄dē apparuit eis dn̄s vt ſignificaret q corpus qd̄ de cōmuni generis humani terra naſcendo ſuſceperat: iā ſup omnia terrena ſubleuabat: ⁊ vt admoneret fideles ſi illic celſitudinem reſurrectionis eius cupiunt videre. hic ab infimis voluptatib⁹ ſtudent ad ſupna deſideria trāſire. o ❡ Euntes ergo docete oēs gentes baptizantes ⁊c. ex hoc patȝ q predicatores euangelii debēt oībus magnis ⁊ paruis ſine acceptiōe ꝑdicare ⁊ miniſtrare ſacramēta: ſm gratiā ⁊ ꝑtātē imediate a dn̄o vel ꝑ miniſtros ſuos ſibi datam: quibus ꝓmittit̄ aſſiſtentia dn̄i. cum dicitur: Et ecce vobiſcū ſum ⁊c. ſcȝ dirigendo ſermonē ad ſalutem audientiū ⁊ meritū veſtrū.

A B a ¶ Et ecce ego vobiſcū ſum ⁊c. Que aūt merces ple cō uerſatiōis. quodue pign⁹ future beatitudinis etiā in pñti ſit fidelib⁹ ſbdit: Ecce ego vobiſcū ſum ⁊c. Qđ apl'is: per ſucceſſiōes vniuerſali eccl'ie ꝓmittit. Nota ꝙ vſqꝫ in finē ſeculi nō ſunt deſituri qui diuina mãſiōe ſunt digni. ¶ Aug⁹.

Prima ſabbati diluculo (ſicut omnes euangeliſte cōſentiūt) ventū ē ad monumentū. Jam factuꝫ erat quod ſolus mattheus ait de terremotu ⁊ reuoluto lapide: ⁊ territis cuſtodibus. Venit autē maria magdalena ceteris feruentior. Vñ iohānes de ea cōmemorat tacitis alijs que cū ea fuerāt vidētqꝫ lapidem ſublatū anteꝙ diligenti⁹ inſpiceret credēs ſublatū corpus: cucurrit nūciās petro ⁊ iohāni: qui etiā cucurrerūt ad monumentū: ⁊ nō inuento corpore crediderūt qđ maria dixerat: ablatuꝫ: abierūtqꝫ. Maria autē ſtetit foras plorans: in horto. ſ. vbi ingreſſe fuerant. Tunc viderunt angelū ſedentē ſuꝑ lapidem reuolutum: de quo Matthe⁹ ⁊ Marc⁹ dicūt. Qui dicit illis: Nolite timere. ſcio enī ꝙ ieſuꝫ ꝗ crucifix⁹ eſt queritꝭ.

Joh.20.c Quib⁹ ſimilia marc⁹ nō tacuit. Ad hec verba maria dum fleret inclinauit ſe ⁊ ꝓſpexit in monumento ⁊ vidit duos angelos vnū ad caput ⁊ vnū ad pedes ſedentes in albis. Dicūt illi: Mulier qđ ploras? Quia tulerunt dñm meū: ⁊ neſcio vbi poſuerūt eum. Hic intelligendū eſt angelos ſurrexiſſe: vt et ſtātes viderētur ſicut Lucas ait: qui ⁊ eos dixiſſe refert. Quid

Lu.24.a. queritis viuentē cū mortuis ⁊c. Poſt hec cōuerſa ē maria retro: ⁊ vidit ieſum ſtantē (vt iohānes ait) ⁊ neſciebat qꝛ ieſus eſſet putās hortolanū: vbi ⁊ nominata agnouit eū: cui et dictum eſt: Noli me tāgere. Tūc egreſſa eſt de monumēto. i. de

Mar.16.b loco aū lapidē effoſſum: ⁊ cuꝫ ea alie q̄s (vt Mar. ait) timor inuaſerat: ⁊ nemini quicꝙ dicebāt. Tunc iam ſm Mattheū. Ecce ie. oc. e. di. Auete. Ille aūt ac. ⁊ te. pe. e. Sic colligimus et angeloꝝ allocutionē bis eas habuiſſe veniētes ad monumentū: ⁊ ipſius dñi ſemel: qñ maria hortolanū putauit: ⁊ nūc cū eis iterū occurrit: vt eas ipſa repetitio firmaret. Venit ergo maria magdalene nūciās diſcipulis: ⁊ alie que cū ea erāt

B
Lu.24.b quas Lucas cōmemorat. Plures quidē fuerūt apparitiōes
1.Co.15.a qđ innuit paulus dicens: Viſus eſt iacobo: viſus eſt plus ꝙ qngentis fratrib⁹ ſimul: ſed decē legim⁹ in euangelijs. Quinquies in ipſo reſurrectiōis die. Primo apparuit marie magdalene flenti ad monumentū. Poſtea eidē ⁊ alijs marie egredientib⁹ nūciare apl'is. Tertio ſimoni. Quarto cleophe ⁊ ſocio eius. Quinto reuerſis illis et narrātib⁹ quō cognouerūt eū in fractione panis. apparuit ianuis clauſis vbi Thomas aberat. Sexto poſt dies octo qñ cū eis erat thomas. Septio piſcātib⁹ ad mare tiberiadis. Octauo in monte galilee q̄ nō lōge erat ab hieruſalē. Nono recūbentib⁹ illis vndecim die quo aſcendit. Decimo viderūt eū iam nō in terra poſituꝫ: ſed eleuatū in aera: celos petentē. dicēte eis angelo: Sic veniet quemadmodum vidiſtis eum euntem in celum.

Joh.20.b toto
Lu.24.b
Joh.21.d
Ibidem.f
Ibi.20.f
Ibi.21.a
Mat.16.a
Act.1.b

¶ qꝛ fides ſine operibus mortua eſt. ¶ q̄ quidem non ſunt pauca vel leuia.

Docētes eos ſeruare omnia que- a
a cūqꝫ mādaui vobis. Et ecce ego b
¶ diuinitate.
vobiſcū ſum omnibus diebus
¶ cū finitis laboribus mecū regnabitis.
vſqꝫ ad cōſummationē ſeculi. c

Finit euangelium ſm Mattheum.

Nico.de lyra

Ni inſtituta a chriſto: ſed familiari cōſilio ſpūſſancti q̄dāmodo mutata ē in primitiua eccleſia. qñ apl'i baptiçabāt in nomine xp̄i: vt habetur Act'. x. et. xix. vt nomē xp̄i qđ tūc erat odioſum magnificaretur: ⁊ hoc diffuſi⁹ tractatur in q̄rto ſententiaꝝ.

a ¶ Docētes eos ſeruare oīa quecūqꝫ mādaui vob. videlicet ſacramēta a xp̄o inſtituta ⁊ alia ad fidē catholicā ꝑtinentia. b ¶ Et ecce ego vobiſcū om. die. ⁊ hoc dupliciter. Uno mō aſſiſtēdo eis in operib⁹ miraculoſis ad cōfirmationē doctrine. Alio mō exiſtendo in ſacramento eucharīſtie vbi eſt tot⁹ chriſtus: vt ptꝫ ex ꝓdictis ca. xxvi. c ¶ Uſqꝫ ad cōſummationē ſeculi. Ex quo patet ꝙ fides catholica nō deficiet vſqꝫ ad finē mūdi: q̄ntūcūqꝫ tribulatiōib⁹ agitetur. Aduertendū etiā ꝙ licet deus nō aſſiſtat cōtinue doctorib⁹ eccl'ie ꝑ opationē miraculoꝝ: quia nō eſt neceſſe cuꝫ fides catholica ſit ſufficienter ꝯfirmata ꝑ miracula facta ī primitiua eccl'ia. tñ aliq̄ñ hõ mō aſſiſtit eccl'ie faciēdo miracula aliq̄ ad cōſolationē fideliū. aſſiſtit etiā eccl'ie ſemꝑ ipſam dirigendo ꝑ occultos inſtinct⁹ ſpūſſcti: vt ſic nō deficiat fides Petri. Ad laudē ⁊ gloriā dñi nr̄i ieſu xp̄i cui ē honor ⁊ gl'ia ī ſecl'a ſecloꝝ Amen.

¶ Incipit proemium venerabilis magiſtri Nicolai de lyra in euangelium Marci.

C Facies leonis a dextris ipſoꝝ quattuor: Ezech. j. c. ſm qđ dictū fuit in ꝓncipio euāgelij ſm Mattheū ꝑ q̄ttuor facies q̄s vidit Ezechiel ꝓpheta ī aīali vno: deſignantur q̄ttuor euāgeliſte ſeu q̄ttuor euāgelia ab eis ſcripta de dño nr̄o ieſu xp̄o. ⁊ ſic ī facie hoīs deſignatur euāgeliū Matth. ſic in facie leonis deſignatur euangelium Marci. de quo dicitur verbū ꝓpoſitum: Facies leonis ⁊c. In quo quidē verbo circa Marci euāgeliū poſſum⁹ quattuor notare: videlicet ꝓcedēdi modū / cuꝫ dicitur: Facies. ſpeciale ſbiectū / cū dr: leonis. ordinē vel ſitū / cū dr: a dextris ipſi⁹ cū alijs certū numeꝝ / cū dr: ipſoꝝ quattuor. ¶ Circa primū ꝯſiderandū ꝙ licꝫ facies ſit breuis ꝑs corporis: tñ ī ea ꝯtinentur oēs ſenſus videlicet viſus auditus ⁊c. ſic in euangelio Marci licet ſit breue reſpectu alioꝝ: tñ in eo breuiter continentur ſentētie alioꝝ triū euangelioꝝ: ſm qđ dicit Grego. ſuꝑ Ezech. Si queras qđ Marc⁹ de incarnatiōe dñi ſenſerit. hoc nimiꝝ qđ Matthe⁹ Lucas ⁊ Johānes. ⁊ ideo talis mod⁹ ꝓcedēdi in q̄ ſub q̄dā cōpēdio ꝯtinentur alioꝝ ſnie cōpetētꝭ ꝑ faciē deſignātur: de q̄ pōt accipi illud qđ dr Heſter. xv. d. Facies tua plena grãꝝ: qꝛ mod⁹ ꝓcedēdi ipſi⁹ ſcti Marci euāgeliſte: lꝫ ſit breuis vt dictū ē: tñ plen⁹ eſt ſniaꝝ gratioſaꝝ: ⁊ ſic patet primū. ¶ Circa ſecūdū ꝯſiderandū ꝙ licet Marc⁹ de oīb⁹ xp̄i factꝭ ſcribat. ſicut et alij: tñ ſpecialitꝭ verſatur ⁊ īmoratur circa reſurrectionē ⁊ regnū xp̄i qđ aſſecut⁹ eſt xp̄s in ſua bñdicta reſurrectione: ſm qđ dixit apl'is immediate poſt reſurrectionē ſuaꝫ. Matth. vl. d. Data ē mihi oīs ptās ī celo ⁊ ī terra. qđ quidē regnū ꝑ leonē cōuenienter deſignatur: qui eſt rex aīalium: vt dicit Iſidorus libro Etymol. xij. ⁊ iō ſpeciale ſubiectū: circa qđ ſpecialiter īmoratur: Marci euāgeliuꝫ deſignatur in noīe leonis: et hoc ꝓpter tria q̄ in reſurrectiōe xp̄i reperiuntur ⁊ ꝓprietatib⁹ leonis aſſimilantur. Primū eſt reſurrectiōis efficiēs ꝓncipiū qđ in alijs hominib⁹ eſt extrinſecū: ſꝫ in xp̄o fuit intrinſecū: ſm quod ipſe dicit Joh. x. d. Poteſtatē habeo ponēdi animā meā: ⁊ poteſtatē habeo iteꝝ ſumēdi eam: qꝛ ꝓpria virtute reſurrexit: ⁊ ſimile huī⁹ in ꝓprietate leonis repitur. dormit enī oculis apertis ſm qđ dicit Iſid. vbi. ſ. Licet aūt caro xp̄i in ſepulchro dormierit ꝑ verā mortē ⁊ aīe ſeparationē: tñ diuinitas vtriqꝫ coniuncta vigilabat: ſm qđ dicit Cant. v. a. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. et virtute hui⁹ deitatis ſic vigilātis ſurrexit a ſomno mortis. vñ pōt exponi de eo qđ dr Hiere. iiij. b. Aſcēdit leo de cubili ſuo: qꝛ xp̄s q̄ eſt leo de tribu iuda de ſepulchro aſcēdit virtute ꝓpria. Scđo aſſimilatur leoni ꝓpter tp̄s ⁊ modū: qꝛ reſurrectio chriſti facta eſt poſt triduū: qđ tñ accipitur per ſynecdochen: ita ſimiliter leo natus de nouo tribus diebus dicitur dormire ſm Iſidoꝝ vbi. ſ. et poſtea fremitu ⁊ rugitu patrꝭ excitatur: ſic xp̄s poſt triduū dormitiōis in ſepulchro virtute dei patris fuit excitatus a mortis ſomno: ſm qđ dr Act'. iij. c. Hunc deus ſuſcitauit a mortuis ⁊c. ⁊ ideo de hoc pōt exponi illud Geñ. xlix. b. Catul⁹ leonis iuda. ⁊ ſbditur: Requieſcens accubuiſti vt leo. ſ. in ſepulchro. ⁊ ſubditur: Quis ſuſcitabit eū. ſ. de ſomno mortꝭ poſt triduum? ad qđ pōt r̄nderi: de⁹ pater: vt ptꝫ ex predict'. Nec iſtud dictū ꝯtrariatur ei qđ ꝓmiſſuꝫ ē. ſ. ꝙ xp̄s reſurrexit virtute ꝓpria: qꝛ vna ⁊ eadē ſimpliciter eſt ptās patrꝭ ⁊ filij. Tertio aſſimilatur reſurrectio leoni ꝓptꝭ aſſecutū imperiū. qꝛ licet xp̄s ante reſurrectionē ſuaꝫ humilis et abiectus apparuerit: tñ in reſurrectione dominiū obtinuit: ſm qđ dicit Apl's ad Phil. ij. a. Humiliauit ſemetipm factus obediens vſqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis. Propter qđ ⁊ de⁹ exaltauit illū ⁊ donauit illi nomē qđ eſt ſuꝑ oē nomē: vt in nomine ieſu omne genu flectatur celeſtiuꝫ terreſtrium ⁊ infernoꝝ ⁊c. ⁊ in leone inuenitur huiuſmodi ſimilitudo inq̄ntum eſt rex animaliū: vt predictū eſt: ⁊ ideo nomē leonis dicitur a leon grece quod ſignat regē latine. ⁊ de hoc dicitur Apocal. v. b. Ecce vicit leo de tribu iuda: qꝛ ꝑ ſuā bñdictā paſſionem ⁊ reſurrectionē ſubiecit ſibi omnē creaturā: et ſic patet ſecundū. Tertio in verbo ꝓaſſumpto notatur huius euāgelij ſitus vel ordo / cum dicitur: A dextris. In illa enim viſione imaginaria Ezechieli ꝓphete oſtenſa ſic apparebat animal habēs quattuor facies: ꝙ facies hominis erat in directo aſpectu prophete. facies autē leonis in dextera parte: et bouis in ſiniſtra. et ideo ſicut euangelium Matthei quod deſignatur per facieꝫ hoīs ponitur primū: ita euangelium Marci rationabiliter ponitur ſecūdum: quia dextera pars prior eſt ſiniſtra: ⁊ de hoc poteſt exponi qđ dr Deut. xxxiij. b. In dextera ei⁹ ignea lex. i. lex euāgelica

Quattuor notāda circa marci euangelium

Quare euāgeliū marci in leone deſignatur

D

E F ¶ Incipit quedã itroductio circa hũc prologum.

Quattuor i euãgelijs

Jeronym⁹. Quattuor ſũt q̃litates de qb⁹ ſctã euangelia contexunt. Precepta: mandata: teſtimonia: exẽpla. In ꝓcept' iuſticia in mãdatis charitas: i teſtimonijs fides: i exẽplis ꝑfectio. Precepta
Mat.10.a hmõi: In viã gẽtium ne abieritis: ꝯ
Pſ.33.c. ẽ: diuertere a malo. Mãdata vt ꝯ:
Joh.13. d Mãdatũ nouum do vob vt diligatĩ inuicẽ: hoc eſt facere bonũ ⁊ charita
Mat.18.c. tẽ implere. Teſtimõia q̃ in ore duorũ: vel triũ teſtiũ.
Joh.1.b. vt hoc: Johannes teſtimoniũ ꝑhibet de me: ſꝫ habeo teſtimoniũ maius iohanne: eſt enim pater q̃ teſtimonium ꝑhibet de me.
Mat.11.b Exẽpla vt hoc: Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humilis
Ibidẽ.5.g corde. ⁊ eſtote perfecti ſicĩ ⁊ pater vr̃
Joh.13.b. ⁊c. et alibi: Exẽplũ eni dedi vobis vt ⁊ vos ita faci. De
Pſ.18.b: hiſ ei dau id. Preceptũ dñi lucidũ illu. Hiſtoriã maxie
F ꝓcepta cõtinẽt. Et
Ibi.118.m alibi: Latũ mãdatũ tuũ nimis: q: q̃ diligit ꝓximũ totã legẽ impleuit. Itẽ: Teſtimõia
Ibidẽ.18.b tua intellexi: ⁊ alibi: Teſtimoniũ dñi fidele: q: plus fide animi q̃ oculis carnis teſti
Ibidem.c. moniũ indiget. Quarto Judicia dñi v.i.i. ſ.i. Et ſic.ſ.iũt iudicio ꝫ noſtroꝫ exẽpla iuſtificata: ſicut i iudicijs dei comparata ha
Ibi.118.p. bem⁹. Vñ idẽ alibi: A iudicijs eni tuis ti
Mat.7.a. mui. In quo eni iudicio iudicauerim⁹ iudicabitur de nobis. In his quattuor qualitatibus ſunt: timor: fides: ſpes: charitas Timore nanq̃ incipimus: fide ſeruamus que incipimus: ſpe erigimur: charitate
1 Tim.1.a. conſummamur. Finis enim precepti eſt charitas. Hi ſunt quattuor menſes quos
Joh.4.d chriſtus ante meſſẽ predixit dicens: Nõne quattuor menſes ſunt vſq̃ ad meſſem: Et ⁊ nos per precepta domini atq̃ mandata ac teſtimonia et exempla maturos poſt iudicium metamus fructus cum gaudio: qui in lachrymis timoris ſemina penitẽtie iactauimus in terra noſtros portantes charitatis manipulos cum gaudio metamus i celo. ¶ Hiero. Marcus euangeliſta dei: petri diſcipulus: leuiticus genere: ⁊ ſacerdos: in italia hoc ſcripſit euangelium: primus alexandrie epiſcopus: cuius per ſingula opus euangelij dicta ſcire: ⁊ in ſe diſponere: ⁊ diſciplinam in ſe legis agnoſcere: ⁊ diuinam domini in carne intelligere naturam. Qui ſeminat poſt mattheum: qui fremit vt leo: qui volat vt aquila: qui diſcit vt homo: qui immolat vt ſacerdos: qui irrigat vt flumen: qui floreſcit vt ager: qui feruet vt vinum. Chriſtus enim de quo loquiĩ: vt homo naſcendo: vitul⁹ moriẽdo: leo reſur

G gẽdo.aq̃

Incipit ꝓlogus beati Hieronymi in Marcũ euãgeliſtã.

Marc⁹ euãgeliſta a dei elect⁹ ⁊ petri b in baptiſmate filius atq̃ i diuino ſermone diſcipul⁹: ſacerdotiũ in c iſrael agens/ ſm carnem leuita/ conuerſus ad fidem chriſti euãgelium in italia ſcripſit: oſten d e dẽs in eo q̃d ⁊ generi ſuo debe

¶ confirmationẽ.

ret ⁊ chriſto. Nã initiũ ꝑncipij i f g

¶ q̃ ẽs iohãne baptiſta q̃ ẽ generẽ marci qui de tribu leuitica: ⁊ ita oſtẽdit marc⁹ q̃d debeat generi ſuo.

voce prophetice exclamatiõis i h

¶ .i. dignitatis.

ſtituens/ ordinẽ leuitice electio i

a ¶ .i. ſola gratia dei creatũ.

nis oſtẽdit: vt predicãs predeſti k natum iohãnem filiũ zacharie i

¶ .i. ad h emiſſũ vt eſſet vox ⁊ ãgel⁹ annũcians q̃ notanĩ in illis duabus auctoritatib⁹: vox clamãtis: ⁊ ecce ego mitto an.

voce angeli annũciãtis emiſſũ. l m

Non ſolum verbum carnem fa n

a a Marco deſcripta q̃ dr̃ ignea: q: accẽdit aĩos fideliũ ad amorẽ celeſtiũ. ſc̃itũ deſcribit reſurrectiõeꝫ chriſti: ꝑ quã itroducimur ad celeſtia: q: tũc ſaluator noſter deuicta morte eternitatis nobis aditũ reſerauit. ſicut diciĩ i collecta paſche: ⁊ in ſignum huius angel⁹ reſurrectiõis chriſti nũci⁹ q̃ ꝑhennẽ vitã ei⁹ nũciare venerat: recte in dextera ſedebat: ſm qd̃ dicit Beat⁹ Gregori⁹ Homel.xi. ⁊ ſic patet tertiũ. Quarto in verbo ꝓaſſumpto deſcribiĩ numer⁹ determinatus euãgelioꝝ/ cũ dr̃: Ipſoꝝ quattuor: Circa qd̃ cõſiderãdũ ꝙ lꝫ plura euãgelia ⁊ a plurib⁹ fuerint ſcripta: q̃ttuor tñ eſſe ſũt approbata: ſm qd̃ dr̃ in ꝓlogo ſup Mattheũ: ⁊ h ꝓpter figurã ſacramenti: q: iſte q̃ternari⁹ numer⁹ multipliciĩ fuit in lege figurat⁹. Prio in q̃ttuor fluminib⁹ de paradiſo exeũtib⁹. Geñ.ij. Itẽ in q̃ttuor patriarchis principalib⁹ a q̃bus denominata eſt chariathharbe. i. ciuitas quattuor. Geñ. xxiij. q: quattuor principales patriarche ſũt ibi ſepulti cum ſuis vxorib⁹. Tertio i quattuor circulis arce teſtamẽti. Exo. xxv. Quarto in quattuor pedib⁹ menſe ꝓpoſitiõis. ibideꝫ. Quinto in quattuor cornibus altaris holocauſtoꝝ: Exo. xxvij. Sexto in quattuor ordinib⁹ lapidũ rationalis. Exo. xxviij. Septimo in quattuor deambulatorijs domus Salomonis. iij. Reg. vij. Octauo in quattuor vẽtis mortuos viuificãtibus: Ezechielis. xxxvij. Nono in quattuor minimis terre ꝓ ceteris tamen ſapientib⁹: Prouerb. xxx. Decimo in quattuor viris in fornace deũ laudãtibus: Dañ. iij. Undecimo in quattuor fabris cornua hereſum deijcientib⁹: Zach. j. Duodecimo in quattuor quadrigis ꝑ orbẽ diſcurrentib⁹: Zach. vj. Tertiodecimo in quattuor animalibus oculatis ante ⁊ retro: Apocal. iiij. de quibus ibidem ſubdiĩ ꝙ requiem non habent die a nocte dicentia: Sanctus/ ſanctus/ ſanctus dominus deus omnipotẽs: cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum Amen.

¶ Explicit proemiũ venerabilis mgr̃i Nicolai de lyra in marcũ euãgeliſtã. Seq̃ĩ eiuſdẽ poſtilla i prologũ.

Marcus euãgeliſta. Euangelio Marci beat⁹ Hieronym⁹ ꝓmittit ꝓlogum iſtum qui diuiditur in tres partes: q: prio Hieronym⁹ oſtendit ſcriptoris auctoritatem. ſecundo ſcribendi modum ⁊ ordinem/ ibi: Nam initium principij. tertio ordinis rationem/ ibi: Denique. Circa primum oſtenditur. auctoritas beati Marci ſcriptoris huius euangelij. primo q̃tum ad officium poſt eius conuerſionem ad fidem catholicam. cum dicitur: Marcus euangeliſta dei elect⁹. ad officiũ enim ſcribẽdi euangelium fuit a deo electus ⁊ aſſumptus. ſecũdo q̃tũ ad eruditionẽ in fide catholica pleniorem cum diciĩ: b ¶ Et petri in baptiſmate fi. atq̃ i diuino ſermone diſcipu. Ex hoc eniꝫ ꝙ fuit filius ſpiritualis beati petri fuit ei magis familiaris: ⁊ ꝑ conſequẽs ſpeciali⁹ ab eo erudit⁹ de factis ⁊ doctrina chriſti ſm ꝙ petr⁹ viderat in chriſto ⁊ audierat ab ipõ: ꝓpter quod certius poterat ſcribere euãgeliũ a petro auditũ: q̃ꝫ ceteri diſcipuli ei⁹. tertio oſtendiĩ ei⁹ auctoritas ex ſtatu quẽ habuit añ cõuerſionẽ. cũ ſubdiĩ: c ¶ Sacerdotiũ ⁊c. q: ad ſacerdotes ⁊ leuitas ꝑtinebat ſcire ꝓ ceteris ſcripturas veteris teſtamẽti q̃ de chriſto teſtimoniũ ꝑhibẽt. d ¶ In italia ſcri. vbi tũc vigebat ſtudiũ qd̃ a grecia fuerat romã tranſlatũ: ⁊ in eadẽ ciuitate marc⁹ rogat⁹ a fratrib⁹ ſcripſit iſtud euãgeliũ: vt dicit Hiero. i libro illuſtriũ viroꝝ: ⁊ ex ſolẽnitate loci ſcriptoris oñditur auctoritas: q: in talib⁹ locis ñ ſolẽt ſcribere niſi hoĩes autentici. e ¶ Oſtẽdẽs in eo. ſacerdotes eni leuitici generis q̃ debẽt intelligere ſcripturas ꝓphetarũ teſtimoniũ de chriſto perhibentium: ex hoc reddũtur magis idonei ad ſcribendum euangeliũ. f ¶ Et chriſto. q: licet breuiter ſcripſerit euangeliuꝫ: tamen ſufficienter chriſto reddidit debitũ eius euangelium complete ſcribendo. g ¶ Nam initiũ. Hic cõſequẽter oñdit Hieronymus ſcripture ipſius marci ordinem. Circa quod ſciendũ ꝙ marcus in principio ſui euãgelij ponit quandã prefationẽ vſq̃ ad illum locum: Fuit in deſerto iohãnes. vbi premiſſa prefatiõe incipit narrationem. primo ergo oſtendit Hieronymus ordinem ſcripture Marci q̃tum ad ꝓfationem ſeu ꝓlogũ. ſecundo q̃tuꝫ ad narrationẽ ſeu tractatũ/ ibi: Denique cũ perfecti. Circa primũ ſciendum ꝙ marc⁹ in ꝓfatiõe ſui euangelij ponit duas ꝓphetias. prima habeĩ Malach. iij. a. Ecce ego mitto angelum meũ. ⁊ loquitur de aduentu chriſti in mundo: ad quem denunciandum premiſſus eſt iohannes baptiſta in hac prophetia deſignatus per angelũ. angelus enim interpretatur nuncius. ſecũda habeĩ Eſa. xl. a. Vox clamãtis in deſerto parate viaꝫ domini. ⁊ loquitur de aduentu chriſti in corde humano ꝑ fidẽ ⁊ deuotionem: ⁊ de iſtis duobus oſtendit hic Hieronymus: licꝫ obſcure ꝙ continẽĩ in prefatione ipſius marci euãgeliſte. cuꝫ diciĩ: Nam initiũ principij. i. initiale principiũ: ſeu prologũ a q̃ incipit ſuum euãgelium. h ¶ In voce prophetice exclamationis inſtituens. q: prologũ ſuũ inchoat a prophetijs: vt dictuꝫ eſt. i ¶ Ordinem leuitice electiõis oſte. i. ſue electiõis ad ſcribẽdũ euãgeliũ oñdit ordinẽ per hoc ꝙ a pricipio ſui operis allegat prophetias quarum intellectum ſacerdotes leuitici generis de quibus fuerat debebãt habere. k ¶ Ut ꝑdicãs iohãnẽ predeſtinatũ. i. a deo preordinatũ. l ¶ Emiſſum in voce angeli: Id eſt ſignificatum nomine angeli: vt dictum eſt. m ¶ Annunciãtis. ſcilicet iohannis. n ¶ Non ſolum verbum carnem factum: Id eſt aduentũ chriſti in carnem. per quam in mundo viſibilis apparuit.

Diuiſio

Diuiſio

Angelus

M Sed ⁊ cor.

A F gendo: aquila aſcēdēdo. Hiero. Marcū pene intactū. maiores nři ꝑtereūt: q̄ꝛ pene eadē q̄ matthe⁹ narrat: licet quibuſdā diſtinctis teſtimonijs: vt alteri⁹ ala alā alteri⁹ tangat aīalis: ꝛ rota rotā eadē via ſequaẗ: ꝛ verſis ad inuicē vultib⁹ ſeſe animalia conuicanẗ. In primo canone marc⁹ cū mattheo lucaſq̄ comitaẗ ꝛ iohāne. In ſecūdo cum mattheo ꝛ luca. In quarto cum mattheo ꝛ iohāne. In ſexto canone comitatur ſolū mattheo: vt duo anuli in vno vecte: Id eſt in quadraginta nouē capitulis.

F In octauo.

lij opus in. ꝛc̄. eo ꝙ īcipit narrationē euāgelij ſui a baptiſmo C chriſti q̄ tpe in etate fuit perfecta. m ¶ Nō labora. ſ. chriſti. n ¶ Quā i priori. vi. ſ. dictis matthei ad vitādū ſupfluitatē. o ¶ Sꝫ toti⁹. i. quō poſt baptiſmū imediate intrauit deſertū ibi habitando. p ¶ Ieiunium nu. ſ. xl. dierū: qui numerus eſt myſticus: eo ꝙ conſurgit ex denario per quaternarium ducto: in q̄ ſignificaẗ ꝙ ipletio decalogi in fide ꝟbi incarnati in q̄ternario euāgelioꝝ deſcripti: ducit ad vitā beatā: ſm quod dicit ſaluator Matth. xix. c. Si vis ad vitā īgredi ſerua mādata. q ¶ Tētationē diaboli. q̄ pleꝰ ꝺſcribit Matth. iiij. r ¶ Cōgregationē beſti. ꝛc̄. vt oſtēderet ꝙ animalia irrationabilia ꝛ creature intellectuales celeſtes obediant ei. s ¶ Vt inſtituēs nos ꝛc̄. ad h̄ ꝑdicta breuiẗ tetigit: vt inſtrueret nos. t ¶ Ad intelligendū. ꝙ eadē lati⁹ dicta a mattheo vera eſſent / ideo ſubdit: v ¶ Nec auctoritatē facte rei. i. euāgelij ꝺſcripti a mattheo. x ¶ Demeret. ſed magis adderet ꝛ cōfirmaret. y ¶ Et perficiēdi opis. ꝛc̄. addēdo aliqua his q̄ a mattheo fuerant predicta. z ¶ Deniq̄ amputaſſe. Hic ꝯñr oſtēdit ꝑdicti ordinis rōnē. licet eñi ſpūſſctūs principaliter cauſa fuerit hui⁹ ordinate deſcriptionis: Marc⁹ tñ fuit cauſa iſtrumētalis ꝛ ex pte ei⁹ hic aſſignaẗ dicti ordinis cā: ꝛ primo ex ei⁹ humilitate. ſcd̄o ex ſtudioſitate / ibi: Cui⁹ ꝑ ſingula. Circa primū ſciēdum ꝙ ſapiētis eſt ordinare ſeu ordinate ſcribere. Humilitas autē maxime diſponit ad ſapiētiā diuinā: ſm qd̄ dr̄ Prou. xi. a. Vbi hūilitas ibi ꝛ ſapiētia. ꝛ ideo oſtēditur marci humilitas cū dr̄: Deniq̄ ampu. ſibi p⁹ fidē pol. dicit: vt ſa. repro. habe. ex humilitate eñi reputabat ſeſe indignum: ꝛ iō reformidabat aſcendere tantum gradum.

Nico.de lyra

A a ¶ Sed ꝛ corp⁹ dñi. i. eccliā ſeu cōgregationē fideliū: q̄ eſt corp⁹ chriſti myſticū. b ¶ In oīa ꝑ ver. diuine ꝛc̄. i. viuificatum: q̄ꝛ ſicut anima viuificat corp⁹ vita nature: ita verbū diuinū qd̄ eſt dei fili⁹ veniēs in mētib⁹ hominū viuificat eos vita grē: ꝛ vtrūq̄ aduentū chriſti. ſ. in carnē ꝛ in mētē denūciauit iohānes baptiſta ꝑ ſuam ꝑdicationem. ꝛ q̄ꝛ iſta ꝑdicatio iohānis fuiẗ ordinata ad eruditionē fidelium. iō ſubdiẗ: c ¶ Vt q̄ hec legēs ſciret. i. aiaduerteret. d ¶ Cui initiū carnis in deo. i. in chriſtū: cui⁹ caro ñ habuit ꝑncipiū ex viro: q̄ꝛ nō de ſemie virili natus eſt: ſed virtute ſpūſſancti illa caro ſanctiſſima fuit formata. e ¶ Et ieſu aduenīētis ha. i. mentē humanā q̄ eſt habitaculū ipſi⁹ ieſu venientis in mētē. vt dictū ē. f ¶ Caro debe. agnoſce. i. homo qui ī ſacra ſcriptura vocaẗ caro: Eſa. xl. b. Oīs caro fenū: ꝛ omnis gloria ei⁹ quaſi flos agri: q̄ꝛ ꝑ ꝓlogū marci euāgeliſte hō legēs debet

B cognoſcere vtrunq̄ aduētum chriſti. ſ. in carnē ꝛ in mētē. g ¶ Atq̄ in ſe verbū vo. i. dei filiū ꝑ iohānē q̄ vocaẗ vox ꝟbi: ſm qd̄ hr̄ Iohis. i. c. Ego vox clamātis in deſerto annunciatum. h ¶ Qd̄ in cōſonātib⁹ ꝑdide. i. in primis parentib⁹ ſuaſioni ſerpētis conſentientib⁹ in quibus gen⁹ humanū ꝑdidit verbū dei mentes viuificās vita gratie. i ¶ Inueniret. ꝑ fidē ꝟbi incarnati quā predicauit iohēs ꝓut traditur in euāgelio marci. Aliter expōiẗ ab aliquib⁹ ab illo loco: Caro deberet agnoſcere. i. paẗ carnalis iohānis baptiſte. ſ. zacharias deberet agnoſcere ꝙ angelus ei apparēs verū ſibi annūciauerat: q̄ꝛ ꝓpter dubiū verbi ei⁹ fact⁹ eſt mut⁹. Atq̄ in ſe verbū vo. i. loq̄lā articulatā. Qd̄ in cōſonātib⁹ ꝑdiderat: q̄ꝛ licꝫ muti poſſint ſonare vocales ſaltē aliq̄s: ñ tñ cū eis pñt ſonare cōſonātes. Inueniret: q̄ꝛ zacharias in natiuitate filij firmiẗ credēdo recupauit loquelā quam ꝑdiderat ꝟbis angeli diſcredēdo. k ¶ Deniq̄ cū ꝑfecti euāgelij ꝛc̄. Hic ꝯñr oñdit ordinē ſcripture Marci q̄ñtū ad narrationē ſeu tractatū ſui euāgelij: oñdēs eū ordinate ſcripſiſſe ꝑ h̄ ꝙ aliqua omiſit eo ꝙ ſufficiētē erāt a Mattheo explīta: aliq̄ ēt ab eodē Mattheo dicta breuiẗ tetigit:

¶ eccleſiam.

a b ctū / ſed ꝛ corp⁹ dñi in omnia per

a ¶ i. ꝑdicationē filij dei. b ¶ qd̄ oñdit ibi ante faciē tuā: ꝛ ante te. ſ. hominem: ꝛ hoc ē quod chriſto debet. ¶ iohānis. c ¶ i. charīſmatū ipletū donis.

verbū diuine vocis animātū in

¶ hoc ibi: qui ꝑparabit viā tuā. ꝛ ibi: Parate viā domini: rectas facite ſemitas. ꝛ h̄ item debet chriſto.

initio euāgelice ꝑdicationis oſtē

c d deret: vt qui hec legēs ſciret cui

¶ ſ. iohi cui ꝑncipiū carnis in virtute dñi

e initiū carnis in d[...]io: ꝛ ieſu ad

ꝛ operatione. ¶ ſc. [...]abitaculū.

f uenientis habitaculum caro de

a ¶ vt in ſe inueniret illa caro. ¶ filiū dei.

g beret agnoſcere: atq̄ in ſe verbū

¶ iohānis. ¶ i. in adā ꝛ eua ꝛ diabolo.

h vocis quod in cōſonantib⁹ per

¶ illa caro. ¶ i. recuperet in chriſto.

k diderat inueniret. Deniq̄ cū ꝑfe

i cti euāgelij opus intraſſent: a baptiſmo domini predicare deū inchoans: non laborauit natiuita m

a ¶ i. in mattheo pluralis ꝓ ſingulari: vel q̄ꝛ plures ante eum ſcripſerunt.

tem carnis quā in prioribus vi n

derat dicere: ſed toti⁹ exprimens o

a ¶ non numeꝝ ieiun[...]: ſꝫ ieiunij numerum qd̄ quaſi ſubeſt nūero ꝓ myſterio numeri.

expoſitionem deſerti / ieiunium p

numeri / tentationē diaboli / con q r

gregationem beſtiarum et miniſterium ꝓtulit angelorū: vt inſti s

tuens nos ad intelligēdū ſingu t

a ¶ i. matthei dicta deſtitueret.

la in breui cōpingens nē aucto v

ritatē facte rei demeret: ꝛ perfici x y

¶ i. pretermiſſum ab eo suppleret.

endi operis plenitudinem nō negaret. Deniq̄ amputaſſe ſibi p⁹ z

fidem pollicem dicitur: vt ſacerdotio reprobus habereẗ: ſed tā a

¶ fidelibus volentibus ipm paſtorem.

tum cōſentiēs fidei ꝑdeſtiata po b

tuit electio: vt nec ſic in ope ver c

bi ꝑderet qd̄ prius meruerat i ge d

nere. Nam alexādrie epūs fuit. e

Cui⁹ ꝑ ſingl'a op⁹ fuit ſcire euan f g

a ¶ Sed tātū ꝯſen. fidei ꝑde. po. i. diuia ordinatio q̄ ita potēs eſt ꝙ ei nullus pōt reſiſtere. b ¶ Cōſētiēs fidei. i. cōdeſcēdēs deuotioi fideliū: q̄ deſiderabant eū habere epiſcopum: fecit alter ipſum ꝓmouendo. licet ex humilitate refugeret / ideo ſubditur: c ¶ Vt nec ſic in opere ver. perderet. i. in predicatione qd̄ eſt opus epiſcopi. vñ Actu. vi. Apoſtoli quorum ſucceſſores ſunt epiſcopi: vt habetur in decretis diſtin. xxi. ca. in nouo teſtamento: adminiſtrationem temporalium ſeptem diaconibus commiſerunt: vt operi predicationis liberius vacarent. d ¶ Quod prius meruerat in genere. fuit enim de tribu leui ad quam ſpectabat ſacerdotium. e ¶ Nam alexādrie epiſcopus fuiẗ. non obſtante ꝙ amputaſſet ſibi pollicem. non enim dicitur ꝙ amputauerit ſibi totum pollicem: ſed forte aliquā partē ꝑ quam nō impediebaẗ a cōſecrādo. ꝛ ſimile legitur factū in libro qui dicitur paradiſus ꝺ Anthonio anachorita: quē cū. quidā ciues vellent rapere ꝛ cōſtituere ſibi epiſcopum ferro ſecuit ſibi aurē ſiniſtram / dicens: Lex diuina iubet mullum aure preciſa optari in epiſcopum: quod cum theophilo epiſcopo hoc dictū fuiſſet: reſpondit a iudeis lex iſta ſeruatur: Ego autem ſi dederitis mihi aliquem auribus truncatum: ſed moribus probum: non dubito eum epiſcopum facere: hoc tamen modo non obſeruatur. f ¶ Cuius per ſingula op⁹. Hic conſequenter redditur ratio ex ſtudioſitate. homines enim ſtudioſi magis poſſunt cogitata ordinare ꝛ ordinati⁹ ſcribere. Marcus aūt fuit valde ſtudioſus: ſm qd̄ dicit hic: Cuius per ſingula op⁹ ſcire. ſ. ꝓphetias ꝺ chriſto ꝑnūciatas. g ¶ Euangelij i ſe dicta diſpōere. nō ſolū itelligēdo: ſed etiā opando.

Marginal notes: Alis legerꝫ — Diuiſio — D Quare marcus ſibi pollicem āputauerit — Anthoni⁹ anachorita q̄re ſibi aurē amputauerit.

Mat. 18. b / Deu. 17. b. vt vitaret ꝓlixitatē ꝛ ꝟboꝝ matthei oſtenderet firmitatē: q̄ꝛ ī ore duoꝝ vl' triū teſtiū ſtat oē ꝟbū. Et ī h̄ etiā ꝙ aliq̄ addidit Matthei dicta ad ꝑfectā euāgelij deſcriptionē. ꝛ h̄ eſt qd̄ dr̄: Deniq̄ cū ꝑ. ꝛc̄. i. narrationē euāgelij icipiēs. ꝛ diẗ ꝑfecti euāgelij: q̄ꝛ lex moſaica licꝫ eſſet bōa: tñ fuit iperfecta: q̄ꝛ ꝓplo rudi ꝛ igfcō fuit data. iō dr̄ Heb. vij. c. Nihil ad ꝑfectū adduxit lex: ſꝫ euāgeliū iꝑfectionē leg' suppleuit. vl' aliẗ dr̄: Perfecti euāge: vt ꝯtinuēẗ lr̄a cū h̄ qd̄ ſeqẗ: l ¶ A batiſ. ꝛc̄. q̄ꝛ chriſt⁹ tpe ꝑdicatiōis ſue inceperat. xxx. ſue etatis annū: vt hr̄ Luc. iij. qd̄ ē tp̄s etaẗ ꝑfecte: ꝛ ſꝫ h̄ pt̄ dici. Perfecti euāgelij opus

n v — Et diſcipli

E F In octano canone cum Luca comitatur in tredecim capitulis. In ꝓprijs ṽo q̄ maxime vtcūq; explanare diſpono decem et octo incedit ſpaciatim capitulis: que ſimul omnia ducenta tri/ginta tria ſunt capitula. Marc⁹: excelſus mādato. Lucas: iſte cōſurgens: vel ipſe eleuans. ¶ Beda. Marcus petri diſcipul⁹

Marc⁹, q̄re euāgeliū ſcripſerit — rogatu romanoꝝ euangelium ſcripſit: vt quod petrus verbo ṗdicauerat: con/
ſeruaretur in perpetuū litteraꝝ memo/
f.5.a ria. Primo expulſio demonis in ſyna
Mat.8.b goga ab homine. Secūdo liberatio ſo/
Ibidem.a crus ſimonis a febre. Tertio leproſum
f.2.a mundauit. Quarto paralyticum cura/
f.3.a uit. Quinto in ſynagoga manum ari/
Mat.9.c dam curauit. Sexto demoniacum a le/
Luce.8.f gione poſſeſſuꝫ liberauit. Septimo flu
xum ſanguinis tactus a muliere reſtrin
f.6.e xit. Octauo filiam iairi in domo ſuſcita
f.7.c uit. Nono quinq; panibus q̄nq; milia
Ibidem. d hominum ſaciauit. Decimo a filia ſyro
f.8.c phenisse demoniuꝫ expulit. Undecimo
ſurdi ⁊ muti hominis aures ⁊ linguaꝫ
Mat.15.d aperuit. Duodecimo cecuꝫ extra vicum
f.9.c bethſaide illuminauit. Tredecimo quat/
tuor milia ſeptē pāib⁹ ſaturauit. Quar/
todecimo hominē a ſurdo et muto ſpū quod diſcipuli nequibant liberauit.

gelij in ſe dicta diſponere: et di/ a
ſciplinā in ſe legis agnoſcere: ⁊ b
diuinā in carne domini intellige
a ¶ vt pri⁹ faciam⁹ opa bona: p⁹ doceam⁹.
re naturam. Que in nos primū c
oportet requiri: debic inquiſita d
volum⁹ agnoſci/hñtes mercedē e
¶ bene exhortationis. ¶ tñ.
exhortationis† quoniā q̄ plantat f
et qui rigat vnū ſunt: qui aūt in/ g
crementū preſtat/ deus eſt.

Finit prologus.

Nico.de lyra

A a ¶ Et diſciplinā in ſe legis agnoſcere. nō ſolū lr̃aliter intelligēdo: ſꝫ etiā ſpūaliter. b ¶ Et diuinā in car. dñi intelligere na. q̄tū ad diſtictionē naturaꝝ: vt ſuppoſiti vnitatem: ⁊ q̄m vitā ⁊ doctrinā beati marci debemus imitari. iō concludit Hiero. c ¶ Que in nos primū oportet. doctrinaꝫ beati marci imitando. d ¶ De hinc inquiſita volumus agnoſci. ſupple ab alijs: q̄ ꝑfectionē quā aliquis habet debet alijs tradere: ſm illud. i. Pe. iiij. b. Unuſquiſq; ꝓut accepit graciaꝫ in alterutrū illam adminiſtrantes ſicut boni diſpenſatores multiformis gratie dei: quia hoc cedit ad magnū meritum. vnd̄ ſubdit: e ¶ Habentes mercedē ⁊c̄. ſed quia iſte labor ſine dei adiutorio nō ꝓficit ideo. ſubdit: f ¶ Qui plā. primo erudiēdo. g ¶ Et qui rigat ⁊c̄. illā eruditionē fouēdo ⁊ nutriēdo. vnde dicit Apl's. i. Cor. iij. b. Ego plātaui: appollo rigauit: deus autem incrementum dedit: qui ē benedict⁹ in ſecula ſeculorū Amen. ¶ Occaſiōe cuiuſdā dicti i hoc prologo pōt queri

An liceat alicui ſeipſm mutilare — vtruꝫ licitum ſit alicui ſeipſū mutilare: ⁊ arguit q̄ ſic: quia beatus marcus amputauit ſibi pollicem: vt dictum eſt: nec tamē ex hoc reprobatur. Item occidere ſeipſū pei⁹ eſt q̄ mutilare. Sāſon autē ſeipſū interfecit: vt habet Iudi. xvi. g. ⁊ tñ numerat inter ſanctos vt habet Heb. xi. f. Itē racias ſeipm̄ intfecit: vt habet. ij. Machab. xiiij. f. et tñ ſcriptura videt ex hoc ipm̄ cōmēdare: quia ibidē dr̄ eligēs nobiliter poti⁹ mori q̄ ſubditus fieri peccatoribus. Itē minus bonū eſt ꝯtēnendū ꝓpt̄ ꝯſuationē maioris boni: ſicut ad cōſeruationem vite aliq̄s proicit merces in mari: ſed ṽtus caſtitatis eſt magis bonū q̄ mēbrum corporale ergo licite poteſt ſibi q̄s abſcidere virilia ꝓpter cōſeruationem caſtitatis. Contrariuꝫ arguit per illud q̄d habet i decretis: di. lv. ca. Si q̄s amputauerit ſibi virilia cleric⁹ nō fiat: quia homicida ſui eſt:

Reſponſio — Reſpōſio. q̄libet ps corpis ordinat ad totū. ⁊ ideo de ipſo ordinandū eſt: prout reſpicit bonū totius corporis: ⁊ vlterius ꝓut reſpicit bonum hominis ⁊ cōmunitatis: q̄ ſicut ps corporis ordinat ad totū corpus: ſic corpus ad hominē cui⁹ eſt pars. ⁊ vnus homo ad totam communitatem. Ergo ſi mēbrum aliq̄d ſit nociū corpori: vtpote q̄ ꝓpter aliquā egritudinem eſt alioꝝ membroꝝ corruptiuū: licite poteſt abſcidi ne inficiat alia membra: ⁊ hoc ab eo cuius ē ſi habeat artē medicādi vl̄ ab alio de volūtate ei⁹: q̄ cuilibet eſt cōmiſſa cura ſalutis ſui corporis: ſicut etiā homicida vel raptor per iudicē licite occidit: ⁊ a cōmunitate hominū abſcidit inq̄tuꝫ ei⁹ vita eſſet in nocumētū cōmunitatis: q̄ iudicib⁹ cōmittit cura ſalutis cōmunitatis: ſi aūt mēbrū ſit ſanū tūc reglariter nō eſt licitū alicui ſeipſū mutilare: primo q̄ homo naturaliter amat ſeipſū: ⁊ p̄ ꝯſequēs oīa q̄ ſunt de integritate ipſius. ⁊ ideo mutilare ſeipſū eſt agere ꝯtra charitatē: quā q̄libet tenet habere ad ſeipſū. Itē hō ſingularis ē ps cōitatis: et ideo inferre ſibi nocumentū p̄ mutilationē eſt agere ꝯtra cōmune bonū. Itē de⁹ ē inſtitutor nature: inſtituēdo membra in corpore: ⁊ ideo mutilās ſeipſum agit contra deū: in caſu aūt licitum eſt: videlicet ex precepto dei occulto: q̄d alio mō vocatur inſtinctus ſpūſſancti: q̄ deus eſt auctor nature et dñs vite ⁊ mortis

⁊ mortis humane: ⁊ p̄ ꝯſequens omnium membroꝝ: ⁊ ideo ſi G
ꝑcipiat homini auferri ſibi vitā vel mēbroꝝ aliquod: nō ſolū licitū: ſed etiā debitū ē hoc fieri: et hoc mō dicit Aug⁹. i. de ciuitate dei q̄ ſamſon interfecit ſeipſū cum philiſteis: q̄d ꝓbat ex hoc q̄ dñs ad hoc agendum reſtituit ſibi miraculoſe priſtinam fortitudinē. vnde dicit ibideꝫ Auguſti. q̄ ille hoc latenter iuſſerat fieri: q̄ p̄ ipſum miracula faciebat: ⁊ hoc etiam modo dicit Aug⁹. de quibuſdā ſāctis mulierib⁹: q̄ tēpore ꝑſecutiōis ſeipſas occiderunt: de quibus eccl'ia memoriā facit. Iudei vero et aliqui chriſtiani in h̄ ipſos ſequētes dicunt q̄ etiaꝫ ſine tali precepto diuino vel inſtinctu licituꝫ eſt alicui ſe occidere vel mutilare in caſu ſcilicꝫ quādo videt ratione ſue vite vel alicuius membri imminere ſibi ludibrium in contemptum dei: quia debet negligere vitaꝫ ꝓpriam: multo fortius aliquā partem ſui corporis: ſed ad precauendū contemptū honoris diuini: ⁊ hoc modo dicunt q̄ ſamſon interfecit ſeipſum: cōſiderās q̄ philiſtei exercebāt in eo ludibriū ad laudē idoloꝝ ſuorū: et in diuinuꝫ ꝯtemptū. ⁊ racias vt habet. ij. Machab. xiiij. ⁊ eodem modo q̄daꝫ mulieres ſancte legunt ſibi nares amputaſſe: ne ab infidelib⁹ exercerent iniuria in corporib⁹ eaꝝ in cōtemptū diuinū. Sed iſtud dictum videt eſſe expreſſe contra dictū ſaluatoris Ioh. vl. f. dicentis Petro. Cum eſſes iunior cingebas te ⁊ ambulabas vbi volebas: cū aūt ſenueris extēdes man⁹ tuas ⁊ ali⁹ te cinget ⁊ ducet quo tu nō vis. ⁊ ſubdit: Hoc aūt dixit ſignificās qua morte clarificatur⁹ eſſet deū. ſup quē locū dicit Aug⁹. q̄ hic ſatis expſſit nō a ſe ipſo ſed ab alio debere occidi q̄ veſtigia ſeqtur chriſti: ⁊ eodeꝫ mō dicēdū de mutilatiōe. Rō etiā q̄ inducit ꝓ oppoſito nō valet: q̄ licet intētio infideliū ſit exercere ludibrium i ſctis ad dei ꝯtēptū: tñ ex diuina ordinatōe q̄ ex malis elicit bona: ordinatur ad dei gloriam ⁊ meritū electoꝝ: q̄d patet in martyribus: qui quanto maiora ludibria ⁊ magis exquiſita tormenta ſuſtinuerunt: tanto glorioſius de tyrannis triumphauerunt ad tyrannoꝝ confuſionē ⁊ ꝓpriū meritū: ⁊ dei gloriā qui in martyrib⁹ triūphabat. Ex dictis patet ad primū argumentū q̄ Marc⁹ credit ſibi amputaſſe pollicē iſtinctu ſpiritusſcti. Et eodē mō dicēdū ad ſecūdū ⁊ tertiū. Ad q̄rtū dicēdū q̄ nō eſt licitū ſibi amputare virilia ꝓpt̄ obſeruātiā caſtitatis: Tū q̄ hoc nō ē efficax remediū: Tū q̄ p̄ hoc nō abſcindūtur cōcupiſcentie interiores: tū q̄ p̄ aliā viā habet melius remediū: videlicet p̄ conatū liberi arbitrij reſiſtēdo tētationib⁹ cū adiutorio dei: ſm illō. i. Cor. x. c. Fidelis de⁹ ē q̄ nō patiet vos tētari ſup illud q̄d poteſtis: ſed faciet cū tētatōe ꝓuētum vt poſſitis ſuſtinere.

H — Rōnes ad argumenta

f 1.Co.3.b

Marci in ꝓlogo ſcdo vbi dicit in poſtill. Ratio etiaꝫ que inducitur pro oppoſito.

Additio. Hec ratio eſt valida ⁊ cōſona auctoritatib⁹ ſanctoꝝ in poſtilla allegatis: licꝫ poſtillator eam reucere videat. i. Reg. xxxi. vbi videt tenere cuꝫ hebreis ⁊ alijs min⁹ bene ſētiētib⁹: q̄ aſſerūt q̄ ſaul poſſet excuſari ab occiſione ſui: eo q̄ timebat ne i ipm̄ q̄ erat principalis in ꝑplo fierēt ludibria in cōtēptū dei. quā aſſertionē ſeu opinionē ibidē recitat tāq̄ verā vel ſaltē tolerabilē: q̄d manifeſte ꝯtrariatur his q̄ in h̄ loco tenet q̄ manifeſte ſūt vera ꝓut patet legēti ea que hic ⁊ alibi a poſtillatore ponuntur ⁊c̄.

Replica. In ꝓlogo circa euangelium ſancti marci poſtillator mouet q̄ſtionē: an ſit licitū cuiq̄ ſeipſū mutilare. Et reſpōdet q̄ nō: niſi interueniat iſtinct⁹ diuin⁹: ⁊ addit q̄ iudei ⁊ q̄dā chriſtiani i h̄ eos ſequētes dicūt q̄ licitū ſit nō ſolū ſe mutilare verū etiā occidere ſine tali iſtinctu ad ꝑcauēdū ludibriū ⁊ cōtemptū honoris diuini: ſed illuꝫ modū dicēdi reprobat poſtila. ⁊ excludit rōnē ei⁹: q̄ ludibria ⁊ tales cōtēpt⁹ de⁹ ſcit ꝯuertere i bonū patiētis ⁊c̄. Hic putat Bur. poſtil. velle inuoluere i ꝯdictorijs cōmēdēs illū modū dicēdi h̄. Sed dicit eū ſētire oppoſitū illi⁹. i. Reg. vl. ſed diligēter ꝑlegēti q̄ poſtil. ſētit de ſaul ⁊ alijs ſe interficiētib⁹: ptꝫ q̄ Bur. ei falſū iponit. poſtil. eñ opinionē hebreoꝝ ⁊ aliq̄rū latinorū ibi recitat: ſed finalr̄ i h̄ reſidet q̄ btūs Aug⁹. i. d̄ ciuitate nullā ꝑſonā excuſat ſeſe occidētē niſi interuenerit diuin⁹ iſtinctus ita de ſaul dici poteſt ſi vic ille nō ſufficiūt. vñ patet Bur. fruſtra poſtillatoreꝫ notaſſe.

Incipit euāgeliū ſm Marcū.

a Nitiū euā Ca. I a
¶ ſaluatoris. ¶ vncti.
b geliȷ ieſu chriſti fi- b
c lȷ dei ſicut ſcriptū d
d eſt in eſaia prophe e
¶ ſpūs ad patrē de filio
p malachiā. vł vox pr̄is
ad filiū d iohāne. b ¶ an
gelus nuncius qui nunciat de chriſto: poſt
me venit qui ante me fact'. ¶ iohannem.
e ta† Ecce mitto āngelū meū ante
¶ penitentiam.
faciē tuā: qui preparabit viā tuā
a ¶ añ filiū: vł añ pēitētiā: aut īcarnationē
¶ iohānes d q̄ clamat dn̄s ad iudeos: Int
natos mul. nō ſur. ma. io. ba. rc. ¶ ad ſur-
dos obturātes aures voci. ¶ xp̄i. ¶ iudea
f ante te. Uox clamātis in deſer-
g to: † Parate viā dn̄i: rectas facite
h ¶ q̄s icuruaſt' declinādo ad dexterā vł ad
i ſemitas ei'. Fuit iohānes in de- f
k ſiniſtrā. a ¶ Be. Ut ita baptiſmū pnīe q̄ pec
cata ſoluunt ſuo baptiſmate quo pctā ſolui
nō poſſent precurreret.
m ſerto baptiçans r predicāns ba- g
ptiſmū penitētie in remiſſionem
¶ ideo.
peccatoꝝ. † Et egrediebat ad illū b

A B Nitiū euā. rc. Iſid. Euāgeliū bona an- Ca. I
nūciatio: qd̄ pprie ad regnū dei r remiſſionē pctō
rū pertinet. vn̄: Penitemini r credite euangelio: r
appropinq̄bit regnū celoꝝ. ¶ Hiero. q̄tuor euāge
lia vnū ſūt: r vnū q̄tuor: Itaq₃ r marci dr̄ liber euā
geliū: r ſiłr alioꝝ: q: vnum
oīa: r oīa vnū. b ¶ Ieſu chri. Hie-
ro. Ieſus hebraice: ſother grece: ſalua
tor latie. Chriſt' grece: meſſias hebrai
ce: vnct' latie. i. rex ſacerdos: dr̄ de ge
nere dauid regꝫ: r leuitico. c ¶ Filȷ
Mat. 1. a dei rc. Be. Matthe' dicit: filȷ dauid
fi. abra. Marc' dic̄ filȷ dei. vt paulati
a mīorib' ad maiora ſurgam'. Et mat
the' q̄ humanā generationē ſcribit cō-
uenientē cū filiū hoīs dixit. Marc' aūt
q̄ ſuū libꝝ ab iītio euāgelice p̄dicatiōis
inchoat: ɔueniēt cū filiū dei appellat.
Nota Euāgeliū eni ſolr' dr̄ ē. Ubi notādū q̄
euāgeliſte vno ſpū ſcripſerūt ſ₃ diuer-
ſū ſibi ſcribēdi r initiū r finē ſtatuerūt
Matthe' a natiuitate īcipit: i reſurre
ctiōe finit. Marc' ab initio p̄dicatiōis
chriſti vſq₃ ad aſcēſionē r diſcipuloꝝ p̄
dicationē ꝑducit. Lucas a natiuitate Io
hānis vſq₃ ad aſcēſionē dn̄i cū diſcipłi
in hierlm̄ expectāt aduentū. ſ. ſ. Iohes
ab eternitate v̄bi dei inchoat: in reſur-
rectiōe dn̄i ɔſūmat. d ¶ Sic ſcriptū
rc. Marcus ꝓphetarū teſtimōia ponit
ut: q̄b' hec vetera r nō noua. ſ₃ a ꝓphe
tis p̄cita r p̄dicta aſſerit. In q̄ r iudeos
q̄ legē r ꝓphetas ſuſceperāt ad euāge-
liū inuitat: r gētiles q̄ euāgelium tene
bāt ad venerationē legis r ꝓphaꝝ ꝓuo
cat: ne q̄s iuxta hereticos alteꝝ ſine al
tero ſuſcipiat. e ¶ Ecce m. an. Be.
Angel' dr̄ iohes ñ ſocietate nature: vt
mētit Origenes: ſ₃ officii dignitate: ſi
Mala. 1. b cut r ſacerdotes. d q̄b' dr̄: Labia ſacer
dot' cuſtodiūt. ſ. r legē exq̄rūt ex ore e-
B ius. q: āgel' dn̄i exercituū ē. ¶ Beda.
Nota Nota q̄ h teſtimōiū. Ecce ego mitto āge. meū rc. Malachie
Mala. 3. a. eſt: vtrūq₃ tn̄ dic̄ Eſaie eē: q: r ſi ñ v̄ba: ſenſus tn̄ īuenit i Eſa
ia: r manifeſti' i h verſu. Uox clamātis i deſerto. Angel' eni
q̄ mittit añ faciē d. ē. vox clamātis i deſerto: p̄parat aūt viā di
cēs: Parate viā do. rc. Potuit aūt ꝓ malachia Eſaie nomē
diuinit' occurrere: nec voluit marc' emēdare: q: oēs ꝓphete
vno ſpū locuti ſūt q̄ſi vno ore. f ¶ Clamātis. Iſid. Ad iude
os ſurdos ꝓpter pctā longe poſitos indignatiōis clamore di
gnos. g ¶ In deſerto. Iſido. In deſerto fit vox r clamor
q: deſerta dom' iudea vacās ſcopata ſine ſpū dei: ꝓpheta: rege
ſacerdote. Uñ ieſus r iohannes querūt qd̄ in deſerto amiſſū
eſt. Ubi vicit diabol' ibi vincit: vbi cecidit homo ibi reſurgit.
h ¶ Parate. Iſid. Pēitētiā agite r p̄dicate. Uñ paraſceue
añ ſabbatū dicit Id eſt penitentia añ requiē. Hinc r initiū p̄
Mat. 3. a. dicatiōis iohānis r chriſti: Penitētiā a. a. e. r. c. q: i die ſeptia
Gen. 2. a. requieuit de' ab oīb' operib' ſuis. Neceſſe eſt eni nobis ſe-
ptem vitia tāq₃ ſeptē gentes delere per penitētiā: vt poſſidea
mus quieti terram deſiderabilē. i ¶ Uiā dn̄i. Hiero. Uia
domini qua ad hoīes ingredit penitentia eſt ꝑ quam ad nos
deus deſcēdit: r nos ad illum aſcendim'. Uñ angeli aſcendē
tes deſcendenteſq₃ memorātur ſup filiū hoīs. k ¶ Rectas
fa. Iſid. Precepit vt regia via cūtes: ꝓxios diligam' vt nos
r nos vt ꝓxios. Qui ſe diligit r nō ꝓximū: ad dexterā decli
nat. Qui ꝓximū ñ ſe ad ſiniſtrā. Multi bn̄ agūt r ñ corrigūt
vt heli. Alii corrigūt ſ₃ nō bn̄ agūt: vt ſcribe r phariſei q̄ ſede
bāt ſup cathedrā moyſi. Hic os turtur' ad aſcellas in lege re
torq̄ri iubet: vt nō ſeparetur os ab ope: nec opus ab ore. Se
mite poſt viā: q: mādata moralia poſt penitētiā ſm marcū vł
mattheū explanāt. parat via ꝑ fidē r baptiſmū r penitētiā.
¶ Recte ſemite ꝑ auſtera indicia veſt': ɔue: cibi: pot': vocis
humilime. vñ fuit iohā. rc. l ¶ Iohānes. Iſid. Gratia dei:
A gratia dei incipit. vñ ſeq̄t baptiçās ꝑ baptiſmū pctā dimit-
tunt. Uñ: Qd̄ grat' accepiſt' grat' date. Et Aplē: Gr̄a ſalua
ti eſt'. m ¶ Baptizās rc. Baptiſmū pnīe dedit: baptiſmū
i remiſſiōnē pctōꝝ p̄dicauit: tn̄ ñ dedit. Sic p̄dicātiōe ſua xp̄i
p̄dicationē p̄cucurrit: ſic baptiſmo pnīe baptiſmū remiſſiōis.
G Qd̄ ɔſūmat

¶ Incipit poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai. de lyra in C
euangelium Marci.
Nitiū euā. rc. Euāgeliū ſm Marcū in duas Ca. I Diuiſio
ptes diuidit. ſ. i ꝓlogū r tractatū. ſcda ibi: Fuit i deſto
iohes. Sicut ptꝫ ex p̄dictis marc' breuitati ſtuduit i ſcri
bēdo: r ego ſimiliter intēdo breuitati
ſtudere ipm̄ exponēdo: ea q̄ repetit di-
cta i mattheo omittēdo r ad expoſitionē
ibi poſitā remittēdo: maxie vbi eſſet im-
morādū. dicit ergo: Initiū euāgeliȷ.
Euāgeliū idē ē q̄ bōa annūciatio: q: ibi Euangeliū
annūciat inenarrabile bonū qd̄ ab anti
q̄s patrib' fuit ſūme deſideratū: ſm qd̄
dic̄ ſaluator Luc. x. d. Multi ꝓphete r
reges voluerūt videre q̄ vos videtis r
nō viderūt: r audire que vos auditis r
nō audierūt. b ¶ Ieſu. i. ſaluatoris.
c ¶ Chriſti. i. vncti: q: ē rex r ſacerdos
quib' in lege debebat vnctio. d ¶ Fi
lȷ dei. Mattheus aūt in principio ſui †
euāgeliȷ dic̄: Filȷ dauid filȷ abraā: q: e- Mala. 3. a
ius genealogiā v₃ humanā naturā enar Mat. 11. b.
rare volebat: vt patet in pricipio euāge Luc. 7. d.
lȷ ſui. Marc' vero illā tanq̄ ſufficientē
enarratā dimittens vocat eum filiū dei.
ſ. naturalē non adoptiuum: diuinam na
turam in qua eſt idem patri oſtendens.
Sciendum etiam q̄ marcus ante cōuer
ſionem ad fidem erat inſtructus in lege
r prophetis de chriſto teſtimonium per †Eſaie. 4. a
hibentibus. r ideo a prophetis de chri Mat. 3. b.
ſto incipit ſuum euangelium: ſub vno cō Ioh. 1. c.
textu duas prophetias coniungens: q̄-
rum prima ſcribitur Malach. iii. ſecun-
da Eſa. xl. quarum intellectus patet ex
predictis in prologo: veruntamen mar-
cus hic ſolum exprimit Eſaiam prophe-
tam dicens: e ¶ Sicut ſcriptum eſt
in Eſaia propheta: Ecce mitto an
gelū meū ante fa. tu. quia licet ambo †Mat. 3. a.
ꝓphete vno ſpū prophetauerint. Eſai- Luc. 3. a.
as tamen principalior eſt altero. ideo ſo Ioh. 3. c.
lus nominatur. r quia auctoritas vltima eſt ipſius Eſaie: res D
autem denominatur a fine. Item quia marcus breuitati ſtude-
bat: vt dictum eſt in prologo. f ¶ Fuit iohannes in deſer
to. Hic ponitur tractatus ſiue narratio. Circa quod conſide
randum q̄ intentio euangeliſte eſt oſtendere reductionem pec
catoris in deum per opus mediatoris: r ideo primo oſtendit ꝑ-
ſonam mediatoris. ſecundo reductionem peccatoris/ibi: Et ſta
tim ſpiritus expulit. ¶ Circa primum mediator oſtenditur du-
pliciter. primo verbo precurſoris. ſecundo facto r verbo dei pa
tris/ibi. Et factum eſt in diebus. Circa primum deſcribitur lo-
cus vbi iohānes p̄dicabat cū dr̄: Fuit iohānes i de. q: p̄dica
bat penitētiā agēdā. vt hoīes eſſent diſpoſiti ad chriſti de ꝓxio
venturi receptionē. r ſic loci cōditio cōgruebat ſue p̄dicationi.
Aſperitas eni deſerti auſteritatē penitētie deſignat. g ¶ Et
p̄dicās baptiſmum penitentie in remiſſionem pecca
torum. Hoc exponitur dupliciter. Uno mō de baptiſmo chri-
ſti. virtute cuius dimittuntur peccata. r quia tale baptiſmum io
hannes dare non poterat. ideo ipſum predicabat dandum
per chriſtum in proximo venturū. r ſm hoc li baptiçans. refer
tur ad baptiſmum iohannis. r quod ſequitur: Predicās ba
ptiſmū penitētie in remiſſionē peccatoꝝ. ad baptiſmū
chriſti futurum. Alio modo exponitur de baptiſmo iohānis. r
ſic baptiçans r predicans referuntur ad predicationē iohannis
r baptiſmum eius. quia licet baptiſmo iohannis non dimitte-
rentur peccata. ſuſceptio tamen illius baptiſmi erat quedā pro-
teſtatio agendi veram penitentiam de peccato. per quā dimit
tuntur peccata. h ¶ Et egrediebat ad illū oīs iudee re-
gio rc. Id ē multi de illa regiōe r de hieroſolymis. r ē hyꝑbo
∗ lica locutio
Moraliter. a ¶ Initiū euangeliȷ ieſu chriſti filȷ dei Moraliter
ſicut ſcriptum eſt in Eſaia rc. Per hoc q̄ marcus euange
lium a verbis propheticis inchoauit. predicatorē euangelȷ ſer
monem incipere a ſacra ſcriptura debere nō a poeticis verbis
aut philoſophicis demonſtrauit. f ¶ Fuit iohannes in de
ſerto baptizans r predicans rc. Hiero. Ueſtis autem io
hannis. cibus r potus. auſteram vitam predicatorum deſignat.
∗ Ueniet fortior

E g Quod cõſummaꝛ ꝑ ſponſum initiaꝛ ꝑ paranymphũ. Vñ ca
thecumini.i.inſtructi incipiũt ꝑ ſacerdotẽ: criſmanꝛ ꝑ epiſco/
pũ: Nũc ꝑ amicũ ſpõſi inducitur ſpõſa vt rebecca iſaac: ꝑ puerũ
pallio albo velata. a ❡ In ioꝛda. flu. Hiero. Joꝛdanis a
liena deſcẽſio: vbi pctã abſoluunꝛ. Arca eni ꝑ eũ in terrã alie
nam trãſiuit i media pte ꝛ mare fluen/
te: altera ad mõtis foꝛmam erigiꝛ. Sic
nos olim alienati a dõ ꝑ baptiſmũ hũi
Lu. 14 e liati erigimur ad alta. Quia q̃ ſe hũili
at exaltabiꝛ: pᵒ q̃ fluit i mare amarica
tur: qꝛ arca dei.i.coꝛpᵒ xp̃i nõ mũdatiſ
nõ ꝓficit: ſꝫ in deteriᵒ mutat. b ❡ Cõ
Ps.95.b fitẽtes pec. ſua. Hiero. Confeſſio ꝛ
pulchritudo i ↄſpe.e.i.ſpõſi. Vñ deſi/
lit ſpõſa de cãmelo cuꝫ ſe hũiliat eccl̃ia
†Mat. 3.a xp̃o q̃ figuraꝛ ꝑ iſaac: in cuiᵒ natiuitate
riſum fecit deᵒ ſare: ſiꝛ ad mariã dꝛ: q̃ ẽ
Lu.1.d.c. ꝑnceps cũ deo: Bñdicta tu in mulieri
bus. ❡ Beda. Cõfitẽtes pctã ſua ba/
ptiçanꝛ. Debẽt eni melioꝛis vite noui
tatẽ ꝓmittere q̃ baptiſmũ deſiderãt ac
Act.9.d cipere. Vñ ꝑdicãte paulo dꝛ: Multi ve
niebãt cõfitẽtes ꝛ annũciantes actᵒ ſu
Act.10.b os. Et petro dꝛ: Macta ꝛ mãduca: q̃ſi
† Joh. 1. d occide mala q̃ in eis erãt: ꝛ ſic mũdatᵒ
chꝛiſtianã religionẽ ꝓmittẽtes i eccl̃ie
mẽbꝛa cõmuta. c ❡ Et erat iohan/
nes ve. pi. ca. Hiero. Veſtis ꝓphe/
te ꝛ cibᵒ ꝛ potus totã auſterã vitã pre
dicantiũ ſignificãt ꝛ gẽtes ad gratiam
dei q̃ eſt iohãnes: intᵒ ꝛ foꝛis eſſe iun/
gendas. Pili cameli diuites gentiuꝫ:
Zona pellicea: paupes mũdo moꝛtui.
Locuſte: ſapiẽtes huiᵒ mũdi: q̃ ſtipulas
aridas relinq̃ntes iudeis frumẽta my
ſtica trahũt: ꝛ in caloꝛe fidei ſalᵒ inha/
bitãt. Melli ſilueſtri: fideles de incul
ta ſilua ꝑparati cõparanꝛ: qꝛ oĩa a gr̃a
Ro.10.c euãgelii dei: in q̃ nõ eſt diſtinctio iudei
Moraliter ꝛ greci. ❡ Beda. Mora. Veſtitus pi.
ca. Quia pctã nõ fouit: ſꝫ aſpere incre/
Luc.3.b pauit/dicens: Genimina vipera ꝛc̃.
Zona pellicea circa lũbos: qꝛ carnẽ ſu
Gal.5.d am crucifixerũt cũ vitiis ꝛc̃. Locuſtas
ꝛ mel ſil.e. ꝛ ꝑdi. qꝛ ꝑdicatio eiᵒ adeo dulcis fuit vt etiam xp̃s
5 putareꝛ. Sꝫ cito hec opinio decidit: qꝛ eũ nõ xp̃m ſed xp̃i pre/
curſoꝛẽ eſſe innotuit. In melle eni dulcedo: in in locuſta ala/
cer volatᵒ: ſꝫ cito decidiᵒ. d ❡ Foꝛtioꝛ me. Hiero. Quis
Mat.18.d foꝛtioꝛ ẽ gratia q̃ abluunꝛ pctã? Ille q̃ ſepties ꝛ vſq; ſeptua/
gieſſepties pctã dimittit. Gratia quidem pꝛioꝛ eſt: ſed ſemel
remittit pctã ꝑ baptiſmũ. miſcḋia dõ in miſeros ab adaꝫ vſq;
ad xp̃m: ꝑ ſeptuagintaſeptẽ generatiões: ꝛ vſq; ad centum q̃
dragintaquattuoꝛ milia ꝑuenit. e ❡ Soluere coꝛrigiam
cal. Bed. Modus fuit apud veteres vt ſi qs eam q̃ ſibi cõ/
peteret accipe vxoꝛẽ nollet: ille ei calciamẽta ſolueret qui ad
hãc ſpõſus iure ꝓpinq̃tatis veniret. Chꝛiſtᵒ aũt ſpõſus eſt ec
Joh.3.d cleſie: de q̃ dicit idẽ iohãnes: Qui habet ſpõſam ſponſus eſt.
Quia ḡ hoĩes iohãnẽ xp̃m eſſe putabãt: recte ſe indignũ ſol/
uere coꝛrigiã dicit: q̃ſi ego redẽptoꝛis veſtigia nudare nõ va
leo: qꝛ ſpõſi nomẽ mihi nõ vſurpo. ❡ Hiero. Coꝛrigia calcia
Joh.1.a mẽtoꝛ myſteriũ.ſ. incarnatiõis quõ ṽbũ caro factũ ẽ: vñ caro
xp̃i: vñ aĩa: vñ ſpũs ſumit exoꝛdiũ: vt verᵒ hõ fiat ꝑ oĩa abſq;
pctõ: vt verus deᵒ in deo vero ſine ꝑncipio.i. filiᵒ hoĩs q̃ ẽ in
Ps.18.b celo: ꝛ quõ tanq̃ ſpõſus ꝓcedẽs de thalamo ſuo.i. de ṽgina/
li vtero clauſum relinq̃ns. vñ adueniẽte vero ſpõſo: domᵒ io
hãnis domᵒ diſcalciati dꝛ. Vñ i ſpecie colũbe ſpũſctũs deſcẽ
Cant.2.d dit. De ſpõſa dꝛ: Spõſa mea: amica mea: ꝓxima mea: dilecta
mea: colũba mea. Spõſa in patriarchis: amica in ꝓphetꝫ: ꝓ/
xima in maria ꝛ ioſeph: dilecta in iohanne baptiſta: columba
Mat.10.b in chꝛiſto ꝛ aplis: quibᵒ dꝛ: Eſtote prudẽtes ſiꝛ ſerpẽtes ꝛc̃.
Calx extrema ps coꝛpis. In fine eni ad iuſticiã ẽ ſaluatoꝛ in/
Ps.59.b carnatᵒ. vñ: In idumeã extendã calciamentũ meũ: qꝛ niſi iun
gatur ſcia ſpũs nemo ꝑ gratiã remiſſiõis inueſtigat incarna/
tiõis myſteriũ. f ❡ Ego bap. vos aqua. Beda. Nõdum
iohẽs dicꝛ deũ aut dei filiũ eſſe apte: qꝛ rudes erãt auditoꝛes:
ſed paulatim ꝑ humanitatẽ gloꝛificataꝫ ad fidem diuinitatis
ducit dicẽs: Ille ṽo baptiçabit ſpũſctõ. Sed poſtea ṽo cũ ca
Joh.1.c patioꝛes iã videret: dei filiũ iam apte ꝑdicat dicẽs: Teſtimo/
nium ꝓhibuit: qꝛ hic eſt dei filiᵒ. ❡ Iſid. Ego baptiço vos aq̃: il/ g
le ꝛc̃. Dei fluuiᵒ ſꝑ plenᵒ: ſemꝑ equaꝛ. de q̃: Fluminis impetᵒ leti Ps.45.b
ficãt ci. dei. Multũ diſtat intꝛ ſpm̃ q̃ ferꝛ ſuꝑ aq̃s nõ ſubter: et a/
quã q̃tũ intꝛ aĩam q̃ regit: ꝛ coꝛpᵒ qḋ regiꝛ. Sꝫ manſit ſuꝑ euꝫ
ſpũs hec ẽ vnctio xp̃i ſḋm carneꝫ. de q̃: Vnxit te deᵒ deᵒ t. o. l. ꝑ. Ps.44.a
cõ. t. Oleũ nõ põt eſſe ſub aqua: nec cre
atoꝛ ſub creatura. Oleũ de amaritudĩe
radicis ſurgit in pabulũ luminis: medici/
nã vulneris: refectionẽ eſuriẽtis. vnde
fit ꝙ vnctio xp̃i de amaritudĩe paſſiõis
ꝑuenit ad gl̃iaꝫ reſurrectiõis. Vñ aplꝰ:
Hoc ſentite i vob qḋ ꝛ in xp̃o ieſu ꝛc̃. Phil.2.a
vſq;: ꝓpter qḋ ꝛ deᵒ illũ exaltauit.
g ❡ Et baptizatᵒ ẽ in ioꝛ. Tribus
cauſis vt vt iuſticiã ꝛ hũilitatem imple
ret: vt baptiſmũ iohannis cõpꝛobaret:
vt ioꝛdanis aquas ſcĩficãs ꝑ deſcẽſio/
nẽ colũbe ſpm̃ſctm̃ in baptiſmo adeſſe
mõſtraret. ❡ Hiero. Marcᵒ: Siꝛ cer Ps.41.a
uus deſiderãs ad fontes aquarũ ſalitᵒ:
dat culmia pratoꝝ carpit: palmas i ver
tice poꝛtat. velut apis melliflua floꝛes
agri (cui odoꝛ veri iſaac ſimilaꝛ) ſum/
matim guſtat. vnde a naçareth galilee Gen.27.d
g venientem

oĩs iudee regio: ꝛ hieroſolymite
¶ vel is. a ¶ aliter nõ valet baptiſmus.
vniuerſi: ꝛ baptiçabãtur/ab illo a
a ¶ merito egrediebãꝛ ꝛ baptiçabanꝛ a io
hãne: quia iohannes erat veſtitᵒ ꝛc̃. b ¶ cõ
ueniens veſtis predicatoꝛi.
a b in ioꝛdane flumĩe ↄfitẽtes pecca
c ta ſua. † Et erãt iohẽs veſtitᵒ pi/ b
¶ diuites gentiũ. ¶ pauperes.
lis cameli: et çona pellicea circa
a ¶ habitatoꝛes ſolitudinis nõ decet cibo/
rũ delitias querere: ſed tñ neceſſitatẽ ſup/
plere. ¶ ſapientes. ¶ fideles.
lumbos eius: et locũſtas et mel c
¶ miſcḋia. ¶ gr̃a. ¶ ꝑ gr̃aꝫ remiſſiõis.
ſilueſtre edebat: ꝛ pꝛedicabat di d
d cẽs: † Vẽit foꝛtioꝛ me pᵒ me: cuiᵒ e
¶ explicare.
e nõ ſũ dignᵒ pꝛocumbẽs ſoluere
¶ quã fecit ſibi ḋ nr̃a moꝛtalitate. ¶ .i. my
ſteriũ incarnatiõis dei.
coꝛrigiam calciamẽtoꝛum eius.
¶ quia. ¶ homo purᵒ. ¶ nõ ſpũ. ¶ deus
f Ego baptiçaui vos aq̃: ille ṽo g
¶ Bed. Nõ ſolũ i die baptiſmi: ſed q̃tidie
baptiçabit vos ſpũſãcto. Et fa/ h
cũ ꝑ gr̃am ſpũs ꝓficimᵒ. ¶ qui ſuꝑ aquas.
¶ cum iohannes baptiçaret.
ctum ẽ in diebᵒ illis: venit ieſus a k
¶ flos. ¶ rota.
g naçareth galilee: ꝛ baptiçatᵒ ẽ in l

Nico. de lyra

c✱ lica locutio: ſiꝛ in cõi modo loquẽdi
dꝛ de aliq̃ ſpectaculo: tota ciuitas vadit
ad tale ſpectaculũ: lꝫ aliq̃ maioꝛ ps po
puli nõ vadat. a ❡ Et baptizaban/
tur ab illo in ioꝛda. flumine. ꝑ illḋ
eni flumen filii iſrael trãſierũt ad terrã
ꝓmiſſiõis: ꝛ ideo baptiſmᵒ iohãnis cõ/
uenienter factus eſt in ioꝛdane flumĩe:
qꝛ erat quedã ꝓteſtatio penitẽtie agen
de ꝑ quã ẽ tranſitᵒ ad terrã viuentium:
ſḋm qḋ dꝛ Matth.iii.a. Penitẽtiã agi/
te: appꝛopinquabit eni regnũ celoꝛuꝫ.
Et qꝛ predicatoꝛẽ decet auſteritas vite:
ſḋm qḋ dicit Paulus aplꝰ.i.Coꝛ.ix.d.
Caſtigo coꝛpus meũ ꝛ in ſeruitutẽ redi
go: ne foꝛte cũ aliis ꝑdicauerim ipſe re/
pꝛobus efficiar. ꝛ idõ ſubdiꝛ: b ❡ Et b
erat iohãnes veſtitᵒ pilis cameloꝝ ꝛc̃. in q̃ oſtendiꝛ au/
ſteritas veſtitᵒ: ꝛ etiã qꝛ iohãnes veniebat in ſpũ ꝛ virtute he/
lie: vt hꝛ Luc.i. iõ deſcribiꝛ in cõſili habitu: ꝓut hꝛ. iiii. Reg.i.
c ❡ Et locuſtas ꝛ mel ſil. ede. in q̃ oſtẽdiꝛ auſteritas victᵒ.
iſte eſt eni cibᵒ pauperũ in terra illa. d ❡ Et ꝑdicabat di/
cẽs: veniet foꝛtioꝛ me ꝛc̃. hoc aũt dicebat iohãnes ad remo
uendũ falſam opinionẽ ꝓpli: qꝛ credebant ipm̃ eſſe xp̃m.
e ❡ Cuiᵒ nõ ſũ dignᵒ ꝓcũbẽs ſol. coꝛri. cal. eiᵒ. Mat. iii.
c. dicꝛ: Cuiᵒ nõ ſum dignᵒ poꝛtare calciamẽta. potuit eni iohã
nes vtrũq; dicere. Matthẽᵒ tñ expꝛeſſit depoꝛtationẽ. Marcᵒ
aũt ſolutionẽ: tñ ꝑ vtrũq; idem intelligiꝛ. q.d. iohãnes: tãte ex/
cellentie eſt xp̃s reſpectu mei ꝙ nõ ſum dignᵒ ei exhibere etiam
minimũ obſequiũ. nõ eni xp̃s habebat calciamẽta poꝛtãda vel
ſoluẽda: qꝛ ſcribiꝛ Act.i.a. Cepit ieſus facere ꝛ docere: ipſe aũt
diſcipulꝭ ad predicandũ miſſis impoſuit ſine calciamẽtis incedere
vt habeꝛ Luc.x. ꝛ iõ nõ eſt credibile ꝙ calciamẽtis vteretur.
f ❡ Ego baptizo vos aqua. qꝛ baptiſmus iohãnis lauabat
tm̃ coꝛpoꝛa. g ❡ Ille ṽo baptizabit vos ſpũſancto. qꝛ
in baptiſmo chꝛiſti confertur gratia ſpũſancti. h ❡ Et factũ
eſt. Hic ↄſequenter oſtendiꝛ mediatoꝛis ꝑſona teſtimonio di
patris: cũ baptiçareꝛ a iohãne. ꝛ hoc eſt qḋ diciꝛ: i ❡ In die
bus illis.ſ. in quibᵒ iohãnes baptiçabat ꝛ ꝑdicabat anq̃ i car
cere clauderetur. k ❡ Vẽit ieſus a nazareth galilee. in il/
la eni ciuitate fuit nutritᵒ: vt habeꝛ Luc.ii. l ❡ Et baptiza/
tus eſt a iohãne in ioꝛda. q̃uis eni nõ indigeret aliquo ba
ptiſmate: venit tamẽ ad baptiſmũ iohannis. pꝛimo vt illum ap
pꝛobaret et ipſum a deo oꝛdinatum oſtenderet cõtra maliciam
aliq̃ꝝ iudeoꝝ qui dicebãt ipm̃ hũana fictiõe adinuẽtũ. ſcḋo vt
c✱ iohãnes ipm̃
✱ e ❡ Veniet foꝛtioꝛ me ꝛc̃. Per h aũt oſtẽdit iohãnes ꝙ Moraliter
ꝑdicatoꝛ veritatꝭ ſe iactare nõ debet: ſed magis alios veraciter
tamẽ commendare. k ❡ Venit ieſus a nazareth ꝛc̃.ſ. vt
baptiſmũ iohannis ꝛ eius doctrinã appꝛobaret: in hoc dãs ex/
emplũ maioꝛibᵒ vt appꝛobẽt bona opera ſubditoꝛum.
✱ Et ſtatim

A [X] venientem ieſuȝ ad baptiſmū in iordane acceptum a iohanne enarrat: ⁊ ſtatī de aqua aſcendiſſe: aptos celos vidiſſe: ſpūm vt colūbā deſcēdiſſe in ipſo manſiſſe: voce de celis factā pri in dilecto filio cōplacuiſſe: ⁊ ſpūm eū in deſertū expuliſſe: tētatū a ſathana. quadraginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctibus: cū beſtiis angelis miniſtrātib⁹ cōmoratuȝ.

Quē ordinem nobis ſequēdum ad cōſortia angelica feſtinātib⁹ prius opere ꝙ voce oſtendit chriſtus. Debem⁹ enī de volubilitate mūdi penduli voluptatis odore floris mūdicia tracti cū adoleſcentib⁹ poſt ſpōſum currere: ⁊ ſic per baptiſmi ſacramēta de duob⁹ fōtib⁹ dilectiōis dei ⁊ proximi gratia remiſſionis abſoluimur ⁊ aſcēdētes ſpe: celeſtia ſecreta mūdis cordis oculis intuemur. Deinde ſpūmſanctū ſpū cōtrito ⁊ humiliato: cum ſimplici corde deſcendentem ad māſuetos: ⁊ cū charitate nūꝗ cadente manētē ſuſcipim⁹: ⁊ vox a deo ad nos dilectos dirigit. Beati pacifici: qm̄ fi. dei vo. Et tūc in nobis cōplacet patri cuȝ filio ⁊ ſpūſctō: qn̄ efficiemur vn⁹ ſpūs cū dō. vn̄: vt ſint vnū ſicꝫ nos vnū ſum⁹. Tūc ſpūs nos expellit i deſertū q̄dragita dieꝝ nūero tētādos a ſathana: vt patiētia ꝓbationē: ꝓbatio ſpē. ſpes aūt charitatē generet. cū nob̄ n̄ ſit colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinem: ſed a. p. r. t. Et tūc beſtie erūt pacate nobis: cū ſ area anime nr̄e mūda cū immundis manſuefacimus: ⁊ cum leonibus ſicut daniel cubam⁹: cū ſpūs nō ſit aduerſus carneȝ: nec caro aduerſus ſpūm. Poſt hec angeli miniſtri q̄ vident ſemꝑ faciē patris in celis mittuntur in ſolatiū dicētes: Exaudita eſt orō tua: ⁊ nolite timere ieſuȝ q̄rētes naȝarenū: ⁊ ego q̄s amo arguo ⁊c̄. ⁊ vincēti dabo edere de ligno vite: qḋ eſt in. p. d. m.

Mat. 5. a.

Joh. 17. b.

Eph. 6. b.

Luc. 1. a.

Mar. 16. a

Apoc. 2. b

a ❡ Vidit ap. Be. Myſteriū trinitatis in baptiſmo demōſtrat: fili⁹ baptiȝat: ſpūs ē in colūba: pat in voce ſonat: apiunt celi nō reſeratiōe elemētoꝝ: ſȝ ſpūalib⁹ oculis: Sedit colūba ſuꝑ ieſū ne putaret vox ad iohānēȝ facta nō ad eū. Pulchre aūt addidit: ⁊ manētē in ipſo. Hoc enī ꝓpriū ē chriſto vt ſemel eū implēs ſpūs: ſꝑ in illo māeat. Fidelib⁹ ꝟo aliqn̄ cōfert ad miracula faciēda: aliqn̄ tollit: Quib⁹ tn̄ ad opationē iuſticie ad amorē dei ꝓximi conſeruādū nūꝗ abeſt. Vn̄ apd nos manebit ⁊ i nobis erit iuxta mēſurā fidei ſpūs. de chriſto

B

aūt dr̄: Plenū gr̄e ⁊ veritat. b ❡ Manētē i ipo ⁊c̄. Manet in eo ſpūs nō ex q̄ baptiȝat⁹: ſȝ ex q̄ cōcept⁹. Qz aūt in baptiſmo deſcēdit: ſignificat nobis gr̄am ſpūalē in baptiſmo dari: qb⁹ in remiſſionē pctōꝝ ex aq̄ ⁊ ſpū regeneratis ſolet ampliꝰ ſpūs gr̄a ꝑ impoſitionē manus epi celit⁹ dari. c ❡ Tu es fili⁹ m. di. Beda. Nō quod neſciebat docetur: ſȝ nob̄ quod credere debeam⁹ oſtēdit: ipm̄. ſ. q̄ q̄ſi hō cum aliis ad baptiȝādum venit: verum eſſe dei filium. ⁊ ideo in ſpiritu baptiȝari poſſe: nos quoqꝫ per aquā abſolutiōis ⁊ ſpiritū ſanctificationis dei filios effici. Quotq̄t enī recepert eū. d. eis p. f. d. fieri. Bn̄ aūt in ſpecie colūbe deſcendit ſpūs: q̄ ſimplex aīal ⁊ ſine felle: qꝛ ſimplices q̄rit: nec habitat i mētib⁹ ſpurcis. d ❡ Spirit⁹. Beda. Ne dubiū q̄s ſpūs: lucas cōſulte ꝓmittit. Ieſus plen⁹ ſpūſctō regreſſus ē a iordane. deīde intulit: ⁊ agebat a ſpū i deſertū ne putet imūd⁹ ſpūs quicꝗ cōtra eum potuiſſe.

Joh. 1. b.

Joh. 1. a.

❡ gratia. ❡ poſt baptiſmum:
iordane a iohāne. Et ſtatiȝ aſcē a
❡ qui aperiunt baptiȝatis: clauſi ade interpoſito cherubin ⁊ flammeo gladio q̄ extinguitur in aqua baptiſmi.
a dens de aqua, vidit apertos celos: ⁊ ſpm̄ tanꝗ columbam deb
ſcēdētē ⁊ manenteȝ in ipſo. † Et
c vox facta ē de celis: Tu es fili⁹ b
❡ non iohannes.
meus dilectus in te complacui. c
❡ poſt baptiſmū. ❡ ſanctus.
d Et ſtatī ſpūs expulit eū in deſer d

Nico. de lyra

[illegible] Quadragita

ꝭ iohannes ipm̄ eſſe chriſtū in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſuȝ populis denūciaret: ſm̄ qḋ dr̄ Joh. i. c. Sȝ vt manifeſtet in iſrl: ꝓpterea veni ego in aq̄ baptiȝās. ⁊ iō dixit de eo: Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tollit pctā mūdi. a ❡ Et ſtatim aſcē. de aqua vidit aptos celos ⁊ ſpūm tanꝗ colūbam deſcē. ⁊c̄. In baptiſmo enī chriſti apparuit tota trinitas: pater in voce: ſpiritusſanct⁹ in colūbe ſpecie: ⁊ fili⁹ in carne. verūtn̄ caro vnita erat filio in vnitate ſuppoſiti: vox aūt ⁊ columba nō habebāt vnitatem ſuppoſiti cū patre ⁊ ſpūſancto: ſed tm̄ i repſentatione ſigni. ⁊ cum ꝑ talē apparitionē trinitatis baptiȝato chriſto ſignificatū fuit ꝙ baptiſmus chriſti deberet cōferri i nomine patris ⁊ filii ⁊ ſpūſſancti: tn̄ in primitiua eccl̄ia ad tp̄s collat⁹ fuit in noīe chriſti: vt habet Act. ii. ⁊. xix. vt nomē chriſti i maiori reuerētia haberet. Et ad excludendū errorē illoꝝ q̄ virtutē baptiſmi attribuebāt miniſtris: ſm̄ qḋ habet. i. Cor. i. b. dicētes: Ego ſū Pauli: ego aūt appollo: ego ꝟo cephe ⁊c̄. ſȝ ceſſantib⁹ illis cauſis redīt eccleſia ad formā predictā. b ❡ Tu es fili⁹ meus ⁊c̄. pre ceteris: qꝛ fili⁹ eſt naturalis: alii aūt ad optiui. c ❡ In te cōplacui. ad pficiendū in te opus redēptionis humane. Ad maiorem intellectum dictoꝝ pōt queri hic vtrū ꝯueniēs fuit celū apiri chriſto baptiȝato ⁊ vocē pr̄is audiri. Arguit ꝙ nō qꝛ tal aptio non fuit ſm̄ veritatē: cū corpora celeſtia ſint icorruptibilia: nec ſȝ apparētiā tm̄: qꝛ falſitas fuiſſȝ i opib⁹ diuis qḋ n̄ cōuēit. Itē xp̄o baptiȝato nō fuit apta ianua celeſtis: ſȝ i paſſiōe. cū ergo talis aptio celi ſignificaret apertionē beatitudinis: videt ꝙ nō debuit fieri chriſto baptiȝato: ſed ipſo paſſo. Itē vox patris ſuꝑ chriſtū erat q̄daȝ approbatio ſue ꝑdicatiōis. vn̄ Mat. xvii. a. vbi ſilis vox factā ē ſuꝑ ipȝ i trāſfiguratiōe. addit Ipm̄ audite. ſȝ n̄ ꝑdicauit immediate p⁹ baptiſmū, ſȝ p⁹ icarcerationē iohis: vt dr̄. ſ. eo. ca. ⁊c̄. Rn̄ſio: dicēdū ꝙ chriſt⁹ baptiȝat⁹ fuit a iohāne n̄ vt baptiſmo idigeret: ſȝ vt ꝟtutē regenerādi aq̄s cōferret: ⁊ vt teſtimōio iohis manifeſtaret: vt dictū eſt. ⁊ ꝓpt̄ vtrūqꝫ cōueniēs fuit celū apiri ⁊ vocē patris audiri qꝛ cū teſtimonio iohānis qḋ erat hūanū fuit teſtimoniū dei pr̄is ⁊ ſpūſſcti apparētiū in voce ⁊ colūba. ⁊ ſilr creature irrōnabilis ⁊ iſenſibil teſtimoniū ꝑ illā aptionē celeſtē: Itē ꝯueniēs fuit ad ſignificādū virtutē baptiſmi dandi ꝑ chriſtū: ꝑ quē eſt introit⁹ in regnū dei: ſm̄ qḋ dr̄ Joh. iii. a. Niſi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ ſpūſſctō nō pōt introire in regnū dei. Ad primū dicēdū ꝙ illa aptio nō fuit in corpe celeſti ſȝ in aere: ſic ſolet fieri in coruſcatiōe in q̄ videt celū apiri: ⁊ ſic dicūt hoīes vulgares. celū aperit in coruſcatiōe: ſcriptura aūt ſacra cōiter tenet modū loquēdi vulgarē: nec fuit ibi falſitas aliq̄: qꝛ ſufficiēs erat ad ſignificandū aptiōem ianue ꝑ baptiſmū: ſicut ſm̄ aliq̄s doctores colūba illa n̄ fuit ꝟa colūba: ⁊ tn̄ nō fuit ibi falſitas aliq̄: rōne dicta: qꝛ ſufficiebat ad repſentādū vel ſignificādū ſpūmſactū. Ad ſecūdū dicēdū ꝙ licet ꝑ paſſionē chriſti ianua celi ſit apta: q̄tū ad remotionem impedimenti generalis: qḋ erat ex pctō ade: tn̄ applicat virtus paſſionis q̄tū ad ſingulares perſonas beatitudinē intrātes per baptiſmū: per quē incorporant chriſto ⁊ efficiunt participes redēptiōis facte per paſſionē: ⁊ iō cōuenienti⁹ fuit celū aperiri in baptiſmo ꝙ in paſſione: qꝛ per baptiſmū eſt immediate ingreſſus ad beatitudinē: vt viſum eſt. Ad tertiū dicendū ꝙ licet chriſt⁹ inceperit predicare publice ⁊ cōiter poſt incarcerationē iohānis: vt dicit. ſ. eo. ca. tn̄ ante incarcerationeȝ dictā docuit ⁊ miracula aliq̄ fecit ⁊ diſcipulos habuit: vt habetur Joh. ii. ⁊. iv. licet nō ita publice ꝑdicauerit ſicut p⁹. d ❡ Et ſtatim ſpiritus. Hic conſeq̄nter deſcribit reductio pctōris ad deū per opus mediatoris: ⁊ primo per ipſius ꝑdicationē. ſcḋo per paſſionis redēptionē. ca. xiiii. tertio per reſurrectiōis glorificationē. ca. xvi. Circa primū ponit ꝑdicatio chriſti ꝑ viā amoris. ſ. cū ꝑdicatiōe curādo: ⁊ miracula faciēdo. ſcḋo per viā timoris errorē futuri iudicii incutiendo. ca. xiii. Adhuc circa primū ꝓmittitur chriſti ꝑdicatio per ſeipm̄ tm̄. ſcḋo cum hoc per diſciplos. ſcḋa pars icipit circa mediū. iii. ca. ibi: Et aſcēdēs i mōtē. Adhuc circa pmū ꝓmittit chriſti ꝑdicatio. ſcḋo ex hoc pōit iudeoꝝ emulatio. ſequē. ca. Adhuc circa pmū ꝓmittit ꝑdicatoris debita diſpoſitio. ſcḋo ꝑdicatiōis executio, ibi: Poſtꝗ autē traditus eſt iohānes. tertio ſequens aliquoꝝ conuerſio, ibi: Et preteriens ſecus mare. q̄rto conuerſorum cōfirmatio, ibi: Et ingrediunt capharnaū. ❡ Circa primū ſciendū ꝙ debita diſpoſitio predicatoris ē mortificatio carnis: vt ſit ſubdita ſpiritui: ſm̄ ꝙ Paulus dicit. i. Cor. ix. d. Caſtigo corp⁹ meū ⁊ i ſeruitutē redigo: ne forte cū aliis ꝑdicauerim ipſe reprobus efficiar. Et ſollitudo cōtēplatiōis vt ibi hauriatur qḋ poſtea pplo per doctrinā effūdat: ⁊ lȝ chriſt⁹ talib⁹ nō idigeret cū i carne ei⁹ nulla fuerit rebellio: ⁊ ab inſtāti ſue ꝯceptiōis fuerit replet⁹ gr̄a ꝟtutib⁹ ⁊ ſciētus: verūtn̄ egit talia ꝓbēs aliis formā ⁊ exēplū. ⁊ iō pmō ꝓmittit ſollitudo deſti. cū dr̄: Et ſtati ⁊c̄. q̄ ē locus apt⁹ cōtēplatiōi ꝓpt̄ ſegregationē a tumultu ſclariū. ſpūs aūt iſte a q̄ dr̄ expulſus i deſertū: itelligit ſpūs diuin⁹ ⁊ etiā hūan⁹: qꝛ xp̄i volūtas erat oio ꝯformis volūtati diuīe. ⁊ ſeqt̄ maceratio carnis, cū dr̄: ꝭ Et erat

* a ❡ Et ſtatim aſcendēs de aqua vidit celos ⁊c̄. per hoc deſignatum fuit ꝙ baptiſatus baptiſmo chriſti recipit ſpiritumſanctum ⁊ efficitur dei filius adoptiuus. d ❡ Et ſtatim ſpiritus expulit eum in deſertum ⁊c̄. Per hoc inſinuatur ꝙ illi qui ſunt dei filii adoptiui ſequuntur inſtinctum ſpiritusſancti: Roma. viii. c. Qui ſpiritu dei aguntur hi filii dei ſūt. * Eratqꝫ cum

C An fuerit cōueniens celum apiri i xp̄i baptiſmo

Solutio

† Mat. 3. b.

Luc. 3. e.

D

Diuiſio

Moraliter

E B a ¶ Quadragīta di. Be. Totū tp̄s ſignificat q̄ mēbra eī᷑ diabol᷑ tentat. Quadripti᷑ enī mūdus p̄ abſeruātiā decē p̄ceptoꝝ ꝯ diabolū certādo dn̄o famulat᷑. Quater ēo decem q̄draginta faciūt. vbiq̄ ⁊ ſemꝑ adeſt aduerſari᷑. qui iter nr̄m impedire nō ceſſat. b ¶ Eratq̄ cū ⁊c. Nos q̄ſi i heremo ſctē cōuerſatiōis beſtiales hoīm mores impolluta mēte toleram᷑: miſteriū angeloꝝ meremur: a q̄b᷑ corꝑe abſoluti i celū transferamur. c ¶ Poſtq̄ aūt.

† mat. 4. a Lu. 4. a Joh. 1. b Iſid. Accepim᷑ gratiā ꝓ grā: carnalia decollant᷑: ſpūalia viuificant᷑. Ceſſante vmbra adeſt ꝟitas. Johānes i carcere lex in iudea: ieſus i galilea: ſal᷑ in gētibus. ¶ Beda. Nemo putat traditū iohānē ſtati p᷑ tētationē. xl. dieꝝ ⁊ ieiunium dn̄i.

Joh. 2. b Inuenit᷑ enī i euāgelio iohānis dn̄m an̄ m̄lta docuiſſe ⁊ miracl'a feciſſe: ⁊ h̄ fecit initiū ſignoꝝ. i. i chana galilee.

Lu. 22. d Et iteꝝ: Necdū erat miſſus in carcerē iohes. Fert᷑ aūt q2 cū alioꝝ legiſſet iohānes euangelia ⁊ ꝓbaſſet eos vere hiſtoriā texuiſſe: ſ3 vni᷑ āni tm̄ i q̄ ⁊ paſſus eſt p᷑ carcerē iohis: ꝑtermiſſo anno cui᷑ acta a trib᷑ expoſita fuerāt: ſuperioꝛ tp̄is anteq̄ traderet᷑ iohes geſta narrauit.

Mat. 5. a d ¶ Predicās euā. Hiero. Bti paupes ſpū: q̄m̄ i. e. r. ce. Regno ēreno ſuccedit paupꝑtas: paupꝑtati xp̄ianoꝝ regnū ſempiternū. vn̄:

Joh. 18. g Regnū meū nō ē de h̄ mūdo: oīs enī honoꝛ terren᷑: ſpuma: fum᷑: ſomn᷑. e ¶ Penitemini. Hiero. Amaritudinē radicis dulcedo pomi cōpēſat: picula mar' ſpes portus delectat: doloꝛē medicine ſpes ſalut' mitigat: q̄ deſiderat nucleū: nucem frāgat: pn̄iaꝫ agat: q̄ vult ei nō adherere bono: p̄mia xp̄i narrare pn̄t q̄ ad palmā indulgētie ꝑuenire meruerūt: vn̄ p᷑ penitētiaꝫ p̄dicatores eligunt᷑. f ¶ Vidit ſimo. Hiero. Simō obediēs: andreas virilis: iacobus ſupplātatoꝛ: iohes grā.

F

† mat. 4. d Lu. 5. b His noīb᷑ in imaginē dei ꝯuertimur. Obedientia vt obediam᷑: virilitate vt pugnem᷑: ſupplātatiōe: vt ꝑſeuerem᷑. grā: vt ꝯſuem᷑.

al's † ſtatim Ps. 126. a Niſi ei dn̄s edifi. do. i vanū labo. q̄ edi. eā. He q̄tuoꝛ ꝟtutes cardinales dicūt᷑. ꝑ prudētiā obedim᷑: ꝑ iuſticiā viriliter agim᷑: ꝑ tēperātiā ſerpētes calcam᷑: ꝑ fortitudinē dei gratiaꝫ meremur. ¶ Hiero. Quē nō inebriat eloq̄ntia ſecular'? Difficile hoīes potētes ⁊ nobiles: ⁊ diuites: ⁊ m̄lto his difficili᷑ eloq̄ntes credūt deo. Obcecatur mens eoꝝ diuitijs ⁊ opib᷑ atq̄ luxuria: ⁊ circūdati vitijs nō pn̄t videre ꝟtutes ſimplicitatēq̄ ſcḋture ſctē: n̄ ex maieſtate ſenſuū: ſed ex ꝟboꝝ iudicāt vilitate.

† Luce 4. e ¶ Hiero. Vocāt᷑ q̄tuoꝛ piſcatores. ſimon: andreas: iacob᷑ ⁊ iohānes. Relictis oīb᷑ ſequunt᷑: hac q̄driga vehimur ad ethera vt helias his q̄tuoꝛ angulis cōſtruit᷑ p̄ma eccleſia: his q̄tuoꝛ l̄ris hebraicis tetagrāmaton nomē dei cognoſcit᷑ a nob. Quib᷑ etiā ſit̄r p̄cipit᷑ vt audiam᷑ dn̄m vocātē: ⁊ obliuiſcamur ꝑplm vitioꝝ: ⁊ domū paṫne traditiōis q̄ ē ſtulticia deo: ⁊ rete araneaꝝ: q̄ nos pene lapſos velut culices tenebat aer ianis. Nauē p̄ſtine ꝯuerſatiōis fugiamus.

Eph. 4. e ſ. Luciſio Pellib᷑ enī mortuis tegit᷑ adā pr̄ noſter ſm carnē: q̄ depoſito cū actib᷑ ſuis nouū ſeq̄ntes: pellib᷑ ſalomōis tegimur: q̄b᷑ ſpōſa ſe glīat formoſaꝫ. ¶ Beḋ. Querit᷑ quō p̄mū petrū ⁊ andreā ⁊ p᷑ puſillū iacobū ⁊ iohānē vocauerit: ſicut narrat matthe᷑ ⁊ marc᷑: cū dicat lucas i magna captura piſciū ſocios petri fuiſſē iacobū ⁊ iohānē: ⁊ ieſum dixiſſe petro. Ex h̄ iā eris hoīes capiēs ⁊ ſi' eū ſecutos fuiſſe: ſubduct' ad ṫrā nauib᷑. Sꝫ q̄ḋ dic̄ lucas p̄mo factū ē ⁊ petro p̄dictū ē q̄ hoīeſ eēt captur᷑: nō q̄ extūc nō eſſet piſcatur᷑. Ad capturā enī piſciū rediert: ⁊ poſtea ſic matthe᷑ ⁊ marcus narrāt: bini vocati ſunt. Primo petr᷑ ⁊ andreas: deinde ⁊ alij. Tūc em̄ nō ſubduct' ad terrā nauib᷑ tanq̄ cura redeūdi: ſꝫ tāq̄ vocātē ⁊ iubentē ſecuti ſūt.

Et ingredibt᷑

---

a ¶ vt ⁊ nos mūdi illecebras fugiam᷑.

a tum† Et erat in deſerto q̄dragin a
¶ in proſperis. ¶ in aduerſis.
ta diebus ⁊ q̄draginta noctibus
¶ vt nos p᷑ baptiſmū n̄ ſolū ad bōa agēda ſꝫ etiā ad mala tolerāda accīgamur. ¶ vt hō
b ⁊ tentabat᷑ a ſathana. Eratq̄ cū c
¶ vt deo.
beſtijs: ⁊ angeli miniſtrabāt illi. d
¶ lex.
e Poſtq̄ aūt tradit᷑ ē iohes: ve e
¶ euāgeliū. ¶ gētes. ¶ q̄ḋ ducit ad regnū
d nit ieſus i galileā p̄dicās euāge
a ¶ hoc. b ¶ Beḋ. ḋ q̄: Vbi vēit plenitudo tp̄is in q̄ miſit de᷑ filiū ſuū in ter. ⁊c.
liū regni dei, et dicēs. Quoniā
ipletū eſt tēpus, ⁊ appropinqua g
a ¶ Be. Renūciate opib᷑ mortuis. ¶ ergo
e bit regnum dei: † Penitemini et i
¶ alit nō intelligeret᷑. ¶ nō ſiūt opa vt ſit fides: ſed fides vt ſequant᷑ opa.
credite euāgelio. Et ꝑteriēs ſec᷑ k
¶ mūdū volubilē. ¶ prī᷑ mittunt᷑ piſcatores ad p̄dicādū vt fides credentiū in ꝟtute dei putet᷑ eſſe: nō in eloq̄ntia vel doctrina hominum. ¶ obediens.
f mare galilee vidit ſimonē et an
¶ virilis. a ¶ mūdans inṫētos lucris.
dream fratrē eius, mittēntes retia in mare. Erāt enī piſcatores.
a ¶ cū retib᷑ euangelij.
Et dixit eis ieſus: † Venite poſt
me et faciaꝫ vos fieri piſcatores
hominū. Et † protin᷑ relictis retibus ſecuti ſūt eū. Et ꝓgreſſus i
¶ omnino. ¶ poſt vocationem hoꝝ.
¶ ſupplantatorem. ¶ fugitiui
de puſillū, vidit iacobū zebedei
¶ gratiam.
et iohannem fratreꝫ eius: ⁊ ipſos
cōponētes retia in naui: ⁊ ſtatim
a ¶ obliuiſcere ꝑplm tuū ⁊ domū pr̄is tui.
vocauit illos. Et relictō pr̄e ſuo l
zebedeo in naui cū mercēnarijs
g ſecuti ſunt eum. † Et ingrediunt᷑ m

---

g ¶ Et ingrediūt᷑ ⁊c. Hiero. Marc᷑ dicta euāgelij ſemetipſo diſponēs: ordinē hiſtorie nō ſecut᷑: myſterioꝝ ordinē ſuat. Vn̄ i ſabbat' p̄mā ꝟtutē narrat dicēs: Et ingrediunt᷑ ⁊c. G

Nico. de lyra

G Capharnaū

✠ a ¶ Et erat in deſer. ⁊c. in q̄b᷑ ieiunauit: vt h̄r Matth. iiij. b ¶ Et tentabat᷑ a ſathana. Modus aūt ⁊ ordo hui᷑ tētatiōis hic tacet᷑: ſꝫ exp̄mit᷑ Mat. iiij. c ¶ Eratq̄ cū be. nō tn̄ nocebant ei ſꝫ magis applaudebāt. d ¶ Et angeli mini. illi. ꝑ h̄ oſtendebat dn̄s terreſtriū ⁊ celeſtiū. e ¶ Poſtq̄ aūt traditꝰ ē. Hic ꝯn̄r deſcribit᷑ xp̄i p̄dicatio. ⁊ p̄mo q̄ntū ad tp̄s, cū ḋr: Poſtq̄ traditus ē iohānes ⁊c. ſic̄ enī iohanes erat

Diuiſio xp̄i p̄curſoꝛ: ita p̄dicatio ipi᷑ erat p̄uia p̄dicatiōi xp̄i. ⁊ iō xp̄s nō p̄dicauit cōiter ⁊ publice anq̄ icarceraret᷑ iohes finita eī᷑ p̄dicatiōe. ſc̄ḋo q̄ntū ad locū, cū ſubdit᷑: f ¶ Venit ieſus i galileā ⁊c. q̄re aūt ibi p̄mo p̄dicauerit loq̄ndo de publica ⁊ cōi p̄dicatiōe Matthe᷑ expreſſit. iiij. ca. circa mediū: ⁊ ibi ē expoſitū. g ¶ Impletū eſt tp̄s. ſ. redēptiōis hūane ꝑ ꝓphetas p̄dicte. h ¶ Et appropiquauit reg. dei. q2 ꝑ xp̄m apta ē ianua celi. i ¶ Penitemini ⁊ credi. euan. q2 ſine pn̄ia ꝑteriti delicti ⁊ fide xp̄i nō habetur vita beata. † Mat. 4. c Act. 3. d k ¶ Et ꝑteriens. Hic ꝯn̄r deſcribit᷑ p̄dicatiōis xp̄i fruct᷑. ſ. aliquoꝝ cōuerſio ad ipm: videlicet petri andree ⁊ iacobi ⁊ iohānis. ꝑtꝫ l̄ra vſq̄ ibi: l ¶ Et relicto pr̄e ſuo ⁊c. dicunt᷑ aūt hic mercēnarij aliq̄ hoīes q̄ i piſcatiōe iuuabant zebedeum ꝓ mercede. Sciēduꝫ aūt q̄ iſta vocatio de q̄ loquit᷑ h̄ marcus fuit illa q̄ vocati ſunt p̄dicti ad diſcipulatū xp̄i vlteri᷑ ad ꝓpria negocia nō reuerſuri. prī᷑ enī vocati fuerāt ſaltē tres illorū ad q̄ndā xp̄i familiaritatē. poſtea tn̄ reuerſi ſunt ad ꝓpria negocia. de q̄ loquit᷑ Joh. i. dicens. q̄ duo diſcipuli iohis baptiſte audiētes euꝫ di. de xp̄o: Ecce agn᷑ dei ſecuti ſūt eū. ⁊ ibidē ḋr q̄ andreas erat vn᷑ ex illis duob᷑ ⁊ de altero dicūt doctores q̄ fuit iohānes euāgeliſta: ⁊ ḋ vocatiōe petri ibidē ſubdit᷑: iſta tn̄ vocatio iohānis ⁊ andree fuit inſtrumentalit̄ ꝟbo iohis baptiſte: p̄ncipaliter autē xp̄i inſpiratiōe. Si aūt q̄rat᷑ quō hoīes ſecularib᷑ implicati ad ſolū xp̄i ꝟbum relict' oīb᷑ ſequebant᷑ eū. Dicēdū q̄ hūanitas xp̄i inſtrumētū erat diuinitat' ꝯiunctuꝫ: ſic̄ man᷑ ē inſtrumētū artificis. ⁊ iō ſicut verbū xp̄i inq̄ntū vox mouebat aureꝫ: ita inq̄ntū inſtrumētum diuinitat' mouebat mentē. m ¶ Et ingrediūt᷑ caphar. Hic ꝯn̄r pōit᷑ ꝯuerſoꝝ ꝯfirmatio ꝑ opa miraculoſa. Et deſcribunt᷑ h̄ tria miracula. Primū ē de demoniaco curato. ſcḋm eſt de ſocru petri ſanata, ibi: Et ꝓtinus egrediētes. tertiū autē de leproſo mundato, ibi: Et venit ad eum. Circa primū ḋr: Et ingrediebāt᷑ caphar. i illa enī ciuitate i p̄ncipio ſue p̄dicationis plures xp̄s p̄dicauit ⁊ m̄lta miracl'a fec: ꝓpt̄ q̄ḋ Luce. x. c. Exprobrabat illi ciuitati: q2 ꝑ h̄ nō fuerāt ad deū vere ꝯuerſe.

✠ Et ſtatim

Moraliter ✠ c ¶ Eratq̄ cū beſtijs. ſ. pacifice. d ¶ Et angeli miniſtrabāt illi. Per h̄ moralit̄ inſinuat᷑ q̄ illi quoꝝ ſenſualitas ſub rōne pacifice tenet᷑ ꝑ angeloꝝ miniſteriū ad celeſtia tranſferent᷑. f ¶ Venit ieſus i galileā p̄di. ⁊c. ꝑ hoc inſinuāt᷑ q̄ p̄dicatoꝛ euangelij pri᷑ debet trāſmigrare de carnalib᷑ ad ſpiritualia ⁊ de terrenis ad meditādū celeſtia: q2 galilea trāſmigratio interpretat᷑. k ¶ Et ꝑteriēs ſec᷑ mare galilee vidit ſimonē ⁊ andream ⁊c. Per hoc autē q̄ petrus ⁊ andreas relictis retib᷑ ⁊ iacobus ⁊ iohānes relicto patre vocantē dominū ſtatim ſecuti ſunt: nobis oſtendit᷑ q̄ nō cupiditas tp̄alis nec affectio carnalis retrahere nos debent a ſequela chriſti.

✠ Et ſtupebant

A F. a ¶ Capharnaū. Hiero. Capharnaū villa cōſolatiōis: ſabbatū requies. Hō in ſpū imūdo genus humanū in q̄ imūdicia regnauit ab adā vſq3 ad moyſen. Nā q̄ ſine lege peccauerūt ſine lege pibunt. Qui ſciens ſanctū dei obmuteſcere iubet.

1. Cor. 2. b Nō ſciētes quidē deū nō ſicut deū glorificauerūt aut gratias egerūt: ſed euanuerunt in cogitatiōib⁹ ſuis. Spiritus diſcerpēs hominē exijt ab eo: q2 appropinquāte ſalute appropinquāt tētatio. Pharao dimiſſus ab iſrael pſequit eū diabolus cōtēptus ſurgit in ſcandala. ¶ Beda. q sabbato maxime curat 7 docet: oſtēdit ſe nō ſub lege eſſe: ſed ſupra: 7 docet nos verum ſabbatū: vt ſc3 ſaluti animarū ſtudētes ab omni ſeruili opere. i. ab oībus illicitis abſtineamus. b ¶ Erat eni. Be. Scribe dicebāt q̄ ſcripta erant i moyſe 7 pphetis. Jeſus vt de⁹ 7 dñs ipſi⁹ moyſi libere q̄ deerāt legi addebat vl

Mat. 5. c. cōmutabat: vñ in mattheo: Audiſt' q2 dictū ē antiq̄s 7c. Ego aūt dico vobis. c ¶ Quid nobis 7c. Beda. Nō eſt hic voluntatis cōfeſſio: ſed neceſſitat' extorſio: ſicut ſerū⁹ fugitiuus viſu3 dñm timet: 7 de verberibus depcat. Demones eni in terris dñm cernētes: ſe cōtinuo iudicādos credebāt eſſe. d ¶ Ob

Als † ex. muteſce. Bed. Cōgruo ordine ligua ſerpentina q̄ prima virus ſparſit ne vltra ſpargat primo obcludit: deinde femina q̄ prima ſeducta eſt a carnalis cōcupiſcētie febre curat. tertio vir q̄ male cōiugi obediuit: ab erroris lepra mūdat. vt ſit idē ordo reſtaurationis i dño

Geñ. 3. a. q̄ pditiōis i pthoplaſto. e ¶ Diſcerpēs. Bed. Al' cōuexās: ſicut qdā codices hñt. Lucas aūt dicit q2 nihil ei no-

Luc. 4. f. cuit: S3 qd marcus ait: diſcerpēs idē eſt qd lucas cū pieciſſet eū in mediu3. Qd vero addidit nihilq3 nocuit intelligendū eſt: q2 illa iactatio nō eū debilitauit ſicut exeūt demōes āputatis vl auul

B

Moraliter ſis aliqb⁹ mēbris. ¶ Bed. Moralit. Uir a demonio liberatū: animū ab immūda cogitatiōe purgatū intelligim⁹. Feminā vo a febrib⁹ pñr curatā: carnē a concupiſcentie feruore p cōtinētie pcepta frenatā. f ¶ Quidnā ē hoc 7c. Per ea q̄ vident ad inqſitione3 eorū q̄ audierāt excitāt. Ad hoc eni 7 ipe dñs ſigna facit 7 diſcipulis facere dedit: vt p h euāgelio certi⁹ credat: dū q̄ celeſtia pmittūt terrenis: celeſtia 7 diuina opa operent in terris. g ¶ Et

Luc. 4. f. ſtatim dicūt ei 7c. Be. Lucas dicit q2 rogauerūt pilla. Modo eni ſaluator rogat⁹: modo vltra curat. vt contra vitio7 q3 paſſiones 7 ſe pab⁹ fideliu3 ſemper adeſſe: 7 que non intelliguntur vel intelligenda dare: vel non intellecta dimittere pie peten-

Ps. 18. b. tib⁹ oñdat, vñ: Delicta qs itelligit ab occult' meis mūda me. G A apphenſa.

¶ villa cōſolatiōis. ¶ requies
a capharnaū: 7 ſtati ſabbatis igreſ a
ſus i ſynagogā docebat eos † Et b
¶ ideo
b ſtupebāt ſup doctrīa ei⁹. Erat ei c
¶ ſubſtātialē 7 proprā.
docēs eos quaſi ptātē hñs, 7 nō †
¶ cum doceret.
ſicut ſcribe. Et erat in ſynagoga d
co7 hō i ſpū imūdo, 7 exclama e
¶ commune.
c uit, dicēſ: Quid nobis 7 tibi ieſu
a ¶ pſentia ieſu: tormenta ſunt demonum.
naçarene? Uēniſti perdere nos? f
Scio q2 ſis ſanctus dei. Et com g
d minat⁹ eſt ei ieſus, dicēs: Obmu h
e teſce, 7 exi † d hoie. Et diſcerpēs i
eū ſpūs imūd⁹: 7 exclamās voce
¶ q exiens ei non plus nocuiſſet.
magna exijt ab eo. Et mirati ſūt
oēs: ita vt pq̄rerēt inter ſe, dicen
f tes: Quid nā ē h? Que nam do k
¶ ppria alij inaccepta.
ctrina hec noua? Quia in ptāte l
¶ etiam. ¶ vt deus.
ſpiritibus immūdis iperat, 7 obe
¶ q2 tanta faciebat.
diunt ei. Et proceſſit rumor ei⁹
ſtatim in omnē regione3 galilee.
¶ ieſus 7 diſcipuli.
† Et protin⁹ egrediētes de ſyna- m
a ¶ circūciſionē petro commiſſa3.
goga, venerunt in domum ſimo n
nis 7 andree cum iacobo 7 iohā
a ¶ Alle. Sinagoga q̄dāmō mater eccleſie commiſſe petro.
ne. Recūbebat autem ſocrus ſi o
a ¶ iudee. eſtib⁹ laborās 7 eccliam pſeq̄ns.
g monis fēbricitans: 7 ſtati dicunt
a ¶ in ſpiritualem vſum crexit carnalia eius opera.
ei de illa. Et accedēſ eleuauit eā

ſm qd pleni⁹ declaraui in quadā q̄ſtiōe de aduētu meſſie cōplectas i eo 7 p alias circūſtātias ſciebāt ipm eſſe xpm in lege pmiſſum. vñ. j. eo. ca. dicitur non ſinebat eos loq: quoniam ſciebant eum. ſ. eſſe chriſtum: ſm q expſſe dr Luc. iiij. verūtñ neſciebāt ipm eſſe deū: nec p tētationē chriſti i deſerto diabol⁹ potuit ſcire de chriſto vtrū eſſet dei fili⁹ p naturā hñs eandē naturā numero cū patre: ſ3 ad hūc finē tripliciē eū tētauerit vt dictū fuit plenir⁹ Mat. iiij. Si enim cognouiſſent demones ipm eſſe deū: nūq3 in-

† Mat. 7. b duxiſſent iudeos ad ipm crucifigēdū: ſ3 qd dr. j. Cor. ij. b. Si cognouiſſent nūq̄ dñm glie crucifixiſſent. Aliq aūt doctores dicūt q nō ſolū ñ cognouerūt demōes ipm eſſe deū vt dictū ē: ſ3 nec etiā cognouerūt certitudinalit' ipm eſſe chriſtū i lege pmiſſū: ſ3 tm̄ h cognouerūt q̄dā cōiectura pbabili multū q̄ i hoc loco 7 alijs locis euāgelij plurib⁹ noie ſciētie exprimit: ſ3 primū dictū magis videt pſonū textui 7 dict' ſctō7. h ¶ Obmuteſce. cōpellebat eni chriſt⁹ demones ad tacēdū de ipo: ne verio falſa miſcerēt: 7 ne videret querere teſtimoniū ab ipis: maxie q2 pharifei dicebāt ipm i beelzebub pricipe demonio7 eiicere de-

Als † conuexans mōia: vt hr Matth. xij. vbi dictū phariſeo7 pleni⁹ excludit: ſic ibidē expoſui. i ¶ Et diſcer. 7c. cōtrariū videt haberi Luc. iiij. vbi dicit de iſto demone q exiuit ab illo 7 nihil ei nocuit. Dicendū q demones ab obſeſſis corporib⁹ ſolēt exire ñ ſolū cū afflictiōe corporis: ſ3 etiā cū mutilatiōe alicui⁹ mēbri. p hoc ḡ q Lucas dicit q nihil ei nocuit: intelligēdū eſt q̄tū ad mutilationē: q2 exiuit abſq3 mutilatiōe mēbri. q aūt dic Marc⁹. diſcerpēs eū. intelligēdū ē q̄tū ad afflictionē: q2 licet in exitu non mutilauerit eum: tamen multū afflixit. 7 hoc idē habet Luce. iiij. f. vbi dr: Et cū pieciſſ3 illū

D demōiū i medium. p qd itelligit obſeſſi afflictio, ibidē ſubdit: Exiuit ab eo nihil q3 ei nocuit. p qd excluditur mutilatio.

† Mat. 8. b k ¶ Que nā doctria hec noua. q2

Luc. 4. f. pcept' veteris legis addebat nouitatē conſilio7: 7 etiā q2 nouo mō confirmabat doctrinā ſuā: ſc3 per operationē miraculorū. 7 iō ſubdit: Quia i poteſtate 7c. l ¶ Et protinus egredientes. Hic ponitur ſecundum miracu-

Diuiſio lum: 7 diuiditur in duas partes: in principalem 7 incidentalem, ſecundum ibi: Veſpere autem facto. Circa primu3 dicitur: m ¶ Et protinus egredientes de ſynagoga. ſcilicet poſt chriſti predicationem 7 eius confirmationem p expulſionē demōis. n ¶ Venerūt 7c. vt ibi acciperēt refectionē poſt laborem. o ¶ Recūbebat aūt ſocrus ſimo. 7c. licet enim virtute nature febris poſſit curari: nō tñ i inſtanti: chriſt⁹ aūt ſanauit eā hic ſubito 7 ita pfecte q illa mlier miniſtrabat eis: ex q̄ oñditur iſta curatio miraculoſa ad diſcipulorū confirmationem.

Nico. de lyra

a ¶ Et ſtati 7c. Synagoga eni ē locus i q̄ cōueniebāt legiſperiti 7 cōis ppls ad audiendū doctrinā legis: maxie diebus ſabbato7: in qbus diuinis erat vacandū. 7 ideo tali loco 7 tpe docebat chriſt⁹: q2 erāt cōuenientia doctrine ei⁹. b ¶ Et ſtupebāt ſup do. ei⁹. i. admirabāt: Tū q2 legē 7 pphas ñ didicerat: 7 tñ clariſſime docebat: Tū q2 doctrinā ſuā diuinis operib⁹ cōfirmabat. vñ ſubdit: c ¶ Erat eni do. e. q̄ſi ptā te ha. ſ. faciendi miracula: qd ſtatim oñdit p factū cū ſubdit. d ¶ Et erat in ſynagoga. i. obſeſſus a demone. e ¶ Et exclamauit. dolēs de chriſti doctrina q̄ erat aia7 ſal⁹ 7 medicina. Et q2 de ſalute hoim torquet diabol⁹ inuidia mot⁹. iō ſubdit: f ¶ Veniſti perdere 7c. i. diminuere 7 auferre poteſtatē noſtrā nocēdi hoib⁹. g ¶ Scio q2 ſis ſctūs dei. i. chriſt⁹ ad ſalutē hominū miſſus. p prophetias eni de chriſto dictas q̄ determinauerāt tps locū 7 modū veniēdi ipi⁹ chriſti ſm qd

Veſpere aūt

Moraliter ✳ b ¶ Et ſtupebant ſuper doctrina ei⁹. Erat eni docens quaſi poteſtatē hñs. i. ſuam doctrinam confirmans operibus miraculorum. † ¶ Et non ſicut ſcribe. qui ſuam doctrinam affirmabant iactantia verboru3. per hoc oſtenditur q predicator euangelij non debet doctrinam ſuam oſtentare verborum affluentia ſed eam firmare per opera ſancta. d ¶ Et erat in ſynagoga eorū hō in ſpiritu imūdo. per quē ſignificatur homo pollutus carnis vitio de quo dicitur: i ¶ Et diſcerpens eum 7c. quia vitium carnale nō curatur niſi carnis afflictiōe: vt per que peccat quis per hec 7 torqueat. o ¶ Recumbebat aūt ſocrus ſimonis febricitans. p qua3 ſignificatur mulier calore luxurie laborans que manu eſt apprehenſa ſanatur: q2 talis mulier eius repreſſa libertate curatur Eccli. xxvj. b. In filia non aduertente ſe: firma cuſtodiam.

✳ Veſpere aūt

E F a ¶ Apprehenſa. Socrꝰ petri febricitãs apſbēſa manu le-
Mat.8.b uat. Febris intēperãtia ē: de qua nos filii ſynagoge ꝑ manū
diſcipline ⁊ leuationē deſiderii ſanamur: ⁊ huiꝰ q̃ ſanat nos
ad veſperū declinãtis a nobis miſtramꝰ volūtati. b ¶ Mi
Tropo. niſtrabat eis. Be. Tropo. Jd eſt mēbra q̃ ſeruierãt iniun
dicie ſeruiãt iuſticie. c ¶ Veſpe ãt.
Be. Occaſus ſolis mors xpi. Affere-
Rom.6.b bant ad eū oēs male habētes. Plures
eni ꝑ apſos poſt mortē ſuã ſanauit: q̃
cū in carne viuēs iudeis ꝑdicauit.
d ¶ Ad ianuã ⁊c. Hiero. Janua re-
Moraliter gni. Moralr̄: penitētia ē cū fide que
† Luce.4.g operaṫ ſalutē languoribꝰ variis. Ua-
ria eni ſunt vitia quibꝰ langueſcit ciui-
tas mūdi. e ¶ Qm ſciebãt eū. Be
Lu.4.g da. Lucas dicit aptiꝰ: exibãt demonia
a mltis clamãtia ⁊ dicētia: qz tu es filiꝰ
dei: ⁊ increpãs nō ſinebat ea loqui: qz
ſciebãt eū eſſe xp̄m. Demonia ğ xp̄m eē
ſciūt: ⁊ filiū dei eſſe ꝯfitenṫ. Jn ieiunio
eni fatigatū hoīez diabolꝰ putauit nec
tētando potuit eū experiri an eſſet filiꝰ
dei. Sz poſtea ꝑ ſignoꝝ potētiã: vl̄ po-
tius ſuſpicatꝰ eſt. vel intellexit. Nō igi
tur eū. qz ignoraret crucifigi ꝑſuaſit: ſz
qz morte illiꝰ dãnãdū ſe eſſe nō ꝓuidit.
1.Coꝛ.2.b vñ Paulus: Nemo ꝓncipū huiꝰ ſecli.
cognouit. Si eni cognouiſſent nunq̃
dn̄m glie crucifixiſſent. f ¶ Et dilu-
culo ⁊c. Be. ſic ꝑ occaſuz ſolis mors.
ſic ꝑ diluculū reſurrectio xp̄i: cuiꝰ mani
feſta luce abiit in deſertū gentiū: ⁊ infi-
delibꝰ orabat: qz eoꝝ corda ad orōnem
excitabat. g ¶ Et erat ꝑdicãs i ſy
nagoga. Be. Jn hac ꝑdicatiōe intelli
git etia ſermo ille habitꝰ in monte quē
refert Matheꝰ nã marcꝰ adiūgit: Et
G venit ad euz le. de q̃ talia dicit. Quibꝰ
intelligiṫ ille eſſe quez Matheꝰ dicit
ſanatū poſtq̃ dn̄s deſcēdit de monte.
Sic eni mattheꝰ ait: Cū autē deſcēdiſ-
Mat.8.a ſet ieſus d̄ mōte. ſ. ſ. e. t. m. ⁊ ecce lepro-
ſus veniēs adorabat eū dicēs: Domi
ne: ſi vis potes me mūdare. h ¶ Et
genufſexo. Be. Humilis pudibun-
dus. Debet eni q̃ſq̃ de macul' vite ſue
erubeſcere: ſz ꝯfeſſionez verecūdia nō
reprimat: oſtēdat vulnꝰ remedium po-
ſcat. ¶ Hiero. Leproſus genuflexo
† Mat.8.a dn̄i volūtatem deprecãs mundaṫ q̃ nō
Lu.5.c vult mortē pctōris: ſz vt ꝯuertaṫ ⁊ vi-
Ezech.16.g uat. Lepra nr̄a pctm̄ ꝓmi parētis que
a capite incepit: q̄ſi regna mūdi deſide
rauit radix oīm maloꝝ cupiditas. vnō
4. Re.5.g Gieci auaritiã ſecutꝰ: lepra ſuffundiṫ.
Nec bo ſacerdoti ꝓm ordinē melchiſe
dech oſtenſa: oblatiōe mundaṫ / dicēti:
Lu.11.f Date elemoſynã: ⁊ ecce oīa munda
ſunt. ¶ Be. Leproſus genꝰ humanū
ſignificat: q̃ ꝓm Lucã lepra plenꝰ fuiſſe
Rom.3.c ꝑhibeṫ. Oēs eni peccauerūt ⁊ egēt il-
la glia dei. ſ. vt extenta manu ſaluatoꝛ
.ſ. incarnato verbo: humanãq̃ ꝯtingē
te naturã a varietate priſci erroꝛis mū
denṫ: ⁊ qui diu a pplo dei ſecreti erãt a tēplo dei reddanṫ: et
vero ſacerdoti offerre (qui ē in eternū ꝓm ordinem melchiſe-
Rom.12.a dech) corpa ſua hoſtiã viuētē. ſ. d. p. poſſint. i ¶ Si vis po.
Be. Jn volūtate tribuit poteſtatē: nec dubitat vt incredulus
de volūtate dn̄i: ſz colluuionis ſue ꝯſcius nō ꝓſumit. ¶ Be.
Qui excluſus a lege dn̄i ſe poteſtati curari poſtulat: ſupra le-
gem iudicat gratiã eſſe. Ut eni in dn̄o poteſtatis auctoritas:
ſic in illo fidei ꝯſtantia. k ¶ Extēdit manū. Be. Lepro-
ſum tãgi lex ꝓhibet: ſz qz dn̄s legis eſt nō obſeqṫ legi: ſz legē
facit. Nō ideo tãgit: qz ſine tactu curare nō poterat: ſz ſic pro-
bat: qz legi ſubiectꝰ nō erat. l ¶ Uolo mundare ⁊c. Be.
Jllud mirabile quo rogaṫ: eo ſanat genere. Uolo mūdare
Ps.32.b ⁊ cū dixiſſet: ſtatim diſceſſit ab eo lepra. Beda. Nihil
mediū inter opus ⁊ preceptū. Dixit ⁊ facta ſunt. Uides quia
voluntas po-
vol ūtas poteſtas eſt. Jtaq̃ tanq̃ poteſtatē hn̄s ſanãdi: ⁊ aucto H
ritatē iubēdi: nō refugit teſtimoniū operãdi. Uolo eni. dic. ꝓpē
Fotinū: imperat ꝓpter Arriū: tangit ꝓpter manicheū.

a ¶ nō remanēte moleſtia egritudīs vt ſolz ſanitas q̃ daṫ impiis dn̄i tota ſimul redit.
a apprehēſa manu eius / ⁊ ꝯtinuo
b dimiſit eaz febris / et miniſtrabat
c eis. † Ueſpere autē facto cū occi a
¶ Beda. Moꝛte. ¶ Beď. Chriſtus q̃ dicit q̃diu in mūdo ſum lux ſum mundi.
diſſet ſol: afferebant ad eum oēs
male habētes ⁊ demonia habē-
tes: et erat ois ciuitas congrega b
¶ penitentiam.
d ta ad ianuam. Et curauit mul- e
¶ variis.
tos qui vexabantur variis lan-
guoribꝰ. Et demonia multa eii- d
a ¶ Beď. Pctōri dixit: Quare tu enarras iuſti. me. ⁊c. ¶ ne q̃s dū audit ꝑdicãtē ſeqṫ errātem ⁊ falſa veris miſcentē.
e ciebat: ⁊ nōn ſinebat ea loqui: q̃- f
f niã ſciebant eū. Et diluculo val g
¶ a moꝛte. ¶ gentes.
de ſurgēs / egreſſus abiit i deſer-
¶ Beda: in ſuis.
tū locū: ibiq̃ orabat. Et ꝓſecutꝰ
¶ obdiens.
eſt eū ſimō ⁊ q̃ cū eo erãt. Et cū
inueniſſent eū / dixerūt ei: qz oēs
g ¶ iam facto ſermone. h ¶ non decet ocio ſum eſſe predicatorem.
q̄rūt te. Et ãit illis: Eãmꝰ in pri †
mos vicos et ciuitates: vt ibi ꝑ-
g dicē: Ad h̄ eni veni. Et erat ꝑdi-
cãs in ſynagogis eoꝝ: ⁊ in oi ga-
lilea / ⁊ demonia eiiciēs. † Et vēit b
h ad eū leproſus deꝑcãs eū: et ge-
¶ oſtendit vulnus remediū poſtulat
i nuflexo dixit: Si vis potes me i
mūdare. Jeſus aūt miſertꝰ eius k
¶ miſeꝛcdie affectū. ¶ in h̄ hūilitas. ¶ gr̃a ſupat legē ñ timet ꝯtaminari q̃ alios liberat. ¶ nullū ſpernamꝰ: ⁊ ſi maculoſū videamꝰ.
k extēdit manū ſuã: ⁊ tãgēs eum:
¶ in hoc pietas. ¶ in h̄ poteſtas. ¶ Be. Nihil mediū inter preceptum ⁊ opus.
l ait illi: Uolo. Mundare. Et cū l m
¶ volo mūdare illud.
dixiſſet: ſtati diſceſſit ab eo lepra

Nico. de lyra ¶ Uide nemi-

a ¶ Ueſpe aūt fa. Hic ponitur
ps icidētalis: occaſiōe eni huiꝰ ſanatio-
nis illi q̃ habebãt ifirmos i illa villa ad
duxerūt eos ad xp̄m querētes remediū
et hoc eſt qđ dr̄: Ueſpe aūt facto. dī
cit aūt Theophilꝰ expoſitoꝛ: q̧ ita tarde
adduxerūt eos ad xp̄m: qz illa dies erat
dies ſabbati: ⁊ credebãt curationes nō
eſſe licitas durãte die ſabbati: q̃ finie-
baṫ in veſpere illiꝰ diei. b ¶ Et erat
ois ciuitas cōgre. ad ianuã. i. mul-
ti de ciuitate: ⁊ eſt modus loquēdi hyp-
bolicꝰ ſicut. ſ. dictū ē. c ¶ Et curauit
mul. i. oēs q̃ fuerūt ibi adducti q̃ erant
multi. aliṫ exponiṫ: Multos. i. pl̄es ꝺ
adductis: q̃ꝝ fides ⁊ deuotio curationē
merebaṫ. d ¶ Et demonia multa
eiiciebat. eodē mō dupliciṫ exponiṫ. i.
oīa vel plura. e ¶ Et nō ſine. ea lo.
ex cauſis ꝑdictis. f ¶ Qm ſcie. eū.
iam dictū eſt q̄liter ꝺ ſit intelligendū.
g ¶ Et diluculo valde ſur. ⁊c. in ꝺ
dans exēplū: vt ꝑdicatoꝛ ⁊ mirabiliū oꝑ
ratoꝛ ꝑ opatoꝛ: debeat fugere populi ap-
plauſū. verūtamē qz nō debet omittere
ſalutem aiaꝝ. ideo ſubdiṫ: Eãmꝰ in
ꝓximos vicos et ciuitates vt ibi
predicem. cetera patent. h ¶ Et ve
nit ad eum leproſus. Hic ponitur
tertiū miraculū de leproſo mūdato. cuiꝰ
fides exp̄miṫ / cum dr̄: i ¶ Si vis po
tes me mun. ꝯfitendo eni in xp̄o di-
uinã potētiã meruit curationē. ideo ſub
diṫ: k ¶ Jeſus aūt miſertꝰ eiꝰ ⁊c.
licet eni ꝓm determinationē legis ex ta
ctu leproſi ꝯtraheret immūdicia: tn̄ hoc
xp̄o locū nō habuit: qz ex tactu leprã cu-
rauit. l ¶ Ait illi volo. Hic eſt pun-
ctus ⁊ qđ ſubdiṫ: m ¶ Mūdare. im- b
peratiuū eſt: vt oſtendat ſe ꝑ modū im-
perii leprã curare tanq̃ dn̄s creature.
¶ Et cōmina-

Moraliter
Myſtice
✱ a ¶ Ueſpere autē facto cū oc-
cidiſſet ſol afferebãt ad eum oēs
male habentes ⁊c. Beda. Myſtice
ſolis occubitus paſſionem mortemq̧ ſi
gnificat illiꝰ qui dicit: Q̃ diu ſum i mū
do lux ſum mūdi: ⁊ ſole occidēte plures
q̃ añ demoniaci et egroti ſananṫ: qz q̃
tēpoꝛaliter in carne viuens paucos iu-
deoꝝ docuit: omnibus per orbem genti
bus fidei ſalutiſq̧ dona tranſmiſit.
c ¶ Et non ſinebat ea loqui ⁊c.
Theophilus in hoc docens nos nō cre
dere demonibus etiam ſi vera dicant:
quia ſi aliquos credentes ſibi inuene-
rint veritatibus mendacia miſcēt. Un-
de in collatione moyſi abbatis dicitur
q̧ quedam anachoꝛita deceptus fuit a
demone in angelum lucis ſe transfoꝛmante: qui poſt plura ve-
ra que ſibi dixerit proiecit ſeipſum in puteum ad eius verbum.
nam ei dixit q̧ tanti meriti erat apud deum q̧ ex hoc nullus pa
teretur malum quod fuit falſū: nã ex hoc letaliṫ fuit vulneratꝰ
⁊ cito pꝰ mortuꝰ. g ¶ Et diluculo valde ſurgēs abiit in
deſertū locū ibiq̧ orabat. per hoc oſtēdēs q̧ ꝑdicatoꝛ eū
gelii redire debet ad orationis ſecretū: vt ibi hauriat quod po-
ſtea populis effundat. ideo ſequiṫ: † ¶ Eãmꝰ in pri. vi. et
ciuitates vt ibi predicem ⁊c. et venit ad eū leproſus
⁊c. per lepram que moꝛbus eſt cōtagioſus origin' illius culpa ſi-
gnificatur: q̃ ꝑ carnalē generationē ad poſteros deriuaṫ: q̃ ma
nu xp̄i tactꝰ ſanaṫ: qz virtute eiꝰ ꝑ baptiſmū emundaṫ: ꝑ oblati-
onem aūt muneris et diuulgationē opis ſignificaṫ q̧ baptiza-
tus teneṫ deo fideliter ſeruire: ⁊ eū iugiter collaudare.

A a ¶ Vide nemini dixeris ꝛc. Beda. Nõ qꝛ voluit qđ nõ potuit: qꝛ oĩa quecunqꝫ voluit fecit. Sed docet nr̃a bñficia re
Ps.113.b. primi nõ tm̃ a mercede pecunie/ ſed etiã grẽ. b ¶ Oſtẽde te prin. ſacerdotũ. Beda. Vt intelligat non legis ordine: ſed grã que ſup legẽ eſt eſſe curatũ. Offerre iubet: vt oñdat qꝛ nõ legẽ ſoluit ſed iplet: dũ ſm legẽ gradiens ſupra legẽ ſanat q̃s remedia legis nõ ſanabant. Nec aũ ſacrificiũ ſignificãs ceſſare debebat: cũ nõdũ ſignificatũ ꝯfirmatũ erat ꝯſtitutiõe aploꝝ ꝛ fide credẽtiũ. c ¶ At il. egreſſus ꝛc. Beda. Vni⁹ ſaluatio multos ad dñm cogit. Nõ põt tacere bñficiũ: etiã iuſſus ab eo q̃ dedit. Precepit dñs abſcõdi. Vult eñi vt in bonis q̃ agim⁹ latere velim⁹: qđ eſt humilitatis: et inuiti ꝓdamur vt alĳs ꝓſimus: qđ magne eſt ſublimitat̃: cũ etiã ſi ipſi velim⁹: opa nõ pñt taceri. d ¶ Ita vt iã nõ ꝛc. Hiero. Nõ oĩb⁹ manifeſtat⁹ eſt ieſus: q̃ latis atqꝫ plateis ſeruiũt laudib⁹ ꝛ ꝓprĳs voluptatib⁹: ſed his q̃ foris cũ Petro exeũt ꝛ in deſertis locis ſunt: q̃ elegit dñs adorandũ ꝛ reficiẽdũ populũ q̃ deſerũt delectationes mundi ꝛ
Ps.118. oĩa q̃ poſſidẽt: vt dicant: Portio mea dñs. Gloria ꝓo dñi manifeſtatur his qui ꝯueniũt vndiqꝫ. i. per plana ꝛ ardua: quos nihil poteſt ſeparare a charitate dei.

ꝛ mũdat⁹ eſt. Et cõminatus eſt a ei: ſtatimqꝫ eiecit illũ/ ꝛ dicit ei:
a Vide nemini dixeris: ſed vade
b oñde te pricipib⁹ ſacerdotũ: ꝛ offer ꝓ emũdatione tua: q̃ precepit moyſes in teſtimonium illis.

¶ ſm legẽ offerri. ¶ ſi deo credat: ſi ipietas lepra diſcedat. ¶ ſalutis.

¶ ſed nec ad horam potuit abſcondi. ¶ ꝓhibitus eſt dicere.

c At ille egreſſus cepit ꝑdicare et b
d diffamare ſermonẽ ita vt iam nõ c poſſet manifeſte in ciuitatẽ introire: ſed foris in deſertis locis eſſe:

¶ tumultuoſas carnaliũ mẽtes fugit. ¶ ſecretos a mũdanis curis viſitat.

¶ Allego. Hi ſũt q̃s nihil põt ſepare a charitate xp̃i.

ꝛ ꝯueniebãt ad eũ vndiqꝫ.

C lĳs. vñ Aug⁹. de ꝯſenſu euãgeliſtaꝝ dic̃ ꝙ Marc⁹ dicẽdo calciari aliq̃d ħ calciamẽtũ myſtice ſignificatõis amouet. ꝛ iđ nullã ꝯdictionẽ icludit ſi vno loco calciamẽta diſcipul̃ ꝓhibeant̃ ꝛ i alio eiſdẽ ꝑcipiãt̃: cũ ſm myſticã expoſitionẽ vtrũqꝫ ſit verũ. Si q̃s aũt i tm̃ voluerit ꝓtendere ꝙ nullo mõ calciamẽta intelligant̃ niſi materialr̃: tũc ex dict̃ apli habebit ꝯcordare ꝙ ꝑdicatores euãgelĳ debẽt hr̃e calciamẽta. dic̃ Eph. vl. c. State ẽ ſuccincti ꝛc. ꝛ ſeq̃t̃: Et calciati pedes i ꝑpatõe euãgelĳ pac̃. opter ẽ dicere ꝙ tã in dict̃ xp̃i ꝓhibẽt̃ calciamẽta diſcipul̃ q̃ȝ i dict̃ apli ꝑcipiẽt̃ ꝑdicatorib⁹ calciari: vtrobiqꝫ intelligãt̃ calciamẽta ñ naturalr̃ ſꝫ ſpũalr̃. Ꝯtio nã ꝯſuetudo eccl̃ie vniũſalis maximã habꝫ auctẽ. ipſa eñ doctrĩa catholicoꝝ doctoꝝ ab eccl̃ia auctẽ hꝫ. dic̃ eñi Aug. i lib. de vtilitate credẽdi: Nõ crederẽ euãgelio/ niſi eccl̃ia illud mihi traderet. Cõſtat aũt ꝙ ex ꝯſuetudine eccl̃ie vniũſalis ꝑdicatores diuini v̂bi materialib⁹ vtũt̃ calciamẽt̃: nec ex ħ repħẽdũt̃ niſi forte illi q̃ ex regula vel ꝯſtitutiõe ad ħ reſtringũt̃. cetera aũt nullo mõ tã gñaliter ꝛ irrepꝛehẽſibilr̃ ħ feciſſẽt ſi ex ꝑcepto xp̃i ħ fuiſſꝫ interdictũ ꝑdicatorib⁹: vt poſtil. videt̃ ſentire. Q̃rto qꝛ ex his verbis ioħis baptiſte Aug⁹. itellexit ad lr̃aȝ qꝛ xp̃s calciamẽta materialr̃ portabat. vñ dic̃ in li. de v̂bis dñi: De his calciamẽt̃ q̃b⁹ calciati ſum⁹ ꝯfortat me dñs ieſus: qꝛ niſi calciat⁹ fuiſſet de eo Iohẽs nõ dixiſſet cui⁹ nõ ſũ dign⁹ corrigiã calciamẽti ſoluere: ſurrepat ẽ hũana ꝑſũptio d. Ego euãgeliũ v̂uo: qꝛ nudo pede ãbulo. hec ille: Eſt ẽt alia rõ ad ꝓpoſitũ: vide. ſ. ca. vi. i additõe ſcđa. ¶ In eo. ca. vbi dr̃ i poſtil. dicẽdũ ꝙ illa nõ fiũt

¶ Additio. ĳ. Meli⁹ dicẽdũ eſt (in corpe celeſti: ſꝫ i aere. ſm Hiero. ſup Matth. dicẽtẽ ꝙ nõ reſeratõe elemẽtoꝝ ſꝫ ſpiritualib⁹ ocl̃is celi apti ſũt: ſic̃ Ezech. in ꝑmo ſui volumĩs aptos eẽ cõmemorat: ſm quã ſnĩam: nec i corpe celeſti nec i aere aptio illa fuit facta: ſꝫ tm̃ reſpectu ipi⁹ xp̃i hãc aptionẽ ſpũalẽ ꝯſiderãt̃: ꝙ etiã mod⁹ loq̃ndi euãgeliſtaꝝ teſtat̃: dr̃ eñ Mat. iĳ. d. Ecce apti ſũt ei celi. vbi Chryſ. Q̃đ corpalr̃ aperit̃ oĩb⁹ apertũ eſt. ſilr̃ ꝛ Mar. dicit de xp̃o tm̃: Vidit aptos celos: q̃ſi ipſa aptio celoꝝ ad viſionẽ xp̃i referat̃. ſ. intellectualẽ: ꝓut xp̃s baptiſmo iã ſcificato vidit aptũ eſſe celũ hoib⁹ qđ tñ antea vſ derat fiẽdũ. vñ in hac aptõe ſm Tho. in. iĳ. pte. q. xxix. ar. v. in corpe q̃ſtionis. Tria ſũt ꝯſiderãda q̃ ptinẽt ad efficaciã nr̃i baptiſmi. ꝑmo q̃dã ꝑncipalis v̂tus ex q̃ baptiſm⁹ efficaciã habꝫ: q̃ q̃dẽ eſt v̂tus celeſtis. ſ. diuina: qđ recte ſignificat̃ ꝑ aptionẽ D
celoꝝ. ſcđo ad efficaciã baptiſmi opat̃ fides eccl̃ie ꝛ ei⁹ q̃ baptiçat̃. Baptiſm⁹ eñi eſt fidei ſacrm̃: ꝑ fidẽ aũt cognoſcimus celeſtia q̃ ſenſũ ꝛ hũanã rõnẽ excedũt: ad qđ ſignificãdũ apti ſunt celi. tertio qꝛ ꝑ baptiſmũ aperit̃ nobis itroitus regni celeſtis: ꝓut in poſtilla. ¶ In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Si eñi cognouiſſent demones ipſm eſſe deũ nũqꝫ induxiſſent.

¶ Additio. iĳ. Nõ videt̃ rõ q̃re demões nõ induxiſſent iudeos ad crucifigẽdũ xp̃m etiã ſi cognouiſſent ipſm eẽ deũ. Demones eñi cũ ſint i termĩo dãnatiõis q̃nto ad maiora pctã hoies trahere poſſũt tm̃ ad illud magꝭ conant̃: ꝛ iđo Beda in ħ loco loq̃ns d̃ diabolo ſic dic̃: Nõ igit̃ iđ iudeis eũ crucifigere pſuaſit: qꝛ dei filiũ nõ eẽ putauit. Ex q̃ ptꝫ ꝙ etiã ſi filiũ dei ipſm eſſe putaſſet adhuc pſuaſiſſet vt crucifigeret̃: dictũ aũt apli. i. ad Coꝝ. ĳ. b. dicẽt̃: Si eñi cognouiſſent nũqꝫ dñm glĩe crucifixiſſent ꝛc. nõ facit ad ꝓpoſitũ. loq̃t̃ eñi de hoib⁹ q̃ tãqꝫ viatores q̃ntũcũqꝫ viles ſint nõdũ tñ cõiter attingũt ad ẽminũ dãnatõis.

Replica.

In ꝑmo ca. vbi dr̃: Nõ ſum dign⁹ ſoluere corrigiã calciamẽti ꝛc. poſtil. ħ exponẽs dicit ꝑ ħ ſignificari vile obſequiũ. q. d. nõ ſũ dign⁹ ei in minimo obſeq̃ũ ꝑſtare. nõ eñi ad lr̃aȝ xp̃s calciamẽta ſoluẽda habuit q̃ aplis ne portarẽt interdixit: qꝛ cepit ieſus facere ꝛ docere ꝛc. Bur. ħ dictũ egrefere̋s fortaſſe ꝓtẽ poſtil. nudipedẽ calciamẽtoꝝ vſũ grãdipẽdit: nõ attẽdẽs ꝙ ſcđs Dionyſi⁹ ca. xv. angelice hierarchie ſinglari myſterio deſcribit ãgelos diſcalciatos vt oñderet ad diuinas illũinatiões ſuſcipiẽdas ꝛ cõicãdas nudipedes eẽ aptiores. Attẽdat Bur. ꝑmũ eccl̃ie electũ ꝛ deputatũ rectorẽ moyſen: nõ niſi nudipedẽ ad diuia ꝯtẽplãda accedere potuiſſe: Exo. iĳ. a. Et ꝓphaꝝ diſertiſſimũ Eſaiã ad dei ꝑceptũ nudipedẽ inceſſiſſe. Eſa. xx. b. Et magiſtrũ vnicũ nudipedẽ ſediſſe: vt ptꝫ ex Marie pnĩa q̃ pedes ei⁹ lauit Luc. vĳ. g.

Apl̃oſqꝫ cal

Nico. de lyra

A a ¶ Et cõminat⁹ eſt ei. Prohibẽdo ne hãc curationẽ diuulgaret donec oſtẽdiſſet ſe ſacerdotib⁹: et ſacrificiũ in lege ꝑceptũ ꝓ ſua emũdatiõe obtuliſſet: legalia eñi habuerũt curſum ſuũ ꝛ obligationẽ vſqꝫ ad xp̃i paſſionẽ: in q̃ oblatũ eſt vnũ ꝑfectũ ſacrificiũ euacuatiuũ legaliũ. ꝛ iđ vſqꝫ tũc chriſt⁹ legalia ſeruauit ſicut declaratũ fuit Mat. v. ſup illud v̂bũ: Nõ veni ſoluere legẽ ſed adiplere. ꝛ ſilr̃ alĳs ſeruãda mandauit: vt hic patet. b ¶ Et egreſſus ce. ꝛc. ſ. poſt factã oblationẽ ꝑdictã. c ¶ Vt iam nõ poſſet ꝛc. Propter ꝯfluxũ hoim ſibi occurrentiũ ad querẽdũ ſanitates ꝛ videndũ miracula.

¶ In ca. i. vbi dr̃ i poſtil. iđ nõ ẽ credibile ꝙ calciamẽt̃ vteret̃.

Additio. i.

Vti calciamẽt̃ manifeſtũ ẽ eẽ d̃ cõi hoim ꝯſuetudie: nõ ſolũ rudiũ ſeu iꝑfectoꝝ ſed
B etiã ſctõꝝ vt ptꝫ de moyſe Exo. iĳ. b. cui i reuerẽtiã ẽre ſctẽ dr̃ ꝑ ãgelũ: Solue calciamẽta d̃ pedib⁹ tuis. Silr̃ d̃ Ioſue legit̃ Ioſ. v. d. Vñ nõ ẽ credibile ꝙ xp̃s q̃ nõ ſolitariã duxit vitã: ſꝫ cũ hoib⁹ ꝯuerſat⁹ ẽ vt Baruch. iĳ. d. calciamẽt̃ vteret̃. Cõuenientiſſimũ eñi ẽ vt q̃s cũ eis q̃b⁹ ꝯuerſat̃ ſaltẽ i licit̃ ꝛ honeſt̃ ꝯuerſet̃. vñ. i. ad Coꝝ. ix. d. Oĩb⁹ oĩa fact⁹ ſũ. Nec obſtat illud qđ poſtil. allegat ꝙ xp̃s impoſuit diſcipul̃ ad ꝑdicãdũ miſſis ſine calciamẽt̃ icedere. ꝑmo qꝛ nõ oĩa q̃ ipſis diſcipul̃ ad ꝑdicãduȝ miſſis impoſuit xp̃s ipſe ꝯuauit. ꝑcepat eñ eis i ciuitates ſamaritanoꝝ nõ itrauerit̃ Mat. x. a. qđ tñ ipſe xp̃s nõ ꝯuauit: vt hr̃ Ioħã. iĳ. ſilr̃ Mat. x. a. In viã gẽtiũ ne abieritis. xp̃s aũt abĳt in viã gẽtiũ: vt ptꝫ Mat. xv. b. vbi legit̃. Seceſſit in ptib⁹ tyri ꝛ ſidõis. vñ illđ qđ legit̃ Act. i. a. Cepit ieſus facere ꝛ docere. intelligit̃ de his q̃ ſimplr̃ ſũt bona ſm legẽ naturalẽ vel diuinã: ſeu de his q̃ ptinẽt ad ꝑfectõeȝ vite. Vſus aũt calciamẽtoꝝ de ſe nec ẽ bon⁹ nec mal⁹ ſm vtrãqꝫ legẽ ꝑdictã. vñ ſm Aug. de doctrĩa xp̃iana. In oĩb⁹ nõ vſus reꝝ: ſꝫ libido vtẽt̃ i culpa eſt. ſcđo qꝛ illđ qđ dr̃ Luc. x. a. Nolite portare perã nec calciamẽta: a doctorib⁹ itelligit̃: nõ vt lr̃a ſonat/ ſꝫ figuratiue: vñ i glo. ibidẽ: vtrũqꝫ d̃ mortui aĩalis corio fit. vñ nihil mortale vult eẽ in ill̃ q̃s ad ꝑdicãdũ mittit. hec in glo. q̃ q̃dẽ glo. nõ myſtica eẽ ſenda ẽ: ſꝫ poti⁹ lr̃alis. Nã cetera q̃ xp̃s ꝓhibuit diſcipul̃ ad ꝑdicatõeȝ miſſis ad lr̃am itellecta ſũt impeditiua officĳ ꝑdicatõis in q̃ntũ aliquã ſollicitudinẽ ſupfluã ſecũ trahũt: ſicut eſt poſſidere auꝝ ꝛ argẽtũ: ſꝫ portare ſacculũ vl̃ perã ꝛ hmõi. ſ. calciamẽta: manifeſtũ eſt aũt ꝙ nõ impediũt ad itinerãdũ/ ſꝫ poti⁹ expediũt. vñ dñs q̃ iſraelitic̃ exeũtib⁹ de egypto ad feſtinatõeȝ exeũdi ꝛ ambulãdi hortabat̃ in eſu agni paſchal̃: ꝑcipiebat eos hr̃e calciamẽta i pedib⁹: vt ptꝫ Exo. xĳ. b. Cui⁹ rõ ẽ: nec nudis pedib⁹ ãbulãdo ꝑ offenſionẽ lapidis vel hmõi impedirẽt̃ ab itinere: ex q̃b⁹ videt̃ ſeq̃ ꝙ xp̃s nõ ꝓhibuit ꝑdicatorib⁹ materialr̃ calciamẽta: ſꝫ intelligẽdũ ẽ ꝓut i glo. allegata. ħ eñi ptꝫ. ſ. vi. ca. manifeſte vbi xp̃s diſcipul̃ ad ꝑdicãdũ miſſis iubet calciari ſandalĳs. vñ

E Apoſtoloſq; calciatos nõ fuiſſe: ⁊ q̄uis olim illaꝝ rez ſint rõ/ nes myſtice p doctores ⁊ gloſã aſſignate: verũ eſt tñ ad lrãm illã contigiſſe ⁊ moyſi et Eſaie ⁊ aplis p̄cepta fuiſſe: eccliẽ ca/ tholice viſus eſt i picturis/⁊ imaginib⁹ aliq̃rũ ſc̃orũ de pictis cũ calceis: imagines tñ aplorũ et xp̄i nudipedes apperẽt: que picture libri laicorũ dicunt̄ et rerũ geſtarũ rememoratiue: vñ Bur. ſe inaniter fatigat in cõmẽdatiõe calciamẽtorũ i ſigilla/ tionẽ poſtillatoris: q̄ſi dixerit vel ſenſerit euãgelicos p̄dicato res ſub p̄cepto xp̄i aſtrictos ad abiectionẽ calcioꝝ: qđ tñ non intẽdit: ſ3 dicit aplos ꝓhibitos: cõſtat aũt p̄dicatores p̄bi vel multa licenẽ facere/q̃ facere aplis nõ licebat: cõſtat eñi aplos reliq̃ſſe oĩa q̃ eoꝝ ſucceſſores nõ relliquũt/ſ3 q̃dã theſaurizãt. Cõſtat etiã aploſ vota emiſiſſe: q̃ ſucceſſores eoꝝ nõ emiſert. Cõſtat aplos i illatis cõtumelijs fuiſſe gaudẽtes: ſucceſſores eoꝝ iniurias acrit̄ vindicãtes: ⁊ ſic de mltis alijs. Fruſtra etiã Bur. ſe fatigat ad pſuadẽdũ xp̄m ſucceſſiſſe calciatũ: q2 vt dic̄ cõuenientiſſimũ fuit ſe ꝯformare cũ his cũ qb⁹ cõuerſabat̄ i lici tis ⁊ honeſtis: allegat ad h̄ aplm. i. Coꝝ. ix. d. Oib⁹ oĩa fact⁹ ſũ: Et ſic̄ Bur. ſbſumit de calciamẽtis: ita ego ſubſumo de di/ uitus ⁊ poſſeſſiõib⁹ q̃ ſũt honeſte ⁊ licite: igit̄ ꝯueniebat xp̄m fuiſſe diuitẽ ⁊ ꝓprietariũ: ſic̄ Bur. arguit eũ calciatũ: ſed cõſe/ quẽs ẽ ꝯ xp̄i ꝓfeſſionẽ. dixit eñi: Uulpes foueas hñt ⁊c̃. fili⁹ aũt hoīs nõ h3 vbi caput ſuũ reclinet. ita ſubſumi põt de nu/ ptijs ⁊ mltis alijs licitis ⁊ honeſti. pꝫ igit̄ p̄ncipiũ Bur. mo dicũ veritatis habere. Item ſi ꝓpter ꝯuerſari cũ hoībus ꝓut allegat Burg. Baruch tertio: chriſtus debuit eſſe calciatus: igit̄ fuit calciat⁹ añq̃ incarnat⁹: tenet conſequentia: quia illa conuerſatio cũ hoīb⁹ allegata exponit̄ ad lrãm de ꝯuerſatiõe cũ iudeis in deſerto: Apl̄us etiã p Bur. allegat⁹ p totũ capi/ tulũ ꝓbat oppoſitũ intentionis ſue: q2 ꝓbat ibi auctoritatib⁹ et rõnib⁹ a licitis abſtinendũ veris p̄dicatorib⁹: ſicut accipere ſumpt⁹ neceſſarios ab his q̃bus p̄dicant: vide Boñ. in apolo gia. Nec valet reſpõſũ Bur. ad argumẽtũ poſtillatori: q2 fa/ cit gloſam nouã illius dicti: Cepit ieſus facere ⁊ docere: ⁊ pu to ſuã gloſam fori errore ꝓpinquã: illud. ſ. dictũ intelligendũ eſſe ſolũ de his q̃ ſimpliciter ſũt bona ẽm legẽ naturalẽ ⁊ diui nã: q2 ẽm illã gloſam xp̄s nõ feciſſet nec docuiſſet opa ſupero gationis neq3 cõdeſcẽſionis neq3 cõſilia: que nõ ſunt ſimplici ter bona ad legẽ naturalẽ ⁊ diuinã ptinẽtia: alias eñi nõ poſ ſent omitti ſine pctõ qđ falſũ eſt: vt patet Matth. xix. Meliꝰ aũt gloſat̄ illud dictũ qđ cepit ieſus facere ⁊ docere. i. quicq̃d ad virtutẽ ⁊ auſteritatẽ vite ptinet ꝙ xp̄s docuit ipſe primo fe cit: ⁊ q2 nudipeditio auſteritatis eſt ⁊ aplis p̄cepit: ideo fecit qđ eſt argumentũ poſtillatoris: ſed huic rõni Bur. dat inſtan G tiã dicẽs: chriſtus p̄cepit aplis: In viam gentiũ ne abieritis Matth. x. a. ⁊ tñ ipſe trãſijt p mediã ſamariã ⁊c̃. Hic dico ꝙ inſtantia nõ valet: q2 nõ dicit̄ Act. i. ꝙ xp̄s docuit q̃cq̃d fecit ſ3 dicit̄ q̃cq̃d docuit h̄ primũ fecit: ⁊ fecit q̃ nõ docuit faciẽda ꝓut Aug⁹ dicit: Nõ eñi chriſt⁹ dixit diſcite a me mortuos ſu/ ſcitare: ſup aquas ſiccis pedib⁹ ambulare nõ hoc dixit: ſed q̃d ait: Diſcite a me q2 mitis ſum ⁊ humilis. põt etiã dici ꝙ cum Mat. xi. d xp̄s trãſiret p mediã ſamariã: ibant etiã cũ eo apl̄i q̃ p eũ ꝓhi biti erãt ad p̄dicandũ gentib⁹ ꝓpter cauſas aſſignatas i glo. auctoritatis allegate: ⁊ ſic xp̄s etiã ſeruauit q̃ occaſiõalis fuit eius tranſitus p ſamariã nõ principaliter intentus ad ibi p̄di cãdũ: iõ Matth. xv. c. dixit mlieri: Nõ ſũ miſſus niſi ad oues q̃ perierũt dom⁹ iſrl̄: et ſequit̄: Nõ ẽ bonũ ſumere panẽ filioꝝ ⁊ dare canibus. ¶ In eodẽ ca. vbi dicit̄: Celi aperti ſũt. po/ ſtil. exponit de ſigno viſibili ſenſibili vl̄ imaginaria viſiõe cõ ſiderato. Bur. aũt nõ vult aliqđ fuiſſe reale ſignũ in aere: ſed ſolũ chriſti ſpũalẽ intuitũ ſignificare celũ aptũ: ſed doctores p eũ allegati nõ loquunt̄ cũ p̄ciſione reſtringẽtes ſe ad ſolã ſpi/ ritualẽ viſionẽ chriſti: cui⁹ ſignũ rep̄ſentatiuũ in aere appar uit etiã iohãni baptiſte: ꝓpter id qđ dr̄ Johis. i. Ipſe baptizãs accepiſſe de deo ſignũ agnoſcendi baptizatũ. Nam ſi p̄ciſe de xp̄o intelligeret̄ viſio ſpũalis illi⁹ aptionis celi: mirũ videret̄ ad quẽ finẽ: cũ aĩa xp̄i viderit omia in verbo que verbũ: ſicut igit̄ nõ oportuit dici aperiri celũ/vt celũ videat: q2 pfectior eſt viſio oim in verbo q̃ in ſpecie ꝓpria: intelligibili⁹ igit̄ videt̄ dici ꝙ Johãnes viderit imaginaria vel ſenſuali viſione ſicut Ezechiel ſup xp̄m celũ aperiri: ſicut vidit ſpm̄ deſcẽdere ad p̄/ hibẽdũ teſtimoniũ de efficacia baptiſmi chriſti p qđ aperit̄ ia/ nua celi: vidit inq̃ i hoc ſicut in ſigno rep̄ſentante. ¶ In eo. ca. poſtil. p̄ponderat opinionẽ dicentiũ demones non ſciuiſſe chriſtũ eſſe deũ: ꝓpt̄ h̄ qđ dicit̄. i. Co. ii. b. Si eñi cognouiſſẽt nũq̃ dominũ glorie crucifixiſſent. i. induxiſſent iudeos ad cru cifigendum. Burgeñ. aũt obijcit rationẽ dicens: ꝙ non videt̄ ratio etiã ſi nouiſſent eũ eſſe deum quare non induxiſſent: q2 conãt̄ hoies trahere ad peccata maiora libẽti⁹: ſ3 Bur. potuit bñ videre rõnẽ multiplicẽ cur ad crucifigendũ nõ induxiſſent. Nã diabol⁹ ſciuit per mortẽ chriſti ſuũ perire iperiũ ⁊ hoiem ſaluari et regnũ chriſti exaltari ⁊c̃. que q2 diabolo ꝑiudicant ſcienter ad ſui p̄iudiciũ nõ conat̄: vñ ⁊ ſi trahit libẽter hoies ad vitia: nõ tñ i ſue prãtis deſtructionẽ: ⁊ ſic allegatũ de apo/ ſtolo eſt magis ad ꝓpoſitũ q̃ de hoibus malis de qb⁹ Bur/ geñ. exponit: q2 nemo vtens rõne ſibiipſi nocere cupit.

Glo. ordi. Ca. II

E K Literũ intrauit ⁊c̃. ita vt nõ caperent̄ ⁊c̃. Be. Predi cãte dño i domo nõ capiũt̄ neq3 ad ianuã: quia p̄dicãte in iudea chriſto gentiles: ad audiẽdũ nondũ intrare voluerunt ad quos tñ ⁊ ſi fo ris poſitos doctrine ſue verba dire/ xit per p̄dicatores ſuos. b ¶ Para Paralyſis lyticũ. Hiero. Paralyſis typus eſt torporis q̃ piger iacet in mollicie car nis: habens deſideriũ ſalutis: ſ3 tur/ al. †caperẽt bis ignauis et duplis cogitationib⁹ ac ſi eneruatis membris offenditur. Quẽ portant quattuor quas ſupra/ †Mat. 9. a diximus ṽtutes ad regulas diuini/ Luc̃. 5. d tatis et ſapie in domo carnis xp̄i pa/ Joh. 5. a tefactas. Cui vice muneris dicit̄ por tare carnẽ q̃ ſe portabat: vt per aliã viã cũ magis in ſuã regionẽ redeat. c ¶ A quattuor ⁊c̃. Be. Quia q̃t tuor ṽtutib⁹ ad dñm fiducia mentis erigit̄. De qb⁹ dicit̄ in libro Sapie: Sap. 8. b Sobrietatẽ et ſapiam docet et ſciam ⁊ virtutẽ quas alii prudentiã: forti/ tudinẽ: tẽperantiam: et iuſticiã nũcu/ pant. d ¶ Nudauerunt tectum vbi erat. Tectũ do/ mus in qua chriſtus docet/ ſublimitas eſt ſcripture: in qua Ps. 118. a corrigit adoleſcentior viam ſuam in c. ſer. tuos.

¶ Beda. Domus ieſu ẽm alium euangeliſtam tegulis tecta dicitur: quia vilitate littere ſenſus ſpiritualis tegitur. Cum grabato ante ieſum deponitur: quia cognoſcere ieſum debet etiam in carne hac conſtitutus.

K Cũ vidiſſet.

¶ Be. poſt deſertũ. ¶ ſ3 q2 nec carnales deſerit: iterũ intrauit i

E iterũ intra/ Ca. II a capharnaũ. ¶ Be. ciuitatem. uit capharnaũ p⁹ dies

a ¶ Beda. in iudea.

octo: et auditũ ẽ ꝙ in dõmo eſſet/

¶ ideo.

a et conuenerunt multi ita vt non

¶ .ſ. dom⁹. ¶ Beda. tñ. a ¶ Be. p aplos.

† caperent̄ neq3 ad ianuam: et lõ/

¶ doctores.

quebatur eis verbum†. Et vene/ †

a ¶ Beda. alle. aĩam mollicie carnis torpẽtẽ

b runt ferẽtes ad eum paralyticũ/

a ¶ q2 q̃ttuor libri euãgelij oẽs doctrina firmat̄.

c qui a quattuor portabat̄. Et cũ b

¶ cogitationũ.

non poſſent offerre eum illi pre/

¶ domus

d turba/ nudauerunt tectum vbi

Nico. de lyra

E Literũ intrauit Ca. II in capharnaũ poſt dies D octo. Poſtq̃ deſcripta ẽ chri/ ſti p̄dicatio: hic cõſequẽt̄ deſcribit̄ in/ ſurgẽs ex ea iudeoꝝ emulatio: ⁊ h̄ i q̃t tuor caſib⁹. ſ. in paralytici curatiõe: in Matthei vocatiõe: i diſcipuloꝝ chri/ ſti arguitiõe: et i manꝰ aride ſanatiõe: ſecũda ps incipit/ ibi: Et cũ p̄teriret vi dit Leui. tertia ibi: Et erant diſcipli io/ hãnis: q̃rta in p̄ncipio ſe. ca. Circa pri mũ p̄mittit̄ emulationis occaſio: ſecũ/ do emuloꝝ pu̇erſa cogitatio/ ibi: Erãt autẽ illic quidã de ſcribis: tertio ipſo rum cõfutatio/ ibi: Quo ſtatim cogni/ to ieſus. Iſte tres pticule expoſite ſũt Matth. ix. in p̄ncipio capli: h̄ excepto ꝙ ibi tacet̄ mod⁹ offerendi paralyticũ ipſi xp̄o q̃ h̄ exp̄mit̄/cũ dr̄: b ¶ Et cũ nõ poſſent offerre eũ ⁊c̃. ſ. dom⁹ in q̃ erat xp̄s. Ad cui⁹ itellectũ ſciẽdũ ꝙ dom⁹ in terra illa habent plana tecta ⁊ ibi aſcẽdũt hoies cauſa recreatiõis ad habendũ aerem et confabulandũ * adinuicẽ: q2

Moraliꝰ. a ¶ Et iterũ intra. i caphar. ſequit̄: † ¶ Et Moralit̄ venerũt ſe. ad eũ pa. ⁊c̃. p quẽ ſignificat̄ turpi marcẽs ocio lect⁹ i q̃ iacet ẽ praua ꝯſuetudo: portatores ei⁹ vt ſanet̄ a xp̄o ſũt q̃ttuor ſue ſalutĩ ꝓcuratores. ſ. monẽs ſecrete: p̄dicãs pu/ blice: orãs ꝓ eo ⁊ inuitãs exẽplo: ⁊ ſic añ deũ locat̄: et dictoꝝ meritis ſi tñ obicẽ nõ ponat: ſ3 magis cõſenſũ ſanat̄: et tollit lectũ male ꝯſuetudinis p exercitũ boni opis et ſic ꝓcedẽs de *virtute in virtutẽ

A ❡ a ❡ Cū vidiſſet ꝛc. Bed. Multū valet apud deū fides ꝓpria vbi tm̄ valuit aliena: vt hō interi⁹ ꝛ exteri⁹ ſanat⁹ repente exurgeret. Aliorūq; meritis ſua ei relaxarenť errata. b ❡ Fili. Mira humilitas deſpectū ab oībus: diſſolutū totis artub⁹ filiū vocat. Aut certe ideo: qꝛ dimittunť ei pctā. c ❡ Dimittunť tibi pctā. Oſtēdit ꝓpter pctā fuiſſe morbo ꝑcuſſuz: ꝛ iō nō poſſe ſanari: niſi ꝑuſ his dimiſſis.

mentis affectu poſſit ſeq̄. oīa relinquit: ſicut mattheus q̄ nō ſolū lucra vectigaliū: ſed etiā periculū qđ ꝓpter imꝑfectas ratiōes accidere poterat a principib⁹ ſeculi cōtēnit cupidus ſequēdi. Qui eni exterius vocauit: vt mox ſequereť: intus accendit ꝛ modū docuit. Merito ergo qui obediēdo humana cōtēpſit negocia: diuinoꝝ diſpēſatorū factus eſt talētoꝝ. C

Joh.5.c Sicut paralytico ad piſcinā: Ecce ſan⁹ fact⁹ es: iā noli pec. ne deteri⁹ tibi con. Bed. Quinq; de cauſis afficiunť hoīes moleſtiis carnis.

Quib⁹ de cauſis affi ciamur mo leſtiis car/ nis

Aut ꝓpter merita augēda vt Job ꝛ martyres. aut ꝓpter humilitatē cōſeruādā vt Paulus ab angelo ſathane. aut ob pctā intelligenda

2.Co.12.b ꝛ corrigēda: vt maria ſoror moy/

Nu.12.c ſi. Et h palytic⁹ q̄ nō niſi dimiſſis pctis potuit curari. aut ad gliam

Joh.9.a dei: ſicut cec⁹: de q̄. Neq; hic pec

Joh.11.b cauit neq; parētes ei⁹ ꝛc. ꝛ Laçarus cui⁹ īfirmitas nō fuit ad mortē: ſꝫ ꝓ glia dei: aut ad initiū eterne damnationis vt herodes.

d ❡ Quis pōt di. Be. Verꝫ dicūt ſolus deus h pōt: ſolus etiā ꝑ eos dimittit qb⁹ ptātē dimittendi pctā tribuit: iō vere de⁹. Verū teſtanť: ſꝫ ꝑſonā chriſti negādo fallunť. Errāt igiť: qꝛ vt deū eſſe: et pctā dimittere credūt: xp̄m tñ euꝫ eſſe nō credūt. Sed demēti⁹ arriani: q̄ ꝛ chriſtū eē ꝛ pctā dimittere negare nō audēt: deū eſſe negare nō timēt. e ❡ Quid eſt Beda. Quaſi q̄ potētia cordis occlta intueor eadē pctā dimitto. Quaſi

B ex vobis intelligite: qđ ꝯſeq̄ť paralyticus. f ❡ Filius homis. Bed. Solus deus dimittit pctā: ꝛ filius hoīs habet poteſtatē dimittēdi pctā: ergo idem deus ꝛ filius hoīs eſt: ita homo chriſt⁹ ꝑ diuinitatē dimittit pctā ꝑ humanitatē ꝓ peccatorib⁹ poteſt mori. g ❡ Vade i do. tuā. Be. Qui languerat grabatū domū reportat cū aīa pctōꝝ remiſſiōe curata ſe ad diuturnā ſui cuſtodiā cū ipo corpe refert: ne qđ iterū vñ feriať admittat. h ❡ Et egreſſus ꝛc. Be. Poſt curationē paralytici in capharnaum ad mare egrediť: qꝛ nō ſolū ciues ſed ꝛ maris habitatores inſtruit: ꝛ fluctiuagos mūdi mot⁹ fidei firmitate cōtēnere docet: Ibi turbā multam erudit: ibi publicanū aplm̄ facit: ibi pctōres per pniam correctos: ſuo dignos reddidit cōuiuio ꝛ auditu ſuoꝝ arcanoꝝ: ꝛ ab vndis cupiditatū ſeparatos: ad ſolitudinē quiete cōuerſatōis q̄ eſt in ſpe celeſtiū ꝑerahit. Nā ſequiť: Et cū p̄teriret vidit leui ꝛc. i ❡ Leui. Hiero. Leui addit⁹: qꝛ a teloneo negociorū ſeculariū ſequiť ſolū v̄bū qđ dicit: qꝛ q̄ nō renūciat oībus q̄ poſſi

Luc.14.g det nō pōt.m.e.d. ❡ Bed. Marcus ꝛ lucas verecūdie cauſa et honore euāgeliſte nomē vulgatū nō

Pro.18.c ponunt: Ipe (ſm hoc qđ ſcriptū eſt: Juſt⁹ i p̄mis accuſator eſt ſui) Mattheū ſe et publicanū noīat:

a ❡ ſcripturarū myſteria. ❡ carnem.

erat/ ꝛ pātefaciētes ſubmiſerunt grabatū a

❡ torpens.

a in quo paralyticus iacebat. Cū aūt vidiſ

❡ quia.

b ſet ieſus fidē illorū/ ait paralytico: Fili di

mittunť tibi peccata. Erant autē illic qui

a ❡ ideo inuident qꝛ dixit: dimittunť tibi peccata.

b ❡ in incredulitate nō ſurgentes ad fidem.

dā dē ſcribis ſedētes ꝛ cogitātes in cor/

❡ non dei. ❡ deſpectiue. ❡ tam alte.

dib⁹ ſuis: Quid hic ſic loquiť: Blaſphe

❡ enim.

d mat. †Quis pōt dimittere pctā niſi ſolus

a ❡ qꝛ pſidos ſaluare deſiderat: occultoꝝ cognitione

deus: Quo ſtatim cognito ieſus ſpū ſuo:

ꝛ opeꝝ virtute ſe deū eſſe manifeſtat. a ❡ h.i.cognito.

qꝛ ſic cogitārēt intra ſe/ dixit illis: Quid

a ❡ Hiero. quaſi eiuſdem potentie eſt animā ſanare et corpus. ❡ mihi. ❡ dixit ꝛ facta ſunt.

e iſta cogitat̄ in cordib⁹ vr̄is: †Quid eſt fa

a ❡ quod ſpirituale quod ſolus deus nouit qui facit.

cili⁹ dicere paralytico: dimittūnť tibi pec

a ❡ quod corporeis oculis videri poteſt.

cata/ an dicere: ſurgē tolle grabatum tuū

a ❡ vt viſibile miraculum ꝓbet inuiſibile.

ꝛ ambula: Vt autē ſciatis qꝛ poteſtatem

f habet filius hois in terra dimittendi pec

a ❡ Be. a carnalibus deſiderijs. ❡ Bed. carnem per continentiam ſpe celeſtium a terrenis ſegrega.

cata/ ait paralytico. †Tibi dico ſurgē: tol

a ❡ paradiſum que prima domus hominis fuit.

g le grabatū tuū/ ꝛ vade in dōmū tuam. Et

a ❡ mira dñi virtus ſine mora ſalus in iuſſu eſt.

ſtatiꝫ ſurrexit ille: ꝛ ſublatō grabato abijt

a ❡ damnata blaſphemia ad laudem vertunť.

corā omibus/ vt ita mirarēť oēs ꝛ honori

h ficarēt deū dicētes: qꝛ nūq; ſic vidim⁹. †Et

❡ poſt curatum paralyticum. ❡ capharnaum.

❡ vt in articulos colligat.

egreſſus eſt rurſus ad mare/ omniſq; tur/

ba veniebat ad eū/ ꝛ docebat eos. Et cuꝫ b

❡ oculis miſericordie. ❡ additus. a ❡ ad curam ve

i p̄teriret vidit leui alphei ſedētē ad tēlonē c

ctigaliū: telos eni grece: latine vectigal. a ❡ imitare.

k um/ ꝛ ait illi: Sequere me. Et ſurgens ſe/

❡ paup pauperē. ❡ Be. ꝛ fecit ei ꝯuiuiū qđ lucas dic̄.

l cutus eſt eum. †Et factum eſt cum accum

m beret in domo illius/ multi publicani et

peccatores ſimul diſcūbebant cum ieſu ꝛ

❡ penitentes.

diſcipulis eius. Erāt eni multi qui ſeque

bant eum. Et ſcribē ꝛ phariſei videntes:

quia manducaret cum publicanis ꝛ pec/

catoribus/ dicebāt diſcipulis ei⁹: †Qua/

re cum publicanis et peccatoribus man/

ctus eſt talētoꝝ. l ❡ Et factū eſt dum ꝛc. Beda. Lucas fecit eis cōuiuiū magnū leui in domo.ſ. Qui enim chriſtum intus recipit. voluptatum delectatur vbertate: ꝛ dñs libenter ingrediť/ ꝛ in ei⁹ recūbit affectu. Hoc eſt ſpūale cōuiuiū bonoꝝ pauperū: q̄ diuites eget/ paup̄ epulať. Luc.5.d

m ❡ Publicani ꝛc. Qui publica vectigalia exigūt: vel ſeculi lucra ſectantes: qui exemplo publicani cōuerſi iam de ſalute preſumūt: nec vt phariſei calūniantur in vitiis permanētes ſed penitentes. Unde eni ꝛc. ❡ Beda. Moraliter. Ad conuiuium †Luc.5.d Moraliter

peccatorū vadit: vt docendi occaſionē habeat: ꝛ ſpirituales cibos impartiat. Eūdo ad peccatores dñi humilitas oſtendiť: in cōuerſione penitentiū patꝫ doctrine ei⁹ potētia. ❡ Bed. Per vocationē matthei fides gentiū

q̄ relict̄ lucr̄ ſeculi: epulis charitat̄ ꝛ opeꝝ bonoꝝ cū dño cōuiuāť. Per phariſeoꝝ ſupciliū: de ſalute gētiū iudeoꝝ inuidia deſignať. qđ⁹ dr: Publicani ꝛ meretrices p̄cedēt vos in regno dei. †mat.9.a Luc.5.e

Ni. de ly. ❡ Nō neceſ

ſe adinuiceť: qꝛ de tecto vni⁹ domus p̄t de facili trāſiri ad tectuꝫ alteri⁹ dom⁹. ꝛ ꝓpē h dicit ſaluator Mat.x.c. Qđ in aure auditis.i. in ſecreto p̄dicate ſup tecta .i. in publico vbi ꝯueniūt hoīes: ꝛ i q̄libet tecto eſt vna clauſura: q̄ apiť qñ hoīes de domo aſcendūt ſup tectū ꝛ claudiť qñ deſcēdūt: illi igiť q̄ portabāt illū palyticū: nō potētes igredi domū in q̄ xp̄s erat ꝓpē turbā q̄ nō ſoluꝫ erat itra domū: ſꝫ etiā ad oſtiū: ꝑ aliā domū ꝯtiguā portauerūt illū palyticū ſup tectū dom⁹ i q̄ erat xp̄s ꝛ apiētes clauſurā tecti p̄dictā. a ❡ Submiſerūt grabatuꝫ ꝛc. palyticū in lecto ante chriſtū. cetera exponunť ſicut expoſita ſunt Matth.ix. b ❡ Et cum p̄teriret vidit leui ꝛc. Hic deſcribiť emulatio iudeorū cōtra chriſtum in matthei vocatione: ꝛ primo poniť emulorum murmuratio. ſecūdo eorū confutatio/ ibi: Hoc audito ieſus. Circa primū diciť: c ❡ Vidit leui alphei ſedentē ad teloneū. Matheus enim ante vocatione nem leui

D †mat.9.a Luc.5.e Joh.5.b

alr̄ gloſſa carēt †mat.5.a Luc.5.f

†mat.9.b Luc.5.f

✱ virtute in ꝑuitē vadit ad domū ſuam celeſtem. illi vero qui inde murmurant ſignificant demones qui inde valde dolent. Moraliter

b ❡ Et cū p̄. ꝛc. Ibi ſedēt aliq̄ cupiditate lucri ꝑ artē cāpſoriā ꝛ †mat.9.b Luc.5.f

vt oſtendat nullū ꝯuerſum debere de ſalute diffidere cuꝫ apoſtolus ꝛ euangeliſta de publicano ſit factus repente. k ❡ Se

Luc.9.f cutus eſt cū ꝛc. Beda. Lucas plenius. ꝛ relictis omibus ſe.eſt.e. Sequiť q̄ vt pauperē chriſtū nō tam corpis greſſu q̄ mentis

aliq̄ ꝑ artē deceptoriā in ludo taxilloꝝ: ꝛ aliqñ tales vocanť a dño nō ſoluꝫ ad pniam agēdum ſꝫ etiā ad p̄dicādum ſicut hic vocauit Mattheū: ꝛ cū talib⁹ voluit diſcūbere: oñdēs q̄ nullus debet eos deſpicere ignorās qđ de⁹ de ipis deſpoſuit ordinare. ✱

a ¶ Non neceſſe ꝛc. Be. Se medicū dicit ꝗ miro medicandi genere vulneratꝰ eſt, ꝓpter iniqͥtates nr̃as ꝛ liuore eius ſanati ſumꝰ. b ¶ Et erāt diſ. Be. Alii euāgeliſte dicūt phariſeos ꝛ diſcipulos iohānis hoc queſiſſe. hic videt dicere ꝙ alii queſierūt qꝺ eiuſdē rei cura mouiſſet. Vn̄ colligit hoc a pluribus fuiſſe obiectū a phariſeis: a diſcipulis iohānis: a cōuiuis vl̄ ꝗbuſlibet aliis. ¶ Beda. Myſtice. Diſcipuli iohānis ꝛ phariſeoꝝ ieiunāt: qꝛ ꝗ opibꝰ legis gloriant: vel qꝺ peius eſt traditiones ſequunt hoiuz: vl̄ etiā xp̄i pcōniū tm̄ aure nō cordis amore ꝑcipiūt: a ſpūalibꝰ bonis ieiunii corde tabeſcūt. Diſcipuli xp̄i nō ieiunāt: qꝛ ꝗ fideliter mēbrū xp̄i eſt corpe ipſiꝰ epulat ꝛ ſanguine alit. Dn̄s cū pctōribꝰ māducat ꝛ bibit: ſed ideo qꝛ illi abſtinētia meritū auget cui nulla potētia nature eſt. Dn̄s autē ꝗ delicta naturaliter delere pōt: māducātes ieiunātibꝰ pōt facere puriores. Jeiunauit tn̄ xp̄s vt ieiunares: māducauit cum pctōribꝰ vt gratiā cernēs ptātem agnoſceres. c ¶ Nūꝗd poſ. ꝛc. Matthꝰ ita: Nūꝗd poſſunt filii ſpōſi lugere ꝗdiu cū illis eſt ſponſus ꝛc. Spōſus xp̄s. ſpōſa eccl̄ia: de ꝗ ſpūali cōnubio apl̄i creati ſunt ꝗ lugere ꝛ ieiunare nō poſſūt: ꝗdiu ſpōſum cū ſpōſa vidēt. Qn̄ tranſierint nuptie ac paſſionis et reſurrectōis tēpꝰ aduenerit tūc ieiunabūt. ¶ Be. Moraliter. Qn̄ diu ſpōſus nobiſcū eſt in leticia ſumꝰ: nec ieiunare poſſumꝰ: nec lugere: cū vero ꝓ pctō recedit ꝛ auolat: tūc ieiuniū indicendū: tūc luctus multiplicādus. d ¶ Nemo aſſumē. ꝛc. Bed. Diſcipulos veſtimēta vetera dicit. i. adhuc carnales necdū inouatos fidei firmitate. ꝗbus ſi nouus pān̄. i. ps doctrine que ad nouā vitā ptinet aſſuat: ꝛ ipſa ꝗdāmodo ſcindit: cuiꝰ ps importune tradit: que ad ieiuniū valet ciboꝝ: cū illa doceat generale: nō a cibis tm̄: ſed ab oīm̄ voluptate carnis. ¶ Cauendū eſt doctori ne aīe nōdum innouate: ſed in malicie vetuſtate pduranti nouoꝝ myſterioꝝ ſecreta cōmittat. ¶ Bed. Allegorice. Veſte foris tegimur: vino intus reficimur. Veſtē bona opa qbꝰ boibꝰ foris lucemꝰ. Vinū feruor fidei, ſpei, ꝛ charitatis: ꝗ i cōſpectu dei intus ſenſus nouitate reformant. e ¶ Sed vinū no. ꝛc. Erāt aūt noui cū poſt aſcēſionē deſiderio cōſolatōis eius ſperādo ꝛ orādo inouabant: tūc ſpm̄ſctm̄ acceperūt: ꝗ ꝗſi nouo muſto noui vtres repleti ſunt. f ¶ Cum ſab. Be. Nota pmo aplos lr̄am ſabbati deſtruere cōtra hebionitas: ꝗ cū alios diſcipl'os recipiāt Paulū quaſi tranſgreſſorē legis repudiāt. g ¶ Et vel. ſpi. Eſuriūt vt hoies ꝓ turba manducādi ſpaciū nō habētes. Sed exēplū auſterioris vite pbēt: nō pparatas epulas: ſed ſimplices ꝗrūt. ¶ Bed. Myſtice. Diſcipuli per ſata tranſeūt: cū plati ſubditos pia ſollicitudine circūſpiciūt: ꝛ ꝗliter queꝗ ad fidē trahāt ſedule ꝑpēdūt quoꝝ ſalutē eſuriūt. Vn̄ Petro inter preces eſuriēti: oblatis ꝗs eſuriebat dapibꝰ dictū eſt: Surge petre occide ꝛ māduca. Et mira ſacramenti cōcordia. ibi: mactari et māducari iubent aīalia: hic ſpicas cōuellūt diſcipli: ꝛ ſm̄ alios euāgeliſtas manibꝰ cōfricantes māducāt. Unde: Mortificate mēbra vr̄a: ꝛ exuite veterē hoiem. Aliter eni nō trāſeūt in corpus xp̄i

Myſtice
Moraliter
mat.9.b
Luc.5.f
Allego.
Veſtē vinū
als† nouellum
mat.12.a
Luc.6.a
Myſtice
Act.10.b
als† nūꝗd
ii.re.21.a.
Mat.12.a
Luc.6.a
Col.3.a

¶ cum pctōribus iuſtus.
ducat ꝛ bibit mgr̄ vr̄: Hoc audi-
¶ magiſter ꝓ diſcipulis reſpondit.
a to ieſus / ait illis: Non neceſſe ha-
¶ ſuperbi. ¶ humiles.
bēt ſani medico: ſꝫ ꝗ male habēt.
a ¶ ideo vos declino.
b ¶ vos ꝗ tanꝗ iuſti fugitis pctōres ꝗ vr̄az iuſticiā ſtatuētes: iuſticie dei nō eſtis ſubiecti.
Nōn eni veni vocare iuſtos: ſed
a ¶ qui ſe pctōres agnoſcūt nō ꝑ legē iuſtificari ſe videtes xp̄i grē colla ſubmittūt: ideo ad pctōres declino.
b peccatōres. Et erāt diſcipuli io- a
a ¶ cauſaz queſtionis ſequētis pmittit.
hānis ꝛ phariſei ieiunāntes: ꝛ ve-
nīūt ꝛ dicūt illi: † Quare diſcipu-
li iohis ꝛ phariſeoꝝ ieiunant: tui
¶ ideo.
aūt diſcipuli nō ieiunāt? Et ait il-
¶ id eſt debēt. ¶ apl̄i.
c lis ieſus: Nunꝗd poſſūt filii nu-
a ¶ xp̄i eccl̄e. ¶ xp̄i. ¶ corpīs pn̄tia. ¶ nō.
ptiarū ꝗdiu ſpōſus ē cū illis ieiu-
¶ qꝛ a ¶ cuius plus pficit pn̄tia ꝗ corporalis abſtinentia.
nare? Quāto tpe habēt ſpōſū ſe-
cū nō poſſunt ieiunare. Venient
¶ aſcenſionis. ¶ paſſionis. ¶ corporaliter.
autē dies cū auferet ab eis ſpon
¶ Be. tam a cibis ꝗ̄ a mūdi amore.
ſus / ꝛ tunc ieiunabūt in illis die-
¶ ideo nō ieiunant: qꝛ ¶ ſeueriora precepta noue vite.
d bus. Nemo aſſumētū pāni rudis
¶ aplis veteri cōſuetudi dedit'. ¶ ſi aſſuit.
aſſuit veſtimēto veteri: alioquin
¶ repugnat noua vita veteri.
aufert ſupplementū nouū a vete
¶ qꝛ ſi ꝗd boni inerat: nimio ꝗſi pōdere pſ-
ri / et maior ſciſſura fit. Et nemo
ſum perit. ¶ ſpūalia pcepta. ¶ aplos.
mittit vinuz † nouū in vtres vete
¶ nō poſſunt pati: qꝛ carnales adhuc.
res: alioꝗn dirūpet vinū vtres: ꝛ
¶ doctrina ſpūalis memorie nō cōmendat.
¶ et qui habent perdūt.
vinū effundet at vtres peribunt.
¶ ſpūalis doctrina. ¶ ſpūales.
e Sed vinū nouū in vtres nouos
f mitti debet. † Et factū eſt iterū cū b
ſabbatis ambularet per ſata: ꝛ di-
g ſcipuli eiꝰ ceperēt pgredi ꝛ vellere
ſpicas. Phariſei aūt dicebāt ei:
Ecce ꝗd faciūt diſcipuli tui ſab-
¶ vetere hiſtoriā obiicit.
bat' qꝺ nō licet. Et ait illis: † Nū
¶ in nobe. ¶ fugiens ſaulem.
ꝗ̄ legiſtis ꝗd fecerit dauid ꝗñ ne-
ceſſitatē habuit / ꝛ eſuriit ipſe et ꝗ
cū eo erāt: quō introiuit in domū
b dei ſub abiathar pncipe ſacerdo c

pus xp̄i: aliter doctoris ſui ꝑfectꝰ fructꝰ nō paſcūt. Vellere ita ꝙ ſpicas: eſt ab oī intētiōe terrena radicē mētis eruere. Fricare manibꝰ: exēplis virtutū a cōcupiſcētia carnis ꝗſi ariſtarū folliculis mentē eruere. Grana māducare eſt purgatū quēꝗ ꝑ pdicatoꝝ ora eccl̄ie incorpare. Hoc diſcipuli añ dn̄m faciūt qꝛ pcedit ſmo doctoris: ſubſeꝗt grā ſupne viſitatiōis. Et bene ſabbat' qꝛ pdicatores ꝓ ſpe qetis laborāt: ꝛ auditores āmonēt vt a curꝭ ſeculi feriātes: ꝓ eterna reqe laborēt. ¶ Beda. Moralitē. Per ſata cū dn̄o ambulāt qui eloqa ſacra dn̄o obtēperātes meditant. In ſatis eſuriūt: cū in eis illa inuenire deſiderāt qbꝰ amplꝰ accēſi amore dei ꝗſi pane paſcāt: ꝛ ꝓ ſabbatis. Vn̄: Guſtate ꝛ vi. q. ſu. ē d. bea. Vellūt ſpicas ꝛ cōterūt: qꝛ teſtionia ſcripturaꝝ aſſumūt ꝛ ꝑſcrutant: donec medullā dilectiōis extrahāt: ꝗ ſub velitate lr̄e ꝗſi ſb ariſtaꝝ horrore velat. Hoc dn̄s ſabbati ꝓbat: ſtulti deſeſſores ſabbati iꝓbāt: ꝗ ſolā lr̄e ſupficiem diligūt: mētꝭ refectionē neſciūt: requiem aīarū nō norūt. Vn̄ ꝛ ait illis: Nūꝗ̄ legiſtis ꝗd ꝛc. b ¶ Sub abiathar pnn. ꝛc. Non te turbet ꝓ ꝙ alii

Ni. de ly.

✠ nē leui vocabat ꝛ erat filꝰ alphei cetera exponēt ſicut ſupra expoſita ſunt Math. ix. a ¶ Et erāt di. iohā. Hic deſcribit emulatio iudeoꝝ ꝯtra xp̄m i diſcipuloꝝ xp̄i arguitiōe volentiū retorqre apparentē defectū: ſꝫ nō exiſtētē diſcipuloꝝ xp̄i iu mgr̄m. ꝛ ponit duplex caſus. ſcđs ponit ibi: Et factū eſt iterū. pmꝰ caſus ē de ꝓ ꝙ arguebāt diſciplos xp̄i eo ꝙ nō ieiunabāt ſic diſcipuli iohānis ꝛ phariſei: ſꝫ xp̄s eos ꝯfutat diſcipulos ſuos rōnabilitē excuſando: ꝛ expoſitio lr̄e ptꝫ ex his ꝗ dicta ſūt Matth. ix. parū ante mediū capituli. b ¶ Et fac. ē iter. Hic pōit ſcđs caſus qꝛ arguebāt xp̄i diſcipulos eo ꝙ euellebāt ſpicas ꝛ comedebāt i die ſabbati: ſꝫ xp̄s cōfutat eos excuſādo ꝑ ſcripturas ve. teſta. ꝛ ptꝫ expoſitio huiꝰ lr̄e ex dict' Matt. xii. i pncipio ꝓ excepto qꝺ hic addit. c ¶ Sub abia. ꝛ videt ꝓ falſū qꝛ pnceps ſacerdotū tūc erat achimelech. vt hr̄. i. Re. xxi. Dicēdū ꝙ abiathar erat filiꝰ achimelech: et tūc agebat ſacerdotiū ſb pr̄e. verūtn̄ magis ꝓ exꝓmit abiathar ꝗ̄ pr̄ eiꝰ achimelech: qꝛ interfecto achimelech a ſaule abiathar filiꝰ eiꝰ fugit ad dauid vt ibidē hr̄: ꝛ fuit ſocꝰ itinerꝭ ꝛ laboris ipꝰ: ꝛ pꝯe quēs maioris nois auctꝰ ē fueꝛat pr̄ eiꝰ: ꝓpꝰ qꝺ ꝓ exꝓmit tacito pr̄e.
✠ dinare. a ¶ Et erāt di. io. ꝛc. p iſtos āt ꝗ ꝓpꝰ ſuū ieiuniū ſe diſcipulis xp̄i pferebāt: ſignificāt hypocrite ꝓpꝰ apparētiā ſue religioſitat' alios cōtēnētes. vi. illud Lu. xviii. b. Non ſum ſicut ceteri hoim rap. adul. ꝛc. Sequit ibidē: Jeiuno bis i ſabbato ꝛc. b ¶ Et fac. ē ite. cū dn̄s ꝛc. ꝑ ſata ſignificant ſacri libri i qbꝰ ſunt ſemia ꝟbi dei. Lu. viii. b. Semē ē ꝟbū dī. Igit ꝑ ſata diſcipuli cū xp̄o ambulāt cū ſacras ſcripturas deuote ſtudēt: ꝛ ꝓ fit ſabbatis qꝛ ſtudiū ꝓ qetez exigit mētis. Spicas aūt euellūt cū ibidē vlte panē inueniūt: ſed tūc māducāt cū ſibi ꝑ ipletionē opis icorporāt ꝛ hec refectio a malignātibꝰ reprobat: ſed a chriſto veraciter approbat.

Moraliter
Pſ.33.b
Moraliter

1.Re.21.a ꝙ alii dicũt achimelech: ambo enĩ tũc illic aderãt: achimelech pater: ⁊ abiathar filius: q̄ occiſo patre a ſaule comes exilii dauid factꝰ eſt ⁊ eo regnãte ſummꝰ põtifex maioris nois q̄ʒ pať: ⁊ iõ dignꝰ cuiꝰ dñs mẽtionẽ faceret q̄ſi ſummi ſacerdotis etiã patre viuente. a ¶ Panes ꝓpoſitionis. Beda. Quaſi ſi dauid ⁊ achimelech a nobis nõ reꝓbẽdunť: ſed ꝓ fame excuſanť cur in his cauſaʒ iprobatis: quã in ceteř ꝓbatis: Quis ſit magna diſtãtia: hi ſpicas ꝯfricant: illi panes leuiticos comedunt: ⁊ accedebat ſabbato neomeniarũ dies: quando in cõuiuio requiſitus fugit ex aula regis. ¶ Be. Figurate ꝙ dauid ⁊ pueri eiꝰ panes ſcificatos comedũt: ſignificat ſacerdotalẽ cibũ in vſum trãſiturũ ꝑploꝝ: qꝛ oẽs ſacerdotũ vitã debemꝰ imitari: ⁊ oẽs filii eccľie ſacerdotes ſũt: inuncti in ſacerdotiũ ſctm̃ offerentes ſeipoſ ſpũales hoſtias deo.

b ¶ Et dedit eis ⁊c̃. Hoc ſecuť: miſericordiã volo ⁊ nõ ſacrificiũ. meliꝰ iudicauit a famis periculo hoies liberare q̄ʒ ſacrificiũ offerre. Hoſtia deo placabilis hoim ſalus. c ¶ Homo ꝓpter ſabbatũ. Bed. Ita ſabbatũ cuſtodiri p̄ceptũ ẽ: vt ſi neceſſitas fuerit nõ ſit reus q̄ violauerit. Sabbato circũcidi nõ eſt ꝓhibitũ: qꝛ neceſſariũ. Joſue muros hiericho ſeptẽ diebꝰ circuĩt. Iof.6.a Machabei in ſabbato pugnãt: qδ nõ eſt licitũ in lege: neceſſitas licitũ facit. Sic ⁊ hodie in ieiuniis: ſi q̄s ieiuniuʒ fregerit egrotus, reus nõ teneť.

d ¶ Itaqʒ dñs. Quaſi ſi dauid rex ⁊ ſacerdotes (ſm aliũ euãgeliſtã) ꝓpter tẽpli miniſteriũ ſabbatũ violãtes crimine carẽt: q̄tomagis filiꝰ hois verꝰ rex ⁊ ſacerdos: ⁊ iõ dñs ſabbati in ſabbato vulſarum ſpicarum crimine non tenetur reus.

B Ca. III

Et introiuit. Manuʒ aridã. Beda. Que ad fructũ vetitũ extẽſa eſt: a bono ope aruit: ꝑ manꝰ chriſti in cruce extẽſas bonorũ operũ ſuccis reſtituta eſt. ¶ Hiero. Homo iſte ſignificat auaros: q̄ nolentes dare, volũt accipere, p̄dari ⁊ nõ largiri: qbꝰ diciť vt extẽdãt manꝰ ſuas. i. qui furabať iã nõ fureť: magis aũt laboret operãs manibꝰ ſuis qδ bonũ eſt vt habeat vñ tribuat neceſſitatẽ patiẽti. f ¶ Et obſeruabãt. Beda. Quia diſcipulos ꝓbabiliter excuſauerat ipm̃ obſeruãt: vt ſi in ſabbato curet trãſgreſſionis: ſi nõ curet crudelitatis aut imbecillitatis arguãt. g ¶ Licet ſabbatis. Beda. Arguit ꝙ legis p̄cepta praua interp̄tatione violãt eſtimãtes in ſabbato a bono feriãdũ: cũ lex dicat: Oẽ opus ſeruile non fa. in eo. i. Leui.23.a. pctm̃. Hoc precepto figurať: qꝛ q̄ ꝑ ſex ſeculi etates bona fecerint: in ſeptima a malis tm̃ feriabũt. Nõ enĩ erit ocioſus boni opis fructꝰ in laude dei quieſcere. ¶ Matheꝰ dicit illos interrogaſſe: marcus ⁊ lucas iterrogatos fuiſſe. Sed illi p̄us interrogauerũt: ⁊ ieſus cognita neq̄tia coꝝ ſtatuit in medio eorũ ſanãdũ: ⁊ interrogauit ꝙ marcus ⁊ lucas dicũt: ⁊ tunc illis tacentibꝰ ſilitudinẽ ꝓpoſuit de oue: ⁊ cõcluſit ꝙ lʒ ſabbato bñ facere. Et ſic circũſpiciens ⁊c̃. h ¶ Animã. Beda. Hoiem totũ ꝑ partẽ ſignificat. Uel qꝛ ꝓpter aiam hoc faciebat. Uel ꝙ hec manꝰ ſanatio aie ſalutẽ ſignificat. i ¶ Perdere. Beda. Nõ ꝙ ſũme pius quẽq̄ʒ poſſit ꝑdere: ſed eiꝰ nõ ſaluare eſt ꝑdere. ſicut dr induraſſe coꝛ pharaonis: nõ ꝙ obdurauit: ſʒ obduratũ nõ emolliuit. Moraliter k ¶ Extẽde manũ. Bed. Moraliť. In fructuoſa debilitas aie nõ meliꝰ curať q̄ʒ elemoſyne largitiõe: vnde: Qui habet duas tunicas det vnã nõ habenti: ⁊ qui habet eſcas ſimiliter faciat. Luc.3.b Et in eccľiaſtico: Fili nõ ſit manꝰ tua porrecta ad capiẽdũ ⁊ ad dandũ collecta. Eccľi.4.d Fruſtra enĩ manꝰ in oꝛone ad dñm expãdit: qui eas ad rogantẽ viduã nõ extẽdit. l ¶ Et reſtituta eſt manꝰ illi. Magnum ſtudiũ nequitie in crimen reputãt: ꝙ ad verbũ illius ſanata eſt manus. Neqʒ in ſabbato põt conuinci laboraſſe: q̄ dixit ⁊ facta ſunt: cũ ipi in ſabbatis cibos portẽt: calices porrigãt: ⁊ cetera victui neceſſaria. m ¶ Exeũtes ⁊c̃. Qui ꝑ ſe nõ p̄nt ſocios inuĩtať q̄rũt.

¶ Cum hero-

a tũ: ⁊ panes ꝓpoſitionis mãducauit quos nõ licebat mãducare ni
¶ ⁊ leuiticas. ¶ achimelech.
b ſi ſacerdotibꝰ: ⁊ dedit eis q̄ cũ co
a ¶ aliť ꝓbat idẽ. ¶ Be. iõ ſalꝰ hois p̄mas cuſtodia ſabbati ꝓut hois vtilitas exigit.
erant: Et dicebat eis: Sabbatũ
c ꝓpter hoiem factũ eſt, ⁊ nõ hõ ꝑ
d pter ſabbatũ. Itaqʒ dñs eſt filiꝰ hois etiã ſabbati. Ca. III

e Et introiuit iterũ i ſy a
¶ vbi maius donũ ſciẽtie ibi maius periculũ culpe.
nagogam et erat ibi
¶ genus humanum.
f homo habens manũ aridam, et obſeruabãt eũ ſi ſabbatis curaret
¶ calũniã preuenit.
vt accuſarẽt illũ. Et ait hoi habẽ
¶ vt ab oĩbus videatur.
ti manũ aridã: Surge in mediũ.
¶ hoiem curare an nõ.
g Et dicit eis: †Licʒ ſabbatis bene b
h facere an male: animã ſaluam fa c
¶ non audentes reſpondere.
i cere an ꝑdere: At illi tacebãt Et d e
¶ quaſi incredulitati illorum iraſcens.
circũſpiciẽs eos cũ ira, cõtriſtatꝰ ſuꝑ cecitatẽ cordis eoꝝ dicit ho
¶ illico.
k mini: Extẽde manũ tuã. Et extẽ
l m dit: ⁊ reſtituta ẽ manꝰ illi. †Exeũ f

Ca. III C

Et introiuit iterũ. Hic poniť quartus caſus de ſanatione habẽtis manũ aridã. Ubi primo poniť iudeoꝝ inſidiatio. ſcδo eorum cõfutatio, ibi: Et hoi. tertio eoꝝ obſtinatio, ibi: Exeuntes aũt. Expoſitio primarũ duaꝝ partiũ pꝫ ex dicť Mat. xii. vbi caſus iſte plenius poniť. hoc excepto qδ ſubdiť hic: b ¶ Licʒ ſab. bñfa. ⁊c̃. Circa qδ ſciendũ ꝙ aliq̄ ſunt actus boni in genere entis: q̄ tñ ex ſe non habẽt bonitatẽ in genere moris: ſicut edificare domũ vľ hmõi: ⁊ talia nõ erãt licita i die ſabbati. Alii aũt ſũt actꝰ boni in genere moris ſm ſe. ſicut ſunt opa ꝟtutũ: ⁊ talia licita ſunt in die ſabbati: de q̄bꝰ erat ſanatio manꝰ aride: qꝛ erat opus pietatis: ⁊ cũ hoc erat ad gľiam dei manifeſtãdã inq̄ntũ fiebat miraculoſe: ⁊ iõ de talibꝰ nulli debet eſſe dubiũ q̄n poſſint fieri in die ſabbati: nõ ſolum licite, ſed etiã laudabiliter. ⁊ hoc ẽ qδ dr: Licʒ †mat.12.a ſab. bñfa. ⁊c̃. q. d. certũʒ eſt oibus ꝙ ſic. c ¶ Aiam ſaluã facere. i. hoiem curare. ⁊ accipiť hic aia ꝓ ipo hoie: qꝛ eſt p̄ncipalioꝛ pars hois: ⁊ ꝑ talẽ modũ loquẽdi diciť: Exo. i. a. Oẽs aie q̄ egreſſe ſunt de femore iacob ⁊c̃.

d ¶ At illi tacebãt. Nõ potẽtes cõtradicere ꝟbis eius nec tñ volẽtes cõfiteri veritatem. e ¶ Et cir. eos ⁊c̃. Propter eorũ cecitatẽ et maliciã. Ad maiorẽ intellectũ huiꝰ dicti queriť vtrũ ira fuerit i chriſto. Arguiť p̄mo ꝙ nõ: qꝛ non eſt niſi duplex ira ſm doctores catholicos. ſ. ira ꝑ vitiũ ⁊ ira ꝑ zelũ: ſed neutra fuit in chriſto. g̃ ⁊c̃. ꝓbatio mi- †mat.12.a. noris: qꝛ Greg. dicit. v. moraľ. ꝙ ira ꝑ Luc.6.b vitiũ excecat oculũ mẽtis. ira ꝑ zelum ipm̃ turbat: ſʒ oculus mẽtis in chriſto nõ fuit excecatus nec turbatꝰ. ergo ⁊c̃. D Itẽ ira opponiť mãſuetudini. vt habetur. iiii. Ethicoꝝ. ſed chriſtus fuit maxime mãſuetꝰ. ergo ira ipo nõ habuit locũ. Phus. Cõtrariũ dr in lřa: Et circũſpiciens eos ⁊c̃. Dicẽdũ ꝙ ira eſt appetitus vindicte ꝓpter illatã iniuriã ſibi vľ †mat.12.b alteri: vt hř. ii. Rhetorice: talis aũt vindicta põt appeti p̄ter ordineʒ rõnis: et Ioh.10.g ſic eſt vitioſa ⁊ vocať ira ꝑ vitiũ. de q̄ diciť Iaco. i. c. Ira viri iuſticiã dei nõ operať. Alio modo põt appeti ſm ordinẽ recte rationis: ⁊ hoc eſt laudabile ſm ꝙ diciť Ps. lvii. b. Letabiť iuſtus cũ viderit vindictã ⁊c̃. Illud eniʒ laudabiliter appetiť de q̄ q̄s iuſte letať, ⁊ talis eſt ira ꝑ zelũ. ſm ꝙ dicit Augꝰ. ſuꝑ Ioh. ii. Zelo domus dei comediť q̄ oĩa ꝑuerſa q̄ videt emendare cupit: ⁊ ſi emendare non põt tolerat ⁊ gemit: et talis ira fuit in chriſto. vñ Ioh. ii. illud Ps. lxviii. b. Zelꝰ domꝰ tue comedit me. introduciť tãq̄ʒ dictũ de chriſto. Ad p̄mũ dicẽdũ ꝙ ira ꝑ zelũ in nobis aliq̄liter bñ turbat oculũ mẽtis: qꝛ potẽtie aie ſic ſe habẽt ꝙ vna intẽſa in actu ſuo alia remittiť: ⁊ iõ motus ire q̄ eſt i iraſcibili pte q̄tũis ſit moderatꝰ rõne: impedit intellectũ a cõtẽplatiõe veritatis: ⁊ ſic dr turbare oculũ mentis. talis tñ turbatio nõ eſt pctm̃. veruntñ in chriſto nõ habuit locũ: qꝛ ꝟtute diuina q̄libet potẽtia ꝑmittebať agere illud qδ erat ſibi ꝓpriũ: ita ꝙ vna nõ ipediebat aliã in actu ſuo: ⁊ ideo ſicut gaudiũ fruitiõis in aia chriſti nõ ipediebat dolorẽ paſſiõis in pte inferiori: ſic ecõuerſo motꝰ ire in pte inferiori in nullo ipediebat actũ mẽtis ſiue rõnis. Ad ſcδm dicẽdũ ꝙ ira q̄ eſt p̄ter rõnẽ opponiť mãſuetudini: nõ autẽ illa q̄ eſt moderata rõne: qꝛ de rõne mãſuetudis eſt ꝙ faciat talẽ moderatiõeʒ. f ¶ Exeuntes autẽ ⁊c̃. Hic deſcribiť iudeoꝝ obſtinatio: qꝛ nec verbis chriſti nec factis reſilierũt a malo ſuo: ſʒ magis obſtinati

✱ ſunt incipien

Moraliter. a ¶ Et introiuit iterum ⁊c̃. Per manũ q̄ eſt organũ organoꝝ vt diciť tertio de aia. cõuenientẽr intelli- Moraliter giť opus meritoriũ: ⁊ iõ manꝰ eſt arida: q̄ eſt ad h̄ opus inualida: ſed cũ ad ꝟbũ chriſti ſurgit ꝑ grãm: tũc manuʒ extẽdit ad ſctãm opationẽ. f ¶ Exeuntes autẽ ⁊c̃. Per phariſeos q̄ diuiſi interp̄tanť diſcoli q̄ diſſenſiones faciũt ſignificanť. per herodianos autẽ ſupbi: qꝛ glioſi in pellibus interpretanť. iſti

 ✱ vero cõſiliũ

B a ¶ Cum herodianis ꝛc. Miniſtri herodis ꝓpter inimi/
E cicias quas ipſe aduſus iohānē exercebat: ieſuꝫ inſidiis ꝛ odiis
pſequebant quē iohānes pdicabat. b ¶ Seceſſit. Fugit vt
hō: q2 nōdū venerat hora ei⁹ ꝛ paſſiōis ei⁹ extra hierlm ñ erat
Allego. locus. ¶ Be. Allego. De ſynagoga ſeceſſit. a.m. ꝛc. Iudeis
relinqt: ad gentes venit cū diſcipulis:
ſcꝫ pdicātib⁹ aplis corda gentiū adiit:
ꝛ ſic multos ad ſe venientes ſuſcepit: ꝛ
deſideratā ſalutē dedit. Vñ apte ſub/
dit: ꝛ dix. diſ. ſu. c ¶ Et mul. tur.
Be. Magiſtri plebis ꝛ miniſtri reg.
odio pſequunt: vulg⁹ idoctū dilectiōe
ſequit: ꝛ plurimi ſanari merent.
d ¶ Nanicula. Eccl'ia d gētib⁹ ꝯgre
gata fluct⁹ ſeculi mente tranſgreſſa: q̄
quāto ſinum cordis grē recipiēde dila
tat: tanto fluct⁹ ſeculi ſecurius calcat.
e ¶ Ne cōpri. Cōprimūt q̄ eccl'ie pa/
cē turbāt. Tāgūt q̄ fidē ꝟbo corde ꝛ di/
†mat.4.d lectiōe ſuſcipiūt: q̄ tetigere ſanati eē p/
Luc.4.g hibent: fugiens cōprimētes naniculā
aſcēdit. f ¶ Et ſpi. imū. Be. Vter/
q3 ꝛ plagas habētes ꝛ imūdi ſpūs: ſꝫ
infirmi pia intētiōe ſalutis: demonia/
ci: vel poti⁹ in eis demones nō ſolū ti
more coacti ad ꝓcidendū: verūetiā ad
cōfitendū maieſtatē ei⁹. ꝓñtia eni eius
pterriti: quē filiū dei eē iamdiu noue
rāt celare nō poterāt: Saniores arria
nis q̄ etiaꝫ hodie negant filiū dei eſſe.
g ¶ Ne manifeſtarēt. Be. Nō ſo/
lū demones q̄ iuiti: vel ab eo ſanati q̄
ſpōte cōfitent: ſꝫ ꝛ apli toto orbe poſt
paſſionē pdicaturi: ante paſſionē tace/
re iubent: ne diuina maieſtate pdica/
ta paſſio differet: ꝛ ſic ſalus mundi.
h ¶ Et aſcē. Beda. Poſtq̄ imūdos
ſpūs ſe pdicare ꝓhibuit: ſctōs elegit q̄
F eū pdicarēt ꝛ nephādos ſpūs eiicerēt.
¶ Mons iſte ſignificat altitudinē iu
ſticie q̄ inſtruēdi: ꝛ quā pdicaturi erāt
†Luc.4.g p locū admonet ad celeſtia erigi: ſic et
legē in mōte dedit. ¶ Hiero. Cōſue/
tudo diuie ſcripture eſt allegorice loq̄:
ſed nos ſic excelſa ſenſib⁹ nr̄is applice
mus: vt hiſtorie ꝟitatē cernam⁹. Chri
ſtus eñ ſolū ſpūaliter mons ē celeſtiū
rerū q̄litate copioſus: et q̄ fluunt aque
viue: et q̄cq̄d ſūme bonū credit in h fū
†mat.10.a. dat q̄ eſt mōs oiuꝫ mōtiū: ꝛ ſctūſctōꝫ
q̄s q̄tidie apud ſe iuitat. In montē vo
cant excelſi ꝛ merito ꝛ ꝟbo: vt loc⁹ cō/
gruat meritis altis. i ¶ Vt eſſent
duode. ꝛc. Speciē iacob dilexit de⁹:
cū videret excelſus gētes: ꝛ ſepararet
filios adam. ſtatuit termios ꝓploꝝ iux
ta numerū filioꝝ iſrl': vt ſint ſuper thro
nos duodecim iudicātes duodecī tri/
Ioh.14.b. bus iſrl'. Quib⁹ data ē poteſtas quā fi
li⁹ accepit a pr̄e ſm carnē: vt opa que
ipſe fecit ꝛ ipſi faciāt: ꝛ maiora hoꝝ fa
ciēt. ¶ Be. Dedit etiā ptātē mortuos
ſuſcitādi: ſicut Mathe⁹ dicit: vt virt⁹
†mat.10.a oſtēſa fidē ꝟbo daret ꝛ noua facerēt:
Luc.6.a q̄ noua pdicabāt. nunc aūt q2 numer⁹
fideliū creuit: multi vitā virtutū tenēt
et ſigna virtutū nō habēt: q2 fruſtra foras miraculū oñdit: ſi
deeſt q̄ int⁹ opet q2 ligue in ſignū ſūt nō fidelib⁹: ſꝫ īfidelib⁹.
k ¶ Et ipoſuit. Be. Nō modo primū: ſꝫ cū adducto ab an/
Ioh.1.f drea dixit: Tu vocaberis cephas qd̄ interptat petr⁹. Sed hic
euāgeliſta te attētū reddit dicēſ: q cū dño ſic cognomiauerit.
Ne eñ putares ſic vocari caſu nō ꝓuidētia dei. Voluit aūt
eū de⁹ ꝓus alio noie vocari: vt ex mutatiōe nois viuacitas ſa
cramēti notaret: id ē grece vl' latine petr⁹: qd̄ ſyriace cephas:
et i vtraq3 lingua a petra dictū: de q̄ petra autē erat xp̄s. Si/
cut eñ a xp̄o luce lux mūdi vocant apli: ſic a petra petr⁹. Si/
moni ponēs merorē negatiōis. ſ. viſo dño poſt reſurrectionē.
Ioh.21.f Vel audiēs triſticiā mortis. ſ. cū ei dr̄: Ali⁹ te cinget ꝛ ducet
B quo tu

a tes autē ſtatim phariſei: cū hero/ a
¶ Hiero. ſilñs ſilem querit. ¶ q2 ſoli nō poſ
ſunt. ¶ gens ſine ꝯſilio. ¶ magna inſania q̄
ſalute indigēt de nece ſaluatoris cōſiliant.
dianis cōſiliū faciebāt aduerſus
a ¶ q2 rōne vincunt mortē machināt. ¶ iō.
¶ medicus cedit inſano populo.
euꝫ quō eū pderēt. Et ieſus cum b
a ¶ odiētibus cedit. amātibus accedit.
b diſcipulis ſuis ſeceſſit ad mare/
¶ rota. ¶ confeſſio.
c ꝛ mlta turba a galilea ꝛ iudea ſe
¶ viſio pacis.
cuta ē eū/ ꝛ ab hieroſolymis/ ꝛ ab
¶ ſanguinea. ¶ aliena deſcenſio.
idumea ꝛ trans iordanē/ ꝛ q̄ circa
¶ anguſtia. ¶ venatio piſcis.
tyrū ꝛ ſidonē: multitudo magna
¶ q2. ¶ Be. opinionem virtutū.
audientes q̄ faciebat venerūt ad
¶ ideo. a ¶ eccl'ia de gētib⁹ cōgregata.
d eū. Et dixit ieſus diſcipulis ſuis/ vt c
i nauicula ſibi deſeruirēt ꝓpt tur
a ¶ diſcordes. b ¶ ideo cōfluebant q2.
e bā ne cōprimerēt eū. Multos ei
ſanabat: ita vt irruerent in eū vt
¶ fideles.
illū tangerēt quotq̄t habebāt pla d
f gas. Et ſpūs imūdi cū illū vide/ e
¶ demones.
bāt ꝓcidebāt ei⁹ ꝛ clamabāt dicē
tes: Tu es fili⁹ dei. Et vehemen g
a ¶ petōri dixit de⁹: Quare tu enarras iuſti
cias meas ꝛc. b ¶ demonib⁹ ꝛ curatis.
c ¶ deum eſſe: ne differet paſſio.
g ter cōminabat eis/ ne manifeſta/
h rent illū. † Et aſcendēs in montē b
¶ gratia. ¶ nō meriti: ſed diuine gratie eſt.
¶ nō vos me elegiſtis ſed ego elegi vos.
vocauit ad ſe quos voluit ipſe:
¶ libero arbitrio.
i et venerūt ad eum. Et fecit vt eſ/ †
¶ vt ter quaterni fidē charitat' p quattuor
partes orbis pdicarent: vnde ab oriente por
te tres. ab aquilone porte tres: ab auſtro por/
te tres: ab occaſu porte tres.
ſent duodecim cum illo: ꝛ vt mit
teret eos pdicare. Et dedit illis †
poteſtatē curandi infirmitates: ꝛ †
k eijciēdi demonia. † Et impoſuit ſi

quo tu nō vis. ¶ Hiero. Et ipoſuit ſimoni nomen petr⁹: de G
obediētia aſcēdit ad agnitionē. Qui ei habet dabit ei ꝛ abū. [...].4.6
¶ Et iacobū: q̄ ſupplātata hꝫ deſideria carnis. Et iohānē:
q̄ grā accepit q alii p laborē. Et ipoſuit eis noia: Boanergeſe
qd̄ filij tonitrui: q̄rū ſupple meritū i mōte meret audire toni/
truū patr' p nubem de filio tonātis.
Mat.17.a Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹: vt p nubē car/
Ps.134. nis ꝛ tpi xp̄i ignē ac fulgura i pluuiā
Ps.100. ſpargerēt in terris: qm̄ dñs i pluuiā
fulgura fecit: vt extinguat miſericor/
dia qd̄ iudiciū exurit. Vñ: Miſeri/
cordiā ꝛ iudiciū cantabo tibi dñe.
B Iacobū

Nico. de lyra

✳ ſunt incipiētes machinari in mor
tē xp̄i. a ¶ Cū herodia. h exponit
dupliciē: q2 dicūt aliq̄ q iſti herodia/
ni fuerūt q̄dā iudei fingētes quādā ſe
ctā nouā dicētes de herode aſcaloni/
ta q erat meſſias: moti ex falſo intel
lectu illi⁹ qd̄ dr̄ Gen. xlix. b. Nō aufe
ret ſcep. de iuda: vbi dr̄ q ablatio re
gni a tribu iuda erat ſignū aduētus
meſſie. Iſte aūt herodes obtinuit re/
gnū illud cū tñ eēt alienigena: q2 pa/
ter ei⁹ fuit idume⁹ ſm q dicit Ioſe/
ph⁹ ꝛ alii hiſtoriographi: ꝛ q2 meſſiā
ꝓmiſſū illi itelligebāt regnare tpalit
nec videbāt aliū regnare tūc in iudea
niſi herodē. iō dixerūt eū eē meſſiā: cū
tñ ꝓphia iacob pdicta eēt ſm ꝟitatē i/
telligēda de xp̄o: q̄ nat⁹ fuit tpe dicti
herodis. vt hr̄ Mat. ii. a. Iſti igit ha
bebāt occaſionē pſequēdi xp̄m: eo q D
iſm eē xp̄m ſicut erat ſm ꝟitatē erat
ꝯtrā ſecte ſue. Alij aūt dicūt q iſti he
rodiani erāt milites herodis antipe
q̄ fuit fili⁹ pdicti herodis: ꝛ dñabat i
galilea: ñ ſicut rex ſꝫ vt tetrarcha: vt hr̄
Lu. iii. Et iſte icarcerauit iohānē ex
q̄ habebāt aliquā occaſionē pſeq̄ndi
xp̄m quē pdicauerat iohes: ꝛ ex his
ptꝫ malicia phariſeoꝝ q̄ cū pñtis hoi
dus tractabāt ꝯſiliū ad pdēdū xp̄m.
b ¶ Et ieſus. h expoſitū ē Matt.
xii. c ¶ Et dix. ie. oñdens i ſe īfir/
mitatē carnis. d ¶ Quotq̄t ha.
pla. i. infirmitates varias. e ¶ Et
ſpi. imū. ꝛ i hoc oñdebat ꝟtutē ſue
deitat'. vtrūq3 ei neceſſe ē ꝯfiteri fuit
ſe i xp̄o. ſ. īfirmitatē carnis ꝛ potētiā
deitat'. ꝛ iō vtrūq3 māifeſtabat xp̄s i
opib⁹ ſuis. f ¶ Tu es fi. di. ꝯtectu
ralē loq̄bāt. g ¶ Et vehemē. cuꝰ
cauſa aſſignata ē. ſ. m. i. ca. h ¶ Et
Moralis aſcē. Poſtq̄ deſcripta ē xp̄i pdicatio
p ſeipm tñ. h ꝯſr deſcribit ei⁹ pdica/
tio etiā p aplos. ꝛ pmo dſcribit ptāt
collatio. ſcdo dicte collatōis executio
vi. ca. ibi: Et vocauit duodecī. Circa
pmū pmo ptās ꝯfert. ſcdo dubiū re/
mouet/ ibi: Et venīūt ad domū. Cir/
ca pmū dſcribit electio aploꝝ ꝛ nūe/
r⁹ ꝛ noia eoꝝ ꝛ ptās eis collata. ꝛ ptꝫ
✳ ſuia q

Moralis ✳ vero cōſiliū faciūt cōtra ieſuꝫ q̄ cū humilib⁹ ꝛ charitatē ha
bētib⁹ cōmorat: ꝛ ideo recedit ab eis ſe elongādo ꝛ humiles
eum ſequunt ꝛ a deo ſalutē ꝯſequunt. b ¶ Et aſcēdēs ꝛc.
p hoc aūt q aplos inſtituit in monte: ſignificauit q epi q̄ ſunt
aploꝝ ſucceſſores in ſupiori gradu ſunt eccl'ie. vnde dicunt ab
epi qd̄ eſt ſupra ꝛ ſcopos intētio: q2 ſupra gregē dñicū debēt
intēdere vt eum dirigere valeāt ad ſupna. † ¶ Et fecit vt
eēnt duode. ad ſignificādū q q̄libet eoꝝ: p q̄tuor ptes ſue
dioceſis fidē trinitatis debet pdicare: duodecim eñ cōſurgūt
ex ductu q̄ternarij p ternariū. † ¶ Et dedit il. po. curandi
infirmitates petōꝝ. † ¶ Et eijciēdi demonia. id eſt excō/
municandi ſuperbos ꝛ rebelles de eccl'ia:
✳ Et cōue.

C a ¶ Iacobũ. Qui curam carnis dño vocãte ſupplantauit: et ipſam carnẽ herode trucidãte cõtẽpſit. b ¶ Iohanẽ. Bed. In q̃ ẽ grã: vel dñi grã: q ob amorẽ p̃cipui grãz quã virginali gl'a ꝓmeruit: ſup redẽptoris ſui pect' recubuit. c ¶ Filij to nitrui. Be. Quoꝝ vn' intonãs: vocẽ theologã quã nemo prius edere nouerat: emiſit: In p̃ncipio erat verbũ etc. quã tanto põdere grauidã reliqt: vt ſi aliquãto plus itonare voluiſſet: nec ipſe mũdus capere potuiſſet.

p quadrũ terni excubãt: et ſctã dñi verba ꝓpriis operũ humeris portãt: vt tabernaculũ vnũ mãſionib' mult' ad terrã ꝓmiſſio portẽt. qu vni' exẽplo ad timorẽ hũiliat: vt ãgelos luciferi caſus: vt nõ gloriẽt ſapiẽs in ſapia ſua: ſed q̃ gloriat i dño glorieẽt. n ¶ Et venerũt etc. Be. Qui alioꝝ curã ſuſceperũt ſollicite cuſtodire debẽt cõſciẽtie domũ vt ſe ꝑus: ide alios regãt. C

2.Co.10.d

d ¶ Et andreã. Hiero. Qui virilitẽ vim facit ꝑditiõis ſue: vt rñſum mortis ſp i ſe habeat: et aiaz ſp i manib' ſuis. e ¶ Et philip. Hiero. Qui os lãpadis ẽ: q illuminat ore qd accepit: cui datũ eſt opus oris illuminati: h locutiõis gen' ſepe ſcriptura cõmemorat qñ nola ꝓpter myſteria ſũt poſita: qd nũc euãgeliſta ex dei ꝑſona vehemẽt affectũ interſerit. f ¶ Et bartho. Hiero. Qui eſt fili' ſuſpẽdẽtis aq̃s: illius. ſ. q̃ dixit: Mãdabo nubib' meis ne pluãt. Nomen hoc filii dei ꝑ pacẽ et dilectionẽ acqrit. Bti eniz pacifici qm̃ fi. d. v. Et diligite inimicos vr̃os: vt ſitis filii dei. g ¶ Et mattheũ. Qui ẽ donatus: cui nõ ſolũ remiſſio pctõꝝ: ſed etiã in apl'oꝝ nũero eſſe dat: vt leo et bos ſil comedãt: et lup' cũ agno. ¶ Nota ꝙ alii euãgeliſte Mattheũ p̃ponũt: et publicanũ nõ dicũt. Ipſe poſt Thomã ſe ponit et publicanũ ſe dicit: h ¶ Et thomã. Hiero. Qui ẽ abyſſus. Multi eni ꝓfunda ſciũt: ſed nõ ꝓferũt. Vñ: Scio hoiem in xp̃o etc. vſq: que nõ lz homi loq. ¶ Be. Thomas abyſſus: q: altitudinẽ virtut' in reſurrectiõe penetrauit. Vel grece gemin' qd dr didym'. i. dubi' ꝓpẽ dubiũ cor: q: reſurrectionem vix credidit. i ¶ Et iacobũ. i. docti vel milleſimi: cui' a latere cadẽt mille: et decẽ milia a dextr' tuis. Hiero. Iacobũ alphei: cui nõ ẽ colluctatio aduerſus carnẽ et ſanguinẽ: ſed aduerſus p̃ncipes po. te. etc. Bed. Iacobũ alphei q et frater dñi dr: q: maria alphei fuit ſoror matris dñi: quã iohãnes mariã cleophe dicit fortaſſe: quia idẽ alpheus et cleophas. Vel defũcto alpheo p' natũ iacobũ cleophe nupſit. q̃ merito fili' alphei. i. docti. Inde eni poſt reſurrectionẽ: ſtatĩ hieroſolymorũ ordinat ep̃s tanq̃ doct' vel docti filius. k ¶ Thadeũ. Cuſtos cordis: hũc lucas i euãgelio et in actib' apl'oꝝ iudã iacobi nolat: q: frater iacobi fratris dñi. Vñ dr fili' marie matris iacobi et ioſeph et iude et ſimonis. ¶ Hiero. Et thadeũ q̃ eſt corculus. i. cordis cultor q̃ ſeruat cor ſuũ oi cuſtodia. mũdicia nãq cordis videt deus vt ꝑ vitiũ mũdũ. l ¶ Et ſimonẽ. Be. Simon chananeꝰ a chana vico galilee: q et ſimõ zelotes. i. emulator. Chana zelus: chananeꝰ zelotes. ¶ Et ſimonẽ chananeũ. q̃ et zelotes. Simon: ponẽs vel habens triſticiã. Bti nanq q̃ lugẽt: qm̃. i. c. Trinũ luctũ implet q̃ cõſolationẽ querit futuraz: deflet ꝓpria pctã cum dauid et maria: cum paulo flet cũ flentib': et flet multũ cum iohãne q̃ dicebat: Et ego flebã multũ q: nemo dign' inuẽtus eſt. q̃. a. l. et. ſ. ſ. ei'. Zelotes autẽ dr quẽ comedit zel' dom' dei vt Phynees: et ceſſauit q̃ſſatio. m ¶ Et iudã ſca. Qui nõ delet pctm̃ ſuũ ꝑ pniam: nec illud delet ꝑ memoriã. Vñ et pctm̃ matris ei' nõ deleat: fiat cõtra . d. ſemꝑ. ¶ Iudas ꝯfitẽs vel glorioſus: ſcarioth memoria mortis. Cõfeſſores multi ſunt in eccl'ia ſupbi et glorioſi: quoꝝ p̃mus ſimon mag': et alii heretici: quoꝝ memoria mortalis i eccl'ia celebrat vt deleat. ¶ Hiero. Iudas ſcarioth a vico in q̃ ort': aut a tribu iſachar. Iſachar merces: p̃ciũ. ſ. ꝑditiõis: ſcarioth memoria mortis: q: nõ repẽte: ſz p̃meditat' deũ tradidit. Hic ꝓuide int' apl'os eligit: q: magna vis ꝯuat' quã nec aduerſari' miſter infirmat. Voluit dñs ꝓdi a diſcipulo vt tu a ſocio ꝓdit' modeſte feras tuũ erraſſe iudiciũ tuũ periſſe bñficiũ. ¶ Hiero. Hi ei apl'i circa tabnaculũ dñi

Ela.5.b.

Mat.5.a Luc.6.d

Nota

2.Co.12.a.

Ps. 90.

Eph.6.b B.

Mat.5.a

Apo.5.a

Ps.108.b

a ¶ vocauit ad ſe. ¶ ſupplantatorem.
a moni nomen petrus: et iacobũ ze
¶ fugitiui.
b bedei, et iohãnẽ fratrem iacobi: et
impoſuit eis nomina boanerges a
a ¶ Bed. virilis a greco aner: qd eſt vir: q: viriliter dño adheſit.
c quod eſt filij tonitrui. Et andreã d
a ¶ os lãpadis vel lãpadarũ. b ¶ fili' ſuſpẽdẽtis aq̃s p̃dicatores a ã celeſtia: vñ vberi' inebriẽt corda terrenoꝝ. ¶ ſyrum eſt.
e et philippũm et bartholomeũ et f
a ¶ donatus. b ¶ abyſſus vel geminus: grece didymus.
g mattheũ et thomaz et iacobũ al h i
a ¶ ad differẽtiã iacobi zebedei. ¶ docti vel milleſimi. b ¶ corcul'. i. cordis cuſtos. c ¶ ponẽs triſticiã. d ¶ ad differẽtiã ſimõis petri.
k phei et thadeũ et ſimonẽ chananeũ
a ¶ hui' caſus cõfirmat alios in hũilitate.
b ¶ memoria mortis.
m um, et iudã ſcarioth: q̃ et tradidit il
¶ felix occupatio ſaluatoris: felix ſtudium
n lũ. Et venerũt ad domũ: et ꝯuenit b
turbe cõfluẽtis. a ¶ idiote minus eruditi.
iterũ turba ita vt nõ poſſent neq
¶ etiam.
o panẽ mãducare. Et cũ audiſſent o
a ¶ diſcipuli. b ¶ quẽ faciũt alii magnũ ſui deſpiciunt: q: nõ eſt ꝓpheta ſine honore niſi in patria ſua. c ¶ tãq̃ furioſum. d ¶ q: ſapientie eius altitudinẽ capere nõ poterant: alieno ſenſu locutum putabant.
ſui exierũt tenere eũ. Dicebãt ei
¶ et hoc errabãt diſcipuli. ¶ ſapientes.
p qm̃ i furorẽ verſus eſt. Et ſcribe e
¶ hoc.
q q̃ ab hieroſolymis deſcẽderãt di
¶ Hier. patiẽ ipẽ qd nos pati docuit dicẽs: bñ cruris cũ maledix. vo. ho. ¶ vir muſcaꝝ.
r cebant, qm̃ beelzebub habet: et
q: in p̃ncipe demonioꝝ eijcit de

¶ Hiero. Dom' in q̃ cõueniũt p̃mitiua eccl'ia eſt. Turbe q̃ ipediũt panẽ mãducare: pctã et vitia ſũt: q: q̃ mãducat corpus dñi idigne iudiciũ ſibi mãducat et bi. nõ di. c. d. Vñ dñs in furorẽ vertit vñ dicit: Niſi mãducaueritis carnẽ filii hois et bi. e. ſ. n. h. v. o ¶ Et cũ audiſ. etc. Turba frequẽtat euz: ſui tanq̃ furioſũ deſpiciũt. in q̃ ſalus gẽtiũ notat: et inuidia iudeoꝝ reprobat. De q̃b': In ꝓpria venit: et ſui eũ nõ receperũt. p ¶ Et ſcribe. Bed. Si q̃ tarditate mẽtis nõ intelligũt verbũ dei: remanet tñ ſpes ſalutis ſi forte intelligãt. q̃ aũt itelligere nolũt et iuertũt qd itelligũt: nulla ſpes ẽ. Vñ ſcribe. i. ſapiẽtes etc. q ¶ Ab hiero. Qd ſignificat eũ a ciuib' ſuis eẽ ꝑſequẽdũ vſq ad mortẽ. Legim'. n. q: ſecuta ẽ eũ turba a galilea et iudea et hieroſolymis et trans iordanẽ et circa tyrũ et ſydonẽ q̃ ſũt ciuitates gẽtiliũ: et ſcribe ab hieroſolymis blaſphemabãt: q: turba ppl'i iudeoꝝ illũ cũ palmis et laudib' ꝑduxit: gẽtiles deſiderabãt. ſcribe et ſeniores ppl'i de nece eius tractabãt. r ¶ Beelzebub. Vir muſcarũ ſiue habens muſcas: q̃ noie p̃ncipẽ demonioꝝ cognoiabãt ꝓpter ſordes imolatitii cruoris.

1.Co.11.g.

Ioh.6.f

Ioh.1.a

Ni. de ly.

D Quo ad ſniã ex his que dicta ſunt Mat. x. h excepto. a ¶ Boanerges. etc. ſic eni vocati ſunt a xp̃o: q: i trãſfiguratiõe xp̃i audierũt verbũ dei patris dicẽtis de xp̃o: Hic ẽ fili' meus dilec. etc. qd q̃dẽ verbũ vocat tonitruũ ꝰ illũ modũ loq̃ndi Iob. xxvi. d. Cũ vix paruã ſtillã ſmõis ei' audierim': tonitruũ magnitudis illi' q̃s poterit intueri? b ¶ Et ve. Hic ꝯñr remouet dubiũ. ex h ei ꝙ ꝯtulerat ptãtem p̃dicãdi aplis: poſſet aliq's credere ꝙ in ꝑſona ꝓpria vellet a p̃dicatiõe ceſſare: qd remouet ꝑ h ꝙ ſeruẽti' p̃dicauit q̃ p'us: et iſte feruor p̃mo oñdit in generali. ſcdo i ſpãli ſe. ca. Adhuc circa p̃mũ dictus feruor p̃mo oñdit. ſcdo irrõnabilis locutio: ex h inſurgẽs repellit ibi: Et cũ audiſſent ſui. Circa p̃mũ dr: c ¶ Et ꝯue. ite. tur. ad audiẽdũ verbũ dei ab ipſo et ip̃e ita feruẽter int' debat p̃dicatiõi ꝙ ipſe et diſcipli ei' nõ habebãt tẽp' mãducãdi. d ¶ Et cũ audiſ. Hic irrõnabilis locutio inſurgẽs ex p̃dicto feruore repellit: et h in trib' caſib'. ſcds ponit ibi: Et ſcribe. terti' ibi: Et venerũt mr̃ ei'. Circa p̃mũ ſciẽdũ ꝙ illi erãt d cognatõe ſua ex pte matris videntes inſolitũ feruorẽ in eo: q: ſicut dictũ eſt ꝓpter feruorẽ p̃dicãdi omittebat horã comedẽdi: videbãt etiã in vultu ei' inſolitã claritatẽ ex virtute diuinitat' ꝓcedentẽ. Item audiebãt eũ loquẽtẽ de diuis ardua et inſolita: et ꝑ ꝯñs eis nõ itelligibilia. iõ credebãt eũ loq̃ ſicut arrepticiũ vel furioſũ iõ voluerũt eũ tenere et ligare ne ſibi vel aliis poſſet nocere: et iſti mouebãt pietate. Circa caſũ ſcdm q̃ ponit ibi dr: e ¶ Et ſcribe. ꝯſiderãdũ ꝙ iſti moti ꝯ xp̃z iuidia et malignitate dicebãt ip̃z xp̃m h̃re quẽdã demonẽ p̃latũ aliis demõib' ſuperiorẽ ꝑ cui' virtutẽ expellebat demões inferiores a corpib' obſeſſis ab eis. et iõ xp̃o illoꝝ et iſtoꝝ irrõnabilia verba repellit. cũ dr. Et cõuocatis.

bo anerges

Mat.12.b. Luc.11.b et.c

✳ c ¶ Et cõuenit iterũ tur. etc. hoc eſt cõtra illos qui diminuũt op' p̃dicatiõis ꝓpter ſaturitatẽ cõmeſtionis. d ¶ Et cum audiſ. etc. Silr illi q̃ ſunt feruidi ad ſequẽdũ xp̃m a mũdanis hoib' inſani reputant et ab eis quãtũ poſſunt retinẽt. Moraliter

G a ¶ Quō pōt ⁊c̄. Be. Eligāt q̄d vo
E lūt. Si ſathanas ſathanā nō pōt eiice
re: nihil ꝯ dn̄m dicūt. Si aūt pōt rece
dāt a regno eı᷒ q̄d diuiſū ſtare nō p̄t.
b ¶ Et tunc do. ⁊c̄. Beda. Domū
diripuit: q: oēs mūdi ꝑtes a diabolo
poſſeſſas aplis ⁊ eorū ſucceſſorib᷒ q̄ſi
diuiſas ꝓuincias vt ꝑplos ad fidē cō
uerterēt diſtribuit. c ¶ Qui autē
blaſphe. Hiero. q: non meref peni
tētiā agere vt recipiaf q̄ chriſtū intel
ligēs ꝑncipē demoniorꝫ eſſe dicebat:
q: nūq̄ ſoluif a carcere q̄ quadrātem
ꝑbi nouiſſimū nō ſoluerit aſſ finē vi
Denari᷒ q̄t tuor ꝑtibus fundatur te. Quattuor nāq̄ partib᷒ fundaf de
nari᷒ eterne vite: vt q̄d corde credis:
ore ꝯfitearis: ⁊ q̄d ꝯfiteris / oꝑe cōple
as. ⁊ q̄d cōpleueris / docere nō ceſſa
matth. 5. c ueris. Qui enī fecerit ⁊ docuerit: hic
Ibi. 12. c magn᷒ vocabif i regno celorꝫ. ¶ Be
da. Matthe᷒ dicit: Qui blaſphema
uerit in ſpm̄ſctm̄ vel v̄bū dixerit ꝯtra
ſpm̄ſctm̄: nō habebit remiſſionē neq̄
in hoc ſeculo neq̄ in futuro: q̄d de ui
nimis intelligēduꝫ eſt: vt de ſermone
ocioſo: de riſu nimio: q̄ꝫ etiā hec vita
veniā ꝓmeruit. d ¶ In ſpm̄ſctm̄.
Nō q: ſpm̄ nō eſſe vel q: eſſe: ſed nō
deū eſſe. vel deū eſſe: ſed minorē p̄re
⁊ filio: q: hoc nō inuidia diabolica / ſꝫ
q̄m dicebāt ⁊c̄. e ¶ In eternum.
Hoc ꝯtra Origenē q̄ omnibus pctōri
bus veniā ꝓmittit poſt iudiciū tranſ
† mat. 12. c actis in numeris ſeculis. f ¶ Fra
Luc. 12. b tres. Hiero. Nō filiū marie ſemꝑvir
ginis: vt mētif Heluidi᷒: vel ioſeph
ex alia vxore ſicut alii garriūt: ſed co
f gnati. ¶ Bed. Myſtice. Mater et
Myſtice fratres ꝑplis iudeorꝫ ex q̄bus chriſtus
† 25. diſt. c. ſm̄ carnē: foris ſtāt in lr̄ali ſenſu: tur
qualis ba in domo: gētes in ſp̄ūali myſterio.
Foris volūt iudei videre chriſtum: q:
ſp̄ūalē intelligentiā nō querētes: po
tius ad carnalia docēda eum exire co
gūt vel querūt. g ¶ Que eſt maf.
Be. Nō refutat obſeq̄ matri q̄ dicit:
Honora patrē et matrē. ſed oſtēdit ſe
Exo. 20. b plus debere paťnis myſteriis: q̄ ma
† mat. 12. d. ternis affectib᷒ idē exēplo mōſtrauit
Luc. 8. c q̄d v̄bo ait: Qui amat patrē aut ma
Mat. 10. d trē plus q̄ me nō eſt me dign᷒. Nec
fratres iniurioſe cōtēnit: ſed op᷒ ſp̄ūa
le p̄fecit cognationi: docēs meliorē eē
ſe copulā cordiū q̄ corporū. h ¶ Ec
ce mr̄ mea ⁊c̄. Hiero. vt ſciam᷒ nos
eſſe ⁊ fratres eı᷒ ⁊ matrē ſi voluntatē
p̄ris eı᷒ fecerim᷒: vt coheredes ſim᷒:
q: nō in ſexib᷒ / ſed in factis diſcernit.
Soror ⁊ frater credēdo mater p̄dicā
do vā ꝑ p̄dicationē amor chriſti quaſi
ipſe chriſtus in corde auditoris gene
ratur.

Ca. IIII

Iterum ce. docere. Be. Exiēs de domo vbi demoniū habere dicif: docet ad mare: vt oñderet ſe ob ꝑfidie culpā iudeā relicturū ⁊ ad gētes trāſiturū. Vñ apte ꝓmittif: q: p̄dicāte eo in domo: mater
† Luc. 5. a ⁊ fratres foris ſteterūt. ¶ Hiero. Ce
pit docere ad mare: vt loc᷒ indicet au
ditores amaros ⁊ inſtabiles: et iō in
parabolis loquif: vt q̄ nō intelligerēt
ab aplis q̄s ꝯtēnebāt: inq̄rētes diſce
rēt myſteriū regni q̄ carebāt. Mare
mūdus eſt: q̄ guſtat᷒ amar᷒ eſt ⁊ vitio
rū fluctib᷒ inq̄etus: ſed ab ipſo dn̄o eri
piunf p̄deſtinati q̄ amara dulcificat:
triſtia cōuertit in gaudiū: egritudinē
in ſalu

a ¶ vt ꝓbet ratione q: neq̄ mēte captus eſt neq̄ in beelzebub eiicit demones. b ¶ vt non intelligant donec capiant.

monia. Et cōuocatis eis / in parabo a

a ¶ ſic dicif me i beelzebub eiicere demōia. ¶ b

a lis dicebat illis: Quōmodo pōt ſa †

¶ nullo modo q:. ¶ cauſa p̄miſſa.

thanas ſathanam eiicere? Et ſi re †

a ¶ vt demones pugnēt ꝯ ſe. b ¶ diſcordia magnū in ſe diuidaf / nō pōteſt ſtare re

xime res dilabunf. ¶ aliter ꝓbat idē. ¶ ꝯtra.

gnū illud. Et ſi domus ſup ſemet †

¶ pugnando.

ipſam diſpartiaf non pōt dom᷒ illa

¶ ergo. ¶ de cuius regno eſtis.

ſtare. Et ſi ſathanas ꝯſurrexerit in

¶ contra.

ſemetipſū diſptit᷒ eſt / ⁊ nō poterit ſta

¶ vos dicit᷒: q: i beelzebub eiicio demōia ſꝫ nemo p̄t ⁊c̄. ¶ hoīes a diabolo deceptos. ¶ dia

re: ſꝫ finē habꝫ. Nemo pōt vaſa for †

boli. a ¶ Bed. mūdū in maligno poſitū in q̄ vſq̄ ad aduētū ſaluatoris q̄ſi pacato imperio ſi

tis igreſſus i domū diripe niſi pri᷒

ne ꝯdictōe q̄eſcebat. a ¶ diabolū. b ¶ a ſeductione cōpeſcat. c ¶ ⁊ ereptos a diabolo eccle adunauit ⁊ ꝑ diſtinctas g̃duū dignitates ordinauit.

b fortē alligēt: ⁊ tūc domū eı᷒ diripi

¶ dicitis me imūdū ſpm̄ hr̄e: ſꝫ ¶ hec ꝯ Nouatianū q̄ in martyrio lapſis veniā negat.

et. † Amē dico vobis: q̄m oīa dimit

¶ digne penitētib᷒. ¶ in quoſlibet. ¶ in deū.

tēt filiis hoim pctā ⁊ blaſphemie q̄

a ¶ .i. q̄ itelligēs opa dei cū negare nō poſſit ex inuidia ꝯdicit: ⁊ opa ſp̄ūſſcti dicit eē beelzebub.

c bus blaſphemauerit. † Qui aūt blaſ

d phemauerit in ſpm̄ſctm̄ / nō habet

¶ q: penitere digne nō pōt. a ¶ q: ſilis diabolo ꝯ ꝯſciētiā ſuā maieſtatē dei oppugnat. b ¶ q: ipſe eterne delinquit q̄ nunq̄ penitet.

e remiſſionē i eťnū: ſꝫ re᷒ erit eťni de

licti q̄m dicebāt ſpm̄ imūdū habꝫ.

¶ eo p̄dicāte. ¶ ꝑplis iudeorū. ¶ in littera.

f † Et veniūt mr̄ eı᷒ ⁊ frēs / ⁊ foris ſtā b

a ¶ foris. b ¶ Be. i ſp̄ūali itelligētia q̄eſcebat.

tes miſerūt ad eū vocātes eū. Et ſē

¶ gentilium.

debat circa eū turba / ⁊ dicūt ei: Ec

ce mr̄ tua ⁊ frēs tui foris q̄rūt te. Et

a ¶ nos q̄ꝫ ſi foris ſtem᷒: nō cognoſcemur.

g r̄ndēs eis / ait: Que eſt mr̄ mea ⁊ fra

¶ vt attentos faciat.

tres mei? Et circūſpiciēs eos q̄ i cir

h cuitu eı᷒ ſedebāt / ait: Ecce mr̄ mea

et frēs mei. Qui ei fecerit volūtatē

a ¶ ꝓpter vtrumq̄ ſexum fidelium.

dei: h frat me᷒ ⁊ ſoror mea ⁊ mr̄ eſt.

¶ eodē die. vñ Matthe᷒ poſt ſuperiorē ſermonē: ꝯtinuo ſubiunxit in illo die exiens de domo ſedebat iuxta mare ⁊c̄.

i Iterum Ca. IIII †

¶ gētes tumidas ⁊ amaras.

cepit docere ad mare: et cōgregata

a ¶ Be. frequētia ꝑplorꝫ ad fidem cōfluentiū.

eſt ad eū turba mlťa: ita vt in nauim

k aſcēdēs ſederet in mari: et omis tur

¶ infidelium.

ba circa mare ſup t̄rā erat: et doce

m bat illos i ꝑabol᷒ mlťa / ⁊ docebat ill᷒

in ſalutem. k ¶ Nauim aſcēdēs G
ſederet in mari. Beda. Eccliam
que eſt in mari inter infideles: quā
deus gratia ſue viſitatiōis illuſtrat:
⁊ dilectā ſibi manſionē cōſecrat.
l ¶ Et omis turba circa mare.
Hiero. Hi ſunt qui nuper ad audi
endū verbū venerūt: ⁊ inde pietate
animi ab amaritudine reproborꝫ tā
q̄ a mari ſecuti ſunt: ſed nōdū cū do
mino in naui ſunt: q: nōdū celeſtib᷒
myſteriis vel ſacramētis que deſide
rāt imbuti ſunt. m ¶ In parabo
lis multa. Parabola eſt rerū na Parabola quid eſt
tura diſcrepantiū ſibi ſub aliqua ſi
militudine facta cōparatione. Mo
re ſue prudentie loquif: vt qui cele
G ſtia cape

Nico. de lyra

* a ¶ Et cōuocatis eis. Quia
rationabiliter loquēdo oſtēdit ſe nō
eſſe furioſum: ⁊ vera ⁊ ſancta docen
do: oſtēdit ſe nō habere demonē pri
uatū cū ſit pater mendacii. vt habef
Ioh. viii. cetera patent ex his que
dicta ſunt Matth. xii. b ¶ Et ve
niunt mater eı᷒ et frēs. Hic con
ſequenter ponif terti᷒ caſus. ipſo enī
predicāte nunciatū fuit ſibi inſidioſe
ꝙ mater eı᷒ et fratres ſtabant foris
ad tentandū ſi ex affectu carnali ad
matrem dimitteret vel interrūperet
predicationē: ⁊ ipſe hoc verbū mali
gnū repulit rōnabiliter: vt pꝫ ex his
que dicta ſūt Mat. xii.
* † ¶ Quō pōt ſathanas ſa Moraliter
thanā eiicere. Hoc aūt moraliter
fit q̄n vitiū vnū aliud expellit: vt ꝓ b
digalitas auariciam vel ecōtrario.
† ¶ Et ſi re. i ſe diuidaf. Regnū
aīe diuidif: q̄n ſenſualitas rōni con
trariaf. † ¶ Et ſi dom᷒ ſup ſe.
Hoc cōtingit q̄n in eodē hoīe habi
tus malus ad aliq̄d declinat cui con
ſciētia recalcitrat. † ¶ Ne. pōt va
ſa for. ⁊c̄. Iſte fortis eſt fomes qui
fortiter inclinat ad malū: ſed ꝑ rōnē
fortiter alligaf q̄n virtutis habit᷒ in
iraſcibili ⁊ cōcupiſcibili ꝑ bonū exer
citiū firmaf ⁊ tūc eı᷒ vaſa. i. opa diſſi
panf. b ¶ Et veniunt mater eı᷒
et fratres. Chriſti mater ⁊ eı᷒ fra
tres poſſunt dici ſynagoga ⁊ iudei q̄
foris ſtare dicunf chriſto predicāte:
q: gentib᷒ chriſto credentib᷒ ſynago
ga cum iudeis extra fidē māſit ꝑ ma
iori parte.

Ca. IIII

Iterum ce. Hic cōſeq̄nter oſtēdif feruor predicādi in ſpeciali. et p̄mo deſcribif
feruor p̄dicationis. ſcdō ex hoc inſur
gens liuor emulationis. in p̄ncipio.
vi. ca. Circa primū euāgeliſta primo
deſcribit p̄dicationis typū. ſcdō p̄di
cationis fructū / ibi: Et dicebat ſic eſt
regnū dei. tertio cōfirmans miracu
lum / ibi: Et ait in illa die. Circa p̄mū
p̄mo deſcribif p̄dicationis chriſti tē
pus ⁊ modus. ſcdō p̄dicatiōis para
bola ſiue typus / ibi: Ecce exiit ſemi
nans. tertio huius parabole aperif Diuiſio
intellectus / ibi: Et cum eſſet ſingula
ris. Et iſta pars diuiditur in duas:
q: primo aperif intellect᷒ parabole
* aplis ſpe
Moraliter. † ¶ Et iterum ce Moraliter
pit docere ad mare. Sequitur:
* Ecce exiit

A ſtia cape nõ poterãt: p ſimilitudinẽ terrenam auditã pcipe potuiſſent. Grece ſimilitudo dr qñ qđ intelligi volum⁹ p aliqs cõparatiões indicam⁹ vt ferruz aliquẽ durũ: velocẽ vẽtꝰ cõparamus ⁊ auib⁹. Idem fit in triceſimo ſexageſimo ⁊ cẽteſimo fructu .i. lege prophetia: ⁊ euãgelio ꝙ ĩ ore triũ teſtiũ myſteriũ regni in monte oſtẽſuz.i. moyſi et helie ⁊ ieſu cõſiſtit.

a ¶ Aliđ ce. ⁊c. Lucas: Et cõculcatum eſt: ⁊ volucres celi comederũt. Via mens: meatu carnaliũ cogitationũ trita. Unde ſemẽ perit: nec fructũ affert et a volucrib⁹ rapit̃.i. a demonib⁹ q̃ volucres celi dicunt̃: ſiue q: celeſtis ⁊ ſpiritualis nature: vel q: ĩ aere habitãt. b ¶ Hi autẽ ſunt. Differentias ponit eorũ qui audiũt verbum. Sunt aũt quidã vt gentiles q̃ nec audiũt. c ¶ Reliqua cõcupiſcẽ. De p̃ceptũ eſt. ſcripit̃ eni: Cõcupiſces ſapiam: ſerua mandata ⁊c. ⁊ alibi: Btũs vir qui timet dñm: in mãdatꝭ eius volet nimis. De ɔcupiſcẽtie bone: qui reliqua cõcupiſcit: et aberrat.

† mat.13.b
Luc.8.b
†Sap.6.c
Pro.7.a
Ps.111.a

B d ¶ Lucerna ⁊c. Hiero. Lucerna verbuz dei. Modi⁹ aũt lect⁹: audit⁹ ĩ obediẽtiũ. Candelabrum apli q̃s illuminauit verbũ dei. Abſconditũ et occultum qđ palã fit cum a domino tractatur. ¶ Beđ. Modius vita noſtra diuina p̃ſcientia menſurata. Lectus caro: in qua quieſcit anima. Lucerna: verbũ qđ illuminat. Qui ergo amore p̃ſentꝭ vite ⁊ carnalis illecebre occultat: verbũ dei: quaſi ſub modio vel lecto lucernã operit: quia ei carnis concupiſcentias preponit.

e ¶ Nõne vt ſup. Beđ. Ut dominicẽ p̃dicatio veritatis ſubſit ſeruitus corporis: p quaz tñ excelſior appareat doctrina tanq̃ p candelabrũ lucerna.

f ¶ Non eſt eñ. Quaſi nolite erubeſcere euãgeliũ: q: nihil occultum modo qđ nõ fiat palam in iudicio: quando illuminabit deus abſcondita tenebrarum: et manifeſtabit conſilia cordium vbi vobis a deo laus: illis autem pena eterna. g ¶ In qua mẽſura me. ⁊c. Hiero. Etem̃ ſm mẽſuram fidei vniuſq; diuidit̃ ĩtelligentia myſterioꝝ: ⁊ adiciet̃ nobis donũ ſcientie etiaz adiciẽt̃ virtutes.

G Qui enim

a ¶ chriſtus. b ¶ de ſinu p̃ris in mũdũ: vel de iudea ad gentes. vñ Abacuk

ĩ doctrina ſua. Audite† Ecce exijt ſeminãs ad ſeminãdũ. Et †

egreſſus eſt in ſalutem.p.t. a ¶ verbum per ſe vel p ſuos. b ¶ circa.

a dũ ſemiãt: aliđ cecidit ſec⁹ viã: ⁊ venerũt volucres ⁊ come-

a ¶ Beđ. duriciã ꝓterue mẽtis. b ¶ Beđ. lenitatẽ animi obediẽtis.

derũt illđ. Aliud vo cecidit ſup petroſa vbi ñ habuit t̃rãz

a ¶ Beđ. q: audito verbo ad horã delectant̃. b ¶ ꝓbitatẽ animi celeſti diſciplina exercitati ⁊ ad obediendũ regulariter inſtituti.

multã: ⁊ ſtãtiz exortũ ẽ: qm nõ habebat altitudinẽ t̃re: ⁊ qñ

a ¶ feruor pſecutionis. b ¶ firmi deſiderij: q: hmõi ad horam tñ audito ſermone delectant̃.

exort⁹ eſt ſol/ exẽſtuauit/ ⁊ eo ꝙ nõ hẽbat rãdicẽ/ exaruit. Et

a ¶ corda diuitiarũ cura ſollicitata. b ¶ multiplicate ſũt diuitie. c ¶ nec poteſt fructificare verbũ. ¶ ideo.

aliđ cecidit ĩ ſpinãs: ⁊ aſcẽderũt ſpinẽ ⁊ ſuffocauerũt illđ/ et

¶ fidelem mentẽ.

fructũ ñ dedit. Et aliđ cecidit ĩ t̃rã bonã ⁊ dabat fructũ aſcẽ

a ¶ fidẽ ſctẽ trinitat᷑. b ¶ in cõiugatis qđ ſignificat index ⁊ pollex ad ſignificãdũ tricenariũ quaſi blãdo oſculo iũcti. c ¶ in viduis.

dẽtẽ ⁊ creſcẽtẽ ⁊ afferebat ũnũ trigita: ⁊ ũnũ ſexagita: ⁊ vnũ

a ¶ in virginib⁹. b ¶ ſignificat ſe alta dixiſſe. ¶ cordis. ¶ intelligat.

cẽtũz. Et dicebãt: Qui habet aures audiẽdi/ audiat. Et cũ a

a ¶ ſecretus a turba. b ¶ diſcipuli.

eẽt ſingularꝭ ĩterrogauerũt eũ hi q̃ cũ eo erãt duodẽci para-

a ¶ qui mecũ nõ his qui foris ſunt. b ¶ ſecreta ſcripturarũ.

bolaz. † Et dicebat eis: Uobis datum eſt † noſſe myſteriũ re

a ¶ qui nolãt accedere. ¶ nõ ĩ naui mecũ. b ¶ nõ mõ verba: ſʒ ⁊ facta: q: nõ poterant cape ſpiritualia q̃ in eis tegebant̃.

gni dei: Illis aũt qui foris ſũt: õmia ĩ parabolis fiũt: vt vi-

a ¶ exteri⁹. b ¶ exteriora. c ¶ corde. d ¶ exteri⁹. ¶ corde.

dentes videãt ⁊ nõ videãt: ⁊ audiẽtes audiãt ⁊ nõ ĩtelligãt:

a ¶ .i. vt nõ. b ¶ quaſi ideo nõ cõuertunt̃ nec remittũt̃ eis peccata.

ne quãdõ cõuertãnt̃ ⁊ dimittant̃ eis pctã. Et ait illis: Ne-

¶ excitat attentionẽ.

ſcitꝭ pabolã hãc? Et quõ oẽs pabolas cognoſcetꝭ? Qui ſe-

¶ in quibus.

b minat/ ṽbũ ſemiat. Hi aũt ſũt q̃ circa viã vbi ſemiat̃ ṽbũ: ⁊

a ¶ q: nulla fide nullo ĩtellectu: vel tẽptãde vtilitatis occaſione pcipiũt.

cũ audierit/ cõfeſtim venit ſathanas ⁊ aufert ṽbũz qđ ſemi

¶ Beđ. hi vtilitatẽ pbãt: deſideriũ guſtãt: ſʒ aduerſa impediũt q̃ formidãt.

natũ ẽrĩ cordib⁹ coꝝ. Et hi ſũt ſilr̃ q̃ ſup petroſa ſeminant̃: q̃

cũ audierit ṽbũ: ſtati cũ gaudio accipiũt illđ: ⁊ ñ habẽt ra-

¶ fidẽ firmã. a ¶ ad tp̃s credũt. ¶ ergo. ¶ interiori. ¶ de loco in locũ.

dicẽ in ſe/ ſʒ tẽporãles ſũt: deinde orta tribulatione ⁊ pſecu

¶ diuitijs

tiõe ꝓpter verbũ: ɔfeſtim ſcãdalizant̃. Et alij ſũt q̃ ĩ ſpinis

q̃ diuerſis curis pũgũt: q: p multis indigẽt q̃ p multa poſſidẽt.

a ¶ curarũ. b ¶ appetitus deficiens.

ſeminant̃: hi ſũt q̃ ṽbũ audiũt et erũnẽ ſeculi: ⁊ deceptio di-

a ¶ acquirendi. b ¶ id eſt ſtrangulant guttur mentis nec bonũ deſiderium ad cor tranſire ſinunt.

c uitiarũ/ ⁊ circa reliq̃ cõcupiſcẽtie introeũtes ſuffõcãt verbũ

¶ fidelẽ cõſcientiã.

⁊ ſine fructu efficit̃. Et hi ſũt q̃ ſup t̃rã bonã ſemiati ſũt: q̃ au

a ¶ Beđ. hi excipiũt: ɔſeruãt ⁊ fructificãt. b ¶ fidẽ trinitat᷑ ĩ electoꝝ cordib⁹.
c ¶ pſecutionẽ bone opationis: q: ſex diebus ornatus mũdi expletus eſt.

diũt ṽbũ ⁊ ſuſcipiũt: ⁊ fructificãt vnũm triginta/ vnũ ſexa-

a ¶ Beđ. ꝑpetuã beatitudinẽ: q: cẽtenari⁹ a leua trãſfert̃ in dexterã digitali cõputatione. b ¶ Quaſi vobis datũ ẽ.n.m.r. ſʒ ceteris p vos idẽ myſteriũ reuelandũ: ⁊ iđ carnali timore nõ abſcõdatis. ¶ verbi dei.

b ginta/ ⁊ vnũ cẽntũ. Et dicebãt illis: † Nunq̃d venit lucerna b

a ¶ vita veſtra. b ¶ carne. c ¶ corpus. ¶ vt dominet̃

c vt ſb modio ponat̃/ aut ſub lẽcto? Nõne vt ſup cãdelabruz d

¶ vel reuelet̃.

f ponat̃? Nõ ẽ eñ aliq̃d abſcõditũ qđ nõ mãifeſtet̃: nec factũ e

a ¶ intelligendi verbũ dei.

eſt occultũ ſʒ vt ĩ palã veniat: Si q̃s habet aures audiẽdi/ f

a ¶ memorie mãdet. ¶ nõ ſe ſubtrahat: nõ auditũ ad fabulas ɔuertat. b ¶ q̃ſi olã q̃ poteſtis ſollerter facite. q. in qua mẽſura mẽſi fueritis: remetiet̃ vobis.

g audiat. Et dicebat illis: Uidẽte q̃d audiatꝭ. † In q̃ mẽſura g

C

Ɵꝝ aplis ſpãlit̃. ſcđo p̃dicit̃ aplꝭ. dũs p aplos oib⁹ generaliter / ibi: Nunq̃d venit lucerna. tres prime ptes expoſite ſũt Math. xiij. paucis exceptis.

a ¶ Et cũ eſſet ſin. i. extra p̃ſſurã turbarũ tũc ex poſuit parabolaz aplis. b ¶ Nũq̃d. Hic oſtẽdit̃ doctrina euãgelica p aplos publicãda: qđ factũ eſt poſt aſcẽſionẽ xp̃i ad celoſ. tũc ei diſpſi ſunt p orbem vt in oẽm terraz exiret ſon⁹ p̃dicationis eoꝝ: ⁊ etiã ante paſſionẽ xp̃i miſſi ſunt ad p̃dicandũ: non tñ ita diffuſe/ ⁊ hoc ẽ ꝙ dr: Nunq̃d ve. lucer.i. doctrina euãgelica ſm illđ Ps. Lucerna pedibus meis ṽbũ tuũ ⁊c. c ¶ Ut mo. po. ⁊c. i. occulte in latebris doceat̃ ſicut doctrine ſuſpecte hereticorũ ⁊ aliorũ malorꝝ. q. d. nõ.

d ¶ Nõne vt ſup cande. po. hoc eſt in palã et publice doceatur q. d. ſic. e ¶ Nõ eſt eĩ ali. abſcõdi. ⁊c. q: illa que xp̃s docuit aplos ſecrete: voluit p aplos p̃dicari publice ⁊ manifeſtet ſm ꝙ dicitur eis Matt. x. c. Qđ ĩ aure auditis p̃dicare ſuper tecta.

f ¶ Si q̃s habet au. audie. id ẽ deſideriũ intelligendi doctrinã xp̃i. g ¶ Audiat. q. d. talis põt ꝓficere nõ ſolũ ſibi ĩtelligẽdo: ſʒ etiã aliis ĩpſos docẽdo iđ ſbdit̃: h ¶ In q̃ men. ⁊c. qđ exponit ſic Be. Si ſolerter ⁎ omnia

⁎ † Ecce exiit ſeminans. ⁊c. Sicut docet quiſ verbo ſic etiã exẽplo. Matth. xiij. parabolã iſtã expoſui de ṽbo doctrine. Hic autez exponi põt de exemplo

†mat.13.a
Luc.8.a
aliꝭ ſcire
Ps.118.o.
D
alꝭ † corde
†mat.5.b
Luc.8.c
et.11.c
Moraliter
†mat.10.c
Luc.8.c
†mat.7.a
Luc.6.f

a ¶ Qui eni habet dabit ei.s.q fidē habet habebit virtu/ tē: ꝛ q habet opus ꝯbi habebit intelligētiā myſterij: ꝛ ecōtra q nō habet fidē deficit virtute: ꝛ q nō habet opus ꝯbi: ei⁹ in/ telligētia caret: ꝛ q nō intelligit iā auditū perdit ac ſi nō audiſ ſet. b ¶ Sic eſt regnū. Hiero. Scriptura diuia p terrenas ſimilitudines monſtrat celeſtia ſacramēta: ſicut totū euāgelioꝝ corpus conſtat. Re/ gnū dei eſt eccła q regiť a deo: ꝛ ipſa re/ git hoies ꝛ vitia calcat: vt cēturio habēs ſub ſe milites. Homo iaciēs ſemē filius hoīs eſt. Semē eſt ꝟbū. Terra corda hu mana. Dormitio hoīs: mors eſt ſaluato/ ris. Exurget ſemē nocte ꝛ die: poſt ſom/ num chriſti numerus credētiū p ꝓſpera ꝛ aduerſa magis magiſq germinauit et creuit in dies dum neſcit. Tropica eſt iſta locutio ꝛ in diuinis creberrima: neſcit.i. neſcire nos facit qs fructū i fine afferat/ dū dicit: Qui ꝑſeuerauerit i finē: hic ſal/ uus erit. Ultro eni terra fructificat: dum voluntatē nſam de⁹ expectat dicēs: Si vis puenire ad vitā ſerua mādata. Pri/ mū herbā.i.timorē. Initium ſapiētie ti/ mor dñi. Deinde ſpicā.i.pniam lachry/ moſaꝫ. deinde.p.f.s. charitatē. Plenitu do eni legis eſt charitas. ꝛ cuꝫ.p.f.m.f. Falx eſt mors vel iudiciū qđ ſecat omia. Qm̄ adeſt meſſis.i. cōſummatio ſeculi: in q iuſti gaudebūt q in lachrymis ſemi/ nauerūt. c ¶ Sicut granū. Hiero. Hoc ſemē iteruꝫ cōparat grano ſinapis qđ minimū in timore eſt: magnū in cha/ ritate q maior eſt oībus olerib⁹: q: deus charitas eſt/ ꝛ oīs caro fenū: ꝛ q infirm⁹ eſt olera māducet. Et facit ramos miſeri cordie ꝛ cōpaſſionis: cuius ſub vmbra q ſunt celi aīalia delectanť habitare. d ¶ Seminatū fuerit. A chriſto ſiue ab hoīe in terra: vel in agro.i. in corde ſuo. Hic homo eſt ſenſus nr̄ et anim⁹ q fouēs granū ꝑdicationis humore fidei: facit pullulare in agro pectoris ſui. e ¶ Minus eſt ꝛc. Quaſi cōtemptibi/ lis ꝑdicās. ꝛ pmo nō crediť: q: ꝑdicat de um hoiem mortuū crucifixū: ꝯ eloquētie ꝛ ſapiētie phoꝝ cōparatū min⁹ inueniť. f ¶ Aſcēdit in arborē. Que altitudi/ ne/ amplitudie/ annoſitate trāſcēdit her/ baꝫ naturā. Alta eſt q: ad celeſtia ſuſtol lit. Ampla: q: totū mūdū occupauit. An noſa: q: nō poterit finiri. g ¶ Oleri/ bus. Bed. Philoſophicis diſciplinis: q quāto aperti⁹ exereſcūt: viliores fiunt: q: ſicut olera herbaꝝ cito decident h ¶ Sine parabola. Bed. Nō ꝙ nul lū ſermonē turbis aptū faceret: ſꝫ q: nul lus ſermo ei⁹ inueniť in q aliqđ pabole nō inueniať. i ¶ Seorſum aūt di. Hiero. Illi eni digni erāt audire myſte/ ria in itimo penetrali ſapiētie: q remotiſ cogitationū tumultib⁹ in ſolitudie ꝟtutū ꝑmanebāt. Sapia ei ē i tpe ocij diſcēda.

Mat.13.b
et.25.c
Luc.8.c
et.19.d
Tropice
mat.10.c
Pro.7.a
Sap.9.c
Ro.13.c
1.Joh.4.c.
Eſa.40.b
Ro.14.a
Mat.13.d
Luc.13.d
Ps.36.a
Mat.13.e

Ni.de ly.

B In naui

M oīa q valetis bona facere ac ꝓximis intimare ſtudetis: aderit diuina pietas q vobis in pñti ſenſum altiora capiēdi ꝯfe ret ꝛ in futuro retributionē eternā addet. ꝛ iō ſubdiť: Et adycieť vobis. a ¶ Qui eni ha.da.illi ꝛc. q: hñs fidē ꝛ grām exꝯſu talis gre mereť ꝙ iteꝝ ſibi deť gra ad augmētum pcedentis. b ¶ Et q nō habet. s. fidē ꝛ grāꝫ q̄les erāt ſcribe ꝛ phariſei. c ¶ Etiā qđ ha bet au. ab eo. Quia noticia legis quā habebāt ablata fuit ab eis inqītū nō va/ luit eis ad ſaluť: ſed magí fuit eis in au gmētū ſue dānationis: ꝯm dictū ſaluato rio Luce ris Luc.xij.f. Seru⁹ q ſciuit volūtatē dñi ſui ꝛ nō fecit vapu/ labit multis. d ¶ Et dicebat ꝛc. Hic ꝯſeqñť deſcribiť chri ſti ꝑdicationis fruct⁹, pmo in vno hoīe. ſcđo in cōitate ecclie/ ibi: Et dicebat cui aſſimilabim⁹. Circa pmū ſciēdū ꝙ p ſe mē intelligiť ꝑdicatio ſicut pz in parabola pcedēti.

a ¶ In pñti ſenſus intelligendi: ꝛ effe/ ctus operādi: ꝛ in futuro dono eterne re

mēſi fueritis: remetieť vobis

tributiōis adycieť. a ¶ qſi ꝯbo qđ au diſtis operā date: qui eni habet ꝛc.

a ꝛ adycieť vobis. † Qui enim a

¶ amorem verbi. ¶ ſenſus intelligen/ di quod amat. ¶ amorem.

habet dabiť illi et q nō habet b

a ¶ naturali ingenio vel litterarū exer citio. b ¶ Beda.i.nulla vere ſapientie dulcedine gaudebit.

etiaꝫ qđ habet auferet ab eo. c

¶ eccleſia.

b Et dicebat: † Sic ē regnū dei d

¶ filius hominis.

quēadmoduꝫ ſi homo iaciat

¶ verbum. ¶ corda. ¶ moritur.

ſementē in terrā ꝛ dormiat: et

¶ aduerſis. ¶ ꝛ proſperis.

exurgat nocte et die et ſemen

¶ in opere. ¶ neſcire facit.

germinet ꝛ increſcat dum ne

¶ quia in arbitrio hominis eſt.

ſcit ille. Ultro ei terra fructifi

¶ timorem. ¶ penitentiā lachrymoſā.

cat pmū herbā: deīde ſpicā: e

¶ charitatem.

deīde plenū frumētū i ſpica.

Et cū ex ſe ꝑduxerit fruct⁹ ſta f

¶ mortem vel iudiciū. ¶ finis ſeculi.

tim mittit falcē: qm̄ adeſt meſ g

ſis. Et dicebat: Cui aſſimila/ h

¶ Bed. Predicatio euangelij: que du cit ad regnum dei de qua dicit: Auferet a vobis regnum ꝛc.

bim⁹ regnū dei: aut cui para/

c bolę cōparabimus illđ: † Si/ †

b cut granū ſinapis/ qđ cū ſemi

a ¶ Bed. in corde credentis: vel in mū do. ¶ in timore.

e natū fuerit in tērra/ minus eſt

oībus ſeminibus q ſūt in ter/

f ra: et cū natum fuerit aſcēdit

¶ primo parua. ¶ charitate.

in arborē: ꝛ fit maius omnib⁹

a ¶ omnis caro fenum.

g olerībus: et facit magnos ra/

a ¶ ꝑdicatores ex ipſa ꝑdicatōe neſcien tes. ¶ ramos miſericordie ꝛ cōpaſſionis.

b ¶ protectione dei: de qua ſub vmbra

mos: ita vt poſſint ſub vmbrā

illi⁹ deſideraueram ſedi ꝛc. a ¶ ſancti.

ei⁹ aues cęli habitare. Et tā/ i

lib⁹ multis parabolis loque/

¶ Lac potum dedi vobis: non eſcam.

bať eis verbum ꝓut poterāt

b audire: Sine parabola autē

¶ a turba.

i nō loquebatur eis. Seorſum k

a ¶ ſpiritualibus ſpiritualia dignis in telligere. ¶ aperte.

aūt diſcipulis ſuis diſſerebat

Ex ſemine autē iſto recepto in aliq hoie fit talis ꝓ/ ceſſus: q: primo concipiť timor diuinoꝝ iudicioꝝ ꝛ ſignificať p herbā q eſt qđ im pfectū/ cū dicit: Fructificat pmū her/ bā: ꝛ q: ex timore ceſſat homo a malis: ꝛ incipit ſe exercere in bonis. ido ſcđo con cipiť ſpes diuinoꝝ beneficioꝝ q ſignať per ſpicā: in qua iā eſt ſpes grani futuri/ cum dr: Deinde ſpica. tertio ex hoc da tur charitatiuus amor qui habet opus ꝑ fectum. ꝛ ideo ſignificať p plenuꝫ frumē tum/ cū dicit: e ¶ Deinde plenum frumētum. Quia vt dicit ad Roma. xiij.c. Plenitudo legis eſt dilectio. ꝛ tūc eſt hō diſpoſit⁹: vt de ſtatu gr̄e trāſeat ad gliam. iō ſbdiť: f ¶ Et cū ex ꝛc. s. ipſe dñs abſcindēdo iuſtos ꝯ pñtivita vt trāſ ferat ad gliaꝫ. iō ſbdiť: g ¶ Qm̄ adeſt meſſis.i. collectio iuſtorum in patria. h ¶ Et dicebat: cui ꝛc. Hic ꝯñr de/ ſcribiť fructus ꝑdicationis chriſti q̄tum ad cōmunitatē eccleſie que de paruo ſtatu creuit ad magnum: ſicut ſinapis granuꝫ. ꝛ patꝫ ſnia ex dictis: Mat.xiij. excepto qđ hic ſubdiť: i ¶ Et talib⁹ mul. ꝛc. Qđ exponit Theophil⁹ dicēs: Qm̄ tur be erāt idocte a ꝯſuetis noib⁹ iſtruit eas p ſimilitudinē rerum ſenſibiliū que erāt eis cognite. Sed hoc videť cōtradicere ei quod.s. dixit chriſtus apoſtolis codeꝫ ca. Uobis datū eſt noſſe myſterium regni dei. illis autē qui foris ſunt in parabolis vt vidētes videāt ꝛ non videāt ꝛ Mat. xiij.b. In parabolis loquor eis: q: vidē/ tes non vident ꝛc. Dicendū ꝙ ſacra ſcri ptura hoc habet ꝓprium ꝙ ſub vna lr̄a habꝫ plures ſenſus quoꝝ aliqui ſunt po tentiores ꝛ alij magis latētes: et ideo in parabolis chriſti turbe capiebant ſenſuꝫ magis patentē: nō autē latētē/ ſed de ta/ li intellectu docebat chriſt⁹ aplos ad par tē. iō ſubdiť: k ¶ Seorſuꝫ autē diſ. ꝛc. De turbis autem predictum eſt vt vi dentes videant et nō videant.s. capiant ſenſum magis patentē: nō autē latentē.

Diuiſio
Mat.13.c
De pe.diſ.
2.c.dñs lais
Theophil⁹
Moralis

⁜ Et ait illis

⁜ emplo vite: qđ ſemē dici pt. Uidētes autē exēplū ꝯ ſemē recipiūt: ſꝫ diuerſimo de. nā aliq ſunt demonū ſuggeſtionibus pui q rapiunt ſemē illud ſignificati p vo lucres p ſupbiā alta petētes. Aliq vero ſunt in malicia indurati ſicut petra. ꝓpť qđ ſemē in eis nō facit fructū. Aliq vero ſunt ſicut ſpine pungitiui ꝛ maledici: ꝓpť qđ ex bono exēplo nō ꝓficiūt: ſꝫ mag' de ficiūt attribuētes illđ hypocriſi. Aliq vo ſūt bone volūtatí ꝛ deuotōis: ꝛ iſti ꝓfici unt inde diuiſis tñ gradibus ꝯm grām a dño ſibi datā. † ¶ Sic ē re. ꝛc. Greg. Cū deſideria bona ꝯcipim⁹ ſemē i terra iactam⁹. cū opari recta incipim⁹ herba ſu mus. cū ad ꝓfectū boni creſcim⁹: ad ſpicā puenim⁹. cū i eiſdē opatōis pfectiōe ſoli/ damur: iā plenū frumētū i ſpica ꝓferim⁹. Miſſio ꝟo ialcis tpa eſt bone mortis. b ¶ Cui aſſi. re. dei. ſeqť: † ¶ Sicut gra. ſi. ꝛc. Semiatio eſt boni ꝓpoſiti cō ceptio. ꝓfect⁹ ſemis incipit a timore q pn cipiū eſt ſapie: ꝛ ē minimū inť ſeptē ſpūſ ſcti dona: ſꝫ fit magnū itroducta charita te q maior ē oīb⁹ ꝟtutibus.j.Coꝛ.xiij. ꝛ facit ramos p act⁹ charitaí diſtictos: in qb⁹ aues celi.i. cōteplatiui requieſcunt.

⁜ Et facta eſt

a ¶ In naui. Bed. Allegori. Mare ſeculi/eſtus. Nauicu/
la/crux qua mūdi fluctus aſcēdimus: ꝛ ad litus patrie celeſt'
Allego. ꝑuenim⁹. Alie naues que cū dño fuiſſe: nec in alrū ducte: nec
tempeſtatē ꝑtuliſſe dicunt: eos ſignificāt q̄ ita fide dñice cru/
cis ībuunt: vt tanq̄ rudes nōdū tribulatiōe pulſati: ſuſcepta
fidei myſteria in pace cōſeruēt. Uel eos q̄ poſt tribulationuꝫ
crebras ꝓcellas ad tpa pacis ſerenita
te vtūt: erāt eni forſitā ille naues nu/
ꝑ facte: ꝛ i portū tñ deducte: vel poſt
maris pericula ad portū reducte.
b ¶ In puppi. Hiero. puppis mor
tuis pellib⁹ viuos ꝯtinet ꝛ fluctus ar
cet: ꝛ ligno ſolidatur. i. cruce ꝛ morte
dñi ſaluat eccla. ¶ Hiero. Puppis
initiū ē ſctē eccle i q̄ dñs dormit mor
te corꝑali q̄ nūq̄ dormiet: q̄ cuſto. iſrl.
Ps. 88. b Cōminat vēto ꝛ mari. d q̄ dr: Tu do
minar' ꝑtāti mari. Uēt⁹ ꝛ mare demo
nes ꝛ ꝑſecutores ſūt qb⁹ dic: tace: qn̄
cōpeſcit edicta iniq̄rū regū vt volue/
rit: qꝛ nō ē hoīs vt dirigat greſſus ſu/
os. Trāquillitas mag. pax eccleſie
poſt ꝑſſuras: ſiue theorica poſt actiuā
vitā. c ¶ Dormiēs. Bed. Diſcipulꝫ
nauigātib⁹ xp̄s obdormit: qꝛ fidelib⁹
regni futuri quietē meditātib⁹: ꝛ ſpūſ
ſcti ſcdo flatu vel remigio ꝓprū cona/
t⁹: mūdi fluct⁹ poſt terga iactātib⁹ ſu/
bito xp̄i paſſio aduēit: q̄ aſcēdēte pup
pim cruc' vt ſomnū mort' caperet: fluct⁹
blaſphemātiū demoniacis excitati ꝓ/
cellis aſſurgūt: qb⁹ tñ nō turbat ei⁹ pa
tiētia: ſꝫ diſcipuli turbāt: trepidāt: pe/
Moraliter riclitant. ¶ Moralit'. Cū ſigno cruc'
imbuti mūdū relinq̄re diſponim⁹: na/
uē cū ieſu cōſcēdim⁹: mare trāſire co/
Ps. 120. a. namur. Sꝫ qꝛ ñ dormitabit neq̄ dor/
miet cuſtodiēs iſrl: nobis nauigātib⁹
dormit: qꝛ inter medios ꝯtucū niſus:
B vl' demonū vel hoīm prauoꝝ vl' nr̄aꝝ
cogitationū īpetu fidei ſplēdor obte/
nebreſcit: ſpei celſitudo tabeſcit: amo/
ris flāma refrigeſcit. Sꝫ ad guberna
Luc. 8. d torē recurram⁹: illū ſedulo excitem⁹: q̄
nō ſeruit ſꝫ imperat vētis: q̄ oīa ſeda/
bit: q̄ portū ſalut' īdulgebit. d ¶ Ta
ce obtu. Nota. ꝙ oīs creatura ſen/
tit imperiū creatoris. nō ꝙ oīa anima
ta: vt mētiunt heretici: ſꝫ maieſtate cō
ditor' q̄ nobis inſenſibilia illi ſūt ſenſi
bilia. e ¶ Quid timidi eſtis. Be.
Quaſi qd me ꝑſente timetis. Cui ſile
eſt ꝙ poſt reſurrectionē exprobrauit i/
credulitatē illoꝝ: et duriciā cordis: qꝛ
his q̄ viderāt eum reſurgere nō credi/
Luc. 24. d derūt. Et item: O ſtulti ꝛ tardi corde
ad credēdū: in oīb⁹ q̄ locuti ſunt ꝓphe
te. Nōne oportuit ſic pati xp̄m: ꝛ itra/
re in gloriā ſuā? f ¶ Et timuerūt.
Matthe⁹. Porro hoīes mirati ſūt di
Matth. 8. d cētes: Qualis eſt hic ꝛc̄. Nō ergo di/
ſcipuli: ſed alii q̄ in naui erāt mirabāt
de eo dubitātes: cui mare ꝛ vētus obe
dirent. Uel etiā ipſi diſcipuli recte ho
mines dici: qꝛ necdū nouerāt potētiā
ſaluatoris. Caplm V
E Venerūt ꝛc̄. geraſenoꝝ.
Beda. Geraſa vrbs inſignis
arabie trans iordanē iūcta mōti gala/
ad in tribu manaſſe: nō lōge a ſtagno
tyberiadis in q̄ porci ꝑcipitati ſunt: ſi/
gnificat gentes q̄s poſt reſurrectionē
ſuā dñs miſſis ꝑdicatorib⁹ viſitare di
gnat⁹ eſt. Uñ bene geraſa ſiue gergeſi
colonū eiciēs ſiue aduena appropin/
quās interꝑtat: qꝛ gentiū ppls colonū
ſcꝫ diabolū a q̄ diu incolebat expulit:
et q̄ erat longe factus eſt ꝓpe i ſangui/
ne chriſti.

a ¶ appropinquāte occaſu veri ſolis.
omnia. Et ait illis in die illa cūꝫ a
ſero eſſet factū: Trāſeam⁹ cōtra.
† Et dimittētes turbā aſſumūt eū
a ita vt erat i naui: ꝛ alie naues erāt
¶ vl' cū eo. a ¶ ꝑſecutoꝝ vl' demonioꝝ.
cū illo. Et facta eſt procella ma/ †
gna venti: et fluctus mittebat in
¶ eccleſiam.
nauim: ita vt impleret nauis. Et
a ¶ corp⁹ cui diuinitas ſicut caput inclinata
recūbit. ¶ vel naui.
b erat ipſe i puppi ſuꝑ ceruicāl dor/
¶ corꝑaliter vt homo. a ¶ Be. ne diuti⁹ re
ſurrectiōe dilata ꝑirēt oīno. ¶ diſcipuli tur
bati precātes reſurrectionem.
c miēs. Et excitant eū et dicūt illi:
¶ quaſi nō eſt tibi cure.
Magiſter nō ad te ꝑtinet qꝛ pe/
a ¶ a morte: ꝑ mortē deſtruxit eū q̄ habebat
mortis imperium.
rimus? Et exurgens cōminat⁹ eſt
a ¶ diabolo. b ¶ perſecutorib⁹.
c ¶ Be. iudeoꝝ rabiē ꝑ reſurrectionē repreſ
ſit: que caput quatiēs clamauit: Si fili⁹ dei
eſt deſcēdat nūc de cruce. ¶ imperat vt de⁹
d vētō: ꝛ dixit mari: Tace obmutue
ſce. Et ceſſauit vēt⁹: ꝛ facta ē trā/
a ¶ pax in eccla poſt preſſuras: vel theori/
e quillitas magna. Et ait ill' † Quid ti
ca poſt actiuā. ¶ ideo timidi: qꝛ nec ꝛc̄.
f midi eſtis? Necdū habetis fidē. Et
timuerūt timore magno: ꝛ dicebāt
¶ vere mirabilis.
ad alterutrū: † Quiſputas ē iſte: qꝛ
ꝛ vēt⁹ ꝛ mare obediūt ei. Ca. V
a E † T venerūt trās fre/ b
tū maris i regionē ge
raſenoꝝ. Et exeūti ei
de naui ſtatī occurrit c
a ¶ Be. gētes q̄ demōiacis illuſe doctrinis
b de monumētis homo i ſpū imūdo
idola colūt. a ¶ qꝛ gētes mortuis oꝑib⁹. i.
peccātis delectant. b ¶ Be. ꝑfidoꝝ corꝑa alic
pectis mortue ſunt ſepulchra.
q̄ domiciliū hēbat i monumētis.
¶ legib⁹ diuinis qꝛ nō erat dign⁹. ¶ vel de⁹
vel homo.
i Et neq̄ catenis iā q̄ſq̄ poterat eū
ligare: qm̄ ſepe cōpedibus ꝛ cate
nis vinct⁹ dirupiſſet catenas ꝛ cō
pedes cōminuiſſet: ꝛ nemo pote/
¶ aduerſis. ¶ ꝓſperis.
rat eū domare. Et ſꝑ nocte ac die d
¶ in feditate operū. ¶ in faſtub⁹ ſuꝑbie.
in monumētis ꝛ in mōtibus erat
a ¶ Be. ꝑ ꝟba duriſſime īfidelitat'. ¶ Be.
idolis. b ¶ qm̄ arrept' cautib⁹ ſeipſos furi/
būdi cōcidebant.
clamās: ꝛ ꝯcidēs ſe lapidib⁹. Ui
dēs aūt ieſum a longe cucurrit/ ꝛ

ne chriſti. b ¶ Hō in ſpū. Iſid. Hō iſte deſperatiſſim⁹ eſt C
ppls gentiū quē enumerat apls: elat⁹: ſuꝑb⁹: imūd⁹: ſangui/
nari⁹: idolatra: ignominioſus: nec lege nature: nec dī: nec hu
mano timore ligat⁹. cui legio nomē eſt. i. decē milia q̄ cadūt a
dextera ꝑris q̄ eſt xp̄s: huic grex porcoꝝ credit: hī ſine reſpe/
ctu miſcdie ſiꝫ in inferno ꝑ imperiū īmature mort' ſuffocant:
ab his multi fugiūt q̄ paſcebant eos:
Flagellato eni ſtulto: ſapiēs ſapiēti/ Pro. 19. d.
or fit vel prudētior. i ¶ Et neq̄ ca
tenis ꝛc̄. Beda. Catenis ꝛ cōpedi/
bus graues ꝛ dure leges gentium ſi
gnant: qb⁹ pctā in re coꝝ publica co/
hibebāt: rupt' catenis (vt lucas ſcri/ † Matth. 8. c
bit) ſubito agebat a demonio in de/ Luc. 8. d
ſerto: qꝛ etiā trāſgreſſis illis legibus
ad ea ſcelera cupiditate raptabant q̄
iam vulgarē excederēt cōſuetudinē.
Torquens.

Nico. de lyra

a ¶ Et ait illis i illa die. Hic
ꝯñr deſcribūt miracula doctrine xp̄i
cōfirmatiua: ꝛ primo deſcribit mira/
culū factū in mari. ſcdo in terra. in ꝑn
cipio ſequētis ca. ſnia ꝑme ꝑtis patꝫ
ex his q̄ dicta ſūt. Matth. viii.
† ¶ Et facta eſt ꝓcella mag. Moraliter
ꝛc̄. Nauis quā xp̄s ingredit eſt aīa
iuſti. q̄ ab eo ꝑ grāꝫ inhabitat. Pro
cella ꝟo ſurgēs eſt tribulatio: q̄ fre/
quēter inſurgit ꝓꝑe viuētib⁹ in xp̄o:
ſed xp̄s dormit cum talia ꝑmittit ſm̄
vulgare dictū: ſed excitat cum oratio
patiētis exaudit: ꝛ fit tranq̄llitas ex/
terius cū ꝑſecutio ceſſat: vel interius
qn̄ deus ſuſtinēti patientiā bonā pre
ſtat: ꝛ hec tranq̄llitas melior eſt q̄ ꝑ/ D
ma: ſic dictū fuit Paulo. ii. Co. xii. c.
Sufficit tibi grā mea. Propt' qd ſb/
iunxit: Libēter igit glotiabor i infir/
mitatibus meis: vt inhabitet in me
virtus chriſti. Caplm V
E T venerūt trās fretum. † Mat. 8. c.
Hic ꝯñr deſcribunt xp̄i mi/ Diuiſio
racula facta i terra ad doctrine ſue cō
firmationē. ꝛ ꝑmo deſcribit demoni
aci curatio. ſcdo filie archiſynagogi
reſuſcitatio/ ibi. Et cum aſcēdiſſet ie/ † Luc. 8. d
ſus in nauim. ꝑma in duas: qꝛ primo
deſcribit curatio demoniaci. ſcdo de
uotio ipſi⁹ curati/ ibi: Cūq̄ aſcēderet.
expoſitio ꝑme ꝑtis patꝫ ex dict'. Mat † Mat. 8. d
thei. viii. paucis exceptis que diſcur/ Luc. 8. d
rent. c ¶ Occurrit ei de monu. a'o† expātē
hō in ſpū imun. i. obſeſſus a demo co
ne Matth. viii. dr ꝙ erant duo. Ad
qd dicendū ꝙ ſm̄ veritatē duo erant
demoniaci. vt dicit Mattheus. ſed
vn⁹ erat ſeuior altero in q̄ erat legio
demonū. vt dr. ſ. ꝛ iſte ſolus noiat h̄
a Marco ꝛ ali⁹ tacet: qꝛ nō erat ita
famoſus in malo. d ¶ Et ſemp ꝛc̄.
ſcꝫ gētiliū dānatoꝝ ſuꝑ q̄rū aīas de/
mones iā habebāt ptātē. ꝛ iō habita
bāt vbi corꝑa coꝝ erāt ſepulta tanq̄
habituri
Moralit'. b ¶ Et venerūt trās Moraliter
fretū. Seq̄t: c ¶ Statim oc. ꝛc̄.
Per iſtū demoniacū diabol⁹ ſignifi/
cat q̄ i monumēt' ꝛ i mōtib⁹. i. i fedit'
et ſuꝑbia hoīb⁹ habitat: ꝛ ꝯcidit ſe la
pidib⁹. i. hoīb⁹ i fide ſtabilib⁹ q̄s acri
ter tētat. Sꝫ ꝯcidit nā ab eis deuicit
Nomē ei⁹ legio qꝛ mlt' i malū ſociat
Ei⁹ āt eiectio ꝑ xp̄m ſignificauit hoīo
nū multitudinē deuicēdā ꝑ ipꝫ. Qꝛ āt
demōes eiecti porcos itrauerūt: ſigni/
cat ꝙ intrāt ducētes vitā porcinā: et
eos ꝑcipi.

F a ¶ Torqueas. Dicebat enī illi.
E Beda. Magnū tormentū ei a leſione
hoīs ceſſare: ⁊ tāto dimittit grauiꝰ quā
to poſſidet diutius. b ¶ Quod tibi
nomē eſt. Bed. Nō quaſi neſciꝰ inter
rogat: ſed vt ꝯfeſſa publica peſte quā to
leraueratvirtꝰ curātꝯ gratioꝛ appareat
Sz etiā ſacerdotes nr̄i tp̄is q̄ p exorciſ/
mū demones eijciūt ſolēt dicere: nō aliē
patiētes poſſe curari niſi quātū ſapere
poſſūt oīe qđ a demōibꝰ viſu/ auditu/
vl̄ quolibet ſenſu corꝑis aut animi vigi
†De pe. diſ lantes dormiētesue ꝑtulerūt patēter cō
3. c. plures. fiteant. c ¶ Legio ⁊c̄. Bed. Signifi
cat pplm gētilē innumeris idolatrie cul
Mat. 4. f tibus mācipatū. cui cōtra eſt: Multitu/
dinis cre. e. coꝛ vnū ⁊ aīa vna. Vnđ bn̄
in babylonis cōſtructione linguarū vni
tas p ſpm̄ ſuꝑbie ſciſſa. in hierl̄m p gra/
tiā ſpūſſcti linguarū varietas eſt aduna
ta: ⁊ illa cōfuſio ⁊ hec pacis viſio dicit:
qꝛ electos in pluribꝰ linguis et gentibꝰ
vna fides ⁊ pietas toto orbe pacificādo
†Mat. 8. d cōfirmat. reprobos aūt plures ſecte q̄
Luc. 8. e lingue diſſociādo cōfundūt. d ¶ Mit
te nos. Beda. Lucas: Et rogabāt eū
ne imperaret illis vt in abyſſum irent.
Sciebāt ergo aliqn̄ futurū vt p aduen/
tū eiꝰ mitterent in abyſſum: non futura
p̄diuinātes: ſed ꝓphetaꝝ in ſe dicta re/
colētes: idoq̄ gl̄iam chriſti quā mirabā
tur: ad ſuā tēdere timebāt dānationem.
e ¶ In porcos. Beda. Porci ſignifi/
F cāt hoīes imūdos q̄ vocis ⁊ rōnis exꝑ/
tes in monte ſuꝑbie paſcunt: ⁊ lutulen/
tis actibꝰ oblectant: qbus p cultū idolo
rū poſſunt demones dominari. Nā ni/
ſi quis porci more vixerit: in eū diabo/
lus poteſtatē nō accipit: niſi forte ad ꝓ/
bandū: nō aūt ad perdēdū. f ¶ Grex
p̄cipitatus eſt. Bed. Quia iā clarifi/
cata eccl̄ia et liberato pplo gentiū a de/
monū dn̄atione in abditis agūt ſacrile/
gos ritus qui chriſto credere noluerūt
ceca ⁊ ꝓfunda curioſitate ſubmerſi.
g ¶ Ad duo milia. Bed. Erubeſcat
manicheus ſi de eadē ſubſtātia ⁊ ex eo/
dē auctore hoīm beſtiarūq̄ ſūt aīe: qm̄
ob vnius hoīs ſalutē duo. mi. porcoꝝ
ſuffocant. h ¶ Qui autē ⁊c̄. Quia
q̄dā p̄matres impioꝝ ꝗuis chriſtianā le
gē fugiāt: potētiā tn̄ eius ſtupēdo ⁊ mi/
rādo p gētes p̄dicāt. i ¶ Et vidēt il/
lū. Bed. Lucas ſedētē ad pedes eius.
qđ ſignat eos q̄ a pctīs correcti ſūt firma
mētis intētione veſtigia ſaluatoris q̄ ſe
†Luc. 8. f quant intueri. k ¶ Veſtitū ⁊ ſane
mentis. Virtutū ſtudio. qđ veſana mē
te ꝑdiderat. Vn̄ filius ꝓdigus ad patrē
rediēs/ moꝝ ſtola prima cū anulo indui/
tur: qꝛ quiſq̄s ꝓ corde penituerit pōt
donante chriſti grā priſtina iuſticie opa
de q̄bus ceciderat cū anulo inuiolate fi
dei recuperare. l ¶ Et timuerunt.
Multi enī antiqua ſuauitate delectati
honorare ſe ſz pati nolle chriſtianā legē
dicūt: qꝛ eā īplere nō pn̄t admirātes tn̄
fidelē pplm a p̄ſtina ꝯuerſatiōe ſanatū.
m ¶ Et ro. ceperūt eū. Rab. Vt pe/
Luce. 5. b trus. Exi a me dn̄e: qꝛ homo pctōꝛ ſum
2. Re. 6. b. ⁊c̄. Ne tangāt arcam dei. vt Oza.
n ¶ Vade i do. tuā. Be. Sic q̄ſq̄ pꝰ
reſurrectionē ꝑctōꝝ i cōſciētiā bonā re
deat ⁊ ꝓpter alioꝝ ſalutē euāgelio ſerui
aIo † illis at: vt poſt cū chriſto quieſcat: nedū pre/
propere vult iā eſſe cū chriſto: negligat
†matth. 9. c p̄dicationis myſteriū fraterne redēptio
Luc. 8. f ni accōmodatū. ¶ Hiero. Homo ſana
tus mittit

adorauit eū: et clamans voce
a ¶ Be. q̄ſi nihil cōe nobis. ¶ hoc ꝯ iude
os q̄ dicūt: in beelzebub eijcit demonia.
magna/ dixit: Quid mihi ⁊ tibi
¶ hoc ꝯ arriū q̄ negat filiū dei. ¶ credūt
⁊ cōtremiſcūt filiū dei. ¶ vel ſummi.
ieſu fili dei altiſſimi: Adiuro te
a p deū ne me torq̄as. Dicebat
enī illi: Et ſpūs imūde ab hoīe
b iſto. Et īterrogabat eū. Quod a
c tibi nomen eſt? †Et dicit ei: Le/ b
gio mihi nomen eſt: qꝛ multi ſu
mus. Et dep̄cabat eum multū c
a ¶ ſed mitteret in gregem porcoꝝ ⁊ hoc
eſt: erat enim ⁊c̄.
ne ſe expelleret extra regionē. d
Erat autē ibi circa montē grex
porcorum magnus paſcens in
agris. Et dep̄cabant eū ſpūs/
d/e dicētes: † Mitte nos i porcos/
a ¶ vt porcoꝝ perditio hoībus eſſet ſa
lutis occaſio: paſtores enī vidētes ſtatim
nunciauerunt ciuitati.
vt in eos introeamus. Et cōceſ
a ¶ Beda. Accepta poteſtate a deo: aliī
enī nec pecoribus nocerent.
ſit eis ſtatim ieſus. Et exeūtes
ſpūs immūdi introierūt in por
f cos: ⁊ magno impetu grex p̄ce/
g cipitatus eſt in mare ad duo mi
h lia ⁊ ſuffocati ſūt in mari. Qui
autē paſcebant eos/ fugerunt:
et nunciauerunt in ciuitatem et
in agros. Et egreſſi ſunt videre
quid eſſet facti: et veniunt ad
i ieſum: et vident illum qui a de/
k monio vexabatur ſedentem ve
l ſtitum et ſanę mentis/ et timue/
runt. Et narrauerūt illis qui vi
derant qualiter factum eſſet ei
qui demonium habuerat: et de
a ¶ cōſciī fragilitatis ſue adhuc īfirmi pō
dus ſapiētie eiꝰ ſuſtinere nō poterāt.
m porcis. Et rogare ceperunt eū
vt diſcederet de finibus eoꝝ.
† Cunq̄ aſcēderet nauim/ cepit e
illum deprecari qui a demonio
a ¶ diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto mlto meliꝰ ē.
vexatus fuerat vt eſſet cū il/
a ¶ quia manere in carne propter alios ne
ceſſarium eſt.
lo: et non admiſit eum/ ſed ait il f
n li: Vade in domū tuā ad tuos
⁊ annūcia illis q̄nta tibi fecerit
dn̄s: ⁊ miſertꝰ ſit tibi. Et abijt ⁊ g
cepit p̄dicare in decapoli quā/
ta ſibi feciſſet ieſus: ⁊ oēs mira
bant. Et cū trāſcēdiſſet ieſus in b
naui rurſus trās fretum/ conue
nit turba multa †ad eū: et erat
¶ moyſes legiſlatoꝛ.
o circa mare. Et venit q̄dā de ar/ †

tus mittit in domū ſuā. i. in ſpūalē legiſ G
obſeruantiā: ⁊ p̄dicat in decapoli. i. ob/
ſeruat decalogū dum a romano nūc re/
gno cōuertunt iudei. i. ſunt de eccl̄ia: q̄
etiā in lr̄a tm̄ pendent decalogi: qꝛ mo/
ralia ad lr̄am obſeruāda ſūt. ¶ Beda.
Mattheus duos. Marcus et Lucas
vnū a demone curatū dicunt: qꝛ vnus
eoꝛum clarioꝛis noīs ⁊ famoſioꝛis: ⁊ iſ
curatio eiꝰ eſt famoſioꝛ. ¶ Alleg. Duo Allega.
gētes ſignificāt de duobus filijs Noe.
Cū enī Noe tres filios genuerit: vnꝰ
aſſumptus eſt in poſſeſſionem dei: duo
idolis dediti. o ¶ Et venit quidā
de ar. ⁊c̄. Hiero. Poſt hec. Jayrus ar
chiſynagogus venit: qꝛ cum intrauerit Ro. 11. b
pleni. gen. tunc. o. iſ. ſ. fi. Jayrus illumi
nans vel illuminatus. i. iudaicus pplſ
vmbra lr̄e depoſita ſpiritu illuſtratꝰ ⁊ il
luminatus: ꝓcidens ad pedes. i. ad in/
carnationē ieſu ſe humiliās: rogat ꝓ fi/
lia q̄ ſibi viuit alios viuere facit. ¶ Ab
raā ⁊ moyſes ⁊ ſamuel rogant ꝓ plebe
mortua. ⁊ ſequit ieſus p̄ces eoꝝ. ¶ Be
da. Jayrus illumināns vel illuminatꝰ qꝛ
verbis vite pplm illuminauit. et vt hoc
poſſet a ſpirituſancto illuminatus eſt.
† Quā filia

Nico. de lyra

✱ habituri poteſtatē ſuꝑ ea poſt fina/
le iudiciū. a ¶ Et interrogabat eū.
qđ ti. no. eſt. Interrogauit aūt chriſtꝰ:
nō qꝛ ignoraret ſed vt multitudo demo D
nū in illo hoīe habitātiū ex ꝯfeſſiōe eoꝝ
appereret. vn̄ ſubdit: b ¶ Legio mi. no
me eſt. Legio aūt ꝓprie dr̄ numerꝰ de/ Legio
terminatꝰ armatoꝝ in exercitu: ⁊ ꝯtinet
ſex milia ſexcētos ſexaginta ſex. ⁊ ide dr̄
legio in demonibꝰ q̄ militant ꝯtra nos.
c ¶ Et dep̄ca. eū. ſ. legio demonū.
d ¶ Ne ſe ex. ⁊c̄. i. extra hoīm hitatio
nē. vn̄ ⁊ Lu. viii. c. dr̄: i abyſſū. locꝰ enī
īferni debet demonibꝰ. ꝑmittūt tn̄ int
hoīes habitare vſq̄ ad iudiciū vt glioſi
oꝛ ſit electoꝝ victoria in demonū tētatiū
ſuꝑatiōe. e ¶ Cūq̄ aſcēderet. Hic
deſcribit curati deuotio: qꝛ gratꝰ de bn̄
ficio ſibi collato voluit ſeq̄ xp̄m. Jeſus
aūt. f ¶ Nō admiſit eū. i. nō recepit
eū ad ap̄latū vel diſcipulatū ꝓpē horro/
rē p̄cedētis paſſiōis. Itē ne aſcriberet
demōi q̄ iſte faceret ſi eēt diſcipulꝰ xp̄i.
Ex h̄ loco accipit q̄ demoniaci ⁊ furioſi
poſt curationē nō ꝓmouet in eccl̄ia dei.
g ¶ Et abijt ⁊ cepit p̄dicare in de/
capo quā. ⁊c̄. Nomē eſt regionis: et
dr̄ a deca qđ eſt decē ⁊ polis qđ eſt ciui/
tas. h ¶ Et cū aſcen. ie. i naui. Hic
ꝯſeq̄nt deſcribit reſuſcitatio filie archi/ Diuiſio.
ſynagogi: ⁊ p̄mo deſcribit huiꝰ facti in/
choatio. ſcđo interponit mulieris ſan/
guiflue curatio/ ibi: Et mulier q̄ erat in
ꝓfluuio ſāguis. t̄tio deſcribit p̄dicti fa
cti cōſummatio/ ibi: Adhuc eo loquēte.
ſentētia iſtarū triū ptiū ptz ex his q̄ di/
cta ſūt Mat. ix. exceptis aliq̄bꝰ q̄ expo
nent. Qꝛ tū ad primā partē dicit hic:
✱ Dep̄ecabat
✱ eos p̄cipitarēt i gehēnā. † ¶ Et ve/ Decla
nit q̄dā de archiſynagogi. ꝑ quē i/
telligi pōt vnꝰ de ſacerdotibꝰ curat: q̄ ſi
habeat aliquā perſonā in periculo moꝛ
tis ſpūalis cui non poteſt aut neſcit ſuc
currere debet ad ieſum venire. i. ad illū
qui habet zelū ſalutis animarū: ⁊ ſcit et
poteſt remedium adhibere. Et ſi aliqui
velint impedire dicentes:
✱ Quā filia

A a ¶ Q̄m filia mea. Beda. Lucas: q2 filia vnica erat illi fe re annoꝝ .xij. ꝛ hec moriebat. Filia archiſynagogi eſt ſynago ga ſola legali inſtitutione co̅poſita quaſi vnica moyſi nata. Dec.xij.anno.i.tēpo re pubertatis appropinquāte moriebat: q2 nobiliter a ꝓphetis educata poſtq̄ ad intelligibiles annos peruenit: ꝛ ſpūalem deo ſobolē generare debuit. ſubito erro rē languore cōſternata: ſpūales vias de ſperabiliter omiſit. b ¶ Et cōprime bant. Dñs ad puellā ſanadā vadit: a tur ba cōprimit: q2 iudeis ſalutē monita pre bens qb⁹ egrā eoꝝ ꝯſciam erigeret noxia carnaliū ꝑploꝝ conſuetudine grauat eſt. c ¶ Et mulier ꝛc. Pergēte dño ad fili am archiſynagogi morboſa mulier ānis xij. ꝑcipit ſanitatē. ꝛ poſt filia ſanata ē: ꝛ ſuſcitata eſt: q2 ſic diſpēſata ē ſalus hūa

Ro.11.c ni generi: vt ꝑmo aliq ex iſrl: deinde ple nitudo gētiū: ꝛ ſic oīs iſrl ſalu⁹ fie. ¶ Be.

Nota Notādum q puella duodenis ꝛ mulier xij. ānis ſanguie fluxit. i. qn̄ hec nata fuit illa infirmari cepit. Una em̄ pene eadēq̄ ſeculi etate ꝛ ſynagoga i ꝑriarchis naſci: ꝛ gētes ceperūt idolatria fedari. ¶ Be. Mulier ſāguinaria a dño curata eccſia ē de gentib⁹ ingēti carnaliū delectationum fluxu polluta. ꝛ iā a cetu fideliū ſegrega ta. Hec dū ꝑpo iudeā ſanare diſcerneret iā paratā aliisq̄ ꝓmiſſam ſalutē ſpe certa p̄uenit. d ¶ Medicis. Be. Falſis theo logis: philoſophis: legū ſecularium doctori bus: q ſe vtilia viuēdi p̄cepta dare ꝓmit tebāt: demones q3 quaſi hoibus coſulē do ſe ꝓ deo colendos ingerebant: quib⁹ audiēdis: quanto magis naturalis indu ſtrie vires expendebāt: tanto min⁹ ſanari poterāt. Sed cū audiſſent ppl̄m iudeorū

B egrotaſſe: ꝛ verū medicū de celo veniſſe: ceperūt languoris ſui ꝛ ſperare ꝛ inqre re remediū. e ¶ Uenit i tur. ꝛc. Be.

Joh.12.d Si qs mihi miniſtrat me ſequat. Et ali

Oſee.11.d bi: Poſt dñm deū ābulabis. Uel q2 deū p̄ſentē in carne nō videt: ſed poſt ad fidei agnitiōis grām puenit. ꝛ tactu.i.partici patiōe ſacramētoꝝ eius meruit ſanari a pctis. Fons quippe ſāguinis origo pcti: ꝑmordiū imūde cogitatiōis: ex q̄ oē pctm̄ orit. Sed dñs nō ſolū opa ſʒ ꝛ vba ma la ꝛ cogitationū radicē ſacramētis euan gelicis q̄ſi ſuis veſtimētis: fontes obſce ni ſanguis emundat. f ¶ Tetigit. Be. Sola fidelis mulier dñm tāgit: quē paſ ſim comitans turba cōprimit. Quia q̄ di uerſis inordinate glomerantiū hereſib⁹: vel puerſis morib⁹ grauat: ſolo fideli ec

Mat.28.b cleſie corde tangit. vñ: Noli me tāgere: nōdū em̄ aſcendi ad pa.meū. Quia vera citer tāgere eſt eū equalem patri credere. ¶ Hiero. Septima virtute ſuſcitat mor tua ſʒ inter viā tāgit fimbriā mulier ſan guinaria: q̄ cū ſalute ſubſtantiā in medi cos nihil ꝓficientes pdiderat. Septima die redeūt de⁹ ab oī opere. Quādo ſuſci tatur mortua intus ꝛ femina foris cū tur bis fluxus ſanguinis ſterilitatem facit. Uñ ad eccſiam gentiū: Letare ſterilis q̄

Gal.4.d non paris. Retro accedit.i.poſt reſurre ctionē fimbriā tāgit: ac ſi cymbala ꝛ ma lapunica q̄ pendēt in extremis oris ſūmi ſacerdotis tunice. Cymbalū ꝯfeſſionem. malūpunicū martyrū volūtatē ſignificat ꝛ virtutū candorē. g ¶ Mulier aūt. Be. Ecce q̄ tēdebat interrogatio: vt mu lier ſcʒ ꝯfiteat veritatē diuturne infirmi tatis: ꝛ ſubite credulitat. ꝛ ſanationis: ꝛ ita ipſa cōfirmaret in fide: ꝛ aliis p̄beret exēplū. h ¶ Adhuc eo lo. Be. Mulie re ſanata ſtatim nunciat puella mortua: q2 eccſia gentiū a la be vitioꝝ curata. ꝛ ob fidei meritū filia noiāta: continuo ſyna goga pfidie leto reſoluta eſt: q2 in ꝑpm nō credidit. ꝛ inuidit: q2 eccliam crede re doluit. i ¶ Quia filia tua. Be. Multi em̄ hodie ſtatū ſynagoge vidē tes/ reſtaurari poſſe nō credūt: ꝛ ꝓre ſtauratiōe eius ſupplicādum eē nō eſti mant: Sed qd hoib⁹ eſt ipoſſibile: deo ē poſſibile. vñ ſequit: Jeſus aūt ꝛc. C k ¶ Archiſynagogo. Archiſynago gus cetus eſt doctoꝝ leg. de qb⁹: Sup

Mat.23.a ca.mo.ſ.ſcri. ꝛ phā. Qui ſi credere no luerint etiā ſubiecta eis ſynagoga ſal ua erit. l ¶ Et non admi. Be. blaſ phemis ꝛ irriſoribus nō ſunt reuelāda ✻ myſteria: ſed

chiſynagogis noie iairus: et
¶ Be. humiliat ſe. ¶ caput ꝑpi de⁹: pe des incarnatio eſt.
¶ incarnationē.
videns eū ꝓcidit ad pedes ei⁹:
ꝛ deꝑcabat eū multū/ dicens: a
¶ plebs iudaica. ¶ in deſperatione.
a Q̄m filia mea in extremis eſt: t
¶ in carnē. ¶ miſericordie.
veni pone manū tuā ſup eā: vt
¶ a vitijs. ¶ in virtutib⁹.
ſalua ſit ꝛ viuat. Et abijt cum il
lo ꝛ ſequebat eū turba multa:
¶ emotroiſſa.
b ꝛ cōprimebāt eū. Et mulier q̄ t
erat in ꝓfluuio ſāguinis ānis
duodecim/ ꝛ fuerat multa ꝑpeſ b
d ſa a cōplurib⁹ medicis: ꝛ eroga
¶ naturalē induſtriā.
uerat oīa ſua: nec quicq̄ ꝓfece
rat/ ſʒ magis deteri⁹ habebat:
¶ per fidem.
e cū audiſſet de ieſu/ venit in tur
ba retro: ꝛ tetigit veſtimentum
eius. Dicebat enim: quia ſi vel
veſtimentum eius tetigero/ ſal
ua ero. Et confeſtim ſiccat⁹ eſt
¶ radix imunde cogitationis.
fons ſanguinis ei⁹: ꝛ ſenſit cor
pore q2 ſanata eēt a plaga. Et c
ſtatim ieſus i ſemetipo cogno
ſcens virtutem que exierat de
illo/ ꝯuerſus ad turbā/ aiebat:
a ¶ Be. Interrogat vt ſal⁹ q̄ mulieri ꝯderat declarata ꝛ agnita fidei virtute mlt ꝓficiat
f Quis tetigit veſtimenta mea? d
Et dicebāt ei diſcipuli ſui: Ui
¶ ſordidatos. ¶ hereſib⁹ ꝑuis morib⁹
des turbā cōprimētē te: ꝛ dicis e
a ¶ Be. oculi do. ſup iuſ. ꝛ a.e. in pre.e. iſte paup clamauit ꝛ dñs exaudiuit eum.
quis me tetigit? Et circūſpicie
g bat videre eā q̄ h fecerat. Mu
lier autē timēs ꝛ tremēs ſciens
qd factū eſſet in ſe/ venit ꝛ ꝓci
dit ante eū ꝛ dixit ei omnem ve
ritatē. Jeſus autē dixit ei: Fi
a ¶ tō q2 fidelis. b ¶ Be. nō dicit facies. in eo em̄ q credidit iā ſalua facta eſt.
lia fides tua te ſaluā fecit: va
a ¶ Be. perſeuerando in eadem fide. qui em̄ perſeuerauerit ꝛc.
de in pace: ꝛ eſto ſana a plaga
h tua. Adhuc eo loquente veni
unt nūcij ad archiſynagogum/
i dicētes: q2 filia tua mortua eſt:
quid vltra vexas magiſtrum? f
Jeſus aūt audito vbo qd dice
k bat/ ait archiſynagogo: Noli ti
l mere/ tantūmodo crede. Et nō g

Nico. de lyra

✻ a ¶ Deꝑcabat eū mul. ꝛc. q̄m filia ꝛc. Mat. ix. c. dr q archiſynago † Mar.9.c

gus dixit ꝑpo: filia mea mō defuncta ē. Luc.8.f

Ad qd dicendū qd euāgeliſte repeten do dicta alicui⁹ vel aliquoꝝ aliqn̄ repe tunt eadem verba: aliqn̄ ꝑo ſinſam per alia vba. filia aūt archiſynagogi labo rabat i extremis: ſm q dicit h marcus. veruꝫ erat ita ꝓinq morti q reputa bat mortua. vñ etiā ſm cōem modū lo quēdi de aliq q̄ ſic ē morti ꝓinqu⁹ dr q mortu⁹ ē: q2 qd modicū diſtat q̄ſi ni hil reputat: ꝛ h mō loquēdi vſus ē mat theus. Circa ſecūdam partem dicitur: b ¶ Et fuerat mul. ꝑpeſ. ſcʒ nō ſolū i facultatib⁹ ſʒ etiā i corpe: vt pʒ p lrāʒ ſeqntem. c ¶ Et ſtatim ie. in ſe. ꝛc. nō ē intelligēdū q aliq virt⁹ exiſtēs in ꝑpo miguerit extra ipm: ſʒ talis exitus

D intelligit p modū cauſe ꝓducētis effectū in quē ex extre intētā cauſa relucet i ef fectu: ꝛ p talē modum loquēdi dr Sap. vij.d. de ſapiētia increata q p natōes i aīas ſāctas ſe trāſfert: ꝛ amicos dei et ꝓphetas cōſtituit: q̄ trāſlatio nō pōt in telligi q ſapia increata ſit alicubi vbi prius nō erat cū de neceſſitate ſit vbiq̄ preſens: ſed q2 cauſat ibi nouū effectū. verū autē talis virt⁹ in ꝑpo fuerit virt⁹ diuia tm̄: vl cū h hūana: dicetur in fine hui⁹ ca. d ¶ Quis teti. nō querit ex ignorātia. ſʒ vt p ꝯfeſſionē mulier. ſan cte appareat fides ei⁹ ꝛ a ꝑpo cōmēdet. ꝛ q2 manifeſtatio miraculi dicte ſana tionis cedebat ad glīam dei ꝛ archiſy nagogi aſſecurationē: vt p h certifica retur de futura ſuſcitatione filie ſue. e ¶ Turbā cōpri. ꝛc. ſʒ in tali ꝯfluſu eū tāgerēt corpalit: nō tm̄ tāgebāt eum cū tali deuotiōe ꝛ fide ſic illa mulier te tigerat. ꝛ de tali tactu ſingulariter q̄re bat. Circa tertiā ptē dr ſic: f ¶ Quid vl. ve. ma. ſʒ em̄ crederent ipm poſſe † Mat.9.c

eā ſanare: nō tm̄ a mortuis ſuſcitare: ex Lu.9.g

quo pʒ q eoꝝ fides erat imperfecta. g ¶ Et nō admiſit ꝛc. oſtēdēs q in opib⁹ miraculoꝝ nō debet faciēs q̄rere ✻ oſtentationem:

✻ † ¶ Q̄m filia ꝛc. i. q impoſſibile Moraliter

ſit remediū: ꝓpter h dimittere nō debʒ q2 de nullo deſperādū eſt vita p̄nti du rante. † ¶ Et mulier q̄ erat i ꝓflu. ſan. ꝛc. hūanitas ꝑpi dr ei⁹ veſtimētū. Phil. ii. a. In ſimilitudinē hoim fact⁹ eſt ꝛ habitu iuent⁹ vt hō. Cui⁹ fimbria ſūt pedes tāq̄ extremitates. Mulier. xij. ānis ſāguinifluxa fuit: magdalena mul to tpe pctis polluta: ſʒ tangēdo ꝑpi pe des fuit ſimplr emundata.

admiſit quēq̄ꝫ ſequi ſe: niſi petꝝ ⁊ iacobū ⁊ iohannē frēm iacobi ⁊ veniūt ī domū archiſynagogi. a Et vidit tumultū ⁊ flētes ⁊ eiulātes multū: ⁊ ingreſſus, ait illis. Quid turbamini ⁊ ploratis? † Puella nō ē mortua ſʒ dormit. b Et ir- ¶ irriſoribus. c ridebāt eū. Ipſe vō eiectis oib⁹ ¶ qui miraculum venerentur. aſſumit patrē ⁊ matrē puellę, ⁊ q̄ ſecū erāt: ⁊ ingrediūt vbi puella ¶ Be. ꝑius mādat man⁹ iudeoꝝ q̄ ſanguie plene ſunt: aliter puella nō reſurgeret. erat iacēs: ⁊ tenēs manū puellę, ¶ Be. i. puella ſurge. d ait illi: Thabita cumi: qd̄ eſt interꝑtatū: puella tibi dico ſurge. ¶ Be. a vitijs. Et confeſtim ſurrexit, puella: ⁊ ¶ Be. in bonis operibus. ābulabat. Erat aūt annoꝝ duodecim: et obſtupuerunt ſtupore magno. Et ꝓcepit illis vehemē- b ter vt nemo id ſciret. Et iuſſit da- c re illi manducare.

E b myſteria: ſʒ fidelib⁹ q̄ honorēt. Vñ alibi: Juſtificata eſt ſa. ab
Lu.7.c om.fi.ſ. a ¶ Flētes ⁊ vlulātes. Beda. Letent oēs q̄ ſperant in dño: ⁊ in eternū exultabūt ⁊ ha.in e.
Ps.5.c Hāc leticiā merito infidelitatis ſynagoga amiſit: ⁊ iō inter flentes ⁊ vlulātes mortua iacet. Sʒ ieſus eā funditꝰ interire nō patit. vñ ſequit: Et ingreſſus ē ⁊c. b ¶ Nō ē mor. Nobi in cui⁹ diſpoſitione ⁊ aīa recepta viuit: et caro ſuſcitanda quieſcit. Hinc mos eſt xp̄ianis vt mortui q̄ reſurrecturi nō dubitant dormientes vocent. vñ: Nolum⁹ vos igno. fra. d̄ dor.
1.Tes. 4.c ¶ Beda. Cū aīa q̄ peccauerit moriatur: ea tn̄ quā dñs ad vitā eternā ꝓuidet nob̄ quidē mortua fuiſſe ſed ei obdormiſſe non incōgrue dici poteſt.
† mar.9.c
Moraliter c ¶ Eiectis oib⁹. Be. Mora. turba eiicit vt puella ſuſcitet. q̄ niſi ſecularīū curarū multitudo a corde eiiciat aīa q̄ intus iacet mortua nō ſuſcitat. Dū enī ſe ꝑ vniuerſas cogitationes ſpargit. ad ↄſiderationē ſui ſeſe nullatenus colligit. d ¶ Thabita cu. In ſyro ſermone quē euangeliſta poſuit nō plus ē q̄ꝫ puella ſurge. Sʒ forte ad vim dñice iuſſionis exprimēdaꝫ h̄ addidit: tibi dico ſurge. ⁊ mag' ſenſum loquentis q̄ꝫ ꝟba intimare curauit. Sic ſepe ap̄li ⁊ euāgeliſte cū aliqd̄ teſtimoniū aſſumūt: magis ſenſuꝫ q̄ꝫ verba ponūt. ¶ Hiero. Ad puellam d̄r thabita cumi id eſt puella ſurge. Archiſynagogo d̄r: filia tua mortua eſt. Jeſus: nō eſt mortua: ſed dormit. vtrūqꝫ eſt mortua vob̄: ſed mihi dormit. Annoꝝ.xij. erat puella. ⁊ annis.xij. mulier ꝑpeſſa. pctā incredētiū apparēt in initio fidei credētiū. vñ d̄r: Credidit abraā deo ⁊ repu. ē ei ad iu.
Gal.3.a
Moraliter ¶ Beda. Moraliter. Q xp̄us tres mortuos ſuſcitauit: tria genera aīarū ſignificat.
mar.9.c Puellā ſuſcitat adhuc ī domo clauſaꝫ. i. aīaꝫ cōſenſuꝫ tm̄ nō actū
Lu.7.c delectationi male ꝓbentē. Juuenē ſuſcitat iā extra portā delatū. i. peccatorē q̄ ↄſenſū iā ꝓduxit ad actū.
Joh.11.c Suſcitat Laçarū iā fetentē: ⁊ lōga ↄſuetudie peccādi aīaꝫ male olentē: ⁊ alios fama corrūpentē. Puellā paucis alloq̄t: q̄ eā facile reſuſcitat quā ⁊ mortuā negat ⁊ aīam ſilem cito reſuſcitari demonſtrat. Juuenē plurib⁹ corroborat, cū dicit: Tibi dico ſur. q̄ tales aīe aliq̄n difficili⁹ reuiuiſcūt. Ad monumētū laçari fremit: turbat: lachrymat: magna voce clamat: Laçare: veni foras. Similiter lōga ↄſuetudie peccādi ꝓſſus: vix ⁊ q̄ſi cū labore ſuſcitat. Notādū q̄ꝫ ꝙ publica noxa publico eget remedio. leuia āt
Nota ⁊ ſecreta pn̄t deleri pnīa cui ⁊ ſecreta. Puella ī domo iacens paucis arbitris ſurgit: ⁊ eis ꝓcipit vt nemini dicant. Juuenis extra portā turba multa comitāte ⁊ vidēte. Laçarus de monumēto vocat⁹ intantū innotuit: vt ꝓpter h̄ turbe cū palmis dño occurrerēt: ⁊ multi abierūt ex iudeis: ⁊ crediderēt ī ieſū. Quartū mortuū annūciāte diſcipulo audiuit. ſʒ q̄ viui q̄ ꝓ eo ꝓcarēt
Luk.9.g defuerūt: Dimitte inquit mortuos ſepelire mortuos ſuos.

Nico.de lyra

a oſtētationē: in h̄ dās exēplū ei⁹ diſcipulis q̄ erāt facturi miracula. verūtn̄ q̄ in opib⁹ miraculoſis manifeſtat dei glīa. iō aliq̄n faciebat miracula valde publice: ſicut ptꝫ in Laçari ſuſcitatione: ⁊ ceci nati illuminatiōe: oñdēs exēplū diſciplis vt ī talib⁹ q̄rerēt dei glīam tm̄ ⁊ nō ꝓpriā. a ¶ Thabita cumi. due ſūt dictiōes hebraice q̄rū ꝓma eſt nomē. ⁊ ſcda ꝟbū vt ptꝫ ꝑ interꝓtationē. Sciendū aūt ꝙ thabita nō eſt nomē cōe: ſʒ eſt ꝓpriū nomē illi⁹ puelle q̄ fuit ſuſcitata: ⁊ h̄ ptꝫ ꝑ ſile Act.ix.f. vbi d̄r: In ioppe aūt fuit q̄dā diſcipula noīe thabita. ⁊ iō marcus ꝓ noīe ꝓꝓrie poſuit cōe interꝓtādo. ſ. puella. Sciēdū etiam ꝙ illud qd̄ ibi interponit. ſ. tibi dico. non eſt de ſignificato ſermonis hebraici hic poſiti: ſʒ additū fuit ab euāgeliſta ad maiorē expꝛeſſionē ꝙ ad ꝟbū xp̄i illa puella ſuſcitabat. b ¶ Et ꝓcepit illis vehe. ⁊c. cauſa iā eſt expꝛeſſa: ꝗ h̄ volēs dare exemplū alijs vt nō quererēt oſtētationē in opibus miraculoſis. c ¶ Et iuſſit dare il. man. ad ꝓbationē vere reſurrectiōis ſicut ⁊ xp̄s poſt reſurrectionē ſuā manducauit cū ap̄lis: vt habetur Lu

vel Luc. xxiiij. Ad maiorē euidentiā eorum q̄ dicta ſunt hic ⁊ alibi de miraculis xp̄i: q̄rit vtrū xp̄s fecerit miracula ſola diuina ꝟtute. Queſtio ⁊ arguit ꝓmo ꝙ ſic: Dicit enī Leo papa in ep̄la ad Flauianū: Cū in xp̄o ſint due nature: vna earū eſt ſcʒ diuina q̄ fulget miraculis. altera. ſ. humana q̄ ſuccūbit iniurijs. q̄ ſicut ſe habet hūana natura ad ſuccūbēdū iniurijs. ſic ſe habet diuina ad agendū ī operib⁹ miraculoſis: ſʒ ſola natura hūana iniurijs ſuccumbit: q̄ talia pati repugnat deitati: q̄ ſola natura diuina agit ī opib⁹ miraculoſis. Et ↄfirmat auctoritate ps. cxxxv.a. Qui facit mirabilia magna ſol⁹. q̄ ſola diuinitas eſt ꝓncipiū agēdi miraculū. Itē opa miraculoſa excedūt totam virtutē nature create. natura aūt hūana in xp̄o creata eſt: q̄ vt videt in nullo attigit opa miraculoſa. Cōtra q̄ xp̄s ꝑ tactū corꝑis ſanabat miraculoſe: vt dictū ē de muliere patiēte fluxū ſanguinis. ⁊ infra vi.g. Quotq̄t aūt tāgebāt eū ſalui fiebāt ſi q̄ talis tactus nihil ageret in ſanatiōe ꝓdicta: fruſtra adhiberet: qd̄ nō cōuenit ipſi xp̄o. ſ. aliq̄d fruſtra agere. q̄ ille tact⁹ aliq̄d faciebat: ⁊ certū eſt ꝙ ꝑtinebat ad humanitatē. q̄ ⁊c. Rñſio. in hac q̄ſtione ſic eſt ꝓcedendū: q̄ ꝓmo videdū ē q̄lr viri ſctī viui vl' defuncti q̄ꝝ miracula ſcpta ſunt in illis opati fuerīt. ſcdo q̄liter xp̄s inq̄tū hō opatus fuerit. Circa primū aliquid eſt certuꝫ: videlʒ ꝙ miracula non poſſunt fieri aliq̄ ꝟtute tanq̄ꝫ principaliter agēte niſi ꝟtute diuīa: q̄ ſicut dictū eſt: opatio miraculoſa excedit totā facultatē ꝟtutis create. ſilr certū eſt ꝙ ſancti viri ad miracula pn̄t opari meritorie: q̄ frequēter expꝛtū eſt miracula facta fuiſſe Dubium a deo ad preces ſanctoꝝ. Sed dubiū eſt vtruꝫ viri ſancti in miraculis aliquādo alr ī diuḗ operati ſunt per aliquā virtutem in eis dari exiſtentem: non quia illa ſit principalis ratio agendi ſed tm̄ inſtrumentalis: vt ſic deus tanq̄ꝫ principaliter agens fecerit miracula ꝑ aſanctos tanq̄ꝫ ꝑ quedā inſtrumēta. Et hāc q̄ſti- b onē relinquit Aug⁹. xxij. lib. de ciuita. dei inſolutā: vbi enarratis mltis miraculis martyrū dicit ſic: Siue enī de⁹ ꝑ ſeipſm miro mō q̄ res tꝑales opat etern⁹: ſiue ꝑ ſuos miniſtros iſta faciat: ⁊ eadē ipſa q̄ ꝑ miniſtros facit. ſiue q̄dā faciat etiā per martyrū ſpūs: ſiue ꝑ hoīes adhuc in corꝑe cōſtitutos: ſiue de⁹ iſta per angelos quib⁹ inuiſibiliter immutabiliter incorꝑaliter imperat operet: vt q̄ ꝑ martyres fieri dicunt eis orantib⁹ tm̄ ⁊ impetrantib⁹: nō etiā opantib⁹ fiant ſiue alia iſto: ſiue alia q̄lis modis: qui nullo modo cōprehendi a mortalibus poſſunt: ei tn̄ atteſtat fides hec in qua carnis in eternū reſurrectio predicat. Beat⁹ tn̄ Greg⁹. hāc queſtionē determinare videt. ij. lib. dialogoꝝ: vbi dicit ſic: Qui deuota mēte deo adherēt: cū rerū neceſſitas expoſcit: exhibere ſigna mō vtroqꝫ ſolēt vt mira queq̄ꝫ aliq̄n ex ꝓce faciāt. aliq̄n ex ptāte cōceſſa illis a deo: ⁊ hoc ꝓbat cōſequēter rōne ⁊ exemplo. Ratio autem talis eſt: Cui concedit illud qd̄ eſt maius nō eſt mirū ſi aliq̄n concedat qd̄ eſt minus: ſed maior eſt ptās filios dei fieri etiā ꝑ adoptionē: cum hoc ſolū ſanctis concedat q̄ꝫ miracula operari qd̄ etiā aliq̄n malis conceditur: vt habet Matth. vij. ſed primū cōceditur hoībus ſanctis. ſm ꝙ d̄r Joh. j. a. Quotq̄t autē receperunt eū dedit eis poteſtatē filios dei fieri. Item ꝓbat hoc exēplo: q̄ petrus ſuſcitauit thabitam orando: vt habet Act. ix. g. ananiā ꝟo ⁊ ſaphyrā morti tradidit ſubito abſq̄ꝫ orōne. ſed ſolum culpā eorum increpando Act. v. a. ⁊ ſic videt illud factū feciſſe ex aliqua ptāte ſibi cōceſſa a deo tanq̄ꝫ inſtrumentū diuine iuſticie. Itē ad hoc videt facere ꝙ grā dei diuidit ꝑ grām gratis datā ⁊ per gratiā gratū facientē. ⁊ lʒ aliq̄n ab aliquibus dictuꝫ fuerit ꝙ gratia gratū faciens nihil ponit in anima: tn̄ de grā gratis data ab hoībus ↄcedit ꝙ aliq̄d ponit in aīa. et hoc patet manifeſte de gratijs gratis datis que vocātur ſermo ſapiētie ⁊ ſermo ſciētie. j. Coꝝ. xij. a. quia ſignificāt quaſdā eminētes cognitiones diuinoꝝ ⁊ humanoꝝ que ponūt aliq̄d in aīa. ſiliter fides: ꝓphetia: genera linguarū: ⁊ interpꝛetatio ſermonū: ⁊ eadē rōne videtur ꝙ gratia ſanitatū ⁊ opatio virtutum. i. miraculoꝝ que ponunt grē gratis date: dicāt aliquā

virtutem

A B Egressus rc. a ¶ Unde huic hec rc. Ca. VI
Mira cecitas. In fact' et dictis xpm cognoscere possunt: ob solã generis noticiã cõtẽnunt. b ¶ Faber.
Ioh. i. c Be. Qui operat igni et spũ. vñ. Ipse baptizabit vos i igne et spiritu. Faber ẽ q fabricat' ẽ aurorã et solẽ. Hiero. Fili' fabri vocatur. et h mysticũ. s. fabri q fabricat' est aurorã et solẽ: ecclesiam primã et sequentẽ in quarũ figura mulier et puella sanant. c ¶ Nõ est p. rc. Proprie naturale est ciues ciuib' inuidere: qr non opera s3 infantiã quã videre recordantur. ¶ Isido. Comitat sepe vilitas originẽ. Ut qs ẽ fili' isai: S3 humilia dñs
i. Re. i2. b respicit: et alta a longe cognoscit.
Ps. ii2. a
Ps. i37. b b ¶ Et nõ po. ibi vir. vl. Ne ciues incredulos peius condẽnaret: faciẽs multas virtutes. Uel quia in patria sua despicit: paucas ibi virtutes fecit et signa: ne penit' excusabiles sint. Maiora quidẽ in gẽtib' signa facit nõ tam in corpoz sanatiõe q aiaruz. e ¶ Et mirabat. Be. Nõ qsi de iprouiso: s3 qsi mirandũ ostẽdit: qr nec prebet' credunt: nec ipsi quẽ psentem cernunt.
Missio apostolorum f ¶ Et cõuocauit du. Hiero. Mittunt. xij. apli: et datur eis ptãs pcepta docẽdi vt cõmittet vbũ simul et factũ: et cũ pmissis inuisibilib' virtutes miscentur: et sic cõungunt egros oleo infirmitatẽ fidei virtute corroborant. g ¶ Et dabat il. po. spiri. Benign' dñs et magister nõ inuidet discipulis et seruis potestatẽ suã. S3 ipse ptãte sua agit: il li sua infirmitate si qd agũt et dñi virtutem psitent dicẽtes: In iesu nomie surge et ambula. h ¶ Ne qd tolle. rc.
Act. 3. a Tanta sit i dño fiducia: vt nihil deesse certissime sciãt ne dũ sibi puidẽt tẽporalia: minus alijs prouideant eterna.
Mat. i0. a ¶ Beda. Matthe' et Lucas memorant dñm discipulis dixisse: vt nec virgam ferrent: Marcus ne qd tollerent nisi virgã. Sed illi realiter virgam acci
Lu. i0. b piũt. Marcus per virgã ptãtẽ accipiendi necessaria a subdit' intelligit.
B Calciatos san

Egressus inde Ca. VI a
a ¶ nazareth vbi nat' fuit.
abijt i patriã suã: et sequebant eum discipuli sui.
a ¶ male sabbatum celebrat q vacat a bonis
Et facto sabbato cepit i synago
operib'. a ¶ vt plurib' pficiat.
ga docere: et multi audientes admirabant i doctrina ei' dicẽtes:
¶ .s. doctrina.
a Unde huic hec oĩa: Et q ẽ sapia †
¶ vel huic. ¶ Be. sanitates. ¶ miracula.
q data ẽ illi: et virtutes tales q p
b man' ei' efficiũt: †Nõne h ẽ faber b
¶ cognatus.
fili' marie frater iacobi et ioseph et iude et simõis: Nõne et sorores eius hic nobiscum sunt: Et scãda
¶ hac de causa. ¶ ergo.
lizabant i illo. †Et dicebat eis ie
¶ xpheta fulcitabit vob de'.
c sus: qr nõ ẽ ppha sine honore ni si i patria sua: et i cognatiõe sua et
d i domo sua. Et nõ poterat ibi vir e tutẽ vllã facere, nisi paucos infirmos impositis manib' curauit: et
e mirabat ppter incredulitatẽ illorũ. Et circũibat castella i circuitu e
f docẽs. Et puocauit duodeci: et ce f
¶ charitate concordes.
g pit eos mittere binos: et dabat illis ptãtẽ spirituũ imũdorũ. Et p †
h cepit eis ne qd tollerẽt in via nisi
a ¶ potestatem viuendi de euangelio.
¶ onus seculi. ¶ delitias.
virgãz tñ, nõ perã, nõ panẽ, neq

Nico. de lyra

B virtutẽ in anima existentẽ. Dicunt tñ aliqui q ista virtus operant' miracula nõ est aliq virt' mãsiua p modum habit': s3 p modũ passionis trãseũtis: sicut et pphetia: ppter qd tales nõ possunt facere miracula quotienscũq volũt nec pphetare. S3 qcquid sit de pclusione. rõ tñ nõ valet: qr sicut dictũ est talis virtus operãdi miracula nõ est pncipalis: s3 tm instrumentalis. instrumẽtũ aũt operari nõ põt qũuis sit pfectũ p formã suã nisi moueat actualiter p manũ artificis: sicut ptz q securis nõ põt secare nisi p manũ artificis moueatur. et ideo dato q talis virt' sit mãsiua nõ põt tñ operari ad miracula absq motiõe diuine virtut' pncipaliter agent'. si tñ talis virtus sit mãsiua vl p modũ passionis trãseunt' solũ: sicut est motio instrumẽti cũ mouet ab agente pncipali: nihil dico modo. Itẽ ad pclusionem inducit illud qd a sanctis et doctoribus catholicis dr de sacrament' noue legis: videlicet q efficiũt qd figurãt ita q tanq qdã instrumenta diuine miscdie agũt ad inductionẽ gr̃e ipm instrumẽtaliter attingendo: vel saltẽ aliquã dispositionẽ ad ipam: vt caracterẽ vel aliqd sile correspondẽs in sacrament' que nõ iprimũt caracterẽ: ita q in sacramẽtis est aliq virt' ad efficiendũ modo pdicto: et tñ sacramẽta psistunt in quibusdã rebus sensibilibus: et ideo multo forti' videt q in aiabus sanctoz viroz defunctorũ vel viuentiũ possit poni aliq virtus diuinit' eis pcessa in operibus miraculosis p modũ pdictũ. Ex dictis ptz qd dicendum sit de hũanitate xpi q est organũ seu instrumẽtũ cõiunctũ ipsi' deitatis: sic man' est instrumentũ artificis. Homies aũt alij q tñcunq sctĩ nõ sũt sic cõiuncti. et iõ sũt qsi qdã instrumẽta deitatis sepata et adhuc plus sepata sunt eccl'ie sacramẽta. instrumẽtũ aũt cõiunctũ magis participat efficaciã agentis pncipalis q separatũ

q separatũ: et ideo talis virt' operandi miracula efficatior inuenitur in hũanitate xpi q in qbuscũq alijs. Ex his dict' põ respõderi ad argumẽta. Ad pmũ dicẽdũ q simile tenet qntũ ad hoc q sic hũanitas in xpo fuit rõ patiẽdi: sic deitas ẽ ratio et pncipiũ faciẽdi miracula pncipaliter: nõ tñ tenet qntũ ad scdm: qr nõ repugnat hũanitati xpi operari ad miracula p modũ instrumẽti: repugnat aũt deitati qlitercunq pati. Uerũtñ rõne idẽptitat' suppositi idiomata cõicant: qr sicut hec ẽ vera: de' passus ẽ: ita hec ẽ vera demonstrato xpo: iste puer creauit stellas. Ad illud qd inducit de psal. dicẽdũ q li solus nõ excludit hũanitatẽ tãq instrumentaliter agentẽ: sed tanq pncipaliter. et sic itelligẽdũ est respectu alioz sanctoz q solus de' facit miracula. s. tãq principale agẽs. Ad scdm dicẽdũ q instrumẽtũ i virtute pncipalis agentis bñ attingit ad aliqd qd excedit facultatem pprĩã cõuenientẽ ei om se sicut calor naturalis in virtute aie generat carnẽ: vt habet. ij. de aia. Argumẽta aũt in pstrariũ concludunt tm q hũanitas xpi agebat ad miracula sicut agens instrumẽtale et secundariũ: qd pcedit. Ca. VI † Mat. i3. g Luce. 4. c Ioh. 4. f † Mat. i3. g

Egressus rc. Postq describtus est feruor pdicatiõis in xpo: hic psẽter describit liuor emulatiõis ptra ipm ppter doctrinã et miracula ipsi': et ptz sñia ex dict' Matth. xiij. exceptis que sequuntur: b ¶ Nõne hic ẽ faber rc. in Mattheo dr fabri fili'. credebant eñi isti q eẽt eiusdẽ artis cũ patre suo putatiuo Joseph q dr fuisse faber lignari'. Et pbabile videt q xps eandẽ artẽ exercuit: qr nõ fuit occupat' in doctrina et miraculis vsq ad tricesimũ etatis annũ: nec ante fuit intent' studio om q dicit Ioh. vij. Quõ h lr̃as scit cũ nõ didicerit: nec est verisimile q tãto tpe fuerit ociosus: magis aũt verisimile est q fuerit occupatus in arte patris sui putatiui q in alia. et hoc videt p verbũ istorum q erant de nazareth: q modũ suũ viuendi cognoscebant et fabrũ eum vocabant. c ¶ Et nõ poterat ibi rc. † Mat. i3. g Lu. 4. d Ioh. 4. f
Istud nõ posse: nõ refert ad potentiã eius absolutã sed congruitatis et decẽtie: quia nõ erat congruũ q ibi faceret multa miracula. cuius causa subditur cũ dicit: d ¶ Et mirabat ppt rc. D
fides eñi credentiũ est meritoria de cõgruo q eis fiant miracula sicut ptz ca. pcedenti de muliere sanguiflua cui dictũ ẽ a xpo. Fides tua saluam te fecit: et in multis alijs locis in euãgelio similis habet. e ¶ Et circũibat castella rc. quia sui doctrinã eius repulerant: cõuenienter ad alios docendos trãsiuit et ita fecerũt apostoli: om q dr Act'. xiij. g. Uobis o portebat primũ loqui s3 iudeis verbũ dei: sed qr repellitis illud et indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cõuertimur ad gentes: sic enim precepit nobis deus. f ¶ Et cõuocauit duodecim. supe rius. iij. ca. descripta est collatio potestat' pdicandi facta apostolis. hic describitur execurio dicte potestatis. et pmo describitur apostoloz missio ad predicandũ. secũdo eorum reuersio ad christum, ibi: Et cõuenientes apostoli ad iesum. Prima in duas. quia primo describitur dicta missio. secundo ex hoc surgẽs herodis opinio, ibi: Et audiuit rex herodes. Expositio prime partis patet ex dictis Matth. x. exceptis que sequuntur.
Sed calciatos

Moraliter. a ¶ Et egressus inde abijt in pa. suã rc. Moraliter
† ¶ Uñ huic hec oĩa: Isti siles sũt rustico q crucifixũ adorare nolebat eo q lignũ creuerat i horto suo. f ¶ Et cõuo. xij. Sequit: † ¶ Et pcepit ne qd tol. rc. Be. Per perã onera seculi. p panẽ delitie corporales. p es i zona, sapientie occultatio signat: qr qsquis officiũ doctoris accipit neq oneribus secularib' negocioz deprimi neq delitijs carnalib' resolui: neq commissum talentũ sub ocio lenti corpis debet abscondere.

p ij Quocũq intro

E F a ¶ Calciatos ſan. Beda. Ut
pes neqꝫ tectus ſit neqꝫ nudus ad
terrã.i.nec euangeliũ occultet: nec
terrenis cõmodis ſuitat. b ¶ Ne
indue. dua. tu. Beda. Quod eſt vt
ſimplr ambulent nõ dupliciter.
c ¶ Excutite pul. Be. Puluis
excutit de pedib⁹ i teſtimoniũ labo
† mat. 10. b ris ſui ꝙ ingreſſi ſũt ciuitatẽ: ꝙ ꝑdi
Lu. 10. a catio vſqꝫ ad illos ꝑuenerit. Uel ꝙ
nihil ab eis acceperint ad victũ ne
ceſſariũ q̃ euãgelium ſpreuerunt.
d ¶ Et vnge. Be. Jacob⁹ dicit
Jaco. 5. c Infirmat qs in vobis: indu. p. ec.
⁊. o. ſup e. vnie. o. ⁊c. Unde patet ab
aplis hunc morem eſſe traditũ vt
energumini et alij egroti vngãtur
oleo a põtifice ꝯſecrato. e ¶ Et
Lu. 9. a audiuit. Be. Lucas: Audiuit he
rodes tetrarcha oĩa q̃ fiebãt ab eo
† mat. 14. a ⁊ heſitabat eo ꝙ dicebat a q̃buſdã
Luc. 9. a ꝙ iohẽs reſurrexit a mortuis: a q̃
buſdã vero ꝙ helias apparuit. Unde
intelligendũ aut cõfirmatũ eum ex
alioꝝ vbis credẽdo dixiſſe: aut ad
huc heſitãdo: quẽ ego decolla. ⁊c.
f ¶ Quia ioh̃a. bap. ⁊c. Beda
Mira ꝯ dñm inuidia iudeoꝝ iohã
nẽ de q̃ dictũ eſt: qꝛ nullũ ſignũ fecit
potuiſſe reſurgere nullo atteſtante
credũt. Jeſuꝫ ſignis ⁊ ꝟtutib⁹ ap
probatũ cui⁹ mortẽ elemẽta tremu
erũt: ⁊ reſurrectionẽ ⁊ aſcenſionem
angeli ⁊ aplĩ: viri ⁊ femine predica
uerũt nõ reſurrexiſſe: ſꝫ ſublenatuꝫ
eſſe furtim credere maluerunt.
g ¶ Philippi fra. ſui. Be. Ue
tus hiſtoria narrat philippũ maio
† mat. 14. a ris herodis fuiſſe filiũ: ⁊ fratrẽ he
Lu. 3. a rodis ſub q̃ paſſus eſt dñs: ⁊ duxiſ
ſe herodiadẽ filiã arethe: ⁊ poſtea
arethã ortis ſimultatib⁹ filiã ſuã tu
liſſe. et herodi inimico philippi in
dolorẽ ipſi⁹ nuptiis copulaſſe. Egi
ſippus vel ioſephus tñ lõge aliter.
h ¶ Nõ licet ti. ⁊c. Be. Qui ve
nerat in ſpũ ⁊ ꝟtute helie herodeꝫ
arguit et herodiadẽ: ſicut Helias
3. Re. 18. c Achab ⁊ Jezabel maleus apud re
et. 21. f gem periclitari q̃ imemor eſſe ꝑce
pti dei. ¶ Beda. Soli herodes et
pharao legunt natalis ſui diẽ cele
braſſe ⁊ vterqꝫ ſolẽnitatẽ ſanguine
fedaſſe. Sꝫ herodes tãto nequius
quãto ſanctũ ⁊ ꝟitat doctorẽ ⁊ re
gis celeſtis ꝑconẽ occidit: ⁊ ꝓ voto
ſaltatric caput occiſi aũ ꝯuiuas in
Gen. 4. d ferre non puduit. Pharao percãtẽ
eunuchũ occidit. Utriuſqꝫ tñ exem
plo meli⁹ ẽ ⁊ vtil⁹ nob diẽ mort ſꝑ
cõmẽorãdo timere: q̃ diẽ natiuita
tis luxuriãdo celebrare. Hõ eñ ad
Job. 5. b laborẽ naſcit: ⁊ ſcti ꝑ mortẽ trãſeũt
ad requiẽ. i ¶ Et iura. Be. Nõ
excuſat a ꝑiurio ꝑ iuramẽtũ. Jõ eñ
forte iurauit: vt occaſionẽ inueniret
occidẽdi. Et ſi illa p̃ris aut m̃ris ite
ritũ poſtulaſſet: nõ vtiqꝫ cõceſſiſſet
herodes. k ¶ Et cõtriſtatus.
Be. Conſueto more ſcripture con
triſtatus: non re/ ſed multoꝝ opini
one. Sicut ⁊ ipſe ioſeph ab ipſa q̃qꝫ
maria dr̃ p̃r ieſu: ſic ꝯtriſtat⁹ hero
des: qꝛ hoc diſcũbentes putabant.
Diſſimulator mentis ſue triſticiam
ꝑferebat in facie: leticiã celabat in
mẽte. Scelus iuramẽto excuſabat:
vt ſub occaſione pietat ipi⁹ fieret.
¶ Caput eius

¶ occultam ſapientiam.
a in ꝫona ęs: ſꝫ calciatos ſandalijs: ⁊ a
¶ ne alia induti aliã i futuro reſeruet: nõ q̃ vna
tunica in locis glacialib⁹ cõtenti eſſe debeam⁹.
b ne induerent duab⁹ tunicis. † Et di
a ¶ alienũ eſt a predicatore per domos curſita
re: et hoſpitij iura mutare.
cebat eis: † Quocũqꝫ introieritis do †
mũ/ illic manete donec exeatis inde
Et q̃cũqꝫ nõ receperit vos nec audi
c erit vos/ exeũtes inde/ excutite pulue
rẽ de pedib⁹ vr̃is in teſtimoniũ illis.
a ¶ accepta poteſtate ⁊ auditis p̃ceptis a dño.
¶ que eſt prima via ſalutis.
† Et exeũtes ꝑdicabãt vt pniaꝫ agerẽt
d ⁊ demõia m̃lta eijciebãt: ⁊ vngebãt b
¶ ſic.
e oleo m̃ltos egros ⁊ ſanabãt. † Et au c
¶ quia tot ſigna fiebant. ¶ pellicius.
¶ Hiero. non eſt fas lucernã abſcõdi ſub modio.
diuit rex herodes: manifeſtũ eñ factũ
¶ chriſti. a ¶ Be. bene ſentit de reſurrectiõe ꝙ. ſ.
maioris potẽtie ſũt ſãcti futuri poſt reſurrectionẽ.
f ẽ nomẽ ei⁹/ ⁊ dicebat. Quia iohẽs ba
ptiſta reſurrexit a mortuis: ⁊ ꝓpterea
ꝟtutes opant in illo. Alij autẽ dice
bãt quia helias eſt: alij vero dicebant/
¶ eſſet. ¶ non dñs ꝓphetarum.
qꝛ ꝓpheta eſt q̃ſi vnus ex ꝓphetis.
a ¶ Be. hec ꝓnunciatio vel affirmatiua vel du
Quo audito herodes ait: Quẽ ego
bitatiua. a ¶ Hiero. nõ ꝑ ironiã expſſe ꝓnũciat.
decollaui iohẽm/ hic a mortuis reſur
rexit † Ipſe eñ herodes miſit ac tenuit a
iohẽꝫ ⁊ vinxit eũ i carcerẽ ꝓpter hero
a ¶ Be. tetrarche iturée ⁊ traconitidis regiõis.
g diadẽ vxoreꝫ philippi frãtris ſui: qꝛ
duxerat eã. Dicebat eñ iohãnes he
h rodi: Nõ licet tibi habere vxorẽ fra
¶ adhuc viuentis.
tris tui. Herodias aũt iſidiabat illi: ⁊ e
volebat eũ occidere nec poterat. He f
¶ ideo. ¶ vel enim.
rodes aũt metuebat iohẽm/ ſciẽs eũ
virũ iuſtũ ⁊ ſanctũ ⁊ cuſtodiebat eũ:
Et audito eo m̃lta faciebat: ⁊ libẽter g
eũ audiebat. Et cũ dies oportun⁹ ac
cidiſſet: herodes natalis ſuę cęnã fe
cit ꝑncipib⁹ ⁊ tribunis et ꝑmis gali
leę. Cũqꝫ introiſſet filia ipi⁹ herodia
dis ⁊ ſaltaſſet ⁊ placuiſſet herodi: ſi
mulqꝫ recũbẽtib⁹/ rex ait puelle: Pete
i a me q̃d vis: ⁊ dabo tibi. Et iurauit il
li: qꝛ q̃cq̃d petieris dabo tibi/ lꝫ dimi
diũ regni mei. Que cũ exiſſet/ dixit
m̃ri ſuę: Quid petã: At illa dixit: Ca
¶ Be. timebat ne herodes aliquando reſipiſce
ret vel fratri amicus fieret.
put iohis baptiſtę. Cũqꝫ itroiſſet ſta
tim cũ feſtinatiõe ad regẽ/ petiuit di
¶ in altari.
cẽs: Uolo vt ꝓtin⁹ des mihi i diſco
¶ dignũ ſaltatiõe ſãguis ꝑmiũ. ¶ opinione nõ re.
k caput iohis baptiſte. Et ꝯtriſtat⁹ eſt b

❀ a ¶ Sed calciatos ſãdalijs. G
Math. x. dicit ꝙ nõ portarẽt calcia
menta. Ex q̃ ptꝫ ꝙ ſandalia nõ dicũt
calciamẽta ꝓprie: qꝛ illis poterãt vti
apli: vt hic dr̃: b ¶ Et vngebant
oleo mul. ⁊c. Ex h̃ loco ptꝫ ꝙ vnctio
extrema q̃ eſt infirmoꝝ fuit inſtituta a
chriſto. c ¶ Et audiuit rex hero.
Hic ꝯſir deſcribit opinio herodis d̃ Diuiſio
ieſu. ⁊ diuidit i duas ptes: ſcꝫ princi
palẽ ⁊ incidẽtalẽ. ſcda ibi: Ipſe enim
herodes. Circa primũ ſciẽdũ ꝙ apli
ꝑdicãtib⁹ aduentũ xp̃i ⁊ ei⁹ miracula:
qꝛ nõ ſolũ erãt ꝑdicãtes: ſed etiã faciẽ
tes miracula in nomie eius: herodes
audiuit famã de ieſu ⁊ credidit: ſꝫ fal
ſo ꝙ ipſe eſſet iohãnes baptiſta quem
ipſe decollauerat ⁊ ꝙ a mortuis ſurre
xiſſet. Ex q̃ ptꝫ ꝙ iſte herodes nõ fu
it de ſecta ſaduceorũ q̃ negabãt reſur
rectionẽ: ſed de ſecta phariſeoꝝ q̃ eaꝫ
cõfitebantur: vt hꝫ Act. xxiij. Cetera
patent ex dictis Math. xiiij.
d ¶ Ipſe enĩ herodes. Hic ponit
pars incidẽtalis. intẽtio eñ principa
lis euangeliſte erat deſcribere geſta
chriſti: ⁊ qꝛ ꝓpter opinionẽ herodis
de chriſto fecerat mentionẽ de decol
latiõe iohis baptiſte. ideo incidẽtali
ter hic deſcribit modũ dicte decollati
onis. ⁊ ꝑmo deſcribit ei⁹ icarceratio.
ſcdo incarcerati decollatio/ ibi: Hero
dias autẽ. tertio decollati tumulatio/
ibi: Quo audito diſcipli ei⁹ vene. ⁊c.
Sententia aũt iſtarũ triũ partiũ patꝫ
ex dictis Math. xiiij. exceptis que ſe
quunt circa partem ſcdam.
e ¶ Herodias autẽ inſidia. ⁊c.
ipſa eñi timebat ne herodes ad ꝑdica b
tionẽ iohãnis de peccato ſuo penite
ret: ⁊ eã marito ſuo redderet: ⁊ idõ que
rebat mortem iohãnis. f ¶ Hero
des aũt metuebat iohã. ſolo enĩ
metu tenebat ab interfectione iohis:
qꝛ ꝓpter ſanctitatẽ eius que erat no
ta toti populo timebat ſi iohannẽ in
terficeret ne totus populus inſurge
ret cõtra eum: vt plenius patꝫ Ma
thei. xiiij. g ¶ Et libenter eũ au
die. ⁊c. totũ iſtud erat ſimulatorium:
vt ex tali auditu iohãnis ⁊ obtẽpera
tione dictis eius in aliquib⁹ retineret
pplm a rebellione cõtra ipm: ⁊ ſimili
ter ꝙ poſtea iurauit dare puelle ſalta
ti quicq̃d peteret fuit malicioſe factũ
vt rõne iuramẽti et multitudine ma
gnorum cum eo comedentiũ haberet
occaſionẽ decapitandi iohannẽ abſqꝫ
rebellione populi qui habuit eũ excu
ſatum ſaltẽ in pte ꝓpter iſta: et hanc
ſententiã tenet Beda ſup locũ iſtum.
⁊ qd̃ ſubdit: h ¶ Et contriſtatus
eſt rex. dicit Beda ꝙ lꝫ triſtaret in
facie: letabatur tamen in corde.
❀ Et contre

✱ † ¶ Quocunqꝫ introieritis Moralis
in domũ ⁊c. Theophilus ne de gu
la cõtingeret eos reprehendi ab alijs
in alios tranſeuntes. c ¶ Et audi
uit rex hero. ⁊c. Sequitur poſtea.
h ¶ Et cõtriſtatus ẽ rex ⁊c. Be.
Diſſimulator mẽtis ſue triſticiã ꝑfert
i facie: cũ leticiã haberet i mẽte: ſcelus
qꝫ excuſat iuramẽto: vt ſub occaſiõe pi
etat magis ipius fieret. ⁊ idõ ꝑ ipm
ſignant illi q̃ ſub ſpecie religioſitatis
machinantur opus facere malignan
tis. Per herodiadem vero ſignatur
✱ luxuria. Per

A ☙ a ¶ Caput ei⁹ in di. Be. Hiero. Caput leg' qḋ est xp̄us: a corpore abſcidit: ꝓprio.i.a iudaico pp̄lo: ⁊ dat puelle de genti/bus.i.romāe eccl'ie: ⁊ puella dat matri ſue adultere.i.ſynago/ge i fine crediture. Corp⁹ iohānis ſepelit: caput i diſco locat: lr̄a humo tegit: ſp̄us in altari honorat ac ſumit. ¶ Beda. Johānes capite minorat.i.fama illi⁹ qua xp̄s a pp̄lo credebat minorari oñdit. Chriſtus in cruce exaltat. qr q̄ ꝓpheta tm̄ credebat de⁹: ⁊ dn̄s ꝓphetarū ē co
Joh.3.b gnit⁹. Un̄ ⁊ ipſe iohes: Illum oportet creſcere me aūt minui. Johes aūt quē oportebat minui cū dies decreſcere in cipiūt nat⁹ eſt. Chriſt⁹ aūt q̄ eſt lux mū di cū incipiunt creſcere dies. b ¶ Et
Jo ephꝰ iud a.anti. li.18.c.14. tulerūt cor. Be. Joſeph⁹ narrat iohānē vinctū in caſtellū macheronta adductū: ibiq꜡ trūcatū. Eccleſiaſtica narrat hiſtoria i ſebaſthe vrbe paleſtine q̄ dicta ē quōdā ſamaria. Tēpore ꝟo iuliani paganos iuidētes xp̄ianis qui ſepulchrū ei⁹ ſollicitudine frequētabāt: monumētū iuaſiſſe et oſſa ei⁹ ꝑ cāpos diſpſiſſe: ⁊ rurſus collecta igni crematſe/ſeiac denuo ꝑ agros ſparſiſſe. Affuiſſe tū ibi de hieroſolymis monachos qui īmixti paganis oſſa legētib⁹ maximaꝫ eorū partē ꝯgregauerunt: ⁊ ad philippū hieroſolymaꝫ detulerūt: ⁊ ille miſit ea Athanaſio alexādrie vrb' ep̄o: ⁊ ibi poſtea ſeruata theophil⁹ iubente theodoſio oibus gentiū ꝓhanis deſtruct': expurgato a ſordib⁹ tēplo ſerapis oſſa eadē ibi poſuit: ⁊ baſilicā i honore ſcī iohānis ꝯſecrauit. c ¶ Et ꝯuenientes. Hiero. Ad locū vnde exeūt flumi
Eccs.1.b na redeūt: deo grās ſemꝑ referūt ſuꝑ his q̄ acceperūt. d ¶ Oia q̄. Nō ſolū q̄ ipſi egerāt ⁊ docuerāt apl'i dn̄o renūciant: ſꝫ etiā q̄ iohānes eis docentibus paſſus ſit. Uel ſui vl' eiuſdē iohan
B nis diſcipuli ſic̄ matthe⁹ ſcribit. vn̄ ſeq̄tur: Et ait illis. e ¶ Uenite ſeor. Be. Nō ſolū requietionis cā: ſed myſtice ſignificat ꝙ relicta iudea q̄ ſibi ꝓphetie caput abſtulerat non credēdo in deſerto eccl'ie q̄ virū nō habuerat: verbi cibaria.q.panē ⁊ piſciū epulas eēt largiturus. Ibi eñ p̄dicatores ſcī q̄ apd iudeā nō credentē ſꝫ ꝯdicentē diu grauī tribulatiōe ꝓmebant: requiē adepti ſunt de gentib⁹ grā fidei collata. Uenite ſeor. Seorſum ducit q̄s elegit vt inter male viuētes mala nō attendāt: vt loth in ſodomis: ⁊ iob i terra hus: ⁊ abdias in domo achab. Et ait illis: Requieſcite puſillū vt aues in ramis ſinapis. Puſilla hic reqes ſanct': longus labor: ſꝫ poſt dr̄ illis: vt reqeſcāt a laborib⁹ ſuis. f ¶ Erant eñ ⁊c̄. Hiero. In arca noe aīalia q̄ intus erant foras mittebant: ⁊ q̄ foris erāt int⁹ erūpebāt. Sic in eccl'ia iudas diſceſſit: latro acceſſit. Qr̄ diu recedit a fide: nec
Hie.13.c eccl'ie requies ē ſine merore. Rachel plorās filios ſuos ⁊c̄. Nō ē hic cōuiuium in q̄ bibat vinū nouū: cū cantabit canticū nouū in celo nouo: ⁊ i terra noua ab hoibus nouis: cū q̄nq꜡ panib⁹ ⁊ duobus piſcibus q̄nq꜡ milia hoim veſpere vite paſcent cū.xii.cophini octaua virtute fragment' pleni colligunt: cum ſunt ſuꝑ thronos.xii.iu.xii.tri. iſrl'. q̄ ſunt fragmēta abraā iſaac ⁊ iacob.qn̄ reliqe iſrl' ſal.fi.qn̄ facie ad faciē deū videbim⁹: qḋ in lege moyſi ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis de xp̄o legim⁹. Unde poſt q̄rtā vigiliā noct' cōpeſcit xp̄s ieſus tumorem maris ambulās ſuꝑ illud: ⁊ dicit: Cōfidite ego
1.Joh.3.a ſum: qr cū videbim⁹ ſicuti ē: tūc ceſſabit vent⁹ ⁊ ꝓcella ieſu ſedēte ⁊ regnāte in naui q̄ ē vniuerſalis eccl'ia. g ¶ Abierūt in deſer. Be. Petēdo ſollicitudinē fidē turbaꝫ an ſequat explorat: ⁊ exploratā digna mercede remunerat. Turbe aūt non iumentis nō vehiculis: ſꝫ ꝓprio labore pedū iter deſerti arripi/unt ⁊ ſalutis deſideriū oſtēdūt. Rurſus ipſe excipiēdo fatiga/tos: docēdo inſcios: ſanādo egrotos: recreando ieiunos: q̄ntū deuotione credentiū delectet inſinuat. b ¶ Et pedeſtres.
C Nota qr n̄ i aliā mari ripā ſine iordāis nauigio ꝑuenerūt. Sꝫ trāſito aliquo freto vl' ſtagno ꝓximos eiuſdē regiōis locos adierūt: quo etiā pedeſtres īdigentē ꝑuenire potuerūt. i ¶ Et miſer. ⁊c̄. Be. Quō miſertus ſit mattheus plen' expōit h̄ modo. Et miſert' ē eis: ⁊ curauit lāguores eoꝝ. Hoc ē eñ pauperū ⁊ nō habentiū paſtorē veraciē miſereri: ⁊ viā veritatis aperire: ⁊ lāguidos curare: ⁊ ieiunos reficiēdo ad laudē ſupne largitat' aiare: que ſequētia eum feciſſe declarant. k ¶ Et cū iā ho. Die declinata ſaluator turbas reficit: qr vel fine ſeculi pro
† mat.14.c pinquāte: vl' cū ſol iuſticie ꝓ nob' occu/buit a diutina ſpiritalis inedie ſum⁹ li/
Allego. berati fame. ¶ Be. Allego. Chriſtuꝫ deſerta gētiū petentē multe fideliū caterue relict' menib⁹ priſce cōuerſatiōis neglectoq꜡ varioꝝ dogmatū p̄ſidiis ſequūtur: ⁊ (cū primū not' in iudea de⁹)
Ps.75.a tunc exaltatus eſt ſuper celos et ſuper omnem terraꝫ gloriam eius.

a ¶ Be. vult oēs ſimul ſceler' ſui eē ꝯſortes vt i luxurioſo cōuiuio cruētē epule deferrētꝫ

rex/ ꝓpter iuſiurandū ⁊ ꝓpter ſi/mul recūbentes noluit eam con/
a triſtari: ſed miſſo ſpiculatore prę ¶ altari.
cepit afferri caput eius in diſco: ⁊ dcolauit eū i carcere: Et attulit
¶ xp̄m. ¶ legis. ¶ eccl'ia de gētib⁹.
caput ei⁹ i diſco: ⁊ dedit illḋ puel ¶ ſynagoge.
lę: et puella dedit mr̄i ſuę. † Quo
b audito diſcipuli ei⁹/ venerūt ⁊ tu ¶ litteram.
lerūt corp⁹ ei⁹: ⁊ poſuerūt illud in ¶ riui ad fontē.
c monumento. Et cōuenietes apl'i a ¶ gratias agentes.
d ad ieſū/ renūciauerūt illi oīa quę b
e egerāt ⁊ docuerāt. Et ait ill': Ue/ c d ¶ ne malis cōſentiatis.
nite ſeorſum in deſertū locū: et re e
a ¶ hic breuis requies ſctis: longus labor. ¶ ideo oportuit diſcipulos reqeſcere: erant eñ ⁊c̄. b ¶ felix ſtuatū diſcētiū.
f quīeſcite puſillum. Erant eniꝫ q̄ ¶ vt latro. ¶ vt iudas.
veniebāt ⁊ redibāt multi: Et nec ¶ felix labor docentiū. ¶ quia nōdūꝫ eſt cōuiuiū horum.
ſpacium manducādi habebant. ¶ nō ſolū diſcipuli: ſꝫ cū dn̄o vt matthe⁹ oſt'.
g Et aſcēdentes in nauim abierūt f
a ¶ ignis nō abſcōdit q̄ ſemꝑ lucet.
in deſertū locū ſeorſum. Et vidē g
rūt eos abeūtes et cognouerunt
h multi: ⁊ pedeſtres de oib⁹ ciuita/ †
tib⁹ cucurrerūt illuc ⁊ ꝓuenerunt
eos. † Et exiēs vidit turbā multā
i ieſus: ⁊ miſert' ē ſuꝑ eos: qr erāt b
ſicut oues nō habentes paſtorē:
k et cępit illos docere multa. Et cū †
¶ veſpe: vn̄ lucas: Dies aūt cepat declinare.
iam hora multa fieret/ acceſſerūt
diſcipuli ei⁹/ dicētes: Deſert' ē locus hic: ⁊ iā hora p̄terijt: dimitte
illos vt euntes in ꝓximas villas
⁊ vicos emāt ſibi cibos q̄s mādu

Ni. de lyra

☙ Date ill'

※ a ¶ Et cōuenietes. Hic deſcribit reuerſio aploꝝ ad xp̄m: vbi p̄mo deſcribit ꝯdeſcēſio xp̄i ad aplos redeuntes. ſcḋo ad pp̄lm ipm ſeqntem/ ibi: Et viderūt. Circa p̄mū dr̄: Et ꝯue. apl'i ad ie. de p̄dicatiōe redeūtes ad ipm. b ¶ Renūciauerūt il. oia q̄ ege. miracula faciēdo. c ¶ Et docuerāt. p̄dicādo oſtēdētes ꝙ mādatū ei⁹ executi fuerāt fidelit'. d ¶ Et ait il. cōpatiendo eis de laborib⁹ ſuis. e ¶ Uenite ſe. ⁊c̄. vt ſcꝫ poſt laborē qeſcerēt aliquātulū. i h̄ oſtēdit xp̄s ꝙ p̄dicatores
D ꝟbi diuini poſt laborē poſſūt recipe recreationē cōpetentē. f ¶ Et aſcēdēt. ina. vt ſegregati a turbis poſſent qeſcere. g ¶ Et viderunt e. Hic ꝯñr deſcribit ꝯdeſcenſio ipſi⁹ xp̄i ad pp̄lm ipm ſequētē. Et p̄mo deſcribit dicta cōdeſcēſio. ſcḋo phariſeoꝝ cōfutatio. ca. ſequēti. Circa p̄mū p̄mo deſcribit ꝯdeſceſio xp̄i ad pp̄los ipſos paſcēdo. ſcḋo ad diſcipulos eos de periculo liberan
† mat.9.d do/ ibi: Et coegit diſcipl'os ſuos. tertio ad infirmos ipſos curādo/ ibi: Et cum trāſfretaſſent. ſnia aūt iſtarū triū ptiū pꝫ ex his q̄ dicta ſūt. Mat.xiiii. vſq꜡ ad finē illi⁹ ca. except' q̄ ſequūt. Qr̄ tū ad p̄mā ptē dr̄: h ¶ Erant ſi. ⁊c̄. Sacerdotes eñ illi⁹ tp̄is ⁊ p̄ncipes erāt ſicut lupi rapaces ſpoliātes pp̄lꝫ bonis tp̄alib⁹ ⁊ ꝑ malū exēplum ſp̄ualib⁹: ſed xp̄s tāq̄ bon⁹ paſtor paſcebat eos ſpi/ritualit' ꝯtinue ꝟbo doctrine ſue: ⁊ aliq̄n corporaliter ſcḋm qḋ dr̄ ꝯſequenter.

※ Euntes emant⁹

Moraliter * luxuria. Per ſaltatriceꝫ diſſolutio libidinoſa. per q̄s iohis.i.hoīs ꝯtio/ſi frequenter ꝓcurat more ſp̄ualis: ⁊ aliq̄n corpalis. d ¶ Et ait il. ve. ſe. ⁊c̄. Theophil⁹. qeſcere fac̄ xp̄us diſcipulos ſuos vt diſcāt p̄poſiti ꝙ q̄ laborāt in ope et ſermōe requiē ꝓmerēt: ⁊ ꝙ nō debēt ꝯtinue laborare. † ¶ Et pedeſtreſ ⁊c̄. Adhuc tp̄ib⁹ iſtis pauꝑes ⁊ mediocres ꝑſone magis currūt ad ſermōnes q̄ magne. † ¶ Et cū iaꝫ ho. ⁊c̄. Beda myſtice declinata die: turbas ſaluator reficit: qr cuꝫ ſol iuſticie ꝓ nob' occubuit a ſp̄ualis inedie tabeſum⁹ ſaluati. Prouocat aplos ad fractionē panis: inſinuās ꝙ q̄tidie ꝑ eos ſint corda nr̄a paſcēda: eoꝝ ſcꝫ lr̄is ⁊ exēplis. Per q̄nq꜡ panes q̄nq꜡ libri moyſi. ꝑ duos piſces ꝓphe ⁊ pſalmi figurāt. Duodecim cophini ſūt duodecim

 * fruct⁹ ſpiri/

E F a ¶ Date illis. Prouocat apl'os ad fractionē panis: vt il/
lis ſe nō habere teſtantib⁹: magnitudo ſigni noteſceret ⁊ inſi/
nuans q: quotidie p eos ieiuna corda ſunt paſcēda cū eoꝝ extē
Nota plus vel verbis ad amanda celeſtia ſuſcitamur. Notandum ꝙ
hoc panū miraculū iohānes ſcripturus pmiſit ꝙ ꝓximū eſſet
paſcha. Mattheus ⁊ marcus hoc in/
terfecto iohanne cōtinuo eſſe factū di/
mat.14.b cūt: vñ colligit iohannē imminēte pa/
Lu. 9.b ſcha fuiſſe decollatū: ⁊ alio ſequēte pa/
Joh.6.a ſcha crucifixū dñm. b ¶ Quinq;.
Allego. Be. Alle. Quinq; panes quinq; mo/
ſaice legis libri: quib⁹ diuine eternita/
tis cognitio: mūdi creatio: curſus labē
tis ſeculi: ⁊ vera deo ſeruiendi religio
humano generi innotuit. Duo piſces
pſalmi ⁊ ꝓphete: q erudiū in lege dei
pplm de ꝓmiſſione dñice incarnatiōis
noue grē dulcedine paſcebāt quib⁹ to/
ta veter; te. ſeries cōprehēdit. Unde:
Luce.24.f Oportebat oīa impleri q ſcripta ſūt in
lege moyſi ⁊ ꝓphis et pſalmis de me.
Et cū aperuiſſet illis ſenſum vt intelli
gerēt ſcripturas ⁊ intellectas fideliter au/
ditorib⁹ traderēt. q. bñdicēs aplicis pa
nib⁹ ⁊ piſcib⁹: ⁊ eos interne ſuauitatis
dono multiplicās turbis diſtribui pcece
pit. Et bñ ſm iohem panes hordeacei
dicunt: qui cib⁹ ē iumētoꝝ magis ruſti/
corūq; ac ſeruoꝝ: q: inciplētib⁹ audito/
rib⁹ aſperiora ⁊ qſi groſſiora ſūt cōmit
tēda pcepta. Animalis ꝟo hō nō pcipit ea
1.Co.2.d q ſūt ſpūs dei: ⁊ iō dñs cuiq; ꝓ virib⁹
tribuēs dona: ⁊ ſp ad pfectiora prouo/
cās. pmo qnq; panib⁹ qnq; milia. ſcdo
ſeptē panib⁹ qttuor milia reficit. tertio
diſcipulis ſue carnis ⁊ ſanguinis my/
ſteria credidit. ad vltimum ꝟo magno
G munere dat electis vt edant ⁊ bibāt ſu
per menſam ſuam in regno ſuo.
c ¶ Scdm cōtu. Be. Diuerſi diſcu
bitus diſtincti ordines eccl'iarū q vnā
catholicā faciūt. Per qnqgenos ⁊ cen
tenos. p. l. iubilei reqes. qnqgenarius
aūt bis duct⁹. c. facit. ⁊ iō virtuſq; quie
mat.14.c tis pfectionē ſignificat. ſ. corpis ⁊ men
Joh. 6.b. tis. Qui eni qeſcit ab actib⁹ prauis: re
quiē h; corpis. Qui aūt a cogitationi/
bus etiā puerſis: requiē h; mētis. Bñ
aūt ſup viride fenū diſcūbētes dei pa/
ſcunt alimētis: q p ſtudiū abſtinētie cal
catis illecebris carnis audiēdis iplen
diſq; ꝟbis dī operā impēdūt. Jdō alij
qnqgeni: alij cēteni: q: reqeſcit pus a
malo ope vt poſt ſit etiā reqes in mēte.
d ¶ Et acceptis qnq;. Non noua
cibaria creat: q: incarnat⁹ nō alia q̄ q
ſcripta erāt pdicat: ſed legē ⁊ ꝓphas myſterijs grauida eē de
mōſtrat. e ¶ Fregit. Et añ turbas ponēda diſtribuit diſci/
pulis ſuis: q: ſacra ſanctis doctorib⁹ q hec toto orbe pdicēt pa
tefecit. f ¶ Et ſuſtulerūt ⁊c. Be. Secretiora myſteria que
rudes cape nequeūt pfectiores diligēter inquirūt. Nā per co
phinos. xij. apli: ⁊ p apl'os ſequētes doctores figurant. foris
deſpecti: intus ſalutaris cibi reliquijs ad alēda humiliū corda
cumulati. Jn cophinis eni ſeruilia gerunt opa: ſed ille eos pa
nis fragmentoꝝ impleuit: qui infirma mūdi vt fortia frangat
vel cōfundat elegit. g ¶ Quinq; mi. Be. Propē quinq;
ſenſus corpis. Ui dñm ſecuti ſignificāt eos qui i ſeculari adhuc
habitu poſiti: exteriorib⁹ q poſſidēt bñ vti norūt. Qui recte qn
q; panib⁹ alunt: q: neceſſe ē vt tales legalib⁹ adhuc pceptis in
ſtruantur. Qui aūt mūdo oīno renūciant: ⁊ qttuor ſūt milia ⁊
ſeptē panib⁹ refecti: h eſt euāgelica pfectione ſublimes: ⁊ ſpū/
ali grā intus eruditi. h ¶ Et ſta. co. Exēplū dat nob vt in
oībus bonis q agim⁹ hūani fauoris retributionē vitem⁹: ne
nos opatio ꝟtutū ad ꝯcupiſcētiā flectat tpalium. Qd ipe dñs
nob inſinuās: cū hi qui ꝟtutes ei⁹ admirabant / regē eū facere
vellēt: fugit in montē orare: crucifixorib⁹ ꝓmptus occurrit: vt
ſc; parati ſim⁹ ad aduerſa tolerāda: cauti ad blādimēta ſi arri
ſerint: ⁊ ne nos ſi affluāt emolliēdo decipiāt crebris a dño pci
bus implore

bus imploremus. i ¶ Ad bethſaidā. Be. Bethſaida ciui/ D
tas ē in galilea andree ⁊ petri ⁊ philippi ꝓpe ſtagnū geneça
reth. S; marcus dicit pacta refectione veniſſe trās fretum ad
bethſaidā: Lucas: ꝙ in locis bethſaide factū fuerit miraculū.
Ait eni: aſſumptis illis ſeceſ. ſeoꝛ. in locū deſertū q eſt bethſai/ Luc.9.b
de. Qd cū cognouiſſent turbe: ſecute
ſunt illū: ⁊ excepit eos ⁊c. vſq; ad refe/
ctionē illā. S; forſitā Lucas deſertū
locū q eſt bethſaide nō ipi⁹ viciniā ciui
tatis dixit: ſed loca deſerti ad eā ptinē/
tia. Marcus ei dicit apte ꝙ pcederēt
eū ad bethſaidā vbi ipi⁹ fines ciuitatis
notat. Lucas ꝟo q nō dicit in deſertū
locū q eſt bethſaida: ſed q eſt bethſaide
forte nō ipam ciuitatē ſ; locū deſertū
ad ipam ptinentē intelligi voluit. Jo/
hānes dicit turbas mādicaſſe panem
iuxta tyberiadē ⁊ aſcēdētes nauim di/
ſcipulos veniſſe i capharnaū trāſ mare
q ambe ſunt ciuitates in galilea iuxta
ſtagnū geneçareth: qd etiā tyberiadis
a tyberiade ciuitate ſic vocatur.
k ¶ Abijt in mō. ⁊c. Be. Bñ orat
q deū orādo qrit: a terrenis ad ſuperio
ra ꝓgrediēs: verticē; curie ſublimio/
ris aſcēdit. Qui de diuitijs aut hono/
re ſecli aut de morte inimici orat: i imo
iacēs viles ad deū pces mittit: orat aūt
dñs nō ꝓ ſe ſ; ꝓ me. Nā ⁊ ſi oīa poſu
erit pr̄ i manu filio: fili⁹ tñ vt formā ho/
minis ipleret obſecrat prēm ꝓ nob: q
aduocat⁹ ē nob. vñ. Aduocatū habem⁹ 1.Joh.2.a
apud prē; ieſu; xpm. Si aduocat⁹ eſt:
debet ꝓ nr̄is interuenire pctis. Non q
qſi infirmus obſecrat: ſed quaſi pius
impetrat. Oīa que vult pōt: q: aduo/
catus ⁊ iudex noſter eſt: alterū pietatis
officiū: alterum poteſtatis inſigne. H
H Et ipſe ſolus

a cent. Et rñdēs ait illis † Date il'
¶ quaſi veſtrum eſt officium.
mādūcare. Et dixerunt ei: Eun a
tes emam⁹ ducētis denarijs pa/
nes ⁊ dabim⁹ illis mādūcare. Et
dicit eis: Quot panes habetis? b
Jte ⁊ videte. Et cū cognouiſſēt
¶ libros moyſi. ¶ ꝓphetas ⁊ pſalmos.
b dicūt: Quinq; ⁊ duos piſces: ⁊ p̄
cepit ill' vt accūbere facerēt oēs
¶ diuerſos ordines. ¶ continentē carnē.
¶ perfectam requiem.
c ſm ꝯtubernia ſup viride fenū. Et
diſcubuerūt in ptes p cētenos ⁊
¶ requiem.
d quinqgenos. Et acceptis qnq;
panibus et duobus piſcibus in
¶ ſurſū dirigēdā aciē mēt' ſignificat ad lucē
e tuens in celū benedixit et fregit
ſciētie querendā. ¶ q ſūt diſpēſatores ꝟbi.
panes: ⁊ dedit diſcipulis ſuis vt
¶ apponerent.
ponerēt ante eos: ⁊ duos piſces
diuiſit oibus. Et mādūcauerūt
f oēs/ ⁊ ſaturati ſūt. Et ſuſtulerūt
reliqas fragmentoꝝ duodecim
cophinos plenos et de piſcib⁹.
g Erāt aūt q manducauerūt qnq;
a ¶ quia ſicut iohannes poſt hanc refectio
nem ſtatim continuat: venturi erant vt cape/
rent ⁊ facerent eum regem.
h milia viroꝝ. † Et ſtātim coegit di c
ſcipulos ſuos aſcēdere nauim/ vt
i precederent eum trans fretū ad d
bethſaidam: dum ipe dimitteret
populum. Et cū dimiſiſſet eos/ e
a ¶ Be. ꝓ ſe obſecrat: ſ; ꝓ me impetrat.
k abijt in montem orāre. Et cum

Nico. de lyra

* a ¶ Euntes emam⁹ ducē. ⁊c.
Joh. vi. a. dr ꝙ ieſus qſiuit a philippo/
Unde ememus panes vt mādūcent hi. ⁊
ibidē ſubdit: Hoc aūt dixit tentās eū.
ipe eni ſciebat quid eēt facturus: ⁊ tūc
philippus rñdit vt ibidē dicit: Ducen
torum denariorum panes nō ſufficiūt
eis ⁊c. q. d. tantū preciū nō habemus
cū pauperes ſimus: ⁊ hic marcus dicit
diſcipl'os generaliter h rñdiſſe ſ; aliq
mō ſub alijs ꝟbis. Eūtes emam⁹ ducē
tis denarijs. q. d. ſi vellemus eis dare
ad manducandum oporteret nos ire
ad emendum panes preciū ducentorū
denariorum. et tamen hoc precium nō
habemus: et ſic ſe excuſabant per impotentiam. Dicuntur au/
tem hic diſcipuli reſpondiſſe illud ꝙ ſolus philippus reſpon/
dit. Tum quia non ſolum ex perſona ſua ſed etiam aliorum lo
quebatur. Tum quia illud quod facit aliquis de aliqua cōmu
nitate vel dicit: dicitur cōmunitas hoc feciſſe vel dixiſſe: ⁊ tunc
diſcipulis ſe excuſantibus de datione ciboꝝ populis chriſtum
ſequentibus dixit chriſtus quod hic habet. b ¶ Quot pa/
nes habetis ⁊c. Joh. vi. dicitur ſolus andreas hoc reſpon/
diſſe: per alia tamen verba dicens: Eſt puer hic vnus qui ha/
bet quinq; panes ⁊c. dicuntur tamen hic diſcipuli hoc reſpon
diſſe in generali quod dixit andreas eo modo ſicut dictum eſt
de philippo. Circa ſcdam partem dicitur: c ¶ Et ſtatim
coegit diſcipulos ſuos aſcendere nauim. quia non li/
benter recedebāt abſq; magiſtro ſuo: eius ſocietate ⁊ doctrina
delectati. d ¶ Ad bethſaidam. locus erat vñ recedebāt.
e ¶ Et cum dimiſiſſet. per hoc oſtēdens ꝙ pdicator ver/
bi diuini debet poſt ſermonem ſuum ad deum in oratione re/
dire vt quicquid boni ibi fecerit: glorie dei aſcribatur.
* Et volebat
* fructus ſpūſancti: quibus reficimur in eucharíſtie ſacro. Moraliter
e ¶ Et cum dimiſiſſet eos abijt in montem ⁊c. per
hoc oſtēdens ꝙ orās nō debet in terrenis deſideria iacere.
* Erat nauis

A G a ¶ Et ipſe ſol⁹ ꝛc. Qui aliqñ oĩno in periculis eccliam de
Pſ.9.d ſeruiſſe videt̃. vnde: Ut qd do. re. lon. ꝛc. Sed q2 differt auxi
liū: non aufert ſubſidiū. vñ ſequit̃: b ¶ Et circa quar. Be.
Statiões ꝛ vigilie militares horarum ſpacio diuidunt̃: ptꝫ ꝙ
eos tota nocte laboraſſe: ꝛ diluculo appropinquāte auxiliū ha
buiſſe: q2 cū pſſur' obſita hūana fragili
tas paruitatē virtū ſuarū cõſiderat: in
ſe nihil niſi tenebras anguſtiarum: et
oſtiū inſurgētiū eſtus cernit. Cū vero
mentē ad ſupni ſſidij lumen: ꝛ ad ppe
tue retributiõis dona erigit. Quaſi in
ter vmbras noctis repẽte ortū luciferi
ꝯſpicit: q̇ diẽ ꝓximū. i. xp̄m nũciet. Lu
cifer nãqꝫ tres horas noctis. i. totaꝫ vi
giliā matutinā illuminare dr̃: c ¶ Et
volebat p̄. ꝛc. Be. Ut ad horā. ſ. cõ
turbati: ſed ꝯtinuo liberati: plus libe
ratiõis ſue miraculū ſtuperent: ꝛ ere
ptori ſuo maiores grãs referrent. Sic
ſepe diuina pietas in tribulatione vi
det̃ fideles deſeruiſſe q̄ſi laborātes in
mari diſcipulos putet̃ ieſus voluiſſe
Pſ.42.a ꝑterire. vñ: Quare me de. ꝛ qua. ꝯtri.
in. dū af. m. ini. Sed ꝯtinuo dñs adeſt
Eſa.43.a quaſi diceret: Cū trãſieris ꝑ aquas te
cū ero: ꝛ flumĩa nõ operient te: cū am
bulaueris in igne: nõ cõbureris: ꝛ flam
ma nõ ardebit in te. vñ ſequit̃: Et ſta
tim locut⁹ eſt ꝛc. d ¶ Putauerunt
fan. Be. Adhuc heretici putãt fantaſ
ma eẽ: nec verã carnẽ de virgine aſſũ
pſiſſe. Theodorus eñ pharanitanus
Theodor⁹ pharanitanus epiſcopus ſcripſit pondus corpale ſm
carnẽ nõ habuiſſe dñm ſꝫ abſqꝫ ponde
re ꝛ carne ſupra mare ambulaſſe. Fi
B des aũt catholica ꝛ põdus ſm carnem
eū habuiſſe ꝑdicat: ꝛ onus corporeū et
cū põdere et onere corporali incedere
Dionyſius ſupra aq̄s nõ infuſis pedib⁹. vñ Dio
niſius in opuſculis de diuinis noibus
ita ait: Ignoram⁹ q̄liter de virgineis
ſanguinib⁹ alia lege ꝑter naturalẽ for
mabat̃: ꝛ q̄liter nõ infuſis pedib⁹ cor
porale põdus habẽtibus et materiale
onus deambulabat in humidã ꝛ inſta
bilẽ ſubſtantiã. e ¶ Nolite timere.
Prima ſubuẽtio ẽ pellere timorem. ſe
cũda tẽpeſtatẽ ꝑſentie ſue ꝟtutis cõpe
ſcere. Nec mirū ſi dño aſcẽdente in na
uim ceſſat vent⁹: q2 in q̄cũqꝫ corde per
grãm ſui amoris adeſt: mox vniuerſa
vitiorꝫ ꝛ aduerſant' mũdi ꝛ malignorꝫ
ſpirituū bella quieſcũt. f ¶ Non eñ
ꝛc. Be. Miraculo panū ꝙ eẽ rerū cõ
ditor oſtẽdit. Ambulãdo ſup vndas:
ꝙ totū corp⁹ habebat liberū ab oi gra
uedine pcti. Placãdo vẽtos ꝛ vndas:
ꝙ elemẽtis dñaretur oñdit. Sꝫ carna
les adhuc diſcipuli magnitudine q̄dꝫ
virtutū ſtupebãt: ſꝫ diuie maieſtat' ve
ritatẽ nõ cognoſcebãt. g ¶ Cogno
uerũt. Rumore nõ facie vl' magnitu
dine ſignorꝫ: etiã vultu plurimis not⁹
erat. h ¶ Fimbriã. Be. Minimū mãdatum qđ q̇ trãſgreſ
ſus fuerit: minimus vocabitur in regno celorū: vel aſſumptio
nem carnis per quã venimus ad verbum dei.

¶ ſic eccl'ia i fluctib⁹ ſeculi tẽdẽs ad lit⁹ pt̃ie
ſero eẽt / erat nauis i medio maris: †
celeſtis. a ¶ pietat' aſpectu. ſ. corroborat.
a et ipſe ſolus in terra. Et videns
eos laborantes i remigãdo: erat
¶ ¶ flatus demonū.
b eñ vẽt' ꝯtrari⁹ eis. Et circa quar
tam vigiliam noctis venit ad eos
¶ cõprimẽs oĩa pericula mũdi.
c ambulãs ſupra mare / et volebat a
¶ ad horã vt gratior eſſet liberatio.
pręterire eos. † At illi vt viderũt
d eũ ambulãtem ſupra mare / puta
¶ nõ enim putabant verum corpus ſup aq̄s
incedere poſſe.
uerũt fantaſma eſſe / ꝛ exclamaue
rũt: Oẽs eñ viderũt eũ ꝛ ꝯturbati
¶ Illi. videbim⁹ eū ſicuti eſt.
ſũt. Et ſtatī locut⁹ ẽ cũ eis / ꝛ dixit
e illis: Cõfidite: ego ſũ nolite time
¶ eccleſiam.
re. † Et aſcẽdit ad illos i nauim ꝛ
ceſſauit vẽt⁹. Et pl⁹ mag' itra ſe
a ¶ magnitudine miraculorꝫ ꝛ no cognitiõe
deitatis ꝛ hoc eſt: Non eñ ꝛc.
f ſtupẽbãt. Nõ eñ intellexerũt de
¶ quare.
panib⁹: erat eñ cor eorꝫ obcęca
tũ. † Et cũ trãſfretaſſent / venerũt
i terrã genecęreth / ꝛ applicuerũt.
Cũqꝫ egreſſi eſſẽt d' naui: ꝯtinuo b
¶ incole. ¶ mira fides: nõ ꝑſentiū tñ
ſalute ꝯtenti ſunt: mittũt ad illos ꝑ circuitũ
vt currant oẽs ad medicum.
g cognouerũt eũ: et ꝑcurrẽtes vni c
uerſam regionẽ illã cęperũt i gra
batis eos q̇ ſe male habebãt cir
¶ infirmos.
cũferre vbi audiebãt eũ eẽ: ꝛ q̄cũ
qꝫ introibat i vicos vel in villas
aut ciuitates / i plateis ponebãt i
h firmos: ꝛ deꝑcabãt eũ vt vel fim
¶ nõ ipm.
briã veſtimẽti ei⁹ tangerent: et q̄t
a ¶ h i futuro. ¶ qñ aufugiet dolor ꝛ gemit⁹
quot tãgẽbãt eũ ſalui fiebant.

Nico.de lyra

✠ a ¶ Et volebat pre. eos. eo modo ſicut poſt reſurrectio
nẽ ſuã ambulãs cū duob⁹ diſcipulis ſuis eũtib⁹ in emaus fin
xit ſe longi⁹ ire: vt hr̃ Luce vlti. nec tñ fuit ibi aliq̄ duplicitas
ſeu falſitas: ſm ꝙ dicit beat⁹ Grego. h eñ fecit vt ſic oſtẽderet
ſe eis exteri⁹ q̄lis apud eos erat in mẽtib⁹ eorꝫ interi⁹. erãt eñ
dubij in fide reſurrectiõis xp̄i ꝛ tardi ad credẽdū: vt ibidẽ dr̃:
ꝛ ꝓpter h dubiū erat aliquãtulū elongati a veritate. ꝛ iõ appa
ruit eis i ꝑegrina effigie: ꝛ finxit ſe lõgi⁹ ire: q2 tales apparitio
nes fiũt cõiter ſm diſpoſitionẽ iteriorẽ ipſorꝫ q̇b⁹ fiũt: ꝛ eodeꝫ
mõ dr̃ h ꝙ volebat ꝑterire eos: q2 erãt pue fidei ſm ꝙ dr̃ in tex
tu: quia

tu: q2 putabãt fantaſma eẽ ꝛ tñ iã viderãt tãta miracula euꝫ fe
ciſſe ꝙ credere debebãt ipm ſup aq̄s poſſe ãbulare. Circa ter
tiã ptẽ dr̃: b ¶ Cũqꝫ egreſ. eẽnt de na. cõ. co. eū. ſ. illi de
terra genecęreth. q2 ꝑ famã quã audierãt ꝛ miracula q̇ aliqui
eorꝫ viderãt cognouerũt ꝙ ille erat q̇ infirmos curabat ꝛ mira
bilia alia faciebat. ꝛ ido ſbdit̃: c ¶ Et
ꝑcurrẽtes vni. re. il. q2 geraſeni mi
ſerunt ꝑ ciuitates ad h ꝙ adducerẽt in
firmi ad ꝑſentiam xp̄i: vt fimbriã veſti
mẽti ei⁹ tangerẽt. Iudei eñ erãt diſtin
cti ab alijs gẽtib⁹ nõ ſolū i lege ſꝫ etiã
i habitu: q2 Nũe. xv. ꝑcipit̃ ꝙ facerẽt
fimbrias i angulis palliorꝫ: ꝛ talẽ ha
bitū portabat xp̄s ſicͭ ꝛ legẽ ſuauit: et
ad tactuꝫ huiuſmodi fimbriarum cura
bantur infirmi.

Moraliter
✠ † ¶ Erat na. in me. ma. ꝛc. i. na
uis eſt corp⁹ humanū in q̇ ſm platoni
cos aĩa ẽ ſicut nauta i naui: q̇ fluctib⁹
† mat. 14. c passionū ire ꝛ ꝯcupiſcẽtie: q̇ ſũt i orga
nis corpalib⁹ frequẽter ipellit̃ ꝛ aliqñ
piclitat̃. nã mor⁹ paſſiõis aliqñ ſubuer
tit iudiciū rõnis. Sꝫ q̄rta vigilia q̇ ter
minat̃ i luce matutina xp̄s venit: q2 dū
mens ad ſupni luminis claritatẽ ocu
los erigit paſſionū ipet⁹ cõquieſcit: et
tũc fit applicatio ad terrã genecęreth.
. i. generãtis aurã ꝑ quã ſignificat̃ ſpi
rit⁹ aure lenis vbi ẽ dñs. iij. Reg. xix.
ꝛ ſanant̃ infirmi a lãguore pcti.

In ca. vi. vbi dr̃ i poſtil. Nec ẽ veri
ſimile ꝙ tãto tpe fuerit ocioſus.

† mat. 14. d
Additio. j.

Cũ xp̄s etiã i hac vita ſummũ g̃duꝫ
cõtemplatiõis attigit nullo mõ dici po
D tuerit ocioſus etiã ſi aliqñ ab oi actiõe
ſeu exercitio corpali ceſſaſſet: h eñ ꝑti
net ad ꝯtẽplatiuã vitã ab exteriori acti
one quieſcere ſm Greg. in. vi. moral.
ꝛ ideo irrationabile eſt attribuere xp̄o
† mat. 14. d occupationeꝫ in artib⁹ mechanicis ad
remouẽdū ab eo ocioſitatẽ: nec ex h ꝙ
illi de nazareth ipm fabrū vocabãt: cõ
cludit̃ ipm fuiſſe fabrū: ſicut nec ipꝫ ha
buiſſe ſorores lꝫ ipſi dixiſſent. Nonne
ſorores ei⁹ hic nobiſcū ſũt: ſed fabrum
ipm dicebãt ad vilipẽdendã doctrinã
xp̄i: frequẽter eñ hi q̇ occupant̃ i actio
nib⁹ corporalib⁹ deficiũt ab itellectua
libus. Uel dicendū ſm Aug. ꝙ eo ipo
fabrū ipꝫ credebãt q̇ fabri filiū: q2 cõit̃
filij dicũtur hr̃e artẽ pr̃is.

In eodem ca. vbi dicit̃ in poſtil. Ex
quo patet ꝙ ſandalia non dicũtur cal
ciamenta.

Additio. ij.

Manifeſtuꝫ eſt ex cõmuni mo
do loquẽdi ꝙ ſandalia ſunt quedã ſpe
cies calciamẽti. Calciamentū eñ ſe ha
bet vt gen⁹ ad oĩa q̇bus induimur. vñ
ſi apoſtoli ꝓhibebant̃ ne aliquo modo
portarent calciamẽta ꝓut intelligit po
ſtillator: ex conſequẽti nõ poſſent por
tare ſandalia cū ſint q̄dã ſpecies calciamẽti: ꝛ ſic eẽnt eis iniũ
cta cõtraria ꝑcepta: qđ ẽ manifeſte ꝯ rõnẽ. vñ aliter dicenduꝫ
eſt. Ad qđ ſciendū ꝙ calciamẽta ſeu ſandalia poſſunt dupliciẽ
portari. Uno mõ in pedib⁹ ꝓut cõmuni⁹ fit. Alio mõ ligata ſb
cingulo vel recondita in ſacculo vel in pera ꝛ hmõi: ꝓut pau
peres itinerãtes qñqꝫ faciũt vt cum corrũpunt̃ vel deficiũt cal
ciamenta ſeu ſandalia q̄ habent in pedib⁹ ꝓuideant ſibi de a
lijs: ꝛ q̄ ſecū portant modo ꝑdicto. ꝑmo mõ nãqꝫ fuit ꝓhibitū
aplis vti ſandalijs nec calciamentis ſcꝫ in pedib⁹: q2 h ꝑtinet
ad velocius ſeu expediti⁹ incedenduꝫ. Unde iſraelitici vt ci
tius exirent de egypto ꝛ nõ deſidioſe ambularent: ꝑcipiebat̃
a dño vt haberent calciamenta in pedibus: ꝓut ipſemet poſtil
lator dicit Exo. xii. ſcđo vero modo ꝓhibitū eſt apoſtolis eun
tib⁹ ad predicandū ſcꝫ portare calciamẽta in ſacculo vel hmõi:
quia hoc eſt impedimentū itinerãti ſicut ꝛ alia ſuꝑflua vel du

Calciamenta ſeu ſãdalia dupliciẽ pñt portari

plicis que

E plicia q̄ ꝓhibebant̄ apl̄is eūtib⁹ ad p̄dicādū: vt i p̄ſēti ca. Ueritas hu⁹ diſtinctiōis .ſ. de duplici mō portādi calciamēta: pȝ ex mō loquēdi ſacre ſcrīpture. Nā Matt. x. b. vbi calciamēta eis ꝓhibebant̄ nō ꝓhibet eis portare i pedib⁹. dicit eni: Nec calciamēta: nec virgā. Silr̄ Lu. x. a. dicit: Nec perā nec calciamēta nō exprimēs in pedib⁹. ſm Marcū in h̄ ca. non ꝑmittit̄ apl̄is portare ſandalia ſimplr̄: q2 h̄ eſt ɔ̄ aliud p̄ceptū de directo: ſed ꝑmittit̄ eis calciari ſandalijs qḋ eſt portare ſandalia p̄mo mō: vn̄ expſſe dicit: Sed calciatos ſandalijs. Silr̄ apl̄s ad Ephe. vi. c. i eadē materia dicit: Calciati pedes i p̄paratiōe euāgelij. Non eni dicit q̄ portēt calciamēta: qḋ pōt itelligi ſcḋo modo portādi: ſed q̄ portēt in pedibus. ꝛ ſic in his duobus preceptis nulla eſt cōtradictio: etiā ſi ſandalia ꝛ calciamēta ꝓ eodē ſumātur. ꝛ de hac materia vide ſupra ca. j. in additione ſcḋa.

Replica. In ca. vj. vbi dr̄: Nōne hic eſt faber. dicit poſtillator q̄ nō ē veriſile xp̄m a iuuentute vſq̄ ad triceſimū annū fuiſſe ocioſuȝ. Bur. dicit xp̄m nō debuiſſe op̄ari op̄a mechanica: q2 impediuiſſet op̄a intellectualia in quib⁹ xp̄s ſummū gradū tenuit: iō ocioſus dici nō potuit: h̄ dico q̄ ad factū q̄ ꝛ ſi xp̄s nihil op̄ando corp̄aliter ocioſus nō fuit: p̄buiſſet tn̄ exēplū ocioſis q̄ ab eo ſumerēt velamē excuſatiōis. laborauit igit̄ ſicut ꝛ orauit: nō ad ſuffragiū: ſed ad exemplū. Nec talis labor in xp̄o potuit remittere ſummū gradū intellectualis ɔtēplationis: vt Burg. arguit: ſicut nec dolor ſummus in paſſione potuit remittere ſummā fruitionē. de q̄ alibi.

¶ In eodē ca. vbi cōcedunt̄ apl̄is ſandalia: poſtillator volēs ſaluare lr̄am Matth. x. vbi ꝓhibent̄ calciamenta: dicit ſandalia ꝓprie non eſſe nec dici calciamenta. Burg. vult q̄ ſandalia ſint cōtenta vt ſpecies ſub genere calciamētoꝝ. Et ſoluit eā ɔtrarietatē quā mouit poſtillator de Matth. x. ꝛ hic ꝑ portare in pedib⁹ vel in ſacculo ꝛc̄. Sed nō videt̄ maturū de hoc opertere fieri mādatū q̄ raro ꝛ ꝑ viles ꝑſonas fieri cōſueuit .ſ. portare calciamenta in dorſo ligata. Ridiculoſa igit̄ videt̄ diſtinctio Burg. Satis eni dictū arbitror de vſu calciamētoꝝ i pedibus chriſti ꝛ aplo2 ſuꝑ Matth. x. De ſandalijs aūt hic conceſſis ſecus eſt: q2 nō ꝑtinēt ad gen⁹ calciamētoꝝ: gen⁹ dico logicū: ſed ꝓpter ſimilitudinē vſus reſpectu pedū modū habēt calciamēti: q̄ alio noīe dicunt̄ calige: iuxta illḋ Act. xij. b. vbi dicit̄ Petro: Calciate caligas tuas. grecus ſermo habet ſandalia vbi nos caligas: et vt quidā volunt ſandalia ſunt in ſoleis integra ſuperius apta. ꝛ ſic cū non ſint calciamēta habēt tamē aliquid ſimile: q2 pedum cōtra aſperitatē vie ſunt munimenta. ꝛ ſic ꝓhibitis calciamētis cōcedunt̄ ſandalia ſine contrarietate. Ad plenā eni calciationē requirunt̄ multa ſcȝ caligę ligature ꝛc̄. ab huiuſmodi curioſitate ſunt apl̄i ꝓhibiti ꝛ ceteris que in lr̄a enumerant̄ ſandalijs conceſſis. G

Glo. ordi.

ꝟ 4

Et cōuenitūt. Ca. VII Be. Patet q̄ vera ſit cōfeſſio dn̄i ad patrē q̄ dicit
mat. 11. d Quia abſcōdiſti hec a ſapiētib⁹ et prudētibus: ꝛ reuelaſti ea ꝑuulis. Indocti veniūt: infirmos adducūt vt vel fimbriā ei⁹ cōtingāt. ꝛ iō cupita ſalute potiūt̄. Phariſei ꝟo ꝛ ſcribe q̄ doctores ppl̄i eē debebāt: nō ad ꝟbū audiēdū: nō q̄ſi ad medicū: ſȝ ad q̄ſtionū pugnas cucurrunt. b ¶ Cōmunib⁹. Hiero. Immūdis: vel cōmunib⁹ manib⁹ cōionē gētiū ſignificat. Mūdicia phariſeoꝝ ſterilis ē: cōio aploꝝ nō lota extēdit palmites ſuos vſq̄ ad mare. c ¶ Nō lotis. De non lotis corp̄is manib⁹ vituperāt: cū in eoꝝ op̄ib⁹ nihil imūdicie iueniat̄.
† mat. 15. a Ipi aq̄ exteri⁹ loti ɔſcie liuore: int⁹ ſūt polluti. d ¶ Phari. ꝛc̄. Be. Sup̄ſticioſa hoim traditio crebri⁹ lauari ob mādicandū ꝛ hmōi. Sȝ neceſſaria doctrina ꝟitatis eos iubet q̄ panē vite q̄ de celo deſcendit māducare deſiderāt: crebro elemoſynarū aliorūq̄ iuſticie fructuū lomento ſua op̄a purgare. e ¶ Baptiſmata ca. Fruſtra vaſoꝝ baptiſmata ſeruant: q̄ cordiū ſuoꝝ et
† Eſa. 29. b mat. 15. a corpoꝝ ſordes negligūt. Nō eni h̄ de materialib⁹ manib⁹ dictū ē: ſȝ ꝓ mētiū emūdatione et operū caſtigatione ꝛ animarū ſanctimonia et ſalute. f ¶ Quare diſci. Mira ſtulticia filiū dei arguūt: q2 non ſeruat p̄cepta hoim. Manus aūt id ē op̄a nō corp̄is ſed aīe lauāde ſūt vt fiat in illis ꝟbū di. g ¶ Bn̄ ꝓpheta. Hiero. Latratū phariſeoꝝ rep̄mit furca rōnis .i. moyſi ꝛ eſaie increpatione: vt ꝛ nos hereticos verbis ſcripture vincere poſ
al's ꝓ dicit ſimus. h ¶ Bn̄ irritū fa. Falſaȝ calumniā vera rōne cōfutat quaſi vos ꝓpter traditionē hoim precepta dei contēnitis ꝛ negligitis: q̄re q̄ meos diſcipulos arguitis qui
† Exo. 20. b Deu. 5. b Leui. 20. b iuſſa ſenioꝝ paruipendūt vt cuſtodiāt mādata dei. i ¶ Uos autē dicitis. Beda. Conſulēs dn̄s imbecillitati: vel etatū vel penurie parentū: p̄cepit vt filij honorarēt pa- ꝟ tres etiam

a
Et cōuenitūt ad eū Ca. VII a phariſei ꝛ q̄dā de ſcribis ve b
¶ aperit quare veniſſent.
niētes ab hieroſolymis. Et
b cū vidiſſēt q̄ſdā ex diſciplis ei⁹ cōib⁹ ma
c nib⁹ id ē nō lotis māducare panes/ vitu
¶ ideo.
d perauerūt: Phariſei eni ꝛ oēs iudei niſi
¶ panem.
crebro lauent man⁹ nō māducāt/ tenētes
a ¶ nō dei. ¶ redeuntes. ¶ lauent. ¶ fruſtra baptiȝantur ſic: vȝ in noīe ſaluatoris non abluuntur.
traditionē ſeniorū. Et a foro niſi bapti- c
ȝent̄ nō comedūt: ꝛ alia multa ſūt q̄ tra-
e dita ſūt illis ſeruare/ baptiſmata calicū ꝛ
vrceoꝝ: ꝛ eramētoꝝ ꝛ lectoꝝ. † Et infro
f gabāt eū phariſei ꝛ ſcribę: Quare diſci
puli tui nō ambulant iuxtā traditionē ſe
¶ immundis.
niorū/ ſed cōmunib⁹ manib⁹ manducant
g panē: At ille rn̄dēs dixit eis: Bn̄ ꝓpha
uit eſaias de vobis hypocritis † ſicut ſcri
¶ extrinſecus
ptū eſt † Popul⁹ hic labijs me honorat: †
a ¶ ꝛ q2 longe eſt cor: in vanū ꝛc̄.
cor aūt eoꝝ lōgē ē a me. In vanū āt me
¶ quia. ¶ non dei.
colūt docētes doctrinas ꝛ p̄cepta hoīȝ.
¶ neceſſaria.
Uel relinquentes mandata dei tenetis
¶ vanas. ¶ non dei. ¶ ſcȝ.
traditiones hoim/ baptiſmata vrceorū
¶ ſup̄ſticioſe ꝛ inutilia facitis.
ꝛ calicū ꝛ alia ſimilia his facitis multa.
h Et † dicebāt illis: Bn̄ irritū feciſtis p̄ceptū †
dei/ vt traditionē vr̄am ſeruetis. Moy- d
a ¶ nō tm̄ ſalutatione ꝛ officio deferēdo: ſȝ muneres ſicut illud eſt: Honora viduas .i. tribue neceſſaria.
ſes eni dixit: † Honorā patrē tuum ꝛ ma
trē tuā: et qui maledixerit patri vel ma-
¶ q. bene poteſt dicere.
i tri/ morte moriat̄. Uos autē dicitis: Si

Nico. de lyra

b

Et cōuenitūt. Ca. VII Poſtq̄ deſcripta ē erga diſcipulos xp̄i cōdeſcenſio. hic ɔſr̄ deſcribit̄ phariſeoꝝ cōfutatio: ꝛ h̄ q̄druplicit̄er. Primo in eoꝝ obſeruātijs. Scḋo i miraculis xp̄i. ſeq̄n. ca. ibi: Et exierunt phariſei. Tertio i lege ꝑmiſſis. x. ca. Quarto in ꝑabolis. xv. ca. Circa primū p̄mo deſcribit̄ phariſeorū ɔfutatio. ſcḋo ppl̄oꝝ ɔſolatio/ ibi: Et inde ſurgēs. Circa p̄mum p̄mo deſcribit̄ phariſeoꝝ obſeruatio vana. ſcḋo eoꝝ int̄rogatio maligna/ ibi: Et interrogabāt phariſei. tertio eorū cōfutatio vera/ ibi: At ille rn̄dens. q̄rto dicte cōfutationis expoſitio plana/ ibi: Et cū introiſſet i domū. Snīa ꝟo iſtarum partium ptȝ ex dictis Matth. xv. exceptis q̄ ſequunt̄. b ¶ Phariſei eni ꝛc̄. volētes ꝑ mūdiciā exteriorē p̄tēdere q̄ haberēt interiorem: cum tamen eſſent pleni iniq̄tate et immundicia. ſm q̄ dicitur Matthei. xxiij. c ¶ Et a foro niſi baptiȝent̄ nō comedūt. quādo eni exibant ad negocia exteriora in publico reputabant ſe immundiciā aliquā cōtrahere ab alijs: qui tamē erāt meliores ipſis ꝛ ideo redeuntes a talibus negocijs lauabāt ſe anteq̄ comederēt quaſi purgantes immundiciā ab alijs contractā. d ¶ Moyſes eni dixit: Honora patrē ꝛc̄. dn̄s aūt dixit hoc vt habetur Exodi. xx. ſed moyſes explanauit qualiter eſſet intelligendum: contra quem intellectum ſacerdotes et phariſei docebant:

⁂ Corban quod

Moraliter. a ¶ Et conueniunt ad eū phariſei ꝛc̄. Spiritualiter illotis manibus manducare eſt imundū viuentē euchariſtiā tractare. † ¶ Pplus h̄ ꝛc̄. labijs ꝛ nō corde deū honorare ē bn̄ loq̄ ꝛ male viuere. † ¶ Bn̄ irritū ꝛc̄. h̄ āt faciūt p̄ncipes ꝛ ꝑlati facientes ſtatuta ſua ſb̄ ꝯui pena diligent̄ obſuari ꝛ paꝝ aut nihil curāt d obſuatōe mādatoꝝ dī. Moraliter

✳ Et aduo-

A ¶ tres etiã in neceſſarijs hui⁹ vite. Hãc aũt legẽ ſcribe ⁊ phari/
ſei ſubuertẽtes vt impietatẽ ſub noie pietatis inducerẽt docu
erũt filios ſuos: vt ſi qs ea q̃ parẽtib⁹ offerẽda ſunt deo voue
re voluerit: q̃ verus p̄r eſt oblatio dñi preponatur. a ¶ Ti/
bi pderit ⁊c. Iſid. in tuos vſus ꝯſumit̃: qd ſacrilegium eſt.
Uel interrogatiue: q̃ſi pderit tibi? nõ debet: hoc metuẽtes pa
tres afficiebant̃ inedia. b ¶ Nihil ẽ ex. Be. Nec idolotitũ
inq̃tũ cibus eſt: inq̃tũ dei creatura eſt:
ſed demonioꝝ inuocatio h facit immun
1. Co. 10. c dũ. Uñ: Nõ poteſtis bibere calicẽ dñi
⁊ calicẽ demonioꝝ. ¶ Iudei ſe partem
dei iactãt: cões cibos vocãt quib⁹ omẽs
hoies vtunt̃: vt oſtrea: lepores: ⁊ hmõi
aĩalia q̃ vngulã nõ findũt nec ruminãt
nec ſquamoſa in piſcibus ſunt: c ¶ Et
vos im. Corripiunt̃: q̃ q̃ p ſe patent:
myſtica putãt. Et q̃ aduertim⁹ vitioſum
eſſe auditorẽ q̃ obſcura manifeſte aut
manifeſte dicta obſcure vult itelligere.
d ¶ Et i ſeceſ. Be. Hinc calũniant̃
q̃dã heretici q̃ dñs phice ignarus pu/
tet oẽs cibos i vẽtrẽ ire ⁊ in ſeceſſuꝫ di/
geri: cũ ſtatim infuſe eſce p art⁹ ⁊ venas
⁊ medullas neruoſq; fundãt̃. Unde et
multos q̃ vitio ſtomachi ꝑpetẽ vomitũ
ſuſtinẽt: poſt cenas ⁊ prãdia ſtati euo/
mere dicũt: ⁊ tñ corpulẽtos eẽ: quia ad
primũ tactũ liq̃dior cibus ⁊ potus p mẽ
bra fundit̃. Sꝫ q̃uis tenuiſſim⁹ humor
⁊ liquẽs eſca cũ in venis ⁊ artub⁹ cocta
fuerit ⁊ digeſta: p occultos meatus (q̃s
greci poros vocãt) ad inferiora dilabit̃
⁊ in ſeceſſuꝫ vadit. ¶ Aug⁹. Quedam
ſic accedũt vt etiã mutẽt ⁊ mutent̃: ſicut
⁊ iſte cib⁹ amittẽs ſpẽm ſuã in corp⁹ no/
B ſtrũ vertit̃ ⁊ nos refecti in robur muta/
mur. e ¶ De corde ho. Be. Hic lo/
cus p̃ncipalis nõ iuxta platonẽ in cere/
bro: ſed iuxta xp̃m in corde ẽ. Arguunt̃
etiã ex hac ſnĩa q̃ cogitatiões a diabolo
immitti putãt: nõ ex ꝓpria naſci volũta
te. Diabolus incẽtor ⁊ adiutor malarũ
cogitationũ eſſe põt: auctor eſſe nõ põt.
Si aũt i inſidijs ſp poſit⁹ leuẽ cogitati/
onũ noſtrarũ ſcintillã ſuis fomitib⁹ in/
flãmauerit: non debem⁹ opinari eũ q̃q;
cordis occulta rimari: ſꝫ ex corpis habi/
tu ⁊ geſtib⁹ extimare q̃d verſem⁹ intrin
ſecus: vt ſi pulchram mulierẽ nos cre/
bro viderit inſpicere: itelligit nos ama
re. f ¶ Et inde ſur. ⁊c. Relictis ſcri
bis ⁊ phariſeis calũniatorib⁹: in ptes ti
ri ⁊ ſidonis ſeceſſit: vt tyrios ſidonioſq;
curaret. g ¶ Nemĩnẽ vo. ſci. Bed.
Oĩs latere nõ potuerit: non tñ factũ
eſt qd voluit: ſꝫ exemplũ eis dabat qui/
bus ſanãdi infirmos grãm cõferebat:
vt in miraculis humani fauoris gliam
q̃ntum poſſent declinarent: nec tñ a pio
ope virtutũ ceſſarẽt: cum hoc fieri vel fi
des bonoꝝ iuſte expeteret: vel incredu
litas prauorum neceſſario cogeret. Ob
hãc eni cauſaꝫ tyri ⁊ ſidonis fines itra
bat: vt filiã ſyrophẽniſſe a demonio li/
beraret ⁊ p fidẽ gẽtilis femine ſcribaꝝ
⁊ phariſeorum perfidiam argueret.
h ¶ Mulier eni. Marcus dicit dñm
fuiſſe in domo cũ venit ad eum mulier.
Mat. 15. c Matthe⁹ dicit q̃ clamat poſt nos. Per
qd innuit q̃ poſt ambulantẽ p̃ces emi/
ſerit. Uenit ḡ ad eũ mulier in domũ: ſꝫ
q: Mattheus ait: Nõ rñdit ei verbũ:
dedit itelligere q̃ ãbo tacuerũt: ⁊ cũ ſi
lentio ingreſſi ſunt: ⁊ ita cetera cõterũt̃
q̃ in nullo diſſentiũt. ¶ Hiero. Allego
Allego. rice. Mulier eſt mater nr̃a romana ec/
cleſia. Naca demoniaca occidẽtalis bar
baries: cuius fides fecit de cane ouem.
Micas in/

Micas intellectus q̃rit: nõn panem infractũ littere cupit.
¶ Beda. Allego. Mulier gẽtilis ſed cum fide ad dñm veni/
ens: eccleſiam ſignificat de gentib⁹ collectã: q̃ p filia demoni
aca dñm rogat. i. pro ſuis populis nondum credentibus: vt ⁊ C
ipſi a diaboli fraudibus abſoluantur. Que bene ſm Mat/
theum de finibus ſuis egreſſa: ſm Marcum ingreſſa ad do/
minum atq;

¶ filius.
dixerit hõ p̄ri aut matri corban/ a
¶ quod deo voui.
a qd eſt donum qdcũq; ex me ti/
¶ alis ꝓfuerit. ¶ et ſic.
bi pderit: ⁊ vltra nõ dimittitis
¶ boni. ¶ q̃ debet ſuſtẽtari neceſſarijs hu
eũ q̃cq; facere patri ſuo aut mr̃i
ius vite. ¶ q̃ſi i h reſcidũt. ¶ õ parẽtib⁹.
reſcindentes verbũ dei per tra/
¶ veſtre auaricie. ¶ non deus.
ditionẽ veſtrã quã tradidiſtis.
¶ contra mandatum dei.
Et ſimilia huiuſmodi multa fa
¶ ꝯfutat⁹ ſupbis: hũiles aduocat ⁊ docet
citis. Et aduocans iterum tur/ †
bas dicebat illis: Audite me
b oẽs ⁊ intelligite: Nihil eſt extra
hoiem introiens in euꝫ qd poſ/
ſit euꝫ coinquinare: ſed que de
a ¶ de corde hominis.
homine pcedũt illa ſunt q̃ co/
a ¶ vel cõicãt: cõe eni dicũt iudei imũdũ.
¶ attentos facit.
inquinãnt hoiem. Si quis ha/ b
bet aures audiendi audiat. Et
¶ relicta.
cum introiſſet in domum a tur/
ba/ interrogabant eum diſcipu
¶ exponere.
li eius parabolam. Et ait illis:
c † Sic et vos imprudẽtes eſtis?
Non intelligitis: quia omne ex
trinſecus introiens in hominẽ
¶ vel cõmunicare.
non põt eũ coinquinare: q: nõ
intrat in cor ei⁹/ ſed in vẽtrẽ va/
d dit ⁊ i ſeceſſuꝫ exit purgãs oẽs c
eſcas. Dicebat† autẽ quoniam
que de homine exeũt illa † coin
quinant hoiem.† Ab intus eni
¶ in quo eſt ſedes anime.
e de corde hominũ cogitationes d
male pcedũt: Adulteria: forni e
cationes/ homicidia/ furta/ aua f g h i
ritie/ neq̃cie/ dolus/ ipudicicia/ k l m
¶ inuidia.
oculus malus/ blaſphemia/ ſu/ n o
pbia/ ſtulticia. Omia mala hec p q
ab intus procedunt: ⁊ coinqui/
f nant hominẽ. Et inde ſurgens r
abijt i fines tyri ⁊ ſidonis: et in/ s
g greſſus domum neminem volu
h it ſcire: ⁊ ñ potuit latere.† Mu t v
¶ ideo. ¶ .i. romana eccleſia. a ¶ in au
ditu auris obediuit mihi.
lier eni ſtatim vt audiuit de eo/

Nico. de lyra

Corban a ¶ Corban qd ẽ do. corban nõ
ſignificat donũ generalit̃ acceptũ: ſꝫ do
nũ deo oblatũ vl offerẽdũ: phariſei ⁊ ſa/
cerdotes auaricia moti dicebãt q̃ meli⁹
erat filius offerre deo bona ſua q̃ proui/
dere parentibus in neceſſitate poſitis: ⁊
ſic euacuabant preceptuꝫ dei de honore
parentũ: vt plenius dictũ fuit Mat. xv.
b ¶ Si qs ha. ⁊c. Id ẽ ſi qs habet vo
luntatẽ audiendi verã doctrinã: audiat
meã ⁊ nõ phariſeoꝝ. c ¶ In ſeceſ. ⁊c.
Natura eni q̃ eſt ſagax impuritatẽ q̃ eſt
in alimẽto ſuſcepto emittit p ſeceſſuꝫ: reti
nẽs illud qd eſt ibi purũ ad corpis nutri
mẽtũ. ⁊ ſic purgat̃ eſca corpis nutritiua.
d ¶ De corde ho. ⁊c. i. ꝯſenſus deli/
beratiui ad mala agẽda: q̃ explicat magĩ
i ꝑticulari/ cũ ſubdit: e ¶ Adulteria.
in quib⁹ ẽ violatio thori alieni. f ¶ For
nicatões. i. illiciti ꝯcubit⁹ ꝑſonaꝝ a ma
trimonio ſolutarũ. g ¶ Homicidia.
q̃b⁹ infert̃ nocumẽtũ i ꝑſonas ꝓximoꝝ.
h ¶ Furta. q̃b⁹ res aliene ſubtrahunt̃.
i ¶ Auaritie. inq̃ntũ aliq̃ iniuſte reti/
nent̃. k ¶ Nequicie. q̃ ꝯſiſtũt in calũ
nijs ꝓximoꝝ. l ¶ Dolus. in deceptio/
ne eoꝝ. m ¶ Impudicitia. q̃ntũ ad ta
ctus ⁊ aſpect⁹ immũdos. n ¶ Oculus
malus. q̃ntũ ad odiũ ⁊ inuidiã. q: nõ p/
mittũt videre recto oculo bonũ ꝓximi.
o ¶ Blaſphemia. i. iniurie in deum.
p ¶ Supbia. dei vel ꝓximi cõtẽptus.
q ¶ Stulticia. i. q̃libet iniuria i ꝓxĩo.
r ¶ Et inde ſur. Hic ꝯñr deſcribit̃ cõ D
ſolatio ꝑploꝝ. ⁊ p̃mo gẽtiliũ. ſcdo galile
orũ, ibi: Et iterũ exiẽs. Circa p̃mũ dicit̃:
Et inde ſurgẽs ⁊c. vbi habitãt genti/ † mat. 15. b
les ad q̃s trãſiuit xp̃s ad bñfaciendũ eis
relinquẽs iudeã ꝓpt̃ maliciã phariſeoꝝ
⁊ ingratitudinẽ. s ¶ Et ingreſ. ⁊c.
Id ẽ noluit manifeſtari aduentũ ei⁹ p di/
ſcipulos ſuos: oſidẽs q̃ p̃dicator et opa/
tor miraculoꝝ nõ debet q̃rere ꝓpriã oſtẽ/
tationẽ. t ¶ Et nõ po. la. illud nõ poſ
ſe nõ refert̃ ad ei⁹ potẽtiã abſolutã ſꝫ ad
cõgruentiã. nõ eni erat cõgruũ q̃ aduen als⁹ eſt
tus medici lateret infirmos: nec fuit de/
cens q̃ manifeſtaret̃ p ſuos diſcipulos: als⁹ ẽdicatus
vt dictũ eſt. ⁊ ideo manifeſtatus fuit per 15. q. 5. ca.
alios q̃ famã ei⁹ audierãt ⁊ aliq̃ eũ vide/
rãt: q: nõ ſolũ de iudea ſꝫ etiã de nationi
bus alijs multi veniebãt ad eũ ꝓpt̃ mi/
racula ⁊ ſanitates q̃ operabat̃: vt habet̃
ſupra. iij. ca. v ¶ Mulier eni ſta. ⁊c.
non eſt intelligenduꝫ q̃ curauerit filiam
eius exiſtens in domo: quia tunc noluit
facere ſed magis in via cum ipſa clama/
ret poſt eos: vt habet̃ Matth. xv.
* Erat eni mu

Moraliter * † ¶ Et aduocãs iterũ tur. ⁊c.
hoc eſt ita morale q̃ nõ indiget alia mo/
ralitate. Et inde ſurgẽs. ⁊c. Sequit̃:
Aĩa pecca/ v ¶ Mulier eni ⁊c. peccatrix anima
trix dicitur bene mulier dicitur fragilis et infirma:
mulier cui⁹ filia eſt operatio a demone poſſeſſa.
Mat. 15. b peccatores dicunt̃ catelli ꝓpt̃ qd nõ ſunt
Peccãtores digni recipe panẽ dei: ſꝫ cũ humiliter cõ
dicuntur ca fitẽt̃ pctã: de quoꝝ numero ẽ mulier iſta:
telli cius filia ſanat̃: .i. opatio praua delet̃.
p v * Et addu

E F minũ atq; ad pedes procidiſſe dicitur: vt ex vtroq; colligaẽ: quia illi ſoli fideliter et recte pro errantibus orant: qui pꝛiſcas ſue pfidie mãſiones relinquũt atq; in domũ dei.i.eccliam pia ſe deuotiõe trãſferũt. a ¶ Sine pri⁹ ſa.fi. Quaſi futurũ eſt vt ⁊ vos gentes ſalutẽ ↄſequamini: ſ; prius oportet iudeos q̃ antiq̃ electiõe filii dei noiant pane ce leſti reſici: ⁊ ſic tandẽ gẽtib⁹ vite pabu la miniſtrari. b ¶ Filioꝝ ⁊ mit.ca. Be. Mira ↄuerſio: nã iſrl quondã fi lius: nos canes. Pro diuerſitate fidei

Ps.21.c ordo noim mutaẽ. de illis dr: Circũde

Joh.10.c. derũt me canes multi. de nob. Alias oues habeo que nõ ſunt ex hoc ouili. c ¶ De mic. Nõ integros cibos di gna ſum recipe: reliquias catelloꝝ con tenta ſũ: vt ſic veniã ad panẽ integruz.

Allego. ¶ Be. Allego. De micis ⁊c̃. Menſa

Ps.22.a ſcriptura. vñ. Paraſti i cõ.me.mẽ.⁊c̃.

† mat.15.c Mice pueroꝝ iterna myſteria qb⁹ hu

Ps.147.a miliũ corda reficiunẽ. ſm illud: Ex adi pe fru.ſa.te. Cõuerſi eñ ad finẽ catel li.i.q̃ in gẽtib⁹ erãt deſpecti: nõ lr̃e ſup ficiẽ ſ; ſpũaliũ ſenſuũ inquirũt medul lã. et h ſub mẽſa dñoꝝ ſuoꝝ.i.dñi ver bis dei humiliẽ ſubditi: adimplẽda q̃ ſcripta ſũt cũcta cordis ⁊ corpis officia ſupponũt: vt ad ſperãda ſupna q̃ a do mino pmiſſa ſũt ꝑmia i celo merito ſe hũilitatis erigãt. d ¶ Propẽ hunc ſer. Be. Hinc daẽ exẽplũ cathecizãdi ⁊ baptizãdi iſantes: q2 p fidẽ ⁊ ↄfeſſio nẽ parentũ in baptiſmo liberanẽ a de monio puuli q̃ necdũ p ſe ſapere vl' ali qd agere boni pñt aut mali. e ¶ Ty

Esa.28.c ri. Hiero. Tyr⁹ anguſtia: ſignificans iudeã: cui dñs: Coanguſtatum ẽ ſtra tũ: breue eſt palliũ tuũ: vtrũq; operire nõ põt vt trãſferat ſe ad alias gentes. f ¶ Sidonẽ. Hiero. Sidon vena tio: fera indomita: nr̃a regio vl' natio eſt. g ¶ Decapoleos. Be. Regio decẽ vrbiũ trãs iordanẽ ad oriẽtẽ. Qz aũt dr: Venit ad ma.ga.i me.fi.de. nõ ipſos eũ intraſſe ſignificat: neq; enim mare trãſnauigaſſe dr: ſ; vſq; ad mare veniſſe: atq; ad locũ q̃ medios fines de capoleos lõge trãs mare poſitos reſpi ciebat. ¶ Hiero. Saluator ad ſaluan das gẽtes ab aplis deducitur: ⁊ docet

Luc.18.d qd adoleſcẽti iterrogãti reſpõdit: No ſti mãdata hec fac ⁊ viues. h ¶ Sur dũ ⁊ mu. Be. Qui ſc; nec aures ver bis dei audiẽdis: nec os p loquendis aperit. Quales neceſſe ẽ vt hi q̃ audi re ⁊ loq̃ v̈bũ dei lõgo vſu didicerunt dño ſanãdos offerãt: vt eos q̃s hũana fragilitas nequit: gr̃e dextera ſaluet. ¶ Hiero. Gen⁹ hũanũ tanq̃ vn⁹ hõ varia peſte abſumpt⁹ i ꝓthoplaſto ce caẽ dũ videt. ſurd⁹ fit dũ audit. dũ odo rat emũgiẽ. obmuteſcit dũ loq̃ẽ. man cus fit dũ man⁹ erigit: icuruaẽ dũ eri giẽ. idropicus fit dũ cõcupiſcit. claud⁹ dũ pgrediẽ. lepra ſuffundiẽ dũ mun daẽ. demone ipleẽ dũ diuinitatẽ appe tit. moriẽ morte dũ audacter excuſat. i ¶ Et dep̃cabãẽ. Incarnationẽ dñi ꝓphete ⁊ pr̃iarche cupiebant. k ¶ Et ap.eũ ⁊c̃. Seorſũ a turbulẽt' cogita tionib⁹ ⁊ actib⁹ inordinat' ſermõibuſ q; incõpoſit' educiẽ q̃ ſanari meretur.

¶ occidẽtalis eccle. ¶ cauſa cui⁹ vene

cuius filia habebat ſpiritũ imun

rat mater ad ieſum. ¶ ad humanitatẽ.

dum intrauit et procidit ad pe

des eius. Erat enim mulier gen a

tilis ſyrophenissa genere. Et ro

¶ hic fides q̃ credit filiã poſſe ſaluari.

gabat eum vt demoniuz eijceret

a de filia eius. Qui dixit illi: Sine

prius ſaturari filios.† Nõ eſt eñ

b bonũ ſumere panẽ filioꝝ et mit

¶ gentilib⁹. ¶ hic patiẽtia: q̃ totiens ↄtempta vt mattheus dicit pſeuerat.

tere canib⁹. At illa reſpõdit et di

a ¶ h hũilitas. q̃ ſe nõ canib⁹ ſ; catelli cõpat.

xit ei: Vtiq; dñe. Nã ⁊ catelli co

¶ Myſtice. loq̃ẽ mulier gẽtilis. ¶ itellect⁹.

¶ nõ ad mẽſã. ¶ vl' dñoꝝ.

c medũt de micis ſub mẽſa puero

d rũ. Et ait illi: Propter hunc ſer b

¶ Be. humilẽ fidelẽ. ¶ Hiero. prudẽs hu milis meretur quod poſcit.

monem vade: exijt demoniũ a fi c

lia tua. Et cũ abijſſet domũ: inue

nit puellã iacentez ſupra lectum:

¶ ab ea.

⁊ demoniũ exijſſe. Et iterum exi d

¶ anguſtia. ¶ venatio.

f ens de finibus tyri: venit p ſido

¶ fluctuoſã volubilitatẽ. ¶ vl' ↄtra.

nẽ ad mare galilee inter medios e

¶ mãdata decalogi.

g fines decapoleos: et adducunt ei f

a ¶ q2 audiuiẽ. ¶ gen⁹ hũanũ. b ¶ q2 locu tũ. c ¶ patriarche vl' ꝓphe incarnationem

h i ſurdũ et mutũ. Et deprecabãtur

dñi deſiderãtes. ¶ miſericordie.

k eũ vt imponat illi manuz. Et ap

¶ vl' illũ. ¶ de ſtrepitu mũdi.

l prehendens eum ſeorſum de tur

¶ Iſid. verba ſpũs.

ba: miſit digitos ſuos in auricu g

¶ ſapiaz. a ¶ vt dicat. Credo i deũ pa.⁊c̃.

las ei⁹: Et expuẽs tetigit linguaz

¶ q2 bõ. ¶ q2 idẽ v̈ba mut': audit⁹ ſurdiſ: me dela cũct' iſirmiſ. ¶ docẽs cor ad dñz dirigi

m eius: et ſuſpiciens in celum inge h

¶ gemere nos docuit: vl' p nr̃is vl' p nr̃oꝝ reatib⁹ ſupplicãtes. ¶ vno ſmõe curauit: q2

n muit: et ait illi: Effeta: qd eſt ad i

deus. a ¶ ad hymnos ⁊ cãtica ⁊ pſalmos.

aperire. Et ſtati apte ſunt aures

¶ vt eructet verbũ bonũ.

eius: ⁊ ſolutũ ẽ vinculum lingue

Exo.18.e Digiti q̃ in aures mittunẽ: v̈ba ſpũſſcti. de q̃ dr: Digit⁹ dei eſt

Ps.8.a hic: ⁊ opa digitoꝝ tuoꝝ ſũt celi. Tetigit linguã ⁊c̃. Sputa de carne dñi diuina ſapia: q̃ ſoluit ignorãtiã hũani gener': vt dicat Credo i deũ pr̃em oipotẽtẽ ⁊c̃. l ¶ Seorſum. Be. Prima ſalut' via ẽ de turba educi. De turba educit dñs infirmũ cum mentẽ pctis lãguidã v̈bi ſui illuſtrat: ⁊ a ↄſuete cõuerſatiõis morib⁹ aduocat: ⁊ ad ſequẽda pcepta ſua puocat. Digitos aũt in auriculas

G in auriculas mittit: cũ p dona ſpũſſancti aures cordis ad intel ligẽda ⁊ ſuſcipiẽda v̈ba ſalut' aperit. Et q2 cognitionẽ v̈itatis debet ſeq̃ ↄfeſſio. Seq̃ẽ: Et expuẽs te.l.ei⁹. cũ.ſ. ad ↄfeſſio nẽ fidei ora cathecizatoꝝ inſtruit. Sputũ nãq; dñi ẽ ſapor ſapi

Eccli.24.a entie. q̃ dicit: Ego ex ore altiſſimi produ ꝑmogenita. Vñ ſputo ei⁹ terre cõmixto cec⁹ illumiãẽ. Sputũ eñ qd ex capite dñi deſcẽdit: diuinam ei⁹ naturã exprimit q̃ ex deo eſt. Porro terre cui ſputũ imixtũ ẽ: hũanã ſignifi cat naturã. Sic ẽ ex ſputo ac terra cõ poſito medicamẽto oculos ceci nati ape ruit: q2 gen⁹ hũanũ p ↄfeſſionẽ vtriuſ q; ſue nature ab ingenitis erroꝝ tene bris eruit. Expuẽs ẽ linguam muti vt loq̃ valeat tangit: cuz ora diu bruta ad v̈ba ſapiẽ pferãda ↄtactu ſue pietatis iformat. m ¶ Et ſuſpi.⁊c̃. Hiero. Ingemuit. gemere nos docuit ⁊ in ce lũ theſaurũ nr̃i cordis erigere qd p cõ punctionez cordis a friuola carnis leti

Ps.37.b cia purgaẽ. vt dr: Rugiebã a ge.c.m.

Ro.10.b Cñe añ te oẽ d.m.⁊c̃. Et ait illi: Effe ta: qd eſt ad. Corde creditur ad iu.⁊c̃. Et ſtati ap.⁊c̃. Aures apte ſunt ad hymnos ⁊ cantica ⁊ pſalmos. Soluiẽ ligua: vt eructet v̈bũ bonũ: qd nõ pñt nec mine nec v̈ba cohibere vl' phibe

Eph.3.a re. vñ paul⁹: Ego vinct⁹ ſũ: ſ; v̈bũ dei nõ ẽ alligatũ in me. Et pcepit illẽ ne cui dicerẽt. Nõ i v̈tutib⁹ gloriãdũ eẽ do cuit ſ; i cruce ⁊ i hũiliatiõe. Quãto ei cis pci.⁊c̃. Ciuitas i mõte poſita vndi q; circũſpecta abſcõdi nõ põt: hũilitas ſemp pcedit gliam. n ¶ Adaperire. Ad aures ptie. Aures eñ audiẽduz apertende lingua vt loqui poſſit erat ſoluenda. vnde ſequiẽ: Statim ⁊c̃. G Et loq̃baẽ

b deo q̃rẽs auxiliũ. i ¶ Et ait il. Effeta. oñdẽs ſe verũ deum curando per

Ni. de lyra

a ¶ Erat eñ mu.gẽ.ſy.i. de ſy ria phenicis. Eſt eñ ſyria nomẽ gene rale puincie: phenis aũt nomẽ cuiuſ dã ſpãlis ↄtrate in illa puincia. Et in de cõponiẽ ſyrophenissa.i. de tali con trata oriunda. b ¶ Propẽ hũc ſer. Id eſt propter tue fidei confeſſionem. c ¶ Exijt demo. de filia tua. q2 cõ feſſio fidei de cõgruo eſt meritoria mi raculi. Cetera patent ex dictis Mat. xv. d ¶ Et iterũ exiẽs. Hic ↄñr de ſcribiẽ ↄſolatio galileoꝝ. ⁊ pmo in cu ratione demoniaci. ſecũdo in miniſtra tione alimenti. in principio ſequentis ca. Circa primã ptem determinaẽ loc⁹ vbi xp̃s fecit ſequẽtẽ curationẽ, cũ dr: e ¶ Inter me.fi.deca. Decapolis

Decapolis eſt nomẽ regionis: vt dictũ eſt.ſ.ca.v. ⁊ hmõi regiõis vna ps eſt vltra iorda nẽ: alia citra: vt pz in deſcriptione ter re ſancte. Igiẽ mare galilee qd eſt q̃ dã lac⁹ p quẽ tranſit iordanis fluui⁹ re ſpicit terminos vtriuſq; ptis regionis pdicte. f ¶ Et adducũt ei ſurdũ ⁊ mu. non erat talis a natiuitate: nec ab iſirmitate ſuperueniẽte: ſ; a demone ipꝫ obſidẽte: ei⁹ auditũ ipediẽte ⁊ loq̃laz. g ¶ Miſit di.ſu.i au.ei⁹. xp̃s aliqñ ſanauit iſirmos tãgẽdo corpaliẽ vt oſtẽ deret hũanitatẽ ſuã eẽ diuinitat' iſtru mẽtũ mõ ſupradicto ca.v. h ¶ Et ſuſ piciens. vt oñderet ſe veruz hoiem a

* f ¶ Et adducũt ei ſurdũ ⁊ mu.⁊c̃. Spũaliter ſurdus

Moraliter eſt inobediẽs: mut⁹ laudes dei debitas omittens: ſ; tactu xp̃i vtrũq; tolliẽ ipedimẽtũ: q2 cũ xp̃s ſua gr̃a tãgit co: hoĩs fit hu miliẽ obediẽs ⁊ deuote deũ laudãs. q aũt xp̃s ſurſũ aſpiciens igemuit: fuit ad oñdẽdũ q oẽ remediũ ẽ ide cũ deuotiõe q̃rẽdũ.

* Et pcepit

A B a ¶ Et loq̄bat̃ rec. Be. Ille ſolus recte loq̄t̃ vel dn̄m ɔfitẽdo: vel alius p̄dicãdo: cui⁹ auditũ vt celeſtib⁹ poſſit auſcultare ꝛ obſecũdare mũdat̃ diuina gr̃a reſerat: cui⁹ linguã dn̄s tactu ſapie q̄ ipſe ẽ ad loquẽdũ inſtruit: ꝙ talis dicere põt: Dn̄e labia

Ps. 5.a mea apies ꝛc̃. b ¶ Quãto aũt ꝛc̃. Sciebat ille q̄ oĩa nouit añq̃ fiãt: ꝙ magis p̄dicarẽt ꝛ ꝙ p̄cipiẽdo pigris voluit oñdere quãto ſtudioſius quãtoq̃ frequẽtius vel feruentius p̄dicare debeãt q̄b⁹ iubet vt p̄dicarẽt: quando illi q̄ ꝓhibent̃ tacere non poterant. Ca. VIII

In illis dieb⁹ Miſe. ſu. tur. Quia verus hõ miſeret̃ ꝛ cõpa tit̃ affectu hũane fragilitat̃. Oz de ſeptẽ panib⁹ ꝛ paucis piſciculis q̄tuor milia hoĩm ſatiauit: diuine potẽtie opus eſt ɔ̃ eutucet̃ errorẽ. D ¶ Triduo ſu. Quare triduo ſuſtinerẽt mattheus dicit sic: Et aſcendẽs in montẽ ſedebat ibi: ꝛ acceſſerũt ad eum turbe multe: habẽtes ſecũ mutos: cecos: claudos: debiles: ꝛ alios multos: ꝛ ꝓiecerũt eos ad pedes eius et curauit eos. Turba triduo dn̄m ſuſtinet ꝓpt̃ ſanatiõnẽ īfirmoꝝ ſuoꝝ cũ electi quiq̃ fide ſcẽ trinitat̃ lucidi: dn̄o ꝓ ſuis ſuoꝛũq̃ peccatis aĩe peccãtis. ſ. lãguorib⁹ inſtãter ſupplicãt. Itẽ turba multa triduo dn̄z ſuſtinet. cũ multitudo fideliũ peccatã ſua ꝑ pniãz declinãs ad dn̄m ſe i ope: i locutione ꝛ cogitatiõe ɔuertit. ¶ Bed.

Myſtice Myſtice. Hoc miraculo deſignat̃: ꝙ viã p̄ntis ſcl̃i aliter incolumes trãſire nequim⁹: niſi alimẽto v̄bi ſui xp̄s nos reficiat. Hec v̄o typice int̃ hãc refectionẽ ꝛ illã q̄nq̃ panũ ꝛ duoꝝ piſciũ diſtat: ꝙ ibi lr̃a ve. teſt. ſpũali gr̃a plene deſignat̃: hic noui teſti v̄itas ꝛ gr̃a mi

B ſtrãda mõſtrat̃. Utraq̃ aũt refectio in mõte celebrata eſt: vt alioꝝ euãgeliſtarũ narratio declarat: q2 vtraq̃ ſcr̃ptura recte intellecta predicat altitudinẽ celeſtiũ p̄ceptoꝝ ꝛ p̄mioꝝ: ꝛ altitudinẽ xp̄i q̄ ẽ mõs in v̄tice mõtiũ. Ipſe eni edificatã ſuper ſe ciuitatẽ .i. eccl̃iaz i alta bonoꝝ operũ extollit. ꝛ cũct̃ manifeſtat. Ipſe ab infimis delectatiõib⁹ abſtractã pane celi reficit: atq̃ ad appetitũ ſuperne ſuauitat̃ cibi ſpũalis dato pignore accẽdit. c ¶ Si dimi. eos. Quia cõuerſi peccatores i p̄nt̃ vite via deficiũt: ſi i ſua ɔ̃ſcia ſine doctrine pabul̃ dimittã

Moraliter tur. f ¶ De lõge. Nota. q̄ nihil carnalis corruptiõis expti⁹. ad ſeruitutẽ dei feſtinat de lõginq̃ nõ venit: q̄ etiaz nulla ipudicitia nullis flagitus inqnat⁹ ſolũ õit ɔiugiũ expt⁹: nec iſte de lõginquo. Aly p⁹ multa flagitia veniũt: ꝛ iſti de lõginq̃. g ¶ Septẽ. Be. Myſterũ ẽ noui teſti: in q̄ ſeptiformis ſpũs gr̃a plen⁹ credit̃ ꝛ dat̃. Nec ſũt panes hordeacei ſicˀ illi q̄nq̃ de q̄b⁹ q̄nq̃ milia hoĩm ſatiata ſũt: ne ſicˀ i lege vitalis aĩe alimẽtũ corpalib⁹ ſacris tegeretur.

Septẽ panes ſeptem dona ſpũſſancti. Hordei eni medulla tenaciſſima tegit̃ palea. ¶ Hiero. Septẽ panes: ſeptẽ dona ſpũſſcti. Quatuor milia: annus no. te. cũ q̄tuor tp̄ib⁹. Septẽ ſporte: ſeptẽ p̄me eccl̃ie. Fragmẽta panũ myſtici intellect⁹ p̄ime ſeptimane ſũt. Piſciculi bñdicti: libri no. teſt. quõ piſcis aſſi ptẽ reſurgẽs poſtulat: ꝛ piſcẽ ſuppoſitũ p̄nunis diſcipulis i captura piſcium porrigit. h ¶ Sup. Be. In refectione q̄nq̃ panũ turba ſupra fenũ diſcubuit: q̄ aũt ſeptẽ panibus reficiẽda ẽ ſup terrã diſcũbere p̄cipit̃: q2 ꝑ fenũ legẽ carnis deſideriũ calcare iubemur q̄ ẽ fenũ: Oĩs caro fenũ. In nouo aũt teſtõ ipſam q̄q3 ꝛ facultates tp̄ales relinq̄re iubemur. Uel q2 mons in

Esa. 40.b

a ¶ q2 nõ eſt i altis gloriãdũ: ſed in cruce ꝛ

a eius ꝛ loq̄bat̃ recte. Et p̄cepit a

humilitate. ¶ humilitas p̄cedit gl̃iam.

b illis ne cui dicerẽt. Quãto aũt eis b

ꝓ cipiebat: tãto magis plus ꝓdi

cabãt: ꝛ eo ampli⁹ admirabãt̃ di c

¶ hoc. ſ.

cẽtes: Bñ oĩa fecit ꝛ ſurdos fecẽ d

audire: ꝛ multos loqui.

In illis dieb⁹ Ca. VIII e

iterũ cũ turba multa eſſet

† cũ ieſu nec haberẽt qđ

¶ materiã miraculi p̄muttit. ¶ .ſ. ſuis.

mãducarẽt: cõuocatis diſcipulis

c ait ill' Miſereor ſup turbã: q2 ec †

d ce iã triduo ſuſtinent me: nec ha

e bent qđ mãducẽt: et ſi dimiſero

eos ieiunos i domũ ſuã deficiẽt i

a ¶ iudei de ꝓpe lege: ꝛ ꝓphetis edocti: gẽtes de longe veniunt ad chriſtum: nullis doctoribus de eius fide p̄monite.

f via. Quidã eni eis de lõge venerũt. Et rñderũt ei diſcipuli ſui:

Unde iſtos q̄s poterit hic ſaturare

panib⁹ i ſolitudie? Et īterrogabat

eos: Quot panes habetis? Qui

g dixerũt: Septẽ. Et p̄cepit turbe

h diſcũbere ſup terrã. Et accipiẽs

a ¶ Hiero. ſeptẽ dona ſpũſſancti. b ¶ oſtẽdit quantũ gaudeat de ſalute nr̃a ꝛ nos docet gr̃as agere de carnali ꝛ ſpũali refectione

¶ ſacramenta aperuit. ¶ quia ſpũ

ſeptem panes grãtias agens fre

ritual̃ ẽ ſciam tradidit eis: ꝛ ꝑ eos aliis.

git: ꝛ dabat diſcipulis ſuis vt ap

ponerent: ꝛ appoſuerunt turbe:

¶ libros noui teſtamenti.

i et habebãt piſciculos paucos: et

¶ attente audiendo.

ipſos bñdixit ꝛ iuſſit appon. Et

¶ edẽt paupes ꝛ ſaturabuntur. ¶ plene

k mãducauerũt ꝛ ſaturati ſũt: ꝛ ſu

perficiendo. ¶ Myſticus intellectus.

l ſtulerunt qđ ſuperauerat de fra

¶ p̄mas eccleſias.

m gmentis ſeptẽ ſportas. Erãt aũt

¶ annus noui teſta.

qui manducauerant q̄ſi quattu

¶ vt in ipſo numero ſe doceant paſtos eſſe euangelii preceptis.

n or milia: ꝛ dimiſit eos. Et ſtatim

aſcendens nauim cũ diſcipulis

ſuis: venit in ptes dalmanutha. f

† Et exierũt phariſei ꝛ ceperũt cõ g

mõs in q̄ fit refectio: xp̄i altitudinẽ ſignificat: ibi ſupra fenũ: hic C ſupra terrã reficit̃: q2 xp̄i celſitudo ibi ꝓpt̃ carnales homies ꝛ hierlm ẽrenã carnali ſpe ꝛ deſiderio regit̃. hic aũt remota oĩni cupiditate carnali ɔiuiuas noui teſt. ſpei ꝑmanẽt̃ firmamẽtũ tãq̃ ip̃ mõtis ſoliditas nullo feno iterpoſito ɔtinet. i ¶ Piſcicu. Be. Sctõs illi⁹ tp̄is ꝑ q̄s eadẽ cõdita eſt ſcr̃ptura: vel q̄z ipa ſcr̃ptura: fidẽ: vitã ꝛ paſſiões ɔtinet: q̄ de fluctib⁹ ſeculi erepti: ꝛ diuina bñdictiõe ɔſecrati refectionẽ nob ne i hui⁹ mũdi ex curſu deficiam⁹: vite ſue ꝛ mort̃ ſue exẽplo p̄bure: k ¶ Mãducauerũt. Be. Sũt multi q̄ q̄uis oĩa ſua relinq̄re: ꝛ alteꝛa hui⁹ mũdi nequeãt iplere: tñ eſuriẽtes ꝛ ſitiẽtes iuſticiã ſaturant̃: cũ audientes mãdata dei ad vitã ꝑueniũt eternã. l ¶ Qđ ſupa. Be. Altiora p̄cepta vl̃ exhortamẽta ꝛ ɔſilia q̄ general̃ fideliũ multitudo neq̄t attingere ſic ꝓ.

Si vis ꝑfect⁹ eẽ: vade ꝛ vẽde oĩa q̄ habes ꝛc̃. m ¶ Septẽ ſpor. Septem ſporte: ſpũſſcti gr̃a ſeptiformi repleti. Fiũt ei ſporte d iūco ꝛ palmarũ foliis. Iũcus naſcit̃ ſup aq̄s: palma victorez coronat. Scti q̄z ne ab humore eternitatis areſcãt: in ip̃o vite fonte ſe collocãt: ꝛ eterne retributionis palmã expectãt. n ¶ Et ſta. Pro ꝙ i mattheo habem⁹. Aſcẽdit i nauiculã: ꝛ vẽit i fines magedan. Sz ñ ẽ dubitãdũ eũdẽ locũ ꝙ eſſe ſub

Mat. 19. c als non hz tecum ieſu

† mat. 15. a

Ni. de ly.

D

⁂ curãdo ꝑ imperiũ. a ¶ Et p̄ce. oſtẽdẽs ꝙ bñfactor de ſuis bñficus ꝓpriã laudẽ nõ debet q̄rere. b ¶ Quãto aũt eis ꝛc̃. q2 bñficiat⁹ de bñficus acceptis debet ſe gratũ oñdere: ꝛ bñfactorẽ laudare: q̄uis ꝙ bñfactor nõ q̄rit. c ¶ Et eo am. de tãta ei⁹ hũilitate. d ¶ Bñ oĩa fe. ꝛc̃. lz nõ exp̄mat ꝙ niſi vnũ ſurdũ ꝛ mutũ eſſe curatũ: tñ plures fuerũt ceci ꝛ claudi ꝛ muti curati vt hr̃ Matth. xv. ſz int̃ illos erat vn⁹ cui⁹ cura fuit mirabilior int̃ ceteros: q2 in ip̃o tria miracl'a ɔcurrerũt: ꝙ3 ꝙ dicit Hiero. q2 audit⁹ fuit et reddit⁹ ꝛ affat⁹ ꝛ a demone fuit liberatus ꝛ hic ſol⁹ exp̄mit̃ a marco.

Moraliter ⁂ a ¶ Et p̄ce. ꝛc̃. ad oñdẽdũ ꝙ hõ de ſuis bonis actibus nõ debet querere laudes hominũ.

In die. il. Hic ɔ̃ñr Cã. VIII ponit̃ ɔſolatio galileoꝝ i alimẽti datiõe. ꝛ p3 ſnĩa ex his q̄ dicta ſũt Matth. xv. ꝙ excepto. f ¶ Venit i par. dal. Mat. xv. d. dr̃: Et venit i fines magedan. Dicẽdũ ẽ ꝙ eadẽ regio dupli̇r vocata. g ¶ Et exierunt ꝛc̃. Hic ɔ̃ñr deſcribit̃ ɔ̃futatio phariſeoꝝ i miraculis. Et p̄mo ponit̃ dicta cõfutatio. ſcđo diſcipuloꝛũ reprehẽſio, ibi: Et precipiebat eis. Sententia p̄me partis patet ex dictis Matth. xv. ꝙ excepto.

Moraliter ⁂ Si habit̃ Moraliter. In illis dieb⁹. Seq̄t̃. † ¶ Miſereor ſup tur. ꝛc̃. Triduo ꝓ dn̄m ſuſtinẽt. q̄ cõtriti ɔfeſſi: ꝛ ſatiſfaciẽtes ꝓ ſuo poſſe dei bonitatẽ expectãt. q̄z miseret̃ ꝛ paſcit eos ſeptẽ panibus. i. ſeptẽ dõis. ſ̃. ne deficiãt i via hui⁹ mũdi. Per ſeptẽ ſportas remanẽtes ſignificãt ſeptẽ dotes q̄ reſtãt diſde p⁹ hãc vitã q̄ ſũt clara dei viſio: fruitio: tẽtio: q̄ntum ad aĩam. Impaſſibilitas: ſubtilitas: agilitas: ꝛ claritas: q̄ntum ad corpus in reſurrectione. g ¶ Et exierunt phariſei ꝛc̃. Iſtis ſignum de celo querẽtibus chriſtus nõ dedit: q̄ñ irriſores erant et indigni. apoſtolis autem dedit quando ipſis videntibus aſcẽdit in celum.

† mat. 16. b Ioh. 6. d

⁂ Uidete ꝛ

E ſ eſſe ſub vtroqꝫ noīe. Nā pleriqꝫ codices habēt magedan: etiā ſm marcū. a ¶ Querētes ab. Quaſi ea q̄ viderant nō fuiſ
ſent ſigna: ſed qd q̄rant p hoc determi
naſ: de celo: vel in morē helie ignē de
ſublimi: vel ad ſimilitudinē ſamuelis
† mat. 12. c eſtiuo tpe mugire tōitrua: vel fulgura
Lu.11. d vl imbreſ: q̄ſi nō poſſēt ꝛ hec calūniari
q̄ ea calūniabanſ q̄ oculis viderāt ma
nu tangebāt: vtilitate ſētiebāt. Uel ſi/
gna de celo manna vt q̄ paucis panib⁹
multa hoīum milia ſatiauit: nunc ſicut
Moyſes manna celit⁹ miſſo populū
oēm paſſim reficiat. Un̄ iohes p⁹ edit
hū panū turbas q̄ſiſſe dicit: Quid ope
Joh. 6. c rar̄: Pr̄es nr̄i mādūcauerūt māna in
deſerto ꝛc̄. b ¶ Si dabiſ. Aug⁹. de
ꝯcordia euāgelioꝝ. In marco ita ſcptū
eē edidit: ꝛ ſignū nō dabiſ ei. ¶ Be.
Generatiōi iſti. i. tentantiū deū ꝛ ꝯdi
centiū ꝟbis ei⁹ nō dabiſ ſignū de celo
qd̄ tētātes q̄rūt: qb⁹ tn̄ multa celeſtia ſi
† mar.16.b gna dabat i ťra. Generatiōi aūt q̄ren/
Luc.12.a tiū dn̄m ſignū de celo oñdit: qn̄ cernen
tib⁹ aplis i celū aſcēdit ſpm̄ miſit: ad i/
poſitionē manuū aploꝝ grām ſcti ſpūs
de celo plurimis credentibus infudit.
c ¶ Aſcēdēs na. Be. Septē ſportis
mō ipletis itaꝫ aſcēderūt i nauiculā:
ꝛ venerūt in fines magedā: ꝛ ibi naui
gantib⁹ dictum ē: ꝙ cauerēt a fermēto
phariſeoꝝ ꝛ ſaduceoꝝ. Sꝫ ſcrīptura dīc
ꝙ obliti ſūt panes tollere i q̄ oſtēditur
ꝙ̄ modicā curā carnis haberēt intenti
dn̄i ſñie. d ¶ Quid co. Be. Acce
pta occaſiōe docet quid ſignificēt q̄nqꝫ
panes: ꝛ ſeptē: ꝛ pauci piſculi: quinqꝫ
milia hoīm aut q̄ttuor. Si eñ fermen
tū phariſeoꝝ ꝛ herodis traditiōes per
uerſaſ ꝛ heretica ſignificat dogmata: q̄
ſ re cibi qb⁹ nutrit⁹ ē pplſ dei nō verā
† ps.113. b doctrinā integrāqꝫ ſignificat. e ¶ Et
† mat.14.c expuēs ꝛc̄. Be. Sputū ab intus a ca
S. 6.c pite dn̄i ꝓcedit. Man⁹ ꝟo mēbra cor
Joh.6. b poris exterius poſita. Expuēs ḡ in ocu
Lu.9.b los ceci: man⁹ ſuas iponiſ vt videat: q̄
cecitatē humani generis ꝛ p inuiſibilia
diuie pietat̄ dona: ꝛ p oſtenſa a foris
ſacrā aſſumpte humanitatis abſterſit.
Quē vno verbo totū ſimul curare po/
terat: paulatim curat: vt magnitudinē
humane cecitatis oſtendat: ꝛ que vix
ꝛ quaſi per gradus ad lucem redeat: ꝛ
grām ſuā nob̄ indicat: per quā ſingula
perfectionis incrementa adiuuat.
f ¶ Uideo hoīes. Hiero. Omnes
eſtimat ſibi ſupiores ſe indignum iudi
cans: vt dauid ſe vocari hoīem: ſed ca/
nē mortuū ꝛ pulicē viuū. Primo aūt
videt hoīes q̄ſi arbores ambulātes. i.
formā corpoꝝ: ita vt nō ſit facile an hō
ſit an arbor diſcerni: q̄ p̄m⁹ ꝑfect⁹ vir
tutis eſt ceteroꝝ vires vitam mores in
ſpicere: bonū imitari: malū cauere. Sꝫ
quia longa obſcuritate deſipuit: ꝛ iter
bonū ꝛ malū fidem ꝛ pfidiam: ſinceri/
tatem ꝛ ſimulationē adhuc diſcernere
neſcit: hoīes cernis ambulantes ſicut
arbores: q̄ facta eoꝝ abſqꝫ luce diſcre
tionis videt. Huic dn̄s ſcd̄a ipoſitiōe
manuū lucē oīa clare videndi reſtituit:
ſcꝫ quid credendū: quō viuendū: q̄ pre
mia ſint ſperanda. g ¶ Deinde ite/
rū ꝛc̄. Hiero. Ut clare videret oīa. i.
p opa viſibilia inuiſibilia intelligeret:
ꝛ q̄ oculus non vidit: ꝛ clarum aīe ſue
ſtatum poſt rubiginē peccati mūdi cor/
Mat.5.a dis oculo contempleſ. Beati eñ mun
do corde qm̄ ipſi deum videbunt.
¶ Et miſit il.

a quirere cum eo/ querētes ab illo ſi/
gnum de celo tentantes eū. Et in/
¶ ꝓ infidelitate eoꝝ. ¶ vt ver⁹ hō.
gemiſcens ſpū ait: Quid genera/
¶ incredula.
tio iſta ſignū q̄rit: Amē dico vob̄:
a ¶ .i. nō dabiſ: ſic illō ē: ſi dō mētiaſ. ¶ apo/
ſtopeſis. ¶ vt infideles.
b ſi dabiſ generatiōi iſti ſignū. Et di a
c mittens eos aſcēdit iterum nauim/
¶ diſcipuli.
abijt trās fretū. Et obliti ſūt ſumere
¶ Myſtice: Chriſtū panē vite: cui⁹ q̄ reficiūſ
amore min⁹ curāt de terreno pane.
panes: ꝛ niſi vnū panē nō habebāt
ſecū i naui†. Et p̄cipiebat eis/ dicēſ: b
a ¶ .i. leges dei traditionib⁹ hoīm poſtponere
ꝟbis p̄dicare: fact̄ ipugnare: dn̄m tentare: do
ctrine eius vel operibus nō credere.
Uidete et cauete a fermēto pha/ c
a ¶ qd̄ ē adulteriū: homicidiū: temeritas irā
di ſimulatio religionis.
riſeoꝝ et fermētō herodis. Et cogi d
a ¶ q̄ſi h ideo dicit q̄ pa.
tabāt ad alterutꝝ dicētes: q̄ pāes
nō habemus. Quo cognito/ ieſus
¶ me iō h dixiſſe q̄ pa.
d ait illi: Quid cogitatī q̄ panes nō
habetis: Nondum cognoſcitis nec
¶ ſpūalē ſenſū. ¶ poſt tot miracula.
intelligitis: Adhuc cecatū habetī
cor veſtrū: † Oculos habētes nō vi
¶ interius.
dens: ꝛ aures habentes nō auditī.
† Nec recordamini quādo q̄nqꝫ pa
nes fregi in q̄nqꝫ milia: ꝛ q̄t cophi/
nos fragmētoꝝ plenos ſuſtuliſtis:
Dicūt ei: Duodecim. Qñ ꝛ ſeptē
panes i q̄ttuor milia: quot ſportas
fragmētoꝝ tuliſtis: Et dicunt ei:
Septē. Et dicebat eiſ: Quō nōdū
¶ poſt tot miracula. a ¶ Hiero. hom⁹ vallis:
id eſt mūdus q̄ eſt vallis lachrymarū.
intelligitis: Et venīut bethſaida: ꝛ e
¶ qui nō videt: qd̄ fuit qd̄ eſt
adducūt ei cecū: ꝛ rogabāt eū vt tā
qd̄ erit. ¶ vt lamentationē de cecitate cordis
agat flēs cū hieremia ſubuerſionē ciuitatī di. i.
aīe ſue. ¶ tangiſ qui compingitur.
¶ vt ad bonū opus confortet.
geret illū. Et appħenſa manu ceci/
a ¶ ciuitatē maloꝝ: Corrumpūt bonos mores
e eduxit eum extrā vicū: ꝛ expuēs in
col. ma. a ¶ vt videāt volūtatē dn̄i p flatum
ſpūſſancti. ¶ miſericordie.
oculos ei⁹ ipoſitī manib⁹ ſuis īter/ f
a ¶ maieſtatem a magnitudine enim creature
cognoſcatur creator.
rogauit eū ſi aliq̄d videret. Et aſpi
f ciens ait: Uideo hoīes velut arbo
g res ambulāteſ. Deinde iterū impo
¶ mūdo corde.
ſuit man⁹ ſup oclos ei⁹ ꝛ cepit vide
re: et reſtitut⁹ ē: ita vt clare videret g

a ¶ Si dabiſ ꝛc̄. i. nō dabiſ: q̄ accipiſ ſi ꝓ nō: ſicut pſal. G
Quib⁹ iuraui in ira mea ſi introibūt in requiē meā. b ¶ Et Ps.94.b
p̄cipiebat. Hic ponit diſcipuloꝝ
xp̄i reprehenſio: ꝛ p̄mo in eis arguiſ
ignorātia. ſcd̄o oñdiſ eoꝝ ipotentia
ſequēti ca. ibi: Et veniēs ad diſcipu/
los. tertio reprimiſ eoꝝ ambitio vl ſu
perbia ibi: Et inde ꝓfecti. Circa pri
mū deſcribiſ p̄mo reprehenſio diſcipu
loꝝ generaliter. ſcd̄o ipſi⁹ petri ſpāli
ter/ ibi: Et ingreſſus ē ieſus. Adhuc
aūt p̄mo arguiſ ignorantia diſcipu/
loꝝ ꝟbo: et ſcd̄o facto/ ibi: Et veniūt
bethſaida. Circa p̄mū dr̄: c ¶ Ca/
uete a fer. phari. i. a doctrina eoꝝ
ꝑuerſa qua p̄ponebāt traditiōes ſu/
as diuinis p̄ceptis: vt dictū ē ca. vij.
d ¶ Et fer. hero. i. a ſecta erronea
herodianoꝝ de qua dictū ē. ſ. ca. iij.
Hoc aūt dictū xp̄i diſcipuli intellexe
rūt de fermēto vl pane materiali: in
q̄ apparet eoꝝ ignorātia: Cū q̄ xp̄s
frequēter fuerat eis locut⁹ in pabo/
lis: ꝛ eas eis expoſuerat: vt dictū eſt
ſ. iiij. ca. ꝛ iō bn̄ itellexiſſe debuiſſent
h ꝟbū xp̄i dictū pabolice: Cū q̄ ip/
ſis vidētib⁹ xp̄s ſatiauerat q̄nqꝫ mi/
lia hoīm de q̄nqꝫ panib⁹ ꝛ duob⁹ pi/
ſcib⁹: vt dictū eſt. ſ. vi. ca. Item q̄ttu
or milia hoīm de ſeptē panib⁹: vt di
ctū ē in h ca. ꝛ iō bene debuiſſent in
tellexiſſe ꝙ xp̄s nō erat ſollicitus de
materiali pane: nec de ipſo loqueba
tur. Cetera patēt ex dictī Mat. xvi.
e ¶ Et ve. bethſaida. hic arguiſ
ignorantia diſcipuloꝝ facta p h ꝙ ip
ſis p̄ſentib⁹ illumiauit cecū. p̄mo im/
ꝑfecte: qd̄ notaſ cū dr̄: f ¶ Inter/
rogauit eū ſi q̄d vi. ꝛ aſpi. ait: h
vi. ho. ve. ar. am. nō eñ diſtingue/
bat lineamenta hūanoꝝ corpoꝝ: vi/
debat tn̄ obſcure corpora eoꝝ moue
ri de loco ad locū ꝛ poſtea illumina/
uit eū ꝑfecte: qd̄ notaſ cū dr̄: Iterū
ipoſuit man⁹ ſup oculos ei⁹. ꝛ ſubdi
tur: g ¶ Et reſti. ē: ita vt cla. vi.
oīa. Certū eſt aūt ꝙ xp̄s poterat eū
ſtatim ꝑfecte illumiare: ſꝫ per talem
modū fecit vt deſignaret diſcipulos
adhuc in parte obſcuratos caligine
ignorātie ꝛ ad clare itelligēdū idige
bāt maiori illumiatiōe. vn̄ ꝛ poſt re/
ſurrectionē ſuā aperuit illis ſenſum
vt itelligerēt ſcripturas: vt hr̄ Luc.
xxiiij. Et p talē modū xp̄s maledixit
ficū habētē tn̄ folia: vt hr̄. ſ. xi. ca. ad
ſignificandū ꝙ ſacerdotes iudeoꝝ
erāt maledicēdi et puniēdi a deo eo
ꝙ nō habebāt fructū iuſticie: ſed tn̄
folia ꝟboꝝ: ſm ꝙ dicit Aug⁹. in ho/
mel. ꝛ ſili mō Hieremias ꝓpha q̄ de
nūciauerat captiuitatē babylonicā.
h idē ſignificauit ſenſibili ſigno p h
ꝙ de mandato dn̄i poſuit catenas in
collo ſuo: vt hr̄ Hiere. xxvij. p h deſi
gnans ꝙ ſic catenati ducerenſ iudei
i babylonē captiui. Aliū aūt exponūt
illuminationē
c ¶ Uidete ꝛ caue. a fer. ꝛc̄. Moralis
Theophilus. Fermētū vocat doctri
nā corruptiuā. herodiani eñ docto/
res erāt q̄ herodē xp̄m eſſe dicebāt.
phariſei vero traditiones hoīm dei
p̄ceptis preponebāt. e ¶ Et veni
unt bethſaidā ꝛ ad. ꝛc̄. p h autē
ꝙ iſtum cecū illuminauit ſucceſſiue ſi
gnificauit ꝙ aliq̄n deus dat ſuā gra
tiam augmentando primā datam.
Interrogabat

A Myſtice a ¶ Et miſit il. Hiero. Ut videret in ſe qḋ añ nō vidit. nō enī putat deſperās hō de ſalute: oīno poſſe ſe qḋ facere illuminat͛ p ſpem pōt ꝑficere. ¶ Myſtice. Admonet dñs oēs qui agnitione veritat͛ illuſtrant͛: vt ad cor redeāt: ꝛ q̄tū ſibi donatū fuerat ſollicita mēte perpendant: et bñficijs dei digna operatione reſpondeant. b ¶ Nemini dixe. ꝛc. Beda. Qr ſanationem ſilere iubet: exemplū eſt ſuis ne ſi miranda faciāt fauorē q̄rāt: ſed diuinis aſpectib⁹ ſint placere cōtēti. ¶ Be. Philippus frater herodis tetrarcha iturec: ꝛ traconitidis regionis in honore Tiberij ceſaris: ceſareā philippi (q̄ nūc paneas ḋr) appellauit: imitatus herodē patrē ſuū q̄ i honore Augusti ceſaris appellauit ceſareā: q̄ prius turris ſtratonis vocabat͛. Ceſarea philippi eſt: vbi iordanis orit͛ ad radices libani: ꝛ habent duos fontes: vnū ior: alterū dan: q̄ ſimul mixti iordanis nomē efficiūt. c ¶ Quem me di. ꝛc. Pulchre ꝑmo ſuā am hoīm interrogat: ne cōfeſſio eoꝝ vulgi opinione: ſed veritat͛ agnitione videat͛ firmata: ne ſicut herodes de auditu heſitare putent͛. Vñ petro ſm mattheum dicit: Caro ꝛ ſanguis non reuelauit tibi. i. doctrina hoīm. d ¶ Homines. Pulchre q̄ hoīm more diuerſaꝫ de domino ſentētiā ferūt hoīes dicunt͛: Nā q̄ veritatē potētie ei⁹ pia mente cognoſcunt: non hoīes ſꝫ dij appellari merent͛. vñ dic͛ illis: Vos v̇o ꝛc. Quaſi illi hoīes humana opinātes: ſed vos dij quem me eſſe dicitis. e ¶ Tu es xp̄s. Beda. Oīa cōplectit͛ q̄ ꝛ naturā ꝛ nomē expmit: in q̄ ſumma virtutūꝫ. Paulus dicit: Nihil iudicaui me ſcire inter vos. niſi ieſum xp̄m: ꝛ hūc crucifixū. Petrus nihil amplius q̄ dei filium putauit cōfitēdū. Nos ꝛ qñ ꝛ quō natus ſit ꝛ quātus ſit: humane infirmitatis cōtēplatione rimamur. Finis ḡ ſidei mee xp̄s eſt: finis ſidei mee dei fili⁹ eſt. Nō licet mihi ſcire generatiōis ſeriē. Nō licet tñ neſcire generatiōis fidem. f ¶ Et cōminatus eſt. Be. Noluit ſe añ paſſionē ꝛ reſurrectionē ꝑdicari: qꝛ cōpleto ſanguinis ſacramēto aplis oportuni⁹ dicit: Eūtes docete gētes: baptizātes eos in noīe prīs ꝛ filij ꝛ ſpūſſcti. qꝛ non ꝓdeſſet eū publice ꝑdicari quē flagellatū ſūt viſuri: ꝛ crucifixū mlta pati. g ¶ Qm̄ opor. ꝛc. Hiero. Sicut gubernator perit⁹ tēpeſtatē in trāq̄llitate ꝑcauēs: nautas paratos vult eſſe ſuos: ſicut alibi: Si quis vult venire poſt me abneget ſemet. h ¶ Et appħē. Be. Amātis affectu dicēs: Abſit a te dñe. Vel vt meli⁹ in greco habet͛: Propitius eſto dñe: non erit iſtud. i. nō pōt fieri: nec recipiūt aures mee: vt dei filius occidēdus ſit. ¶ Be. Et apprehendēs eū petr⁹. Quia nimis amat dñm: ꝛ qꝛ confitēdo dixit: Tu es xp̄s ꝛ p̄miū ſuū audiuit ſꝫ mattheū. Btūs es ſi. bar. ꝛc. non vult deſtrui ꝯfeſſionē ſuā: nec putat poſſe fieri: vt dei fili⁹ occidat͛: apprehēditq̄ eū in affectū ſuū: vel ſeꝑatim ducit: ne p̄ntibus ceteris magiſtrū videat͛ arguere. i ¶ Vade retro me. Beda. Multi putāt q̄ nō petr⁹ ſꝫ aduerſarius ſpūs ſit correct⁹: q̄ ſuggerēte h̄ aplus dicebat: Sꝫ mihi error apli de pietat͛ affectu veniēs: nūq̄ incentiuū videbit͛ diaboli. Diabolo ḋr: Vade retro ſa. Petro: vade retro me. i. ſeq̄re ſniaꝫ meā. Que dei

mat. 16. c
1. Cor. 2. a
B
mat. 18. d
mat. 16. c
Mat. 16. c

¶ cor.
a oīa. Et miſit illū i domū ſuā dicēs: Vade i domū tuā: ꝛ ſi i vi
¶ Hiero. i. cecitatē tui cordis predica: nō virtutem: vnde Paulus: Blaſphem⁹ fui ꝛ ꝑſecutus ſum eccleſiam dei.
b cū introieris nemi dixeri. † Et e- a
greſſus ē ieſus ꝛ diſcipli ei⁹ i caſ
a ¶ nec in eundo docere ceſſat.
ſtella ceſaree philippi: ꝛ i vıā inſ †
rogabat diſcip̄los ſuos/ dicēs eis:
c d Quē me dicūt eē hoīes: Qui rñ
derūt ei dicētes: Alij iohēꝫ bapti
¶ non oīm ꝓphetarū opinantes.
ſtā: alij heliā: alij v̇o q̄ſi vnū ḋ ꝓ
¶ vos qui dij.
phetis. Tūc dic͛ ill͛: Vos v̇o quē
¶ Be. vn⁹ pro oībus: oēs enī idē ſciebāt.
me eē dicitis: Rñdēs petr⁹/ait ei:
e Tu es chriſtus: Et cōminat⁹ eſt
a ¶ p̄muniit ne paſſione deficiāt. ¶ cauſa q̄re nō dicant. ¶ cum filium dei eſſe.
eis: ne cui dicerēt de illo. † Et cē †
g pit docere illos/ qm̄ oportet filiū
¶ Nota q̄ eū quē tot pati oportebat filium hominis appellat: quia paſſo in carne xp̄o diuinitas impaſſibilis manſit.
hoīs mlta pati: ꝛ reprobari a ſeniorib⁹ ꝛ a ſūmis ſacerdotib⁹ ꝛ ſcrib
¶ ſpe reſurrectionis confortat.
ꝛ occidi: ꝛ p⁹ tres dies reſurgere.
¶ de morte: reſurrectione. ¶ ſeorſum.
b Et palā v̇bū loq̄bat͛. Et apphēdēs eū petr⁹/ cepit icrepare eū.
¶ ad diſcipulos.
Qui ꝯuerſus ꝛ vidēs diſcip̄los ſuos/ cōminat⁹ ē petro dicens:
¶ nō contra. ¶ aduerſarius ſiue ꝯtrarius qꝛ cōtraria loq̄ris voluntati mee.
i † Vade retro me ſathana: qm̄ ñ †
¶ vt ꝓ ſalute hoīm morīar.
k ſapis que dei ſunt: ſed que ſunt
¶ prius ſolis diſcip̄lis loq̄bat͛ altiora arcana
hominū. Et ꝯuocata turba cū b
¶ ſiue diſcipulus ſiue alius.
l diſcipulis ſuis/ dixit eis: Si q̄s †
¶ alter factus ex altero. a ¶ veterē hoīem exuat: nouū induat. vñ paul⁹. Viuo ego iam non ego v. a. i. m. chriſtus.
m vult me ſequi deneget ſemetipm
n et tollat crucē ſuā ꝛ ſequat͛ me.
¶ ac ſi dicat͛ agricole: frumētū ſi ſuas ꝑdis.
o † Qui ei voluerit aīaꝫ ſuā ſaluā
¶ ſi ſeminas renouas.
facere ꝑdet eā: ſi āt ꝑdiderit aīaꝫ
ſuā ꝓpt͛ me ꝛ euāgeliū/ ſaluā eā
a ¶ q̄ſi i aduerſitate ꝑdēda eſt aīa: in pace añt cor muniendū omni cuſtodia. b ¶ tpe pacis: qꝛ licet viuere: licet ambire.
faciet. Quid ei ꝓdērit hoī ſi lucret͛ mūdū totū: ꝛ detrimētū faciat aīe ſue: Aut q̄d dabit hō cō-
p mutatiōis ꝓ aīa ſua: Qui ei me. c

C k ¶ Que dei ſunt ꝛc. Hec eſt volūtas ꝛ prīs: vt ꝓ ſalute hoīm moriar: tu nō vis granū frumēti in terrā cadere vt multū fructū afferat: l ¶ Si q̄s vult ꝛc. Be. Poſtq̄ myſteriū ſue paſſionis ꝛ reſurrectiōis oñdit: hortat͛ oēs ad imitandum paſſionis exemplū: et omnibus ſalutē ꝓmittit aīarū. Sꝫ perfectiorib⁹: quāta paſſur⁹: q̄ a mortuis reſurrectur⁹ eſſet aperuit: formā tribuēs ꝑdicādi: vt. ſ. ꝓ ſuo q̄ſq̄ mō inſtruat͛: neq̄ īfirmis altiora cōmittant͛. m ¶ Deneget. Nō valet apphēdere qḋ vltra ipm ē ſi neſcierit mactare qḋ ē. Niſi q̄s a ſemetipſo deficiat ad deū q̄ ſupra ipm eſt non appropinquat. n ¶ Tollat cru. ſu. Vel ꝑ abſtinētiā macerādo corp⁹: vl ꝑ cōpaſſionē animā. De corpe dicit paulus: Caſtigo corp⁹ meum: ꝛ in ſ. r. ꝛc. Idē de cōpaſſione animi: Quis infirmatur/ ꝛ ego nō infirmor. o ¶ Qui enī volu. Be. Duo tpa eccleſie ſignificat aliud ꝑſecutiōis: qñ ponēda ē aīas aliud pacis: qñ frāgēda ſunt deſideria terrena. vñ ſequit͛: Quid ei ꝓderit homini ꝛc. p ¶ Qui enī me. Quia multi auariciā vincūt: labentia deſpiciunt: ſed fidei rectitudinē quā habēt verecūdia impediti nō exp̄mūt voce. addit: Qui enim me ꝛc.

† Mat. 9. b
Luce. 9. c
1. Cor. 9. e
2. Co. 11. g

Ni. de ly. ✠ Amen di

co illuminationē hui⁹ ceci ſucceſſiuē factā ꝓpt͛ paruitatē fidei ipi⁹ ceci: ꝛ offerentiū ipm xp̄o: ꝛ pōt eſſe q̄ iſta cauſa ꝛ ꝑdicta cōcurrerūt ad iſtū effectū. a ¶ Et egreſſus eſt ꝛc. Hic ꝯñr deſcribit͛ increpatio petri ſpecialiter. ꝛ primo ponit͛ increpatio petri. ſcḋo incitatio ad palmā martyrij/ ibi: Et conuocata turba. Circa ꝑmū ꝑmittit͛ de xp̄o hoīm falſa opinio. ſcḋo ſubdit͛ diſcipuloꝝ vera cognitio/ ibi: Tūc dixit illis. Vos v̇o ꝛc. qꝛ petr⁹ pro ſe ꝛ alijs apoſtolis rñdit. tertio ponit͛ xp̄i paſſiōis ꝑnūciatio/ ibi: Et cepit eos docere. q̄rto deſcribit͛ petri icrepatio/ ibi: Et apphēdēs petr⁹ eū. Petr⁹ enī ex zelo xp̄i volebat īpedire ei⁹ paſſionē: ꝛ qꝛ iſte zel⁹ erat indiſcretus: qꝛ paſſio xp̄i erat ordinata ad ſalutē generis hūani: ideo meruit durā rephenſionē. Snia aūt partiū iſtarū patet ex dictis Matth. xvi. b ¶ Et ꝯuo. ꝛc. qꝛ xp̄s icrepauerat petrū volētē īpedire paſſionē ei⁹: ideo h̄ ꝯñr īuitat fideles ad tolerātiā paſſiōis: ꝛ ꝑmo fac͛ h̄ v̇bo. ſcḋo facto in ꝑncipio ſeq̄ntis ca. Snia ꝑme part͛ ptꝫ ex dictis Matt. xvi. h̄ excepto qḋ ſubdit͛: c ¶ Qui enī me ꝛc. hec ē vera lr̄a: quia ſic habent antiqui libri et correcti et etiā greci:

† mat. 16. c
Lu. 9. c
Diuiſio
D

✠ † ¶ Interrogabat diſci. ꝛc. p h̄ oñdēs q̄ doctores debēt inq̄rere ḋ ſua fama: vt ſi bona ſit bonis opib⁹ augeat͛. ſi v̇o mala occaſio tollat͛. nam bona fama doctoris multū facit ad doctrine fructū. ꝛ mala ad detrimentū. Gre. Cuius vita deſpicit͛: reſtat vt ei⁹ ꝑdicatio cōtemnat͛. † Et cepit doce. ꝛc. Sequitur. † ¶ Vade retro me ꝛc. per hoc oſtendit q̄ illi qui detinentur affectu carnali adhuc apti non ſunt eū ſequi: propter quod petenti q̄ permitteret eum primo ſepelire patrē ſuū dixit: Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. Matth. viij. c. † Si quis vult me ſeq̄ ꝛc. Beda. Perſecutionis tpe ponenda eſt anima: pacis aūt tpe frangenda ſunt deſideria terrena.
✠ Et dicebat illis

Moraliter
† mat. 16. d
Lu. 17. g

E G a ¶ Amen di.ꝛc. Be. Cū de futura vita loq̄ret̄ ideo neceſſa
riuȝ fuit vt ħ ꝓmitteret de p̄nti vita: vt rudes adhuc diſcipuli
Pſ.104.d hac ꝯſolatiōe cōfortarent̄: ſicut de iudaico pplo dr: Dedit illis
regiones gentiū ꝛ la.po.poſ. vt cuſtodiāt iuſtificatiōes ei⁹: et
legē ei⁹ req̄. b ¶ Regnū dei ꝛc. i. eccliam ꝯ mūdi hui⁹ glo
riā erectā. Vel futurā in celis beatitu
dinē: quā in mōte viderūt. Quod pia
ꝓuiſiōe factū eſt: vt eternū gaudiū: ta
aliꝰ ꝯfuſus metſi ad breue momentū ꝑlibatuȝ: ad
aduerſa ferenda forti⁹ animaret.

alſ ꝯfun/ Et poſt ꝙ di.ꝛc. Ca.IX
detur Hiero. Poſt cōminotionem
crucis: reſurrectiōis gl'ia oſtē
dit̄. vñ ſequit̄: c ¶ Et poſt di.ꝛc. vt
nō timerēt opprobria crucis: q̄ oculis
ſuis viderāt gl'iam future reſurrectio
† mat.16.a nis. ¶ Bed. Et poſt dies ſex. Lucas.
Lu.9.d Factum eſt aūt poſt hec ꝟba fere dies
octo ꝛc. Octauo die reſurrectiōis glo
riā manifeſtat: vt oſtenſa celeſtis vite
dulcedie: dictoꝝ corda q̄ ħ audire poſ
ſunt refoueat: ꝛ octonario numero ve
rū tp̄e reſurrectiōis gaudiū doceat eē
venturū. Ipſe em̄ poſt ſextā ſabbati q̄
† mat.17.a crucē aſcēdit: ꝛ ſeptimā q̄ in ſepulchro
Luc.9.d q̄euit a mortuis reſurrexit: ꝛ nos poſt
ſex hui⁹ ſeculi etates in q̄b⁹ ꝓ dño pati
gaudem⁹: ꝛ ſeptimā aīarū q̄ interim in
alia vita agit̄: octaua etate reſurgem⁹.
Mat.17.a Qȝ aūt mathe⁹ ꝛ marc⁹ dñm poſt ſex
dies tranſfiguratū dicunt: nec tp̄e nec
myſterio diſcrepāt. Illi em̄ medios di
es tm̄ ponunt. Vñ ꝛ abſolute poſt ſex
dies dicūt factū. Hic p̄mū quo ħ dñs
ꝓmiſit ꝛ vltimū q̄ cōpleuit adiūgit: et
Myſtice iō exantī⁹ ponit: fere dies octo. Et my
ſtice. Illi poſt ſex mūdi etates ſctis ab
oī labore q̄eſcenduȝ: hic ꝟo tp̄e octauo
ſignificat eē reſurgendū. Vñ ſext⁹ pſal
Pſ.6.a mus ꝓ octauo inſcribit̄: Dñe ne in fu
rore tuo ꝛc. q: p ſex etates q̄b⁹ opari lȝ:
ꝑcib⁹ ē inſiſtēdū: ne in octauo retribu
tiōis tp̄e ab irato iudice corripiamur.
d ¶ In mōtē excel. Be. In monteȝ
Luc.9.d vt oraret: ſm Lucā. In montē oratur⁹
§ ꝛ ſic trāſfigurand⁹ aſcendit: docēs eos
q̄ fructū reſurrectiōis expectāt: q̄ regē
in decore ſuo videre deſiderāt: mentē.
in excelſis hr̄e: ꝛ ꝯtinuis ꝑcib⁹ incūbe
re. Tres ſolūmodo diſcipulos ſecum
Ibidem ducit: vel q: multi vocati pauci ꝟo ele
cti. vel q: q̄ fidē ſancte trinitat' icorru
pta mēte ſeruauerit: tūc eťna ei⁹ viſio
ne merebunt̄ letari. e ¶ Trāſfigu
rat⁹. Be. Nō verā ſubſtantiā carnis
amiſit: ſȝ gloriā future ſue vl n̄re reſur
rectiōis oſtēdit. Talis poſt iudiciū cū
ctis apparebit elect': In iudicio in for
ma ſerui ꝛ bonis ꝛ malis: vt ipſi queȝ
ſpreuere: quē iudei negauere: milites quē crucifixere: pilatus
herodeſq; quē iudicauere nequeant iudicē agnoſcere. f ¶ Et
veſtime. Veſtimēta dñi ſancti. vñ: Qui in xp̄o b.e.x.in. Hec
Gal.3.d dño i mūdo manēte videbant̄ deſpecta: ſȝ ipſo montē petente
nouo cādore refulgēt. Quia nūc q̄dē filij ſum⁹ dei: ſȝ nōdū ap
1.Ioh.3.a paruit qd erim⁹. Cū ǵ apparuerit ſimiles ei erimus: q: videbi
mus eū ſicuti ē. vñ ſubdit̄: Qualia fullo. g ¶ Et apparuit
il.ꝛc. Moyſes ſanct⁹ mortu⁹: helias viu⁹ in celū rapt⁹: viſi in
Deu.34.b maieſtate cū dño (vt Lucas dicit) futurā in illo oim ſctōꝝ glo
4.Re.2.b riā ſignificāt: q̄ tp̄e iudicij vel viui in carne reperient̄ vel mor
Luce.9.d tui. h ¶ Helias cū moy. Be. Legiſlator et exim⁹ ꝓpharuȝ
apparēt: loquūtur cū dño i carne viuēte oſtēdētes ip̄m eē quē
lex ꝛ ꝓphete ꝓmiſerāt nō in infimis ſȝ in mōte cū illo: q: q̄ ter
rena deſideria mēte tranſeūt ſolui maieſtateȝ ſcripture ſancte
q̄ in dño ipleta ē ꝑſpiciunt. i ¶ Rabbi. Qȝ uis ſtupefact⁹ in
ſtitum tamen affectū ſibi indicat: oblitus ſanctis regnū ꝓmitti:
nō in terris ſed in celis: ꝛ ſe ꝛ coaplos mortali carne indutos
imortalis vite ſtatū ſubire nō poſſe: ꝛ domū manufactā neceſ
ſariā nō eē. Legi quoq; ꝛ ꝓphet' ꝛ euangelio tria tabernacula
facere cu

¶ corde: ore: opere.
†ꝯfeſſus fuerit ꝛ verba mea in ge a
neratiōe iſta adultera et peccatri b
ce: ꝛ filius hominis †cōfitebit̄ eū c
cuȝ venerit in gloria patris ſui cū
angelis ſanctis. Et dicebat illis: †
¶ ꝯſolatoria ꝓmiſſio.
a †Amen dico vobis: q: ſunt q̄daȝ
¶ diſcipulis.
de hic ſtantibus qui non guſta
¶ ad hoīꝫ habitantiuꝫ viuā eťnā. ¶ corpalē.
b bunt mortem donec videant re
¶ eccliam. ¶ alſ veniēt' vl viuētis.
gnū dei veniēs i ꝟtute. Ca. IX
c Et poſt dies ſex aſſū d
¶ multi vocati: pau. ꝟo ele.
pſit ieſus petꝝ ꝛ iaco
bū ꝛ iohem: ꝛ ducit il
d los i mōtē excelſū ſeorſū ſolos: ꝛ
a ¶ nō ſbſtātiā verā carnis amiſit. ¶ gl'iam
reſurrectiōis oñdit. ¶ ſancti.
ſ trāſfigurat⁹ ē corā ipis. ꝛ veſtimē e
ta ei⁹ facta ſūt ſplēdētia et cādida
a ¶ de quo: Ampli⁹ laua me ab iniq̄ta.mea.
b ¶ nō pōt in terra claritatē dare fidelibus
ſuis quā eis conſeruat in celis.
nimis velut nix: qualia fullō ſup
terram nō poteſt candida facere.
g Et apparuit illis helias cū moy †
h ſe/ et erant loquentes cum ieſu.
¶ ſtupefactus tanta claritate.
i Et reſpōdēs petr⁹ ait ieſu: Rab
¶ q̄uis ſtupefact⁹: iſtitū tñ ſibi affectū idicat
k bi/ bonū ē nos ħ eē: ꝛ faciam⁹ tria
tabnacula: tibi vnū: ꝛ moyſi vnū:
¶ q̄ſi ſtupefact⁹.
ꝛ helie vnū. Nō em̄ ſciebat q̄d di
ceret. Erant em̄ timore exterriti.
l Et facta ē nubes obūbrās eos: ꝛ f
a ¶ patris pro filio reſpondentis.
m venit vox ď nube dicēs: Hic ē fi

facere cupit: cū nō poſſint ſeparari: vnū habētia tabernaculuȝ G
id eſt eccliam dei. k ¶ Bonū ē nos hic eē. Multo ǵ meli⁹
choris ſanctoꝝ intereſſe: deitat' ꝯtrui viſione: ſi ſic delectat hu
manitas xp̄i trāſfigurata: ꝛ duoꝝ ſocietas ad punctū oſtenſa.
l ¶ Nubes obūbrās. Vnde q: q̄ſiuit materiale tabernacu
lū: nubis accepit vmbraculū: vt diſcat
in reſurrectiōe nō tegmine domoꝝ: ſȝ
ſp̄ūſſancti ſanctos eſſe protegendos.
m ¶ Hic ē fili⁹ me⁹. Quaſi hic vere
eſt ille quē moyſes iſte vobis ꝓmiſit.
huic auſcultate: ꝛ oēs auſcultare iube
te. Nota q̄ ſicut in baptiſmo ſic i mon
te myſteriū trinitat' declarat̄: q: glori
am eius quā in baptiſmo credētes cō Nota
fitemur: in reſurrectiōe videntes collau
dabim⁹. Hic ſp̄us in nube lucida: illic
in columba.

Ni. de ly. G
¶ ꝛ etiam greci: ꝛ hoc pȝ p illud qd
habet̄ Luce.ix. vbi eadē ſnīa ponit̄ p
alia ꝟba ſic: Quia me erubuerit ꝛ me
os ſermones. a ¶ In ge. iſta ad. q:
iudei deſcenderāt a patrib⁹ q̄ ad idola
triā declinauerāt dimiſſo dō q̄ eos de
ſponſauerat i datiōe leg' in monte ſy
nai: ꝛ iō filij ab eis deſcēdētes adulte
ra generatio vocant̄. b ¶ Et pecca
trice. q: ſic p̄res eoꝝ ꝑſecuti fuerāt ꝓ
phetas eos occidēdo: ita ipſi ꝑſeque
bant̄ xp̄m morteȝ ei⁹ q̄rendo. c ¶ Et
fili⁹ ho.ꝛc. hec eſt vera lr̄a: q: ſic ha
bent greci ꝛ antiq̄: ꝛ pȝ p iſtud qd hr̄
Luc.ix.c. vbi dr: Et filius hoīs erube
ſcet eū. i. nō recognoſcet eū de ſuis: ſic
hō nō libēter recognoſcit illū de q̄ eru
beſcit: ꝛ p talē modū loquēdi dic̄ Hie
ro. de quadā ſancta: Quia nō eſt cōfu
ſa xp̄m: xp̄s nō ꝯfundet̄ eā: nec ē curā
duȝ ſi ē impropria locutio ſm regulas
grāmatice q̄b⁹ nō ſubiacet theologia.
✳ † ¶ Et dicebat il.ꝛc. Guſtare Moraliter
mortē ē incurrere culpā mortalē: qd nō
faciūt illi q̄ regnū dei ſemp attendunt
vel q̄ ſeueritatē venientis iudicis con
tremiſcunt. Ca. IX
Et poſt di. Hic ponit̄ icita D
tio ad martyriū facto. Illud
em̄ qd magis excitat ad tole
rādū martyriū ē magnitudo p̄mij: q̄ ma
gis mouet viſa ꝙ auditā: iō xp̄s oñdit
trib⁹ p̄ncipalib⁹ ſuis diſciplis gl'iaȝ re
ſurrectiōis i trāſfiguratiōe: in q̄ oñdit
ſe eis i claritate gl'ie: ꝛ p̄mo deſcribit̄
iſta oſtēſio. ſcdo ex ħ mouet̄ q̄ſtio / ibi:
Et interrogabāt eū. Snīa iſtarū p̄tium
pȝ ex dict' Mat.xvij. except' q̄ ſequū
tur. e ¶ Et trāſfigu.ꝛc. nō ē intelli
gēdū q̄ figura corpis xp̄i fuerit muta
ta: ſȝ q: figura ē in extremitatibus cor
poris: ꝛ ſilr claritas gl'ie quā tūc i corpe ſuo habuit ē i extremi
tate corporis: ꝛ iō vocat̄ trāſfiguratio: ꝛ p talē modū loquēdi di
cit aplus Phil.iij.d. Saluatorē expectam⁹ dñm noſtrū ieſum
xp̄m q̄ reformabit corp⁹ hūilitat' n̄re ꝯfiguratuȝ corpi claritat'
ſue. f ¶ Et venit ꝛc. ſic i baptiſmo xp̄i auditū ē teſtimoniuȝ
p̄ris ď filio ei⁹ naturali: ſic ꝛ i trāſfiguratiōe: cui⁹ rō ē q: hoīes
fiūt filij dei adoptiui p aſſimilationē ad filiationē naturalem
ipſi⁹ xp̄i: q̄ q̄dē aſſimilatio fit dupl'r. vno mō i p̄nti p grām. alio
mō i futuro ꝛ ꝑfect⁹ p gl'iaȝ: ſm illō. i. Ioh. iij. a. Nūc filij dei
ſum⁹ ꝛ nōdū apparuit q̄d erim⁹. Scim⁹ q̄m cū apparuerit ſi
miles ei erim⁹.
Moralr. d ¶ Et poſt ſex ꝛc. ſex dieb⁹ fact⁹ ē mūd⁹ Gen.i. Moraliter
ꝓpter qd p ſex dies figurari pōt tot⁹ mūdi decurſus: q̄ cōpleto
xp̄s ſuos vere diſcipulos. i. electos ducet i mōtē excelſū. i. in ce
lū empyreū glorioſos i aīa ꝛ corpe videntes ei⁹ gl'iam ſingula
rem. † ¶ Et ap. il. he. cū moy. i. legē ꝛ ꝓphās cū euāgelio
ꝯcordātes. q̄ aūt petr⁹ dixit: faciam⁹ hic tria tabernacula: neſci
uit quid diceret. nam omniū erit vna gloria: ſicut vnus de
narius diurnus: licet in illa ſint diuerſi gradus.
✳ Precepit illis

A B In colūbe:q: quā pcipit fidē quiſq̄ ſimplici corde ſeruat: tūc lu ce apte viſionis quā crediderat cōtēplabit: ipſaq̄ illuſtrabit gr̄a ⁊ in ppetuū ꝓtegeť. a ¶ Et ſtatim cir. Be. Cū fieret vox ſup filiū hoīs inuētus eſt ipē ſolus. Quia cū manifeſtaue rit ſetpm electis: erit de᷒ oīa ī oīb᷒: imo ipē cū ſuis vn᷒ per oīa
Joh. 3.b xp̄s .i. caput cū corpe ſplēdebit. vn̄: Nemo aſcēdit in celū niſi q̄ deſcēdit de celo fili᷒ hoīs q̄ eſt in celo. b ¶ Precepit illis.

hōi iraſcit ſʒ vitio. Nō tedio affect᷒ h̄ dicit: ſʒ vt medic᷒ egro ꝯ C ſcepta agēti. Et arguit p vnū iudeos incredulitať. l ¶ Sta tim ſpī. Quia nō poſt pctm̄ ad dn̄m ꝯuerti volum᷒: magis a diabolo ipugnamur: vt vel excutiať virtutē: vel vindicet ſuam expulſionē. m ¶ Ab infan. ⁊c̄. Hiero. Significat gētilē po pulū qui a natiuitate irreuit cult᷒ idoloꝝ: vt ſtulte imolaret filios & ſuos demonijs.

Nō vult gl̄iā regni futuri ⁊ triūphi quā in mōte oñderat publice p̄dicari: ne ⁊ incredi bile eēt ꝓ magnitudīe: ⁊ p᷒ tātā gl̄iā apō rudes aīos ſe quēs crux ſcandalū faceret. c ¶ Verbū cō. Hiero. i. cū abſorpta mors fuerit ī vi ctoria: nō erūt ī mēoria priora cū abſtulerit dn̄s ſordeʒ filie ſiō: auferens oēm lachrymā ab oculis ſcōꝝ. d ¶ Quid
Mal. 4.d ergo. Tradūt ſcribe ſm ma lachiā q̄ helias veniat añ ad uētū ſaluatoris ⁊ reducat cor da patrū ad filios ⁊ filioꝝ ad patres eoꝝ: ⁊ reſtituat oīa in ātiquū ſtatū. Exiſtimāt ḡ di ſcipuli hanc aduēt᷒ gl̄iā eē quā viderāt in mōte ⁊ dicūt: Si iā veniſti in gl̄ia q̄re pre curſor tu᷒ nō apparet: maxie q: vidēt receſſiſſe heliam. e ¶ Reſtituet ⁊c̄. i. ꝯuer tet cor patrū ad filios: ⁊ cor fi lioꝝ ad p̄res. Reſtituet enīʒ morti qđ debet ⁊ diu viuēdo ſuſtulit. vn̄ addit: Et quō ſcri ptū eſt. Quaſi ſiť de xp̄i paſ ſione ꝓphe multipharie ſcri pſerūt: ſic ⁊ helias mlta paſ ſurus ē. Reſtituet ḡ oīa. pri mo corda hoīum illi᷒ tpis ad credēdū in xp̄o. reſiſtendum antixp̄o: deinde ponet aīam p xp̄o. f ¶ Turbā mag.
B Hiero. Nō eſt reges ſb ſole ſꝫ occidit paruulos inuidia. magnos pcutiūt fulgura mō tes: alij diſcentes cū fide. alij inuidētes cū faſtu ad eccliaʒ veniūt. g ¶ Conq̄rē. Be. Quid ꝯq̄rerēt euāgeliſta nō dicit: Sʒ pt itelligi de h̄ q̄ſti onē motā fuiſſe q̄re diſcipuli demoniacū: q̄ ī medio erat ñ poſſēt liberare: Hoc ei ex ſe quētib᷒ ꝯcipi pōt. Et interro gauit eos ⁊c̄. ¶ Be. Nota q̄ loca reb᷒ ꝯgruūt. In mō te orat. trāſformať: diſcipulis arcana ſue maieſtatē apit. im mo a turba excipiť: miſeroꝝ fletu pulſať. Surſuʒ diſcipu lis myſteria regni reſerat. de orſū turbis pctā infidelitatis exprobrat. Surſuʒ vocē pr̄is his q̄ audire poterant p̄dit: deorſuʒ malos ſpūs expellit. Nūc ꝓ meritoꝝ q̄litate aliis aſcēdere: aliis nō deſiſtit de ſcēdere. h ¶ Et iter. Hie ro. Scit ⁊ interrogat: vt cōfeſ ſio pariat ſaluteʒ ⁊ murmur cordis nr̄i ſermonib᷒ ſoluať ꝑus vt ē: Dic iniq̄tates tuas ꝑus vt iuſtificeris. i ¶ Et di xi diſ. Latēter culpā obliq̄t ī diſcipulos: cū ſepe curatio ñ curātiū ſʒ curādoꝝ ipediať vi tio. k ¶ O genera. Non homini

¶ moyſes ⁊ helias ſerui: huic faciendū tabernaculuʒ: huic ſeruiendū: non illis. ¶ ⁊ moyſes tanq̄ meipm audiatis. ¶ vbi cepit filius deſignari: moꝫ ſerui diſceſ ſerunt: ne ad illos vox facta putareť.
a lius me᷒ chariſſimus: audite illū. Et ſta tim circūſpiciētes. neminē āpli᷒ viderunt
¶ poſt transfigurationem.
niſi ieſū tm̄ ſecū. Et deſcēdētib᷒ illis d̄ mō
b te/ p̄cepit illis ne cuiq̄ q̄ vidiſſent narra †
rent / niſi cū filius hominis a mortuis re
¶ nemini dicentes.
c ſurrexerit. Et v̄bū cōtinuerūt apud ſe/ cō a b
¶ hoc
quirētes quid eēt/ cū a mortuis reſurrexe
¶ quaſi ſi iam apparuiſti in gloria.
d rit. Et interrogabāt eū/ dicētes: Quid er
¶ quid ergo.
go dicūt phariſei ⁊ ſcribe: q: heliā opor
¶ nō aliter eſt ſecūdus aduentus: niſi ille p̄cedat.
tet venire primum: Qui r̄ndens ait illis:
¶ quaſi nō eſt hic aduentus quem putatis quem pre cedet helias: helias enim cum venerit ⁊c̄.
e Helias cū venerit primo reſtituet oīa: et
quō ſcriptū eſt in filiū hoīs: vt multa pa
¶ ſic ⁊ helias. ¶ q̄ſi vēturus eſt helias ipſe in corpore ſed etiam venit in ſpiritu ⁊ virtute ſcʒ iohannes.
tiať ⁊ ꝯtēnať. Sʒ dico vobis: q: ⁊ helias †
a ¶ ſp̄euerunt decollauerunt.
venit: ⁊ fecerūt illi quecūq̄ voluerūt: ſi
¶ de monte.
cut ſcriptū ē de eo. Et veniēs ad diſcipu e
f los ſuos/ vidit turbā magnā circa eos: et d
¶ diſputantes.
g ſcribas conquirētes cū illis. Et cōfeſtim
a ¶ indocti nō ſcribe ſapiētes. b ¶ q̄ſi ſtultus. ¶ ti mor nō eſt in charitate. ¶ quaſi ſerui.
oīs populus videns ieſum ſtupefactus ē
et expauerūt: ⁊ accurrētes ſalutabāt eū.
h Et interrogauit eos: Quid iter vos cōq̄ri
a ¶ deſpicādo p cōqueſtionem exponit incōmoda filij.
tis: Et r̄ndēs vn᷒ de turba/ dixit: Magi †
ſter attuli filiū meū ad te habentē ſpiritū †
mutū: q̄ vbicūq̄ eū app̄hēderit allidit illū e
¶ iracundia.
¶ Hiero. Ille. pctōrē ſpumat ſtulticia. ¶ ignauia.
i ⁊ ſpumat ⁊ ſtridet dētib᷒ ⁊ areſcit. Et dixi f
diſcipulis tuis vt eijcerēt illū ⁊ nō potuerūt.
a ¶ quaſi incredulitas veſtra impedit ſalutem.
k Qui r̄ndēs eis/ dixit: O generatio icrēdu
la/ q̄diu apō vos ero: Q̄diu vos patiar:
a ¶ puerū nō demonē: vt oſtēdat illum demonio tradi tum propter peccatum ſuum vel parentum.
Afferte illū ad me. Et attulerūt eū. Et cū g
l vidiſſet eū/ ſtati ſpūs ꝯturbauit eū: ⁊ eli
ſus ī terra volutabať ſpumās. Et interro h
a ¶ non quaſi ignorans interrogauit: ſed vt diuturni tas infirmitatis oſtenſa curationem gratiorem faciat.
gāuit patrē ei᷒: Q̄tū tpis eſt ex q̄ ei hoc
m accidit: At ille ait: Ab infātia. Et freq̄n

Nico.de lyra

A ¶ Si quid
✱ † ¶ Precepit il. ⁊c̄. p h̄ oñdēs Moraliter q̄ ſecreta diuīa nō niſi debito tpe pu aſtē cum blicanda. Helias cū ve. ⁊c̄. Seq̄t: † ¶ Dico vobis q: ⁊c̄. p hoc oſtē dit duplicē heliā: ſicut ⁊ aduentū xp̄i duplicē. officiū p̄me helie facit hō mo † mat. 17. c nens fratrē charitatiue: ſicut ⁊ prim᷒ Luc. 9.c aduētus fuit in māſuetudine. officiū ſcdm ſcdī facit plat᷒ corripiēs ex auctē: q: ſcdō aduētus erit in poteſtā ⁊ ma ieſtate. † ¶ Magiſter attu. ⁊c̄. per iſtū ab infantia vexatū a demone ſignificať peccator ab infantia nutri tus querſe; ſicut refert btūs Grego. de puero quinquenni: quē cū teneret pater in ſinu ſuo vidit demones ī ſpe cie mauroꝝ venientes ad rapiendum † mat. 17.c ipm: ⁊ tūc deū blaſphemauit ⁊ ſtatim Lu. 9.c expirauit. ⁊ q̄m in tali etate creſcente creſcit malicia ſubdiť: † ¶ Haben tem ſpm̄ mutū. q: talis non audit correctionē ad bonū. e ¶ Qui vbi cūq̄ apprehenderit ⁊c̄. qui cedit cuilibet tētationi demonū. f ¶ Et ſpumat. per caſtrimargiā. g ¶ Et ſtridet dentibus. per iracundiā. f ¶ Et areſcit. p ignauiā. Hūc di ſcipuli curare nō pñt. q: ꝯtēnit moni tiōes hoīm: ſʒ ſolus de᷒ aliq̄n de gr̄a ſpūali curat eum. ideo ſubditur:
✱ Ego tibi pre

A milies ei erim᷒: q̄m videbim᷒ eū ſi cuti ē. in bapiſmo ſcdo xp̄i data ē ad ſp̄ regenerādi p gr̄aʒ. In trāſfigura tiōe ſcdo oñſa ē claritas gl̄ie ī corpore xp̄i. Et q: ī iſtis duob᷒ vt dictū ē aſſimi lant hoīes filio dī naturali: iō ꝯueni ens fuit vt ī baptiſmo xp̄i ⁊ ei᷒ trāſfi guratiōe audireť teſtioniū pr̄is d̄ ei᷒ naturali filiatiōe. a ¶ Et v̄bū cō. † mat. 17.b ſm p̄ceptū xp̄i. b ¶ Loqui. ⁊c̄. Vi debať eni eis icōueniēs q̄ xp̄s more reť ⁊ reſurgeret a mortuis: poſtq̄ vi derāt eum in claritate gl̄ioſa ad quā alij veniēt p᷒ reſurrectionē: iō t̄min᷒ reſurrectōis vł ſinis illi videbať eis cō plet᷒ ī xp̄o. c ¶ Et veni. ⁊c̄. h̄ oñdiť diſcipuloꝝ xp̄i ipotētia in h̄ q̄ nō pote rāt curare demōiacū eis oblatū. Ubi ſic ꝓcediť: q: circa hāc curationē p̄mo oñdiť diſcipuloꝝ ipotētia. ſcdo xp̄i effi cacia/ ibi: Qui r̄ndēs eis dixit: O ge neratio ⁊c̄. tertio virtuſq̄ eū/ ibi: Et cū introiſſet in do. Snīa iſtaꝝ partiū patet ex dictis Matt. xvij. except' q̄ ſe quāť: Et veniēs ad diſcipulos ſuos. ſ. qs dimiſerat: aſſūpt' tm̄ ſecū trib᷒ co rā q̄b᷒ trāſfigurat᷒ fuit. d ¶ Vidit tur. ⁊c̄. q: deridebāt eos eo q̄ tētaue rāt curare demoniacū eis oblatū: ⁊ ñ potuerāt vt pʒ ī lr̄a ſeq̄nti. e ¶ Alli dit eū. i. ad t̄rā ꝓijcit. f ¶ Et ſpu mat ⁊c̄. ad oñdēdū vehemētiā paſſi onis. g ¶ Et cū vidiſ. ⁊c̄. videns ei ſe cito eijciēdū faciebat pei᷒ qđ poterat. h ¶ Et intro. ⁊c̄. nō ex ignorātia: ſʒ D vt ex r̄nſiōe pr̄is appereret oīb᷒ diutur nitas paſſionis ⁊ difficultas curatio nis: vt ex his miraculū eēt euidens.

E F ſuos demonēs. vñ ſeqꝛ: Et frequēter eū ⁊ i ignē ⁊ in aq̄s miſit. Alij enī ignē: alij aquā venerabant. a ¶ Adiuua incredu. ⁊c. Hiero. Credulitas nr̄a vt roſtrata lingua infirma ē
mat.15.c niſi innixa adiutorio dei. Fides cū lachrymis optata vota capit: vt eſt: Fiat tibi ſm̄ fidē tuā. b ¶ Surde ⁊ mute ſpūs. Spiritui iputat qḋ hoi ꝓſtat dū ille audiret neqꝫ loqueretur qḋ peccator penitēs audit ⁊ loquit. Exi ab eo et ampli⁹ ne introeas ⁊c. Exiens ad hoīe nūqꝫ reuertit: ſi cor ſuū ſeruauerit clauis hūilitat: ⁊ oſtiū
Ps.30.a obtinuerit hō munitat. vnde: Eſto mihi in deū ꝓtectorē ⁊ in locū mu. v ſal. me facias. c ¶ Diſcerpēs ⁊c. Hiero. Diſcerpit diabol⁹ appropiquātes ad ſalutē qḋ ē ei eſca dilecta q̄s in vētrē ſuū trahere deſiderat ꝑ terrores ⁊ dāna: vt iob. d ¶ Fact⁹
Col.3.a ⁊c. Iſi. Ra. ⁊c. Sanat ei dr̄: Mortui ei eſt: ⁊ vita vr̄a ab. ē cū xp̄o. i. d. Vñ īfirmitas xp̄ianoꝝ nō ē mors: ſꝫ mortis ſilitudo. e ¶ Hoc. Hiero. Stulticia ad luxuriā carnis ꝑtinet ⁊ ieiunio ſanat. Ira ⁊ ignauia orōe ꝓpellit. Medicina cuiuſqꝫ vulneris adhibēda ē ei: nō ſanat oculū qḋ calcaneū ieiunio paſſiones corpis: orōne ſanāt peſtes mēt. f ¶ Occidēt ⁊c. Proſper. miſcet triſticia: vt cum venerit: ñ i ꝑmeditat ferāt animū. Si ꝯtriſtat eos: q2 occidēd⁹ ē: debet letificare. q2 die tertia reſurrectur⁹ ē. g ¶ Ignorabāt. Nō tā igenio tarditate qꝫ amore: q2 deū verū cognouerāt: moriturum credere neq̄bant. Et q2 eis i figuris loq̄ ꝯſueuerat horrētes ei⁹ mortē: in his q̄ꝫ eū loq̄ figurate putabant. h ¶ Capharnaū. Hiero. Villa ꝯſolatiōis: Cōgruit ꝑ
F dicte ſnīe: occiſus die t̄tia reſurget.
† mat.17.d Granū frumēti morit: vt multiplicat⁹ colligat: ſi non morit ſolum manet. i ¶ Quid i ⁊c. Hiero. In via tractabāt de ꝑncipatu: ſilis tractatio loco. Principat⁹ eñ vi igredit ſic dſerit: ⁊ dū tenet labit: ⁊ icertū i q̄ manſione. i. in q̄ die finiat: vñ dr̄: Qui
mat.17.d vult eē ꝑm⁹ ⁊c. Beda. Hinc exorta
Luce.9.e videt diſputatio: q2 viderāt petrū ⁊
s.s.d.et.f. iacobū ⁊ iohēm ſeorſū ductos i mon
10.e tē: ⁊ aliqḋ ſecretū ibi eē creditū eis: ſꝫ ⁊ petro ſic̄ Mattheus dr̄: claues regni celorū ꝓmiſſas: ⁊ eccliam ſup petram fidei a q̄ ipe nomē acceperit edificādā. Putabant ḡ vl illos tres ceteris: vl oībus petrū eſſe prelatum. k ¶ Et reſidēs ⁊c. Illi eūtes diſputabāt de ꝑncipatu: ⁊ ipe ſedēs docet hūilitatē. Principes eñ laborāt. hūiles quieſcūt. Deſideriū glie vult
†mat.18.a hūilitate ſanare: ⁊ ꝑmo ſimplici mo
Lu.9.f. uet ipio: mox inocētie puerilis exemplo. l ¶ Cōplexus. Significat humiles dignos eē ſuo cōplexu: q̄ iure
Cañ.2.b poſſunt gl'ari ⁊ dicere: Leua ei⁹ ſb
† mat.20.d capite meo: ⁊ dextera illius am. me.
et.18.a m ¶ Quiſq̄s vnū ex. Vl ſimplici
Luce.9.f ter paupes xp̄i ad his q̄ velint eē maiores: ꝑ ei⁹ honore oſtēdit eē recipiendos. Vl ipſos malicia puulos eē ſuadet: vt tāqꝫ puuli ſimplices ſint. n ¶ Et q̄cūqꝫ. Quia i pueris ſe recipi docebat: vt caput i membris: ne putaret h ſolū eē qḋ videbat: adiūxit: Et q̄cūqꝫ ⁊c. o ¶ Rn̄dit illi. Quia dixerat q̄ſquis vnū ex hmōi pu. receperit me recipit: intelligit io
† Lu.9.f hānes φ i noīe ei⁹ eos nō recipiēdos qui nō ſincere ambulant. vnde ait: F Magiſter vi

¶ Morāſ. ire vel libidīs. ¶ cupiditat.
ter eū in ignē ⁊ i aquā miſit: vt eū ꝑderet. Sed ſi q̄d potes: adiuua a nos miſert⁹ nr̄i. Ieſus aūt ait illi:
a ¶ libertatē arbitrij indicat. b ¶ q̄ in noīe ieſu poſtulantur.
Si potes credere: oīa poſſibilia b ſūt credēti. Et ꝯtinuo exclamās pater pueri cū lachrymis aiebat:
¶ vel ſine in.
a Credo dn̄e: adiuua incredulita c tē meā. Et cū vidiſſet ieſus ꝯcur
a ¶ vel credētem. b ¶ cōminatio potētia ē.
rēntē turbā cōminat⁹ ē ſpiritui imundo: dicens illi: Surde et mu d
b
¶ cui⁹ ꝓprie eſt facere.
te ſpūs: ego tibi ꝓcipio: exi ab eo † ⁊ ampli⁹ ne itroeas i eum. Et cla
c mans ⁊ multū diſcerpēs eū: exijt
d ab eo et fact⁹ eſt ſicut mortu⁹ ita e
¶ mundo.
vt multi dicerēt q2 mortu⁹ ē. Ie † ſus aūt tenens manū ei⁹ eleuauit eū: ⁊ ſurrexit. Et cū itroiſſet in domū: diſcipuli ei⁹ ſecreto iterrogabāt eū: † Quare nos nō potuim⁹
e eijcere eū? Et dixit illis: Hoc ge f nus i nullo pt̄ exire: niſi i orōne et ieiunio. Et inde ꝓfecti ꝑtergredie g bant galileā: nec volebat quenqꝫ
¶ ſe ibi eſſe.
ſcire. † Docebat aūt diſcipulos ſuos et dicebat illis: Qm̄ fili⁹ ho
f minis tradet in man⁹ hoim: et occidēt eū: ⁊ occiſus tertia die reſur †
g get. At illi ignorabāt v̄bū: ⁊ time h
h bāt eū iterrogare. Et venerūt ca
¶ villa pulcherrima.
pharnaū. Qui cū domi eēnt iter k
i rogabat eos: Quid in via tracta
¶ pre verecūdia. ¶ quia.
batis? † At illi tacebāt. Siquidē i l m via iter ſe diſputauerāt: q̄s eoꝝ
k maior eēt. Et reſidēs vocauit duodecim: ⁊ ait ill: † Si q̄s vult ꝑm⁹ eē: erit oim nouiſſim⁹: ⁊ oim miniſter. † Et accipiēs pueꝝ ſtatuit eū †
l i medio eoꝝ. Quē cū cōplex⁹ eēt:
a ¶ q̄ſi formā virtutis ſeruēt ꝓpter me ratonis an filiozquā paruuli erat bñficio.
m ait illis: † Quiſquis vnū ex hmōi pueris recepit i noīe meo: me recepit: Et q̄cūqꝫ me ſuſcepit: nō me
n
¶ ſolū. ¶ ſuſcepit. ¶ q2 inter eū ⁊ me nihil diſtat.
o ſuſcipit: ſꝫ eū q̄ me miſit. † Reſpō n

a ¶ Si q̄d po. Ex quo pꝫ φ pater erat dubi⁹ in fide dubitās de xp̄i ptāte. b ¶ Oia poſ. ſunt cre. fides eñ credentis meret de cōgruo vt ei detur bñficium ꝑ oīpotentiam dei. c ¶ Credo dn̄e adiu. icre. meā. q̄ dixit credo: nō erat oīno incredul⁹: ſꝫ vocauit incredulitatē ſuā fidei ſue īperfectionē: quā petebat a xp̄o ſuppleri ⁊ ꝑfici. d ¶ Surde et mu. ſpi. nō formaliter ſꝫ effectiue: q2 in puero obſeſſo auditū ipediebat ⁊ loq̄laꝫ. e ¶ Et fact⁹ ē ſic mor. vt ꝑ h magl declararet xp̄i virt⁹: q2 ad tactū xp̄i ſurrexit ꝑfecte curatus. f ¶ Hoc ge. i nul. pōt exi. niſi in ora. ⁊ ie. Demones eñ nō ſūt eq̄les in v̄tute naturali: ⁊ iō vn⁹ alio pōt difficilius expelli. Ad excluſionē aūt iſti⁹ reqrebat in expellente ſubiectio carnis ad ſpiritū que fit ꝑ ieiuniū: ⁊ magna eleuatio ſpūs in deū q̄ fit ꝑ orationē. talia aūt adhuc nō erant in aplīs: q2 ꝓ tpe illo nō cōpetebat eis ieiunare: vt dictū eſt. ſ. ca. ij. nec erāt adhuc i deū ꝑfecte eleuati: q2 fuerūt rudes ⁊ imꝑfecti vſqꝫ quo receperūt poſt paſſionē xp̄i pleniorē grām ſpūſſancti Matth. xvij. dixit illis xp̄us φ nō potuerāt illū eijcere ꝓpt icredulitatē ſuā: q̄ cauſa ibi ē expoſita. Et tenēdū φ vtraqꝫ cauſa. ſ. illa q̄ h exꝑmit: ⁊ illa que in mattheo ponit ſimul ꝯcurrerūt i diſcipulis: ꝓpt q̄s illū demonē expellere nō potuerūt. g ¶ Et īde ꝓfe. h ꝯſr exꝑmit diſcipuloꝝ xp̄i ſupbia: vbi ꝑmo exꝑmit ipſius xp̄i hūiliatio. ſcḋo reꝑmit diſcipuloꝝ ambitio ibi: Qui cū domi eēnt. Circa ꝑmū deſcribit hūiliatio xp̄i ꝑ h φ predixit eis ignominiā ſue paſſiōis quā voluntarie erat paſſur⁹: ⁊ h debebat diſcipulis exēplū eē hūiliatiōis. verūtñ tāqꝫ adhuc rudes nō capiebāt ad plenū v̄bū ei⁹. iō ſeq̄tur: h ¶ At illi igno. ver. q2 frequent
loquebat eis in ꝑabolis: ꝓpter qḋ dubitabāt ſi h v̄bū eēt ꝑabolicum. i ¶ Qui H
cū domi eēnt. h reꝑmit ambitio diſcipuloꝝ. Et diuidit in ꝑtē ꝑncipalē ⁊ incidentalē. ſcḋa ibi: Et rn̄dit illi iohes. ⁊ ꝑme partis pꝫ ſnīa ex dictis Mat. xviij. except. que ſequūtur. k ¶ Interrogabat eos. nō ex ignorātia ſꝫ vt ex doctrina ſequēti appareret xp̄m nō ignorare v̄ba q̄ dixerūt iter ſe ipſo abſente. l ¶ At illi ta. verecūdia ducti. cui⁹ cā ſubdit cum dr̄: m ¶ Siq̄dē in via iter ſe diſ. ⁊c. qḋ in eis erat verecūdum ⁊ reꝑhenſibile: cum magiſter eoꝝ eſſet humilim⁹: ⁊ imediate eis ꝑdixerat humiliationem ſue paſſionis. n ¶ Rn̄dit illi io. hec eſt ꝑs incidētalis. ex hoc eñ φ xp̄s dixerat paruulos recipiēdos in noīe eius qui ſint parue reputatiōis: iō iohes mouit q̄ſtionē de quodā eijciente demonia in noīe Diuiſio
✱ chriſti q̄ eū
✱ † ¶ Ego tibi precipio. et nō ali⁹. Moraliter
† ¶ Exi ab eo ⁊ am. ⁊c. qḋ fit qñ ex diuino adiutorio non patit recidiuū. ad qḋ deſignādū ſubdit: † ¶ Ieſus aūt te. ma. ei⁹ ⁊c. Docebat aūt diſci. ſuos ⁊c. Sequit: r ¶ Et occiſus ter. die re. Theophilus. Poſtqꝫ v̄bo dixerat quod erat triſte: adiūxit qḋ debet letificare: vt diſceremus ex h φ poſt anguſtias leticie † mat.18.a
ſubſequent. m ¶ Siq̄dē i via iter ſe Luc.9.f
diſpu. q̄s eoꝝ maior eēt ⁊c. Hiero. Vbi notandū φ illi euntes diſputabant de principatu. ipſe vero ſedēs docet humilitatē: quia ꝑncipes laborant ⁊ humiles requieſcūt. † ¶ Et accipiēs puerum ⁊c. Beda. In quo malicia paruulos eſſe ſuadet: vt ſimplicitatē ſine arrogantia: charitatem ſine inuidia: deuotionem ſine iracundia conſeruent.
✱ Magiſter: vi

Magiſter vi. quē. ⁊c. Quaſi ħ i noīe tuo nō debet ſuſcipi.
A a ¶ Et ꝓhibuim⁹ eū. Putauit eū excludēdū a bñficio q̄ nō
vtit officio: ſʒ docet neminē a bono qđ ex ꝑte hʒ arcendū: ſʒ
ad ħ poti⁹ qđ nō hʒ ꝓuocādū. vñ: Nolite ꝓhibere eū ⁊c.
Phil. 1. c b ¶ Nolite ꝓhi. ⁊c. Be. Hic apl's: Sʒ ſiue occaſione ſiue
veritate chriſtus annūcietur: et in hoc
gaudeo ſemper ⁊ gaudebo. Tales ḡ.
uis ſigna faciāt: ⁊ ob alioꝝ ſalutē cen-
ſeant eſſe nō ꝓhibēdi: nō tñ eis ſecura
matth. 7. d ↄſcia. Immo cū dixerit: In noīe tuo ꝓ-
phetauim⁹ ⁊ demonia eiecim⁹ ⁊c. dicet
eis: q2 nūq̄ noui vos: diſcedite a me q̄
opamī iniq̄tatē. Itaq̧ heretics ⁊ ſciſ-
maticis ⁊ mal' catholic' non ſacra cōia
in quib⁹ nobiſcū ſunt: nō ↄ: ſʒ diuiſionē
paci veritatiq̧ ↄtrā q̄ aduerſum nos
ſunt: ⁊ dñm nō ſequunē nobiſcū: dete-
ſtari ⁊ ꝓhiberi debem⁹. c ¶ Frigide
⁊c. Ne paupertate ⁊ penuria lignoꝝ ali-
Gal. 6. b q̄s ſe excuſet. Sil'r dicit apl's ad Gal.
Cōicet āt his q̄ cathecizat ꝟbo ei q. ſ.
ca. in oīb⁹ bonis. Et ne q̄s ſe paupertate
excuſet ait: Nolite erra. deus non ir.
Que eñ ſeminauerit hō: hec ⁊ metet.
d ¶ Et q̄ſq̄s ſcan. Dī q̄ ħ generale
ſit: pōt tñ ſm ↄſeq̄ntiā ſermonis cōtra
apl'os dici: q̄ de pmatu diſputabant: ⁊
eos q̄s ad fidē vocabāt exēplo ſuo ꝑde-
re poterāt. ¶ Beda. Nota q̧ in bono
ope nřo aliq̄n cauēdū ē ſcādalū ꝓximi
aliq̄n ꝓ nihilo habēdū inq̄ntū ſine pec-
cato poſſum⁹ vitare ꝓxioꝝ ſcādalū de-
bem⁹. Si āt ꝓ veritate ſcādalū ſumit:
vtili⁹ naſci pmittit q̄ veritas relinqua-
tur. e ¶ Mola aſinaria. Hiero.
B Scđm morē ꝓuincie. Hec eñ pena ma-
ioꝝ criminū erat. Et reuera ē meli⁹ in-
noxiū pena atrociſſima tpali uñ finire
vitā corporeā q̄ ledēdo frēꝫ mortē aīe
mereri ꝑpetuā. Per molā aſinariā ſe-
cular' vite circuit⁹ ⁊ labor. ꝑ ꝓfunduꝫ
maris extrema dānatio. Meli⁹ ē vt ſo-
lus pereat ſub habitu exteriori: nō ſi-
mulādo ſe bonū: q̄ ſimulādo ſe bonuꝫ
corrūpe alios. Leuius ḡ eſt ſi ſub exte-
riori habitu ad mortē terrena acta con-
ſtringāt: q̄ ſi ſacra officia culpā ceteris
imitabilē demōſtrent: q2 ſi ſol⁹ caderet
tolerabilior vtcūq̧ eū iferni pena cru-
ciaret. f ¶ Et ſi ſcādalizauerit ⁊c.
q2. ſ. docuit ne ſcādalizem⁹ eos qui cre-
dūt in eū: āmonet q̄ntū debem⁹ eos ca-
Scandalū uere q̄ ſcādalizāt. Scādalū grece: offen-
diculū vel ruina vel ſpactio pedis. Ul'
vt alii ſcrupulus: ille ḡ ſcādalizat frēꝫ:
qui ei dicto vel facto occaſionē ruine p̄-
bet. g ¶ Man⁹ tua ⁊c. Amic⁹: cui⁹
ope ⁊ ↄſilio indigem⁹ q̄tidie. Sʒ ſi ħ le-
dere in cauſa aīe voluerit: excludēdus
eſt a nřa ſocietate: ne ſi cū ꝑdito in hac
vita ꝑtē hře volum⁹: ſimī cū illo perea-
mus. h ¶ Et duas man⁹. Hiero.
Duc man⁹ pncipat⁹ hūilitas ⁊ ſupbia.
Abſcide ſupbiā: tene hūileꝫ pncipatū.
i ¶ Ubi vermis ⁊c. Beda. Fetor
vermiū de corruptiōe carnis ⁊ ſāguiſ.
ideoq̧ caro recēs ſale ↄdit: vt exiccato
hūore ſanguineo: vermis eſſe neq̄at.
Caro ḡ ⁊ ſanguis vermes creāt: q2 de-
lectatio carnal' cui ↄdimētū ↄtinētie nō
reſiſtit: penā luxurioſi generat eternā. Debem⁹ ḡ corp⁹ ↄtinētie
⁊ ſale mēteꝫ ↄdimēto ſapie ab error' ⁊ vitioꝝ labe caſtigare.

dit illi iohēs / dicēs: † Magr̄ vidi- †
mus q̄ndā i noīe tuo eiiciētē de-
a monia q̄ nō ſequit nos: ⁊ ꝓhibui-
b mus eū. Jeſus āt ait: Nolite ꝓ-
hibere eū. † Nemo eſt eñ q̄ facit a
virtutē in noīe meo / ⁊ poſſit cito
male loq̄ ↄ me. Qui eñ nō ē ad-
uerſum vos: ꝓ vobis eſt. Quiſ- b
¶ q̄ſi dico: q̄ſq̄s vnū ex hmōi ⁊c. ſʒ ne pau-
pertat' excuſationē p̄tēdat'. q̄ſquis eñ.
q̄s eñ potū dederit vobis calicē
a ¶ leuiſſimo p̄cepto excuſationē diluit.
c aq̄ frigide in noīe meo / q2 chriſti
eſtis: amē dico vobis: nō perdet
d mercedē ſuā. Et q̄ſq̄s ſcādaliza- c
a ¶ magni nullo mō mouent: puſilli occa-
ſiones q̄runt.
uerit vnū ex his puſillis credēti-
bus i me: bonū ē ei mag' ſi circū-
e daret mola aſinaria collo ei⁹: ⁊ i
f mare mitteret † Et ſi ſcādaliza- ue †
g rit te man⁹ tua / abſcide illā. Bo-
¶ q2. ¶ ſine capito principatu.
h nū ē tibi debilē introire i vitā: q̄
duas manus habentē ire in gehē-
a ¶ inferni penas enūcrat vt exterreat.
nā in ignēm inextinguibileꝫ: vbi
¶ putredo gehēne. ¶ ↄſcia ſera. ſ. dolor ite-
vermis eorum non moritur: et
r⁹ accuſans eos. a ¶ Hiero. pena exteri⁹ ſe-
uiēs incōſumpta. vñ ꝓ͞ba: Ambulate in lu-
mine ignis vři: in flāmis q̄s ſuccēdiſtis vo-
bis. b ¶ Amicus neceſſarius cuius tibi
quotidianis vſibus ſeruit diſcurſus.
ignis nō extinguit. Et ſi pēs tu-
a ¶ cū corrigere neq̄as amputa a ſocietate
us te ſcādalizat: ampūta illum.
tua. ¶ q2.
Bonū ē tibi claudū in vitā eter-
nā itroire: q̄ duos pedes haben-
tē mitti in gehēnā ignis inextin-
i guibilis: vbi vermis eoꝝ nō mo- a
a ¶ q̄ tibi ꝓdeſt. ¶ in oculo: nři carnales
amici. ſpirituales aduerſarii ſignificant.
rit: ⁊ ignis nō extiguit. Et ſi ocū-
lus tu⁹ ſcandalizat te: eiice eum.
¶ quia.
† Bonū ē tibi luſcū introire in re-
gnū dei q̄ duos ocl'os hñtē mit-
ti in gehēnam ignis: vbi vermis
eoꝝ nō morit ⁊ ignis nō extigui-

Nico. de lyra

℞ Ois eñ igne
℞ chriſti q̄ tñ nō erat de ſocietate ei⁹ quē ꝓhibuerāt diſcipli
vtrū bñ vel male feciſſent ad ſciēdū ſi eſſent ħ alſ facturi in ca-
ſu ↄſili. ⁊ circa ħ pmo ponit rñſio chriſti. ſcđo ꝓhibitio ſcāda-
li ibi: Et q̄ſq̄s vnū de puſill' ⁊c. tertio declaratio cuiuſdā di-
cti / ibi:

cti / ibi: Ois eñ igne ſaliet. Circa pmū ē duplex mod⁹ dicēdi. di- C
cūt eñ aliq̄ q̧ iſte de q̄ q̄ſiuit iohēs nō erat fidel'. aliq̄ eñ infide-
les vidētes ꝑ experiētiā nomē chriſti v̄tuoſū in noīe ei⁹ eiiciebāt
demōes: vt hř Act. xix. dič tñ xp̄s q̧ ille q̄ ſic facit nō ē ꝓhiben-
dus: q2 tal' eiectio demonis facit ad declarationē v̄tut' xp̄i: nec
etiam talis licet ſit infidel' habet frontē
loquendi contra fidem chriſti cū glorie-
tur de ſignis in noīe eius factis. ⁊ hoc † Luc. 9. f
eſt quod ſubditur: a ¶ Nemo ē eñ
qui facit virtutē in nomine meo
⁊c. Infideles eñ aliqui bene in aliqui-
bus conueniūt cum fidelibus: vt q̧ de-
us ſit vnus ⁊ hmōi: ⁊ i talibus ſunt cū † 1. Co. 12. a
eis: licet nō in aliis. Alii vero dicūt q̧
iſte de quo iohānes queſiuit erat fide-
lis credens in chriſtū: ⁊ hoc dicit Chry-
ſoſtomus. veruntñ nō erat tante pfecti-
onis q̧ vellet ſequi chriſtum ⁊ diſcipu-
los eius in modo viuēdi: ſicut nec mo-
do omnes fideles volūt ſequi chriſtum
ꝑ religionis ingreſſum: ⁊ talis etiā nō
eſt ꝓhibendus: quia beneficia diuina
nō ſolū dant ꝑ maiores ſed etiā aliquā-
do ꝑ minores ⁊ imꝑfectos: vt in ħ etiā
declaret virtus nominis chriſti que per
magnos ⁊ paruos indifferēter pōt ope-
rari: ⁊ quia tales imꝑfecti aliq̄n ad tē-
pus credunt: ⁊ in tempe temptationis
a fide recedunt. ideo ſubdit: Nemo ē
enim qui facit virtutē in nomine
meo ⁊c. quia ſi aliquis imꝑfectus fe-
cerit miracula in noīe chriſti: ⁊ poſtea
recedet a fide nō habet frontem loquē- † mat. 5. e
di contra chriſtū: in cuius nomine fece- et. 18. a
rat miracula de quibus gloriabatur: ⁊
quia nō ſolum in nomine chriſti fienda
ſunt miracula: ſʒ etiā opera meritoria.
Ideo ſequit: b ¶ Quiſquis enim
potum dederit vobis calicem aq̄ D
frigide ⁊c. Hoc dicit ad oſtendenduꝫ
q̧ quilibet q̄tumcūq̧ pauper poteſt ali-
qua pietatis opera facere: quia potum
aque frigide poteſt dare quilibet q̄tū-
cunq̧ pauper. c ¶ Et quiſquis ſcā-
dalizauerit vnum ex his puſillis
⁊c. Hic ↄſequenter ponit ꝓhibitio ſcā-
dali. ⁊ patet ſententia ex dictis Mat-
thei. xviii. excepto qđ ſeq̄t: d ¶ Ubi
vermis eoꝝ ñ mo. i. acule⁹ vl' remor-
ſus ↄſciē qui ↄtinue affliget dānatos.
℞ Ois eñ igne.

✱ † ¶ Magiſter vidimus quen- Moraliter
dam in nomine tuo eiicientē de-
monia qui nō ſequitur nos: ⁊ ꝓ-
hibuimus eum ⁊c. Per iſtū qui nō
erat de ſocietate apoſtoloꝝ ſignificatur
laicus bonus qui nō habet predicandi
officium: tamen bonis verbis ⁊ exem-
plis agit ad expulſionem demonis de
cordibus ꝓximoꝝ: q̄uis nō ſequat chri-
ſtum ꝑ ſtatum religionis ⁊ clericatum.
c ¶ Et quiſquis ſcandalizauerit
vnum ex his puſillis credentibus
in me ⁊c. Greg⁹. Per molam aſina-
riam ſecularis vite circuitus ⁊ labor ex- matth. 18. b
primit. per profundum maris extrema
dānatio deſignatur. qui ergo ad ſecu-
laritatis ſpeciem deductus. verbo cete-
ros deſtruit vel exemplo. melius profe-
cto erat vt hunc ad mortē ſub exteriori
habitu terrena acta conſtringant: q̄ ſacra officia in culpa cete-
ris imitabilem demonſtrarent: quia nimirum ⁊ ſi ſolus cade-
ret vtcūq̧ hunc tolerabilior inferni pena cruciaret. † ¶ Et ſi
ſcandalizauerit te manus tua abſcide illā ⁊c. Sanctus
Job. xxix. c. dič: Oculus fui ceco ⁊ pes claudo. i. ↄſiliari⁹ igno-
rantiū ⁊ adiutor impotentiū. Ergo manū abſcidere ⁊ oculum
eruere ne ſcandalizent: eſt hominē q̄tūcūq̧ ſibi vtilem in tpa-
lib⁹ a ſua ſocietate expellē: ſi ſibi ſit ad ꝑiculū ruine in ſpūalib⁹.

a ¶ Ois em igne ꝛc. Quia tertio mētionē fecit ignis ꝛ ve/ mis: oſtēdit quo vtrūq; valeam⁹ vitare. Omīs em igne. Mire dictuz eſt. Qr em ſale ſalit: vermis putredinem arcet. Qr vero igne. i. in igne aſpſo ſale carnes ꝗ cōſumit. Hec ſm legē in hoſtias fiebant ꝗ in altari cremabant: vbi in oī victi/ ma ꝛ ſacrificio ſal offerri ꝓceptum eſt.

Sal dulcedo ſapie: ignis ſcriſpūs gr̄a. Omnis em igne ſa. qꝛ oīs electus ſapia cōdit: vt digna victima dei effici atur altarib⁹. Vn̄ bn̄ addit: Et ois vi ctima ſale ſalit. Ille em vere dn̄i victima ē: qui corpus ꝛ animā a vitiis emūdando p amorē ſpūſcti deo conſe/ crat: Nec ſolū ſale aſpgit: ſed igne cō/ ſumit: qn̄ nō peccati tm̄ cōtagio pellit: ſʒ etiā pn̄tis vite delectatio tollit: ꝛ fu/ ture vite ꝯuerſatio tota mēte ſuſpirat. vn̄: Noſtra ꝯuerſatio i celis eſt. Et ob ſecro p miſericordiaz dei vt exhibeatis corpa veſtra hoſtiā ſanctaz ꝛc. Aliter: Altare dei cor: bonoꝝ hoſtie ꝛ ſacrifi/ cia bona opa fideliū. In omnib⁹ ſacri/ ficus ſal: qꝛ nullū opus bonū ſine ſapi/ entia. Ignis ſacrificia i altari cōſumit. De quo: Ipſe vos baptiȥabit in ſpūſctō ꝛ igne. Vel ignis tribulatiōes. Reſpi cit hoc ad ſupiora vbi ſcādaliȥantia mē bra euelli ꝓcepta ſūt: qꝛ h̄ eſt igne ſaliri ꝛ tēptationib⁹ exercere ob xp̄i amorē di/ lectos ꝛ ꝓximos nobis abnegare.

b ¶ Ois victima. Hiero. Victima gen⁹ hūanū qd̄ hic ſapie ſale vel rōne ſalit: vn̄ corruptio ſanguinis: cuſtodia putredinis ꝛ mater vermiū hic cōſumi tur: ꝛ poſt purgatorio igne examinabi tur. c ¶ Qꝫ ſi ſal. i. ſi qs ſemel cōdi/ mentis veritatis refect⁹ ad apoſtaſiaz redierit: ꝗ alio doctore corrigit ꝗ eam quā guſtauit ſapiētiā: vel aduerſis ter/ ritus: vel ꝓſperis illectus reſpuit. Vn̄ de medebit incantatori a ſerpēte per/ cuſſo. In hoc iudā ꝛ ſocios ei⁹ ſignificare credit ꝗ phylargi/ ria corruptus: ꝛ apoſtolatū pdere: ꝛ dn̄m tradere nō dubita/ uit. Quia aūt ſūt multi quos dō maior ſciētia erigit: ab alioꝝ ſocietate diſiūgit. Et quo plus ſapiūt, eo pl⁹ a cōcordie virtu/ te deſipiūt. ſubiūgit: d ¶ Habete in vo. ſal. ꝛc. Bed. Ha bere ſal ſine pace nō virtutis eſt donū: ſʒ dānatiōis argumē/ tū: ꝗ eni quiſqꝫ meli⁹ ſapit: eo deteri⁹ delinquit.

a ¶ gr̄a ſpūſcti vel tribulatiōe. ¶ aſpſo ſa le ſicut i oblatiōe fiebat. ¶ hūanū genus.

tur. Ois eni igne ſalit: ꝛ ois vi ¶ purgatorio igne. ¶ ſapia. ¶ Hiero. Bonū ē verbū dei audire: ſale ſapie cor cō dire: imo cū aplis ſal eē. i. alios ſapiētiā mi/

ctia ſale ſalit. Bonū ē ſal †Qꝫ niſtrare. a ¶ Hiero. Sal inſulſum eſt ꝗ amat principatū: ꝗ increpare nō audet nec cōfiteri: ne de ſynagoga eiciat: diligēs glo riā hominis magis ꝗ dei.

ſi ſal iſulſū3 fuerit i ꝗ illud ꝯdie a ¶ iuſticiā. ¶ Hiero. ſal correctiōis amor ꝓximi tēperet: ꝛ dilectionē ſal iuſticie con/ diat. b ¶ dilectionem.

tis:† Habete in vobis ſal: ꝛ pā/ a ¶ qui ſapienter loquit magno opere me tuat ne eius eloquio vnitas rumpat.

cem habēte in vos. Ca. X.

Et inde exurgēs ve nit in fines iudeę vl tra iordanē: ꝛ cōue/ niunt iterum turbę ad eū: ꝛ ſicut cōſueuerat iteꝝ do cebat illos. Et accedētes phari ¶ hoc. ſei interrogabāt eū: ſi licet viro vxorē dimittere: tentantes eū.

Et inde ex. ꝛc. Hucuſqꝫ ea ꝗ in galilea fecit ꝛ docu it: hinc narrat ꝗ in iudea fecit ꝛ docuit ꝛ paſſus ē. Et pmo ꝗ trās iordanē ad orientē: deinde ꝗ cis iordanē qn̄ venit hiericho ꝛ bethaniā ꝛ hierl̄m. Cū em oīs iudeoꝝ ꝓ/ uincia generalr̄ ad diſtinctionē aliaꝝ gētiū iudea dicta ſit: ſpe cialr̄ tn̄ meridiana plaga dr̄ iudea ad diſtinctionē galilee: de capolis ꝛ ceterarū in eadē ꝓuincia regionū. f ¶ Pharisei inter. Magna diſtātia iter turbas ꝛ phariſeos. He ꝯueni/ unt vt doceant ꝛ infirmi curent. Sicut Matthe⁹ apte dicit: illi vt tētādo decipiāt. Has em deuotio pietat⁹: illos adducit ſtimulus liuoris. g ¶ Si licet vi. ꝛc. Bed. Cornuto ſyllo/ giſmo tētauit: ꝛ ꝗcqd rn̄deat cape putāt. Si dicit dimittēdā ꝛ aliā ducendā: pudicitie ꝓdicator ſibi videt ꝯtraire. Si nō di mittēdā: reus ſacrilegū: ꝛ ꝯ doctrinā moyſi: ꝛ g moyſen ꝯ do/ ctrinā dei facere. Igit dn̄s reſponſum ſic tēꝑauit vt tranſe at decipulā ſcipturā ſane intellectam in teſtimoniū adducēs ꝛ naturalem legē: pmāqꝫ dei ſniam ſcd̄e opponens ꝗ nō volū tate dei ſed peccātiū neceſſitate ꝯceſſa eſt.

Nico. de lyra

¶ Ad duriciaz

Quō mem brū ampu/ tandū

a ¶ Ois em igne. Hic ponit declaratio cuiuſdā dicti: dixerat em xp̄s ꝙ ad euitandū ſcandalū pes eēt amputādus: ꝛ manus ꝛ oculus eruēdus: ꝗ quidē mutilatio nō eſt intelli/ gēda p abſciſionē vel erutionē alicui⁹ mēbri: ſʒ p reſtrictionē ab actu malo: qd̄ fit p macerationē carnis: ꝛ diſciplinā vbi ne ceſſaria ē diſcretio ſapie vn̄ dr̄: Omnis em igne ſa. in quo docet modū acquirendi diſcretionē ſapiētie ꝗ acquirit tribu/ lationis igne: qꝛ vexatio dat intellectū. ꝛ h̄ eſt qd̄ dr̄: Omis em ig. ſalit. i. tribulatiōis igne ſapiēs efficit: ſicut em̄ per ignē decoquentē materia ꝯuertit in ſal: ſic g ignē tribulatio/ nis acq/

nis acquirit ſal diſcretionis. b ¶ Et ois victi. ꝛc. ſicut em in lege veteri ſal ponebat in oī ſacrificio dei: ſic in omni opere bono requirit diſcretio. c ¶ Bonū ē ſal. i. diſcretio bona ē p quā opa hūana habēt bonitatē. d ¶ Qꝫ ſi ſal inſul. ꝛc. hic accipit ſal ꝓ hoīb⁹ diſcretionē habētib⁹: eo ꝙ aliquis excellēs i alıq ꝓprietate nō ſolū deno minat ab ea cōcretiue: ſʒ etiā abſtracti ue: ſicut notabilit̄ liberalis vel ſapiēs dicit ipa liberalitas vel ſapia: ꝛ g talē modū loquēdi xp̄s dixit aplis ꝗ cete/ ros ꝓcellere debebāt ſapia: Vos eſtis ſal terre. Mat. v. b. Dicit ꝗ ſaluator: Qꝫ ſi ſal inſul. ꝛc. qꝛ ſi ille ꝗ debet alios dirigere p eminētiā ſue diſcretio nis ꝛ ſapiētie fuerit inſulſus g defectū diſcretiōis iſte defect⁹ redūdat in ali/ os. e ¶ Habete i vo. ſal. i. diſcretio nē. f ¶ Et pa. ha. in vos. q. d. p ſa pientia pax inter homines acquirit ꝛ etiā cōſeruat.

Moraliter ✱ a ¶ Ois em igne ſa. p ignē itel ligere poſſum⁹ ſpūſancti ꝟtutē. ꝗ da/ t⁹ fuit aplis i ſpecie ignis p quē oīs ſa lit: qꝛ ei⁹ diſcretiōe ad bonū dirigit: qꝛ ſicut dr̄ Sap. ix. incerte ſūt ꝓuidē/ tie nr̄e. b ¶ Et ois victi. ſa. ſal. i. opus deo acceptū cōdit ſpūſancti di/ rectione. c ¶ Qꝫ ſi ſal inſul. fue. ꝛc. i. ſi hūana diſcretio careat ſpūſctō: nō ꝓficit: ſʒ aliqn̄ mag⁹ officit: qꝛ facit hoiem nimis cōfidere de ſeipſo.

¶ In ca. ix. vbi dr̄ in poſtil. Et ſimili ter claritas glie quā tunc in corpe ſuo habuit eſt in extremitate corporis.

Additio.

Qꝛ figura ſit in ex/ tremitatib⁹ corpis b pꝫ ex diffinitiōe. Figura em ē ꝗ termi no vel terminis cōphēdit: vt ait Geo/ metra. ſʒ ꝙ ſilr̄ ſe habeat claritas glie: vt. ſ. ſit tm̄ i extremitatib⁹ corpis h̄ nō eſt. Claritas em glie nō ſolū extremi/ tates ꝯtinet: ſʒ oportet ꝙ corp⁹ totū ſit glioſū ſic ꝛ totū agile ꝛ tō i trāſfiguratiōe ſc. reſplēduit facies ei⁹ ſic ſol. Sʒ ꝯſtat ꝙ claritas ſolis nō ē tm̄ i extremitatib⁹ ei⁹: ſʒ etiā i oib⁹ ptib⁹ ſu is itrinſecis. Nō aūt ꝗre aſſūptio claritat̄ trāſfiguratio dr̄: ſʒ figura nō mutet: eſt: qꝛ ſic color ꝗ pticipat claritatē ipſecte in ſupficie corpis colorati attēdit: ſic ꝛ claritas ꝗ ē pfecte lucida in ei⁹ ſupficie attendi pōt.

Replica.

In ca. ix. vbi dr̄ de trāſfiguratiōe: poſtill. dicit claritatē trāſfigurati fuiſſe i forma ꝛ figura corpis: p ꝯſe quēs i extremitate. Bur. aūt dicit h̄ nō eē veꝝ: qꝛ vt inqt cla ritas glie nō ſolū extremitates ꝯtinet ſʒ totū corp⁹ penetrat: cū totū corpus ſit glioſū ſic ꝛ totū agile. Sʒ Bur. h̄ vnū ſup ponit ſal̄ dubiū: ꝙ videlʒ corp⁹ xp̄i i trāſfiguratiōe fuerit glio ſū. nō fuit vere paſſibile ꝛ formalit̄: qd̄ cū glioſo corpe ſit ſta re nō pōt: qꝛ oē corp⁹ glioſū ipaſſibile ē. Cū em xp̄i trāſfigura tio fuit facta ad oſtēdēdū gliaz reſurrectiōis ipſis aplis ꝗꝝ ocu li ꝓfūdū corpis videre nō potuerūt: ſʒ ſolū ſupficiē corpis ꝛ figurā ſufficere debuit claritas extremitatū. Et dato ꝙ redū dātia glie i corp⁹ paſſibile ex ſingulari diſpēſatiōe fuerit pene tratiua: ab oculis tn̄ nō glificat̄ videri nō potuit niſi ſupficie/ ten⁹: niſi Bur. aliud ponat miraculū circa miraculū qd̄ cōtter ponit i amotiōe obicis redūdātie glie. ſ. ꝙ oculi apl̄oꝝ fuiſſet miraculoſe eleuati ad vidēdū claritatē exiſtētē i ꝓfūdo corpo ris: nec rō Bur. ꝯcludit ꝗ vult ex lr̄a ꝙ reſplēduit facies eius ſic ſol. ſol aūt hʒ claritatē nō mō i ſupficie: ſʒ etiā i ꝓfūdo. naꝫ ſm Burg. in mult̄ locis ſilitudo nō eſt recipiēda oimode: qꝛ als eēt idētitas nō ſilitudo: ꝗ currat ꝗtuor pedib⁹. argumē/ tū aūt a ſili nō valet generalit̄: qꝛ ſtat faciē xp̄i ſic ſolē reſplē duiſſe: ꝛ tn̄ claritatē tm̄ ſupficietenꝰ habuiſſe. Ca. X

Et inde ex. Hic ponit ꝯfutatio phariſeoꝝ ꝯ aliqb⁹ i lege ꝓmiſſis: ꝛ pmo deſcribit ꝯfutatio phariſeoꝝ. ✱ ſecūdo ſi Moraliter

Moralit̄. g ¶ Et inde exur. ꝛc. Sedꝫ: † ¶ Si lʒ vi. ꝛc. Vxor: iſta pōt itelligi ſapia pbicat: ꝛ hec nō ē a doctorib⁹ theo logie ſimplr̄ repellēda: nā i multis valet ad fidei ꝯſolationē ꝛ diſputādo cū hereticis ad ei⁹ defenſionē: ſʒ ſi fornicet ē re/ pudiāda: ꝛ h̄ fit qn̄ ꝓpter rōnes philoſophicas incipit de du ✱ bitare de fide

Mat. 5. b
Luc. 14. g
Ro. 12. a
†43. diſ. c. i ꝓ ſed cū re cto:
Joh. 1. a

C a ¶ Ad duricia͂ cor. Be. Nūq̄d de⁹ ꝯtri⁹ ſibi ē: vt aliq̄d ante
D iuſſerit: ⁊ idē poſt nouo fregerit īpio. Nō: Sʒ moyſes videns
ꝓpt̄ deſideriū ſcd̄aꝝ nuptiaꝝ vxores p̄mas iterfici: aut in ma
lā vitā duci: maluit idulgē diſcidiū ꝓpt̄ diſcordiā q̄ꝫ ꝑ odia et
homicidia pſeuerare nuptiaꝝ copulā. b ¶ Et erūt ⁊c. Pre
miū nuptiaꝝ ē e duob⁹ vnā carnē fieri, caſtitas iūcta ſpūi vn⁹
ſpūs efficit. c ¶ Hō nō ſepet. Deſi
derio ſcd̄e vxoris. De⁹ ſepat q̄ ꝯiungit:
qn̄ ex ꝯſenſu vtriuſq̄ꝫ ꝓpt̄ ſuitutē dei
(eo q̄ tp̄s breue ſit) ſic hn̄t vxores q̄ſi
nō hn̄tes. d ¶ Et i domo ⁊c. Hie
ro. Nō diſcipuli iterrogauerūt ꝑus: ſed
phariſei. ſʒ ſcd̄a iterrogatio ab aliis .i.
ab apl̄is itez dicta ē: q: de eadē re d̄ q̄
phariſei. ¶ Hieron. Iterata ſnīa v̄bi
nō faſtidiū ſed eſuriē ⁊ ſitim p̄ſtat. vn̄:
Eccl. 24. c Qui me comedūt adhuc eſuriūt: ⁊ qui
me bibūt adhuc ſitiūt. Melliflua ſapie
eloq̄a guſtata diligētib⁹ multimodū ſa
porē reddūt. qd̄ ſignificatū eſt qn̄ dn̄s
pluit māna ad mādūcādū: q̄d ſole lique
Mat. 13. f ſcēs: vt eſt h̄: Fulgebūt iuſti ſicͭ ſol i re
gno pr̄is eoꝝ. ad ignē durat: vt panis
8. 8. d cor hoīs ꝯfirmet: vt eſt: Si quis vult
poſt me venire ⁊c. e ¶ Quicunq̄ꝫ
matth. 5. a dimiſerit. Be. Mattheus plenius:
Quicūq̄ꝫ dimiſerit vxorem ſuā: niſi ob
fornicationē ⁊ aliā duxerit: mechatur.
Una ḡ ſolūmō cauſa ē carnal' fornica
tio: vna ſpūal': timor dei: vt vxor dimit
tat: ſicͭ mlti religiōis cauſa feciſſe legū
tur. Nulla āt cauſa ē dei lege p̄ſcripta
vt alia ducat viuente ea q̄ eſt relicta.
f ¶ Diſcipuli āt. Nō q: nollēt eis ⁊
manu ⁊ voce ſaluatoris bn̄dici: ſʒ non
dū plenā fidē hn̄tes putabāt eū more
hoīm offerētiū importunitate laſſari.
g ¶ Taliū eīm ē ⁊c. Taliū ſignificā
ter dic̄: non iſtoꝝ. q̄ſi dicat: moreꝫ re
gnāt: nō etas. His ꝓmittit regnū ce
B loꝝ q̄ ſilem hn̄t ſimplicitatē ⁊ inocētiā
1. Co. 14. d quib⁹ congruit illud apl̄i: Nolite effici
pueri ſenſib⁹: ſʒ malicia paruuli eſtote.
h ¶ Quiſq̄s nō. qui nō pſeuerat in
ira: nō leſus meminit: vidēs pulchrā mu
lierē nō ꝯcupiſcit: non aliud hʒ in ore:
aliud in corde: q̄ſi ſi tales nō fueritis:
nō intrabitis in regnū celoꝝ. i ¶ Re
gnū dei ⁊c. i. doctrinā euāgelii ſicut
pueri accipe iubemur. i. ſicͭ puulus do
ctorib⁹ nō ꝯdicit: rōnes aduerſus eos
nō cōponit: ſʒ fideliͭ ſuſcipit: cū metu
obtēperat ⁊ q̄ſcit: ita ⁊ nos obedien
do ſimplr̄ ⁊ ſine oī ꝯdictione v̄ba dn̄i
debem⁹ ſuſcipe. k ¶ Procurrens q̄
dā ge. Be. Audierat credo iſte a dn̄o
tn̄ eos q̄ volūt puulis eſſe ſiles introi
tu regni celeſtis eſſe dignos: ⁊ iō certi
or eſſe deſiderat: nō ꝑ parabolas ſʒ ap
te q̄bus opeꝝ meritis vitā eternā cōſe
qui poſſit. l ¶ Quid me dicis bo.
Be. Quia magiſtrū vocauerat bonū
⁊ nō deū vel dei filiū: diſcit q̄uis ſan
ctū hoīeꝫ: cōparatiōe dei nō eſſe bonū
Ps. 107. a de q̄: Confitemi dn̄o qm̄ bonus. Un⁹
Ioh. 10. c aūt de⁹ bonus: nō pr̄ ſolus ſʒ ⁊ filius.
Luc. 11. b qui dicit: Ego ſuꝫ paſtor bon⁹. Et ſpūs
ſanctus bonus ē. de q̄: Pr̄ de celo da
bit ſpm̄ bonū petētibus ſe. Una. ſ. ⁊ in
diuidua trinitas: pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſſan
ctus ſolus ⁊ vn⁹ de⁹ bon⁹ eſt. Nō igiͭ
bonū ſe negat: ſʒ deum eſſe ſignificat.
Nec ſe magiſtrū bonū nō eſſe: ſʒ abſq̄ꝫ
deo nullū bonū eſſe teſtat. m ¶ Ne
adul. Be. Hec ē puerilͭ inocētie caſti
tas q̄ nob̄ imitāda ꝓponiͭ ſi regnū dei
itrare velim⁹. Notādū ſane q̄ iuſticia
legͭ ſuo tp̄e cuſtodita: nō ſolū bōa tpa
lia: ſʒ etiā
lia: ſʒ etiā vitā ꝯferebat etnā. n ¶ Magiſter: oīa ⁊c. Bed. C
Nō putādus ē voto tēptātͭ (vt q̄dā putāt) dn̄m iterrogaſſe: ⁊
q̄ de ſua vita mē

At ille rn̄dens dixit eis: Quid a
vobis precepit moyſes? Qui di
xerūt: † Moyſes ꝑmiſit libellū re b
pudij ſcribere ⁊ dimittere. Qui
a bus rn̄dens ieſus/ ait: Ad duri
a ¶ moyſes q̄ſi hoīs ē ꝯſiliū nō dei imꝑiū.
ciam cordis vr̄i ſcripſit vobis p̄
ceptū iſtd̄. Ab initio aūt creatu
¶ n̄ ſcias: l h̄ oñdit ſcd̄a eē vitāda ꝯiugia.
re/ maſculū ⁊ feminā fecit eos de
us. † Propt̄ hoc relinquet homo
patrē ſuum ⁊ matrē: ⁊ adherebit
¶ nō ad vxores. ¶ nō tres.
b ad vxorē ſuā: † ⁊ erūt duo i carne
vna. itaq̄ꝫ iā n̄ ſūt duo: ſʒ vna ca
a ¶ faciēdo vnā carnē viri ⁊ femine.
c ro. Qd̄ ergo de⁹ cōiūxit: hō nō
d ſeparet. Et in domo iteꝝ diſcipu
¶ de quo phariſei.
li ei⁹ de eodē interrogauerūt eū.
e Et ait illis: † Quicūq̄ꝫ dimiſerit
vxorē ſuā ⁊ aliā duxerit/ adulte
riū cōmittit ſup eā. Et ſi vxor di
miſerit virū ſuum/ ⁊ alij nupſerit/
a ¶ forſan q: paruulū ſtatuerat in medio di
ſcipuloꝝ: ⁊ complexatus fuerat.
mechatͭ. † Et offerēbāt illi paruu c
f los vt tāgeret eos: diſcipuli autē
cōminabantͭ offerentib⁹. Quos
cū videret ieſus/ idignē tulit. Et
ait illͭ: Sinite paruulos venire
g ad me: ⁊ ne ꝓhibueritͭ eos. Tali †
a ¶ vel e taliū: q: amen dico vobis.
um ei ē regnū dei. Amē dicō vo
h bis: Quiſq̄s nō receperit regnum †
i dei velut paruulus/ non intrabit †
¶ vt ſignificet tales ſua dilectione ⁊ gra
tia ⁊ benedictione eſſe dignos.
in illud. Et cōplexās eos ⁊ impo
nens manus ſuper illos/ benedi
cebat eos. Et cū egreſſus eſſet in d
k via ꝓcurrens q̄dā genuflexo añ
eū/ rogabat eū dicēs: † Magiſter
bone: q̄d faciā vt vitam eternam
percipiam? Ieſus autē dixit ei:
¶ compatiōe dei.
l Quid me dicͭ bonū? Nemo bo †
¶ q̄ ſolus bonus ex ſe: alij ꝑ ip̄m boni.
nus niſi vnus deus. † Precepta †
m noſti: ne adulteres/ ne occidas/
ne fureris/ ne falſum teſtimoniū
dixeris/ ne fraudē feceris: † hono
ra patrem tuū ⁊ matrem. At ille
n rn̄dēs ait illi: Magiſter oīa hec
obſuaui a iuuētute mea. Ieſus e

Nico. de lyra

A ſcd̄o ſacerdotū. ſc. ca. Pria in duas: q: p̄mo deſcribitͭ pha Diuiſio
riſeoꝝ ꝯfutatio. ſcd̄o diſciploꝝ iſtructio/ ibi: Et offerebāt illi ꝑ
uulos. ſnīa p̄me ꝑt' ptʒ ex dictis Mat.
xix. lʒ eīm mattheus idē factū ſub alio refe
rat ordie: nō tn̄ differt q̄tū ad veritatē:
vt dicͭ Aug⁹. ⁊ h̄ iuenitͭ freq̄nͭ in vete
ri teſtō: vtpote libris Reg. ⁊ Paral. q̄
eadē dicta ⁊ facta exp̄muntͭ h̄ ⁊ ibi: ſub Deu. 24. a.
alio tn̄ ordie. a ¶ Quid vo. p̄. Mat. matth. 5. c
xix. dicͭ q̄ phariſei h̄ dixerūt xp̄o q̄ſi ei ob et. 19. a
iciēdo. Et dicendū q̄ xp̄s p̄mo q̄ſiuit h̄
ab eis vt h̄ dr̄: q: añq̄ꝫ diceret ſuā ſniam
volebat q̄ audiretͭ eoruꝫ falſa opinio q̄
credebāt h̄ eſſe licitū: ⁊ iō tūc q̄ſi obiciē
do dixerūt. b ¶ Moyſes ꝑmiſit ⁊c.
Et i domo iteꝝ diſci. ⁊c. q: diſcipli
adhuc rudes ad plenū nō ītellexerūt v̄
bū xp̄i. iō cū veniſſent ad domū iteꝝ iter Gen. 2. d.
rogauerūt eū: ⁊ ip̄e idē repetiit qd̄ prius matth. 19. a
dixerat in p̄ñtia phariſeoꝝ. c ¶ Et of
ferebāt. Hic ꝯñr deſcribitͭ iſtructio di
ſcipuloꝝ. ⁊ p̄mo ponitͭ dicta inſtructio. Lev. 5. g.
ſcd̄o iſtructiōis ꝯfirmatio/ ibi: Et ꝓhici 1. Co. 6. d
ſcēte eo d̄ hic. Pria in tres: q: p̄mo in
ſtruit diſcipulos d̄ hūilitate: q̄ eſt fūda
mētū aliaꝝ v̄tutū. ſcd̄o d̄ volūtaria pau
ꝑtate/ ibi: Et cū egreſſus eſſet. tertio de
tolerāda aduerſitate/ ibi: Et aſſumēs ite
rū duo. Primū āt docet ꝑ h̄ q̄ dicͭ nullū
itrare in regnū celoꝝ niſi pueꝝ. i. hūilē: †mat. 5. e
eo mō loq̄ndi q̄ dr̄. i. Regū. xv. c. Cū eſ et. 19. b
ſes puul' in ocul' tuis ⁊c. ⁊ ptʒ ſnia ex di Luc. 16. e
ctis Mat. xix. d ¶ Et cū egreſ. eēt.
Hic ꝯñr docet diſcipulos de volūtaria
pauꝑtate. Circa qd̄ p̄mo mouetͭ q̄ſtio. D
ſcd̄o ponitͭ q̄ſtionis ſolutio/ ibi: Ieſus
aūt dixit ei. in q̄ ſolutiōe xp̄s p̄mo oñdit
q̄d ſit neceſſariū ad ſalutē: videlʒ obſer
uatio mādatoꝝ. ſcd̄o q̄d reqritͭ ad maio
rē pfectionē q̄ ꝯſiſtit in obſeruatiōe ꝯſi
lioꝝ: in q̄ pfectiōe p̄mū ē abrenunciatio
tp̄aliū vt q̄s libere poſſit ſeq̄ xp̄m. ⁊ hoc
ponitͭ ibi: Ieſus āt ituit⁹ ⁊c. ſnia duarū
ꝑtiū p̄maꝝ ptʒ ex dict' mat. xix. e ¶ Ie
ſus āt ituit⁹. h̄ docetͭ volūtaria pauꝑ
tas. ⁊ p̄mo q̄tū ad ei⁹ pfectionē. ſcd̄o q̄
tū ad ei⁹ difficultatē/ ibi: Qui ꝯtriſtat⁹.
tertio q̄tū ad ei⁹ remūerationē/ ibi: Et
poſt hec cepit ei petr⁹ di. ſnia iſtaꝝ ꝑtiū
ptʒ ex dict' Mat. xix. except' q̄ ſequuntͭ:
Ieſus āt ituit⁹ ē eū ⁊ di. eū. ꝓpt̄ bo
nā ꝯuerſationē ſuā p̄teritā oſtendit ſibi
vultū amicabilē. verūtn̄ ad pfectionem
maiorē nō potuit aſcēdere ꝓpt̄ impedi
mētū diuitiaꝝ. Aliq̄ eīm ſunt apti ad bn̄
viuēdū in iferiori ſtatu: nō tn̄ in maiori
A ⁊ pfectiori.
✱ bitare d̄ fide q̄ ē ſup rōnē. c ¶ Et Moralit'
offerebāt ⁊c. puuli pn̄t dici pauꝑes ⁊ †mat. 19. b.
gener' ifirmi. ꝑ diſciplos āt ipedietes ne Luc. 10. c
offerātͭ xp̄o ſignificātͭ eccl'ie rectores vl' et. 18. d
religioſi q̄ ꝓpt̄ pauꝑtatē vl' gener' ifir
mitatē repellūt eos a debita ꝓmotione
vl' receptiōe ad religionē: cū tn̄ alas ſint
apti. ꝓpt̄ qd̄ ipedietes arguūtͭ ore xp̄i.
iō ſb̄dit: † ¶ Taliū ē reg. dei. Mat.
v. a. Bti pauꝑes ſpū: qm̄ ipſoꝝ eſt ⁊c. †Exo. 20.
† ¶ Quiſq̄s nō re. re. dei ve. par. i.
ſine ſupbia ⁊ dolo. † ¶ No intrabit †Eccl. 3. b
⁊c. Magr̄ bo. q̄d ⁊c. ip̄m interroga
bat: q: lʒ crederet eū hoīeꝫ purū: tn̄ eū re
putabat i lege ꝑitū. ꝓpt̄ qd̄ rn̄dit dicēs:
† ¶ Quid me dicͭ bo. ex q̄ credis me
hoīeꝫ puꝝ. † ¶ Precepta no. ⁊c. q. d.
 ✱ eoꝝ ob

de ſua vita mētitū eē:cū ſe leg̃ mādata cuſtodiſſe dixerit: ſed
ſimpliciter cōfeſſus. Si eñi mētiret̃ nūq̃ intuitus arcana cor
Mat.5.b dis ei⁹ eū diligere diceret̃ ieſus. Diligit eni eos q̃ mādata le
gis etiā minora cuſtodiūt: ꝛ qd̃ in lege min⁹ fuerat his q̃ pfe
cti eē deſiderāt oſtēdit: q: nō venit ſoluere legē ſ3 adimplere
vñ addit: Uade quecūq̃ habes vende ꝛ da pau.ꝛc. a ❡ Et
ven. ſe.me. Bed. Quaſi diceret: poſt cōtēptas diuitias ſal
uatorē imitare.i.relictis malis fac bo
na. Facilius ſacculus ɔtēnit̃ q̃ cōcupi
ſcētia vel voluptas. b ❡ Q̃ diffici
le. Bed. Qui multiplicādis diuitiis i
cūbūt: ptz: q: vite alteri⁹ gaudia q̃rere
mat.19.c cōtēnūt. Sed aliud eſt pecuniā habere
Luc.18.d. aliud amare: Multi habēt ꝛ nō amāt:
ꝛ multi nō habēt ꝛ amāt. Itē alii ꝛ ha
bent ꝛ amāt. Alii vero nō habere nec
amare ſe gaudēt: q̃ tutiores ſunt: ꝛ qui
Gal.6.d dē cū aplo dicere poſſūt. Mihi mūd⁹
Ecc.5.b cruci. ꝛ ego mūdo. Un̄ ꝛ ſalomō nō ait
qui habet: ſ3 q̃ amat diuitias fruct⁹ nō
capiet ex eis. Et ipſe dñs in his verbis
diſcipul' obſtupētib⁹ dicēs: Filioli ꝛc.
Nō ait: impoſſibile. qd̃ eñi impoſſibile
eſt oīno fieri nō pōt: qd̃ difficile cū la
bore pōt fieri: ſed cū magno labore iu
uāte dei grā: vt pecunias habētes: vel
etiā in eis ɔfidentes excutis phylargi
rie retinaculis intrare poſſint regnum
dei. c ❡ Facili⁹ ē ca. Bed. Quō ḡ i
euāgelio Matthe⁹ ꝛ zacheus ꝛ ioſeph
ꝛ i veteri teſtamēto q̃plurimi diuites
intrauere. forte q: diuitias p nihilo ha
buere: vel ex toto cōtēnere didicerunt.
Ps.24.d. vñ Dauid: Unicus ꝛ paup ſū ego. Et
Ibidē.61.c idē: Diuitie ſi af.noli. cor appo. Non
Allego. ait: nolite ſuſcipe. ❡ Allego. Facili⁹ ē
xp̄m pati p dilectorib⁹ ſeculi: q̃ eos ad
xp̄m poſſe ɔuerti. Camelus eñi xp̄s ē:
mat.19.c q̃ ſponte humiliat⁹ infirmitat̃ nr̃e one
ra ſuſtulit. in quo eñi melius intelligit̃.
Luc.18.c Quāto maior es: hūilia te in omnib⁹.
Ecci.3.c. Acus: pūctiones.i.dolores: paſſiōes.
Foramē acus: anguſtia paſſionis qua
velut ſciſſa veſtimēta nr̃e nature q̃dā
mō reſarcire.i.reparare dignatus eſt.
Un̄ poſt lapſum meli⁹ induti gaudea
Gal.3.d m⁹. Ad h̄ teſtimoniū apli. Quicūq̃ ba
ptizati eſtis in chriſto: xp̄m induiſtis.
d ❡ Et qs pōt. Cū plures ſint pau
peres q̃ diuites. nō hoc dixiſſent: niſi
in diuitū nūero intellexiſſent cūctos q̃
diuitias adipiſci vellent. e ❡ Apud
deū ꝛc. Qui a cupiditate terrenoꝝ ad
charitatē eternoꝝ cōuertere pōt: ꝛ ſup
bos facere hūiles. f ❡ Ecce nos di
miſi. Grandis fiducia. Piſcator erat:
diues nō erat: victū manu ꝛ arte q̃re
bat: ꝛ tñ cōfidenter dicit: Ecce nos re
liq̃m⁹ oīa ꝛc. g ❡ Et ſe. ſum⁹. Quia
nō ſufficit ſic dimittere: iūgit qd̃ pfectū
eſt: ꝛ ſecuti ſum⁹ te: quaſi: fecim⁹ qd̃ iuſ
ſiſti: qd ḡ dabis nobis p̄mū. h ❡ Cē
ties tm̄. Bed. Hac occaſione q̃dā iu
daicā mille annoꝝ fabulā poſt reſurre
ctionē iuſtoꝝ dogmatiçant: q̃n oīa q̃ p
pter deū dimiſim⁹: multiplici nobis fe
nore ſunt reddēda: inſup ꝛ vita eterna.
Nec vidēt q̃ ſint inepti: ſaltē in cente
nis vxorib⁹ ſm̄ alios euāgeliſtas: pſer
tim cū dñs dicat: nec nubēt neq̃ nubē
Luc.20.f. tur: ꝛ ea reddenda in hoc tpe cū pſecuti
mat.19.d. onib⁹ q̃ poſt reſurrectionē oīno iuſtis
Luc.13.f nulle erunt. Senſus ḡ eſt: Qui pp̄ter
euāgeliū chriſti carnalia reliquerit: ſpi
ritualia bona recipiet q̃ ſui merito ꝛ cō
paratione ita erūt quaſi paruo nume
ro cētenarius cōpatus: q: a fratribus
ꝛ ſororib⁹ q̃bus ſpūali glutino colliga
tur: mul
to gratiorē etiā in hac vita recipiet charitatē. vnde: q̃
Multitudinis cre. erat cor vnū ꝛ aīa vna. Et erant illis oīa Act.4.f
cōīa. Aliter: Cētenarius a leua trāſlatus in dexterā: licet eū
dem in flexu digitoꝝ videat̃ tenere ſignificationē vel figuraꝫ
quā denarius in leua: numerū tñ quātitatis magnitudine ſu
perādit: q: oēs q̃ pp̄ter regnū dei tpalia ſpernunt: etiā in hac
vita pſecutionib⁹ plena regni gaudiū fide certa p̄guſtāt: ꝛ in
expectatiōe pr̃ie celeſtis q̃ p dexteraꝫ
ſignificat̃: oīm parit̃ electoꝝ veriſſima
dilectiōe fruunt̃. i ❡ Multi autē.
Quia multi icipiūt ſ3 nō pficiūt. Ter
ribilis ſnīa ſubdit̃: Multi autem ꝛc.
❡ Latro in cruce cōfeſſor eodē die q̃
p pctīs ſuis crucifixus eſt: grā fidei cū
xp̄o in paradiſo gaudet: q̃tidie q̃ꝫ vide
mus multos laicos magnis vite meri
tis excellere: ꝛ alios a p̄ma etate ſpūa
li ſtudio feruētes ad extremū ocio tor
peſcere

a ❡ arcana cordis ei⁹.
autem intuitus eum/ dilexit eū/
❡ ad pfectionē.
et dixit ei: † Unū tibi deeſt. Ua †
❡ oīa oīno: nō partē ſicut ananias.
de: quecunq̃ habes vende et
a ❡ Beatus q̃ intelligit ſup egenū ꝛ pau.
da pauperibus: et habebis the †
a ❡ quē nec erugo nec tinea demolit̃.
b ❡ q: hoc ſolū nō ſufficit. ❡ imitando: ſi
cut ego ambulo ambulādo.
a ſaurum in celo/ et veni ſequere
me. Qui cōtriſtat⁹ i v̄bo/ abiit †
a ❡ cū triſticie. b ❡ Hiero. q̃ſi ſpinas na
ſcētes ꝛ tribulos: q̃ ſemētē dñicā ſuffocauerāt
merēs. Erāt ei hn̄s mltas poſſeſ
ſiōes. Et circūſpiciēs ihs ait di
b ſcipul' ſuis: Q̃ difficile q̃ pecuni †
as hn̄t i regnū dei itroibūt. Di
a ❡ q: nō poterant intelligere.
ſcipuli aūt obſtupebāt i verbis
ei⁹. At ihs rurſus rn̄dēs ait ill':
a ❡ nō dicit habētes: ſ3 tn̄ eis cōfidentes.
Filioli: q̃ difficile ē ɔfidētes i pe
a ❡ vere difficile: q:
c cuniis i regnū dei itroire. † Faci
❡ chriſtum. ❡ anguſtias paſſionis.
li⁹ ē camelū p foramē acus trāſi
❡ diuitias amantē. ❡ qd̃ eſt pauperū.
re/ q̃ diuitē itrare in regnū dei.
❡ q̃ ante: q: idē repetēdo cōfirmauit.
Qui magis admirabāt̃/ dicētes
❡ cū pene oēs cupiūt fieri diuites.
d ad ſemetipos: Et qs pōt ſalu⁹ fi
eri: Et itueñs illos ihs ait: Apd̃
e hoīes ipoſſibile ē: ſ3 nō apd̃ deū
oīa eī poſſibilia ſūt apd̃ deū. Et
a ❡ q: audiuit diuites nō poſſe intrare in
regnum celorum.
f cepit ei petr⁹ dicere: Ecce nos †
g dimiſim⁹ oīa ꝛ ſecuti ſumus te.
Rn̄dens iſus ait: Amen dico
vobis/ nemo ē q̃ reliq̃rit domū
aut frēs aut ſorores aut patreꝫ
aut mr̄eꝫ aut filios aut agros p a
pter me ꝛ pp̄ euāgeliū q̃ ñ acci b c
❡ oēs ſcti: ꝛ q̃cūq̃ habēt cōmunicāt ei.
h piet cēties tm̄ nūc i tpe hoc/ do
❡ ſpūales.
mos ꝛ frēs ꝛ ſorores ꝛ mr̄es ꝛ fili
a ❡ h eñi pſecutionib⁹ plenū eſt tempus.
os ꝛ agros cū pſecutiōib⁹: ꝛ i ſe
i culo futuro vitā eťnā. † Multi †
❡ iudas de aplo apoſtata. ❡ vt latro.
aūt erūt p̄mi nouiſſimi: ꝛ nouiſſi
mi p̄mi. Erāt aūt i via aſcēdētes e
a ❡ quaſi caput: vnus moritur⁹ p oībus.
❡ ad mortē imperterritus.
hieroſolymā: ꝛ p̄cēdebat illos ie

Nico.de lyra

✠ ꝛ pfectiori. a ❡ Propter me.i.
pp̄ter amorē mei. b ❡ Et pp̄ euā
geliū.i. doctrinā xp̄i. c ❡ Qui non
ac.ꝛc. q: p tpalib⁹ accipit in pn̄ti bo
na ſpūalia q̃ tm̄ excedūt tpalia q̃tū cen
tenari⁹ vnitatē. Aliter aūt pōt exponi
de religioſis q̃ p vno pr̄e carnali vel
fratre dimiſſo habēt ſpūales pr̄es et
frēs multos: ꝛ poſſeſſiōes ꝛ agros in
q̃tū ex poſſeſſionib⁹ oīm fideliū ſuffici
enter ſuſtentant̃: ſm̄ illud apli.ij. Co
rinth.vi.b. Quaſi nihil habentes et
oīa poſſidētes. d ❡ Et no. pri.ꝛc.
q: reprobati iudeis q̃b⁹ data fuit lex
tāq̃ a deo ɔelecto gētiles ſūt vocati.
Pōt etiaꝫ exponi aliter: q: aliq̃ tarde
veniētes ad fidē vel religionē aliquā
do ita feruide opant̃ q̄ p̄cedūt merit̃
illos q̃ venerūt i iuuētute. e ❡ Erāt b
aūt in via ꝛc. hic ɔſr xp̄s inſtruit di
ſcipulos de toleranda aduerſitate: et
primo ponit̃ eoꝫ inſtructio. ſcd̄o repři Diuiſio
miſſ ipſoꝝ ſtupor/ ibi: Et accedūt. Pri
mū docet xp̄s exēplo ſui: q: pmpte et
hilariter aſcēdebat in hierlm̄ vbi erat
paſſurus mortē: ſm̄ q̄ diſcipulis iā p̄
dixerat: ꝛ h adhuc replicat: ꝛ ptz ſnīa
ex dictis Mat.xx. hoc excepto.
✠ Et ſtupe Moraliter
✠ eorū obſeruatio ſufficit ad ſalutē:
ſed nō ad euāgelicā pfectionē. iō ſub
dit̃: † ❡ Unū tibi deeſt ꝛc. Bed.
Nō partē tm̄ ſicut ananias ꝛ ſaphyra
Act.v. † ❡ Et da pau. nō amicis
carnalibus niſi fuerint indigētes.
† ❡ Et ha. the. in ce. Chryſ. Oſten
dit q̄ plus reddit q̃to maius eſt celuꝫ
q̃ terra. † ❡ Qui contriſta. abiit
me. impeditus a pfectione quā quere
bat poſſeſſionum amore. Bed. Inter
pecunias habere ꝛ amare multa diſtā
tia ē. vñ Salomō nō ait: q̃ habet ſed q̃
amat diuitias fructū nō capiet ex eis:
ꝛ accipit amare p finē i diuitiis pone
re ꝛ de talib⁹ ſubdit̃: † ❡ Q̃ diffici
le qui pecunias ha. ꝛc. et accipit h
difficile p impoſſibile: vt patet ex litte
ra ſequenti: ꝛ declaratū fuit plenius:
Matth.xix. † ❡ Ecce nos dimiſi
mus oīa. ꝛc. hoc ſpūaliter facit qui
inordinatū amorem ad oīa terrena de
ponit: ꝛ talis nūc recipit cēties tm̄: q:
p abiectione carnalis amoris recipit
charitatis donū q̃ ſe ꝛ oīa ordinat i deū.
† ❡ Multi aūt erūt ꝛc. q: detenti
circa terrenoꝝ amorē inordinatū p̄mi ſūt
i h ſeculo: ſ3 erūt nouiſſimi i futuro.
✠ Quia ecce

C peſcere. a ¶ Et ſtupebāt. Id eſt q: meminerāt ꝙ ſe paſſuꝝ multa a ſūmis ſacerdotib᷒ ⁊ ſcrib̄ p̄dixerat ⁊ occidendū. metue bāt ꝙ ne vel ipſi cū eo occiderent: vl' ille cu᷒ vita ⁊ magiſterio gaudebāt occideretur. b ¶ Et aſſumēs. Be. Preuidēs diſcipuloꝝ aīos ex paſſiōe ſua ꝯturbādos: lōge an̄ ⁊ paſſiōis penā ⁊ reſurrectiōis gl'iaꝫ p̄dicit: vt cū moꝛiētē viderēt: reſurrecturꝫ nō dubitarēt. Paganoꝝ q̄ꝫ dementiā q̄ eius crucē irridēt apte ꝯfutat: cū ⁊ paſſionis tp̄s q̄ſi futuroꝝ p̄ſcius oſtendit: ⁊ locum moꝛtis quaſi itrepidus adit. c ¶ Et accedūt ⁊c. audita reſurrectione imꝑ̄toꝛes ſc̄ōi aduētus: putāt eum moꝛe hoīm regnare. Mattheus dicit matrē poſtulaſſe: ſꝫ marcus dicit ipſos deſideriū eoꝝ volēs apire: q̄ꝛ conſilio mater petebat. Et in vtroq; euangeliſta dn̄s non matri ſed ipſis reſpondit. d ¶ Aut baptiſmo. Idem qđ calix. Vn̄ alibi de paſſiōe ſua dicit: Baptiſmo habeo baptiȥari: ⁊ quō coartoꝛ vſq; dum ꝑficiat̄. e ¶ Calicē q̄dē. Beda. Jacobus ab herode capite truncatus. Johānes in feruētis olei dolium miſſus, inde ad coronā martyrū athleta chriſti ꝓceſſit: ſtatimq; in pathmos relegatus. Itaq; ⁊ martyrio animo nō defuit: ⁊ calicē ꝯfeſſiōis bibit quē biberūt in camino tres pueri: lꝫ ꝑſecutoꝛ ſanguinē nō fuderit. f ¶ Sedere autē ⁊c. Quaſi vultis vt hoc tribuā vobis? Sed regnū celoꝝ nō eſt dantis ſed accipiētis. nō eīm ꝑſonaꝝ acceptio eſt apud deū: ſed q̄cūq; dignus fuerit accipiet qđ non ꝑſone ſed vite paratū eſt. g ¶ Vobis ⁊c. Adhuc ſupbis. quaſi: ſi vultis accipe nolite eſſe quod eſtis. alijs paratū eſt: ⁊ vos alij eſtote. ⁊ vobis paratū eſt: quod eſt. prius humiliami q̄ iā vultis exaltari. h ¶ Indignati ſunt. Nō de matre ſed de filijs. qui ignoꝛātes menſurā ſuā in modica cupiditate ardebant. i ¶ Jeſus aūt vocās eos. Humilis magiſter ⁊ pius ⁊ mitis: nec cupiditatis īmodice duos arguit: nec decē indignatiōis increpat ⁊ liuoꝛis: ſed docet maioꝛem eſſe qui minoꝛ fuerit: ⁊ dn̄m q̄ ſeru᷒ ſit. Fruſtra igit̄: aut illi ad maioꝛa ſuſpirāt: aut hi ſup deſiderio eoꝝ dolent cū ad ſummitatē v̄tutū non potentia ſed humilitas ducat. Suis deniq; ꝓponit exemplū: vt ſi dicta paruipenderēt: ad opera erubeſcerent. Nā ⁊ filius hominis ⁊c. k ¶ Et veniunt hiericho. Hiero. Hiericho luna vel anathema: quod cōgruit appꝛopinquanti paſſioni. Defectus carnis chriſti ꝓparatio eſt celeſtis hierl'm. vnde hiericho deſerentes. hierl'm. i. viſioni pacis appꝛopinquāt. l ¶ Et ꝓficiſcente eo de hiericho ⁊c. Beda. Quia aſcendente ad celos dn̄o: ⁊ fidelibus ſequētibus: cunctis. ſ. electis ab initio mundi cum illo regnum celeſte ingredientibus: mox gentiū ppl's diu perfidia cecus audito chriſti aduentu cepit lumē ſalutis ſperare. Juxta viam ſedēs mendicat: quia nondū veritatis iter agnoſcens: ſedula deſiderij inquiſitione ad hoc venire cōtendit: vt Coꝛnelius qui deum quem colebat crebris p̄cibus vt ſe illuminare dignaret̄ oꝛabat. Trāſeundo audit: ſtando illuminat: quia ꝑ humanitatē miſeret̄ in qua natus, paſſus, reſurrexit, aſcēdit: que eſt actio tēpoꝛalis et tranſitoꝛia. Et ſtans cecum illuminat:

illuminat: quia verbi eternitas non tranſit: que in ſe manens omnia renouat. Stare dei eſt incōmutabili diſpenſatione mutabilia cuncta diſponere. Quare ergo tranſiens audit: ſtans illuminat: quia qui ꝓpter nos tēpoꝛalia ꝑtulit: inde nobis lumen tribuit vnde tranſitum mutabilitatis habere neſcit. ¶ Beda. Mattheus in hoc loco dicit duos cecos ſecus viam ſedentes illuminatos. Lucas: cum appꝛopinquaret hiericho vnū illuminatū pari oꝛdine: ſed Lucas ſcribit qđ mattheus omiſit. Q: aūt hoc loco mattheus duos dicit: marcus dicit vnū: alteꝝ nō negat. Sciendum eſt vnum eoꝝ fuiſſe notiſſimuꝝ: vnde nomē eius ⁊ patris cōmemoꝛat marcus: qđ in alijs non facit niſi cū tairum expꝛ̄ſſit nomine: quia ⁊ ille nobilis fuit: ita ⁊ iſte ex aliqua felicitate deiectus notiſſime ⁊ famoſiſſime miſerie fuit. qui nō ſolum cecus verumetiā mendicus ſedebat. huius ergo illuminatio nē marcus deſcribit: quia hoc miraculo maioꝛem famā compauit. ¶ Beda. Appꝛopinquans ergo hiericho cecum vnum illuminauit: quia in carne veniens ⁊ paſſioni ꝓpinquans nō multos

N ad fidē ad

Mat. 20. c; Luc. 18. e; Act. 10. c; Hiericho; Mat. 20. d; Luc. 18. f; mat. 20. e

a ſuis: et ſtupebāt, ⁊ ſeq̄ntes timebāt. Et aſſumēs iterū duodecim

¶ q: videbat eos timere.

cepit ill' dicere q̄ eēnt ei vētura:

¶ hec. ſ.

quia ecce aſcēdim᷒ hieroſolymā ⁊ filius hoīs tradet̄ p̄ncipib᷒ ſacerdotuꝫ ⁊ ſcrib̄ ⁊ ſenioꝛib᷒: ⁊ dānabunt eū moꝛte: et tradēt eū gētibus ⁊ illudēt ei, ⁊ ꝯſpuent eum: ⁊ flagellabunt eum, et interficient eū: ⁊ tertia die reſurget. Et accedūt ad eū iacobus ⁊ iohānes filij ȥebedei dicētes: Magiſter volumus vt qđcūq; petierim᷒ facias nob̄. At ille dixit eis: Quid vultis vt faciā vobis? Et dixerunt: Da nob̄ vt vnus ad dexteram, ⁊ alt᷒ ad ſiniſtrā tuaꝫ ſedeamus in gloꝛia tua. Jeſus autem ait eis: Neſcitis quid petatis. Poteſtis bibere calicē quem ego bibo: aut baptiſmo q̄ ego baptiȥoꝛ baptiȥari. At illi dixerūt ei: Poſſumus. Jeſus āt ait eis: Calicē q̄dē quē ego bibo bibetis: ⁊ baptiſmo quo ego baptiȥoꝛ baptiȥabimini: ſedere autē ad dexterā meā vel ad ſiniſtrā non eſt meū dare vob̄: ſꝫ q̄bus paratū ē. Et audiētes decē indignati ſunt d̄ iacobo ⁊ iohe. Jeſus āt vocās eos, ait ill': Scitis q: hi qui vident̄ p̄ncipari gētibus dn̄ant̄ eis: ⁊ p̄ncipes eoꝝ poteſtatē habēt ipſoꝝ. Nō ita eſt aūt in vob̄: ſꝫ q̄cūq; voluerit fieri maioꝛ, erit veſter miniſter: et quicūq; voluerit in vob̄ p̄m᷒ eſſe, erit oīm ſeru᷒. Nā ⁊ fili᷒ hoīs nō venit vt miniſtraret̄ ei: ſꝫ vt miniſtraret, et daret aīaꝫ ſuam redemptionē ꝓ multis. Et veniūt hiericho. Et ꝓficiſcēte eo de hiericho ⁊ diſcipulis ei᷒, ⁊ plurima multitudie: filius

¶ aſtute ſine noīe munus.

¶ iterrogat: vt ſtulticiā ꝯfeſſis coꝛrigat.

¶ regnare vult̄ q̄ ſi meruiſſēt eminē honoꝛē ſi

¶ ne exercitio laboꝛ. a ¶ paſſionē. vn̄ appꝛopinq̄nte paſſione ſua: pr̄ ſi vis tranſfer calicē hūc a me. a ¶ i. tinctura paſſionis.

¶ petitionē eoꝝ.

¶ in celo. ¶ in terra. ¶ id eſt.

¶ qđ debet̄ amplecti. ¶ nota eū q̄ miniſtrat hoīs filiū appellari. ¶ in carne.

¶ intātū vt etiā aīaꝫ daret.

¶ nō ꝓ oīb᷒ ſꝫ ꝓ his q̄ credere voluerunt.

Nico. de lyra

a ¶ Et ſtupebant. Ex hoc ꝙ ita ꝓmpte ⁊ hilariter ibat ad locū paſſionis. b ¶ Et ſequētes timebant. Quia nondū erant ꝑfecti vſq; ad tolerantiā martyrij. qđ patuit ꝑ effectum: quia petrus inter alios feruētioꝛ poſtea timoꝛe moꝛtis negauit chꝛiſtum. c ¶ Et accedunt. Hic ꝯſequenter repꝛimit̄ diſcipuloꝝ ambitio. ⁊ pꝛimo duoꝝ in ſpeciali. ſecundo omniū in generali, ibi: Audientes de. Sententia pꝛime partis patet ex dictis Matth. xx. excepto qđ ſequitur: d ¶ Filij ȥebedei dicentes: Magiſter ⁊c. Matthei. xx. dr̄ ꝙ mr̄ eoꝝ foꝛmauit iſtā petitionē: ſꝫ q: fuit inducta ad hoc ꝑ filios: ideo dicunt̄ hic eam feciſſe: quia quod ꝑ amicos facimus quodāmodo ꝑ nos ipſos facimus. e ¶ Aut baptiſmo quo ego baptizo. Tincturā eīm ſanguinis ſui in ſua benedicta paſſiōe vocat hic baptiſmum. f ¶ Et audiētes decem ⁊c. Hic repꝛimit̄ ambitio diſcipuloꝝ in generali. ⁊ patet ſententia ex dictis Matthei. xx. g ¶ Et ꝓficiſcēte eo de hiericho ⁊c. Hic ponitur inſtructionis p̄cedentis confirmatio ꝑ illuminationeꝫ ceci. Et patet ſentētia ex dictis Matth. xx. excepto qđ ſequitur:

Cecus ſedebat.

✱ † ¶ Quia ecce aſcēdim᷒ hieroſolymā ⁊c. Freq̄nt̄ p̄dixit diſcipulis paſſionē ſuā. ꝑ h̄ ſignificās ꝙ multotiēs eſſet paſſurus in mēbris ſuis. vn̄ Act. ix. a. dixit: Saule ſaule q̄d me ꝑſeq̄ris. Et petro imminēte ſua paſſiōe dixit: Vado romam iteꝝ crucifigi. c ¶ Et accedūt ⁊c. Iſti credebāt xp̄m in hierl'm tēpoꝛalit̄ regnaturꝫ. Et q̄m erāt ei᷒ cognati volebāt eē poſt eū p̄mi. Et iſtis ſimiles ſūt illi q̄ terrenis honoꝛib᷒ ſūt multū ſolliciti ⁊ d̄ celeſtib᷒ negligētes: qđ ē valde fatuū. Iđ dn̄s dixit ill': † ¶ Neſcitis qd pe. Sic fatu᷒ petit caſeū ⁊ negligit auꝝ. f ¶ Et audiētes de. ⁊c. humanū qd paſſi. ꝓpt̄ qđ xp̄s vtroſq; repꝛimēs cepit eos docere de humilitate: ꝑ quā honoꝛ celeſtis acq̄rit̄ ⁊ ꝯtēpnit̄ terrenus. Et ꝓficiſcente eo. Sequit̄:

q iij ✱ Barthimeus

D; als non hȝ † quem ego bibo; mat. 20. d.; als † receperūt indignari; Moraliter † 93. diſ. diaconi ſunt; 9. q. 3. c. nullus primas; † mat. 20. d; mat. 20. d; Luc. 18. f

a ¶ Hiero. q̄ ſcripturã ſeruat nec cõplet in/
fra menſam mendicãs eſurit.
a us thimei barthime^9 cec^9 ſede/ a
b bat iuxta viã mẽdicãs. Qui cũ †
audiſſet q; ieſus nazaren^9 ẽ: ce/
c pit clamare ⁊ dicere: Jeſu fili da
a ¶ peccatoris. b ¶ demones cõpeſcũt
clamorẽ paupis quẽ exaudiuit dñs.
uid miſerere mei. Et cõminabãt
d illi multi vt taceret. At ille mlto
magis clamabat: fili dauid miſe
¶ qui tranſiens audiuit.
rere mei. Et ſtãs ieſus p̄cepit il
¶ per apoſtolos.
e lũ vocari. Et vocãt cecum: dicẽ
¶ i. pſeuera in orõne. ¶ p penitẽtiã
tes ei: Animequior eſto: ſurge vo b
a ¶ p baptiſmũ. b ¶ nudus veteri hoie.
cãt te. Qui piecto veſtimento c
¶ vt hinnulus ſup montes.
f ſuo: exiliẽs venit ad eũ. Et rñdẽs
g ieſus dixit illi: Quid tibi vis fa
¶ magiſter.
ciã: Cec^9 aũt dixit ei: Rabboni: a
a ¶ Unã petij a dño hãc reqrã vt vi. vo. do.
vt videam. Jeſus autẽ dixit ei:
¶ vide.
† Uade: fides tua te ſaluũ fec. Et
h pſeſtim vidit ⁊ ſeq̄bat eũ i via.

i † T cũ ap/ Ca. XI a
a ¶ viſiõi pacis: in qua im
mobilis felicitas q̄ eſt ma/
ter oĩm noſtrũ.
propinq̄rẽt hierõſo/
lyme ⁊ bethanie ad mõtẽ oliua
¶ charitate iũctos. ¶ pter dilectionẽ
dei ⁊ primi.
k rũ: mittit duos ex diſcipul' ſuis/ †
⁊ ait ill': Jte i caſtellũ qđ ꝯ vos †
l eſt. Et ſtatim introeũtes illuc in †

ad fidẽ adduxit: Nõ eñi primo: ſed paucis annis anteq̄ pate
ret lumẽ verbi exhibuit. Sz de hiericho pficiſcẽs cecos illu/
minauit: q; reſurgẽs a mortuis atq; aſcẽdẽs in celũ ſpiſſectũ
aplis miſit: eoſq; ad illuminationẽ oĩm ppl'orũ in mũdũ diſp/
Typice ſit. ¶ Typice. Unũ approqinquãs hiericho illuminat: q; an/
te paſſionẽ ſuã vni tm̃ iudeoꝝ pplo p̄/
dicauit. Et pficiſcẽs de hiericho duos:
q; poſt reſurrectionẽ p aplos ⁊ iudeis
⁊ gẽtib^9 p̄dicauit: ⁊ eterne diuinitatis
⁊ aſſũpte hũanitatis arcana patefecit.
Marcus vnũ ſcribit: q; ad gẽtes q̄b^9
Alſ ↄ eſſet ſcribebat reſpicit: q̄ oĩno a luce erãt ali
Mat. 9. c eni: quoꝝ cecitas q̄to famoſior tãto il/
luminatio glorioſior. Matthe^9 duos
q; hebreis credẽtib^9 ſcribebat euãgeli
um qđ ad gentiũ q̄z noticiã erat puẽtu
rũ: vt ad eaſdẽ vnã fidei grãm ptinere
doceret. Hinc etiã eſt q̄ Matthe^9 aſi/
nã ⁊ pullũ refert: alij tres q̄ gẽtib^9 ſcri/
bũt ꝯuerſis: aſinũ tm̃ ad dñm ductũ di
cũt. Ceci q̄s dñs illuminauit: homines
ſunt ſuꝑne lucis (q̄ xp̄s eſt) neſcij: ſed
ipſo donãte ad cõfitendã cecitatẽ ⁊ pe/
tendã veritatis lucẽ ſunt cõpũcti. Hie/
richo luna q̄ defectũ nr̃e mutabilitat'
ſignificat. vñ: Hõ q̄dã deſcendebat ab
hierl'm in hiericho ⁊c̃. a ¶ Barthi/
meus ce. Hiero. Cecitas iudeoꝝ q̄ il
luſtrabit i fine i aduẽtu helie ⁊ enoch.
b ¶ Qui cũ au. ⁊c̃. Populus gẽtiũ
audita fama xp̄i cui^9 particeps q̄rebat
fieri: ꝯtradicebãt multi. p̄ris iudei: poſt
etiã gẽtiles ne illuminãdus ſanãduſq;
mũdus xp̄m inuocaret: nec tñ ad vitã
p̄ordinatos eternã poterat ipugnãtiũ
furor phibere. c ¶ Fili da. Hiero.
Per merita pr̃iarchaꝝ illũinat' iudai/
cus pplo: cui adeſt miſericors de^9 ⁊ mi
Mat. 10. b ſerator: illuminãs cecos ⁊ erigens eli/
Luc. 18. g. ſos d ¶ At ille mul. ma. Jn graue/
ſcente bello vitioꝝ man^9 leuãde ſũt ad
lapidẽ adiutorij cũ clamore. i. ad ieſuz.
¶ Hiero. Cõuenięs ordo ſalutis. Au
dim^9 p̄mo: deinde clamam^9 p fidẽ: vo/
e camur p aplos: ſurgim^9 p pniam: exui/
mur p baptiſmũ: interrogamur p volũ
tatẽ. vñ: Qui piecto veſtimẽto ſuo: ex/
ilire nudus veteri hoie dicit' vt hynnu
lus ſaliẽs ſup mõtes ſegniciẽ deponẽs
patriarchas ⁊ pphetas aplos in altis
cõſiderãs. e ¶ Et vo. ce. ⁊c̃. Beda.
Allego Allego. Cecũ clamãtẽ dñs vocat: dum
pplo gentiũ ſciẽtiã veritatis deſideran
ti p ſctõs p̄dicatores verbũ fidei cõmit
tit. q̄ vocãtes cecũ aiequiorẽ eſſe ⁊ ſur/
gere: ad eũq; venire p̄cipiũt cũ p̄dican/
do ſpem ſalutis haberet: de vitioꝝ torpore ſurgere: atq; ad
Ps. 33. a virtutũ ſtudia q̄bus illuminari mereat' accingi iubẽt. q. Acce
Eph. 5. d dite ad eũ ⁊ il. ⁊ ſurge q̄ dor. ⁊c̃. Qui piecto veſtimẽto ſuo. i.
abiectis mũdi curis expedito mẽtis greſſu ad datorẽ lucis p/
parat. f ¶ Exiliẽs. Promptã volũtatẽ cõpletione deſiderij
J. 11. c remunerat. vñ: Q̄cũq; petieritis in orõne credẽtes accipie/
tis. g ¶ Quid tibi vis ⁊c̃. Scit q̄d velit: ſz peti vult qđ et
ſe dare ⁊ nos petere p̄noſcit: q̄ importune admonet ad oran/
Mat. 6. b dũ. ⁊ tñ dicit: Scit nãq; pater veſter q̄d op^9 ſit anteq̄ petat' eũ.
Ad h̄ q̄ reqrit vt petat': ⁊ cor ad orõnẽ excitat. vñ cecus. Rab
boni: vt videã. Nõ aurũ q̄rit: ſz lumẽ. cecus eñi diuitias hr̃e
põt: ſz nõ videre qđ habet. Exẽplo hui^9 nõ falſas diuitias q̄/
ram^9 ſz lucẽ quã cũ ſolis angelis videre poſſum^9: ad quã via
fides eſt. Unñ illuminato ceco dr̃: Uade: fides tua ſaluũ te fe/
Moralit' cit. h ¶ Uidit ⁊ ſe. Bed. Moralit'. Uidet ⁊ ſeq̄t' q̄ qđ bñ
Joh. 12. d itelligit opat' ſeq̄ imitari. vñ: Si q̄s mihi miniſtrat me ſequa
tur. Jn via. Cõſideremus^9 qua via gradit': ⁊ ſequamur p hũili/
Joh. 14. a tatẽ: p labores. Uia: q̄ dicit: Ego ſũ via veritas ⁊ vita. Hec ẽ
via anguſta que ducit ad ardua hieroſolyme ⁊ bethanie: ad
mõtẽ oliuaꝝ q̄ eſt mõs luminis ⁊ cõſolationis.
T cũ appropin. ⁊c̃. Bed. Bethania vil/ Ca. XI
la vel ciuitas in latere mõtis oliueti: q̄ ſtadijs. xv. ab
hierl'm

hierl'm vbi lazarus ſuſcitat^9 eſt: domus obediẽtie interp̄tat'. b
Et bñ hierl'm vẽturus ⁊ mõdũ ſãguine redẽpturus: p̄mo be/
thaniã venit: ⁊ ibi a deuota muliere vnct^9 eſt: q; multos an/
te paſſionẽ docẽdo: domũ ſibi obediẽtie fecit: quoꝝ pia actiõe
q̄ſi odorifero vnguẽto delectat'. Hinc ciuitas etiã hec in mõ/
te oliueti poſita dr̃: vt eccl'ia p grãtiam
dei eſſe ſaluãda ſignet': quã vnctione
ſpũaliũ chariſmatũ: ⁊ ſcie ⁊ pietat' lu/
ce fouet. Mõs eñi oliueti ſpũaliũ di/
ſtributor grãꝝ. Ne aũt abſcõderet' ci/ Mat. 5. b
uitas ſup hũc mõtẽ poſita: mittit duos
de diſcipulis ſuis in caſtellũ qđ ꝯtra
eos eſt: doctores. ſ. q̄ indocta vel bar/
bara orbis loca: quaſi oppoſiti caſtelli
menia p̄dicatiõe diruerẽt. Duos: ꝑpẽ
veritat' ſcientiã: ⁊ opis mũdiciam.
k ¶ Duos ex diſ. ⁊c̃. Hiero. Bini
vocant': bini mittũt': q; charitas nõ in
vno ꝯſiſtit. vñ: Ue ſoli. Duo educunt Eccle. 4. c
hebreos de egypto: duo portãt botrũ
de terra ſctã: vt ſꝑ p̄poſiti ꝯiũgãt ope/
ri ſciam: duo mãdata de duab^9 tabul'
ꝓferũt: i duob^9 fõtib^9 abluant' ⁊ ablu
ant: ⁊ duob^9 vectib^9 arcã dñi portãt:
⁊ inter duo cherubin dñm cognoſcant
ſpũ ⁊ mẽte pſallẽtes. l ¶ Et ſtatim
Bed. Alleg. Jntroeũtes mũdũ p̄dica Allego.
tores inuenerũt pplm nationũ pctõꝝ
funiculis alligatũ: ⁊ etiã iudeoꝝ. Oẽs Rom. 3. c
eñi peccauerũt. Unde apud Matthe/ Mat. 21. a
um aſina q̄z cũ pullo alligata reperit':
q̄ ſubiugal' ⁊ domita ſignificat ſynago
gã q̄ iugũ leg' traxerat. Pullus laſci/
uus ⁊ liber gentes: ſup quẽ nemo ad/
huc ſedit: q; nemo rõnabiliũ doctoꝝ ei
frenũ correctiõis impoſuit: q̄ vel linguã
a malo cohiberet: vel i artã viã vite ire
cogeret. Duo diſcipli ad aĩalia miſſi:
duo ordies p̄dicatoꝝ: vn^9 i gẽtes: ali^9
i circũciſionẽ miſſus. Et abeũtes inue.
pul. ⁊c̃. Bñ pullus añ ianuã foris inue
nit' i biuio. Janua eñi ẽ ille q̄ ait. Ego Joh. 10. b
ſũ ianua ouiũ: p me ſi q̄s itroierit egre
diet' ⁊ ingrediet': ⁊ paſ. inue. q̄bus pa
ſcuis pplus gẽtiũ carebat cuz adhuc ex/
tra ianuã

Nico. de lyra

a ¶ Cecus ſedebat. Matth. xx. b
dicit' q̄ erant duo ceci: ſed quia vnus
erat magis notus ⁊ clamabat altero
fortius: ideo hic ſolus exp̄mit'.
b ¶ Aiequior eſto. i. magis quiet^9
aĩo: ac ſi dicãt: appropinquat tua illu/
minatio. c ¶ Qui pie. ⁊c̃. in q̄ men
dicabat vt celerius veniret ad xp̄m.
d ¶ Rabboni: Jd eſt magiſter mi.
a ¶ Barthimeus ce. ſe. ⁊c̃. Barthime^9 q̄ fili^9 pingue Moraliter
dinis interp̄tat': ſignificat hoiem in delitijs carnalib^9 nutritũ
iõ dr̃ cecus. ſ. ſapie luce priuat^9. de q̄ dr̃ Job. xxviij. q̄ nõ inue
nit' in terra ſuauiter viuentiũ: q; delitie carnales hebetãt in/
tellectũ. † ¶ Qui cũ audiſſet ⁊c̃. talis eñi cũ audit de ſal/
uatore: debet clamare p orõnẽ deuotã vt ab eo recipiat ſapiẽ
tie lumen q̄ dat oĩb^9 affluenter ſaltẽ de neceſſarijs ad ſalutẽ.
T cũ appropinquarent. Hic cõſequẽ/ Ca. XI
ter deſcribit' cõfutatio ſacerdotuz: ⁊ primo ponit' ad/
uẽtus xp̄i ad tẽplũ. ſcđo ſubdit' cõfutatio ſacerdotũ/ Diuiſio
ibi: Et alia die: ſnĩa prime ptis ptz ex dictis Mat. xxi. excepto
q̄ ſequit': Et cũ appro. hiero. ⁊c̃. mons eñi oliueti ẽ medi
us inter hieruſalẽ et bethaniã: ⁊ ideo eſt ꝓpinquus vtriq;.
f ¶ Jnuenietis pul. liga. cũ ipſo aſina erat ſimiliter. ſm q̄
dicit Mat. ſz Marc^9 hic tacet de ea: q; nõ oportet q̄ oĩa a q̄
libet
Moraliter. e ¶ Et cũ appro. ⁊c̃. Sequit': † ¶ Mit/ Moraliter
tit duos ex diſci. ⁊c̃. Per binariũ inſinuãs q̄ diſcipuli ſui
hr̃e debẽt geminã charitatẽ. ſ. dei ⁊ primi. † ¶ Jte in ca.
⁊c̃. i. in mũdũ ad p̄dicãdũ. f ¶ Jlluc inue. pullũ liga. ⁊c̃.
id eſt hominẽ diſſolutũ praua ꝯſuetudine ligatũ.
Super

K tra ianuã in biuio ligat' erat. Bñ in biuio: qꝛ nõ adhuc vnã
B vite fideiq; viã cert' tenebat: ſʒ plures ſectas. Vñ Lucas ait
Luc.19.c qꝛ dixerũt dñi ei' ad illos: Quid ſoluit pullũ: Nõ vni qppe
ſuperſtitioni dedit' erat: ſʒ p libitu imũdoꝝ ſpirituũ raptabaf
varius erroꝛib'. Cõis eñ ẽ q imũdus ẽ: q aũt mũdus ⁊ ſctũs
est: ſolt' dei est. a ¶ Pullũ li. Hiero.
Pullus ligat' ⁊ indomit' quẽ ſoluunt ⁊ domãt: pplſ gẽtilis ẽ. Ante ianuã ſi dei cũ vinculis pctõꝝ ſuoꝝ i biuio ſtat: i libertate arbitrij dubitat i ter mortẽ
Allego. ⁊ vitã. b ¶ Et dimi. Bed. Allego. Qui i ſolutẽdo ɔ̃dicebant: audito noĩe dñi dimiſerũt. qꝛ magiſtri erroꝝ q pri' doctorib' ɔ̃dicebãt: poſtq̃ p miracula virt' fidei dñice apparuit: ampli' reſiſte nõ valebãt: ⁊ ſic liber credẽtiũ pplſ ad dñm ducebaf. Et impo. illi ve. ſua. doctrinã. ſ. ꝟtutũ: vel ſcꝛipturaꝝ diſcretionẽ vel eccliaſticoꝝ dogmatũ varietates: qb' hoĩm corda nuda ante ⁊ frigida: q xp̃o ſeſſore ſiãt digna operiũt.
c ¶ Et ſedit. Hiero. Cepit regnare vt nõ regnet pcm̃ i mortali vel laſciua carne: ſʒ iuſticia ⁊ pax ⁊ gaudiũ i ſpũſã cto. d ¶ Multi aũt ſtra. ⁊c. Quia multi martyres ſe ꝓꝛie carnis amictu exuentes: ſimplicioꝛib' viã ſuo ſãguine parãt: vt i offenſi ad ſupnã ciuitatẽ ad
Moraliter quã ducit ieſus incedant. ¶ Moralit̃. Saluatoꝛ nr̃ aſino ſedẽs hierlm tẽdit: qñ aiaʒ cuiuſq; fidel' regẽs: qſi iumẽtũ ſuũ ad pacis eterne viſionẽ ducit. In pullo etiã ſedet: cũ eccl'ie vniuerſalit' ꝓ/
B ſidet: eãq; i ſupne pacis deſideriũ accẽdit. ¶ Hiero. Multi ⁊c. Pedes ſunt extremi qs ad iũgẽdũ cõſtituit aplſ: q ⁊ ſi nõ ſũt doꝛſũ i q ſedit dñs: tñ cũ militib' a ioh̃e inſtruũf. e ¶ Alij aũt ⁊c.
Ps.91.c Hiero. Iuſti vt palma floꝛebũt: anguſti i radicib': lati i floꝛib' ⁊ fructib': qꝛ
2.Coꝛ.2.d bon' odoꝛ xp̃i ſũt ⁊ ſternũt viã mãdato
Allego. rũ dei bona fama. ¶ Bed. Alleg. Alij aũt. Frõdes vel ramos de arboꝛib' cedũt q i doctrina ꝟitat' ꝟba ⁊ ſnias patrũ de eoꝝ excerpũt libꝛis. Et hec i via dei ad aĩm auditoꝛis venĩẽt' hũili ꝑdicatiõe ſubmittũt. f ¶ Et q ꝑibãt ⁊c. Preceſſit iudaic' pplſ: ſecut' ẽ gẽtilis ⁊ qꝛ oẽs q fideles ſũt vel fuerũt in xp̃m crediderũt ⁊ credũt: ⁊ q ꝑcũt ⁊ q ſequũt oſanna clamãt: qđ ſalua nos latine dr: ab ipo eñ oẽs pꝛioꝛes etiã ſalutẽ ɔ̃ſecutĩ ſũt. Bñdictus q venit i noĩe dñi. Quã vna fides: vna ſpes oĩm. Illi expectabãt ⁊ vẽtuꝝ credebãt: ⁊ nos veniſſe credim'. Et q ꝑibãt ⁊c. Hiero. Preceũt
Ps.41.b ꝓph̃e: ſequũt apli. Abyſſus abyſſũ inuocat. i. lex legem alterã. g ¶ Bñdictũ. ſcḋm iohẽm: cũ turbe eũ rape vellẽt ⁊ facere regẽ fugit: ⁊ regnũ adhuc victur' noluit. Nũc aũt iã paſſur' regẽ ſi refugit ſe dici. nõ hymnos filio dei ⁊ rege dignos: nõ eos reprimit q regnũ dauid i eo reſtaurãdũ et pꝛiſce bñdictiõis donũ cõcinnũt: qꝛ. ſ. nõ tpalis ⁊ terreni: ſʒ eter
Mat.28.d ni i celis rex eẽt imperij: ad qđ p cõtẽptũ moꝛt' ⁊ gliam reſurrectiõis ⁊ triũphũ aſcẽſiõis ꝑueniret. Vñ diſcipul' poſt reſurrectionẽ ait: Data ẽ mihi ois ptãs i ce. ⁊ i tra. h ¶ Regnũ pa. ⁊c. Bed. Per h qđ iũgif: oſanna i excelſis: qđ ẽ ſalus: ſignificat q adueñt' xp̃i nõ ſolũ hoim ſal' ſʒ toci' mũdi: terrena
Phil.2.b. iũgẽs celeſtib': vt ei oẽ genu flectaf: celeſtiũ terreſtriũ ⁊ infer/
Luc.1.c noꝛũ. Hiero. Hoc gabꝛieli ɔ̃ſonat. q ait: Hic erit magn' ⁊ filius altiſſimi vocabif. et Dabit illi dñs de' ſedẽ dauid pris ſui. Vt. ſ. gẽtẽ quã dauid tpalit' rexit ⁊ exẽpla iuſticie ꝑbuit: ⁊ ſpiritualib' hymnis ad fidẽ ⁊ dei amoꝛẽ accẽdit: ipe ſacr' ꝟbis/ donis ⁊ ꝓmiſſis regnũ celeſte regeret: ⁊ ad viſionẽ dei introduceret. i ¶ Oſanna in ex. Hiero. Saluifica vt iuſti edificent i ruinã angeloꝝ: ⁊ terreni ſaluent ab eo bñdicto vincente ⁊ veniẽte i noĩe dñi. i. pris ſui: qñ fili' de pre nomẽ ſuſcepit: ⁊ pa/

pit: ⁊ paſ de filio. Oſanna: verbũ hebꝛeũ ⁊ cõpoſitũ ex integro ⁊ corrupto. Oſi eñ ſalua vel ſaluifica: anna iterieccio deꝑcãtis. Deniq; in pſalmo vbi Lxx. interp̃tes tranſtulerũt: O dñe ſaluũ me fac: i hebꝛeo hr̃ ãna adonay oſanna: qđ noſter Hiero. ita tranſtulit: Obſecro dñe: ſalua obſecro: ideʒ q eſt: o dñe p interiectionẽ obſecrãt: qđ obſecro dñe p ipm ꝟbũ obſecratiõis. k ¶ Introiuit. Hiero. Iã appropinquante paſſiõe i loco paſſiõis ꝑfinito añ ſecula vult eẽ: vt q eũ cape vellẽt ibi inuenire
Ioh.12.a poſſent: vt oñderet q nõ inuit' ſʒ ſpõte moꝛtẽ ſubiret. Introiuit aũt añ qnq; dies paſche. Dicit eñ Iohẽs q añ ſex dies paſche venit bethaniã vbi cena ei facta: ⁊ maria ſoroꝛ laçari vnguẽto eũ ꝑfudit: ⁊ i craſtino aſino ſedẽs obuiante eũ palmis turba hierlm venit.
Mat.21.a In lege eñ dictũ ẽ: q decima die men
Luc.19.c ſis tollat vnuſquiſq; agnũ ⁊ ſeruet eũ vſq; ad decimãqrtã diẽ mẽſis: imoletq; eũ multitudo filioꝝ iſrl ad veſperã. Vñ dñs decima die mẽſis. i. ante qnq; dies paſche ciuitatẽ i q pateref ingreſſus ẽ: ⁊ certũ ſue imolationis diẽ ɔ̃ſpirãte ɔ̃ eũ oĩ ɔ̃cilio ꝑncipũ ⁊ ſenioꝛũ expectauit. Agnus imolabaf. xiiij. die ꝑmi mẽſis ad veſpeꝛ: ⁊ dñs eadẽ hoꝛa agnũ cũ diſcipul' ſuis manducãs vbi legalis paſche decreta compleuit: egreſſus ẽ cum eis ad locũ oꝛõnis: vbi cõp̃hẽſus a iudeis ⁊ ligatus iã ſacrm̃ beate imolationis inchoauit. l ¶ In
alsi ſpõtẽ/ tẽplũ. Exẽpluʒ dedit nobis vt qcũq;
tes ei venirem' ꝑmũ ad domuʒ oꝛõnis ſi ibi ſit diuertam': ⁊ cũ nos p oꝛõnis ſtudium deo cõmendauerim': ad ea ꝓpt' q venim' agẽda ſecedam'. m ¶ Et cir
Mat.21.a. cũſpe. ⁊c. Nõ ſemel h fecit: ſʒ p oẽs
Luc.19.f qnq; dies. Per diẽ in tẽplo docebat:
Ioh.12.b noctib' exiẽs i mõte oliueti moꝛabaf:
Luc.21.g ſic Lucas ait: Docẽdo eñ incredulis officiũ coꝛrectiõis ſedul' impendebat: manẽdo apud fideles grãm benignitatis ꝓpiti' exhibebat. ¶ Moraliter.
Moraliter Circũſpect' ⁊c. Inſpicit oĩa coꝛda: ⁊ i ɔ̃dicẽtib' ꝟitati nõ inuenit vbi caput reclinet. Seceſſit ad fideles: ⁊ in eis qui obediũt mãſionẽ facit. Bethania nãq; dom' obediẽtie interp̃taf.

Ni. de ly. ¶ Cũq; vi
D / M libet euãgeliſta referãf: ⁊ qꝛ ꝑncipalit' q̃rebaf pull' ad obſequiũ xp̃i: a ¶ Bñdictũ qđ ve. ⁊c. credebant eñ ipm cito regnare i regno dauid: et reſtituere regnum tpale qđ a romanis erat vſurpatũ: cui' ɔ̃riũ dixit xp̃s coꝛã pilato. Ioh. xviij. f. Regnũ meũ nõ ẽ de h mũdo: ſʒ ſupple de celo: ⁊ h diuina oꝛdinatiõe ſignabaf ꝟbis laudãtiũ eũ dicebãt. b ¶ Oſanna i ex. lʒ nõ itelligerẽt: ſicut ⁊ cayphaſ dixit moꝛtẽ xp̃i futurã ꝓ ſalute mũdi. Ioh. xi. lʒ h nõ itelligeret. c ¶ Et cir. oibus ⁊c. lʒ fuiſſet honoꝛifice receptus a cõi populo ⁊ ꝑdicaſſet p totam diem vſq; ad veſperã: nullus tamẽ inuitauit eum ad hoſpitium

* a ueniens pullũ ligatum: ſup quẽ †
¶ gentes. ¶ peccatis.
a ¶ rationabiliũ doctoꝝ coꝛrigendo.
nemo adhuc hoĩm ſedit. Sol/ † uite illũ ⁊ adducite. Et ſi qs vobis dixerit qđ facitis/ dicite qꝛ dño neceſſari' eſt: ⁊ cõtinuo illũ dimittet illuc. † Et abeũtes inue
· ¶ fidei.
nerũt pullũ ligatũ ante ianuam foris i biuio/ ⁊ ſoluũt eũ. Et quidam de illic ſtãtibus/ dicebãt il
¶ quaſi: qs poteſt dimittere pctã
lis: Quid facitis ſoluẽtes pullũ?
¶ qꝛ dño neceſſari' eſt.
Qui dixerũt eis ſicut ꝑceperat
¶ pullum.
b illis ieſus: et dimiſerunt eis. Et † duxerunt pullum ad ieſum: et †
¶ p baptiſmũ. ¶ .i. ꝑmã ſtolã imoꝛtalitat'
c † imponũt illi veſtimẽta ſua ⁊ ſe/ †
a ¶ hi ſunt qui coꝛpa ſua p abſtinẽtiã domãt: vt mẽti iter parẽt: vel bona exẽpla ſequentibus ꝑbeant.
d dit ſup eũ. † Multi aũt ſtrauerũt †
¶ vt inoffenſo pede ꝗ̃ ullus tranſiret.
e veſtimenta ſua in via. Alij aũt †
¶ ſententias. ¶ de libꝛis.
frondes cedebãt de arboꝛib' et
¶ ꝓph̃ete: patriarche.
f ſternebãt in via. Et qui ꝑibant
¶ apoſtoli.
et q ſequebanf clamabãt dicen/
¶ ſaluifica.
tes: Oſanna benedict' q venit i
g nomie domini: benedictũ quod a
h venit regnum patris nr̃i dauid:
¶ mane venit ad iudeos xp̃s
k oſanna i excelſis. Et itroiuit hie b
a ¶ ſi qs eũ hoſpitio ſuſciperet: tante eniʒ paupertatis fuit: ⁊ ita nulli adulat': vt i tanta vrbe nullũ hoſpitiũ inueniret.
l m roſolymã in tẽplum: ⁊ circũſpẽ/ c
¶ in veſpera mundi viſitat nos.
ctis oĩbus cum iam veſpera eẽt

Moraliter * † ¶ Sup quẽ ne. qꝛ nulli voluit obedire. † ¶ Soluite monit' vris extrahẽtes euʒ ꝺ ſua praua ɔ̃ſuetudine. † ¶ Et addu. il. ad ɔ̃feſſionẽ fidei chꝛiſtiane. Seqf: † ¶ Et ipo. illi ve. ſua. i. ꝟtutũ opa. † ¶ Et ſedit ſup eũ. p obediẽtie actũ. † ¶ Multi aũt ſtra. ⁊c. Nam qñ aliqs inſolẽs pctõꝛ ſe cõuertit ad deũ: alij plures animari ſolẽt ad ſile faciẽdũ. † ¶ Alij aũt frondes ⁊c. p qs ſignificaf leticia. ꝓpter qđ p iſtos ſignificãf illi q gaudẽt ⁊ deũ laudãt de mutatiõe tali. t ¶ Et introiuit hieroſo. in tẽplũ. Bed. foꝛmã nobis religionis quã ſequamur demõſtrat: vt cũ qlibet loca in qbus ſit dom' oꝛõnis intram' ad hãc pꝛimo diuertam'. c ¶ Et cir cũſpe. oĩbus ⁊c. qꝛ nullus recepit eũ in domũ ſuã.

G a ¶ Cū𝑞ʒ vidiſſet. Be. Sic̄ ꝑ ꝑabolas loquit̄ ita facit. Ideo
B eſuriēs in ficu fructū q̄rit cui⁹ nōdū tp̄s eſſe nouit. eā tā ꝑpe/
tua ſterilitate dānauit: vt oſtēderet plebē quā docebāt ꝓpt fo/
lia. i. ꝟba iuſticie q̄ hēbat ſine fructu. i. bono ope nō poſſe ſal
uari: ſʒ excidi ꝛ in ignē mitti. Eſuriēs ḡ dn̄s vidit ficum folia
hn̄tē: ꝛ fructū in ea q̄ſiuit ꝛ nō īuenit: q2 ſalutē hūani gener̄
deſiderās vidit iudeā hn̄tē eloq̄a legis ꝛ ꝓphaꝝ: q̄ſiuit in ea
fructū boni opis docendo/corripiēdo/
miracula faciēdo: ꝛ nō īuenit: iō dāna/
Moraliter uit. b ¶ Iā nō āpli⁹. Be. Moralit̄
aliꝰ expo. Tu q̄ʒ ſi nō vis audire ī iudicio a xp̄o:
Mat. 25. d Diſcedite a me maledicti in ignē eter.
q2 eſu. ꝛ nō de. mihi mā. arbor ſteril̄ eē
caueto: ſʒ poti⁹ xp̄o paugi ꝛ eſuriēti fru
ctū pietat̄ q̄ idiget offer. c ¶ Cepit
eijcere. in ip̄a re oſtēdit qđ ꝑ figurā i fi
†mat. 21. b cu fec̄. Fic⁹ eīm nō peccauit ſi añ tp̄s fru
ctū non habuit ſʒ ſacerdotes. d ¶ Et
mēſas nū. Be. Ea. ſ. q̄ q̄ de longinq̄
venerāt ad īdigenis offerēda emebāt.
Si ḡ h̄ ꝓhibet: q̄to mag̃ riſum ꝛ va/
niloquiū ꝛ hmōi. e ¶ Et cathe. vē.
Allego. Be. All̄. Colūbas vēdūt q̄ de poſitiōe
manuū mun⁹ accipiūt ꝑ quā ſp̄us dat̄
q̄ ꝑ colūbā ſignificat̄ q̄ in ſpecie colum
be ſup xp̄m apparuit. Hoꝝ cathedras
euītit: q2 ſacerdotiū taliū dn̄s deſeruit.
Hic canones tales a ſacerdotio ꝑuari
p̄cipiūt. Oēs eīm tales vel añ dei ocu
los vel añ hūanos ſp ꝑuant̄ ſacerdo/
tio. f ¶ Et nō ſi. Futuri iudicii exem
†mat. 21. b. plū ꝑmittit: q̄ñ oēs reprobos ab eccl̄ia
Luc̄. 19. g repellit: ꝛ ne vltra ad eā turbādā itrēt
Ioh. 2. c eterno verbere cōpeſcit. g ¶ Domus
Moraliter mea. Moralit̄. In pn̄ti dom⁹ dn̄i cor
eſt. Eiectio cordis purificatio: vt non
G eīm pctā q̄ incrāt tollat cōpūctio diuini
tus imiſſa: ſʒ ne vltra repetāt̄ adiuuet
diuia gr̄a pſeuerās. h ¶ Uos āt fe.
†De conſe. Ad h̄ eīm in tēplo erāt vt vel nō dātes
cucha. c. ſi. corꝑalit̄ pſeq̄rent̄ vel dātes ſp̄ualiter
necarēt. Tēplū ꝛ dom⁹ dei mens eſt ꝛ
ꝯſcia fideliū: q̄ ſi in leſiōe ꝓximi ꝑuer/
†Eſa. 56. e. ſas cogitatiōes ꝓfert: q̄ſi in ſpelūca la
Hie. 7. b trones reſidēt: ꝛ ſimplr̄ ꝯdictes iterfi/
ciūt: ꝛ ſic mēs iā nō dom⁹ dei ſʒ ſpelun
ca ē latronū. i ¶ Aridā factā. Be.
Allego All̄. A radicib⁹ arefacta ē ficus vt oſtē
deret̄ gēs īpia: nō ad tp̄s vel ex parte
†Luc̄. 19. g corripiēda externoꝝ īcurſib⁹ ꝛ ꝑ pn̄iaꝫ
et. 20. c liberāda: ſic̄ ſepe factū ē: ſʒ oī ꝛ eterna
et. 21. a dānatōe feriēda. ¶ Aliť. Arefacta ē a
radicib⁹ vt oſtēdat̄ nō ſolū hūano extri/
ſecus: ſʒ diuino īt⁹ fauore ſundit⁹ de
ſtituenda. nā ꝛ vitā ꝑdidit in celo ꝛ pa/
triā in terr̄. k ¶ Recordat⁹ petr⁹.
Petr⁹ agſcit aridā ꝛ abſciſam radiceꝫ
†mat. 21. b. cui ſuccedit oliua pulcherrima fructife
ra vocata a dn̄o. Uñ ſeq̄nt̄: Amē di
co vobis: l ¶ Quicū𝑞ʒ dixe. hu/
ic mō. Be. Solēt q̄dā dicere ꝙ noſtri
nōdū plenā fidē habuerunt: q̄ montes
trāſferre nō potuerāt. Quib⁹ rñdem⁹
ꝙ nec oīa facta xp̄i ſunt ſcripta: ꝛ h̄ tñ
legim⁹ factū ꝑcib⁹ Gregorii neoceſarie
pōtificis. Sʒ mōs diabol⁹ ꝓpt ſupbiā
Eſa. 14. d q̄ ſe ꝯ deū erexit dicēs: Siñs ero altiſ
ſimo. h̄ ad ꝓceptū ꝑdicatoꝝ ab electis
†mat. 17. c expulſus in mare. i. in īfideliū amaras
et. 21. c ꝛ turbulētas mētes veſaniā ſuā exer/
Luc̄. 17. b cere ꝑmittit̄: q̄ tāto acri⁹ in eos q̄s poſ
Mat̄. 13. g ſidet ſeuit: q̄to a pioꝝ leſiōe ſe expulſū
gemit. ¶ Hiero. Sʒ h̄ factū eſt q̄ñ di/
xerūt apl̄i: Digne trāſferimur ad gen/
tes: q2 vos īdignos iudicat̄. ¶ Beď.
Notāda ē diſtinctio dep̄cantiū: q̄ pſe/
Nota cā fidē hʒ orādo vel iubendo etiā pōt
trāſferre vl̄ corꝑales mōtes vl̄ etiā ſp̄ua
les: vt Paulus de elymas mago quem oculis ꝛ arte veſten/
G de priuauit. ꝛ ď Act. 13. b

¶ vt q̄ in vrbe nō īuenicbat: in agro paulo
apud lazaꝝ ꝛ ſorores eius haberet hoſpitiū
hora: † abijt i bethaniā cū duode f
ci. Et alia die cū exirēt a betha/ a
a ¶ veritatē hūane carnis oſtēdit. ¶ ſalutē
hoīm eſuiēs ad incredulitatē iſraelis.
a nia eſurijt. † Cū𝑞ʒ vidiſſet a lōge f
a ¶ . i. ſynagogā veſtitā mādat̄ hoīm ꝛ ſup
ſtitōib⁹ ſcopatā: cui denegat fructū ī eā. vñ
tēplū ingrediēs eiecit vēdētes ꝛ emētes ꝛc̄.
b ¶ ꝟba. c ¶ hō fact⁹. d ¶ boni opis.
ficū ʒ hn̄tē foliā/ vēnit ſi q̄d fortē
inueniret in ea. Et cū veniſſet ad
a ¶ reliq̄ in fine fructificabūt.
eā/ nihil iuenit p̄ter folia. Nōn eñ
erat tp̄s ficoꝝ. Et rñdēs dixit ei:
b Iā nō āplius in eternū q̄ſq̄ʒ ex te
fructū māducet. Et audiebāt di/
ſcipuli eius: ꝛ veniunt hieroſoly/
mā. † Et cū introiſſet in templū/ b
c cepit eijcere vendētes et emētes
¶ quod ſoli orationi dedicat̄.
d de tēplo: ꝛ menſas nūmulanoꝝ †
¶ q̄ honores vendūt: ꝛ gradus emūt.
e ꝛ cathedras vēdētiū colūbas e/ †
f uertit. † Et nō ſinebat vt q̄ſq̄ʒ trāſ c
a ¶ cōe inmūdū mercādi gr̄a nō deo dedicatū
ferret vās ꝑ templum: ꝛ docebat
¶ in Eſaia.
g dicēs eis: Nōne ſcp̄tū eſt: † q2 do
¶ nō tauroꝝ vel hircoꝝ.
mus mea dom⁹ oratiōis vocabit̄
¶ nō ī iudea vl̄ hierl̄m tm̄. a ¶ in hieremia
h oib⁹ gētib⁹: Uōs aūt feciſtis eam
ſpelūcā latronū † Quo audito p̄n †
cipes ſacerdotū ꝛ ſcribe q̄rebant
quō eū ꝑderēt: timebāt eñ eū: q̄m
vniūſa turba admirabat̄ ſup do/
a ¶ q2 cū iudeis tenebras reliq̄t ſol egrediēs
ctrina ei⁹. Et cū vēſpa eēt facta e/ a
¶ ad aliā beniuolā ꝛ obedientē.
grediebat̄ ď ciuitate: † Et cū mā̃e
¶ cū ſol occidit iudeis: oritur apoſtolis.
¶ ip̄e cum apoſtolis. ¶ ſynagogam.
i trāſirēt viderūt ficuʒ aridā factā a
¶ cain et ceter̄ a q̄bus oīs ſanguis iuſtus
req̄rit̄ ab abel vſ𝑞ʒ ad zachariā.
k radicib⁹. Et recordat⁹ petr⁹ dixit
ei: Rabbi: ecce fic⁹ cui maledixi/
ſti aruit. Et rñdēs ieſus ait ill̄: Ha
bete fidē dei. † Amē dico vob̄: q2
a ¶ id ē chriſto qui ē mōs creſcēs de lapide
l q̄cū𝑞ʒ dixerit huic mōti tollere ꝛ
abſciſo ſine manibus. ¶ gentes.
mittere ī mare/ ꝛ nō heſitauerit in
corde ſuo ſʒ crediderit q2 q̄dcū𝑞ʒ
dixerit fiat/ fiet ei † Propt̄ea dico e
vob̄ oīa q̄cū𝑞ʒ orātes petit̄ credi f

Nico. de lyra

A ad hoſpitiū in domū ſuā: ꝛ ideo cū diſcipul̄ redijt in betha/
niā vbi manebāt martha: maria: ꝛ lazarus. a ¶ Et alia die.
Hic ꝯñr deſcribit̄ ꝯfutatio ſacerdotū. ꝛ p̄mo ſigno ſenſibili. ſe
cūdo facto mirabili/ ibi: Et cū itroiſſent. tertio verbo rōnabili/
ibi: Et veniūt rurſuꝫ. Snīa ꝑme pt̄ pʒ
ex dict̄ Mat. xxi. b ¶ Et cū introiſ/
ſent in tēplū. Hic ponit̄ ꝯfutatio ſa/
cerdotū facto mirabili. ꝛ p̄mo deſcribi/
tur dicta cōfutatio. ſcđo icidēter ponit̄
diſcipuloꝝ inſtructio/ ibi: Et cū veſpe/
ra eſſet. Circa primū ſciendū ꝙ ſat̄ mi/
rabile factū fuit ꝙ vn⁹ hō paup oēs vē/
dētes ꝛ emētes eijceret de tēplo: ꝛ nul
lus ei reſiſteret. Ꝑn eīm ꝙ dicūt ſancti q̄
dā fulgor mirabil̄ egrediebat̄ de vultu
eius ꝛ ocul̄: q̄ territi ſacerdotes ꝛ etiaꝫ
alij nō valebāt reſiſtere ei. ꝛ iſta eiectio
fuit ſignū ꝙ ſacerdotes eſſent eiiciendi
de tēplo ꝛ officio tāq̄ idigni. c ¶ Et
non ſinebat vt quiſq̄ transferret
vas ꝑ templū. Et loquit̄ de vaſis hu
manis vſib⁹ applicādis: q2 vaſa diuio
cultui deputata ibi debebāt eſſe ꝛ non
alia. Cetera patēt ex dictis Mat. xxi.
Inſtructio d ¶ Et cū veſpa eſſet. Hic inciden/
diſcipuloꝝ ter deſcribit̄ diſcipuloꝝ inſtructio: eo ꝙ
petrus fecit mētionē de arefactione fi/
cus ſubita ad maledictionem chriſti: et
ideo inſtruit eos occaſiōe hui⁹ de effica
cia fidei. Scđo de efficacia orōnis/ ibi:
Propterea dico vobis. Snīa ꝑme par
tis pʒ ex dictis Mat. xxi. e ¶ Pro/
pterea dico vobis. Hic inſtruit di/
ſcipulos de efficacia orōnis: que ꝓce/
b dit ex duobus: videlʒ ex fidei certitudi/
ne. qđ notat̄ cū dicit̄: f ¶ Quecū𝑞ʒ
orantes petitis: credite quia acci
pietis ꝛc̄. Et hoc eſt intelligenduꝫ q̄ñ
quis orat pie ꝓ ſe ꝛ pſeuerāter: niſi eīm
quis pie oret. i. de ꝑtinētibus ad ſalutē
oratio eius nō eſt exaudibilis. Item ſi
oret ꝓ alio de ꝑtinētibus ad ſalutē: po
teſt carere effectu ex demerito illius ꝓ
quo orat. Item ſi orat pie pro ſe non ta
men pſeuerāter pōt carere effectu: quia
deus non ſtatim dat beneficium peti/
tum: ſed differt aliq̄ñ vt congruo tem/
pore detur: ꝛ vt ex dilatione carius ha/
beatur. Secundo ex quo oratio habet
efficaciam eſt diſpoſitio orātis. ſ. q̄ñ nō
retinet irā vel rancorē contra illum qui
ſibi iniuriā fecit. vñ dicit̄ Ecči. xxviii. a.
Homo homini ſeruat irā ꝛ a deo q̄rit
medelā. q. d. fruſtra. ꝛ ꝓpter hoc ſb̄dit̄:
A Et cū ſtabi/
Moraliter ✳ † ¶ Abijt in bethaniam. Quia
gaudioſe recepiſſent eū in mane. ꝛ iō ꝑ
iſtos ſignificāt̄ illi q̄ cū gaudio recipiūt
ꝑdicatiōis ꝟbum: ſʒ nō faciūt fructum.
† ¶ Cū𝑞ʒ vidiſſet ficū ꝛc̄. iō ꝑ ip̄ā
ſignificat̄ hypocrita hn̄s tm̄ appar ētiā
ſctitat̄ ꝛ nō opa. ꝓpt qđ dei maledicti
onē icurrit. b ¶ Et cū itroiſſet in
templum: cepit eijcere vendē. ꝛc̄.
alꝰ † habet Iſti ſūt adulteres q̄ leudes falſas vē
dūt ꝑlatis: ꝛ ip̄i eas emūt eccl̄iaſtic̄ bñ
ficus idebite collat̄. † ¶ Et menſas
nū. ꝛc̄. iſti ſūt mali ꝑlati ꝛ curati q̄ ma/
gis ſtudēt pecunias leuādis q̄ aiabus
ſaluādis. † ¶ Et cathe. ꝛc̄. i. eccl̄iaſti
ca facra i q̄b⁹ dat̄ gr̄a. ſic igit̄ dom⁹ dei
ſpelūca latronū efficit̄: q2 latrocinū eſt
q̄cq̄d dict̄ mōis acq̄rit̄. † ¶ Quo au
†mat. 21. a dito prin. ſa. ꝛc̄. Adhuc durat iſta ꝑ
Ioh. 14. b ſecutio ꝯ deteſtātes vitia eoꝝ. Seq̄nt̄
Nec𝑞ʒ ego dico.

A da priuauit: ⁊ de phytoniſſā in philippis. Qui aūt ad faſtigi/
C um tāte pfectiōis aſcēdere nequeūt: petant ſibi pctā dimitti ꝗ
ad vitā mereant̄ intrare ppetuā: ⁊ ſi ne dubio impetrabūt: ſi
tā in ſe peccātib⁹ primo dimiſerit. a ¶ Et cū ſta. ⁊c. Hiero.
Marcus ſuo more ſeptē verſus orōnis dominice vna orōne
cōphendit. His nāq̧ cui dimiſſa ſunt
oīa ꝗd ampli⁹ rogabit niſi ꝙ pſeueret i
eo qđ obtinuit? b ¶ In qua po. ⁊c.
De dei dubitāt ptāte: ⁊ volūt ſubintel/
ligi diaboli eē qđ facit. c ¶ Interro/
gabo. Poterat apta rñſione calūniaꝫ
tētatoꝝ ꝯfutare: ſꝫ prudēter interrogat
vt vel ſilētio ſuo vel ſnīa cōdēnent̄.
d ¶ Si dixerim⁹. Hiero. De lucer/
Pſ.131.c na mūdi obſcurāt̄. vñ dr̄: Paraui lu/
cernā xp̄o meo: inimicos ei⁹ indu. ꝯfu.
e ¶ Quare er. ⁊c. Quaſi. Quē ꝯfite
mini de celo habuiſſe ꝑpheciā: mihi te/
ſtimoniū phibuit: ⁊ ab illo audiſtis in
ꝗ ptāte hec facio. f ¶ Si dixeri. ⁊c.
Quodlibet horū reſpōdeāt: vidēt ſe in
laqueū ruituros: timēt lapidationē: ſꝫ
magis cōfeſſionē veritatis. g ¶ Ne/
q̧ ego dico vo. Bed. Duab⁹ ḋ cau/
ſis ſcia veritatis occultat̄ q̄rentib⁹: cū
aut his ꝗ q̄rit min⁹ intelligit: aut odio
aut cōtēptu veritatis indign⁹ eſt cui de
Ioh.16.c beat aperiri. Propter alteruꝫ dr̄: Ad/
huc multa habeo vobis dicere ꝗ nō po
Mat.7.a. teſtis portare mō: ꝑpter alterū: Noli/
te ſanctū dare canib⁹. Ca. XII
E T cepit il. ⁊c. Lacū. ſiue tor/
cular aut altare: aut illa torcu/
laria quoꝝ titulo quidā pſalmi
ſnotant̄. i ¶ Peregre pfe. Dans
liberū arbitriū operādi: nō mutatione
loci: q̄ vbiq̧ deus: ⁊ oīa cōplet.
¶ Seruum

a ¶ recte fidei. ¶ vos ꝗ tāte pfectiōis ñ eſt/
a te: q̄ accipietis ⁊ veniēt vob̄. Et a
¶ querimonie.
cū ſtabitis ad orādū† dimittite ſi
¶ ꝗ vos leſit. ¶ magna fiducia.
ꝗd habetis aduerſus aliquē: vt ⁊
¶ nō vni⁹: ſed oēs eīn frēs eſtis. ¶ .i. iuſtis.
pat̄ vr̄ ꝗ i celis eſt dimittat vob̄
¶ tremenda ſententia.
pctā vr̄a† Qꝫ ſi vos nō dimiſeri
tis: nec pat̄ vr̄ ꝗ i celis ē dimittet
¶ a bethania.
vob̄ pctā vr̄a. Et veniūt rurſuꝫ b
hieroſolymā. Et cū ambularet i
tēplo: accedūt ad eū ſūmi ſacer
dotes ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores: ⁊ dicūt
¶ q. in beel ꝫebub eīcis demonia.
b ei: † In ꝗ poteſtate hec facis: et
a ¶ aperte filiū dei negāt: quē putāt nō ſu
is ſed alienis viribus ſigna facere.
ꝗs dedit tibi hāc poteſtatem vt
iſta facias? Ieſus autem reſpō/
c dēs: ait illis: Interrogabo vos
et ego vnū verbum: ⁊ reſpōdete
mihi: ⁊ dicam vobis i qua pote/
ſtate hec faciā. Baptiſmus io/
hānis de celo erat an ex homini
b⁹? Rñdete mihi. At illi cogita/
¶ cornute coartati ſyllogiſmo.
d bāt ſecū/ dicētes: Si dixerim⁹ ḋ
e celo: dicet nob̄: Quare ḡ nō cre
f didiſtis ei? Si dixerim⁹ ex homi
nibus: †timem⁹ populū. Oēs
eīn habebāt iohānē q̄ vere ꝑ/
pheta eſſet. Et rñdentes dicunt
ieſu: Neſcimus. Et rñdēs ieſus
a ¶ q̄ nō vultis fateri vos qđ ſcitis.
¶ Hiero. hic cū pu̾ſo puertit̄ deus.
g ait illis: Neq̧ ēgo dico vobis i †
qua ptāte hec faciā. Ca. XII
b E T cepit ill̄ i parabo c
a ¶ domū iſrl̄ plātauit.
lis loq̄† Vineāꝫ pa/ d
a ¶ deus pater humano af e
fectu. b ¶ cuſtodiā an/
gelorum vel murū vrbis.
ſtinauit hō: et circūdedit ſepem †
¶ legem. ¶ templum.
⁊ fodit lacū/ ⁊ edificauit turrim/ e
a ¶ ſacerdotib⁹. ¶ operarijs cōducit ho
ra tertia et ſexta ⁊ nona.
i ⁊ locauit eā agricolis: ⁊ peregre †
pfect⁹ ē. Et miſit ad agricolas i †

Nico.de lyra

B ✱ a ¶ Et cū ſtabi. ad orandū ⁊c.
Sciendū tn̄ ꝙ hoc intelligit̄ de remiſſi
one offenſe: q̄ homo tenet̄ eſſe in cha/
ritate: ſed remiſſio iniurie nō eſt de ne/
ceſſitate. Poteſt ei aliq̄s petere ſm or/
dinē iuſticie recōpēſationē ꝓ iniuria ſi
bi facta. b ¶ Et veniūt rur. hiero.
Hic ponit̄ ꝯfutatio ſacerdotū: ſcribaꝝ
⁊ ſenioꝝ verbo rōnabili: ⁊ pꝫ ſententia
ex dictis Matth. xxi. Ad euidentiam
Queſtio dictorū ⁊ dicēdoꝝ querit̄ vtrū chriſtus
in p̄dicationib⁹ ſuis debuit vitare offē
ſionē vel ſcādalū ſacerdotū: ſcribaꝝ et
phariſeorū: ⁊ arguit̄ primo ꝙ ſic. i. ad
Timo. v. a. dicit̄: Seniorē ne increpa/
ueris: ſꝫ obſecra vt patrē: p̄dicti autem
erāt ſeniores ppl̄i ⁊ pſes. ergo ⁊c. Itē
i. ad Corinth. x. g. dr̄: Sine offenſione
eſtote iudeis ⁊ gētibus ⁊ eccl̄ie dei: cuꝫ
igit̄ facta xp̄i ⁊ dicta fuerint nobis da/
ta ꝓ exemplari: videt̄ ꝙ debuit cauere
ab offenſione p̄dictoꝝ. Cōtra Eſa. viii.
fuerat ꝑphetatū ꝙ xp̄s foret i lapidem
offenſionis ⁊ petrā ſcādali duab⁹ domi
Scandalū bus iſrl̄. Reſpōſio: duplex ē ſcandalū:
duplex actiuū ⁊ paſſiuū. Actiuū non habuit in
xp̄o locū: q̄ tale ſcandalū eſt dictū vel
factū alicui⁹ min⁹ rectū p̄bēs alteri oc/
caſionē ruine: vt habet̄ ex verbis Hie
ro. ſup Matth. Oīa autē facta ⁊ dicta
chriſti fuerūt rectiſſima: ⁊ iō q̄ſtio iſta i/
telligit̄ de ſcādalo paſſiuo: qđ eſt qñ ali
q̄s ex dicto vel facto alteri⁹ bono ſcan/
dalizat̄ ex imp̄fectione ſua: ⁊ iſtud ſcādalū aliqñ ꝓcedit ex ig/
norātia vel infirmitate illi⁹ qui ſcādalizat̄: ⁊ tūc dicta vel fctā
bona occultāda ſūt vel differenda quouſq̧ infirmi vel ignorā
tes inſtruant̄: niſi ſint talia bona ꝗ ſint de neceſſitate ſalutis:
ꝗ nō ſunt omittenda ꝑpter ſcandalū alterius: ſi autē infirmi
vel ignorā/

vel ignorātes poſt inſtructionē debitā in ſcādalo ꝑmaneant: C
iam tale ſcandalū nō ꝓcedit ex infirmitate vel ignorātia ſꝫ ma
licia: ⁊ tale ſcandalū eſt cōtēnendū maxime qñ eſt cōtra bonū
cōe: q̄ bonū cōe ſemꝑ eſt p̄ferendū vtilitati ⁊ paci quoꝝcūq̧
hominū ſingulariū: tale aūt fuit ſcādalū ſacerdotū. ſcribarū et
phariſeoꝝ: q̄ ſua malicia nitebant̄ im
pedire doctrinā xp̄i in qua conſiſtebat
ſalus populi. Itē ſuis malis exēplis ⁊
moribus trahebat̄ populus ad peccā/
dū. Itē ꝑ doctrinā ſuam malā euacua/
bāt dei mādata ꝑpter ſuas traditōes: †Mat.6.b
vt dictū eſt. ſ. ⁊ ideo xp̄s i publico de/
buit vitia eoꝝ rep̄hendere: nec ab hoc
ceſſare ꝑpter eoꝝ ſcandalū: ꝑpter qđ
Matth. xv. b. cū diſcipuli dixiſſet xp̄o.
Scis q̄ iudei audito hoc verbo ſcāda
lizati ſunt. reſpōdit: Sinite illos: ceci †mat.18.b.
ſunt ⁊ duces cecoꝝ. Si cecus ceco du/ Rōnes ad
catū preſtet: ambo i foueā cadūt. Ad argumenta
primū dicendū ꝙ loq̄t̄ de ſenib⁹ hone/
ſtate ⁊ morib⁹: nō de ſenib⁹ etate mali
cia corrupt⁹: q̄ tales ſūt acriter arguē/
di: ſicut Daniel dure increpauit illos
ſenes impudicos: Dañ. xiii. Ad ſecū
dū dicēdū ꝙ hō debet eſſe ſine offenſi/
one iudeis ⁊ gētib⁹: ita ꝙ dicto ſuo vl̄
facto min⁹ recto nō p̄beat alicui occaſi
onē ruine: ſꝫ ſi de veritate ſcādalū ſu/ †mat.21.b.
mit̄ recti⁹ oriri pmittit̄ ꝙ ꝙ veritas re Luc.20.a
linquat̄: ſm ꝙ dicit btūs Greg. ſuper
Ezechielem.
✱ † ¶ Neq̧ ego di. vo. Bed. q. d. Moraliter
Nō dico vobis qđ ſcio: q̄ nō vultis di
cere qđ ſcitis. Duab⁹ aūt cauſis maxi/ Duab⁹ de
me ſcia veritatis ē occultāda querēti/ cauſis ſcia
bus: cū. ſ. is ꝗ querit aut nō ē capax ad v̾itatis oc/
intelligēdū qđ q̄rit: aut indign⁹ eſt vt cultanda
ei debeat apiri: ⁊ h̄ vtrūq̧ ꝯcurrebat.
E T cepit il. in pa. Ca. XII D
Hic cōſequēter ponit̄ cōfuta/
tio ſacerdotū ⁊ ſeniorū in pa/
rabolis. Et primo ponit̄ ꝯfutatio ſa/
cerdotū. ſcđo phariſeoꝝ ⁊ herodiano/
rū/ ibi: Et mittūt ad eū. tertio ſaduceo/
rū/ ibi: Et venerūt ad eū ſaducei: quar/
to ſcribarū/ ibi: Quō ergo dicunt ſcri/
be. Sententia prime partis pꝫ ex di/
ctis Matth. xxi. exceptis ꝗ ſequunt̄:
d ¶ Vineā paſti. homo. i. coluit: ⁊
dicit̄ a paſtus paſſa paſtū: ⁊ eſt ꝑprie
modus colendi quo ponit̄ fimus vel
pinguedo terre circa radicē vinee vel Ariſtotel
arboris: radices eīn ſm ph̄m. ii. de aīa
ſunt ori ſimiles: q̄ ſicut in animalibus
ꝑ os ſumit̄ alimētū vnde animalia nu
triunt̄: ſic ꝑ radices trahit̄ alimētū ter
renaſcētiū. e ¶ Et fodit lacū. La/
cus ꝑprie dicit̄ locus vbi recipiuntur
aque a riuulo ⁊ ibi colligunt̄: ⁊ ad ſi/ † mat.21.b
militudinem hui⁹ locus vbi recipit̄ vl̄ Luc.20.b.
nō fluēs a torculari dicit̄ hic lacus. Eſaie.5.a
✱ Hic eſt he Moraliter
Moraliter. e ¶ Et cepit illis in
parabolis loqui: vineam paſti/
nauit homo: Id eſt chriſtus planta/
uit eccleſiaꝫ ſanguine ſuo. † ¶ Et cir
cumdedit ſepem: Id eſt euangeli/
cam doctrinam. e ¶ Et fodit lacū:
id eſt abundantie ſpiritusſancti deflu/
xum. e ¶ Et edificauit turrim: Id
eſt ſpiritualem angelorum cuſtodiam.
† ¶ Et locauit eam agricolis: id
eſt chriſtianis. † ¶ Et pegre profe
ctus eſt. Beda. Non loci mutatione: ſed abire dicitur a vi/
nea: q̄ vinitoribus liberum operandi arbitrium dereliquit.
† ¶ Et miſit ſeruos ſuos ad agri. i. bonos epos ad ma/
los chriſtianos arguēdū: ⁊ aliquos ceciderūt vt iohannē Da
maſcenū: cui abſciderūt manū: ⁊ ſanctū Bricium cōtumelijs
✱ affictum

a ¶ Seruū. Prīo miſſus ē moyſes: q̄ fructū legis quē dede
rat a cultorib⁹ inq̄rebat: ſ; ceſum dimiſerūt ⁊ vacuū. vñ: Irri
Pſ.105.c. tauerūt moyſen in c. ⁊ a. ſ. dñi: ⁊ vexat⁹ eſt moyſes ꝓpter eos
⁊c. b ¶ Et iterū mi. aliū ſer. Dauid ⁊ alios pſalmiſtas q̄
miſſi ſūt poſt moyſen vt cultores vinee ad exercitiū boni opis
excitarent. S; ipm q̄; dauid qui caput
pſalmodie ⁊ ſono in ſpūſctō claruerat:
3.Re.12.d abiecerūt dicentes: Que nob pars in
dauid: aut que hereditas in filio iſai.
c ¶ Et rurſu; aliū. Prophaꝝ choꝝ
cū ſuis ſocijs: q ſuis atteſtatiōib⁹ pplm
cōuenerūt: ⁊ mala huic vinee vētura ꝓ
dixerūt. Et rurſu; aliū mi. ⁊c. His
trib⁹ ſuoꝝ gdib⁹ oēs doctores q̄ ſub le
ge ⁊ ꝓphis fuerāt itelligim⁹. vñ alibi:
Luc.24.f Neceſſe eſt ipleri oīa q̄ ſcripta ſunt in
lege moyſi ⁊ ꝓphis ⁊ pſalmis de me.
d ¶ Quia reuerebunt. Nō h igno
rādo dixit: q; oīa nouit: ſ; ſp ambigere
dr de⁹: vt libera volūtas hoī reſeruet.
¶ Beda. Interrogem⁹ arriū ⁊ euno
miū: ecce pr̄ dr ignorare ⁊ ſniaȝ tēpat:
⁊ q̄tū in nob eſt dr eē mētit⁹: q̄cq̄d ꝓ
pře rñderint h intelligāt ꝓ filio q̄ ſe di
cit ignorare ꝯſūmatiōis diē. e ¶ Co
loni āt. Beda. Probat iudeoꝝ pnci
pes nō p ignorātiā xp̄m crucifixiſſe: q;
†mat.21.d. itellexerunt eū eſſe. de q̄ dr: Poſtula a
Pſ.2.b me ⁊ da. tibi gen. here. tuā ⁊c. Vñ ſibi
Ioh.12.c ꝯſulētes dicebāt: Ecce mūd⁹ tot⁹ poſt
eū a. ⁊ ſi dimittim⁹ eū ſic: oēs credēt in
eū. Hereditas q̄ filij dei eccl̄ia ē de cū
ctis gētib⁹ ei data quā ſāguīe acq̄ſiuit:
reſurgēdo poſſedit. Hāc mali coloni ꝑ
rige moliebant: cū eū crucifigētes fidē
ei⁹ extiguere: ⁊ ſuā iuſticiā q̄ ex lege eſt
ꝯſtituere nitebant. f ¶ Et eie. Notat
†Pſ.117.c ptinaciam eoꝝ: q̄ nec crucifixo ac reſu
mat.21.d ſcitato dño ad p̄dicationē aploꝝ credē
Luc.20.c. voluerūt. ſ; q̄ſi vile cadauer ꝓiecerūt:
q; q̄tū in ſe erat a ſuis finib⁹ excluden
tes gentibus ſuſcipiendum dederunt.
matth.21.d g ¶ Veniet ⁊c. Be. Auferet a vob
regnū dei: ⁊ dabit gēti facienti fructū
ei⁹. Hoc āt diuinit⁹ fuiſſe ꝓcuratū ꝓ
phetico teſtimonio vel exēplo ꝓbat di
cēs: Nec ſcripturā hāc legiſt ⁊c.
¶ Hiero. Vinea dat alijs ab oriēte ⁊
occidēte ⁊ auſtro ⁊ aqlone veniētib⁹ ⁊
†mat.21.d. recūbētib⁹ cū abrahā: iſaac ⁊ iacob in re
Luc.19.g gno celoꝝ. ¶ Beda. Moralit. Cuicū
Moraliter q; fidelium myſteriū baptiſmi vt opan
do exerceat cōmittit: q̄ſi vinea quā ex
colat ei locat. Mittit ſeru⁹ vn⁹ ⁊ alt ⁊
terti⁹: q̄ de fructu accipiāt: cū lex: pſal
†mat.22.b modia: ꝓphetia: q; āmonitionē ad bñ
Luc.20.d agēdū ppls ſequat legit: ſ; miſſus ſer
uus ꝯtumelijs affect⁹ vl ceſus eijcit: cū
ſermo auditus vel ꝯtēpnit vel blaſphe
mat. Miſſum heredē q̄tū in ſe ē occi
dit: q ⁊ filiū dei ꝯculcat: ⁊ ſpūi grē q̄ ſā
ctificat⁹ eſt ꝯtumeliā fac. Perdito ma
lo cultore vinea dat alij: cuȝ dono grē
qd ſupb⁹ ſpernit humil ditat. Manū
mittere in ieſu;: timore turbe retinent
cū q̄libet ſolo noīe ſup eā quā non dili
git eccl̄iaſtice fidei ⁊ pac vnitatē ꝓpē
al. tēnſum cohabitātiū multitudinē aut erubeſcit:
aut timet ipugnare. cū āt ipſe fuerit ꝑ
ſeq̄ndo eccl̄iam q̄ſi dñm crucifigere ⁊
Heb.6.b oſtētatui hr̄e gaudebit. h ¶ Lapidē
quē re. Hiero. Lapis reprobus quē
geſſit āgul⁹ ꝯiūgēs in cena agnū cū pa
ne. finiēs vet⁹: nouū icho ās ⁊c. h p̄ſtat
†mat.22.c mira in ocul nr̄is. i ¶ Et mittūt ad
Luc.20.d ⁊c. Bed. Turbā timebāt: atq; qd p ſe
Ro.13.b nō poterāt: frene ptāt manib⁹ efficere
tēptabāt vl vt ipi a morte ei⁹ viderent
imunes.

Imunes. Nup eñ iudea ſub auguſto ceſare q̄ñ in toto orbe ce
lebrata ē deſcriptio ſtipendiaria facta erat. Vñ ſeditio magna.
Alij dicebāt romāis ꝓ oīb⁹ militātibus debere tributa ꝑſolui.
Phariſei nō debere pplm dei q̄ decimas ⁊ q̄ in lege p̄cipiebam
tur ſolueret: ſubiacere legib⁹ hūanis. Cui⁹ ſeditōis fomes adeo
inualuit: vt poſt reſurrectionē dñi pa
triā ⁊ gentē ⁊ regnū ⁊ oīa ꝑdere malu
erint: q̄ eſſe tributarij. k ¶ Magi
ſter ſcimus. Be. Blāda ⁊ fraudulen
ta interrogatio ad hoc ꝓuocat rñden
tē vt magis deū q̄ ceſarem timeat: ⁊ di
cat nō debere tributa ſolui: vt audien
tes herodiani ſeditiōis ꝯ romanos au
ctorē teneāt. l ¶ Qui ſciens verſu.
Qui putant interrogationē ſaluatoris
ignorationē eſſe nō diſpēſationē: ex h
loco diſcāt q potuit ſcire cuius imago
eſſet. S; interrogat vt ad ſermonē eo
rū cōpetēter rñdeat. m ¶ Denariū.
Denarius gen⁹ nūmi qui ꝓ. x. nūmis
computat: ⁊ habet imaginem ceſaris.
n ¶ Reddite ergo q̄ ſunt ceſa. ce.
Hoc ipſe fecit ꝓ ſe ⁊ ꝓ petro ſoluendo
tributa. Que ſunt dei deo. Hoc q̄;
fecit pr̄is implēs volūtatē. Alit: Red
dite q̄ ſunt ceſaris ceſari: impſſio
nē ſue imaginis. Que ſunt dei deo.
aīaȝ lumine vultus eius illuſtratā. vñ:
Signatū eſt ſup nos lumē vult⁹ tui ⁊c. Pſ.4.b
¶ Saducei ⁊c.

¶ ū i ꝓuētu fruct⁹: q; null⁹ erat a ¶ ꝓbaſ
a tpe ſeruū: vt ab agricol accipet
¶ Fructus vinee obedientia.
de fructu vinee. Qui appreben
a ¶ alij ꝓbe ceſi: alij vulnerati: alij occiſi.
ſum cū ceciderunt et dimiſerunt
b vacuū. Et iteꝝ miſit aliū ſeruum
ad illos: ⁊ illū i capite vulnerauē
c rūt: ⁊ ꝯtumelijs affecerūt. Et rurſū
aliū miſit: ⁊ illū occiderūt ⁊ plureſ
alios q̄ſdā cedētes: alios vō occi
a ¶ chriſtū vnigenitū.
dētes. Adhuc ḡ vnū hñs filiū †
chariſſimū: ⁊ illū miſit ad eos no
¶ p ironiā. ¶ als verebunt.
d uiſſimū/ dicēs: q; reuerebūt filiū
e meū. Coloni āt dixerūt ad inuicē:
†hic ē heres. Venite occidam⁹ eū ⁊ a
nr̄a erit hereditas. et app̄hēdētes
a ¶ id eſt plebē dicentes: q; ſamaritanus es
tu: ⁊ demonium habes.
f eū occiderūt/ ⁊ eiecerūt extra vineā.
g Quid ḡ faciet dñs vinee: Veniet
⁊ ꝑdet colonos ⁊ dabit vineā alijs.
¶ q̄ſi: q̄ alio mō iplebit h ſcriptura. ¶ xp̄m.
h Nec ſcripturā hāc legiſt: †Lapidē
a ¶ magri q̄ ſe ⁊ alios deo dignā domū edifi
quē reprobauerūt edificātes: h fa
care debebāt. a ¶ duos cōdēs in ſemetipo
ex vtroq; populo vnā ciuitatem ⁊ vnū tem
plum ſibi edificans.
ctus ē i caput āguli: a dño factū
eſt iſtō: ⁊ ē mirabile in ocul nr̄is.
a ¶ q̄ſi mētitū ꝯ ſcīn q̄ mag xbāt eū hō di
xiſſe ipe eū ē heres: illi mali coloni b ¶ ad
modicū timore retardant: q; nōdū venerat
†Et q̄rebāt eū tenere: ⁊ timuerūt ꝑ
hora eius. ¶ id eſt ꝓpter.
turbā. Cognouerūt ei qm̄ ad eos
¶ als dixerit.
parabolā hāc dixerit. Et relicto il
i lo abierūt †Et mittūt ad eū q̄ſdā a
a ¶ militib⁹ herodis q̄ hieroſolymis erāt il
lis diebus.
ex phariſeis ⁊ herodiānis vt eū ca
perēt in vbo. Qui venientes dicūt
a ¶ mellitis ſermonibus circūdāt ſic apes
mel portantes in ore: aculeū in dorſo.
k ei: Magr̄ ſcim⁹ q; verax es/ ⁊ nō †
curas quēq̄. Nec ei vides i faciē
hoīm: ſ; in vitate viā dei doces.
Lz dari †tributū ceſari: an ñ dabi
l m⁹? Qui ſciēs verſutiā eoꝝ/ ait ill:
a ¶ ſapia ſapient agit vt ſuis ſmōib⁹ capiāt
m Quid me tēptatis? afferte mihi de
nariū vt videā. At illi obtulerūt ei.
Et ait ill: Cui⁹ ē imago hec ⁊ iſcri
ptio? Dicūt ei: ceſaris. Rñdēs āt
¶ qd neceſſitatis.
n ieſus ait ill: †Reddite ergo q̄ ſūt †

Nico. de lyra

a ¶ Hic ē heres. Ex h dicit Beda
q ſacerdotes ⁊ legiſperiti habuerūt co
gnitionē de ieſu q ipſe erat vere chri
ſtus in lege ꝓmiſſus: ſed iſta cognitio
poſtea ex inuidia fuit in eis obſcurata:
⁊ hoc plenius fuit declaratum Mat.
xxi. in queſtione quadā de hoc mota in
fine huius capli. b ¶ Et querebāt b
eū tenere. Ex q̄ ptȝ eoꝝ obſtinatio in
malo. c ¶ Et timuerūt turbā. Ex q̄
ptȝ q ex ſolo timore ppli retardabāt a
morte ei⁹. d ¶ Et mit. ad eū. h ꝯſr
deſcribit ꝯſutatio phariſeoꝝ ⁊ herodi
anoꝝ. ⁊ ptȝ ſnia ex dictis Matth. xxii.
Et venerūt
afflictū: ⁊ ſanctū Thomā cantuari Moraliter
enſem occiſum: ⁊ de pluribus alijs ſilia
legunt. † ¶ Adhuc ergo vnū hñs
filiū ⁊c. Hic eſt chriſtus qui mittit in
uiſibiliter a patre q̄ñ aliquē inſtigat ad
bonū: ſed aliqui ſunt ingrati eius inſti
ctum non ſolum repellentes ſed ⁊ peſ
ſime agentes: ꝓpter quod q̄tuȝ in eis
eſt occidunt euȝ. de quibus dicitur He
bre. vi. a. Rurſus crucifigentes filium
dei. Et ſic dei iuſticia mali perduntur ⁊
vinea locatur alijs cum eoꝝ loco boni
ſubrogant. b ¶ Et querebant euȝ
tenere: ⁊ timuerunt turbā ⁊c. Ra
banus. Hoc quotidie geritur in eccle
ſia: cum quilibet ſolo nomine ſup eam
quam diligit eccleſiaſtice fidei et pacis
vnitatem ꝓpter cohabitantium fratrū
bonoꝝ multitudinem aut erubeſcit aut
timet impugnare. † ¶ Magiſter ſci
mus quia verax es et non curas
quenq̄. Nec em ⁊c. Cōmuniter di
citur: qui bene ſcit vngere bene ſic pun
gere. propter quod minutores vngunt
oleo oliue lāceolas ſuas: vt melius poſ
ſint venam pungere: ⁊ ſic fecerūt iſti et
ſimiliter alij ꝓditores. † ¶ Reddite
ergo q̄ ſunt ce. ⁊c. p herodianos qui
glriantes in pellib⁹ iterp̄tant: plati hū
orati ſignificātur. p phariſeos qui in
terpretantur diuiſi: ſignificant religio
ſi habitu ⁊

a ¶ Saducei ⁊c. Due hereſes erāt i
iudeis: phariſeo⁊ ⁊ ſaduceo⁊: phariſei
traditionū ⁊ obſeruationum (quas illi
deuteroſis vocāt) iuſticiā pferebāt: vñ
⁊ diuiſi vocāt a pplo: Saducei aūt.i.
iuſti ⁊ corpis ⁊ aīe reſurrectionē nega
bāt. Saducei ⁊c. Beđ. Qui reſurre-
ctionē corpo⁊ eē negāt: vel nō credūt:
aīas iudicātes interire cū corporibus.
Recte hmōi fabulā fingūt: q̄ deliramē
ti arguat eos q̄ aſſerūt reſurrectionem
corpo⁊. Potuit aūt ⁊ i gēte eo⁊ aliqñ
h accidere. b ¶ Septe er. ⁊c. Beđ.
Myſtice Turpitudinē fabule opponūt: vt reſur
rectionē negēt. Sz myſtice ſeptē frēs
ſine filijs defūcti oībus reprobis con-
gruūt: q̄ p totā vitā (q̄ ſeptē dieb⁹ vol-
uit̄) a bono ope ſteriles ſūt: q̄bus viri-
tim moriētib⁹ ad vltimū ⁊ ipſa mūda-
na ↄuerſatio morit̄.i.trāſit: q̄ſi vxor in
fecūda: quā illi ſine fructu boni opis ex
egerūt. ¶ Hiero. Mulier ſterilis nec
relinquēs ſemē ex ſeptē frib⁹: nouiſſi-
me moriēs ſynagogā ſignificat relictā
quaſi mortuā a ſpū ſeptiformi: q̄ ſeptez
pr̄iarchas impleuit: q̄ nō reliq̄runt ei
ſemē abrae qđ xp̄s ē: lz eī iudeis nat⁹
tñ gentib⁹ datus. Hec mulier mortua
xp̄o: nulli de ſeptē in reſurrectiōe iun-
get̄: ſeptenario aūt pfecto⁊ vniuerſitas
ſignificat̄: ſicut verſa vice p Eſaiaz đr:
Eſa.4.a Apphēdent ſeptē mulieres virū vnū.
Septē ſūt ecclie q̄s dñs vn⁹ amat: ar-
guit caſtigat: adorāt eī vna fide. He
ſūt ſeptē ſporte fragmētis panū plene.
Panes verba ſpūſſcti. Sporte ſo ec
B cleſie. Panes ieſus bñdicens fregit: ⁊
diſcipuli ei⁹ diuiſerūt turbe: cū die ſepti
mo bñdixit opa ſua reqeſcēs i eis. Aña
luce facta pmo die q̄ ē ſapie ⁊ firmamē
to in ſcđo: q̄ eſt itellect⁹: ⁊ arida tertio:
q̄ eſt ↄſiliū: ⁊ luminib⁹ quarto: q̄ ſūt vir
tutes: ⁊ volatilib⁹ ⁊ piſcib⁹ q̄nto: q̄ ſūt
ſcie: aīatis ⁊ aīavīuēte ſexto.i.hoīe ad
imaginē dei facto: qđ ē pietatis: ſeptio
die ſpū timoris dñi q̄ pmanet ſcđm i ſe
culū ſeculi: ⁊ replet orbē terra⁊: ſctā ec-
cleſia replet̄ nō habēs maculā neq̄ ru
gā. Ideoq̄ ecclia ſeptiformi.i. pfecto ti
more replet̄: q̄ iuſt⁹ vix ſaluabit̄: q̄ ro-
Ps.142. gat: Nō itres i iudiciū cū ſer. tuo dñe:
q̄ nō iuſti: i ↄſpectu tuo oīs viuēs. De
his ſeptē q̄litatib⁹ ſpūs cōmemorat da
uid: q̄d negligētia nr̄a peperit: q̄d dili-
gētia q̄ſierit: q̄d diuina pudētia cōtu-
lerit: q̄d inimici inſtigatio fraudauerit:
q̄d obliuio lubrica ſubtraxerit: q̄d hūa-
na fragilitas intulerit: quid ignorātia
imprōuida feſellerit: hos oēs affectus
Ps.7.d in pſalmis īuenim⁹. Prim⁹: Concepit
Ib.118.c dolorē ⁊ pepit iniq̄tatē. Secūd⁹: Pre-
Ibi.50.b ueni in maturitate ⁊ clamaui. Tertius
Ibi.16.c In certa ⁊ occul. ſa. tue ⁊c. Quart⁹ ē.
Ibi.30.d Inimici mei aīam meā circūdederunt.
Ibi.37.b Quint⁹. Obliuioni datus ſū tanq̄ mor
Ibi.24.b tuus.a.c. Sext⁹. Qm̄ lūbi mei impleti
ſūt illuſiōibus. Septim⁹: Delicta iuuē
tut̄ mee ⁊ ig. meas ⁊c. Hos affectus
ſpūs ſeptiformis eneruat vel eliminat
⁊ illuminat. Vñ: ſeptem lucerne ab au
ſtro ardētes: ⁊ aq̄lonares tenebras in
tabernaculo dñi illuminātes. Spūs ſa
piētie i pigro negligētiā repellit. Spi-
rit⁹ itellect⁹ diligētiā rōnabilit̄ querit.
Spūs cōſilij diuinā pudētiā prudeut̄
innuit. Spūs ↄtūs inſtigationis for-
titer retūdit. Spūs ſcie obliuionem lu
bricā diu eē nō ſinit. Spūs pietatis hu
manam

a ¶ Numum: tributū: pecuniā. b ¶ qđ
volūtatis. ¶ vos ⁊ decimas: pminas.
ceſaris ceſari: et que ſunt dei
a ¶ q̄ inſidiarū calliditate pualere non
poterāt. b ¶ .i. ſup ſapiā eius.
deo. Et mirabant̄ ſup eo. † Et a
a venerunt ad eum ſaducei qui
dicunt reſurrectionē nō eſſe: ⁊
interrogabāt eū dicētes: Ma
giſter: †moyſes ſcripſit nobis: †
vt ſi cui⁹ frater mortu⁹ fuerit: et
dimiſerit vxorē ⁊ filios nō re-
liquerit: accipiat frater ei⁹ vxo
rē ipi⁹ ⁊ reſuſcitet ſemē fri ſuo.
b Septē ḡ frēs erāt: ⁊ primuſ ac
cepit vxorem et mortuus eſt:
nō relicto ſemine. Et ſecūdus
¶ ipſe
accepit eam et mortuus eſt: et
nec iſte reliquit ſemen. Et ter-
tius ſimiliter. Et acceperūt eā
ſilr̄ ſeptē: ⁊ nō reliq̄rūt ſemen.
Nouiſſima oīm defuncta eſt ⁊
¶ mundana conuerſatio.
mulier. In reſurrectione ergo
†cū reſurrexerint cui⁹ đ his erit
vxor? Septē eī habuerūt eā
vxorē. Et rñdēs ieſus ait ill̄:
¶ quia.
Nōne ideo errat̄ nō ſcientes
¶ ideo. ¶ chriſtum.
ſcripturas neq̄ ↄtutē dei? Cū
c eī a mortuis reſurrexerit: neq̄
a ¶ nemo ibi morit̄: nemo naſcitur: nec
infans nec ſenex ibi.
nubēt neq̄ nubent̄: ſed ſūt ſi-
a ¶ ſoluta q̄ſtiōe pbat reſurrectionē eſſe
d cut angeli dei i celis. De mor
tuis aūt q̄ reſurgant nō legiſt̄
i libro moyſi ſup rubū: quō illi
a ¶ hic pbat eternitatē aīarū.
dixerit de⁹: inquiens: †egō ſuz
deus abraā et de⁹ iſaac et de-
¶ hic reſurrectionē corporum.
us iacob: Nō eſt de⁹ mortuo-
ru⁊: ſed viuo⁊. Vos ergo mul
tū errat̄. †Et acceſſit vnus de b
ſcribis q̄ audierat illos cōqui
rentes: et vidēs quoniā bene
c illis reſponderit: interrogauit †
a ¶ cū in diuerſis libris diuerſe ordinēt̄
eū qđ primū⁊ eſſet oīm māda c
tum. Ieſus aūt rñdit ei: quia d
e primū oīm mandatū ē † Audi
a ¶ vbi gentiū multi ſunt.
iſrl̄ dñs deus tuus deus vn⁹
eſt: Et diliges dñm deum tu-
um ex toto corde tuo: et ex to-
ta aīa tua: et ex tota mēte tua:
¶ .i. maximū.
et ex tota ↄtute tua: Hoc ē pri
mū mandatū. Secundū autē

manā fragilitatē clemēter īdulget. Spi C
ritus timoris improuidā ignorantiā ar-
dēter ⁊ hīc decoquit ⁊ hīc replet. Sapiā
domū edificat. Intellect⁹ gubernacula
īuenit. Cōſiliū bona diſcreta facit. Vir-
tus ī patiā aīam poſſidet. Scia diuitie †Mat.22.c.
fidei ⁊ ſalut̄ mūera acq̄rūt. Pietate p Luc.20.e
ſperitas pñt̄ vite ⁊ future ↄſiſtit. Timo Act.23.b
re hūilitas ↄſeruat̄ ⁊ oē pctīm expellit̄:
q̄ initium ſapie timor dñi. c ¶ Neq̄
nu. neq̄ nu. ⁊c. Beđ. Greco idioma-
ti latina ↄſuetudo nō rñdet: Nubere ei †Deu.25.b
pprie mulieres dicūt̄ ⁊ viri ducere: ſed
nos ſimplr̄ dictū ītelligam⁹: neq̄ nubēt
viri neq̄ nubēt̄ mlieres. d ¶ De mor
tuis aūt ⁊c. Hiero. In q̄ ſiſitudo vr̄a:
in q̄ ignis ardebat: ſz nō ei⁹ ſpinas ↄſu
mebat: ſic vos eloquiū meum inflāmat:
nec ſpinas ſub maledicto germīatas ab
ſumit. Inquiēs: De⁹ abraā ⁊ deus
iſaac ⁊c. ter deū noiando trinitatem ſi-
gnificat: deū iterās vnā ſbſtātiā. Viuūt
aūt q̄ vēdicāt portionē ſuā quā elegerūt.
Mortui ſo ſūt q̄ qđ vēdicauerūt pdide
rūt. ¶ Beđ. Cū multa aptiora teſtimo-
nia de reſurrectione poſſet pferre: h tñ
ptulit q̄ ſtis ambiguum: q̄ ſaducei nec
angelos nec ſpm̄ nec reſurrectionē cor-
porū cōfitent̄: ⁊ aīarū interitū mentiūt̄.
tñ q̄nq̄ libros moyſi recipiunt: pphes
reſpuūt. Stultū ḡ erat eo⁊ teſtimoniū p-
ferre: quo⁊ auctoritatē nolebant recipe.
Porro ad eternitatē aīarū pbandā po
nit exemplū: Ego ſū de⁹ abraā ⁊ de⁹
iſaac ⁊ de⁹ ia. ⁊ infert: De⁹ nō ē mor
tuo⁊ ⁊c. vt cū pbauerit aīas manere aīs nō hȝ
poſt mortē: nō eī poterat de⁹ eē eo⁊ q̄ † vxorem
nō ſubſiſterēt: ↄñr inducerēt corpo⁊ re-
ſurrectio: q̄ cū aīabus vel bona vel ma-
la geſſerūt. e ¶ Interrogauit ieſū. D
Hiero. Quid ſibi vult hec q̄ſtio: cū hoc
ſciāt oēs periti i lege? Sz diuerſe i Exo
do ⁊ Leuitico ⁊ Deu. ordināt̄ mādata.
De his eī duob⁹ vberib⁹ ſup pectora
ſpōſe leuat̄ aliē nr̄a infantia. f ¶ Pri
mū oīm ⁊c. Maximū qđ aū oīa debe-
mus ī corde: q̄ſi vnicū pietat̄ fūdamētū
locare: h eſt.ſ. cognitio atq̄ ↄfeſſio diui-
ne vnitatis cū executiōe diuine opatio-
nis q̄ in dilectōe dei ⁊ pximi pficit̄: hec
eſt fides q̄ p dilectionē opat̄.
¶ Bene ma- †Exo.3.b
Mat.22.c

Nico. de lyra

a ¶ Et ve. ad eū ſa. hic ↄñr ponit̄
cōfutatio ſaduceo⁊: ⁊ diuidit̄ in duas ꝑ Diuiſio
partē principalē ⁊ incidentalē. ſcđa ibi:
Et acceſſit vn⁹ de ſcribis. ſnia prime par
tis pꝫ ex dict̄ Matth. xxu. b ¶ Et ac †mat.22.d
ceſſit. Hec eſt ps incidētalis: q̄ ei xp̄s
cōfutauerat rōnabiliter phariſeos ⁊ ſa-
duceos: h vidēs q̄dā ſcriba queſiuit ab
eo. c ¶ Qđ eſſet pri. ⁊c. q̄ de h erāt
tūc queſtiōes apud ſapiētes. d ¶ Ie- aſtieſum
ſus aūt re. ei. ⁊ pꝫ ſnia ex dict̄ Mat
xxu. exceptis que ſequūt̄.
※ Bene ma- Moralit̄
※ ſi habitu ⁊ vita ab aliis diuiſi: et iſti †Deu.6.c
reddere debent deo deuotionē: ⁊ mūdo Mat.22.d
vitam exemplarem. †¶ Magiſter/ Luc.10.e
moyſes ſcripſit nobis ⁊c. exponat̄
vt. ū. Matth. v. † ¶ Interrogauit
eum quod eſſet primū oīm man-
datum ⁊c. Iſte querebat de primitate
dignitatis: vt patet ex ſequentibus: p-
pter quod ſibi ſimiles ſunt nouitij q̄ ſta-
tum ardua religionis volūt facere ⁊ nō
potentes recedunt a religione.
※ Quomodo

a ¶ Bñ magiſter. Be. Oñdit ſcriba in hac rñſiõe inter ſcribas ⁊ phariſeos grauẽ q̃ſtionẽ diu ꝯſatã eſſe: qḋ eſſet primũ mãdatũ ⁊ maximũ in lege. Alij hoſtias ⁊ ſacrificia laudabãt. Alij fidei ⁊ dilectiõis opa p̄ferebãt: q2 plurimi patrũ añ legẽ abſq; oĩ ſacrificioꝝ ꝯſuetudine ex fide tm̃ q̄ p dilectionẽ opat̄ deo placuerãt. nemo ãt abſq; fide ⁊ dilectiõe. In q̃ ſnia ſcriba iſte declarat ſe fuiſſe. b ¶ Nõ lõge ⁊c̃. Iſido. Oĩs ad tẽptandũ venerit: lõgioꝛ nãq; ẽ ignorãtia q̃ ſcia vt ſaduceis d2: Erratis neſcientes ſcripturas neq; ꝟtutem dei. ¶ Beda. Matthe⁹ dicit q2 tẽptãdo q̃rebat: cui ſm̃ Marcũ d2: Nõ lõge es a regno dei. cũ ſcṗtura dicat: In ſimplicitate cordis q̃rite illũ: q̃m inuenit̃ ab his q̃ nõ tẽptãt eũ. S3 foꝛte audito rñſo dñi moꝛ ad pietat' grãꝫ redijt: ⁊ quẽ p̄us tẽptãdo decipiendũ putauit: moꝛ ãplectẽdo ſeq̃ndũ cognouit. Aut certe tẽptationẽ accipiam⁹ nõ malã q̃ſi decipe volent' inimicũ: ſ3 cautã q̃ſi experiri ãpli⁹ volẽtis ignotũ. ſm̃ illud: Qui facile credit leuis ẽ coꝛde ⁊ minoꝛabit̃.

Eccl.19.a

c ¶ Et nemo. q2 in ſermonib⁹ ꝯfutant̃: vltra nõ interrogãt: ſed apte cõp̄hẽſum romane p̄tãti tradũt. Vñ p3 venena inuidie ſupari poſſe: ſ3 difficile q̇eſcere.

†mat.22.b
Luc.20.g

d ¶ Sede a dextris ⁊c̃. Nõ in h̄ īfirmitatẽ filij: ſ3 q2 alter in altero opat̃ oſtẽdit. Nã ⁊ filius ſbijcit inimicos prĩ: ⁊ deũ p̄rẽ gl̃ificat ſuper terrã. e ¶ Cauete. Beda. Nota q2 nõ vetat eos q̃ huĩ⁹ officij ſunt in foro ſalutari. p̃mo ſedere: ſ3 q2 h̄ amãte q̃ſi ip̃robos docet eſſe cauẽdos. ani/mũ. ſ. nõ ḡdũ redargueñs. Quis ⁊ h̄ nõ culpa careat eũ in foro litib⁹ inẽeſſe: q̃ in cathedra moyſi magr̄ vult appellari.

†Ps.19.a.

Duab⁹ de cauſis vane gl̃ie cupidos cauere iubemur: ne eoꝝ ſimulatiõe ſeducamur: vel emulatiõe ad idẽ inflãmemur. f ¶ Qui deuoꝛãt do. ⁊c̃. q̃ſi p̄ſoni in iudicio futuri: ab īfirmis ⁊ pctõꝝ ꝯſcia turbatis pecuniã accipe nõ dubitãt: cũ cõmẽdet deo oꝛõnẽ manus poꝛrecta ad dãduꝫ: nõ collecta ad accipiẽdũ q̃bus illud cõgruit: Oĩo ei⁹ fiat in pctm̃.

Eccl.4.d.
Ps.108.a.
†mat.23.a
Luc.11.f
et.20.g

g ¶ Gazophylaciuꝫ. Be. Phylare grece: ſuare latie. Gaça p̄ſice: diuitie. Gaçophylaciuꝫ loc⁹ q̃ diuitie ſeruant̃: ⁊ arca. ſ. in q̃ p̄pli donaria ꝯgregabant̃ ad vſus tẽpli.

Gaçophilacium
4.Re.12.b

Vñ in li. Regũ. Tulit ioiada pontifex gaçophylaciũ vnũ: apuitq; foramẽ deſuper ⁊c̃. ⁊ poꝛtic⁹ in q̃b⁹ ſeruabant̃. Vñ hec v̄ba locut⁹ ẽ ieſus in gaçophylacio docens in templo. h ¶ Aſpiciebat quõ. Sic appetitores p̃mat⁹ ⁊ vane gl̃ie cauẽdos eſſe dixit: ⁊ ſimulatione oꝛãtib⁹ ꝑlixi⁹ iudiciũ p̄dixit: ſic etiã offerẽtes iuſto examie diſcernit: vt retribuat ſingul' ſm̃ coꝛ ⁊ opa: qḋ ⁊ hodie facit in eccl'ia.

Allego.

i ¶ Diuites. Be. Allego. Diuites iudei de iuſticia leg' elati. Vidua pauper. eccl'ia q̃ ſpm̃ ſupbie ⁊ tpales reꝝ ꝯcupiſcẽtias q̃ſi mũdi diuitias abiecit. Vidua: q2 eius vir ꝓ ea moꝛtu⁹ eſt: ⁊ ab ei⁹ ocul' occult⁹ ĩ celo ẽ. Hec duo minuta offert: q2 in cõſpectu diuie maieſtat' q̃ oblatões deuote nr̃e opatiõis q̃ſi certo nũero ꝯſcripte ⁊ cõſignate ſeruant̃: vel dilectionẽ dei vel p̄xĩ: vel fidei oꝛõniſq; mũera deo offert. Que reſpectu fragilitatis minuta: ſed merito pie intentionis accepta: cunctis ſuperboꝛum iudeoꝝ opibus preſtant.

ſile eſt illi. Diliges p̄ximũ tuum tanq̃ teipm̃. Maius hoꝝ aliud mãdatũ nõ eſt. Et ait illi ſcriba:

a Bñ magiſter in veritate dixiſti: a q2 vnus ẽ deus: ⁊ nõ ẽ alius p̄ter eũ. Et vt diligat̃ ex toto coꝛde: ⁊ ex toto intellectu: ⁊ ex tota aĩa: ⁊ ex tota foꝛtitudiẽ: ⁊ diligere b p̄ximũ tãq̃ ſeipm̃ maius ẽ oĩbus holocauſtomatib⁹ ⁊ ſacrificijs. Ieſus aũt vidẽs ꝙ ſapiẽter

a ¶ quia noui teſtamenti ſententie ⁊ euangelice p̄fectioni conſentit.

b rñdiſſet/ dixit illi: Nõ lõge es a c regno dei. †Et nemo iã audebat eũ interrogare. Et reſpondens d

a ¶ Hiero. palam loquit̃: vt inexcuſabiles ſint: ⁊ vt ignis incẽdit arida ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ exempla.

ieſus dicebat docẽs in templo.

a ¶ nõ rep̄hendunt̃: quia chriſtũ dauid filiũ dicũt: ſ3 q2 filiũ dei eſſe nõ credũt.

Quomõdo dicũt ſcribe chriſtũ † eſſe filiũ dauid: Ipſe eñ dauid

a ¶ hominẽ ſimplicem.

¶ nõ erroꝛe: nõ ꝓpria volũtate.

dicit ĩ ſpiritu ſancto. †Dixit dñs d domino meo: ſede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuoꝛum. Ipſe ergo dauid dicit eum dominũ/ ⁊

¶ iſti ⁊ non deus.

vnde ẽ filius ei⁹? Et m̃lta turba eũ libenter audiuit. †Et dicebat e eis in doctria ſua: Cauete a ſcri† bis/ q̇ volũt in ſtolis ambulare: ⁊

a ¶ volũtatẽ arguit: nõ gradũ. b ¶ cultioribus veſtimẽtis ad publicũ ꝓcedere.

ſalutari in foꝛo: ⁊ in p̄mis cathedris ſedere in ſynagog': ⁊ p̃mos f diſcubit⁹ in cenis: qui deuoꝛant e domos viduarum ſub obtentu ꝓlixe orationis: hi accipient ꝓ/ f lixius iudicium. Et ſedens ieſus g

¶ q̃ q̃ amãt in ãgul' ſtãtes oꝛare. hi eñ nõ ſolũ laudes hoĩm: ver etiã pecuniã q̃runt.

¶ diuitiaꝝ cuſtodiam.

g contra gaçophylacium aſpiciebat quõ turba iactaret es in ga/

a ¶ Hiero. Qui ꝓferũt de theſauro coꝛdis ſui noua ⁊ vetera que ſunt incerta ⁊ occulta vtriuſq; teſtamenti.

i çophylacium: et multi diuites ia/ b

Nico. de lyra

a ¶ Bñ magiſter in ve. dixiſti. Ex dictis videt̃ ꝙ ille ſcriba interro/

ſcriba īterrogauerat chriſtũ nõ ad capiẽdũ eũ in ṽbo ſicut alij p̄cedẽtes: ſ3 ad audiẽdũ veritatẽ quã ſcire deſiderabat ꝓpt̃ varietatẽ opinionũ. Vel alit̃ põt dici ꝙ a p̄ncipio malicioſe q̃ſiuit ſ3 ex chriſti rñſiõe ꝯtrit⁹ chriſtũ cõmẽdauit ⁊ chriſt⁹ eũ: videns ipm̃ emẽdatũ. ⁊ hãc ſcḋam expoſitionẽ poſui Mat. xx. Aug⁹. ſcḋo libro de ꝯſenſu euangeliſtaꝝ ponit vtrãq; dicens: Nec moueat quẽq; ꝙ matthe⁹ dicat tẽptãtẽ fuiſſe a q̃ dñs interrogat⁹ eſt. fieri eñ potuit vt q̃uis temptãs acceſſerit: dñi tñ rñſiõe coꝛrectus ſit: aut certe ipaꝫ tẽptationẽ nõ accipiamus malã tãq̃ decipe volẽt' inimicũ: ſ3 tãq̃ experiri volẽtis ãplius ignotum. b ¶ Et diligere p̄ximũ tãq̃ ſeipſum: maius ẽ ⁊c̃. circa h̄ eñ tũc erãt opiniones doctoꝝ: q2 q̇dã dicebãt ſacrificia ⁊ oblatiões mag' eſſe accepta deo q̃ exercitiũ in opib⁹ charitatis. Alij ſe dicebãt ꝯriũ: ⁊ hui⁹ opinionis q̃ vera eſt videt̃ fuiſſe iſte ſcriba: ⁊ ꝓpt̄ h̄ eius dictũ approbat̃ a chriſto cum ſubditur: c ¶ Nõ lõge es a regno dei. i. a veritate euãgelij q̃ in pluribus locis vocat̃ regnũ dei: ⁊ inde credendũ ẽ ꝙ iſte conuerſus fuit ad chriſtũ. d ¶ Et reſpondens ieſus. Hic deſcribit ꝯfutatio ſcribaꝝ. ⁊ p̃mo ponit̃ dicta confutatio. ſcḋo diſcipuloꝝ inſtructio/ ibi: Et ſedens ieſus ꝯ͂ gaçophylaciũ. ſnia p̄me ptis p3 ex dict' Matthei. xxij. excepto qḋ ſubdit̃: e ¶ Qui deuoꝛãt domos viduaꝝ. bona eaꝝ ſibi attrahẽdo fallacit̃ p ſimulationẽ ſanctitat'. f ¶ Hi accipiẽt ꝓlixi⁹ iudiciũ. q2 ſimulata ſãctitas duplex eſt iniq̇tas. ſm̃ ꝙ dicit Hiero. g ¶ Et ſedẽs ieſus cõtra gazophylaciũ. Hic ponit̃ diſcipuloꝝ inſtructio. ſacerdotes eñ qui erãt auari docebant ꝙ ille qui plus offerebat in tẽplo abſolute loq̇ndo plus habebat de merito: qḋ eſt falſum: quia q̃titas meriti nõ accipit̃ ſm̃ q̃titatem boni abſolute: ſed p compationẽ ad facultatẽ dãtis ⁊ ꝓmptitudinẽ ſue volũtatis ⁊ deuotionis: ⁊ hanc ſniaꝫ docet chriſtus cũ dicit̃: Et ſedẽs ieſus cõtra gazephylaciũ. loc⁹ erat vbi ponebat̃ pecunia oblata ꝓ neceſſarijs tẽpli ⁊ ſacerdotuꝫ ⁊ miniſtroꝝ. h ¶ Et multi di. iacta. multa. ſm̃ doctrinã illoꝝ ſacerdotum. Sequit̃ ſnia chriſti: ¶ Vidua hec

✱ †¶ Quomodo dicunt ſcribe chriſtũ ee filiũ dauid ⁊c̃. Per chriſtũ qui vnctus interp̄tat̃ rex. per vnctionẽ inſtitutus ſicut eſt rex frãcie ſignificat̃: qui filius eſt ep̄i pariſiẽſis in ſpũalibus ⁊ eius dñs in tpalibus. ſic chriſtus eſt filius dauid ſm̃ carneꝫ: ⁊ eius dñs ſm̃ deitateꝫ. †¶ Cauete a ſcribis qui volunt ⁊c̃. In fine ꝯcludit̃: f ¶ Hi accipient ꝓlixius iudiciũ: id eſt ꝯdemnationem: quia ſicut dicit Hieroñ. ſimulata ſanctitas duplex eſt iniquitas. g ¶ Et ſedens ieſus ꝯ͂ gazophylacium aſpiciebat quomodo turba iactaret es in gazophylacium. Magis ponderans q̃titatem deuotionis q̃ muneris. vnde conſequenter vidua paup ponens duo minuta plus laudatur ab eo q̃ diuites ponẽtes mũera magna. ¶ Moraliter hec vidua paup dici põt p̄ſona ſimplex carens diuitijs ⁊ ſcripturaꝝ noticia: q̃ tamen apud deum plus meret̃ orationibus ⁊ bona vita q̃ potentes in temporalibus ⁊ ſcientia magna. Unde Auguſtinus cum legiſſet vitam pauli ſimplicis dixit: Simplices ⁊ illiterati rapiunt celum: ⁊ nos cum literis noſtris trahimur ad infernum.

Moraliter
Moraliter
Auguſtin⁹ de paulo ſimplice

¶ Vidua hec pau

A G a ¶ Vidua paup. Hiero. Hec paupcula me ⁊ ſiles ſignat q̄ mitto qd̄ poſſuz: ⁊ deſidero qd̄ nō poſſum vob explanare. Nō q̄tū ſ3 ex q̄nto deſiderat de⁹. Vnuſqſq3 q̄drantē pōt offerre: hec ē torta panis i leuitico: q̄ ē volūtas ꝓmpta. Quadrās q2 ex trib⁹ ꝯſiſtit: cogitatu: v̄bo ⁊ facto. Quadrans ⁊c̄. Quadrantē vocāt calculatores q̄rtā ptē cuiuſq3 rei. ſ. loci/ tēporis/ pecunie. Forſitan ꝗ h̄ q̄rtā ptē ſicli. i. duos obolos ſignificat. c ¶ Vidua hec pauper plus ⁊c̄. Moralit̄ intimat̄ ꝗ ſit acceptabile deo: qd̄ offert̄ bono aīo: q̄ nō offerētiū ſubſtātiā ſ3 penſat ꝯſciā. Nec ppendit q̄tū offeras i ei⁹ ſacrificio ſ3 ex q̄nto. d ¶ Oēs eni ex eo. Bed. Allego. Iude⁹ ex abundāti mittit in munera: q2 de iuſticia ſua p̄ſumit ⁊ dicit: De⁹ grās tibi ago: q2 nō ſū ſic ceteri hoīes ⁊c̄. Oēm victū ſuū in dei munera mittit eccl̄ia: q2 oīe qd̄ viuit: dicit nō ſui eſſe meriti ſ3 diuini mūer̄/ dicēs: De⁹ ꝓpiti⁹ eſto mihi pctōri. Et iterū: Fortitudinē meā ad te cuſtodiā: q2 tu de⁹ ſuſceptor me⁹: de⁹ meus: miſericordia ei⁹ p̄ueniet me. Ca. XIII

Moraliter | Allego. | Lu. 16. b | Ibidem | Ps. 58. b

Et cū egre. Bed. Recedente de tēplo dn̄o oīa leg̃ edificia ⁊ compoſitio mādatoꝝ ita deſtructa ē: vt nihil a iudeis ipleri poſſit: ⁊ capite ſublato: vniuerſa int̄ ſe mēbra cōpugnēt. Apte poſt laudatā in paupcula mulierē eccl̄ie deuotionē d̄ tēplo egredit̄: q2 fundata i gētibus xp̄i eccl̄ia iudea ſue pfidie penas erat luitura: ⁊ edificia ruitura. f ¶ Vides has ⁊c̄. Diuinit̄ aūt ꝓcuratū ē: vt pateфacta p orbē fidei euāgelice grā ipm̄ tēplū cū cerimonijs tolleret̄: ne forte aliqs puulus adhuc ac lactēs i fide: ſi videret manere illa a ꝓphetis facta a dn̄o inſtituta: admirādo factū ſeclare: paulatim ad iudaiſmū relaberet̄. Auferi ꝗ vmbra ⁊ palmā tenet v̄itas per orbē declarata. ¶ Hiero. Prenūciat cladē nouiſſimi tpis. i. deſtructionē tēpli cū plebe ⁊ lr̄a ſua. De q̄: Lapis ſup lapidē nō relinquet̄. i. teſtimōia ꝓphetarū ſup eos i q̄s iudei retorq̄bant ea vt i eſdrā: i ȥorobabel: in machabeos. g ¶ Et cū ſederet. Bed. Myſtice. In ſctis quiet⁹ manet: dū ſupboꝝ deteſtat̄ amentiā. Mons eni oliuaꝝ fructiferam eccl̄ie celſitudinem ſignificat. mons ille nō infructuoſas arbores ſ3 oliueta gignit: quib⁹ lumē alit̄: vmbra fugat̄: reqes laſſis tribuit̄: infirmitas ſoluit̄. h ¶ Et reſpōdēs. Beda. A tpe dn̄ice paſſiōis i pplo iudeoꝝ q̄ latronē ſeditioſuz elegerūt: xp̄m ſaluatorē abiecerūt: nec bella oſtiū: nec ſeditiōes ciuium ceſſauerūt. S3 apl̄i ne his aduentātib⁹ terreant̄: ⁊ ne hieroſolymā iudeāq3 deſerāt admouet̄: q2 nō ſtatim finis. In quadrageſimū eni annū deſolatio ꝓuincie ⁊ vltimū vrbis ac templi excidiū ꝓtelatū ē. i ¶ Multi eni ⁊c̄. Imminente excidio ei multi venerūt q̄ ſe eſſe chriſtos ⁊ iā tp̄s libertatis adeſſe mentirent̄. Multi etiā i eccl̄ia tpib⁹ aploꝝ int̄ cetera diē dn̄i inſtare minati ſunt. Multi i noīe xp̄i venere antichriſti: q̄rū p̄mus ſimon magus: cui auſcultabāt oēs q̄ erāt in ſamaria a minimo vſq3 ad maximū dicētes: Hic ē v̄tus dei que vocat̄ ꝗ magna: eo

B | Myſtice

ctabāt multa. †Cū veniſſet āt vna
¶ eccl̄ia. ¶ ſpū. a ¶ dilectionē dī ⁊ ꝓximi
a vidua †paup miſit duo minuta/
b qd̄ eſt q̄drans. Et cōuocās diſ-
ciplos ſuos ait illis: †Amē dico
c vobis: quoniā vidua hec paup a
plus omib⁹ miſit q̄ miſerūt i ga-
d ȥophylaciū. Oēs enim ex eo qd̄
abūdabat ill̄ miſerūt: hec vō d̄ pe
nuria ſua omia q̄ habuit miſit to
a ¶ Hiero. q2 tota voluptas corpis i victu ꝯſiſtit. vñ: Oī⁹ labor hoīs i oře ſuo eſt.
tūm victum ſuum. Ca. XIII
¶ facto oſtendens que verbo dixerat.
e Et cū egrederet̄ de b
tēplo: ait illi vnuſ ex
diſcipul̄ ſuis: Ma-
¶ Hiero. q̄ enī erāt potius ſpernēda ſunt ꝗ tractāda.
giſter aſpice quales lapides ⁊ q̄
les ſtructure: Et reſpōdēs ieſus
f ait illi: Vides has oēs magnas
edificatiōes: Nō relinquetur la
pis ſup lapidē qui non deſtrua-
¶ de ruina tēpli ⁊ excidio gētis diſputās.
g tur. Et cū ſederet in mōte oliua- †
¶ ip̄e ſit⁹ corpis ꝯgruit v̄bis. ¶ q2 p̄dixerat oīa eē deſtruenda: diſcipli ſecreto tp̄s et ſigna deſtructiōis querūt: ⁊ cū ſe. i. m.
rum ꝯtra templū/ interrogabāt
eū ſeparatim petrus ⁊ iacobus
⁊ iohānes ⁊ andreas: Dic nobiſ c
quādo iſta fient: ⁊ qd̄ ſignū erit d
quando hec oīa incipiēt cōſum-
h mari: Et reſpōdēs ieſus cepit il e
lis dicere: †Videte ne q̄s vos ſe-
i ducat. Multi enim veniēt i no- †
mine meo dicētes/ q2 ego ſum: ⁊

Nico. de lyra

A a ¶ Vidua h̄ pau. p. oī. mi. nō abſolute loq̄ndo ſed cōſiderata facultate ſua. plus ē eni vni puero ferre quinq3 ꝗ viro forti ferre. xx. ⁊ eodem modo plus eſt: pauperi dare modicum ꝗ diuiti multum modo predicto.

¶ In ca. xii. vbi dicit̄ in poſtilla: ꝙ quātitas meriti nō accipitur ſm quantitatem doni.

Additio.

De q̄ntitate meriti quomodo accipi debet ꝓprie habet̄ in prima parte. q. cxv. arti. iiij. in cor. q. vbi ſic q̄ntitas meriti ex duob⁹ poteſt penſari. Vno mō ex radice charitatis ⁊ grē: ⁊ talis et talis quātitas meriti reſpōdet premio eſſentiali qd̄ cōſiſtit in dei fruitiōe: qui eni ex maiori charitate aliquid facit: fruet̄ deo pfectius. Alio mō poteſt penſari quātitas meriti ex quantitate operis: que quidē eſt duplex. ſ. abſoluta ⁊ ꝓportionabilis. Vidua eni q̄ miſit duo era minuta in gaȥophylaciū min⁹ opus fecit quantitate abſoluta ꝗ illi q̄ magna poſuerunt: ſed quātitate ꝓportionabili vidua plus fecit ſm ſententiā domini: quia magis eius facultatem ſuperabūdabat: vtraq3 tamē quātitas meriti reſpōdet premio accidentali quod ē gaudium de bono creato. Hec ſanct⁹ Thomas. Quibus bene conſideratis et ad ꝓpoſitum applicatis patet ꝙ hec vidua cōmendatur a chriſto: et hoc ſolum ꝙ quātitate proportionabili plus fecit ꝗ alii qui maiora obtulerunt: nō autem de quantitate meriti eſſentialis que conſiſtit in radice charitatis. que quidem charitas eſt cauſa proxima deuotionis. Vñ nō dixit xp̄s: hec vidua plus meruit: ſ3 dixit plus oīb⁹ miſit.

Quantitas meriti duplicit̄ pēſat̄ | C | † Lu. 21. a | aliī pauper/cula | † 24. q. 1. odi in fi. de pe. diſ. 5. c. 1. ante fi.

Replica.

In capi. xii. vbi poſtillator dicit ꝙ q̄ntitas meriti non accipit̄ ſm quantitatē doni. ibi Burgeñ. dicit ſatis bene ⁊ cōformiter cum ſancto Tho. et poſtil. ſed addit de ſuo ꝙ chriſtus non commendauit viduam de quantitate meriti eſſentialis quod conſiſtit in radice charitatis que eſt cauſa ꝓxima deuotionis: ſ3 ſic dicendo videt̄ xp̄m nō directe reprobaſſe errorem ſacerdotum dicentium ꝙ plus meret̄ q̄ plus offert. Hoc autem probat chriſtus eſſe falſuz de vidua que obtulit minuta duo: quia maioris meriti eſt ex magna deuotiōe offerre modicuz ꝗ remiſſa deuotiōe multum: quia deus plus penſat affectuz ꝗ cenſuz ſm btm̄ Grego. Si igit̄ vidua cōmendat̄ ex deuotione que ſm Burgeñ. cauſatur ex charitate: ſequitur ꝙ eius commendatio pertinet ad quantitatem meriti eſſentialis: cuius oppoſitum dicit Burgenſis. Ca. XIII

† mat. 14. a | Lu. 21. b | D

Et cum egrederetur de tēplo. Superius a primo capitulo vſq3 huc docuit chriſtus per viam amoris miracula faciendo et beneficia conferendo. Hic incipit docere per viam timoris terrorem futuri iudicij incutiendo. et circa hoc p̄mo duplex queſtio proponitur. ſecundo ſoluitur, ibi: Et reſpondens ieſus. Circa p̄mum preponitur queſtionis occaſio: p hoc ꝙ chriſtus templū predixit deſtruendum: ⁊ ideo diſcipuli queſierūt ab ipſo primo de tempore huius deſtructionis. quod notatur cum dicitur: c ¶ Dic nobis quādo hec fient. ⁊ quia poſt deſtructionem templi credebāt de propinquo vltimum iudicium fieri. ideo de hoc queſierunt ſecundo. quod notatur cum dicitur: d ¶ Et quod ſignum erit quando hec omnia incipient conſummari. tūc enī erit conſummatio huius mundi. e ¶ Et reſpondēs ieſus. Hic ponitur dicte queſtionis duplicis ſolutio. et primo prime. ſecundo ſecūde, ibi: Orate ergo. Circa primum premittitur dicte deſtructionis templi inchoatio. et ſecundo cōſummatio/ ibi: Cum aūt videritis. Adhuc circa primū p̄dicit̄ quid euenienda ſit oīb⁹ generaliter. ſecūdo q̄d diſcipulis xp̄i ſpecialiter, ibi: Videte autem voſmetipſos. Circa primū predicant̄ pericula ſc3 A ſeductio er-

Diuiſio | † mat. 14. a | Lu. 21. b | Eph. 5. b.

Moraliter. b ¶ Et cuz egrederetur de templo. Templum dei quelibet religio poteſt dici. que ſic deſtruitur ꝙ nō remanet lapis ſuper lapidem quando non remanet ibi conformitas aliqua ad primum fundatorem. † ¶ Et cum ſederet in monte oliuarum contra templuz. per hoc ſignificauit ꝙ cult⁹ noui teſtamēti abijceret cerimonias iudeoꝝ. † ¶ Multi eni veniēt i noīe meo ⁊c̄. Athanaſi⁹. In vnaquaq3 hereſi diabolus figurat⁹ dicit: ego ſum xp̄s: ⁊ apud me v̄itas eſt.

Moraliter

r * Cū autē

E f magna: eo q multo tpe magicis artibus dementasset eos. a ¶ Exurget enim. Beda. Hec oia ante vltimos et acerbissimos dolores: quib' oia vasta
†Luc.21.c. ta est prouincia tpe iudaice seditiōis cō
alias autem stat ad litterā cōtigisse. Pōt & regnū sup regnū & pestilētie coꝝ ꝑmo serpit vt cancer: et fames audiēdi verbū dei: et cōmotio vniuerse terre: et a & fide separatio: in hereticis mag' intelligi: q̄ cōtra se inuicē dimicātes: ecclie victoriam faciūt. b ¶ Uidete aūt. Beda. Quare hec oia inferant' dicit: Uidete &c. Ea eni vel sola vel maxima cā ē
† Mat.10.b excidii: q2 post occisionē dñi nois q3 ac
et 24.a. fidei pcones: simul et cōfessores impia
Luc.21.c. crudelitate necabāt. c ¶ Et in oēs gen. Beda. Quia nouerat dñs corda discipuloꝝ de pditiōe sue gētis tristanda. hoc mō cōsolat' vt sciāt amissis iudeis se socios regni celestis ex toto orbe habituros. Sicut eni ecclastice historie testant' multo añ excidiū iudee: oēs apli ad pdicādū euangeliū p totum orbē sūt dispersi: exceptis iacobo zebedei et iacobo fratre dñi q̄ prius i iudea
†mat.24.b pro verbo euāgelii sanguinē fuderūt. d ¶ Cū aūt videri. &c. Be. Pōt abominatio intelligi vel antichristus vel imago cesaris: quā pilat' in tēplo posuit: vel statua adriani equestris: q̄ in ipo scōꝝ scōꝝ loco multo tēpore stetit. Abominatio q3 ꝑm scripturā idolū nuncupat'. et iō addit: desolationis: q2 in desolato tēplo atq3 deserto idolū positū est. ¶ Be. Juxta spiritualē sensum:
Luc.21.c. cū viderim' abomīatiōnē desolatiōis stare vbi nō debet. i. hereses et flagitia regnare in eis q̄ celestib' mysteriis sūt cōsecrati: cū operantib' iniquitatē: loquētes mendaciū: viros sanguinum et dolosos: pacē fideliū turbare ppendim'. Tūc qui in iudea. i. in cōfessiōe vere fidei psistimus: ad mōtes fugiamus .i. ad culmina virtutū. Tūc q̄ sup tectū
†Mat.10.c q. s. excedit anio carnalia. et tanq̄ in au-
et 24.b. ra libera spūaliter viuit: nō descendat
Dañ.9.g. in domū ad infimos. s. act' pristine cōuersatiōis: vt ea q̄ reliquerat mūdi desideria carnis ne repetat. Dom' enim nostra vel hic mūdus vel caro in q̄ degim'. e ¶ Tūc q̄ i iudea &c. Be.
†Luc.21.d Hec facta sūt cū appropiquāte romano bello et iudee extermīnio q̄ i pūcia erāt christiāi amoniti oraculo (vt ecclia stica narrat historia) trans iordanē secedentes sub agrippe regno manebāt ad tps in pella ciuitate qui cum ea q̄ sibi obtēperare voluit parte iudeo: ū sparebat implo ramanorum. f ¶ Ue
†mat.24.b aūt pregnā. Quia vl' vterib' pōdere
Luc.21.d vel filioꝝ sarcina grauate fugere ñ poterūt. Uñ in libro historiarū legit' vxorem ionathe turbatā fuga: filiū sinu suo lapsum recepisse perpetuo claudum. g ¶ Orate aūt. Hiero. Ut non fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Isido. ne finiat' fructus opis vestri cum fine tpis. Hyeme eni finit' fruct': sabbato tempus. ¶ Be. Orate aūt &c. Si de captiuitate a Tito et Uespasiano facta hec accipim': orare debēt ne fiat fuga eoꝝ hyeme vel sabbato. Hyeme enim prohibet frigus fugere ad solitudinem et in montibus desertis latere. In sabbato autem aut trāsgressio legis si fugiūt: aut mors si remanent. Si de consummatione mundi intelligitur: pcipitur vt fides et charitas nostra in christū nō refrigescat:

multos seducēt. Cū audieritis āt † ¶ hostium. ¶ seditiones ciuium.
bella et opiniones belloꝝ: ne timueritis† Oportet† ei hec fieri: sz †
a nondū finis. Exurget eni gens super gentem: et regnum super re
a ¶ Lu. terremotus magni erunt per loca et pestilentie et fames.
gnum: et erūnt terremot' p loca et
b fames. Initiū doloꝝ hec. Uidete āt vosmetipos. Tradēt ei vos
i cōcilijs et i synagogis vapulabi
a ¶ cōstātes animos tā bona cā dabit.
tis: et añ reges et p̄sides stābitis p
¶ Hiero. vt clamet ecclesia a finib' terre ad te d. c.
c ptēr me i testimōniū illis. Et i oēs
¶ q̄si ne de pditiōe vestre gēt' tristemini q̄ socios de omnibus gentib' estis habituri.
gētes pmū oportet p̄dicari euā
¶ ante presides.
geliū† Et cū duxerit vos tradētes a
a ¶ volūtatē nō offerte. ego loquar qui sum in vobis et gratia spūssancti in rñdēdo aderit. b ¶ ante presides.
nolite p̄cogitare q̄d loq̄mini: sz
¶ a spiritu.
qd datū fuerit vobis i illa hora id loq̄mini. Nō eni vos estis loquen
¶ qd ptinet oia sciam habet vocis. a ¶ h in psecutionib' frequēter visum est.
tes, sz spūsscētūs. Tradet aūt fra †
a ¶ nō ē coꝝ fide q3 diuersa est fides.
ter frēm in mortē: et patēr filiū: et
psurgēt filij i parētes et morte affi
a ¶ tā bona costanter cā ruēda fuit. ¶ nō eni martyrem facit pena sed causa.
ciēt eos. Et eritis odio oib' pptēr
nomē meū† Qui aūt sustinuerit i
a ¶ finis non pugna coronat.
b finēz h saluus erit† Cū aūt videritis b
a ¶ antichristū: vel imaginē adriani: vel cesaris. b ¶ Matthe': in loco scō q̄d idē est q2 in loco scō abomīatio stare nō d3.
abomīationē desolatiōis stāntē
a ¶ a pphetis. q̄ hoc pdixerūt.
c vbi ñ deb3: q̄ lēgit itelligat. Tūc †
q̄ i iudea sūt fugiāt in mōtes: et q̄ †
sup tectū nō dscēdat i domū nec
itroeat vt tollat q̄d de domo sua
et q̄ i agro erit nō reuertatur retro †
tollere vestimētū suū† Ue aūt p †
f gnātib' et nutriētib' i illis dieb'.
a ¶ Matthe' aūt. Orate aūt vt nō fiat fuga vestra hyeme vl' sabbato. b ¶ Hec ppe ad antichristū qn crebriora tormēta iferēt' fidelib': et qd grauī' ē: signa q3 comitabunt'. ¶ ideo orādū. Erūt eni.
g Orāte vo vt hyeme ñ fiāt. Erūt c
ei dies illi tribulatiōis tales q̄les
ñ fuerūt ab initio creature quā cō
b didit de' vsq3 nūc/ neq3 fiēt Et ni
si breuiassz dñs dies ñ fuissz salua

frigescat: neq3 vt ociosi in opere dei tepeamus virtutum sabbato. Hec eni domini locutio partim ad captiuitatem iudaicam: partim ad diem iudicii pertinet vnde Matth. Dic nobis quando hec Mat.24.a
erunt et signum aduentus tui: et cōsummationis seculi. h ¶ Et nisi breui. q̄ si: qd in tātis malis refugiū? Que spes electis? Hoc solū. s. vt deus qui dat virtutem patiendi breuiet potentiam psequendi. Et hoc est: Et nisi breuiasset &c. ¶ Be. Et nisi breuiassz d. d. Hec tribulatio quanto ceteris grauior: tanto breuitate mode.

Nico. de lyra

* seductio erroris/ ibi: Uidete ne q̄s vos seducat. incussio timoris/ ibi: Cum audieritis. commotio plebis/ ibi: Surget gens &c. turbatio orbis/ ibi: Et erūt terremotus. et p3 sñia istarum patrum ex dictis Matth. xxiiij. vsq3 ibi:
a ¶ Et cū duxerint vos tradē. &c. cui' sñia p3 ex dictis Mat. x. b ¶ Cū aūt videritis abominati. Hic predicit' cōsummatio desolationis templi. et patet sententia ex dictis Mat. xxiiij. c ¶ Orate vero. Hic soluit' secūda q̄stio: in cuius solutiōe saluator primo excitat discipuloꝝ deuotionem que est necessaria tpe magne tribulatiōis. secūdo predicit tribulationē futuram añ iudicium/ ibi. Erūt enim dies illi tribulationis. tertio predicit iudicii aduentū ibi: Et tunc videbunt filium hois. q̄rto excitat attentionem credentium ibi: Uidete vigilate &c. et ideo concludit in fine.

* Mo. aūt h Moralr
* † ¶ Cū autē audieritis bella. &c. Ambro. Sunt autem et alia bella q̄ vir sentit christianus. s. diuersarū prelia cupiditatū: studioꝝ cōflict'. multo etiā grauiores sūt hostes domestici q̄ externi. † ¶ Oportet eni hec. s3 nōdū ē finis. magnitudo maloꝝ precedētiū generale iudiciū est figura sequētiū incōparabilit' grauioꝝ. † ¶ Tradet aūt frater fratrem in mortem et pater filium &c. spūaliter aūt vnusquisq3 tradit ppinquū suū in mortē: qñ ipm ducit in culpā mortalē. b ¶ Cū aūt videritis &c. p quā pōt intelligi simonie vitiū qd est deo abominabile. est etiā desolatiuū eccl'ie: q2 p h indigni pmouent': et digni repellunt'. q̄ q̄dē abominatio stat vbi nō d3 qñ in eccl'ie prelatio locum h3. † ¶ Tūc q̄ in &c. i. in cōfessiōe veritatis: eo q iudea confessio interpretatur. † ¶ Fugiāt. i. recurrant ad ciues celestes p oratiōnē deuotā vt de' amoueat pestē istā. † ¶ Et q̄ super te. i. bon' cōtēplatiuus. Et q̄ in agro: idem bon' actiu'. neuter istoꝝ q̄rat sed magis fugiat talē pmotionē: vl' poti' dānationē ideo sequit': † ¶ Ue autē &c. i. illis q̄ cōceperunt in anio taliter promoueri. † ¶ Et nutrientibus. i. promotis si moniace se laute nutriētibus de bonis ecclesie. c ¶ Orate vero vt hyeme non fiant: Id est vt dicte promotiōes simoniace non fugiantur tepide sed in charitatis feruore. c ¶ Erūt enim dies illi tribulationis tales quales non fuerunt ab initio creature &c. s. maiores q̄ temporibus tyrannoꝝ. de qua beat' Bern. exponit illud Esa. xxxviij. c. Ecce in pace amaritudo mea amarissima: dicēs q hoc dicere pōt modernis tpib' ecclia: q2 maiora mala spūaliter
* paul sub

A G uitate moderatior. Trib⁹ annis.ſ.et dimidio q̄tuor ex Daniele et Apocalypſi Johis conuici pōt eccl'ia p orbē īpugnatura eſſe. a ¶ Et tūc ſi q̄s. Be. Quidā h ad captiuitatē iudaicā referūt q̄ñ multi chriſtos ſe eſſe dicētes: pplm poſt ſe deceptū trahebāt. Sz ibi nullus erat fidelis: quē deus exhortaret̄ ne pueſos magiſtros ſequeret̄. Oēs ⁊ obſidētes et obſeſſi: alieni a xp̄o obdurabant. vñ: Meli⁹ d̄ hereticis accipiēdū q̄ ꝯ eccleſiā veniētes: ſe chriſtos eſſe mentiunt̄: q̄rū p̄m⁹ ſimon mag⁹: extrem⁹ antichriſtus. b ¶ Sz in illis dieb⁹. Be. Sidera in iudicio videbunt̄ obſcura nō lucis ſue diminutiōe: ſz ſuperueniente veri luminis claritate.i.ſūmi iudicis: cū venerit i maieſtate ſua ⁊ pr̄is ⁊ ſctōꝝ angeloꝝ. Q̄r nis nihil ꝓhibeat vere ſtelli g̃: tūc ſolē ⁊ lunā cū aliis ſiderib⁹ ad tēpus ſuo lumie p̄uari: ſic ſol in paſſione dn̄i. Luna eni tūc tp̄is cū eſſet plena ſb terra latebat. vñ illud Johel adhuc im-
Johel.2.g pfectū ē. q̄ cū dixiſſet: Sol ꝯuertet̄ in tenebras. addit: ⁊ luna in ſanguinē. añq̄ veniat dies dn̄i magn⁹ et manifeſt⁹. et
Eſa.24.d qđ d̄ die iudicii Eſaias dicit: Erubeſcet luna ⁊ ꝯfundet̄ ſol ⁊c̄. Sz pacto die iudicii ⁊ clareſcēte future glīa vite cū fuerit celum nouū ⁊ terra noua. tūc fiet qđ
Jbi.20.ſ idez ꝓpheta alibi dicit: Et erit lux lune ſicut ſolis. ⁊ lux ſolis erit ſeptēplicit̄ ſicut lux ſeptē dieꝝ. c ¶ Decidētes. A lumine q̄ñ pene deerit ſemē abrae cui aſſimilate ſūt ſtelle. d ¶ Et virtutes. Beda. Quid mir̄ tremere hoīes: cum aſpectu iudicii tremāt angelice p̄tātes.
Job.26.c vñ Job. Columne celi contremiſcūt et
B pauēt ad nutū eius. Et qđ patit̄ virgula deſerti: vbi cōcutit̄ cedrus paradiſi? e ¶ Mouebunt̄. Hiero. Ad irā vindicte q̄ñ mittent̄ a filio hoīs veniēte in nubib⁹ celi cū virtute q̄ prī⁹ ſic̄ pluuia i vell⁹ deſcēdit i hūilitate. f ¶ A q̄ttuor ven. Ab oriēte ⁊ occidēte: auſtro: aq̄lone ⁊ nō tm̄ ab his: ſz a ſummo terre vſq; ad ſ.c.id eſt ab extremis finib⁹ t̄re p directū vſq; ad vltimos terminos ei⁹: vbi longe aſpiciētib⁹ circulus celi terre videtur inſidere. g ¶ A ficu. Quaſi quō cū fuerint in ficu teneri cauliculi: et gēma in florē erūpit: intelligit̄ aduētū eſtatis ⁊ veris ⁊ fauonii. ſic cū hec ſcripta ſunt viderit̄: nō putetis adeſſe finē mūdi: ſz q̄ſi p̄curſores venire: qui oſtendāt ꝓpe eſſe. ¶ Bed. Myſtice. Fic⁹ ſy-
Myſtice nagoga ē q̄r ad ſe veniēte dn̄o fructū iuſticie nō habuit: et̄na ſterilitate damnata ē. Sz q̄r cecitas ex pte cōtingit in
Rom.11.c iſrl̄ do.p.g.i.⁊ ſic oīs iſrael ſalu⁹ fieret: diu ſterilis arbor fici fructū reddet quē negauit. vñ Job. Lignū ſi p̄ci.ſu.rur.
Job.14.b vi.⁊c̄. Hoc vt factū vider̄: ſcito i ꝓxio eſſe diē iudicii: ⁊ eſtatē vere lucis ⁊ pacis. ¶ Hiero. Fici pabola.i.ꝓphetia. Folia nata: v̄ba ſunt p̄ſentia. Eſtas ꝟo prima dies ē iudicii: in q̄ vnaqueq; arbor māifeſtabit qđ int⁹ habuit an aridū ad cōburendū: an viride ad plantādū in eden cū ligno vite: cui⁹ folia in ſalutē
Mat.25.c gentiū.i.verba q̄b⁹ dicet̄: Venite bn̄dicti pa.mei ⁊c̄. h ¶ Celū ⁊ ter. Celū aereum a q̄ aues celi ⁊ nubila celi. vnđ Petr⁹: Celū aūt q̄ nūc ſunt ⁊ terra eodem v̄bo repoſiti ſunt ⁊ igni reſeruati: apte docēs q̄r nō alii celi ſunt igne perituri q̄ aqua pditi.i.inania ⁊ nebuloſa. Aqua eni diluuii que
Gen.7.d xv. cubitis cacumia montiū trāſcēdit: vltra aeris etheriſq; cōfinia non

¶ Hiero. ne malicia mutet intellectū eoꝝ.
oīs caro. Sz ꝓpt̄ electos q̄s ele-
a git breuiauit dies. † Et tūc ſi q̄s †
vob̄ dixerit: Ecce h eſt xp̄s: ecce
illic ne credideritis. † Exurgēt eni̅ †
pſeudo xp̄i ⁊ pſeudo ꝓphete: et
dabūt ſigna ⁊ portēta ad ſeducē-
dos ſi fieri poteſt etiam electos.
Vos ḡ videte: Ecce p̄dixi vob̄
b omnia. Sed in illis diebus poſt
¶ ad gelida corda
tribulationē illā: † ſol cōtenebra †
bitur: ⁊ luna nō dabit ſplendorē
c ſuū et ſtelle celi erunt decidētes †
d
e et virtutes q̄ ſunt in celis moue- †
bunt̄. † Et tūc videbūt filiū homi †
nis venientē in nubib⁹ cū virtu-
te multa et glīa. Et tūc mittet an
a ¶ vt triticū ventilatū de area toti⁹ terre.
gelos ſuos: ⁊ ꝯgregabit electos
f ſuos a q̄ttuor vētis: a ſūmo terre
¶ ꝓphetia.
g vſq; ad ſummū celi. † A ficu aūt †
diſcite pabolā: Cū iam ram⁹ ei⁹
¶ verba.
tener fuerit et nata fuerint folia
cognoſcitis q̄r i ꝓximo ſit eſtas.
Sic ⁊ vos cū videritis hec fieri:
ſcitote q̄ i ꝓxio ſit i oſtijs. Amē
dico vobis: quoniā nō tranſibit
a ¶ vl̄ oē gen⁹ hoim: vl̄ ſpecialit̄ iudeoꝝ.
generatio hec donec omnia iſta
h fiāt. † Celū ⁊ terra tranſibūt: v̄ba
a ¶ quaſi ſigna illius diei p̄nūcia. dixi. de die autem illa.
aūt mea nō trāſibūt. De diē aūt
illa vl̄ hora nemo ſcit neq; āgeli
¶ Hiero.i.corp⁹ ei⁹ i terra poſitū qđ ē eccleſia. ¶ nobis. ¶ in quo ⁊ filius.
i i celo neq; fili⁹: niſi pat̄. Videte:
¶ Hiero. vigilia op⁹ ē mēt' añ mortē corpīs
vigilate ⁊ orate: Neſcitis eni q̄ñ
¶ iudicii. a ¶ Hiero. corp⁹ xp̄i i celū delatū relinquēs domū.i.eccleſiam.
tēpus ſit. † Sicut homo q̄ pegre †
¶ locus carnis ꝓpter terra eſt.
profectus reliquit domū ſuā: ⁊ †
a ¶ Hiero. octo talēta ſm Mattheū: decem
dedit ſuis ſuis p̄teſtatē cuiuſq;
mnas ſm Lucā. a ¶ q̄ ducit in domū celi.
k opis ⁊ iānitori p̄cepit vt vigilet. †
l † Vigilate ḡ: neſcitis eni q̄ñ dn̄s
a ¶ q̄ñ occiſi ſunt p̄mogenita egypti.
dom⁹ veniat: ſero an media no- †
cte: an gallicātu: an mane: ne cū
venerit repēte inueniat vos dor
a ¶ Hiero. hoc fine cōcludit ſermonē vt cōmune oīm p̄ceptū nouiſſimi p primos audiant. b ¶ generale bonū nō ſingulare.
m mientes. Quod autē vobis di- a
co: omnibus dico: vigilate.

cōfinia nō puenit. Eccliaſtes: Genera- C
tio p̄terit: ⁊ generatio aduēit: terra ꝟo Eccs.1.a
in eternū ſtat. Sic ḡ celū ⁊ terra trāſe- †mat.24.b
unt ſm imaginē: manēt in eternum ſm Lu.17.d
eſſentiā. i ¶ Neq; fili⁹. In eo eni ſūt †mat.24.b
oēs theſauri ſapiētie ⁊ ſcie abſconditi. Ideo abſcōdit: q̄r nobis ſcire nō expedit. vñ ait: Nō eſt veſtrum noſſe ⁊c̄. vel Act.1.a
mo.q.p.p.in.ſ.p. In q̄ oſtendit q̄ ſciat: ſed noſſe apl'is nō expediat: vt ſemp incerti de aduentu iudicis ſic q̄tidie viuāt q̄ſi alia die iudicādi. Scit ḡ fili⁹ ſibi ſed nō nobis: vt ſemp ſim⁹ ſolliciti. vñ: Videte: vigilate ⁊c̄. ¶ Hylarius. Fili⁹ et †Johel.3.c
ſpiritusſanct⁹: quia non ſunt a ſe de die Mat.24.c
illa neſciunt a ſe: pater autem quia a ſe eſt: ſcit a ſe. k ¶ Et ianitori precepit ⁊c̄. Hiero. Ei.ſ.qui p̄dicat. Cui d̄r: Si nō annūciaueris iniq̄ iniq̄tatē ſuā: ſanguinē ei⁹ de manu tua req̄rā. l ¶ Vigilate ⁊c̄. Premiſſo patriſfamilias ex- † mat.24.c
emplo: cur ꝯſummatiōis diē reticeat di- Lu.21.c
cit: Vigilate ⁊c̄. Qui dormit: nō corpora ſz fantaſias videt: cum euigilat nihil habet de his q̄ viderat. Sic ſūt q̄s mūdi amor rapit in vita: deſerit poſt vitam. m ¶ Qđ aūt vo.dico. Nō ſolū rectores eccl'ie: ſz ⁊ oēs vigilare p̄cipimur: ianuas cordiū cuſtodiētes: ne an- †mat.24.c
tiqui hoſtis mala ſuggeſtio ſbintret: ne
nos dn̄s dormiētes inueniat. vñ Pau- Luc.21.f
lus: Vigilate iuſti ⁊ nolite peccare. mat.24.d

Nico. de lyra

a ¶ Qđ aūt vo.dico. oſtēdēs q̄ nō loq̄bat̄ ꝓ diſcipul' tm̄: ſz ꝓ oīb⁹ fi- delib⁹ p̄ſen-
tib⁹ ⁊ futuris. ¶ patit̄ ſb pace p̄ncipū xp̄ianoꝝ ꝓpt̄ ſi- Moraliter
monias ⁊ alia mala clericoꝝ q̄ pateret̄ ex pſecutiōe tyrānoꝝ: ⁊ dn̄s p ſuā grām breuiet iſta mala. † ¶ Tūc ſi q̄s vo- D
bis dixerit. ecce ⁊c̄. de epiſcopo vl̄ ſa- † mat.24.c
cerdote malo ꝓmoto. q̄ xp̄s.i.vnct⁹ di- Lu.21.f
ci poteſt: eo q̄ p vnctionē eſt inſtitut⁹. † ¶ Ne credideritis. q̄r ſic cōmēdantes eos de ſcia vel vita ſunt mēdaces. Sequit̄: † ¶ Sol cōtenebrabit̄.i. xp̄s ſm apparētiā hoim: vñ dicāt q̄ñ fiunt tales pueſe ꝓmotiōes q̄ xp̄s dormit eo q̄ talia mala permittit. † ¶ Et ſtelle celi ⁊c̄. naz hoīes boni ⁊ lrati p dicta deprimunt̄ in eccl'ia dei. † ¶ Et v̄tutes q̄ ſūt i cel' mo. nā hoīes ꝯtēplatiui mirant̄ aliq̄ñ ꝓpt̄ p̄dicta de paciētia dei. † ¶ Et tūc videbūt filiū
ho. ⁊c̄. q̄r recogitāt q̄ xp̄s bonis viris †mat.25.b
hic deiectis reſeruat bona maiora. Lu.19.b
† ¶ A ficu diſcite pabolā ⁊c̄. cū eni incipit ramos et folia producere ſignū eſt fructificationis future: ſicut bona indoles iuuenis ſignum eſt boni profect⁹ ſequentis: † ¶ Sicut hō qui peregre ꝓfectus ⁊c̄. hoc de deo d̄r eo q̄ a
nobis in p̄ſenti nō videt̄. † ¶ Et de- †Ezech.1.e
dit ſeruis ſuis poteſtatē cuiuſq; mat.24.d
operis. h d̄r q̄r dimittit homīes agere et.25.a
ſm libertatē ſue volūtatis. † ¶ Et ianitori p̄cepit vt vigilet.i.rationi q̄ debet eſſe vigil ad claudendū oſtiū conſenſus diabolo: et ad aperiendum chriſto qui ad oſtium pulſat quando ad bonum nos inuitat. † ¶ Sero an media nocte: an gallicantu: an mane ⁊c̄. per mane ſignificatur iuuētus. p gallicantū virilis ſtatus. per mediaz noctem ſenectus. per ſero ſeniuz. Et q̄r dn̄i aduētus ē nob̄ incert⁹: iđ vigilādū ē oīb⁹ etatib⁹ vt in morte venientū eū recipiam⁹ p bonā volūtatē.

Paſcha

Erat aūt paſcha. Hiero. Paſcha trā- Ca. XIIII ſitꝰ iſ ꝓtaſ. paſcin ꝟo imolatio: i inmolatiōe agni ⁊ trā- ſitu ꝑ mare vel egyptum figuraſ ſcȝ paſſio chꝛiſti: re- dēptio ppl'i de iſerno q̄n poſt biduū nos viſitat .i. pleniſſima luna etate chꝛiſti ꝑfecta vt parte nulla tenebꝛoſa carnes agni immaculati q̄ tollit peccata mūdi i vna domo q̄ eſt vna eccleſia catholica calci- ati charitate: ⁊ armati virtute comeda- mus dicētes: Etení paſcha noſtꝝ immo-

Mat.26.a / Luc.22.a. / Joh.12.a. / 1.Coꝛ.5.d.

latꝰ ē xp̄s. ¶ Beda. Paſcha qđ hebꝛai- ce phaſe a trāſitu nō a paſſiōe: eo ꝙ ex- terminatoꝛ vidēs ſanguinē in foꝛibus iſraelitarū tranſierit: nec ꝑcuſſerit eos vel dn̄s auxiliū dans eis deſuꝑ ambu- lauerit: cuiꝰ myſteriū Johēs aperuit. Añ diē feſtū paſche ſciens ieſus q̄ ve- nit hoꝛa eius vt trāſeat de hoc mundo ad patrē: vbi oſtendit ſic myſtice nota- tuȝ ꝙ agnus dei q̄ peccata mūdi tollit de h mūdo eſſet trāſiturꝰ. Ut nos ſalu- bꝛi tranſitu de egyptiaca ſeruitute re-

Mat.26.a / Ibi† ieſus

dēptiꝰ eſt vel educturus. Beda. Pa- ſcha ſolus dies q̄ agnus occidebaſ ad veſperū quartadecima luna pꝛimi mē- ſis. Azyma q̄ndecima luna q̄n filij iſrl' egreſſi ſunt de egypto q̄ ſeptē celebꝛa- baſ dieb'.i. vſq3 ad viceſimūp̄mā eiuſ- dem mēſis diē ad veſpeꝝ. Sed indiffe- rent' alterū ꝓ altero pōit: q2 ⁊ dies paſ- che i azymis celebꝛabaſ: ⁊ nos q̄ſi ꝑpe- tuū paſcha faciētes: ſꝑ ex h mūdo trāſire ꝓcipimur. Uno q̄ꝓ- pe die agno imaculato imolato ad veſpeꝝ ſeptē ex oꝛdīe dies ſequūſ azymoꝝ: ꝗ2 chꝛiſtꝰ ꝓ nobis ſemel in fine ſeculoꝝ vl' tē- poꝝ paſſus: ꝑ totū huiꝰ ſeculi tēpꝰ qđ ſeptē diebꝰ agiſ: in azy- mis ſinceritat' ⁊ veritatis nobis ꝑcepit eſſe viuendū: ⁊ oi'a nl' ſu deſideria terrena quaſi egypti retinacula fugere: ⁊ velut a mūdana cōuerſatiōe ſecretā ſolitudinē: iter ſcȝ admonet ſubl'- re virtutū. b ¶ Et q̄rebāt ſūmi ſa. Hiero. A p̄ncipibus

egreſſa eſt iniq̄tas q̄ tēplū parare: ⁊ vaſa ⁊ ſe purificare ſm̄ legē ad eſum agni debuerāt. c ¶ Nō in die fe. Hiero. Ui- tant diē feſtū: qđ cōuenit illis: Non eſt feſtiuitas eis q̄ vitā ⁊ miſericoꝛdiā ꝑdiderūt. d ¶ Et cū eſſet. Hiero. Hymulus ceruoꝝ ſꝑ ad lectulū ſuū redit.i. filiꝰ obediēs pr̄i vſq3 ad moꝛ- tē obediētiā a nobis petit: Simon eni obediens dꝛ. e ¶ Si- mo. le. Hiero. Simon leꝓſus: mūdū infidelē pꝛio: poſtea fidelē ſignificat. f ¶ Et recūbe. ⁊c. Hiero. Recūbēte ſeipō .i. hūiliāte ſe vt eū tāgeret fides peccatricis q̄ de pedibꝰ aſcē- dit ad caput: a capite deſcēdit ꝑ fidē.i. a chꝛiſto ad mēbꝛa eiꝰ. g ¶ Mulier. Be. Maria magdalena ſoroꝛ lazari quē ſuſci-

Joh.12.a.

tauit dn̄s. Hoc Johānes diē eſſe factū añ ſex dies paſche pꝛi- die q̄ aſino ſedens venerit hieruſalem. Ipſa eſt enim nō alia que quondam adhuc peccatrix (vt Lucas ſcribit) pedes do-

Luc.7.f

mini rigauit: ⁊ vnguēto vnxit: nūc iuſtificata ⁊ familiar' facta: non tm̄ pedes vt Johānes dicit: ſed ⁊ caput vt Mattheus ⁊ Marcus ꝑhibent: oleo ſancto ꝑfudit. h ¶ Alabaſtrū ⁊c. Alabaſtrum marmoꝛ candiduȝ variis guttis diſtinctum: vn- guenta incoꝛrupta ſeruat. i ¶ Nardi ſpicati. Piſtica nar- dus dꝛ mixta: quia non ſolum de radice ſed de ſpicis ⁊ de fo- lijs compoſitum erat quod eſt precioſius.

† Erat aūt Ca. XIIII a

¶ tranſitꝰ: quod hebꝛaice phaſe.

paſcha ⁊ azyma pꝰ biduū/ et q̄rebant ſū† mi ſacerdotes ⁊ ſcribe q̄mō euȝ dolo tenerēt ⁊ occiderēt. Dice-

¶ nō ſeditionē timebāt: ſed ne auxilio populi de manibꝰ eoꝝ tolleretur.

c bāt eni: Nō in die feſto/ ne foꝛte d tumltꝰ fieret in pplo. † Et cū eēt †

a ¶ ſimō eni obediēs dꝛ. ¶ nomē

e bethanie i domo ſimōnis lepꝛo

pꝛiſtinū mā'et vt virtꝰ curāt' appareat. le ꝑ ſuſ eni fuerat: ſȝ a dn̄o curatꝰ erat. a ¶ Hic ro. eccleſia hn̄s fidē q̄ dic. nardꝰ me. de. o. ſ.

f g ſi ⁊ recumberet: venit mulier ha †

¶ carnale deſiderium.

h i bens alabaſtruȝ vnguēti nardi/ b

Nico.de lyra

¶ Et fracto

* fidelibꝰ p̄ntibꝰ ⁊ futuris. Sententia aūt iſtaꝝ partiū pȝ ex dictis Mat.xxvi. Ad maioꝛē ꝓdictoꝝ itelligētiā q̄riſ h vtrū chꝛiſtus doctrinā ſuā debuerit tradere ſcꝓto. ⁊ videſ ꝙ ſic: q2 ſcriptura inuenta eſt ad h vt doctrina memorie cōmēdeſ: ſed doctria chꝛiſti erat maxime memoꝛie cōmēdēda. ergo ⁊c. Itē figura debȝ rn̄dere figurato ⁊ ecōuerſo: ſȝ lex vetꝰ q̄ fuit figu- ra legis noue fuit data in ſcripto. g ⁊c. Ad cōtrariū arguiſ: q2 nulli libꝛi ab eo ſcripti hn̄tur i canone: ſȝ tm̄ a diſcipulis ſuis

Reſponſio ad predicta

vt apl'is ⁊ euāgeliſtis. R̄ſio. doctria chꝛiſti fuit imediate tra- dita a deo. q2 ipſe in vnitate ꝑſone fuit: ⁊ ē verꝰ deꝰ ⁊ hō. vetꝰ aūt teſtamētū licȝ fuerit datū a deo nō tn̄ imediate: ſȝ mediā- tibꝰ angelis: vt dꝛ Gal.iij.c. Lex data ē ꝑ angelos i manu me- diatoꝛis. ⁊ Act'. vij.g. dixit Stephanꝰ iudeis: Accepiſt' legeȝ in diſpoſitiōe angeloꝝ. ⁊ iō doctrie chꝛiſti debebaſ excellētiſſi- mus modus tradēdi eā q̄ eſt in h ꝙ doctrina aliq̄ nō imedia- te ſcribiſ in pelle moꝛtua ſȝ i mētibꝰ hoim q̄ ſunt ad imaginem dei facte. qđ factū eſt de doctrina chꝛiſti quā impſſit mētibꝰ di- ſcipuloꝝ: ⁊ h fuit ꝓdictū Hiere. xxxi.c. Ecce dies veniēt dic do- minus. ⁊ feriam domui iſrael ⁊ domui iuda fedus nouū nō ſm̄ pactū qđ pepigi cū pr̄ibꝰ vr̄is in die q̄ app̄hendi manū eoꝝ vt educerē eos de terra egypti ⁊c. ⁊ ſubdiſ: Sȝ h erit pactū qđ fe- riā cū domo iſrael: dabo legē meam in viſceribꝰ eoꝝ: ⁊ in coꝛde eoꝝ ſcribā eā: ſȝ ꝑ apl'os alioſq3 diſcipu- los chꝛiſti deriuata eſt doctrina eiꝰ ver- bo predicationis ⁊ etiā ſcripto: vt pȝ in euāgeliis apl'oꝝ ⁊ ep'lis ex h pȝ ſolutio p̄mi argumēti. Ad ſcđm dicēdū ꝙ figu- ra deficit a ꝑfectiōe figurati: ⁊ iō lex euā- gelica nō ſolū fuit ſcripta in tabulis la- pideis ⁊ pellibus moꝛtuis: ſicut lex ve- tus: ſed etiā in mētibꝰ humānis: vt dictū eſt: quātuȝ ad p̄mā eiꝰ cōſcriptionē. ſecū- dario aūt fuit ſcripta i libꝛis vt dictū ē.

Erat aūt paſ. Ca. XIIII Poſtq̄ deſcripta eſt reductio pctōꝛis in deū ꝑ mediatoꝛis ſācti- ficationē. hic ꝯn̄r deſcribiſ eadē reductio ꝑ paſſiōis ſue redēptionē et quia ſupe- rius predixit paſſionē ſuā ꝑ iudeos in- choandam: ⁊ ꝑ gētiles cōſūmandā: ad

Diuiſio

q̄s tūc ꝑtinebat iudiciū ſanguinis i hie- ruſalē. iō pꝛimo deſcribiſ eiꝰ paſſio ꝑ iu- deos inchoata. ſcđo ꝑ gentiles cōſūma- ta. ca. ſequēti. Circa pꝛimū q̄tuoꝛ ꝑ oꝛ- dinē deſcribunſ. pꝛimū eſt ipſius chꝛiſti venditio nō ex eiꝰ ignoꝛantia ſed ex eiꝰ ꝓſcientia ⁊ volūtate. ſcđo venditi tradi- tio nō ex eiꝰ diſplicētia ſed charitate/ ibi: Et pꝛima die azymoꝝ. tertio traditi cōpꝛehēſio nō ex ſua impotētia ſȝ initiatate/ ibi: Et adhuc eo loquēte. quarto cōpꝛehēſi cōdemnatio nō ex ſua iniu- ſticia ſed humilitate, ibi: Summi vero ſacerdotes. Circa pꝛimā partē p̄mittiſ venditiōis occaſio q̄ fuit duplex. pꝛia ſacerdotū

Occaſio ꝓdi venditionis

inuidia. ⁊ hec poniſ i pꝛicipio. ſcđa fuit iude auaricia: q̄ voluit recuperare preciū vnguēti effuſi. q̄ poniſ ibi: Et cū eſſet betha- nie ⁊c. tertio poniſ ipſa venditio/ ibi: Et iudas ſchariothes ⁊c. ſcđa ps p̄ncipalis incipit ibi: Et pꝛima die azymoꝝ: vt dictū eſt ⁊ diuidiſ in q̄tuoꝛ: q2 pꝛimo poniſ paſchale cōuiuiū ad ꝓdito- ris reuocationē. ſcđo inſtituiſ euchariſtie ſacramētū ad charita- tis vnionē. ibi: Et manducantibꝰ illis. tertio ꝓdiciſ diſcipuloꝝ ſcandalum ad eoꝛum confirmationē. ibi: Et ait illis ieſus: Om- nes vos ſcandalizabimini ⁊c. quarto deſcribiſ chꝛiſti deſideri- um ad noſtram redēptionem, ibi: Et veniunt in ꝑdium. Tertia pars pꝛincipalis huiꝰ ca. q̄ incipit ibi: Et adhuc eo loquente: di-

Diuiſio

uiditur in tres. q2 pꝛimo deſcribitur iude fraudulentia. ſecun- do chꝛiſti patientia/ ibi: Unus autem de circumſtātibus. tertio diſcipuloꝛum ignauia. ibi: Tunc diſcipuli relicto eo fugerunt. Quarta pars pꝛincipalis que incipit ibi: Summi vero ſacer- dotes: diuidiſ in quattuoꝛ. quia pꝛimo ſcribitur accuſatio chꝛi- ſti per falſos teſtes. ſecundo eius condemnatio per iniuſtos iu- dices/ ibi: Exurgens autem ſummus ſacerdos. tertio condem- nati vituperatio per malignos ſatellites/ ibi: Et ceperunt qui- dam conſpuere eum. quarto negatio petri per tres vices/ ibi: Et cum eſſet petrus. Sententia autem huius totius ca. patet ex dictis Matth. xxvi. vbi iſta ſunt expoſita eodem oꝛdine q̄ hic ponuntur: ⁊ ſub eiſdem verbis pꝛo magna parte reſtāt pau- ca exponenda que diſcurrentur. In pꝛima parte pꝛincipali dici- tur: Erat autem paſcha ⁊ azyma poſt biduum. ſolenni- tas autem paſchalis iudeoꝛum celebꝛabatur quintadecima die pꝛimi menſis: vt habetur Leuit'. xxiij. hec ſolēnitas incipiebat a veſpere quartedecime diei quādo immolabatur agnus: ⁊ tūc veſcebantur azymis vſq3 ad ſeptimuȝ diem. b ¶ Alabaſtrū vnguenti nardi ſpicati. dicunt aliqui ꝙ nardus eſt herba

Nardus

faciens ſpicas in cacumine de quibus extrahitur liquoꝛ opti- mus: ſicut aqua roſacea de roſis. ⁊ talis liquoꝛ vocaſ h vnguē- tū. Alij dicūt ꝙ eſt frutex vel arboꝛ paruula: ⁊ inde fluit vel ex- trahitur liquoꝛ modo predicto. In ſcđa parte pꝛincipali dicitur: * Et pꝛimo

Moꝛaliter. a ¶ Erat autem paſcha ⁊c. Theophilus. Uoluit enim dominus in paſchate crucifigi: q2 ipſe erat verum paſcha. † ¶ Et q̄re. ſū. ſac. ⁊c. adhuc aliq̄ de iſtis chꝛiſtū ꝑſe- quuntur in mēbꝛis ſuis: † ¶ Et cū eſſet ⁊c. ꝑ h oñdit ꝙ ꝑdica- toꝛes nō debent abhoꝛrere pctōꝛes. † ¶ Uenit mulier ha- ala. ⁊c. mulier iſta rōnalis eſt anima que frangit alabaſtrum: cum rōnabiliter domat coꝛpꝰ ꝓpꝛium: ⁊ qm̄ h cedit ad honoꝛeȝ dei effundit ſuper caput chꝛiſti.j. Coꝛ.xi.a. Caput chꝛiſti deus.

Moꝛaliter

* Erāt aūt

A F a ¶ Et fracto. Hiero. Dom⁹ impleta odore: celū ⁊ terra ē. fractū alabaſtrū: carnale ē deſideriū: qḋ frangit̄ ad caput ex
Myſtice q̄ oīne coꝛpus cōpaginatū eſt. ¶ Beda. Myſtice. Deuotio
Cañ.1.d marie fidē ⁊ pietatē deſignat eccleſie. q̄ dicit: Dū eſſet rex i ac cubitu ſuo: nar. m. d. o. ſuū. Qḋ ad lr̄am marie manib⁹ cōple/
uit: et quotidie ſpūaliter in mēbꝛis ſu/
is implere nō deſinit: q̄ in toto mūdo
1. Coꝛ.2. d glorīando dicit. Deo aūt gratias ago
qui ſemp triūphat nos in xp̄o ieſu. Et
odorē noticie ſue manifeſtat per nos i
Ibidem omni loco: qm̄ xp̄i bonus odoꝛ ſumus
deo cū potentiā diuinitatis ei⁹ que illi
vna eſt cū patre digna reuerētia confi
tetur laudat ⁊ predicat. Caput ei⁹ vn/
guento pfundit p̄cioſo: cū humanitatē
digna reuerētia ſuſcipit. In pedes vn
guentū piſticum. i. fidele ⁊ verū pfun/
dit q2 illā naturā eius qua terrā cōtin/
gere. i. inter hoīes cōuerſari dignat⁹
eſt: pia p̄dicatione ⁊ deuotis venerat̄
obſequiis. b ¶ Erāt aūt quidam:
Beda. Per ſynechdochen plurale p
ſingulari poſuit. Iohānes iudam hoc
dixiſſe dicit: q2 fuerat fur: ⁊ loculos ha
bēs ea q̄ mitte. poꝛ. Foꝛſitan ⁊ alii di/
ſcipuli aut ſenſerūt hoc aut dixerūt aut
iuda dicente perſuaſi ſunt: ⁊ oim volū
tatem Matthe⁹ ⁊ Marc⁹ verbis ex/
preſſerūt. Sed iudas q2 fur: ⁊ alii pro
pter curā paupeꝝ. Iohannes aūt illū
ſolū commemoꝛare voluit cui⁹ hac de
cauſa furandi ↄſuetudinē intimare cu
rauit. c ¶ Ut qd pditio. Hiero.
Perditus de ſalute perditionē inue/
nit: vt in ficu fructifera moꝛtis laqueū
nanciſceret̄. d ¶ Poterat eni ⁊c̄.
Hiero. Sub p̄textu auaritie myſteriū
loquit̄ fidei. eteni nr̄a fides trecentis
emit̄ denariis. i. decē ſenſib⁹ p coꝛpus
⁊ animā ⁊ ſpiritū triplicatis: vt et nos
Iudi.7. b ſicut Gedeon trecētoꝝ viroꝝ numerū
B aſſumentes: allophiloꝝ caſtra paupes
Geñ.14. d ſpū fractis laguncullis noſtris cum tu/
bis ⁊ lucernis deſtruamus. Et ſicut a/
braam cū trecētis viris ſpolia diuida/
mus ad veſperā. e ¶ Bonū opus.
Ro.4. d Hiero. Qui credit in deū reputat̄ ei i
opus iuſticie. aliud eni eſt credere ei:
aliud eſt credere in eū. i. totū ſe inuce/
re in illum. f ¶ Me aūt nō. Beda.
Coꝛpali p̄ſentia ⁊ familiaritate cōiun/
ctum ſicut nūc. vn̄ Apl̄s: Et ſi noue/
2. Co.5. c rimus xp̄m ſm carnē: ſed nūc iam non
nouim⁹. Spūaliter aūt ſemp eſt nobi/
ſcū. vn̄: Ecce ego vobiſcū ſum vſq3 ad
Mat.28. d cōſummationē ſeculi o. di. ¶ Hiero.
Ita intelligendū eſt: me aūt non ſemp
habebitis in coꝛpali p̄ſētia vt prius in
conuictu ⁊ familiaritate. Vn̄ ⁊ p aplm
2. Co.5 . Si nouerim⁹ xp̄m ſm carnē: ſ3 nūc iā
nō nouim⁹. g ¶ Qḋ habuit h̄ fe.
Qḋ putatis perditionē eſſe vnguenti
officiū ſepulture eſt. Nec mirū ſi mihi
dedit odoꝛē fidei bonū: cū ego p ea fu
ſurus ſum ſanguinē meū. h ¶ Amē
dico vobis. Be. Nota i xp̄o noticiā
futuroꝝ. paſſuros poſt paucos dies p̄/
Nota ſcit euangeliū ſuū toto oꝛbe p̄dicandū. ¶ Beda. Notandū
q ſicut maria toto oꝛbe quo eſt eccleſia diffuſa gloriā meruit
de pio obſequio qḋ dn̄o deuote exhibuit. ſic et iudas q̄ ei de/
traxit pfidie nota lōge lateq3 infamat̄. S3 dn̄s bonū pia lau/
de remunerat: futuras impii ↄtumelias tacet. i ¶ Un⁹ de
duodecim ⁊c̄. Hiero. Un⁹ numero nō merito. nomine nō
Cañ.12. b numine. coꝛpoꝛe nō animo. Vn̄ ſpōſus ad ſpōſā: Vulneraſti
coꝛ meū ſoroꝛ mea in vno oculoꝝ tuoꝝ: ⁊ i vno crine colli tui.
Oculus ⁊ crinis ſapientia eſt ⁊ virtus: qm̄ iude cū ceteris di
Mat.31. b citur: Vobis datū eſt noſſe myſteriū regni dei: ⁊ dedi vobis
poteſtatē cal. ⁊c̄. k ¶ Abiit ad. Ille abiit ad principes: et
poſtꝙ̄ exiuit

poſtꝙ̄ exiuit intrauit in eū ſathanas. Hic nox nocti indicat ſci C
entiā. Unūquodq3 aial ad ſibi ſiīe iūgit̄. Maria currit ad apo/ Ps. 18. a
ſtolos vt dies diei eructat verbū. Iudas ad iudeos: vt nox no Eccl.13. c
cti indicet ſcientiam. l ¶ Et querebat ⁊c̄. Hiero. Promittit
ſe tradere vt magiſter ei⁹ añ dicebat: Tibi dabo hāc poteſtatē
vniuerſam. ¶ Beda. Multi hodie ſce
lus iude exhoꝛrent: nec tamen cauent.
Cum enim pro muneribus falſum con/
tra quēlibet teſtimoniū dicunt: quia ve
ritatē pro pecunia negant: deū p pecu/
nia vendunt: qui dicit: Ego ſum via ve Ioh. 14. a
ritas ⁊ vita. Cum ſocietatē fraternitati
aliqua diſcoꝛdia cōmaculāt: deum pro/
dunt q2 de⁹ charitas eſt. Et qḋ pei⁹ eſt:
nō infirmitate: nō ignoꝛātia: ſ3 ſicut iu/
das querunt opoꝛtunitatem: vt amotis
arbitris mendacio veritatem: crimine
mutēt virtutem. m ¶ Et prima die
azymoꝝ. Beda. Quarta decima lu/
na: quādo abiecto fermēto agnus occi/
debat̄ ad veſperum: qḋ exponēs Apl̄s
ait: Eteni paſcha noſtrū imolat⁹ ē chri/ 1. Co.5. c
ſtus. Qm̄ ipſe eni in ſequēti die quinde/
cima luna ſit crucifixus: hac tn̄ nocte q̄ † mat.26. a
agnus imolabat̄: ⁊ diſcipulis ſuis coꝛ/ Ioh.12. b
pus ſanguinēq3 ſuum dedit: ⁊ a iudeis
tentus ⁊ ligatus ipſius immolatiōis. i.
ſue paſſiōis exoꝛdiū ſacrauit. ¶ Iſido.
Cū amaritudine comedunt̄ azyma q̄ ē
redemptio noſtra. amaritudo enim eſt
paſſio domini. n ¶ Ite in ciuitatē.
Beda. Iudicium eſt preſcientie diuini/
tatis q et cum diſcipulis ſuis loquens alibi
qḋ alibi fit nouit. Pulchꝛe aūt paratu/
ris paſcha homo lagenā vel amphoꝛā
(ſm alium euangeliſtā) aque baiulās
occurrit: vt oſtendatur hui⁹ paſche my/
ſterium pro ablutione mundi eſſe cele/
brandum. Aqua eni lauacrum gratie:
lagena fragilitatem eoꝝ deſignat per † mat.26. a
quos hec gratia mundo erat miniſtran Luc.22. a
da. Unde: Habemus theſaurū iſtum 2. Co.4. b
in vaſis fictilibus. Parāt paſcha diſci/
puli vbi aque iferē lagena: vt adeſſe tē/
pus inſinuēt: quo cultoꝛib⁹ veteris pa/ D
ſche typicus de limine ac poſtib⁹ cruoꝛ
auferat̄: ⁊ ad tollenda mūdi crimia vi/
uifici fontis baptiſma ↄſecret̄. ¶ Hie/
ro. Ciuitas eſt eccleſia que muro fidei
cingitur: homo occurrēs p̄mitiuus po/
pulus eſt: amphoꝛa aque lex littere.
F Homo lage/

¶ carnali deſiderio.
a ſpicati p̄cioſi: et fracto alabaſtro
a ¶ Hiero. p ſynecdochen dicitur
b effudit ſup caput eius. Erant au †
vnus pro multis: ⁊ multi pro vno.
tem quidā indigne ferētes intra
c ſemetipſos: ⁊ dicētes† Ut qd per
d ditio iſta vnguēti facta ē? Pote
rat enim vnguētū iſtud venūda/
ri plus q̄3 trecētis denariis: ⁊ da
a ¶ Be. hoc de ſolo iuda: ſynecdochicos.
ri paupib⁹: Et frēmebant in eā.
Ieſus autem dixit: Sinite eam. †
e †Quid illi moleſti eſtis? Bonū
op⁹ opata ē i me. Semp eni pau
peres habetis vobiſcum: et cum
volueritis poteſtis illis benefa/
f cere: me aūt nō ſemp habebitis.
a ¶ Hiero. nō alludē q̄ram⁹ qḋ i nobis ha
bemus. b ¶ i. ātq̄3 veniret q̄ excluderet
g Quōd habuit † hec fecit: p̄uenit
vngere coꝛpus meū i ſepulturā.
h Amē dico vobis: vbicūq3 p̄di/
catū fuerit euāgeliū iſtud in vni/
uerſo mūdo: ⁊ quod fec̄ hec nar
a ¶ Remi. dānū effuſi vnguenti vult cōpē
rabit̄ i memoꝛiā ei⁹ † Et iudas ſca †
ſare precio magiſtri. a ¶ nō inuitat⁹ nō co/
act⁹ p̄ciū q3 i volūtate emētū poſuit: q̄ſi vi/
lis mācipii. qd vultis mihi dare ⁊c̄.
k riothis vn⁹ de duodeci abiit ad
ſūmos ſacerdotes: vt proderet
eū illis. Qui audiētes gauiſi ſūt
¶ amiſerūt vitā quā pecuniā ipe recipit cū
⁊ pmiſerūt ei pecuniā ſe daturos
vitā amittit. a ¶ opoꝛtunitas doli nunꝙ̄
inuenit̄: indicat̄ eni hic vel illic.
l Et q̄rebat quō illū opoꝛtune tra
m deret. Et prima die azymoꝝ q̄n a
paſcha imolabant: dicūt ei diſci
a ¶ Hiero. vt cū voluntate dei dirigamus
puli† Quō vis eam⁹ ⁊ parem⁹ ti/
greſſus nr̄os. a ¶ vel vt mādūces. ¶ cha
ritas non eſt ſola.
bi cōmedere paſcha. Et mittit du †
os ex diſcipulis ſuis: ⁊ dicit eis:
¶ eccleſiam.
a †Ite i ciuitatē et occurret vobis b

Nico. de lyra

a ¶ Et prima die azymoꝛum. de iſta die eſt cōtrouerſia inter grecos et latinos que plenius tractata ē Mat. xxvi. et Ioh. xiii. b ¶ Occurret vo/ † mat. 26. b
bis homo lagenā aque baiulās. Lu. 22. a
iſtud ſignū dedit eis ad inueniendū lo/
cū p cena: et creditur q dn̄s illius do/
mus eſſet diſcipulus chꝛiſti occult⁹.
Ubi ē refectio
✱ † ¶ Erant aūt quidā indigne Moꝛaliter
ferentes. Iſtis ſunt ſimiles illi q̄ gra/
uius poꝛtant expēſas. x. ſolidoꝛū p xp̄o
q̄3 q̄nquaginta vel centū p mūdo. ideo
ſequitur: † ¶ Sinite illam. eius approbando operationē.
† ¶ Et iudas ſcariothis. Beda. Multi hodie ſcelus iude
ſc3 q dn̄m ac magiſtrū deūq3 ſuum pecunia vendiderit: velut
immane ac nephariū abhoꝛrēt: nec tn̄ cauēt. nā cū p munerib⁹
charitatis ac veritatis vitā ſpernūt: deū q̄ veritas ⁊ vita ē ſper
nūt. Et p̄mo die azymoꝝ. Sequit̄: † ¶ Et mittit duos ex
diſci. ſuis ⁊c̄. ſc3 petrū ⁊ iohannē: vt d2 Lu. xxii. p petrū ſigni
ficat̄ actio bona. p iohannē cōtēplatio deuota q̄ p̄parant pa/
ſcha. i. diſponūt ad xp̄i coꝛp⁹ debite ſumendū. p̄parāt aūt i cena
culo. i. i hoīe p oīēnē i deū eleuato grādi lōgitudie longanimi
tat̄. lato latitudie charitat̄. ſtrato varietate virtutis.

E H a ¶ Hõ lagenā aque. Be. Cõſulte ⁊ aque baiuli: ⁊ dñi do
m⁹ tacita ſunt vocabula: vt oib⁹ verū paſcha celebrare volētī
bus. i. ſacramentis chriſti imbuti: cūq; ſue mentis hoſpicio ſu/
ſcipe q̄rētib⁹: facultas danda ſignet. b ¶ Sequimini ⁊c.
Hiero. Qui ducit in altū vbi refectio chriſti. Vñ raab explo/
ratoribus mandat: vt nõ p vina ſed per
Joſ. 2. c. excelſa irent. c ¶ Cenaculū gran.
Hiero. Eccl̃ia magna que narrat no/
Pſ. 44. c. mē dñi ſtrata varietate virtutū ⁊ ligua
rū. vñ: Circūamicta varietate ṽtutū. ĩ
q̄ parat dño paſcha. Dñs dom⁹ petr⁹
apl̃s: cui dñs domū ſuaʒ credidit vt ſit
vna fides ſub vno paſtore. ¶ Be. Ce
naculū: lex ſpūalis q̄ de anguſtijs lr̃e
2. Cor. 3. b egrediēs: in ſublimi loco recipit ſalua/
torē. Nā q̄ adhuc occidentē lr̃aʒ ſerua
uerit: q̄ i agno nõ aliō q̄ pec⁹ itellexerit
in imo paſcha fac: q; maieſtatē ſpūs nõ
cõp̄hēdit in ṽbis dei. q̄ aūt baiulū aq̄.
i. grē ṗconē i domū eccl̃ie fuerit ſecut⁹
p ſpīn ſcie illuſtrātē ſuperficiē lr̃e tran
ſcendendo in alto mētis ſolio parat re/
fectionē chriſto: q; cuncta paſche ſacrā
⁊ cetā leg' decreta eē ei⁹ ſacrā cognoſcit.
d ¶ Veſpe aūt. Hiero. Veſpera di
4. Joh. 13. c ei veſperā indicat mūdi. Circa vndeci
Mat. 10. a mam nãq; horā veniūt nouiſſimi q̄ pri
mi denariū accipiūt vite eterne: q; añ
crucē abraam erat i inferno: ⁊ poſt cru
cē latro in paradiſo. e ¶ Amē dico
vo. Sicut de paſſione ṗdixerat: ita de
ṗditore ṗdicit dās locū penitēdi: vt cū
intellexiſſet cogitationes ſuas ṗſciri a
deo peniteret eū facti ſui. Nõ tñ ex no
mine deſignat: ne apte redargut⁹ ipu/
dentior fiat. Mittit crimē in numerū:
F vt cõſcius pniam agat. f ¶ Vn⁹ ex
vo. Dū falſitas arguit: veritas cõpro
Pſ. 40. c. bat ⁊ implet. Qui edebat pa. me. ma.
ſup me ſup. Oēs tāgunt vt fiat armo/
nia in cithara. Oēs nerui hñ ſuſpenſi
† cõſona voce rñdent: Nunq̄d ego ſum
Mat. 26. c dñe? Vn⁹ remiſſus ⁊ pecunie amore af
Luc. 22. b. fectus dixit: Nūq̄d ego ſum rabbi.
Joh. 13. c. g ¶ Cõtriſtari. Sciunt vndeci q; ni
hil mali cõtra dñm cogitauerāt: ſʒ plus
credūt mgr̄o q̄ ſibi: ⁊ timētes fragili/
1. Cor. 11. c. tatē ſuā triſtes de pctō ſuo interrogāt:
cu⁹ nõ habebant cõſciam. h ¶ Vn⁹
ex. xij. Hiero. Separat ſeorſum oueʒ
lup⁹ quā capit. Ouis q̄ de ouili egredi
tur lupi ptʒ morſib⁹. i ¶ Qui intin.
Be. Mira dñi patiētia. Prius dixit
vn⁹ ex vobis tradet me: pſeuerat ṗdi/
tor in malo. Apertī⁹ arguit: ⁊ tñ nõ ṗ
prie deſignat. iudas alijs cõtriſtatis ⁊
† manū retrahētib⁹ a cibis temeritate ⁊
Mat. 16. c ipudētia q̄ dñm tradit: etiā manū cum
mgr̄o in catino mittit: vt audacia bo/
nā cõſcientiā mentiretur. k ¶ Ve āt
⁊c. Be. in ſempiternuʒ ve hoi illi q̄ ad
mēſam dñi indigne accedit. Ille eni ĩ
exemplū iude filiū hoīs tradidit nõ iudeis ſ;dē pctõrib⁹: ſʒ tñ
pctõrib⁹ mēbris. ſ. ſuis q̄ accipe dñici corpis ſacramētū teme/
rarie preſumit. Ille dñm vēdit q̄ ei⁹ timore ⁊ amore neglecto:
terrena ṗ illo ⁊ caduca imo ⁊ criminoſa diligere ⁊ curare nõ
metuit: Ve aūt. ¶ Be. Nec p̄mo nec ſcd̄o correct⁹ penitet:
ſed patientia dñi nutrit impudētiā ſuā ⁊ theſauriçat ſibi irā.
Pena predicit: vt q̄ pudore non vincitur: timore corrigatur.
l ¶ Manducātib⁹. Be. Finito veteri paſcha qd̄ in cõme/
moratione liberatiõis ppl̃i dei ab egypto agebatur: trāſit ad
nouū: qd̄ in ſue redēptiõis memoriā eccl̃iā freq̄ntare volebat
vt. ſ. ṗ carne agni ac ſanguine ſui corpis: ac ſanguis ſacr̄m ſb̄
Pſ. 109. a ſtitueret: ⁊ ſe eſſe monſtraret cui iurauit dñs ⁊ nõ pe. eum: tu
es ſa. in eter. ⁊c. Frangit ipſe panē quē diſcipulis porrigit: q;
Joh. 10. d. fractio ſui corpis ſponte ſua ⁊ ṗcuratiõe venit. Vñ: Poteſta
tē habeo ponēdi a. me. ⁊c. Priuſq̄ frāgeret bñdixit: q; natu/
rā hūanā quā paſſur⁹ aſſūpſit: vna cū p̄re ⁊ ſpiritualiſā grā di
uine virtutis

a ¶ primitiuus ppl̃s. b ¶ legē littere.
g homo lagenā aq̄ baiulās. Seq̄/
mini eū: ⁊ q̄cūq; introierit/ dicite
dño dom⁹: q; magiſter dic: Vbi a
¶ diuerſorium meum.
ē refectio mea: vbi paſcha cū di
ſcipulis meis māducē? Et ipſe vo b
c bis demõſtrabit cenaculū grāde
ſtratū: ⁊ illic parate nobiſ. Et ab
ierūt diſcipuli ei⁹/ ⁊ venerūt i ciuita
tē: ⁊ inuenerūt ſicut dixerat illis:
¶ fine mundi.
d ⁊ parauerūt paſcha Veſpe āt fcõ †
venit cū duodeci ⁊ diſcūbētib⁹ eiſ
e ⁊ māducātib⁹ ait ieſus: Amē di
f co vobis: q; vn⁹ ex vobis tradet
me q̄ māducat mecū At illi cepe
g rūt cõtriſtari ⁊ dicere ſingillatim:
h Nunq̄d ego? Qui ait illis: Vn⁹
i ex duodecim q̄ intingit manū me c
cū in catino. Et fili⁹ q̄deʒ hoīs
k vadit/ ſicē ſcriptū ē de eo. Ve aūt
¶ Hiero. multi bonū vt iudas faciūt: ſʒ ni/
hil eis ṗficit.
homi illi p quē fili⁹ hoīs tradet.
a ¶ ſimplr dictū. b ¶ latēs materno vtero:
melius eſt non eſſe q̄ ad tormēta eſſe.
¶ aīs fuiſſet.
Bonū erat ei: ſi natus non ēēt
l homo ille. † Et māducātib⁹ illis/ †
m accepit ieſus panē ⁊ benedicēs
fregit/ ⁊ dedit eis/ ⁊ ait † Sumite:
hoc eſt corp⁹ meum. Et accepto †
¶ Hiero. grā nõ merit' ſaluati ſum⁹ a deo.
n calice gratias agēs dedit eis Et
o biberunt ex illo oēs. Et ait illis:
a ¶ nõ veteris de q̄ h ſanguis teſtamēti eſt
¶ quod mandauit ad vos deus.
Hic eſt ſanguis meus noui teſta
a ¶ Hier. ṗ mlt' effūdit ſʒ h oēs emūdat.
menti: qui pro multis ēffundet.
p † Amē dico vobis/ q; iā nõ bibā
q de genimine vitis vſq; in diem

ue ṽtut' iplenit. Bñdixit panē ⁊ fregit: q; hoīeʒ aſſumptū ita G
morti ſubdidit: ⁊ ei diuīe imortalitat' veracit ineſſe potētiā de
mõſtraret. idq; veloci⁹ a morte reſuſcitādū. m ¶ Acce. ie. pa.
Hiero. Figurās corp⁹ ſuū in pane qd̄ ē eccl̃ia pñs: q̄ accipit in
fide: bñdicit in nūero: frāgit i paſſiõib⁹: dat exēplis: ſumit do
ctrinis. Formās ſanguinē ſuū i calice vi
no ⁊ aq̄ mixtū vt alio purgemur a culpiſ
Exo. 12. d. alio redimamur a penis. Sāguie nāq;
agni dom⁹ ſeruāt a pcuſſiõib⁹ āgeli. Et
aq̄ maris rubri extinguūt inimici. q̄ ſūt
Myſtice mysteria eccl̃ie chriſti. Beda. Myſtice.
Pſ. 103. a. Panis q̄ cõfirmat cor hoīſ refert ad cor
p⁹. vinū qd̄ ſanguinē operat ad ſangui
nē. Sed q; nos in chriſto ⁊ chriſtū i no
bis manere oportet: vinū cū aq̄ miſcet:
Apo. 17. a. q; teſte Johe aq̄ ppl̃i ſūt: neq; aquā ſo/
lā neq; vinū ſolū: ſicut nec ſolū granū
ſine aq̄ cõfectiõe in panē cuiq; lʒ offer
re: ne videat a mēbris caput ſecernere
vl chriſtū ſine nr̄e redēptiõiſ amore pati
potuiſſe: vel nos ſine ill⁹ paſſiõe ſalua/
ri. n ¶ Gratias agēs. Grās egit et
bñdixit iā proxim⁹ paſſiõi q̄ penā aliene
iniquitat' ſuſcipit: q̄ nihil dignū paſſiõe
egit: vt oñdat q; equanimiter vnuſq̄ſq;
ṗprie culpe flagella ſuſtinere debeat.
o ¶ Biberūt ex eo oēs. Hiero. Ebrie
tas felix: ſalutaris ſatietas: q̄ quāto co/
pioſi⁹ ſumit: tāto ſobrietatē mentib⁹ di
gnat donare. Et iudas bibit: ſʒ nõ ſatu
rat: nec ſitū extinguit ignis eterni: q; q̄
indigne ſumit myſteria chriſti: h macla
in luna oñdit q̄ nūq; delet. Lūa eccl̃ie
cõparat merito q̄ a ſe nõ hʒ ſplēdorē: ſʒ
a ſole cert' modis ſuſcipit lumē. i. a chri
ſto. q̄ ṗmanet in eternū. Sūt eni q̄dā i
eccl̃ia q̄s ſacrificiū nullū emūdat: ſʒ inſi
piēs cogitatio ṗducit ad culpaſ: q̄ ſe cru
Mat. 26. delitat' ceno miſcuerūt. Sāguis eni no
b ui teſtāmēti q̄ ṗ multis effūdit nõ oēs
emūdat. p ¶ Jā nõ bi. Hiero. Hic
mutat ſacrificiū: ſʒ nõ mutat tp̄s: vt nos
nūq; cenā ieſu añ q̄rtādecimā lunā facia
m⁹. Qui facit i q̄rtadecia reſurrectionē
in vndecia cenā dñi fac. qd̄ nūq; inuētū
eſt nec in nouo nec in veteri teſtamento.
q ¶ Vitis. Be. Vitis vel vinea dñi
Eſa. 5. a. ſynagoga. vñ Eſaias: Vinea dñi ſaba/
oth dom⁹ iſrl̃ eſt. de hac dñs multo tp̄e
bibit: q̄uis pluribus ramis in amarit u
dinē cõuerſis: poſt tñ quorūdā cogitatio
nibus ſūmiſq; virtutib⁹ delectabatur.
Sed poſt paſſionem dñi figuralia i ſpi
ritualē ſenſum tranſlata ſunt. Jtur⁹ er
Luc. 22. b. go ad paſſionē ait: Jā non bibā de ge.
vi. vſq; in d. il. cum. il. bi. no. in re. dei.

Nico. de lyra

H Ad ek
✱ a ¶ Vbi ē. i. agn⁹ paſchal: q; dñs
illi⁹ dom⁹ nõ ſolum ṗuidit de loco: ſed
etiā de agno. b ¶ Vobis demõ. i il
lo cenaculo paſcha comederūt: ⁊ in illo
p⁹ reſurrectionē latuerūt diſcipuli ṗpē metū iudeoʒ: ⁊ i illo ſpm
ſctūm receperūt i die pētecoſtes: vt hr̄ Act. ij. c ¶ Qui inti
git. vas ē factile ad refrige. ādū vinū: ⁊ i illo erat iūs lactucaruʒ
agreſtiū cum q̄ carnes agni debebāt comedi: vt dicitur Exo. xij.
✱ Abba pat
✱ † ¶ Veſpe āt. p h alit tp̄s i mēſa denūciauit ſuū ṗditorē: Moraliter
deſignauit q; multi ṗditoris veniūt ad mēſā ſuā Hiero. Hic ſa/
cerdos hic clerice quõ eiſdē labijs deoſcular' filiū ṽginis q̄b⁹
deo ſculat⁹ es filiā meretricis. o iuda oſculo filiū hoīs tradis.
† ¶ Et māducātib⁹. p ieſum q̄ ſal⁹ interpretat intelligitur bo
nus ṗlat⁹ chriſti vicari⁹. ⁊ de ſua ſubditorūq; ſuoʒ ſalute ſollici
tus. h accipit panē cū diligent ſtudet ſacrā ſcripturā. ⁊ bñdicit
qñ deo attribuit ei⁹ itelligētiā. frāgit aūt ⁊ dat deuote ṗdicādo:
ecõtra de ignorāte dr̄ Tren. iiij. a. Paruuli petierūt panē ⁊ ñ fuit
q̄ frāgeret eis. † ¶ Et ac. p quē ṗſecutio deſignat i ſcriptura. h
calix ſumitur patienter tolerādo ⁊ dat alijs ad ſile exhortādo.
✱ Et hymno

A G Qd eſt non vltra carnalib⁹ cerimonijs ſynagoge delectabor in quib⁹ erat ⁊ paſchalis agni ſacramentũ qd ꝓcipuũ ẽ. Ad/
erit tñ cũ in regno dei poſit⁹ imortali glia ſublimat⁹ de ſalu
te euſdẽ ppli baptiſmo regenerati nouo vobiſcũ gaudio per/
fundar. a ❡ Et hymno dicto. Be. Poterit intelligi hym/
nus quẽ ſm Johãnẽ patri grãs agẽs
decãtabat: in q̃ ⁊ ꝓ ſe ⁊ ꝓ ſuis diſcipu
lis: ⁊ ꝓ his q̃ ꝑ verbũ eoꝝ credituri e/
rãt eleuatis ſurſum oculis ꝓcabatur:
⁊ pulchre diſcipulos ſacramẽto ſui cor
poris ⁊ ſanguinis imbutos: ⁊ hymno
dicto patri cõmẽdatos educit in mon/
tem oliuarũ: vt doceret nos ꝑ acceptı/
onem ſacramentoꝝ: ⁊ ꝑ opem interceſ
ſionis ſue ad altiora virtutũ dona et
charıſmata ſanctiſpiritus quib⁹ in cor/
de pungamur debere cõſcendere.
b ❡ In montẽ oli. Hiero. In mon
te oliueti tenet ieſus: ⁊ inde aſcẽdit ad
celos: vt ſciam⁹ q: inde aſcẽdim⁹ ad ce
los. vnde vigilamus ⁊ oramus ⁊ liga
mur nec repugnamus in terra.
c ❡ Oẽs ſcandalizati. Beda. Pre
dicit qd paſſuri ſunt: vt cũ paſſi fuerit
1.Teſ.5.b nõ deſperent: ſed peniteãt. In nocte
iſta qui ebrij ſunt nocte ebrij ſunt: et q̃
ſcandalizant nocte ſcãdalizant. i. mẽ/
te obſcurati. ❡ Hiero. Oẽs cadunt:
Pſ.40.b ſed nõ oẽs iacent. Nunquid qui dor/
mit non adijciet vt reſurgat? Carnale
eſt cadere. diabolicũ eſt iacere.
d ❡ Percutiã paſtorẽ. Hierony.
Percute paſtorem. Propheta poſtu
lat paſſionẽ dñi: pater rñdet. Percuti
am paſtorẽ. Precib⁹ ſctõꝝ fili⁹ a pře
mittit. i. incarnat et ꝑcutit ⁊ patitur.
diſpergunt oues paſtore capto. Re/
ſurrectio ꝓmittit vt ſpes nõ extingua
tur. e ❡ Petrus aũt. Hiero. Quis
ſine pennis in altũ volare nitit: ſz cor
pus aggrauat animã vt timore huma
B ne mort' timor dñi ſuperet. f ❡ Bis
mat.26.d gallus vocẽ. Bed. Alij ſimpliciter:
prius q̃ͣ gallus cãtet ter me negabis.
Marc⁹: Priuſq̃ gal. bis vo. dederit
ter me negabis. qd nõ ẽ cõtrariũ. To
ta eni petri negatio trina negatio eſt:
et in eo ꝓpoſito animi remãſit vſq̃ꝗ
amare fleuit. Hec tota ſi poſt primum
gallicantũ inciperet: falſum tres dixiſ/
ſe viderent q̃ dixerit dñm dixiſſe: Pri/
us q̃ͣ gal. can. ter me negabis. Itez ſi
totã añ pegiſſet q̃ͣ gallus cantare inci
peret: ſupflue dixiſſet Marc⁹ ex perſo
na dñi: prius q̃ͣ gal. bis vo. de. ter me
es ne. Sz q: añ primũ gallicantũ ice/
pta eſt: attẽderũt tres nõ qñ eam iple/
tur⁹ eſſet: ſed qñ futura: qñ ceptura: q:
trina. ſ. cepit añ gallicantũ. Põt etiaz
intelligi q: ante primũ gallicantũ tota
in animo eius fuerit: q̃uis eñ verbis
añ primũ gallicantũ ſit cepta: ⁊ ante ſe
cundũ cõpleta: tñ in affectiõe ⁊ timo/
re animi petri ante primũ gallicantum tota cepta eſt: ſicut ⁊ il
mat.5.d lud: Qui viderit mu. ad cõ. e. iam me. eſt eam ⁊c̃. ❡ Hiero.
Gallus cãtat: petrus negat ter. Gallus nunci⁹ lucis ſpũſſan
ctus eſt: cui⁹ voce in ꝓphetis ⁊ apl'is nos de trina negatiõe
qua dñm negauim⁹ noſſe: voce ancille exterriti exhortamur
ad amariſſimos fletus poſt lapſuz: q̃ male cogitauim⁹ ꝺ deo:
male locuti ſum⁹ ad ꝓximũ ⁊ male fecim⁹ ad noſmetipſos.
❡ Hiero. Nota q̃ petr⁹ negat ⁊ tertio negat: ſz poſtq̃ͣ gall⁹
cecinit ⁊ diſcedẽtib⁹ tenebr' vicina lux nũciata ẽ: ꝯuſus amare
fleuit: ⁊ trine negatiõis ſordes lauit lachrymis. g ❡ Geth/
Pſ.21.c ſemani. Hiero. Id eſt vallis pinguium: vbi tauri pingues
obſederũt eũ: ⁊ vituli multi circũdederũt eũ. h ❡ Sedete
hic. Iſido. Separant in orõne qui ſeparant in paſſiõe: q: il/
le orat: illi dormiũt pinguedie cordis oppreſſi. i ❡ Donec
orem. Beda. Cũ dñs in monte orat: admonet ⁊ nos vt oran
do ſublimia

do ſblimia. i. celeſtia petam⁹. Sz cũ i valle: ⁊ ħ i valle pignũ vl C
pinguedinis: monet nos humilitatẽ in orõnib⁹ habere: et pin/
guedine dilectiõis interne. Et pulchre approprĩãs morti in val
le pinguiũ orat: q: ꝑ vallẽ hũilitatis ⁊ pinguedinẽ charitatis ꝓ
nobis ſubijt mortem. Unde: Humiliauit ſemetipſum f.o. vſq̃ Phil.2.a
ad m. Et maiorẽ hac dilec. nemo habet Joh.15.b
vt po. quis aĩam ſuã ꝓ a. ſ. k ❡ Et ce
pit pa. ⁊c̃. Hiero. Pauere et triſtari
docemur ante iudiciũ mortis: q̃ nõ poſ/
ſumus ꝑ nos dicere niſi ꝑ illum: Uenit Joh.14.d
ꝓnceps hui⁹ mũdi ⁊ in me nõ hꝫ q̃cq̃ͣ.
l ❡ Triſtis eſt aĩa. Bed. Nõ ꝓpter
mortẽ triſtis eſt: q: eũ conditio corꝑalis
affectus: nõ formido mortis offendit.
Nã qui corp⁹ ſuſcepit oĩa debuit ſubi/
re q̃ ſunt corꝑis: vt eſuriret ⁊ ſitiret an/ †Zach.13.d
geret ⁊ triſtaret. diuinitas aũt neſcit cõ
mutari ꝑ hos affectus. ❡ Beda. Tri/
ſtis eſt aĩa ⁊c̃. Timet xp̃s: petrus nõ ti
met: imo dicit: Aĩam meã ꝓ te ponam. Joh.16.c.
Chriſt⁹ dicit: Aĩa mea turbata eſt vſq̃
ad mortẽ. Petrus. q. homo vim mortis †mat.26.c
ignorat. Chriſt⁹: q: de⁹ in corꝑe conſti/
tutus exponit fragilitatez carnis vt hõ
verus appareat: triſt' ẽ aĩa mea. Su/
ſcepit triſticiã hoĩs ⁊ voluntatẽ homis
ſicut ⁊ dolorẽ hoĩs: q̃ ꝓ ſe q̃ doleret nõ
habuit ſemota delectatiõe eterne diui/ †mat.16.d
nitatis afficit tedio humane infirmita/ Lu.22.d
tis. m ❡ Suſtinete ⁊c̃. Be. nõ a dor
mitiõe ꝓcipit abſtinere cui⁹ nõ ẽ tp̃s im
minẽte diſcrimie: ſz a ſomno ĩfidelitat'
⁊ torpore mẽtis. n ❡ Et orabat vt
ſi. Beda. Hec vox eſt ſonus infirmita/ alſ: tecum
tis noſtre. Multi triſtant morte futu/
ra: ſed habẽt rectũ cor vt vitẽt mortem alſ † geſſe/
q̃ͣtum poſſunt. Sed ſi nõ pñt: dicãt qd mani
ipſe xp̃s. Pater ſi fieri po. trã. a me ca.
iſte. Ecce habes volũtatẽ hũanã expreſ
ſam. vide rectũ cor. Sed nõ qd ego vo †mat.26.d
lo: ſed qd tu vis. vñ: Nõ veni facere vo Joh.4.d
luntatẽ meã. ſ. quã tpalitẽ ſumpſit ex vir/
gine: ſz vo. ei⁹ q̃ miſit me. quã ſcꝫ habui
etern⁹ cũ patre. Orat trãſire calicez: q: D
hõ: ſz ꝓpter qd miſſus ẽ reminiſcẽs: ꝑ/ alſ habet
ficit diſpẽſationẽ. ⁊ dicit: nõ qd ego vo. †mecum
ſz qd tu. q. ſi morit mors me nõ moritẽ/
te. ſm carnẽ tranſeat calix: ſed q: aliter
nõ fiet. nõ qd ego volo: ſed quod tu.
❡ Hiero. Hoc ꝯtra euticianos qui di
cũt vnã tm̃ i xp̃o opationẽ: vnã volũta/
tẽ. hic ãt oñdit hũanãq̃ ꝑ ĩfirmitatẽ car †mat.26.b
nis recuſat paſſionẽ: ⁊ diuinã q̃ ꝓmpta Lu.24.c
eſt ꝑficere diſpẽſationẽ. o ❡ Sz non
qd. Hiero. Uſq̃ in finẽ nõ ceſſat doce
re nos prĩb⁹ obedire: ⁊ volũtatẽ coꝝ
volũtati nr̃e ꝓponere. p ❡ Et ait pe. mat.26.d
⁊c̃. Qui dixerat: Et ſi opoꝛ. me mori te.
nõ te ne. ⁊ ſi omnes ſcãdalizati fuerint
ſed non ego. nunc triſticie magnitudi/ †mat.26.d
ne ſomnium vincere non poteſt.

illum cum illud bibam nouũ in
a ❡ Hiero. laudabũt deũ q̃ reqrũt eũ ⁊ ado rauerũt eũ ⁊ mãducauerũt oẽs pigues terre.
a regno dei. Et hymnõ dicto: exi/ †
b erunt in montem oliuarũ. Et ait †
c eis ieſus: Oẽs ſcandalizabimi/
ni i me i nocte iſta: q: ſcriptũ eſt:
d †Percutiã paſtorẽ ⁊ diſpergent
❡ apli. ❡ Hiero. promittitur reſurrectio ne deſperent.
oues. Sed poſtq̃ͣ reſurrexero ꝓ
e cedam vos in galileã. †Petrus †
a ❡ nõ ẽ temeritas nec mẽdaciũ: ſz fides et ardẽs affect⁹. a ❡ petr⁹ ex ardore fidei pro/ mittebat: ſz xp̃s vt de⁹ futura ꝓnouerat
aũt ait illi: Et ſi omnẽs ſcandali
zati fuerint: ſed nõ ego. Et ait illi
ieſus: †Amẽ dico tibi: q: tu hodie †
f in hac nocte ꝓuſq̃ͣ bis gall⁹ vo/
cẽ dederit ter me es negaturus.
At ille ãpli⁹ loq̃bat: Et ſi opor/
tuerit me ſimul cõmori †tibi: non
te negabo. Similiter autẽ ⁊ oẽs
dicebãt. Et veniũt in prediũ cui
g nomẽ †gethſemani: ⁊ ait diſcipu/
h lis ſuis: †Sedete hic donec orẽ.
i Et aſſumit petr̃ ⁊ iacobũ ⁊ iohã
k nẽ ſecũ: et cepit pauere ⁊ tedere.
l Et ait illis: Triſtis eſt aĩa mea
m vſq̃ ad mortez. Suſtinete hic ⁊
vigilate†. Et cũ proceſſiſſet pau
❡ humilitatẽ mẽtis oñdit habitu corꝑis.
n lulũ: ꝓcidit ſuꝑ terraz ⁊ orabat:
vt ſi fieri poſſet trãſiret ab eo ho/
a ❡ Hiero. hebraice ⁊ grece: quia nõ eſt di/ ſtinctio iudei ⁊ greci.
ra: ⁊ dixit: †Abbã pater: oĩa poſ a
ſibilia ſunt tibi: trãſfer calicẽ hũc
o a me: ſed nõ quod ego volo: ſed
qd tu. Et vẽit ⁊ inuenit eos dor/
❡ Hiero. ſic dormiũt mẽte: ita dor. corꝑe.
p miẽtes. Et ait petro: Simõ dor
mis† Non potuiſti vna hora vi/

Nico. de. lyra

G Ut nõ
* a ❡ Abba pater. idem ſignificant: tamẽ vnũ eſt grecum et aliud latinum. In tertia parte principali dicitur:
* Et ducite Moraliter
* † ❡ Et hymno dicto exie. ⁊c̃. ꝑ hoc oſtẽdit q̃ aſcẽdens ad vitã artiorẽ ꝓmo dꝫ ĩplorare clemẽtiã diuinaz. † ❡ Et ait eis ie. oẽs vos ſcãda. ⁊c̃. Chryſo. Carnale ẽ cadere: ſz dia/ bolicũ eſt iacere. † ❡ Petr⁹ aũt ait illi: et ſi oẽs ⁊c̃. cõiter accidit q̃ illi q̃ alijs ĩ virtute ſe ꝓferũt turpi⁹ alijs cadũt. iõ ſub/ duntur † ❡ Amen dico tibi ⁊c̃. Et veniũt in prediũ qd dicit gethſemani. qd interꝑtat vallis piguedinis: iõ ſigni/ ficat humilitatẽ gratieſam. ꝑ hoc igit q̃ xp̃s orauit ibi humilit: ſignificat q̃ oratio humiliãt' ſe veraciter deo eſt accepta. Eccl. xxxv. c. Oratio humiliantis ſe nubes penetrat ⁊c̃. Per h aũt q̃ dicitur domin⁹ hic ter oraſſe: docuit nos orare perfecte: quia perfectio conſiſtit in tribus. ſ. principio: medio et fine.

E F a ¶ Ut nõ in. Nõ ait:vt nõ tẽtemi/
Dis habet ni:ſ; vt nõ in tretis in tẽtationẽ.i.vt tẽ
t mecum tatio vos nõ ſupet:nõ teneat intra ſu/
as caſſeſ. ¶ Hiero. In tẽtationẽ itrat
Trina diſ/ q̃ orare negligit. Ter diſcipuli dormi
cipulorꝫ dor unt:ter dñs orãs ſuſcitat:trina dormi/
mitio tio tres mortuos q̃s dñs ſuſcitauit ſi/
gnificat. Primus in domo.ſcḋs ad ſe/
Trina dñi pulchrũ. tertius de ſepulchro. Trina
vigilia dñi vigilia tres perſonas nos hr̃e in
orãdo docet: ⁊ de p̃teritis ⁊ de p̃ntib⁹
⁊ futuris veniã rogare. c ¶ Spũs
q̃dẽ. Temerarios reprimit q̃ q̃cq̃d cre
diderint putãt ſe poſſe ↄſeq̃:ſ; q̃ntũ ex
mentis ardore cõfidim⁹:tãtũ ex fragili
tate carnis timeam⁹: ſ; tñ ſm Aplm
mat.26.e. ſpũ fctã carnis mortificem⁹. c ¶ Dor
Luc.22.e mite iã. Nota q̃ ḃ dicto aliq̃ntulũ ſi
Joh.18.a. luit ⁊ reqeuerit.vñ dr: Sufficit. q.req̃
Nota euiſtis. deinde intulit: Ecce venit ho/
ra ⁊c̃. d ¶ Surgite eam⁹. Poſtq̃
tertio orauit ⁊ aploꝝ timorẽ pnla corri
gendũ docuit:ſecur⁹ ad paſſionẽ pgit.
dicẽs: Sur.ea.q.nos nõ iueniãt timẽ
tes:ſ; vltro eam⁹ obuiã vt paſſuri gau
mat 26.e. diũ ⁊ cõfidẽtiaꝫ videãt. e ¶ Signũ.
Hiero. Dat ſignum oſculi cũ veneno
Gen. 4.a. diaboli:ſicut cain obtulit ſacrificiũ ſub
dolũ ⁊ reprobatũ.vñ vinũ cũ aceto in
cruce ponit. f ¶ Rabbi. Be. Impu
dẽs ⁊ ſcelerata cõfidẽtia mgr̃m vocat
⁊ oſculũ ingerit ei quẽ tradit. Aliq̃d tñ
h; de verecũdia diſcipuli:q: nõ palam
cũ pſecutoribus tradit:ſ; ſigno oſculi.
Suſcipit oſculum dñs non vt doceret
nos ſimulare ſ; ne pditionẽ videatur
Ps. 119.a fugere. Illud etiã cõplet: Cum his qui
o.pa.⁊c̃. g ¶ Un⁹ aũt. Be. Petr⁹
ſm Joh. eodẽ ardore mẽtis q̃ cetera.
Nu.25.c. Sciebat eni q̃m phinees puniẽdo ſa/
crilegos mercedeꝫ iuſticie ⁊ ſacerdotii
Luc. 22.f. perennis accepat. Lucas ait:q: dñs tan.
auricu. ſa.eũ. Ipſe eni pietat' nũq̃ ob
liuiſcit:hoſtes etiã ſuos vulnerari non
Myſtice patitur. ¶ Myſtice. Docens eos q̃ in
ſue mortis cõſenſiõe vuln⁹ aie cõtraxe/
rũt:ſi digne penituerit ſalutẽ poſſe me
reri. h ¶ Tanq̃ ad la. Be. Quaſi
ſtultũ ẽ cũ gladus ⁊ fuſtib⁹ cõphẽdẽ q̃
vltro ſe vob tradit:⁊ in nocte q̃ſi latitã
mat.26.f. tem inueſtigare p pditorẽ:cũ q̃tidie in
tẽplo doceat. Sed iõ aduerſum me cõ/
gregamini in tenebris: q: ptãs vr̃a in
tenebris eſt. i ¶ Tũc diſci. Be. Im/
plet qḋ dixit:qḋ oẽs ſcandalizarent in
ipſo in illa nocte. Nã ⁊ ſi turba pmitt
te ad petitionẽ dñi fugerũt ſ; Joh. pa
uorẽ tñ mẽtis oſtẽdebãt ⁊ ad fugã pni
priores erant q̃ ad patiendi fiduciã.
¶ Be. Tũc diſci.⁊c̃. Sic petr⁹ q̃ nega
tionẽ lachrymis abluit:⁊ ↄfeſſiõe dñici
amoris trina fundit⁹ extirpauit:recupa
tionẽ eoꝝ oſtẽdit q̃ in martyrio labunt
ſic diſcipuli alij q̃ articulũ cõphẽſiõis fu
giẽdo euenerũt:cautelã fugiẽdi docẽt
eos q̃ ſe ad ſupplicia min⁹ ſentiũt ido/
neos:q̃b⁹ tuti⁹ ẽ latere q̃ ſe diſcrimini
mat.26.f. opponere. Ita etiã adoleſcẽs q̃ relicta
Luc. 22.f. ſyndone nudus pfugit ab impus:illo/
Joh.18.b. rũ opus deſignat ⁊ aiam: q̃ vt ſecurio/
res ſint oĩa mũdana abijciũt:⁊ nudi po
tius dño famulari q̃ mũdo adherẽdo
materiã tẽtãdi: ⁊ a deo reuocãdi aduer
ſarijs dare didicerit. k ¶ Adoleſcẽs
aũt. Quis iſte fuerit euãgeliſta nõ di/
cit: q: ſicͦ plus ceteris dñm amauerit
mat.26.f res ipſa indicauit:alus fugiẽtib⁹ ipſe do
Luc.22.g nec ab hoſte cõprehẽderet charitatis
vinculo

a gilare? Uigilate ⁊ orate/vt nõ i
b tretis in tẽtationeꝫ. Spũs q̃dẽ
prompt⁹ ẽ:caro vo ĩfirma. Et ite
rũ abiẽs eũdẽ ſermonẽ orauit di
cens. Et reuerſus denuo inuẽit
a ¶ lãgueſcũt ocli aploꝝ negatiõe vicina.
eos dormiẽtes. Erãt eni ocli eo
rũ grauati:⁊ ignorabãt q̃d reſpõ
c derent ei. Et venit tertio:⁊ ait ill'
Dormite iam ⁊ requieſcite. Suffi
cit: Uenit hora:ecce fili⁹ ho mis
d tradet i manus peccatoꝝ. Sur
gite eam⁹ †Ecce qui me tradet p
pe ẽ. Et adhuc eo loquẽte: vẽit
iudas ſcarioth vn⁹ de duodeci:
¶ Hiero. confidit de virtute ſeculi qui de
ſperat de auxilio dei.
⁊ cuꝫ eo turba multa cũ gladijs
⁊ lignis miſſi a ſũmis ſacerdoti/
bus ⁊ ſcribis et ſenioribus. †De
e derat ãt traditor eis ſignũ/dicẽſ:
Quẽcũq̃ oſculat⁹ fuero/ipſe eſt †
tenete euꝫ: ⁊ ducite caute. Et cũ a
veniſſet ſtatim accedẽs ad eum
f ait: Aue rabbi. Et oſculatus eſt
¶ Hiero. adeſt ioſeph vict⁹ venditus a fra
tribus ⁊ ferrũ ptrãſiuit animam eius.
eũ. At illi man⁹ iniecerunt i eũ:
g ⁊ tenuerũt eũ. † Un⁹ aũt q̃dã de
circũſtantib⁹ educẽs gladiũ per
cuſſit ſeruuꝫ ſummi ſacerdotis/
¶ Hiero. predicatio petri auditum regni
dei abſcidit a iudeis.
⁊ amputauit illi auriculaꝫ. Et re †
h ſpondens ieſus/ait illis: Tanq̃
ad latronem exiſtis cum gladijs
⁊ lignis cõphendere me: Quo/
tidie eram apud vos in templo
docẽs ⁊ nõ me tenuiſtĩ. Sed vt
i impleantur ſcripturę. † Tunc di
¶ Hiero. adipletũ eſt: Elongaſti a me ami
cum ⁊ proximũ ⁊ notos meos a me.
ſcipuli eius relinquẽtes eum/om/
k nes fugerunt. Adoleſcens autẽ b
quidam ſequebatur eum amict⁹ c
¶ nihil indumẽti habebat niſi ſolã ſyndo
ſyndone ſuper nudo: ⁊ tenuerũt d
nem. ¶ aĩs relicta.
l eum. At ille relicta ſyndone nu †
m dus profugit ab eis. Et adduxe
n runt ieſum ad ſummum ſacerdo
¶ Hiero. fit congregatio taurorum in vac
cis populorum.
tem. †Et cõuenerunt omnes ſa
cerdotes et ſcribę et ſeniores.
¶ Hiero. vir duplex anio incõſtãs eſt i o.
v. ſ. timor retrahit:charitas trahit.
o Petrus aũt a longe ſecutus eſt †
p eum vſq̃ intro in atrium ſummi
ſacerdotĩ: ⁊ ſedebat cũ miniſtris †
q ⁊ calefaciebat ſe ad ignẽ. †Sum †
mi vero ſacerdotes ⁊ oĩe conci/

vinculo aſtrict⁹ dñm ſeq̃ nõ omiſit. Nõ G
dũ tñ pfectã charitatẽ habuit: q̃ vel tem/ mat.26.d
tis fugere potuit. Poſſum⁹ tñ hũc Jo
hãnẽ fuiſſe intelligere p̃ ceteris dilectũ
a mgr̃o: quẽ eo tpe fuiſſe adoleſcẽtẽ lõ/
ga poſt vita ei⁹ acta indicio eſt. Potuit
aũt ḃ fieri vt ad horã elapſus mox ſum/
pto veſtimẽto redierit:⁊ ſb dubia noct
luce ſe turbi turbã ieſũ q̃ſi vn⁹ ex ipſis
immiſcuerit: q̃ad pueniret ad atriũ põ/
tificis cui erat not⁹ ſicut ipſe dic. l ¶ At
ille re. Sic ioſeph relicto pallio nud⁹ Gen.39.c
de manib⁹ ipudice dñe effugit. Qui au/
tẽ vult effugere man⁹ iniq̃ꝝ relinquẽs
mente q̃ mũdi ſunt:poſt ieſum fugiat.
m ¶ Ab eis. Quoꝝ ⁊ p̃ntiam deteſta
bat ⁊ facta. nõ a dño cui⁹ amorẽ etiã ab
ſens corpe fixũ ſuauit i mẽte. n ¶ Sũ
mũ ſa. Caypham ſcꝫ q̃ ſm Johẽm erat Joh.18.b
pontifex anni illi⁹. de q̃ cõſentaneũ ſcri/
bit Joſeph⁹ q̃ põtificiũ ſibi abſq̃ meri
to dignitatis emerat a p̃ncipe romano.
Quid g̃ mirũ ſi iniqu⁹ põtifex iniq̃ iu/
dicat. o ¶ A lõge. Beda. Quia nega
tiõi pxim⁹: ſi xp̃o pxim⁹ fuiſſ; ñ negaſſet.
in hoc tñ admirãdus eſt q̃ dñm nõ reli
q̃t etiã ſi timeat. Q: timeat/nature ẽ. q̃
ſeq̃t/deuotiõis ẽ. q̃ negat/obreptiõis
eſt. q̃ penitet/fidei ẽ. ¶ Allego. Q: ad Allego.
paſſionẽ euntẽ petrus a lõge ſeq̃tur:ſi/
gnificat eccliã quidem ſecuturã dñi paſ/
ſionẽ. ſ; lõge differẽt. Ecclia eni p ſe pa
tit: ille p ecclia. p ¶ Atriũ ſũ. Hiero
Atriũ ſecularis circuitus eſt. Miniſtri
demonia ſunt. Ignis deſideriũ carnale
cum quibus qui manet flere peccata nõ
valet. q ¶ Et calc. ſe ad ⁊c̃. Beda. mat.26.e.
Eſt ignis charitas. de q̃ dr: Ignẽ veni Luc.12.f.
mittere i terrã: ⁊ q̃d volo niſi vt ardeat?
Eſt etiã cupiditat'. de q̃ dr: Oẽs adulte Oſee.7.b
rãtes velut cliban⁹ corda eoꝝ. Hic ſup/
credẽtes deſcẽdẽſ varus liguiſ eos dñꝫ
laudare do

Ni. de lyra

✠ a ¶ Et ducite eũ cau. ne forte ra b
piaſ de manib⁹ veſtrĩ: q: populus com
munis habebat deuotionem ad eum.
b ¶ Adoleſcẽs aũt quidam. q: iſte
nõ nominaſ hic. ideo dicũt aliqui q̃ fu/
it Jacobus frater domini. Alij autem
q̃ fuit Johannes euangeliſta qui iuni/
or erat inter apoſtolos. Alij autem di/
cunt q̃ fuit iuuenis de illa domo in qua
comederãt paſcha. c ¶ Amict⁹ ſyn/
done. i. veſte linea. d ¶ Super nu/
do. ſcꝫ corpore: q: non habebat aliã ve
ſtem. In quarta parte principali dicit:
✠ Audiuim⁹ eũ Moraliter
✱ † ¶ Quẽcũq̃. amicitie ſignũ pdi
tores vtunt vt eoꝝ dol⁹ latẽti⁹ pagat.
† ¶ Et ampu. hoc ſignũ fuit de mẽtis
aure iudeoꝝ amputãda: ſicut pꝫ p effe/
ctũ: q: nihil audire volũt de ſalute ſua.
† ¶ At ille re. ſyn. nu. pfu. ab eis.
Beda. Qui vult fugere manus iniq̃rũ
relinquẽs mẽte q̃ mũdi ſunt fugiat poſt
chriſtũ: ſicut ioſeph relicto pallio fugit
de dñe manib⁹ impudice. † ¶ Petr⁹
aũt ⁊c̃. Be. Merito a longe ſe q̃bat
q̃ erat de primo negatur⁹. nõ eni nega
re poſſet ſi chriſtus primus adheſiſſet.
† ¶ Et ſedebat. Hiero. Atriũ ſacer/
dotis eſt circuitus ſecularis. miniſtri de
monia: cũ q̃b⁹ q̃ ſedet nõ põt flere pctã.
ignis aũt deſideriũ ẽ carnis. † ¶ Sũ/
mi vero ſacer. ⁊c̃. modus aũt iudicuꝫ
iniquorum eſt aduerſus innocẽtes que
rere teſtimonia ⁊ recipere falſa.
✱ Summus

F A laudare docebat. Ille in atrio cayphe inſtinctu maligni ſpiri tus accēſus: ad negandū ac blaſphemandū dñm pfidorū linguas armabat. qđ eni intꝰ i domo maligna ſynodꝰ gerebat: hoc ignis in atrio int̄ frigora noctis accēſus figurabat. Qui
Ps.118.l. huiꝰ ignis in pretorio flāmā extinxit. dicat: Factꝰ ſū ſicut vter in pruina ꝛc. In qbꝰ aūt flāmā charitatis viciorū flumina obruerūt/a dño
Mat.14.a audiant: quoniā abūdat iniqtas: refrigeſcit charitas multorū. Hoc frigore torpens ad horā petrꝰ: qſi prunis miniſtroꝝ cayphe calefieri cupiebat: qꝛ tēporalis cōmodi ſolatiū pfidorū ſocietate querebat. ſ ʒ reſpectꝰ a dño tū igne perfidorū corpore: tū infidelitatē reliqt mēte. Et poſt reſurrectionē dñi ſctō igne recreatꝰ fundit excessū trine negatiōis trina dilectionis cōfeſſiōe purgauit. Tūc eni completa illa memorabili captura piſciū cū veniret ad dñm vidit cū diſcipulis ſuiſ prunas poſitas ꝛ piſcē ſuppoſitū ꝛ panē: morqʒ ſui cordis arcana prunis in flāmauit amoris.
a ¶ Falſum teſti. Be. Falſus eſt q non in eodē ſenſu dicta intelligit q dicunt. Dñs eni dixerat de templo corporis ſui: ſʒ in ipſis verbis calumniantur paucis addit' vł mutat'. ¶ Mos hereticorū eſt v[illegible] de veritate trahere. Ille ñ dixit qđ illi dicūt: ſed ſimile verbū: vt de templo corporis ſui quod pꝰ triduū reſuſcitauit. Dñs dixit: Soluite vos: ſed nō ego: qꝛ nullus debet ſibi mortē inferre. Hoc addunt vt proprie de templo iudaico videat' dixiſſe.
b ¶ Et exurgēs aūt. Iratꝰ qꝛ ñ inuenit locū calūnie: motu corpis inſaniam mētꝰ demōſtrat. c ¶ No rñdes ꝛc. Ad reſpōſū ꝓuocat vt ex qlibet occaſiōe ſermōis locū accuſandi inueniat. Ieſus aūt non rñdit: qꝛ ꝓuidit quicqd rñderet in calūniā verti. d ¶ Tu es chriſtꝰ fi. Hiero. Quē expectabat a
Gen.27.a. longe nō videbat ꝓpe: ſicut iſaac caligātibꝰ oculis iacob ſub manibꝰ nō agnoſcebat: ſʒ lōge poſt de eo futura canit. e ¶ Et videbi. Sacerdos interrogat filiū dei: ieſus rñdit filium hoīs:
B vt intelligamꝰ eundē filiū dei eſſe ꝛ filiū hoīs: ne quaternitatē faciamꝰ in trinitate: et hō i deo ꝛ deus in hoīe ſit.
Phil.2.a. f ¶ A dextris ſe. vir. Quia humiliauit ſeipm factꝰ obediēs vſqʒ ad mortē: ꝓpter qđ ꝛ deꝰ exaltauit illū: ꝛ dedit illi nomē qđ eſt ſup omne nomen.
Esa.19.a. g ¶ Cū nu. ce. Hiero. Aſcēdit i nube cū nube vēiet. i. cū corpe ſolo ſuo qđ aſſūpſit a virgie aſcēdit: ꝛ cū multiformi eccſia q eſt corpus ipiꝰ ꝛ plenitudo ad iudiciū venturꝰ ē. ſicut dicit Mattheus: Cū aūt venerit filꝰ hoīs ꝛ oēs an
Mat.24.c geli cū eo ꝛc. h ¶ Summꝰ aūt ſa. Be. Eadē rabies q prꝰ de ſede excuſſerat: ad ſciſſionē veſtiū ꝓuocat: vt oſtdat iudeos ſacerdotalē gloriā pdidiſſe
Iudeorum mos ꝛ ſedē vacuam eſſe. ¶ Mos iudeorū erat cū aliqđ blaſphemie ꝛ qſi cōtra deum audiāt: ſcindere veſtimēta: qđ etiā
Act.14.b. Paulꝰ ꝛ barnabas cū i lichaonia qſi du honorarent/fecerunt. i ¶ Veſtimēta ꝛc. Hiero. Hoc eſt ephot in q iudei habebāt honorē/amiſerūt. Hic
1.Reg.15.f adeſt Samuel ſciſſo pallio de manu ſaul. i. regno. Milites gētiles nō ſcindūt tunicā chriſti: ſʒ ſacerdos ſcidit ſacerdotiū ſui dignitatē. ¶ Magno myſterio factū eſt vt in paſſiōe dñi pōtifex ſua veſtimēta ſcideret: cū domini tunica nec a crucifigētibꝰ militibꝰ ſcindi potuit. Figurabat' eni q ſacerdotiū iudeoꝝ ꝓ ſcelerbꝰ pontificū eſſet ſcindendum.

ſcindēdū. Soliditas vero eccſie q veſtis ē redēptoris ſui nūq valet dirūpi. Quis eni iudei gētiles heretici mali catholici humilitatē dñi cōtēnāt: eiꝰ tñ inuiolata pmanet caſtitas vſqʒ ad cōſūmationē ſeculi i ill' q's ſors electiōis iuenerit. k ¶ Qui oēs ꝛc. Hiero. Quo reatu ſuo nr̄m reatū ſolueret ꝛ velamē faciei ſue velamē cordiū nr̄oꝝ auferret: ꝛ ſputi ſuſcepti faciē aīe nr̄e lauaret: ꝛ colaphis qbꝰ in caput pcuſſus eſt: caput humani generis qđ eſt adā ſanaret: ꝛ alapis qbꝰ expalmatꝰ eſt maxima laus eiꝰ a nr̄is
Ps.46.a. manibꝰ ꝛ labiis plauderet. vnde: Omnes gentes plau. ma. Et cruce ſua cruciatum noſtrum ſolueret: ꝛ morte ſua noſtraʒ necaret: qꝛ ſerpente de virga facto alii abſorpti ſūt ſerpētes. vñ: Ero mors
Osee.13.b tua o mors ꝛ morſus tuus ero iferne. Opprobria eius noſtrū obſtruxerunt opprobrium: vincula eius nos liberos fecerūt. Corona ſpinea capitis eiꝰ diadema regni adepti ſumus. Vulneribꝰ eius ſanati ſumus. Sepultura eiꝰ reſurgimus. Deſcenſu eius ad iferos aſcen
Iudi.14.b dimus ad celos. Hic inuenitur mel in
Ps.115.a. ore leonis mortui. Hinc ꝓpheta: Quid retri. dño. ꝓ om. que retri. mihi
mat.26.f. Ioh.2.g. l ¶ Velare fa. ꝛc. Non vt ſcelera eorum non videat: ſed vt ipſi quōdā moyſi fecerunt a ſe gratiam cognitionis eiꝰ
2.Cor.3.b abſcondant. Hoc velamentum vſqʒ hodie manet ſuper cor eorū: quod in chriſtum credentibus eſt ablatum. Vnde eo moriente velum templi ſciſſum eſt: ꝛ ſanctaſanctorum arcana patefacta.
Mat.27.f m ¶ Propheti za. ſm alios. Quis te percuſſit? Hoc faciunt in contumeliam eius qui ſe prophetam voluit haberi. Sed diſpēſauit hoc/vt nos ad tolerandam pro eius nomine irriſionem prepararet: qui pro nobis ſuſtinebat.
n ¶ Alapis eū ce. Be. Qui tunc ceſus eſt alapis: ꝛ nūc cedit' blaſphemiis
mat.26.f. falſorum chriſtianorum. Qui conſputꝰ
Luc.22.g. ſaliuis infidelium: nunc veſaniis fidelium opprobriis exhonoratur.

lium querebant aduerſus ieſum teſtimoniū/vt eū morti traderēt:
a ¶ mētita ē iniquitas ſibi vt regina aduerſus ioſeph: ſacerdotes aduerſus ſuſannā: ſed ignis ſine materia defecit.
a nec inueniebant. Multi eni falſū teſtimoniū dicebāt aduerſus
a ¶ quod variatur incertum eſt.
eū: ꝛ cōuenientia teſtimōnia nō erāt. Et qdā ſurgētes falſū teſtimoniū ferebāt aduerſus eū/dicētes: Qm nos audiuimꝰ eū dicē a
a ¶ dñs dixit: Soluite vos: ſʒ ñ ego: qꝛ nullus debet ſibi inferre mortē.
tē: †Ego diſſoluā tēplū hoc mānu
¶ hoc addūt vt pprie de templo iudaico videatur dixiſſe.
factū/ꝛ pꝰ triduū aliud ñ manu
¶ dñs dixit: ſuſcitabo viuū animal: ſignificans et ſpirans templum.
factū edificabo. Et ñ erat ꝯueni
b ens teſtimoniū illoꝝ. Et exurgens ſummꝰ ſacerdos in mediū
c interrogauit ieſū/dicēs: Non reſpōdes quicq̄ ad ea q tibi obiī
a ¶ ſic ouis ad occiſionē ducit': et obmutuit et ſiluit a bōis. ¶ taciturnitas chriſti apologiā adeſoluit.
ciunt ab his? ille autē tacebat et nihil rñdit. † Rurſū ſūmꝰ ſacer
d dos īterrogabat eū ꝛ dixit ei: Tu es chriſtꝰ filꝰ dei bñdicti? Ieſus b
¶ Hiero. vt inexcuſabiles ſint. ¶ Be. Marcus: ego ſum. Mattheus: tu dixiſti: quod idem eſt.
e aūt dixit illi: Ego ſū: ꝛ videbitis
¶ Hiero. i. vita regnātē ſēpiterna ꝛ virtute diuina.
f filiū hoīs a dextris ſedētē virtu
g tis dei: ꝛ venientē cū nubibꝰ celi.
h Summus aūt ſacerdos ſcindens †
i veſtimēta ſua/ait† Quid adhuc deſideramꝰ teſtes? Audiſtis blaſ
k phemiam: quid vobis videtur? Qui oēs ꝯdēnauerūt eū eē reū
a ¶ iō. ¶ faciē meā nō auerti a cōſpuētibꝰ in me. ¶ vt nos lauaret.
mortis. Et cēperūt qdā cōſpuere †
a ¶ vt velamēta cordiū auferret. b ¶ vt caput noſtrū quod adam eſt ſanaret.
l eū ꝛ velare faciē eiꝰ ꝛ colaphis †
¶ opprobriis exhonorat'.
m eū cedere ꝛ dicere ei: propheti
¶ vt applaudamus ei manibus ¶ dedi maxillā meā alapis.
n za. Et miniſtri alapis eū cedebāt. †

Ni. de lyra

F Et cū
M a ¶ Audiuimus eum dicentē:
D Ego diſſoluam templū hoc manufactum ꝛc. falſum enim impoſuerunt ei: quia hoc non dixerat: vt habetur Ioh. ii. ſed ſic dixerat: Soluite templum hoc ꝛc. predicens mortem ſuam in qua corpus eius quod erat templum deitatis ſolutum eſt: ꝛ ſi de materiali tēplo intelligatur: adhuc falſum impoſuerunt quaſi abſolute dixerit: quod tamē
mat.26.g. dixerat conditionate. ꝛ ideo bene ſubditur: Et non erat conueniens te
Luc.22.g ſtimonium illorū. b ¶ Ieſus aūt ꝛc. interrogatꝰ de veritate diuinoꝝ rñdet q prius in aliis tacuerat: qꝛ de diuinis ñ dʒ ita taceri i veritas ſi īterrogetꝰ ſit ꝯ blāndis. In qrta pte mūiꝰ pncipali dʒ ſic
M Nā ꝛ
Moraliter * † ¶ Sūmꝰ aūt ꝛc. p h fuit ſignificatū q ſcidēdū erat ſacerdotiū iudeorū: ſicut ꝛ ſtabilitas ſacerdotii chriſti: p hoc q eius tunica etiā a crucifigētibus eū non fuit ſciſſa. † ¶ Et cepērunt quidā cō. eum. Hiero. Vt ſputaminibus ſuſceptis. faciem anime noſtre lauaret: ꝛ velamine faciei ſue velamen cordium noſtrorum auferret.
† ¶ Et colaphis eum cedere ꝛc. qbus in capite percuſſus eſt: caput humani generis quod eſt adam ſanaret † ¶ Et miniſtri alapis. quibus expalmatus eſt laus eius maxima manibus noſtris labiiſqʒ plauderet. vt dicitur: Omnes gentes plaudite manibus. Ps.46.a.

E G a ¶ Et cũ eſſet pe.[et]c. Ancilla pri/
†mat.26.g mũ petꝝ prodit:cũ viri mag. poſſent
Lu.22.g eũ cognoſcere:vt ꝛ iſte ſeruꝰ i morte
Joh.18.c dñi videat peccaſſe:ꝛ ꝑ paſſione dñi
redimeret. Et iõ mlier pma reſurre/
ctiõis accepit myſteriũ:et mãdata cu
ſtodit:vt veterẽ pũaricatiõis abole/
ret errorẽ. b ¶ At ille nega. No/
†mat.26.g ta ꝙ negat xp̄m q̃ ſe negat eiꝰ eſſe di/
Luc.22.f ſcipulũ. Dñs eni nõ dixit: Negabis
Joh.18.c te diſcipulũ meũ:ſꝫ me negabis. Ne
gauit ḡ eũ cũ ſe negauit eiꝰ eſſe diſci/
pulũ. c ¶ Et exijt fo.[et]c. Hiero.
Petrꝰ ſine ſpũ voci ancille ceſſit: cũ
ſpũ nec regibꝰ nec pncipibꝰ terre ce/
dit. Prima ancilla titubatio. ſcda cõ/
ſenſio. tertius vir:actꝰ. Hec trina ne
gatio quã abluit ꝑ fletus ſbi xp̄i re/
cordatio. Tũc aũt nobis gallus can/
tat:cũ pdicator ad cõpũctionẽ corda
nr̃a reuocat. Tũc incipimꝰ flere: cũ
ignimur intꝰ ꝑ ſcintillam ſciẽtie:ꝛ fo
ras eximꝰ eẽ qđ fuimꝰ. d ¶ Gallꝰ
cãtauit. De h gallicantu alij tacẽt:
nõ tñ negãt:ſicut et alia multa q̃ alij
†mat.26.g dicũt:alij p̄tereũt. e ¶ Nã ꝛ gali.
Lu.22.g [et]c. Be. Eadẽ lingua galileis ꝛ hie/
roſolymitis eſt:ſed tñ q̄cũꝗ ꝓuincia
ꝛ regio hꝫ ꝓpriũ loq̄ndi ſonũ quem
mutare nõ poſſit. Vñ cũ apl̄i oĩbꝰ li/
guis loq̄rent. inẽ alios etiã q̃ habita
Act.2.b bãt iudeã dixiſſe referunt. Nõne ec/
ce oẽs iſti q̃ loquũt galilei ſunt:ꝛ q̃.
a.v.l.n.in q̃ nati ſumꝰ? Et petrus lo/
quẽs fratribꝰ i hierl̃m ait: Notũ fa/
†mat.27.a ctũ ẽ oĩbꝰ habitãtibꝰ in hieruſalẽ:ita
Luce.22.a vt appellaret ager ille lingua eorũ
Mat.27.a acheldemach:qđ iõ d̃r:q2 nomẽ illud
Joh.18.c aliter hieroſolymite aliẽ galilei ſona
G bãt. f ¶ Et recor.eſt.[et]c. Be. Pe/
trus nocte negat:ad gallicantũ peni
tet. in die quẽ tertio negauerat ſe ter
†mat.27.b tio amare pfeſſus ẽ. Qꝫ eni in tene/
Lu. 23.a bris obliuiõis errauit:ſperate iã lu/
Joh.18.g cis rememoratiõe correxit: ꝛ eiꝰ iam
† Lu.23.a adepta pſciũtia plene totũ q̄cq̃d nuta
Joh.18.f uerat erexit. g ¶ Et cepit fle. Be.
Qꝫ noxia prauoꝝ colloq̃a inter fide/
les: hoiẽꝫ ſe negauit noſſe quẽ inter
cõdiſcipulos iã filiũ dei fuerat cõfeſ/
ſus. Sꝫ in atrio cayphe pniaꝫ agere
nõ põt:egredit foras (vt alij euãgeli
ſte narrãt) vt ab impijs ſecretꝰ nega
tiõis culpã liberiꝰ abluat fletibꝰ.

Ca.XV
†mat.27.b [E]T cõfeſtim [et]c. Vincietes ieſũ [et]c. Mos
Lu.23.c erat iudeis vt quẽ morti ad
Joh.18.g iudicaſſent: vinctum iudici traderẽt.
Et notãdũ ꝙ nõ tũc pmuꝫ ligauerãt:
ſꝫ mox cõprehẽſũ nocte i horto vt Jo
hãnes dic:ꝛ ſic adduxerũt eũ ad an/
nã primũ. ¶ Hiero. Adeſt iamſon
vinctꝰ a dalila. Samſon interp̄tatur
alas† illum ſol eorũ q̃bus occubuit ſol i meridie.
Dalila ſitula interp̄tat. i. ſynagoga
q̃ ſitule more limpidũ liquorẽ nõ te/
net:ꝛ q̃ſq̃lias imũdas colligit. Sam
ſon nr̃ maxilla vbi ſui innumeras ca/
†mat.27.b nas iudeoꝝ ꝛ demonũ h ſternit: ꝛ fõ
Lu.23.c te pennis vite ſitientibꝰ nobis. i. cor/
Joh.18.g pori ſuo aperit. i ¶ Tu es rex iu.
Cũ pilatꝰ nihil crimis iterrogat niſi
an ſit rex iudeoꝝ: arguit impietas eo
rũ: q̃ nec falſo quidẽ qđ obiciãt inue
niũt. k ¶ Tu dicis. Sic temperat
reſpõſuꝫ: vt veꝫ dicat: nec tñ calũnie
pateat. Et nota ꝙ pilato q̃ inuitꝰ fert
ſniam: aliq̃ in pte reſpõderit. Sacer
dotibus aũt

a †Et cũ eſſet petrꝰ i atrio deorſuꝫ: ve
¶ titubatio.
nit vna ex ancillis ſũmi ſacerdotis:
ꝛ cũ vidiſſet petrũ calefaciẽtẽꝫ ſe: a/
ciẽs illũ ait: Et tu cũ ieſu nazareno
b eras. At ille negauit, dicens: Neꝗ
c ſcio neꝗ noui qđ dicas. †Et exijt fo
a ¶ pdicator q̃ dicit: vigilate iuſti ꝛ nolite pec/
b ras añ atriũ ꝛ gallus cãtauit. Rur
care. a ¶ cõſenſus. ¶ nõ q̃ priꝰ. vñ Mattheꝰ:
vidit eum alia ancilla.
ſus aũt cũ vidiſſet illũ ancilla, cepit
dicere circũſtãtibꝰ: q2 hic ex illis ẽ.
At ille iterũ negauit. Et poſt puſil/
¶ actus.
lũ rurſus q̃ aſtabãt, dicebãt petro:
e Vere ex illis es: nam ꝛ galileus es. a
Ille aũt cepit anathematizare ꝛ iu/ b
rare, q2 neſcio hominẽ iſtũ quẽ dici
f tis. Et ſtatim iterũ gallꝰ cãtauit. †Et †
recordatꝰ eſt petrꝰ vbi qđ dixerat ei
ieſus: priuſ ꝙ gallus cantet bis, ter
¶ cõpungi.
g me negabis. Et cepit flere. Ca.XV
¶ vide ꝙ ſint ſolliciti in malo: tota nocte vigilauerunt vt facerent homicidium.
h [E]T †cõfeſtim mane cõſiliũ c
facientes ſũmi ſacerdo
tes cũ ſenioribꝰ et ſcribis et vniuer/
a ¶ non ſolum ad pilatũ ſed etiam ad herodem ductus eſt vt illuderet ei vterꝗ.
ſo cõcilio vincietes ieſuꝫ duxerũt ꝛ
tradiderũt pilato. †Et interrogauit †
i eũ pilatꝰ: Tu es rex iudeorũ. At il/
k le reſpõdẽs ait illi: Tu dicis. †Et ac
cuſabãt eũ ſummi ſacerdotes i mul
tis. Pilatꝰ aũt rurſum interrogauit
l eũ, dicẽs: Nõ reſpõdes quicꝗ. Vi
a ¶ ne crimen diluens a pſide dimitteretur: et crucis vtilitas differret.
de in quãtis te accuſent. Jeſus aũt
amplius nihil reſpondit, ita vt mi/ †
retur pilatus. †Per diem aũt feſtuꝫ
ſolebat dimittere illis vnũ ex vinctis
quẽcunꝗ petiſſent. Erat autẽ qui
dicebatur barrabas qui cũ ſeditio/
ſis erat vinctus qui in ſeditione fe/
cerat homicidiũ. Et cuꝫ aſcendiſſet
turba, cepit rogare ſicut ſemꝑ facie
bat illis. Pilatus aũt reſpõdit eis
et dixit: Vultis dimittam vobis re/
gem iudeoꝝ? Sciebat enim ꝙ ꝑ in/
uidiã tradidiſſent eum ſummi ſacer
dotes. †Põtifices aũt cõcitauerunt
¶ hirci emiſſarij.
m turbã vt magis barrabã dimitteret
eis. Pilatus autem iterum reſpon
dens ait illis: Quid ergo vultis fa/
ciam regi iudeorũ? At illi iterũ cla/
n mauerũt: Crucifige eum. Pilatus

dotibꝰ aũt ꝛ pncipibꝰ rñdere noluerit: G
indignoſꝗ ſmone ſuo iudicauerit.
l ¶ Vide in q̃nt. [et]c. Ethnicꝰ cõdẽ/
nat ieſũ: ſꝫ cauſã refert i ꝓpriũ iudeoꝝ.
Vide i q̃ntis te accuſant [et]c.
m ¶ Vt mag. bar. Be. Adheret iu
deis vſꝗ hodie petitio ſua quã toto la
bore ipetrauerũt. Data eni optione ſi/
bi: ꝓ ieſu latronẽ: ꝓ ſaluatore interfe/
ctorẽ elegerũt. Merito ḡ ſalutẽ et vi/
tã ꝑdiderũt: ꝛ latrociniis ac ſeditioni/
bus intãtũ ſe ſubdiderũt: vt regnũ et
patriã ꝑderẽt: ꝛ libertatẽ corpis ꝛ aie
nunꝗ reciperẽt. n ¶ Pilatus vo
Multas occaſiões dedit pilatꝰ liberã
di ſaluatorẽ. pmo iuſto pferẽs latronẽ
deinde inferẽs. Quid ḡ vul. fa. re.
iu. Cũꝗ reſpõdiſſent: crucifigat: non
ſtatim acq̃euit: ſꝫ ſm ſuggeſtionẽ vxo/
ris q̃ mãdauerat ei (vt Matth. dicit)
nihil tibi ꝛ iuſto illi. rñdens ait: Quid mat. 27.b
eni mali fecit? qđ dicẽdo ieſũ abſoluit.
G At illi ma.

Nico.de lyra

M a ¶ Nam et galileꝰ es. licet eni
eſſet vna lingua oim hebreoꝝ: tamen
ſm varias ptes iudee variabat i aliq̃
ꝓprietate: ſic lingua gallica i picardia
ꝛ i normãdia ꝑ quã pcipit i loq̃la de q̃
natiõe ſit aliq̃s. b ¶ Et cepit anathe.
i. maledicere ſibiipſi ſi cognouiſſet ieſuꝫ
vñ anathematizatio ſignat iurationeꝫ
q̃ ẽ ꝑ execrationẽ. ſ. qñ aliq̃s iþcat ſibi
metipſi malũ pene ſi ita ſit ſic ipõit ei.
✱ † ¶ Et ſtatim iteꝝ gal. cã. [et]c. Moraliter
Hiero. Gallus lucis nũcius qđ ẽ ni/
ſi ſpũſſanctꝰ: cuiꝰ voce in ꝓphetis ꝛ a/
poſtolis nos de trina negatiõe excita/
mur ad amariſſimos poſt lapſum fletꝰ
q̃ male ꝯ deo cogitauimꝰ ꝛ male locu/
ti ſumꝰ ꝓximo ꝛ maleſecimꝰ ad noſipſos.
¶ In capi. xiiij. vbi d̃r in poſtilla: Ab
ba pater idem ſignificant [et]c.

Additio.

Abba pater eſt pro
prie nomẽ cyrum. i.
chaldaicum: ꝛ frequẽter habet in trã/
latione chaldaica. Ca.XV.
[E]T cõfeſtim [et]c. Hic cõſir de/
deſcribit xp̄i paſſio ꝑ gentiles
cõſũmata. Et pmo deſcribitur
ipſiꝰ xp̄i crudelis occiſio. ſcdo eiꝰ fide/
lis ꝛ deuota tumulatio, ibi: Et cum iaꝫ
ſero eſſet factũ. Prima i duas. q2 pmo Diuiſio.
deſcribit xp̄i iniq̃ cõdẽnatio. ſcdo iniq̃
ſnie executio, ibi: Et poſtꝗ illuſerũt ei.
Prima i q̃ttuor. q2 pmo xp̄s gentili iu
dici pſentat. ſcdo abeo examinat, ibi:
Et iñrogauit eũ pilatꝰ. tertio eiꝰ ino/
cẽtia dclarat, ibi: Per diẽ aũt feſtũ. q̃r
to iniq̃ cõdẽnat, ibi: Pilatꝰ aũt volẽs
ſatiſfacere ꝑplo. Sentẽtia iſtaꝝ partiũ
ptꝫ ex dict. Mat. xxvij. vbi iſta ponun
tur eodem ordine a pncipio illiꝰ ca. vſ/
ꝗ ꝓpe mediũ: tñ aliq̃ ſunt ibi inter po
ſita que hic omittunt: quia Marcus
breuitati ſtudebat: vt dictum fuit a pn/
cipio libri huius.
M Poſtꝗ illũ
Moraliter. † ¶ Et iñroga. euꝫ Moraliter
pilatꝰ [et]c. Juſti traditi ſunt romano
exercitui q̃ ſaluatorẽ tradiderũt roma/
noꝝ pſidi. † ¶ Ita vt miraret pi/
latus. ſ. ꝯ eiꝰ paciẽtia quẽ audierat pe
ritũ i lege ꝛ potẽtẽ ad oĩa reſpõdere.
† ¶ Põtifices aũt [et]c. adhuc hodie
aliq̃ mag. nitũt ſaluare ꝛ etiã ꝓmere
re malos homines ꝙ bonos.
✱ Pilatus vero

¶ quod dicendo ieſum abſoluit.
vero dicebat illis: Quid eni ma
a ¶ inſanie ſue ſatiſfaciẽtes: nõ interrogati
oni reſpondentes preſidis.
a li fecit? At illi magis clamabãt:
Crucifige eũ. Pilatus autẽ vo †
lens ſatiſfacere pplõ/ dimiſit illis
¶ hircũ emiſſariũ. ¶ ꝓ peccatis occidẽdũ.
b barrabã ⁊ tradidit ieſum flagel/
¶ vt nos a cruciatibus liberaret.
lis ceſum vt crucifigeret. † Mili
tes autem duxerunt eum in atri/
um pretorij ⁊ conuocant totam
¶ gentili eccl'ia.
d cohortem ⁊ induũt eum purpu/
¶ vt reges efficiamur.
ra: ⁊ imponũt ei plectentes ſpine
am coronã: ⁊ ceperunt ſalutare †
e eum. † Aue rex iudeorũ. Et per
cutiebant caput eius arundine:
⁊ cõſpuebant eum: et ponentes
f genua adorabãt eũ. † Et poſtq̃ a
illuſerunt ei exuerunt illum pur/
¶ gentili eccl'ia. ¶ iudeis.
pura/ ⁊ induerũt eum veſtimẽtis
¶ tanq̃ frater cain abel in agro.
g ſuis: ⁊ educũt illũ vt crucifigerẽt
i eũ. † Et angariauerũt quẽpiam †
pretereuntem ſimonem cyreneũ
k venientẽ de villa/ patrẽ alexãdri b
⁊ rufi/ vt tolleret crucẽ eius. Et
perducũt eũ in golgotha locũ:
l quod eſt iterpretatũ caluarie lo
¶ amara vitis amarũ vinũ facit: et ꝓpinat
ieſu. vnde: Dederunt in eſcã meam fel: ⁊ in
ſiti mea potauerũt me aceto
m cus. † Et dabãt ei bibere myrrha c

A B a ¶ At illi m. Dauid circũdederũt me ca.m. ⁊c̃. Eſa. Expe/
Pſ.21.c ctaui vt facerẽ iu. ⁊ ecce ini. ⁊ iuſti. ⁊ ecce cla. Hiere. Facta
Eſa.5.b eſt hereditas mea mihi ſicut leo i ſilua: dederũt ſup me vocẽ ſuã.
Threñ.3.b b ¶ Barrabã ⁊ tra. ie. Hiero. Hi ſũt duo hirci. vn⁹ apom
peus. i. miſſari⁹ cũ pctõ ppl'i in deſertũ inferni abſolutus di/
mittit. alt' ꝓ peccatis abſolutoꝝ vt ag/
nus occidit. Pars dñi ſp mactat. ps
diaboli q̃ eſt mgr̃ coꝝ effrenata in tar
tara p̃cipitat. c ¶ Ieſuz fla.ce. Ut
Pſ.90.c. nos a flagellis liberarẽ. vñ: Flagelluz
Pſ.31.c. nõ appro.ta.tu. Cũ prius diceret: mł/
ta flagella pctõris. ¶ Be. Ieſũ fla.ce.
Ioh.19.a. Celius ẽ ab ipõ pilato. vñ Iohes. Ap
prehẽdit pilat⁹ ieſum ⁊ flagellauit. Et
poſt ſubiũxit: Et milites plectẽtes co/
ronã de ſpinis ⁊c̃. ⁊ militib⁹ illudẽdũ
p̃buit. Qd ideo fecit: vt ei⁹ penis ⁊ ob
probriis ſaciati vltra mortẽ nõ ſitirẽt.
d ¶ Et iduũt eũ pur. Be. Matthe⁹
Mat.27.c ita: Et ex. euz chla.coc.cir.ei: qd idẽ eſt.
Pro regia eni purpura data ẽ ei chla/
mys ab illudentib⁹: ⁊ eſt quedã rubra
purpura cocco ſimillima. Põt etiã videri
ꝙ Marc⁹ purpurã cõmemorauit quã
chlamys hẽbat q̃uis eẽt coccinea. Et
idu. Ueſtimẽtis ſuis nudat. i. iudeis
purpura induit. i. gẽtili eccl'ia de ama
ris ppl'is collecta. Itẽ ea ſcãdaliçante
exut⁹: in fine iudaica rurſũ induit ple/
Ro.11.d. be. Cũ eni plenitudo gẽtiũ ſubintraue
rit: tũc oĩs iſrl' ſaluus erit. Quia rex di
cebat: ⁊ h̃ ſacerdotes ⁊ ſcribe impone
bãt: q: impiũ in populo vſurparet: illu
dẽdo induũt purpura q̃ reges vtunt.
pro diademate ſpineã coronã. ꝓ ſcep/
tro regali calamũ donãt. ſicut Matthe
Mat.27.c us dicit: Et adorant q̃ſi regem ⁊c̃. Si
Ioh.11.f. cut cayphas neſciẽs dixit: Oportet eni
B vnũ hoiem mori ꝓ pplo: ſic milites oĩa
myſtice neſciẽtes faciũt. Purpura: ca
Eſa.63.a. ro ei⁹ rubra paſſionib⁹. vñ: Quare ru
brũ ẽ indumentũ tuũ: ⁊ ve. t. ſi. cal. in tor.
Spineã coronã portat: q: ꝓ nobis fa/
ctus mortalis nr̃a ſuſcepit delicta. vñ:
Ioh.1.d. Ecce agnus dei ecce q̃ tol. peccata. mũ.
Qr aũt ſpine pctã ſignificẽt dñs ſic aĩ
Gen.3.d. dit: Terra tua ſpinas ⁊ tri. ger. tibi. i.
cõſciẽtia tua pũctiões tibi ⁊ aculeos vi
Luc.23.b cioꝝ ꝑcreare nõ ceſſabit. Qr vero ſm
Lucã apud herodẽ alba veſte induit:
⁊ ſm alios a militib⁹ pilati coccineo vł
purpureo habitu induitur. i vno inno
cẽtia ⁊ hũanitatis caſtitas. in altero ex
primit veritas paſſiõis ꝑ quã venit ad
Gal.3.b gl'iaz regni immortal. Purpura eni ⁊ paſſionẽ ⁊ regnũ ſigni/
Eſa.49.c. ficat. Sꝫ quia vt ait Apl's: Quotquot baptiçati eſtis chriſtũ
indu. ⁊ Eſa. His velut ornamẽto inducris. põt i vtroq; hitu
ꝓbroſa q̃dẽ inimicoꝝ iudicio: ſꝫ dñi electiõe glioſiſſima mul
titudo electoꝝ deſignari: q̃ in martyres ceteroſq; fideles di
ſtinguit. Alba veſte induit: cũ mũda cõfeſſiõe iuſtoꝝ circũdat.
Purpura vel cocco veſtit: cũ triumpho glioſoꝝ martyrũ glo/
riatur. e ¶ Et percu. ca. e. Caput chriſti de⁹ ẽ. Caput g chri
ſti ꝑcutiũt: q eũ denegãt eſſe deũ: ⁊ qui ſcripture auctoritate
errorẽ ſuũ defendũt. Quia ſcriptura arũdine ſolet fieri. q. arũ
dine caput ei⁹ feriũt. In facie ei⁹ ſpuũt q̃ preſentiã gr̃e eius
execrãdis verbis ex interna cece mẽtis inſania conceptis re/
ſpuũt ⁊ eũ i carne veniſſe negãt. f ¶ Adora. eũ. Quaſi fal/
ſo ſe dixiſſet deũ: Sed hodie qd eſt grauioris inſanie q̃dã eũ
certa fide vt deũ verũ adorãt: ſꝫ ꝑuerſis actib⁹ mox verba ei⁹
Gen.4.b. q. fabuloſa deſpiciunt: ac ꝓmiſſa regni illi⁹ tẽpalib⁹ illecebris
Ibi.22.c. poſtponunt. g ¶ Et educunt illuz vt crucifigerent eũ.
Ibi.37.e. Hiero. Hic educitur Abel in agrum a fratre vt perimatur.
Nu.21.b. Hic adeſt iſaac cum lignis: ⁊ abraam cum ariete inter vepres
Ibi.13.b. herente. Hic adeſt ioſeph cum thalari tunica lita ſanguine.
4.Re.6.a. Hic adeſt moyſes cum virga et ſerpente ſuſpenſo in ligno.
Hic botrus in ligno portatur. Hic adeſt helyſeus cum ligno
ad querendam ſecurim que in imo demerſa eſt: ⁊ natauit ad
lignum. i. genus humanum quod a ligno vetito in infernum
cecidit: ꝑ

cecidit: ꝑ lignũ crucis chriſti ⁊ ꝑ baptiſmũ aque ad paradiſũ na/ C
tauit. Hic adeſt ionas de ligno nauis foris ⁊ in mare ventrẽ/ Ioh.1.et.2
q̃ ceti triduo miſſus. h ¶ Ut cru. eũ. Hiero. Ipa crucis ſpe
cies q̃d ẽ niſi forma q̃drata mũdi? Oriens ne virtute fulget. ar
cton dextera tenet: auſter leua cõſiſtit: occidẽs ſub plãtis firma
tur. Uñ Apl's: Ut ſciam⁹ q̃ ſit latitudo: Eph.3.d.
lõgitudo: ſublimitas ⁊ profũdũ. Aues
in forma crucis ad ethera volãt: hõ ado
rat ⁊ natat in forma crucis: nauis ꝑ ma
ria ãtẽna cruci aſſimilata ſulcat. Thau
littera ſignũ ſalut' ⁊ crucis demõſtrat.
i ¶ Et anga. Beda. Ipe dñs prius cru
cẽ ſuã portauit: ſicut Ioh. dic̃. Poſt iſte
ſimon. de quo ⁊ alij dicũt: ⁊ h̃ ſatis con 1.Pe.2.d.
gruo ordie myſterij. Chriſt⁹ eni paſſus
ꝓ nobis no. re. ex. vt ſe. ve. e. Et q: non
hieroſolymita: ſed cyrene⁹ a ciuitate ly
bie recte ꝑ eũ gẽtes ſignãt: q̃ q̃ndã pe/ †
grini ⁊ hoſpites teſtamẽtoꝝ: nũc obedi mat.27.b.
endo ciues ſũt ⁊ domeſtici dei. ſic alibi: Ioh.19.a.
Heredes q̃dẽ dei: coheredes aũt chriſti Ro.8.c.
vñ: Simon obediẽs: cyrene⁹ heres in
terpretat. Et nota ꝙ de villa venire dr̃. Nota
Uilla eni grece: pagos. vñ paganos ap Uilla
pellam⁹: q̃s a ciuitate dei alienos ⁊ q̃ſi
vrbãe cõuerſatiõis videm⁹ expertes. Sꝫ
de pago ſimon egrediẽs crucẽ ieſu por
tat: cũ ppl's nationũ paganis ritib⁹ reli
ctis veſtigia dñice paſſiõis obediẽt am †
plectit. ¶ Hiero. Simon q̃ portat cru mat.27.d.
cẽ in angaria: hic eſt q̃ laborat ꝓ laude Ioh.19.a.
hũana. Cogũt eũ hoies huic labori quẽ
nõ cogit timor vł dilectio dei. k ¶ Pa †
trẽ al. Magne opiniõis ſimõ iſte vide mat.27.b.
tur eẽ: cũ ⁊ filii ei⁹ tãq̃ noti oib⁹ ex noie
deſignãt. ¶ Hier. Alij ꝑ merita patrũ
ſuoꝝ cõmẽorãt: alij ꝑ merita filioꝝ. Hic
aũt ſimõ q̃ crucẽ i augaria portat filioꝝ D
ſuoꝝ merit' q̃ erãt diſcipli cõmemorãt. †
Per h̃ monent i pñti vita patres adiu/ mat.27.d.
uari ꝑ merita filioꝝ ſuoꝝ: vt ppl's iudai/ Luc.23.d.
cus ꝑ p̃riarcharũ: ꝓphaꝝ ⁊ aploꝝ meri
ta ſepe cõmemorat. De amaritudie. n.
radicis ſurgit dulcedo oliue. Uñ Hie/
re. Oliuã vberẽ: pulchrã: fructiferã: ſpe Hie.11.c.
cioſaꝫ vocauit dñs nomẽ tuũ. l ¶ Cal
ua. lo. Hiero. Tradũt iudei ꝙ in h̃ lo/
co mõtis imolat⁹ fuerit aries ꝓ iſaac: vt Gen.22.c.
ibi decaluet chriſt⁹. i. carne ſua ſcꝫ iudea
carnali ſeparet. ¶ Be. Extra portã trũ
cabãt capita dãnatoꝝ: ⁊ caluarie decol/ †
latoꝝ loca dicũt. Iõ ibi crucifix⁹ dñs: vt mat.27.d.
vbi erat area dãnatoꝝ: ibi erigant vexil
la martyrũ. Et q̃m ꝓ nobis factũ ẽ ma
ledictũ cruci ⁊ flagellat⁹ et crucifix⁹ ꝓ ſalute oim. q. noxi⁹ inter †
noxios voluit crucifigi. m ¶ Et da. ei. Be. Matthe⁹: cũ felle mat.27.d
mixtũ: qd idẽ ẽ. Fel eni ꝓ amaritudie poſuit. Myrrhatũ ei vi/
nũ ẽ amariſſimũ: q̃q̃ fieri poſſit vt et felle et myrrha amariſſi/
mũ redderẽt vinũ. ¶ Hiero. Et dabãt ⁊c̃. h̃ aceto ſucc⁹ letalis
pomi abſtergit. Et nõ accepit id ꝓ q̃ patit. vñ de eo: Qd nõ ra Pſ.68.a.
pui tunc exoluebam.

Ni. de lyra

G Et non ac.

a ¶ Poſtq̃. h̃ ɔſr deſcribit iniq̃ ſnie late i chriſtum executio:
vbi prio põit ipi⁹ chriſti iudicati crucifixio. ſcđo crucifixi illuſio/
ibi: Et ꝑcre. blaſphemabãt. tẽrtio illuſi expiratio/ ibi: Et fctã ho.
ſexta. ſnia iſtaꝝ ptiũ ptꝫ ex dict' Mat. xxvij. except' q̃ ſequunt
b ¶ Patrẽ alex. h̃ dicit Hiero. ꝙ nomẽ iſti⁹ ſimonis hic expꝛi
mit rõe filioꝝ ſuoꝝ q̃ erãt diſcipli chriſti. c ¶ Et da. ei. bi. ⁊c̃.
dicũt aliq̃ ꝙ iſtud vinũ dr̃ myrrhatũ ex ꝓprietate myrrhe q̃ ẽ val
de amara: iſta tñ amaritudo cauſabatur ex admixtione fellis.
alij aũt dicũt ꝙ nõ ſolũ fuit ibi mixtio fellis ſed etiam myrrhe.
Et nõ ac.

✠ Pilat⁹ aũt. Sic faciũt mali iudices ꝓ fauore hũano iuſti Moraliter
ciã ſubuertẽtes. † ¶ Et cepe. Ita faciũt multi i eccl'ia: deuote
ſalutãtes eũ i apparẽtia: ſꝫ eũ expoliãt hõis ⁊ affligũt ⁊ ꝑcutiũt
in mẽbris ſuis. † ¶ Et an. ſic multi portãt hodie i ãgaria cru
cẽ pnie. c ¶ Et da. Silr hodie mlti dãt xp̃o bibere potũ amaꝝ
⁊ diuidũt ſibi veſtimẽta ſua: rapiẽtes bona ſimpliciũ xp̃ianoꝝ.
✠ Et cum

E F a ¶ Et nō acce. Matthe⁹: Et cum guſtaſſet noluit bibere. Indicat Matthe⁹ ꝙ ꝓ nobis amaritudinē mort' guſtauerit: ſȝ die tertia reſurrexerit. b ¶ Et crucifi. ⁊c. Hiero. Hic fi/ git ſal⁹ i ligno. ꝑmo iſtra ē mors i ligno: lignū ꝑmū ſcie boni ⁊ mali. Scdm boni tm̄: ⁊ vite nob lignū ē. Extēſio ꝑme man⁹ ad lignū mortē appꝛhēdit: extenſio ſcde vitā q̄ perierat inuenit. Ligno h̄ vehi/ mur ꝑ mare vndoſuȝ ad terrā viuētiū. c ¶ Veſtimēta ſua ⁊c. Beda. Qua/

† mat. 27. e
Luc. 23. e
Joh. 19. d

dripartita veſt' xp̄i ſm numer̄ militū ſi gnificat eccl'iam q̄ttuoꝛ ptib⁹ orbis eq̄li ter. i. cōcordit' diſtributā. ¶ Hiero. Ve ſtimēta dn̄i mādata ſunt qu⁹ tegit cor/ pus ei⁹ qd̄ ē eccl'ia: qꝛ diuidunt' int' mi/ lites gētiū vt ſint q̄ttuoꝛ ordies cum ſit vna fides. i. ꝯiugati: viduati: ꝑpoſiti: ſe parati. Sortiti ſūt tunicā indiuiſam q̄ ē

† mat. 27. e
Lu. 23. e
Job. 19. d

pax ⁊ vitas i cūct' i modū regal' amict⁹ vel anuli. d ¶ Mittentes ſor. Hie ro. Sup tunicā. ſ. q̄ erat incōſutil'. Hec ſortita oīm partiuȝ ſignificat vnitatē q̄ vno viculo charitat' ꝯiunct': qꝛ q̄ ſupe/ minet oī ſcie: et ſup oīa p̄cepta ē. q. de/ ſup ꝯtexta ē. In ſorte gr̄a dei cōmenda tur. ſic eni i vno ad oēs ꝑuenit: cū ſors oīb⁹ placeat: qꝛ di gr̄a i vnitate ad oēs ꝑuenit: ⁊ ſors ſoli⁹ dei iudicio venit vl'

† Eſa. 53. d
Lu. 22. d

cedit. e ¶ Erat aūt ho. ter. Hiero. Hoc ꝓpꝛie Marc⁹. nā ſexta hora tene bꝛe ſuffuderūt terrā vt nō ꝗs poſſet mo/ uere caput. A triceſimo nanq̄ fructu. Marc⁹ aſcēdit ad cēteſimū. i. a tria ho/

† mat. 17. e

ra cruc' vſq̄ ad tertiā reſurrectiōis que poſt tres dies fuit. Triceſim⁹ fruct⁹ in cruce. ſexageſim⁹ i inferno. cēteſimus i paradiſo. Quaſi dico. ꝙ milites cruci/

† mat. 27. e

fixerunt eū: qd̄ factū ē hora q̄ſi ſexta ſm Joh. ſȝ pri⁹ iudei hora tertia crucifixerūt eū q magi' dicēdi ſunt eū crucifixiſſe: q̄/ uis nitāt' h̄ diſſilare: q̄ milites q̄ ſm offi ciū ſuū duci ſuo paruere. f ¶ Et erat ti. Be. Titul⁹ oñdit ꝙ nec occidēdo po

F

tuerūt efficere ꝙ n̄ eēt eis rex. vn̄: Ego āt ꝯſtitut⁹ ſū r. ab e. ⁊c. Bn̄ eni ſil' ē rex et pōtifex: cū eximiā p̄ri ſue carnis hoſtiā offerret in altari cruc': ⁊ reg' dignitatē

† mat. 27. e
Lu. 23. f

titulo p̄tēderet: vt cūct' inſinuaret ꝙ ꝑ cruc' patibulū nō ꝑdiderit: ſȝ ꝯfirmaue rit iperiū. ¶ Hiero. Or i titul' pſalmo rū p̄notat'. In finē ne corrūpas ⁊ cū tri b⁹ liguis malch⁹ iudeoꝝ: baſileos exo/ moliſſon rex ꝯfeſſoꝝ: he tres lingue in

† mat. 27. f

cruc' patibulo ꝯiūcte ſunt: vt oīs ligua cōmēoraret ꝑfidiam iudeorū. g ¶ Et cū eo cruci. Be. Sic dicit Apl's: Ve/ tus hō nr̄ ſil' cū illo crucifix⁹ ē vt deſtru atur corp⁹ pcti: vt vltra nō dn̄et' ſuper nos pctm̄. Or diu q̄ id agūt opa nr̄a vt euacuet' corp⁹ pcti: q̄diu exterioꝛ homo corrūpit' vt interioꝛ renouet': tp̄s ē cru cis. Hec q̄dē etiā ſunt bona opa tm̄ ad/ huc laborioſa: q̄ꝝ merces reqes ei⁹. Sȝ iō dr̄ ſpe gaudētes vt requiē futurā cuȝ hilaritate expectem⁹ i laborib⁹. Hāc hi laritatē ſignat crucis latitudo i trāſuer/ ſo ligno vbi figunt' man⁹. Per man⁹ eni opa: ꝑ latitudinem hilaritatē opant' intelligim⁹: qꝛ triſticia facit anguſtias. Per altitudinē cui caput adiungit' expectationem retributiōis de ſublimi iuſticia dei. Per lōgitudinē q̄ totū corpus extēdit' to lerantiā: vn̄ lōganimes dicūt': Per ꝓfundū qd̄ terre ē infixū ip̄m ſacramēti ſecretū. Vn̄ Apl's: Ut in charitate radicati et fundati poſſit' cōꝓhēdere cū oīb⁹ ſctis q̄ ſit latitudo lōgitudo ſublimitas ⁊ ꝓfūdū. h ¶ Duos la. Be. Latrōes q̄ cū dn̄o crucifixi ſūt: ſignāt eos q̄ fide ⁊ ꝯfeſſiōe xp̄i: vl' agone ſui mar tyrii: vel quālibet artā ꝯtinētiā ſubeūt. Et q̄ h̄ ꝓ et'na gl'ia ge/ rūt: dextri latronis merito ⁊ fide ſignant'. Qui autē ꝓ hūane gl'ie vl' q̄libet min⁹ digna intētiōe ſiniſtri latronis mentē imi tatur ⁊ act⁹. Hiero. Cū iniq̄s p̄itas deputata: vnū relinq̄t ſi

niſtrū: alter

niſtrū: alterꝫ aſſumit dextrū: ſic faciet in die iudicii: ex illi crimīe G diſſiles ſortiunt' vias. Alter p̄cedit petrū in paradiſuȝ: alter iu/ dā in infernū. Cōfeſſio breuis vitā acq̄rit longā: ⁊ blaſphemis finita pena plectit' eterna. Hic pullus iude ligat' ad vitem. ana bologiū. i. palliū tingit' in ſanguie vue. hic lacerāt hedi vineā. i ¶ Mouētes ca. ſua. Hiero. Emit/ titur mors iniq̄ꝝ q̄ñ excitant' vicula in/ ferni vſq̄ ad ceruicē q̄ ē ceruix humani generis. k ¶ Alios ſal. ſe. Hiero. Etiā nolentes ꝯfitent' ꝙ alios fecit ſal/ uos: ⁊ ſe ꝓpꝛia damnant ſnīa: qꝛ alios ſaluos fecit: ⁊ ſe ſi vellet ſaluare pote/ rat. l ¶ Deſcēdat nūc d̄ cru. Plus eſt d̄ ſepulchꝛo ſurgere: ⁊ tn̄ nō credide rūt. Hi oēs declinauerūt ſil' inutiles fa cti ſūt. m ¶ Et q̄ cū eo cru. ⁊c. Be. Scdm Lucā vn⁹ latro blaſphemabat dicens: Si tu es xp̄s ſaluū fac te ⁊ nos. Ali cū redarguit ⁊ dicit: Dn̄e: memen to mei' dū uener' in regnū tuū. Sic ho/ die q̄ ficto corde ⁊ ficta mēte dn̄ice paſ/ ſiōis ſacramēta geſtāt: ad mūdi gaudia liberari a dn̄o cupiūt: ⁊ iō a dn̄o ꝯtēnū tur: nec vlla rñſiōe digni iudicāt'. Qui aūt cū apl'o i cruce xp̄i gl'iant': ita potius a p̄ſentib⁹ erūnis optāt exui vt ſpm̄ſan ctū ſuū i man⁹ dei cōmēdēt: vnaq̄ cum xp̄o regni celeſt' ꝑticipes eſſe deſiderēt Vn̄ dn̄s p̄ces ei⁹ q̄ ſalutē q̄rebat pie au diuit: qꝛ q̄ in tribulationib⁹ poſiti a dn̄o tm̄ tpalia ſolatia q̄rūt: ⁊ a tpalib⁹ ſepa/ rant' ⁊ etnis priuant'. Qui celeſtia pe/ tūt ad ea ſine dubio xp̄o mediāte ⁊ mi/ ſerāte ꝑueniunt. n ¶ Et facta hora.

Nota

Bed. Notandū qꝛ hora ſexta. i. ſole re/ ceſſuro a cētro mūdi crucifix⁹ ſit: ⁊ dilu/ culo oriēte ſole reſurrexit: qꝛ mortu⁹ eſt ꝓpt' pctā nr̄a ⁊ re. ꝓpt' iuſ. no. De adaȝ eni peccāte dictū ē: ꝙ audierit vocē dn̄i in paradiſo deambulātis ad aurā poſt meridiē inclinata iā luce fidei. Ad aurā

b

refrigeſcēte feruoꝛe charitatis. Deābu lās aūt audiebat': qꝛ ab hoīe peccāte re ceſſerat. Rōnis q̄ imo diuine pietatis ordo poſcebat vt eodem tpis articulo q̄ ade p̄uaricanti occluſerat. latroni peni tenti ianuā reſeraret paradiſi. Et qua hora primus adam peccādo mūdo mor tem intulit: eadeȝ hora ſecundus adam mortem moriēdo deſtrueret. o ¶ Te/ nebꝛe facte ſunt. Hiero. Hic adeſt Noe inebꝛiat⁹ ac nudat⁹: celo ac terra tenebꝛoſo pallio tectus: ⁊ ab hoīe irri/ ſus: hic ſtillauit de ligno ſanguis. p ¶ Deus me⁹. Hiero. Inde inſcri/ bitur pſalm⁹ iſte ꝓ aſſumptione matu/ tina: qua xp̄s ad crucē ducit'. Verba fi/ lii hoīs in ꝓpheta: Vn̄ etiā ſequit' iuxta Lucam: In manus tuas cōmendo ſpi/ ritum meū. Nona hora inuenit' euerſa domo decima dragma q̄ perierat.

a ¶ noluit bibere ſm Mattheū. b ¶ male dict⁹ oīs q̄ pendet in ligno: fact⁹ eſt maledi ctus vt noſtrū tolleret maledictum.

a b tū vinū ⁊ nōn accepit. † Et cruci a

a ¶ i q̄ttuoꝛ ordies. ¶ i q̄ttuoꝛ ptes ſm Joh. b ¶ mādata. ¶ ⁊ alia p̄t tunicā. ¶ alꝰ ſua

c figētes eū diuiſerūt veſtimēta ei⁹/

d mittētes ſortē ſup eis quis quid

e tolleret. Erat āt hora tertia ⁊ cru b

f cifixerūt eū. † Et erat titulus cauſe

¶ hebꝛaice: grece: ⁊ latine.

g eius inſcript⁹: Rex iudeoꝝ. Et

h cū eo crucifigūt duos latrones:

a ¶ oues a dextris. ¶ hic aſſumit'. b ¶ he dos a ſiniſtris. ¶ hic relinquit'.

vnūm a dextris et aliūm a ſini/ ſtris ei⁹. Et ipleta eſt ſcriptura q̄

¶ latronibus.

dicit: † Et cū iniq̄s reputat⁹ ē. Et †

pꝛetereūtes blaſphemabant eū

i mouentes capita ſua/ et dicētes:

† Vah q̄ d̄ſtruis tēplū di: ⁊ i trib⁹

a ¶ iſultāt nephary ſalutē quā īchoauerat

dieb⁹ reedificas. Saluuȝ fac te/ metip̄m deſcēdēs d̄ cruce. † Silr̄ ⁊ ſūmi ſacerdotes illudentes ad alterutrū cum ſcribis dicebant:

k Alios ſaluos fecit/ ſeip̄m nō po teſt ſaluuȝ facere. Chꝛiſt⁹ rex iſrl'

l deſcendat nunc de cruce/ vt vi/

¶ fraudulenta ꝓmiſſio.

m deam⁹ et credam⁹. † Et qui cū eo

¶ plurale pro ſingulari.

n crucifixi erāt cōuitiabant' ei. Et

¶ ſol refugit qꝛ nō poteſt videre mortē xp̄i ⁊ collaborat laborāti: vel ne impꝗ blaſphe/ mātes ſua luce fruerentur.

o facta hora ſexta tenebꝛe facte ſūt ꝑ totā t'rā vſq̄ i horā nonā. † Et hora nona exclamauit voce ma

a ¶ Bed. vt homo loquit': vt hō flet: vt ho mo crucifigit': vt homo turbat'.

gna ieſus dicēs: Eloi eloi lāma/ açabthani: qd̄ eſt interpꝛetatuȝ:

¶ Hiero. ꝑncipiū ē viceſimip̄mi pſal. qd̄ eni in medio pōit': reſpice i me. in hebꝛeo nō h̄r.

p de⁹ me⁹/ de⁹ me⁹: vt q̄d dereliq̄ſti †

¶ Et quidā de

Nico. de lyra

a ¶ Et nō acce. Cōtrariū tm̄ vide tur Joh. xix. f. vbi dr̄ Cū acce. ie. ace. ⁊c. Ad qd̄ dicēdū ꝙ alq̄d accepit ad guſtādū: modicū tm̄ ꝓpt' ipletionē ꝓphetie dicēt': In ſiti mea potauerūt me aceto. ⁊ qꝛ illd̄ qd̄ modicū ē q̄ſi nihil repu tat'. iō h̄ dr̄: ꝙ n̄ accepit. ſ. ad ꝑfecte bibēdū. b ¶ Erat āt ⁊c. Joh. xix. c. dr̄: Erat aūt hora q̄ſi ſexta. ſm v̄itatē erat hora me/ dia int' ſextā ⁊ tertiā. mediū v̄o denoīat' ab vtroq̄ extremoꝝ. ⁊ iō ab euangeliſtis aliq̄ñ denoīat' tertia aliquādo ſexta.

Videns

Moraliter

† ¶ Et cū iniq̄s repu. ē. ſic ſit hodie ip̄ius mēbꝛis ꝑ mūl' cie ſ̄buerſionē i mlt' loc'. † ¶ Et p̄tere. blaſ. ⁊c. h̄ ſilr̄ faciunt detractores bona facta mēbꝛoꝝ xp̄i denigrātes. † ¶ De⁹ me us vt q̄d dere. me. ꝓpt' qd̄ non debet xp̄ian⁹ mirari ſi ꝑꝓꝛio ꝑmittit ꝑ malos tribulari: qꝛ ſic ſuo capiti conformat'

Et velū templi

a me. Et quidaꝫ de circūſtantib⁹
audientes/dicebant: Ecce heliā
b vocat. †Currēs aūt vn⁹ ⁊ implēs
¶ ipos cauos igni aptos. ¶ dolo malicia.
ſpongiam aceto/circumponēſq;
¶ amaritudinem. ¶ dulcedini.
calamo potū dabat ei/dicēs: Si
nite: videamus ſi veniat helias
¶ qui de celo.
c ad deponendum euꝫ. Jeſus au/
¶ nos cum nulla vel cū vna que de terra.
¶ pater in man⁹ tuas. com. ſpiritū meum.
tē emiſſa voce magna expirauit.
¶ celum aperitur.
d †Et velū templi ſciſſum ē i duo/ †
a ¶ nouiſſimi pzimi gētiles cōfitēt plebs iu
daica: cecata negat: vt fiat eius error peioꝛ
pꝛioꝛe.
e a †ſūmo vſq; deorſuꝫ. † Vidēns a
autem cēturio qui ex aduerſo ſta
bat: q2 ſic clamās expiraſſet/ait:
¶ Beda. hoīm ⁊ deū cōfitetur.
f Vere hic hō fili⁹ dei erat. † Erāt
aūt ⁊ mulieres de lōge aſpicien/
tes: īter quas erat maria magda
¶ ad differētiā iacobi ꝫebedei qui inter pri
mos aplos vocatus eſt ⁊ electus a dño.
g lene: ⁊ maria iacobi minoꝛis et io
ſeph mater ⁊ ſalome: Et cū eſſet
in galilea ſequebātur euꝫ / et mi/
¶ Beda. mos erat vt mulierē preceptorib⁹
de ſua ſubſtantia miniſtrarent.
niſtrabāt ei/⁊ alię multę q̄ ſimul
aſcenderāt eo cuꝫ hieroſolymā.
¶ in fine.
b †Et cū iam ſero eſſet factū: quia b
erat paraſceue quod ē ante ſab/
c ¶ deponens. ¶ Ille. iudaic⁹ pplē depo/
nens deſperationeꝫ. b ¶ q̄ ⁊ ramatha ciui
tas helcane ⁊ ſamuelis.
i batū / vēnit ioſeph ab ārimathia b c
¶ fide
k nobilis decurio: qui ⁊ ipē erat ex f
pectās regnū dei. Et audacter i g

M. A a ¶ Et quidā. Nō oēs. Forſitā milites romani nō intelligē
tes ꝓprietatē hebrei ſermōis: ex eo ꝙ dr eloi. putauerūt heliā
ab eo vocari. Uel iudei ſolito ſibi ſermōe ꝟba dñi deprauan/
Joh.19.f. tes: imbecillitatē īfamabant eum: ꝙ helie vocaret auxilium.
b ¶ Cur. aūt. Be. Johes plení⁹ dicit. Poſtea ſciens ieſus
q2 iā oīa cōſūmata ſūt vt cōſummarē
ſcriptura dicit: Sitio. Uas ḡ poſitum
erat aceto ple. ⁊c. Quaſi h̄ min⁹ fecīſtī
date qđ eſtis. Erāt eni acetū digenerā
tes a vino ꝓpheꝫ ⁊ pr̄iarchaꝫ tanq̄
de pleno vaſe de iniq̄tate hui⁹ mundi
pleni: coꝛ habētes ſicut ſpongiā cauer/
noſis ⁊ toꝛtuoſis latibulis fraudulētū
Jſopo circūpoſuerūt ſpōgiā aceto ple
nā. iſopus herba hūilis pect⁹ purgās:
chꝛiſti ſignificat hūilitatē quā circūde/
Ps.50.b derūt ⁊ circūueniſſe putauerūt. vñ: A
ſpges me dñe iſopo ⁊ mū. Chꝛiſti eni
Phil.2.b. hūilitate mūdamur: q2 niſi hūiliaſſet
ſemetipm fact⁹ obediēs vſq; ad moꝛtē
moꝛtē aūt crucis. ſanguis ei⁹ in mūda
tionē noſtrā fuſus nō eēt. Per arun/
dinē cui īpoſita eſt ſpōgia ſcriptura ſi/
gnificat: q̄ h̄ facto implet: q2 arūdine
ſcribit: ſicut locutio q̄ p linguā formaē
līgua dr: Unñ linguā grecā ⁊ latinā di
cim⁹. Hiero. Currēs aūt: Jnuēu ſi/
militudinē coꝫ: ſpōgiā cōcauā: etateꝫ
aridā: ignib⁹ aptā. Jmplet aceto: h̄ eſt
malicia ⁊ odio vł dolo: de q̄ dñs plā/
tauit vineā ſoꝛeth. Et quō cōuerſa es ī
amaritudinē vitis aliene: ⁊ expectaui
vt faceres vuas: ⁊ feciſti ſpinas.
c ¶ Jeſus āt. Be. Quid dixerit Lu
Luc.23.f. cas aperit. Pr̄ in man⁹ tuas cōmēdo
Joh.19.f ſpm̄ meū. ⁊ hoc dicēs expirauit. Q2 āt
B dicit Johes. cū accepiſſet acetū dixit:
Luc.23.f. Cōſūmatū eſt: ⁊ incli. ca. tra. ſ. Jnter h̄
qđ ait: cōſūmatū eſt: ⁊ illud: inclinato
capite emiſit ſpm̄: emiſſa ē vox illa ma
gna quā Johes tacꝫ ceteri cōmemoꝛāt
Jn man⁹ tuas ⁊c. Hiero. Jeſus aūt
⁊c. Jnfirmata eteni carne moꝛ ꝟtus
Ps.117.c. diuina inualuit q̄ dicit: Aperite mihi
poꝛ. iuſ. ⁊c. Nos aūt cū nulla vel vna
voce moꝛimur q̄ d̄ terra ſum⁹. Jlle eni
cū exaltata voce expirauit q̄ de celo de
ſcēdit. d ¶ Et ve. tem. ⁊c. Ut arca
teſtamēti ⁊ oīa legis ſacra q̄ tegebāt
apparcāt: ⁊ ad gētes trāſeāt. Unñ dice/
Ps.75.a. bat: Not⁹ ī iudea de⁹: ī iſ. m. n. e. Nūc
Jbi. 65. b. aūt exal. ſ. c. de⁹ ⁊ ſup o. ter. g. e. Et in
euāgelio prius. Jn viā gētiū ne abie/
ritis. ⁊ poſt paſſionē: Jte ⁊ docete oēs
Mat. 10. a gentes ⁊c. e ¶ Vidēs aūt. Oñdiē
Jbi. 28. d. q̄re centurio miraē: q2 vidit eū ſic expi
raſſe. i. ſpm̄ emiſiſſe. Null⁹ eni hꝫ ptā
tē emittendi ſpm̄ niſi cōditoꝛ alaꝝ. Ue
re ⁊c. Hiero. Nota ꝙ cēturio añ cru/
cē in ipo ſcādalo paſſiōis vere filiū dei
cōfitet: ⁊ Arrius in eccl̄ia p̄dicat creaturā. Unñ merito p cētu
rionē fides eccl̄e ſignificat q̄ velo myſterioꝝ celeſtiū p moꝛtē
dñi reſerato. cōtinuo ieſū ⁊ vere iuſtū hoiem: ⁊ vere filiū dei
ſynagoga tacēte cōfirmat. f ¶ Erāt aūt. Hiero. Sicut nō
excludit muliebꝛis ſexus a ſalute p mariā virginē: ita non re/
pellit a myſterio crucis ſcīe ⁊ reſurrectiōis p viduā mariam
magdalenā ⁊ ceteras mrēs g ¶ Jacobi mi. Be. Minoꝛē
iacobū dicit iacobū alphei q̄ ⁊ frater dñi: eo ꝙ eſſet fili⁹ marie
Joh.9.e. matertere dñi. De q̄ Johes: Stabāt aūt iuxta crucē ieſu mr̄ ei
us: ⁊ ſo. ma. c. ma. cle. ⁊ m. m. Cleophe videtē eā dicere a patre
vel a cognatiōe. h ¶ Et cū iā. Be. Paraſceue grece: p̄para
tio latine. Hoc noie iudei inter grecos moꝛātes ſextā ſabba/
ti appellabāt: q2 ī eo q̄ ſabbato erāt neceſſaria p̄parabāt. ſic ꝙ
Gen.2.a. de māna dictū. ē ſexta die colligetis duplū ⁊c. Quia ḡ ſexta
die hō fact⁹ ē: ⁊ tota mūdi creatura pfecta ē. ſeptima aūt cōditē
ab oi ope ſuo reqeuit. vñ ⁊ hunc ſabbatū. i. reqeꝫ dici voluit:
recte ſaluatoꝛ eadē ſexta die crucifix⁹ hoieꝫ reſtaurauit. Jdeo
ꝙ cū accepiſſꝫ acetū dixit: Cōſūmatū ē. i. diei ſexte op⁹ ꝯpletū
eſt: qđ pro

ē: qđ p mūdi reparatiōe ſuſcepi Sabbato aūt ī ſepulchꝛo reqeſcēt C
reſurrectiōis q̄ octaua die futura erat expectabat exitū vbi nr̄e
deuotiōis ⁊ retributiōis pluꝫ exēplū: q̄s ī hac. vi. etate ꝓ dño
pati ⁊ mūdo neceſſe eſt crucifigi. Jn. vii. ꝟo etate. i. cū leti q̄ſq;
debitū ſoluerit coꝛpoꝛa q̄dē in tumulis. aīas aūt in ſecreta pace
cū dño gaudere: ⁊ poſt bona opa opoꝛ/
tet q̄ſcere: donec. viii. veniēte etate et
ipſa coꝛpa reſurrectione gloꝛificata cuꝫ
aīab⁹ ſimul in coꝛruptionē eterne here
ditatis accipiāt. i ¶ Venit ioſeph.
Hiero. Joſeph vēit ſero paraſceue ab † Joh.19.f.
arimathia q̄ iā p̄taē deponēs: ad de po
nēdū coꝛp⁹ chꝛiſti ī monumēto. Nobiliſ
decurio expectās redēptiōeꝫ dei. Jntra
uit ad pilatū; ⁊ petiit coꝛp⁹ ieſu Joſeph
īuoluit ſyndōe: īſyndone īuolutū coꝛp⁹
poſuit ī monumētū qđ exciſū erat de pe
tra: ⁊ aduoluit lapidē ad oſtiū monumē
ti. marie aſpiciūt vbi poneret. Hec oīa
cōgruūt ad ppl̄m iudaicū in fine credē/
tem. q̄ nobilitaē fide vt abꝛae ſit filius:
deponit deſperationē: expectat regnū
dei: itrat ad chꝛiſtianos vt baptiꝫetur:
qđ ſignificat nomē pilati. i. os malleato †
ris. i. q̄ domat gentes feras vt regat Mat.27.f
eas in virga ferrea: ⁊ petit ſacrificiū qđ Luc.23.f.
donaē penitētib⁹ in fine. i. viaticū: ⁊ mū
do coꝛde ⁊ peccatis moꝛtuo inuoluit in
munimine fidei ſtabilitū operculo fidei
p opa charitatis concludit. Finis enim 1 Timo.1.a
precepti eſt charitas. Aſpicientibus a Als † ſurſū
longe electis qui ſunt ſtelle maris: quā
do ſi fieri pōt ſcandaliꝫabuntur etiam
electi. k ¶ Decurio. Officium curie †
adminiſtrans magne dignitatis apud Mat.27.f
ſeculum: maioꝛis apud deum fuiſſe legi Luc.23.g.
tur. Talem enim fuiſſe decebat qui coꝛ
pus dñi ſepeliret: q̄ ⁊ per iuſticiam di/
gnus eſſet: ⁊ per nobilitatē ſecularē po †
tentie facultatē obtineret. Nō enim ig/ Mat.27.f
notus aut mediocris ad p̄ſidem accede
re: ⁊ crucifixi coꝛpus poſſet impetrare.

Ni. de lyra

¶ Joſeph aūt

a ¶ Vidẽns autem centurio q̄ D
ex aduerſo ſtabat: quia ſic cla. ex/
pi. ait. ⁊c. videbat enim ꝙ illa vox nō
poterat naturaliter formari ab homine
ſic pꝛopinquo moꝛti: ⁊ ideo concluſit ꝙ
eſſet foꝛmata virtute dei dicens: Vere †
hic homo filius dei erat. b ¶ Et cuꝫ Mat.27.f
iam ſero factum eſſet. Hic deſcri/ Luc.23.g.
bitur ipſius chꝛiſti deuota tumulatio: ⁊ Joh.19.g.
patet ſententia ex dictis Math. xxvii.
exceptis que ſequuntur. c ¶ Quia
erat paraſceue quod eſt ante ſab
batum. i. pꝛeparatio: quia tūc erat feria
ſexta in qua p̄parabantur ea que debe/
bant comedi die ſequēti. d ¶ Venit
ioſeph. ad ſepeliendum chꝛiſtum ante
q̄ intraret ſabbatum in quo non erat licitum facere talia.
e ¶ Ab arimathia nobilis. que antiquitus dicta eſt rama
tha: de qua fuit Samuel: vt habetur. 1. Reg. f ¶ Decurio:
qui ⁊ ipſe erat expectans regnum dei. i. vnus de curia Decurio
libus. decuriones enim dicuntur qui ſunt de curia alicuius ma
gni pꝛincipis. dicuntur etiam decuriones qui accipiunt curam
plebis. g ¶ Et audacter introiuit ad pilatum ⁊ petiit
coꝛpus ieſu. pꝛius enim erat diſcipulus chꝛiſti occultus pꝛo/
pter metū iudeoꝝ: ſed exemplo moꝛt. chꝛiſti aīat⁹ oñdit ſe publi
ce eſſe chꝛiſti diſcipulum petendo eius ſepulturam ⁊ exequēdo.
Et aduoluit Moraliter
* † ¶ Et velum templi ſciſſum eſt in duo a ſummo
vſq; deoꝛſuꝫ. 1. Coꝛ. iii. d. dicit templum dei ſanctū eſt qđ ē
vos. ⁊ ideo velum huius templi ſcinditur quando per compaſ/
ſionem moꝛtis chꝛiſti fidelis ab omni terrenoꝝ inoꝛdinato amo
re ſeperatur. a ¶ Vidēs aūt. p h̄ ꝙ iſte gētilis cōfitebaē in
chꝛiſto veritatē deitatis: ſignificata fuit illuminatio futura gen
tiū ⁊ excecatio iudeoꝝ. b ¶ Venit ioſeph ab ari. Sequitur.
* Et petiit

E F a ¶ Joſeph aūt ꝛc. Beda. Ex ſimplici ſepultura dñi ambitio diuitū ↄdemnat: qui nec in tumulis pñt carere diuitus.
Allego. ¶ Allego. Corpus xp̄i nō auro nō gēmis aut ſerico: ſ3 lineo
Moraliter puro obuoluendū eſt. ¶ Moraliter aūt in ſyndone mūda ieſum inuoluit: q̄ cū pura mēte ſuſcipit. Hinc eccl̄ia ſacrificiū altaris nō ſerico neq3 panno tincto: ſ3 lineo terreno celebrat: ſicut corp⁹ dñi in ſyndone munda ſepultū eſt. ſic a papa Siluestro ſtatutū eſt. b ¶ Qd̄ erat
Deſcriptio monumēti domini excisum de petra ꝛc. Beda. Dicit φ monumentū dñi dom⁹ rotunda fuit de ſubiacēte rupe exciſa: tāte altitu. dis vt hō rect⁹ ↄſiſtēs vix extēta manu culmen poſſit attingere. Et habet itroitū ab oriente: cui lapis ille magn⁹ aduolut⁹ atq3 impoſit⁹ ē. In ei⁹ pte aqlonari ip̄m ſepulchrū. i. loc⁹ dñici corpis de eadē petra fact⁹ ē ſeptē hñs pedes lō-
† mat. 27. g gitudinis: triū palmoꝝ mēſura a paui
Lu. 23. g mēto altius eminēs. Qui. ſ. locus nō
Joh. 19. g deſup ſ3 a latere meridiano ꝑ totū patet vñ corp⁹ inferebat. Color aūt monumēti ꝛ loculi albo ꝛ rubeo dicit eſſe ꝑmixtus. c ¶ Maria autē mag.
Luc. 23. g Beda. Lucas dicit q2 aſtabāt oēs noti ei⁹ a longe: ꝛ mulieres q̄ ſecute fuerāt eū. S3 aliis depoſito corpe ei⁹ ad
† mat. 27. g ſua remeantib⁹ ſole mulieres q̄ arti⁹ amabāt funus ſubſecute quō poneret inſpicere curabāt: vt ei cōgruo tpe munus deuotiōis offerrēt. ¶ Bed. Mo-
Moraliter ra. Sancte mlieres die paraſceues. i. ꝑparatiōis idem faciūt: cū anie hūiles ꝛ q̄ maioris ſibi conſcie fragilitatis eo maiore ſaluatoris amore feruētes paſſionis ei⁹ veſtigiis in h̄ ſeculo (q̄ ꝑparanda requies futura) diligēter obſequunt. Et ſi forte valeāt imitari pia curioſitate q̄ ordine ſit eius paſſio amplectenda perpendunt. Ca. XVI
E
† mat. 8. a
Luce. 24. a
Joh. 20. a
T cū traſ. ꝛc. Bed. Lucas dicit: q2 reuertentes a monumento parauerunt aromata ꝛ vnguēta ꝛ ſabbato ſiluerūt: q2 mandatū erat vt ſabbati ſileutiū a veſpera vſq3 in veſperā ſeruaret. Ideoq3 religioſe mulieres ſepulto dño dū licuit operari. i. vſq3 ad ſolis occaſum vnguenta parauerūt. vt Lucas dicit: Et q2 ꝑanguſtia tpis explere nō potuerunt: mox tranſacto ſabbato. i. occidente ſole vbi operādi licētia redijt: feſtinauerūt emere aromata ſicut Marc⁹ dicit: vt venientes mane vngerēt ieſum. Neq3 veſpere ſabbati ꝑoccupāte iam noctis articulo monumentū adire valuerūt.
Moraliter c ¶ Ut veniētes vn. Mora. Sancte mlieres q̄ dñm fuerāt ſecute cū aromatibus ad monumentū venerūt et ei quē viuentē dilexerūt etiā mortuo ſtudio hūanitat' obſequūtur. Et nos q̄ in eū q̄ mortu⁹ eſt credētes: ſi odore virtutū refecti cū opinione bonoꝝ operū querim⁹ dñm: ad monumētū ei⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. Qr aūt valde mane veniunt ad monumentū orto iā ſole. i. cū iā celū ab oriētis pte albeſceret: qd̄ fit ſolis oriētis vicinitate: ad lrām magn⁹ querēdi ꝛ inuēiēdi
Myſtice dñm feruor charitat' oſtēdit. Myſtice aūt nob exēplū dat illuminata facie decuſſis vitioꝝ tenebris odorē bonoꝝ operū dño ꝛ orōnū ſuauitatē offerre. ¶ Hiero. Nūc cū aromatib⁹ redolentib⁹ cū ſpōſa ꝛ adoleſcētulis que currūt poſt eā ↄſpergim⁹ librū. i. cubile mētis nr̄e. Nūc introducit nos rex in cel-
Canti. 2. c laria ſua. Nūc ſurgit amica marta: hyems abijt: pluuia receſſit: flo. ap. vox turturis audita eſt in terra nr̄a. vi. flo. odo. de. redijt ſponſus de vmbra ſub q̄ dormiunt meridie. Poſt triſtia ſabbata felix irradiat dies q̄ primatū in dieb⁹ tenet: luce ꝑma in ea luceſcēte: ꝛ dño in eo cū triūpho reſurgēte ꝛ dicen-
Ps. 117. te: Hec ē dies quā fe. d. ꝛc. f ¶ Et valde ma. Hiero. Qd̄
Lu. 24. a ali⁹ dicit diluculo. Diluculū ē int tenebras noctis ꝛ diei claritatē in q̄ ſalus venit i eccl̄ia declarāda more ſolis: q̄ ↄſurgēs roſeā ꝑmittit roſeā ꝑmittit aurorā: vt tāt⁹ ſplēdor ꝑparat' ocul' poſſit videri: cū ip̄e dñice reſurrectiōis illuxit: vt tūc laudes xp̄i tota cantaret eccleſia ſctāꝝ femiaꝝ: qñ vitā ꝑſtitit ꝛ lumē credulitat' infudit. mat. 24. f
g ¶ Et dicebāt ad iui. Hiero. Aquile ↄgregant ad corpus: martyres ꝛ ap̄li vidēt lapidē reuolutū q̄ eſt lex mort'. q. d. Ubi eſt mors acule⁹ tuus? g ¶ Reuolutū la. Be. Quō lapis ꝑ angelū ſit reuolut⁹ Mathe⁹ dic. ¶ Allego. aūt lapidis reuolutio reſurrectionē ſacramētorū xp̄i q̄ velamie lr̄e legis tecta erāt inſinuat. lex Allego.
Exo. 34. a etenī i lapide ſcrip̄ta ē cui⁹ ablato tegmie. glia reſurrectionis oſtenſa eſt: et abolitio mortis antique ꝛ vita nobis ſperāda ꝑpetua tota orbe cepit predicari.

¶ ad xp̄ianos. ¶ malleator. ¶ viatici.
troiuit ad pilatū ꝛ petijt corpus † ieſu. Pilatus autē mirabatur ſi iam obijſſet: et accerſito cēturione interrogauit eū ſi iam mortuus eſſet: et cū cognouiſſet a centurione: donauit corpus ioſeph.
a ¶ cor mundū ꝛ peccatis mortuū.
a † Joſeph aūt mercat⁹ ſyndonē: ꝛ deponēs eū inuoluit ſyndone:
¶ in munimine fidei.
b et poſuit eū i monumēto qd̄ erat
a ¶ que eſt chriſtus. b ¶ ꝑ opera charitatis ¶ aſs in. c ¶ operculum fidei.
exciſū de petra: ꝛ aduoluit lapi a
a ¶ electi qui ſunt ſtelle maris.
c dē ad oſtiū monumēti † Maria b autē magdalene ꝛ maria ioſeph
¶ a lōge: q2 ſcādalizabāt ſi fieri pt etiā electi.
aſpiciebant vbi poneretur. c
. ¶ poſt triſtia ſabbata felix irradiat dies.
b T cū trāſ- Ca. XVI b
iſſet ſabbatū: maria
¶ electi q̄ ſunt ſtelle mar'.
magdalene ꝛ maria iacobi ꝛ ſalo
c me emerūt aromata vt veniētes †
vngerēt ieſū † Et valde māe vna c
¶ . i. ꝑma a ſabbato: eadē ꝑma ſabbati dicitur: que nūc dñica appellat. ¶ . i. requietionū q̄ in ſabbatis cuſtodiebantur.
ſabbatoꝝ veniūt ad monumen-
a ¶ poſt occaſum corpis. b ¶ . i. chriſto.
g tū orto iā ſolē: et dicebant ad in- f
a ¶ legem mortis.
uicē: Quis reuoluet nob lapidē g
ab oſtio monumēti? Et reſpicien-
a ¶ originale peccatū. b ¶ legē mortis.
b tes viderūt reuolutum lapidē: b
¶ . i. etiam infantes tangit in vtero genit⁹ omnium ꝛ omnibus grauis.
Erat q̄ppe magn⁹ valde. Et itro i.

Ni. de lyra

F Juuenē
✠ a ¶ Et aduol. la. ꝛc. circa enim ſepulchrū erat q̄dā clauſura: et ad oſtiū illius clauſure fuit poſit⁹ lapis magn⁹ nō a ſolo ioſeph: ſ3 etiā ab aliis q̄ fuerūt cū eo i ſepultura xp̄i. b ¶ Maria aūt mag. ꝛ ma. ioſeph. i. q̄ erat mater ioſeph. c ¶ Aſpiciebāt vbi po. ad h̄ vt trāſacto ſabbato veīrēt ad vngēdū corp⁹ ei⁹. Moraliter
✠ † ¶ Et petijt corp⁹ ie. ꝛc. Moraliter ioſeph q̄ iterꝑtat' accreſcēs corp⁹ ieſu petit. qñ ꝑſona creſcens in virtutib⁹ eucharistiā ſumit. ꝛ inuoluit i ſyndone qñ deuotionē ſuā abſcōdit ab hūana laude. ꝛ ponit i monumēto qñ iugit cogitat de ip̄o: q2 monumētū dr̄ q̄ſi monēs mentē. ꝑ h̄ āt φ ſctē mlieres aſpiciebāt vbi poneret: ſignificatū fuit φ religioſe ꝑſone q̄ ſūt mūdo mortue: debēt cū eo ꝑ cōpaſſionē ſepeliri vt reſurrectionis ei⁹ pticipes fieri mereantur. Ca. XVI
T cū trāſiſ. Poſtq̄ deſcripta ē reductio pctōris in deū ꝑ ip̄i ꝑdicationē ꝛ ſue paſſiōis redēptionē. hic ꝑñr deſcribit dicta reductio ꝑ ſuā reſurrectionē ꝛ aſcēſionē. ꝛ ꝑmo deſcribit manifeſtatio ſue reſurrectionis. ſcd̄o ſublimatio ſue aſcēſiōis, ibi: Et dñs q̄dem ieſus. Prima i duas. q2 ꝑmo deſcribit manifeſtatio reſurrectiōis ꝑ denūciationē angeli. ſcd̄o ꝑ apparitionē ipſius dñi, ibi: Surgēs ieſus. Circa ꝑmā ptē deſcribit aduēt⁹ mlieꝝ ex deuotiōe ad ſepulchrū vbi audierūt ab angelo reſurrexiſſe dñm. ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄: b ¶ Et cū trāſiſ. ꝛc. q̄diu eni durauerat ſabbatū nō erat eis licitū aliq̄d emere: ſ3 i veſpe eiuſdē diei ēmiabat ſolēnitas: ꝛ tūc emerūt aromata vt in craſtio bñ mane venirēt ad ſepulchꝝ. iō ſbdit: c ¶ Et val. ma. vna ſab. i. prima dieꝝ illi⁹ hebdomade p⁹ ſabbatū. ſic dr̄ Geñ. i. a. Et factū ē veſpe ꝛ māe dies vn⁹. i. ꝑm⁹. Sciēdū etiā φ oēs dies illi⁹ hebdomade vocabāt ſabbata ꝑ tāto q2 erāt feſtiue: eo φ ſolēnitas paſcal' durabas ſeptē dieb⁹. ꝑma tñ diei ꝛ ſeptia erāt celebriores itermedijs: ita φ i illi' poterāt emi aromata illa. f ¶ Orto iā ſo. i. ad ortū appropinq̄nte. ſol eñ pt itelligi oriri dupliciter. Uno mō ꝑfecte qñ ꝑmo egredit ꝛ apparet ſup trā: ꝛ ſic ñ accipit h̄. Alio mō qñ lux ei⁹ icipit appere ſ3 i aurora: ꝛ ſic accipit h̄ ort⁹ ſol. ꝛ iō Joh. xx. dr̄ adhuc φ tenebre erāt: q2 aurora media ē int tenebras noct' ꝛ lucē ꝑfectā diei ꝛ iō ab vtroq3 pōt noiari ſic mediū ad extremis: q2 pticipat naturā vtriuſq3 extremi. g ¶ Quis reuol. nob la. q. d. nō poſſum⁹ reuoluere ꝑ noſip̄as: q2 erat magn⁹ valde. ꝛ poſtea ſbditur: b ¶ Uiderūt reuo. la. ꝑ angelū q̄ venerat ad māifeſtandū xp̄i reſurrectionē factā. i ¶ Et itroeūtes i mo. i. itra clauſurā q̄ erat circa monumētū. Dicit āt monumētū q̄ſi monēs mentem. ſ. illius
✠
Moraliter. b ¶ Et cū trāſiſ. Seq̄t: Ut veniētes vn. ic. Moraliter Greg. Nos āt in eū q̄ mortu⁹ ē credētes ſi odore virtutū referti cū opinione bonoꝝ opeꝝ deū q̄rim⁹ ad monumētū ip̄i⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. b ¶ Uiderūt reuo. la. ꝑ h̄ āt reſeratio myſterioꝝ xp̄i ſignificat: q̄ velamie legis in lapide ſcripte tegebant.
✠ Precedet

A a ¶ Iuuenē. Hiero. Nō ſenē: nō infantē: ſ3 iocundā etate: vt dꝛ: Letare iuuenis in adoleſcētia tua: q̄ nō eſt hic vera dā ſenio mixta. ¶ Be. Mulieres angelos vidēt q̄ cū aromatib⁹ venerūt: qꝛ ille mētes ſupnos ciues aſpiciūt q̄ cū ꝟtutib⁹ ad deū p ſctā deſideria veniūt. b ¶ Sedētē i dex. Be. Ad meridianā partē loci illi⁹ vbi poſitū fuerat corp⁹ ieſu. Corp⁹ eni qđ ſupinū iacēs caput habet ad occaſū dextrā neceſſe erat hr̄e ad auſtꝝ. Scribit aūt Mat the⁹ ꝙ āgelū q̄ reuoluit lapidē ab oſtio monumēti: pꝛio viderūt ſup ipm lapidē ſedētē q̄ eas intrare i locū vbi poſit⁹ erat dñs iuſſerat: ⁊ videre ꝙ iā reſurrexit a mortuis. Lucas autē ꝙ intrantes in monumētū duos angelos ſtantes ibi inuenerūt. ¶ Grego. Per ſiniſtrā vita pñs: p dexterā vita eterna ſignaꝉ. iuxta illud: Leua ei⁹ ſub capite meo: ⁊ dextera ei⁹ amplexabitur me. Quia chriſt⁹ iā pñtis vite corruptionē trāſierat rctē q̄ ei⁹ vitā pennē nūciabat dextera ſedebat. Qui i ſtola cādida apparuit: qꝛ ⁊ ſueꝝ nr̄e feſtiuitat' gaudia nūciauit. Illa eni dñi reſurrectio ⁊ nos ad imoꝛtalitatē reduxit: ad āgeloꝝ nūerū reſtituēs celeſtis pr̄ie dāna reparauit. c ¶ Nolite expa. Grego. Qua ſi paueāt illi q̄ nō amāt aduētū dñi vel ſupnoꝝ ciuiū: q̄ vitiis preſſi de eoꝝ ſocietate deſperāt. Vos aūt qđ timet' q̄ vr̄os cōciues videt'. Vñ Matthe⁹ angelū appariuiſſe deſcribens ait: Erat aſpectus ei⁹ ſicut ful. ⁊ ve. e. ſicut nix. d ¶ Ieſum. Salutare. S3 qꝛ multi nō ſuoltātialit' ſed nūcupatiue h noīe dicebanꞇ: determiat p locū naçarenū. ⁊ cām ſbdit: crucifixū. Atq3 addit: ſurrexit ñ eſt h. p pñtiā carnis: q̄ tñ nuſq̄ deeſt p p̄ſentiā maieſtat'. e ¶ Ecce lo. Oñdiꞇ moꝛtalitas moꝛtalib⁹ ad actionē grāꝝ debita: vt itelligam⁹ qđ ſim⁹ ⁊ fuerim⁹: ⁊ ſciam⁹ qđ erim⁹.

B f ¶ Et petro. Be. Petr⁹ vocaꞇ ex noīe ne deſpet ex negatiōe. Niſi eni eū āgel⁹ noiatī exp̄meret q̄ magiſtrū ter negauerat inē diſcipulos venire nō auderet. Et notādū cur eū quē eccle ſue oipotens p̄ferre ꝓpoſuit ad ancille vocē negare pmiſit. Hoc eni actū ē magna pietatis diſpēſatiōe: vt q̄ futur⁹ erat paſtoꝛ eccle in ſua culpa diſceret quō aliis miſereri deberz ¶ Hiero. Et petro. Qui ſe i dignū diſciplinatu indicat: cū ter magrm negat. ſ3 pctā p̄terita nō nocēt: qñ nō placēt. Precedet vos i galileā. Breuis ſnia i ſyllogiſmis: ſ3 indigens in q̄ntitate ꝓmiſſio. Ibi ē gaudii noſtri fōs eternitat' nr̄e origo p̄parata ē. Ibi cōgregāꞇ diſpſiōes iſrael: ⁊ ſanāꞇ cōtriti corde. Ibi eū vi. ſicꞇ dix. vo. nō ſicꞇ vidiſt'. g ¶ Precedet. Bñ de redēptore nr̄o dꝛ: galilea nāq3 trāſmigratio facta iterp̄taꞇ. Iā eni a paſſiōe ad reſurrectionē: a moꝛte ad vitā: a pena ad gloꝛiā trāſmigrauerat. Et bñ poſt reſurrectionē i galilea a diſcipulis videꞇ: qꝛ reſurrectionis ei⁹ gloꝛiā poſt leti videbimus: ſi modo a vitiis ad virtutū celſitudinem tranſmigremus. Qui ergo in ſepulchꝛo nunciaꞇ in trāſmigratione ꝓ tendiꞇ: Et q̄ in moꝛtificatione carnis agnoſcīꞇ: in trāſmigratiōe mētis videꞇ. ¶ Be. Nota ꝙ Marc⁹ diꝛ: Prece. vos in ga. ibi e. vi. ſicut d. vo. nec tñ ibi viſū retulit. Matthe⁹ aūt diꝛ diſcipulos i galileā abiſſe i mōtē: ibiq3 dñm vidiſſe et adoꝛaſſe: ⁊ preceptū ab eo accepiſſe eundi: docēdi: baptiçandi oēs gētes in noīe. p. ⁊. f. ⁊. ſſ. Alii aūt euāgeliſte docēt eū antea ſepi⁹ diſcipulis viſum fuiſſe: marie die reſurrectiōis i hieruſalē: ⁊ ipo die i caſtello emaus. Quare ergo i galilea ſpecialit' p̄ceſſurū ⁊ ibi vidēdū p̄dixit: cū neq3 ibi ſolū nec primū viſus ſit? Quia vero ſpecialit' hec vox nō euāgeliſte narrāt': ſ3 angeli ex mādato dñi ⁊ ipius dñi eſt: ꝓphetice dictū intelligēdū ē. Galilea nāq3 trāſmigratio vel reuelatio dꝛ. pri⁹ ſm trāſmigratiōis ſignationē. quod dꝛ: Prece. vos in ga. i. e. v. ſignificat ꝙ gratia chꝛiſti de pplo iſrl' erat trāſmigratura ad gētes a q̄bus apl'i nullo modo p̄dicantes ſuſcipenꞇ: niſi eis dñs viam p̄paraſſet in eoꝝ coꝛdibus. ⁊ hoc ē: Prece. vos in ga. Qz aūt gaudentes miranꞇ victis omnibus difficultatibus aperiri ſibi oſtium in dño per illuminationem fideliū. h ē: ibi euz videbitis. i. ibi membꝛa eius inuenietis. ibi coꝛpus ei⁹ viuū i eis qui

a ¶ Be. i domū. ſ. rotūdā q̄ erat exciſa i pe

a eūtes i monumētū viderūt iuuenē a

tra. a ¶ regnātē i ꝓſperis: hic iuuenis foꝛmā reſurrectiōis timētib⁹ moꝛtē oñdit b ¶ q̄ vera leticia ē hoſte depulſo regno adepto.

b ſedētē i dextris coopertū ſtola can

¶ Hiero. qđ ocul⁹ nō vidit nec auris au. q̄ pre. d. d. ili. ic.

dida ⁊ obſtupuerūt. Qui dixit il

¶ q̄ charitas ē timoꝛ nō eſt i charitate.

c lis. Nolite expaueſcere: ieſū q̄ri d

¶ a loco. ¶ a cauſa.

tis naçarenū crucifixū: ſurrexit

¶ radix amara crucis euanuit: flos vite cū fructib⁹ erupit: qui iacuit in moꝛte ſurrexit in gloꝛia.

e nō eſt hic. Ecce loc⁹ vbi poſue

¶ mulierib⁹ dꝛ vt nūciēt aplis: qꝛ p mulierē moꝛs nūciata ē: p mulieres vita reſurgēs.

rūt eū. S3 ite dicite diſcipul' ei⁹ b

f ⁊ petro: qꝛ p̄cedet vos i galileā: † g

¶ nō ſicut vidiſtis.

Ibi eū videbit' ſicꞇ dixit vobis.

h At ille exeūtes fugerūt d monu

¶ angeloꝝ ⁊ hoīm.

mēto: Inuaſerat ei eas pauoꝛ ⁊ c

i tremoꝛ: ⁊ nemini q̄cq3 dixerunt: d

k Timebāt eni. Surgēs autem ie e

eis q̄ vos ſuſceperint cognoſcetis. Scđm aūt h ꝙ galilea reuelatio dꝛ: nō intelligendum eſt in foꝛma ſerui: ſ3 in q̄ eſt equalis patri qui dicit: Ego diligam eū ⁊ oſten. ei meip. non ſm hoc ꝙ videbant eū: nō etiam ſm h ꝙ cū cicatricibus videndum ⁊ tangēdū poſt reſurrectionē oñdit: ſed ſm ineffabilē lucē q̄ illu. o. ho. ve. in hūc m. ſm ꝙ lux lucet in tenebꝛis: ⁊ tene. eū ñ cōpre. Illuc nos p̄ceſſit. vñ ad nos veniēs nō receſſit: ⁊ q̄ p̄cedēs nos ñ deſeruit. Illa eni reuelatio vera eſt galilea cum ſimiles ei erimus ⁊ vi. e. ſi. eſt. Ipa etiam erit beatioꝛ trāſmigratio ex iſto ſeclo i illā eternitatē ſi ei⁹ p̄cepta ſic āplectamur: vt ad ei⁹ dexterā aggregari mereamur. Tūc enim ibūt in igne eternū ſiniſtri: iuſti aūt in vitā eternā. Hinc illuc trāſmigrabūt ⁊ ibi eū videbūt quō i. h videt impu. Tolleꞇ eni ipius vt nō videat claritatē dei: ⁊ impii lumē nō videbūt. Hec ē aūt vita eterna vt cog. te ve. de. ⁊ quē mi. ieſū chꝛiſtū: ſicut in illa eternitate cognoſceꞇ q̄ ⁊ nos perducet propter foꝛmam ſerui vt liberi contemplemur foꝛmam dñi. h ¶ Fugerunt. Hiero. De futura vita dꝛ: Fugiet doloꝛ ⁊ gemitus. Imitāꞇ mulieres añ reſurrectionē oim qđ faciunt poſt. i. ꝙ facture ſūt fugiūt moꝛtē ⁊ pauoꝛez. i ¶ Et ne. Hiero. Quia illi ſoli myſteriū reſurrectiōis videt q̄ meruerūt. vñ ſm Ioh. Petr⁹ autē ſurgēs cucurrit ad monumētū vt videret q̄ audiuit. ¶ Be. Marc⁹. Et ne. q. d. Lucas: Et egre. a mo. nū. h o. il. xi. Mattheus: Et exierūt ci. de mo. cū ti. ⁊ gau. cur. nū. diſ. ei⁹. S3 poſſum⁹ itelligere: qꝛ nemi āgeloꝝ q̄cq3 dixerunt. i. ad ea q̄ ab illis audierāt nihil reſpōderūt: aut cuſtodib⁹ q̄s iacētes viderūt. Illud aūt gaudium qđ Mathe⁹ dixit: nō repugnat timoꝛi de q̄ Marc⁹ ſcribit: vtrūq3 enim eorū animo fuit: ſed Matthe⁹ timoꝛē tacuit. C

Joh. 1. c

mat. 25. d

Eſa. 26. c. ſ3 aliā lr̄az

Joh. 17. a

Luc. 24. b

Mat. 28. a

k ¶ Surgēs aūt. Mane ſurrexit. ſero ſepultus ē: vt h adimpleret ad veſpeꝝ demo. fle. ⁊ ad ma. le. Sepult⁹ ē ſexta ſabbati q̄ paraſceue circa veſpeꝝ ſeq̄nti nocte ⁊ die ſabbati cū ſeq̄nti nocte i monumēto poſit⁹. die ētia. i. pꝛio mane pꝛia ſabbati ſurrexit. ⁊ bñ vna die ⁊ duab⁹ noctib⁹ i ſepulchꝛo iacuit: qꝛ lucē ſue ſimple moꝛt' nr̄e duple moꝛt' tenebꝛ' adiūxit. In moꝛte eni aie ⁊ ſpūs tenebꝛamur vñ ad nos ſuā. i. carnis moꝛtē attulit: ⁊ duas nr̄as ſoluit: ſimplā ſuā duple nr̄e ꝯtulit: ⁊ duplā nr̄az moꝛiens abſtulit. D Pſ. 29. b

Ni. de lyra

ſ3 Apparuit

Mt te. ſ. illi⁹ q̄ aſpicit vt oꝛet ꝓ aīa ſepulti ⁊ p̄cogitet de moꝛte ꝓpꝛia. a ¶ Viderūt. Lu. xxiiii. a. dꝛ: Ecce duo viri aſtiterūt ſecus illas i veſte fulgēti. i. duo āgeli i ſpecie viroꝝ. ꝓpter h dic Aug⁹. ꝙ ibi apparuerūt tres āgeli. vn⁹ extra monumētū intra tñ p̄dictā clauſurā ſedēs ſup lapidē reuolutū. ſ3 intra monumēta apparuerūt duo. vn⁹ ad caput ⁊ ali⁹ ad pedes vbi poſitū fuerat coꝛp⁹ ieſu. vt dꝛ Ioh. xx. b ¶ Dicite diſ. ſpecialiꞇ noīat petrū. aliꞇ nō fuiſſet auſus vēire ad pñtiam dñi quem negauerat. c ¶ Inua. e. e. p. ex inſolita apparitione angeli ⁊ ex viſiōe cuſtodū q̄ iacebāt ibi q̄ſi moꝛtui. d ¶ Et ne. q̄c. dix. Cōtrariū videꞇ Mat. xxviii. b. vbi dꝛ. Currētes nūciate diſcipul'. qđ ſoluit Aug. qꝛ cū dꝛ hic: Nemi q̄c. d. xerūt. ſ. de cuſtodibus: nec etiam angelo loq̄nti rñderūt: ſed cucurrūt nūciare aplis qđ audierāt ⁊ viderāt. e ¶ Sur. aūt. i. hic manifeſtaꞇ reſurrectio p apparitionē dñi. ⁊ diuidiꞇ i tres ptes ſm tres appitiōes. ſcđa ibi: Poſt hec aūt du. tertia ibi: Nouiſ. āt. Circa pmū dꝛ: Surgēs āt ie ⁊c. Sciēdū ꝙ apđ heb. dies hebdōade denoīanꞇ a ſabbatoꝛ: qꝛ denoīatio fit a digniori: ⁊ iō dieꞇ illa q̄ imediate ſeq̄ꞇ ſabbatū vocaꞇ pꝛia ſabbati: ⁊ alia ſcđa ſabbati. i. a ſabbato: ⁊ ſic d aliis. Diuiſio

∗ † ¶ Precedet ⁊c. q̄ trāſmigratio iterp̄taꞇ. ꝓpter qđ q̄ vult deū videre dꝫ de vitiis ad virtutes trāſmigrare. d ¶ Et ne. Theophil⁹. Mulierib⁹ eni audire ñ loq̄ datū ē: diſcere ñ docere. e ¶ Surgēs aūt ie. Beda. Recte aūt hec mulier q̄ leticiā dñice reſurrectionis pꝛimo nūciauit a. vii. demonibus curatā memoraꞇ ne i q̄ſq3 digne penitēs de venia cōmiſſoꝝ deſperaret ⁊ vbi abūdauit peccatum ſuperabundare grā monſtraretur. Moraliter

∗ Poſt hec

E Mat.21.c a ¶ Apparuit pmo ma.m. Marie magda. pmo oſtēdit de q̄ eiecerat ſeptē demōia: q2 meretrices ꝛ publicani pcedūt ſynagogā i regnū dei: vt latro pceſſit apl'os. Apl'i flent et lugent: q2 necdū viderūt: ſ3 cito ꝯſolabunt. vn̄: Et illi audiētes ꝛc. ¶ Beda. In pncipio mulier auctor culpe viro fuit: et mulier erroris extitit: nūc q̄ pma mortē guſtauit: reſurrectionē pma videt: Et ne ppetui reat9 apd viros opprobriū ſuſtineret: q̄ viro culpā trāſfuderat: trāſfudit ꝛ gratiā. Vn̄ hec q̄ lugētib9 leticiā reſurrectiōis prima nunciauit a ſeptē demonib9 curata memorat: vt vbi abundauit pctm̄: ſupabundaſſe ꝛ gr̄a mōſtraret. Septenari9 enī p vniuerſitate ponit. Que aūt a ſeptē demonibus .i. eſt vniuerſis ſcelerib9 liberata erat. pma reſurgentē dn̄m vidit ne qs digne penitens de venia deſperet: videns eā q̄ndā tot vitijs ſubditam nec a
† Lu.14.b deo dilectā: vt ipſis euāgeliſt' ꝛ apl'is reſurrectionē euangeliçaret. b ¶ Et illi au. Be. Q2 diſcipli reſurrectionē tarde credūt: nō tā ē illoꝝ īfirmitas q̄ nr̄a firmitas. dubitātib9 enim reſurrectio p multa argumēta mōſtrata eſt quib9 ꝛ nos firmi9 ſolidamur. c ¶ Duobus ex his. Bed. Hoc Lucas apti9
Luc.24.c Oculi eoꝝ te.ne.e.ag.ꝛc. poſt cogno
Ibidem uerūt eū i frac.pa. Et ſic Lu. ait: Surgētes eadē ho.re. ſunt in hierlm ꝛc. d ¶ Ambulātibus. Fides hic laborat agēs actiuā vitā: illic ꝯtemplatiua ſecura viſiōe regnat. Hic p ſpeculū ꝯtuemur imaginē: illic facie ad faciē videbim9 veritatē. Vn̄ poſt h̄ duob9 ex eis ꝛc. ambulātib9 .i. laborātib9 oſtēſus ē in alia ef. et illis nūciantib9 nō ē creditū: dū ſicut moyſes viderūt qd nō ſufficiebat eis. Vn̄ moyſes dicit: Oſtēde
E / Exo.33.d mihi teipm̄: oblit9 carnis ſue poſtulat in iſta vita qd poſt illā ſperam9 i futu
† 36.di.c.q ra. e ¶ Nec ill'. Be. Lu. aūt dic: Iu
eccl'iaſticis ue. aūt ꝯgre.xi. et eos q̄ cū ipis erāt di
ꝑc finem cētes: q2 ſur. dn̄s vere ꝛ ap. Sed notā
Lu.14.e dū q2 aliq̄ fuerūt q̄ nō crediderūt. vn̄
Nota Mar. Nec ill' ꝛc. f ¶ Nouiſſime aūt. Bed. Quadrageſimo die qn̄ erat iam ab eis receſſur9 in celum. hoc eis eis maxie illo die exprobrare voluit: q2 his q̄ viderāt eū reſurgentē nō crediderūt: anq̄ eū ipm̄ viderēt: cuꝫ poſt aſcēſionē ei9 pdicātib9 illis euāgeliuꝫ gentes q̄ nō viderūt credituře eſſent. Vn̄ ſtatim adiūgit Marc9 ꝛ dixit eis: Eūtes in mū. vni. pdi. e. g ¶ Duriciā cor. Hiero. Vt ſuccedat cor carneū charitate plenū. Hinc eſt q caterue martyrū mortē hui9 ſeculi libēter affectāt: q2 norūt p tpali īteritu ppetuo ſe eſſe victuros. h ¶ Omi crea. Omi natiōi gētiū. anī enī dictū erat: In viā gentiū ne abie. vt. ſ. apl'oꝝ pri9 a iu
Mat.10.a dea repulſa pdicatio tūc gētib9 in adiutoriū fieret. ¶ Hiero. Omi generi hūano qd hꝫ aliqd cōe oī creature: angel' pecoribus, lignis, lapidib9, igni ꝛ aque calido ꝛ frigido, humido ꝛ arido: q2 minor mūd9 hō dr̄. i ¶ Qui cre. Per alios puuli credūt: ſic ex alijs ea q̄ i baptiſmo eis remittūt pctā ꝯtraxerūt. k ¶ Signa āt. Nūqd ſi ſigna nō faciam9: nō credim9? Sed hec in exordio neceſſaria fuerunt vt fides miracul' nutriret. ſi de aūt eccl'ie iam cōfirmata nō ſunt neceſſaria. l ¶ Demonia ejici. ꝛc. Hoc hodie ſpūaliter facit eccl'ia cuꝫ p exorciſmi gratiā manū credētib9 imponit: ꝛ malignos ſpūs expellit.

a ¶ quomodo ꝛ vbi hec apparitio facta ſit Johannes pleniſſime dicit.
a ſus mane pma ſabbati apparuit primo marię magdalenę d̄ qua a eiecerat ſeptē demonia. Illa vadens nūciauit his q̄ cū eo fuerāt b lugentib9 ꝛ flentibus: ꝛ illi audientes quia viueret, et viſus eſſet
a ¶ quō factū ſit Lucas exponit.
ab ea, nō crediderūt.† Poſt hec b
¶ laborantibus.
c d autē duobus ex eis ambulantibus
¶ non in natura ſua.
bus oſtēſus ē in alia effigie euntibus in villā. Et illi euntes nū
¶ aliqui eorum.
e ciauerūt cęteris, nec illis credide
¶ die aſcēſionis. ¶ vt oēs teſtes ſint: ꝛ omib9 narrēt qd cōiter viderūt ꝛ audierūt.
f rūt. Nouiſſime aūt recūbentib9 e
¶ vt ſuccedat credulitas.
illis vndecim appuit ꝛ exprobra
g uit incredulitatem illoꝝ ꝛ duriciam cordis: quia his qui viderāt eū reſurrexiſſe non crediderunt.
a ¶ Hiero. Nūc poſt acceptū ſpiritūſctm̄ eā q̄ vaſa limoſa p ignem confirmata.
Et dixit eis: † Eūntes i munduꝫ d
h vniuerſū, pdicate euāgeliū omi †
a ¶ Bed. fide q̄ p dilectionē operat.
i creaturę. Qui crediderit ꝛ baptiçatus fuerit, ſalu9 erit: qui v̄o nō e
k crediderit cōdemnabit. Signa f
aūt eos q̄ crediderint hęc ſequē
a ¶ Beda. bonis exhortationib9 maliciam auferendo ab aliorum cordibus.
l tur: In noīe meo demonia ejici

Nico. de lyra

Prima apparitio ✱ alijs. Dixerūt aūt aliq̄ q xp̄s reſurrexit media nocte. et tūc hec dictio mane nō refert ad ſurgēs. ſ3 ad v̄bū qd ſeq̄t: apparuit. q2 illa hora pmo apparuit marie magdalene. Alij aūt dicūt q reſurrexit i aurora: ꝛ tūc li mane refert ad ſurgēs: ita q determinat horā reſurrectiōis. ꝛ hui9 opinionis ē Aug9. et cōmunit tenet. a ¶ De q̄ eie. ſep. demo. ex h̄ dicunt aliq̄ q fuerūt due marie: ꝛ quibꝫ fuit cognoīata magdalena. vna earū fuit ſoror laçari noīata a magdalo caſtro q ceſſit in pte ei9 de G hereditate patna. ꝛ iſta nō legit fuiſſe demōiaca. alia q̄ fuit nata de magdalo. nō tm̄ dn̄a illi9 caſtri: ꝛ iſta dr̄ fuiſſe peccatrix: et ppt pctā ſua poſſeſſa a demonijs. Grego. aūt dic q fuit eadē: ꝛ q p ſeptē demōia intelligunt oīa vitia: ꝛ vſus eccl'ie i officio h̄ tenet. b ¶ Poſt hoc āt. Hic deſcribitur ſcd̄a apparitio q̄ facta fuit duob9 diſcipul' xp̄i eūtib9 i emaus. quā apparitionem deſcribit pleni9 Lu. xxiiij. Et q2 erāt dubij i fide: vt ibidē dr̄. iō xp̄s apparuit eis i alia effigie: vt p h̄ deſignaret q tal' erat apd eos i mēte. Dicūt āt aliq̄ q h̄ factū ē p aliquā mutationē factā i facie xp̄i: ſic i trāſfiguratiōe p claritatē glie ad horā: vt dictū fuit. ſ. ix. ca. Alij v̄o dicūt q iſta mutatio fuit tm̄ i ocul' videntiū. et huic dicto ꝯcordat qd dr̄ d̄ iſta apparitione Lu. xxiiij. c. Ocl'i āt eoꝝ tenebant ne eū agnoſcerēt: q̄litercūq3 tm̄ factū ſit non fuit ibi aliq̄ falſitas. cui9 rō ē: q2 ſic aliqd pōt fingi v̄bis: ita ꝛ fact'. pmū āt fit ſine falſitate: vt ptꝫ i pabol' no. ac ve. teſt. qb9 aliqd fingit v̄bis ad v̄itatē aliquā ꝯueniēti9 deſignādā. ꝛ eodē mō h̄ xp̄s facto appuit i effigie: vt h̄ dr̄. Et finxit ſe lōgi9 ire: vt hr̄ Lu. xxiiij. d. vt p h̄ deſignaret q erat q̄dāmō alien9 ꝛ lōginqu9 ab eorum cordib9 qb9 appebat xp̄i dubiū i fide. et h̄ ē qd dic Greg. Homel. xiij. q2 adhuc i eoꝝ cordib9 pegrin9 erat eis a fide ire ſe lōgi9 finxit. c ¶ Nouiſſime autē re. ꝛc. Hic deſcribit tertia appitio de q̄ dicūt aliq̄ q n̄ fuit facta i die aſcēſiōis dn̄i: ſ3 an̄: q2 h̄ ſubſcribit: Et exprobrauit icredulitatē illoꝝ. an̄ eni diē aſcēſiōis reſurrectio dn̄i tot argumēt' fuerat declarata q iā tūc nō erāt icreduli. Alij aūt dicūt q facta fuit i die aſcēſiōis. ꝛ ad h̄ cōcordat text9 , cū dr̄: Nouiſſime aūt re. ꝛc. ſil'r qd poſtea ſbdit: Et dn̄s q̄de ieſus poſtq̄ locut9 ē eis aſſūpt9 ē in celū. Ex q̄ videt q iſta appitio fuit facta imediate an̄ aſcēſionē ſuā. Ad argumētū i oppoſitū pōt dici q icrepauit incredulitateꝫ nō apl'oꝝ: ſ3 aliq̄ꝝ alioꝝ q̄ erāt cū eis q̄ d̄ reſurrectōe xp̄i n̄ credebāt ad plenū apl'is. Alit etiā dr̄ q increpauit incredulitateꝫ apl'oꝝ. nō q̄ tūc erat i eis: ſ3 q̄ fuerat an̄: ſic ptꝫ d̄ Thoma qui nō credidit alijs diſcipul. Ioh. xx. ꝛ ſil'r alij nō crediderūt marie magdalene: q̄ eū viderat ꝛ alijs mulierib9. Et ꝯuenienter xp̄s recedens ab aplis icrepauit hāc icredulitatē ad deſignādū q gētes ad q̄s apl'i erāt mittēdi: vt ptꝫ ex ſeq̄ntib9 eēnt merito icrepāde a deo ꝛ cōdēnāde ſi nō crederēt apl'is d̄ his q̄ ipi viderāt i xp̄o. vn̄ ſbdit: d ¶ Eūtes i mū. vni. p. e. oī cre. i. oī hoī q̄ hꝫ ꝯueniētiā cū oī creatura. p eſſe enī ꝯueīt cū inaīat'. p viuere cū vegetabilib9 ꝛ plāt'. p ſentire cū aīalib9. p intelligere cū angel. iō deſignat noīe oīs creature: e ¶ Qui credi. ꝛ ba. fu. nō enī ſufficit fides abſq3 baptiſmo. p quē aliqs icorporat xp̄o ſi aſſit facultas recipiēdi baptiſmū. ſi aūt nō aſſit facultas ſufficit baptiſm9 ſanguinis vt in martyrib9 q̄ p xp̄o fuerūt iterfecti anq̄ eēnt baptiçati: vl' flaminis ſic ē in hn̄tib9 fidē xp̄i q̄ deſiderāt baptiſmū ſed pueniunt morte anq̄ h̄ poſſint adipleri. f ¶ Signa aūt e. ꝛc. In pmitiua eccl'ia fides erat nutriēda ꝛ firmāda miracul'. iō gr̄a miraculorū nō ſolū

Moraliter ✱ b ¶ Poſt h̄ aūt ꝛc. p h̄ ſignificat q dubitātib9 d̄ fide veritas nō reuelat apte. † ¶ Predicate euā. oī crea. i. oī hoī indifferenē ſine acceptiōe. f ¶ Signa āt eos q̄ ꝛc. In noīe enī ei9 demōia eijciūt: q̄ demonū tēptatiōes fide ꝛ ſigno cruc' repellūt. ſic legit d̄ ſctā Iuſtina: Linguis loquūt nouis q̄ v̄ba ſacra hn̄t i ore: dimiſſis friuol' ꝛ imūdis: ſerpētes tollūt q̄ detractores efficacit reprehēdūt. mortiferū bibūt: ſed eos nō nocet. q̄ pſuaſiōes mortiferas audiūt ſ3 nō ꝯſentiūt: ſup egros man9 imponūt ꝛ bn̄ hn̄t. q̄ p bona v̄ba ꝛ opa alios a pctis retrahūt et in bono ꝯfirmāt: ꝛ hec ſigna ſpūalia ſunt corporalib9 meliora: q̄nto que ſunt anime corporalibus preferunt.

C a ¶ Linguis loquent nouis. Hoc fit dū fideles veteris A vite ſecularia verba relinquūt: & ſctā myſteria inſonāt: et dei l. udes & potētiā quātū valent extollūt. b ¶ Et ſi mortiferū quid. Dū peſtiferas pſuaſiones audiūt: nec ad opatiōes vſq̄ pducūt: q̄ inde eis nō nocet ſi mortiferū bibūt. c ¶ Sup egros &c. Dū pximos in bono opere ꝯfirmatos roborant exemplo bone opationis: ſup egros manus ipōnūt: & bn̄ habebūt. Hec miracula tāto maiora quāto ſpūalia. p hoc eni aīe ſuſcitant nō corpa. c ¶ In celū. Aug⁹. Nota q̄ aliqn̄ celos pluraliter: et aliqn̄ celū ſingulariter inuenis: ſed quodā modo locutiōis abuſiue ſingularia plurali numero dicim⁹: & pluralia ſingulari. Ad oriētē ꝟo qd pſalmiſta dicit: euāgeliſte tacēt: ſignificat hierlm q̄ eſt in orictis ptib⁹ collocata. Vn̄ aplis vidētib⁹ aſcēdit: & terra multis plena miraculis vbi fideliū credulitas plus actib⁹ q̄ locutionib⁹ erudit. d ¶ Et ſedet a de. &c. Beda. Et nūc oia iudicās. in fine oim iudex venturus eſt. Act. 7. g Stephan⁹ aūt vidit eū ſtantē: q2 in certamine habuit eū adiutorē. e ¶ Illi autē. Beda. Nota q̄ marcus euāgeliū ſuū quāto inchoauit tardius: tāto in longinquiora tpa ſcribendo porrexit. Neq̄ eni de natiuitate ipſius dñi aut pcurſoris ei⁹: neq̄ de infantia: nec de puericia cuiuſlibet hoꝝ aliq̄ cōmemorans: nec de natiuitate ſaluatoris aliqd ſcribēs: excepto q̄ in capite euāgelij ſui filiū dei noiat. Ab initio euāgelice pdicationis qd p iohānē factū eſt narrādo puenit quo apli idez euāgelij verbū p totū orbē ſeminauerūt.

a ent: linguis loquent nouis: ſer- g
b pentes tollent: et ſi mortiferū qd c
c biberint/ non eis nocebit: ſuper
egros man⁹ imponēt/ & bene ha-
¶ qui de celo deſcendit.
bebunt. Et domin⁹ quidē ieſus d
poſtq̄ locut⁹ eſt eis/ aſſūptus eſt e
¶ vnde venerat. ¶ preceptum obedientie: obedientiam ſigna comitant.
f in cęlū: & ſedet a dextris dei. Illi g
aūt pfecti pdicauerūt vbiq̄ do- h
mino cooperante/ & ſermonē con i
firmāte ſequētibus ſignis. k
Finit euāgeliū ſm Marcū.

Nico. de lyra

M culoꝝ nō ſolū dabat aplis & alus maiorib⁹: ſed etiā freqn
B ter alus ſimplicib⁹ credentib⁹. a ¶ Linguis loquent nouis. Hoc factū eſt in aplis & alus credentib⁹ q̄ erāt cū eis: qn̄ p grām ſpūſſci in die penthecoſtes receperūt donū linguaꝝ. b ¶ Serpētes tollēt. Hoc ptz de Paulo Act. xxviij. a. q̄ p cuſſus a vipera in nullo leſus fuit: ſed viperā pendētē ad manū ei⁹ in ignē excuſſit. c ¶ Et ſi mor. qd bib erint &c. Qd ptz de Iohe euāgeliſta: qui venenū mortiferū hauſit & nihil ei nocuit. d ¶ Et dñs qdē ieſus. Hic ꝯſr deſcribit aſcēſionis chriſti ſublimatio/ cū dr: e ¶ Aſſumpt⁹ eſt i celū. Nō ꝟtute aliena/ ſed ppria. Tū rōne deitatis q̄ pōt oia. Tū rōne hūanitatis gl'oſe: q2 corpus gl'oſum obedit ad nutū aīe q̄tū ad motū localē p dotem agilitatis q̄ erat in corpe xp̄i gl'oſo. & iō nubes q̄ ſuſcepit eū ab oculis aploꝝ. vt hr̄ Act. i. et angeli aſſiſtētes nō fuerūt ibi niſi ad oſtēdēdū q̄ creatura corpalis & ſpūalis ſubiecta eſt obſedo xp̄i. f ¶ Et ſedet a de. dei. Si referat ad xp̄m rōne deitatis: ſic iſta ſeſſio iportat eq̄litatē cū pr̄e: q2 ſm diuinitatē fili⁹ eſt eq̄lis pr̄i. Si aūt referat rōne humanitatis. h pōt eſſe dupl'r. Vno mō inq̄tū eſt vnita actualiter ꝟbo: & ſic iſta ſeſſio iportat q̄ndā aſſociationē honoris: q2 eadē veneratiōe venerat humanitas inq̄tū vnita ꝟbo cū ipſa deitate: ſicut veſtis regia cū ipo rege qn̄ eſt ea actualiter indutus. Alio mō ſm ſe: & ſic ſedere ad dexterā prīs deſignat eſſe i potiorib⁹ ei⁹ bonis: ſic dextera ē ps nobilior & potior corpis. Deſignat etiā q̄ndā iudiciariā ptātē q̄ cōcata eſt ipi xp̄o hoi: q2 ſicut fuit iudicat⁹ in forma hūana: ſic veniet ad iudicādū mūdū: ſm q̄ dr Act. i. b. Quēadmodū vidiſtis eū aſcēdētē i celū: ſcz in forma hūana: cui cōpetit videri oculis corpalib⁹ & de loco ad locū moueri: ita veniet i eadē forma ad iudicādū mūdū: verūtn̄ iudicat⁹ fuit in forma hūana paſſibili: aſcēdit aūt in celū & veniet ad iudiciū in forma humana impaſſibili et gl'oſa. g ¶ Illi aūt. ſ. apli & diſcipuli xp̄i. h ¶ Profecti. ſm mandatū xp̄i pdictū. i ¶ Predicauerūt vbiq̄. ſm q̄ dr Pſ. xviij. a. In oēm terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ. k ¶ Dño coopāte. Eos dirigēdo & ptegēdo. l ¶ Et ſermonē &c. Sicut eni ꝟitas q̄ ſubiacet facultati naturali itellect⁹ declarat & firmat p reductionē ad pma pncipia p ſe nota: ſic ꝟitas q̄ traſcēdit naturale lumē itellect⁹ cuiuſmodi ē doctria fidei catholice. ſaltē q̄tū ad pncipales articlos fidei declarat et firmat p opa miraculoſa ſoli deo poſſibilia: cū eni talia fiūt ad teſtimoniū ꝟitatis ipſius doctrine. declarata eſt veritas cū de⁹ nō poſſit eſſe teſtis alicuius falſitatis. & hoc modo declarata eſt veritas euāgelica coram principibus & poteſtatib⁹ ac ſapiētibus huius mūdi. Ad laudē & gl'am dñi noſtri ieſu chriſti: cui eſt honor et gl'a in C ſecula ſeculoꝝ Amen.

¶ Explicit poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſup Marcū. ¶ Incipit pemimiū eiuſdē venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſuper Lucā.

Facies bouis a ſiniſtris ipoꝝ q̄ttuor. Sicut fuit dictū in pncipio euāgelij ſm Mattheū: Ezechieli pphe in viſiōe aīalis q̄ttuor facies hn̄tis/ deſignatū fuit xp̄i euangeliū fore q̄driphariē deſcribēdū. videlz a mattheo in facie hūana: a marco i facie leonina: a luca in facie bouina: a iohe in facie aqlina. & iō in ꝟbo pposito circa euāgeliū luce q̄ttuor deſignat. pmū eſt elegātia ſtili/ cū dr: Facies. ſcd'm materia libri: cū ſubdit: Bouis. ordo euangelij/ cū dr: A ſiniſtris. ꝯſrio nūeri/ cū addit: Ipoꝝ q̄ttuor. Circa pmū ꝯſiderandū q̄ facies ē elegātior & nobilior ps corpis: & iō ꝯuenienter p faciē noticia & elegātia ſcripture deſignat q̄ i euāgelio luce ſpecialr reptt: vt ptz ſtudēti. ppt qd dic huius Hiero. Sermo aūt Luce tā i euāgelio q̄ i actib⁹ aploꝝ cōptior ē & ſclari redolet eloq̄ntia: ppt qd de h pōt dici illō qd ſcribit Apo. i. Facies ei⁹ ſic ſol lucet i ꝟtute ſua: q2 ſic claritate ſolis refulget tota mūdi machia: ſic ex deſcptōe euāgelij ſm lucā tā elegāter tradita refulget & relucet tota vniūſalis eccl'a. Circa ſcdz ꝯſiderādū q̄ lz Lucas euāgeliſta deſcribat totū decurſū euāgelij: icipiēs a xp̄i miraculoſa ꝯceptōe: ptrāſiēs p ei⁹ natiuitatē/ ꝯuerſationē/ mortē & reſurrectōez: tminās ei⁹ euāgeliū i ei⁹ aſcēſiōe: vt ſic ab eodē inciperet act⁹ aploꝝ i q̄ tminauerat xp̄i euāgeliū: tn̄ ei⁹ pncipalis intētio eſt circa xp̄i mortē & paſſionē deſcribēdā: ppt qd ipſe lucas deſignat i facie bouis q̄ ē aīal imolaticiū ſm traditionē leg'. ppt qd ſuū euāgeliū incepit a ſacerdotio zacharie: ad qd officiū ſpectat imolare: et iō materia pncipalis hui⁹ libri deſignat i facie bouis: q2 ſicut dictū eſt: Lucas pncipaliter deſcribit ieſū xp̄m p nobis imolatū: ppter qd de h pōt exponi qd ſcribit Prouer. xiiij. Vbi pluri- D me ſūt ſegetes: ibi manifeſta eſt fortitudo bouis. In euāgelio eni luce ꝯtinēt ſegetes plurime. videlz dñi nr̄i ieſu xp̄i ꝟba q̄ ſūt aīaꝝ pabula: ibi etiā manifeſta ē fortitudo bouis. virt⁹ eni fortitudis eſt circa terribilia bone mort': fort' eni ipauidus ē circa bonā mortē: vt dr. iiij. Ethi. mors aūt xp̄i nō ſolū fuit bona ſz etiā pcioſiſſima. fuit etiā circa maxime tribilia. & iō ꝟtus fortitudinis xp̄i hoīs maxie apparuit in ipa. Et q2 lucas p̄ ceteris deſcribit hāc mortē & paſſionē: vt dictū eſt. iō de ei⁹ euāgelij deſcriptiōe ꝯuenienter dr q̄ ibi eſt manifeſta fortitudo bouis: q2 ibi maxime relucet fortitudo xp̄i hoīs p nobis imolati ad modū bouis. Circa tertiū ꝯſiderandū q̄ facies bouis erat tertia in ſitu illi⁹ aīalis habēt' q̄ttuor facies. Facies eni hoīs erat pma: q2 in recto aſpectu pphete ſita: & p ꝯñs facies leonis ſcd'a q̄ erat in dextera: q2 pars dextera prior eſt & potior ſiniſtra: & ſic facies bouis q̄ deſcribit in ſiniſtra pte erat tertia. put in pncipio Matthei plenius fuit declaratū: & ſic int' q̄ttuor euāgelia euāgeliū luce tenet tertiū locū: qd notat cū dr: A ſiniſtr'. In figurā hui⁹ dr Iudic. vij. e. q̄ gedeō habebat i dextera tubā & i ſiniſtra lampadē. Per gedeō ꝟo matthe⁹ euāgeliſta pōt itelligi: q2 gedeō iterptat circuīēs in vtero: et matthe⁹ deſcribit xp̄m natū de vtero ꝟginali. p tubā ꝟo in ei⁹ dextera exiſtētē itelligit euāgeliū marci qd eſt q̄ſi qdā rugit⁹ leonis q̄ aſſimilat ſono tube terribilis. p lāpadē i ſiniſtra exiſtētē itelligit euāgeliū luce qd pcedit lucide & clare. et iō de hac ſiniſtra pōt exponi qd ſcribit Prou. iij. In ſiniſtra illi⁹ diuitie & gl'ia. In euāgelio eni luce virtutū diuitie ꝯtinent actualiter & gl'ia ꝟtualiter: q2 p exercitiū ꝟtutū acqrit gl'ia beatoꝝ. Circa q̄rtū ꝯſiderādū q̄ lz plures ſcripſerint euāgelia: tn̄ quattuor ſūt approbata: vt dr in plogo ſup mattheū: & hoc ppter figurā ſacramēti oſtēſi ezechieli pphe in aīali habēte q̄ttuor facies: & i rota q̄ttuor facies habēte: Ezech. i. & iſte q̄ternari⁹ figuratus eſt in multis quaternariis: vt declaratū fuit diffuſius in pncipio euāgelij ſm Marcū. & vltimo deſignat manifeſte Apoc. iiij. in q̄ttuor aīalib⁹ oculatis ante & retro: q2 euāgeliſte reſpiciūt ad tp̄s pteritū & futurū. de quibus aīalibus ibidem ſubdit q̄ requiē nō habebāt die ac nocte dicētia: Sanct⁹ ſanct⁹ ſanctus

ſtis deus oĩpotẽs: cui deſt honor ⁊ glo
ria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Explicit prologus auctoris.

¶ Incipit poſtilla eiuſdẽ vene/
rabilis magri nicolai de lyra ſup ꝓlo/
gum Hieronymi in idẽ euangeliũ.

LVcas ſyrus natio. Euã/
gelio ſm Lucã btũs Hiero
nymus ꝓlogũ ꝑmittit. i quo
ꝑmo exprimit bti Luce cõmẽdationẽ.
ſcdo ſuã excuſationẽ/ibi: Qđ ⁊ legẽti/
bus. Circa ꝑmũ ꝑmittit cõmẽdatio bti
Luce q̃tũ ad euangeliũ ab eo deſcri/
ptum. ſcdo q̃tũ ad deſcriptionẽ actuũ
aploꝝ/ibi: Cui luce nõ imeri. ⁊c. Pri/
ma diuidit in tres ptes: qꝛ ꝑmo oñdit
luce ſcriptoris auctoritas. ſcdo ſcribẽ/
di neceſſitas ſiue vtilitas ibi: Qui cuꝫ
iã eſſent ſcripta. tertio ſcribẽdi modus
ſeu q̃litas/ibi: Cui ideo poſt baptiſmũ.
Circa ꝑmũ declarat luce auctoritas ex
patria/cũ dr: a ¶ Lucas ſy. na. Fu
it eni antiq̃tus ſyria valde nobilis ꝓ/
uincia: ⁊ a ciuitate ꝓpria cum ſubdit:
b ¶ Antiochenſis. Fuit eni antio/
chia valde nobilis ciuitas a ſeleuco re
ge aſie edificata: ⁊ noĩe antiochi pr̃is
ſui denoĩata. c ¶ Arte medi. vt ex
medicina corpali deſignaret futurꝰ me
dicus ſpũalis aĩaꝝ. d ¶ Diſcipulꝰ
apo. qꝛ ab ipſis didicit euangeliũ. ſm
ꝙ ipſe dicit in ꝓlogo ſui euãgeliĩ: vt pa
tebit. ſ. e ¶ Paulũ ſecu. qꝛ fuit co/
mes indiuiduus ſue peregrinationis.
f ¶ Vſq3 ad cõſum. etꝰ. p martyriũ
in vrbe roma. g ¶ Seruiens dño.
fuit q̃tũ ad exercitiũ boni. h ¶ Sine
cri. q̃tũ ad euitationẽ mali: qꝛ vixit ſi/
ne pctõ notabili ſaltẽ poſt ſuã ꝯuerſi/
onẽ: qđ declarat p hoc quod ſubdit:
i ¶ Nã neq3 vxo. vnq3 ha. ex quo
ptz eius ꝯtinẽtia. k ¶ Septuagin
ta ⁊ q̃ttuor an. obijt. In ꝓlogo ſu/
per Actꝰ aploꝝ dr: Octogintaq̃ttuor
annos etatis agẽs ⁊c. Et dicũt aliq ꝙ
iſtud ꝯtigit vitio ſcriptoꝝ a pncipio: ex
quo alij libri ſequẽtes in hoc ſunt defi
cientes. Alij dicũt ꝙ in ꝓlogo ſup actꝰ
aploꝝ cõputant oẽs anni ſue etatꝰ. hic
ꝟo cõputant tm̃ anni cõuerſionis ſue
ad fidẽ catholicã. Sed hoc nõ videt ꝓ
babiliter dictũ: qꝛ hic dr ꝙ añ ꝯuerſio
nẽ fuit arte medicus. puer aũt decẽ an
noꝝ tm̃ nõ põt illã artẽ ſcire: ⁊ multo
minꝰ exercere: qđ tñ oportet dicere ſm
iſtos. l ¶ Plenꝰ ſpũſan. ex quo
ptz eius felix ꝯſummatio. m ¶ Qui
cũ iã eſſent ſcri. Hic ꝯñr oñdit ſue
ſcripture vtilitas: ac etiã neceſſitas: q̃
fuit duplex. Vna ꝓpter veros euãge/
liſtas: q licꝫ vera ſcripſiſſent: tñ aliq̃ de
xp̃o omiſerant: quoꝝ noticia eſt valde
vtilis. imo neceſſaria: vt de cõceptiõe
⁊ natiuitate nr̃i ſaluatoris. ⁊ etiã ſui ꝑ
curſoris q̃ per lucã fuerũt ſuppleta. vt
patebit. ſ. vt ſic q̃ttuor euãgeliſte i de/
ſcribẽdo veritatẽ euãgelij ꝯcordarent
⁊ tñ ſinguli aliq̃ ꝓpria dicerẽt. Scda
fuit neceſſitas ꝓpt̃ pſeudo euãgeliſtas
q̃ ſub noĩe diſcipuloꝝ xp̃i: vtpote tho/
me ⁊ matthie ſcripſerũt euãgelia inſe/
rentes hereſes: vt ſub noĩe diſcipuloꝝ
xp̃i facilius ſeducerẽt ſimplices quoꝝ
falſitas ex deſcriptiõe euãgelij luce de
prehẽdit: ſicut ⁊ p alia euãgelia a mat
theo marco ⁊ iohãne deſcripta. Hanc
igit ſniam ponit hic Hieronymꝰ ſatis
inuolute ꝑmittẽs ꝙ lucas ſcripſit poſt
mattheũ

Margin: al's ꝯfeſſio/nem; Diuiſio; al. tꝰ ꝯplete

Incipit ꝓlogus ſancti Hiero/
nymi in euangeliũ ſm Lucã.

a LVcas ſyrus natione
¶ vel antiochenus.
b c et antiochenſis arte
d medicus: diſcipulus
¶ Petri ⁊ pauli: ſed maxime pauli. ¶ com
mendat a conuictu.
e f aploꝝ/poſtea paulũ ſecutus vſq3
a ¶ morte vel fidei: qꝛ idẽ p̃dicauit.
g h ad ꝯſũmãtionẽ eiꝰ ſeruiẽs dño ſi/
a ¶ mortali qđ ex cõtinentia patet.
i ne crimine. Naꝫ neq3 vxorẽ vnq3
¶ exiſtens.
k habẽs neq3 filios: ſeptuaginta q̃t
l tuor annoꝝ obijt i bithinia plenꝰ
m ſpũſctõ. Qui cũ iaꝫ eſſent ſcripta
¶ a pſeudo ⁊ a veris. a ¶ hebraice ſcꝫ.
euãgelia p mattheũ q̃dẽ i iudea/
¶ inſpirante.
p marcũ aũt i italia: ſctõ inſtigãte
¶ grecie. ¶ grece.
ſpũ i achaie ptib' hoc ſcripſit euã n
gelium: ſignificans etiam ipſe in o
¶ in prologo ſuo. ¶ ad differentiã pſcatis
qui eſt hieronymi. ¶ vel hoc.
principio ante ſuũ: alia eſſe deſcri
¶ .i. pter hoc ꝙ melius ordinauit.
pta. Cui extra ea q̃ ordo euange/ p q
¶ hiſtorie.
lice diſpoſitionis expoſcit: ea ma/ r
¶ neceſſaria cauſa.
xime neceſſitas laboris fuit: vt pri s
¶ et maxime.
muꝫ grecis fidelibꝰ omni ꝓpheta t v
¶ ab oĩbꝰ ꝓphetꝭ p̃dicti. ¶ q̃tũ ad ꝓphas.
tione venturi in carneꝫ dei chriſti
¶ et vt.
manifeſta eſſet hũanitas: ne iudai x
cis fabulis attẽtis/i ſolo legis de/
ſiderio tenerent: vel ne hereticis y
fabulis ⁊ ſtultis ſollicitationibus
ſeducti exciderent a veritate/ela/ z
¶ alia cauſa .ſ. tertia.
boraret: Dehinc vt i pncipio euã a
¶ ſui. ¶ baptiſte .ſ. ¶ premiſſa.
gelij iohãnis natiuitate p̃ſumpta b
¶ ad honorẽ eius.
cui euangeliuꝫ ſcriberet: ⁊ in quo c
a ¶ verbo in ꝓlogo ſuo ⁊ in ipſo opere
electus ſcriberet indicaret: contẽ/ d e
¶ plene ſcripta. ¶ euãgeliſtis.
ſtãs i ſe cõpleta eẽ/q̃ ab alijs eẽnt f
¶ luce.
inchoata: Cui ideo poſt baptiſ/ g
mum filij dei a pfectiõe generatio
a ¶ quia mattheus iam ſcripſerat
nis in chriſto ᵗiplete/⁊ repetẽde a
¶ ſed. ¶ pncipio xp̃o vel ioſeph q̃ fuit initiũ
natiuitatꝭ xp̃i: vñ genealogia icipit a ioſeph.
principio natiuitatis humane po
¶ a ſpiritu ſancto. ¶ ſcire volentibus.
teſtas pmiſſa eſt: vt requirẽtibꝰ
¶ .i. p quẽ .ſ. p xp̃m. ¶ ipſe vel quilibet deũ.
demonſtraret in q̃uo apprehen/
a ¶ dauid. ¶ .i. in principio.
dẽs erat v nathan filiũm introitu

mattheũ ⁊ marcũ/cũ dicit: Qui cuꝫ
iã eſſent ſcri. ⁊c. n ¶ In achaie
par. hoc eſt in grecia. o ¶ Signifi
cans etiã ipſe in pnci. i. in prolo/
go euangelij ab eo deſcripti. vt pate/
bit. ſ. Cõſequẽter ponit cauſam ſcdã
dã quare ſcripſit ſcꝫ ad excludẽdũ he/
reſes/cũ dr: p ¶ Cui extra. i. pter.
q ¶ Ea q̃ ordo euãge. ⁊c. i. pter il/
lam cauſam ſcribẽdi illud euangeliũ
que fuit vt veritas euãgelij in q̃ttuor
euãgelijs ordinaret ꝓpter myſteriũ
in ſcriptura ſacra multipliciter deſigna
tur. r ¶ Ea maxime neceſſi. la.
ſcꝫ luce ſcribẽtis. s ¶ Fuit vt ela/
boraret q̃liter ma. eſſet hu. xp̃i
dei. quia eſt verus hõ et verus deꝰ.
t ¶ Omni ꝓphetatione ven. in
car. qꝛ oẽs ꝓphete de eius aduentu
ꝓphetauerũt: ſm ꝙ dr Act. x. g. Huic
omnes ꝓphete teſtimoniũ perhibẽt.
v ¶ Primũ grecis fide. ſcꝫ eẽt ma
nifeſta dicta xp̃i hũanitas. x ¶ Ne
iudai. fabu. attẽtis i ſolo le. de/
ſi. tene. credẽtes eẽe ſalutẽ in legis
obſeruatiõe. y ¶ Ne hereticis fa
bu. ⁊ ſtul. ſolli. ſeducti. Per pſeu
do euangeliſtas vel alios hereticos.
z ¶ Exciderent a veri. qꝛ ꝑmi cre
dentes de grecia erãt in fide teneri: et
ĩõ indigebãt p euangeliũ luce (q̃ gre
ca ligua ſcripſit) in fide ſolidari. Con
ſequẽter Hiero. ponit cauſam primã
ſcribẽdi euãgeliũ. ſ. vt ea que omiſſa
erãt ab alijs cõplerent: ⁊ hoc eſt qđ
dicit: a ¶ Dehinc vt in pn. euã
ge. ioh. i. ſcꝫ baptiſte ꝑcurſoris dñi.
b ¶ Natiuitate p̃ſum. i. in princi/
cipio euãgelij luce poſita. d ¶ Indi
caret cui euã. ſcribe. ſcꝫ theophilo
epiſcopo in hoc ꝙ euãgeliũ ſuũ ince/
pit a ſacerdotio. c ¶ Et i quo ele.
ſcri. i. in quo aĩali electꝰ eẽt ad ſcribẽ
dũ euãgeliũ. ſ. in figura bouis qđ eſt
aĩal imolaticiũ. e ¶ Conteſtãs in
ſe. i. in euãgelio ab eo deſcripto. ⁊ bñ
dicit in ſe ⁊ nõ a ſe. p hoc inſinuãs ꝙ
ſcriptura ſui euangelij eſſet deo attri
buenda tanq3 principali ſcriptori.
f ¶ Cõpleta eſſe q̃ ab alijs eẽnt
incho. lꝫ eni matthe' de natiuitate
ſaluatoris ſcripſerit: nõ tñ ita pfecte
ſicut lucas. matthe' etiã ⁊ marcꝰ ꝯce/
ptionẽ ⁊ natiuitatẽ ꝑcurſoris tacue/
rũt quã lucas expſſit: ⁊ in multꝭ alijs
dicta coꝝ cõpleuit. g ¶ Cui ideo.
Hic ꝯñr deſcribit modꝰ ſcribẽdi euã
geliũ luce ſeu q̃litas. In deſcribendo
eni xp̃i genealogiã. matthe' ichoauit
ab abraã vſq3 ad xp̃m deſcẽdẽdo. Lu
cas aũt ordine retrogrado inchoauit
a xp̃o aſcẽdẽdo: nõ ſolũ vſq3 ad abraã
ſed etiã ad deũ. vt patebit. ſ. in. ca. ca
ſus rõ fuit: qꝛ ſicut matthe' oñdebat
modũ q̃liter deꝰ venit in mũdũ carnẽ
aſſumẽdo a patribꝰ deſcẽdẽtibꝰ: ita lu
cas oñderet quõ p bñdictã xp̃i incar/
nationẽ reducimur i deũ p verã fidẽ
q̃ etiã fuit i pr̃ibꝰ vete. teſta. lꝫ nõ ita
explicata ſicut ẽ in fidelibꝰ noui teſta.
Hãc aũt ſniam ponit btũs Hierony
mꝰ multũ intricate: ſꝫ ego accipiã ver
ba eiꝰ nõ ſm ordinẽ ſcripture ſed ſen
tẽtie: Cui. ſ. luce: Poteſtas pmiſſa eſt. i.
cõceſſa: A pfectione generationis in
xp̃o implete. i. ſcribere pfecte genea/
logiã in xp̃o impletã: qꝛ ibi terminat
deſcẽdẽdo. Et repetẽde a pncipio na

Margin: Modꝰ ſcri/bẽdi euã/liũ ſeu q̃/litas

A ¶ Quoniã quidẽ. Bed. Lucas de oĩbus q̃ fecit iesus ⁊ docuit vsq; in diẽ q̃ assumpt⁹ est sermo/ nẽ factur⁹: ꝑmo eoꝝ q̃ de eo falsa scripserẽt redar guit audaciã. Scribit aũt historico stilo. magis eni in describẽdis reb⁹ q̃ exprimẽdis preceptis studiũ habuit: ⁊ historico more de nar ratiõe sumpsit exordiũ: et eam historiã plena digestione ꝓsequit. ¶ Beda.

Nota Nota ea cã maxime scripsisse euãgeliũ ne pseudo euangelistis esset facultas ꝑ dicãdi: qui sub noĩe christi apl'orum q̃ conati sunt sectas ꝑ̃dicãdo inducere.

b ¶ Multi. Bed. Nõ tã numerositate q̃ heresũ diuersitate. qui nõ sp̃ũssan cti munere donati: s; vacuo labore co/ nati: magis ordinarent narrationẽ q̃ historie texerẽt veritatẽ. c ¶ Conati. Amb. Conat q̃ incipit nec pficit: q̃ su/ is virib⁹ nõ grã dei que irrigat cõfidit q̃ qd ab aliis dictũ videt abolere inten dit. Non conat q̃ diuino sp̃ũ res ⁊ di/ cta ministrãte cepta cõplet. d ¶ Cõ/ plete. Amb. Redũdant p vniuersum mũdũ: mẽtes fideliũ rigãt ⁊ cõfirmãt. ¶ Ambro. Qd redũdat in nullo defi cit: ⁊ de cõpleto nemo dubitat: cum fi/ dem affectus astruit: exitus probat.

Ni.de ly.

¶ Nobis

A tiuitatis hũane. i. retrogrado mõ scribere genealogiã p̃dictã: in q̃ icipit ab hũanitate xp̃i. Post baptismũ filiũ dei: q: post baptismũ xp̃i imediate scri psit genealogiã p̃dictã: vt hr̃. s. iii. ca. Jo. i. ꝓpter cãm q̃ statim dicet p̃ducto mõ descripsit genealogiã: Ut requirẽti/ bus. i. scire desiderãtib⁹. Demõstraret in q̃ appĩhẽsio erat. i. ipm deũ in q̃ ter minat genealogiã: in cui⁹ appĩhẽsiõe p aptã visionẽ cõsistit btitudo. Introitu admisso generatõis idisꝑabilis dei. i. ipius christi q̃ ẽm deitatẽ est indisꝑar a p̃re: q: sic est ei eq̃lis. Quẽ xp̃m. Po/ nit in introitu. i. in p̃ncipio. Generatio nis. i. genealogie ab eo descripte: Re currẽtis i deũ: q: ad ip̃m ẽminat: vt di ctũ est: Per nathan filiũ. Sic eni mat

B the⁹ ponit salomonẽ filiũ dauid in ge/ nealogia christi ab eo descripta: ita lu/ cas ponit nathã filiũ dauid duplici de causa. vna est q: nathan dicit fuisse fi/ lius dauid adoptiu⁹: nos autẽ reduci/ mur in deum p hoc q̃ efficimur filii dei adoptiui: ⁊ ideo lucas qui scribit gene alogiã ascendẽdo in deũ descripsit eã p nathan filiũ adoptiuũ. Alia causa est q: nathan interpretat donũ. ⁊ ideo fi/ gurat christũ qui est dei filius natura/ lis: ⁊ p hoc q̃ fuit in nobis datus a pa tre efficimur filii dei adoptiui: q: p eũ tãq̃ p mediatorẽ reducimur i deũ pa/ trẽ. ideo subdit: Ut p̃dicans. s. ipe lu/ cas. Hoibus christũ suũ: q: datus est hoibus a patre ꝓ eorũ salute. Opus pfecti hois. i. cõditione nature huma/ ne in statu innocentie q̃ fuit pfecta vir/ tutibus ⁊ scietiis. Recurrere in se. i. re dire in dignitatẽ pristinã a qua cecide rat. Faceret per filiũ. i. p nathan figu/ ratiue ratione p̃dicta: sed p christũ ef/ fectiue qui est dei filius ẽm naturã di/ uinã ⁊ filius dauid ẽm carnẽ. Qui p dauid patrẽ venientibus in christo. i. descendẽtibus vsq; ad christũ per ge/ nerationes. Iter p̃bebat in christo. i. viam et modũ veniendi vsq; ad christũ. a ¶ Cui luce. Posita cõmendatione beati luce in scribendo euangeliũ. hic consequẽter ponit eius cõmẽ datio in scribendo actus apl'orũ. cũ dicit: Cui luce nõ imerito. i.

Quare lu cas põit na thã filiũ da uid

recurrentis in deũ generationis
¶ .i. deducto. ¶ als inseparabilis.
admisso: indisꝑabilis dei vt p̃re
¶ .i. hoiem in q̃ pfecta sũt opa sex dierũ.
dicãs hoib⁹ xp̃m suũ/ op⁹ pfecti
a ¶ ad statũ vnde cecidit. ¶ vel ꝓpter quẽ omnia sunt pfecta.
hois rẽdire in se p filiũ faceret: q̃
¶ christi vel nathan. ¶ ad deũ. ¶ .i. pre/ beri ostendebat.
p dauid patrẽ veniẽtib⁹ iter p̃be
bat in xp̃o. Cui luce non imerito a
etiã scribẽdoꝝ actuũ apl'oꝝ pote b
¶ bene in ministerio: q: bene scripsit.
stas i ministerio dat: vt deo in de c
¶ dicta ascensione in qua plenus deus esse cõparuit. ¶ iuda scz.
um pleno ⁊ filio ꝑditionis extin/ d
cto/ oratione ab ipis aplis facta: e
sorte† dñice electõis numerus cõ
pleret. Sicq; paulus cõsumma/ f
tionẽ aplicis actibus daret: quẽ g
diu ꝯtra stimulũ recalcitrantẽ do
min⁹ elegisset. Qd ⁊ legentib⁹ ac h
¶ pro q̃nis.
†requirẽtib⁹ deũ: ⁊ si p singula expe i
diri a nobis vtile fuerat: sciens k
tñ q̃ opãtẽ agricolã oportear pri l m
mũ de fructib⁹ suis edere: vitaui n
¶ laudem humanam. ¶ prout.
mus publicã curiositatẽ: ne non
tã volẽtibus deũ demõstrare vi/
deremur q̃ fastidiẽtib⁹† ꝓdidisse.
†Lectorẽ obsecro studiose pagi
nas recensentẽ hui⁹ libri ea q̃ in/
caute ꝯtra eas stili p̃currentis de
signata vestigio sũt nõ mõ cõiũ/
gat errori: sed peto mee ignosce/
re ignorãtie: ⁊ q̃ obstinatio legẽ/
tis ampliata virtus exercitat ad
purũ dociles/ mẽtis mee fauori/
bus meis memor benigne.

Proemiũ beati Luce in euan/ geliũ suũ incipit.

a ¶ vt basilides et appel/ les ⁊ q̃ sub noĩe thome vel
Q Uoniãq̃dem multi o p
mathie vel aliorũ apl'oꝝ
b conati sunt ordina/
c falsa scri pserũt. ¶ nõ nos sed in nobis de/
d re† narrationes q̃ in nobis com/ q
us fecit. ¶ vel redũdat. ¶ euangelii.
plete sunt rerũ/ sicut tradiderunt r

rito. i. nõ irrationabiliter: sed ex magna ratione. b ¶ Etiã scribẽdorũ actuũ apl'oꝝ potestas in ministerio dat. C Quia sicut. s. dictũ est fuit discipulus apl'orũ ⁊ specialiter pau li cuius fuit comes indiuiduus: ⁊ sic vidit facta eius: de q̃bus liber Actuũ apl'orũ ꝓ maiori pte loquit q̃ certius potuit scri/ bere tãq̃ visa. In p̃ncipio tñ illi⁹ libri fit mẽtio de xp̃i ascẽsiõe ⁊ matthie ele ctiõe ⁊ h est qd dr̃: c ¶ Ut deo i ⁊c. Christ⁹ aũt dr̃ de⁹ in deo: q: filiꝰ semꝑ est in p̃re q̃tũ ad ipam deitatẽ. Sed ve ro ad hũanitatẽ fuit plene cuz deo p̃re q̃n in hũanitate gliosa assumpt⁹ est ad dexterã p̃ris. de q̃ fit mẽtio in p̃ncipio libri. d ¶ Et filio pdi. extincto. i. iuda ꝓditore: de cui⁹ morte ibidẽ agit ante electionẽ matthie. e ¶ Orone ab ipis aplis fa. for. dñi elect. ⁊c. Quia in electione matthie apli p̃missa orone dederũt sortes: ⁊ cecidit sors su p matthiã. et sic cõplet⁹ fuit numerus apl'oꝝ duodecim a xp̃o electorũ: de q̃ꝝ numero iudas ceciderat. f ¶ Sicq; paulus ⁊c. Quia in actib⁹ ei⁹ ille li/ ber terminat. g ¶ Quẽ diu cõtra stimulũ re. dñs elegisset. Quia dñs plequeref christũ in mẽbris suis fuit a xp̃o elect⁹. vt hr̃ Act. ix. h ¶ Qd et legẽtib⁹. Post luce cõmẽdationẽ. hic hieronymus ponit suam excusationez p q̃ ita breuit trãsierat qd fecit ad de/ uitãdũ ꝓlixitatẽ ⁊ curiositatẽ ⁊ hoc est quod dicit: Qd et si. i. q̃uis: Legẽti bus ac requirentibus deũ vtile fuerat a nobis expediri. i. p nos enucleari. i

Alexãdri

i ¶ Per singula. i. pticulatim ⁊ ple/ nius. k ¶ Sciẽs tñ. s. ego Hierony mus. l ¶ Q̃ operãtẽ agricolã. s. doctorẽ. m ¶ Oportear p̃mũ de fru. suis edere. i. de doctrina sua fru ctũ peipe: qd fit q̃n auditores pficiũt. n ¶ Uitauim⁹ publicã curiosita tẽ. Ne nõ videremur tã. i. tantũ: De/ mõstrasse. i. plane oñdere. Deũ. i. veri tatẽ de diuinis. Q̃. i. q̃tũ. Fastidien/ tib⁹ ꝓdidisse. i. scribere ad libitũ ⁊ vo/ lũtatẽ curiosorũ q̃ attedunt in auditu vtiliũ: ⁊ magis in subtilib⁹ ⁊ parũ vti/ lib⁹ delectant: videt tñ aliquib⁹ salua reuerẽtia bti Hieronymi ipam sniam q̃ plane ⁊ lucide dici posset: verbis ob scuris ⁊ intricatis obumbrasse.

al. †q̃rẽtib⁹. D

al's† ꝓdesse †Alij libri nõ habẽt se q̃ntia vsq; ad ꝓemiũ

Explicit expositio ꝓlogi sancti Hieronymi in euãgelium ẽm Lucã.

¶ Incipit expositio eiusdẽ venerabi/ lis mgr̃i Nicolai de lyra sup ꝓemiũ.

Q Uoniãquidẽ ⁊c. Hic in/ cipit beatus Lucas scribere. Et primo suo euangelio pre mittit prefationẽ. scdo subiungit euan gelii narrationẽ. ibi: Fuit in dieb⁹ hẽ/ rodis. In prefatione sua ponit dupli/ cẽ causam quare scripsit euãgeliũ. s. ad cõplẽdum aliqua q̃ a mattheo et mar/ co fuerant omissa vel minus plene di/ cta: et ad excludẽdum falsa que ab he/ reticis sub noie discipulorũ christi scri/ pta fuerant: sicut plenius dictum est in ꝓlogo Hieronymi. ⁊ hoc quod dicit: Quoniãquidẽ. i. certe. p ¶ Mul ti conati sunt ordinare narratio nes ⁊c. i. gestorum euangelicoꝝ: q: si/ cut dictũ est aliqui scripserãt vere: sed tñ aliqua omittendo: aliqui autẽ false heresis inserẽdo. q ¶ Que in no. cõ. i. euangelio a nobis scripto: q: cõpleuit dicta eorũ q̃ vera scripserãt: ⁊ exclusit dicta eoꝝ q̃ falsa inseruerant. r ¶ Sicut tradiderunt nobis qui ab ini. ipsi viderũt. Ipi apli a q̃b⁹ vidiut veritatẽ euãgelii.

Diuisio

al's† narra/ tiones.

a ¶ Nobis. Bed. Nō ſolū marcus ⁊ lucas auditu didicerūt q̄ ſcriberēt: ſed etiā mattheus ⁊ iohānes multa de infantia: puericia: genealogia ſaluatoris alijs narrantibus didicerunt. b ¶ Uiderūt ⁊ mi. ꝛc. Amb. Gemina virtus eſt in homie pfecto: intētio ⁊ actio vtrāq; notat in aplis fuiſſe ⁊ viſionē .i. intentionē: ⁊ miniſteriū .i. actionē: vt p id qḋ viderint diuine cognitiōis itel ligat intētio: p id ꝙ miniſtri fuerūt eo rū actio declaret. ¶ Amb. Hoc vbuz nō ꝓlatiuū: ſed ſubſtātiuū interioꝛi mē te videt. Unde moyſes dicit: q; ppl's vi debat vocē: q̄ nō ſolet videri ſed audi ri. Audiuit petrus verbū qḋ dictū eſt ei: Ueni poſt me faciaʒ te piſcato. ho. Miniſtrat qui tollit crucē ⁊ ſeq̄t xp̄m. c ¶ Omnia. Bed. Non oia q̄ aſſecu tus: ſed de oibus q̄ ad fidē legētiū cō firmandā credit idonea. Ex cōſulto enī multa p̄terit q̄ alij dicūt: vt diuſa i euāge lio gr̄a reſulgeret: ⁊ ꝓprijs q̄buſdā libri ſinguli myſterioꝝ geſtoꝝq; miraculis eminerent. ¶ Amb. Prolixioꝛē notat hunc euāgelij librū q̄ alioꝝ euāgeliſta rū. Unde ⁊ a paulo laudat: q; oia aſſecu tus eſt: nō ꝙ oia ſcripſerit: q̄ nec mūd⁹ capit. d ¶ Theophile. Bed. Theo philus amās deū: vel amatus a deo: q̄ amat deū vel a deo vult amari: ad ſe putet euāgeliū ſcribi: ⁊ vt bonū depo ſitū ſibi cōmendari. Nō noua theophi lo ꝓmittunt: ſʒ eadē q̄bus eſt erudit⁹ vt quo qḋ oꝛdine a dn̄o geſtū dictū ve ſit agnoſcat: q; pfectus nō ſolum in ie ſum credere ſed ⁊ fidem ppetue diuini tatis ⁊ tēpoꝛanee diſpēſationis illius debet oꝛdinē noſſe.

Exo.20.c — Mat.4.c — 2.Coꝛ.8. — Theophil⁹

Ca. I

Fuit in dieb⁹. Amb. Uitul⁹ ſacerdotalis ho ſtia. Per vitulū q̄ hoc euāgeliū figurat: i quo a ſacerdotib⁹ inchoat: ⁊ in vitulo cōſummat .i. in xp̄o q̄ ꝓ mūdi vita im molat. f ¶ Sacerdos qdā ꝛc. Impleuit oꝛdinē: dixit re gē ⁊ regionē in q̄ fuit: ſacerdotē ⁊ gētē ei⁹ ⁊ vxoꝛē dili⁹ idicat. ¶ De. Amb. Nō ſolū a parētib⁹ ſʒ etiā a ꝓgenitoꝛib⁹ nobili tas baptiſte mōſtrat: nō ſcłari ptāte ſblimis: ſʒ religiōe. Tales enī parētes p̄nūcius hr̄e debuit: vt q̄ſi iure nature infuſā fidē aduēt⁹ xp̄i p̄dicaret. ¶ Amb. Docet diuina ſcptura in his q̄s cōmēdare volum⁹: nō ſolū mores: ſʒ etiā parētes oportere lau dari: vt q̄ſi hereditario iure puritatē hr̄e videant illi q̄s lau damus. Nobilitat itaq; iohānes baptiſta parētib⁹: miracu lis: moꝛib⁹: munere: paſſione: ſic ſamuel ſic iſaac a parētibus nobilitatē pietatis accepit: quā poſteris reliq̄t. g ¶ Zacha rias. Zacharias: memoꝛ dn̄i: cui apparet angelus a dextris altaris: q; ei q̄ memoꝛ dn̄i eſt demōſtrat myſteriū. h ¶ De vice abia. Bed. Abia: pater dn̄s. Et aptū fuit vt in tp̄e offi cij pris dn̄i ꝯceptus eēt iſte q̄ patrē dn̄m p̄dicaret. Cū dauid cultū dom⁹ dn̄i ampliaret: miniſteria ſacerdotū in .xxiiij. ſorti bus diuiſit. in q̄bus familiā abia de q̄ çacharias ſoꝛs octaua cōtigit: vt p̄co noui teſtamēti in octaue ſoꝛtis vice naſcat: q; p octo nouū: ſicut p ſeptē teſtm̄ declarat vet⁹. i ¶ Helizabet Helicabet dei mei ſaturitas. ſignat mariā q̄ plena deo fuit. k ¶ Erāt aūt. Bed. Amb. Plena laudatio q̄ genus in ma ioꝛib⁹: mores in eq̄tate: officiū in ſacerdotio: factū in mādatꝭ: iudiciū in iuſtificatiōib⁹ cōpꝛehēdit. l ¶ Juſti añ deū ꝛc. Amb. Nō enī oīs q̄ iuſt⁹ eſt añ hoies: iuſt⁹ eſt añ deū. Aliter enī vidēt hoies: aliter de⁹. hoīes i facie: de⁹ in coꝛde. Ideoq; fieri pōt vt aliq̄s affectata bonitate pplari iuſtus videat mi hi: iuſtus tn̄ nō ſit añ deū: ſi iuſticia non ex mētis ſimplicitate foꝛmet: ſed adulatione ſimulet. m ¶ Mādatis ⁊ iuſti. ꝛc. Amb. Bed. Prius mādatū. ſcḋa eſt iuſtificatio: cū enī man datis celeſtibus obedimus in mandatis dei incedimus. cum recte ⁊ congrue iudicam⁹: tenere dn̄i iuſtificationē videmur.

Johēs mul tis de cau ſis nobilita tur

a ¶ nō ſolū coꝛpali: ſed pot⁹ mētis intuitu.

nobis qui ab initio ipſi vidērunt

e ¶ hui⁹ vbi qḋ caro factū ē. ¶ ⁊ qm̄ h eſt.

et miniſtri fuerunt ſermōnis: vi

¶ nō humana volūtate: ſed ſpiritūſancto in tus inſtigāte cuius gratia gerit: vt id qḋ bo num eſt nobis etiā bonū videatur.

ſum eſt et mihi aſſecuto a p̄rinci pio omnia: diligēter ex oꝛdine ti bi ſcribere optime theophile: vt cognoſcas eoꝛū verboꝛū de qui bus eruditus es veritatem.

Euāgeliū ſm Lucā incipit

Capitulū I

Fuit in diebus hero

¶ iā alienigena regnabat.

dis regis iudee ſa cerdos quidā nomi ne çacharias de vi ce abia: et vxoꝛ illi de filiabus aaron: et nomen eius heliçabet. Erant autē ambo iuſti ante de

¶ nō coꝛā hoībus: q; oīs ſterilis in lege ma ledicta fuit. a ¶ qui nō fallit vt homīes.

um incēdētes in omnib⁹ manda

Nico. de lyra

¶ Sine querela

a ¶ Uiſuʒ eſt ⁊ mi. aſſe. ſ. veritatē euāgelij mō p̄dicto. b ¶ Oia a principio dili. ex oꝛdine tibi ſcri. q; incepit euāgeliū ſuū a cōceptione p̄curſoꝛis ⁊ ſaluatoꝛis. Qz autē di cit omia nō eſt intelligēdū ꝙ oīa acta xp̄i ſcripſerit: q; tot⁹ mun dus nō poſſet cape tantā ſcripturā vt hr̄ Joh. xxi. ſed accipit hic oia: q; ſcripſit de oibus neceſſarijs: quoꝝ noticia erat ne ceſſaria ad ſalutē. c ¶ Optime theophi. Ex hoc verbo di xerūt aliq̄ ꝙ iſte theophil⁹ fuit vir potēs ⁊ p̄nceps in achaia: q; paulus tali mō loquēdi vtit ad fe ſtū. Act. xxvi. f. Nō inſanio optime feſte. Sʒ illud motiuū nullū videt: q; talis modus loquēdi ꝓpꝛi⁹ eſt ad p̄latos q̄ alios debēt excellere in bo nitate vite. Item nō eſt veriſimile ꝙ tant⁹ euāgeliſta omiſſis ep̄is ad quo rū officiū ſpectat euāgeliū ſcire: et de hoc alios docere: ſcriberet p̄ncipi ſe culari euāgeliū. Et iō meli⁹ videt di cendū ꝙ fuit ep̄us. vt dictū eſt. ē. ⁊ h videt p hoc qḋ ſubdit: Quib⁹ erudi tus es ꝛc. dicit q̄ Optime theophile nō ꝙ ꝓ ipſo ſolo ſcriberet: ſed q; ſcri pturā ei dirigebat pꝛo ipſius ⁊ oim̄ fi deliū ſalute. d ¶ Ut cognoſcas. ſcʒ plen⁹. e ¶ Ueritatē coꝝ ver boꝝ. ad fidem catholicā ptinentiū. f ¶ De q̄bus eru. es ꝛc. nō tn̄ ita pfecte ſicut p⁹ lectionē hui⁹ ſcpture.

¶ Explicit expoſitio ꝓemij.

¶ Poſtilla venerabilis ma giſtri Nicolai de lyra ſup euangeliū ſm Lucā incipit. ¶ Expo. ca. I

Fuit in dieb⁹. Hic incipit Lucas narra tionē euāgelij: ⁊ diui dit in q̄tuoꝛ ptes: q; p̄mo deſcribit ſaluato ris ingreſſus in mun dum p ſuā incarnationē. ſcḋo eius ꝓ greſſus p ſuā p̄dicationē. iij. ca. tertio ei⁹ egreſſus de mūdo p ſuā paſſionē xxij. ca. q̄rto ei⁹ regreſſus ad patrē p ſuā reſurrectionē ⁊ aſcenſionē. xxiiij. ca. Prima in duas: q; p̄mo deſcribit p̄curſoꝛis et ſaluatoꝛis cōceptus. ſecūdo vtriuſq; oꝛtus. circa mediū hui⁹ ca. ibi: Ex urgens aūt maria. Prima adhuc in duas: q; p̄mo deſcribit cōceptus p̄curſoꝛis. ſcḋo ipſius ſaluatoꝛis: ibi: In mēſe aūt ſe xto. Circa p̄mū cōceptus p̄curſoꝛis oſtendit mirabilis ex tri bus. p̄mo ex parentū cōditione. ſcḋo ex angelica nūciatione: ibi: Factū eſt aūt cuʒ ſacerdotio. tertio ex patris increduli pu nitione: ibi: Et dixit çacharias. Circa primū in deſcribēdo cō ditionē parentū beati iohānis p̄mittit tempus regis ſub quo fuerūt: cū dicit: g ¶ Fuit in dieb⁹ herodis regis iudee ꝛc. q; iacob patriarcha ſpiritu ꝓphetico dixit Gen. xlix. b. Si gnū aduētus chriſti qn̄ regnū iudee eſſet trāſlatū ad alienige nam: ſm ꝙ dicit ibidē. Nō auferet ſceptrū de iuda ⁊ dux de femoꝛe eius donec veniat qui mittēdus eſt ꝛc. Iſte aūt hero des fuit alienigena: q; pater ſuus fuit idume⁹. h ¶ Sacer dos quidā nomine çacha. per expꝛeſſionē nominis intel ligitur ꝙ iſte fuit famoſus in vita ⁊ doctrina. i ¶ De vice abia. ſm ꝙ dicit .j. Paral. xxiiij. a. Dauid volens ampliare cultū dei oꝛdinauit de vigintiquattuoꝛ generatiōibus: vigin tiquattuoꝛ ſacerdotes qui ſucceſſiue ſeruirēt p hebdomadas in tēplo dn̄i: ⁊ octaua ſoꝛs cecidit ſuper abiam. vt ibi dicitur: de quo deſcendit iſte çacharias. k ¶ Et vxoꝛ illi de fili abus aaron. hoc expꝛimit: quia propter dignitatē ſacerdo talem filie de tribu aaron diligētius ⁊ honeſtius ſeruabant. l ¶ Et nomē eius helizabet. quod nomē expꝛimit ꝓpter eius bonam famam ⁊ vitam: ſicut dictum eſt de çacharia. vn de ſubditur: m ¶ Erant autē iuſti ambo ante deū. hoc dicit ad excludendum hypocriſis fictionē. n ¶ Incedētes in omni. māda. q̄tum ad obſeruantiā moꝛaliū preceptoꝝ.

Diuiſio

¶ Et iuſtificationibus

Moꝛaliter. g ¶ Fuit in diebus hero. re. iu. ꝛc. Inter euāgeliſtas Lucas ſignificat per myſticū vituli vultū qui eſt animal immolaticiū: quia p̄dicat chriſtū pꝛo nobis immolatū Immolare vero ptinet ad ſacerdotis officiū. ꝓpter qḋ a ſacer dotio euangeliū incepit. m ¶ Erant aūt ambo iuſti. bn̄ ex iuſtis accepit originē q̄ nūciare venerat iuſticiā ꝯſummatā n ¶ Ante deū. nō ſic hypocrite q̄ fingūt iuſticiā añ mūdū.

Moꝛalr

A a ¶ Sine querela ꝛc. Ecce tēperata iuſticia. Pleruꝗ; duri
2.Coꝛ.8.d oꝛ iuſticia hoim querelā ꝓuocat. vñ Apls: Prouidētes bona
nō tātū corā deo: ſꝫ etiā corā oib' hoib'. Et eccliaſtes: Ne ſis
Eccle.7.c multū iuſtus. Uel incedentes in oibus mandatis et iuſtifica.
dñi ſine querela. i. ſine conſcientia vane laudis. b ¶ Et nō
erat illis. Bed. Diuinit' ꝓcuratū fu
it vt de ꝓuectis diuq; fructu coniugij
priuatis iohānes naſceret: vt inopina
to oꝛtu prolis ꝛ ipſos donum dei gra
tius afficeret: ꝛ ceteros ſtupoꝛ miracu
li pararet auditui futuri ꝓphe. Uñ po
ſtea ſubdit: Poſuerūt oēs q̄ audierāt
in coꝛde ſuo dicētes. Quiſputas puer
iſte erit. c ¶ Factū eſt aūt. Cū ex p̄
cepto moyſi vno ſacerdote decedente:
vnus ſuccedere iubeat: tpe dauid ſta
tutū eſt vt viciſſim miniſtrātes p octo
nos dies a ſabbato vſq; ad ſabbatum
tpe vicis ſue ſinguli caſtimonie ſtude
rent: nec interea domū tangerent.
d ¶ In oꝛdine vicis. Amb. Zacha
rias deſignat ſumm' ſacerdos: q̄ vno
tm̄ anni tpe ſol' intrat tēplū cū ſangui
ne quē offert ꝓ pplo. Qui tūc ſoꝛte q̄
rebat: cū ver' ſacerdos adhuc ignoꝛa
bat q̄ in eternū ꝑmaneret: et tūc vices
erāt: nūc ꝑpetuitas. Solus intrat: qꝛ
illū ſignificat cuius ſacrificiū nō eſſet cōmune cū ceteris.
e ¶ Soꝛte. Bed. Nō noua tūc ſoꝛte elect' qn̄ incenſum erat
adolēdū: ſed priſca ſoꝛte p̄elect': cū primū ex oꝛdine ſui pontifi
catus i vicē abia ſuccederet. Hec ſolēnitas ſeptimo mēſe cele
brabat: ꝛ dies expiatōis ſiue ꝓpiciatōis vocabat qn̄ ſolus pō
tifex introibat in ſecūdū tabernaculū cū ſanguine. In quo ſi
gnificat Ieſus ſacerdos q̄ impleta diſpēſatione carnis celi ſe
creta ſubijt: vt ꝓpiciū faceret nobis patrē et interpellaret ꝓ
pctis eoꝝ qui adhuc ꝓ foꝛibus expectāt oꝛantes ꝛ diligūt ad
B uentū ei'. Pulchre igit ea die deſcēſio ei' p angelū nūciat: q̄
Eph.4.b ei' p legē aſcēſio figurabat: Qui q̄ deſcēdit ipe eſt q̄ aſcendit.
q̄ q̄dāmodo p̄dicit dū ille ꝓmittit p̄curſurus. f ¶ Ingreſ
ſus i tēplū ꝛc. Ambꝛo. Ingredit zacharias tēplū. i. chꝛiſtus
in maria: ppls oꝛat libertatē de captiuitate. Apparuit. non di
ʒit: venit/ qꝛ añ ibi erat. Zacharias turbat. i. iudei aduenien
te chꝛiſto. g ¶ Apparuit. Amb. Bed. De deo vel de ange
lis dicit apparere q̄ nō poſſūt p̄uideri: ſed repētino aſpectu vi
¶ dent nec

¶ nō q nō peccauerint: ſed qꝛ per gratiā
dei abluti peccare deſierunt.
a tis ꝛ iuſtificatōib' dñi ſine q̄rela. g
¶ due cauſe nō habendi memoꝛant vt ma
ioꝛ appareat virtus.
b Et nō erat illis fili'/ eo q eſſet he g
liʒabet ſteril': ꝛ ambo ꝓceſſiſſent
c i dieb' ſuis. Factū ē aūt cū ſacer e
d dotio fūgeret † ʒacharias i oꝛdie
vicis ſue añ deū: ſm ꝯſuetudinē
e ſacerdotij ſoꝛte exijt vt icēſū po g
¶ hic notatur ſummus.
f neret. Ingreſſus i tēplū dñi: ꝛ oīs h
multitudo ppli erat foꝛis oꝛans
g hoꝛa incēſi. Apparuit aūt illi an i

Nico.de lyra

C ✱ a ¶ Et iuſtificationibus dñi. Qr̄tum ad oſeruantiā
cerimonialiū. b ¶ Sine querela. Qr̄tum ad obſeruantiā
iudicialiū: qꝛ pacifice ad ꝓximos ſe habebāt. c ¶ Et nō erat
eis filius. Cui' duplex cauſa ſubdit: Una ſpecialis mulieri:
ſcꝫ ſterilitas. alia cōmunis viro ꝛ mulieri. ſ. ſenect'. ꝛ h̄ eſt qd̄
dicit: d ¶ Eo q eſſet helizabet ꝛc. Ita q tranſierat tps
generādi in patre ꝛ cōcipiēdi in matre ſm curſum cōmunē na
ture. Ex q̄ appet ꝯceptio p̄curſoꝛis miraculoſa: qꝛ nō fuit p na
turā tm̄: ſed p naturā gr̄a diuina adiutā. e ¶ Factū eſt aūt.
Hic deſcribit ꝯceptio p̄curſoꝛis mirabilis ex denūciatiōe an
gelica. ꝛ p̄mo deſcribit loci ꝯditio. ſcd̄o denūciatio āgeli/ ibi:
Apparuit aūt. Circa p̄mū dr̄: Factū eſt āt ꝛc. Patri eni ex
iſtēti in loco ſctō. ſ. in tēplo ꝛ in diuino officio occupato: facta
eſt diuina denūciatio de ꝓle habēda. ad denotādū ſctitatē fu
turā ꝓlis. f ¶ Soꝛte exijt. Quia diſtributiōes hebdomada
rū i qb' ſucceſſiue debebāt vigintiq̄ttuoꝛ ſacerdotes miniſtra
re: vt p̄dictū ē: fuerāt diſtribute p ſoꝛtē: vt h̄r. i. Paral. xxiiij.
g ¶ Ut incē. poneret ꝛc. Ex hoc loco dixerūt aliq̄ q ʒacha
rias fuit pōtifex vel ſumm' ſacerdos: qꝛ incēſuꝫ ponere ſemel
in anno intra ſctā ſctōꝝ. ſ. in feſto expiatiōis ſoli ſūmo ſacerdo
ti erat licitū. ꝛ hoc videt dicere btūs Ambꝛoſi' ꝛ Beda ſup lo
cū iſtū ꝛ tps ꝯceptiōis p̄curſoꝛis videt ꝯcoꝛdare: qꝛ feſtū expi
atiōis celebrabat decia die ſeptēbꝛis: ꝛ poſt illud fuit ꝯceptio
btī iohānis circa finē eiuſdē mēſis reuerſo ʒacharia ad domū
ſuā poſt cōpletionē ſui officij: ꝛ ſic ab illo tpe vſq; ad natiuita
tem btī iohānis fluxerūt nouē mēſes qui ꝯtinēt periodū a cō
ceptu pueri vſq; ad natiuitatē. Sꝫ q̄liter ille ʒacharias fuerit
ſumm' ſacerdos nō legit. iō ad declarationē hui' dixerūt aliq̄
q vigintiq̄ttuoꝛ ſacerdotes p̄dicti erāt eq̄les in oꝛdine ꝛ in di
gnitate: nō tñ ſimul ſed ſucceſſiue: qꝛ ille in cui' hebdomada fe
ſtū expiatiōis cadebat: erat ſummus ſacerdos toto illo anno.
Et ad hoc ꝯfirmandū inducūt illud quod dicit Ioh. xi. q cay
phas erat

phas erat pōtifex anni illi'. Dixerūt ergo q ʒacharias fuit ſum C
mus ſacerdos anno illo: eo q p̄dictū feſtū cecidit in hebdoma
da ipi': ſed qꝛ nulla ſcptura autētica neq; Ioſephus neq; aliū
hiſtoꝛiographi deſcribētes ſacerdotiū iudeoꝝ aliquā mētionē
faciūt de ſūmo ſacerdotio hui' ʒacharie. ideo ſaluo melioꝛi iudi
cio videt meli' dicēdū eū fuiſſe ſimpli
cē ſacerdotē. Nec ex his q̄ inducta ſūt
oſtēdit fuiſſe ſumm' ſacerdos: ſed ma
gis oppoſitū videt: Tū qꝛ dicit hic q
ingreſſus fuit tēplū ad ponēdum incē
ſum tm̄: h̄ aūt licitū erat minoꝛib' ſacer
dotib'. ſm q dr̄ Heb. ix. In p̄mo q̄dē
tabernaculo q̄tidie intrabant ſacerdo
tes ſacrificioꝝ miniſteria ꝯſummātes:
qꝛ pacto ſacrificio in altari holocauſto
rū qd̄ erat in atrio vbi miniſtrabāt mi
noꝛes ſacerdotes: ſacerdos q̄ ibi mini Alia nō h̄r
ſtrauerat lotis p̄us manib' ꝛ pedibus tʒacharias
accipiebat prunas d̄ altari holocauſto
rū: ꝛ intrans p̄mā partē tēpli q̄ voca
bat ſctm̄ vel ſancta cōcremabat in illa
ſup altare incēſi thymiama: ꝛ tunc erat
ſacrificiū ꝯſūmatū. In illā ſcd̄o ptē tēpli
q̄ dicebat ſctāſctōꝝ ſolus ſumm' ſacer
dos intrabat cū ſanguine hirci ꝛ vituli
imolati ꝓ pctō ppli: vt ex illo aſpgeret
ꝯtra ꝓpiciatoꝛiū. q autē ʒacharias in
trauerit cū ſanguine tali. nō dicit hic: ſed ſolū ad ponēdū incē
ſum. Si eni intraſſet tēplū ad inferēdū ſanguinē itra ſctāſan
ctoꝝ: nō eſt veriſile q euāgeliſta tacuiſſet cū hoc ſit maximū in
ter oia q̄ ad officiū ſūmi ſacerdotis ꝑtinebāt: vt h̄r Heb. ix. ꝛ
Leui. xvi. ꝛ iō nō videt q intrauerit ſctāſctōꝝ qd̄ erat de offi D
cio ſūmi ſacerdot': ſꝫ ſolā p̄mā ptē tēpli ad quā ſimplices ſacer
dotes poterāt ingredi: vt dictū eſt. Itē angel' appuit ipi occu
pato in ſolēnioꝛi pte ſui officij ꝓpter ſolēnitatē nūcij qd̄ nūcia
re venerat. Hic aūt dr̄ q appuit ei ſtās a dextris altar' incēſi.
illud autē altare nō erat intra ſctāſctōꝝ. ſm q dicit Hiero. et
oēs doctoꝛes hebꝛei ꝛ catholici: excepto Auguſtino. cui' dictū
nō videt in h̄ tenēdū: Tū qꝛ ꝯtrariat dictis oīm alioꝝ: quoꝝ aliq̄ fu
erūt valde expti in ſcptura vete. teſt. Tū qꝛ text' ſacre ſcpture
videt ꝯtrariū dicere Exo. xl. ꝛ. xxx. vt ibidē plenı' declaraui. Qd̄
autē dr̄ ſoli ſūmo ſacerdoti licitū eſſe ponere incēſum itra ſctāſ
ctōꝝ in die expiatōis. dicēdū q veꝝ eſt: ſed illd̄ incēſum nō po
nebat ad offerēdū: ſꝫ vt nebula inde ꝯſurgēs operiret oꝛaculū
qn̄ pontifex aſpgebat ſanguinē hirci ꝛ vituli ꝯ oꝛaculuꝫ: vt h̄r
Leui. xvi. nō autē h̄r ex hoc loco q ʒacharias poſuerit incēſuꝫ
hoc modo vt pꝫ ex dictis: ſed ſolū q poſuerit incēſum offerēs
ipm ſup altare incēſi ad ꝯſūmationē ſacrificij. Qd̄ aūt dr̄ q ex
piatōis dies cecidit in hebdomada ſua: h̄ nō ꝓbat vt pꝫ ex di
ctis. ꝛ dato q veꝝ fuerit: nō tñ ex h̄ ꝯcludit q itrauerit ſctāſā
ctoꝝ ad ponēdū incēſū: qꝛ p̄ter illū igreſſū q̄ ꝑtinebat ad ſūmū
pōtificē tm̄ q̄tidie itrabāt ſacerdotes mioꝛes ad offerēdū incē
ſū in altari incēſi: vt p̄dictū eſt: ꝛ h̄ mō ingreſſus eſt ʒacharias
in hebdomada ſui miſterij. Qd̄ autē vlteri' dr̄ q de vigintiq̄t
tuoꝛ ſacerdotib' ille erat ſūm' ſacerdos vl pōtifex p annū: in cu
ius hebdomada cadebat expiationis feſtū: videt eſſe fictitiū.
Tū qꝛ h̄ in nulla ſcptura autētica h̄r. Tū qꝛ vt h̄r i libꝛis Re
gū et Paral. poſt oꝛdinationē vigintiq̄ttuoꝛ ſacerdotū vnus
erat ſumm' ſacerdos ſup eos: nō ſolū vno anno ſꝫ p totā vitā
ſuā: ꝛ ita cōmuniter factū eſt vſq; ad tpa machabeoꝝ: in q̄ gre
ci ſup iudeos obtinuerūt dominiū: ꝛ tunc ex cupiditate greco
rū ꝛ ambitione iudeoꝝ aliq̄ ſunt amoti de ſacerdotio ante moꝛ
tē: ꝛ alij iſtituti: ſicut pꝫ. ij. Machab. iiij. de Iaſone ꝛ Mene
lao ꝛ liſimacho ꝛ. xiiij. ca. de alchimo. ꝛ codē modo poſtea fa
ctū eſt qn̄ romani ceperūt iudeis dñari: qꝛ tunc erat venale ſa
cerdotiū. vñ dicit Ioſephus q cayphas emit ſacerdotiū vni'
anni. potuit etiā eſſe q iudei inter ſe oꝛdinauerūt ꝓpter iſtas
ꝯtētiōes ꝛ ambitiōes q ſacerdotiū vni' duraret tm̄ p ānū. Ad
dictū ſcd̄o Ambꝛoſij ꝛ Bede dicēdū q non loquunt aſſertiue.
h ¶ Et ois mul. ꝛc. qꝛ nō erat licitū pplo ingredi tēplū: ſed
tm̄ atriū. i ¶ Apparuit. Hic ꝯſr̄ deſcribit angeli denūcia
✱ tio: ꝛ p̄mit
✱ e ¶ Factū eſt autē ꝛc. Per ʒachariā q̄ dñi memoꝛ inter Moraliter
ꝑtat: bon' p̄lat' ſignificat: q̄ ſemp in ſuo pectoꝛe debet gere
re dei memoꝛiā ꝓ ſua ꝛ ſuoꝝ ſubditoꝝ ſalute. Hic aūt tēplū in
gredit p diligētē diuini cult' ſollicitudinē ꝛ offert incēſū p fer
uētem oꝛationē: ꝛ pplus oꝛat per eius infoꝛmationem: et an
gelus apparet ei per diuinam cōſolationem. ideo ſubdit:

E F denť nec in ptāte nr̄a eſt illos videre: ſed in poteſtate illoꝝ eſt apparere ⁊ videri qñ volūt. Et bñ in tēplo iuxta altare ⁊ a dextris apparet: q̄ veri ſacerdotis aduētū ⁊ miniſteriū ſacrificij vniuerſalis ⁊ celeſtis doni gaudiū qḋ p dexterā ſignificať ꝑ/dicat. a ¶ Et zacharias. Amb. Solemus turbari ⁊ a nr̄o affectu alienari: qñ pſtringimur ſuperioris poteſtatis occurſu. Sȝ ſicut humani defectus eſt terreri: ita angelice benignitatis eſt pauenteſ de ſuo aſpectu blandiendo ſolari. Contra demones: ſi quos ſua pñtia territos ſenſerint: ampliore horrore concutiunt. b ¶ Qm̄ exau. Exaudita eſt: magis q̄ petiſti. Rogaſti ꝓ liberatione plebis: ⁊ donat⁹ eſt tibi pcurſor. ¶ Amb. Multa diuina bñficia hic ſūt ↄgeſta. Primū depcationis fruct⁹: deinde ſterilis vxoris ptus. tū leticia plurimorū ⁊ magnitudo ꝟtutis: altiſſimi etiā ꝓpheta ꝓmittiť. Quinetiā ne q̄ eſſet dubitatio: futuri nomē deſignať. Tātis igiť ſupra votū fluentib⁹: non immerito diffidētia pena plectiť ſilētij. c ¶ Johannē. Beď. Singularis meriti eſt iudiciū quotiēs hoībus a deo vel impoīť nomē vel mutať: vt abraā q̄ pater multaꝝ gentiū erat / futurus abraā eſt vocatus. Jacob q̄ deū vidit: iſrľ eſt appellatus. Johānes q̄ interpͭtať in quo eſt grā vel dn̄i grā. Primo grā ſterilibus parētib⁹ donať. deinde ipſi iohāni q̄ magn⁹ corā dn̄o futur⁹: ⁊ ſpūſctō ex vtero mr̄is replēdus. Poſtremo filijs iſrľ quos ad dn̄m erat ↄuerſurus. d ¶ Gaudiū. Beď. Merito gaudet pater q̄ i ſenectute natū et q̄ talis grē accepit filiū. gaudēt alij q̄bus regni celeſtis euāgeliçaret ingreſſuȝ. Nato ꝑcurſore multi gaudēt. Nato dn̄o gaudiū magnū nunciať: qḋ erit oī pplo: q̄ hic ſalutē mult̄ ꝑdicat: ille ꝟo oīb⁹ dat. ¶ Ambro. Gaudiū ⁊ exultatio. Monenť parētes nō min⁹ grās agere ꝓ ortu ſctōꝝ filioꝝ q̄ ꝓ merit̄. Nō eni paruū munus dī eſt: dare liberos ꝓpagatores generis: ſucceſſiōis heredes. Jacob in generatione.xij. filiorū gaudet. abrae fili⁹ dať. çacharias exaudiť. Diuinū igiť munus: eſt fecūditas parētis. Agāt igiť patres grās q̄ genuerūt: filij q̄ generati. matres q̄ honorant ꝑmus cōiugū e ¶ Vinū ⁊ ſicerā. Beď. Magne corā deo ꝟtutis eſt ꝑdicare in deſerto gaudia celeſtia. terrenas delitias ſpernere: ob ludū laſciuiētis puelle capite trūcari. Cui⁹ ordinē magnitudinis ſubiūgit: Vinū ⁊ ſicerā nō bibet. Sicera interpͭtať ebrietas: quo noīe ſignať oē poculū dei q̄cūq3 materia factū qḋ inebriare poſſit. Decet aūt vas celeſti glorie mācipatū a ſeculi illecebris abſtinere. f ¶ Et ſpūſctō. Be. Cum intrāte btā maria in vtero genitricis exultauit: ⁊ pcurſionis ſue officiū quoad potuit impleuit. Necdū erat illi ſpūs vite: ⁊ iā erat ſpūs grē. g ¶ Et mul. Beď. Cū iohānes xp̄o teſtimoniū phibens: in fide xp̄i baptiçans: dicať filios iſrľ ad deū cōuertiſſe: ptȝ xp̄m eſſe dn̄m deum iſrľ. h ¶ Precedet ante. Beď. Sicut helias pco iudicio: ſic iohānes preco redēptoris. Ambo in deſerto: ambo victu parci: veſtitu inculti. Ambo regū inſaniā tolerāt. Ille iordanē diuiſit celū petitur⁹: hic ad lauacrū ſalutare quo celū petiť cōuertit. Hic cū dn̄o ↄuerſať in terris: ille cū eo manifeſtať i glīa. i ¶ In ſpū. Amb. Bñ iūgunť ſpū ⁊ ꝟtute. Nō eni ſine ꝟtute ſpūs: nec ſine ſpū ꝟtus eſt. Helias ꝟtutē habuit abſtinētie ⁊ patiētie ⁊ ↄuertēdi aīos ppl̄oꝝ a ꝑfidia ad fidē. ſpiritū aūt ꝓphetandi habuit. k ¶ Cōuertat cor. Beď. Corda patrū in filios ↄuertit. dū ſpūalē ſctōꝝ antiquoꝝ ſciam pplis ꝑdicādo infundit. Prudētia ꝟo iuſtoꝝ eſt: nō de legis opibus iuſticiā ꝑſumere: ſed ex fide ſalutē q̄rere: vt q̄ſuis in lege poſiti legis iuſſa pficiāt: grā tū dī ſe ſaluādos p xp̄m itelligāt: Juſt⁹ eni ex fide viuit. Qua ſentētia q̄ diuti⁹ increduli: ⁊ p iohānē imbuti: ⁊ p heliā ſunt imbuēdi. fere eadē ꝟba q̄ angelus de iohāne: Malachias ꝑdixit de helia. l ¶ Vñ hoc ſciā. Beď. Si hō eſſet q̄ ꝓmitte F bat impune

Gen.17.a

Joh.32.f

al's: increduli bilis

Ro.1.b

Mala.4.b

gelus dn̄i ſtans a dextris altaris
a incenſi. Et çacharias turbat⁹ eſt a
videns / ⁊ timor irruit ſup euȝ. Ait
b aūt ad eum angelus: Ne timeas b
çacharia: quoniā exaudita eſt de c
c ¶ facta ꝓ ppl̄i redēptiōe nō ꝓ ſobole quā deſperabat ſe poſſe habere. ¶ vel oratio.
pcatio tua. Et vxor tua heliça / d
¶ Beď. ecce ordo ſalutis exꝑmiť cū illi⁹ natiuitas ꝑdiciť q̄ pconando redēptori ſit iter factur⁹ ꝑdicādo penitētiā ⁊ fidē xp̄i.
bet pariet tibi filiū: ⁊ vocabis no e
d men ei⁹ iohannē. Et erit tibi gau f
a ¶ q̄ p ei⁹ ꝑdicatōeȝ gaudebūt i vitā etnā.
diū ⁊ exultatio: et multi in natiui g
te eius gaudebūt. Erit enim ma i
¶ Amb. nō ꝟtute corporis: ſȝ aīe magnitudie.
e gnus coram dn̄o: vinum et ſice k
f ram non bibet: ⁊ ſpiritūſancto re l m
¶ manens in vtero.
plebiť adhuc ex vtero matriſ ſue:
g ⁊ multos filiorū iſrael conuertet n
a ¶ ꝑus nat⁹: ꝑus ꝑdicat: ꝑus moriť: pcurrit preco iudicē.
ad dominū deum ipſoꝝ. Et ipſe o
¶ ſancto.
h i precedet ante illū in ſpiritu ⁊ vir
¶ ſignorum.
k tute helie: vt conuertat corda pa p
trum in filios: et † incredulos ad q r
¶ precedet.
prudentiam iuſtorū parare dn̄o s
plebem perfectā. Et dixit çacha t
l rias ad angelū: Unde hoc ſciā: v

* tio: ⁊ ꝓmittiť çacharie ſtupefactio / cum diciť: a ¶ Et ça B charias ⁊c̄. ſ. ex viſione angeli inſolita ⁊ ex fragilitate humana iuxta angelicā ptātem: ſicut de daniele legiť: Dañ.x. Ater qḋ angelus cōſolatus fuit eū dicens: b ¶ Ne timeas zacharia. q.d. veni ad cōſolationē tuā. iḋ ſubdiť: c ¶ Qm̄ exaudita eſt depca. tua. frequēter eni deū depcatus fuerat de aduētu meſſie ⁊ de habēda ꝓle. Et ideo angel⁹ vtrūq3 ſibi denūciat / dicēs: d ¶ Et vxor tua heli. pa. tibi fi. et diciť: Tibi: hoc eſt ex te: tū cū virtute nature fuit ibi ꝟtus gratie: vt ꝑdictū eſt. Angelus aūt loquēs ioſeph de partu marie nō dixit: pariet tibi: ſed pariet abſolute: q̄ ioſeph nihil cooperat⁹ eſt ibi: e ¶ Et voca. no. eius io. ꝑnominať ab angelo ꝓpter ſanctitatē eius futurā ⁊ officij ꝓprietatē. Johānes eni interpͭtať in quo eſt grā: q̄ iohānes xp̄m manifeſtauit p quē grā ⁊ veritas facta eſt: vt hr̄ Joh.i. f ¶ Et erit tibi gau. in mēte interius. g ¶ Et exultatio. exteri⁹. diciť eni exultatio: q̄ſi extra ſaltatio. et hoc eſt ꝓpter qñ gaudiū eſt tm̄ interius q̄ nō pōt bñ cōtineri q̄n appareat exteri⁹. h ¶ Et multi in nati. ei⁹ gau. ſcḋm q̄ diciť. ſ. q̄ in ortu eius cōgratulabanť vicini. ⁊ nunc etiā videmus impletū q̄ dies ſue natiuitatis nō ſolū feſtinať ab oībus chriſtianis ſed etiā a ſaracenis et aliq̄bus alijs. i ¶ Erit eni mag. corā dn̄o. Vñ dix ſaluator. Matth.xi.b. Inter natos mulieꝝ nō ſurrexit maior iohāne baptiſta. k ¶ Vinum ⁊ ſicerā. i. quēcūq3 potū inebriatiuū. l ¶ Nō bibet. erat eni naçareus. i. cōſecrat⁹ dn̄o p totāvitā ſuā: ⁊ iḋ ab oī inebriatiuo abſtinuit. ſicut naçarei in veteri lege tpe ſepationis ſue: vt hr̄ Num.vj. m ¶ Et ſpūſancto reple. q̄tū ad purgationē originalis pcti: et ad operationē boni meritorij. n ¶ Et multos fi. iſrľ con. ad dn̄m. i. ad xp̄m p ſuā ꝑdicationē. o ¶ Et ipſe pcedet ⁊c̄. Pris ꝓpē ſimilitudinē vite: q̄ vterq3 vixit i auſteritate vict⁹ ⁊ veſtit⁹. Scḋo ꝓpē ſimilitudinē i ꝟitate doctrie: q̄ vterq3 cōſtanter vitia redarguit etiā ꝑſonaꝝ magnaꝝ. Tertio ꝓpter ſimilitudinē officij q̄ ſicut helias pcedet aduentū xp̄i ſecūdū: ita iohānes ꝑmū pceſſit. p ¶ Ut ↄuertat cor. pa. in fi. ſcȝ patrū veteris teſtamēti ad diſcipulos xp̄i: q̄ plures de ſacerdotib⁹ ⁊ ſenioribus iudeoꝝ qui dicebanť patres ppl̄i: ↄuerſi fuerūt per apl̄os ad fidē chriſti. q ¶ Et incredulos. ſcȝ illos qui ꝑmo fuerāt increduli. r ¶ Ad prudē. iuſto. que prudētia nō cōſiſtit in operib⁹ legis ex q̄bus nō iuſtificať hō: vt habeť Ro.iij. ſed in opib⁹ fidei charitate formate ⁊ deuotiōis. s ¶ Parare dn̄o ⁊c̄. p euāgelij ſusceptionē: q̄ neminē ad ꝑfectū adduxerat lex. vt habeť Heb.vij.c. ⁊ ꝓpē hoc illa lex dr̄ lex timoris: q̄ imꝑfectoꝝ ē timore pene retrahi a malis. Lex aūt euāgelica dr̄ lex amoris: q̄ ꝑfectoꝝ ē retrahi a malis amore boni. t ¶ Et dixit zacha. Hic oſtendiť cōceptio pcurſoris mirabilis ex punitione incredulitatis in patre: ⁊ ꝑmo ponit dicta punitio. ſecūdo ſequēs cōſolatio / ibi: Et factū eſt. Circa ꝑmū ſciendū q̄ çacharias verbis angeli nō credidit: qḋ oñdūt verba eius / cū dr̄: v ¶ Unde hoc ſciā: ⁊ cū icredulitat̄ ſubdiť: * Ego ſum ſenex

D

* b ¶ Ne timeas za. ⁊c̄. ⁊ filius ei naſcitur⁹ nūciať. i. de bono ſucceſſore aliq̄ñ certificať ſicut factū fuit btō martino de ſucceſſione beati bricij: ⁊ beato amatori de ſucceſſione beati germani b ¶ Et multi in nati. ei⁹ gau. magnū eni gaudiū debet eſſe de boni paſtoris creatione q̄ eſt q̄dā natiuitas. v ¶ Vñ hoc ſciā ⁊c̄. Per hoc aūt q̄ dubitās factus eſt mutus: ⁊ fidē calamo ↄfitens apertū eſt os eius ⁊ loq̄bať bñdicens dn̄m. ſignificať q̄ lingua dubitātis in fide facta eſt muta: q̄ſi ei⁹ oro nō eſt deo accepta: ſed hoīs i fide firmi eſt deo grata. iḋ dr̄ Jacobi.i.a. Si q̄s veſtrū indiget ſapia poſtulet * eam a deo

Moraliter

N dat impune liceret q̄rere ſignū: ſed cū angel⁹ ſit q̄ ꝓmittit nō
A decet dubitare. ¶ Bed. Propter altitudinē ꝓmiſſoꝝ dubi/
tat ſignū inq̄rens quō credere valeat cui angeli viſio ⁊ allo/
cutio ꝓ ſigno ſufficere debuerat. Vñ tacēdo merito diffidētie
penā luit: cui eadē taciturnitas: ⁊ ſignū fidei qđ q̄ſiuit: ⁊ infi/
delitat' eēt pena quā meruit. a ¶ An
te deū. Bed. Cū ad nos veniūt ange
li: ſic exterius implent miniſteriū: vt tā
nā deū interi⁹ ꝑ ꝯtēplationē aſſiſtant.
Quia ⁊ ſi angel⁹ eſt ſpūs circūſcript⁹:
ſumm⁹ ſpūs q̄ de⁹ eſt incircūſcript' eſt.
intra quē currit angel⁹ quocūq̄ moue
Allego. tur vel mittat. ¶ Bed. Allego. Per
çachariā ſacerdotē ſacerdotiū iudeoꝝ.
ꝑ heliçabet lex ſignat q̄ ſacerdotū do/
ctrinis exercitata q̄ſi virili auxilio ſpūa
les filios deo gignere debebat. Sʒ q̄ſi
ſterilis erat: q: neminē ad pfectū duce
bat nec ianuam celi aperiebat. Ambo
erāt iuſti: q: lex bona ⁊ mandatū iuſtū
⁊ ſanctū: ⁊ ſacerdotiū legale ſm diſpē/
ſationē illius tpis: bonū ſcm̄ et iuſtū.
Ambo. ꝓceſſerant in dieb⁹ ſuis: q: le
galis deuotio tpe moyſi q̄ſi in adole/
ſcētia fuit ⁊ eſſloruit: ſʒ adueniēte xp̄o
iā incuruat ad ſeniū cū ⁊ ſacerdotij or/
do ꝑ ambitiōes ⁊ ꝯtētiōes pōtificū cō
fundit: ⁊ ipſa lex ꝑ traditiōes phariſeo
rū diſciſa min⁹ habilis eſt ad generan
dū. Ingredit çacharias tēplū: q: ſacer
dotū eſt intrare in ſanctuariū: ⁊ intelli
gere nouiſſima myſterioꝝ celeſtiū. Fo
ris orat multitudo: q: dū myſtica pene/
trare neq̄t: neceſſe eſt vt hūiliter inten
dat doctoꝝ monitꝫ. Dū altari thymia/
ma iponit: naſciturū iohānē agnoſcit:
q: dū doctores altiori flāma diuine le/
ctionis arderēt: gratiā dei ꝑ ieſuʒ xp̄m
venturā de interiori lrāꝝ medulla q̄ſi
de vulua heliçabet ꝓditurā reperiunt.
Et hoc ꝑ angelū: q: lex ꝑ angelos ordi
nata in manu mediatoris. Nō credēs
mut⁹ fit: q: mut⁹ eſt q̄ ſpūalē ſenſuʒ in
lrā nō itelligit: ⁊ talis magr̄ q̄ſi v̄bi ⁊
B rōnis expers pplm nō docet: ſʒ q̄ſi taci
tis nutib⁹ innuit: q: nec rōnē attendit
ſacrificioꝝ: nec curat ſcire dicta ꝓphaꝝ.
Muto ꝑmanēte çacharia ꝯcipit heli/
çabet iohānē: q: lʒ pōtifices ⁊ phariſei: nec ipſi intrēt: nec au
ditores in iteriora legis itrare ꝑmittāt. interiora tñ leg' ſacra
mētis xp̄i abūdāt. Cōceptū heliçabet q̄nq̄ mēſib⁹ occultat: ſi/
ue q: moyſes legifer q̄nq̄ libris myſteria xp̄i pabolatim deſi
gnat: ſeu q: ipſa lex xp̄i diſpēſationē in q̄nq̄ mūdi etatib⁹ per
ſctōꝝ facta vel dicta figurat. Et iō q: incarnatio xp̄i vl' ſexta ſe
culi etate futura: vl' ad ipletionē leg' erat ꝓfutura: recte ſexto
mēſe ꝯcepti iohānis xp̄i icarnatio nūciat. b ¶ Et ipſe erat.
Sine voce corpales act⁹ indicare moliēs nec exp̄mēs volūta
tē. Cui ſilis ppls iudeoꝝ: actuū ſuoꝝ impotēs reddere rōnē.
Sacerdotalis caſtitas c ¶ Vt imple. ſūt. Quia vicis ſue tpe pōtifices tēpli tm̄ of
ficus mācipati: nō ſolū a cōplexu vxoꝝ: ſed etiā a domoꝝ īgreſ
ſu abſtinebāt. Vñ a͞ut ſacerdotib⁹ q̄b⁹ nō carnalis ſucceſſio
ſed ſpūalis pfectio q̄rit: q̄ quotidie p̄ſto debēt eſſe altari: ppe
tua caſtitas indicit. d ¶ Occultabat. Ambro. Occultat:
q: ptus ſui erubeſcit etatē: ne in ſenectute libidini vacaſſe vi/
deat q̄ etiā in iuuētute nō dʒ exerceri niſi cā ſobolis. Et tñ le/
tat carere opprobrio ſterilitat': q: opprobriū eſt mulierib⁹ nō
habere filios: nō hr̄e p̄mia nuptiaꝝ. Propterea ipſe nuptie ce
lebrant: ⁊ coit⁹ carnalis in tpe cōgruo generationi excuſat.
Hinc dat itelligi ꝙ iā nō cōueniebāt inter ſe cōiugali cōcubi
tu: neq̄ eni ea q̄ ſenilē nō erubeſceret coitū: erubeſceret ptū.
¶ Bed. Erubeſcit onus partūs q̄diu neſcit myſteriū religi/
onis: ſed q̄ occultat ſe q: genuit filiū: veniēte btā maria exul/
tat: q: genuit ꝓphetā q̄ añ erubeſcebat bñdicit: ⁊ q̄ dubitaue
rat firmat ⁊ clamat: Ecce vt facta eſt vox ſa. tue in. ¶ Amb.
Occultat ſe ꝓpter pudicitiā. vt ꝓbaret ſi verū eſſet ꝙ cōcepe
rat. Mēſib⁹ q̄nq̄: hoc eſt q̄nq̄ milib⁹ ſecli ſiue q̄nq̄ libris
moyſi auferre opprobriū ſterilitatis: ⁊ cōceptiōis in ſenectu/
te inē hoīes: qđ nō fuit opprobriū apud deū. e ¶ Quia ſic
fecit.

Ego eni ſum ſenex/ †et vxor mea a
ꝓceſſit in diebus ſuis. Et reſpō/ b
dēs angelus dixit ei: Ego ſuʒ ga c
¶ fortitudo dei. a ¶ vel aſſiſto.
• briel qui āſto ante deū: et miſſus d e
ſum loqui ad te: ⁊ hec tibi euāge/
e ¶ Beda. dat ſignū qđ rogat vt q̄ diſcredē do locutus eſt: iā tacendo credere diſcat.
liçare. Et ecce ēris tacēſ: ⁊ nō po f
tens loqui vſq̄ in diem quo hec
fient ꝓ eo ꝙ nō credidiſti verbis
meis que implebunt in tempore
ſuo. Et erat plebs expectans ça/ g
charia ⁊ mirabāt ꝙ tardaret ipſe h
in tēplo. Egreſſus autē nō pote/
¶ per hoc ſcʒ.
rat loqui ad illos. Et cognouerūt i
b ꝙ viſionem vidiſſet in tēplo. Et k
ipſe erat innuens illis/ ⁊ perman
c ſit mutus. Et factū eſt vt imple/ l
ti ſunt dies officij eius: abijt i do
¶ officij çacharie.
mum ſuam. Poſt hos autē dies
d ꝯcepit heliçabet vxor ei⁹: ⁊ occul m
tabat ſe mēſibus quinq̄/ dicens:
¶ iſtis.
e Quia ſic fecit mihi dñs in dieb⁹
quibus reſpexit auferre oppro/
¶ qđ nō opprobriū dñi. ¶ viceſimoquīto die marcij dñs ꝯceptus eſt ⁊ paſſus.
f briū meū inter hoīes. In menſe n
autem ſexto/ miſſus eſt angelus o

fecit. Bed. Geſta ſūt hec inq̄t iohānes Chryſoſtom⁹ mēſe ſe C
ptēbri. viij. kalēdas octob. luna. xi. qñ celebrabat ieiuniū ſce/
nophegie in eq̄noctio qñ icipit nox creſcere: q: ille cōcipiebat
q̄ dixit: Me oportet minui. illū aūt cre. M. norata eni fuerat Joh. 3. d
lux a tenebris: cū ſm legē deo ſacrificia offerrent q̄ iā ceſſare
debēt cū baptiſta ꝯcipit. Et idō pater †Geñ. 18. b
eius mut⁹ fit: q: oportet ſacerdotalia
ſacrificia ceſſare veniēte ſacerdote q̄ ꝓ
pctis oim̄ ſe offerret. In die ieiunioꝝ
cōceptio iohānis p̄dicat: q: ꝑ ipm̄ afflic
tio pnie erat p̄dicāda. f ¶ In men
ſe autē ſex. Hiero. Sicut ſexto mēſe
miſſus eſt ga. an. a deo in ciuitatē gali
lee: ita ſexto millenario miſſus ē xp̄s.

An. de ly.

¶ Gabriel.

a ¶ Ego eni ſuʒ ſe. ⁊c. q. d. tp̄s
generādi in me trāſijt: ⁊ in ea tp̄s ꝯci/
piendi. b ¶ Et reſpō. an. arguēdo
eius icredulitatē. c ¶ Ego ſuʒ ga.
angel⁹ ſctūs çelās ꝓ ſalute iſrl': vt hr̄
Dañ. ix. d ¶ Qui aſto añ deū. licʒ
eni angeli mittāt i miniſteriū ꝓ ſalute
hoim. vt hr̄ Heb. i. tñ nō recedūt a cō
tēplatiōe diuina: ⁊ ſic dicunt deo aſta
re ꝑ iugē ꝯtēplationē. e ¶ Et miſ.
ſuʒ loq̄ ⁊c. ex pte dei cui⁹ veritas nō
pōt ipediri. f ¶ Et ecce eris ta. ꝓpē
incredulitatē tuā: tū q: angel⁹ dedit ſi
bi ſignū reſpectu futuri iplēdi: ⁊ penā
rōne icredulitat' p̄terite. tot eni ſigna
v̄itatꝫ ꝯcurrebāt ꝙ çacharias nō po/
tuit diſcredere abſq̄ pctō: q: āgel⁹ ap
paruit ei i ſacro loco ⁊ exiſtēti in mini
ſterio diuio: nūciabat etiā ea q̄ ptine/
bāt ad oim hoim ſalutē ⁊ ad dei gliaꝫ
ex q̄b⁹ debebat çacharie ꝯſtare ꝙ erat
bon⁹ angel⁹: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ erat verū di/
ctū ei⁹ cū mētiri nō poſſit: ⁊ in h̄ pecca
uit çacharias: q: credēs ipm bonū an
gelū ex p̄dictis circūſtātus: q̄b⁹ ꝯcurrē
tib⁹ nō ꝑmittit angelo ſathane vt trāſ
figuret ſe in angelū luc': ⁊ tñ nō credi
dit v̄bo ei⁹: ⁊ in h̄ peccauit: ꝓpē qđ pu
nitus fuit. g ¶ Et erat plebs ex. q: D
nō erat eis licitū itrare tēplū: ſʒ atriū
tm̄. h ¶ Et mira. ꝙ tar. q: oblatio
incēſi nō req̄rebat tm̄ tp̄s. i ¶ Et co
gnouerūt ⁊c. tñ neſciebāt q̄lē. ex h̄ eni ꝙ videbāt faciē ei⁹ mi
rabilitē mutatā ex collocutōe cū āgelo. ⁊ ipm loq̄ nō poſſe: cō
iecturabāt ipm habuiſſe viſionē. k ¶ Et ipſe erat il. in. ſi
gnis viſibilib⁹: q: audibilib⁹ nō poterat. l ¶ Et fa. eſt. Hic
ꝯñr ponit çacharie ꝯſolatio nō q̄tū ad loq̄le reſtitutionē: ſʒ
q̄tū ad filij ſibi ꝓmiſſi ꝯceptionē: cū dr̄: Et factū eſt vt im.
ſunt di. offi. ei⁹ abijt i do. ſuā: q: tota hebdōa q̄ i tēplo mi
niſtrabat ſacerdos ad h̄ deputat⁹ i tēplo manebat ⁊ nō exibat
ad ꝓpria negocia itēt⁹ ad diuīa. Et ex h̄ iolevit ꝯſuetudo apō
aliq̄s religioſos ſctā ⁊ honeſta. ſ. ꝙ ille q̄ ē hebdomadari⁹ ꝑ to
tā hebdōam manet itra clauſtrū nō exiēs ad exteriora negocia
intēt⁹ ad diuīa: q: illo tpe medi⁹ eſt ⁊ ſeq̄ſter iter ꝯuētū ⁊ deū
m ¶ Cōcepit heli. ⁊c. duplici de cā. Vna q: lʒ d̄ ꝯcepta ꝓle
gauderet: tñ verecūdabat aliquātulū eo ꝙ iā trāſierat tp̄s va Quare he/
cādi āplexib⁹ cā ꝓl generāde: ſic̄ ſara dixit: Geñ. xviij. b. Poſt liſ. et poſt
q̄ ꝯſenui ⁊ dñs me⁹ vetul⁹ eſt voluptati operā dabo. q. d. nō cōceptionē
decet. Alia cā eſt q: mag' voluit certificari de euētu rei añq̄ iohēs ſe oc
ꝓpalaret. n ¶ In me. au. ſe. Deſcripto ꝯceptu p̄curſoris. cultauerit
hic ꝯñr deſcribit ꝯcept⁹ ſaluatoris. Circa ꝙ p̄mo ponit āgelica
ſalutatio. ſcdo marie ꝯſolatio/ ibi: Que cū audiſ. ſ. tio ꝯceptio Diuiſio
ibi: Dixit āt ma. Circa p̄mū p̄mittit tp̄s ſalutatiōis/ cū dr̄: In
mēſe aūt ſe. ſ. a ꝯceptu p̄curſoris: q: fuit ꝯcept⁹ i ſeptēbri cir
ca finē mēſis. ſaluator aūt circa finē martij. o ¶ Miſſus ē
a. g. Qr aūt h̄ ponāt tot noīa ꝓpa. ſ. āgeli miſſi: v̄gis ad quā
mittebat ſpōſi ſui ⁊ loci: h̄ fuit ad oñdēdū certitudinē hiſtorie
✱ Cui nomen
✱ eſt a dō: q̄ dat oib⁹ affluent. poſtulet āt i fide nihil heſitās: Moraliter
q̄ ei heſitat ſilis ē fluctui mar' ⁊c. Seq̄t: Nō ḡ eſtimet hō ille
ꝙ accipiat aliq̄d a dño. n ¶ In menſe aūt ⁊c. Hiero. Et
bñ angel⁹ ad v̄ginē mittit: q: ip eſt āgelis cognata v̄ginitas.

✱ Et nomē virgi.

a ¶ Gabriel. Bed. Ideo angeli ex noīe aliqñ ſignant̄: vt ex ipſo noīe qd miniſtraturi veniāt demōſtret̄. Gabriel fortitudo dei: q2 illū nūciat q̄ ad debellādū diabolū veniebat. b ¶ Ad virginē. Mulier a diabolo ſeducta mortē intulit: ecōtra: mulier ab āgelo edocta ſalutē edidit. ¶ Be. De deſpōſata voluit naſci: vt p ioſeph texeret̄ ordo generationis: ⁊ ne quaſi adultera lapidaret̄. In q̄ et impudicis virginibus occaſio tollit̄ ne dicāt matrē dn̄i fuiſſe infamatā. Et vt v̄go ſolatiū viri: ⁊ teſtē virginitatis haberet: et vt diabolus myſteriū ignoraret. Fides etiā marie v̄bis maior aſcribit̄: ⁊ mēdacij cauſa removet̄. Videret̄ enī culpā obumbraſſe vo luiſſe mēdacio innupta v̄go. Maluit dn̄s aliq̄s de ſuo ortu q̄ de matris pudore dubitare. Sciebat enī lubricā famā pudoris: nec voluit ortus ſui fidē mr̄is iniurijs aſtruere. ¶ Amb. Myſtice. Maria deſpōſata / ſed v̄go: typ⁹ eſt eccl̄ie que eſt imaculata / ſed nupta. Cōcipit nos de ſpū virgo: parit nos ſine gemitu v̄go. Et ideo fortaſſe maria alij nupta: ab alio repleta: q2 ſingle eccleſie ſpiritu q̄dē replent̄: tn̄ ad ſpeciē tpalis ſacerdotis. c ¶ Aue gr̄a plena. Greg. Vere gr̄a plena: q̄ p̄ma inter feminas v̄ginitatis glioſum mun⁹ deo obtulit: q̄ etiā ið angelico viſu ⁊ alloquio meruit pfrui q̄ gr̄e toti⁹ auctorē mūdo edidit. Dn̄s tecū: quā nouo caſtitatis amore ad celeſtia ſuſtulit: et poſt mediāte hūana natura: oī plenitudine diuinitatis cōſecrauit. Bn̄dicta tu i mulierib⁹. Que ſine exēplo muliebris ↄdionis ⁊ v̄go ⁊ mater eſt / ⁊ deū genuit. d ¶ Turbata eſt ⁊c̄. Quia neſciebat ſi p̄teritū an futur̄ eſſet qð angelus dixit. ¶ Bed. Trepidare v̄ginū eſt: ⁊ ad oēs viri ingreſſus pauere / ⁊ oēs affat⁹ vereri. Hinc diſcāt mulieres ꝓpoſitū pudoris imitari. Solā ſine comite angelus repperit: ne q̄ ab genere de hoīe deprauaret̄ affatu. e ¶ Qualis eſſet. Amb. Ex verecūdia pauet: ex prudētia nouā bn̄dictiōis formulā miraf̄. Erubuit heliçabet de culpa / maria de verecūdia. In muliere enī modus adhibet̄: in virgine gr̄a pudoris auget̄. f ¶ Et ait an. ei. Ne timeas maria. Turbatā inſolita ſalutatione quaſi familiarius notā vocat ex noīe. Ne timeat iubet: ⁊ quare gratia plenam vocauerit: plenius explicat.

Quare maria deſponſata viro

† Mat. i. c.

Nota

Myſtice

† Eſa. 7. c

Mulieris verecundia

quare gratia plena

a gabriel a deo in ciuitatē galilee
a ¶ q2 naçareus. i. ſanctus ſanctorum nunciabat̄ futurus.
b cui nomē naçareth † ad virginem a b
deſponſatā viro cui nomen erat
a ¶ ioſeph ſaluator: q2 ſaluauit egyptū a fame ſic iſte mariā ab infamia. b ¶ nō ſolū ad ioſeph ſed ad mariā hoc referendū eſt.
ioſeph: dē domo dauid: ⁊ nomē c
a ¶ Be. maria: maris ſtella vel dn̄a: q̄ lucē fluctuātib⁹ in ſeclo genuit ⁊ dn̄m toti⁹ mūdi.
virginis maria. Et ingreſſus an d
c gelus ad eā dixit: Aue gr̄a ple e
na dn̄s tecū: bn̄dicta tu in mulie f g
a ¶ more humane fragilitatis: de angelica viſione ⁊ de inſolita ſalutatione.
d rib⁹. Que cū audiſſet: turbata ē h i
e in ſermone ei⁹: et cogitabat q̄lis k
f eſſet iſta ſalutatio. Et ait angel⁹
ei: Ne timeas maria: iueniſti enī l m
a ¶ hic verū hominē de ſubſtantia materne carnis angelus aſſerit.
gr̄am apud deū † Ecce ↄcipies in n

Nico. de lyra

† Ieſum

a ¶ Cui no. nazareth. Hoc fuit vt adimpleret̄ ꝓphetia Eſa. xi. a. vbi dr̄: Egrediet̄ v̄ga de radice ieſſe ⁊ flos de radice ei⁹ aſcēdet. Ubi ſm̄ veritatē hebraicā habet̄: Et naçare⁹ de radice ei⁹ aſcēdet. b ¶ Ad v̄ginē deſpōſatā. Et h̄ diuina ordinatiōe multiplici rōne factū eſt vt deſpōſaret̄ anteq̄ impregnaret̄. Et accipiunt̄ aliq̄ cauſe ex pte pueri / aliq̄ ex pte mr̄is: ⁊ aliq̄ ex parte nr̄a. Ex pte autē pueri fuit ↄueniēs ip̄m de virgine deſpōſata naſci: ne ab infidelib⁹ tanq̄ illegitime nat⁹ abiceret̄. vn̄ dicit Amb. ſup Lucā: Quid herodi: q̄d iudeis poſſet aſcribi ſi natū ex adulterio viderent̄ pſeq̄ ? Scðo vt modo ↄſueto ſcripturarū genealogia chriſti deſcriberet̄ p virū. Tertio vt partus virginis diabolo celaret̄. Quarto vt puer nat⁹ a ioſeph nutriret̄. vn̄ ⁊ pater eius dictus eſt: q2 nutritius eius fuit. Ex parte v̄o matris accipiunt̄ alique cauſe. Primo q2 p deſpōſationē fuit immunis a pena lapidationis ne tanq̄ adultera calūniaret̄ a iudeis. Secūdo vt per hoc ab infamia liberaret̄. vn̄ dicit Ambroſius ſup Lucā: q̄ deſpōſata eſt ne temerate virginitatis adureretur infamia: cui grauis aluus corruptele videret̄ inſigne preferre. Tertio vt virgini a ioſeph exhiberet̄ miniſteriū. vt dicit Hieronymus. Itē ex parte noſtra accipiunt̄ quinq̄ cauſe. Primo q2 ex teſtimonio ioſeph cōprobatū eſt certi⁹ chriſtū ex virgine natū. vn̄ dicit Ambroſius ſuper Lucā. Locupletior teſtis pudoris maritus adhibet̄ q̄ poſſet dolere iniuriam ⁊ vindicare opprobriū ſi nō agnoſceret ſacramētū. Scðo q2 p hoc verba virginis virginitatē ſuā aſſerētis magis credibilia reddunt̄. vn̄ dicit Ambroſius ſup Lucā: Fides marie verbis magis aſcribit̄ ⁊ mēdacij cauſa remouet̄: culpā enī obumbrare voluiſſe mēdacio videret̄ innupta pregnās. Cauſam autē mētiendi deſpōſata nō habuit cū coniugij ſimiliter

Cauſe quare maria v̄go deſpōſat̄ viro

ſimiliter ⁊ gr̄a nuptiar̄ part⁹ ſit feminarū: q̄ q̄dē duo ptinent ad nr̄e fidei firmitatē. Tertio vt tolleret̄ excuſatio virginib⁹ q̄ ꝓpter incautelā ſuā incurrūt infamiā. vn̄ Ambroſi⁹ ſup Lucā: Nō decuit virginib⁹ ſiniſtra opinione viuētib⁹ velamē excuſationis relinq̄: q̄ infamata q̄ſi mater dn̄i videret̄. Quarto q2 hoc deſignat̄ eccl̄ia q̄ cū ſit v̄go: deſpōſata tn̄ eſt vni viro: vt dicit Aug⁹. libro de ſctā v̄ginitate. Quinto q2 eo q̄ mr̄ dn̄i fuit deſpōſata ⁊ v̄go: in pſona ip̄i⁹ ſil̄ v̄ginitas et mr̄imoniū honorant̄ ꝯ hereticos alteri iſtor̄ detrahentes. c ¶ De do. dauid. hoc exp̄mit̄ ad oſtēdēdū q̄ xp̄s deſcēdit de ſemine dauid: ſicut fuerat p ꝓphetas p̄dictū. lʒ enī ioſeph nō fuerit pater ſaluatoris. tn̄ v̄go maria de q̄ xp̄s carnē aſſumpſit. fuit de eadē tribu cū ioſeph: qð ꝓbat̄ p hoc q̄ mulieres in hereditate paterna ſuccedētes nō poterāt cōtrahere mr̄imoniū niſi cū viris ſue tribus ne fieret ↄfuſio ſortiū: vt h̄r ex dn̄i ſnīa Nu. xxxvi. Bt̄a v̄go maria fuit vnica ioachim p̄ri ſuo: ſuccedēs ei in hereditate. ex q̄ ſequit̄ q̄ ip̄a et ioſeph cui deſpōſata fuit erāt de eadē tribu. ſ. dauid. d ¶ Et in. angelus ad eā. Bernardus ſup Miſſus eſt: dicit q̄ ingreſſus in ſecreto cubiculo: vbi clauſo ſup ſe oſtio orabat patrē in abſcōdito. Si enī ↄceptio p̄curſoris fuit denūciata p̄ri occupato in ſacro officio vt p̄dictū eſt: multo ꝓbabili⁹ eſt q̄ ↄceptio ſaluatoris denūciata fuit v̄gini in deuotiōe ⁊ orōne actualiter exiſtēti. e ¶ Aue gra. plena. Qð exponit Hiero. in ſermone de aſſūptione: ⁊ bn̄ plena: q2 ceter̄ p ptes p̄ſtat̄ gr̄a: marie v̄o tota ſil̄ ſe īfudit plenitudo gr̄e. Itē iſta gr̄a nō ſolū ipleuit ei⁹ mētē / ſʒ etiā vētrē. inq̄tū ſingulari gr̄a dei factū eſt vt ↄciperet ſaluatorē. f ¶ Dominꝰ tecū. Nō tm̄ p eſſentiā potētiā et p̄ntiā q̄lit̄ eſt in oīb⁹ reb⁹: nec ſolū p gr̄am eo mō q̄ eſt i ſctis hoīb⁹ ſʒ etiā p carnis aſſūptionē: q2 corp⁹ diuinitati vnitū fuit formatū de btē v̄ginis puriſſimo ſanguine: ⁊ intra viſcera v̄gis latuit nouē mēſib⁹. g ¶ Bn̄dicta tu ⁊c̄. i. p̄ oīb⁹ mulierib⁹. i. oēs mlieres bn̄dicent̄ur in te. ſic̄ ⁊ viri i filio: h ¶ Que cū ⁊c̄. Hic ↄſr ponit̄ virginis ↄſolatio de duob⁹: p̄mo de ↄceptōe filij. ſcðo de mō ↄcipiēdi ibi: Dixit aūt maria ad an. Circa p̄mū ſciēdū q̄ btā v̄go ſolita erat videre angelos: ⁊ iō de apparitōe angeli nō fuit admirata ⁊ turbata / ſʒ de ſalutatōe inſolita: q2 nihil mirabili⁹ eſt vere hūili q̄ ſua exaltatio. ⁊ iō cū btā v̄go eēt hūlima: audiēs ſalutatōem tāte excellētie turbata fuit nō turbatōe icredulitat̄ ſic̄ zacharias vt. s̄. dictū eſt: ſʒ turbatōe admiratiōis. iō bn̄ dr̄: i ¶ Turbata eſt ⁊c̄. ſ. angel: nō aūt in viſiōe. k ¶ Et cogitabat ⁊c̄. Q2 enī turbata fuit: v̄gialē verecūdiā hūilē oſ̄dit: q̄ aūt cogitauit d̄ iſta ſalutatōe: declarat prudētiā maximā marie: ⁊ iō angel⁹ eā ↄſolat̄ dicēs: l ¶ Ne ti. maria. De ſalutatōe inſolita. cui⁹ cā ſubdit̄: m ¶ Inueniſti ei ⁊c̄. Nō ſolū ꝓ te ſed ꝓ toto hūano gn̄e. iō ſbdit: n ¶ Ecce cō. i vtō. Quia hec ↄceptio nō eſt facta p apertionē clauſtri v̄ginalis: ſed per virtutē ſpūſſancti intra vterū virginis corpus filij formantis.

† Et paries

† c ¶ Et nomē virgis maria. Que interp̄tat̄ mar̄ ſtel. Bern̄. O quiſq̄s te intelligis in hui⁹ ſcli ꝓfluuio inē turbines ⁊ ꝓcellas magis fluctuare q̄ ſup t̄rā ambulare: reſpice ſtellā voca mariā. d ¶ Et in. an. ad eā. Bern̄. Quo ingreſſus. in ſecreto cubiculo vbi orabat patrē in abſcōdito. Itē Amb. Diſce v̄ginē morib⁹ q̄ ſola in intimis penetralib⁹ quā nemo virorū videt ſol⁹ angelus repiret. e ¶ Aue gra. plena. Hiero. Et bn̄ plena: q2 ceteris p ptes p̄ſtat̄ gr̄a. marie v̄o ſimul totam ſe infudit plenitudo gr̄e. h ¶ Que cum au. tur. eſt ⁊c̄. Q2 turbata fuit: virginalis fuit verecūdie. q̄ nō pturbata cōſtātie q̄ cogitauit qualis eſſet iſta ſalutatio prudētie. Vn̄ canit eccleſia: Virgo prudētiſſima quo ꝓgrederis: quaſi aurora valde rutilās ⁊c̄. l ¶ Ne timeas maria. Bern̄. Solēt v̄gines (q̄ vere virgines ſunt) ſemp eſſe pauide ⁊ nūq̄ ſecure: ⁊ vt timēda caueāt etiā tuta ptimeſcere. dr̄ enī. ij. Re. xiij. c. q̄ thamar cū fratre ſuo credēs eſſe ſecura ſuit ab eodē violēter defloratā. h ¶ Ecce cō. in vtero ⁊c̄. Iā enī eū p fidē ⁊ deuotionē cōceperat in corde ſuo. ⁊ hoc mō debem⁹ eū cōcipere p fidē ⁊ deuotōem

Moraliter

† ⁊ parere p

Y a ¶ Jeſum. Jeſus ſaluator: ſiue ſalutaris dicit: Ipſe enim ſaluũ faciet nõ ppl'm iſrl': ſed ſuũ ppl'm: ſiue ex ꝓputio: ſiue ex circũciſiõe in vnũ ouile ſub vno paſtore cõgregatũ. b ¶ Hic erit ma. Beð. Amb. Nõ ꝙ ante partũ virginis magnus nõ fuerit: ſed qꝛ potẽtia quã fili⁹ dei naturaliter habet: hõ ex tpe erat accepturus vt vna ſit pſona: hõ ꝛ deus. ¶ Beð. Johãnes magn⁹ vt hõ corã dño. Hic magnus vt deus ꝛ dei filius. Johãnes magn⁹ merito abſtinẽtie: qꝛ vinũ ꝛ ſicerã nõ bibit: hic magn⁹ potẽtia nature: qꝛ cũ peccatorib⁹ comedit. c ¶ Sedẽ. Beð. i. iſraeliticã plebẽ: cui dauid ꝛ filii ei⁹ tpalis regni gubernacula ꝓbuerũt. Hui⁹ regnũ ſpũale datũ eſt xp̃o qñ diſpoſitũ eſt a deo vt de ſemine dauid incarnaret: q̃ illã gẽtẽ in ꝑpetuũ vocaret regnũ. Et non ſolũ in vna gente iudeoꝝ: ſꝫ regnabit in domo iacob in eternũ: hoc eſt in tota eccleſia q̃ per fidẽ ꝛ ꝯfeſſionẽ xp̃i ad patriarcharũ ptinet ſortẽ. Siue in illis q̃ de patriarcharũ ſorte nati: ſiue in his q̃ de oleaſtro inciſi in oliuã bonã ſunt inſerti. d ¶ Quõ fiet. Amb. Cuꝫ ſara riſit de ꝓmiſſiõe dei. ꝛ maria dixit: Quõ fiet iſtud qm̃ virũ nõ cog. Cur nõ fuerunt mute ſicut zacharias. Sed ſara ꝛ maria nõ dubitãt faciẽdũ qđ ꝓmittit ſꝫ modũ requirũt. Zacharias q̃ negat ſe ſcire: negat ſe credere ꝛ aliũ auctorẽ ſue fidei q̃rit: ꝛ iđ accepit ſignũ tacẽdi: qꝛ ſigna nõ fidelib⁹ ſed infidelib⁹ dant. ¶ Beda. Legerat maria virginẽ parituram: nõ dubitabat. ſciebat enĩ qꝛ impleri oportebat qđ ab angelo nũciabat. Sed qꝛ quõ fieret non legerat: nec ab ãgelo audierat quo ordine impleri deberet/ req̃rit: qꝛ hoc myſteriũ ſeculis abſcõditum: a ꝓphetis nõ ꝓdictũ: angelo eſt reſeruatũ. e ¶ Spũſſanctus. Spũs ſuperueniẽs in virginẽ ꝛ mentẽ illius a ſorde vitioꝝ caſtificauit vt celeſti eſſet digna partui: ꝛ in vtero eius redẽptoris corpus ſua opatione nõ virili ſemine creauit de carne virginis. Vñ etiã idẽ ſpũs noĩat ꝟtus altiſſimi. Spũs. nomẽ eſt oĩs grẽ q̃ a deo inſpirat. Virt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi. abſcõdite in egyptũ fugiẽdo. ¶ Vel ꝟtus altiſ. ob. tibi. Poteſt vtraqꝫ ſaluatoris natura intelligi: qꝛ vmbra a lumine et corpe obiecto ſolet formari. Et virgo ſicut purus hõ plenitudinẽ diuinitatis cape neq̃bat: ſed virtus altiſſimi obumbrat: dũ incorporea lux diuinitatis corpus ſuſcepit humanitat⁹: vt ſic poſſet deũ pati. f ¶ Sanctũ. Jeſus naſcit ſctũs: q̃ conditionẽ nature corruptibilis vinceret: ꝛ cõmixtione copule carnalis ꝯceptus nõ eſt. Nos ꝯditione corruptibilis nature cõſtricti: p grãm poſſum⁹ ſanctificari. Et cõgruit vt q̃ ꝯtra morẽ virgo cõcepit: ſupra morẽ humane cõſuetudinis dei filium generet. g ¶ Et ecce. Beð. Ne virgo deſperet de partu: accipit exemplũ ſterilis anus parituræ: vt diſcat oĩa deo poſſibilia que ordini nature vident cõtraria. Vel nõ quaſi incredulam exemplis hortat ad fidem: ſed credenti que audierat ampliora replicat myſteria: vt que deuꝫ virgo erat paritura: ꝓcurſorẽ quoqꝫ de anu ſterili naſciturũ agnoſceret. h ¶ Cognata tua: ꝛ ipa cõ. Quia ð tribu leui: id eſt de tribu dei. ¶ Beda. Legimus ꝙ aaron qui de tribu leui erat: accepit vxorem de tribu

vtero ꝛ paries filium: ꝛ vocabis nomẽ ei⁹ ieſum. Hic erit magn⁹ et fili⁹ altiſſimi vocabit. Et dabit illi dñs deus ſedẽ dauid patris eius: ꝛ regnabit in domo iacob in eternũ: ꝛ regni eius nõ erit finis. Dixit aũt maria ad ãgelũ: Quomodo fiet iſtud: quoniã virũ nõ cognoſco. Et reſpõdẽs angelus dixit ei: Spiritusſanct⁹ ſuperueniet in te: et virt⁹ altiſſimi obumbrabit tibi. Ideoqꝫ et qđ naſcet ex te ſanctum vocabit filius dei: Et ecce heliſabet cognata tua: et

¶ hic verum deum de deo patre.
¶ in ꝓſenti vita corda inhabitãs regnabis in futuro de exilio ad gloriam vocans.
¶ Beda. Eſaias. et pacis eius nõ erit finis ¶ in ſecula ſeculoꝝ laudabũt te.
¶ Amb. liquet ꝙ faciendũ credit que quõ fiet querit. ¶ vt cõcipiã ꝛ pariã: que in virginitate ꝑmanere diſpoſui. ¶ ecce tangit ꝙ ipſa vouerat caſtitatem.
¶ cõtra omnia incentiua vitioꝝ. ¶ dabit tibi vmbrã cõtra omnẽ tribulationẽ. ¶ qꝛ nõ per virilem coitum.

Roma.11.c.
Gen.18.b
1.Co.14.d

Nico.de lyra

a ¶ Et paries filiũ. virgo ꝑmanens in partu ſicut ꝛ in cõceptu. b ¶ Et vocabis nomẽ eius ieſum. nõ dicit impones: qꝛ hoc nomẽ fuit impoſitũ a deo patre: ſm ꝙ fuerat ꝓdictũ per Eſaiã ꝓphetã. lxii. a. Vocabit tibi nomen nouũ qđ os dñi noĩauit: ſed iſtud nomẽ fuit diuulgatũ per angelũ ipſi marie ꝛ ioſeph: ꝛ per eos aliis. Nomẽ etiam impoſitũ eſt ſm ꝓprietatẽ futurã: qꝛ ſalus humani generis futura erat p ieſũ et hoc eſt qđ dixit angelus ipſi ioſeph Matth. i. d. Vocabis nomẽ eius ieſum: ipſe enĩ ſaluũ faciet populũ ſuuꝫ a peccatis eoꝝ. Jeſus enĩ ſalus interpretat. c ¶ Hic erit magnus. ſemp enim fuit magnus deus: ſed futurus erat magn⁹ homo ꝛ magnus ꝓpheta: ſm ꝙ dicit Luc. vii. c. Propheta magn⁹ ſurrexit in nobis. d ¶ Et filius altiſſi. voca. i. ipſius dei qui ſolus eſt altiſſimus. homo enĩ altus eſt inter creaturas corporales: ſꝫ angelus altior: deus aũt ſolus altiſſim⁹. Iſta etiã filiatio dei accipit hic per naturã: in oĩbus aũt aliis quãtũcũqꝫ ſanctis eſt tm̃ filiatio dei per adoptionẽ. e ¶ Et dabit illi dñs deus ſe. da. Contrariũ videt per hoc qđ hr̃ Hiere. xxii. g. de iechonia rege iuda: Scribe virũ iſtũ ſterilẽ: nec erit de ſemine ei⁹ qui ſedeat ſup thronũ dauid. Beata autẽ virgo maria de qua natus eſt ieſus deſcẽdit ð iechonia: vt ptꝫ Matthei. i. qꝛ ponit in chriſti genealogia. Dicendũ ꝙ hieremias loquit de regno tẽporali ipſius dauid in quo nullus poſtea regnauit de ſemine iechonie: qꝛ iohãnes hircanus ꝛ aliq̃ alii q̃ reſũpſerũt regiũ nomẽ in iudea añ herodẽ aſcalonitã: nõ fuerũt de tribu regia ſꝫ de tribu ſacerdotali: xp̃s etiã q̃ deſcẽdit de iechonia ſm carnẽ p ꝟginẽ mariã nõ ſedit ſuper thronũ dauid loquẽdo de tpali regno: imo iſtud negauit corã pilato/ di. Regnũ meũ nõ eſt ð h mũdo: Joh. xviii. g. tñ in reſurrectõe ſua accepit ptãtẽ etiã inq̃tũ hõ ſup oẽm creaturã: ꝓꝫ ꝙ ipſe dic Mat. xxviii. d. Data eſt mihi oĩs ptãs in celo ꝛ in ter. inq̃tũ enĩ deus nõ accepit aliquã ptãtẽ de nouo ſiue in tpe. Angelus aũt hic loquit de regno ſpũali ꝛ celeſti qđ figuratũ fuit p regnũ dauid tpale ſicut ꝛ celeſtis hierlm p tpalẽ. vñ ꝛ ſbdit: f ¶ Et regna. in do. ia. in eter. i. ſup electos: de domo enĩ abraã ꝛ iſaac aliq̃ fuerũt reprobati ſicut hiſmael ꝛ eſau: ſꝫ in domo iacob oẽs ei⁹ filii a ſctis doctorib⁹ inter electos ſũt cõputati: qꝛ ꝛ ſi aliq̃ peccauerũt pniam egerũt. g ¶ Et reg. ei⁹ nõ erit fi. xp̃s enĩ nõ ſolũ inq̃tũ de⁹ ſed etiã inq̃tũ hõ regnabit i eternũ: nõ ſolũ ſup hoĩes: ſꝫ etiã ſup ãgelos. h ¶ Dixit aũt ma. ad an. Hic ꝯñr ponit cõſolatio marie q̃tũ ad modũ cõcipiẽdi: ſꝫ enĩ crederet firmiter ꝟbũ angeli implẽdũ de cõceptiõe filii ꝓmiſſi: qꝛ tñ angel⁹ ad plenũ nõ expſſerat modũ ꝯcipiẽdi. iđ de hoc q̃ſiuit btã virgo dicẽs: i ¶ Quõ fiet iſtud. tanq̃ enĩ certa de facto: q̃rit de mõ fiẽdi. cui⁹ cã ſubdit: k ¶ Qm̃ virũ nõ cog. i. nõ cognoſcere ꝓpono. ſm enĩ ꝙ dicũt doctores catholici btã ꝟgo ante q̃ deſpõſaret ioſeph habuit obſeruãtiã caſtitat⁹ ꝟginalis in deſiderio nõ tñ ſic vouit expſſe: ſꝫ cũ poſtea deo ordinãte eſſet ei deſpõſata q̃ erat in ſili ꝓpoſito ſimul emiſerũt votũ. l ¶ Et reſpõdens ange. ad declarandũ modũ cõcipiẽdi. m ¶ Dixit ei: ſpũſſctus ſupue. in te. i. nõ ꝯcipies hũano mõ ſed diuino: qꝛ nõ ꝟtute ſeminis virilis: ſꝫ ꝟtute ſpũſſcti. Et bñ dixit ſuperueniet in te: qꝛ ꝓus venerat ſpũſſanct⁹ ſup virginẽ adhuc in vtero mr̃is exiſtẽtẽ eã ab originali purgãdo vt cõi⁹ dr̃: Vel ſm alios a pctõ originali ꝓſeruãdo: ſꝫ in ꝯceptiõe filii dĩ ſuperuenit ſpũſſctũs. i. iterũ venit ad ꝯferendũ maiorẽ grẽ plenitudinẽ q̃ nõ ſolũ ſctificauit mentẽ ſꝫ etiã vẽtrẽ. n ¶ Et virtus al. i. dei fili⁹ q̃ eſt dei pris ſapia ꝛ ꝟt⁹. vt dr̃. i. ad Cor. i. o ¶ Obũbra. ti. qꝛ in btã ꝟgĩe ſub vmbra carnis latuit ꝟt⁹ deitatis. p ¶ Ideoqꝫ ꝛ qđ na. ꝛc̃. dicit ſctm̃ abſolute abſqꝫ determinatiõe: qꝛ ſi dixiſſet ſctũs de⁹ vel ſctũs hõ: vel aliq̃d ꝯſile nõ expſſiſſet ſctitatẽ ei⁹ cõplete: qꝛ in eo eſt ſctitas diuina ꝛ hũana: ꝛ q̃cq̃d ſctitatis põt cogitari in q̃cũqꝫ creatura: eminẽter eſt in xp̃o. ideo dicit ſctm̃ abſqꝫ determinatiõe: ſicut etiaꝫ dñs dixit moyſi Exo. iii. d. Ego ſum q̃ ſum: ſic dices filiis iſrl': Qui eſt miſit me ad vos: vt p h oñderet ꝙ plenitudo eſſendi imo infinitas eſt ꝓpria ipſius dei. q ¶ Vocabit fi. dei. nõ adoptiu⁹ ſicẽ alii: ſꝫ naturalis. Et ad maiorẽ aſſertionẽ declarat angel⁹ dictũ ſuũ p exẽplũ: cũ ſbdit: r ¶ Et ecce heli. co. ꝛc̃. vt q̃ ſup naturã ꝯceptũ õderat ſterili: datur⁹ crederet ꝛ ꝟgini.

Moraliter ¶ Et hic menſis ꝛ parere p ſanctã opatiõeꝫ. f ¶ Et regnabit ꝛc̃. q̃ iterũ tñ ſupplãtator. i. illis ei q̃ ſupplãtãt paſſiões inordinatas: ꝛ vitia regnat xp̃s. In illis aũt q̃ ſupplãtãt ab eis diabol⁹ m ¶ Spiritusſctũs ꝛc̃. ꝓus enĩ in eã venerat in ſua ſctificatione: ꝛ ſuperuenit in filii cõceptiõe. r ¶ Et ecce heliza. ꝛc̃. que ſenex erat ꝛ ſterilis: ꝛ tñ ex dei dono ꝯcepit ꝛ pepit filiũ maximi valoris. ꝛ per hoc

Johes hircanus tmich.4.c
†Eſa.6.d

E K vxorẽ de tribu iuda helizabet ſororem naaſon. Et in poſteris
2.pa.22.d dauid legim⁹ ꝙ ioiada põtifex vxorẽ habuit de tribu regali io
ſabeth filiã ioraz: vñ vtreq3 trib⁹ regalis ⁊ ſacerdotal erãt ꝯiũ
cte. Hinc maria ⁊ helizabet cognate. Et cõgruit: vt de vtraq3
Pſ.109.a. tribu mediator naſcaṫ: q̃ regnat in eternum: ⁊ eſt ſacerdos in
eternũ ſm ordinẽ melchiſedech. Et cõ
uenit vt eũ altera de ſpũ ꝯceperit: alte
ra ſpũ repleta ꝓphetauerit. ſm carnẽ
q3 videanṫ fuiſſe cognate: q̃ ſm deum
ſpũalis cognationis cõſortio nõ care
bãt. a ¶ Ecce ancilla dñi. Nõ de
ſingularitate meriti ſe extollit: ſed ſue
cõditionis et diuine dignatiõis ꝑ oĩa
memor ſe ancillã illi⁹ eſſe fateṫ: cui⁹ ma
ter eligiṫ: ⁊ cũ magna deuotiõe ꝓmiſſi
onẽ angeli optat impleri. b ¶ Et diſ
ceſſit ⁊c̃. Be. Accepto ṽgĩs ꝯſenſu: ce
leſtia petit angel⁹ quẽ ṽgo ſequiṫ q̃ in
montana ꝓgrediṫ. ſic aĩa q̃ ṽbum dei
cõcepit ṽtutum cacumina greſſu amo
ris cõſcẽdit: vt ciuitatẽ iuda. i. ꝯfeſſio
nis ⁊ laudis arcẽ penetret: et vſq3 ad
ꝑfectionem fidei / ſpei / ⁊ charitatis / q̃ſi
trib⁹ mẽſibus in ea cõmoreṫ. c ¶ Ex
urgẽs. Amb. Nõ incredula de oracu
lo. nõ incerta denũcio: nõ dubitãs de
exẽplo: ſed leta ꝓ voto religioſa ꝓ offi
cio: feſtina ꝓ gaudio: viſitat helizabet:
⁊ eãdẽ hũilitatẽ quã angelo exhibuit:
hoĩbus q3 exhibere curat. Et hoc etiã
minorib⁹ ſupior vt minor adiuueṫ: vñ
cito bñficia aducẽt⁹ marie ⁊ dñice pñtie
declarãṫ dũ ſubdiṫ: Et factũ eſt vt. au.
ſ. m. d ¶ Et intrauit. Hinc diſcant
ſancte mulieres quã ſedulitatẽ ꝑgnãti
bus debeãt exhibere cognatẽ. e ¶ Et
ſalutauit heli. Be. Prior ſalutat: q2
decet vt q̃nto caſtior: tãto humilior ſit.
f ¶ Vt audiuit ſaluta. ⁊c̃. Beda.
Amb. Ordine nature prior helizabet
audit vocẽ ſed rõne myſterij prior iohã
nes exultat: q2 prior ſentit grãm: q2 ſi
cut illa marie: ſic iſte dñi ſentit aduẽtũ.
g ¶ Exultauit ⁊c̃. Quia lingua nõ po
terat: aĩo exultãte ſalutat ⁊ ſue ꝑcurſio
nis officiũ inchoat. Ecce apparet qđ angelus dixerat ſpũſan
cto replebiṫ adhuc ex vtero matris ſue. h ¶ Et repleta eſt.
Ambro. Bed. Nõ ꝑus repleta mater q̃ fili⁹: ſed filius replet⁹
replet ⁊ matrẽ. Maria ante cõceptũ: helizabet poſt ꝯceptũ re
pleṫ. i ¶ Bñdicta tu. Bed. Amb. Cõueniũt verba euãge
Pſ.131.b. lij cũ ṽbis pſalmi in q̃ ꝓmittiṫ dauid: De fru. ve. tui po. ſ. ſ. t.
Et eadẽ voce maria bñdiciṫ ab helizabet q̃ a gabriele vt ⁊ an
gelis ⁊ hoĩbus venerãda: ⁊ cũctis feminis ꝑferenda mõſtreṫ.

ſ
ſuꝑ oĩs mu
lieribus

ipſa ꝯcepit filiũ in ſenectute ſua. a b
¶ martinis. ¶ a conceptione.
Et hic mẽſis eſt ſextus illi q̃ vo
catur ſterilis: q2 non erit impoſſibi c
le apud deũ omne verbum. Di d
a ¶ ecce ꝓmpta obedientia. ¶ vt dicitur: fi
lius ancille tue.
a xit aũt maria: Ecce ancilla domi e
a ¶ fiat ſine virili ſemine cõcept⁹ in ṽgine.
ni / fiat mihi ſcdm verbum tuum. f
b Et diſceſſit ãgelus ab illa. Exur g h
gens autẽ maria in diebus illis / i
a ¶ non retardat aſperitas itineris.
b ¶ non gaudet diu in publico videri.
abijt in mõtãna cum feſtinatiõe k
¶ vt grandeue ꝑgnãti iuuẽcula deſeruiret.
a in ciuitatẽ iuda: ⁊ intrauit in do l
a ¶ quaſi cõgratulans de dono quod eam
accepiſſe didicerat.
c mum zacharie ⁊ ſalutauit heliza m
f bet. Et factũ eſt vt audiuit ſalu n
g tationẽ marię helizabet / exulta
¶ q2 ſenſerat aduentum dñi.
h uit infans i vtero ei⁹. Et repleta o
eſt ſpũſctõ helizabet ⁊ exclama p
a ¶ nõ tam clamoſa q̃ deuota. b ¶ q2 ma
gna dono dei cognouit. ¶ ꝓphetant ma
tres ſpiritu paruulorum.
i uit võce magnã ⁊ dixit: Benedi q
¶ nõ ſolũ inter mulieres bñdicta: ſed inter
bñdictas maiori benedictione inſignis.
cta tu inter mulieres: ⁊ benedict⁹ r

Nico.de lyra

G Et vñ hoc

a ¶ Et hic mẽſis eſt ſextus illi. ſ. menſi in quo ipſa cõce
pit. b ¶ Que vocaṫ ſterilis. Eius enĩ ſterilitas a tãto tpe
iã erat nota ꝙ ſic vocabaṫ. verũtñ q2 iſtud exẽplũ eſt vſq3qua
q3 ꝑfectũ: q2 mai⁹ eſt virginẽ cõcipere q̃ ſterilẽ: iõ angelus in
ducit rõnis efficaciã ex dei oĩpotẽtia / cũ diciṫ: c ¶ Quia nõ
erit ⁊c̃. i. factũ: q2 dicere dei eſt facere. ſm illud Pſ. cxlviij. a.
Dixit et facta ſũt. Quicq̃d enĩ ꝯtradictionẽ nõ iplicat totũ eſt
deo poſſibile: cuiuſmodi eſt virginẽ cõcipere. d ¶ Dixit au
tẽ maria. Hic cõſeq̃nter poniṫ filij dei cõceptio: q2 maria cer
tificata de facto ⁊ de modo fiẽdi aſſenſit fide et deuotione di
cẽs hũiliter: e ¶ Ecce an. dñi. Sup qđ ṽbũ dicit Bernar
dus: Que eſt tã ſublimis humilitas que cedere neſcit honori
bus: inſoleſcere glĩa neſcit: mater dei eligiṫ ⁊ ancillã ſe noĩat.
f ¶ Fiat mihi ſm ṽbũ tuũ. Qđ ſtatim factũ eſt: q2 ṽtute
diuina ꝯcepit filiũ. g ¶ Et diſ. ab illa angel⁹. Pacto nun
cio ⁊ filio dei ꝯcepto. h ¶ In diebus illis. Poſtq̃ deſcri
Diuiſio ptus eſt precurſoris ⁊ ſaluatoris ꝯceptus. Hic ꝯſequẽter de
ſcribiṫ vtriuſq3 ortus. ⁊ ꝑmo ꝑcurſoris. ſcdo ſaluatoris. ſe. ca.
Circa ortũ ꝑcurſoris ꝑmittunṫ aliqua ꝑcedẽtia. Scdo aliqua
ortũ cõcomitãtia / ibi: Mãſit autẽ. Tertio q̃dã ortũ ꝯſeq̃ntia /
ibi: Et factũ eſt die octaua. Circa ꝑmũ tria ponũṫ. Primũ eſt
exultatio naſcituri infantis. Scdm eſt inſpiratio matris / ibi:
Et repleta eſt. Tertiũ decantio virginis / ibi: Et ait maria.
Mirabilis aũt exultatio pueri naſcituri fuit ꝓpter ꝑſentiã dñi G
ſui in vtero virginali: ⁊ ideo ꝑmittiṫ aduentus marie / cũ diciṫ:
i ¶ Exurgẽs aũt maria. A quiete deuotionis ⁊ orationis
que erat preuia oĩbus operibus ſuis. k ¶ Abijt in mõta
na. Quia locus vbi manebat zacharias erat altior galilea a
qua receſſit maria. l ¶ Cũ feſtinati
one. Vt oſtẽderet ꝙ virgo non debet
morari in loco publico: nec ibi cõtrahe
re colloq̃a. m ¶ Et ſa. helizabet.
Tũ q2 erat hũillima: tũ q2 erat iunior.
iõ ꝑus eã ſalutauit: ⁊ q2 ad ei⁹ obſeq̃ũ
venerat. n ¶ Et fa. eſt ⁊c̃. Congau
dẽs ad ꝑſentiã dñi. hoc aũt duob⁹ mo
dis potuit fieri: ſm ꝙ dicit Aug. Uno Quõ iohẽs
modo ſic ꝙ iohãnes nõdũ nat⁹ cogno exultauit i
ſceret ꝑ ſpm̃ſctm̃ dñm ꝑſentẽ in vtero vtero mris
ṽginis: ⁊ ſm hoc oportet dicere ꝙ in
eo fuit acceleratꝰ vſus rõnis. Alio mo
do ſic ꝙ iohãnes nõ cognoſceret ꝑſen
tiã ſaluatoris: ſ3 mr̃ ei⁹ q̃ habebat vſũ
rõnis. Illa tñ motio pueri ⁊ exultatio
facta eſt a deo ad declaratõez ſctitatis
ṽginis et ꝓlis in ea exiſtẽtis: ſicut de
beato Frãciſco legiṫ ꝙ aues rõne carẽ
tes ꝑdicationẽ ei⁹ attẽte audiebãt: ac ſi
ṽba ei⁹ intelligerẽt: qđ factũ eſt a deo
ad approbationẽ ꝑdicationis viri ſcti:
neutꝝ tñ modũ determiate aſſerit Aug.
ſ3 dicit ꝙ ſiue hoc mõ ſiue illo facta fue
rit dicta exultatio: attribuẽda tñ eſt di
uino miraculo: ⁊ hoc ſat⁹ ptz: q2 nõ po
terat fieri ꝑ naturã. Aliq̃ aũt alij expo
ſitores dicũt determinate ꝙ facta fuit
dicta exultatio ꝑmo mõ. vñ dicit grec⁹
expoſitor: Propheta parẽte acuti⁹ vi
det: ⁊ audit ſalutatq3 ꝓphetatũ. ⁊ ſub
diṫ ibidẽ: Et inſinuauit grã q̃ nature
ſignota extiterãt: recluſus vẽtre vuluis
agnouit dñm ac regẽ oriturum: vẽtris
tegmine nõ obſtãte myſtice viſioni: in H
ſpexit enĩ nõ palpebris ſed ſpiritu.
o ¶ Et repleta eſt. Hic ꝯñr deſcri
biṫ inſpiratio mr̃is q̃ oñdiṫ / cũ ſ3diṫ:
p ¶ Exclamauit vo. magna. Iſta
magnitudo magis intelligenda eſt rõ
ne deuotõis interioris q̃ ſoni exterioris. q ¶ Bñdicta tu
inter mulieres. i. ſup oĩs mulieres. cuius ratio ſubdiṫ:
r ¶ Et bñdict⁹ fru. ⁊c̃. Per hoc enĩ ꝙ ꝯceperat dei filiũ cõ
traxerat q̃dãmodo infinitatẽ bonitatis inquãtũ mater eſt filij
bonitatis infinite. Angelus aũt ſalutans virginẽ. ſ. nõ dixit
benedictus fructus ventris tui: q2 virgo nõdũ cõceperat filiũ
dei: ſed poſtea cum cõſenſit tunc cõcepit: vt. ſ. dictum eſt.

* Et vñ hoc mihi.

* loris. ⁊ ꝑ hoc ſignificaṫ ꝙ aliq̃ ꝑſone ꝓuecte etatis ⁊ bo Moralr
nis operib⁹ ſteriles ex donis ſpũſcti faciũt magnũ fructũ in ec
cleſia dei. ſicut ptz de ſctis dionyſio ⁊ auguſtino: q̃ ꝓuecte eta
tis vocati fuerũt ad fidem chriſti. e ¶ Ecce an. dñi. Bern.
Que eſt tã ſublimis hũilitas q̃ cedere neſcit honorib⁹ iſoleſce
re glĩa neſcit: mr̃ dei eligiṫ / ⁊ ancillã ſe noĩat. h ¶ Exurgẽs
autẽ maria ⁊c̃. Amb. Quo iã deo plena niſi ad mõtana cõ
ſcẽderet cũ feſtinatiõe. ¶ Ambro. Diſcite ṽgines nõ circũcur
ſitare ꝑ alienas edes: nõ demorari in plateis. non aliq̃s in pu
blico imiſcere ſermões. ecce maria i domo ſera / feſtinat in pu
blico. † ¶ Et in. in do. zacharie. Ambro. Diſcite vos ſctẽ
mulieres ſedulitatẽ quã debeatis pregnãtib⁹ exhibere cogna
tis. maria q̃ ante in intimis penetralib⁹ verſabaṫ: nõ eã a pu
blico virginitatis pudor: nõ a ſtudio aſperitas montiũ: nõ ab
officio ꝓlixitas itineris retardauit. Diſcite etiam virgines hu
militatẽ marie: venit ꝓpinqua ad ꝓximã: iunior ad ſenio: cum
nec ſolũ venit ſed etiã prior ſalutauit. decet enĩ3 vt q̃to caſtior
virgo tãto ſit humilior / nouerit deferre ſeniorib⁹: ſit magiſtra
hũilitatis in q̃ eſt ꝓfeſſio caſtitatis: q2 ſupior venit ad inferio
rẽ vt inferior adiuueṫ. maria ad helizabet: chriſt⁹ ad iohãnẽ.
o ¶ Et repleta eſt ſpũſctõ helizabet. ſ. audita ſalutatio
ne marie: q2 q̃cũq3 ipſa reſpicit oculo clemẽtie vel affaṫ: recipit
a deo donũ gratie ⁊ in laudẽ ꝓrumpit marie. ideo ſubditur:
p ¶ Et excla. vo. magna. E: ait maria. Orige. Si autẽ
ꝗs nec augmẽtũ nec detrimẽtũ recipe põt q̃d eſt maria lo q̃te

* Magnificat

fructus ventris tui. Et vnde hoc a
g mihi vt veniat mater dñi mei ad
c me? Ecce eni vt facta eſt vox ſalu
d tationis tue in auribus meis/ ex- b
ultauit in gaudio infans in vte-
e ro meo. Et beata que credidiſti: c
qm̄ perficientur ea que dicta ſunt ti d
f bi a dño. Et ait maria: Magni- f
g ficat anima mea dñm. Et exulta- g h
uit ſpiritus meus in deo ſalutari i k
h meo. Quia reſpexit hũilitatē an- l m
cille ſue: ecce eni ex hoc beatā me n
i dicēt om̄es generationes. Quia o
fecit mihi magna qui potens eſt: p
k ⁊ ſanctū nomen eius. Et miſeri- q r

a ¶ nō ſicut alij hoīes bñdicti: ſed ſicut apoſtolus ait: q̄ ſup oīa deus bñdictus in ſecula ⁊ p quē bñdictio venit alijs. b ¶ Amb. q̄ſi d̄ tātū bonū mihi accidit ꝙ mater dñi mei venit ad me: ſed q̄ mea iuſticia: q̄bꝰ meis meritꝭ. a ¶ audita reſponſione beliſabet qua beatā ꝓdicauit matrē dñi appellauit fide fortē laudauit: nō ãpliꝰ tacere pōt dona q̄ ꝑceparat: ⁊ q̄ virginali pudore acceptū oraculū tegebat ſilentio: tam cōgruo tpe patefecit. ¶ Ambro. aīa ⁊ ſpiritu deo patri deuota ⁊ filio vnū deū ex quo oīa: ⁊ vnū dñm per quē omnia pio venerať affectu. ¶ patrem. ¶ filio ſaluatore. ¶ vt vnus deus. a ¶ iudeoꝝ ⁊ gentiū. ¶ vel oēs gētes. ¶ ꝑ ¶ q: ſingularis potētie culmine oīa q̄ fecit trāſcēdit lōge: ⁊ inuocatio huiꝰ nois ſcitiatꝭ facit participes. a ¶ in me incepta dilatať.

G A a ¶ Et vñ hoc. Beð. Amb. Nō ignorat ſpūſſancti eſſe operationē ꝙ mater ꝓphete a matre dñi ad ꝑfectū ſui pignoris ſaluteť: ſed nō ſui meriti hoc ſed diuini fateť eſſe muneris: q: idē ſpūs qui ꝓphetie donū dedit: pariter humilitatē preſtitit. b ¶ Mater do. Sētio miraculū: myſteriū cognoſco mr̄ dñi verbo feta deo plena eſt. c ¶ Vt facta. Ipſo momēto quo vox intrat ad aures corpis/ v̄tus ſpūalis cor intrat audiētis: ⁊ nō ſolū matrē ſed etiā ſobolē amore aduenientis accēdit. d ¶ Exultauit. Beð. Reuelāte ſpū quo impleta erat: intelligit q̄d exultatio infantis ſignificet. ſ. veniſſe matrē illiꝰ cuiꝰ ꝑcurſor erat futurꝰ. Et q̄ añ onus parētis erubeſcebat: dum neſciret myſteriū religiōis. iā bñ dicť: Et q̄ ſe occultabat q: ꝯceperat filiū: iactat ſe q: genuit ꝓphetā. Et q̄ in occulto cognouerat: his q̄ ſimul aderāt ⁊ audiebāt palā euāgeliçat dicēs: Beata q̄ credidiſti. Credidit v̄go vbi ſacerdos negauit. e ¶ Et bea. Apparet mariā nō dubitaſſe: ſed credidiſſe: ⁊ iō fructū ꝯſecutā eſſe. Apparet etiā beliçabet iſta v̄ba angeli ad mariā dicta p ſpm̄ intellexiſſe. ¶ Ambro. Beð. Congrue añ iohānē beliçabeth ⁊ ante dñi generationē ꝓphetat maria: vt ſicut pctm̄ initiū a muliere cepit: ita in initio ſalutis bona a muliere inchoarēt. f ¶ Magnificat a. Be. Primo dona ſibi ſpiritualiter ꝯceſſa ꝓfiteť: deinde bñficia dei q̄bus generaliter hūano generi in eternū cōſulere nō deſiſtit enumerat. Quaſi tāto munere me dñs ſublimauit: vt nullo lingue officio explicare poſſim: ſʒ totū animi īterioris affectū magnis grãꝝ laudibꝰ offero. Totū qð viuo: totū qð ſentio: totū qð diſcerno: in eiꝰ magnitudiē cōtēplanda: in eiꝰ ꝑceptis obſeruādis impēdo. ¶ Be. Moraliť. Quecūq aīa credit: ꝯcipit ⁊ generat v̄bū dei ⁊ opa dei agnoſcit. Sit ḡ in ſingulis aīa marie vt deū magnificet. Sit in ſingulis ſpūs marie vt exultet in deo. Et ſi ſm carnē vna eſt mr̄ xp̄i. ſm ſpm̄ oīm fructus eſt xp̄s. Magnificať dñs non ꝙ ei aliq̄d hūana vox adiūgat: ſʒ q: magnificať ī nobis: dū aīa nr̄a q̄ ad imaginē dei creata eſt: p iuſticiā ſe xp̄o ꝯformat q̄ eſt imago prīs. Et ſic dū ip̄m xp̄m imitādo magnificat: q̄dā participatiōe magnitudinis eiꝰ ſit ſublimior: vt illā imaginē ſplendido bonoꝝ colore factoꝝ: ⁊ q̄dā emulatione v̄tutis in ſe videať exprimere. g ¶ Et exulta. Beð. Quia terrena nō curo ꝓſperitas nō emollit me: aduerſitas nō frāgit: ſʒ ſola illiꝰ memoria delectat a quo ſalꝰ ſperať eterna: illiꝰ diuinitate letor cuiꝰ tpali ꝯceptiōe mea caro fetať. h ¶ Quia reſpe. Beð. Ecce q̄ vilis de ſe ſentit: ⁊ totū grē attribuit: ſuo iudicio ſe humilē ſentit: ſed reſpectu grē ſic ſublimatā: vt voce cūctarū gentiū beatitudo eiꝰ ꝑcipua dicať: vt ſicut p ſupbiā Eue mors intrauit in mūdū: ſic p humilitatē marie vite introitꝰ pandať. Iðo etiā magnificat aīa mea dñm: q: mihi magna dignatꝰ eſt facere: nihil meis meritis tribuo: ſʒ magnitudinē ad illū refero: q̄ eſſentialiter potēs eſt: ⁊ de paruis ⁊ infirmis magnos facit ⁊ fortes. i ¶ Quia fecit mi. mag. Quia in me carnē ſūpſit ⁊ me a pctīs mūdauit ⁊ dona ſpūſcti mihi contulit. k ¶ Et ſanctū. Beð. In greco agyon: qð ſonat extra terrā: q: noīs eiꝰ ꝯſecrati: nō in terrā ꝯuerſionē: ſed in celis debēt habere. l ¶ Et miſe. Beð. A ſpālibꝰ donis ad generalia dei iudicia ſe cōuertit: ⁊ totiꝰ humani generis ſtatū deſcribēs: q̄d ſupbi q̄d humiles mereanť: q̄d filij adē p liberū arbitriū: q̄d filij dei ſint per gratiā explicat q̄ſi nō mihi ſoli fecit magna ſed etiam oībus timētibus eum in oī ꝓgenie iudeoꝝ ⁊ gentiū. Vel in oēs ꝓgenies totius mundi quas credituras ꝓuidit. Commēdata miſcðia in timētibus: ſubdit q̄d ꝯtēptores mereanť.

¶ Fecit potentiā

Nico. de lyra

A a ¶ Et vñ mi. Iſta eni nō poterat ſcire beliçabet niſi p reuelationē ſpūſſancti. b ¶ Exultauit i gau. ⁊c. Ipſa eni beliçabet p ſpūſctm̄ cognouit ꝙ illa exultatio fuit ꝓpter p̄ſentiā dñi in vtero virginali. c ¶ Et btā q̄ cre. q: p aſſēſum fidei ꝯcepit. d ¶ Perficienť ea ⁊c. p angelū nūciantē ⁊ etiā p ſpūſctm̄ mentē v̄ginis illuſtrāť et eam imediate docentē. e ¶ Et ait ma. Hic ꝯñr deſcribiť decātatio v̄ginis: ⁊ p̄mittiť titulus cātici/ cū dr: Et ait maria hoc eni canticū ſic intitulať: q: canticū marie noiať: ⁊ ſubdiť ip̄m canticum: f ¶ Magnificat ⁊c. q. d. maria: O beliçabet tu me magnificas: ſʒ ego totū deo attribuēs ip̄m magnifico i hoc cātico: vbi p̄mo poniť modus cantici. ſcðo ſubdiť cauſa cātādi/ ibi: Quia reſpexit. Circa p̄mū declarať laus virginis tanq̄ magna/ cum dr: Magnificat. ſcðo vt deuota/ ibi: g ¶ Anima mea. nō tm̄ labia mea. tertia vt debita cū dicit: h ¶ Dñm. cui debeť laus ⁊ honor. q̄rto vt iocūda/ ibi: Et exultauit ſpūs meꝰ. q̄nta vt recta/ ibi: In deo ſalu. ⁊c. ⁊ dicit. i ¶ In deo. rōne creationis. k ¶ Salutari. rōne recreationis. l ¶ Meo. rōne aſſumpte humanitatis: q: ſic fuit iſtius virginis ⁊ nō alterius. m ¶ Quia re. ⁊c. Hic ꝯñr deſcribiť cauſa cantādi. ſ. diuia beneficia collata. ⁊ p̄mo virgo recolit bñficia ſibi collata ſingulariter. Secūdo bñficia collata toti mūdo generaliter/ ibi: Et miſcðia eius. Tertio beneficia collata pplo iudeoꝝ ſpecialiť/ ibi: Suſcepit iſrl. Circa primum dicit: Quia reſpexit humi. ancil. ſue. q. d. v̄go beata. bñ debeo magnificare ⁊ laudare dñm: Quia reſpexit humilita. ancille ſue: q: licʒ ex oibus virtutibꝰ fuerit diſpoſita ad ꝯceptionē filij dei: ſpecialiter tamē hoc fuit ex humilitate n ¶ Ecce eni ex hoc beatā me di. oēs gene. i. iudei ⁊ gentiles. Ex omnibus generatiōibus aliq̄ ſunt cōuerſi ad fidē qui cōfitenť iſtā virginē beatā: hoc etiā patʒ in ſaracenis. vñ in alchorano machometi dr de maria virgine. Dixerūt angeli: O maria deus annunciat tibi verbū ex ipſo ⁊ erit nomē eius ieſus filius marie: Et alibi in eodem lib. dixerūt angeli: O maria deꝰ vtiq elegit te ⁊ purificauit te: ⁊ elegit te clarā ſup mulieres ſeculoꝝ: ⁊ multa alia ibi dicunť ad laudē v̄ginis. o ¶ Quia fecit mi. ma. in ſanctificatione: ſed maria in filiū dei cōceptione. p ¶ Qui potēs eſt. virtute enim potētie dei infinite facta ſunt hec. q ¶ Et ſanctū no. eiꝰ. q: q̄cq̄d ſanctitatis pōt cogitari totū eminentius eſt in eo. r ¶ Et miſcðia eiꝰ. Hic recolit btā virgo beneficia exhibita toti mūdo cū dr: Et miſcðia eius. i. bñficium incarnatōis qð ex miſcðia dei factū eſt. vñ petebat dauid: Oſtēde nobis dñe miſcðiam tuā. q. d. oſtendiſti potentiā tuā in creatione mundi de nihilo: ⁊ ſapientiā tuam in mundi gubernatione ſic ordinata: et iuſticiam tuam in peccatorum puntione:

machometꝰ i alchorano

B ✳ f ¶ Magnificat ⁊c. Sʒ ſi ꝯſiderē dñʒ ſaluatorē imaginē eē inuiſibil dei: ⁊ aīaʒ meā factā ad eiꝰ imaginē: vt ſit imago imaginis: tūc videbo q̄m i exēplo coꝝ q̄ ſolēt imagies pingere q̄n magnificauero aīaʒ meā ope: cogitatiōe: ſmōe. tūc imago d̄i grādis efficiť ⁊ ipſe dñs cuiꝰ imago ē i aīa mea magnificať. h ¶ Et exulta. ⁊c. Theophilꝰ. Ille aūt deū magnificat q̄ digne ſeq̄ť xp̄m: ⁊ dū xp̄ianꝰ vocať xp̄i nō minuit dignitatē: magna ⁊ celeſtia opādo ⁊ tūc ſpūs eiꝰ. i. ſpūale cariſma exultabit ⁊ nō mortificabiť. m ¶ Quia reſpe. ⁊c. Augꝰ. O vera hūilitas q̄ deū hoībꝰ ꝑpit: vitā mortalibꝰ edidit: celos innouauit: mūdū purificauit: padiſuʒ apuit: ⁊ hoīm aīas liberauit facta eſt marie hūilitas ſcala celeſtis p quā deꝰ deſcēdit ad terras. o ¶ Quia fe. mi. ⁊c. Chryſ. Dicit aūt q̄ potēs ē: vt ſi q̄s diffidat i ꝯceptōis negocio. dū v̄go manēs ꝯcepit: retorq̄at miraculū ad potētiā opantꝭ. r ¶ Et miſe. ⁊c. Be. A ſpālibꝰ ſe donis ad generalia ꝯuertēs. totiꝰ hūani generiſ ſtatū deſcribit/ dicēs: Et miſcðia eiꝰ a ꝓ. in ꝓge. ti. eū. q. d. non mihi ſoli fecit magna: ſʒ ⁊ in oī gēte q̄ timet deū acceptꝰ ē illi.

Moraliter

✳ Fecit potentiā

E M. a ❡ Fecit potētiā in brachio ſuo. Bed. i. ipo dei filio per
Joh. 1. a quē oia facta ſunt: p quē oia pōt. p qd brachiū diſpſit ſupbos
Eccl. 10. b mēte cordis ſui. Initiū totius mali ſupbia: p quā pmus homo
exul fact⁹ eſt: in qua pſeuerātib⁹ grauioꝛ vindicta future diſp/
ſitionis reſeruat. b ❡ Depoſuit po. de ſede. Bed. Pau/
Act. 8. a lus p ſupbia de ſede regalis doctrine
depoſit⁹: ob humilitatē ad euāgelizan
dā fidē ſublimat. ſic etiā fit ſepe i alijs.
Supbi ꝗ ſupra mēſurā ſe extollūt idē
potētes: qꝛ nō in dei ſed in ſua virtute
Luc. 14. c cōfidūt/ ꝗ deponunt. Quia oīs ꝗ ſe ex
altat humiliabit: ꝗ ꝗ ſe humiliat exal/
tabit. c ❡ Eſurientes impleuit bo
1. Joh. 3. a nis. Bed. Qui eterna toto ſtudio de/
ſiderāt: ſaturabunt cū chriſt⁹ apparue
alias exalta/ rit in gl'ia. Sed ꝗ terrenis gaudent in
bit vltimo inanes toti⁹ btitudis dimittē
tur. In pſenti etiā videm⁹ humiles di
uina gr͞a impleri: ſupbos lumine veri
tatis puari. d ❡ Suſcepit iſrl' pue
rū ſuū. Poſt generalē diuine pieta/
tis ꝗ iuſticie cōmemoratione: ad ſingu
alias memo larē noue incarnationis diſpēſationē
rari cōuertit verba. Suſcepit: qſi medic⁹
egrū. Viſibilis inter hoies fact⁹ vt fa/
ceret iſrl. i. videntes deū: puerū ſuū ſibi
alias vſqꝫ in obedientē ꝗ humilē: qꝛ nō niſi p hūili
ſeculū tatē ſaluādi ſunt. Memorari. m. ſ. qꝛ
ꝗ hoīem redemit: nō meritū eſt hois/
ſꝫ de nū diuie pietat'. e ❡ Sicut lo.
eſt. Memoriā patrū ꝗbus hec ſalus
reuelata eſt faciēs abraā noiatim exp/
mit: cui pmo ipa incarnatio manifeſta
ta eſt. Et ſemini. nō tā carne genitis
ꝙ̄ fidei veſtigia ſecutis: qb⁹ aduentus
ſaluatoris in ſecula pmiſſus: qꝛ ipa p
E miſſio hereditatis nullo fine claudet. Nā ꝗ vſqꝫ in finē ſeculi
credentes nō deerunt: ꝗ beatitudinis erit gl'ia perhennis.
f ❡ Māſit aūt maria. Beda. Tādiu māſit: donec videret
pcurſoꝛis natiuitatē: pp̄ter quā maxime venerat. Nec cauſa
ſola familiaritatis tādiu māſit: ſed vt tāto tpe ꝗ helizabet ꝗ io
hānis creſceret pfect⁹. Nā ſi in primo aduentu marie ſpūſctō
ſunt repleti multū eſt illis ſupadditū tanta moꝛa manſionis.
Myſtice ❡ Myſtice. Via caſta que ſpūalis verbi deſideriū cōcipit: ne
ceſſe eſt vt alta exercitus celeſtis iuga ſubeat: ꝗ quaſi triū mē/
ſiū dies ibidē demoꝛata: quouſqꝫ fidei: ſpei et charitatis luce
radiet: pſeuerare nō deſiſtat. g ❡ Impletū eſt. Bed. Ver
ba ipletionis ſacra ſcriptura in bonoꝝ tam oꝛtu vel obitu: vel
actu ponere cōſueuit: ꝗ vitā plenitudinē pfectiōis habere ſi/
J. 2. a gnat: vt impleti ſūt dies marie vt pareret. Impleuit ſalomon
edificare domū. Defunct⁹ eſt abraā plen⁹ dierū. Cū venit ple
Gal. 4. a nitudo tpis: miſit de⁹ filiū ſuū. Sed ꝯtra dies impioꝝ inanes
ꝗ vacui. h ❡ Et audierūt. Ambro. Bed. Habet ſctōꝝ edi
tio leticiā plurimoꝝ: qꝛ cōe bonū eſt. Iuſticia eni cōis virtus
eſt: ꝗ ideo in oꝛtu iuſti future vite inſigne premittit: ꝗ gr͞a futu
re virtutis exultatione vicinoꝝ prefigurante ſignatur.

Nico. de lyra

h Hic octauo

punitione: ſicut in diluuio ꝗ ſubuerſiōe ſodome ꝗ gomoꝛ/
re: ꝗ ido oñde nobis dñe miſericoꝛdiā tuā in filio tui incarnati
one. a ❡ A pgenie. ſ. iudeoꝝ: qꝛ ſicut dꝛ Joh. iiij. c. Sal⁹ ex
iudeis eſt: qꝛ incarnatio facta eſt in vgine iudea natōe: ſed qꝛ
bñficiū incarnatiōis ad totū mūdū diffundit. ido ſubdit:
b ❡ In pgenies. ſ. oim gentiū. Verūtñ qꝛ lꝫ bñficiū incar/
nationis ſe extēdat ad oēs qꝫtū ad ſufficiētiā: nō tñ qꝫtū ad effi/
caciā ſed tm̄ ad iuſtos. iō ſubdit: c ❡ Timētib⁹ cū. ſ. timo/
re filiali ꝗ caſto. d ❡ Fecit po. in bra. ſuo. i. in filio ſuo ꝗ
vocat brachiū dñi: Eſa. liij. a. Brachiū dñi cui reuelatum eſt.
e ❡ Diſpſit ſupbos. i. legiſperitos ꝗ phariſeos ꝗ fuerūt ſu
pbi. f ❡ Mēte cordis ſui. Spernētes cōſiliū dei: vt dicit
. J. vij. ca. Et ipi cū ceteris iudeis. xlij. anno a paſſione xp̄i fue
rūt capti ꝗ captiuati p Titū ꝗ Veſpaſianū: ꝗ p oꝛbē diſpſi. Et
loqt hic vgo de futuro p modū pteriti pp̄ certitudinē eui̇ctus
ſue pphetie. g ❡ Depoſuit po. de ſede. i. iudeos ꝗ erant
potētes in lege et pphetijs: dimittens eos ex ſuo demerito in
pfundo erroꝛis: ſm ꝗ dꝛ Ro. xi. c. Cecitas ex pte cōtingit in
iſrl. h ❡ Et ex. humiles. i. gētiles hūiliter ꝗ deuote pdica/
tionē apl'oꝝ ſuſcipiētes. ꝗ iō ſubdit: i ❡ Eſuriētes im. bo
nis. Quia

cordia eius a pgenie in progeni a b
❡ in omni gente qui timet deū acceptus eſt
illi. ❡ ꝗ hoc per filium.
a es: timentibus eū. Fecit poten/ c d
tiā i brachio ſuo/ diſpſit ſupbos e
❡ .i. voluntate. ❡ .i. deponet.
b mēte cordis ſui. Depoſuit potē/ f g
tes d ſede: ꝗ ꝗ exaltauit humiles. h
c Eſurientes impleuit bonis: ꝗ di i k
❡ Be. ſicut medicus egrum.
d uites dimiſit inanes. Suſcepit l
❡ .i. memoꝛ eſſet.
iſrl' pueꝝ ſuū ꝗ: recoꝛdatus miſeri m
e coꝛdie ſue. Sicut locutus eſt ad n
patres noſtros: abraam ꝗ ſemini o
f ei⁹ in ſecula. Manſit autē maria p q
a ❡ poſt partum eius. r
cū illa quaſi mēſib⁹ trib⁹: ꝗ reuer ſ t
ſa eſt i domū ſuā. Helizabet aūt v
g impletū eſt tps pariendi: ꝗ pepe/ x
h rit filiū. Et audierūt vicini ꝗ co/ y z
gnati ei⁹/ qꝛ magnificauit domi/ a

nis. Quia gētiles cū magno deſiderio qd p eſuriētē deſigna E
tur vbū dei receperūt. k ❡ Et diui. di. inanes. i. legiſperi
tos diuitijs ſcripturarū pri⁹ repletos: dimiſit inanes p exceca
tionē eoꝝ ꝗ falſum intellectū ſcripturarū. l ❡ Suſcepit iſrl'
pue. ſuū. Hic recolit beat' vgo bñficia exhibita pplo iudeoꝝ
ſpecialiter/ cū dꝛ: Suſcepit ꝗc. Quia
de⁹ accepit carnē puerilē de poplo iſrl'
qd fuit bñficiū illi pplo collatum: maxi
me qꝫtū ad credētes de pplo illo.
m ❡ Recoꝛdat⁹ mi. ſue. Ad modū
eni recoꝛdātis ſe habuit qñ filiū ſuū pa
trib⁹ antiqs pmiſſum in carnē miſit. iō
ſubdit: n ❡ Sicut locut⁹ eſt ad pa
tres nros. i. ad priarchas ꝗ pphas.
o ❡ Abraā ꝗ ſe. ei⁹. ſm ꝗ dicit Gen.
xxij. In ſemine tuo bñdicent oēs gen/
tes terre. p ❡ In ſecula. qꝛ caro hu
mana pmanebit eternaliter deitati vni
ta. q ❡ Māſit aūt maria. Hic ꝯſe
quēter deſcribunt cōcomitātia oꝛtū p/
curſoꝛis ꝗꝝ pmū reſpicit vginē. qd no
tat cū dicit: r ❡ Māſit aūt maria
cū illa. i. cū helizabet p cuius cōſolati
one ꝗ obſeqo venerat. ſ ❡ Quaſi
mēſibus trib⁹. Et ſic pꝫ ꝗ manſit vſ
qꝫ ad tēpus partus helizabet: qꝛ in fi/
ne ſexti mēſis nūciauit ſibi angelus cō
ceptionē helizabet. t ❡ Et reuerſa ē
in domū ſuā. Cōpleto tñ prius oꝛtu
pcurſoꝛis vt cōmuniter dicit. vñ dicūt
aliqui ꝗ ipe recepit pcurſorē et tenuit.
Aliqui tñ doctores vt Theophilus et
grecus dicunt ꝗ iminente partu eliza/
beth receſſit. Tū qꝛ virgines in partu
mulierū nō ſolent adeſſe. Tum qꝛ alie
mulieres iam venerāt ad partū heliza/
beth. et iō obſequiū marie nō erat vltra ſibi neceſſariū qd per b
alias mulieres poterat fieri. Scdm reſpicit matrē pcurſoꝛis.
qd notat/ cū dꝛ: v ❡ Helizabet aūt ꝗc. ſ. nouem menſiū.
x ❡ Et pe. filiū. Sicut p angelū fuerat pdictū. y ❡ Et au.
vicini. i. illi ꝗ erāt cohabitātes. z ❡ Et cognati. qꝛ erāt ex
ei⁹ cōſanguinitate ꝗ affinitate. a ❡ Quia ma. dñs ꝗc. i. ma
gnā miſcdiam ei fecit auferēdo ſterilitatis opprobriū: et dādo
tātū ac talē filiū ſic nūciatū mirabiliter ꝗ ꝯceptū ſupnaturaliꝫ.
Et cognati

d ❡ Fecit po. in brachio ſuo. Orige. Timētibus au/ Moralit
tē ſe fecit potentiā in brachio ſuo: qꝛ licet infirmus ad deū ac/
ceſſeris: ſi timueris eū pmiſſam virtutē cōſequeris. g ❡ De
poſuit potētes ꝗc. Cyrillus. Magna ſapiebāt demones
gentiliū ꝗ ſapiētes phariſei ꝗ ſcribe iudeoꝝ: hos tñ depoſu
it: erexitqꝫ humiliātes ſe ſub potēti manu eius: dans illis vir
tutē calcādi ſup ſerpētes ꝗ ſcorpiones omnēqꝫ poteſtatem ini
mici. i ❡ Eſuriētes ipleuit bonis ꝗc. Gloſa. Qui eterna
toto ſtudio quaſi eſurientes deſiderant ſaturabunt cū chriſt⁹
apparuerit in gloꝛia: ſed qui terrenis gaudent in fine toti⁹ be
atitudinis inanes dimittent. l ❡ Suſcepit iſ. pueꝝ ſuū.
Beda. Puerū ſuū obedientē. ſ. ꝗ humilē. nā ꝗ cōtēnit. hūilia/
ri nō poterit ſaluari. n ❡ Sicut locu. eſt ad patres nros
abraā ꝗ ſe. ei⁹. Beda. Semini eius dicit nō tā carne pgeni
tis ꝙ̄ fidei eius veſtigia ſecutis quib⁹ aduentus ſaluatoꝛis in
ſecula eſt pmiſſus. r ❡ Māſit autē maria cū illa. Mo/ Moraliter
raliter aūt maria dici poteſt quelibet pſona ſibi deuota: ſicut ꝗ
diligens deū deus dicit ſm Aug'. Dicit eni ſic: Si terrā dili
gis terra es. ſi aurū diligis aurū es: ꝗ ſi diligis deū de⁹ es. ſ.
p charitatis vnionē. Hec igit maria exurgens aſcendit in mō
tana. exurgit accidie tepoꝛem excutiēdo. aſcēdit in mōtana di/
uina meditando. in ciuitatē iude confeſſionē diuine laudis ex/
ercendo. intrat domū zacharie eccl'iam deuote frequētādo. et
ſalutat helizabet. i. mariā ad quā habet ſpecialē deuotionem.
Helizabet eni interptat dei abſcōſio. ꝗ hoc cōpetit marie in ꝗ
deus nouē mēſib⁹ fuit abſcōdit⁹. Eſa. xlv. c. Vere tu es de⁹ ab
ſcōditus ſaluatoꝛ iſrl. Et ab helizabet. i. maria reſalutatur: qꝛ
ſui memoꝝ nequaꝙ̄ immemoꝛ exiſtit ꝗ manet cū tali pſona ſi/
bi deuota tribus mēſib⁹. i. tribus tēpoꝛibus. ſ. iuuētute: ſene/
ctute ꝗ medio tpe. v ❡ Helizabet autē ꝗc. Be. Allegorice Allego.
aūt iohānis celebrata natiuitas. gr͞a noui teſtamēti eſt inchoa/
ta ſublimitas: cui vicini ꝗ cognati patris nomen magis ꝙ̄ io
hānis imponere volebāt: qꝛ iudei ꝗ ei legis obſeruatōe quaſi
affinitate iuncti

C a ¶ Die octauo. ꝑ circũciſionē reſurrectio dñi figurat̄: q2 ⁊ octauo die .i. poſt ſabbatū facta ē: ⁊ ſicut illa a reatu mortis abſoluere ſolebat: ſic iſta imortal' vite natiuitatē ⁊ i auctore nr̃o exhibuit: ⁊ in nob mõſtrauit ſperādā. b ¶ Et vocabāt eū. Be. Iohis celebrata natiuitas ē noui teſtamēti ichoata gr̃a: cui iudei q̄ legis obſeruationē q̄ſi affinitate ſacri erāt: nomē pr̄is volūt īponere: q2 mag' iuſticiā q̄ ex lege ē volūt ſuſcipe q̄ grãz que ex fide. Qui puerū noīe pr̄is vocāt eos figurāt: q̄ dño noua gr̃e mūera declarāte: cupēnt eū potius ꝑ ↄſueta veteris ſacerdotij edicta ꝑdicare. Vñ bñ zacharias mēor dñi īterꝑtat̄: q2 mēoria ātiq̄ obſeruatiōis a dño date figurāt. Mr̄ q̄ v̄bis et pr̄ q̄ ſcriptis ꝙ iohes vocet̄ aſtruūt: ſignificat ꝙ ipa legis doctrina de ſuſcipiēda gr̃a xp̄i viua voce iſtruit: dicendo ꝑ legiſlatorē: Prophetam ſuſcitabit vobis dñs de frib' v̄ris: ipm audite: ⁊ ipm ſacerdotium legale cerimoniaꝝ typis q̄ſi mutis lr̄az figuris gr̃az euāgelij ſi recte itelligat̄ exp̄mit. c ¶ Innuebāt. Qui innuūt pr̄i de noīe pueri: ſignificāt illos q̄ teſtionio leg' intēdūt aſtruere gr̃az fidei. d ¶ Aptū eſt aūt ⁊c̄. Or declarato ⁊ confirmato noīe iohis apit̄ os zacharie ⁊ bñdicit: p3 q2 manifeſtata ē ꝑ apl'os gr̃a noui teſtamēti: multa etiā turba ſacerdotū relicta taciturnitate nociua: obedit fidei: ⁊ p̄dicat dona redēptoris: ⁊ q̄ prius occultabant̄ in ſacerdotio legali: rõnabilit' intellecta ſoluunt̄. Or in die circūciſiōis iohis factus ē timor ſup vicinos: ſignificat ꝙ tp̄e dñice reſurrectionis apl'is dato ſpū ⁊ p̄dicata gl'ia xp̄i: ſalubris timor nō ſolū iudeoꝝ q̄ erāt vicini vel ſitu loci: vel ſcia legis: ſ3 etiā exteraꝝ gētiū corda concuſſit. Nec tm̄ mõtana iudee: ſed oīa mūdani regni mūdaneq3 ſapie culmīa xp̄i fama trāſcendit. Precurrētia ſigna p̄bēt iter p̄curſori veritat'. Et futurus ꝓpha p̄miſſis cõmendat̄ auſpitiis. e ¶ Et ꝓphetauit. Be. Magna largitas diuine pietatis. Ecce loq̄la q̄ ſola ablata ē diffidēti cū ſpū ꝓphetie reſtituta ē credēti. ¶ Ambro. Heliſabet pauc': zacharias mīus ꝓphetat. vterq3 ſctõſpū repletus loq̄bat̄: ſed diſciplīa ſeruat̄: vt mulier magis diſcere q̄ diuīa ſunt ſtudeat q̄ docere. f ¶ Bñdictus. q2 dū bonitatē dei rogauit ꝓ liberatiōe p̄curſor donatus ē. g ¶ Viſitauit. qđ ꝑrie faciē dū cognouerat: ꝓphetico more q̄ſi iā3 factū narrat. h ¶ Cornu. Be. Per cornu qđ carnē excedit cū oīa oſſa carne tegant̄: regnū xp̄i ſignificat̄: q̄ mundus ⁊ gaudia carnis ſupant̄. In cui' ¶ figurā da.

Deu.18.c

B

Moraliť

✱ affinitate ſacri erāt. mag' iuſticiā q̄ ex lege ē ſectari q̄ fidei grãz ſuſcipe cupiebāt: ſ3 iohis hoc ē gr̃e dei vocabulū tā v̄bis ⁊ pr̄ lr̄is ꝓnunciare ſatagunt: q2 ⁊ lex ipa pſalmiq3 ac ꝓphe apt' ſniarū vocib' grãm xp̄i p̄dicāt. n ¶ Et factus ē ti. ⁊c̄. Grego. Myſtice aūt tp̄e dñice reſurrectiōis p̄dicata gr̃a xp̄i: ſalubris timor nō ſolū iudeoꝝ q̄ erāt vicini vel ſitu loci vel ſcia legis: ſ3 etiā exteraꝝ gētiū corda ↄcuſſit: nec tm̄ mõtana iudee ſ3 oīa mūdani regni: mūdaneq3 ſapie culmina xp̄i fama trāſcēdit. o ¶ Et zacharias pr̄ ei' i.ē ſpi. ⁊c̄. Per zachariā ſacerdotem deſignat̄ bonus ep̄s q̄ ſpūſancto debet eſſe plenus ⁊ pater ſpūalis: Iob.i. Homis gratioſi coram deo ⁊ hominibus bonis. debet etiā deū de ſuis beneficiis collaudare. Jō ſubdit̄ dicēs: t ¶ Bñdictus dñs deus .i. oīm fideliū. y ¶ Quia viſitauit. In ſua natiuitate in qua viſitauit nos oriens ex alto: vt dicitur infra. 3 ¶ Et fecit redemptionem plebis ſue. In ſua paſſione. a ¶ Et erexit cornu ſalutis nobis. In ſua reſurrectione et aſcenſione.

Myſtice

nus miſericordiā ſuā cū illa ⁊ cõ- a
a gratulabant̄ ei. Et factū ē in die b c
octauo / venerūt circūcidere pue- d
b rū: ⁊ vocabāt eū nomine patris e
a ¶ Ambro. Be. Spū ꝓphetie didicit: qđ ñ didicerat a marito: nõ poterat ignorare ꝓnū
ſui zachariā. Et reſpondens ma- f
a ¶ Ambro. Be. ſicut ab āgelo zacharie erat ꝓnunciatū. ¶ dū q̄ ꝓbauerat xp̄m.
ter ei' dixit: Nequaq̄ ſ3 vocabi- g
tur iohannes. Et dixerunt ad il-
¶ Ambro. Be. aduerte ñ nomē h eē generis
lā: Quia nemo eſt in cognatione h
ſ3 vat'. a ¶ Ambro. q2 īcredulitas affatū ei eripuit ⁊ auditū: qđ voce nõ poterat manu ⁊ lr̄is locutus ⁊ nutu interrogatur.
c tua / qui vocet̄ hoc noīe. Innuē- i
bāt āt patri ei': quē vellet vocari
a ¶ Ambro. q2 lex ſcr̄pta in tabul' lapideis my
cum. Et poſtulās pugillarē: ſcri-
ſtica loquit̄. a ¶ Ambro. Be. ñ nomē nos nõ īponim': q2 iā a deo accepit h3 ſuū nomē
pſit / dicēs: Iohānes ē nomē ei'. k
qđ agnouim': nõ qđ eligim'. a ¶ de cõuenientia īter pr̄ē3 ⁊ mr̄ē3. b ¶ Ambro. iā ſoluit fides liguā: quā īcredulitas ligauerat.
d Et mirāti ſūt vniuerſi. Apertū ē l m
aūt ilico os ei' ⁊ lingua ei': et loquebat̄ bñdicens deū3. Et fact' n
eſt timor ſup oēs vicinos eoꝝ:
⁊ ſuper omnia mõtana iudeę di- o
uulgabantur omnia verba hęc.
¶ excitati miraculo ⁊ timore ſtupefacti.
Et poſuerūt oēs qui audierāt in p
¶ tacite euentū rei expectantes.
corde ſuo / dicētes: Quis putas q
puer iſte erit? Etenī manus dñi r
erat cū illo. Et zacharias pater s
e eius īpletus eſt ſpiritu ſancto: ⁊
¶ eſt vel ſit.
f ꝓphetauit dicens: Benedictus t
a ¶ lõga īfirmitate tabeſcētē. ¶ apparēs in carne q̄ſi lõgi' a ſe recedētes iuſtificare cura
g dominus deus iſrl': quia viſitā- y
uit. a ¶ ſanguie filij redemit ſub pctõ venditā. b ¶ quam ſuam viſitando fecit.
uit ⁊ fecit redēptionē plebis ſuę. 3
¶ id eſt firmā celſitudinē ſalutis.
h Et erexit cornu ſalutis nobis / a

Ni. de ly.

✱ a ¶ Et ↄgratulabant̄ ei. ſcd'm ꝙ dixerat āgelus Zacharie: Multi in natiuitate ei' gaudebunt. b ¶ Et factū eſt. Hic ponunt̄ ↄſeq̄ntia ortū p̄curſoris. q̄3 p̄mū ē pueri nati noīatio. ſcd'm ppl'i admiratio / ibi: Et mirati ſunt vniuerſi. tertiū pr̄is īſpiratio / ibi: Et zacharias. Circa p̄mū d̄r: c ¶ In die octa. ſ. a natiuitate p̄curſoris. d ¶ Venerūt circū. pu. ſicut p̄cipit̄ Ge. xvij. de rõne hui' p̄cepti ⁊ mõ itelligēdi dictū fuit ibi: Et q2 in circūciſiōe iponebat̄: tūc nomē puero ſicut mõ iponit̄ in baptiſmo. Jō ſubdit̄: e ¶ Et vocabāt eū ⁊c̄. q2 iſtō āriq̄' fuit ſatis cõit̄ obſuatū ⁊ adhuc obſuat̄ freq̄nt̄: marie in magnis ꝑſonis ꝙ p̄mogenit' fili' noīat̄ noīe pr̄is. f ¶ Et rñdēs ⁊c̄. ſ. vocabit̄ zacharias. g ¶ S3 vo. ⁊c̄. ñ eñi fuit ſibi a deo reuelatū: q2 a marito nõ didicit. cū3 eſſet fact' mut' añq̄ rediret ad eā de tēplo: vt p3 ex p̄dict. h ¶ Nemo ē in cognatio. ⁊c̄. Nõ eſt intelligēdū ꝙ null' inde' vocat' fuiſſet ꝑus iohes: q2 aliq̄ iudei fuerāt añ ſic noīati: vt p3 .i. Mach. ij. de iohe fratre iude machabei: ⁊ de iohe eupolemi: ſ3 cognatio ñ accipit̄ ꝓpinq̄tas generis: q2 null' fuerat ſic vocat' de cognatiōe heliſabet aut mariti ei'. i ¶ Innuebāt aūt pr̄i ei'. ꝑ ſigna viſibilia: ex q̄ p3 ꝙ nõ tm̄ erat mutus ſ3 etiā ſurdus. Si eñ potuiſſet itelligere v̄ba q̄ melius ⁊ breuius exp̄mūt mentis cõceptū q̄ſiuiſſent ab eo per verba ⁊ non per alia ſigna. k ¶ Iohānes ē nomen eius. i. hoc nomē nõ impono ſ3 impoſitū3 ē a deo. l ¶ Et mirati ſunt. Hic ↄſr̄ deſcribit̄ ppl'i admiratio ex mirabilib' q̄ videbāt circa puer3 natū ⁊ parētes ei': videlicet ex mirabili cõuenientia pr̄is ⁊ mr̄is in noīe pueri: ⁊ in loq̄la reddita patri. Jō ſubdit̄: m ¶ Apertū3 ē āt ilico os ei'. ꝑ ↄfeſſionē eñi fidei in ſcripto quā v̄bo facere nõ poterat meruit liberari: ſicut ꝓpt' v̄bū dubitationis demeruerat ligari. n ¶ Et fact' ē ti. ſup oēs vicinoꝝ. i. admiratio magna vel timor dñi q̄ ſic mirabilit' punierat zachariā ⁊ liberauerat. o ¶ Et ſup oīa ⁊c̄. q2 facta īſolita ⁊ mirabilia libentius narrant̄. p ¶ Et poſuerūt oēs ⁊c̄. q2 talia magis mēorie cõmēdant̄. q ¶ Dicētes: Quis putas puer iſte erit. q.d. valde magn' erit. cuius cā ſubdit̄: r ¶ Etenī man' dñi erat cū illo. i. v̄t' dei operatiua miraculoꝝ in ei' ānūciatiōe: conceptiōe: ⁊ natiuitate oñſoꝝ: ex q̄b' rõnabiliter ↄcludebat̄ magnitudo pueri futura corā deo: ſicut fuerat p̄dictū zacharie: Erit eñi magn' corā dño. s ¶ Et zacharias. Hic ↄſr̄ deſcribit̄ pr̄is īſpiratio / cū d̄r: Et zacharias pr̄ ei' impletus ē ſpūſctõ. ⁊ ſubdit̄ ei' ꝓphetia ꝑ modū cātici ſeu diuine laudis exp̄ſſa / cū3 d̄r: t ¶ Bñdict' ⁊c̄. In q̄ cātico p̄mo p̄mittit̄ ptinētia ad redēptorē. ſcd'o ptinētia ad ipi' p̄curſorē3 / ibi: Et tu puer. Circa p̄mū d̄r: Bñdict' dñs. oīm ꝑ generalē gubernationē. v ¶ Deus. ꝑ creationē. x ¶ Iſrl'. ꝑ ſpālē cultū ⁊ deuotionē ⁊ bñficioꝝ ſpāliū populo iſrl' exhibitionē. y ¶ Quia viſi. i. viſitabit. loquit̄ eñi ñ futuro ꝑ modū p̄teriti ꝓpt' ꝓphetie certitudinē. Hec āt viſitatio facta eſt in xp̄i natiuitate q̄ erat adhuc futura: ⁊ ↄuſatiōe q2 viſitauit nos ſicut medic' īfirmū: ſicut d̄r Luc. vi. c. Virtus de illo exibat ⁊ ſanabat omnes. 3 ¶ Et fecit redē. ⁊c̄. In ſua bñdicta paſſiōe ꝑ quā redēpti ſum'. a ¶ Et erexit cor. ſa. no. i. v̄tutē ↄſeq̄ndi ſalutē eternā. ⁊ ñ fecit in ſua reſurrectione q̄ ✱ reſurrexit ad vi

D

t ✱ In domo dauid

ꝗ figurā dauid ⁊ ſalomō cornu olei ſūt i regni glīā cōſecrati: vt
ē prī' ſaul lēticula. Cornu. i. xp̄m: qꝛ cornu nec caro eſt nec os.
1. Re. 10. a Sic xp̄s nec caro tm̄: nec os tm̄ diuinitatis. a ❡ Qui a ſe. ⁊c. Bed. Tota vete. teſta. ſcriptura ꝗ xp̄o p̄ceſſit ⁊ a tpe ade ſcti p̄res ſuis quiqꝫ fact' ei' diſpēſatiōis teſtimoniū reddunt.

b ❡ Salutē. Erexit nobis ſalutē ex inimicis. et eſt explanatio ſupioris verſiculi: i quo breuiter idē p̄miſerat. Erexit cornu ſalu. nobis. c ❡ Omniū. Bed. q. d. vel hoīm puerſoꝝ ⁊ ſpirituū imūdoꝝ: de quoꝝ manu ⁊ interim ſpe ſalui facti ſum': ⁊ i futuro reipſa ſaluādi. d ❡ Ad faciēdā. Locutus eſt: et erexit nobis ſalutē ad faciēdā miſericordiā: vt miſcōiam quā p̄rib' p̄miſit impleat i nobis: ⁊ iuramētū qđ fecit p̄ribus de liberatiōe nr̄a: in nobis p xp̄m cōpleat. e ❡ Et tu pu. ⁊c. Bed. Nō mirū ſi alloquit' infantē octo dieꝝ: qꝛ q̄ in vētro mr̄is ſalutationē marie audiuit iā nat' p̄ris vocē agnouit. Vel pp̄t illos inſtruēdos q̄ aderant futura filū mūera q̄ p angelū didicerat depromit. ❡ Bed. Cū de dn̄o loquerēt: repente ad pphām ſba ɔuertit: vt h̄ q̄z bn̄ficiū eē dn̄i deſignaret: ne cū publica numeraret q̄ſi ingrat' ſua bn̄ficia tacuiſſe videret: q̄ agnoſcebat ſe i filios ſuſcepiſſe. f ❡ Sciētiā ſalu. Bed. Nomen ieſu. i. ſaluatoris exponere: ⁊ diligēti' cōmēdare volēs: ſalutis frequētat mētionē: cū cornu ſalutꝭ erigēdū: ſalutē ex inimicis futurā ſciētiā ſalutꝭ plebi dandā cōmemorat. Et ne tpalē ſalutē p̄mitti putares. addit: i remiſſionē pctōrum eoꝝ. g ❡ Illuminare his. Bed. In lōga pctōꝝ ⁊ ignorātie cecitate depreſſis: qꝛ excluſis errorum tenebris attulit verā cognitiōis ſue lucē: ⁊ certū iter patrie celeſt' apuit. h ❡ Ad dirigē. ⁊c. Vt p oīa greſſus nr̄oꝝ opeꝝ illuminatoris nr̄i grē cōcordēt: donec ad māſionē ppetue pacis intremus. i ❡ Et erat ꝗ in deſer/

¶ qꝛ ꝗ iudeis naſcet. h ¶ ꝗ ſemore dd' nat'
i domo dauid pueri ſui. Sic lo- g
a cut' ē p os ſctōꝝ: q̄ a ſeculo ſunt
b pphārū ei'. Salutē ex inimicis c
c nr̄is/ ⁊ de manu oīm q̄ oderunt
d nos. Ad faciēdā miſcōiam cuꝫ d
¶ memorē ſe oñdit: vt memores nos faceret
p̄rib' nr̄is: ⁊ mēorari teſtamenti e
¶ et ad faciendū. ¶ Bed. in te benedicent omnes cognationes terre.
ſui ſācti. † Iuſiurādū qđ iurauit f
¶ .ſ. ¶ p carnē vel p fidem.
ad abraā p̄rem nr̄m daturum ſe g
nobis. Vt ſine timore de manu h
inimicorum noſtrorum liberati
a ¶ intellectu. b ¶ opatione.
ſeruiam' illi. In ſanctitate et iu/ †
¶ nō i cōſpectu hoīm. ¶ nō ad horā.
ſticia coram ip̄o omnibus die/
e bus noſtris. Et tu puer pp̄heta k
altiſſimi vocaberis: p̄ibis enim l
ante faciez domini parare vias m
f eius. Ad dandā ſciētiā ſalutis n
plebi ei': in remiſſionē pctōrum †
¶ nō hominum meritis.
eoꝝ. Per viſcera miſericordie o
¶ p q̄ viſcera. ¶ aſſūpta carne.
dei noſtri in q̄bus viſitauit nos
¶ verbū patris ortū vere lucis aperiēs.
¶ viſitauit ⁊ illuminaret
g oriēs ex alto † Illuminare his q̄ p q
in tenebris ⁊ i vmbra mortis ſe r
¶ Beda. prius illuminant' corde: poſtea opera dirigunt'.
h dent: ad dirigēdōs pedes nr̄os †
¶ corpore.
in viā pacis. † Puer autem cre/ s
i ſcebat et cōfortabat' ſpū ⁊ erat t v

Nico. de lyra

(margin: Vide pe. diſ 3. c. adhuc)

⁊ reſurrexit ad vitā imortalē eduxēs p̄res ſctōs de limbo inferni detentos ibi: ⁊ ſua aſcēſione q̄ illos ad celeſtia introduxit. a ❡ In domo da. pu. ſui
1. Re. 2. c qꝛ iſta adipleuit xp̄s in carne aſſūpta ꝗ domo dauid. b ❡ Sicut locu. ē ⁊c. q̄ ſūt a ſecu. p. hoc eſt a mūdi principio q̄ iſta p̄dixerūt: ſm q̄ dr̄ Act. x. b. Huic oēs pphete teſtimoniuꝫ phibēt ⁊c. Et ſicut p̄miſerat p pp̄has ita fideliter adimpleuit.
c ❡ Salutē ex inimi. no. ſupple cōſecuti ſum' p xp̄m videlicet de mūdo: carne ⁊ diabolo. d ❡ Ad faciendā mi. cuꝫ pa. no. qꝛ myſteriū incarnatiōis impleuit: nō pp̄ter nr̄am iuſticiā: ſed pp̄ter ſuā miſericordiā adimplendā quā p̄ribus promiſit. e ❡ Et memorari teſta. ſui ſan. i. pacti firmiſſimi qđ habuit cū patribus vete. teſta. de chriſto venturo: de quo teſtamēto ad modū rememorāt' ſeu recordātis ſe habuit quādo pactū impleuit. f ❡ Iuſiurādū qđ iu. ⁊c. de quo dicit' Gen. xxii. c. Per memetip̄m iuraui ⁊c. qđ iuramētū impleuit de' pater mittēdo filiū. g ❡ Daturū ſe nobis. qꝛ de' pater dedit etiā ſe nobis in filio q̄ eſt eiuſdē ſubſtātie cū patre.
h ❡ Vt ſine timo. ⁊c. qꝛ p hoc euacuat' timor ſeruilis q̄ nō eſt in charitate. i ❡ Et tu puer al. Hic ɔūr exprimit in cantico q̄ ptinēt ad p̄curſorē: dirigēs ad ip̄m ſermonē. Si auteꝫ querat' q̄re ad ip̄m ſermonē dirigeret cū puer adhuc nō intelligeret: dicūt aliq̄ q̄ virtute ſupnaturali intelligebat patrē loquētē: ſicut intelligit xp̄m in vtero mr̄is exiſtentē: vt p̄dictū ē. Alij aūt dicūt q̄ hic loquebat' puero: nō pp̄ter ei' intellectionē ſed pp̄ter alioꝝ inſtructionē de myſterio incarnationis q̄ habebāt vſū rōnis. k ❡ Propheta al. vo. Contra hoc videt' illud Ioh. i. c. q̄ iohānes baptiſta negauit ſe eſſe pphetā. Ad qđ dicendū q̄ verū reſpōdit ſm intentionē querentiū: qꝛ querebant

querebāt ſi eſſet vnus de antiq̄s pphetis: vt helias heliſeus vel hmōi: vt p̄ꝫ ibidē: ⁊ ſm veritatē nō erat vn' de illis. Aliter etiā dicit' q̄ negauit ſe eſſe pphetam tm̄: qꝛ fuit pp̄heta ⁊ plus q̄ pp̄heta ſm teſtimoniū ſaluatoris: Matth. xi.
l ❡ Preibis enī ante fa. ⁊c. i. ante filiū dei q̄ eſt ſimilitudo vel facies dei p̄ris: p faciē enī deſignatur noticia ſm Greg. ſup Ezechielem. Ea aūt q̄ ad noticiā ptinēt i diuinis filio appropriant'. m ❡ Parare vias eius. p p̄dicationē chriſtū annūciando: ⁊ p baptiſmū aſſuefaciēdo: quia hoīes p baptiſmū iohānis diſponebātur ad facili' recipiēdū baptiſmū xp̄i. n ❡ Ad dandā ſciē. ſalu. ple. ei'. id eſt ad p̄dicandū ſalutē fiendā p chriſtū. o ❡ Per viſce. miſe. dei no. i. p intimā ⁊ occultā dei miſericordiā facta ſunt hec. p ❡ Oriēs ex alto. i. ex ſinu p̄ris in mūdo. q ❡ Illuminare his q̄ in te. i. patrib' in limbo exiſtentib' quos xp̄s illumiauit: qn̄ poſt paſſionē ſuā ad illos deſcēdit. r ❡ Et vmbra mor. i. viuētib' adhuc i hoc mūdo q̄ eſt quedā vmbra mortꝭ quos illumiauit xp̄s p ſeip̄m p̄dicādo ⁊ apoſtolos per orbem ad predicādum mittendo: vt habet' Marci vltimo.
s ❡ Puer autē creſcebat. Hic conſequenter deſcribit' precurſoris nati pfectus ⁊ cōuerſatio/ cum dicit': Puer autem creſcebat. Quātum ad augmētum corporis. t ❡ Et confortabatur ſpiritu. Quātū ad augmentum gratie ⁊ virtutis. v ❡ Et erat in deſertis. Quātum ad pfectionem cōuerſationis: ibi enī habitauit vſqꝫ ad tempus ſue predicationis: vt contemplationi liberius vacaret diuinam ſapientiam hauriendo: quam poſtea effudit predicando: ⁊ vt viuens in deſertis vitam auſteram duceret: ⁊ ne ex cohabitatione cum peccatoribus in tumultu populi maculam aliquam in fama vel vita contrahe
(margin: Po Deulia)
✱ a ❡ In domo dauid. quia de illa domo natus fuit. b ❡ Sicut locutus eſt per os ſanctorū. Act. x. g. Huic omnes prophete teſtimonium perhibent. c ❡ Salutem ex inimicis noſtris. ſcilicet demonibus ⁊ tyrannis. d ❡ Ad faciendā miſericordiā cum patribus noſtris. in limbo prius detētis. e ❡ Et memorari teſtamenti ſui ſancti. et quod ſit illud teſtamentum ſubditur:
f ❡ Iuſiurādum quod iurauit ad abraam patrē noſtrum daturum ſe nobis. Gen. xxii. d. Benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terre. Quod impletum eſt in chriſto. h ❡ Vt ſine timore de manu inimicorū noſtrorum liberati. ſcꝫ ſeruili. † ❡ Seruiamus illi in ſanctitate ⁊c. quia ipſe eſt ſanctuſſanctorum. i ❡ Et tu puer pp̄heta altiſſimi vocaberis ⁊c. Grego. Quiſquis autem predicādo a ſordibus vitiorū audientium corda mundat: domini venientis ad cor viam preparat: ⁊ ſic patet q̄ per iohannem predicator euāgelij deſignat'. n ❡ Ad dandam ſciētiam ſalutis. et non curioſitatis. † ❡ In remiſſionem peccatorum. que fit p dominum operantem: ⁊ per predicatorem diſponentem/ ideo ſubdit': o ❡ Per viſcera miſericordie dei noſtri in q̄bus viſitauit nos ⁊c. in ſua natiuitate: vt dictum eſt: ⁊ adhuc quotidie viſitat illuſtratiōe ſue gratie/ ideo ſubdit': q ❡ Illuminare his q̄ in tenebris ⁊ in vmbra mortis ſe. i. in culpa mortali: q̄ eſt vmbra pene inferni. † ❡ Ad dirigendos pedes nr̄os in viā pacis. ſcꝫ interne: fraterne ⁊ ſupne in qua dirigunt' liberati a peccato mortali per donum gratie diuine. s ❡ Puer autē creſcebat ⁊ confortabat' ⁊c. Bed. Predicator penitentie futurus: vt liberius auditores ſuos a mūdi illecebris erudiēt ſuſtollat in deſertis primeuā trāſiuit vitā.

g a in deſertis. Be. Predicatoꝛ pn̄iē futurus aſpa ſolitudinis eligit: vbi pꝛimeuā exigit etatē: vt iuuenis liberius ab amoꝛe mundi auditoꝛes ſuos reuocaret.

Nico.de lyra

✠ cōtraheret. a ❡ Uſq₃ in diem oſtenſionis ſue ad iſrl̄. Qđ factū ē anno.xv. imperij tiberij ceſaris: tūc eñ exiūt de deſertis ad p̄dicandū pplis: vt habetur infra.iij.capitulo.

in deſertis vſq₃ in diem oſtenſio a nis ſue ad iſrael.

❡ Luce in ca. j. vbi đ in poſtill. Ideo ſaluo meliori iudi/ cio videt̄ melius dicendū eū fuiſſe ſimplicē ſacerdotē.

Additio.j.

Snīa Ambꝛo. ⁊ Bede videt̄ ꝓbabilioꝛ nō obſtātibus his q̄ ꝑ poſtillatoꝛē obijci unt̄. Ex his eñ q̄ ab euāgeliſta tradunt̄ in hoc loco ſatis oſtē dit̄ ʒacharīā fuiſſe ſūmū ſacerdotē. Ad cuiꝰ euidentiā ſciendū ꝙ incēſum de q̄ euāgeliſta hic facit mentionē: nō debet intel/ ligi de cōi incēſo: qđ in q̄libet die bis cōcremabat̄ in altari in cenſi: vt habet̄ Exo.xx. qđ q̄dē incēſum etiā ꝑ ſimplicē ſacer/ dotē admīſtrabat̄: ſ₃ intelligendū eſt de incenſo illo qđ ſemel in anno.ſ. in feſto expiatiōis tm̄ ꝑ ſūmū ſacerdotē i ſctāſancto rū admīſtrabat̄: qđ q̄dē incēſum l₃ eſſet eiuſdē ſpeciei cū alio cōi: tm̄ q̄tū ad eius admīſtrationē in tēplo a cōi incēſo differe bat in multis: ⁊ ſpāliter in tribus. Prio.ſ. in hoc ꝙ qñ ſūmꝰ ſacerdos in p̄dicta die illud incēſum miſtrabat nulli erat lici/ tū eſſe in tabernaculo: donec ſūmus ſacerdos inde egrederet̄ vt habet̄ expſſe Leuit̄.xvi. vbi tractās quō ſūmus ſacerdos intrare deberet in ſctā: ⁊ exponere ſuꝑ ignē aromata ⁊ aſper gere ſanguinē. ⁊ hmōi ſubdit: Nullus hoīm ſit in tabernacu lo qñ pōtifex ingredit̄ ſctūariū ⁊c̄. donec egrediat̄: qđ de alio incēſo q̄tidiano minime legit̄. Et ideo euāgeliſta notanter di xit ꝙ oīs multitudo ppl̄i erat orās foris hora incēſi. In q̄ oſtē dit̄ ꝙ hora iſtius incēſi: oīs multitudo debebat eſſe foris.ſ. ex/ tra tabernaculū ſeu tēplū: qđ ꝑtinebat in incēſo diei expiatio nis tm̄. Scđo q2 in incēſo huiꝰ feſtiuitat̄ erat ſinglare ꝙ nul/ lus admīſtraret rite niſi cū igne ab altari holocauſti accepto: alioq̄n pōtifex erat reus moꝛte tempali: ſicut de filijs aarō: na

In q̄bꝰ dif/ fert incenſū i feſto expi/ atiōis: a cōi

B dab ⁊ abiu: Leuit̄.x. legit̄: ⁊ inde eſt ꝙ Leuit̄.ca. p̄allegato: vbi de ſolēnitate feſti expiatiōis agit̄ p̄mittit̄ ibidē: Locutus eſt dn̄s ad moyſen poſt moꝛtē duoꝝ filioꝝ aarō: qñ offerētes ignē alienū interfecti ſunt ⁊c̄. q.d. cōminatoꝛie ꝙ illa q̄ ibi p̄/ cipiebat̄ opoꝛtebat ſeruari ne ꝯtingeret ipſi aaron ſit̄ ⁊ filijs ſuis ſupꝛadictis in admīſtratiōe incenſi. ⁊ infra declarans ꝙ iſtud periculū ſpāliť erat referendū ad officiū ꝓpꝛiū incēſi il/ lius feſti/ ſubiūgit: Aſſumptoq₃ thuribulo qđ de pꝛunis alta/ ris ipleuerat: ⁊ hauriēs manu thymiama in incenſum ⁊c̄. va poꝛ opiat oraculū qđ eſt ſuꝑ teſtimoniū. i. ſuꝑ arcā: ⁊ nō moꝛi atur. Ex q̄ pꝫ ꝙ ſūmus ſacerdos in officio huius incēſi in die expiationis erat maxie aſtrictus ad cerimonialia eius rite ce/ lebꝛāda ſub pena ſubite moꝛtis tꝑalis: ſicut de nadab ⁊ abiu. Et ideo hora in q̄ iſtud incēſum admīſtrabat̄ pplꝰ attēte aſpi ciebat orādo deū ꝓ ſūmo ſacerdote ne periclitaret̄ in illo offi cio: vt ⁊ ipſi cū eis expiarent̄. vñ notāter dicit euangeliſta: Et oīs multitudo ppl̄i erat orās foris hora incēſi. Nō eñ in ce/ teris diebus qñ bis in die incēſum ꝯcremabat̄ ꝑ ſimplicē ſa/ cerdotē. credendū eſt ꝙ oīs multitudo ppl̄i cōueniſſet ad orā dū: eſſet eñ valde onerosum. Silr̄ notāter dicit euangeliſta: hora incēſi. nō faciēs mētionē de imolatiōibus ⁊ diſtillationi bus ⁊ ceteris officijs in illo celebꝛādis ꝓpter rōnē p̄dictā: q2 in illo officio incēſi p̄cipue ꝯſiſtebat p̄dictū periculū ſacerdo/ tale. hoc idē patet ex eo qđ đ. j. eo. ca. Et erat plebs ſpectās ʒachariā ⁊ mirabant̄ ꝙ tardaret. Nō eñ veriſimile videt̄ ꝙ plebs ſpectaſſet ſimplicē ſacerdotē in officio incenſi q̄tidiani: qđ bis q̄libet die admīſtrabat̄. Tertio q2 ſicut dicit poſtilla/ toꝛ: hoc incēſum.ſ. feſti expiatiōis nō exponebat̄ ꝑ modū ob/ lationis ſeu ad adolendū ſicut q̄tidianū: ſ₃ ſolū vt nebula con ſurgens operiret oraculū: vt patet Leuit̄.ca.all̄. qđ denotat euangeliſta/ cū dicit: Ut incēſum poneret. nō eñ dixit: incen/ ſum offerret. ſicut. ſ. eo. ca. Sacerdotes dei incēſum offerrēt. nec etiā dixit: Ut adoleret: ſicut Exo.xxx. loq̄ns de q̄tidiano incēſo dicit: Et adolebit incēſum ſuꝑ eo: aarō ſuaue flagrans ⁊c̄. ſ₃ tm̄ dixit: vt incēſum poneret: vt denotaret ꝙ ħ incenſum nō admīſtrabat̄ ꝑ modū oblationis ſeu ad adolendum: ſ₃ tm̄ ponebat̄ rōne p̄dicta. Itē notāter dixit euāgeliſta vt incēſum poneret igreſſus in templū dn̄i ⁊c̄. in quo oſtendit̄ ꝙ poſitio huius incenſi erat ſibi debita ex ingreſſu templi dn̄i: nō rōne ꝯſumptiōis ſacrificij: ſ₃ ad tuitionē ſacerdotis ſanguinem in tra ſanctāſctōꝝ aſpgētis ħ incēſum ponebat̄: qđ eſt ſingula/

re in ſūmo

re in ſummo ſacerdote ⁊ in feſto expiationis: vt dictū eſt. Ex q̄/ bus manifeſte pꝫ ꝙ officiū huius incēſi de quo euāgeliſta loq̄/ tur ꝑtinebat tm̄ ad ſummū ſacerdotē: ad quē ſolū officium feſti expiatiōis ꝑtinebat: vt Leuit̄.c. allegato. Itē pꝫ ꝑ ħ qđ habet̄ eo.ca. vbi ſic: Et factū ē vt ipleti ſūt dies officij eiꝰ abi/ ūt in domū ſuā. Singlare eñ erat in ſū mis ſacerdotibꝰ: vt ꝑ ſeptē dies añ fe/ ſtū expiatiōis ſepararent̄ a ꝓpꝛijs domi/ bus: ⁊ habitarēt in certis cenaculis tēpli: vt deo deuotius ma/ ciparent̄: vt habet̄ expſſe in Thalmud in libꝛo qui intitulatur Ioma. i. dies expiationis.ſ. vbi tractat̄ p̄ncipalit̄ de hoc feſto: que quidem ſeparatio ſm̄ eos habet fundamentum Leuit̄.xxi. vbi de ſūmo ſacerdote ad lrām tractās dicit: Et nō egrediatur de ſanctis. vbi hebꝛaica veritas hꝫ: De ſanctuario: qđ intelli/ git̄ de tꝑe celebꝛatiōis huius feſti. De ceteris aūt ſacerdotibꝰ nō legit̄ ſilr̄: ⁊ ſic manifeſte patet ꝙ ʒacharias erat ſummus ſa cerdos: eo ꝙ incēſum ponebat in feſto expiationis: que poſitio ſoli ſūmo ſacerdoti ꝑtinebat: ⁊ ſic ſnīa ſanctoꝝ.ſ. Ambꝛo. ⁊ Be de ſunt valide: cui ꝯcoꝛdat magiſter hiſtoꝛiaꝝ: ⁊ nullus ſancto/ rum doctoꝝ oppoſitū aſſerere videt̄. Itē ⁊ in eccl̄ijs huius re/ gionis in officio matutinali natiuitatis beati Iohannis bapti/ ſte expſſe legit̄ ꝙ hec poſitio incenſi fuit in die expiationis. Eſt etiā maxie ꝯſonū rōni ꝙ ꝯceptio p̄curſoꝛis chꝛiſti qui ad dan/ dam ſciam ſalutis plebi in remiſſionē pctōꝝ venerat: in die ex/ ceptionis qui in memoꝛiā remiſſionis pctī vituli agebat̄ fuiſſ₃ annūciatus. ⁊ ꝯſir ꝯceptio chꝛiſti die imolatiōis agni paſchal̄: qñ etiā chꝛiſtus paſſus ē annūciata fuiſſet. Cū eñ annunciatio p̄curſoꝛis fuit in die expiationis.ſ.x. luna mēſis ſeptimi: cuius cōceptio fuit ꝑ aliquos paucos dies poſt qñ.ſ. ʒacharias reuer ſus fuit ad domū ſuā: ſequit̄ ꝙ ſextus menſis a dicta cōceptio/ ne finiret̄ in.xiiij. luna p̄mi menſis fere qñ agnus immolabat̄. Utrū eñ hec.xiiij. luna cōcurriſſet cum.viij. kalendas Apꝛilis ꝓut magiſter hiſtoꝛiaꝝ dicit vel non: non eſt multū curandum. Nam cōputatio feſtiuitatū in lege antiqua ſolū reſpiciebat mē ſes lunares. Ad illud aūt qđ obijcit poſtillatoꝛ de hoc qđ non fuit facta mentio ꝙ ingreſſus eſſet ʒacharias niſi ad imponen/ dum tm̄ incēſum ⁊c̄. dicendū ꝙ q2 in admīſtratione incenſi p̄ci/ pue ꝯſiſtebat. periculū ſūmi ſacerdotis in illo feſto: qua rōne et multitudo ppl̄i in illa hoꝛa ſpecialiter orabat: vt dictū eſt. Idcir co de illo officio tm̄mō fecit mentionem. nō aūt de aſꝑſione ſan guinis in qua nō ꝯſiſtebat eodē mō periculū tale: licet etiā cre/ dēdū ē ꝙ celebꝛaſſet aſꝑſionē ſanguīs ⁊ fecit oīa alia ad hmōi officiū ꝑtinētia: q̄ tm̄ euāgeliſta p̄termiſit: nō curās tractare niſi de incēſo: in q̄ tꝑe pplꝰ orabat ⁊ āgelus apparuit. Ad aliud qđ obijcit de hoc qđ đ: Apparuit ei angelus ſtans a dextris alta/ ris incēſi ⁊c̄. dicendū ꝙ poſito ꝙ illud altare nō ſit intra ſancta ſctōꝝ ſ₃ intra ſctā tm̄: ex ħ nō ſequit̄ ꝙ ʒacharias nō intraſſet ſā ctaſctōꝝ: ſ₃ ꝙ āgelus apparuit ei intra ſctā. Ad aliud aūt qđ di cit ꝙ illud incēſum.ſ. feſti expiationis nō ponebat̄ ad offerēdū: ſ₃ vt nebula ꝯſurgens operiret oraculum ⁊c̄. dicendum ꝙ ħ eſt verum ſ₃ magis facit ꝯ eum: vt dictum eſt. Ad hoc aūt qđ dicit vlterius ꝙ p̄ter illum ingreſſum qđ ꝑtinebat ad ſūmū ſacerdo/ tem tm̄ q̄tidie intrabant ſacerdotes minoꝛes ⁊c̄. dicendū ꝙ ve rum eſt: ſ₃ ʒacharias intrauit vt ſūmus ſacerdos ad ponendum incēſum: ꝑtinēs ad diē expiationis vt iā dictū eſt. Ad aliud qđ dicit ꝙ videt̄ eſſe ficticium vt ſūmus ſacerdos eſſet ille in cuius hebdomada cadebat expiationis feſtum ⁊c̄. dicendum ꝙ verū eſt ħ nō eſſe autenticū: ſ₃ veritas huius nō requirit̄ ad verita/ tem ſnīe Ambꝛoſij ⁊ Bede ſupꝛadicte: ſ₃ tm̄ requirit̄ ꝙ eſſent plures ſacerdotes ſimul ⁊ nō vnus tm̄: qđ etiam in p̄templo pꝛi mo poſſet ꝯcedi. Nam in illa oꝛdinatione quā fecit dauid de ſa cerdotibus: vt videt̄. j. Paral̄.xxiiij. a. ſat̄ patet ꝙ ſadoch erat ſūmus ſacerdos inter filios eleaʒar. ⁊ abimelech int̄ filios itha mar. ⁊ ſic erant duo ſummi ſacerdotes ⁊ pontifices: l₃ poſtilla/ toꝛ videtur diſſentire huic. S₃ quicq̄d ſit de templo pꝛimo ſal/ tem in tēplo ſcđo: p̄ſertim verſus finē manifeſte patet ꝙ erant plures ſūmi ſacerdotes ſimul. Nā in paſſiōe chꝛiſti Mar.ca. xiiij. đ ꝙ illi q̄ venerāt ad capiendū chꝛiſtū fuerant miſſi a ſum/ mis ſacerdotibus: ⁊ ſic patet ꝙ ſimul ꝯcurrebant plures ſacer dotes in vnum: quoꝝ quilibet poterat celebꝛare in feſto expia/ tionis. Sed ad eligendum quis eoꝝ miſtraret videbat̄ per ſoꝛ tem: q2 foꝛte q̄libet retrahebat ſe a celebꝛatione illius diei timo re periculi ſupꝛadicti. vñ euangeliſta dicit: Soꝛte exijt vt incen ſum poneret. Nō eñ dixit vt ſacrificaret vel hmōi: l₃ eſſent p̄n/ cipalia in illo officio: ſ₃ poſitionem incenſi cōmemoꝛat: vt innu/ eret periculū q̄ ab officio retrahebant̄. poſſet etiam illud verbū foꝛte exijt: vt q̄dam dicūt referri ad pꝛimam electionem ʒachā/

C

D

 rie in pōtificatū

A rie in pontificatum que forte per ſortem fuerat ꝛc.
¶ In eodem ca. vbi dicit̃ in poſtil. qꝛ fuit conceptus in ſe/
ptembris mẽſe.
¶ Additio. ij. Ut dictũ eſt p̃cedenti additione: precurſoꝛ cõ
ceptus fuit circa mediũ mẽſis ſeptimi: ꝛ ꝑ conſequens ſalua/
toꝛ circa medium menſis primi: loquendo de menſibus luna/
ribus: quibus tunc feſta regulabant̃.
¶ In eo. ca. vbi dr̃ i poſtil. Licet em̃ ioſeph nõ fue. ſal. pat̃.
¶ Additio. iij. De hac materia fuit large tractatũ ſupra in
additione Mat. i. vbi agit̃ de genealogia xp̃i. vide ibi.
¶ In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Mulieres bñdicent̃ in te.
¶ Additio. iiij. Melius videt̃ dici ſm̃ Grego. in glo. vbi
ſic: Utriq; in vtriſq; bñdicunt̃: velut em̃ ꝑ vnã ꝛ vnã feminã
ꝛ matrẽ peccatũ ſimul ꝛ triſticia: ſic ꝛ nũc ꝑ vnã ꝛ vnã benedi
ctio reuocata eſt: ꝛ leticia ad ſingulos eſt ꝓfuſa.
¶ In eo. ca. vbi dicit̃ in poſtil. Qm̃ virũ nõ cogno.
¶ Additio. v. Licet em̃ q̃ noſtri doctoꝛes tradũt de ꝓpoſi/
to beate virginis circa virginitatẽ: ſimiliter ꝛ de eiꝰ voto ſint
tenenda tanq̃ vera: verba tñ beate virginis dicẽtis: Qm̃ vi/
rũ nõ cognoſco: nõ videnẽ hoc dicere: nec ex eiſdẽ verbis vi/
det̃ hoc ſequi: poſſibile em̃ eſt ꝙ aliqua virgo nõ cognoſcat vi
rũ cõiter loquendo ſeu intelligendo de viri cognitione: q̃ tñ
nõ habeat ꝓpoſitũ nec votũ virginitat̃. Sed p̃dicta virginis
verba ꝑampliꝰ videnẽ enucleanda. Ad quod ſciendũ ꝙ ſm̃
Aug̃. in libro de moꝛibus eccleſie: et etiã antiquos ph̃os vir
tutes multipliciter cõſiderant: Uno. ſ. modo ꝓut ſunt exẽpla/
res: ꝛ ſic ꝑtinent ad deũ in quo p̃exiſtũt oim̃ rerũ rõnes. Alio
modo ꝓut ſunt pollitice: ꝛ ſic ꝑtinent ad hominẽ inq̃tum re/
cte ſe habet in rebꝰ humanis gerẽdis: de q̃bus virtutibus. ſ.
politicis ph̃i cõiter tractãt: inter quas virtutes. ſ. politicas et
exemplares: quedã medie interponunt̃. ſ. virtutes purgato/
rie: que ꝑtinẽt ad illos qui virtutes politicas trãſcendentes i
diuinã ſimilitudinẽ conant̃ tẽdere. Sunt etiã ſuꝑ h̃ virtutes
purgati animi: q̃ dicunt̃ virtutes iã quodãmodo aſſequẽtium
diuinã ſimilitudinẽ q̃tũ in hac vita poſſibile eſt: q̃ a ph̃o i. vij.
Ethic. virtutes heroice dicunt̃. i. diuine: ſm̃ quã cõſideratio/
F nẽ dicunt ꝙ tẽperãtia purgati animi attingit̃: cũ iam quis tm̃
aſſequit̃ diuinã ſimilitudinẽ vt terrenas cupiditates neſciat:
ꝛ ſm̃ hũc modũ virginitas videt̃ attribuenda beate virgini:
ſic. ſ. vt terrenas cupiditates ꝯcupiſcẽtie nedũ nõ habeat ſeu
ꝓponat vel voueat nõ habere: ſꝫ etiã vt eas penitꝰ neſciat: qð
eſt altꝰ ꝛ ꝑfectꝰ q̃ virginitatꝭ ꝓpoſitũ habere ſeu vouere: et
hanc ſentẽtiã ꝓprie ſonãt ipſius verba, cũ dicit: Uirum nõ co
gnoſco: q̃ ꝓprie ꝑtinet ad virginitatẽ purgati animi. ſ. hero/
cam: q̃ quidẽ diſtinctio virtutũ quadripartita tractat̃ ad ple/
nũ in prima ſcd̃e. q. lxi. arti. v. in corpore queſtionis.
¶ In eodem ca. i. vbi dicit̃ in poſtil. Uerũtñ qꝛ iſtud exem/
plum nõ eſt vſq̃quaq̃.
¶ Additio. vj. Hoc exemplũ ẽ ſatis ꝑfectũ interrogatiõis
virginis marie: ipſa em̃ vt dictũ eſt nõ querbat de facto: ſꝫ de
modo fiendi. ſ. vtrũ oꝛdine naturali cõceptura erat vel ſupna/
turali: ꝛ ideo cũ angelus ei inducit exemplũ de cõceptione ſte
rilis que eſt ſupnaturalis ſufficiẽter erat virgo edocta de mo/
do fiendi qð erat. ſ. miraculoſum ꝑ omnipotentiã diuinam: et
ideo ſubdit: qꝛ nõ eſt impoſſibile ꝛc. ¶ In eo. ca. vbi di
cit̃ in poſtil. Sed poſtea cũ aſſenſit tunc cõce. ꝛc.
¶ Additio. vij. Uidet̃ poſtil. ſentire ꝙ cõceptio filij dei fu/
it facta ſtatim cũ beata virgo dixit: Fiat mihi ſm̃ verbũ tuũ: ꝛ
nõ antea: ꝛ eſt vera ꝛ cõis opinio doctoꝝ. vñ magiſter in. iij.
di. iij. dicit: Poſt cõceſſum ſeu cõſenſum virginis ſancte: ſpũſ
ſanctus ꝑuenit in ipſam ſm̃ verbũ dñi: ꝛ infra: potentiã dei v̾
bi receptiuã p̃parãſ ſimul aũt ꝛ generatiuã. Silr̃ ſctũs Tho.
in. iij. pte. q. xxx. arti. i. in corpe. q. inter alias rõnes q̃s aſſig/
nat q̃re fuit ꝯueniẽs virginẽ annũciari ꝑ angelũ. Una eſt vt
oſtẽderet̃ eẽ quoddã ſpũale mr̃imoniũ inter filiũ dei ꝛ huma
nã naturã: vñ ꝑ annũciationẽ ſpectabat̃ ꝯſenſus v̾ginis quẽ
expſſit dicẽdo: Ecce ancilla do. ꝛc. q̃ requirebat̃ ad illud ſpũa
le mr̃imoniũ. ſ. incarnatiõis inter filiũ dei ꝛ humanaꝫ naturã.
Berñ. etiã ſuꝑ miſſus eſt. Home. iiij. oſtendẽs ꝙ ꝯſenſus v̾/
ginis requirebat̃ ex diuina oꝛdinatiõe ad incarnationẽ: v̾bi
diuini q̃ſi alloquẽs virginẽ i ꝑſona hũani gener̃ ſic ait: Sta
tim liberabimur ſi ꝯſentis: ꝛ infra eã alloquens dicit: Rñde
itaq; citꝰ angelo: imo ꝑ angelũ dño rñde: v̾bũ ꝓfer tuũ ꝛ ꝯci
pe diuinũ: Emitte trãſitoriũ: ꝛ amplectere ſempiternuꝫ. Ex q̃
ptꝫ ꝙ ex mente Bernardi eſt ꝙ dũ beata virgo ꝓtulit v̾bum
ſuũ: vel ſaltẽ in vltimo inſtãti ꝓlationis ꝯcepit verbũ eternũ.
Sꝫ fuerũt q̃dã ab huiꝰ veritate deuiãtes qui videnẽ aſſeruiſ/
ſe ꝙ incarnatio v̾bi diuini p̃ceſſit ſalutationẽ euangelicã. Uñ
in quibus

in quibuſdã eccl̃iis etiã cathedralibꝰ et aliis nõ modice aucto G
ritatis in quadã lectione de annũciatiõe virginis hec v̾ba cõ
tinent̃. Miſſus fuit gabriel ad virginẽ ꝛ anteq̃ ad v̾ginẽ ꝑue
niſſet inuenit deũ virgineis illapſum viſceribꝰ: ꝛ diuinã maie
ſtatẽ virginalis vẽtris breuitate ꝯcluſam. ꝛ. ſ. poſt pauca ſub
dit: Deniq; ꝛ archangelus nõ ait: Aue gr̃a replẽda ſꝫ plena
nec veniet in te: ſꝫ dñs tecũ. Hec in p̃cedẽti lectione: q̃ quidẽ
aſſertio veritati euãgelice manifeſte repugnat: Teſtat̃ ei euã
geliſta angelũ poſt ſalutationẽ virgini dixiſſe: Ecce ꝯcipies i
vtero: ex quo ptꝫ ꝙ cõceptio xp̃i in vtero etiã poſt ſalutationẽ
fuit futura: nõ g̃ añ p̃dictã ſalutationẽ in vtero cõcepit cũ tal̃
ꝯceptio nõ fuit niſi ſemel. Legit̃ etiã. i. Lu. ii. de xp̃o: ꝙ voca
tũ eſt nomẽ eiꝰ ieſus qð vocatũ ẽ ab angelo priuſq̃ i vtero cõ
ciperet̃. Ex q̃ ptꝫ manifeſte ꝙ qñ angelꝰ dixit hẽ v̾gini: Uo/
cabis nomẽ eiꝰ ieſũ. nõdũ ꝯceptus erat in vtero xp̃s: ſꝫ ꝯſtat
ꝙ ſalutatio p̃ceſſit predictã vocationẽ: g̃ qñ v̾go fuit ſalutata
nõdũ cõceptus erat xp̃s in vtero: qð manifeſte euacuat predi
ctã aſſertionẽ. Probatiões aũt q̃s predicta lectio inducit ni/
hil faciũt ad ꝓpoſitũ ſuũ oſtendẽdũ: qꝛ cũ dicit: Gr̃a plena: in
telligit̃ de gr̃a iuſtificationis ſeu ſctificatiõis q̃ ſp̃ fuit in vir/
gine. ſilr̃ cũ dicit: Dñs tecũ. ſ. cũ h̃ ꝯſtat ꝙ erat replẽda ꝑ ꝯce
ptionẽ verbi incarnati: ꝛ iõ angelus ad eã poſt ſalutationẽ q̃
rentẽ quõ fiet iſtud ait: Spũſſanctꝰ ſuꝑueniet in te: qð ſonat
de futuro. ſilr̃: Et virtꝰ altiſſimi obumbrabit tibi: qð ſimiliter
de futuro ſonat: vñ ſi in dictis antiquoꝝ doctorum inueniant̃
verba q̃ prima facie ſonẽt ꝙ deꝰ erat cũ btã virgine ante miſ/
ſionẽ angeli ſeu ante ſalutationẽ: ꝛ hmõi intelligenda ſũt ſm̃
gratiã habitualẽ ſeu ſctificationẽ mẽtis v̾ginis nõ aũt ſm̃ v̾
bi diuini incarnationem: aliter em̃ ꝯdicerẽt euãgelice verita
ti vt dictũ eſt: quã q̃dẽ lectionẽ tanq̃ erroneã ꝛ euãgelice v̾ita/
ti incõſonã in eccl̃ia Burg. cui ad p̄ns indignꝰ ꝛ imeritꝰ diui
na tñ ꝑmiſſione p̄ſum correxi: ꝛ ad cõformitatẽ euãgelice veri
tatis et ſn̄ie ſctõꝝ doctoꝝ ſub verbis ad h̃ ptinẽtibus reduxi:
ſubmittẽs tñ me ꝛ q̃cũq; mea ſacroſctẽ ſedis aplice determi/
nationi ꝛ correctioni ꝛ cuiuſcũq; veriꝰ ſentientis ꝛc.
¶ In eo. ca. i. vbi dr̃ in poſtil. Quia lꝫ ex oĩbus fuerit diſ/ H
poſita ad cõceptionẽ filij dei: ſpãliter tñ h̃ fuit ex hũilitate.
¶ Additio. viij. Rõ quare virtꝰ hũilitatis magꝭ fuit diſpo
ſitiua ad cõceptionẽ q̃ alie v̾tutes. Bed. declarat dicẽs: Di/
cebat em̃ vt ſicut ꝑ ſupbiã prime parẽtis mors intrauit i mun
dũ: ita ꝑ humilitatẽ marie vite introitꝰ pãderet̃. Et nota ſm̃
Greg. ſuꝑ illõ: Beatã me dicẽt: nõ aũt beatã ſe appellat iani
vexata gl̃ia: ſꝫ ſacro tacta ſpũ q̃ futura ſũt ꝓphetauit ꝛc.
¶ In eo. ca. vbi dr̃ i poſtil. Alit̃ etiã dr̃ ꝙ negauit ſe eſſe ꝛc.
¶ Additio. ix. Aliter etiam poſſet dici ꝙ negauit ſe eſſe ꝓ
phetã. ſ. illũ de quo Deu. xviij. d. legit̃: Prophetã ſuſcitabo
eis ꝛc. qð intelligit̃ ad lr̃am de chriſto: de quo principaliter
querebãt ſacerdotes ꝛ leuite: vt Joh. i. poteſt haberi.

Replica. In p̄mo ca. euãgelij Luce poſtil. dicit q̃rũ
dã etiã ſctõꝝ ſn̄iam eẽ ꝙ ʒacharias pater
Johis fuerit ſũmꝰ ſacerdos: cui ſn̄ie adheret Bur. ꝯ poſtil. q̃
tenet cõtrariũ: ꝛ q̃uis hec veritas opinionũ de ſacerdotio ʒa
charie nõ videt̃ multũ facere ad ſenſum lr̃e: qꝛ ſiue ʒacharias
poſuerit incenſũ vt ſũmꝰ ſacerdos: ſiue vt ſimplex: ſufficit ho/
ra incẽſi fuiſſe iohannẽ annũciatũ ꝑ angelũ: tñ veriſimile ẽ ʒa
chariã nõ fuiſſe ſummũ ſacerdotẽ: maxime ideo: qꝛ tp̃e domi/
nij grecoꝝ ꝛ romanoꝝ ſuꝑ iudeos ſũmũ ſacerdotiũ vende/
bat̃. ideo dicit Joſephꝰ cayphã ſummũ ſacerdotiũ emiſſe. nõ
aũt veriſĩle ꝙ ʒacharias cũ eſſet iuſtꝰ hmõi cõtractus ſimonia
cos fecerit vel approbauerit. Ea aũt q̃ Burg. ꝑ cõfirmatiõe
ſue opinionis narrat videnẽ ficta: qꝛ ex ſcriptura fundamẽtũ
nõ habẽt. ſmũ qð dicit ꝙ tp̃e incenſi in die expiatiõis tm̃ po/
pulus foris oꝛabat: nõ ꝓbat: qꝛ poterãt ſingulis diebus tp̃e
incẽſi foras oꝛare: nec ſcd̃m dictũ Bur. fundat̃ in lr̃a ꝑ eũ al/
legatã: dicit em̃ ꝙ filij aaron fuerũt puniti ꝓpter exceſſum fa/
ctũ ꝑ eos in feſto expiatiõis. nã ex lr̃a põt haberi oppoſitũ ꝙ
pctm̃ illoꝝ nõ fuit factũ in die expiationis: qꝛ ponere incẽſuꝫ
illa die veriꝰ ꝑtinebat ad ſũmũ ſacerdotẽ: qꝛ ſolꝰ illo die itra/
uit i ſctã ſctõꝝ. filij aũt aarõ nõ fuerũt ſũmi ſacerdotes: ſꝫ ſim/
plices: vt ptꝫ ex eoꝝ ꝯſecratiõe ꝛ veſtitiõe: Leui. viij. iõ nihil
ad eos de poſitione incẽſi illius fuit: igit̃ erroꝛ eoꝝ q̃tidiana
poſitione incenſi ꝑ ſimplices ſacerdotes fiendi: in qua qꝛ cõ/
tra preceptũ dñi fuerunt ebrij ꝛ vſi igne alieno ꝓhibito punitĩ
ſunt: vt colligit̃ Leui. x. a. nec illud periculũ moꝛtis cõminatũ
eſt ipſi aarõ ꝛ filijs eiꝰ reſiduis et eoꝝ ſucceſſoꝛibus ꝓ ſolo fe
ſto expiatiõis: ſꝫ i oĩ miniſterio qð coꝛã dño facere debuerũt.
ideo dr̃ ꝯñr vbi ſupra hoc ẽ ꝙ locutus ẽ dñs: Sctificaboꝛ in
iis qui appropinquant mihi. i. qui in tabernaculo faciũt ali/
qð officiũ

A qđ officiū ſacerdotale. ad obiurgādū autē vitia punitoꝝ ſ̄bdiē ꝯtr: Vinū ⁊ oē qđ inebriare pōt nō bibetis tu ⁊ filij tui qñ intrabitis tabernaculū teſtimonij: ne forte moriamini: ſ̄b intelligitē ſic filij tui puniti ſūt ob ebrietatē ⁊ ignē alienū. Jđ ſequit: Ut habeatis ſciaꝫ diſcernēdi inē ſctm ⁊ pphanū. ſ. ignē offerēdū. Cōſtat igiē illū ingreſſum tabnaculi nō ſolū fieri ī die expiationis: nec ſciaꝫ diſcernēdi eſſe neceſſariā ſolū die illo. ptꝫ igiē ꝙ ea q̄ Bur. ꝓ ſua opiniōe adducit ex plana lr̄a nō habentē: ſꝫ potius oppoſitū. Et ꝙ diē Bur. plēs ſil fuiſſe ſūmos ſacerdotes non habeē ex lr̄a p cū allegata: ſꝫ potꝰ oppoſitū: nec valet qđ allegat ex euāgelio plēs fuiſſe ſūmos ſacerdotes: qꝛ ꝑut dictū eſt h ꝓceſſit ex auaricia romāoꝝ ⁊ iudeoꝝ ābitiōe q̄ emerūt ſūmū ſacerdotiū a romānis: ⁊ romani vt āplīꝰ recipent pluries ⁊ pluribus vēdiderūt: q̄ ꝯtus in çacharia nō putaē veriſilis.

¶ In ca. eo. vbi ꝯceptionis ꝟginis ponit exēplū ꝯceptio ſterilē nō viſq̄q̄ꝫ ſiſe vt inqt poſtil. Burg. āt diē ipm exemplū ſufficere ad ꝟginis iterrogationē: q̄ nō de facto: ſꝫ de mō fiēdi q̄ſiuit. h tñ nō videē verꝫ: qꝛ ꝟgo ꝑius de facto ⁊ de mō fuit ſufficiēter inſtructa qñ angelus dixit: Spūſſctūs ſuperueniet in te ⁊c. Exemplū igiē nō fuit poſitū ad docenduꝫ ꝟginē de aliq̄: nec ꝟgo ſumpſit exemplū illud ꝓ doctrina: ſꝫ ꝓ ſolatio: qꝛ alſ ſeq̄reē ꝙ ꝟgo viſitās heliſabet iuiſſet ad ꝓbandū exempli dati veritatē: qđ falſum eſt ⁊ ꝯ btm Ambro. ſup Lucā q̄ dicit virginem viſitaſſe nō quaſi incertā de nuncio: nec quaſi dubitantē de exemplo: ſꝫ quaſi letam ꝓ voto: religioſam ꝓ officio nec vt verbum angeli mulieris in atteſtatione ꝓbaret. C

¶ In eo. ca. vbi dr̄ de Johāne: Tu puer ꝓpheta altiſſi. ⁊c. Poſtillatoꝛ obijcit qꝛ Johannes dixit ſe nō eſſe ꝓphetā. i. ꝓcul ſantē ſicē antiq̄uus. qꝛ qđ dixit digito mōſtrauit. Uel aliē negauit ſe ꝓphetā tm̄: qꝛ fuit plus q̄ ꝓpheta. Burgē. autem aliter ſoluit dicens ꝙ negauit ſe illum ꝓphetam: de q̄ dr̄ Deute. xviij. qđ ad lr̄am de chriſto exponitur. Sꝫ videē ꝙ iuxta Burgeñ. ſolutionem nō ſatiſfeciſſet querentibus neq̄ queſtioni: qꝛ cum prius dixiſſet: Nō ſum ego chriſtus. de q̄ vt dicit Burgē. exponitur illud Deute. allegatum de h nō queſierūt amplius: ſꝫ cum audirent ꝙ nō eſſet chriſtus neq̄ helias: queſierūt quid ergo ſaltem ꝓpheta es tu: nō igitur queſierunt de ꝓpheta ꝓmiſſo in Deute. ꝑut Burg. vult.

F Actum eſt Ca. II a ¶ qbꝰ creſcebat iohānes. vel q̄bus maria in domū reuerſa ē poſt tres mēſes qbꝰ cū heliſabet manſit.

autē in diebus illis: a exijt edictū a ceſare auguſto vt b †deſcriberetur vniuerſus orbis. ¶ hec ꝓfeſſio. c Hec deſcriptio pma facta ē a pꝛe-d e ſide ſyrie cyrino. Et ibāt omnes f. a ¶ vt nullꝰ extra eccliaꝫ cēſum deo reddat. vt profiterentur ſinguli in ſuam ciuitatē. Aſcēdit aūt ⁊ ioſeph a g ¶ dominico.

Glo. ordi.

G F Actum eſt aūt ⁊c. Ca. II a ¶ Exijt edictū a ce. au. Be. Auguſtus. xv. ānis circa natiuitatē xp̄i in pace regnauit: vt etiā ad lr̄aꝫ cōpletū videaē illud ꝓpheticū: Cōflabūt gladios ſuos in vo. ⁊c. Pacatiſſimo āt tpe voluit xp̄s naſci: qꝛ pacē magnopē q̄ſiuit ⁊ amauit: qꝛ pacis amatores ſp iuuit. Uoluit etiā vt diſcipuli q̄s ad p̄dicādū miſſurus erat: quocūq̄ vellēt ſecure trāſire poſſent: ⁊ ab imminētiū ſeditionū feruoꝛe tremēda romani nois vmbꝛa ꝓtegerenē. Naſcituro dño deſcribiē mūdus: qꝛ ille apparebat ī carne q̄ electos ſuos aſcriberet in eternitate: in q̄ nomē auguſti vere implēē q̄ ſuos augere ſufficiēs: cēſoribus ſue ꝓfeſſiōis nō pecunie: ſꝫ fidei oblatiōe ſignare p̄cepit: qꝛ dū ꝓfeſſio ſecularis obtendiē: ſpūalis impleē. Abolito autem cenſu ſynagoge vetuſto: nouus cenſus ecclie paraē q̄ tormenta non exigit ſꝫ aufert: q̄ non vno nūmiſmate: ſꝫ vna ſignaē fide. Quietiſſimū ⁊ pacatiſſimum erat regnum: qꝛ vna deſcriptione totum mundū ꝯcluſit. Propterea cenſus datus eſt vt ſciret rex numeꝝ hominū ⁊ magnitudinē. Hic primū iudea facta eſt ſtipēdiaria romanis. b ¶ Uniuerſus orbis. Beda. Ambro. Multe gētes erāt q̄bus nō impabat auguſtus: ſꝫ his verbis regnum chriſti exprimiē: q̄ oībus erat impaturus: q̄s eñ poſſet totius orbis ꝓfeſſionem exigere: niſi qui totius orbis habeat imperium. c ¶ Prima. Be. Jam diuerſis tempibus plereq̄ partes terraꝝ legunē deſcripte: ſꝫ hec eſt prima carū que totum orbem ꝯcluſerunt: que ꝓfeſſio eſt mentiū: qꝛ nullus excludiē. Uel certe tunc primū cepit qñ cyrinus a ceſare in ſyriā miſſus eſt: cēſoꝛ patrimonioꝝ futurus. d ¶ Syrie. Syria in qua iudea eſt media: ⁊ q̄ſi vmbilicus eſt totius terre. Cenſus ergo primū in medio terre exigiē: vt inde poſtea vſq̄ ad fines terre exigereē ⁊ reddereē. e ¶ Cyrino. Ambro. Hiſtorico more ſcribens vt ſeriē tempis deſignet: nomē p̄ſidis tanq̄ ꝯſulis: ſigni gratia huic libro aſcribit. Nā ſi cōſules aſcribunē tabulis emptiōis: q̄ntomagis redēptori oim debuit tp̄s aſcribi. Habemus h omia que in ꝯtibus eſſe ſolent. Uocabulū ſummā pꝛītē gerētis diem/locum/cauſam: teſtes etiā q̄ adhiberi ſolent. Hos quoq̄ natiuitati ſue ⁊ generationi chriſtus adhibuit: qui ſignarent euangelium dicens: Uos eritis mihi teſtes in hierſm. ¶ Be. Sicut impante auguſto: ⁊ preſidēte cyrino: ibant ſinguli in ſuam ciuitatē vt ꝓfiterenē cenſum: ſic mō impante chriſto: p doctores ecclie p̄ſides ꝓfiteri debemus cenſum iuſticie. Subeamus iugum qđ leue eſt: veniamus ad requieꝫ animaꝝ q̄ eſt patria noſtra. Et ſicut ceſari ſoluebaē denarius q̄ decem nūmos habebat: q̄ etiam noīe ceſaris intitulabaē: ſic offeramus regi noſtro decalogum legis: in q̄ vultum noſtri regis. i. cognitionem voluntatē eius inueniemus. quem denariū quaſi ſacculo incluſum portamus in via: cum in occulta conſcie meditatione ſeruamus. Proferemus autem cum regem in decoꝛe ſuo contuebimur: vel etiam ꝓferimus cum ea que in tenebris diſcimus in lumine dicimus: ⁊ quod in aure audimus p̄dicamus in tectis.

Eſa. 2. b (margin, beside "Cōflabūt gladios") — Act. 1. a (margin, beside "Uos eritis mihi teſtes") — margin letters: B, D

Nico. de lyra

F Actū eſt aūt. De Ca. II ſcđo ortu p̄curſoris: h ꝯſr deſcribiē ortꝰ ſaluatoris. Et p̄io deſcribiē ſaluatoris ortꝰ. ſcđo debitus ritꝰ / ibi: Et poſtq̄ ꝯſūmati ſūt. tertio pueri ꝓfectꝰ / ibi: Puer āt creſcebat. Circa ortū ſaluatoris p̄mo deſcribiē tp̄s. ſcđo locus / ibi: Et ibant oēs. tertio virginis partus / ibi: Factum eſt autem. quarto angeloꝝ cantus / ibi: Et paſtores erāt. Circa primum dr̄: b ¶ Exijt edictū a ceſare auguſto. Hic oſtendiē tempus natiuitatis chriſti: qui natus ē anno. xlij. auguſti ceſaris q̄ nominatus fuerat auguſtus ab augendo: quia notabiliter auxit imperiū romanū: ⁊ ꝓpter hoc in diebus ſuis alijs gētibus imperio romano ſubiectis fuit in orbe pax vniuerſal. Jđ mandauit: c ¶ Ut deſcribereē vniuerſus orbis. Ut per h ſciretur qualiter terre diuerſe eſſent populate: ⁊ q̄ta tributa ſingule poſſent reddere: vt ſic tributis indebitis nō grauarenē: ⁊ ſcireē per quē modum ſingule terre ſub imperio romano melius regerenē. Ex h etiaꝫ patet ꝙ chriſtus natus fuit tempe maxime pacis: ſicut fuerat h annunciatū a ꝓphis: Pſ. lxxi. b. Orieē in diebus eiꝰ iuſticia ⁊ abūdantia pacis. Item Eſa. ij. b. Nō leuabit gens contra gentem gladium. Et. ix. b. Uocabitur nomen eius admirabilis conſiliarius: deus fortis: pater futuri ſeculi: princeps pacē. d ¶ Hec deſcriptio prima facta eſt. Dicitur autem prima q̄tum ad generales deſcriptiones orbis: qꝛ ante iſtam bene fuerunt alie deſcriptiones partiales ſicut patet. ij. Regū. xxiiij. ⁊ j. Paral. xxi. de numeratione populi ⁊ deſcriptione quā fecit ioab de mādato dauid. Dicitur etiam prima ſm alios q̄tum ad alias partes eiuſdem deſcriptionis: qꝛ ſyria eſt in medio terre habitabilis. ⁊ ideo ibi fuit inchoata iſta deſcriptio: vt inde denunciareē fieri in alijs prouincijs circulariter. e ¶ A preſide cyrino. Hunc eñ cyrinum ceſar auguſtus p̄fecerat ſyrie ad tp̄am regēdam. f ¶ Et ibant omnes vt ꝓfiterenē ſinguli in ciuitatem ſuam. Hic deſcribiē natiuitas ſaluatoris q̄tum ad locum: qꝛ iſta deſcriptio p̄cepta erat fieri in p̄ncipalibus ciuitatibus: ⁊ ibi conueniebant q̄ ibi habuerant originē: vt ſic deſcriptio fieret nō ſolum ſm numerum perſonarū: ſed etiam ſm determinationem genealogiarū: vt ſciretur numerus determinatus nobilium ⁊ ignobilium. ⁊ hoc eſt quod diciē: Et ibāt omnes vt ꝓfiterentur ſinguli in ciuitatem ſuam. ꝓfitebātur aūt dupl̄r ſe eſſe ſ̄biectos romāo impio. ſ. ſcđo: qꝛ eoꝝ noīa ſcribebanē de mādato imperatoris. ⁊ etiā facto: qꝛ ſoluebāt cēſuꝫ imperatori ꝓpter qđ in nūmiſmate cēſus erat imago īperatoris: vt hꝫ Mat. xxij. g ¶ Aſcēdit aūt ⁊ io. a gali. In q̄ manebat. ✠ In iudeam

aſo † vt cenſū ꝓfitereē vniuſus orbis terre (margin) — margin letter: D

Moraliter. a ¶ Factū eſt āt ⁊c. Sequiē: g ¶ Aſcēdit aūt ⁊ io. ⁊c. p mariā ecclia deſignaē. ⁊ p ioſeph ſponſum eiꝰ xp̄s ꝓpē qđ anulū hꝫ ſiē ſpōſus: ⁊ ſicut maria fecūdata fuit: nō tñ a ioſeph ſpōſo: ſꝫ a ſpūſancto: ſic ⁊ ecclia fecunditatē grē hꝫ a deo. Aſcendūt autem in bethleem ciuitatem ſuam. ſ. celeſtē. bethleē eñ domus panis interp̄taē: ⁊ in celeſti ciuitate panis viuus in ꝓpria ſpecie deguſtatur ⁊ ꝓfiteē omnium imperatori ſe ſeruire. Moraliē

a ¶ Nazareth. Bed. Quotidie dñs in nazareth cõcipit: in bethleē naſcit: cū aliq̄s flore verbi ſuſcepto ſe domū eterni panis operādo efficit. Quaſi in aluo virginali cõcipit in corde credentiū ꝑ fidē: generat ꝑ baptiſma. Quotidie dei genitrix eccl'ia ſuū cõmitata doctorē de tota mūdi in ciuitatē cõfeſſiõis ⁊ laudis aſcēdēs cēſū ſue deuotiõis regi eterno ꝑſoluit. Que quaſi alij deſpõſata: ſ3 ab alio fecundat: dū ꝓpoſito ſibi põtifici viſibiliter iūgit: ſ3 inuiſibili ſpūs virtute cumulat. Vñ ioſeph auctus interp̄tat: indicans ipo noīe ꝙ inſtantia loquētis magiſtri nihil valet niſi augmētū ſupni iuuaminis vt audiat acceperit. b ¶ Factū ē aūt. Alibi cõcipi: alibi naſci dñs voluit: vt inſidiantis herodis furorē facilius euaderet.

¶ Humilitas xp̄i cõmēdat: qꝛ nõ ſolū incarnari: ſ3 etiā illo tp̄e naſci voluit: q̄ mox nat' cēſui ceſaris ꝓpter nr̄am liberationē ſubderet. c ¶ Pānis cū inuol. Vilib' induit pānis: vt ſtolam īmortalitatis reciperem'. Man' ⁊ pedes ſtringunt: vt man' nr̄e ab bñ operādū ⁊ pedes in viā pacis dirigāt. Paruulus factus: vt nos ꝑfecti ſimus.

d ¶ Locus in diuer. Diuerſoriū eſt dom' inter duos muros duas ianuas habēs. Figurat ecclām inter paradiſum ⁊ mūdū. ¶ Bed. In diuerſorio: vt in via naſcit: q̄ ait: Ego ſum via qua ad patriā veritatis ⁊ vite veniam'.

e ¶ Et paſto. Be. Nato ſūmo paſtore: paſtores ab inſidijs noctis gētium greges more pecudū pri' viuētes vigilādo defendūt: ⁊ i aulā dei ꝯgregant. Quib' bñ vigilātib' angelus apparet: ⁊ eos claritas circūfulget: qꝛ illi ꝑ ceteris ſublimia videre merēt: q̄ fidelib' ſollicite p̄ſunt: ſup q̄s diuīa gratia largi' coruſcat. f ¶ Et ecce ange. Bed. Et cõcipiēdū: ⁊ cõceptū: ⁊ natū dñm celi ciues teſtāt: vt ⁊ mortales ſufficienē imbuant: ⁊ ſuū auctori ſeruitiū impēdāt. g ¶ Circūfulſit. Bed. i. ex oī pte illorū fulſit: radios ſui luminis aſpſit: qđ i tota veter' teſtamēti ſerie nõ inuenit. Cõſonat aūt q̄ ait: Nox p̄ceſſit dies autē appropī. Ergo abij. o. te. ⁊ in. ar. lu. h ¶ Hodie. Cū nox eſſet. non ait: hac nocte ſ3 hodie: qꝛ. ſ. gaudiū venerat nūciare. Vbi triſtia gerunt: noctis mētio ſolet fieri. vt Scādalū patiemini in me ¶ nocte iſta

[margin: alī marie — Diuerſoriū — Joh. 14. a — alī ꝑſepe — Ro. 13. d — a'ꝰ ānūcio — alī vobis]

a ¶ vbi cõcept' eſt xp̄s.
a galilea de ciuitate nāçareth i iu- a
a ¶ qui gerebat typū chriſti.
deam ciuitatem dāuid que vo-
¶ dom' panis: qꝛ ibi nat' ē q̄ ſuos reficit eterno pane. ¶ in p̄contū futuri.
catur bethleez: eo ꝙ eſſet de do- b
a ¶ vbi ꝓfiterēt iuſt' ⁊ virgo niſi vbi xp̄s naſcit. i. in pacato corde: ꝓpe eſt verbū in corde tuo ⁊ in ore tuo.
mo ⁊ familia dauid, vt ꝓfiterēt c
cum maria deſponſata ſibi vxo
b re p̄gnante. Factū eſt autē cum d
eſſent ibi, iplen ſūt dies † vt pare-
a ¶ nõ i domo parentū ſ3 in via naſcit: qꝛ ꝑ humanitatē quaſi in alieno naſcebat: nõ ſm poteſtatē ſed ſm naturā. b ¶ Bed. Nõ poſt quē alij: ſed ante quē nullus.
ret: et pēperit filiū ſuū primõge- e
c nitū: et pānis eū inuoluit ⁊ recli- f g
¶ ponit in p̄ſepio. i. corp' xp̄i ſup altare.
a ¶ B. vt ſctā aīalia carnis ſuē frumēto reficiat: q̄ panis ē āgeloꝝ. b ¶ Bed. Loco eget vt nos plures i celo habeam' mãſiões.
nauit eum in † preſepiō, quiā nõ b
c erat ei loc' in diuerſorio. Et pa- i
ſtores erāt in regione eadē vigi-
lātes ⁊ cuſtodiētes vigilias no-
a ¶ Ambro. Grex pplo: nox ſeculū: paſtores ſacerdotes: vel etiā angeli.
f ctis ſuper gregem ſuuz. Et ecce
angel' domini ſtetit iuxta illos: k
¶ vt nõ ſolū voce ſermonis: ſ3 etiā diuine lucis claritate oīs' veri luminis aſtruat.
g ⁊ claritas dei circūfulſit illos: ⁊ l
timuerūt timore magno. Et di- m
xit illis angelus: Nolite timere:
Ecce eñ † euāgelizo vobis gau- n
a ¶ Be. Fideliū de cūctis diuerſitatib' gētiū cõgregādo: eternū gaudiū nūciat.
dium magnum: quod erit õmni
h pplo: quia nat' ē nobis hodie o

Nico. de lyra

a ¶ In iudeā ciui. da. Iudeam hic accipit adiectiue: qꝛ bethleē eſt quedā ciuitas in regno iudee ⁊ vocat ciuitas dauid: qꝛ inde oriundus fuit: vt habet. i. Reg. xvi.
b ¶ Eo ꝙ eſſet de domo ⁊ familia da. vt p3 ꝑ genealogiā deſcriptā ca. ſe. et Mat. i. c ¶ Vt ꝓfiteret cu ma. ſibi ⁊c. ipſa eñ erat de eadē tribu cū ioſeph ⁊ ſucceſſerat in hereditate paterna: ideo iuit ad ꝓfitendū cū eo: licet eēt partui ꝓpinqua: hoc etiā diuina diſpēſatione factū eſt vt ſic chriſtus naſceret i bethleē ſicut erat p̄dictū Michee. v. a. Et tu bethleem ephrata paruulus es in milib' iuda: ex te mihi egredict q̄ ſit dñator in iſrl': ⁊ egreſſus ei' ab initio a dieb' eternitatis.
d ¶ Factū eſt autē cū aūt ⁊c. Hic cõſequenter deſcribit virginis part', cū dicit: e ¶ Et pepe. filiū ſuū pri. ⁊ dicit primogenit': nõ qꝛ poſt illū maria alios filios habuerit: vt dicit Heluid' hereticus: ſed qꝛ ante illū aliū nõ habuit. vnde ⁊ in lege fili' vnigenit' offerebat dñō ⁊ redimebat tanq̄ p̄mogenitus: qꝛ ab vno mēſe redimebat: vt habet Nu. iij. ⁊ tunc p̄mogenit' dicebat: dato ꝙ nullus ſequeret. f ¶ Et pannis cū iuol. ꝑ ſeipam. Ex hoc p3 falſitas q̄ ſcribit libro d̄ infantia ſaluatoris. ſ. ipam obſtetrices habuiſſe in partu q̄ non requirunt niſi ꝓpter afflictionē matris in partu q̄ nõ habuit locū in virgine: qꝛ peperit ſine dolore: immo cū maximo gaudio ⁊ delectatione: ⁊ iō ꝑ ſeipſam puerū natū recepit inuoluit ⁊ reclinauit. vt hic dicit: g ¶ Et recli. eū in p̄ſe. Ioſeph ei in illo itinere adduxerat ſecū aſinū ad portandū vxorē p̄gnantem: ⁊ bouē ad vēdēdū in bethleē vbi erat ꝯgregatio populi magna: vt de p̄cio ſolueret expenſas in via: ⁊ illis duob' animalib' fecit p̄ſepiū iuxta ſe: in q̄ beata v̄go reclinauit filium natū: ſm qđ fuerat p̄dictū Abacuk. iij. ſm trāſlationē Lxx. quā ſequit officiū eccl'iaſticū: Domine audiui auditū tuū ⁊ timui: ꝯſideraui opa tua ⁊ expaui in medio duum aīaliū. Fuit eñ ꝓphete admirationis pauor ꝙ in loco tam humili reclinaret ſaluator. vnđ ſubdit: h ¶ Quia nõ erat ei lo. in diuer. Eſt eñ diuerſoriū hoſpitalaria ad quā diuertūt venientes ab extra ad hoſpitandū: ciuitas aūt bethleē tunc erat plena populo q̄ venerat ad p̄dictā ꝓfeſſionē: ⁊ illi qui erāt potētiores occupauerāt loca maiora: ⁊ ideo licet ioſeph erat de nobili genere vt p̄dictū eſt: nõ tñ erat de diuitibus: ⁊ ideo ita paruū locū habuit ꝙ ſaluator natus in p̄ſepio reclinatus fuit: ad impletionē ꝓphetie p̄dicte: et ad dādū exemplū humilitatis ꝑfecte a qua ſaluator incepit a natiuitate: ⁊ eā cõtinuauit vſq3 ad mortē in q̄ humiliauit ſemetipſum factus obediens vſq3 ad mortē: mortē aūt crucis. ſm qđ dicitur Phil. ij. i ¶ Et paſtores. Hic ꝯſr̄ deſcribit angeloꝝ cantus exultātiū in natiuitate ſaluatoris: vbi primo deſcribit natiuitatis hui' denūciatio. ſecūdo angeloꝝ exultatio, ibi: Et ſubito facta eſt cum angelo. tertio paſtorū deuotio, ibi: Et factū eſt. ¶ Circa primū p̄mittit quibus facta eſt dicta denūciatio cū dicit: Et paſtores erāt in regione eadē vigi. Erāt eñ ſimplices ⁊ abſq3 cautelis malicie: ⁊ occupati in officio ſanctorum patriarcharum: qui dicunt fuiſſe paſtores Gen. xlvi. talibus autem ſolent fieri diuine illuminationes ⁊ conſolationes: ⁊ nõ hominibus in ſapiētia huius mundi: que ſtulticia eſt apud deum occupatis ſm quod dicit ſaluator Math. xi. d. Cõfitebor tibi pater domine celi ⁊ terre: quia abſcondiſti hec a ſapientibus ⁊ prudētibus et reuelaſti ea paruulis ideo ſubdit: k ¶ Et ecce angelus domini ſtetit iuxta illos. paratus ad reuelandū eis diuina. l ¶ Et claritas dei circūfulſit eos. nõ tm̄ exterius in corpore: ſed etiā interius in mēte. m ¶ Et timue. ex inſolita viſione: ſed angelus eos cõſolat, dicēs: Nolite timere, cui' cauſa ſbdit cū dicit: n ¶ Ecce eñ euāgelizo vobis gaudiū magnū ⁊c. non ſolum iudeorum ſed etiam gentiliū. o ¶ Quia natus eſt nobis ho. ſaluā. ⁊ dicit hodie: qꝛ q̄uis eſſet nox erat tñ pars diei naturalis: vel aliter ⁊ meli' vt videt: qꝛ nox illa ex claritate diuina p̄dicta fuit ita illuminata ac ſi eſſet dies clariſſima: ſm qđ fuerat p̄dictū Ps. cxxxviij. b. Et nox ſicut dies illuminabit.

[margin: Diuerſoriū — Moralit]

Quī eſt
e ¶ Et peperit filiū ſuū ⁊c. Eccleſia vero filium parit in qualibet bona perſona: qñ bonū prius conceptū pducit ad effectū: ⁊ pānis inuoluit qñ ab hūanis laudib' ꝓ abſcõdit: et in p̄ſepio reclinat: qñ ex ope bono nõ eleuat ſ3 ſe mag' humiliat. i ¶ Et paſto. erāt in re. ea. ⁊c. hi ſunt boni p̄lati ⁊ curati q̄ vigilāt ſup ꝓpriā vitā ne delinquāt: ⁊ cuſtodiūt vigilias noctis ſup gregē ſuū ne luporū infernaliū moſib' pereāt: et iuxta illos ſtat angelus ad eoꝝ cuſtodiā: ⁊ claritas dei circumfulget illos ad ſuā ⁊ ſubditoꝝ directionē ⁊ timēt timore filiali. ꝓpter qđ eis dicit: o ¶ Natus eſt nobis ho. ſal. q̄ de mentibus deū ſpūaliter naſci ꝑ gratie ſue i fluxū: Malach. iiij. a. Orietur vobis timētib' nomē meū ſol iuſticie.

Et ſubito

A nocte iſta. a ¶ Infantē pānis inuo. Be. Crebris infan
tia ſaluatoris ⁊ āgelorum teſtionyſ: ⁊ euāgeliſtarū ē inculcata: vt
mētib⁹ nr̄is alti⁹ īfigat q̄d ꝓ nobis ſit fact⁹: in q̄ hūilitas no-
1.Co.8.d ſtra: q2 cū eſſet diues paup ꝓ nobis fact⁹ ē: vt inopia ſua nos di
taret. b ¶ Multitudo militie ce. ⁊c. Ambro. Bn̄ angelorum
noiat̄ exercit⁹ q̄ ſeq̄bant̄ militie ducē:
qui ꝯ malignos ſpūs ad tutelā nr̄am
angelorum ordiat exercit⁹. ¶ Be. Uno
euāgeliçāte mltitudo cōſonā in laudē
ꝓrūpit: vt ⁊ officiū ſuū deo īpendat ⁊
nos īſtruat: vt q̄tiēs ſacrā eruditionē
ex fratr̄ ore audimus: deo laudes cor-
de: ore ope reddamus. Quia vo deus
⁊ hō naſcit̄: hoībus pax cū ipſis āgelis
deo canit̄ glīa: q̄ ab āgelis ꝓ nr̄a redē
ptiōe glīficat̄. c ¶ Et in terra pax.
Qn̄ peccādo eram⁹ a deo extranei: ex-
traneos nos āgeli deputabāt. Sz q2
cognouimus regē nr̄m: recognouerūt
nos āgeli ciues ſuos. Et timet angel⁹
adorari ab hūana natura quā in ſuo re
ge ꝯſiderat. d ¶ Hoibus bo. vo.
Be. Qui ſuſcipiūt natū xp̄m: nō his q̄
audita ei⁹ natiuitate ſunt turbati ⁊ eū
Eſa.48.d ꝑſecuti. Nō eſt pax impijs: dicit dn̄s.
e ¶ Paſtores loq̄bant̄. Ambro.
Nō ſit vil̄ ꝑſona paſtorum: q2 q̄ vilior ad
prudentiā: eo p̄cioſior ad fidem. A pa
ſtorib⁹ fidē maria colligit. a paſtoribus
pp̄ls ad dei reuerentiā ꝯgregat̄. mira
ti ſunt eīm de his q̄ dicebant̄ a paſtori
Moraliter bus ad illos. f ¶ Trāſeam⁹. Mo-
ralit̄. Sic nos abiectis carnalib⁹ ꝯcu-
piſcētijs: cogitatiōe ⁊ deſiderio mētis
in ſupnā domū viui panis debemus
trāſire: illū amādo q̄ ꝓ nobis caro fa-
ctus eſt: vt ad ei⁹ viſionē ꝑueniamus.
g ¶ Et venerūt feſti. Be. Nō cum
B deſidia xp̄i q̄rēda ē p̄ñtia: ideo paſtores
ſine mora inueniūt: q2 nō ficta fide cur
rūt videre q̄ audierāt. Horum exēplū pa
ſtores eccl̄ie imo cuncti fideles imitari
debēt vt fide ⁊ v̄tute ꝑficiāt: ⁊ celeſti
oraculo erecti/p̄cedentiū patrū vitā in
q̄ panis vite ſp ⁊ ſeruat̄ ⁊ reficit: qua-
ſi bethleē portas ꝯtēplādo ſubeāt. Ibi
catholice eccl̄ie pulchritudinē q̄ſi ma-
riam: ⁊ doctorum cetum quaſi ioſeph: ⁊ humilem mediatoris
aduentum ſcripture paginis inſertum q̄ſi in p̄ſepio inueniēt.
¶ Uidētes

¶ homo ⁊ deus.
ſaluator: q̄ eſt chriſtus dominus a
a ¶ in bethleē: vbi dauid nat⁹. b ¶ ſignū
ſalut' fidelib⁹ hūilitas ſaluatoris q̄ ē oppoſi
ta ſupbie. p quā mors in mundū intrauit.
in ciuitate dauid. Et hōc vobis b
a ſignū: Inuenietis infantē pan- c
nis inuolutū et poſitum in p̄ſe
pio. †Et ſubito facta ē cū angelo d
¶ ne parua virtus āgeli videat̄ auctoritas.
¶ que chriſtum ducem ſequitur.
b mltitudo militię celeſtis/laudā- f
tium deū et dicentiū: Gloria in g
a ¶ Pax mltis diligētibus legē tuā ⁊ nō eſt
nō eſt illis ſcandalum.
g altiſſimis deo: ⁊ in terra pax ho- h
minib⁹ bonę volūtatis. Et factū i
eſt vt diſceſſerūt ab eis angeli in
¶ Credētes verbis angeli paſtores dāt te-
ſtimonium vero agno.
e cęlū: paſtores loquebant̄ ad in- †
f uicē: Trāſeamus vſq3 bethleē: k
¶ nō aſpiciant⁹ retro: nec ad dextram vel
ſiniſtrā: niſi ſolū xp̄m. ¶ Be. Qđ in p̄nci
pio apd̄ p̄rē factū ē caro: ⁊ ſic oñſuz ē nob̄
qđ in deitate nō poterat videri. ¶ Ambro.
Cū caro dñi videt̄ v̄bū videt̄ qđ eſt filius.
et videamus hoc verbum quod †
¶ caro. ¶ qđ dn̄s p̄r ⁊ fili⁹ ⁊ ſp̄s ſcs̄ fe-
cit. i. īcarnari ꝯſtituit: ⁊ ſic factum oſtendit.
factū eſt: quod fecit dominus et l
g oſtendit nobis. Et venerūt feſti- m
¶ miſtros natiuitatis.
nantes/et inuenerunt mariam et n

Nico.de lyra

✠ a ¶ Qui ē xp̄s dn̄s. Chriſt⁹ grece idē ē q̄ vnct⁹ latine.
Antiq̄t aūt in veteri lege vngebāt̄ tm̄ reges ⁊ pōtifices. Chri
ſtus aūt rex ē ⁊ pōtifex. ⁊ iō bn̄ dr̄ xp̄s. i. vnct⁹ nō vnctiōe hūa-
na ſz diuīa: q2 in hūanitate ꝓ nob̄ aſſūpta fuit vnct⁹ a deo pa
tre: imo a tota trinitate plenitudie grē: ſm q̄ dit̄ Ps̄. xliiij. b
Unxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo letitie p̄ ꝯſortib⁹ tuis. ꝓpt qđ dr̄ Jo-
hā. iij. q̄ dat⁹ ē ei ſpūs nō ad mēſurā. ſ. aliorum hoim: ſz ſm oēm
plenitudinē nō ſolū ſufficiētie: ſz etiā redūdātie i oēs alios q̄
tū ad ſufficiētiā: ſm qđ dr̄: Joh. i. b. Et de plenitudine ei⁹ oēs
nos accepim⁹. b ¶ Et h̄ vobis ſig. ⁊c. p h̄ eīm q̄ angel⁹ de
dit eis ſignū magne hūilitatis ⁊ paupertatis ſignificatū fuit paſto
rib⁹ q̄ nō venerat ad regnādū tp̄alit̄: vt ſcribe iudeorum crede-
bāt xp̄m venturum. Pōt aūt alit̄ dici q̄ illud fuit ꝓpriū ſignū ſalua
toris nati. Ad cui⁹ itellectū ꝯſiderādū q̄ illa q̄ fuerūt in vete-
ri teſtamēto fuerūt figure noui: vt dr̄. i. Cor. x. In veteri aūtē
teſtamēto duo ſaluatores iudeorum: impfecti tn̄ p̄ceſſerāt tāq̄ fi
gure ſaluatoris pfecti ieſu xp̄i. Prim⁹ fuit moyſes q̄ liberauit
eos de ſ̄uitute egyptiaca: vt h̄r̄ Exo. xiiij. c. Scd̄s fuit cyr⁹ q̄ li
berauit eos de captiuitate babylonica: vt h̄r̄. i. Eſdre. i. ⁊ vter
q3 de nouo nat⁹ fuit inuētus in magna paupertate: ſic p3 d̄ moy
ſe Exo. ij. quē inuenit filia pharaonis poſitū in flumie in fiſcel-
la iūcea. Sil̄r de cyro dr̄ in eccl̄iaſtica hiſtoria ſup Danielē q̄
aſtyages rex medorum ⁊ pſarum vidit in ſomnis vitē naſcētē d̄ vte
ro filie ſue totā aſiā occupātē: ⁊ a ꝯiectorib⁹ fuit ſibi r̄nſum q̄
viſio iſta ſignificabat ex ea puerum naſciturū q̄ occuparet regnum
medorum ⁊ pſarum: ꝓpt qđ timēs ne ip̄e vel fili⁹ ſu⁹ p h̄ regno pri-
uaret̄: dedit filiā ſuā militi pauperi: ⁊ cū h̄ etiā cū filia ſua fa-
cta fuiſſet

C cta fuiſſet p̄gnās fecit tp̄s partus ſui explorari ⁊ puerum natū ſibi
apportari: quē tradidit cuidā militi vt ſecreto īterficeret̄: q̄ com
patiēs puero ip̄m nō interfecit: ſz in q̄dā nemore puerum fortune
dimiſit: ad quē q̄dā canicula paſtoris regl̄ q̄ erat iuxta nem⁹ fre
quēter veniebat ⁊ ip̄m lactabat: ⁊ paſtor p̄dict⁹ volēs ſcire vbi
canicula declinabat: inuenit puerum ita in
paupertate iacētē: quē accepit ⁊ tradidit
vxori ſue nutriēdū. ⁊ poſtea fact⁹ eſt rex
pſarum atq3 medorum ad liberationē iudeo-
rū. Cū igit̄ figura ⁊ figuratū debeant
hr̄e corrn̄dentiā: ⁊ p̄dicti duo q̄ fuerūt
figure xp̄i in maxia paupertate inuēti fue
rūt in ſua natiuitate. ſignū ꝯueniēs et
corrn̄dēs figure dedit āgelus paſtorib⁹
de xp̄i nati inuētiōe. d. c ¶ Inuenie-
tis infantē pānis inuo. ⁊ poſitum
in p̄ſepio. Et credēdū ē q̄ paſtores h̄ †De eo.dis
intellexerūt illuminati a deo. d ¶ Et 1.c.nocte et
ſubito facta ē. Hic ꝯſr̄ ponit̄ āgelo c.de hym-
rū exultatio/cū dr̄: Et ſubito facta ē nis et.c.hi
cū āgelo: q̄ tanq̄ p̄ncipal' int̄ alios nū duo
ciauerat xp̄i natiuitatē. e ¶ Multitu
do militie celeſtis. i. angelorum q̄ noie
militie deſignant̄: q2 ꝓ ſalute hoim cū
demonib⁹ p̄liant̄: ſm qđ dr̄ Apoc. xij. b
Michael ⁊ āgeli ei⁹ p̄liabant̄ cū draco
ne ⁊c. f ¶ Laudātiū deū. de xp̄i na
tiuitate: eo q̄ p ip̄m ſciebant deduci ho
mines ad ſalutē quā deſiderant: ⁊ rui-
nā angelorum p h̄ reparandā. g ¶ Et di-
centiū: Glīa in altiſſimis deo. q2
licz ei⁹ glīa vbiq3 relucea: maxie tn̄ in ce-
lo empyreo vbi ē āgelorum ⁊ btōrum habita
tio. h ¶ Et in terra pax hominibus
bone volūtatis. i. hoibus bonis. p
bonitatē eīm volūtatis dr̄ hō ſimplr̄ bo D
nus magis q̄ p bonitatē aliarum potētia-
rum aie: q2 volūtas mouet alias poten
tias ad actus ſuos: ⁊ ideo bonitas eius
vel malicia in oēs alias potētias redū-
dat: ſicut influētia cauſe mouētis in mo
tis ab ip̄a. malis aūt hoibus nō ē pax:
ſm qđ dr̄ Eſa. xlviij. d. Nō eſt pax im-
pijs dicit dn̄s: Ex hoc etiā verbo ange-
li patet q̄ iſta pax que principaliter p ꝓ
phetas predicta fuit futura in aduentu
chriſti. erat pax interior bone volūtatis:
q2 ſm qđ dr̄ Prouer. xij. c. Nō ꝯtriſtabit iuſtū q̄cq̄d ei accide-
rit. pax aūt tp̄alis que fuit in aduētu chriſti pacatis oībus gēti-
bus ſub imperio romano fuit figura huius pacis principalit̄ in-
tente. i ¶ Et factū eſt. Hic ꝯſr̄ deſcribit̄ paſtorum deuotio: q2
ſtatim poſt viſionē iſtā dimiſſo grege iuerūt ad videndū puerū
natū. dicentes: k ¶ Trāſeamus vſq3 bethleē: ⁊ videa-
mus hoc verbū. i. puerum natū p verba angeli nobis ſignifica
tū. l ¶ Qđ fecit dn̄s. Hoc nō eſt de textu. greci eīm ⁊ antiq̄
nō hn̄t textū: ſz tm̄: qđ dn̄s oſtdit nobis. m ¶ Et venerūt fe.
ex deſiderio vidēdi xp̄m p̄ncipalit̄ ⁊ ſcdario vt citi⁹ redirent ad
gregē quē ſine cuſtodia dimiſerāt. n ¶ Et inue. ⁊c. ſic angel⁹
✠ eis dixerat.

✠ d ¶ Et ſubito facta eſt cum angelo multitudo ⁊c. Moraliter
Beda. Uno angelo euangeliçante natum in carne deum: mox
multitudo militie celeſtis in laudē ꝓrumpit creatoris: vt ⁊ xp̄o
deuotionem impendant: ⁊ ſuo nos inſtruant exemplo quotiēs
aliquis fratrum ſacre eruditionis verbum inſonuerit. vel tp̄i q̄
pietatis ſunt ad mentem reduxerimus: deo ſtatim laudes/cor-
de/ore/⁊ ope reddamus. † ¶ Paſtores loquebant̄ ad in
uicem. Nam de reuelationibus angelicis loqui debent paſto
res eccl̄ie: que ꝯtinent̄ in ſacra ſcriptura. ꝓpter quod ſb̄ditur:
k ¶ Tranſeamus vſq3 bethleem. Que domus panis in-
terpretat̄: ideo per eam ſacra ſcriptura ſignificatur. nam in ea
dei verba que ſunt panes vite continentur: ⁊ ſic in bethleem
tranſire eſt ſacram ſcripturam diligenter ſtudere. † ¶ Et vi-
deamus hoc verbum qđ factū eſt ⁊c. Nam in ea videt̄
verbum caro factum. m ¶ Et venerunt feſtinantes. i. cum
deſiderio ſtudendi. n ¶ Et inuenerunt mariā ⁊ ioſeph.
Per mariam que interpretat̄ amarum mare: ſignificat̄ amari
tudo pnie: ⁊ per ioſeph qui interpretat̄ accreſcens: ſignificatur
augmētū v̄tutis ⁊ grē. ⁊ ad hec duo īducit ſtudiū ſacre ſcp̄ture.

 ✠ Et infantē po-

G a ¶ Uidētes aūt. Uiſio dei cognitio dei eſt: ⁊ hec eſt ſola
E vita hoim vt cognoſcāt verū patrē: ⁊ quē miſit ieſum xp̄m eē
Joh. 7. a vnū deū. b ¶ Mirati ſūt. Mirant̄ ⁊ d̄ myſterio incarna
tionis: ⁊ de tāta paſtoꝝ atteſtatione: q̄ fingere audita neſci
rent: ſz ſimplici facūdia vera ꝑdicarēt. Sic dn̄s nō retores: ſz
piſcatores ad euāgelizandū deſtinauit.
Sic ⁊ in veteri teſtamēto ſue diſpēſati
onis nūcios paſtores ordinauit. Ideo
Alr ꝑſepe nō eſt paruipendēda paſtoꝝ atteſtatio.
c ¶ Maria aūt. Amb. Maria n̄ mi
n⁹ ore pudica q̄ corpe ſecreta q̄ noue
rat nulli diuulgat: ſz tacito corde ſeru
tās cōgruū tp̄s q̄ hec de⁹ vulgari velit
reuerēt̄ expectat: cōferēs ea q̄ viderat
circa ſe acta: ⁊ q̄ legerat i ſcriptur̄ agē
S. 1. c da. Ei dictū erat ab angelo: Ecce ↄcipi
Eſa. 7. c es in vtero: ⁊ pa. fi. Predixit Eſa. Ecce
virgo cōcipiet ⁊ pa. fi. Uidebat ſe de
ſtirpe dauid ortā in nazareth de ſpūſan
cto ↄcepiſſe: in bethleē peperiſſe. Quo
rū oīum teſtimonia in diuerſis ꝑphetis
legerat. Cōpat q̄ verba ꝑphetaꝝ facti
⁊ in oībus habet argumenta fidei. Si
maria a paſtorib⁹ diſcit: debem⁹ a ſacer
dotib⁹ diſcere. Si maria ante apl̄i ꝑce
ptū tacet: debem⁹ poſt apl̄i ꝑceptū ma
gis doceri q̄ docere. d ¶ Et reuerſi.
Bed. Sic ſpūales paſtores mō dormi
entib⁹ aliis cōtēplādo celeſtia iubuebū
ſlo nō hz tur: mō caſtra fideliū luſtrāt: ⁊ ꝑbitati
† puer exēpla querēdo circūeūt: mō ad publi
cū paſtoralis officii redeūt docēdo: vt
qd̄ in priuato guſtauerūt: aliis ꝑdican
do eructēt. e ¶ Sicut dictū. Bc. Et
in h̄ glificāt: q̄ nō aliter inuenīūt q̄ di
ctū erat: vel ſicut dictū ē ad illos ab an
F gelis: referūt laudes ⁊ gloriā deo: non
q̄ angeli imperaſſent laudare: ſed ipſi
laudando offerebāt formā deuotiōis ſue dū dicūt: Gl̄a in al
Circūciſio tiſſimis deo: ⁊ i terra pax hoībus bone volūtat̄. f ¶ Ut cir
ab abraaz cūcideret̄. Bed. Ritus circūciſiōis ab abraā ſūpſit exordiū:
ſumpſit ex qn̄ ⁊ noīs amplificationē accepit: ad quā imitationē nomē im
ordiū ponebat̄ pueris in die coꝝ circūciſiōis: ſic etiā factū eſt ipſi ie
ſu. Octaua die circūcidit̄ ieſus: q: vtraq̄ noſtra innouatio et
in p̄nti ſpūs ꝑ baptiſmū: ⁊ in futuro carnis: ⁊ in ſua reſurre
ctione ē ꝑfigurata. ⁊ i nr̄a qn̄q̄ eſt ꝑficiēda. Chriſtus aūt die
octaua ſurrexit: ⁊ poſt ſex ſeculi hui⁹ etates: ⁊ ſeptimā ſabbati
q̄ nūc interim i alia vita gerit̄ quaſi octauo tp̄e reſurgemus:
J. 20. f tunc veriſſime ab omni corruptione circūciſi: vbi verū ꝑpuciū
auferet̄: q: ibi neq̄ nubent neq̄ nubent̄. ¶ Grego. Qui in
ſiſtudine carnis peccati venerat: remediū q̄ caro pcti mūdari
Nota ↄſueuerat nō reſpuit: ſicut baptiſma noue grē: nō neceſſitat̄:
ſed exēpli cā ſubiit. Et nota q̄ idē auxiliū curatiōis in lege cir
cūciſio ꝑſtitit: qd̄ nūc baptiſma ↄfert tp̄e grē: niſi q̄ introitus
i regnū nōdū patebat. Significat aūt hec circūciſio carnalis
illā circūciſionē in die iudicii: cū oībus aīe ⁊ carnis corruptio
nibus exuti: ad faciē creatoris videndā ingrediemur. Signi
ficat etiā p̄ſentē circūciſionē. i. ablutionē vitioꝝ ꝑ baptiſmū.
Significabat etiā illū d̄ abraā naſcituꝝ q̄ ⁊ in p̄ſenti ꝑ bapti
ſmū: ⁊ i futuro ꝑ reſurrectionē ab omni ſorde ſuos purgaret.
erat etiā in abraā ſignaculū iuſticie. ¶ Bed. Sicut a xp̄o chri
ſtiani: ſic ⁊ in vtraq̄ noſtra circūciſione a ieſu. i. a ſaluatore ſal
uati vocamur. Qd̄ nomē nō ſolū anteq̄ ↄcipiamur i vtero ec
cleſie ꝑ fidē: ſz etiā an̄ tp̄a ſecularia a deo nob̄ vocatū eſt.

¶ hominē natū. ¶ in carne.
ioſeph: ⁊ īfantem poſitū † in ꝑſe †
a ¶ carnē. ¶ recto ordine ꝑ cognitionē na tiuitatis venerūt ad cognitionē verbi.
a pio. Uidētes autē cognouerūt a
a ¶ quod erat in principio.
de verbo quod dictū erat illis
de puero hoc: ⁊ oēs q̄ audierūt b
b mirati ſūt: ⁊ de his q̄ dicta erāt c
c a paſtorib⁹ ad ipos. Maria aūt d
cōſeruabat omnia verba hec cō
d ferēs i corde ſuo. Et reuerſi ſūt e
paſtores glorificantes ⁊ laudā f
tes deū in omnibus que audie
¶ ab angelis. ¶ in bethleem.
e rant ⁊ viderant: ſicut dictum eſt
ad illos. Et poſtq̄ cōſummati g
f ſunt dies octo vt circūcideretur
† puer: vocatum eſt nomen ei⁹ ie b
a ¶ nō decuit tā glorioſum nomē primum ab hoīb⁹ appellari ſz excellentiori natura: ne hō videat̄ machinator hui⁹ noīs.
ſus. Quod vocatū eſt ab ange
lo priuſq̄ in vtero cōciperetur.

Nico. de lyra

¶ Tulerunt
* eis dixerat. a ¶ Uidētes aūt ⁊c. q: nō ſolū fuerūt illu
minati exterius ſz etiā interi⁹ de cognitiōe verbi incarnati vt
ꝑdictū eſt. b ¶ Et oēs q̄ au. mira. ſūt. ⁊ materia admira
tionis ſubdit̄ cū d̄r: c ¶ Et de his. ⁊ accipit̄ hic ⁊ ꝓ. i. de
his q̄ dicta erāt a paſtorib⁹ ad ipos: ſicut ſuperi⁹ ē expoſitum.
d ¶ Maria aūt cōſer. ⁊c. q: prudēter attēdebat quō ꝓphe
tie implebant̄ in puero nato: ⁊ iſta collatio erat ei valde dele
ctabilis ⁊ toti eccleſie valde vtilis: q: ſm qd̄ dicit Hiero. i ſer
mone de aſſumptione beate virginis. Ipſa poſt aſcenſionem
filii ſui remāſit ad tempus in terris cū apoſtolis vt eos pleni
us inſtrueret de verbo incarnato: d̄ quo erat plenius edocta
ꝑ ſpiritūſanctū: ⁊ omnia familiarius viderat ⁊ tractauerat: ꝓ
pter quod
pter quod melius exprimere poterat: ſm quod dicit Hiero G
nymus: Qd̄ melius nouim⁹ melius ⁊ ꝓferimus. e ¶ Et re
uerſi ſunt paſtores. redeūdo ad gregē ſuū. f ¶ Glorifi
cantes ⁊ lau. deū. de beneficio toti mūdo collato generalit̄
⁊ eis oſtenſo ſpecialiter / ideo ſubdit̄: In omnib⁹ q̄ audierāt
⁊ viderāt. g ¶ Et poſtq̄. Hic poni
tur debitus rit⁹ circa puerū natū: quia
ſm ritū veteris legis debebat circūci
di ⁊ in tēplo offerri: ⁊ iō primo agit̄ d̄
ei⁹ circūciſione. ſcdo de oblatiōe / ibi:
Et poſtq̄ impleti ſunt dies: Circa pri
mū d̄r. Et poſtq̄ ↄſūmati ſūt ⁊c.
hoc erat tēpus determinatū circūciſio
ni. put habet̄ Gen. xvii. b. Uoluit au
tē xp̄s circūcidi quis nō eſſet legi ſub
iectus. Primo vt oſtēderet in ſe veri
tatē carnis humane: ↄtra Manicheū
Error ma q̄ dixit ipm̄ deū habuiſſe corpus fanta
nichei ſticū: ⁊ cōtra Ualentinū dicentē xp̄m
Error vale corp⁹ de celo attuliſſe. Scdo vt appro
tini baret circūciſionē quā de⁹ olim inſtitu
erat. Tertio vt oſtēderet ſe eē de gene
re abrae: q̄ circūciſiōis mādatū accepit
Gen. xvii. b. Et facta eſt repromiſſio d̄
xp̄o. Quarto vt iudeis excuſationem
tolleret de nō recipiēdo eū ſi eſſet incir
cūciſus. Quinto vt obedientie virtu
tē nobis ſuo cōmēdaret exemplo: ꝑce
ptū legis obſeruās: cui tn̄ nō erat ſub
iectus. Sexto vt qui in ſimilitudinem
carnis pcti venerat: remediū quo caro
pcti ↄſueuerat mundari nō renueret.
Septimo vt leg̃ on⁹ in ſe ſuſtinēs ali
os a leg̃ onere liberaret: ſm illd̄ Gal.
iiii. a. Miſit de⁹ filiū ſuū factū ſub le
ge vt eos q̄ ſub lege erāt redimeret.
b ¶ Uocatū ē no. ei⁹ ie. nō dicit im
poſitū: q: a deo fuit impoſitum hoc no H
men: ſz ꝑ angelū denūciatū marie ⁊ ioſeph ⁊ ꝑ ipſos aliis di
uulgatū. Et q: aliquis infidelis potiſſime iude⁹: q̄ h̄ nomē nō
fuiſſet cōuenientē impoſitū poſſet arguere. Tū q: Eſa. lxii. a. di
cit: Uocabit̄ tibi nomē nouū qd̄ os dn̄i noiauit. Hoc aūt no
mē ieſus nō erat nouū tūc: q: an̄ alii fuerant noiati hoc noie:
vt patz de ieſu filio ioſedech: ⁊ de ieſu naue: ⁊ in genealogia
xp̄i q̄ deſcribit̄ ca. ſe. vbi idē habet̄. Itē q: Eſa. vii. c. d̄r. Uo
cabit̄ nomē ei⁹ emanuel. ⁊. viii. a. d̄r: Uoca nomē ei⁹: accele
ra: ſpolia detrahe ⁊c. ⁊. ix. b. Uocabit̄ nomen ei⁹ admirabilis:
cōſiliari⁹: de⁹ fortis ⁊c. q̄ noīa ſunt alia a noīe ieſu: ⁊ ſimilia
poſſunt induci de aliis locis ſcripture. iō dicēdū q̄ hoc nomē
fuit ꝓprie impoſitū ei. Nomina eñ ſi bene imponant̄ impo
ni debent a ꝓprietatibus rerū: ⁊ hoc patet de nominib⁹ ge
Phus nerū ⁊ ſpecierū: de quib⁹ dicit̄. iiii. Metaph. Rō quā ſigni
ficat nomē eſt diffinitio q̄ deſignat ꝓpriā rei naturā. Nomia
aūt ſinguloꝝ hoīm ſi bene imponāt̄ imponi debēt ab aliqua
ꝓprietate ei⁹ cui iponit̄ nomē aliqn̄ a tp̄e: ſicut noīa aliquoꝝ
ſctōꝝ iponūt̄ pueris nat̄ i feſtis coꝝ vel a cognatione: ſicut
cū filio iponit̄ nomē prīs vel alicui⁹ de cognatiōe ei⁹. Aliqn̄
ab euētu: ſicut moyſes vocauit filios ſuos: vt h̄r Exo. ii. Ali
qn̄ aūt ex aliq̄ qualitate ei⁹ cui nomē iponit̄. ſic Gen. xxv. b.
Primogenit⁹ iſaac vocat⁹ ē Eſau qd̄ interꝑtat̄ rube⁹ vel ru
fus: q: d̄ vtero mr̄is exiuit rufus ⁊ tot⁹ i morē pellis hiſpid⁹.
Aliqn̄ ex aliq̄ dono dei gratuito: ſic Mat. xvi. c. dictū ē Pe
tro: Tu es petr⁹ ⁊ ſup hāc pe. ⁊c. ⁊ Joh. i. f. Tu vocaberis ce
* phas: igit̄
* † ¶ Et infantē poſitū in ꝑſepio. quod eſt maximum Moraliter
mirabile. cum dicat Hiere. xxiii. c. Celum ⁊ terram ego im
pleo. b ¶ Et oēs qui audierūt ⁊c. Paſtores eñ eccleſie
⁊ doctores debent aliis cōmunicare que didicerunt ab ange
lis: id eſt per ſtudium ſacre ſcripture per ſanctos angelos re
uelate. e ¶ Et reuerſi ſunt paſtores ⁊c. nam doctores
eccleſie poſt aliorum doctrinam debent ad conſiderandū ꝓ
priā cōſcientiā reuerti ⁊ laudare bonitatē dei. g ¶ Et poſt
q̄ cōſūmati ⁊c. puer. Cui debem⁹ ↄformari nō circūciſiōe
carnis ſz mētis. Ro. ii. d. Nō q̄ in manifeſto iude⁹ eſt: neq̄ q̄
in manifeſto i carne ē circūciſio: ſz q̄ in abſcōdito iude⁹ eſt et
circūſio cordis in ſpū nō lr̄a: cui⁹ laus nō ex hoīb⁹ ſz ex deo eſt
b ¶ Uocatū ē no. ei⁹ ieſus. i. ſaluus: q: fecit ſalutē i medio
terre. iō dicit Berñ de h̄ noie: qd̄ ē mel i ore: melos i aure: iu
* bilus in corde.

A a ¶ Tulerũt illũ. Paruuli q̃ d toto regno iudeoꝝ ad tẽplũ portabãt: ſi erãt de tribu leui: in miniſteriũ dom9 ꝑpetuo deti nebant. Si de alia tribu ꝑcio dato a parẽtib9 ꝑmogeniti re dimebant ad ꝓpria referẽdi. b ¶ Sicut ſcriptũ ẽ. Beda.

Leui. 12. a Scriptũ eſt i lege: Mulier q̃ ſuſcepto ſemine pe. maſ. ꝛc. Ad diſtinctionẽ illi9 q̃ virgo peperit. Non q̃ fili9: nõ mat hoſtus indigebat purga ri: ſʒ vt nos ſolueremur a timore legis. Decretũ aũt erat pueꝝ poſt triceſimuʒ tertiũ circũciſiõis diẽ ad tẽplũ deferri: ꝛ ꝓ eo hoſtiã dari: primogenitum ſctm̃ dño fieri. Per qđ ſignificat nullũ niſi circũciſis vitiis dignũ eẽ cõſpectu dñi: nullũ niſi mortalitat nexib9 abſolutũ: ſupne ciuitatis gaudia ſubiturũ. Vera eñ circũciſiõe purgat9: tẽplũ hierlm cũ mũerib9 ingredit q̃ glia reſurrectiõis ab oi labe excoct9: cũ bonoꝝ opeꝝ fru ctib9 ſupne btitudinis gaudia ſubit.

c ¶ Omne maſcu. Bed. Oẽ tã ho minis q̃ pecoris qđ deo ſctificari: ꝛ ſa cerdotis eſſe iubebat: vt ſacerdos prio genitũ hoĩs redimi faceret: ſic ꝛ oẽ ani mal imũdũ: q̃ ꝑmogẽita illũ ſignificãt q̃ vnigenit9 dei dignat9 ẽ fieri ꝑmoge nit9 oĩs creature: q̃ vere ẽ ſctũs dño: qꝛ ſine pctõ. qui ad generãdos ſibi pplos ſecretũ genitale ſctẽ eccleſie ſibi aperu

Moraliter it. ¶ Vel moralit. Primogenita ſigni ficãt bona initia nr̃e actionis. q̃ quaſi corde gerim9: q̃ dei gr̃e deputare debe m9. Male geſta redimere fructib9 peni tẽtie iubemur. d ¶ Par turtu. Be. Hec oblatio paupeꝝ erat q̃ nõ ſuffice rẽt offerre agnũ vt ꝑ oĩa humilitas dñi

Moralit pateat. ¶ Moraliter. Siue qs fortis opa q̃ maſculi noĩe: ſiue infirma q̃ femine ſignificant: crea uerit vt hec dño legitime cõſecrent: neceſſe eſt vt lachrymas

B cõpũctionis offerat: q̃ ꝑ gemitũ illarũ auiũ ſignificant: qꝛ la chrymis etiã in bonis indigem9: qꝛ quo fine cõſũmandi ſum9 neſcim9. Qui nõ inuenit agnũ. i. diuitias innocue vite ad la chrymas recurrat. Sunt aũt duo genera cõpũctionis: dũ vel maloꝝ recolẽtes ſupplicia timem9. Vel dũ deſiderio celeſtiũ ardentes de dilatione gemim9. Vñ duo pulli offerri iubent. vn9 in holocauſtũ: qñ amore celeſtiũ inflãmamur. alter ꝓ pec cato: dũ de malis ꝑpetratis gemim9. ¶ Bed. Ambro. Colũ ba q̃ in grege cõuerſat actiuã. turtur ſoliuagus cõtẽplatiuam vitã ſignificat q̃ paucoꝝ. Et qꝛ vtraqꝫ hoſtia accepta ẽ deo: cõ

Mat. 6. a ſulte vtraqꝫ auis oblata eſt ꝓ dño. Qui clauſo oſtio patrem orat in abſcõdito: turturẽ offert. Qui cõparis opis querit: co lũbã ad altare portat. ¶ Turtur i deſertis habitat: nõ multꝫ diuulgat: pullos nocte paſcit: morticino nõ paſcit. Sic eccl̃ia deſerta ẽ a pctis: nec chriſtus in multis locis diuulgat niſi in fide trinitatis ꝛ vnitat9. In nocte mũdi ſctõs paſcit: hereſim nõ ſuſcipit. ¶ Bed. Puer primo circũcidit: ꝛ poſt interpoſi tis dieb9 cũ hoſtus hierlm defert: qꝛ ꝛ ipſe iuuenis reſurgen do corruptionẽ carnis calcauit: ꝛ interpoſitis dieb9 cũ carne quã hoſtiã fecerat ad celũ aſcẽdit. Sic ꝛ nos pri9 in baptiſmo circũcidimur a peccatis: ꝛ ꝓficiẽte gr̃a ad altare ingredimur cõſecrandi hoſtia corpis ꝛ ſanguinis dñi noſtri: ſʒ in fine oĩs eccl̃ia corruptionẽ exuet: ꝛ cũ victimis bonorũ operũ in eter nã hierlm trãſferet. e ¶ Et ecce hõ ꝛc. Nõ ſolũ angeli ſed oĩs etas ꝛ ſexus teſtimonium nato reddũt puero. Et ſicut ab oim ſeculoꝝ fidelib9 ꝑſagiebat: ita veniens oim ſanctorũ lau de ꝑdicat. f ¶ Iuſtus ꝛ timoratus. Difficile iuſticia ſine timore cuſtodit: nõ penali: ſʒ q̃ ꝑmanet in ſeculũ ſeculi: quo iu ſtus q̃to plus deũ diligit: tãto ſolertius offendere cauet. Et bñ iuſtus q̃ nõ ſuã ſed ppli gratiã querebat: cupiẽs ipſe diſſol ui: ſed expectãs videre ꝓmiſſum auctorẽ ſalutis: vt q̃ ab hero de ꝑſſi fuerãt: aduẽtu ſaluatoris liberati accipent ꝯſolationẽ.

Et poſtq̃ impleti ſũt dies pur a
¶ marie vel domini.
a gationis eius ſm legẽ moyſi: tu b
a ¶ offerrent ꝛ cõſecrarent.
lerũt illum in hieruſalẽ vt ſiſte
b rent eũ domino: ſicut ſcriptũ eſt
c i lege dñi: † Quia omne maſcu c
a ¶ Bed. Cõſueto natiuitat9 more loquit: nõ q̃ dñs ventris hoſpitiũ ingrediens vel egrediens deuirginaſſet.
linũ adaperiens vuluã ſanctuʒ
domino vocabit. Et vt darent d
hoſtiam ſm q̃ dictuʒ eſt in lege
a ¶ turtur caſtitatẽ: colũba ſimplicitatẽ ſi gnificat: ꝛ caſta ꝛ ſimplex iuſtoꝝ cõuerſatio gratũ deo offert ſacrificiũ.
d domini: par turturum aut duos
e pullos colũbaꝝ. Et ecce homo e
erat in hieruſalem cui nomen ſi f
¶ id eſt ſignum.
f meon: et hõ iſte iuſt9 ꝛ timora g h
tus expectans cõſolationem iſ i
rael: ꝛ ſpiritusſanctus erat i eo. k

Nico.de lyra

¶ Puerum ⁂ phas: igit qꝛ hoĩ xp̃o d mun9 gr̃e collatũ erat vt ꝑ ipſʒ oĩs ſaluarent. iõ vocatũ ẽ ꝯuenientẽr nomẽ ei9 ieſus. i. ſaluator vl ſal9: ꝛ hãc rõnẽ aſſignauit angel9 ioſeph. Mat. i. d. Vocabis nomẽ ei9 ieſũ: ipſe eñ ſaluũ faciet pplm ſuũ a pctis eoꝝ. Ad ꝑ mũ dicẽdũ q̃ d nomẽ fuit nouũ in xp̃o inq̃tũ fuit ei impoſitũ ab hac proprietate: qꝛ ẽ oim ſaluator: quod nõ fuit i aliũ ꝑcedẽ ti: licet ei: lʒ fecerint ſalutez in aliq̃ facto particulari: ſicut ieſus naue

C ſaluauit populũ iſrael hoſtes ei9 debellando: vt legit in libro Ioſue: ꝛ ita poteſt dici de alijs. Ratio aũt hui9 nominis ema nuel qđ interpꝛ̃tat nobiſcũ deus: includit in noĩe ieſu. Per d eñ q̃ fuit nobiſcum ꝑ ſuã incarnationez fecit nobis ſalutẽ. et eodẽ modo poteſt dici de alio: qꝛ ſalua uit nos infernũ ſpoliando: ꝛ ſic de ter tio ꝛ cõſimilib9. a ¶ Et poſtq̃ iple ti ſunt. Hic ꝯñr agit de pueri oblati one: vbi primo deſcribit hui9 oblatio nis ꝑſentatio. ſcđo ꝑſentati receptio ibi: Et ecce homo. tertio recepti cõmen datio, ibi: Et erat anna. Circa primuʒ ſciendũ q̃ in lege veteri circa pueros

† Exo. 13. a et. 34. c natos duo fiebãt in tẽplo: vnũ erat ge nerale oibus: quia ꝓ filio nato vel fi lia cõpletis dieb9 purificationis mr̃is offerebat ſacrificiũ: vt habet Leuit. xii. c. Aliud erat ſpeciale circa primo genitos: qꝛ erãt cõſecrati domio eo q̃ ꝑcuſſit primogenitos egyptioꝝ: filios iſrael ſaluãs: ꝛ ideo offerebant in tẽ plo ꝛ redimebant: vt habet Exo. xiii. Chriſtus aũt fuit primogenitus: vt di ctum eſt ſupra: et ideo vtrũqꝫ fuit factũ circa eũ vt hic dicit: ꝛ primo q̃tum ad id quod erat ſpeciale primogenitis. cũ dicitur: b ¶ Tulerunt illum i hie ruſalem vt ſiſterent eum: Id eſt offerrent domino: cuius cauſa ſubdit: c ¶ Quia omne ſcandalum ad aperiens vuluã. i. primo naſcens: cuiuſmodi erant primogeniti. ſecũdo q̃tum ad illud quod erat generale. qđ notat cum dicit: d ¶ Et vt darent hoſtiã ꝛc. par turturũ aut duos pul. colũ. iſta erat oblatio paupeꝝ: ſm qđ habet Leui. xii. d ex quo pꝫ q̃ ſupra dictũ eſt de paupꝑtate marie ꝛ ioſeph. Sci endũ aũt circa hoc q̃ beata virgo nõ tenebat ad iſta que dicta ſunt de purgatiõe: qꝛ Leuitici. xii. ſcribit: Mulier ſi ſuſcepto

D ſemĩe peperit maſculũ ꝛc. ꝛ ideo lex illa ligabat tm̃ mulieres de viri ſemine cõcipientes: qđ nõ habuit locũ in virgine: hoc etiã patet ꝑ hoc qđ hic dicit: et accipitur de Exo. et Leuitico. Omne maſculinũ adaperiens vuluã ſanctum domino voca bit. Ex quo patet q̃ loquit de maſculino cõcepto et nato per apertionẽ clauſtri virginalis: quod nõ habuit locum in beata virgine: que virgo ꝑmanſit in cõceptu ꝛ partu. Verũtamẽ ſi cut eius filius circũcidi voluit ꝛ legalia obſeruare ex ſua hũi litate q̃uis nõ teneret: ſic beata virgo que fuit humilima vo luit obſeruare. e ¶ Et ecce homo erat in hieru. Hic de ſcribit chriſti ꝑſentati receptio: vbi primo deſcribit recipiẽtis cõditio, cum dicit: Et ecce homo erat in hieru. in loco ſo lenni ꝛ ſacro: Tũ qꝛ ibi erat diuinus cult9: Tũ qꝛ ibi erat ſtu diũ legis ꝛ ꝓphetarũ. f ¶ Cui nomẽ ſimeon. ex d pꝫ ei9 fama: qꝛ inter ſacerdotes erat famoſus ꝛ notatus: patet etiã eius ſancta vita, cum dicit: g ¶ Et homo iſte iuſtus. re cte ſe habẽdo ad ꝓximum. h ¶ Et timoratus. quo ad deũ. i ¶ Expectãs cõſolationẽ iſrl̃. q̃tũ ad fidei rectitudinẽ. k ¶ Et ſpũſſanct9 erat in eo. q̃tũ ad gr̃e plenitudinẽ: qꝛ nõ ſolũ habuit gr̃am iuſtificantẽ ꝓut habet cõiter a iuſtis: ſʒ etiã q̃tũ ad illũinatiões ꝛ ꝯſolatiões diuias ſpãles. iõ ſbdit: ⁂ Et reſpon

Moraliter ✱ ſum in corde. a ¶ Et poſtq̃ impleti ſũt dies pur gationis ꝛc. Beda. Poſt triceſimũ aũt ꝛ tertiũ circũciſiõis diem domino ſiſtit: inſinuãs myſtice neminem niſi circũciſuʒ vitiis domini dignum eſſe cõſpectibus: neminẽ niſi mortali tatis nexibus abſolutum ſupne ciuitatis gaudia ꝑfecte poſſe ſubire: per hoc etiã oſtendit q̃ chriſtianus debet a vitiis circũ cidi: ꝛ tunc ꝑ deuotionem apparere in cõſpectu dei et offerre par turturũ. i. caſtitatẽ mentis ꝛ corporis: ꝛ duos pullos co lumbarũ. i. multiplicationem operũ bonorũ: eo q̃ colũbe ſunt aues in ꝓle fecunde. e ¶ Et ecce homo erat in hieruſa. ꝛc. Simeon qui obediens interpꝛ̃tat bonum religioſum ſi gnificat: ꝛ hic manet in hieruſalem: que interpꝛ̃tat pacifica: qꝛ manet in pace interna ꝛ fraterna: ꝛ bene dicit iuſtus. ſ. ad ꝓ ximũ: ꝛ timoratus ad deum. expectans conſolationem iſrael: id eſt diuine viſionis: eo q̃ iſrael interpretat videns deum: ꝛ ſpiritusſanctus eſt in eo per ſue gratie beneficiũ.

t v ✱ Et cũ indu

F a ¶ Puer ꝛc. Cū puericia poſt ſeptē ānos īfantie incipiat.
E ieſus freq̄nt̄ puer dr̄: nō tam ꝓ etate q̄ꝫ ꝓ ſeruitio. vñ ꝓpħa: Ecce puer me⁹: qꝛ filı⁹ hoīs nō venit miſtrari: ſed miniſtrare.
Moraliter b ¶ Et ipſe accepit. Be. Moralit̄. Ueteran⁹ accipit īfantē
Col.3.a. doceñ vt exuētes veterē hoīem q̄ corrūpit̄: īduamur eū q̄ ſm deū creatus ē. Juſtus ſm legē accipit puer in vlnas: vt inuat iuſticiaꝫ legis gr̄a euāgelice fidei mutādam. Accipit etiā ſenior mūdus inocentiā chriſtiāe īfantie: vt renouet̄ ſicut aq̄la. ¶ Be. Qꝛ ſymeō ꝛ āna, pueꝝ ieſum excipiūt ꝛ laudāt: ſignificat fidelē ſynagogā: q̄ poſt lōgā expectationē ꝓmiſſionū: fide non ficta eum recepit q̄ prenūciabat̄. c ¶ Nūc dimittis ſer. tuū do. Ambro. Qui vult dimitti veniat ī hierlm: ꝯuerſationē hñs in celeſtib⁹: veniat in
Phil.3.d tēplū: imitet̄ exēpla illoꝝ in q̄bus de hitat. Expectet dñm: accipiat in manibus ỽbū dei: brachijs fidei ſpei ꝛ charitat̄ āplectat̄: tūc dimittet̄ vt nō videat morte: qꝛ viderat vitā. d ¶ Quia viderūt ocu. ꝛc. Sciebat ꝙ bti oculi q̄
Luc.10.d chriſtū eſſent viſuri. ꝛ iō donec illū videret nolebat morte diſſolui: quem tñ vt vidit moꝛ optauit in pace dimitti. e ¶ Qd paraſti ꝛc. Et in p̄mo aduētu chriſt⁹ ante faciē ppl'oꝝ a deo parat̄: vt credāt ꝛ diligāt: ꝛ in ſcd̄o aduētu parabit̄ vt videat eū oīs ppl's: ꝛ reddat vni
Ro.2.a cuiqꝫ ſm opa ſua. f ¶ Ad reuelationē gētiū. Ut reuelet̄ ceci ocul' gētiliū nīſi ipe dñici aduēt⁹ erectoꝝ. ꝛ vt ipſe iſrl' glīet̄: excipiēs ſuū ꝓmiſſum ꝛ deſideratū: ꝛ pferet̄ reuelatio gentium glīe
Ro.11.d iſrl': Quia cū plenitudo gētiū itrauerit tūc oīs iſrl' ſalu⁹ erit. g ¶ Symeon. Qui iterp̄tat̄ audiēs triſticiā. figura ē ꝓpħaꝝ: q̄ vindictā ſibi a deo dictā ſup ppl'm audiebāt. Anna q̄ gr̄a dr̄: figura eſt eccl'ie. h ¶ Poſitus ē hic in ꝛc. Jn ruinā illoꝝ q̄ ſteterāt: ꝛ reſurrectionē illoꝝ q̄ ceciderāt. Uel in ruinā vitio
E rū: ꝛ in reſurrectionē ỽtutū. Nō in ſe tm̄: ſꝫ in ſuis q̄ꝫ p̄dicatorib⁹ poſit⁹ ē in ruinā ꝛ reſurrectionem. vñ aplſ: Chri
2.Co.2.d ſti bon⁹ odor ſum⁹ deo: in his q̄ ſaluī fiunt: ꝛ in his q̄ pereūt. Bono eñ odore alij ſaluāt̄: alij pereūt. i ¶ Jn ſignū cui ꝯ. ꝛc. Oīa q̄ de chriſto narrant̄ ſignū ſunt: ꝙ nat⁹ de ỽgie: ꝙ ſurrexit: ꝙ clauſis ianuis intrat: cui ſigno ꝯdicit̄ ab īfidelibus. Spūalit̄ ſignū ē in fide dñice cruc' qḋ vbiqꝫ ꝯdicit̄. k ¶ Gladius. Be. Dolor dñice paſſiōis: qꝛ nō potuit videri crucifigi ſine affectu maťni doloris: ꝛ ſi ſperaret reſurrecturū: ꝛ morte deuictuꝝ. Uſqꝫ ad finē ſecli aīaꝫ eccl'ie gladi⁹ tribulatiōis ꝑtranſit: cū ſigno fidei ab iprobis ꝯdicit̄: cū multos ruere videt: cū reuelat̄ cordiū cogitationib⁹ vbi bonū ſemē ſeminauerat: ziçania germiare ꝯſpicit. l ¶ Ut reuelētur. Añ erat icertū: q̄ iudeoꝝ xp̄i gr̄aꝫ reciperent q̄ ꝯſpuerēt. Sꝫ audita natiuitate reuelant̄ cogitatiōes: ꝛ herodes ꝛ alij turbant̄: q̄dā ad xp̄i magiſteriū accedūt. m ¶ Et erat anna ꝛc. Quia ꝑ viꝝ ꝛ mulierem vita totius mūdi ꝑdita eſt: in teſtimonio vite per chriſtum redeūtis anna coniungitur ſymeoni. Cōuenit myſterio eccl'ie ꝙ anna gr̄a

F interp̄tat̄: q̄

¶ mente.

Et reſpōſū accepat a ſpūſācto / a
¶ expertuꝝ. ¶ carnis.
non viſuꝝ ſe mortem / niſi prius
¶ ocul' carnis: al's cordiſ. ¶ meſſiā. ¶ meſſias hebraice: chriſtus grece: vnct⁹ latine.
videret chriſtum dñi. Et venit b
¶ Beda. Eadem gratia qua venturꝫ p̄nouerat: venientem cognouit.
in ſpiritu in templū. Et cū indu / c
a cerēt pueꝝ ieſum parentes eius /
vt faceret ſm conſuetudinem le
b gis pro eo: ꝛ ipſe accepit eum in d
¶ Beda. Magna humilitas ſaluatoris: q̄ loco nō capit̄: grandeui hominis vlnis geſtatur. ¶ viſo redemptore.
vlnas ſuas: et bñdixit deū ꝛ di / f
¶ quaſi dimitte. ¶ ad mortem carnis.
c xit: Nunc dimittis ſeruū tuū do
a ¶ qꝛ rñſum accepat a ſpūſctō: nō viſuꝝ ſe mortē niſi p̄us videret chriſtum domini.
¶ in ſinu abrae requieturum.
mine / ſm verbum tuum in pace.
¶ Bti q̄ vidēt qḋ ſymeō vidit. ¶ Beati q̄ non viderūt ꝛ crediderūt. a ¶ ꝛ carnis hoīeꝫ: ꝛ cordis deū. ¶ chriſtum.
d Quia viderūt oculi mei ſalutare g
¶ quē poſtmodū oībus ꝑpl'is q̄rendū dilectione: ꝛ ꝯſpiciendū fide p̄uidi: iā carnis et mentis oculis ſaluatorē ꝯtemplor.
e tuū. Qd paraſti ante faciē om / h
a ¶ ipē ſaluator: ipſe luꝫ illuminans.
f nium populoꝝ. Lūmen ad reue / i
¶ ad glīaꝫ fidei. ¶ ad
latiōnē gentiū: ꝛ gloriam plebis k
¶ ioſeph q̄ ad ꝯſeruandā famā marie pr̄ ē ab oībus deputatus: ꝛ qꝛ erat nutritius
tue iſrl'. Et erat pater eius et ma l m
a ¶ ab angelis: a paſtoribus: a ſymeone.
ter mirantes ſup his q̄ dicēban / n
¶ deo ꝛ marie.
g tur de illo. Et bñdixit illis ſyme o
on: ꝛ dixit ad mariā matrē eius:
¶ qꝛ lapis offenſionis. ¶ nō credentium.
h Ecce poſitus ē hic in ruinā ꝛ in p
¶ qꝛ lumē: qꝛ glīa. ¶ credentium.
reſurrectionē multoꝝ in iſrael: et q
¶ id ē euāgeliuꝫ in q̄ dr̄: Ueni hoīeꝫ ſeparare aduerſus matrem. ꝛ reliqua.
i in ſignū cui contradicet̄. Et tuā r s
k ipſius animā ꝑtranſibit gladius /
a ¶ vt male cogitatiōes q̄ p̄us occultabant̄ ꝓferant̄ in publicū ꝛ deſtruant̄ a deo. q̄ꝫ
l vt reuelent̄ ex multis cordibus t
diu eñ occultant̄ nō pñt ſanari. a ¶ anna q̄ gr̄a dr̄: figura eſt eccl'ie. ¶ gr̄a eius.
m cogitatiōes. Et erat anna ꝓphe v

Nico.de lyra

* a ¶ Et rñſum accepat a ſpūſctō: nō viſuꝝ ſe mortē niſi pri⁹ vide. xp̄m dñi. in orōnib⁹ ſuis deuotis ad deū: tūc eñ erat opinio cōis apud itelligētes ꝙ iminebat aduētus xp̄i ſm ſigna a p̄triarchis ꝛ ꝓphis data. ꝛ iō ſymeō de h̄ ferue- tius orabat

G ti⁹ orabat deū: ꝛ in orōne rñſuꝫ accepat ꝙ xp̄m natū videret an teq̄ꝫ vitā p̄ntē finiret. b ¶ Et venit in ſpū ꝛc. i. ꝑ reuelationē ſpūſſcti vt videret xp̄m ſicut erat ei ꝓmiſſuꝫ. c ¶ Et cū induceret pueꝝ ieſum pa. ꝛc. ad faciēdū q̄ p̄dicta ſunt ſm legē. d ¶ Et ipſe accepit eū in vl. ſuas. cū maxio cordis gaudio: ſm qḋ dr̄ Prouerb. xiij. d. Deſideriū ſi cōpleat̄ delectat aiaꝫ. ſcd̄o ponit̄ gr̄aꝫ actio: cū dr̄: e ¶ Et bñdixit deum. gr̄as agēdo ꝓ tāto bñficio. f ¶ Et dixit: Nūc dimittis ſer. ꝛc. i. d̄ cetero dimittes me de hac vita trāſire in cordis q̄ete. g ¶ Quia vide. ocu. mei ſa. tuū. Letāter eñ volebat deſcēdere ad limbū patrū: ex q̄ ſciebat ſaluatorem natuꝫ. h ¶ Qd paraſti añ fa. om. po. i. corā oībus ppl'is q̄b⁹ myſteriū incarnatiōis ꝛ redēptionis p̄dicatū eſt ꝑ aplos: ſm qḋ dr̄ Ps. xviij. a. Jn omnē terrā exiuit ſonus eoꝝ. i ¶ Lumē ad reuelationē gē. q̄ p̄us erroꝝ tenebris tenebant̄. k ¶ Et glīaꝫ plebis tue iſrl'. magna ē eñ glīa iudeis ad fidem xp̄i ꝯuerſio: ꝙ xp̄s ſm carnē nat⁹ eſt de ipſis. tertio ponit̄ parentū bñdictio: cū dicit̄: l ¶ Et erat pr̄ ei⁹. i. ioſeph q̄ meruit vocari pr̄ xp̄i: eo ꝙ nutriti⁹ eius fuit. m ¶ Et mat̄. ſ. maria q̄ fuit mat̄ eius vera. n ¶ Mirātes ſup his q̄ dicebant̄ de illo. tūc a ſymeōe ꝛ p̄us a magis ꝛ paſtorib⁹ ꝛ zacharia ꝛ heliçabet. o ¶ Et bñdixit ill' ſymeon. q̄uis eñ maria ꝛ ioſeph eſſent maiores ſymeōe in ſctitate: ille tñ erat maior q̄ꝫ tū ad ſacerdotis officiū: ad quem ſpectabat bñdicere ppl'm: ꝛ nō ſolū bñdixit: ſꝫ etiā futura p̄dixit. p ¶ Ecce poſitus eſt hic in ruinā ꝛ in re. ꝛc. qꝛ in paſſione xp̄i q̄ futura erat multi iudei fuerāt excecati a veritate cadētes: ꝛ multi fuerūt illuminati q̄ prius erāt ſimplices ꝛ ignorātes: vt patet de apl'is q̄bus poſt
b paſſionē xp̄i data ē intelligētia ſcripturaꝝ: ſm qḋ dr̄. ſ. vlti. g. Et tunc aperuit illis ſenſum vt itelligerent ſcripturas: q ¶ Et in ſignū. ſ. federis iter hoīes ꝛ deū. r ¶ Cui ꝯdicet̄. a ſacerdotib⁹ ꝛ legiſperitis ꝛ mult' alijs. s ¶ Et tuam ipſius aiaꝫ ꝑtrāſibit gladius. i. dolor paſſionis ei⁹ ꝑtrāſibit aiaꝫ tuā ꝑ cōpaſſionē. Ex h̄ dicit Hiero. in ſermone de aſſumptiōe btē ỽginis: ꝙ qꝛ i ꝑte ipaſſibili paſſa eſt plus q̄ꝫ martyr fuit. t ¶ Ut reuelent̄ ex multis cordibus cogitationes. Li vt nō tenet̄ hic cauſalit̄: ſꝫ ꝯſecutiue ſeu cōcomitatiue. Licet eñ beata ỽgo ex paſſione filij maxime afflicta fuerit: tamē in fide imobilis ꝛ firmiter ſtetit. alij autem diſcipuli q̄ꝫtumcūqꝫ ſolidi dicuntur dubitaſſe. ꝛ circa hoc mutationes diuerſarum cogitationum habuiſſe quouſqꝫ viderunt ipſum a mortuis reſurrexiſſe. ¶ Aliter exponit Origenes de reuelatiōe occultorum peccatorum in confeſſione: que per effectum paſſionis in ſacramento penitentie operantis ſanant̄. v ¶ Et erat anna ꝓphetiſſa filia phanu. ꝛc. Hic conſequenter deſcribit̄ chriſti recepti confeſſio ſeu commendatio: vbi
* primo deſcribitur

Moraliter * c ¶ Et cū inducerēt pueꝝ ieſū parentes eius. Pater eñ auctoritatiue: ꝛ mater impetratiue inducunt ieſum vt det̄ deuotis dulciter amplexandum: ꝛ ſic cum ſymeone de tanto beneficio benedicunt dñm ꝛ deſiderant exire de mundo vt eis detur ad perfecte fruendum: ſicut ꝛ Paulus dicebat Phil. i. deſiderium habens diſſolui ꝛ eſſe cum chriſto. v ¶ Et erat anna ꝓphetiſſa filia ꝛc. Jſta moralit̄ eſt exemplar non ſolum viduis: ſed
* etiā mulieribus

G A interꝑtaꝭ: q̄ eſt filia phanuel: q̄ facies dei vr. vñ pſ. Signatū eſt ſup nos lumē vult⁹ tui dñe. De tribu aſer. i. beati: deſcē
Pſ.4.b dit q̄ inter duodecim patriarchas ordine naſcēdi octauus eſt
Quinqꝫ anne ſūt ꝓpter myſteriū reſurrectiōis. Quinqꝫ ſūt anne. Prima mater ſamuel: ſcda vxor raguel: tertia mater tobie. quarta filia phanuel: qnta maꝭ marie. a ¶ Proceſſerat in die. Bed. Iuxta hiſtoriā anna ⁊ deuote ꝯuerſatiōis ⁊ venerāde etatis digna deſcribiꝭ q̄ dño teſtioniū ꝑhibeat: ſignat aūt eccliam q̄ in p̄ſenti quaſi ſpōſi dñiqꝫ ſui morte eſt viduata. Septies. xij. octuaginta q̄ttuor faciūt. Septē ad curſū hui⁹ tpis: duodecim ad ꝑfectionē aplice doctrine ptinēt. Quiſqs q̄ totū vite tp̄s aplicis mācipiat inſtitutis: q̄ſi octuaginta q̄ttuor annis celeſtꝭ lumina tēpli ſeruare: ⁊ domini ꝑſtolari aduētū laudaꝭ: dū a dño peregrinaꝭ. Septē anni q̄bus cū viro vixit: ſignificāt ꝑfectionē illꝰ tpis: quo a dño ꝯuerſante in carne edoceꝭ. q̄ anni poſtea ꝑ duodecim multiplicanꝭ ꝓpter apoſtolicā doctrinam. b ¶ Que nō diſcede. ⁊c̄. Quia circa tēplū frequēs erat: eā nō diſcedere dicit: non q̄ ad horā nō diſceſſerit. Sic ſctā ecclia et in ꝓſperis ⁊ in aduerſis deo ſeruiens
Moralit a celo nō recedit. ¶ Vel moraliꝭ. Aia a tēplo nō recedit: cū ſemꝑ ſtudet ⁊ caſtū ⁊ imaculatū cuſtodire templū corporis ſui. Hinc p̄cipiꝭ ſacerdotib⁹ veterꝭ teſtamēti vt tempore miniſtrationis iugiter maneāt in ſanctis: quaten⁹ aia q̄ deo miniſtrare cupit: nō quieſcat a bonis operibus ſuis. c ¶ Et hec ipa ⁊c̄. Prophetauerat ſymeō: ꝓphetauerat copulata cōiugio: ꝓphetauerat virgo: ꝓphetauerat ⁊ vidua: ne qua aut ꝓfeſſio deeſſet aut ſexus: ⁊ iō talis anna inducꝭ ⁊ ſtipēdiis viduitatis ⁊ morib⁹: q̄ digna ſit nūciare redēptorꝭ oīm veniſſe. Cōgruus ordo: nō venit ante virū mulier cui⁹ verba non ſunt digeſta: ſed generaliꝭ dictū eſt q̄ ꝯfeſſa ſit dño: ⁊ locuta de eo: q̄ longa caſtitate: longiſqꝫ ieiuniis ad hoc culmen ꝑuenerat vt
B ſpiritū ꝓphetie acciperet: ſed auctoritatē docēdi mulier nō accepit. d ¶ Omnibus qui expectabant redemptionē iſrl. Omnibus fidelib⁹ q̄ iugo herodis alienigene grauati liberationē ciuitatis ⁊ populi expectabāt: ꝓmittebat ꝑ aduētū xp̄i in ꝓximo redēptionē a tyrānide alieni. e ¶ Reuerſi ſūt in galileā
Mat.2.b in ciui. ſuā na. Pretermittit hoc loco lucas que a mattheo plenius poſita ſunt: ſcꝫ puerū ob metū herodis delatū eſſe in egyptū: ⁊ mortuo herode inde relatū: ⁊ habitaſſe ī naçareth. Solent eni ſinguli euāgeliſte ſic quedam omittere q̄ ab aliis cōmemorata viderint: vel ab aliis cōmemorāda ſpū p̄uiderit: vt cōtinuata ſue narrationis ſerie: quaſi nulla p̄termiſiſſe videanꝭ. f ¶ Puer aūt. Bed. In eo q̄ puer erat. i. homo fragilis poterat creſcere ⁊ cōfortari: nō in eo q̄ verbū: ſm q̄ plenus ſapia ⁊ gratia ꝑhibeꝭ. Sapiētia: q̄ in ipſo habitat oīs
Col.2.b plenitudo diuinitatis corꝑaliter. Gratia: q̄ eidē homini xp̄o magna grā donata ē: vt ex quo hō fieri cepiſſet: ꝑfectus eſſet vt de⁹. g ¶ Et ibāt pa. ⁊c̄. Bed. Merito lucas inter quattuor aīalia vitulo cōparaꝭ: q̄ q̄ſi aīal hoſtiis deputatū circa tēplū: marie ⁊ hierlm narrationis ſue verſaꝭ inceſſu. In principio ſacerdotē collocat ad arā orantē ꝑplo foris ſtāte. Mariā cōcepto dño hierlm mittit ad domū pōtificis: ibi baptiſtā natū refert: illuc dñm natū cū hoſtia trāſfert. Illuc ipm cū parentibus ſingulis annis ducit: duodēnē in templo choris doctorū interſerit: ⁊ poſt cetera talia diſcipulos dñi in tēplo laudātes in fine euāgelii ſui cōcludit: h ¶ Et cū factus eſſet ⁊c̄. Vtraqꝫ natura xp̄i hic aperiꝭ: ⁊ q̄ iuxta maieſtatē patri: ⁊ q̄ iuxta fragilitatē decebat matri. Aſcēdit hō cū hoībus ad offerenda ſacrificia: ſeruat legē quā ſeruandā impꝑauerat: vt nos ad ſeruādū inſtrueret. Duodecēnis audit ſeniores ⁊ interrogat: vt eoꝝ reprimat audaciā: q̄ indocti nō ad diſcēdū: ſed ad docendum voluñt ſubmitti: mox maieſtatem ſuam aperit. Cōgrue duodecimo anno prima fidei rudimenta reuelat: que ꝑ duodecim apoſtolos per totum mūdum erant ꝓpaganda. C
¶ Beda. Cum duodenarius multiplicatis inter ſe ſeptenario partibus conſtet: iure per ipſum rerum et temporum vniuerſitas et perfectio deſignatur. Et ideo recte a duodecimo ⁊c̄ anno iubar

a ¶ pſona dei. ¶ aula dei.
tiſſa filia phanuel de tribu aſer.
¶ prouecte etatis erat. ¶ als ſuis.
a Hec proceſſerat in dieb⁹ multꝭ:
¶ ſimiliter ſynagoga cum hepratico ante octauū diē noui teſtamēti a virginitate: id eſt a lege nature.
⁊ vixerat cum viro ſuo annis ſe
¶ a tēpore amiſſe virginitatis.
ptē a virginitāte ſua. Et hec vidua vſqꝫ ad annos octoginta
¶ b exemplū viduis ꝓponiꝭ q̄ ſūt i ecclia
b q̄ttuor. q̄ nō diſcedebat d̄ tēplo: a
¶ als orationibus.
ieiuniis ⁊ obſecratiōib⁹ ſeruiēs b c
¶ qua ſymeon accepit d
c nocte ac die. Et hec ipa hora ſu e
¶ laudabat.
ꝑueniēs ꝯfitebaꝭ dño/ ⁊ loq̄baꝭ f g
d d̄ illo omnibus qui expectabāt
redemptionē † iſrael. Et vt per h
fecerunt omnia ſm legem domi
e ni. reuerſi ſunt in galileā in ciui i
¶ etate.
f tatem ſuam naçareth. Puer au k
¶ corpore. ¶ ſpiritu.
tem creſcebat ⁊ cōfortabaꝭ plenus ſapiētia: et gratia dei erat i
¶ ſm q̄ homo.
g illō. Et ibāt parētes eius ꝑ om l
¶ ad immolādas hoſtias.
nes annos in hieruſalē in die ſo m
h lēni paſche. Et cū factus eēt an †

Nico. de lyra

A primo deſcribiꝭ perſona cōfitēs ex nomine/ cum dicitur: Et erat anna. ſecundo ex mentis eleuatione cuꝫ diciꝭ: Propheciſſa: ⁊ ex cognatione/ cum diciꝭ: Filia phanuel de tribu aſer: ⁊ exꝑmunꝭ pater ⁊ tribus: ad declarandum certitudinem hiſtorie: ⁊ forte ad diſtinctionem huius anne ab aliis que vocabanꝭ hoc nomine: deſcribiꝭ etiam ab etatis maturitate/ cum diciꝭ: Hec proceſſerat in diebus multis: ⁊ a caſtitate in matrimonio ⁊ ante ⁊ poſt/ cum dicitur: Et vixerat cum vi. ⁊c̄. commēdatur etiam ab orationis ſedulitate/ cuꝫ diciꝭ: a ¶ Que non diſcedebat de templo. nō q̄ ibi ſemꝑ eſſet: ſed frequenter: ſicut de homine bene frequētante eccleſiam dicitur cōmuni modo loquendi: talis ſemper eſt in eccleſia. b ¶ Ieiuniis. quibus incentiuū carnis repꝛimiꝭ. c ¶ Et obſecrationibus: Id eſt ſacris orationibus q̄bus mens in deum eleuaꝭ. d ¶ Seruiens nocte ⁊ die. i. valde frequēter: vꝭ q̄ nō erat ibi interruptio ꝑ peccatū mortale auferens meritum p̄dictoꝝ. (a⁹ ꝫ hierlm)
e ¶ Et hec ipſa hora ſup. nō a caſu vel humana diſpoſitione: ſed ſpiritusſancti reuelatione: ſicut dictum eſt de ſymeone. f ¶ Confitebaꝭ dño. gratias agēs de tanto beneficio adimpleto. g ¶ Et loquebanꝭ de illo omnibus qui expecta. redēptionē iſrael. annūciando eis natum eſſe redēptorem. h ¶ Et vt pfe. omnia ſm legē dñi. ſ. maria ⁊ ioſeph nihil omittētes: q̄uis nō tenerēꝭ. i ¶ Reuerſi ſūt in ga. ciui. ſuā naza. hic
D accipiꝭ galilea adiectiue: q̄ naçareth eſt in terra galilee: ſicut ſupra dictū eſt de bethleē q̄ vocaꝭ ciuitas iudea. k ¶ Puer aūt creſ. ⁊c̄. Hic cōſequēter deſcribiꝭ pueri oblati ꝓfectus q̄ttū ad corp⁹/ cū diciꝭ: Creſcebat. ⁊ q̄ntum ad aiam/ cū diciꝭ: Et cōfortabatur. Aduertendum tamen q̄ in corpore chriſti fuit augmentū reale q̄ntitatis: ſed in aia ei⁹ nō fuit augmentū reale gratie et virtutis: q̄ totā plenitudinē gratie habuit ab inſtanti ſue cōceptionis: ſed q̄tū ad oſtenſionē in effectu magis apparebat ſm q̄ ille creſcebat: ⁊ ſm q̄ volebat. l ¶ Et ibāt pa. eius. tāq̄ꝫ deuoti ⁊ religioſi. m ¶ In die ſo. paſche. Ter in anno debebāt oēs maſculi apparere in hierlm corā dño: ſm q̄d habeꝭ Exo. xxiij. ſ. in paſcha: pētecoſte: ⁊ feſto tabernaculoꝝ: ſed cum illis q̄ erant lōge a hierlm: cuiuſmodi erāt galilei diſpenſabatur de duobus vltimis feſtis.

A Remanſit puer.

Moralit ✳ etiam mulierib⁹ aliis. Primo q̄tū ad caſtitatem ante matrimonium et in matrimonio et poſt per tempus longuꝫ. Secundo q̄tum ad deuotionem: nam in obſecrationibus et ieiuniis dicitur hic ſeruiens die ac nocte. Tertio q̄tum ad loquēdi modeſtiam: quia non de fabulis: ſed de chriſti myſteriis loquebatur: propter que ⁊ alia bona dono prophetice replebatur. k ¶ Puer autem creſcebat ⁊ confortabaꝭ plenus ſapientia. ſcꝫ ſm corpus. nam ſm animam ab inſtanti conceptionis fuit totaliter perfectus: ſed hanc perfectioneꝫ non oſtendebat niſi prout conuenientia temporis exigebat: ſm illud Eccle. viii. a. Tempus ⁊ reſpōſionem cor ſapientis intelliget: ⁊ in hoc litteratis ⁊ ſapiētibus dedit exemplum vt nō oſtendant ſapientiam ſuam: niſi ſm loci ⁊ temporis opportunitatem. † ¶ Et cum factus eſſet ieſus annorū duodecim aſcenden. illis ⁊c̄. per hoc oſtendit q̄ a pueritia debēt aſſueſieri hoīes ad diuina: ⁊ ad idem facit q̄ aliis rece

✳ dentibus

anno iubar ſumit exordiū: quo omnia loca vel tpa decent occupari. Nō ꝗ ocioſe imemor ꝓhibet carnaliū parentū: ſed vt oſtdat: q2 añq̄ ibi parētes eſſent: ipſe in ciuitate ⁊ templo dei paterno iure reſidebat. a ❡ Et nō cognouerūt. Be. Si q̄rit quō potuit a parētibꝰ obliuiſcēdo relinq̄: q̄ tāta parētū ꝓuidētia nutriebat. Rn̄dendū eſt: q2 filijs iſrl̄ ad feſta ꝯfluētibꝰ vel ad ꝓpria redeūtibꝰ: mos erat ſeorſum viros: ſeorſum feminas choros ducētes icedere pueri cū q̄libet parēte indifferēter ire poterant: ideo mariā ⁊ ioſeph viciſſim putaſſe puer iesum quē ſecū nō cernebāt: cū altero parēte reuerſum. b ❡ Req̄rebant eū. Metuebāt ne qđ herodes in īfantia eiꝰ patrare q̄ſierat: tunc iā in puericia poſitū: inuēta oportunitate alij iterficerēt: ⁊ ipſi ꝓditores illius inuenirent. c ❡ Poſt triduum ⁊c. Una die reuerſi ſūt ab hierl̄z. ſcđa die q̄rūt iter cognatos: ⁊ nō inueniētes tercia die regreſſi hierl̄m inueniūt. Poſt triduū reꝑit in tēplo: vt eſſet indicio: q2 poſt triduū illiꝰ triūphal' paſſiōis in ſede celeſti ⁊ honore diuio fidei nr̄e ſe reſurgēs oſtderet q̄ mortuꝰ credebat. Queſitus aduētus xp̄i a p̄ſiarchis añ legē: nō eſt inuētus. Queſitus a ꝓphetis ⁊ iuſt' ſub lege nō eſt inuētꝰ. Queſitus ſub grā a gētilibus inuenit. Pater. i. eccl'ia. Mater. i. ſynagoga. ꝑ treſ leges q̄rūt xp̄m: ⁊ nō inueniūt niſi per euāgeliū. d ❡ In medio doctorū audientē illos ⁊ interrogantem. Be. Quaſi fons mediꝰ doctorꝫ ſedet: ſꝫ q̄ſi exēplar humilitatis prius iterrogat ⁊ audit q̄ iſtruat: ne puuli a ſenioribus doceri erubeſcāt: ne īfirmus docere audeat. e ❡ Stupebāt āt. Ecce ſignū diuinitatis. Apparet ꝙ nō ob iperitie neceſſitatē audiebat: ſꝫ ad oſtēdendū ꝙ hō erat hoies magr̄os humiliter audit. Ad ꝓbandū ꝙ deus eiſdē loq̄ntibus ſublimit' rn̄det: diuina lingua ſapiēz ꝓdebat ſꝫ etas hūanā infirmitatē ꝑtendebat. Uñ mirant' iudei ⁊ turbant': ſꝫ non mirat' fidel': q̄ cū ꝓpheta clamat: Paruulus natꝰ ē nob: filiꝰ datus ē nob. Paruulꝰ factꝰ: vt inē paruulos creſcēdo ⁊ ꝓficiēdo paulati eos ad capiēda ſue ꝟtutis arcana ꝓueheret. f ❡ Quid eſt ꝙ me q̄rebatis. Be. Nō ꝙ eū q̄ſi filiū q̄rūt vituperat: ſed qs ſit ſibi verus pr̄ iſinuat: ⁊ q̄d potiꝰ debeat ei cui ē eternus filius mētis oculos attollere cogit. Quia eñi deus ⁊ hō ē: nūc excelſa deitatis: nūc infirma p̄fert hūanitatis. Quaſi filiꝰ dei in tēplo cōmorat': q̄ſi filius hoīs cū parētibꝰ q̄ iubēt regredit'. g ❡ Neſciebatis. In uētus in tēplo dicit: In his q̄ patris mei ſunt oportet me eſſe. oſtdens tēpliū nō minus ad ſe q̄ ad prēꝫ ptinere: q2 q̄ꝫ ē vna maieſtas: horꝫ etiā vna fides: ⁊ vna domꝰ: nō ſolū material' ſed etiā ſp̄ūal'. Alibi cū ad myſteriū mr̄ ipellit: h̄ mr̄ arguit': q2 adhuc q̄ hūana ſunt exigit. Sꝫ cū h̄ duodeci deſcribat' ānoꝝ: ibi diſcipulos hr̄e docet'. Uides mr̄eꝫ didiciſſe de filio: vt exigeret a validiore myſteriū: q̄ ſtupebat in iuniore miraculū. ❡ Ambro. Magr̄ ꝟitat' officiū iplet pietatis. Et miramur ſi defert honorē pr̄i q̄ ſbdit' ē mr̄i. Iſta ſbiectio nō ē neceſſitat' ſꝫ pietat'. Ecce q̄d parētibꝰ debeamus oſtēdit: h ❡ Et mater conſeruabat. Oia q̄ de dn̄o vel a dn̄o facta cognouit ſiue q̄ itellexit: ſiue q̄ nōdū itelligere potuit: oia in mēoria recōdebat: vt cū dn̄o tp̄s p̄dicāde ſeu ſcribēde īcarnatiōis eius adueniret: ſufficienter vniuerſa ꝓut eſſent geſta poſſet explicare q̄rētibus. Sic nos crebra factoꝝ ⁊ doctorum dn̄i meditatione importunos cogitatus repellamus: ⁊ alios inſtruere laboremus. i ❡ Proficiebat. Be. Sicut eſt carnis etate ꝓficere: ſic eſt anime rationalis ſapia ⁊ gratia ꝓficere: nō

Ala† hieroſolymā

†36. diſ. c. q̄ eccleſiaſtic'

Eſa. 9. a

❡ ꝑ duodecim annos ſignificant' duodeci tribus que ad chriſtum veniunt.

noꝝ duodecim, aſcēdētibus illis hieroſolymam ſcḋm conſuetu-

❡ q2 octonis ꝓtelabat' dieb'.

dinē diei feſti: conſūmatiſq3 die-

bus cum redirent, remanſit puer a

a ieſus † in hierl̄m: et nō cognoue- b

rūt parentes eius. Exiſtimātes

a ❡ id ē inē eos q̄ ſimul fuerāt comitati.

autē illū eſſe in cōmitatu, vene- c

b rūt iter diei: ⁊ req̄rebant eū inter †

❡ vicinos.

cognatos ⁊ notos. Et nō inuenię-

tes, regreſſi ſunt in hieruſalē req̄-

c rētes eū. † Et factū ē poſt triduū, d

inuenerūt illū in templo ſeden-

d tem in medio doctorū: audientē e

❡ eos.

e illos, ⁊ interrogantē. Stupebāt f

autē omnes qui eum audiebant

❡ ſup reſponſoꝝ prudentia.

ſup prudentia et reſponſis eius. g

❡ hoc. ❡ maria ⁊ ioſeph: vl' q̄cūq3 alij hoc videntes.

Et vidētes admirati ſūt. Et di- h

xit mater eius ad illū: Fili q̄d fe

❡ putatiue.

ciſti nob ſic? Ecce pat' tuꝰ et ego

dolētes q̄rebamus te. Et ait k

f ad illos: Quid eſt ꝙ me q̄reba-

g tis? Neſciebatis q2 in his q̄ pr̄is l

mei ſunt oportet me eſſe? Et ipſi m

nō intellexerūt ꝟbū qđ locutus

❡ ꝯgrua ꝟba: ꝟbe deſcēdit q̄ hūiliat' ſb ill'.

eſt ad illos. Et deſcēdit cū eis: ⁊ n

venit naçareth, ⁊ erat ſbdituꝰ illis. o

❡ q̄ſi ſub ſignaculo recondebat.

h Et mater eius ꝯſeruabat oia ver p

i ba hec in corde ſuo. Et ieſus ꝓ- q

❡ in natura humanitatis.

ficiebat ſapia ⁊ etate ⁊ grā apud r

deū ⁊ homines.

cere: nō ꝙ hoc eguerit ſuſceptor deus: p̄ſertim cū ſupra plenus ſuiſſe ſapientia deſcribit': ſed q2 hoc pro remedio noſtre ſalutis ſuſcipe ele-

Nico. de lyra

a ❡ Remāſit puer ieſus in hierl̄m. Nō a caſu vel obliuione: ſꝫ ſua volūtate ⁊ ordinatiōe: vt a puericia oſtderet ȥelū ſuū circa ſp̄ūalia. b ❡ Et nō cognouerūt parētes eius ⁊c. Ad ſolennitatē vero paſche viri ibāt ſeorſum a mulieribus in vno comitatu: ⁊ mulieres in alio. ⁊ ſic reuertebant' vt magis religioſe ſolenniȥarent feſtum ab vxoribus continentes: ſicut et in datione legis preceptuꝫ fuit ꝙ continerent per tres dies ab vxoribus ſuis: ꝓut habetur Exo. xix. Pueri autem indifferenter poterant ire in comitatu viroꝝ aut mulierum: ⁊ ideo ioſeph quando non vidit puerū ieſum in comitatu viroꝝ: exiſtimauit eum eſſe cum maria in comitatu mulierum: et eodem modo maria credidit eum eſſe in comitatu virorū. c ❡ Uenerunt iter diei ⁊c. Et cum die ſequenti quereretur in iſta comitiua et in illa: nō inuenerunt eum: ideo tertia die redierūt in hieruſalem a qua receſſerant ꝑ vnaꝫ dietam: et ſic quarta die inuenerūt eū. ⁊ hoc eſt quod ſubditur: d ❡ Poſt triduum inuenerunt illum in templo ſedentē. Non in theatro vel in foro vel in ludo ſicut ſolent pueri inueniri: ſed in loco orationi ⁊ doctrine ſacre deputato. e ❡ In medio doctorum audientem illos ⁊ interrogātem. vt melius poſſet omnes audire ⁊ melius cum eis cōferre. f ❡ Stupebant. i. valde mirabant'. g ❡ Sup prudentia et reſpōſis eius. q2 als inauditum fuerat ꝙ puer talis etat' tā ſapienter loqueret'. h ❡ Et dixit mater eius ad illum: Fili quid feciſti nobis ſic? Ioſeph āt lꝫ pater eius diceret': tñ nō fuit auſus illū arguere: cū firmiter crederet ipm̄ eſſe dei filium: ſꝫ mater ex maria dilectiōe quā habebat ad illū hoc fecit: q2 amor excellēs dominiū neſcit. i ❡ Dolentes querebamus te. i. dolētes de abſentia tua: cuius p̄ñtia eſt nobis dulciſſima. ꝑ h̄ moralit' deſignat' ꝙ xp̄s in dolore ꝯtritionis q̄rēdus ē: ⁊ ſic iuenit': niſi ꝑ pctm̄ a nob abſentet'. k ❡ Et ait ad illos: Quid ē ꝙ me q̄rebatis. ſ. inē ꝯſanguineos. q. d. mag' q̄rēdus ſum in occupatione circa ſp̄ūalia. Ideo ſubdit': l ❡ Neſciebat' q2 in ⁊c. magis eñi afficiebat' ad patrē naturalē ⁊ eternū q̄ ad matrē naturalē ⁊ patrē putatiuum. m ❡ Et ipſi nō itel. ⁊c. q2 nō erāt adhuc aſſueti audire talia ab eo. n ❡ Et deſcē. ⁊c. ad eoꝝ ꝯſolatiōeꝫ. o ❡ Et erat ſubditꝰ ill'. ad nr̄eꝫ iſtructionē ⁊ ſuꝑbie noſtre ꝯfuſionē. p ❡ Et mr̄ eius ꝯſeruabat oia verba hec. exponat' ſic. ſ. q ❡ Et ieſus ꝓficiebat etate. ⁊ iſte ꝓfectꝰ erat real' inq̄tū erat a pte corporis vt p̄dictū ē. r ❡ Et ſapia. in chriſto duplex ponitur ſapientia: vna diuina: ⁊ hec non potuit augeri vel diminui cū neceſſa dētibus in loco diuini cultus remāſit. † ❡ Et req̄rebāt eū iter cognatos ⁊ notos: ⁊ nō iueniētes ⁊c. ꝑ h̄ oſtdit' ꝙ ſp̄ūaliter nō inuenit' in carnali ſocietate: ſed in templo qđ eſt locus orationis ⁊ ſacre doctrine. ꝑ hoc autem ꝙ inuentus fuit poſt triduum: ſignificatur ꝙ poſt triduum ꝯtritionis, confeſſionis, et ſatiſfactionis a fidelibus ſpiritualiter inuenit'. n ❡ Et deſcendit cuꝫ eis ⁊ venit in naȥareth ⁊ erat ſubditus illis. Ex hoc arguit' humana ſuꝑbia q̄ freq̄nter renuit ſubdi ſuperioribus ſuis. q ❡ Et ieſus ꝓficiebat etate ⁊ ſapia ⁊c. Exponatur vt ſupra.

Nota

Duplex ſapientia i xp̄o

Moraliter

E ſuſcipere elegit:vt cū caro ⁊ anima rationalis a deo ſuſcipit
A vtraqꝫ pariter ſaluaret. ¶ Grego. Juxta hoīs naturā ꝓfici/
ebat ſapientia:nō ꝙ ipſe ſapientior tpe:q̄ a prima ↄceptionis
hora ſpū ſapie plenꝰ ꝑmanebat:ſꝫ eandē q̄ plenꝰ erat ſapiam
ceteris ex tpe paulatim demōſtrabat. Juxta hoīs naturā ꝓfi/
ciebat etate:de infantia ad iuuētutē. Juxta hoīs naturā ꝓfici
ebat grā:nō ꝙ ipſe nō habebat ꝑ acceſſum tpis accipiēdo:ſed
pandēdo donū gratie qđ habebat apud deū ⁊ hoīes: Quia
q̄tū ꝓficiente etate patefaciebat dona gratie hoībus q̄ ſibi in
erant ⁊ ſapiētie:tantū eos ad laudē dei excitabat ꝑ cōſiderati
onē ipſius ſapiētie ⁊ gratie quas deus ipſi ↄtulerat:ſic ⁊ deo
patri ad laudē ⁊ hoībus ad ſalutē ꝓficiebat. ¶ Eccleſiaſtes
ait:Sapientia mea ſtetit mihi. Hiero. Stetiſſe ſapiam eſt ꝙ
etiā in carne poſito ſibi ꝑmanſit ſapientia: Q̄ ħ habet ꝓfectū
in ſapientia non ſtat ei ſapientia:qui aūt nō recipit ꝓfectum:
nec ꝑ momenta ſuccreſcit:ſꝫ ſemꝑ in plenitudīe eſt.iſte dicere
pōt:ſtetit mihi ſapia. ¶ Beda ſuꝑ Exodū. Portat verbo vir
tutis ſue xp̄s oīa:⁊ eſt agnus dei q̄ tollit peccata mundi:⁊ ſa/
cerdos in eternū:omnis ſanctitatis ornatu p̄clarus: nō queꝫ
natus in carne ꝑ exercitiū laboris accepit:ſed q̄ in vtero vir/
ginis incarnatꝰ:ꝑueniente gratia ſpūs totū ſimul habuit.

Nico. de lyra

B Ut minui cū neceſſario ſit infinita:alia humana: ⁊ hec ponit
duplex in xp̄o:vna habitualis:⁊ iſta in chriſto nō fuit augmē/
tata:qꝛ ab inſtanti cōceptionis habuit tantā plenitudinē ſapi
entie quāta pōt cōferri nature humane: alia experimētalis q̄
accipit ꝑ operationē ſenſuū. Et ſm hoc dicūt aliqui ꝙ in chri/
ſto fuit ſapientia vel ſcientia acquiſita:qꝛ intellectus agēs in
chriſto fuit eiuſdē nature cū aliis hominibus:⁊ iđ cū nō ſit po
nendus ocioſus in eo habuit opationē abſtrahendi ſpecies i/
telligibiles a fantaſmatibus:⁊ iſte ſpecies recipiebant in in/
tellectu paſſibili ipſius:⁊ ſic ꝓfecit in tali ſapiētia ſeu ſcientia
accepta a ſenſibilibꝰ. Alii vero dicūt ꝙ nō ꝓfecit in tali ſciētia
q̄tū ad habitū:qꝛ duo habitus eiuſdē rationis nō poſſunt eē
ſimul in eodē intellectu.talis aūt ſcientia acquiſita non videt
eſſe alterius rōnis q̄ infuſa circa idē obiectū:ſicut oculus mi/
raculoſe datus eſt eiuſdē rōnis oīno cū oculo dato vel genera
to ꝑ naturā:nec tñ ꝓpter hoc intellectꝰ agens in xp̄o fuit ocio/
ſus:qꝛ nō ſolū in abſtractione ſpecierū intelligibiliū neceſſa
ria eſt opatio intellectꝰ agētis:ſꝫ etiā in cōſideratione ſm ha/
bitū ſcientie iā prius acquiſite:in qua cōſideratione nō abſtra
hit de nouo ſpecies. Si aūt cōſideret ſapiētia chriſti q̄tuꝫ ad
oſtenſionē in effectu ſic fuit ibi ꝓfectus quodāmodo inq̄tum
ſapientiā ſuā nō tm̄ humanā:ſed etiā diuinā magis oſtende/
bat ſm ſuū bñplacitū:et ꝓut noſtre ſaluti expediebat:ſicut di
ctū eſt.ſ.de ꝓfectu ipſius in gratia ⁊ virtute.

¶ In ca.ii.vbi dicit in poſtilla: Quia duo habitus eiuſdem
rationis non poſſent eſſe ſimul ⁊c̄.

Additio. Habitus ſcientie infuſe nō eſt idem ſpecie
habitui ſcientie acquiſite:licet ſint de eodē
⁊ circa idem obiectum.cuiꝰ ratio eſt: Nam habitus nō ſolum
diſtinguunt ſm naturam aut obiecta:ſed etiam ſm principia
actiua taliū habituū ſeu diſpoſitionum: ꝓut habet in prima
ſcđe.q.liiii.arti.ii.i cor.queſtionis. Et inde eſt ꝙ habitꝰ ſciē/
tiarum diuerſificant nō ſolum ſm diuerſitatem obiectorū: ſꝫ
etiam ſm diuerſa media quibus demonſtrant cōcluſiones ip
ſarum ſcientiarum:ſicut habitus ſcientie aſtrologie de rotun
ditate terre:qui demonſtrat per media mathematica eſt aliꝰ
ab habitu ſcientie naturalis:⁊ de eadem rotunditate terre q̄
demonſtrat ꝑ medium naturale. Unde licet concluſio demō/
ſtrata ꝑ vtrāqꝫ p̄dictarū ſcientiarum circa hoc ſit eadem:habi/
tus tamen ſcientie talis concluſionis diuerſificant ſpecie ſm
diuerſitatem haruꝫ ſcientiarum ꝓut habet pte.ii.q. allegata.
Cum igit principium actiuū habitus ſcientie acquiſite ſit lu/
men naturale intellectus agentis:principiū vero actiuū ha/
bitus ſcientie infuſe ſit lumē ſupnaturale.ſequit ꝙ tales duo
habitus ſunt diuerſarum rationū: et ſic poſſunt eſſe ſimul in
eodeꝫ intellectu. Nec eſt ſimile de oculo miraculoſe facto ⁊c̄.
ꝓut dicit poſtillator. Nam res naturales diſtinguunt ſpecie
ſm principia intrinſeca tm̄:p̄cipue ſm formā nō aūt ſm prin/
cipia extrinſeca:ſicut eſt principiū efficiens. Ignis eni gene/
ratus ex alio igne idē eſt ſpecie igni generato ex reflectione ſo
lariū radiorū:eo ꝙ forma ſpecifica vtriuſqꝫ ignis eſt eadē ſpe/
cie:licet cā efficiens ſit diuerſa. In habitibus autē diuerſitas
ſpecifica accipit etiā ſm principiū extrinſecū vt eſt principiuꝫ
efficiēs:ſicut etiā diuerſificat ſm obiectū qđ eſt extrinſecum.
vñ credendū eſt: ꝙ chriſtus ꝓfecit in ſcientia acquiſita:ſcꝫ ex/
perimentali:non ſolum q̄tum ad actum ſed etiam q̄tum ad C
habitum:ſed hec eſt opinio quaꝫ ſanctus Tho. veriorem eſſe
aſſerit in hac materia tertia parte.q.xii. arti.ii. in cor.q. Que
quidem opinio magis conſonat littere:teſtat eñ euangeliſta
ꝙ chriſtus ꝓfecit in ſapientia. Cum igit quelibet ſapientia ꝓ
prie dicta eſt habitus:ſequit ꝙ ꝓfecit in habitu ſapientiali.
Similiter p̄dicta opinio eſt magis cōſona rationi. Nam non
ſolū eſt inconueniēs dicere ꝙ intellectꝰ agēs in xp̄o eſſet ocio/
ſus:ſed etiā ſi xp̄o deeſſet aliqua naturalis actio intelligibilis
humane nature ptinēs:ſicut eſt actio abſtractionis intellectu
alis q̄ maxime ptinet ad humanum intellectum.

Replica. In ca.ii. vbi ieſus dicit ꝓfeciſſe ſapiētia:
poſtil.excludit vnā opinionē dicentem ꝙ
nō ꝓfecit ſm habitū infuſum:ſed experimentalē ⁊ acquiſitū.
Et arguit poſtillator:qꝛ habitꝰ vterqꝫ eſt eiuſdē rationis cir/
ca idem obiectū:duo aūt accidentia eiuſdē ſpeciei in vno ſub/
iecto eſſe nō poſſunt:qualiter igit illi habitus eſſent in eodeꝫ
intellectu. hic Burg. ſumit certamē ꝓ ſancto Tho. dicens ꝙ
illi habitus nō ſūt eiuſdē ſpeciei:qꝛ habitus nō ſolū diſtinguū
tur ꝑ obiecta ſed etiā ſm principia actiua taliū habituū. Sed
hec Bur. inuolutio eſt cōtra cōmunē philoſophorū ſcholā: ſe/
cant eñ ſcientie quēadmodū ſecant ⁊ res: vt dicit.iii.de aīa.
Nihil eñ ptinēs ad cām effectiuā ponit diſtinctionē in ſcien/
tiis:qꝛ alīs ſcientia a diuerſis p̄ceptoribus tradita caperet di/
ſtinctionē qđ falſum eſt:nec valet qđ de ſancto thoma addu/
cit ꝙ habitus diuerſificant diuerſitate mediorū. nam ħ impro
bat Ariſto.i.poſte. Nā demōſtratio nō variat ꝑ media ſꝫ in
poſt vel latus ſubſumēdo: vt dicit ibidē in ca. Augent autē
demōſtrationes. Nec valet qđ adducit de medus mathema/
tico ⁊ naturali.nā ſi eadē cōcluſio ꝓbat ꝑ diuerſa media:ex ħ
nō variat ſcientia:quia manet eadem cōcluſio: q̄uis diuerſi·
mode ꝓbata:ſicut ſi eadē concluſio.ſ.deus eſt vnus ꝓbaret
ratione ⁊ auctoritate.ſ.ſacre ſcripture:vnū eſſet principiū cre/
ditum:aliud aūt ratiocinatiuū:eadeꝫ tamen eſſet ſcientia illiꝰ
concluſionis q̄uis nō idem principium:ideo in talibus bene
diuerſificat intellectus:ſed nō ſcientia: Quia intellectus ē ha D
bitus principiorū:ſcientia vero cōcluſionū ex primo poſterio
rum:principiis eñ exiſtentibus pluribus manet vna ↄcluſio:
ꝑ cōſequens vna ſcientia. Nec verum eſt qđ Burgeñ. addu/
cit ꝙ principiuꝫ actiuum ſcientie acquiſite eſt lumen naturale
intellectus agentis: ⁊ ſcientie infuſe lumen ſupnaturale: quia
huiuſmodi lumina ⁊ ſi ſint principia manuductiua actuū non
tamē habituū. vnde ⁊ ſi habitus acquiſiti ſint ab actibus fre/
quentatis:hoc ſolū eſt materialiter non efficienter. ideo Ari/
ſtote.circūloquendo genus cauſe materialis dicit habitum ex
actibus nō ab actibus:quia actiuū reſpectu actus ⁊ habitus
eſt potentia cū obiecto tanq̄ due cauſe partiales cōcurrentes
ad actū eliciendū:ex cuius actus multiplicatione habitus ſit
non tanq̄ a principio actiuo ſed materiali:quia actus nō mo
uet potentiā:ſed ꝓducit a potentia et obiecto cōcurrentibus
ſm Burgeñ. igit fieret circulatio in cauſis eiuſdem generis
ꝓhibita philoſophis. lumina igitur dicta ↄcurrunt in ꝓducti
one actuū: nō vt principia actiua:ſed vt obiecti oſtēſiua: ſicut
lumen cōcurrit ad viſionē coloris: viſionē tñ non efficit ſed ſo
lum viſibile in potentia: vt viſio fiat oſtēdit: et ſic pertinet ad
actum ſi quā cauſalitatē habet. Ex quo igitur actus nō habet
cauſalitatem actiuā ſed materialē reſpectu habitus: vt dictuꝫ
eſt:nec lumina illa efficiunt habitum. Nec valet quod Bur/
geñ. ad ꝓbandum inducit: ꝙ videlicet principiū effectiuū. ex/
trinſecum aliquid faciat ad ſpecificandū habitum: quia vt di/
cit obiectum diſtinguit ⁊ ſpecificat habitū: ⁊ tamen eſt princi/
pium habitus extrinſecum. Ad hoc dico ꝙ obiectum ſe ſolo
non eſt principium actiuum reſpectu habitus: ſed eſt materia
le:quia materia circa quā habitus verſat: et ſic diſtinguit et
ſpecificat:ſed actiuū ⁊ motiuū eſt nō reſpectu habitus ſed po/
tentie: ⁊ cum cōcurſu potentie eſt actiuū reſpectu actus elicie
di. Ex iſtis igit dictis falſis nō bene infert Burgeñ. ꝙ habi/
tus infuſus et acquiſitus circa idem obiectum ſint diuerſi ꝓ
pter agens naturale ⁊ ſupernaturale. Naꝫ ſupernaturaliter
illuminatus naturaliter videt: ita ⁊ ſupernaturaliter inſtru/
ctus naturaliter intelligit. Hec aūt opinio Burgeñ. ⁊ ſancti
Thome eſt contra beatum Auguſtinuꝫ.iii.de trinitate ca. ix.
et beatum Ambroſium de incarnatione verbi: quorum ſentē
tia eſt: ꝙ differentia originis nō diuerſificat ſpeciem: ⁊ ponūt
exemplum de homine creato et generato qui ſūt eiuſdem ſpe/
ciei volens videre huius opinionis pulchram deductionem
videat Scotum circa.iii.diſtinc.xiiii. vbi ſoluuntur omnia ar
gumenta opinionis contrarie.

A Nno aũt. Herodes philippus ⁊ lyſani/ Ca. III
as q̃ cũ pilato romano p̄ſide regñt iudeã: filij fuerũt
maioris herodis ſub q̃ natus ẽ dñs: inter q̃s ⁊ ip̃m
archelaus. x. ãnis regnauit: q̃ ꝓpt̃ ſupbiã remoto regnũ in q̃t
tuor tetarchias diuiſum ẽ: vt ſic minueret̃ ſupbia iudeoꝝ. An
nas ⁊ cayphas erãt p̄ncipes ſacerdo/
tũ qñ iohẽs cepit p̄dicare: ſ; annas il/
lũ annũ q̃ iohẽs inchoat p̄dicare. cay/
phas illũ q̃ dñs crucifixus ẽ adminiſtra/
bat: q: tũc põtificat⁹ nõ v̄tute vel gene
ris merito: ſ; romana p̄tãte p̄ſtabatur.
Multos legim⁹ põtifices tunc fuiſſe:
q̃s ſubticet euãgeliſta: ponẽs tñ illos
q̃ ad dñi ptinẽt paſſionẽ. Quia v̄o io/
hãnes illũ veniebat predicare: q̃ ex iu/
dea q̃ſdã: ⁊ multos ex gẽtib⁹ redẽptu/
rus erat. p regẽ gentiũ ⁊ p̄ncipes iude
oꝝ p̄dicatiõis ei⁹ t̃pa deſignant̃. Et q:
gẽtilitas p fidẽ colligẽda: iudea ꝓ pfi/
dia diſpgẽda erat: vnus gẽtiũ: mlti iu
deoꝝ p̄ncipes deſcribunt̃: q: ad finem
regni venerat: q̃ tot regib⁹ ſubiacebat.
Sacerdotiũ etiã ſacta ẽ inẽoꝛta: q: ille
nunciat̃: q̃ ſimul rex ⁊ ſacerdos erat.
b ¶ Factũ eſt v̄bũ ⁊c̃. Be. Cõgre/
gaturus eccliaꝫ dei filius p̄mũ opatur
in ſeruulo: vt eccliaꝫ nõ ab hoĩe cepit:
ſ; a v̄bo vt appareat maioꝛ auctoritas
iohis nouũ baptiſmi ritũ inſtituẽtis fa
ctũ eſt v̄bũ dñi ſup iohãnẽ. i. ad iohan
nẽ. Qđ q̃dẽ eſt deſup: ſola dei gr̃a: pri
us opat̃ v̄bũ itus: ⁊ declarat iohãni q̃
velit ab ip̃o ꝓferri: poſtea ꝓfert iohan
nes: ſequit̃ v̄bũ iterius operãs ſonus
vocis exteri⁹ ſonãs. In deſerto. i. in
eccña q̃ p̄us deſerta: mõ plures h; fili/
os. Factũ eſt q̃ v̄bũ in deſerto: vt que
tũc erat deſerta fructũ nobis terra ge/
neraret. factũ eſt v̄bũ vt iohẽs pniam
p̄dicaret: non remiſſionẽ daret. Vñ io/
hãnes ẽ figura legis q̃ pctm̃ nũciat: nõ
ꝯdonat. Iohẽs p̄nũcius chriſti: ita lex
p̄nũciat gr̃aꝫ eccñe. Mattheus ⁊ Marcus cõmendãt Iohã
nẽ ex veſtitu: ⁊ cibo: ⁊ cinctu. ſufficit Luce Iohẽꝫ cõmendare
ſola cõmẽoꝛatiõe ꝓphetie. Nullo eñi indicio ſui eget: q̃ v̄bo
dei abũdat. Vnũ itaq; dixit: ⁊ oĩa declarauit. c ¶ Predicãs
baptiſmũ pniẽ ⁊c̃. Be. Iohẽs baptiſmũ pniẽ p̄dicauit: ⁊
q̃buſdã etiã dedit: ſ; remiſſionẽ pctõꝝ dare nõ potuit. Nõ q̃
ait: Dãs baptiſmũ pniẽ in remiſſionẽ pctõꝝ: ſ; p̄dicãs: Quia
eñi dare nõ potuit baptiſmũ q̃ pctã ſoluerent̃. p̄dicabat: vt ſic̃
v̄bo p̄dicatiõis v̄bũ p̄ris precurrit: ita baptiſmũ pniẽ q̃ pctã
ſoluunt̃ precurreret ſuo baptiſmate q̃ pctã ſolui non poſſunt.
d ¶ Vox clamãtis. Vox q: p̄nũcius v̄bi. In deſerto. q:
deſerte ⁊ deſtitute iudee ſolatiũ redemptiõis annũciat. Nul/
lum v̄bũ ſine voce audit̃: nec vox ſine v̄bi intelligẽtia valet.
e ¶ Parate viã dñi ⁊c̃. Qui fidẽ ⁊ bona opa p̄dicat: quid
aliud q̃ veniẽti dño ad corda audiẽtiũ viã parat: vt hec vis
gr̃e illuſtret: vt rectas deo ſemitas faciat: dũ mũdas cogitati/
ones in aĩo p ſermonẽ p̄dicatiõis format. f ¶ Oĩs vall. In
aduẽtu dñi hũil̃ gẽtilitas ĩpleta ẽ ⁊ creſcit plẽitudinẽ gr̃e acci
piẽdo. Et iudea ſupba p errorẽ pfidie h̄ vñ ſupbiebat pdidit.

[Mar. 3. a; Marc. 1. a; Ioh. 3. c — beside "b ¶ Factũ eſt v̄bũ"]
[Eſa. 40. a; Mat. 3. a; Marc. 1. a; Ioh. 1. c. — beside "In deſerto"]
[Mat. 3. a; Marc. 1. a — beside "Mattheus ⁊ Marcus"]

A Nno autẽ Ca. III a
quintodecimo impe
rij tiberij ceſaris/ p/ b
curante pontio pila
to iudeam: tetrarcha autem ga/ c
lilee herode: philippo autẽ fratre
¶ terre.
ei⁹ tetrarcha iturec ⁊ traconitidiſ
¶ regio eſt. ¶ terre.
regionis: et lyſania abiline tetrar d
cha ſub principibus ſacerdotuꝫ e
b anna ⁊ caypha: factum eſt verbũ f
¶ iſtud: Vade ⁊ p̄dica baptiſmũ.
domini ſup iohannẽ zacharie fi/
liũ in deſerto. †Et venit in oẽꝫ re/ g
a ¶ idẽ p̄co p̄nũciat: q̃ poſt p ſeip̃m v̄itas
c gionẽ iordanis p̄dicãs baptiſmũ h
penitentie in remiſſionẽ pctõꝝ:
¶ ecce iohis p̄dicatio firmat̃ ꝓphe teſtionio
ſicut ſcriptũ eſt in libro ſermonũ
¶ iohẽs eſt v̄bi vox.
d eſaie ꝓphete: † Vox clamantis †
a ¶ iſtud. ¶ prauitates abijcite: fidẽ ⁊ bo/
e in deſerto: parate viã dñi: rectas †
na opa accipite. ¶ vt nõ ꝓ terrenis ſeruia/
tis. ¶ omnis q̃ ſe humiliat exaltabitur.
f facite ſemitas eius. Omnis val/ i

Nico. de lyra

A Nno aũt quintodecimo. Poſtq̃ deſcriptus ẽ
ſaluatoris ortus p ſuã icarnationẽ: h̄ ꝯñr deſcribit̃
ei⁹ ꝓgreſſus p ſuã p̄dicationẽ. Et circa h̄ p̄mo deſcri
bit̃ p̄dicatio p̄curſoris. ſc̃do ip̃i⁹ ſaluatoris. ſe. ca. Circa p̄mũ p̄
mittit̃ p̄dicatiõis iohis t̃ps. ſc̃do ſbdit̃ p̄dicatiõis act⁹/ ibi: Et
venit in oẽꝫ regionẽ. tertio p̄dicatiõis fruct⁹/ ibi: Et interroga
bãt eũ. Circa p̄mũ ꝯſiderãdũ ꝙ t̃ps p̄dicatiõis iohis deſcribit̃
p noĩa: ⁊ t̃ps impatoris tũc regnãtis ⁊ p̄ſidis iudee ⁊ tetrar/
chaꝝ ⁊ ſacerdotũ: ad oñdendũ certitudinẽ hiſtorie ⁊ auctori/
tatẽ p̄dicatiõis iohis baptiſte: ſic̃ in ſcriptis autẽticis ſolet fie
ri/ cũ dr̃: Anno aũt q̃ntodecimo impij tiberij ceſaris. Iſte
tiberi⁹ ſucceſſit octauiano auguſto: ſub q natus ẽ chriſt⁹. ſ. xlij.
ãno impij ei⁹. ⁊ ſilr iohẽs baptiſta p dimidiũ ãnũ añ. Auguſt⁹
aũt impauit. lvij. annis: ex q̃ p; ꝙ anno. xv. tiberij iohẽs fuit
xxx. ãnoꝝ: ⁊ h̄ eſt t̃ps debitũ p̄dicatiõi: q: tũc viget etas viril.
vñ ioſeph

vñ ioſeph. xxx. annoꝝ erat qñ ſtetit corã pharaone: Gen. xli. ⁊ G
Ezechiel qñ incepit ꝓphetare: Ezech. i. b ¶ Procurãte põ
tio pilato iudeã. Pilat⁹ iſte nõ fuit iude⁹ ſed gẽtil̃ de territo
rio Lugdunẽſi oꝛiũdus ſm̃ Ioſephũ: ⁊ a romano impatoꝛe fuit Pilat⁹ vñ
miſſus ad regẽdũ iudeã tũc romãis ſubiectã. c ¶ Tetrarcha oꝛiundus
aũt ga. he. ⁊c̃. Romãi volẽtes frãge/
re iudeoꝝ ſuperbiã ⁊ auferre ab eis re
bellãdi occaſionẽ: abſtulerũt ab eis no
mẽ regiũ diuidẽtes regnũ in p̄tes p̄tes
q̃ tetrarchie dicebant̃. d ¶ Et lyſa/
nia abiline tetrarcha. Glo. Be. di/
cit ꝙ iſti tres h̄ noiati. ſ. herodes/ phi/
lipp⁹/ ⁊ lyſanias fuerũt filij herodis ſb
q̃ natus ẽ chriſtus: ⁊ ip̃o moꝛtuo arche
laus ei⁹ fili⁹: ⁊ frat̃ p̄dictoꝝ ſucceſſit ei
in regno. x. ãnis: q̃ accuſato apud ceſa/
rẽ ⁊ miſſo in exiliũ apud viennã impa/
toꝛ regnũ trib⁹ frib⁹ p̄dictis diuiſit p te
trarchias. Sꝫ ꝙ iſte lyſanias fuerit fili⁹
herodis ex hiſtoriis autẽtic̃ nõ habet̃:
q: nec Ioſephus nec ſcholaſtica hiſto/
ria ponũt eũ int̃ filios herodis: ſ; ma/
gis dicũt ip̃m fuiſſe filiũ ptolemei mã/
nei: q̃ ſub libano hitabat ⁊ Alexandre
filie ariſtoboli q̃ de machabeis deſcen/
derat. e ¶ Sub p̄ncipib⁹ ſacer. ⁊c̃.
ſm̃ ꝙ dic̃ Ioſephus ⁊ ſcholaſtica hiſto
ria: ſacerdotiũ tũc nõ ꝓcedebat ſm̃ ge/
nealogiã ⁊ dignitatẽ gener̃: ꝑut in le/
ge fuerat ſtatutũ: ſ; paſſim a romãis vẽ
debat̃: ita ꝙ nõ ſolũ ſingul̃ ãnis muta/
bat̃ ſũmus ſacerdos: ſ; etiã aliqñ in eo
dẽ ãno: ⁊ iđ a. xv. ãno tiberij q̃ icepit p̄/
dicatio iohis vſq; ad. xviij. ãnũ tiberij
in q̃ paſſus ẽ ieſus p̄les fuerũt ſũmi ſa
cerdotes q̃ iſti duo: ſ; q: ãna erat ſum
mus ſacerdos qñ iohẽs icepit p̄dicare:
⁊ cayphas qñ paſſus fuit chriſtus: iđo
lucas de iſtis duob⁹ tm̃ mẽtionẽ facit. h
f ¶ Factũ eſt v̄bũ dñi ſup iohã. p
reuelationẽ diuinã: p quã habuit man
datũ de predicatiõe exeq̃nda. g ¶ Et
venit. Hic ꝯñr ponit̃ p̄dicatiõis actus. ⁊ p̄mo q̃tũ ad exhoꝛ/ Diuiſio
tationẽ boni. ſc̃do q̃tũ ad arguitionẽ mali, ibi: Dicebat ẽ. Cir/
ca p̄mũ dr̃: Et venit in omnẽ regionẽ iordanis. q: exiuit
de deſerto vbi pauci habitabãt: ⁊ venit ad loca mag̃ habitata
vt plures poſſent venire ad eius p̄dicationẽ ⁊ baptizari ab eo
in iordane. h ¶ Predicans baptiſmũ penitentie. h̄ ex/
poſitũ eſt Mar. i. vſq; ibi: i ¶ Oĩs vallis implebit̃. Hec
auctoritas q̃ habet̃ Eſa. xl. exponit̃ a iudeis de reditu captiui/
tatis babylonice. de q̃ p̄dixit Eſaias: vias tũc cõplanari per h̄
ꝙ valles eleuarent̃ ad equalitatẽ planiciei ⁊ colles deꝑmeren
tur: vt ſic iudei de babylonia reuertẽtes in iudeam poſſent de
facili tranſire per viaꝫ. Sed quia nec in ſcriptura ſacra neq; in
aliqua hiſtoria autentica inuenitur eſſe impletum: ideo illa ſcri
ptura ſacra reducenda eſt ad alium itellectum in aduentu xp̄i
adimpletũ: p quẽ

Moraliter. a ¶ Anno aũt quitodecimo imperij ⁊c̃. Moraliter
Qz autem predicatio iohannis tam ſolenniter deſcribitur. ſ. p
tempa impatoris ⁊ pontificum ⁊ p̄ncipum: eſt ad deſignanduꝫ
illius excellentiam quem nunciare veniebat: vtpote q̃ ſũmus
imperatoꝛ et pontifex et gubernatoꝛ omniũ exiſtebat. f ¶ Fa
ctum eſt verbũ dñi ſup iohannẽ. p quẽ ſignificat̃ p̄dica/
toꝛ euãgelij: ꝓpter qđ ſup eũ debet eſſe verbũ dñi vt ei⁹ iniũ
ctũ viuẽdo ⁊ docendo ſequat̃ ⁊ nõ ecõuerſo ſicut faciunt predi
cantes ꝓpter queſtum q̃ ꝓ libito ſuo foꝛmant verbum ꝓut eſti
mant ꝯſeq̃ tempale lucrũ. g ¶ In deſerto. Talibus eñ fiũt
reuelationes diuine: Pſ. lxij. a. In terra deſerta ⁊ inuia ⁊ inaq̃
ſa: ſic in ſancto apparui tibi: vt viderem v̄tutem tuam ⁊ gloriã
tuam. g ¶ Et venit in oẽꝫ regionẽ iordanis ⁊c̃. i. ad lo/
ca populoſa in q̃bus poterat magis ꝓficere. ⁊ in h̄ dedit exem/
plum predicatoribus euangelij q̃ nõ debẽt querere loca recre/
ãdis ſ; fructificationis verbi diuini. † ¶ Vox clamantis
in deſerto. Ambro. i. in gentiũ pplo q̃ deſertũ dr̃: eo ꝙ pctõꝝ
ſpinis impletur. † ¶ Parate viam dñi ⁊c̃. p predicationeꝫ
eñ hominũ coꝛda p̄parent̃ vt ipſa deus per gr̃am ingrediat̃.
i ¶ Omnis vallis implebitur ⁊c̃. Quod fit quando pec/
catoꝛ lapſus eſt in ꝓfundum pctõꝝ ad ſpem ſue ſalutis erigit̃.

* Et mons ⁊

G a ¶ Et erūt praua. Bed. Praua. i. maloꝝ corda: ꝑ iniuſticiā diſtorta: ad regulā iuſticie dirigent. Et aſpera. i. iniree: et iracūde mētes ꝑ īfuſionē grē ad māſuetudinē redibūt: vt ibi ꝑdicato planā viā inueniat: vbi pri᷑ ꝓ aſperitate greſſū ponere nō poterat. b ¶ Et vide. Bed. In hac vita ois hō xp̄m videre nō potuit: ſed in die iudicij in ſede maieſtatis ⁊ electi ⁊ reprobi pariter videbūt: vt iuſti remunerent: ⁊ mali in eternū gemāt. Vñ ⁊ ſubdit. Dicebat ḡ ad tur. q̄ exibāt vt bap. ⁊c̄. Genimina vipe. qs oſtēdit vo. ⁊c̄. Vētura eñ ira ē aīaduerſio vltiōis extreme: quā tunc fugere petōr nō valet: q̄ nūc ad lamēta penitētie nō recurrit. c ¶ Quis oñdit. Ambro. Quis oñdit ī prudentia miſeratiōe dei infuſa: vt penitētia delictoꝝ agētes: terrorē iudicij ꝓuida deuotiōe metuat? Ad generationē ḡ nō ad ſucceſſionē referēda ē cōparatio viperaꝝ. Vel iō ſerpētib᷑ cōparat: vt oñdat eos habere naturalē prudētiā ꝓuidēdi futura. vñ: Eſtote prudētes ſicut ſerpētes: Ideoqꝫ monent opis potius q̄ generis claritatē q̄rere: q2 nō gen᷑: ſꝫ ſola fides valet: quā ad gētes trāſferēdā ꝓphetat. d ¶ Dignos. Bed. Nō debet eē par fruct᷑ boni opis ei᷑ q̄ nihil vel min᷑ peccauit ⁊ ei᷑ q̄ grauis cecidit. e ¶ Et ne ce. Bed. Ideo ſe petōres cognoſcere nolebāt: q2 de ſtirpe abrae deſcēderāt. Vñ dr: Ne cepe ritis dice. q2 nō q̄ filij carnis: hi ſūt in ſemine: ſed q̄ fidei. Vñ ſubdit: Poteſt de᷑ de lapi. iſtꝫ ſuſci. ⁊c̄. f ¶ Dico eñ vo. Ambro. Qui amiſſo ſenſu rōnis: lapidib᷑ putāt ineſſe alicui᷑ rōnē diuinitat᷑: ipſi ī naturā lapidū: nō vſu corporis ſꝫ mētis habitu vertunt. Quos aūt lapidib᷑ cōꝑauerat: q2 aū deformes ad vſū: nudi ad ornatū: ſteriles ad fructū: irrōnabiles ad ꝓfectū: iā arborib᷑ cōparat: q2 ꝓceſſu rōnis tā itelligit ī illis aliquē clemētiorē ꝓfectū ꝙ rōnabili q̄dā mūere nature iam ſūt decori ad vſū: venuſti ad aſpectū: optimi ad fructū: ſurgūt cacuminib᷑: fūdūt brachijs replent fructib᷑: veſtiunt frondibus. g ¶ Iā eñ. Bed. Ideo agite pniam ⁊ n. d: p. h. a. Iā eñ ſecuris ad radicē ar. ⁊c̄. Faciet ergo fru. q̄ pōt grē: q̄ debet penitētie. ¶ Bed. Arbor hūanum gen᷑: ſecuris redēptor: q̄ velut ex manubrio tenet ex hūanitate: ſꝫ ferro incidit .i. ex diuinitate: q̄ ⁊ ſi expectet ꝑ patientiā: videt tñ q̄d facturus ſit ꝑ iuſticiam. Nec ad ramos ſꝫ ad radicē poſitā dicit ſecurim? Cū eñ filij maloꝝ tollunt: q̄d aliud q̄ rami infructuoſe arboris abſcidunt. Cū tota ꝓgenies cū parēte tollit: arbor radicit᷑ abſcindit: ne q̄d remaneat vñ iteꝝ aliq̄d germīs oriat. h ¶ Qui ha. Be. Tunica pl᷑ vſui neceſſaria q̄ palliuꝫ ad dignū pnie fructū ꝑtinet vt nō exteriora min᷑ neceſſaria: ſꝫ etiā ipa valde neceſſaria cū ꝓximis diuidam᷑: vt eſcaꝫ q̄ viuim᷑: ⁊ tunicā q̄ veſtimur. Ecce q̄ntū valēt opa miſcdie q̄ ad dignū fructū penitentie p̄ ceteris ſcipiunt. vnde: Date elemoſynam: ⁊ ecce omnia m. ſ. v. De duabus tunicis diuidēdis datur preceptum: quia ſi vna diuidatur: nemo veſtit. In dimidia tunica et nudus remanet qui accipit ⁊ qui dedit. Miſericordie eñ ipſius ſꝫ ꝓ poſſibilitate

Mat. 10. b

B

I. 11. f

¶ et qui ſe exaltat humiliabit.
lis implebit: ⁊ ois mōs et collis †
a humiliabit. Et erūt praua in di a
b recta: ⁊ aſpa in vias planas: et b c
¶ omnis hō iudeus ⁊ gentilis vir ⁊ mulier: iuuenis ⁊ ſenex. ¶ chriſtum.
videbit oīs caro ſalutare dei. Di d
¶ Bed. Phariſeoꝝ ⁊ ſaduceorū q̄ penitētia et correctione maxime indigebant.
cebat ergo ad turbās q̄ exibant
a ¶ venenati veneratoꝝ filij q̄ bonis inuidetis et pſequimini.
vt baptiçarēt ab eo: † Genimia e
a ¶ Bed. Quare nō pri᷑ deponitis venenū vt ſic ad baptiſmū veniatis. ¶ nemo eñ nō penitētis ſꝫ ego demōſtro: ⁊ h̄ ē. f. e. d. ſ.
c viperarū/ quis oſtēdit vobis fu
¶ a vindicta.
gere a vētura ira? Facite ḡ fru/ †
¶ ꝓ equalitate culpe. ¶ petōres eī eſtis.
d e ct᷑ dignos penitētię: ⁊ ne cępe/ †
rit᷑ dicere/ patrē habem᷑ abraā:
f Dico eñ vobis/ quia poteſt de
a ¶ Be. de gētilib᷑ q̄rū corda inſenſibilia.
us de lapidibus iſtis ſuſcitare fi
a ¶ ſi aūt vos xp̄i: ergo abrae ſemē eſtis: q2 ſemini eius xp̄o ꝑ fidē vniti. b ¶ ſeueritas iudiciaria ad funditus extirpādos infructuoſos ꝑparata eſt.
g lios abraę. † Iam eñi ſecūris ad
radicē arboris poſita eſt. † Omnis ergo arbōr non faciens fructum bonum excidet/ ⁊ in ignēꝫ
a ¶ vt gentiles ⁊ hypocrite q̄ nullū: ⁊ here tici qui malum.
a ¶ ex verbis iohānis terrore ꝑcuſſi notāt qui cōſiliū quęrunt.
mittet. Et interrōgabāt eū tur/ f
a ¶ ne excidamur: ⁊ ne in ignē mittamur.
bę dicētes: Quid ergo faciem᷑?
Rñdens autem dicebat illis: g
¶ .i. ſuperfluas.
h Qui hꝫ duas tunicas det non h

Nico. de lyra

a adimpletū: ꝑ quē hūiles q̄ ꝑ valles intelligūt repleti ſunt bonis ſpūalib᷑: ⁊ ſupbi q̄ ꝑ colles intelligūt hūiliati ſūt ſicut ē. expoſitū ē ca. j. in cātico btē virginis. ¶ Aliter etiā exponit h̄: q2 ſicut via corꝑalis reddit difficilis ad ambulādū ꝓpter ꝓfunditatē valliū ⁊ eleuationē colliū: ita via ſpūalis q̄ de᷑ gradit ſup corda fideliū impedit ꝑ depſſionē terrene cupiditatis ⁊ ꝑ eleuationē mūdane vanitat᷑: ⁊ vtrūqꝫ ipedimētū fuit amotū ꝑ adductū xp̄i ī multis. Primū patuit ī zacheo q̄ dixit dn̄o: Ecce dimidiuꝫ bonoꝝ meoꝝ dn̄e do pau. ⁊c̄. vt hꝫ. I. xix. b ⁊ ī mattheo q̄ dimiſſo telonio ſecut᷑ ē xp̄m: vt legit Matth. ix. Patet ſecūdū in mūdi pncipib᷑ quoꝝ colla ſunt ſubiecta xp̄o. a ¶ Et erūt pra. ⁊c̄. i. corda diſtorta ꝑ iniuſticiā ꝑ equitatē iuſticie rectificabunt. b ¶ Et aſpa i vi. pla. i. corda ꝯ xp̄m īdurata mollificabūt: ſicut pꝫ d̄ Paulo q̄ xp̄m pſequēs a xp̄o illuſtrat᷑ ſtatī ad māſuetudinem obediētie fuit ꝯuerſus. dicens: Dn̄e quid me vis facere? Act. ix. a. c ¶ Et vi. ois ca. ſa. dei .i. xp̄m: ⁊ accipit h̄ ois caro. i. ois hō: q2 aliq̄ de oībus hoībus viderūt eum inter hoīes ꝯuerſantē. Diuidebat eñ tūc cōitas hoīm in duas ptes. ſ. in iudeos ⁊ gētiles: ⁊ multi de iſtis ⁊ de illis viderūt eū ī mūdo cōuerſantē. Poteſt etiā h̄ verbū intelligi de viſu ſpūali q̄ vidēt eū ꝯuerſi ad fidē catholicam ex oībus gētib᷑ toti᷑ mūdi: videbūt etiam eū generalit᷑ oēs in forma hūana ī die iudicij: d ¶ Dicebat ḡ. Hic cōſequēter deſcribit act᷑ ꝑdicatiōis q̄ntū ad repħēſionē mali: ⁊ pꝫ ſnīa ex dict᷑ Mat. iij. except᷑ que ſequunt: Dicebat ergo ad tur. ⁊c̄. Hic accipit totū ꝓ pte: q2 illud qđ ſequit nō dixit niſi phariſeis ⁊ saduceis q̄ cū alijs veniebāt ad iohēm: nō ex deuotiōe ſꝫ magis ex malignitate. vñ ſubdit: e ¶ Genimina vi. genimen ē neutri generis: et dr a gigno is. et iō filij nati ab aliq̄ dicunt ei᷑ genimina. vñ Mat. iij. dr: Progenies viperaꝝ. f ¶ Et iterro. Hic ꝯñr ponit ꝑdicatiōis iohis fructus: Erat eñ ꝑdicatio iohis ordīata ad h̄ ꝙ ppl̄s ad ſuſceptionē xp̄i ꝑpararet: ⁊ vt xp̄s manifeſtaret. Pꝛio ḡ ponit fruct᷑ ꝑdicatiōis ei᷑ q̄ntū ad ꝑmuꝫ. ſcđo q̄ntū ad ſcđm. ibi: Exiſtimāte autē po. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ ppl̄s ꝑparabatur ad xp̄i ſuſceptionē ꝑ verā pniam q̄ apparet qñ hō parat᷑ ē corrigere vitā ſuā: ⁊ h̄ oñdit h̄ eē factū ad ꝑdicatiōnē iohis: ꝑmo ī vulgarib᷑ hoībus/ cū dr: Et inter. eū tur. di. Quid ḡ faciem᷑. q. d. vitā nr̄aꝫ corrigere parati ſum᷑. g ¶ Rñdēs aūt ⁊c̄. Qui habet duas tuni. i. veſtimētū ſupfluū. h ¶ Det nō ha. illa eñ terra in qua erat iohes calida ē ⁊ de cōi curſu ſufficit vna tunica vel vnū veſtimētū: ⁊ ita itelligēdū ē de alijs rebus q̄buſcūqꝫ q̄ ſupfluūt ꝯſiderata ꝯueniēti neceſſitate ſtat᷑ ⁊ pſone. Scđo h̄ oñdit ī pedagogioꝝ ⁊ tributoꝝ collectorib᷑/ cū dr: ✳ Venerunt

✳ † ¶ Et mōs ⁊ col. hu. qñ ſupb᷑ obediētie dei ſubdit: a ¶ Et erunt pra. in. ⁊c̄. qñ diſtortio iuſticie ad rectitudinē repat. b ¶ Et aſpa ī vi. pla. qñ ꝑ exercitiū bonū efficit leue qđ prius erat durū: ⁊ ſic diſponit auditor v̄bi diuini ad vidēdum ſalutare dei. d ¶ Dicebat er. ad tur. Hoc ſ̄m ſenſuꝫ lr̄alē dicebat ꝓpter phariſeos ⁊ saduceos ī malū obſtinatos: vt pꝫ Mat. iij. de q̄b᷑ ſubdit: e ¶ Genimina viperaꝝ ⁊c̄. q. d. nullus q2 ſupi᷑ erit iudex irat᷑: inferi᷑ horrendū chaos inferni: a dextris petā accuſantia: a ſiniſtris demonia ad iteritū trahētia: foris mūdus ardēs: intꝰ cōſcīa vrēs: petōr ſic repħēſus q̄ fugere poterit latere erit impoſſibile: apparere autē intolerabile. ideo ſubdit: † ¶ Facite ergo fructū dignū peni. hec eſt eñ via euadendi mala ꝑdicta. † ¶ Et ne ce. dicere patrē habem᷑ abraā. nam ſine fructu penitētie null᷑ ſanctoꝝ ꝑ ſua merita poterit peccatores ſaluare. † ¶ Iā eñ ſecuris ad radicē ar. poſita eſt. iſta ſecuris dici poteſt calor naturalis: qui cōtinue cōſumit humidū radicale: quo cōſumpto arbor mala ꝑ quā ſignificat peccator excidit ꝑ mortē: et q̄ntū ad animā mittit in gehennam. h ¶ Qui habet duas tuni. ⁊c̄. per quas poſſunt virtutes que ſunt anime veſtes intelligi: nā habēs eas debet eas applicare ad bonū ꝓximi.

✳ Et qui habet

L

† Mat. 3. b

D

† Mat. 3. c.
† Mat. 3. c.
c. 7. c

Moralit

ꝓ poſſibilitate hūane ꝯditiōis ſeruat̄ mēſura: vt nō ſibi vnuſquiſqȝ totū eripiat: ſȝ qḋ hȝ cū paupe partiat̄. a ¶ Publicani. Be. Qui vectigalia publica exigūt: ſiue q̄ ꝯductores ſunt vectigaliū fiſci: vel rez publicaȝ. Nec nō ⁊ hi q̄ huiꝰ ſeculi lucra ꝑ negocia ſectāt̄: quos pariter vnūquēqȝ in ſuo gradu ab agēda iniuria coercet: vt dū primo ab alienoȝ ſe temperēt appetitu tādē ad ꝓpria cum ꝓximis cōicāda ꝑtingerent. b ¶ Magiſter qḋ fa. ⁊c̄. Be. Magnus in ſermōe iohis q̄ etiā publicanos ⁊ milites ad ꝯſiliū ſalutis ſue cogit: q̄bus p̄cepit ne vltra p̄ſcriptū exigant. c ¶ Neminē cō. Be. Iuſto moderamine eos ꝓmouet: ne ab eis calūniādo p̄dā requirāt: qbꝰ militādo ꝓdeſſe debuerāt. Docēs idcirco ſtipēdia ꝯſtituta militie: nedū ſumptꝰ q̄rit̄ p̄do graſſet̄: nullū officiū: nullā genꝰ: nulla etas ab agēda miſericordia excludit̄: oēs in cōe monent̄ vt ꝯferāt nō hñt. Miſericordia enim plenitudo eſt virtutum. d ¶ Eſtimāte aūt. Be. Nō ſolū cogitabāt: ſed ſicut alius euāgeliſta declarat: miſſis ad eū ſacerdotibus ⁊ leuitis an eſſet xp̄s requirebāt. Vñ ⁊ iohes ſub dit̄ rñdiſſe. Patet iudeis fuiſſe notuȝ ſcḋm ſcripturas dñice incarnatiōis tp̄s adeſſe: ſȝ mira cecitas: qḋ in iohe ſpōte credebāt: h̄ in ſaluatore tātis ſignis ⁊ ꝟtutibꝰ approbato: ⁊ ip̄o etiā iohanne atteſtāte nō credūt: quē ꝑ mulierez credebāt venturū: ꝑ ꝟginē veniſſe non credūt. ¶ Ambro. Videbat iohes cordis occulta: ſȝ dei reuelātis grā: q̄ ꝓphetis palā fac̄ occlta cordis. e ¶ Ego q̄dē. Be. Ambro. Cito ꝓbauit ſe nō eſſe chriſtū: qui viſibili tm̄ opat̄ officio. Aq̄ nō ſpū baptiçat: qḋ ſoliꝰ ē chriſti: nec ꝟbo ſȝ ope chriſtū ſe nō eſſe declarat. Ut ſicut natiuitatē chriſti: ita baptiſmū q̄ȝ eiꝰ ſuo p̄curreret: imitatione ſacri nō ꝟtute. f ¶ Veniet āt. Ego baptiço aq̄: q2 ille venit q̄ baptiçabit ſpiritu: ⁊ oportet vt illi via p̄paretur. g ¶ Cuiꝰ nō ſuȝ dignus. Be. Nō ſum dignꝰ myſteriū icarnatiōis inueſtigare. Vel nomē ſpōſi mihi nō vſurpo: nec ſpōſus credi: ſȝ amicꝰ ſpōſi volo. vł nō ſum dignꝰ portare ꝑ totū mūdū p̄dicādo calciamēta. i. myſteriū icarnationis. Hoc eñ nō ē iohānis p̄currentis officiū: ſȝ aploȝ ſeq̄ntiū. Calciamentū nuptiale: euāgelica p̄dicatio q̄ calciati ſunt apli. h ¶ Purgabit. Be. Purgat: dñ vel in pn̄ti ob manifeſta pctā ꝑuerſus de eccl'ia eiicit̄: vel poſt morteȝ dānat̄. i ¶ Paleas. Palee ſunt q̄ fidei ſacris ībuunt̄: ſȝ ſolidi nō ſunt. Zizania q̄ ⁊ ope ⁊ ꝓfeſſiōe ab electꝭ ſecernunt̄: q̄ h̄ ventilabro nō remouent̄: q2 iam iudicati ſunt: ſed palee ventilant̄. k ¶ Herodes āt. Anq̄ȝ lucas aliq̄d narret de actibꝰ ieſu: dicit iohēȝ ab herode captū: vt oñdat ſe ſolūmō ea facta deſcṗturū: q̄ eo āno geſta ſūt: q̄ iohes vel captꝰ ē vel punitus. Herodes aūt tetrarcha. Bed. Nō his diebꝰ captꝰ eſt iohes: ſȝ iux̄ euāgeliū iohis poſt aliq̄ ſigna geſta a dño ⁊ poſt eiꝰ baptiſmū diffamatū. Sȝ a luca ad exaggerādā herodis maliciā p̄occupatū ē: q̄ cū videret ad p̄dicationē iohis mltos ꝯfluere / milites credere / publicanos pn̄iterē: ⁊ totū vulgꝰ baptiſmū ſuſcipe: ip̄e ecōtrario nō ſolū iohēȝ ꝯtēnit: ſȝ ⁊ vīculat ⁊ occidit. ¶ Be. Notādū q̄ iohānes euāgeliſta q̄ de diuitate xp̄i ſcribere ſuſcepit / teſtat̄: q2 ieſus iohe baptiſta q̄ figura legis ē adhuc p̄dicāte ⁊ baptiçāte plures faceret diſcipulos ⁊ baptiçaret: myſtice docēs ieſuȝ anq̄ȝ in carne naſceret̄ eī nū ꝑ ſecula deū: ⁊ fideliū ꝑ legē doctorem fuiſſe pploȝ. Alii euāgeliſte q̄ hūanitatē xp̄i deſcribūt ab icarceratiōe iohis ſumūt exordiū dñice p̄dicationis: q2 officiū eſt: poſt corruptā a iudeis legē: ⁊ q̄ſi tenebris carceris ignorantia cecatqȝ traditione fedatam: dñi in carne apparentis ⁊ ꝑ carnem opantis q̄ſi aduenientis in galileā celeſtē pandere doctrinam.

Et ieſu baptiçato.

Margin: †23. q. 1. c. parata. et. c. q̄d culpatur. et. c. militare

Margin: †Mat. 3. c. Marc. 1. a Ioh. 1. d

Margin: †Mat. 3. c.

Margin: Al'†purgabit

Margin: †Mat. 14. a. Marc. 6. c

Margin: Nota

habēti: ⁊ q̄ habet eſcas / ſimiliter faciat. Venerūt aūt ⁊ publicani vt baptiçarent̄ / ⁊ dixerunt ad illū: Magiſter q̄d faciemus? At ille dixit ad eos: Nihil amplius q̄ȝ quod ꝯſtitutum eſt vobis faciatis. † Interrogabāt autē eum ⁊ milites / dicētes: Quid facïemꝰ ⁊ nos? Et ait illis: Neminē concu-

¶ nō timore ⁊ amore.

tiatis: neqȝ calumniā faciatis: et ꝯtenti eſtote ſtipendijs veſtris. Exiſtimante autē populo: et cogitātibꝰ oībus in cordibus ſuis

¶ id eſt an.

de iohāne / ne forte ip̄e eſſet chriſtus: reſpondit iohānes dicens

a ¶ tīgo corpā aq̄: ⁊ ītimo viā baptiçādi donec veniat q̄ abluat aīas ꝑ ſpm̄.

oībus: † Ego q̄dē aqua baptiço

a ¶ ⁊ ſi humilis ⁊ ego magnus reputor: eſt ille fortior: quia deus.

vos: veniet autē fortiōr me poſt me: cuius nō ſum dignus ſolue-

¶ ligaturā myſterij.

re corrigiaȝ calciamentoȝ eius:

a ¶ Be. i. purgatiōe ſctificatiōis ⁊ ꝓbatiōe tribulatiōis: vł ſpū q̄ ſctificat ⁊ accēdit amore dei. vł h̄ ſpū in futuro igni purgatorio p-

ip̄ſe vos baptiçabit in ſpūſan-

¶ diſcretio iuſti examis. ¶ q2 oē

cto ⁊ igni. † Cuiꝰ vētilabrū in ma

¶ mūdabit. iudiciū dedit prī filio. ¶ a paleis. ¶ pn̄tē eccleſiam.

nu eius: ⁊ † purgabit aream ſuaȝ

¶ imobiles a ſpe eternoȝ.

⁊ congregabit triticū in horreuȝ ſuum: paleas autē cōburet igni

¶ Be. q2 neqȝ extīguet̄ neqȝ extīguet cruciatos: ſȝ eternalit̄ puniet. Se āt ad differētiā illius de q̄ dr̄: Igne nos examinaſti.

inextinguibili. Multa quideȝ et alia exhortās euāgeliçabat populo. † Herodes autē tetrarcha cum corriperetur ab illo de herodiade vxore fratris ſui: ⁊ de om-

Nico. de lyra

★ a ¶ Venerūt āt ⁊ publi. tales eñ dicunt̄ publicani: q2 intromittūt ſe de negocijs ꝑtinētibus ad publicuȝ. b ¶ At ille dixit ad eos: Nihil am. ⁊c̄. h̄ āt dixit: q2 collectores taliū ſolēt eſſe ꝓni ad plꝰ colligendū q̄ȝ ſit eis mādatū: vt qḋ ē aplꝰ eis remāeat. tertio oñdit̄ in militibꝰ / cū dr̄: c ¶ Interrogabāt āt eū ⁊ milites. parati ꝯſilio eiꝰ vti. d ¶ Et ait ill': neminē cōcu. i. opp̄mēdo paupes ⁊ eos decipiēdo. e ¶ Neqȝ calū. fa. i. nō īponatis felſuȝ crimē diuitibꝰ ⁊ potētibꝰ vt occaſionē extorq̄ndi bona eoȝ habeat̄: q2 ꝑ aliā viā a talibus bona rapē nō pñt. f ¶ Cōtēti eſto. ſti. ve. q̄ dabant̄ eis ab imꝑatoribꝰ ꝓ labore militū quē hñt ſuſtiere in defenſiōe patrie. redditꝰ aūt q̄s hñt mlti milites ſup hoies ſibi ſbditos hñt locū ſtipēdioȝ: ⁊ ideo debēt eis eſſe ꝯtēti. Ad tria āt dicta īducebat beatus iohes milites: q2 ſolēt eē ꝓni ad vitia ꝯtria. g ¶ Exiſtimāte aūt po. Hic deſcribit̄ fructꝰ p̄dicatiōis iohis q̄ȝ tū ad xp̄i manifeſtationē. Et p̄mo manifeſtat̄ iohis teſtīonio. ſcḋo dei patris ſigno / ibi: Factū ē aūt. tertio euangeliſte ſcripto / ibi: Et ip̄e ieſus erat inci. Circa primū oſtendit̄ in iohanne doctrine veritas in chriſti manifeſtatione. ſecundo mētis ſtabilitas in herodis rep̄henſione / ibi: Herodes autē tetrarcha. Sñia prime partis patet ex dictis Mat. iij. exceptis que ſequunt̄: Exiſtimāte āt populo. q2 aliqui eoȝ viderant ⁊ alij fama publica audierant mirabileȝ eius conceptuȝ: ortum ⁊ vite ſancte meritū / que ſuperius ſunt declarata: ⁊ ex his opinabant̄ ip̄m eſſe chriſtū. h ¶ Et cogitātibus omnibus in cordi. ⁊c̄. Nō ſolum cogitauerūt ſed etiā de hieruſalem que erat metropolis miſerunt iudei nuncios ſolennes ad iohannem vt quererent ab eo ſi ip̄e eſſet chriſtus: vt habetur Ioh. i. i ¶ Multa quidem ⁊ alia exhortans ⁊c̄. Ex q̄ patet q̄ nō omnia facta ⁊ dicta iohannis ſcripta ſunt ſed pauca reſpectiue ſicut ⁊ de chriſto dicitur Ioh. xx. g. Multa q̄dem ⁊ alia ⁊c̄. k ¶ Herodes auteȝ tetrarcha cum corri. ⁊c̄. Hic deſcribitur ſtabilitas mentis in iohanne qui nō timuit faciēꝰ herodis tetrarche arguere. ⁊ ſñia huiꝰ pȝ ex dictis Mat. xiiij ⁊ Mar. vj. vbi factū iſtō pleniꝰ ꝯtinet̄.

★ Factū eſt

Margin: Moralis

★ † ¶ Et qui habet eſcas ſimiliter faciat. Spirituales eſce ſunt ſacre ſcripture quas habens debet ꝓximum ſpiritualiter paſcere. a ¶ Venerunt autem ⁊ publicani vt baptizarentur: et dixerunt ⁊c̄. Per quos poſſunt intelligi officiales ⁊ p̄poſiti qui non debēt a populo exigere niſi quod cōſtitutum eſt ſcḋm ordinem iuſticie. c ¶ Interrogabant autem eum ⁊ milites dicētes ⁊c̄. Per quos poſſunt intelligi p̄dicatores quos armat apoſtolus Ephe. vi. b. dicens: Accipite armaturaȝ dei ⁊c̄. ⁊ in fine dicit: ⁊ gladiū ſpūs qḋ eſt verbū dei. iſtis dicit̄: d ¶ Neminē cōcutiat̄. i. nimis aſpe p̄dicādo: ⁊ ſic ad deſꝑationeȝ inducēdo. e ¶ Neqȝ calūniā fa. p̄dicationē ſubtrahēdo: reputātes eos īdignos exhortatiōis ꝟbo. e ¶ Et cōtēti eſtote ſti. veſtris. q̄ ſtipēdia ſunt redditꝰ aſſignati p̄dicatoribꝰ poſſeſſiōes hñtibus. ⁊ elemoſyne date mēdicātibus. g ¶ Exiſtimāte aūt pplo ⁊c̄. de iohāne ne forte ip̄e eſſet ⁊c̄. ꝑ eiꝰ rñſionē q̄ ſe humiliauit ⁊ xp̄m exaltauit īformat̄ p̄dicator euāgelij vt ꝓ bonis opibꝰ ſuis nō q̄rat laudē ꝓpriā ſed diuinā. k ¶ Herodes āt te. ⁊c̄.

★ iſte q̄ iohānē

a ¶ Et ieſu baptizato. Be. Baptizaẗ dñs nõ mūdari indi
B genſ: ſed tactu mūde carnis aq̄s mūdans: vt vim ablueñdi ha
beāt. Et iõ q̄ ad lauacrū xp̄i venerit: pcc̄ā deponit: q2 (q̄ð innu
mera ſub lege baptiſmata nõ poterant) ↄtra p̄uaricatiōis ma
lū: vim regeneratiue ſanctificatiōis aq̄ ↄcipiūt. Uñ cū baptiza
tū ppſm diceret: nihil magnū addidit:
ſed baptizato ieſu ⁊ orāte dicit apertū
celū: q2 dū ille aq̄s iordanis ſubiit: nob̄
celi ianuā pādit: ⁊ dū caro innoxia aq̄s
frigētib⁹ tingiẗ: oppoſita quōdā noxiis
rōphea ignea reſtringiẗ: nec ibi xp̄o ce
lū cepit aperiri: ſʒ his ↄbis oſtenditur
virt⁹ baptiſmi. Orat aūt: vt nos ad orā
dū iſormet: vt poſt baptiſmū ꝑcib⁹ ⁊ ie/
iunus ⁊ elemoſynis ⁊ aliis bonis celū
nob̄ aperiaẗ. Quia ⁊ ſi pcc̄ā i baptiſmo
ſūt laxata: nõ adhuc caro ē ſolidata: ſed
in deſerto mūdane ↄuerſatiōis hoſtes
occurrūt: q̄ ſudore nr̄o vincunẗ ꝑ grāʒ
xp̄i: donec tandē inducamur in aulā pa
tris. Nulli iter natos mulierū ſecūdus
eſt iohēs: cui ſe xp̄s credit baptizandū
ſe videndū in colūbā exhibet ſpūſctūs.
de celo pr̄ cōmendat filiū. Nõ eni filio
qð ignoraret: ſʒ iohāni ⁊ ceteris q̄ ade
rant qð ignorabant indicabaẗ. vñ ⁊ io
hānes quē pri⁹ virū fortiorē ⁊ chriſtum
euāgelizabat: iā edoct⁹ dei filiū aperte
ꝑdicat. b ¶ Sicut colū. in ipʒ. Be.
Poſt diluuiū nõ coru⁹: ſʒ colūba ramū
q̄ pacē redditā nūciaret detulit: docens
q2 ſolis in ſimplicitate cordis baptizaẗ
vnctio ſctiſpūs aſſit. Et dñs nõ pmum
poſt baptiſmū ſpūſctō ē vnct⁹: ſʒ iō mō
ſtraẗ colūba vt itelligam⁹ q̄ i corꝑe ei⁹
.i. eccl̄ia: baptizati ꝑcipue accipiūt ſpm̄
ſctm̄. Et q̄ ad exēplū ſimōis i felle ama
ritudinis iniq̄tat' obligatiōe perdurāt:
ſortē in ſpūſctō ⁊ partē nullaten⁹ habe
re p̄nt. Uñ cū mūdi crimina quōdā in fi
B gura baptiſmi diluuio purgarenẗ: non
coruꝰ ſʒ colūbe ore delat⁹ oliue ram⁹ pa
cē redditā ſeculo nūciauit. c ¶ In te
cō. Nõ aliena i filio: ſʒ ſua laudat. q.d.
Quecūq̄ habes tu mea ſūt. d ¶ An/
noꝝ tri. Be. Qz tricēnalis baptizaẗ:
nobis etiam cōuenit ꝑpter myſteriū tri
nitat' ⁊ opatiōnē decalogi: q2 decalog⁹
ꝑ fidē ⁊ meli⁹ intelligiẗ ⁊ ipleẗ. ¶ Be.
Triceſimo āno baptizaẗ: facit miracula
docet: vt reꝑmat temerarios q̄ oēm eta
tē ad hec officia idoneā credūt: qð non
eſt: niſi aliq̄ miraculo dei cōtingat: vt
in hieremia et daniele. e ¶ Joſeph.
Be. Non ꝑ mariā q̄ vere genuit: ſʒ ꝑ
ioſeph qui alienus eſt a generatiōe te/
xitur ordo generationis: quia non eſt
mos ſcripturarū vt generatio texaẗ ꝑ
nōia mulierum: ⁊ ex vna tribu erāt ma
ria ⁊ ioſeph: vnð ⁊ ſimul cēſenẗ: ⁊ ſic ꝑ
ioſeph origo marie declaraẗ. Genera
tionē carnis dicitur⁹: ꝑmiſit teſtimoniū
mat.3.d p̄ris: Tu es fi.m.d. vt appareat verū
deū ⁊ hoīs eſſe filiū. ¶ Amb. In gene
rationib⁹ viri nomē ⁊ ꝑſona q̄riẗ: q̄ eti
am in ſenatu ⁊ in reliquis curiis ciuita
tū generis aſſerit dignitatē. f ¶ Qui
mat.1.b fuit. Mattheus ponit: genuit: q2 car/
nis ſolas ſucceſſiōes numerat. Lucas:
nõ genuit: ſʒ q̄ fuit: in q̄ ðſignat ſe etiā
adoptiuos interponere filios. ⁊ Mat
the⁹ a dd̄ ad xp̄m pauciores. Lucas pōit pl'es generatiōes: q2
cū ꝑ alias perſonas generatio texaẗ: poteſt fieri vt alii longe
uā: alii breuiorē tranſegerint vitam: cū videam⁹ plures ſenes
cū ſuis nepotib⁹ viuere: multos ſtatim ſuſceptis filiis obire.
Qui ioſeph fuit filius heli. q̄ heli fuit fili⁹ mathat. Aug⁹.
vero de veteris ⁊ noui teſtamēti q̄ſtionibus q̄ xp̄us fuit filius
mathat. Qui fuit mathat. Be. Mathā q̄ ꝑ ſalomonē deſcen/
dit: de vxoꝛe

dit: de vxoꝛe ſua Jacob filiū genuit: ⁊ defūct⁹ ē. Tūc mathat C
qui de nathan: de eadē vxoꝛe ſuſcitat ſemen defuncto fratri: ⁊ et
generat heli: ⁊ ſic fuerint fratres: iacob ⁊ heli. Et heli acceptā
vxoꝛe moritur ſine ſemine: cui⁹ vxorem accipit iacob: ⁊ generat
ioſeph. Et merito lucas adoptionis originem ſuſcipit ⁊ vſq̄ ad
[illegible]

ni⁹ malis que fecit herodes: ad
iecit ⁊ hoc ſupra omnia: ⁊ inclu
ſit iohānem in carcerē. † Factū a
¶ prius aūt hoc. ¶ nā q̄ſi tranſito mari
rubro necatos q̄dē gratulamur egyptios.
eſt autem cum baptizaretur om
a ¶ a iohāne: qð aīq̄ plen⁹ dicit.
a nis populus ⁊ ieſu baptizato ⁊ b
orante: apertū eſt celū, et deſcē †
a ¶ q2 i natura diuinitat' a moꝛtalib⁹ non
poterat videri. ¶ Be. Quia ſpūs diſci/
pline effugiet fictū nõ.h.in.c.ſ.pctis.
dit ſpiritusſanct⁹ corporali ſpe
b cie ſicut colūba in ipſum: et vox
¶ nõ iohānes. ¶ ↄſubſtātialis
de celo facta ē: † Tu es fili⁹ me⁹
a ¶ i adā diſplicuit. ¶ placitū meū ↄſtitui
.i. per te facere qð mihi placet.
c dilectus: i te ↄplacuit mihi.
Et ipſe ieſus erat icipiēs quaſi c
a ¶ q2 natura nõ erat: ſʒ putabatur: q2 ma
ria cū genuit q̄ ioſeph erat deſponſata.
d annoꝝ triginta: vt putabatur d
a ¶ auctus. ¶ ſm legē ioſeph fili⁹ eſt heli:
ſʒ ſm carnē iacob. b ¶ de⁹ me⁹ vl ſcādēs.
fili⁹ ioſeph qui fuit heli, qui fu e
a ¶ donans pcc̄ā. b ¶ additus.
it mathat, qui fuit leui, qui fuit
¶ rex meus. ¶ dexter.
melchi, qui fuit ianne, qui fuit
a ¶ auct⁹: ali⁹ iſte ioſeph. b ¶ donū dei
f ioſeph, q̄ fuit mathathie, qui fu
vel aliq̄ū. a ¶ onerans vl onerauit.
b ¶ conſolatio vel conſolator.
it amos, qui fuit naum, qui fuit
a ¶ adiuua me. b ¶ meridies vl meridia
nū. c ¶ deſideriū.
heſli, qui fuit nage, qui fuit ma
¶ donū dei vel aliq̄ñ.
ath, qui fuit mathathie, qui fuit
¶ obediens. ¶ augmentū. ¶ ↄtinens.
ſemei, qui fuit ioſeph, qui fuit iu
a ¶ domin⁹ gratie ei⁹ vel dñs miſericors.
b ¶ miſericors.
da, qui fuit iohānna, qui fuit re
a ¶ ꝑnceps vl mgr babylōis. b ¶ petitio
ſa, qui fuit zorobabel, qui fuit ſa
mea de⁹. ¶ lucerna mea. ¶ regnū meū.
lathiel, qui fuit neri, qui fuit mel f
¶ robuſt⁹ vl violēt⁹. ¶ diuinās.
chi, q̄ fuit addi, q̄ fuit choſan, q̄
¶ di menſura. ¶ vigilās vl vigilia: vl pelli
fuit helmadan, qui fuit her, qui
ceus. a ¶ ſaluator. b ¶ de⁹ me⁹ adiutor.
fuit ieſu, qui fuit eliezer, qui fuit

Nico. de lyra

A a ¶ Factū eſt aūt. Hic deſcribi alo † cum
tur manifeſtatio xp̄i ꝑ ſignū datū de ce † mat. 3.d
lo a deo patre cū baptizareẗ a iohāne: mar.1.a
⁊ pʒ ſnia ex dict' Mat.iii. ⁊ Marci.i. Joh.1.d
excepto qð hic addiẗ: b ¶ Et orāte.
in quo dedit xp̄s exemplū q̄ i receptio
ne ſacramentoꝝ debet mens hoīs ele
uari in deū. c ¶ Et ipſe ieſus. Hic
ſequēter deſcribitur manifeſtatio xp̄i
euāgeliſte ſcripto: q̄ hic deſcribit eius
genealogiā: vt ſicut natiuitas ei⁹ eter
na fuerat manifeſtata ꝟð p̄ris dicent':
Tu es fili⁹ meus. ſ. naturalis: ita nati
uitas ei⁹ temporalis manifeſtareẗ per
deſcriptionē genealogie. In q̄ deſcri
ptione cōſiderādū q̄ ſicut. ſ. dictū ē in
ꝓlogo. Matthe⁹ oſtendit q̄liter xp̄us † De cō.di.
venit ad nos. ideo deſcribit genealogi 3.c. fine.
am deſcendēdo. Lucas ꝟð q̄liter per
xp̄m reducimur in deū: ideo eā deſcri
bit aſcendendo: ꝓpter qð eā terminat al' cōplacui
in ipſo deo. dicit ḡ: Et ipe ie. erat in
cipiēs q̄ſi anno. xxx. ſm Auguſt. ⁊
Chryſo. xp̄s tunc habebat. xxx. annos
cōpletos ⁊ inceperat. xxxi. ⁊ ſm h̄ ſic in
telligenda eſt hec lr̄a: Erat autē ieſus
annoꝝ. xxx. incipiēs. i. inceperat. xxxi. ⁊
ſm h̄ xp̄s ꝑdicauit duobus annis cū
dimidio. ſm alios ꝟð doctores quoꝝ
opinio cōmuni⁹ teneẗ: ieſus tunc habe
bat. xxix. annos completos ⁊ inceperat
xxx. et ſm h̄ eſt ſic intelligenda hec lr̄a: D
Erat ieſus icipiēs ānoꝝ. xxx. i. tri
ceſimū annū de quo habebat. xiii. di
es: ⁊ ſm hoc xp̄us ꝑdicauit trib⁹ annis
⁊ dimidio vſq̄ ad paſſionē ſuā. xviii.
anno tyberii. d ¶ Ut putabaẗ fi
lius io. q̄ erat ſponſus marie: cui⁹ cau
ſe. ſ. expreſſe ſunt ca.i. e ¶ Qui fuit
he. In mattheo diciẗ q̄ ioſeph fuit fi
lius iacob et ibi iſta cōtrouerſia ſoluta
eſt. f ¶ Qui fuit neri. Matth.i. dr̄
q̄ ille ſalathiel fuit filius iechonie. Ad
qð dicēdū q̄ verū ē q̄ ſalathiel fuit fi
lius naturalis iechonie: ſed fuit filius
neri adoptiuus: q2 moꝛtuis iechonia ne
rus adoptauit eum in filiū. ⁊ iō Mat
theus qui deſcribit genealogiā xp̄i car
nalē poſuit iechoniā. Lucas qui magl
deſcribit genealogiā ſpiritualē ponit
A iſtum neri
✳ iſte qui iohānē ligauit in carcerem
eo q̄ de malis ſuis arguebat eū chari Moꝛaliter
tatiue: ⁊ q̄ ſimilia faciunt ſunt ſimiles
freneticis q̄ piū medicū ꝑcutere vel oc
cidere querūt. b ¶ Et ieſu baptiza
to ⁊ orāte ⁊c̄. Be. Non ei tunc aper
tū eſt celū cuius oculi cernebāt interio
ra celoꝝ: ſed virtus baptiſmat' oſtendi
tur: de quo quicūq̄ egrediẗ ei regni ce
leſtis ianua aperiẗ. † ¶ Et deſcēdit
ſpūſctūs ⁊c̄. ꝑ apparitionem ſancte
trinitatis in baptiſmo xp̄i ſignificatū
fuit q̄ eius fideles deberet in ſanctiſſime trinitatis nomine ba
ptizari. c ¶ Et ipſe ieſus erat incipiens quaſi ⁊c̄. per h̄
inſinuans q̄ officiū predicandi non debet aliquis exequi ante
ꝑfectam etatē ſicut nõ legitur xp̄s antea predicaſſe. c ¶ Qui
fuit heli ⁊c̄. hic nõ occurrit aliqua notabilis moꝛalitas niſi q̄
per generationē ſpūalem q̄ deſignaẗ ꝑ hāc genealogiā hō re
currit in ſuū creatorē ſic hec genealogia i deū terminaẗ cū dr̄:
v ✳ Qui fuit

E F deū tráſit: quia ꝑ adoptionē efficimur filii dei: credēdo in filiū dei: q̄ ꝑ carnalē generationē oſtēdit factus filius hominis.
¶ Be. Si intelligim⁹ mattheū q̄dragintaduas generatiões poſuiſſe: vt vnū iechonie nomē bis numeret: pro p̄re ⁊ filio: hic numerus p̄ns eccleſie tp̄s deſignat: quo dn̄o cooperante in ſpem futuri ſabbati laborat. Septies eni ſeni q̄dragintaduo. Sex ad opa: ſeptē ad requiē ptinēt. Vn̄ pp̄ls de egypto liberat⁹ q̄draginta annis in deſerto moraē: ſʒ q: ſub ſpe intrādi in requiē exercet: ſepties ſena.i. q̄dragintaduo caſtrametaē. Quoꝝ vltimo ieſu duce apto iordane: victis hoſtib⁹, promiſſas olim ſedes ingrediē. Sic dn̄o q̄drageſimaſecūda generatiōe: ex q̄ mundus priſce cecitat⁹ tenebras ab abraā credēte diſcuſſit: veniēs i carne ꝑ baptiſmū celi ianuas pādit: ⁊ nos ꝑfecto vite curſu ſub eiuſdē numeri ſacro, poſt ſiccatū xp̄o duce leti fluuiū ꝓmiſſa regna intramus.
¶ Be. Mattheus q̄ regiā inſtituit i xp̄o inſinuare pſonā: p̄ter ip̄m xp̄m.xl. hoīes in generationis ſerie noīauit: q̄ numero ſignaē illud tp̄s: q̄ in hac terra regi nos opoꝛtet a xp̄o ꝑ laborioſam diſciplinam. Neq3 eni q̄dragītadue q̄ faciūt ter.xiiii. ſed ꝓpē vnū iechoniā bis numeratū.xl. vna generatiões fiūt: ſi ip̄m xp̄m annumeram⁹: q̄ tꝑali vite regēde tanq̄ q̄dragenario numero p̄ſidet regaliē. Quattuoꝛ ad mūdi ptes: vel tp̄a referunē. Decē ad legis decalogū: q̄ ɔ̄ vitia pugnam⁹. Vn̄ ⁊ ieiuniū eccleſie ſpacio.xl. dierū cōſecraē. Et q: ad iſtā moꝛtalitatē nobiſcū participandā deſcēdentē xp̄m ſignificare voluit. ideo iſtas generatiões deſcēdendo cōmemoꝛat: ab initio euangelii ſui: in q̄ ſignificaē ſuſceptio pctōꝝ nr̄oꝝ a dn̄o xp̄o. Lucas q̄ vitulus tanq̄ ſacerdotē in
F expiandis peccatis aſſignās: a baptiſmo in q̄ hoīm incipit aſcēſus generatiōis ſe-
al's tabrac riem aſcēdēdo diſponit: a q̄ abolitio peccatoꝝ nr̄oꝝ ſignificaē a dn̄o xp̄o. Proinde mattheus a dauid ꝑ ſalomonē deſcē-
al's ſeruch dit: in cui⁹ matrē ille peccauit. Lucas ad dauid ꝑ nathan aſcēdit: ꝑ cuius noīe ꝓphetā de⁹ pctm̄ illius expiauit. Lucas ſeptuagintaſeptē generatiões ponit: q̄ numero remiſſio oīum pctōꝝ ſignificaē: qd̄ ɔſiderandū eſt in partib⁹ in quib⁹ multiplicaē.i. vndecim ⁊ ſeptē. Per vndecim träſgreſſio denarii (q̄ in vineā xp̄i cōducti ſunt remunerādi).i. ꝑfectionis ſignificaē. Et multiplicanē vndecim ꝑ ſeptem vt ſignificeē illa träſgreſſio ex motu hoīs fieri. Septē ei e trib⁹ ⁊ q̄ttuoꝛ cōgregāē: tria ad naturā hūane aīe: ꝓpē triplicem vim referunē. Quattuoꝛ ad coꝛp⁹ quod q̄ttuoꝛ cōſtat elemētis. Vn̄ hō nō incongrue ꝑ ſeptenariū numerū ſignificatur. Per ſeptē vndecim multiplicanē: q: ꝑ motū hoīs träſgreſſio perpetraē. Hoc ḡ numero oīne pctm̄ intelligiē: hoc ip̄o numero oīum pctōꝝ remiſſio accipiē: expiāte nos carne ſacerdotis: a q̄ nūc iſte numerus incipit: ⁊ recōciliāte nos deo: ad quē nūc iſte numer⁹ quenit: ꝑ ſpiritū ſctm̄ q̄ in colūbe ſpecie in baptiſmo vbi iſte numer⁹ cōmemoꝛaē apparuit. a ¶ Qui fuit le. ⁊c. Nō aūt hi q̄ttuoꝛ q̄ hoc loco inſerunē iacob filii fuerūt: ſʒ ꝙ eoꝝ noībus pticipabāt. ¶ Beda. q̄ſi noībus alludēs qd̄ i illis figuratū eſt hoc iſtis adaptat. Quattuoꝛ genera virtutū cognoſcimus fuiſſe in q̄ttuoꝛ filiis iacob: quoꝝ iſti poſteri ſunt. In iuda ꝑ figurā dn̄ice paſſionis myſteriū ꝓphanū. In ioſeph p̄ceſſiſſe caſtitat⁹ exēplū. In ſimeone vindictā leſi pudoꝛis. In leui officiū ſacerdotis. Nō ḡ noīa tantoꝝ patriarcharū. Lucas p̄termittēda putauit: vt q: vnus oīa xp̄s ieſus in ſingulis q̄ʒ maioꝛib⁹ genera virtutū diuerſa p̄cederēt. b ¶ Nathan. Beda. Quā mattheus ꝑ ſalomonē. Lucas ꝑ nathā texit generationē: ille regalem: iſte vt vitulus ſacerdotalē oſtdit familiā. q: xp̄s rex ex regibus: ⁊ ſacerdos ex ſacerdotibus, ſm carnē ex regali ⁊ ſacerdotali familia eſt exoꝛtus: q̄ celeſtis rex in dei virtute letaē: et G cui iudiciū a deo rege deferē: ⁊ ſacerdos eſt in eternū ſm oꝛdinē melchiſedech. c ¶ Qui fuit ſale. Vel ſela. Beda. Generatio cainan nō de hebraica veritate: ſed habeē de ſeptuaginta interp̄tū editione In Gen̄. arphaxat ſela ꝓ ſale. filium nullo interpoſito ꝓhibeē genuiſſe. Poꝛro arphaxat vixit triginta annos: ⁊ genuit ſale. Itē in paralipomenō. Arphaxat aūt genuit ſela q̄ ⁊ ip̄e genuit heber. Sʒ apud ſeptuaginta ita ſcribiē ꝙ arphaxat centū triginta quinq3 annoꝝ genuit cainan: ⁊ ip̄e cainan cū centū triginta annoꝝ eſſet genuit ſela. quoꝝ quid verius ſit de⁹ nouit. d ¶ Noe. Noe iuſtus: edificatoꝛ arce: p̄figurat edificationē eccleſie. e ¶ Mathuſale. Ambro. Anni mathuſale vltra diluuiū numeranē ſignificat chriſtum: cuius vita etatem neſcit. f ¶ Qui fuit enoch. Be. A baptiçato dei filio vſq3 ad deū patrē aſcēdens ſeptuageſimo gradu enoch ponit: q̄ dilata moꝛte träſlatus in paradiſum ē: vt ſignificet eos q̄ in grā3 electiōis filioꝝ ex aq̄ ⁊ ſp̄ūſctō regeneranē: interim p⁹ coꝛpis ablutionē eternā ſuſcipiēdos in requiē. Septuagenari⁹ eni ꝓpē ſeptimā ſabbati illoꝝ requiē ſignificat: q̄ iu-
G uante dei

¶ dn̄s exaltās vl' ē exaltās. a ¶ vt ſupra.
a ioꝛim/ qui fuit mathāt/ q̄ fuit le-
a ¶ additus. b ¶ audiui triſticiā: vl' ſignū c ¶ confitens.
ui/ qui fuit ſimeon/ q̄ fuit iuda/
¶ augmentum. ¶ colūba vel
qui fuit ioſeph/ qui fuit iona/ q̄
dolens. ¶ dei reſurrectio. ¶ rex eius.
fuit eliachim/ qui fuit melcha/
¶ viſcera mea. ¶ donum.
qui fuit mēna/ qui fuit matatha/
¶ Be. per nathan ꝓphetie dignitatē expreſſam aduertimus. ¶ dedit vel dantis. ¶ manu foꝛtis.
b qui fuit nathan/ q̄ fuit dauid/ a
¶ incenſum. ¶ ſeruitus.
qui fuit ieſſe/ qui fuit obeth/ qui
¶ foꝛtis. ¶ ſenſibilis vel pacificus.
fuit booz/ qui fuit ſalmon/ qui b
¶ auguriū vel ſerpētin⁹. ¶ pp̄ls volūtari⁹
fuit naaſon/ qui fuit aminadab/
¶ electus vel excelſus. ¶ ſagitta.
qui fuit aram/ qui fuit eſrom/ q̄
¶ diuiſio. ¶ confitens.
fuit phares/ q̄ fuit iude/ qui fu-
¶ ſupplātatoꝛ. ¶ riſus vel gaudiū.
it iacob/ qui fuit iſaac/ qui fu-
¶ pater multarū gentiū vel vidēs pplm.
a ¶ exploꝛatio vel paſturas ſiue neq̄tia.
it abraā/ qui fuit thāre/ qui fuit
¶ requieuit lux. ¶ loꝛum vel coꝛrigia vel dependens: vel perfectio.
nachoꝛ/ qui fuit ſaruch/ qui fuit
¶ egrotās vl' paſcēs. ¶ diuidēs vl' diuiſus.
ragau/ qui fuit phaleg/ qui fuit
¶ tranſitus. ¶ tollens.
a ¶ lamentatio vel poſſeſſio eoꝛum.
c heber/ q̄ fuit ſale/ q̄ fuit cainan/ c
¶ ſanās depopulationē. ¶ nomē vl' nominatus. ¶ requies. ¶ humiliatū: vel pcutientē vel percuſſum vel humilem.
qui fuit arphaxat/ qui fuit ſem/
d qui fuit noe/ qui fuit lamech/ q̄
¶ moꝛtis emiſſio: vel moꝛtuus eſt ⁊ interrogauit. ¶ dedicatio.
f fuit mathuſale/ qui fuit enoch/

Nico. de lyra

✠ iſtū neri. a ¶ Qui fuit nathā. De iſto nathan dicūt aliq̄ ꝙ fuit fili⁹ dauid naturalis de bethſabee: vt videē dici.i. Paral.iii. ſed hoc videē eē cōtra illud qd̄ dicē Salomō Proū.iiii.a. Ego fui vnigenit⁹ ⁊ tenellus coꝛā mr̄e mea. Ille eni filius quē habuit bethſabee de dauid añ ſalomonē nō cōputaē: q: fuit moꝛtuus incircūciſus. Per h̄ ḡ ꝙ ſalomon dicit ſe vnigenitū mr̄is ſue: videē ꝙ nathan nō fuit natus de bethſabee ⁊ H dauid. ⁊ ideo dicunt aliq̄ ꝙ iſte nathan fuit nathan ꝓpheta quē ꝓpē eminētiā ſctitatis dauid adoptauit i filiū moꝛtuo ei⁹ p̄re naturali: ⁊ ſm h̄ pōt dici ꝙ fuit fili⁹ adoptiu⁹ bethſabee vxoꝛis dauid: ⁊ ſm h̄ cōnumeraē inē filios bethſabee .i. Paral.iii.b. de aliis aūt trib⁹ ibidem noīatis dicēdū ꝙ fuerūt filii vrie naturales ⁊ adoptiui filii dauid q̄n accepit mr̄ē eoꝝ ⁊ ſic ſalomō fuit vnigenitus mr̄i ſue reſpectu dauid: vt dr̄ Prouer. iiii. Cauſa āt q̄re Lucas deſcribit xp̄m deſcēdere a dauid ꝑ nathā vna fuit: q: lʒ oēs ſapiētes hebreoꝝ ɔcoꝛditer tenerēt xp̄m debere deſcēdere de dauid: aliqui tn̄ eoꝝ opinabāē ip̄m deſcēdere ab eo ꝑ nathā ꝓpē excellentiam ſue ſctitatis ⁊ ꝓphetie. Alii ħo ꝑ ſalomonē ꝓpē dignitatē regiā ⁊ ſue excellētiā ſapiētie ſm veritatē aūt deſcēdit ꝑ vtrūq3. aliter tamē: q: per ſalomonē deſcendit ſm lineā naturalis generationis. per nathan ħo ſm lineā legalis generationis: q: nathā fuit filius dauid adoptiu⁹: vt p̄dictū ē: ⁊ ioſeph q̄ ponitē immediate poſt xp̄m aſcēdēdo fuit fili⁹ heli adoptiu⁹ ſeu legalis: ꝓut pleni⁹ fuit declaratū Matth.i. Alia cā ē: q: Lucas deſcribit xp̄i genealogiā ꝓut i deū reducimur: vt p̄dictū eſt. Reducimur aūt in deū ꝑ xp̄m inq̄ntū efficimur filii dei adoptiui. b ¶ Qui fuit booz. tres fuerunt immediate ſe ſequētes huius nomis.i. filius: pater et auus: vt plenius declaratum fuit Matthei.i. c ¶ Qui fuit cainan. ſm Hiero. ⁊ ſm tranſlationem qua vtimur non ponitur aliquis medius inter ſale et arphaxat: vt patet Gene.x. Septuaginta autem interpretes ponunt iſtum cainan medium. Et ad concoꝛdiam huius poteſt dici ꝙ iſte cainan fuit pater ſale legalis ſiue adoptiuus. arphaxat ħo pater naturalis ipſius: et vterq3 pater hic ponitur et maxime: quia Lucas in deſcribendo ſequitur tranſlationem. Lxx. que ſuo tempoꝛe erat valde autentica.

✠ Qui fuit dei.

a b uante dei gr̃a decalogū leg' iplent: quos in reſurrectiõe imu/ tabili dei ſapie ↄtemplande ꝑ ſecula mõſtrat eſſe iungendos. a ❡ Seth. Seth poſterior ade fili⁹ nõ ſilet: vt cū duo populi ſint generatiões: ſignificet xp̄m in poſteriore poti⁹ q̃ȝ in priore generatiõe numerādū. b ❡ Qui fuit dei. A filio dei gene/ ratio incipit: terminat in filiū dei: ꝑce/ dit creat⁹ in figura: vt ſequat natus in veritate. prius fact⁹ ad imaginē: vt pro pter eū imago deſcendat.

Ieſus autem ꝛc. Ca. IIII Et agebat. Amb. Agebatur in deſertū h̃ ↄſilio vt diabolum ꝓuocaret. Nā niſi ille certaſſet: iſte mi hi nõ viciſſet. Myſterio: vt adā de exi lio liberaret. Exemplo: vt oſtēderet no bis diabolū ad meliora tēdentib⁹ inui/ dere. ❡ Be. Ne cui in dubiū veniret a q̄ ſpū duct⁹ ieſus in deſertū diceret: ꝓponit qȝ plenus ſpūſctō: cui⁹ volūtate locū certaminis q̄ aduerſariū ſternat ꝯ victoria cert⁹ ingredit. Sic nos acce/ pta in baptiſmo remiſſiõe: ꝛ ſpūſancto illuminati: ↄ inſidias diaboli accingi: ꝛ ſeculū debem⁹ deſerere: vt q̄ſi manna deſerti ſola eterna eſuriam⁹. d ❡ In

Hiſtoria / 2. Tio. 2. a deſerto ꝛc. Hiſtorialr̃ in illo deſer/ to qđ eſt iter hierlm ꝛ hiericho: vbi fi/ guralr̃ dixerat adā a diabolo victum

Tria ad v/ ſuȝ ſalut' ꝓ ficiẽtia fuiſſe. ❡ Be. Tria ſunt q̄ ꝓficiunt ad vſū ſalutis. Sacramentū baptiſmi: de ſertū. ieiuniū. Nemo enĩ coronabit ni ſi legitime certauerit. Nemo ad certa men admittit virtutis: niſi p̄us ablutus a maculis gr̃e celeſtis munere ↄſecre/

Deu. 9. b tur. c ❡ Dieb⁹. xl. ꝛc. Quadragin/ ta dieb⁹ ieiunauit legiſlator ꝛ ꝓpha vt

3. Re. 19. b ieiuniū xp̄i teſtimoniū habeat a lege et ꝓphetis. Hoc numero ſignificat excur/

mat. 5. b ſus huı⁹ ſeculi in his q̄ vocant ꝑ gr̃am

D ad eū q̄ venit legē nõ ſoluere: ſȝ adim/ plere. Decē ſūt p̄cepta leg' ꝛ q̄tuor ꝑ tes mūdi: ꝛ q̄ter decē fiūt q̄dragīta: ꝛ ꝑ gr̃am dei: ad impletionē decalogi vocant de q̄tuor ptib⁹ mūdi. Ieiunat

1. pe. 2. b xp̄s ante mortē carnis q̄ſi clamet: Ab/ ſtinete a deſiderijs ſeculi dū eſtis i ago ne. Comedit poſt reſurrectionē. q. d. ꝛ ſi nõdū habet' corp⁹ imortale. ſpe imor talitat' iā paſcimini: qȝ dū vitā dn̄i capi mus: ꝛ a vanitate ſeculi ieiunare ꝛ refici debem⁹ futuri ꝓmiſ/ ſione. Quadraginta dieb⁹: decē ad decalogū: q̄ deū ꝛ ꝓximū diligere iubemur refert. Sȝ qȝ motu corporis qđ de quattuor elemētis ↄſtat: charitas dei ꝛ ꝓximi violat: ad diluēda pctā: in. xl. tp̄s pn̄ie reſurgit. Cõgrue exercet ieiuniū in illa an̄i pte q̄ ↄtigua ē paſſioni dn̄ice: qȝ in ea ſignificat hec vita laborioſa cui op⁹ eſt cõtinẽtia vt ieiunet a mundi amicitia. ❡ Be. Niſi

Eccl. 2. a ieiunaſſet diabolo occaſio tētādi nõ adeſſet: ſm illud: Fili acce dēs ad ſeruitutē dei ꝑpa. ani. tu. ad tē. Quia quātomag' dia/ bolus ſibi rebellare ↄſpicit: tāto ampli⁹ expugnare contendit. f ❡ Eſurijt. Be. Nõ ē ſcriptū de moyſe vel helia ꝙ poſt ieiu nia eſurierint. Nõ ꝙ hoies illi fortiores q̄ȝ hic deus. Sȝ iā fa ctū eſt: ne ab eo tentādo pauēs hoſtis aufugeret: q̄ multa cele/ ſtia ſigna viderat in eo. Eſurit ḡ humilis de⁹ hō: ne inimico in noteſcat ſublimis hō de⁹. Fames dn̄i pia fraus ē: ne caueat dia bolus tentare. Eſurit aūt nõ tam cibū corpis: q̄ȝ ſalutē anime. g ❡ Si fili⁹ dei. Amb. Nouerat dei filiū venturū: ſȝ venisſe ꝑ infirmitatē corpis nõ putabat. Nā faſtuoſus i deo hūilia nõ põt credere. Aliud itaq̄ȝ exploꝛātis: aliud tentātis eſt: ꝛ deo ꝓ fitet ſe credere: ꝛ hoi conat illudere. Sȝ cū ille tentat vt explo ret: ſic explorat vt tentet. Dn̄s ecõtra ſic fallit vt vincat: ſic vin cit vt fallat. Si enĩ cõuerteret naturaȝ: ꝓderet creatorē. Ergo ſic hō cõmune ſibi accerſit auxiliū: vt diuine lectiõis pabulo in tent⁹ famē corpis negligat. His armis dn̄s hoiem aduerſus irritamēta gule munit. Huic pani intēti moyſes ꝛ helias fa/ mē ꝓlixioris nõ ſenſerūt ieiunij: q̄ h̃ ꝟbo nõ reficit non viuit.

Quib⁹ mo dis fit ten/ tatio ❡ Grego. Trib⁹ modis fit tentatio: ſuggeſtiõe: delectatiõe: cõſenſu. Chriſto aūt ſuggeſtione ſola: qȝ delectatio pcti mentē ei⁹ nõ momordit. Nec illū indignū ē tentari q̄ occidi venerat vt ſua ten

vt ſua tentatione nr̃as vinceret: ſicut ſua morte nr̃a tulit pctā. b ❡ Scriptū eſt: Docet mag' doctrina q̄ȝ miraculis pugna/ re: humilitate q̄ȝ potentia: nihil ꝓ diaboli arbitrio: nec declarati de virtut' ↄſideratiõe faciēdū. i ❡ Et duxit. Lucas: ſic res geſta eſt exequit: mediā ponēs auariciā vltimā ſupbiā: ſm mo res p̄ſent' tpis: qȝ ſupbia poſt oēs ꝟtu tes ſeuit. Mathe⁹ nõ ſequit ordinem hiſtorie: ſȝ tentationē ade. k ❡ Oſtē dit. Nõ ꝙ viſū ei⁹ q̄ oia videt āplifica uerit: ſȝ vanitatē humane põpe quā ama bat q̄ſi ſpecioſā oſtendēs: facere amari volebat. Uel ſciēs diabol⁹ ꝙ xp̄s ſibi regnū tolleret: oñdit ei oīa regna mun di: nõ ꝑſas: nõ indos: ſȝ quõ in oīb⁹ ter renis regnaret vel ꝑ gulā: vel ꝑ ſuper biā: aut per alia: vt ſuadēs qđ volebat euȝ ſibi ſubiceret. l ❡ In momēto. Amb. Be. Nõ tā celeritas ↄſpect⁹: q̄ȝ caduce fragilitas p̄tātis exp̄mitur. In momēto enĩ cūcta p̄tereūt. m ❡ Tibi da. hec de arrogātia dicit: nõ ꝙ totus mūdus ſit ſuus: ſunt enĩ aliqui boni. n Sibi traditū

❡ deſcēdētes ſiue ↄtinēs. ❡ laudat⁹ dei: vl' qui fuit iared/qui fuit malaleel/ laudās deū. a ❡ lamētatio vl' poſſeſſio coꝝ. b ❡ hõ vel deſperans vel violent⁹. q̄ fuit cainan/q̄ fuit enos/qui fuit ❡ poſitio ſiue poſuit. ❡ homo: vl' terrenus vel indigens.

a b ſeth/q̄ fuit adā qui fuit dei. a

c Ieſus aūt plen⁹ Ca. IIII b ſpūſctō regreſſus ē a ior dane: et agebatur in †ſpū † a ❡ in quo adaȝ exultauerat: nec quõ redire poſſet habebat: dux ḡ ad er/ roneū accedit. ❡ alr̃ deſertū.

d e in deſerto dieb⁹ q̄dragīta: †ꝛ tēta † bat a diabolo. Et nihil māduca/ c uit in dieb⁹ illis: et cõſummatis il

f lis eſurijt. Dixit aūt illi diabol⁹: ❡ tētatio a gula. ❡ viui ❡ duricia ſignificat diaboli. ❡ qȝ ſciuit ſcp̄tū: Ip̄e dixit ꝛ fa. ſſ.

g †Si fili⁹ dei es: dic lapidi huic vt d panis fiat. Et reſpondit ad illum a ❡ i deuteronomio. ❡ q̄ſi pſuaſio tua tēta/ tio ē: qȝ ag' ꝺ cibo corpoꝛis: ꝛ nõ cibo mēt'.

h ieſus: †Scriptū eſt: qȝ nõ in pa ne ſolo viuit hõ: ſȝ in omi verbo

i dei. Et duxit illū diabolus i mõ/ e ❡ tentatio de ambitiõe.

k tem excelſum: ꝛ oſtendit illi omīa

l regna orbis terre in momēto tem ❡ nõ ꝙ hoc poſſit.

m poris/ et ait illi: Tibi dabo pote/ ❡ regē te faciā hoꝝ. ſtatē hanc vniuerſam et gloriā il

Nico. de lyra

a ❡ Qui fuit dei. non ꝑ generatiõnē ſicut alij: ſȝ ꝑ formationē ꝺ limo terre ꝛ infuſionē aīe: vt hr̃ Gen. i.

ſmat. 4. a / mar. 1. b

Moraliter a ❡ Qui fuit adā ꝛc. nā ꝑ generationeȝ ſpūalem efficimur dei filij adoptiui. Ca. IIII

Diuiſio Ieſus aūt. Deſcripta p̄dicatio ne p̄curſoris. h̃ ↄn̄r deſcribitur p̄dicatio ſaluatoris: ꝛ primo de ſcribit eius p̄dicatio ꝑ moduȝ amoris miracula faciēdo ꝛ b n̄ficia ↄferēdo. ſe

†Deu. 8. a cūdo ꝑ viā timoris terrorē futuri iudi/ cij incutiēdo ca. xx. Adhuc circa p̄mū deſcribit p̄mo p̄dicatio ſaluatoris per ſeip̄m tm̄. ſcđo eā h̃ ꝑ miſſionē diſcipu loꝝ. ix. ca. Circa p̄mū p̄mittit xp̄i p̄dica tio. ſcđo ex h̃ ſequēs aliq̄ꝝ ↄuerſio. ca.

D ſequē. Pria adhuc i duas: qȝ p̄mo de ſcribit idoneitas p̄dicatoris. ſcđo exe/ cutio p̄dicatõis, ibi: Et regreſſus eſt ie ſus. Idonea ꝟo diſpoſitio p̄dicatoris ē maceratio carnis ꝑ ieiuniū ꝑ qđ car nis incētiuū rep̄mit: ſm ꝙ dic̄ Paul⁹ i. ad Coꝛ. ix. d. Caſtigo corp⁹ meuȝ et in ſeruitutē redigo nē forte cū alijs p̄dicauerim ipſe reprobus efficiar: et ſcđo ſertior oꝛonis i loco ſolitudinis vbi diuina ſapi entia haurit q̄ poſtea ꝑ p̄dicationē effundit. vñ paul⁹ anteq̄ȝ mitteret ad p̄dicādū: in oꝛone fuit illuſtrat⁹: ſm ꝙ hr̃ Act. ix. c. Ecce enĩ orat. ꝛ poſtea ſubdit: Uas electiõis eſt mihi iſte vt portet nomē meū ꝛc. tertiū ē victoria tētationis: nõ enĩ eſt ad p̄dicādū idone⁹ q̄ ſuccūbit tētatiõib⁹. Iſta aūt tria oſtēdunt de xp̄o ꝑ h̃ ꝙ an̄ p̄dicationē intrauit i deſertū oꝛoni ſolitarie aptū: ꝛ ꝙ ibi ieiunauit ꝛ triplicē demõis tētationē deuicit: non quia iſtis idigeret ꝓ ſe ſȝ ꝓ nobis ad dādū exēplū p̄dicatorib⁹ alijs ꝛ ptȝ ſnia p̄dictoꝝ ex dict' Mat. iiij. vbi iſta ſunt expoſita exce ptis paucis q̄ ſequūt. c ❡ Et nihil mā. Hic accipiunt dies naturales qȝ nihil manducauit de die nec de nocte. d ❡ Dic lapi. huic vt pa. fi. Hic accipit ſingulare ꝓ plurali eo modo loquēdi q̄ dr̄ Exo. viij. f. Uenit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcarum. vñ Mat. iiij. a. dr̄: Dic vt lapides iſti panes fiant. e ❡ Et duxit il. dia. ꝛc. Iſta tētatio q̄ ponit hic ſcđa: Mat. iiij. ponit tertia. q̄ iſtarū fuit ſcđa ꝛ q̄ tertia certū nob nõ ē: vt dicit Aug. neq̄ȝ refert ad veritatē: qȝ nõ oportet ꝙ facta ſemꝑ eodem ordine re

Moralr̃. b ❡ Ieſus aūt ꝛc. Sequit: † ❡ Et age. ꝛc. ꝑ h̃ ſignificās ꝙ hoies ſpūales cuiuſmodi ſūt religioſi debēt in aſ/ peritate nutriri. nā acri⁹ ſolēt a demõe tētari. Eccl. ij. a. Fili ac cedēs ad ſeruitutē dei ſta i iuſticia ꝛ timore dei: ꝛ p̄para aīam tuā ad tētationē. Et h̃ ſignificat cū dr̄ h̃ de xp̄o. † ❡ Et tēta/ bat a dia. Per h̃ aūt ꝙ h̃ p̄mo ponit tentatio de gula cū dr̄: d ❡ Dic la. huic ꝛc. deſignat ꝙ hec tentatio occurrit hoi. pri mo q̄ſi ab infantia. Scđo ꝟo ponit tentatio de cupiditate ter renoꝝ cū dr̄: e ❡ Et duxit il. dia. ꝛc. qȝ tētationē gule ſequi

Moraliter

 tur tentatio de

E F a ¶ Mihi tradita. Nō a diabolo eſt ptās: ſed obnoxia tñ
inſidus diaboli. Nec iō mala ordinatio poteſtatū: qꝛ malo ſūt
obnoxie ptātes. ¶ Ambro. Docemur hic omnē ambitionē de
ſpicere: qꝛ oīs dignitas ſeculi diabolice ſubiacet ptātꝛ ad vſuz
fragilis: ꝛ inanis ad fructū. Nota aūt qꝛ oīs ptās a deo: qꝛ or
Rom. 13. dinatio poteſtatū a deo: ſꝫ a malo am
bitio ptātis. Licet ḡ diabolꝰ ſe dicat
dare ptātē: oīa tñ illa ad tpꝰs pmiſſa
nō abnuit. Itaqꝫ ille q̄ pmiſit ordina
alꝭ non hꝫ uit: nec ptās mala: ſed is q̄ male vtiť
† pcidens ptāte q̄ ambit. b ¶ Tu ḡ ꝛc̄. Beḋ.
Dicēs diabolus ſaluatori: ſi pcidēs
adoraueris me. ecōtrario audit: ꝙ ipe
magis adorare eū debeat dñm ꝛ deū
ſuū. c ¶ Et illi ſo. ſer. Be. Grece
Latria latria dr ſeruitꝰ q̄ ſoli deo debeť. Du
Dulia lia q̄ etiā hoībꝰ inuicē exhibeť. Iube
mur ḡ p charitatez ſeruire inuicē: qḋ
alꝭ † pinnaz grece duliā dr. Iubemur do ſeruire:
Deu. 6. b ſm ꝙ grece latriā dr. vñ hic: ꝛ illi ſoli
† mat. 4. a ſerui. d ¶ Et duxit. Nec indignū
† pš. 90. c videať dñm ab illo deferri q̄ crucifi
giť u mēbris diaboli. e ¶ Supra
pin. ꝛc̄. In h ꝙ xp̄s in altū tolli ſe p
mittit: ſꝫ monēti cadere nō obedit. oñ
dit ꝙ cuiqꝫ bona ꝛ alta impanti obe
diamꝰ: ſꝫ p̄cipitare volenti ꝯ camus.
Supra pin. ꝛc̄. Ita eſt iactātia: vt
† Deu. 6. c dū putat vnuſqſqꝫ ad altiora aſcēdere
ſublimiū vſurpatiōe ad inferiora tru
dať: qꝛ hoc diabolus fortē ſentit: iactā
tiā pretēdit: q̄ etiam fortes decipit.
f ¶ Si filiꝰ dei. In oībꝰ tētationibꝰ
h agit: vt itelligat ſi filiꝰ dei ſit. Sed
xp̄s ſic ūſum tpat: vt ambiguū relin
quat. g ¶ Mitte te de. Quē nec
gula nec auaricia vicit: tētat vana gl̄ia
ſi forte illū vł ipa victorie ſue iactātia
valeat deiicere. Mitte. Hec vox ei
cōuenit q̄ oēs p̄cipitare ſatagit. In q̄
firmꝰ oñdiť q̄ nulli poſſit nocere: niſi
† Mat. 4. b ꝑus ille ſe deorſuz miſerit. h ¶ Scri
mar. 3. a ptū ē. Quia ſcͥturarū exēplū ptule
Joh. 6. a rat: ſcripturaꝫ viciť exēplis. Utiť aūt
diabolꝰ p hereticos teſtimoniis ſcͥptu
rarum: non vt doceat, ſed vt fallat.
i ¶ Anglis ſu. Be. Hec ꝓphetia
nō de xp̄o ē: ſꝫ de ſctō viro. Que etiā
ſi de xp̄o eēt: illḋ etiā qḋ ſequiť debu
Pš. 90. c erat meminiſſe. Sup aſpidē ꝛ baſili
mat. 13. g ſcū ambulabis: ꝛ cōculcabis leonē et
draconem. Sꝫ de anglorꝫ auxilio q̄ſi
ad infirmū loqť: de ſua ꝯculcatiōe q̄ſi
tergiuerſator tacet. k ¶ Nō tēta.
Be. Suggerebať ei q̄ſi hoī vt ſigno
aliq̄ exploraret: q̄tū apḋ deū valeret:
ſꝫ ptinet ad ſanā doctrinaz: qñ hꝫ qḋ
faciat hō: nō tētare deum. Uñ p̄cipit:
mat. 10. c Si vos pſecuti fuerint i ciuitate vna
fugite i aliā. Qñ hoc deficit hūana ꝓ
uidētia: ſi hō ſe totū diuine cōmittit potētie: nō ē dicēda tenta
tio. Nūc aūt poterat xp̄s aliter deſcēdere de tēplo q̄ꝫ p iactan
1. Re. 17. f tiā ſe p̄cipitare. Dauid goliā tribꝰ lapidibꝰ de torrēte pſtrauit
Nota xp̄s diabolū tribꝰ teſtimoniis de lege. Notādum ꝙ exēpla de
Deu. 8. a Deuteronomio tm̄ ptulerit vt ſecunde legis ſacrā cōfirmet.
l ¶ Et ꝯſūma. ꝛc̄. Be. Tribꝰ tētationibꝰ victis oēm tētatio
1. Joh. 2. c nē dicit ꝯſūmatā: qꝛ i his oīm viciorꝫ origo ꝯtineť: Quia oīe
qḋ i mūdo ē: ꝯcupiſcētia carnis ē: ꝛ ꝯcupiſcētia oculorꝫ ꝛ ſup
bia vite. q̄ aliis noībꝰ: curioſitas: gula: vana gl̄ia noianť. Cū
mat. 4. a tētať hō ꝯcupiſcētia carnis dicat: Nō i ſolo pane viuit hō: ſꝫ
Col. 3. a in oī ūbo dei. Cū tētať auaricia quā Aplꝯ ſeruitutē ſimulacro
rū noiat: deū adoret: ꝓ ſolis eternis illi ſeruiat. Si tentať va
na gl̄ia: q̄ etiā de p̄cedētibus victoriis ſolet creſcere: nō tentet
dñm: qḋ facit q̄ de ſuis viribꝰ pſumit q̄ſi ampliꝰ peccare nō poſ
Nota ſit. Nota diabolū i his vinci: i quibꝰ vicit adā. Quē de gula
tētauit: dū de ligno vetito guſtare rogauit. De vana gl̄ia dū
Gen. 3. b dixit: Eritis ſicut dii. De auaricia dū dixit: Sciētes bonum ꝛ
Nota malū. Nota diabolū non eſſe pertinacē in ſtudio: ſꝫ cedere vere
virtuti: ꝛ ſi nō deſinit inuidere: tñ formidat inſtare: ne frequē G
tius triūpheť. m ¶ Et fama exijt. Nō tm̄ a pñtibꝰ ꝓpt vi
ſa miracula honorať: ſꝫ apud abſentes fama diuulgabatur.
¶ Be. Ne qs putet ea q̄ p ordinē ſūt exponēda: poſt ieiuniuz
ꝯpleſitum facta: ſꝫ poſt aliq̄t a dño miracula vł in iudea vel i gali
lea patrata: q̄ apud iohānē leguntꝰ p̄mo
aduētu facta. n ¶ Docebat ꝛc̄. Poſt
miracula ecce ſapia q̄ docet: q̄ doctrina p
miracula p̄cedētia magnificať. o ¶ Et
intrauit ꝛc̄. Intrauit xp̄s die ſabbati i
ſynagogā: vt ritū legis moſaice cumulo
ſꝫ celeſtis grē

a locū: qꝛ mihi tradita ſunt: ꝛ cui a
b volo do illa. Tu ḡ ſi† pcidēs a
a ¶ q̄ diabolū adorat ante corruit.
doraueris corā me: erūt tua oīa.
Et rūdens ieſus dixit illi: Scri
¶ i ocutero. ¶ qui ſolus remunerat fra
cru ampliſſimo.
ptū ē† Dñm deū tuū adorabis
¶ caret ambitione deuota religio.
c
d ꝛ illi ſoli ſerues. Et duxit illū in †
e hieruſalē: ꝛ ſtatuit eū ſupra† pin
f naculū tēpli: ꝛ dixit illi† Si filiꝰ
g
h dei es: mitte te hic deorſū† Scri
i ptū eſt eni: ꝙ angelis ſuis māda
uit de te: vt cōſeruēt te: ꝛ qꝛ i ma
nibꝰ tollent te ne forte offēdas
ad lapidē pedē tuū. Et rūdens
k ieſus ait illi: Dictū ē:† Non ten
¶ o homo. ¶ patrem ꝛ filium: quia ego
ꝛ pater vnum ſumus.
l tabis dominum deum tuuz. Et b
conſummata omni tentatione
diabolus receſſit ab illo vſqꝫ ad c
¶ paſſionis: q̄ſi non tm̄ dolis: ſed aperte
impugnauit: ſic etiā nos ille antiquus ho
ſtis aliq̄n tentare intermittit: vt quaſi ſecu
ros repente rediens facilius irrumpat.
¶ cū iā traditus eſſet iohānes: iterū ve
nit in galileam: de primo aduentu tacet.
tempꝰ. † Et regreſſus eſt ieſus in d
¶ ſignis miraculorum. e
m virtute ſpiritus in galileā: ꝛ fa f
ma exijt per vniuerſam regionē
n de illo. Et ipe docebat i ſynago
gis eorꝫ: ꝛ magnificabať ab oīni g
a ¶ eccleſiam in qua fit hō non obliuiſciť.
bus. Et venit nāçareth vbi erat h
¶ vnde illis vileſcebat.
o nutritꝰ: ꝛ intrauit ſm cōſuetudi i
a ¶ q̄ſi oēs ꝯfluebāt ad legꝰ monita q̄ēto
corde meditāda: ad publicos aūt ꝯuētꝰ ac
cedit: vbi doctrina illius a multis audiatur.
nē ſuā diē ſabbati i ſynagogā:

Nico. de lyra

* eodē ordine referanť q̄ facta ſunt: vt
frequēter dictū ē. Sed ꝙ duo euāgeliſte † Deu. 6. b
varie narrant ordinē pōt rō aſſignari: qꝛ
vna tentatio ē de cupiditate p̄ncipaliter:
alia de elatiōe. Et freq̄nter ꝯtigit ꝙ vnū
vitiū ex alio naſcať ꝛ ecōuerſo. iō mathe
us vnam preponit: Lucas hō aliam.
a ¶ Quia mihi tradita ꝛc̄. Men
titur hic diabolus: neqꝫ mirum: quia mē
dax eſt ꝛ pater mendacii: vt habeť Joh̄
nis. viii. f. Nō eni poteſtatem habet ſu
per creaturas ad libitū ſuū: ſꝫ ſolū inq̄tū
deꝰ pmittit ſm occultū iudiciū ſuū ad ex
ercitiū patiētie electorꝫ: ſic data ē ei ptās
affligēdi Job i vaſtatione bonorꝫ ſuorūꝫ
ꝛ i morte ꝓlis ꝛ i infirmitate ſui corporꝫ
vt hꝫ Job. i. b ¶ Et ꝯſummata ꝛc̄.
tanq̄ victꝰ. c ¶ Uſqꝫ ad tē. qꝛ appro
pinquāte tpe paſſionis ſuſcitauit ei pſe
cutionē p p̄ncipes ſacerdotū. d ¶ Et re
greſſus ē ieſus. Deſcripta idoneitate
p̄dicatoris: h ꝯñr deſcribiť executio p̄di
catiōis: ꝛ p̄mo q̄tū ad eiꝰ doctrinā. ſcḋo
q̄tū ad doctrine ꝯfirmationē ibi: Et i ſy
nagoga erat hō habēs demoniū. Prima
i duas. qꝛ p̄mo deſcribiť docuiſſe i gali
lea generaliť. ſcḋo i ciūtate ſua naçareth h
ſpecialiť ibi: Et venit i naçareth. Circa
primū dr: Et regreſſus ē ieſus. ſ. a de
ſerto qḋ intrauerat poſt baptiſmū vt do
ceret pplm. e ¶ In ūtu. ſpi. i. in ūtu
te ſigna ꝛ miracula faciendi: de q̄ ſpū dr
iiii. Reg. ii. c. Spūs helie requieuit ſup he
liſeū qñ diuiſit aq̄s miraculoſe: veruntñ
ūtus faciēdi miracula nō erat in heliſeo
ſed i deo q̄ faciebat miracula ad p̄ces he
liſei: ſꝫ iſta virtus erat in xp̄o cū ſit deꝰ et
hō. f ¶ In galileā. ibi eni p̄mo p̄di
cauit vt impleretꝰ ꝓphetia Eſa. ix. a. Pri
mo tpe alleuiata ē terra çabulon ꝛ terra
neptalim ꝛc̄. vt hꝫ Math. iiii. dicens:
g ¶ Et magnificaba. ꝛc̄. ꝓpter excel
lentiā doctrine ꝛ miraculi. h ¶ Et ve
nit naza. Hic ꝯñter deſcribiť eius do
ctrina in naçareth ciuitate ſua: circa qḋ
eius doctrina premittitur. ſecundo ꝯ euz
emulatio excitať ibi: Et dicebāt: nōne hic ē ꝛc̄. Circa p̄mū dr:
Et venit nazareth vbi erat nutritus. hoc autem dici
tur ad deſignandum ꝙ alibi fuerat natus ſcꝫ in bethleem: vt
ſupra dictum eſt capt. ii. i ¶ Et intrauit ſm conſuetu
dinem ſuam die ſabbati in ſynagogam: que erat locus
orationis et doctrine legis quibus iudei ſm preceptum legis
vacare debebant in die ſabbati. chriſtus autem legem obſer
uare voluit: vt dictum eſt ſupra capitulo. ii.

* Et ſurrexit

* tur tentatio cupiditatis terrene. Tertio vero ponitur ten
tatio de preſumptione cum dicitur: † ¶ Et duxit illum in
hieruſalem: ꝛ ſtatuit eum ſupra pinnaculū ꝛc̄. nam te
tatiq qua quis de meritis ſuis preſumens exponit ſe pericu
lis non eſt niſi poſt plurima tempora. b ¶ Et venit naza
reth vbi erat nutritus: et intrauit ſm conſuetudinē
ſuam die ſabbati in ſynagogam ꝛc̄. Per hoc oſtendit Moraliter
ꝙ predicator euangelii debet diebus dominicis et feſtiuis po
pulo predicare et chriſti myſteria nunciare.

* Et omniū

A F celeſtis gr̃e adimpleret. a ¶ Et ſurrexit legere. Be. Qui
mat.20.d nõ venerat miniſtrari: ſʒ miniſtrare: lectoris officium nõ dedi
gnat̃ ſuſcipere. Et ꝓuide lucas geſta dñi ſcripturus: ab expli
catiõe ꝓphie inchoauit: qꝫ vꝰs ꝓphetie ad ipſm ptinent: ⁊ in ip
ſo complent̃: ⁊ p ipſʒ nobis aperiunt̃. Surrexit igit̃ legere: vt
quos noua ſignoꝝ operatiõe nõ cõuer
terat: vel ꝓphetice lectiõis atteſtatione
corrigeret. b ¶ Et vt reuoluit. Li
brũ ꝓphetie clauſum accepit: ſʒ reuolutũ
legit: qꝫ myſteriũ incarnatiõis ſue in ꝓ
phetis obſcurũ: ⁊ prius ſuſcepit imple
dũ: ⁊ poſt mortalibꝰ aperuit intelligen
dũ. Accepit librũ: vt oſtẽdat ſe eẽ q̃ locu
tus eſt in ꝓphetis: ⁊ remouet ſacrilega
pfidoꝝ teſtimonia: qui aliũ veteris di
cunt: aliũ deũ eẽ noui teſtamẽti. Vel q̃
dicũt initiũ xp̃i eſſe ex virgine. Quomõ
eñ cepit ex virgine q̃ ante virginẽ loq̃
batur? c ¶ Spũs. Beda. In ſuperio
ribus ꝓphetie ſaluator de gentiũ voca
tione: ⁊ eccl̃ie ꝯfirmatiõe loquẽs: dice
Eſa.60.d bat: Ego dñs in tpe eius ſubito faciã il
lud. ꝯtinuoqꝫ intulit: Spũs dñi ſup me.
Ps̃.44.b ſm ꝙ hõ. Unde in pſal. Unxit te deus
oleo leticie pre ꝯſoꝛ. tuis. Pre ceteris
ſanctis pncipꝰ eſt ſpũali vnctiõe: qñ i ioꝛ
dane ſup baptiçatũ ſpũs in ſpecie colũ
be deſcẽdit: ⁊ mãſit cũ illo. Unctus eſt
igit̃ virtute celeſti: vt pauptatẽ ꝯditio
nis hũane theſauro reſurrectiõis riga
ret eterno: captiuitatẽ ment' auferret:
cecitatẽ illuminaret animarũ: confractꝭ
⁊ ꝯtritis corde mederet̃: alligando con
tritiones eoꝝ: ⁊ remittendo pctã: vel vt
eos q̃ legis pondere deprimebant̃ rele
uaret: ⁊ i remiſſionẽ gr̃e ſpũalis admit
teret: p̃dicare annũ dñi acceptũ. Annꝰ
iubilei ⁊ vere libertat': tẽpus gr̃e: quo
eccl̃ia in corpore ꝯſtata pegrinat̃ a dño.
vñ aplſs: Ecce nũc tps accep.ec. nũc di.
2.Co.6.a ſa. Et poſt annũ acceptabilẽ p̃dicare di
em retributionis qñ filius hoĩs veniet
B in gloria cũ angelis reddere vnicuiqꝫ
ſm opa ſua. Ad hec cũcta euãgeliçãda
vel agẽda. ideo ſe dicit miſſum: qꝫ ſpũs
dñi eſt ſup eũ. d ¶ Et cũ pli. Be. Au
dientibꝰ illis q̃ aderant legit: ſed lectũ
miniſtro reddit: qꝫ cũ eẽt in mũdo: palã
locutꝰ eſt mũdo: docẽs in ſynagogis et
in tẽplo: ſʒ ad celeſtia regreſſurus: his
q̃ ab initio ipſm viderant ⁊ miniſtri ſer
monis fuerãt euãgeliçãdi officiũ tradi
dit. Stãs legit: qꝫ dũ nobis ſcripturas
q̃ de ipſo erãt aperit in carne dignatꝰ
eſt operari. Sʒ reddito libro reſidet: qꝫ
pacto diſpenſationis officio: diſcipulos doctrine ſue ſequaces
elegit: ſeqꝫ ſupne quiet' ſolio reſtituit. Sic p̃dicator vbi ſurgat
legat. i. operet̃ ⁊ p̃dicet. Et reſideat. i. p̃mia qet' expectet. ¶ Be
da. Reuolutũ legit: qꝫ eccl̃iam miſſo ſpũ oẽm veritatẽ docuit.
plicatũ miniſtro reddidit: qꝫ nõ oĩa oĩbus dicenda: ſed ꝓ capa
citate audientiũ cõmittit doctori diſpenſandũ vbũ. e ¶ Te
ſtimoniũ da. Teſtabant̃ vt ipſe dixerat eũ eſſe de q̃ ꝓphete
cecinerant. vere ſpũſancti gr̃a perunctum. vere ſe pauperes
cecos: captiuos: cõfractos: illius ſup oĩa indigere muneribus.
f ¶ Medice. Sicut fabri filiũ: ita eadẽ erroꝛ' demẽtia medi
cũ vocãt: ſed in erroꝛe illoꝝ veritas latet. Uere eñ erat filius
fabri: q̃ per ipſm in p̃ncipio oĩa fecit: q̃ operat̃ in ſpũſctõ ⁊ igni:
q̃ in magna domo huiꝰ mũdi facit vaſa diuerſi generis. Eſt et
medicꝰ: qꝫ p ipſm oĩa q̃ in celis ⁊ q̃ in terra ſũt reſtaurata. Qui
de ſe dicit: Nõ eſt opus valẽtibꝰ medicus: ſʒ male habentibꝰ.
mat.9.b g ¶ Cura teipm̃. Quia in capharnaũ plures te curaſſe audi
uimus: cura etiã teipſum: ⁊ fac ſimiliter in tua ciuitate: vbi cõ
ceptus es ⁊ nu

a ¶ ſi minoꝛi reuelatũ fuerit: ſenioꝛ taceat.
b ¶ ab illis q̃ xp̃i aduentũ deſiderãtes etiã
ipſiꝰ aduẽtꝰ manifeſta iudicia reliq̃runt.

a et ſurrexit legere. Et tradit' eſt a
illi liber eſaie prophete. Et vt re
b uoluit librũ: inuenit locũ vbi ſcri b
¶ vel ꝓpter.
c ptũ erat: †Spũs dñi ſup me: eo ꝙ c d
¶ vt: Uel pauperes ſpũ.
vnxit me: euãgeliçare pauperibus e
miſit me: ſanare ꝯtritos corde: p̃ f g
a ¶ iudeis de pharaone: gentibus de dia
bolo. b ¶ tam iudeis q̃ gentibus.
dicare captiuis remiſſioeʒ: ⁊ cecꝭ h
a ¶ vnxit: vel miſit. b ¶ iudeos luti fa
bricãdo: gentes idolis ſupplicando.
viſũ: dimittere ꝯfractos i remiſ i
a ¶ annꝰ dñi q̃tuoꝛ habet tpa. i. q̃tuoꝛ euã
gelia: duodecim mẽſes. i. duodecim aplos.
ſionẽ: predicare annũ dñi acce k
¶ p̃dicare. ¶ iudicij.
b ptũ ⁊ diẽ retributiõis. Et cũ pli l m
cuiſſet librũ reddidit miniſtro: et n
ſedit. Et oim in ſynagoga oculi o
erãt itẽdẽtes i eũ. Cepit aũt dice p
a ¶ ipleta ẽ in h: qꝫ ſicut illa p̃dixerat ⁊ ma
gna faciebat: ⁊ maioꝛa euãgeliçabat.
re ad illos: Quia hodie ipleta ẽ
hec ſcriptura i aurib' vr̃is: †et oẽs q
c illi teſtimoniũ dabãt ⁊ mirabãt̃ i r
vbis gratie q̃ ꝓcedebant de oꝛe
¶ eiꝰ. ¶ ſcribe ⁊ phariſei inuidẽtes. ¶ Be.
magna cecitas cũ quẽ vbis ⁊ factꝭ xp̃m eẽ
cognoſcũt: ob ſolã gener' noticiã ꝯtẽnũt qꝫ
apd ſe nutritũ ⁊ p etatũ tpa ꝓfeciſſe viderãt
ipſius: et dicebãt: †Nõne hic eſt s t
filiꝰ ioſeph: Et ait illis: Utiqꝫ di v
f cetis mihi hãc ſimilitudinẽ: Me x
a ¶ qd ꝓuerbiũ ꝯtineat apert. f. quãta a. f.
g dice cura teipm̃. Quãta audiui

Nico.de lyra

* a ¶ Et ſurrexit le. vt non p̃dicaret ſeipſm vbo ſuo tñ ſed
etiã teſtimonio ſacre ſcripture. b ¶ Inuenit lo. nõ a caſu ſed
a ꝓpoſito: qꝫ ſciebat paſſus ſcpture loquẽtis de eo. c ¶ Spi
ritꝰ dñi. Hoc ſcribit̃ Eſa. lxi. a. ſed tñ i trãſlatiõe nr̃a mutant̃
aliqualiter vba: ſʒ ſit eadẽ ſnĩa. Lucas aũt hic allegat ſcriptu C
rã ꝓut hr̃ in trãſlatiõe. Lxx. Circa qđ ſciendũ ꝙ iudei expectãt
illa q̃ ꝓmittũt̃ eis Eſa. ca. p̃dicto: ipleri p meſſiã quẽ expectãt
futurũ ⁊ dñaturũ toti mũdo tpaliter: ⁊ educturũ iudeos de ca
ptiuitate ⁊ poſiturũ eos i maxia glĩa ⁊ honore ſup oẽs gẽtes:
ſʒ qꝫ tps aduentꝰ xp̃i iã trãſiit. iõ xp̃us
hũc locũ ꝯuenient̃ de ſeipſo exponit. d.
Spũs dñi ſu. me. i. me deducẽs: qꝫ
hũanitas xp̃i organũ ẽ ipſiꝰ diuinitatꝭ
ꝯiunctũ. ⁊ iõ in oĩbus mouebat̃ ſm di
uinitat' inſtinctũ. d ¶ Eo ꝙ vn. me.
ab inſtãti ꝯceptiõis plenitudie gr̃e. Ex
h eñ ꝙ hũanitas xp̃i diuini ꝯiũgit̃ ple
nitudine gr̃e repletur: ſm ꝙ dr̃ Joh. i.
b. Uidimꝰ eũ q̃ſi vnigenitum a p̃re ple
nũ gr̃e ⁊ veritatꝭ. e ¶ Euãgeliçare †Eſa.61.a
pau. i. hũilibꝰ qbꝰ ſua doctrina ꝓficit:
nõ ſupbis. f ¶ Sanare cõ. ꝯtritos p
pnam dat̃ gr̃a ſanãs vulnera pctõꝝ.
g ¶ Predicare ca. re. i. detẽtis i lim
bo ad q̃s deſcendit ⁊ eos inde eripuit.
h ¶ Et cecꝭ vi. i. gẽtilibꝰ excecatꝭ p er
roꝛẽ verã dei cognitionem: ſm ꝙ dixit
Simõ. ĩ. ii. de xp̃o: Lumẽ ad reuelatio
nẽ gentiũ ⁊c̃. i ¶ Dimittere cõ. ⁊c̃.
a põdere legis relaxãdo. de q̃ dr̃ Act.
xv. b. Cur tentatꝭ iponere iugũ ſup cer
uices diſcipuloꝝ qđ neqꝫ nos nec pa
tres nr̃i poꝛtare potuimus? k ¶ Pre
dicare an. do. ac. iſte ẽ annꝰ paſſiõis
xp̃i q̃ deꝰ placatꝰ ẽ hũano generi ſolu
ta emẽda p̃mi pcti. l ¶ Et diẽ re. i. di
em iudicij: in q̃ vnicuiqꝫ retribuet̃ ſm
opera ſua. m ¶ Et cũ pli. li. Hoc fe
cit ad oſtẽdendũ ꝙ libri ſacre ſcripture
ſũt reuerẽter tractãdi: vñ ⁊ iudei hanc
reuerẽtiã faciũt libris veterꝭ teſtamẽti
ꝙ nullo mõ ſederẽt iuxta illos: ſedẽdo
ita alte ſicut illi ſunt poſiti. ex q̃ ptʒ ꝙ illi
D xp̃iani ſũt valde reprehẽdẽdi q̃ nõ ſoluʒ †mat.6.a
libros veterꝭ teſtamẽti ſʒ etiã noui: etiã Joh.4.f
ſacra euãgelia ita irreuerent̃ tractãt et
irreuerẽtiꝰ q̃ libros gẽtiliũ dãnatorũ.
Aliq̃ etiã theologi dicta eoꝝ cũ maioꝛi
põdere ⁊ certioꝛi quotatione allegant
in ſermonibus ſuis ⁊ i ſcholis q̃ dicta
xp̃i ⁊ aploꝝ. n ¶ Et ſedit. vt expone
ret mature qđ ſtãdo legerat reuerẽter †mat.13.g
⁊ deuote. o ¶ Et oim in ſy. ⁊c̃. qꝫ in mar.6.a
facie eiꝰ q̃dã fulgoꝛ diuie gr̃e relucebat
q̃ aios ituẽtiũ attrahebat. p ¶ Cepit
aũt ⁊c̃. ſcʒ in ipſo: vt patet ex p̃dictis.
q ¶ Et oẽs te. il. da. videlicet ꝙ illa
ſcriptura i eo eẽt ipleta. r ¶ Et mira
bãt̃ i ver. gr̃e. i. gtioſis. s ¶ Et dice
bant. Hic ꝯſr̃ deſcribit̃ emulatio ꝯtra eũ. Licet eñ illi de
naçareth p̃mo recepiſſent vba eiꝰ reuerenter ⁊ gtioſe: vt dictũ
eſt. tamẽ poſtea moti ſũt ꝯtra eũ ex inuidia deſpiciẽtes eũ ꝓpter
paupertatẽ parentũ: qꝫ licet eẽnt nobiles: vt ſupra dictũ ẽ ca.
ii. tñ erant paupes. vnde dicebãt deſpectiue. t ¶ Nõne hic
eſt filiꝰ ioſeph. vt ptʒ Mat. xiij. ⁊ Marc. vi. ꝓpter qđ pau
ca miracula fecit ibi: qꝫ erant indigni: vt ibi dr̃. Unde ⁊ eoꝝ in
uidia intantũ ꝓceſſit ꝙ miracula eius dicebãt eſſe falſa. ⁊ hoc
eſt qđ ſubdit̃: v ¶ Utiqꝫ dicetis mihi hanc ſimilitudi
nẽ. i. obiectionẽ a ſimilitudine ſumptã. x ¶ Medice cura
teipm̃. Sicut eñ medicꝰ verus citius ⁊ libentius ſeipſum cu
rat ⁊ alios ad ſe ptinentes q̃ extraneos: ita dicebãt ei: ſi tu fa
ceres vera miracula citius faceres ea inter propinquos tuos
⁊ in ciuitate tua q̃ inter extraneos. Sed ipſe conſequenter re
ſpondit ꝙ non dimittebat inter eos facere miracula ex impo
* tentia vel falſitate
* o ¶ Et oim in ſyna. oculi erãt inten. ⁊c̃. nã illi q̃ ſunt
Moraliter merito de numero fideliũ: audiũt deuote verbũ diuinũ. ſed de
indeuotꝭ ſubdit̃: s ¶ Et dicebant: nõne hic eſt filius io
ſeph? hoc autem dicebant contẽptibiliter per quos ſignificã
tur illi q̃ ſermonẽ audiũt vel lectionẽ nõ ad ſuã edificationẽ ſʒ
ad p̃dicatoꝛis vel lectoꝛis deriſionẽ. ꝓpt̃ qđ arguũt̃ a xp̃o per
duas hiſtoꝛias veterꝭ teſtamẽti q̃rũ ſenſus moral poſitꝰ eſt. iii.

 * ⁊. iiij. Reg. in

E F ceptus eſ ⁊ nutritus. Qḋ q̄re dn̄s non fecerit. alius euāgeliſta oſtēdit: ⁊ excuſat dn̄m. dicēs: Quia nō poterat ibi vllā virtutē facere niſi ꝙ paucos infirmos curabat: ⁊ mirabaṫ ꝓpt̄ incredulitatē eoꝝ. Nō ḡ vilNerat dn̄o patria: q̄ amabat ciues: ſ; incredulitas eoꝝ hoc nō merebaṫ: ⁊ patria ſe charitate priuabāt deſpiciētes chriſtum quaſi notū.

a ¶ Amē dico vobis ⁊c̄. Beda. Nō ſolū dn̄s ⁊ caput ꝓphetarū: q2 a moyſe ꝓpheta nominaṫ: ſed ⁊ helias ⁊ ceteri minoꝛes ꝓphete minus i patria q̄ in ceteris ciuitatib⁹ ſunt honorati: q2 ꝓpe modū naturale eſt ciues
† mat.13.g ciuibus inuidere: nec enī cōſiderant
mar.6.a pñtia viri opa: non virtutē: ſed fragi
Joh.4.f lem recoꝛdanṫ infantiā: q̄ſi nō ⁊ ipſi ꝑ eoſdē etatis gradus ad maturā etatem ꝑuenerint. Hinc declaraṫ ꝙ fruſtra opem miſcdie celeſtis expecteſ: ſi
† De ſurreſur. c. ⁊ ſi alıene ꝟtutis fructib⁹ inuides. Aſpernatoꝛ enī dn̄s ē inuidoꝝ: ⁊ ab his q̄
chriſtus
3.Re.17.b diuina bñficia in alios ꝑſequunṫ: miracula ſue virtutis auertit. b ¶ In dieb⁹ helie. Be. Quaſi nō eſt contrariū exēplo ꝓphetarū ꝙ vob meis ciuibus faſtidioſis diuina bñficia ſubtraho: q2 ſicut tpe famis nemo i iudea
† 4.re.5.b eſt dign⁹ repṫus hoſpitio helie: ſed exterre gētis vidua eſt q̄ſita: q̄ a tāto ꝓ
3.Re.17.a pheta viſitareṫ. Et ſicut multis leproſis ibidē exiſtētib⁹ ſolus naaman ſyrus q̄ deuote q̄ſiuit eſt curatus: ſic et vos mō qui me ex inuidia ſpernitis ſuperno munere eſtis priuati: nō cauſa mee impotētie vel inuidie. In diebus helie. In quib⁹ helias eſt operatus. Vel q2 diē faciebat illis qui in eius operibus lucē videbāt grē ſpūalis: ⁊ ꝯuertebanṫ ad dn̄m. Et iō apeRebaṫ celū videntib⁹ diuina myſteria. claudebaṫ q̄ñ fames erat: quia nulla erat cognoſcēde diuinitat̄ vbertas.
c ¶ Viduā. Be. Vidua ad quā he
† mat.7.b lias mittiṫ: gentiū figurat eccliam: q̄
mar.1.c a ſuo conditoꝛe diutius deſerta pplm recte fidei neſciuit q̄ſi pauperē filium egena ſtipe nutriebat. i. verbo ſeculari ſciētie abſq3 humilitat̄ fructu docebat: q̄ bñ in ſarepta ſidonioꝝ fuiſſe dr̄. Sidonia enī venatio inutilis. Sarepta incendiū vel anguſtia panis interpretatur. Quibus oībus gētilitas expꝛimiṫ: q̄ inutili venationi dedita id ē lucris ⁊ negociis ſeculi ſeruiēs: incendiū carnaliū cupiditatū paniſq3 ſpūalis anguſtias patiebaṫ: donec helias. i. ꝓpheticus ſermo mittitur ad eū q̄ in iudea fame periclitabaṫ. clauſa celi ianua. i. ceſſante ſcripturarū intelligētia pro ꝑfidia iudeorū. Venit ḡ ꝓpheticus ſermo ad eccliam: vt receptus paſceretur ⁊ reficeret coꝛda credentiū. Vbi prius panis ſpūalis erat in anguſtia: ibi farina ⁊ oleū oꝛe ꝓphetico bñdiciṫ. i. fructus ⁊ hilaritas charitatis vel gr̄a dn̄ici coꝛpis ⁊ vnctio chriſmat̄ in defectiuo verbi celeſtis munere fecundaṫ: ⁊ hacten⁹ hec munera apud eccleſiaꝫ nō deficiunt. Hec mulier myſticū panem factura duo ligna colligit: in q̄ figurā crucis exp̄mit: in qua nobis vite eterne p̄paraṫ panis. d ¶ Naaman ſyrus. Be. Naaman q̄ decoꝛ interp̄taṫ pplm ſignificat nationū: olim ꝑfidie ſcelerūq3 lepra maculoſuꝫ: ſed ſacramēto baptiſmi ab omni mentis ⁊ coꝛpis feditate purgatū: q̄ capte cōſilio puelle. i. ſupne inſpirationis gratia quā iudeis ſeruare nō valētib⁹ rapuere gentiles: cōmonitus: ſepties lauari iubeṫ: q2 illud baptiſma ſaluat qḋ ſeptiformi ſpū regenerat. Vñ caro ei⁹ poſt lauacrum ſicut pueri apparuit: q2 mater gr̄a oēs in vnā parit infantiaꝫ. Vel factus eſt vt puer. i. exuto veteri hoīe cōfoꝛmatus eſt xp̄o.
Eſa.9.b de quo dr̄: Puer natus eſt nobis: ⁊ filius dat⁹ eſt nob. Partem ſancte terre ſecū tuliſſe dr̄: q2 opoꝛtet baptiçatos dn̄ici coꝛpoꝛis participatione cōfirmari. e ¶ Et eiecerūt. Be. Qḋ dn̄s de eis ſupradixerat: hoc ipē de ſe verū eſſe facto oſtenderunt: q2 eiciunt extra ciuitatē nec ſalutē mereṅṫ qui ſaluatoꝛē pellūt de ſuis finib⁹. f ¶ Et duxerūt ⁊c̄. Be. Peioꝛes iudei diſcipuli: diabolo magiſtro. Ille verbo ait: Mitte te deoꝛ
mat.4.a ſum. iſti facto mittere conanṫ. Sed illoꝝ mente mutata ſubito vel obſtupefacta deſcēdit: q2 adhuc illis locū penitentie reſeruat: ⁊ q2 nondū venerat hoꝛa paſſionis: nec elegerat hoc gen⁹ moꝛtis. Qḋ capiṫ a paucis ⁊ tenetur voluntatis eſt: ꝙ a pplo non teneṫ, ſed tranſit: maieſtatis eſt. A paucis voluit crucifigi vt non multoꝝ eſſet ſacrilegiū: ſed in actoꝛes crucis inuidia retoꝛquereṫ ⁊ a paucis affigereṫ pro omnibus moꝛiturus. Beda. Diciṫ ꝙ cum dominus de manib⁹ illoꝝ elapſus ꝑ mediū illoꝝ de ruptis vertice deſcenderet: atq3 ſub ipſa rupe lateret: ſubito ad tactū veſtis illius ſaxū illud ſubterfugit: ⁊ ad inſtar cere reſolutū quēdā ſinū quo dn̄icū coꝛpus recipereṫ effecit. tāte vtiq3 capacitatis: quāte ipm coꝛp⁹ extitit quātitat̄. in quo vſq3 hodie vniuerſa lineamēta ⁊ ruge veſtis q̄ a tergo dn̄i fuerāt: veluti diuini ſculptoꝛis expꝛeſſa manu ſeruantur.
g ¶ Et deſcēdit ⁊c̄. Bed. Nec indignatione cōmotus: nec ſcelere offenſus: nec iniuria violatus: iudeā deſerit, ſ; memoꝛ clemētie: nūc docēdo: nūc liberādo: nunc ſanādo: in fide plebis coꝛda demulcet. Qḋ ſabbatis maxime ſanat et docet: ſe nō ſub lege: ſed ſupra legē eſſe docet: nec ſoluiṫ lex ſi fit renouatio hoīs tam labentis. h ¶ Sabbatis. Be. Sabbatis dn̄ice medicine opa cepta ſignificant ibi nouā creaturā incipe vbi vetus creatura ante deſinit: in quo etiā ſe creatoꝛē oſtēdit. q̄ opa operib⁹ interit: ⁊ proſequitur opus qḋ iam ceperat. Incipit autē a minoꝛib⁹ vt ad maioꝛa ꝑueniat. liberare a demone etiā hoīes poſſunt: ſed in dei verbo reſurrectionē moꝛtuis imperare ſolius diuine eſt ptātis. i ¶ Quia in poteſtate. Be. Sermo doctoꝛis in poteſtate fit: cū cūcta q̄ docet operaṫ. Qui enī facto deſtruit qḋ predicat, ꝯtemniṫ. Vel ſm aliū euangeliſtā erat docens illos ſicut poteſtatē habēs: et nō ſicut ſcribe qui de ꝓceptis legis alios docebant. ſed ieſus q̄ſi auctoꝛ ⁊ impletoꝛ legis vel mutabat vel

mus facta i capharnaū: fac ⁊ hic
a in patria tua. Ait aūt: † Amē di
a ¶ quaſi nō credim⁹ qḋ incerta fama vulgauit cū apud nos nihil tale feceris: quib⁹ ꝯuenientius talia impēdenda erāt bñficia.
co vob: q2 nemo ꝓpha accept⁹
¶ q̄ſi dicat: ideo non operoꝛ inter vos: q2 vos incredulitꝫ nō q2 patriā oderim: cui beneficium mee natiuitatis contuli.
eſt i patria ſua. † In vitate dico a
b vobis: multe vidue erāt i dieb⁹
helie i iſrl̄ q̄ñ clauſū ē celū ānis
trib⁹ ⁊ menſibus ſex, cū facta eēt
fames magna in omni terra: et b
ad nullā illaꝝ miſſus ē helias: ni
c ſi i ſarepta ſidonie ad mulierē vi
duā † Et multi lepꝛoſi erāt in iſrl̄ c
ſub heliſeo ꝓpheta: ⁊ nemo eoꝝ
d mūdat⁹ eſt niſi naamā ſyrus. Et d e
repleti ſūt oēs i ſynagoga ira hec
e audiētes. Et ſurrexerūt ⁊ eiece f
f rūt illū extra ciuitatē: ⁊ duxerūt
illum vſq3 ad ſupcilium mōtis,
ſupꝛa quem ciuitas illoꝛum erat
edificatā: vt ꝓcipitarēt eū. Ipſe g
autē tranſiens per medium illo
g rum ibat. Et deſcēdit in caphar h
naū ciuitatē galilee: ibiq3 doce
h bat illos ſabbatí. † Et ſtupebāt i i
i doctrina ei⁹: q2 in ptāte erat ſer

Nico. de ly

H ſententia vel falſitate aliq̄: ſ; ex eoꝝ malicia: ⁊ ad h̄ inducit ſacre ſcripture exēpla. cū ſubdiṫ: a ¶ In veritate dico vo. Multe vidue ⁊c̄. vt habetur. iiij. Regum. xvij. vbi iſta hiſtoꝛia diffuſe tractaṫ q̄ hic breuiē poniṫ. b ¶ Et ad nullā ⁊c̄. q2 nō erāt ita deuote ſicut illa mulier gētilis ſareptana: ⁊ quia helias ꝑſecutionē patiebaṫ i terra iſrl̄ q̄ debuiſſet ſibi eſſe gr̄a. c ¶ Et multi lepꝛoſi ⁊c̄. et nemo illoꝝ mū. ē. ꝓpṫ eoꝝ ingratitudinē erga deū: q2 regnū iſrl̄ declinauerat ad idolatriam colēdo vitulos aureos q̄s fecerat hieroboā. d ¶ Niſi naaman ſy. cuius hiſtoꝛia poniṫ. iiij. Regū. v. vbi deſcribiṫ bonitas eius añ curationē. cū dr̄: Per illū enī dedit de⁹ ſalutem ſyrie ⁊ poſt curationē fuit adhuc melioꝛ ⁊ valde gratus deo et heliſeo: vt habeṫ ibidem. e ¶ Et repleti ſunt oēs in ſynagoga ira. q2 p̄ponebat eis gētiles q̄s abomiabanṫ ſicut canes. f ¶ Et eiecerūt illū extra ⁊c̄. tanq3 dignū moꝛte vt illū interficerēt: vt pꝫ in lr̄a. g ¶ Ipe aūt trāſiēs ⁊c̄. virtute diuinitatis qua poterat ſic ſe ſeruare illeſum quando volebat. Dicit aūt Beda ꝙ cū dn̄s de manibus eoꝝ elapſus de vertice montis deſcenderet et ſub rupe latere vellet: ſubito ad tactum dominice veſtis ſaxum illud ſubterfugit: ⁊ inſtar cere ſolutum quendā ſinū effecit. i. concauitatem: in quo dominicū coꝛpus recipereṫ: in quo loco omnia lineamēta ⁊ ruge veſtis ⁊ veſtigia pedū in rupe apparent adhuc ſicut teſtantur q̄ viderunt. h ¶ Et deſcēdit in capharnaū. vt impēderet alys doctrinam ſacram qua illi de naçareth erant indigni. i ¶ Et ſtupebant in doctrina eius: q2 in ptāte erat ſermo ipſius. ſ. miracula. faciendi. vt patet ex ſequentibus.

Moralit
⁜ et. iiij. Reg. i ſuis locis. e ¶ Et repleti ⁊c̄. ꝑ iſtos ſignificanṫ illi q̄ p̄dicatoꝛes veritatis ꝑſequunṫ: eo ꝙ dicunt eis diſplicentia. g ¶ Ipſe aūt trāſiēs ꝑ mediū ⁊c̄. nō ꝑcutiēs illos aut impellēs: nec aliquo mō ſe vindicās. in hoc docens p̄dicatoꝛes euāgelij vt nō q̄rant vindictā de iniuriis fact̄ ſibi.
⁜ Et in ſynago

A F mutabat vel augebat. a ¶ Et in ſynagoga. Be. In ſynagoga eſt hõ habẽs ſpm̃ immũdũ: q2 ip̃ſiꝰ etiã amiſerat. Introi
Myſtice erat eni diabolus vñ xp̃s ſpũaliter exierat. ¶ Myſtice. Hõ in ſynagoga habens demoniũ: pp̃ls eſt iudeoꝝ q̃ adeo iprobi vt negent quẽ diabolus confitet̃. b ¶ Et exclamauit ꝛc̃.
Moraliter Moraliter. Ois amaritudo ꝛ ira et clamor: immũdi ſpũs furor eſt. Fornicatio: immũdicia: ↄcupiſcentia mala: auaricia: febris illecebroſe carnis eſt. c ¶ Sine. Be. Paululũ a me verſo quieſce cui nulla eſt ſocietas cũ noſtra fraude. d ¶ Quid nobis ꝛc̃. Be. Extorta cõfeſſio nõ habet meritũ. ſed eſt veluti fugitiui ſerui: q̃ poſt multũ tp̃s videns dñm ſuũ: nihil aliud niſi de verberibus dep̃cat̃. Sic demones ad ſe vindicãdos dñm veniſſe credentes: preſentia illius tormentant̃. e ¶ Ieſu nazarene ꝛc̃. Bona natura q deũ confitet̃: mala operatio diaboli q̃ deo aduerſat̃. ¶ Nota ꝙ nomen ieſu nazareni ab euãgeliſta diabolus primꝰ dixiſſe inducit̃: q2 ẽ huiꝰ impudentie: vt inter hoĩes aliq̃d pꝰus vſurpet ꝛ ad hoĩes q̃ſi nouũ deferat: q̃ erroꝛ ẽ ſue potẽtie incutiat. In Ge-
Gen.3.a neſi etiã diabolus primꝰ deũ noĩauit. f ¶ Scio te ꝛc̃. Per op̃a potuit ꝓbari filius dei. Sꝫ nõne dixit ap̃lus: Maiora facietis? Solutio p op̃a. i. modũ operationis. Alii dicebãt: In nomine ieſu ꝛc̃. Ipſe dicebat: tibi di. ꝛc̃. g ¶ Obmuteſce. Be. Quia p linguã ſerpentinã primo intrauit mors in mũdũ: pꝰus lingua ſerpẽtina occludit̃: ne virus vltra ſpargat. Deinde femina que prima ſeducta eſt a carnalis ↄcupiſcẽtie febre eſt curata. Tertio vir q̃ dicta cõiugis audiuit a lepra curat̃. h ¶ Et cũ ꝓic. Be. Curandus ꝑmittit̃ a demone i mediũ ꝓici: vt virtus patefacta plures ad ſalutẽ
Mar.1.c inuitet. ¶ Beda. Marcus ait: Et diſcerpẽs eum ſpũs immũdus: ꝛ exclamãs voce magna exiit ab eo. Et h̃ eſt
B qd̃ lucas ait: Et cũ ꝓieciſſet eũ in medium. Sed nihil nocuit illa iactatio: nec eũ debilitauit: ſicut ſolẽt exire demones quibuſdã mẽbris amputatis vel euulſis. Vñ etiã ꝓ tã integra reſtauratiõe etiã nõ credẽtes ãmirant̃.
Moraliter ¶ Bed. Moraliter. Hõ a demonio liberat̃: cũ animus ab immũda cogitatione purgat̃. femina a febribꝰ curatur: cũ caro a ↄcupiſcentie feruore refrenat̃. i ¶ Et virtute. Nõ vt homines q̃ in v̄bo dei demonia eiiciũt: ſed ꝓpria poteſtate virtutes operat̃. k ¶ In domũ ſimo. ꝛc̃. Domꝰ petri: circũciſio eſt eius ap̃latui cõmiſſa. Socrus eſt ſynagoga: q̃ quodam mõ mater ẽ eccleſie petro cõmiſſe. Hec febricitat: q2 inuidie eſtibꝰ laborabat ꝑſequẽs eccleſiã. Sꝫ ieſus ſtans ſuper eã ſanet: q2 vbi timor dei incipit eſſe: talis eſtuatio ſolet recedere. l ¶ Et rogauerũt. Be. Modo ſaluator rogatus: mõ nõ rogatus curat. oſtẽdẽs ſe ↄ̃ vitioꝝ q̃q3 paſſiones ꝛ p̃cibꝰ fideliũ ſemꝑ annuere: ꝛ ea nõnunq̃3 que ipſi nõ in ſe intelligũt: vel intelligẽda dare: vel pie petẽtibꝰ etiã non intelle-
Ps.18.d cta dimittere. vt Delicta q̃s intelligit: ab occultis meis mũda me dñe. m ¶ Surgẽs. Be. Naturale ẽ febricitãtibꝰ incipiente ſanitate laſſeſcere: ꝛ moleſtiã egritudinis ſentire. Sed ſanitas q̃ dñi dat̃ imperio: tota ſimul redit: ꝛ etiã eo robore firmat vt ſuis adiutoribꝰ cõtinuo miniſtrare ſufficiat: ꝛ iuxta le-
Rom.6.d ges tropologie mẽbra q̃ ſeruierãt immũdicie: ſeruiãt iuſticie.
Cum autem

a mo ip̃iꝰ. Et i ſynagoga erat hõ a
b habẽs demoniũ imũdũ: ꝛ excla
c mauit voce magna dicẽs † Sine:
a ¶ que cõmunicatio xp̃i ad belial. ¶ nobis tormenta ꝛ tibi gloria.
d e quid nob et tibi ieſu nazarene?
¶ vehementer opinor.
f Veniſti ꝑdere nos. Scio te † q2 ſis
ſanctꝰ dei. Et increpauit illũ ie-
g ſus/ dicẽs: Obmuteſce/ ꝛ exi ab
h illo. Et cũ ꝓieciſſet illũ demoniũ
¶ nullum membrum amputauit.
i mediũ: exiit ab illo/ nihilq3 † cũ
nocuit. Et factꝰ eſt pauor in om
nibus: ꝛ colloq̃bant̃ ad inuicẽ/
¶ res digna verbo.
dicentes: Quod eſt hoc verbũ:
i q2 in poteſtate et virtute impe-
rat immũdis ſpiritibꝰ ꝛ exeunt?
Et diuulgabatur fama de illo i
omnem locũ regionis. Surgẽs
aũt ieſus d̃ ſynagoga introiuit
k in domũ ſimonis. † Socrus aũt †
ſimonis tenebat̃ magnis febri-
a ¶ alii euãgeliſte nõ dicunt ꝙ rogaſſent
l bus: et rogauerunt illũ ꝓ ea. Et
ſtans ſuper illã imperauit febri/
m ꝛ dimiſit illam: et continuo ſur-
n gẽs miniſtrabat illis. Cũ ſol au †
tem occidiſſet/ oẽs qui habebãt
infirmos variis lãguoribus/ du
cebãt illos ad eũ: At ille ſingu-
¶ miſericordie. ¶ aſs oẽs.
lis manꝰ iponens curabat eos.
† Exibãt aũt demonia a multis/
o clamãtia ꝛ dicẽtia: q2 tu es filiꝰ
p dei. Et icrepãs nõ ſinebat ea lo
q qui: q2 ſciebãt ip̃m eſſe xp̃m. Fa †
cta aũt die/ egreſſus ibat i deſertũ
locũ: ꝛ turbe req̃rebãt eũ ꝛ venerũt
vſq3 ad ip̃m: ꝛ detinebãt illũ ne
diſcederet ab eis. Quibꝰ ille ait:
Quia ꝛ aliis ciuitatibꝰ oportet
me euãgelizare regnũ dei/ q2 idẽo
miſſus ſum. Et erat p̃dicãs in
ſynagogis galilee.
Capitu. V
r † Factũ ẽ aũt cũ tur- b

n ¶ Cũ aũt ſol occi. Bed. Solis occubitus paſſio xp̃i per quã plures ſanant̃ demoniaci q̃3 ante viuẽs in carne egrotos ſanauerat: q2 in carne viuẽs paucos iudeoꝝ docuit: poſt reſurrectionẽ gẽtibus apparuit. o ¶ Tu es filius dei. Beda. C
Cũ ieiunio fatigatũ diabolus videret verum hoĩe3 intellexit: ſed q2 tẽtando nõ p̃ualuit verũ etiã dei filius eſſet dubitabat. Nũc ergo p ſignoꝝ potentiã iã certior effectus: filiũ dei arbitrabat̃. Nõ ergo eũ ideo crucifigi: vt filiũ dei ignoret: ſed q2 eius morte ſe damnandũ
nõ p̃uidet. Hoc eni myſteriũ a ſeculis † mar.1.c
eſt abſconditũ: quia ſi cognouiſſent dñm 1.Cor.2.b
glorie nunq̃3 crucifixiſſent. p ¶ Et increpans nõ ſinebat. Be. Ideo prohibet loqui: ne dũ aliq̃s audit vera p̃dicantem ſequat̃ errantẽ. Improbus eni magiſter veris falſa ꝑmiſcet: vt ſpecie veritatis teſtimonium fraudis obtegat. alias qui
Myſtice q ¶ Facta aũt die. Myſtice. Manifeſtata luce reſurrectiõis: a credentiũ turmis requirit̃: ꝛ in gentium deſerto inuẽtus ne abeat retinetur.
alias tel Factũ eſt aũt. Nec Ca. V tp̃e nec loco turba a ſtudio ſanandi cohibetur: veſper incũbit: et tamen ſequitur: ſtagnum occurrit
F Et turba

Nico. de lyra

a ¶ Et in ſynago. ꝛc̃. Hic ↄſiter deſcribit̃ doctrine xp̃i cõfirmatio p miracula xp̃i. ſicut eni illa q̃ꝝ cognitio ſubeſt naturali facultati intellectus cõfirmant̃ eſſe vera p reductionẽ ad p̃ma p̃ncipia: ſic veritas illoꝝ que trãſcendũt naturalẽ
facultatẽ intellectus de quibꝰ erat doctri † Mat.8.b
na xp̃i: cõfirmat̃ p operationẽ miraculoꝝ q̃ mar.1.c
a ſolo deo poſſunt fieri. ꝛ ideo cũ inducunt̃ ad cõfirmationem alicuius doctrine oſtendit̃ eſſe vera cũ deus teſtis eſſe non poſſit alicuiꝰ falſitatis. igit̃ ad hoc inducunt̃ hic duo miracula i ſpeciali. Primũ
ẽ de demoniaco curato. Scd̃m de ſocru D
petri a febribꝰ curata. ibi: Surgẽs autẽ de ſynagoga. tertio multa ponunt̃ in generali. ibi: Cum eni ſol occubuiſſet oẽs q̃ habebãt infirmos ꝛc̃. Et p3 ſnia iſtarũ partiũ vſq3 ad finẽ ca. ex dictis Marc. i. vbi iſta poſita ſũt eodem ordine quo hic et expoſita.
Moraliter
a ¶ Et in ſynagoga ꝛc̃. per hoc † Mar.3.b
aũt ꝙ xp̃s increpauit demonẽ q̃ ſuã poteſtatẽ confitebat̃ ꝛ ſanctitatẽ ei ſilentium
imponens: docuit nos fugere laudem Seneca
turpium perſonarum: q2 ſicut dicit Seneca libro de virtutibus: Tam triſte tibi ſit laudari a turpibus q̃3 ſi lauderis ob turpia. † ¶ Socrus autẽ ſimonis tenebatur magnis febribus ꝛc̃. per quam ſignificatur perſona iracũdie calore aut concupiſcentie laborans: ſuper quam ſtat ieſus cum iſtas paſſiones mitigat et tunc ei deuote miniſtrat. † ¶ Cum aũt ſol occidiſſet oẽs q̃ habebant ꝛc̃. p hoc ſignificauit ꝙ paſſio ſua in q̃ iuſticie ſol occidit futura erat medicina omnis ſpũalis infirmitatis.
† ¶ Facta autẽ die egreſſus ibat
in deſertum locum. dans in hoc exẽ- † mar.4.a
plum predicatoribus reuertendi ad ſolitudinem cõtemplationis poſt laborẽ predicationis: et vt gratias deo agãt de profectu preterito ꝛ ſe diſponant pro futuro.
Factum eſt autem cum. Deſcripta Ca. V predicatione chriſti et eius confirmatione: hic conſequenter deſcribitur conuerſio aliquorũ ad ipſum. et primo deſcribitur eorũ vocatio ad diſcipulatũ chriſti. ſcd̃o eorum promotio ad apoſtolatum. ſequenti cap̃lo, ibi: Factum
eſt autem

E G ⁊ turba vrget: ⁊ ideo aſcendit in nauim petri. a ¶ Sec⁹ ſta. Be. Stagnū p̄ſens ſeculū deſignat. Dñs aūt iā nō in ſtagno quaſi iā nō in carne paſſibili: ſ; ſecus ſtagnū: q: in ea carne in q̄ paſſus ē ſtabilitatē ppetue quietꝭ adiit. b ¶ Genezareth. A ꝓprietate loci q̄ſi generans aurā: q: criſpantib⁹ aquis de ſe aurā emittit. c ¶ Uidit duas na. Be. Due naues: circūciſio ⁊ p̄puciū

2. Tío.2.c q̄s videt: q: i vtroq; pplo nouit q̄ ſunt ei⁹: quoꝝ corda a fluctib⁹ ſeculi ad future vite trāquillitatē: quaſi ad lit⁹ miſericordiē vidēdo ꝓuehit. d ¶ Piſcatores. Doctores eccle retib⁹ fidei cō p̄henſos: ⁊ de ꝓfūdo ad lumē elatos: terre viuētiū q̄ſi litori piſces ingerūt. e ¶ Lauabāt re. Lota retia plicat q̄ intermiſſo p̄dicādi officio qḋ alios docuit ipſe iplere ſatagit. f ¶ Que erat ſi. Nauis ſimonis: p̄mitiua eccl̄ia circūciſionis: de cui⁹ auctoritate docet

Act.4.f gētes vſq; hodie. Que bñ vna: q: multitudinis credentiū erat cor vnū et aīa vna. Hec nauis apud mattheū fluctuat: in q̄ attēdit̄ p̄ncipiū eccl̄ie: qñ trepidantib⁹ diſcipulis xp̄s adhuc dormit: qñ petr⁹ ſuis meritꝭ firm⁹. alienis turbat̄ qñ iudas ꝓditor adhuc ē imixtus. Lucas dicit: piſcib⁹ repleri: q: ad finē

†24.q.1.c. ß turbatur eccl̄ie reſpexit: vbi fruct⁹ exuberat: vbi piſcatio i fide xp̄s vigilat: vbi pfidia ꝓditoris ceſſat: vbi perfecta dilectio. g ¶ Rogauit eū. Be. Qꝫ primo rogat nauim a terra reduci puſillū: ſignificat vt temperate vtendū ꝟbo ad turbas: vt nec terrena eis p̄cipiant: nec a terrenis i ꝓfūda ſacramētoꝝ recedāt: vt ea penit⁹ nō intelligāt. Uel pri⁹ in p̄ximis regionib⁹ gentib⁹ p̄dicandū. Sed dū dr̄ petro: Duc in altū ad remotiores gentes q̄bus poſtea p̄dicatū eſt ptinet. h ¶ Duc in altuz ⁊c. Amb. Et ſi alijs iperat vt laxent retia: ſoli petro dicit̄: Duc in altū. i. in ꝓfunduz diſputationū: vt qñ de eterna ꝟbi ge

G neratione diſſerit̄: q̄ nō viſu: ſ; ſola fide attingit̄: vt qñ de ꝟtute reſurrectionis: vel de ſp̄uſſancti ꝓfluētib⁹ donis iſtruit̄ eccl̄ia ⁊ armat̄. i ¶ Laxate retia. Be. Retia ſunt ꝟboꝝ cōplexiões ⁊ q̄ſi quidā ořonis ſin⁹ ⁊ diſputationū receſſus: q̄ q̄s capiūt nō amittūt. Unō ⁊ retia q̄ſi retinentia ſunt vocata: q: captos nō perimūt ſ; reſeruāt. k ¶ In

als non habet† pene ꝟbo autē tuo. Be. Niſi in ꝟbo gr̄e laxata fuerint inſtrumenta diſputationū: fruſtra p̄dicator vocis ſue iaculum mittit. q: fides pploꝝ nō in ſapia ꝟbi cōpoſiti: ſed diuie vocatiōis munere ꝓuenit. O vacua p̄ſumptio: o humilitas fructuoſa. Qui nihil ante ceperāt: magnā in ꝟbo ꝯcludūt multitudinē. Rū

† mat.4.b mar.1.b pitur rete ꝓ multitudine piſciū: q: mō cū electis tot reprobi intrāt: q̄ ipſam eccleſiam hereſib⁹ ſcindāt. Rūpit̄ rete: ſed nō labit̄ piſcis: q: dñs ſuos ſeruat etiā inter pſequētiū ſcādala. l ¶ Rūpebat̄. In eccl̄ia circūciſionis rumpit̄ rete: q: non tot intrant de iudeis q̄t apud deū ad vitā erāt p̄ordinati. Alia ḡ nauis. i. eccl̄ia de gentib⁹ ſuccedit: q̄ electos ad ſalutē colligit: q̄ non intrāt niſi rupto rete: q: añ iudas ꝓditor: ante ſimon mag⁹: ante ananias ⁊ ſaphyra: ⁊ alii multi quos iohes antichriſtos vocat: abierūt retrorſum: ⁊ ꝓ paulo vt barnabe cōmittat̄ apoſtolatus gentiū. m ¶ Et ipleuerūt. Be. Hec ipletio vſq; in finē ſeculi creſcit. S; implete mergūt̄. i. in ſubmerſiōe p̄munt̄ nō tñ periclitant̄ ſic vt mergant̄. Mergi eī ē hoies ad prauitatem ſeculi de q̄ elati fuerāt redire. Quales etiā petr⁹ adhuc i infirmitate poſit⁹ hoc loco demōſtrat. vñ ſequit̄: Qḋ cū vidiſſet ſi. pe. ⁊c. q: carnales in eccl̄ia ſp̄ualib⁹ rectorib⁹ in q̄bus pſona xp̄i emicet: honorē quidē extert⁹ deferūt ⁊ ſpecie tenus humiliantur ſub illis: ſed tñ morib⁹ nō voce ꝯtradicūt ⁊ nolunt ab illis gubernari: quoꝝ vita ⁊ p̄dicatio ipſoꝝ ꝯtraria eſt voluntati. n ¶ Stupor eīm cir. Excuſat petr⁹: nō ſtudio malicie: ſ; ex humano defectu h̄ dixiſſe. Admirabat̄ aūt diuina dona: et quo plus meruerat hoc preſumebat minus. Et talis humilitas meret̄ piam dñi ꝯſolationē. o ¶ Noli timere. Be. Non recedit: ſed ad litus ꝓducit: ⁊ viuificandi poteſtatē tribuit. In quo ſignificat̄ ꝙ ſp̄uales viri ⁊ ſi pctis turbarū cōmoti: non tamen

G debent habere

¶ cōuent⁹ turbarū: fidē deſignat populoꝝ.

he irruerent in eum vt audirent
¶ q̄ magna fecē i ꝟra: trāſit ad mare: vt ⁊ ibi faciat: ⁊ dñs marꝭ terreq; appeat. ¶ legē.

a verbū dei: ⁊ ip̄e ſtabat ſec⁹ ſtagnū a

b/c genezareth. Et vidit duas naueſ †
¶ legem.

d ſtātes ſec⁹ ſtagnuz: piſcatores au b
¶ a naui in litus.

e tē deſcenderāt et lauabant retia.
Aſcendens autē in vnaz nauim c

f/g que erat ſimonis/ rogauit eum a
¶ ab amore terrenoꝝ.
terra reducere puſillū. Et ſedens docebat de nauicula turbas. Ut ceſſauit autē loqui/ dixit ad ſimo
¶ ad xp̄m aſcendērē in altū. ¶ q:

h/i nem: † Duc in altū: et laxate retia d
boni ⁊ gētiles parati erāt accipere legē.
veſtra in capturā. Et reſpōdens
¶ ſicut humilis.
ſimon dixit illi: Preceptor per to e
¶ per veterem legem laborantes nulluz duximus ad vitam.
tam noctem laborantes nihil ce

k pim⁹: in verbo aūt tuo laxabo re f
te. Et cuz hoc feciſſent/ concluſe
¶ piſces ſūt q̄ hāc vitā enauigāt.
rūt piſciū multitudinē copioſaz.
¶ Mora. Rumpitur qui diuitias ⁊ paupertates non ſuſtinet.

l Rūpebat̄ aūt rete eoꝝ: et annue g
runt ſocijs q̄ erāt in alia naui: vt venirēt ⁊ adiuuarēt eos. Et venē
¶ q: eccl̄iam ⁊ ſynagogā cōuertit.

m rūt ⁊ ipleuerūt ambas nauiculas ita vt † pene mergerēt̄. Qḋ cū vi b
deret ſimō petr⁹/ ꝓcidit ad genua ieſu/ dicens: Exi a me dñe: q: hō i

n pctōr ſū. Stupor eīm circūdede k
rat eū/ ⁊ oēs q̄ cū illo erāt i captu
¶ circūdederat ſtupor.
ra piſciū quā ceperāt. Similiter autē iacobū ⁊ iohānē filios zebedei: qui erant ſocij ſimonis. † Et l

o ait ad ſimonē ieſus: Noli timere: m

Nico. de lyra

F Actū eſt autem in diebus illis. Prima in duas. quia primo deſcribitur vocatio petri cum alijs adiūctis ſibi. ſecundo vocatio matthei/ ibi: Et poſt hec exiuit ⁊ vidit ieſus publicanum. Circa primū primo deſcribit̄ diſcipuloꝝ vocatio ſeu cōuerſio. ſcdo cōuerſoꝝ cōfirmatio/ ibi: Et factū ē cū eēt in vna ciuitatū. Circa p̄mū dr̄ ſic: Factū eſt aūt cū tur. irrue. in eū: p̄e nimia deuotione audiēdi ip̄m. a ¶ Et ipſe ſta. ⁊c. lacus magn⁹ eſt p quē trāſit iordanis fluui⁹: et q: ibi extendunt̄ aque in latitudine magna: aliqñ vocat̄ ſtagnū aliqñ lacus: ⁊ aliqñ mare ſm modū loquēdi hebraicum q̄ oīs ꝯgregatio magna aquarū vocat̄ mare: ſm illḋ Gen. j.a. Cōgregationeſq; aquarū appellauit maria. b ¶ Piſcatores aūt deſcē. ⁊ laua. retia. amouētes immūdicias vt retia plicarēt: q: nullos piſces ceperāt: vt p; ex ſeqn̄tib⁹. c ¶ Aſcēdens aūt in vnā nauim. vt populi plauſum declinaret: ⁊ de naui pplm ſedentem in litore cōuenientius doceret. d ¶ Duc in altū. h̄ eſt ad locū aque mag⁹ ꝓfundū q̄ eſt ꝯuenientior ad piſcandum. e ¶ Preceptor p to. noctē la. nihil cepim⁹. q̄uis diligentiā magnā adhibuim⁹. f ¶ In ver. aūt

H tuo la. re. i. ꝯfidens in ꝟtute ꝟbi tui. g ¶ Rūpebatur aūt re. eoꝝ. Ex q̄ patet duplex miraculū q: nō ſolum ceperant magnā multitudinē piſcium ſupra modū ſolitū ⁊ poſſibilē p viam humanā: ſed etiam illa multitudo tenebatur in rete rupto/ iḋ ſubdit̄: h ¶ Qḋ cum vi. ſimon pe. proci. ad ge. ieſu. ꝓpter p̄dicta miracula facta dicēs: i ¶ Exi a me dñe: quia homo peccator ſum. reputabat eīm ſe indignū p̄ſentia tam ſancte perſone. k ¶ Stupor eīm circū. eum. i. admiratio magna ꝓpter facta chriſti inſolita. l ¶ Et ait ad ſimonem ie. ip̄m conſolando. m ¶ Noli time. ex hoc. i. decetero.
✶ Ex h̄ iā hoies

Moraliter ✶ † ¶ Et vidit duas na. ⁊c. Be. Due naues myſtice circūciſionē ⁊ preputiū ſignificāt: q̄s videt dñs. nam in vtroq; pplo nouit q̄ ſunt ei⁹: ⁊ ad future tranquillitatē q̄ſi ad lit⁹ vidēdo: h̄ eſt miſericordiē viſitando ꝓuehit. d ¶ Duc i al. ⁊ la. re. ⁊c.

Myſtice Ambro. Myſtice aūt nauis petri ſm mattheū fluctuat. ſm lucā replet̄ piſcibus: vt ⁊ p̄ncipia fluctuantis eccl̄ie ⁊ poſteriora exuberantis agnoſcas. nō turbat̄ iſta q̄ petrū habet. turbat̄ illa q̄ iudā habet. in vtraq; tñ petr⁹: ſed q̄ ſuis meritis firm⁹ eſt turbatur alienis. caueam⁹ ḡ ꝓditorē ne p eum plurimi fluctuemus. i ¶ Exi a me dñe ⁊c. p petrū q̄ cū ſocus p totā noctez laborans nihil ceperat: ⁊ i verbo xp̄i cepit multitudinē piſciū copioſā: ⁊ tñ ſibi nō attribuit niſi culpā dr̄. Exi a me dñe: q: hō pctōr ſū: ſignificat̄ p̄dicator euāgelij: q̄ ꝓprie intentus ꝟtuti nihil ꝓficit: ſ; intentus diuie ꝟtuti facit magnū ꝓfectū: tñ nō debet attribuere ſibi niſi defectū. ⁊ tūc a deo ꝯfortat̄ dicens: m ¶ Noli timere. ⁊ maior ꝓfect⁹ ſibi ꝓmittit̄ cum ſubdit̄:
✶ Ex hoc iā hoies

A debēt habere voluntatē dimittēdi eccleſiaſticū munus vt ſecu rius ⁊ trāquillius viuāt. Nemo de ſue ↄſciētia culpe tremēs vel de aliorū innocētia ſtupēs: ſanctitatis iter formidet aggre di. a ¶ Ex hoc iam ⁊c̄. Beda. hoc ad ipm̄ petrū ſpecialiter ptinet: cui exponit̄: q̄d captura ſignificet piſciū. Sȝ ſicut tūc p retia piſces ſic p v̄ba aliq̄n capiet ho mines i q̄ petro eſt typus toti⁹ eccl̄ie.

Myſtice b ¶ Relictis oībus. Be. Myſti ce finē ſeculi ſignificat q̄ ab hui⁹ mū di ſalo q̄ xp̄o inheſerint: penitus ſunt receſſuri. c ¶ In vna ci. Hic duo aduētus in capharnaū notant̄. Pri mus incarcerato iohāne qn̄ fecit cōti nue illa tria miracula. Scd̄s qn̄ de ſcēdit de mōte electis ap̄lis: quādo fit iſtud miraculū de leproſo. d ¶ Vir plen⁹. Ambro. Bed. Quarto ſigno ex q̄ in capharnaū venit iſte ſanatur. Nā ſicut quartū diē ſole illuminauit ⁊ clariorē ceteris fecē dieb⁹ cū illuſceſſe rēt elemēta mūdi: ſic ⁊ h̄ clari⁹ opus debet exiſtimari. Scd̄m mattheū p⁹ nouū teſtm̄ in mōte datū: hic prim⁹ a dn̄o ſanat⁹ inducit̄: vt ille q̄ exclude bat̄ a lege: purgari ſe dn̄i ptāte ↄſu mēs: nō ex lege ſed ſupra legē eē gra tiā indicaret: q̄ leproſi maculā poſſet abluere. e ¶ Et pci. Sicut humi lis ⁊ vire ſue maculas erubeſcens: et ↄfeſſionē verecūdia nō reprimēs ſed de tecto vulnere remedium querēs. f ¶ Si vis po. Amb. Bed. Sicut in dn̄o ptātis auctas: ita in iſto fidei conſtantia declarat̄. g ¶ Tetigit. Propter humilitatē: vt nos doceret nullū ſpernere p aliq̄ corpis macula tione. Tāgit nō dedignat⁹: impat nō diffiſus: adhibet opis teſtimoniū: vo lo dicit ppt̄ fotinū: impat ppt̄ arriū: tāgit ppt̄ manicheū. ¶ Bed. Tetigit nō quin ſine tactu ſanare poſſet: ſȝ vt

B indicet ſe nō ſubiectū legi eē: ſȝ dn̄m legis oñdēs: qui nō timet cōtagium. h ¶ Et ↄfeſtim le. ⁊c̄. Amb. ſuper hūc locū. Vides q̄ dubitari nō pōt q: volūtas dei ptās eſt. ¶ Bed. Ubi le proſus mūdat̄ nō exprimit̄ locus: vt oñdat̄ nō vn⁹ ppl̄s alicui⁹ ciuitat⁹ ſpe cialis: ſȝ oim̄ pplos fuiſſe ſanatos.

Typice ¶ Be. Typice. Leproſus gen⁹ hu manū ſignificat plenū lepra: q̄d extē ta manu .i. v̄bo dei humanā ↄtingen te naturam: a priſci erroris varietate mūdat̄: vt diu abomiabiles ⁊ ſeq̄ſtra ti: iā q̄ant tēplo reddi. Tēplū dei ſctm̄

1.Cor.3.d eſt q̄d eſtis vos. Et ſacerdoti offerri. De q̄ d̄r: Tu es ſa. in eter. ſm̄ or. ⁊c̄.

Ps. 109.a Et offerāt p emūdatiōe corpa ſua: ho

Rom.12.a ſtiā viuā. ſanctā: deo placentem.

i ¶ Precepit illi. Be. Taceri iu bet nec taceri pōt. Nō q̄ aliq̄d volue rit ⁊ non potuerit: ſȝ dat exēplū vt ſui in magnis q̄ faciūt latere velint: ſed vt ↄſint aliis: pdant̄ in uiti. ¶ Hylarius. Docet nō vulgāda nr̄a bñficia: ſed p̄nēda vt nō ſolū a mercede abſtineam⁹ pecunie: ſed etiā gr̄e. Iactā tia vitata facit ne lepra poſſit trāſire i medicū. Ideo etiā impe rat̄ ſilentiū: q: meliores putabat q̄ fide magis ſpontanea q̄ q̄ ſperatis bñficijs credidiſſent. k ¶ Oñde te ſa. Be. Ut in telligeret ſacerdos nō legis ordine: ſȝ gr̄a dei curatū. Offerri nō ſoluit legē ſed implet: q̄ ſm̄ legē gradiēs: ſupra legem ſana re eos q̄s remedia legis nō ſanauerāt videt̄. Sicut precepit Moyſes. Lex ſpūalis ē iō videt̄ ſacrificiū ſpūale mādaſſe: vt ſit in teſtimoniū illis: ſi deo credāt: ſi impietat⁹ lepra diſcedat. l ¶ Et ↄueniebāt ⁊c̄. Be. Sanatio vnius multas ad dn̄m cogit turbas. Ut eni ipe interius ⁊ exteri⁹ ſe ſanatū doceret: pceptū bñficiū etiā iuſſus nō tacet. Sed vt marcus ait: euāge lico functus officio mox egreſſus cepit p̄dicare ⁊ diffamare ſer monē: ita vt non poſſet manifeſte in ciuitatē introire: ſed foris in deſertis

a ¶ nondū eligitur in apoſtolatū: ſed p̄di citur: q̄ aliquando ſit eligendus.

a Ex hoc iā eris hōīes capiēſ. Et g

¶ q: adhuc habēt voluntatē redeūdi.

ſubductis ad terram nauibus:

b relictis omnibus ſecuti ſūt † eū.

¶ vel veniſſet in vnam ciuitatem.

c † Et factū eſt cū eſſet in vna ciui e

d tatū: ⁊ ecce vir plen⁹ lepra ⁊ vidēs

e ieſum: ⁊ pcidēs in faciē ſuā: ro

a ¶ Be. Ambro. voluntati poteſtatem tri buit: nec quaſi incredulus dubitat: ſed ſue colluuionis conſcius non p̄ſumit.

f gauit eū dicēs: Dn̄e ſi vis po tes me mūdare. Et extēdēs ma

a ¶ eo genere ſanat q̄ obſecrat̄: Si vis po. me mū. ¶ Be. nō q̄ ſine tactu ſanare non poſſet: ſed vt indicet ſe nō ſubiectū eē legi.

¶ in hoc humilitas. ¶ in hoc pietas.

g nū tetigit eū ieſus dicēs: Uolo

¶ in hoc maieſtatis potētia. b ¶ q: dixit ⁊ facta ſunt. c ¶ Ambro. Nihil mediū in ter p̄ceptū ⁊ opus: q: in p̄cepto eſt opus.

h Mūdare. Et ↄfeſtim lepra diſ

i ceſſit ab illo. Et ipe precepit illi

a ¶ nō erat neceſſe vt ſermone iactaret q̄d corpe p̄ferebat. b ¶ mittit ad ſacerdotes p pter humilitatē. ⁊ vt videntes credāt ei: vel

k vt nemini diceret: ſed vade oſtē

nō credētes inexcuſabiles ſint. a ¶ nō de bēt auferri ſigna p̄uſq̄ veniāt ſignificata.

de te ſacerdoti: ⁊ offer pro emū

a ¶ pro emūdatione offerebāt totā panis. turtures duos: ⁊ ſextarium olei.

datiōe tua ſicut p̄cepit moyſes

i teſtimoniū illis. † Perābulabat

¶ ſanitatis ⁊ doctrine.

l aūt magis ſermo d̄ illo: ⁊ ↄuenie

bāt turbe multe vt audirēt ⁊ cu

rarent̄ ab infirmitatib⁹ ſuis. Ipe d

m aūt ſecedebat i deſertū ⁊ orabat

n Et factū eſt in vna dierū: ⁊ ipſe e

o ſedebat docens: Et erāt phari

ſei ſedentes: ⁊ legis doctores q̄

venerāt ex omni caſtello galilee

⁊ iudee ⁊ hierlm: ⁊ virt⁹ dn̄i erat

in deſertis locis eſſe: ⁊ ↄueniebāt ad eū vndiq̄. m ¶ Et ora bat ⁊c̄. Qn̄ orat theoricā vitā: quādo ſanat actiuā informat. ¶ Be. Sanat vt deus: orat vt hō. In vrbe miracula facit: in deſerto orat: vt ⁊ actiue ⁊ ↄtēplatiue documēta mōſtret: ne q̄s p cura pximi amorē dei: vel p amore dei cur̄us ſit ſupior: cu rā dimittat pximi. In deſertū ſecedit et orat: q̄ exurgentē ſtrepitū vitioꝝ p̄mit: et quoddā ſibi cū dn̄o intra ſe deſertū q̄rit: vt cū illo exteriore tumultu ceſſante p in terna deſideria ſilēter loquat̄. n ¶ Et factū eſt ⁊c̄. Bed. Ubi ſedēs docuerit Lucas breuiādi gr̄a p̄terijt. Sed Mat theus in ciuitate ſua: Marcus i caphar naū h̄ eū feciſſe teſtat̄. Sȝ ciuitas xp̄i d̄r galilea: in q̄ erat naçareth ⁊ capharnaū: ad diſtinctionē regiōis trāſmarine gera çenorū: de q̄ trāſfretādo venerat galileā: ſicut mattheus ſcribit: Uel ipſa caphar naū ciuitas xp̄i eſt: quā nō naſcēdo: ſȝ vir tutibus illuſtrādo ſuā fecerat. o ¶ Et erāt pha. ⁊c̄. Ambro. Inter ceteroꝝ re media debiliū: ↄuenientib⁹ ex oī pte docto rib⁹ hec paralytici ſanatio d̄ſcribit̄: vt ma gna ⁊ magne rei ſignificatiua. Qn̄ oraſſe p̄mittit̄. nō ppt̄ ſuffragiū: ſȝ ppt̄ dandū exēplū. In q̄ docet̄ vnuſq̄ſq̄ eger petēde ſalutis p̄catores adhibere: p q̄s vite nr̄e

mat.4.c
mar.1.b

† mat.8.a
mar.1.d

Ni. de ly.

ſ cōpago re

※ a ¶ Ex h̄ iā eris ⁊c̄. p ſanā doctrinā trahēdo ad vitā btām. Uerbū eni dei ha mo piſcatoris cōpat̄: q: ſicut ham⁹ nō ca pit piſcē niſi ab ipo capiat̄: ſic nec verbū dei capit hoiem ad vitā eternaȝ niſi ipm̄ verbū mēte ipius capiat̄. b ¶ Et ſub ductus ad terrā ⁊c̄. ſ. ſimon petrus ⁊ alij q̄ erāt cū eo. Et lȝ andreas h̄ nō noie tur: tn̄ intelligit̄ ibi fuiſſe ſȝ q̄ dic̄ Aug. vt h̄r ex verbis Matth. iiij. et Mar. i. dicūt tn̄ aliq̄ q̄ iſti nō ſecuti fuerunt xp̄m tūc et totaliter inherēdo: ſed cauſa reue rētie aliquātulū ſecuti ſunt eū aſſociādo ad ppria tn̄ reuerſuri: ſed poſtea vocati

† De pe. di. 1. c. voluiſſent

D ſunt nō reuerſuri amplius ad ppria: de qua vocatione loquit̄ mattheus ⁊ mar cus. Alij v̄o dicūt q̄ iſta vocatio de qua hic loquit̄ lucas ē eadē cū illa de qua lo quit̄ mattheus ⁊ marcus: q: vocati ſunt ſimpliciter ad ſocietatē xp̄i: ⁊ hoc videtur verius q: hic d̄r: relictis oībus ſecuti ſūt eū: q̄ modus loquēdi pprie non cōuenit niſi adherētib⁹ xp̄o totaliter. Itē q: hic di citur petro a xp̄o: Ex h̄ iaȝ eris hoies capiēs. i. de cetero vacabis p̄dicationi: et tali modo loquendi vtuntur matthe⁹ ⁊ marcus qui ſm̄ alios deſcribunt voca tionē eoꝝ ſimpliciter adherendo chriſto abſq̄ reuerſione ad ppria. c ¶ Et fa ctum eſt. Hic ↄſr̄ deſcribitur vocatoꝝ confirmatio per opera miraculoꝝ: et de ſcribuntur hic duo miracula. Primū eſt de leproſo ſanato. ſcd̄m de paralytico cu rato ibi: Et factū eſt in vna dierum. Snia p̄me partis patet ex dictis Matth. viij. et Marc. i. excepto q̄d ſequit̄: d ¶ Ipſe aūt ſecedebat ⁊c̄. ad oſtendendū q̄ p̄dicator v̄bi diuini de bet fugere ppl̄i applauſum: ⁊ retrahere aliq̄n ſe a multitudine vt vacet orationi. e ¶ Et factū eſt. Hic deſcribit̄ de paraly tico curato miraculū q̄d factū fuit in capharnaum: vt habetur Marc. ij. ⁊ patet ſnia hui⁹ partis q̄tum ad curationē paraly tici ex dictis Matth. ix. ⁊ q̄tum ad p̄ſentationē dicti paraly tici Marc. ij. que omittunt̄ in mattheo ⁊ a marco ſuppletur.

† mat.4.b
mar.2.a
Ioh.6.d

※ Et poſt hec

Moraliter
Typice

※ a ¶ Ex hoc iā hoies eris capiēs. Et factū eſt cū in vna eēt ciuitatū ⁊ ecce vir plen⁹ lepra ⁊c̄. Be. Typi ce aūt leproſus humanū genus: languidū pctīs deſignat ple nū lepra. q̄m oēs peccauerūt ⁊ egēt gr̄a dei: vt. ſ. extēta manu id ē v̄bo dei humanā ↄtingēte naturā: a p̄ſtini erroris varieta te mūdēt̄: ⁊ offerāt p ſua emūdatiōe corpa ſua hoſtiā viuā.

※ Et ecce viri

E F cōpago reſoluta: actuūq; nroꝝ clauda
† mat.9.a veſtigia vbi celeſti remedio reformen
mar.2.a tur. a ¶ Uiri portātes ꝛc. Alleg.
Allego. Id eſt erigētes ad ſupiora animū ho-
minū: ꝗuis exterioris hoīs debilitate
torpētem: q̄z rurſus adminiculis: ꝛ at
tollere ꝛ humiliare ſe facilꝰ aū ieſuz lo
cet: dñico dignꝰ videri aſpectu. Humili
tatē eñ reſpicit deꝰ. b ¶ Et q̄rebāt
ꝛc. Be. Deſiderāt offerre: ſꝫ turba in
terpoſita recludūt: q2 ſepe aīa poſt ſīr
mi corpis deſidiā ad deū reſpiciens: ꝛ
diuia grā inouari deſiderās: ꝯſtine cō
uerſationis obſtaculo retardat. Sepe
vū cū deo in orōnibꝰ colloq̄t: turba co
gitationū interueniēs: aciē mētis ne
xp̄s videat interdudit. Sꝫ nō eſt exte
†mat.9.a rius in infimis vbi turbe tumultuant
remanēdū: ſꝫ tectū domꝰ i q̄ xp̄s docet
aſcendēdū. i. ſacre ſcripture ſublimitaſ
eſt appetenda ꝛ lex dei nocte dieq; me
ditāda: q2 in cuſtodiendo ſermōes dei
aīs non ha corrigit iunior viā ſuā. Et patefacto te-
bert mala cto. i. reſeratis ſcripturis eger ſubmit
titur: q2 ad xp̄i humilitatē fidei pietate
deſcenditur: ꝛ ad xp̄i noticiā venitur.
c ¶ Et p tegul. Be. Domꝰ ieſu tegu
lis tecta deſcribit: q2 ſub cōtēptibili lit
terarū velamie ſi aſſit doctor q̄ reſerat
diuia ſpūalis grē ꝟtus inenit. Q2 cū
† mat.9.a lecto deponit: ſignificat ab homie ad
mar.2.b huc in iſta carne cōſtitutū xp̄m debere
cognoſci. d ¶ Quoꝝ fi. Be. Mul-
tū valet fides ꝓpria cuiuſq;: cuz p alie-
aīs † ḡbatū nā fidē hō interiꝰ ꝛ exteriꝰ ſit ſaluatus.
tuū ꝛ ābula ¶ Be. Hec curatio paralytici ſignifi
cat ſaluationē aīe ſuſpirātis ad deum
de diuturna illecebra carnalis inertie
F q̄ īdiget bonis doctoribꝰ q̄ eā ſubleuēt
q̄ ꝛ xp̄o offerāt: ꝛ ꝓ ea itercedāt. Qui
mar.2.a apud marcū q̄tuor fuiſſe legāt: ꝓpter
q̄tuor euangelioꝝ libros ſeu ꝓpter q̄t
aīs tcio tuor ꝟtutes: q̄bꝰ ad ꝓmerendā ſoſpita
tē mentis fiducia erigit q̄ ſunt prudē-
tia: fortitudo: temperantia: iuſticia.
e ¶ Nō remittunt ꝛc. Tu hō petōr
ego deus q̄ pctā remitto: qui alioꝝ me
rito tibi pctā relaxo. Qui ḡ petis gra-
uat: adhibeat ecclīam q̄ ꝓ eo p̄cetur.
† mat.9.a Quia ꝓ culpa aīe etiam corpꝰ infirma
batur: ideo ſanaturꝰ corpꝰ prius ſanat
animā. f ¶ Quis pōt dimit. ꝛc.
Nemo dimittit pctā niſi deus: q̄ p eos
quoq; dimittit: q̄bus ptātem dimitten
di dedit. Cū ḡ xp̄s dimittat: vere deus
ꝓbat. Uerū teſtimoniū deo reddunt:
ſꝫ pſonā xp̄i negādo fallunt. Perfidia
eñ ꝯfiteri pōt: credere non pōt. Itaq;
teſtimoniū non deeſt diuinitati: fides
deeſt ſaluti. Deꝰ aūt volēs ſaluos face
re petōres: ꝛ occultoꝝ cognitiōe ſe deū
eē demonſtrat: ꝛ ammiratiōe factoꝝ il
lis reſpōdēs: Quid cogitatꝭ mala i cor
dibꝰ veſtris? Eadē maieſtate ꝛ poten-
tia q̄ cogitatiōes vr̄as intueor: poſſuz
hoībꝰ delicta dimittere: Ex vob intelli
gite q̄d palytic9 ꝯſequat. Sꝫ q2 ſpūa-
lem grām nō cognoſcitꝭ: nec creditꝭ q̄ð
interiꝰ factū ē: ꝓbet ſigno viſibili: q̄ð
nō minoris ꝯſtet eē poteſtīe: vt in filio
hoīs latentē cognoſcatis potētiā maie
Leui.13.b ſtatꝭ: q̄ pōt peccata dimittere vt deus.
g ¶ Ut aūt co. ꝛc. Amb. Magnus
†mat.9.b ſacerdos leprā videbat i cordibꝰ iudeo
mar.2.c rum: ꝛ peiores oſtēdit illo leproſo: cui
23.q.4.c.i- purgato iuſſit ſe offerre ſacerdoti. Sꝫ
fideles hos ſummꝰ ſacerdos repudiat: ne ali-
os q̄z coꝝ lepra cōtaminet. h ¶ Tibi
dico ſur

a ad ſanādū eos. †Et ecce viri por †
tantes in lecto hominē q̄ erat pa-
b ralyticꝰ: ꝛ querebant eū inferre et
ponere ante euz. Et nō inuenien
tes qua parte illum inferrent pre
turba: aſcenderunt ſupra tectuz/
¶ diuinitatem cognitam.
c ꝛ p tegulas ſubmiſerūt eū cum le
a ¶ nō paralytici: q̄ ſenſu carebat.
d cto in mediū ante ieſum. Quoꝝ
e fidez vt vidit/dixit: Hō remittū-
tur tibi pctā tua. Et cepert cogita
re ſcribe ꝛ phariſei dicētes: Quiſ
f ē hic q̄ loquit blaſphemias† Quis
pōt dimittere pctā niſi ſolus deꝰ?
g Ut āt cognouit ieſus cogitatiōeſ
eoꝝ: rn̄dēs dixit ad illos: Quid
cogitatis †mala i cordibꝰ veſtris?
a ¶ dicto facere. ¶ q̄ð ſolꝰ noui: q̄ dimitto.
Quid ē facilꝰ dicere: dimittūt ti
a ¶ quod vos etiaz videre poteſtis. ¶ inuit
reſurrectionem omniū.
bi pctā: an dicere: ſurge ꝛ ābula?
a ¶ quia idem eſt filius hoīs ꝛ deus.
†Ut aūt ſciatis q2 filiꝰ hoīs habet
ptātez in terra dimittēdi pctā/ait
a ¶ vt q̄ð fuit teſtimoniū infirmitatꝭ ſit ꝓba
b palytico: Tibi dico ſurge: tolle lē
tio ſanitatꝭ. a ¶ ne xp̄iana fide curatꝰ more
ris in perfidia iudeoꝝ.
ctū tuū: ꝛ vāde in domū tuaz. Et
a ¶ Be. magna virtus vbi ſine mora ſalus
imperiū comitatur: vnde merito qui aderāt
relictis blaſphemijs ſtupentes ad laudē cō-
uertuntur tante maieſtatis.
ꝯfēſti ꝯſurgēs corā ill'/tulit lectū
in q̄ iacebat: ꝛ abijt in domū ſuā
i magnificās deū. Et ſtupor appre
hēdit oēs ꝛ magnificabāt deum.
Et repleti ſunt timore dicētes: q2
vidimꝰ mirabilia hodie† Et pꝰ hec a
a ¶ nō tam corporeo q̄ miſerātis intuitu.
exijt ꝛ vidit ieſus publicanū noīe
¶ leui additꝰ vel aſſumptꝰ: q2 diuina cū ele
ctio aſſumpſit: ꝛ in numero apl'oꝝ addidit.
¶ ꝑtinacit lucris ībiantē. ¶ theolos grece
leui ſedētem ad teloneum/ ꝛ ait il
vectigal. ¶ Amb. nō greſſu corporis: ſꝫ mē-
tis affectu. ¶ amodo. ¶ nō lucra.
li: Sequere me. Et relictis oībus
a ¶ nō leuitate ductꝰ: ſꝫ ꝟtute operū ꝛ diuia
potētia intꝰopante ſeq̄t: tā corpe q̄ mēte.
ſurgēs ſecutꝰ ē eū. Et fec ei conui †
k uium magnū leui i domo ſua: Et
a ¶ Be. viderant publicanū a pctīs ad me-
liora cōuerſum locuz inueniſſe pnie: ꝛ ob id
etiā ipſi nō deſperant ſalutem.
erāt turba mlta publicanoꝝ et ali
oꝝ qui cū illis erant diſcūbētes.
¶ duplicit errāt: q2 ꝛ ſe iuſtos putāt cū ſint
ſupbi ꝛ illos reos cū iā peniteant. ¶ de ieiu
nio glorātes. ¶ vel uerbi.
†Et murmurabāt phariſei ſcribe b
coꝝ dicētes ad diſcipulos eius:
l Quare cū publicanis ꝛ petōribꝰ
māducatꝭ ꝛ bibitꝭ? Et rn̄dens ie-

dico ſur. Be. Surgere ē aīam a car- G
nalibꝰ deſiderijs abſtrahere. Lectum
tollere: carnē a terrenis deſiderijs ad
volūtatē ſpūs attollere. Domū ire: ad
padiſū redire: vl' ad iternā ſui cuſtodiā
ne iterū peccet. Ecce p remiſſionē pene
remiſſionē culpe itellige. i ¶ Et ſtu.
Amb. Spectāt ſurgentē increduli: mi
rant abeuntē: ꝛ diuini operꝭ miracula
malunt timere q̄ credere. Nā ſi crede
rent nō timerēt: ſꝫ diligerēt. Perfecta 1.Joh.4.d
enim dilectio foras mittit timorem.
k ¶ Leui. Be. Idē leui q̄ ꝛ mattheꝰ.
Sꝫ lucas ꝛ marcus ꝓpter honorē euā
geliſte nomē vulgatū tacēt. Mattheꝰ
aūt in ſermōis p̄ncipio accuſator ſui fa
ctus: mattheū ſeu publicanū noīat: ne
q̄s a ſalute deſperet ꝓ īmanitate pctō-
rū cū ip̄e de publicano i aplm: de telo-
neario i euāgeliſtā ſit mutatꝰ. ¶ Be.
Amb. Reliquit ꝓpria: qui rapiebat ali
ena. Nec ſolū lucra reliq̄t vectigaliū:
ſꝫ ꝛ piculū ꝯtēpſit: q̄ð poterat venire a
p̄ncipibꝰ ſeculi: q2 rōnes vectigaliū in-
cōpoſitas reliq̄rit. Et q2 in nullo pror-
ſus huiꝰ vite reſpectū vl' cogitationē ſi
bi reſeruauit: dñicoꝝ talētoꝝ fidelis
diſpēſator eē meruit. ¶ Be. Per mat
thei electionē fides gentiū q̄ priꝰ mun
danis inhiabant: ſed nūc corpꝰ xp̄i ſedu
la deuotiōe reficiūt exp̄mit. Per ſup-
biā phariſeoꝝ inſinuat iudeoꝝ inuidia:
q̄ de gētiū ſalute torquet. l ¶ Qua-
re cuz pu. Amb. Ois q̄ſtio ex lege q̄
tenax iuſticie: nō habet miſcdiaz. Deo
q̄ declinauerūt: ſꝫ eius auſteritatē miſ
ſus filiꝰ dei grā euāgelica tpauit. Pro
uocat ḡ ad pniam petōres: cuiꝰ cibꝰ et H
potꝰ et ambulatio: ꝛ oīa q̄ geſſit ſaluti
ſeruiūt. ¶ Amb. Beda. Qui domici-
lio xp̄m recipit interno: maximis exu-
berantiū paſcit delectationibus volu-
ptatū. Itaq; dñs ingredit: ꝛ in eiꝰ qui
G credidit re

Ni. de lyra

✠ a ¶ Et poſt hec exijt. Hic ꝯſr Diuiſio
deſcribitur vocatio matthei. ꝛ p̄mo de
ſcribit iſta vocatio. ſcdo deſcribit mur
murantium ꝯfutatio/ ibi: Et murmura
bant. ſentētia p̄me partis ptꝫ ex dictis
Matth. ix. b ¶ Et murmurabāt.
Hic ꝯſequēter deſcribitur malignan-
tium confutatio: ꝛ hoc in tribus caſi-
bus. Secundus ponitur/ ibi: At illi di
xerunt. Tertius in p̄ncipio ſequentis
ca. Primus caſus eſt q2 phariſei mur-
✠ murabant de
✳ † ¶ Et ecce viri ꝛc. Moraliter Moraliter
palyticus ē petōr oēibꝰ meritorum p̄ua
tus: ſꝫ iacet i lecto: q̄ñ tenet eū pctī con
ſuetudo. iſtm aūt portātes: ſūt iuſti pro
eo dep̄cantes: ꝛ ſic ponūt eū aū ieſum
q̄ eū reſpicit: q̄ñ p̄ces eorum exaudit: ꝛ
tūc lectū ſuū tollit q̄ñ a petōꝝ ꝯſuetudi
ne recedit: ꝛ vadit i domū ſuā: q̄ñ bōis
actibꝰ feſtinat ad patriā celeſtē: ꝛ pp̄s
deū magnificat de tali mutatiōe: q̄m ē
dextere excelſi. Et poſt hec exijt et
vi. le. ꝛc. Sequitur. † ¶ Et fecit ei
cō. ma. le. ꝛc. Chryſo. Chriſtꝰ quodli
bet genꝰ remedij exhibebat: ꝛ nō ſoluz
diſputādo ꝛ p̄ſtādo ſanitatū remedia:
vl' etiā redarguēdo emulos: ſed etiam
cōmedendo nōnullos errantiū dirige
bat: inde nos inſtruēs q̄ q̄libꝫ opus
ꝛ ip̄e pōt nob vtilitatē afferre: ꝛ publi
canoꝝ pticipationē non vitauit: ꝓpter
vtilitatē ſequtē: more boni medici qui
✳ niſi ſanıem

A G credidit recũbit affectu. Sed rurſus accẽdit inuidia ꝑfidoꝝ ⁊ future pene ſpẽs ꝯfiguraṫ. Epulãtib⁹ enĩ fidelib⁹ ⁊ in regno celoꝝ recũbẽtib⁹: ꝑfidia ieiuna torq̃bitur. Oſtẽdit etiã q̃ntum in terſit inter emulos legis ⁊ grẽ: q꞉ q̃ legẽ ſequũt꞉ mẽtis famẽ patient eternã. Qui ꝟo in interioribus verbum receperint: alimẽti celeſtis ⁊ font' vbertate recreati eſurire ⁊ ſitire ñ pñt. Et iõ q̃ aĩo ieiunãt murmurãt, dicẽtes: quare cũ pub. ⁊c. Fi lij diaboli venenum ſerpẽtis diffundũt.

Gen. 3. a Serpẽs primã vocẽ emiſit, dicẽs eue: q̃d vtiq꞉ de⁹ dixit: Nolite mãducare ex oĩ li gno. hunc imitant iſti. a ¶ Medico. Chriſtus medicus q̃ miro medicandi ge nere vulneratus eſt ꝑpter iniq̃tates no ſtras. Hoc medicamine ſerpẽtis venenũ excludit. Qui hoc medicamẽto vtit: non remanet ieiun⁹. b ¶ Vocare iuſtos. Beda. Iuſtos vocat eos: q̃ dei iuſticiam ignorãtes: ⁊ ſuã volentes ꝯſtituere: iuſti cie dei nõ ſunt ſubiecti: ⁊ de lege ꝑſumen tes grãm euãgelij nõ querũt. Peccato res q̃ ſua mala attendẽtes: nec ꝑ legẽ ſe poſſe iuſtificari putãtes xp̃i ſe grẽ penitẽ do ſubmittũt. c ¶ Quare diſ. Beda. Mattheus dicit ipſos diſcipulos h̃ q̃ſiſ ſe. Sꝫ ſciendũ q꞉ vtriq꞉ queſierũt. ¶ Be da. Spũalr diſcipuli iohis ⁊ phariſeoꝝ ieiunãt: q꞉ q̃ opa legis vel traditiões ho minũ ſequit: vel q̃ etiã vocẽ xp̃i tm̃ aure ꝑcipit: abſtinẽs a bonis ieiuno corde ta beſcit. Sꝫ q̃ xp̃o adheret reficit: q꞉ carne ei⁹ epulat ⁊ ſanguine. Iohẽs vinũ ⁊ ſice rã non bibit: q꞉ abſtinẽtia meritũ auget: cui nulla eſt potẽtia nature. dñs aũt qui pctã põt cõdonare: cur a pctõrib⁹ declina ret q̃s abſtinentib⁹ poterat facere iuſtio res? Ieiunat ⁊ xp̃s: nec ꝑceptũ declinet. Mãducat cũ peccatorib⁹: vt grãm ⁊ po teſtatẽ intelligas. d ¶ Nũq̃d po. Be.

Moraliter Mora. Q̃ diu ſpõſus nobiſcũ eſt ⁊ in le ticia ſum⁹ nec ieiunare poſſum⁹: nec luge re: cũ aũt ꝑpt̃ pctã ille recedit: tũc indicẽ

B dũ eſt ieiuniũ: ⁊ recipiẽdus eſt luctus. e ¶ Filios ſponſi. Be. Spõſus xp̃s: ſpõſa eccl̃ia. De h̃ ſãcto cõnubio apl̃i ſũt

mar. 2. c creati ꝑ lauacrũ regenerationis. Vñ mar cus filios nuptiarũ eos appellat: q̃ luge re ⁊ ieiunare nõ pñt q̃diu ſpõſũ i thala mo vident, ⁊ ſciũt eẽ cũ ſpõſa: ſꝫ qñ trãſi erint nuptie ⁊ paſſionis ⁊ reſurrectionis tp̃s aduenerit: tũc filij ſpõſi ieiunabunt: deſiderãtes iudicis aduentũ. f ¶ Ve niẽt aũt. Be. Quaſi facturi eſtis: vt lu gẽtes ieiunẽt: q꞉ eſt' ſpõſũ occiſuri. Hic luctus abſentie ſpõſi: nõ tm̃ poſt mortem ſpõſi: ſꝫ ⁊ añ incarnationẽ illi⁹ ꝑ totũ hu ius ſeculi tp̃s ẽ celebrat⁹: q̃ñ deſiderabãt ſcti incarnationẽ. Poſt aſcẽſionẽ ꝟo de ſiderãt ſcti aduẽtũ iudicis. Neq꞉ h̃ luct⁹ reqeuit: niſi q̃diu cũ diſciplis dñs in car ne cõuerſatus eſt. g ¶ Tũc ieiu. De vtroq꞉ ieiunio quod eſt in tribulatione vel gaudio reſpondet: Cum ablatus erit ſpõſus tunc erunt in merore ⁊ luctu: donec per ſpiritumſanctum conſolatio tribuat. quo dono percepto ieiunium qd̃ fit per leticiam tam renouati in vitã ſpiritualem celebrabunt. Et hic prius agit de ieiunio qd̃ ꝑtinet ad humili tatem tribulationis. Illud autem quod ad gaudiũ mẽtis per tinet (quando mens ad ſpiritualia ſuſpenditur: ⁊ ideo a cibis corporeis alienatur) ſequẽtibus ſimilitudinib⁹ ſignificat: oñ dens ꝙ carnalibus: ⁊ ob hoc adhuc veterẽ ſenſum trahenti bus hoc genus ieiunij non congruit. h ¶ In veſtimẽtũ. Beda. Veteri veſtimẽto cõparantur diſcipuli: qui adhuc ſunt vetus homo. quibus nouus pannus .i. aliqua particula noue vite non debet immitti. quod ſi fit: etiã ipſa noua veſtis .i. do ctrine noue vite quodãmodo ſcinditur: cuius particula que ad ieiunium ciborum valet: importune traditur: cum illa doceat generale ieiunium: nõ a concupiſcẽtia ciborum tm̃: ſed ab om ni leticia temporalium delectationum. Cuius generalis ieiu nij illa

a ¶ lõ vos declino: q꞉ putãt' vos nõ egere.

ſus dixit ad illos† Nõ ẽgẽt q̃ ſa

¶ qui gratiam non querunt.

a ¶ hos iuuo: q̃ penitẽdo dant locũ grẽ.

a ni ſũt medico: ſꝫ q̃ mãle hñt. Nõ

a ¶ iuſticie ſue ꝯfidũt. ¶ ꝯuerti volẽtes.

b eñ vẽi vocare iuſtos/ ſꝫ pctõres

c in pniam. At illi dixerũt ad eũ: Quare diſcipuli iohãnis ieiu † nãt† frequẽter ⁊† obſecrationes faciũt/ ſilr ⁊ phariſeoꝝ: tui aũt edũt ⁊ bibũt? Quibus ip̃e ait:

d Nũq̃d poteſtis filios ſpõſi dũ cũ †

e f illis ẽ ſpõſus facere ieiunare? Ve niẽt aũt dies: cũ ablat⁹ fuerit ab

a ¶ ab amore mũdi nõ ſolum a cibis.

¶ in humilitate tribulationis.

g illis ſpõſus: tũc ieiunabũt i illis die

¶ q̃re nondũ cõueniat apl̃is ieiunium.

bus. Dicebat aũt ⁊ ſilitũdinẽ ad

¶ particulam.

illos† Quia nẽo cõmiſſurã ave a

¶ ablatam. ¶ a ieiunio vitiorum.

b ſtimẽto nouo imittit in veſtimẽ

a ¶ q꞉ incipit diſplicere ⁊ ſi añ placuerit.

tũ vetus: alioquin ⁊ nouũ† rũ pit/ ⁊ veteri non† conuenit com

¶ ablata. ¶ vite noue myſteria: non ſunt cõmittẽda mẽtib⁹ nondũ innouatis.

miſſura a nouo. Et nẽo mittit

k vinum nouũ in vtres veteres:

¶ qd̃ ſi fit: nec rudes mẽtes h̃ pati poſſent ⁊ ipa doctrina nihil ꝑdeſt: ⁊ ipe mẽtes põ dere peccatoꝝ ſuffocant vel premunt.

alioq̃n rũpet vinũ nouũ vtres: ⁊ ip̃m effũdet ⁊ vtres peribunt.

¶ noua myſteria inouatis mẽtib⁹ cõmit

l †Sꝫ vinũ nouũ in vtres nouos

[illegible]t. a ¶ doctrĩa mẽo ne tradit: ⁊ mẽs nõ

mittẽdũ ẽ: ⁊ vtraq꞉ ꝯſeruãt. Et †

eſt ſine fructu. ¶ vult eñi poſtea ſi inno uatur qd̃ etiam contigit apl̃is.

b nemo bibens vetus ſtatim vult c nouũ: dicit eñi vet⁹ melius eſt. d

C nũ illa pars que ad cibos pertinet: non debet impartiri homi nibus adhuc veteri conſuetudini deditis: quia et illuc videtur quaſi ſciſſio fieri. Et ipſi vetuſtati non conuenit: quia timendũ eſt ne per nimiam auſteritatẽ etiam fidem quã habebãt amit tant: q꞉ nõ deberet miſceri act⁹ veteris et noui hominis. Nõ eñi placet ſpõſo diſcolor veſt'. vñ apl̃s:

Col. 3. b Exuite veterẽ hoĩeꝫ cũ actib⁹ ſuis: ⁊ in duite no. ⁊c. i ¶ Vinũ no. Vino in tus reficimur: veſte foris tegimur. Ve ſtis ẽ ſũt bona opa q̃ foris agim⁹: q̃b⁹ corã hoĩbus lucem⁹. Vinũ feruor fidei: ſpei ⁊ charitatis: quo in cõſpectu dei in nouitate ſenſus intus reformamur.

†2. q. 1. c. mĩ ti. de pe. di. 1. c. eccl̃ia. ⁊ diſt. 3. c. ad hue

k ¶ In vtres ⁊c. Be. Veterib⁹ etiã vtrib⁹ cõparãt q̃ nouo vino .i. ſpũalib⁹ ꝑcept' facilr⁹ dirũpũt q̃ ꝯtineãt. Erũt aũt noui vtres cũ p⁹ aſcenſionẽ accepto ſpũ deſiderio cõſolationis eius orãdo ⁊ ſperãdo innouabunt. ¶ Aliter. Ani

al's† ſepẽ al's† obſecrationes al's† cõedũt

me nondũ innouate: ſed i vetuſtate ma licie ꝯſeuerãti: nouoꝝ myſterioꝝ ſacra menta nõ debẽt cõmitti. Aliter: Vete res vtres ſũt ſcribe ⁊ phariſei. Nouus pannus ⁊ nouũ vinum precepta euãge lij: que non poſſunt ſuſtinere iudei: ne maior ſciſſura fiat: cũ quib⁹ galathe ꝑce pta leg' miſcebãt i vtres veteres nouũ vinum. Conueniũt autem apoſtolis nõ his qui traditionibus maioꝝ deprauati ſinceritatẽ ꝑceptorum chriſti nequeũt cuſtodire. Unde ſubditur: Et nẽo h. vc. ſta. v. q꞉ iudeis veteris vite ſali uis imbutis noue gratie ꝑcepta ſorde bant: quia maioꝝ traditionibus accu mulati: dulcedinẽ ſpũalium verborum ꝑcipere non valebant. l ¶ Sed vi num nouum. Fragilitas humane cõ ditionis aperit: cum corpa nr̃a exuuijs defunctoꝝ animaliũ cõparant. Sed re nouat' vtrib⁹ noua vina ꝯdunt: cũ ſacrã q̃ accepim⁹ inuiolata ſeruamus. Hos vtres ſi pleni ſũt: grã ſeruat. ſi vacui: ti nea ⁊ erugo cõſumit. Sẽꝑ ẽ ſint plenis

† mar. 9. b mar. 2. c

† mat. 9. b mar. 2. d

al's† rũpet al's† ꝯueniet

Nico. de lyra

D Murabãt de cõicatõe xp̃i cũ pctõrib⁹ i cibo ⁊ i potu: quã murmurationẽ xp̃s oñdit irrõnabilẽ: ⁊ ptꝫ ex dict' Matth. ix. Scd̃s caſus eſt ꝙ arguebãt diſcipu los xp̃i eo ꝙ nõ ieiunabãt ſicut phariſei ⁊ iohis diſcipuli: ſed xp̃s eos excuſabat rõnabilr. ⁊ ptꝫ ſnĩa ex dictis Matt. ix. hoc excepto: a ¶ Quia nẽo cõ. ⁊c. cõmiſſura idẽ eſt qd̃ ſutura: ⁊ dr̃ a con qd̃ eſt ſil' ⁊ mitto tis. q̃ſi ſil' mittere. Illa eñi q̃ ꝯiũgunt ſil' mittunt. b ¶ Et ne mo ⁊c. ſ. ꝯſuetudinarie. c ¶ Statim vult .i. repẽte. d ¶ Dicit eñi. ⁊c. q꞉ mag' ſapit ſibi ꝑpt̃ ꝯſuetudinẽ bibẽdi: eo ꝙ ꝯſuetudo ẽ q̃dã natura: ſed paula tine aſſuefaciẽdo ad bibẽdũ nouũ tãdẽ efficit ſibi ſapidũ: ⁊ eo mõ hoĩb⁹ ꝯuerſis h̃ nouo ad vitã ꝑfectio nis opa incõſueta ſunt eis difficilia: ſed paulatiue aſſuefacien do efficiũtur eis facilia ⁊ delectabilia.

† mat. 9. c mar. 2. d

✱ niſi ſanitẽ tãgeret a morbo nõ liberaret. † ¶ Quare di ſcipu. ⁊c. ꝑ phariſeos q̃ diuiſi iterp̃tãt: heretici ab eccl̃ia ꝑci ſi ſignificãt. ꝑ diſcipl̃os ẽ iohis q̃ ſe ꝯiũxerũt phariſeis: ſigni ficãt ſimplices xp̃iani q̃ cũ heretic' familiaritatẽ hñt ex aliq̃ occaſiõe: ⁊ ex h̃ aliq̃ñ trahũt ad eoꝝ mala. † ¶ Nũq̃d ⁊c. q. d. nõ. ꝑpt̃ qd̃ apud ꝓbatiſſimos egypti monachos ſtatutũ fuit vt nullus ieiunaret a paſchate vſq꞉ ad aſcenſionẽ: ꝑpter gaudiũ reſurrectiõis xp̃i: q̃ tpe freq̃nter diſciplis apparuit et cũ eis comedit: vt dr̃ i collatõib⁹ patrũ collatiõe ꝑma Theone abbat'. a ¶ Nẽo cõ. ⁊c. ꝑ iſtas ſilitudines ſignificat ꝙ do ctrina noui teſt. nõ ꝯueniebat actiue: niſi hoĩb⁹ renouat' ꝑ do nũ ſpũſſancti: tunc eñi data fuit eis intelligẽtia ꝑfecta ſcriptu rarũ: ⁊ eloquẽtia oim̃ linguaruꝫ. † ¶ Et ne. ⁊c. Sic imbuti legalib⁹ obſeruãtijs nolebãt eas dimittere. vt hr̃ Act'. xv.

Moraliter

E F Actū eſt aūt. In ſabbato Ca.VI
† mat.12.a ſcdo pmo. Be. Diem ꝗ ſabbati lra ꝯl/
mar.2.d ui ceperat: deuteron ꝓteron.i.ſcdo pri
De cō.di.5 mu ſabbatū vocatꝫ p inueſo obſeruantiā legalis
c.diſciplos ſabbati ceſſaturā: ⁊ naturalis ſabbati libertatez:
ꝗ vſqꝫ ad moyſi tpa ceteroꝝ dierū ſilis erat reſti
tuēda: ꝗ credētes p grām ſeptiformis ſpūs a ma
lis opib⁹ vacāt. Sabbatū ꝙ grē ad diſtinctionem
legalis ſabbati. ſcdo pmū dr. i. pmū ſcdo ꝑlatuz. i.
ſupi⁹ ⁊ digni⁹ inferiori legali: vl ordine tpis: qꝛ ⁊
añ legē b ſabbatū a patrib⁹ ita agebaꝫ ſic nūc agi
tur a nobis. Uel ſcdo pmū dici poteſt: vt vnum
idēqꝫ noui teſtamēti ſabbatū: ⁊ ſcdm ſit: qꝛ poſt le
al⁹ † que gale a nob obſeruat ⁊ pmū: qꝛ añ decreta legis a
† 3.re.21.b iuſtis obſeruabaꝫ antiq̄s. Scdo pmo. Ad lrām i
mat. 12.a altero ſabbato qd poſt illd fuit pmi⁹ ſcdm: vl qd
al† eſuriſſet occurrit pri⁹ poſt ſcdm ab eo ꝗ pcedētia ſunt dicta
Myſtice vl facta. b ¶ Per ſata ⁊c. Myſti. Ager mun/
dus. Agri ſegeſ hūani gener⁹ fecūditas. ſpice fru
ctus eccle: qb⁹ ſaturanꝫ apli ipſo ſe alētes profe/
ctu. c ¶ Uellebāt di. ⁊c. Nō habētes diſcipu
li ſpaciū māducādi ꝓpt īportunitatē turbarū eſu/
riebāt vt hoies: ſꝫ vellētes ſpicas inediā ꝯſolāꝫ:
qd ē indiciū auſterioris vite: nō pparatas eſcas:
ſꝫ cibos ſimplices ꝗrere. Et nota ꝙ apli lrām ſab
bati iā deſtruūt aduerſus hebionitas ꝗ alios apo
ſtolos recipiūt: Paulū ꝗſi leg⁹ trāſgreſſorē repu
Myſtice diāt. ¶ Be. Myſti. Diſcipuli eſuriētes ſalutem
hoim trāſeūt p ſata. i. p regiōes ꝗ albe ſūt ad meſ
ſem. Spicas ꝯfricāt: qꝛ in illis ꝗs in corp⁹ xpi vo
lunt traiicere mortificabāt veterē hoiem cū actib⁹
ſuis: a terrena itentiōe extrahēdo: exēpla operuꝫ
ꝓponēdo: ariſtarū in tegumēta remouēdo: ⁊ ꝗna
mūdata p ora pdicantiū mēbris eccle incorporā
do. Apud marcū diſcipuli pgredientes dñm b egiſ
ſe referūꝫ: q: neceſſe ē vt doctoris ſermo pcedat
F ⁊ ſic cor auditoris grā ſupne inſtitutiōis illuſtret.
†mat. 12.a Sꝫ b putāt iudei ſabbato nō licere. Chriſtus do
mar.3.a noue grē munere deſignat eē ociū leg⁹ opus grē
arguēs doctores legis neſcire legē. d ¶ Dice/
bat il. ⁊c. Alii dicunt ipſi dño hec fuiſſe obiecta.
Sed a diuerſis ⁊ ipſi dño et diſcipulis potuerūt
obiici: ⁊ cuicūqꝫ obiectū ſit ad ipm maxime reſpi
cit. e ¶ In ſabbat. ⁊c. Sabbata ſignificāt fe/
riatiōes: vl ꝗ in b ſeculo aguꝫ a vacantib⁹ ſupſti
tionib⁹ iudeoꝝ vl ꝗ in futuro ageꝫ qñ in ppetua
ſolēnitate manducabim⁹ bona terre. f ¶ Nec b
lecte. ⁊c. Be. Quō dño ad crimē obiciꝫ qd in ſer
uo ꝓ crimie nō teneꝫ: Uer⁹ rex ⁊ ſacerdos. ⁊ ido
dñs ſabbati euulſarū ſabbato ſpicarū noxa nō te
neꝫ. g ¶ Dauid. cū eſu. ⁊c. Be. Si dauid et
† mat.12.a achimelech excuſatiōe famis mādatū leg⁹ trāſgre
mar.3.a diētes nō rephēduꝫ: cur eādē in aplis famē nō
Allego. ꝓbat? ¶ Allego. Dauid ꝗ cū ſociis fugit a facie
ſaul: ſignificat xpm ꝗ cū diſcipulis latet pncipē mū
di. Dauid obſeruator leg⁹ panes ꝯſecratos man/
al⁹ † agere ducat: ⁊ dat illis ꝗ cū illo ſūt: ſignificās ſacerdota
lē cibū ad vſum trāſiturū ppłoꝝ: ſiue qꝛ oēs filii
eccle ſūt ſacerdotes vncti ſpū ſcto vt ſeipſos offe
rāt. h ¶ Intrauit i do. Magna hoſpitalitaꝫ
grā: ꝓpoſito mort⁹ piculo: nō declinat hoſpitē ani
mus ſacerdot⁹. Et ſic nos debem⁹ aliena picula i
nos trāſferre. Sꝫ ⁊ verū dauid hoſpitio mentis
nec p periculo mortis veri excludūt ſacerdotes.
i ¶ Homo ⁊ ma. Be. Myſtice. Hō iſte hūanū
Myſtice gen⁹ ſignificat i fecūditate boni opis arefactū p
manū i pmo parēte ad lignū extēſa: quā ſanat ma
nus inocēs i cruce extēſa. Et bñ man⁹ in ſynago
ga erat arida: qꝛ vbi mai⁹ donū ſcie ibi maiori trāſ
greſſor ſubiacet culpe. k ¶ Obſeruabāt aūt.
Be. Quia deſtructionē ſabbati quā i diſcipulis
arguebāt ꝓbabili magiſtri excuſauit exēplo: nūc
ipm obſeruādo magiſtrū calūniari volūt: vt ſi nō
curet: crudelitat⁹ vl imbecillitat⁹: ſi curet: trāgreſ/
ſionis arguāt. l ¶ Interrogo vos. Be. Pre/
† 2.q.7.c uenitēs calūniaꝫ quā ſibi parabāt: arguit eos ꝗ pce
pler[illegible] pta leg⁹ male iterptādo etiā a bonis opib⁹ ſabba/
to feriādū eſtimabāt: cū lex a ſuili ope. i. a malis
abſtinere

a F † Actū ē Ca.VI a
a ¶ vna dictio eſt: vel
due ſunt dictiones.
aūt in ſabbato ſe
cūdo pmo cū trā
b c ſiret p ſata / vellebāt diſcipuli
ei⁹ ſpicas / ⁊ māducabāt cōfri
cātes manib⁹. Quidā autem
d phariſeoꝝ dicebāt ill: Quid
a ¶ ſm pceptum legis.
e facitis qd non licet in ſabba/
tis: Et reſpondens ieſus ad
f eos dixit: † Nec hoc legiſtꝭ † qd †
g fecit dauid / cū eſuriret ipſe ⁊
h qui cū eo erant quomodo in
trauit i domū dei: et panes p
poſitionis ſūpſit et manduca
uit: et dedit his ꝗ cū ipo erāt:
quos nō licebat manducare
niſi tm̄ ſacerdotib⁹. Et dice/
a ¶ preeſt nō ſubeſſe veteri obſeruātie:
⁊ ideo nō peccat ꝗ ſm eius obſeruatio/
nem obſeruat.
bat illis: Quia dominus eſt
filius hominis etiaz ſabbati.
Factum eſt autem et in alio †
¶ Be. ſabbat⁹ maxime curat et docet:
nō ſolū ꝓpt inſinuādū ſpūale ſabbatū:
ſꝫ etiā ꝓpt celebrōrē ppli ꝯuentum.
ſabbato / vt intraret in ſyna/
gogaz et doceret. † Et erat ibi
i hō: ⁊ man⁹ ei⁹ dextera erat ari
k da. Obſeruabāt aūt ſcribe et
phariſei ſi in ſabbato curaret
vt inuenirent vnde accuſarent
¶ domin⁹ nouit cogitationes hominū
quoniā vane ſunt.
eū. Ipſe vo ſciebat cogitatio
nes eoꝝ: ⁊ ait homini qui ha/ b
bebat manū aridā: Surge et
ſta i mediū. Et ſurgēs ſtetit.
l Ait aūt ad illos ieſus. Inter
rogo vos ſi licet † ſabbato be
¶ exponit. ¶ .i. hoiem curare.
m ne† facere an male: aiaz ſaluā
a ¶ id eſt a pditiōe ſaluam nō facere.
b ¶ quaſi irat⁹ illis obmuteſcētib⁹.
n facere an pdere: Et circūſpi
o ciens oib⁹ dixit homini: Exten
a ¶ ad pauperem vt proximū iuues: vt
due preſidium feras: extende ad deum
pro peccatis tuis orando.
de manū tuā. Et extēndit: et
a ¶ ꝗ crimie aruerat: ſuccis bonoꝝ ope
rū ſalutaribus irrigaꝫ. ¶ qꝛ ſtatim dei
imperiū ſequiꝫ miraculū.
reſtituta eſt man⁹ ei⁹. Ipſi au c
¶ .i. inuidia.
p tem repleti ſunt inſipientia: ⁊ d
colloquebantur ad inuicem:
¶ quō eum pderent.
quid naz facerēt de ieſu. † Fa e
ctum eſt autez in illis diebus /

abſtinere ſcipiat in ſabbato. In G
ꝗ ſignificaꝫ i ſeptia ꝗete illos ꝗ
i ſex etatib⁹ huiꝰ ſeculi bona fece/
rūt: nō a bonis ſꝫ a malis ferias
habituros. m ¶ Aiam ſaluā.
Be. Corp⁹ curatur⁹ de aie ſalua
tiōe iterrogat: qꝛ illa miracula p
pter aie ſalutē faciebat: ⁊ ipſa ſa
natio man⁹: ſalutez aie ſignifica
bat. Uel noie aie tot⁹ hō ſignifi/
caꝫ. n ¶ An pdere. Be. Non
ē auctor mali de⁹: ſꝫ ꝗs nō ſaluat
pdere dr: o ¶ Extēde. Be. In
fructuoſe debilitas aie nullo me
lius ordine curaꝫ: ꝗ elemoſyna
rū largitate. vñ dr: Nō ſit man⁹
tua ad accipiendū porrecta: ⁊ ad Eccli.4.d
dādū collecta. Quia fruſtra pro
pctis rogatur⁹ man⁹ ad deū extē
dit: ꝗ has ad paupes ꝓ poſſe nō
extendit. p ¶ Inſipientia.
Quia ſolo liuore ꝯmoti ſunt: nō
cū culpa fuit vel hois manū ex/
F tendere: vel

Nico. de lyra

F Actū ē aūt Ca.VI
Hic poniꝫ tertius ca/
ſus: qꝛ ſcribe et phari/
ſei arguebant xpm ⁊ diſcipulos
ei⁹ de violatione ſabbati. ⁊ b in
duplici caſu. ſecūdus poniꝫ / ibi:
a ¶ Factū ē aūt i alio ſab.
Snia aūt iſtarū duarū partium
pꝫ ex dict⁹ Mat. xii. vbi iſti duo
caſus ponūꝫ eodē ordine ꝗ hic: ⁊
exponunꝫ eodem mō excepto qd
ſequiꝫ: b ¶ Et ait hoi ꝗ ⁊c.
Hoc aūt fecit xps vt miraculum H
eēt euidētius ⁊ vt manifeſti⁹ ar/
gueretur cecitas malignātium.
c ¶ Ipſi aūt re. ſunt inſi. i. ir
rationabili iracūdia: cū mag⁹ de
berēt eē ꝗti de beneficio diuino.
d ¶ Et collo. ad iui. ꝗd nam
f. de ie. iā eñ tractabant de mor
te ipſi⁹: ſꝫ xpus noluit mori ante
tps ꝓfinitū a prē vt iplerenꝫ ſcri
pture ꝓpbaꝫ de ignominioſa ei⁹
morte. f ¶ Factū eſt au. ⁊c.
Poſtqꝫ deſcripta ē vocatio plu/
riū ad xpi diſciplatuꝫ. hic ꝯñter
deſcribiꝫ promotio aliqꝝ ex illis
✱ ad apoſtolatū
¶ Moralr. a ¶ Factuz eſt al† ſabbat
aute ⁊c. Per ſpicas cōuenienter Moraliter
itelligi poſſunt figure veteris te
ſtamēti ꝯtinentes ſub velamine
lre ꝗna ſpūalia noui: vt b precē/
pto carnalis circūſiſiōis mundi
tiam circūciſiōis mētalis. Sic ꝙ
ſpicas vellere eſt lrām occidētez
tollere: ⁊ ſpūalē ſenſuz retinere.
Qd fecerūt apli aliiqꝫ diſcipuli:
⁊ ſic māducabāt incorpando cre
dentes eccle myſtico corpori.
† ¶ Nec b legi. qd fe. da. ⁊c.
Moralitas autez hui⁹ poniꝫ. i.
Reg. loco ſuo. † ¶ Factū eſt
aūt i alio ſab. ⁊c. man⁹ arida
ad opandū eſt iualida: ꝙ p hoiez
manū aridā habentez / ſignificaꝫ
piger ⁊ ocioſus. ſꝫ cū ad verbum
xpi ſtat in medio virtutis man⁹
ei⁹ ſanaꝫ ⁊ in bonis operib⁹ ex/
erceꝫ. e ¶ Factuz eſt aūt in
dieb⁹ illis ⁊c. xps aplos electi
ſuos ordinat ꝓpe. vñ ſubditur:
✱ Et erat pno

A ꝟ tēdere:vel ieſū ſanare. Magna inſipiētia erat de nece eius tractare:cui⁹ bñficus plurimū indigebāt. a ¶ Exijt i montē orare. Mons i q̄ aplos eligit ⁊ docet/altitudinē ſignificat iuſticie:q꞉ inſtituēdi erāt ⁊ pdicaturi ne i infimis remaneant:ſʒ ad ſupna erigant. Sic ⁊ lex in monte data fuit. Aplos ꝑeminēti⁹ abducit:vt a mōte pri⁹ montes ſuſcipiāt pacē pplo ānūciādā. Sic ⁊ moyſes ſol⁹ legē ſpūalit̄ intelligēs: mōtis verticē i quo deus erat aſcēdit.

Exo.19.d

Moraliter ¶ Mons. Qui deū orādo q̄rit ad ſuperiora pgredit̄: vıcē curie ſublimis aſcēdit. Orat aūt dñs:nō p ſe q̄ſi ipotēs:ſʒ p me ſicut clemēs. Vñ ſtati ſubdit̄: Et cū dies fa.eſſet vo.diſci.ſ. oſtē q̄ ei⁹ magiſterio diſcūt iter regni. b ¶ Diſcipulos. De qb⁹ elegit.xij. q̄s aplos.i.ſuo loco miſſos nomiauit. vñ: Sicͭ miſit me pr̄:⁊ ego mitto vos. In mōtē aſcēdēs ad ſe vocat.eligit q̄s vult q꞉ nō illoꝝ eſt ſtudiū: ſʒ diuīe grē vt i apoſtolatū vocarent̄. vñ: Nō vos me elegiſtis ſʒ ego elegi vos. Nō ſapiētes:nō diuites:nō nobiles elegit: ne duxiſſe p prudētia:ne redemiſſe diuitijs:ne potētie nobilitatiſq̄ auctoritate aliq̄s ad gratiā traxiſſe videret̄.

Joh.20.c

Ibi.15.c

c ¶ Cognoiauit. Nō mō primuʒ ſʒ lōge pri⁹ cū ab andrea adduct⁹ ḋr: Tu vocaberis cephas qḋ interp̄tat̄ petr⁹. Sʒ volēs lucas noia.xij.aploꝝ noiare:cū neceſſe haberet petrū dicere.breuiter voluit innuere ꝙ nō h̄ antea vocaret̄:ſʒ ita dñs cognoiauit: vt nō caſu factū putet̄:ſʒ ex cōmutatione ſacramentū petre audiētib⁹ cōmendaret̄.

d ¶ Mattheū ⁊ tho. Matthe⁹ cōpari ſuo thome i ordie cauſa hūilitatꝭ ſe ſupponit:cū a ceteris euāgeliſtꝭ plarius ſit. e ¶ Et deſcēdēs. Electur⁹ aplos dñs i mōtana ſubijt.turbas docturus ad cāpeſtria redit:q꞉ nō niſi in

B humili turbe xp̄m videre ſufficiunt: et raro inuenit̄ ꝙ vel turba dñm ad altiora ſequat̄:vl̄ q̄ſpiā debilis i monte curet̄:ſʒ extincta febre libidinū ⁊ ſuccēſa luce ſcīe:pedetētim q̄ſq̄ ſubijt culmē vtutū. f ¶ Maritima. Nō a ꝓprio mari galilee:q꞉ h̄ nō miraculi loco ponūt:ſʒ a mari magno cognoiat̄ In q̄ etiā tyr⁹ ⁊ ſidon cōprehēdi poterāt. Sʒ q꞉ ſūt ciuitates gentiū:cōſulte noiatim ponunt̄: vt quāta ſit virt⁹ xp̄i intimet̄: q̄ etiā exteras ciuitates excitat. g ¶ Ut audirent. Si dicam⁹ duos eē ſmones aſcēdit i montē ⁊ habuit ibi diſcipulos ⁊ poſt deſcēdit ⁊ fecit iſtū ad turbā. Si dicim⁹ vnū fuiſſe: ita itelligēdū eſt:ꝙ aſcēdit i montē ⁊ poſt aliq̄ntulū deſcendit ⁊ ibi fecit ſermonē vbi erat planicies. h ¶ Eū tāgere. Tāgit xp̄m q̄ fideliꝛ credit i eū.tāgit̄ a xp̄o q̄ firmat̄ in illo. Qui ſic tāgit ⁊ tāgit̄:ſpūs ipſi⁹ vtute ſanat̄. i ¶ Et ipſe ele.⁊c. Et ſi generaliꝛ oib⁹ loquit̄:ſpecialiꝛ i diſciplos oculos leuat: vt q̄ intēta cordis aure vbū dei pcipiūt:laci⁹ ſaporis intimi lumē accipiāt:qb⁹ os i mōte ſedēs apit:vt magna pferret i eos ſtās in cāpo oculos dirigit:vt audita patenter intelligāt.

a ¶ forma pſcribit̄:quā debeas emulari.

a exijt i montē orare: et erāt pnoctans in oratiōe dei. Et cū dies † ¶ non ſeculi.

b fact⁹ eſſet/vocauit diſcipulos ſuos/ † et elegit duodecim ex ipſis/ a ¶ vt q̄dratū orbē fide trinitatꝭ inſignirēt.

quos ⁊ aplos noiauit: Simonē b ¶ et.ſ.vocauit.

c quē cognominauit petrū et andreā fratrē ei⁹: Jacobū ⁊ iohānē

d philippū ⁊ bartholomeū: matheū et thomā: iacobū alphei et c ſimonē qui vocat̄ ẓelotes: iudā d iacobi ⁊ iudam ſcarioth qui fuit

e proditor. † Et deſcēdens cū illis e de mōte: ſtetit in loco campeſtri/ et turba diſcipulorum ei⁹: ⁊ multitudo copioſa plebis ab omni

f iudea/et hieruſalem et maritima

g et tyri ⁊ ſidonis: qui venerant vt audirent eum et ſanarent̄ a languoribus ſuis. Et qui vexabantur a ſpiritib⁹ imūdis curabant̄.

h Et oīs turba q̄rebat eū tangere: † q꞉ virt⁹ de illo exibat et ſanabat f

i oēs. Et ipſe eleuatꝭ oculis i diſci g

Nico.de lyra

ꝟ Beati pau/

Diuiſio ✱ ad appoſtolatū: ⁊ p̄mo deſcribit̄ dicta ꝓmotio. ſcḋo ꝓmotoꝝ inſtructio/ibi: Et deſcēdēs ieſus ḋ mōte. Circa primū ḋr: Factū ē aūt ⁊c. p h̄ oſtēdit xp̄s ꝙ ꝓmotiōi aliq̄ꝝ ad ſtatum dignitatꝭ i eccl̄ia dei debēt orōnes deuote p̄mitti/iō ſubdit̄: a ¶ Et elegit duodeci ex ipſis ⁊c. quib⁹ ſuccendūt epiſcopi in eccl̄ia dei. b ¶ Simonē quē cogno.petrū. Añ cōuerſionē eī vocat⁹ ē ſimō:ſʒ poſtea mutatū ē nomē ei⁹. Et ex h̄ inoleuit ꝯſuetudo ꝙ q̄ñ aliq̄s creat̄ i papā mutat̄ nomē ei⁹. c ¶ Jacobū alphei.i.filiū alphei: ⁊ iſte vocat⁹ eſt iacobus iuſt⁹ ⁊ frater dñi: q꞉ erat ei valde ſilis in facie: ⁊ in lineamētꝭ corporis. d ¶ Judam iacobi.i.fratrē iacobi: e ¶ Et deſcēdens ⁊c. Hic ꝯñr poſt electionē aploꝝ ponit̄ inſtructio de operib⁹ pfectiōis: q꞉ ꝓmoti ad gradū maiorē debēt habere maiorē cognitionē: licet aūt ſermo xp̄i ſequēs factus fuerit magni multitudini: tñ xp̄s ſermonē ſuū ad aplos p̄ncipaliter dirigebat. Dubitat̄ tñ hic vtrū iſte ſermo fuerit idem cuʒ illo q̄ a mattheo

qui a mattheo deſcribit̄.v.ca. Et dicunt aliq̄ ꝙ ſic. Tum q꞉ hic ⁊ ibi codē mō incipit̄/cū ḋr: Beati pauperes ⁊c. ⁊ eodē mō terminat̄/cū ḋr: Omnis qui audit ſermones meos ⁊ facit verſus finē hui⁹ ca. et Matth.vij.in fine. Itē q꞉ illa q̄ ponunt̄ hic fere ibi ponunt̄. Alijs aūt videt̄ oppoſitū. Tum q꞉ hic dicit̄: Et deſcendēs ieſus Matth.v.a.dicitur: Uidens ieſus turbas aſcendit in monteʒ. Item hic dicitur: Stetit in loco campeſtri ⁊c. ibi auteʒ dicitur: Et cum ſediſſet acceſſerūt ad eū diſcipli eius. Et aperiens os ſuū docebat eos ⁊c. Et ideo iſte ſermo ⁊ ille vident̄ differre q̄tū ad locū: q꞉ iſte ſermo videt̄ eſſe fact⁹ in terra plana ⁊ cāpeſtri. Ali⁹ aūt in mōte. Itē q̄tum ad faciēdi modū: q꞉ iſte videt̄ eē fact⁹ a xp̄o ſtādo: ali⁹ aūt ſedendo. Iteʒ q꞉ multa in illo ponunt̄ q̄ hic omittuntur. vt pʒ intuenti. Qui vult tenere p̄mā opinionē pōt dicere ad iſta q̄ videtur cōtrariari: dicēdo ꝙ xp̄s p̄mo aſcēdit cacumen mōtis ad eligenduʒ aplos ⁊ ibi docuit eos de aliquib⁹ ſedēdo ſm ꝙ dicit Mattheus: ſed poſtea deſcēdit ad aliquā partem mōtis planiorē q̄ hic ḋr cāpeſtris. vt ibi cōuenienti⁹ doceret multitudinē ⁊ hoc ſtando: ſm ꝙ hic ḋr: Qḋ aūt ḋr ꝙ hic multa omittunt̄ q̄ in alio ponunt̄ nō obſtat: q꞉ euāgeliſte nō ſemꝑ vniformiter referūt ideʒ factū xp̄i vel dictū: ⁊ qḋ vn⁹ omittit ali⁹ ſupplet: vt ſic cōueniāt: ⁊ cū h̄ ſpecialia ⁊ ſingularia dicāt. Qui aūt vult tenere ſecūdā opinionē poteſt dicere ad primū alterius opiniōis nō eſſe incōueniēs ꝙ duo ſermones a xp̄o facti diuerſis tpib⁹ eodem modo incipiant ⁊ terminent̄ ⁊ eādem materiā ſaltem p magna parte cōtineāt. His p̄miſſis ꝓcedendum eſt ad diuiſionē: quia primo deſcribit̄ inſtructio chriſti directa principaliter apoſtolis. ſecūdo communiter facta turbis ca. vij. Adhuc p̄mo ponit̄ dicta inſtructio ſecundo eius confirmatio.ca.ſequenti.

† mat.12.a mar.3.c Act.1.b

† 2.q.7.c plerumq̄

C

D

Prima in tres: quia primo in ſermone premittit̄ q̄ſi q̄dā p̄fatio. ſcḋo ſubdit̄ ipſa inſtructio/ibi: Et ipſe eleuatis oculis. tertio infertur intēta cōcluſio/ibi: Omnis qui venit ad me. Circa primū deſcribitur locus/cum dicit̄: Et deſcendens cum illis ⁊c. et faciendi modus ⁊c. cum dicitur: Stetit in loco. et expoſitio patet ex dictis ſm duplicem opinionem: ⁊ aſſiſtens populus/cum dicit̄: Et turba diſcipulorum ⁊c. et cauſe aduentus/cum dicit̄: Qui venerant vt audirēt euʒ et ſanarentur: q̄tum ad illos qui erāt infirmi. f ¶ Quia virtus de illo exibat et ſanabat omnes. nō eſt intelligendū ꝙ aliqua virtus exiſtens in chriſto tranſiret ad alios eadeʒ numero: ſed iſte exitus intelligitur inq̄ntum effectus exit a cauſa: quia virtus diuina exiſtens in chriſto faciebat ſanitates i infirmis: Qualiter autē humanitas chriſti ad hoc operabat̄. dictū fuit Marci.v. g ¶ Et ipſe eleuatis oculis. Hic ꝯſequenter deſcribit̄ ipſa inſtructio. ⁊ primo de actibus beatitudinum. ſecūdo de actibus virtutū/ibi: Sed vobis dico. Prima in duas. qui primo inducit ad actus beatitudinū. ſecūdo retrahit ab actibus vitiorum cōtrariorū/ibi: Uerūtamen ve vobis. Scḋm opinionem illam que dicit eundem ſermonem hic deſcriptum. et Matth.v. tres prime beatitudines hic poſite exponantur ſicut expoſite ſunt ibidem. hoc addito ꝙ ſecūda beatitudo hic poſita intelligenda de eſurie iuſticie: ſicut ibi ponitur: Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiam ⁊c. Quarta auteʒ beatitudo hic poſita que ibi ponit̄ octaua: non eſt ꝓprie beatitudo dicenda: ſed ✱ cōfirmatio

Diuiſio

Moraliter ✱ † ¶ Et erat pnoctans in oratione dei. per hoc oſtendēs ꝙ epiſcopi qui ſunt ſucceſſores aploꝝ nō ſunt eligendi per inductiōes ⁊ per falſas ꝓmiſſiones: ſed per deuotas oratiōes † ¶ Et omnis turba quere.⁊c. Beda. Tactus ſaluatoris eſt opus ſalutis: quē tangere eſt in eū fideliter credere: ⁊ ab eo tangi eſt ab eius vulnere ſanari. g ¶ Et ipſe eleuatis oculis ⁊c. Illa q̄ ſunt ab hoc loco vſq̄ ad finem huius capituli ſūt de ſe moralia ꝓpter quod nunc pertranſeo: et q꞉ ſ. Matth.v. vj. et. vij. ca tetigi breuiter myſtice exponendo.

C F a ¶ Beati paupeꝝ. Qui nōdū cōſūmate ɖtutis arcē cōſcē
dere poſſūt: generalis interim ꝑfectiōis ſūt beatitudine ꝑfo/
uendi: vt paulatim ad meliora ꝓgreſſi: dum dn̄o in planicie
ſtāte libenter auſcultāt: ad hūc quandoq̄ʒ in mōte ſedētē ſub/
limiter aſcēdāt. Nā quorū cordib⁹ adhuc edomādis inſiſtit:
hos q̄ſi ſtans affaf. Quos lōgo ſtudio
exercitatos ⁊ iā dociles inuenit: his q̄
ſi ſe(d)et⁹ reſidēs myſtica intimat. ¶ Be.
Nō apud Mattheū plenarie per octo
beatitudines dr̄ in ſermone ꝑfectiōis
†Mat.5.a ad apl̄os in ſūmo mōtis: hoc apud lucā
tempanti⁹ ꝑ quattuor cardinales vir/
tutes cōꝓhendit in leuiore ſermone ad
turbas in imo. Dicit ergo: Beati pau.
ſpū. Ecce tēperātia: q̄ etiā facit cordis
mūdiciā. Beati q̄ nūc eſuritis: q̄ cōpa/
tiunt aliis ⁊ miſerent: ⁊ tribuūt ſua: nō
†Mat.5.a querētes aliena. Ecce iuſticia: q̄ etiā fa
cit miſericordiā. Beati q̄ nūc fletis. Ec
ce prudētia: q̄ attēdit q̄ʒ miſera hec ter
rena: q̄ʒ beata celeſtia: q̄ etiā pacē facit
Beati eritis. c.v.o. Ecce fortitudo q̄ fa
cit etiā māſuetudinē: fortis ē q̄ vincit irā
⁊ alios mot⁹ animi. Connexe virtutes
vt q̄ vnā habeat plures habere videat
ſʒ ei⁹ q̄ fuerit vberior: ⁊ vberi⁹ p̄miuʒ.
Hoſpitalitas ⁊ humilitas ⁊ ſanctitas
abrae cōmēdant: ſed q: fide p̄ſtitit: fide
†23.q.10.q christus pre ceter̄ meruit pricipatū. b ¶ Qui
nūc eſu. Qui eſurit eſurienti cōpatit:
cōpatiēdo largit: largiēdo fit iuſt⁹ eq̄lē
ſe iferiorib⁹ p̄ſtat: dolū excludit: ꝓitatē
reqrit. c ¶ Qui nūc ⁊c. Qui ꝑpē di
uitias hereditat̄ chriſti: ꝑpē panē vite
eterne: propter ſpem celeſtiū gaudioꝝ:
flet⁹ eſurit: paupertatēq̄ʒ deſiderat beat⁹
† eſt: multo beatior q̄ has virtutes inter
Amos.6.a aduerſa ſeruare ñ trepidat. d ¶ Gau
dete ⁊ exul. Inter odia cordiū: inē ꝓ/
bra linguarū: inter man⁹ ꝑſequētiū le
tiori corde verſamini: intuitu ſuperne
mercedis. e ¶ Secūdū hec. Exēplo
ꝓphetarū cōfortat illos: q: vera dicen
F tes ꝑſecutionē ſolent pati. f ¶ Verū/
Mat.5.a tñ ve ⁊c. Mattheus: in mōte beatitu
dines ſolūmō ꝓborū. Lucas vero in
cāpo etiā ve deſcribit improborū: q: ru
des adhuc auditores minis ⁊ terrori/
b⁹ ad bona ſunt cōpellēdi: ꝑfectos ſatis
eſt p̄mus inuitari. Verūtñ ve. Cum
ſupra regnū celoꝝ paupeꝝ eē dicat: ex
oppoſito apparet q̄ ab hoc regno ſe
Alē pſeu/ do alienat q̄ cōſolationē q̄rit ī tēporalib⁹:
Nec tā diuitie q̄ʒ amor diuitiaꝝ ī culpa
Myſtice eſt. ¶ Myſtice Diues ppl̄s iudaicus:
vel hereticus vel ph̄us mūdi: q̄ vberta/
te verboꝝ ⁊ facūdie patrocinio delecta
ti: ſimplicitatē vere fidei ſupgreſſi: the/
ſauros inutiles cōdiderūt: ꝑm vſum ſe/
culi ꝺ generatiōe chriſti diſputātes: q̄ in futuro egeſtatē fidei
ſue recognoſcēt: cibūq̄ʒ ꝑfidie q̄ in p̄ſti ructāt eterno macera
ti ieiunio cām tāti ſupplicii eſſe ſcient. Eritq̄ʒ tēpus cuʒ riſus
ſuos lugeant. quibus bñ dicit: Ve cum benedixerint vo. ho.
q: dum hic placent potētibus: maledicto ꝑpetuo ſe ſubdūt: q:
ſicut pauperes eſurientes flentes: in ꝓbitate maloꝝ ꝓbant:
ſic diuitiis epulis riſuiq̄ʒ vacantes: mala obſequentium clien
tela: maiorem fouentur ad penam. g ¶ Qui ſaturati.
Qui inter diuites ampli⁹ abundatis: ſicut diues q̄ induebat
pupura ⁊ byſſo ⁊ epulis. q̄ de digito laçari querit guttā aque.
Eccl.7.a h ¶ Ve vobis. Salomō: Cor ſapiētis vbi eſt triſticia: cor
ſtultoꝝ vbi eſt leticia. docens ſtulticiam ridentibus: prudenti/
am flentibus aſcribendam. i ¶ Benedixerint vobis ⁊c.
Magna pars pene eſt peccatorum ſua ſcelera non modo nō
argui ſed inſuper quaſi bene geſta laudari. k ¶ Diligite
inimicos veſtros: bene. ⁊c. Dico quid ab iimicis poſſint
pati: ſupponit qualiter ad ipſos ſe debeant habere inimicos:
et hic eccleſia non lacte imbuitur: ſed validiore charitatis ci/
bo roboratur. Non ſufficit non odiſſe: ſed q̄ vltra humanam
G naturā eſt

a ¶ hi a peccato abſtinēt: ſeculā calcāt: ille
ceboſa nō querūt. ¶ ſpiritu.
a pulos ſuos dicebat: Beati pau a
peres: q: veſtꝝ ē regnū dei† Bea b c
¶ iuſticiam.
b ti q̄ nunc eſuritis: q: ſaturabimi d
a ¶ de p̄ſenti miſeria: de dilatiōe bonoꝝ.
c ni. Beati q̄ nūc fletis: q: ridebi/ e
¶ corde.
tis.† Beati eritis cū vos oderit f
¶ pellēdo de ſynagog̃. a ¶ nomē crucifixi.
hoies ⁊ cū ſepauerint vos ⁊ ex/
a ¶ q̄ʒtū ad iudeos ⁊ gētiles: nomē chriſtia
nū ſepe a mēoria abraſū ⁊ eiectū ē ab hoib⁹
probrauerint ⁊ eiecērint nomen
a ¶ nulla alia cā. b ¶ cuius nomen veſtrū
facitis cognomen.
veſtrū tāq̄ʒ malū ꝓpter filiū ho/
d minis.† Gaudete i illa die ⁊ exul
a ¶ multa patiētib⁹ in terris multa merces
erit in celis.
tate: ecce eni merces vr̄a multa ē
e i celo. Scd̄m hec eni faciebāt ꝓ g
a ¶ q̄ timore ñ deficiebāt a veritate. b ¶ nūc
quidem poſſunt exprobrare ⁊ dexere: ſʒ in
de eis ve.
f phetis patrēs eoꝝ.† Verūtamen b
a ¶ q: ꝑdet̃ viā tēporaliū quē nūc diligit̃.
b ¶ cōtra neceſſarias temporis miſerias.
men ve vobis diuitibus qui ha k
¶ quam queritis. ¶ qui in deſideriis vo/
bis placētes: nullā veri boni famē patimini
betis conſolationē veſtraʒ. Ve i
¶ ſ. epicuris.
g vobis q̄ ſaturati eſtis: q: eſurie/ m
h tis. Ve vobis qui nunc ridetis: n
i q: lugebitis ⁊ flebitis. Ve cū bñ o
dixerint vobis oēs homines.
¶ .i. bñdicebāt pſeudo ꝓphetis: q̄ ob cap/
tādū vulgi fauorē de corde ſuo ꝓphetabāt
Secūdum hec faciebant † pro p
phetis patres eorū. Sed vobis q
¶ hoc ꝑfectū: nō impoſſibile.
k dico qui auditis: Diligite inimi/ r

... confirmatio p̄cedentiū: vt ibi dictū fuit. Scd̄m opinionē ali/ G
am que dicit iſtum ſermonē aliū ab illo. dicēdū q̄ ſaluator hic in
ducit ad quattuor virtutes q̄ videnf oppoſita terrene ſeu mūda
ne beatitudini quā Boetius in libro de ꝯſolatiōe vocat falſam Boetius
vel mendacem felicitatē: ꝑ quas quidem virtutes deuenitur ad
verā beatitudinē. Beatitudo eni terre
na primo cōſiſtit in abūdantia t(em)palium
bonorū: q̄ frequēter eſt occaſio multorū
maloꝝ: ⁊ ideo ſaluator inducit ad oppo
ſitū, cū dicit: a ¶ Beati paupeꝝ. et
accipitur hic paupertas voluntaria per
quā quis contemnit ⁊ abucit a ſe bona
temporalia quātū poteſt fieri bono mō
vt hō liberius vacet operibus vite con
tēplatiue. b ¶ Quia veſtruʒ eſt re
gnū dei. ſ. hic i ſpe. ⁊ poſtea erit vr̄m
in re. ſcd̄o cōſiſtit i hoc q̄ bñ ſit hoi q̄ʒtū
ad corpus. videlicet i cibis ⁊ potib⁹: ⁊
hmōi carnis delectabilib⁹ ⁊ iō ſaluator
inducit ad oppoſitū dicēs: c ¶ Beati
q̄ nūc ⁊c. abſtinētes a p̄dict̄ delectabi
lib⁹ q̄ʒtū bono mō poteſt fieri vt caro re
digat in ſeruitutē aie: vt ſic pcipiāt cō/
ſolationes diuine: ideo ſubditur:
d ¶ Quia ſaturabimini. inchoati/
ue in p̄ſenti vita pcipiendo p̄dictas con
ſolationes: ſed ꝑfecte i patria: ꝑm q̄ dr̄
Ps̄. xvi. d. Satiabor cū appuerit glo/
ria tua. tertio cōſiſtit in tēporali iocūdi/
tate iepta: ad cui⁹ oppoſitū iduc̄ dicēs:
e ¶ Beati q̄ nunc fle. cōſiderando
q̄ temp⁹ p̄ſentis vite nō eſt niſi luct⁹ ⁊
triſticie: Tū rōne culpe ſine cui⁹ cōmiſ/
ſiōe vita preſens nō poteſt tranſire ſal/
tem q̄ʒtū ad culpā venialē: Tū rōne di/
latiōis glorie. ſcd̄m q̄ dr̄ Cañ. v. c. Nū
ciate dilecto q: amore lāgueo. quarto
cōſiſtit i fauore hoim ⁊ laude: ex quib⁹
frequēter hoies ſupbiūt ⁊ in alia vitia
cadunt. ideo inducit ad contrarium.
f ¶ Beati eritis cum vos ⁊c. nō q̄
aliquis debeat odiuʒ hoim querere et
affectare: ſʒ q: timore hui⁹ odii nō debʒ H
veritatē vite iuſticie ⁊ doctrine dimitte
re. g ¶ Scd̄m hec eni faciebant
ꝓphetis. ſ. veri: vt pʒ de Hieremia
quē ꝓpter veritatē ab eo dictā reputa/
uerūt ꝓditorē ⁊ eum incarcerauerūt. ⁊
tādē lapidauerūt: vt dicūt aliq. ⁊ de Eſa
ia quē cū ſerra ſecauerūt ⁊ de mlt̄ aliis.
h ¶ Verūtñ. Hic p̄ñr retrahit ab ac
tibus vitioꝝ dicens: i ¶ Ve vobis
diuitib⁹ diuitiis abutētib⁹: verūtñ q:
multi bene vtūtur diuitiis: ꝑm q̄ dicit
Eccl. xxxi. a. Beat⁹ vir diues q̄ iuēt⁹ eſt
ſine macula ⁊c. ⁊ hꝺ̄ſ. Ambro. dic̄: Sic
diuitie ipedimēta ſūt reprob: ita ꝓbis
ſt adiumēta ɖtut̄ iō ſbdit: k ¶ Qui
habetis ⁊c. abutentes diuitiis ad vi
te voluptatem. l ¶ Ve vobis qui ſatu. eſtis. in preſenti.
m ¶ Quia eſu. i futuro. n ¶ Ve vobis. q̄ nunc. ridetis.
per ineptam leticiam ad peccatum mortale declinantem: ꝑm q̄
dicit Prou. ii. c. Qui letanf cū malefecerit ⁊ exultant in rebus
peſſimis. o ¶ Ve cū bñdix. vo. ⁊c. ꝑ applauſum talem nu/
triētes vos i malis: ꝑm q̄ dr̄ Ps̄. ix. d Laudat pctōr in deſide
riis aie ſue: ⁊ iniquus benedicit. p ¶ Scd̄ʒ hec facie. pro/
phetis. ſ. falſis q̄ ad habendū populi applauſum ꝓphetabant
falſū. ſicut pʒ. iii. Reg. xxii. de ſedechia qui fecit ſibi cornua fer
rea ad prophetanduʒ falſa: non ſolum verbis ſed etiā factis: ſi/
cut ⁊ prophete veri verbis ⁊ factis aliquādo vera ꝓphetabant
q ¶ Sed vobis dico. Hic p̄ñr inducit ad actus virtutum: ⁊
primo quantū ad virtutes q̄ ꝑficiūt appetitū. ſecundo quātū ad
illas q̄ ꝑficiūt intellectū/ibi: Dicebat autē illis. Illa diſtinctio
tñ nō eſt p̄ciſa ſʒ a principaliori parte: q: in qualibet ponunf ali
qua ꝑtinētia ad ꝑfectionē intellect⁹ ⁊ volūtatis. Circa p̄mū dr̄:
r ¶ Diligite inimicos veſtros. phariſei ⁊ legiſperiti circa
hoc errabāt dicētes: q̄ ſicut amicus eſt diligēdus: ita inimic⁹ odiē
dus. quem errorē remouet ſaluator dicēs: Diligite ⁊c. q: ſʒ vi
...tiū eoꝝ

A ¶ natura eſt ꝑcipit diligere: ⁊ cū lex viciſſitudinē imperet vltionis: euangeliū inimicitiis charitatē: odiis benignitatē: maledictis vota: ꝑſequētibus patientiā: eſurientib⁹ etiā gratiā remunerationis impartit. a ¶ Orate ꝓ calū. Oī ꝓphete vidēt̄ imꝑcari: nō vota ſunt optantiū: ſed ꝓnunciationes futurorū: ipſi enim ꝓ inimicis orabant.

1.Co.8.b b ¶ Et q̄ te ꝑcuſſerit ⁊c̄. Cum charitas patiēs ſit: debet patientiā verberātis ſuſtinere: cū benigna ſit: non debet reſpōdere maledictis: ſi non q̄rit q̄ ſua ſunt: nō debet reſiſtere rapienti: ſi non emulatur: nō debet odiſſe inimicum.

c ¶ Prebe illi. Medic⁹ aiaꝝ q̄s ad curandos ꝓximos inſtruit: oia que ad ſalutē ꝓximoꝝ valere pñt tolerare ꝑcipit. Et ꝑtinet ad miſcōdiam vt tanq̄ a filiis egrotātib⁹ ⁊ freneticis ſi ſalus illorū hoc exigat multa patiant̄: donec infirmitas tranſeat. Quid tā mirū q̄ꝫ ꝑcutienti maxillā ꝑbere: imo omis indignantis impet⁹ frangit̄: ira ſedat̄: ⁊ ꝑ patientiam ille inuitat̄ ad penitētiam.

d ¶ Veſtimentuꝫ ⁊c̄. Qđ de veſtimento ⁊ tunica đr: ⁊ in aliis ē faciēdū q̄ aliq̄ iure tēporaliter nr̄a eſſe dicim⁹. Si eni de neceſſariis ħ imperat̄: multomagis ſupflua contemnere ꝑcipitur.

Ibidem e ¶ Ne repetas ⁊c̄. Quia charitas eſt patiens: benigna eſt. nō tm̄ iniurias inimici fortiter ſuſtinet: ſꝫ etiā amici quoqꝫ gratia benigne ꝓuenit: vt bñficiis alios trahant̄: Qđ latius inſtruit ſubdendo. Et dili. cos. f ¶ Et prout vultis. Ne videat̄ legē diſſoluere in bñficiis vicē ſeruat: quā negligit in iniuriis. Nec ait ꝓut faciūt: ſꝫ ꝓut vultis vt faciāt vob̄ ho. ⁊ vos fa. illis. vt viciſſitudo ſit cumulatior: cuꝫ votis

B actus equat̄. Et nō tm̄ iam ad amicos opa charitatis extēdite: ſed etiā ad inimicos vt amici eſſe incipiāt: ⁊ pri⁹ affectū dilectiōis: ⁊ poſtmodū opera extēdite charitatis. g ¶ Et ſi diligitis. Quantū vobis gradus ꝓfeſſionis excelſior: ita neceſſe eſt vt cura virtutis ſit vberior: vt etiā nō amantes charitat̄ ſinu amplectamini. Duo ſunt genera beneficii: vel cuꝫ beniuole donam⁹ qđ damus: vl̄ cū reddituro cōmodamus.

b ¶ Verūtñ diligite. Poſtq̄ dilectionē ⁊ mutuū beneficiū peccatorū q̄ſi infructuoſa redarguit: nunc qualiter hic a fidelib⁹ fructuoſe fieri debeāt oſtendit: q̄ſi d̄ q̄uis peccatorib⁹ nō ꝓſit talis dilectio ⁊ mutuū beneficiuꝫ: tm̄ vos diligite: non tm̄ ductu nature ſicut illi amicos: ſed altiori gradu virtutis inimicos. Philoſophi in tres ptes diuidunt iuſticiā. Unā i deū q̄ pietas dicitur. Alterā in parētes vel reliquū humanū gen⁹. Tertiā in mortuos: vt his exequiarū iuſta ſoluant̄. Sed dñs legis oraculū ⁊ ꝓphete faſtigiū ſupgreſſus: in eos q̄ꝫ qui leſerint pietatis porrexit officiū. i ¶ Nihil inde ſperātes. Non in hominē ſpem mercedis figētes: q̄ ſiue reddat qđ cōmodaſtis: reddat tñ ⁊ deus quo iubēte feciſtis: ſiue nō reddet: hereditas veſtra in eternū erit. k ¶ Eſtote ergo ⁊c̄. Pluit ſup malos ꝓuentus: terra nō negat: idē ſol bonos ⁊ malos illuminat. ¶ Myſtice pplm iudeorū ꝓphetic⁹ pluuiis irrigat ⁊ nō merentib⁹ radius eterni ſolis refulſit. Si ergo illi crediderint: eſtote eis miſericordes: docēdo ⁊ extollēdo ⁊ nolite temere iudicare ne q̄s ſui ꝯſci⁹ delicti: i alteꝝ cogat̄ ferre ſniaꝫ.

Iuſticia in tres partes diuiditur

Myſtice

Nolite iudica/

¶ homines nō vitia. ¶ miniſtrando cibū mentis vel etiam corporis.

cos vr̄os: benefacite his q̄ ode/ a

a ¶ bōa optate. ¶ hic apl's. Maledicimur ⁊ bñdicim⁹ blaſphemamur ⁊ obſecramus.

runt vos. Benedicite maledicē/ b

a tib⁹ vobis: orate pro calūnian/ c

b tibus vos. Et q̄ te †ꝑcuſſerit in d

c maxillā vnā: ꝑbe illi ⁊ alterā. Et

¶ exterius.

d ab eo q̄ aufert tibi veſtimentum: e

¶ interi⁹. ¶ q: parū ē nocere: addit ꝺ beneficiis. ¶ rem vel correctionem.

etiā tunicā noli ꝓhibere. Omni f

aūt petenti te tribue: ⁊ q̄ aufert q̄ g

a ¶ domū: fundū: ⁊ generalit̄ quācūqꝫ pecunia. ¶ cū lite ⁊ cōtentione.

e tua ſūt ne repetas. †Et ꝓut vul/ h

tis vt faciāt vobis hoies: ⁊ vos i

g facite illis ſilr̄. † Et ſi diligitis k

¶ ideo quis.

cos: q̄ vos diligūt: q̄ vob̄ ē gra? l

¶ ethnici ⁊ publicani. ¶ natura duce.

Nam ⁊ pctōres diligētes ſe dili/

¶ ideo q:. ¶ vel vob̄ bñfaciūt

gūt. Et ſi bñfecerit̄ his q̄ vos di m

ligūt: q̄ vobis gratia eſt? Siqui/

dē ⁊ peccatores hoc faciunt. Et n

ſi mutuū dederitis his a quibus

a ¶ ex hoc ſolo qđ ſperatis recipere nō pro deo datis. ¶ commodāt.

ſperat̄ recipere: q̄ grātia †eſt vo/

bis? Nā ⁊ peccatores fenerantur o

peccatorib⁹ vt recipiāt eq̄ualia: p

h Verūtñ diligite inimicos vr̄os/ q

i et benefacite et mutuū date nihil r

¶ vltra ſortem. ¶ in celo.

inde ſperātes: ⁊ erit merces vr̄a s

a ¶ dedit eis poteſtatem filios dei fieri. ¶ coheredes chriſti.

multa: et erit̄ filii altiſſimi: q: ipſe

benign⁹ eſt ſup ingratos et ma/

k los. Eſtote ergo miſericordes t

ſicut ⁊ pater veſter miſericors ē.

Nico. de lyra

Triplex eſt gen⁹ bonorum

tiū eoꝝ ſit odiendū. natura tñ eſt diligenda. Sciendū tñ ꝙ diligere eſt velle alicui bonū. Triplex eſt aūt gen⁹ bonoꝝ: q: quedā ſūt ſpūalia que ſunt bona gr̄e ⁊ glie: ⁊ q̄ꝫtum ad hoc oēs tenemur inimicos diligere optādo eis bona gratie quibus homo nō pōt male vti: ⁊ ideo tenemur ea velle etiā inimicis: q: omis hō ex charitate eſt diligendus. Alia ſunt bona nature: vt fortitudo corꝑis: ſanitas: ſubtilitas ingenii. ⁊ cōſilia. Alia autē ſunt bona fortune. ſ. diuitie honores ⁊ ſilia ⁊ iſtis duplicib⁹ bonis pñt hoies bñ vti ⁊ male: ꝓpter qđ talia nō tenemur inimicis velle niſi in q̄tū faciūt ad eoꝝ ſalutē. a ¶ Bñfacite his q̄ vos oderūt. Bñficētia ē effect⁹ dilectiōis ⁊ iō ꝓportionat̄ ei ſicut effect⁹ ſue cauſe: ⁊ iō tenemur benefacere inimicis in his q̄ ſpectāt ad eoꝝ ſalutē ꝓ loco ⁊ tpe ⁊ aliis circūſtantiis debitis cōcurrētib⁹: nō aūt tenemur in aliis. ⁊ q: eſt quoddā bñficiū qđ a q̄libet q̄ꝫtūcūqꝫ paupere pōt exhiberi et ꝑtinet ad ſalutē. ſ. orare ꝓ ſalute aiaꝝ: ⁊ iō iſtud bñficium ꝓ loco ⁊ tpe ⁊ aliis circūſtantiis tenemur exhibere etiā inimicis. ideo ſubdit̄: b ¶ Benedicite maledicētibus vobis. imprecādo eis bona gr̄e ⁊ glorie. c ¶ Et orate ꝓ calūniantib⁹ vos. optādo eis dicta bona. d ¶ Et q̄ te ꝑcuſſe. i maxillā prebe illi ⁊ alterā. iſtud nō eſt intelligendū ſemp q̄tū ad effectū exteriorem vñ ⁊ xp̄o in maxilla ꝑcuſſus. vt habet̄ Ioh. xviii. non obtulit altā: ſed magis ꝑcutientem ſe charitatiue correxit dicens: Si male locutus ſum: teſtimoniū ꝑhibe de malo. ſi autē bene cur me cedis? ſꝫ eſt intelligendū ſm preparationē animi ſm ꝙ dicit Aug⁹. lib. de ſermone dñi in monte: q: homo debet habere animū ꝑparatū ad ſuſtinendū ꝑcuſſionē in illa maxilla anteq̄ꝫ ſuſcitaret ſcandalū vel aliq̄d aliud cōtra charitatē. e ¶ Qui aufert tibi veſtimentū aut tunicā: noli ꝓhibere. eo mō intelligendū eſt ſm ꝑparationē animi i caſu ꝯſiſt: nō aūt in caſu in q̄ ex tali ꝑmiſſiōe nutriret̄ rapiēs i malicia ſua: imo i tali caſu nō eſſet bonū ſuſtinere niſi ꝓpter ſcādalū vl̄ aliqđ aliud mai⁹ malū euitandū. f ¶ Omi aūt pe. te tri. ſ. domū vel verbum: ſm qđ dicit Aug⁹. q: ſi irrōnabiliter petat tribuēdū ē ei ꝟbū oſtēdēdo ꝙ irrōnabiliter petat: ⁊ tūc ſic̄ dicit Aug⁹. Meli⁹ eni ei aliq̄d dabis cū iniuſte petētē correxeris. ſi aūt rōnabilit̄ petat tribuendū eſt ei donū qđ petit. ⁊ ſi ſit in neceſſitate extrema poſitus: talis datio cadit ſub ꝑcepto. vñ dicit beat⁹ Ambro. Paſce fame morientē: ſi nō paviſti occidiſti: alr̄ ē ſuperogatiōis. g ¶ Et q̄ aufert q̄ tua ſūt ne re. ſcꝫ i iudicio. ⁊ ħ intelligēdū ē ſm ꝑparationem animi ſic̄ dictū ē de auferēte veſtimētum. h ¶ Et ꝓut vul. ⁊c̄. hoc intelligitur de velle rationabili ⁊ ordinato tm̄. i ¶ Et vos fa. ill̄ ſilr. Iſtud facere i caſu neceſſitat̄ ē ꝑcepti: i aliis ſuperogatiōis. k ¶ Et ſi di. e. q̄ vos diligūt. tantūmō. l ¶ Que vob̄ ē gr̄a. i. merces a deo reddēda i etna vita. q. d. nulla: q: talis dilectio nō ꝓcedit a charitate q̄ ſe extēdit ad oēs hoies: ⁊ iō nō eſt meritoria: m ¶ Et ſi bñfe. ⁊c̄. eodē mō exponēdū ē: q: bñficētia ē effect⁹ dilectiōis. vt ꝑdictū ē. n ¶ Et ſi mutuū dede. eodem mō exponēdū ē. o ¶ Nā ⁊ pctōres pctōrib⁹ fene. i. dāt mutuū: qđ ptꝫ ex ħ qđ ſbdit̄: p ¶ Vt recipiāt eq̄lia. nō vltra ſorteꝫ ſꝫ mutuū eq̄le ſi voluerit petere. q ¶ Verūtñ diligite ini. vr̄os. ħ ē iā expoſitū. ſ. r ¶ Et mutuū da. nihil inde ſpe. i. nihil ex̄ ſortē nec ſuitiū nec aliud: ſꝫ ex charitate q̄ eſt ꝑncipium ⁊ rō merēdi apud deū. iō ſbdit̄: s ¶ Et erit mer. ⁊c̄. q: ſola charitas diuidit int̄ filios regni ⁊ ꝑditiōis. t ¶ Eſtote miſericor. ⁊c̄. de⁹ eni releuat miſerias nr̄as nō expectādo aliq̄d a nob̄: ſꝫ ꝓpt̄ ſuā ſuā bonitatē. ſic hō debet moueri ad releuandum miſeriam ꝓximi ꝓpter amorem bonitatis diuine.

C

alr̄ † ꝑcutit

† Tob. 4. c
mat. 7. b

† mat. 5. g

D

alr̄ ferit

Ambro.

alr̄ habꝫ † ⁊ pluū

r ii Nolite in/

E G a ¶ Nolite iudicare. Sūt quedā media ⁊ incerta quo ani/
mo fiant: quia bene ⁊ male poſſunt fieri. Neſcimꝰ etiā qualis
futurus eſt q̄ nūc apparet malus: de cuiꝰ coꝛrectiōe deſperare
eūq; quaſi abiectum repꝛehēdere temerarium eſt. De apertis
que bono aīo fieri non poſſunt: permittitur nobis iudicare.
b ¶ Eadē quippe meſura ⁊c. Ge/
neralit̄ de oībꝰ poteſt accipi: q̄ mente:
manu: lingua agunt̄: q2 ſc̄m opera ſin/
guloꝝ reddet deus: Eadē quippe
†Mat.7.a mē. Ambroſius. Non iniq̄ menſura
rependet deus: ſed eſt ac ſi dicat: ipſa
temeritas iudicandi ⁊ iniq̄ menſura ti/
bi nocet: te punit: ⁊ ſepe nō illū de quo
hoc agis. vel ſi recte iudicas ⁊ metiris
tibi ꝓdeſt: te ſaluat. ⁊ ſi aliq̄n nō illum
cui hec impēdis. c ¶ Dicebat aūt.
Similitudinē ꝑ quā inuitat ad elemo/
ſynā dandā ⁊ ad dimittēdā iniuriam.
d ¶ Nūquid pōt cecus ⁊c. Si con
tra violētum ira te excauerit. ſi contra
petentē auarus eris: nūqd viciata mē/
te tua vitiā eiꝰ curare poteris? Nec ſo
†Mat.7.a lū qui tibi iniuriā fecit: ſed etiā tu q̄ fer
Mar.4.c. re neſcis reus eris. Sed ſi improbitas
illius te trāquillū inuenit: ⁊ ille penite
bit: ⁊ tu de patiētia coronaberis: q2 cecū
†Mat.5.b vidēte oculo. i. ſereno coꝛde ad lumen
ducere curaſti. e ¶ Sic magiſter.
Deus nō ſuas vlciſcitur iniurias: ſ3 to
lerādo ꝑſecutores mitioꝛes reddere vo
luit: diſcipuli q̄ hoīes ſūt hāc regulā ꝑ
G fectionis debent imitari. f ¶ Quid
†Mat.10.c. aūt vi. Uere peccāte peccantē caſtiga
Job.13.b. re valz: q2 q̄ ſupbia vl̄ odio vl̄ alio vi
tio preuenti: leuia hec vel nulla indicā
tes: grauiter increpant illos q̄s a ſtatu
mētis vidēt: vel ira vel aliq̄ leui pecca
†Mat.7.a to ꝑturbatos. hi tales amāt magis vi
tuperare ⁊ cōdēnare q̄ coꝛrigere ⁊ emē
dare. g ¶ Nō conſideras. Apertꝰ
oculus male videt. ſ. iactātiā ſui dū aliī
vult mederi: ſed cecus ſe nō valet in/
tueri dū in hoc deteriꝰ cadit. h ¶ Hy
pocrita ⁊c. Si quem vis repꝛehēde/
re primū vide ſi ſimilis ei ſis. Qꝫ ſi es:
pariē ingemiſce. ⁊ noli eū tibi obtemp
pare: ſed pariē conari mone. Qꝫ ſi nō
es ſiſte: tū q2 oliz fuiſti. vl̄ eē potuiſti
cōdeſcēde: ⁊ ñ ex odio ſ3 miſcdia argue
Raro ergo nō ſine magna neceſſitate
ſunt obiurgatiōes adhibēde: ⁊ nō niſi
reſpectu dei: remota ab oculo trabe.
¶ Qui enim odio vel liuoꝛe oīa accuſa
re ſuſcipiūt ⁊ volūt videri conſultoꝛes
ſine exemplo ſue emēdatiōis. S3 priꝰ
debēt auferre trabē inuidie. vel ma/
†Mat.7.c licie vl̄ ſimulatiōis d̄ oculo ſui coꝛdis
vt valeāt eiicere feſtucā ire vel alicuiꝰ
liuoꝛis culpe de oculo fratris. i ¶ Nō
eſt eni. Arboꝛ bona vel mala: nō na/
tura q̄ a deo in oībus bona creata eſt:
ſed bona vel mala volūtas fructꝰ: oꝑa
Alſ de q̄ nec bona male volūtatis poſſunt eē:
nec mala bone volūtatis. k ¶ Neq;
arboꝛ ma. Si verā vis habere iuſti/
†
Mat.12.c. ciam ⁊ nō fictā: q̄ verbis oſtēdis factis
imple vt ſis bona arboꝛ: ⁊ bonis fru
ctibꝰ oꝛneris: q2 ⁊ ſi fingat hypocrita
nō eſt bonꝰ q̄ facit oꝑa mala: ⁊ ſi repꝛ/
hēdit inſontem non ideo malus eſt q̄
facit opera bona. Et nota q̄ de manife
ſtis hic agitur. l ¶ Unaqueq; ar.
Mali ſuo fructu noſcunt̄ dū bonos oppꝛimūt ⁊ deū ſi nō ver
bis blaſphemāt factis: ⁊ maxime ꝑ impatientiā dinoſcunt̄ in
tempoꝛe aduerſitatis. Jeiunia eni ⁊ oꝛatio. ⁊ hmōi ſunt ſimu
latio vt ⁊ bonis: Sed non debent oues pelles ſuas depone/
re etiam ſi aliquando lupi eis ſe contegant. m ¶ Cognoſci
tur. Non a veſte: ſed ab opibus q̄ fiunt ab eis cognoſcuntur
Quia vt

Quia vt ſpina nō facit vuā: ſic bona arboꝛ bonū: mala malū: ⁊
ñ ecōuerſo. n ¶ Neq; eni de ſpi. Nō de ſpinis. i. ſollicitudi/
nibꝰ mūdi. ficꝰ. i. dulcedo reſurrectiōis neq; de rubo. i. punctio G
ne vitioꝝ. Uua. i. fructꝰ aīe q̄ ſicut vua ꝓxima terrenis coꝛrū/
pit̄ in ſupioꝛibꝰ maturat̄. vel de carne q̄ generat ſpinas ⁊ tri/
bulos: nō vindemiamꝰ chꝛiſtū q̄ ſicꝰ vua
pependit in ligno. ¶ Spina ⁊ rubus
heretici a q̄bus nullus ſapientium ſan/
ctitatem vel virtutem poterit inuenire:
ſed conſcindunt ⁊ cruentāt appꝛoximā/
tes. vel ſpine ⁊ rubi cure ſeculi ⁊ pun/
ctiones vitiorum. Uua ⁊ ficus dulcedo
noue conuerſationis quam chꝛiſtus in
nobis eſurit: ⁊ feruoꝛ dilectiōis q̄ letifi/
cat coꝛ hominis. Nō de ſpinis ⁊ rubis
vua vel ficus: quia mens adhuc homi/
nis veteris preſſa conſuetudine. poteſt
quidem ſimulare ſed non ferre fructum
noui hominis. Quod ſi q̄n facta vel di/
cta maloꝝ ꝓſunt bonis: nō hoc faciunt
mali: ſed fit de illis conſilio dei.

¶ nō tm̄ in largitate beneficioꝝ ſitis miſe
ricoꝛdes: ſed etiā in iudicando.
a Nolite iudicare: ⁊ nō iudicabimi. e
¶ a deo.
†Nolite cōdēnare: ⁊ nō cōdēnabi
¶ iniurias. ¶ ⁊ q̄dā apta. ¶ pctā veſtrā.
mi. Dimittite: ⁊ dimittet̄ vobis.
¶ beneficia. ¶ vita eterna. ¶ vtilem.
Date: ⁊ dabit̄ vobis. Meſurā b c
¶ .i. plenā. ¶ cōquaſſatā.
bonā ⁊ cōfertā ⁊ coagitatā / ⁊ ſup d e
a ¶ erūt eā vt deꝰ det: q2 occaſio pꝛomeren/ f
di fuerunt.
b effluētē dabūt i ſinū veſtrū. †Ea g
dem quippe mēſura qua mēſi fu
c eritis / remetiet̄ vobis. Dicebat h
d aūt illis ⁊ ſimilitudinē. †Nunqd i
¶ ſtultus ſtultū docere.
poteſt cecꝰ cecū ducere? Nonne k
¶ in perditionē.
ambo in foueā cadūt? †Non eſt m
¶ apl̄s hō fragilis. ¶ chꝛiſtū deū oīpotētē
diſcipulꝰ ſup magiſtruz. Perfe/ n
e ctus aūt oīs erit / ſi ſit ſicut magi
a ¶ leuiꝰ crimē: vl̄ q̄cq̄d turbat oculū mētis.
f ſter eiꝰ. †Quid aūt vides feſtucā o
¶ grauius crimen.
in oculo fratris tui: trabem autē
¶ intentione.
g que i oculo tuo eſt nō ꝯſideras?
¶ nō potes minꝰ vt irā i fratre emēdare do
nec maius vt odium: vel inuidiam pepule/
ris de coꝛde tuo. g
Aut quomō potes dicere fratri
tuo: frater ſine eijciā feſtucaz de
oculo tuo: ipſe i oculo tuo trabē
h nō vides? Hypocrita eijce pmū
a ¶ nō eni eſt pitus doctoꝛ aliī idoneus me
deri: qui nōdū ſe ſanauerit.
trabem de oculo tuo / ⁊ tunc per
ſpicies vt educas feſtucā d̄ ocu
i lo fratris tui. † Non eſt eni arboꝛ
¶ voluntas. ¶ opera.
k bona que facit fructꝰ malos: ne
¶ voluntas. ¶ opera.
q; arboꝛ mala faciens fructum
l bonuz. Unaqueq; eni arboꝛ †ex
m n fructu ſuo cognoſcit̄. Neq; eniz
de ſpinis colligūt ficus: neq; de
¶ ſed.
rubo vindemiant vuā. †Bonus p
¶ intentione cogitationis.
homo de bono theſauro coꝛdis

Ni. de lyra

G Pꝛofert bo

a ¶ Nolite iudicare. Qualit̄ aūt iu/
dicium ſit peccatū dictum fuit Math.
vii. b ¶ Date ⁊ dabitur vobis. ſ.
bonum nature / foꝛtune / gratie ⁊ gloꝛie:
dum tamē datio fiat ex charitate. ⁊ iō ſb
dit: c ¶ Meſurā bonā. quātū ad bo
na foꝛtūe q̄ aliq̄n cōferunt̄ ꝓpter opera
pietatis. d ¶ Et cōfertā. quantū ad
bona nature: ſicut ſanitas ⁊ huiuſmodi
q̄ etiā aliq̄n conferunt̄ ꝓpter opera pie
tatis. e ¶ Et cogitatā. quantū ad bo
na gratie. f ¶ Et ſupereffluētē. quā
tum ad bona gloꝛie: ⁊ ideo dicit apoſto
lus. i. ad Timo. iiii. c. Pietas ad om/
nia valet: pꝛomiſſionem vite que nunc
eſt habens ⁊ future. g ¶ Eadē quip/
pe menſura ⁊c. q2 ſc̄m q̄ opera pie/ H
tatis ſunt maioꝛa: ⁊ retributio diuina.
Iſta tn̄ maioꝛitas nō eſt attēdēda ſemꝑ
ſc̄m magnitudinē operis exterioꝛis: ſed
magis ſc̄m magnitudinē interioꝛis affe/
ctꝰ. Uñ ⁊ Marci. xii. vidua q̄ miſit duo
minuta in gazophylatium ſc̄m teſtimoni
um ſaluatoꝛis dicit̄ plus miſiſſe q̄ mul/
ti diuites qui magna dona miſerant.
h ¶ Dicebat aūt il. Hic ꝯñr inducit
ſaluatoꝛ exēplū ad virtutes perficiētes
intellectum: que ſūt ſapiētia de diuinis
⁊ ſcientia de humanis inquantū oꝛdinā
tur in deum: ⁊ iſte virtutes potiſſime re/
quiruntur in pꝛelatis et rectoꝛibus alio
rum cuiuſmodi futuri erant apoſtoli et
alii chꝛiſti diſcipuli ⁊ coꝝ ſucceſſoꝛes. ſ.
epiſcopi ⁊ ſacerdotes curati. et h̄ eſt q̄d
dicitur: i ¶ Nūquid poteſt cecus.
i. carens ſcientia ⁊ ſapientia. k ¶ Ce/
cum ducere. i. ignoꝛantem dirigere.
q. d. non; ideo ſubditur: l ¶ Nonne
ambo in foueam cadunt. i. in tranſ
greſſionem ⁊ peccantum. q. d. ſic. Unde
Greg. i paſtoꝛali. Cum paſtoꝛ per abru
pta graditur: ꝯñs eſt vt grex ad pꝛecipi
tium ſeq̄tur. ideo ſequitur. m ¶ Non
eſt diſcipulus ſuper ma. ⁊ ideo nō
eſt mirum ſi ipſum ſequatur. vnde ſeq̄/
tur. n ¶ Perfectus aūt oīs ⁊c. quia
ſi aſſimiletur bono magiſtro erit perfe/
ctus ſc̄m veritatem Si autem malo erit
perfectus ſc̄m quandaz tranſumptionē:
eo modo loquendi: vt dicit̄. v. metaph. Sic autem transferen/
tes ⁊ ad mala dicimus calumniatoꝛē perfectū ⁊ latronē pfectū:
q̄ſi ⁊ bonos dicimus ipſos ⁊ latronē bonū: ⁊ calūniatoꝛē bonū.
Et q2 ꝑlatꝰ ⁊ rectoꝛ malꝰ nō habēt frōtē coꝛrigēdi. iō ſubditur:
o ¶ Quid autē vides feſtucaz ⁊c. hoc expoſitū ē Math.
vii. p ¶ Bonus homo ⁊c. qui theſaurus eſt ſcia ⁊ virtus.
Pꝛofert bo.

A F a ¶ Pꝛofert bonum. Diligit inimicū. omni petēti tribuit ⁊ hmōi. Pꝛofert malū: odit amicū: aufert aliena: non dat ſua et hmōi q̄ deꝰ iudicat ſm intentionē coꝛdis: ⁊ vere: q2 de bono vel malo coꝛde ꝓcedit: bonus vel malus debet iudicari fructus: q2 ex abūdantia coꝛdis qđ interiꝰ latet loquit̄ os .i. ꝓcedit exteriꝰ effectꝰ: tā in verbis q̄ȝ in factis. Ꝧ eſt q̄ȝtū ad diuinū examē cui loquitur os coꝛdis. Quia ex q̄ intētiōe verba ꝓcedūt nō ignoꝛat: q̄ etiaȝ verba q̄ exteriꝰ bona videnť: q2 ex mala radice ꝓcedūt: nō bona eſſe iudicat. Vñ ſubdit: Quid ät vocat̄ me dñe dñe. Quaſi: quid folia recte cōfeſſiōis vos germinare iactatis: q̄ nullos boni operis fructꝰ oſtēditis. b ¶ Ex abūdātia coꝛdis os lo. ⁊c̄. Per oꝛis locutionez vniuerſa q̄ actu vel cogitatu de coꝛde ꝓferunť: dñs ſignificat. nam et verbū ꝓ facto ſolet poni. Vñ. Nō fuit ꝟbū qđ nō oſtēderet eis.

Eſa.39.b

c ¶ Quid aūt. Hec vocatio videť fructꝰ boni arboꝛis: ſȝ q2 nō ꝓcedit de pinguedine charitat̄: deꝰ nō bonum iudicat. Que aūt bonoꝝ maloꝝūue fructuū vera diſcretio ſit: ſub alia figura ſupponit.

d ¶ Ois q̄ venit ad me. Poſtq̄ȝ ꝺ agte malis de vere ⁊ ſimulatis bonis diu diſputauit: bonos auditoꝛes verbi ſibipſis: malos diabolo aſſimilat. Quia ſicut xp̄s varijs hominū ꝑſonis vnā eccleſiā ꝯſtruit: erudit: gubernat: in vitā eternā ꝑducturꝰ. Sic bonꝰ auditoꝛ varijs virtutibꝰ ſupnā ſibi manſionē edificat in futuro cū xp̄o de dedicatiōe letaturꝰ. Et ſicut diabolus obedictes ſibi ꝺ celis ad terrena ⁊ ad peccata trahit vbi non eſt fundamentum q2 malū ē ſine ſubſtātia: ⁊ ſemꝑ in deterioꝛa p̄cipitat: ſic malus auditoꝛ ſiue ſit initiatꝰ myſterijs xp̄i: ſiue ex toto alienꝰ: quaſi in puteuȝ ſine fundo p̄cipitatus nō inuenit vbi ſe retineat: ſȝ cuȝ venerit in ꝓfundū maloꝝ cōtemnit.

Pꝛo.18.a

B e ¶ Fodit i altū. Fodit in altū q̄ p̄ceptis humilitatis terrena oīa de ſuoꝝ coꝛdibꝰ fundit̄ eruit: ne ꝓpē aliqđ fluxibile deo ſeruiat: vt incōcuſſam in eis habeat manſionē. f ¶ Poſuit fundamētū. Fundamenta pluraliter doctoꝛes: ſinglarit̄ fundamētū: doctoꝛ doctoꝝ xp̄s.

Moꝛaliter ¶ Moꝛaliter. Fundamēta domꝰ. intētiones bone ꝯuerſationis: q̄s ꝑ humilitatē xp̄ianā exhauſtis ſupuacuaꝝ cogitationū ruderibꝰ ꝑfectꝰ auditoꝛ in ſe inſerit: Ꝧ i ſe ſpūaliter agēs: qđ xp̄s in vniuerſa eccl'ia generaliter agit. g ¶ Inundatiōe aūt. Hanc inūdationē alibi poꝛtas īferi appellat Et poꝛte inferi nō pre. ad. eū. Hec inundatio tribꝰ modis fit: q2 tēptat̄ q̄ſq̄ a ꝓpꝛia ꝯcupiſcētia: vel falſoꝝ fratruȝ improbitate: vel apta exterioꝝ ipugnatione.

Mat.16.c

h ¶ Illiſum eſt ⁊c̄. Poteſt ꝑ impetū fluminis extremi iudicij diſcrimen intelligi: qñ eccl'ia vtraq̄ ē conſummata: Ois q̄ ſe exaltat humiliabitur: ⁊ q̄ ſe hūiliat exaltabit̄.

Lu.14.c

i ¶ Domui illi. Singule noſtre domꝰ q̄tidie: vel īmūdoꝝ ſpirituȝ vel iꝑoboꝝ hoīm: vel ſue ipſiꝰ mentis vel carnis inquietudine pulſanť. Et q̄ȝtū ꝓpꝛijs viribꝰ fidūt inclinanť: q̄ȝtum inuictiſſime petre adherēt: labefactari neq̄unt. k ¶ Supꝛa terrā ⁊c̄. diabolꝰ mundū q̄ i maligno poſitꝰ ē ſup terrā edificat: q2 ad terrenoꝝ amorē trahit. Sine fundamēto edificat: quia pctīn in ꝓpꝛia natura nō ſubſiſtit. q2 malū ſubſtantia nō eſt: qđ tñ vbicūq̄ fit in bona natura coaleſcit: vel ſine fundamento .i. ſine fundo. Sicut ꝗ q̄ in puteo mergiť putei fundo retineť: ſic aīa lapſa quaſi in quodā loco fundi conſiſtit: ſi in aliq̄ pctī menſura ſe retinet. Sȝ cū pctō in q̄ labiť nō pōt eſſe contēta: dū ad

1.Joh.5.d

tēta: dū ad deterioꝛa q̄tidie duciť q̄ſi in puteo quo concidit fundū q̄ ſigať nō inuenit. l ¶ Concidit. Ois cōſcientia que ſpe fixa in deū nō ꝑmanet i tētatiōibꝰ nō valet ꝑſiſtere: ⁊ tāto plus agiť: q̄ȝto plꝰ i illis q̄ mūdi ſūt a ſupioꝛibꝰ diſiūgiť: Et vere oēs mali vł ficte boni ingruēte qualibet tentatiōe: peioꝛes fiunt. C

Um aūt implef. Ca. VII Pulchꝛe vbi p̄cepta compleuit foꝛmā docet ſuoꝝ exequēdi p̄ceptoꝛū. Nā ſtati gentilis cēturiōis ſeruꝰ dño ſanādus offerť: in q̄ gētiles q̄ mundana ꝟuitute egri tenebanť: bñficio dei ſaluādi exp̄mūť. n ¶ Intrauit. Nō añ intrauit q̄ȝ ꝟba termiaſſet: ⁊ ſi ſtatim poſt hec ꝟba nō intrauit. Pꝛiuſq̄ȝ enim intraret: in ipo intuallo mūdatꝰ ē lepꝛoſus: vt matthꝰ ponit. o ¶ Miſit ad eū. Diuina ꝓuidētia ſenioꝛes iudeoꝛuȝ mittunť ⁊ eis p̄ſentibꝰ languidus ſanatur: vt inexcuſabiles ſint ſi credere noluerint. Centurio amicos mittit: ne p̄ſentia ſua verecūdiā dñi grauare videreť: ⁊ officiū officio ꝓuocaſſe. Significat ät q2 nos q̄ de gētibꝰ credimꝰ ad deū non ipſi vēire poſſumꝰ: quē i carne videre ñ poſſumꝰ ſȝ ad reſidētē in dextera patr̄. Gentilis pp̄ls q̄ſi cēturio ſtipať milite ꝟtutū ⁊ ſpūaliū ꝑfectiōe q̄ in cētū ſignificať. Sublimis: nihil terrenū a dño ſibi ſuiſq̄ req̄rēs: ſȝ ſola eťne ſalut̄ gaudia: ⁊ ibi ꝓ ſeruis .i. ꝓ his q̄ adhuc ſpiritu ſeruitutis

† mat.7.c

† mat.7.d

¶ ꝓuentum operis.
a ſui pꝛofert bonū ⁊ malus homo a
¶ theſaurꝰ coꝛdis idē ē qđ radix arboꝛ̄ qđ de coꝛde ꝓferť: idē ē qđ arboꝛis fructus.
de malo theſauro pꝛofert malū.
¶ q̄ſi ex theſauro. ¶ deo ⁊ ſi nō hominibꝰ.
b †Ex abūdātia ei coꝛdis os loq̄ť. b
c Quid aūt vocatis me dñe dñe: c
d ⁊ nō facitis q̄ dico? †Omnis qui d
¶ per fidem. ¶ cū deuotione.
venit ad me ⁊ audit ſermōes meos ⁊ facit eos: oſtēdaȝ vobis cui
a ¶ ipſi chꝛiſto mediatoꝛi.
ſimilis ſit. Silis eſt hōi edificāti
¶ eccleſiā in qua ꝑpetuo manet.
f domū qui fodit in altuȝ: ⁊ poſuit
¶ petra erat xp̄us cuꝰ fidei ⁊ dilectioni eccleſia ſctā nihil p̄ponit. ¶ nō in terrenis
g fundamentū ſupꝛa petrā. Inun
¶ perſecutione inſurgente.
h datione aūt facta illiſum eſt flu
a ¶ vniuerſe ipulſiōes. ¶ edificatiōe ꝯſtructā ¶ Flumis ipetꝰ leti. c. dei l. t. ſ. a. deꝰ in m. e. nō cōmouebiť. ¶ pōt irruere ſȝ ñ diruere.
i men domui illi: ⁊ nō potuit eam
¶ q2 ſtat nō ſibi: ſed deo tribuiť.
mouere. Fundata eni erat ſupꝛa
¶ que ꝗ cadit nō edificať in xp̄o. ¶ exteriꝰ et ideo nō habet excuſationem.
†petraȝ. Qui aūt audit ⁊ non fa
¶ de q̄ dicit: Inimicus hō hoc fecit
cit: ſilis ē hōi qui †edificat domū
k ſuā ſupꝛa terrā ſine fundamēto:
l in q̄ illiſus eſt fluuiꝰ: ⁊ ꝯtinuo cō
¶ q2 mōita ſalut̄ ꝯtēpſit. ¶ vt i ignē eťnū.
cidit ⁊ facta eſt ruina domus illiꝰ magna. Ca VII

Um ät †iplefſet oīa e
a ¶ ſtans in loco cāpeſtri.
b ¶ ad quam deſcenderat.
m c ¶ de cacumine mōtis.
n verba ſua in aures plebis intrauit capharnaū. Centurionis autem cuiuſdā ſeruus male habēs †
¶ niſi fide p̄cātꝰ deū ⁊ miſerētꝰ xp̄i pietate fuiſſȝ vite reditꝰ. i q̄ notať q̄ ſic inimicos dilexit: vt moꝛti eriperet: ⁊ ſpē ſalut̄ ꝑpetue daret
erat moꝛiturꝰ: q̄ illi erat p̄cioſus. g
o Et cum audiſſet de ieſu: miſit ad eum ſenioꝛes iudeoꝝ: rogās euȝ h

Nico. de lyra

A a ¶ Pꝛofert bonū. ꝑ doctrinā ſanā ⁊ vitā exēplarē. b ¶ Ex abūdātia enī coꝛ. ⁊c̄. q2 ſm q̄ dr̄ .i. Periarmenias. Voces ſunt note .i. ſigna eaꝝ paſſionū q̄ ſūt i aīa. Et q2 mali rectoꝛes dicūt ſe eē vicarios xp̄i. iō ſubdiť: c ¶ Quid aūt vo. me dñe ⁊c̄. q. d. tal̄ auctoꝛitaſ nō cedet vob̄ ad vtilitatē: ſȝ magꝰ ad dānationē. d ¶ Ois qui vēit ad me. Poſtq̄ȝ ſaluatoꝛ p̄miſit ſuā iſtructionē. hic ꝯñr inducit ad eiꝰ ꝯſeruationē. ⁊ patȝ lr̄a ex dictis Matth. vii.

Phus.
als habet †firmam
al' †edificāti

D Um aūt iplef. Ca. VII Poſtq̄ȝ deſcripta ē xp̄i iſtructio. hic ꝯñr poniť eiuſdē iſtructiōis ꝯfirmatio. ⁊ p̄mo ſigno ſenſibili. ſcđo facto iuiſibili, ibi: Rogabat aūt illū. Pꝛima i duas. q2 p̄mo deſcribūť q̄dā miracula facta coꝛā turbis. ſcđo coꝛā diſcipul̄ iohannis, ibi: Et annunciauerunt iohāni. Circa pꝛimum ponuntur duo miracula. pꝛimū ē de ſeruo cēturiōis ſanato. ſcđm ꝺ filio vidue reſuſcitato, ibi: Et factū ē deinceps. Snīa p̄me ptꝰ patȝ ex dictis Matth. viii. exceptis q̄ ſequunť. f ¶ Erat moꝛiturꝰ. ex illa infirmitate niſi ꝑ xp̄m fuiſſet ſanatꝰ. g ¶ Qui illi erat p̄cioſus .i. charꝰ ⁊ dilectꝰ ⁊ ꝓpē Ꝧ vocať eiꝰ filiꝰ: Joh. iiii. ſm Chꝛyſoſt. Alij tñ dicūt q̄ fuit aliud miraculum ab iſto ⁊: etiaȝ alia ꝑſona curata Ꝧ ⁊ ibi: vt ibideȝ plenꝰ diceť. h ¶ Miſit ad eū ſenio. iudeoꝝ. Matth. viii. dicitur q̄ ipſemet acceſſit ad ieſum: ſȝ nō eſt intelligēdū in ꝑſona ꝓpꝛia: ſȝ q2 acceſſit per amicos et nuncios: quod eni per amicos faciūꝰ: facimus quodammodo per noſipſos.

Diuiſio
al' †cōpleſſet

A Ut veniret et

Moꝛaliter. e ¶ Cū aūt iplef. ⁊c̄. Sequiť: † ¶ Cēturionis aūt cuiuſdā ſer. ma. hñs. Per iſtū cēturionē ſignificatur ratio vel intellectus cuius ſeruus eſt appetitꝰ ſenſitiuus qui debet obediri rationi: vt diciť .i. Ethicoꝝ. ſed ex coꝛruptiōe nature infirmus eſt ad obediendum: propter qđ homo ꝑ rationem cognoſcēs hāc infirmitatē in ſuo appetitu ſenſitiuo: ꝑ ſe et ꝑ alios rogare debet deū vt ſanet ſeruū ſuū: ⁊ qm̄ humilitas rogantis ꝓ ſe plus aliq̄ñ placet deo q̄ȝ p̄ces alioꝝ. iō ſubditur:

Moꝛaliter
Phus

 ✱ Nec in iſrael

C ℈ tu ſeruitutis in timore ꝓmunt: dño ſupplicat: vt eis paulatim ad ſuperiora ꝓuectis perfecta dilectio foras mittat timorez. Mattheus dicit cẽturionẽ acceſſiſſe: qḋ ꝑ fidẽ intelligendū eſt. Per fidẽ enim vere ad deum accedit: que in centurione a dño cõmendat. Nõ iueni t.fi. in iſrael. Porro lucas ordine quo geſtū eſt exequit vt intelligere co geremur: quõ eũ acceſſiſſe dit matthe⁹.

Myſtice a ¶ Gentem no. Myſtice. gentilis ppls cui⁹ figurã geſtat centurio: nõ lõ ge habet a domo ieſũ: tam etſi ſub tecto mutare nõ audet: qꝛ ꝓpe timẽtes eum ſalutare ipſi⁹ q naturali lege recte vti tur: vt bona q nouit operat: eo illi qui vere bon⁹ eſt appropiat. At illis qs er rore gentilitatis crimina ſuperãt apta ri poteſt. qḋ alibi dr: Quidã enĩ ex his

Mat.8.a. de lõge venerũt. b ¶ Jeſus autem ibat. Solo verbo potenter curaturus ad humilitatis cõmẽdationem viſitare

Job.4.f. dignat languentẽ. ꝛ q ad ſanandũ re

† Mat.8.a guli filiũ ire noluit: ne diuitias hono

23.q.i.c.no raſſe videret: ad ſeruũ vidit: ne ſeruilẽ

ll. De.cõſe. cõditionẽ ſpreuiſſe putaret. Elucet fi

diſ.2.c.quo des in opib⁹ dũ ſanat: ſed plus opatur

tidie humilitas in affectibus dum vadit.

c ¶ Nõ ſum dig. Propter vite gẽ tilis conſcientiam: grauari ſe magis di gnatione putauit dñi q̃ iuuari: nec poſ ſe habere hoſpitẽ chriſtũ: cui⁹ ꝛ ſi fide preditus. nõdũ tñ ſacramẽtis imbut⁹. Sed qꝛ qḋ infirmitas humana non p̃ ſumit: diuina gratia dare nouit: in fi guram gẽtilis populi: ꝛ ſuã fidẽ nõdũ cathecizatus a dño laudari ꝛ famulum ſanari promeruit. d ¶ Nam ꝛ ego. Si ego hõ ſub alio poſſum imperare minorib⁹: quãto mag. tu q ſup oĩa ha bẽs famulãtes ãgelos: potes ꝑ eoꝝ mi

f niſteria ſine corporis p̃ſentia dicere in firmitati vt recedat et recedet: ꝛ ſani

† Mat.8.b tati vt veniat, ꝛ veniet. e ¶ Nec in iſ rael. Fides iſtius etiã electioribus et deum videntibus antefert. Etiã in iſto vno fides gentiũ p̃fert iſraeli. f ¶ Et reuerſi ſunt. Matthe⁹ planius expli cat ꝙ dicente dño: ſicut credidiſti fiat ti bi: ſanatus ſit puer. Sed mos eſt bea to luce ab aliis plane expoſita breuiare vel etiã de induſtria preterire q̃ breuit dicta ab aliis vel omiſſa ſolertius dilu cidare. g ¶ Inuenerunt ſer. Credẽ te dño ſanat ſeruus: qꝛ põt meritũ dñi etiã ſeruis ſuffragari: nõ tm̃ fidei meri to: ſed etiam ſtudio diſcipline. h ¶ Et factũ eſt ꝛc. Poſt ſanatũ infirmũ ſu ſcitat mortuũ: qꝛ infirmitas precedit mortẽ. i ¶ Que voca. naim. Naiz eſt ciuitas galilee i ſcdo miliario a tha bor contra meridiẽ iuxta endor qui eſt vicus grandis. Naim aũt interp̃tatur fluct⁹ vel commotio: k ¶ Cũ autẽ ap propin. Be. Cũ verbũ caro factũ gẽ tilem ppl̃m per portas fidei ad celeſtez hierl̃m induceret: ecce iudaicus popul⁹ minor ꝓpter ꝑfidiã defunctus effertur quem mater ecclia nil in mũdo quaſi ꝓ priũ poſſidẽs multis ppl̃orũ turbis cir cũſepta: pio affectu plorat: ꝛ ad vitam piis lachrymis reuocare laborat. Qḋ ꝛ interim i paucis iudeoꝝ conuerſis ꝛ tandem in plenitudine impetrat. l ¶ Ecce defunctus. De functus qui coram multis extra portã effert: ſignificat crimi naliter peccãtẽ: ꝛ peccatũ nõ cordis cubili tegentẽ: ſed indicio operis vel locutiõis: quaſi ꝑ oſtia ſue ciuitatis aliis ꝓpalãtẽ: quẽ ſicut vnicũ deflet mater eccleſia: q licet ex multis collecta ꝑſonis: vna eſt tñ virgo mater eccleſia: ſinguli autẽ filii: porta qua effert aliquis: eſt de ſenſibus quo aliqs i peccatũ corruit: vt qui videt ad cõcupiſcendũ: qui autem ocioſis vel turpibus audiendis: qui linguaz cõmodat litigiis. m ¶ Filius vnic⁹ mr̃a. Ambro. Adam de terra portat a quattuor elementis vn de hõ cõſtat: tangit loculus a deo. i. lignũ crucis: qꝛ periit adaz per lignũ paradiſi: hõ a terra portatur: qñ ſola terrena cogitat vel quando eger ẽ ꝛ ambulare non poteſt. Ab aqua portatur: quando luxuriari cogitat: vel quando p̃ nimio frigore corpus tangi non poteſt. Ab aere portatur: quando omnia pro laude humana facit. vel qñ pro egritu dine ſtare nõ põt. Ab igne portatur qñ auariciam cogitat: vel qñ pro nimia fe bre tangi non poteſt. n ¶ Et turba: Multi cũ dño: multi cũ vidua vt vno miraculo multi dei laudatores ꝛ teſtes fiant. o ¶ Tetigit loculuz. Locul⁹ quo effertur ſecura deſperati peccatorꝫ eſt conſcientia: quem fert ſepeliendum: vel immũda deſideria vel adulantium blandimenta q̃ q̃ſi ager terre peccan tes obruũt. Sed dño tãgẽte cõſcientiã peccatorꝫ: futuri metu iudicii: turba car nalium voluptatum: ꝛ iniuſtarum lau dationũ coercetur: ꝛ mens ad ſe reuer ſa deo vocanti ad vitam occurrit: ꝛ re ſpondet obediendo ſaluatori. ¶ Locu lus quo defertur corpus eſt humanuz: portatores ſunt mali mores q ipſũ cor pus ad mortẽ trahunt. Sed ieſus locu lum tãgit: cũ fragilẽ naturã i ligno cru cis ext.

Hel.3.b

a vt vẽiret ꝛ ſanaret ſeruũ ei⁹. At illi cũ veniſſent ad ieſũ, rogabãt eũ ſollicite dicẽtes ei: Quia di gn⁹ ẽ vt h illi p̃ſtes: Diligit enĩ b

a gentẽ noſtrã: ꝛ ſynagogã ipe ędi c

b ficauit nobis. Jeſus aũt ibat cũ illis. Et cũ iã nõ longe eſſet a do mo, miſit ad eũ centurio amicos

a ¶ militari tumore depoſito reuerẽtiã ſumit ad fidẽ facilis: ad honorificẽtiã promptus.

dicẽs: † Dñe noli vexari. Nõ enĩ ſũ dign⁹ vt ſub tectũ meũ intres

c ꝓpter qḋ ꝛ meipſum nõ ſuz arbi

a ¶ magna fides q ſi dicere credit eẽ facere

trat⁹ dignũ vt venirem ad te: ſed dic verbo ꝛ ſanabit puer meus.

d Nã ꝛ ego homo ſuz ſub poteſta te cõſtitut⁹, habens ſub me mili tes: ꝛ dico huic vade, ꝛ vadit: et

¶ ita angeli tibi ſeruiunt.

alio veni, ꝛ venit: ꝛ ſeruo meo fac hoc: ꝛ fac. Quo audito ieſus mi

a ¶ qui ſuã intelligit maieſtatem.

ratus eſt: ꝛ cõuerſus ſequẽtib⁹ ſe

a ¶ nõ vt turbati animi ſz docentis nos qs opus eſt moneri de huiuſmodi mirari.

turbis dixit: † Amẽ dico vobis:

a ¶ p̃ſenti⁹ tẽporis. inuenit enĩ in antiquis.

b ¶ ꝛ ſi a ꝓphetis edocti.

e nec i iſrael tãtã fidẽ inueni. Et

f reuerſi q miſſi fuerãt domũ, inue e nerũt ſeruuz q languerat ſanum.

h Et factuz ẽ deinceps, ibat ieſus e

i in ciuitatem que vocat naim: et g ibant cum illo diſcipuli ei⁹ ꝛ tur

k ba copioſa. Cũ autem appropin

l quaret porte ciuitatis: ecce de b

m functus efferebatur filius vnicus

a ¶ vidua eſt eccleſia q ſpõſi morte redem pta ab ipo pegrinat tempore ſui incolatus.

n matris ſue. † Et hec vidua erat: ꝛ turba ciuitatis mlta cũ illa. Quã

a ¶ miſericordia mouet ecce imitãde piet tis exemplũ poſtea ſuſcitat i hoc fides mirã de poteſtatis aſtruitur.

cum vidiſſet domin⁹: miſericor i dia mot⁹ ſup eã: dixit illi: Noli k

a ¶ mortuũ quẽ mox reſurgere videbis.

o flere. Et acceſſit ꝛ tẽtigit loculũ. l

Nico. de lyra

a ¶ Ut veniret ꝛ ſana. centurio b nõ rogabat vt veniret ad ſanandũ: vt patet ex lr̃a ſequenti: ſed ſeniores iude orum miſſi hoc petierunt p̃ter centurio nis intentionẽ credentis ꝙ ſolo verbo poſſz eũ curare abſq̃ p̃ſentia corporali. b ¶ Diligit enĩ gẽ. i. iudeos: ex quo patet ꝙ erat gentilis poſitus ibi ad cu ſtodiam terre a principibus romanis. c ¶ Et ſynagogã ipſe edifica. no. licet enim haberẽt vnũ locũ tm̃ ad offe rendum ſacrificia ꝛ oblationes. ſ. tẽplũ quod erat in hierl̃m: tñ in ſingulis ciui tatibus et caſtris habebant loca: in qui bus conueniebant cauſa oratiõis ꝛ au diendi verbum dei: q ſynagoge voca bant. d ¶ Inuenerũt ſeruũ q lan guerat ſanatũ. ex ṽbo chriſti abſentẽ vt habet Matth. viii. e ¶ Et factũ eſt. Hic p̃nr deſcribit miraculũ de filio vidue reſuſcitato. f ¶ In ciuitatẽ q vocat naim. ciuitas parua eſt in gali lea prope mõtẽ thabor. g ¶ Et ibant. Hoc factũ eſt vt euidentius eſſet mira culũ coram multis factũ. h ¶ Ecce de funct⁹ efferebat. ad ſepeliendũ. An tiquit⁹ enim loca ſepulture erãt extra ci uitates: ne ex cadaueribus interficeren tur habitatores ciuitatũ. i ¶ Miſeri cordia motus ſup eã. Tũ qꝛ erat vi dua: Tũ quia non habebat aliũ filium a quo poſſet in ſenectute ſuſtentari. k ¶ Noli flere. quaſi dicat. cito conſo lata eris. l ¶ Et acceſſit ꝛ tetigit lo culum. i. feretrum. Ad hoc eniz tetigit vt oſtenderet ꝙ corpus ſuum diuinitati vnitum erat inſtrumẽtũ diuinitatis etiã in miraculis faciendis. de mõ aũt coope randi ad hoc dictum fuit Marci. v.

Et cepit

Moraliter ✻ † ¶ Nec i iſrael. ꝛ ſic puer ei⁹ ſanat. e ¶ Et factũ ẽ. Se qt h ¶ Ecce fili⁹ defũct⁹ efferebat. ꝑ iſtũ dſũctũ ſignificat mortu⁹ ꝑ mortale pctm̃. ei⁹ mater ẽ ecclia. portitores hui⁹ funerꝫ ſũt facto vł ṽbo fouẽtes hoiem in pctis. porta ꝑ quã effert mor tu⁹ eſt exterior ſenſus pcti manifeſtatiu⁹ Eſa. iii. b. Peccatũ ſuũ quaſi ſodoma p̃dicauerũt nec abſconderũt. Talis tñ mortuus ꝑ pctm̃ mortale ſuſcitat miſericorditer a dño per preces eccleſie.

✻ Et nũciauerũt

A ¶ cis erigit. Tūc ſtāt funeris portatores: q2 nō valent ſicut pri⁹ ad mortē trahere: tūc loqt̃ ieſus. i. monita ſalutis infundit. q̃ verbo audito languidus ad vitā erigit̃: ⁊ loquit̃ de eo bonū actibus: ⁊ ſic reddit̃ matri. a ¶ Et reſedit. Tres mortuos

Mar.5.c ſuſcitauit dñs. filiā archiſynagogi in domo. i. in cogitatiōe. fi/

j.8.f liū vnicū matris in porta. i. in v̄bo. la/

Joh.11.f zarū i monumēto. i. in ope. b ¶ Vi/ ſitauit. Dñ ⁊ v̄bū ſemel incorpari cō ſtituit: ⁊ q̃tidie ſpm̄ ſctm̄ in corda hoim vt ſuſcitent̃ mittit. c ¶ Et nūciaue/ rūt. Amb. Nō ſimplici corde ſ3 inui/ dia ſtimulāte. Vñ alibi q̃rūt dicentes.

Joh.3.c Rabbi q̃ erat tecū trās iordanē cui te/ ſtimoniū phibebas: ec. h ba. ⁊ oēs ve. ad eū. Quibus tūc rñdit iohēs: Quia nō pōt hō accipe q̃cq̄ niſi fu. ei da. d ce lo: quib⁹ verbis ſe purū hoiem ⁊ ieſu3 dei filiū declarabat. ¶ Amb. Sed q2 inuidia adhuc expelli nequibat: mittit eos ad ieſum vt hac occaſiōe videāt ſi/ gna: ⁊ correcti credāt in ieſu3: ⁊ mgr̃o interrogāte ſibi dicāt: Tu es q̃ vētur⁹ es? ¶ Beda. Grego. Non ait q̃ veni ſti: q̃ſi cū ab herode iterficiēd⁹ ⁊ ad in/ ferna ſum deſcēſur⁹: debeo te nūciare inferis q̃ nūciaui ſuperis? An cōueniat filio dei mori: an aliū ad hec ſacramen ta miſſur⁹ es? Potuit enim vates pi⁹ quē vētu3 pdixerat: nō crediddiſſe mo/ ritu3: nec fide ſed pietate dubitauit: q2 lapſus amoris fidē non impedit. talis

Allego. eni lapſus ē religioſus. ¶ Alleg. Jo hānes figura eſt leg': q̃ pnūcia xp̄i pe/ ctorib⁹ pfidor3 q̃ſi carcerib⁹ luce vacu/ atis incluſa tenebat̃: ne plenū teſtimo niū dñice diſpēſatiōis ſine euāgelij at/ teſtatiōe pferret. Mittit ḡ diſcipulos ad xp̄m: vt ſupplemētū ſcie aſſeq̃nt̃: q2

B plenitudo leg' ē xp̄s: vt q2 plerūq3 nu/ tabāt dicta ſine factis eo fides plenior geſtor3 teſtificationib⁹ q̃3 v̄bor3 ſpōſio nib⁹ exhiberet̃: ⁊ q̃ tūc in pectorib⁹ iu/ deor3 velut obſcurata lege mutabat eo ipſo ſpectaculo dñice crucis: ⁊ pleno re ſurrectiōis teſtimonio panderet̃. Or ḡ lex dubie xp̄m vētu3 nunciat euāgeliū vbi tot miracylor3 exhibitione3 veniſ/ ſe certiſſime cōfirmat. d ¶ Et reſpō dēs di. Sciēs ieſus neminē ſine euā gelio plene poſſe credere: q2 ſic̃ fides a veteri icipit teſtamēto: ita iplet̃ i nouo. Interrogat⁹ de ſe: nō v̄bo aliq̃ ſed fact̃ ſe eē ſignauit: nō rñdēs ad ea q̃ intero gabāt̃: ſ3 ad ſcādalū nūcior3. e ¶ Ce/ ci vidēt. Ecce plenū teſtimoniū q ſit fili⁹ dei. hec eni añ euāgeliū vl' rara vl'

Tob.11.c nulla. Vñ Tobias oculos recepit: ⁊ h

3.Re.17.d fuit angeli: nō hois medicina: Helias mortuū ſuſcitauit: ipſe tñ rogauit ⁊ fle/

4.Re.5.d uit. Heliſe⁹ leproſu3 mūdari fec̃: nō tñ ibi valuit pcepti auctoritas: ſ3 myſterij figura. S3 q2 adhuc iſta ſūt dñice teſti ficatiōis pua exēpla: addit p⁹ ſupradi/ cta d cruce ⁊ obitu ⁊ ſepltura qd ē ple/ nitudo fidei. Nullū ei mai⁹ diuie pſo/ ne ē teſtimoniū: q̃3 toto ſeipſū obtuliſſe p mūdo: h ſolo: plene dñs dclarat̃: ſic̃

Joh.1.d etiā a iohe dclarat⁹ ē: Ecce agn⁹ dei: ec ce q̃ tollit pctā mundi. f ¶ Beatus eſt ⁊c̃. Quaſi mira q̃dē facio: ſed abie cta pati nō dedignor: ⁊ cauēdū ē homi nib⁹: ne in me deſpiciāt mortē: q̃ ſigna venerāt̃. g ¶ Quicūq3 nō fu. Gre go. Qui de potētia diuinitatis nō dubitauerit h nō cōtra io/ hannē: quē mox adeo cōmēdat: ſed nō credētes a pfidia reuo

Ps.67.c cat: ⁊ iohāni exponit qd q̃rebat: q2 de⁹ ſaluos faciendi: d. d. e. m. Viſis tot ſignis ⁊ v̄tutib⁹ fidelis nō potuit de morte eius dubitare ſed admirari: ſed infideliū mens ſcandalū in illo p/ tulit: cum ⁊

tulit: cū ⁊ poſt miracula morientem vidit. b ¶ Quid exiſtis ⁊c̃. Vbi monuit diſcipulos iohannis in cruce dñicam eſſe cre/ dendā: cōuerſus ad turbas: ad virtutē pauperes pūocat: ne ex altati corde: mēte inſtabiles: ꝯſilio īfirmi: ſpecioſa vtilib⁹: et̃nis caduca pferrēt: ſ3 crucē poti⁹ q̃3 mūdi faleras tollant. Et id lau/ C

Hi aūt q̃ portabant ſteterunt: et ait: †Adoleſcēs, tibi dico ſurge.
¶ interna cōpunctione reuiuiſcēs.
a Et reſedit qui erat mortu⁹: ⁊ ce/ a
¶ eis q̃ petm̄ luxerāt vitā reducere idicās
¶ ſacerdotali iudicio ſociat⁹ cōloni eccle.
pit loqui: ⁊ dedit illū matri ſue.
¶ quāto deſperatior mors aīe ad vitā re/ uocat̃: tanto plures eodem corrigunt̃ ⁊ pie tas domini maior intelligitur.
Accepit aūt oēs timor, ⁊ magni ficabāt deū dicētes: Quia ppbe b
ta magn⁹ ſurrexit in nobis: et q2 c
b de⁹ viſitauit plebē ſuā. †Et exijt
hic ſermo i vniuerſa3 iudeā d eo
c et oēm circa regionē. Et nūcia/ d
uerūt iohāni diſcipuli ei⁹ de oi/
bus his: Et cōuocauit duos de
diſcipulis ſuis iohānes: ⁊ miſit
¶ hoc dicite.
ad ieſū, dicēs: Tu es qui ventur⁹
es: an aliū expectam⁹? Cū autē
veniſſent ad eum viri dixerunt:
Johānes baptiſta miſit nos ad
te, dicēs: †Tu es qui ventur⁹ es,
an aliū expectamus? In ipā aūt e
hora curauit multos a lāguorib⁹
⁊ plagis: ⁊ ſpiritib⁹ malis, et ce/
d cis mult' donauit viſū. Et reſpō
dēs dixit illis: Eūtes †renūciate †
iohanni que vidiſtis ⁊ audiſtis:
e †Quia ceci vidēt, claudi ābulāt
leproſi mūdant̃, ſurdi audiunt,
a ¶ ſpū vel opib⁹ illumiant̃ vt i pdicatiōe nulla ſit diſtantia int' pauperes ⁊ diuites.
mortui reſurgūt, pauperes euā/
f gelicant̃: ⁊ beat⁹ ē q̃cūq3 nō fue/
g ¶ in hoc nuncios percutit.
rit ſcandalicatus in me. Et cum f
diſceſſiſſent nūcij iohānis, cepit
¶ ne turbe iohānē liuore motū ſuſpicarēt et vt ſciāt eū queſiſſe nō ſibi ſed diſcipulis.
a ¶ q̃ neſciebāt myſteriū iterrogatiōis ei⁹.
dicere de Johanne ad turbas:
b Quid exiſtis in deſertu3 videre:
¶ q̃ oi vēto agitat̃ vt leuitate mēt' de me
i arundinem vento agitatā? Sed
ambigat quē pdicauit. a ¶ i vana glīa du ct⁹ lucra q̃rit p dapib⁹ vl' veſtib⁹: q̃ locuſt' viuit: ⁊ pilis cameloR3 induitur.
k quid exiſtis videre? Hominem
l mollibus veſtimētis indutū. Ec

dat perſonam Johannis: qui poſthabi to amore vite etiam iuſticie forma3 nec †De pe. di.
mortis timore mutauit. Deſerto mun/ 1.c. ſicut. et
dus comparatur: quia adhuc incultus diſ.3.c. ad/
et ſterilis: in quem nō eſt ita prodeūdū huc. et diſ.
vt homines mēte carnis inflatos ⁊ vir 6.c.i.
tutis vacuos: et de fragilis mundi glo/ ria iactantes: putemus eſſe imitādos. i ¶ Arundinem vēto. Beda. Per arundinem carnalis animus: qui cum fauore vel detractione tangitur. in quā libet parte3 inclinatur. Sed iohannes non eſt arundo vento agitata: q2 illum nec gratia blādum: nec cuiuſlibet ira fa ciebat aſperum: nec proſpera erigebāt nec aduerſa inclinabant. k ¶ Quid exiſtis videre. Beda. Quomodo in

deſerto Johannem videre cupiebant †mat.11.a

qui erat clauſus in carcere? Totus er/ go hic ſermo ſpiritualiter eſt intelligen dus. l ¶ Mollibus veſtimentis indutum. Per veſtem corpus huma num intelligitur. Prophetico ergo ex/ emplo ad virtutem ſubeunde virtutis hortat̃: Ecce qui in veſte precioſa. Qui ¶ bus fluida

Nico. de lyra

✱ a ¶ Et cepit. vt māifeſte appare/ ret q erat vere reſuſcitat⁹ ⁊ nō apparē ter tātū. vñ et de ſimone mago legit̃ q apparēter reſuſcitauit quēdā mortuū q̃ tñ loqui nō poterat: p qd apparuit illa3 reſurrectionē fuiſſe tantū apparenter. D

b ¶ Quia propheta magn⁹ ſur/ rexit in nobis: id eſt ille magnus p pheta de quo dicitur Deutere. xviij. c. Prophetam ſuſcitabo eis d medio fra/ trum ſuorum ⁊c̃. qd intelligitur de chri

ſto in lege et pphetis promiſſo. et ideo al †nūciate

ſubditur: c ¶ Et quia deus viſita/

uit plebem ſuam. mittendo eis ſal/ † mat.11.a

uatorem. d ¶ Et nunciauerunt io hanni. Hic conſequēter ad confirma/ tionem doctrine chriſti ponuntur mira cula coram diſcipulis Johannis facta, cum ſubditur: e ¶ In ipſa autem

hora curauit multos a languori als †qui

bus ⁊ plagis. ⁊ p h reſpōdit queſtiōi iohis oſtēdēs q ipſe eſſet ver⁹ xp̄s p mi racla ſoli diuie v̄tuti poſſibilia. id ſbdit̃ Et rñdēs dixit il. ⁊c̃. Cōſeq̄nt̃ ponit̃ iohis cōmēdatio cū d2: f ¶ Et cū diſ ceſſiſſet. mag' eni voluit iohānē cōmē dare i abſentia diſciplor3 ei⁹ q̃3 i pñtia: vt ei⁹ cōmēdatio nō ex fauore hūano: ſ3 amore veritat' pcedere videret̃. Cete/ ra aūt patēt ex dict' Matth. xi. vſq3 ibi: ✱ Et omnis

✳ d ¶ Et nūciauerūt iohā. di. ⁊c̃. Moraliter

p iohānē q. ſ. iij. ca. dixit de xp̄o: veniet fortior me poſt me: ſignificat̃ vet⁹ teſta mētū qd i pphet' denūciauit xp̄i aduē/ tū. p xp̄m āt ſignificat̃ nouū qd ē veter' ipletiuū. De xp̄o v̄o d2 Eſa. lxi. a. Spūs dñi ſup me eo q vnxerit me. Seq̄t̃: Vt mederer ꝯtritos corde ⁊c̃. Et hec oñdit xp̄s diſcipul' iohis eſſe cōpleta dicēs: † ¶ Eūtes renūciate iohāni ⁊c̃. In h etiā informauit pdi/ catores euāgelij ⁊ doctores vt ñ ſolū verbis doceāt ſ3 etiā fact'. f ¶ Et cū diſceſſiſſent nūcij iohānis ⁊c̃. p hoc docuit nos fugere notā adulatiōis in cōmēdatiōe alior3 ⁊ maxime magno/ rum i eor3 pñtia: talis erat iohānes baptiſta ſic̃ d2 poſtea.

 ✳ Maior inter

¶ qui ponūt puluinaria ſub cubito ꝗ vitā peccantiū palpant nō pungunt.
ce qui in veſte precioſa ſunt ⁊ de
¶ vbi aliquid venenetur.
litijs / in domibus regum ſunt.
Sz quid exiſtꝭ videre? Prophe
a ¶ qui me venturum nō ſolū predixit: ſed etiam digito demonſtrauit.
a tā? Utiqꝫ dico vobis ⁊ plus ꝙ
¶ in malachia.
prophetā. Hic eſt de ꝗ ſcriptū
¶ nuncium.
eſt: †Ecce mitto angelū meū an
a ¶ manifeſtationē. b ¶ puta reddat ſibi corda auditorum per penitentiam ꝑdicando ⁊ baptiçando.
te faciē tuā: qui preparabit viā
¶ vt ſummā virtutū eiꝰ cōprehendas.
b tuā ante te. Dicō enim vobis:
a ¶ ñ virgis. nulla enī collatio cū filio dei.
maior inter natos mulierū pro †
pheta iohanne baptiſta nemo ē.
a ¶ tēpore. b ¶ dignitate.
c Qui aūt minor ē i regno dī, ma
d ior eſt illo. Et omnis populꝰ au a
e diens ⁊ publicani iuſtificauerūt b c
deū / baptiçati baptiſmo iohan/
nis. Phariſei aūt ⁊ legiſpiti con
¶ quo mūdū ꝑ paſſionē chriſti ſaluare decreuit. a ¶ vel cōtra: qꝛ ꝗ gratiā dei reſpuit contra ſeipſū facit vel ad ſeipſos miſſum dei cōſiliū ſtulti ⁊ ingrati reſpuerūt.
ſiliū dei ſpreuerūt i ſemetipſos /
nō baptiçati ab eo. Ait autē do †
f minꝰ: Cui ergo ſiles dicā hoies b
¶ tot mōita ſalutꝭ reſpuētes. a ¶ iudaice.
generatiōis huiꝰ: ⁊ cui ſiles ſūt?
¶ monitoribꝰ. ¶ vbi lex ⁊ iura ꝓmūt.
g Siles ſūt puerꝭ ſedētibꝰ i foro: ⁊
¶ ad illos quos monēt.
h loquētibꝰ ad iuicē ⁊ dicētibꝰ: Cā
tauimꝰ vobis† tibijs ⁊ ñ ſaltaſtꝭ:
¶ cōuertemini in toto corde vr̄o in. i. et. l. ⁊c. ſed ſtultus populus me nō cognouit.
lamētauimꝰ ⁊ nō ploraſtis. †Ue
a ¶ exēplo abſtinētie ſue penitētiā vobis i dicens ⁊ noluiſtis humiliari cū illo.
nit enī iohānes baptiſta neqꝫ mā
ducās panē neqꝫ bibēs vinū / et
a ¶ cibo ⁊ potu leticiā futuri ſecꝭ ꝑſignās: ⁊ noluiſtis cū illo gaudere: ſz calūniati eſtꝭ
i dicitꝭ: demoniū habet. Uēnit fi/
liꝰ hoīs mādcās ⁊ bibēs / ⁊ dici
tis: Ecce hō deuorator / ⁊ bibēs
vinū / amicus publicanoꝝ ⁊ pec
k catoꝝ. Et iuſtificata eſt ſapiētia
¶ i. iuſtis: ⁊ poſt iniuſticiam penitentibꝰ.
l ab oīibꝰ filijs ſuis. Rogabat e
m aūt illum quidā de phariſeis vt

C G bus ſuida diuſtiis mēbra ſoluunꝭ: exteros celeſtis regnī ſub iure diaboloꝝ: ꝗ ſūt reges tenbrarū: intra habitacula huiꝰ mūdi cōſeneſcūt. ¶ Allego. Johānes nō fuit mollibꝰ indutus: ꝗ vitam peccantium nō blandimētis fouit: ſz aſpere increpauit ¶ Gre. Nota rigida vita ⁊ predicatio debet palatia mollīū declinare: que frequentant mollibus induti adulantes. Ne mo putet in fluxu ⁊ ſtudio veſtium peccatū de eſſe. Alioquin de aſperitate veſtiū non laudaretur.

Allego.

Officiū prophete eſt ventura predicere: non etiā demonſtrare. Maior propheta in ꝗ finis ꝓphetaꝝ. a ¶ Plus ꝙ ꝓphe. Quia angelus non natura ſed officio: ꝗ ſupnū iudicē nūciare mittitur. b ¶ Dico aūt. In hoc non prefertur patriarchis ⁊ cunctis hominibus: ſed equalis ceteris ſanctis oſdiꝭ. c ¶ Qui aūt minor. Ois ſanctꝰ ꝗ iam eſt cum deo maior eſt eo ꝗ adhuc ē in mundo. Uel ego: quem minorē facit multoꝝ opinio in eccīa ſanctorum illi prelatꝰ ſum. Uel nouiſſimus angelus celi melior eſt ꝗuis hoie. d ¶ Et ois po. Si hoc a dño dictū eſſe intelligitur: audiēs iohannē ppls intelligi tureſſe deſignatus: ſi ab euāgeliſta dr̄ iterpoſitum. audiens ipſum dñm de iohannis magnitudine diſputātē reſtat intelligi. e ¶ Juſtificauerūt. Juſtificatur deus ꝑ baptiſmū: dū hoies ꝓpria petā cōfitēdo ſe iuſtificāt. ſicut ſcriptum eſt: Dic tu iniqtates t. vt iuſti. Et iuſtificaꝭ in eo: ꝗ non ꝑ cōtumaciā cōfutatur: ſz ꝑ iuſticiā dei munus agnoſcitur. Juſtus enim dñs ⁊. i. d. Jn eo ergo iuſtificatio dei eſt: ſi ñ ad indignos ⁊ noxios: ſz ad innocētes ꝑ ablutionē factos etiā ad iuſtos videaꝭ ſua mūera cōtuliſſe. Qui ergo cōfiteꝭ deo peccatū: iuſtificat deū: cedens ei vincenti: ⁊ ab eo gratiā ſperans in baptiſmate: ergo iuſtificaꝭ deus: in quo ē cōfeſſio ⁊ venia petōꝝ. f ¶ Cui ergo ⁊c. Laudato iohāne: tranſit ad increpandū illos ꝗ nec predicatione iohannis moti ſunt: vel ipſius chriſti ꝑdicationē deſpiciunt. g ¶ Similes ſunt pueris. Pueri: doctores ſūt ipſū humiles. Forum ſynagoga vel ipſa hierlm in qua iura preceptoꝝ dei cōdebanꝭ: qꝛ cōtribulibus ſolebāt exprobare ꝙ nec pſalmis allecti ad laudes dei aſſurrexerūt corde deuoto: mēbroꝝ agilitate: quod notat ſaltus: nec threnis. i. lamentationibus ꝓphetarū pro excidijs iā factꝭ vel faciendis ad penitentiā ſunt conuerſi. h ¶ Cantauimꝰ. Nuptiale carmen vbi verbo aīa: ſpūi caro nubit. Jn his nuptijs dō nos voluit ludere dicens: Exultate dō a. n. i. d. i. ſ. p. et. d. i. Quaſi in ipſo actu nuptiarū poſitus ꝓpheta ꝗdā leticia ſaltat: Sz nō audiuit populus meus vocem m. ⁊ non int. m. i ¶ Uenit fi. ⁊c. Uenit ſicut tunc ita ⁊ nūc: vtrāqꝫ viam ſalutis reſpuitis. lamentauimꝰ ad iohannē: cantauimꝰ ad chriſtū. k ¶ Juſtificata eſt ſapia. Oſtēdit filios ſapie intelligere: nec in abſtinēdo nec i mādcādo eē iuſticiā ſz i eꝗnimitate tolerādi inopiā ⁊ tēperātiā: nō ſe corrūpendi ꝑ abūdantiā. Nō eſt regnū dei eſca ⁊ potus ꝗꝛ nō vſus: ſz cōcupiſcentia reprehēditur. Juſtificata ⁊c. Quicqd me putetis: ego tñ dei virtꝰ ⁊ dei ſapiētia iuſte facere intelligor ab apl'is: ꝗbꝰ pater reuelauit que prudētibꝰ abſcōdit. l ¶ Rogabat. Sicut ꝓpoſuerat verbis: ita factis etiam aſtruit iuſtificatā ſapientiā ab oībꝰ filijs: qꝛ

† mala. 3. a
Mat. 11. b
Marc. 1. a
Ps. 50. a
Job. 10. b.
† mat. 11. b
Alis ñ hꝫ tibijs
Ps. 80. a.
Ibidem
Mat. 11. c.
Ro. 14. c.

filiis: qꝛ etiā a maria penitētie poſt culpā. m ¶ Quidā pha. G Myſtice Phariſeus de falſa iuſticia ꝑſumens iudaicū ppl'm ſignat. ꝗ dñm ad cōuiuium inuitat: qꝛ quē venientē non credidit venturū ſperare nō deſiit. Sed adhuc cū voto dicit: Excita potētiā t. et. v. Domus phariſei: lex ⁊ prophete in ꝗbus ille populꝰ manſionē hr̄e gloriabaꝭ. Quā domū in carne apparens ingreditur: qꝛ non venit legem ſoluere ſed adimplere. Diſcumbit: qꝛ in maieſtate ſua nō intellectus per formam ſerui viſibilis eſt factus. Cognoſcit autē gentilitas immundis actibus dedita per famaꝫ aplici ſermonis ꝙ nī ſit deus ſi. ſ. in. c. ſ. ſ. i. non vt phariſeus qui tm̄ litteram attendit iuſtificetur. Sz domus. i. nos qui gratiam ſpiritus in lege ſequimur: qui non vituperamus ꝙ peccatores recipit: ſed laudamus ꝙ peccatores iuſtificat.

Myſtice
Ps. 79. a.
Mat. 5. b.

Ni. de lyra

G Jn domo

a ¶ Et ois po. Ubi pꝰ iohānis cōmēdationē ponit euāgeliſta phariſeoꝝ ⁊ legiſperitoꝝ cōfutationē: ⁊ prīo ꝟbis ppl'i: ſcdo verbis chriſti / ibi: Cui ꝗ. Circa primū dr̄: Et ois po. i. ſimplices ⁊ vulgares. b ¶ Et publica. i. mundanis ⁊ publicis negociatiōibꝰ occupati. c ¶ Juſtificauerūt deū baptizati ⁊c. ex hoc enim ꝙ audierunt chriſtum tam excellenē cōmēdātē iohānem ceperunt laudare ⁊ glorificare deum tanꝙ iuſtum ⁊ glorioſum de hoc ꝙ erant baptiçati a tanto ⁊ tali ⁊ ad penitentiam vocati: ⁊ per hoc apparet confutatio phariſeorū qui de ſua ſcīētia ſupbiētes ſpreuerunt baptiſmum iohannis a deo inſtitutum. ⁊ hoc eſt quod dicitꝭ: Phariſei autem ⁊ legiſperiti conſiliū dei ſpreuerunt ⁊c. d ¶ Cui ergo ſimiles dicam ⁊c. Hic conſequenter ponitur confutatio phariſeorum ⁊ legiſperitoꝝ ex verbis chriſti: ⁊ patet ſula ex dictꝭ Math. xi. d. e ¶ Rogabat aūt illū. Deſcripta confirmatione doctrine chriſti ſigno viſibili. hic cōſequēꝭ deſcribitur euſdem confirmatio facto inuiſibili. videlicet per remiſſionem peccatorum mulieris peccatricis. vbi primo deſcribitur locus / cū dicitur:

H

Et ingreſſus

† ¶ Maior iter ⁊c. Et ois. Jta mō ꝯtigit frequēꝭ ꝙ ſimplices ⁊ illr̄ati gratiā dei ꝯſeqnꝭ. a ꝗ mūdi ſapiētes ⁊ ſupbi dei iudicio priuāꝭ. † ¶ Ait aūt. Cātauimꝰ vobis tibus ⁊c. ꝑ iſtos ſignificātur iuidi ꝗ nō gaudēt de ꝓſperitate bonoꝝ: nec triſtāꝭ de aduerſitatibꝰ eoꝝ. e ¶ Rogabat. ꝑ mlierē peccatricē ad dñi pedes accedētē: ſignificaꝭ ꝗlibꝫ pſona ꝗ de ꝺ petis penitēs ⁊ ꝯtrita: ad qd̄ requirꝭ ſicꝭ deū offēdit ꝑ culpā ita ſeruiat ei ꝑ pnīaꝫ Ro. vi. d. Sicꝭ exhibuiſtꝭ mēbra vr̄a ſeruire imūdicie ⁊ iniqtati ad iniqtatē: ita exhibete nūc ſeruire iuſticie i ſctificationē. Et ſic fecꝭ mlier iſta. Uñ dicꝭ Gre. Homel. xxv. Liqꝫ ſrēs ꝙ illicitis actibꝰ priꝰ mlier iſtā. vnguētū ſibi pro odore ſue carnis adhibuit. Qd̄ ꝗ ſibi turpiꝭ exhibuerat. ꝺ iā deo laudabiliꝭ offerebat. Oculis ꝭrena cōcupierat ſz hos iā ꝑ pnīāꝭtiā cōterēs flebat. Capillos ad cōpoſitionē vultꝰ exhibuerat: ſz iā cū capillis maculas tergebat. Ore ſupba dixerat ſz pedes dñi oſculās ꝺ in redēptoris ſui veſtigia figebat. Quot ꝗ i ſe habuit oblectamēta tot de ſe inuenit holocauſta. Cōuertit ad ꝟtutū mūera nūerū criminū vt totā ſeruiret deo i penitētia ꝗcquid ex ſe deū cōtempſerat in culpa.

Moraliter

✳ Uidēs aūt

F A a ¶ In domo phã. In cuiuſcūq₃ domo interiore cognoſce
ris ſapiam ꝛ iuſticiā recūbētē: recurre ad pedes. i. ad extremā
ſapie partē: inquire lachrymis cōfiteri pctā: expande capillos
. i. ſterne añ eū cūctas corporis tui dignitates: oſculare. i. ni/
hil niſi ſapientiā loq̄ris. b ¶ Attulit. Quot habuit in ſe ob
Moralit lectamēta: tot de ſe inuenit holocauſta. ¶ Moraliter. Affert
vnguentū: q₂ bona opa agit: qb⁹ eccleſiā odore bone opinio/
2.Cor.2.d nis reſpgit. vñ dicit: Chriſti bon⁹ odor
ſum⁹ deo ꝛc̃. ¶ Petro. Alabaſtrū vn/
guēti. i. corp⁹ cū fide: ſtans retro. i. p⁹
aſcēſionē dñi: ſec⁹ pedes. i. apoſtolos:
lachrymis rigabat. i. charitate interna
in deo capillis tergebat. i. ſupfluos ci
bos ꝛ veſtimēta dat: oſculat: cū oibus
pacē habet. Debebat denarios quin/
gētos: hec ſūt pctā gētiū quīq₃ ſenſib⁹
cōmiſſa: ali⁹ quinq̄ginta. i. pctā iudeoꝝ.
c ¶ Secus pe. Cōtra pedes ſtat q̄ in
pctis poſit⁹ itinerib⁹ dñi remittit. Sʒ
q̄ ad pniam poſt pctā cōuertit: iā retro
ſecus pedes ſtat dū veſtigia dñi q̄ im/
pugnabat ſeq̄t: Lachrymis pedes ri/
gat: q̄ ſctoꝝ tribulatiōib⁹ cōpatit: q̄ tri
ſticiā illoꝝ putat eſſe ſuā: q̄ vltimis mē
bris chriſti inclinat p affectū cōpaſſio/
nis. Capillis q̄ corpi ſupfluunt: pedes
q̄s rigauerat tergit: q̄ de terrena ſub/
ſtātia q̄ ſupfluit ſanctis qb⁹ ex charita/
te cōpatit icipit miſereri. Pedes oſcu
lat: q̄ ſtudioſe diligit illos qb⁹ ſua lar/
git: ne ſit grauis tribuēti neceſſitas ꝓ
ximi Vnguēto vngit: q̄ bñ operādo bo
ne opinioīs odore alios reſpgit: ꝛ ad
bñ operādū exēplo ſuo iducit. Uł pōt
p pedes caro chriſti ſignificari quā oſcu
lamur dū myſteriū incarnatiōis ei⁹ di/
B ligim⁹. Vngim⁹: dū ipi⁹ hūanitat' po
tētiā ſacri eloquij bona opinioē p̄dica/
m⁹. Sʒ phariſe⁹ h videns iuidet: q₂ cū
iudei gētiles vidēt p̄dicare deū: ſua ma
licia tabeſcūt: Quib⁹ dñs bona gētili/
tatis enumerat vt cognoſcāt i qb⁹ mał
ipi taceāt. d ¶ Cepit ri. ꝛc̃. Maria
ſoror Laçari bis eodē fūcta eſt officio:
ſemel i galilea: cū primo accedit cū hūi
litate ꝛ lachrymis vbi ꝛ remiſſionem
Joh.11.a. pctoꝝ accepit. Scdo in bethania nō iā
peccatrix nominata: ſʒ caſta: ꝛ iō deuo
Moralit ta. ibi pedes: hic caput iungit. ¶ Mo
raliter. Sic q₃ fidelis aīa primo ad pe
des dñi humiliata a peccatis abſoluē/
da incuruat: poſt creſcētib⁹ merit' fra
grātia lete fidei: dño q̄ſi caput odore p
fundit aromatū. Sic etiā vniuerſalis
eccl'ia in p̄ñti chriſti incarnatiōis: q̄ pe
dū noie ſignat: myſteria celebrādo: de
uota redēptori reddit obſequia. In fu
turo etiā hūanitatis ei⁹ gloriā ꝛ diuini
tatis eternitatē: q₂ caput chriſti eſt de⁹
ſimul intuēdo: ppetuis cōfeſſionū lau/
dibus quaſi piſtica nardo glorificabit.
Myſtice ¶ Myſtice. Duo debitores duo ppłi
ſūt: q̄ deo creatori debēt nūmū. i. aīam
ſuā: regis imagine inſignitā: ꝛ ad ſer/
uādū ſibi cōmiſſam. vtriuſq₃ debitū po
puli p quinariū młtiplicat: q₂ q̄nq₃ ſen
ſus ſūt qb⁹ i hac vita vtimur: qb⁹ imagi
ginē cōditoris quā accepim⁹ extollere
debem⁹. Sʒ min⁹ debet iudeus cui de
calogus legis p ſeruū dat: plus debet
chriſtian⁹ cui p filiū gratia vite cōmitti
tur. Ideo iudei p denariū: chriſtiani p
centenariū numerū ſen⁹ accumulant.
Sed q₂ neuter ſuis virib⁹ ſed gratia
dei p fi. ſaluat. recte dr: Nō ha. il. vñ r.
d. v. Plus q̄ diligit eccleſia gētiū q̄₃ iu
deus: q₂ ꝛ ſic ſm p̄ſentē ſtatū maior ei
gratia cōfert: ꝛ ſm pteritū de maiori
feditate

feditate extrahit: plus debet q̄ pl⁹ accepit. Nullus pōt tātū di/ C
ligere quātum ea q̄ in plurib⁹ diligit. e ¶ Is cui pl⁹. Scdm
hoies plus fortaſſe offendit: q̄ plus debuerit: ſed p miſericordi
am dñi cā mutat: vt ampli⁹ diligat q̄ ampli⁹ debuit ſi tamē gra
tiā cōſequat. f ¶ Recte iudi. Sua ſnia phariſeus cōuincit:
q₂ ſicut freneticus funē portat ex q̄ liget. g ¶ Intraui in do.
Intraui carne aſſumpta in ppłm iudeoꝝ. Aquam pedibus me
is. Aqua extra nos ē. humor lachryma
rum intra nos. Infidelis añt populus.
nec exteriora pro domino incarnato tri
buit. cōuerſa gētilitas nō ſolū ſubſtan/
tiā: ſed ꝛ ſanguinē ꝓ dño fudit. Oſcu/
lū dilectiōis ē ſignū ꝛ infidelis ppłs ex
dilectiōe ei ſeruire noluit: cui tñ ex timo
re ſeruiuit. Sed gētilitas veſtigia oſcu
lari nō ceſſat: q₂ in ei⁹ amore cōtinue ſu
ſpirat. Oleo caput meū nō vnxiſti. Et ſi
ppłs ille in deū ſe credere ꝛ non in ho/
minem fatebat: tñ ipſam potētiā diuini
tatis que p miracula apparebat digna
laude p̄dicare neglexit. Sʒ gētilitas dñ
myſteriū icarnatiōis credit ſūma laude
et iā iſuma ei⁹ p̄dicat. h ¶ Aquā pe.
Enūerat bōa peccatricꝭ ꝛ mala falſi iuſti F Remittūt

mādūcaret cū illo. Et ingreſſus a
domū phariſei diſcubuit. Et ec b
¶ iam penitens.
ce mulier q̄ erat i ciuitate pecca/
a ¶ i domo phariſei peccatrix meret veniā:
q₂ cognitio peccati p legem: ſic lex mittit ad
gratiam.
trix/ vt cognouit q̄ ieſus accubu
a ¶ p̄tendit pripere gratiā hoſpitis.
g iſſet in domo phariſei/ attulit ala
¶ genus eſt marmoris: in quo incorrupta
ſeruantur vnguenta.
baſtrum vnguenti: et ſtans re/ c
a ¶ oculos q̄bus terrena concupierat iam
p penitentiam cōterens plorat.
c tro ſecus pedes eius/ lachrymis b
a ¶ quos ad cōpoſitionē vult⁹ exhibuerat.
d cepit rigare pedes eius: ꝛ capil e
a ¶ lachrymis. b ¶ ore quo ſupba dixerat.
lis capitis ſui tergebat/ ꝛ oſcula f
¶ qđ ſibi ꝓ odore ſue carnis adhibuerat.
batur pedes eius et vnguento g
a ¶ de falſa iuſticia ſupb⁹ nulla cōpaſſione
nature motus: ſue fragilitatis oblitus.
vngebat. Videns autē phariſe h
us qui vocauerat eum/ ait intra i
¶ medicum rephendit quia ſubuenit.
ſe/ dicens: Hic ſi eſſet propheta
ſciret vtiq₃ que et qualis eſt mu k
a ¶ vnguētū ei⁹ vitare deberet.
lier que tangit eū: quia pecca/
¶ egram reprehendit de egritudine.
trix eſt. Et reſpondens ieſus. di l
¶ conuincens ſuperbum ꝛ ſub ſpecie muli
eris commendans eccleſie meritum.
xit ad illum: Simon: habeo tibi
aliquid dicere. At ille ait: Ma/
giſter dic. Duo debitores erant m
cuidam feneratori: vnus debe/
bat denarios quingentos: et ali
us quinquaginta. Non habenti
bus illis vnde redderent: dona
uit vtriſq₃. Quis ergo eū plus
diligit? Reſpōdēs ſimon dixit: n
e Eſtimo quia is cui plus dona/
f uit. At ille dixit ei: Recte iudi/
¶ per miſericordias.
caſti. Et ꝯuerſus ad mulierē: di
a ¶ corporaliter quidē vides: ſed myſteri
um non vides.
xit ſimoni: Vidēs hanc mulie/
¶ iā olim intrauit cū legem dedit.
g rem? Intraui in domum tuam: a o
quā pedibus meis non dediſti.
Hec autē lachrymis rigauit pe
des meos: ꝛ capillis ſuis terſit.
Oſculum mihi non dediſti: hec p

Ni. de lyra

✱ a ¶ Et igreſ. Legit añt chriſt⁹ mā
ducaſſe cū pctorib⁹ vt eos ad penitētiā
ꝓuocaret: vt hr̄ Matth. ix. Itē cū ami/
cis familiarib⁹ vt eoꝝ deuotionē nutri/
ret: vt dr: Joh. xij. de martha ꝛ maria.
Itē cū cognatꝭ pauperib⁹ vt eoꝝ inopiā
ſuppleret: vt hr̄ Joh. ij. de nuptiis vbi
deficiēte vino chriſt⁹ aquā vertit in vi/
nū. Itē cū phariſeis ſupbiētib⁹ vt eoꝝ ſu
pbiā cōfutaret: ſicut h hr̄ vt videbit ꝓſe
quēdo. b ¶ Et ec. i. d pctis ſuis plene
ꝛ pfecte cōtrita. c ¶ Et ſtās re. q₂ pre D
verecūdia ſui pcti nō audebat ſe āte po
nere. d ¶ Lachrymis. ex q̄ patet ma
gnitudo ꝯtritiōis ex q̄ tātū fleuit q̄ pote
rāt lauari pedes vni⁹ hoīs nudis pedi/
b⁹ incedētis. e ¶ Et capil. qb⁹ añ ad
cōpoſitionē vult⁹ ſui fuerat abuſa.
f ¶ Et oſculabat. vt totū d̄o ſeruiret
in pnia: q̄cq̄d ex ſe deū cōtēpſerat in cul
pa: ſm q̄ dić Grego. g ¶ Et vnguē
to. ad refrigeriū caloris ꝛ mitigationē
doloris ex labore itinerꝭ. h ¶ Vidēs
aūt. Hic ꝯñr pōit phariſei idignatio.
vñ ſbdit: i ¶ Ait intra ſe. ver⁹ ſcića
occulta. k ¶ Sciret vtiq₃. ꝛ p ꝯñs ñ
pmitteret ſe tāgi ab ea. l ¶ Et rñ. ie.
ad confutationē illi⁹. p h eni q̄ rñdit ad
ei⁹ cogitationē q̄ ſoli deo nota eſt: oñdit
ſe plus q̄₃ pphetā. m ¶ Duo debi.
parabola eſt vt cōuenientī⁹ cōcludat con
tra phariſeū de ſua rñſiōe. q̄ ſubdit cū
dr: n ¶ Reſpōdēs. q₂ amor in huma
nis plerūq₃ cauſat ex p̄cedētib⁹ donis:
ꝛ p ꝯñs maior amor ex maiorib⁹ donis.
Cōſequēt eū chriſt⁹ redarguit ex tripli/
ci defectu pietat' / cū dr: o ¶ Intraui
in do. q̄ tñ erāt feſſi ꝛ dolentes ex labo
re itinerꝭ: ꝛ lutoſi ſeu pulueriçati: eo q̄
ſine calciamētꝭ icedebat. ſcđo ex defectu
charitatis / cū dr: p ¶ Oſculū mi. qđ
eſt amicitie ſignum. tertio ex defectu
✱ hilaritatis
✱ b ¶ Vidēs aūt. p iſtū q̄ chriſtū no Moralit
tauit d̄ iguorātia ꝛ mulierē d̄ imūdicia:
ſignificat hypocrita de ſua falſa iuſticia
p̄ſumēs: ꝛ alios cōtēnēs. q₂ ſić dić ioħes
os aureū: Vera iuſticia cōpaſſionē hʒ:
falſa vero idignationē: ꝓpt qđ iſte pha/
riſe⁹ arguit: de pietatꝭ omiſſiōe i modi/
cis reſpectiue: ꝛ mlier cōmēdat d̄ maio
rib⁹ valđ cū dr: q ¶ Intra. ꝓpt qđ ſibi
dr: Remittūt tibi pctā ꝛc̃. x v

E F a ¶ Remittunt ei pctã. In domo phariſei.i.i cuſtodia le gis ꝛ ꝓphe: no phariſe⁹ icredul⁹: ſed peccatrix penitẽs glori ficat q: ardor charitat⁹: in ea rubiginẽ delictorum combuſſit. b ¶ Et ceperũt q̃ ſimul. Sanata egra: de ſalute ei⁹ alii egrotãt. c ¶ Fides tua te ſal.fe. Fides ſaluã fecit: q: quod petiit: poſſe accipere non dubitauit: q: iam ſpem ab illo acceperat: a quo ſalutem querebat.

autẽ ex quo intrauit/nõ ceſſauit oſculari pedes meos. Oleo caput meũ nõ vnxiſti: hec aũt vnguẽto vnxit pedes meos: Pro
a pter qd dico tibi: Remittunt ei a
pctã multa: qm̃ dilexit multum.
Cui aũt min⁹ dimittit minus di
ligit. Dixit aũt ad illã: Remit b
b tunt tibi pctã. Et ceperũt qui ſi
mul accũbebãt dicere intra ſe:
¶ q: intelligũt hoc opus eſſe ſolius dei.
Quis ẽ hic q̃ etiã pctã dimittit? c
¶ cõfortãs ſanatã ꝑ pietatis ſententiã.
c Dixit aũt ad mliẽrẽ: Fides tua d
a ¶ ne a via veritatis in viã ſcandali vlterius labaris.
te ſaluã fecit: Vade in pace.

Nico. de lyra

❧ hilaritatis ſeu leticie que noĩe olei deſignat: vt d: Ps.xliiii.b. Propterea vnxit te de⁹ deus tuus ꝛc. Tria aũt dicta requirunt in hoſpitalitate gratioſa. Et ecõtra laudat mulierẽ de triplici ꝓfectione oppoſita vt patet in lr̃a. ꝛ ideo concludit: a ¶ Remittunt ei peccata mul. ꝛc. Videt autẽ q̃ deberet dici ꝯtrariũ: q: ꝑmo prediterat donũ eſſe cauſam amoris. hic aũt econtrario infert amorẽ eſſe cauſam doni. Dicendũ ad hoc q̃ primo in parabola loquebat mõ hũano vbi amor ex dono cauſatur. ſed in applicatiõe parabole ad ꝓpoſitũ ꝯuertit ſe ad loquendũ de amore dei erga nos: qui non ꝓcedit ex bonis meritis noſtris: ſed magis cauſat bonũ in nobis. ꝛ ideo cõuenienter concludit dicto mõ. ¶ Vel aliter põt dici q̃ in pctõ ſunt duo remittenda.ſ.culpa ꝛ pena. Culpa autẽ ex dei liberalitate remittit: cum nullũ bonũ meritorium poſſit eſſe in nobis ſine gratia: quã nõ habem⁹ ante culpe remiſſionẽ: ſed habita gratia: ꝛ culpa dimiſſa: adhuc remanet pena remittenda ad cui⁹ remiſſionẽ facit bonũ opus noſtrũ charitate informatũ: et de hac remiſſiõe loqt dñs. vñ ſeqt: Cui aũt min⁹ dimittit minus diligit. Remiſſio aũt culpe aut nulla ẽ aut totalis ſil: ſʒ remiſſio pene fit ꝑ partes ꝛ nõ tota ſimul: de cõmuni curſu: licet aliquãdo fiat tota ſimul ꝓpẽ feruorẽ penitẽtis et ex liberalitate dei: et hoc fuit in ꝓpoſito in hac muliere. idõ ſequit: b ¶ Remittunt tibi peccata. nõ ſolum q̃ntum ad culpã ſed etiam q̃ntum ad penã ex vehementi amore dei ꝛ horrore peccati preteriti. c ¶ Quis eſt hic qui ꝛc. hoc dicebant q: videbant tm̃ humanitatẽ exteri⁹ apparentẽ: ſed ignorabãt deitatẽ interius latentem: que poteſt pctã dimittere. d ¶ Fides tua ſaluã te fecit. q: iſta fides fuit formata charitate: ꝛ ideo fecit habẽtẽ dignã vita eẽna. De iſta muliere peccatrice dubitabãt aliqui doctores vtrũ fuerit maria ſoror Lazari vl̃ alia: d quo dictũ eſt qd ſentiant doctores: Ioh.xi. ibi enim hoc poſui: q: prius ſcripſi ſuper iohannem q̃ ſuper Lucam.

¶ In ca. vii. vbi dicit in poſtilla: videt autẽ q̃ deberet dici cõtrariũ: quia primo dixerat donũ eſſe cauſam amoris.

Additio.

Stant ſimul q̃ donum ſit cauſa amoris et amor cauſa doni etiã loquendo de amicitia modo humano. qd ſic patet: Nam amicitia humana ſm̃ philoſophũ in. viii. Ethicoꝝ. triplex eſt: ſcʒ vtilis: delectabilis et honeſta. Sed conſtat q̃ amor in amicitia vtili cauſat ex dono ſeu vtilitate ab amato habita ſeu ſpectata. In amicitia ꝟo honeſta cauſat amor ex virtute amantis q̃ amatũ diligit: nõ ꝓpter donum vel vtilitatem habitã vel conſequendã: ſʒ ꝓpter virtutẽ ipſius amati: ex quo amore cauſat q̃ vult amato bonũ ꝛ bonũ operat ei q̃ntum in ſe eſt: vt verus amicus: ꝛ ſic in amicitia honeſta amor eſt cauſa doni. Vnde nulla contrarietas in hac parabola: nec in eius applicatione ſane intellectis reperit: etiã loquẽdo vtrobiq̃ ſm̃ modum humanum. Nam primo in parabola chriſtus loquitur modo humano ſm̃ amicitiam vtilem vbi amor ex dono cauſatur. Vnde rectificat iudicium ſimonis dicentis q̃ is cui plus donauit plus diligit. Secundo ꝟo in applicatione loquitur etiam modo humano ſm̃ amicitiã honeſtam que procedit ex virtute ſeu merito amãtis ꝛ amati. ſm̃ quam amans: certificatus de amicitia quã amatus habet erga amãtem. que quidem amicitia ſm̃ philoſophum vbi ſupra eſt virtus vel nõ ſine virtute prouocatur ad amorem ſui amati: et per conſequens ad impẽdendum ei bona. et de hac amicitia loquitur/cum dicit: Remittunt ei peccata multa ꝛc. Quod autem ſequitur: Cui autẽ minus dimittitur minus diligit. Poteſt vno modo intelligi ſm̃ amicitiã vtilem: et ſic correſpondet principio huius altercationis vbi dicebat q̃ is cui plus donauit plus diligit ꝛc. Alio modo poteſt intelligi de amicitia honeſta de qua vltimo loquitur: vt ſit ſenſus. Cauſa autem quare alicui minus dimittitur eſt quia minus diligit: et ſic eſt amor cauſa doni. Vnde nulla contrarietas in huiuſmodi reperitur cũ de diuerſis amicitie ſpeciebus loquitur ꝛ vtrobiq̃ ſm̃ modum humanum. Non eſt enim veriſimile: q̃ chriſtus loqueretur illi phariſeo de amore diuino qui pertinet ad predeſtinationem vel de remiſſione culpe ꝛ pene quorum ſcientia pertinet ad eos qui iam perfecti ſunt in fidei rudimẽtis. Iſte enim phariſeus adhuc erat infidelis ꝛ ſatis ignarus vt ſatis patet. Et notandum q̃ proceſſus chriſti circa informationem phariſei de his amicitiis eſt connaturalis homini: incipit enim ab imperfecto et d magis noto et tendit ad perfectum et minus notum. Amicitia enim vtilis eſt hominibus magis nota: vt eſt imperfecta tanq̃ deficiẽs a ratione vere amicitie ſm̃ phm̃ vbi ſupra. Vnde iſtam amicitiã tantũmodo rudis cognoſcebat. chriſtus ꝟo tradidit ſibi noticiã ꝑfectioris amicitie ſcʒ honeſte que habet verã rõnẽ amicitie ſm̃ phm̃. Item notandũ q̃ ſm̃ vtrãq̃ amicitiã xp̃s phariſeũ conuincit: oſtẽdẽdo ei q̃ illa mulier erat dignior ad recipienda beneficia chriſti q̃ ipſe phariſeus. Nam ſm̃ primã.ſ. amicitiam vtilem ſibi oſtendit q̃ plures vtilitates ſeu obſequia habuit ab illa muliere q̃ a phariſeo: et hoc cum dicit: Intraui in domum tuam ꝛc. Scd̃m vero amicitiam honeſtam: ſimiliter oſtendit ei q̃ erat dignior: ꝛ hoc cum dicit: quia dilexit multum. In quibus bene conſideratis: nos docet q̃ verus penitens debet habere exteriora opera pia et deuota et interiora amore feruentia ſm̃ doctores.

amicitia humana triplex eſt

Nota

Nota

Replica.

b In ca. vii. vbi in parabola chriſti innuit q̃ more humano loquendo amor oritur ex dono cum dicit: qs plus diligit: reſponſũ eſt: Eſtimo cui plus donauit. Et ſequitur verbum chriſti: Recte iudicaſti. Poſtillator exponit hoc d humano amore in quo amor orit ex dono: ſed in applicatione parabole chriſt⁹ conuertit ſtilũ ad loquendum de amore dei erga nos: qui non eſt ex meritis noſtris ſed magis cauſat bonum in nobis ꝛ eſt donatiuus: ideo dixit remittuntur ei peccata multa: quoniam dilexit multum: vt ſic amor nõ ſit ex dono: ſed donum ex amore. Sed Burgeñ. hic vult abſoluere contrarietatẽ que videtur in littera: ꝑ amorẽ vtilem ꝛ honeſtũ vtrobiq̃ dicendo more humano. Scd̃m primũ dictũ rectificat iudiciũ ſimonis vt ex vtili ſurgat amor. Iuxta ſm̃ fit applicatio quia dilectione ex meritis ꝛ virtute impendunt ei bona. Hec autẽ applicatio Burgeñ. laborat in equiuocis: quia amor cõcupiſcẽtie ꝛ amor amicitie ſũt equiuoce amor: quia diuerſis rationibus. nõ eſt autẽ veriſimile chriſtũ amorẽ equiuocaſſe: nec eſt neceſſariũ amorem honeſtum eſſe cauſam doni: ꝓut Burgeñ. vult: quia ſtat illum amorem eſſe rectum ſine omni dono dato vel ſperato: alᷣs eſſet amor mercẽnarius per conſequens nõ honeſtus. Virt⁹ enĩ diligit ꝓpter ſe ꝑ ꝯſequẽs virtuoſe ſine reſpectu ad donum. Qd̾ aũt Burgeñ. dicit nõ eſſe veriſimile q̃ chriſtus ſit locutus phariſeo de amore ꝑtinente ante predeſtinationem ꝛ remiſſionem pene et culpe: hoc eſt cõtra beatũ Auguſti. in ſermone de maria Magdalena ſic exponentem hũc paſſũ: et contra beatũ Bernardum ſup Cañ. ſer. xxii. ante mediũ. Et vide de hac materia ſanctum Thomã prima ſcd̃e. q. xxvi. arti. iii. Ratio autem Burgeñ. ad ſic dicendum non valet: quia ꝓpter ruditatem vel infidelitatem phariſei chriſtus nõ voluit ꝑtermittere ea que fidelibus ad inſtructionem poterant valere. Sepe enim dixit coram perfidis que ipſi non intellexerunt: tñ eccleſie prodeſſe non ceſſat: cui datum eſt noſſe myſterium regni dei ceteris autem in parabolis: vt videntes nõ videãt: intelligentes non intelligant. Qd̾ uis enim phariſeus modo non intellexit. immo impugnauit veritatem dicẽdo intra ſe: Quis eſt hic qui etiam peccata dimittit? nihilominus chriſtus dixit coram eo de remiſſione peccatorum quo ad culpam et quo ad penam q̃ntum ad liberalitatem dei precedentem mulieris dilectionem que in peccato exiſtens diligere nõ poterat: et quo ad penam debitam: ꝓpter mulieris primã dilectionem. vnde dixit: Remittuntur ei peccata multa: quia dilexit multum.

A B Et factū eſt. More aquile ꝓuocātis ad Ca. VIII
volādū pullos ſuos paulatim dñs diſcipulos ſuos in
nido fidei plumis virtutū induit: qb⁹ poſtea ſublimi⁹
volare ⁊ alios inſtruere valeant. Prius docet in ſynagogis
miracula fac: famā vbiqȝ diſpgit: turbas ſuſcipit: curat: inſtru-
it. hic diſcipulos facit: ex qb⁹. xij. elegit:
quos primo p̄ſente turba docet: ⁊ miſe
ris ſolita p̄ſtat bñficia. iā vero ſolos
ip̄os ſecū retinet: vt eū familiari⁹ audi
ant: ſolis illis occultiora expōit myſte-
ria. ⁊ ſic demū virtutū ſuarū oſtēſione
quaſi alarū ꝑfectione firmatis: dat ip-
ſis p̄tātem curandi: ⁊ mittit p̄dicare re
gnū dī. b ¶ Maria que vo. mag.
Cū maria iter faceret cū dño: ⁊ ei mini
ſtrare cōmemorat: celebri eā vocabu
lo magdalenā vocat: vbi eādē peccatri
cē deſcribit: reuerēter eā generali noīe
mulierē dic. ne nomē tāte fame qd ho-
die veneramur: priſci erroris nota fu-
ſcaret. Maria: amarū mare: ꝓpter in
ſitū penitētie rugitū: q̄ ipſa vel nos ſin
gula mala defleм⁹: magdalene. i. turrē
Ps. 60. a. ſis: a magdalo. i. turri. de q̄ dr: Tu es
ſpes m. turr. f. a. fa. i. c ¶ Demonia
ſe. Eādē eccleſiā de gentib⁹ a ſordib⁹
vitioꝝ mūdatā: quā maria ſignificat: ſi
gnificat ⁊ iohāna prius cultib⁹ idoloꝝ
deditā: ſed iā chriſti pietate redemptā:
⁊ grā impletā: q̄ quaſi vxor erat prius
diaboli. d ¶ Et iohāna ⁊c. Iohan
na dñs gratia ei⁹ vel dñs miſericors
Ro. 14. b cui⁹ eſt omne qd viuimus. e ¶ Pro
curatoris herodis. Cū quilibet ma
lign⁹ ſpūs ꝓ regno diaboli ad decipi-
endum laborat: quaſi herodis impiiſ-
ſimi ꝓcurator exiſtit. f ¶ De facul-
tatib⁹ ⁊c. Antiqu⁹ mos erat iudeorū
B nec ducebat̄ i culpā vt mlieres ſua ſbſtā
tia paſcerēt ⁊ veſtirēt doctores. hic qr
hoc in gētib⁹ ſcandalū poterat facere:
1. Cor. 9. b Paul⁹ ſe memorat abſtinuiſſe: Mini
ſtrabāt ergo dño carnalia: cuius mete
bāt ſpiritualia: vt formā daret p̄dicato-
rib⁹ ꝙ victu ⁊ veſtitu deberēt eē cōtēti
accipiēdo a plebib⁹. g ¶ Cum aūt
tur. ⁊c. Quotiēs i euāgelio turbe vo-
cabulū īterſerit: ſicut diuerſitas hoīm:
ita etiā diuerſitas intimat volūtatum.
Nō enim omnes eadem volūtate: ſed
diuerſis ex cauſis chriſtū ſequebant: q̄
dam pro bono: quidam pro malo: omni
bus tamen dominus beneficia preſtat.
docēdo: alendo: ſanādo. h ¶ Exijt q̄
ſeminat ⁊c. Exijt fili⁹ dei de ſinu pa-
tris: quo creature nō erat acceſſus: vt
ſeminaret ſemen ſuū venit in mundū:
vt teſtimoniū p̄hiberet veritati. Unde
ſm alios euāgeliſtas hanc parabolam
dicturus de domo exiſſe: mare adiſſe:
nauim conſcendiſſe memorat: idipſum
ſitu corporis qd ꝓceſſu ſermonis inſi-
nuās. i ¶ Secus viā. Uia eſt cor ſe
dulo malaꝝ cogitationū trāſitu attritū:
⁊ areſactū: ne ſemē verbi poſſit accipere vel germinare: ſed a
peſſimis cogitationibus cōculcat: ⁊ a demonib⁹ rapit. q̄ ideo
volucres celi dicunt: qr celeſtis ⁊ ſpiritualis ſunt nature: vł
qr per aerem diſcurrūt. k ¶ Supra petram. Petra indo
mitū cor nullo vere fidei fomere penetratū: in quo nō eſt ve-
rus amor ⁊ p̄ſeuerātie virtus. l ¶ Centuplū ⁊c. Cū dena
rius ꝓ p̄fectione ſoleat accipi: qr i decē legis p̄ceptis cuſtodia
cōtinet. cētenari⁹ q̄ per mltiplicatū denariū ſurgit: ꝓ magna
p̄fectione ponit. Cor igit cētuplū facit fr[...]: qd p amorē ꝓxi-
mi actiuā: ⁊ p amorē dei cōtēplatiuā ad[...]it vitā ⁊ ſpiritua-
liū ornat p̄fectiōe virtutū. m ¶ Q[...]et au. Ubicūqȝ
hec ammonitio interponit: myſticū [...] qd dr ⁊ attētius que-
rendū oſtēdit. n ¶ Interrogabāt. Nō mox finita parabo
Mar. 4. b. la (ſed vt marcus ait:) cū eſſet ſingularis interrogauerūt eū
hi qui cū eo erāt duodecim parabolam: in quo moraliter inſtrui C
mur: vt ſi intelligētiam diuinorū verboꝝ aſſequi volum⁹: ſepo-
ſitis terrenorū tumultuū curis domū dei. i. occulta ſcripture pe
netralia: orando: ⁊ meditando intrem⁹ dicentes: Reuela ocu-
los meos ⁊c. o ¶ Hec para. Nota hanc eē primā parabolaꝝ Ps. 118. c.
q̄ cū īterp̄tatiōe ſua poſita ſit: ⁊ cauēdū Nota
eſt vbicūqȝ dñs rogat⁹ a diſcipłis ītrin-
ſec⁹ ſermōes ſuos diſſerit: ne vł aliō vel
plus vł [...]

a Et factū ē Ca. VIII a
deinceps ⁊ ip̄e iter fa- b
ciebat p ciuitates et
caſtella p̄dicāſ ⁊ euā
geliçans regnum dei: ⁊ duodeci c
cū illo: ⁊ mulieres aliquę q̄ erāt d
curatę a ſpiritibus malignis et
b infirmitatibus: † Maria q̄ voca e
¶ vitia vniuerſa quib⁹ plene fuerat: ł figu
c tur magdalenę de qua demōnia
ra eccleſie de gentibus prius ſordide.
d ſeptem exierant: et iohanna vx-
e or chuçe procuratoris herodis:
¶ lilium: propter odoriferum celeſtis vite candorem.
⁊ ſuſāna / ⁊ alię multę / q̄ miniſtra f
g bāt ei de facultatib⁹ ſuis. Cū au g
tē turba plurima cōueniret: ⁊ de
ciuitatib⁹ ꝓperarent ad eū / dixit
¶ parabolā. ¶ cui⁹ ē declarare volūtatem patris.
h p ſilitudiēz † Exijt q̄ ſemiat ſemia †
re ſemē ſuū. Et dū ſemiat: aliō
i cecidit ſecus viā: ⁊ cōculcatū eſt:
¶ vt ne i memoria mens teneat quod opere exercere neglexit.
⁊ volucres cęli comederūt illud.
a ¶ vbi non eſt altitudo terre. i. ſtudium diſcipline.
k Et aliud cecidit ſupra petram: ⁊
¶ ad nutriendas lampades virginū.
natum aruit † / qr non habebat hu
morem. Et aliud cecidit inter ſpi
¶ corda ſollicitudinibus agitata.
nas: ⁊ ſimul exortę ſpinę ſuffoca
uerūt illud. Et aliud cecidit i ter
¶ mite cor ⁊ docile. a ¶ cū p̄fecta bonoꝝ operū plenitudine creſcit.
ram bonā: ⁊ ortum fēcit fructum
l centuplū. Hęc dicēs clamabat:
¶ intelligentiam mentis. ¶ ſpiritualiter hec verba intelligat.
m Qui habet aures audiēdi audi-
n at. Interrogabāt aūt eū diſcipu
o li ei⁹ q̄ eſſet hec parabola. Quib⁹

Nico. de lyra

Et factū eſt ⁊c. Ca. VIII
Deſcripta inſtructione chriſti
facta apłis principaliter. h̄ ɔſr
ponitur eiuſdem inſtructio facta apłis
⁊ turbis cōiter: ⁊ primo p̄mittit quaſi q̄
dā prefatio. ſcđo ſubdit dicta inſtructio
ibi: Cū autem plurima turba. Circa pri
mū dr: b ¶ Ipſe iter faciebat p ci- De pen.
uitates. in q̄ apparet chriſti diligentia diſt. 3. c. ſūt
in ope predicatiōis. c ¶ Et duodeci plures.
cū illo. i. duodecim apłi: de quorū ele-
ctiōe dictū. eſt. ſ. vj. ca. nō tñ ibant cum
illo ad predicādū ſȝ magis ad audiēdū:
vt poſſent cōuenienti⁹ p̄dicare ad quod
miſſi ſūt: poſtea: vt patebit ca. ſe.
d ¶ Et mulieres aliq̄ q̄ erāt cura-
te. iō ſequebant eū: e ¶ Maria que Ælo⁊eis
vocatur magdalena, ſic nominata a
magdalo caſtro: ⁊ iſta eſt de q̄ eſt ſermo
fact⁹ ca. p̄cedenti. rō tñ ſui cognominis
diuerſimode aſſignat a doctorib⁹ diuer
ſis. Illi eni q̄ dicūt ꝙ iſta fuit ſoror laça
ri dicūt ꝙ nōinata eſt magdalena: eo ꝙ
magdalū caſtrum cecidit in p̄tē ſuam de Mat. 13. a.
hereditate paterna. fuit eni pater eius Mar. 4. a.
magn⁹ hō ⁊ nobilis habēs dominiū in
plurib⁹ locis iter q̄ erat dictum caſtrū.
Alij vero q̄ dicūt ꝙ iſta nō fuit ſoror la- D
çari: ſed alia eiuſdē noīs: dicūt ꝙ noia-
ta ē magdalene a magdalo caſtro: eo ꝙ
erat ide oriūda. f ¶ Que mi. Apud
iudeos erat cōſuetū ꝙ mulieres ſcē et
deuote miſtrabāt doctorib⁹ neceſſaria
ex deuotiōe. ⁊ iō qr chriſt⁹ docebat ⁊ p̄-
dicabat iter iudeos: h̄ mō accipiebat ne
ceſſaria ab eis. Paul⁹ aūt q̄ p̄dicabat gē
tilib⁹ iter q̄s nō erat talis ɔſuetudo: nō
habebat mulieres ſequētes ip̄m ⁊ ei mi
ſtrātes: vt hr. i. Cor. ix. ne forte ex h̄ gē
tiles ſcādaliçarēt. g ¶ Cū aūt. Hic Diuiſio
ɔſr deſcribit ip̄ius chriſti doctrina ſeu
īſtructio. Et p̄io deſcribit dicta inſtru-
ctio. ſcđo īſtructiōis cōfirmatio / ibi: Fa-
ctū ē aūt. Pria i duas: qr p̄io deſcribit
pabola ſue p̄dicatiōis. ſcđo feruor predi
cātis / ibi: Uenerūt aūt ad illū. Pria ad
huc in duas: qr p̄io parabola p̄ponit.
ſcđo expōit / ibi: Interrogabāt aūt. ſnīa
aūt iſtaꝝ duaꝝ partiū p̄ꝫ ex dict. Ma
thei. xiij. excepto qd ſeqt i p̄te ſecunda.
✱ Nemo
Moralit. a ¶ Et factū eſt. Seqt: Moraliter
b ¶ Et mulieres ⁊c. q̄ miniſtrabāt ei
neceſſaria de facultatib⁹ ſuis tāqȝ grate
de ſuis curatiōib⁹ ⁊ facte ſibi deuote. h̄ etiā cōſuetū erat fieri p̄-
dicatorib⁹ iudeorū. † ¶ Exijt q̄ ſeminat ⁊c. Semē iſtud pōt
dici elemoſyna de cui⁹ ſemiatiōe dr. ij. Cor. ix. b Qui parce ſe-
minat parce ⁊ metet ⁊c. Huius autem ſeminis cadit pȝ ſecus
viam ⁊ diabolus tollit illud: ⁊ hoc eſt qñ recipiēs elemoſynam
in illicitis conſumit eam. ⁊ aliud ſupra petrā: qd fit qñ recipiēs
de beneficio nō eſt gratus hoi neqȝ deo: ⁊ aliud cadit in ſpinas
per quas ſignificantur ſollicitudines vite preſentis: ⁊ hec ꝓ par
te ſunt bona eccleſie data clericis ⁊ religioſis qui de illis viuūt
carnaliter ⁊ pōpatice ⁊ implicant ſecularibus negociis: cū tñ il
la bona ſint data ad ſeruiendū deo deuote: ⁊ ad miniſtrandum
pauperibus in ſua neceſſitate. Et aliud cecidit in terram bonā
⁊c. iſte ſunt elemoſyne recepte ad victum ⁊ veſtitum neceſſariū
deo ſeruientium ⁊ intendentium ſtudio ſacre ſcripture.
✱ Nemo

E G plus vel min⁹ intelligere velim⁹ q̄ ab eo expoſitū ē. Jō antē hāc pabolā p ſeipm dignaſ oſtēdere vt ſe figurate loq̄ inoteſceret: ⁊ rez ſignificatiōes etiā in his q̄ exponere noluit: que rēdas eſſe doceret. a ¶ Uidētes. Doctores iudeoꝝ q̄ cuꝫ merito puerſitatꝭ ſue exceccati ſunt mēdacit̄ ſe vidētes putāt. intelligere putat: nullā tñ de ſeſe dulcedinē guſtabit. l ¶ Et q̄cūqꝫ nō ⁊c̄. Jdeo deſidioſus ingeniū accipit ſepe: vt de negligētia iuſti⁹ puniaſ: q̄ ſcire ɔtēpſit qđ ſine labore aſſequi potuit et aliq̄n ſtudioſus tarditate intelligētie ꝑmitē: vt eo maioꝛa pmia iueniat: q̄ ſtudioſi⁹ elaboꝛat. m ¶ Uenerunt. Qđ dixerat in verbo. oſtendit in myſtico factoꝛ G

b ¶ Qđ aūt ſec⁹ ⁊c̄. Sec⁹ viā ſeminanſ: q̄ nulla fide: nullo ntellectu: nulla ſaltē tēptāte vtilitatꝭ occaſiōe pcipere dignanſ. Porro ſup petrā ⁊ in ſpinis ſeminanſ: q̄ audiūt q̄dē ⁊ vtilitatē v̄bi pbāt ⁊ deſideriū guſtāt: ſꝫ ne puenīāt ad id qđ geſtiūt: vl̄ p aduerſa terrēdo vl̄ pſpera blādiēdo retardāt. his trib⁹ generib⁹ q̄cūqꝫ v̄bū audiūt nō faciūt deſignāſ. c ¶ Ad tp̄s credūt. Multi audiētes diſputationē ɔtra auariciā vel luxuriā: dicūt ɔtēptoꝛes ſeculi ⁊ caſtos homies eſſe beatos: ſꝫ vbi ſpēs cōcupiſcibiles eoꝝ obtutib⁹ pſentanſ: mox recedūt ab eis q̄cq̄d recte cogitauerāt. d ¶ Et diuitys. Diuitie ⁊ ſi delectare videāſ: tñ poſſeſſoꝛib⁹ ſuis ſpine ſūt cū aculeiſ curaꝝ mētes eoꝝ ɔfodiūt: q̄ auide q̄rūſ: ſollicite ſuanſ. Unā ab alio euāgeliſta fallaces diuitie vocanſ: q̄ mētis inopiam nō implent nec diu manēt. Et nota q̄ diuitiis duo iungit ſollicitudinē ⁊ voluptatē: q̄ ⁊ p curā mētes opprimūt ⁊ p affluentiā reſoluūt. e ¶ Suffocanſ. Quia voluptates ⁊ diuitie ſuis iportunis cogitationib⁹ guttur mētis: ne bonū deſideriū ad coꝛ poſſit itrare q̄ſi aditū vitalis ſtrāgulāt flat⁹. f ¶ Jn terrā bo. ⁊c̄. Jn bonos auditoꝛes q̄ v̄bū audire ſatagūt: ⁊ i ventrē memoꝛie recōdunt: et ſic opoꝛtuno tpe fructū opationis pferūt: inē pſpera ⁊ aduerſa ſeculi patientes. Et bona t̄ra cū patiētia fructū reddit. q̄ bona agit: ⁊ mala primoꝝ eq̄nimiter tolerat: ⁊ dū humilit̄ flagella ſuſcipiūt. poſt flagella in requiē ſuſcipiūtur. g ¶ Nemo āt ⁊c̄. Hec v̄ba ponunſ ſm ſiſitudinē hūane ɔſuetudinis ¶ Myſtice aūt docēt fiduciā p̄dicādi vl̄ patiēdi. h ¶ Supꝛa cā. ⁊c̄. Quia dixerat aplis: Uob datū ē noſſe myſte. reg. dei c. a. in. p. Nūc oſtēdit p eoſdez aplos aliq̄n ⁊ ceterꝭ idē myſteriū eē reuelādū: ⁊ oēs q̄ domū dei eēnt itraturi flamie fidei illuſtrādos: Quaſi vobis pādo myſteria: i vobis accēdo lumē fidei. vos aūt hāc eandē lucez alūs pandite: nec timoꝛe carnaliū incōmodoꝝ abſcōdite. Uaſis noie vl̄ lecti deſignatur caro i q̄ aiā ɔtineſ ⁊ quieſcit. Per lucernam: verbum dei. Qui autez metu carnali occultat verbum dei: ipſam carnem pꝛeponit manifeſtationi veritatis: ⁊ ille quaſi occultat verbum qui p̄dicare trepidat. Sup cādelabꝛū ponit verbū q̄ coꝛp⁹ miniſterio dei ſbucit: vt ſuperioꝛ ſit p̄dicatio ɔuerſatꝭ: ⁊ inferioꝛ ſeruit⁹ coꝛpis: p ipſam tñ coꝛpis ſeruitutē excelſioꝛ luceat doctrina: q̄ officio lingue ⁊ ceteroꝝ mēbꝛoꝝ inſinuaſ. i ¶ Nō eni ⁊c̄. Quaſi timoꝛ carnaliū nō vos retardet: ſꝫ nec mala opinio q̄ de vobis mō habeſ apud incredulos.

† mat. 13. b mar. 4. b

† mat. 13. c mar. 4. b

alꝭ ⁊ quia

Nota

† 49. di. c. i ꝗ gulboſus

† mat. 5. b

G

Myſtice

† mat. 10. c mar. 4. c

alꝭ ⁊ quē audistis

† mat. 13. b mar. 4. c

† mat. 12. b mar. 3. b

alꝭ ⁊ ad

a ¶ q̄ fideles eſtꝭ: ſꝫ phariſeis ⁊ credulꝭ ſctā nō ſūt dāda.

a ¶ intelligentiā ſcptураꝝ de q̄ regno alibi d̄r: Auferetꝭ a vob regnū dei

b ¶ q̄ foꝛis ſūt: vt Marc⁹ ait: q̄ neqꝫ intueri neqꝫ cognoſcere curant veritatem.

ipſe dixit: † Uobis datū eſt noſſe myſteriū regni dei: ceteris aūt in

a parabolꝭ: † vt vidētes nō videāt: ⁊ audiētes nō intelligāt. Eſt aūt hec parabola † Semen eſt verbū

b dei. Quod autem ſecus viam: hi ſūt q̄ audiūt: deinde venit diabolus ⁊ tollit verbū de coꝛde eorū / ne credētes ſalui fiāt. Nā † qđ ſupꝛa petrā: q̄ cuꝫ audierint cuꝫ gaudio ſuſcipiūt v̄bū: et hi radi

c ces nō habēt: q̄ ad tēp⁹ credūt ⁊ in tēpoꝛe tentationis recedūt. † Qđ aūt in ſpinas cecidit: hi ſūt

d q̄ audierūt: et a ſollicitudinib⁹ ⁊ diuitijs ⁊ voluptatib⁹ vite euntes

e ſuffocāſ / ⁊ nō referūt fructū.

f Qđ aūt in terrā bonā: hi ſūt qui in coꝛde bono ⁊ optimo audientes verbū retinēt / ⁊ fructuꝫ affe

g rūt in patiētia. † Nemo aūt lucer a nam accendens: operit eā vaſe /

h aut ſubtus lectū ponit / ſed ſupꝛa cādelabꝛū ponit: vt intrātes lu

i men videāt. † Nō enim eſt occul b tum quod nō manifeſtetꝭ: nec abſconditū quod non cognoſcaſ ⁊

¶ ſtudioſe audite.

in palam veniat. Uidete ergo c

a ¶ vt ⁊ in veſtro pectoꝛe cōtinue ruminetꝭ. et aliena ructuare ſufficiatis.

k † quid audiatꝭ. † Qui eī habet da d

l bitur illi: ⁊ quicunqꝫ non habet: e etiam qđ putat ſe habere aufe f

m retur ab illo. † Uenerūt aūt ad il g

¶ cognati.

lū mater ⁊ fratres eius: ⁊ non po

a ¶ gentiū ad fidē chꝛiſti confluentiū.

terāt adire † euꝫ pꝛe turbā. Et nū †

¶ ſynagoga.

ciatū eſt illi: Mater tua et fra.

¶ pplꝭ iudeoꝝ. ¶ q̄ n̄ hñt ſpūalē itelligētiā

n tres tui foꝛis ſtant volentes te

ſcꝫ q̄ iudei ſolam litteram ſequentes: etiam quod videntur habere perdunt. Nam mater ſynagoga ⁊ fratres populi iudeoꝝ d̄ quibus eſt chꝛiſtus ſm carnem: ipſo interi⁹ docente nequeunt intrare: q̄ eius dicta ſpiritualiter negligunt intelligere: ſed pꝛeoccupās turba domū ingreditur: quia tardante iudea confluit ad chꝛiſtū gentilitas ⁊ illuminatur. n ¶ Foꝛis ſtant. Foꝛis ſtantes volunt deum videre qui ſpiritualē ſenſum in lege nō querentes ad cuſtodiaꝫ littere ſeſe fixerūt: ⁊ quaſi chꝛiſtū ad carnalia docenda potius cogunt exire: q̄ ſe ad diſcēda ſpūalia conſentiant intrare merito ergo non agnoſcuntur. Quo exēplo ⁊ nos infoꝛmamur q̄ non agnoſcemur ſi foꝛis ſteterim⁹. Nō autē iniurioſe negligit matrem: nec mater negatur: que etiam de cruce agnoſcitur. Sꝫ religioſoꝛes copule mentium mōſtranſ q̄ coꝛpoꝝ

Nico. de ly.

a ¶ Nemo aūt lucernā ⁊c̄. p lucernā ſaluatoꝛ h̄ intelligit doctrinā euāgelicā q̄ nō eſt occultāda: nec in latebꝛꝭ tm̄ docēda: ſicut doctrine ſuſpecte ⁊ male: ſꝫ in palā coꝛā oīb⁹. b ¶ Nō ē eni occultū ⁊c̄. q̄ licet xp̄s aliq̄n docuerit diſciplos ſecreto: voluit tñ q̄ p eos talia publice docerētꝭ. vñ dīc Mat. x. c. Qđ in aure auditis pꝛedicate ſup tecta. iđ ſubdiſ: c ¶ Uidete q̄ q̄d au. vt cōſtanter p oꝛbē p̄dicetꝭ. d ¶ Qui eni ha. ⁊c̄. Hoc ſubdiſ ad oſtēdēdū p̄miū p̄dicatōis aploꝝ q̄ eni p̄dicāt ex fide foꝛmata charitate merēt vt ſibi detꝭ augmētū grē in pñti: et p̄mium glīe in futuro. e ¶ Et q̄cūqꝫ nō ha. videlicet fidem charitate foꝛmatā. f ¶ Etiā q̄ pu. ſe ha. ⁊c̄. q̄ grē gratis date nō valebunt ei ad ſalutē: ſꝫ magis cedēt ad dānationis ſue augmētū. in q̄tuꝫ abuſus fuerit eis. Aliꝭ expōit d̄ legiſperitꝭ ⁊ ſacerdotib⁹ iudeoꝝ q̄ fidē xp̄i nō habuerūt: et iđ noticia legꝭ iđ ⁊ pphaꝝ nō valuit eiſ ad ſalutē ſꝫ magꝭ nocuit eis ad augmentū ſue dānatiōis. ſm q̄ d̄r. J. xij. ca. Seru⁹ q̄ ſciuit volūtatē dñi ſui ⁊ nō fecit vapulabit multꝭ. g ¶ Uenerūt aūt ad il. Hic ɔñr deſcribiſ ſermoꝛ xp̄i p̄dicatꝭ ex h̄ q̄ pꝛopter aduentū matrꝭ ſue etiā expectātis foꝛas nō interrupit p̄dicationē. licet eam ſumme diligeret et honoꝛaret: ſed reſpōdēs nūciāti ſibi aduētuꝫ dixit: ⁂ Mater mea

⁂ a ¶ Nemo accen. lu. ⁊c̄. Hec lucerna d̄r ſacra ſcriptura Pſ. cxviij. o. Lucerna pedib⁹ m. ver. t. ⁊c̄. Hāc autē lucernā opit vaſe q̄ v̄bis curioſis ⁊ exneis expōit eā ad iactātiaꝫ ſue fame. ille v̄o ſubt⁹ lectū pōit q̄ ignez hereſꝭ ex ſua expoſitiōe querſa accēdit: ſic lucerna ſb lecto poſita accēdit ſtramīa. Et d̄ hac accēſiōe dīc Hiero. ⁊ h̄r i decretꝭ. xxiiij. q. iij. ſecāde. Arri⁹ i alexādria vna ſcintilla fuit: ſꝫ q̄ nō ſtatim fuit oppꝛſſus ei⁹ flāma totū oꝛbē depopulata ē. Jlli aūt ponūt ſup cādelabꝛ q̄ p bonā vitā faciūt efficax v̄bū ſuū: ſicut ecōuerſo illi vaſe opiūt q̄ p malā vitā doctrinā ſuā cōtēptibilē reddūt. † ¶ Et nūciatū eſt illi ⁊c̄. ſm ſenſum litteraleꝫ malicioſe fuit ei nūciatū vt ſi p aduētū moſtris ⁊ fratrū p̄dicationē dimitteret argueretꝭ homo pur⁹ ex coꝛpoꝛe affectione carnali mot⁹: pꝛopter qđ rōnabiliter impoſuit nūcianti ſilentiū / dicens: ⁂ Mater mea

Moꝛaliter

Arrius

q̄ ⁊ ſi viles apparetis: q̄nqꝫ claritas v̄ra apparebit: cuꝫ dñs illuminabit abſcōdita tenebꝛaꝝ: tūc ⁊ vos coꝛonabimini: ⁊ punient̄ veſtri aduerſarij. k ¶ Qui eni ha. ⁊c̄. Hec ſpecialit̄ aplis: q̄b⁹ ex charitate noſſe myſteria daſ: ⁊ perfidis iudeis q̄ p parabolas qđ nō intelligūt audiūt: dicta videnſ. Pōt ⁊ generalit̄ accipi: q̄ ⁊ ingenioſus negligēdo ſapiētia vera ſe priuat: ⁊ ſimplex ſtudioſus laboꝛādo deguſtat. Quia q̄ amoꝛez verbi habet dabiſ: ⁊ ſenſus intelligēdi qđ amat: ſꝫ q̄ nō habꝫ amoꝛē audiendi: etiā ſi naturali ingenio vl̄ laboꝛe ſtudioſo ſe intelligere pu

videre. Qui reſpōdens dixit ad
eos: Mat mea ⁊ fratres mei hi a
a ¶ .i. qui dicto vel facto vel exemplo i cor/
dib⁹ p̄ximoꝝ generant deum. b ¶ volūta
tem patris mei qui in celis eſt.
ſunt qui verbū dei audiunt ⁊ fa
ciūt. †Factuz eſt autē in vna die b
rum/ ⁊ ipſe aſcendit in nauiculā:
⁊ diſcipuli eius/ et ait ad illos:
a Trāſfretem⁹ trāſſtagnū. Et aſcē c
b derunt. Nauigātibuſ aūt illis ob
dormiuit: ⁊ deſcēdit p̄cella ven
c ti in ſtagnū: ⁊†cōplebantur ⁊ pe/
d riclitabanf. Accedētes aūt ſuſci
tauerūt eū/ dicētes: Preceptor/
perimus. At ille ſurgēs increpa
e uit ventū et tempeſtatem aque: ⁊
ceſſauit/ ⁊ facta eſt trāquillitas.
Dixit autem illis: Ubi eſt fides
f veſtra: Qui timētes mirati ſunt
ad inuicē/ dicētes:† Quis putas
a ¶ demonibus. b ¶ mundane motiōi.
hic ē: † Quia ⁊ vētis iperat ⁊ ma
¶ velint nolint.
ri: ⁊ obediūt ei. Enauigauerunt †
g aūt ad regionē geraſenoꝛuz: que
eſt cōtra galileā. Et cū† de naui d
h egreſſus eſſet ad terrā: occurrit il
li vir quidā q̄ habebat demoni
um iā tēporibus multis: ⁊ veſti/ e
mēto nō induebaf: neq̄ i domo
i manebat: ſed in monumētis. Is
vt vidit ieſum procidit ante illū:
⁊ exclamans voce magna dixit:
k † Quid mihi ⁊ tibi ē ieſu fili dī al
tiſſimi: Obſecro te ne me toꝛque/

Moraliter — q̄ corpoꝛi ⁊ corporali neceſſitudini p̄ſcriptoꝝ celeſtiū forma
p̄ferf. figurat etiā iudeis de qb⁹ ſm carnē eccleſiā de gētib⁹
que credidit anteferendā. ¶ Moralit̄ Magiſter p̄cepturus
aliis: Qui nō reliquerit patrē ⁊ matrē nō eſt me dignus. Sē
tentie ſue ipſe primus ſe ſubdidit: nō refutās officium materne
pietatis: ſ; paternis ſe miniſterijs am/
plius q̄ maternis affectib⁹ debere co/
gnoſcit. Itaq̄; q̄ ſe intelligit propē di/
uinū myſteriū in terras veniſſe: ⁊ pro/
pter cōuentū eccleſie relictis parētib⁹
Moraliter — aſcēdit i nauē. a ¶ Et aſcēderunt.
Moralit̄. Cū ieſu nauim aſcēdit: q̄ ſi/
gno dn̄ici crucis imbut⁹: ſeculū relinq̄
re diſponit. b ¶ Obdoꝛmiuit. In
hoc facto ver⁹ hō monſtraf qui doꝛmit
⁊ verus de⁹ qui furorē coercet maris.
c ¶ Et cōpellebanf. Merito turba
tur nauis in q̄ p̄ditoꝛ eſt cū bonis: ⁊ q̄
ſuis meritis firmi fuerāt: turbanf alie
nis. d ¶ Suſcitauerunt. Aduerte
neminē ſine tēptatiōe de hac vita trāſ/
migrare cū etiā apl̄os quib⁹ dn̄s adeſt
tēptationū ſecularīū ſepe procella ꝯtur
bet. Sz cū ſimus ſubiecti procellis ſpi/
ritualis nequitie: exciemus guberna/
torē q̄ imperat ventis: q̄ imperat mari
q̄ ⁊ ſi iam nō dormiat corporis ſui ſom
no: caueam⁹ tñ ne noſtri corporis ſom/
Nota — no dormiat ⁊ quieſcat. e ¶ Et ceſſa/
uit ⁊c. Nota q̄ oīs creatura ſentit cre
atorē. Impat: increpat: ſentiūt imperā
tē: nō q̄ ſm hereſim quorūdā ſint ani/
mātia: ſed maieſtati cōditoris ſūt ſenſi/
bilia: que apud nos ſunt inſenſibilia.
Allego. — ¶ Allego. Mare vel ſtagnū: tenebro
ſus eſt ⁊ amarus mūdi eſtus. Nauicu
la arboꝛ crucis: cui⁹ bn̄ficio fideles ad/
iuti: emerſis fluctib⁹ mūdi: obtinēt lit⁹
patrie celeſt̄. Aſcēdūt diſcipuli ammo
†.9.c. Mar.8.d. — niti cū eo. vñ ipſe ait: Siq̄s vult p⁹ me
venire: abneget ſemetipſū: ⁊ tollat cru
B — cē ſuā ⁊ ſequaf me. Diſcipulis nauigā
tib⁹ .i. ſeculū fidelib⁹ calcātib⁹: ⁊ futuri
ſeculi quietē aīo meditātib⁹ ⁊ p ſancti/
ſpūs flatū vel etiā p proprij regiminis
conatū inſidos mundi faſtus certatim
p⁹ terga iactātib⁹ ſubito obdormit dn̄s
Mar.4.d. — .i. aduenit tp̄s dn̄ice paſſiōis. Unde ⁊
marc⁹: nocte hoc factū memorat vt ve
ri ſolis occubitū ſignificaret. Deſcēdit
procella: q: dn̄o ſomnū mortis in cruce
ſubeūte: fluct⁹ p̄ſecutionū dmoniac̄ fla
tib⁹ excitati aſſurgūt: qb⁹ nō ipſi⁹ patia.
ſ; diſcipuloꝝ ībecillitas cōcutif ⁊ trepi
dat. Suſcitāt: ne eo dormiēte p̄eāt: q:
cui⁹ mortē viderāt reſurrectionē optāt:
q̄ ſi differref: ipſi i ꝑpetuū periclitarēf: vñ Surgēs icre. vē. q:
celeri reſurrectiōe p mortē deſtruit ſupbiā diaboli: q̄ habebat
imperiū mortis. Tēpeſtatē etiā aque facit ceſſare: q: rabiē iu/
deoꝝ morti ei⁹ inſultātiū reſurgēs labefacit. Arguit eos q̄ ſe
p̄ñte timebāt: cū perire nō poſſit q̄ firmiter adheret ei: Quaſi
ipſo geſtu nauigatiōis diceret: qd̄ poſt reſurrectionē etiā vo
†.24.d. — ce dixit. O ſtulti ⁊ tardi corde ad credēdū i oīb⁹ q̄ locuti ſſ p̄/
phe. Nōne opoꝛ. pa. chriſtū. Soporari vndis nauē i q̄ q̄ieſce
bat hincinde vexantib⁹: ⁊ ſic exēplo tumidis gurgitib⁹ ſedarī
patefacere cūctis potētiā ſue diuinitatis. f ¶ Mirati ſunt.
Nō diſcipuli: ſed naute ⁊ alij q̄ in naui erāt miranf. Unñ mat/
Mat.8.d. — theus: Porro hoīes illi mirati ſūt dicētes: Qualis eſt hic: Or
ſi diſciplos dicim⁹ miratos fuiſſe: merito ⁊ ipſi hoīes ſſ appel
pellati. g ¶ Ad regi. geraſe. Geraſa ciuitaſ arabie iux mō
tē galaad: in tribu manaſſe: nō lōge a ſtagno tyberiadis: ſigni
ficat gētes q̄s poſt paſſionē ⁊ reſurrectionē dñs p p̄dicatores
viſitauit. vñ geraſa ſiue gergeſi colonū eiciēs .i. diabolū a q̄
pri⁹ icolebaf: vel aduena ꝑpinquans: q̄ longe erat in tēpore.
Mat.8.d. — h ¶ Occurrit illi vir. Cū lucas vnū: Mat. duos occurriſſe
memorat: in figurā eiuſdē gētilis populi ē: q: cū Noe tres fili
os genuerit: ⁊ familia ſoli⁹ Sem i poſſeſſiōe dei abſciſa eſt: ex
duob⁹ alijs diuerſarū nationū populi pullularūt: q̄ idolis ſerui
erunt. Et nota

erunt. Et nota hūc vnū fuiſſe celebrioris perſone ⁊ maioris in/ — Nota
ſanie: de quo regio illa maxime dolebat: Occurrit ergo vir
.i. ipſe gētilis ppl̄s: q̄ multis tēporib⁹ .i. ab ipſo pene mūdi exoꝛ
dio vexabatur a demonio: nec vtebaf veſte nature ſue .i. virtuti
bus fide ⁊ charitate quibus primi parētes poſt culpā nudati le
gunt: hec ſtola redeūti filio offerf. Ne/
q̄ i domo cōſcientie q̄ieſcebat: ſ; in mortu
is opib⁹ corporis q̄ſi in ſepulchris ma/
nebat. i ¶ In monumentis. Quid
aliud ſunt p̄fidoꝝ corpa niſi q̄dam defū
ctoꝝ ſepulchra in q̄bus nō habitant dei
verba. k ¶ Ieſu fili dei. Arri⁹ cō/
tēdit eſſe creaturā: quē demon confitef
eſſe filium dei. Iudei dicunt: In prin/
cipe de. e. de. quem demonia negant — †Mat.8.c. Mar.4.d.
aliquid ſecum commune habere. Tor/
mentum eſt diaboli ab hominis leſio/
ne ceſſare:

Ni. de lyra

a ¶ Mater mea ⁊ fratres mei
hi ſunt: qui verbum dei audiunt
⁊ faciunt. q.d. ille eſt mihi propinqu⁹
qui ſpiritualibus operibus ē magis in/ — †Als cōple
tentus. In hac etiam reſponſione chri/ — bantur.
ſtus confutauit illum qui ei nunciauit
aduentum matris ſue: quia ſm docto/
res noſtros malicioſe hoc fecit: vt ſi
ex hoc predicationem dimitteret: ar/
gueret ipſum eſſe hominem purum
carnali affectione motum. Aduerten/
dum tamen q̄ fratres chriſti hic dicun/
tur cognati ſui germāi: eo modo loquē
di quo apud hebreos: fratres dicuntur
illi qui ſunt eadem cognitiōe: ⁊ hoc mo
do vocauit Abraam Loth nepotē fra/
trem ſuum: vt habetur Geñ. xiij.
b ¶ Factum eſt autem i vna die — †Mat.8.c Mar.4.d
rum ⁊ ipſe aſcendit in nauicu. ⁊c.
Hic conſequenter deſcribitur doctrine
chriſti confirmatio que propter fit p mi/
racula. ſm q̄ dicif Marci vl. d. Sermo — D
nem cōfirmante ſequētibus ſignis. Et — Aliq̄ libri n̄
primo deſcribitur miraculum factum in — habent de/
mari. ſecundo factum in terra/ ibi: Et cū — naui
de naui egreſſus eſſet ad terrā. Snīa
prime partis p; ex dictis Matth. viij.
hoc excepto. c ¶ Tranſfretemus
trans ſtagnum. Matth. viij. vocaf
mare modo loquendi hebraico quo om
nis congregatio aquarum in notabili
q̄ntitate vocaf mare. ſm illud Geñ. j. b
Congregationeſq̄ aquarum vocauit — †Mat.8.d
maria. ſm veritatem aque iordanis flu — Mar.5.a.
uij extendūtur ibi magna latitudine lō
fre q̄nt vocatur mare: ⁊ aliq̄n lac⁹ et ali
q̄n ſtāgnum: ſicut hic. d ¶ Et cū ⁊c.
Hic deſcribitur miraculum factum in terra: ⁊ primo de curatio
ne demoniaci. ſcđo d ſuſcitatiōe filie archiſynagogi/ ibi: Factū
eſt autem. Snīa autem prime ptis p; ex dictis Matth. viij. ⁊
Marci. v. hoc excepto: quod ſequitur: e ¶ Et veſtimēto ⁊c.
Amentes eni ⁊ demoniaci multa poſſunt ſuſtinere que nō po
ſūt alias ſuſtinere: ſicut patet de nabuchodonoſor Dañ. iiij. q̄ p
ſeptem annos habitauit cum feris: fenum quaſi bos comedēs.

Moraliter — a ¶ Mater mea ⁊c. ⁊ in hoc docuit p̄dicatorem euāgelij
rōnabiliter reprimere volentes eū malicioſe ipedire. b ¶ Fa
ctum eſt autē ⁊c. p quā ſignificaf corpus humanū in quo ſm
platonicos aīa eſt ſicut nauta in naui. In hac aūt nauicula aīa
gubernat ſm partē rōnalē: traſcibilis aūt et cōcupiſcibil̄ ſēſus
iſtiores ⁊ extiores ſūt i corporabilib⁹ orgāis ⁊ ſic debēt p rōnē
que non eſt virtus organica gubernari: de⁹ tamen principalis
eſt gubernatoꝛ. Turbaf aūt nauis iſta corpis infirmitatibus ⁊
mēs interioꝛ demonum tentationib⁹: ⁊ de⁹ qui principalis eſt
gubernatoꝛ dormire dicitur dum ab eo talia permittuntur: exci
tatur autē deuotis precibus partis rationalis que ad optima
deprecatur: ⁊ tūc iubente domino turbatio quietatur.
† ¶ Enauigauerunt aūt ad regionē geraſenoꝛuz ⁊c.
per hominem obſeſſum a demone ſignificatur populus gen
tilis longo

E G ne ceſſaret: ꝛ quātū diutius poſſederat: tātū difficilius dimittit. Caueat ꝗ aliquis leſus a diabolo: vt cito eius iugū dirūpat. qꝛ tāto facili⁹ quāto citi⁹ ei⁹ dn̄ium euitat. a ¶ Vinciebat catenis. Catene ꝛ cōpedes dure ꝛ graues ſunt gentiū leges quib⁹ ꝛ in eoꝝ republica cohibebanṫ pctā. Bis tñ legib⁹ ru/ptis: ad ea ſcelera cupiditate ducebantur q̄ vulgarē cōſuetudinē excedebāt.

b ¶ Quia intra ꝛc. Multa demonia q̄ vnū premūt: ſignāt multos cult⁹ idolatrie in vno gentiū populo. Econtra dr̄: Multitudis cre. e. c. v. ꝛ a. vna. Actu.4.f
Ben bene in babylone vnitas linguaꝝ ſciſſa: in hieruſalē ē adunata. Gen.11.a

c ¶ Et rogabāt illū. Sciebant demones p aduentū dn̄i ſe aliq̄n in abyſſum mergendos: nō ipſi futura ꝑdiuinātes ſed ꝓphetaꝝ de ſe dicta recolentes.

d ¶ Grex porcoꝝ. Porci ſunt homines: vocis ꝛ rationis expertes lutulentis actib⁹ dediti: in mōte ſugbie paſcentes: ꝛ niſi quis more porci vixerit: diabolus in eo poteſtatē nō accipit: vt ad ꝓbandū tm̄: nō aūt ad ꝑdendū accipit. mar.5.a

e ¶ Et rogabāt eū. Aduerte clemētiā dn̄i. Nullū prius ipſe cōdemnat: ſed vnuſq̄ſq̄ ipſe ſibi mali auctor eſt. Nō mittunṫ in porcos demones: ſꝫ ipſi petūt: qꝛ celeſtis luminis claritatem ferre nō poterant. Vn̄ et ante xp̄s debita ſibi tormēta formidāt. mat.8.d mar.6.b

f ¶ Et ꝑmiſit illis. Permittit: vt p interfectionē porcoꝝ deṫ occaſio ſalus hominibus. Paſtores aūt videntes ſtatim nunciant. In q̄ notandū: ꝙ nec porcis niſi permiſſa demonia nocere poſſunt: multo min⁹ hominib⁹: niſi occulta tñ iuſticia dei ꝑmittanṫ. Ad illos Nota

g ¶ Abijt grex. Allego. Liberato pplo gentiū a dn̄atiōe demonū icreduli in abditis agūt ſuos rit⁹ ſacrilegos: ceca ꝛ ꝓfunda curioſitate ſubmerſi: et impetu ferunṫ in ꝑcepe: qꝛ nulli⁹ meriti contēplatiōe reuocanṫ: ſed ad inferiora p improbitatē ꝓclius detruſi ſuffocanṫ: intercluſo vitali commeatu ſpiritus: in aquis voluptatū hui⁹ mundi. Allego. mat.8.d

h ¶ Fugerūt ꝛc. Paſtores fugerunt: qꝛ nec philoſophi gentiū: nec principes ſynagoge peremptibus poſſunt conferre medicinā: et licet chriſtianā fugiant legem: potentiā tñ eius ſtupendo ꝛ mirādo ꝑdicant.

i ¶ Exierūt aūt. Significat multitudinē ſua venuſta vita delectataꝫ: honorare quidē ſed nolle pati religionē chriſtianā dū dicūt ꝙ eam implere nō poſſunt. Miranṫ ꝛ fidelē pplm a priſtina cōuerſatione ſanatū: ꝛ ſedere ad pedes dn̄i. i. ſano mētis examine veſtigia ſaluatoris q̄ ſequaṫ intueri ꝛ veſtitū ſtudijs virtutū que deceptus amiſerat. mar.5.b

k ¶ Et rogauerūt eū. Conſcij fragilitatis ꝑſentia dn̄i ſe indignos iudicāt: nō capiētes verbū dei: ꝛ infirma mente pondus ſapiētie nō ſuſtinētes: ꝛ iō diuti⁹ moleſt⁹ nō fuit ſꝫ regredit: qꝛ nō dignaṫ curare inuitos ſꝫ cito deſerit infirmos: quib⁹ onerī videt eē ſuam ꝑſentiā. mat.9.c mar.5.c

l ¶ Ipſe autē ꝛc. Qn̄ de ſynagoga ad gētes tranſijt ipſe ſomno: nauis tēpeſtate preſſa memoratur. hic nec ipſe dormit: nec nauis piclitaṫ. Quia xp̄s reſurgēs ex mortuis iā non moriṫ: mors illi vltra nō dn̄abiṫ. Tamē in h innuiṫ ꝙ paſſionis ei⁹ triūph⁹: ꝛ reſurrectiōis glīa credituris iudee pplis intimabiṫ. ꝛ cū ꝑdicato mortis ſue vexillo credi ab hebreis ceperit q̄ſi repetita naui in q̄ dormierat: patriam reuiſit. Ipſe aūt qui relictis parētib⁹. i. iudeis aſcenderat nauim. i. poſt reſurrectionē q̄ſi trāiacta paſſionis ſue tēpeſtate gentiū ꝓcurauerat ſalutem: Roma.6.b

ierat ſalutē: iam in patriā reuertiṫ: qꝛ poſtq̄ plenitudo gentium intrauerit: tūc ōis iſrael ſalu⁹ erit. m ¶ Redi in domū ꝛc. Allego. Poſt remiſſionē pctōꝝ redeundū eſt in bonā ꝯſciētiā: ꝛ ſeruiendū euāgelio: ꝓpter alioꝝ etiā ſalutē: vt deinde cū xp̄o requieſcat: ne cū iam ꝓpe vult eſſe cū xp̄o: negligat myſteriū ꝑdicationis accōmodatū frater ne liberationi. vn̄ Apl̄s: Cupio diſſolui ꝛ eſſe cū xp̄o: multo meli⁹: manere autē in carne neceſſarius ꝓpter vos. Ro.11.d Allego. Phil.1.d

n ¶ Excepit illū ꝛc. In fine ſeculi cum adhuc ad iudeos redibit: p fidei cōfeſſionē libenter excipieṫ: qꝛ expectāt eū ſicut ait ꝓpheta Dies multos expectabis me. Nō fornicaberis ꝛ nō eris cū viro: qꝛ nūc ſynagoga nec eſt ſubdita xp̄o viro: nec fornicata cū idolo: lōga expectatiōe ſpōſi am plexū ꝑſtolans. Huic lectiōi ꝯſequēter ſubiungiṫ mors filie archiſynagogi: in figurā eiuſdē ſynagoge: quā dum ꝓperat ſuſcitare dn̄s: ꝑ:ripit ſanitatē emorroyda mulier in figurā gentium q̄ poſt venientes prius ſananṫ. Uenit ꝗ ad ieſum princeps. i. moyſes: q̄ merito iayr⁹ dicitur. i. illuminatus a deo vel illuminans alios: dum verba vite que a ſpū ſ ſancto acce/

as. Precipiebat eni ſpiritui immundo vt exiret ab hoīe. Multis eni tēporib⁹ arripiebat illū:
a ꝛ vinciebaṫ catenis et compedibus cuſtoditus: ꝛ ruptis vincu/
a ¶ i loca ſpūalia lieēda vtutū: ſić ꝓfug⁹ a lege diſcret⁹ a ꝓphet: timor⁹ a gratia.
lis agebaṫ a demonio i deſerto.
a ¶ ñ vt ignar⁹ iniurie: ſꝫ vt ꝯfeſſa peſte quā furēs tolerabat: vt⁹ curātē gratior emineat
† Interrogauit autē illū ieſus dicens: Quod tibi nomen eſt: At
a ¶ .i. ſumm⁹: nō vn⁹ ſpūs tm̄.
b ille dixit: Legio. Quia intraue/
c rūt demonia multa in eū. Et rogabant illuꝫ ne iperaret illis vt i
¶ .i. gehennam.
d abyſſuꝫ irent.† Erat aūt ibi grex porcoꝝ multoꝝ paſcentiū i mōte:
e ꝛ rogabāt euꝫ vt permitteret eis
f in illos ingredi. Et ꝑmiſit †illis. Exierūt ergo demonia ab hoīe:
g ꝛ itrauerūt i porcos: ꝛ ipetu abijt grex ꝑꝑceps in ſtagnū/ꝛ ſuffo cat⁹ ē†. Qd̄ vt viderūt factū q̄ pa
h ſcebāt/fugerūt ꝛ nūciauerūt i ci
i uitatē ꝛ i villas. Exierūt āt videre qd̄ factum eſt: ꝛ venerūt ad ieſum: ꝛ inuenerūt hominē ſedētē a quo demonia exierāt veſtitum ac ſana mēte ad pedes eius/ꝛ timuerūt. Nunciauerunt autem illis ꝛ qui viderant quomō ſanus
k fact⁹ eſſet a legiōe. Et rogauerūt illuꝫ omnis multitudo regionis geraſenoꝝ/vt diſcederet ab ipſis: quia timore magno tenebantur.
l †Ipſe aūt aſcendens nauim/re/ a uerſus eſt. Et rogabat illum vir a quo demonia exierāt: vt cū eo
¶ vt ſacrātie eā vitet: ꝛ iſfidelib⁹ ſit exēplū
eſſet. Dimiſit autē eum ieſus/ dicens: Redi in domū tuā: ꝛ narra quāta tibi fecit deus. Et abijt per vniuerſam ciuitatē ꝑdicans quanta illi feciſſet ieſus.† Factū b
n eſt aūt cum rediſſet ieſus: exce/ c pit illum turba. Erant enim om

Nico. de lyra

* a ¶ Ipe aūt aſcē. na. ꝛc. ꝛ rogabat illū vir a q̄ demo. exierant vt cū eo eſſet: dimiſit aūt eū ieſus. i. noluit ꝙ ipm̄ ſeq̄reṫ. cau⁹ rō eſt: qꝛ diſcipulis ſequētib⁹ xp̄m data eſt ptās faciēdi miracla: vt patebit ca. ix. ꝛ x. Si aūt iſte qui fuerat demoniacus talia faceret: poſſet a ſimplicibus ꝛ etiam a malicioſis hominib⁹ imputari ꝙ talia faceret virtute demonis: qd̄ xp̄s excludere intēdebat. Et ex hoc cōſuetū eſt in eccleſia ꝙ demoniaci ꝛ furioſi ſi curētur: nō tamen ad eccleſiaſtica officia ꝓmouentur. b

b ¶ Factū eſt autē. Hic conſequenter deſcribiṫ miraculū de reſuſcitatione filie archiſynagogi. Circa qd̄ ꝑmo ponitur dicti miraculi inchoatio. ſecundo interponiṫ mulieris patientē fluxum ſanguinis curatio/ibi: Et contigit dum iret. tertio dicte ſuſcitationis conſūmatio. ibi: Adhuc illo loquēte. Sententia iſtaꝝ partiū ptꝫ ex dict: Matth. ix. et Marci. v. excepto qd̄ ſequitur in prima parte. c ¶ Excepit illuꝫ tur. Licet eni ſacerdotes ꝛ legiſperi ex odio ipm̄ deſpicerēt ꝛ doctrinā eius: tñ cōis pplis deuote audiebat verbum eius.

* Et ecce ve. Moraliter
* tilis longo tempore ſeruiēs demonibus in idolis. et veſtibus non vtebatur: quia nudatus erat virtutum ornamentis: ruperat etiam catenas ꝛ vincula legis naturalis: ſed domino iubente p predicationē apoſtoloꝝ demones ſūt ab eis eiecti: et ad ſanam mentem ſunt reducti: ꝛ virtutū veſtibus ſunt ornati. Per hoc aūt ꝙ demones porcos intrauerūt ꝛ i mari demerſerūt ſignificaṫ ꝙ demones intrāt detractores q̄ tāq̄ porci paſcunṫ imūdicus alioꝝ ꝛ grūniūt cōtra viam bonoꝝ: ꝓpter qd̄ cum demonibus demerguntur in infernum.

b ¶ Factum eſt auteꝫ cum rediſſet ieſus: excepit illum turba. per archiſynagogum ſacerdos curatus: ꝛ p filiam eius vnicam ſua parrochia deſignatur: igitur archiſynagogi vnica filia moritur cum ſacerdotis parochia male diſponitur: ſed pro eius ſanitate ieſum rogat cum predicatorem et confeſſorem ꝓ ſalute animarum ꝫelantem in auxilium ſuum vocat: et tūc eius filia ſanatur: et ei cibus verbi dei ꝛ euchariſtie ſacramēti miniſtratur.

* Et mulier

A ¶ ſenſus acceperat:alijs miniſtrat. Ca/
dit ad pedes:quia legiſlator cum toto
populo illo chriſtū in carne venturum
lōge ſibi intelligebat pferēdū. Rogat
intrare in domū:q2 deſiderabat eū vi/
dere. Vn̄: Multi reges ꝛ ꝓphete v.
v. q̄ voſ.v. Huic erat vnica filia.i. ſy/
nagoga ſola legali cōpoſitiōe inſtituta
que cū ad.xij.annū ꝑuenifſet.i.cū ꝑ le/
gis ꝛ prophetaꝝ iſtitutionē edocta ad
annos intelligibiles ꝑuenifſet: vt iam
aplica doctrina viueret ꝛ deo ſpūales
fruct⁹ gigneret moriebaꝫ erroris lan/
guore. Ad hāc ſanādā dū carne aſſum
pta properat dei verbū: grauaꝫ noxia
cōſuetudīe carnaliū ppłoꝝ. Et ecce mu
lier.i.ecclia de gētib⁹ cōgregata q̄ in/
terioꝝ lapſu criminū deperibat:a cetu
fideliū ſegregata:paratā alijs ꝑripit fi
de ſalutē:ab ānis duodeci. quo tpe ſy
nagoga i cultu dei creuerat: eodē tpe
gētilitaſ ꝑ orbem idolatrie ſanie feda/
baꝫ ꝛ carnis oblectatiōe q̄ ſubſtāciā.i.
naturaſ induſtrie vireſ expēderat i me
dicos.i.philoſophos ꝛ legū doctores:
q̄ multa vitijs ꝛ virtutib⁹ diſputauerāt
ꝛ pcepta viuendi dederant:nec ꝑ eos
curari poterat:ſed (vt marc⁹ ait) dete/
ri⁹ habebat. Sed vt vidit iudeos egro
tare:ꝛ veꝝ medicū vidit adeſſe: ſperat
ꝛ q̄rit medicinā.accedit ꝑ fidē: appro/
pinquat retro:poſt dn̄m ſuū ambulan
do. Vel q2 in carne dn̄m nō vidēs pa/
ctis incarnatiōis ſacramētis:ꝑ fidē ce
pit ei⁹ veſtigia ſubſequi. Tāgit fimbri
am ꝛ vndā ſanguinis reſtrīgit: Quia
beaꝫ et vere mūdād⁹:q̄ minimā verbi
B patēt manu fidei contingit. a ¶ In
medicos. Medici demones q̄ q̄ſi cō
ſulentes hoib⁹:ꝓ deo ſe coli exigūt:q̄/
b⁹ ſeruierat gētilitas. b ¶ Tetigit
fimbriā ꝛc. Fimbriā tāgit: q̄ incarna
tionis myſteria perfecte amat ꝛ credit
donec ad maiora capienda perueniat.
Si conſiderem⁹ quanta ſit fides nr̄a:
et intelligam⁹ qn̄ta ſit fili⁹ dei:vide/
mus q2 cōparatione ei⁹ fimbriā tm̄mō
tangim⁹:ſuperiorē veſtimēti ei⁹ partē
nequim⁹ attingere. c ¶ Et cōfeſtim
ꝛc. Suſcitatur⁹ mortuā: redut ad fidē
faciendā:prius curat emorroidā. Sic
helizabet ſterilis paritura indicaꝫ: vt
cōceptura virgo credaꝫ. d ¶ Quis
eſt. Nō querit vt doceaꝫ q̄ neſciat: ſꝫ
vt fides mulieris appareat. e ¶ Tur
be te cō. Que turbe diuerſis hereſi/
b⁹ affligūt/ſola catholica ecclia fidei cor
de tāgit.nā alij tāgētes nō tāgūt: ſicut
Joh.20.d vidētes nō vidēt:audiētes nō audiūt.
Vn̄ ꝛ marie d̄r: Noli me tāgere:non/
dū eni aſcēdi ad patrē meū. f ¶ Nā
ꝛ ego no. Non latet q̄cūqꝫ tāgit:de⁹
nō indiget oculis vt videat: nec corpa
liter ſentit:ſed in ſe habet cognitionē
oim. Etiā virtus q̄ ꝓpitiaꝫ oib⁹ iniq̄/
tatib⁹ noſtris:ꝛ ſanat oēs īfirmitates
noſtras:non ex nobis ſed ex deo exit.
g ¶ Vidēs au. Hec mulier verecū/
da fimbriā tāgit:fidelit accessit:religio
ſa credidit:ſapiēs ſe eſſe ſanatā cogno
ſcit. Sic plebſ gētiū q̄ deo credidit:pec
catū erubuit vt dererēt fidē: dn̄ſit vt
crederet:deuotionē exhibuit vt roga/
ret:ſapiam induit vt ſanitatē ſuā ꝛ ip̄a
ſentiret: fiduciā ſumpſit vt fatereꝫ qd̄
ꝑripiebat alienū. h ¶ Adhuc illo lo.
Mūdata eccl'ia gētiū a ꝓfluuio vitioꝝ
ꝛ cognominata filia ob fidei meritū:nū
ciaꝫ ſynagoga

nes expectantes eū. Et ecce ve/ a
a ¶ illumināns: Moyſes eni diciꝫ iairus q̄
diuinis pceptis populū inſtruxit.
nit vir cui nomen iairus: et ipſe
pīceps ſynagoge erat:ꝛ cecidit
ad pedes ieſu rogās eū vt intra
a ¶ ſynagoga lege ꝛ prophetis inſtructa.
ret in domū ſuā:quia filiā vnica
erat illi fere annoꝝ duodecim:ꝛ
hec moriebaꝫ. Et contigit dum
iret / a turbis comprimebatur.
†Et mulier quedā erat i fluxu ſā †
guinis ab annis duodecīꝫ: que
a in medicos erogauerat oēm ſub
ſtātiā ſuā:nec †ab vllo potuit cu
b rari:acceſſit retro ꝛ tetigit fimbri
c am veſtimēti ei⁹:ꝛ cōfeſtim ſtetit
flux⁹ ſanguinis ei⁹. Et ait ieſus:
d Quis eſt qui me tetigit? Negāti
b⁹ aūt oib⁹/ dixit petr⁹ ꝛ q̄ cū illo
e erāt: Preceptor turbe te cōpri/
¶ quaſi multi ſunt qui te tetigerūt.
mūt ꝛ affligūt/ꝛ dicis q̄s me teti
a ¶ q̄ſi ñ q̄ro d̄ tactu corpis:ſꝫ d̄ tactu fidei
git? Et dixit ieſus: Tetigit me ali
f quis: Nā ꝛ ego noui v̄tutē d̄ me
g exijſſe†Vidēs āt mulier q2 nō la
tuit:tremens venit ꝛ ꝓcidit ante
pedes ei⁹:ꝛ ob quā cauſā tetige/
rit eū indicauit corā omni pplo:
ꝛ quēadmodū cōfeſti ſanata ſit.
¶ per fidem.
At ip̄e dixit illi: Filia/ fides tua
a ¶ nō factura eſt:ſed fecit.in eo enī iam ſal
uata es q2 credidiſti.
b te ſaluā fecit: Vade i pace. Ad
huc illo loquēte / venit quidam
ad principem ſynagoge/ dicens
ei: Quia mortua eſt filia tua:no
li vexare illum. Jeſus autem au
dito hoc verbo reſpondit patri/
puelle: Noli timere:crede tantū
ꝛ ſalua erit. Et cū veniſſet ad do
i mū/nō ꝑmiſit itrare ſecū quēq̄/
a ¶ petr⁹ iacob⁹ ꝛ iohānes:fides ſpes ꝛ cha
niſi petrū ꝛ iohānē ꝛ iacobum/ ꝛ
ritas. ¶ pat epe. ¶ mater eccleſia.
k patrē ꝛ matrē puelle Flebāt aūt
oēſ ꝛ plāgebāt illā. At ille dixit:
m
n Nolite flere: Nō ē mortua puel/
¶ qui nō credit deridet.
p la ſꝫ dormit Et deridebāt eū/ſci
entes q2 mortua eſſet. Ipſe autē
q tenēs manū ei⁹/clamauit/ dicēs:
r †Puella ſurge. Et reuerſ⁹ ē ſpūſ
a ¶ ad teſtimoniū vite vt nō fantaſma ſꝫ ve
ritas crederetur.
ei⁹:ꝛ ſurrexit cōtinuo : ꝛ iuſſit il/
li dare māducare. Et ſtupuerūt
s parētes eius: q̄bus p̄cepit ne ali
cui diceret qd̄ factū erat.

ciaꝫ ſynagoga leto ꝑſidie ꝛ īuidie ſolu/ C
ta: q2 i chriſtū nō credidit ꝛ ecclīā crede
re noluit. Nūci⁹ iſte eſt:q̄cūqꝫ credit ſta
tum ſynagoge a deo deſtitutū vt reſtau
rari nō poſſit. ideoqꝫ ꝓ reſtitutiōe illi⁹
ſupplicādū eſſe nō credidit:ſꝫ q̄ īpoſſibi
lia ſūt apud hoīes poſſibilia ſunt apud
deū. Vn̄ ſeq̄tur: Jeſus aūt audito
hoc ver. i ¶ Nō ꝑmiſit. Paucos
arbitros reſurrectionis acciuit: q2 non
a multis ꝯtinuo credita eſt reſurrectio.
Filius vidue publice ſuſcitatur:hic pau S.7.b.
ci admittunꝫ : in quo moraliter pietas
dn̄i notatur:q2 vidua mater vnici non
patiebaꝫ moras:ꝛ idō ne amplius affice † Mat.9.c
retur maturitas addiꝫ. Significaꝫ eti/ Mar.5.c.
am in filio vidue ecclesia cito credītura
in archiſynagogi filia iudei q̄ credituri
ſed ex plurib⁹ pauci. k ¶ Patrē pu. Als †ab ill'
Pater puelle:cet⁹ doctoꝝ legis.ſ. ſcri/ 5.diſ.c.ad
be ꝛ phariſei:q̄ ſi credere noluerint eti/ ei⁹. De pe.
am ſubiecta ſynagoga ſalua erit. diſ.3.c.iter
l ¶ Flebāt aūt. Flent q̄ ſynagogam hec hircū.j.
a deo qui vita eſt vident alienam et do
lent:nec amplius poſſe viuificari putāt
ꝛ illa q̄ ſponſi pn̄ītaꝫ qua viuere debet
amiſit:quaſi inter plangentes mortua
iacens:nec hoc ip̄m q̄dē q̄re plangaꝫ in
telligat. m ¶ Nolite flere. Fleāt mor
tuos ſuos qui putant mortuos : vbi eſt
fides reſurrectionis nō eſt mortis ſpes
ſed quietis. n ¶ Nō eſt mortua ꝛc.
Mortua eſt puella hoib⁹ qui ſuſcitare † Mat.9.c.
nō poſſunt.nō deo/cui aīa viuit. ꝛ caro Mar.5.c.
ſuſcitando quieſcit. o ¶ Sꝫ dormit D
ꝛc. Allego. Cū anima peccans moria/ Allego.
tur: ſi tn̄ a chriſto ſuſcitari meretur:no/
bis quidē mortua fuiſſe:ſꝫ deo dici pōt
obdormiſſe. p ¶ Deridebāt ꝛc. Me
rito excluſi ſūt qui deridere q̄ credere
malebāt:indigni videre reſurrectionis
miraculū. q ¶ Tenēs ma. Tenet ma
nū:q2 niſi man⁹ iudeoꝝ q̄ ſāguīe plene
pri⁹ fuerit mundate: ſynagoga nō ſur/
get. r ¶ Puel. ſur. Quiſq̄s a morte
aīe a chriſto manū ſibi cōfortāte reſipi/
ſcit: a ſordibus vitioꝝ debet exurgere
(ꝛ ſicut marcus ait) in bonis operibus
ambulare. et celeſti pane neceſſe eſt vt
mox ſatietur.i. verbi dei ꝛ altaris.
s ¶ Quib⁹ precepit ꝛc. Sicut pu/
blica noxa publico eget remedio:ita le/
uia peccata leuiori ꝛ ſecreta queunt de/
leri penitentia. Unde puella in domo
iacens paucis arbitris exurgit/eiſdēqꝫ
ne miraculū vulgarēt iterdiciꝫ

Nico. de lyra

M a ¶ Et ecce venit vir cui no/
mē iairus:ꝛ ip̄e princeps ſynago
ge erat:ꝛ cecidit ad pedeſ ieſu ro.
q̄ſ hid. nomē nō exprimiꝫ Matth.ix. ꝛ
Marci.v. ꝛ ideo hic ſuppletur. Scien/
duꝫ tamē q2 iſte vocabaꝫ iair in idioma
te hebreo: ſꝫ nomina propria hebraica
quando transferunꝫ ad latinū frequen
ter accipiunt hanc ſyllabam us in fine:
ſicē iacob in hebreo:iacob⁹ i latīo: ꝛ ſaul
ꝛ ſaul⁹: et eodē mō iair iair⁹.
✱ † ¶ Et mulier quedam erat Moraliter
in fluxu ſanguinis ab annis duo † Mat.9.c
decim que:per quam ſignificatur per Mar.5.d
ſona peccatrix a longo tempore :que tñ
remediū q̄rit a dn̄o. d. Libera me de ſā
guinib⁹ ꝛc. ꝛ illa ſola d̄r chriſtū tetigiſ/
ſe.ſ.ſpūalit ꝑ fidē:ſꝫ multi eū cōprime/
rēt ꝑ tactū corpalē: ꝓpter qd̄ ei ſingula/
riter d̄r: Filia/fides tua.

E G Onuocatis aũt ⁊c̃. Cõceſſa primũ po/ Ca. IX
teſtate ſignoꝝ mittunt̃ p̃dicare regnũ dei: vt magni/
tudini ꝓmiſſoꝝ atteſtet̃ etiã magnitudo factoꝝ: ⁊ fi/
dẽ ꝟbis daret virt⁹ oſtẽſa: ⁊ noua facerẽt q̃ noua p̃dicarẽt.
mar.6.b b ¶ Nihil tule. ⁊c̃. In marco legit̃: vt nihil tollerẽt in via:
niſi virgã tñ. Sȝ ſciẽdũ ẽ: q: vtrũq; p̃/
† mat.10.a ceptũ ẽ a dño vt nihil niſi virgã ferrẽt:
mar.6.a ⁊ vt nec virgã ferrẽt. Nõ ferre virgã ẽ
nõ eſſe ſollicitũ de hĩs q̃ neceſſaria ſunt
hũane ſuſtẽtatiõi: q: hec debent̃ p̃dica/
torib⁹ ab hĩs q̃b⁹ p̃dicãt: q̃ñ ſine ſcãda/
lo pñt accipi. Nihil ferre niſi virgã eſt
Siplex ve/ vt illa ptãte accipiendi neceſſaria q̃ da
ſtimentũ ta ẽ p̃dicatorib⁹. c ¶ Duas tunicas.
† mat.10.a Simplex veſtimentũ ẽ q̃cq̃d ẽ neceſſa/
mar.6.b riũ alicui ſm̃ q̃litatem loci vel tp̃is: du/
Duplex ve plex ẽ qđ vltra neceſſitatẽ ẽ. Allegori.
[illegible] in duab⁹ tunicis duplicitatẽ ꝓhibet.
d ¶ Ibi manete. Ne excurſet̃ p do/
mos ⁊ inuiolabilis hoſpitij iura mutet̃:
mat.10.b Vñ ſm̃ Matth. dom⁹ in q̃ manere de
beãt pri⁹ eligẽda eſt vt mutãdi hoſpitij
neceſſitas auferat̃. e ¶ Puluerẽ pe
dũ ⁊c̃. Puluis excunt̃ in teſtimoniũ
laboris ſui: q̃ igreſſi ſũt i ciuitatẽ ⁊ vſq;
ad illos p̃dicatio puẽit: vl̃ excutit̃ vt ni
hil ab eis accipiãt q̃ euãgeliũ ſpreuerũt
Allego. nec etiã neceſſaria vite. ¶ Allego. Ne
cõmunicet̃ manib⁹ verbis ⁊ geſtis pſi
doꝝ q̃ pulueri cõparanda ſunt: ne caſte
mẽtis veſtigiũ polluat̃. Puluerẽ ꝟo fi
delis ppl̃i q̃ hũana fragilitate colligit̃:
debet p̃dicator euangelij abolere: ⁊ q̃ſi
2.Co.11.g ſuũ i ſe ſuſcipe. Vñ apl̃s: Quis infirma/
tur: ⁊ nõ infirmor: Quis ſcãdaliçat̃: et
ego nõ vror. f ¶ Egreſſi autẽ. In
mar.6.b marco legit̃: Excũtes p̃dicabãt vt peni
tẽtiã agerẽt ⁊ demonia multa eijciebãt
et vngebãt oleo multos egros et ſana/
Nota bãt. g ¶ Audiuit aũt. Notandũ q̃
herodes ꝓpter diſſonos ppl̃i rumores
pri⁹ heſitauit: ſȝ poſtea ↄfirmato aĩo di
mat.14.a xit pueris ſuis: vt apud Mattheũ ⁊ a/
mar.6.c pud Marcũ legit̃: Hic eſt iohãnes ba
ptiſta: ⁊ ipſe ſurrexit a mortuis: ⁊ iđ vir/
S tutes operant̃ i eo. h ¶ Johannes
ſurrexit. Qui iohãnẽ cui⁹ nullũ ſignũ
aſs nuncia viderãt reſurrexiſſe dicebãt. p ſũmã ma
uerunt liciã ieſũ reſurrexiſſe negabãt cui⁹ mlta
mirabilia opa viderãt: in cui⁹ paſſione
multa mirãda cõtigerãt. i ¶ Narra/
uerunt. Narrãt apl̃i dño q̃ fecerint: ⁊
quõ docuerint: quõ iohãnes dũ ipſi do
cerent paſſus ſit. Unde ſequitur:
k ¶ Et aſſumptis illis. Non ocio/
ſis: nõ in ciuitate ſynagoge. i. ſecularis
dignitat̃ reſidẽtib⁹: ſȝ int̃ deſerta xp̃m
q̃rentib⁹ celeſtis grẽ alimonia ipartit̃.
Qui eni nõ faſtidiũt a xp̃o ſuſcipiunt̃:
⁊ ſpũalit̃ ⁊ corpaliter: etiã ſi indigẽt cu/
Nota rant̃. Et nota: q: poſtq̃ pfecta ẽ mentio
paſſionis iohannis: chriſtus reficit: quia poſt defectum legis
euangelicus cibus incipit. Deniq; poſtq̃ curata eſt mulier q̃
geſtat figurã eccleſie: ⁊ poſtq̃ apl̃i ad predicanduȝ ſunt miſſi.
fit mentio refectionis: q: p apoſtolos in eccleſia vera refectio
fit. l ¶ Seceſſit ſcor. Decollato iohanne ſecedit in deſer/
tum: q: relicta iudea que prophetie ſibi non credendo caput
abſtulerat: in deſertum eccleſie que virum non habebat ver/
bi pabula largitur. Unde ⁊ bethſaida domus fructuuȝ inter/
pretatur. Et tranſeuntẽ ad gentes: multe caterue fidelium re
lictis mentibus priſce conuerſationis. neglecto variorum do/
gmatuȝ munimine. ſequuntur: vt qui prius in iudea tm̃ erat
notus: tam ſuper omneȝ terram exaltaretur. Seceſſit. Cum
turbe quidem voluntatem eundi: ſed puenĩedi vires nõ ha/
berent: ideo egredit̃ domin⁹ de loco ſuo: ⁊ pergit obuiã: ⁊ vi
ſa turba miſeret̃ ⁊ curat languores: vt fides plena ſtatim pre
miũ cõſequat̃. m ¶ Secute ſunt. Nõ iumentis: nõ vehi/
culis: ſed ꝓprio labore pedũ vt ardorem mẽtis oſtenderẽt.

a †Onuocatis Ca. IX a
aũt ieſus duodecim
aplĩs dedit ill̃ vtutẽ
⁊ ptãtẽ ſup oĩa dmo
nia: ⁊ vt lãguores curarẽt. Et mi
ſit illos p̃dicare regnũ dei: ⁊ ſana
b re infirmos. Et ait ad illos: † Ni/ †
hil tuleritis in via neq; vgã neq; pe
rã neq; panẽ neq; pecuniã: neq;
c duas tunicas habeatis. Et i quã/
d cũq; domũ itraueritis ibi mãete:
¶ q̃diu i illa ciuitate p̃dicabit̃.
⁊ inde ne exeatis. Et q̃cũq; nõ recẽ †
perit vos: excũtes đ ciuitate illa:
e etiã puluerẽ pedũ vroꝝ excutite
f i teſtimoniũ ſupra illos † Egreſſi
ãt circũibãt p caſtella: euãgeliçã
a ¶ dum hec fierent a dño in galilea hero/
des decollauit iohannem.
g tes ⁊ curãtes vbiq;. Audiuit ãt b
herodes tetrarcha oĩa q̃ fiebant
ab eo: ⁊ heſitabat eo q̃ diceret̃ a
h q̃buſdã q: iohes ſurrexit a mo/
tuis: a q̃buſdã ꝟo q: helias appa
ruit ab alijs ãt: q: ꝓpha vn⁹ de
antiq̃s ſurrexit. Et ait herodes:
† Johãnẽ ego đcollaui: q̃s aũt ẽ
iſte de q̃ ego audio talia: Et q̃re
¶ vt forte ſi ipſe ſit iohes poſſit agnoſcere.
bat videre eũ. Et reuerſi apoſto c
i li † narrauerũt illi q̃cũq; fecerũt.
a ¶ nõ timore mortis: ſȝ vt parceret inimi/
cis ne homicidiũ homicidio iungerent̃.
k † Et aſſumptis illis ſeceſſit ſcorſũ d
a ¶ ptinẽs ⁊ vicin⁹ bethſaide ciuitati galilee
in locũ deſertũ qđ ẽ bethſaide.
m Quõ cuȝ cognouiſſent turbe: ſe/ e
¶ fatigatos.
cute ſũt illũ: ⁊ excepit illos ⁊ loq̃ †
¶ docet iſctos. ¶ nõ đ ſeclarib⁹. ¶ egros.
bat̃ illis de regno dei: et eos qui †

Onuocatis aũt ieſus. duode. Deſcri/ Ca. IX B
pta p̃dicatiõe xp̃i p ſeipm̃. hic ↄñr deſcribit̃ p̃dicatio fa
cta p miſſionẽ diſcipuloꝝ: ⁊ quia p̃dicator verbi diuini
poſt deſcenſum p predicationẽ ad ꝓximũ debet p orationẽ aſcẽ
dere in deũ: ſicut ⁊ in ſcala iacob angeli deſcẽdebant ⁊ aſcende
bant: vt habet̃ Geñ. xxviij. ideo ſalua/
tor primo mittit diſcipulos predicare. ſe
cũdo docet eos orare. xj. ca. Adhuc cir/ Diuiſio
ca primum premittit̃ miſſio apl̃oꝝ. ſcđo
ſubdit̃ miſſio. lxxij. diſcipuloꝝ. ſequenti
ca. Prima in duas: q: pmo deſcribitur
apl̃oꝝ miſſio ſcđo eorum reuerſio ibi:
Et reuerſi apl̃i. Prima adhuc in duas
in partẽ p̃ncipalẽ ⁊ incidentalẽ: que in/
cipit ibi: Audiuit autẽ herodes. Circa
pmã ptẽ dat̃ auctoritas apl̃is p̃dicãdi:
⁊ poteſtas miracula faciendi ad cõfir/
mationẽ ſue doctrine: ⁊ ſic mittũtur pre
dicare: Et patȝ ſnĩa hui⁹ part̃ ex dictis
Matth. x. b ¶ Audiuit aũt hero.
Hec eſt pars incidentalis: q: p p̃dica/
tionem apoſtoloꝝ facta xp̃i predicãtiũ:
herodes audiuit famã de miracul̃ xp̃i:
⁊ deſiderabat videre ipſum: magis du
ctus curioſitate videndi miracula q̃ de
uotione: ꝓpter qđ chriſt⁹ noluit in pre/
ſentia eius aliqđ miraculũ facere: vt ha
bet̃. j. xxiij. Rõnes ꝟo q̃re aliqui cre/
debãt xp̃m eſſe iohãnẽ de quib⁹ fuit iſte
herodes: alij heliã: alij hieremiam: alij
vnũ ex ꝓphetis antiquis: tacte fuerunt
breuiter Matth. xvi. c ¶ Et reuerſi
apl̃i. hic deſcribit̃ reuerſio apl̃oꝝ de p̃/
dicatione. circa quod oſtendit̃ benigni
tas chriſti ad apoſtolos. primo eos be/
nigne recipiendo. ſcđo eos ad maiora
incitando ibi: Et factum eſt cũ ſolus eſ/
ſet. Prima in duas: quia primo deſcri/
bitur benignitas chriſti ad apoſtolos.
ſecundo ad populos ibi: Quod cum co
gnouiſſent turbe. Circa primũ dicitur:
Et reuerſi apl̃i narrauerunt illi q̃ † mar.6.c
cũq; fecerũt. licet enim nõ indigeret mat.14.a
tali narratione cum omnia ſciret per ſe b
ipm̃ ⁊ hoc etiã apoſtolis eſſet notum tñ
retulerunt ei p modũ amicabilis colla/
tionis diſcipulorum cum magiſtro.
d ¶ Et aſſumptis illis ⁊c̃. vt requi/
eſcerent ſegregati a tumultu populoꝝ:
et vt ſe recolligerẽt in oratione: ſicut fu
erãt diſperſi in predicatiõe. e ¶ Quõ
cũ cogno. tur. Hic ↄñr deſcribit be/ Diuiſio
nignitas chriſti erga ppl̃os. primo reci
piendo eos curialiter: quod notat̃ cum
dicitur: Et excepit illos. ſcđo q: pauit
eos ſpũaliter. iđ ſubdit̃: Et loquebatur
eis de regno dei. tertio q: curauit lan/
guidos generaliter. cuȝ ſubdit̃: Et eos
qui cura indigebant ſanabat. quarto q:
✱ famelicos
Moraliter. a ¶ Cõuocatis autẽ Moraliter
ieſus duodecim aplĩs ⁊c̃. Hoc aũt facit p̃dicatorib⁹ euãge
lij ſi faciãt qđ in ſe eſt: eis dando poteſtatem eijciẽdi demones
ſpũaliter de cordibus hoim ⁊ ſanandi languores vitiorum.
† ¶ Nihil tuleritis in via ⁊c̃. hoc faciũt q̃ ſe diuie ꝓuidẽtie
cõmittũt: rationabiliter tñ ne deũ temptent. † ¶ Et quicũq;
nõ receperit vos excũtes đ ciuitate illa: excutite pul/
uerẽ. p quẽ ſignificãt̃ leues mot⁹ ipatiẽtie q̃ ſolẽt etiã i vir̃ p/
fectis ex đ ſubito ſurgere: q̃ ſtatĩ ſunt excutiẽdi p virtutẽ patiẽ/
tie. b ¶ Audiuit aũt hero. tetrarcha ⁊c̃. p iſtũ ſignificãt̃
curioſi q̃ facta mirabilia bonoꝝ videre q̃rũt ⁊ audire ſȝ nõ imi/
tari. c ¶ Et reuerſi apl̃i ⁊c̃. p đ oñdit̃ q̃ p̃dicatores poſt pre
dicatiõis diſcurſuȝ redire debẽt ad contẽplationis ſecretum: ⁊
opa ſua corã deo diſcutere: vt đ bonis grãs agãt: et đ defectib⁹
veniã petãt. † ¶ Et loq̃bat̃ il. de reg. dei. oſtẽdẽs q̃ inter
religioſos nõ debet eſſe locutio de fabulis ſȝ de ſacr̃ ſcipturis.
† ¶ Et eos q̃ cura indigebãt ſanabat. ⁊ ſicut fecit corpo/
raliter ſic debent p̃dicatores ⁊ cõfeſſores facere ſpiritualiter. et
✱ hoc ẽ cõtra

G [illegible]

a b cura idigebāt/ſanabat† Dies au
tē cepat declinare. Et accedētes †
duodecim dixerunt illi: Dimitte
turbas vt euntes in caſtella ⁊ vil
las q̄ circa ſūt diuertāt ⁊ iueniāt
eſcas: qꝛ hic i loco deſerto ſum⁹.
Ait āt ad illos: Vos date ill' mā
c ducare. At illi dixerūt† Nō ſūt no
bis plus q̄ qnq3 panes ⁊ duo pi
d ſces: niſi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹
in oēm turbā hāc eſcas. Erāt au
e tē fere viri qnq3 milia.† Ait autē
ad diſcipulos ſuos: Facite illos
f diſcūbere p cōuiuia qnq̄genos:
g ⁊ ita fecerūt. Et† diſcubuerūt oēs.
h Acceptis aūt qnq3 panib⁹ ⁊ duo
bus piſcib⁹: reſpexit i celū ⁊ bndi
k xit illos: ⁊ fregit ⁊ diſtribuit diſci
pulis ſuis: vt ponerēt añ turbas.
l Et māducauerūt oēs: et ſaturati
ſūt Et ſublatū eſt qd ſupfuit illis
m fragmētorū cophini duodecim.
n Et factū eſt cū ſolus eſſet orās:
erant cū illo ⁊ diſcipuli: ⁊ interro †
o gauit illos dicēs† Quē me dicūt
eē turbe? At illi rñderunt ⁊ dixe
p runt: Iohānem baptiſtā: alij au
tē heliā: alij vō qꝛ ppheta vnus
de priorib⁹ ſurrexit. Dixit aūt ill'.
q Vos aūt quē me eſſe dicitis? Re
¶ nō populi ſententiā expectat: ſed ſuā p/mit. ¶ vnus p omnibus.
r ſpōdēs ſimō petr⁹ dixit: Chriſtū
s dei. At ille increpās eos pcepit

G A a ¶ Sanabat. Nemo cibū chriſti accipit niſi antea ſanatus fuerit: qꝛ poſt remiſſionē peccatoꝝ tribuit alimonia celeſtis. b ¶ Dies aūt cepat. Declinata die reficit: qꝛ vel fine ſecloꝝ appropinquāte vel cū ſol iuſticie occubuit: a ſpūali fame ſum⁹ ſaluati. Et nota ordinē myſterii: prius p remiſſionē pctōꝝ vulnerib⁹ medicina tribuit: poſtea alimonia mēſe celeſtis expendit. c ¶ Non Nota ſunt nobis. Nota qꝛ dñs cuiq3 p virib⁹ dona tribuēs: ⁊ ad pfectiora ſemp puocans ne aut infirmū validior cibus opprimat: aut validū exilia alimēta nō ſatient. Ioh.6.b pmo qnq3 panib⁹ hordeaceis qnq3 milia. Mar.8.b ſcdo ſeptē panib⁹ qttuor milia hoim refecit. Ioh.6.f tcio diſciplis myſteriū ſue carnis ⁊ ſāguis tradidit: ad vltimū magno munere dat electis: vt edāt et bibāt ſup mēſam ſuā in regno. ¶ Nōdū erāt aplis niſi qnq3 panes moſaice legis: et duo piſces .i. ille due pſone q̄ in iſraelitico pplo vngebant: ad regendū pplm: reges ⁊ ſacerdotes in qb⁹ nulla plenaria refectio poterat Exo.34.d inueniri. Qꝛ diu eni legit moyſes: velamē poſitū eſt ſup corda eoꝝ. d ¶ Niſi forte. Nōdū intellexerāt apli fidē ppli credētis nō eſſe venalē: ſed nouerāt nos potius eſſe redimēdos p ſuas eſcas gratuitas. e ¶ Quinq3 milia. Per qnq3 milia ſignificāt q in ſeculari adhuc habitu p qnq3 ſenſus corpis exteriorib⁹: q̄ poſſidēt bñ vti nouerūt. qui qnq3 panib⁹ alunt: qꝛ tales neceſſe eſt legalib⁹ adhuc pceptis inſtitui: ⁊ legali timore cōprimi. Nā q mundo integre renūciant: ⁊ qttuor ſunt milia pter euāgelicā doctrinā: et ſeptē panibus .i. ſeptiformi ſpūs reficiūt grā. f ¶ Per cōuiuia. Diuerſi cōuiuātiū diſcubit⁹: diuerſos p orbē eccliaꝝ deſignāt cōuētus. Quinq̄geni diſcūbūt q adhuc in penitētia pctōꝝ poſiti: audiūt vbi pcipiūt. Nā qnquageſim⁹ eſt peni Mar.6.f tētie pſalm⁹. Scdm aliū euāgeliſtā cēteni diſcūbūt: q pſūpta venie ſpe ſolo vite eterne deſiderio ſuſpirāt: qꝛ cētenarius de leua tranſit ad dexteram. B g ¶ Et diſ. oēs. Mat.14.c Scdm aliū euāgeliſtā qnq3 milia ſup fenū diſcūbunt: qꝛ illi qb⁹ adhuc ſunt corpales ſenſus mol Eſa.40.b lioꝛib⁹ delectant: oīs eni caro fenū. qttuor milia ſup terrā recūbunt. plus eſt eni terrā pmere q̄ ſup feno iacere. h ¶ Acceptis aūt qnq3 panibus. Nō noua creat cibaria: ſed his q̄ habēt diſcipuli bñdixit: qꝛ veniēs in carne nō alia q̄ q̄ predicta ſunt pdicat: ſed pphie dicta myſteriis grē grauida demōſtrat. Aſpicit in celū vt illic dirigat mētis acies vbi lux eſt ſcientie. Frāgit ⁊ diſcipulis tribuit, vt ponerēt añ turbas: qꝛ clauſa legis ⁊ pphaꝝ ſacramēta eis p mūdū pdicāt patefecit. Qd ſupeſt turbis diſcipuli tollūt: qꝛ ſecretiora ſacra q̄ rudes nō capiūt pfecti inqrūt. Nā p .xii. cophinos apli ⁊ eoꝝ ſeqces figurant: forte hoib⁹ deſpecti: int⁹ ſalutaris cibi reliquiis ad alēda hūilia corda cumlati. 1.Cor.1.d. Elegit eni de⁹ īfirma mūdi vt cōfūdat fortia. Et man⁹ q̄ prius in cophino ſeruierat: iam p crucē chriſti vite celeſtis opat alimoniā: ⁊ eo cibū fidei cōgerit: vbi añ erat cenū gētis gētilis. i ¶ Et fregit. Frāgēdo multiplicati ſunt panes: vt plurimos paſcāt. lex eni moyſi dū exponit multos libros fa Exo.20.b cit. In lege dr: Nō mechaberis. Hūc panē frangit chriſt⁹: diuidit hoc vbū nō aliūde adduciēs/ ſed de ſuo particēs. Qui videt inqt mu. ad co. e. iā m. eſt eam. Habes fragmentū. de ſuo Mat.5.d addit: Si oculus tuus dex. ſcan. te. e. eum. Habes aliud. Et ſi dextera tua ⁊c. abſcide eā: ⁊ qui dimiſſam a viro ducit mechatur. Vides ex vno q̄ multa fragmēta. k ¶ Diſtribuit diſ. Ibidē.e ſuis. Prouocat aplos ad fractionē panis: vt illis nō habere teſtātibus magnitudo ſigni notior fiat. Inſinuat q p eoꝝ doctrinā ieiuna corda quotidie ſunt paſcēda. l ¶ Et ſaturati ſunt. Qꝛ manducās ppls ſatiat: ſignificat famē in ppetuū ab electis repellendā: qꝛ nō eſuriet q accepit chriſti cibum. Qꝛ apli

ministrāt futurā diuiſionē dñici corpis ⁊ ſanguinis pnūciat. C m ¶ Cophini duodecim. Cur quinq3 milibus hoim plus redūdat q̄ttuor milib⁹ minus? Quia q̄ttuor milia triduo cū chriſto fuerūt: ⁊ ideo amplius celeſtis pabuli receperūt. n ¶ Et factū eſt ⁊c. Poſt miraculū cū turbe vellēt eū facere Ioh.6.b regē: dimiſſa turba fugit ⁊ aſcendit in montē ſolus orare: et anteq̄ diſcipuli aſcēderent in nauiculā aderāt cū ipſo: †mat.14.b ipſe autē ſolus orat patrē. Poſſūt eni ſancti fide ⁊ amore dño cōiungi: et eum hoibus excellentiorē intueri: ⁊ cōuerſationē eius in carne paſſib⁹ humilitatis ſubſequi: ſed incōphenſibilis paterne poſitionis arcana ſolus penetrat et ſolus qd orādū nouit orat. Cū diſcipulis aūt nō reperit oraſſe/ ſed ſolus obſecrat: qꝛ dei cōſiliū humana corda nō capiunt: nec quiſq̄ pōt interioꝝ parti †mat.14.b ceps eē cū xpō. o ¶ Quē me di. eſ Mar.6.e ſe turbe. Exploratur⁹: fidē diſciploꝝ ſuꝰ vulgi ſniaꝝ inqrit: ne aploꝝ fides firmata videat vulgari opinione: ſed veritatis agnitione. ¶ Merito turbe †Mar.6.f noiant que diuerſas de dño ferūt ſen Ioh.6.b tētias: quoꝝ ſermo ⁊ ſenſus inſtabilis eſt et vagus a qbus ſuos diſtinguens ait: Vos āt quē me eſ. ⁊c. p ¶ Io al. †diſcūbere fecerūt hannē baptiſtā. Opinio de iohāne ideo forte erat: qꝛ in vtero matris poſitus/ dñi pſentiā ſentiebat. De helia: 4.Re.2.b qꝛ raptus eſt in celū/ ⁊ venturus credi Hiere.1.b. tur. De hieremia: qꝛ in matris vtero ſanctificat⁹ eſt. q ¶ Vos autē. Qui tractat debet audientiū cōſiderare pſonas: ne prius irrideat q̄ audiatur. r ¶ Chriſtū dei ⁊c. Cōplexus eſt oīa q ⁊ naturā et nomē expreſſit. in nomine enī chriſti: ⁊ diuinitatis ⁊ incarnationis eſt expreſſio/ ⁊ fides paſſionis. Hereticus ⁊ ſi nomē chriſti nō negat: chriſtū tñ negat q nō oīa q̄ chriſti ſunt cōfitet. †mat.16.b s ¶ Precepit ne. Iubet tacere diſcipulos vt fallat principē mūdi: ⁊ vt declinet iactantiā: doceat humilitatē. ſimul ne adhuc rudes ⁊ īpfecti diſcipuli maioris pdicatōis mole oppmerent. ¶ Cōpleto

Nico. de lyra

D ✱ famelicos pauit corpaliter: vt patꝫ in lrā ſeqnti. cui⁹ expoſitio ptꝫ ex dict. Mat. xiiii. a ¶ Et factū eſt ⁊c. Hic cōſr oſtendit beniuolentia chriſti ad diſcipulos incitando eos ad meliora: videlicet ad martyriū quod eſt pcipuus actus charitatis: ſm q dicit ſaluator Ioh. xv. b. Maiorē hac dilectione nemo habet q̄ vt aiam ſuā ponat qs p amicis ſuis. primo igit inuitat eos ad martyriū vbo. ſcdo facto/ ibi: Factū eſt aūt dū cōplerent. Prima in duas: qꝛ pmo incitat eos vbo ad martyriū. ſcdo oñdit martyrii premiū/ ibi: Dico aūt vobis. Circa primū pmittit chriſti duplex iterrogatio: ⁊ duplex diſcipuloꝝ reſpōſio: videlicet qd vulgares de chriſto dicerent: ⁊ quid apli de hoc ſentirent: ⁊ ptꝫ ſnia ex dictis Mat. xvi. Sciendū tñ q interrogatio chriſti nō pcedebat ex ignorātia: ſed vt ex reſpōſione diſcipuloꝝ qui credebāt ipm eſſe veraciter chriſtū dei filiū: efficaci⁹ incitaret eos ad martyrium exemplo eiuſdē animati: qui cū eſſet tante dignitatis voluit p nobis mortē pati. ideo ſubdit:

✱ Hoc dicens

Moraliter ✱ hoc eſt cōtra illos q multū occupant circa vnā pſonā cōſilio ſpūali nō multū indigētē ⁊ circa pctōres multū indigētes: paruā aut nullā adhibent curā. † ¶ Et acce. xii. dixerunt illi: di. turbas ⁊c. Per qnq3 panes qnq3 libri moyſi. p duos piſces pphete et agyographa. p .xii. cophinos noui teſtamenti doctrina. p aplos ſcripta ⁊ predicata deſignant: qbus fideles ſpūaliter nutriunt. † ¶ Et inter. illos di. quē me di. eſſe turbe. Hoc autē qſiuit vt falſas opiniones a ſuis diſcipulis remoueret. ⁊ de veritate meli⁹ informaret. Sic doctor euāgelic⁹ debet errores deſtruere vt meli⁹ poſſit aſtruere veritatē.

y ✱ Quis oportet

E F Cōpleto aūt paſſionis ſacramēto: oportunī⁹ dicit apl's: Eun
Mat.28.d tes docete oēs gentes: baptiſātes eos in noīe patris ⁊ filii ⁊
ſpūſſancti. Tūc nō ꝓdeſſet eum publice ꝑdicari dei filiū: quē
mox erāt viſuri flagellatū ⁊ crucifixū. Prohibent ergo eū euā
gelizare dei filiū vt euāgelizarēt poſtea crucifixū. a ¶ Dice
bat aūt. Que ad fidē dñice natiuita-
tis vel paſſiōis ꝑtinent ſolis ſeorſum
diſcipulis aperuit: ſed hec ad omnes.
b ¶ Abneget ſemetipm. Niſi qs
a ſeipſo deficiat: ad eū qui ſup ſe eſt nō
appropinq̄t: ⁊ nouitatē ad quā vocat
nō apprehēdit: niſi mactet vetuſtatē in
qua natus fuit: ⁊ cū ceſſat a vitus erā
mat.16.d. rat etiā ꝯtutes. Ad ſubiūgit: c ¶ Et
Mar.8.d. tollat cru. ⁊c. Crux tollit qn̄ ꝑ abſti-
nentiā corp⁹ affligit: vel per cōpaſſionē
ꝓximi affligit anim⁹: qđ etiā aliq phi
loſophi fecerūt. Et ſequat me: hoc ſol⁹
chriſtianus. d ¶ Nā q me eru. Si-
cut pſecutionis tpe ponēda eſt aīa: ita
in pace frāgenda ſunt deſideria terre-
Aliter na: vt quāto videt hō ſecurior: tāto ſit
ad ſui cuſtodiā ſollicitior. e ¶ Quid
eni ꝓficit. Quia aliqn̄ tpalia deſpi-
cim⁹: ſꝫ hūana verecūdia ꝑpedit: recti
mat.16.d tudinē quā habem⁹ i mēte nō audem⁹
Mar.8.d voce exprimere: cōgruū medicamētum
ſubiūgit: q me erubuerit. Perſe-
cutōis tpe poterāt erubeſcere fideles:
ſubſtātus nudari: honorib⁹ deiici: ver
berib⁹ affligi. Pacis tpe ſepe veremur
a ꝓximis deſpici: iniurias ꝟboꝝ pati:
duꝯ ſatiſfacere illis qbus ſum⁹ irati.
Habet ḡ chriſtianus etiā in pace: vbi
in ꝯfeſſione xp̄i veraciter poſſit ꝓbari
ſcꝫ ſi imitatur humilitatē ſui capitis.
mat.16.d. f ¶ Hūc filius hois. Nō ſufficit ad
Mar.9.a. ꝓbationē fidei vox ꝓfeſſionis quā de
fendit a verecūdia ꝓfeſſio generalita-
tis. g ¶ Aliq h ſtātes. Qui ſtat cū
xp̄o nō guſtat mortē: q2 nec tenuē mor
tis eterne ſenſum habebit: qui xp̄i con
ſortia meruerit: cui nec in morte inter-
G rumpit ordo viuēdi. h ¶ Donec vi
mat.17.a. deant reg. Quia arduū erat animā
Mar.9.a. periculis corpus morti offerre: ſuſten
tat infirmitatē hūane mentis remune
ratione ꝑſentiū: ne frangat deſperati-
one vel tedio. Viſa eni eterna glīa: et
ſi in trāſitu ⁊ ad breue momētū: fortio
res tn̄ cōtra mundi aduerſa reddunt.
Promittit itaq̄ futurā gloriā in trāſi-
tu videndā in terra vt certi⁹ in celo ſpe
rēt eterna. Vel ꝓmittit aliquos de di
ſcipulis viſuros dilatationē eccleſie an-
teq̄ per mortē recedāt de mūdo: vt in
ꝑſenti ꝯtra mūdi gloriā erecti: certius
credant in celo regnaturi. i ¶ Poſt dies octo. Alii q ſex
dies tn̄ numerāt: poſt ſex etates ſeculi ſctis a labore quieſcē-
dum ſignāt. Lucas q ⁊ primū quo ꝓmittit: ⁊ vltimū quo pro
miſſio implet cōnumerat: octaua innuit reſurgendū. Nam ſi
cut xp̄s poſt ſextā ſabbati q cruce aſcendit: ⁊ poſt ſeptimā ſab
bati q in ſepulchro qeuit: octaua die reſurrexit: Sic nos poſt
ſex ſeculi etates qbus ꝓ dño patimur ⁊ laboramus: ⁊ poſt ſe
ptimā quietis aiarū q interim in alia vita gerit octaua etate
reſurgem⁹. k ¶ Aſſūpſit petrū. Tres tn̄ ducit: q2 multi
Mat.10.b vocati: pauci electi: ⁊ q fidē trinitatis inuiolatā ſeruāt: eterna
merent viſione letari. Scit meritoꝝ cognitor ꝑfectiores fuiſſe
ceteris tres apl'os. Signāt illos q habēt fidē/ſpem/charitatē.
Vl per petrū ꝯpoſiti ſiue cōiugati: ꝑ iacobū penitētes vl' actiu
ales: per iohānē ꝟgines vel theorici. l ¶ Aſcēdit in mō.
In montē oraturus aſcēdit vt inuat: q2 q reſurrectionē expe-
ctant: mentem in excelſis eleuare: ⁊ cōtinuis ꝑcibus debēt in
ſiſtere. Pro poſſibilitate cuiuſq̄ minuit verbū: aut creſcit et
niſi altioris prudētie cacumē aſcēdas: nō tibi apparet ſapia:
nō apparet myſterioꝝ cognitio: nō apparet q̄ta ſit glīa: q̄ta
ſit ſpes in dei ꝟbo: ſed apparet ſermo natus ex virgine: litte-
raꝝ optus inuolutionib⁹. Sed aſcēde: crede natū de virgine:
natū de ſpū:

ne cui dicerēt hoc dicens: Quia a
oportet filiū hois mlt̄a pati et re-
probari a ſeniorib⁹ ⁊ pncipib⁹ ſa
cerdotū ⁊ ſcribis ⁊ occidi: ⁊ tertia
a die reſurgere. Dicebat autem ad
oēs: †Si quis vult poſt me vēire †

a ¶ nō tn̄ ſua: ſꝫ etiā ipſꝫ ſm q fuerat hō ver⁹

b c abneget ſemetipm: ⁊ tollat crucē
ſuam quotidie et ſequatur me.

¶ q tpe pſecutōis vult ꝑſentē vitā cuſtodire

Qui eni voluerit aiam ſuā ſaluā

a ¶ i futuro. b ¶ vitā eternā. c ¶ ecōtrario

facere pdet illā. Nam q pdiderit

¶ vitam preſentē.

aiam ſuaꝫ ꝓpter me: ſaluā faciet
d illā† Quid eni ꝓficit homini ſi lu
cret vniuerſuꝫ mūdū: ſeipm aūt
perdat et detrimētum ſui faciat?

¶ .i. erubeſcibilia de me cōfiteri voluerit.

e Nam q me erubuerit ⁊ meos ſer- b

¶ abiiciet.

f mones hunc fili⁹ hois erubeſcet- c
cū venerit in maieſtate ſua ⁊ pris
⁊ ſanctoꝝ angeloꝝ.† Dico autē d
g vobis vere ſunt aliq hic ſtantes

¶ temporaliter.

h qui nō guſtabunt mortem donec

a ¶ glorificationē corporis in trāſfiguratiōe.
¶ imaginariā repñtationē future btitudīs

videāt regnūm dei.† Factū ē au- †
i tē poſt hec ꝟba fere dies octo: et

a ¶ vt trib⁹ idoneis teſtib⁹: tot⁹ mūd⁹ crede
ret. ¶ q claues celoꝝ accepit ¶ cui mr̄ cōmit

k aſſumpſit petrum ⁊ iohannem et

titur. ¶ q ꝑmus ſolū ſacerdotale aſcendit.

l iacobū: ⁊ aſcēdit in montē vt ora
m ret. Et facta ē dū oraret ſpēs vul e

¶ ſicut ſol.

n tus ei⁹ altera: ⁊ veſtit⁹ eius albus f
o refulgens. Et ecce duo viri loq-

natū de ſpū: triūphantē in cruce: mortuos ſuſcitantē: iam pfe- G
cta eſt verbi facies altera. m ¶ Et facta eſt. Trāſfigurat⁹
nō ſubſtantiā vere carnis amiſit: ſed gloriā vel ſue vel nr̄e re
ſurrectionis oſtēdit: q qlis tunc aplis: talis poſt iudiciū cun-
ctis apparebit electis. Nā in ipſo iudicio ⁊ bonis ⁊ malis in
forma ſerui apparebit: vt videant in
quē pupugerūt. n ¶ Et veſti. ei⁹
⁊c. Veſtes dñi: ſcti ſūt q xp̄m indue-
rūt: q veſtis dño i terris cōſiſtēre de-
ſpicabilis ⁊ alioꝝ ſilis viſa eſt: ſꝫ do-
mino mōtē aſcēdēte fulget: q2 nōdū
apparuit qđ erim⁹: ſed tandē ſiles ei
erimus: qn̄ videbimus eū ſicuti eſt.
Vel veſtimēta ꝟbi ſermōes ſunt ſcri-
pturarū: ⁊ qdā indumēta diuini itel
lectus: q2 ſicut illis aplis i altera ſpe
cie apparuit: ipſe ⁊ veſtis ei⁹ refulſit:
ita ⁊ oculis mētis tue iā diuinaꝝ ſen
ſus albeſcit lectionum. o ¶ Ecce
duo viri. Notandū eſt: nō corpora Nota
vel aias helie vel moyſi apparuiſſe:
ſed ex aliq ſubiecta creatura illa cor-
pora formata fuiſſe. Poteſt etiā cre-
di angelico miniſterio illud factū eſſe
vt angeli eorum pſonas aſſumerent.
Mortuus ⁊ viuus apparēt: vt ſigni

Ni. de ly.

H ficēt xp̄m

a ¶ Hoc dicēs: q2 opor. filiū
ho. mul. pati ⁊c. ptꝫ ſentētia ex di-
ctis Matth. xvi. excepto qđ ſubdit:
b ¶ Nā q me eru. ⁊c. nō audēs ꝯfi
teri xp̄m ⁊ ꝟitatē euāgelii. c ¶ Hūc
filius ho. eru. nō reputās eū de ſu-
is. Rō aūt hui⁹ eſt: q2 nō ſolū crede-
re eſt neceſſariū ad ſalutē: ſed etiā ꝯfi
teri ore: ſm q dr̄ Ro. x. b. Corde eni
credit ad iuſticiā: ore aūt fit cōfeſſio
ad ſalutē. Hec tn̄ cōfeſſio ꝑtinet ad ꝑ
ceptū affirmatiuū: qđ licꝫ obliget ſp:
nō tn̄ ad ſp: ſꝫ ꝓ loco ⁊ tpe occurrēte
i q caſu ex omiſſiōe ꝯfeſſiōis fidei ſub
traheret honor debit⁹ deo: vt ſi qs i-
terrogat⁹ d fide taceret qn̄ ex ſua taci
turnitate crederet ab aliis ipſm fideꝫ H
nō hr̄e vel ipſam fidē falſam eſſe vel
ob eius taciturnitatē alios auerti cō
tingeret a fide: ⁊ ſic peccaret mortali
ter: ⁊ ꝑ cōſequēs inter dei filios non
eſſet cōputandus. d ¶ Dico autē
vo. Hic ꝯñter oſtēdit martyrii pre-
miū: vt magnitudo ꝑmii auferat ter-
rorem ſupplicii: ⁊ ꝑmo deſcribit illa
oſtēſio. ſecūdo emulatiōis diſcipulo-
rū repreſſio/ibi: Et factū eſt in ſequē-
ti die. Circa primū ſciendū q in hoc
oſtendit premiū martyrii inq̄tū oſtē
dit ſe tribus diſcipulis ſuis in forma glorioſa qn̄ trāſfigurat⁹
fuit corā eis: q2 ad cōſimilē gloriā reſurgēt corpora martyrū:
ſm q dicit aplus ad Phil. iii. d. Saluatorem expectamus ie
ſum chriſtū qui reformabit corpus humilitatis nr̄e cōfigura-
tum corpori claritatis ſue: ⁊ ptꝫ ſentētia hui⁹ partis ex dictis
Matth. xvii. exceptis que ſequunt. e ¶ Et facta eſt duꝫ
oraret ⁊c. nō eſt intelligendum q quātitas vel figura faciei
chriſti fuerit mutata: ſed a gloria aīe tunc redundauit in cor-
pus ipſius claritas que eſt ꝓprietas ipſius corporis glorioſi.
f ¶ Et veſtit⁹ eius al. reful. vt claritas veſtis correſpon-
deret claritati

✱ a ¶ Quia opor. filiū ho. mul. ⁊c. ꝑdixit ſuaꝫ paſſionē Moraliter
⁊ cōſequēter induxit ad ipſius imitationē di. † ¶ Si quis
vult poſt me ve. ⁊c. cōſimiliter boni plati inducāt ſubditos
ad bonū per exēplū ſui. † ¶ Factū eſt aūt poſt hec ver.
⁊c. per petrū in fide feruētiſſimū ſignificatur fidei feruor: per
iacobū inter aplos ꝑmo martyrizatū cōſtātie vigor. ⁊ ꝑ iohā-
nē virginē mūdicie decor. Iſta tria ꝯcēdere faciūt cū xp̄o mō
tē cōtēplationis ⁊ ibi videre ſpeciē future btitudinis: ⁊ moy-
ſen ⁊ heliā cū ieſu loquētes. i. cōcordiā legis ⁊ ꝓphetarū cū
euāgelio. ⁊ audire verbū illud mētis auditu: Hic eſt fili⁹ me⁹
✱ dilectus ⁊c.

C ſicet chriſtū moriturū ⁊ poſt victurū: ⁊ vt viuam⁹ chriſto ⁊ mo
A riamur mūdo. Ecrā aplis dat ſignū de celo/ vt fides eoꝝ auge
atur: ſed ſcribis tēptātibus dare noluit/ vt indurarent.
a ¶ Erāt aūt moyſes ⁊c. Per moyſen infernales: ꝑ heliā
celeſtes: ꝑ aplos terreſtres ad iudiciū venturi ſignificant.
b ¶ Dicebāt exceſſuꝫ. Moyſes. i.
legiſlator: ⁊ helias ꝓphetarū eximius
apparēt cū ṽbo: vt oſtēdant ipm eſſe q̄
locutus eſt in lege ⁊ ꝓphetis: ⁊ quem
lex ⁊ ꝓphete ꝓmiſerāt: qui nō in infi/
mis/ ſed in mōte viſi ſunt: q: ſoli mēte
excelſi maieſtatē ſcripture q̄ in dn̄o im
pleta ē ꝑſpiciūt. ¶ Dicebāt exceſſū ei⁹
quē cōpleturus erat in hieꝛlm: q: lex
⁊ ꝓphete q̄ſcūqꝫ in cacumine fidei ine
niūt diſpēſationis ſue myſteriū docēt.
Per moyſen mortuū ſignant ſancti q̄
ab initio mūdi vſqꝫ ad diē iudicij defū
cti in ipo iudicio ſunt reſuſcitādi. Per
heliā viuentem q̄ viui inuenient: q̄ in
maieſtate videnē: q: cū chriſto regna/
būt glioſi: q̄ exceſſum ei⁹ dicūt: q: tunc
ſancti miſcdiam dn̄i laudabunt: q̄ ꝓ ſa
lute eoꝝ dignat⁹ eſt mori. Tres teſtes
habem⁹ de terra/ tres de celo: moyſen
⁊ heliā ⁊ ipm patrē. Septimus in me/
dio eoꝝ eſt dei filius: cū ſoleat ſuffice/
re teſtimoniū triū: ⁊ hic eſt teſtimoniū
plurimoꝝ. c ¶ Grauati erāt ſom/
no. Somno grauant: q: ſplendore in
cōphenſibilis deitatis ꝓmit ſenſus hu
mani corpis. Uel ſomno grauant: vt
reſurrectionis gliam poſt corpis quie
tē viderēt: et ſancti eo veri⁹ maieſtatē
dn̄i videbūt: q̄ carnis ſue in q̄ mortē vi
cerāt imortalitate gaudebūt. Tūc mo
yſen ⁊ heliā ſpeculabant in glia. q: me
lius intelligēt quomodo vnū iota aut
vn⁹ apex nō pteribit a lege: ⁊ quomo/
do dn̄s legē ⁊ ꝓphetas nō ſoluerit: ſꝫ
B adimpleuerit. d ¶ Bonū eſt. Qui
ad mōtana ꝯſcēderat nō vult ad terre/
na deſcēdere/ ſꝫ ſꝑ i ſublimi ꝑſeuerare:
⁊ eſt petrus in ꝑſona igredientiū regnū
dei. Bonū eſt nos hic eſſe. Bonū
eſt in regno dei eſſe: q̄ſi nos ſoli hac lu
ce fruemur/ nō iudei inuidi. Tria ta/
bernacula. i. verba/ cogitatōes/ opa.
e ¶ Unū moyſi. Quomodo noſcūt
q̄s antea nō viderunt: ꝑ maieſtatē ſug
eos venientē/ ſicut in futura reſurrectio
ne vnuſqſqꝫ alterū cognoſcet ⁊ deſide/
rata in altero alter ꝑ charitatem intelli
get. f ¶ Neſciēs qd. Et ſi petrus ex
humana infirmitate neſcit qd dicat in
ſtī: tn̄ dat ardoris indiciū: dn̄ eos q̄s
videre delectabat etiā officio ſiſtere q̄/
rit. Errabat: q: in ēra ⁊ hac mortali car
ne ſibi ⁊ coaplis ſuis dari cupiebat regnū: qd in celis ⁊ carne
mortali expoliatis eſt ꝓmiſſum. Sic errat q̄ tria tabernacula
legi ⁊ ꝓphetis ⁊ euāgelio facere deſiderat: cū hec ab inuicē nō
diſcrepēt: nō tria ſed vnū habētia tabernaculū. i. eccliam dei.
g ¶ Facta eſt nubes. Et ſi petrus ex infirmitate ignorat:
placet tn̄ obſequij deuotio. Unī ⁊ nubes obūbꝛat diuini ſpūs
eſt iſta obumbꝛatio q̄ nō caligat affectib⁹ hoim: ſed reuelat oc/
culta: cui⁹ ꝑfect⁹ oſtēdit audita voce dicētis: Hic eſt fili⁹ me⁹.
¶ Quia materiale q̄ſiuit tabernaculū nubis accepit obūbꝛa/
culū: vt diſcat in reſurrectiōe nō tegmine domoꝝ: ſed ſpūſcti
glia ſctōs eſſe ꝓtegēdos: h ¶ Et timuerūt. Timēt: q: hu/
mana fragilitas cōſpectū maioris glie ferre nō ſuſtinet: ⁊ quā
to q̄s amplioꝛa q̄ſierit: tāto magis ad inferioꝛa collabit: ſi mē
ſurā ſuā ignorauerit. i ¶ Facta ē vox. Uox patrꝭ petrū ſub
lato terrore docet ṽitatē. Et nota ꝙ ſicut dn̄o baptiçato ſic et
trāſſigurato myſteriū trinitatis declarat: q: gliam quā in ba/
ptiſmate ꝯfitemur in reſurrectiōe videbim⁹. Spūs in colum/
ba: hic in nube lucida: q: q̄ nūc ſimplici corde fidē ſeruat: tunc
apta luce viſiōis ꝯtēplabit qd credidit: ipaqꝫ q̄ illuſtrabit gr̄a
ꝓtegēt. k ¶ Inuēt⁹ eſt ieſus. Nō helias/ nō moyſes: ſed
quē ſo
quē ſolū videtis huic figendū eſt tabernaculū in corde. Rece/ C
dūt ergo illi vbi dn̄s cepit deſignari: ne ad ſeruos vox patris
miſſa putet. Typice ablata nube: euaneſcētib⁹ moyſe et he Typice
lia ſolus cernit: q: legis ⁊ ꝓphetaꝝ vmbꝛa diſcedēte: verū lu/
mē coruſcāte euāgelij gr̄a reperit. ¶ Tres i ꝑncipio videnē:
vnus in fine: q: in fide ꝑfecta vnū ſūt.
Oēs eni in corpe chriſti vnuꝫ ſumus. Ro. 12. b
Uel fortaſſe: q: lex ⁊ ꝓphete ex ṽbo: q̄
autē ex ṽbo ceperūt in ṽbo deſinunt.
Finis eni legis eſt chriſt⁹ ad iuſticiā oī Ro. 10. a
credēti. l ¶ Et ipi tacuerūt. Dn̄o
iubēte tacēt: donec fili⁹ hoīs a mortuis
reſurgat: ne incredibile ſit ꝓ rei magni
tudine ⁊ poſt tantā gliam apud rudes
ſequēs crux ſcandalū faciat. m ¶ Fa/
ctū eſt autē ⁊c. Pro q̄litate meritoꝝ
quotidie dn̄s alijs aſcēdit: dū ꝑfectos
qꝝ cōuerſatio in celis eſt ſublimi⁹ extol Phi. 3. d
lēdo glorificat: ⁊ de eternis inſtruit et
docet q̄ a turba nō audiri valeāt. Alijs
deſcēdit: dū terrenos ⁊ incipiētes ꝯfor
tat ⁊ docet ⁊ caſtigat. n ¶ Occurrit
illi turba. In mōte orat/ docet/ maie/
ſtatē ſuā demōſtrat: patris vocē aplis
aperit: deſcēdēs a turba excipit: miſe/
roꝝ fletu pulſat: infidelitatꝭ pctā expro
brat: malos ſpūs expellit. o ¶ Et ec/
ce ſpūs. Matthe⁹ lunaticū. Marc⁹ Mat. 17. c
ſurdū ⁊ mutū deſcribit: ſignificat aūt il Marc. 9. c
los q̄ vt luna mutant: nūqꝫ in eodē ſta Eccl. 27. b.
tu manētes: ſed ꝑ diuerſa vitia creſcūt
⁊ decreſcūt: q̄ nec fidē cōfitent nec ipi⁹
fidei audire volūt ſermonē. p ¶ Ro † Mat. 3. d
gaui diſcipulos ⁊c. Latēter diſcipu Mar. 1. b
los accuſat ipoſſibilitatis: cū ipoſſibili
tas aliqn̄ nō ad curatorē: ſed ad curan
dū referat. Unī dn̄s: Fiat tibi ſm ṽbū
tuum. Uſqꝫquo

a banē cū illo. Erant autē moyſes a
b ⁊ helias viſi in maieſtate: ⁊ dice/ b
bant exceſſum eius quē comple
turus erat in hieruſaleꝫ. Petrus c
c vo et qui cum illo erant grauati
a ¶ nemo niſi vigilans videt gloꝛiam dei.
erāt ſomno: Et euigilantes vide
rūt maieſtatem eius: et duos vi/
ros qui ſtabant cū illo. Et factū
eſt cum diſcederēt ab illo: ait pe
a ¶ vñ apo. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto.
d trus ad ieſum: Preceptor bonū
eſt nos hic eſſe: et faciamus tria
e tabernacula: vnum tibi/ et vnū
f moyſi/ ⁊ vnum helie: Neſciēs qd
g diceret. Hec autē illo loquēte/ fa
¶ quia maioꝛi luce ſuſti: diu.
cta eſt nubes et obūbꝛauit eos:
h et timuerūt intrātib⁹ illꝭ i nubē. Et
i vox facta ē de nube/ dicēs: † Hic
eſt filius me⁹ dilectus: ipm audi/
k te. Et dū fieret vox: inuēt⁹ ē ieſus
l ſolus: ⁊ ipi tacuerūt/ ⁊ nemini di d
xerunt in illis diebus quicqꝫ ex
m his q̄ viderant. † Factū eſt aūt in e
ſequenti die deſcēdentibus illis
n de mōte/ occurrit illis turba mul
ta: Et ecce vir de turba exclama
uit/ dicēs: Magiſter/ obſecro te: †
reſpice in filiū meū: q: vnicus eſt
o mihi. Et ecce ſpirit⁹ apprehēdit
illū: ⁊ ſubito clamat ⁊ elidit ⁊ diſ
ſipat cum cū ſpuma: ⁊ vix diſce/
p dit dilaniās eū. Et rogaui diſci/
pulos tuos vt eijcerēt illū: ⁊ n̄ po
tuerūt. Rn̄dens aūt ieſus dixit: †
† O generatio infidelis/ ⁊ ꝑuerſa: †

Nico. de lyra

✱ deret claritati corpis. a ¶ Erant † mat. 17. c
autē moyſes ⁊c. i. ipi⁹ chriſti q̄ tūc ap Mar. 9. c
paruit in claritate glioſa: vt dictuꝫ eſt. D
b ¶ Et dicebāt ex. ex⁹. i. paſſionē ei⁹ Alie † ille
futurā quā ſuſtinuit ex maxima charita
te: q̄ dicit hic exceſſiua: nō q: exceſſerit
modū ṽtutis: ſed q: excellentiſſimū ei⁹
gradū attingebat. c ¶ Petr⁹ vero
⁊ q̄ cū illo erāt. Nā in p̄ntia maieſta
tis opprimit fragilitas humana.
d ¶ Et nemini dixerunt ⁊c. Et hoc
ex precepto dn̄i: vt patet Matth. xvij.
vbi precepit eis dicēs: Nemini dixeri
tis viſionē donec filius hoīs a morte
reſurgat. e ¶ Factū eſt autē in ſe
quēti die. Hic cōſequenter reprimit † mat. 17. c
diſcipuloꝝ emulatio. ⁊ primo facto. ſe Mar. 9. c
cundo verbo/ ibi: Intrauit autē cogita
tio. Circa primū ſciendū ꝙ eo ꝙ chriſtus duxit petrū iacobū et
iohannē ſeorſum ab alijs ad videnduꝫ gliam ſue maieſtatis:
vt predictū eſt: alij diſcipuli qui nondū erāt in bono cōfirma/
ti aliquid humanū paſſi moti fuerūt quodā çelo inuidie cōtra
tres ꝑdictos: ⁊ ideo poteſtas eijciēdi demones fuit eis ſubtra
cta. ⁊ ideo nō potuerūt curare demoniacū eis oblatū: vt patꝫ
in lr̄a: vt hoc aduertētes reſilirēt a tali emulatiōe. et iō in fine
✱ dicit eis
✱ dilect⁹ ⁊c. ⁊ dicere per experiētiā dulcedinis diuine: bo Moraliter
nū eſt nos hic eſſe. † ¶ Magiſter obſe. te: re. in filiū
meū ⁊c. Iſte non plene credebat. ideo dictum eſt ei: ¶ O
generatio infidelis ⁊ peruerſa ⁊c. Et ꝑ eius filiū demo/
niacum ſignificat peccatoꝛ a puericia male nutritus ꝓpter qd
difficilioꝛ eſt cura eius. ideo dicit ꝙ apli nō potuerunt eum cu/
rare. Et cū adduceret ad chriſtū demon alliſit eū ⁊ grauiter af
flixit: per quod ſignificat ꝙ quādo peccatoꝛ maxime diuturn⁹
vult reuerti ad deū: diabolus ſibi ſuſcitat graues afflictiones
ad ipſum impediēdum. Per hoc autē ꝙ chriſtus increpauit
demonē affligētem ⁊ nō afflictum hominē: ſignificat ꝙ medi/
cus animarum debet fouere naturā ⁊ vitium increpare.

y ij ✱ Intrauit autē in

F tuum. a ¶ Usqꝫ quo ero apud vos ꝛ pa. ꝛc. Nō est te-
E dio affect᷒ dn̄s: nec iratus hominı sed vitio: sicut medicus qñ videt egrotū cōtra sua pcepta agentē increpat illū. cur artis sue faciat industriā perire: se aliud iubēte illo aliud ppetrāte: ꝛ per istū vnū iudei arguunt infidelitatis. Un̄ ꝛ addit: Adduc huc filiū tuū. b ¶ Et cū accederet. Dū puer ad dn̄m accedit elidit q: cōuersi ad dn̄m plerūqꝫ a demonio grauius pulsant: vt vel ad vitia reducant: vl de sua expulsione diabolus se vindicet: sicut in pncipio nascētis eccle sie multa et grauia opposuit certamina illis quos suo regno subtrahi videbat. c ¶ Et icrepauit. Nō puer vim patiens: sed diabolus vim inferēs increpat: q: qui peccantē vult sanare: vitiū debet arguere et depellere sed hoiem amādo refouere: donec sanatū spūali bus reddat patrib᷒ eccle. d ¶ Ponite vos. Uos q̄ meo discipulatui ad heretis qbus arcana mea manifestius aperui: pciosi sanguinis quo mundus redimēdus est euentū mente recōdite: dum ceteri miranť tāta facta diuine altitudinis. e ¶ Futurū est vt. Inter magnalia potētie diuine sepius replicat abiecta passionis humane: ne subito veniens terreat: sed leuius ferat p cogitata. f ¶ At illi ignora. Hec ignorātia nō tā de tarditate q̄ de amore nascit: q: adhuc carnales ꝛ mysterij crucis ignari quē deū cognouerūt: moriturū credere nequeunt: sed sicut p figuras loqntē audire solebāt. sic etiā qđ de sua traditione loqbať: figuralit alid significare putabāt. g ¶ Intrauit aūt co. ꝛc. Quia viderāt petrū ꝛ iacobū ꝛ iohannē in montē seorsū ductos: secretūqꝫ aliqđ eis esse traditū: sed ꝛ petro supius claues regni celoꝝ esse pmissas: ecclesiāqꝫ sup eū esse edificandā rati sunt. Uel istos tres ceteris: vel oibus aplis petrū esse prelatū. Uel q: in tributi solutiōe petrū ipi domino parificatū viderant: ipm ceteris pferendū arbitrabanť. Sꝫ sciendū est istā qstionē ꝛ ante tributū ꝛ post tributum solutū esse factā. h ¶ Quicūqꝫ su. Uel simpliciter paupes xpi ab his qui volunt esse maiores. p eius docet esse honore suscipiēdos: vel paruulos malicia docet esse: vt puerilis innocentie simplicitatē cōseruēt: vt formā virtutis quā natura duce puer obseruat: ipi p nomie xpi sequanť ex industria. i ¶ Me reci. ꝛc. Qui imitatorē xpi recipit: xpm recipit: ꝛ q imaginē dei recipit: deū recipit. k ¶ Johānes di. ꝛc. Johānes diligēs deū ꝛ a dn̄o dilectus excludēdum putat a bñficio q nō vtať obseqo. iō doceť neminē a bono qđ ex pte habꝫ esse arcendū: sꝫ ad hoc poti᷒ qđ nondū habet esse puocandū. tales etiā ob alioꝝ salutē admittēdi cēsenť. Igiť in hereticis vel in malis catholicis nō sacra cōia in qbus nobiscū sunt: ꝛ aduersū nos nō sunt: sꝫ diuisio nē paci veritatiqꝫ ɔtrariā q̄ aduersum nos sūt ꝛ dn̄m nō sequnť nobiscū: detestari ꝛ phibere debem᷒. l ¶ Noli te phi. ꝛc. Nō repbendiť iohannes q: amore faciebat: sed doceť vt nouerit infirmoꝝ

† mat. 17. b Luc. 9. c

† mat. 18. a Mar. 9. c

† Mar. 9. f

Alis tnos alis tnobis

a vsqꝫ q̄ ero apđ vos ꝛ patiar vos?
b Adduc huc filiū tuū. Et cum accederet elisit illū demoniū ꝛ dissi
c pauit. Et increpauit iesus spiritū imundū ꝛ sanauit puerū: ꝛ reddidit illū patri eius. Stupebāt aūt oēs in magnitudie dei. Omibusqꝫ mirantibus in omnibus que faciebat dixit ad discipulos suos:
d Ponite vos in cordib᷒ vr̄is smo a
e nes istos. † Fili᷒ eni hois: futurū b est vt tradať in manus hominū.
f At illi ignorabāt verbū istud: et erat velatū añ eos vt nō sentirēt illud: ꝛ timebāt eū iterrogare de
g hoc vbo. † Intrauit aūt cogitatio c
¶ intelligēs causas erroꝝ vult desideriū glie humilitatis ɔtentione sanare.
i eos: qs coꝝ maior eēt. At iesus videns cogitatōes cordis illoꝝ: apprehendēs puerū: ꝛ statuit eū
h sec᷒ se: ꝛ ait illis: Quicūqꝫ susce
¶ pauperem.
perit puerū istuꝫ in nomine meo:
¶ nō solum sm q homo extra video: sed etiā sm deitatē qua sum patri equalis.
i me recipit: Et qcunqꝫ me recipit:
¶ q: idem sum cū illo.
recipit eū qui me misit. Nam qui minor est inter oēs vos: hic ma-
k ior est. Respondēs autē iohan- d nes dixit: † Preceptor: vidimus † quēdam in nomine tuo eijcientē demonia: ꝛ prohibuimus euꝫ: q: nō sequitur nobiscum. Et ait ad
l illos iesus: Nolite phibere: Qui enim non est aduersum † vos: pro † vobis est. Factum est autē dum e
¶ iminēte tpe q pati debuerat. ¶ passiōis.
complerētur dies assumptionis eius: ꝛ ipse faciem suam firmauit f
¶ obstinata ꝛ imperterrita mente locū quo pati decreuerat petit.
vt iret in hierusalē. Et misit nun- g cios ante conspectū suum: et euntes intrauerunt in ciuitatē sama-
¶ hospitium.
ritanoꝝ vt pararent illi. Et non k
¶ samaritani. q: ɔspiciūt eū ire hierlm: non receperūt: q: nō coutunť iudei samaritanis.
receperūt eū: q: facies ei᷒ erat eūtis hierlm. Cum vidissent aūt di-

Ni. de ly.

tem ꝛc. q. d. nō debetis per ambitionē inuicē emulari: sꝫ magis in vobis humiliari. Cetera q in hac parte exponēda sunt patent ex dictis Matth. xvij. c ¶ Intrauit autē cogitatio ꝛc. ꝛ nō solum cogitatio interior sed etiam contentio exterior: sm q habetur Marci. ix. e. vbi dicitur: Siquidem inter se in via disputauerant quis eorum maior esset: quod reprimit saluator verbo et exemplo pueri positi in medio: et patet sententia ex dictis Matth. xviij. ꝛ Marci. ix. d ¶ Respondens autē iohannes. Hic ex incidenti respondet sibi facte questioni: ꝛ patꝫ sentētia ex dictis Marci. ix. e ¶ Factum est autē dum complerenť dies assumpti. ꝛc. Superius saluator excitauit discipulos ad martyrium verbo: hic hoc idē facit facto. Et diuidiť in duas: quia primo facit quod dictum est. secundo remouet aliqua a suis sequacibus: ibi: Factum est autem. Circa primū dicitur. Factum est autem dum complerentur dies assumptionis eius: Id est passionis per quaꝫ transiturus erat ꝛ assumēdus ad gloriam patris: sm q habetur infra. xxiiij. d. Oportuit pati christum et ita intrare in gloriam suam. f ¶ Et ipse firmauit faciem suam. Id est firmiter disposuit. g ¶ Ut iret in hierusalem. constanter et prompte ad sustinendum mortem: vt suo exemplo discipulos animaret. h ¶ Et misit nuncios ante conspectuꝫ suum. vt aduentus eius nō lateret. i ¶ Ut pararent illi. scilicet hospitium. k ¶ Et non receperunt eum quia faci. ꝛc. ex modo incedendi apparebat vt iter eius esset in hierusalē ad festum paschale: in quo ꝛ christus passus est. samaritanis autem displicebat q aliqui irent in solennitatibus hierusalem causa orationis: quia dicebant q locus orationis erat apud eos in monte garizim vt habetur Johan. iiij. Item quia ex vestimentis christi ꝛ discipuloꝝ eius cognouerunt samaritani q erant iudei: quia iudei erant distincti ab aliis gētilibus in vestibus: vt habeť Numeri. xv. d. Judei autē erant samaritanis odiosi eo q contemnebant eos: nolentes comedere et bibere cū eis: sm q habetur Johan. iiij. b. Non enim coutuntur iudei samaritanis.

G

Diuisio

H

✠ Hec vis dici.
✱ c ¶ Intrauit autē in eos cogitatio quis eorum esset maior ꝛc. Per puerum quem iesus accipiens statuit iuxta se: significatur innocens secularis: quē christus vocat ad obseruātiam vite regularis. ꝛ de isto diciť q licꝫ sit minor in mundo tamē est de maioribus in celo. † ¶ Preceptor vidimus quendā in nomine tuo eiicientem demonia et prohibui. eum. Per hanc eiectionem licet aliquando fiat a malis hominibus vt dicitur Matth. vij. significatur opus bonum de genere non tamen prohibendi sunt hoc facere. Prouerb. iij. d. Noli prohibere eum qui bene facit: si vales ꝛ ipse benefac. Licet enim opus tale non sit meritorium sine charitate tamē est dispositiuum ad emendationem vite. b ¶ Et misit nun. ante cōspe. suū. ꝛc. per iacobū ꝛ iohannē qui adhuc impfecti erant significanť hoies impfecti q̄rētes nimis dure vindicari: sꝫ mgr pfectiōis phibuit hoc fieri.

Moraliter

✠ dicit eis. a ¶ Ponite vos in cordib᷒ vestris sermo. istos. sꝫ ad imitandū. b ¶ Filius eni ho. futu. est vt tradať in manib᷒ hoim. ad sui humiliationē: sm illud Phil. ij. a. Humiliauit semetipm fact᷒ obediens vsqꝫ ad mortem ꝛc.

T rit infirmorū eſſe firmorūq₃ diſtātiam: q₂ dñs et ſi remunerat fortiores/ nō excludit infirmos. a ¶ Dñe ſi vis ꝛc. Beda. Apl'i adhuc rudes ꝛ modū vindicādi ignorātes: nō ex amore correctiōis alioꝝ/ vel finiende malicie in illis: ſed ex odio vindictā deſiderāt. Hāc autē ignorātiam dñs reꝑhendit. Poſtq̄ ꝟo eos de vera ꝓximi dilectiōe docuit: aliq̄n poteſtatē tribuit tales vindictas exercēdi: ſicut Petro in ananiā ꝛ vxorē eiꝰ: q̄ꝝ mors viuentibꝰ vtilē metū mortis incuſſit: ꝛ in illis q̄ puniebātur peccā q̄d augere poterāt ſi viuerēt finiuit. Sed hoc raro in nouo teſtamēto vbi ex amore ſeruit: ſepiꝰ ꝟo in veteri teſtamēto vbi timore ꝑmebant: talis poteſtas ſctis viris a deo collata ē. b ¶ Dicimus vt ꝛc. Ad ſermonem iſtoꝝ ignis de celo deſcēderet: q₂ ſunt filii tonitrui. c ¶ Et cōſumat. In ſimilitudine helie: qui ꝛ ꝓpria manu et igne diuinitꝰ īpetrato: p̄ſbyteros baal morte affecit. Et in hoc ꝙ apl'i poteſtatē talis ꝓphete ſibi p̄ſumūt: oſtēdit in ipſis fuiſſe meritū ꝓphetaꝝ. ¶ Amb. Nō peccāt apl'i q̄ legē ſequunt: q₂ ſciebāt. ꝛ phinees reputatū ad iuſticiā: q̄ ſacrilegos interemerat: et ad p̄cem helie ignē deſcēdiſſe vt ꝓphete vindicaret iniuria. Sed vindicet q̄ timet. vindictā nō querit q̄ nō timet. d ¶ Neſcitis cuiꝰ ꝛc. Cuiꝰ ſpū ſignati eſtis: cuiꝰ acta imitamini: nūc pie cōſulētes: ſed in futuro iuſte iudicātes. e ¶ Filius hois. Perfecta virtus nō habet ſtudium vltionis: nec vlla eſt iracūdia vbi eſt charitatis plenitudo. ¶ Bed. Nō ſemꝑ in eos q̄ peccāt eſt vindicandū: q₂ nōnūq₃ amplius ꝓdeſt clementia tibi ad patiētiā/ lapſo ad correctionē. Deniq₃ ſamaritani citius crediderūt: a q̄bꝰ h̄ loco ignis arcet. f ¶ Dixit quidā ꝛc. Bed. Iſte ſignoꝝ magnitudine motus vult ſeq̄: vt ex miraculo opeꝝ quereret lucrū. Vñ ꝛ a dño repudiat: q̄ nō obſequioꝝ ſpeciē ſed affectus q̄rit puritatē. Dicit ergo tali ficto:

B dei: Quid me ꝓpter diuitias ꝛ ſeculi lucra cupis ſequi? Ego tāte ſum paupertatis/ vt nec hoſpitiolū quidē habeā/ nec meo vtar tecto. Vel miraculis motus ꝓpter inanē iactantiā ſequi voluit: quā ſignificāt aues: ꝛ finxit obſequiū diſcipuli que fictio ꝑ vulpē figurat. g ¶ Vulpes foueas habēt ꝛc. Bed. Vulpis aial fallax: inſidus intentū: rapinas fraudis exercēs: etiā īter ipſa hoim hoſpitia habitās in foueis. Ita hereticus domū fidei nō habēs: alios in ſuā fraudē trahit ꝛ a fide ſeducit. h ¶ Vbi caput ſuū. Reclinatio capitis humilitatē chriſti ſignificat q̄ in illo ſimulatore ſuperbo nō habebat locū. Debet aūt circūſpectū eſſe fidei hoſpitiū: ne dū infidelibus noſtre domꝰ interna reſeramꝰ: in aliene ꝑfidie caſſes improuida credulitate labamur. i ¶ Ait autē ad alterū. Attende dñm nō culpas aſpernatū ſed fraudes: q₂ q̄ repudiauit fraudulentū elegit innocentē: ſed cū cuius patrē ſciebat mortuū: illū patrē de quo dicit: Obliuiſcere domū patris tui ꝛc. k ¶ Dñe ꝑmitte ꝛc. Quē miſerat dñe imprudētē vocat. q̄ diſcipulatū nō reſpuit. dignus eſt in q̄ diuinitas quieſcit: ſed ꝑus pietate funeris expleta liberior ſequi deſiderat. Sed dñs docet minora bona ꝓ vtilitate maioꝝ eſſe p̄termittenda. Maius eni eſt aīas mortuoꝝ p̄dicando ſuſcitare: q̄ corpus mortui terra abſcōdere. l ¶ Sine vt mortui ꝛc.

Myſtice Bed. Myſtice. Nō reuocat ab officio patris filiꝰ: ſed fidelis ſecernit a cōmuniōe ꝑfidoꝝ: quoꝝ guttur eſt ſepulchrū patēs qualis etiā hereticus erat quē ſupra vulpibꝰ cōparauit ꝛ auibus. Eſt eni ꝓpria iuſtoꝝ ſepultura. de q̄ dicit:

Mat. 26. a Hec eni mittens hoc vnguētū in. c. m. ad. ſ. m. f. Et ideo q̄ bona in ſe fide ſepelit chriſtū vt cū eo reſurgat: diaboli ꝑfidias in ſe ſepelire nō debet. m ¶ Renunciare his ꝛc. Si diſcipulus dei ſecuturus arguit ꝙ renūciare domui velit: quid fiet illis q̄ nulla vtilitate ſepe viſitāt domos ſuoꝝ q̄s dereliq̄rūt? n ¶ Nemo mittēs ma. ꝛc. Manū ad aratrū mittit: q̄ q̄ſi q̄dā inſtrumēto cōpūctiōis ligno ꝛ ferro dñice paſſiōis duriciā ſui cordis euertit

euertit/ ꝛ ad bonos fructus aperit. Qui ſi ad relicta vitia deſiderio rapit: a regno dei cū vxore Loth excludit.

C Moraliter ¶ Mora. Ois arans ſi retro reſpiciat/ aut inutilē/ aut tortuoſum faciet ſulcū/ aut arātiū boū ſuoꝝ veſtigia vulnerabit: ita et q̄ directo tramite ac ſpūali vomere vitia mūdana ꝑſulcās incedit ad regnū dei. Si aūt aſpectū ſuū ad ipſa et vana ꝯuertit: biiugos ſuos h̄ eſt corpꝰ atq₃ aiam vulnerabit: ꝛ optimi itineꝛ ꝑiculoſum nimis īcurrit errorē.

ſcipuli eiꝰ iacobus ꝛ iohānes dixerūt: † Dñe vis dicimꝰ vt ignis a deſcēdat de celo ꝛ ꝯſumat illos? Et ꝯuerſus īcrepauit illos/ et dixit: † Neſcitis cuiꝰ ſpiritus eſtis. b c Filius hois non venit aias ꝑdere/ ſed ſaluare. Et abierūt in aliud caſtellū. Factū ē aūt ambulātibꝰ d f illis in via/ dixit q̄dā ad illū: Sequar te quocūq₃ ieris. Et ait illi g ieſus: Vulpes foueas habent: ꝛ † volucres celi nidos. Filius aūt †

¶ in tuo humili pectore nō habet diuinitas vbi familiari manſione quieſcat.

h hois nō habꝫ vbi caput ſuū reclinet. Ait āt ad alteꝝ: Seq̄re me. k Ille aūt dixit: Dñe permitte mihi primum ire et ſepelire patrem l meum. Dixitq₃ ei ieſus: Sine vt †

¶ nō credētes. ¶ hoc ꝯſortibus relinquit. a ¶ .i. qui de corꝑe ſine fide exierunt.

mortui ſepeliant mortuos ſuos:

¶ hoc mādat electis.

tu aūt vade ꝛ annūcia regnū dei. Et ait alter: Sequar te dñe: ſed e m ꝑmitte mihi p̄mū renunciare his n q̄ domi ſūt. Ait ad illū ieſus † Nemo mittēs manū ſuā ad aratrū ꝛ f aſpiciēs retro/ aptꝰ eſt regno dei.

Nico. de lyra

† 23. q. 4. c. ꝙ rēs. et. 4. p̄cedēti. et. c ea vindicta ꝛ mat. 18. b.

※ a ¶ Dñe vis dicimꝰ vt ignis deſcē. ꝛc. Propē maliciā ſuā: ſm Ambro. hoc bono zelo dixerūt lꝫ īdiſcrete: ꝛ allegauerūt ſimile de helia. vñ ſeq̄t: Sicut helias fecit: vt habet. iiii. Reg. .i. Beda ꝟo dicit ꝙ hoc dixerāt impacientes: ſicut adhuc carnales volentes vindicari. ꝛ iō reꝑhēdunt a chriſto de indiſcretiōe ſm Ambroſiū. ꝛ de impacientia ſm Bedā/ cū ſubdit: b ¶ Neſcitis cuiꝰ ſpūs eſtis. Quia in nouo teſtamento q̄d eſt lex amoris nō timoris ſicut vetus teſtamētū: ꝓcedēdū eſt ſuauiter ꝛ benigne. vñ ſubditur: c ¶ Filiꝰ hois nō venit aias ꝑdere. Statim inferēdo penā mortis ſicut vos vultis. Et in hoc dat exemplū p̄latis vt nō ſtatim cū impetu pctā puniāt ſed magis tēpus ꝛ locū expectent. d ¶ Factū eſt aūt. Poſtq̄ chriſtꝰ incitauit diſcipulos ad ſequēdū ipm etiā vſq₃ ad martyriū: hic ꝯſequēter remouet aliqua a volētibus ſequi ipm. Primū eſt cupiditas terrenoꝝ/ cum dicit: Vulpes foueas habent ꝛc. ſcdm eſt carnalitas ꝓpinquoꝝ/ cum dicit: Sine vt mortui ſepeliant mortuos ſuos. Et ptꝫ ſentētia iſtorum duorū ex dictis Mat. viii. tertium eſt inutilis dilatio: que notat cū dicit: e ¶ Et ait alter: ſequar te dñe: ſed ꝑmitte mihi p̄mū ꝛc. Sic faciūt q̄ inutiliter ingreſſum religionis vel executionē melioris vite differunt: ꝛ h̄ remouetur exēplo ꝯuenienti/ cū ſbdit: f ¶ Nemo mit. manū ſuā ꝛc. Arator eni retro reſpiciēs facit ſulcū tortuoſum aut inutilē: ſic accipiēs melioris vite ſtatū ꝛ habēs affectū redeūdi ad priſtinū ſtatū: ꝛ predicator ꝟbi diuini retardans opus p̄dicationis ꝓ amicis carnalibꝰ vel terrenis negocijs: ineptꝰ eſt regno dei adipiſcēdo vel poſſidēdo.

† De pe. diſ. 2. c. pēnata

D

Moraliter ※ debuit h̄ fieri. † ¶ Dixit q̄. ꝛc. Iſte nō veracitē loq̄bat. iō ſibi dicit: † ¶ Vulpes fo. habēt. i. doloſi habēt cauteles ad q̄s refugiūt ne in ſuis malicijs cōꝑhēdāt. † ¶ Et vo. ce. nidos. i. ſupbi q̄rūt in altis eleuari. † ¶ Filiꝰ aūt ꝛc. i. ille q̄ ſm dictamē rōnis viuit talia nō q̄rit. † ¶ Sine vt m. ꝛc. Moralr mortui ſepeliūt mortuos q̄n pctōres i pctis ſuis mutuo ſe celāt ꝛ operiūt ſemetipſos. f ¶ Nemo mittens ꝛc. Be. Si aūt ſecuturus dñm diſcipulus q₂ domi renunciare velit arguit: q̄d fiet illis q̄ nulla vtilitatis gr̄a viſitāt ſepius domos illoꝝ q̄s in mūdo reliq̄rūt.

¶ In ca. ix. vbi dicit in poſtil. Sicut ꝛ in ſcala iacob angeli deſcēdebāt ꝛ aſcēdebant.

Additio. Quod inducit de ſcala iacob nō facit ad ꝓpoſitū ſuū. Nā ibi ꝑ oppoſitū legit. ſ. ꝙ angeli aſcēdebāt ꝛ deſcendebāt ꝑ eā: ſm quā cōſiderationē p̄dicator ꝑus debet orare: ꝛ ſic in deū aſcēdere q̄ ꝑ p̄dicationem ad ꝓximū deſcēdat. ꝛ hic eſt modus rōnabilior. Nā orō potiꝰ reſpicit futurū q̄ p̄teritū. Iuxta illud Matth. vii. a. Petite ꝛ accipietis: q̄d ꝯſonat vniuerſalis eccl'ie cōſuetudini ſm quā p̄dicatores ꝟbi diuini ꝛ etiā auditores ꝑus orant. vñ nō eſt neceſſariū ꝙ hec viſio ſcale iacob applicet diſtinctiōi poſtil. ſꝫ potiꝰ applicāda eſt p̄dicatōis ꝓceſſui debito.

Replica. In ca. ix. vbi poſtil. facit aggreſſū ꝛ diuiſionē huiꝰ capl'i dicēs: Chriſtꝰ p̄mū mittit apl'os ad p̄dicādū. ſcdo docet eos ad orādū: vt p̄dicator ꝟbi dei. p̄mo ꝑ p̄dicatiōeꝫ deſcēdat ad ꝓximū. ſcdo ꝑ orōnē aſcēdat ad deū: ſic in ſcala iacob vidit āgelos deſcēdētes ꝛ aſcē. ꝛc. Iſtō exēplū Bur. exreferēs dicit ſcribi ꝑ oppoſitū Gen. xxviii. Sꝫ vide ibi correctū et

E etiā dicit ordinē illū eē rōnabilē q̄ ꝑdicator ꝑmū aſcēdat ꝑ ora
tionē q̄ deſcēdat per ꝑdicationē. ſed nō videt̄ cōueniēs talis
ordo: nā qui ↄſtituit̄ ꝑdicator debet primū exercere officiū ad
qđ inſtitut⁹ eſt. ⁊ ſic ꝑmo alijs ꝓficere iuxta materiā inſtitutio
nis ⁊ cōſequēter ad deū inſtituentē ↄuerti in orone. ⁊ q2 fa/
cit iuxta īſtitutionē ſuā debitā: orare debet poſt vt ſortiat̄ effe
ctū. Quilibet eni nō ſolū ꝑdicator prius dʒ ſe exercere in cāpo
actionis q̄ ad ↄtēplationē accedat: niſi eni prius cū lya con/
traxerit

traxerit ad amplexus rachaelis ꝑuenire nō meret̄: cui nō ob/ G
ſtat vſus eccl̄ie q̄ ꝑdicationi ꝑmittit orationē: nā talis orō eſt
petitio ſuffragij: illa aūt q̄ eſt portio cōtēplationis eſt ſurſum
actio deſiderij: ſicut ꝑdicationi ꝑmittit̄ ſtudiū vt reprimat̄ ꝑ
ſumptio: ſic ⁊ orō ꝓ adiutorio que ad ↄtēplationē nō ꝑtinet
que eſt aſcēſus ſcale ⁊c̄. Cōtemplatio eni orat ꝓ gratia ſurſuʒ
actiōis: ſʒ actio orat ꝓ remotiōe impedimēti fruſtratiōis: ↄtē
platio in ſolo deo quietat̄: actio ꝓ ſe ⁊ alios ſollicitat̄.

Glo. ordi.

b Poſt hec ⁊c̄. Sicut Ca. X
i apl̄s eſt forma epoꝝ: ſic in
lxxij. forma eſt ꝑſbyteroꝝ.
Secūdi ordinis. lxxij. mittunt̄: q̄ toti
dē linguarū gentib⁹ euāgeliū ꝑdicarēt
vt ſicut ꝑmo. xij. apl̄i ꝓpter. xij. trib⁹ iſ/
raeli: ita ⁊ hi ꝓpter exteras gentes de/
ſtinent̄ imbuēdas. Uel cū xp̄s ſe diē:
apl̄os horas huius diei noiet. per hūc
numeꝝ ꝑdicantiū ſignū dat ſe fidē ſan
cte trinitatis mūdo annūciaturū: ſicut
ſol triduanū ſue lucis ambitum: per ſe
ptuagintaduas horas efficere ſolet.

Mat. 9. d / 21. diſt. c. in nouo

b ¶ Miſit il. ⁊c̄. Per hoc q̄ binos
mittit innuit̄: q̄ nemo ꝑdicatiōis offi/
ciū debet ſuſcipe: qui erga aliū charita
tē nō habet. Uel bini mittunt̄: ſm̄ q̄
bina aīalia miſſa ſunt in arcā. i. maſcu/
lus ⁊ femina: imūda ꝑus incarnali ge
neratione: ſed mūdata eccl̄ie ſacro per
ſpūalem gratiā in diſcipuloꝝ ꝑdicatio
ne. c ¶ Meſſis q̄dem ⁊c̄. Meſſis
turba credētiū: opari apl̄i ⁊ ſeq̄ces eo
rū: ⁊ lʒ meſſis v̄bo dei ſit ſata: tñ cultu
re laborē ⁊ ſollicitū munus opari req̄
rit: ne aues celi ſparſa ſemīa diſſipēt.

Mat. 10. b d ¶ Sicut agnos. Sicut lup⁹ ouibus: ſic hereticus inſidia
tur fidelib⁹: ⁊ ſicut lupus ouile circūit nocte nō audēs intrare
canis ſomnū: paſtoris abſentiā vel deſidiā explorās: ſic here/
ticus nocte ſue interꝑtatiōis fideles decipe conat̄: eccleſiā nō
intrās: paſtores eccl̄ie: vel vitare: vł necare: vel ī exiliū mitte/
c re ↄtēdit. Lup⁹ natura corpis rigidus: ſe inflectere facile nō
pōt: ſic hereticus intētionē duri cordis nō ſolet ab errore re/
Tit. 3. c uocare. vñ Apl̄s: Hereticū hoīem poſt ꝑmā ⁊ ſcđam correcti
onē deuita ⁊c̄. Lupus ꝯ ſuo impetu fert̄: ⁊ iđ ſepe illudit̄.
ſic hereticus impetū facit ſed ſepe remanet inanis ne nocere
poſſit. Lup⁹ ſi ꝑus aliquē viderit: vocē illi⁹ q̄dā nature vi eri
pit: ſi hō illū ꝑus viderit eū exagitat. Sic quē verſuta diſpu/
tatiōe heretic⁹ ꝑuenit: mutū reddit ne cōfitea͂t verbū dei: ſed
ſi q̄s cōmēta fraudis ei⁹ agnouerit: nō patit̄ iactantiā vocis.
Sicut lupus ſic ⁊ heretic⁹ guttur inuadit: vitalib⁹ vuln⁹ affi
git. Qualiter aūt hos effugere poſſim⁹: ſupponit dicēs: No
Mat. 10. a lite ꝗ portare ſacculū neq; ⁊c̄. Inde Matthe⁹: Nolite poſſi/
dere aurū neq; argentū: nō perā neq; calciamēta. vtrūq; de/
corio mortui aīalis fit. i. nihil mortale vult eē in illis q̄s ad ꝑ/
dicandū mittit: ne mortis timore retardent̄ ab iniūcto itine/
re. e ¶ Nolite ꝗ ⁊c̄. Tanta ꝑdicatori dʒ eſſe fiducia in deo
vt ꝑſentis vite ſumpt⁹: ⁊ ſi nō ꝓuideat: tñ ſibi nō defecturos
certiſſime ſciat ne dū occupat̄ mens ad tp̄alia: minus ꝑdicet
Allego. eterna. ¶ Alleg. Pecunia in ſacco clauſa ſapiētia eſt occulta
q̄ ꝓximo nō erogat̄. Per perā: opa ſeculi. Per calciamenta
mortuoꝝ operū exēpla figurant̄: vt ꝑdicator onus ſeclariū ne/
gocioꝝ nō portet: nec ſtultoꝝ operū exempla cōſpiciat: ne ſua
opa q̄ſi ex mortuis pellib⁹ credat munire. Qui nō amore eter
ne patrie: ſed ꝑmioꝝ ambitu ſalutē ꝑdicat audiētib⁹: q̄ſi in iti/
nere ſalutat: q2 hac ex occaſiōe nō ex intētione ſalutē audiēti/
bus exoptat. Qui eni q̄ in via ſalutat: ex occaſiōe itineris ſalu
tat: nō ex intētione habēde eiuſdē ſalutis. f ¶ Neminē ꝑ
viā ſa. Feſtinate iubet ↄtēdere: ne alicui⁹ obuij ↄfabulatiōe
reflectant̄ ab iniūcto itinere. Nec ſimpliciter ait: Neminē ſa
lutaueritis: cū ſtudioſe hūanitatis alios ſalutare: ſʒ addidit in
via: q2 nō ſalutatiōis ſedulitas aufert̄: ſʒ obſtaculū impedien/
F de deuotiōis

a Poſt hec aūt Ca. X a
b designauit dñs ⁊ ali/ b
os ſeptuagītaduos: c
⁊ miſit illos binos an d e
a ¶ vbi verba ꝑdicationis ꝓcurrunt venit
dñs ad mentis habitaculū.
te faciē ſuā in omnē ciuitatē ⁊ lo f
cū quo erat ipſe ventur⁹. Et dice
c bat illis † Meſſis q̄dē multa opa g h
rij autē pauci. Rogate ergo dñm i
meſſis vt mittat operarios in meſſē
¶ lxxij.
ſuam. Ite. Ecce ego mitto vos k
a ¶ ſm̄ ꝓphetiā Lupi ⁊ agni ſimt̄ paſcent̄.
b ¶ lupi ſcribe ⁊ phariſei: q̄ ſi͂ clerici iudeoꝝ
d e ſicut agnos inter lupos. Nolite †
ꝗ portare ſacculū neq; perā neq; †
a ¶ in via nō ſalutetis ſed in domo.
f calciamēta: ⁊ neminē ꝑ viam ſalu l
taueritis. † In quācunq; domum

Nico. de lyra

Poſt hec aūt. Poſtq̄ deſcripta eſt publi/ Ca. X
catio doctrine xp̄i per ꝑdicationē apl̄oꝝ. hic ↄñr de
ſcribit̄ eiuſdē publicatio ꝑ ꝑdicationē ſeptuaginta/
duoꝝ diſcipuloꝝ. Circa qđ ꝑmo deſcribit̄ eoꝝ electio. ſcđo ad
ꝑdicandū miſſio

Nico. de lyra

ꝑdicādū miſſio / ibi / Ite ecce ego mit/
to vos. tertio eoꝝ reuerſio / ibi: Re/
uerſi ſunt aūt. Circa ꝑmū dr̄: Poſt
hec aūt. i. poſt miſſionē apl̄oꝝ ad ꝑ/
dicandū. b ¶ Deſignauit dñs.
ieſus. i. ſignant̄ elegit. Uel dr̄ deſi/
gnauit: q2 q̄s ab eterno ꝑdeſtinauit
ad hoc opus: tp̄aliter ad hoc inſtituit
⁊ applicauit. c ¶ Septuaginta/
duos. in ſignū q̄ poſt xp̄i reſurrecti/
onē ⁊ aſcēſionē i celū ꝑdicaturi erāt
fidē xp̄i gentib⁹ ſeptuagintaduaꝝ lin
guarū. d ¶ Et miſit il. bi. Tū ꝓpt
mutuū ↄſolationē ⁊ ꝓpter mutuā cō/
ſeruationē: vt vn⁹ eſſet cuſtos caſtita
tis alteri⁹ ⁊ alioꝝ bonoꝝ: Tū ꝓpter
ↄfirmationē v̄itatis ꝑdicāde ab ipis
vt in ore duoꝝ teſtiū ſtaret v̄bū: Tū
in ſignū charitatis q̄ debet eſſe in ꝑ/
dicatore: ſm̄ q̄ exponit btūs Greg⁹.
dicēs: Binos ꝗ diſcipulos in ꝑdica/ Quare di/ſcipuli bini mittant̄
tionē mittit: vt ꝑ hoc nobis tacit⁹ in/
nuat q̄ q̄ erga alterū charitatē nō ha
bet: ꝑdicatiōis officiū nullatenus ſu/
ſcipere debʒ. e ¶ Ante faciē ſuā.
vt aduētus xp̄i non lateret. f ¶ In
oēm ciuita. ⁊ locū. q2 indifferēter xp̄s ⁊ apl̄i ꝑdicabāt in ci
uitatib⁹ ⁊ locis magnis ⁊ paruis. g ¶ Meſſis q̄dē mul.
q2 multitudo gentiū ad ſuſcipiendū verbū xp̄i per ꝑdicationē
apl̄oꝝ erat parata: vt dicit apl̄s ad Roṁ. xi. ⁊ ptʒ per effectū
in actibus apl̄oꝝ. h ¶ Operarij aūt pau. q2 apl̄i ⁊ xp̄i di b
ſcipuli erāt pauci reſpectu tāte multitudinis cōuertēde. Et ad
huc eſt ita ſm̄ qđ exponit Greg⁹. q2 licet in eccl̄ia ſint multi cu
rati ⁊ eccl̄ie miniſtri: tñ pauci inueniunt̄ apti ad ꝑdicandū rō
ne vite ſancte ⁊ ſane doctrine. Uñ dicit Greg⁹. ſup locū iſtū:
Ecce mūdus ſacerdotib⁹ plenus eſt: ⁊ tñ in meſſe dei rarus
valde inuenit̄ operarius: q2 officiū q̄dē ſacerdotale ſuſcipimus
ſed opus officij nō implem⁹. i ¶ Rogate ꝗ dñm meſſis
vt mit. ope. in meſ. ſuā: q2 nullus fit aptus ad ꝑdicationē
verbi diuini niſi ꝑ gratiā dei: et niſi ab eo miſſus mediate vel
īmediate. k ¶ Ite. ecce ego mit. vos. Hic ↄñter deſcribi
tur diſcipuloꝝ miſſio ad ꝑdicandū: ⁊ ptʒ lr̄a ex dictis Matth.
x. vbi ea q̄ hic ponunt̄ poſita ſunt: licet nō eodem ordine: exce
ptis que ſequunt̄. l ¶ Neminē per viā ſa. i. ſaluū dixeri
tis in hac vita: in qua quilibet eſt incertus de ſalute futura ni
ſi ſuper hoc certificatus fuerit reuelatiōe diuina. Sed q2 hec
expoſitio licet cōmunis ſit: tamē videt̄ ſpiritualis ſeu myſtica.
ideo aliter poteſt exponi magis ad litteram: dicēdo q̄ in hoc
oſtendit̄ quāta diligentia ⁊ feſtinatione ꝑdicator verbi diui/
ni debeat officiū ſibi iniunctū exercere: q2 per hoc intelligit̄ q̄
nō debeat ab officio ſibi iniūcto retardari ꝓpter familiaritatē
A cum aliquo:

Moraliter Moralit̄. a ¶ Poſt hec deſigna. dñs ie. ⁊c̄. Septua/
ginta ↄſurgūt ex ductu denarij ꝑ ſepterariū: ideo ſignificant
impletionē decalogi cū ſeptē donis ſpūſſancti: ꝑ binariū ſup/
additū ſignificat̄ gemina charitas dei ſcʒ ⁊ ꝓximi: q̄ debent
eſſe in ꝑdicatorib⁹ euāgelij. d ¶ Et miſit illos bi. in ſignū
mutue charitatis. f ¶ In oēm ciuita. ⁊ lo. quo erat ipſe
ven. Greg⁹. Predicatio ꝓuenit et ſic ad habitaculū mentis
dñs venit. g ¶ Meſſis q̄dē mul. i. credentiū multitudo.
h ¶ Operarij aūt pau. q2 licʒ ſint multi ꝑdicatores q̄ſtuarij
tñ q̄rentes tm̄ aiaꝝ ſalutē ſunt pauci: ꝓpter qđ rogād⁹ eſt dñs
vt tales multiplicet atq; mittat. k ¶ Ego mit. vos ſi. ag.
i. māſuetos etiā inter crudeles. Pſ. cxix. a. Cum his q̄ ode/
rūt pacē erā pacificus. † ¶ Nolite ꝗ portare ſac. i. ꝑdica
re ꝓpter q̄ſtū. † ¶ Neq; calciamēta. i. exēpla dare morti
fera. nā calciamēta fiūt de pellib⁹ mortuoꝝ. l ¶ Et neminē
ꝑ viā ſa. i. nullū exiſtentē in via ꝑſentis vite ſaluū dixeritis:
✠ ſed aliq̄ ꝓpter

G de deuotionis abolet: vt qñ diuina mādant: paulliſper ſeque
A ſtrent hūana. a ¶ In eadē aūt. Si pax vr̄a recipit: dignū
eſt vt in ea maneatis carnalia ſtipēdia ab eis accipiētes: qbꝰ
celeſtia offertis: Ecce ꝗ ſaccū ⁊ perā ꝓhibuit: ſumptꝰ ex ꝑdica
tiōe cōcedit: ſic tñ vt oblato cibo ⁊ potu ſint ꝯtēti. b ¶ Ma

addit: Qui vos audit me audit. In audiēdo vel ſpernē L
do euāgelij ꝑdicatorē: quiſqȝ ſciat ſe nō viles ꝑſonas: ſed ipſum
ſaluatorē ſpernere vel audire: qꝛ in diſcipulo magiſter audit:
⁊ in filio pater honorat. l ¶ Dñe etiā. Bene ꝯfitent̄ defe/
rentes honorē nomini xp̄i: ſed qꝛ infirma adhuc fide gaudēt

ne. Nō eſt de domo in domū vaga fa
cilitate demigrādū: vt i hoſpitali amo
re ſeruet̄ cōſtantia: ne coaliti amicitie
neceſſitudo facile reſoluat̄. c ¶ Di-
gnus eſt eni. Nota ꝙ vni operi ꝑdi
catorū due mercedes debent̄: vna in
via ꝗ nos in labore ſuſtētat: alia in pa
tria ꝗ nos in reſurrectiōe remunerat.
d ¶ Et in quācūqȝ ciui. Deſcripto
diuerſo domus hoſpitio: qd etiā in ci/
uitatibꝰ agere debeāt docet: pōs ſcȝ in
oībus cōmunicare: ab impioꝝ per oīa
ſocietate ſecerni. e ¶ Etiā pulue.
Puluerē excutere iubet: vel ad oſteſta
tionē terreni laboris quē ꝓ illis inani
ter ſuſceperūt: vel vt oſtēdāt vſqȝ adeo
ſe ab ipſis nihil terrenū ꝗrere: vt etiā
puluerē de terra eorū nō ſibi patiant̄
adherere. ¶ Aliter: Per pedes: ipm̄
opus ⁊ inceſſus ꝑdicationis ſignifica
tur: ꝑ puluerē quo aſpergunt̄: leuitas
terrene cogitatiōis a qua ipi doctores
immunes eſſe nequeūt: cū pro auditori/
bus ſollicti ſalubribus curis intēdūt:
⁊ qſi per itinera mūdi vix calcaneo ter
re puluerē legūt. Qui ergo recipit ver
bum: ipſe afflictiones ⁊ curas doctoꝝ
quas ꝓ ſe tolerabāt: in argumētū ver
tit humilitatis. Ab hoc puluere ꝑ bo/
nos auditores iubent̄ pedes euāgeli/
ſtarū ablui: ⁊ per ipm̄ ſaluatorē narrā
tur ablui. Sed ꝗ ſpernit doctrinā ꝑdi
catoris: ipſe labores ⁊ pericula: tediū
qȝ ſollicitudinū ad teſtimoniū dānatio
nis ſibi inflectit. Hic ꝗ puluis in con/
temptores euangelij iubetur extergi.
B f ¶ Quia ſodomis: Sodomite ⁊ ſi
i vitus exardebāt: ⁊ inhoſpitales erāt:
tñ apud illos nulli hoſpites tales qles
apud iudeos ꝓphete: qles apli reper/
ti ſunt. Loth inter eos: ⁊ ſi iuſtus: nō
tñ aliqd docuit: nulla ſigna fecit. Et iō
cui multū donatū eſt multū ab eo ꝗrit̄:
Sap. 6. a ⁊ potētes potēter tormēta patientur.
g ¶ Ve tibi corozaim. Corozaim:
bethſaida: capharnaū ⁊ tiberias: ciui/
tates ſunt galilee in litore laci geneſa/
reth. Has plangit dñs: qꝛ poſt tanta
miracula ⁊ virtutes nō penituerāt: et
ſunt peiores gētilibꝰ naturale ſolūmō
ius diſſipantibus: qꝛ poſt deſcripte le/
gis ꝯtemptū: filiū quoqȝ dei cōculcare
gratiāqȝ ingrati ſpernere nō timuerūt.
h ¶ In cilicio. Aſpera peccati pun/
gentis memoria qua in die iudicij ſini
ſtra pars induēda eſt ſignificat̄. In ci/
nere mortis ꝯſideratio: ꝑ quā tota hu/
mana generis maſſa in puluerē eſt re/
digenda: figurat̄. In ſeſſione: humili/
Ps. 126. a. tas ꝓprie ꝯſcientie. Vñ ꝓpheta: Sur
1. Pe. 5. b gite poſtqȝ ſederitis. i. humiliamini ſub
potēti manu dei: vt v. e. in. d. viſitatio
nis. i ¶ Et cinere. Impleta videmꝰ
verba ſaluatoris: qꝛ cū ille ciuitates ꝑ/
dicte dño ꝑſente credere noluerūt: ty/
rus ⁊ ſidon olim fuerāt amice dauid ⁊ ſalomoni: ⁊ poſtea euā
gelizātibus xp̄i diſcipulis: deuote fidē ſuſceperūt. Quare aūt
ſit ꝑdicatū nō crediturīs: ⁊ nō ꝑdicatū crediturīs: nouit ille ꝗ
oīa nouit. k ¶ Et tu caphar. vſqȝ ⁊c̄. Vel exaltata es ſu/
perbe reſiſtēdo mee ꝑdicationi. Vel exaltata es meo hoſpitio
⁊ meis ſignis ⁊ virtutibꝰ. et ideo maiori plecteris ſupplicio:
qꝛ bis credere noluiſti. Et ne aliqs putaret illis tm̄ ciuitatibꝰ
vel ꝑſonis que dñm in carne nō receperūt cōuenire hec v̄ba
addit:

a ¶ offerte pacem. v. ipſe ingreſſus pacis be
nedictione celebratur.
intraueritis/ primū dicite. Pax †
a ¶ predeſtinatus ad vitam: ſequet̄ celeſte
verbum quod audit.
huic domui. Et ſi ibi fuerit filius †
pacis/ requieſcet ſuper illū pax ve/ †
¶ ſi audire noluerit. ¶ laboris veſtri fructu
non priuabimini.
ſtra: Sin autē ad vos reuertetur. †
b In eadem autem domo manete: †
edentes et bibentes que apud il/ a
c los ſunt: Dignus eſt enim opera
¶ cibo ſuo.
rius mercede ſua. Nolite trāſire
d de domo i domū† Et in quācūqȝ
ciuitatē intraueritꝭ et ſuſceperint
vos: māducate ꝗ apponūt vob/
⁊ curate infirmos ꝗ in illa ſunt: ⁊ b
dicite illis: appropinqͣbit in vos
regnū dei. In quācunqȝ aūt ciui †
tatē intraueritis ⁊ nō ſuſceperint
vos/ exeuntes in plateas eiꝰ dici
e te: Etiā puluerē qui adheſit no/
bis de ciuitate vr̄a extergimus in
vos. Tñ hoc ſcitote qꝛ appropin
f quabit regnū dei. Dico vobis: qꝛ †
ſodomis in die illa remiſſius erit
g qȝ illi ciuitati.† Ve tibi corozaim c
ve tibi bethſaida: qꝛ ſi in tyro ⁊ ſi
done facte fuiſſent v̄tutes ꝗ facte
h ſunt in vobis: olim in cilicio et ci
i nere ſedētes penituerent. Verūtñ
tyro ⁊ ſidoni remiſſius erit i iudi/
k cio qȝ vobis. Et tu capharnaum
vſqȝ ad celū exaltata/ vſqȝ ad in
fernū demergeris.† Qui vos au d
a ¶ nō faciendo miſericordiā vni de fratri/
bus minimis nec mihi fecit. ¶ nolens.
dit me audit: et ꝗ vos ſpernit me
credere in filium dei.
ſpnit Qui aūt me ſpernit/ ſpernit
¶ qꝛ ego ⁊ pater vnū ſumus.
eū ꝗ me miſit. Reuerſi ſūt aūt ſe e
ptuagītaduo cū gaudio/ dicētes: f
¶ quod in lege non fuit.
l Dñe/ etiā demōia ſubijciūt nob g
a ¶ tunc qñ corruit ꝑſens eram.
i noīe tuo. Et ait illis: Videbā ſa b

invirtutibꝰ et de ſignoꝝ operatione
efferunt: exēplo terrent: et ad humi/
litatē reuocāt.

Ni. de ly.

✱ cū aliquo: ⁊ tali mō loquēdi vſus
eſt heliſeus mittēs feſtināter famulū
ſuū ad ſuſcitationē pueri defuncti: vt
habet̄. iiij. Re. iiij. c. Accinge lūbos
tuos ⁊c̄. ⁊ ſubdit̄: Si occurrerit tibi
hō nō ſalutes eum: ⁊ ſi ſalutauerit te
qſpiā nō rñdeas ei: ꝑ hoc eni intēde/
bat excludere v̄ba cū aliis retardan/
tia eū ab itinere. a ¶ Edētes ⁊ bi
hen. ⁊c̄. nihil interrogātes ꝓpter cō
ſcientiā: ſicut ⁊ paulus poſtea docuit
i. Coꝛ. x. b ¶ Et curate infir. qꝛ
ſimplicibꝰ hoībꝰ ⁊ illr̄atis qles erāt
diſcipuli xp̄i ꝓmittētibus regnū dei
nō crederet̄ niſi haberēt ptātē mira/
cula faciēdi ad confirmationē ſue do
ctrine. c ¶ Ve tibi coro. ſentētia mat. 10. b.
huiꝰ partis patȝ ex dictis Math. xi.
d ¶ Qui vos au. me au. hoc ad/
dit ſaluator in fine ad oñdendū ꝙ do
ctrina diſcipuloꝝ eiꝰ eſt deuote ⁊ re/
uerēter audiēda ſaltē ꝓpter reueren
tiā dei: cuiꝰ ꝑncipalr̄ eſt doctrina hec.
e ¶ Reuerſi ſūt aūt ſeptua. Hic
ꝯñr deſcribit̄ ſeptuagintaduoꝝ diſci
puloꝝ reuerſio: ⁊ diuidit̄ in ptē prin/ Diuiſio
cipalē ⁊ incidentalē: ꝗ incipit ibi: Et
ecce qdā legiſperitꝰ. Circa ꝑmā partē
oſtēdit̄ benignitas xp̄i erga diſcipu/
los reuerſos in duobꝰ: videlȝ eos be
nigne corripiēdo. ſecūdo de illoꝝ illu
minatiōe deo patri grās agēdo/ ibi:
In ipſa hora. Circa ꝑmū dicit̄: Re/
uerſi ſunt aūt ſeptuagintaduo matth. 11. c
miniſterio ſue legationis completo.
f ¶ Cū gaudio. tum de ſua ꝑdicatio
ne ꝑ quā ppl̄m edificauerāt: tū de mi
raculoꝝ opatione: qꝛ demones eiece
rāt. vñ ſubdit̄: Dicētes: g ¶ Dñe
etiā demo. ſubijci. no. Verūtamē
qꝛ ex hoc nimis gloriabant̄ tanqȝ ad/
huc infirmi ⁊ impfecti. iō hec glīa re/
primit̄/ cū ſubdit̄: h ¶ Et ait illis
vi. ſa. ſicut ful. de ce. cadētē. Ful
gur eni cadit celeriter manifeſte ⁊ cū Fulgur
fetore ⁊ inflāmatiōe: ſic demones de mat. 10. d.
celo empyreo ceciderūt i inſtāti: ⁊ vi/ Job. 13. c
dentibꝰ ſctis angelis ⁊ cū fetore ptī 8. q. 1. c. qui
ꝓprij: ⁊ ad inflammādū homines per vos ſpnit
tēptationē parati: ⁊ cauſa huiꝰ ruine
fuit elatio ſiue ſuperbia de ſua excel/
lentia: quaſi diceret ſaluator diſcipu/
✱ lis: cauete
✱ ſed aliā ꝓpter qſtū aliqs aſſecu/ Moraliter
rāt d̄ ſua ſalute futura: cū tñ ſit valde
dubia. † ¶ Dicite. Pax hu. do.
. i. inducite inhabitātes ad pacē inter
nā ⁊ fraternā. † ¶ Et ſi ibi fue fi
lius pacis. i. ꝑdeſtinatus ad pacem
etnā. † ¶ Requieſcet ſup illū pax
ve. i. a vobis nūciata. † ¶ Sin aūt

reuer. ad vos. i. nō eritis ꝑuati merito veſtro. † ¶ In ea.
aūt do. ma. ⁊c̄. nō mutātes hoſpitiū ꝓpter lautiꝰ ꝑādiū ha
bendū. † ¶ In quācunqȝ ciuita. intrau. ⁊ nō ⁊c̄. oſtē
dentes ꝙ ipſos querebatis ⁊ non ſua. † ¶ Dico vobis qꝛ
ſodo. ⁊c̄. quia iudei veritatē agnitā de xp̄o nequiter impu/
gnauerūt: qḋ eſt ſpecies peccati in ſpiritūſanctū. c ¶ Ve ti
bi coroza. ⁊c̄. In iſtis duabꝰ ciuitatibꝰ fecerat xp̄s ſanitates
⁊ miracula multa: qbꝰ ingrati fuerūt: ꝓpt̄ qḋ talit̄ interp̄tāt̄.

 ✱ Ecce dedi

E f litatē reuocant. Quia ſi diabolus ꝓpter ſupbiā de celo eſt ꝑcipitatus: multomagis iſti de terra editi: ſi ſupbierūt humiliabunt. a ¶ Supra ſerpētes ⁊c. Serpētes ſunt mali hoīes vel diaboli: q̄ inchoandis virtutibus venena praue pſuaſiōis obijciūt. Scorpiones: q̄ ꝯſumādas virtutes ad finē viciare cōtendunt. b ¶ Et ſup oēm virtutē. Oēs imundos ſpūs poteſtis eÿcere de obſeſſis corporib⁹. Vel ad lrām. Sicut vipera nō nocuit manui pauli: ⁊ hauſtū venenū nō nocuit iohāni. vñ ⁊ ipſe dñs:
Act.28.a Mar.16.d Et ſi m. q̄d.b.non.e.n. c ¶ Nolite gaudere. Malos ſpūs eÿcere ⁊ alias virtutes facere: aliqñ non eſt meritū illius q̄ illa operat: ſed inuocatio noīs chriſti hoc agit ad condēnationē eoꝝ q̄ inuocāt: vel ad vtilitatē eoꝝ q̄ vidēt et audiūt: vbi lꝫ hoīes deſpiciāt ſigna facientes: deū tñ honorēt. Ad cuiꝰ inuocationē miracula fiunt. Prohibet gaudere de hūiliatiōe diaboli: q̄ ꝓpter ſupbiā cecidit: ſed gaudeāt de ſua ſublimatione: vt vñ illi ceciderint ſubleuati iſti aſcendāt humiliati. d ¶ Gaudete autē. Si quis celeſtia ſiue terreſtria opa geſſerit: p hec quaſi lrīs adnotat⁹/ apud dei memoriā eternaliter eſt affixus. e ¶ In ipa hora. Cū de ſubiectione imundoꝝ ſpirituū de noīb⁹ ſcriptis in celo loqueret oſtendit p q̄d hec Mat.11.d tāta celſitudo data ſit hoīb⁹. i. p hūilitatē fidei chriſtiane. f ¶ Cōfitebor tibi dñe. Grās ago q2 apſis aduētus mei aperuiſti ſacramēta q̄ ignorāt ſcribe ⁊ phariſei: q̄ ſibi ſapientes videnē. g ¶ Reuelaſti ea puulis. Non ait inſipiētib⁹ ⁊ hebetib⁹/ ſed paruulis. i. humilib⁹: vt ꝓbet ſe tumorē damnaſſe Mat.11.d nō acumē. h ¶ Quia ſic. Nō rationē reddit cur hos elegit: illos reprobauerit/ ſed ſic deo placitū dicit. In q̄ accipimus exēplū humilitatis: ne temere diſcutiamus de ſupernis conſilijs.

i ¶ Oīa mihi ⁊c. Cōmendata humilitate: p quā ad fidem venit pulchre de ipa fide locus ꝯnectit: cū oīa ſibi tradita dicit: nō elemēta que ipe creauit: ſed illos paruulos q̄bus pater ſacramēta Mat.13.b filiū reuelauit. Cū audis oia agnoſcis oīpotentē: nō decolorē/ nō degenerem pris. Cū audis tradita: cōfiteris filiū: cui p naturā vnius ſubſtātie omia iure ſunt ꝓpria: non dono collata p grām. k ¶ Qꝫ multi ꝓphete. Prophete iuſti a longe dñi gliam viderūt p ſpeculū in enigmate: ſed apli pſentē dñm habentes: ⁊ ab ipo q̄ volebāt interrogantes: non p angelos vel varias viſionū ſpecies docebant. l ¶ Legiſperit⁹ ſurrexit. Legiſdoctor qui ſine fide in lege iacebat/ ſurgit vt ſtet: ſtat dū magiſtrū vocat: ſed ⁊ ſtando tentat deū/ ta- Mat.22.d cendo qđ erat. m ¶ Tentās illum. Mar.12.c Legiſperit⁹ occaſionē tētādi accipit ex verbis dñi: vbi ait: Gaudete q2 noīa vrā ſcripta ſūt i celis: ſꝫ ipe in ſua tētatione mōſtrat q̄ vera ſit cōfeſſio dñi q̄ Mat.11.d patrē laudās dicit: Abſcōdiſti hec a ſa- Deu.6.a pientib⁹ ⁊ potentib⁹ ⁊ reuelaſti ea par- Leui.19.d uulis. n ¶ Ille reſpōdēs dixit. Di- Ro.13.c xit qđ legerat/ ſed nō impleuit qđ ſcriptū Jaco.2.b erat: q2 in pſentia habebat dñm quē diligere debebat: ſed hūc magiſtrū non deū vocat. o ¶ Recte reſpōdiſti. Perfectū iter vite celeſtis oſtendit: dū legiſperito de dilectōe dei ⁊ ꝓximi ſcripta ꝓponēti reſpōdit. Recte reſpōdiſti: hoc fac ⁊ vi. ⁊ finita parabola adiecit: Vade ⁊ tu. f. ſ. in q̄ oſtēdit q̄ p ſolā dilectionē venit ad vitā eternā: ſed ille ꝓ ſed ille ꝓximū nō habebat q̄ nunq̄ forſitan miſcdiam fecerat: G ⁊ ideo ignorabat. p ¶ Hoc fac ⁊c. Ex pmo legis capl'o docet legis ignarū: ꝓbans q̄ lex in pncipio ſtatim patrē ⁊ filiū pdicauerit: ⁊ incarnationē filij annūciauerit dicēs: Diliges dominū deū tuū: ⁊ diliges ꝓximū tuū ſicut teipm. Vñ ⁊ addit: Hoc fac ⁊c. Sed ille q̄ cū neſciret ꝓximū: q2 nō credebat in chriſtū. rñdit: Quis ē me⁹ ꝓxim⁹: Ita q̄ chriſtū neſcit: ⁊ legē neſcit. Quō eni pōt ſcire legē cuz veritatē ignoret. cū lex annūciet veritatem. q ¶ Ille autē volēs. Legiſperit⁹ vt ſapiēter rñdiſſe dicat: pmū ſe legis fatet ignorare mādatū: q2 hūiliari ſe recuſans ⁊

¶ ita pcipitē de ſupnis ad ima lapſū. ¶ vel ſicut fulgur: q2 deiect⁹ adhuc transformat ſe
thanā ſicut fulgur de celo caden
in angelum lucis.
tē. Ecce dedi vobis ptātē calcā- a
¶ qui dente aperte ledunt. ¶ qui cauda
a di ſupra ſerpentes ⁊ ſcorpiōes: ⁊
clam inſidiantur.
b ſupra omnem virtutem inimici: ⁊
nihil vobis nocebit. Verūtamē b
c i hoc nolite gaudere: q2 ſpūs vo
d bis ſubijciuntur. Gaudete autē c
¶ q̄ mūdo vileſcūt. ¶ p hūilitatē fidei vre.
q̄ nomina veſtra ſcripta ſūt in ce
a ¶ de ſalute humiliū q̄bus loquebat.
e lis. In ipa hora exultauit in ſpū d
f ſancto ⁊ dixit: † Cōfiteor tibi dñe
¶ me⁹ ꝯſubſtātialis. ¶ nō pr: ſed creator.
pať celi et terre q̄ abſcōdiſti hec
g a ſapientib⁹ ⁊ prudentib⁹ ⁊ reue-
¶ qui ſe exaltare non nouerūt.
h laſti ea puulis. Etiā pater: q2 ſic
¶ iniuſtū eſſe nō pōt qđ iuſto placuit.
i placuit añ te. † Oia mihi tradita
ſūt a patre meo. Et nemo ſcit qs
ſit fili⁹ niſi pr: ⁊ qs ſit pater niſi fi
lius/ et cui filius voluerit reuela-
re. Et cōuerſus ad diſcipulos ſu
a ¶ interiores nō exteriores phariſeorum qui corpus meū viderunt. b ¶ agnoſ
os dixit † Beati oculi qui vident e
cunt illa ſacramenta q̄ reuelant puulis.
a ¶ quibus me ⁊ patrē reuelaui.
que vos videtis. Dico enim vo
a ¶ ventura pdicādo. ¶ ſe ⁊ alios regendo.
k bis q̄ multi ꝓphete et reges vo-
luerūt videre q̄ vos videtis ⁊ nō
viderūt: et audire q̄ auditis ⁊ nō
a ¶ verba legis tenēs: vim legis ignorans.
l audierūt. Et ecce q̄dā legiſperi- f
m tus ſurrexit tentans illū/ dicens:
† Magiſter/ quid faciēdo vitam
eternam poſſidebo: At ille dixit
a ¶ interrogat qđ ſcriptum eſt: vt ex ſuis reſponſis iuſtificet vel damnetur.
ad euz: In lege quid ſcriptū eſt:
n Quō legis: Ille reſpōdēs dixit:
Diliges dñz deū tuū ex toto cor
de tuo/ ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex omi
bus virib⁹ tuis et ex oī mēte tua:
⁊ ꝓximū tuū ſicut teipm. Dixitq̄
¶ laudat reſpōſionē: nō laudat factū.
o p illi: Recte reſpōdiſti: Hoc fac et
a ¶ q2 putabat nō ante deū ſed ante hoīem ſe ſtare: nec ipm quem magiſtrū vocat ꝓximū cognoſcit.
q viues. Ille autem volens iuſtifi- g

Nico. de lyra

lis: cauere diligēter debetis ne ex elatione de poteſtate vobis ꝯceſſa ſup demones nimis eleuemini: ſic corruatis. a ¶ Ecce dedi vobis poteſtatē ⁊c. Et ſic in aduētu chriſti videt impletū illud Eſa. r. b. qđ dicit de ſerpētibus: Nō nocebūt ⁊ nō occidēt in vniuerſo mōte ſancto meo: q2 repleta eſt terra ſcientia dñi. videlꝫ p predicationē chriſti ⁊ diſcipuloꝝ ei⁹. b ¶ Verūtamē i hoc nolite gaudere. Quia ſigna facere in hoc mūdo aliqñ cōceſſū eſt etiā malis hoīb⁹: vt habet Mat. vij. Nō ꝓpter ipos ſed ad cōfirmationē fidei xpi pdicate p ipos. c ¶ Gaudete autē ⁊c. i. in libro vite: in q̄ aliq̄rū noīa dicunt ſcribi dupliciter. vno modo ſm pñtē iuſticiaꝫ. alio modo ſm eternā pdeſtinationē: ⁊ vtroq̄ modo noīa eorum erant ſcripta in celis: q2 erāt pdeſtinati excepto iuda pditore: ⁊ cū hoc habebāt grām dei qua illa gloriatio quā habuerūt de electiōe demonū: vt predictū eſt nō fuit mortale peccatū. Sequit: d ¶ In ipa hora exultauit in ſpi. ſcto ⁊c. Et patꝫ ſententia ex dict'. Mat. xi. vſq̄ ibi: e ¶ Beati oculi qui vidēt que vos videtis ⁊c. Et ſilr patꝫ ſentētia hui⁹ partis h ex dictis Matth. xiij. f ¶ Et ecce q̄dā legiſperitus. Hec eſt pars incidentalis in qua ponit duplex incidēs. Primū eſt chriſti reſpōſio ad legis doctorē. Secundū eſt excuſatio marie erga ſororē/ ibi: Factū eſt autem. Prime partis ſentētia patꝫ ex dictis Matth. xxij. ⁊ Marci. xij. vſq̄ ibi: g ¶ Ille autē volēs iuſtificare ſeipm. Qđ exponit duplr. Vno modo q̄ vellet ſe iuſtificare

Moraliter
* a ¶ Ecce dedi vobis poteſtatē calcādi. Calcare ſerpentē eſt ſubÿcere rōni ſenſualitatem: q̄ ſm Aug'. ſignificat p ſerpentē: calcare ſcorpionē eſt deteſtari detractorē: et calcare oēm virtutē inimici/ eſt abÿcere oēm occaſionē mortalis pcti. b ¶ In ipa autē hora exultauit ⁊c. Per hoc q̄ chriſtus homo exultauit in ſpū de ſimplicium illuminatione ⁊ ſupboꝝ excecatione: ſignificat q̄ quilibet chriſtianus debet gaudere de ſimilib⁹ vt chriſto ꝯformet. c ¶ Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis ⁊c. Videntes eni chriſtū p fidē charitate formatam beati ſunt in ſpe: ⁊ ſi perſeuerēt beati erunt in re. f ¶ Et ecce q̄dā legiſperit⁹ ⁊c. Beda ſup locū iſtū dicit: q̄ iſte tētādo queſiuit de vita eterna: ſi forte chriſt⁹ diceret aliqd ꝯ moyſen. ⁊ ideo chriſt⁹ p xba moyſi rñdēdo cōfudit eū. p hoc oñdēs q̄ deriſores fidei catholice ſunt ꝯfundi ab illis q̄ ſciūt et pñt p illa qđ tenēt
* indiſcuſſe

T recuſans ⁊ ſeipſm iuſtificare volens: arcana nõ põt videre q̃ reuelant̃ paruulis xp̃i: cui xp̃s ita reſpõſum tẽperat: vt ⁊ oĩs qui miſericordiã facit, primus intelligat̃: ⁊ ſpecialiter ipſe dei filius q̃ nobis per humanitatẽ primus factus eſt deſignet̃.

a ¶ Quis eſt meus ⁊c̃. Nemo primior homini q̃ de⁹ q̃ intrinſecus ⁊ extrinſecus nouit: ⁊ oĩa curare põt: ſed oĩs incredulus vel tẽptator nec deũ nec hoiem primũ habz.

b ¶ Homo q̃dã ⁊c̃. Homo iſte adã intelligit̃ in genere humano: q̃ a beatitudine celeſtis hieruſalẽ p̃uaricationis p lapſione ad miſerias et defectũ hui⁹ vite mutabilis ⁊ erronee deſcendit cũ intumeſcere cepit. Et p hoc etiã incidit in latrones.i.in poteſtatẽ angeloꝝ noctis q̃ ſe trãſfigurãt in angelos lucis: ſed p̃ſeuerare nõ poſſunt: in q̃s nõ incideret: niſi eius mãdati celeſtis deuius ſe feciſſet obnoxiũ. Qui etiam indumẽta g̃re ſpũalis: immortalitatis ſcʒ ⁊ innocẽtie auferũt: ⁊ ſic vulnera inferunt.i.pctã: q̃bus humane nature integritas violat̃: ⁊ mors q̃ſi foſſis viſceribus inducit̃. Qui ſeruat intemerata q̃ ſumpſit indumẽta: nõ põt ſentire latronũ plagas. Abierũt nõ ceſſãdo ab inſidijs: ſed occultãdo inſidias. Semiuiuo relicto: q: imortalitatẽ exuere: ſʒ rõnis ſenſum abolere nõ poſſunt: q̃n homo ſapere ⁊ deũ poſſit cognoſcere. Sacerdos ⁊ leuita qui trãſeunt: ſacerdotiũ ⁊ miniſteriũ veteris figurant teſtamẽti: vbi vulnera languẽtis mundi monſtrant̃: ſed nõ curant̃. Samaritanus q̃ cuſtos interp̃tat̃ dñs eſt: qui p pter nos hõ factus: vite p̃ſentis iter arripuit: ⁊ venit ſecus vulneratũ. In ſimilitudinẽ hoiʒ factus ⁊ h.i.v.h. com paſſionis nr̃e ſuſceptione finitimus: ⁊ miſericordie collatione vicin⁹. Alligauit vul. eius pctã redarguẽdo cohibuit. Infundit oleũ dum penitẽtibus tribuit ſpem dicẽs: Penitentiã agite: q: appropinq̃bit regnũ celoꝝ. Infundit vinũ dum peccãtibus terrorẽ pene incutit dñs dicẽs: Oĩs arbor que nõ facit fructũ bonũ excidet̃ ⁊ in ignẽ mittetur. Iumentũ caro ip̃ius eſt: in qua ad nos venit: in quã ſauciũ imponit: q: peccata nr̃a portauit in corp̃e ſuo. Imponit̃ ꝟo qui ip̃am incarnationẽ credit. Stabulum eſt p̃ſentis eccl̃ia: vbi reficiunt̃ viatores in eternã patriã redeuntes. Impoſitus iumẽto in ſtabulũ ducit̃: q: nemo niſi baptiʒatus niſi corp̃i xp̃i adunatus eccleſiã intrabit. Et curã egit: ne eger p̃cepta q̃ acceperat dimitteret. Sed nõ vacat ſamaritano diu in terris degere redeundũ erat vñ deſcẽderat. Itaq̃ altero die.i.poſt reſurrectionẽ ſuam q̃ñ amplior eterne lucis ſplẽdor q̃ ante paſſionẽ effulſit in mũdo: protulit duos denarios: duo teſtamẽta: in q̃b⁹ eterni regis nomẽ ⁊ imago continet̃: ſtabulario.i.apl̃is dedit: q: tũc illis ſenſum aperuit vt intelligerẽt ſcripturas ad regendũ ppl̃m. Q̃dcũq̃ ſuperogaueris. Superogat apl̃s cũ dicit: De virginib⁹ p̃ceptũ dñi nõ habeo: cõſiliũ aũt do. Superogat cũ nõ vtit̃ p̃tãte accipiẽdi neceſſaria. Rediẽs in iudicio reddet dicẽs: q: ſup pauca fuiſti fidelis ſup multa te cõſtituã: intra i gaudiũ dñi tui. Quis hoꝝ. Iuxta lr̃am patʒ q̃ alienigena hieroſolymite cui miſericordiã impendẽs: primior fuit q̃ ſacerdos vel leuita eiuſdeʒ gentis.

c ¶ Accidit aũt vt. Sacerdos dei legẽ annũciat: deſcẽdit q̃dẽ lex per moyſen in mũdũ: ⁊ nullã ſanitatẽ cõtulit homini. Deſcẽdit leuita q̃ typũ oſtẽdit p̃phetaꝝ: ſed ⁊ hic nullã ſanat: q: lex pctã arguit ſed p̃tranſit: q: indulgẽtiã nõ largitur

d ¶ Miſcdia motus. Hoc de ſacerdote et leuita non eſt dictũ: q: lex nõ habet miſcdiam: ſed iudiciũ et vindictam.

e ¶ Duxit in ſta. Nõ domũ ſed ſtabulũ vocat: quo noĩe miſerias ⁊ fetores hui⁹ vite ſignat ne hõ in hoc exilio tanq̃ i patria gaudeat.

f ¶ Qui fecit. Cognatio nõ facit primũ ſed miſcdia: q̃ miſcdia eſt ſm naturam. Nihil enĩ tam ſm naturã q̃ nature iuuare conſortẽ. ¶ Allego. Nemo p̃pinquior q̃ q̃ nr̃a vulnera curauit: qui vnũ eſt caput cũ mẽbris. Diligam⁹ ergo eũ vt deũ ⁊ dñm. Diligamus q̃ſi p̃ximũ: diligam⁹ etiã eũ qui imitator xp̃i eſt. Vñ ſequit̃: Fac ſimilr̃.i. vt vere te p̃ximũ ſicut teip̃m diligere manifeſtes: q̃cq̃d vales in eius corporali vel ſpũali neceſſitate ſubleuãda deuot⁹ op̃are.

g ¶ Factũ eſt dum. Habito ſermone de dilectiõe dei ⁊ p̃ximi: ſupponit̃ exemplũ vtriuſq̃ dilectiõis nõ tam in ſolo ꝟbo q̃ in op̃is exhibitione. Per iſtas eniʒ duas ſorores due ſignificant̃ vite ſpũales. Per martham operibus actuoſa deuotio qua proximo in charitate ſociamur. Per mariam religioſa mentis intentio in dei verbo qua in dei amore ſuſpiramus. Actiua panem vel corporalem eſurienti: vl̃ doctrine ignoranti tribuit:

Margin: Phil.2.a — Mat.3.a — Ibidẽ.c — B — 1.Pe.2.d — 1.Co.7.c — Mat.25.b — Allego.

a care ſeipſum/dixit ad ieſum: Et q̃s eſt meus proximus? Suſpici-
b ens autẽ ieſus dixit: Homo qui- a
dam deſcendebat ab hieruſalem in hiericho: ⁊ incidit in latrones: qui etiã deſpoliauerũt eũ: et plagis impoſitis abierunt ſemiuiuo
c relicto. Accidit aũt vt ſacerdos q̃dã deſcẽderet eadẽ via/ et viſo illo p̃teriuit. Similr̃ ⁊ leuita cum eẽt ſec⁹ locũ ⁊ videret eũ p̃trãſijt. Samaritan⁹ autẽ q̃dã iter faciẽs
d venit ſec⁹ eũ: ⁊ vidẽs eũ miſcdia

¶ in baptiſmo.

mot⁹ eſt: Et appropiãſ alligauit b

a ¶ chriſma ſancti ſp̃us. b ¶ calicem ſue paſſionis.

vulnera ei⁹/ifundẽs oleũ ⁊ vinũ:
e ⁊ imponẽs illũ in iumẽtũ ſuũ du- c

¶ ſpiritualẽ.

xit i ſtabulũ/⁊ curã ei⁹ egit. Et al- d
tera die p̃tulit duos denarios/et e
dedit ſtabulario/et ait: Curã illi⁹ f
habe: ⁊ quodcũq̃ ſupererogaueris/ego cum rediero reddaʒ tibi. †
Quis horũ triũ videt̃ tibi proximus fuiſſe illi q̃ incidit i latrões?
f At ille dixit: Qui fecit miſcdiaʒ in illũ. Et ait illi ieſus: Vade ⁊ tu g
g fac ſimilr̃. Factũ eſt aũt dũ irent b

Ni. de ly.

ꝟ errantẽ cor: ⁂ iuſtificare ſm appar ẽtiam. Alio modo ſm veritatẽ querẽs a xp̃o intellectum p̃cepti huius vt opere adimpleret. Et cauſa huius duplicis expoſitiõis eſt: q: ſicut dictũ fuit Matth. xxij. iſte videtur p̃mo veniſſe ad xp̃m mala intẽtione: ⁊ ſm hoc p̃cedit prima expoſitio: ſed poſtea xp̃i ꝟbis cõpunctus fuit: ⁊ ideo dixit ei xp̃s. Nõ longe es a regno dei Marci. xij. c. ⁊ ſm hoc p̃cedit ſcda expoſitio: q: non apparet clare ex textu vtrũ q̃ſtionẽ d̃ primo fecerit añ compunctionẽ vel poſt.

a ¶ Homo q̃dã deſcende. de hierl̃m in hie. ſm aliquos hec eſt parabola: ſm alios eſt res geſta: q: inter hierl̃m ⁊ hiericho erat q̃daʒ ſolitudo vbi frequẽter hoĩes trãſeuntes ſpoliabant̃ a latronib⁹ et occidebant̃: in qua ſolitudine captus fuit ſedechias fugiẽs ab exercitu nabuchodonoſor: vt habet̃ Hiere. vlt̃. Moraliter tñ exponit̃ de peccatore deſcẽdente a ſtatu iuſticie in peccatũ mortale: qui ſpoliat̃ a demonibus bonis g̃re ⁊ vulnerat̃ in bonis nature: ⁊ relinquit̃ ſemiuiuus: q: tollit̃ ab eo vita gratie remanente vita nature: cui xp̃s appropinquãs in ſua bñdicta incarnatiõe. D

b ¶ Alligauit vul. ei⁹. infun. oleũ. miſericordie cũ vino iuſticie.

c ¶ Duxit in ſtabulũ.i.in domũ eccleſie vbi ſimplices reficiunt̃.

d ¶ Et altera die.i.poſt reſurrectionẽ ſuam

e ¶ Dedit ſtabulario.i.cuilibet apl̃o.

f ¶ Duos denarios.i.intelligentiã noui ⁊ veteris teſtamẽti: q: aperuit illis ſenſum vt intelligerent ſcripturas: vt habet̃ infra. xxiiij. g. Et eis curã penitentiũ cõmendauit: p̃mittens pro ſalario vitam eternã.

g ¶ Vade ⁊ tu fac ſimi. ex reſpõſione cõcludẽs q̃ p̃pinquitas generis nõ facit proximũ ſed opus miſcdie impẽſum.

h ¶ Factũ eſt aũt. Hic ponit̃ ſecũdũ incidẽs qd̃ eſt excuſatio marie erga ſororẽ ſuã vbi ſmittit̃ locus cum dicit̃: ⁂ Et ipſe intrauit

Moraliter ⁎ indiſcuſſe.i. iudei per ſcripturas hebreorũ ⁊ ſaraceni p legem machometi.

a ¶ Homo q̃dã deſcẽdebat ab hieruſalẽ ⁊c̃. per hierl̃m ſtatus virtutis deſignat̃. ⁊ ideo per hominẽ deſcẽdentẽ ab hieruſalẽ in hiericho pctõr deſignat̃: qui incidit in latrones.i.demones ſpoliãtes eum gratuitis: ⁊ in naturalibus vulnerãtes. Sacerdos autẽ ⁊ leuita p̃transeuntes abſq̃ miſcdia: ſunt eccl̃ie mali miniſtri curãtes tm̃ de leuatione pecunie ⁊ nõ de ſanatione culpe. Samaritan⁹ autẽ eſt p̃dicator ⁊ cõfeſſor motus ex charitate: alligãs vulnera ſauciati p ſanum conſiliũ: infundẽs oleũ miſcdie ⁊ iuſticie vinum, et imponens illũ in iumentũ: q: nõ ſolum mẽte prebet auxiliũ: ſed etiã prout põt corp̃e: qd̃ eſt anime iumentũ. ⁊ ducit in ſtabulũ ſcʒ eccleſie vbi datur pabulũ ꝟbi dei: ⁊ ſacramẽti euchariſtie.

b ¶ Et altera die p̃tulit duos dena. ⁊c̃. per quos ſignificat̃ gratie in p̃ſenti ⁊ gloria in futuro dande bono curato ſacienti debitũ ſuũ erga peccatorẽ ſibi ſubditũ.

c ¶ Et dedit ſtabulario.i. dandos denunciauit.

† ¶ Et q̃cunq̃ ſupererogaueris. faciẽdo circa ſubditũ bonum ad quod nõ tenetur curatus.

† ¶ Reddam tibi.i. reddendum denuncio.

⁎ Et ipſe intrauit

¶ Et ipſe itrauit in quoddā caſtellū: a et mulier ꝗdā martha noie exce- b pit illū in domū ſuā: et huic erat ſoror noie maria. Que etiā ſedēſ c ſec⁹ pedes dn̄i audiebat verbū il- lius: marthā autē ſatagebat cir- d ca frequens miniſteriū. Que ſte- e tit et ait: Domine: nō eſt tibi cure f q̄ ſoror mea reliquit me ſolā mi- niſtrare: Dic ergo illi vt me adiu- uet. Et reſpōdens dixit illi dn̄s: g Martha martha ſollicita es et h turbaris erga plurima. Porro i vnū eſt neceſſariū. Maria ōpti- k mā partē elegit que non auferet l ab ea.

a ¶ miniſtrās neceſſaria mortali carni: qua indutus erat dei filius.
¶ conquerens de ſorore.
a ¶ deo iugiter inherere. b ¶ marie factus eſt aduocat⁹ qui iudex fuerat interpellat⁹.

Ca. XI

Et factū eſt cū eſſet in m loco quodā orās: vt n ceſſauit/ dixit vnus ex diſcipulis ei⁹ ad eū: Dn̄e doce nos orare: ſicut iohes docuit diſcipulos ſu-

a ¶ orare.

b errantē corrigit/ſuperbū ad humilitatē reuocat: q̄ ſingulis ex pediant diſpēſat. Contēplatiua charitatē dei et p̄rimi retinet: ſed ab exteriori actione q̄eſcit: ſoli ɔditoris deſiderio inheret: et calcatis oībus curis ad videndū faciē creatoris inardeſcit: et deſiderat miſceri ſupnis ciuib⁹: de eterna in conſpectu dn̄i in corruptione gaudētib⁹. a ¶ In do- mū ſuā etc. Intrāte ieſu in domū vi- ta iniq̄ et ſi aliq̄ fuerat aufugit: rema- nēt due vite inocētes: laborioſa et ocio ſa: inter eas medius eſt ipſe fons vite. b ¶ Sedēs ſecus. Quāto humilius ſedet/tāto amplius capit. aqua cōfluit ad cōuallē de tumorib⁹ collis. ¶ Ma ria ſedet: q̄ cōtēplatiua pacatis vitio- rū tumultib⁹. optata iā in chriſto men- tis quiete fruit. Martha ſtat: q̄ acti- ua laborioſa deſudat in certamine. c ¶ Martha autē. Intēta erat ma- ria q̄modo paſceret a dn̄o: intēta erat martha quō paſceret dn̄m. hec ɔuiuiū parat dn̄o: in ɔuiuio dn̄i illa iā iocūda tur. d ¶ Dn̄e nō eſt tibi cure. Ex illoꝝ pſona loquit q̄ adhuc diuine ɔtē plationis ignari: ſolū qđ didicere fra- terne dilectiōis op⁹ deo placitū dicūt: ideoq̄ cūctos q̄ chriſto deuoti eſſe ve- lint: huic mācipādos autumāt. e ¶ Et rñdens. Maria nō reſpōdet: ſed cau ſam ſuā tāq̄ ocioſa cōmittit iudici. Si enī pararet reſpōdēdi ſermonē remit- teret audiēdi intētionem. f ¶ Mar- tha martha. Repetio indiciū eſt di- lectiōis: vel forte monēde intētionis/ vt audiret attētius. g ¶ Porro vnū eſt etc. Preponit vnū mult'. Nō enī a multis vnū ſed multa ab vno: et tamē multa ſūt neceſſaria tendētib⁹ ad vnū. h ¶ Maria optimā etc. Nō rephē dit ꝑs marthe q̄ et ipſa bona: ſʒ laudat pars marie: que q̄re ſit optima ſubin- fert q̄ nō auferet ab ea: q̄ ɔtēplatiua c hic incipit et in celeſti patria pficit: q̄ amoris ignis q̄ hic ardere inchoat: cū ipſm quē amat viderit in amore ampli⁹ igneſcet. Nō ergo auferet ɔtēplatiua q̄ ſub- tracta luce pſentis ſeculi pficit. Actiua cū corpe deficit: q̄ in eterna pr̄ia panē nō porrigit eſurienti: q̄ nemo eſuriet: nec ce- tera pietatis opa aget q̄ nō erūt neceſſaria: cū pſenti ergo ſe- culo auferet actiua. Merito igit cōtēplationi oīa iuſtificatio- nū merita imēſa virtutū ſtudia poſtponunt. i ¶ Que non auferet etc. Ex oppoſito intellige q̄ a martha auferet pars quam elegit: quia trāſit labor multitudinis/remanet charitas vnitatis.

Ca. XI

Et factū eſt. Poſt hiſtoriā ſororum q̄ duas vitas ſi gnificāt: inducit dn̄m oraſſe et diſcipulos ad orādū in formaſſe: q̄ et orō quā docuit vtriuſq̄ vite in ſe cōti- net myſteriū: et ipſarū pfectio vitarū nō nr̄is viribus ſed ꝑcib⁹ eſt obtinēda. l ¶ Ut ceſſauit etc. Ideo ſepe ſaluator orās inducit vt diſcipulos ad orōnis ſtudiū inducat. vñ finita oro- ne a diſcipulis ſciſcitat vt doceat qualiter debeant orare. ¶ Cum oratio

Nico. de lyra

a ¶ Et ipſe intrauit in quoddā caſtellū. ſ. bethaniā. b ¶ Et mulier quedā noie Martha excepit illū in do mū ſuā. Ad illā enī domū chriſtus frequēter diuertebat et ſe cure: Tum ꝓpter deuotionē ibi habitantiū: Tum q̄ plura be neficia eis cōtulerat: q̄ ipſam marthā a ꝓfluuio ſanguinis ſa- nauerat ḃm Ambro. et mariā a ſeptē demonibus liberauerat: ḃm illos doctores qui dicūt illā fuiſſe ſororē laçari: ſicut ſupra dictū eſt. vij. ca. c ¶ Que etiā ſedēs ſec⁹ pedes dn̄i etc. Intēta operib⁹ vite cōtēplatiue. d ¶ Martha aūt ſatage bat circa frequēs miniſteriū. Occupata in operibus vite actiue. e ¶ Que ſtetit. Qui feſſa labore miniſterij diſcurrē do ꝑ domū vt chriſtus et eius diſcipuli eſſent cōuenienter recē pti et refecti. f ¶ Et ait: Dn̄e nō eſt tibi cure etc. Cōque- rens de ocioſitate ſororis ſue et de chriſti negligētia hoc ꝑnit- tentis. g ¶ Et reſpōdēs dixit illi dn̄s. Excuſando ma- riā. Inuenit autē maria accuſata tripliciter. ſ. a phariſeo de p̄- ſumptione ſeu temeritate eo q̄ chriſtū tetigit recūbentē: vt di- cū eſt ſupra. vij. ca. et hoc ḃm illos qui dicūt illā fuiſſe ſororem laçari et marthe. Itē a iuda de ꝓdigalitate eo q̄ precioſum vn- guentū effudit et pedes ieſu vnxit: vt habet Ioh. xij. Tertio a ſorore de ocioſitate: vt hic habet: et vbiq̄ maria tacuit: et chri- ſtus eā excuſauit. oſtēdens phariſeo q̄ factū marie nō erat pre- ſumptionis ſed deuotiōis. Itē oſtēdens Iude et alijs diſcipulis q̄ illa effuſio vn- guēti nō erat ꝓdigalitatis ſed pietatis. Itē q̄ oñdit ſorori q̄ ſeſſio marie nō erat ocioſa ſed melioribus actib⁹ applicata. iō ſequit: h ¶ Martha martha ſol- licita es etc. Quia opa actiue vite ſolli- citudinē et diſtractionē mētis inducūt et frequēter perturbationē ingerūt. i ¶ Porro vnū eſt neceſſariū. i. ipſe deus q̄ vnus eſt et pre oībus q̄rēdus. vel vnū. i. vnitas mētis ad deū: et iſtud reſpi cit vitā cōtēplatiuā ꝑ quā mens adheret deo q̄ eſt ſimpliciter vn⁹: ḃm q̄ dicit aplūs j. Cor. vj. d. Qui adheret deo vn⁹ eſt ſpi rit⁹: ſicut ecōuerſo ꝑ vitā actiuā intēdēdo creaturis que multe ſunt aīa diuidit. k ¶ Maria optimā ptē elegit. q. d. nō tu malā/ſed illa meliorē. Diſtinguit enī duplex actio a doctorib⁹. Una q̄ ɔſiſtit in exercitio ꝟtutū moraliū: et iſta diſponit ad ɔtēplationē: ḃm q̄ dicit beat⁹ Greg. vi. moral. Qui contēplationis arcē tene re deſiderant/ neceſſe eſt vt prius in cam po actionis ſe ꝓbent. Cuius ratio eſt: q̄ ḃm philoſophū. vij. phyſicoꝝ ſedendo et quieſcēdo fit aīa ſciēs et prudens. ſeda tis enī paſſionib⁹ et tumultib⁹ paſſionū ꝑ exercitiū virtutū moraliū diſponit aīa vt libere poſſit eleuari in contēplationē ve- ritatis. Ex quo pʒ q̄ talis actus ordinat ad cōtēplationē ſicut ad finē: Finis autē melior eſt his que ſunt ad finē. et ideo de tali actione cōcedunt oēs q̄ cōtemplatio eſt melior. Alia aūt eſt actio q̄ ſequit ɔtē plationē ꝓcedēs ex plenitudīe ɔtēplatio nis: ſicut eſt docere et i regimie aīaꝝ labo rare et hmōi. De tali actiōe dicūt aliq̄ q̄ eſt melior ipa ɔtēpla- tiōe. et de iſta actōe nō loq̄t hic xp̄s vt pʒ intuēti. Alij ꝟo dicūt q̄ etiā iſta actōe ɔtēplatio melior eſt: q̄ illō qđ ſimplr ꝑeligit videt eſſe meli⁹ abſolute q̄ illō qđ ꝑeligit tm̄ in caſu: ſicut phi loſophari meli⁹ eſt ſimplr q̄ ditari: ſʒ ditari ſit mag' eligibile in caſu magne paupꝑtat'. ɔtēplatio aūt eſt ꝑ ſe eligēda. cura au tē et regimē aīaꝝ ad qđ ſpectat pplm docere et dirigere in ſalu tē eſt eligēda vel poti⁹ ſuſcipiēda in caſu neceſſitat' fraterne. vñ dicit Aug⁹. xix. de ciui. dei. Ociū ſctm̄ q̄rit charitas: nego- ciū iuſtū ſuſcipit neceſſitas charitatis: quā ſarcinā ſi null⁹ īpo- nit intuēde veritati vacādū eſt. ſi aūt īponit ſuſcipiēda eſt ꝓpt̄ charitatis neceſſitatē. l ¶ Que nō au. ab ea. Opa enī vite actiue nō habēt locū niſi in pn̄ti vita. et iō adueniēte futura au ferēt: ſʒ ɔtēplatio ꝑme ꝟitat' nō tollit niſi q̄tū ad illud qđ eſt īpfectiōis: q̄ videm⁹ nūc ꝑ ſpeculū in enigmate: tūc autē facie ad faciē: ḃm q̄ h̄r. i. Cor. xiij. d.

Moraliter
a ¶ Et ipſe intra. in qđ. caſt. Per qđ et etiā ꝑ domū in q̄ recept⁹ fuit chriſt' ſignificat ecclia: in q̄ d̄r Cañ. vi. d. Terri- bilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Et illō Ioh. ij. c. Nolite facere domū patris mei domū negociatiōis. In hac autē domo ſunt tres ſtat⁹ ſcʒ actiuorū q̄ ſtatus ſignificat ꝑ marthā de q̄ dicit: d ¶ Martha autē etc. Et cōtēplatiuorū: q̄ ꝑ mariā. de q̄ d̄r c ¶ Que etiā ſe. ſe. p. dn̄i etc. Et terti⁹ ſtat⁹ eſt militū ad vtro- rūq̄ defenſionē: et ſignificat ꝑ Laçarū militē.

Ca. XI

Et factum eſt etc. Poſtq̄ chriſtus miſit diſcipulos ſuos predicare. hic conſequenter docet eos orare. Et primo inducit eos ad orationis inſtātiā. ſecūdo ad fi- dei conſtantiā ca. ſequenti. et tertio inducit populos ad peni- tentiā. ca. xiij. Circa primū ſciendū q̄ ad orationē debitā duo requirunt: ſcʒ affectio pura/et intentio recta. Primo igit in- ducit ad primū. ſecūdo ad ſecūdū/ibi: Nemo lucernā accēdit. Circa primū inſtructio diſcipuloꝝ. ſecūdo confutatio emulo- rū/ibi: Et erat eiciēs demoniū. Adhuc circa primū primo do- cet modū orādi. ſecūdo orationē cōtinuādi/ibi: Et ait ad illos. Circa primū ꝑmittit chriſti oratio: q̄ cepit facere et docere: vt dicit Act. j. a. et iō ei⁹ orōnē ꝑmittit cū d̄r. n ¶ Cū eſſet etc. ¶ Sciendū

Marginal notes: Actio duplex; Maria tripliciter accuſatur; Diuiſio; Duo ad debitā orōnē requiſita

A Mat.6.b Septez ſũt petitiones dñice orõnis

a ¶ Cũ oratis dicite ⁊c. Matthe⁹ ſeptẽ petitiones ponit. In trib⁹ eterna poſcunt: in q̃ttuor tp̃alia q̃ tñ ꝑpter eterna cõſequẽda ſunt neceſſaria. Cũ enĩ dicimus: Sãctificet nomẽ tuũ: adueniat regnũ tuũ. Fiat volũtas tua ſicut in celo ⁊ ĩ terra. Hic inchoant quãtũcunq̃ ꝓficimus augent in nobis: ⁊ ꝑfecte ſine fine ĩ alia vita poſſidebunt.

Cũ ꝟo dicim⁹: Panẽ nr̃m quotidianũ da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nr̃a ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is. Et ne nos inducas in temptationẽ: ſed libera nos a malo. Ad p̃ſent' vite indigẽtiã ꝑtinẽt: q̃r hic ⁊ panis tã corꝑalis q̃ ſpũalis eſt neceſſarius: tam aĩe q̃ corpori. Hic etiã fit remiſſio peccõꝝ q̃ hic cõmittunt. Hic ſunt tẽptationes: hic etiã fit malũ vñ cupimus liberari. In alia vita nihil hoꝝ eſt. Lucas nõ ſeptẽ ſed quinq̃ ponit: ⁊ hoc cauſa breuitatis. In quinq̃ que ponit: ſeptẽ illa intelligit ↄtineri. Nomẽ quippe dei ſanctificat in ſpũ. Regnũ vero dei in carnis reſurrectiõe venturũ eſt. Oſtendẽs ꝗ̃ Lucas tertiã petitionem duarũ ſuperioꝝ quodãmõ eſſe repetitionẽ: magis eã intermittẽdo fecit itelligi. Deinde tres illas adiũgit: de pane quotidiano: de remiſſiõe peccõꝝ: de tẽptatione vitãda. At ꝟo qđ matthe⁹ in vltimo poſuit: Sꝫ libera nos a malo. iſte nõ poſuit vt intelligerem⁹ ad id qđ de tẽptatione dictũ eſt ꝑtinere. Nõ enĩ matthe⁹ nõ ait: Et libera nos a malo. tanq̃ diuerſã petitionẽ poneret: ſed ait: Sed libera nos a malo. vnã petitionẽ eſſe demõſtrans vt ſciat vnuſquiſq̃ in eo ſe a malo liberari: qđ nõ infertur in tẽptationẽ.

B b ¶ Panẽ nr̃m quoti. Panis quotidianus dr̃ q̃ hic eſt neceſſarius q̃ntus aĩe carniſq̃ eſt tribuẽdus: ſiue corꝑaliter ſiue ſpũaliter

Mat.10.b ſiue vtroq̃ mõ intelligat. Nota legiſperitus ſe iuſtificare vo‑ Nota Ibidẽ.f lens dñm tẽptaturus adiit ſed cõfuſus abſceſſit. At maria pedibus accubans optimã partẽ philoſophie celeſtis elegit. Itez paruuli xp̃i nõ de ſua iuſticia: ſed de redẽptoris glĩa p̃ſumentes: quibus orationũ modis eandẽ gratiã inuocare debeãt inq̃runt auditũq̃: ⁊ quibus verbis orare ⁊ qua inſtãtia ꝑſeuerare: ⁊ ꝓ quibus maxime rebus ſupplicare debeãt. ſ. fide: ſpe ⁊ charitate: quodq̃ ꝑfecte petẽtes earundẽ largitorẽ a patre ſpiritũ bonũ ꝑcipiãt. Cõtra hoc ꝟo ſicut in lectione de demoniaco legit: ſapiẽtes ⁊ prudẽtes: q̃r ſpm̃ gr̃e nõ petere q̃rere ⁊ pulſare: ſed blaſphemare ſatagũt: irremiſſibiles ⁊ hic ⁊ in futuro ſue ꝑtinacie penas luũt. c ¶ Quis veſtrũ habet amicũ. Poſtq̃ formã orationis rogãtibus ꝓpoſuit: inſtantiã etiã et frequẽtiã orandi illis iniungit: vt nõ ſolum diebus ſed etiam Myſtice noctib⁹ orõ deferat: qui enĩ media nocte panes ab amico petit ⁊ in petendi intẽtione ꝑſiſtit nõ fraudat orans. ¶ Myſtice. Amicus ad quẽ nocte venit deus eſt: qui corpus ſuum tradidit pro nobis. cui in nocte tribulationis ſupplicare: et tres panes. i. intelligentiã ſancte trinitatis: qua in p̃ſentis vite laboribus viuamus: efflagitare debemus. Hos panes ſi dñm deum tuũ diligas nõ ſolũ tibi ſed etiã alijs poteris emereri. amicus qui de via venit ipſe eſt noſter animus qui quotiens ad tp̃alia petenda euagat: totiens a nobis recedit. Redit cũ ſuꝑna meditat: ⁊ celeſti alimonia refici deſiderat. Cui quod apponat nõ habet: quia anime poſt tenebras ad deũ ſuſpirãti: nil preter ipſum cogitare vel loqui vel intueri libet: ſed ſoluz trinitatis gaudiũ qđ recognouit ampli⁹ intueri ⁊ ad hoc ꝑuenire ſatagat. d ¶ Noli mihi ⁊c. Nõ aufert ſpem impetrãdi: ſed vehemẽtius accẽdit deſideriũ orandi: oſtenſa difficultate cõſequẽdi. e ¶ Iam oſtiũ. Oſtium qđ paulus ſibi aperiri petit ad loquendũ myſteriũ chriſti: ⁊ qđ iohãnes ſibi apertum vidit: intelligẽtia eſt diuini ſermonis: qđ eſt clauſum tpe famis verbi dei cum intelligẽtia nõ datur. Et pueri. i. illi qui euangelicã ſapientiã tanq̃ panem erogãtes per orbẽ terrarũ p̃dicauerunt: iam cum dñ̃o ſunt in eterna quiete: ⁊ tamẽ orando efficit vt orans accipiat intellectũ ab ipſo dñ̃o: etiam ſi homo deſit per quem ſapientia predicet. f ¶ Nõ poſſuz ſurgere. Ambro. Nemo timet ne excites dormientem quem ſcit ſemꝑ orare

a os. Et ait illis: †Cum oratis dici a te: Pater ſanctificet nomen tuũ:
b Adueniat regnũ tuũ: panem no † ſtrũ q̃tidianum †da nobis hodie:
⁊ dimitte nobis peccata noſtra: ſi † quidẽ ⁊ ipſi dimittim⁹ oĩ debenti
nobis: ⁊ ne nos inducas in tẽpta †
¶ aliq̃s: vel ſi q̃s
c tionẽ. Et ait ad illos: Quis ve‑ b ſtrũ habebit amicũ et ibit ad illũ
media nocte / et dicet illi: Amice
cõmoda mihi tres panes: qm̃ ami
cus me⁹ venit de via ad me: ⁊ nõ
habeo qđ ponam ante illũ: et ille
¶ nõ debeo ꝑcipientibus tuis inquietari quia.
d deintus rn̄dẽs / dicat: Noli mihi †
e moleſt⁹ eſſe: iã oſtiũ clauſuz eſt / ⁊
f pueri mei mecũ ſunt in cubili: nõ
poſſũ ſurgere ⁊ dare tibi. Et ille ſi
a ¶ nõ pudore ꝑterrit⁹ ſꝫ neceſſitate coact⁹.
ꝑſeuerauerit pulſãs / dico vobis / ⁊ †
ſi nõ dabit illi ſurgẽs / eo q̃ amic⁹
¶ vel per ſe inſpirãdo: vel doctorẽ mittẽdo
g ei⁹ ſit: ꝓpter improbitatẽ tñ eius

ſemper orare vigilantẽ. g ¶ Propter improbitatem. C Multe ſunt inſidie ⁊ grauis corporis ſomnus: quia ſi dormire mens incipit: vigorem ſue virtutis amittit. Excita ergo ſomnum tuum vt pulſes chriſti oſtium: vt cum intraueris aperiantur tibi theſauri abſconditi et tenebroſi in chriſto ieſu.

Ni. de ly. ✠ Petite ⁊ da.

✠ Sciẽdũ tamẽ q̃ xp̃s nõ orauit in q̃ntũ deus: q̃r ſic nõ cõpetit ei orare. Oratio enĩ eſt explicatio ꝓprie volũtatis apud deũ vt eã impleat. Volũtas aũt diuina ꝑ ſeipſam eſt effectiua eoꝝ que vult. ſm̃ illud Pſ̃. cxiij. b. Oĩa quecũq̃ voluit dñs fecit: ſed q̃r xp̃s inq̃ntum hõ habuit voluntatẽ humanã q̃ nõ eſt ꝑ ſeipſam efficax ad implendũ ea que vult niſi per virtutẽ diuinã. ideo xp̃o ſm̃ q̃ homo cõpetebat orare. Orauit igit vt pro nobis impetraret ⁊ vt exemplũ nobis orandi daret. Orauit etiã ꝓ ſeipſo ad obtinendũ qđ ſibi deerat. ſ. gloriã corporis. Ioh. xvij. a. Clarifica me tu pat. Cõſequẽter docet diſcipulos orare / cũ dicit: a ¶ Cũ oratis ⁊c. ptꝫ ſententia ex dictis Matth. vi. Sciẽdũ q̃ Lucas hic omittit duas petitiones orõnis dñice: ſcꝫ tertiã et ſeptimã: q̃r tertia implicite cõtinet in duab⁹ p̃cedentibus. Si enĩ gloriã dei p̃ncipaliter q̃rimus et ꝑticipationẽ regni ei⁹ q̃ continent in duabus p̃mis petitionibus: hñ voluntatẽ eius facimus et eius volũtas implet in nobis: qđ cõtinet in tertia petitiõe q̃ eſt: Fiat voluntas tua ⁊c. Similr ſeptima q̃ eſt. Sed libera nos a malo. continet in D ſexta. Si enĩ in tẽptationẽ nõ inducimur ei ſuccũbendo: ſed magis p̃ualemus reſiſtẽdo: hñ liberamur a malo.

b ¶ Et ait ad illos. Hic ↄñr inducit ad orõnis ↄtinuationẽ. Primo ꝑ exemplũ eius q̃ nõ ſolũ ab amico impetrat illud qđ eſt ſibi neceſſariũ ꝓpter amicitiã ſed etiã ꝓpter petẽdi ↄtinuationẽ. ¶ Moraliter aũt iſte amicus intelligit ipſe de⁹ a Moraliter quo ꝓuenit nobis oẽ bonum: tñ aliq̃n differt dare illud qđ dare intẽdit: vt qđ eſt nobis neceſſariũ impetremus a deo ꝑ orationis inſtantiã: ⁊ tale eſt qđ pertinet ad ſalutẽ: q̃n tñ iſta tria cõcurrũt videlꝫ q̃ aliq̃s petit pie. i. de ꝑtinẽtibus ad ſalutẽ ⁊ pro ſe ⁊ ꝑſeueranter ſeu cõtinue: ſemꝑ impetrat qđ petit a deo: nõ tñ ſemꝑ ſtatim datur ſed aliq̃n differt vt cõgruo tpe detur. Si aũt aliq̃s petat de impꝑtinentib⁹ ad ſalutẽ nõ ſemꝑ exaudit: q̃r freq̃nter ſibi nõ expedit exaudiri. ſimiliter ſi petat de ꝑtinẽtibus ad ſalutẽ pro alio aliq̃n nõ exaudit ꝓpter defectum illius pro quo petit. Item ſi petat pie ⁊ ꝓ ſe: nõ tñ ꝑſeueranter impedit effectus ꝓpter defectũ orõnis. ideo ſubdit:
✠ Petite. ꝑſeuerãter.

Moraliter. a ¶ Cũ oratis dicite: pater ſancti. nomẽ tuũ. Aug⁹. Sanctificet ⁊c. ſcꝫ in nobis vt ad nos poſſit ei⁹ ſctificatio ꝑuenire. † ¶ Adueniat re. tuũ. Aug⁹. Tũc enĩ venit regnũ dei: q̃n ſum⁹ eius gr̃am ↄſecuti. † ¶ Panẽ no. quo. da. no. ho. Aug⁹. Accipe quotidie qđ quotidie tibi ꝓſit. ſic viuere quotidie merearis accipe. † ¶ Et dimit. no. de. no. ⁊c. Titus. Hoc aũt neceſſario additũ eſt ꝓ eo q̃ null⁹ ſine peccõ inuenit: ne ĩpediamur in ſacra cõione ꝓpt̃ humana peccã. † ¶ Et ne nos indu. in tẽ. Maximus. i. non ꝑmittas nos voluptuoſaꝫ tẽptationũ experientiã pati vł mori. b ¶ Quis vr̃m ha. ami. ⁊c. ꝑ iſtũ q̃ media nocte recurrit ad amicũ panib⁹ abundantẽ vt reficere poſſit amicũ famelicũ ad ipſm̃ veniẽtẽ: ſignificat doctor vel ↄfeſſor ad quẽ aliq̃s recurrit ꝓ ſua ↄſciẽtia ſerenãda. ⁊ frequẽter cõtingit q̃ talis doctor ⁊ cõfeſſor dubius eſt in caſu ſibi ꝓpoſito. ꝓpter qđ debet recurrere ad magis intelligentẽ vel ad deũ ꝑ orationẽ q̃ põt omnẽ ſupplere defectũ. Per excuſationẽ que ponit hic. † ¶ Noli mihi moleſt⁹ eſſe ⁊c. ſignificat dilatio q̃ de⁹ nõ ſtatim donat qđ petit vt ei⁹ donũ carius cõſeruet. Qđ autẽ ſubdit: † ¶ Et ſi nõ dabit illi ſur. eo q̃ ami. eius ſit, ꝓpter impro. tñ ⁊c. nõ hꝫ locũ in deo q̃ nihil dat ex tedio ſed ex amicicia. tamẽ eſt hic argumentũ q̃ ſi hõ ꝑſeueranter petẽti
✠ dat ex tedio

E F a ¶ Petite ⁊ dabiť vobis. Si amicus homo ſurgit ⁊ dat nõ amicitia ſed tedio cõpulſus: quantomagis dat deus q̃ ſine tedio largiſſime donat qd petiť. Hic ergo animus ab erroris vanitate ↄuerſus ſpũalis inopia diuiti⁹ tabeſcat: petam⁹ epu/ las verbi: q̃ramus amicũ q̃ det: pulſemus oſtium vbi ſeruanť abſcõdita. Magnaʒ eni ſpem tribuit: q̃ ꝑmittẽdo nõ decipit. Ois eni qui p.a.op⁹ eſt pſeuerãtia vt ↄſequamur. Qꝛ ſi petẽti dať ⁊ querens inuenit: ⁊ pulſanti aperiť: cui ergo nõ dať ⁊ qui nõ inuenit et cui nõ aperiť: apparet ꝙ
Pſ.44.b nõ bñ queſierit/ petierit et pulſauerit.
Mat.7.a b ¶ Querite ⁊ inuenietis. Prope
Ioh.16.f eſt dñs oibus inuocãtibus eũ in veri/
Iaco.1.a tate ⁊ volũtatẽ timẽtiũ ſe faciet. Alios
Iaco.4.a q̃ nõ ita petũt redarguit iacob⁹ dicẽs: Petitis ⁊ nõ accipitis eo ꝙ male peta tis/ qꝛ pſeueratis i petis. c ¶ Quis
Myſtice aũt ex vobis. Beda. Myſtice. Panis ſignat charitatẽ ꝓpter maiorẽ ap/ petitũ ⁊ neceſſariuʒ vſum: qꝛ ſicut ſine pane mẽſa videť inops: ita ſine chari/ tate alie ↄ̃tutes nihil ſũt: q̃ in ſola cha/ ritate pficiũť: huic ↄtraria duricia cor/ dis quã lapidi cõparauit. Piſcis fideſ eſt inuiſibiliũ. Sicut eni piſcis ſub te/ gumẽto aquarũ naſciť viuit et aliť: ſic fides q̃ in deũ eſt: inuiſibiliter in corde gigniť: inuiſibili gr̃a ſpũs ꝑ aquã ba/ ptiſmi cõſecrať: inuiſibili auxilio diui/ ne ꝓtectionis ne deficiat nutriť: inuiſi bilium p̃miorũ intuitu queq; valet bona opať. Vel etiã ĩdo fides piſci cõparať: qꝛ ſicut ille crebris fluctib⁹ maris tũdiť nec perimiť: ita fides aduerſitatib⁹ nõ frangiť cui ↄtrarius eſt ſerpẽs: ꝓpter venenũ infidelitatis. Per ouũ ſpei no ſtre certitudo figuratur: qꝛ in ouo non/ dũ fetus perfectus cerniť: ſed fouendo ſperať. Cõtra ſpem ſcorpionem ponit: cui⁹ acule⁹ venenat⁹ retro eſt timẽdus: ſicut ſpei contrariũ eſt retro reſpicere cũ ſpes futuroꝝ in ea q̃ antea ſũt ſe ex/ tendat. d ¶ Cũ ſitis mali. Malos vocat ſeculi amatores: q̃ dãt illa q̃ ſm ſuũ ſenſum iudicãt bona: q̃ etiaʒ in ſua natura ſunt bona ⁊ ad vſuʒ infirme vi te ptinẽtia. Vel apli q̃ merito electiõis bonitatẽ humani generis exceſſerãt in tuitu ſupne bonitatis adhuc ſũt mali: qꝛ nondũ imunes a delictis: marie in ↄ̃bis ⁊ in cogitatu q̃ q̃ti dianis orõnibus iubenť curari. Vel malos vocat: qꝛ ois crea tura in cõſpectu diuine bonitatis eſt mala: qꝛ nemo bon⁹ niſi deus: ⁊ tñ diuine bonitatis participatõe rõnalis creatura bo na fieri põt: dño ita ꝑmittẽte: dabit ſpm̃ bonũ.p.ſ. vt ꝑ parti/ cipationẽ ſpũs fiãt boni q̃ erãt mali dũ ꝑ gr̃am ſpiritus: fidẽ/
Mat.7.b. ſpem ⁊ charitatẽ ⁊ ceteras ↄ̃tutes ↄſequẽtur. Vñ matthe⁹ nõ dicit: dabit ſpm̃.b.p.ſ. ſed dabit bona petẽtib⁹ ſe. oñdens ſpi/ ritũſcm̃ plenitudinẽ eſſe oim bonorũ: qꝛ ꝑ eũ oia bona mini/ ſtranť. e ¶ Quãtomagis ⁊c. Apta cõparatio. Si eni ho/ mo pctõr adhuc fragili carne grauať: petentibus filiis tpalia dare nõ abnegat: multomagis pr̃ celeſtis filiis ſuo timore et amore p̃ditis: nõ deficiẽtia bona largiť in celis. f ¶ Et erat eiciẽs. Poſt p̃dicatõis ↄ̃ba q̃ hũilib⁹ ꝓpoſuit etiã miracula opať: vt q̃ p̃dicãti nõ credũt, viſis miraculis credant. Matth.
Mat.12.b hũc demoniacũ etiã cecũ fuiſſe dicit: i q̃ tria miracl'a a dño fiũt videt loq̃ť/ ⁊ demõe liberať. Qd aũt tũc in vno carnaliť factũ eſt q̃tidie fit in ↄuerſiõe gẽtiũ: vt p̃mũ expulſo demõe ⁊ oi ſpur cicia idolatrie, fidei lumẽ videãt: deinde tacẽtia pri⁹ ora ad lau dẽ dei laxarẽť. g ¶ In beelzebub. Nin⁹ rex ↄditoꝛ niniue: belo pr̃i ſuo ſtatuã cõſecrauit: eiq; diuinos honores inſtituit: cui⁹ ſimulacri ſilitudinẽ ſuſcipiẽtes chaldei bel vocabãt: paleſti ni ſapiẽtes: baal dicebant: moabite beelphegor. Iudei autem vnius dei cultores ꝓpter deriſionẽ gẽtilium beelzebub appel labant. Baal enim vir diciť: zebub muſca: inde beelzebub.i. vir muſcaꝝ ſiue habẽs muſcas: ꝓpter ſordes cruoris q̃ in tem plo ei⁹ imolabať. Aſſerebant etiã iudei in hoc ſimulacro p̃nci pẽ demonioꝝ habitare: ꝑ cui⁹ ptẽtẽ dicebãt ieſuʒ demonia pel lere. b ¶ Signũ de celo. Ut vel ignẽ de celo deſcẽdere fa/ ceret: ſicut tpe Helie duo q̃nquagenarij igne de celo ſũt pem/ pti. Vel vt ↄtra ↄſuetudinẽ terre iſti⁹ eſtiuo tpe tonitrua audi rẽť: imbres ruerẽt: fulgura diſcurrerẽt: ſicut ſub Samuele actũ eſt. Vel q̃ſierũt mãna de celo. Que ſigna ideo a chriſto tũc nõ ſunt exhibita: qꝛ ſimiliter ⁊ illa calũnia renť dicẽtes ex variis aeris paſſioni/ bus cõtigiſſe. Vñ ſubdiť: Ipe autẽ vt vidit. Hoc ſibi ꝓpriũ dñs reſer/ uauit vt cogitatiões intueať ⁊ iudicet. Propriũ eſt iudeorum querere ſigna. vñ Paulus: Iudei ſigna petunt: gen tes ſapiẽtiam. i ¶ Ipe autẽ vt vi/ dit. Nõ ad verba ſed ad cogitata re/ ſpõdet: In quo dat certũ potẽtie ſue ſi gnuʒ: qua ſecreta cordiũ rimať. Iuxta iſtam patʒ ꝙ oĩe regnũ ſolidum ⁊ fir/ mũ ſi ꝑ partes diuidiť in ſolitudinẽ re digiť: vacuatũ ab habitatoribus ⁊ do m⁹ ſupra domũ cadet cũ habitatorib⁹ vnius dom⁹ ab alteri⁹ dom⁹ familia: vel opprimunť vel puniunť. Quo au tẽ hec ſpũaliter tendant: exponit cũ ad iungit: Si autem ⁊ ſathanas in ſeipm̃ diuiſus eſt. Si ego vt vos dicit' in p̃n cipe demonioꝝ eiicio demonia. ergo regnũ diaboli eſt diuiſuʒ ↄtra ſe: ⁊ ita poteſtas malicie eius ſtare nõ põt. Si autẽ demõ demonẽ nõ põt expellere: falſo dicit/ me in p̃ncipe demonioꝝ de monia eiicere. Si vero põt ſicut dici/ tis: ꝓſpicite vobis vt de regno ei⁹ qd diuiſuʒ eſt exeatis ne in ruina eius pa riter inuoluamini. In quo aũt dñs eii ciat demones ne demonioꝝ principẽ exiſtimẽt: attendant quod ſequiť. Si F autẽ ego
4.Reg.1.c
2.Re.12.c
1.Cor.1.d

a ¶ ⁊ ſi nõ quãtũ ille aliq̃ voluerit.
ſurget et dabit illi q̃tq̃ot habet neceſſarios. Et ego vobis dico:
¶ orando. ¶ recte viuendo.
a b † Petite ⁊ dabiť vobis: querite ⁊ a b
¶ perſeuerando.
inuenietis: pulſate ⁊ aperieť vo/ bis. Omis eni qui petit accipit: ⁊ qui q̃rit inuenit: ⁊ pulſanti ape
¶ ſi quis.
c rieť. Quis aũt ex vobis patrẽ pe
¶ rigorem odiorum.
tit panem: nunquid lapidem da bit illi? Aut piſcẽ: nunquid pro/
¶ infidelitatẽ q̃ ſerpẽs p̃mo hoi inſpirauit.
piſce ſerpẽtẽ dabit illi? Aut ſi pe
¶ ſpem.
tierit ouum: nũquid porriget illi
¶ deſperationem.
d ſcorpionẽ? Si ergo vos cũ ſitis
¶ qꝛ non veſtra datis.
mali noſtiſ bona data dare filijs
e veſtris: quãtomagis pater veſter cęleſtis de cęlo dabit ſpm̃ bonũ
f petẽtibus ſe. Et erat eiiciens dę c
¶ mutos faciens.
moniũ ⁊ illud erat mutum. Et cũ eieciſſet dęmoniũ locutus eſt mu tus: ⁊ admiratę ſunt turbę. Qui
¶ ſcribe ⁊ phariſei: nõ ſimpler turba.
g dã aũt ex eis dixerũt: In beelzę/ † bub p̃ncipe dęmonioꝝ eiicit dę
h monia. Et alij tẽtantes: ſignũ de †
i cęlo quęrebãt ab eo. Ipe aũt vt d

Nico. de lyra

* a ¶ Petite. pſeuerãter. b ¶ Et dabiť vobis. Tribus predictis con currẽtibus. ⁊ patʒ ſententia ex dictis: Matth. vij. c ¶ Et erat eiciẽs de moniũ ⁊ illud erat mutũ. Poſita inſtructione diſcipuloꝝ de ſancta affe ctione in orãdo. hic conſequẽter deſcri biť cõfutatio emuloꝝ de praua affecti one facta chriſti peruerſe deprauãdo. Et primo deſcribiť eoꝝ emulatio. Se cundo eoꝝ cõfutatio/ ibi: Ipe autẽ vt vidit. Circa primũ ſciẽdũ ꝙ aliqui malignãtes miraculis chri/ ſti detrahebãt dupliciter. Vno modo attribuẽdo virtuti demo nis. ⁊ hic modus dictus eſt Matth. ix. ⁊ xij. Alio modo mira cula chriſti reputando parua eo ꝙ erant circa inferiora: vt cõ/ muniter. vtpote circa ſanitates corpoꝝ ⁊ huiuſmodi. Et iõ q̃/ rebant ab eo ſigna fieri circa corpora celeſtia: ſicut tẽpore Io/ ſue ſol ſtetit imobilis ad ſpacium vnius diei: vt habeť Ioſue. x.c. ⁊ tẽpore ezechie retroceſſit ſol decem gradibus: vt habeť Eſa. xxxviij. b. ⁊ hoc notať cũ dicitur: Et alij tentantes ⁊c. d ¶ Ipe autẽ vt vidit. Hic cõſequẽter deſcribiť cõfutatio malignantiũ p̃dictoꝝ. Et primo illoꝝ qui opa chriſti demoni attribuebant. ſcdo illoꝝ qui ſignũ de celo querebãt/ ibi: Tur/ bis aũt ↄcurrẽtib⁹. Primo in duas: qꝛ p̃mo ↄfutanť ↄ̃bo xp̃i eoꝝ maliciã arguẽtis. ſcdo ↄ̃o mulieris deuote ↄ̃tutẽ xp̃i con fitẽtis/ ibi: Factũ eſt aũt. Snia aũt prime partis patʒ ex dictis * Matth. xij.
Moraliter * dat ex tedio. multo magis deus pſeuerãter petenti dat ex amicitia. ideo ſubdiť: a ¶ Petite ⁊ dabiť vobis ⁊c. Et erat ieſus eiciens demoniũ ⁊ illud erat mutũ. ſ. effectiue tm̃: eo ꝙ obſeſſum ab eo fecerat mutũ. hoc autem fit ſpũaliter: qñ gr̃am habẽs predicãdi vel eccliam officiandi ceſſat ab iſtis in/ ſtigante diabolo quaſi mutus. ſed cũ gr̃a dei viſitať: eiciť de mõ. ⁊ os ei⁹ ad p̃dicãdũ et laudãdũ deũ aperiť. Per illos aũt qui dicebant. † ¶ In beelzebub principe demonio/ rũ eijci demonia. Significanť maledici qui peruertũt alio/ rum bona. † ¶ Et alij tentantes ſignũ de celo quere/ bant. Per iſtos ſignificanť doctores et ſtudentes nimis cu/ rioſe ſcrutãtes diuina: ꝓpter quod opprimunť a gloria.
* Omne regnum

A Si autē ego in beel.eijcio de.filij veſtri in quo eijciunt? Filios iu
deoꝝ apſos vocat q̄ inter alta miracula q̄ a dn̄o acceperāt etiā
demones repellebāt. Quā expulſionē: nō diabolo ſʒ deo aſſi/
gnabāt: q̄ ſibi ↄſcij erāt nihil malarū artiū a dn̄o didiciſſe. Ideo
ipſi ignobilia ꝛ ↄtēptibilia mūdi eligētes: in q̄bus nulla mali/
cia artificior. huit ſedebūt ſuper ſedes
duodeci iudicātes duodecim trib⁹ iſra
el. Uel filij.i.exoꝛciſte illi⁹ gent⁹ q̄ iuo
cato noīe dn̄i demones expellebant.
Quaſi dicat: Si expulſio demonū in
illis nō diabolo ſʒ deo deputaꝛ: cur idē
op⁹ in me nō habeat eādē cauſam? Ideo
ipſi iudices vr̄i erūt: nō ptāte ſed cōpa
ratiōe: dū illi expulſionē nō diabolo ſʒ
deo aſſignāt. a ¶ Oē regnū ꝛc. Si
oē regnū diuiſum deſolaꝛ. ḡ regnū pa
tris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti: qđ nulla cōtra/
dictiōe: nullo ipulſoꝛ deſolatū nō eſt
diuiſum: ꝛ iō ē eternū. De h̄ regno re/
Joh.18.g ſpondit pilato: Regnū meū nō eſt de
h̄ mūdo. ꝛ iō q̄ in xp̄o ſpē nō gerūt: ſʒ
in p̄ncipe demonioꝝ eijci demōes opi
nanꝛ eos regni negat eē ꝑpetui. Naʒ
quō pōt manere diuinū regnū cum fi/
des ſcindaꝛ: cū pp̄ls iudeoꝝ ſit ex lege
xp̄us q̄ʒ ſm carnē ex lege ſit generat⁹.
Quō pōt regnū illud eē ꝑpetuū qđ ex
lege eſt cū pp̄ls ille diuidat legē: cuʒ a
pp̄lo legis negaꝛ xp̄s q̄ ex lege debeꝛ.
Sed manet regnuʒ eccl̄e: in q̄ vnus
dominus: vna fides: vnū baptiſma.
b ¶ Si aūt. Quaſi regnū diuiſū ſta/
re nō pōt: ſed regnū ſathane ē diuiſuʒ
vt vos dicitis ꝙ ſathanas ſathanaʒ ex
pellat: ergo ꝛc. c ¶ Poꝛro ſi in di.
Filius dicꝛ man⁹ vel brachiū patris.
Spūſſanct⁹ dr̄ digitus ꝑpter differen
tiā varioꝝ donoꝝ que ꝑ ſpm̄ſanctū ho
minib⁹ danꝛ: ſicut digiti inter ſe diſcre
ti ſunt nec nocet inequalitas mēbroꝝ.
Licet eī̄ brachiū maī⁹ ſit digito: tamē
brachiū cuʒ digito vnū eſt coꝛp⁹. Hoc
digito ſcripta ē lex in tabulis. Hūc di
gitum magi confeſſi ſunt in egypto.
d ¶ Pꝛofecto ꝑue. Regnū.i.iudi/
ciaria ptās dei qua bonos a malis ſe/
cernet in die iudicij. vel regnū.i.ſuper
na beatitudo. Quaſi dicat: Si in ſpiri
tu dei eijcio demonia: ſine dubio ſciatꝛ
aditū regni celeſtis patefactū creden/
B tibus. e ¶ Cū foꝛtis ar.ꝛc. Quaſi
dicat: Si ego in beelçebub ſicut dicitꝛ
eijcerē demonia: tūc in aliq̄ opib⁹ dia/
boli ↄſentirē. ſed nullo modo cū illo cō
ſentio: ſed poti⁹ illū ſuperare ꝛ eijcere
a meis fidelib⁹ feſtino. Cū diabol⁹ foꝛ
tis ad nocendū: armat⁹ mult⁹ ſpūalib⁹ nequitijs cuſtodit ī ſua
ſeruitute atriū ſuū.i.mūdū q̄ in maligno poſit⁹ eſt: in quo vſq̄
ad aduentū filij dei diabol⁹ ſine ↄtradictiōe p̄ncipabaꝛ: ꝛ ma/
le pacato vtebaꝛ imperio in coꝛdib⁹ īfideliū. f ¶ Si aūt foꝛ.
Foꝛtiorē ſe vocat: qui nō ↄcoꝛdi pace ꝛ opatione ſicut calūnia/
banꝛ: ſed foꝛtioꝛi potentia ipm̄ ſtrauit: mundūq̄ ab ipſius dn̄a
tiōe liberauit. Arma diaboli q̄ abſtulit calidiſſime ſunt verſu
tie ſpūalis nequitie. Spolia ſūt aīe ab eo ↄcepte: q̄ victoꝛ xp̄s
Eph.4.c diſtribuit qđ eſt inſigniū triūphantis: q꜡ captiuā ducens capti
uitatē: dedit dona hoīb⁹: quoſdā q̄dem apl̄os: alios euāgeli
ſtas: alios pa.ꝛ do. g ¶ Qui nō ē me.ꝛc. Et vere opa mea
nō cōueniūt cū opib⁹ ſathane: q꜡ egoipſe in nullo cōuenio cuʒ
illo: ſed oīno ↄtrarij ſum⁹: q꜡ ego humilis: benign⁹ aīas volēs
ſaluare. ille ſupb⁹: inuidus cupit perdere. Ego p̄dicatiōe mea
ↄtutes cōgrego. ille ſpargit ꝛ ſepat ab vnitate eccl̄e. h ¶ Et
q̄ nō col.ꝛc. Hec de oībus hereticis vel ſciſmatic⁹ ex ſupfluo
pōt intelligi: q̄ oēs excludunꝛ a regno dei. i ¶ Cū imund⁹
ſpūs. Quia ſubtrahit⁹ vos a meo regno attribuentes opera
mea diabolo. iō diabolus habitat in vobis ſicut in ſuo regno
graui⁹ q̄ in p̄ncipio. k ¶ Exierit. Exiuit diabolus a iudeis
qn̄ legē ꝛ cultū vni⁹ dei pp̄ls iſte ſuſcepit: ꝛ tranſiuit ad gētes
q̄ erant a pinguedine ſpūſſancti ꝛ dilectiōe ꝑximi aride ꝛ ſteri
les. in quib⁹ iā nō inuenit requieʒ: q꜡ iā a coꝛdib⁹ gentiū ſuſce C
pta fide xp̄i expelliꝛ qn̄ dīc: Repetaʒ iudeos q̄s an̄ dimiſi. Et
inuenit ſcopis mūdatā illā plebē.i.ſupfluis obſuatōib⁹ pharise
oꝝ ꝛ cerimonijs leg⁹ q̄ iā nihil valēt poſt aduētū xp̄i. Et vt fir
mius poſſideat aſſumit vniuerſitatē demonū. Et modo deterio
res iſraelite ſunt: blaſphamantes xp̄m
in ſuis cōuenticulis q̄ olim fuiſſent in
egypto ante ꝓceptā legē: q꜡ maioꝛ infi
delitas eſt venientē nō ſuſcipe q̄ ven † mat.12.b
turū nō credē. Pōt hec ad vnūquēq̄ mar.3.c
baptiçatū referri. q̄ poſt acceptā grām
negligit opari bona: ſʒ poti⁹ originali
bus pctā actualia adijcit: Diabol⁹ exit
ab hoīe: xū in baptiſmo pōpis illi⁹ hō
abrenūciat: ꝛ ꝓcedētiū pctōꝝ illecebrꝛ
quē deſerēs ambulat ꝑ loca inaquoſa: †.21.di.§.1.
q꜡ coꝛda ſctōꝝ ab oī mollicie fluxarū co
gitationū ꝛ humoꝛe libidinis imunia
callidus tentatoꝛ explorat: ſi q̄s ibi ſue
nequitie greſſus figere poſſit. vn̄ ſub/
dit: Querēs requieʒ ꝛ nō iueniēs: q꜡
q̄ in prauis cogitationib⁹ ꝛ actib⁹ paſci
tur: in mētib⁹ fideliū oīa ſua tentamen
ta ceſſare ꝑpendit. Tunc dicit: Reuer mat.12.d
tar ad domū meaʒ vnde ex. Reuertar
ad illius ↄſciam vnde in baptiſmo eie
ctus fuerāt ꝛ priſtinā poſſeſſionē ↄſue
to dn̄o mihi ſubijciā. Et cū venerit in/
ue.eā ſcopis mun. q꜡ cū hmōi reprobū
delitijs cogentib⁹ repetierit iuenit cō
ſcientiam pctōꝛis a vitijs in baptiſmo alo† contra
mūdatā: ſʒ nullo bono ope cumulatā.
Tūc aſſumit plenitudinē oīm vitioꝝ.
Qui.ſ.talis ſpūs nequioꝛes diabolo di † mat.12.b
cunꝛ: q꜡ cū diabolus malus ſit: illi tn̄ q̄
ſuis merit⁹ ipellentib⁹ vitijs mancipā
tur: nō ſolū mali ſunt: ſʒ etiā ſpeciē bo/
nitatis affectatis ↄtutibus ꝑ hypocri
ſim oſtentare nituꝛ: ꝛ fiūt no.h.il.pe. mat.12.d
ꝑo. Melius erat viā veritatis ignoꝛa
re q̄ poſt agnitionē cōuerti retroꝛſuʒ.
l ¶ Beatus. Hic maria laudatur q̄
dn̄m poꝛtauit. Et prauat⁹ tā pn̄tium iu
deoꝝ q̄ futuroꝝ hereticoꝝ q̄ veraʒ xp̄i
humanitatē negāt: ↄfutaꝛ. q꜡ verū dei
filiū aduerſus blaſphemos iudeos cō
fiteꝛ: ꝛ verū hoīs filiū teſtaꝛ matri cō/
ſubſtantialem.

vidit cogitationes eoꝝ/ dixit eis:
a †Omne regnū in ſeipm̄ diuiſum †
deſolabiꝛ: ꝛ dom⁹ ſupra domum
b cadet. Si auteʒ ꝛ ſathanas in ſe/
ipſum diuiſus eſt: quomodo ſta/
bit regnū ipſi⁹? quia dicitis in be
elçebub me eijcere demōia. †Si
aut ego i beelçebub eijcio demo/
nia: filij vr̄i in quo eijciūt? Ideo
c ipſi iudices veſtri erunt. Poꝛ/
ro ſi i digito dei eijcio demonia:
d ꝑfecto ꝑuenit in vos regnū dei.
e Cū foꝛtis armat⁹ cuſtodit atrium †
f ſuū: i pace ſunt ea q̄ poſſidet. Si
autē foꝛtioꝛ illo ſupueniens vice
rit euʒ: vniuerſa ei⁹ arma auferet
in q̄b⁹ ↄfidebat: ꝛ ei⁹ ſpolia diſtri
g buet. Qui nō eſt mecū †aduerſuʒ
h me eſt: ꝛ q̄ nō colligit mecū/ diſp/
k git. †Cum imundus ſpiritus exie †
rit de homie ambulat per loca in †
aquoſa querēs requiē: ꝛ nō inue/
niens/ dicit: Reuertar in domuʒ
meā vnde exiui. Et cū venerit in
uenit eā ſcopis mūdatā. Et tunc
vadit ꝛ aſſumit ſepteʒ alios ſpiri
tus ſecum nequioꝛes ſe: et ingreſ
ſi habitāt ibi. Et fiant nouiſſima †
hoīs illius peioꝛa ꝑoꝛibus. Fa a
ctum eſt aūt cū hec diceret: extol b
a ¶ magna fiducia inter blaſphemos ↄfite/
lēns vocē quedaʒ mulier de tur/ c
ri dei filiuʒ. a ¶ in figura eccl̄e: q̄ in medio
gentiū confitetur creatoꝛem.
l ba dixit illi: Beat⁹ venter qui te d

Nico. de lyra

✱ Matth.xij.ca. a ¶ Factū ē au. D
hic poniꝛ ↄfutatio p̄dictoꝝ ꝑbo mulie
ris ↄtutē xp̄i ↄfitēt⁹ cū dr̄: Factū eſt
au. cum hec di.ſ.xp̄s rn̄dēs blaſphe
mijs iudeoꝝ. b ¶ Extollēs vo.i.ex
coꝛde ꝛ ↄſtanē alte ꝑferens laudē xp̄i
ↄtra vituperiū iudeoꝝ. c ¶ Quedā mu. Iſta a ſanct⁹ docto Sctā mar/
ribus dr̄ fuiſſe ſctā Marcella famula beate marthe ſoꝛoꝛis la cella ꝑnun
çari. d ¶ Beatus venter qui te poꝛtauit. matrem bea/ ciatrix hoꝛt
tificat ꝛ laudat ex filio: ꝛ nō ecōuerſo. quia ab illo prouenit gra Btūs ven/
tia ꝛ gloꝛia p̄ncipaliter rōne deitatis: ꝛ inſtrumentaliter rōne ter q̄ te poꝛ/
✱ humanitatis: quia ta.ꝛc.
✱ † ¶ Oē regnū ꝛc. ꝑ qđ ſignificaꝛ oīs congregatio ca/ Moraliter
rens ↄcoꝛdia. in q̄ ſūt duo ſathane: q̄ꝝ q̄libet nitiꝛ partē ſuam
augmētare vt ſic poſſit alteri ꝑualere. † ¶ Cū foꝛ.ar.cu.ꝛc.
Hoc lr̄aliē exponiꝛ de diabolo. Moralit pōt exponi de pctō/
re obſtinato q̄ defendit pctm̄ ſuū ↄ rephendentē. ſicut ſaul con
tra ſamuelē.1.Reg. ſed aliq̄n talis cū dei adiutoꝛio vinciꝛ. qui
aufert arma ſua.i.rōnes q̄b⁹ defendit pctā. ꝛ ſpolia diſtribuit
qn̄ ei⁹ actus ꝛ mēbra ad bonū ↄuertit. † ¶ Cū imūd⁹ ſpi.i.
peccati carnalis appetit⁹. † ¶ Exierit ab homine. per vir/
tutem penitentie. † ¶ Ambulat per loca arida ꝛc.i.per
coꝛda humane mollicie carentia in quibus foꝛnicationis ſpi/
ritus requiem nō inuenit: ꝛ tunc ad priſtinū locum redit quan
do penitens patitur recidiuū. † ¶ Et fiant nouiſ.ho.illi⁹
peio.ꝑoꝛibus. q꜡ ꝑpter ingratitudinē doni penitentie pre
cedentis aggrauaꝛ peccatū. b ¶ Extollens vo.q̄dā mu/
lier ꝛc. ꝑ quā ſignificaꝛ q̄libet gloria beate virgini deuota.

A ᵍ neos mūdentur. quaſi: Ego lucernā fidei in veſtris ſenſibꝰ accēdo: ⁊ in eccliam pono. vos autē q̄tum ex vobis eſt. Lucernas vr̄as accēdite. i. intentiões cordis vr̄i mūdate vt ex intentiōe mūda placeāt etiā opera.. Hec cōtra hypocriſim phariſeoꝝ ſb dolo ſigna querentiū ſpūaliter dicta: nos iuxta moralē ſenſum generaliť inſtruūt. a ¶ Et cū lo. Nō ait: cū loq̄reť hec: ſed cū loq̄reť. in q̄ innuiť: nō ſtatim finitis his v̄bis: ſꝫ aliqs interpoſit' ad phariſeū diuertiſſe. qꝛ finito h̄ ſermone adhuc eo loquente: ecce mať ⁊ frēs q̄rebāt loq̄ ei. De qbꝰ poſtq̄ꝫ
mat. 12. g nūciātū ſibi rñdit: Qui fač vo. pa. m. hic fraľ me. ⁊ ſo. ⁊ mr̄ eſt. poſtea itrauit ad ꝯuiuiū phariſei. b ¶ Quare nō ba. Iudei frequēter lauāt manꝰ anteq̄ꝫ māducent: tenētes traditionē ſenioꝝ: et a foro reuertētes niſi baptiçenť nō comedūt. c ¶ Calicis. Marcꝰ refert: iudeos baptiſmata calic' ⁊ vrceoꝝ lectoꝛūq; ⁊ erramentoꝝ ſolitos obſeruare.
Calix
Catinus
Calix vas vitreū. catinꝰ fictile de terra. ꝑ hoc figurať fragilitas humani corporis: in q̄ exteriꝰ ꝯtendūt ſanctitatē et ſimulant iuſticiā: qđ foris erat laudabāt intus nequiſſimi. d ¶ Qđ autē. Nemo putet fornicationē ⁊ hmōi corꝑalia vitia ſolūmodo ġuia eē: ⁊ ſpūalia vitia eē leuia ſicut auariciā: irā: ſupbiā ⁊c. ſicut phariſei putabāt. e ¶ Veruntñ qđ ſup. Iā bonꝰ doctor quō ꝯtagiū corꝑis mūdari debeat docet. ⁊ hic lariꝰ explicatur qđ. s. breuiter dixerat de mūdando cordis oculo. Totꝰ eñ hic locꝰ ad hoc dirigitur: vt nos ad ſtudiū ſimplicitatis īuitet: ⁊ ſupꝑflua iudeoꝝ ⁊ terrena ꝯdēnet. q̄ ſm corpꝰ intelligendo legē vitro ⁊ ca-
B tino ꝓpter fragilitatē cōparanť. in q̄ ⁊ ſi ġuiter peccant: ipſis tñ abſolutio pctī ꝓmittiť: ſi miſcđiam facere nitanť. Qđ neceſſario victui ⁊ veſtimēto ſupeſt da-
† mat. 23. c te paupibꝰ. vel do ꝯſiliū: qđ reſtat ſolūmodo poſt tāta ſcelera date elemoſynā. Prima elemoſyna ē: mederi aīabꝰ vr̄is credendo in me q̄ corda mūdo: ⁊ ꝑ fidē mūdať cordibꝰ oīa etiā exteriora erunt mūda. Qui ordinate vult dare elemoſynā: a ſemetipſo īcipit: ⁊ eā ſibi ꝑmū dat.
Elemoſyna Eſt eñ elemoſyna opus miſericordie.
Ecci. 30. d vñ dr̄: Miſerere anime tue placēs do. f ¶ Ve vobis. Cū ad elemoſynā hortareť phariſeos: q̄ corꝑaliter q̄tidie elemoſynas faciebāt: que qꝛ ſine fide erāt deo nō placebāt. dicit ſe elemoſynas eorū nō ignorare: vt oñdat cuiuſmodi elemoſynas ab iſtis req̄rat. q. d. cōmonui vos ad dandā elemoſynā ꝑ quā oīa ſūt mūda: ſꝫ ſciatis ꝙ elemoſyne quas facitis ad hoc nō valēt: nec de hmōi elemoſynis me admonere credatis: ſꝫ de iudicio et charitate vt de vr̄a miſeria iudicantes: ⁊ dei charitatē quā vobis donauit diligētes: pie viuať: iuſtum iudiciū dei ꝯfitētes: qꝛ miſeri effecti eſtis ⁊ gr̄as referētes charitati q̄ liberati eſtis. g ¶ Preterit' iudi. ⁊c. Breuiť multa coꝝ vitia ꝯſtrinxit: q̄ ad vilia decimanda intendētes: futuri iudicii metū ⁊ dei charitatē non hñt. ꝑtereūt iudiciū: qꝛ nō oīa q̄ agūt in iudiciū referunt charitatem ꝑtereūt: qꝛ nō ex affectu deū diligūt. Sꝫ rurſus ne fidei vos ſtudioſos faciat operū negligentes: ꝑfectionē fidelis viri ſupponit vt poſt fidē opereť. h ¶ Qui eſtiſ vt mo. Hic ſupſtitionē ipſoꝝ doctoꝝ redarguit: q̄ foris ſpeciē recte doctrine ꝯtendūt: feditatē vero quā intꝰ ſꝫ gerūt occultāt.

a ¶ ſi bonā bona īētiōe facis nō habēs in tua ꝯſcia aliquā partē male cogitatiōis.
tenebre ſint. Si ergo corpꝰ tuū a
totū lucidū fuerit nō hñs aliquā b
partē tenebraꝝ: erit lucidū totū: c
et ſicut lucerna fulgoris illumi- d
¶ ⁊ hic ⁊ in futuro gr̄a lucis donaberis.
e nabit te. Et cū loquereť rogauit f
eum quidam phariſeus vt pran-
deret apud ſe. Et ingreſſus recu g
buit: Phariſeus aūt cepit intra h
a ¶ lauatꝰ more iudeoꝝ.
b ſe reputāſ dicere: q̄re nō baptiça-
tus eſſet ante prādiū. Et ait do- i
minꝰ ad illū: † Nūc vos phariſei k
c quod deforis eſt calicis et catini
a ¶ mūdaciā carnis exterius obſeruatis.
b mūdatiſ: quod aūt intꝰ eſt veſtrū l
¶ ale turpitudinē retinetis.
plenum eſt rapina et iniquitate.
¶ ſed. ¶ q. d. qui facit vtrāq; naturam vtrāq; mūdari voluit.
Stulti: nōne qui fecit qđ deforiſ
c eſt: etiā id qđ deintꝰ ē fecit? Verū m
tamen qđ ſupeſt date elemoſy-
nā: ⁊ ecce oīa mūda ſunt vobis: n
f † Sꝫ ve vobis phariſeis qui de- o
a ¶ iuſtum iudicium dei confitentes.
b ¶ nō triticū ſolūmodo ⁊ vinū.
cimātis mētā ⁊ rutam ⁊ omne
g olus: ⁊ ꝑteritis iudiciū ⁊ chari- p q
¶ iudiciū ⁊ charitatē. ¶ vel tet.
tatem dei. Hec autē oportuit fa
¶ ꝑmo loco. ¶ elemoſynas fructuū.
cere: ⁊ illa nō omittere. Ve vob r
a ¶ arrogātiā redarguit: q̄ ꝑmatꝰ appetūt.
phariſeis: qui diligitiſ primas ca-
thedras in ſynagogis et ſaluta-
¶ arguit de hypocriſi.
b tiones in foro. Ve vobis q̄ eſtis s

Nico. de lyra

* corrūpenť oīa bona. a ¶ Si ġ corpꝰ tu. i. ꝯgeries operationū. b ¶ Totū lucidū fue. Tū ex bonitate intētionis. Tū ex bonitate opis ŏ genere. c ¶ Erit lu. to. qꝛ oīa cedent ad vite eterne meritū. d ¶ Et ſicut lu. ful. illu. te. in p̄nti ꝑ gr̄am ⁊ in futuro ꝑ gl̄iam. e ¶ Et cū loq̄. Hic ꝯñr arguit emulos de hypocriſi q̄ eſt corruptiua recte itentionis. Et ꝑmo poniť xp̄i arguitio. ſcđo reprehenſoꝝ obſtinatio, ibi: Cū aūt hec ad illos diceret. Prima in duas: qꝛ ꝑmo arguit phariſeos. et ſcđo legiſperitos, ibi: Rñdēs aūt. Circa ꝑmū dr̄: f ¶ Rogauit il. q̄dā pha. Utrū aūt ex deuotiōe ſeu emulatiōe ipſū inuitauerit: hic nō dr̄: videť tñ ex fine huiꝰ ca. ꝙ malicioſe eū inuitauerit vt inter epulas aliq̄d calūniabile de v̄bis xp̄i audireť. g ¶ Et ingreſ. recubuit. Sed hoc videť eſſe ꝯtra doctrinā eiꝰ: qꝛ mittēs diſcipulos ſuos ad predicandum dixit: In quācūq; ciuitatem aut caſtellū intraueritis iterrogate quis in ea dignꝰ ſit ⁊ ibi manete: vt habeť Math. x. b. Iſte autē phariſeus erat indignus: vt videtur ex ſeq̄ntibus. Dicendū ꝙ nō eſt ſimile de xp̄o ⁊ de diſcipulis eius: quia ex cohabitatione cū peccatoribus nō poterat peiorari ſicut diſcipuli quādo erāt ab eo ſegregati ad exequēdum actū predicandi: ⁊ maxime qꝛ tunc nondū erant cōfirmati: ⁊ ideo xp̄s domum phariſei intrauit vt haberet occaſionē arguēdi vitia phariſeoꝝ. h ¶ Phariſeus autē ce. in ſe repu. di. quare nō eſſet baptizatus. i. lotus ſm traditiones iudeoꝝ. i ¶ Et ait dñs ad illū. ꝑ hoc autē ꝙ rñdit cogitationi eius oſtendit ſe eē deum cui nuda et aperta ſunt ſecreta cordiū. † mat. 23. c k ¶ Nūc vos pha. qđ deforis eſt mūdatiſ: qꝛ de mūdicia exteriori in vaſis et corporibus ſuis erant multū ſolliciti: ⁊ de mūdicia interiori ipſiꝰ mētis negligentes: cū tamen deberet eſſe ecōtrario: qꝛ interior mundicia neceſſitatis eſt: exterior autem ſolūmodo honeſtatis q̄ pōt omitti ſine pctō. ⁊ ideo chriſtus predictam lotionem omiſit vt haberet occaſionem arguendi phariſeos de exteriori mundicia tñ curantes ⁊ interiorem negligētes. ⁊ ideo ſequitur: l ¶ Qđ autem intus eſt veſtrum plenū eſt rapina. aliorum bona violēter accipiendo ⁊ iniquitate ⁊ fraudibus eos decipiendo. m ¶ Verūtamen qđ ſupereſt date elemoſynā. quia primo debet fieri reſtitutio: ⁊ de eo qđ remanet elemoſynarū largitio. n ¶ Et ecce oīa mūda ſunt vobis. qꝛ elemoſyna magnā habet virtutem ad peccatorum remiſſionē. vt hr̄ Dan. iiij. c. Pctā tua elemoſynis redime ⁊c. ſꝫ qꝛ phariſei ex hypocriſi nō ſolū querebāt exteriorē mūdiciā ſed etiā apparentem iuſticiā. iō ſubdiť: o ¶ Sꝫ ve vobis pha. q̄ deci. mē. ⁊ ru. ⁊c. vt ꝑ hoc apparerēt iuſti q̄ſi volētes īplere mandatū de decimis reddendū etiam circa minima: vt ꝑ h̄ crederenť multū voluntarii ad īplēdū diuīa mādata: cū tñ eſſent trāgreſſores in maioribus, iō ſbdiť: p ¶ Et ꝑterit' iu. iuſticiā ſubuertēdo. q ¶ Et charitatē dei. opa miſcđie omittēdo. Et qꝛ honor ē ꝑmiū virtutis ſm phm: ⁊ ex appetitu apparentꝰ iuſticie ſeq̄ť appetitus indebitꝰ honoris, iō ſeq̄ť: r ¶ Ve vo. phari. ⁊c. Et qꝛ vitia occulta a deo punienť grauiꝰ q̄ꝫ manifeſta q̄to pctōres tales volūt hic aliis ꝓferri in honoribꝰ, iō ſeq̄ť: s ¶ Ve vobis. in h̄ eſt cōminatio pene eterne. t ¶ Qui eſtis vt monumēta. Id eſt ſepulchra. Et dicitur monumentum quaſi monens mentē: qꝛ viuentes per hoc monentur de ſua morte cogitare.

C Diuiſio

D †22. q. 1. c. 16. q. 1. c. De cimas. De pe. diſt. 1. c. medicamentum

* Que nō apparēt
* tentio fuerit ꝑuerſa tota cōgeries operationum erit mala.

Moraliter

e ¶ Et cū lo. ro. il. q̄dā pha. vt pran. apđ ſe ⁊c. Spūale prādiū ē eucharīſtia: añ cuiꝰ celebrationē vł ſumptionē req̄riť baptiſmꝰ ſpūalis q̄ eſt ꝯfeſſio pura: ⁊ nō exterior mūdicia q̄ ē hypocritarū ꝓpria. p ¶ Sꝫ ve vo. pha. q̄ deci. mē. ⁊c. ꝑ h̄ arguūť illi q̄ de minoribꝰ magnā vim faciūt ⁊ de maioribꝰ parū curāt: ſicut aliq̄ religioſi plus pōderāt fractionē ſilentii ꝙ iniuſtū ġuamē ꝓximi. r ¶ Ve vo. pha. q̄ dili. pri. ⁊c. ꝑ hoc repmiť oīs indebitꝰ honoris appetitꝰ. t ¶ Ve vo. q̄ eſtis vt monu. ⁊c. hic reprimiť q̄libet ſanctitatis ſimulatio falſa.

E G gerūt occultāt. a ¶ Rñdēs autē.
Audito verbo dei phariſeus ex mala
ɔſciā ſibi cõtumeliā fieri putat: et cõ/
memorata pena pfidorū intelligit ſe
dānandū. b ¶ Ve vobis ⁊c. Nõ
arguunt̃ q exornāt monumēta pro/
phetarū: ſʒ q2 interfectores ꝓpharū
imitant̃ edificādo ſepulchra accuſant
paterna facinora. Sʒ ɔſequēdo xp̄m
⁊ aplos imitant̃ ſcelera patrū: ⁊ ſen/
† mat.23.a tentiā dānationis quā in p̄res ꝓfere
bāt in ſeip̄os retorquēt. c ¶ Profe
cto. Prop̄t vulgi fauorē captanduʒ
edificatis: q̄ſi exhorreatis ſcelera eoꝶ
ſed ip̄o ope oñditis q ɔſidie eoꝶ con
ſentitis: q2 h bonū nõ bñ facit̃ ſʒ pro
vana glia. d ¶ Vos aūt ⁊c. Pro
pterea q2 eſtis imitatores illoꝶ vt im
pleatis qd p̄rib⁹ defuit.ſ.vt me ⁊ me/
os ɔſequamini quē illi ɔſecuti ſūt in
prophetis. e ¶ Prophetas ⁊c.
Mētiunt̃ heretici: q aliū veteris ali
um noui teſtamēti dicūt inſtitutorem.
f ¶ A generatione. Omēs mali
vna generatio ſūt: vna ciuitas: vnuʒ
corp⁹ diaboli: ſicut oēs boni vna ge/
neratio ⁊ vnum corpus ſunt dicti.
g ¶ Vſq ad ſan.⁊c. Cur vſq ad
hūc: cū poſt hūc multi occiſi añ natale
xp̄i: ⁊ nato xp̄o moꝶ pueri ab hac ge/
neratiõe ſunt pempti. Sʒ q2 abel pa/
ſtor: ouiū fuit necatuſq in agro. Za/
charias ſacerdos necat⁹ in atrio tēpli
duos ordines martyrū ſignāt: laicos
⁊ eos q altaris officio mancipantur.
h ¶ Qui pe.⁊c. Duo erāt altaria
in tēplo. Vnū incēſi interius: alteruʒ
† mat.23.d holocauſtoꝶ exterius. inter qd et tem
plū zacharie eſt occiſus. vel int̃ a.⁊ e.
hoc eſt inter cõſenſum ppli ⁊ ſacerdo
tū: quoꝶ alq p templū: alq p altare ſi/
gnificant̃. i ¶ Qui tuliſtis cla.
G Clauis: humilitas xp̄i quā q hñt ſcri/
pturas intelligunt. Hāc legiſperiti:
nec ip̄i in lege ⁊ pphis intelligūt: nec
ab alijs itelligi volūt. Intrare clauē
eſt nõ eē ɔtētū ſupficie lr̄e: ſʒ vſq ad
arcana itelligēda penetrare. Vel do/
ctor ſi illos q̄s v̄bo edificat: exemplo
ſcādalizat: nec ip̄e regnū dei intrat: ⁊
illos qui intrare poterant excludit.
k ¶ Cū aūt hec. Oñ vera ɔſidie: ſi
† mat.23.b mulationis ⁊ ipietat̃ ſue crimie audi
erint ip̄i teſtant̃: q tāto intonāte tur/
bine nõ reſipiſcūt: ſed doctorē verita
tis aggrediunt̃.

Vltis au.⁊c. Ca. XII
l ¶ Attēdite ⁊c. Ad h
fermentū ptinēt oīa q ſu/
perius in domo phariſei diſputauit.
1.Cor.5.c vñ ⁊ Aplſ: Nõ in fer. v. neq in ſ.m.
⁊ ne. Attendite a fer. Pulcher lo
cus tenēde ſimplicitatis ⁊ emulāde fi
dei: ne more iudeoꝶ aliud ꝓmam⁹ af/
fectu: aliud voce ſimulem⁹: cū ſciam⁹
in die iudicij nõ poſſe eē latebrā frau/
G dis. Ne/

Ni. de ly.

aľs † circum ✠ a ¶ Que nõ appa.ſ.exterius
ſtantibus q̄lia ſunt interi⁹: q2 aliqñ monumēta
pingunt̃ ⁊ ornant̃ exteri⁹ et fetorib⁹
replent̃ interi⁹. b ¶ Rñdēs aūt.
Hic ɔñr xp̄s arguit legiſperitos. pec
† mat.6.a cata eni eoꝶ erāt publica ⁊ manifeſta
mar.8.b ⁊ iõ xp̄s ɔtumeliā eis nõ faciebat pu
blice arguēdo: ꝑut iſte legiſperit⁹ im
ponebat ei: ⁊ iõ xp̄s eos arguit de tri
bus. Primo de immoderata dñatione/cum dr: c ¶ Et vo/
bis legiſpe/

¶ q2 ſupficiē terre cõis oñdūt. ¶ vel ſent.
vt monumēta que nõ patent: et a
homines ambulantes ſupra ne
a ſciunt. Reſpondēs autem qui/ b
dam ex legiſperitis/ait illi: Ma
giſter: hec dicens etiam nobis
contumeliam facis. At ille ait:
¶ ſicut pharisei.
†Et vob legiſperitis ve/q2 one/ c
a ¶ legis. ¶ ſm q intelligit̃ ⁊ imponitis.
ratis hoīes oneribus q portare
¶ .i.nec in minimis pficitis: q2
grām meā nõ queritis ⁊ iugū leue repelli/
tis: ſʒ lex ſine gratia nequit impleri.
nõ poſſunt: ⁊ ip̄i vno digito ve/
¶ ⁊ hoc legis.
b ſtro non tangitis ſarcinas. Ve d
¶ ambitioſe ornando ⁊ ſeruādo.
vobis qui edificatis monumen
ta prophetarū: patres autem ve
c ſtri occiderunt illos: Profecto e
teſtificamini q cõſentitis operi/
bus patrū veſtroꝶ/ quoniāqui/
d dem ipſi eos occiderūt: vos au/
¶ ambitioſe ornando.
tem edificatis eoꝶ ſepulchra.
¶ ab eterno diſpoſuit.
Propterea ⁊ ſapiētia dei dixit: f
a ¶ Mat. Ecce ego mitto ad vos. b ¶ qui
prius pphetas poſt apoſtolos miſit.
c †Mittā ad illos prophetas et g
¶ vt iacobum.
apoſtolos: et ex illis occident: et
¶ vt nec recepti ab eis iuſte ad gētes migrēt
perſequentur: vt inquirat̃ ſan/
guis omnium prophetaruʒ qui
effuſus eſt a conſtitutione mun/
¶ .i.malorum.
f di a generatione iſta: a ſanguine
g abel vſq ad ſanguinem zacha/
¶ occiſus a veſtra generatione.
h rie: qui periit iter altare ⁊ edem.
Ita dico vobis: requiretur ab
hac generatiõe. †Ve vobis legiſ h
¶ .i.abſtuliſtis.
i peritis/qui tuliſtis clauē ſciētie:
ipſi nõ non introiſtis et eos q in i
k troibāt ꝓhibuiſtis. Cū aūt hec m
ad illos diceret/ ceperūt phari/ n
¶ ſuſtinere.
ſei ⁊ legiſpiti grauiter inſiſtere/ ⁊ o
os eius opprimere de multis in
ſidiantes ei: ⁊ querentes capere
aliquid ex ore eius vt accuſarēt p
eum. Ca. XII
Vltis autem tur q
bis †concurrenti
bus ita vt ſe in/
uicem conculcarēt/ cepit dicere
l ad diſcipulos ſuos †Attēdite a r

bis legiſperi.⁊c. Et ptʒ ſnia ex dictis G
Matth.xxiii. Scdo arguit eos de falſa
religione cum dr: d ¶ Ve vo.q edi.
⁊ ptʒ ſnia ex dictis Matth.xxiii. excepto
qd ſubdit̃: e ¶ Profecto teſti.⁊c. vi/
det̃ magis ſeq ɔtrariū. ad h eni ordina/
bāt ſepulturas pphetarū vt viderent̃ iu
ſtiores patrib⁹ ſuis q occiderūt illos: vt
hr̄ ex p̄ſſe Matth.xxiii. Et ideo dicenduʒ
q illud teſtificamini refert̃ ad h q ip̄i ɔ/
ſeq̄bant̃ xp̄m q erat ꝓpheta magn⁹ eis
ꝓmiſſus ⁊ diſcipulos ei⁹. ⁊ iõ ſubditur:
f ¶ Propterea ⁊ ſa.⁊c.i.xp̄s q eſt ſa/
pientia patris. g ¶ Mittā ad il.⁊c.
q aūt h ſit dictū a xp̄o ptʒ Matt.xxiii.d
vbi dicit: Ecce ego mitto ad vos ꝓphās
⁊ ſapiētes ⁊ ſcribas: ⁊ ex illis crucifiget̃
⁊ occidetis ⁊c. tertio arguit eos de puer
ſa expoſitione ſacre ſcripture cum dr:
h ¶ Ve vobis legiſ.⁊c. Clauis ſcie
eſt auctas docēdi p quā debet itellectus
ver⁹ latēs interius aperiri: et ip̄i ecõtrario
claudebāt puerſe interp̄tādo: vt ptʒ circa
preceptū de honore parentū: qd euacua
bāt p doctrinā ſuā: ꝑut dictū fuit Matt.
xv. ⁊ etiā de pluribus alijs p̄ceptis: vt di
ctū fuit Matth.v. i ¶ Ipi nõ in.⁊c.
ad itellectū veritat̃. k ¶ Et eos q ⁊c.
Id ē intrare deſiderabāt. l ¶ Prohi/
buiſtis. peruerſitate doctrine veſtre.
m ¶ Cū aūt hec ⁊c. Hic ɔñr deſcribi
tur phariſeoꝶ et legiſpitorū obſtinatio q
ex v̄bis xp̄i nõ fuerūt emēdati/ſʒ magis
peiorati. iõ ſubdit̃: n ¶ Ceperūt pha
riſei ⁊ legiſ.⁊c. vt eū turbarēt ⁊ ſtupe/
facerēt: q2 conturbati minus preuidet.
o ¶ Et os ei⁹ ⁊c. vt ſic ex varijs q̄ſtiōis
⁊ obiectis extraherent aliqd calūniabile.
de ore eius. p ¶ Vt accuſarēt eum.
ſicut poſtea fecerunt coram pilato. vt ha/
bet̃. j. ca. xxiii.
✱ c ¶ Et vobis legiſperit̃ ve ⁊c. Moraliter
p iſtos ſignificant̃ plati alijs imponētes h
magna ⁊ grauia pauca faciētes aut nul/
la. d ¶ Ve vobis q edi.⁊c. ſm lr̄a/
lem ſenſum h faciebāt vt viderent̃ horre
re crudelitatē patrū ſuoꝶ. Cõſilr faciūt q
vitia verbis deſtruant̃ vt immunes ab
eis ignorātib⁹ videant̃. h ¶ Ve vo/
bis legiſpe. q tuli. cla. ſcie. ſilēs ſunt
doctores eccliē: q verbis ⁊ opinionibus
extraneis ⁊ curioſis impediūt intelligē/
tiā veritatis neceſſarie ad ſalutē.

Vltis aūt ⁊c. Ca. XII
Poſtq xp̄s induxit diſcipu/
los ad orõnis inſtantiā: hic
ɔſequēter inducit eos ad fidei conſtanti Diuiſio
am: et hoc tripliciter. Primo diſſuaden/
do quedam a fide retrahentia. Secūdo
pſuadendo quedā in fide ſtabiliētia/ibi:
Nolite timere. Tertio oñdēdo ad fideʒ
attrahētia, ibi: Dicebat aūt. Retrahētia Quattuor
aūt a fide ſunt q̄ttuor.ſ. aſtutia ſeductoꝶ a fide retra
ſeuitia pſecutoꝶ: auaricia cupidoꝶ: cura hentia
nimia neceſſarioꝶ: ⁊ ſm h p̄ma ps diui/
dit̃ i q̄ttuor. ſcda incipit ibi: Dico āt vob.
tertia ibi: Ait aūt ei. q̄rta ibi: Dixitq ad
diſciplos ſuos. Circa p̄mū ſciendū q he
retici moderni p ſimulationē ſctitat̃ fre/
quēter corrumpūt fidē ſimpliciū. ⁊ h mõ
phariſei faciebāt q erāt hypocrite: vt ptʒ
ex p̄dictis: ⁊ p h auertebāt multos a fide
xp̄i. qd xp̄s docet cauere dicēs. r ¶ At
ten. a fer.⁊c.ſ. p eoꝶ hypocriſim auer/
✠ tamini a fidei
Moraliter. q ¶ Multis autem Moraliter
turbis ⁊c. Sequit̃: r ¶ Attēdite a
fer.⁊c. eam ſimpliciter deuitando. ⁊ ſubdit̃ ratio cū dicitur:
✱ Nihil opertū.

A G dis. a ¶ Neq̄ abſcon. Ideo ne emulemini ſimulato‑
res: q2 pfecto veniet tp̄s in die iudicii: in q̄ ⁊ veſtra virt⁹
⁊ illoꝝ hypocriſis oībus reuelabit. Vn̄ ſequit: Q̄m q̄ in
te. dix. Non ſolum in futuro oīa patebūt: ſed etiam in pre
ſenti tpe in tota ecclīa p orbē terre publice p̄dicabunt q̄
in tenebris: id eſt in vmbra preſſurarum ⁊ carcerū locuti
eſtis: quando actus veſtri legent in eccleſiis. b ¶ Q̄m q̄
in te. Amb. Quod in tenebris. i. in timore dixiſtis: dice‑
tur in lumine. i. in fiducia veritatis: accepto ſp̄ūſctō. Et qd̄
in aure. i. ſecreto locuti ſup tecta. i. calcato carnis domici‑
lio p̄dicabitur. c ¶ Dico autē vo. Amb. Cum gemina
ſit cā pfidie: que vel ex inolita malicia: vel ex accidenti me
tu naſcitur: ne quis deū quē corde cognoſcit metu negare
cogatur: dicit mortē corpis nō eſſe timendā. p̄clare autē ⁊
fidē acuendo interſuit: ⁊ ipſi fidei virtutū fundamenta ſub
iecit. Nam ſicut fortitudinis incentiuū eſt fides: ita fidei
fundamentū eſt fortitudo. d ¶ Oſtendā au. vo. quia
duo ſunt genera pſecutoꝝ. vnū aperte pſequētiū: alterum
fraudulent blādientiū. Sicut. ē. cōtra hypocriſim: ita hic
armat cōtra carnifices. Tot⁹ hic locus ad ſubeundā p cō
feſſione dn̄i paſſionē: vel ꝯtemptu mortis: vel ſpe premii:
vel manſuros in denūciatiōe ſupplicii inſtruit. e ¶ Nō
ne q̄nq̄. Amb. Quinq̄ paſſeres: q̄nq̄ corpis ſenſus: vl̄
duo ſcd̄m Mat. corpus ⁊ aīa: q̄bus dedit natura grām ad
eterna ſubuolandi: q2 etiam caro ſi conſentiat legi dei: in
naturā ſp̄ūalem tranſit. Sed dū ex inocultis ⁊ fetidis lo
cis. ſ. cibū q̄runt delictoꝝ laqueis capti: ad ſupnoꝝ operū
fructus reuolare nequeūt: ſ3 dipondio. i. vili terrene cupi
ditatis p̄cio venūdant ſub pctō: ita vt etiā aīa maloꝝ eſcē
grauata: inclinetur in corporis naturā. Sed ſi de⁹ etiā infi‑
delibus hoībus vel in oriundo ſole ⁊ terre fecūditate p‑
ſpexerit: ⁊ miſericordie mun⁹ ipartit: nō dubiū fideliū cō
templationē apud illū valituram. f ¶ Veniūt di. ⁊c.
Dipondius eſt pondus ex duob⁹ aſſib⁹ cōpoſitū. Quod
aūt in numeris eſt vnū: h̄ in ponderib⁹ as. qd̄ duo: hoc di
pondius eſt. g ¶ Et vn⁹ ex. Simplicitatis affectū inſpi
rauerat: virtutē mentis erexerat: ſola fides nutabat: hanc
de vilioribus roborat. Quō dicit aplus: Nunqd de bo‑
bus cura eſt deo: ſed aliud eſt cura: aliud eſt ſcia. h ¶ S3
⁊ ca. ⁊c. Non actu cōputationis: ſed facultate cognitōis:
a ſimilitudine pecunie que numerat vt ſeruetur. Ubi ma
B gna prouidentia dei: q̄ nec parua nec ocioſa dicta eum la‑
teant. i ¶ Oīs quicūq̄ ⁊c. Ne q̄s tpe pſecutiōis ſuffi
cere ſibi putaret fidē cordis: dicit: Omnis quicunq̄.
k ¶ Cōfeſſus fue. Confitet quis ieſum ea charitate q̄
per dilectionē operatur: negat qui preceptis non obedit.
l ¶ Filius hoīs. Confitet filius apud patrē illū qui p
filium habet acceſſum ad prēm. Negatur a filio apud pa
trem cui nō manifeſtatur in diuinitatis potentia filius et
pater. Et ne putet vna conditio oīm ⁊ eoꝝ q̄ ſtudio ⁊ eoꝝ
q̄ infirmitate vel ignorantia negāt. Subdit: Et oīs qui di
cit ver. in fi. ho. re. ⁊c. m ¶ Coraꝫ angelis. q2 dixerat
apta ⁊ abſcōdita eē reuelanda. hanc reuelationē nō in vi‑
li conciliabulo: ſed in conſpectu angelorum dicit agendā.
n ¶ Et oīs qui di. ⁊c. Sp̄ūſancti blaſphemia ē. cū q̄s
manifeſte opera dei intelligit: ⁊ cū de virtute negare non
poſſit ſtimulatus inuidia calūniat: ⁊ dicit talia eſſe beelze
bub. huic nō dimittetur: nō q̄ ei negetur remiſſio ſi peni‑
teat: ſed q2 hic blaſphemus exigentibus malis meritis ſi
cut nunq̄ ad remiſſionē: ita nec ad penitentiā ꝓuenturus
eſt. vnde Iohānes euāgeliſta: Propterea non poterant
credere. q2 iterū dicit Eſa. Excecauit oculos eoꝝ: ⁊ indu
rauit cor eorū vt nō videant oculis ⁊ nō intelligant corde
⁊ cōuertant ⁊ ſanē eos. Qui ſp̄mſctm̄ humana ignoran‑
tia minorem patre credunt vel dicūt: irremiſſibili crimine
nō tenent: q2 nō diabolica inuidia hoc agunt. ſed q̄ ſimili
tudine diaboli ꝯtra ſuam conſcientiā dei maieſtatem op‑
pugnat: nō habet remiſſionē in eternū. ſicut Mar. aperte
declarat: q̄ poſito h̄ teſtimonio dn̄i ſubiūgit: qm̄ dicebant:
ſp̄m immūdū habet. o ¶ Ei autē qui. Et etiā q̄ ſcanda
lizatus in infirmitate carnis me purū hoīem vel voratorē
ſuſpicatus fuerit remiſſibile erit. ſed qui grām ſp̄ūſancti
qua pnīa ſuſpiratur ⁊ ad cōgregationē reditur nō cogno
ſcens impenitenti corde permanſerit: cum hoc iā nō ſit hu
manū ſed diabolicum irremiſſibile erit. p ¶ Cum autē
inducent vos in ſy. Terror talium cōuentuū ſolet au‑
ferre libertatem loquēdi. q ¶ Nolite ſolliciti. Volun
tatem vrām pro xp̄o offerre. Chriſtus vero loquet pro ſe.
G Magiſter.

Margin: Duo ſūt genera pſecutorum — Dipondi⁹ — 1. Co. 9. b — Ioh. 10. f — Eſa. 6. c

¶ a ſimulatione.
fermento phariſeorum quod ē
hypocriſis. † Nihil em̄ opertuꝫ a
a ¶ neq̄ ma diſcoopiet: et vrā intentio ſoli
deo mō cognita: ab oībus ſcietur.
a eſt quod nō reuēlet/ neq̄ abſcō
b ditū qd̄ non ſciat. Q̄m que in b
¶ in myſterio. ¶ aperte.
tenebris dixiſtis/ i lumīe dicen‑
¶ pꝯtim.
tur: et quod in aure locuti eſtis
in cubiculis/ predicabitur in te c
¶ publice. ¶ q̄ nil terrenū cupit.
c ctis. Dico aūt vobis amicis me d
¶ ꝓpt multitudinē vl̄ ferocitatē coꝝ.
is/ ne terreamini ab his qui oc‑
a ¶ nō poſſūt efficere q̄n alam de⁹ reddat
corpori: q̄n ⁊ ipſum corpus reſuſcitet.
cidunt corpus: et pōſt hoc non
habent amplius quid faciant.
d Oſtēdam autem vobis quem
¶ ei ſeruite in timore.
timeatis. Timete eū qui poſtq̄
a ¶ mittēdo in eterna ſupplicia.
occiderit habet ptātem mittēre
a ¶ nolite timere mortē corpis: q̄ mori nō
poteſtis ſine nutu dei: qd̄ i minorib⁹ liq̄t.
i gehēnā. Ita dico vobis hūnc
f timete. Nōne q̄nq̄ paſſeres ve e
a ¶ ſed ſūt oīa ſub ꝓuidētia dei: quanto
magis vos ad imaginē dei facti.
g neūt dipondio: ⁊ vnūs ex illis f
non eſt in obliuione coraꝫ deo:
a ¶ vt de maſſa corpis taceā: nā ⁊ minime
h Sēd ⁊ capilli capitis veſtri oēs
pticule dei ꝓuidētia ꝯſeruāt. a ¶ oēm cu
rā i eū ꝓijcite: apō quē capill⁹ nō peribit.
numerati ſūt. Nōlite ergo time
a ¶ maioris p̄cii: q2 rōnales q2 eterni
re/ multis paſſerib⁹ plūris eſtis
i vos: † Dico aūt vobis: Omnis
a ¶ oē ſit ꝯfeſſio ad ſalutem.
k quicūq̄ cōnfeſſus fuerit me co
l ram hominibus: ⁊ filius homis
¶ Venite benedicti prīs mei.
m confitebitur eum coraꝫ angelis
a ¶ timore. b ¶ deū vl̄ hoīeꝫ eē. c ¶ vbi
dei. Qui aūt negāuerit mē cō‑
ꝓfeſſe dꝫ mei noīs ꝯfeſſio. a ¶ nō pdu‑
cet ad viſionē prīs: qua pfruunt ſancti.
ram hominibus/ denēgabit co
n ram angelis dei. Et oīs qui di‑ g
cit verbum in filiū hominis/ re‑ h
o mittetur illi: ei autē qui in ſpiri‑
tumſanctū blaſphemauerit nō
a ¶ ꝯ terrores ꝯſolatio. ¶ vt me negetis.
p remittetur. † Cūm aūt inducent i
¶ publicos ꝯuēt⁹. ¶ p̄ncipes ſynagoge
vos i ſynagogas ⁊ ad magiſtra
¶ regiā ptātē. ¶ de mō ꝓferēdi.
q tus ⁊ ptātes: nolite ſolliciti eſſe
¶ iterrogātib⁹. ¶ de mō inueniēdi.
q̄liter aut q̄d rn̄deatis: aut q̄d di
a ¶ dicere volētib⁹. ¶ q2 nō ex igenio vl̄
arte vrā v̄ba ꝓcedēt: ſ3 ex ſp̄ūſcti grā.
cātis: Spirit⁹ enim ſanctus do
cebit vos i ipſa hora quid opor

Margin: E — † mat. 10. c — D — † mat. 10. b — Mar. 8. d — De pe. di. 3 c. adhuc — Moraliter — † mat. 10. c — mar. 13. d

✠ tamini a fidei ꝯfeſſio‑
ne. a ¶ Nihil ei op.
ē qd̄ n̄ re. q2 eoꝝ falſi
tas i iudicio dī manife
ſtabit. b ¶ Q̄m q̄ i
te. di. hoc refert ad ſe
ductores. mod⁹ em̄ ſe‑
ductoꝝ ē i tenebris ⁊ oc
cult̄ docere: ſ3 talia ve
niēt i palā i iudicio ex‑
tremo. ⁊ h̄ notat cū dr̄
c ¶ Predicabi. i te.
dom⁹ em̄ i t̄ra illa hn̄t
plana tecta vbi ꝯgre‑
gant hoīes ad ſpaciā‑
dū ⁊ ꝯfabulādū. ⁊ ideo
illa q̄ dicūt ibi publice
dicūt. ⁊ h̄ mō exponit
Theophil⁹. Beda au
tē expōit h̄ referēdo ad
diſcipulos xp̄i: q̄ꝫ ea q̄
paſſi ſūt i tenebris car
cerū ⁊ p̄ſſurarū decla‑
rata ſūt p orbē ad gliaꝫ
eoꝝ: ſ3 p̄ma expoſitio
magis ꝯcordat lr̄e p̄ce
dēti. d ¶ Dico a. v.
hic deſcribitur ſcd̄z re
trahēs a fide: qd̄ eſt ſe
uitia pſecutorū quam
xp̄s docet nō timere: ⁊
p3 ſnīa ex dict̄ Mat.
x. except̄ q̄ ſequūtur.
e ¶ Nōne qui. paſ.
veneūt. i. venduntur.
f ¶ Dipōdio. Dipō
diū eſt ſpecies monete
⁊ valet duplex as. ⁊ ideo
q̄nq̄ paſſeres vende‑
bant dipondio: vt hic
habetur: ⁊ duo aſſe vt
habetur Matth. x. q2
quint⁹ paſſer nō pote‑
rat diuidi: ⁊ ideo rema
nebat vendenti: ſicut
quādo dant q̄nq̄ oua
pro vno denario non
dantur niſi duo p obo
lo. g ¶ Et oīs qui
dicit verbū in filiū
hoīs. i. cōtra xp̄i hūa‑
nitateꝫ. h ¶ Remit‑
tetur illi. i. non ē ita
graue ad remittenduꝫ
ſicut verbum blaſphe‑
mie dictum contra dei
tatem: ⁊ hoc fuit expo‑
ſitum diffuſe Matth.
xii. i ¶ Cum autē
indu. vos in ſyna.
⁊c. Iſtud fuit expoſi‑
tum Matth. xii.
✠ Ait aūt ei
✠ a ¶ Nihil oper‑
tum ⁊c. quaſi di. Hy
pocritarū falſitas ma‑
nifeſtabitur: ⁊ ſimili‑
ter fidei veritas que tē
poribus eccleſie primi
tiue propter multitudi
nem infidelium doce‑
bat occulte. d ¶ Di‑
co autem vobis a‑
micis meis ne ter‑
reamini ab his ⁊c.
hoc de ſe mortale eſt.
propter quod pertran
ſeo vſq̄ ibi:
 ✠ Ait aūt ei

E F a ¶ Magiſter. Commēdanti grām ſupne pacis ⁊ vnitatis vult iſte ingerere moleſtiā terrene diuiſionis. vñ ⁊ hō dr̄.i. ter-
1.Coꝛ.3.a renus. Inter q̄s eñi hmōi zelus ⁊ ɔtētio eſt: hoīes ſunt: ⁊ ſm hoīem ambulāt. Inter frēs patrimoniū nō iudex medius: ſed pietas debet ſequeſtra diuidere q̄uis immoꝛtalitatis patrimonium non ſit pecunia hoīb⁹ petendū.

b ¶ Quis me ɔſti. Nō ſuz diſſenſionis de⁹: ſꝫ pacis ⁊ vnitatis q̄ veni hoīes pacificare cū angelis: vt multi vnū coꝛ ⁊ vnā aīam habeāt: nō vt diuidant/ ſꝫ vt habeāt oīa cōia: nec ſit aliq̄s egēs int̄ eos. Ille q̄ nō colligit mecū eſt diuiſoꝛ fraternitat̄ ⁊ diſſenſionis auctoꝛ. Quia auaricia plerūq; ſolet tētare ɔtutē patiētie quā cōmēdabat ⁊ exēplū: ⁊ p̄ceptū hui⁹ abolende ſubuenit. dicēte dño. Quis. m. c. i. Nō dignat̄ iudex eſſe litiū: nec arbiter facultatū. q̄ viuoꝝ ⁊ moꝛtuoꝝ hꝫ iudicium ⁊ meritoꝝ abitriū. c ¶ Ab omni aua. nemo putaret crimē eē hereditatē diuidere: fruct⁹ in hoꝛrea congregare: ſꝫ ⁊ h̄ auariciā indicat ſupernus iudex. vñ ⁊ ſubiūgit: Hoīs cuiuſdā diuit̄. Sicut. ſ. ɔ phariſeos
†47.di.c.ſicut hi in ti. ⁊ hypocritas: ita h̄ occaſione ſtulte petitiōis ɔ auariciā diſputat. d ¶ Nō
Deu. 8. a in abūdātia. Nō in ſolo pane viuit
ſ. 4. a hō: ſꝫ in verbo dei: ſed nec tpalis vita multitudine diuitiarum ꝓtendit̄.

e ¶ Dixit aūt ⁊c̄. poſt pꝛeceptum ſubdit exēplū ad declinandā auariciā tpaliū. f ¶ Hoīs cuiuſ. ⁊c̄. Nō rep̄hēdit̄ diues q̄ terrā coluerit: vl̄ fructus cōdiderit ī hoꝛrea: ſꝫ q̄ fiduciaꝫ vite poſuerit ī illis: nec pauperib⁹ erogauerit: vt ab eis recipet̄ ī eternis tabernaculis. g ¶ Quid fa. Fruct⁹
G ſuos: ⁊ ſua bona eē cōputans: nō erogat paupib⁹ q̄ ſupſunt: ſꝫ ſue luxurie reſeruare ī futurū ſtudet: ignarus q̄s cōgregatis ſit vſurus. h ¶ Bona mea ⁊c̄. Ambꝛo. Nō ſunt hoīes bona q̄ ſecū auferre nō pōt. ſola eñi miſericoꝛdia comes eſt defunctoꝛum.

i ¶ Requieſce. Ecce cum peſte auaricie iūgit̄ peſtis deſidie vt nec ꝓ tpalibus deū interpellaret. k ¶ Dixit aūt. Dicere dei eſt ad hoīeꝫ prauas ei⁹ machinatiōes ſubita aīaduerſione cōpeſcere. l ¶ Stulte. Quia lōga tibi tpa diuitiarū ꝓmittebas: hac nocte ꝑ: ex̄pt⁹ aliis cōgregata relinques. m ¶ Repetūt ⁊c̄. In nocte auferet̄ aīa q̄ ī obſcuritate coꝛdiſ qḋ poſſat pauꝑi ꝓuidere noluit n ¶ Et nō ē. In deū diues ē q̄ trāſitoꝛia cōtēnēs pauperib⁹ diſtribuit: cui⁹ expectatio dñs ē: cui⁹ ſubſtātia. i. ɔſcie poſſeſſio q̄ ſuſtētat̄ ⁊ paſcit̄ eſt apud deū: nō ī ſacculis terre. o ¶ Dixit ad ⁊c̄. Apl̄os
† mat.6.d ꝑ fidē in ſpe eternoꝝ ɔfirmat: q̄ plures ſunt q̄s toꝛpētes facit amoꝛ pñtiū ⁊ deſperatio futuroꝝ. p ¶ Nolite
aīe† veſtiemini. ſolli. Perfectius eēt paupib⁹ oīa dare: ⁊ de māmona iniq̄tatis amicos facere: ſed q̄ plerūq; deuotio fidei īfirmitate reuocat̄: nō ꝓhibet ꝓuidentiam per quā in ſudoꝛe vultus panis pꝛeparatur: ſed vetat ſollicitudinem que mentem perturbat et ab eternis reuocat.

q ¶ Quid māducetis. Indecoꝛū eſt homini curare de cibo vel veſte: qui militat in dei regno. Nouit rex quēadmodū familiā ſuā paſcat: alat: veſtiat. ¶ Moꝛaliter. Ad fidē inſtruit omnia credentibus a deo poſſe conferri qui ipſos ex anima ⁊ coꝛpe compoſuit. Cum eñi aīa indumēto coꝛpis veſtiatur: ⁊ vigoꝛe anime ſine noſtro laboꝛe coꝛpus animetur. abſurdum eſt vt victus copiam nobis defecturam putemus: qui viuendi iugem ſubſtantiam a deo conſequimur.

teat vos dicere. Ait autē ei qui a
a daꝫ de turba: Magiſter dic fra b
tri meo vt diuidat mecū heredi
b tatē. At ille dixit ei: Homo/ q̄s c
¶ litium. ¶ facultatum.
me cōſtituit iudicē aut diuiſoꝛē
a ¶ tam ad turbas q̄ ad diſcipulos.
ſup vos? Dixitq; ad illos: Vi
¶ rationem prouidere: contra quā ſi caro ſuggerit: cauete.
c dete ⁊ cauete ab omni auaricia:
d quia non in abūdantia cuiuſq̄ e
¶ ſcilicet
vita eius eſt ex his q̄ poſſidet.
e Dixit aūt ſimilitudinē ad illos/ f
f dicēs† Homis cuiuſdā diuitis g
¶ plus ſolito.
vberes fruct⁹ ager attulit/ et co- h
a ¶ ecce nimia ſollicitudo ex auaricia.
g gitabat intra ſe/ dicēs: Quid fa i
ciam q̄ nō habeo q̄ cōgregē fru
¶ ex ſollicitudine deliberatio.
ctus meos? Et dixit: Hoc faciā:
Deſtruā hoꝛrea mea ⁊ faciā ma
ioꝛa: ⁊ illuc congregabo omnia k
¶ meo laboꝛe: vel propter me ſolum.
h que nata ſūt mihi et bona mea:
⁊ dicā aīe mee: Aīa/ habeſ mul l
ta bona poſita in annos plurimos: requieſce/ comede/ bibe/ m
¶ a laboꝛe. ¶ eſuriem ⁊ ſitim pelle.
¶ magno paratu. n
k epulare. Dixit aūt illi d̄s: Stul o p
¶ exactoꝛes.
m te hac nocte repetūt aīam tuā a q
te: que aūt paraſti/ cuius erūt? r
¶ ſtultus ⁊ in nocte rapiendus. s t
n Sic eſt q̄ ſibi theſauriçat/ et non v
o eſt in deū diues. Dixitq; ad di- x
a ¶ quos ſpecialiter ad contemptū mundi inuitat. b ¶ ideo tempoꝛaliū ſollicitudinē veto: ne cum diuitibus ſeculi vobis theſauriçare conuincamini.
ſcipulōs ſuos: Ideō dico vob:
a ¶ vite que cibo ſuſtentatur.
p †Nolite ſolliciti eē anime veſtre †
q quid manducetis: neq; coꝛpoꝛi
quid†induamini. Aīa plus eſt
q̄ eſca: et coꝛpus plus q̄ veſti-

G Conſiderate.

✻ a ¶ Ait aūt ei qui. Hic xp̄s diſſuadet tertiū retrahēs G
a fide: qḋ eſt immoderata ɔcupiſcētia terrenoꝝ vbi p̄mitti̇t cuiuſdā cupidi petitio dicētis xp̄o. b ¶ Magiſter dic ⁊c̄. inconuenienter petebat q̄ nō erat locus neq; tps: nec xp̄s erat tēpoꝛalib⁹ intētus: immo ea ɔtēnere docebat. ⁊ iō xp̄s rñdit ei.
c ¶ Homo. carnalis ⁊ rudis ⁊ terren⁹
d ¶ Quis me cō. Sic apl̄i vt poſſēt vacare v̄bo dei curā tpaliū a ſe abiecerūt dicētes Act⁹. vi. a. Nō eſt equū nos derelinq̄re v̄bū dei ⁊ miſtrare mēſis. ⁊ iō ex h̄ xp̄s ɔñr docuit cauere auariciā que a deo ſeparat. vñ ſbdit̄: e ¶ Quia nō in abūdan. ⁊c̄. ſ. ſpūalis ꝑ quā ɔiūgit̄ deo: nec etiā coꝛpalis: q̄ ꝓp̄t abundāntiā ⁊ ſupfluitatē moꝛs pluriū accelerat̄. multo eñi plureſ moꝛiunt̄ ex repletione q̄ ex attenuatione. vite etiā pauperū null⁹ inſidiat̄. diuites aūt ī nullo loco ſūt ſecuri: ⁊ in oīni cibo ⁊ potu timent intoxicari. Vita pauperū tutioꝛ ē q̄ diuitūꝫ
f ¶ Dixit aūt ad il. ſi. ad ſuū ꝓpoſitū declarandū. g ¶ Hoīs cuiuſ. di. Id ē multo plures ſolito curſu. h ¶ Et cogita. q̄ abundantia diuitiarū inducit magnā ſollicitudinē: ⁊ ꝑ ɔñs animi anxietatē: q̄ nō ſupplēt indigentiā: vt declarat Boetius. ii. lib. de cōſolatione. vñ ſequit̄: i ¶ Quid faciam. ecce abūdātia fructuū faciebat eū hoꝛreis indigētē. k ¶ Illuc ɔgrega. cū ecōtrario deberet dicere diſpgā pauperib⁹. l ¶ Et dicā aīe mee. i. mihimetipſi: ſm q̄ tot⁹ hō denoīat̄ a pte digniori. m ¶ Requieſce. h̄ exp̄munt̄ q̄ttuoꝛ mala q̄ ſolēt ex abūdātia diuitiarū euenire. ſ. ocioſitas q̄ notat̄ ibi: Requieſ. guloſitas cū dr̄: Comede. ebꝛietas/ ibi: Bibe. comeſſatiōis celebritas/ ibi. n ¶ Epulare: vñ. ī. xvi. c. de diuite epulone dr̄ q̄ epulabat̄ q̄tidie ſplendide. o ¶ Dixit aūt illi de⁹. i. ɔtrium ſue cogitatiōis fecit. dicere eñi dei facere eſt. ſm illud pſ̄. xxxii. b. Dixit ⁊ facta ſūt. H
p ¶ Stulte. q̄ nō cogitas de dei ꝓuidentia ⁊ iuſticia. q ¶ Hac nocte ⁊c̄. ſcꝫ demones quibus obligata eſt ꝑ peccata. r ¶ Que aūt pa. ⁊c̄. quaſi diceret: nō erunt tua: q̄ non poꝛtabis tecum hoc autē potiſſime pōt q̄ri a perſonis eccleſiaſticis qui nō poſſunt relinq̄re bona eccleſie heredib⁹ ſuis. s ¶ Sic eſt. i. ſimiliter ſtultus ⁊ ad ſimilē finē veniet.
t ¶ Qui ſibi theſaurizat. bona tpalia. v ¶ Et nō eſt in deum diues. Id ē vacuus eſt bonis ſpiritualibus.
x ¶ Dixitq; ad diſcipulos. Hic cō ſequēter ſaluatoꝛ diſſuadet quartū retrahens a fide quod eſt cura nimia ⁊ ſuperflua reſpectu neceſſarioꝛum: ⁊ patet ſententia ex dictis Matthei. vi.
✻ Nolite ti-

✻ a ¶ Ait autē ei quidā de turba ⁊c̄. ꝑ hoc aūt q̄ xp̄us noluit ſe intromittere de diuiſione hereditat̄ inter fratres: oñdit q̄ p̄dicatoꝛes euāgelij non ſe debēt intromittere de negocijs ſecularibus determinādis. g ¶ Hoīs cuiuſdā di. ⁊c̄. ꝑ iſtū intelligit̄ oīs hō congregās ⁊ ɔſeruās bona tpalia vt inde viuat ocioſe. iō ſequit̄: l ¶ Et dicā aīe ⁊c̄. ⁊ etiā guloſe ⁊ delitioſe. ideo ſubdit̄: m ¶ Comede bi. ⁊c̄. ⁊ freq̄nter cōtingit q̄ tales ſubito moriunt̄: ⁊ ſic a ꝓpoſito defraudant̄. ꝓp̄t qḋ ɔcludit̄: v ¶ Sic eſt q̄ ſibi ⁊c̄. q̄ ſole diuitie virtutū poꝛtant̄ de hoc ſeculo cū habēte: † ¶ Nolite ſolli. ⁊c̄. ſ. ſollicitudine ſupflua: q̄ deus dat animā ⁊ coꝛp⁹ q̄ ſunt maioꝛa ſine ſollicitudine hūana: ⁊ ſilr̄ paſcit coruos ⁊ creſcere facit lilia: ⁊ hec oīa dicunt̄ hic ad lr̄am: ad tollēdū a p̄dicatoꝛib⁹ euāgelij ſollicitudinē ſupfluā de neceſſarijs q̄tū ad vitā pñtē. ¶ Moꝛalr̄ aūt v̄gines lilia dici pñt q̄ ꝑ augmētū v̄tutū ī deo creſcūt ⁊ induunt̄ grē veſtib⁹ in pñti ⁊ glie ī futuro. Moꝛaliter Moꝛaliter
✻ Nolite timere

A G a ❡ Cōſiderate. Sancti merito auib⁹ cō parant̄: q̄ nihil in mūdo hn̄tes nec laborā tes: ſola ꝯtēplatione eterna petūt: iam ſimi les angelis. b ❡ Quātomagiſ. Si vola tilib⁹ nō laborantib⁹ nec cōmunes fructus aliquo ſibi dn̄atu ſpecialr̄ vendicantib⁹ ꝓ uidentia dei neceſſaria largiūt̄: verū ē cau ſam inopie noſtre auariciā indicare. q̄ com munia quaſi ꝓpria vendicam⁹ ꝛ alios inui dem⁹. c ❡ Si ḡ neq̄. Si nec in augmēta tione corpis vr̄i opari poteſtis: q̄ operatio eſt deo minima ad cōparationē ſpūalis cre ature: q̄d ſolliciti eſtis de ceteris maioꝛib⁹ .i. de aīe ꝯſeruatiōe. d ❡ Cōſiderate li lia ꝛc̄. Apta cōparatio. Lilia nō ſicut cete ri fruct⁹ aliquē agricolarū cultū requirunt. Solet etiā ꝑ liliū celeſtis btitudo ſignifica ri: ad quā nos inuitat dn̄s. Lilia nō in ſiluis ſꝫ in hortis naſcūtur: ſic ꝛ nos in hortis vir

mat.6.d tutū naſcere debem⁹. e ❡ Nec ſalomō. Amb. Salomon ꝛ hic veſtit⁹ ꝛ alibi coop tus gl̄ia dr̄: q̄ infirmitatē corpoꝛee nature veluti quadā ꝟtute mētis ad opertā operū gl̄ia veſtiebat. f ❡ Veſtiebaſ ſic vnū. Que purpura regū: q̄ pictura textricū pōt floꝛib⁹ cōparari ? Ipſe coloꝛ dr̄ veſtimentū floris. ſic dr̄: Opiuit iſtū ruboꝛ. g ❡ Cras in clibanū. Cras in ſcripturiſ ꝓ futuro po

Gen̄.30.e nit̄. dicente Jacob: Exaudiet me cras iuſti cia mea. h ❡ Nolite q̄rere. Nō ait: No lite q̄rere vel ſolliciti eē de cibo vel veſtimē to: ſed expꝛeſſius: q̄d māducetis aut q̄d bibe tis. In q̄ videnſ argui hi q̄ ſpreto victu vel veſtitu cōmuni: lautioꝛa vel auſterioꝛa pre his cū q̄bus viuūt alimēta vel indumēta re quirūt. i ❡ Nolite i ſub. Pꝛohibita ſolli citudine vict⁹ vel veſtit⁹ q̄ ſunt ad neceſſita tē: ꝓhibet etiam ſupbiā q̄ ſolet de iſtis ſup abūdantib⁹ ꝯſequi. Jō hec ne requirat̄: q̄ talis ſollicitudo facit infidelibus ſimiles. k ❡ Et hec oīa. Quia oīa ſunt filioꝝ. ido hec oīa adiicient̄ vobis etiā nō q̄rentibus:

B vt nec in pn̄ti nec in futuro deſit aliq̄ gr̄a fi delibus: q̄bus ſi hec ſubtrahunt̄ ad ꝓbatio nē eſt. ſi dant̄ ad gratiarūactionē: q̄ oīa co

Rom̄.8.e operant̄ in bonū bonis. l ❡ Nolite ti. Regnū q̄rite: ꝛ de regno ne diffidatis: q̄ pr̄ cōplacita bonitate dabit vobis regnū: nō vr̄is meritiſ. m ❡ Puſillus. Vł ob cō parationē maioꝛis numeri reproboꝝ. vel poti⁹ ob humilitatiſ deuotionē: ꝑ quā humi litatē creſcit eccl̄ia: ꝑ quā ꝑuenit ad regnū. n ❡ Vendite. Non tm̄ nō timeat̄: ne ꝓ pter regnū militantib⁹ vite neceſſaria de ſint: ſed etiā poſſeſſa vēdite ꝓpter elemoſy nā: que eſt via ad regnū: dū ꝑ eā petā redi mūtur. Non tm̄ cibos vr̄os cōicate paupe ribus: ſꝫ etiā vendite vr̄as poſſeſſiones: vt oībus veſtris ſemel ꝓ dn̄o ſpꝛetiſ poſtea la boꝛe manuū veſtrarū opiemini vnde viua tis vel elemoſynā faciat̄. o ❡ Date ele. Qui ꝓ celo oīa mundana ſpernit vendat q̄ habet ꝛ diſtribuat: q̄ nō eſt tante ꝟtutis: de his q̄ habꝫ elemoſynā dei. Nē ꝓhibet̄ vt nihil pecunie ad vſus neceſſarios a ſan ctis reſeruet̄: cū ipſe dn̄s loculos habuiſſe legat̄: ſed ne deo ꝓpter iſta ſeruiat̄: ꝛ ne ti moꝛe inopie iuſticia deſerat̄. p ❡ Nō de ficientē. Tpalia vel ex ſua fragilitate defi ciūt: vel ſi q̄d ſolidū ſupeſt vt lapides p̄cioſi a furibus poſſunt tolli. ſed data ꝑ xp̄o eter nū fructū ꝯferūt in celis. q ❡ Quo fur. Fures ſunt heretici ꝛ demōes q̄ ad hoc in tenti ſunt vt ſpūalib⁹ nos ſpoliēt. Tinea q̄ lacerant̄ veſtes rodit: inuidia eſt q̄ ſtudiū vel fructū bonū lacerat: ꝛ cōpactionē vnitatiſ diſ ſipat. r ❡ Vbi enī. Vniuerſalr̄ ꝛ de pe cunia ꝛ de oīb⁹ voluptatib⁹ guloſi theſaur⁹ eſt ven

a ❡ h ad eſcā. b ❡ Matthe⁹: volatilia: hic ꝑ ſpecies ꝓ genere. ❡ quoꝝ aīa moꝛtalis.

a mentum. Cōſiderate coꝛuos quia non ſeminant neq̄ metunt: quibus non eſt celarium neq̄ hoꝛreum: et deus paſcit illos.

a ❡ ꝓpt̄ rōnē ꝓpt̄ īmoꝛtalitatē q̄ vob̄ ꝓmit

b Quanto magis vos pluris eſtis

titur plus valetiſ. a ❡ hoc de veſtimento. b ❡ ſua ſollicitudine ꝛ ſagacitate.

illis? Quis autem veſtrum cogi

a ❡ illi ergo curā tegēdi coꝛpus relinquite q̄ illud ad hāc menſurā fecit ꝑuenire.

tando poteſt adiicere ad ſtatu

❡ quaſi nullus.

c ram ſuam cubitum vnum? Si er go neq̄ quod minimū eſt pote ſtis: quid de ceteris ſolliciti eſtiſ?

❡ nō ſunt allegoꝛica iſta: ſed vt de minoꝛib⁹ perſuadeantur maioꝛa.

d † Conſiderate lilia quō creſcunt:

a ❡ coloꝛibus ſe oꝛnando. b ❡ vt faciant ſi bi indumenta.

Nō laboꝛāt neq̄ nēnt. Dico au

e tē vob̄: q̄ nec ſalomon i oīn glo

f ria ſua veſtiebatur ſicut vnum ex

❡ ſi iſta q̄ ad vſū tm̄ coꝛpiſ ſūt ꝛ cito d̄cidua igne cremabūt̄ de⁹ tā venuſte adoꝛnat. q. m.

iſtis. Si āt fenū q̄d hodie i agro

a ❡ .i. in aceruū: q̄ habet ſpeciem clibani.

g eſt ꝛ cras in clibānū mittit̄: deus

a ❡ .i. veſtiet. b ❡ qui ad imaginem dei fa cti eſtis ad eterna vocati.

ſic veſtit: quātomagiſ vos puſille

a ❡ ergo. ❡ ſi em̄ de his diffiditis quō eter

h fidei? Et vos nolite q̄rere q̄d mā

na ſperetis. a ❡ ꝛ ſi hec abundauerint: ne inde ſuperbiatis.

i ducetis: aut q̄d bibatis: et nolite in ſublime tolli. Hec enim omnia

a ❡ q̄b⁹ nulla cura ē de futuriſ: ſꝫ filioꝝ ē q̄re re regnū dī. b ❡ ne dubites d̄ volūtate pris

gentes mūdi q̄rūt. Pater au

a ❡ ꝓuidet hec oīa i ſua via nob̄ eē neceſſaria

tē veſter ſcit quoniam his indige

a ❡ ſꝫ tā nō ē in his finis ponēd⁹: ſꝫ i regno ꝓpter quod ꝛ iſta. b ❡ oībus ꝑponite: hoc in finis: ꝓpter hoc oīa agite.

tis. † Veruntamē q̄rite pꝛimū

❡ bona eterna.

k regnū dei ꝛ iuſticiā ei⁹: et hec oīa

❡ nō dabunt̄ quaſi ꝓpter ſe ſed ſupadduntur quaſi neceſſaria ad aliud.

l adiicientur vobis. Nolite timere a

a ❡ q̄ etiā ꝓpter regnū adiecit tempoꝛalia.

m puſillus grex: q̄ cōplacuit pr̄i b c

n veſtro dare vobis regnū. Vēdi d

a ❡ operando elemoſynas.

o te q̄ poſſidetiſ ꝛ date elemoſynā.

a ❡ repoſitiōes q̄rū merces durat i eternū.

Facite vobis ſacculos q̄ nō vete f

p raſcunt: theſaurū nō deficientem g

❡ i ſpūalib⁹ ꝛ eternis. a ❡ q̄ ibi aduerſus electos dei nulla fraus diaboli ꝑualebit.

q i celis: quo fur non appꝛopiat: h

a ❡ q̄ diuitie ſctōꝝ future īcoꝛruptibiles ſūt

r neq̄ tinea coꝛrūpit. † Vbi enī the i ſaur⁹ veſter eſt: ibi ꝛ coꝛ veſtrum k

eſt vēter vbi habet coꝛ. ſic ꝛ de a tus. Nā ſi in terra coꝛ ē deoꝛſum. ſi in celeſtib⁹ ē in xp̄o fixū. Neceſ ſe eſt enī vt q̄ p̄ceſſerit dilectionis theſaur⁹ illic ꝛ cogitatiōis ſequat̄ affect⁹. ❡ Myſtice. Si theſaur⁹ boni opis cū tpalis cōmodi cōge ratur facile coꝛruit: q̄ ſi exteri⁹ ſit ad fauoꝛē hoīm diabol⁹ rapit. vn̄: Receperūt mercedē ſuā. Si int⁹ ſit ad inanē gloriā. tinea ſcindit: cū in ſe ꝯfidentē ꝛ ſibi placentem fragilitas hūane ꝯditiōis deſerit.

C

Myſtice

† mat.6.a

❡ Sint lumbi

Nico.de lyra

✠ a ❡ Nolite ti. Hic ꝯñr ſal uatoꝛ ſuadet in fide ſtabilientia: et ſunt q̄tuoꝛ. ſ. ꝯſolatio p̄mij: expe ctatio iudicij: exigētia officij et ma gnitudo bn̄ficij. Et ſm hec iſta ps diuidit̄ in q̄tuoꝛ. ſcd̄a incipit ibi: Sint lumbi vr̄i p̄cincti. tertia ibi: Ait aūt. q̄rta ibi: Oī autē cui mul tū datū eſt. Circa p̄mū ſciendū q̄ ſpes vite eterne maxie ſtabilit i fi de. idō dicit ſaluatoꝛ ipſis fidelib⁹: Nolite ti. ꝑſecutiōes preſentiſ vi te. b ❡ Puſillus grex. ꝛ dicit̄ pu ſillus: q̄ pauci erant fideles reſpe ctu infideliū: ꝛ q̄ pauci ſunt electi reſpectu reproboꝛū. c ❡ Quia cōpla. pa. ve. da. vo. re. ex me ra enī liberalitate diuīa aliq̄s ele git ad regnū celeſte alijs dimiſſiſ: ꝛ quos ab eterno ſic elegit in tpe vocauit ad fidē ꝛ iuſtificauit ꝑ gra tiam vt ſic digni efficerentur vita beata: ſm q̄ dicit ap̄ls ad Rom̄. viij. f. Quos aūt p̄deſtinauit: hos ꝛ vocauit. quos aūt vocauit hos ꝛ iuſtificauit: q̄s autē iuſtificauit: il los ꝛ magnificauit. d ❡ Vendi te que poſſidetiſ. q. d. ex quo vo bis paratum eſt regnū celoꝝ parū debetis curare de terrenis. Sciē dum tñ q̄ vendere poſſeſſa ad dā dum elemoſynam nō eſt neceſſita tis niſi in caſu extreme neceſſitatiſ. alias eſt ſuperogationis. ꝓpter h̄ dicitur Matth. xix. c. Si vis ꝑfe ctus eſſe vade ꝛ vende omnia que habes ꝛ da pauperib⁹. nō dicit: ſi vis ſaluari: ſed ſi vis ꝑfectus eſſe. e ❡ Facite vobis ſacculos. i. repoſitoꝛia bonoꝛum. f ❡ Qui non veteraſcunt. ꝛ que ſunt illa oſtendit dicēs: g ❡ Theſaurū nō defi. in celis. ibi enī non pōt eē coꝛruptio ab intrinſeco nec per ꝯñs inueteratio: q̄ q̄d antiquat̄ ꝛ ſeneſcit ꝓpe interitū eſt: vt habe tur Heb̄. viij. d. Silr̄ non pōt ibi violentia fieri ab extrinſeco. ideo ſubditur: h ❡ Quo fur nō ap. ꝛc̄. Iſte aūt theſaur⁹ acquirit̄ per p̄dictā elemoſynarū largitionem. vn̄ Mat. xix. c. cū dixiſſet ſaluatoꝛ Vende oīa q̄ habes ꝛ da pauperi bus. ſubiūxit: ꝛ habebis theſaurū i celo. i ❡ Vbi enī ē the. tu⁹. Id ē res a te amata ꝛ deſiderata. k ❡ Ibi ꝛ coꝛ t. q̄ ſm Aug. aīa veri⁹ eſt vbi amat q̄ vbi animat.

Quattuoꝛ in fide ſtabilientia

Diuiſio

† mat.6.b

D

† mat.6.b

✠ Sint lumbi

✠ a ❡ Nolite ti. pu. grex. i. cō gregatio humilium quibus pater celeſtis pꝛeparauit regnum.

Moraliter

† mat.6.c

a ¶ Sint lũbi ꝛc. Deo nõ placet vnũ ſine altero: cũ qs vel bona agit nõdũ refrenata luxuria. vel caſte viuit nõ exercens ſe p bona opa. Et vt ab amore tpaliũ poſſitis remoueri: et bona q̃ agitis ſimplici intẽtiõe eternoꝝ agatis. cingite lũbos. i. motus carnaliũ deſideriorꝝ refrenate: ꝛ habete lucernas ardẽtes vt in opatione vr̃a ſolo dei amore ardeatis: ꝛ aliis exemplũ prebeatis.

†De pe. di. i. c. q̃ ſcitis

b ¶ Expectãtibus. Siue vitatis mala: ſiue facitis bona: nihil mũdani: ſed ſolũ aduentũ redẽptoris expectetis. c ¶ Dñi reuer. Ad nuptias dñs iuit cũ poſt reſurrectionẽ nouus hõ angelorũ multitudinẽ ſibi copulauit. a quib⁹ reuertitur: cũ nobis p iudiciũ manifeſtatur. Vñ ꝛ bñ de expectãtibus ſubdit: Vt cũ ve. d ¶ Confeſtim aperi. Nõ vult aprire iudici pulſanti q̃ timẽs videre iratũ quẽ cõtẽpſit: de corpe exire metuit. Aperit: q̃ iudicẽ letus ꝛ ſecurus ſuſtinet: ꝛ de ꝓpinqua morte gaudet. vñ ſubditur:

†mat. 24. d

Bti ſerui illi qs cum vene. ꝛc.

e ¶ Vigilãtes ꝛc. Vigilat q̃ oculos aptos in vero lumine tenet: vt tenebras negligẽtie euitet: q̃ etiã quod credidit operatur: q̃ ſollicitus eſt in cura gregis ſibi cõmiſſi. Quid vero vigilãtib⁹ debeatur. ſbdit: Amẽ di. vo. f ¶ Trãſiens. Trãſiẽs miniſtrat cũ de iudicio ad regnum rediens ſua claritate fideles ſatiabit. Vel poſt iudiciũ trãſibit: cũ a cognitione hũanitatis q̃ in iudicio videbitur ad cognitionẽ diuinitatis poſt iudiciũ ſuos illuminabit. g ¶ Et ſi vene. Vigilias vocat a ſiſitudine excubantiũ. In nocte hui⁹ mũdi ſp debem⁹ eſſe ꝯ hoſtẽ ſolliciti: ꝛ expectare lucẽ venturã. i. aduentũ iudicis. Prima ḡ vigilia cuſtodia puericie eſt. ſcda iuuentutis. tertia ſenectutis. Si qs vo in puericia vigilare neglexit: nõ tñ deſperet: ſed etiã in iuuẽtute: vel ſaltim tandẽ in ſenectute reſipiſcat: q2 pius iudex moras nr̃as patiẽter expectat. Qui ad excutiendã mẽtis deſidiã exteriorꝝ dãnorꝝ ſiſitudinẽ inducit: vt p h anim⁹ ad cuſtodiam ſui ſuſcitetur. Vnde hoc. a. ſ.

†mat. 24. d
mar. 13. d

h ¶ Qm̃ ſi ſci. Neſciẽte patrefamilias fur domũ pfodit: q2 dũ a ſui cuſtodia ſpũs dormit: iprouiſa mors carnis habitaculũ irrumpit ꝛ ad ſupplicia trahit. Furi aũt reſiſteret ſi vigilaret: q2 aduentũ iudicis occulte veniẽtem pcauens penitẽdo occurreret.

i ¶ Qua hora ꝛc. Vltimã horam ſp ignorari voluit dñs: vt ſp ſit ſuſpecta: ꝛ ad eã ſp pparetur. k ¶ Ait autem ei. Cũ dñs duo ꝓpoſuerit. ſ. ꝛ ſe ſubito vẽturũ: ꝛ illos expectãdo paratos eſſe debere: q̃rit petrus ſi illa ſub limia inſtituta celeſtis vite q̃ ſunt neceſſaria ſe pparantib⁹ ad aplos ſolũ ꝛ ſiles eorꝝ: an ad oẽs ſaluandos ptineãt. l ¶ Dixit aũt do. Rñdens ad interrogata dñs. primũ ꝛ ſcdm iudiciũ cũctis affuturũ: ꝛ ſingulos pro meritis vel remunerandos vel damnãdos dicit. Deinde qd maxime q̃ſierat ſupponit ſcꝫ grãꝫ virtutũ quã mũdo attulerat: a ſingulis quantũ põt eſſe ſectandã. qd eſt ibi: Ignẽ veni mit. in ter. m ¶ Quis pu. q. d. Vobis q̃ diſpenſatores eſtis inſtituti: h ſpecialius cõuenit de cuſtodia ꝛ pparatione: vt ꝛ vos ꝛ alios pparetis in aduentũ iudicis: q2 pauci ſunt qui cõmiſſam ſibi bene amminiſtrãt diſpenſationem.

†De pe. di. i. c. ſi ſacerdos

als † ſupra

n ¶ Et prudens. Q̃ rarus eſt domino propter dñm ſeruiens: oues chriſti non ad lucrum/ ſed amore chriſti paſcẽs prudens in futuro ſibi prouidens: quẽ conſtituit id eſt Grarius q̃ ſit vocatus

---

a erit † Sint lũbi veſtri pcincti: ꝛ lu a b
¶ contra noctem huius vite.
cerneq̨ ardentes in manibus ve c
¶ ſitis.
ſtris: et vos ſimiles hominibus d
b expectantibus dominum ſuum
c quãdo reuertatur a nuptijs: vt cũ e
a ¶ ꝓperando ad iudicium. b ¶ per egritudines: mortem ꝓpinquã deſignando.
d vẽnerit et pulſauerit confeſtim
¶ leti eum ſuſcipiendo.
aperiant ei. † Beati ſerui illi: qs f
e cũ venerit dñs inuenerit vigilã g
¶ vere bti q2 ¶ pparãs ſe ad retributionẽ
tes. Amẽ dico vob ꝙ pciget ſe h
a ¶ in eterna btitudine refoueri. ¶ noſtrũ recumbere eſt in regno quieſcere.
f ꝛ faciet illos diſcũmbere: ꝛ tran i
g ſiẽs miniſtrabit illis. Et ſi vene k
a ¶ adoleſcẽtia. b ¶ ſenectute. ¶ .i. nõ i vna ſola: ſed in q̃cũq3 etate poſſum⁹ ꝓmereri.
rit in ſẽcũda vigilia: ꝛ ſi in tẽrtia
¶ ſaltim tunc
vigilia venerit: ꝛ ita iuenerit be
a ¶ per ſimile probat ꝙ debent vigilare.
ati ſũt ſerui illi † Hoc aũt ſcitote
b quoniam ſi ſciret paterfamilias
a ¶ illa hora que ſibi ſuſpecta eſſet.
qua hora fur veniret/ vigilãret
vtiq3: ꝛ non ſineret pfodi domũ
¶ ergo. ¶ poſt ſimilitudinẽ ſupponit exhortationem. ¶ ſine macula et ruga.
i ſuam. Et vos eſtote parati: q2 q̃
hora nõ putatis filius hois veniet.
k niet. Ait aũt ei petr⁹: Domine l
a ¶ vendite. facite ſacculos. q. nõ v. ſint lũbi vr̃i pcincti: ꝛ lucerne ardentes vigilate.
ad nos dicis hãnc parabolam:
l an ꝛ ad omnes? Dixit autẽ do
a ¶ difficultatẽ notat: p q̃ qs ꝛc. nõ ipoſſibilitatẽ virtutis. b ¶ pecuniã dñi ſui bñ
m min⁹ † Quis putas ẽ fidelis diſ m
erogãdo. ¶ diſcernẽs capacitatẽ ſinglorꝝ
n penſator et prudẽs: quẽ conſti
¶ chriſtus. ¶ eccleſiam.
tuit dominus † ſup familiam ſuã:
¶ pro qualitate auditorum menſuratũ cibum diuini verbi vel exempli.
vt det illis in tẽpore tritici men n o
o ſuram. Beatus ille ſeruus quẽ p
cũ venerit domin⁹ inuenerit ita q
facientem. Vere dico vobis: q2

ſit vocatus a deo tanq̃ aaron ꝛ non magis ſe ingeſſerit: ꝛ qui nõ magis ſe paſcat q̃ oues: o ¶ Beatus. q. d. Pauci ſunt fideles. Ille aũt qui regt⁹ fuerit fideliter annonã dbi miniſtãs ꝛ in curã gregis vigilans: eterna beatitudine glorificabitur.

Nico. de ly.

† Supra ols

✻ a ¶ Sint lubi vr̃i. Hic ponitur ſcdm ſtabiliẽs in fide qd ẽ expectatio iudicii futuri: vbi fideles q̃ nũc ꝯculcantur deꝓmunt ꝛ honorabunt. et ideo ex tali expectatione ſolidant in fide diſponẽtes ſe vt poſſint ſecure illud iudiciũ expectare. ꝛ ad h inducit ſaluator. d. Sint lumbi vr̃i ꝛc. Lũbi mẽtis ſunt volũtas ꝛ intellect⁹ ex quib⁹ ꝓcedũt cogitationes male. Lũbi vo carnis ſunt i quib⁹ viget motus luxurie: ꝛ vtriq3 lũbi ſunt pcingẽdi. i. coartãdi ab illicit. cogitationib⁹ ꝛ opib⁹. b ¶ Et lucer. ardẽ. i. doctrina clara ꝓcedẽs ex charitate. c ¶ In mani. ve. implendo ope. d ¶ Et vos ſiles ꝛc. Id ẽ ſitis diſcreti vigiles ꝛ ſolliciti de veſtra cuſtodia expectãdo dñm venturũ ad iudiciũ. ſicut antiqui patres expectabant eũ venturũ in carne: et tũc eritis ſimiles illis. e ¶ Vt cũ vene. ꝛc. venit autẽ dñs ad iudiciũ pmo in morte cuiuſlibet: q2 talis pñtabitur in iudicio q̃lis inuenitur i morte q̃tũ ad grãm vel culpã. iõ ſequitur f ¶ Beati ſerui illi ꝛc. in eorꝝ morte. g ¶ Inuenerit vigilãtes. i. in ſtatu gratie ꝛ nõ in peccatis dormientes. h ¶ Amẽ dico vo. i. fideliter aſſero ꝙ i ¶ Precinget ſe ꝛc. i. ꝓmpte et ſine retardatione miſtrabit illis vitã btãm. k ¶ Et ſi venerit i ſecũda vigilia. Sm btm̃ Grego. pma vigilia eſt cuſtodia puericie maxime poſtq̃ incipit vſus rationis in pueris. ſcda vigilia eſt cuſtodia iuuẽtutis. tertia ſtatus virilis. q̃rta ſenectutis: q2 in q̃libet ſtatu aliq̃ moriuntur: et ideo in q̃libet ſtatu fideles debẽt eſſe parati p iuſticiã ad recipiẽdũ mortẽ. Conſequẽter ad h inducit exẽplũ. Hoc autem ſcito. ꝛc. ꝛ ptꝫ ex lra. l ¶ Ait autẽ ei petrus. Hic ꝯñr ponitur tertiũ ſtabiliẽs in fide qd eſt exigẽtia officii: q2 plati q̃ debẽt alios in fide firmare: debẽt eẽ i fide magis ſolidi: ꝛ iõ debẽt vigilare nõ ſolũ ſup ſe: ſꝫ etiã ſup gregẽ ſibi cõmiſſuꝫ: ne inſurgat aliq̃d fidei ꝛ morib⁹ ꝯtrariũ. ꝛ h ẽ qd dicitur rñdendo ad q̃ſtionem petri. m ¶ Quis putas ꝛc. q. d. licet quilibet debeat vigilare ſup cuſtodiã ſui: tñ hoc pcipue platis incũbit q̃ ſunt diſpẽſatores dei. ꝛ iõ debẽt eſſe vigiles ꝛ ſolliciti vt miniſtrẽt ſubditis bona ſpũalia. ꝛ h deſignatur cuꝫ dr: n ¶ Vt det illis ꝛc. tps tritici vocatur tps euãgelii. vñ ꝛ xp̃s ſe grano tritici cõparauit Io. xii. o ¶ Mẽſurã. q2 bõi plati debẽt admiſtrare ſpũalia ſbdit. ſꝫ eorꝝ ꝓportionẽ ꝛ capacitatẽ. p ¶ Beat⁹ il. ꝛc. i morte ipi⁹. q ¶ Inuene. ꝛc. i. bõa ſpũalia fideliter diſpẽſãtẽ.

Prĩa vigi.
Scda vig.
Tertia vi.

✻ Supra oia

✻ a ¶ Sint lũbi vr̃i ꝛc. cingulo caſtitatis. b ¶ Et lucerne ꝛc. p q̃s ſignificantur opera bona de genere ꝛ ex charitate facta aliter eſſent extincte. d ¶ Et vos ſiles ꝛc. parati ſuſcipere ipſum.

Moraliter

e ¶ Vt cũ venerit et pulſa. pulſat dñs hois animũ: cum eũ inducit ad melius propoſitũ: cui cõfeſtim aperit p bonũ cõſenſum ꝛ ſequentẽ effectũ: ꝛ tali ſeruo miniſtrat dñs grãm in pñti: gliam in futuro. k ¶ Et ſi ve. in ſecũ. vi. ꝛc. p iſtas tres vigilias poſſunt intelligi tria tpa. ſ. iuuẽtutis: ſenectutis ꝛ etatis medie: in quib⁹ pſeuerãtes i bono bti ſunt in ſpe ꝛ poſtea erũt in re. m ¶ Quis putas ꝛc. Iſte poteſt dici q̃libet virtuoſus in q̃ ratio regit vires inferiores debito mõ ꝓpter.

✻ qd ſup oia

A F a ¶ Supra omia. Quāta inter bonos auditores ⁊ bonos doctores eſt diſtantia meritoꝝ: tāta ⁊ premioꝝ. Auditores bonos facit diſcūbere ⁊ trāſiens miniſtrat: diſpēſatores ꝯſtituit ſuper oia q̄ poſſidet: nō vt ſoli: ſed vt p̄ ceteris habeāt eterna. tū ꝓ ſua vita. tū pro gregis cuſtodia. b ¶ Q ſi di. ſer. No ta inter vitia ſerui aſcriptū ꝙ tardum putat dn̄i reditū. In virtutib⁹ boni nō annumerat ꝙ hūc cito ſperauerit ſed tm̄ ꝙ fideliter miniſtrauit. Nihil ē eſt melius q̄ꝫ vt patiēter ſuſtineam⁹ ignorare qḋ ſciri nō pōt: ſed tm̄ laborem⁹ vt idonei inueniamur. c ¶ Et edere. Id ē cūctis ſceleribus ⁊ illecebris ſeculi: q̄ mentē errare faciūt occupari vel ad irā: ſi ſit deditus gule ⁊ ebrietati. d ¶ Partēq. Mali cū infidelibus punient: ſed differēter. Illi eni q̄ ſciēter peccāt grauius punient min⁹ grauiter q̄ peccāt ex ignorātia. Et inter inuiſtos tāto quiſqꝫ tolerabiliorē habebit damnationē: quāto minorē habuit iniquitatē. e ¶ Paucis. Mitiſſima oim pena eſt eorū q̄ ꝑter originale nullū inſuꝑ addiderūt delictū. ¶ Ambro. Multi exiſtimantes ſe min⁹ vapulaturos ſi neſciāt qḋ opari debeāt: auertūt ne audiāt veritatē. Sꝫ cū poſſent ſcire ſi vellēt ſtudium adhibere: nō neſciētes / ſed ꝯtemptores iudicant. f ¶ Omi autē. Merito malus cognoſcens: plus: et nō cognoſcēs: minus vapulat: qꝛ illi plus: illi min⁹ cōmiſſum eſt: ⁊ ab omi cui pl⁹ cōmittit / plus exigit. Utrūqꝫ ordinē ⁊ ꝑlatoꝝ ⁊ ſubditorū innuit: multis ſubiectis ſepe datur cognitio dn̄ice volūtatis ⁊ facultas implendi. Prelatis cōmittit cū ſua ſalute cura paſcende gregis. g ¶ Ignē veni

B mitte. in ter. q̄ſi dicat: Tu q̄rebas: an oēs monerē accinctis lūbis. ardētibus lucernis aduentū dn̄i ꝑſtolari: ſꝫ ego q̄ tm̄ ob hoc veni in mundū: vt a cupiditatib⁹ mūdi ad celeſtia homines accēderē: nil aliud volo: niſi vt incēdiū hui⁹ iubar vſqꝫ ad finem ſeculi cūctas mūdi partes illuſtret: ⁊ vt in cordib⁹ fideliū ita igneſcat: ne aliq̄ impetu ſinistrum vel flatuū extinguat. Ignem. q̄ſi dicat: inuito vos ad p̄parationem vr̄i ⁊ ad cuſtodiā gregis: incutiēs timorē ex aduentu iudicis q̄ malos ſeruos dānabit. Sꝫ qꝛ exiguus eſt ꝓfectus: ⁊ parua meritoꝝ grā metu ſupplicii ab errore reuocari: vos ex amore charitatis ad ꝓmerendā grām ſtudiū veſtrū acuite: ⁊ dū aliq̄d facitis: illo igne accēdamini. quē veni mittere in terrā. i. in oēs credētes. Ideo dn̄s fortaſſe in igne venturus eſt: vt in reſurrectiōis tp̄e vitia vniuerſa conſumat: ſuoqꝫ cōſpectu deſideria cōpleat ſinguloꝝ: meritorūqꝫ et myſterioꝝ lumē accēdat. h ¶ Baptiſma ⁊c̄. Et vt ignis iſte i fideliū cordib⁹ queat accēdi: ita vt oīa tp̄alia pfecte ⁊ ſeipſos poſſint deſpicere: ꝓus habeo baptiſma baptiçari hoc eſt vndatione ꝓprii ſanguinis ꝓfundi. non eni daret ſp̄us: niſi ieſus primum glorificaret. i ¶ Et quō. Tanta eſt dignatio dn̄i: vt infundende nobis deuotionis ⁊ cōſummāde ꝑfectionis in nobis: ⁊ maturāde ꝓ nob̄ ſtudiū paſſionis ſibi ineſſe teſtet: q̄ cū i ſe nil haberet vn̄ doleret: nr̄is tn̄ augebat erūnis: ⁊ tp̄e mortis meſticiā ꝑtēdebat: quā nō ex metu mortis ſue: ſꝫ mora redēptionis nr̄e aſſumpſerat. k ¶ Uſqꝫdum per. Qui vſqꝫ ad perfectionē angitur: de perfectione eſt ſecurus: nec de ipſa angitur: ſed potius mors corporis abſolutio eſt anxietatis nō coarctatio doloris. l ¶ Putatis qꝛ. Quō poſt baptiſma paſſionis ⁊ poſt aduentū ignis terra ſit arſura dicit: Quia ad fidē xp̄i totus orbis ꝯ ſe ē diuiſus: vnaqꝫ dom⁹ habuit fideles ⁊ infideles. his cōtra fidem: illis pro fide pugnantibus.

¶ In domo

¶ celeſtis regni gaudia.

a †ſupra omia q̄ poſſidet ꝯſtituet a

¶ econtra ſi diſſimulauerit iudiciū in primo venturum ſecuritatē ſibi faciens.

b illum. Q ſi dixerit ſeru⁹ ille in b corde ſuo: morā facit dn̄s me⁹ †

a ¶ ad vitia incitare: vel ꝯſciētias infirmoꝝ prauo verbo vel exēplo laniare. ¶ q̄ꝫ etas vel ſex⁹ quāto infirmior tāto ē ad ruinā facilior.

venire: ⁊ cepit ꝑcūtere †ſuos: et c

c ancillas: ⁊ edere ⁊ bibere ⁊ iebriari:

a ¶ in q̄ oēs mali prepoſiti intelliguntur.

b ¶ iudicii vel mortis.

ari: veniet dn̄s ſerui illi⁹ in diē d qua non ſperat et hora q̄ neſcit

a ¶ a ꝯſortio fideliū ſegregādo: ⁊ eis q̄ nec fidē habuerāt ſociādo: qꝛ q̄ nō habet curā ſuoꝝ negat fidem: ⁊ eſt infideli deterior.

d et diuidēt eum: partemqꝫ eius f cum infidelib⁹ ponet. † Ille aūt g ſeruus qui cognouit voluntatē domini ſui / et nō ſe p̄parauit: ⁊ nō fec̄ ſm volūtatē ei⁹ / vapula h

a ¶ nō cognoſcere dicendus eſt qui apprehendere vult: ſed non valet.

bit multis † Qui aūt ñ cognouit i ⁊ fecit digna plagis vapulabit k

e f paucis. Omi aūt cui multū da l tū eſt / multū q̄retur ab eo: ⁊ cui m n

¶ .ſ. diuina iudicia.

cōmendauerūt multū / plus pe

a ¶ feruorem ſp̄ūſancti: qui corda illuminās ad ſapiora ꝓuocat: vitia cōſumit: vaſa domus ꝓbat: qui etiā accēdit lucernas quas ſuperius ardere monebat.

g tēt ab eo. Ignēm veni mittere i o

¶ aliud. ¶ in cordibus fidelium.

terrā: ⁊ quid volo niſi vt accēda p

¶ vel mo.

h tur. Baptiſma āt habeo bapti q

¶ quaſi multū. ¶ vel angor.

k çari: ⁊ quomō coartor vſqꝫdum r

¶ ipſa paſſio.

l perficiatur: † Putatis qꝛ pacem s veni †mittere i terrā: Nō dico vo

a ¶ Supra oīa ⁊c̄. qꝛ beatitudine eterna cōſequet bonū infinitū qḋ includit oia bona. b ¶ Q ſi dixe. ⁊c̄. nō cogitādo de aduētu dn̄i in morte: ⁊ ꝑ hoc malis opib⁹ ſe occupauerit q̄ ſunt cā ruine ſubditis: qḋ notat cū dr̄: c ¶ Et ce. ⁊c̄. tūc eni ꝑlatus pueros ꝑcutit qn̄ ſubditos ſuos malo exēplo peccare facit. d ¶ Ueniet dn̄s ⁊c̄. ex inſperato repetēs debitū mortis. e ¶ Et diuidet eū. a p̄ntis vite bonis. vel: Diuidet eum ſeparando animā a corpore. f ¶ Parteqꝫ eius ⁊c̄. i. cū dānatis. et ſubdit cām q̄re tales mag⁹ dānant ſubditis malis. d. g ¶ Ille aūt ſeruus ⁊c̄. cuiuſmodi ſunt ꝑlati q̄ ſciūt vel debēt ſcire ſcripturas ſacras in quib⁹ volūtas domini exꝑmit. h ¶ Uapulabit mul. Id ē verberabit vel puniet multū: qꝛ talis nō peccat ex ignorātia ſed ex certa malicia. i ¶ Qui aūt nō cog. cuiuſmodi ſunt ſubditi q̄ vt in plurib⁹ ſūt illr̄ati. k ¶ Uapu. paucis. i. min⁹ punietur: qꝛ talis peccat ex ignorantia q̄ diminuit de pctō: niſi fuerit affectata: ſicut cū aliq̄s vult ignorare illud qḋ tenet facere vel vitare vt licētius peccet. Ex magna eni libidine peccādi ꝓuenit cū aliq̄s vult ignorare illḋ cui⁹ ſcia poſſet eū a pctō ipedire vel retrahere. ⁊ i pſōa taliū dr̄ Job. xxi. b. Qui dixerūt deo: recede a nob̄: ſciaꝫ viarū tuaꝝ nolum⁹. l ¶ Oi āt. Hic ꝯn̄r ponit q̄rtū ſtabiliēs i fide qḋ ē magnitudo bn̄ficii collati: qꝛ ñ ſolū ꝑlati debēt eē ſtabiliores aliis i fide ſꝫ etiā illi q̄ pl⁹ ceteris accepert a deo de gratiis ḡt⁹ dat⁹ q̄ dant ad vtilitatē eccl̄ie ⁊ ꝓmotionē fidei: cuiuſmōi ē noticia ſcptuaꝝ: grā miraculoꝝ: ⁊ ꝯſilia. ⁊ h̄ ē qḋ dr̄: Oi aūt cui mul. ⁊c̄. ſcꝫ de ꝑdict⁹ ḡtūs. m ¶ Multu q. ⁊c̄. nō ſolū ſibi / ſed etiam aliis ꝓficiendo. n ¶ Et cui cō. mul. differt cōmēdatū a dato. ⁊ iō ꝑ cōmēdatū ñ itelligit h̄ noticia ſcptuaꝝ ſꝫ mag⁹ docēdi officiū qḋ ē regimini ānexū. vn̄ ⁊ ſubditi dicūt eſſe cōmēdati ſeu accōmodati cure paſtorali: ſꝫ ꝙ dic̄ aplſ. i. Timoth. vi. d. Depoſitū cuſtodi: ⁊ a talibus plus requirit: vt. ſ. dictū eſt. Et qꝛ gr̄e gratis date nō valēt ad ſalutē niſi ſint cū charitate. iō ſubditur: o ¶ Ignē ve. ⁊c̄. ſ. charitatē dī ⁊ ꝓximi. p ¶ Et q̄d vo. ⁊c̄. i. augmētet: qꝛ charitas meret augeri vt aucta mereat ꝑfici. Et qꝛ paſſio xp̄i quā ex maxia charitate ꝓ nob̄ ſuſtinuit eſt maximū charitatis icētiuū. iō ſubdit: q ¶ Baptiſma aūt ⁊c̄. baptiſmū appellat ſui ſanguinis effuſionē ex q̄ baptiſm⁹ ⁊ alia ſacra eccl̄ie habēt efficaciā. r ¶ Et quō co. ⁊c̄. qḋ dupliciter exponit. Uno mōvt ꝑ hoc intelligat magnū deſideriū eius ꝑficiendi noſtrā ſalutē ꝑ ſuā paſſionē. Alio mō vt per hoc intelligat triſticia ⁊ anxietas animi q̄ fuerūt in eo imminēte paſſione vt per hoc oſtenderet veritatē humane nature. Et qꝛ poſt paſſionē chriſti ad p̄dicationē euāgelii multi crediderūt aliis pſonis ſibi iūctis in infidelitate remanētib⁹ ⁊ pſequētib⁹ eos vſqꝫ ad mortē: vt ptꝫ de ſctō Chryſanto ⁊ pr̄e ei⁹. ideo ſequitur: s ¶ Putatis qꝛ pacē ⁊c̄. ⁊ ptꝫ ſn̄ia ex dict⁹ Matth. x.

Dicebat aūt.

qḋ ſuꝑ oīa bona ꝯſtituet in celo. a ¶ Q ſi dixe. ⁊c̄. i. hō malus. † ¶ Morā facit ⁊c̄. ꝓmittendo ſibi lōgā vitā: ⁊ ſic cū ſecuritate viuit ꝑuerſe. venit dn̄s auferēs eū de p̄nti vita et eū ponēs in gehēnā. g ¶ Ille aūt ſer. ⁊c̄. Chryſ. Maior ſtatus fit maioris pene occaſio. ſacerdos eni eadē peccās cum ppl̄o multo grauiora patiet. o ¶ Ignē ve. ⁊c̄. i. dei verbū. Hiere. xx. c. Fact⁹ ē ſermo dei q̄ſi ignis exeſtuās. p ¶ Et q̄d volo ⁊c̄. ſ. ꝑ ſui diffuſionē i cordib⁹ fideliū. q ¶ Baptiſmo aūt habeo ⁊c̄. ſ. in mēbris meis q̄s deſidero baptiçari ſp̄ū ſctō. qḋ ipletū fuit vt h̄r Act⁹. ii. s ¶ Putatis qꝛ ⁊c̄. q. d. nō: ⁊ loquit de pace q̄ mali ꝯueniūt ad facili⁹ agendū ꝑuerſe.

Alsſuper

aliꝫ pueros

†23. q. 4. c. vindicta

†37. di. c. M

23. q. 4. c. vindicta

D

† mat. 10. D

alsdare

Moraliter

 Erūt enim

bis ſed ſeparationē. † Erūt eñ ex †
hoc quinq̄ in domo vna diuiſi:
¶ vł duo. ¶ ecōtra.
c tres in duos ⁊ duo in tres diuidē
d tur: Pater in filiū / ⁊ filiꝰ in patrē
ſuū: mater in filiaz / ⁊ filia i m̄rem:
ſocrus in nurū ſuā / ⁊ nurus in ſo
e crū ſuā. Dicebat āt ⁊ ad turbas: a
f † Cum videritis nubem orientem b
g ab occaſu / ſtatim dicitis nimbus
venit: Et ita fiet: Et cum auſtruz
flantem / dicitis quia eſtus erit / et
h fit. Hypocrite faciē celi ⁊ t̄re no/
¶ mei aduentꝰ.
ſtis probare: hoc autem tempus c
¶ ceteris argumētis ſcripturarū ⁊ operū.
quō non probatis? Quid autem d e
a ¶ ex naturali ratione. b ¶ me eſſe deuz: ⁊ iudicium venturum.
et a vobiſipſis non iudicatis qđ f
i iuſtū eſt? † Cū aūt vadis cum ad/ g
uerſario tuo ad p̄ncipem in via /
k da operam liberari ab illo: ne for
¶ deū.
te trahat te ad iudicē: ⁊ iudex tra/
a ¶ diabolo q̄ penā exigit ꝓ reatu quē ſug/
bat te exactori: et exactor mittat
geſſit. ¶ inferni.
te in carcerē. Dico tibi / nō exies
a ¶ .i. nunq̄ ſicut donec ponā inimicos tu/ os ſcabellum pedum tuorum.
inde donec etiam nouiſſimuz mi
l ¶ id eſt pro minimis pecca/ tis puniaris.
nutum reddas.
m Derant Ca. XIII b
autē q̄dam ipſo tem/

E F a ¶ In domo vna. Unuſquiſq̄ homo domus vna eſt: vel dei vel diaboli. Itaq̄ hō ſpūalis: domꝰ ſpūalis eſt. b ¶ Di/ uiſi. Prima cauſa eſt religionis ad deū. ſecūda pietatis ad ꝓ ximū. oportet eñ vt diuinis humana poſt habeas: nō eſt ergo pignoribus renūciandū: ſed deꝰ oībus ꝓferendus. etenī natu re pignora ſunt dei bñficia: nec debet
† 28.q.1.§.1 plus amari beneficiuz qđ accipitur q̄ deus a quo beneficiū acceptuz ſeruat̄. c ¶ Tres in vno. i. filiꝰ ⁊ filia: et nu/ rus in patrē ⁊ matrē. ⁊ duo in tres. i. pater ⁊ mater: vbi etiā ſocrus intelligi
Allego. tur in filiū et filiā et nurū. ¶ Allego. Per tres ſignificant̄: q̄ fidē trinitatis habent. per duo infideles q̄ in terra re manent. Boni q̄ ꝯtraria mallis: ⁊ ma/ la ꝯtraria bonis ſentiendo atq̄ agen/ do: ab inuicē diuident̄. d ¶ Pater i
† mat. 16. a filiū: ⁊ filiꝰ in pa. Quō quinq̄ cuz ſex ꝑſonas numerat: patris ⁊ filii: matris et filie: ⁊ ſocrus ⁊ nurus? Sed q̄ mat̄ eſt filii ipſa eſt ⁊ ſocrus vxoris ipſiꝰ fi/ lii. ⁊ ſic eadem et in filiā ſuā ⁊ in nurū đr diuiſa. Pater in filium. Pat̄ no ſter erat diabolus: q̄ cuz imitabamur ſed venit ignis q̄ nos ab illo ſeparauit ⁊ oſtendit alterum p̄rem q̄ eſt in celis. Mater ſynagoga: cuius filia p̄mitiua eccl̄ia: que eā de qua genus duxit ꝓ fi de ꝯtradicentē ⁊ ꝑſecutricē ſuſtinuit ⁊ ipſa ei cōtradicit. Socrus ſynagoga. Nurus eccl̄ia de gentibꝰ: q̄ xp̄s eccle ſie ſponſus: ſ̄m carnē ſynagoge filius
† mat. 5. d eſt. Synagoga q̄ in nurū ⁊ filiam ē di uiſa: q̄ credentes de vtroq̄ populo ꝑ/ ſequitur. Sed ⁊ ille in matrē ⁊ ſocruz ſunt diuiſe. q̄ nolūt carnalē circūciſio/ nē ſuſcipere. e ¶ Dicebat autē et ad tur. Cū apoſtolos etiā de ſuo p̄mo aduentu informaſſet: inſinuās q̄d i eo factū ſit: ⁊ de futuro qualit̄ eū expecta/ re debeant āmonuiſſet: vertit ſermonē
F ad turbas: in q̄bus phariſei erant: vt
† mat. 16. a Mattheus indicat. q̄ nec p̄mū aduē/ tū factū credentes: nec ſcd̄m recte expe ctantes: ſignū de celo querebāt tentan tes. Hos ergo arguit: quia ſi vellent attendere poſſent ex verbis ꝓphetarū certum vtriuſq̄ aduentꝰ h̄re iudiciuz.
Myſtice f ¶ Cum vi. nu. Myſtice. Nubes ab occaſu oriens carnē xp̄i a morte re/ ſurgentē ſignificat. ex quo tp̄e imber
als tin euāgelice p̄dicationis oībus terris eſt infuſus. Auſter flans ante eſtuz leuio res tribulationes ante iudiciū ſignificat. g ¶ Nimbus ve. Ad litterā manifeſtus eſt ſenſus. Qui ex elementoꝝ imutatio ne aurarū ſtatū poſſunt prenoſcere: poſſent etiam tempus vtri uſq̄ aduentꝰ ſcire. Tum ex dictis ꝓphetarū. Tum ex magnifi/ centia operuz. h ¶ Hypocrite. Et ne aliqui rudes in turba de impertia ſua ſibi blandientes ſe excuſarēt dicentes ſe legē ⁊ ꝓphetas ignorare: ſupponit eos ꝑ naturalē rationē poſſe di/ ſcernere: vel eum qui opera facit q̄ nullus alius fecerat: ſupra hoīem ⁊ deū eſſe: vel poſt tot ſeculi iniuſticias: iuſtū creatoris iudiciū eſſe venturū. Cum autē vadis. Cum in hac vita pre paras te ad placatā faciem iudic⁊ videndā: q̄uis ſermo dei ſit contrarius tue carni: tñ eo vtere ſicut cuſtodia data tibi in hoc itinere: ne ꝯtemptꝰ te accuſet. Hoc ⁊ Mattheus ponit: ſʒ ille
mat. 5. d ſpecialiter de reconcilianda pace: Diſſidentiū fratrū. hic gene raliter de penitentia oīm ⁊ de emēdatione delictoꝝ. i ¶ Cū aduerſario. Aduerſariꝰ noſter in via eſt ſermo dei ꝯtrarius noſtris carnalibꝰ deſideriis in p̄nti vita. a quo liberat̄ qui pre ceptis eius humiliter ſubdit̄: alioq̄n ex ſermonis cōtemptu re us: in examine iudicis tenebit̄ peccator: quez iudex exactori. i. diabolo tradet: q̄ ꝑmittet vt diabolus animā eius ad penam trahat: ⁊ ipſe exactor q̄ penā exigit ꝓ reatu quē ſuggeſſit: eam retrudet in gehennā. k ¶ Da operā ⁊c̄. Hec etiā ad calcan das mūdi illecebras ⁊ ad iudicis aduentū p̄ſtolandū ꝑtinent. quaſi dicat: Quādoquidē ꝯſtat diſtrictū iudicē eſſe venturuz. ergo hic ita viuite: ne i illo iudicio dāneminı. l ¶ Reddas. Reddit ſem
per penas pro peccatis patiendo: ſed nunq̄ veni am conſequendo. G
Ca. XIII
Derant autē. Duz magiſter veritatis p̄ſentes in ſtrueret: qualiter ſe preparare deberent ad aduen/ tum iudicis: ⁊ qualiter q̄ ſe nō preparant ſunt dānā/ di: nūciatur ei de galileis: ꝙ quaſi iu/ ſte ideo perierunt: ꝙ nō bene ſe ꝓpara uerunt: ⁊ reſpō

Nico. de lyra

a ¶ Dicebat autē. hic ꝯſiter po nūtur attrahentia ad fidē. ⁊ p̄mo oſtē ditur ꝓpoſitum. ſecūdo remouet̄ dubi/ um / ibi: Cū aūt vadis. Circa p̄mū ſciē dum ꝙ duo ſunt valde attractiua ad fi dem xp̄i inter alia. Primū eſt oracula ꝓphetarū que expreſſe loquūtur de aduentu xp̄i in mūdum q̄tum ad con/ ditionez ꝑſone venientis ⁊ q̄tū ad de terminationē temporis ⁊ aliarū circū/ ſtantiarum: ſicut pleniꝰ declaraui in q̄ dam queſtione de quolibet de aduētu chriſti que ꝓpter prolixitatē omitto. Et quia iudei ſaltem legiſperiti in oracu/ lis ꝓphetarum erant edocti. ideo argu it eos ſaluator de hoc ꝙ hoc attracti/ uum ad fidem nō cognoſcebant: et ta/ men de diſpoſitione aeris futura per ſigna iudicabant que tñ ſūt fallibilia: oracula autem ꝓphetarum ſunt certa: ⁊ hoc eſt quod dicitur: b ¶ Cum vi deritis nubem ⁊c̄. ⁊ concluditur: c ¶ Hoc autem tempus. ſcʒ aduē/ tus chriſti. d ¶ Quō non ꝓbat̄. per ſcripturas ꝓphetarum quas habe tis. vñ ⁊ Dan. ix. tempꝰ aduentus xp̄i determinatur ſ̄m certum numerū heb domadarū annoꝝ. Scd̄m attractiuuz ad fidem eſt conditio euangelice do/ ctrine: que ſi ꝓponeretur alicui ſapien ti qui tñ nō eſſet imbutus aliqua lege ⁊ cū hoc alie leges diuinitus ⁊ huma/ nitus tradite: naturali iudicio ratiōis iudicaret legē euāgelicam puriorem: ſanctiorē ⁊ ꝑfectiorē lege veteri: ⁊ mul to plus aliis legibus humanitus con/ fictis: ſicut eſt lex machometi ⁊ ꝯſimi/ les. ⁊ hoc eſt quod dicit ſaluator. H
e ¶ Quid aūt ⁊ a vo. i. naturali iu dicio rōnis. f ¶ Nō iudicat̄ qđ iu ſtum eſt. recipiendo doctrinā euāge licā tanq̄ ꝑfectiſſimā. g ¶ Cum aūt vadis cum aduer. Hic remouetur dubiū: quia. ſ. dixerat ſaluator: Nō veni pacē mittere: poſſet aliqs credere ꝙ intellexiſſet de oī pace: qđ nō eſt verū. ſed ſolū de pace illa in qua aliqui ꝯcordant in malo / iđ dicit: Cū autē vadis ⁊c̄. Hic accipitur aduerſarius frater vel proximus ab alio iniuſte leſus qui habet cauſam trahendi ad iudicem illum qui leſit eum: ⁊ talis eſt reconciliandus per ſatiſfactionē debi/ tam: prout fuit expoſitum plenius Matth. v. alioq̄n ſequeret̄ maior punitio a deo.
Moraliter ✳ † ¶ Erunt eñ ex h quiq̄z in vna do. diuiſi. tres in duo: ⁊ duo in tres. i. cōtra tres ⁊ ecōuerſo. ⁊ hoc freq̄ter fiebat in eccl̄ia p̄mitiua. nā ſimul manentes ⁊ ꝓpinqui diuide/ bant̄ in fide: ⁊ nō credentes credentibꝰ aduerſabant̄ intantuz ꝙ aliq̄n ad mortē ꝑſequebant̄. b ¶ Cuz videritis nu. ⁊c̄. hoc đr ꝯtra illos q̄ ſolliciti ſunt q̄litatē futurā aeris ꝯſiderare ⁊ de tp̄e ſue mort̄ vel futuri iudicii nolūt cogitare. g ¶ Cum autē va. cum aduer. tuo ad prin. ⁊c̄. aduerſarius iſte pōt dici ſyndereſis remurmurans malo. ⁊ ſic aduerſat̄ pctōri: q̄ ſi nō conſentiat ſynderesi reſiliens a malo ꝯdemnabit̄ per oīm iudicem ⁊ mittetur in gehennam.
Derant. Poſtq̄ ſaluator indu/ Ca. XIII xit diſcipulos ſuos ad fidei conſtantiam. hic inducit pctōres ad pniam. Et p̄mo ponitur chriſti monitio: ✳ ſecūdo peccatorum
Moraliter Moralit̄. b ¶ Aderant autē ⁊c̄. quoꝝ ſanguinē mi/ ſcuit pilatꝰ ⁊c̄. Per pilatū itelligi pōt diabolus cuiꝰ ē mem/ ✳ brū: ſicut dicit

Duo ad fi/ dē xp̄i attra ctiua

A ꝟ uerunt: ⁊ rñdet dñs: ⁊ illos vere fuiſſe pctõres ⁊ iuſte periũſſe: ⁊ ſilr alios peccatores perituros: ſi ſe peccatores nõ attendũt. a ¶ Nunciantes. q̃ſi dicãt: Apparet iſtos fuiſſe peccatores ⁊ dãnãdos in eternũ: q̃ tã ſcelerata morte ab impio pſide inter ſua ſacrificia occiſi ſũt. b ¶ De ga. Galilei ipias ſcelerata morte ſcelerũ ſuoꝝ penas ſoluũt quib⁹ tñ nõ ipſa mors obfuit vt in ſecundã mortẽ mitterent̃: ſʒ improbavita. Puniti ſunt aũt ad correctionem viuentiũ: vt flagellato peſtilẽte: ſtultus ſapiẽtior fiat: vel ad exemplũ corrigi nolẽtiũ: ibiq; peſſime perituroꝝ.

a pore nunciantes illi de galileis:
b
c quorum ſanguinem pilatus miſcuit cum ſacrificijs eoꝝ. Et reſpondẽs dixit illis: Putatis ꝙ a
¶ qui non ita ſunt puniti.
hi galilei pre oibus galileis peccatores fuerit, q: talia paſſi ſũt?
¶ hic aperte notat illos eſſe pctõres.
Non: dico vobis, ſed niſi pẽnitẽ b
d tiam habueritis: omẽs ſimiliter
e peribitis: ſicut illi decẽ ⁊ octo ſu c
pra quos cecidit turris i ſiloa: ⁊
occidit eos. Putatis quia ⁊ ipſi
¶ peccatores.
debitores fuerint, preter omẽs
hoies habitantes in hieruſalẽ?
¶ ſed vos etiam.
Nõ: dico vobis: ſed ſi nõ pẽnitentiam habueritis: omẽs ſimi-
f liter peribit̃. Dicebat aũt hanc d
g ſimilitudinẽ: Arborẽ fici habe- e f
bat quidã plãtatã in vinea ſua: g
¶ carne natus. a ¶ operum: non vmbrã verborum.
b et venit querẽs fructũ in illa: et

Allego. c ¶ Quoꝝ ſangui. ⁊c̃. Allego. Corpalis mors galileoꝝ quoruʒ ſanguis ſacrificijs eſt mixtus: ſignificat ſpũalem mortẽ eoꝝ q̃ nõ pure offerũt ſacrificiũ: quoꝝ oratio fit i pctm̃: ſicut de iuda eſt ſcriptũ: qui inter ſacrificia dñici ſanguinis ꝓditionẽ cogitabat. Pilatus ḡ ſanguinẽ galileoꝝ cuʒ ſacrificijs miſcet: qñ diabolus elemoſynã vel aliud bonũ mundis vel ambitione laudis vel q̃libet alia peſte cõmaculat: vt offerentibus nihil ꝓficiat.

d ¶ Oẽs ſilr ⁊c̃. Hoc ipletũ ẽ poſt paſſionẽ dñi qñ romani impenitẽtes iudeos incipiẽdo a galilea adeo duſtauerũt: vt nõ ſolũ atria tẽpli: ſʒ etiã interiora domus: q̃ galileoꝝ acceſſus nõ erat humano ſanguine ſedarent̃.

e ¶ Sicut illi decem ⁊ octo. Iſti hieroſolymite ſicut ⁊ galilei: non ſoli peccatores fuerũt ſʒ in terrorẽ reliq̃ꝝ puniti ſũt: q̃ ruina turris pſſi ſignificãt iudeos q̃ penitere noluerint: cũ ſuis menib⁹ eẽ perituros. Nec fruſtra decẽ ⁊ octo: q̃ numerus apud grecos ex. i. ⁊ h. vel iotha ⁊ etha exp̃mit̃: hoc eſt ex eiſdẽ lr̃is quib⁹ nomẽ ieſus incipit. Significat aũt iudeos hinc maxime perituros q̃ nomẽ ſaluatoris recipe noluerint.

B Illa turris ſignificat illũ q̃ eſt turris fortitudinis: q̃ merito in ſiloa: q: ſiloa qḋ interp̃tat̃ miſſus ſignificat eũ q̃ miſſus a pr̃e venit in mundũ: q̃ oẽs ſup q̃s ceciderit cõteret.

f ¶ Dicebat aũt ⁊c̃. Silitudo infructuoſe arboris: cui iſti ſiles niſi peniteant cito ſũt perituri ⁊ eradicãdi. Cũ ḡ ficulnea alibi generaliter oĩum hic ſynagoge ſpecialit̃ geſtat typũ. Sicut ſterilis ficus folijs exuberãſ: ſpe fruct⁹ poſſeſſorẽ deſerit: ſic doctores ſynagoge opib⁹ infecũdis: iã in vmbra legis gloriãtes: ſubiectis nullũ opis boni exemplũ miniſtrãt. In ficu loco floris quidã fructus creſcũt: q̃ alijs ſuccreſcẽtib⁹ decidũt: remanent tñ quedã de illis q̃ clementiori aura ſilueſtrẽ animũ prioris ſucci exuẽtes: ceteris ſpecie ⁊ maturitate preferunt̃. Sic antiquus ſynagoge corruit pplſ: cuius loco de antique religionis pinguedine nouus eccl̃ie emergit pplſ: remãſerũt tñ ex pplo iſrl̃ apl̃i q̃ ceteris pſtiterũt.

Gen.3.b g ¶ Arborẽ fici. In origine hũani gener̃ adã ⁊ eua cũ peccaſſent de folijs ficulnee ſuccinctoria ſibi fecerũt. Per folia ḡ ficulnee itelligũt̃ pctã. Erãt

Eſa.9.a aũt ſub arbore fici tãq̃ ſub vmbra mortis. de quib⁹ dictũ eſt. Qui ſedebãt ſub vmbra mort̃ lumẽ ortũ ẽ eis. Ut adã ⁊ eua fici folijs ſe tegẽtes: pñtiã dñi vocãtis declinabãt trãſgreſſionis cõſcij: ſignificat ꝙ pplſ iudeoꝝ i aduẽtu ſaluatoris q̃ eos vocaturus venerat exutũ ſe virtutib⁹ cognoſcẽs, ꝓbra cõſcientie formidãs a dño receſſurus: erat ꝯfuſus verboꝝ fluentũ velut folioꝝ velaminib⁹ adopert⁹. h ¶ Querẽs fructũ. Uinea dñi ſabaoth: dom⁹ iſrl̃ eſt: in qua demo ſynagoga cõdita eſt ſicut ficus in vinea. Sed qui in vinea peccantẽ a viatoribus ꝑmiſit diripi: hãc etiã ficũ iuſſit excidi: in q̃ q̃rit fructũ: nõ q: deeſſe neſciret: ſed oñdit in figura: q: ſynagoga iam fructũ habere deberet. Nec añ tp̃s q̃rit qui ꝑ triennium venit. Qui ꝑ moyſen ſynagogã inſtituit: ip̃e in carne apparẽs in ſynagoga ꝟ crebris docet

Nico. de lyra

✠ ſcḋo peccatoꝝ ꝯuerſio ca.xv. Prima in duas: q: pmo ponit̃ informatio penitentiũ. ſcḋo cõfutatio impenitentiũ. ſe q̃nti ca. Circa primũ pmo ponit pnĩe motiuũ. ſcḋo penitendi modũ, ibi: Ait aũt illi quidã. Prima i duas. q: pmo deſcribit motiuũ penitẽtie. ſcḋo ex h ſequentẽ fructũ eccl̃ie, ibi: Dicebat ḡ. Prima in duas. q: circa motiuũ pnĩe. primo ponit̃ xp̃i inſtructio. ſcḋo inſtructionis cõfirmatio, ibi: Erat aũt docens. Circa primũ inducit xp̃s ad pniam. pmo ꝑ exẽpla. ſcḋo ꝑ rõnẽ ſumptã ex parabola, ibi: Dicebat autẽ. Circa primũ ſciendũ ꝙ motiuũ ad pniam frequẽter ꝯtingit ex morte repẽtina ⁊ horrida aliquoꝝ. de q̃ ponunt̃ hic duo exẽpla. Primũ eſt de galileis a pilato iterfectis: dũ actu eẽnt occupati i ſacrificijs. de quib⁹ eſt duplex opinio. Dicit eni Cyrillus ꝙ iſti fuerunt ſequaces iude galilei. de quo dicit̃ Act̃.v.f. ꝙ auertit pplm̃ in die profeſſionis: q: dũ iudei ꝓfiterẽt̃ ſe eſſe ſubditos romano impio: vt dictũ eſt. h. ij. ca. iſte iudas galileus dicebat ꝙ h erat eis illicitũ ſcʒ recognoſcere aliquẽ dñm p̃ter deũ q̃ eos eduxerat de egypto: ⁊ fecerat ſibi populũ peculiarẽ. ⁊ multi ꝯſenſerũt ei: intãtũ ꝙ poſtea ꝓhibebãt oblatiões fieri ꝓ ſalute imperij romani. de q̃ pilatus indignat⁹ repẽte cũ multitudine romanoꝝ venit ſup eos ſacrificãtes ſm ritũ ſuũ: ⁊ interfecit eos ita ꝙ ſanguis interfectoꝝ fuit mixtus cũ ſanguĩe ſacrificioꝝ. In ſcholaſtica vo hiſtoria dr̃ ꝙ fuit quidã mag⁹ de galilea q̃ dicebat ſe eſſe filiũ dei. ⁊ dũ multos ſeduxiſſet ⁊ ſecũ duxiſſet in mõtẽ garizim: ꝓmittẽs inde ſe aſcẽſurũ in celũ ⁊ dũ illi ſacrificarẽt ei ſicut filio dei: pilatus ſupueniẽs eos cũ armis iterfecit ne maior ſeductio fieret. ⁊ h ẽ qḋ dicit̃ hic Aderãt aũt quidã ⁊c̃. ꝓdictis duplici de cauſa. Una erat q: aliq̃ eoꝝ volebant notare xp̃m de ꝯſili ſeductione. Alia cauſa erat q: alij illã occiſionẽ ſubitã ⁊ horridã horribilib⁹ pctis ipoꝝ occiſoꝝ imputabãt. ⁊ ſm h dicit ſaluator: a ¶ Putatis ꝙ galilei ⁊c̃. q. d. nõ eſt argumẽtũ ſufficiẽs. vñ ſubdit̃: b ¶ Nõ: dico vo. nõ negat eos pctõres fuiſſe ⁊ ꝓpt̃ hoc periſſe: ſed aſſerit duo. ſ. ꝙ talis mors non eſt argumentũ ſufficiens ꝙ grauius peccaſſent oĩbus alijs: q: frequẽter dñs pctã min⁹ grauia in pñti vita punit ⁊ grauiora poſt vitã pſentẽ differt grauı⁹ puniẽda.

Quare pilat⁹ interfecerit galileos ſacrificãtes

D Aſſerit etiã ꝙ niſi de pctis ꝓprijs penituerint ſilr ꝑibunt. qḋ adimpletũ fuit ꝑ Titũ ⁊ veſpaſianũ in deſtructione ciuitatis hieruſalẽ ⁊ occiſione ppl̃i iudaici qui nõ penituerat de occiſione xp̃i ⁊ alijs pctis ſuis. Fideles eni qui tũc crediderũt chriſto añ aduentũ Titi ⁊ veſpaſiani ꝑ angelũ fuerũt admoniti vt recederẽt de iudea: ⁊ tũc trãſierũt ad regnum agrippe qui tunc erat cõfederatus romanis. Scḋm aũt exemplũ ponit̃ cum dr̃: c ¶ Sicut illi decẽ ⁊ octo ⁊c̃. Iſti erãt hieroſolymitani: ⁊ dũ edificarẽt quandã turrim in loco dicto ſubito cecidit ſuper eos ⁊ oppreſſit: quã ruinã aliq̃ imputabãt enormitati pctõꝝ ſuorum. de q̃ ſilem ſniam dicit xp̃s ſicut ⁊ de primo exemplo. d ¶ Dicebat aũt ⁊ ſilitu. Hic inducit ſaluator ad pniam rõne ſumpta ex ſilitudine arboris q̃ pſcindit̃ niſi faciat fructũ: ex h ꝯcludẽs ꝙ ſilr eẽnt pſcindẽdi de pñti vita ⁊ puniendi niſi facerent fructũ pnĩe ⁊ bonoꝝ operũ. ⁊ hoc eſt quod dicitur: e ¶ Arborem fici. i. gentẽ iudaicã. f ¶ Habebat q̃dã. Id eſt ipſe deus: cuius perfectio et ꝓprietas non põt a nobis exprimi aliquo determinato noie: ſm ꝙ dicit̃ ſexta ꝓpoſitione de cauſis. Cauſa prima ſuperior eſt omni narratione. ideo dicit̃ quidã indeterminate. g ¶ Plantatã in vinea ſua. Id eſt in iudea que ſpeciali modo dicebat̃ hereditas dei.

✠ Dixit autẽ ad

Moraliter ✱ hrum: ſicut dicit Grego. Homel. r. An non mẽbrũ diaboli pilatus. Per ſanguinẽ galileoꝝ pctm̃ ſimpliciũ. per ſacrificia opa de genere bona ſignificant̃. Igit̃ diabolus miſcet ſanguinem ſimpliciũ in ſuis ſacrificijs: cum eoꝝ opa de genere bona fedat peccatis adiunctis. Per turrem cadentẽ ſuper decem ⁊ octo iudeos ſignificata fuit futura eorum deſtructio ꝑ Romanos. e ¶ Arborem fici habuit quidã plantatam ⁊c̃. ꝑ arborẽ fici ſignificat̃ quelibet ꝑſona in eccl̃ia dei plãtata vt fructificet ibi. ꝑ tres annos in quib⁹ nõ facit fructũ: ſignificant̃ iuuẽt⁹: etas media ⁊ ſenect⁹. ꝓpt̃ qḋ meruit ſuccidi ꝑ mortẽ de vita pñti. ꝑ cultorẽ aũt angl̃s cuſtos hui⁹ hoĩs ſignificat̃ q̃ rogat vt adhuc vno anno. i. in ſenio viuere dimittat̃ vt ꝑ ei⁹ diligentiã circa talẽ hoĩeʒ fructificet: alit̃ ſuccidat̃, ⁊ i ignẽ mittat̃.

✱ Et ecce mu

a nõ iuenit. Dixit aũt ad cultorez a
b vinee: Ecce anni tres ſũt ex quo b
venio q̃rens fructum in ficulnea
a ¶ annũcia ꝙ ꝑdituri ſunt locũ ⁊ gentẽ. ꝓ quo ſeruãdo xp̃m occiderũt ⁊ ſuos.
hac: ⁊ ñ iuenio: Sũccide ḡ illã: c
¶ cur etiã tẽporali copia vtitur.
c vt quid etiã t'rã occupat: At il
le r̃ndẽs dixit ei: Dñe dimitte il d
d laz ⁊ hoc ãno vſq3dũ fodiã circa e
f illã ⁊ mittã ſtercora. Et ſiquidez f
fecerit fructũ: ſinautẽ in futurum h
g ſuccides eã. Erat aũt docẽs i ſy i
nagoga eoꝝ ſabbati. Et ecce mu k
¶ amorẽ terrenoꝝ.
lier q̃ habebat ſp̃m infirmitatis
a ¶ a rectitudine mẽtis.
k ãnis decẽ ⁊ octo. Et erat inclinã m n
a ¶ q: q̃ ſemꝑ videt qđ ſp cogitat ⁊ vbi diu ſpõte ꝑſiſtit ibi etiã cũ voluerit cadit coact⁹
ta, nec oĩno poterat ſurſuz rẽſpi
a ¶ predeſtinando per gratiam. b ¶ illu-ſtrando per doctrinam.
l cere. Q̃uã cũ vidiſſz ieſus, võca
uit ad ſe, ⁊ ait illi: Mlier, dimiſſa
a ¶ ſpũalibus donis adiuuãdo.
es ab ĩfirmitate tua. Et impõſuit
a ¶ ad glorificandum deum vſq; in finez ꝑ ſeuerando in bonis operibus.
illi manus: ⁊ cõfeſtim ẽrecta eſt: o
⁊ glorificabat deũ. Reſpõdens p
a ¶ vt emulator l'r'e legis.
aũt archiſynagogus indignans
m quia ſabbato curaſſet ieſus, dice
bat turbe: Sex dies ſunt in qui q
bus oportet opari: In his ergo
venite ⁊ curamini: ⁊ nõ i die ſab
bati. Reſpondens autẽ domin⁹
n ad illum dixit: Hypocrite: vnuſ

E ſ crebris docet: fructũ fidei querit ſed in phariſeis non reperit. a ¶ Dixit aũt ad cul. Cultor vinee: doctores ſũt ⁊ apl'i quoꝝ precib⁹ ⁊ monitis aſſidua plebi dei cura ſuggerit: qb⁹ dñs ſepe de infructuoſa gente iudeoꝝ cõquerit ꝙ ꝑ tres ãnos ſue viſitatiõis. i. in le galibus edictis ꝓpheticis ꝯteſtationib⁹: euãgelii grãs negligẽs extiterit. b ¶ Ecce anni tres. Nullus i ſynagoga ꝑ tres annos fruct⁹ eſſe potuit: q: neq; tp̃e circũciſionis purificari poterant: q̃ circũciſionẽ animi nõ q̃rebant: nec ꝑ legẽ ſanctificabant: q̃ carnalia in lege tñ ſequebant: neq; in grã iuſtificabant: qui de pctĩs penitere nolebãt. Cũ ḡ merito exſcindendi: qđ q̃dẽ factũ eſt ꝑ romanos: iubet illis q̃ in circũciſione laborabant: vt ſucciſionis cladez annũciando pniam ſuggerãt. Sed apl'i intelligẽtes etiam aliquos de pp'lo iudeoꝝ ſua vocatione poſſe ſaluari: orant vt differat vltio dñice crucis. c ¶ Ut q̃d etiã ⁊c.

Moraliter Põt ꝑ terrã ſterili ficu occupatã iudaica plebs ſignari: q̃ noxia ꝑpoſitoꝝ vmbra premit: ne lumẽ veritatis videat ⁊ exemplis eoꝝ ĩpedit: ne ſole dilectiõis caleſcat. vñ: Ue vobis. ſcri. ⁊. pha. q̃. c.

Mat. 23. b r. c. ante hoĩes. Terrã occupat qui locũ quẽ tenet bonis opibus non exercet: q̃ exẽplo prauitatis ĩpedimẽtũ preſtat ceteris. d ¶ Uſq;dũ. Donec radicẽ infructuoſe ment' humilẽ: ⁊ ꝓſcentiã preſſurarũ ⁊ eterne dãnationis incutiendo metũ: foſſa quippe in imo eſt: ⁊ increpatio dũ mentẽ ſibi demonſtrat humiliat. Nouit cultor terraz excolere qui nouit vitia dep̃hendere. Intellexit duriciã et ſupbiã iudeoꝝ cãm eſſe ſterilitat'. Pol licet itaq; dura corda apoſtolicis ligonibus eẽ fodiẽda: ⁊ ſupbiẽtia ad humilitatẽ reuocãda. e ¶ Mittã ſter. ⁊c. Id eſt maloꝝ q̃ fecit abominationez ad animũ reducã: ⁊ cõpunctiõis grãm cuz fructib⁹ boni operis quaſi de pinguedine ſtercoris excuſcitem. Pctã eñ carnis

E ſtercora dicuntur: q̃ immittuntur ad radicem arboris: quãdo prauitatis ꝯſciẽtia tangitur cogitatiõis memoria: ⁊ duz inde penitet: quaſi ꝑ tactuz ſtercoris redit ad fecũditatẽ operis. f ¶ Et ſiquidẽ. Cum pnie ordo exigeret vt apponeret reſeruabit vel aliq̃d tale: nihil tñ ſubiũxit: ſed ſuſpendit ſniam. Cũ vero adheret: ſinautẽ. ſ. nõ fecerit fructũ: continue iudiciũ venture dãnationis ãnexuit: q: ꝓcliuiores ad negandũ q̃ ad credẽduz videbat. g ¶ Erat autẽ. Hanc ſimilitudinẽ de ficulnea d' dñs docuiſſe in ſynagoga vt intimetur ad ip̃am ſynagogam ꝑtinuiſſe parabolam. Qz eñ fructũ querit i ficulnea nec iuenit: ſignificat ꝙ verbũ cõmodat ſynagoge nec illa recipit: quã tñ non ex toto extirpãdã: ſz reliquias per fidẽ ſaluãdas itelligẽs: mox ibidẽ primitiue eccl'ie ſanatio: ſub ſpecie incurue mulieris ſubſequit. Idẽ eñ ſignificat ficulnea reſeruat qđ a mulier erecta. h ¶ Sabbatis. Sabbatis docet: ⁊ curuã erigit: quia per verbũ predicationis a tp̃alibus ad eterna erectos ad quietẽ reſurrectiõis ꝑducit. i ¶ Ecce mulier. Hec mulier nõ niſi poſt decẽ ⁊ octo annos erigi potuit. q: humana natura hanc corruptionẽ deponere ⁊ ad induendã incorruptionẽ eterne beatitudinis erigi nõ poterit: niſi pri⁹ impleuerit legẽ: q̃ in decẽ p̃ceptis ꝯtinetur: ⁊ grãm in q̃ xp̃i reſurrectio facta eſt ⁊ noſtra expectatur. k ¶ Annis decẽ ⁊ octo. Senarius in q̃ mũdi creatura ꝑfecta ẽ operũ ꝑfectionẽ ſignat: q̃ ꝑ tres multiplicatos. xviii. reddit: ⁊ ſignat eos q̃ in trib⁹ tp̃ibus dñice viſitatiõis. ſ. ante legẽ ⁊ ſub lege ⁊ ſub grã: ꝑfectionẽ operum hñt. Hoc ḡ tp̃e iudea a ſue mentis rectitudine curuata fuit: que magis terrena q̃ celeſtia mouerat operat. l ¶ Uocauit. Quos aũt predeſtinauit:

Roñ. 8. f hos ⁊ vocauit: ⁊ quos vocauit: hos iuſtificauit. Quos aũt iuſtificauit: illos ⁊ magnificauit. m ¶ Quia ſabbato. De⁹

Geñ. 2. a ab operib⁹ mundi ſabbato requieuit. Uñ ⁊ moyſes ſabbato a ſeruili ⁊ no

ſeruili ⁊ noxia actione feriandũ p̃cepit. prefigurãs tp̃s quo noſtra ſecularia opera: nõ vero religioſa. i. laudãdi deũ ceſſabunt. In ſignũ huius rei etiã ſabbato dñs curat. Hoc aũt nõ intelligens archiſynagogus fallit ⁊ fallit. q: lex in ſabbato nõ homi nẽ curare ſed ſeruilia opera facere. i. pctĩs grauari prohibuit. n ¶ Hypocrite ⁊c. Merito hypocritas. i. ſimulatores vocat: q̃ cũ magiſtri plebiũ videri appetãt: ſanationẽ hoĩs nõ reuerent poſtponere cure pecoris. G ſ Nõ ſoluit bouẽ.

Nico. de lyra

✱ a ¶ Dixit aũt ad cultorem vinee. i. ad angelũ cuſtodẽ et prepoſituz illi genti q̃ tunc erat michael: vt habet Dañ. x. b ¶ Ecce anni tres ſunt. i. tria tp̃a. ſ. tp̃s legis: tp̃s ꝓphetarum: et tp̃s p̃dicationis xp̃i: in quib⁹ de⁹ q̃ſiuit fructũ bonoꝝ operũ a iudeis: ⁊ non inuenit niſi in paucis valde: q̃ quaſi nihil cõputant reſpectu tante multitudinis: vt ptz p̃dicta tp̃a ꝯſideranti. c ¶ Succide ḡ illã. In q̃ oſtenditur ꝙ meruerant occidi ⁊ de terra illa eiici: qđ factũ eſt poſtea ꝑ Titũ ⁊ Ueſpaſianũ q̃ multos de illis occiderũt et alios captiuos de terra eiecerũt. d ¶ Dñe dimitte illã. q: angeli ꝓ illis q̃s cuſtodiũt interpellãt diuinã clementiã. vnde ⁊ deſtructio ciuitatis ⁊ ppl'i dilata ẽ per. xl. annos poſt paſſionẽ xp̃i. e ¶ Uſq;duz fo. cir. il. immittendo eis terrorẽ diuinorũ iudicioꝝ. f ¶ Et mittã ſter. oſtendendo eis feditatẽ et abominationem pctõꝝ ſuoꝝ ꝑ q̃ ſolẽt hoĩes penitere de pctĩs ſuis. g ¶ Et ſiq̃dẽ fe. fru. q: i illis. xl. ãnis dicte dilationis multi de iudeis penituerũt: ⁊ ꝯuerſi ad fidẽ fructũ bonoꝝ operũ fecerũt vt ptz Act. ii. ⁊ in plurib⁹ aliis locis. h ¶ Sinaũt in fu. ſuc. eã. q: ĩpenitentes et in ſua ꝑfidia remanẽtes fuerũt occiſi ⁊ captiuati ꝑ Titũ ⁊ Ueſpaſianũ: vt p̃dictum eſt. i ¶ Erat aũt. Hic ꝯñr ponit doctrine xp̃i ꝯfirmatio ꝑ ſequẽs miraculũ vbi notat ꝑmo loc⁹ cum d': Erat au. do. i ſy. in loco cõi vbi cõueniebant iudei. ⁊ tp̃s cũ d': k ¶ Sabbatis. in q̃bus hoĩes debebãt intẽdere diuino cultui ⁊ ad audiẽdũ v'bũ dei. l ¶ Et ecce mu. q̃ ha. ſp̃m ifir. i. infirmitatẽ a ſpũ maligno inflictã vel cauſatã: qđ ptz ex h qđ. ĩ. ſubdit: Hanc aũt filiã abrae quã alligauit ſathanas. ſ. vinculo infirmitatis. m ¶ Annis. xviii. ex q̃ ptz infirmitat' diuturnitas. n ¶ Et erat ⁊c. In q̃ appet infirmitatis ḡuitas ⁊ dformitas. ⁊ iſta exp̃mũtur vt miraculũ ſequẽs maius ⁊ euidenti⁹ oſtendat. vnde ſubditur: o ¶ Et cõfeſtim erecta eſt. lz eñ ꝑ naturam poſſent aliq̃ infirmitates curari: nõ tñ in inſtãti. p ¶ Rñdens aũt archi. i. p̃nceps ſynagoge. ⁊ d' ab archos qđ eſt p̃nceps ⁊ ſynagoga. q ¶ Sex di. ſunt in q̃b⁹ opor. ope. h itelligit de operibus ſeruilibus: ſed operatio miraculorum que ordinatur ad gloriam dei ⁊ videntium deuotionem excitandam poterat fieri i die ſabbati: ⁊ cõuenienti⁹ illa die q̃ in aliis: eo ꝙ illa dies erat ordinata cultui diuino ⁊ deuotioni ppl'i: ⁊ h oſtendit xp̃s exẽplo ſẽſibili, cũ d': Hypocrite vnuſ. ve. ⁊c. ⁊ ptz l'ra. ✱ Et cum hec dice

Moraliter ✱ l ¶ Et ecce mulier que habebat ſpiritũ infirmitatis annis decem ⁊ octo ⁊c. per quã ſignificatur peccatrix ꝑſona q̃ longo tp̃e diabolo ꝓcurante ſic ad inordinatũ amorẽ terreſtriũ fuit incuruata: ꝙ ꝓpter longã conſuetudinẽ aſpicere nõ põt ſupna: ſz ieſus eã tãgit in ſabbato: qñ ꝯſilio p̃dicatoris vel ꝯfeſſoris ſalutẽ aĩarũ deſiderãt' q̃eſcit a pctõ: ⁊ ſic erigitur ſurſuz ꝑ celeſtiũ appetitũ. archiſynagog⁹ aũt indignãs de tali curatiõe: malũ curatũ ſignificat murmurantẽ de p̃dicatore vel ꝯfeſſore. ꝓpter qđ merito arguit de murmure tali: q: cura maior circa humanã naturam q̃ circa aĩalia bruta debet haberi.
✱ Cui ſimile

A Myſtice Eſa.1.a ¶ Nō ſoluit bouē. Myſtice. Bos q̄ cognouit poſſeſſorē ſuū: ⁊ aſin⁹ q̄ nouit p̄ſepe dn̄i ſui: iudaicū ⁊ gētilē p̄p̄lm ſignifi cant: q̄ vterq̄ peccati vinculis abſolutus: ſitim eſtūq̄ huius mū di ꝑ hauſtū dn̄ici fontis depoſuit. In his ḡ duob⁹ aīalib⁹ voca tionē duoꝝ p̄p̄loꝝ: aduerſantib⁹ iudeis prenunciat domin⁹.

b ¶ Hāc aūt ꝛc. Filia abrae q̄q̄ fi delis aīa: filia abrae eccl̄ia de vtroq̄ p̄p̄lo ad fidē collecta: q̄ t̄pe legis ⁊ do minice reſurrectiōis impleto. ꝑ ſepti formē grām ſp̄ūſſancti vincula longe captiuitatis erupit: et ſic idē eſt bouē vel aſinū a p̄ſepio ſolutos ad potum agi: qđ eſt filiā abrae a vinculo noxie inclinationis erigi. c ¶ Erubeſcāt oēs. Qui de dictis ſaluatoris erube ſcūt: ficulnee ſterili ſe ſiles oſtēdunt. Qui ḡ gaudēt de miraculis: ꝑtinent ad filiā abra. i. eccl̄iā. deū de ſua ere ctione glorificantē. d ¶ Aduerſa rij. Scribe ⁊ phariſei q̄ nec apte ve ritati ꝯtradicere p̄ſſt: nec ꝓpter inui diā credere volūt. e ¶ Oīs p̄p̄ls gau. Simplices: humiles verba ve ritatis ⁊ miracula amātes: ⁊ iſti ſūt fi gura gentiū: q̄ excecatis iudeis ꝯgre gāde ſūt ad fidē ꝑ humilitatē. Vn̄ et ſaluator fidē eoꝝ cōmendat ſub cōpa ratione grani ſinapis. f ¶ Dice bat ḡ. Q̄nquidē aderāt gaudētes ⁊ glorificātes: dicebat ad cōmēdationē ⁊ inſtructionē illoꝝ q̄ ꝑ humilitatē et fidei feruorē exaltādi ſunt in eccleſia. g ¶ Silē eſt gra. ꝛc. Granū ſina pis: res vilis ⁊ implex: ſ; ſi terif: vim ſuā fundit. Regnū ḡ celoꝝ. i. fides ꝑ quā venif ad regnū: cōparaf grano ſinapis: q̄ p̄mo humilis ⁊ q̄ſi abiecta et amari ſaporis: ꝓpť infirmitatē x̄p̄i ⁊ ſcandalū crucis: ſed trita aduerſis:

B grām ſue v̄tutis effūdit: ⁊ odore ſuo circūſtātes adiplet: dū glīam reſurre ctionis ⁊ aſcēſionis etiā poſt mortem p̄dicauit toto orbe terrarū. Vel corp⁹ x̄p̄i granum ſinapis: qđ accipiēs Io ſeph ī horto ſepeliuit: qđ poſtea in re ſurrectiōe ⁊ aſcēſione creuit. Expan dit ramos: p̄dicatores ꝑ totū mundū mittēs ī quoꝝ dictis ⁊ ꝯſolatiōib⁹ fi deles a fatigatiōe mūdi reſpirāt. Qđ acceptum: q̄ x̄p̄i dona q̄ ex diuinitate

Ps.67.d nob cū p̄re tribuit: ex hūanitate nobi ſcū accepit. Vn̄: Accepiſti dona in ho minib⁹. h ¶ Et creuit. Creuit ī to to mūdo: vel in aīo cuiuſq̄ fidelis: q̄ nemo repēte fit ꝑfectus. Creuit ḡ p̄di catio: q̄ mētib⁹ hoim quāte v̄tut' eēt innotuit. i ¶ In arbo. mag. Cre ſcit nō ſicut herbe q̄ cito areſcūt ⁊ cor ruunt: ſ; ſicut arbor q̄ lōga annoſita te ⁊ opima fertilitate gaudet. k ¶ Qđ acceptū ꝛc. Mulier ec cleſia: cui⁹ farina ſum⁹ q̄tūt timoris et ſpei exercitio q̄ſi mola ſupiore et inferiore ꝯterimur vt vn⁹ pa

Deu.6.a nis multi ſum⁹ in x̄p̄o. Abſcōdit ḡ eccl̄ia fermentū dilectionis in farine ſata tria: q̄ p̄cipit vt diligam⁹ deū toto corde: to. aīa: tota v̄tute. Vel farine ſata tria. vt ſp̄ūs: aīa ⁊ corp⁹ in vnū re dacta: nō diſcrepēt inter ſe. Vel tres aīe virtutes in vnū redi ganf: vt in rōne poſſideam⁹ prudentiā: in ira odiū vitioꝝ: ī cu piditate deſideriū virtutū. Vel eccl̄ia fidē hoīs farine ſata tria miſcet. i. credulitate p̄ris ⁊ filij ⁊. ſſ. Cūq̄ in vnū fuerit fermen tatū: nō nos ad triplicē deū: ſ; ad vni⁹ deitatis noticiā ꝑducit.

Satum l ¶ Sata tria ꝛc. Satū gen⁹ eſt mēſure iuxta morē paleſti ne: modiū ⁊ dimidiū capiēs. Poſſunt in trib⁹ ſatis illi dn̄ici ſe minis fructus intelligi: triceſim⁹ ſc; ſexageſim⁹ ⁊ cēteſimus. i. cōiugatoꝝ / cōtinentiū ⁊ virginū. Vel ſata tria: tria genera ho minū. Noe Daniel Iob. m ¶ Donec fermēta. ꝛc. Tādiu charitas recōdita debet creſcere: donec totā mentē in ſui ꝑfe ctionē cōmutet: vt nihil p̄ter deum diligat: et recolat ꝙ hic ac cipitur in alia vita perficitur. n ¶ Et ibat ꝛc. Vbiq̄ indif C ferenter predicabat: non perſonas diſcernens: ſed ſalutem cre dentibus querens. o ¶ Cōtendite ꝛc. Quaſi diceret: Ve re pauci: ⁊ illi cum magnis laboribus: quia niſi mentis inten tio ferueat: vnda mūdi nō vincif: ꝑ quā aīa ad ima ſp reuocaf. ⁂ Cū aūt

a q̄ſq̄ v̄ſm ſabbato non ſoluit bo uem ſuū aut aſinu; a p̄ſepio ⁊
b ducit adaquare: Hanc autē fili am abrae quam alligauit ſatha nas: ecce decē ⁊ octo ānis: ſi opor tuit ſolui a vinculo iſto die ſabba
c ti: Et cum hec diceret / erubeſce
d bāt oēs aduerſarij ei⁹ ⁊ oīs p̄p̄ls
e gaudebat ī vniuerſis q̄ glorioſe
f fiebāt ab eo. Dicebat ḡ: Cui ſi b
¶ fides ꝑ quā venif ad regnū.
mile eſt regnum dei: ⁊ cui ſimile
a ¶ ſ. ꝓ feruore fidei: vel q̄ venena dī ex pellere. i. oia dogmata prauitatis.
g eē eſtiabo illō: † Silē ē grāno ſi †
a ¶ acceptabile habēs. b ¶ de⁹ ī iuſto vł iu ſtus vir ī corde ſuo granū p̄dicatiōis fouet.
napis / qđ acceptū hōmo miſit ī
¶ vbi creſcūt germina virtutum.
h hortū ſuū ⁊ creuit: ⁊ factū ē in ar
i ¶ vbi folia cum fructu: ⁊ in cuius diuerſis ſententijs ſpirituales quieſcunt: qui pen nis virtutū in alta conſcendūt.
borez magnā: ⁊ volucres celi re
a ¶ vt pro varietate morboꝝ varia ſit me dicina.
quieuerūt in ramis ei⁹. Et iterū dixit: Cui ſilē eſtimabo regnum †
a ¶ charitas pro feruore vel ſctā doctrina / b ¶ a gratia dei vel ſapiētia dei.
k dei: † Silē eſt fermēto qđ acce
a ¶ ſctā mater eccleſia. b ¶ . i. cōmēdat ho minibus de tribus noe filijs originē ducē tibus q̄s eccleſia ad fidei vnitatē colligit.
l ptū mulier abſcōdit in farine ſa
m ta tria: donec fermētaref totum.
n † Et ibat per ciuitates ⁊ caſtella †
docēs / ⁊ iter faciēs in hieruſalē.
Ait aūt illi quidā: Dn̄e: ſi pau c
ci ſunt q̄ ſaluanf: Ipſe aūt dixit
¶ q̄ ille vn⁹ ꝓ oib⁹ q̄uerat. ¶ ad vitā.
o ad illos: † Cōtēdite intrare ꝑ an b
a ¶ labores ⁊ ieiunia: th̄ amātib⁹ iugū ſuā ue ē. b ¶ ſalutis ⁊ amore p̄mioꝝ ꝓuocati.
guſtā portā: q̄ multi dico vob: c

Nico. de ly.

⁂ a ¶ Et cū hec ꝛc. cōfuſi ſua rōnabi li rńſione cui nō poterāt ꝯdicere. Circa qđ ꝯſiderandū ꝙ x̄p̄s cōfundebat aduer ſarios ſuos aliq̄n exēplis: ſicut hic. aliq̄n miraculis: ſicut. ſ. v. c. Vt aūt ſciatis q̄ fili⁹ hoīs habet p̄tātē dimittēdi in terra pctā: ait paralytico: Tibi dico ſurge ꝛc. Aliq̄n ſcripturis: ſicut Matt. xxi. b. Nū q̄ legiſtis: q̄ ex ore infantiū ⁊ lactentiu; ꝑfeciſti laudē ꝛc. Aliq̄n rōnib⁹ certis. ſi cut Matth. xxv. c. Cui⁹ eſt imago hec ⁊ ſupſcriptio ꝛc. Aliq̄n teſtimonijs: vt Io hānis. v. c. Vos miſiſtis ad Iohēm ⁊ te ſtimoniū ꝑhibuit veritati ꝛc. b ¶ Di cebat ḡ. Poſtq̄ ſaluator poſuit penitē tie motiuū: hic ꝯſr oñdit ſequentē ex h̄ eccl̄ie fructū. Circa qđ ꝯſiderandū ꝙ licz penitentes ⁊ cōuerſi ad fidē catholicam p̄mo fuerīt pauci ⁊ abiecti tēporib⁹ ꝑſe cutionis tyrānoꝝ ⁊ hereticoꝝ: tamē dn̄s poſtea induxit aliq̄s penitētes ad fidē q̄ fuerunt magni hoīes ſcia ⁊ vita: ſicut fu it Ambroſius Auguſtinus ⁊ conſiles: ꝑ q̄s eccleſia fuit exaltata valde ꝓut hic cō tinef in duab⁹ parabolis q̄ expoſite ſunt Matth. xiij. c ¶ Ait aūt illi. Poſtq̄ ſaluator. ſ. poſuit p̄nie motiuū ⁊ ſequen tem fructū: hic ꝯſr oñdit penitēdi modū. Circa qđ ſciendū ꝙ in penitētib⁹ triplex eſt difficultas ad op̄a virtutū. Vna eſt ex corruptione nature ꝑ pctm̄ primoꝝ parē tū ex q̄ cauſata eſt ī humana natura pro nitas ad malū et difficultas ad bonum: ſm̄ ꝙ dicif Gen. viij. d. Senſus ⁊ cogi tatio humani cordis prona ſunt ad malū ab adoleſcētia ſua. Scđa eſt q̄ ex peccā tis ꝯteritis cauſatus eſt in ipſis peccāti bus quidā habitus vel ſaltem diſpoſitio inclinās ad pctā ſilia. Tertia eſt ex diffi cultate operis virtuoſi: q̄ virtus eſt circa bonū arduū ⁊ difficile: ⁊ ideo modus pe nitēdi ad hoc ꝙ ſit efficax debet cum ma gno conatu fieri: ⁊ hoc eſt quod dicitur: d ¶ Cōtendite intrare ꝑ angu. ꝛc. ⁊ ꝑ hoc etiā ſoluif q̄ſtio ꝓpoſita de pau citate ſaluādoꝝ: q̄ pauci reſpectiue inue niunf ita feruide penitētes ꝙ nō impe diantur ꝓpter dictas difficultates. ideo ſubditur: e ¶ Multi dico vobis q̄ rent intrare et non poterunt. ⁊ iſti ſunt tepidi p̄dictis difficultatib⁹ impedi ti: ⁊ q̄ nō ſp durat t̄p̄s penitēdi. iō ſeqf: ⁂ Cum aūt in

Quib⁹ modis x̄p̄s ſuos aduerſarios ꝯfuderit

† mat.23.b mar.4.c

Difficultas triplex penitentib⁹ ad op̄a virtutum

D

† mat.13.d

† mat.9.b

† mat.7.b

Moraliter ⁂ b ¶ Cui ſilē eſti. reg. dei. Silē eſt fer. ꝛc. l; fermentum in ſcriptura fre quētius accipiaf in malo. tn̄ h̄ accipif ī bono ⁊ ꝓpť v̄tutē alte rādi ſignificat v̄bū euāgelicū qđ ad fidē trāſmutauit magna; ptē mūdi: ⁊ adhuc ap̄lt⁹ trāſmutabit. vn̄ ī figura hui⁹ ī pēteco ſte q̄ celebrabaf a iudeis. ꝓpť bñficiū leg' date: q̄ fuit euāgeliū figura offerebāf duo panes de ſimila fermētata: vt hr̄ Leui. xxiij. b. h̄ aūt fermētū poſitū fuit ī ſatis trib⁹. i. ī trib⁹ mūdi ptib⁹ a t̄pe ap̄loꝝ: ⁊ amplius ponef donec fermentef totum. † ¶ Silē eſt gra. ſina. ꝛc. granū ſinapis minimū btm̄ Frā ciſcū ſignificat humilimū. ꝓpter qđ ſuos fratres voluit voca re minores. hoc aūt granū hō x̄p̄s poſuit in hortū ſuū. ſ. eccl̄ie militātis vbi creuit ꝑ vite meritū ⁊ ꝑ ſue religionis augmētū. ⁊ volucres requieſcūt ī ei⁹ ramis: q̄ multi magni ⁊ potētes acq̄ eſcunt filioꝝ ſuoꝝ cōſilijs ⁊ doctrinis. † ¶ Et ibat ꝑ ciui. ⁊ caſtel. ꝛc. ꝑ h̄ oñdit q̄liter p̄dicator euāgelij deb; eē diligēs in p̄dicatiōe v̄bi diuini. d ¶ Cōtendite ꝛc. nō eni pōt fie ri ſine conatu magno ꝙ homo terrenus fiat ciuis in celo.

⁂ Cū aūt in

E F a ¶ Cū aūt intra. pa. Paterfamilias xp̄s cū vbiq̄ ex diuinitate sit: illis iā intus esse dr̄: q̄s in celo p̄sens sua visione letificat: sed q̄si foris est his quos in hac peregrinatiōe certantes occultis adiuuat. Intrabit ḡ cū tota ecclesiam ad sui p̄templationē p̄ducet. Claudet ostiū: cū reprobis locū p̄nie tollet q̄ foris stans pulsabunt. i. a iustis segregati: misericordiam quā p̄tēpserūt frustra implorabunt. b ¶ Incipietis fo. sta. &c. Modo tp̄e misericordie cōtendite: q̄ tp̄e iudicij reprobis tollit̄ loc⁹ p̄nie: q̄ nūc aperitur cunctis pie querentibus. c ¶ Nescio vos &c. Non nouit lux tenebras. i. nō aspicit: q̄ si aspiceret: tenebre nō eēnt. d ¶ Mandūcauim⁹ co. te et bi. Non festiuitatū epulatio iuuat: quē fidei pietas nō cōmendat. Nō scīa scripturarū notum deo facit: quē operum iniq̄tas indignū ostēdit. Uel de iudeis simpliciter intelligēdū est: q̄ respuētes mysteria fidei: gratos se deo arbitrant̄: q̄ i tēplo victimis oblatis corā dn̄o epulant̄: et lectionē p̄phetarū auscultāt.

Mystice Uel mystice. Mā ducat corā dn̄o et bibit: q̄ v̄bi pabulū auide suscipit. Unū q̄si exponēdo subiū-

mat.7.d gitur: In plateis no. do. &c. Scri-

Ibi.8.b ptura in obscurioribus cib⁹ est: q̄ q̄si exponēdo frāgit̄: et manducādo glutit̄. Pot⁹ em̄ in apertioribus vbi ita absorbetur sicut inueni̊t. Et occulta ḡ et aperta se intellexisse testant̄: q̄ reprobante iudice q̄ manducauerūt cōquerūtur.

† mat.8.b e ¶ Ibi erit fle. et stri. den. Fletus de ardore. stridor dentiū de frigore solet excitari: q̄ ibi transibunt ab aq̄s niuiū ad calorē nimiū.

Ibi.20.b Uel stridor p̄dit indignantis affectū q̄ sero penitet: q̄d deliquit p̄tinacie. Uel stridebūt dentibus q̄ hic de edacitate gaudebant. Flebūt oculi q̄ hic p̄ p̄cupiscētias vagabantur.

Nota Et nota p̄ fletū q̄ est oculoꝝ et stridorē dentiū verā ipsoꝝ resurrectionē. f ¶ Et venient ab ori. &c. Multi pri⁹ feruētes postea torpēt. Multi pri⁹ frigidi: subito ardescūt. Multi in seculo despecti: in futuro sunt glorificandi. Alij apud hoīes gloriosi: in futuro sūt dānandi. Uel gentiles q̄ diu sine fide vixerant: ad fidē sunt vocādi: iudei excecandi. g ¶ Dicite vulpi illi. Uulpis anīal dolosum: in fouea ad insidias latēs: odore fetens: nunq̄ rectis itineribus incedens. Hec oīa hereticis (quoꝝ typū tenet herodes) p̄gruūt: q̄ xp̄m. i. humilitatē xp̄iane fidei in credētibus conant̄ extinguere. h ¶ Ecce eijcio demo. et sani. Quasi diceret. Nec herodes nec heretici quoꝝ ipse figura ē poterūt p̄turbare q̄d intēdo facere. Intendo autē eijcere demonia de cordib⁹ hoīm: vt relictis vanitatib⁹ i me credāt: et p̄ficere sanitates vt s̄m mea p̄cepta viuāt: postea p̄sumor in meo corpe: q̄d ē eccl̄ia quā in die resurrectiōis glorificatā ad p̄sortiū angeloꝝ perducā. Qū vero patiar: nō sub herode s̄ sb̄ pilato q̄ in iudea dn̄at̄ patiar. i ¶ Uerūtamē opor. m. Non poterit p̄turbare herodes q̄n ita agam et ita p̄sumar: s̄ nec mortē corpis mei poterit op̄ari: quā i hierl̄m oportet fieri: vbi nō ipse s̄ pilat⁹ dn̄at̄.

¶ Hodie et cras

a ¶ itineris asperitate perterriti.

a querūt intrare et nōn poterūt. Cū a autē intrauerit paterfamilias et clauserit ostiū et incipietis foris b stare et pulsare ostium, dicentes: Dn̄e aperi nobis. Et respōdens †

a ¶ apud vos fidei et dilectionis mee caracterem non approbo.

b dicet vobis: Nescio vos vnde sitis. Tūc incipietis dicere: Manducauimus corā te et bibimus: † et in plateis nr̄is docuisti. Et di- †

¶ quasi hoc nō sufficit.

cet vobis: Nescio vos vnde sitis. e † Discedite a me oēs operarij iniquitatis. † Ibi erit flet⁹ et stridor dētiū: f cū videritis abraā et isaac et iacob et g

a ¶ a quib⁹ successionē carnis non fidei trabitis. ¶ quiescentes.

omēs p̄phetas in regno dei: vos f aūt expelli foras. † Et venient ab h oriēte et occidente et aq̄lone et austro: et accūbēt i regno dei. † Et ec i

¶ vt iudeis.

ce sunt nouissimi qui erāt p̄mi: et

¶ vt latro.

sunt primi qui erāt nouissimi. In k ipsa die accesserūt quidā phariseorum, dicentes illi: Exi et vade l

a ¶ de galilea vbi dn̄atur herodes: et transi in locū vbi nō habet potestatem.

hinc: q̄ herodes vult te occidere. g Et ait illis: Ite et dicite vulpi illi: m

a ¶ vt hoīes sua pc̄ta et errores dānēt i q̄b⁹ vixerūt. b ¶ vt viuāt s̄m p̄cepta mea q̄ sūt

h Ecce eijcio demonia et sanitates n o

vera sanitas. a ¶ et sic preparatos in resurrectione meā glorificabo.

p̄ficio hodie et cras: et tertia die i consūmor. Uerūtamen oportet

Nico.de lyra

a ¶ Cū aūt in. p̄fa. iste paterfamilias est xp̄s q̄ p̄ passionē suā itrauit gl̄iaꝫ: vt h̄r. j. xxiiij. d. Oportuit xp̄m pati et ita intrare in gl̄iam suā. Ex quo etiā ostendit̄ q̄ alij nō habebūt ingressum facilē. b ¶ Et clauserit osti. in morte pc̄tōri claudit̄ ostiū p̄nie. c ¶ Incipietis fo. stare &c. in q̄ ondit̄ p̄nia post mortē s̄ infructuosa: s̄m q̄ dr̄ Sap̄. v. a. Dicētes intra se p̄niam agētes &c. d ¶ Tūc inci. di. h̄ potissime refert̄ ad iudeos inter quos xp̄s p̄uersatus fuit: et in plateis eoꝝ docuit.

in fletu duo sunt e ¶ Nescio vos vn̄ sitis: q̄ nesciet eos scīa approbatiōis s̄ reprobatiōis. f ¶ Ibi erit fle. In fletu em̄ duo sūt. s. tristicia animi ex q̄ p̄cedit fletus corpalis: et s̄m h̄ fletus erit in dānatis generalit̄ tā demonib⁹ q̄ hoīb⁹. Aliud ex p̄te corpis. s. resolutio lachrymaꝝ: turbatio cerebri et oculoꝝ: et q̄tū ad h̄ flet⁹ nō pōt eē i demonib⁹ neq̄ aiabus separatis: s̄ post resurrectionē in hoīb⁹ dānatis erit turbatio cerebri et oculoꝝ: nō tn̄ flux⁹ seu resolutio lachrymarū: q̄ cessante motu celi tūc cessabit oīs generatio et corruptio. Stridor aūt dentiū nō i portat aliquā corruptionē: et ideo poterit ibi eē. g ¶ Cū vide. Hoc p̄prie erit in extremo iudicio q̄n reprobi videbūt electos resurrexisse i corpib⁹ gloriosis et audient vocē iudicis eos vocantis ad regnū celeste: et p̄dēnantis reprobos ad penā gehēne: s̄m q̄ dr̄ Mat. xxv. d. Tūc etiā videbūt se expelli p̄ demones executores diuine iusticie. h ¶ Et venient ab orie. et oc. q̄ ab vniuersis mūdi ptib⁹ gētiles p̄uersi sūt ad fidē q̄ tūc recipient gl̄iam in aīa et corpe. i ¶ Et ecce sūt no. q̄ erāt p̄. s. iudei qui erāt p̄mi ad recipiēdū b̄nficia dei: erūt posteriores gētilib⁹ p̄pt̄ suā icredulitatē: et h̄ est q̄d dicit ap̄ls Ro. xi. c. Cecitas ex p̄te cōtingit in isrl̄: donec plenitudo gētiū intraret &c. k ¶ In ipsa die. Hec est ps incidētalis. aliq̄ em̄ phariseoꝝ non potētes doctrine xp̄i p̄dicere p̄ cautelā voluerūt terrere eū: et sic ei⁹ doctrinā īpedire dicētes: l ¶ Exi et va. hinc: q̄ he. vult te oc. De q̄ videt̄ q̄ tunc erat in terra herodi subiecta: verūtñ videt̄ q̄ isti dixerūt falsum ex h̄ q̄d habet̄. j. xxiij. b. Herodes āt viso iesu gauisus ē valde. erat aūt ex multo tp̄e cupiens videre eū &c. xp̄s tñ in sua respōsione ostēdit se talib⁹ non terreri nec a bonis opib⁹ īpediri di. m ¶ Dicite vulpi illi. i. herodi. Uulpes enim est aīal dolosū rapax tortuose incedēs et fetidū: sic p̄nceps malus qualis erat iste herodes est dolosus p̄ machinationes mali: rapax eris alieni: tortuose incedēs p̄ p̄uersitatē iudicij. fetid⁹ p̄ infamiā noīs sui. n ¶ Ecce eijcio de. et nō p̄nt mihi resistere: cū tñ sint maioris p̄tātis q̄ herodes. q. d. nō habeo timere eū. o ¶ Et sani. p̄fi. ho. et cras. q̄ xp̄s duob⁹ annis p̄dicauit ista b̄nficia p̄ferēdo: et in tertio āno sue predicationis passus est. vel: Hodie et cras. i. paucis diebus vsq̄ ad tp̄us passionis mee in hierusalē.

Moraliter ✱ a ¶ Cū aūt intra. p̄fa. et clau. ostiū &c. q̄d in morte cuiuslibet claudit̄ q̄ tp̄s suū merēdi finit̄. † ¶ Dn̄e aperi no. p̄ hoc nō significat̄ possibilitas intrandi sed volūtas: si possibile esset. † ¶ Nescio vos. scꝫ per approbationē. d ¶ Manducauim⁹ coram te. scꝫ cibū eucharistie. † ¶ Et bibimus potum. salutaris sapie. † ¶ Et in plateis no. docuisti. p̄ p̄dicatores et doctores ecclesie. et subdit̄: e ¶ Nescio vos vnde sitis. nā dicta bona vel alia nō p̄ficiūt defunctis sine gr̄a. g ¶ Cū vide. abraā. per quē significat̄ bon⁹ p̄latus: eo q̄ interp̄tat̄ pr̄ multarū gētiū. p̄ isaac q̄ interp̄tat̄ risus significat̄ deo seruiens in leticia et deuotione iocūdus. p̄ iacob q̄ supplantator interp̄tatur supplantans vitia p̄ virtutē designat̄. p̄ p̄phas boni doctores et predicatores intelligūtur. et oēs isti in regno dei recipientur. h ¶ Et venient ab oriente. &c. per quē significatur temp⁹ iuuentutis. per occidentē tp̄us senectutis. nam aliq̄ veniūt ad dei seruitiū in vtroq̄ tp̄e: et aliq̄n p̄tingit q̄ aliq̄ tarde venientes magis p̄ficiūt q̄ p̄mi, ideo subditur: i ¶ Et ecce sunt nouis. q̄ erāt p̄mi &c. Beda. Multi pri⁹ feruētes: postea torpent. et multi pri⁹ tepidi subito inardescūt. k ¶ In ipsa die acces. q̄dā pha. di. illi: exi. &c. s̄m sensū lrālē isti p̄ minas volebāt xp̄m expellere de iudea ne p̄dicaret in ea. sed xp̄s ostēdit se non timere nec a predicatione voluit cessare. p̄ hoc ostendens q̄ p̄dicator euangelij p̄ talibus minis nō debet predicationis officiū

A F a ❡ Hodie ⁊c̄. Prima dico eſt: p̄ dei grām abrenūciare va nitatib᷒: Scd̄a cōcordare veritati morib᷒ ⁊ vita. Tertia eſt vl/ tima glificatio. b ❡ Hieruſalē hie. que. Vbi ꝓphete me iz ſbi ego caput ꝓphetarū debeo immolari: ꝓ q̄ pctō iuſte ipā de ſtruet: cui deſtructioni eoꝝ ſicut pius p̄r cōdoleo. c ❡ Quo tiēs vo. cō. ⁊c̄. Ac ſi dicat. Ego vo/ lui et tu noluiſti: et q̄tūq̄ congregaui mea volūtate ſp̄ efficaci: te nolente fe ci: q᷑ ingrata ſp̄ fuiſti. d ❡ Filios tuos ⁊c̄. In h̄ q̄d dicit: Quotiēs vo lui ꝯgregare filios tuos ⁊c̄. oēs retro ꝓphās a ſe miſſos teſtat̄. e ❡ Quē/ admodū auis ⁊c̄. Pulchre q̄ hero dē de ſua nece tractantē vulpē voca/ uerat: ſe aui cōparat. quia fraudulēta vulpes ſemꝑ auibus inſidias tendit. f ❡ Domus vr̄a deſer. ⁊c̄. Tem plū vel ciuitas: q᷑ occiſo dn̄o: romani q̄ſi vacuū nidū diripiētes: tulerūt lo/ cū ⁊ gentē. g ❡ Nō videbit̄ me. Niſi pn̄iam egeritis ⁊ cōfeſſi fuerit̄ me filiū oīpotētis pr̄is in ſcd̄o adue/ tu faciē meā nō videbit̄. h ❡ Cū di cetis: bn̄di. Hoc quidē turbe dixe/ runt dn̄o veniēte hierlm. Sꝫ q᷑ Lu/ cas nō dicit dn̄m ad galileos poſtea reuerſum vt ab illis h̄ ei decantaret̄: cogit myſtice hoc de aduentu clarita/ tis intelligi.

Hydropic᷒ E T factū eſt ⁊c̄. Ca. XIIII hydropicus erat. Hydor aq̄: inde hydropis: morbus aquoſus ſubcutaneus: de vitio veſice natus cū inflatione turgēte ⁊ anheli/ tu fetido: ⁊ eſt ꝓpriū hydropici. quā/ to plus bibit tāto pl᷒ ſitit: ⁊ id̄ cōpara tur ei quē fluxus carnaliū voluptatū exuberās aggrauat: cōparaturq̄ di/ uiti auaro. k ❡ Si licet ſab. ⁊c̄. Sabbatis p̄cipue docet ⁊ operat̄ ie/ B ſus: nō ſolū ꝓpt̄ ſpūale ſabbatū: ſed ⁊ ꝓpt̄ ppl̄i celebriorē cōuentū: q̄rēs ſa lutē oīm. l ❡ At illi ta. ⁊c̄. Meri/ to tacēt q̄ ꝯ ſe dictū q̄cq̄d dixerat vi dēt. Si eni licꝫ: cur obſeruāt? Si nō licet: cur pecora curāt. m ❡ Ipe ve ro ap. Ideo an̄ phariſeos hydropi/ cū ſanat: ⁊ mox ꝯ auariciā diſputat: vt ipos auaricie arguat p̄ quā ſabba/ tū violāt ⁊ legē male interp̄tant̄. In ſabbato eni nō a bonis: ſꝫ a mal̄ opi/ Leui. 23. a bus feriandū eſt. vn̄ dr̄: Omē op᷒ ſer uile nō facietis in eo. i. pctm̄. ſic i et̄na reqe a malis tm̄ feriabit̄ n̄ a bonis. Vitiū. q̄d iſte in corpe: phariſei ge/ ſtabāt i mēte. ⁊ id̄ corā ipis curat̄ cor poraliter: vt h̄ exēplo diſcāt ſpūalib᷒ curari. n ❡ Cui᷒ vr̄m ⁊c̄. Cōpetē ti exēplo ſoluit q̄ſtionē: vt oñdat eos ſabbatū violare i ope cupiditat̄: q̄ eū violare arguūt in opere charitatis. o ❡ Bos in pu. Cōgrue aīali q̄d decidit i puteū hydropicū cōparat: q᷑ noxio humore p̄mat: ⁊ h̄ā bouē ⁊ aſi/ nū noiat: vt vel ſapiētes vel hebetes vel vtrūq̄ pplm̄ ſignat: ſcꝫ iudeū p̄eſ ſum iugo legis: ⁊ gentilē nulla rōne domitū: ſꝫ ſtolidū ⁊ brutū: q̄s omēs a puteo ꝯcupiſcētie dimerſos extrahit. Rom. 3. d Oēs eni peccauerūt ⁊ egēt gr̄a dei. p ❡ Dicebat aūt. Poſtq̄ conuice rat illos de auaricia ⁊ violatione ſab bati: incipit docere de euāgelica gratia illos q̄ aderāt idonei: inuitans illos ad humilitatē contra tumorem quem habebāt

❡ hec ambulatio ad lr̄am intelligit̄ qua ibat in hieruſalem.

a me hodie ⁊ cras ⁊ ſequēti die am
❡ abſolute. i. h̄ ꝯuenit: vl̄ nō caput herodes.
bulare: q᷑ nō caput ꝓphetā peri a
a ❡ holes nō ſaxa plāgit affectu patris.
b re extra hieruſalē† Hieruſalem/ b
a ❡ dn̄m ꝓphetarū nunciantes.
hieruſalē que occidis ꝓphetās
a ❡ duricia cordis a te repellis vl̄ corpalit̄ vt ſtephanū. b ❡ hacten᷒ ad te miſſi ſunt.
et lapidas eos q̄ miſſi ſūt ad te:
❡ i vnitate fidei. a ❡ p̄riarcharū heredes.
c d Quotiēs volui ꝯgregare filiōs
e tuos quēadmoduꝫ auis nidum
❡ in ꝓximo.
ſuum ſub pēnis/ ⁊ noluiſti: Ecce
f relinquetur vobis domus vr̄a
g deſerta. Dico aūt vobis: q᷑ non
a ❡ p᷒ paſſionē. b ❡ hora q̄ ꝯfiteamini filiū oīpotētis quem bn̄dictū. i. a pctō immunē: miſit pater ad glorificandū ſuum nomen.
h videbitis me donec veniāt cum
dicetis: bn̄dictus q̄ venit i noie
domini. Ca. XIIII
E T factū eſt cū intro c
iſſet† ieſus in domū
cuiuſdaꝫ principis
†phariſeoꝝ ſabbato manducare
a ❡ phariſei. b ❡ ſi ſabbatū ſolueret.
panē: et ipſi obſeruabāt eū. Et d e
i ecce hō quidā hydropicus erat f
❡ inſidioſis obſeruatoribus.
ante illū. Et reſpondēs ieſus di g
❡ a legiſperitis: legis iudicium querit.
xit ad legiſperitos et phariſeos/
❡ opa charitat̄ facere: vt ſi ſoluat ſabbatū.
k dicēs †Si licet ſabbato curare?
l m At illi tacuerūt. Ipe vero app/ h i
a ❡ abire corpaliter ſanatū: vt ſe transferret ad ſalutem animarum.
henſum ſanauit eum ac dimiſit.
n Et reſpōdēs ad illos/ dixit. †Cu k l
❡ oēs in hac auaricia ſimiles eſtis.
o ius veſtrū aſin᷒ aut bos in pute
a ❡ nō animali ſed ſue auaricie conſulēs.
um cadet: ⁊ nō ꝯtinuo extrahet
❡ nō intelligēs in hoc violationē ſabbati.
illū die ſabbati? Et nō poterant m
p ad hec r̄ndere illi. Dicebat aūt ⁊ n
a ❡ ab ipo principe. b ❡ aliud myſtice ſi/ gnificantē. c ❡ intelligēs quō illi de p̄mis accubitib᷒ laborarēt vnde reprimunt̄.
ad inuitatos parabolā/ itendēs o

Nico. de lyra

❡ in lege Amee in hierlm. a ❡ Quia nō capit pro. ⁊c̄. Quia con ueniēs fuit xp̄m pati i loco paſſionis ꝓphetarū q̄ eſt hierlm: vt patet ex decurſu veteris teſtamēti: vn̄ ⁊ de manaſſe rege iuda C dr̄. iiij. Regū. xxi. c. q̄ impleuit hierlm ſanguine ꝓphetarū vſ q̄ ad os: ⁊ id̄ conueniēs fuit xp̄m ibidē pati. Tū q᷑ eſt caput oīm ꝓphetarū. Tum q᷑ oēs ꝓphe de eo ſcripſerūt: ſm̄ q̄ dicit̄ Act. x. g. Huic oēs ꝓphete teſtimoniū p̄hibēt: ⁊ ꝓpt̄ dictā oc caſionē exprobrat cōſequēter ciuitati hie ruſalē. d. b ❡ Hieruſalē hie. ⁊c̄. patꝫ ſn̄ia ex dictis Matth. xxiij.

Moraliter ✱ tionis officium omittere. p̄ q̄d demo nes eiciunt̄ cū p̄ h̄ peccatores penitēt: ⁊ ſanitates p̄ficiunt̄: cū penitētes ad opa p̄fectiōis anhelāt. p ❡ Hierlm hieru. illud exponetur infra.

†mat. 23. d E T factū eſt. Po Ca. XIIII ſita informatione penitētiū. hic ꝯſēr ponit̄ ꝯfutatio ipenitentiū. dicunt̄ aūt ipenitētes ꝓprie q̄ ad verbū xp̄i nō cōterebant̄: ſꝫ potius indurabā/ tur in malis ſuis: ⁊ inſuꝑ xp̄o inſidiaban tur: q̄les erāt phariſei ⁊ legiſperiti. Pri mo q̄ ponit̄ iſtoꝝ ꝯfutatio. ſcd̄o ſimplici/ Diuiſio um informatio: ibi: Ibāt aūt turbe. Pri/ ma diuidit̄ in q̄tuor: q᷑ p̄mo ꝯfutat eos de ignorantia. ſcd̄o de ſuꝑbia. ibi: Dice/ bat aūt ⁊ ad iuitatos. tertio de cupidita/ te ibi: Dicebat aūt ⁊ ei. quarto de ingra titudine, ibi: At ipe dixit. Circa primum ſciendū q̄ inuidia excecat intellectū. ⁊ id̄ phariſei ⁊ legiſperiti ex īuidia ꝯ xp̄m ex/ cecati dicebāt eū legis trāſgreſſorē: eo q̄ curabat in ſabbato: q̄d tn̄ eſt falſuꝫ vt di/ ctū eſt ca. p̄ce. ⁊ h̄ iterū oñdit̄ ad maiorē ꝯfirmationē i curatiōe hydropici. cū dr̄: Et factū eſt ⁊c̄. Iſte inuitauit xp̄m/ vt patꝫ ex ſequētib᷒. ⁊ videt̄ q̄ h̄ fecit malici oſe ⁊ nō ex deuotione. vnde ſubditur: c d ❡ Et ipi obſer. ⁊c̄. attēdentes ſi in/ ter epulas aliquid diceret aut faceret vn de poſſent eū accuſare. e ❡ Et ecce hō quidā hydro. ⁊ dr̄ ab hydor q̄d eſt aq̄: q᷑ hydropicus habet aquā inter carnē ⁊ cutē. f ❡ Erat aū illū. Dicit Cyrill᷒ q̄ iſte nō petebat a chriſto ſanari timore phariſeoꝝ: ſꝫ ſolū ſe oñdebat vt chriſtus eum videns eius miſereret̄. g ❡ Et re ſpondens ieſus dixit ⁊c̄. non ad ver ba: q᷑ q̄ſtio ſibi nō ꝓponebat̄: ſꝫ ad cogi tationes phariſeoꝝ ⁊ legiſperitoꝝ q̄ı co gitabāt curationē in ſabbato eē illicitā. h ❡ At illi tacuerūt. quia ſi dixiſſent nō: timebāt ab eo rōne cōfutari. ſi aūt di/ xiſſent ſic: nō haberēt frontē ipm̄ de hoc accuſandi. i ❡ Ipſe vero apprehē/ ſum ſanauit eum ⁊c̄. quia per impoſi tionē manus ipſum curauit: ⁊ poſtea ma nū retraxit. k ❡ Et reſpondēs. cogi/ tationib᷒ eoꝝ quib᷒ cogitabāt illud factū illicitū. ll ❡ Dixit. oſtēdendo illud eſſe licitū ⁊ bonū p̄ exemplū aīalis bruti: cu/ ius periculo licitū erat ſuccurrere in ſab/ bato etiā ſm̄ ipos: ⁊ multo fort᷒ ſuccur/ rendū eſt homini ꝓpt̄ quē facta ſunt aīa/ lia bruta: ⁊ q̄ factus eſt ad imaginē dei. m ❡ Et nō poterāt ad hec reſpō. tanq̄ cōfuſi euidenti rōne. n ❡ Dice/ bat aūt. Hic cōfutat ꝯſr̄ eos de ſuꝑ bia ⁊ ambitione indebita honoꝝ. q̄d no tat̄ cū dr̄: o ❡ Intendēs quō ⁊c̄. Id eſt primas ſedes in ꝯuiuiis ſolēnibus.

✱ Cum inui/

Moraliter Moraliter. c ❡ Et factum eſt cū introiſſet ⁊c̄. Sequitur: e ❡ Et ecce homo quidā hydropicus ⁊c̄. Per hydropicum qui cum plus bibit plus ſitit: ſignificatur cupidus ⁊ auarus: q̄ cū plus acquirit ad acquirendū amplius inardeſcit. Iuuenalis. Cre/ Iuuenalis ſcit amor nummi q̄tum pecunia creſcit. Et iſte ſtat ante ieſum cum cōuertit̄ ad deū: parat᷒ acquiſita diſpēſare ad honorē di uinū. ⁊ ſic recuꝑat ſanitatē: q᷑ de cupiditate mutat̄ i libertatē.

✱ Cum inuitatus

alſ non hꝫ ieſus

alſ † ſacer/ dotum

D

† mat. 12. a mar. 3. a lu. 6. b

E G in lege phariſei: vel intendēs in doctrina ſua quō debeāt accubitus in ecclia eligere. a ¶ Cū inui. fue. Cū ꝑ grām fidei vocatus a ꝓdicatore: mēbris ecclie te iungere: nō te de meritꝭ gloriando: q̄ſi ceteris ſublimior extollas. b ¶ Ne forte ho. ⁊c. Honoratiori poſt īuitato locū dat: q̄ de ſue cōuerſatiōis ꝯfidētia ſecurior fact⁹: cita illoꝝ q̄ ſe in xp̄o ſecuti ſunt agilitate ꝑitur: ⁊ cū rubore nouiſſimū locū tenere ⁊c. cū ꝺ aliis meliora cognoſcēs: q̄cq̄d de ſua opatiōe altū

Ps.87.d ſenſerat hūiliat. dicēs cū ꝓpha: Exaltatus aūt hūiliat⁹ ſum ⁊ cōfuſus. c ¶ Et tūc ⁊c. Et tūc erubeſcēs qđ de te aliq̄ſi maiora preſumpſiſti incipies ad pn̄iam hūiliari: ⁊ te minoris cognoſcere meriti. Ne nūc incipias q̄rere qđ tibi ſeruatur ī fine: q: hereditas ad quā feſtinat in ꝓncipio: in nouiſſima bn̄dictiōe deficiet. d ¶ Tunc erit tibi glo co. ⁊c. Quotidie dn̄s dn̄i ꝯuiuas ſuos viſitat ⁊ dīiudicat: tanta ſpūs ſui hūilib⁹ dona ꝓſtat: vt eos cet⁹ fideliū cuȝ admiratiōe glificet: ſtupenſq̄ȝ in auctoris ſui laudē

Ps.138.c ꝯſiliat dicēs: Mihi aūt nimis honorati ſunt amici tui de⁹ ⁊c. e ¶ Dicebat aūt. Scđm ordinē lr̄e. Poſtq̄ȝ monuit īuitatos q̄liter debeāt accūbere: monet ⁊ īuitatorem q̄s debeat īuitare: ne tpalis expēſio bonoꝝ quā facit: cedat in vacuū: vl̄ forſitan augmētet pctm̄: ſȝ ita expendat temporalia: vt ꝑ hec pateat via ad eterna. f ¶ Ei qui. Pricipi phariſeorū loquit q̄ forſitan ſuꝑbire poterat: q: tot ad cōuiuiū q̄ſi ex miſcđia vocauerat vel ſicut ex ꝟbis dn̄i pōt cōcipi. iō potius inuitauerat vt ab illis iterū īuitaret: ⁊ ſic nulla ſpecialis retributio ſequeret.

Mat.23.b g ¶ Noli vo. Frēs amicos ⁊ diuites

Ia.18.c alterutrū cōuiuia celebrare: nō q̄ſi ſcel⁹ īterdicit: ſed oñdit non valere ad p̄mia vite. Sūt aūt ⁊ q̄dā taliū diuitū ꝯuiuia q̄ nō ſolū in pn̄ti retributiōes: ſed etiaȝ dānatiōnē ꝑcipiūt in futuro. vn̄ aplus: Nō in cōmeſſationib⁹ ⁊ ebrietatib⁹. i. in

Rom. 4.b luxurioſis cōuiuiis: q̄ aut collatiōe oīm celebrant: aut vicib⁹ cōtubernalib⁹ ſolent exhiberi: vbi nemīnē pudeat aliq̄d inhoneſtuȝ facere vel dicere. h ¶ Ne for. Q. d. Si intēdis īuitare vt inuitaris: ibi potes falli: ſȝ ſi diſtribueris pauꝑib⁹ de mercede nō falleris. i ¶ Voca pau. Qui pauꝑes vocat in futuro p̄miū percipiet: q̄ amicos ⁊ frēs ⁊ diuites vocat: recepit mercedeȝ ſuā. Sed ſi

Tob.4.b h ꝓpter deū facit: in exemplū filioꝝ iob: ſicut cetera fraterne dilectionis officia: ipſe qui iuſſit remunerat. Qui luxurioſos ꝓpter laſciuiā vocat: pena non carebit. k ¶ In reſur. Cū oēs reſurrecturi ſint: tn̄ ſingulariter ⁊ q̄ſi ꝓpria dr̄ reſurrectio iuſtoꝝ q̄ in ea ſunt immutandi. l ¶ Hec cū au. Illect⁹ dulcedine audite reſurrectiōis in laude ei⁹ prorūpit: ⁊ in ea vere beatos fore aſſerit: ⁊ ſi nō bn̄ itelligat qb⁹ meritꝭ ad illā beatitudineȝ poſſit attingi. m ¶ Btūs q̄ mā. Si q̄s māducauerit ex h pane: viuet ī eternū. Si q̄s incarnatiōis ſacro ꝯſcēte incorporat⁹: diuie maieſtatis viſione frui meruerit: hic eterna beatitudine gaudebit. Sed q: multi fide tenus quaſi orando percipiūt. dulcedinem vero eius veracit attingere faſtidiunt: torpor eorum redarguit. vnde ſequitur: ¶ Homo quidā

quomō primos accubitus elige a rent/ dicēs ad illos: Cū inuitat⁹

a ¶ nuptie xp̄i ⁊ ecclie cōiunctio.

fueris ad nuptias/ nōn diſcūbas

a ¶ quia pōt cōtingere. b ¶ gratioſior inuitatori: ⁊ ſi aliqs occultus.

b in p̄rio loco: nē forte honōratior

a ¶ ꝑ grām ſuā te ⁊ illū oſtendēs.

te ſit inuitatus ab eo: ēt veniens

¶ deus q̄ corda ſinguloꝝ nouit.

is q̄ te ⁊ illuȝ vocauit/ dicat tibi:

¶ intellige te minorē.

c Da huic locū: et tūc icipias cuȝ rubore nouiſſimū locum tenere.

a ¶ quāto maior es humilia te in oībus.

Sȝ cū vocat⁹ fueris/ vade rēcūbe

a ¶ ad iudiciū vel q̄ridie augendo hūilib⁹ grām quā aufert a ſuperbis.

in nouiſſimo loco: vt cū vēnerit

a ¶ ex humilitate te amicū recognoſcat: q̄ ex pſumptiōe poſtponebaris.

qui te iuitauit/ dicat tibi: Amicē

a ¶ ad mai⁹ p̄miū eterne glie vl̄ hic ad maiora dona ſanctiſpūs recipiendū.

d aſcēdē ſupius. Tūc erit tibi glo/

a ¶ i eadē hūitudie vl̄ i eadē fide q̄ſcētib⁹.

ria corā ſil' diſcūbētibus: †q: oīs b

a ¶ icante ꝺ meritꝭ alienat. b ¶ a do ⁊ ſi ñ co

q̄ ſe exāltat hūmiliabit: et qui ſe c d

rā hoīb⁹. a ¶ ꝓuide ꝺ bñficiis. b ¶ a deo.

e hūmiliat exāltabit. Dicebat aūt e f

f ⁊ ei q̄ ſe inuitauerat: Cū facis prā g

a ¶ q̄cūq̄ȝ hora diei. b ¶ veſpe. c ¶ carnali affectu: vel cognatione cōiunctos.

g diūȝ aut cēnāȝ/ noli vocare āmi

eos tuos neq̄ȝ frēs tuos: neq̄ȝ co h i

¶ ꝓpter h q̄ diuites.

gnatos/ neq̄ȝ vicinos/ neq̄ȝ diui k

h tes: ne forte ⁊ ipi te reinuitent: ⁊ m

¶ nō ait. ⁊ fiat tibi pctm̄: ſȝ fiat tibi retributio.

fiat tibi retributio. † Sȝ cū facis n

a ¶ a qb⁹ nihil i pn̄ti potes expectare.

i ꝯuiuiū voca paūꝑes/ dbiles/ cę o p q r s

cos ⁊ claudos/ ⁊ beat⁹ eris: q: nō

¶ vnde poſſunt. ¶ a deo. ſ.

hūt retribuere tibi: Retribuet ei t

¶ vl̄ retributiōe. a ¶ q̄ i reſurrectio ne erūt beatificandi pauꝑū ſuſceptores.

k tibi i reſurrectōe iuſtoꝝ. Hēc cū t

audiſſet q̄dā de ſimul diſcūbētibus/

m bus/ dixit illi: Beat⁹ q̄ manduca v

dignitates aūt ſe null⁹ debet ingerere: ſȝ alios meliores ſe preponere q̄ȝtū eſt in ſe: alioq̄n īuitator ꝓncipalis. ſ. de⁹ a q̄ ē oīs ptās deiiciet eū a ſua dignitate ſaltē ſpūaliter ſnia dānatiōis. Aliq̄ñ etiā deiicit tales pena tpalis depoſitiōis. ſi aūt hūiliter refugiēs ſicut faciebāt p̄res antiq: vt Greg. ⁊ Amb. ⁊ ꝯſiles: tādem ex obedientia ſuſceperit ⁊ ex charitate fraterna ea bn̄ vſus fuerit: tandē celeſtē gloriā obtinebit/ ideo ſubditur: Et erit tibi glo. ⁊c. Cui⁹ rō ſubdit cū dr̄: b ¶ Quia oīs q̄ ſe ex. pſumptuoſe ſe dignitatib⁹ īgerēdo. c ¶ Humiliabitur. mō ꝓdicto. d ¶ Et q̄ ſe hu. nō fallaciter ⁊ ficte: ſm q̄ dr̄ Eccl. xix. d. Eſt q̄ nequit ſe hūilia: ⁊ interiora ei⁹ plena ſūt dolo: ſȝ q̄ veracit ⁊ ex corde. e ¶ Exaltabitur. ſm q̄ ſcribit Prou. xix. d. Hūileȝ ſpū ſuſcipiet gloria. f ¶ Dicebat. Hic ꝯſiter arguit phariſeos de cupiditate: q: faciebāt cōuiuia nō moti pietate ſȝ magis cupiditate intēdētes ꝑ h cōſeq̄ aliquā vtilitatē ſeu honorē ꝑ adiutorium illoꝝ q̄s vocabant ad ꝯuiuia: ⁊ h ē qđ dr̄: Dicebat aūt ⁊ ei q̄ ſe iui. vt ꝓ refectiōe corporali repēderet ei ſpūalē. ſ. documētū pietatis. Sciēdū tn̄ q̄ licet dirigeret ꝟbū ad ipm̄: tn̄ ꝑ h alios aſſiſtētes q̄ erāt in h culpabiles arguebat. g ¶ Cū facis prā. aut ce. no. vo. ami. i. ꝓpter amicitiā ſecularē. h ¶ Neq̄ȝ fra. tuos. i. ꝓpter ꝯſanguinitatē. i ¶ Neq̄ȝ cognatos. i. ꝓpter affinitatē. k ¶ Neq̄ȝ vici. ꝓpter familiaritatē. l ¶ Neq̄ȝ diuites. i. ꝓpter aliquā vtilitatē conſequēdā/ iō ſbdit: m ¶ Ne forte ⁊ ipi

reinui. te. Iſta reinuitatio itelligitur cuiuſcūq̄ȝ boni tpalis recōpēſatio. Notandum tn̄ q̄ ſi vocent ꝓdicti ad conuiuia ꝓpter charitatē mutuā nutriēdā meritoriū eſt. ſi aūt ad laſciuiā aut gulā exercendā pctm̄ ē. ſi aūt ꝓpter liberalitatē quādā ſeu vrbanitatē indifferēs eſt: et pōt bn̄ fieri ⁊ male ꝓut ad finē vlteriorē ordinat q̄ pōt eē bonus vel malus. n ¶ Sed cū facis cō. mot⁹ pietate. o ¶ Voca paupes. carentes ſenſu. p ¶ Debiles. carentes conatu. q ¶ Claudos. carentes greſſu. r ¶ Cecos. ꝓuatos viſu. s ¶ Et beatus eris. q: de⁹ retribuet tibi. Pietas eñi ad oīa vtilis ē ꝓmiſſionē hñs vite que nūc ē ⁊ future. i. Timo. iiii. c. iō ſbdit: Retribuet eñi tibi in reſurrectione iuſtoꝝ. Sequit: t ¶ Hec cuȝ au. qui. xp̄m loquentē de reſurrectione: motus ꝟbo xp̄i ꝓrupit ī hec ꝟba: v ¶ Beatus q̄ mā. pa. in re. dei. Dicūt aliq̄ q̄ ꝑ panē iſte intelligebat beatitudinē verā q̄ ꝯſiſtit in viſiōe ⁊ fruitiōe deitatis xp̄i ꝓncipalit ⁊ hūanitatis ſecūdario: q̄ vocat ſe paneȝ vite Ioh. vi. Alii aūt dicūt q̄ iſte erat rudis ⁊ carnal' credēs q̄ reſurrectio futura eēt ad vitā cibis corpalib⁹ indigētē: ſicut credūt ſaraceni ⁊ iudei moderni. Et iſtud videtur veri⁹: q: ſtati xp̄s rñdēs ꝓpoſuit parabolam de his qui ꝓpter ſuā ineptitudinem excludendi ſunt a cōuiuio celeſti. ✳ At ipſe dixit ei:

Nico.de lyra

✳ a ¶ Cū iuitat⁹ fue. ad nup. nō di. in p̄mo loco. Per p̄mū locū nō ſoluȝ intelligit hic honorabilior ſeſſio in cōuiuiis ſolēnib⁹: ſȝ etiā q̄libet electio vel poſtulatio ſeu ꝓmotio ad aliquā dignitatē: ⁊ hoc ptȝ ex hoc qđ p̄mittitur: Dicebat aūt ⁊ ad

Parabole diffinitio iuitatos parabolam. Parabola eſt alteri⁹ rei ſignificatiua. ad dignitates

✳ a ¶ Cū iuitat⁹ fue. ⁊c. oēs catholici ſūt ad xp̄i ⁊ ecclie nuptias iuitati: ſed illi in p̄mo loco recūbūt q̄ dignitatib⁹ ecclie ſe ingerūt: q̄s ſpōſus ecclie xp̄us deiicit ab ecclia triūphāte: ⁊ aliq̄ñ etiā a militāte. hūiles ꝟo recūbūt i nouiſſimo loco vt ſponſus eos exaltet in celo. g ¶ Cum facis prandium aut cenam ⁊c. predicator verbi diuini facit conuiuiū ſpirituale: ſed ſi faciat hoc ꝓpter honoris vel lucri temporalis conſecutioneȝ: non habebit a deo mercedem. ſi vero faciat propter animaruȝ ſalutem: recipiet cum iuſtis vitam eternam. Moraliter

✳ Homo quidam fecit

G A a ¶ Hō qdā. Uerbū īcarnatū ſatietatē īterne dulcedīs mul tis pparauit:ſ; pauci veniūt:q; mlti q̄ p fidē ei ſbiūgunt:ma/ le viuēdo ei ɔtinuo ɔdicūt. b ¶ Cena magnā. Hoc conui uiū nō prādiū ſ; cena dr:q; poſt prādiū de q̄ Matheꝰ agit:ce na reſtat. poſt cenā nullū ɔuiuiū reſtat. de prādio mlti:ō cena nullꝰ eiicit. c ¶ Et mi. ſer. ſuū ho. cene. Hora cene finis ſecli. vñ apſs: Nos ſumꝰ in q̄s fines ſeculoꝶ deuene rūt. In h fine mittit ſeruꝰ. i. ordo pdica toꝶ ad iuſtatos p legē ⁊ pphas: vt re/ pulſo faſtidio ad guſtandā cenā ſe ppa rēt: q; oīa iā ſūt pata. Chriſto eñ imo lato / itroitus regni ptʒ. d ¶ Et cepe rūt ⁊c. Iō excuſant: q; nemini iterclu dit regnū: niſi quē ſue vocis pfeſſio ex cluſerit. Excuſat āt ſe oīs q̄ plꝰ terrena q̄ celeſtia diligit: etiā ſi ad celeſtia ſe tē dere dicat. e ¶ Uillā emi. Uilla. i. terrena ſubſtātia. Exit q̄ videre villā: qui ſola exteriora cogitat ppē ſubſtan tiā: ⁊ h eſt qd ab amatoribꝰ mūdi q̄ue querit. ſ. ſubſtātia corpis. ¶ Aug. In empta villa dñatio notat ⁊ ſuperbia. Habere eñ villā poſſidere: hoies ſibi ſubdere: vitiū malū. vitiū primū. Pri/ mus eñ hō dñari voluit q̄ hr̄e dñm no luit. Primus ḡ. iuenta ſupbia: venire noluit. Scd̄s oſtēdit q̄nq; iuga. i. q̄nq; ſenſus corpis: q; nihil iueſtigandū in/ telligit: niſi qd p hos admiſtrat. ⁊ idō inuitātes ad cenā eternoꝶ nō ſequit. Hec iuga boū dicunt: q; p hos ſrena reqrunt: boues eñ verſant terraʒ. Et bñ iuga dicunt. Due eñ ſunt aures: duo ocli: duo nares. In guſtu eñ duo inſtra: lingua ⁊ palatū. In tactu gemi na volūtas carnis: iterius ⁊ exterius. Terciꝰ vxorē ducit: q; voluptas carnis multos īpedit. Amor reꝶ terrenaꝶ: vi B ſcus ē ſpūaliū pēnaꝶ. f ¶ Rogo te. Hū dic: Rogo te habe me excuſa tū. hūilitas ſonat in voce dū venire cō tēnit: ſupbia in actiōe. g ¶ Iuga bo um. Quīq; iuga boū: q̄nq; corpis ſen ſus q̄ recte iuga dicunt: q̄ in vtroq; ſe/ xu geminant: q̄ qm̄ nō iterna: ſ; ſola ex teriora cognoſcūt ⁊ tangūt recte p eos curioſitas deſignat: q̄ dū exterius iue ſtigat vitā pximi ſua intima neſcit. Et curioſi aīus q̄nto ē peritus alieni: tāto ignarꝰ ſui. Nec diſcrepāt vba excuſan tis a ſignificatiōe ſui vitij dū dicit: Eo pbare illa. q; pbatio ad curioſitateʒ ſolet ptinere. h ¶. Uxoreʒ duxi. q; multi nō ppē fecūditatē: ſ; pter deſi deria carnis vxores ducūt. idō p rē iu ſtam carnis voluptas deſignat: ppē quā ad cenā dei faſtidioſus venire re/ cuſat. ¶ Tria genera hoim a magna cena vident excludi. Gētiles pter i/ moderatū affectū tpaliū. Iudei q̄ xp̄m reſpuētes: iugū leg. ceruicibꝰ ſuis ipo/ nūt. vbi ſunt q̄nq; iuga decē vboꝶ: vel q̄nq; libri veterꝭ leg. Heretici q̄ velut eua feminco affectu tē ptāt rigorē fidei: ⁊ lubrica facilitate plabētes: lenocinia falſi decoris affectāt: itemeratā negligētes pulchritudinē vitatis. Itaq; poſt diuitū faſtidia: cōfert ſe dñs ad gētes. Introducit bonos ⁊ malos: vt bonos augeat: maloꝶ affectꝰ in meliꝰ mu/ tet. Inuitat paupes ac debiles: cecos ⁊ claudos: oñdēs q debi/ litas corpis nullū excludit a regno: rariuſq; deliquat: cui de ſit illecebra peccādi: ⁊ citiꝰ ad dñm ɔuertat: q̄ nō hʒ in mundo vñ delectet. i ¶ Exi cito ⁊c. Moralit. Mittat ad plateas cū petōres ō latioribꝰ vijs vocat ad āguſtā q̄ ducit ad vitam. Mittit ad vicos: cū illos vocat q̄s tpaliū reꝶ coartat inopia. Mittit ad vias: cū illos vocat: q̄ iā in q̄dā bone volūtatꝭ tra/ mite ɔſtituti ſūt nullꝭ cupiditatibꝰ tpaliū occupati. Mittit ad ſe pes cū eos vocat: q̄ culta ab īcultꝭ ſecernūt: ⁊ īcurſus arcēt be/ ſtiaꝶ. i. bōs a malꝭ diſtiguūt: ⁊ munimēta fidei adūſus diaboli temptamenta

Quinq; iu/ ga boū q̄n/ q; corpis ſē ſus

Tria gene/ ra hoiʒ a ce na xp̄i exclu dunt

Moraliter

a ¶ ego ſum panis viuꝰ q̄ de celo deſcēdi.

bit pānē in regno dei. At ipſe di a
a ¶ qſi vere btī q̄ comedēt: ſ; dediti terre/ nis vel curioſitati vel voluptatibus huius mundi nō comedent.
g b xit ei: Homo quidā fecit cenam b
c magnā: ⁊ vocauit mltos: Et mi/ c
¶ ordinē pdicatoꝶ. ¶ in fine ſeculi.
ſit ſeruū ſuū hora cene dicere in/
uitatis vt venirent: q; iā parata
¶ q̄ venire noluerunt.
d ſūt oīa. Et ceperūt ſil oēs excuſa/ f
a ¶ Magno labore acqſiui: vel pcio fidei quā in deo habeo hec recepi.
e re. Primus dixit ei: Uillā emi/ g
¶ ab iterna ɔtēplatiōe. ¶ totū ſtudiū ad
⁊ neceſſe habeo exire ⁊ videre il/
cā applicare. ¶ ora p me q; petōr ſum.
f lā: Rogo te habe me excuſatū.
g Et alter dixit: Iuga boum emi h
quīq; / ⁊ eo pbare illa: Rogo te
habe me excuſatū. Et aliꝰ dixit:
a ¶ coniugiū non rephendit: ſ; integritas ad maiorem honorē vocat.
h Uxoreʒ duxi ⁊ ideo nō poſſum i
venire. Et reuerſus ſeruꝰ nūcia/
uit hec dño ſuo. Tūc iratꝰ prſa/ †
i milias / dixit ſuo ſuo. Exi cito in k
a ¶ qui paupertate ſuperbiūt.
plateas ⁊ vicos ciuitatꝭ: ⁊ pau/
a ¶ q̄ ſuo iudicio apd ſe īfirmi ſūt b ¶ q̄ lu me īgenij nō hñt. c ¶ q̄ rectos greſſus nō
peres ac debiles ⁊ cecos ⁊ clau
hñt in ope. a ¶ ordo predicatoꝶ
dos itroduc huc. Et ait ſeruus:
k Dñe factū eſt vt ipaſti / ⁊ adhuc l
l locꝰ eſt. Et ait dñs ſuo: Exi in vi m
as ⁊ ſepes: ⁊ cōpelle itrare: vt i/
¶ nūero pdeſtinatoꝶ fidelium q̄ nūerus in/
pleatur domus mea. Dico autē n
explētꝰ nō remāebit. ¶ excuſantiū.
vobis: q nemo viroꝶ illoꝶ qui
a ¶ ſi p ſerā pnlaʒ aliqū intrare q̄rāt. vñ dr fatuis vginibꝰ: Amē dico vob: neſcio vos: nemo ergo vocatus excuſet ſe.
vocati ſunt guſtabit cenā meaʒ.

tēptamēta obtēdūt. Cū de vicꝭ ⁊ plateis vocat: iudeos ſignat q̄ tenere legē ſburbana ɔuſatiōe nouerāt. Cū de vijs ⁊ ſepibꝰ vo cat: agreſtē ppl̄m gētiū ſignat. k ¶ Factū ē. Mltos tales ex iudeis ad cenā tuā collegimꝰ: ſ; iſti locū ɔuiuū tui nō iplēt. ſup eſt locꝰ vbi gētiū nūeroſitas ſuſcipiat. vñ ſbdit: l ¶ Exi in vi as ⁊ ſepes ⁊c. Nota q in hac tertia in/ uitatiōe nō

Ni. de ly.

✱ a ¶ At ipſe dixit ei: Hō qdā ⁊c. Hic ɔtr̄ xp̄s arguit eos de ingratitudie: q; iudei p ceterꝭ gētibꝰ fuerūt iuitati ad be atitudinē celeſtē. primo p pphas. ſcdo p ipm xp̄m eis pdicantē in pſona pp̄a. ter tio p apłos: ⁊ tñ renuerūt venire p fidē: ⁊ idō vocati ſūt gētiles: ſm q dr Act. xiij. b. Uob optebat pmū loq̄ vbū dei. ſ; qm re pellitꝭ illō ⁊ idignos vos iudicatꝭ eterne vite: ecce ɔuertimur ad gētes. ſic eñ nob p cepit deꝰ. ⁊ h ē qd de nobis parabolice. b ¶ Hō qdā ⁊c. i. xp̄s verꝰ hō ⁊ verus deꝰ. c ¶ Fecit ce. mag. i. ſtatuit celeſtē btītudinē q̄ vocat cena eo q eſt refectio vltia. d ¶ Et voca. mul. q; vult oēs hoies ſaluos fieri. i. Timo. ij. b. e ¶ Et miſit ſer. i. ſuos accipiēdo ſingulare p plali. ſic Exo. viij. f. Uenit muſca grauiſſi/ ma. i. mltitudo muſcaꝶ. f ¶ Et ceperūt ſil oēs ex. i. p mala opa ſe retrahere: et accipit h oēs p maiori pte: q; pauci ſal/ uant reſpectiue: vt dictū eſt ca. pcedenti. g ¶ Uillā emi ⁊c. Hic notāt ſupbi p dñiū ville emptū: q; ſupbi volūt alijs do minari. h ¶ Iuga boū ⁊c. p h aūt itel ligunt cupidi trenis nimis itēti ſinē ſuū ibi ɔſtituētes. i ¶ Uxorē duxi. p h i/ telligunt carnales ⁊ laſciui. Ad iſta vo tria vitia reducunt oīa excludētia a bti/ tudie celeſti: ſm qd dīc Iohes pma cano/ nica. ij. c. Oē qd ē in mundo aut ē ɔcupi/ ſcētia carnis: aut ɔcupiſcentia ocloꝶ: aut ſupbia vite. k ¶ Exi cito ⁊c. q; princi/ pes iudeoꝶ ⁊ ſacerdotes ⁊ legiſperiti et maiores illiꝰ ppli ppē ſua petā ſūt dimiſ/ ſi a deo. Paupes āt ⁊ ſimplices ⁊ publi cani illiꝰ ppli ſūt vocati: vt ptʒ in apłis ⁊ in plibꝰ alijs ex decurſu euāgelij. l ¶ Et adhuc locꝰ ⁊c. q; nō ſolū d iudeis: ſed etiā de gētibꝰ p diuerſas ptes orb multi ſūt vocati ad fidē ⁊ ad gl̄iaʒ: vt pdictū ē. ⁊ h notat cū dr: m ¶ Exi in vias ⁊c. i. ex iudeā diſcurrēdo ad pplm gētilē: ſicut fecerūt apłi vt pdictū ē. n ¶ Dico aūt vo. ⁊c. Nō ē intelligēdū p h q nullꝰ de iudeis ſit ſaluatus: ſ; q; pauci cōpatiue: ſicut cōi mō loq̄ndi dr: Nemo ē in eccła ✱ vel in foro
✱ b ¶ Hō qdā fecit ⁊c. Hō xp̄s fecit magnū conuiuiū: qñ inſtituit euchariſtie facīm. d ¶ Et vocauit mul. Nā oēs catholici ad h generalit ſūt vocati: ſ; illi vocati ſunt ſpālit: q̄bus deꝰ dat ſpālia do na q̄ſi ex ſpāli amicitia: vtpote donū cor/ poralꝭ decētie: vel donū tpalꝭ abūdātie: vł mūdialis excellētie: q̄bus debēt ad bonū vti: vt ſint ad dictū cō uiuiū ſpālit pparati. e ¶ Et miſit ſeruū ſuū ⁊c. ſ. pdicatorē euāgelicū. f ¶ Et ceperūt ſil oēs excuſare. Excuſatio iſta ē indiſpoſitio volūtaria: q; corpe decētes frequēt ex h cadūt in lu xuriā: diuites in auariciā: excellētes in ſupbiā. primi ſignificam/ tur p vxorē ducētes. ſcdi p iuga boū emētes. tertij p villam em/ ptā vidētes. ⁊ oēs iſti ad cenā dñicā ſunt inepti. † ¶ Tūc ira tus paterfamilias. ɔ ɔtemptores ſue cene. k ¶ Dixit ſer uo ſuo. i. pdicatori euāgelico. k ¶ Exi cito in plateas ⁊c. Per paupes itelligunt vere humiles q̄ ſunt paupes ſpū: vt ex ponit Augꝰ. Btī paupes ſpū. i. nō hñtes inflantē ſpm̄. Per de biles: nihil ſibi vtutꝭ attribuētes. Per cecos viſum ab illicitis reprimētes. Per claudos: defectꝰ pprios ɔſiderantes. oēs iſti ſunt ad cenā dñicā introducēdi. l ¶ Et adhuc locus eſt ⁊c. Hoc dicitur eo q eccłeſia plures recipere ſemper eſt parata.

C D Moraliter

A ✱ Si qs venit

G uitatione nō dr̄ inuita ſ; cōpelle īrare. Qui em̄ hui⁹ mūdi ad
E uerſitatib⁹ fracti:ad dei amorē redeūt:atq; a pr̄itis vite deſi/
deriis corrigūt: illi nō niſi cōpulſi intrāt. Quidā aūt vocāt et
cōtēnūt:q̄ donū itellect⁹ accipiūt:ſ; ope nō implent. Quida;
vocant̄ ⁊ veniūt q̄ acceptā intelligētiā ope adimplēt. Notan/
dū ꝙ ſicut pctōres fuer̄t q̄ venire nolue
rūt:ita pctōres ſunt q̄ veniunt: ſ; ſugbi
pctōres reſpuunt̄:hūiles eligunt̄.
a ¶ Ibāt aūt tur.⁊c. Turbe que ſe
quūt ieſū iter faciētē in hierl'm: ſignāt
†mat.10.d eos q̄ ad cenā inuitati vel cōpulſi veni/
28.q.1.ſi. unt ⁊ tota intētione ieſu; imitant̄:ꝑce/
dētem ad eterne pacis viſionē. Hos ḡ
inſtruit qui ſincero amore patriā illam
debeāt appetere:⁊ ꝓ ea carnalis pieta
tis affectib⁹ renūciare. b ¶ Si qs ve
nit ⁊c. Simul ⁊ odiſſe ⁊ diligere poſ/
†mat.10.d ſum⁹:vt ⁊ cognatiōe ɔiūctos et diuio
Mar.8.d. ꝑcepto diligam⁹: ⁊ quos aduerſarios
in via dei patimur:odiēdo ⁊ fugiendo
neſciam⁹: Et vt hoc odiū nō ꝺ̄ affectōe:
ſ; de charitate videat̄ ꝓcedere. addit:
Adhuc aūt ⁊.a.ſ. Tūc bñ aīa; odim⁹:
cū ei⁹ carnalib⁹ deſideriis nō acquieſci
mus ſ; reluctamur ⁊ frangimus. Hoc
odiū qualiter exhiberi debeat. ſubdit:
Crux duo/ Et q̄ nō baiulat cru.ſ. Crux duob⁹ mo
bus modis dis baiulat̄ cū vel ꝑ abſtinētiā caro af/
baiulat̄ ficit̄: Uel ꝑ cōpaſſionē ꝓximi affligit̄
animus. Et venit poſt me. Aliqs enim
carne; lacerat ꝓ inani glīa vel ꝓximo
carnaliter cōpatit̄: vt culpe faueat: hic
crucē ferre videt̄:ſ; deū nō ſequit̄:
c ¶ Et q̄ nō ba.⁊c. Ita debetis odiſ/
ſe crucē baiulare venire poſt me:q; ita
cōſummabit̄ edificiū ꝑ qd̄ venit̄ ad re/
gnū. d ¶ Quis em̄ ex vo. Poſtq̄
dñs ſequētib⁹ ſe in hierl'm dedit ſubli/
mia ꝑcepta de cōtēptu mūdi ⁊ de abie/
G ctione corpis ſupponit ꝑceptū de pſe/
uerātia: ad quā neceſſaria eſt cū humili
tate patiētia:⁊ hoc ꝑ ſimile edificātis.
e ¶ Turrim edi.⁊c. Quia ſublimia
al'o videris ꝑcepta dedit:edificāde ſublimitatis cō
paratione ſubiūgit. f ¶ Cōputat.
Ille cōputat ſumpt⁹ q̄ diſcernit eē ero/
gandā tpalē pecuniā: ⁊ cor auertēdū a
1.Co.4.c cupiditatib⁹ mūdi: ⁊ aīa; ꝑparandā cō
tra aduerſa mūdi. g ¶ Oēs qui vi.
Sicut ait apl's: Facti ſum⁹ ſpectaculū
al'o tnōne mūdo angelis ⁊ hoībus: ⁊ in oī qd̄ agi
mus cōſiderare occultos aduerſarios
debem⁹: qui nr̄is operib⁹ inſidiant̄: et
niſi cōtra eos vigilem⁹ patimur irriſo/
res quos habem⁹ ad malū ſuaſores.
h ¶ Aut qs rex. Poſt ſilitudine; de
turre edificāda ſupponit ſilitudinē ma
ioris rei: ꝺ̄ rege pugnaturo. In q̄ oſtē/
dit̄ ꝑ impletionē ꝑcedentiū mandato;
†mat.10.d. nullū ad gloriā poſſe ptigere: niſi ſeue/
ri iudicis ſnīa tēperet̄ ꝑ miſericordia;.
in cōſpectu eni dei oīs hō impfect⁹. er/
go ſicut in ſupiori ꝑmeditatio erat neceſſaria ad cauendā ini/
mici deriſionem: ſic eſt ⁊ ad impetrandā iudicis miſericordiā.
i ¶ Si poſſit. Quaſi cū decē milib⁹ occurrit do: q̄ offert opa
decē mādato; que exteri⁹ geſſit: ſed de⁹ quaſi cū duplicato nu
mero cōtrauenit: cū vir illū ꝑparatū in ſolo ope: diſcutit ſimul
de ope ⁊ cogitatiōe. Et iō dñ adhuc lōge eſt ꝑ dilationē iudi/
cii: nos fragilitatis nr̄e inſufficientiā attendētes: ad ipetrādū
ſeueri iudic̄ pacē debem⁹ ꝑmittere legationē lachrymarū bo/
no; operū: pio; affectuū. k ¶ Sic ergo ⁊c. Infert a ꝑmiſ/
ſis ſilitudinib⁹: qñ q̄dē nō bñ pōt edificare q̄ nō cōputat ſūpt⁹
G nec ſecure

a ¶ capte dulcedine ꝑdicatiōis ⁊ miraculo
rū. b ¶ diſcedente a domo cōuiui.
a Ibāt aūt turbe multe cū eō: Et a
b ɔuerſus dixit ad illos: †Si quis b
a ¶ diligam⁹ ꝙ ſunt: odio habeam⁹ ꝙ in
dei itinere nobis obſiſtūt.
venit ad me ⁊ nō ōdit patrē ſuū c
⁊ matrē/ ⁊ vxorē/ ⁊ filios/ ⁊ frēs/ ⁊
ſorores: adhuc autē ⁊ aīam ſuā/ d
c nō pōt me⁹ eſſe diſcipul⁹. † Et q̄ f
a ¶ crux a cruciatu dicit̄: q̄ ſemꝑ eſt portā/
da vt amor chriſti oſtendat̄.
non baiulat crūcem ſuā ⁊ venit
poſt me/ nō pōt me⁹ eſſe diſcipu
a ¶ ꝑ aſſumptā patientiā.
d lus. Quis eni ex vobis vōlens e
¶ hūiliter. a ¶ q̄ſcēs a tumultib⁹ mūdi.
e turrim edificare: nonne prius ſē b
a ¶ omne qd̄ agim⁹ ꝑuenire ꝑ ſtudiū cōſi/
derationis debem⁹. b ¶ terrenū edificiū
cōgregādo expēſas cōſtruit̄: celeſte aūt ex/
penſas diſpergendo.
f dens cōpūtat ſumpt⁹ qui nēceſ i
ſarii ſunt ſi habeat ad ꝑficiēdū:
¶ fidei.
ne poſtq̄ poſuerit fundamen/ k
a ¶ nō habēs ɔſūmationē operū q̄ cōueni
unt fidei. b ¶ maligni ſpūs q̄ gratulant̄
de noſtro defectu.
g tum et non pōtuerit ꝑficere: ōēs l
a ¶ ideo debet ſollicitus eſſe in edificādo:
ne deficiēs deriſionē ab inimico patiat̄.
qui †vidēt icipiānt illudere ei di
centes: q; hic homo cepit edifi/
a ¶ .ſi cōmittere bellū cū deo ē intelligere
aliquē ſe ex meritis iuſte ab eo ſaluari.
h care ⁊ nō potuit ɔſūmare. Aūt m
qs rex iturus cōmittere bellū ad
uerſus aliū regē: †nō ſedēs pri⁹
i cogitat ſi poſſit cū decem milib⁹ n
occurrere ei qui cū vigiti milib⁹ o
¶ .i.ſi intelligit ſe ex equo nō poſſe occur/
rere. ¶ patienter expectante.
vēit ad ſe: Alioqn adhuc illo lō
ge agēte/ legatiōe; mittēs rogat p
k ea q̄ pacis ſūt. †Sic ergo oīs ex q

Nico.de lyra

vel in foro qñ ſunt ibi pauci. a ¶ Ibāt aūt. Poſita cō/
futatiōe impenitētiū: hic ɔñr ponit̄ inſtructio ſeq̄ntiū chriſtū
et ꝑmo ſimplici ꝟbo. ſcdo parabolico/ ibi: Quis eni ex vo.⁊c.
Circa primū dr̄. b ¶ Si qs venit ad me. i. vult venire ꝑ
fidem creden/
G fidē credēdo ſicut ſunt ſeculares. vel ſtatū ꝑfectiōis aſſumēdo
cuiuſmodi ſunt religioſi. c ¶ Et nō odit patrē ſu. Hic ac
cipit̄ odiū large inq̄ntū ꝓpter ꝑturbationē parentū ⁊ amico;
nō dimittit venire ad fidē catholicā: ſicut pz de ſcō chriſanto
⁊ multis aliis: vel de ſeculo ad religionē. d ¶ Adhuc aūt
et aīam ſuā. i. vitā corporalē eā cōtē
nēdo ꝓpter deū: parat⁹ vitā ſuā expo/
nere ꝑ fide: caſu neceſſitatis occurrēte
e ¶ Non pōt me⁹ eē diſ. Diſcipula Chriſti di/
tus aūt xp̄i dupliciter pōt intelligi. Uno ſcipulat⁹ du
modo generalit̄ ſm ſtatū cōem fideliū plicit̄ intel/
⁊ ad hoc ſufficit fides cū obſeruatione ligit̄
mādato;. Alio modo cū hoc ꝑ obſer/
uātiā cōſilio;: in vtroq; tñ ſtatu req̄rit̄
repreſſio ɔcupiſcētiarū carnaliū: magī
tñ in ſcdo modo diſcipulat⁹ q̄ ꝑmo/ iō
ſequit̄: f ¶ Et q̄ nō baiulat crucē
ſuā. ꝑ carnis macerationē ⁊ ɔcupiſcē
tiarum repſſionē. g ¶ Quis em̄ ex
vo. Adducit h̄ ɔñr duas parabolas
ad ſuū ꝓpoſitū de aggreſſu ſtat⁹ ꝑfecti
onis q̄ ɔſiſtit i obſeruātia ɔſilio;: ⁊ ꝑ/
mo oſtndit̄ q̄d req̄rit̄ in tali aggreſſu.
ſcdo q̄d in debito vſu/ ibi: Bonum eſt
ſal. Circa primū dr̄: Quis em̄ ex vo
bis volēs tur. edifi. i. aggredi ꝑfe/
ctionē euāgelicā: h ¶ Nonne pri⁹ ſe
dēs. i. q̄et⁹ a tumultu paſſionū delibe
rās. i ¶ Cōputat ſū. i. cōſiderat ſi
habeat illud qd̄ ad h̄ requirit̄: quod ē
ꝓmptitudo ad relinquendū oīa ꝓpt̄
deū: vt patebit poſtea. k ¶ Ne poſt
q̄ poſuc. fun. qd̄ conſiſtit in obſer/
uātia mādato;. l ¶ Et nō po. ꝑfi.
q; nō hz ꝓmptitudinē animi ad relin/
quendū omnia: qd̄ eſt primū i ſtatu ꝑ/
fectionis acq̄rēde: talis fuit ille iuue/
nis ꝺ̄ quo dicit̄ Math. xix.c. q̄ obſer
uauerat mādata: cui dixit xp̄s: Si vis
ꝑfect⁹ eſſe vade ⁊ vēde oīa q̄ habes ⁊
da paupib⁹. Et ſequit̄ ibidē ꝙ abiit triſ
tis: eo ꝙ multas habebat poſſeſſiōes
quarū amore fuit impedit⁹ a ſtatu ꝑfe b
ctiōis: ⁊ iō nō habuit ſūpt⁹ ad ꝑficien/
dū turrim cui⁹ poſuerat fūdamentū.
m ¶ Aut qs rex. Hic ponit̄ ſcda pa
rabola ad idē/ cū dicit̄: Quis rex itur⁹
cōmittere bellū. h̄ accipit̄ rex quicunq;
vult aggredi ꝑfectiōis ſtatū: q; debet
bñ regere opatiōes ⁊ cogitatiōes ſuas
⁊ habet cōmittere bellū: ad rapiēdū ſi
bi celeſte regnū: ſm qd̄ dr̄ Mat. xi. b.
Regnū celo; vim patit̄: ⁊ violēti ra/
piūt illud. n ¶ Si poſ. cū de. mili.
⁊c. i. cū obſeruātia decē mādato;: ſed
q; nō ſufficit ad ꝑfectiōis ſtatū acq̄ren
dū: vt ꝑdictū ē: q; rex celeſt̄. o ¶ Cū
vi. mi. ad ſe venit. q; duplā obſer/
uātiā exigit ab eo. ſ. mādato; ⁊ ɔſilio/
rū. iō ſubdit̄: p ¶ Rogat ea q̄ pa.
ſūt. aſſentiēdo regi celeſti i obſeruātia
ɔſilio; q̄ incipit ab euāgelica paupta/
te. iō ɔcludit̄. q ¶ Sic ḡ oīs ⁊c. Ex hac cōcluſione patet ꝙ
iſta parabola ⁊ ꝑcedēs vadūt ad iſtā intentionē.
Bonum

✳ b ¶ Si qs ve. ad me ⁊c. Greg. Homel. xxxv. Quaſi ꝑ Moraliter
odiū diligit̄ q̄ carnalr̄ ſapiēs dū praua nob̄ ingerit nō audit̄.
Et ſic odiēdi ſūt nō ſolū domeſtici: ſ; etiā aīa ꝓpria dū ꝑ ſen
ſibil' nob̄ ingerit ihoneſta. c ¶ Et q̄ nō ba. ⁊c. Chryſ. Nō
vt trabē ſuꝑ hūeros apponam⁹: ſ; vt ſemꝑ xp̄i mortē ꝑ oculis
habeam⁹. g ¶ Quis em̄ ex vo. ⁊c. Turris hec ē eccl'ia q̄
Cant. iiii. dicit̄ turris dauitica: quā edificāt boni doctores ⁊
ꝑdicatores: ſūptus aūt hui⁹ edificatiōis ſūt ſcriptura; ſctāru;
intelligētia: ⁊ exēplaris vita: q̄bus carētes ſūt ad hoc edificiū
impotentes. m ¶ Aut qs rex itu. ⁊c. Rex veniēs contra
nos cū. xx. milib⁹ eſt dñs noſter ieſus xp̄s veniēs ad iudiciu;
cū angel' ⁊ ſctīs: cui⁹ ptāti reſiſtere nō valemus: ⁊ iō dū ad
huc eſt lōge mittam⁹ ad eū legationē lachryma; ⁊ bono; ope
✳ rum vt eū

C nec ſecure pōt occurrere q̄ nō pmittit legationē: ſic nec me⁹ pōt
A eſſe diſcipul⁹ q̄ nō renūciat oīb⁹. Hac igit̄ ↄcluſiōe oſtendit̄ q̄ edificare turri: facere pacē cū fortiore: nihil aliō ē q̄ eſſe diſcipulū xp̄i. Preparare ⁊ō ſumpt⁹ vel mittere legationē ad faciendā pacē: nihil aliud eſt q̄ renūciare oīb⁹ q̄ poſſidem⁹. Hoc tū diffat int̄ renūciare oīb⁹ ⁊ relinq̄re oīa: q̄ renūciare cōuenit oīb⁹ q̄ ita licite vtunt̄ oīb⁹ mundanis q̄ poſſidēt vt tū mēte tēdāt ad eťna. Relinq̄re ē tm̄ modo pfectoꝝ: q̄ oīa tp̄alia poſtponūt ⁊ ſol eťnis inhiāt. a ¶ Bonū ē ſal. Uere q̄ vult me⁹ eſſe diſcipul⁹: oportet vt renūciet oīb⁹: q̄ ita erit bonū ſal. i. dign⁹ ↄſtitui in nūero apl̄oꝝ ad ↄdienda corda auditoꝝ ſp̄uali ſapia. Si aūt ↄdimēto ↄitatl̄ ſemel illuminat⁹ retꝝ p amorē tēpaliū ad apoſtaſiā redierit: q̄ alio doctore corrigeť: q̄ dulcedinē ſapientie quā guſtauit: vel aduerſitu trit⁹: vel ꝓperl̄ illect⁹ abiecit. b ¶ Neqꝫ ī terrā. Sal ſterilē fač terrā. Ūn̄ ira victoꝝ deſtructas vrbes ſale ſemiabat: ne in eis germē oriret̄. Ita apl̄i deſtructo pctī regno: germē vitioꝝ cōpeſcūt. Sal cibos cōdit: carnes ſiccat. Predicatio a ṽmib⁹ ⁊ putredīe vitioꝝ illeſaꝫ ſuat ſuo creatori hūanā naturā. Si āt ſal euanuerit ī ⁊c̄. i. ſi apl̄i p q̄s alū ↄdiēdi ſūt ꝓſpis vl̄ aduerſis ceſſerit: p q̄s eis error auferret̄: tū eos de⁹ elegit tollere aliōs: neqꝫ ī terrā neqꝫ in ſterqlliniū: q̄ q̄ retro vadit: neqꝫ ip̄e fructum ferre: neqꝫ excolere valet: ſꝫ eiicit̄. Ūn̄ vtilis exhortatio ſubdit̄: Qui hꝫ aures audiendi audiat. Ca. XV

B Erāt āt ⁊c̄. Quia nō ſolū iuſtus p īertiā peccare: ſꝫ ⁊ pctōꝛ p ſolertiā pōt reſipiſcere. poſt electionē īfatuati ſal̄ cohors penitētiū ſtus admiſſa deſcribit̄: q̄ ad audiendū ṽbū dei ꝓpinq̄ntes nō ſolū ad colloquēdū: ſꝫ etiā ad ↄueſcēdū recepti ſūt. Ūn̄ dedignant̄ phariſei: q̄ falſa iuſticia nō cōpaſſionē ſꝫ dedignationē hꝫ. Sꝫ q̄ egri erāt: ita vt ſe eſſe egros neſcirēt: q̄ten⁹ qō erāt agſcerēt: celeſtl̄ medic⁹ paradigma obucit: q̄ in eoꝝ corde vulnerl̄ tūorē pmit/ dicēs: d ¶ Quiſ ex vobis hō. Didiceras in ſupiorib⁹ abnegare negligētiā: vitare arrogātiā deuotionē ſumere: ſeculartb⁹ occupationib⁹ nō teneri. caduca nō pferre ppetuis. Sꝫ q̄ fragilitas hūana firmū nequit in tāto ſeculi lubrico tenere: veſtigiū etiā aduerſus errorē remediū tibi medic⁹ demōſtrat. ſ. iudex ſpem venie ſ negat. Ūn̄ ſcḋo lucas tres ex ordie parabolas ponit: ouis: dragme: filij. e ¶ Cētū oues ⁊c̄. q̄ cēnari⁹ nūer⁹ pfect⁹ ē. de⁹ cētū oues. i. pfectū nūeꝝ habuit: cū angeloꝝ ⁊ hoīm ſbſtātiā creauit. ſꝫ vna periit: q̄ñ hō paſcua vite peccādo dereliq̄t. ergo q̄ rōnal̄ creature nūer⁹ pereunte hoīe erat diminut⁹: q̄rit in ťra hoīeꝫ vt ſūma itegreť. f ¶ Nōne dimittit. q. d. murmurat̄: q̄ pctōꝛes recipio: ſꝫ ego nō veni niſi vt aberrātes colligā ſic vnuſq̄ſqꝫ vr̄m aberrātē ouē reducere laboret. g ¶ Imponit in hu. Ouē in hūeris poſuit: q̄ hūanā naturā ſuſcipiēs: pctā nr̄a ip̄e portauit. vñ hūeri xp̄i cruc̄ brachia ſunt: illic pctā nr̄a depoſuit: in illa nobil̄ patibuli ceruice requeuit. h ¶ Et veniēs. Repato hoīe ad celū redit paſtor: ibi āgeloꝝ choros iuenit. Qui amici: q̄ in ſtabilitate ſua volūtatē ei⁹ ↄtinue cuſtodiūt. q̄ ⁊ vicini: q̄ claritate viſionis ei⁹ fruunť. Et nota q̄ nō dič: Cōgratulamī oui iuente: ſꝫ mihi: q̄ gau

Lucas tres parabolas ponit

vobis qui nō renunciat oībus q̄ poſſidet/ nō pōt meus eſſe diſci-
a pul⁹. Bonū eſt ſal. †Si āt ſal q̄ꝫ a b
a ¶ q̄s medicabit̄ īcātatori pcuſſo a ſerpēte
b euanuerit in q̄uo ↄdieť: Neqꝫ in c
a ¶ quā ſuo iniectu germinare ꝓhibet.
b ¶ agriculture ꝓfuturo: q̄ ſꝫ viuacib⁹ glebis imixtū: nō fetare ſemīa frugū: ſꝫ extinguere ſemia ſolet. ¶ qō nō ſinit fecūdare.
terrā neqꝫ in ſterq̄liniū vtile eſt/
¶ ab vnitate eccl̄ie ſecernendus.
ſed foras mitteť. Qui habet au- d
¶ q̄bus ṽbū dei pcipe poſſit. a ¶ obediendo ⁊ faciendo qō didicit.
res audiēdi audiat. Ca. XV

e Erāt aūt appropin- e
a ¶ q̄ pūblica vectigalia exigūt vel ↄducūt: ⁊ q̄ lucra ſeculi p negocia ſectant̄.
quātes ei pūblicani
⁊ peccatores vt audirent illum. f
a ¶ dupl̄r errantes: q̄ ⁊ ſe iuſtos putāt cum ſint ſupbi: ⁊ illos reos cū iā peniteant.
†Et murmurabāt phariſei ⁊ ſcri g
a ¶ q. d. ↄtrius eſt legi q̄ hoc ꝓhibet.
be/ dicentes: quia hic peccatores recipit et manducat cū illis.
Et ait ad illos parabolā iſtam/ h
d dicēs: †Quis ex vobis homo q̄ i
e habet centū oues: et ſi pdiderit †
a ¶ diuel paſtor cui⁹ nō oēs cēteſima portio ſum⁹. b ¶ āgelicā naturā in ſūma btitudie exiſtētē q̄ſi reliq̄t: dū ſeipm̄ exinaniuit.
f vnā ex illis: nōnē dimittit nonā- †
a ¶ id eſt in celo qō deſertū eſt ab hoīe peccante. b ¶ dū p pdicationē vocat.
gintanouem in deſerto et vādit †
¶ inuenit dum conuertit̄ aliquis.
ad illā que perierat donec inue-
g niat illā? Et cū inuenerit eā: im-
ponit in humeros ſuos gaudēs/
h ⁊ veniēs domū cōuocat amicos

Nico.de lyra

✠ a ¶ Bonū ē ſal. Oñſo q̄d reqrit̄ in pfectiōis aggreſſu: h̄ ↄñr oñdit̄ q̄d reqrit̄ in ei⁹ debito vſu. ſ. diſcretio q̄ reqrit̄ in oībus opib⁹ bonis: ſm̄ q̄ dič apl̄s ad Ro. xij. a. Rōnabile obſequiū vr̄m. ⁊ h̄ ē qō dr̄: Bonū ē ſal. i. diſcretio q̄ ē ↄdimentū bonoꝝ opeꝝ: ſic ſal ē ↄdimentū ciboꝝ. b ¶ Si āt ſal eua. i. diſcretio
diſcretio defuerit. c ¶ In q̄ cōdieť. q̄ op⁹ bonū de genere inſipidū ē ⁊ inutile ſi careat diſcretiōe. d ¶ Sꝫ foras mit. h̄ ē a pfectiōe cadet. vñ ⁊ in collationib⁹ patrū collatiōe ſcḋa moyſi abbatl̄ declarat̄ p rōnes ⁊ exēpla: q̄ illi q̄ ceciderūt a ſtatu pfectiōis. h̄ fuit cōit̄ ꝓpť defectū diſcretionis. C

✠ rū vt eū placare poſſim⁹. a ¶ Bonū ē ſal. i. diſcretio q̄ condit opa nr̄a. b ¶ Si āt ſal ⁊c̄. i. ſi diſcretio ab opibus nr̄is bonis ḋ genere defuerit. nō erūt deo accepta. in cuius figura ſal in omni ſacrificio ponebať. Moraliter

†Mat. 5. b
Marc. 9. g

¶ In ca. xiij. vbi dr̄ in poſtil. Sicut credūt ſaraceni ⁊ iudei moderni.

Additio. j. Ex traditiōib⁹ iudeoꝝ thalmudicis ⁊ aliis apḋ eos autētic̄ nullo mō hr̄ q̄ in futuro ſeculo hoīes cib̄ corpalib⁹ indigeāt. ⁊ iō ſi forte ſint aliq̄ moderni q̄ h̄ credant: h̄ ↄtingit ex fatuitate eoꝝ. vñ apud pcipuos doctores eoꝝ: ⁊ ſm̄ thalmudicas traditiōes: ꝓut hr̄ cathedrū: ca. vi. in futuro ſeculo nō ē cib⁹ nec potus: nec vſus venereoꝝ: ſꝫ iuſti ibidē in capitib⁹ eoꝝ coronati delectant̄ in viſione diuie hitatiōis. qō ſi recte itelligeretur bñ adaptareť fruitiōe diuie in qua ſancti cū aureol̄ fruunť viſiōe xp̄i: in q̄ eſt vera habitatio diuia. vñ magis redarguēdi ſunt q̄ nō receperūt doctrinā xp̄i q̄ traditiōib⁹ eoꝝ bñ itellectis maxime cōſonat. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Iuga boūꝫ emi q̄nqꝫ ⁊c̄.

¶ Additio. ij. Propť⁹ videť hec parabola p Aug⁹. exponi in libro ḋ ṽbis dñi vbi dr̄: Uillā emi. applicat ad ſupbiā: ꝓut poſtil. dič. vbi āt dr̄: Quiqꝫ iuga boū. ad q̄nqꝫ ſenſus carnis q̄ gemini ſūt: ꝓut ip̄e declarat. vbi notabilit̄ exponit illa ṽba excuſatiōis. ſ. Et eo ꝓbare illa. Non eñ dixit: eo paſcere illa: q̄ ad neceſſitatē naturalē bonū ē vti ſenſi bus: nō āt ad curioſitatē ⁊ ſupfluitatē. qō āt ſequit̄: Uxorē duxi. expōit̄ ex carnalitate: in q̄ etiā poſtil. cōcordat. D

†Mat. 9. b
†50. diſt. c. quia ſcriptos
rug. 26. q. 7
c. penitentē
De pe. diſ. 1. c. ſerpens
et ca. impor
tuna

Erāt āt ap. Supe Ca. XV ri⁹ deſcripta ē peccātiū monitio ad pniaꝫ. h̄ ↄñr deſcribit̄ eoꝝ conuerſio ad iuſticiā. ⁊ pmo in generali. ſcḋo in ſpāli: ca. xix. Pria in tres: q̄ primo oñdit̄ q̄ pctōꝛes redeūtes ſūt benigne recipiēdi. ſcḋo caute nutriēdi: ca. xvij. tertio deuote iſtruēdi: ca. xviij. Prima in duas: q̄ pmo deſcribit̄ pctōꝝ receptio benigna. ſcḋo doceť eoꝝ ſatiſfactio cōdigna: ca. ſe. Circa pmū oñdit̄ cōuerſio pctōꝝ/ cū dr̄: Erāt āt appropiquātes ⁊c̄. ex ꝓpoſito emēdatiōis vite. f ¶ Ut audirent illum. parati ei obedire. ſcḋo oñdit̄ iniuſta murmuratio malignātiū/ cū dr̄: g ¶ Et murmu. pha. ⁊c̄. Notātes xp̄m ḋ mala vita: eo q̄ talib⁹ amicabilē ſe pbebat. ⁊ ſequit̄ xp̄i rñſio/ cū dr̄: h ¶ Ait ad illos. In rñſiōe oñdit̄ q̄ pctōꝛes redeūtes ſunt dulcit̄ recipiēdi. ⁊ ad h̄ inducunť tres pabole. ſcḋa īcipit ibi: Aut q̄ mulier. tertia ibi: Hō q̄dā habuit duos filios. i ¶ Quis ex vobis homo q̄ ⁊c̄. Hic ponitur prima parabola de oue perdita ⁊ humeris paſtoris cum gaudio reportata. Et patet ſententia ex dictis Mathei. xviij. ca.

Diuiſio

✠ Aut que mulier.

Moraliter. e ¶ Erant autē appropinquantes ei publicani ⁊c̄. Sequit̄: i ¶ Quis ex vobis homo q̄ habet centum oues. Per hoīeꝫ centū oues habentē ſignificat̄ pſidens monaſterio centū religioſos hñti in clauſtro qō deſertum dicit̄: eo q̄ aſpitas vite ibi ſeruať. p numeꝝ etiā cētenariū intelligit̄ q̄libet alius nūerus clauſtraliū. nā in nouo ⁊ veteri teſtamento frequēter ponit̄ determinatus numerus p indeterminato. † ¶ Et ſi pdiderit vnā. p apoſtaſiā. † ¶ Nōne dimittit nonagintanouē in deſerto. i. in obſeruātie clauſtrali vbi ſunt in tuto. † ¶ Et vadit ad illā q̄ pierat. vt ad bonū reducať. ⁊ gaudet nō de illius errore: ſed de bona reductione. Moralit̄

E mihi: q̄ꝛ gaudiũ ei⁹ eſt vita nr̃a. a ¶ Dico eni᷑ vo. In nona
E gintanouẽ: iuſtoꝝ nũerus intelligit᷑: i vna oue pctõꝝ. vñ ali/
Mat. 9. b. bi: Nõ veni vo. iu. ſꝫ pec. Dic ḡ: Mai⁹ gaudiũ erit in ce. ſu
ꝑ vno pec. pe. a. q̄̃ ſuꝑ no. no. iu. q̄ nõ i. p. q̄ꝛ vt q̄tidie experi/
mur: q̄ illicita nõ cõmiſerũt: i reb⁹ licitꝭ ſepe ſibi vſum ꝓbẽt: ad
celeſtia anxie nõ anhelant. Et q̄ꝛ ſecuri
ſũt: ad bona agẽda pigri remanẽt. Ecõ
tra aũt pctõꝛ pleruq̄ facit. Mai⁹ ergo
gaudiũ de eo q̄̃ de ſtãte iuſto: vt dux i
ꝑlio: pl⁹ eũ militẽ diligit: q̄ poſt fugam
reuerſuſ hoſtẽ fortiẽ ꝑmit: q̄̃ eũ q̄ nũq̄̃
fugit: nec vnq̄̃ fortiẽ egit. Sꝫ ⁊ ſũt q̄/
dã iuſti: d q̄b⁹ tãtũ gaudiũ ẽ: vt eis nul
lus penitẽs ꝑponi poſſit: q̄ ⁊ ſi nõ ſint
ſibi maloꝝ cõſcij: tñ licita reſpuũt: i oĩ/
bus ſe humiliãt. Quãtũ ḡ gaudiũ ẽ ſi
hũiliter plãgit iuſt⁹: cũ gaudiũ ſit: ſi q̄d
male geſſit plãgit iniuſt⁹. b ¶ Gaudi
um erit. Angeli: q̄ꝛ rõnales gaudẽt d
recõciliato ſibi hoĩe q̄d incẽdit nos ad
ꝓbitatẽ: vt agam⁹ q̄d illis gratũ ſit: q̄/
rũ ⁊ affectare patrociniũ ⁊ offenſam ti/
mere debem⁹. c ¶ Q̄̃ ſuꝑ nona. ⁊c̃.
Si i nonagintanouẽ iuſt. q̄ nõ errauc/
rũt nec indigẽt pnĩa/ angeli itelligũt᷑:
mai⁹ videt᷑ ipſos iuſtificare q̄̃ iuſtos
creare ⁊ ꝯſeruare: q̄ꝛ ⁊ ſi vtrũq̄ eq̄lis
potentie: ꝗ maioris miſcdie ⁊ maioris
Secũda para gaudij. d ¶ Aut q̄ mu. Mulier. i.
bola de dra dei ſapia. x. dragmas habuit cũ hoĩes
gma ꝑdita ⁊ angelos ad imaginẽ ſuã creauit. Sꝫ
vnã ꝑdidit: cũ hõ a ſilitudine creatoris
receſſit. Sꝫ dei ſapia lucernã ad q̄rẽ/
dũ accẽdit: cũ i carne apparuit: q̄ꝛ lucer
na eſt lux in teſta. i. verbũ in carne: q̄d
vbi iter hoĩes claruit: domũ euertit: q̄ꝛ
ꝯſciẽtias hoĩm d reatu ſuo ꝑturbauit:
⁊ ſic dragma reperit᷑: dũ i hoĩe ſilitudo
Tertia pa/ cõditoris reparat᷑. e ¶ Habẽs dra.
rabola de fi ⁊c̃. Angeloꝝ ⁊ hoĩm naturam quã ad
lio ꝓdigo eternitatẽ dñs ꝯſiſtere voluit: ad ſuã ſi
militudinẽ creauit. Decẽ ḡ dragmas
mulier habuit. cũ nouẽ ordinib⁹ ãgelo/
rũ addit⁹ ẽ hõ vt cõpleret᷑ decim⁹ ele/
ctoꝝ nũer⁹. q̄ nec poſt culpã a creatore
periit: q̄ꝛ eũ ſapia dei ꝑ carnẽ miracul᷑
coruſcãs ex lumine teſte reꝑauit.
f ¶ Cõuocat ami. Amice ⁊ vicine ſu
ꝑne ptãtes q̄ tãto deo iuxta ſũt q̄̃to eũ
vicini⁹ cõtẽplant᷑: q̄s vocat dñ ꝑ exhibi
tionẽ gr̃e hoĩb⁹ ipenſe ad amorẽ ſui ve
hemẽti⁹ accẽdit. Tres parabole nõ oci
oſe ꝓponũt᷑. ouis: dragme: filij vt tripli
ci remedio ꝓuocati: vulnera nr̃a cure/
mus. Chriſt⁹ paſtor ouẽ reuehit cui⁹ pctã i ſuo corꝑe ſuſcepit.
Mulier. i. eccl̃ia q̄ſi mat᷑ dragmã req̄rit ⁊ ſuffragat᷑. De⁹ pa/
ter recõciliatũ recipit ⁊ veſtit. eadẽ diuini opis miſcdia: ſꝫ di/
uerſa ꝓ meritꝭ nr̃is gr̃a. Ouis a paſtore lapſa reuocat᷑: dra/
gma q̄ ꝑierat iuenit᷑: fili⁹ ad p̄rem ꝓprijs veſtigijs redit ⁊ a
p̄re honorat᷑: ouis ſum⁹: pctam⁹ paſcua: dragma ſum⁹: habea
m⁹ ſ̄ciã: filij ſum⁹: feſtinem⁹ ad p̄rem. g ¶ Hõ q̄dã. Duab⁹
ꝑmiſſis ꝑabolis: q̄̃tũ ipẽ cũ angelis gaudeat de penitẽtiũ ſa/
lute inſinuat. In hac tertia nõ ſolũ gaudiũ oñdit: ſꝫ etiã mur/
mur iuidẽtiũ repꝛhẽdit. Hõ iſte de⁹ p̄r habuit duos filios: q̄ꝛ
auctor ⁊ creator ẽ duarũ ſtirpiũ hũani gener᷑. i. iudeoꝝ ⁊ gen
tiliũ. Maior fili⁹ q̄ i cultu vni⁹ dei ꝑmãſit. Minor q̄ vſq̄ ad
colẽda idola deũ deſeruit. Subſtãtia ẽ oẽ q̄d viuim⁹/ ſapim⁹/
cogitam⁹/ loq̄mur. Hec de⁹ dedit eq̄ue oĩb⁹. vñ: Erat lux ve/
Joh. 1. a ra q̄ il. oẽm ho. ⁊c̃. Hui⁹ ḡ ſubſtãtie portionẽ minor ſibi pe/
tit dari: cũ hõ rõnalis ſuo ſenſu delectat⁹: ꝑ liberꝫ arbitriuꝫ ſe
regere ⁊ a dñio creatoris q̄ſiuit exire. h ¶ Et dixit ad. Si
cut de⁹ nõ hꝫ aliũ a q̄ formet᷑: a q̄ regat᷑: ſic iſte vult ſua ptãte
vti: vt nullo formãte nullo regẽte viuat. i ¶ Pater da. Di/
midiũ ꝑrimoniũ petẽtib⁹ dat᷑: nec ẽ culpa p̄ris q̄ dat adoleſcẽ
tiori. Nulla i regno dei infirma etas: nec fides grauat᷑ ãnis:
niſi ipẽ certe ſe iudicauerit iidoneũ q̄ poſcit. Si iſte nõ receſ/
ſiſſet a p̄re ipedimẽtũ neſciſſe etat᷑: ſꝫ ꝑegre ꝓfectus merito
ꝑrimoniũ vaſtat. k ¶ Et diuiſit. Fidelib⁹ ſue gr̃e ꝓtectio/
nẽ quã deſidera/

⁊ vicinos/ dicẽs illis: Cõgratu/
lamini mihi: q̄ꝛ inueni ouẽ me/
a am que perierat. Dico vobis q̄
¶ vel corã angelis dei.
b ita gaudiuꝫ erit in celo ſuꝑ vno
¶ pnĩam agere ẽ: ⁊ ꝑpetrata mala plãgere ⁊ plãgenda nõ ꝑpetrare.
c pctõre penitẽtiã agẽte: q̄̃ ſuper ✝
nonaginta nouẽ iuſtis q̄ non in
d digẽt penitentia. Aut q̄ mulier a
a ¶ dragma eſt nũmus certe quãtitatis ha bẽs imaginẽ regis.
e hñs dragmas decẽ ſi ꝑdiderit ✝
dragmã vnã: nõne accẽdit lucer b
nã ⁊ euertit domũ ⁊ querit dili/ c
gent᷑ donec iueniat eã? Et cũ iue d
f nerit/ ꝯuocat amicas ⁊ vicinas
dicẽs: Cõgratulamini mihi: q̄ꝛ
iueni dragmã quã ꝑdiderã. Ita
dico vob: gaudiũ erit corã ange
lis dei ſuꝑ vno pctõre penitẽ/
a ¶ hec ꝑabola de iudeo ⁊ gẽtili. generalit᷑ autẽ de penitente ⁊ iuſto: vel qui ſibi iuſt⁹ accipi poteſt.
g tiã agẽte. Ait aũt: Homo qui/ e
h dam habuit duos filios: ⁊ dixit f
i adoleſcẽtior ex illis p̄ri: Pater ✝
da mihi portionẽ ſubſtãtie que
k me ꝯtingit. Et diuiſit ill᷑ ſubſtã/ h
l tiã. Et nõ poſt mltos dies/ ꝯgre
m gat᷑ oĩbus adoleſcẽtior fili⁹ pe/ i
¶ vſq̄ ad obliuionẽ dei.
gre ꝓfectus ẽ in regionẽ lõgin/
a ¶ luxuria cõſumit oĩa bona nature.
quã: ⁊ ibi diſſipauit ſubſtãtiaꝫ k
ſuã viuẽdo luxurioſe. Et poſtq̄̃ l

nẽ quã deſiderabãt ipartiẽdo: infidelib⁹ ꝗ̃o naturalib⁹ ſolũ i G
genti q̄ ꝯtẽti erãt bñficiũ ꝯcedẽdo. l ¶ Nõ poſt mul. Nõ
multo poſt inſtitutionẽ hũani gener᷑ placuit aĩe liberꝫ arbitri
um ferre ſecũ: q̄ſi quãdã potẽtiã nature ſue: ⁊ deſerere eũ a q̄
cõdita ẽ ꝯfidẽs virib⁹ ſuis. Et has vires tãto cit⁹ cõſumat:
quãto datorẽ deſerit. Hec ẽ ꝓdiga vi
ta q̄ amat fũdere ⁊ ſpaciari i pompis
exterioꝛib⁹: relinquẽs eũ q̄ ſibi ẽ inte
rior. m ¶ Peregre ꝓfe. Nõ locuꝫ
mutãdo/ ſꝫ aĩm. Quanto q̄s in prauo
Ni. de ly. ¶ ope plus
✝ a ¶ Aut q̄ mu. Hic ponit᷑ ſcḋa
parabola de dragma ꝑdita ⁊ reinuen
ta. Ubi dr̄: Que mu. ha. drag. de/
cẽ. Mulier iſta ẽ ſapia diuina habẽs
nouem ordines angeloꝝ q̄ſi dragmas
nouẽ: ⁊ decima dragma ẽ hũana natu
ra ad imaginẽ dei facta: ⁊ iõ capax ipſi
us ꝑ cognitionẽ ⁊ amorẽ: iſta dragma
x. fuit ꝑdita ꝑ pctm̃ ꝑmoꝝ parentũ.
b ¶ Nõne ac. lu. Lucerna ẽ lumẽ i
teſta. q̄ꝛ diuina ſapia lumẽ deitatꝭ accẽ
dit i teſta nr̃e mortalitatꝭ ad q̄rendum
naturã hũanã ꝑditã: ⁊ reducẽdũ eã ad
beatitudinẽ. c ¶ Et euer. do. Iſta
dom⁹ ẽ ſynagoga q̄ fuit euerſa vt iue/
niret᷑ natura hũana. d ¶ Et cũ iue.
cõuo. ami. i. angeloꝝ ſocietates q̄ cõ
gaudẽt de pctõribus ad deũ ꝯuerſis
ſ̄m q̄d dictũ ẽ i ꝑabola p̄cedẽti: ⁊ ex h
iterũ cõcludit: Ita dico vobis gaudiũ
erit ⁊c̃. e ¶ Hõ quidã. Hic ponit᷑
tertia parabola de filio ꝓdigo ꝑ queꝫ
deſignat᷑ ppl̃s gẽtilis q̄ erat ſubditus
pctis: vel etiã q̄cũq̄ pctõr ſingularis.
dicit ḡ: Hõ quidã. i. ipẽ de⁹ ꝓ nobis
hũanatus. f ¶ Habuit du. fi. i. du/
os ppl̃os. ſ. iudaicũ ⁊ gẽtilẽ: vl᷑ duos fi b
lios. i. iuſtos ⁊ pctõres: q̄ꝛ pctõres ſũt
filij dei inq̄̃tũ ſũt ad ei⁹ imaginẽ: ſꝫ nõ
ſint filij dei per gr̃am. g ¶ Et dixit
ado. i. gentilis ppl̃s. vñ ⁊ ppl̃s iudai
cus vocat᷑ filius dei ꝑmogenit⁹: Exo.
iiij. e. Filius meus ꝑmogenit⁹ iſrl̃: vl᷑
pctõr q̄ dr̄ iuuenis morib⁹: ⁊ iõ dr̄ ado
leſcẽtior fili⁹. h ¶ Et di. illis ſub.
q̄ꝛ dona dei hoĩb⁹ largiunt᷑: ſꝫ diuerſi
mode. i ¶ Adoleſcẽtior fi. ꝑegre.
⁊c̃. ꝑ mltiplicationẽ pctõꝝ elõgãdo ſe
a deo p̄re ⁊ a celeſti ciuitate. k ¶ Et
ibi diſ. ſub. ſ. q̄ꝛ ꝑ pctã mortalia tol/
lũt᷑ bona gr̃e: ⁊ peiorant᷑ bona natu/
re. l ¶ Uiuẽdo lux. luxuria ſpũali
q̄ ẽ idolatria q̄̃tũ ad gentilẽ pplm̃: ⁊ luxuria corꝑali non ſolũ
q̄̃tũ ad gẽtilẽ: ſꝫ etiã q̄̃tũ ad pctõrẽ informẽ fidẽ habẽtem.
✝ Facta eſt fa
✳ ✝ ¶ Q̄̃ ſuꝑ nonagintano. iu. nõ q̄ꝛ plus diligat illũ: Moralit᷑
ſꝫ q̄ꝛ ſpãlẽ rõnẽ gaudẽdi habet de reductiõe ei⁹ quã nõ hꝫ de
nõ errãtib⁹. cũ nõ errãtes ſꝑ ſũt pl⁹ diligẽdi ceteris parib⁹.
a ¶ Aut q̄ mu. ⁊c̃. Per hanc mulierẽ põt intelligi prioriſſa
vel abbatiſſa habẽs moniales i q̄cũq̄ nũero rõne p̄dicta.
✝ ¶ Si ꝑdi. drag. vnã. ītra domũ ꝑ infamiã. b ¶ Nõne
accẽ. lu. ⁊c̃. q̄ꝛ debet diligẽter inq̄rere ꝟitatẽ q̄̃tũ ad factuꝫ
⁊ circũſtãtias: ⁊ ſi iuenerit illã monialẽ inocẽtẽ vel veraciter
penitẽtẽ: debet gaudere cũ vicinis ſuis. i. cũ monialib⁹ alijs.
e ¶ Hõ q̄dã ha. du. fi. hõ ille xp̃s eſt: ei⁹ aũt filij ſunt oĩes
chriſtiani ꝑ ei⁹ baptiſmũ regenerati: quoꝝ tñ aliq̄ ſunt iuſti: ⁊
⁊ aliq̄ pctõres. g ¶ Et dixit ado. Per quẽ ſignificat᷑ quili
bet peccator: q̄ꝛ iuuenis eſt moribus. ✝ ¶ Pater da mihi
portionẽ ſubſtãtie ⁊c̃. Per hoc ſignificat᷑ q̄ pctõr recedit
a dei p̄ris lege vt agat ꝓ libito volũtatis ſue. h ¶ Et diui/
ſit il. ſubſtãtiã: q̄ꝛ de⁹ dimittit quẽlibet agere ſ̄m arbitriũ li
bertatẽ. i ¶ Adoleſcẽtior fi. ꝑegre ꝓfect⁹ ẽ. ꝑ multipli/
cationẽ pcti elongãs ſe a p̄ria celeſti/ iõ ſubdit᷑: k ¶ Et ibi
diſſipa. ſubſtã. ſuã. bona gratuita ꝑdẽdo: ⁊ naturalia pe/
iorãdo. m ¶ Et poſtq̄̃ cõſumaſſet oĩa facta eſt ⁊c̃. nã
in regione peccati fit magnus defectus pabuli diuini.
✳ Et ipſe cepit

A ope plus delinqt: tãto ab eiº gr̃a lõgiº recedit. Quid lõgiº ꝙ̃ a deo recedere. Qui a deo recedit exul ẽ patrie: ciuis mũdi. Regio lõginq̃ ẽ vmbra mort̃. a ¶ Et ipſe cepit ege. q: nihil ſat̃ ẽ ꝓdige voluptati: q: voluptas ſꝑ hȝ famẽ ſui. Merito ḡ eget: q̃ theſauros ſapiẽ diuitiarũq3 celeſtiũ altitudinẽ reliqt. b ¶ Vni ciuiũ. Vnº ciuiũ ille ẽ qui ↄcupiſcẽtiis terrenis merito prauitat̃ ſue ꝑpoſitus ꝑnceps mũdi vocat̃. Qui in villã mittit: q: cupiditati mundial̃ ſbſtantie ſbiugat. Porcos paſcit: cũ ea q̃bus imũdi ſpũs gaudẽt opat̃. c ¶ Vt paſceret porcos. Porcus imũdũ aial qꝺ ſordibº delectat̃. ſic diabolus q̃ in idol̃ cruore pecudũ paſcit̃ ⁊ morte ipſius hoīs. Miſit ḡ in villã. i. ſuũ fecit famulũ: vt paſceret porcos immolãs ei aiaȝ ſuã. d ¶ Et cupiebat ⁊c̃. Cibus demonũ ẽ ebrietas/ fornicatio ⁊ hmōi: q̃ blãda ſunt ⁊ ad ſui vſum ꝓuocãt. Neq3 alia cura ẽ luxurioſis:

Phil. 3. d nisi vt ventrẽ ſuũ ipleãt: q̃ꝝ deus venter eſt. ſȝ eis non põt ſaturari: q: voluptas ſꝑ hȝ famẽ ſui. Vel ſiliq̃ cibº demonũ ſunt carmia poetaꝝ ⁊ doctrĩe ſeculares: ſterili ſuauitate reſonantes: q̃ cũ delectẽt: in eis nihil ẽ qꝺ ad vitã ꝑtineat: ſȝ eſt ſonitº ⁊ ſtrepitus verboꝝ: nulla refectio vbi ſtudioſi eoꝝ fame veritatis ⁊ ꝟtutũ pereãt. Et iō nemo illi dabat: q̃ aliqꝺ ſolidũ ⁊ rectũ q̃rebat. Vñ iſte iã ab eis q̃ forinſecº illiciũt ⁊ ſeducũt: in ↄſcīe interiora reducere faciens intẽtionẽ ſuã dicit: Quãti mercẽnarij ⁊c̃. e ¶ Nemo illi dabat ⁊c̃. q: diabolus cũ aliquem ſuũ facit vltra ad vitioꝝ abũdantiã nõ ꝓcurat: ſciẽs eſſe iã mortuũ. f ¶ Quãti mercẽnarij ⁊c̃. Qui future mercedis intuitu digna opari ſatagũt: q̃tidianis ſupne ḡtie reficiunt̃ alimẽtis. Sȝ fame perit: qui extra domũ pr̃is. i. ſine fine viuẽs: vitã draȝ in inani philoſophia inq̃rit.

B g ¶ Pater peccaui ⁊c̃. Et ſi deº oia nouit: vocẽ tñ expectat confeſſiõis. Sine ꝑiculo ꝓdas qꝺ ſcis iam eſſe cognitũ. habes cãm vt ꝓ te interueniat xp̃s: nec ꝓ te grat̃ mortuus ſit: hȝ ⁊ cauſaȝ ignoſcendi pr̃: q: qꝺ vult filius vult ⁊ pr̃. Pater peccaui in celũ ⁊ coraȝ te. Petõ aīe celeſtia ſignificant̃ dona ſanctiſpũs iminuta. h ¶ Fac me ſicut ⁊c̃. Ad filij affectũ q̃ oia q̃ patris ſunt ſua eſſe nõ ãbigit: aſpirare nõ p̃ſumit: ſȝ mercẽnarij ſtatum iã ꝓ mercede ſeruitut̃ deſiderat: ſȝ nec hunc etiã niſi patna dignatiõe ſe ꝓmereri poſſe teſtat̃. ¶ Ambro. Diſtat iter ſeruũ: mercẽnariũ ⁊ filiũ. Seruº ẽ q̃ timore pene

Differẽtia inter filiũ ſuũ ⁊ mercẽnariũ

pr̃it̃ vel future tẽꝑat a vitiis. Mercẽnarius ẽ q̃ ſpe ⁊ deſiderio regni celoꝝ. Filiº eſt q̃ amore ipſiº boni ⁊ ꝟtutũ ſuccenſus: q̃cq̃d ẽ eis ↄ̃riũ toto odio deteſtat̃. Vñ ꝓdigº cũ in ſe reũſus famis ſupplicia formidaret: iaȝ ſuº factº: ſtati mercẽnarij iã ď mercede cogitãs cupiebat. Sed pr̃ occurrẽs nõ ↄtẽtº miora ↄcedẽ. vtroq3 ḡdu citiº trãſcurſo: ꝓſtine filioꝝ dignitati reſtituit. nec iã ď mercede ↄductoris: ſȝ de hereditate fac̃ cogitare parẽt̃. Vñ iſte nõ addit qꝺ diſpoſuerat ſe dictuꝝ. Fac me ſic̃ vnũ de mercẽnarijs tuis: cũ panẽ nõ h̃ret vl̃ mercẽnariº eſſe cupiebat: qꝺ poſt oſculũ pr̃is generoſiſſime dedignat̃. i ¶ Cũ ãt ad. ⁊c̃. Añq̃ itelligeret deũ: ſȝ tñ cũ iã pie eũ q̃reret: tñ nõdũ dignº opibº rediret: ꝑ ꝟbũ incarnatũ ãticipat filij reditũ. Añ ad ẽras venit ꝙ̃ ille ad domũ ↄfeſſiõis ipm ꝟbũ nõ deſerẽs: ſȝ in ꝟbo vſq3 ad ꝑegrinationẽ noſtrã cõdeſcendẽs. Brachiũ. i. filiũ in amplexũ reuertẽtis humiliauit. Pater ſuꝑ filij collum cecidit dũ leue iugum ſue dilectionis ſibi impoſuit: ⁊ oſculatus eſt eum vt oſtenderet̃ qꝺ

Cañ. 1. a alibi dr̃: Oſculet̃ me oſculo oris ſui. Rediẽs oſculũ charitat̃ a patre accipit: dum per gratiam certificatur de indulgentia.

¶ Cito ꝑfecte

a ¶ ornamẽta nature. b ¶ bonoꝝ operũ atq3 ꝟtutũ. ¶ Vbi deiſnã indigẽtia verbi veritatis eſt in obliuione creatoris.

omniã cõſumaſſet: facta eſt fa- a

a ¶ ois locus abſente pr̃e penurie eſt.

a mes valida i regiõe illa: ⁊ ipſe ce- b

¶ ſpõte. ¶ iã illaqueatus.

b pit egere. Et abijt et adheſit vni c

ciuiũ regiõis illius: ⁊ miſit illum d

c in villã ſuã vt paſceret porcos. e

d Et cupiebat implere ventrẽ ſuũ f

¶ ſiliq̃ genus ligumis: ſonoris folliꝺº ⁊ vacuis: qꝺ ventrẽ magis onerat ꝙ̃ reficit.

de ſiliquis quas porci mãduca-

e bãt: ⁊ nemo illi dabat. In ſe aũt g

¶ dũ in ſe reuertit̃: q: a ſe receſſit. a ¶ id eſt q̃ti ex iudeis ob pñtia bona tñ legẽ cuſtodiũt: nõ ex dilectione.

f reuerſus dixit: Quãnti mercen- i

narij in domo pr̃is mei abundãt k

a ¶ in idolatria oi veritati deſtituor.

panibº: ego aũt hic famẽ pereo: m

¶ q: me iacere cogũt: ibo q̃ lõge receſſi: ad pr̃eȝ q̃ ſb ꝑncipe petoꝝ miſabili egeſtate ta n

Surgã ⁊ ibo ad patrẽ meũ: ⁊ di o

beſco. a ¶ corã angelicis ſpiritibº ſcilicet aiabus in q̃bus deus ſedet.

g cã illi: Pater peccaui in celũ ⁊

corã te: ⁊ iã non ſum dignus vo

h cari filiº tuus: fac me ſicut vnum

de mercẽnarijs tuis. Et ſurgẽs

¶ ſic̃ deliberauit ita iplet. ¶ in eccl̃ia ↄſtitutº vbi iã petõꝝ fructuoſa poſſit eẽ ↄfeſſio.

i venit ad patrẽ ſuum. Cũ aũt ad q

a ¶ añ oclos h̃ri nõ niſi q̃ diligunt̃ dici ſolẽt: ipſos eñ ⁊ ſuꝑbos deº nõ videre dicit̃.

huc lõge eſſet/ vidit illũm pater r

¶ dũ ꝓ hoīe reducẽdo ꝟbũ in carne miſit.

ipſius: ⁊ miſericordia motus eſt: et †

¶ ne quis impediat venientẽ: in occurſu ꝑſentia: in amplexu clementia.

accurrẽs cecidit ſuꝑ collũ eius:

a ¶ i eccl̃ia ↄſtitutº incipit petũ ↄfiteri.

et oſculatus eſt eum. Dixitq3 ei

a ¶ q: celeſtẽ hieruſlm reliq̃.

filius: Pater/ peccaui in celũ ⁊

a ¶ Facta eſt fames valida ⁊c̃. Per defectũ verbi diuini ⁊ ſacre ſcripture: q: gẽtilibus nõ eſt data lex vetº neq3 oracula ꝓphaꝝ: ſm illud Ps. cxlvij. b. Nõ fecit talit̃ oi nationi: ⁊ iudicia ſua nõ mãifeſtauit eis. petõribus etiã iudeis in tali ſtatu lex ⁊ ꝓphe nõ valebãt ad ſalutẽ. Jō ſbdit̃: b ¶ Et ipſe cepit egere. ſpũalibº bonis. c ¶ Et abijt ⁊ adhe. vni ci. re. il. ſ. diabolo q̃ eſt ciuis i regiõe vmbre mort̃. d ¶ Et miſit illũ in vil. i. occupauit eũ circa cupiditatẽ mũdanã cuius ville diabolus dicit̃ dñs: Joh. xiiij. d. Venit ꝑnceps mũdi huiº ⁊ in me nõ hȝ q̃cq̃. e ¶ Vt paſceret porcos. i. vitia q̃ fetida ſũt ⁊ imũda. vñ. i. Timo. vj. b. Radix oim maloꝝ ẽ cupiditas: q: ſic̃ radix miſtrat nutrimentũ omibus ramis arboris. ſic abũdãtia tꝑaliũ circa quã ꝟſat̃ mundana cupiditas admiſtrat materiã ⁊ fomẽtũ oibº vitijs. f ¶ Et cupiebat iple. ⁊c̃. q: intẽtus ↄgregatiõi tꝑaliũ q̃rit in talibº ſufficiẽtiã: intẽdẽs eã h̃re ꝑ talia: ſȝ nõ aſſequit̃ intentũ: q: talia non minuũt cupiditatẽ: ſȝ magis eã augẽt. Q̃to eñ aliquis plus hȝ ď bonis tꝑalibº: tãto plus ad hũda maiora anhelat: ſm qꝺ dicit beatus Greg°. Et hoc ď cõmuni curſu accidere videmus. ⁊ ideo bene ſubditur: g ¶ Et nemo illi dabat. Quia nõ aſſequit̃ qꝺ intendebat: ⁊ q: cõſideratio huius defectus inducit aliq̃ñ ad pñiam. Jō ſubdit̃: h ¶ In ſe aũt reuerſus dixit. Nõ eñ peccãdo extra ſe egredit̃: q: limites recte rõnis trãſgredit̃: ⁊ ideo penitẽdo ad ſe reuertit̃. i ¶ Quãti mercẽnarij. i. ſeruiẽtes ꝓ mercede etna. k ¶ In domo patris mei. i. in eccl̃ia ſeu congregatiõe iuſtoꝝ. l ¶ Abundant panibus. ſ. pane ſacre ſcripture ꝑ eruditionẽ et pane eucharíſtie ꝑ ſacramẽti receptionẽ. m ¶ Ego aũt hic fame pereo. q: ſi ad pplm gentilẽ referat̃ h̃ dictuȝ. patet ꝙ ei talia nõ admiſtrant̃. Si aũt ad catholicum petõrem: patȝ ꝙ talia nõ ꝓficiunt homini q̃ñdiu manet in mortali peccato. n ¶ Surgam. ꝑ infidelitat̃ vl̃ peti derelictionẽ. o ¶ Et ibo ad patrẽ meũ. ꝑ vite meliorationẽ. p ¶ Et dicam ei: Pater peccaui ⁊c̃. Per veram fidei ↄfeſſionem. q̃ntuȝ ad pplm gentilẽ: ſm illud Rom. x. b. Corde credit̃ ad iuſticiã: ore aũt confeſſio fit ad ſalutem. q̃ntum ad catholicum peccatorẽ ꝑ integram peccatoꝝ contritionẽ ⁊ puram confeſſionem. q ¶ Cum autem adhuc longe eſſet. i. motus ad penitendũ: nõ tñ ꝑfecte contritus. ad quam requirit̃ gratia diuina ꝑueniens. Jdo ſubdit̃: r ¶ Vidit illũ pater ipſius ⁊ miſe. ⁊c̃. Oculo clementie. Sequit̃:

¶ Dixit autem

Moraliter ✱ b ¶ Et ipſe cepit egere. Nã exiſtens in mortali petõ ſit egens oi ſpũali bono. c ¶ Et adheſit vni ciui. ⁊c̃. i. diabolo qui ciuis eſt in regione vmbre mortis. d ¶ Et miſit illũ in villã ſuã. i. in petõꝝ ſocietatẽ in q̃ dñat̃ ſicut in ꝓpria villa. e ¶ Vt paſceret porcos. i. immundicie petã. f ¶ Et cupiebat iplere ven. de cibo porcoꝝ qui eſt carnalitas. g ¶ Et nemo illi dabat. q: nullº vtẽs rõne cõcedit carnalit̃ viuere. h ¶ In ſe ãt re. i. ad ꝓpriã ↄſciam ꝑ rõnis dictamẽ: a q̃ receſſerat ſeq̃ndo ſenſualitatẽ. i ¶ Dixit: Quãti mer. i. deo ſeruiẽtes. l ¶ Abundãt pa. ꝟbi diuini ⁊ eucharíſtie ſacri. m ¶ Ego aũt hic fa. pe. ꝑuatus oi bono. n ¶ Surgã. de luto culpe. o ¶ Et ibo ad patrẽ. ꝑ conatum opandi bñ. p ¶ Et dicam ei ⁊c̃. recognoſcẽdo culpã ⁊ petendo veniam. q ¶ Cũ aũt adhuc lõge eſſet. i. attritus ⁊ non ꝑfecte ↄtritus. ad qꝺ requirit̃ gr̃a dei ꝑueniens. Jdeo ſubdit̃: r ¶ Vidit illũ pater ipſius. oculo clementie. † ¶ Et accurrẽs ce. ſuꝑ colluȝ eius ⁊c̃. In ſignũ reconciliationis ꝑfecte.

✱ Dixit aũt pr̃ ad

a ¶ Cito pfer.ſto.pri. Stola prima veſtis innocētie in q̄ primꝰ hō cōditus: ſed poſt culpā ſe nudū nouit ⁊ pellicium. i. mortale ſūpſit indumentū. Anulū. i. ſignaculū fidei q̄ ſignāt ꝓmiſſa in cordibꝰ credētiū. In manu. i. opatione: vt ꝑ opa fides clareſcat: ⁊ ꝑ fidē opa firmenť. Et date calciamenta. i. exempla prioꝝ munite in officio p̄dicādi: vt ⁊ opus ornet bñ viuendo: ⁊ curſus ad eterna p̄parādo. Adducite vitulū: p̄
Ro.10.b dicate chriſtū ⁊ mortē eiꝰ inſinuate: vt ⁊ corde credat occiſuȝ imitādo: ⁊ ore ꝑcipiat paſſiōis ſacramētū ad emūdatio
Eſa.52.b nē. b ¶ Et calciamēta. Ne coluber īuadat: vt ſup ſcorpiōes eat: vt ei ꝯueni
Ro.10.c at. O q̄ ſpecioſi pedes e. Perdiderat ei dignitate ſpōſi ⁊ nudis pedibꝰ paſcha celebrare non poterat. c ¶ Et cepe. Nō ſolū filiꝰ ꝓ q̄ vitulus occiſus eſt reficiť: ſȝ ⁊ pater ⁊ ſerui eius: q꞉ refectio
Nota dei ⁊ ſctōꝝ ē ſalꝰ pctōꝝ. Et nota ꝙ poſt datā ſtolā/anulū/calciamētū/vitulꝰ immolať: q꞉ niſi q̄s ſpem ꝑhe īmortalitatis induerit: niſi anulo fidei opa ꝓmunierit: niſi ipſam fidē ꝯſitendo p̄dicauerit: celeſtibꝰ nō pōt intereſſe ſacramentis. d ¶ Erat aūt ſi. Filiꝰ. i. pplſ iſrael q̄ nec ad colēda idola elōgauerat: neq꞉ i domo erat: q꞉ interiora legis nō penetrabat: lſali ſenſu cōtentꝰ: terrena
† 23.q.7.c. quēadmodum operās: t̄rena expectās. Hic ē q̄ agruȝ emit: ⁊ q̄nq꞉ iuga boū legis onere preſſus: terrenis ſenſibꝰ fruiť: ⁊ vxorē ducit i affectu carnis. e ¶ Et cū ve. ⁊c̄. Appropinquat filꝰ domū: cū aliq̄s in pplo illo ſpūaliter legē intelligēs: labores ſeruilis opis improbat ⁊ ecclie libertatē cōſiderat. Audit ſymphoniā ⁊ choꝝ. i. ſpiritu plenos: vocibus ꝯſonis euāgeliū p̄dicare. Uocat vnū de ſeruis cū ſumit ad legendū aliquē de ꝓphet̄. Et cū interrogat: dū in eo ſcrutať que ſint hec feſta ecclie: in q̄bus ſe eē nō videt. Interrogauit q̄ hec eſſent: ⁊ nunc q̄rit iſrľ cur deus leteť in aſſūptione gētiū ⁊ ꝓpter inuidiā neſcit pr̄is volūtatem ⁊ foris ſtat: q̄uis ꝑ p̄cones rogeť.
Symphonia f ¶ Audiuit. Symphonia eſt diuerſarū etatū ⁊ v̄tutū velut variaꝝ chor-
Act.4.f darū indiſcreta cōcordia. Uñ: Multitudinis credētiū erat cor vnū ⁊ anima vna. g ¶ Indignatus ē. Indignabanť iudei ⁊ cōquerebanť: q꞉ ieſus cū gētibꝰ epulareť. Et adhuc de gentiū ſalute indignanť: nec volūt introire. Sȝ cū plenitudo gētiū introierit: egredieť pater ad rogādū iſrľ: q̄ñ manifeſta erit vocatio iudeoꝝ. h ¶ Ecce tot ānis. Hiero. Iuſticiā legꝭ ſecutꝰ: iuſticie dei nō eſt ſubiectꝰ. Que eñ maior eſt iuſticia dei q̄̄ ignoſcere penitētibus.
i ¶ Mādatū tuū nūq̄ p̄. quaſi nō ſit p̄teriſſe: ſaluti alterꝰ inuidere: vel d̄ iuſticia ſe iactare. Nūq̄ p̄teriui: cōuerſatio ſine q̄rela: vel iactātia eſt: nō veritas: cui pater nō cōſentit: ſȝ alia rōne cōpeſcit. Necū es: lege qua ſtringeris: nō quin peccauerit: ſȝ q꞉ deꝰ caſtigando ſe
Pš.88.c retraxit. Unde: Si dereliquerint filij eiꝰ legē meā: ⁊ i iudicijs meis nō'am. ⁊c̄. Uiſitabo ⁊c̄. Nec mirū ſi patri mētiť: q̄ fra-
Mat.7.c tri inuidet: cū ⁊ in iudicio impudētiꝰ mētiať. Nōne i no. tuo d. e. Nūq̄ dediſti mihi ⁊c̄. Nulliꝰ ſanguis ꝓphete vel ſacerdotis a romano impio nos liberauit: ⁊ ꝓ gentibꝰ glioſus ſāguis fūdiť. Cū amicis epulať patre abſente: q꞉ ſemꝑ in agro .i. in fine ſeculi hedū. i. antichriſtū imolabit. Et cū amicis de-
Pš.73.c monibꝰ ſaturabiť. Uñ d꞉: Tu cōfregiſti capita dra. d. e. c. p. æ ethio. in no

a ¶ q̄ te deſerto idola colui. b ¶ cupit ꝑ grām fieri qd̄ fateť indignū ſe eē ꝑ meritū.
côram te. Iam nō ſum dignus
vocari filius tuus. Dixit autem a
a ¶ pať ex natura ex ſbſtātia quā aliq̄ñ dedit nō q̄ pať iuſtitiā. b ¶ coadiutores i excolēda vinea. c ¶ certificate d̄ hereditate
a pâter ad ſeruos ſuoſ. † Cito pro b
mortalitatꝭ habēda. a ¶ .i. veſtē ſpūſſcti.
ferte ſtôlā primā: ⁊ induite illū/
a ¶ id eſt ſignaculū ſimilitudinis xp̄i: ⁊ exp̄ſſio veritatꝭ ¶ .i. operibus.
b ⁊ date ânulum in manu eius: et c d
calciamēta i pedeſ eiꝰ: et addu- e
a ¶ chriſtus vitulꝰ ſignatꝰ oī ſpūali v̄tute opimꝰ: vt ꝓ totiꝰ mūdi ſalute ſufficiat.
b ¶ ſemꝑ chriſtus credētibꝰ immolať.
cite vitulū ſaginatū ⁊ occidite:
¶ gaudiū ē corā deo ſuꝑ vno pctōre penitētiā agēte. ¶ ꝑ infidelitatē. ¶ ꝑ fidē.
† Et mâducemꝰ et epulemur: q꞉ f g
hic filꝰ meꝰ mortuꝰ erit ⁊ reuixit: h
a ¶ recedēdo a cōſortio iuſtoꝝ. b ¶ redditꝰ matri ecclie. c ¶ hoc in primitiua eccleſia: ſȝ epule huiꝰ feſtiuitatis iā dilatata ecclia in orbe terrarū celebrāť.
c pêrierat ⁊ inuētꝰ eſt. Et cepe-
d rūt epulari. Erat aūt filꝰ eiꝰ ſeni i
¶ .i. i terrenis opibꝰ .i. longe a cōſilio pr̄is.
e or i agro. Et cū veniret ⁊ appro k
a ¶ ſymphonia eſt collatio quoꝝcūq꞉ ſonorum et chorus vocum.
f piq̄ret domui: audiuit ſymphô- l
niā ⁊ choꝝ: ⁊ vocauit vnū d̄ ſer- m
uis: ⁊ interrogauit q̄ hec eſſent.
¶ ꝓpheticus ſermo. a ¶ ab extremis terre. vñ maior exultatio. Un: Cātate deo cāticū nouū: q꞉ laus eiꝰ ab extremis terre.
Iſq꞉ dixit illi: Frater tuꝰ venit/
⁊ occidit pater tuꝰ vitulū ſagina
g tū: q꞉ ſaluū illuȝ recepit. Indi- n
gnatꝰ eſt aūt ⁊ nolebat introire.
¶ etiā hūc bonꝰ pater ſaluare cupit.
Pater ergo illiꝰ egreſſus cepit o
rogare illū. At ille reſpōdēs di
h xit patri ſuo: Ecce tot ānis ſuio p
¶ quod eſt de vno deo colēdo.
i tibi ⁊ nūq̄ mandatū tuum p̄ter q

Nico.de lyra

a ¶ Dixit aūt pa. ad ſer. ſuos. i. ad apſos ⁊ ecclie miniſtros q̄bus p̄cepit p̄dicare nō ſolū iudeis: ſȝ etiā gētibꝰ. et etiā nō ſolū iuſtis: ſed etiā peccatoribꝰ. b ¶ Cito ꝓfer. ſto lam pri- lā primā. i. ꝓferendā innocētiā ⁊ reſtituendā nōcitate vere a cōuerſis ⁊ penitētibꝰ. c ¶ Et date anulū in ma. eiꝰ. i. p̄dicate dandū anulū fidei ꝑ charitatē opantis. d ¶ Et calciamēta in pe. i. ſanctorū p̄cedētiū exēpla: q꞉ calciamēta fiūt d̄ pellibus aialiū mortuoꝝ. e ¶ Et adducite vi. ſa. ⁊c̄. i. ſacramētū eucharíſtie fidelibus adminiſtrate: in q̄ imolať chriſtꝰ q̄ eſt vitulus ſaginatus ꝓpter gratie pinguedinē. f ¶ Et māducemꝰ. q꞉ in primitiua ecclia nō ſolū miniſtri eccleſie ſumebāt hoc ſacramentū: ſȝ etiā totꝰ pplſ quotidie: vt hr̄ Act. ij. Et adhuc ſemel in anno q̄libet chriſtianꝰ teneť refici d̄ ſacramēto. reficiť etiā quotidie: q꞉ ſacerdotes nō ſolū ſumūt hoc ſacramētū ꝓ ſe: ſed etiā ꝓ pplo. g ¶ Quia hic filꝰ meꝰ mor. erat. morte culpe. h ¶ Et reuixit. vita gr̄e. i ¶ Erat aūt filꝰ eiꝰ ſenior in agro. q꞉ iudaicus pplſ in cultu vnius dei erat occupatus. k ¶ Et cū veni. ⁊c̄. ſ. ecclie. l ¶ Audiuit ſymphoniā ⁊ choꝝ. q꞉ cū ſpūſſanctus deſcēdiſſet ſuꝑ apoſtolos alioſq꞉ diſcipulos in die penteceſtes ceperūt laudare deū varijs linguis: vt habeť Act. ij. Et tunc iudei q̄ erāt i hierlm audiētes voces eorum admirati ſūt: ⁊ ceperūt q̄rere vnde eſſet tanta gratia ⁊ exultatio. iō ſubdiť: m ¶ Et vocauit vnū de ſer. ⁊ interro. quid hec eent. q꞉ Petrus ꝓ alijs reſpondit: oſtendens ꝙ erat ex dono ſpiritusſancti quod iuſtificat venientes ad fidem catholicam: ſiue ſint iudei: ſiue ſint gentiles. vnde et ſimi- b lis gratia ſpiritusſancti data fuit gentilibus credentibus: ſicut ⁊ diſcipulis chriſti in die pentecoſtes data fuerat: vt habetur Act. x. de Cornelio ⁊ alijs gētilibus qui erant cum eo. n ¶ Indignatus nolebat introire: quia iudei etiam ad fidē cōuerſi fuerunt admirati ꝙ gētiles quos prius deſpexerāt equarenť eis in gratia dei: vt habeť Act. x. vñ cū Petrꝰ rediſſet hieruſalē illi q̄ erāt ꝯuerſi ad fidē catholicā de iudaiſmo diſceptabāt aduerſus illū: eo ꝙ cōmedauerat cū illis: vt habeť Act. xi. o ¶ Pater ex. il. ⁊c̄. q꞉ deꝰ ꝑ apoſtolos ⁊ ſpecialiter ꝑ Paulum oſtendit rationabiliter ⁊ ꝑ ſcripturas ꝙ erant gentiles nō ꝯtemnēdi: ſȝ gaudenter ad cōmunionem fideliū recipiendi. p ¶ Ecce tot annis ſeruio tibi: ſub lege moyſi. q ¶ Et nūq̄ȝ mandatum tuū p̄teriui. ſ. mandatum de cultu vnius dei. Licet eñ multi de iudeis fuerant idolatre: tamē alij qui ſemper remāſerunt in fide ⁊ cultu vnius dei: ⁊ illi poſſunt dici populus iudaicus: ſicut frequenter pars nominatur nomine totius.

Et nunq̄

Moraliter a ¶ Dixit aūt pa. ad ſer. i. ecclie miniſtros q̄bus xp̄s p̄cepit benigne recipe penitētes ⁊ cōfitentes. b ¶ Cito ꝓ. ſto. primā ⁊c̄. adminiſtrādo ſibi ecclie ſacramēta: vt ſicut p̄us ſpūalit̄ adorneť. e ¶ Et addu. vi. ſa. i. eucharíſtie ſacramentū: xp̄m cōtinēs imolatū. f ¶ Et ce. epu. ⁊c̄. q꞉ pctōr vere penitens d̄ pctis ad mēſam xp̄i recipiť cū alijs chriſtianis. i ¶ Erat autē filꝰ eiꝰ ⁊c̄. ꝑ queȝ ſignificať chriſtianus pſeuerans in iuſticia remiſſe tamen operādo: ⁊ talis aliquando mirať ꝙ deus magis reſpicit peccatorem cōuerſum dando ei virtutem fortius operādi: ſicut dedit ſancto Bonifacio martyri: ⁊ talis admiratio indignatio dici poteſt large loquēdo: quia parabola que eſt quedam ſimilitudo nō ſemꝑ currit omni modo. pater autem amouet hāc admirationem ſeu indignationem q̄ñ deꝰ ꝑ ſe vel ꝑ aliū oſtendit iuſto ꝙ quicq̄d opať illi: ſcilicet hominibꝰ aliquādo aliter videať.

B rebꝰ.i.uoletibꝰ ꝯuerti.dediſti eũ in quo delectent. Occidi-
ſti.i.vi.ſa.Cõfitent veniſſe xp̃m:ſed inuidia nõ vult ſaluari.
Sic de iudeo ⁊ gẽtili. Generalit aũt de iuſto ⁊ pctõre põt ac-
cipi.Sȝ quõ iuſtꝰ inuidet fratri: nec vincit de correctiõe pa-
tris.Sȝ oĩs iuſticia i cõparatiõe dei nõ ẽ iuſticia.vñ Paulus:

Ro.7.d Quotqt ꝑfecti eſtis. Et alibi. Miſer
ego hõ m.l.de c.m.huiꝰ. In ſctõs aũt
cadit inuidia:vt apli indignati ſunt ꝑ
petitiõe mr̃is filioꝝ ȝebedei. Nec mi-
rũ cũ h etiã de angelis putet. Sidera
quippe nõ ſũt mũda in ꝯſpectu eiꝰ: ⁊ cir
ca angelos ſuos ꝑuerſũ qd intellexit.
Oĩa mea tua ſũt. Oĩa: nõ ſemꝑ ad to
Ps.13.a tũ:ſȝ ad ꝑtẽ maximã refert. Ut oẽs de
clinauerũt.ſi.iu.fa.ſunt. Oẽs q vene
1.Cor.9.d rũt f.ſunt. Oĩbus oĩa.f.ſ. Oẽs q ſua
ſũt.q. Omnia mea tua ſunt:nõ angeli
ſed lex ⁊ ꝓphete:q̃ꝗ ille nil negaue-
rit quẽ ad eſũ hortat vituli. a ¶ Nũ
q̃ȝ mãda.⁊c̃. Hoc nõ de omnibꝰ: ſȝ
de his tm̃ q ad idolatriã nũq̃ verſi ſũt
qui ⁊ ſi tp̃alia querebãt: ab vno deo tñ
ea deſiderabant. b ¶ Deuorauit
ſub.⁊c̃. Meretrices ſũt ſupſtitiones
gẽtiliũ:cũ qbus ſubſtãtiã diſſipat: q re
licto cõnubio verbi dei:cũ demone fe-
da cupiditate fornicat. c ¶ Fili tu
ſp ⁊c̃. Nõ q̃ſi mẽtiẽtẽ redarguit: ſȝ ſe
cũ ꝑſeuerãtiã eiꝰ approbãs ⁊ ad ꝑfrui
tionẽ potioris exultatiõis inuitãs.
d ¶ Omnia mea tua ſũt. In eter
na btitudine ⁊ oĩm ſingula ⁊ ſingulo-
rũ oĩa nr̃a ſunt ſupiora ad videndũ:nr̃a
erũt eq̃lia ad cõuiuẽdũ:nr̃a erũt infe-
riora ad dñandũ. Sicut eñ cupiditas
nihil ſine anguſtia: ita nihil cũ angu-
ſtia charitas tenet. Ca.XVI

B Dicebat aũt ⁊c̃. Poſtq̃ tri
bus ꝑabolis murmurãtes d
penitẽtiũ receptiõe redargu
it:ſupponit duas parabolas de dãda
elemoſyna ⁊ ſequẽda parſimonia. Et
cõgrue poſt penitẽtiã de elemoſyna ſb
dit: Iuſte eñ a deo penitẽs miſcdiam
expectat:q indigẽti fratri miſcdiam ꝑ-
ſtat. Monet ꝗ aplos ad clemẽtiã.q.
Lu.6.f d. Dimittite ⁊ dimittet vob:date ⁊ da
bit vobis. f ¶ Ad diſci. qꝛ phari-
ſei ſupbi ⁊ auari:ſicut petẽtibꝰ veniã
ita egẽtibꝰ pecuniã negabãt:iõ ſalua-
tor nũc ad filios:nũc illis audiẽtibꝰ ad
diſcipulos d pietate verba facit.
g ¶ Hõ qdã. Uillicꝰ ꝓprie ville cu-
ſtos:ſȝ ponit h ꝓ iconomo.i. diſpẽſa-
tore:q vniuerſã ſubſtãtiã domꝰ diſpẽ
ſat. In h qppe diſpẽſatore non oĩa ad
imitãdũ debemꝰ ſumere.ſ. vt fraudulẽter erga deũ agamꝰ:ſȝ
ecõtrario iſte ſilitudĩes dant:vt itelligamꝰ ſi laudari potuit a
dño cui fraudẽ faciebat:q̃tomagꝰ placet deo q ſm eiꝰ ꝓceptũ
oga illa facit. Nec rephendit villicꝰ:in q diſcimꝰ:nõ ipſi eſſe
dñi:ſȝ potꝰ alienarũ diſpẽſatores facultatũ. Et iõ lȝ peccaue-
rit:tñ qꝛ ſibi i poſterũ ex indulgẽtia rex dñi q̃ſiuit auxilia:ꝓdi
Allego cat. ¶ Allegorice. Uillicus eſt cui deꝰ aliq̃s pecunias ad ero
gandũ paupibꝰ cõmiſit:q ſi cogitat talẽ villicationẽ cũ vita il
la finiendã:magꝰ d amicis acq̃rẽdis q̃ de ꝯgregãdis diuitiis
ꝑtractat. Intelligẽs finita vita iſta nõ eẽ ei locũ: vt terrã ſuã
deuota cõpũctiõe fodiat ad ferẽdũ fructũ. Et ibi etiã cõfuſibi
le erit mẽdicare:eo modo q mendicabũt fatue virgines.

¶ .i.nũq̃ te mihi ad refectionẽ dediſti eo
ipſo q te hedũ.i. peccatorẽ ⁊ legis ꝓpba-
natorẽ exiſtimaui.
a iui:⁊ nũq̃ dediſti mihi hedũ vt a
¶ h ex ꝑſona ꝑncipũ cũ plebe:vl ex ꝑſona
ppl̃i hieroſolymitani cũ aliis tribubꝰ iſrl.
cum amicis meis epularer. Sȝ
b poſtq̃ hic filiꝰ tuus q deuorauit
ſubſtãtiã ſuã cũ meretricibꝰ vẽit
occidiſti illi vitulũ ſaginatũ. At b
c ipſe dixit illi: Fili tu ſemꝑ mecũ
¶ ſi deſinas inuidere.
d es:⁊ oĩa mea tua ſunt. Epulari e
aũt ⁊ gaudere oportebat: qꝛ fra
ter tuꝰ hic mortuꝰ erat ⁊ reuixit:
perierat ⁊ inuẽtus eſt. Ca.XVI
f Dicebat autẽ ⁊ ad di a
g ſcipulos ſuos: Hõ c
quidã erat diues q f
habebat villicũ: ⁊ h g
a ¶ hec accuſatio fit qñ nõ exercet opa pie-
tatis erga illos quibus debuit.
b ¶ diſſipatio eſt vel qñ male cõgregat: vl
dñ bñ expẽdit. ¶ vocat qñ incutit timo
rem eterne dãnationis.
diffamatꝰ ẽ apd illũ/q̃ſi diſſipaſſ i
ſet bõa illiꝰ/⁊ vocauit illũ:⁊ ait il
a ¶ dũ viuis cogita qualit debeas opari.
li: Quid h audio d te? † Redde k
¶ a tpe mortis.
rõnẽ villicatiõis tue: Iã eñ nõ l
¶ timore ꝑterritus.
poterĩ villicare. Ait aũt villicꝰ i m
¶ vt penas euitem.
tra ſe: Quid faciã: qꝛ dominus
meus aufert a me villicationẽ:
Fodere nõ valeo: mẽdicare eru n
¶ tpe huiꝰ villicatiõis. o
beſco. Scio qd faciã/ vt cũ amo p

Nico.de lyra ✠ Cẽtũ cados
✠ a ¶ Et nũq̃ȝ de.mi.he. qꝛ toto tpe legꝰ moſaice nunq̃
tm̃ bñficiũ datũ fuit pplo iudaico:q̃tũ datũ ẽ tpe euãgelii gẽ-
tili pplo ad fidẽ ꝯuerſo:iõ oĩa bñficia illiꝰ tpis modica ſũt et
q̃ſi nulliꝰ reputatiõis reſpectu bñficioꝝ noue legꝰ. b ¶ Fili
tu ſp me.es. qꝛ ſp aliq de iudeis adheſerũt deo ꝑ fidẽ:⁊ mul-
ti ex eis receperũt fidẽ catholicã:q ſũt ꝑticipes bñficioꝝ noue
legis.iõ ſubdit: c ¶ Et oĩa mea ⁊c̃.cetera patẽt ex ꝓdictis.
Si aũt referat iſta ꝑabola ad iuſtũ ⁊ pctõrẽ reuertentẽ:ſic fili
us ſenior
us ſenior exiſtẽs in agro eſt hõ a iuuẽtute i opibꝰ virtuoſis ex- C
ercitatꝰ. Iunior aũt filꝰ ẽ pctõr penitẽs q diu male vixit:⁊ ali
qñ ſibi dat a deo maior gr̃a:⁊ ꝑ ꝯñs maior glĩa q̃ illi q bñ vi
xit a iuuẽtute:ſic ptȝ de ſctõ Bonifacio martyre nõ põtifice:q
iuuẽtꝰ in ſtupro penituit:⁊ paſſus ẽ ſub diocleciano cuiꝰ feſtũ
colit eccl̃ia romana ſcdo idus mai. d q
iuſti aliqñ admirant:q qdẽ admiratio
põt dici qdã idignatio:inq̃tũ talis nõ
videt dignꝰ tãto bono:ſȝ deꝰ pater pa-
cificat hãc indignationẽ qñ oñdit ꝑ eru
ditionẽ vel inſpirationẽ q h nõ ꝓuẽit
ex ꝑte pctõris penitẽtis:ſȝ ex infinita bo
nitate dei ꝯferẽtis ſm vera ſua iudicia
facultatẽ hũanã oĩno trãſcẽdẽtia: ⁊ ad
hãc intẽtionẽ põt d facili lr̃a applicari.
Dicebat aũt ⁊c̃. Ca.XVI
Poſtq̃ deſcripta eſt penitẽ-
tiũ receptio benigna. hic ꝯñr
deſcribit eoꝝ ſatiſfactio ꝯdigna: q po-
tiſſime ẽ ꝑ elemoſynaꝝ largitionẽ: ſm
illud Dan.iiii.c. Pctã tua elemoſynis
redime:⁊ iniq̃tates tuas in miſericor-
diis pauperꝝ. Et ad hoc ſaluator indu-
cit primo ꝑabolã.ſcdo rẽ geſtã.ſcda po
nit ibi: Hõ quidã erat di. ¶ Circa
primuȝ primo ponit xp̃i eruditio. ſcdo
phariſeoꝝ deriſio/ ibi: Audiebãt aũt.
Diuiſio Pria i duas.qꝛ ꝑmo põit ꝑabole nar-
ratio.ſcdo ipſiꝰ ad ꝓpoſituȝ applicatio/
ibi: Et ego vob dico. Circa ꝑmũ ſcien
dũ q ad h inducit ꝑabola: vt ꝑ h intel-
ligat q ſic diſpẽſator faciẽs curialitatẽ
de bonis dñi ſui receptꝰ ẽ i domibꝰ il
lorũ qbꝰ fecit: ſic diuites huiꝰ mũdi ſi d
bonis a deo ſibi traditis ad diſpẽſatio-
nẽ dẽt paupibꝰ: recipiẽt i domo ipſoꝝ
q ẽ celũ: ſm illd Mat.v.a. Bti paupe
D res ſpũ qm ip.ẽ re.celoꝝ. dicit ergo:
e ¶ Hõ qdã.i.ipſe deꝰ ꝓ nob hũanatꝰ
f ¶ Erat di. ſm qd dr̃.xx. propoſitio
ne libri de cauſis.ꝑmũ ẽ diues ꝑ ſeipſm
⁊ nõ eſt diues maius ⁊ Ps.cxi.a. Glo † de accuſa.
rie ⁊ diuitie i domo eiꝰ. g ¶ Qui ha c.qualit.2.
be. vil.i.diſpẽſatorẽ cui tradidit bona
tp̃alia ad diſpẽſandũ. h ¶ Et hic diſ
famatus eſt ⁊c̃.qꝛ nihil latet eũ.
i ¶ Quaſi diſ.bo.qꝛ frequẽter ꝯtin
git q diuites huiꝰ mũdi:⁊ maxime ec-
cleſie miniſtri qbꝰ tradita ſũt bona tp̃a
lia ad exponẽdũ i piis opibꝰ: frequẽter
ꝯſumũt ea i illicit ⁊ ſupfluis ꝯ volũta-
tẽ dñi tradẽtis talia eoꝝ diſpẽſationi.
k ¶ Redde rõnẽ.qꝛ de oĩbꝰ ſibi tra-
ditis deꝰ exiget rõnẽ vſq ad minimũ q-
drãtẽ. l ¶ Iã eĩ ⁊c̃.qꝛ oĩa a te auferẽ
tur i morte. m ¶ Ait aũt ⁊c̃.qꝛ aliqñ
ꝯtingit q diuites huiꝰ mũdi male cõſumẽtes bona ſibi tradi-
ta:timore mortis ducũt ad pniam ⁊ ad cogitandũ d vita futu
ra. n ¶ Fodere nõ va.i. ꝓprio labore ⁊ pnia nõ poſſũ ſatiſ
facere d pctis ⁊ venire ad vitã btãm. o ¶ Mẽdicare eru.
qꝛ verecũdũ dȝ eẽ huiꝰ mũdi diuitibꝰ petere a paupibꝰ ⁊ religi
oſis ſuffragia ſpũalia ⁊ nõ repẽdere eis i tp̃alibus bonis.
p ¶ Scio quid faciã.qꝛ bona tẽporalia eis diſtribuam.
q ¶ Ut cũ amotus fuero a villica.ſȝ in morte.
✠ Recipiant
Moraliter Moralit. d ¶ Dicebat aũt ⁊ ad diſci. ſuos. Homo
quidã ⁊c̃. Parabolã iſtã litteraliter expoſui de mala diſpẽ-
ſatione bonorũ fortune: nũc aũt eam exponã de mala diſpẽſa-
tione bonorũ nature: q ſunt claritas intelligentie/ capacitas
memorie/ viuacitas ſenſuũ exteriorum: ⁊ integritas ⁊ ſanitas
membrorum: quibus homo poteſt bene ⁊ male vti: et malus
viſus eſt diſpenſatio mala: ⁊ tanto peior altera quãto bona na
turalia bonis fortune ſunt potiora: ꝓpter qd a domino iuſte
rephendit/dicens: k ¶ Quid hoc audio de te ⁊c̃. h aũt
dñs ei dicit: quãdo terrorẽ mortis immittit. m ¶ Ait autẽ
villicus intra ſe: Quid fa.⁊c̃. hoc aũt dicit qñ non ſolum
mortẽ timet corporalẽ: ſed etiã eternã. q ¶ Scio quid fa-
ciã ⁊c̃.i.ꝑ alios bonos ꝓcurabo mihi ſalutem.

F E Cadus Chorus a ¶ Centū cados. Cadus grece: amphora dr latine: ptinēs tres vrnas. Chorus modijs .xxx. iplet. Simplr ſic pōt accipi. Quiſq̄ idigētiā paupis vł ex dimidia vł ex q̄nta pte alleuiat miſericordie ſue mercede donād⁹ eſt. Al' ſic accipiat vt cū iudei decias dederit ſacerdotib⁹ ⁊ leuit' ſuis: ſup iuſticiā eoꝝ abundet iuſticia eccłie xp̄i. Et cū illi decias: iſti dent dimidias: ſic̄ çacheus fecit de bonis ſuis: vł duplicē illoꝝ decimas dando q̄ntas. b ¶ Et laudauit ⁊c. Si diſpēſator iniq̄ māmone dn̄i voce laudat: q̄ de re iniq̄ ſibi iuſticiā p̄parauit: ⁊ paſſus diſpendiū: tn̄ laudat prudentiā eius: nō q̄ aduerſum dn̄m fraudulēter egerit: ſʒ q̄ p̄ ſe prudēter fecerit: q̄tomagis xp̄s q̄ nullū dānū ſuſtinere pōt ⁊ p̄nus ē ad clementiā laudabit diſcipulos: ſi in ſibi creditos miſericordes fuerit. c ¶ Quia filij. Cui⁹ quiſq̄ opa agit eius ⁊ fili⁹ dr̄. vn̄: Filij hui⁹ ſeculi .i. tenebraꝝ: ⁊ filij lucis

Mamona eterne vite. d ¶ Facite vobis. Mamona lingua ſyroꝝ diuitie iniq̄tatis: q̄ de iniq̄tate collecte ſunt. Si ḡ iniq̄tas bn̄ diſpenſata v̄tit̄ in iuſticiā: q̄to mag' eple diuini ſermonis in q̄ nulla eſt iniq̄tas: bonū diſpenſatorē leuāt in celū. Vn̄ ſequit̄: Qui fidel' eſt in minori ⁊c. e ¶ Qui fidelis eſt ⁊c. Qui fidel' ē in minimo .i. in pecunia cū paupere p̄ticipāda. ⁊ in maiori fidelis eſt: adherens creatori: ⁊ cum eo ſp̄us vnus effect⁹. Sed q̄ tp̄alia q̄ poſſidet:

1. Joh. 4. d nō bn̄ diſpēſat: eternoꝝ ſibi gliaꝝ de q̄ tumet euacuat. Si em̄ nō diligit frēm quē videt: deū quē non videt quō pōt

14. q. 5. c. q̄ habetis diligere. Et ſi hn̄s ſubſtantiaꝝ viderit frēm egentē ⁊ clauſerit viſcera ſua ab eo: quomō charitas dei manet in eo. f ¶ Si ergo ⁊c. Qui non dat fr̄ibus ad vtendū qd̄ a deo p̄ oībus eſt creatū iniquus erit in ſp̄uali pecunia diuidēda: vt nō p̄ neceſſitate: ſʒ p̄ p̄ſonis

G doctrinā dn̄i diuidat. g ¶ Et ſi in alieno. Si carnales diuitias q̄ labunt̄ nō bn̄ diſpēſaſtis: veras ⁊ et'nas diuitias q̄s dabit vobis. h ¶ Nemo ſeruus ⁊c. Corripiēs auariciā dicit amatores pecūie deū amare nō poſſe. Qui ergo deū amat pecuniā cōtemnit. Nō valet em̄ ſi

a ¶ illi q̄bus miſericordiā hic impēdero.

tus fuero a villicatiōe: recipiāt a me in domos ſuas. Cōuocatis b itaq̄ ſingulis debitoribus dn̄i ſui dicebat primo: Quātum debes domino meo? At ille dixit: a Centū cados olei. Dixitq̄ illi: Accipe cautionē tuā / ⁊ ſede cito

¶ dimidiam partē dimittit.

ſcribe q̄nquaginta. Deinde alio dixit: Tu vo q̄ntum debes? Qui ait: Cētū choros tritici. Ait illi:

¶ quintā p̄tē dimittit.

Accipe lr̄as tuas ⁊ ſcribe octo

¶ nō de fraude ſʒ de p̄ſudētia q̄uis peccātem laudat.

b gīta. Et laudauit dn̄s villicū ini c q̄tatis: q̄ prudēter feciſſet: q̄ fi d lij huius ſecli prudētiores filijs f

¶ carnali.

lucis in generatiōe ſua ſunt. Et g

a ¶ nō q̄ſlibet paupes ſed eos qui pn̄t vos recipe in eterna tabernacula.

d ego vob̄ dico: † Facite vob̄ ami h cos de māmona iniquitatis: vt i cum defeceritis recipiant vos in k e eterna tabernacula. Qui fidel' l

¶ in carnalibus in vſus fratrū bn̄ expēſis.

¶ in ſp̄ualibus erogandis.

eſt in minimo / ⁊ in maiori fidelis

¶ qui nō dat fratribus.

eſt: ⁊ q̄ in modico iniquus eſt / et m f in maiori iniquus ē. Si ergo in n o

¶ .i. in diuitijs q̄bus p̄eſt iniqu⁹ māmō vt

iniquo māmona fideles nō fui

de eis tēptet holes. ¶ .i. vere vite gaudia

ſtis: qd̄ veꝝ eſt / quis credet vo p q

vel v̄tutes q̄b⁹ ad vitā venit̄. a ¶ alienū ē

g bis? Et ſi in alieno fideles nō fui r

a vob̄ q̄cq̄d fecit ē: q̄ p̄ter naturā. a ¶ ea q̄ p̄pe hoī deputata ſūt xp̄s ē: q̄ vita nr̄a eſt.

ſtis / quod vēſtrū eſt: quis dabit s t h vobis? † Nemo ſeruus pōt duob⁹ v

Nico.de lyra

* a ¶ Recipiāt me i do. ſuas .i. p̄ eoꝝ ſuffragia ⁊ merita recipiar in vita btā. b ¶ Cōuocatis itaq̄ ſingul' debitorib⁹ dn̄i ſui. q̄ religioſi ⁊ paupes q̄tūcūq̄ iuſti ſunt debitores dei. In h tn̄ tenet iſta parabola q̄ ſicut iſte q̄ curial' fuit creditoribus de bonis

† Mat. 6. c dn̄i ſui: recepit ab illis curialitatē q̄bus fecerat: ſic diuites huius mūdi ſi bona eius tradita paupibus diſpēſent. p̄ hoc de offenſis ſatiſfaciūt. parabola em̄ ſiſitudo eſt. Siſitudo em̄ nō ſp̄ currit q̄tuor pedibus. imo ſi teneret in oībus iā nō eſſet ſiſitudo: ſed magis idēptitas. c ¶ Et laudauit dn̄s villicū iniq̄tatis. Nō de fraude ſed de prudētia. ſic diuites huius mūdi nō ſunt laudabiles de p̄ſumptione bonoꝝ in illicitis actibus: ſed de h q̄ prudēter ſe p̄uertūt ad diſtribuendū bona in pijs opibus: vt p̄ hoc p̄uideāt ſibi in vita futura: q̄ ſola elemoſyna eſt comes defunctoꝝ: ſm̄ qd̄ dicit btūs Aug⁹. d ¶ Quia filij huius ſeculi .i. hoīes tp̄alibus intēti. e ¶ Prudētiores .i. mag' aſtuti ſūt ⁊ feruidi in tp̄alibus negocijs agēdis. f ¶ Filijs lucis .i. q̄ hoīes ſp̄ualibus deputati ſunt in negocijs ſp̄ualibus. ⁊ hoc videmus ad ſenſum frequenter accidere. Cui⁹ vna ratio eſt corruptio nature: p̄pter quā homo p̄nior eſt ad malum q̄ ad bonum. Alia ratio eſt: quia bona terrena ſunt ſenſibilia. ⁊ ideo fortius mouent animum: quia bonum non mouet niſi vt cognitum: ſm̄ qd̄ dicit Aug⁹. Inuiſa diligere poſ-

ſumus: inco-

ſumus: incognita autem nequaq̄. ſenſibilia aūt bona ſunt magis cognita q̄ ſp̄ualia: quia ſenſibilia ſunt cognita p̄ experientiam ſenſus: illa autem ſolū p̄ fidem. g ¶ Et ego vobis dico. Hic ponit̄ p̄dicte parabole applicatio / cum dicit̄: h ¶ Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. Mamon eſt nomen demonis temptātis de diuitijs male acq̄rēdis. ⁊ iō nomē ei⁹ ad diuitias ſignificādas deriuat̄: ⁊ pōt eſſe p̄me vel tertie declinatiōis: dicēdo māmona māmone: vel māmon māmonis. Facere igit̄ amicos de māmona iniq̄tatis ē dare diuitias paupibus q̄ dicunt̄ māmona iniq̄tatis: q̄ freq̄nt̄ ad iniq̄tatē inducūt ⁊ implicāt: nō tn̄ p̄ ſe ſʒ ex abuſu hoīm. vn̄ dicit btūs Ambro. Sicut diuitie ipedimēta ſunt reprobis: ita p̄bis ſunt adiumēta v̄tutis. ¶ Alit̄ etiā pōt exponi de diuitijs iniq̄ affectu vel malo actu acq̄ſit̄. d̄ q̄bus pōt tn̄ elemoſyna fieri vt de acq̄ſitis p̄ meretriciū ⁊ hmōi. dare igit̄ talia paupib⁹ eſt facere ſibi amicos de māmona iniq̄tat' .i. d̄ diuitijs iniq̄ actu vel affectu acq̄ſitis. Si aūt iniuſto titulo acq̄rant̄ vł poſſideant̄ diuitie de eis nō dʒ dari elemoſyna: ſʒ eſt reſtitutio faciēda. i ¶ Vt cū defeceritis. a p̄ſn̄ti vita. k ¶ Recipiant vos in et'na tabernacula .i. p̄ ſua merita ⁊ ſuffragia ip̄etrent apud deū vos finalit̄ recipi in btā vita. l ¶ Qui fidelis eſt in minimo: ⁊ in maiori fidelis ē. bona minima ſunt tp̄alia. ſiſr ſunt aliena a nob̄: q̄ ſunt ex̄ nos. bona aūt ſp̄ualia ſūt bōa maiora. ſūt etiā nr̄a: q̄ nō pn̄t auferri a nob̄: nob̄ volētibus. dic̄ igit̄ ſaluator: Qui fidel' ē in minimo / ⁊ in maiori fidel' ē. q. d. q̄ bona tp̄alia q̄ ſunt minima fidelit̄ diſpēſauit p̄ elemoſynaꝝ largitionē: dign⁹ ē vt ſibi cōmittat̄ diſpēſatio ſp̄ualiū q̄ ſunt maiora: q̄ fidelitas diſpēſatiōis p̄me ē argumētū fidelitat' ſcd̄e. m ¶ Et qui in modico iniqu⁹. Bona tempalia q̄ modica ſunt in illicit' p̄ſumēdo aut male retinēdo. n ¶ Et i maiori iniqu⁹

H eſt .i. in diſpēſatiōe bonoꝝ ſp̄ualiū que maiora ſunt: q̄ ifidelitas p̄ma eſt argumentū ifidelitatis ſcd̄e. Ideo ſequitur: o ¶ Si ergo in iniq̄ mā. fide. non fuiſtis. tp̄alia male diſpēſando q̄ ſunt magis bona ſm̄ apparentiā q̄ ſm̄ veritatem. p ¶ Qd̄ veꝝ eſt .i. bona ſp̄ualia q̄ ſunt vera bona. q ¶ Quis credet vobis ⁊c. .i. tradet vob̄ ad miſtrādū. q. d. nullus ſapiens. ⁊ iō tales ſi p̄moueant̄ in eccłia nō eſt ex dei ordinatione: ſed mag' p̄miſſiōe. r ¶ Et ſi in alieno fideles nō fuiſtis .i. in tp̄alibus q̄ ſunt aliena a vob̄: vt p̄dictū eſt. s ¶ Qd̄ veſtrū eſt .i. bona ſp̄ualia q̄ ſunt hn̄tibus intrinſeca: vt p̄dictum eſt. t ¶ Quis dabit vobis .ſ. ad diſpēſandū. q. d. null⁹ ſapiēs h faceret. v ¶ Nemo pōt duob⁹ do. ſer. ſ. ꝯtrus. Iō ſequit̄.

* Nō poteſt' deo

Moraliter * b ¶ Cōuocatis itaq̄ ſingul' debi. dn̄i ſui ⁊c. Oēs ēt q̄tūcūq̄ iuſti ſunt debitores dei. hō v̄o dotatus p̄dictis naturalibus bonis de curſu cōi abundās eſt in fortune diuitijs: q̄ tn̄ nō eſt dn̄s: ſʒ diſpēſator. ⁊ ideo qn̄ de illis dat paupibus donat de bonis dn̄i ſui. ⁊ p̄ eoꝝ merita acquirit ſalutē ſibi. Ideo p̄cludit̄: c ¶ Et laudauit dn̄s villicū iniq̄tatis ⁊c. Dicit̄ aūt villicus iniq̄tatis p̄pter diſſipationē bonoꝝ nature. ſʒ laudat̄ a dn̄o: q̄ prudenter diſpenſauit bona fortune. p̄p̄t qd̄ inducit alios ad ſimile / dicēs: h ¶ Facite vobis amicos de māmona iniquitatis ⁊c. .i. de tempalibus diuitijs que ſic nominant̄: non q̄ ſint male ſm̄ ſe: ſed q̄ frequenter ſunt occaſio mali. i. Timoth. vi. b. q̄ volūt diuites fieri incidunt in temptationem ⁊ in laqueum diaboli ⁊ deſideria multa inutilia et nociua: que mergunt hominem in interitum et perditionem.

* Audiebāt ēt

valet eñi ſimul trāſitoria ⁊ eterna diligere. Qui eternitatem diligit tēpalia i vſu nō in affectu poſſidet. Ideo debetis fideliter diſtribuere: vt dñi tēpaliū: nō vt ſerui: q2 ſimul nō poteſtis ſeruire deo ⁊ pecunie. a ¶ Aut vni ad. Aug9. Nō ḋdē diliget. Nemo eñi diligit diabolū: ſ3 ſua cupiditate implicitus ei adheret: vt ſi q̇s aliene ancille cōiunctus patit̄ ſeruitutē: ⁊ ſi nō diligit eu3 cui9 ancillā diligit. Et alterū contēnet: nō ꝙ odio habeat. Mult9 eñi cōſcia deum odiſſe pōt: ſ3 ꝯtēnit dū minas eius ſuis cupiditatib9 poſtponit: ⁊ de bonitate ei9 ⁊ impunitate ſibi blandit̄.

b ¶ Nō poteſtis. Non ait: hr̄e diuitias: ſ3 ſeruire. Seruit q̇ cuſtodit vt ſeruus: ſ3 q̇ ſeruitut̄ excuſſit iugū diſtribuit vt dñs. Qui ſeruit mamone: illi vtiq3 ſeruit: q̇ merito ſue puerſitat̄ rebus iſtis ꝓpoſit9 ꝯnceps mūdi a dño dicit̄:

c ¶ Audiebāt aūt. Monebat dñs ſcribas ⁊ phariſeos nō ſupbe ſape: nō de ſua iuſticia ꝓſumere: ſ3 pctōres penitētes ſuſcipe: ⁊ ſua q̇ forte inciderent pctā elemoſynis redimere. S3 illi pcep toꝛē miſcōie: hūilitatis ⁊ parſimonie deridēt: q̄ſi min9 vtilia ⁊ nūq̄ faciēda noſt9 imperet: vel certe vtilia: ſ3 a ſe iā pfecta ſupflu9 ingereret vñ eos redarguit. d ¶ Et ait: Nō pctōres q̄ſi infirmos ⁊ deſpatos ꝯtēnitis ⁊ vos pfectos i oībus: cūcteq3 fragilitat̄ exptes elemoſynaꝝ remedio nō egere credit̄. ſ3 hec tumoꝛis altitudo q̄ iuſte dānanda ſit: videt ille q̇ illumiat abſcōdita tenebrarū ⁊ manifeſtat ꝯſilia cordiū.

e ¶ Lex ⁊ p. Diſputātē ꝯ phylargiriā deridebāt q̄ſi ꝯriū legi ⁊ ꝓphet̄: cū in lege multi diuites deo placuerūt: et cū lex ſuis obſeruatoꝛib9 bona terre ꝓmittat: q̇b9 occurrit docēs diſtātiā eſſe inter legē ⁊ euāgeliū. q2 in lege carnalib9 ꝓpter t̄rā ꝑcipiūt minoꝛa: ⁊ i euangelio ſpūalib9 ꝓpt̄ celū ꝑcipiūt maioꝛa. id̄ i euāgelizatiōe regni addit. f ¶ Et oīs i il. Magna vis ē cū de t̄ra genit9 celū q̄rit poſſidere p v̄tutē: qd̄ nō potuit tenere p naturā: cū linguas etiā deridētiū cōtēnit: ſic dñs irriſus ē a phariſeis. Oīs qui vim facit vehemēti ſtudio ꝓperat: nō toꝛpēti lēteſcit affectu. Eſt ḡ fidei religioſa violētia: ſegnicies criminoſa. Faciam9 ḡ vim nature: vt nō ad t̄rena demergat: ſ3 ad ſupna ſe erigat. g ¶ Facili9 ē. Q̄uis dicā lex et ꝓphe vſq3 ad iohem: tñ nō ꝓdico legis deſtructionē: q2 facili9 ē maria mūdi elemēta q̄ minima leḡ ꝑcepta trāſire: q2 etiā illa q̄ leuia vel ſupſtitioſa videt̄: nō vacāt a ſacramēt̄ ſpūalib9 q̄n oīa ⁊ i euāgelio recapitulēt̄. Et tñ lex ⁊ ꝓphe vſq3 ad iohem: q2 nō potuit vltra vetuꝝ ꝓphari: quē claret veniſſe teſtimonio iohis. h ¶ Oīs q. Amb. Nō oē ꝯiugiū ē a deo. Nō ei gētilib9 xp̄iane copulāt̄: cū lex ꝓhibeat. Vbi ē impar ꝯiugiū: lex dei nō ē. i ¶ Hō q̇dā erat. Cōtra deriſoꝛes auaros qd̄ ꝓpoſuit: exēplo aſtruit. ſ. qd̄ diues apud inferos toꝛq̄t̄: q̇ lazarū nō fecit ſibi amicū: a q̇ poſſet recipi i eterna tabernacula: ⁊ maḡ videt̄ narratio q̄ pabola.

k ¶ Qui induc. Gre. Purpura coloꝛ regū habit9 ē cōchis marinis ferro circūciſis emiſſa. Byſſus gen9 lini cādidiſſimi ⁊ molliſſimi. Si cult9 ꝓcioſaꝝ veſtiū culpa nō eēt: ſmo dei nō tā euigilāt̄ exp̄meret: ꝙ diues purpura ⁊ byſſo idut9: apd̄ iferos irremediabilit̄ toꝛquet̄. Nec rep̄hēdit̄ diues ꝙ aliena rapuerit: ſ3 ꝙ ſua nō erogauerit. Quid ḡ illi erit q̇ aliena rapit: ſ3 etiā hūc inferno tradidit: q2 in ſua felicitate timid9 nō fuit: q2 pcepta dona ad vſum arrogātie inflexit: q2 viſcera pietat̄ ignoꝛauit: q2 ꝑcepta ꝓcio redimere noluit.

¶ inter ſe diſſidētib9. ¶ nihil mediū ¶ dis

dñis ſuire: aut ei vnū odiet ⁊ al
boliū. ¶ deū. ¶ diabolo.
a terꝝ diliget: aut vni adherebit ⁊
a ¶ deū cui9 mādata poſtponit ⁊ diligit naturaliter. ¶ exponit q̇ ſint duo dñi.
b alteꝝ ꝯtēnet. Nō poteſt̄ deo ſer a
c uire ⁊ mamone: Audiebāt aūt b
¶ intelligētes parabolā aduerſus ſe dictā
oīa hec phariſei q̇ erāt auari: et
¶ carnalia pñtia ſpiritualibus futuris quaſi incertis pponentes.
d deridebant illū. Et ait ill̄: Vos c
eſt̄ q̇ iuſtificat̄ vos corā hoīb9: d
de9 autē nouit corda vr̄a: q2 qd̄ f
a ¶ vr̄a altitudo diſplicet deo: ⁊ l h̄ ne deſedat̄ vos p legē: q2 lex vr̄a iā amiſit ſtatū.
hominibus altū ē abominatio g
¶ vbi tēpoꝛalia dabant̄.
e eſt ante deū. † Lex ⁊ ꝓphete vſq3 h
a ¶ q̇ pniam ⁊ vite auſteritatē v̄bo ⁊ exemplo ꝓpter celeſtia docebat. ¶ q̇ ē finis legis ⁊ initiū gratie. ¶ a tpe eius.
ad iohānē: ex eo regnū dei euā
¶ ſupple tendens.
f geliçat̄: ⁊ omnis in illud vim fa i
g cit. † Facili9 ē aūt celū ⁊ terrā p̄ k
terire: q̄ de lege vnū apicē cade
¶ nō ſoluo legē ſicut in hoc vno appareti ſic ⁊ de alijs intelligite.
h re. † Oīs qui dimittit vxoꝛē ſuā l
¶ Mattheus excepta cauſa foꝛnicatiōis.
⁊ ducit alteram mechat̄: et qui
dimiſſam a viro ducit mechat̄.
a ¶ quaſi ignotus apud deū noīe nō deſignat̄. ¶ hoc niſi ad inanē gloriā.
i Homo q̇dā erat diues q̇ indue m
¶ ecce voꝛacitas. n o
bat̄ purpura ⁊ byſſo: ⁊ epl̄abat̄ p

Nico.delyra

¶ Et erat

a ¶ Nō po. deo ⁊c. i. obedire deo ⁊ diabolo: ꝯtrāt̄ dūl uitijs male acq̄rēdis ⁊ male diſpēſandis. b ¶ Audiebant aūt. Hic ꝯñr ponit̄ phariſeoꝝ deriſio irrōnabilis. ſcd̄o coꝝ confutatio cōfutatio rōnabilis ibi: Et ait illis. Primū ponit̄ cū dr̄: Audiebāt aūt hec ⁊c. q̄ſi irrōnabilit̄ loq̄ret̄: Tū q2 abraā fuit diues valde: vt h̄r. Gen. xiij. ⁊ multi alij q̇ deo ſeruierūt ⁊ placuerūt. Tū q2 lex vet9 ⁊ ꝓphe inducebāt ad ſuitutē dei ꝓmittēdo abūdātiā tpaliū: vt p3 i mult̄ locis ve. te. phariſei tñ iſta inducebāt ad defenſionē ſue auaricie: male etiā iducebāt: q2 illi q̇ hñt vtūt̄ diuitijs nō ſuiūt eis: nec demoni ꝯ eis tētāti: ſ3 maḡ ecōuerſo diuitie eis ſeruiūt: q2 ſūt eis iuuamēta ꝯtut̄: vt ꝓdictuꝫ ē: tales aūt fuerūt abraā ⁊ alij diuites q̇ deo ſeruierūt ⁊ placuerūt. Silr̄ lex ⁊ ꝓphe ſuiētib9 deo nō ꝓmittebāt abūdātiā tpaliū tāq̄ ꝓncipale ꝑmiū: cū ſint minoꝛa bona q̄ act9 meritoꝛij. ꝑmiū āt ꝓncipale eſt maī9 bonū: cū ſit finis act9 meritoꝛij: ⁊ finis ſp potioꝛ ē his q̇ ſūt ad finē oꝛdiata. ⁊ id̄ vbicūq3 i ſacra ſcptura ꝓ actib9 v̄tutū ꝓmittūt̄ bona tpalia: ſb̄ illis itelligūt̄ bōa ſpūalia ⁊ eterna: tanq̄ ꝓncipalit̄ ꝓmiſſa: neq3 tpalia ſic ꝓmittūt̄ ad malum vſū: ſ3 ad bonū. c ¶ Et ait il. Hic ꝯñr ponit̄ phariſeoꝝ cōfutatio. ⁊ ꝑmo dicta ꝯfutatio pōit̄. ſcd̄o dubiū remouet̄ ibi: Facili9. pⁱo igit̄ ponit̄ phariſeoꝝ ꝯfutatio. cū dr̄: d ¶ Vos eſt̄ q̇ ⁊c. auariciam vr̄am ꝓdicto mō coloꝛādo falſe.

e ¶ De9 aūt no. ⁊c. i. iniq̇tatē ibi latē ⁊c. f ¶ Quia qd̄ hō al. ē. apparēs iuſticia ⁊ nō exiſtēs. g ¶ Abomiatio ē ⁊c. q2 ſm qd̄ dic̄ btūs Hiero. Simulata ſctitas duplex ē iniq̇tas. h ¶ Lex ⁊ p. ⁊c. nō ꝙ lex vl̄ ꝓphta defecerit: ſ3 q2 extūc pfectio euāgelica ꝓdicari icepit: q̄ inducit ad ꝯtēptū tpaliū ꝓpt̄ amoꝛē ſpiritualiū ⁊ celeſtiū tāq̄ ꝓpt̄ maī9 bonū expedit9 ꝯſequēdū. vñ dr̄ libro ꝯ eccliaſticis dogmatib9: Bonū ē facultates cū diſpēſatōe erogare: meli9 ē tñ itētiōe ſeq̄ndi xp̄m: totū ſil̄ donare ⁊ abſolutū a ſollicitudie cū xp̄o egere. S3 q2 ad h̄ req̇rit̄ tur magn9 conat9 liberi arbitrij. id̄ ſeq̇t̄: i ¶ Et oīs i il. ⁊c. q2 hō nutrit9 ⁊ aſſuetus in amoꝛe bonoꝝ tpaliū nō pōt talia ꝯtēnere ꝓpt̄ deū: niſi ſibi q̄ndā violētiam faciat: q2 ꝯſuetudo q̄dā natura ē: illa āt q̄ ꝯ naturā ſūt: ſūt aliq̄ mō violēta. k ¶ Facili9. Hic remouet dubiū: q2 dixerat ſaluatoꝛ: Lex ⁊ p. ⁊c. poſſēt aliq̇ credere ꝙ iſta eēnt p xp̄m ānihilāda: qd̄ nō ē vex: imo p xp̄m fuerūt ipleta ⁊ ipfectio eoꝝ amota: vt pleni9 declaratū fuit Mat. v. ⁊ h̄ ē qd̄ dic̄ ſaluatoꝛ. Facili9 ē ⁊c. Et ad h̄ iducit vnū exemplū dicēs: l ¶ Oīs q̇ di. ⁊c. Lex ei pmittebat repudiū vxoꝛis: nō tñ ſic licitū: ſ3 ꝓpt̄ maī9 malū euitādū: vt declaratū fuit Deu. xxiiij. ⁊ Mat. xix. Et id̄ xp̄s ipfectionē leḡ amouit q̄ñ idiſſolubilitatē mr̄imonij oñdit. d. Oīs q̇ di. vx. ⁊c. ⁊ p3 ſnia ex dictis: Mat. xix. m ¶ Hō q̇. erat di. Hic iducit exēplū ad ꝓuocādū hoīes ad opa miſcōie ex diuite dānato ꝓpt̄ defectū pietatis ⁊ miſcōie: ⁊ nō dr̄ h̄ ꝙ ſit parabola: q2 ſm doctoꝛes ē narratio rei geſte. dicit ḡ: Hō q̇dā. ſm ꝙ dicit Greg. nō exp̄mit̄ nomē ei9: q2 nō erat a deo cognit9 p approbationē: ſm qd̄ dicit ſaluatoꝛ reprobat̄ Mat. vij. d. Nūq̄ noui vos diſcedite a me ⁊c. n ¶ Erat di. ecce ſupfluitas i cēſu. o ¶ Qui idu. pur. ecce exceſſus i veſtitu. p ¶ Et epu. ⁊c. excedēs i victu.

¶ Et erat

Moraliter
Ptus

* b ¶ Audiebāt aūt ⁊c. Auar9 ei liberalē dicit ꝓdigū: vt h̄r. iiij. Ethic. ⁊ p ꝯñs dic̄ eū deridēdū tāq̄ ſtultū: ꝓpt̄ qd̄ phariſei q̇ erāt auari deridebāt xp̄m eo ꝙ laudabat diſpſionē bonoꝝ tpaliū. l ¶ Oīs q̇ di. ⁊c. vxoꝛ nullo mō dimittēda eſt ſapia. Sap. viij. a. Et q̄ſiui ſpōſam mihi eā aſſumere ⁊c. m ¶ Hō q̇dā ⁊c. Hoc expoſui lr̄alit̄ de diuitijs foꝛtune: q2 ſm doctoꝛes catholicos nō ponit̄ h̄ pabola: ſ3 narrat̄ res geſta: nūc aūt exponi pōt ꝯ diuitijs nature ꝓdictis: q2 talis cōmuniter eſt etiā diues in tēpoꝛalib9 ⁊ ſupbus. id̄ ſubdit̄: o ¶ Qui iduebat̄ pur. ⁊ byſſo. ecce pōpa veſtiū. p ¶ Et epulabat̄ quo. ſplendide. p exceſſum victualium.

* Et erat

† mat. 11. b
† Mat. 5. b
† Mat. 5. c et. 19. b

a ¶ Et erat qdā. Si q̄ repbēſibilis in paupib⁹ videm⁹: deſpicere nō debem⁹: q̄ꝛ fortaſſe q̄s moꝝ īfirmitas vulnerat: medicina paupꝑtatꝪ curat. b ¶ Ulcerib⁹ plen⁹. Hui⁹ vlcera diues faſtidioſus exhorret: ne inẽ p̄cioſas epulas vnguẽtatoſq̄ ꝯuiuas fetorẽ vlceꝝ lābẽtib⁹ canib⁹ ſuſtineat. c ¶ Cupiēs. In vna re duo iudicia dei explenẽ. Et viſiõe paupiſ: diuiti ñ miſerẽti cumul⁹ dānatõis īferẽ: ꝛ rurſuꝫ ex viſiõe diuitiſ tẽptat⁹ q̄tidie paup ꝓbaẽ: quẽ ad maiorẽ ipi⁹ ꝓbationẽ: paupꝑtas ſiꝪ ꝛ egritudo: ꝛ viſa diuitꝪ copia: ꝛ nlla ſibi adhibita ꝯſolatio afficiũt. d ¶ Canes. Põt in lingua canũ: ligua ſignificari adulãtiũ: q̄ vulnera lingũt: dũ mala q̄ in nob reꝑhẽdim⁹ improbo fauore laudãt. ¶ Allego. Diues q̄ iducbaẽ purpura ꝛ byſſo ꝛ comedebaẽ q̄tidie ſplẽdide: iudaicũ pplm ſignificat: q̄ cultuꝫ vite exteri⁹ habuit: ꝛ accepte legꝪ deliꝑs vſus ẽ ad nitorẽ nõ ad vtilitatem. Laçar⁹ vlcerib⁹ plen⁹ gẽtilẽ pplm ſignificat: q̄ ꝯuerſus ad deũ dũ pctã ꝯfiteẽ virus qꝺ intꝰ latebat: q̄ſi rupta cute foras emittit. Et cupiebat ſaturari d̄ micis q̄ cadebãt de menſa di. ꝛ ne. il. da. q̄ꝛ gẽtilẽ quẽq̄ ad cognitionẽ legꝪ admittere ſupb⁹ ille deſpiciebat. q̄ꝛ ei nõ ad charitatẽ: ſꝫ ad elationẽ doctrinã legis habuit: q̄ſi de accept⁹ opib⁹ tumuit. Et q̄ꝛ ei ꝟba defluebãt de ſciã q̄ſ. mice cadebãt de mẽſa. Sꝫ ecõtra paupis vlcera canes lãbunt: q̄ꝛ dũ p̄dicatores loq̄ndo a pctis eripiũt: q̄ſi tãgẽdo vulnera ad ſanitatẽ reducũt. ſic canis curat vulnera dũ lingit. Ũn laçar⁹ adiutus bñ iterꝑtaẽ: q̄ꝛ tñ hũc ad ereptionẽ iuuãt: q̄ ei⁹ vulnera p lingue correctionem curãt. e ¶ In ſinũ abrae. Sinus abrae ẽ reqes btõꝝ pauperũ: q̄ꝝ eſt regnũ celoꝝ: in q̄ poſt hãc vitã recipiunẽ. Sepultura inferni penaꝝ ꝓfunditas eſt: q̄ ſupbos ꝛ imiſericordes poſt hãc vitã vorat. Sin⁹ abrae reqes ẽ p̄ris: in q̄ recũbũt veniẽtes ab oriẽte ꝛ occidẽte cum abraã iſaac ꝛ iacob. ſꝫ filiꝫ regni purpura ꝛ byſſo īdun: foras euciunẽ. f ¶ Et ſepultus. In lege nõ tenacia: ſꝫ rapia dãnaẽ. In euãgelio diues ꝙ ſua nõ dedit torquetur. g ¶ Eleuãs ãt ꝛc̄. A lõge vidẽt īfideles: dũ in imo poſiti añ diẽ iudicij fideles ſup ſe in reqe attendũt: q̄ꝝ gaudia poſt ꝯtẽplari nõ pñt. Lõge ẽ qꝺ ꝯſpiciũt: q̄ꝛ illuc p meritũ nõ attingũt. Refrigeret linguã meã. InfidelꝪ ppls ꝟba legis in ore tenuit: q̄ in ope ſeruare ꝯtẽpſit. Ibi ġ ãpli⁹ ardebat: vbi ſe oſtẽdit ſcire qꝺ facere noluit. Ab extremo digito ſe tãgi deſiderat: q̄ eternis ſupplicijs dat⁹: optat opatiõe iuſtoꝝ vltia pticipare. Fili recordare: q̄ꝛ rece. bona in vita tua: q̄ꝛ oẽ tuũ gaudiũ felicitatẽ trãſitoriã putaſti. Hñt ꝛ iuſti in mũdo bona: ſꝫ q̄ꝛ in recompenſatiõe nõ recipiũt: ſꝫ ad eterna ſanctis deſiderijs eſtuãt q̄ aſſunt minime bona videnẽ. Memẽto fili. Ecce abraã filium vocat: quẽ tñ a tormẽto nõ liberat: q̄ꝛ p̄cedentes p̄res huius ppli multos a ſua fide deuiaſſe ꝯſiderãt: nec vlla cõpaſſione a tormẽtis eripiũt: q̄s tñ filios p carnem recognoſcũt. Habeo em̄ q̄nq̄ fratres. Iudaicus ppls iã ex magna pte dãnatus: ſequaces q̄s in terra reliq̄t q̄nq̄ libris moyſi carnaliẽ itellectꝪ: vel q̄nq̄ corpis ſenſibus deditos nouit. q̄nq̄ ſunt ġ frẽs q̄s ad ſpũalẽ intelligentiã nõ aſſurgere gemit. Si moyſen ꝛ ꝓphetas nõ audiũt: neq̄ ſi q̄s ex mor. reſur. cre. ei. Ex mortuis dñs reſurrexit: ſꝫ q̄ꝛ iudaic⁹ ppls moyſi credere noluit: ei q̄ reſurrexit credere ꝯtẽpſit. Et cũ moyſi ꝟba ſpũaliter intelligere noluit: ad eũ quem moyſes p̄dixerat nõ ꝑuenit. Ũn veritas:

Ioh. 5. b Si crederetis moyſi: crederetis vtiq̄ ꝛ mihi. h ¶ Uidit abraã. Greg⁹. in homeꝪ. Credendũ eſt ꝙ añ retributionẽ extremi iudicij iniuſti in reqe q̄ſdã iuſtos ꝯſpiciãt: vt eos videntes ꝛ ꝯſpiciẽtes in gaudio nõ ſolũ de ſuo ſupplicio: ſꝫ etiã de illoꝝ bono crucienẽ. Iuſti ꝟo in tormẽtis ſp iniuſtos ītuenẽ: vt hinc eoꝝ gaudiũ creſcat: q̄ꝛ malũ ꝯſpiciũt qꝺ miſericorditer euaſerũt: vt etiã petõres in iudicio ãplius puniãẽ ꝛ eoꝝ vidẽt gliaꝫ q̄s ꝯtẽpſerũt: de illoꝝ pena torquenẽ q̄s inutiliẽ amauerũt. i ¶ Ut intigat. Qui micas cadẽtes de mẽſa laçaro nõ dedit. de extremo eius digito aquã diſtillari in ore ſuo cupit: ꝛ qui minima in vita nõ dedit: in inferno minima querit.

¶ Quis recte

a quotidie ſplẽdide. Et erat q̄daꝫ a
¶ paup humilꝪ p approbationẽ ex noie ſcit.
mendicus noie laçar⁹: q̄ iacebat b
b ad ianuaꝫ ei⁹ vlcẽribus plenus †
c cupiẽs ſaturari de micis que ca- c
debãt de mẽſa diuitis/ et nemo e
a ¶ hos nec a ſe remouere potat: nec viſita
d illi dabat. Sꝫ ꝛ canẽs veniebãt f
tor erat qui remoueret.
ꝛ lingebãt vlcera ei⁹. Factũ ẽ ãt g
vt moreretẽ mẽdicus ꝛ portareẽ h
e ab angelꝪ in ſinũ abrae. Mortu⁹ i
f eſt ãt ꝛ diues: ꝛ ſepult⁹ ẽ in īfer- k
g no. Eleuãs ãt oculos ſuos cũ eẽ l
h ſet in tormẽtis: vidit abraã a lõ- m
ge ꝛ laçaꝝ ī ſinu ei⁹: ꝛ ipẽ clamãs
dixit: Pater abraã miſerere mei n
i ꝛ mitte laçaꝝ vt itingat extremũ o
digiti ſui ī aquã/ vt refrigeret lin- p
¶ in q̄ ãpli⁹ crucior: in h nota: q̄ꝛ ſic mos ẽ etiã iter ꝯuiuia loq̄citati ſtuduit. a ¶ torq̄ẽ añ iudiciũ: q̄ꝛ in furioſo carẽ delitus pẽa ẽ.
guã meã: q̄ꝛ crũcior in hac flam-

a ¶ Et erat q̄dã mẽdicus noie la. Expmiẽ aũt ei⁹ nomẽ: q̄ꝛ erat deo cognit⁹ p approbationẽ. ſicꝫ ꝛ moyſi dixit Exo. xxxiij. d. Noui te ex noie. Et ex h dicẽ Ambro. h ꝙ eſt magꝪ narratio q̄ꝫ parabola. b ¶ Qui iacebat ad ianuã ei⁹. vt ex vicinitate magꝪ appareret duricia diuitꝪ: ꝛ ꝓbareẽ patiẽtia pauperis. c ¶ Cupiẽs ſaturari de mi. Nõ dicit de p̄cioſis. d ¶ Que cadebãt de mẽſa diuitis. In q̄ apparet maxia duricia: eo ꝙ perire ꝑmittebaẽ vñ paup poterat ſbleuari. e ¶ Et nemo illi dabat. q̄ꝛ tali dño tal familia: ꝛ ideo ſibi ꝯformabaẽ in mentis duricia. f ¶ Sꝫ ꝛ canes veniebãt ꝛ lingebãt vlcera ei⁹. Ecce brutaꝪ pietas in lingẽdo vlcera paupis arguit duriciam diuitis: q̄ꝛ curialiores erant canes paupi q̄ꝫ eoꝝ dñs. g ¶ Factũ eſt ãt vt moreretẽ mẽdicus. In patiẽtia q̄ op⁹ ꝑfectũ hꝫ ꝓbatus. h ¶ Et portareẽ ab angelꝪ ꝛc̄. i. ad limbũ ſctõꝝ patrũ: vbi deſcẽdebãt iuſti moriẽtes añq̄ꝫ īpedimẽtũ generale glie p paſſionẽ xp̄i eſſet amotũ. i ¶ Mortuus eſt aũt ꝛ diues. q̄ꝛ diuitie nõ pñt a morte ſaluare. k ¶ Et ſepultus eſt in inferno. ſ. dãnatoꝝ: q̄ꝛ erat diaboli parochianus ei ꝑmitias reddens. bona tꝑalia in illicitꝪ ꝯſũmẽdo: ꝛ horas ei⁹ audiendo: cãtilenis diſſolutꝪ ꝛ malꝪ ꝟbis intendẽdo. l ¶ Eleuãs aũt oculos ſuoſ ꝛc̄. q̄ꝛ ei⁹ oculi apti erãt p penã q̄ añ fuerãt clauſi p culpã. m ¶ Uidit abraam a lõge. q̄ꝛ multũ etiã añ apertionem ianue celeſtꝪ diſtabat ſtat⁹ electoꝝ a ſtatu reproboꝝ intantũ ꝙ īpoſſibilis erat trãſit⁹ ab vno in aliũ: vt dꝛ. ī. Ex h aũt loco dicit Greg⁹. ſup Lucã. ꝛ ponit in iiij. ſniaꝝ in fine. ꝙ infideles in imo. ſ. in inferno poſiti ante diẽ iudicij fideles ſup ſe in requiẽ attendunt: q̄ꝝ gaudia poſt ꝯtẽplari nõ pñt. Qualiter aũt intelligendũ ſit dictũ beati GregꝪ. maioꝝ diſcretiõi ꝛ iudicio dimitto: ſed ꝙ dãnati vſq̄ in diẽ iudicij videãt gloriã beatoꝝ: vt videnẽ ꝟba eius ſonare nõ habeẽ ex hoc loco ſufficiens argumentũ: q̄ꝛ ſaluator narrauit h rem geſtam: vt p̄dictum eſt. ꝛ p ꝯſequẽs factam ante chriſti paſſionem. Ex quo ſequiẽ ꝙ abraã et laçarus nondũ erant in gloria celeſti: ſed in limbo ſanctorum patrum. n ¶ Pater abraam ꝛc̄. Hunc falſo ꝛ ꝓ nihilo vocat patrẽ: quem in operibus minime voluit imitari. Unde ꝛ ſaluator Ioh. viij. f. dicit iudeis: Uos ex p̄re diabolo eſtꝪ ꝛc̄. o ¶ Mitte lazarum ꝛc̄. Irrationabiliter petiit illum ad ſe iuuandum mitti: cui micas panis noluit mittere eſurienti. p ¶ Ut refrigeret linguam meam. Ibi plus cruciabaẽ: q̄ꝛ p eam plus peccauerat: ſm duo officia nature in q̄bus lingua deſeruit. ſ. guſtui ꝛ loquele: vt habetur. ij. de anima. ꝙ aũt p linguam in officio guſtus peccaſſet: patet p illud qꝺ. ſ. dictũ eſt: Epulabatur quotidie ſplendide. Similiter in officio loquele: quia inter epulas ſplendidas magis relaxatur lingua ad loquendum inepta. Notandum tamen hic ꝙ lingua et digitus metaphorice dicuntur in animabus ſeparatis: quales erant anime laçari et diuitis. ſicut in deo qui ſpiritus eſt: manus dicitur virtus eius operatiua. ꝛ ſimiliter in laçaro hic per digitum itelligiẽ virtus eius auxiliatiua

Nota

Moraliter

a ¶ Et erat quidam mendicus. Per quem ſignificaẽ homo ſimplex ꝛ ignarus indigens conſilio eius. † ¶ Ulceribus plenus. i. penitens de ſuis facinoribus. qꝺ ſignificaẽ p vlcera in q̄bus putredo erumpit ad exteriora. c ¶ Cupiens ſaturari de micis. i. de conſilijs ſui verbis que ꝓcedũt ex ſcia ſicut mice de menſa. e ¶ Et nemo illi dabat. q̄ꝛ talis ꝯtemnit paupes ꝛ eos alloq̄ dedignaẽ. f ¶ Sed ꝛ canes veniebãt ꝛ lingebãt vlcera eius. p canes lupos a gregibus arcentes. ſignificanẽ p̄dicatores ꝛ ꝯfeſſores q̄ debẽt tales dulciẽ ꝯſolari. g ¶ Factũ ẽ ãt vt mo. mẽ. ꝛc̄. q̄ꝛ freq̄nẽ ꝯtingit ꝙ ſimplices ꝛ ignari ſaluanẽ: ꝛ homines aſtuti ꝛ lr̄ati damnanẽ. vñ Aug⁹. de paulo ſimplice dixit: Simplices ꝛ illr̄ati rapiũt celũ: ꝛ nos cũ lr̄is trahimur ad infernum. n ¶ Pater abraã miſerere mei ꝛc̄. Per h ſignificaẽ ꝙ dãnati vellẽt ſi fieri poſſet a btis adiuuari: ſed hoc īpediẽ p dei ſniam: que dꝛ h magnum chaos impoſſibile pertranſiri.

K a ¶ Quia rece. Aug⁹. Nota ꝙ diues iſte aliqd boni habu-
A it: ex q bonū traſitoriū in hac vita recepit: ⁊ laçarus aliqd ma
Nota li habuit: ſ3 ignis inopie purgauit. b ¶ Et in his o. Sicut reprobi a penis ad gliam ſctōꝝ traſire volūt: ita iuſti ꝓ miſeri cordiā mēte ire volūt ad poſitos i tormētis vt eos liberēt: ſ3 nō poſſūt: q2 iuſtoꝝ aīe ⁊ ſi i nature ſue bonitate miſcdiam habēt: iā tñ auctoris ſui iuſticie ꝯiūcte: tāta rectitudie cōſtringūt: vt nulla ad reprobos cōpaſſi-
Nota one moueāt. Nota ꝙ apud aīm iuſtorū nō fuſcat btitudinē aſpecta pena reproborū: q2 vt iā cōpaſſio miſerie non erit: minuere bonoꝝ leticiā nō valebit. Et licet iuſt' ſua gaudia ſufficiāt: ad maloꝝ tē tñ gloriā vidēt penas maloꝝ quas ꝑ grām euaſerūt: q2 q claritatē dei vidēt: nihil i creatura agit qd videre nō poſſint. c ¶ Rogo er.te. Poſtq̄ ardēti de ſe ſpes tollit: anim⁹ ad ꝓpinqs recurrit: q2 reproboꝝ mētē pēa ſua qñq̄ inutilit erudit ad charitatē vt iā tūc etiā ſuos ſpūalit diligāt: q h dū pctā diligerēt: nec ſe amabāt. Seruat ꝗ diuiti ad penā: ⁊ cognitio paupis que deſpexit: ⁊ memoria fratrū qs reliqt: vt d viſa deſpecti glia: ⁊ de pena inutiliter amatoꝝ amplius torqueat. d ¶ Vt mittas. Seru⁹ diues iſte magiſter in cipit eē cū iā nec diſcēdi tps habeat nec docēdi. e ¶ Si moyſen. Quib⁹ba legis deſpiciūt: redemptoris ꝑcepta q ex mortuis ſurrexit: q̄to ſubtiliora ſūt tāto hec difficili⁹ iplebāt: ⁊ cui⁹ dicta implere renuūt: ei ꝓculdubio credere re-
Nota cuſant. ¶ Nota ꝙ in villici illi⁹ ſupiore: ⁊ iſti⁹ diuitis pātis cōpatiōe inceruū ſit miſericordie: ⁊ ibi fortaſſe ſanctē qs amicos dicit qb⁹ tabernacula tribuūt. hic ſo docet paupꝫ ab⁹ cōferendū.

E T ait ad diſ. Ca. XVII Sacēdū cū dñs de miſcdia lo-
B qret: pharisei auari in irriſiōe pſcuerabāt: in q infirmis auditoribus ſcādalū ne attēderēt faciebāt. Hos ergo increpat loquens aplis. s. ꝙ illi ſuo vitio faciebāt vt euenirēt ſcādala ꝑ ſe q nō poterāt nō euenire i mūdo erūnis ⁊ erroꝛib⁹ pleniſſimo. q. d. Vos ne turbemini ſi iſti deriſores ſcādala mouēt:
1.Co.11.d. q2 ita neceſſe ē fieri: vt q ꝓbati ſūt ma-
Nota nifeſti ſiāt in vobis. ¶ Nota ꝙ inq̄tū potes ſine pctō vitare ſcādalum ꝓximi debes: qd ſi de ꝟitate eſt ꝓ ſcādalo veritas relinq nō debet. g ¶ Si lapis mo. ſm ritū ꝓuincie vbi erat iſta criminū pena: vt alligato ſaxo in ꝓfundū demergerent. Et vere vtili⁹ inoxiū pena grauiſſima vitā finire: q̄ ledēdo fratrē mortē mereri ꝑpetuā. Vel ꝑ lapidē molarē ſecularis vite circūitus ⁊ labor exprimit: ꝑ mare extrema dānatio. Quicūq̄ ꝗ ſpeciē ſctitatis habēs ꝟbo vel exēplo ceteros deſtruit: meli⁹ eſſet ei vt eū ſub exteriori habitu ad mortē terrena acta ꝯſtringēt: q2 ſi ſol⁹ caderet: tolerabilior eū pena cruciaret. h ¶ Pu ſillis iſtis. Nō etate: ſ3 fide ⁊ aīo q occaſiōes q̄rūt quō ſcādaliçent: iō cōſulere oportet vos his: ne occaſiōe vrī recedāt a fide ⁊ a ſalute. i ¶ Attēdite vo. Quo ordine ſcādala declinare ⁊ ve ꝑpetuū euitare poſſim⁹ iſinuat. S3 ſi nos attēdimus ne quē ledamus: ſi penitētem çelo iuſticie corripimus: ſi ꝟ ex corde

m. ma. Et dixit illi abraā. † Fili re- a
a cordare/ q2 recepiſti bona i vita
tua: et laçarus ſilr mala. Nunc b
aūt hic cōſolat/ tu vero cruciari. c
a ¶ Iter pauperē ⁊ diuitē chaos ē: q2 poſt mortem nequeunt merita mutari.
b Et in his omnibus inter nos et d
vos chaos magnū firmatum ē/
vt hi q volūt hic trāſire ad vos
non poſſunt: neq3 inde huc trāſ e
e meare. Et ait: Rogo ergo te pa f
d ter/ vt mittas eū in domū patris
mei. Habeo eñ quinq3 fratres:
vt teſtetur illis/ ne ⁊ ipſi veniāt i
hūc locum tormētoꝝ. Et ait illi g
abraā: Habēt moyſen ⁊ ꝓphe- h
tas: audiant illos. At ille dixit: i
a ¶ qui verba dei deſpexerat: hoc audire nō poſſe ſuos ſequaces eſtimabat.
Non pāter abraam: ſed ſi qs ex k
mortuis ierit ad eos/ penitētiā
e agēt. Ait aūt illi: Si moyſen ⁊ l
prophetas nō audiūt: neq3 ſi qs
ex mortuis reſurrexerit credēt.
f E T ait ad Ca. XVII m
diſcipulos ſuos: Im
poſſibile eſt vt nō ve
¶ offendicula. ¶ meli⁹ eſt ꝓ culpa breuē recipere
niāt ſcandala. † Ve aūt illi ꝑ quē †
penā q̄ eternis ſeruare cruciatib⁹: nō enī iudicabit de⁹ bis in idipſum.
g veniūt. Vtili⁹ ē illi ſi lapis mola
ris iponat circa collū ei⁹: ⁊ ꝓijciat
h i mare q̄ vt ſcādaliçet vnū d pu
¶ magn⁹ eñ moueri nō poteſt. a ¶ ergo. ¶ ne quē ledatis.
i ſillis iſtis. Attēndite vobis: Si n
peccauerit in te frater tuus/ icre

Nico.de lyra

-at eius auxiliatius: ꝑ linguā diuitis virtus cōceptus inteſſiua. a ¶ Fili recordare q2 re. bona ⁊c. Hoc ſibi dr ad augmētū ſue pene: q2 maximū infortunū gen⁹ eſt fuiſſe fe-
Boeti⁹ de lice: vt dicit Boeti⁹. ij. de cōſolatiōe. b ¶ Nūc aūt hic cō-
cōſo.li.2. ꝓpter meritū patiētie. c ¶ Tu vero cru. ꝓpter defectū miſericordie. d ¶ Et in his omnib⁹ inter nos ⁊ vos ⁊c. id eſt diſtantia magna meritoꝝ ⁊ ſtatuū firmata eſt rigore iuſticie diuie: vt impoſſibilis ſit trāſitus ab vno ſtatu in aliun. ideo ſubdit:

ideo ſubdit: e ¶ Vt hi qui volūt ⁊c. q2 anime ſeparate C
ſūt extra ſtatū meriti ⁊ demeriti. Q2 autē dānati vellēt venire ad locū electoꝝ ſi eſſet poſſibile: nō ē dubiū: ſed d electis ꝙ vellēt ire ad locū dānatoꝝ videt falſum. Ad qd dicēdū ꝙ nō vellent ire illuc ad manendū: vellēt tñ ire illuc ſi eſſet poſſibile ad ꝓpinquos ſuos liberādū. Iſtud tñ velle intelligit ſm volūtatē natura-
le: nō aūt ſm volūtatē deliberatiuā in † De pe.di.
qua cōformat ſimpliciter diuine iuſti- 3.c. caueāt
cie. f ¶ Rogo ergo te pater ⁊c. dixit hoc nō charitate duct⁹ cū illā non haberet: ſed timore ſeruili: ne in ipſoꝝ cōſortio eius pena augeret: q2 fuerat eis occaſio peccādi. Tū rōne diuitiaꝝ quas eis dimiſerat ad abuſum. Tum exēplo male vite: qd eis dederat ad ſequendū. g ¶ Et ait illi: ha. moyſen. q docuit moralia agēda. h ¶ Et ꝓphetas. q docuerūt myſtica ⁊ credēda. ⁊ iſta ſufficiūt ad ſalutē. iō ſequitur: i ¶ Audiant illos. Ex h ptz ꝙ iſte diues ⁊ amici ei⁹ erāt de gēte iudeoꝝ: q2 gētiles nō habebāt doctrinam moyſi ⁊ ꝓphāꝝ. k ¶ Non pat ab. ⁊c. moti ex nūcio ſic mirabiliter eis apparente. l ¶ Si moyſen ⁊ p. ⁊c. Hoc patuit ꝑ effectū: q2 laçaro reſurgēti ⁊ chriſto teſtimoniū ꝑhibēti non crediderūt: ſ3 magis interficere eū voluerunt: vt habet Joh. xij. Similiter nec xp̄o reſurgēti: ſed magis ſuaſerūt falſo ipm nō reſurrexiſſe: ⁊ corpus ei⁹ a diſcipulis ſuis furatū fuiſſe: vt habetur Matth. vltimo.

¶ In ca. xvi. vbi dr in poſtilla. Lex eñ ꝑmittebat repudiū vxoris ⁊c.

Additio. j. De hac ꝑmiſſiōe agit ſatis large i additione. ā. Deut. xxiiij. et Mat. xix. vide ibi: ¶ In eo. ca. vbi D
dicit in poſtil. Qualiter aūt intelligēdū ſit dictū Grego. Maiorū diſcretioni dimiſſo ⁊c.

¶ Additio. ij. Verba beati Grego. vbi dicit ante diē iudicij: intelligenda † mat. 18. c.
ſūt: ac ſi dicat: añ diē paſſionis xp̄i. In paſſiōe eñ fuit q̄dāmodo iudiciū mūdi. iuxta illud Joh. xij. c. Nunc iudi- † Mat. 9. b
ciū eſt mundi.

Replica. In ca. xvi. tāgit poſtil. de mr̄imonij indiſſolubilitate. S3 Bur. ſe opponit ꝑ ea q poſuit Deu. xxiiij. ⁊ Mat. xix. ſ3 vide cor. Mat. xix. Ca. XVII † mat. 19. b.

E T ait ad diſci. Poſtq̄ ſaluatoꝛ oſidit ꝙ pctōres penitētes ſūt benigne recipiendi. h ꝯñr oſidit ꝙ ſūt caute nutriēdi. Circa qd primo ponit informatio xp̄i benigna. ſcdo ſubdit phariſeorū interrogatio maligna. ibi: Interrogat⁹ aūt a phe. Circa primū ponit xp̄i inſtructio. ſcdo inſtructionis cōfirmatio/ ibi: Et factū eſt. Prima in duas: q2 ꝑmo ponit dicta informatio. Diuiſio
ſcdo aploꝝ poſtulatio/ ibi: Et dixerūt apoſtoli. ¶ Circa ꝑmū ſciendū ꝙ pctōres cōuerſi ad penitentiā. primo caute nutriuntur: quādo a ꝑbendo eis occaſionē reuertendi ad vomitū diligenter cauet: ⁊ talis occaſio vocat ſcandalū: ⁊ dicit a ſcādalon grece qd ē impactio pedis q facit hoīem ruere: ꝓut dictū fuit Matt. xviij. vbi iſte paſſus exponit. Scdo nutrit caute qñ defect⁹ eoꝝ patiēt portāt ⁊ iniurie remittūt: q2 d nouo cōuerſi ad pniāꝫ ꝓpt ꝯſuetudinē ꝑſtinā hñt q̄ndā ꝓnitatē recidiuādi. iō dic ſaluator: n ¶ Si pec. ⁊c. dulcit ⁊ charitatiue-

-at Si ſeptics

Moraliter. m ¶ Et ait ad diſcipulos ſuos impoſſi- Moraliter
eſt vt nō ⁊c. i. difficile. ſic eñ vno mō dicit impoſſibile vt habet. v. meth. † ¶ Ve aūt homini illi ⁊c. Chryſ. Per ſcādaliçantis penā grauiū ſaluātis addiſce: niſi eñ vni⁹ aīe ſal⁹ eſſet ſibi nimiū cure nō cōminaret ſcādaliçantib⁹ tātā penā. n ¶ Si peccauerit fra. tu⁹ ⁊c. charitate monendo.

* Et ſi peni-

K ex coꝛde penitēti dimittimus. nec iubemur paſſim peccātibus: ſed
A pniaꝫ agēti dimittere. Primū ḡ eſt peccantē icrepare: vt po-
ſtea penitenti poſſimꝰ dimittere. Ita eīm peccat ꝗ peccantē vi-
dēs tacet: ſicꝫ ꝗ penitēti nō indulget. a ¶ Et ſi pniam ege
rit dimitte illi. Aliē fratri penitēti: aliē inimico pſeqnti ve
niā dare ꝑcipimur. Fratri ꝯceſſa remiſ
ſiōe: ſocia charitate cōicamus. pſecuto
ri malū nobis volēti: vel ſi pōt faciēti:
bona volumꝰ ⁊ facimꝰ qđ poſſumus.
b ¶ Septies. Solet vniuerſitas ſe-
ptenario deſignari. Precipiē ḡ vt oīa
pctā dimittant vł ſꝑ penitēti dimittaē.
c ¶ Adauge. Cū ē. dixiſſet: ꝗ fidelis
eſt in minimo ⁊ in maiori fidelē eſt: ⁊ ſi
in alieno fidelē nō fuiſtis: qđ veſtꝝ eſt q. d. v.
Apli ꝗ in alieno ⁊ in minimo. i. in terre-
noꝝ ꝯtēptu fuerāt fideles: in ſuo ⁊ ma
ioꝛi fidē poſtulāt augeri: vt ꝗ ex fide iā
hñt exoꝛdia ꝟtutū: in eadē ꝑficiāt: do-
nec ad pfectionē veniāt. d ¶ Sicut
granū ſinapis. Fidē pfectā grano ſi
Mat. 17. c napis cōparat: ꝗ in facie ē humił ⁊ nul
laꝫ viriū apparēs: ſꝫ ꝑſſuris trita qꝫtū
Sinapis ꝓprietas itus ferueat oñdit. Sinapis granū tri
tū ⁊ cribratū tepide pingui mulſe ad-
mixtū: ſi ieiunus ꝯ ſoleꝫ vel in balneo
gargariſes: oēꝫ noxiū humoꝛē de capi
te purgat. ⁊ iminentiū ibecillitatū peri
cula vitari facit. Sic fides tēptatiōis
piſtillo ꝓbata ab oī leuiū cogitationū
ſuꝑficie: cribꝛo diſcretiōis caſtigata ⁊
pfecte dilectiōis melle dulcoꝛata: oēs
de coꝛde vitioꝝ ſentinas: nō ſolum ad
pñs exhaurit: ſed ⁊ in futuꝝ ne recolli-
gi poſſint ꝑcauet. e ¶ Arboꝛi mo-
F ro. Per moꝝ coloꝛe ſanguineo cuius
fructꝰ ⁊ ꝟgulta rubēt, euāgeliū crucis
exꝓmiē: ꝗ ꝑ fidē aploꝝ de gēte iudeoꝝ
(in ꝗ velut in ſtirpe generiſ tenebaē ꝟ-
bū ꝑdicatiōis) ē eradicata: ⁊ in mare
gētiū trāſplātata: cui etiā cōuenit ſubie
cta pabola de miſtris ꝟbi. Folia moꝛi
ſerpēti ſubiecta necē inferūt: ⁊ ꝟbū cru
cis vt cūcta ſalutaria cōfert cūcta noxia
tollit. Fructꝰ moꝛi in floꝛe albet: foꝛma-
tus irrutilat: maturitate nigreſcit. Sic
diabolꝰ floꝛe āgelice nature ⁊ ꝑtāte ru-
tilātis ꝑuaricādo tetro ihoꝛruit odoꝛe:
qui ꝑ fidē excludiē. f ¶ Quis autē.
Seruꝰ arās aut paſcēs doctoꝛ ē eccłie.
Luc. 9. g de ꝗ dr: Nemo mit. ma. ad ara. ⁊ aſpi-
ciēs retro aptus ē regno dei. ⁊ dñs pe
Joh. 21. c tro diē: Paſce oues meas. Qui ſeruꝰ
de agro regrediē: cū itermiſſo ope ꝑdi-
cādi: qſi ad curiā ꝯſcie rediēs ſua dicta
vel facta ꝑtractat: cui dñs nō ſtatim iu
bet ab hac vita trāſire: ⁊ etna qete refoueri: ſꝫ domi parare ꝙ
cenet. i. poſt laboꝛē apte locutiōis: hūilitatē ꝓpꝛie ꝯuerſatio-
Apo. 3. d nis exhibere. in tali eīm ꝯſcia deꝰ cenat. Vñ: Cenabo cū illo ⁊
ipē mecū. ⁊ ꝑcinge te. i. fluctuātiū cogitationū ſinꝰ qbus greſ
ſus opeꝝ ipediri ſolet ꝯſtringe. g ¶ Et miſtra mihi. Mi
niſtrat ꝯditoꝛi ꝗ eiꝰ naturā ꝯſiderās ⁊ eiꝰ iudicia ptimeſcēs de
ſuis ſe virtutibus humiliat. Miniſter eīm a minoꝛi ſtatu dr.
h ¶ Sic ⁊ vos. Poſtq̄ ad pfectionē fidei exhoꝛtatus eſt ꝑ
quā fiūt mirabilia opa: etiā ꝯ reꝝ naturā monet ne qs de ſuis
opibꝰ gloꝛieē: ſꝫ qꝫto fides ē foꝛtis ꝟtutibꝰ excellētioꝛ: tanto ꝯſcie
intus ſit humilioꝛ: qꝛ dño iure debemus obſequiū. i ¶ Ser
ui inutiles. Si hō ab homie ſeruo nō vnifoꝛme ſꝫ multiplex
miſteriū exigit: nec grāꝫ hꝫ: qꝫtomagis vos ꝗ ſine me nihil po
teſtis. nō vniꝰ vſum opis vel laboꝛis exercere debetis: ſed ſꝑ
nouis ſtudijs augere prioꝛa: nec vos iactetis: qꝛ hñ ſeruitis.
k ¶ Debuimus facere. Qui veni miſtrare nō miſtrari. nō
debitoꝛes ſibi fecē: ne noſtris opibus confidētes: ſed eius exa-
men pauentes: omnibus impletis que precepta ſunt: nos im-
perfectos eſſe recognoſcamus qꝫdiu peregrinemur a deo.
K Et factum eſt

a pa illū: et ſi penitentiā egerit, di- t
a ¶ ne vel nimis difficilis venia: vel nimis remiſſa ſit indulgentia.
b mitte illi. Et ſi ſepties i die pec a
a ¶ ſi eīm in deū: nō erit noſtri arbitrij.
cauerit in tē ⁊ ſepties i die ꝯuer-
ſus fuerit ad te, dicēs: pēitet me:
dimitte illi. Et dixerūt apoſtoli b
¶ qſi diceret: dicis erogādā pecuniā: ꝯdo-
nada pctā: ſꝫ vt habeamꝰ pfectā noticiā: bo-
rū faciēdoꝝ: adauge nobis fidē.
c dño: Adauge nobis fidē. Dixit c
d aūt dñs: †Si habueritis fidē ſi- d
cut granū ſinapis: diceretis huic e
¶ ſpecies ꝓ genere: qꝛ fides ꝯformata etiā
elemētis imperare pōt.
e arboꝛi moꝛo: eradicare ⁊ trāſplā- f
f tare i mare: ⁊ obediet vob. Quiſ g
autē veſtrū habēs ſeruū arantē
aut paſcentē boues: qui regreſſo h
¶ a laboꝛe.
de agro dicat illi ſtatī: trāſi ⁊ re- i
¶ ad mēſam. ¶ potius.
cūbe: ⁊ nō dicat: para ꝙ cenem, k
g ⁊ pꝛecinge te ⁊ miniſtra mihi: do
a ¶ poſtq̄ tua ꝑdicatiōe ⁊ cōpūctiōe refectꝰ
ero: tūc tādē etnis mee ſapie epul' reficieris
nec manducē ⁊ bibaꝫ: ⁊ poſt hec
tu mādncabis ⁊ bibes: Nunqd
gratiam habet ſeruo illi: qꝛ fecit
a ¶ vł erit b ¶ qſi diceret: qd miꝝ ſi feceris
ſuꝰ qđ dꝫ: cuiꝰ ē laboꝛare ⁊ aſſidue ſeruire.
h que ei impꝑauerat. Nō puto. Sic
⁊ vos cū feceritis omnia que ꝑ-
¶ qꝛ empti ꝑcio.
i cepta ſunt vob, dicite: ſerui in- i
¶ qꝛ bonoꝝ opeꝝ nō eget deus. vel qꝛ non
ſunt ꝯdigne paſſiones huius tpis ad futu-
ram gloꝛiā q reue. in nobis.
k utiles ſumus: Qđ debuimus fa

Nico. de lyra

¶ a ¶ Si ſepties in die ⁊c. i. totiēs quotiēs: ſm qđ expo
ſitū fuit Mat. xviii. vniuerſitas eī nūero ſeptenario deſignaē. G
b ¶ Et dixerūt. Hic ꝯñr poniē aploꝝ poſtulatio. cauere eīm
a ſcādal ⁊ remittere iiurias totiēs qtiēs ꝓcedit ex magnitudie
fidei ꝗ aliqs credit ⁊ ſperat ꝓ talibꝰ in vita futura remūerari. ⁊
idō apli ꝗ erāt adhuc ipfecti ⁊ ignari audita ꝑdicta chriſti do-
ctrina petierūt augmentū fidei, dicen-
tes: c ¶ Dñe adauge nobis fidē.
Augeē aūt fides duplr. Uno mō exte- Fides du-
ſiue. ſ. qñ pla credibilia cognoſcunē ⁊ cre plicitur au-
dunē explicite: ſicut fideles lrāti cognoſcūt getur
⁊ credunt explicite ꝗ ſimplices iplicite
credūt credēdo de talibꝰ in qdā genera
li illud qđ tenet eccłia. Alio mō augeē
inteſiue: videlicet qñ credibilia clarius
cognoſcunē ⁊ firmius feruentiuſqꝫ te-
nenē ⁊ vtrūqꝫ augmentuꝫ fidei reqriē
in eccłie ꝑlatis. ꝓpter qđ apli qui poſt
chriſtū fuerūt primi ꝑlati in eccłia dei.
petierūt vtrūqꝫ augmentū fidei quod
chriſtus dedit eis maxie poſt reſurre-
ctionē ſuā dādo eis grām ſpūſſancti. ⁊
ideo ꝑdicit eis virtutem fidei, dicens:
d ¶ Si habueritis fidē ſicut gra-
nū ſinapis. qđ lꝫ ſit modicū qꝫtitate:
eſt tñ maximū virtute. ꝓpter qđ fides
ei compaē. e ¶ Diceretis huic arbo-
ri moꝛo. i. dicere poteritis. f ¶ Era-
dicare ⁊ trāſplātare in mare. duo
mira ꝯiūgit. ſ. eradicationē ſubitā ar-
boꝛis de terra ſolida: ⁊ trāſplātionem
eius in aq̄ fluida. vt ꝑ h magis appare
at virtus fidei. ſed qꝛ de talibus operi
bus que nō fiūt ꝑncipaliter virtute cre
dētis: ſed virtute dei opantis nullꝰ de-
bet eleuari: ſed magis ſub deo humilia
ri. Ideo ſubdiē: g ¶ Quis aūt vſm h
hñs ſeruū arātē. ſ. laboꝛātē in agro.
h ¶ Qui regreſſo de ⁊c. ſ. đ laboꝛe.
i ¶ Dicat illi ſtati: trāſi ⁊ re. i. qe-
ſce poſt laboꝛē ⁊ refocillare. q. d. nō ita
dr ei a dño ſuo: ſꝫ magꝭ dr ei: k ¶ Pa
ra ꝙ cenē. ita ꝙ poſt laboꝛē in agro re
quiriē ab eo laboꝛ in domo. ⁊ ſi in oībꝰ
ſeruꝰ obediat: nō tñ ꝓpř h teneē ſibi re-
gratiari dñs: nec ſeruꝰ in ſupbia dꝫ ele
uari: qꝛ ad h tenebaē ex ꝯditione ſerui
tutis. ⁊ ex h ꝯcludit chriſtus ꝙ apli de
bonis opibꝰ nō debēt eleuari ſꝫ magis
humiliari. Ideo ſubdiē: l ¶ Dicite:
ſerui inutiles ſumꝰ. qꝛ ſm veritatē
nulla vtilitas ꝓuenit deo de humanis
opibus: ſed ſolum ipſis operantibus.
¶ Et factū eſt
* † ¶ Et ſi pniaꝫ egerit di. illi. ſ. Moraliter
totiēs qtiēs: qđ ꝑ ſepties ſignificaē: eo
ꝙ ꝑ ſeptenariū vniuerſitas figuratur.
b ¶ Si habueritis fidē ⁊c. Cōpat aūt grano ſinapis ipſaꝫ fi-
dem: eo ꝙ granū ſinapis tāte virtutis eſt ꝙ creſcat in arboꝛē: ⁊
ſic virtus fidei charitate foꝛmata eſt magna in opatione. Ideo
ſequiē: e ¶ Diceretis huic arboꝛi moꝛo ⁊c. cuiꝰ fructus liq
rem ſanguini ſileꝫ emittit. vñ dr. i. Mach. vi. d. Oſtenderunt
elephātibus ſanguinē vue ⁊ moꝛi. Et ideo arboꝛ moꝛus crucē
ſignificat cuiꝰ fructus fuit ipē xp̄s in ea ſuo ſanguie rubꝛicatus.
Hāc aūt arboꝛē tranſtulerūt apli de terra iudee ⁊ plātauerūt in
mari. i. in latitudie gentiū ꝗ pōt dici mare eo ꝙ eſt aqꝫ congre
gatio. ⁊ Apoc. xvii. d. dr: Aq multe ppli multi: qñ fideꝫ chriſti
crucifixi ꝑdicauerūt gētibꝰ: dimiſſis iudeis qbꝰ paulus ⁊ barna
bas ꝯſtāter dixerūt: Act. xiii. g. Uob opoꝛtebat ꝑmū loqꝫ ꝟbuꝫ
dei: ſꝫ qm repelliſ illđ ⁊ idignos vos iudicatis vite etne: ecce
ꝯuertimur ad gentes. ſic eīm ꝑcepit nobis deus. g ¶ Quis
aūt vſm hñs ſeruū arantē ⁊c. ſeruꝰ reuertēs de laboꝛe ſi-
gnificat ꝑdicatoꝛē vel doctoꝛē reuertēs poſt laboꝛē ad domū ꝓ
pꝛie ꝯſcie: cui nō ſtati dicit xp̄s: trāſi ⁊ recūbe vocādo eum de
pñti vita ad requiē patrie: ſꝫ adhuc reqrit ab eo aliud bonum
opus in ꝗ dñs delectaē: ⁊ cū hoc fecerit reputet ſe paꝝ aut ni-
hil feciſſe ꝓ dño reſpectu mercedis quā expectat ab eo. ſic dice
bat btūs Frāciſcus etiā poſt multos laboꝛes ⁊ magnos: Fra- Exhoꝛtatio
tres incipiamus ſeruire dño: qꝛ vſqꝫ nunc parum ꝓfecimus. btī francisci
* Occurrerūt

A B a ¶ Et factū eſt ⁊c̄. Poſt parabolā que inuitat ad humilita tē ꝑſeuerātiam in diuerſis officiis dei: reprehendunt̄ ingrati de īpēſis bñficiis. b ¶ Occurrerūt ei ⁊c̄. Leproſi ſunt he retici ꝗ quaſi varios colores habētes in eodē corpe: varias ſectas/ nūc falſitatis/ nūc veritatis ꝯmiſcēt in eadē ꝑdicatione. Qui autē q̄ vitant̄ ⁊ ab eccl'ia remouē tur longe: neceſſe habēt vt magno clamore interpellēt. vñ ſequit̄: Qui ſtete rūt a longe. Qui ꝯtra decalogū peccauerāt: nec amādo deū de quo male ſen tiūt nec ꝓximū a ꝗ diuidunt̄: ſub denario ad deū clamāt ⁊ ſanant̄: dū in eccle ſie ſocietate doctrinā integrā veramq̄ aſſequunt̄. ⁊ oia ſm catholice fidei regulā diſſerūt: ⁊ varietate mēdacioꝝ ꝗ ſi lepra carēt. Sed vnus grās agit. i. ꝗ in vnitate eccl'ie ꝑ humilitatē remanent. Qui vero ꝑ ſupbiā elati mūdatori ſūt ingrati. nouē ſūt: q̄ ꝑ vnitatē a ꝑfe
Ro.1.c ctione denarii deficiūt. vñ Apl's: Qui cū deū cognouiſſent nō ſicut deū glori ficauerūt a.g.e. ſed. e. in. c. ſuis.
c ¶ Et leuauerūt vocē ei9. Quia in vbis ſaluatoris ſe erraſſe cognoſcūt ſaluādi ꝑceptorē vocāt: ⁊ ꝑ cognitionē ꝑceptoris redeūt ad formā ſalutis.
d ¶ Ite oſtēdite ⁊c̄. Quiſq̄s heretica prauitate vel gētili ſupſtitione: vel iudaica ꝑfidia: vel fraterno ſciſmate ꝑ dei grām mūdatus̄ caruerit: neceſſe eſt vt ad eccl'iam veniat coloreq̄ fidei verum
Act.9.a alias ſimilē oñdat. Vñ paulus ad ana
Ibi.10.a niā: Cornelius ad petrū mittit̄. Cetera
B vitia dñs in ꝯſciētia ꝑ ſeipm corrigit ⁊ ſanat. e ¶ Vn9 aūt ex illis. Vnus aūt regreſſus ſignificat vni9 eccl'ie deuotā in chriſto humilitatē. ꝗ cadēs ad pedes ei9 grās agēs: q̄ repſſis ꝑſumptiōis cogitationib9 ꝗ ſit infirmus videt: nihil virtutis ſibi tribuit: bona que agit de miſericordia intelligit. Vñ ⁊ ſamaritanus. i. cuſtos cognoiat̄: ꝗ ita bona ꝗ accepit deo tribuit: vt cū pſalmiſta dice
Ps.58.b. re poſſit: Fortitudinē meā ad te cuſtodiā. f ¶ Et cecidit in faciē. Cadit in faciē ꝗ de ꝑpetrat' malis erubeſcit. ibi eni cadit homo/ vbi ꝯfundit̄. Qui in faciē cadit/ videt ꝗ cadat: ꝗ retro cadit/ nō videt. Boni ḡ in faciē cadūt: q̄ humiliāt ſe in his viſibilib9 vt ad inuiſibilia erigātur. Mali retro cadūt: q̄ cadūt i inuiſibilib9/ ⁊ nō vidēt q̄d eos ſequat̄. g ¶ Surge. Qui infirmitatē ſuā agnoſcēs humiliter ante deū iacuit: diuina ꝯſolatōe ſurgere ad fortiora opa: ⁊ ire creſcēdo vſq̄ ad ꝑfectiora iubet̄. h ¶ Fides tua. Fides ꝗ ad agēdas grās inclinauit: econtra ꝑfidia illos damnat: ꝗ de acce ptis bñficiis ſunt ingrati. i ¶ Te ſaluū fecit. In ſuperiori parabola decernit̄ fidē ꝑ humilitatē debere augeri. in iſta reb9 ipſis manifeſte oñdit̄: nō fidei tm̄ agnitā rationē: ſed fidei execută opationē eſſe: que ſaluū faciat credentē. k ¶ Interrogatus autē a phariſeis ⁊c̄. Ideo interrogauit: q̄ ſicut lucas inferius aperuit. Exiſtimabant ꝙ veniēte dño hieroſolymā confeſtim regnum eius manifeſtaret̄: ita vt ⁊ ipſi apl'i hac
Act.1.a opinione ducti: poſt reſurrectionē ei9 interrogarent eū: Dñe
J.24.c ſi in tpe hoc reſtitues. r. i. ⁊ alibi cleophas: Nos aūt ſperabamus ꝙ ipſe eſſet redēpturus iſrl'. l ¶ Cum obſeruatione. Quia qñ veniet/ neq̄ ab angelis/ neq̄ ab hoib9 pōt obſeruari: ſicut dñice incarnatiōis tpe: ⁊ ꝓphetarū vaticinis ꝑſcriptū: ⁊ angeloꝝ eſt ꝑconiis manifeſtatū adeo vt ꝯceptus eſt: nat9 baptizat9/ ꝑdicās/ moriēs/ reſurgēs/ ad celos aſcēdēs: comitantibus indeſinēter vel angeloꝝ vel hoim: vel certe miraculoꝝ ſit B declaratus

a cere fecimus. Et factū eſt dū iret a in hieruſalem/ tranſibat per mediā ſamariā ⁊ galileā. Et cū igre
b deret quoddam caſtellū occur- b rerunt ei decē viri leproſi. Qui c
c ſteterūt a longe ⁊ leuauerunt vo d cem dicētes: Jeſu ꝑceptor miſe- e rere noſtri. Quos vt vidit/ dixit: f
a ¶ ꝗ ſunt figura ſacerdotii futuri in eccl'ia.
d † Ite oſtēdite vos ſacerdotibus. f Et factū eſt dū irēt/ mūdati ſunt. g
e Vnus autē ex illis vt vidit quia h mūdatus eſt/ regreſſus eſt cū ma i
f gna voce magnificās deum. Et cecidit in faciem ante pedes ei9/ gratias agēs. Et hic erat ſamari k tanus. Reſpōdens aūt ieſus di
¶ Ingratos quaſi ignotos vbi ſint inquirit.
xit: Nōne decem mundati ſunt: ⁊ nouem vbi ſunt? Non eſt inuē l tus ꝗ rediret et daret gl'iam deo
g niſi hic alienigena. Et ait illi: Sur
h ge/ vade: quia fides tua te ſaluū
i
k fecit. Interrogat9 aūt a phariſeis m
¶ dies iudicii.
quando venit regnū dei? reſpon- n
¶ dies iudicii.
dēs eis dixit: Non veniet regnū o
¶ temporis.
l dei cū obſeruatione: neq̄ dicēt:

e ¶ Dicētes: ieſu ꝑceptor miſerere noſtri. i. ſolo verbo po C tes curare nos. f ¶ Ite oſtēdite vos ſacerdotib9. Lex eni ꝑcepit. Leui. xiiii. vt emūdati a lepra ſacerdotibus ſe offerrēt: ⁊ hoc duplici de cauſa: vna erat q̄ ſacerdotes debebāt iudicare vtrū talis eſſet vere curatus. ſecūda erat q̄ ꝓ ſua emūdatiōe tenebat̄ offerre ſacrificiū determinatū in lege. Legalia aūt tūc curſum ſuū habuerūt. vñ ⁊ xp̄s ea ſeruauit: vt pꝫ in ei9 circūciſiōe ⁊ oblatōe in tēplo ⁊ imolatōe agni paſchalis. ⁊ ideo illos ꝗs a lepra ſanauit ad ſacerdotes miſit. g ¶ Et fa. eſt ⁊c̄. Ex fide ⁊ obediētia ad xp̄m meritorie de ꝯgruo/ ſꝫ diuina virtute effectiue. h ¶ Vn9 aūt ⁊c̄. ſuā ſanationē virtuti xp̄i imputās. i ¶ Regreſſus ē. tāq̄ grat9 grās deo agēs. k ¶ Et hic erat ſa. i. de gētib9 illis ꝗ miſſe fuerūt a rege aſſirioꝝ in ſamariā ⁊ alias ciuitates ꝑre illi9: captiuatis iudeis ⁊ trāſlatis in aſſyrios: vt hr̄. iiii. † De pe. di Reg. xvii. ⁊ iſti ſamaritani ꝑtim colebāt idola: ⁊ ꝑtim deū: ⁊ iudei nō cōicabāt cū eis ſicut nec cū aliis gētilib9: vt hr̄ Joh. iiii. Et ꝑ h qd̄ dr̄: Et hic ⁊c̄. in nuit̄ ꝙ alii nouē erāt iudei nec reuerſi ſūt ad grās agēdū: q̄ decepti a ſacerdotib9 ꝗbus ſe repſentauerant ꝗ doctrine xp̄i ⁊ miraculis detrahebāt ſm eoꝝ informationē: attribuerūt ſuā ſanationē obſeruātie leg' ⁊ nō virtuti xp̄i: lꝫ a ꝑncipio fideliter ⁊ deuote petiuiſſent ab eo ſanari. iō ſubdit̄: l ¶ Nō nō iuēt9 ⁊c̄. Et in hoc figuratū fuit ꝙ gētiles venturi erāt deuote ad fidē xp̄i: iudeis remanentib9 in ſuo errore. m ¶ Interrogat9 aūt. Deſcripta inſtructōe xp̄i benigna. hic ꝯñr ponit̄ phariſeoꝝ īterro D gatio maligna. xp̄s eni in ſuis ſermonib9 freꝗnter fecerat mētionē de aduētu regni dei: vt pꝫ ex ꝑdict' in h euāgelio ⁊ in aliis. ⁊ ideo phariſei ꝗ doctrinā xp̄i deridebant. vt dictū eſt ca. ꝑce. irriſorie ab eo q̄rebant. n ¶ Qñ venit re. dei. q. d. anteq̄ veniat regnū de ꝗ loq̄ris occupabit te mors crucis: ſꝫ dñs tn̄ q̄ vere patiēs nō dedignat9 eſt eis reſpōdere rōnabiliter ⁊ māſuete/ dicēs:

1.c. porro. h hoc id ē. v. hinc etiā leproſi

o ¶ Nō veniet ⁊c̄. Per aduētū aūt regni dei intelligit̄ aduētus xp̄i ad iudiciū: q̄ veniet tāq̄ rex ad iudicādū. Venit aūt ad iudiciū dupliciter. Vno mō ꝑticulariter. ſ. i morte cuiuſlibet: Vle vō du q̄ q̄lis vnuſq̄ſq̄ in morte reperit̄: talis in iudicio extremo pñ- plicit̄ veni tabit̄. ſ. in ꝑte electoꝝ vel dānatoꝝ. Alio mō vniuerſaliter: et ad iudici ſic veniet ad iudiciū in fine mūdi. ⁊ neuter aduēt9 eſt cū obſuatiōe tpis. q̄ nihil incerti9 eſt hora mortis. de tpe etiā futuri iudicii dixit apl's Act. i. a. Nō eſt veſtrū noſſe tpa vel momenta. ⁊ multo fortius illud tps eſt incertū aliis. ſm ꝙ dicit Aug. Illud verbū oim calculantiū digitos q̄ſcere iubet. p ¶ Neq̄ dicēt ⁊c̄. i. nō poſſunt dicere certitudinaliter et determinate tps aduētus chriſti ad iudiciū. vñ ⁊ illi ꝗ voluerunt hoc determinate dicere: vt abbas ioachim: ⁊ quidā alii inuenti ſunt falſum dixiſſe: q̄ tēpora ab eis determinata tranſierunt. um

Nico.de lyra

a ¶ Et factum eſt. Hic ꝯſeꝗnter ponit̄ doctrine chriſti ꝑdicte cōfirmatio ꝑ opa miraculoſa in ſanatione decē leproſorū/ cū ſubdit̄: b ¶ Occurrerunt ei de. vi. leproſi. Quia audierūt famā de mirabilibus chriſti. c ¶ Qui ſteterunt a longe. Tum ꝓpter chriſti reuerētiā. Tum q̄ nō debebant appropinquare ſanis hoibus ne eos inficerēt. d ¶ Et leuauerunt vocem ſuam. Ex magno deſiderio ſanitatis.

Dicentes

Et ait ad

b ¶ Occurrerūt ei de. vi. leproſi. Denari9 numerus Moraliter vniuerſitatē ſignificat: eo ꝙ eſt ꝑfect9. numeri nāq̄ ſequentes vſq̄ ad centū ſunt ipſius ⁊ partiū ei9 replicationes. nā. xi. ſunt decē ⁊ vn9. ⁊ ſic vſq̄ ad. xx. qui ſunt bis decem. xxx. ter decē. ⁊ ſic cōſequēter. ergo ꝑ decē leproſos occurrentes chriſto. ſignificat̄ vniuerſitas pctōꝝ penitentiū ⁊ cōfitentiū. † ¶ Quos vt vidit dixit. Per effectū remiſſiōis pctōꝝ dixit: f ¶ Ite oſtēdite vos ſa. Quia lꝫ pctā remittant̄ in ꝯtritione: tn̄ tenet̄ ea homo ꝯfiteri. h ¶ Vn9 aūt ex illis. Hoc autē dicit̄ ad ſignificandū ꝙ pauci ſunt reſpectiue qui grati ſunt de beneficiis largitatis diuine. k ¶ Et hic erat ſamaritanus ⁊c̄. Qui cuſtos interpretat̄. nā illi ſunt grati deo qui ſe cuſtodiūt a peccati recidiuo. o ¶ Nō veniet regnū dei cum obſeruatione: neq̄ dicent ⁊c̄. Moraliter dei regnum grā: ꝗ eſt arra gl'ie/ poteſt dici: ipſa vero nō venit cum obſeruatione: q̄ neſcit homo vtrū amore vel odio dign9 ſit. Eccl'e. ix. a. iō ſubdit̄:

B Ecce enim

N declaratus indicijs. a ¶ Ecce eni regnū. Nō poterit ob/
E ſeruari: qꝛ regnū meū nō eſt corporale vt putatis: ſed ſpūale
qđ fide iā incepit. b ¶ Regnū dei. Uel ſic pōt accipi reſpō
ſio dñi. Regnū dei intra vos eſt qui qñqꝫ vēturus iudex oim
nūc etiā regnat in cordibus fideliū. Sed cū heretici turbāt ec
cleſiā prauis dogmatib⁹ deſiderant fide
les vt dñs vna die ad terras rediens ſi
fieri poſſz veritatē fidei intimaret. Sed
nō videbūt: qꝛ qđ ſemel euāgelico fulgo
re eſt exhibitū nō eſt opus corpali viſio/
ne dñi firmari. c ¶ Ueniēt ꝛc. Nolu
it dicere qñ veniret: ſed venturū dixit: vt
incuteret oibus terrorē iminētis iudicij
nec ſecuritatē afferret dilatiōis: ꝛ ne vi/
derent cōtriſtare aplos ſi eis aliqđ dene/
Mar.13.d garet. ſm aliū euāgeliſtā dicit: De die
aūt ꝛ hora nemo ſcit: neqꝫ angeli neqꝫ fi
lius niſi pater. d ¶ Deſideretis ꝛc.
Poſt meā aſcēſionem qñ vos in hoc exi
lio mūdi ingemiſcētes deſiderabitis me
videre in glia mea: q̄ volūtas laudāda:
Ps.83.c nō tñ in hoc mūdo implēda. e ¶ Unū
Mat.24.b diē fi. Bene vnū diē: qꝛ nulla glia de q̄
Mar.13.c ꝓpheta ait: Melior eſt dies vna i atrijs
tuis. ſu.m. Nulla eſt tenebrarū interru/
ptio: nulla ſaltē memoria miſerie vel do
loris. Huiꝰ diei pñciā bonū eſt deſide
rare: nō tñ magnitudine deſiderij nobis
fingere ſomnia: q̄ſi iſtet dies dñi: qđ ab
aliqbus faciendū pdicit. Et dicēt vobis:
Ecce hic ꝛc. Fuere q̄dam qui cōputātes
curricula etatū ꝯſūmationis ſeculi certū
annū: diem et horā ſe dicerēt inueniſſe.
Multi heretici fuerūt ꝛ futuri ſunt q̄ ſe
chriſtos aſſererēt: quoꝝ pmus ſimō ma/
gus: vltimꝰ: antichriſtꝰ. f ¶ Nā ſicut
Nolite illis credere: qꝛ ſecūdus aduen/
tus repentinus erit: ꝛ ita manifeſtus: ꝙ
nullus poterit ignorare de ſub celo: qꝛ
Mat.24.c diſcrimē iudicij ſub celo: hoc eſt: in aeris
1.Theſ.4.d medio gerit. Uñ: Rapiemur cū illis in
g nubibꝰ obuiā xpō in aera. g ¶ Primū
aūt opor. Loquēs de glia aduētus: in
ſerit etiā de paſſione: vt cū morientē vi/
derent: quē regnaturū audierāt dolorē
paſſionis: ſpe ꝓmiſſe claritatis mitiga/
rent. h ¶ Et ſicut fa. eſt in die. Su/
bitū aduētus ſui diē pluribꝰ aſtruit exē/
plis: ꝛ quē fulguri (cito oia trāſuolāti)
Gen.7.b cōparauerat: diebꝰ noe vel loth equipa/
Ibi.19.c rat qñ repētinus mortalibꝰ ſuꝑuenit in/
teritus. i ¶ Edebant et bibe. Non
cōnubia vel alimēta damnant: cū in his
ſucceſſiōis: in illis nature poſita ſint ſub
ſidia: ſed imoderatꝰ licitoꝝ vſus arguit.
Quia eni his ſe totos dādo dei iudicia
cōtemnebant: igne vel aqua perierunt.
Allego k ¶ Uſqꝫ in diē. Alleg. Noe arcā edi
ficat cum dñs fideles in ecclia ꝯgregat:
quā ꝛ cōſummatā ingredit: cuꝫ hanc in
die iudicij pñcia ſua illuſtrat. Sed dū
arca edificat: iniq̄ luxuriant: ꝛ dū intra
tur: eterna dānatione plectunt. l ¶ Si
militer ſicut. Pretermiſſo maximo ſo
domitarū ſcelere: ſola ea cōmemorat: q̄
vel leuia vel nulla eſſe putarent: vt itel/
Moralit ligas q̄ſi pena feriant illicita: ſi licita et
ea ſine qbꝰ vita n̄ ducit: imoderatiꝰ acta:
igne et ſulphure puniunt. m ¶ Loth
Allego. Alleg. Loth q̄ interptat declinās eſt po
pulus electoꝝ: qui dum in ſodomis. i. in
ter reprobos (vt aduena) morat: q̄ntum
valet ſcelera eoꝝ declinat. Exeunte loth:
ſodoma perit: qꝛ in ꝯſummatione ſeculi:
Mat.13.g Exibūt angeli ꝛ ſeparabūt malos de medio iuſtoꝝ ꝛ mittent
eos in caminū ignis. n ¶ Filius hois. Qui interim appa
rens oia videt: tunc apparēs oia iudicabit: qñ cūctos iudicio
rū ſuoꝝ oblitos huic ſeculo cōſpexerit mancipatos: vt merito
debeāt

debeāt cū ipſo quē inhabitāt orbe deleri. o ¶ In illa die.

¶ neqꝫ ſcietur determinatus locus.
a ecce hic aut ecce illic. Ecce eī †
a ¶ regnū dei ſeipm dicit: itra ſeipos po
ſitū ꝛ in cordibꝰ eoꝝ q̄ crediderāt regnātē
b rēgnū dei itra vos ē. Et ait ad a
¶ quos etiā intelligimus de aduentu q̄
ſiuiſſe: ꝛ iſti ſunt petrus iacobus andreas
ꝛ iohannes: vt marcus teſtat.
c diſcipulos ſuos: Ueniēt dies b
d qñ deſiderēt videre vnū diē fi
e ¶ pſeudo ꝓphete.
lij hoīs/ ꝛ nō videbit. Et dicēt c d
¶ i hac pſona: vl i h tpe ē xpc. ¶ ſꝫ vos
vob: † Ecce hic ecce illic. Noli e
a ¶ cum illis vt credatis que dicunt.
b ¶ vitam eorum.
f te irē/ neqꝫ ſectēmini. Nā ſicut f
fulgur coruſcās de ſb celo/ i ea
a ¶ ſubitꝰ coruſcꝰ: vt nullꝰ in ſua mēte la
tere ꝑmittat: qn iudicꝰ fulgore penetret.
q̄ ſb celo ſūt fulget: ita erit fili
a ¶ ita clarꝰ veniet: ſed ad hāc claritatē
oportet venire p paſſionē: ꝛ ſi diligit hāc
gloriā ne ꝓ hac timeatis pati mortē.
g us hois in die ſua. Primū g
autē oportet illū multa pati et
a ¶ ñ tm iudeoꝝ: ſꝫ oim reproboꝝ a qbꝰ
quotidie patit xpc in ſuo corpore.
reprobari a generatione hac.
h † Et ſicut factū eſt i diebꝰ noe: h
¶ ſic fiet impijs.
ita erit et in diebꝰ filij hoīs.
i Edebant et bibebant/ vxores
ducebant ꝛ dabant ad nupti/
k as/ vſqꝫ in diem qua intrauit
noe in arcam et venit diluuiū
¶ ſic fiet impijs.
l et pdidit oēs. Similiter ſicut l
m factum eſt in diebꝰ loth: Ede/
bant et bibebant/ emebant et
vendebant/ plantabāt et edi/
ficabant. Qua die autē exijt
¶ dñs.
loth a ſodomis pluit ignem et
ſulphur de celo: ꝛ oēs perdi
¶ ita ſubitū ꝛ ineuitabile erit.
n dit. Scdm hec erit: qua die fi/ k
o lius hominis reuelabitur. In l
a ¶ nō qua iudex venit: ſed q̄ vēturꝰ eſt
poſtq̄ venerit: nō poterit q̄ſqꝫ velle vt de
ſcendat in mundū aliq̄d rapere.
illā † die qui fuerit in tecto et
vaſa eius in domo/ ne deſcen/
a ¶ q̄ opat in eccla plātās ꝛ rigans nō
reſpiciat ſpem ſecularē cui renūciauit.
p dat tollere illa: et qui in agro

Huiuſqꝫ de hoc ꝙ regnū. i. chriſtus: nō cū obſeruatione: ſed
inſperatus adueniat: nunc a q̄libet ipſe aduētus expectari de
beat. In tecto eſt q̄ carnalia excedēs velut in aura libera ſpi/
ritualiter viuit. Uaſa eius in domo ſunt ꝯcupiſcētie carnales
quas prius amauerat: ſed ſuꝑna petēs
in mūdo reliq̄rat q̄s iminente iudicio
neceſſe eſt ne repetat. p ¶ Et qui in
agro. Qđ dixerat: Eum q̄ in agro eſt
retro nō debere redire: ne de his tm̄ di
cū videret qui aperte de agro reditu/
ri ſunt. i. dñm palā negaturi: oñdit mul
tos qui cū faciē in anteriora vident te/
nere: animo

Ni. de ly.

a ¶ Et ait ad diſci. Hic ꝯſr po/
nitur diſcipuloꝝ informatio de aduētu
chriſti ad iudiciū: vt ꝓpter imēſitatē ꝑ/
ſecutionū nō credant cito chriſtū ventu
rū ad iudiciū: nec ꝓpter pacem credant
de longe venturū: ſed ſemꝑ ſint parati
ad eum expectandū: ꝛ hoc eſt qđ dicit:
b ¶ Ueniēt dies qñ deſi. videre
vnū diē fi. hois. i. diem extremi iudi
cij: qui erit vnus ꝛ a iuſtis deſiderādꝰ:
qꝛ tūc a malis pñtis vite liberabunt
ꝛ ad requiē glorie trāſferent. ſm ꝙ dr
infra. xxi. c. His aūt fieri incipiētibus
reſpicite ꝛ leuate capita vr̄a qm̄ appro
pinquat redēptio veſtra: qđ exponens
Gregꝰ. dicit: Leuate capita vr̄a. i. ex/
hilarate corda. c ¶ Et nō videbit.
niſi poſt multas tribulatiōes. d ¶ Et
dicēt vobis: ecce hic ꝛ ecce illic. qꝛ
ante aduentū chriſti ad iudiciū ſurgent
multi pſeudo ꝓphete et multi pſeudo
chriſti. e ¶ Nolite ire. aſſentiēdo ta/
li doctrine. f ¶ Nā ſicut ful. co. ꝛc.
q. d. aduētꝰ xpi ad iudiciū nō erit ambi/ b
guus qñ erit de facto: ſꝫ erit ita clarꝰ et
manifeſtꝰ ꝙ nullꝰ poterit dubitare. iō
ſubdit: Ita erit filiꝰ hois i die ſua.
g ¶ Primū opor. ꝛc. In pmo enim
aduētu venit in hūilitate ꝛ paucꝭ cognit
tus ꝛ a multꝭ deſpectꝰ ꝛ reprobatꝰ: ſꝫ in
ſcdo aduētu veniet manifeſtꝰ ꝛ glioſus
in ptāte orbē iudicaturꝰ: ſed qꝛ tps illiꝰ
aduētꝰ eſt incertū: vt pdictū eſt. iō idu/
cit ad hoc duplex exēplū. Primū eſt de
tpe diluuij: vt hr̄ Gen. vij. qđ notat cū
dr: h ¶ Et ſicut fa. ꝛc. qꝛ hoies illiꝰ
tpis erāt in ſecuritate: nihil timētes q̄/
uſqꝫ diluuiū ſubito ſubmerſit oēs exce/
pto noe: ꝛ his q̄ cū eo erāt in arca. Se/
cundū exēplū eſt de tpe ſubuerſiōis ſo/
domoꝝ: vt hr̄ Gen. xix. qđ notat cū dr
l ¶ Similr ſicut ꝛc. qꝛ erāt i ſecurita
te vſqꝫ ad illā horā q̄ dñs p ignē ꝛ ſul/
phur deſtruxit terrā illā. k ¶ Scdm
hec erit ꝛc. i. hoies erūt in ſecuritate
nihil timētes de futuro iudicio vſqꝫ ad
illud tps quo xpc in hūanitate glioſa:
tñ manifeſte videbit veniēs ad iudiciū.
l ¶ In illa die ꝛc. i. tunc nō vacabit
alicui intēdere
Moraliter * † ¶ Ecce eni ꝛc. qꝛ donū gr̄e eſt i
mēte. b ¶ Ueniet di. ꝛc. i. gliam eiꝰ
q̄ vna dies dr: eo ꝙ p noctē nō interrū
pit. c ¶ Et nō vi. ad libitū vr̄m: ſꝫ tñ
poſtea videbit ſm libitū meū. d ¶ Et
di. ꝛc. i. ſucceſſoribꝰ vr̄is antixpi tpe fu
turis. f ¶ Nā ſicut ful. co. ꝛc. i. ad/
uētꝰ xpi ad iudiciū erit ita patēs: ꝙ nul
lus hēbit dubiū. pōt etiā h exponi d ad
uētu xpi i morte hois q̄ freq̄nter ita repētinꝰ ē ſicut ictꝰ fulgu
ris h ¶ Et ſicut fa. eſt ꝛc. in qbꝰ nō timebāt hoies diluuiū
nec in diebꝰ loth incēdiū: ſic freq̄nter venit mors qđ nullū ti
met piculū. l ¶ In illa die ꝛc. i. tpe mortis nō cogitet ali/
quis de aliqua

A nere: alſo tñ retro reſpiciũt. a ¶ Memores eſtote. Vxor loth: ſignificat illos q̄ in tribulatiõe retro reſpiciũt: ⁊ ſe a ſpe diuine ꝓmiſſionis auertũt: ⁊ ideo ſtatua ſalis facta eſt: q̄r admonẽdo hoies ne ſimilia faciãt / corda eoꝝ cõdit ne ſint fatui.

b ¶ Quicunqꝫ ⁊c. Qui vitã carnalẽ (negando chriſtum) in mũdo ſaluare voluerit in futuro ꝑdet eã. Uel q̄ eternã ſalutẽ aĩe querit: non dubitet eã dare ad mortẽ hui⁹ tẽporis. c ¶ In illa nocte. i. in illa tã tenebroſa tribulatione: vt in errorẽ inducanꝭ ſi fieri põt / etiã electi. Duo in lecto: illi ſcꝫ qui ociũ eligũt, neqꝫ ſecularib⁹ / neqꝫ eccłiaſticis negocijs occupari. Un⁹ .i. qui ꝓpter deũ ↄtinẽtie ſtudẽs q̄ dei ſunt cogitat: aſſumeꝭ obuiã chriſto in aera. Alter relinqueꝭ q̄ vel humana laude: vel q̄libet corruptione ſtatũ vite q̄ imbutus eſt deſerit. De q̄ Hieremi-

Threñ.1.c

as: Viderũt eã hoſtes / ⁊ deriſerũt ſabbata ei⁹. d ¶ Due erũt molen. ⁊c. Due differẽtie ſequẽtiũ ordĩe rerũ mobiliũ q̄ femineo genere deſignanꝭ: q̄r maioꝝ ↄſilio reguntꝭ vt femine a viris que tñ in vnũ molũt: in q̄tũ de ſuis negocijs eccłie vſib⁹ deſeruiũt: ſed q̄dã tñ ꝓpter eterna: q̄ habẽt tanq̄ nõ habentes: q̄dã ꝓpter tp̄alia q̄ in incerto diuitiarũ ſperãt. e ¶ Qui dixit. Duo q̄rentib⁹ vnũ rñdet ſcõs. i. ſecũ aſſumẽdos: aliud ſubijciẽdo innuit: malos ſcꝫ a ſe repulſos cũ diabolo damnãdos. f ¶ Ubicũqꝫ fuerit ⁊c. Ubicũqꝫ fuerit dñs corꝑalit̃ illo ↄgregabũtꝭ electi q̄ ei⁹ paſſionẽ hũilit̃ imitãdo: tãq̄ de carne ei⁹ ſaturãtꝭ: q̄ꝫ ꝑ reſurrectionẽ renouabitꝭ vt aq̄le inuẽtus.

C. XVIII

Dicebat ãt ⁊c. Sẽp orare Sẽp canonicis horis q̄tidie ẽm morẽ eccłie: vł q̄r iuſt⁹ ẽm deũ oĩa gerit. vł dic̃: Sꝑ orat q̄ ſꝑ agit bona: nec deſinit orare niſi cũ deſinit iuſtus eẽ. b ¶ Iudex q̄dã. Hec ꝑabola ad orandũ ⁊ credẽdum: ⁊ nõ de nobis ſed de deo ꝓſumẽdũ hortaꝭ. Et no-

Nota B

ta q̄ dñs ꝑabolas ponit: vel ẽm ſimilitudinẽ: vt de hoĩe q̄ habuit duos filios q̄ ꝑſonã dei gerit. Uel ꝑ diſſimilitudinẽ vt deũ q̄ iudice q̄ ꝑſonã dei nullaten⁹ tenet. ſed ꝑ hũc põt cõuici q̄ntũ deus bonus ⁊ iuſtus eos curet deꝑcãtes ſe: cũ nec hõ iniuſt⁹ eos q̄ illum aſſiduis ꝑcibus tundũt: vel ꝓpter tediũ deuitãdũ põt ↄtẽnere. hoc eni ſubdẽdo addidit. Ne iterum ⁊ iterum veniẽs ſuggillet .i. ſtrangulet me tedioſis clamoribus. i ¶ Uidua aũt. Hec vidua põt habere ſimilitudinẽ eccłie q̄ deſolata videꝭ donec veniat dñs: q̄ tñ in ſecreto etiã nunc curã eius gerit. k ¶ Uindica me. Cũ iuſti ꝓ ꝑſecutorib⁹ orare moneanꝭ: tñ de malis ſalua iuſticia hanc vindictã expetũt: vt pereãt oẽs mali vł ↄuerſi ad iuſticiã: vel amiſſa ꝑ ſuppliciũ p̄tãte q̄ nunc ↄtra bonos q̄ñdiu hoc ipm̃ bonis expedit vel tp̄aliter aliquid poſſũt. Quẽ finẽ cum iuſti venire deſiderant: q̄muis ꝓ inimicis orent: tamen non abſurde vindictam deſiderare dicuntur.

a ſimiliter non redeat retro. † Me- a

¶ ergo.

b mores eſtote vxoris loth. † Qui b cũqꝫ q̄ſierit aiam ſuã ſaluã face-

a ¶ qui hic ꝓpter chriſtũ ꝑdiderit exurgente chriſto illic liberam inueniet.

re ꝑdet illã. Et q̄ñcũqꝫ ꝑdiderit c d illã / viuificabit eã: Dico vobis: e

a ¶ Grego. nõ de duob⁹ hoĩbus: ſed de duobus generibus affectionũ dictũ eſt.

c in illa nocte erunt duo in lecto f vno: vnus aſſumeꝭ: et alter relin-

d queꝭ. † Due erũt molẽtes i vnũ: vna aſſumeꝭ / et altera relinqueꝭ.

a ¶ hec differentie ꝓdicatoꝝ in eccłia: q̄ſi in laborãtiũ eoꝝ qui chriſtũ ſincere annũciãt: ⁊ eorũ qui verbũ dei adulterant.

Duo in agro: vnus aſſumeꝭ / ⁊ alter relinqueꝭ. Reſpõdentes di- g

¶ aſſumentꝭ vel relinquentꝭ.

e cunt illi: Ubi dñe? Qui dixit il- h

f lis: Ubicũqꝫ fuerit corp⁹ illuc cõ- † gregabuntꝭ aq̄le. i

g D † Icebat Ca. XVIII k

¶ de iudice quẽ ad orandũ inuitabat.

ãt ꝑabolã ad illos:

a ¶ ad declinãda ꝓenumerata incõmoda.

q̄m oꝑtet ſẽmꝑ orare ⁊ nõ defice- l

b re dicẽs: Iudex q̄dã erat i q̄dã ci- m uitate q̄ deũ nõ timebat: ⁊ hoiem n o

i nõ reuerebaꝭ. Uidua autẽ q̄dã erat in ciuitate illa: ⁊ veniebat ad

k eũ dicẽs: Uindica me de aduerſa- p rio meo: Et nolebat ꝑ mltũ tp̄s. q r

Poſt hec aũt dixit intra ſe: Et ſi s t deũ nõ timeo nec hoiem reuereor: tamẽ q̄r moleſta eſt mihi hec v vidua / vindicabo illã: ne i nouiſ- x

a ¶ ſuggillet a ſuggero tractum a lamꝑas: id eſt ſtrangulo.

ſimo veniẽs ſuggillẽt me. Ait ãt dñs: Audite q̄d iudex iniquitatis dicit: Deus aũt nõ faciet vin- y

C

Merendo vitã eternam. f ¶ In illa nocte erũt duo ⁊c. Hoc expoſitũ eſt Mat. xxiv. g ¶ Rñdẽtes dicũt ⁊c. i. q̄ aſſumenꝭ. h ¶ Qui dixit illis ⁊c. i. chriſtus q̄ iudicabit in forma humana glioſa. i ¶ Cogregabunꝭ ⁊ aq̄le. i. ſancti occurrẽtes chriſto veniẽti ad iudiciũ: ẽm q̄ dicꝭ. 1. Theſ. iiij. d Simul rapiemur cũ illis in nubib⁹ obuiã chriſto in aera.

Moraliter †Geñ.19.c. †mat.16.d Mar.8.d.

✱ quis de aliq̄ re ſaluãda niſi de aĩa ſua. f ¶ In il. no. i. mort'. Erũt duo in le. vno ⁊c. In q̄libet eni aſſociatõe freq̄nꝭ ↄtingit q̄ vn⁹ moriꭍ ⁊ alter viuit. † ¶ Ubicũqꝫ ⁊c. i. lꝫ oẽs moriantꭍ tñ ſoli iuſti chriſto aggregantꭍ.

D Icebat aũt Ca. XVIII ⁊ para. ⁊c. Poſtq̄ ſaluator oñdit q̄ peccõres penitentes ſunt benigne recipiẽdi ⁊ caute nutriẽdi. hic ↄñter oſtendit q̄ ſunt deuote inſtruẽdi. ⁊ diuidiꝭ in duas: q̄r ꝓmo deſcribiꭍ xp̄i iſtructio. ſcdo inſtructiõis cõfirmatio, ibi: Factũ eſt aũt. Circa ꝓmũ

Diuiſio

ſciẽdum q̄ deuotio potiſſime ↄſiſtit in orone q̄ eſt aſcẽſus mentis in deũ: ẽm Damaſcenũ: de q̄ ſaluator hic inſtruit ꝑſentes diſcipulos q̄ iã erãt ad deũ cõuerſi. et ꝑ eõs futuros ad eũ ꝑ pniam ↄuertẽdi. Primo ĝ ſaluator oñdit oronis efficaciã. Scdo inducit diſcipulos ad martyriũ tolerãtiã ibi: Aſſũpſit ãt. ⁊ p̃ꝫ ordo: q̄r eleuatio mẽtis iducit ad ↄtẽptũ vite p̃ntis. Prima in duas: in p̃tẽ ꝓncipalẽ ⁊ incidẽtalẽ. Scdo ibi: Et interrogauit. Circa ꝓmũ ſciẽdũ q̄ ad efficatiã oronis duo maxime faciũt: videlꝫ iſtãtia ⁊ hũilitas. Primo ĝ docet orare inſtanter. Scdo hũiliter / ibi: Dixit aũt ⁊ ad q̄ſdã. Primũ oñdit ꝑ ſilitudinẽ vidue q̄ ꝑ iportunitatẽ precũ obtinuit effectũ. dicit ĝ: Dicebat aũt ⁊c. .i. ſimilitudinẽ vidue: q̄ poſtea ſequiꭍ: l ¶ Qm̃ op. ſemꝑ orare. Li ſemꝑ nõ importat ↄtinuitatẽ tp̄is: q̄r oportꝫ oronem interrumpi tp̄e dormitiõis et aliq̄rũ aliaꝝ neceſſitatũ: ſed iportat inſtãtiã oronis tp̄ibus ⁊ horis ad hoc cõgruis. vñ dicit gloſa Bede ſuꝑ iſtũ locũ. Dicẽdũ eſt eũ ſemꝑ orare ⁊ nũq̄ deficere q̄ canonicis horis rogare nõ deſiſtit. Cõſequẽter inducit ſilitudinẽ dicens: m ¶ Iudex q̄dã. Nõ exꝓmiꭍ ei⁹ nomẽ: q̄r nõ erat deo cognit⁹ ꝑ approbationẽ. vñ ſubdiꭍ: n ¶ Qui deum nõ timebat. ſ. offendere. o ¶ Et hoiem ⁊c. ſ. eos publice ſcandalizare. ⁊ ſubdiꭍ deꝑcatio vidue. p ¶ Uindica me ⁊c. Faciẽdo iuſticiã meã. q ¶ Et nolebat. Ex ſua malicia: q̄r bñ poterat: et ex officio facere tenebaꭍ. r ¶ Per mu. tp̄s. Qui illa vidua freq̄nꭍ ſuã petitionẽ repetebat. Ex q̄ p̃ꝫ iniuſticie diuturnitas in iudice. s ¶ Poſt hec aũt di. intra ſe.

†mat.24.d †mat.24.c †Eccl.18.c 1.Theſ.5.c B

Uict⁹ precũ iportunitate. t ¶ Et ſi deũ ⁊c. i. ſi nõ ꝓpter deũ neqꝫ ꝓpter homies mouear ad faciẽdum iuſticiã illi vidue. v ¶ Tñ q̄r moleſta eſt ⁊c. Faciẽdo ei iuſticiã. x ¶ Ne in nouiſſimo veniẽs ſuggillet me. i. ſuggerendo offendat ſua importunitate: ex quo apparet motus ad faciendũ iuſticiã non ꝓpter amorem iuſticie: ſed ad vitationem ſue moleſtie. y ¶ De⁹ aũt nõ fa. vindictã. i. ſi iudex iniquitatis ꝓpter precũ inſtantiã fecit vindictã. De⁹ q̄ neceſſario eſt iuſtiſſimus.

Nico. de lyra

¶ Uerũtamen ✱ alicui intẽdere negocijs tp̄alib⁹: q̄r oportebit ſubito eũ cõſpectib⁹ iudicis cõparere. a ¶ Memores eſtote vxoris loth. Que nec habuit ſpacium reſpiciẽdi retro: ſed ſtatim conuerſa fuit in ſtatuam ſalis: vt habeꭍ Geñ. xix. f. ſic nec tunc homines habebũt ſpaciũ reſpiciẽdi retro. i. ſpacium intẽdẽdi alicui negocio: ſed oportebit eos ſtatim cõparere cõſpectib⁹ iudicis. b ¶ Quicũqꝫ q̄ſierit ⁊c. i. timore mortis deficiet a fide in tribulatione antichriſti q̄ ꝑcedet iudiciũ. c ¶ Perdet illã. Per eternã dãnationẽ. d ¶ Et q̄cun. per. illã. Preelegẽs mori q̄ cadere a charitate fidei. e ¶ Uiuificabit eã. Merendo

✱ Nõ faciet

Moralit

Moralr. k ¶ Dicebat autẽ ⁊c. ſ. de perſeuerãtia in oratione. ⁊ de ei⁹ exauditõe exẽplo ꝑuerſi iudicis viduã iportune petẽtẽ exaudiẽtis. ex q̄ ↄcludiꭍ q̄ multo forti⁹ de⁹ q̄ eſt iuſt⁹ exaudiet ꝑces ſcõꝝ ſuoꝝ ad ſe clamãtiũ. Aduertẽdũ tñ q̄ ſcti viuẽtes in ẽra nõ petũt a deo de aduerſarijs vindictã ꝑ gehẽne penã ſꝫ q̄ deſinãt eẽ mali: ſicut dꝛ Prou. xii. a. Uerte ipios ⁊ nõ erũt ſcꝫ mali: vel q̄ deſinant eſſe potentes iuſtos perſequi.

✱ Dixit aũt ad

E F a ¶ Uerũtamẽ. Dico me facturũ vindictã iustorũ: sed illi erũt valde pauci: q: cũ in die iudicii in forma filii hoĩs appa/ ruero: tanta erit raritas iustoꝝ vt nõ tam ob clamorẽ fideliũ iniuste damnatoꝝ q̃ ob eoꝝ torporẽ iuste dãnandoꝝ totꝰ iaz mũdi sit accelerãda ruina. Putas in ꝟbo increpaᵭ dubitatio nis infidelitas non opinaᵭ diuinitas. Scit eni omnia per quẽ sunt oia: sed dubitando increpat infidelium corda. b ¶ Duo hoies. Quia parabola q̃ adorandũ inuitauit: ita cõclusit: vt diceret veniẽte iudice: difficile fidẽ in terra reperiendã: ne de sibi de suguacua fidei cognitiõe: vel etiã cõfessione blã diret. in hac parabola diligẽtius ostẽdit a deo nõ fidei verba sed opa exami nãda: inter que maxime regnat humilitas: quã q: nõ habẽt supbi de sua iusticia p̄sumẽtes ⁊ infirmos despicientes q̃si vacui fide cũ orant nõ exaudiũtur. c ¶ Deus gras. Quattuor sũt species tumoris: cũ vel de bonũ qd̾ habet a se habere estimat: aut si datum a deo credit: ꝓ meritis datũ putat: aut cũ iactat se habere qd̾ nõ habet: aut cũ despectis ceteris appetit singulariter videri habere q̃ hab;. Hac pharisꝰ peste laborabat: q̃ idẽo nõ iustificatꝰ descẽdit: q: merita bonoꝝ operũ sibi singulariter tribuẽs publicano se ꝓtulit. d ¶ Ieiuno bis. Ecce phariseus ad exhibẽdã abstinentiã: ad impetrãdaz misericordiam: ad referẽdas deo grãs: oculi habet: ad hũilitatis custodiã nõ habet. Et qd̾ ꝓdest si tota ciuitas custodiatur: ⁊ vnũ foramẽ p qd̾ hostes intrẽt relinquaᵭ. e ¶ Et publicanꝰ. Sicut humilis nõ audet appropinq̃re vt ad eũ deus appropinq̃t: nõ aspicit vt aspiciaᵭ. premit ꝯsciẽtiã: sed spem sublevat. percutit pectus: penas de se exigit vt deus parcat. Confiteᵭ vt deꝰ ignoscat. ignoscit deus quod ille agnoscit.

E f ¶ Deus ꝓpitiꝰ. Publicanꝰ humiliter orans ad illos ptinet. de q̃bus dr̄ Deus nõ fac. et vindictã electoꝝ ad se clamantiũ. Phariseꝰ merita iactãs: ad illos de qb̾ subdiᵭ: Filius hoĩs veniẽs: putas inueniet fidem in terra.

†De pe. dis. i. c. qĩ aliq̃n

g ¶ Quia. Ꝓ ita pharisei ⁊ publicani ꝯtrouersia ponit iudicii sententia vt caueaᵭ supbia. ¶ Typi. Phariseꝰ pplm iudeoꝝ designat: q ex iustificationibꝰ legis extollit merita sua: ⁊ supbiendo recedit: humiliatꝰ publicanus gentilẽ q̃ longe a deo positus pctã ꝯfiteᵭ: ⁊ lamẽtando appropinq̃t deo ⁊ exaltaᵭ. h ¶ Afferebãt aũt. Post dictã cõtrouersiã: post datã sniam: humili mgro offerunᵭ ifantes: vt oñdaᵭ ꝙ innocẽs ⁊ simplex e as ad gratiã ptineat. Increpãt apli nõ ꝙ noliẽt infantes manu ⁊ voce saluatoris bñdici: s; q: nõdũ pfecti in fide putabãt eũ in si militudinẽ hoim lassari importunitate offerẽtiũ. i ¶ Increpabãt il. Hoc fortasse ideo: q: Sua pplm iudeoꝝ ex quo ꝟm carnẽ erãt saluari volebãt: s; ⁊ ꝓ chananea muliere supplicauerũt. Sciebat q̃ mysteriũ ꝙ vtriusq; ppli vocatio deberet: sed fortasse adhuc nesciebãt ordinem. k ¶ Sinite puc. Nemo ꝓhibeat lãguidos venire ad medicũ: q̃si in ramo nihil adhuc cõmiserũt sed in radice perierũt. Qui ꝓ se agere nõ pñt causam suã maiorib̾ cõmiserũt. Tangat medicus ⁊ bñdicat pusillis cũ maiorib̾. l ¶ Taliũ est enim. Non aut istorũ: sed qui habẽt ex studio innocentiam ⁊ simplicitatẽ

†mat. 13. d. ⁊ 14. b

Typice

alꝰ quos

Ps. 113. d.

dictã electoꝝ suorũ clamantium a
ad se die ac nocte: ⁊ patientiã habebit in illis? Dico aũt vobis: q: b
cito faciet vĩdictã illoꝝ. Uerũtñ c
filius hoĩs veniẽs putas inue/ d
¶ de pfecta fide dicit.
niet fidem in terra? Dixit autem e
et ad quosdã qui in se ꝯfidebant
¶ eũ tamẽ parua bona facerẽt.
tanq̃ iusti: ⁊ aspernabãᵭ ceteros
a ¶ vtrosq; fideleꝯ vnꝰ x hoꝝꝰ: aliꝰ ⁊ facto.
b parabolã istã dicẽs: Duo homi f
nes ascẽderũt in tẽplũ vt orarẽt:
vnus phariseꝰ: ⁊ alter publicanꝰ. g
Phariseꝰ stans: hec apud se ora i
a ¶ si rep̄hẽdiᵭ qui superbe gratias agit qd̾ ergo ille qui impugnat gratiã.
c bat: Deꝰ grãs ago tibi: q: nõ suz k
¶ quid est ceteri homines nisi oẽs p̄ter ipm quasi diceret: solus iustus sum.
sicut ceteri hoim raptores: iniu/
¶ ecce ex vicino publicano: maior tumoris occasio: qui ascẽdit orare: nõ deuz rogat: sed se laudat insup ⁊ roganti insultat.
sti adulteri: velut etiã hic publi/
d nus. Ieiuno bis in sabbato: deci l m
e mas do oim q̃ possideo. Et publi n
canꝰ a lõge stãs nolebat nec ocu/ o
los ad celũ leuare: sed pcutiebat p
f pectus suũ dicẽs: Deus ꝓpitius q
esto mihi pctõri. Amen dico vo r
a ¶ ad cõparationẽ illius.
bis: descẽdit hic iustificatꝰ in do/ s t
¶ plus q̃ ille. ¶ quare.
g mum suam ab illo: †quia omnis v
¶ inter ruinam exaltabiᵭ cor et ante gloriã humiliabitur.
qui se exaltat humiliabiᵭ: ⁊ qui se x y
h hũiliat exaltabiᵭ. Afferebãt au/ z
tẽ ad illũ ⁊ infantes vt eos tange
i rent. Qđ cũ viderẽt discipuli increpabãt illos. Iesus aũt ꝯuocãs il
a ¶ respõdendo est vestre letitie officiosa sedulitas vbi diuinitatis est iniuria.
k los dixit: Sinite pueros venire ad
l me ⁊ nolite vetare eos: Taliũ est †

exaudiet taliũ pctũ instantiũ: sed illud qd̾ dicit hic de orõne electoꝝ videᵭ esse q̃si ꝯtra illud qd̾ dr̄ Math. v. g. Orate ꝓ psequẽtibus ⁊ calũniãtibus vos. Ad qd̾ dicẽdũ ꝙ ad bonos ptinẽt bona spũalia ⁊ eterna: q̃ sũt simplr bona optare suis psecutorib̾: ⁊ hoc mõ ꝓ eis orare: s; q: pene tpales sũt q̃dã medicine: q: valẽt ad emẽdationẽ vite ⁊ declaratiões diuine iusticie. iõ ad sctõs bñ ptinet petere a deo ꝯ mõ vindictã de suis psecutorib̾: nõ ex motu ire sz ex celo iusticie. b ¶ Dico aũt vo. ⁊c̃ licet eni aliq̃n tardare videaᵭ ꝟm humanũ iudiciũ: tñ ꝟm veritatẽ nõ tardat: q: oia operaᵭ ꝟm dispositionem sue sapiẽtie infinite. c ¶ Uerũtñ filius hoĩs ve. s; ad faciendũ vindictã. d ¶ Putas inueniet fidẽ in ter. q. d. parũ inueniet respectiue loquendo de fide formata charitate. e ¶ Dixit aũt. Hic ꝯñr ostẽdit ꝙ est humiliter orandũ: ostẽdens ꝙ humilitas est deo grata. et p̄mo ostẽdit hoc ꝟbo. sctõ facto, ibi: Auferebãt autẽ. Primũ facit p parabolã publicani ⁊ pharisei dicẽs: f ¶ Duo homines ascen. in tem. q: ad lrãm erat in alto situ. s. in mõte moria. vt hr̄. ii. Pa ral. iii. g ¶ Unus pha. apparẽs iustꝰ. h ¶ Alter publi. i. publicis negociis intentꝰ: q̃ de cõi cursu implicãt ad pctm. i ¶ Phariseꝰ stans. ecce iactãtia: q: stabat vt ab aliis videreᵭ orare: ⁊ irreuerẽtia cũ in orando deberet se ꝓsternere. k ¶ Deꝰ gra. ago ⁊c̃. rapto. ⁊c̃. Iste nõ ꝓpe orauit s; magis se iactauit de iusticia alios ꝯdẽnãdo ⁊ orãtẽ iuxᵭ se publicanũ despiciẽdo. l ¶ Ieiuno bis in sab. i. in hebdomada q̃ sic denotaᵭ a die digniori. m ¶ Decimas do. pharisei eni decimas minimoꝝ: vt rute ⁊ mẽthe ⁊ cimini ad q̃ nõ tenebãᵭ: vt dicũt aliq̃: dabãt vt ceteris iustiores apparerent: vt dictũ est. s. n ¶ Et

H pub. a lon. stãs. Ecce dei timor: q̃si nõ esset dignꝰ appropinq̃re. o ¶ Nolebat nec ocu. ad ce. le. ecce pudor q̃si ꝓ pctis p̄teritis nõ audẽs celũ respicere. p ¶ S; pcu. pe. suũ. ecce dolor ꝯ pctis cõmissis. q ¶ Deꝰ ꝓpi. esto mi. pec. ecce fides ⁊ pura ꝯfessio. ⁊ ista faciunt ad pctõꝝ remissionẽ iõ sequiᵭ: r ¶ Amẽ. i. fideliᵭ. Dico vo. s ¶ Descẽdit hic. de domo dei que erat in mõte: vt. s. dictũ est: t ¶ Iustifica. ab il. i. ꝯ illo remanẽte in pctĩs suis. cuiꝰ cã subdiᵭ cũ dr̄: v ¶ Quia ois q̃ se ex. p superbiã. x ¶ humiliabiᵭ. p penã. y ¶ Et q̃ se humi. p verã pctõꝝ cõfessionẽ. z ¶ Exaltabiᵭ. in glia. p remunerationẽ. Sicut eni in statera materialis vna pte depsa. altera eleuaᵭ: ⁊ econuerso sic in statera diuine iusticie decretũ ẽ: vt q̃ eleuanᵭ p supbiã in p̄senti vita: depmanᵭ per penã con̄uibilẽ in futura: ⁊ econuerso: qui se humiliãt in p̄senti ꝓpter deum: in futuro ad gliam eleuabunᵭ. a ¶ Afferebãt aũt. Hic ꝯñr facto oñdiᵭ ꝙ humilitas est

Nico.de lyra

✱ Nõ faciet vindictã elec oꝝ suoꝝ: existentiũ in p̄ssura ⁊ tribulatione. a ¶ Clamantiũ die ac no. i. orantiũ instanter ꝓ sua liberatiõe ⁊ declaratiõe diuine iusticie. q. d. multo plus exaudiet taliũ

✱ c ¶ Dixit aũt ⁊c̃. Mystice p phariseũ iudaicus pplᵒ significaᵭ: q̃ ex bñficio legis ⁊ ꝓphetarũ suscepto de sua sctitate p̄sumẽs gẽtiles aspnabaᵭ. p publicanũ ꝟo ppls gentilis: qui pctã sua p̄dicãtib̾ aplis humiliter ꝯfitebaᵭ: ꝓpter qd̾ iustificatus est p fidei xp̄i receptionẽ ⁊ iudaicꝰ est dãnatus p suã obstinationẽ. ¶ Moraliter aũt p phariseũ significaᵭ iustꝰ istinctu diaboli supbiẽs: ⁊ per publicanũ pctõr respectu spũalis humiliter se emendãs. a ¶ Afferebãt aũt ad illũ infantes ⁊c̃. Sequiᵭ. † ¶ Taliũ eni est regnũ celoꝝ. Beda. Signãter dixit taliũ: ⁊ nõ illoꝝ: vt oñderet nõ etate regnare: ✱ sed mores

Moraliter Mystice

A ſimplicitatē quã iſti habēt p naturã: q2 nõ etas regnat ſed mores. Nõ eni eſt virtus nõ poſſe peccare ſ3 nolle. Sicut puer nõ pſeuerat in ira leſus nõ memi nit/nõ cõcupiſcit mulierē/nõ cogitat vl' loquit' malũ: ſic vos niſi talē innocētiã ꝛ animi puritatē habueritis nõ intra/ bitis in regnũ celoꝝ. a ¶ Regnum dei ꝛc. i. doctrinã euãgelii ſicut puer iubemur accipe. Puer in diſcēdo non cõtradicit doctorib'. Nõ rõnes et verba cõponit ad reſiſtēdũ: ſed fideliter ſuſci pit/obtēperat ꝛ quieſcit. b ¶ Et inter rogauit eũ. Beda. Audierat hic prin ceps: ſiles pueroꝝ dignos eſſe regno: vultq3 certi' inſtrui nõ p parabolas ſ3 apte exponi: qbus meritis vitã poſſit cõſeq. ¶ Bed. Nõ putãdus eſt iſte (vt qdã aiũt) vel deũ tēptaſſe: vel de ſuavi ta mētitus eſſe: ſed ſimpliciter vt dixit cõfeſſus eſt. Alioquin (vt marc' ait) nõ intus arcana cordis ei' diligere eũ di/ ceret ieſus. Diligit eni eos q mãdata legis cuſtodiũt. Sed qd ibi minus eſt his qui pfecti eſſe volũt adiũgit: Oia vende ꝛ da pauperibus. c ¶ Magi ſter bone. Quia bonũ magiſtrũ dixit ꝛ nõ deũ: vel dei filiũ cõfeſſus eſt: dicit quēuis ſanctũ hoiem cõparatione dei bonũ nõ eſſe. Chriſtus aũt nõ renuit teſtimoniũ bonitatis ſed magiſtri abſ/ q3 deo excludit bonitatē. d ¶ Dixit autē. Ambro. Verſuta interrogatio. ꝛ id arguta reſpõſio. Tentator eni bo nũ magiſtrũ dicit: qui deũ bonũ dicere debuiſſet. Quid me dicis bonũ: quē ne gas deũ? Quid bonũ dicis: cu3 nemo bon' niſi ſolus de'? Nõ ergo bonũ ſe negat/ſed deũ ſignat. Quid me bonu3 dicis/cũ bonũ ſentire nõ poſſis q ten/ B tas. Bonus q ſed rectis corde. Veni/ q3 gloriãti in lege qd oia cuſtodiſſet: vt inanē ei' iactantiã exponeret oñdit ei adhuc deeſſe qd eſt legis. Et id ad mi ſericordie pceptum triſtis inducit: ꝛ in eũ qdã naturalis dat forma ſententie.
Mar.10.c. Facili' eſt camelũ p foramē acus trãſi/ re q diuitē intrare regnũ celoꝝ. Non debet ſe diuitē iactare in diuitiis ſuis: cũ his vbis diffiniat cõtra naturã eē di ues miſericors. e ¶ Mandata no/ ſti. Hec eſt puerilis inocētie caſtitas: q nobis imitãda pponit ſi regnu3 dei ingredi volum'. Et nota q iuſticia leg' ſuo tpe cuſtodita nõ ſolũ bonũ terre/ſ3 ꝛ vitã cõfert eternã. f ¶ Diues erat. Nullus diues. i. cõfidēs in diuitiis ſu is intrabit vt ieſus ſm mattheũ expo/ nit. Nõ q diuites manētes ſ3 q eſſe de
Myſtice ſierũt intrabũt. g ¶ Facili' eſt. My ſtice. Facili' eſt chriſtũ pati p dilectori bus ſeculi q dilectores ſeculi ad xp̃m cõuerti. Camel' dicit' xp̃s: q2 ſpõte hũi/ liat' īfirmitatis nr̃e onera ſuſtulit. Ac' eſt punctio p quã anguſtias paſſiõis ſi gnificat: q paſſiõe velut acu nature nr̃e qſi ſciſſa veſtimēta reſarcire dignat' eſt .i. reparare poſt lapſũ. ¶ Aliter. Faci li' eſt gētilē pplm gybbo pctõꝝ defor/ mē p anguſtã vite viã ingredi q iudeũ de meritis gloriãtē: et ad ſubeũdũ leuē onus chriſti ſe humiliare nolētē. Vel
Ambro. ita. Facili' eſt gētilē pplm ſupſtitionis deformitate degenerãtē: turpia onera ferētē intrare per anguſtã viã: que via chriſtus eſt: q2 pprũ corporis paſſione mortis penetrans viã: velut acu rein/ tegrauit: ſciſſa veſtimēta noſtre natu/ re: quã

enim regnum dei. Amen dico vobis: quicunq3 non acceperit
a regnum dei ſicut puer non intra
b bit in illud. Et interrogauit eum a
a ¶ hic diues ꝛ ſuperbus non voto diſcen tis: ſed tēptantis interrogat.
c quidã princeps/dicēs: Magi/
ſter bone: quid faciens vitã eter/
d nam poſſidebo? Dixit autē ei ie/
ſus: Quid me dicis bonu3? Ne/
a ¶ ſicut in mandatis continet'.
e mo bon' niſi ſolus deus. Mãdã
ta noſti? Nõ occides/nõ mecha
beris/ nõ furtum facies/ non fal/
ſum teſtimonium dices/ honora
patrē tuũ ꝛ matrē. Qui ait: Hec
oĩa cuſtodiui a iuuētute mea.
Quo audito ieſus ait ei: Ad/
¶ ad perfectionē. ¶ non partem.
huc vnũ tibi deeſt. Oia quecũ/
q3 habes vende ꝛ da pauperib':
¶ ſic dando.
ꝛ habebis theſaurum in celo: ꝛ ve
ni ſequere me. His ille auditis
a ¶ hec eſt triſticia que mortē operat': he ſũt ſpine ꝛ tribuli: que ſemen dei ſuffocauerunt
¶ poſſidens cum amore.
f cõtriſtat' eſt: q2 diues erat valde.
a ¶ qui multiplicandis diuitiis incũbunt: alterius vite gaudia contemnunt.
Vidēs aũt ieſus illũ triſtē factũ/
dixit: Q̃ difficile q pecunias ha
a ¶ cũ amore poſſidēt ꝛ in eis cõfidunt: nec impoſſibile: ſed diffile dixit: q2 difficulter di uitie cõtemnunt': de oibus ergo tutius eſt: nec habere nec amare diuitias.
g bēnt in regnũ dei itrabũt. Faci
¶ in gentibus mēbris enormem.
lius eſt eni camelũ p foramē ac'
trãſire q diuitē intrare in regnũ
h dei. Et dixerũt q audiebãt: Et qs
poteſt ſalu' fieri? Ait illis: Que b
a ¶ vt p ſe a ſuis cupiditatibus cõuertant'.
impoſſibilia ſunt apud homies/
¶ deus ab amore ad charitatem eternorũ3 cõuertit nõ q cupidi ꝛ ſuperbi intrent.
poſſibilia ſunt apud deũ. Ait au c
tem petrus: Ecce nos dimiſim'
¶ etiã volũtatē habēdi. ¶ qd pfectius eſt.
oĩa ꝛ ſecuti ſumus te. Qui di
a ¶ nõ tñ de vobis apoſtolis: ſed ꝛ de qui/ buſcunq3 fidelibus.
i xit eis: Amē dico vobis: nēmo
¶ omnes affectus carnis nec charitati poſt poſuerit
eſt q reliquit domũ/ aut parētes/
aut fratres/ aut vxorē/ aut filios
k propter regnũ dei: et nõ recipiat
multo plura i hoc tēpore: ꝛ in ſe/
l culo futuro vitã eternã. Aſſum d
pſit autē ieſus duodecim/ ꝛ ait il
lis: Ecce aſcēdim' hieroſolymã:
m ꝛ cõſummabunt oia que ſcripta e
ſũt p pphetas de filio hois. Tra

re: quã pplm iudeoꝝ q diues eſt in le/ E
ge/egenus in fide. h ¶ Quis põt. Intelligũt in numero diuitũ deputan dos oẽs qui amãt diuitias ꝛ ſi nõ ha/ bēt. Aliter eni cũ ſit turba maior pau/ perũ nõ dicerēt: Quis põt ſaluus fie/ ri? i ¶ Nemo. Qui carnalia p dño dimiſerit ſpũalia accipiet. Marc' ait: mat.19.b.
Cēties tãtũ nũc in tpe hoc cũ pſecutiõi Mar.10.d
bus fratres ꝛ ſorores: ꝛ in futuro vitã Mar.10.c.
eternã. i. in hac vita pſecutionib' plena gaudiũ regni deguſtant: ꝛ oim electo/ rũ ſincera dilectione fruunt'. k ¶ Re cipiat multo plura ꝛc. Quo p dño omēs diuitias dimiſerit: ꝛ carnis affe ctus cõtēpſerit: multo plura recipiet in preſenti: ꝛ a fratribus ꝛ ſororibus pro Exo.20.c.
poſiti ſui glutino ſpirituali colligatis: Mat.19.c
multo gratioſiorē in hac vita recipiet Mar.10.c.
charitatē. Copula enim qua filii ꝛ pa/ tres ꝛ cõiuges: ꝛ cetera huiuſmodi cõ/ nectunt' fragilis ꝛ breuis eſt. Sed ſo/ li illi ppetue cõiunctionis retinet vni/ tatē: omia que fratrũ ſunt: tãq ſua cre dentes. Quia multitudinis credentiũ 14.q.1.c.1
erat cor vnũ ꝛ anima vna: nulluſq3. c. Act.4.f.
e. i. ꝛ quã aliquis vxorē in laſciuia poſ ſidebat: eandē in odore ſanctificatiõis poſſidet. l ¶ Aſſumpſit aũt ieſus duodecim. Preuidēs ex paſſiõe ſua diſcipulos pturbandos: pdicit ꝛ paſſi/ onis penã/ ꝛ reſurrectionis gliam: vt cũ morientē cernerent/ reſurrecturum nõ dubitarent. m ¶ Et conſumma bunt ꝛc. In hoc oſtēdit quicquid pro phete predixerũt ad ſue diſpēſationis myſteriũ

Ni. de ly.

M litas eſt deo grata ꝛ accepta p hoc q pueros xp̃us amicabiliter recepit. ꝛ D
ptz ſentētia ex dictis Matth. xix.
a ¶ Et interrogauit. Hec eſt pars incidētalis in qua ponunt' duo incidē/ tia. Scdm ponit' ibi: Ait aũt petrus. Circa pmũ ſciendũ q q2 ieſus imedia/ mat.19.c
te dixerat de pueris: taliũ eſt regnũ ce/ Mar.10.c
loꝝ. ꝛ in hoc pabolice loqbat' p pueri/ tiã intelligēs humilitatē ꝛ innocentiã. Id qdã legiſperit' q vocat' hic pinceps eo q erat diues: vt ptz ex ſequētib' pe tiit ab eo qd faciēdo haberet regnũ ce/ loꝝ. q. d. dicas mihi plane ꝛ apte abſq3 parabola: qd debeo facere ad cõſequē/ dũ regnũ celeſte. ꝛ hoc mõ xp̃s ei rndit ꝛ ptz ſnia ex dictis Mat. xix. vſq3 ibi:
b ¶ Que ipoſſi. ſũt ꝛc. Quia ad re gnũ celoꝝ nõ poſſũt hoies ptingere p pria vtute/ ſed p auxiliũ diuine gratie.
c ¶ Ait autē petr'. Hic ponit' ſcdm incidēs: q2 petr' a chriſto imediate au/ dierat: q difficile q pecunias habēt re/ mat.19.d.
gnũ dei intrabũt. ido qſiuit a chriſto q Mar.10.d
eſſet ſui ꝛ alioꝝ remuneratio: q2 oia ter rena reliqrãt pter chriſtũ. ꝛ ptz chri/ 12.q.1.c.1
ſti reſponſio ex dictis Matth. xix.
d ¶ Aſſumpſit ieſus. Poſtq ſalua tor oſtendit orõnis efficaciã. hic cõſter inducit diſcipulos ſuos ad martyrii to lerãtiã exēplo ſui. et patz ſnia ex dictis Matth. xx. exceptis que ſequunt'.
e ¶ Cõſummabunt oia ꝛc. Quia pphete ſcripſe mat.20.c
* ſ3 mores: ꝛ his q ſimilē haberēt in Mar.10.c
nocentiã ꝛ ſimplicitatē pmiſit. Moraliter
† ¶ Magiſter bone qd faciendo vi. eter. poſſidebo. Exponat' vt. ſ. Mat. xix. ꝛ Mar. x. d ¶ Aſſũpſit mat.20.c
aũt ieſus duodecim ꝛc. Sequit': Mar.10.c

 * Et ipſi

E ß myſteriū intēdiſſe. In quo ꝯuīcit hereticos qui dicūt xp̄m le/gi ꝛ ꝓphetis cōtrariū ꝑdicaſſe: ꝛ aliū veteris/alium noui eſſe deū teſtamēti. Confutat etiā paganoꝝ dementiā q̄ eius crucē deridēt: cū ꝓxime ſue paſſiōis ꝛ tēpus q̄ſi futuroꝝ ꝑſcius oſtē dit: ꝛ locū q̄ſi mortē nō timens adijt. a ¶ Et ipſi ni. Diſci/puli ſermonē dn̄ice paſſiōis totiēs re/plicatū iō intelligere nō valēt: q2 quē maxime videre deſiderāt: eiꝰ mortē au dire nō poſſunt: ꝛ quē nō ſolū hoiem innocentē ſed etiā verū deū eſſe ſciūt: mori poſſe nō putāt. ꝛ quotiens aliq̄d de ſua paſſione dicit: hoc allegoricū di cū putāt: ſicut in alijs ꝑ parabolas lo quentē audire cōſueuerāt. Iudei q̄ eiꝰ mortē parabāt: q̄cq̄d de ſua paſſiōe lo/querer intelligebāt. Hoc eni loq̄bat. Qd̄ ipi ꝑficere optabāt. b ¶ Cecus q̄dā. Cecus ſignificat humanū genꝰ: qd̄ a ſupna claritate excluſum dānatio nis ſue patit tenebras: ſ3 a dn̄o appro pinquāte hiericho curat. Hiericho lu na interp̄tat: ꝑ quā defectus mortali/tatis intelligit. dum ḡ verbū dei infir mitatē nr̄e carnis ſuſcipit: homo ad co gnoſcēda diuina redit. Cecus ſedet iu/xta viā dum incipit credere in ip̄m q̄ di cit: Ego ſu3 via. Mendicat dū rogat. Ūn̄ ſequit: Et clamabat. c ¶ Et q̄ preibāt. Qui ieſum ꝑeuntē venientē: ſignificant cecū carnaliū vitioꝝ q̄ diſſi pant cogitationē hoīs ꝛ pturbāt vocē orōnis ne ieſus ad illuminādū venire poſſit coꝛ hoīs ſed iā credēs ſentiēs ſe grauari fantaſmate prioꝝ vitioꝝ: ꝛ vo cē orōnis ſue impediri: ne ꝓ ſe exora/ri poſſit ardētius clamat. d ¶ Stās aūt. Tranſiēs cecum audit. ſtans illu minat: q2 per humanitatē ſuā nr̄e ceci tatis vocibus cōpatit: ſed ꝑ potentiā diuinitatis lumē nobis gr̄e infundit. e ¶ Adduci ad ſe ꝛc̄. Qui ꝑtereun/tē aliq̄tenus ſentiebat: dū in orōne pa tit fantaſmatū turbas vehemētius in ſiſtens orōni ducit ad ſtantē ꝛ recipit lumē: q2 deus i corde firmo figit ꝛ ſic lux amiſſa reparat. f ¶ Quid tibi vis ꝛc̄. Nō ex ignorātia q̄rit ſed iō vt roget vt mentē ad orationē excitet: qd̄ intelligēs cecus ſubiūgit: Dn̄e vt vi deā. Nō petit cecus aurū vl aliq̄d tpa le: ſed tm̄ lumē. Imitemur ḡ eum quē mēte ꝛ corpe audiuimꝰ ſanatū. petamꝰ a dn̄o lucē eterne viſionis. Et dicet no bis: Reſpice: fides tua ſal. te fe. g ¶ Et ꝯfeſtim vi. ꝛc̄. Videt ꝛ ſeq̄t: qui bonū qd̄ intelligit opat: ꝛ ieſu3 ꝑ/ſentē vel ꝑtereuntē imitat: ꝛ hic talis nō ſolū ꝓ impetrato in deū ꝓficit: ſed etiā alios ad laudē dei accēdit. Ūn̄ ſequit: h ¶ Et omnis plebs. Laudat plebs deū: nō ſolū ꝓ ipetrato munere lucis: ſed ꝛ ꝓ merito fidei impetrātis: q2 nō ſolū laudat ꝙ potēter ꝛ miſericordit illūinat: ſ3 q2 clamorē fidei firmit clamāt exaudit.

† mat. 20. d
Mar. 10. g
De pe. diſ. 1. c. voluiſ/ſent
Ioh. 14. a

Et ingreſſus. Ecce camelus depoſita Ca. XIX ſarcina gibbi ꝑ foramē acus trāſit: dū ꝯtempto cenſu fraudū anguſtā portā q̄ ducit ad vitā aſcēdit: ꝛ quia deuotiōe fidei ad videndū ſaluatorē qd̄ natura minꝰ habebat aſcēſu arboris ſupplet: iuſte qd̄ rogare nō audebat: dn̄ice ſu/ſceptiōis benedictionē accipit quā deſiderabat. ¶ Myſtice. Zacheus q̄ interp̄tat iuſtificatꝰ: ſignificat credētes ex gētibꝰ qui ꝑ occupationē tpaliū depſſi erāt ꝛ minimi: ſed a dn̄o ſan/ctificati. Qui intrantē hiericho ſaluatorē videre volūt: du3 fi dei quā in mūdo attulit ꝑticipare q̄runt. Sed turba. i. vitioꝝ ꝯſuetudo q̄ cecū clamātē increpabat: etiā hunc ſuſcipientē tar dat: ſed ſicut ampliꝰ clamādo cecus turbā vicit: ita puſillꝰ ter/rena relinquēdo: arborē crucis aſcēdēdo: turbā obſtantē trā/ſcēdit: clamās cū aplo: Mihi aūt abſit gl̄iari niſi in cruce ꝛc̄. k ¶ Et ipſe di. Quis de ſe deſperet: cū venit ite ad deū cui cenſus ex fraude? Per hūc apparet q2 nō oīs diues auarus.

Myſtice
Gal. 6. c.

Pre turba

dēt eni gētibꝰ/ꝛ illudet ꝛ flagella bit: ꝛ cōſpuet. Et poſtq̄ flagella uerint: occidēt eu3: ꝛ die tertia re/
a ſurget. Et ipſi nihil hoꝝ intellexe a rūt. Erat aūt verbū iſtud abſcō/ditū ab eis/ꝛ nō itelligebāt q̄ dice bant. Factū eſt aūt cū appropin b
b q̄ret hiericho: cecꝰ q̄dā ſedebat ſe cus viā mendicās. Et cū audiret turbā ꝑtereuntē: iterrogabat q̄d hoc eſſet. Dixerūt aūt ei/ꝙ ieſus naçarenꝰ trāſiret. Et clamauit di

¶ homo ꝓ hoībus factū: miſerere hoīs.

cens: † Ieſu fili dauid miſerere
c mei. Et q̄ preibāt icrepabāt eū vt taceret. Ipe v̄o multomagis cla mabat: fili dauid miſerere mei.
d e Stās aūt ieſus iuſſit illū adduci

a ¶ interrogat vt credamus nō niſi cōfiten/tem poſſe ſanari.

ad ſe. Et cū appropinq̄ſſet itērro
f gauit illū/dicēs: Quid tibi vis fa ciā? At ille dixit: Dn̄e vt videā. Et ieſus dixit illi: Reſpice/fides
g tua te ſaluū fecit. Et cōfeſtim vi/dit/ꝛ ſeq̄bat illū magnificās deū.
h Et oīs plebs vt vidit/dedit lau/dem deo. Ca. XIX
i Et ingreſſus ꝑambu/ c labat hiericho. Et ec d ce vir noīe çacheus/
k ꝛ hic pnceps erat publicanorū: ꝛ ꝑ ipe dies. Et q̄rebat videre ieſum g
l q̄s eſſet: ꝛ nō poterat ꝑ turba: q2 h

¶ nō malicia ſed fide.

ſtatura puſillus erat. Et ꝑcurrēs
m aſcēdit in arborē ſycomoꝝ vt vi

l ¶ Pre turba ꝛc̄. Que turba niſi imperite ꝯfuſe multitu/dinis q̄ verticē ſapiētie videre neq̄t. Zacheꝰ ḡ nō in turba ſ3 plebē trāſgreſſus meſſiā quē deſiderat aſpicit. m ¶ Syco/morus. Arbor eſt: moro folijs ſilis: ſed altitudine p̄ſtans: ꝛ interp̄tat ficus fatua. i. crux q̄ credētes vt ficus paſcit: ab infi delibus irridet vt fatua. Quā puſillus aſcēdit dum q̄libet humilis et ꝓprie infirmitatis cōſcius in virtute crucis gloriat: ꝛ per hanc laudabilē fatuita tem trāſeuntē ꝓpe dn̄m cernit: q2 ſi nondū ita ſolide vt eſt iā: tm̄ raptim: ꝛ q̄ſi in trāſitu luci ſapīe celeſtis intēdit.

Ni. de ly. ß Quia inde

x ꝓphete ſcripſerāt de paſſiōe xp̄i futura: vt p3 Eſa. liij. ꝛ Dan. ix. ꝛ in multis alijs locis. a ¶ Et ipſi ni/hil hoꝝ intellexe. Tum quia ad/huc erāt rudes ꝛ imperfecti: Tū quia chriſtus frequēter eis parabolice lo/quebat. ꝛ ideo neſcierūt ſi tunc para bolice loqueret. b ¶ Factum eſt. Poſtq̄ poſita eſt xp̄i inſtructio de ef/ficacia orōnis ꝛ de tolerātia paſſio/nis. hic ꝯn̄ter deſcribit dicte doctri/ne ꝯfirmatio per opus miraculoſu3: ſm ꝙ ſcribit Marci vlt̄. d. Sermo/nē cōfirmāte ſequētibus ſignis: ꝛ pa tet ſnīa ex dictis Mat. xx. ꝛ Mar. x. hoc excepto. Factū eſt aūt cum appro pinq̄ret ieſus hiericho. i. prope hieri/cho adhuc exiſteret: q2 ſm veritatem nō accedebat ad hiericho: ſed inde re cedebat: vt p3 Mat. xx. ꝛ Mar. x.
✳ a ¶ Et ipi nihil ho. intel. per hoc ſignificat q̄ homines carnales aſpera nolūt audire: ſed ad delectabi lia ſunt intenti. b ¶ Factū eſt aūt cū appro. ꝛc̄. exponat vt. ſ. Mat. xx. et Marci. x. Ca. XIX

Moraliter

Et igreſſus ie. Poſtq̄ de/ſcripta eſt cōuerſio peccatoꝝ in generali. hic ꝯn̄r deſcribi tur in particulari. ſ. in cōuerſiōe Za/chei. Et diuidit in duas. q2 primo de ſcribit cōuerſio çachei. ſecūdo remo/tio dubij/ibi: Hoc illis audiētibus. Circa p̄mū dicit: c ¶ Et ingreſſus ieſus ꝑambula. hie. Scd̄m ea q̄ dicta ſunt in fine ꝑcedentis ca. iſta hi ſtoria çachei nō ſequit imediate poſt illuminationē ceci q̄ facta fuit i egreſ ſu ieſu a hiericho: ſed poſt egreſſum eiꝰ ab hiericho ꝛ ꝓgreſſu per alia lo/ca regreſſus fuit ibidē ſicut ꝛ in mul/tis alijs locis: in euāgelio dicit plu/ries veniſſe ad eundē locu3: ꝛ in iſto regreſſu accidit hiſtoria iſtius çachei. cum dicit: d ¶ Et ecce vir noie zacheus. Exprimit hic nomē eius q2 dignus erat nominari ꝓpter cōuerſionis facili tatē: ꝛ ꝓpter cōuerſi perfectionē. e ¶ Princeps erat pu/blica. i. p̄mus inter illos q̄ vacabāt publicis actibus. ſ. exacti onibus ꝛ vectigalibus leuādis ꝛ deferendis que cōmuniter ad peccatū implicāt: ex quo in eius vocatione apparet maior dei miſericordia. f ¶ Et ipſe diues: q2 auarus fuerat in ac quirendo: ſed poſt cōuerſionē nō fuit auarus in retinendo: quia paratus fuit reddere quadruplum defraudatis ab eo. g ¶ Et q̄rebat vide. ie. ex deuotione. h ¶ Et nō pote/rat pre tur. ex quo p3 deuotio populariū ad xp̄m. Sequit:

b
Diuiſio

✳ Suſpiciēs ieſus

Moraliter. e ¶ Et ingreſſus ie. pam. hieri. ꝛ ecce vir no. za. ꝛc̄. Per diuitē iſtū q̄rentē videre ieſum: ſ3 ipediebat ꝑ turbā et ſtature ſue paruitatē ſignificat q̄libet diues qui de ſalute ſua ſollicitat: ſed ꝑ turbationē fantaſmatū circa nego/cia tpalia: ꝛ imꝑfectionē ꝓpriā impedit: ꝓpter qd̄ aſcendere d3 in arborē. i. ad xp̄m ꝑ orōnē q̄ ſm Damaſcenū eſt aſcēſus mētis in deū. ꝛ ſic ieſum videre meret. ꝛ partē bonoꝝ ſuoꝝ paupibus dare. ꝛ ſi quē defraudauit fideliter reſtituere. Per

Moraliter

✳ phariſeos autē

Ad actum aptior

A ¶ apl'is q̄ terrenitate diſcuſſa reſurgere cuꝫ xp̄o: ꝛ celeſtia ſapere didicerūt. ¶ Be. Quia virtutē ꝛ robur ꝯtra fraudē hoſtiū q̄rebant: indiciū exaudite orōnis terremotu percipiūt: vt ſcirēt corda terrena ſibi ceſſura: ſub quoꝝ pedibus ſpū aduenīente terra eſt cōcuſſa pauore. a ¶ Multitudinis. Be. Notāda rerū locorūq̄ꝫ diſtantia: ſi q̄dem in opere ſuperbe turris lingua ꝛ mens hūani generis cū eſſet vna merito iniquitatis ē diuiſa: ita vt cū oībus linguis loq̄rentur ibi hoīes: nemo tñ ꝓximi ſui voluntatē aut verba cognoſceret: ſed in hierlm ſunt lingue merito humilitatis vnite: vnaq̄ꝫ oībus lingua: eadēq̄ꝫ omībus volūtas erat ꝛ vna: qḋ vſq̄ꝫ hodie gerit̃: cuꝫ electi in multiplici locutione vnito corde ꝛ intentione ꝯcordi dño famulant̃: reprobi diabolo ſeruientes diuerſa mente et pugnaci inter ſe ſtudio ꝯcertamine agitantur. b ¶ Erat coꝛ vnū. Be. Qui mūdū reliquerant nō de nobilitate generī gloriātes ſe alijs ꝓferebant ſꝫ ſicut vni⁹ eiuſdēq̄ꝫ matris eccl'ie viſcerib⁹ editi: eodē fraternitatis amore gaudebant. ¶ Be. Cōuenit hic locus ei qḋ. ſ̄. dictū eſt: q꜃ qui ſpiritum acceperāt linguis oīm loquebant̃: adunatio linguarū erat preſagiū ꝙ eccl'ia ꝑ ſpiritū in diuerſis natiōib⁹ ꝛ linguis vnū coꝛ ꝛ aīam erat habitura: nō enim oēs credētes loq̄bant̃ oībus linguis ſꝫ diuerſarū linguarū adunatio in fide xp̄i indicabat: q꜃ vn⁹ dñs: vnū baptiſma: vna fides. c ¶ Nec quiſq̄ꝫ co. Myſti. Virtutes quas poſſidēt iuſti nō ſuas iudicāt eē: ſꝫ eoꝝ quoꝝ vtilitati diſpenſant. d ¶ Cōmunia. Be. grece cena. Unde cenobite. i. cōiter viuētes. Cenobia habitacula eoꝝ. ¶ Be. Qui ita viuūt vt ſint oīa cōmunia in dño: cenobite vocant̃ q̄ vita tanto eſt felicior: q̄to ſtatuꝫ futuri ſeculi imitat̃: vbi oīa cōmunia: q꜃ de⁹ oīa eſt in oībus: et q꜃ ibi ſumma pax ꝛ ſecuritas ciuitas in q̄ typus huius vite ꝓceſſit hierlm. i. viſio pacis dicta ē. e ¶ Reddebāt apo. Be. Diſcernit ordinē doctoꝝ ꝛ auditorū. Naꝫ multitudo credentiū rebus tēporalibus ſpretis: copula charitatis inuicē iungebant̃. Apl'i vero virtute fulgētes: myſteria chriſti pandebant. f ¶ Joſeph. Ra. Auctus barnabas filius ꝯſolationis interp̄tat̃: auctus in cremēto ꝛ ꝓfectu ſpūalis boni. ¶ Be. Hūc puto eſſe barnabā: q̄ cū paulo gētiū apl'us ordinat⁹ ē. g ¶ Barnabas. Be. Quidā arbitrant̃ collegam pauli eū potꝰ fuiſſe: de quo cū matthia ſors miſſa eſt: min⁹ intuentes: ꝙ hic barnabas: ille barſabas appellet̃: ꝛ hic fili⁹ ꝯſolationis: ille fili⁹ quietis interp̄tat̃. h ¶ Qḋ eſt interp̄tatū fili⁹ cō. Ubicūq̄ꝫ ſcriptura noīa rerū vel perſonarū cuꝫ interp̄tatiōe ponit ſenſū ſacratiorē eiſdē ineſſe ſignificat. Merito fili⁹ ꝯſolatiōis vocat̃ q̄ ſpretis p̄ſentibus ſpe futuroꝝ ſe cōſolat̃. Nā ꝛ ſpūſanct⁹ iō paraclytus vocatus: q꜃ in mūdo preſſurā habentib⁹ infuſione ſui paraclyſim. i. ꝯſolationē tribuit: ſicut etiā petrus ꝓpter grām ſpūs bariona. i. fili⁹ colūbe vocatus eſt. i ¶ Fili⁹ ꝯſo. Ra. Ul' ꝓpter elemoſynā q̄ pauperes ꝯſolatus eſt. Uel ꝓ mercedis ꝯſolatiōe quā meruit a deo accipere. Uel q꜃ dign⁹ habit⁹ eſt: q̄ ꝓ iuda ꝯſolaret̃ apl'os.

Margin: † ā.2.a — † J.19.a — Eph.4.b — Myſtice — B — † ā.1.d

a tus ē locu⁹ in q̄ erāt cōgregati: ꝛ a
a ¶ hoc donū poſtulauerāt vt cum fiducia poſſent loqui.
repleti ſūt oēs ſpūſāctō: ꝛ loq̄bā
a tur v̇bū dei cū fiducia.† Multi b
a ¶ q꜃ dictū ē: dñs augebat ꝛ multiplicabāt
¶ vn⁹ ſēſus aīa vna: ꝛ vna volūtas erat oīꝫ.
b tudis aūt crēdētiū erat coꝛ vnū:
a ¶ nō ſolū ſꝫ carū rerum q̄s poſſidebāt.
c ꝛ aīa vna. Nec q̄ſq̄ꝫ coꝝ q̄ poſſi c
debat: aliq̄d ſuuꝫ eē dicebat: ſed
¶ fiducie vl' ſignoꝝ.
d erāt illis oīa cōīa. Et v̇tute ma d
a ¶ h̄ ꝓprie erat coꝝ q̄bus dictū eſt: Eritis mihi teſtes in hieruſalem.
e gn̄a rēddebāt apl'i teſtimonium e
a ¶ quā maxime oderāt ꝛ qḋ fidei p̄ncipale eſt indiciū. ¶ ſpūſſancti vl' cōicatiōis: de qua ſequit̃. vendentes ꝛc̄.
reſurrēctionis ieſu chriſti domi
ni noſtri: ꝛ gratia magna erat in f
omnibus illis.† Neq̄ꝫ eni quiſq̄ꝫ g
egens erat int̃ illos. Quotquot h
eñ poſſeſſores agroꝛum aut domoꝛum erant: vendentes affere
bant precia eoꝛum que vende
a ¶ ad greſſum vl' q̄ſi ad genua ꝓcidētes.
bant: ꝛ ponebāt ānte pedes apo
ſtoloꝛum.† Diuidebant autē ſin
¶ nō ſm ꝓſonas ꝛ mūera: ſꝫ ſm īdigētiaꝫ.
f gulis prout cuiq̄ꝫ opus erat.† Jo i
a ¶ ioſeph ¶ vēdētes afferebāt p̄cia ꝛ ioſeph
ſeph autem q̄ui cognominat⁹ eſt
h barnabas ab apoſtolis: qḋ eſt
i interp̄tatū fili⁹ conſolationis: le
uites cypri⁹ † genere: cuꝫ haberet k
¶ vbicunq̄ꝫ vel quacunq̄ꝫ occaſione.
¶ cū diſpoſitōis. ¶ vl' illū. ¶ nō par
agrū vendidit euꝫ: ꝛ attulit pre l
tē aliquā: ſed integrū agri p̄ciū. a ¶ vt cōmune fierēt omniū.
ciū ꝛ poſuit añ pēdes apl'oꝝ. m

Nico.de lyra

Ratio petitiōis eoꝝ. ſ. ꝙ glorificatio noīs xp̄i per terrenas poteſtates nō impediret̃. ꝛ ꝙ finaliter terrene poteſtates xp̄i iugo ſubiicerent̃. qḋ adimpletū eſt: quia tp̄e ꝓſecutōis eccl'ie maxime creuit fides et nomen xp̄i ꝛ ipſius iugo ſubmiſerunt colla multi p̄ncipes: maxime a tp̄e ꝯſtantini. a ¶ Et repleti ſunt oēs ſpūſctō. ꝑ augmentū charitatis ꝛ grē. b ¶ Multitudinis aūt cre. Hic ꝯſequēter deſcribit̃ credentiū cōuerſatio ſancta. ꝛ p̄mo generaliter. ſecūdo ſpecialiter, ibi: Joſeph. Circa primū dr̄: Multitudinis aūt credētiū erat coꝛ vnuꝫ ꝛ anima vna. nā cōiuncti erāt adinuicem charitate maxima. c ¶ Nec quiſq̄ꝫ coꝝ q̄ poſſi. aliq̄d ſuū eſſe dicebat. ſibi vel ſue familie appropriando. ꝛ ex hac cōgregatione habuit oꝛtū oīs religio. d ¶ Et virtute mag. in ſignis ꝛ ꝓdigijs ꝯtute diuina fact̃. e ¶ Reddebāt apl'i teſtimoniuꝫ. diuinis miraculis cōfirmatuꝫ. f ¶ Et gr̄a magna erat in oībus illis. ſcꝫ grā dei ad ſeipſos ꝛ oīm ipſoꝝ adinuicē, ideo ſbdit̃: g ¶ Neq̄ꝫ eñ quiſq̄ꝫ egens erat int̃ illos. ꝛ ſubdit̃ cauſa: h ¶ Quotq̄t ei poſſeſſores agroꝝ ꝛc̄. et ptꝫ l'ra. i ¶ Joſeph autē. Hic ꝯſr ponit̃ exemplū in ſpeciali de iſta cōicatione ſociali. ꝛ diuidit̃ in duas partes. in partem p̄ncipalē ꝛ incidentalem: que incipit in p̄ncipio ca. ſequētis. Circa primū dr̄: Joſeph autē q̄ cognoīat⁹ ē barnabas. Iſte ſm Hiero. in libro illuſtriū viroꝝ fuit ille q̄ cuꝫ paulo vocatus fuit ad apoſtolatū. vt h̄r. ſ. xiij. Et fuit alius ab illo ioſeph q̄ cum matthia accepit ſortes. ſ̄. j. ca. vt dr̄ i hiſtoria ſcholaſtica. ꝛ hoc videt̃ veruꝫ: q꜃ ille cognoīatus eſt barſabas: iſte vero barnabas: ꝛ q꜃ ille fuit fili⁹ alphei ꝛ ſic de galilea oꝛiūdus: iſte vero dicit̃ cyprius. i. de cypro natus. dicit̃ eñ genere leuites de qua tribu nō videtur fuiſſe alpheus. k ¶ Cū haberet agrū vendidit eum. ſꝫ eñ leuite non haberent agros in iudea: tñ poterant h̄re in alia terra: parentes autē iſtius tp̄e antiochi vel alteri⁹ tyrāni fuerant ad inſulaꝫ cypri tranſlati vbi agros licite poterāt habere et eos vendere. l ¶ Et attulit preciū. integrum nihil ſibi retinendo. m ¶ Et poſuit ante pedes apl'oꝝ. vt inde prouideretur ꝯmunitati ſm diſpoſitionem eoꝝ.

✱ b ¶ Multitudinis aūt credentiū erat coꝛ vnū ꝛc̄. Quia aūt oēs xp̄iani debeāt in charitate vniri: ſpecialiter tñ viri religioſi. nā religionū inſtitutio oꝛtū habuit ex h̄ loco: ꝛ adhuc ſpecialius vniri debēt charitate fraterna q̄ ſunt de religione vna vt ſic eoꝛuꝫ ſit coꝛ vnū ꝛ aīa vna. Et q̄m in moralib⁹ mag' mouēt exēpla q̄ꝫ verba iō ponit̃ hic vn⁹ ꝓ exēplari cū dr̄: i ¶ Joſeph autē q̄ cogno. eſt bar. ꝛc̄. Joſeph aūt interp̄tatur accreſcēs: ꝑ qḋ ſignificat̃ ꝙ oīs religionē ingrediens debet eā ingredi ſub firmo ꝓpoſito ſpūaliter proficiendi. Barſabas interp̄tat̃ fili⁹ quietis vl' cōſolationis. naꝫ religionē ingrediens et ibi ꝓficiens conſolat⁹ eſt de ſtatu ſuo. ꝛ ſimiliter alij frēs ꝯſolati ſunt de ipſo. Dicit̃ etiā cyprius genere. Cyprius aūt merens interp̄tat̃: q꜃ bonus religioſus debet eſſe merens ꝓ peccātoꝝ ſuoꝝ expiatione ꝛ pro celeſtis glorie dilatione. k ¶ Cū haberet agrū ven. euꝫ. nā religioſus ꝓfeſſionē non facit niſi expropriatus. l ¶ Et attulit preciū. ſcꝫ totum. m ¶ Et poſuit ante pedes apl'oꝝ. nā de hoc debet diſpenſari per ordinationē ſuperioꝝ.

Margin: C — † 8.diſt.§.1. et.1.q.2.§. 1.et.q.1.c.2 et.c.ſcimus — Diuiſio — De ſū.tri.c damnam⁹ — † ā.2.g 12.q.1.c.2 ꝛ c.videntes 1.q.2.c.paſtor eccl'ie — D — Moraliter — † 33.di.c.ſi qui.12.q.1. c.2. et. c.q2 tua — Als nō hꝫ † genere

¶ In ca. iij. vbi dr̄ in poſtilla. Si eñ petrus ſic ei reſpondiſſet ſpem recipiendi aliquid ab eis nō dediſſet ꝛc̄.

Additio. Licet petrus in ſua reſponſione nō dediſſet ſpem claudo illi recipiēdi aliquid ab eo prout verba plane ſonant: nō tñ ex hoc ſequit̃ ꝙ claudus ille non ſperaſſet ſe aliquid ab eis recepturū. chananea enim licet audiſſet a domino: Non eſt bonū ſumere panem filiorum ꝛ mittere canibus: quibus verbis chriſtus nullam ei dabat ſpem impetrandi petitionem ſuam: nihilominus illa tanq̄ꝫ ſperans aliquid recipere perſiſtebat i ſua petitione: vt patet Matth. xv. vnde ſimiliter poſſet in propoſito dici: ideo gloſa interlinearis in ſuo vigore ſtare videtur.

E G Ir autē ꝛc. Ca. V
Tētauit. Ra. Pre/
teritū ponit qꝛ pfecta
Trib⁹ mo/ erat tētatio. Trib⁹ modis tenta/
dis fit tēta/ tio agit̄: ſuaſione: delectatiōe: cō
tio ſenſu: qḋ totū impletū eſt in ana
nia. b ¶ Cur tētauit. Beda.
Alia trāſlatio q̄re ipleuit ſatha/
nas coꝛ tuū. Ubi notādū ꝙ men
tē hoīs iuxta ſubam nihil iplere
pōt niſi creatrix trinitas: qꝛ tm̄/
mō ſm̄ opationē ꝛ volūtatis in/
ſtinctū aīa de his q̄ creata ſunt
implet̄: implet ḋo ſathanas coꝛ
alicuius nō quidē ingrediēs in
eum ꝛ in ſenſuȝ eius: neqꝫ intro
†1.q.2.§.1. iens aditum coꝛdis: ſiquidē hec
et.12.q.1.c. poteſtas ſolius dei ē: ſed callida
2.et.17.q.1 ꝛ fraudulenta deceptione aiam
c. ananias. in affectus malicie trahens p co/
23.q.4.c.ꝙ gitationes ꝛ incētiua vitioꝛum:
chꝛiſtus ꝛ.c quibus plenus eſt: impleuit ḡ ſa
ea vidicta i thanas coꝛ ananie nō intrāde: ſȝ
f.i.et.q. fi.c. malicie ſue virus inſerendo.
legit̄ et.c. c ¶ Et fraudare. Ra. In hoc vi
occidit det̄ mendaciū fuiſſe: qꝛ totū vo/
uerat. melius eſt aūt nō vouere.
q̄ poſt votū nō ſoluere ſpūiſctō.
d ¶ Sed deo. Supra dixerat
ſpūiſctō: patet q̄ ſpm̄ eſſe deum.
e ¶ Cecidit. Ra. Legū initia
ſp vindictis cōmendant̄: duo fi/
Leui.10.a lii aaron ignē offerētes igne cō/
2.Re.6.d ſumunt̄: oza ſuſtinēs arcā moꝛ/
tuus eſt: cecidit ille vt ceteri pua
ricatores exēplo eius terreant̄.
¶ Cecidit ꝛ expira. Be. Nō cō
queſtus tam ſeuerā puaricatio/
Auguſtin nis dedit ſententiā: ſed puidens
futura ꝛ çiçania q̄ ſimplicitatem
eccleſie prauis moꝛib⁹ adultera
rent. Ex his eni ſarabaitarū ge/
nus exoꝛtū dicit̄: q̄ reb⁹ ſuis ne/
quaq̄ derelictis aplo͡ꝝ diſtricti/
onem ſe cuſtodire ſimulāt: nulla
reos paſſus eſt penitētia curari
ſed ad timoꝛē poſteroꝛū noxium
germen radicitus amputauit.
¶ Ra. At trāſgreſſores legis
xpi q̄uis tpali moꝛte nō puniāt̄
moꝛtē ſciāt ſibi iminere eternā.
f ¶ Et fact⁹ ē ti. ꝛc. Be. An/
ticipatio qm̄ ſolius viri moꝛtem
aū vxoꝛis exitū pauci audierāt:
†27.diſt.c. q̄uis de paucis dici potuerit ꝙ
quod inter/ timuerūt. g ¶ Hoꝛarū triū.
rogaſti Rab. Paruū tēpus penitentie
dat̄ vxoꝛi cui⁹ culpa mag̃ ē ve/
nialis q̄ mariti: vt q̄ ꝯſenſit ca/
piti. h ¶ Dic mihi ꝛc. Rab.
Culpā vxoꝛis interrogās decla/
rat ex ipſius ꝯfeſſione: quā mari/
tus ſuam mōſtrauerat in opere.
i ¶ Quid vtiqꝫ ꝛc. Increpa
tiue dictum. vel ſic diſtinguen/
dum quid? q.d. quid eſt hoc? de/
inde ſibi ipſe reſpondet et dicit:
vtiqꝫ conuenit inter vos tenta/
re ſpiritum domini. k ¶ Ten
tare ꝛc. Raba. Tentatio ſpiri/
tus i hoc erat qḋ pbauerūt quā
ta ſit eius ſciētia. l ¶ Sepeli
erūt. Ra. Ex h̄ multi exēplū ſu/
māt vt vxores ad viros ſuos ſe
peliāt. aliū indignū putāt: vt de
puaricatoꝛib⁹ exēpla capiāt qb⁹
in crimine: ſit̄ ꝛ moꝛte ꝛ ſepultu/
ra meritū eq̄le fecerat conſoꝛtiū.
F Apoſtolorum

a Ir aūt quidā. Ca. V a
¶ nomē eius pꝛimo non po
nitur vt ioſeph quia iſtum
culpa ignobilem fecit.
noīe ananias cū ſa/
phyra vxoꝛe ſua vēdidit agrū: ꝛ
a ¶ iō fraus fuit qꝛ totū vouerat ſicut ceteri.
b ¶ q̄ qꝛ ꝯſoꝛs criminis merito fuit ꝛ moꝛtis.
fraudauit de p̄cio agri ꝯſciā vxo
re ſua: et afferēs partē quādā ad
pedes aplo͡ꝝ poſuit. Dixit autē
¶ q̄uis aū pedes aplo͡ꝝ poſuiſſet tm̄ petrus
q̄ſi pnceps aplo͡ꝝ loquit̄. a ¶ increpatio eſt.
b ¶ cōtrarius ſpiritiuſancto ꝯtradicit.
b petr⁹: †Anania: cūr tētauit ſathā b
nas coꝛ tuū mentiri te ſpūiſancto
a ¶ poteras aliter agere: qꝛ nōne manēs ꝛc.
c ꝛ fraudare de p̄cio agri: Nōne c d
a ¶ tuū erat tibi pficere poterat. ¶ qḋ nūc.
manēs: tibi manēbat: ꝛ venūda/ e
a ¶ puſq̄ venūdaret̄ qꝛ nō cogimur ſed ſua
demuꝫ perfecti eſſe dn̄o dicente: Si vis pfe/
ctus eſſe vade vende oīa q̄ habes ꝛc.
tū in tua erat poteſtāte. Quare f
¶ diffinito cōſilio ſtabiliuiſti. ¶ qḋ cuſtodi
ri debueras. ¶ mentiendi vel fraudandi.
poſuiſti in coꝛde tuo hāc rē: Nō g
¶ qḋ putat ſecretū apparet p infidelitatē.
a ¶ qui ſcrutatur coꝛda. ¶ perdes omnes
qui loquuntur mendacium.
h es mētitus hoībus ſed deō. Au h i
i diēs aūt ananias hec verba cecī k
¶ ſpm̄ emiſit. a ¶ hec velox vindicta ma/
f dit ꝛ expirauit. Et fact⁹ eſt timōꝛ l
gnū timoꝛē incuſſit. ¶ coꝛda fideliū omniū.
magnus† ſup oēs qui audierunt.
Surgentes aūt iuuenes: amoue m
runt euȝ et efferentes ſepelierūt.
g Factum eſt autem quaſi hoꝛarū n
tr.um ſpacium et vxoꝛ ipſius ne/
¶ neſciens maritum moꝛtuū eſſe.
ſciens quod factum fuerat intro
¶ rei nō v̄bo introitui vxoꝛis nō ſermoni.
h iuit. Dixit autem ei petrus. Dic
¶ ſi tanti precij partem illam apparet fuiſſe
mihi mulier ſi tanti agrū vendi/ o
quid vtiqꝫ cōuenit ꝛc. ¶ apparet partē illā
precij fuiſſe preſentem.
diſtis? At illa dixit: Etiam tāti. p q
i Petrus aūt ad eaȝ† Quid vtiqꝫ r
¶ taliter vt p̄dictū eſt. ¶ nō nos hoīes qḋ
k ꝯuenit vobis tentare ſpiritū dn̄i:
putabatis. a ¶ breui narratiōe totum cōclu
dit: qui enim ſepelitur moꝛtuus eſt.
Ecce pedeſ eo͡ꝝ qui ſepelierūt vi s
a ¶ ad ſepulchꝛum. ¶ hac breuitate etiā eā
rum tuū ad oſtium: ꝛ efferēnt te.
moꝛiturā oſtēdit. ¶ qꝛ non ſolū q̄ faciūt ſed
ꝛ q̄ conſentiūt facientib⁹ digni ſunt moꝛte.
Confeſtim cecidit aū pedes ei⁹: t
¶ qui ad oſtium ſteterunt.
ꝛ expirauit. Intrātes āt iuuenes
a ¶ vt aū dixerat ꝛ efferēt te.
inuenerunt illā moꝛtuā: ꝛ extūle/
l runt ꝛ ſepelierunt ad virum ſuū.
Et factus eſt timoꝛ magn⁹ in vni v
a ¶ ꝯgregatione fideliū credētium. b ¶ eti/
am incredulos.
uerſa ēccleſia: ꝛ in omnēs q̄ audi x

Ir aūt quidā. Hec eſt Ca. V G
ps incidētal' in q̄ occaſiōe ioſeph q̄
totū p̄ciū fideliter cōicauit. ponit̄ ex
emplū de anania q̄ p oppoſitū ptē defrauda/
uit: nā oppoſita iuxͣ ſe poſita mag̃ eluceſcūt.
Et diuidit̄ i duas ptes: qꝛ pmo ponit̄ culpa.
ſcḋo pena. ibi: Audiēs aūt. Circa pmū dicit̄:
Uir aūt ꝛc. ꝛ patȝ lr̄a vſqꝫ ibi: b ¶ Cur tē
tauit ſa. ꝛc. Promiſerāt eni deo oēs de ſoci
etate illa viuere ſine ꝓpꝛio. ꝛ ſic mētitus deo
fuit partē ſibi appropꝛiādo: mētitus etiā fue/
rat hoīb⁹ dicēdo ꝙ erat totū agri p̄ciū: ſicͭ patȝ
p verbū vxoꝛis ſue. i. dicentis: ꝙ p tāto p̄cio
agrū vēdiderāt q̄ erat ꝯſcia facti: vt pmiſſum
eſt: ꝛ p ꝯñs pbabile videt̄ ꝙ ipa ꝛ vir ſu⁹ cō/
uenerāt in modū loquēdi de iſta vēditione ꝛ
rñdēdi. c ¶ Et fraudare ꝛc. retinere eni
ſibi ſoli qḋ eſt cōe ꝛ occulte: eſt cōitatē defrau
dare. d ¶ Nōne ma. ꝛc. aū votū. e ¶ Et
venū. in tua. ꝛc. q.d. tūc poteras agrū ven
dere vel retinere: ꝛ de p̄cio tuū voluntatē fa/
cere: nec aliq̄s coegit te votū facere et cōitatē
iſtā intrare. f ¶ Quare poſui. ꝛc. i. dictā
fraudē. volebat eni de medietate p̄cij hr̄e ex/
pēſas cōes: ſicͭ ꝛ alij: ꝛ de alia medietate viue
re lauti⁹ in occulto. g ¶ Nō es mē. ho. ſ.
ſolū. h ¶ Sȝ etiā deo. vt patet ex p̄dictis.
i ¶ Audiēs āt. Hic ꝯñr ponit̄ pēa cū dr̄:
k ¶ Cecidit. ſubito a deo pcuſſus: trāſgreſſi
ones eni alicui⁹ legis ſeu oꝛdinatiōis q̄uiter
ſūt in pncipio puniēde: vt lex firmet̄ ꝛ aliā ter
reant̄. ꝛ h̄ mō nadab ꝛ abiu filij aaron offerē
tes ignē alienū: pcuſſi fuerūt a deo i die ſuaꝝ
ꝯſecrationū: Leui. x. a. Et colligēs ligna i ſab
bato lapidat⁹: Nume. xv. d. ideo ſubditur:
l ¶ Et factus eſt ꝛc. retrahēs alios a ꝯſi/
milib⁹. h̄ tn̄ dr̄ h̄ p anticipationē: qꝛ pauci ad/
huc ſciebāt h̄ factū. qḋ patȝ ex ei⁹ vxoꝛe poſtea
veniēte ꝛ factū penit⁹ ignorāte. m ¶ Sur/
gētes āt iu. ꝛc. Ex h̄ aūt dicūt aliq̄ ꝙ anani
as audiēs v̄bū petri penituit ꝛ moꝛs illa ſibi
p expiatione culpe fuit. nā petr⁹ puidit ꝙ reli/ H
gioſi moꝛiētes ꝓpꝛietarij forēt eccleſiaſtica ſe
pultura cariturī. ꝛ ſic nō permiſiſſet ananiā ſe
peliri: niſi penituiſſet cū eēt oꝛdinatoꝛ eccl'ie:
ſȝ q̄cq̄d ſit de veritate: h̄ nō videt̄ valere: qꝛ
nō dr̄ h̄ vbi fuerit ſepult⁹. ſ. i loco ſacro vl' nō
ſacro: ꝛ videt̄ mag̃ ꝙ i loco nō ſacro ꝛ occul/
to. ſi eni poꝛtat⁹ fuiſſet ad cimiteriū cōe: pba/
bile videt̄ ꝙ vxoꝛ ſua ſciuiſſet. Alibi aūt ſepe
liri pōt ꝓpꝛietarij. n ¶ Factū ē aūt. Hic
ꝯñr ponit̄ pena vxoꝛis. ꝛ patȝ lr̄a vſqꝫ ibi:
o ¶ Si tāti agrū ven. i. p tāto p̄cio ꝛ non
maioꝛi: ꝛ expſſit petrus p̄ciſe ſummā quā vir
ei⁹ poſuerat in cōitate. q̄ rñdit: p ¶ Etiā. i.
certe. q ¶ Tanti. p̄ci. r ¶ Quid vtiqꝫ
ꝯuc. vo. te. ſpi. do. hec ei fraudatio dr̄ dei
tētatio: qꝛ p ipam exq̄ſierūt experiētiā de dei
noticia occaſionaliter illā fraudē q̄uiter puni/
endo. tentare eni eſt experimentuȝ accipe de
aliq̄. s ¶ Ecce pedes eo͡ꝝ q̄ ſe. vi. tu.
iam reuerſi de eius ſepultura. t ¶ Et effe/
rūt te. punitā ſimili pena. cetera patent vſqꝫ
ibi: v ¶ Et fact⁹ eſt ti. ma. in vni. ec. i.
in cōuerſatione credentiū in xp̄m retrahens
quēlibet de ꝯgregatione a ſili trāſgreſſione.
x ¶ Et in oēs q̄ audie. hec. nā alij q̄ nō po
nebant ſic bona ſua in cōmuni nihilominus
✱ ex hoc
Moraliter. a ¶ Uir aūt ꝛc. Poſtq̄ i fi Moraliter
ne p̄cedētis ca. poſitū eſt exēplū boni religio/
ſi: ponit̄ exēplū mali. vt oppoſita iuxta ſe poſi
ta magis eluceſcāt. p ananiā eni ꝛ ei⁹ vxoꝛem
de agri p̄cio defraudātes: ſignificant̄ q̄cunqꝫ
pſone religioſe viri vel femine ꝓpꝛietatis vi/
tio depꝛauate: et ſic ananias ꝛ eius vxoꝛ ſubi
ta moꝛte coꝛpoꝛali pro ſuo peccato fuerūt pu/
niti: ſic religioſi ꝓpꝛietarij niſi peniteant pu
✱ nientur

B F a ¶ Apoſtoloꝝ. Nō ſolius petri ſ; pro bonore ei⁹ ceteri ta ceant: nō tñ facta eoꝝ tacent. b ¶ Unanimiter oēs. Ra. vt. ſ. dictū eſt: in hoc mirandi ſūt: q: magnitudo gratie non fecerat ſenſus diuerſitatē. c ¶ Ceteroꝝ ⁊c. Exēplo ananie ⁊ vxoris. pena eni duoꝝ q fraudulēter eis ſe cōiunxerāt ceteris tribuit exemplū. d ¶ Augebat̃ credentiū ⁊c. Rab. Tanta erat multitudo credentiū vt fidei creſcēte fortitudine ſola ſufficeret vmbra: vel tot erant tūc infirmi a credētib⁹ allati: vt eū oēs nō poſſent ꝯtigere. e ¶ Saltē vm. Be. Tūc petrus vmbra corꝑis ſui inuiſibiliter alleuiabat infirmos q nunc inuiſibili ſue interceſſionis vmbraculo fideles infirmos roborat: ⁊ q: etiā petrus figura eſt eccl'ie ip̃e rectus incedit: ſ; vmbra iacētes erigit: q: eccl'ia celeſtibus incēdens q̄ſi vmbratice trāſcurrit in terra: ⁊ h̕ ſacramētis ⁊ figuris celeſtiū renouat: quos illic ꝑpetuis donis remunerat. ¶ Rab. Impletur ſniā dñi.

Joh. 14. b Qui credit opa q̄ ego facio: ⁊ ip̃e faciet ⁊ maiora hoꝝ faciet. f ¶ Hereſis. Bed. Rab. Hereſis ſciſſio interp̄tat̃: vel hereſis ab electione: q: ſpretis aliorū dictis: qđ ſequendū putat eligit. g ¶ Saduceo. Be. Saducei interp̄tant̃ iuſti dici a ſadoch ſacerdote: vel ꝓpter gen⁹ vel ꝓp̄ mores: iuſtificātes ●ūt ſeipos vēdicabāt ſibi qđ non erāt: corpoꝝ reſurrectionē negātes: aīas cū carne ꝑire dicebāt: ſed nec angelū neq ſpm̄ vllū eſſe credebant: oēs ſcripturas p̄ter libros moyſi reſpuebāt: ⁊ iđo maxime p̄ncipib⁹ in ꝑſecutiōe apl'oꝝ ꝯſentiebāt: q̄ ꝟtute ⁊ ſignis reddebāt teſtimoniū reſurrectionis xp̄i. h ¶ Angelus autem. Bed. Non dubitat thomas chriſtum carnem et oſſa habuiſſe quem ianuis clauſis vidit intraſſe: ecce ipſe cum ſocijs mortali adhuc carne veſtitus clauſis ianuis egreditur.

¶ nō tñ ꝑ verba vel vmbram ſicut de petro dictū ē. ¶ amplior cā timoris deſcribit̃ ⁊ zelus principū q̄ infra dicit̃ ſuſcitatur.

a erāt hec. † Per man⁹ aūt apoſto a ¶ vnde ſuccenditur zelus ſacerdotum.

loꝝ fiebāt ſigna ⁊ ꝓdigia multa

b in plebe. Et erāt vnanimiter om b ¶ ſapientes. ¶ in domo ſapientis vbi orationi ſimul inſtabant ⁊ doctrine.

c nes in porticu ſalomonis. Cete c d ¶ infidelium. ¶ hcre.

roꝝ autē nemo audebat côiungere ſe illis: ſ; magnificabat eos e ¶ a longe ſtans ⁊ ſtupens. ¶ creſcebat.

d ppl'us. Magis autem augebatur credentium in dño multitu f ¶ nullus ſexus a regno dei excludit̃. nō eſt eni ꝑſonarū exceptio apud deum.

do virorum ac mulierum: ita vt ¶ que late erant.

in plateas eijcerent infirmos: et a ¶ qlibuſcūq: ad diſtinctionē grabatoꝝ.

ponerent in lectulis ⁊ grabatis: ¶ quaſi principe.

e vt veniente petro ſaltem vmbra g eius obūbraret quēq eoꝝ: ⁊ liberarent̃ oēs ab infirmitatib⁹ ſuis. a ¶ p̄ter habitatores hieruſalem.

Côcurrebat autē multitudo vicinarū ciuitatum hieruſalem: af ¶ morbis ⁊ doloribus.

ferentes egros ⁊ vexatos a ſpiritib⁹ immūdis q̄ curabant̃ omēs. ¶ ad differentiā bonoꝝ ſpirituū. ¶ ad tenendos apl'os.

Exurgēs āt p̄nceps ſacerdotū: b a ¶ hec hereſis vna fuit de ſeptē hereſibus

f ⁊ oēs q̄ cū illo erāt: q̄ eſt herēſis iudeorum. a ¶ hunc fructū zelus ꝓtulit. ¶ qui nō modo incepit: ſ; illa hora ad plenitudinem malicie peruenit.

g ſaduceorum: repleti ſunt zelo † ⁊ i iniecerunt manus in apoſtolos: ¶ ſiue ꝓpter firmitatē carceris ſiue ꝓpter celebritatē virtutis facte in publico.

⁊ poſuerunt eos in cuſtodia pu k a ¶ ad differentiam mali.

h blica. Angelus autem dōmini l per noctē aperiēs ianuas carce

Nico. de ly. ꝶ Ute hu

B Nā ex hoc facto fuerūt territi cogitātes ſeueritatē vltionis diuine. a ¶ Per manus aūt. Poſtq̄ ſuperius poſita eſt p̄dicatio petri apud iudeos ſingulariter. Hic ꝯñr ponit̃ ei⁹ p̄dicatio apud

Diuiſio eoſdē cū alijs apl'is cōiter. Et diuidit̃ in duas ꝑtes. nā p̄mo deſcribit̃ hec predicatio tanq̄ virtuoſa. ſcđo ex hoc orit̃ iudeoꝝ concitatio venenoſa/ ibi: Exurgens aūt. Circa primū oſtendit̃ apl'oꝝ p̄dicatio ꝟtuoſa ex duob⁹. ſ. ex miraculis ꝯfirmātib⁹ ⁊ ex multiplicatiōe credētiū ad exhortationē apl'oꝝ. ⁊ h̕ ē qđ dr̄: Per manus aūt ⁊c. nō dicit in p̄ncipibus: q: nō credebāt: paucis exceptis q occulte xp̄iani erāt: vt gamaliel nicodemus ⁊ aliq̄ alij. b ¶ Et erāt vna. oēs. ſ. apl'i. c ¶ In porticu ſa. vbi erat locus orationis ⁊ predicationis. d ¶ Ceteroꝝ aūt ⁊c. ficte. ſ. timētes penā q venerat ſup ananiā ⁊ ei⁹ vxorē. e ¶ Sz magnificabat eos po. ꝓp̄ curatiōes ⁊ miracula q̄ fiebāt. ⁊ q: bona ꝓ malis ſuis ꝑſecutorib⁹ reddebāt. ⁊ ſbdit̃ de multiplicatiōe credentiū cū dr̄: f ¶ Magis aūt au. ⁊c. ⁊ ꝑ; lr̄a vſq ibi: g ¶ Ut veniēte ⁊c. in q̄ ponit̃ differētia petri ad alios apl'os in opatiōe miraculoꝝ. nam alij apl'i curabāt infirmos ꝑ tactū manuū: ſicut dr̄. ſ. Per man⁹ apl'oꝝ ⁊c. Petrus aūt nō ſolū ꝑ tactū/ ſ; etiā ꝑ vmbrā: qđ eſt maius: qđ fiebat ad oſtendendū q erat p̄ncipalis apl's. Sciēdū tñ q ſi ꝯſiderent̃ miracula ex parte ꝟtutis actiue: vnū non eſt maius alio: q: oīa fiunt virtute diuīa infinita cū ſint opa totā ꝟtutem nature create trāſcēdētia: ſi aūt ꝯſiderent̃ q̄tū ad rem factam ſic vnū eſt maius alio: ſicut ſuſcitatio mortui q̄ curatio leproſi: ⁊ curatio leproſi q̄ curatio ſubite languidi. ſūr ſi ꝯſiderentur q̄tum ad modū faciēdi: ſic maius eſt curare leproſum vel languidū ſolo ꝟbo q̄ tactu: et ꝑ vmbrā q̄ ꝑ verbū. verbū eni eſt aliq̄d ꝓcedēs ex hoīe habēs ꝟtutē: ſ; vmbra nihil eſt ipſius: ſ; tm̄ ꝑuatio lucis ex interpoſitiōe corꝑis: ⁊ q: xp̄us nō legit̃ curaſſe ꝑ vmbrā ſicut petr⁹. ideo videt̃ impletū fuiſſe qđ dixit Joh. xiiij. b. Qui credit in me opa que ego facio ⁊ ip̄e faciet ⁊ maiora hoꝝ faciet. cetera patent in lr̄a. b ¶ Exurgēs aūt. Hic ꝯñr ponit̃ ſacerdotū cōcitatio venenoſa: nā cōcitati inuidia q̄ venenū eſt aīe voluerūt apl'os ꝑdere ſ; nō potuerūt: diuīa ꝟtute eos ꝓtegēte: ⁊ ſm̄ h̕ reſiduū hui⁹ ca. i q̄tuor partes diuidit̃: q: p̄mo ponitur apl'oꝝ captio. ſcđo captoꝝ increpatio/ ibi: Et interrogauit. tertio increpatoꝝ excuſatio/ ibi: Rñdēs aūt. q̄rto excuſatoꝝ dimiſſio/ ibi: Cōſenſerūt aūt. Prima adhuc i tres. q: p̄mo ponit̃ apl'oꝝ iniurioſa captio. ſcđo eorū miraculoſa liberatio/ ibi: Angelus aūt. tertio eoꝝ cautelosa reductio/ ibi: Tūc abijt. Circa primū dr̄: Exurgēs aūt p̄n. ſa. ⁊c. Ex h̕ videt̃ q ip̄e ⁊ q̄ cū illo erant de ſecta erāt ſaduceoꝝ q̄ negāt reſurrectionē ⁊ ſpm̄ ⁊ angelū. vt hr̄. j. xxiij. iđ ſubdit̃: i ¶ Repleti ſunt. ſ. inuidia et ira: nā apl'i p̄dicabant in ieſum reſurrectionē ex mortuis: vt dictum eſt. ſ. in p̄ncipio ca. p̄cedētis. Dicunt̃ aūt ſaducei a ſadoch qđ eſt iuſticia in hebreo: nā ſaducei inter alios iudeos erant in iudicijs ⁊ punitionibus acerrimi: vt dr̄ in ſcholaſtica hiſtoria: ꝓp̄ qđ ſibi nomen iuſticie vſurpabant. k ¶ Et poſuerunt eos in cu. pu. i. in carcere in q̄ ponebant̃ malefactores publici: homicide: latrones ⁊ hmōi. l ¶ Angel⁹ aūt. Hic ꝯñr ponit̃ apl'oꝝ mirabilis liberatio. ⁊ ſcđo hui⁹ liberationis admiratio/ ibi: Aduenientes aūt. Circa primū dicit̃: Angelus aūt ⁊c. Dicit h̕ q̄dā Glo. q nō aperuit ſm̄ rem: ſ; ſm̄ apparentiā: quia eduxit eos ꝑ ianuas clauſas ita libere ac ſi eſſent aperte: et circa h̕ nō ē dubiū q h̕ potuit fieri virtute diuina: ſicut corpus xp̄i nōdū glorioſum exiuit de vtero ꝟginis clauſo: ſ; nō potuit fieri virtute angelica que ſe non extendit ad faciendū duo corpora eſſe ſimul. Potuit tamen angelus virtute ꝓpria ianuas aperire et claudere ſicut prius. ⁊ huic modo educendi apoſtolos videt̃ littera magis cōcordare.

† De con. diſt. 5. c. penul. in fi.

Diuiſio

D

† Ite ⁊ ſta-

* nient̃ morte gehēnali. a ¶ Per man⁹ ⁊c. iſta ⁊ ꝓdigia erāt ſanitates corpoꝝ ꝟtute noīs xp̄i facte: ꝑ q̄s ſignificāt̃ ſanationes aīaꝝ q̄ fiūt ꝑ ſalubria ꝯſilia ⁊ hortamēta p̄dicatoꝝ eccleſie. b ¶ Et erāt vna. ⁊c. ſalomō q̄ interp̄tat̃ pacific⁹: eſt dñs nr̄ ieſus xp̄s q ꝑ ſuū ſāguinē erga nos pacificauit deū p̄rē. ⁊ i ei⁹ porticu q̄ fides ē eccl'ie. dēt oēs catholici inſimul hitare. c ¶ Ceterorū ⁊c. ꝓp̄ qđ dic̃ apl's. ij. Coꝛ. vi. c. q̄ ps fideli cū infideli. q. d. nulla. b ¶ Exurgēs āt p̄n. ⁊c. Iſti ſaducei erāt paꝝ lr̄ati: q: de tota ſacra ſcriptura non recipiebāt niſi q̄nq libros moyſi. ip̄i etiā interp̄tāt̃ iuſti: nō tñ erāt iuſti ſm̄ ꝟitatē: ſ; mag' ſm̄ fictionē vel noīs vſurpationē: ⁊ iđ ꝑ iſtos ſignificari p̄nt ſacerdotes duri ⁊ paꝝ lr̄ati: q̄ mouēt̃ ꝯ paupes p̄dicatores: aliq̄ñ zelo inuidie: aliq̄ñ zelo iuſticie ficte. d. q mouēt̃ zelo iuſticie eccl'iarū ſuaꝝ ꝑſuāde: ⁊ ſic ipediūt dictos p̄dicatores ⁊ ꝯfeſſores ab aīaꝝ ſalute: qđ q̄dē ipedimētū icarceratio p̄t dici large: nā ipedimentū tale eſt multū afflictiuū eoꝝ q̄ zelant ꝓ aīarū ſalute. l ¶ Angl's aūt. ꝑ quē pōt intelligi bon⁹ ep̄s. nā ep̄i angeli dicunt̃ Apoc. i. d. Septē ſtelle angeli ſūt ſeptē eccl'iarū. i. ep̄i earū: ſicut dictū fuit in expoſitione lr̄ali. Et ſic angelus ianuas aperit quando bonus epiſcopus dictū impedimentū repellit.

Mt. 4. a
I. 12. d
Moraliter

¶ firmi ⁊ ſtabiles vel manifeſti.
ris ⁊ educens eos dixit: Ite ⁊ ſtātes loq̄mini a
a ¶ loco celebri quē ſacerdotes frequētabant. b ¶ nō ſacerdotib⁹. c ¶ nihil pre timore celātes. d ¶ ſm̄ p̄ceptū angeli prompta eſt obedientia.
a in tēplō plēbi oīa vērba vitę hui⁹. Qui cū au b c d
diſſent: intrauerūt diluculo in tēpluꝫ ⁊ doce
¶ ſicut imperatum erat loquimini plebi.
bāt. Aduenięs aūt p̄nceps ſacerdotū ⁊ q̄ cū e
a ¶ q̄ ad h̄ poſiti erāt in cuſtodiaꝫ vt ad iudiciū traherēt.
eo erāt conuocāuerūt conciliū: ⁊ omēs ſeni
a ¶ etate. b ¶ ſacerdotū ⁊ ſcribarū. ¶ apoſtoli.
ōres filiō℞ iſrl̄: ⁊ miſerūt ad carcerē vt addu f
¶ quē clauſum inuenerant.
cerēt. Cū aūt veniſſent miniſtri ⁊ apto carce
re nō īueniſſent illos: reuerſi nūciauerūt dicē
a ¶ vt maius ſit miraculum.
b tes. Carcerē quidē īuenim⁹ clauſuꝫ cū oī di
a ¶ nō negligentes. ¶ vt minor ſit euadendi facultas.
b ¶ nō ex latere vel poſt tergum.
ligentia: ⁊ cuſtodes ſtātes ante iānuas: aperi g
entes aūt neminē int⁹ īuenim⁹. Ut aūt audie
¶ potentes vel ſapientes.
c rūt hos ſermones magiſtrat⁹ tēpli ⁊ p̄ncipes
a ¶ vtrum fraude vel potentia factum eſſet.
b ſacerdotū: ambigēbāt de illis quid nā fieret. h
Aduenięs aūt quidā nūciauit eis: q̄ ecce vi i
a ¶ p̄ꝫ nō fuiſſe fraudē: cū poſt euaſionē nō lateāt. b ¶ q̄ꝫ
ri q̄s poſuiſtis ī carcere: ſūt ī tēplō ſtātes ⁊ dō
vos prohibuiſtis.
centes pp̄lm̄. Tūc abijt magiſtratus cū mini k l
a ¶ ecce magnitudo fidei ſi dicere eos q̄ ſe vixerāt. b ¶ ſi deū.
ſtris: ⁊ adduxit illos ſine vi. Timebāt eīn pō m n
pulū ne lapidarent. Et cuꝫ adduxiſſent illos
a ¶ dixerat enim: dn̄s tradēt vos in conciliis.
ſtatuerūt ī ꝯciliō. Et iterrogauit eos p̄nceps o
a ¶ nō leuiter dixim⁹ ſed auctoritate pōtificali p̄cepimus.
c ſacerdotū dicēs: Precipiēdō p̄cepim⁹ vobis p
a ¶ ieſu q̄ꝫ ꝑpter claritatē vel odiū tacēt. b ¶ nō ſolū docuiſtis ꝯtra noſtrā ꝓhibitionē: ſed etiā repletis.
f ne doceretis ī nōie iſto: ⁊ ēcce repleſtis hierl̄m q r
a ¶ noua ⁊ culpabili. b ¶ ſanguis vindictā p̄dicādo eū iu
g doctrīa vr̄a: ⁊ vultis īducere ſup nos ſan s
ſtū fuiſſe ⁊ xp̄m. a ¶ nō dī. b ¶ ieſu q̄ꝫ nō addūt vt ſupra dictū eſt duabus de cauſis. c ¶ quaſi princeps.
guinē hōis iſtius. †Reſpōdens autē petr⁹ et t
a ¶ ex feruore ⁊ ꝫelo nō patiunt̄ vnū loq̄ ꝓ oībus. b ¶ breuiter loquēdo dant exemplū nō vtendi verbo℞ circuitu.
āpli dixerūt. †Obēdire oportet deo magis q̄ꝫ v
a ¶ ſupra dixerat de⁹ abraā de⁹ iſaac ⁊ de⁹ iacob iō nūc breuit dicit de⁹ patrū. b ¶ in reſurrectiōe hoc maxime oderāt.
b hoīb⁹. Deus patrū noſtro℞ ſuſcitāuit ieſum x
a ¶ hic manifeſte ſanguinē īroducūt ſup eos. b ¶ q̄ſi reū y
quē vos iterēmiſtis ſuſpēdētēs ī ligno. Hūc z
⁊ maledictū. a ¶ tot⁹ eccl'ie q̄ in celo ⁊ ī terra ē. b ¶ hoīm
c ¶ virtutib⁹ vl' aſcēſu in celū. d ¶ ꝓſperitate eternitatis:
p̄ncipēꝫ ⁊ ſaluatorē de⁹ exaltauit dextēra ſua: a b
vel filio. a ¶ iō virtutes facte: iō ī celū aſcēdit. b ¶ q̄ eſt fru c
ad dādā p̄niāꝫ iſrl̄: ⁊ rēmiſſionē pctō℞: ⁊ nos d e
ctus p̄nie. a ¶ virtutū aſcēſiōis ſpūs miſſiōis. b ¶ ne vilis ſit ſermo humanus. ¶ teſtis eſt.
i ſumus tēſtes ho℞ verbo℞: ⁊ ſpūſſanctūs quē f g

Glo. ordi.

a ¶ Vite hui⁹. Ra. Chriſtiane vl' eterne q̄ꝫ ideo nō addit: quia famoſa erat ſecta xp̄ianorū: pro qua traditi ſunt carceri. b ¶ Carcerē q̄. ⁊c̄. Be. Inſani iudei q̄ ſtimulante inuidia dicūt furantib⁹ apoſtolis ieſum de monumēto ſublatū q̄ furto dicent apl'os de carcere clauſo ablatos. c ¶ Magiſtratus. Be. Scdm̄ grecū magiſtratus legēdū eſt ſingulari nūero: ſicut et in ſequēti vbi dr̄: tūc abijt mgr̄at⁹ cū miniſtris. d ¶ Ambigebāt. Beda. Nec ſic credūt. malitia eīn̄ īteriors eo℞ perfidā ſignis etiam manifeſtis obdurat. e ¶ Precipiēdo. Be. In greco nō ē p̄cipiēdo p̄cepimus vobis. nā ſic loq̄ magis īterrogāti ꝯuenit. f ¶ Repleſtis hic. Ra. Hieruſalē p̄ncipē ciuitatū in q̄ etiam nos ꝯuerſamur: in h̄ ignorantes laudāt apl'os qui nec territi minis ceſſant predicare. g ¶ Sup nos ſang. Be. Oblit⁹ eſt p̄nceps ſacerdotū debiti: q̄ꝫ ipſe ſibi ⁊ ſuis imp̄catus eſt dicēs: Sanguis ei⁹ ſup nos ⁊ ſup filios nr̄os. Ra. Patet p̄ ātiphraſim dictuꝫ eſſe: Sanguis ei⁹ ſup ⁊c̄. ¶ Be. In greco interrogatiue legit̄ ⁊ temeraria interrogatio pontific' refutat̄ rīſiōe prudēti. ¶ Ra. Interrogādo dictū ſolet eīn̄ in verbis eſſe dubietas: cuꝫ in corde firma teneat̄ ſententia. h ¶ De⁹ patruꝫ. Ra. Nō nouus nec a nobis nup īuent⁹: vt eo℞ inobediētia ſit inexcuſabilis. i ¶ Spūs ſanctus. Be. Nos roborauit vt vobis etiā reſiſtentib⁹ magnalia dei firmiter p̄dicemus: ipſe ī nobis loquēs format verba que auditis. ¶ Omnib⁹.

Mat. 27. c

Nico. de lyra

a ¶ Ite ⁊ ſtantes loq̄mini in tēplo. cōſtanter et intrepide. b ¶ Plebi. ibi ꝯuenienti. c ¶ Oīa verba vite hui⁹. ſ. chriſtiane q̄ eſt in preſenti per gratiam: et p̄ gloriā in futuro. d ¶ Qui cū audiſſent intrauerūt diluculo. tanq̄ꝫ feruidi ad īpletionē mandati. e ¶ Adueniens aūt. Hic ꝯſequēter ponitur dicte liberatiōis admiratio cum dicitur: Adueniens autem ⁊c̄. et p̄ꝫ littera vſq̄ ibi: f ¶ Et miſerunt ad carcerem vt adducerentur. ad hoc eīn̄ poſiti fuerunt in carcere vt ī craſtino inde traherentur ad iudicium ⁊ condēnarentur. cetera patēt vſq̄ ibi: g ¶ Et cuſtodes ſtantes. i. diligēter cuſtodientes. q. d. nō exierunt per defectū clauſure vl' cuſtodie. cetera patent vſq̄ ibi: h ¶ Ambigebant de illis quid nā fieret. i. vbi ⁊ quō quererentur ⁊ caperētur. i ¶ Adueniens autē quidam. qui viderat aſtantes eos in tēplo ⁊ intrepide docētes: Annūciauit eis ⁊c̄. et patet littera. k ¶ Tunc abijt. Hic cōſequēter ponitur apl'orū cauteloſa reductio. Inierūt eīn̄ iſti conſiliū ad reducendum eos turpiter ⁊ aſpere ſicut malefactores publicos. ſed vidētes deuotionē populi timentes ne lapidarentur mutauerunt ꝓpoſitū. ⁊ ad reducēdum eos vſi ſunt tm̄ verbo ſimplici. ⁊ hoc eſt quod dicitur: Tunc abijt magiſtratus: nomen eſt officij ⁊ tenet̄ collectiue pro maioribus cōmunitatis. l ¶ Cū miniſtris. ad capiendum apl'os paratis. m ¶ Et adduxit illos ſine vi. cui⁹ cauſa ſubditur ex parte ipſorum cum dicit̄: n ¶ Timebant eīn̄ ⁊c̄. Ex parte apl'o℞ cauſa fuit: ꝓmpta voluntas veniēdi et ſecuritas de aſſiſtentia dei. o ¶ Et interrogauit eos. Hic ponit̄ apl'o℞ increpatio cum dicitur: p ¶ Precipiēdo p̄cepim⁹. i. auctoritate pontificali ꝓhibuimus. q ¶ Ne do. in noīe iſto. i. in nomie ieſu nazareni. r ¶ Et ecce repl. hic. do. vr̄a. ꝯtra p̄cepta noſtra. s ¶ Et vultis intro. ſup nos ⁊c̄. q. d. nō ſolum eſtis inobedientes ſed etiaꝫ crimen homicidij nobis imponentes. t ¶ Reſpondens aūt. Hic ꝯſequēter ponit̄ increpato℞ reſpōſio q̄ eſt duplex: ſcd̄a ponit̄ ibi: Surgēs aūt. Prima vero eſt per apl'o℞ verba cum dicitur: Reſpondens aūt petrus ⁊ apl'i. licet glo. interlinearis dicat q̄ apl'i ex feruore modi nō fuerunt paſſi vnū pro omnib⁹ loqui: non eſt tm̄ veriſimile q̄ oēs loquentes ſimul dederint reſponſionem que ſequit̄ per ordineꝫ q̄ꝛ ibi fuiſſet confuſio vocuꝫ: q̄ꝫ non eēt decēs nec bene intelligibile. nec ſic permittitur hoīb⁹ loqui in loco iudicij. iō magis videt̄ ſaluo tn̄ meliori iudicio q̄ petr⁹ ſol⁹ dedit reſponſionē: qua data alij apl'i approbauerunt eā tanq̄ꝫ ſuā: nec illa gloſa cū nō ſit magiſtralis eſt autētica. v ¶ Obedire oportet deo magis q̄ꝫ hominib⁹. hoc eſt per ſe notum: cum hoīes nullā auctoritatem precipiendi habeāt niſi a deo a quo eſt oīs poteſtas. x ¶ Deus patrū noſtrorū. i. quem coluerunt patres noſtri. y ¶ Suſcitauit ieſum quem vos intere. ⁊ ſic nō īponim⁹ vobis falſo ſāguinē ipſi⁹. z ¶ Hūc principem. eccl'ie militātis et triūphantis. a ¶ Saluatoreꝫ. hominū. b ¶ De⁹ exaltauit. ad celeſtia. c ¶ Dextera ſua. i. virtute ſua: ſicut declaratū eſt. ſ. ca. ij. d ¶ Ad dandaꝫ penitētiam iſrael. i. ad dandū tempus penitendi. e ¶ Et remiſſionē peccato℞: ⁊ nos ſum⁹ teſtes. q̄ꝛ nobis p̄ceptū eſt iſta teſtificari: vt patet. ſ. i. ⁊ Luc. vlti. q. d. propter hoc oportet nos ī h̄ obedire deo. f ¶ Ho℞ verbo℞. i. reſurrectiōis: aſcēſionis: ⁊ miſſiōis ſpūſ ſancti. g ¶ Et ſpūſſcſ̄us. teſtificatur iſta qui loquitur in nobis: ⁊ eius virtute fiunt ſigna ⁊ prodigia: ſed quoniam homines ī malis obſtinati reſponſionem rationabilem nō recipiūt: ideo ſubdit̄: ¶ Hec cū audiſ

Mar. 4. d

† 11. q. 3. c. ſi dn̄s et. c. q̄ reſiſtit. 15. q. 6. c. iuratos De ſen. ex cō. c. relatū

Diuiſio

A B E T factũ eſt ꝛc. Ca. XX
a ❡ In q̃ poteſtate hec
facis: aut quis. De dei
ptãte dubitãt: ꝛ ſubintelligi volunt
diaboli eſſe qḋ facit. Vñ addũt: Aut
qs eſt q̃ dedit ti. ꝛc. in quo plane
negãt dei filiũ: quẽ nõ ſuis virib⁹ ſed
alienis ſigna facere credũt. b ❡ In
terrogabo. Poterat aperta rñdẽ
tẽptatoꝝ calũniã cõfutare: ſed prudẽ
ter interrogat: vt vel ſuo ſilentio vel
ſua ſentẽtia ↄdẽnent. c ❡ Baptiſ
mũ iohã. Quẽ ↄfitemini d celo ha
buiſſe ꝓphetiã mihi ꝑhibuit teſtimo
Duab⁹ de caufis veritas q̃rẽtib⁹ eſt abſconſa — nium ꝛ ab illo audiſti: in q̃ ptãte ego
faciã. qḋ illi intelligẽtes: dubitãt qḋ
debeãt rñdere. d ❡ Neq; ego di
vo. Propter duas cauſas v̾itas q̃
rentib⁹ eſt abſcõdẽda. Vel qꝛ minus
Ioh.16.c capaces ſũt ad audiẽdũ. vñ dr: Mul
ta habeo vobis dicere: ſed non p. p.
mõ. Vel qꝛ ex odio ꝛ cõtẽptu q̃runt.
Mat.7.a vñ dr: Nolite ſctm̃ da. ca. e ❡ Ce
pit aũt. Principib⁹ ſacerdotũ ꝛ ſcri
bis de ſua interrogatione cõfutatis:
dñs qḋ cepat exequit: ꝛ illis audiẽti
bus plebẽ ꝙ ſua ꝟba libẽtius audiat
alloquit: inſerẽs parabolã q̃ et illos
impietatis arguat: ꝛ regnũ dei ad gẽ
tes trãſferẽdũ oſtẽdat. f ❡ Vinea.
Moraliter — Morali. Vinea dñi ſabaoth domus
Eſa.5.a iſrł. Coloni: oparij: qui ad excolẽdũ
ꝑma hora tertia: ſexta ꝛ nona ſunt cõ
ducti. Peregre fuit: qui vbiq; ꝑſens
eſt cũ imitatorib⁹ liberũ operãdi arbi
triũ derelinq̃t. g ❡ Et ipſe pe. Qui
vbiq; eſt: diligẽtib⁹ ſe ꝑſentior eſt: ne
gligẽtib⁹ abeſt: ꝛ lõgo tpe abfuit: ne
ꝓpera videret exactio. Nã quo indul
gentior liberalitas eo inexcuſabilior
ꝑuicacia. h ❡ Et in tpe. Prim⁹ ſer
B uus q̃ mittit moyſes legiſlator: qui ꝑ
xl. an. fructũ legis quã dederat a cul
toribus inq̃rebat: ſed ceſum dimittũt
inanẽ: qꝛ irritauerũt moyſen i caſtris:
ꝛ aaron ſctm̃ dñi ꝛ vexatus eſt moy
ſes ꝓpter eos q. ꝛc. De q̃bus ipſe ait:
Deu.32.e Vua eoꝝ vua fellis: ꝛ a bo. ama. vinũ
eoꝝ fel draconũ. i ❡ Et addi. alte.
Alter ſeruus dauid ꝓpheta: qui poſt
moyſen colonos vinee pſalmodie mo
dulamine ꝛ cithare dulcedine: ad ex
ercitiũ boni opis inuitauit: ſed ꝛ hũc
ↄtumelia affectũ dimittũt inanẽ/ dicẽ
3.Re.12.d tes: Que nobis ps in dauid aut q̃ he
re. in filio iſai: q̃ tñ ꝓ hac vinea ne pe
Ps.77.a nitus extirpet exorat: Dñe de⁹ virtu
tũ ↄuerte ꝛ reſpice de celo ꝛ vide ꝛ vi
ſita vineã iſtam. k ❡ Et addidit.
Terti⁹ ſeru⁹ chorus ꝓphetaꝝ q̃ pplm
corripiebãt: ꝛ mala q̃ vinee iminerẽt
ꝑdicabãt: ſꝫ ꝛ illos ꝑſecuti ſunt ꝛ occi
derũt. Cui⁹ vinee ſterilitatẽ Hiere.
Hiere.2.d deplorat dicens: Ego te plãtaui vine
am meã electã. quõ ↄuerſa es in pra
uũ vinea aliena? l ❡ Quẽ cũ vi.
Aperte ꝓbat iudeos nõ ꝑ ignorãtiã
crucifixiſſe filiũ dei: ſed ꝑ inuidiã. In
tellexerũt eñi hunc eſſe cui dictũ eſt:
Ps.2.b Poſtula a me ꝛ dabo tibi gentes he
reditatẽ tuã: poſſeſſionẽ tuã termios
Ioh.12.c terre. Et iõ cõſulẽtes ſibi dicũt: Ecce
mũd⁹ totus poſt eũ abijt: ꝛ ſi di. eũ ſic
oẽs cre. i eũ. Hereditatẽ q̃ eccle quã
nõ moriens pater relinq̃t: ſed ipſe ſua
morte emptã reſurgẽdo poſſedit. hãc
iudei eripere volũt dum fidẽ que per
eũ eſt extinguere conant: iuſticie dei
nõ ſubiecti:

E T factũ eſt in C. XX a
vna dierũ docẽte illo
pplm i tẽplo ꝛ euãgeli
zante/ ↄuenerunt ꝑnci
pes ſacerdotũ ꝛ ſcribe cũ ſeniorib⁹/
a ꝛ aiũt dicẽtes ad illũ: † Dic nob in
qua ptãte hec facis: aut qs eſt q̃ de
dit tibi hãc ptãtem? Rñdẽs aũt ie
b ſus dixit ad illos: Interrogabo vos
c ꝛ ego vnũ ꝟbũ. Rñdete mihi: Ba
¶ ſicut verũ eſt
ptiſmũ iohãnis de celo erat: an ex
hominibus? At illi cogitabant in
tra ſe dicentes: Quia ſi dixerimus
¶ ſicut verũ eſt. ¶ mihi teſtimoniũ ꝑhibẽti.
de celo/ dicet: Quare ergo nõ cre
a ¶ ſi ex iuidia iſti⁹ etiã iohãni derogauerim⁹.
didiſtis illi. Si autẽ dixerimus ex
hominibus: plebs vniuerſa lapida
bit nos. † Certi ſunt enim iohãnem
a ¶ timentes lapidationẽ: ſed magis timẽtes
veritatis confeſſionem.
ꝓphetã eſſe. Et rñ̄ſponderunt ſe
neſcire vnde eẽt. Et ieſus ait illis:
¶ nõ dico vob qḋ ſcio: qꝛ nõ vult fateri qḋ ſcit
d Neq; ego dico vobis in q̃ poteſta
e te hec facio. † Cepit autẽ dicere ad
plebẽ parabolã hanc: Homo qui †
f dam plantauit vineã et locauit eã
g colonis: ꝛ ipſe peregre fuit multis
h temporibus. Et in tẽpore illo mi
ſit ad cultores ſeruũ: vt de fructu
vinee darent illi. Qui ceſum dimi
i ſerũt eũ inanẽ. † Et addidit alterũ
ſeruũ mittere. Illi aũt hunc quoq;
cedentes: ꝛ afficiẽtes ↄtumelia/ di
k miſerũt inanem. Et addidit tertiũ
mittere: q̃ et illũ vulnerãtes eiece
¶ qḋ ambigit nõ
de ignorãtia: ſꝫ vt reſeruet hoi libera volũtas.
runt. Dixit autẽ dñs vinee. Quid
faciã? Mittã filiũ meũ dilectum/
forſitan cũ hũc viderint verebunt.
l Quẽ cum vidiſſent coloni: cogita
m uerunt intra ſe/ dicẽtes: Hic eſt he
res. Occidamus illum: vt nr̃a fiat
a ¶ quia dñs extra portã paſſus eſt: vel quia
prius a cordibus iudeorũ eſt eiectus: ꝛ deinde
cruci eſt addictus.
n hereditas. Et eiectũ illum extra vi
neã occiderunt. Quid ergo faciet
illis dñs vinee? Veniet ꝛ ꝑdet co
lonos iſtos/ et dabit vineam alijs.
o quo audito/ dixerũt illi: Abſit. Ille
p aũt aſpiciẽs eos/ ait: Quid eſt ergo h
qḋ ſcriptũ eſt: † Lapidẽ quẽ repro
q bauerũt edificãtes/ hic fact⁹ eſt i ca
r put anguli. Ois q̃ ceciderit ſupra
illum lapidem cõquaſſabit: ſupra
quem aũt ceciderit cõminuet illũ.

C nõ ſubiecti: ſed ſuam cõſtituere volen
tes. m ❡ Hic eſt heres. Chriſt⁹ he
res: qꝛ morti ꝓpria ſuperuixit: ꝛ teſta
mentoꝝ que ipſe ↄdidit quaſi heredi
taria in noſtris ꝑfectibus emolumen
ta cõſequit. n ❡ Et eiectũ illũ ex
tra vi. ꝛc. Marcus ordinem mutat.
Occiderũt ꝛ eiece. extra vi. In q̃ per Mar.12.a
tinacia eoꝝ notat: qui poſt reſurrecti Mat.21.c
onẽ ꝑdicãtibus aplis credere noluе Mar.11.d
runt: ſed q̃ſi vile cadauer ꝓiicientes:
gentibus ſuſcipiendum dederunt.
o ❡ Abſit. Cõtradicũt ſentẽtie quã
cõtra ꝑfidiã ſuam dictã cognoſcunt.
Quod eñi in mente gerebãt: in para
bola cõtineri intelligũt. Negãtibus
ergo iudeis iuſtã fore diuine ſcientiã
legis quã ipſi ſpernebant ad gentes
trãſferri: qḋ ſaluator reſpõdeat atten
de. p ❡ Quid eſt ergo. Quõ im
plebit hec ꝓphetia: Niſi qꝛ chriſtus
a vobis reprobatus credituris genti
bus eſt ꝑdicãdus: vt in ſe vno angu
lari lapide duos condonat parietes.
q ❡ Edificãtes. Qui ſupra coloni:
hic edificãtes dicunt: qꝛ qui plebẽ ad Mat.21.d
ferẽdos fructus excolere: hãc iſti dño Mar.12.a
in habitatore dignã quaſi domũ ↄſti
tuere iubebant. r ❡ Ois qui ceci
derit. Qui credit et tñ peccat: cadit
ſup lapidẽ ꝛ nõ cõterit ſed cõfringit:
qꝛ per patiẽtiã ad ſalutẽ reſeruat ſed
cui lapis irruit. i. qui negat penitus
conterit vt nec teſta remaneat. Vł ca
dit ſup eũ: q̃ mõ ↄtẽnit ꝛ iniurijs affi
cit: necdũ penitus terit ſed quaſſat:
vt non ambulet rectus. Cadit ſuper
eum lapis quẽ veniens in iudicio op
primit. ❡ Moraliter. Vinea locat: Moraliter
cum myſteriũ baptiſmi fidelib⁹ ad ex
ercendũ ope cõmittit. Mittunt tres
ſerui vt de fructu accipiant, cum lex D
pſalmodia: ꝓphetia ad bene operan
dum hortant: ſed contumelijs affecti
vel ceſi eijciunt cum ſermo audit⁹ vel Aleſtius
contẽnitur vel etiam blaſphematur. Mat.20.c
Miſſũ heredẽ occidit: q̃ filiũ dei ↄcul
cat: ꝛ ſpiritũ quo ſctificat⁹ eſt ↄtume
liã facit. Vinea alteri dat cũ grã quã
ſ ſuperbus

Nico. de lyra

E T factũ eſt. Hic Ca. XX
cõſequẽter deſcribitur iudeo
rum obſtinatio quantum ad
inſidiationem exteriorem contra chri
ſtum. et primo circa hoc deſcribit eo
rum malicia inſidians. ſecũdo eorum
ſuperbia ad hoc incitans/ ibi: Audi
ente omni populo. Prima in duas Diuiſio
partes. quia primo eorum malicia de
ſcribitur. ſecundo confutatio conclu
ditur/ ibi: Reſpondentes autẽ. Pri
ma adhuc in duas: quia primo deſcri
bitur malicia principũ inſidiãdo chri
ſto per ſeipſos. ſecũdo per miniſtros/
ibi: Et obſeruantes miſerunt inſidia
tores. Circa primũ premittitur mali
gna interrogatio. ſecundo ſubditur
interrogantium confutatio/ ibi: Re
ſpondentes autem. Et iſta ſecunda
pars diuidit Ps.117.c
Moraliter. a ❡ Et factum eſt Moraliter
in vna dierum ꝛc. Exponat vt ſu Mat.21.d
pra Matth. xxi. et Marci. xi. Cepit Mar.12.a
autẽ dicere. Sequit: † ❡ Homo Luc.4.b
quidã plantauit vineã. exponat
vt. ſ. Mat. xxi. ꝛ Mar. xii. vſq; ibi:
✱ Acceſſerũt adã

f ſupbus abiicit humiles ditat. Scribe manū mittere querunt
e ſed timore retinent cū falſus fraternitatē eccle ꝓpter bonoꝝ
multitudinē: vel erubeſcit vl timet īpugnare. a ¶ Et q̄rebāt ⁊c. Quaſi mētiētem querūt interficere: in quo vera ꝓbant q̄ dixerat. Ipſe eſt
Alii tiſli — enī heres illi praui coloni q̄
†mat.22.b — ſolo hūano terrore retardan
Mar.12.a — tur donec veniret hora eius.
b ¶ Et obſeruātes. Qꝛ ꝓ timore ppl'i p ſe nō poſſunt: manib' pſidis efficere volūt: velut īmunes a morte ipſius videant. c ¶ Licꝫ nobis
†mat.22.b. — ⁊c. Cum nup ſub auguſto iu
Mar.12.b — dea romanis ſtipendiaria facta eſſet: phariſei qui de iuſticia ſibi applaudebāt: q̄ decimas ⁊ p̄mitiua deo dabant: tributa homi ſoluēda negabāt: ꝓ q̄ ſeditione poſtea regnū et tota patria deſtructa
alii ipſorū — ſunt. d ¶ Cui' ha. imaginē. Alia imago dei / alia mūdi. Si ꝗ xp̄us nō habuit imaginē ceſaris: cur cēſuꝫ dedit? Nō de ſuo dedit: ſed mūdo reddidit q̄ erāt mūdi. ⁊ tu ſi nō vis eſſe obnoxi' ceſari: noli habere q̄ ſūt mūdi. Si ha
†23.q.1.c. — bes diuitias / obnoxi' es ce
militare et. — ſari. Si vis terreno regi ni
q̄d culpat ⁊ — hil debere: oīa tua relinque
q. fina.c. ſi — ⁊ chriſtū ſeq̄re. Et dn̄ ꝓuo q̄
morte.et.c. — ceſaris ſunt reddenda decer
conuenior. — nit. Nō eni pōt q̄s eſſe dn̄i:
De cle.cōiu — niſi pri' mūdo renūciauerit.
ga.c.ex pte — e ¶ Reddite ꝗ. Sicut ceſar exigit īpreſſionē ſue imaginis: ſic ⁊ de' aīam lumine
†mat.22.c — vult' ſui ſignatā. f ¶ Acceſ
Mar.12.b — ſerūt ⁊c. Hec hereſes erāt
aīas filijs — in iudeis. Phariſeoꝝ q̄ p̄ferebāt iuſticiā traditionum ⁊ obſeruationū vn̄ ⁊ diuiſi vocabant a pplo. Et ſaduceorū q̄ ⁊ ipſi vēdicabāt ſibi qđ nō erāt. i. iuſti. g ¶ Magiſter moy. Qui reſurrectōeꝫ corpoꝝ nō credūt: ⁊ aīas putāt interire cū corpib': turpitudinē fabule fingūt q̄ delyramēti arguit eos q̄ reſurrectionē aſſerunt. Pōt aūt fieri: vt in gente eoꝝ h̄ aliq̄n acciderit.
Myſtice — ¶ Myſtice aūt hi ſeptē oēs reprobi ſūt q̄ tota hac vita q̄ ſeptē dieb' eſt ſteriles a bono ſūt: q̄bus miſere mortis: ad vltimū mūdana cōuerſatio q̄ ſine fructu eſt tranſibit. h ¶ Ut accipiat. In lege lr̄e cogebat nubere inuita. ſꝫ
†Exo.3.b — in lege ſpūs cōmendat caſti
mat.22.c — tas. i ¶ Illi vero qui ⁊c.
Mar.12.b — Cū omēs boni ⁊ mali ſint reſurrecturi ⁊ abſq̄ nuptijs manſuri: dn̄s tn̄ vt ad gl'iam reſurrectiōis iċitet / de ſolis electis diſſerit. Si aūt in reſurrectiōe nec nu. vx. reſurgēt ergo corpa q̄ poſſūt nubere ⁊ ducere. Qđ dr̄ de his q̄ habēt mēbra genitalia: ſed nulla voluptate vel neceſſitate
†Ps̄. 109 — nubēdi mācipabunt. Et no
mat.22.d — ta q̄ cū inſidiatorib' ⁊ cōcul/catoribus ſecreta myſteria loquat: nō tn̄ ſcm̄ dat canib': ſed aderāt multi idonei q̄s ꝓpter alioꝝ imōdiciā nō oportebat negligi. k ¶ Nec nubent neq̄ ducēt vxores. Cum cōnubia ꝓpter filios: filij ꝓpter ſucceſſionē: ſucceſſio ꝓpter mortē: vbi ergo non eſt mors neq̄ connubia.
l ¶ Quia vero reſurgāt mortui. Poſtq̄ propoſite queſtioni de reſurrectionis ꝯditiōibus ſatiſfecit: de ipa reſurrectione cōtra eorū infidelitatē agit. m ¶ Et am plius nō audebāt eū q̄cq̄ interrogare. Confutati in ſermonibus nō ampli' interrogant: ſed aperte cōp̄hēſuꝫ romane poteſtati tradūt: ex quo intelligimus venena inuidie poſſe quidē ſuperari / ſed difficile cōquieſcere.
n ¶ Quomodo dicunt xp̄m eſſe filiū dauid. Cōſummaturus p̄cepta dn̄s: in fine teſtamēti ſui fidem cōcludit: vt dn̄m ieſum verū deū: ⁊ verū hominē ad dexteram patris ſedere credamus.
o ¶ Dixit dn̄s ⁊c. Iſtud dicere: eſt equalē ſibi filiū generare dn̄o: nō ſm̄ q̄ de eo natus / ſed ſm̄ q̄ de p̄re fuit ſp.
¶ Donec po

a Et q̄rebāt p̄ncipes ſacerdotū ⁊ ſcribe mittere
in illū man' illa hora / ⁊ timuerūt ppl'ꝫ. Cognoue
b rūt eni q̄ ad ipos dixerit ſimilitudinē †hanc. †Et ob a
ſeruātes miſerūt inſidiatores q̄ ſe iuſtos ſimula/ b
a ¶ vt aliquid velut eo ignorāte extorquerēt vnde argui poſſet.
rēt: vt caperēt eū in ſermone: ⁊ traderēt eū p̄ncipatui et poteſtati p̄ſidis.
a ¶ pilati qui in illis diebus erat hieroſolymis.
Et interrogauerūt eū
a ¶ quaſi laudatus myſterium cordis ſui ſimpliciter eis aperiat eoſq̄ velit haber diſcipulos.
dicētes †Magiſter ſcim' q̄ recte dicis ⁊ doces: ⁊
a ¶ nō times prelatā pſonā: ſed indiffer ete dicis veritatē maioribus ⁊ minoribus. b ¶ illic ꝓuocat vt deū magis timeat q̄ ceſarē ⁊ dicat nō debere ſolui tributa: vt inde ſeditionis auctor fiat.
nō accipis pſonā: ſed viā dei in veritate doces:
c Licet nobis tributū dare ceſari / an nō? Conſide/
a ¶ r̄ndet nō ſm̄ v̄ba eoꝝ blādē: ſed ſm̄ ꝯſciētias eoꝝ aſpere.
rās aūt doluꝫ †illoꝝ / dixit ad eos. Quid me tēta
a ¶ qui ꝓ cēſu ſoluit: ⁊ habet imaginē ceſaris. b ¶ nō de ignorantia interrogat: ſed vt cōpetenter ad eoꝝ verba reſpōdeat.
d tis? Oſtendite mihi denariū. Cui' habet imagi/
a ¶ Tiberij priuigni Auguſti ſub quo paſſus eſt dn̄s.
nē ⁊ inſcriptōeꝫ? Rn̄dētes dixerūt ei: Ceſari. Et
¶ tributum pecuniam.
e ait illis: †Reddite ꝗ q̄ ſunt ceſaris ceſari: ⁊ q̄ ſūt
¶ decimas victimas
dei deo. Et nō potuerūt verbū ei' rep̄hendere co
a ¶ qui credere debuerant mirant q̄ nō habent locū tentandi.
¶ vt vel per frequentiam vincerent.
f rā plebe ⁊ mirāti in reſpōſo ei' tacuerūt. Acceſſe e
¶ qui interpretantur iuſti. ¶ phariſei credebāt corrūt aūt q̄dā ſaduceoꝝ q̄ negāt eē reſurrectōeꝫ: ⁊ in/
poris ⁊ aīe reſurrectionē: ſaducei ⁊ aīas interire cum corpore
g terrogauerūt eū dicētes: †Mgr̄ moyſes ſcp̄ſit nob̄
Si frater alicui' mortu' fuerit hn̄s vxorē / ⁊ h̄ ſine
h liberi fuerit: vt accipiat eā frat' ei' vxorē: ⁊ ſuſcitet
ſemē fr̄i ſuo. Septē ergo frēs erāt: ⁊ p̄m' accepit
vxorē / ⁊ mortu' ē ſine filijs. Et ſeq̄ns accepit illā
⁊ ipe mortu' ē ſine filio. Et terti' accepit illā: ſil'r ⁊
oēs ſeptē: ⁊ nō reliq̄rūt ſemē ⁊ mortui ſūt. Nouiſſi
ma oiꝫ mortua ē ⁊ mlier: In reſurrectōe ergo cui'
eoꝝ erit vxor? Siq̄dē ſeptē habuerunt eā vxorē.
Et ait ill' ieſus: Filij hui' ſeclī nubūt ⁊ tradūt ad
i nuptias: illi v̄o q̄ digni habebūt ſeclo illo / ⁊ reſur
k rectōe ex mortuis / neq̄ nubēt neq̄ ducēt vxores:
¶ ecce ſpiritualis conuerſatio.
neq̄ eni vltra mori poterūt: Eq̄les eni angel' ſūt:
¶ ſine labe corruptionis viſione dei fruitione.
l ⁊ filij ſūt dei: cū ſint filij reſurrectōis. Quia v̄o re
¶ moyſes quē vos recipitis: alioquin poterat apliora dare de reſurrectiōe teſtimonia ꝓphetaꝝ: ſed ꝓphetas ſaducei nō recipiūt.
ſurgēt mortui / †⁊ moyſes oñdit ſec' rubū: ſicut di
a ¶ q̄ iā mortui erāt qū hec dicebat: ꝓbat ꝗ p hoc aīas poſt mortē p̄manere: nō eni diceret deus nō exiſtentiū: ⁊ ſic introducit corpoꝝ reſurrectio: que cū aīabus bn̄ vel male geſſerūt.
cit / dn̄m deū abraā ⁊ deū iſaac ⁊ deū iacob. De'
¶ quorum dn̄s ⁊ deus eſt.
āt nō ē mortuoꝝ / ſꝫ viuoꝝ. Oēs eni viuūt ei. Rn̄ a
dētes āt q̄dā ſcribaꝝ dixerūt: Magr̄ bn̄ dixiſti.
m Et āpli' nō audebāt eū q̄cq̄ īterrogare. Dixit āt
a ¶ nō rep̄hēdunt q̄ dauid filiū dicūt: ſed qꝛ dei filiū nō credūt.
n ad illos: Quō dicūt xp̄m filiū eē dauid: ⁊ ipe dd
¶ pater. ¶ filio.
o dic' ī libro pſalmoꝝ: †Dixit dn̄s dn̄o meo: ſede a

Nico. de lyra

Diuiſio — Hec pars diuidit in duo: q̄a chriſtus p̄mo cōfutat eos reſpōſione cauta. ⁊ ſecūdo parabolica ad hoc apta. ſecūda
b — ibi: Cepit autē dicere: Sententia autē iſtarū partiū patet ex dictis Matth. xxj.
a ¶ Et obſeruātes. Hic deſcribit inſidiatio principū iudeoꝝ cōtra chriſtū p miniſtros / cū dr̄: b ¶ Miſerūt inſidiatores q̄ ⁊c. Et ſub ſpecie facilius chriſtū deciperēt: ſꝫ dr̄ Prou. 1. b. Fruſtra iacit rete an̄ oculos pennatorū. ⁊ ideo fruſtra inſidias tēdebāt chriſto: cum nulla ſimulatio poſſit euꝫ decipere: qꝛ omia nuda et aperta ſunt oculos ei': ſm̄ q̄ dicit Heb. iiij. b. Cetera patēt ex dictis Mat. xxij. c ¶ Acceſſerūt autē quidā ſaduceoruꝫ. Hic conſequēter ponit confutatio ſaduceoꝝ: ⁊ patꝫ ſententia ex dictis Mat. xxij. vſq̄ ibi: d ¶ Omēs eni viuunt ei. Quia iuſti licꝫ ſint defuncti corpe viuūt tamē in aīa reſurrecturi ad plenam participationē gl'ie: ⁊ iniuſti ſimiliter ad declarationē diuine iuſticie. e ¶ Reſpondentes autē quidam ⁊c. Hic ex predictis cōcludit cōfutatio inſidiātiū chriſto: ⁊ p̄mo ex eoꝝ ꝓpria cōfeſſione: cū dicitur:
Moraliter — ✱ e ¶ Acceſſerūt ad eū quidā ſaduceorū. Expōnat vt ſupra Matth. xxij. et Marci. xij. vſq̄ ibi:
✱ Audiēte oī

G a ¶ Donec ponā. Cū a patre ſubiciūt inimici nō infirmi A tatē filij: ſꝫ vnitatē nature: q̄ in altero alter operat̄ ſignificat. Nā ⁊ filius ſubicit inimicos patri: q̄ꝛ patrē clarificat ſup terram. b ¶ Attēdite a ſcri. Duplici rōne iubemur attēdere a vane glīe cupidis. ne vel coꝝ ſimulatione decipiamur: vl̄ coꝝ exemplo ad amorē tpaliū inflāmemur

multi prodierūt: qui inter ceteras falſitates diem dn̄i inſtare predicabāt: quos ⁊ aplūs redarguit. m ¶ Prelia ⁊ ſeditiones ⁊c̄. Hec a paſſione dn̄i in iudea abundauerūt quibus ne territi apoſtoli hieruſalē et iudeam deſerant ammonētur: quia nō ſtatim finis: ſed poſt quadrageſimūſecundū annum. C

c ¶ Et amāt ſa. in fo. Non ſalutari i foro: nec pmas ſedes vetat eis qb⁹ debet̄ ex ordine officij: ſꝫ eis q̄ indebite amāt. Animū eni nō gradū redarguit. Nec id̄o caret culpa: ſi hīs fori litibus intereſſe velit: q̄ deſiderat ſedere in cathedra moyſi. d ¶ Qui deuo. do. Marcus. Sub obtētu ꝓlixe orōnis: q̄ vt religioſiores appareāt: ꝓlix⁹ orāt vbi ab infirmis q̄buſlibet: ⁊ petōꝝ ſuorū ꝯſciētia turbat̄: q̄ſi patroni laudes ⁊ pecunias accipiāt: quoꝝ orō fit i peccatū: vt nō ſolū ꝓ alijs nō poſſint intercedere: ſꝫ nec ſibi ad ſalutē ꝓficere: immo ꝓ ipſis orōnib⁹ magis dānabunt̄. e ¶ Dānatio. ma. In hoc inſinuat illos etiā q̄ in angulis ſtantes orāt vt videant̄ ab hoībus damnationē q̄dē mereri: ſed iſtos maiorē. Ca. XXI

R Eſpiciēs aūt vi. Qui appetitores pmat⁹: ⁊ vane glorie cautēdos eſſe monuerat: etiā dona ferētes i domū dn̄i certo examine diſcernit: vt retribuat ſingul̄ ſm intētionē cordis. g ¶ In gazophy. ⁊c̄. Gaça diuitie. phylare ſuare. inde gaçophylatiū: arca habēs foramē deſup in q̄ mittebāt ſacerdotes donaria ppl̄i q̄ ꝯgregabāt̄ ad neceſſarios vſus tēpli. Portic⁹ etiā in q̄ arca ſeruabat̄

Joh. 8. c gaçophylatiū dicebat̄. Vn̄: Hec locutus eſt ieſus in gaçophylatio docēs in

Allego. tēplo. ¶ Alleg. Diuites q̄ i gaçophylatiū munera mittūt: ſunt iudei leg̃ elati. Vidua: eccl̄ia: ꝓ q̄ vir ipſius mortē ptulit: ⁊ i celi penetralib⁹ ab oculis ei⁹ occult⁹: q̄ſi in pte alteri⁹ regiōis viuit. Hec paup: q̄ꝛ ſupbiā ⁊ cōcupiſcentias mūdi abiecit: q̄ in gaçophylatiū minuta duo mittit. q̄ꝛ in ꝯſpectu diuie maieſtatis vbi nr̄i opis oblatiōes q̄ſi certo numero ꝯſignate ſeruant̄: vel dilectionē dei ⁊ ꝓximi: vel fidei ⁊ opatiōis ſue munera defert. que cōſideratione ſue fragilitatis minuta: ſꝫ merito pie intētionis mag̃ accepta q̄ cūcta ſupbiētiū iudeoꝝ opa. h ¶ Ex abūdātia. Iudeus ex abundātia mittit: q̄ de iuſticia

Lu. 18. b ꝓſumēs: ita orat apud ſe: Deus gr̄as ago tibi: q̄ꝛ non ſum ſicut ceteri hoīm. Omnē victum eccleſia in munera dei mittit: que oīe q̄d innuit: nō ſui meriti: ſed diuini muneris intelligit dicēs: Deus ꝓpiti⁹ eſto mihi peccatori. i ¶ Et quibuſdā ⁊c̄. Poſt oblationē vidue in qua eccleſia de gētibus ſignat̄: deſtructio tēpli ſupponit̄: vt velamento littere occultātis: recōdita ſacramēta eccleſie icipiāt pateſcere. Curauit eni deus ciuitatē ⁊ templū ⁊ oīa figuralia ſubuertere: ne q̄s poſt aduētū chriſti ad illa recurreret. k ¶ Interrogauerūt. Quia laudātibus edificationes templi ꝓdixerat oīa deſtruenda:

Mar. 13. a diſcipuli (ſicut marcus ait) petrus iacobus iohānes et andreas ſeparatim querūt tēpus ⁊ ſigna ꝓdicte deſtructionis. l ¶ Multi enim. Imminēte hieroſolymorum excidio multi fuere principes qui ſe chriſtos eſſe: ⁊ tēpus libertatis appropinquare dicerēt. Tēporibus quoq̄ apoſtoloꝝ hereſiarche multi ꝓdierunt

a ¶ nō ad horam.

a dextris meis: dōnec ponam ini

a ¶ inobediētes. b ¶ ſubiectā tibi nolētes

micos tuos ſcābellū pedū tuoꝝ.

⁊ volētes. a ¶ quomō repugnātia ſunt hec ſm noſtrū intellectū.

Dauid ergo dn̄m illum vocat: et

¶ ſi purus homo eſt.

quomō filius eius eſt? Audiente a

autē omni populo/ dixit diſcipu

b lis ſuis. † Attendite a ſcribis qui

a ¶ cultioribus veſtimē tis induti in publicū ꝓcedere: qd̄ repꝛhēdit

c volūt ambulare in ſtōlis: ⁊ amāt b

in diuite: qui induebat̄ purpura ⁊ byſſo.

ſalutationes in foro: ⁊ pmas ca

thedras in ſynagogis: et primos

d diſcubit⁹ i ꝯuiuijs. Qui deuorāt c

a ¶ que habēt affectū religionis: ſed neſciunt ſibi ꝓuidere.

domos viduāꝝ ſimulātes lōgam

e orationē: Hi accipiēt dānationē d

maiorē. Ca. XXI

f R † Eſpiciens aūt vidit e

eos qui mittebāt mu

g nera ſua in gaçophy

latiū diuites. Vidit aūt ⁊ quādā

a ¶ nō ꝑpēdit deus quātū in eius ſacrificio ſed ex quāto proferat̄.

viduaꝫ paupculā mittēntē era

minuta duo. Et dixit: Vere dico

vobiſ q̄ꝛ vidua hec paup plus q̄̄

h oēs miſit. Nā oēs hi ex abundāti

ſibi miſerūt i munera dei: hec aūt

ex eo qd̄ deeſt illi/ oēm victū ſuū

i quē habuit miſit. Et q̄buſdā dicē f

tib⁹ de tēplo qd̄ bonis lapidib⁹ ⁊

donis ornatū eēt/ dixit † Hec q̄ vi

a ¶ hoc q̄dragesimo ſecūdo anno poſt paſſionem dn̄i factū eſt a romanis.

detis: veniēt dies i q̄b⁹ nō relinq̄t

lapis ſup lapidē q̄ non deſtruat̄.

k Interrogauerūt aūt illū dicētes: g

Preceptor qn̄ hec erūt: ⁊ qd̄ ſignū

a ¶ ne q̄s pſuadeat q̄ſi hec moꝝ ſint ventura

cū fieri icipiēt? Qui dixit: † Vidē b

a ¶ hoꝝ pmus fuit ſimon mag⁹: cui auſcultabāt oēs qui in ſamaria erāt dicētes: hic eſt virtus dei magna.

l te ne ſeducamī. Multi eī veniēt

a ¶ añ hoꝝ cōpletionē. b ¶ de ſignis docet: de tempore non puta intimandum.

i nōie meo/ dicētes: q̄uia ego ſū:

¶ libertatis ⁊ pacis.

⁊ tp̄s appropinq̄uit. Nolite ire p⁹

a ¶ añ excidiū. ¶ q̄ ad hoſtes. b ¶ q̄ ad ciues

m eos. Cū autē audieritꝭ ꝓlia ⁊ ſeditiones nolite terreri. Oportet

eni primū hec fieri: ſed nōdū ſta

N. de ly. b Tunc dicebat

a cum dicit̄: Et amplius nō audebāt eū q̄cq̄ interrogare. tertio ex ignorātie eoꝝ declaratiōe/ cum dr̄: Quō dicūt xp̄m filiū da. ⁊c̄. ⁊ ptꝫ ſnīa ex dictis Matth. xxij. a ¶ Audiēte aūt ⁊c̄. Poſtq̄ deſcripta eſt pncipum iudeoꝝ malicia. hic ſcd̄o deſcribit̄ eoꝝ ſupbia q̄ fuit pmū motiuū i eis. Ex ſupbia eni ⁊ ꝓſūptiōe nō poterāt correctionē xp̄i ſuſtinere nec deuotionē ppl̄i ad xp̄m videre: ⁊ ptꝫ ſnīa ex dict̄ Mat. xxiij. excepto qd̄ ſequit̄: b ¶ Volūt am. in ſto. i. in cultiorib⁹ veſtimētis in publicū ꝓcedere vt p hoc honorabiliores viderēt̄. † mat. 22. d

c ¶ Qui deuorāt do. vi. bona carū ad ſe trahētes ⁊ cōſumētes ſb̄ falſa ſpecie ſctitatis. d ¶ Hi acci. dam. ma. Mar. 2. d.

q̄ꝛ ſm q̄ dicit Hiero. Simulata ſanctitas duplex eſt iniq̄tas. ⁊ ideo plectēda eſt maiori pena.

✱ a ¶ Audiēte aūt oī. ⁊c̄. exponat̄ ſicut Mat. xxiij. ⁊ Mar. xij. C. XXI Moraliter

R Eſpiciēs aūt vi. eos. Deſcripta doctrina xp̄i p moduꝫ amoris bn̄ficia cōferēdo. hic ꝯñr deſcribit̄ ei⁹ doctrina p modū terroris futuri iudicij horrorē icutiēdo: et q̄ꝛ hoc fit p rn̄ſionē ſaluatoris ad ꝓpoſitā q̄ſtionē. id̄ pmo ponit̄ q̄ſtiōis occa † mat. 12. d

ſio. ſcd̄o eiuſdē ꝓpoſitio/ ibi: Interroga 24. q. 1. c. odi

uerūt aūt illū. tertio ſolutio/ ibi: Qui dixit. Circa pmū ponit̄ duplex occaſio. ſecūda ibi: Et q̄buſdā dicētib⁹. Pria occaſio fuit ex hoc q̄ xp̄s viduā mittentē duo minuta in gaçophylatiū tēpli: ei⁹ oblationē ſ̄ ceteris cōmēdauit: ⁊ patet D

ſnīa ex dictis Mar. xij. f ¶ Et q̄buſdā dicen. de tē. Hic ponit̄ ſcd̄a occaſio. Munera eni illa ponebant̄ i gaçophylatio ꝓ ſuſtētatiōe edificioꝝ tēpli ⁊ alijs q̄ erāt neceſſaria ad miniſteriū. et id̄ diſcipuli xp̄i ceperūt loq̄ de ſtructura tēpli ⁊ alijs q̄ ptinebāt ad ei⁹ ornatū: q̄bus ſaluator dixit totū fore deſtruēdū: ⁊ ptꝫ lr̄a. g ¶ Interrogaue. aūt illū dicē. Hic ꝯñr ponit̄ q̄ſtionis ꝓpo † mat. 24. a

ſitio. ex hoc eni q̄ xp̄s dixerat tēplū fore deſtruendū: q̄ſierunt a xp̄o diſcipuli Mar. 3. a

de tpe hui⁹ deſtructiōis ⁊ de p̄cedētib⁹ ſignis: ⁊ q̄ꝛ diſcipuli poſt deſtructionē ciuitatis ⁊ tēpli credebāt cito futurā eē ꝯſūmationē ſeculi. id̄ de hoc mouerunt ſcd̄aꝫ q̄ſtionē cū p̄cedēte: vt ptꝫ Mat. xxiiij. h ¶ Qui dixit. Hic ꝯñr ponitur vtriuſq̄ q̄ſtionis ſolutio. ⁊ pmo prime: ſcd̄o ſecūde/ ibi: Et erūt ſigna. Prima in duas: q̄ꝛ circa deſtructionē ciuita † mat. 24. a

tis pmo p̄mittunt̄ ꝓnoſtica ſigna. ſcd̄o Mar. 13. a.

deſtructio ipa/ ibi: Cū aūt vide. Adhuc circa pmū ꝓnunciant̄ mala futura ppl̄o iudeoꝝ i generali. ſcd̄o xp̄i diſcipulis i ſpāli/ ibi: Sꝫ añ hec oīa. ⁊ ptꝫ ſnīa iſtaꝝ ptiū ex dict̄ mat. xxiiij. except̄ q̄ ſequūt̄

a Terrores

Moraliter. e ¶ Reſpiciēs autē vi. eos ⁊c̄. in ga. ⁊c̄. exponat̄ vt. ſ. Mar. xij. f ¶ Et q̄buſdā di. de tē. exponat̄ ſicut. ſ. Mat. xxiiij. et Mar. xiij. g ¶ Interroga. aūt il. exponat̄ ſicut. ſ. Matth. xxiiij. et Marci. xiij. Moraliter

✱ Sed añ hec oīa

G a ¶ Tunc dicebat illis. Vox/alia e celo/alia e terra/alia
E ab elemētis/alia ab hoīb⁹. Surget gēs: ecce pturbatio hoi/
nū/terremotus: ecce reſpect⁹ ire deſup/peſtilētie. inequalitas
corpoꝝ/fames: ecce ſterilitas terre/terrores de celo: ecce inequa
Myſtice litas aeris. Qui ꝗ in oībus deliquerūt/i oībus feriunt. My
ſtice. Regnū aduerſus regnū: ⁊ peſti/
lētia eoꝝ ꝗꝝ ſermo vt cācer ſerpit: ⁊ fa
Mat.24.a mes audiēdi vbū dei: cōmotio terre: a
Mar.13.b vera fide ſeparatio in hereticis itelligi
debet ꝗ ꝯ ſe inuicē dimicātes: eccłie vi
ctoriā faciāt. b ¶ Et ſig. ma. erunt.
Joſephus Hec etiā eo tpe ipleta: apd ioſephū in
uenit: ꝗ narrat ſtellā gladio ſilem p an
nū ſupra hieroſolymā pepēdiſſe: ⁊ cur
rus eqteſq armatos. xl. dieb⁹ in aere
debellaſſe: ⁊ vitulā inter man⁹ imolā/
tiū agnā pepiſſe. Quo aūt merito hec
ꝯtigerint: ſubinferṫ. Sed hec oīa ⁊c̄.
c ¶ Continget autē vobis in te/
ſtimoniū. In teſtimoniū eorum qui
vel perſequunṫ vel viuēdo nō mutan/
tur. Mors enī iuſtoꝝ bonis eſt in ad/
iutoriū: malis in teſtimoniū dānatiōis
vt inde pueri ſine excuſatione pereāt:
vñ electi exēplū capiāt vt viuāt. Quia
ꝓ tot terrorib⁹ audiṫ turbari poterāt
ꝯſolationē ſupponit. Ponite ꝗ i ⁊c̄.
d ¶ A parētib⁹ ⁊c̄. Mai⁹ tormētū:
cū aliqs ab illis patiṫ ꝺ qb⁹ pſumebat:
q2 cū dāno corpis mala cruciāt amiſſe
charitaṫ. Et q2 dura ſūt ꝗ pdicunṫ de
afflictione mortis: ſubdiṫ cōſolatio de
gaudio reſurrectiōis. e ¶ Et capill.
q. d. Cur timetis ne pereat qđ inciſuꝫ
dolet: qñqdē nec illđ pōt pire in vobis
qđ inciſuꝫ nō dolet: caro enī inciſa do/
F let/capill⁹ nō dolet. Et capill⁹. Nō ſo
lū oſſa vr̄a. i. fortia geſta: vł dicta renu
merabunṫ: ſꝫ etiā capilli. i. cogitatōes:
ꝗ de corde qſi de cerebro exeūt: apđ iu
Als nō hꝫ ſtū iudicē iuſta mercede donabunṫ. vñ
† hominibus ꝓphs: Reliquie cogitationū diē feſtuꝫ
Ps.75.b agēt tibi. f ¶ In pa. vr̄a. Patiētia
Patientia radix ⁊ cuſtos eſt oīm virtutū. in hac ꝗ
cuſtos ē om aias ꝗ corpus poſſidēt poſſidemus: cū
niū virtutū ipas aias ad patiēdū rōne regim⁹. Ve
ra aūt patiētia eſt: aliena mala eq̄nimi
Mat.24.b ter pperi ꝯtra eū ꝗ mala irrogat: nullo
Mar.13.b dolore moueri. g ¶ Et ꝗ in medio.
Eccłiaſtica hiſtoria narrat chriſtianos
ꝗ in iudea erāt: iminēte excidio ab an/
gelo monitos fuiſſe et trās iordanē in
ciuitate pella: donec deſolatio iudee i/
pleret habitaſſe. h ¶ Erit eni pſ. ⁊c̄.
Hec pſſura ⁊ ira vſqꝫ hodie pplo illi p
oēs gētes diſpſo durat: nō tñ i eternū
Ro.11.d durabit. Vñ poſt ordinē pſſure de mi/
ſericordia ſubdiṫ: i ¶ Donec imple
anṫ tēpora nationum. i. donec ple
nitudo gentiū intrauerit: et ſic omnis
iſrł ſaluus: ⁊ quaſi ad ſolium ꝓprie na
tiuitatis gauiſurus redeat. Quid enī
impletis tēporibus nationū: ⁊ oñi iſrł
ſaluato ſequaṫ: dñs ex ordine ponit.
Mat.24.a Nā ⁊ hec ſm mattheū apłi queſierūt:
nō ſolum tēpus euertēdi tēpli: ſed ⁊ ſi/
gnū aduent⁹ eius: ⁊ ꝯſūmatiōis ſeculi.
k ¶ Et erunt ſigna in ſole ⁊ luna.
Ibi.25.a Hec de ipo aductu. cū omēs virgines
prudentes ⁊ fatue: inſolito clamore ſu/
ſcitate lampades ornant. i. opa ſecū nu
merāt: ꝓ qbus maximo cum timore iaꝫ
inſtātē eterni diſcriminis expectāt euē
tū. Nā hactenus vniuerſus orbis abſ/
qꝫ timore iudicis acturus eſt. vñ Apłs:
1.Teſ.5.a Cū dixerint pax ⁊ ſecuritas ſupueniet
† Eſa.13.b eis repētin⁹ interit⁹. Nec mirꝫ ſi in expe
Johel.3.c ctatiōe diuini examinis qui in mundo
ſe floruerunt

a tim finis. Tūc dicebat illꝭ: † Sur
¶ ꝯſtat hec oīa ꝯtigiſſe tpe iudaice ſeditiōis
get gēs ꝯtra gētē: ⁊ regnū aduer
ante vltimā ꝓuincie euerſionē.
ſus regnū: et terremotus magni
erūt p loca ⁊ peſtilentie ⁊ fames/
b terroreſqꝫ de celo ⁊ ſigna magna a
¶ hec maxima cauſa fuit iudeis ꝙ poſt occa
ſionē dñi: nōs etiā et⁹ pcones: et cōfeſſores
impia crudelitate vexabant.
erūt. Sꝫ añ hec oīa iniiciēt vobiſ b
man⁹ ſuas: et pſequenṫ tradētes c
in ſynagogas ⁊ cuſtodias: trahē d
tes ad reges et pſides ꝓpter no/
e mē meū. Cōtinget aūt vobis i te e
a ¶ nolite terreri: vos ad certamen accedi/
tis: ſed ego pdico: vos verba editis: ſed ego
ſum qui loquor.
ſtimoniū. Pōnite ergo in cordi/ f
bus vr̄is nō pmeditari quemad
modū reſpōdeatis. Ego enī da/ g
bo vobis os ⁊ ſapiam: cui nō po h
terunt reſiſtere ⁊ cōtradicere oēs
aduerſarij vr̄i. Trademini autē i
b a parētib⁹ ⁊ fratrib⁹ ⁊ cognatis ⁊
amicis: ⁊ morte afficiēt ex vobis.
Eritiſ odio oībus hoīb⁹ ꝓpter
c nomē meū. Et capillus ꝺ capite k
f vr̄o nō peribit. In patientia vr̄a
a ¶ hucuſqꝫ ea que p quadraginta annos
nōdū fine adueniēte futura erāt hic finis de
ſolationis que a romanis facta eſt.
poſſidebitis aīas vr̄as. † Cūꝫ au l
tem videritis circūdari ab exer/ m
citu hieruſalem: tūc ſcitote quia
appropinquauit deſolatio eius.
a ¶ .i. tpe ꝓximo ante obſidionē dū adhuc
fugere licebit: dū miles romanus p galileā
⁊ ſamariā ſe diffundere ceperit.
b ¶ qui extra ſūt nō fugiāt in hierłm.
Tūnc qui in iudea ſunt fugiānt †
g ad montes: et qui in medio eius
diſcedant: et qui in regionibus/
a ¶ dominici ſanguinis.
non intrent in eam: quia dies vl/
tionis hi ſunt: vt impleanṫ om/
nia que ſcripta ſunt. Ve autem
¶ quarum vteri vel manus filioꝝ ſarcina
pregrauate: fuge neceſſitatem impedirent.
pregnantibus et nutrientibus in
h illis dieb⁹. Erit enī preſſura ma/
gna ſuper terram / et ira populo
huic. Et cadent in ore gladij: et n o
captiui ducentur in omnes gen/ p
tes. Et hieruſalem calcabitur a q
i gentibus donec impleantur tem r
k pora nationum. † Et erunt ſigna s

a ¶ Terroreſqꝫ de celo. Dicit enī ioſephus libro de iu G
daico bello ꝙ añ deſtructōꝫ ciuitaṫ ſtella comata in ſilitudinē Joſephus
gladij ſup ciuitatē apparuit ⁊ p annū durauit: deſignās futu/
ram ppłi occaſionē. b ¶ Sed añ hec oīa ⁊c̄. Quia btūs ſte
phan⁹: iacobus frater iohānis: petr⁹ ⁊ paulus: ⁊ fere oēs alij
apłi ⁊ qſi innumerabiles chriſtiani fue/
rūt ꝓ fide xp̄i occiſi. c ¶ Tradētes i
ſinagogas. Ubi iudei habebāt ptā/
tē iudicādi. d ¶ Trahentes ad ⁊c̄.
Ubi gētiles habebāt auctātē ꝯdēnan
di ad mortē. e ¶ Cōtinget aūt ⁊c̄. i.
ꝓbatio euāgelice ibidē ꝯſtāter ꝯfiten
de. f ¶ Ponite ꝗ ⁊c̄. Per h non ex
cludiṫ meditatio rñdēdi ſi tps aſſit ⁊ fa
cultas ſciētie: ſed ꝓmittiṫ ſecuritas ſi
iſta deficiāt. qđ frequēter contingebat
in pmitiua eccłia: q2 tūc frequēter fide/
les ſubito trahebanṫ ad iudices: ⁊ cuꝫ
hoc erāt illitterati ⁊ ſimplices: q2 deus
pōt tales defect⁹ ſupplere. idō ſequiṫ:
g ¶ Ego eni ⁊c̄. i. loquēdi ꝯſtantiaꝫ.
h ¶ Et ſapiam. i. ſcripturaꝝ itelligē
tiā: ſicut factū eſt in multꝭ ſimplicib⁹. ⁊
ſi nō dabaṫ ſp talis intelligētia: dabaṫ
tñ loq̄ndi ꝯſtātia: q2 in tali caſu ſufficit
ad ſalutē ꝯfiteri cōſtāter fidē in gñali:
qđ pt facere ſimplex xp̄ian⁹. h ¶ Cui
nō po. reſiſtere. Sicut pꝫ de beato
ſtephano: de ꝗ ſcribiṫ Act. vi. c. Non
poterāt reſiſtere ſapie ⁊ ſpūi ꝗ loqbaṫ.
i ¶ Trademini aūt ⁊c̄. Sicut legiṫ
ꝺ btō Chryſanto ⁊ multꝭ aliis. k ¶ Et
capill⁹ ⁊c̄. Hoc autē addidit ſaluator
ad declarandū ꝓbitatē future reſurrecti
onis p quā reſurgēt in electꝭ: nō ſolū il
la ꝗ ſūt de neceſſitate nature hūane: ſꝫ
etiā ea ꝗ faciūt ad decorem cuiuſmodi H
ſūt capilli: q2 meditatio hui⁹ reſurrecti
onis multū facit ad tolerātiā martyrij:
de ꝗ ſaluator loqbaṫ. l ¶ Cū aūt ⁊c̄.
Hic ꝯñr deſcribiṫ deſtructio ciuitatis
hierłm: ⁊ pꝫ ſnia ex dicꝭ Mat. xxiiij.
exceptꝭ ꝗ ſequūṫ. m ¶ Circūdari ⁊c̄.
ſcꝫ ab exercitu titi ⁊ veſpaſiani: p quē
deſtructa eſt. n ¶ Et cadent ⁊c̄. Re
fert aūt ioſeph⁹ ꝙ a pncipio obſidiōis Joſephus
vſqꝫ ad finē ceſa ſunt decies cētena mi
lia. o ¶ Et ca. ducēṫ. q2 ſm ipm du/
cti ſūt captiui iudeoꝝ vſqꝫ ad nonagin
taſeptē milia. p ¶ In oēs gētes ⁊c̄.
q2 deſtructio ciuitaṫ ⁊ ppłi facta eſt in
vltōēꝫ mortꝭ xp̄i: vt dictū ē. ſ. ca. xix. ⁊ p
h ꝙ aliꝗ de illo pplo ducti ſūt captiui i
oēs gētes: facta ē qdā teſtificatio ino/
cētie xp̄i ⁊ pfidie iudeoꝝ. q ¶ Et hie/
ruſalē ⁊c̄. i. calcāda dabiṫ. r ¶ Do/
nec im. ⁊c̄. tūc enī cū plenitudo gētiū
intrauerit oīs iſrł ſalu⁹ fiet: vt habeṫ ad
Ro. xi. c. s ¶ Et erūt ſigna in ſo/
le ⁊ luna ⁊c̄. Hic poniṫ ſolutio ſecun
de qſtiōis de aductu chriſti ad iudiciū
vbi pmo
b ¶ Sed añ hec oīa. Exponaṫ ſi Moraliter
cut Mat. xxiiij. ⁊ Mar. xiij. f ¶ Po
nite ergo ⁊c̄. ſicut Mat. x. et Mar.
xiij. l ¶ Cū aūt videritis ⁊c̄. Expo
naṫ ſicut. ſ. xix. † ¶ Tūc ꝗ in iu. ⁊c̄.
Exponaṫ ſicut. ſ. Mat. xxiiij. ⁊ Mar.
xiij. vſqꝫ ibi: n ¶ In ore gladij. i. di
uine ſnie ꝓ ſua incredulitate. o ¶ Et
capt. ducēṫ. Nō ſolū tpalē ſub pnci/
pib⁹ terrenis: ſꝫ etiā eternā ſub ſpiriti/
bus malignis. q ¶ Et hierłm a ⁊c̄.
. i. eccłia qſi ad pſm cōmunē ꝗ multū
depmiṫ a pncipib⁹ ⁊ platis. r ¶ Do
nec im. tē. na. i. vſqꝫ ad tps a dño pfi
nitū. s ¶ Et erūt ſig. ⁊c̄. Exponaṫ
ſic. ſ. Mat. xxiiij. ⁊ Mar. xiij. vſqꝫ ibi.
Attendite

N floruerit exarescet: ſi fides q̄ ſine opib⁹ viruerat emarceſcet.
A nã virtutes celoꝝ mouebunt: angelice poteſtates tremũt aduentũ
Job.26.c iudicis. Unde Job: Columne celi contremiſcũt: ⁊ pauentũ eius.
a ¶ Sonitus ma. Appropinquãte extremo iudicio: ſonitus
maris ⁊ fluctuũ confundit: terrarũq; orbis p̄mentibus vndi
q; colonis inficit: maxima celi lumina
ria nouo horrore pcuſſis radiis: turba
tã facie velãt: qꝛ appropinquãte termi
no ſuo: elemẽta q̄ſi pauẽtia nutãt ⁊ tre
munt. b ¶ Et tũc vide. Quẽ in hu
militate poſitũ audire noluerũt: vt vir
tutẽ eius tãto tũc diſtricti⁹ ſentiãt: q̄to
nũc corda ad eius patiẽtiã nõ inclinãt.
Quia vero contra reprobos hec dicta ſũt
mox ad conſolationẽ electorũ ſupponit.
His aũt fieri. i. cũ plage crebreſcũt: cũ
terror iudicii cõmotis virtutib⁹ oñdit.
Leuate capita vr̃a. exhilarate corda ve
ſtra: qꝛ dũ finit mũd⁹ cui amici nõ eſtis:
prope eſt redẽptio quã q̄ſiſtis. Qz vero mũ
dus deſpici debeat quadã cõparatiõe
manifeſtat. c ¶ Uidete ficul. Re
gnũ dei eſtati cõparat: qꝛ tũc meroris
nr̃i nubila trãſibũt: ⁊ eterni dies vite
ſub claritate ſolis fulgebũt. Sicut eni
ex fructu arboꝝ vicina eſtas cognoſcit
ita vt ex ruina mũdi prope eſſe cognoſcit
regnũ dei. Ex his verbis oñdit: qꝛ fru
ctus mũdi ruina eſt. Ad hoc eni creſcit
vt cadat: ad hoc germiat: vt q̄cũq; ger
minauerit: cladib⁹ cõſũmat. d ¶ Celũ
⁊ ter. ⁊c. Nihil in corpoꝝ natura celo
⁊ terra durabili⁹ eſt. nihil trãſit veloci
us q̄ ſermo. Verba quouſq; impfecta ſũt
verba nõ ſunt. ſi pfecta ſunt: iã oino nõ
ſunt: neq; eni pfici: niſi trãſeundo pñt.
Ait ergo: Celũ ⁊ terra trãſibũt: q̄ſi oẽ qđ
apđ vos durabile ⁊ ſine mutatiõe eſt:
ad eternitatẽ durabile nõ eſt: ⁊ oẽ qđ
apud me trãſire cernit: fixũ ⁊ ſine trãſi
B tu tenet: qꝛ ſermo meus q̄ trãſit: ſniãs
manẽtes exp̄mit. e ¶ Uerba autẽ
mea ⁊c. Et cũ verba mea ita abſq; du
bio ſint iplẽda: videte ne contra conteſtati
onẽ verboꝝ meoꝝ ſitis dediti crapule ⁊
ebrietati: ⁊ ſclarib⁹ curis: ſicut q̄dã erũt
1.Tes.5.a. tpe imminẽtis iudicii. De q̄b⁹ dr̃: Cũ di
xerint: pax ⁊ ſecuritas: ſupueniet repẽ
tinus interit⁹. f ¶ Erat autẽ ⁊c. Qđ
verbo docuit: exẽplo aſtruit. q̄ an vniuerſa
le iudiciũ ⁊ ſingulorũ incertũ exitũ volu
ptatib⁹ ⁊ curis ſeculi renũciare ⁊ vigi
lare monuit ⁊ orare: ipſe iminente ſua
paſſiõe doctrine: vigilus: p̄cibuſq; in
ſtat: ⁊ eos p q̄b⁹ paſſurus erat verbo p
uocat: ⁊ orõe pr̃i cõmẽdat. Sic ⁊ nos
cũ inter pſpera iuſte ⁊ pie conuerſamur
inter aduerſa de diuina miſcđia nõ de
ſperem⁹. Dieb⁹ docem⁹ in tẽplo: qꝛ fi
delib⁹ boni opis formã p̄bem⁹. Nocti
bus in mõte oliueti moramur: qꝛ in te
nebris anguſtiaꝝ gaudii ſpũalis cõſola
tione reſpiram⁹: vt ad nos audiendos
pplſ manicat cũ vel obſcuris opib⁹ te
nebraꝝ: vl' dei gr̃a victis nebulis p̄ſſu
raꝝ: ſic vt in die honeſte ambulantes:
nos filios lucis imitamur. C.XXII
A Ppropinq̄bat ⁊c. Qui
dr̃ paſcha ⁊c. Paſcha nõ
a paſſione: ſed a tranſitu no
minatur: ꝙ illa die tranſiuit extermi
Ni. de ly. natoꝛ per egy.

a ¶ ſol vertet in tenebras: ⁊ luna in ſangui
nẽ anteq̄ veniat dies dñi magn⁹ ⁊ manifeſt⁹
b ¶ hoc tpe antixp̄i: q̄ erit tribulatio ma
gna: q̄lis nõ fuit ab initio mũdi neq; fiet.
in ſole et luna et ſtellis: Et in ter
a ¶ pnunciat hoc qđ iohãnes inter cetera ſe
culi mutabilia mare habiturũ cõſpexit.
ris preſſura gentiũ / pre cõfuſio
a ne ſonitus maris et fluctuũ: are
ſcẽtib⁹ hoib⁹ pre timore ⁊ expectati
one q̄ ſupuenient vniuerſo orbi.
b † Nã virtutes celoꝝ mouebũt: ⁊ tũc
videbũt filiũ hoĩs venientẽ i nube
cũ poteſtate magna ⁊ maieſtate. His
aũt fieri incipiẽtib⁹ / reſpicite ⁊ le
uate capita vr̃a: q̄m appropinq̄t
redẽptio vr̃a. Et dixit illis ſimilitu
c dinẽ: Uidete ficulneã ⁊ oẽs arbo
res: cũ pducũt iã ex ſe fructũ: ſci
tis q̄m prope ẽ eſtas. Ita ⁊ vos cũ
videritis hec fieri / ſcitote q̄m prope
¶ ⁊ q̄ dico ſub certamine expectate.
ẽ regnũ dei. Amẽ dico vob: qꝛ nõ
a ¶ de mortalitate ad imortalitatẽ. b ¶ .i.
oĩe humanũ genus: vel genus iudeoꝝ que
nõ deficiet: donec veniat dies iudicii.
pteribit generatio hec donec oĩa
a ¶ aereum nõ ethereũ. b ¶ innouabunt
depoſita priori forma: pmanente autẽ ſubſtã
tia. vnde dicit: Terra in eternũ ſtat.
b c fiãt. Celũ ⁊ terra trãſibũt: verba
aũt mea nõ trãſibũt† Attẽdite ãt b
vob ne forte grauent corda vr̃a i c d
crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius e
¶ Et ideo.
vite: ⁊ ſupueniat in vos repẽtina f
a ¶ inſpat⁹: ⁊ ppetuo retinẽs qđ ſemel cepit
dies illa. Tanq̄ laque⁹ eni ſupue g
¶ q̄bus placent illecebre huius mũdi.
niet in oẽs q̄ ſedent ſup faciẽ oĩs
¶ nõ quibuſdã certis dieb⁹ vel horis.
terre. Uigilate itaq; oĩni tpe / orã h
¶ hec eſt ſumma beatitudinis in p̄ſentia iu
dicis ſue ſecurũ conſiſtere.
tes vt digni habeamini fugere iſta i
oĩa q̄ futura ſũt et ſtare ante filiũ k
f hoĩs. Erat aũt dieb⁹ docẽs in tẽ †
plo: noctib⁹ vero exiẽs morabat in l
mõte qui vocat oliueti. Et oĩs m
a ¶ .i. mane tre accelerabat.
A pplus manicabat ad
eũ i tẽplo audire eũ.
g A Ppropin C.XXII n
quabat aũt dies feſt⁹

ibidẽ ſub dubio relinquit. Primo die eriget mare. xl. cubitis
ſup altitudines montiũ ſtans in loco ſuo q̄ſi murus. ſcđo tñ
deſcẽdit vt vix videri poſſit. tertio marine belue apparentes
ſup mare dabũt rugitus vſq; ad celũ. q̄rto ardebit mare ⁊ oẽs
aque. quinto herbe ⁊ arbores dabũt rorem ſanguineũ. ſexto
C Signa iudiciũ precedentia
ruẽt edificia. ſeptimo petre adinuicẽ
collident. octauo fiet generalis terre
motus. nono eq̄bit terra. decimo exi
bunt hoĩes de cauernis: ⁊ ibũt velut
amẽtes nec mutuo poterũt loqui. vn
decimo ſurgẽt oſſa mortuoꝝ: ⁊ ſtabũt
ſup ſepulchra ſua. duodecimo cadent
ſtelle. tertiodecimo morient viuẽtes
vt cũ mortuis reſurgãt. decimoq̄rto
ardebit celũ ⁊ terra. q̄ntodecimo fiet
nouũ celũ ⁊ noua t̃ra ⁊ reſurgẽt oẽs
Dicit etiã ibidẽ ꝙ Hiero. inuenit iſta
i annalib⁹ hebreoꝝ: in q̄b⁹ lꝫ ſint mul
ta vera: tñ ſũt ibi mixta falſa admixta. ⁊
iđ de veritate ſeu falſitate iſtoꝝ ſignoꝝ † Eſa.3.c
iudiciũ maiorib⁹ derelinq̄. a ¶ Le Mat.24.c
uate ca. ve. qꝛ dies iudicii lꝫ repro Mar.13.c.
bis ſit terribilis: tñ electis dꝫ eſſe cõ
ſolabilis: qꝛ tũc trãſferent ad gloriã.
b ¶ Attẽdite aũt. i. diligẽter caue
te. c ¶ Ne forte ⁊c. i. depmant ad
vitia. d ¶ In cra. ⁊ ebrie. i. ex ſup
fluitate cibi ⁊ potus. e ¶ Et curis
hu. vi. i. ſupflua ſollicitudie terreno
rũ. f ¶ Et ſupue. ⁊c. i. dies iudicii.
g ¶ Tanq̄ la. q̄ euadi nullo mõ po
terit. Et ex h loco videt ꝙ hoib⁹ exiſtẽ
tib⁹ in conuiuis ⁊ feſtiuitatib⁹ tanq̄ ſe
curis ⁊ nihil timẽtib⁹ đ die iudicii ve
niet repẽte. ⁊ idem hr̃ Mat. xxiiii. c.
vbi dr̃: Sicut eni erãt i dieb⁹ an dilu
uiũ comedẽtes ⁊ bibẽtes: nubẽtes ⁊
nuptui tradẽtes vſq; ad eũ diẽ quo i D
trauit i arcã noe ⁊ nõ cognouerũt do
nec venit diluuiũ ⁊ tulit oẽs: ita erit
⁊ aduẽt⁹ filii hoĩs. Et hec veritas euã
gelii videt ſaltẽ in aliq̄bus diſſonare
ab illis q̄ndecim ſignis ſupra poſitis
⁊ acceptis de apocriphis iudeorum.
h ¶ Uigilate ita. ⁊c. p hoc nõ eſt † Ro.13.d
intelligẽdũ ꝙ orõ ſit ſemp continua: qꝛ 35.diſ.1.c
oportet eã iterrũpi ſomno ⁊ aliis ne
ceſſitatib⁹ corpis: ſꝫ ei⁹ ↄtinuitas in
telligit ꝙ nõ interueniat pctm̃ morta
le impediẽs effectũ ipſius. iđ ſubdit:
i ¶ Ut dig. ha. ⁊c. qꝛ illi q̄ tũc inue
nient ſine pctõ mortali erunt ſalui.
k ¶ Et ſtare ⁊c. i. ſtare ſecure i iudi
cio corã xp̄o q̄ iudicabit i forma hũa
na. l ¶ Noctib⁹ vero ⁊c. vt ibi va
caret orõni. m ¶ Et oĩs po. ⁊c. i.
mane accelerabat venire ad p̄dicatio
nis ſue locũ attractus efficacia ⁊ dul
cedine doctrine ſue.
✳ b ¶ Attẽdite aũt ⁊c. in cra. ⁊ Moraliter
ebrie. Crapula vero ſpũalis eſt ingur
gitatio doctrie puſe. ⁊ ebrietas ſpũa
lis eſt diuia curioſe ſcrutari vltra de
bitã mẽſurã. ⁊ tal' inueſtigãs opp̄mit
a gl'ia: ſic bibẽs vinũ vltra debitã mẽ
ſurã opp̄mit ab eo. † ¶ Erat ãt ⁊c.
In h dedit exẽplũ doctorib⁹ ⁊ p̄dica
torib⁹ euãgelii vt dieb⁹ doceãt ⁊ nocti
b⁹ ſint i orõne de ivt ibidẽ hauriãt qđ
auditorib⁹ effũdãt in mane ſeq̄nti. iđ
ſbdit: m ¶ Et oĩs po. ma. i. i ma
ne feſtinabat ad ei⁹ doctrinã venire.
taliũ eni doctris ẽ a pplo deſiderata.

✳ vbi p̄mo deſcribunt ſigna p̄noſtica / cum dicit: Et erũt ſi
gna: qꝛ licꝫ talia pluries p̄ceſſerint: tñ iminẽte aduentu iudi
cis maiora ⁊ crebriora fient. In ſcholaſtica hiſtoria ponunt.
xv. ſigna p̄cedẽtia q̄ndecim dieb⁹ aduentũ iudicis: ſed vtrũ illi
dies q̄ndecim futuri ſint ↄtinue ſe habentes vel interpolate:
ibidem

A Ppropinq̄bat. Poſtq̄ euãgeliſta Ca.XXII
deſcripſit xp̄i p̄dicationẽ. hic conſeq̄nter deſcribit ipſius
paſſionem per quam ſolutum eſt precium noſtre re
✳ demptionis
Moralr. n ¶ Appropinq̄bat ⁊c. Exponat ſicut ſ. Mat. Moraliter
✳ xxvi. ⁊ Mar. xiiii.

E natoꝛ p egyptū: vel dn̄s liberans ppl̄m ſuū: quo noīe ſignifi/cabat agnū in hac die de mūdo ad patrē trāſiturū. Inter paſcha ꝯ̄o ⁊ azyma hoc diſtat: ꝙ paſcha vocat ſolus dies in quo agn⁹ occidebat ad veſperā. i. xiiij. luna primi mēſis. Dies azymoꝝ erāt a. xv. luna vſqꝫ ad. xxi. diē eiuſdē mēſis. Sed euāgeliſte indifferēter ponūt: ⁊ diē azymoꝝ ꝓ pacha: ⁊ paſcha ꝓ dieb⁹ azymoꝝ. vn̄ hic lucas: Dies feſt⁹ azymoꝝ: q̄ dicit paſcha: q: ⁊ paſche dies in azymis pa nib⁹ celebrari pcipiebat. Et nos q̄ſi ꝑpetuū paſcha facientes: ſemꝑ ex hoc mū do trāſire pcipimur: vno die imolato agno ad veſperā ſequunt ſeptē dies azymoꝝ: q: xp̄s in plenitudine tēpoꝝ ſemel ꝓ nobis paſſus toto tpe ſecli qd̄ ſeptē dieb⁹ agit in azymis ſinceritatis ⁊ veritatis pcepit eſſe viuēdū. a ¶ Et q̄rebāt ⁊c̄. Hec an̄ biduū paſche con gregatis pncipib⁹ ſacerdotū et ſcribis in atriū cayphe: matthe⁹ geſta teſtat. b ¶ Intrauit. Dicit iohānes ꝙ poſt buccellā a dn̄o traditam itrauit ſatha/nas i iudā. ſꝫ ⁊ an̄ iuaſerat eū ſathanas ⁊ quē pus itrauerat vt deciperet: poſt modū intrauit vt iā ſibi traditū pleni⁹ poſſideret. c ¶ Venit aūt dies. Li cet ſequenti die. i. q̄ntadecima luna ſit crucifixus: hac tn̄ nocte q̄ agn⁹ imola/bat: ⁊ carnis ſanguiſqꝫ ſui diſcipulis ſacra celebrāda tradidit: ⁊ a iudeis tē/tus ⁊ ligat⁹: ipi⁹ imolatōis. i. paſſiōis ſue ſacrauit exoꝛdiū. d ¶ Ecce intro eūti ⁊c̄. Sic de⁹ cūctoꝝ pſci⁹ cū diſci/pulis loqt: de his q̄ alibi gerunt. ⁊ hū paraturis paſcha amphorā aq̄ portās occurrit: vt oñdat ꝙ hui⁹ paſche myſte riū ꝓ ablutione mūdi ꝑ aquā baptiſmi ſit celebrādū: vbi vere paſche cultorib⁹ typic⁹ de limine cruoꝛ auferī ⁊ ad tollē da pctā viuifici fontis baptiſma conſe/crat. Amphora ſignificat ꝑfectā mēſu/rā expleti tpis: quo dignū erat hec ge/ri. e ¶ Homo amphorā. Sine no mīe deſignat: vt paup ⁊ ignobilis eſſe mēt: q̄ a dn̄o eligit. cui⁹ ſanctitas in h̄ apparet: qd̄ in ſtrato eius dn̄s cū diſci pulis cū ſublimiū ꝟtutū delectatiōe re/quieſcit. f ¶ Seqmini eū. Cōſulte ptermittunt noīa vel baiuli aque: vel dn̄i domus: vt oībus volētibus imbui ſacramentis chriſti: qd̄ eſt paſcha cele/brare: chriſtū ſue mētis hoſpitio ſuſci/pere: querentib⁹ facultas danda ſigne tur. g ¶ Cenaculū magnū. Spiri tualis ē lex q̄ de āguſtiis littere egredi ens: in ſublimi loco recipit ſaluatorē. Qui in l̄ra remanet in imis paſcha fa/cit: ſed q̄ aque baiulum. i. gr̄e pconē in domū eccle ſeqt trāſcēdēs littere ſupfi ciē in mētis ſolio refectionē parat chri/ſto: hū cūcta vel paſche ſacramēta/ vel cetera legis decreta: de eo itelligit ſcri/pta. h ¶ Deſiderio. Deſiderat pmo typicū paſcha mādūcare: ⁊ ſic paſſiōis ſue mūdo myſteria de/clarare: vt ⁊ antiq paſche ꝓbatoꝛ exiſtat: ⁊ hic ad ſue diſpēſati onis figurā ptinuiſſe demōſtrās: iā aduenīēte veritate vmbra ceſſare debeat: in cui⁹ rei figura defecit manna: poſtq̄ come/derunt filij iſrl̄ de frugibus terre: nec vſi ſunt vltra cibo illo. ¶ Nō mādu/

mat. 26. a. — mat. 26. a. mar. 14. a — mat. 26. b mar. 14. b

a ¶ .i. pma dies azymoꝝ poſt imolationem agni ſcꝫ. xv. dies que erat ſolēnis.
a azymoꝝ q̄ dr̄ paſcha. †Et q̄rebāt ſum b
pncipes ſacerdotū et ſcribe quō c
a ¶ nō metuentes ſeditionē: ſed ne auxilio ppl̄i de ſuis manibus tolleret.
ieſū interficerēt. Timebāt vo ple e
b bē. Intrauit aūt ſathanas i iudā f
qui cognomiabat ſcarioth: vnū
a ¶ nō a pncipibus inuitat: nulla neceſſi/tate conſtringit: ſed ꝓpria ſponte ſcelerate mentis init conſilium.
de duodeci: †⁊ ābijt locut⁹ eſt cū g
principib⁹ ſacerdotū ⁊ magiſtra/
tibus: quēadmodū illū traderet
eiſ. Et gauiſi ſūt/ ⁊ pacti ſūt pecu h
niā illi dare Et ſpopōdit. Et q̄re
¶ ſine turbis.
bat oportunitatē/ vt traderet illū
¶ xiiij. luna.
c ſine turbis. Venit āt dies azymo i
¶ agnus paſchalis.
rū i q̄ neceſſe erat occidi paſcha. k
Et miſit petrū ⁊ iohē dicēs: Eū
tes pate nob̄ paſcha: vt māduce
¶ q̄ nō habemus tabernaculū.
muſ. At illi dixerūt: Vbi vis pare
d mus? Et dixit ad eos: Ecce itro/ l
eūtib⁹ vobis in ciuitatē/ occurrit m
e vobis homo amphoram aque
f portās. Seqmini eū in domū in
quā intrat: ⁊ dicetis prīfamilias n
dom⁹: Dicit tibi magiſter: Vbi ē
diuerſoriū: vbi paſcha cū diſci/
pulis meis māducē? Et ipe oſtē/
g det vobis cenaculū magnū ſtra/
tū/ ⁊ ibi parate. †Euntes aūt inue/
nerunt ſicut dixit illis: ⁊ paraue/
a ¶ .i. quartadecima die primi mēſis ad ve ſperā cū. xv. luna iā terris apparēte iuxta le
rūt paſcha. Et cū facta eēt hora
gis edicta inſtabat paſcha. ¶ vel diſcipuli.
diſcubuit: ⁊ duodecī apl̄i cū eo.
h Et ait illis: Deſiderio deſidera/ o

Nico.de lyra

*[re]demptionis: vbi primo deſcribit maligna chriſti cōpꝛehē/ſio ꝑ exploratione iudeoꝝ. ſcd̄o eius cōdēnatio iniuſta ꝑ execu tionē gentiliū. ca. ſequēti. Prima diuidit in quattuoꝛ partes: q: primo deſcribit chriſti venditio facta nō ex eius ignorantia ſed magis ex pſcientia ⁊ volūtate. ſecūdo ipius vēditi traditio nō ex eius diſplicētia ſed ex charitate. tertio traditi cōpꝛehēſio nō ex chriſti impotētia ſed ex ſua militate. quarto cōpꝛehēſi il/luſio nō ex ſua iniuſticia ſed humilitate. ſcd̄a ibi: Venit aūt di/es azymoꝝ. tertia ibi: Cōpꝛehendentes aūt eū. quarta ibi: Et viri q̄ tenebāt eū illudebāt ei. Circa pmū dicit: Appropinq̄ bat autē dies feſtus. i. ſolēnitas paſchalis q̄ celebꝛabat pri mo mēſe quintadecima die mēſis: vt habet Leui. xxiij. incipie/bat tn̄ a veſpe pcedētis diei. a ¶ Azy moꝝ. q: fermētū ⁊ fermētatū nō debe bāt apparere in domib⁹ iudeoꝝ ſeptē dieb⁹ hui⁹ ſolēnitatis: vt hr̄ Exo. xij. b ¶ Qui dr̄ paſcha. i. trāſit⁹: q: tūc trāſiuit āgel⁹ dn̄i ꝑ egyptū iterficiēs pmogenita egyptioꝝ ⁊ hebꝛeos ſaluās. c ¶ Et q̄rebat ⁊c̄. Moti inuidia cō tra chriſtū. d ¶ Quō ieſū in. Licet eni h̄ ſūme deſiderarēt: tn̄ erat eis diffi/cile ꝓpter fauoꝛē ppl̄i ad xp̄m. iō ſub/dit: e ¶ Timebāt vo ple. Ne ecō/tra eos inſurgeret ſi in xp̄m man⁹ mit/terēt. f ¶ Intrauit aūt ſa. ⁊c̄. i. aīm̄ iude nō ꝑ illapſū: q: hoc eſt deo ꝓ/priū ſed ꝑ effectū venditionē xp̄i ei ſug gerēdo. g ¶ Et abijt ⁊c̄. Motiuū aūt iude hic tacet: ſed exprimit Mat. xxvi. ⁊ Ioh̄. xij. ſcꝫ vt recuperaret valo rē vnguēti pcioſi effuſi ſup chriſtum a maria ſoroꝛe lazari. h ¶ Et gauiſi ſūt. Quia ille mod⁹ capiendi xp̄m per ſuū diſcipulū videbat mag̃ poſſibilis ⁊ ſecret⁹. i ¶ Venit aūt ⁊c̄. Hic cō ſeq̄nter deſcribit ipi⁹ xp̄i vēditi tradi/tio. Et pmo iſta traditio pnūciat. ſcd̄o executiōi dat/ ibi: Et egreſſ⁹ ibat. Pre nūciatio dicte traditiōis facta a chriſto cū cenaret cū diſcipulis. ⁊ iō primo de/ſcribit paſchale couiuiū. ſcd̄o inſtituit euchariſtie ſacr̄m/ ibi: Accepto pane. tertio ponit dicte traditōis pnūciatio/ ibi: Verūtn̄. q̄rto diſcipuloꝝ informa/tio/ ibi: Facta eſt cōtētio. Circa primū dr̄: Venit aūt dies ⁊c̄. Iſta erat q̄r tadecima dies mēſis pmi in cui⁹ veſpe debebāt comedere agnū paſchalē cum azymis panib⁹. iō ſequit: k ¶ In q̄ neceſſe erat ⁊c̄. Et accipit hic paſcha nō ꝓ die ſolēni ſicut ſupra ſed ꝓ agno paſchali q̄ illo veſpere debebat occidi. ſequit: l ¶ Et ecce in. vo. in ciui. ſ. hierlm̄. m ¶ Occurret vo. hō ⁊c̄. In hoc dedit eis ſignū directiuū in pparatione couiuij paſchalis. n ¶ Et dicetis patrifa. domus ⁊c̄. Hic aūt tē credit fuiſſe chriſti diſcipulus. ⁊ iō ꝓuidit de loco ⁊ de agno ⁊ alijs neceſ/ſarijs in celebꝛatione conuiuij paſcha/lis: vt dictū fuit plenius Marc. xiiij. o ¶ Deſiderio deſideraui. i. valde *deſideraui. Hoc

Moraliter *xxvi. ⁊ Mar. xiiij. f ¶ Intrauit aūt ſa. ⁊c̄. Iā an̄ intrauerat ipm̄ cū eſ ſet fur et loculos habēs: vt dr̄ Ioh̄. xij. Sed tūc itrauit ad ipm̄ ampli⁹ poſſidē dū. Ex quo pꝫ ꝙ in oī mortali pctō di/abolus intrat hominē vt ipm̄ de nouo poſſideat vel amplius q̄ ante. g ¶ Et abijt ⁊ locutus eſt cū pncipibus ſacerdotū ⁊c̄. Exponat ſicut ſupra Mat. xxvi. ⁊ Mar. xiiij. o ¶ Et ait illis: deſiderio deſideraui hoc pa. mā. vobiſ. Hoc eſt euchariſtie ſacramētū: qd̄ nos ꝑ fidē ſpūaliter māducam⁹ ⁊ ipe mādicat nobiſcū: incoꝛporan do nos ſibi ꝑ iſtud ſacramētū: qd̄ alloquens Auguſtin⁹ dicit: Cib⁹ es grādiū nō mutaberis in me: ſed tu me mutabis in te. Cetera moraliter ſunt expoſita Mat. xxvi. Mar. xiiij. Facta eſt ⁊ cōtentio inter eos q̄s eoꝝ videret eſſe maioꝛ ⁊c̄. Similis ꝯtētio freq̄nter fit in eccl̄ia ꝓ dignitatib⁹ obtinēdis: ⁊ nō ſolū inter ſeculares/ ſed etiā inter reglares diuitias habētes: ſicut canes cōtēdūt ad obtinēdū os carnib⁹ ⁊ medullis repletū. ꝓpter qd̄ viliores canib⁹ videnī religioſi mēdicātes: qui ꝓ offi cijs pſidendi ꝯtēdūt. cū nihil annexū habeāt niſi miſeriā ⁊ labo rē. ꝓpter qd̄ ad repellendū talē ambitionē ſubdit ſaluatoꝛ *Sed q̄ nō

A B n ¶ Non mãducabo. Nõ vltra moſaicũ paſcha celebrabo donec in eccl'ia qđ eſt regnũ dei ſpũalit̃ intellectũ cõpleaꝛ. In hoc regno vſq; hodie mãducat xp̃s cũ ea q̃ moyſes rudi pplo carnalit̃ obſeruãdo ꝑcepit: in mẽbris ſuis ſpũaliter exercet.
b ¶ Et accepto ca. Hic calix ad vetus paſcha cui finẽ impo nebat ptinet: q̃ accepto grãs agit. iõ ſcȝ qꝛ vetera trãſierũt: ꝛ noua oĩa erant ṽtura. c ¶ Grãs egit. Oſtendit qđ q̃ſq; facere debet i flagello culpe ꝓprie cũ ipſe cõiter flagella tulit aliene.
d ¶ Dico eni vobis. Sicut typicũ eſum agni: ſic ꝛ typicũ paſche potũ negat ſe bibiturũ: donec oſtẽſa reſurrectionis glia. regnũ dei. i. fides mũdi adueniat: vt ꝑ hoꝝ duoꝝ immutationẽ ſacramẽtoꝝ: cetera leg' ſacramenta vel iuſſa ad ſpũalẽ obſeruãtiã doceat trãſferẽda. Põt tñ ſimpliciter accipi φ ab hora cene vſq; ad tp̃s reſurrectiõis q̃ in regno dei erat ventur' vinũ nõ erat bibitur'. Poſt reſurrectionẽ eni cũ diſcipul' mãducauit ꝛ bibit. e ¶ Et accepto. Finitis veteris paſche ſolẽnijs tranſit ad nouũ qđ in ſue redẽptiõis memoria eccleſiã freq̃ntare deſiderat: vt ꝓ carne ꝛ ſãguie agni ſue carnis ꝛ ſanguis ſacra in pãis ꝛ vini figura ſubſtituat: frangit ꝛ porrigit vt oñdat ſui corpis fractionẽ nõ ſine ſua ſpõte futurã: agit grãs ꝗ veterib' terminat': ꝛ nouis incipiẽdis.
f ¶ Pane. qꝛ panis corp' cõfirmat: vinũ opaꝛ ſanguinẽ. ¶ Myſtice. Hoc ad corp': illud ad ſanguinẽ xp̃i referꝛ. Vez nec panis ſine aqua ꝯficiꝛ: nec vinũ ſine aqua offerꝛ. Per aquã pplſ ſignaꝛ: q̃ nec xp̃i paſſiõe ſaluaꝛ: nec ſine cuius amore xp̃s paſſus. Oportet ḡ vt nos ei vniamur: ꝛ ipſe in nob̃ maneat ꝛ nos i eo. g ¶ Verũtñ ec. Sicꝫ ꝗ paſſione ꝑdixit: ſic ꝑdixit ꝛ de ꝓditore: vt videns ſe latere non poſſe: peniteat facti. Nec deſignat ex noĩe ne manifeſte correct' impudẽtioꝛ fiat. Mittit ḡ culpã i nũero vt ꝯſci' penitẽtiã agat. Predicit ꝛ penã: vt quẽ pudoꝛ nõ ꝯuicerat ꝓnũciata ſupplicia coerceãt. h ¶ Manus tra. Exẽplo iude ſiliũ hoĩs tradit qui illud inuiolabile dñici corpis ſacramẽtũ violare ꝑſumit. Vẽdit: q̃ ei' timore ꝛ amore neglecto caduca amare conuinciꝛ ꝛ crimioſa. i ¶ Facta ẽ autẽ. Be. Cauſa cõtẽtiõis nob̃ icognita. ſed nõ ẽ icredibile. qꝛ iuꝝ h qđ alibi ꝑcipiꝛ: Cõtẽdite itrare ꝑ anguſtã portã bonore ſeinuicẽ ꝑueniẽdo certarẽt. Sꝫ q̃libȝ ex eã ꝯtẽderit: nõ q̃ adhuc carnales geſſerit: ſꝫ qđ ſpũal' mgr̃ iuſſerit videam'. ¶ Amb. Caueam' ḡ ipendio. i. ſedulo ne q̃ int̃ nos de ꝑlatiõe poſſit eẽ contẽtio. Si eni ꝯtẽdebãt apli: nõ excuſatiõi obtẽdiꝛ: ſꝫ cautioni ꝓponiꝛ. Oib' vna daꝛ forma ſnie: vt nõ ꝗ ꝑlatiõe iactãtia ſit: ſꝫ de humilitate ꝯtẽtio. k ¶ Dixit aũt. Pi' mgr̃ nõ inite ꝯtẽtiõis arguit: ſꝫ formã hũilitat' quã ſequãꝛ deſcribit. q. d. Vos more ſecularium ꝑ ꝑlationẽ ꝑuenire vult' ad regni poſſeſſionẽ. ſꝫ ad ſũma ꝟtutũ nõ potẽtia veniꝛ: ſꝫ hũilitate. Neceſſe ẽ ãt vt correctionẽ ſubdit' ꝛ matrẽ pietas ꝛ patrẽ exhibeat diſciplina: aut ne diſtrictio rigida: aut pietas ſit remiſſa. l ¶ Nam quis maioꝛ ẽ.

Myſtice

B

Ma.13.c

a ¶ agnũ mãducat qꝛ i agno ipſe figurabaꝛ
ui h paſcha mãducare vobiſcuȝ a
añq; patiar. Dico eni vobis: qꝛ b
¶ tempore. ¶ vetus paſcha.
a ex h nõ mãducabo illud: donec
a ¶ bis dicit accepiſſe calicẽ prioꝛ vet': ſcđs nouus. ¶ i. eccleſia.
b ipleaꝛ i regno dĩ. †Et accepto ca
c lice grãs egit ꝛ dixit: Accipite ꝛ
d diuidite int̃ vos. Dico eni vob̃:
φ nõ bibã de generatiõe vit' do e
e nec regnũ dei vẽiat. Et accepto d
f pane grãs egit et fregit et dedit e
¶ qđ ſub ſpecie panis apparet.
eis dicẽs: Hoc ẽ corp' meũ: φ ꝓ
vob̃ †daꝛ. Hoc facite i meã cõme f
¶ q̃ńcũq; mãducabit' pa. hũc ꝛ ca. bibe. mortẽ dñi annũci. dõec vẽiat. ¶ i. dedit eiſ
morationẽ. Silr̃ ꝛ calicẽ poſtq;
cenauit dicẽs: Hic ẽ calix nouũ
a ¶ ad diſtictionẽ veter' qđ ſanguie hircoꝝ ꝛ vituloꝝ dedicatũ ẽ. ¶ qꝛ ipoſſibile ẽ ſanguinẽ hircoꝝ pctã tolli. a ¶ vl' mlt'. b ¶ ſꝫ tñ vni ꝗ vob̃ ñ ꝓderit: ꝑ quẽ fũdeꝛ ipſe ſãguiſ
teſtamẽtũ in ſanguie meo: q̃ pro
g vob̃ fundeꝛ †Verũtñ ecce man' g h
tradẽti me mecũ ẽ i mẽſa. Et q̃dẽ i
¶ hõ pac' mee i q̃ ſpabã: q̃ e. p. m. m. in m. ſ.
fili' hoĩs ſm qđ ꝺfinitũ ẽ vadit:
Verũtñ ve hoĩ illi ꝑ quẽ tradeꝛ. k
¶ nouerãt. xi. φ nil tale cogitarant: ſꝫ plus credũt mgr̃o q̃ ſibi: ꝛ timẽtes fragilitatem ſuam an. xij. querunt de peccato: cuius non habent conſcientiam.
Et ipſi cẽperũt q̃rere int̃ ſe q̃s eſ- l m
i ſet ex eis q̃ hoc factur' eſſet. Fa- n
cta eſt aũt et ꝯtẽtio inter eos q̃s o
k eoꝝ videreꝛ eſſe maioꝛ. Dixit ãt
a ¶ ꝑ potentiã eos humiliãtes.
eis †Reges gẽtiũ dominanꝛ eo
¶ largiendi
rũ: et qui poteſtatẽ hñt ſuꝑ eos
¶ qꝛ nõ eoꝝ q̃ diſtribuitis nõ auctores ſed diſpenſatores eſtis.
benefici vocãꝛ. Vos aũt nõ ſic:
a ¶ in virtutib' b ¶ humili reputatiõe.
Sꝫ q̃ maioꝛ ẽ i vob̃ fiat ſic minoꝛ: †
¶ gradu dignitatis.
et q̃ ꝑceſſoꝛ eſt ſicut miniſtratoꝛ.
¶ ſm iudiciũ ſeculi.
l Nã q̃s maioꝛ eſt: q̃ recũbit: an q̃ p
miniſtrat? Nõne qui recumbit?
m Ego aũt in medio veſtrum ſum q
ſicut q̃ miniſtrat. Vos aũt eſtis q̃ r

Ad verba exhortationis explende exemplũ de ſe ponit. hinc Iohẽs ſcribit: Si ego laui pedeſ vr̃os dñs mgr̃ ꝛ vos debetis alt' al. la. pe. Pñt ꝛ in ꝟbo miſtrãdi oĩa q̃ dñs i carne geſſit: nõ tñ ꝑdicãdo vl' miracul' admouẽdo: ſꝫ etiã aĩaȝ quã ꝓ nobis accepit ponẽdo: vt ꝛ nos ꝓ inuicẽ ponere aĩas diſcamus. m ¶ Ego aũt i medio. Be. Ego miſtro: vos aũt recũbit'

Io.13.b

ſꝫ et ꝓponit

desiderauit. a ¶ Hoc paſcha mã. vo. qꝛ tũc finiuit vet' teſtamẽtũ ꝛ ichoauit nouũ: qđ erat ſibi i deſideriũ. b ¶ Dico eni vo. qꝛ ex hoc nõ mã. il. do. iple. in reg. dei ꝛc̃. qꝛ poſt illã cenã nõ comedit nec bibit donec p' reſurrectionẽ ſuã i qua impletũ ẽ regnũ dĩ: qꝛ tũc apta ẽ ianua ꝛ xp̃s reſurrexit ad vitã imortalẽ: ꝛ tũc xp̃s cũ mult' comedit ꝛ bibit ad ꝓbãdũ ſue reſurrectiõis ꝟitatẽ: vt hr̃. i. xxiiij. ca. c ¶ Nõ bibã de gene. ꝛc̃. generationẽ vit' vocat vinũ. qꝛ exprimiꝛ de fructu vit'. d ¶ Et accepto p. Hic ꝯñr inſtituiꝛ eucharíſtie ſacramẽtũ p' legale ꝯuiuiũ: cũ dr̃: Et accepto pane grãs egit. Per h oñdit φ i ꝯſecratiõe hui' ſacramẽti ꝑexigitur deuotio et orõ. e ¶ Et fregit ꝛ dedit eiſ. di. ꝛc̃. Nõ ẽ ſic itelligẽdũ φ pri' frãgeret ꝛ daret diſcipul' ꝛ poſtea diceret ꝟba ꝯſecratiõis: ſꝫ mag' ecõuerſo: qꝛ xp̃s dedit apoſtolis ſuis corp' ſuũ ꝯſecratũ: ꝛ iõ pri' dixit ꝟba ꝯſecratiõis q̃ ſũt: Hoc ẽ corp' meũ: qꝛ ꝟba ꝯſecratiõis efficiũt qđ figurãt: poſtea fregit ꝛ dedit. f ¶ Hoc facite i meã cõme. qꝛ eucharíſtie conſecratio ẽ q̃dã dñice paſſiõis remẽoratio: ꝛ ꝓpter h ꝯſecraꝛ corp' ſeꝑatum a ſanguie: qꝛ i paſſiõe ſanguis fuit ſeꝑat' a corpe. iõ ſbdiꝛ: Silr̃ ꝛ calicẽ ꝛc̃. Cetera aũt q̃ ad iſtud ſacramẽtũ ꝑtinẽt tractãda ſũt in iiij. ſniaꝝ. g ¶ Verũtñ. Hic ꝯñr xp̃s ꝑnũciat traditionẽ ſui ꝺ. h ¶ Ecce manus tradẽt' ꝛc̃. Ex q̃ ptꝫ maxia ingratitudo ꝛ ꝓditio iude: q̃ igerebat ſe comeſtioni cũ xp̃o quẽ nõ latebat ſua ꝓditio. i ¶ Et q̃dẽ fili' hoĩs. qꝛ lꝫ ſit de' ꝛ hõ: nõ tñ tradebaꝛ ꝛ patiebaꝛ ſm diuinitatẽ in q̃ ipaſſibilis ẽ: ſꝫ tñ ſm hũanitatẽ: ſm φ diffinitũ ẽ i ꝓuidẽtia dei ꝓ ſalute mũdi. k ¶ Verũtñ ve hoĩ illi. ꝛc̃. qꝛ lꝫ iudas p' factũ penituerit: h tñ fuit inutilit': qꝛ ꝑ deſperationem ſe ſuſpẽdit: vt hr̃ Mat. xxvij. l ¶ Et ipſi cepe. q̃rere int̃ ſe. ſ. apli. m ¶ Quis eſſet ex eis ꝛc̃. tñ neſcierũt: qꝛ h xp̃s non reuelauit mãifeſte: ſꝫ tñ iohãni ſecrete: vt hr̃ Ioh. xiij. n ¶ Facta ẽ ꝯtẽtio. Hic ꝯñr ponit̃ informatio diſcipłoꝝ. ꝛ ꝑmo oſtẽdiꝛ q̃lis ſit apt' ad officiũ ꝑlationis. ſcđo qđ foret eis licitũ tpe ꝑſecutõis, ibi: Et dixit eis. Adhuc ꝑmo põiꝛ iformatio diſciplorũ i generali. ſcđo ipſi' petri in ſpeciali, ibi: Ait aũt dñs ſimoni. Adhuc ꝑmo informat diſcipulos ꝗ ꝑlatiõis aptitudie. ſcđo de ꝑmij magnitudie, ibi: Vos aũt. Circa primũ ſciendũ φ cũ apli audierũt xp̃m ꝑdicentẽ traditionẽ ſui ad mortem: crediderunt firmiter h eſſe futuꝝ: ꝛ iõ ceperũt q̃rere int̃ ſe q̃s int̃ aploſ eſſet conuenientioꝛ ad tenẽdũ xp̃i locũ. et hoc ẽ qđ dr̃: Facta eſt aũt inter eos ꝯtẽtio: id eſt diſquiſitio. o ¶ Quis eoꝝ vi. eſſe maioꝛ. i. aptioꝛ ad ꝑſidẽdũ aliis loco xp̃i. ꝛ iõ xp̃s de h eos docuit: videlicet φ ille eſſet ad h aptioꝛ q̃ eſſet vere humilioꝛ. ꝑ ꝯtrariũ ad terrenã dñationẽ. Et ad h iducit exẽplum ſui dĩ. p ¶ Quis maioꝛ eſt: q̃ re. an q̃ mi. Nõne q̃ re. q. d. ſic ſm iudiciũ hũanũ. ꝛ infert: q ¶ Ego ãt i me. ꝛc̃. Hoc iã oñderat i lotiõe pedũ ſuoꝝ diſcipłoꝝ. Et ex h intẽdit ꝯcludere φ ille ẽ apt' ad ſuccedẽdũ ſibi i regimie eccl'ie q̃ ẽ fundat' i vera humilitate. r ¶ Vos aũt. Poſtq; oñdit aptitudinẽ ꝑlati. h ꝯñr oñdit magnitudinẽ ꝑmij dĩ. Vos aũt eſtis q̃ ꝑma. mecũ. iã eni iudas exierat de ſocietate eoꝝ acce-

C

† mat. 26. c
mar. 14. c

alſ † tradeꝛ

alſ tradeꝛ
† mat. 26. b
mar. 14. c

D

† mat. 20. d
mar. 10. f
Moraliter

* pto pane
* † ¶ Sed qui ma. ꝛc̃. ¶ Seq̃tur. r Vos aũt eſtis q̃ ꝑmãſiſtis mecũ ꝛc̃. ꝑmanẽtib' eni firmiter in tribulatiõib' cum ipſo diſponit fruitionem beatam in celeſti regno.

Moraliter

C * Ait autem

ꝛ ꝓponit cām: q꞉ ꝑ māſiſtis mecū in tētatiõe mea. infirmitas mea nõ cõturbauit vos: ſed in bono cepto pſeueraſtis. Sicꝫ mihi pſeuerātia vſq ad mortē dedit paẗ nomē: qḋ ē ſup oē nomē: ſic ꝛ ego pſeuerātes vos mecū ducā ad eternū regnū. Jntelligēdū ē iudā iā receſſiſſe: ꝛ mltos alioſ iā retro abiiſſe: audiẗ ꝟbis icõprehēſibilˀ ſacramēti: qñ hec loquebaẗ dñs. a ❡ Et ſe. ſup thro. Hec mutatio dextre excelſi: vt q̄ humiles nūc gaudent miſtrare cõſeruis: tūc ſublimes ſup menſā dñi ppetuis dapibus alanẗ: ꝛ q̄ i tētatiõib⁹ iniuſte iudicati cū dño ꝑmanēt: illic cū eo ſup tētatores ſuos iuſti iudices veniāt. Quāto eni hic deſpectiores: tāto illic maiori culmie poteſtatis excreſcēt. b ❡ Judicātes duo. Per duodeci ñ duodecim pſone: ſꝫ multitudo iudicātiū ſignificaẗ: ꝓpẗ duas ptes ſepentaru q̄ vniuerſitas ſignificaẗ. i. tria ꝛ q̄ttuor ꝑ q̄s xij. multiplicaẗ. c ❡ Ait aūt do. ſi. Ne glorienẗ. xij. qḋ ſoli ď tot milib⁹ cū dño in tētatiõib⁹ ꝑmāſiſſe dicerenẗ admonet eos eadē ꝓcella potuiſſe cõteri niſi diuia gr̄a fuiſſent ꝓtecti. Cū ꝟo ſathanas expetit tētare: ꝛ velut q̄ triticū purgat vētilādo cõcutere: doceẗ null⁹ a diabolo niſi deo ꝑmittēte tentari.

†21. diſ. c. 1. ſi. De pe. diſ. 2. c. ſi ei ꝟ. petrus. De bap. c. maiores.

d ❡ Ecce ſatha. Sathanas bonos ad cribrādū petit: cū ad eoꝝ afflictionē eſtib⁹ anhelat malicie. Quo enim iuidēs eoꝝ tētationē appetit: eo illoꝝ q̄ſi ꝓbationē depcāẗ petit. e ❡ Ego aūt ro. Nõ vt tēteris: ſꝫ ne deficiat fides tua: vt poſt lapſū negatiõis ad priſtinū ſtatū penitēdo reſurgas. Utile ē ſctis ꝛ tētationib⁹ examinari: vt vel tentati q̄ꝫ fortes fuerit appareat: vſ cognita ꝑ tētationē ſua īfirmitate, fortiores fieri diſcāt: ꝛ ſic cū ꝓbati fuerit accipiāt coronā vite. f ❡ Qui dixit ei: do. Quia dñs dixerat ſe ꝓ petro oraſſe: cõſci⁹ ille pſentis affect⁹ ꝛ ſeruētis fidei: ſꝫ neſci⁹ caſus futuri nõ credit ſe ab eo poſſe deficere. Sꝫ ille q̄ nouit q̄d ſit in hoie: ne q̄s de ſuo ſtatu incaute cõfidat: vſ de caſu incautius diffidat: ſic de⁹ modū / tp̄s numeꝝ negationis ei⁹ p̄dicit: ꝛ ſic miſericoꝛs auxiliū ſue defenſiõis ꝓmittit.

†mat. 26. d Mar. 14. c

pmāſiſti mecū i tētatiõib⁹ meis: a
a Et ego diſpono vobis ſicut diſ- b
poſuit mihi pater meus regnuꝫ:
a ¶ Beati q̄ eſuriūt ꝛ ſitiūt iuſticiā: qm̄ ipi ſaturabūẗ: fruēdo. ſ. deſiderato olim ꝛ amato gaudio veri boni. b ¶ mēſa q̄ oīb⁹ ſctis eſt ad fruēdū ꝓpoſita ē celeſtis vite gloria.
vt edātis ꝛ bibatis ſup mēnſam c
meā in regno meo: ꝛ ſedeatis ſu- d
b ꝑ thronos iudicātes duodeci tri
c b⁹ iſrl̃. Ait aūt dñs ſimõi: Simõ f
d ecce ſathanas expetiuit vos vt g
e cribraret ſic̄ triticū †Ego āt roga h
ui ꝓ te: vt nõ deficiat fides tua.
a ¶ ſicut ergo orādo te ꝓtexi ne deficeres: ſic tu infirmiores fratres exēplo tue penitētie cõfoꝛta: ne de venia deſperent.
Et tu aliqñ ꝯuerſus: ꝯfirmā fres k
f tuoſ. Qui dixit ei: †Dñe / tecū pa l
rat⁹ ſū ꝛ in carcerē ꝛ in mortē ire.
Et ille dixit: Dico tibi petre: nõ m
cātabit hodie gall⁹ donec ter ab
g neges noſſe me. Et dixit eiſ: Qñ n
miſi vos ſine ſacc̄lo ꝛ pera ꝛ calciamētis: nūq̄d aliq̄d defuit vobis: At illi dixerūt: Nihil. Dixit
h ergo eiſ: Sꝫ nūc q̄ hꝫ ſacculū tol o
i lat / ſilr̄ ꝛ perā. Et q̄ nõ hꝫ vēdat p
tunicā ſuā ꝛ emat gladiū. Dico q
eni vobis: quoniam adhuc hoc r

habēda / cū diciẗ: f ❡ Simon ecce ſatha. ex. vos. i. ſtudioſe q̄ſiuit ꝑ tētationes ſubuertere: q꞉ multū nititur ad ſubuerſionē ſctoꝝ. illos eni pulſare negligit q̄s q̄ſi iure q̄eto poſſidere ſe ſētit: vt dicit Gregori⁹. g ❡ Ut cribraret. i. tētationū ipulſu cõcuteret: ꝛ ſic̄ i tali cõcuſſiõe remāet palea ꝛ trāſit faria: ſic iudas remāſit diabolo ad penā eternā: alii ꝟo apli trāſierūt ad gliā. h ❡ Ego aūt ro. ꝓ te vt nõ ꝛc̄. i. finaliẗ. Non eni rogauit ꝙ petr⁹ nõ caderet: ſꝫ vt in caſu ñ remāeret / iō ſeq̄ẗ: i ❡ Et tu aliqñ cõ. ſ. de pctō ad gr̄am. k ❡ Cõfirma ꝛc̄. h̄ ď ei: q꞉ eccl̃ia erat ſibi cõmitēda: vt habeẗ Joh̄. vlti. vbi ter ď ei a chriſto: paſce agnos meos. Ex h̄ etiā patet fidē ñ deficere vſq ad finē mūdi: potiſſime in eccl̃ia romana q̄ a petro poſt chriſtū fūdata ē. l ❡ Dñe te. ꝛc̄. Hoc dixit ex feruore ꝛ ꝯfidēs ď ſua ꝯſtātia ꝛ ꝟtute: iō ꝯñr p̄diciẗ ſibi ſua fragilitas. m ❡ Nõ cāta. ho. gal. donec ter abne. noſ. me. Poſt binā aūt negationē petri gall⁹ cātauit: ſꝫ petr⁹ ñ aduītit: ſꝫ p⁹ tertiā cū iteꝝ gall⁹ cātauit: ꝓut fuit expoſitū pleni⁹ Mar. xiiij. n ❡ Et dixit eis. Hic ꝯñr oñdit q̄d foret aplis licitū tp̄e pſecutiõis. Quia cū prio chriſt⁹ miſit eos ad p̄dicādū dedit eis formā incedēdi vt ſine pecūia ꝛ ꝓuiſiõe alio neceſſarioꝝ incederēt: vt dictuꝫ fuit. ſ. x. ca. ꝛ iō forte crederēt ꝙ tp̄e pſecutiõis q̄ iminēret ñ liceret eis talia portare: qḋ remouet dicēſ: o ❡ Sꝫ nūc ꝛc̄. ad portādū pecuniā ꝓuiſiõe neceſſarioꝝ. p ❡ Tollat. i. portet. q ❡ Similiter ꝛ perā. i. repoſitoriū victualiū. Et q꞉ ñ ſolū erat eis licitū tr̄ia portare: ſꝫ etiā ſeipſoſ a pſecutorib⁹ moderate defēdere: ſaltē ꝓtūc. iō ſb̄diẗ: r ❡ Et q̄ nõ habꝫ. ſ. gladiū. s ❡ Uēdat tu. ꝛc̄. ꝑ h̄ innuēs ꝙ licita eēt eis defēſio moderata tp̄e pſecutiõis. iō ſb̄diẗ: t ❡ Dico eni vo. ſ. mortē acerbiſſimā ꝛ ꝯtēptibiliſſimā ꝑ iudeoꝝ pſecutionē. Et cū iniq̄s

g ❡ Qñ miſi. Nõ eadē regula viuēdi pſecutiõis tp̄e q̄ pacis diſciplos īformat. Miſſis ſiq̄dē diſcipulis ad p̄dicādū ne q̄d tollerēt in via p̄cepit: ordinās. ſ. vt q̄ euāgeliū nūciat de euāgelio viuat. Jnſtante ꝟo mortis articulo: ꝛ tota illa gente paſtorē ſimul ꝛ gregē pſeq̄nte cõgruā tp̄i regulā ďcernit: ꝑmittēs neceſſaria victui: dõec ſopita pſecutoꝝ īſania tp̄s euāgelizādi redeat. h ❡ Sꝫ nūc q̄. Jn h̄ nobis q̄ꝫ daẗ exēplū: vt nõnūq̄ cā inſtāte q̄daꝫ de nr̄i ꝓpoſiti rigore ſine culpa poſſim⁹ intermittere: Uerbi gr̄a: Si ꝑ ihoſpitales regiões iter agim⁹: pl̄a viatici cā lꝫ portare q̄ꝫ domi habeam⁹. i ❡ Et q̄ ñ hꝫ gla. Gladiū vſ habitū ſūere: vel ñ habitū iubet emere: vt ſciāt legētes ñ facultatē reſiſtendi deeſſe diſcipulis: ſꝫ amorē magiſtro poti⁹ ineſſe patiēdi vbi ꝛ ſi nulla alia cā eſſe euaginandi gladiū: ſufficere põt illa: vt amputata ſerui auricula: tactu dñi ſanareẗ. in q̄ admonemur ne irā pcuſſi ſuſtineam⁹ ſꝫ fidē reſurgētˀ ſuſcipiam⁹. Quare ꝟo ſacculū ꝛ perā ꝛ gladiū tollere iubeat ſubdit. ſ. q꞉ ipſe paſſurus: ꝛ cū iniq̄s erat deputādus. i. cū latronib⁹ in quoꝝ medio eſt crucifixus. vel cū inferis ad q̄s ꝑ mortē erat deſcenſurus: vt educeret eos victos de lacu: vbi nõ eſt aq̄. ❡ Myſti. Eſt gladi⁹ ſp̄ūalis: vt vēdas patrimoniū ꝛ emas verbum dei quo nuda mentis penetralia veſtiunẗ. Eſt etiā gladi⁹ paſſionis: vt expias

Myſtice

Nico. de lyra

* pto pane intincto: vt habeẗ Joh̄. xiij. a ❡ Jn tētationib⁹ m. q꞉ iminebat agonia ſue paſſiõis. b ❡ Et ego diſpo. vo. qḋ intelligiẗ dupl̄r. Uno mõ de regno militātis eccl̃ie: cuius regimē chriſt⁹ tradidit aplis. Alio mõ de regno triūphātis eccl̃ie ad qḋ erāt apl̄i aſſumēdi poſt laborē vite preſentis. c ❡ Ut edatis ꝛ bi. h̄ ſiliter dupliciẗ intelligiẗ. Uno mõ de ſacramēto euchariſtie: cui⁹ cõſecrationē: acceptionē ꝛ diſpēſationē chriſtus tradidit aplis. Alio mõ de fruitiõe glie ad quā apl̄i erāt p̄deſtinati. d ❡ Et ſedeatis ſup thro. q꞉ i iudicio extremo erūt aſſeſſores chriſti iudicātis: e ❡ Ait aūt. Poſita īformatiõe diſcipuloꝝ i generali. hic poniẗ informatio petri i ſpeciali de fragilitate hūana cõſiderāda: ꝛ de cõſtātia ex dei adiutorio

* e ❡ Ait aūt do. ſimo. Ecce ſa. ex. vos ꝛc̄. ꝑ h̄ pꝫ ꝙ diabol⁹ fideles tētare nõ põt niſi ex dei licētia: ſic̄ de ſctō Job diciẗ Job. i. g ❡ Ut cribra. ex h̄ habeẗ ꝙ diabol⁹ hoies ſctōs magis ſatagit ꝯcutere tētatiõib⁹ q̄ꝫ alios. Unñ refert Grego. in dialogo: ꝙ ille diabol⁹ q̄ ꝑ magnū tēp⁹ andreā epiſcopū tētādo de q̄dā muliere: iꝑm ad h̄ induxerat ꝙ illi⁹ mulieris tergū blādiēdo manu pcuſſerat. plus fuit a ſuo pricipe cõmēdat⁹ q̄ꝫ illi q̄ ꝓcurauerāt homicidia ꝛ alia mlta mala. h ❡ Ego aūt ꝛc̄. Chryſ. Nõ aūt dixit: rogaui vt nõ neges: ſꝫ vt fidē nõ deſeras. nā ꝛ ſi paululū agitād⁹ ſis habes tñ recõditū ſemen fidei. i ❡ Et tu aliqñ. nā illi q̄ cõſecuti ſūt a deo donū miſericordie: debet q̄ꝫtū poſſūt in bono ceteros robꝛoare. l ❡ Qui dixit ei: Dñe tecū ꝛc̄. expõiẗ vt ſupra Matth̄. xxvi. ꝛ Marc̄. xiiij. n ❡ Et dixit eis: qñ miſſi fuerūt apl̄i ad predicandū ſine prouiſione aliq̄: neceſſarioꝝ fuit diuinit⁹ eis laute prouiſū. q꞉ nihil eis defuit vt ď in textu. quando vero relaxatum fuit illis ſibi prouidere de neceſſariis in via paſſi fuerunt penurias multas: vt patet in actibus apoſtolorum: ꝛ in legendis eorum. hoc autem fuit ad dandam fiduciam pauperibus predicatoribus exequendi conſtanter officium predicandi. s ❡ Uendat tunicam ſuam ꝛ emat gladium. Gladius ſpiritus eſt dei verbuꝫ in ſacra ſcriptura contentum. pro quo emendo in ſacre ſcripture ſtudio vendenda eſt tunica: id eſt exteriora bona ſunt exponenda. Hec eſt illa margarita pro cuius emptione omnia ſunt vendenda: vt dicitur Matth̄. xiij. ꝛ Sapien. vij. b. diciẗ. Omne aurum in comparatione illius arena eſt exigua: ꝛ tanq̄ꝫ lutum eſtimabitur argentuꝫ in comparatione illius. Sacra vero ſcriptura continetur in duobus teſtamentis / ideo ſubditur:

Moralit.

* Ecce duo

A ¶ onis vt exutus corp⁹: ⁊ imolate carnis exuuijs: emat tibi corona martyrū. Denique vt ſcias q: de paſſiōe locut⁹ eſt: ne turbaret diſcipulorū animos: de ſe exēplū ſupponit. Quō adhuc hoc qd ſcriptū ē. a ¶ Ecce gladij duo. Duo gladij ꝓmunt vn⁹ noui: alt' veteris teſtamēti: q̄b⁹ aduerſus diaboli munimur inſidias. Et dicit: Sat' eſt. q: nihil deeſt ei: quē vtriuſque teſtamēti doctrina munierit. b ¶ Satis eſt. Duo gladij ſufficiūt ad teſtimoniū ſponte paſſi ſaluatoris: Unus q̄ ⁊ apl'is audaciā certādi ꝓ dño: ⁊ euulſa ictu enſis auricula dño etiā morituro pietatē virtutē ꝙ medicādi ineſſe doceret. Alter q̄ nequaquam exēptus vagina: oſtenderet eos nō totū qd potuere ꝓ eius defenſione facere pmiſſos. c ¶ Et egreſ. ibat. Tradēdus a diſcipulo dñi: ꝯſuetū locū adiit: vbi facile poſſet inueniri: ne mortē putaret timuiſſe. Et hī diſcipulos ſanguinis ⁊ corporis ſui myſterijs ibutos: in montē oliueti educit: vt oēs i morte ipſi⁹ baptiçatos deſignaret: altiſſimo ſancti ſpūs charismate confirmandos. d ¶ Orate ne intret' in tētatiō. Impoſſibile ē hoiē nō tētari. nec ait: vt nō tentemini: ſed ne intret' in tentationē. Orate. i. ne tentatio vos ſuperet: ⁊ intra caſſes ſuos teneat. e ¶ Et ipſe auul. eſt. Dato apl'is ꝓcepto orandi: ⁊ ipſe auulſus eſt ab eis. Sol⁹ orat ꝓ omnib⁹. qui ſolus ꝓ omnibus paſſurus erat: innuens orationē ſuam tantū quantum ⁊ paſſionē a nr̄o diſtare. f ¶ Iactus eſt lapi. In hoc myſtice innuit: vt in idipſum dirigāt lapidē. i. vſque ad ipſm ꝑducāt intentionē legis: que ſcripta erat lapide: vſque ad illū enī pōt ꝑuenire ille lapis: quoniam finis legis eſt xp̄s omni credēti ad iuſticiā. Rom. 10. a

g ¶ Orabat. Orat nō tā timore patiendi quam miſericordia priorio ppl'i ne ab illo bibat calicem ꝓpinatū. Unde ⁊ ſignāter B dicit: iſtū. i. ppl'i iudeorū q̄ nō habēt excuſationē ignorātie in meā mortem: q: quotidie annūciator illis i lege ⁊ ꝓphetis. Si ḡ fieri pōt vt ſine interitu iudeorū credat multitudo gentiū: recuſo paſſionē. Si vero illi excecandi ſunt vt alij videāt: non mea ſed tua fiat voluntas. h ¶ Pater ſi vis. Ambro. Pro me doluit: cū ꝓ ſe nihil habuit qd doleret. Suſcepit eni triſticiā meā: vt nihil largiret ſuā leticiā. cōfidēter ḡ triſticiam nomino: q̄ crucē predico. i ¶ Verūtñ nō mea. Appropinquās dñs paſſioni: infirmātiū vocē ⁊ timorem vt abſtraheret i ſe ſuſcepit: ⁊ rurſus ꝑ obedientiā fortitudinē mētis oſtēdit: vt cū nobis iminet qd fieri nolum⁹: ſic ꝑ infirmitatē petam⁹ ne fiat: vt tñ ꝑ fortitudinē parati ſim⁹ ad implendā conditoris volūtatē poti⁹ quam noſtrā. k ¶ Et factus ē ſudor. Appropinquāte morte: certamen mētis nr̄e in ſe expreſſit: q̄ merito quandā vim terroris patimur: cū poſt puſillū ſum⁹ inuētiri qd in eternū duret. l ¶ Sāguinis decurrētis in terrā. Per terrā ſanguine irrigatā declarat ꝙ effectū ſue precio iam obtineret: vt fidē. ſ. diſcipulorū quā terrena adhuc fragilitas arguebat: ſuo ſanguine purgaret: et quicquid illa ſcādali de morte ei⁹ ꝑtuliſſet: h totū ipſe moriēdo deleret: ſꝫ ⁊ totū mundū peccatis mortuū ad vitam reſuſcitaret.

¶ Ut oſcularet

quod ſcriptū eſt oportet impleri
in me: †Et cū iniquis deputatus a
¶ predicta.
eſt. Etenim ea que ſunt de me/ fi b
¶ impletionem.
nem habēt. At illi dixerūt: Dñe c d
a ecce gladij duo hic. At ille dixit †
b eis: Sat ē. Et egreſſus ibat ſm e f
c conſuetudinē in montē †oliuarū. g h
Secuti ſunt autē illū ⁊ diſcipu/
¶ ſm alios in villā q̄ dr̄ gethſemani.
li. Et cum perueniſſet ad locū:
d dixit illis. †Orate/ne intretis in tē i
e tationē. Et ipſe auulſus ē ab eis k
f quātum iactus eſt lapidis: et po l
¶ vt hūilitatē mētis habitu corporis oſtēdat.
g ſitis genib⁹ orabat/dicens: †Pa m
h ter ſi vis/trāſfer calicē iſtū a me:
¶ in ſe reuertēs ꝙ ex hois pſona renuerat trepidanter: ex dei filij ptāte confirmat.
i Verūtamen non mea voluntas:
ſed tua fiat. Apparuit autē illi n
a ¶ hō fact⁹ eo mō ē ꝯfortat⁹ q̄ ꝯtriſtat⁹: nā ſi nō h triſt' ē. i. ꝓpt' nos triſt' ē: neceſſe ē vt etiā ꝓpter nos confortat⁹ ſit et nobis.
angelus de celo cōfortans eū. o
Et factus in agonia ꝓlixius ora p q
k bat. †Et fact⁹ eſt ſudor eius ſicut r
l gutte ſanguinis decurrentis in
terrā. Et cū ſurrexiſſet ab orati/ †
one et veniſſet ad diſcipulos ſu/
¶ p̄ triſticia ſomnū vincere nō poſſunt
os/inuenit eos dormiētes pre tri s
¶ vicina iā negatiōe. a ¶ apparet q: ꝑ ill' orauerat qs monet orationū ſuarū vigilādo ⁊ orādo pticipes exiſtere.
ſticia: Et ait illis: Quid dormi/
a ¶ .i. ne in vos calix mee paſſiōis incūbat
tis? Surgite orate/ nē intretis in
tentationē. †Adhuc eo loquēte: t
ecce turba: et qui vocabatur iu/ v
a ¶ factū cognitū mutare mēt: iā enī cū ſuſtib⁹ q̄ quamdiu cū pace fuit tranquillius ſe egit.
das vnus de duodecim antece/

licet poſtea fugerūt timore hūano ꝑcuſſi. Dicit aūt Chryſ. ꝙ illi duo gladij erant duo magni cultelli ad ſcindendū carnes agni. C e ¶ Satis eſt. q: vnus euaginandus ſufficiēter oſtēdit licētiā ſe defendendi ⁊ audaciā petri ad defendendū ſuū magiſtrū: et volūtariā paſſionē xp̄i: q̄ cū haberet q̄ ꝓ eo pugnaret: ipſe tamē hoc ꝓhibuit. Ali⁹ nō euaginat⁹ oſtēdit aplos nō fuiſſe pmiſſos facere quantū poterāt ad defenſionē ſui ⁊ magiſtri: vt ꝑ hoc oſtēderet ꝙ ꝑfectior eſt patiētia quam defenſio etiā licita. f ¶ Et egreſſus ibat. Hic ponit' traditionis xp̄i executio. ⁊ p̄mo ex pte xp̄i ſe voluntarie offerentis. ſcdo ex parte iude eum ꝓditorie tradentis/ibi: Adhuc eo loquēte. Circa primū dr̄: Et egreſſus. ƀ loco cene predicte. g ¶ Ibat ſm cōſuetu. q: aſſuet⁹ erat illuc exire ƀ nocte cauſa orationis. h ¶ In mōte oliuarū. vbi ſciebat traditorē venturū. i ¶ Orate ne intretis in tenta. Oratio cui ſm Damaſcenū ē eleuatio mētis in deum. Quāto aūt mens eleuat' in deū: tanto facili⁹ tentatio ab eo ſeparat'. k ¶ Et ipe auulſus eſt ab eis. q: orō debꝫ eſſe ſolitaria. l ¶ Et poſitis genibus orabat. q: debet eſſe reuerens ⁊ deuota. m ¶ Pater ſi vis transfer ⁊c̄. q: debet eſſe diſcreta ſubmittendo ꝓpriā volūtatē voluntati diuine n ¶ Apparuit aūt illi ange. viſiōe corporali i ſpecie humana. o ¶ Cōfortās eū. ꝑ modū ſeruiētis qd factū fuit ad cōfirmandū fidē diſcipulorū: ꝙ xp̄s ſit maior angel' rōne deitatis. ꝑ h etiā oſtēdebat' ꝙ i eo vera humanitas erat q̄ cōfortabat' ꝯtra triſticiā inſurgētē in pte ſenſitiua ex appr̄henſiōe mortis iminētis. p ¶ Et fact⁹ i agonia. Erat eni iſta agonia reluctatio ſenſualitatis mortē horrēt' ⁊ rōnis ipſā acceptāt': q: ꝟtute diuina q̄libet ps pmittebat' agere et pati qd erat ſibi ꝓpriū. q ¶ Prolixius orabat: oſtēdēs ꝙ in maiori neceſſitate magis debet hō orōni iſiſtere. r ¶ Et fact⁹ ē ſudor ⁊c̄. Ex vehemēti eni anxietate ſenſualitat' q̄ pmittebatur agere ⁊ pati qd erat ſibi ꝓprium vt dictū ē fiebat vt nō ſolum humores exirēt ꝑ ſudorē: ſꝫ cū h aliq̄d de ſanguie ſudorē tingēte. ſm vero alios ſupnaturalit' factū ē vt ſanguis ꝓ ſudore exiret: vt ſic xp̄s iā ſuū ſanguinē ꝓ ſalute nr̄a effūdere icipet. s ¶ Inuenit eoſ dor. p̄ tri. Triſticia eni ē paſſio cauſata ex malo p̄ſenti qd non pōt repelli: ⁊ ſic cauſat aggrauationē animi q̄ſi depſſi pōdere mali p̄ſent': qd nō pōt amoueri: ⁊ ſic ꝑ ꝯñs impedit vlterius motum ſpirituū a corde ad organa ſenſuū exteriorū. Sꝫ quia hmōi ſpūs cauſant opa vigilie: inde eſt ꝙ triſticia impediēs talē motū ſpirituū cauſat aggrauationē ſenſuū ⁊ ceſſationē ab actib⁹ ꝓpriis: ſicut fit in ſomno ꝓpter dicto qui cauſat' ex vaporatione humorū ex cibis ⁊ potib⁹ aſcendente verſus cerebrū qui humores ibidē ingroſſati ex frigiditate cerebri deſcendūt verſus organa ſenſuū opilantes meat⁹ ꝑ quos ſpūs ꝓgredientes a corde debēt ad organa ſenſuū trāſire: ⁊ ſic ceſſant ſenſus ab actib⁹ vigilie. t ¶ Adhuc eo loquēte. Hic conſequēter ponit' executio traditionis ex parte iude tradentis/ cuꝫ dicit': v ¶ Iudas vnum de duodecim antecedebat eos. tanquam ductor illorum qui volebant comprehendere ieſum.

† Eſa. 53. b
mar. 15. c
alś † oliueti
† mat. 26. d
mar. 14. d
Ioh. 18. a
† mat. 16. d
mar. 14. d
D
† mat. 26. d
mar. 14. d
Triſticia
† mat. 26. e
mar. 14. e
Ioh. 19. a

Et appropinquāt

Nico. de lyra

a ¶ Et cū iniq̄s deputatus eſt. hoc ſcribit' Eſa. liij. b ¶ Eteni ea q̄ ſunt ƀ me ſcri. ſupple ꝑ ꝓphas. c ¶ Finem habent. i. ſunt ꝓpe cōplementū. d ¶ Dñe ecce duo gladij hic. nō curauerunt apoſtoli loqui ƀ ſacculis vel peris: ſed tm̄ de gladijs: q: erāt animati ad defenſionē ſui magiſtri:

licet poſtea

* † ¶ Ecce duo gladij hic: Et quoniam ſufficiūt ad omnē falſitatē fidei cōtrariā deſtruēdā. ſequit': e ¶ Satis ē. Et egreſſus ibat ⁊c̄. ſ. ad locū vbi ſciebat traditorē venturū: ⁊ obtulit p̄mo ſpiritū ꝑ feruorē orationis. iō ſubdit': p ¶ Et fact⁹ ē ſu. ⁊c̄. ex feruore orādi: ⁊ ex appr̄henſiōe iminēt' tormenti. † ¶ Et cū ſurrexiſ. ⁊c̄. expōat' ſic Mat. xxvj. Mar. xiiij. vſque ibi:

C q * Et cū tetigiſ/

debat eos ⁊ apPropiſquauit ieſu a
¶ vt hoc ſigno dinoſcerēt cū quē tenerent.
a vt oſcularetur eum. Jeſus autē
a ¶ inſtrumēto pacis mortē irrogas: ſeru⁹ dñm: diſcipul⁹ magiſtrū prodis.
dixit ei: Juda/oſculo filiuz hoīs b
tradis.† Uidētes aūt hi qui cir- c
ca ipm̄ erant quod futuruz erat: d
b dixerunt ei: Domine: ſi pcutim⁹ e
a ¶ petr⁹ eodē ardore mētis: quo cetera ze latus ſicut phinees.
in gladio: Et pcuſſit vnus ex il-
c lis ſeruū principis ſacerdotum:
⁊ amputauit auriculaz eius dex
a ¶ .i. nō moueat vos qđ futuz eſt.
terā. Rñdēs āt ieſus ait: Sinitē f
a ¶ nunq̄ pietatis obliuiſcit q̄ nec hoſtes ſuos patit vulnerari.
vſq3 huc.† Et cū tetigiſſz auri- g
culā ei⁹: ſanauit eū. Dixit aūt ie- h
a ſus ad eos q̄ venerāt ad ſe pnci-
pes ſacerdotū ⁊ magiſtrat⁹ tēpli
e ⁊ ſeniores† Quaſi ad latronē ex i
iſtis cū gladijs ⁊ fuſtib⁹.† Cū q̄ti
die vobiſcū fuerim i tēplo: nō ex
a ¶ noct'. neq̄ue vr̄e cōgnita.
tēdiſtis man⁹ i me ſed hec eſt ho k
ra vr̄a ⁊ ptās tenebrap.† Cōp̄he l m
dētes aūt eū: duxerūt ad domū
¶ in h diuerſ⁹a ceter'. ¶ diuiſus ab aliis.
f g pncipis ſacerdotū. Petr⁹ vo ſe n
¶ h eſt deuotiōis. ¶ h ē timor' nature.
b q̄bat eū a lōge† Accēſo aūt igne
in medio atrij ⁊ circūſedentib⁹ il
lis: erat petr⁹ i medio eop. Quē
i cū vidiſſz ancilla q̄dā ſedētē ad
lumē ⁊ eū fuiſſz ituita/dixit: Et h
a ¶ q negat petr⁹ obreptiōis ē: q̄ penitet fidei.
k cū illo erat. At ille negauit eū di
cens: Mulier nō noui illum. Et
poſt puſillū ali⁹ videns eū/dixit:
Et tu d illis es. Petr⁹ vo ait: O
hō nō ſuz. Et interuallo facto q̄-
ſi hore vni⁹: ali⁹ q̄dā affirmabat
dicēs: Uere ⁊ hic cū illo erat nā
l m ⁊ galileus eſt. Et ait petrus: Ho
n mo: neſcio q̄d dicis. Et cōtinuo

C h a ¶ Ut oscularet. Suſcipit dñs oſculū: nō q̄ ſimulare nos doceat: ſed vt nec pditorē refugere videret: ⁊ pl⁹ afficeret p
Ps. 119. d. ditorē: cui amoris officia nō negaret. Uñ dicit. Cū his q̄ ode rūt pacē erā paci. b ¶ Dñe ſi pcutim⁹ in gladio. Ordo. Cuz interrogaſſent dicētes: Dñe ſi pcutimus in gladio. Tunc rñdit: Sinite vſq3 huc. i. nō vos moueat qđ futuz eſt. Permittendi ſunt huc uſq3 pgredi vt me app̄hendāt: ⁊ impleant q̄ de me ſcipta ſūt. Sz inter moras verboz interrogantiuz ⁊ reſpōdentis: Petrus auiditate defenſionis: maiore cōmotōe p dño pcuſſit. Sz nō potuerūt ſimul dici que potuerūt ſimul fieri. Nō ergo dicit: Sinite
†mat. 29. e. vſq3 huc q̄ſi dño placuerit factū petri:
Mar. 14. e cū apud Mattheū legat dixiſſe: Con
Joh. 18. b uerte gladiū tuū in locū ſuū: qđ poſt factū apparet dixiſſe ieſū. c ¶ Seruū principis ſacerdo. Myſtice. Ser-
Myſtice uus eſt popul⁹ iudeoz: pncipib⁹ ſcz indebite mācipat⁹ q̄ in paſſiōe dñi dexterā aurē. i. ſpūalē itelligētiaz pdidit. Siniſtra. i. vilitate littere pēctus: nō petro tollente: ſed diuino iudicio abla
†24. q. 1. c. ſi petrus in prin. tā pandēte. Que auris in his q̄ credere maluerūt: pietate dñi reſtituit. Uel auris amputata ⁊ ſanata: ſignat auditū ablata vetuſtate innouatuz: vt ſit in
Ro. 12. a nouitate ſpūs: ⁊ nō i vetuſtate littere.
Gal. 4. d. Qr ſeruus inuentus eſt ptinet ad illā vetuſtatē que generat in ſeruitutē q̄ ē agar. Sed cū acceſſit ſanitas figurata eſt libertas. Uñ ⁊ nomē ſerui malch⁹
† mat. 26. e .i. rex vel regnaturus: q3 regnabit cuz xp̄o: cui auditus inouat. d ¶ Uene
Mar. 14. e f rant ad ſe prin. Juxta alios euāgeliſtas: nō venerāt ad ieſum pncipes ſa
Joh. 18. b cerdotū ⁊ magiſtrat⁹: ſed in atrio cayphe expectauerāt. Sed q̄a illi de nece dñi ita agebāt vt q̄ſi innoxij viderent:
Mar. 14. e cū p diſcipulū tradit⁹: a tribuno ⁊ tur-
Joh. 18. b bis cōp̄hēſus: a pſide dānat⁹: a romanis crucifix⁹: a populis etiā barrabas eſt elect⁹: volens euāgeliſta eos maxime eſſe reos: quoz pſilio cūcta gerebātur: dicit eos veniſſe ad cōp̄hēdēdū ſal
†mat. 26. g uatorē q̄ ſue iuſſiōis poteſtate venerit.
Mar. 14. g e ¶ Quaſi ad latronē. Stultū ē cū
Joh. 18. c gladijs ⁊ fuſtib⁹ q̄rere: q̄ vltro ſe corā offert manib⁹: ⁊ in nocte q̄ſi latitantez ⁊ veſtros oculos declinātē inueſtigare per pditorē: q̄ q̄tidie in tēplo docet. Sed ideo aduerſū me in tenebris congregamini: q3 poteſtas veſtra qua cōtra lucem armamini in tenebris eſt. f ¶ Principis ſacerdo. Cayphe q̄ pōtificatū vni⁹ anni p̄cio ſibi emerat a romano pncipe: pus tn̄ ad annā vt Johānes ait: g ¶ Sequebat a lōge. Merito a longe q̄ in pximo fuerat negaturus. Significat eccliam imitaturā xp̄i paſſionē longe differēter: q3 eccleſia patit p ſe: xp̄s p eccłia. h ¶ Ig ne in medio. Ignis cupiditatis: inſtinctu maligni ſpūs acceſus: in atrio cayphe ad negandū et blaſphemāduz deum: linguas perfidorum armabat. Quod enim intus in domo principis ſacerdotum maligna ſynodus gerebat: hoc ignis inter frigora noctis foris accenſus typice demonſtrabat: hoc frigore ad horā torpens petr⁹: q̄ſi prunis miniſtrorū calefieri cupiebat: quia temporalis commodi ſolatium perfidoruz ſocietate querebat. Sed hanc infidelitatez domino reſpiciente reliquit: et
Joh. 21. c poſt reſurrectionē in captura piſciū: cuz prunas poſitas: ⁊ piſcem ſuperpoſitum vidiſſet: cor ſuū prunis amoris inflammauit. i ¶ Ancilla quedaz. Cur prima ancilla pdit: cum viri magis poterant cognoſcere: niſi vt iſte ſexus oſtēdat in nece dñi peccaſſe: per paſſionē redemptus. Et ideo mulier pma reſurrectionis myſteriuz accepit ⁊ mandata cuſtodit: vt veterem puaricationis errorē aboleret. k ¶ At ille negauit. Non in monte: non in templo: nō in domo ſua petrus negat: ſed in pretorio iudeorū: in domo principis ſacerdotū: vbi nō eſt veritas: vbi chriſtus captus ⁊ ligatus. Quid niſi erraret quez intromiſit oſtiaria iudeoruz: Eua male induxit adam: Petrum male introduxit femina. l ¶ Homo: neſcio quid dicis ⁊c. Non ſolum negat chriſtum qui dicit illum nō eſſe chriſtum: ſed etiam qui cū ſit negat ſe eſſe chriſtianuz: et ita implet quod dix dñs: Tu me negabis. m ¶ Galile⁹ eſt ⁊c. Hieroſolymite ⁊ galilei eque ſūt hebrei ⁊ vni⁹ linguę: ſed vnaqueq3 puincia habet ſuas proprietates: vernaculum loquendi ſonum mutare non poteſt. n ¶ Et continuo. Poſt tertiā negationē ſeqt gallicātus. Sacramenta rerum per ſtatus temporum deſignantur:

h Media nocte.

Nico. de lyra

N a ¶ Et appropinquauit ieſu vt oſcularet eu. Dederat eñ iudas cōp̄henſoribus iſtud ſignū: ne p ieſu caperent iacobū fratrē dñi q̄ fuit ei valde ſimilis: vt dictum fuit Matth. xxvi. ca. b ¶ Juda: oſculo filiuz hoīs tradis. i. in ſigno charitatis pditionē homicidij facis: ex quo factuz iude aggrauabat valde. c ¶ Uidētes aute hi qui circa ipm erant. i. xp̄i diſcipuli. d ¶ Qđ futuz erat. ſ. captōez magiſtri iui vt duceret ad mortē. e ¶ Dixerūt ei. Dñe. ſi pcutim⁹ in gla. ⁊ pcuſſit vn⁹ ex il. ⁊c. alijs diſcipulis licentiā petētibus pcutiendi ad magiſtri ſui defenſionē: petrus qui erat audacior ceteris ⁊ feruētior nō petiuit licentiā nec expectauit reſpōſionē: ſed amputa- b
uit vnius auriculā: intendens eū interficere vel grauiter vulnerare. f ¶ Sinite vſq3 huc. q. d. nō moueat vos qđ eſt futuz: q3 pmittēdi ſūt vt me cōp̄hendāt vt impleant ea q̄ de me ſcipta ſunt. g ¶ Et cū teti. au. ⁊c. in q̄ appet maxima xp̄i charitas ſanādo illū q̄ venerat ad cōp̄hēdēdū ipm. h ¶ Dixit aūt ieſus ad eos ⁊c. Cōtrariū videt Mat. xxvi. vbi dici videt q̄ pncipes ſacerdo-
tū nō fuerāt in captiōe ieſu: ſed duct⁹ fuit ad eos p cōp̄hēſores ad locū vbi puenerant. Ad qđ rñdet dupliciter. Uno mō q̄ licet nō venerint ad cōp̄hendēdū ieſū in pprijs pſonis: venerūt tn̄ i virtute i miniſtris ab eis miſſis. Alio mō q̄ aliq̄ de pncipib⁹ ſacerdotū venerūt cuz miniſtris ad cōp̄hēdēdū ieſū vt diligēti⁹ fieret negociū: plures tn̄ expectabāt in domo: vt dix Math. i ¶ Quaſi ad latronē exiſtis cū gla. ⁊ fu. ⁊c. q. d. tūc nō cepiſtis me: q3 nolebā: nec mō caperetis niſi pmitterē. ideo ſeqt: k ¶ Sz hec eſt hora. vobis pceſſa ad me cōp̄hendendum. l ¶ Et poteſtas tenebrarum. quia diabolus tenebrap pnceps eos ad hoc incitabat. m ¶ Cōprehendentes autem eū. Hic conſequenter ponitur chriſti traditi comprehenſio: ⁊ ſubditur petri negatio: cum dicitur: n ¶ Petr⁹ vo. De negatiōe eñ petri varie loquūtur euāgeliſte: que varietas expoſita fuit ⁊ concordata: Matth. xxvi.

Quō intelligit qđ principes ſacerdotū fuerut in captione ieſu

N Et viri.

Moralit ✱ g ¶ Et cū tetigiſſet auriculā eius: ſanauit eū. ſicut pciſſio auricule ſerui pontificis ſignificauit inobedientiā iudaici ppl'i ad chriſtū: ſic ei⁹ ſanatio ſignificat ei⁹ obediētiā circa finē mūdi: q3 tūc tāget xp̄s ſua clemētia corda iudeoz. m ¶ Cōp̄hēdē. aūt eū. Exponat ſic Mat. xxvi. ⁊ Mar. xiiij. vſq3 ibi: ✱ Et vt

A ¶ Media nocte negat: gallicātu penitet: ⁊ poſt reſurrectionē quē ſub luce tūc negauerat: tūc ſe amare ꝓfeſſus ē: q2 q̄ in tenebris obliuiōis errauit: ſperate iā lucis rememoratiōe corre xit: ⁊ eiuſdē vere lucis preſentia plene q̄cq̄d nutauerat erexit.

Myſtice ¶ Myſtice. Gall⁹ aliqs doctoꝝ ē q̄ ſomnolentos increpans

1.Co.15.d. ait: Euigilate iuſti ⁊ n.p. Qꝫ petr⁹ an̄ primū gallicantū negat: eos ſignificat qui xp̄m an̄ reſurrectionē dn̄i eſſe non putauerūt: morte eius turbati. Qꝫ bis an̄ ſecūdū gallicantū negat illos ſignificat q̄ vere in illo ſm hoiē vł ſm deū in vtraq3 ſubſtātia errāt: ⁊ iō veritatē negāt. Prim⁹ gallicant⁹ ē dn̄i reſurrectio in ipſo. Secūdus eiuſdē in corpe eccleſie. a ¶ Et cōuerſus dn̄s. Intuitu ꝓuocauit ad lachrymas: q̄ſi i mētē ei reducēs q̄tiens negauerat: qḋ ei ꝓdixerat: nec potuit i tenebris remāere: quem lux mundi reſpexit. b ¶ Et egreſſus fo. Ab impioꝝ cōcilio ſeclu ſus: culpā lauat q̄ nō intus ob h̄ ꝓmiſſus eſt heſitare: vt in eccłie ꝑncipe conderet remediū penitentie: ⁊ nemo auderet de ſua virtute cōfidere. c ¶ Illudebāt ei ce. Impleta eſt ꝓphetia: In virga ꝑcutiēt maxilla iudicis iſrł.

Eſa.10.c Et itē: Dedi maxillā meā alapis. Sed qui tūc cedebat colaphis iudeorū: nūc cedit blaſphemus falſoꝝ chriſtianorū. Uelauerūt faciē: nō vt eorū ſcelera nō viderēt: ſꝫ vt a ſe (ſicut quondā moyſi fecerūt) grām cognitiōis ei⁹ abſcōdāt.

1 Coꝛ.3.d Si enī crederēt moyſi: crederēt ⁊ dn̄o Hoc velamē vſq3 hodie manet ſuper corda eoꝝ: ſꝫ credētib⁹ eſt ablatū: cū illo moriente velum templi ſciſſum eſt. d ¶ Prophetiza. Cōtumelia in eū qui ſe ꝓphetā dicebat. Sꝫ ⁊ heretici ⁊ iudei qui vſq3 hodie xp̄m negāt: ⁊ mali chriſtiani q̄ reprobis actib⁹ exacerbāt: dū ſuas cogitatiōes ⁊ opa tenebrarū

B ab illo videri nō putāt quaſi illudētes aiunt: Prophetiza q̄s ē q̄ te percuſſit? e ¶ Si tu es xp̄s. Nō veritatē deſiderāt ſed calūnia parāt. Intelligebāt xp̄m puꝝ hoiē de dauid naſciturū. Scdm̄ h̄ ergo querūt: vt ſic diceret: Ego ſum xp̄s calumniarentꝛ q̄ ſibi arrogaret regiam poteſtatē. f ¶ Si vobis dixero. Sepe dixerat ſe eſſe

Pſ.109.a xp̄m. Interrogauerat etiā eos: quō dicerēt xp̄m filiū dauid: cum eum dauid dn̄m vocet: vt per hoc ad credendū deum ꝓuocaret: ſꝫ illi nec dicēti credere: nec interrogāti reſpōdere: nec eū q̄ innoꝫ⁹ erat dimittere volebāt. g ¶ Ex hoc aūt ⁊c̄. Qui ſemen dauid calumniari q̄rebāt plus etiā audiūt: q̄ ꝑ cōtēptū ſit vētur⁹ ad gl̄iaꝫ. h ¶ Uos dicitis ⁊c̄. Ita tēperat r̄ſionē: vt ⁊ verū dicat: ⁊ ſermo calūnie nō pateat: Maluit ſe xp̄m filiuꝫ dei ꝓbare q̄3 dicere: vt ꝯdemnādi cauſa tolleretꝛ: his q̄ fatentꝛ qḋ obiciūt. i ¶ Ipſi enī au. Ubi dixit: Erit fili⁹ hoīs ſedens

mar.14.f ad dexterā ꝟtutꝫ dei: ⁊ v.d. q2 e.ſ. Sua ſe ſnia damnāt q̄ eū morti tradūt: quē oris ⁊ opis ſui teſtimonio deū eſſe cogſcūt.

Et ſurgēs ⁊c̄. k ¶ Duxerūt illū. Ca. XXIII Tradiderūt romāe ꝑtāti: vt eo mō iudei ab ei⁹ interfectione alienos ſe eſſe oſtēderent: in quo non eorum innocentia ſed inſania monſtratur.

adhuc illo loq̄nte cātauit gall⁹.

a ¶ reſpexit dn̄s vt recordaretur petrus: q2 miſcḋia ad penitentiam vocat.

a †Et cōuerſus dominus reſpexit petruꝫ. †Et recordatus eſt petr⁹ verbi dn̄i ſicē dixerat: q2 priuſq̄3

b gallus cātet/ ter me negabis. Et egreſſus foras petr⁹ fleuit ama

c re. Et viri q̄ tenebant illū: illude a bāt ei cedētes. †Et velauerūt eū: ⁊ ꝑcutiebāt faciē ei⁹ ⁊ iterrogauerūt

d eū / dicētes: Prophetiza: Quis b eſt q̄ te ꝑcuſſit? Et alia mł̄ta blaſphemātes dicebāt in euꝫ. Et vt †

a ¶ vide q̄3 ſolliciti in malo: tota nocte vigilauerūt vt facerent homicidium.

fact⁹ ē diēſ ꝯuenerūt ſenioreſ plebꝭ ⁊ ꝑncipes ſacerdotū et ſcribe: et duxerūt illū i ꝯciliū ſuū/ dicēteſ:

e †Si tu es xp̄s: dic nobis? Et ait c

f illiſ: Si vobis dixero nō credetiſ d mihi. Si āt ⁊ iterrogauero: nō re e ſpōdebitiſ mihi neq3 dimittetis. f

¶ ego quē vt hoiēꝫ deſpicitis ꝑ ſuppliciū cruciſ ero exaltat⁹ ⁊ hn̄s nomē qḋ ē ſup oīe nomē. ¶ cū hic infirm⁹ appareaꝫ.

g Ex hoc aūt erit fili⁹ hoīs ſedens g a dextriſ ꝟtutis dei. Dixerūt aūt i oēs: Tu ḡ es filius dei? Qui ait: k

h Uos diciti: q2 ego ſū. At illi di l

¶ q̄ ſe chriſtum ⁊ filiū dei dicat.

xerūt: Quid adhuc deſideram⁹ m

i teſtimonium? Ipſi enī audiuim⁹ de ore eius. Ca. XXIII.

k Et ſurgēs oīs mł̄titu n do eoꝝ duxerūt illū

¶ impii nihil veriſiłe qḋ obiicere poſſent inuenīunt. et ideo ſicut marc⁹ ait: Nō erant cōuenientia eorū teſtimonia.

ad pilatū. Cepert āt illū accuſa o

Nico.de lyra

¶ Pilatus aūt

a ¶ Et viri. hic ꝯnr̄ deſcribitꝛ xp̄i cōprehēſi illuſio/ cū dr̄: b ¶ Prophetiza ⁊c̄. Per h̄ enī deſignabāt q̄ eēt falſus ꝓpheta ⁊ igraret q̄s eū ꝑcuteret. ⁊ nō ſolū illudebāt: ſꝫ etiā calūnioſe iterrogabāt. c ¶ Si tu es xp̄s. q2 ſi reſpōdiſſet ſic: ſtatim impoſuiſſent q̄ voluiſſet ſibi vſurpare dignitatē regiā ꝯ ceſariſ ordinationē q̄ dignitatē regiā a iudeis abſtulerat: ſicē dictū fuit. ſ. iij. ca. Si aūt dixiſſet non obiciſſent ꝯ eū de redargutione: q2

gutiōe: q2 pluries ꝟbis ⁊ factiſ dixerat ſe eſſe xp̄m. vn̄ Ioh.x.e. C Dicētib⁹ ei iudeis: Si tu es xp̄s dic n. pa. R̄ndit eis ieſus: loq̄r vob ⁊ nō creditiſ: opa q̄ ego facio i noīe p̄ris mei hec teſtimoniū ꝑhibēt de me. iō ſeq̄tꝛ: d ¶ Si vob dixe. ⁊c̄. ſicē et alſ nō credidiſtiſ nec ꝟbis meis nec factiſ. e ¶ Si āt ⁊ iterro. nō re. ſicē cū alſ petiuerat ab eis ꝺ xp̄o quō ſit fili⁹ dauid n̄ r̄nderūt: ⁊ i ꝑlib⁹ alııs ei⁹ q̄ſtiōib⁹ ſiłe inuentꝛ. f ¶ Neq3 dimit. q2 obſtinationem ſciebat eoꝝ. g ¶ Ex hoc āt. i. poſt paſſionē meā ⁊ reſurrectioneꝫ. h ¶ Erit fili⁹ ho. ſe. a dex. ꝟir. dei. qḋ ipletū ē in aſcēſiōe xp̄i: ſm qḋ dr̄ Mar. vlt. a. Et dn̄s q̄dem ieſus. poſtq̄3 locut⁹ ē eis aſſūpt⁹ eſt i celū: ⁊ ſedet a dextriſ dei. i ¶ Dixerūt aūt oēs ⁊c̄. Mat. xxvi. dr̄ q̄ ſumm⁹ ſacerdos h̄ dixit. dicēdū q̄ ille dixit ꝑmo ⁊ ꝑncipaliter: ⁊ iō Matthe⁹ ip̄m ſolū exp̄mit: alii aūt ꝯnr̄ idē dixerūt volētes ex h̄ ꝯcludere ꝯdēnationē xp̄i fore iuſtā. k ¶ Tu ḡ es fili⁹ dei. h̄ nō ſeq̄batꝛ ex dicto ꝑcedēti: q2 dixerat: Erit fili⁹ hoīs. verūtn̄ q2 h̄ erat veꝫ noluit negare nec etiā affirmare ne apiret locū calūnie: ſed reſpōdit: l ¶ Uos diciti q2 ego ſuꝫ. qḋ ꝟbū erat veꝫ ⁊ taliꝛ ꝓlatū q̄ calumniā nō haberet ſm ꝟitatē ſed tm̄ ſm iudeorum maliciā: ex qua concluſerunt: m ¶ Quid adhuc deſi. teſti. q.d. conuict⁹ eſt ꝓprio ꝟbo. vn̄ ſb̄dit: Ipſi enī audiuimus de ore eius.

† De pe.di. 1.c.porro. hoc idem † De pe.di. 1.c.petrus

† Eſa.50.c Mat.26.d mar.14.g Ioh.18.d

✳ † ¶ Et vt fact⁹ ē ⁊c̄. exponatꝛ ſicē Mat. xxvii. ⁊ Mar. xiiii. c ¶ Et ait illiſ ⁊c̄. hoīes enī in malis obſtīati ꝟitatē dicētib⁹ nō credūt. nec interrogati ꝺ ꝟitate r̄ndēt. nec ad bonā ꝑſuaſionē a nequitia ſua ceſſant. ⁊ tales erāt iſti. Reſiduū hui⁹ ca. expōatꝛ ſicē Mat. xxvi et Mar. xiiii. ¶ In ca. xxii. vbi dr̄ in poſtil. Quia ille mod⁹ capiēdi xp̄m per ſuū diſcipulū videtꝛ magiſ poſſibilis.

Moraliter † mar.20.f mar.14.f Ioh.10.e

Additio. j.

Modus capiēdi xp̄m ꝑ ſuū diſcipulū nō ſolū videbatꝛ phariſeis magiſ poſſibilis ⁊ ſecret⁹: ſꝫ cū h̄ erat magiſ cōueniēs ad ſubuertēdū ppłm quē phariſei maxie timebāt in captiōe xp̄i: vt Marci xiiii. a. Nō in die feſto ne forte tumult⁹ fieret in pplo. vn̄ ex h̄ q̄ diſcipulus xp̄i aſſociabat capiētes erat pplo magis ꝑſuaſibile q̄ xp̄s eſſet ſeductor ſeu malefactor ⁊ hmōi. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Et fact⁹ ē ſudor ei⁹ ſicē gutte ſanguinis.

D

Additio. ij.

Prout doctores dicūt cōtra naturā eſt ſudare ſanguinē: nec in libris medicoꝝ q̄ ꝺ iſtis corporalib⁹ paſſionib⁹ tractāt vt credo hoc inuenitꝛ. vn̄ tenenduꝫ eſt q̄ fuit ſupnaturale ⁊ figuratiuum. nam ſicut Aug⁹. dicit ſignificabat de corpe ſuo manatura martyria. Ca. XXIII

Et ſurgēs oīs mul. Poſtq̄3 deſcripta ē xp̄i cōprehēſio ꝑ maliciā iudeoꝝ. hic ꝯnr̄ deſcribitꝛ ei⁹ occiſio ꝑ executionem gentiliū: vbi primo deſcribitꝛ ſollicita examiatio. ſecūdo iniqua cōdemnatio/ ibi: Pilatus autem interrogauit. tertio impia occiſio/ ibi: Et cū ducerent eū. quarto deuota tumulatio/ ibi: Et ecce vir noīe ioſeph. Circa primū ꝑmo deſcribitꝛ examinatio coram pilato preſide. ſcḋo coram herode/ ibi: Pilat⁹ aūt. Circa primū dicitꝛ: Et ſurgēs oīs multitudo eoꝝ duxe. illū ad pilatū. q̄ erat ibi ꝑſes loco romanoꝝ. o ¶ Ceperūt aūt accuſare illū. et hoc de trib⁹. Primo de auerſiōe ppłi a lege moyſi ſeruāda/ cū dr̄: Hūc inuenim⁹ ſubuertētē gentē noſtrā. Scḋo ꝑ doctrinam ſuā impediret ppłm ſuū reddere ceſari tributum. ⁊ h̄ notatꝛ cū dr̄: Et ꝓhibentem. Tertio q̄ volebat ſibi vſurpare regnū iudeoꝝ. iō ſequitꝛ: Et dicentē ſe xp̄m regeꝫ eſſe. ꝑmū aūt erat māifeſte falſuꝫ: q2 nō venit ſoluere legē ſꝫ adimplere: vt habetꝛ Mat. v. ⁊ legē moyſi vſq3 ad mortē ſeruauit vt declaratū fuit ibidē. Sił̄r ſecundū: q2 iudeis q̄rentib⁹: Licet

Diuiſio

a ¶ Pilatus aũt. Cũ duo obiecta fuerĩt.ſ.ꝙ ⁊ tributa reddi ꝓhiberet: ⁊ ſe xp̃m diceret: pilatus potuit audire qḋ de tributis dixerat: Reddite que ſunt ceſaris ceſari. Et inde hoc q̄ſi apertũ mendaciũ nihilipendens: ſolum que neſciebat queſiuit. b ¶ Tu dicis. Eodẽ verbo quo ꝓ̄ncipibus ſacerdotuz reſpõdet ⁊ p̄ſidi: vt ꝓpria ſentẽtia am bo ↄdẽnẽt. c ¶ Nihil iuenio. Pridie q̃ pateret dñs: ait diſcipulis: Uenit ꝓ̄nceps mũdi hui⁹ ⁊ nõ habet in me quicq̃. Sʒ qꝛ ꝓ̄nceps.i.pilat⁹ eũ abſoluit: in quo nihil dãnatiõis inuenit: vide q̇d agant iudei: q̄ nõ equitatis amore verũ inueſtigãt: ſed inuidie ſtimulo iuſtũ dãnare laborant. d ¶ Cõmouit populũ. nõ illũ ſʒ ſe accuſant. docuiſſe eñ populũ ⁊ a priſtina torporis ignauia docendo commonuiſſe. taliq; actu a galilea vſq; ad iudeã.i. totã promiſſiõis terrã: a fine vſq; ad finẽ ꝑtrãſiſſe: nõ criminis, ſed iudiciũ eſt ꝟtut'. Deniq; pilatus nec interrogandũ ſaluatorẽ de hoc ratus: ſed magis nacta occaſiõe: liberum ab eo iudicãdo cupit reddere. Uñ ſequit̃: Pilatus autem. e ¶ Et vt cognouit ⁊c̃. Ne contra inſontẽ ⁊ quẽ traditũ ꝑ inuidiaz nouerat: ſentẽtiã dare cogeret̃: herodi mittit audiendũ vt a ſuo tetrarcha: vel abſolueret̃ vel damnaret̃: ſed ne qua iudeis excuſatio remãeret. Herodes q̄ʒ q̄ natu ⁊ religiõe iude⁹ erat: q̇d de xp̃o ſenſerit oſtẽdere ꝑmiſſus eſt: vt vtraq; regio: ⁊ iudea in q̃ xp̃us natus: ⁊ galilea in qua nutritus erat: in eius necez cõſpiraſſe monſtrent̃. f ¶ At ipſe nihil. Tacuit ⁊ nihil fecit: qꝛ ⁊ herodis incredulitas nõ merebat̃ videre diuina: ⁊ dñs iactantiã declinabat. Significant̃ aũt in herode omẽs impii: q̄ nõ credunt legi ⁊ ꝓphetis: et in euãgelio chriſti opera videre nõ poſſũt. Principibus ergo ſacerdotũ accuſantib⁹ apḋ pilatum pauca: apud herodẽ nulla reſpõdet: nec crimẽ diluẽs dimiſſus a ꝓ̄ncipe crucis vtilitatẽ differret. Et iõ iuſtum erat vt pilato q̄ inuitus ſententiã ferebat: ex aliqua ꝑte reſpõderet. Herodi ꝟo ⁊ ceteris q̄ cõtra legẽ innoxiũ damnabant ſicut indignis nihil dicit. Ubi ꝟo tacet: quaſi ꝓ grege agnus imolandus patientiã p̄ſtat: vbi reſpondet: Quaſi paſtor ꝓ ouibus contra lupos ⁊ latrones pugnat. g ¶ Et illuſit indutũ ve. Qꝛ in alba veſte ſpernit̃ ⁊ illudit̃: ſignificat ꝙ ꝓ toti⁹ mũdi peccatis in carne caſta imolat⁹ agnus eſt paſſus ⁊ ſepultus: ꝙ hic alba: iuxta alios euangeliſtas purpurea vel coccinea veſte illudit̃ indutus: ſignat geminũ martyrũ gen⁹: quo in paſſiõibus eccl̃ia adornat̃ vt ſit cãdidus actiõe: rubicund⁹ ſanguine. Ipſe eñ mẽbroꝝ floſculus vernãs: in pace lilia gignit: bello roſas. h ¶ Et remiſit ad pilatũ. Ad herodez mittit̃: ad pilatũ remittit̃: ⁊ ſi vterq; reũ nõ ꝓnũciat: aliene tamẽ iniq̇tatis ſtimulis obſequit̃. i ¶ Et facti ſũt ami. Ne ꝓbãdũ fedus ꝙ herodes ⁊ pilatus in occidendo xp̃m pepigerũt: ſucceſſores coꝝ hereditario iure cuſtodiũt: dũ iudei ⁊ gẽtiles: ſicut genere ⁊ religiõe: ita mẽte q̄ʒ diſſidẽtes: in chriſtianis tñ ꝑſequẽdis, ⁊ fide xp̃i ꝑimẽda cõſentiũt. In typo herodis ⁊ pilati q̄ ꝑ ieſum amici facti ſũt: iudeorũ gentiũq; figura ſeruat̃: vt ꝑ paſſionẽ xp̃i vtriuſq; populi cõcordia facta ſit vẽ- ¶ tura: ita

Margin notes: Mar.12.d. — Joh.14.d — † mat.27.b / marc.15.a / Joh.18.f — Quare chriſtus in alba veſte illuſus

re dicẽtes. Hũc iuenim⁹ ſubuer †
a ¶ cũ ipſe dixerat: Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari: ⁊ que ſunt dei deo.
tentẽ gentem noſtram: ⁊ ꝓhibẽtẽ tributa dari ceſari: ⁊ dicentẽ ſe
a chriſtũ regẽ eſſe. † Pilat⁹ autẽ interrogauit † euʒ, dicẽs: Tu es rex
iudeorum. At ille reſpõdẽs ait:
b Tu dicis. Ait aũt pilat⁹ ad prin
c cipes ſacerdotũ ⁊ turbas: Nihil a b
inuenio cauſe in h̄ hoie. At illi i †
d ualeſcebãt dicẽtes: Commouit c
pplm docẽs ꝑ vniuerſaz iudeã: i d
cipiẽs a galilea vſq; huc. Pilat⁹ e
aũt audiẽs galileã: interrogauit
e ſi hõ galileus eſſet. Et vt cogno
uit ꝙ de herodis poteſtate eſſet:
remiſit eum ad herodẽ: qui ⁊ ipſe f
hieroſolymis erat illꝭ dieb⁹. He- g
rodes aũt viſo ieſu gauiſus ẽ valde. Erat enim cupiens ex multo
tẽpore videre eũ: eo ꝙ audierat
mlta de † eo: ⁊ ſperabat ſignũ ali h
qḋ videre ab eo fieri. Interroga i k
a ¶ melior eſt cauſa que nõ defenditur ⁊ ꝓbatur: ſuſanna tacuit ⁊ vicit.
f bat aũt eũ multis ſermonib⁹. At
a ¶ accuſat̃ ⁊ tacet q̄ defenſiõe nõ idiget: ambiũt defendi q̄ timẽt vinci: nec accuſationes cõfirmat tacẽdo: ſʒ deſpicit nõ refellendo.
ipſe nihil illi reſpondebat. Sta-
¶ ſed nec his aliquid dicit.
bãt aũt pricipes ſacerdotũ ⁊ ſcri
a ¶ vl ſpernit. ¶ Spreuit herodes ⁊ exercitus vt omẽs in eadẽ culpa pares mõſtrent̃.
be cõſtãt accuſãtes eũ. Spreuit m
g aũt illũ herodes cũ exercitu ſuo: ⁊ n
h illuſit idutũ veſte alba, ⁊ remiſit o
i ad pilatũ. Et facti ſunt amici he p

ceſari reddẽdo vt p̄dictũ eſt: ſed tertio inq̇ſiuit: qꝛ videbat̃ eſſe cõtra dñm ſuũ: vnde ⁊ iudei corã eo dixerũt: Non habem⁹ regẽ niſi ceſarẽ Joh.xix.c. ⁊ ibidẽ dicit̃. Omnis q̄ ſe regẽ facit cõtradicit ceſari: xp̃s aũt ſe regẽ eſſe nõ negauit neq; affirmauit: ſed medio mõ rñdit dicẽs: Tu dicis. Uerũtamẽ expꝛiſſit ꝙ ſi eẽt rex regnũ eius nõ erat de hoc mũdo: vt habet̃ Joh.xviii. Et qꝛ pilatus ⁊ imꝑator dñs ſuus nõ curabãt niſi de regno terreno: ideo pilatus habuit ieſũ excuſatũ dicẽs: a ¶ Nihil inuenio cauſe. ſ.criminis vl mort'. b ¶ In h̄ hoie. At illi iualeſcebãt: vt clamorib⁹ obtinerẽt, qḋ rõne nõ poterãt. c ¶ Cõmouit po. q̄ſi dicerẽt: turbauit pacem cõmunẽ. d ¶ Incipiẽs a ga. volebãt eñ eũ notare ꝙ eẽt ſilis iude galileo: q̄ tp̃e natiuitat' xp̃i inducebat pplm ad rebellãdũ imꝑatori romano dicẽs eẽ illicitũ iudeis ꝓfiteri aliquẽ dñm terrenũ ſʒ ſolũ deũ: vt habet̃ Act'.v. Ante hos dies extitit iudas galile⁹ q̄ auertit pplm in die ꝓfeſſiõis. ſʒ pilat⁹ h̄ falſuʒ reputauit eo ꝙ audierat chriſtũ dixiſſe: Reddite q̄ ſũt ceſari ceſari: ⁊ q̄ ſũt dei deo. ꝑ h̄ oñdẽs ꝙ poterãt eẽ ſubiecti nõ ſolũ deo ſʒ etiã tꝑali dño. e ¶ Pilat⁹ aũt. Hic cõſequenter ponit̃ examinatio xp̃i corã herode. Pilat⁹ aũt audiẽs ꝙ ieſus eſſet de galilea: remiſit eum ad herodẽ. tũ vt herodi deferret: tũ qꝛ credebat ꝙ libẽter liberaret hoiem q̄ eſſet de terra ſua, maxime innocentẽ. Sciendũ etiã ꝙ licet xp̃s fuerit i bethleez natus: vt dictũ eſt ſ.ii.ca. tamẽ dicit̃ hic d̄ galilea: qꝛ fuit ibi nutrit⁹ ⁊ conuerſat⁹. f ¶ Qui ⁊ ipſe hieroſolymis erat his dieb⁹. ſ. paſchalib⁹ ꝓpter ſolennitatez: qꝛ iude⁹ erat. Pat' eñ ſu⁹ fecit ſe circũcidi: tranſiẽs ad ritũ iudaiſmi: ſm qḋ dicit Joſeph⁹. g ¶ Herodes au viſo ieſu gauiſus eſt. nõ ꝓpt' deuotionẽ: ſʒ ꝓpter curioſitatẽ. ideo ſubdit̃: h ¶ Eo ꝙ audierat multa d̄ eo. ſcʒ de miraculis ei⁹ ⁊ doctrina. i ¶ Et ſperabat ſignũ aliqḋ. i. mirabile factũ: k ¶ Uidere ab eo ſ. ſꝑabat etiã ab eo audire q̄dam curioſa ⁊ inſolita. iõ ſubdit̃: l ¶ Interrogabat autẽ eũ mult' ſer. ieſus aũt in ↄſpectu ei⁹ noluit aliqḋ ſignũ facere: tũ qꝛ herodes erat indign⁹ cũ moueret̃ ex curioſitate vt dictũ eſt: tũ qꝛ ieſus voluit oñdere ꝙ p̄dicator ꝟbi diuini nõ debet corã principib⁹ oſtẽtationẽ ſuã q̄rere: ⁊ eiſdẽ rõnibus non rñdit ei⁹ interrogatiõibus. m ¶ Spreuit aũt illũ he. reputãs eũ idiotã ⁊ fatuũ. n ¶ Et illuſit indutũ veſte al. ſic eñ illudebat̃ tũc fatu⁹. o ¶ Et re. ad pi. vt eũ honoraret: ſic̃ ⁊ pilatus ei detulerat. p ¶ Et facti ſũt a. ꝓpt' mutuã reuerẽtiã factã: vt dictũ eſt. ⁂ Nã antea.

Margin notes: a lo † — Ma.20.d — h — Moralit'

Moraliter. † ¶ Hũc inuenim⁹ ſubuer. gẽ. no. Iſta cõtra xp̃m ꝓpoſita erant ſimplicit̃ falſa. ꝓpt' qḋ pilat⁹ reſpondit. a ¶ Nihil inue. cau. in h̄ ho. ſʒ hic ẽ mod⁹ iniq̇ꝝ ꝙ ꝑ mẽdacia q̄rũt cõdẽnationẽ iuſtoꝝ. Ex h̄ etiã ꝑʒ ꝙ aliq̄n iuſti⁹ agit̃ in curia laicali q̃ clericali. Pricipes eñ ſacerdotũ xp̃m cõdẽnauerũt tãq; mort' reũ quẽ pilat⁹ ꝓnũciat inocentẽ ⁊ iuſtũ: ⁊ ſic hodie fit in plurib⁹ loc' ꝙ homicide notorie q̄ ꝑ ſecularẽ iudicẽ ſuſpenderẽt̃ ꝑ eccl̃iaſticũ iudicẽ in magnũ ppli ſcãdalũ liberant̃. † ¶ At illi in. ⁊c̃. ſic faciũt maligni q̄rẽtes obtinere ꝑ clamorẽ qḋ nõ pñt ꝑ rõnẽ. g ¶ Herodes aũt. ꝑ h̄ aũt ꝙ xp̃s coraz herode inceſtuoſo ⁊ homicida noluit facere miraculũ: nec ſuis interrogatiõib⁹ rñdere: ſignificauit ꝙ tales digni nõ ſũt opa videre diuia nec ei⁹ hẽre rñſa. m ¶ Spreuit aũt il. he. ⁊c̃. ſic hodie ſectatores xp̃i a malis hoibus ſpernũt̃ ⁊ ab eis fatui reputant̃. Et facti ſũt amici herodes ⁊ pilatus. hoc fuit ſignũ ꝙ iudeoꝝ ꝓ̄ncipes ⁊ romanoꝝ conuenirent in ꝑſecutiõe chriſtianoꝝ. Cetera exponant̃ ſic̃ Math.xxvii. ⁊ Marci.xv. vſq; ibi: ⁂ Filie hieruſalez

Nico.de lyra

⁂ nobis cenſũ dare ceſari an nõ? Rñdit: Reddite q̄ ſũt ceſaris ceſari: vt habet̃ Math.xxii. Similiter tertiũ: qꝛ cum ieſus ſciret turbas vẽturas vt eũ raperẽt ⁊ facerẽt ſuꝑ ſe regẽ: fugit: vt habet̃ Joh.vi. Pilatus aũt de ꝓ̄mo non curauit: qꝛ gẽtilis erat: ⁊ ideo de lege moyſi nõ curabat: ſecundũ reputabat falſũ: qꝛ reſpõſionẽ xp̃i audierat ꝑ relationem de tributo ceſari

B F tura: ita tamẽ vt gẽtilis ꝑus capiat regnũ dei: ⁊ ad iudeum ſi dei ſue deuotionẽ trãſmittat: vt illi q̃ʒ glia maieſtatis ſue corpus veſtiant chriſti: quẽ ante deſpexerãt. a ❡ Obtuliſtis. Quantũ ſtudiũ dimittẽdi ieſũ pilatus habeat attẽde. Primo illis accuſantib⁹ dicit ſe nihil cauſe in eo inueniſſe: deinde tamen in incepto ꝑſiſtentib⁹ mittit ad herodẽ: vt exploret an ille aliq̃d ſceler⁹ in eo inuenire poſſit: an dimittendum decernat. Deniq̃ʒ herodis agnita volũtate nec inuẽto in ieſu facinore: plebis ſententiam querit: cui vnum in paſcha oportet dimitti. Iterũ etiam tertio volens dimittere: interrogat. Sʒ quanto curioſius dimittere querit: tanto criminoſiores ad mortem eius inuenit. b ❡ Sed neq̃ʒ herodes. Ad exprobrandã duriciam iudeorũ vel gentiliũ fatetur pilatus: nec ſe nec herodẽ aliq̃d in occidendo chriſto ⁊ illudendo inueniſſe: ſed aliene crudelitat⁹ clamoribus obtemperaſſe. c ❡ Emendatũ vobis. Pilatus abſoluit ieſum quem ꝓbat inſontem: ſed vt implerentur ſcripture: abſoluit q̃deʒ iudicio: quẽ tamẽ crucifigit myſterio. d ❡ Tolle hũc ⁊ dimitte. Quia ꝓ ieſu latronẽ ꝓ ſaluatore interfectorem: pro datore vite ademptorẽ elegerunt: merito ſalutẽ ꝑdiderunt: ⁊ vitam ⁊ latrocinus et ſeditionibus intantum ſe ſubdiderũt: vt ⁊ patriã regnũq̃ʒ qḋ chriſto pretulerãt, perderent: ⁊ hactenus libertatem anime vel corporis quam vendiderãt nõ reciperent. e ❡ Barrabaʒ ⁊c̃. Barrabas qui filius magiſtri vl̃ patris eorum interpretatur: ipe eſt antichriſtus quẽ illi chriſto ꝓferũt. quibus dicitur:
Ioh.8.f Uos ex patre diabolo eſtis. Pilatus os malleatoris interꝑtaẽ: diaboluʒ ſignificat: qui eſt malleus vniuerſe ma-
B terie/ per quem deus vaſa probare ꝑmittit: ⁊ tandem conterit cum in extrema dãnatione confringit. f ❡ Crucifige crucifige eũ. Magna crudelitas non ſolum occidere: ſed crucifigere querunt: vt manibus ⁊ pedibus ad lignũ cõfixis / ꝓducta morte necareẽ: ne dolor citius finireẽ: ⁊ vt i cruce diu videreẽ. g ❡ Corripiam ergo. Hanc correptionẽ deridendo ⁊ flagellando nephandoruʒ deſiderijs exhibuit: ne vſq̃ʒ ad crucifigendum ſeuirent: quod ⁊ ꝟba Iohannis euangeliſte: ⁊ ipa columna teſtaẽ ad quaʒ ligatus fuit domin⁹: q̃ vſq̃ʒ hodie dominici ſanguinis cernẽtibus certa ſigna demonſtrat. Sed licet pilatus hoc agat: inſatiabilis tamen ſacrilegoꝛuʒ furor non ceſſat/ ſed magis inſtat: quia accuſationem quam contra dominũ detulerãt: ſollicita pilati interrogatiõe viderant euacuatã. Tandẽ impudici ad ſolas ꝑces ſe conuertũt: vt quod criminando vel quaſi ratiocinãdo nequiuerãt: iam poſtulando ⁊ vociferando ⁊ perficiendo ꝑficiũt. h ❡ Dimiſit aũt illis. Auctor ſeditiõis ⁊ homicidioꝛ iudeis dimittiẽ: id eſt diabolus qui ob culpaʒ a lucis patria depulſus ⁊ in tenebrarũ carcerẽ fuerat miſſus: ⁊ ideo paceʒ habere nõ poſſunt: quia pacis auctorem nõ elegerunt. i ❡ Apprehenderũt ſimonem ⁊c̃. Primo dñs crucẽ portauit: ſed poſtea ipoſita ẽ ſimoni: quẽ exeuntes obuiã habue-
1.Pe.2.d runt: ⁊ h̃ cõgrue. Xp̃s eñ paſſus ẽ ꝓ nob̃ vt ſe.ve.e. Qui vo eũ vult ſeq̃ tollat crucẽ ſuaʒ ⁊ ſeq̃ẽ. Quia ꝟo ſimõ nõ iſraelita ſʒ cyrene⁹ erat. ꝑ eũ gẽtiles deſignãẽ: ꝑus ꝑegrini ⁊ hoſpites
Eph.2.d teſtamẽtoꝝ: ſʒ nũc i fide ciues ⁊ domeſtici dĩ ⁊ coheredeẽ xp̃i: vñ ⁊ ſimõ obediẽns: cyrenee heres interꝑtaẽ. Sʒ ſimõ vẽit d villa.i.de pago a q̃ pagani: qui a ciuitate dĩ alieni vrbane ſunt ꝯuerſationis C F

rodes ⁊ pilat⁹ in ipſa die/ nã an- a
tea inimici erãt ad iuicẽ. Pilatus b
aũt cõuocatis pricipib⁹ ſacerdo
tũ ⁊ mgr̃atib⁹ ⁊ plebe: dixit ad il
a los: Obtuliſti mihi hũc hominẽ
q̃ſi auertẽtẽ pplm̃: ⁊ ecce ego co
rã vobis iterrogãs: nullã cãm in
uenio in hoĩe iſto ex his in q̃bus
b eũ accuſati. Sed neq̃ʒ herodes:
Nam remiſi vos ad illum ⁊ ecce c/d
nihil dignum morte actuʒ eſt ei.
❡ flagris ⁊ ludibrijs ꝗ̃ſi iubetis afficiã: dũmodo ne ſitiatis innoxium ſanguineʒ.
c Emendatum ergo illũ dimittã. f
❡ non imperiali legis ſanctiõe: ſed annua gẽt⁹ cui per talia gaudebat placere deuict⁹ conſuetudine.
†Neceſſe auteʒ habebat dimitte g
re eis per diem feſtum vnũ. Ex-
❡ data optione eligendi quem vellent: q̃ꝛ pontifices excitauerant turbã vt magis peterent barrabam.
clamauit aũt ſimul vniuerſa tur
d ba dicens: † Tolle hũc ⁊ dimitte
e nobis barrabam. Qui erat pro-
pter ſeditionem quandã factã i
ciuitate ⁊ homicidiũ miſſus i car
cerem. Iterum aũt pilatus locu
tus eſt ad illos: volens dimitte-
re ieſum. At illi ſucclamabãt di
f centes: Crucifige: crucifige euʒ.
Ille autem tertio dixit ad illos:
Quid eniʒ mali fecit iſte? Nullã
g cauſaʒ morti inuenio in eo. Cor
ripiam ergo ⁊ † illũ dimittaʒ. At
illi inſtabãt vocib⁹ magnis: po-
ſtulantes vt crucifigeretur/ ⁊ iua
a ❡ videns quia nihil proficeret ſed magis tumultus fieret.
leſcebãt voces eoꝝ. Et pilãtus
❡ iudex nec iudicio cedere debuit nec timori
adiudicauit fieri petitionẽ eoꝝ.
h † Dimiſit aũt illis eũ qui propẽ
homicidiũ ⁊ ſeditionẽ miſſuſ fue
rat in carcerẽ quem petebant: ie
ſum vero tradidit volũtati eoꝝ.
i † Et cuʒ ducerẽt eũ/ appħẽderũt b
a ❡ a cyrene que eſt ciuitas lybie.
ſimonẽ quẽdã cyrẽnẽſẽ venientẽ
de villa: ⁊ ipoſuerũt illi crucẽ por

Nico. de lyra

A a ❡ Nam antea inimici erant ad inuicem. propter galileos quos pilatus occiderat: miſcens ſanguineʒ eorum cum ſacrificijs: vt dictum eſt ſupra.xiij.ca. b ❡ Pilatus autem. Hic conſequenter deſcribitur chriſti cõdemnatio iniuſta: vbi ꝑmo declaraẽ chriſti innocentia ex tripliciꝯfeſſiõe iudicis cauſam examinãtis: ⁊ etiã ex allegatiõe herodis q̃ ipm̃ nõ cõdẽnauerat. Iudei aũt econtrario cõtra ꝟba iudic⁹ ter reclamauerũt vt obtinerent ꝑ importunitatẽ clamoris qḋ non poterãt via rõnis. ꝓpter qḋ pilatus finaliter declinauit a iuſticia condẽnans ad mortẽ innocentẽ ieſum: inclinat⁹ ad hoc ex populi fauore quẽ querebat: ⁊ ceſaris timore/ cuius indignationẽ formidabat: eo ꝙ dixerant iudei in conſpectu ſuo: Si hunc dimittis nõ es amicus ceſar⁹: vt habeẽ Ioh.xix.b. Et ex dict⁹ patet littera paucis exceptis que exponẽtur. Nam remiſit illuʒ ad nos: id eſt ad noſtrũ iudiciuʒ: libri antiqui et correcti ſic habẽt: c ❡ Nam remiſi vos ad illum.ſ.ad herodem: vt patet ex dict⁹: ⁊ littera ſequens conſonat: cuʒ dicitur: † mat.27.b
d ❡ Et ecce nihil dignuʒ morte actum eſt ei.ſcilicet coram herode. marc.15.a
e ❡ Emendatũ ergo.id eſt verberatum. f ❡ Illum dimittam.liberum a morte. Sed contra hoc videtur. quia pilatus ſciebat ipm̃ eſſe innocentẽ: quõ igiẽ volebat ipm̃ iniuſte verberare? Dicenduʒ ꝙ volebat facere iudei videntes hanc flagellationẽ ſatiareẽtur hac pena ⁊ ceſſarẽt a morte ieſu que rẽda. g ❡ Neceſſe auteʒ habebat dimittere eis per diem feſtũ vnũ ⁊c̃. quia in nocte paſche angelus domini ſaluauit hebreos ⁊ percuſſit ꝑmogenita egyptioꝛuʒ: ⁊ ideo in memoriã huius beneficij in ſolennitate paſchali ſaluabãt vnũ propiquũ morti: ⁊ aliquos condẽnatos ad mortem interficiebant ad repñtandũ ſaluationẽ hebreorũ ⁊ interfectionẽ egyptioꝝ: ⁊ iſtam conſuetudineʒ eis obſeruari impetrauerãt ab imperatore romanoꝛuʒ: ſicut fuerat obſeruata anteq̃ʒ iudea eſſet romanis ſubiecta. ⁊ hoc eſt quod diciẽ: Neceſſe autem habebat ⁊c̃. quia tenebaẽ obſeruare illud quod erat conceſſuʒ ab imperatore. Pilatus ſciens ieſum innocentem volebat eũ liberare per hanc viaʒ: ꝓponens ꝙ nõ expediret eis dimittere niſi ieſum aut barrabam: cuius liberationem credebat iudeos nullo modo ꝓeligere propter nimiã ipſius maliciam: ſed ipi nimio odio moti contra chriſtuʒ preelegerunt barrabam liberari: petentes ieſũ crucifigi eo ꝙ erat modus mortis aſperior ⁊ durior. cetera patent.

Joh.18.g / Act.3.c. (beside "tur. quia pilatus ſciebat ... verberare")
D
Aleteñ⁹
† mat.27. / marc.15.a / Joh.18.g (beside "tionem credebat ... chriſtuʒ")
† mat.27.b / marc.15.b (beside "tis aſperior ... Et cum ducerent")

h ❡ Et cum ducerent eum. Hic conſequenter deſcribitur chriſti impia occiſio/ cum dicitur: Et cuʒ ducerent eũ ad crucifigendũ apprehenderunt ſimonem ⁊c̃. quia coegerunt eum ad portãdum crucem vt citius venirent ad locũ crucifixionis: quia ieſus videbatur nimis debilitatus ex afflictione precedenti. ⁊ ideo q̃uis ieſus primo portaſſet crucem ſuam: tamen illi qui eum ducebant acceperunt eam et poſuerunt ſupra ſimonem ratione predicta: ille autem inuite portabat: tum quia hoc erat turpe: tum quia forſitan erat diſcipulus ieſu: occultus tamen.

a tare poſt ieſum. Sequebať autē a
illū multa turba populi τ mulie/
b rum: que plangebāt τ lamētabā
tur eum. Cōuerſus autē ad illas
c d ieſus dixit: Filie hieruſalem nolite b c
flere ſup me: ſed ſup voſipſas fle
e te: τ ſup filios veſtros. Qm̄ ecce d
veniēt dies in qb⁹ dicēt: †Beate e
ſteriles: τ vētres qui nō genue/ f
runt τ vbera que nō lactauerūt.
f †Tūc icipiēt dicere mōtibus: ca/ g
dite ſup nos: τ collib⁹ operite nos.
g Quia ſi i viridi ligno h faciūt: i h
h arido quid fiet? Ducebanť autē †
τ alij duo neq̄ cū eo vt interfice
renť. Et poſtq̄ venerunt i locū †
i qui vocať caluarie: ibi crucifixe/
k rūt eū τ latrones: vnū a dextris:
l τ alterum a ſiniſtris. Jeſus autē †
dicebat †Pater †dimitte illis: nō i
m eni ſciunt q̄d faciunt. Diuiden/
tes vo veſtimenta eius: miſerūt
n ſortes. Et ſtabat populus expe/
ctans: et deridebant illū princi/
o pes cū eis/dicentes: Alios ſal/
uos fecit: ſe ſaluū faciat ſi hic eſt
p chriſt⁹ dei elect⁹. Illudebāt āt ei
q τ milites accedētes: τ acetū offe/
rētes τ dicentes: Si tu es rex iu/
r deoꝝ: ſaluū te fac. †Erat āt τ ſup k
¶ vt oīs lingua cōfiteať: q: dñs ieſus xp̄s in gloria eſt dei patris
ſcriptio ſcripta ſup eū lr̄is grecl:

E F cōuerſatiōis ignari. Sz ſimō pago egrediēs: crucē poꝛtat p⁹ ieſuz: cū ppl̄i gētiū paganis ritib⁹ derelict' obediēter ā̄plectū tur veſtigia dn̄ice paſſiōis. a ¶ Seq̄bať aūt il. mul. tur. ſz nō eadē mēte crucē ſeq̄ť: Multi ſequunť vt moꝛiētez leti a/ ſpiciāt. Mulieres vt quē viuere deſiderabāt: moꝛituꝝ moꝛiē/ τ moꝛtuū ploꝛarēt. Nec iō inducit ſol⁹ mulieꝝ planct⁹: q̄n τ mlti viri dolerēt: ſed q: femineus ſex⁹ q̄ſi ꝯtēptibilioꝛ li bertius poterat p̄ſentib⁹ p̄ncipib⁹ ſacer dotum q̄d cōtra eos ſenſerit oſtentare.

2. Tio. 2. c Quia vo nouit dn̄s q̄ ſūt ei⁹: p̄termiſ/ ſa furētis ppl̄i turba: ad amātes τ plā/ gētes ſe ſemias: oclos τ oꝛa cōuertit. b ¶ Que plāgebāt τ la. τc̄. Triſta bant de vita moꝛtali q̄ moꝛte erat fini/ enda: nō de cecis q̄ medicū occidebāt. vn̄ ſubdiť: Cōuerſus aūt. c ¶ Fi/

† Sap. 3. c lie hieru. Nota cum filios hierl̄m vo
Eſa. 54. a cat: qd nō ſole q̄ cum eo venerāt a gali
Gal. 4. d lea: ſed etiā eiuſdē vꝛbis ciues ei mlie res adheſerāt. d ¶ Nolite fle. Ne
† Eſa. 2. d lamētemini me moꝛtuꝝ cui⁹ cita reſur
Oſee. 10. c rectio moꝛtē ſoluere poteſt: cui⁹ moꝛs
Apoc. 6. d moꝛtē τ ip̄m moꝛtis auctoꝛez deſtruet Vos poti⁹ veſtrāq̄ ꝓgeniē: dignis la chꝛymaꝝ fontib⁹ abluite: ne cuz p̄fidis damnemini in vltionem mee crucis. e ¶ Ecce veniēt dies. Pies roma/ ne obſidiōis τ captiuitat'. Naturale ē īminēte captiuitate: hoſtiliq̄ p agros vꝛbeſq̄ clade ſeruēte: cūctos q̄ euade/ re queāt alta queq̄ vl̄ abdita refugia

† 23. q. 1. c. paratus q̄b⁹ abſcōdanť req̄rere. Refert Joſe/
Joſeph⁹ de phus inſiſtenib⁹ ſibi romanis iudeos
bello iuda cauernas montiū colliūq̄ certatī petiſ/
li. 3. c. 10 ſe ſpelūcas ita vt ſeip̄m teſteť munitio ne q̄dā deſtructe vꝛbis iocapere in ſpe lucā cū. xl. comitib⁹ ꝑdirū iuentū: atq̄ ab hoſtib⁹ captū. f ¶ Cadite ſuper nos. Pōt h ex ſupfluo ītelligi d his q̄ ī vtrolibet ſexu ſeip̄os caſtrauerīt ꝓpē regnū celoꝝ: q̄ dicūt mōtib⁹ c. ſ. n. τ c. o. n. cū ſue fragilitat' memoꝛes ingruēte

G tētationū articlo ſb̄limiū viroꝝ: vl̄ ipſa ꝟginitate vl̄ martyrio vl̄ quacūq̄ alia ꝟtute q̄rūt exēplis: monit' precibuſq̄

† mat. 27. c defendi. g ¶ Quia ſi i vir. li. Vi/
mar. 15. c ride lignū xp̄s τ ſui electi: aridū ipu et
Joh. 19. d pctōꝛes. vn̄ ait: Si ḡ ego q̄ pctm̄ nō fe/ ci: q̄ lignū vite merito appellatuſ: duo/ denos fruct⁹ gr̄e p ſinglos mēſes affe/ ro ſine igne paſſiōis de h mūdo nō ex eo: q̄ tormēta mouēt illos q̄ fructibus

2. Tio. 3. c ſūt vacui: inſup τ lignū vite flāmis dare nō timēt. Et ſi nūc ē tp̄s vt icipiat iudiciū d domo dei τ oēs q̄ volūt pie viuere in xp̄o p̄ſecutionē patiūť: q̄s finis eoꝝ q̄ nō credūt euāgelio? h ¶ Ducebāť aūt. Impleť qd dictū ē. Et cū iniq̄s deputa/ tus ē. In moꝛte deputať cū iniq̄s: vt in reſurrectiōe viuificet iniq̄s q̄ ꝓpē hoīes hō fact⁹: hoīb⁹ dedit ptātē filios dei fieri. i ¶ Caluarie lo. Extra poꝛtā hierl̄m erāt loca i q̄b⁹ trūcabā tur capita dānatoꝝ: τ dicebanť loca caluarie. i. decollatoꝝ. ibi crucifigiť: vt vbi erat area dānatoꝝ erigant vexilla martyrii. k ¶ Et latrōes τc̄. Execrabil' in facto iniq̄tas iudeoꝝ q̄ q̄ſi latronē crucifigit oīm redēptoꝛē: bonus tn̄ i myſterio latro: q̄ inſidiat⁹ ē diabolo: vt vaſa ei⁹ auferret. Per illū q̄ a dextr: ſi gnificať moꝛtificatio carnis ꝓ celeſti gl̄ia. p illuz q̄ a ſiniſtris moꝛtificatio carnis ꝓ aliq̄ mūdi cauſa. l ¶ Jeſus āt. Quia lucas xp̄i ſacerdotiū ſcribere diſpoſuit: recte dn̄s apd̄ deū ꝓ p ſecutoꝛib⁹ iure ſacerdot' itercedit. τ latroni cōfitēti padiſum pādit: nec fruſtra oꝛat: ſz ꝓ eis q̄ p⁹ paſſionē ei⁹ crediderīt ipe trat. Nō ꝓ eis oꝛat q̄ p iuidiā τ ſupbiā filiū dei itellexerīt: ne gāt τ crucifigūt: ſz ꝓ eis q̄ zelū dī hñteſ: ſz ñ ſ̄m ſciāz neſcierīt q̄d fecerūt. m ¶ Diuidētes. De his iohes lat⁹: q̄drip̄tita veſtis ſignificat eccl'iaz toto oꝛbe q̄ q̄tuoꝛ ptib⁹ ꝯſtat diffuſā oīb⁹ ptib⁹ eq̄liter. i. ꝯcoꝛdiť diſtributam. Tunica ſoꝛtita. oīm ptiū ſignificat vnitatē: q̄ charitat' vīculo ꝯtineť. n ¶ Soꝛ/ tes. In ſoꝛte dei gr̄a cōmēdata ē. Sic q̄ppe i vno ad oēs p/ uenit: cū ſoꝛs oīb⁹ placuit: q: τ dī gr̄a i vnitate ad oēs ꝑuēit: τ cū ſoꝛs mit/

τ cū ſoꝛs mittiť nō p̄ſone cuiuſq̄ vl̄ merit': ſz occulto dī iudicio G creditť. o ¶ Alios ſaluos fe. Sua ſe ſn̄ia damnāt qui etiaz nocētes q̄ alios ſaluos fecerat ꝯfitēť. Poterat q̄dē ſe ſaluare: ſz q: ip̄e xp̄s dei elect⁹. d cruce deſcēdere noluit. Nā q̄ iō venit vt ꝓ nob crucifigereť: iō ſe de cruce ſaluare neglexit: q: cū cete ris pctōꝛib⁹: etiā crucifixoꝛes moꝛiēdo cu/ rauit ſaluare. p ¶ Illudebant. Nota Nota

ꝙ iudei vocabulū xp̄i τ filij dei: auctoꝛita/ te ſcripture ſibi traditū irrident. Milites vo ſcpturaꝝ inſcij: nō xp̄o dei electo: ſz re gi iudeoꝝ inſultāt. q ¶ Et acetū offe. Acetū erāt iudei: a vino p̄triarchaꝝ dege/ nerantes. Hoc aceto milites potant dn̄m quē illoꝝ ſuggeſtiōi moꝛti tradunt. r ¶ Erat aūt τc̄. He tres lingue p̄ cete ris eminebāt. Hebꝛea ꝓpē iudeos i lege gloꝛiātes. Greca: ꝓpē gentiliū ſapiētiaz. Latina: ꝓpē romāos iperātes. Ergo ve/ lint nolīt iudei: oīe regnū mūdi: oīs mū/ dana ſapia. oīa diuia leg' ſacramēta teſtā tur: q̄ ieſus ē ipatoꝛ credētiū τ ꝯfitētiū.

G Hic ē rex iu/

Nico. de lyra

a ¶ Sequebať aūt illū mul. tur. q: aliq̄ ſeq̄bant eū ad ip̄m crucifigenduz. aliqui ad deridendū eū. τ aliqui ad vidē/ dū ſpectaculū: τ aliqui ad plangendū: ſpe cialiter mulieres deuote quibus dixit: b ¶ Filie hieruſalem τc̄. q: nō ſolū alī que de galilea ſecute fuerāt ip̄m: ſed etiā aliq̄ d hierl̄m ſibi adheſerāt p deuotionē. c ¶ Nolite flere τc̄. nō ꝓhibet cōpaſſio nē ſz p̄dicit aliā luct⁹ cauſaz i obſidiōe hie ruſalē futura p titū τ veſpaſianū. iō ſubdi tur. d ¶ Qm̄ ecce dies ve. ſ. xlii. anno poſt paſſionē xp̄i in q̄ fuit dicta obſidio. e ¶ Beate ſteriles. q: agilioꝛes erant ad fugiendum q̄ grauide. f ¶ Et ven/ tres q̄ nō genuerūt. q: mulieres habē tes pueros in obſidione fuerunt anxiate: nō ſolū ꝓ ſe ſed etiam ꝓ pueris ſuis: τ ali H que p̄ famis anxitate ꝓpꝛios pueros co/ mederūt: ſ̄m qd dicit Joſephus libꝛo d iu Joſephus daico bello. g ¶ Tūc incipiēt di. mō tib⁹ τc̄. q: aliqui p̄ hoꝛroꝛe miſerie q̄ tūc fuit in pplo iudeoꝛū dicebāt: vtinā mōtes caderēt ſup nos. h ¶ Quia ſi in viri/ di ligno hec faciūt. xp̄s hic dr̄ lignū vi/ ride faciēs fructū: τ p ꝯſeq̄ns indignū ab ſciſiōe p moꝛtē. pplſ aūt iudaicus hic dr̄ li gnū aridū infructiferum: τ p ꝯſequēs di/ gnū abſciſione per moꝛtem τ combuſtio/ nem gehenne que eſt pena extrema τ maxima. i ¶ Pater di Chriſtus ꝓ mitte illis: no eni ſciūt quid faciunt. Erant enim ibi ali/ quib⁹ i ſua qui ſimplices τ illiterati a ſacerdotibus iudeoꝝ decepti q̄ perſe paſſiōe oꝛa quebanť xp̄m zelo legis: τ pro iſtis oꝛauit xp̄s. Alij autem erāt uerit litterati qui ip̄m eſſe xp̄m ꝓbabiliter nouerāt ſeu agnoſcere de buerant: ſed ex odio τ inuidia fuerunt excecati et ip̄m perſecuti ſunt vſq̄ ad moꝛtē: τ pro illis nō oꝛauit. k ¶ Erat aūt τ ſup ſcri. τc̄. q: iſte erāt tres ligue p̄ncipales vt oēs poſſent legere.

Neq̄ tu times

b ¶ Filie hierl̄m τc̄. ſ̄m ſenſum lr̄alem flet⁹ ad quē indu Moraliter xit xp̄s mulieres fuit ꝓpter miſeriā p romanos ſup iudeos vē/ turā τ illa miſeria figura fuit miſerie ſup incredulos venture p ſpūs malignos. ꝓ cuius euaſiōe flendū eſt τ oꝛandū añ termi/ num hui⁹ vite. † ¶ Ducebanť aūt τ alij duo τc̄. h ad lr̄az ꝓcuratū fuit p p̄ncipes iudeoꝝ: vt a vulgarib⁹ xp̄s participaſſe videreť i criminib⁹ eoꝝ. τ ſic ip̄i viderēť iuſte moꝛtē eius ꝓcu/ raſſe: τ ſic frequēter faciūt maligni q̄rētes operire ſuā nequiciā p infamiā iuſti. † ¶ Et poſtq̄ venerunt in locū q̄ vo. cal. τc̄. exponať ſicut Matth. xxvij. et Mar. xv. † ¶ Jeſus aūt dicebat τc̄. Bed. Neq̄ putādū eſt eū hoc fruſtra oꝛaſſe: ſz in eis qui poſt eius paſſionē crediderūt: qd oꝛabat impetraſſe. Notandū ſane ꝙ nō ꝓ eis oꝛat q̄ quē filiū dei intellexerīt cruci Nota figere q̄ ꝯfiteri maluerūt: ſz ꝓ eis q̄ neſcierūt qd fecerunt zelū dei habētes: ſz nō ſ̄m ſciam. vn̄ ſubdit: i ¶ Nō eni q̄d faci. Cetera exponanť ſicut Mat. xxvij. et Mar. xv. vſq̄ ibi:

Un⁹ aūt de his

A B a ¶ Hic eſt rex iudeoꝝ. Titul' q̄ xp̄m regē teſtat̄: nō īfra ſed ſupra crucē ponit̄: q2 licet in cruce hois infirmitate dolebat: ſup crucē t\ regie maieſtate fulgebat: ⁊ iō imolato titul' eſt ſuprapoſitus: vt cūctis legere. i. credere volentib' pateat: q2 p crucē pdidit: ſ3 corroborauit īperiū. b ¶ Increpabat eū. Ipa increpatio futuꝝ cruc' ſcandalū etiā circa credētes reuelat: quoꝝ alii a dextris: alii a ſiniſtris. c ¶ Domine memē. Magna grā in hoc latrone eminet. Nullū mēbruꝫ a ſupplicio liberū h3: pter cor ⁊ linguā: totū qd̄ liberū h3 offert: corde credit: ore cōfitet̄: ſi dez habuit q̄ regtuꝝ credidit quē ſecuꝫ moriētē vidit. ſpē habuit: q̄ aditū poſtulauit. charitatē firmit̄ tenuit: q̄ latronē d̄ ſua iniq̄tate arguit: ⁊ vitā quā cognouerat ei p̄dicauit. Mag' dr' ꝯfitet̄ que videt hūana īfirmitate moriētē: quē negabāt apli: quē viderāt miracla diuina v̄tute faciētē. d ¶ Amē dico tibi. Pulcherrimū affectāde cōuerſiōis exemplū: ꝙ tā cito latroni venia relaxat̄: ⁊ vberior grā q̄3 p̄catio. Sp ei dñs plꝰ tribuit q̄3 rogat̄. Ille rogabat Memē. m. ⁊c̄. Dñs ait: Hodie mecū ⁊c̄. Cito īgſcit dñs: q2 ille cito ꝯuertit̄. e ¶ Et tene. Sol retraxit radioſ: ne aut pēdētē videret dñm: aut ne ipſi blaſphemātes ſua luce fruerēt̄. Et nota ꝙ ſexta hora. i. ſole receſſuro a cētro mūdi crucifigitur. diluculo. i. oriente ſole reſurgit: q2 Ro.4.b mortuꝰ eſt ꝓpt̄ pctā nr̄a: ⁊ reſur. p. i. n. Adaꝫ peccāte poſt meridiē. i. inclinata luce fidei vox dñi audit̄. Eodē igit̄ tēporis articulo q̄ tūc peccāti ade obcluſerat: nūc latroni penitēti dñs pādiſuꝫ reſerat. f ¶ Velū tēpli ſciſſū. Hoc expirāte deo geſtū eſt: ſ3 Lucas p̄occupat/ volēs miraculū ſolis ꝯiūgere miraculo veli. Scindit̄ autē velū vt archa teſtamēti ⁊ oīa ſacramēta legis q̄ tegebant̄ appareāt ⁊ ad gētes trāſeāt. Joſephꝰ aūt ait. Virtutes angelicas preſides q̄ndā tēpli tūc pariter ꝯclamaſſe. Fugiamꝰ ab his ſedibꝰ g ¶ Pat̄ in B manꝰ ⁊c̄. Patrē inuocās ſe filiuꝫ dei declarat. Spiritū cōmēdās: nō defectū v̄tutis ſ3 ꝯfidētiā euiſdē cū pr̄e p̄tātis inſinuat. Amat eni dare gl'iam prī: i. q̄ nos informat: vt gl'iam demꝰ creatori. Cōmēdat aūt: iuxta qd̄ alibi legit̄: Letatū ē cor meū et exultauit lingua mea inſup ⁊ ca. m. re. in ſpe. Qm̄ nō derelinquēs aīam meaꝫ in inferno: nec dabis ſanctū tuuꝫ videre corruptionem. h ¶ Vidēs aūt cēturio. Vidēs ꝙ ita haberet p̄tātē mittēdi ſpm̄: qd̄ non habet niſi cōditor aīaꝝ: ipē q̄ crucifixerat in ip̄o paſſiōis ſcādalo ꝯfitet̄ dei filiū: queꝫ iudei poſt tot miracula credere renuerāt. Vn̄ p cēturionē fides eccleſie deſignat̄: q̄ velo myſterioꝝ celeſtiū p mortē dñi reſerato mox iuſtum ⁊ dei filium tacēte ſynagoga confirmat. i ¶ Percutiētes pe. Qz pcutiūt pectora i ſignū pnie ⁊ luctꝰ dupliciē pōt intelligi. Siue ei cuiꝰ vitā dilexerāt iniuſte occiſū dolebāt. ſiue cuiꝰ mortē ſe impetraſſe meminerāt: hūc i mortē ampliꝰ glorificatū tremebāt. S3 quecūq3 cauſa pectꝰ tūdere coegerit: videamꝰ diſtātiā gētis ⁊ gēt'. Gētiles moriēte dño deū timētes/ apte confeſſiōis voce glorificāt. Judei pcutiētes ſolū pectora ſilētes domū redeūt. k ¶ Noie ioſeph. Joſeph p nobilitatē potentie ſecularis corpus accipere: per iuſticiā meritoꝝ dignꝰ eſt ſepelire.

a hebraicl ⁊ latinis. Hic eſt rex iudeoꝝ. Vnꝰ aūt de his q̄ pēdebāt † latronibus blaſphemabat eū dicēs: Si tu es chriſtus: ſaluū fac

a ¶ Forte ⁊ ille cōuinatus hus eſt: ſed repēte ꝯuerſus: nec mirꝫ ſi cōuerſo cito ignoſcit: q̄ etiā inſultātibꝰ veniā dabat.

teipm̄ ⁊ nos. Reſpōdēs aūt alb ter icrepabat eū dicēs: Neq3 tu a

a ¶ ſaltē hic deberes querere liberationē.

times deū: q̄ in eadē dānatōe es: b Et nos q̄dē iuſte: nā digna factl recipimꝰ: hic vō nihil mali geſſit: c Et dicebat ad ieſum: Dñe me c mēto mei cū venerl i regnū tuū. d Et dixit illi ieſus: † Amē dico ti

a ¶ vita ē eē cū xp̄o: q2 vbi xp̄s: ibi regnū.

bi: hodie mecū eris in paradiſo. e

a ¶ quādo crucifixus eſt.

c † Erāt aūt fere hora ſexta: ⁊ tēne

a ¶ tenebre effuſe ſūt oculis pſidoꝝ: vt fidei lumē reſurgeret.

bre facte ſūt in vniuerſam terraꝫ vſq3 in horā nonā. † Et obſcuraf tus eſt ſol/ ⁊ velū tēpli ſciſſū ē medium. Et clamās voce magna ieg ſus ait: † Pater: in manꝰ tuas cō f mēdo ſpm̄ meū. Et hec dicēs exh pirauit. Vidēs aūt cēturio qd̄ fa g ctū fuerat: glorificauit deū dicēs: i † Vere hic homo iuſtus erat. Et k oīs turba eoꝝ q̄ ſimul aderāt ad ſpectaculū iſtud: ⁊ videbāt q̄ fiel bāt: pcutiētes pectora ſua reuer l tebant̄. Stabant autem omnes m

¶ elongaſti a me amicū ⁊ pxi. ⁊ n. m. e. m.

noti eius a lōge: ⁊ mulieres que ſecute erāt eū a galilea hec vidēk tes † Et ecce vir noie ioſeph qui n

a ¶ decurio eſt q̄ de ordine curie eſt ⁊ officiū curie adminiſtrat. b ¶ q2 ⁊ ipē diſcipulꝰ ieſu: ſ3 occultꝰ: vitās hus inimicitias iudeoꝝ: ſ3 i h̄ extremo officio minꝰ curat d̄ ill'.

erat decūrio vir bōnꝰ et iuſtꝰ hic o p nō ꝯſenſerat ꝯſilio ⁊ actibus co

¶ ipa eſt ramathā helchane ⁊ ſamuel' ciuitas in regiōe chamitica: iuxta decapolim.

ruꝫ: ab arimathia ciuitate iudee: q

tículo mortis in q̄ tu es: iō ſubdit̄: b ¶ Qui i ea. dānatiōe es. ſ. mortis. c ¶ Memēto mei dñe. magna fides huiꝰ latronis q̄ nec ꝓpter acerbitatē pene quā ſuſtinebat: nec ꝓpt̄ infirmitatē carnis quā in xp̄o videbat/ cōfeſſionē vere fidei omiſit. d ¶ Cū veneris i regnū tuū: ⁊ dixit illi ieſus. manifeſte patet ꝙ nō loq̄bat̄ d̄ regno tp̄ali ſ3 eterno. iō ſubdit̄: e ¶ Hodie mecū eris in pādiſo. Nō accipit̄ hic pādiſus p horto voluptat': nec p celo empyreo: ſ3 p fruitōe beata quā habuerūt ſancti patres in morte xp̄i q̄ erāt in limbo detēti: ſtatim cū eius aīa deſcēdit ad eos: ⁊ eadeꝫ die illuc deſcēdit aīa illiꝰ latronis facta particeps beate fruitōis. f ¶ In manus tuas cōmēdo ſpm̄ meuꝫ. oſtendēs ꝙ in articulo mortis maxime debemꝰ recurrere ad deū. g ¶ Vidēſ aūt centurio. q̄ erat ꝯſtitutꝰ ad cuſtodienduꝫ xp̄m in cruce q̄uſq3 expiraſſet. h ¶ Quod factū fuerat. ſ. miracula i xp̄i paſſiōe facta: vtpote terremot': petraꝝ ſciſſio: obſcuritas ſolis ſupnaturalis: ⁊ ꝙ cū clamore magno expiraſſ3: quod non poterat fieri virtute nature. i ¶ Glorificauit deū. fidei ꝯfeſſiōe dicēs: k ¶ Vere hic hō iuſtꝰ erat. Matth. xxvii. dicitur: Vere filius dei erat iſte. Dicendū ꝙ vtrūq3 dixit centurio: ſ3 Matthēꝰ expſſit vnū: Lucas aliud: de altero tacendo. l ¶ Percutiētes pectora ſua. penitētes ⁊ dolētes de xp̄i pſecutiōe: ⁊ iſti fuerūt q̄ a pertiis decepti fuerāt: vt p̄dictū eſt. m ¶ Stabāt aūt oēs noti eiꝰ a longe. Contrariū videt̄ Joh. xix. g. vbi dicit̄: Stabant iuxta cruceꝫ ieſu mater eius et ſoror matr' eius ⁊c̄.. Rn̄det Augꝰ. ꝙ nō erāt imediate iuxta illū ꝓpter turbā cōfluentē: nec ita lōge q̄n poſſent eū videre: ideo poſſent dici fuiſſe longe et ꝓpe diuerſis reſpectibꝰ. n ¶ Et ecce vir. Hic deſcribit̄ deuota chriſti tumulatio q̄ fuit ſolennis ⁊ p̄cioſa: licet mors fuerit ignominioſa ꝓut de vtroq3 fuerat ꝓphetiçatū p Eſa. ſicut plenꝰ fuit declaratuꝫ Matth. xxvii. o ¶ Decurio. i. exiſtēs de curia. ſ. pſidis vel impatoris. p ¶ Hic non conſenſerat cōſilio ⁊ actibꝰ coꝝ. ſ. alioꝝ iudeoꝝ xp̄m pſequentiū. q ¶ Ab arimathia. iſta eſt ciuitas que vocata eſt ramatha: de qua fuit helcana pr̄ ſamuel': vt hr̄. i. Reg' i.

☩ Qui expe/

✱† ¶ Vnus aūt de his q̄ pē. ⁊c̄. p iſtos duos ſignificāt̄ illi q̄ ꝓ pctis ſuis expiādis cū xp̄o crucifigunt̄ p ꝓfeſſionē i religiōe factaꝫ: ſ3 aliq̄ reuertūt̄ actu etſi nō habitu: ad vitā ſecularē: de q̄bꝰ dr̄ Ro. ii. d. Nomen dī p vos blaſphemat̄ int̄ gētes: q2 ſcādaliçāt ſeculares: ⁊ iſti ſignificant̄ p latroneꝫ blaſphemantē: alii vō ꝓfeſſi crucē penitentie p patiētiā deuote ſuſtinēt. ⁊ iſti ſignificant̄ per latronē chriſtū ꝯfitentē ⁊ eius gratiam poſtulātē. ꝓpt̄ qd̄ ſibi dr̄. e ¶ Hodie m. c. i pa. q2 tales iā cū xp̄o ſūt p grāꝫ ⁊ erūt p gloriā i futuro. Erat aūt fere hora ſexta. exponat̄ ſicut Matth. xxvii. d. ⁊ Marci. xix. f ¶ Pater: in manꝰ tuas cōmendo ſpiritū meū. in hoc docuit nos ſemp deo cōmēdare ſpūs noſtros quoꝝ corpa q̄tidie tēdūt ad mortē: ⁊ horā penitus ignoramꝰ. h ¶ Vidēs aūt cē. qd̄ fa. fu. ⁊c̄. p h̄ aūt ꝙ iſte gētilis ꝯfeſſus fuit xp̄m tā clare: ſignificata fuit glīoſa ꝯfeſſio gētiliū in eoꝝ ꝯuerſiōe: ⁊ duricia iudeoꝝ ⁊ in īfidelitate. Amb. O duriora ſaxis pectora iudeoꝝ: iudex arguit: credit miniſter: ꝓditor ſcelꝰ ſuū morte ꝯdēnat: elemēta fugiūt: t̄ra ꝯcutit̄: monumēta reſerāt̄: iudeoꝝ t\ auaricia imobil' atq3 duricia manēt orbe ꝯcuſſo. n ¶ Et ecce vir. exponat̄ vt. ſ. Matth. xxvii. et Marci. xv.

✱ Et dicē

Margin references:

† 26. q. 6. c. ſi preſbyt̄. ⁊ c. importuna

De conſe. diſt. 4. c. baptiſmi i fi.

† Mat. 27. f

Mar. 15. e

D

† Pſ. 30. b

De cele. miſ c. in q̄dam

† mat. 27. f

Mar. 15. f

Moralit̄

†

Mat. 27. g

Mar. 15. d

Joh. 19. g

Nico.de lyra

G Hic ⁊c̄.

☩ ¶ Neq3 tu times deū q̄ in eadē dāna. es. q. d. licet hoies nō timueris/ t\ deberes deū timere: maxime in articulo mortis.

a ¶ Hic acceſſit ⁊c. Nō apl̄i ſʒ ioſeph iuſt⁹ ⁊ ɔſtās: ⁊ nicodemus in q̄ nō erat dolus ſepeliūt. Tal' eſt etiā ſepultura xp̄i que fraudeʒ iniq̄tatēq̄ʒ nō habet. in q̄ obſtruit̄ tergiuerſatio iudeorū. Nā ſi apl̄i ſepeliſſent: dicerēt nō ſepultū q̄uē dixerūt raptū. b ¶ Syndone. Ex ſimplici ſepultura dn̄i ambitio diuitū condemnat: q̄ nec mortui carere p̄nt diuitiis. ¶ Myſtice. In ſyndone munda ieſum inuoluit: q̄ pura mente eū ſuſcipit. Hinc etiā mos eccleſie habet vt ſacrificiū altaris nō ſerico nō panno tincto: ſed puro lineo celebrat̄. c ¶ In monumēto exciſo. ſolus dn̄s tumulo includit̄: vt ſepultura illi⁹ ⁊ reſurrectio a noſtre fragilitate nature diſſiſſe monſtret̄. Sepult⁹ eſt ſʒ q̄diu voluit: reſurrexit: ſʒ q̄n voluit. d ¶ In quo nō. Si in monumēto vbi ali⁹ poſitus fuiſſet poneret̄: alius reſurrexiſſe fingeret̄. In petra exciſo: ne ſi ex mult' lapidibus edificatum eſſet foſſis tumuli fundamentis: furto ablatus diceret̄. e ¶ Et poſuit eū. Bene ḡ xp̄s i monumēto iuſti cōditur: vt habeat filius hoīs vbi reclinet caput: ⁊ iuſtice habitatiōe quieſcat. bene nouo: vt in nouitate vite qui xp̄m ſuſcipit ambulet: nō ſepelit xp̄m: niſi qui credit in chriſtum. f ¶ Et dies erat paraſceues ⁊c. Sexta die factus homo: ſabbato quieuit deus. Sexta ḡ crucifixus: preparationis implet arcanū. Sabbato ſepulchro q̄ſcēs / reſurrectiōis expectat euētū. Sic nos i ſexta mūdi etate debem⁹ pati pro dn̄o. In ſeptima. i. q̄ſi morimur corpus in tumulo: anima cuʒ dn̄o poſt opa manet in quiete. donec i octaua reſurgāt corpa. g ¶ Mulieres. aliis notis: ieſu poſt depoſitū corp⁹ recedentib⁹: ſole mulieres q̄ artius amabāt officiū funeris inſpiciebant: vt congruo tp̄e mun⁹ deuotiōis ſue offerrēt: expectātes qd̄ ieſus p̄miſerat: et iō prime viderāt. h ¶ Et reuertētes. Inſpecta dn̄i ſepultura reuertētes parāt aromata. ⁊ ve. q̄ lecta audita recordata paſſiōe dn̄i: ad opa v̄tutū q̄b⁹ xp̄s delectet̄ ſe cōuertāt. ⁊ ſabbato ſilēt. Poſt ſabbatū cū muneribus venturi ad dn̄m: cū finita p̄ſentis vite paraſceue in beata quiete gaudētes expectāt tp̄s reſurrectionis q̄ xp̄o occurrāt cū redolentib⁹ actionū aromatib⁹. i ¶ Et ſabbato ⁊c. Mandatū erat vt ſabbati ſilentiū a veſpera vſq̄ ad veſperā ſeruaret̄. Ideo mulieres ſepulto dn̄o q̄diu licebat opari in vnguentis p̄parandis occupant̄ paraſceue vſq̄ ad ſolis occaſum: ⁊ trāſacto ſabbato occidēte ſole: vt mane venīētes vngerēt eū: q̄ veſpe ſabbati p̄occupāte iā noct' articlo: monumētū adire n̄ poterāt.

Una aūt ſab. ⁊c. Una ſabbati idē — Ca. XXIIII — eſt qd̄ p̄ma ſabbati: id eſt vna dies a die ſabbati vl' ſabbatoꝝ q̄ nunc dominica dicit̄. Qꝫ valde mane mulieres ad monumentū venerunt: magn⁹ feruor charitatis querēdi: et inueniēdi dn̄m oſtendit̄. ¶ Myſtice. Exempluʒ dat̄: vt illumiata fide: decuſſiſq̄ vitioꝝ tenebris ad ſacrū corpus dn̄i accedam⁹. Nā ſepulchrū figura ē altar' i q̄ celebrat̄ myſteriū corp̄is ⁊ ſanguis dn̄i. Aromata q̄ deferunt odorem virtutū: ⁊ ſuauitatē oratiōnū cū quib⁹ altari p̄pinquare debemus ſignificat. l ¶ Lapidem reuo. Reuolutio lapidis ſignificat reſeratiōnē ſacramētoꝝ xp̄i: que velo lr̄e tegebant̄. Lex in lapide ſcripta ē: cui⁹ ablato tegmine dn̄i corpus mortuū nō inuenit̄: ſʒ viuū euangeliçat̄: quia ⁊ ſi cognouim⁹ chriſtum ſm carnē: ſed iam non nouim⁹. Potuit aūt clauſo exire

Mystice

† mat. 28. a
mar. 16. a
Ioh. 20. a

Myſtice

2. Cor. 5. c

de ſepulchro:

qui expectabat ⁊ ipſe regnū dei. a

¶ ſi ignotus eſſet ad principē non accederet: nec corpus impetraret.

a Hic acceſſit ad pilatum ⁊ petijt b corp⁹ ieſu / ⁊ depoſitū iuoluit ſyn c done: et poſuit eū in monumēto d exciſo: in quo nōdū quiſq̄ poſi e

d ¶ paraſceue eſt ſexta feria qua p̄parabātur neceſſaria ſabbato.

f tus fuerat. Et dies erat paraſce f ues ⁊ ſabbatū illuceſcebat. Sub g g ſecute aūt mlieres q̄ cum ipo ve h i nerāt de galilea viderunt monumentū: ⁊ quēadmoduʒ poſitum h erat corp⁹ ei⁹. Et reuertētes para k i uerunt aromata et vnguēta. Et l ſabbato q̄dē ſiluerūt ſm mādatū. m

¶ id eſt prima.

k †Una aūt Ca. XXIIII n ſabbati valde diluculo venerūt ad mo o numentū portantes que parauerāt aromata: ⁊ inuenerunt lapidē reuolutū a monu p

Nico. de lyra

a ¶ Qui expectabat ⁊ ipe regnū dei. nō tp̄ale ⁊ terrenū: ſʒ celeſte ⁊ eternū. b ¶ Hic acceſſit ad pilatū. erat eni de curia ⁊ p̄pter hoc habebat maioreʒ acceſſum. c ¶ Et depoſitū inuol. ⁊c. i. panno lineo. ⁊ ex h̄ ordinatū ē q̄ corpus xp̄i nō ɔſecrat̄ niſi ſup pānū lineū. d ¶ Et poſuit eū in monumēto exciſo. i. i vno lapide ɔcauato ſm q̄ntitatē hoīs: ne ſi ex plurib⁹ lapidibus eſſet factū poſſet dici a iudeis q̄ ſuffoſſum fuiſſet ſepulchrū ⁊ corpus inde ſublatū. e ¶ In quo nondum quo nōdū quiſq̄ poſitus fuerat. ne poſſet dici q̄ ille qui prius ibi fuiſſet ſepult⁹ reſurrexiſſet ⁊ nō xp̄s. f ¶ Et dies erat paraſceues. i. feria ſexta q̄ dr̄ paraſceues. i. preparatio. q̄ tūc p̄parabant̄ ⁊ coquebant̄ illa q̄ debebāt comedi in ſabbato: ſm q̄ p̄cipit̄ Exod. xvi. g ¶ Et ſabbatū illuceſcebat. q̄ ſolennitas ſabbati incepit a veſpere p̄cedētis diei. h ¶ Subſecute āt mu. q̄ erāt xp̄o deuote: vt viderēt monumētū ⁊ q̄liter redire poſſent ad vngenduʒ corp⁹ xp̄i ibi poſitū. i ¶ Et reuertentes. ſ. a monumēto. k ¶ Parauerūt aromata. hoc fecerūt feria ſexta an̄q̄ intraret ſolēnitas ſabbati q̄diu erat eis licitū aliquid emere ⁊ parare. l ¶ Et ſabbato q̄dē ſiluerūt. i. ab operib⁹ quieuerunt. m ¶ Scdm mādatū. ſ. legis quod habetur Exod. xx.

Moraliter

* f ¶ Et dies erat para. Bed. Qꝛ aūt dn̄s ſexta die crucifigit̄: ſeptio in ſepulchro quieſcit. ſignificat q̄ i ſexta mūdi etate nos p̄ dn̄o pati. i. velut mūdo crucifigi neceſſe ē. in ſeptimo v̄o. i. poſt mortē corpa quidē in tumulis. aīe v̄o cū dn̄o requieſcūt. vſq̄ nunc etiā mulieres ſancte. i. aīe hūiles dilectiōe ferūtes paſſiōi xp̄i diligēter obſequunt̄.

Una āt ſab. Ca. XXIIII Poſtq̄ euāgeliſta deſcripſit ingreſſum xp̄i in mūdū p̄ ſuā incarnationē: ⁊ eius p̄greſſum p̄ ſuā p̄dicationē: ⁊ egreſſū de mūdo p̄ ſuā paſſionē. hic vltimo deſcribit ei⁹ regreſſuʒ ad patrē p̄ ſuā reſurrectionē ⁊ aſcenſionē. ⁊ p̄mo deſcribit̄ ei⁹ reſurrectio. ſcd̄o ei⁹ aſcēſio / ibi: Uos aūt ſedete in ciuitate. Circa xp̄i reſurrectionē p̄mo deſcribit̄ xp̄i reſuſcitati apparitio. ſcd̄o reſurrectiōis p̄batio / ibi: Cōturbati v̄o. Pᵃma in tres: q̄ p̄mo deſcribit̄ xp̄i apparitio facta mulierib⁹. ſcd̄o diſcipulis itinerantib⁹. tertio oīb⁹ ſil' exiſtentib⁹ p̄ter thomam. ſcd̄a ibi: Et ecce duo. tertio ibi: Duo autē hec loquerent̄. Circa p̄mū notat̄ tempus apparitiōis / cū dr̄: n ¶ Una ſabbati. i. prima die poſt ſabbatū: eo mō loquēdi quo dicit̄ Gen. i. a. Factū eſt veſpe et mane dies vn⁹. i. prim⁹. vn̄ ibi ɔſequēter ſubdit̄ dies ſecūdus ⁊ terti⁹: ⁊ ſic de aliis. o ¶ Ualde diluculo. Cōtrariū videt̄ Marci. xvi. a. vbi dicit̄: Orto iam ſole. Dicendū q̄ duplex ē ortus ſolis. vnus quādo apparet primo lux eius. ſ. aurora. alius quādo apparet ſol ſup terrā. Marcus aūt loquit̄ de primo ortu non de ſecūdo. Uel poteſt dici q̄ quādo mulieres receſſerūt de domo erat valde diluculo: vt dicit hic Lucas. ſʒ quādo venerunt ad ſepulchrū incipiebat apparere ſol ſup terram ſicut dicit Marcus: quia locus ſepulchri erat extra ciuitatem hieruſaleʒ: vt h̄r Iohis. xix. p ¶ Et inuenerūt la. re. q̄ angel⁹ remouerat lapidē de oſtio monumēti: vt habet̄ Matth. xxviij.

* Et ingreſſe

Moraliter. n ¶ Una autem ſabbati ⁊c. Beda. Iuxta intellectū v̄o myſticū p̄ hoc q̄ mulieres valde diluculo veniſſe ad monumentū: datur nobis exemplū diſcuſſis vitioꝝ tenebris ad dn̄i corp⁹ accedere, nam ⁊ ſepulchrū illud figurā dn̄ici habebat altaris in q̄ corp̄is myſteria nō in ſerico nō in pāno tincto, ſed inſtar ſyndonis qua eum Ioſeph inuoluit in lintheo puro debent cōſecrari. vt ſicut ipſe veram terrene nature ſubſtantiā morti p̄ nobis obtulit: ita ⁊ nos in cōmemoratione ipſius purum de terre germie cādidūq̄ ⁊ multimodo quaſi mortificationis genere caſtigatum linum apponamus. Aromata autē que mulieres deferunt ſignificant odorem virtutum et orationum ſuauitatē quibus altari appropinquare debemus. Reuolutio aūt lapidis inſinuat reſeratiōnē ſacramētoꝝ que tegebantur velamine littere legis que in lapide ſcripta fuit: cui⁹ ablato tegmine corpus dn̄i mortuū nō inuenitur: ſed viuum euangeliçatur: q̄ ⁊ ſi cognouimus ſm carnem chriſtū: ſed iam nunc non nouimus. quō aūt poſito in ſepulchro corpe dn̄i angeli aſtitiſſe legūtur: ita ⁊ tp̄e cōſecrationis myſterīs corp̄is xp̄i aſſiſtere ſunt credendi. Nos ergo exemplo deuotaꝝ mulieꝝ quotiēs myſteriis celeſtibus appropinquamus. p̄pter euangelicā p̄ſentiaꝝ ſeu p̄pter reuerentiā ſacre oblationis cū omni humilitate vultuʒ inclinemus in terram: nos eſſe terram ⁊ cinerem recolentes.

* Et ecce duo

A ſepulchro eq̄ clauſo exiuit vtero. a ¶ Mēte cō. Mēte cōſter nāt q: ⁊ lapidē imēſe magnitudis reuolutū ſtupebāt: ⁊ corp⁹ tā venerabile nō iuētū dolebāt. Sic tētato i ſolitudiē dñō: ex pleta victoria āgeli miſtrabāt ei: ita mō p⁹ deuictā mortē venerūt āgeli q̄ n̄ ſolū verbo: ſʒ et fulgēti habitu glīā ānūciāt triūphātis. Et ſic corpi i ſepulchro aſtiterūt: ſic etiā corpi cōſecrato i altari q̄tidie aſſiſtūt. b ¶ Decli. vul. Nota q̄ nec ſctē mlieres i terrā cecidiſſe: nec aliq̄s ſctōꝝ i reſurrectiōe dñi ꝓſtrat⁹ i terrā adorare legit. vn̄ mos crepit i eccl̄ia: paſchali tpe n̄ flecti genua i orōne ſʒ vultu i trā decliato orare. Exēplo mlieꝝ: cū appropinq̄m⁹ myſterys celeſtib⁹. cū gaudio ſupnoꝝ ciuiū cōtēplamur ad cōſpectū angeloꝝ debem⁹ vultū in terrā humiliter decliare: nos terrā ⁊ puluerē eſſe recolentes. c ¶ Recordami q̄. Die tertia ſic ex h̄ loco habem⁹ iter diſcipl'os et feminis q̄ eū ſequebant dñs reſurrecturū ſe ꝑdixit. Paraſceue hora. ix. expirauit. mane prima ſabbati reſurrexit. Merito aūt vna die ⁊ duab⁹ noctib⁹ i ſepulchro iacuit: q: lucē ſue ſimple mortis q̄ tn̄ in carne erat: tenebris duple noſtre mortis q̄ in corpe erat ⁊ anima oppoſuit: ⁊ vtraq̧ noſtrā curauit. Si eni vtraq̧ ſuſcepiſſet: nos a neutra liberaſſet. d ¶ Et recordate. Sicut mulieres in monumēto dñi ſtātes: recordant verborū q̄ de ſua diſpēſatiōe ꝓfatus erat: ſic nos inter dñice paſſionis myſteria celebrāda: nō ſolū paſſionis: ſʒ ⁊ reſurrectiōis debem⁹ recordari. e ¶ Nūciauerūt. Sicut in pricipio mulier auctor culpe viro fuit: vir executor fuit errorꝭ: ita nūc q̄ mortē prior guſtauerat reſurrectionē vidit: ⁊ ne ꝑpetui reat⁹ opprobriū apud viros ſuſtineret: q̄ culpā viro trāſfuderat: trāſfudit ⁊ gratiā. Et q: cōſtātiā ꝑdicandi

B nō habet inferior ſexus: ad exequēdū i firmior: mandat viris officiū euangeliçandi. f ¶ Crediderūt. Q: diſcipuli tarde credūt: nō tā illorū infirmitas q̄ noſtra futura firmitas fuit. Nā illꝭ dubitantib⁹: reſurrectio multis argumētis monſtrat: q̄ dū legētes agnoſcim⁹: quid aliud q̄ de eorum dubitatione ſolidamur. g ¶ Petr⁹ aūt ſur. ⁊c. Iohannes cōmemorat: q̄ ⁊ ipſe ⁊ petrus ſil' cucurreūt: ⁊ q̄ petro intus introeunte in monumētū: ⁊ vidēte lintheamina ⁊ ſudariū: ipſe iohānes inclinās ſe vidit lintheamina: nec itroiuit. Sʒ intelligēdū eſt petrū primo ꝓcūbētē vidiſſe. qđ Lucas cōmemorat iohānes tacet. poſt vero ingreſſū vt diligēti⁹ interiora dinoſceret: ingreſſum tn̄ añq̄ iohes itraret. h ¶ Stadiorū ſexagita. Stadiū eſt octaua ps miliarij: ⁊ iō ſexaginta ſtadys. vij. milia paſſuū ⁊ q̄ngētos ſignificat: qđ ſpaciū eis cōgruit: qui de morte ⁊ ſepultura dñi certi gradiebāt: de reſurrectiōe dubij. nā reſurrectionē q̄ p⁹ ſeptimā ſabbati facta ē octaua nūero ꝯtinere null⁹ ambigit. Diſcipuli ḡ q̄ d̄ deo loquētes icedūt. ſextū miliariū cepti itinerꝭ cōpleuerāt: q: illū ſine q̄rela viuētē vſq̧ ad mortē quā ſexta ſabbati ſubijt peruiſſe dolebāt. Cōpleuerāt ⁊ ſeptimā: q: hūc i ſepulchro q̄euiſſe nō dubitabāt. Sʒ de octauo dimidiū tm̄ ꝑegerūt: q: glīā iā celebrate reſurrectiōis ꝑfecte nō credebāt. i ¶ Noie emaus. Emaus ipa ē metropolis ciuitas inſignis paleſtie: q̄ p⁹ expugnationē iudee ſub marco aurelio anthonio pricipe reſtaurata. cū ſtatu mutauit ⁊ nomē. k ¶ Dū fabu. Loquētes de ſe dñs appropiquās

Mat. 18. c. comitat vt ⁊ fidē reſurrectiōis coꝝ mētib⁹ incēdat: ⁊ qđ ſe ꝓmiſerat factꝭ ipleat. vbi ſūt duo vꝉ tres ꝯgregati i noie meo ibi ſū i medio coꝝ. l ¶ Appropin. Appuit q̄dē i ſpē ꝓpria ſʒ ſpēm quā recognoſcerēt nō oñdit. Sic ⁊ ipi ⁊ int⁹ amabāt ⁊ tamē dubitabāt tn̄ dubitabāt: ſic ipe foris ⁊ pñs adeſt: ⁊ q̄s ſit nō oñdit. De ſe ḡ loq̄ntib⁹ pñtiā exhibz: ſʒ d̄ ſe dubitātib⁹ ſpēʒ cognitiōis aufert. C

a mēto: ⁊ igreſſę nō iueneſt corp⁹ a dñi ieſu. Et factū ē dū mēte con b ſternatę eſſēt de iſto: ecce duo vi c ri ſteterūt ſecus illas i veſte ful d b gēti. † Cū timerēt aūt ⁊ decliarēt f vultū in terram: dixeſt ad illas: g

a ¶ iam reſuſcitatū a mortuis. ¶ .i. i monumēto: q̄ loc⁹ eſt ꝓprie mortuorum.

Quid q̄rit viuētē cū mortuis? ¶ preſentia corporis.

c Nō eſt h̄: ſʒ ſurrexit. Recordamini q̄lr locut⁹ ē vobis: cū adhuc i galilea eſſet/ dicēs: Quia oportet filiū hois tradi in man⁹ hoim pctōꝝ: Et crucifigi: et die d tertia reſurgere. † Et recordatę ſūt verboꝝ ei⁹: Et regreſſę a mo e numēto nūciauerūt hęc oia illꝭ h vndeci: ⁊ cęterꝭ oib⁹. † Erat aūt

a ¶ ipa ē ſoror lazari q̄ vnxit dñʒ vnguēto. b ¶ vxor chuſe ꝓcuratoris herodis.

maria magdalena et iohanna/ a ¶ mat iacobi minoris ⁊ ioſeph: ſoror matris dñi. vñ iacobus frater domini dicit.

⁊ maria iacobi: et cętere q̄ cum eis erant: que dicebant ad apoſtolos hęc. Et viſa ſunt ante il i los ſicut deliramentum verba g iſta: et nō crediderunt illis. Pe k trus autem ſurgens cucurrit ad monumētuʒ: ⁊ procūbens vidit l lintheamia ſola poſita: ⁊ abijt ſe m cum mirans quod factū fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipſa n o die in caſtellū qđ erat in ſpacio p h i ſtadioꝝ ſexagita ab hierl'm noie emaus. Et ipi loq̄bant ad iuicē † de his oib⁹ q̄ acciderāt. † Et fa q k ctū eſt dū fabularent et ſecū q̄re l rēt/ ⁊ ipe ieſ⁹ appropiquās ibat † cū illis. Oculi aūt illoꝝ tenebā r tur: ne eū agnoſcerent. Et ait ad

Ni. de lyra

G Peregri

a ¶ Et ingreſ. ſ. locū monumēti q: cuſtodes fugerāt timore āgeli apparētis. vꝉ iacebāt ſicut mortui. b ¶ Et factum eſt dum ⁊c. eo q̄ nō inuenirent corp⁹ dñi i ſepulchro. c ¶ Ecce duo viri. i. duo angeli apparētes i ſpecie viroꝝ. d ¶ Steterūt ſe. Ioh. xx. d̄r q̄ erāt ſedētes: vn⁹ ad caput: ali⁹ ad pedes vbi poſitū fuerat corpus ieſu. Dicēdū q̄ qñ maria vidit ſola erāt ſedētes vt ibi dicit: ſed qñ apparuerūt iſtis mlierib⁹ plurib⁹ ſic ſtabāt vt hic d̄r: Facile eni eſt angelis ſic apparētib⁹ mutari de ſeſſione in ſtationem ⁊ cōuerſo. † mat. 28. a Mar. 16. a. Ioh. 20. a.

e ¶ Cū timerēt aūt. ex viſiōe inſolita. f ¶ Et decliaret ⁊c. ex verecūdia. g ¶ Dixerūt ad il. cōſolādo eas ⁊ inſtruēdo de chriſti reſurrectiōe: hʒ q̄ chriſtus eis pñtib⁹ ꝑdixerat. iō ſbdit: Et recordate ſūt verboꝝ ei⁹. h ¶ Nūciauerūt hec oia il. vnꝫ. q: duodecim⁹. ſ. iudas ſe ſuſpēderat: ſʒ adhuc videt q̄ non erāt vndeci apli ſʒ tm̄ decē: q: thomas erat abſēs: vt videt Ioh. xx. Dicēdū q̄ erat cū alys qñ iſte mlieres nūciauerūt vt h̄ d̄r. ⁊ ſilr qñ duo diſcipli regreſſi de emaus narrabāt q̄ viderāt: vt hr̄. i. eo. ca. ſed tn̄ thomas diſcredēs diſceſſit ab alys ꝑ aliqđ ſpaciū. ⁊ tūc venit ieſus ⁊ ſtetit i medio diſcipuloꝝ di. Pax vobis abſēte thoma: vt d̄r Ioh. xx. † mat. 28. b Mar. 16. b † . i. 8. a

i ¶ Et viſa ſt ⁊c. i. fātaſtica ⁊ nō vera. k ¶ Petr⁹ aūt ſur. ⁊ iohes cucurrit cū eo: vt hr̄ Ioh. xx. vbi iſte curſus plen⁹ deſcribit. l ¶ Et ꝓcū. Ioh. xx. dicit q̄ ipe itrauit monumētū ⁊ vidit lintheamina ⁊c. Dicēdū q̄ veniēs ad oſtiū monumēti ꝑmo inclinauit ſe ad vidēdū: vt h̄ d̄r: poſtea intrauit ad certi⁹ cognoſcēdū veritatē. D

m ¶ Et abijt ſe. mi. i. cogitās de xp̄i reſurrectiōe. n ¶ Et ecce duo. Hic ꝯñr deſcribit apparitio facta duob⁹ diſcipulꝭ itinerātib⁹. ⁊ primo deſcribit iſta apparitio. ſcđo apparētis cognitio/ ibi: Et factū ē. tertio cognitiōis relatio/ ibi: Et reſurgētes. Circa ꝑmū d̄r: Et ecce duo. ſ. ex. lxx. diſcipl'is: q̄ꝝ vn⁹ vocabat cleophas: vt. i. hr̄. ali⁹ d̄r fuiſſe lucas euāgeliſta: ꝓpter qđ ⁊ nomen ſuum tacuit. o ¶ Ibāt ipa die. ſ. die reſurrectiōis. p ¶ In caſtel. ⁊c. ſedeci ſtadia faciūt vnā leucā. ex q̄ ptʒ q̄ n̄ diſtabat a hierl'm ꝑ q̄ttuor leucas integre: ſʒ deficiūt q̄ttuor ſtadia. q ¶ Et fa. ē ⁊c. nō d̄r h̄ fabulari a fabula ſʒ a for faris: q: nō loq̄bāt de vanis: ſʒ de opib⁹ ieſu ⁊ morte eius. r ¶ Oculi aūt ⁊c. q: incredulitas eorū ⁊ dubietas demerebat q̄ chriſtus cognitioneʒ ſui corpis ab eis retardaret. † marc. 16. b

Qui ſunt

Moralit

✠ n ¶ Et ecce ⁊c. ꝑ q̄s ſignificat bon⁹ actiu⁹ ⁊ cōtēplatiu⁹. o ¶ Ibāt ipa die. nā ipa die reſurrectiōis apta fuit via beatitudinis q̄ ꝑ emaus ſignificat. eo q̄ mater dulcedīs interp̄tat. ⁊ ex tunc chriſti diſcipuli ꝑ viā cōſequende beatitudīs gradiunt. l ¶ Et ipi lo. ⁊c. ſ. de ieſu conuerſatiōe ⁊ ei⁹ morte ꝓut patet ex lr̄a ſequenti. † ¶ Et ipſe ie. ⁊c. nā ipe dixit Math. xviij. c. Ubi ſunt duo vel tres ꝯgregati i nomine meo i medio eorum ſum. ꝓpter qđ iſtorum exēplo cum per viam incedimus combinati de ſalutiferis loqui debemus: vt chriſtum nobiſcum pergentem habeamus: ⁊ non ſolum pergentem ſed etiam nos docentem: ſicut iſtis duobus diſcipulis cum quibus ibat: ſcripturas prophetarum aperiebat. Sed qm̄ auditores legis non iuſtificantur ſed factores: ideo eorum oculi non fuerunt apti audiendo ſcripturas: ſed opa pietatis fauendo ipſum in ſpecie peregrini trahendo ad hoſpitium: ⁊ apponendo cibum iō ſequitur:

✠ Et apti ſunt

E F a ¶ Peregrinus es ⁊c. peregrinū putāt quē nō agnoſcūt. Et vere peregrin⁹ erat eis: a quoꝝ fragilitate p gloriā reſurrectiōis iā lōge ſtabat: a quoꝝ fide reſurrectiōis neſcia extraneus manebat. b ¶ Uir pphēta. pphetā ⁊ magnū fatentur: filiū dei tacēt: vl' qꝛ nōdū pfecte credūt: vl' ſi credūt timēt tradi i manus iudeoꝝ neſciētes cum q̄ loquunt. c ¶ Nos autē ſpera. ⁊c. Quodāmodo redarguūt ſeipſos ꝙ in illā redēptionē ſperauerūt: quē mortuum viderāt: nec reſurrecturū credebāt ⁊ maxime dolēt eū ſine culpa occiſum: quē inocentē nouerāt: ⁊ ex h̄ triſtes incedebāt. d ¶ Terruerūt nos. Merito dicunt terruiſſe eos q̄b⁹ de nō inuento corpe plus meſticiā addiderāt: q̄̄ denūciata reſurrectiōe gaudiū: q̄ recrearent afferūt. e ¶ Abierūt q̄dā ⁊c. Cū ſupra dixerit Petrū cucurriſſe ad mōumētū: ⁊ mō dicat cleophas: Quidā ex nr̄is abierūt ad mo. ⁊c. intelligendū eſt ꝙ duo ſil' ierūt. Sꝫ Petrum ſolum p̄mo cōmemorauit: qꝛ primi⁹ illi nunciauit maria. f ¶ O ſtulti ⁊ tardi coꝛ. Hic gemina humiliandi neceſſitas incūbit: q̄ nec in ſcripturꝭ q̄̄tum oportet edocti: nec adimplenda que nouim⁹ q̄̄tum decet ſumus intēti. Nā ſi moyſes et pphete de xp̄o locuti ſunt: ⁊ eū p paſſionē ⁊ gloriā intraturū p̄dixerāt: quō gl'iat' ſe eſſe chriſtianū: q̄ neqꝫ in ſcripturis qualit' ad xp̄m pertinēt inueſtigat: neqꝫ ad gloriā quā cum xp̄o habere cupit p paſſiones attigere deſiderat. g ¶ Et ipſe ſe finxit lō. Talē ſe exhibuit in corpe: q̄lis apud illos erat in mēte. Probādi erāt: ſi hūc quē nōdū vt deū diligebant. ſaltem vt
G peregrinū diligerēt. Sꝫ qꝛ extranei a charitate eſſe nō poſſunt cū quib⁹ veritas gradiebat': ad hoſpitiū vocāt: imo cogunt. Quo exemplo colligitur: quia peregrini nō ſolū ad hoſpitiū ſunt vocandi: ſed etiā trahendi. h ¶ Fregit et porrige. Quē i expoſitiōe ſcripture nō cognouerunt: in fractione panis nouerūt: qꝛ nō auditores legis: ſed factores iuſtificabunt': ⁊ veritas melius operando q̄̄ audiendo intelligitur.
i ¶ Aperti ſunt oculi. Subtrahit' carnalib⁹ oculis ſpecies infirmitatis: vt metuentib⁹ incipiat apparere gl'ia reſurrectiōis. Unde ſubdit': Et dixerūt ad inuicē: Nōne coꝛ nr̄m ardens
Myſtice erat in nobis ⁊c. ¶ Myſti. Ideo i xp̄o illis oſtenſa ē alia effigies: ne eum niſi in fractione panis cognoſcerēt: vt omnes intelligant ſe xp̄m nō agnoſcere: niſi fiant pticipes corpis ei⁹. i. eccleſie: cui⁹ vnitatē cōmendat apl'us in ſa-
1. Co. 10. d cramēto panis dicēs: Un⁹ panis: vnū corp⁹ multi ſum⁹. Cū ergo panē bn̄dictum porrigit: aperiunt' oculi vt eū cognoſcāt. ⁊ remouet' impedimentū: qō a ſathana in oculis erat: ne agnoſceretur ieſus. Et hoc impedimentum pmittit ineſſe dn̄s: donec ad ſacramētū panis veniat'. Sꝫ participata vnitate corporis aufert' impedimentū inimici: vt ſꝫ poſſit xp̄s

illos. Qui ſūt hi ſermones quos a
conſertis ad inuicem ambulantes ⁊ eſtis triſtes? Et reſpōdens vn⁹ cui nomē cleophas dixit ei:
a Tu ſolus peregrinus es in hieru b
ſalem ⁊ nō cognouiſti que facta
ſunt in illa his dieb⁹? Quib⁹ ip̄e c
dixit: Que? Et dixerūt: De ieſu d
b naçareno qui fuit vir pphēta: po
tens in ope ⁊ ſermone corā deo e
⁊ omni pplo. Et quomodo tra- f
diderūt eū ſūmi ſacerdotes: ⁊ principes nr̄i i dānatiōē mortis: ⁊ cru
c cifixerūt eū. Nos aūt ſperabam⁹ g
qꝛ ip̄e eſſet redēptur⁹ iſrl'. Et nūc h
¶ promiſſam reſurrectionem tacent: timētes eum cui loquebantur.
ſup h̄ omnia tertia dies ē hodie
ꝙ h̄ facta ſūt. Sed ⁊ mlieres q̄- i
d dā ex nr̄is terruerūt nos: q̄ ante lu
cē fuerūt ad monumētū: ⁊ nō iuē
to corpe ei⁹ venerūt dicētes ſe etiā k
viſionē angeloꝝ vidiſſe q̄ dicūt
e eū viuere. Et abierūt q̄dā ex no- l
ſtris ad monumētū ⁊ ita inuenerunt ſicut mulieres dixerūt: ipſū
v̄o nō inuenerūt. Et ip̄e dixit ad m
f eos: O ſtulti ⁊ tardi corde ad cre n o
dēdū i oib⁹ q̄ locuti ſūt pphēte. p
Nōne hec oportuit pati chriſtū q
⁊ ita intrare i gloriā ſuā? Et inci- r
piēs a moyſe ⁊ omnib⁹ prophetis: interpretabat' illis in oibus
ſcripturis que de ip̄o erāt. Et appropiquauerūt caſtello quo ibāt
g ⁊ ip̄e ſe finxit lōgius ire. Et coe- s t
gerūt illū dicentes: Mane nobiſcum dn̄e: qm̄ aduesperaſcit et
iclinata eſt iam dies. Et intrauit v
cum illis. Et factum eſt dum re- x
cumberet cū eis: accepit panē y
h et bn̄dixit ac fregit/ ⁊ porrigebat
i illis. Et apti ſūt oculi eoꝝ ⁊ co- z
gnouerūt eū: ⁊ ip̄e euanuit ex ocu a
¶ iam certi de reſurrectiōe.
lis eoꝝ. Et dixerunt ad inuicē:

Nico. de lyra

a ¶ Qui ſunt hi ſermones. nō querit ex ignorantia ſed vt ex eoꝝ reſpōſiōe incredulitas eoꝝ cōuenienti⁹ arguat'. b ¶ Tu ſolus pegrin⁹ es i hieruſalē ⁊c. li ſol⁹ nō facit excluſionē alioꝝ pegrinoꝝ: cū multi valde pegrini ⁊ de diuerſis partibus veniſſent in hieruſalem ad diem feſtum paſche: vt habet' Ioh. xii. ſed notat excluſionem cognitionis ab iſto ſic apparente. ſ. noticia mortis ieſu: vt ſit ſenſus: Cum multi peregrini his diebus venerūt in hieruſalem: mirū eſt ꝙ tu ſolus inter alios peregrinos ignores ea que ſunt nota aliis omnibus. c ¶ Quibus ip̄e dixit: Que? nō querit ex ignorātia ſicut prius dictum eſt. d ¶ De ieſu nazareno qui fuit vir pphēta potēs in opere. ſ. miraculoꝝ. e ¶ Et ſermone. predicationis ⁊ doctrine. f ¶ Et quō tradiderunt eum ⁊c. qꝛ pcurauerūt eius captionē: ⁊ pſuaſerunt populis vt coram pilato peterent eius crucifixionē: et barrabe dimiſſionem: vt habetur Matth. xxvii. g ¶ Nos aūt ſpera. ⁊c. q. d. iam euaneſcit ſpes noſtra. cui⁹ ſubditur cauſa: h ¶ Et nūc ſup hec omnia tertia dies eſt hodie. quia p̄ dixit ſe reſurgere ⁊ tn̄ adhuc non apparuit diſcipulis: licet tertia dies ſit pꝑe finē. ſicut dr̄. ſ. Adueſperaſcit ⁊ inclinata ē iā dies. i ¶ Sꝫ ⁊ mulie. q̄dā ex nr̄is ter. nos. nō de reſurrectiōe xp̄i quā nūciabāt: ſed de ablatiōe corporis eius quā diſcipuli timebant.
k ¶ Dicentes ſe etiā ⁊c. ſed diſcipuli nō credebāt plene: timentes ne tanq̄̄ mulieres de facili fuiſſent deluſe.
l ¶ Et abierūt q̄dā ⁊c. ſ. petrus ⁊ iohānes: vt. ſ. dictū eſt. ⁊ ita inuenerūt ſicut mlieres dixerūt: nō q̄̄tū ad viſionē angeloꝝ ſeu auditionē verboꝝ ab ipſis: ſꝫ qꝛ inuenerūt ſepulchrū vacuū corpe ⁊ ſola lintheamina remāſiſſe. iō ſubdit': Ipm v̄o nō inuenerunt. m ¶ Et ip̄e dixit ad eos. ex rn̄ſiōe eoꝝ arguens eos. n ¶ O ſtulti. pꝑter cecitatē intellect⁹. o ¶ Et tardi coꝛ. pꝑter tarditatē affect⁹. p ¶ Ad credendū in oib⁹ ⁊c. de xp̄i morte ⁊ reſurrectiōe q̄s ſcripturas debebāt itelligere: maxīe qꝛ fuerāt cū xp̄o q̄ diſcipul' de talib⁹ loq̄bat'.
H q ¶ Nōne oportuit pa. xp̄m ⁊c. Tū pꝑ p̄ris p̄ordiationē. Tū etiā pꝑ xp̄i exaltationē. Tū pꝑ hūanā redēptionē. Tū pꝑ ſcripturaꝝ ipletionē. iō ſubdit': r ¶ Et incipiēs a moyſe ⁊ oib⁹ pphe. ⁊c. nō ꝙ oēs ſcripturas q̄ d̄ xp̄o ſunt explicaret: qꝛ in tā breui tpe nō fieret ſꝫ explicauit tantū q̄̄tū ſufficiebat ad ppoſitū oſtēdēdū. ⁊ iō li oibus nō facit diſtributionē p ſingulis generū: ſed p generib⁹ ſinguloꝝ: ſicut dicit': Oē aial fuit in arca noe. quia de qualibet ſpecie animaliū fuerunt ibi aliqua indiuidua. et ſic chriſtus in propoſito d̄ lege ⁊ pphētis ⁊ agiographis induxit aliq̄ teſtimonia. s ¶ Et ip̄e finxit ſe lon. ire. nō fuit ibi aliq̄ fallitas: qꝛ fuit talis fictio ad deſignandū veritatem. ſ. diſtantiam ei⁹ a cordibus eorum pꝑter fidei defectum. tales enim apparitiōes vt communiter fiunt ſm̄ diſpoſitionem interiorem illorum quibus fiunt.
t ¶ Et coegerunt illum. i. obnixe rogauerunt deſiderantes adhuc audire illum. v ¶ Et intrauit cum illis. qꝛ per dictum deſiderium diſponebantur ad fidei cōplementū. x ¶ Et factū ē. Hic conſequēter deſcribitur chriſti apparentis cognitio cum dicit': y ¶ Accepit panē ⁊ benedixit ac fregit et porrigebat illis. ſicut cōſueuerat facere ante paſſionem. ſic enim frangebat panem ac ſi ſcinderetur cum cultello. z ¶ Et aperti ſunt oculi eorum. quia volūtarie ſe eis oſtendit in effigie qua erat cognoſcibilis ab eis. et cum hoc cognouerunt eum per modum fractionis panis. a ¶ Et ipſe euanuit ex oculis eorum. oſtēdēs diſcipul' ꝙ habebat corpus glorioſum. quod ſubito pōt diſparere p dotē agilitatis.

Moraliter z ¶ Et apti ſūt o. e. ſ. cordis ⁊ corpis ad cogſcēdū ipm.

Et ſurgētes

Et ſurgētes

A poſſit xp̄s agnoſci. a ¶ Ardēs erat. Exaudito ſermōe: cor
ꝑus torpore icrudelitat̄ ⁊ timoris frigidū igne ſcti ſpūs eſt ac
cēſum: vt iā ſupno deſiderio ardeat: ⁊ ad credēdaꝝ veritatē ſe
extendat. Quot ꝑcept̄ iſtruit̄ homo: q̄ſi tot facibus iſlāmat̄.
b ¶ Surrexit dn̄s ve. Iā fama erat ꝙ reſurrexerat ieſus ab
alī mulierib⁹ facta: ⁊ a ſimōe petro cui
apparuerat: hec loq̄ntes iuenerūt iſti
duo: ſ; ⁊ ipi ꝑus audierāt ꝙ reſurrexe
rat: ſed timuerūt dicere in via: q̄ā tm̄
mō āgelos dixerūt viſos mulieribus.
Ignorātes em̄ eū cū q̄ loq̄bant̄: pote
rāt timere ne icideret in man⁹ iudeoꝝ:
ſi q̄d paſſim dicerēt de xp̄i reſurrectio
ne. c ¶ Stetit ieſus in medio ⁊c.
Ioh.20.e Hec oſtēſio ē illa de q̄ iohes ait: Cū ſe
ro eſſet die illa vna ſab. ⁊c. venit ieſus
⁊ ſtetit in medio eoꝝ ⁊ dixit eis: Pax
vobis. Qd̄ ꝟo dic̄ iohes thomā nō fu
iſſe cū ill̄: cū Lucas dixit illos duos i
uenīſſe vndeci cōgregatos: ⁊ eos q̄ cū
eis erāt: itelligendū ē ꝙ thomas inde
exiſſet: anq̄ dn̄s eis hoc loq̄ntibus ap
pareret. d ¶ Spm̄ videre ⁊c. No
uerāt diſcipuli fuiſſe veꝝ hoieꝫ: ſ; poſt
q̄ mortu⁹ eſt: nō credūt tertio die po
tuiſſe verā carnē de ſepulchro reſurge
re. Putāt ꝗ ſe videre ſpm̄: quē emiſit
in paſſiōe: ſ; hūc errorem aufert dn̄s.
e ¶ Quid turbati eſtis. Credebāt
apli: ſ; tn̄ turbant̄. Primo q: paucoꝝ
opinioneꝫ ſnīa maioris ꝑtis excludit.
Deniq̄ q: petr⁹ ⁊ ſi crederet reſuſcita
tū: turbari potuit ꝙ clauſis ianuis dn̄s
cum corꝑe ſuo ſe iprouiſus intulerit.
f ¶ Cogitatiōes aſcendūt. Falſe
nō deſuꝑ deſcēdētes: ſ; ſicut mala verba
in corde aſcēdētes fidē quā in voꝰ plā
taui exigo: qd̄ ex voꝰ ortū eſt ꝯdēno ſi
nō ē veritas reſurrectiōis: ꝑditus eſt
fruct⁹ paſſiōis. g ¶ Palpate ⁊ vide
te. Mult̄ documētis ꝑſuadet reſurre
ctionē ꝑbēdo ſe: ⁊ ocul̄ videndū: ⁊ ma
B nib⁹ ꝯtrectādū. q̄ dū palpādo oſſa car
nē q̄ mōſtrat: ſtatū ſue vel nr̄e reſurre
ctiōis ſignat in q̄ corp⁹ nr̄m: ⁊ ſubtile
erit ꝑ effectū ſpūalis potētie: ⁊ palpa
bile ꝑ ꝟitatē nature. Poſt reſurrectio
nē dn̄s in corꝑe ſuo duo ꝯria oſtēdit: et
palbabilē eiuſdē nature vt iformet ad
fidē: ⁊ icorruptibile alteri⁹ glie: vt inui
tet ad ꝑmiū. h ¶ Oſtēdit eis ma
nus ⁊c. Vt oſſa vulneꝝ cicatrice iſide
litat̄ vuln⁹ ſanaret: q̄s cicatrices ⁊ tūc
ſeruauit: ⁊ in iudicio ſeruatur⁹ ē. Pri
mo ad fidē reſurrectiōis iſtruēdā. De
inde vt pſt ꝓ nobis ſupplicās: q̄le ge
nus mort̄ ꝓ homie ꝑtulerit ſꝑ oſtdat.
Tertio: vt ſua morte redēpt̄ q̄ꝫ miſeri
cordit̄ ſint adiuti: ꝓpoſit̄ eiuſdē mort̄
iſinuat indiciis. Sꝫ poſtremo: vt i iudicio q̄ iuſte dānent̄ ipū
denūciet: oſtēſa quā ab ill̄ accepit cicatrice. Nō ꝗ ex ipotētia cu
rādi cicatrices ſuauit: ſ; vt ꝑpetuū victorie ſue circūferat triū
phum. i ¶ Habetis hic ali. ⁊c. Ad iſinuādā ꝟitatē reſur
rectiōis: nō ſolū tāgi ſ; ꝯueſci voluit: nō ꝙ vl̄ ipe vl̄ nos poſt re
ſurrectionē cibo debeam⁹ indigere: ſ; vt corp⁹ nō ſpm̄ eſſe mā
feſtaret māducauit ꝑtāte: nō neceſſitate. Alit̄ abſorbet aquā ꝯra
ſitiēs: alit̄ ſol radi⁹ calēs. Illa idigētia: iſte potētia. k ¶ Pi
ſcis aſſi. Piſc̄ aſſus: ipe mediator paſſus: in aquis humani
gener̄ capt⁹ laq̄o mort̄: aſſat⁹ tp̄e paſſiōis. Ipe ⁊ fau⁹ mell̄ no
bis ē in reſurrectiōe. Fau⁹ mell̄ in cera. i. diuitas in hūanita
te. in hui⁹ mell̄ cōmeſtiōe ſignat̄: q: illos in corꝑe ſuo ad etnā
q̄etē ſuſcipit: q̄ cū tribulatiōes ꝓ deo ſentiūt: ab amore iterne
dulcedis nō recedūt. Qui h̄ aſſant̄ illic vera dulcedie ſatiabū
tur. l ¶ Et cū mā. Oēs āhages aufert: viſus ē: tact⁹ ē: mā
ducauit: ⁊ ne in aliq̄ ſenſus hūanos ludificaſſe videret̄: mittit
man⁹ ad ſcp̄turas: vt ⁊ ſi magic̄ artib⁹ videat̄ potuiſſe qd̄ vo
luit: ſicut dicūt pagani: ſaltē videāt ꝓphetare nō potuiſſe anq̄
nat⁹ fuit. m ¶ Tūc apuit. poſt viſū: poſt ꝯtactū: poſt cōmēo
ratā legē

ratā legē apuit ſenſū: vt qd̄ vidēt ⁊ legūt itelligāt. Deide p⁹ ſui C
corꝑis cōmēdatā ꝟitatē cōmēdat eccl̄ie vnitatē: ⁊ ꝑdicari i noīe
ei⁹ ꝑniaꝫ ⁊c. Oꝑtebat xp̄m pati. oꝑtebat vt miſtri q̄ ꝑniam ⁊ re
miſſionē

a Nōne cor noſtrū ardens erat in
nobis dum loqueretur in via: et
apiret nobis ſcripturas? Et ſur- a
gentes eadē hora regreſſi ſunt in
hieruſalem. Et inuenerūt cōgre b
gatos vndecim: ⁊ eos q̄ cū ipſis
b erāt dicētes ꝙ ſurrexit dn̄s vere c

¶ primo omniū viroꝝ apparuit petro: qd̄ ē
ſi nō dicit euangeliſta q̄ū vel vbi factum: tn̄
quia factū ſit non tacet.

⁊ apparuit ſimoni. Et ipſi narra d
bāt que geſta erāt in via: et quō
cognouerūt eū in fractiōe panis.
c Dū aūt hec loquunt̄ ſtetit ieſus e
in medio eoꝝ, ⁊ dixit eis: Pax vo f
bis. Ego ſum: nolite timere. Cō g
turbati ꝟo ⁊ ꝯterriti, exiſtimabāt i

¶ non carnem.

d e ſe ſpm̄ videre. Et dixit eis: Quid †
f turbati eſtis: ⁊ cogitatiōes aſcen
dūt in corda vr̄a. Videte man⁹ k
g meas ⁊ pedes: q: ego ipe ſū. Pal l
pate ⁊ videte: q: ſpūs carnē ⁊ oſ
ſa nō habet ſicut me videtis ha
h bere. Et cum hoc dixiſſet: oſtēdit
eis manus ⁊ pedes. Adhuc aūt
illis nō credētibus ⁊ mirantibus
i ꝑ gaudio, dixit. Habetis hic ali m
quid qd̄ manducet̄. At illi obtu
k lerūt ei partē piſcis aſſi ⁊ fauum
l mellis. Et cū manducaſſet corā
eis, ſumēs reliq̄as dedit eis. Et
dixit ad eos: Hec ſūt verba que n
locutus ſum ad vos cum adhuc

¶ in eadem mortali carne.

eſſem vobiſcū quoniam neceſſe

¶ ſcꝫ hec verba.

eſt impleri omnia q̄ ſcripta ſunt
in lege moyſi ⁊ ꝓphētis ⁊ pſalmis
m de me. Tūc aperuit illis ſenſum o

Nico. de lyra

※ a ¶ Et ſurgentes eadem hora
regreſſi ⁊c. Quia em̄ tam eſſet tarde
vt ptꝫ ex ꝑdict̄: tn̄ ex fidei feruore: ⁊ re
moto iudeoꝝ timore ſtati regreſſi ſunt
in hierlm ad illos diſcipulos q̄ erāt in
cluſi ꝓpt̄ metū iudeoꝝ: vt habet̄ Ioh.
xx. ad nūciandū eis xp̄i reſurrectioneꝫ.
Ideo ſubdit̄: b ¶ Et inuenerūt ꝯgre
gatos vndeci. q: adhuc thomas erat
cū aliis. c ¶ Dicētes ꝙ ſurrexit do
minus vere et apparuit ſimoni.
q̄n āt iſta apparitio fuerit nō legit̄ expſ
ſe: ſ; tūc credit̄ fuiſſe facta q̄n petrus cu
currerat ad monumentū ⁊ viderat lin
theamīa poſita: abijt mirās ſecū qd̄ fa
ctū fuerat: vt dictū eſt. ſ. d ¶ Et ipſi
narrabāt. apparitioneꝫ eis factā ꝓut
deſcripta eſt ꝑ ordinem. tn̄ nec iſtis nec
aliis thomas credidit: ſ; ꝑ aliqd̄ ſpaciū
ab aliis diſceſſit. ⁊ tūc ipo abſente facta
eſt iſta apparitio q̄ ſequit̄: e ¶ Dū āt
hec loquunt̄. Hic deſcribit̄ tertia ap
paritio facta oib⁹ ꝑter thomā, cum dr̄:
f ¶ Stetit ieſus in medio eoꝝ. Su
bito em̄ inter diſcipulos apparuit: q: ad
eos ianuis clauſis itrauit: vt habet̄ Io
hā. xx. g ¶ Ego ſum. nō res fantaſti
ca ſeu illuſio diabolica. h ¶ Contur
bati ꝟo. Hic ꝯſr̄ deſcribit̄ reſurrecti
onis ꝓbatio: ꝑ h̄ ꝙ oſtdit ſe veꝝ hoiem
⁊ veꝝ deū: ⁊ ſm̄ hūanitatē vere ſuſcita
tū: vt patebit ꝓſeq̄ndo. i ¶ Exiſtima
bāt ſe ſpm̄ vi. diuia em̄ ꝓuidētia ꝑ
miſſi ſunt dubitare ad maiorem certifi
cationem fidei de dn̄ica reſurrectione.
k ¶ Videte man⁹ meas ⁊ pedes.
Per cicatrices clauoꝝ ibi remanentes
oſtendit ꝙ erat idem corpus numero.
l ¶ Palpate ⁊ videte. Per hoc em̄ D
oſtdebat̄ ſe h̄re corpus veꝝ ⁊ nō fantaſti
cū. m ¶ Habetis hic aliq̄d qd̄ mā
ducet̄. Per comeſtionē em̄ oſtendit ſe
h̄re corpus viuū aīa vegetatiua aīatū.
n ¶ Hec ſūt verba. Per h̄ ꝙ loq̄bat̄
ſenſibilit̄ ⁊ etiā rōnabilit̄: reducens ad
mēoriā q̄ eis dixerat an̄ mortē ſuā: oſtē
dit ſe h̄re corpus aīatū aīa ſenſitiua et
itellectiua: ⁊ eadē q̄ prius. o ¶ Tunc
apuit ill̄ ſen. ⁊c. Sic ꝑ ꝑcedētia ꝓba
uit veritatē ſue reſurrectiōis q̄ntū ad hūa
nitatē: ſic ꝑ h̄ illā ꝓbauit q̄ntū ad deita
tē: q: illumiare mētes ī q̄ntū ītellectū
ſacre ſcp̄ture ⁊ ſimil̄ ē ipi⁹ deitat̄ ꝓpriū.
※ ⁊ id̄ ſbdit̄:

※ a ¶ Et ſurgētes eadē ho. ⁊c. nā ea q̄ ſūt ad cōeꝫ ſaluteꝫ Moraliter
non ſunt tacenda ſ; reuelanda: Tob. xii. c. Opera autem dei
reuelare ⁊ confiteri honorificum eſt. Ideo ſubditur: d ¶ Et
ipi narrabant ⁊c. Dū hec loq̄rent̄: ieſus ſtetit in medio eoꝝ
q: cōgregati erāt in ei⁹ noīe vt ꝑmittit̄: inuenerūt cōgregatos
vndeci. † ¶ Et dixit eis: pax vo. ex q̄ ptꝫ ꝙ illi ſūt pacifici q̄
vere ſūt diſcipuli xp̄i. † ¶ Et dixit eis: q̄d tur. ⁊c. ſm̄ ſenſuꝫ
lr̄alē certificauit eos de ſua reſurrectiōe ꝑ tria. ſ. ꝑ viſuꝫ, dicēs:
k ¶ Videte man⁹ meas ⁊ pe. Et ꝑ tactū, dicēs: l ¶ Pal
pate ⁊ videte: q: ſpūs car. ⁊ oſſa nō hꝫ. Et ꝑ guſtū ibi cū
dixit: m ¶ Habet̄ hic aliq̄d qd̄ mā. ⁊c. Myſtice ꝟo xp̄m Myſtice
reſurrexiſſe vidēt qui reſurrectiōis eius gl̄iam meditant̄. ipm
vero tangūt ⁊ palpāt: qui ſibi charitate copulant̄. i. Ioh. iiii. c.
Qui manet in charitate in deo manet ⁊ de⁹ in eo. piſcem aſſum
offerūt ei qui patientiā igne tribulatiōis decoctā habent ꝓ no
mine xp̄i: ſ; illi offerūt fauū mell̄ qui mēbris eius exhibent oꝑa
pietat̄. d̄ quibus dicit Matth. xxv. c. Eſuriui ⁊ dediſt̄ mihi mā
ducare. o ¶ Tūc aperuit illis ſenſum vt intelligerent
ſcripturas. ex q̄ ptꝫ ꝙ ſacre ſcp̄ture nō pnt̄ ſufficient̄ intelligi
D ※ niſi ille apperi

G miſſionẽ erãt ꝑdicaturi i oẽs gẽtes: īciperẽt ab hieroſolymis.
E Nõ ſolum q: illis credita ſũt eloquia dei: ꝛ q: eoꝝ eſt adoptio filioꝝ ꝛ glia ꝛ teſtamẽta ꝛ legiſlatio: ſ; iõ etiã vt gẽtes varijs erroribus ꝛ facinorib⁹ īplicite: h̄ maxie indicio diuie pietat' ad ſpẽ venie ꝓuocenẽ: ꝙ eis q̃ filiũ dei crucifixerẽt: venia relaxaẽ.

a ¶ Vos aũt ſe. Poſtq̃ diſcipulos de virtute ꝑdicatiõis ꝑfecte inſtruxit: cũ repẽte ſi vellet poſſet eos roborare. diſtulit dicẽs: Vos aũt ſedete in ciuita
Act.17.a te: vt exemplũ ſequẽtib⁹ daret: ne impfecti ꝑdicare añ tp̄s ꝑſumãt. In ciuitate ſedet: q̃ intra mẽt' clauſtra ſe ꝯſtringit: ne loquẽdo exterl⁹ euageẽ: vt cum diuina virtute ꝑfecte fuerit indut⁹ tũc q̃ſi a ſeipſo foras exeat: alios inſtruendo. b ¶ Eduxit ãt eos. Pretermiſſis olb⁹ q̃ ꝑ quadraginta dies geſta ſũt ꝑmo reſurrectiõis dici tacite cõiũgit nouiſſimũ q̃ aſcẽdit i celũ. Et pulchre bñdictur⁹ diſcipulos: educit in bethaniã q̃ dom⁹ obediẽtie dr: q: q̃ ꝓpter inobedientiã ꝑuerſoꝝ deſcẽdit: ꝓpter obedientiã cõuerſoꝝ aſcẽdit. Et q: eadẽ villa
Act.1.a in latere mõt' oliueti eſt poſita: q: obedientis ecclie domus apl̄ico digna hoſpitio: nõ alibi q̃ in latere ſummi montis .i. xp̄i: fundamẽta fidei/ ſpei/ ꝛ charitatis locauit: de q̃ latere ſacrm̃ ſanguinis ꝛ aque q̃b⁹ naſcaẽ ꝛ nutriaẽ gau
Mar.16.d. det emanaſſe. De cui⁹ vertice .i. deita
Act.1.b te: ſpũalis vnctiõis munera deſiderat: lucis ꝛ pacis ꝓmiſſa expectat. Deinde q: bethania iuxta hierl̄m q̃ſi ſtadijs qndecim erat. Iſte nũerus ꝓpter ſeptẽ et octo: q̃bus cõſtat ſcripturaꝝ myſterijs accõmodus: vel vitã q̃ nũc eſt ꝛ futurã: vel vet⁹ ꝛ nouũ teſtamẽtũ: vel ſabbatũ aiarũ in futuro: ꝛ carnis reſurrectionẽ cõtinet. Et iõ q̃bus vtriuſq; teſtamẽti ſciam aperuit: q̃s oẽm viuendi ꝛ ſperãdi regulã edocuit: eos q̃ndecim ſtadijs in locũ q̃ et benediceret: ꝛ ꝑcepta docẽdi traderet eduxit. Recte qndecim ſtadijs locũ aſceſſionis a loco paſ
F ſionis ſecreuit: vt oẽs ꝓ ſe vel mori vel viuere cupiẽtes: ꝛ primũ quieſcẽdi poſt mortẽ: ꝛ i fine a mortuis reſuſcitãdi: deſiderio pariter ꝛ amore firmaret. c ¶ In templo ꝛc̃. Vt in loco orõnis inter laudũ deuotiones: promiſſum ſanctiſpũs aduentũ paratis: ꝑ oĩa cordibus expectẽt. Sic nos poſt celebrata in hieroſolymis .i. viſione pacis: paſſionis ꝛ reſurrectionis ſolẽnia: dño duce petam⁹ bethaniã: vt mẽte quieta: corꝑis ꝛ ſanguinis ei⁹ ſacris imbuamur: ꝛ domus obedientie eſſe curemus: q: ſic quotidiana eius benedictione ſublimamur: q̃tidie triumphalis aſcẽſionis memores laudãtes ꝛ benedicentes deũ in hierl̄m .i. ſperata pacis viſione quieſcimus: ſilẽs hoĩbus expectantibus dñm ſuũ: quãdo reuertaẽ a nuptijs. d ¶ Laudãtes ꝛ bene.deũ. Lucas q̃ ſacerdotiũ chriſti ceteris amplius exponẽdũ ſuſcepit: ꝛ iõ euãgeliũ ſuũ a miniſterio templi ꝑ ſacerdotiũ zacharie cepit: pulchre hoc in tẽpli deuotione cõpleuit: cum apoſtolos ibi miniſtros .ſ. noui ſacerdotij futuros: nõ in victimarũ ſanguine: ſ; in laude dei ꝛ benedictiõe cõcludit.

vt intelligerẽt ſcripturas. Et dixit eis† Quoniã ſic ſcriptũ ẽ: ꝛ ſic oportebat chriſtum pati: ꝛ reſur a
gere a mortuis die tertia: ꝛ ꝑdi b
care in noĩe ei⁹ penitentiã et re
a ¶ nõ in vna tm̃ gente iudeorũ: vel in aliqua parte terrarũ.
miſſionẽ peccatorum in omnes gentes: incipientib⁹ ab hieroſo
¶ q̃ vidiſtis ꝛ audiſtis. a ¶ q̃ ꝑdicãda ſũt
a lyma. Vos aũt eſtis teſtes hoꝝ c
a ¶ vt ſufficiatis ad teſtandũ mittã vobis auxiliũ. ¶ ſpũſſancti gratiã.
†Et egõ mittã promiſſuz patris d e
mei i vos: Vos autem ſedete in f
ciuitate/ quoadusq; induamini
b v̓tute ex alto. Eduxit ãt eos fo g
ras in bethaniã: ꝛ eleuatiſ mani h
bus ſuis benedixit eis† Et factũ i
eſt duz benediceret illis receſſit k
ab eis ꝛ ferebatur in celũ. Et ipſi l m
a ¶ vbi ꝓmiſſionẽ pr̄is iuſſi ſũt expectare.
adorãtes: regreſſi ſunt in hierũ n
a ¶ q: dominũ poſt triũphũ reſurrectiõis etiã celos penetrare vident.
ſalem cũ gaudio magno: ꝛ erãt o p
d ſemp in templo laudantes ꝛ be q
nedicentes deum.

Finit euãgeliũ ſm̃ Lucam.

Nico.de lyra

M ꝛ iõ ſ̃dicẽ: a ¶ Et ſic opor. xp̄m. ꝛc̃. q: ſic añ paſſionẽ declarauit ſe eẽ verũ deũ ꝛ hoĩem: ita etiã poſt reſurrectionẽ ſuã. Reſurrectio eñ vera ẽ eiuſdẽ in nũero iterata ſurrectio. b ¶ Et ꝑdicare in no.ei⁹ ꝛc̃. Hieroſolyma eñ ẽ in medio terre habitabilioꝝ: q: eſt in quarto climate. ꝛ iõ ab illo loco cõuenienter incepit ꝑdicatio euãgelij: vt ꝑ apl̄os xp̄i aliosq; diſcipulos circũquaq; ꝑ orbẽ diſpſos: in oẽm terrã exiret ſonus ꝑdicatiõis eoꝝ: ſm̃ ꝙ fuerat ꝑdictũ Ps̃.xviij. c ¶ Vos autẽ teſtes eſtis ho. ſ. ſuperi⁹ deſcriptoꝝ q̃tũ ad chriſti incarnationẽ: ꝑdicationẽ: paſſionẽ ꝛ reſurrectionẽ. d ¶ Et ego mitto .i. mittã de ꝓpinquo. e ¶ Promiſſum pa. mei in vos. ſ. ſpm̃ſanctũ in ſigno viſibili ad ꝑdicandũ cõſtãter veritatẽ euãgelij. f ¶ Vos aũt ſe. in ci. Poſtq̃ euãgeliſta deſcripſit xp̄i reſurrectionẽ: hic vltimo deſcribit ei⁹ aſcenſionem

ſionẽ. Circa quod ſciendũ ꝙ in die aſcenſiõis chriſtus bis ap G
paruit diſcipulis ſuis. Primo in ciuitate hieruſalẽ diſcipulis comedentibus. quã deſcribit Lucas plени⁹ Act.i.a. et tũc dixit eis ꝙ nõ diſcederent ab hieroſolymis: ſed expectarẽt promiſſum patris: et hoc repetiẽ breuiter cũ dicẽ: Vos aũt ſedete in ciui. ꝛc̃. q.d. Non eſtis ſufficientes ad ꝑdicãdũ cõſtanter veritatẽ euãgelij: donec ꝯfirmati fueritis ꝑ donũ ſpũſſancti: ꝛ tunc ꝑcepit diſcipulis ſuis vt exirent de ciuitate in montẽ oliueti vt inde viderent eũ aſcendentem in celũ. ꝛ hoc eſt qd̓ dicẽ: g ¶ Eduxit aũt eos foras in bethaniã .i. verſus bethaniã: q: mons oliueti ad quẽ exierũt eſt extra hieruſalẽ in via eundi verſus bethaniã: et bethania ẽ ꝓpe montẽ oliueti ſita: ꝛ ibi ſcdo apparuit diſcipulis in die aſcẽſionis: quia poſtq̃ apparuerat illis in ciuitate ꝛ dixerat ꝙ irent in montẽ oliueti diſparuit ad illis. ꝛ cũ veniſſent ad montẽ oliueti iterũ eis apparuit. Octo eñ vicib⁹ alias apparuerat poſt reſurrectionẽ ſuã: vt declaratũ fuit Matth.xxviij. h ¶ Et ele. ocu. in ce. vbi volebat aſcẽdere. i ¶ Bñdixit eis .i. diſcipulos ſuos. k ¶ Receſſit ab eis. pñtia corpali. l ¶ Et ferebaẽ in ce. ꝓprio motu ꝑ dotem agilitatis. Nubes tñ ꝛ angeli apparuerũt ad ei⁹ obſequiũ: vt habeẽ Act.i. m ¶ Et ipſi adorantes. xp̄m aſcendẽtẽ q̃diu potuerunt videre eũ. n ¶ Regreſſi ſũt in hieru. poſtq̃ ꝑdiderũt eius aſpectum. o ¶ Cũ gau. magno. q: omnia myſteria erant impleta in xp̄o. p ¶ Et erant ſemp in tem. lau. ꝛc̃. Theophilus expoſitor refert hoc ad tempus qd̓ fuit inter aſcenſionem dñi ꝛ pentecoſten dicẽs: ꝙ licet apoſtoli ꝛ alij chriſti diſcipuli ante aſcenſionẽ chriſti ſtetiſſent incluſi ꝓpter metum iudeorũ: ex aſcenſione tñ eius confortati exibant H
ad templũ cauſa orationis: licet nõdũ accepiſſent ſpiritũſanctum in ſigno viſibili. Alij aũt expoſitores referũt hoc ad tẽpus poſt pentecoſten. in quo apoſtoli ſpiritũſancto cõfortati abiecerũt a ſe metũ iudeorũ. Dicunt eñ ꝙ apoſtoli ſtabant in hieruſalem quaſi recluſi in oratione poſiti quouſq; reciperent gratiã ſpiritus ſancti eis a chriſto ꝓmiſſam: ꝛ hoc videẽ magis cõcordare ei qd̓ dicẽ Act.i.b. Tũc reuerſi ſunt in hierl̄m a monte qui vocaẽ oliueti ꝛc̃. et ſequiẽ: Et cũ introiſſent in cenaculum aſcẽdebant in ſuperiora: vbi manebant petrus ꝛ iohãnes ꝛc̃. ꝛ ſubdiẽ poſt: Hi omnes erant ꝑſeuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribus ꝛ maria matre ieſu ꝛ fratribus eius. In eodẽ loco receperũt ſpm̃ſanctũ in die pentecoſtes: vt habeẽ Act.ij. ꝛ ex tunc relicto timore iudeorũ confitebanẽ ꝛ ꝑdicabant publice chriſtũ ꝛ ibant cauſa deuotionis ad templũ. ſm̃ ꝙ hic dicẽ: Et erãt ſemp .i. cõmuniter vel frequenter. q ¶ In templo laudantes ꝛ benedicẽtes deum. Cui Apoc.3.b
eſt honor ꝛ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Moralit. ✳ niſi ille aperiat qui h; clauem dauid. qui aperit ꝛ nemo claudit. f ¶ Vos aũt ſedete in ci. ꝛc̃. licet eñ dediſſet eis ſcripturarũ intelligẽtiã ꝛ cõmiſiſſet ꝑdicatiõis officiũ: tñ diſtulit executionẽ ꝑdicãdi vſq; ad ſanctiſpũs receptionẽ in ſigno viſibili: ꝑ h̄ inſinuãs ꝙ ꝑdicãs actu debet pri⁹ habere ſufficiẽtẽ ſacre ſcripture noticiã ꝛ grãm ſpũſſcti ꝑ ꝯtriturã. ſ. ꝙ nõ ſit cõſcius ſibi de pctõ mortali. g ¶ Eduxit aũt eos fo. vt viderẽt eũ aſcendentẽ: ꝑ hoc ſignificãs ꝙ ciuitas tumultuoſa non eſt locus aptus ad diuinoꝝ cõtẽplationẽ. h ¶ Et ele. manibus ſuis ꝛc̃. ex hoc documentũ habent ſuperiores in eccliaſ vt benedictionẽ dent ſubditis q̃ñ recedũt ab ipſis. p ¶ Et erãt ſemp in tem. orãtes. deuote ꝑcipiẽdo ſpũſſancti donũ ſicut erat eis ꝓmiſſum a xp̄o: ꝛ ſic debemus orare vt poſſimus ipm̃ recipe. Matth.vij.b. Si vos cũ ſitis mali noſtis bona data dare filijs vr̃is: q̃to magis pater veſter celeſtis dabit ſpm̃ bonũ petentibus ſe.

Finit poſtilla venerabilis fr̃is Nicolai de lyra ſup̱ Luc.

A ¶ Incipit proemiū venerabilis magiſtri Nicolai de Lyra ſuper Johannem.

Facies aq̄le deſup ipoꝝ q̄ttuoꝛ: Ezech.i.c. Ezechiel ꝓpheta cui apti ſunt celi ⁊ vidit viſiones dei: vidit quattuoꝛ facies in vno aīali. Quattuoꝛ inquit facies vni: videlicet facies hoīs: facies leonis: facies bouis: ⁊ facies aq̄le: in quo deſignaꝛ vna notitia de verbo incarnato quadruplicit deſcripta: put diffuſius dictum eſt ſup Mattheum. Deſcriptio eñ matthei deſignatur in facie hominis: q2 principaliter deſcribit facta ipſius humanitat̄. Deſcriptio Johannis deſignaꝛ in facie aquile: q2 principalit̄ deſcribit in chriſto excellentiam diuīe nature. Deſcriptio autē Marci deſignaꝛ in facie leonis: q2 ṗncipaliter deſcribit ipſi̇ chriſti regnū. Deſcriptio autē Luce deſignaꝛ in facie bouis: qui eſt aīal imolaticiū: q2 ṗncipaliter deſcribit ipſius chriſti ſacerdotium. vnde ⁊ a ſacerdotio inchoat ſuum euangelium/ dicens: Fuit in diebus herodis regis iude ſacerdos quidā nomine zacharias. Aduertendum tamen ꝙ licet quilibet quattuoꝛ euangeliſtaꝝ ṗncipaliter ꝯſideret vnam predictaꝝ quattuoꝛ conditionum: tamen alias tres nō omittit: q2 ſm ꝙ dicit beatus Gregorius ſup Ezech. Quicquid in vno reperieris hoc ſimul in quattuoꝛ recognoſces. ꝓpter qđ aliqui doctores viſionem Ezechielis exponentes: dicunt ꝙ nō ſolū apparuit ei vnum aīal habens quattuoꝛ facies ṗdictas: ſed apparuerūt ei quattuoꝛ aīalia in omibus ꝯſilia. In quo deſignaꝛ vna noticia verbi incarnati a quattuoꝛ euāgeliſtis concorditer: ſ3 differenter deſcripta. Conſiderandū tñ ꝙ Ezechiel ꝓpheta inter ṗdictas facies quattuoꝛ: vidit faciem aquile deſup eminentem: in quo deſignatur euangeliū Johannis reſpectu alioꝝ excellentia: ſm ꝙ dr̄ in verbo ṗſumpto: Facies aquile ⁊c. in quo deſignaꝛ euangeliū Johannis ceteris excellentius in tribus: q2 ſcripſit ceteris ſublimius: ſubtilius: ⁊ etiā pfectius. Sublimitatē deſignat ſupioꝛ ſitus/ cum dr̄: Deſup. Subtilitatem acutieſ viſus/ cum dr̄: Aquile. pfectionē ſeu integritatem deſignat quaternarꝰ typus/ cum dr̄: Ipoꝝ quattuoꝛ. Ad euidentiam primi aduertendum ꝙ ꝯtemplatio ſanctoꝝ ⁊ potiſſime euangeliſtaꝝ differt a ꝯtemplatione philoſophoꝝ. Philoſophi eñ ex creaturis contemplati ſunt ipſm deum. illi ſancti: tñ differenti mō ⁊ quaſi contrario. Contemplatio eñ eſt actus

B egrediens ab ipſo ꝯtemplante: ⁊ in deum terminaꝛ tanq̄ in obiectum: ⁊ ideo ꝯtemplationis actus eſt medius inter ꝯtemplantē ⁊ rem ꝯtemplatā: ⁊ ideo poteſt ad vtrūq̄ referri. Si igiꝛ actus diuine ꝯtemplationis referaꝛ ad ipſm ꝯtemplantē: ſic habeꝛ ꝯtemplatio philoſophoꝝ. Querebant eñ philoſophi deum ꝯtemplari ex creaturis inq̄tu3 talis ſpeculatio ſeu ꝯtemplatio eſt ipſius ſpeculantis ſumma perfectio. Contemplationem eñ primi ⁊ ſummi intelligibilis poſuerunt felicitatem hoīs: vt habeꝛ .x. Ethicoꝝ. Ex quo patet ꝙ talis ꝯtemplatio erat pure ſpeculatiua: q2 querebant talem ſpeculationem ꝓpter ſeipſam: ⁊ non ꝓpter aliam perfectionem. ꝓpter qđ in tali contemplatiōe plus facit ſubtilitas intellectus q̄ feruoꝛ affectus. Si autem referaꝛ actus contēplationis diuine ad ipſam rem cōtemplatā: qđ fit qñ talis contemplatio queriꝛ ꝓpter amorem rei contēplate: vt ex tali cōtemplatiōe ipſe cōtemplans inardeſcat in amorem diuinum. ſic habeꝛ cōtemplatio ſanctoꝝ ⁊ potiſſime euangeliſtaꝝ. Ex quo patet ꝙ talis cōtemplatio nō eſt pure ſpeculatiua: q2 non queriꝛ ꝓpter ipſm ſpeculari: ſ3 ꝓpter amorem ipſius obiecti contemplari. ⁊ ideo in tali cōtemplatione plus facit feruoꝛ affectus q̄ ſubtilitas intellectus. ꝓpter qđ beatus Dionyſius .vii. ca. celeſtis hierarchie dicit ꝙ in cōtemplatione diuinoꝝ ꝓprium eſt amoris calidum ſuperferuens ⁊ acutum: q2 amans nō eſt contentus amati ſuperficie: ſ3 nitiꝛ q̄tum poſſibile eſt eius intima penetrare. ꝓpter qđ dicit Hugo cōmentatoꝛ ibidem: Vbi ſciētia foris ſtat dilectio intrat. igiꝛ q2 beatus Johannes euangeliſta ceteris euangeliſtis chriſtū feruētius dilexit. ideo eius ſecreta intimius penetrauit. ꝓpter qđ ſubtilius ſcripſit: qđ notaꝛ in facie aquile: que tantā perſpicacitatem habet in viſu ꝙ ſolem in rota ſua oculis irreuerberatis intueꝛ: vt dic̄ Aug⁹. in li. de moribus eccl̄ie. ⁊ de hoc poteſt exponi illud qđ ſcribitur Job. xxix. d. Nūquid ad ṗceptum eleuabiꝛ aquila: ⁊ in arduis ponet nidum ſuum? Hoc eñ verbum dr̄ de Job negatiue: ſ3 de deo affirmatiue: ſicut patet ibidē. ⁊ merito: q2 ad ṗceptū dei humana aquila noſtra videlicet beatus Johannes euāgeliſta eleuata eſt de terrenis ad celeſtia: q2 ad verbū chriſti vocantis dimiſit thoꝝ nuptialem: ⁊ eleuatus eſt ad cōtinētiam virginalem: que eſt vita celeſtis: ſicut dicit beatus Hieronymo. in ſermone de aſſumptiōe beate virginis. Profecto in carne ṗter carnē viuere: nō terrena vita eſt ſ3 celeſtis. vñ in terris angelicā gl̄iā acquirere maioris eſt meriti q̄ habere. Eſſe eñ angelū felicitatis eſt: eſſe virginē virtutis. dū hoc obtinere viribus nitiꝛ cū gr̄a qđ angelus h3 a natura. Et talis eleuatio fuit diſpoſitio in Johanne ad ſubtilius contemplandū ⁊ deſcribendum diuina. Contrarioꝝ eñ contrarie ſunt cauſe. Laſciuia autem carnalis induciꝛ intellectus hebetudinem: vt dicit beatus

C Greg⁹. xxx. moral. ergo ꝑ oppoſitum cōtinentia virginalis diſponit ad eius ſubtilitatem. Sed cōſummatio huius ſubtilitatis ſtatuitur in auctoritate ṗmiſſa/ cum dr̄: In arduis ponet nidū ſuū. Nidus eñ eſt locus vbi volucres ſe reclinant ⁊ quieſcūt. Nidus igiꝛ Johannis fuit ſinus ſaluatoris: q2 ſuper pectus eius ſuauiter recubuit: ⁊ inde fluenta euangeliū ceteris vberius potauit. ⁊ ideo ſequiꝛ: Oculi eius de longe ꝓſpiciunt: q2 ipſi adhuc manenti in terra: reuelata ſunt ſecreta celeſtia. ⁊ q2 ſubtilius ſecreta celeſtia cognouit: per conſequens ⁊ ſubtilius ſcripſit. ¶ Scđo dico ꝙ Johannes ceteris euangeliſtis ſcripſit ſublimius. ⁊ differt h̄ membrū a ṗcedenti: q2 de infimis pōt fieri ſubtilis deſcriptio: ſ3 ſublimitas deſcriptionis importat altitudinē materie: qđ conuenit Johanni euangeliſte: q2 alijs euangeliſtis ad deſcribendum chriſti humanitatem intentis: beatus iohānes ad cōtemplandū ⁊ deſcribendū eius diuinitatē ṗncipaliter aſcēdit: ꝓpter qđ alij tres euāgeliſte figurati ſunt ꝑ aīalia in terra gradientia: videlicet ꝑ hoiē: vitulū: ⁊ leonē. Johēs aūt figuratus ē ꝑ aq̄lā in altū volantē: in q̄ deſignauit ſcđm. ſ. eius cōtemplationē ⁊ deſcriptionē ſup alios tranſcendentē. qđ notaꝛ in v̄bo ṗaſſumpto/ cū dr̄: Deſup. ⁊ ideo de hoc pōt exponi illud Ps. xvii. b. Aſcendit ſup cherubin ⁊ volauit. Cherubin dicunꝛ a plenitudine ſcie: ⁊ ideo ſignificāt euāgeliſtas qui fuerunt repleti ſpū ſapie diuine. ꝓpterea vocanꝛ aīalia plena oculis in circuitu ⁊ intus: Apoc. iiii. c. Sup iſta cherubin aſcēdit ⁊ volauit: q2 cōtemplationē alioꝝ euāgeliſtaꝝ trāſcēdit diuinitatē xp̄i ṗ ceteris ſpeculādo: ⁊ q̄tū poſſibile eſt ſublimius deſcribendo. ꝓpter qđ dicit Aug⁹. ꝙ ſi altius intonuiſſet: totus mūdus cape nō potuiſſet. ¶ Tertio in v̄bo ṗſumpto oſtdiꝛ cōtemplatio ⁊ deſcriptio Johis alijs pfectioꝛ: ⁊ h̄ in duobus in q̄bus ſuppleuit illud qđ ab alijs euāgeliſtis fuerat dimiſſum: ſm ꝙ dicit Hiero. li. illuſtriū viroꝝ. Primum eſt: q2 a tpibus iohis ſurrexit erroꝛ hebionitaꝝ qui dicebāt chriſtū eſſe hoiē purū: ⁊ ꝑ conſeq̄ns ante mariā nō fuiſſe. ꝓpter qđ beatus Johannes rogatus ab aſie epis ſcripſit euangelium: in cuius ṗncipio oſtēdit diuinā xp̄i naturā in qua eternaliter ṗceſſit mariam. Secū

D dum eſt ꝙ cū Johannes legiſſet matthei: marci ⁊ luce euangelia: illa ꝓbauit: ⁊ eos vera dixiſſe firmauit: veruntamen tantū modo hiſtoriam chriſti texuerant q̄tum ad illum annu3 in quo paſſus eſt: videlicet poſt Johannis baptiſte incarcerationem. ꝓpter qđ ipſe Johannes euangeliſta in ſuo euāgelio narrauit geſta ſupioris anni anteq̄ Johēs baptiſta in carcere clauderetur. Ex quo p3 ꝙ pfectius alijs ſcripſit. q̄ quidem pfectio in v̄bo ṗaſſumpto in numero quaternario deſignaꝛ/ cum dr̄: Ipoꝝ quattuoꝛ. Quaternarius eñ nūerus eſt primus nūerus q̄dratus. Qꝛ aūt ꝑ quadratū pfectio deſigneꝛ: p3 ꝑ ph̄m .i. Ethicorum. vbi compat virtuoſum corpi quadrato: q2 ſicut corpus q̄dratū bñ ſedet in oī latere: ſic virtuoſus ſe bene habet in quacūq̄ fortuna cōtingente. Quadratura prius inueniꝛ in nūeris q̄ in corpibus: ſic ⁊ vnitas prioꝛ eſt ipſo puncto. ⁊ ideo pfectio primo ⁊ principaliter deſignaꝛ in nuero q̄ternario. que quidē pfectio in euangelio Johis ṗ ceteris inueniꝛ: vt patet ex dict̄. ⁊ ideo de hoc pōt exponi illud Ezech. i. d. Cūq̄ aſpicerē aīalia apparuit vna rota habens q̄ttuoꝛ facies. Intuenti eñ diligenter q̄ttuoꝛ euangelia apparet euangelium iohannis alijs pfectius: vt dictum eſt. ⁊ hoc deſignaꝛ cum dr̄: Apparuit vna rota: q2 figura circularis eſt pfectiſſima: ſ3 vlterius dr̄ ꝙ hec rota habet quattuoꝛ facies: quia euangelium Johannis continet q̄ttuoꝛ partes principales: q2 primo deſcribit ipſius dei eternalē ꝓceſſionem dicens: In principio erat verbum. ſecundo ꝑ ipſm generalem reꝝ ꝓductionem/ dicens: Oīa ꝑ ipſm facta ſunt. tertio deſcribit eius tempalem incarnationem/ dicens: Et verbū caro factū eſt. ⁊ conſeq̄nter deſcribit opa q̄ xp̄s in carne humana aſſumpta pegit. q̄rto per ipſm filium dei incarnatum oſtendit finalem generis humani gl̄ificationē. ꝓpter qđ in fine ſui euangeliū concludit: Hec autem ſcripta ſunt vt credatis quoniam ieſus eſt filius dei: ⁊ vt credentes vitam habeatis. Et patet ordo huius euangeliū ad alia: q2 prius eſt ordine pfectiōis: licet ſit poſterius ordine tempis. patet etiam ordo partium huius euangelij in ſe. Et in hoc illud ꝓemiū terminatur.

Explicit proemium.

Marginalia: Phus (beside "tatem hoīs: vt habeꝛ .x. Ethicoꝝ"); Dionyſius (beside "rarchie dicit"); Hugo (beside "foris ſtat dilectio"); Cōtemplatio et deſcriptio iohannis fuit ceteris pfectioꝛ in duob⁹ (beside "dus cape nō potuiſſet" ff.); Phus (beside "tus. Qꝛ aūt ꝑ quadratū").

a
e

HIc eſt iohānes. Aug⁹. Omnibus diuine ſcriptu re paginis euāgeliū excellit: qꝛ ꝙ lex ꝛ ꝓphete futu ruꝫ ꝑdixerūt: hoc cōpletū dicit euāgeliū. Inter ipſos autē euāgeliorū ſcriptores iohēs eminet i diuinoꝝ myſterio/ rū ꝓfunditate: qꝛ a tpe dñice aſcēſionis ꝑ annos.lxv. verbum dei abſqꝫ adminiclo ſcribēdi vſqꝫ ad vl tima Domiciani ꝑdicauit tpa. Sꝫ occi/ ſo domiciano cū ꝑmittēte nerua de exi/ lio rediſſet ephesum: cōpulſus ab ep̄is aſie: de coeterna pr̄i diuinitate xp̄i ſcri/ pſit aduerſus hereticos: q̄ eo abſente irruperāt in ei⁹ eccliās q̄ xp̄m ante ma riā fuiſſe negabāt. Vn̄ merito i figura quattuor aialiū aquile volāti cōparaꝫ:
†Ioh.3.a q̄ volat alti⁹ ceterꝭ aialib⁹: ꝛ ſolis radi os irreuerberatis aſpicit luminib⁹. Ce teri q̄ppe euāgeliſte q̄ tpalē xp̄i natiui/ tatē ꝛ tpalia ei⁹ facta q̄ geſſit i hoīe ſuf ficiēter exponūt: ꝛ de diuinitate pauca dixerūt q̄ſi aīalia greſſibilia cū dño am bulāt in terra. Hic aūt pauca de tpali/ bus ei⁹ geſtis ediſſerēs: ſꝫ diuinitatis potētiā ſublimi⁹ ꝯtēplās: cū dño ad ce lū volat. Qui eñ ſupra pect⁹ dñi in ce/ na recubuit: celeſtis hauſtū ſapie cete/ ris excellēti⁹ de ipſo dñici pectoris fon te potauit. Legerat ſiquidē euangelia triū euāgeliſtarū: ꝛ approbauerat fidē eoꝝ ꝛ veritatē: in q̄b⁹ deeſſe vidit aliq̄
Act. folio ge:taꝝ rerū hiſtorie: ꝛ ea maxime q̄ do
ſꝫ verbis minus geſſit primo ꝑdicatiōis ſue tpe.
Ibi.1.b ſcꝫ anteq̄ȝ iohēs baptiſta clauderet in
Ibi.2.b. carcere. Hec ergo q̄ſi dimiſſa ab illis ſcribit ioh̄ ea q̄ fecit ieſus anteq̄ȝ iohēs traderet: ſꝫ maxime diuinitatem xp̄i ꝛ trinitatis myſteriū cōmēdare curauit. Tres ſiq̄dē alii euāgeliſte dicta ꝛ facta dñi tpalia: q̄ ad informādos mores vi/ te pn̄tis maxime valent copioſius cōſe cuti: circa actiuā vitā ſunt verſati. In q̄ laboraꝫ vt cor mūdeꝫ ad vidēdū deuꝫ. Iohēs ꝟo pauca dñi facta dicit: verba vero dñi q̄ trinitatꝭ vnitatē ꝛ vite eter ne felicitatē inſinuāt/ diligēti⁹ ꝯſcribit: ꝛ ſic in cōtēplatiua vita virtute cōmen dāda intētionē ſuā ꝛ ꝑdicationē tenuit. In q̄ cōtēplatiua va/ caꝫ vt de⁹ videaꝫ. Iſte ſiq̄dē eſt iohēs quē dñs de fluctiuaga nuptiarū tēpeſtate vocauit: ꝛ cui matrē virginē virgini cōmē dauit. b ❡ Nuptiarū vinū ꝛc̄. Vinū aliud ē nuptiale: ali ud ſpūale. Nuptiale vinū ad lr̄am poſſum⁹ dicere: qd̓ de aq̄ ſubſtitutū eſt. Spūaliter ꝑ vinū qd̓ defecit i nuptijs poſſum⁹ legem

Prologus ſancti Hieronymi i euāgeliū ſm̄ Iohēm icipit.

a **H**Ic eſt iohēs euāge/ a
liſta vn⁹ ex diſcipu/ b c
lis dñi q̄ virgo ele/ d
ctus a deo eſt† queꝫ e
de nuptijs volentē nubere vo/
cauit de⁹. Cui virginitatis i hoc f
duplex teſtioniū i euāgelio daꝫ:
❡ ecce vnū. ❡ hic aliud ꝛc̄.
ꝙ ꝛ p̄ ceterꝭ dilect⁹ a deo dr̄ ꝛ hu g h
ic matrē ſuā pēdēs i cruce cōmē
dauit dñs: vt virginē virgo ſer/
uaret. Deniqꝫ māifeſtās i euā/ i
❡ .ſ.iohānes vel deus.
gelio ꝙ erat ip̄e icorruptibilꝭ vbi k l
a ❡ verbū caro factū.
op⁹ inchoās:† ſol⁹ vbū cārnē fa m
ctū eſſe: nec lumē a tenebris cō/
prehēſuꝫ fuiſſe teſtaꝫ. Primū ſi n
gnū ponens: qd̓ in nuptijs fecit
a ❡ deus vel iohānes. b ❡ .ſ.inuitatus ꝺ vino nuptiarū in vinum nouū quo inebria tur de calice ꝑclaro domino a ſe inuitato.
dñs oñdēs ꝙ ipſē ērat vt legēti o p
bus demōſtraret ꝙ vbi dñs inui q
❡ lex coniugii.
b tatus eſt deficere nuptiaꝝ vinū r
debeat: vt ꝛ veterib⁹ immutatꝭ: s

Nico.de lyra

g ❡ Eiuſdē Nicolai expoſitio ꝓlogi beati Hierony/ mi ſuper Iohannem.

HIc eſt iohēs. Huic euāgelio qd̓ ē ceterꝭ ꝑfecti⁹: vt pꝫ ex dicꝭ. btūs Hiero. hūc ꝓlogū ꝑmittit: in q̄ p̄n cipalit̄ tria facit: qꝛ p̄mo deſcribit ſcriptoris hui⁹ euā gelij cōmēdationē. ſcd̓o ip̄i⁹ euāgelij ordiationē ibi: Tn̄ poſt oēs. tertio ponit Hiero. ſuā excuſationē, ibi: Quorū tn̄. Pri
Diuiſio ma diuidiꝫ i q̄ttuor: qꝛ p̄mo deſcribiꝫ ipſi⁹ Iohis ſtatus. ſcd̓o ſue deſcriptiōis modus/ ibi: Deniqꝫ manifeſtās. tertio deſcri ptiōis tp̄s ꝛ loc⁹/ ibi: Hoc aūt euāgeliū. quarto iohis obitus ibi: Hic ē iohēs. Prima i duas: qꝛ p̄io poniꝫ ipſius iohan/ nis cōmēdatio. ſcd̓o cuiuſdā dicti in ea ꝓbatio/ ibi: Cui virgi nitatis. Circa primū iohēs a q̄ttuor cōmēdaꝫ. qꝛ p̄mo deſcri/ biꝫ ei⁹ cōmēdatio ex ꝓprio noīe. cū dr̄: Hic eſt iohēs. qd̓ in terp̄taꝫ: in q̄ ē gr̄a. Sicut eñ iſaac i vete.te. ꝛ iohēs baptiſta i nouo: ſortiti ſūt ſua ꝓpria noīa ex diuina ꝑordinatione: ad ſi/ gnificandū ipſoꝝ ꝓprietatē: vt pꝫ Gen̄.xvij. de iſaac. ꝛ Lu. j. de iohāne baptiſta. ita credēdū ē ꝙ ipſe ex diuia preordina/ tione noīat⁹ ſit iohēs ꝓpter plenitudinē gr̄e: q̄uis nō ſit ſcri ptū: qꝛ nō oīa ſūt ſcripta: vt hr̄ in fine huius euāgelij. Scd̓o cōmēdaꝫ ex officio. cū ſubdiꝫ: b ❡ Euāgeliſta. qꝛ ex diuia ordinatione habuit officiū ſcribēdi euāgeliū: nō eñ ꝓprie lo/ quēdo dr̄ euāgeliſta doctor euāgelij vel ipſius predicator: ſꝫ ille q̄ ex officio eſt ei⁹ ꝯſcriptor. tertio cōmēdaꝫ ex cōuictu. cuꝫ dr̄: c ❡ Unus ex diſci. dñi. ꝛ inter alios fuit ꝺ primis xp̄i diſcipulis

diſcipulis: vt.j. patebit. ꝛ p̄re ceterꝭ chriſto magꝭ familiaris: qd̓ ē indiciū ſue ꝟtutꝭ. Quarto cōmēdaꝫ ex ꝟtutꝭ actu/ cū dr̄: d ❡ Qui virgo a deo ele.ē. Act⁹ eñ magne virtutis eſt ꝯtinētia virginalꝭ: ꝓpꝫ qd̓ de ipſa dicit ſaluator Mat.xix.b. Nō oēs capiūt verbū iſtud: qꝛ pauci poſſūt ad hāc ꝑfectionē attingere: ꝓpꝫ qd̓ ibidē ſubdiꝫ: Sunt eunuchi q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ: q̄ pōt cape capiat. Tēpus aūt q̄ iohēs vocat⁹ ē ad ꝯtinētiā virgina/ lē oſtēdiꝫ/ cū dr̄: e ❡ Quē de nup. ꝛc̄. de q̄bus nuptijs dicꝫ.j.ij. ca. Sꝫ ꝯ ꝺ videꝫ eē illud qd̓ dr̄ Matth.iiij. ꝙ iohēs vocat⁹ ē cū iacobo fratri ſuo de naui vbi erāt cū zebedeo p̄re eoꝝ. dicēdū ꝙ triplex fuit hui⁹ iohis voca/ tio. Primo eñ fuit vocat⁹ ad ipſi⁹ no Iohes fuit
ticiā aliqualē: ꝛ de iſta vocatiōe habeꝫ triplici vo/
Ioh.j.e. qñ andree petenti: Rabbi catione vo/
vbi habitas? rn̄dit ieſus: Veni ꝛ vide catus
qꝛ cū ipſo andrea erat iohēs: vt.j. vi/ debiꝫ. Scd̓o vocat⁹ eſt ad ipſius chri/ ſti familiaritatē. ꝛ ꝺ hac loquiꝫ ꝺ Hie ro. qꝛ iſta vocatio de nuptijs facta ē: ꝛ ex tūc iohānes fuit chriſto familiarꝭ ꝓpꝫ mūdiciā cōtinētie ꝟginalis. Ter tio vocatus fuit ad apoſtolatū: qñ reli ctis retib⁹ ꝛ p̄re cū fratre ſuo ſecut⁹ eſt ieſum. Et de iſta vocatione loq̄ꝫ Mat the⁹. Ex q̄ pꝫ ꝙ verbū Matthei non ꝯriaꝫ verbo Hiero. f ❡ Cui virgi.
Hic ꝯñr ꝓbaꝫ quoddā ꝓpoſitū in ꝑce Iohes cō/
dēti cōmēdatiōe. Cōmēdauerat eñ mendaꝫ ex
Hiero. iohēm ex q̄ttuor.ſ. ex noīe: ex quattuor
officio: ex conuictu ꝛ ex virtutis actu. Tria aūt p̄ma erant manifeſta. nō ſic aūt q̄rtū videlꝫ virginalis cōtinētia. iō illud ꝓbat Hiero. duplici teſtimo/ nio. Primū ē ſpālis dilectio chriſti ad ipſū q̄ erat ſue ꝟginitatꝭ ſignū: qꝛ ſm̄ ꝙ dr̄ Eccl̄i.xiij.c. Oē aīal diligit ſile ſi bi: volatilia ad ſilia ſibi ꝯueniunt: ſic oīs caro ad ſibi ſileꝫ ꝯiūgeꝫ: ꝛ oīs hō ſibi ſilē aſſociabiꝫ. De chriſto aūt nulli eſt dubiū q̄n fuerit virgo ꝛc̄. ꝛ ꝺ eſt qd̓ dr̄: Cui virginitatis in ꝺ duplex teſti/ moniū daꝫ in euāgelio. primū aūt teſtimoniū tāgiꝫ. cū dicꝫ: g ❡ Qꝛ et p̄ cete. dile. a deo dr̄. ſicut.j.xix. Vidit illū diſci pulū quē diligebat ieſus ꝛc̄. Scd̓m aūt teſtimoniū virginita tis iohis fuit recōmēdatio matris xp̄i in cruce ſibi facta: vt ꝟ go virgini deſeruiret: ꝛ eſſet adinuicē grata ſocietas: ꝛ flori/ dus aſpect⁹. ſm̄ ꝙ dicit Hiero. in ſermōe de aſſūptione ꝟgi/ nis marie. ꝛ ꝺ ē qd̓ dr̄: h ❡ Et huic ma. ſuā pen. i cru. ꝛc̄. i ❡ Deniqꝫ. Hic ꝯñr oñdiꝫ ſcribēdi modus quē tenu/ it iohēs in ſcribēdo illud euāgeliū: qꝛ ſcribēdo chriſti naturā incipit ab emanatione incorruptibilꝭ ꝟbi: ꝑ ꝺ oñdit in chriſto naturā diuinā: ꝛ talis modus incipiēdi debebaꝫ iohāni ꝓpꝫ incorruptionē carnis ſue: ꝛ hoc eſt qd̓ dicꝫ: Deniqꝫ mani/ feſtans in euāgelio: incipiendo euāgeliū. k ❡ Qꝛ erat ipſe.i. incorruptionē carnis ſue. l ❡ Incorruptibilis ꝟ bi opus inchoans. quia ab hoc ſuū euāgelium incepit di/ cēs: In principio erat verbū ꝛc̄. m ❡ Solus verbū car/ nē factū eſſe: nec lumē a tenebris cōphenſum fuiſſe teſtaꝫ. qꝛ alij euāgeliſte nō loquūꝫ de ꝓprietatibus verbi: ſicut iſte. ſimiliter deſcribendo facta chriſti humanitus geſta incipit ab illo ſigno q̄ chriſt⁹ inuitatus ad nuptias deficiente vino aquā cōuertit in vinū: vt habeꝫ.j.ij.ca. ꝛ ꝑ hoc deſigna tur ꝙ in illis qui inuitant chriſtū ad nuptias ſpirituales ꝑ ag greſſum cōtinētie virginalis: debet deficere delectatio carna lis: q̄ ꝑ vinū deſignaꝫ vt aqua ꝯuertaꝫ nouo modo in vinū ꝑ chriſtū mutādo carnalē delectationē i ſpūalē: ꝛ hoc modo in/ cipiendo deſcriptionē operū chriſti oñdit ſuā virginitatē. et hoc eſt qd̓ dicꝫ: n ❡ Primū ſignū po. qd̓ in nup. ꝛc̄. mutādo aquā in vinū. o ❡ Oſtēdēs ꝙ ipſe erat.ſ. ſegre/ gat⁹ a delectatiōe carnali ꝑ ꝯtinētiā virginalē. p ❡ Vt legē tib⁹. ſuū euāgeliū. q ❡ Demōſtraret ꝛc̄.i. in nuptijs ſpi/ ritualibus. r ❡ Deficere vinū nuptiarum de.i. delecta tio carnalis. s ❡ Et veterib⁹ immutatis.i. delectatione carnali q̄ corruptionē iduit mutata i ſpūalē q̄ renouat aīaꝫ.

Noua oia

S legē cōiugū intelligere: q̄ añ aduentū xp̄i fere ab oībus cuſto
A diebaſ. q2 tūc dicebaſ: Creſcite ꝛ multiplicamīſ: ꝛ ſteriles q̄ nō
Gen.1.c parieбāt: magno opprobrio cuſtodiebanſ. Sȝ veniēte xp̄o: iſ in q̄buſdā cepit vinū illō deficere: ꝛ aliō vinū. ſ. v̄ginitaſ cre ſcere: ſic in maria / iobe / ſtephāo: ꝛ in plurib' alijs. Jō āt dr̄ vi nū cōiugale ip̄a lex cōiugij: q2 ſic vinū ĩebriat hoiēꝫ: ꝛ a ſtatu ſue mētis alienat: ſic lex cōiugij alienat hoiēꝫ ab hijs q̄ dei ſūt: ꝛ ſollicitū eū ſaſ circa mūdanas res q̄b' ſe ꝛ cōiugē ꝛ ꝓlē nutrire q̄at. Caſtitas vō dr̄ vinū ſp̄ūale: q2 q̄ḋ iſtud ſaſ ſeclo: illō ſaſ deo: q2 ſaſ poſtponere mūdana: ꝛ celeſtib' ĩhiare. Et iō poſuit h̄ vt demōſtraret: ꝙ vbi dñs eſt inuitat'. ſ. i mētib' illoꝝ ad q̄s īuitatus venit vinū nuptiaꝝ. i. veterꝰ ꝯſuetudinis dȝ deficere: ꝛ veterib' īmutatis. ſ. dimiſſis oīa appareāt noua que a chriſto nouo homine conſtituuntur.

a ¶ Et hic iohānes. Jobes īterpretaſ grā dei ſiue in quo eſt grā: vel cui donatū eſt. Cui aūt theologoꝝ donatū eſt ita abſcōdita ſummi boni myſteria penetrare: ꝛ ſic humanis mentibus intimare.

Finit expoſitio prologi.

¶ id eſt virginitas appareat.

noua oīa q̄ a xp̄o inſtituunſ ap- a pareāt. Hoc āt euāgeliū ſcripſit b in aſia: poſtea q̄ȝ in pathmos in- c ſula apocalypſiȝ ſcpſerat: vt cui d in p̄ncipio canōis icorruptibile p̄ncipiū p̄notaſ in geneſi: ei etiā e icorruptibilꝭ finis p v̄ginē in apo f calypſi redderetur / dicente xp̄o: g †Ego ſū alpha ꝛ o Et h̄ ē iobes: h qui ſciēs ſupueniſſe diē receſſus ſui: cōuocatꝭ diſcipulꝭ ſuis i ephe i ſo: p mlta ſignoꝝ expimēta pro- k mens xp̄m deſcēdēs in deſoſſuȝ m ſepulture ſue locū: facta oratiōe n o

¶ angelos.

poſitus eſt ad p̄res ſuos: tā extra p neus a dolore mortis q̄ȝ a corruptiōe carnis inueniſ alienuſ. Tū q poſt oēs euangeliū ſcripſit: ꝛ hoc virgini debebaſ. Quoꝝ tñ vꝭ ſcriptoꝝ tēpis diſpoſitio vel librorū ordinatio: ideo a nobis p ſinglã

¶ p ſingula. ¶ Vel vt neſcientibus deſiderium eſſe videſ.

nō exponiſ: vt ſciendi deſiderio collato: ꝛ q̄rētib' fruct' laboris: ꝛ deo magiſterij doctria ſeruet.

Finit ꝓlogus.

Nico.de lyra

a ¶ Noua oia q̄ a xp̄o inſtituunſ. i. repanſ: Appareat b ¶ Hoc aūt. Hic ꝯñr oñdiſ tp̄s ꝛ locus in q̄ iobes ſcpſit iſtud euāgeliū. Loc' ē aſia minor in q̄ metropolꝭ eſt ephesus. in q̄ plurimū iobes fuit ꝯuerſat'. ꝛ h̄ ē q̄ḋ dr̄. Hoc āt euāgeliū ſcripſit i aſia q2 de h̄ rogat' fuit ab aſie epis rōne p̄dicta. Tp̄s āt deſcriptiōis hui' euāgelij fuit poſtq̄ȝ iobes redierat de relega

B tiōe exilij vbi Apocalypſim ſcripſerat in inſula q̄ dr̄ pathmos. ꝛ h̄ eſt q̄ḋ dr̄: c ¶ Poſtea q̄ȝ in pathmos inſula apocalypſim ſcripſerat. Sȝ q2 poſſet aliq̄s credere q̄re liber apocalypſis poniſ vltimus in canone: cū fuerit deſcriptus ante illud euangelium. Jdeo ad h̄ rñdet Hiero. dicēs: ꝙ h̄ factū eſt vt finis canōice ſcripture p̄ncipio rñderet: q2 ſcriptura canonica incipit a principio incorruptibili / cū dr̄: Jn principio creauit deus ꝛc̄. Et ideo cōueniēs fuit ꝙ finis ip̄ius incorruptibilis p virginē deſcribereſ. Vñ ꝛ liber Apocalypſis in finali beatitudine terminaſ que conſiſtit in reductione creature ad ip̄m: ſicut p creationē egrediſ ab ip̄o. de qua creatione agiſ in canonis principio. ꝛ hoc eſt q̄ḋ dr̄: d ¶ Vt cui in principio canonis ꝛc̄. i. ip̄i deo a quo creatura egrediſ. e ¶ Ei etiā incorruptibilis finiſ p virginē. i. p iohannē. f ¶ Jn apocalypſi redderet. q2 ibi deſcribiſ finis creature ſicut ꝛ principiū. ꝓpter q̄ḋ ſubdiſ: g ¶ Dicente chriſto: Ego ſum alpha ꝛ o. Apoca. vlt. c. Alpha eñ eſt p̄ma lr̄a greci alphabeti: O vō vlt'a. ꝛ p hoc deſignaſ ꝙ ip̄e chriſt' eſt p̄ncipiū ꝛ finis ſacre ſcripture ac etiā toti' ſcripture vere: q2 ē v̄itas prima: a q̄ oīs alia v̄itas deriuaſ. h ¶ Hic ē io. hic ꝯñr deſcribiſ ip̄i' iobis felix obit' q̄ḋ oñdiſ de duob'. Primo q2 ex diuina reuelatione preſciuit ſe vocatū ad celeſte regnū. ꝛ h̄ eſt q̄ḋ dr̄: Hic ē iohānes q̄ ſciens ſupueniſſe diē receſſus ſui. de h̄ mūdo. i ¶ Conuocatis diſcipulꝭ ſuis in epheſo. q̄ erat metropolꝭ illi' terre. k ¶ Per multa ſignoꝝ expimēta. q2 ſenſibiliſ videret multa miracula virtute chriſti facta. l ¶ Promēs chriſtū. q2 talia ſūt diuinitatꝭ chriſti oſtenſiua. Scḋo q2 ſp̄ali mō obijt: nō ſentiēs dolorē mortis. ꝛ h̄ eſt q̄ḋ dr̄: m ¶ Deſcendens. ꝓpria volūtate. n ¶ Jn deſoſſum ſue ſepulture locum. vt habeſ in legēda ſua. o ¶ Facta oratiōe poſit' eſt ad p̄res ſuos. i. ad ſctōs p̄res veterꝭ teſtamēti: q̄ iā erāt in glīa celeſti. p ¶ Tā extrane' a dolore mortꝭ. nō dr̄ a morte: q2 mortu' fuit p ſeparationē aīe a corpe: q2 q̄libet hō debitor ē mortis ex primi parētꝭ trāſgreſſiōe: ſm ꝙ dr̄ Heb. ix. g. Statutū ē hoib' ſemel mori: ſȝ dolorē mortꝭ nō ſenſit ex priuilegio ſp̄ali in ſignū integritatꝭ v̄ginalis. ꝓpter q̄ḋ ſubdiſ: Vel a corrupti-

one ſubdiſ alien'. q ¶ Tū poſt oēs. Poſita cō- C mēdatiōe iobis: h̄ Hiero. oñdit ordinē ſue deſcriptiōis: q2 vltimus īter euāgeliſtas ſcpſit euāgeliū. ꝛ h̄ decebat v̄ginē: q2 taciturnitas ꝛ verecūdia debēt eſſe āneꝫe v̄ginitati. ꝛ h̄ eſt q̄ḋ dr̄: Tū poſt oēs euangeliū ſcpſit ꝛ h̄ v̄gini debebaſ: rōne p̄dicta. r ¶ Quoꝝ tñ. Hic pōit Hiero. ſuā excuſationē a diligēti ꝑtractatione ordis euangeliſtaꝝ ꝛ euāgelioꝝ dicēs: ꝙ illa in generali tm̄ mō tetigit triplici de cauſa. Primo q2 p hoc ꝙ in generali tangiſ: excitaſ deſideriū in legētibus ad p̄fect' cognoſcendū. Scḋo ex tali deſiderio hō laborat ad p̄fectiorem cognitionē q̄rendā: ꝛ talis labor eſt ei meritorius. Tertio q2 p h̄ doctria magiſterij ip̄i deo reſeruaſ: q̄ veritatē reuelat q̄rētibus taliter. ꝛ hoc eſt q̄ḋ dr̄: Quoꝝ tñ. i. euāgelioꝝ. s ¶ Vꝭ ſcriptoꝝ. i. euāgeliſtaꝝ. t ¶ Tēpis diſpoſitio. Jn q̄ tēpe q̄libet eoꝝ ſcripſit. † Apo.vlt.c v ¶ Libroꝝ ordinatio. i. q̄re euāgeliū matthei ſit primuȝ: marci ſcḋm. ꝛ ſic de alijs. x ¶ Jdeo a nobis p ſingula nō exponiſ: vt ſciēdi deſiderio collato. Jn fidelibus iſta legentibus. y ¶ Et querētibus. hoꝝ p̄fectam cognitionē. z ¶ Fruct' laboris ꝛ deo ma. doc. ſer. q2 paratus ē reuelare v̄itatē fidelitꝭ inq̄rētibus ip̄ſam.

Finit expoſitio ꝓlogi.

¶ Poſtilla venerabilis fratris magiſtri Nicolai de Lyra ſup Jobēꝫ euangeliſtā incipit. Ca. I

IN principio erat verbū. Scḋm ꝙ patet ex p̄duct' intentio beati Johānis eſt diuinitatem dñi noſtri ieſu chriſti principaliter declarare: ad extinguendum hereſim hebionitarum extunc inſurgentem: qui dicūt D chriſtum purum hominē: ꝛ p conſeq̄ns ante mariam nullo mō fuiſſe. Et ideo in hoc euangelio ſic ꝓcedit: quia primo diuinitatem chriſti per rationē q̄ntū poſſibile eſt ꝓbat. ſecundo ip̄ſam p miracula ab ipſo facta manifeſtat in principio ſequētis capituli / ibi: Tertia die. Prima Diuiſio in duas: quia primo diuinitatem chriſti oſtendit. ſecundo declarat qualiter hoc ſibi innotuit / ibi: Et vidimus. Prima in duas: quia primo declarat ipſius filij dei eternam generationē. ſecundo tēpalem ipſius incarnationeꝫ / ibi: Fuit homo. Prima in duas: quia primo determinat de ipſo filio dei q̄ntū ad eius eſſe ſeu generari. ſecundo q̄ntum ad eius operari / ibi: Omnia p ipſum. Circa primū quattuor declarat. primū eſt filij a patre eternam generationē. ſecundū eſt ipſoꝝ ꝑſonalem diſtinctionē / ibi: Et verbum erat apud deū. tertiū eſt patris ꝛ filij conſubſtātialitatē / ibi: Et deus erat verbū. quartū eſt ipſoꝝ coeternitatem / ibi: Hoc erat in principio apud deum. Ad euidentiam iſtoꝝ cōſiderandū ꝙ beatus Johannes in declaratione iſtoꝝ vtitur nomine verbi: q̄ḋ nō inueniſ niſi in creatura intellectuali: que eſt ad imaginem dei facta. ꝛ ideo efficacius ducit in cognitionem creatoris q̄ȝ cetere creature. Et ideo ad intellectū dicendoꝝ aliqua ſunt hic premittenda. primū eſt qualiter verbum in nobis inueniſ. ſecundū qualiter in deo poniſ. tertiū qualiter ꝓprietas filiatiōis in verbo diuino repiſ: q2 beatus Johānes loquiſ tur de filio dei ſub nomine verbi. Circa primū ſciendū ꝙ vox ſignificatiua dr̄ verbū: ſȝ hoc eſt tm̄modo large ꝛ denominatiue in q̄ntū ſignificat interioris mētis ꝯceptū: ſicut vrina dr̄ ſana in q̄ntū eſt ſanitatis indicatiua. ꝛ ideo ſicut ꝓprie dr̄ ſanitas q̄ḋ p vrinam deſignaſ: ita illud ꝓprie dr̄ verbum q̄ḋ p vocem ſignificaſ. hoc aūt eſt interior mentis conceptus: ſm ꝙ dicit ph̄s. i. Periarmenias. Voces ſunt note. i. ſigna eaꝝ paſſionuȝ q̄ ſunt in aīa: ꝛ ideo ꝯceptus mētis interior etiā anteq̄ȝ p vocem deſigneſ ꝓprie verbū dr̄. ꝛ h̄ eſt q̄ḋ dicit Aug'. xv. de trini. Quiſquis pōt intelligere verbū nō ſolum anteq̄ȝ ſonet: verūetiā anteq̄ȝ ſonoꝝ eius imagines cogitatione inuoluanſ: pōt videre aliquam illius verbi ſimilitudinem. de quo dictum eſt: Jn principio erat verbum. Aduertendum tñ ꝙ in nobis eſt duplex

D iiij interior

¶ Incipit euāgeliū ſm Johannē. Ca. I

In principio erat verbū ꝛc. Cōtra eos q̄ ꝓpter tꝑalem xp̄i natiuitatē dicebāt xp̄m nō ſemꝑ fuiſſe: incipit de eternitate verbi dicēs: In ꝑncipio erat verbū: verbū dr̄ vel qđ ꝓfert ꝛ trāſit: vt qn̄ dr̄ de° vel aliqđ hmōi: vl' cogitatio ſeu cōceptio mētis q̄ ex mente nata cū ipſa mēte ꝑmanet: vt qn̄ cogitas vel diuinā ſubſtantiā vel aliā rem. Hac ſiſitudine rō ꝛ ſapiā dei q̄ ex deo nata oīa cōp̄hēdit verbū dicit: Hoc dr̄ eē in ꝑncipio ꝯ eos: q̄ (q: ex tp̄e dr̄ naſci ex v̄gine) dicūt nō ſemꝑ fuiſſe: In principio .i. p̄re q̄ eſt ꝑncipiū nō de ꝑncipio: ip̄e cū eo ē ꝑncipiū d̄ ꝑncipio. In q̄ ſolū notaē eternitas verbi q̄ oīa p̄cedit. Sz q: alij dicebāt ꝙ idē de° aliqn̄ eſt pater: aliqn̄ fili°: vt alter noteē in ꝑſona. ſubdit: ꝛ verbū e.a.d. vt ali° apđ aliū. Sz q: alij ꝯcederēt: ꝛ ſemꝑ aliuz fuiſſe: ſz nō deū eē. ſubdit: ꝛ de° erat v̄bū. Sz q: iterū alij etiā deū ꝯcederent ſed factū deū: vt ex hoīb° ſiūt dij: ꝯ eos addit: hoc .i. verbū erat apud deuz. in principio .i. ante oīa nat° ex deo: in q̄ ꝛ coomnipotēs ꝛ ꝯſubſtātial' ꝛ coeternus indicaē. Poſtq̄ aūt dixit de natura filij: de oꝑatiōe ip̄ius ſupponit: oīa ꝑ ip̄m facta ſūt. oīa .i. q̄cq̄d eſt ſiue i ſb̄ſtantia ſiue i aliq̄ naturali ꝓprietate. Ecce auctor bonoruz. Et ſine ip̄o fa. ē nihil: q: nō ab eo ē: qđ nō eſt naturalr̄: ſz qđ ē ꝑuerſio nature: vt malū ſiue idolū. Ecce nō ē auctor maloꝝ. Sz ne q: iſta facta ſūt mutabilia: ip̄a volūtas ꝛ rō ꝛ ſapiā dei videreē eſſe mutabilis. addit: qđ factū ē in tp̄e ꝛ ē mutabile: erat viuēs ꝛ ꝑmanēs i ip̄o: vt arca facta i oꝑe: mutaē ꝛ perit. arca i mēte artificis ꝑmanet: ita vt ex ea alia ꝛ alia fieri poſſit illa ꝑus facta pereūte: ꝛ ita cōſtat ꝙ creatura nō eſt coeterna creatori: ſz ars ꝛ rō ꝛ ſapiā ex q̄ fit ē coeterna deo. Dicto q̄ ſit natura verbi: q̄ etiā ei° oꝑatio: ſupponit qđ faciat humane rōnali creature: ꝛ hec vita .i. ſapiā dei i q̄ viuūt oīa: erat lux q̄tū in ſe eſt: ꝛ ſi iniq̄ nō ſentiūt. lux .i. illūiatio hoīm: nō pecoꝝ vel aliarū rerū. Et hec q̄dē lux lucet q̄tū i ſe eſt i tenebroſis: ſicut ſol ſuꝑ cecū: ꝛ tn̄ illi mali vt ceci nō ſentiūt ſolē. Si eni cōp̄hēderēt tenebre nō eſſent. Ut aūt ꝛ ipſe tenebre poſſent cōp̄hendere ꝑmiſſus eſt hō in teſtimoniū hui° lucis. Et ip̄a lux .i. verbū: factū ē caro: q̄ſi mutaē i lac ꝓpter paruulos. In forma eni deitatis non poſſet noſci a paruulis. Alij euāgeliſte deſcribūt xp̄m natū ex tp̄e. Johēs affirmat eū fuiſſe in p̄re vt in ꝑncipio. Nō fuit ante pater q̄ fili°. Ecce fili° alia ꝑſona a p̄re: vna ſubſtātia cū p̄re. b ¶ Erat. Sum verbū ſubſtātiuū duplicē habet ſignificationē: aliqn̄ eni tꝑales motus ſm analogiā alioꝝ verboꝝ declarat. aliqn̄ ſubſtātiā vniuſcuiuſq̄ rei de q̄ p̄dicaē nō vllo tꝑali motu deſignat: iō ꝛ ſubſtantiuū vocaē. tale ē qđ dr̄: In principio erat verbū. quaſi in p̄re ſubſiſtit fili°. Nō eni ꝓ tp̄e ſz ꝓ ſubſtātia ponit' erat. Quare ponit' erat ſb̄ſtātiuū v̄bū: vt itelligas oīa tp̄a ꝑueniſſe coeternū patri verbū. c ¶ Verbū. Vel q: ꝑ eū pater mūdo innotuit: vel q: ip̄m dicēdo .i. generādo deus pater oīa creauit: verbuz dr̄. d ¶ Et verbū erat. Alij ſubito inter hoīes apparuiſſe. Johēs dicit apud deū ſemꝑ fuiſſe. Alij verū hoīem. Johannes verū deū aſſerit dicēs: de° erat verbū. Alij hominē inter hoīes cōuerſatum. Johānes apud deū manentē dicit: h̄ erat in principio apud deū. Alij dicūt miracula q̄ fecit hō in mundo. Johēs ꝑ ip̄m oīa facta teſtaē. Oīa ꝑ ip̄m facta ſunt. Ecce auctor bonoꝝ. Sine ip̄o fa. ē ni. Nō eſt auctor maloꝝ.

Incipit euangeliū ſm Johannem. Ca. I

a ¶ in p̄re q̄ ꝑncipiū ſine ꝑncipio eſt: vel i ꝑncipio oīm creaturaꝝ vel tꝑoꝝ .i. cū icipere't oēs creature vel tp̄a iā erat v̄bū: vl' q: ab ip̄o habēt oīa ꝑncipiū exiſtēdi. ¶ nō in maria icepit vt q̄dā volebāt ¶ vt idē in ſubſtātia: ꝛ ſi alius i ꝑſona qđ q̄dā negabant. b ¶ nota conſubſtantialitatis. a ¶ filius qui eſt principiū de ꝑncipio. b ¶ fili°. ¶ verbū nō ꝓlatū: ſz ſemꝑ apud eū manēs .ſ. ſapiā qua vel de creandis oīa ſciebat vel de ſe. c ¶ vt alia ꝑſona. nō tn̄ alia ſubſtantia.

a b In principio erat a verbū: c ꝛ verbū erat apud deū: b

Nico.de lyra ¶ Omnia

* interior mētis ꝯcept°. vn° informis ꝛ impfect°: ali° formatus ꝛ ꝑfect°. Cui° rō ē: q: cognitio nr̄a ꝓcedit de impfecto ad ꝑfectū. ꝛ iō de re ꝑmo habem° ꝯceptū ꝯfuſuz ꝛ ip̄fectū: vt h̄r i. phyſicoꝝ. ꝛ talis ꝯcept° nō dr̄ ꝓprie v̄bū: ſz cogitatio. Procedēdo aūt ꝑuenim° ad habendū cōceptū ꝑfectū ꝛ determinatū: q̄ a phis vocaē diffinitio: a ſanct' aūt dr̄ ꝓprie verbū: ꝛ h̄ ē qđ dicit Aug°. ix. de trinitate. Diffinitio ꝯpanti: ꝛ h̄ eſt verbū ei°: ꝛ ſic p̄z primū. ſ. qđ ſit verbū i nobis. Circa ſcđm ꝯſiderādū ꝙ de° ē intellectualis nature: vt ab oīb° tā ſcriis q̄ phis ſupponiē tāq̄ manifeſtū: ꝛ iō in ip̄o poniē verbū nō tn̄ ad ſimilitudinē v̄bi large dicti: qđ eſt ipſa vox ſignificatiua: vel cōceptus rei imꝑfect°: q: i deo nihil ē ſenſibile nec etiā im ꝑfectū: ꝛ ꝓpter h̄ vox ſignificatiua q̄ ſenſibilis eſt: ꝛ ip̄a cogitatio q̄ lz ſit intellectualis: tn̄ q: impꝑfectionē implicat: non hz ibi locū: ſz ibi poniē verbū inq̄tū importat ꝯceptū rei ꝑfectū: q: de° vnico actu intelligēdi ſeip̄m: ꝛ oīa alia cōcipit ꝑfecte. Ex q̄ p̄z differētia verbi nr̄i ad v̄buz diuinū: q: v̄bū nr̄m in mēte multiplicaē. Quot eni ſūt ibi ꝯcept° ꝑfecti vel formati: tot ſūt ibi verba. in deo autez verbū vnicū: q: nō pōt ibi eē niſi vnicus ꝯceptus ꝑfectiſſim°. Itē verbū in nobis ē accidēs ꝛ q̄d trāſiēs: q: nō ſꝑ actu intelligim°: ſz i deo idē ē qđ ſubā diuina: q: nō patiē admixtionē alicui° accidētis ſeu cuiuſcūq̄ nature extranee. Eſt etiā verbū ſemꝑ actu ꝑmanens et eternū: ꝛ ſic p̄z aliqualiē ſcđm .ſ. q̄liter in diuinis ponaē verbū. Circa tertiū ſciēdū ꝙ de rōne filiatōis ꝓprie dicte ē ꝙ ibi ſit ꝓceſſus viuētis a viuēte ſm rōnē ſiſitudinis i idētitate nature ſaltē ſpecifica vel in ꝓpinq̄ genere. qđ p̄z: q: i reb° inaīatis q̄uis vnū ꝓcedat ab alio: ſicut ignis ab igne: nō tn̄ ignis ꝓduct° ab alio igne dr̄ ei° filius. Siīr ſi res nō viua ꝓcedat a viuente: nō inueniē ibi rō filiatiōis: ſicut artificiatū ꝓcedit ab artifice: nō tn̄ dr̄ ei° filius: ꝛ iō req̄riē ſicut dictū eſt ꝓceſſus viuētis a viuēte. Itē h̄ nō ſufficit niſi ſit ꝓceſſus ſm ſiſitudinē nature: q: pediculus ꝓcedēs ab hoīe nō dr̄ ei° fili°: ſz ille q̄ ꝓcedit ab eo ſilis in ſpecie. Aduertēdū tn̄ ꝙ nō eſt de ꝑfecta rōne filiatiōis ꝙ natura ſpecifica in p̄re ꝛ filio nūero diſtinguatur: ſz h̄ ꝯtingit ex impꝑfectiōe illi° nature: q̄ ꝓpter ſui limitationē in plurib° ſuppoſitis eſſe nō pōt vna numero exiſtēs. Si igiē in diuinis ponaē verbū diſtinctū ꝑſonaliter a principio a q̄ ꝓcedit: ſicut veritas rei ſe habet vt magis patebit. J. ꝯſequēter oportet dicere ꝙ in ip̄o ꝑfecte inueniaē rō filiationis: q: de° nō ſolū eſt viuēs: ſz vita ꝑ eſſentiā. ꝛ ideo verbū in diuinis neceſſario ꝓcedit ſicut viuēs a viuēte: ꝛ in idētitate nature: nō ſolū ſpecifica ſz nūerali. Et ꝓcedit etiā ſm rōnē ſiſitudinis: q: de rōne verbi eſt ꝙ ſit ꝑfecta ſiſitudo illi° cui° ē verbū: ꝛ iō verbū in diuinis ꝛ fili° idē ſunt ꝑ oēm modū. ꝓpter quod dicit Aug°. vi. de trinitate. Verbū ſol° filius accipiē: ꝛ eo dr̄ verbū quo fili°. His ꝓbatis ꝓcedēdū eſt ad declarationē prime cōcluſionis quā inducit Johēs ad ꝓbandū eternā filij generationē: vt p̄dictū ē: nec debet aliqs admirari ꝙ tm̄ in iſtis ſteti: q: verba beati Johānis cōtinent ſniam maximā: imo nobis incōp̄hēſibilē: ideo nō pōt paucis verbis etiā modicū declarari. In rōne aūt iſta beatus Johannes ſupponit vnū qđ ab omnibus ſupponiē tanq̄ manifeſtū .ſ. ꝙ deus ſit principiū ſimpliciter primū: ꝛ ꝑ cōſequēs ꝙ ſit intellectualis nature: aliter nō h̄ret noticiā ſui ꝛ alioꝝ: qđ ē icōueniēs maximū. ꝛ iō q̄cq̄d ē ꝑfectiōis i natura intellectuali totū cōpetit ei: mō tn̄ ſuperexcellēti. In natura aūt itellectuali ꝑfectiōis ē ꝙ ibi ſit verbū: q: h̄ cōpetit ei inq̄tū ē i actu ꝑfecto: vt p̄z ꝑ p̄dicta: q̄ i ip̄o deo ꝓprie ꝛ ꝑfecte eſt verbū. Verbū aūt de ſua rōne dicit q̄d ꝓcedēs ab eo cui° eſt verbū: ſicut ꝯcept° a cōcipiente. Cū igiē verbū ꝛ fili° idē ſint: ſequiē ꝙ ibi ſit generatio filij a p̄re: ex q̄ ē ibi ꝓceſſus verbi a dicēte. Hui° rōnis Johānes ponit tm̄mō ꝯcluſionē omittēs iſtā deductionē: ſicut frequēter faciūt ꝓphi tāgēdo ſolūmō vnā ꝓpoſitionē ſue rōnis: ꝛ h̄ mō dicit iohēs. a ¶ In princi. erat verbū .i. i ipſo deo q̄ ab oībus ſuppoīē. primū principiū neceſſario eſt verbū ꝓprie dictū: vt p̄z ꝑ p̄dicta. b ¶ Et verbū erat. Hic ꝯñr ꝓbat p̄ris ꝛ filij ꝑſonalē diſtinctionē. Ad cui° intellectū ſciēdū * ꝙ ꝑſona.

Moraliter. a ¶ In princi. erat verbū ꝛc. Johannes euāgeliſta tā ſublimiter loquiē de diuinis ꝙ multa de dictis ei° exponere moraliter neſcio hūanis actib° applicādo: ꝓpē qđ aliqua ꝯuertā ad fidē ꝛ aliq̄ alijs exponēda dimittā. Siē dixi i expoſitione lrāli hic ponūē. v. de diuinis ꝑſonis. Primū ē intrinſeca verbi ꝓceſſio/ cū dr̄: In princi. erat verbum. Scđm ē verbi ꝛ p̄ris ꝑſonalis diſtinctio cū dr̄: Et verbū erat apud deū. Tertiū ē eoꝝ ſubſtātialis indiſtinctio, cū dicit: Et deus erat verbū. Quartū eſt coeterna duratio, cuz dr̄: Hoc erat in principio apud deū. Quintū idiuiſa oꝑatio, cū dicit: Oīa ꝑ ip̄m facta ſunt. Per ꝑmū elidiē ꝑſūptio ꝑhoꝝ q̄ nihil * voluerūt red

Moraliter

Quinq̄ de diuinis ꝑſonis

C a ¶ Oia p ipm. Aug⁹. Nō eſt creatura p quā oīs creatura
A facta ē. Malū nō eſt factū p ipm: nec ipm idolū: qꝛ nihil ſunt:
nllā ſua natura ſbſiſtūt. Tñ qcqd mente concipit̄ dr̄ eſſe: h̄ mō
pctm̄ pōt eſſe. Ea q̄ ſūt p ipm facta ſūt. Illa ſꝫ ſunt q̄ a natura
ꝓpria nō recedūt. i. q̄ ↄcordāt cū īcpotētie diuīitatis. b ¶ Et
ſine ipo. Origenes ita diſtinguit. Et
ſine ipo factū ē nihil qd̄ factū ē. Ordo:
nihil qd̄ factum ē: factum eſt ſine ipo.
¶ Aug⁹. Qd̄ factū ē erat vita in ipo.
Johes Chriſo. ꝛ ſine ipo factū ē nihil
qd̄ factū ē. Hylari⁹: ſine ipo factū ē ni
hil qd̄ factū ē in ipo. c ¶ Qd̄ factū
eſt ꝛc. Aug⁹. Si audis mutabilē crea
turā p filiū factā: nō tñ credas mutabi/
lē ei⁹ volūtatē: qꝛ nō ſbito aliqd volnit
facere: ſꝫ oīa ab eterno fecit. Qd̄ factū ē
tpe: trāſit. qd̄ ī ſapia imutabili eſt: trāſi
re nō pōt. Faber eñ arcā pus facit in
mēte: poſt in opere qd̄ in mēte ē viuit
cum artifice: qd̄ fit mutat̄ cum tempe.
¶ Fuit homo

a ¶ ipſe fili⁹ erat de⁹. ¶ ne dicat̄ eſſe cū deo
ꝛ nō de⁹. b ¶ h̄ idē vbū nō ē non⁹ de⁹ ſed
erat apd̄ deū in pncipio. i. in pr̄e exiſtēs pn/
cipiū oīm cū pr̄e. c ¶ ita erat vnū cū pr̄et
vt oīm pncipiū creaturarū ſua pſirct clntia.
ꝛ de⁹ erat vbū. Hoc erat in pn/ b
a ¶ .i. oīs creatura viſibil' ꝛ iuiſibil': oīs for
maroīs cōpago: oīs ↄcordia partiū.
a cipio apd̄ deū† Oia p ipm facta c
a ¶ nulla res ſubſiſtēs ſine ipo eſt facta.
b ſunt: ꝛ ſine ipo factum eſt nihil. d
¶ ꝛ omne. a ¶ in tpe. b ¶ in ſpuali fa/
ctoris rōne ſemp viuit ꝛ vixit.
c Quod factū eſt in ipo vita erat: e

Nico. de lyra

duas: qꝛ primo declarat hoc q̄ntū ad oēs creaturas in genera/ C
li. ſcdo q̄ntū ad hoies in ſpāli, ibi: Et vita erat lux hoim. Prima
in duas: qꝛ primo declarat ꝓpoſitū q̄ntū ad ꝓducendi actum.
ſcdo q̄ntū ad ꝓducēdi modū, ibi: Qd̄ factū eſt. In prima parte
oſtendit q̄ actus ꝓducēdi ipſius vbi ſe extēdit ad oēs creaturā
in generali: qꝛ creature ꝓducunt̄ a deo
ſicut artificiata p artificem: Sap. vii. c.
Oim ē eñ artifex ꝛc. cū deus ſit agēs
p intellectū. qd̄ aūt ꝓducit̄ p artē ſeu in
tellectū ꝓducit̄ p ↄceptū artis ſeu intel
lectus. ſicut domus in re extra ꝓducit̄
a domo q̄ eſt in aīa. vii. Metaph. Ver
bū aūt in diuis idē eſt qd̄ ↄceptus intel
lectus diuini: vt. ſ. dictū eſt. q̄ oīa p ip/
ſum ꝓducta ſunt. ꝛ hoc eſt qd̄ dicit Jo/
hānes: Oia p ipm facta ſunt. Et qꝛ ✝26. q. 5. cū epiſcopi ſi.
poſſet aliqs credere q̄ hoc ſignū oīa di/
ſtribueret ſolū ꝓ creaturis corpalibus:
eo q̄ in principio Geñ. vbi agit̄ de pri
ma rex ꝓductiōe: non fit mētio niſi de
corpalibus creaturis. ideo ad hoc exclu
dēdū addit̄: d ¶ Et ſine ipſo factū
eſt nihil. qꝛ etiā ſpūales creature ſunt
a deo ſicut ab efficiēte. Conſiderandū tñ q̄ manicheus dixit ni
hil hic teneri affirmatiue: ꝛ p hoc ſm̄ ipm intelligunt̄ creature
corpales: q̄ parx hn̄t de entitate: ꝛ ꝓpter hoc ſignificant̄ h̄ noie
nihil: eo mō loq̄ndi quo dicit phs. ii. phyſicoꝝ: q̄ illud qd̄ ē mo
dicū nihil reputat̄. Sic igit̄ exponit manicheus dicens: Et ſi/
ne ipo factū eſt nihil. i. ſine verbo facta eſt corpalis creatu/
ra: qꝛ dicit ipam eſſe factā a principio malo. Poſuit eñ duo pn
cipia. vnū ſimplr̄ bonū. aliud ſimplr̄ malū: ꝛ ab iſto dixit corpa/
lem creaturā ꝓcedere. ſꝫ iſtud pꝫ eſſe falſum: qꝛ ens ꝛ bonum
ↄuertunt̄. ꝛ ideo q̄ntū hꝫ corpalis creatura de entitate: tantū ð
bonitate: ꝛ p ↄñs a principio bono ꝓcedit. hoc etiā pꝫ ex ordi/
ne rex ꝛ ↄnexione eax: qꝛ vniuerſe corruptibiles creaturas et D
incorruptibiles videmus ad inuicē ↄnecti ꝛ in vnū ordinari. ꝛ
ideo ↄcedendū eſt eas ab vno principio ꝓduci: ꝛ in vnū finem
reduci. ꝓpter qd̄ phs. xii. Metaph. ex connexione vniuerſi ꝓ/
bat vnitatē primi pncipij dicēs: Entia nolūt male diſponi: nec
bona pluralitas principatuū. vnus q̄ pnceps. Pluribus etiā
alijs modis error manichei poſſet impugnari: ſꝫ omitto ꝓpter
ꝓlixitatē vitandā: ꝛ diffuſius hꝫ tractari. ii. ſniaꝝ. Alij aūt di/
xerūt q̄ p nihil intelligit̄ diabolus: quē dicūt eſſe ſine verbo fa
ctum. Sꝫ hoc pꝫ eſſe falſuꝫ: qꝛ diabolus nō eſt natura malus.
ſi eñ malū eſſet integrū: ſeipm deſtrueret. ꝛ ideo natura ipſius
bona eſt. ꝛ ideo facta ē a verbo a quo oīa bona ꝓcedūt. Et ido
exponendū ē li nihil ſicut expoſitum eſt. ſ. e ¶ Qd̄ factū eſt
in ipo. Oſtenſo q̄ verbū ſit cauſa ꝓductiua rex: h̄ ↄñr oſten/
dit̄ p quē modū ſit cauſa eax. Ad cuius intellectum ſciendū q̄
ſm̄ phm. ii. de aīa: quattuor ſunt gradus vite ſeu viuentiū: ve/
getatiuum: ſenſitiuum: motiuum ſm̄ locum: ꝛ intellectiuū. Et
inter iſtos gradus intellectiuū tenet ſummū locū. ꝛ ideo ea que
ſunt in aliquo ſm̄ modū intelligibilē ſunt in eo ſm̄ modū vita/
lem. Creature aūt pexiſtūt in verbo ſicut in ↄceptu artis vel in
✱ tellectus: vt pꝫ

✱ q̄ perſona ē intellectualis nature incōicabilis exiſtētia: vel
potius ſubſiſtētia. Verbū aūt in diuis nō pōt eſſe accidens:
vt pꝫ ex pdictis. ꝛ ideo oportet q̄ ſit qd ſubſiſtēs in diuia na/
tura. Eſt etiā incōicabile: qꝛ nec itellectus nec natura capit q̄
ꝓcedēs ſit idē p oēꝫ modū cū eo a q̄ ꝓcedit. ꝛ ideo qꝛ vbū in
diuis ꝓcedit p actū realē: oportet q̄ inter ipm ꝛ pncipiū a q̄
ꝓcedit ſit diſtinctio realis p ꝓprietates ſuas alteri incōicabi/
les. ꝛ ideo cū vtrūqꝫ ſit ſubſiſtēs incōicabile in natura diuia:
que ē in ſupmo itellectualitatē: ſequit̄ q̄ iter vbū ꝛ pncipiū a
quo ē vbū ſit diſtinctio pſonal'. Et h̄ eſt qd̄ breuit̄ tāgit Joh̄ā/
nes, dicēs: Et verbū erat apud deū. Nulla eñ res dr̄ ꝓ
pprie eſſe apud ſemetipam: ſicut nec aliqs eſt in ſeipo: vt dr̄. iiii.
phyſicoꝝ. ꝛ ido iter verbū ꝛ pncipiū apud qd̄ eſt verbū. ſ. pa/
trē eſt pſonal' diſtinctio. Nō eñ verbū ꝓcedit a patre p actio
nē trāſeuntē extra: ſꝫ manētē intra. ꝛ ideo verbū manet intra
illud cuius eſt verbū: tñ ab eo diſtinctū: q̄ diſtinctio pſonalis
B eſt: vt pꝫ p pdicta. a ¶ Et deus. Hic ↄñr ꝓbat pris ꝛ fi/
lij ↄſubſtātialitatē. verbū eñ diuinū eſt qd ſubſiſtēs in natu/
ra diuina: vt pdictū eſt. natura aūt diuina nō eſt multiplicabi
lis: qꝛ nullo mō pōt eſſe niſi vna ꝛ ſimpliciſſima. ꝛ ideo opor/
tet q̄ verbū ꝛ pncipiū a q̄ eſt verbū ſint idē penitus in natu/
rā: quis diſtinguat̄ vt pdictū eſt in pſona. ꝛ h̄ eſt qd̄ dic̄ Jo/
hānes: Et deus erat verbū. ita q̄ li deus ponat̄ a pte pdi
cati. dicēdo ſic: verbū eſt deus. Noia eñ ꝛ verba trāſpoſita
idē ſignificāt. q. d. Johānes: quis verbū ſit apud deū: nō tñ
eſt aliqd extranee nature: ſicut eſt verbū noſtrū: ſꝫ eſt nature
diuine q̄ indiuiſibilis eſt. ideo eſt eadē oīno in ipo ꝛ in pr̄e.
b ¶ Hoc erat in principio. Hic ↄñr declarat̄ quartū. ſ. co
eternitas patris ꝛ filij. Qꝛ eñ ꝓcedēs ſit poſterius duratio/
ne eo a quo ꝓcedit: hoc ↄtingit multipliciter. Uno mō: qꝛ ꝓ/
ducens nō habet a principio ſue duratiōis potentiā ꝓducti/
uā pfectā: ſicut hō a principio puericie nō habet potentiā ge/
nerādi pfectā. ꝛ ideo eius filius neceſſario poſterior eſt dura/
tione. Alio mō ↄtingit ꝓpter modū ꝓducēdi: qꝛ qñ aliqd ꝓ/
ducit̄ p motū: q̄ motus eſt in tpe: oportet q̄ ꝓductū ſit poſte/
rius ꝓducente duratione: qꝛ ꝓductū primo habet eſſe in illo
inſtāti in quo terminat̄ ille motus. Tertio mō ↄtingit hoc qñ
aliqd ꝓducit̄ libere ꝛ nō de neceſſitate nature: qꝛ tale agens
pōt expectare ad ꝓducendū ſuū effectū: ſicut creature ꝓducū/
tur a deo cuius potētia eſt pfectiſſima: ꝛ ſine trāſmutatione ꝛ
motu: tñ nō ſunt ei coeterne: qꝛ ꝛ ſi ab eterno potuit ꝓducere
creaturam: vt dicūt aliqui: tñ noluit. Nullo aūt iſtoꝝ modoꝝ
pōt poni in diuinis: q̄ filius ſiue verbū qd̄ eſt idē: vt pꝫ p p/
dicta: ſit poſterior patre: qꝛ in diuinis nulla pōt eſſe potentia
ꝓductiua impfecta: vt de ſe pꝫ: nec verbū in diuinis ꝓcedit
p mutationē ꝛ motū: qꝛ in diuinis nō habēt locū: ſm̄ q̄ dicit
beatus Jacobus. Apud quē nō eſt trāſmutatio nec viciſſitu/
dinis obumbratio. Itē filius ꝓcedit a patre de neceſſitate na
ture: qꝛ deus neceſſario intelligit ſe: ꝛ ſic relinquit̄ q̄ filius ſit
equalis patri in duratione. ꝛ hoc eſt qd̄ breuiter dicit beatus
Johānes: Hoc erat in principio apud deū. hoc. ſ. vbuꝫ
de quo locutus fuerat: erat apud deū a principio eternitatis.
ꝛ ſic pꝫ quartū qd̄ de verbo dei fuerat. ſ. poſitū. c ¶ Om/
Diuiſio nia p ipm. Poſtq̄ euāgeliſta declarauit ipſius verbi eſſe ſeu
generari: hic ↄñr declarat ſuū agere ſeu opari. Et diuidit̄ in
duas: qꝛ

✱ volūt recipe niſi ꝓbatū fuerit hūana rōne: q̄ tñ ē valde defi Moraliter
ciēs. nā rē ſenſibilē ꝛ puā: vt foliū arboris vel aliqd̄ hmōi hūa/
na rō nō cōprehēdit q̄ntū ad eius oēs ↄditiōes. ſ. q̄re ſit talis fi
gure: coloris ꝛ hmōi. ꝓpter qd̄ medici de virtute ipſius ſanatiua
dicūt q̄ eſt a tota ſpecie: neſcientes eā noiare eo q̄ eā nō cōpre/
hendūt. ꝓpter qd̄ dr̄ Eccē. i. b. Cūcte res difficiles: nō pōt eas
hō explicare ſermone. Per ſcdm excludit̄ error Sabellij q̄ ſicut
in diuis eſt vna eſſentia: ita dixit patris ꝛ filij vnā eſſe pſonā:
qd̄ ē falſum: qꝛ nulla res gignit ſeipam. ꝛ ideo inter patrē ꝛ fi/
liū eſt diſtinctio pſonalis. ꝛ eadē rōne inter verbū ꝛ eius cui⁹ ē
verbū: qꝛ eo filius q̄ ꝛ vbū. Per tertiū repellit̄ error arrij q̄ di
xit q̄ pr̄ ꝛ filius eſſentialiter diſtinguunt̄ ſicut ꝛ pſonaliter: qd̄
eſt erroneū: qꝛ ſic fili⁹ nō eſſet de⁹ ꝓprie: ſꝫ tñ pticipatiue: cū eſſen
tia diuia ſit indiuiſibil'. ꝛ de ipo dr̄. i. Joh. v. vt cognoſcam⁹ ve/
rū deū: ꝛ ſim⁹ in filio eius vero: h̄ eſt verus deus ꝛ vita eterna.
Per quartū reprobat̄ error Ebionitaꝝ q̄ dixerūt xp̄m ante ma
riā nō fuiſſe: ꝛ ſic eū nō fuiſſe ab eterno: cū tñ xp̄s dicat de ſeipo
infra. viii. d. Principiū q̄ ꝛ loqr vobis. Et ibidē: Anteq̄ abraā
fieret ego ſum. Per q̄ntū excludit̄ error manichei q̄ poſuit duo
principia. vnū boni: ꝛ alteꝝ mali: ꝛ hec inferiora corruptibilia
dixit eſſe a deo malo ꝛ p ↄñs nō ſunt a vbo ſm̄ ipm. e ¶ Qd̄
factū eſt in ipo vita erat. Nā omis creatura in verbo pexi
ſtit intelligibiliter. intelligere aūt eſt viuere ꝛ intellectio vita.

a ¶ Fuit ho.miſſus. Poſtq̃ ſublimi volatu vltra oẽm naturã ĩ altitudinẽ theologie aſcẽdit: qꝛ ꝟbũ apud patrẽ ĩꝑ ſuiſſe cõtẽplat᷒ ẽ: mox ad hũilitatẽ humane nature ⁊ ſpãliter ꝑcurſoris verbi deſcẽdit ꝯ illos: q̃ dicebãt humanã naturã: in primo parẽte ex toto ꝑditã ⁊ ad nihilũ redactã. b ¶ Hõ miſſus. Hõ: nõ angelus vt heretici voluñt miſſus a deo. Jõ potuit dicere ð deo.

G Erat lux

a ¶ ⁊ hec vita.i.ſapientia dei. b ¶ Fuit non aliarum rerum.

⁊ vitã erat lux hõim: ⁊ lux ĩ tenebris lucet: ⁊ tenebre eã nõ cõphẽderũt. Fuit hõ miſſus a dõ: cui

a ¶ tñ a tenebris nõ cernebat. ¶ aſt lear nationẽ: ſic nec cec᷒ cõphẽdit lucẽ ſupſe lu cẽtẽ. a ¶ ſʒ vt etiã tenebre cõphẽderẽt. b ¶ ꝑcurſor hũanati ꝟbi. c ¶ nõ ab hoib᷒ e

Nico.de lyra

In tellectus: vt ptʒ ex ꝑdictis: ⁊ ꝑ ꝯñs ſũt in eo ꝑ modũ vite intellectiue: qꝛ intelligere verbi ẽ ſuũ eſſe ⁊ ſuũ viuere. ⁊ h̃ ẽ qð dr: Qð fa.ẽ in ipõ vi.erat. qꝛ qð factũ ẽ ĩ re extra pri᷒ erat in ꝟbo ꝑ ideã: q̃ idẽ eſt qð eſſentia diuina ⁊ vita. Et ſic ptʒ modus ꝑ quẽ creature ꝓcedũt a ꝟbo: videlʒ ſicut artificiata ab artifice vel ab arte. ꝓpẽ qð dicit Boetius.iii.de ꝯſola. Tu cũcta ſupno ducis ab exẽplo pulchrum pulcherrim᷒ ipſe: Mũdũ mẽte gerẽs: ſiliq; imagine formãs. Alio mõ exponit h̃ inqñtũ creature ꝑexiſtũt ĩ volũtate verbi. Ad cui᷒ intellectũ ſciẽdũ ꝙ ſm phm.i.de aĩa: illa dicũt viuentia q̃ mouẽt ſeipſa: h̃ aũt maxime cõpetit volũtati q̃ mouet alias potẽtias ad agẽdũ. ⁊ iõ ea q̃ ſũt ĩ volũtate verbi dicũt vita in ipſo. Sic autẽ eſt de creaturis inquãtũ dependẽt a volũtate dei. ⁊ ſic exponit illud: Quod factũ eſt in ipſo ⁊c̃. qꝛ iſte creature anteq̃ fierẽt: erãt in volũtate ꝟbi ad ꝓducẽdũ eas vel nõ ꝓducendũ: ⁊ ſic ptʒ modus ꝑ quẽ ẽ cauſa ꝓductiua creaturaꝝ: qꝛ ꝓducit eas oĩno libere: ꝑ qð excludit error aliquorũ phoꝝ dicentiũ ipſum deũ eas de neceſſitate ꝓducere: qð patet falſum: qꝛ volũtas nõ vult aliq̃d de neceſſitate niſi illud bonũ ad qð habet neceſſariã habitudinẽ. Volũtas aũt diuina cũ ſit infinita nõ habet neceſſariã habitudinẽ niſi ad bonũ infinitũ: ⁊ nihil vult de neceſſitate niſi bonũ ꝓpriũ: ⁊ ideo nullã creaturã vult de neceſſitate: ſʒ tñ cõtingẽter ⁊ libere: et ſic eã ꝓducit: fili᷒ aũt ſiue verbũ in diuinis aliter ꝓcedit a patre.ſ.naturali neceſſitate. a ¶ Et vi.erat lux ho. Oſtẽſo q̃liter ꝟbũ ſe habet ad oẽs creaturas in generali.hic ꝯñr oſtẽdit q̃liter ſe hʒ ad hoĩes in ſpãli. Ad cui᷒ intellectũ ſciendũ ꝙ aĩalia q̃ ſũt infra hoĩes habẽt aliq̃lẽ rerũ ſenſibiliũ cognitionẽ: ſicut aſin᷒ cognoſcit ſtabulũ ſuũ ⁊ pabulũ: ⁊ dñm ꝓpriũ ⁊ de ſilibus ẽ ſimile iudiciũ: ſʒ ſola creatura intellectualis põt attingere ad cognoſcendũ ipm deũ. Eo enĩ ipſo ꝙ facta eſt ad imaginẽ dei: eſt capax ipſius ꝑ cognitionẽ ⁊ amorem vt dicit Aug᷒.xiiii.de trinitate: verũtñ cognitio dei et amor poſſunt dupl̃r accipi. Uno mõ ꝓ cognitione ⁊ amore q̃ poſſunt haberi ex naturalib᷒. Alio mõ ð cognitione ⁊ amore ſupnaturali: ⁊ ſm h̃ lr̃a iſta põt dupliciter exponi.ſ.de cognitione naturali ⁊ ſupnaturali. Primo igit̃ exponit de cognitiõe naturali: ſicut enĩ ptʒ ex ꝑdict̃: oẽs creature ſũt ꝑ ꝟbum ꝓducte: verũtñ humana natura excellẽtior eſt in cognitiõe inq̃tũ virtute intellect᷒ põt ad dei cognitionẽ attingere: effect᷒ ĩ ipm reducendo: ꝑ quẽ modũ phi habuerũt cognitionẽ de deo. Omnis autẽ cognitio fit in aliq̃ lumĩe: ⁊ iõ natura hũana ſup alias creaturas inferiores eſt a ꝟbo ſpãliter illuſtrata. ⁊ hoc eſt qð dr: Et vita.i.ipſum ꝟbum quod eſt vita: vt ptʒ ex ꝑdictis. b ¶ Erat lux hoim. inq̃tũ attingit ꝑ naturã ſibi datã a ꝟbo ad altiorẽ cognitiõis gradũ. ſubdit aũt modum dicens: c ¶ Et lux ĩ te.lu. Licet enĩ ipm verbũ qð eſt lux ꝑ eſſentiaꝫ nõ poſſit eſſe forma intellect᷒ noſtri. tñ intellect᷒ agens q̃ eſt potẽtia aĩe: eſt q̃dã lux deriuata a diuĩa luce. ⁊ iõ ꝑ ipſum poteſt hõ ad diuina cognoſcẽda quodãmodo attingere: ſm ꝙ dicit Ps.iiii.b. Multi dicũt: qs oſtẽdit nobis bona. Rñdet: Signatũ eſt ſup nos lumẽ vultus tui dñe.q.d.in lumine itellectus agẽtis impſſo a te aĩabus humanis: põt haberi cognitio tue bonitatis. Et h̃ mõ lux diuina in tenebris lucet inquãtũ natura humana de ſe eſt q̃dã tenebra: qꝛ ex ſe lumen nõ habet: ſed a verbo illuſtrat: eo ꝙ luce ab ipſo deriuata mõ ꝑdicto informat: verũtñ qꝛ talis cognitio dei q̃ habet ex naturalibus eſt defectiua.ideo ſequit: d ¶ Et tene.eã nõ cõphẽderũt. qꝛ lux diuina ſiue ꝟbũ qð idẽ eſt cognitione naturali ꝑ eſſentiã nõ videt: qꝛ talis cognitio eſt tñmodo ꝑ effect᷒ qui nõ adequãt ꝟtutẽ prime cauſe: ſed in infinitũ diſtant ab ea.iõ ꝑ talẽ cognitionẽ nõ põt videri diuina eẽntia. Alio modo exponit lr̃a de cognitione ſupnaturali: hõ enĩ ad quendã finem ſupnaturalẽ ordinat: q̃ excedit lumen naturalis rõnis: ſm ꝙ dicit aplſ.i.Cor.ii.b. Oculus nõ vidit: ⁊ auris nõ audiuit: nec in cor hoĩs aſcendit q̃ ꝑparaſti diligentib᷒ te. Ad finẽ enĩ ĩ incognitũ nõ põt homo moueri: qꝛ incognita nõ poſſum᷒ diligere ſm Aug. ⁊ ideo homo ad finẽ ſuũ cõſequendũ indiget neceſſario illuſtratiõe ſupnaturali: vt in finẽ vltimũ dirigat. Deus autẽ parat᷒ eſt hãc illuſtrationẽ hoĩbus dare: qꝛ natura nõ deficit in neceſſariis: vt dr.iii.de aĩa. Et ſi h̃ verũ eſt de natura naturata: multo forti᷒ verũ ẽ de auctore ipſi᷒ nature: q̃ eſt natura naturãs. Et ideo ſi hõ faciat qð in ſe eſt: ꝯuertẽdo ſe ad deũ ꝑ cognitionẽ ⁊ amorẽ ꝓut põt ex naturalib᷒ haberi: de᷒ ſupplet reſiduũ addendo nature ꝑfectionẽ gratie illuſtrãs eã ſupnaturali illuſtratione. ⁊ h̃ eſt qð dr: Et vita erat lux hoim.i. ipm verbũ nõ deficit illuſtrãdo hoĩes ꝑ gratiã in cognitiõe ſupnaturaliũ. Et lux in tenebris lucet.i.in peccatoribus: qꝛ verbũ q̃tum eſt in ſe illuſtrat eos luce grẽ. Sed ꝙ ſũt tenebroſi. hoc eſt qꝛ ſe ſubtrahunt ab influentia diuĩe lucis ſiue verbi. ⁊ iõ ſequit: Et tenebre eã nõ cõphen. qꝛ pctõres hanc lucẽ nõ cõſequũt: nõ ꝓpter defectũ lucis: vt dictũ eſt: ſed ꝓpter ꝓpriũ defectum. e ¶ Fuit hõ. Poſtq̃ euãgeliſta deſcripſit ſeu declarauit eternã verbi emanationẽ ⁊ ipſius oꝑationẽ: hic ꝯñr declarat ei᷒ tpalẽ incarnationẽ. Et diuidit in duas ptes: qꝛ primo agit de miſſione ꝑcurſoris. ſcðo de aduẽtu redẽptoris ibi: Erat lux vera. Prima in duas: qꝛ pmo ponit cõmendatio ꝑcurſoris. ſcðo tollit occaſio erroris ibi: Nõ erat ille lux. Circa pmũ cõmẽdatio ꝑcurſoris ex q̃ttuor deſcribit. Primo ex cõditione naturali cũ dicit: Fuit homo.i. viuẽs vita hoĩs ſm dictamẽ recte rationis: ⁊ rõnabiliter ꝑcurſor ſaluatoris fuit hõ ⁊ nõ angelus: qꝛ ſapiã diuina diſponit oĩa ſuauiter: vt dr Sap.viii.a. qꝛ facit oĩa ſm modũ cõuenientẽ ⁊ decentẽ mouẽdo quãlibet rẽ ſm ꝙ nata eſt moueri. Hoĩes aũt cõiter loquẽdo magis ſũt apti recipe doctrinã hoĩs q̃ angeli. Tum ꝓpter ſiĩitudinẽ nature. Tũ ꝓpter ꝯſuetudinẽ locutiõis ⁊ vite: q̃ reqrunt inter diſcipulũ ⁊ doctorẽ. Si aũt aliq̃ doceant cõuenientius ab angelis hoc eſt veꝝ de excellentib᷒ viris ⁊ a cõi vita hoĩm ſegregatis. Aduent᷒ aũt redẽptoris annũciandus erat oĩbus cõiter non ſolũ excellẽtib᷒: ⁊ iõ ꝑcurſor aduẽtũ xpi ꝓnũciãs mag᷒ idonee fuit hõ q̃ angelus. verũtñ licet iohẽs fuerit hõ ex ꝯditiõe naturali: fuit tñ angelus ab officio ⁊ puritate virginali: ſm ꝙ dicit ſaluator Matth.xi.b. Hic eſt de q̃ ſcriptũ eſt.ſ. Malach.iii.a. Ecce ego mitto angelũ meũ ⁊c̃. Scðo deſcribit iohis cõmẽdatio ex diuĩa auctoritate cũ ſbdit: f ¶ Miſſus a deo. qꝛ nõ venit ꝓprio capite. De hac miſſione iohis dicũt aliqui ꝙ fuit tñ ꝑ internã inſpirationẽ: ſʒ meli᷒ videt ꝙ cuꝫ h̃ fuerit ꝑ expreſſaꝫ dei miſſionẽ ⁊ exteriorẽ apparitionẽ: qꝛ ad ea que ſunt multũ ardua ſolẽt ꝓphete ſic mitti: vt ptʒ ex decurſu veteris teſtamẽti. Myſteriũ aũt xpi iter oĩa fuit maximũ: qꝛ ad ipſum fuit ordinatũ totũ vet᷒ teſtamẽtũ: vt declarauit diffuſe ſuꝑ eplam ad Hebreos. ⁊ iõ non eſt veriſimile q̃n iohẽs fuerit ad h̃ miſſus ꝑ expſſam miſſionẽ dei ⁊ apparitionẽ exterioreꝫ: lʒ modus hui᷒ apparitionis nõ ſit ſcript᷒. multa enĩ facta ſũt circa myſteriũ xpi q̃ nõ ſũt ſcripta: vt habet in fine hui᷒ euãgelii. Hoc idẽ videt inuere qð ipſe iohẽs dixit: vt habet.ĩ. eodẽ ca. Qui miſit me baptiçare in aqua ille mihi dixit: Sup queꝫ videris ſpm̃ deſcendẽtẽ ⁊c̃. Tertio deſcribit cõmẽdatio iohãnis ex noĩe. cũ dicit: g ¶ Cui nomẽ erat io. Iſtud nomen fuit ſibi impoſitũ nõ ex humana diſpoſitione: ſʒ diuina ꝑordinatiõe: vt habet Lu.i. ⁊ ideo rñdebat ꝓprietati interni.ſ.plenitudini grẽ. Johẽs enĩ interꝑtat. in q̃ gr̃a: ⁊ iõ fuit idoneus ad ꝑcurrendũ

Boetius

Phus.

Cognitio dei et amor dupliciẽ accipit

Diuiſio

Precurſoris cõmẽdatio

Scða cõmẽdatio

Tertia cõmẽdatio

¶ a ¶ Et vita erat lux ho.i.verbum eſt manifeſtatiuum oĩm q̃ ab hoĩbus cognoſcunt: ꝑ qð tollit error dicentiũ ꝙ diuina ꝓuidentia ſe nõ extendit ad hec inferiora: in quorũ ꝑſona dicit Job.xxii.c. Circa cardines celi ꝑambulat nec noſtra conſiderat. Quod reprobat ibidem cũ ſubdit: Quorũ ſententia longe ſit a me. Philoſophus etiã.i.de anima reꝑhendẽs Empedoclẽ habet ꝓ incõuenienti ꝙ aliquid cognoſcamus: ⁊ ſit deo ignotum. c ¶ Et lux in te.⁊c̃.i.in peccatoribus q̃tũ eſt de ſe ſicut cecus lucem ſolis nõ videt ipſum illuſtrantem. e ¶ Fuit homo miſſus a deo. ꝑ iohẽm ꝑcurſorẽ dñi ſignificat ꝑdicator euangelii. ideo dicit hic homo: id eſt viuẽs ſm dictamen rationis ⁊ nõ vita beſtiali. g ¶ Cui nomẽ erat iohẽs. q̃ interꝑtat in quo eſt gratia. ad h̃ enĩ ꝙ ꝑdicator cõuenienter ⁊ viriliter annũciet verbũ dei requirit gr̃a ſpũſſcti.

Moraliter

Phus.i. de anima

¶ Hic venit

a ¶ Erat lux vera. Oīs hō dicit̄ illa natura in hoīe que ad imaginē ⁊ ad ſimilitudinē dei facta eſt. Alia oīa q̄ ſūt i hoīe inferiores ptes hoīs ſunt: ⁊ quodāmodo extra hoīem ſunt. In illa ſcȝ aīa velut in quodā mūdo ſuperiori vera lux lucet: ⁊ in illū mūdū veniētes ⁊ ꝑ grām renaſcētes illuminat: qꝛ quoꝝ vita et conuerſatio in celis eſt: quaſi in alio mundo ſunt.

a ¶ nō ab hoīe ipoſitū ſȝ a deo qſi ſolēnis lux datū. b ¶ .i. grā q̄ totū a grā hȝ: ⁊ gratiā ꝑdicat. ¶ cur miſſus. c ¶ agēs libera volūtate. ¶ h miſſus ē: h venit i teſtioniū.

nomen erat iohēs. Hic venit i a

¶ cui⁹ rei. a ¶ q̄cunqꝫ cōtradiceret.

teſtimoniū vt teſtimoniū ꝑhibē

a ¶ .i. xp̄o nato. ¶ iā nomē verbi mutauit in lumē. b ¶ gre. c ¶ lumē xp̄m eſſe.

ret de lūmine: ūt oēs crēderēt b

a ¶ teſtificantē: qꝛ deū nemo vidit vnq̄. b ¶ magn⁹ q̄dē erat iſte: nō eſt tñ ex ſe lucens: ſunt tñ ſancti lux illuminata.

pēr illuȝ. Nōn erat ille lux: ſȝ vt c d

¶ miſſus erat. ¶ de quo.

teſtimonium ꝑhiberet de lumīe.

a ¶ aūt. b ¶ xp̄s. c ¶ qꝛ ē nō vera lux. ſcȝ q̄ nō eſt ex ſe ſȝ aliūde lucet. d ¶ nō φ oēm. ſed qꝛ nullus ſine illo illuminat̄.

c ¶ vt etiam ipſuȝ iohannē.

a †**Erāt lūx vēra quę illumiat oēȝ** c

a ¶ .i. q̄ a deo recedēs ⁊ cadēs i mūdū cecatus eſt alioq̄n nō indigeret illuminari.

hoīem vēnientē in hūc mundū. g

a ¶ ⁊ hec lux. ¶ pñtia deitat̄ nō vt ps ei⁹: ſȝ vt factor oīb⁹ creatur̄ īfuſus: regēs q̄s fecit.

In mūdō erat: ⁊ mūdus ꝑ ipſū h i

Ni. de ly.

b ¶ Et miſſus ad pcurrēdū ante illuȝ q̄ eſt auctor grē: ſm qd̄ dr. i. co. b. Grā et veritas ꝑ ieſū xp̄m facta eſt. Sile inuenit̄ in veteri teſtamēto: qꝛ abraā, iſaac et iſrl̄ ſic nominati ſūt ex diuina ordinatione: ad deſignādū eoꝝ ꝓprietatē. Quarto deſcribit̄ ei⁹ cōmēdatio ex officii nobilitate, cū ſubdit̄: a ¶ Hic venit vt teſtimoniū ꝑhi. de lumine. i. d filio dei in mūdū veniēte: h aūt teſtimoniū ꝑhibuit ꝑdicādo ei⁹ excellētiā: vt hr̄. i. eo. ca. Ipſe eſt q̄ poſt me vēturus ē cuius nō ſū dign⁹ vt ſoluā corrigiā calciamēti ei⁹. Silr̄ teſtimoniū ꝑhibuit baptiȝādo i aqua: vt ꝑ h deſignaret illū q̄ erat vēturus baptiȝare i ſpūſctō: ꝓpter qd̄ forma baptiſmi iohīs erat in noīe venturi: vt hr̄ Act. xix. Sicut em̄ ꝓphete antiquit⁹ denūciabāt aliq̄n futura non ſolū verbis ſȝ etiam factis. Qd̄ ptȝ de Hieremia q̄ poſuit catenā in collo ſuo vt verbo ⁊ facto ꝓnūciaret captiuitatē futurā regis ⁊ ciuitat̄: vt habet̄. xxvij. Sic iohēs baptiſta ꝑdicādo ⁊ baptiȝādo annūciauit aduētū redēptoris. Finis aūt ſui officii tāgit̄. cum ſubdit̄: b ¶ Ut oēs crederēt ꝑ il. nō dicit i illū: qꝛ ad h finaliter ꝑdicabat: vt ꝑ ipſū crederet in xp̄m vēturū. Notandū etiā φ illud qd̄ dicit̄ hic: Oēs crede. ⁊c. refert̄ ad illud qd̄. ſ. dictū eſt: Fuit hō miſſus: qꝛ hic loquebat̄ generalit̄ oīb⁹: nō ſic aūt loquit̄ angel⁹: ſȝ ſolū excellētib⁹: vt. ſ. dictū ē. c ¶ Non erat ille lux. Hic tollit̄ occaſio erroris. Ex h em̄ φ euāgeliſta dixerat de iohē tot magnifica: poſſet aliqs credere φ ei⁹ aduētus ſufficeret ad ſalutē gener⁹ hūani: ſicut ⁊ de ipō multi ſūt opinati ipm eē xp̄m ꝓpē excellētiā ſue ſctitatis: ꝓpē qd̄ ſacerdotes iudeoꝝ miſerūt ab hieroſolymis īterrogātes ſi ipē eēt xp̄s: vt habet̄ eo. ca. ⁊ iō euāgeliſta oñdit φ ei⁹ aduētus non erat ſufficiēs ad ſaluādū hūanū gen⁹ dicēs: Nō erat il. lux q̄ poſſet mētes hoīm luce grē illuſtrare: ſȝ tm̄ erat pcurſor huius lucis, iō ſubdit̄: d ¶ Sȝ vt teſti. ꝑhi. ⁊c. Modus autē teſtificādi iā ꝑdict⁹ eſt in pte imediate pcedenti. Sed cōtra h videt̄ eſſe illud qd̄ dr Eph̄. v. b. Eratis aliq̄n tenebre: nunc aūt lux in dño: ⁊ ſic rō lucis ꝯuenit cuilibet iuſto: ⁊ ꝑ ꝯñs iohāni. Dicēdū φ lux grē duplicit̄ accipit̄ i ſcriptura. Uno mō ꝑ eſſentiā: ⁊ ſic ſoli deo ꝯuenit: ⁊ appropriat̄ filio in diuīs ſicut alia q̄ ptinēt ad noticiā: ⁊ iō ꝓprietas hui⁹ lucis de iohāne negat̄: ſȝ de xp̄o affirmat̄: vt ſtatim patebit. Alio mō accipit̄ lux ꝑ participationē: ⁊ h bñ ꝯuenit iohanni ⁊ aliis ſctis: ⁊ i c loquit̄ apl̄s i auctoritate ꝑdicta. e ¶ Erat lux ve. Poſtq̄ euāgeliſta declarauit miſſionē pcurſoris: h ꝯñr agit de aduētu redēptoris. Et diuidit̄ i tres: qꝛ ꝑmo oñdit̄ neceſſitas huius aduēt⁹. ſcdo inde ꝯñs fruct⁹, ibi: Quotq̄t aūt. tertio veniendi modus, ibi: Et vbū caro factū eſt. Circa primū ꝯſiderandū φ rō naturalis ē defectiua in cognitiōe diuinoꝝ: qꝛ nō attingit ad eoꝝ cognitionē niſi ꝑ effect⁹ q̄ diſtāt a deo i infinitū. Itē reuelatio de diuinis in vete. teſta. erat imꝑfecta: qꝛ ſb velaminib⁹ ⁊ figuris: ꝓpē qd̄ ante xp̄i aduētū hoīes multipliciter errabāt circa cognitionē diuinorū: vt ptȝ inſpicienti illi⁹ tpis decurſum: ⁊ iō aduēt⁹ xp̄i i mūdū fuit neceſſari⁹ ad illuminādū hoīes i cognitiōe diuinoꝝ: ſm φ ipſemet dicit. i. xviij. g. Ego i h nat⁹ ſum ⁊ ad hoc veni i mūdū vt teſtimoniū ꝑhibeā veritati. iō videm⁹ φ poſt ei⁹ aduentū idolatria ceſſauit qſi ꝑ totū mūdū: ſicut fuerat ꝑ Zachariā ꝓphetā ꝑdictū ca. xiij. Et erit i die illa dicit dñs diſpdā noīa idoloꝝ de terra. Qꝫ autē xp̄s ſit lux ſufficiēs ad talē illuminationē oñdit triplici rōne. ꝑma rō ꝓcedit ex lucis hui⁹ vitate. ſcda ex ipſius pñtialitate. tertia ex euidēti ei⁹ manifeſtatiōe. ſcda tāgit̄, ibi: In mundo erat. tertio, ibi: Mūdus ꝑ ipm fact⁹ eſt. Circa primū aduertēdū φ aliqd dr verū tripliciter. Uno mō qꝛ diſtinguit̄ ꝯtra falſum. ſcdo qꝛ diſtinguit̄ ꝯ figurale inq̄tū figura recedit a ꝑfecta rei veritate. tertio qꝛ diſtinguit̄ ꝯ participatū: qꝛ illud qd̄ aliqd̄ eſt tale ꝑ participationē deficit a ꝑfectiōe illi⁹ qd̄ ē tale ꝑ eſſentiā. Lumē ḡ rōnis naturalis in cognitiōe diuinoꝝ primo deficit a rōne vere lucis: qꝛ ⁊ ſi ꝑ eā ph̄i habuerāt de deo aliquā cognitionē: fuit tm̄ admixta erroꝛib⁹ mult̄: ꝓpē qd̄ dr ad Ro. i. c. Cū cognouiſſēt deū nō ſic deū glificauerūt aut grās egerūt: ſed euanuerūt i cogitatiōibus ſuis: ⁊ obſcuratū ē inſipiēs coꝛ eoꝝ. Et h ptȝ in Ariſtotele: q̄ inter alios ph̄os dicit̄ verius ſcꝛipſiſſe: ⁊ tm̄ i plurib⁹ deuiauit a veritate. ſicut ptȝ de mūdi eternitate: et de intelligētiaꝝ nūero ⁊ eaꝝ felicitate: q̄ꝝ ꝓſecutionē cā breuitat̄ omitto. Lumē vero cognitiōis diuinorū qd̄ fuit i vete. teſta. deficit a rōne vere lucis: qꝛ ſȝ habuerūt veritatē abſqꝫ admixtione falſitatis: tñ ipſa erat figuralis et qſi vmbra veritatis. Lumē vero cognitionis euāgelice tertio mō deficit a ꝑfecta lucis veritate: qꝛ ſȝ vera ⁊ apta ſit: tñ eſt participata. Lux aūt diuina hoc mō dr vera: qꝛ ē lux ꝑ eēntiā. Et ex h ſequit̄ φ ipſa ſit ſufficiēs ad oīm illumīationē: qꝛ qd̄ eſt tale ꝑ eſſentiā: eſt cauſa oīm alioꝝ: ſicut ignis ē cā caliditat̄ in oīb⁹ aliis: vt hr̄. ij. metaph̄. Talis aūt lux approprīat̄ filio: vt dictū eſt: et ſic ptȝ ꝑma rō ſue efficacie ad illuminationē grē: q̄ tangit̄ cū dr: Erat lux vera. ſine falſitate: ſine vmbꝛa ⁊ ſine participatione: ſed lux ꝑ eēntiā, iō ſequit̄: f ¶ Que il. oēm ho. ⁊c. q̄tū in ſe ē: qꝛ ſi aliq̄ nō ſūt illuminati: h ē qꝛ ſe ſubtrahūt ab influentia hui⁹ lucis: pōt h etiā intelligi de lumine natural̄ rōnis q̄ ſe extēdit ad oēs etiā pctōꝛes: ⁊ eſt q̄dā participatio diuine lucis: vt ptȝ ex ꝑdictis. g ¶ Uenientē in hūc mū. ꝑ hoc nō eſt intelligēdū φ hoīes ante fuerūt i alia vita vñ venerint i mūdū iſtū: Uel φ aīe ſuerint a ꝑncipio mūdi create: ſicut intellexerūt aliq̄ heretici: ſed euāgeliſta vtit̄ tali mō loquēdi: ad denotādū φ aīa itellectiua dat̄ ab extrinſeco ꝑ creationē: ⁊ dicit̄ hic ipē hō eodē mō quo ps ꝑncipalioꝛ rei dr ipa res: vt hr̄. x. ethicoꝝ. h ¶ In mūdo. Hic tangit̄ ſcda rō ad idē ex pñtialitate. Ad cui⁹ intellectū ſciēdū φ aliqd dr eſſe alicubi tripliciter. Uno mō ꝑ potētiā: ſicut rex eſt in toto regno. Alio mō ꝑ pñtiā: ſicut rex eſt in aula ſua: qꝛ oīa q̄ ſūt ibi patēt ei⁹ aſpectui. Tertio mō ꝑ eſſentiā ſicut rex eſt in loco ſuo determinato: cui ꝓportionatū eſt corpus ei⁹. de⁹ aūt pñs eſt vbiqꝫ h triplici mō: qꝛ ei⁹ vt⁹ ad oīa ſe extēdit: ⁊ qꝛ oīa ſūt nuda ⁊ apta oculis ei⁹: ⁊ etiā qꝛ pñs eſt vbiqꝫ ꝑ eēntiā: qd̄ ptȝ: qꝛ nō ſolū dat eē reb⁹: ſȝ eas in eſſe cōſeruat: ꝯiūgēs principia rerū ad inuicē. hoc aūt nō pōt eſſe ꝑ aliqd̄ qd̄ ſit mediū iter ipſuȝ ⁊ creaturā: qꝛ nullū eſt tale medium. Et ideo oportet φ hoc faciat ꝑ ſeipm vbi pñtialiter ⁊ ꝑ eēntiā exiſtentē: ⁊ ſic ptȝ φ cū diuia lux ſit idem qd̄ ipē de⁹: φ ipſa ſit efficax ad ꝑdictā illuminationē ꝓpter ſuā pñtialitatē. Et hec ratio breuiter tangit̄ cū dicit̄: In mūdo erat. noīe em̄ mūdi intelligit̄ vniuerſitas creaturarū. i ¶ Et mūdus ꝑ ipſum factus eſt. Hic ponit̄ tertia ratio ad idem ex euidentia lucis diuine: quia et ſi non ſit euidens in ſe: eſt tñ euidens in ſuo effectu: ſcilicet in vniuerſitate ceraturarum a deo productarum: ex quarum pulchꝛitudine et ordine lux diuina etiam pōt in naturali ratione cognoſci: ſm φ dicitur Sapie xiij. b. A magnitudine ſpeciei creaturarum poterit creatoꝛ horum videri.

De bere. c cū exitūcto. [margin]

De⁹ pñs vbiqꝫ tripliciter [margin]

Triplicit̄ aliqd̄ dicit̄ verū [margin]

Diuiſio [margin]

Moralitas [margin]

✳ a ¶ Hic venit vt teſti. ꝑhi. ⁊c. i. d chriſto qui eſt lux ꝑ eſſentiā: ideo in ꝑdicatore debet eſſe hui⁹ lucis participatio ꝑ bonā vitā ⁊ famā: qꝛ ſicut dicit Greg. homel. xxviij. cui⁹ vita deſpicit̄ reſtat vt eius ꝑdicatio cōtēnat̄. b ¶ Ut oēs crederent ꝑ illū. debet em̄ intendere ſalutem auditorum et non ꝓpriam laudem vel queſtū. c ¶ Non erat ille lux. qꝛ ꝑdicatoꝛ nō docet interius mentē illuſtrando ſed deus, ideo ſequit̄: e ¶ Erat lux vera ⁊c. lumine gratie q̄tū eſt de ſe: ſed mali nō illuminant̄ eo φ ponūt obicē huic illuminationi de q̄bus dr Job. xxiiij. c. Ipſi fuerūt rebelles lumini.

D v ✳ Et mūdus

a ¶ Et mūdꝰ eū. Nō ꝙ creatura nō cognouerit: ſʒ hō q̄ in mū dū mēte amādo deſcēdit. Prīꝰ mūdꝰ ipſa creatura dicebaṫ. oīs eñ creatura ſuum creatorē recognoſcit. hō ꝟo minime. b ¶ Et ſui eū. Ab initio mundi nullū tp̄s erat in q̄ receptores diuini ꝟbi nō eſſent. vñ addit: Quotq̄t āt rece. c ¶ Filios dei. Mirabiſ ptās vt q̄ filij diaboli erāt: ⁊ filij dei ⁊ frēs xp̄i p eū liberati dicanṫ: q̄ aūt ordie filij dei fiāt: ⁊ quō hec generatio diſtat a carnali. ſubdit: Qui nō ex ſā. d ¶ Et ꝟbū. vt āt ſecure credamꝰ hoīes naſci ex dō: ſbdit deū naſci ex hoīe ex hac ſuſceptiōe īfirmitaṫ ſanaṫ nr̄a īfirmitas vt poſſunꝰ filij dei fieri. ⁊ h̄ ē: Et ꝟbū caro factū ē. Qō ſuperiꝰ erat: īferiꝰ deſcēdit. Quid mirū ſi qō erat īferiꝰ: in id qō ſupius ē aſcendit. Nec mirum ſi homines naſcuntur ex deo: qꝛ deus ex homine eſt natus.

ad naturā diuinā: qꝛ p donū gr̄e efficiunṫ ꝯſortes diuie nature vt hr̄. ij. Pe. i. a. Per quē maxia ⁊ p̄cioſa nob ꝓmiſſa donauit vt p hec efficiami diuie ꝯſortes nature. Ex p̄dict̄ ptʒ ꝙ filij carnales ꝯhñt q̄ndā maculā ⁊ feditatē ex mō ſue generatiōis. nō ſic āt filij ſpūales: ſʒ magꝭ nobilitatē. i ¶ Et ꝟbū ca. fa. eſt. Hic ꝯñr oñdit modū ꝟbi in mūdū venientꝭ: qꝛ nō venit vbi p̄ꝰs nō erat: ſʒ qꝛ nouo mō ibi icepit eē: ſicut rex q̄ p̄ꝰs ē in aliq̄ ciuitate p ſuā potētiā tm̄: q̄ū venit illuc pſonalit̄ icepit eē nouo mō. ſ. p ſuā p̄ntiā: ſic deꝰ filiꝰ q̄ p̄ꝰs erat in mūdo p potētiā: p̄ntiā: ⁊ eēntiā: vt ptʒ p p̄dicta. venit ibi nouo mō. ſ. p carnis aſſūptionē. ⁊ h̄ ē qō dr̄: Et ꝟbū ca. fa. ē: ⁊ habi. in no. Ex h̄ ꝟbo: ꝟbū caro factū ē: euchites accepit occaſionē errādi dicēs ꝙ ex ꝟbo ⁊ carne facta ē vna natura ſicut ⁊ vna pſona. ſʒ h̄ māifeſte ptʒ falſum et īpoſſibile: qꝛ illa natura eēt cōpoſita ex ꝟbo ⁊ natura hūana: ⁊ ſic ꝟbū veniret in cōpoſitionē alteriꝰ. h̄ āt ē īpoſſibile: qꝛ oē qō cōponiṫ alteri ē aliq̄ mō in potētia. potētia āt nll̄o mō pōt eē in ꝟbo cū ſit actꝰ purꝰ. ĝ ⁊c̄. Itē ſi eēt poſſibile vnā naturā ex āhabꝰ fieri. illa tm̄ nō eēt natura hūana nec diuia: qꝛ natura cōpoſita ex duabꝰ nō ē aliq̄ illaꝝ: ſʒ aliq̄d aliō reſultās ex ipſis: vt ptʒ de mixto ex elemēt̄: qꝛ mixtū nō ē aliqō elementoꝝ nec ipſa ſiṫ ſūpta: qꝛ tūc mixtū nō eēt aliq̄d vnū. ⁊ iō ſi ex ꝟbo ⁊ carne fieret vna natura: ſeq̄reṫ ꝙ xp̄s n̄ eēt hō neqꝫ deꝰ ꝯ ſcipturā noui ⁊ veterꝭ teſtamēti. ꝓpṫ qō arriꝰ dixit ꝙ ex carne ⁊ ꝟbo nō ē facta vna natura: ſʒ ipm̄ ꝟbū carnē aſſumpſit: nō tm̄ aiaꝫ: qꝛ ꝟbū ſupplet locū aīe ſm ipm̄: ſʒ iſtō dictū iplicat ꝯdictionē: qꝛ caro nō ē in ſpē carnis niſi p aiaꝫ: vt hr̄. iiij. metheoroꝝ. ⁊ iō dicere ꝙ ꝟbū aſ

¶ De pe. diſ 4. c. hāc ſocietatem

Ni. de ly.

ꝯ Plenū gr̄e

ꝯ hoꝝ viſibilit̄ recognoſci: ad Roma. j. c. Inuiſibilia dei a creatura mūdi. i. ab hoīe: p ea q̄ facta ſunt itellecta ꝯſpiciunṫ ⁊c̄. Et hec rō tāgiṫ cū dr̄: Et mūdus p ipm̄ factꝰ eſt: qꝛ noīe mūdi oīs creatura itelligiṫ: vt dictū eſt: q̄ ducit in cognitionē creatoris: ſicut effectus i cognitionē ſue cāe. a ¶ Et mūdus eū. Hic remouet q̄ndā obiectionē: qꝛ ꝯ p̄dicta poſſet obijci p h̄ ꝙ videmus mltos hoīes nō hr̄e cognitionem dei. Et ipſe rñdet ꝙ h̄ nō ē ex defectu lucis: ſʒ magꝭ ex malicia hoim ab ea ſe auertētium. dicēs: Et mūdus eū nō cognouit. noīe mūdi itelligunṫ pctōres mūdialit̄ viuētes: ⁊ ideo alit̄ accipiṫ mūdus ꝗ̄ in pte p̄cedēti: qꝛ ibi accipiṫ ꝓ eſſentijs reꝝ: h̄ ꝓ malicijs hoim. b ¶ In ꝓpia ve. i. in mūdo quē ipſe fecerat venit p carnis aſſumptionē: ⁊ ſic fuit ibi nouo mō. Uel alit̄: In ꝓpa venit. i. in iudeā q̄ dicebaṫ terra dei: vt ptʒ in plibꝰ locꝭ veterꝭ teſtamēti. c ¶ Et ſui eū nō rece. i. iudei: qꝛ in veteri teſtō dicunṫ ppl̄s peculiarꝭ ipiꝰ dei: qꝛ pauci d iudeis cōpatiue crediderūt xp̄o: ſm ꝙ fuerat p̄dictū Eſa. viij. c. Or eēt futurꝰ in lapidē offenſiōis ⁊ in petrā ſcādali duabꝰ domibus iſrl̄. d ¶ Quotq̄t āt rece. eū. Hic ꝯñr poniṫ aduentꝰ xp̄i vtilitas ſiue fructꝰ. Et diuidiṫ in duas: qꝛ p̄mo oñdiṫ ꝓpoſitū.
Diuiſio ſcdō remoueṫ q̄ddā dubiū / ibi: Qui nō ex ſanguibꝰ. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ſicut ꝟbū īcarnatū ē vere filiꝰ dei naturalꝭ: ita illi q̄ fiūt mēbra eiꝰ p fidē formatā efficiunṫ filij adoptiui. ⁊ in h̄ apparet vtilitas nob ꝓuēiēs ex ſuo aduētu. ⁊ h̄ ē qō dr̄: Quotq̄t āt rece. eū. credēdo. e ¶ Dedit eis po. fi. dei fie. p regenerationē baptiſmi: q̄ n̄ daṫ niſi ꝓfitētibꝰ fidē xp̄i p ſe ſi ſint adulti: vꝭ p aliū ſi ſint puuli. f ¶ Qui nō ex ſan. Hic ꝯñr remouet dubiū: qꝛ poſſet forte aliq̄s credere ꝙ hec generatio eſſet p modū generatiōis carnal̄. iō h̄ remouet dicens: Qui nō ex ſan. ⁊c̄. Lʒ eñ ſanguis in latio pl̄ale nō hēat: hʒ tm̄ in greco. ⁊ iō trāſlator vt ſeq̄reṫ ꝟitatē textꝰ nō curauit de regulꝭ grāmatice trāſferēs in pl̄ali: Ex ſanguibꝰ. Ad generatōēʒ eñ carnalē cōcurrit duplex ſāguis: qꝛ ex pte mr̄is req̄riṫ ſanguis mēſtruꝰ ꝓ materia: ex pte viri req̄riṫ ſemē in q̄ ꝯſiſtit ꝟtꝰ formatiua. h̄ āt ſemē ē reſiduū alimēti ſāguinei: qꝛ nutritiua miſtrat materiā ipi generatiue. h̄ tm̄ reſiduū qō trāſit i ſemē dealbatū eſt ꝓpṫ maiorē digeſtionē. Iſtos igiṫ ſāguies excludit euāgeliſta generatōe ſpūali / dicēs: Qui nō ex ſanguibus nati ſunt. g ¶ Neqꝫ ex vo. car. p carnē h̄ itelligiṫ femina q̄ paꝝ ptícipat d rōne reſpectu viri: ꝓpṫ h̄ noīaṫ caro Geñ. ij. d. Hoc nūc os ex oſſibꝰ meis: ⁊ caro ⁊c̄. copula āt maſculi ⁊ femine req̄riṫ in carnali generatiōe: ſic in oī alia actiōe naturali req̄riṫ ꝯiūctio actiui ⁊ paſſiui. ⁊ h̄ copula marꝭ ⁊ femie excludiṫ a generatione ſpūali. cū dr̄: Neqꝫ ex vo. car. neqꝫ ex vo. viri. Alit̄ pōt expōi: ita ꝙ p volūtatē carnis itelligaṫ ꝯcupia large loq̄ndo de volūtate: ꝓut accipiṫ ꝓ appetitu ſenſitiuo, p voluntatē viri itelligaṫ appetitꝰ itellectiuꝰ: qꝛ vtqꝫ appetitꝰ ꝯcurrit in generatiōe carnali hoīs. Appetitꝰ ſenſitiuꝰ vt mouēs: itellectiuꝰ vt ꝯſentiēs. ⁊ h̄ remoueṫ a generatiōe ſpūali / cū dr̄: Neqꝫ ex vo. car. ⁊c̄. q̄lit̄ āt fiat generatio iſta / oñdiṫ / cū dr̄: h ¶ Sed ex deo ⁊c̄. inq̄tū hoīes a deo recipiētes gr̄aꝫ trahūṫ q̄dāmō

ad naturā

a ¶ dilectores mūdi: qꝛ oēs ſenſuꝫ ⁊ itelle
e factus ē: ⁊ mūdus eū nō cogno- e
ctū diuia lux excedit. a ¶ in hūanā natu
rā. ¶ .i. in mūdū q̄ ſuus ē. b ¶ xp̄s p car
nē. c ¶ .i. q̄cūqꝫ hoīes p̄terīt iudei q̄s ol
bus p̄tulit. ¶ eiꝰ cognati. ¶ ſui nō ꝙ nulli
qꝛ aliq̄ ſʒ rari: ⁊ q̄q̄t receperūt.
b uit. In ꝓpria venit: et ſui eū nō ꝛ
a ¶ ſiue iudei ſiue gētiles. ¶ p fidē.
receperūt. Quotquot aūt recepe o
a ¶ p ſpiñſcitū nō tm̄ reformari: ſʒ b ¶ adoptiuos. ¶ vt ſint frēs eiꝰ ⁊ coheredes p gr̄
tiā ſicut ⁊ ipſe filiꝰ vnigenitꝰ p naturā vt tā ſi ſit
c rūt eum: dedit eis ptātem filios c
ſolꝰ. ¶ .ſ. a ¶ deū eſſe ⁊ hoīeʒ. b ¶ .i. iure
eiꝰ noīs. c ¶ .i. emanuel qō iterp̄taṫ nobiſ
dei fieri his qui credūt in nomi
ſcū deꝰ. a ¶ pl̄alit̄ vt ſignificet marꝭ ⁊ femine materiā. ¶ ſūt nati de materia p̄ris ⁊
matris. ¶ hic miſera ꝯditio apponiṫ.
ne eius. Qui nō ex ſanguinibus f
a ¶ ꝯcupiſcētia carnis. i. femie q̄ ē caro ade ⁊ re
neqꝫ ex voluntate carnis neqꝫ ex g
giṫ. a ¶ vir dr̄ ſpūs q̄ regit. b ¶ opante p
baptiſmū. c ¶ hoīes ex deo ⁊ deꝰ ex hoīe.
volūtate uiri: ſʒ ex deo nati ſūt. h
¶ .i. filiꝰ dei. ¶ hō. a ¶ habitu iuētꝰ vt hō.
d Et ꝟbū caro factū ē: ⁊ hitauit in i

ſūpſit carnē ⁊ nō aiaꝫ iplicat ꝯdictionē. Nec valet ꝙ dicṫ verbū ſupplere locū aīe: qꝛ caro illa etiā ſm ipm̄ nō ē iformata p ꝟbū: ſʒ tm̄ aſſūpta. Et ſi diceret ipſaꝫ p ꝟbū informari: h̄ tm̄ ē ipoſſibile. Itē ſeq̄reṫ ꝙ xp̄s nō eēt hō: vt ptʒ māifeſte. ꝓpṫ qō apollinaris dixit ꝙ ꝟbū aſſūpſit carnē: qꝛ ſm ipm̄ aſſūpſit aiaꝫ ſenſitiuā q̄ dat eē carnis: nō tm̄ aſſūpſit aiaꝫ itellectiuā cū ꝟbū ſit maxie itellectiuū. ⁊ iō in xp̄o ſolūmō ponebat itellectū ꝟbi. ſʒ h̄ ptʒ falſum: qꝛ lʒ iſte in xp̄o poſſet ſaluare carnē: nō tm̄ carnē hūanā: qꝛ caro nō dr̄ hūana niſi p aiaꝫ itellectiuā: etiā ſm ponētes pl̄alitatē formaꝝ. Itē xp̄s nō eēt hō: cū hō in ſpecie hūana reponaṫ p aiaꝫ itellectiuā: ſʒ magꝭ eēt aīal brutū: qꝛ aīa ſenſitiua nō reponit niſi in ſpē bruti: hec āt oīa ꝯ fidē ſūt ⁊ ſacrā ſcpturā. ⁊ iō ſūt tāq̄ heretica ⁊ reprobata: ⁊ lʒ plibꝰ alijs vijs poſſent p̄dicta improbari: tm̄ ꝓpṫ ꝓlixitatē vitādā omitto. ꝓpṫ qō dicē dū ꝙ cū dr̄: Uerbū ca. fa. ē: p carnē itelligiṫ natura hūana: ſicut freq̄nṫ in ſacra ſcptura. vñ dr̄ Eſa. xl. b. Oīs caro fenū ⁊c̄. Et ꝙ p carnē itelligaṫ natura hūana: ptʒ p illud qō ſbdiṫ: Uere fenū ē ppl̄s. Caro igiṫ iſta. i. natura hūana aſſūpta ē a ꝟbo nō in vnitate nature: ſʒ in vnitate ſuppoſiti vꝭ pſone. ⁊ iō ē ſenſuſ: Uerbū ca. fa. ē. ac ſi diceret: deꝰ hō factꝰ: qꝛ lʒ fieri repugnet deo vel ꝟbo abſolute: pōt tm̄ dici de eo rōne nature hūane adiuncte: vt diffuſius declaratur. iij. ſententiaꝝ. quia per tale fieri non habetur ꝙ deus de nouo incipiat eſſe: qō eſt impoſſibile: ſed ꝙ incipiat eſſe hō: qō eſt poſſibile: qꝛ ſuppoſitum diuinum eſt infinite ſubſiſtentie. ⁊

a ¶ Et mūdꝰ eū nō cog. i. hoīes mūdialit̄ viuētes: q̄ ſuū itellectū ⁊ affectū defigūt in terrenis ⁊ ſic auertunṫ a diuinis. Moraliter
b ¶ In ꝓpria ve. ⁊c̄. lʒ āt oēs chriſtiāi ſint ſui: magꝭ tm̄ ꝓpṫ clerici q̄ dicunṫ a cleros qō ē ſors eo ꝙ ſūt d ſorte dei: ⁊ tm̄ eoꝝ mlti nō recipiūt ipm̄ ſʒ magꝭ abijciūt ꝗ̄ laici. d ¶ Quotq̄t āt rece. eū. p fidem charitate formatā. e ¶ Dedit eis po. ⁊c̄. p adoptiōis gr̄am. f ¶ Qui nō ex ſangui. ⁊c̄. nā hec filiatio nō ē p pticipationē eſſe nature: ſʒ magꝭ diuie: ſm qō dr̄. ij. Petri. j. a. Qui vocauit nos ꝓpria gl̄ia ⁊ ꝟtute p quē maxia ⁊ p̄cioſa nob ꝓmiſſa donauit. vt p hec efficiami diuie ꝯſortes nature. i ¶ Et ꝟbū ca. fa. eſt. ⁊ ſic deꝰ voluit eſſe pticeps hūane nature: ⁊ hec mutua pticipatio debet eſſe rō maxie dilectiōis: lʒ nō ſit ſimilis vtrobiqꝫ: qꝛ ꝟbū aſſūpſit hūanā naturā verā: ſʒ dei filij adoptiui nō recipiūt ſic diuinā: ſed pticipationē eiꝰ p gr̄am.

Et vidimus

K a ¶ Plenũ gratie. Hõ xp̃s plen⁹ fuit grã: q2 nullꝭ p̄cedẽ
A tib⁹ meritis ex q̄ cõcept⁹ eſt fuit deitas in eo implẽs hoiem il
lũ oĩ plenitudine redũdãte ĩ oẽs ſcõs. vñ ⁊ mater ei⁹ non tm̃
dicitᷣ mater hoĩs: ſ3 ⁊ mater dei: nec mirũ ſi dr̃: hõ etiã de⁹: cũ
de⁹ dicatᷣ etiã hõ: hec aũt grã dr̃ ⁊ veritas: q2 ſic olim ꝓmiſſũ
ẽ: ⁊ modo exhibitũ. ſ. vt de⁹ ſit in hoĩe
implẽs eũ omni bono: ⁊ ꝑ eũ ſuos.

b ¶ Hic erat. Per demõſtratiuũ ꝓ
nomẽ inuitᷣ xp̃m aſſuiſſe ĩ illo loco. Se
pe eñ ipſe dñs adhuc ignot⁹ anteq̃ ba
ptiçaretᷣ ⁊ p̄dicaret ad iohẽm ſolit⁹ erat
venire. c ¶ Qui poſt me. ⁊c̃. Qui
poſt me nat⁹: poſt me p̄dicatur⁹: bapti/
çatur⁹: moritur⁹. Nõ ꝙ iã nõ eẽt nat⁹
qñ hec dixit: q2 etiã baptiçat⁹. S3 ven/
turus in p̄dicatiõe: ĩ morte: ſ3 nõ in re/
ſurrectiõe. d ¶ Ante me fa. ẽ. Ex gre
co corã me fact⁹ ẽ. i. apparuit mihi qui/
dem. ſ. q2 prior me erat.

¶ et ꝑ hoc ſanati. ¶ nos de elegit.
a ¶ .i. cognouim⁹ deũ et glioſum. b ¶ ma
ieſtatẽ ei⁹ ꝑ humanitatẽ in q̄ docuit ⁊ mira
cula fecit in qua trãſfigurat⁹ eſt in qua ſur
rexit. ¶ vel altitudinem.

nob. Et vidimus glõriã ei⁹: glo a
a ¶ nõ vt cuiuſlibet ſancti. b ¶ vidim⁹ il
lum hominẽ.

a riã q̃ſi vnigẽniti a patre: plẽnuz b
a ¶ ſm hũanitatẽ. b ¶ ſm deitatẽ. c ¶ nõ
ſolũ ego dico: ſ3 etiã. ¶ baptiſta. d ¶ .ſ. ꝙ
verbũ caro factũ ẽ: q2 ipe ꝑmiſſus ei teſtatᷣ
idipſum. ſ. celſitudinẽ humanitatis ⁊ eter/
nitatẽ diuinitatis.

grãtie ⁊ vẽritatl. Johẽs teſtĩõ/ c
a ¶ .ſ. chriſto. b ¶ apte nõ obſcure vt lex
nium ꝑhibet de ip̃õ: ⁊ clãmat di f
a ¶ v̄bũ ſubſtãtiale. ¶ ab eterno. b ¶ vo
bis querẽtibus: an eſſem chriſtus.

b cẽs: Hic ẽrat quẽ dixi q̃ poſt me g
a ¶ .i. mihi p̄poſit⁹ ẽ etiã ĩ hũanitatez ⁊ qd
dixi iterũ dico. ¶ cur. b ¶ eĩnitate deitatᷣ
b vẽtur⁹ ẽ: ãnte me fact⁹ ẽ: q2 p̃õr k

Ni. de ly.

¶ Et d ple.

A te ſubſiſtentie. ⁊ iõ põt naturã in ſe/
ipſo ſuſtẽtare: vt diffuſi⁹ declaratᷣ. iij.
ſniarũ. Cõſiderãdũ tñ ꝙ euãgeliſta nõ
ſine rõne dicit verbũ eẽ carnẽ factũ ma
gis q̃ hoiem: q2 ꝑ h̄ euitatᷣ error illorũ
q̄ dixerũt naturã hũanã habere in xp̃o
hypoſtaſim ꝓpriã. ſi eñ dixiſſet: v̄buz
factũ eſt hõ: cũ hõ ſignificet naturã hũa
nã in ſuppoſito: dediſſet occaſionẽ co/
gitãdi ꝙ natura hũana in xp̃o ſubſiſte
ret ĩ ꝓpria hypoſtaſi. Silr magis dixit
verbũ factũ eẽ carnẽ q̃ aĩam: ne daretᷣ
occaſio cogitãdi ꝙ illa vnio eſſet tm̃ ſm actũ aĩe vt ꝑ cognitio
nẽ ⁊ amorẽ: nõ tñ ĩ vnitate ſuppoſiti. a ¶ Et vidim⁹: Poſt
q̃ euãgeliſta declarauit verbi emanationẽ ⁊ ei⁹ carnationez.
hic ↄ̃ñr oſtẽdit q̃liter ipſe ⁊ alij apli habuerũt de h̄ cognitio/
Diuiſio nẽ. Et diuiditᷣ ĩ duas ptes: q2 p̄mo ponit inoteſcẽdi modũ. ſe/
cũdo manifeſtat ipm̃/ibi: Et de plenitudine. Prima ĩ duas
ſm duplicẽ modũ inoteſcẽdi quẽ ponit. ſcda ibi: Johẽs teſti/
moniũ ꝑhibet. prim⁹ aũt inoteſcẽdi mod⁹ ẽ ꝑ viſum. Sciẽdũ
B tñ ꝙ videre aliq̃ñ accipitᷣ nõ ſolũ ꝓ viſiõe corpali: ſ3 etiã ꝓ co
gnitione intellectuali: ꝑ quẽ modũ dicim⁹: vides tu hoc. i. itel
ligis: ⁊ h̄ ẽ q2 viſus ẽ ſpũalior iter alios ſenſus: ⁊ plures rez
differẽtias nobis demõſtrat: vt hᷣ .i. metaph. ⁊ iõ noĩe viſus
vtimur aliq̃ñ in his q̄ ꝑtinẽt ad intellectũ: vtroq3 mõ videndi
habuit iohẽs ⁊ apli noticiã verbi incarnati: q2 cũ ip̃o fuerunt
corꝑaliter ↄuerſati: ⁊ ſic viderũt ſenſibiliter opa virtutẽ tot⁹
creature excedẽtia: ſicᷣ ẽ ſuſcitatio mortui: illũiatio ceci: ⁊ ſi/
milia: ex q̄b⁹ viſu mẽt⁹ ꝑceperũt ei⁹ diuinitatẽ ĩ carne latentẽ.
viderũt etiã h̄ mẽtalitẽ ꝑ internã inſpirationẽ: qñ apuit eis ſen
ſũ vt intelligerẽt ſcripturas. vt hᷣ Lu. vl. ⁊ h̄ ẽ qd̄ dr̃: Et vi/
dim⁹ gl̃iam ei⁹. i. excellentiã oẽm creaturã excedẽtẽ: ꝓpter
qd̄ ſubditᷣ q̃ſi exponẽdo p̄dictã gloriam: b ¶ Quaſi vni. a
pa. i. naturalitᷣ ab eo ꝓcedẽt⁹: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs eãdẽ naturã nũero cũ
ip̃o hñt⁹. h̄ ei viderũt apli p̄mo ꝑ pr̃is teſtioniũ ĩ trãſfiguratiõe
ĩ q̄ fuit iohẽs cũ petro ⁊ iacobo: vt hᷣ Mat. xvij. a. ⁊ iõ tũc au
diuit vocẽ pr̃is dicẽt⁹ d̄ xp̃o: Hic ẽ fili⁹ me⁹ dile. ⁊c̃. ſcdo vide
rũt h̄ ꝑ ãgeloz obſequiũ: q2 ãgeli miſtrabãt ei ſicᷣ ſupiori: vt hᷣ
Mat. iiij. b. Supra naturã ãgelicã nihil eſt niſi natura diuia.
tertio viderũt h̄ ꝑ h̄ ꝙ creature etiã viſibiles obediebãt ei ad
nutũ ſicᷣ dño ⁊ creatori. ꝓpẽ qd̄ dixerũt. Mat. viij. d. Qualꝭ ẽ
hic q2 vẽti ⁊ mare obediũt ei. quarto h̄ viderũt ꝑ docẽdi ⁊ ope
rãdi modũ. Moyſes eñ ⁊ alij ꝓphe nõ dabãt ppl̃o p̄cepta:
ſ3 d̄ p̄cept⁹ dei ipm̃ iſtruebãt. ⁊ iõ dicebãt: hec dicᷣ dñs. vel ali/
q̃d ſile. Silr d̄ moyſe ſcp̃tũ ẽ. Locut⁹ ẽ dñs ad moy. ⁊c̃. Chri
ſtus aũt tãq̃ de⁹ a ꝓpria auctãte loquẽs dabat doctrinã ſuã:
vt ꝑz Mat. v. c. vbi freq̃nt̃ dr̃: Ego aũt dico vob. vñ ĩ fine il
li⁹ ſermõis dr̃ ꝙ erat docẽs ſicᷣ ptãtẽ hñs. Et ſilr ꝑpenderũt ꝑ
opandi modũ: q2 ⁊ ſi alij fecerũt miracula: h̄ fuit tm̃ depcãdo.
Chriſt⁹ aũt ⁊ ſi ĩ miraculꝭ faciẽdis aliq̃ñ orauerit: vt ĩ ſuſcitati/
one laçari Joh. xi. tñ cõiter miracula faciebat iperãdo: vt ꝑz
ex decurſu euãgelij. ꝑ qd̄ oñdebatᷣ ꝙ illa faciebat v̄tute ꝓpria
ſicᷣ de⁹. ꝓpẽ qd̄ dr̃ Lu. vi. ꝙ v̄tus exibat d̄ illo ⁊ ſanabat oẽs.
Sequitᷣ: c ¶ Plenũ gr̃e. ⁊ h̄ p̄mo ꝓpter grãm vniõis. ille eñ
ꝑfectiſſime ẽ plen⁹ grã q̄ ꝑfectiſſime deo ↄiũgitᷣ. natura aũt hu
mana ĩ xp̃o nõ ſolũ ↄiũcta ẽ deo ꝑ cognitionẽ ⁊ amorẽ ſicᷣ in
alijs: ſ3 ꝑ realẽ vnionẽ: ⁊ hec dr̃ ĩ xp̃o grã vnionis: ꝑ quã hõ
dicitᷣ

dicitᷣ de⁹: ⁊ ecõuerſo ꝑ ↄ̃dicationẽ idiomatũ. Dicitᷣ aũt talis C
vnio grã inq̃tũ diuina liberalitate ⁊ miſerĩa facta eſt. ſcdo ꝓ
pter gratiã habitualẽ: q̄ plen⁹ fuit ĩ xp̃o q̃ ĩ alijs. ꝓpter h̄ dr̃
ſ. iij. ca. ꝙ dat⁹ ẽ ei ſpũs nõ ad mẽſurã: q2 nõ ſolũ habuit ple/
nitudinẽ ſufficiẽtie: ſ3 etiã redũdãtie ĩ alios: q2 ẽ caput nõ ſolũ
hoim ſed etiã angeloz. Qꝫ aũt virgo
maria ⁊ aliq̄ alij ſancti legãtᷣ pleni gra
tia vt dr̃ de maria Lu. i. ⁊ d̄ ſtephano
Act. vi. hec tamẽ ẽ alia plenitudo. ple/
nũ eñ opponitᷣ vacuo: ⁊ iõ tot modis
dicitᷣ plenũ q̄t modis dr̃ vacuũ. Dicitᷣ Vacuitas
aũt vacuitas gr̃e. vno mõ ꝓpter v̄tu gratie
tis defectũ circa ꝓpriũ ſubiectũ: ⁊ tali
vacuo opponitᷣ plenitudo gratie ſan/
ctoz. alio mõ dicitᷣ vacuitas gratie: eo
ꝙ nõ redũdat ad corpus: et tali vacuo
opponitᷣ plenitudo marie inq̃tũ gra/
tia eius aliquo modo redundabat ad
corpus ſupernaturaliter cõcipiendo:
plenitudo tñ marie non ſe extendit ad
alios: ita ꝙ ſit gratie datrix: ſed ſolum
inq̃tũ eſt gratie impetratrix. Chriſti au
tem plenitudo ad alios ſe extendit: et
ſic opponitᷣ vacuo nõ ſolum reſpectu
ſui: ſed etiã aliorũ: q2 fuit in chriſto ple
nitudo gratie nõ ſolũ reſpectu ſui: ſed
etiam reſpectu aliorũ. d ¶ Et veri/
tatis. inq̃tum in ipſo fuit veritas di/
uina ſiue increata ꝑ vnionem nature.
Similiter in anima chriſti fuit pleni/
tudo veritatis inq̃tũ habuit noticiam
omniũ que cognoſcit deus noticia vi/
ſionis. Similiter fuit in chriſto pleni/
tudo veritatis inq̃tum impleuit oẽs figuras ⁊ ꝓmiſſiones le
gis moſaice. e ¶ Johãnes teſtimoniũ ꝑhibet. Hic po
nit ſecũdũ modũ quo innotuit iohanni ⁊ apoſtolis alijs ver/
bũ incarnatũ: et hic modus fuit per auditum: quia audiuit a
iohanne teſtimoniũ de chriſto quod erat efficax propter iohã
nis mirabilẽ natiuitatẽ: et propter excellentẽ vite ſue ſanctita
tem: et hoc eſt quod dicitᷣ: Johannes teſtimoniũ perhi/
bet de ipſo. et bene dicit: ꝑhibet: ad oſtendendum ꝙ eius
teſtimonium fuit continuatũ: quia non ſolum ſemel ſed pluri/
es teſtificatus eſt de chriſto: ⁊ ideo dicit: perhibet: ad denotã
dũ ↄtinuationẽ hui⁹ teſtioniũ. ſecũdo oñditᷣ iſtud teſtioniũ cla D
rũ, cũ ſbditᷣ: f ¶ Et clamat: q2 Johẽs nõ loquebatᷣ de chri
ſto in occulto: ſicut faciũt illi qui habent doctrinã ſuſpectam:
ſed in palam coram populo. Dicitᷣ autẽ hoc teſtimoniũ certuz
⁊ verum: quia eodẽ modo teſtificatus eſt prius de chriſto in
abſentia: ⁊ poſt in p̄ſentia: quod notatᷣ cum dicitᷣ: g ¶ Hic
erat quẽ dixi: ſcꝫ ante: ⁊ idem modo dico. Vlterius oſtendi
tur quod de chriſto dixit cum dicitᷣ: h ¶ Qui poſt me vẽ/
turus eſt. patet ꝙ Johannes nõ loquitᷣ de aduentu chriſti
in mundũ: quia iam erat natus ⁊ fere triginta annorũ: ſed lo/
quitᷣ de aduentu ad predicandũ: ⁊ myſterium noſtre redem/
ptionis cõplendũ. i ¶ Ante me factus eſt. Ex hoc loco ar
guit. Arrius: ꝙ verbum ſm naturã verbi ſit factum: quia nõ
eſt dubium ꝙ iohãnes p̄ceſſit chriſtũ ſm carnẽ: ⁊ ideo cum di
cit: Ante me factus eſt: de natura verbi intelligendum ẽ:
ſed littera ſequens hoc deſtruit per h̄ qd̄ ſubditᷣ: k ¶ Quia
prior me erat: ⁊ ꝑ cõſequẽs habuit eſſe ante iohãnẽ. ideo ſi
de factione nature loqueretᷣ aliter ordinaſſet litterã dicens:
Prior me erat: q2 ante me factus eſt: ⁊ ideo ſic debet intelli/
gi: Ante me fact⁹ eſt. i. mihi p̄lat⁹. cui⁹ rationẽ aſſignat di/
cens: Quia prior me eſt. nõ ſm humanitatẽ ſed ſm diui/
nitatem in qua eſt ab eterno. Põt etiã aliter exponi referen/
do hoc ad chriſtum ſm humanam naturam. Ad cuius intel/
lectum ſciendum ꝙ puer eſt in fieri ſm curſum nature vſq3
A ad natiuitatẽ

✳ a ¶ Et vidimus gloriam ei⁹ ⁊c̃. nam fideles vident Moralitᷣ
eã nunc per ſpeculum ⁊ in enigmate: poſtea vero videbunt
clare ⁊ manifeſte. b ¶ Johannes teſtimoniũ ꝑhibet.
Hic ponitᷣ ipſius iohannis modus teſtificandi: ꝑ quez ſigni
catur modus predicandi: qui debet eſſe cum affectu magno ⁊
etiam in publico. ideo ſubditᷣ: c ¶ Et clamat dicẽs: habẽ
tes eñ doctrinam ſuſpectam magis docet occulte ⁊ ſine cla/
more. g ¶ Hic erat quẽ dixi qui poſt me vẽturus ẽ.
quia predicator querere debet honorem chriſti et virtutem p̄
dicationis attribuere ſibi/ideo ſubditur:

✳ Et de ple/

K a ¶ Et de plenitudine. Expoſito teſtionio pcurſoris redit euāgeliſta ad teſtioniū ſue aſſertiōis: qſi v̄bū caro factū ē: vidim⁹ gliaz ei⁹ plenū grā ⁊ v̄itate: ⁊ de plenitudie ei⁹ nos oēs accepim⁹: grām vt ipm̄ credam⁹: ⁊ v̄itatē q̄ illū intelligimus. b ¶ Accepim⁹. Aug⁹. Nō ſolū grāz q̄ plane gratis daſ: nō p merito vt īdē q̄ p dilectionē opaſ ex q̄ iuſtus viuit: ſz ⁊ p iſta grāz. i. btitudinē eternā q̄ ⁊ merces iuſticie dr̄ ⁊ etiā grāz: q: meritū ex grā. c ¶ Grām p grā. Grā in ꝯceptiōe boni p grāz daτur. Grā ſimplr̄ q̄ nō ē meritū: ſi poſtea cū illa opamur: in bonis ꝯſueſcim⁹: ⁊ tūc datur grā p grā priori. d ¶ Per moyſen. p moyſen ſeruū pnūciatio: p dn̄m ieſum ſaluť ipletio. e ¶ Deuz nemo vidit vnq̄z. i. null⁹ purus hō viuēs in h̄ corpe vidit deū vt ē. vn̄ dictū eſt moyſi: Nō videbit me hō ⁊ viuet. i. nemo viuēs in corpe videbit diuinitatē meā. vn̄ iſta adiecit de⁹ moyſi: Sta in foramine petre: ⁊ cū ptrāſiero videb̄ poſteriora mea. Petra. i. xp̄s foramē / cruč patibulū ptrāſiero. i. trāſiero de mūdo ad prēz. Poſteriora / ort⁹ ei⁹ / paſſio / reſurrectio / aſcēſio p q̄ credita ad ei⁹ btitudinē ⁊ viſionē puenimus. Q: legiſ deū appuiſſe hoībus ſiue viſibilir̄ carnalib⁹ ocul̄ ſiue inuiſibilir̄ pphēticis viſionib⁹ p ſubiectā creaturā itelligendū ē. viſiōes eni pphetaꝝ q̄dā ſpūali creatura facte ſunt: q̄b⁹ deū vidiſſe phibenſ. f ¶ Unigenit⁹ fili⁹ ⁊c̄. Que ſit ſūma grē ⁊ veritatľ: breuiť ſubdit. ſ. cognitio ipſ⁹ trinitat⁹. vn̄ hec ē vita eťna: vt cognoſcāt te vnū veꝝ deū: ⁊ quē miſerūt. i. xp̄m: que in hac vita nō plene ē: q: nemo in carne vidit deū vt eſt. vn̄ nec ipe moyſes nedū p eum data ſit grā: ſicut etiā ipe poſt oīa viſa in typo dei dixit: Oñde mihi teipm̄: ſz fili⁹ q̄ eſt in ſecreto prīs narrauit: q: nemo nouit patrē niſi fili⁹: ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. Ipe narrat ſuis q̄d de trinitate dettat⁹ ſentiēdū ſit: quō ad eā pueniendū ⁊ ad ipaꝝ itroducit. g ¶ Et h̄. Et hec ⁊ cetera ſeq̄ntia teſtionia iohīs: exhibita ſunt poſt baptiçatū xp̄m: cū iā ieſus veniret ſuitare diſcipľos q̄s iohes ſuiſ teſtioniis mittit ad eū. Teſtioniū ꝯ h̄ q̄ occult⁹ xp̄s: occultus q: humiľ: humiľ vt poſſit ſperni ⁊ occidi vt redimeret mūdū.

Exo.33.d

Mal.11.d

Luc.10.d.

I.5.e

I.17.a

Exo.33.d

a ¶ q: illis ſpūs ē datus nō ad mēſurā: no
a me erat. Et de plenitudine eius a
bis ab eo ſm mēſurā. a ¶ vt ipm̄ credamus ⁊ veritatē qua illū intelligamus.
b nos oēs accepimus. Et grātiā b
a ¶ p bono bonū. b ¶ v̄e ab eo accepim⁹ q: lex q̄ mala n̄ tollit ſz oñdit: ⁊ reos ꝯulat
b prō grā: qu̇ia lex p moyſen data c
vt humiliēt ſe medico. a ¶ q̄ ſit ſal⁹ hoī vt erat pmiſſa. b ¶ q̄ eſt dn̄s liberans.
c eſt: ſz grātia ⁊ v̄itas p ieſum chri t
a ¶ q̄. ¶ nec moyſes. b ¶ Hec grā p xp̄m oib⁹ ē data. i. videre deū q̄ nunq̄ꝫ viſus eſt.
c ¶ nullus homo.
e ſtum factā ē. Deum nemo vidit d
¶ ſed. a ¶ in ſecreto ⁊ cū nouit.
f vnq̄ꝫ. t Unigenit⁹ fili⁹ q̄ eſt in ſinu e
a ¶. i. p manifeſtationē ſue īcarnatiōis deū inuiſibilē demōſtrauit. ¶ fidelib⁹. ¶ teꝫ.
g prīs: ipe ēnarrauit. Et hoc eſt te g

Nico.de lyra

¶ Tu quis es.

✠ ad natiuitatem. Chriſtus aūt ab inſtāti ꝯceptiōis habuit corpus oībus lineamētis diſtinctū: ⁊ aīaꝫ oībus v̄tutibus ⁊ ſciētiis pfectā: q̄uis nōdū habuerit pfectā corpis q̄ntitatem. ⁊ hoc fuerat predictū Hiere. xxxi. d. Nouū faciet dn̄s ſup terrā: mulier circūdabit viꝝ. q: chriſtus ab inſtāti ꝯceptiōis fuit vir pfectus mō dicto. Cōſtat aūt q̄ chriſtus fuit ante cōceptus q̄ꝫ iohānes fuerit nat⁹: vt pꝫ Luc. i. ⁊ ideo h̄ mō lr̄a pdicta pōt exponi: Ante me factus ē: vt p factū eſſe itelligaſ pfectio: q: h̄ deſignat tal̄ locutio: ſicut fieri impfectionē deſignat: q: chriſtus etiā ſm humanā naturā ante pfectus fuit q̄ꝫ iohes: vt patet p pdicta. a ¶ Et de plenitudine ⁊c̄. Poſitľ duobus modis q̄bus verbū incarnatū eis innotuit: h̄ ꝯn̄r vtrūq̄ꝫ modū manifeſtat. ⁊ primo manifeſtat primū q̄ eſt p viſum: vt dictū eſt. ſcđo ſcđm q̄ eſt p auditū / ibi: Et h̄ eſt teſtimoniū. Ad intellectū primi ſciendū q̄ hec verba q̄ ſequunſ nō ſunt v̄ba iohīs baptiſte. lꝫ h̄ dicat Origenes: ſꝫ ſunt v̄ba iohīs euāgeliſte declarātis modū q̄ cognouerūt verbū īcarnatū p viſum: ſm Aug⁹. ⁊ Chryſoſto. dixerat eni. ſ. Uidim⁹ eū plenū grē ⁊ veritatľ: poſſet aliq̄s q̄rere q̄liter h̄ vidiſtis. ideo declarat q̄liter hoc cognouerāt q̄ſi rn̄dēs tacite q̄ſtioni. Et diuidiſ in duas: q: primo declarat q̄liter cognouerūt eū plenū grē. ſcđo q̄liter cognouerūt eū plenū veritatľ / ibi: Deū nemo vidit. dicit igiſ primo: bn̄ dixi q̄ vidimus eū plenū grē: q: de plenitudie eius nos oēs accepimus. Hoc potiſſime apparuit in ſpūſſancti miſſiōe ſup aplos in die pētecoſtes: ex cui⁹ plenitudine linguis oīm loq̄banſ: vt dr̄ Act. ii. ⁊ ideo expientia q̄dāmō cognoſcebāt ipm̄ xp̄m eſſe plenū grē. ⁊ hoc eſt qđ dr̄: Et de plenitudine eius nos oēs accepimus. Iſta dictio copulatiua et: nō ꝯtinuaſ lr̄e imediate pcedenti: q̄ ꝯtinet v̄ba iohannis baptiſte: ſꝫ v̄ba iohānis euāgeliſte q̄ ſ. dixerat: Et vidimus eū q̄ſi vnigenitū a prē: plenū grē ⁊ veritatis: q: h̄ declarat modū p quē hoc cognouerāt: vt dictū eſt. ſ. p acceptionem ſpūſſancti de eius plenitudine. Ideo ſequiſ: b ¶ Et gratiā p grā. Prima eni grā daſ ſine meritis: q: ante grāꝫ non pōt hō mereri: ſed habita prima grā pōt hō mereri de ꝯdigno augmentū grē. ⁊ ideo ſcđa grā daſ quodāmō p prima: q: daſ p meritorio ope pcedēte ex ipa. ¶ Aliť pōt h̄ exponi ⁊ magis pprie ad lr̄aꝫ d̄ lege noua ⁊ veteri: ita q̄ lex vetus dr̄ grā prima. magna eni grā fuit dare legē ſpālē pplo dure ceruicľ: ⁊ alia bn̄ficia pplo collata. ppter qđ dr̄ in Ps. cxlvii. d. Nō fecit taliter oī nationi ⁊c̄. Quia tn̄ iſta lex erat imperfecta loco illi⁹ data ē lex noua q̄ eſt pfectior ⁊ maior grā. ⁊ ſic exponiſ illud: Et grātiā p grā. q. d. Nō ſolū accepimus d̄ plenitudie xp̄i in receptiōe ſpūſſancti: ſꝫ cū hoc accepimus grāꝫ p grā. i. legē nouā loco veteris. ppter qđ ſubdiſ q̄ſi exponēdo: c ¶ Quia lex p moyſen data eſt: grā ⁊ veri. ⁊c̄. Dicit aūt lex noua reſpectu veteris veritas: q: illa fuit figura ⁊ vmbra illius. dr̄ etiā grātia reſpectu eius: q: q̄uis lex vetus ex liberalitate diuina fuerit illi pplo data: ppter qđ pōt dici grā large: eo mō loq̄ndi q̄ q̄dlibet donū gratis datū dr̄ grā: nō tn̄ ꝯferebat grāꝫ iuſtificantē ſicut facit lex noua. d ¶ Deū nemo vidit vnq̄ꝫ. Hic declarat iohes q̄liť cognouerūt xp̄m fuiſſe plenū veritate: videlicet p doctrinā xp̄i q̄ docuit eos d̄ ſecretľ diuinitatľ: q̄ cōphendi nō pōt niſi ab eo in q̄ ē plenitudo v̄itatľ. ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Deū nemo vidit vnq̄ꝫ: nō accipiſ h̄ nemo p vllo hoīe: q: in ſacra ſcptura aliqñ accipiſ hō p oī creatura: eo q̄ hꝫ aliquā ꝯueniētiā cū oī creatura. ppť qđ dr̄ Mar. vl. d. Predicate euāgeliū oī creature. ita nemo aliqñ accipiſ p nlla creatura. ē igiſ ſenſus: Deū nemo vidit vnq̄ꝫ. i. nlla creatura pōt viſiōe cōphēſiōis videre diuinā eſſentiā. ⁊ ſubdit a q̄ cōphēdaſ. e ¶ Unigenit⁹ fili⁹ q̄ ē in ſinu prīs. i. in intriſecis diuinitatľ ipe cōphendit eā: q: hꝫ eādē noticiā cū prē: ⁊ ideo pōt de h̄ alios plenť iſtruere. Iō ſequiſ: f ¶ Ipe enarrauit. ſicť pꝫ ex decurſu euāgelii q̄ aplos de ſecretľ diuinitatľ docuit: vt de myſterio trinitatľ: ⁊ de nultis aliis q̄ nō fuerāt ita explicite tradita in lege ⁊ pphetis ſicť xp̄s explicauit. g ¶ Et hoc eſt teſtimoniū. Poſtq̄ꝫ euāgeliſta declarauit modū q̄ habuerūt noticiā de plenitudine xp̄i p viſum: h̄ ꝯn̄r declarat aliū modū q̄ idē cognouerunt p auditū: videlicet p iohīs teſtioniū. Et diuidiſ in duas ptes: q: pmo manifeſtat teſtioniū iohīs factū in xp̄i abſentia. ſcđo teſtioniū iohīs de xp̄o in ei⁹ p̄ntia / ibi: Altera die. Prio teſtioniū dedit iohes interrogat⁹. Et diuidiſ in duas: q: pmo fuit iterrogat⁹ de pſona. ſcđo de officio / ibi: Et q̄ miſſi fuerāt. Prīa adhuc in duas: q: pmo poniſ teſtioniū iohīs p modū negatiōis. ſcđo p modū affirmatiōis / ibi: Dixerūt q̄ ei. Prīa adhuc in tres ſm tres q̄ſtiones factas ipi iohi: ⁊ tres rn̄ſiōes correſpōdētes. ſcđa ibi: Et interrogauerūt. tertia ibi: Propha. Circa pmū aduertēdū q̄ tpe pdicatiōis iohīs erat famoſa opinio: ⁊ maxie in hierlm̄ vbi vigebat ſtudiū legľ ⁊ pphaꝝ: q̄ tps aduēt⁹ meſſie eēt de pxio. Primo: q: videbāt ab eis ablatū eſſe regnū: vt declarant ſup mattheū ⁊ Dan̄. ⁊ hoc fuerat eis datū p ſigno aduēt⁹ meſſie: Gen. xlix. b. Nō auferet ſceptꝝ de iuda ⁊c̄. Scđo. q: videbāt cōpletas hebdomadas dictas a Daniele de aduentu ſanctiſanctorū: que complere ✠

✠ a ¶ Et de plenitudie ⁊c̄. Ex nob nihil hn̄tes. b ¶ Et grāꝫ p grā. i. nob dedit grāꝫ vt p eā gliaꝫ ꝯſeq̄mur: q̄ ē grā ꝯſumata. c ¶ Quia lex p moyſen ⁊c̄. a peccatis cohibēs ſꝫ nō grāꝫ iuſtificātē hn̄s: nā hoc xp̄o reſuabaſ. iō ſbdiſ: t ¶ Grā ⁊ veritas p ieſū xp̄m facta ē ⁊c̄. Deū nemo vidit vnq̄ꝫ. cōphēſiue. e ¶ Unigenit⁹ q̄ ē in ſinu pa. i. ſibi ꝯſubſtātial̄: ipe vidit iſto mō. Iō ſubdiſ: f ¶ Ipe enarrauit. ſ. myſteria in lege ⁊ pphetľ ſub velamibus pnūciata: ⁊ hoc fuit ſignū q̄ nos deduceret ad clarā viſionē diuiōꝝ. g ¶ Et hoc ē teſtioniū iohīs. qđ phibuit corā legiſperitľ: in q̄ teſtionio negauit ſe eſſe xp̄m: ⁊ hoc v̄acitē q̄ntū ad interrogātiū intētionē. ⁊ de duobus pmis pꝫ: q: iohes nō erat xp̄s nec helias in pſona. ſiť d̄ tertio: nā intēdebāt q̄rere ſi iohes erat de numero pphaꝝ antiq̄rū: aliť eni rn̄dere fuiſſet falſum: ſꝫ aſſeruit ſe eſſe vocē. i. v̄bi diuini nūciatorem: qđ erat verum ⁊ humile reſponſum. ⁊ in hoc docuit doctores catholicos veraciter et humiliter reſpondere.

✠ Quid ḡ bap

Diuiſio

Diuiſio

b

Moraliter

G a ¶ Tu qs es: Putabāt iudei iohānē eſſe chriſtū: q̄ in lege pmittebat. Alii putabāt eū eē heliā ꝓpter nimiā abſtinētiā ⁊ caſtitatē ⁊ ſolitariā vitā: ⁊ aſprimā delictoꝝ reprehenſionē: et duriſſimā future vindicte terrorē. Alii dicebāt eū eſſe vnū de ꝓphetis reſuſcitatū: ꝓpter ꝓphie gratiam. b ¶ Cōfeſſus eſt ⁊c. Cōfeſſus ē vt poſtea dicit qđ n̄ erat xp̄s: nō negauit qđ erat.i. qđ eēt ꝑcurſor: vt poſt interrogat' dicit: Ego vox cla.⁊c. Ordo v̄boꝝ: ⁊ ꝯfeſſus ē ⁊ nō negauit qñ miſerūt. c ¶ Helias es tu ⁊c. Cū oēs ſcirēt nomē xp̄i: ſcie/bant etiam φ helias ꝑceſſurus ſit eū: ſʒ ipſe helias preceſſurus ī ptāte iudi/caturū. Johēs figuraliter: helias eūdē iudicādū: vt ſint duo ꝑcones ſicut duo aduent' eiuſdē. vñ nō ſū helias.i. nō ꝑ eo potētiā iudicās: ſʒ in quā offendiſti oſtēdo hūilitatē: q̄ſi ſeruiti hūili: ancq̄ excelſus iudicet. Ecce nec ego xp̄s: nec a pte potentie index. d ¶ Ego vox. Nō dicit ego ſum hō: vel iohēs vel fi/lius zacharie. Nō ꝯſiderat hūanā ſub/ſiſtentiā vel generationem: ſʒ vltra hec oia exaltat' ꝑcurſor verbi deſerit oia q̄ intra mūdū cōtinent. Aſcēdit in altū: fact' vox verbi nullā in ſe ſubſtātiā fa/tet ꝑter abūdantiaʒ gr̄e q̄ excedit oēm creaturā vt ſit vox verbi. ¶ Vox eſt in interpres animi. Anim' aūt.i. intelle/ctus oim ē fili' dei. Johes ḡ vox eſt ⁊ interpres hui' animi: q: primo mundo eū demōſtrauit: eccē agnus dei. e ¶ Eſaias. ſ. d iohē ꝓphetauit: Ego vox clamātis in deſerto. in q̄ verbū ſo/nat.i. ꝓphetia ⁊ oſtēſio ⁊ lucerna ver/bi pñtis. f ¶ Ex phariſeis.i. ex p̄nci/pibus iudeoꝝ q̄ doctrinā nō querunt: ſʒ inuident: q̄ tñ ad iohēm iō veniūt q: audiūt eū predicaſſe cōem oim reſurre/ctionē quā ⁊ ipſi credebāt. vñ ⁊ ipſi in multis xp̄o ꝯſentiunt. Paulū q̄ʒ aplm in multis audierūt. g ¶ Quid ergo bap. Audierāt phariſei ī ꝓphet' xp̄m 4.Re.2.b. vēturū ⁊ bapticaturū: ſciētes iordanē figuraʒ bapciſmi geſſiſſe: cūq3 heliam et heliſeum ſiccis pedibus tranſiſſe: fi/gurāq3 ba/

a ¶ p moyſen nō eſt gr̄a nec p iōm iohēm: ⁊ hoc eſt φ teſtat ſe nō eſſe xp̄m. b ¶ vt lu/cerne. c ¶ cū eius excellentia mouerent: q: auſus eſt bapticare.

ſtimoniū iohānis qñ miſerūt iu a

¶ ſapientes in lege.

dei ab hieroſolymis ſacerdotes b c

a ¶ vt cōfeſſiōe ipſius iohānis ſcirēt quis eſſet. ¶ quid.

⁊ leuitas ad eū vt interrogarēt eū: a

a ¶ ecce humilitas iohis q̄ nihil mai' eē eū poſſet credi xp̄s. ¶ φ nō eſt xp̄s.

a Tu qs es: Et ꝯfeſſus ē: ⁊ nō ne f

a ¶ φ erat ꝑcurſor. b ¶ quid.

b gauit. Et ꝯfeſſus ē: q: nō ſū ego g

¶ remota priori opinione. ¶.ſ.es.

xp̄s. Et interrogauerūt eū. Quid ḡ b

a ¶ nō ſū.h. q: nō ſolū ꝓpha ſicut ille ſʒ eti/am ꝑcurſor. ¶ corpore q: ipſe dñs ſpūalit de eo dicit: helias in ſpiritu ⁊ virtute.

c Helias es tu: Et dixit: Nōn ſū i

¶ heliſeus. a ¶ q: nō p̄nūcio ſʒ oſtēdo. ¶ nō ſū ꝓpha q: pl' q̄ ꝓpha: nō ſū vn' ex illis ꝓphetis de q̄bus me eē putatis.

Propha es tu: Et rñdit: Nōn k

a ¶ dic qs es ne abſq3 rñſo recedam' ad il/los q̄ nos miſerūt. b ¶ audiuim' de xp̄o te p̄dicare: ſʒ d teipo nihil māifeſtū aſſer'.

Dixerūt ergo ei: Quis es: vt rē m

ſpōſum demus his qui miſerūt

nos: Quid dicis d teipo: Ait:

¶ ſum. a ¶ verbi incarnati. b ¶ in me. c ¶ deſerte iudee ſolatiū annūciās. ¶ q̄d.

n †Ego vox clamātis i deſto: Di n

¶ parate in vobis. a ¶ p ſidē: p opa per que dñs ingredit.

e rigite viam dñi: ſicē dixit eſaias

f ꝓpha. Et q̄ miſſi fuerāt erāt ex o

¶ ex inuidia querebāt.

phariſeis. Et interrogauerūt eū

a ¶ q̄ſi audacter ē. ¶ hic plane inuidia ptʒ

g ⁊ dixerunt. Quid ḡ bapticas ſi †

a ¶ q̄ habet auctoritatē baptiſmi

tu nō es chriſtus neq3 helias ne

¶ heliſeus. a ¶ etiā inuidis ex bonita/te veritatē dicit.

q3 ꝓpha. Reſpondit eis iohēs p

Nico.de lyra

B ✱ rū: q̄ cōplete fuerūt ī natiuitate xp̄i vt declaraui ſup Dañ.ix. vel ſm alios q̄ dicūt eas fuiſſe cōpletas.xviii. anno Tyberii ceſaris: in paſſione xp̄i vide/rūt eas cito cōplēdas. ꝓpter qđ meſſiā de p̄ximo expectabāt: ex altera pte io/hānis baptiſte mirabilē natiuitatem ⁊ ei' excellentē ſctitatē: ⁊ iō fuerūt moti ad opinādū ipſū eē xp̄m: ꝓpť qđ miſe/rūt ſolēnes nūcios ad iohānē volētes ſup hoc ſcire veritatē. verūtñ Chryſ. dicit φ malicioſe venerūt. ſʒ Orige. di/cit: ſimplici aīo venerūt ad querēdū veritatē: ⁊ h̄ videt veri': q: i mō q̄rēdi exhibuerūt iohāni maximā reuerētiā: ⁊ h̄ ex q̄t/tuor: vt ptʒ in lr̄a: p̄mo ex pſonis mittētib' ad ip̄m nūcios: ⁊ h̄ notat cū d̄r: a ¶ Qñ miſe. iudei.i. illi de tribu iuda q̄ erāt nobiliores in pplo. ſcđo ex loco miſſiōis/cū d̄r: b ¶ Ab hie roſolymis. q̄ erat ciuitas ſacerdotalis ⁊ regia: ⁊ q: ſtudiuʒ legis ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊ cult' diuin' vigebāt ibi: ſicr ip̄a erat caput regni. tertio ex pte nūcioꝝ. cū ſubdit: c ¶ Sacerdotes et leui. q̄ erāt ſolēnes pſone: ⁊ maxime q: illi ſacerdotes ⁊ leui/te q̄ fuerūt miſſi erant de ſecta phariſeoꝝ: vt d̄r. ī. eo. ca. ⁊ iſti erāt magis religioſi ⁊ famoſi in toto pplo illo. Quarto ex mō interrogādi. cū ſubdit: d ¶ Vt inter. eū. Tu qs es. q̄ſi volētes in hoc acqeſcere dictis ei'. ⁊ ſubdit iohānis rñſio: e ¶ Et cōfeſſus ē.ſ. veritatē. f ¶ Et nō nega. vſurpādo ſibi diuinū officiū: h̄ eñ eēt negare ipſum xp̄m q̄ eſt ipſa veri/tas. vñ ſequit: g ¶ Et cōfeſſus eſt q: nō ſū ego xp̄s. ⁊ in h̄ rñdit inētioni eoꝝ. Ad h̄ eñ querebant: Tu qs es: vt reſpōderet

rñderet eis ſi eſſet chriſtus vel nō. h ¶ Et interroga. Hic ꝯſr ponit ſecūda queſtio. Sicut eñ aduēt' xp̄i fuerat ꝓmiſ/ſus iudeis: ita ⁊ aduētus helie: vt habet Malach.vi.b. Ec/ce ego mittā vobis heliā ꝓphetā ⁊c. ⁊ iō audiētes φ nō eſſet chriſtus interrogauerūt ꝯſr ſi ipſe eēt helias. ⁊ ſubdit iohā/nis rñſio cū d̄r: i ¶ Et dixit: nō ſū: Sʒ videt eſſe ꝯ illud qđ dicit ſaluator de iohāne Mat.xi.b. Ipſe eſt helias: dicēdū φ ipſi q̄rebāt de pſona helie. ⁊ iō ad eoꝝ queſtionē rñdit φ nō erat he/lias in pſona: ſʒ eēt helias in ſpū: ꝓpť ſīlitudinē vite in auſteritate ⁊ doctri/ne veritate: ⁊ in officio: q: erat ꝑcurſor primi aduēt' redēptoris: ſicut helias erit ꝑcurſor ſecūdi: ⁊ h̄ mō ſaluator vo/cat iohēm heliā: ⁊ ſic nō eſt ꝯdictio. k ¶ Propheta. Hic ponit tertia q̄/ſtio. erat eñ famoſa opinio tunc tpis apud aliq̄s iudeos φ añ chriſtū veni/ret vn' magn' ꝓpheta ꝑ eo φ ſcriptū eſt Deu.xviii.c. Prophetā ſuſcitabit dñs de' de fratrib' veſtris ⁊c. q̄ q̄dē auctoritas ſm veritatē intelligēda eſt de chriſto ad lr̄am: licet iudei intellige/rent eā de alio ꝓpheta: ⁊ iō interroga/uerūt eū ſi eēt ille ꝓpheta de q̄ dicta ē ſcriptura p̄dicta. vñ in greco hic nō po/nit ꝓpheta abſolute: ſed cū articulari dictioni q̄ denotat ꝓphetā dictā anto/nomatice. ſubdit iohis rñſio: l ¶ Et rñdit: nō Nō eñ negauit ſe eē ꝓphe/tā abſolute: nec ꝓphetā miſſum ante xp̄m: q: negaſſet veritatē: ſʒ negauit ſe eſſe illū ꝓphetā de q̄ loquit illa ſcriptu/ra p̄allegata: q̄ ad lr̄am eſt de chriſto ī/telligēda: vt dictū ē: Aliter exponit h̄ Greg. dicēs: φ negauit ſe eſſe ꝓphetā tm̄: q: erat pl' q̄ ꝓpheta: ſʒ p̄ma expo/ſitio videt melior ⁊ lr̄e ꝯſonior: q: min' icludit i maiori: ſi ei fuit pl' q̄ ꝓpha. ſeqt φ fuit ꝓpha. m ¶ Dixerūt. hic D ponit teſtimoniū iohis p modū affir/mationis: q: audiētes nūcii iudeoꝝ φ de oībus rñderet negatiue: voluerūt † Eſa.40.a aliqđ affirmatiue dictū ab eo reporta/re: ⁊ h̄ eſt qđ d̄r: Dixerūt ergo ei: Mat.3.a qs es tu ⁊c. Affirmatiue ſubdit io/ Mar.1.a hānis rñſio ī q̄ dat teſtimoniū xp̄o: aſ/ Luc.3.a ſerens ſe eſſe eius ꝑcurſorē dicens: n ¶ Ego vox cla. ⁊c.i. ego ſū ille de q̄ ſcriptura dicit Eſa.xl.a. vt allegatū eſt φ dʒ clamare ī deſto iude vt hoīes ſe p̄pararēt ad aduētū xp̄i ī mūdū. Et bñ deſignat iohes ī ꝓprietate voc': q: erat annūciator v̄bi diuini.i. xp̄i q̄ ē v̄buʒ p̄ris ſm diuinitatē vt. ſ. dictū ē: vox eñ hūana ē v̄bi mētal' expſſiua. o ¶ Et q̄ miſ. Hic declarat teſtioniū iohis factū ad īterrogatōeʒ ei' d officio: ⁊ di/uidit in tres ptes: q: primo ponit nū/ Diuiſio cioꝝ īterrogatio. ſcđo iohis rñſio/ ibi: Rñdit eis. t'tio q̄dā reſpectu p̄cedētiū ꝯcluſio/ibi: Hec ī be/thania. Circa p̄mū ꝯſiderādū φ ſic dictū ē: phariſei īter alios iudeos videbant mag' religioſi: ꝓpť qđ dicebant phariſei a phares qđ ē diuiſio: q: ī hitu ī geſtu ⁊ victu erāt ab aliis q̄dā mō diſtīcti ī ſignū maior' religiōis: ꝓpť qđ oñdebāt ſe mag' ꝫe/lare ꝑ ritu leg': ꝓpť qđ audiētes a iohē φ n̄ erat aliq̄s triū p̄/dictoꝝ q̄s expectabāt tāq̄ pſonas ſolēnes: q̄ſierūt ab eo q̄re bapticabat inducēdo nouū ritū. ⁊ h̄ ē qđ d̄r: Et q̄ miſ. ⁊c. ⁊ ptʒ lr̄a ex dict'. p ¶ Rñdit. Hic pōit rñſio iohis ī q̄ phibet Iohis re/ teſtioniū de xp̄o dicēs: φ ſic ꝑcurrebat p̄dicationē xp̄i ſua p̄di/ ſponſio catione ⁊ denūciatione: ita baptiſmū chriſti ꝑcurrebat ſuo ba/ptiſmate: ſicut ⁊ ꝓphete antiquit' aliq̄ denūciabāt futura nō ſolum verbis ſed etiā factis: vt. ſ. dictū eſt: ⁊ hoc eſt qđ dicit hic. Reſpondit eis iohānes dicēs: Ego bapticō in aqua ✱ lauando

✱ † ¶ Quid ḡ bap. ⁊c. q.d. tu tibi vſurpas officiū alienū. Moraliter p ¶ Rñdit e. io. n̄ reddēdo iniuriā ꝑ iniuria: ſʒ hūilr ⁊ pie. n.

✱ Ego bapti

garſq̄ baptiſmi in helia ⁊ heliſeo nō dubitabāt pceſſiſſe. vñ ⁊ nūc eos ſurrexiſſe putabāt ⁊ baptiçaſſe. vñ nec iterrogāt eũ tũ vn⁹ pphaꝝ: ſꝫ ſolūmō eũ tũ ppha: ille videlicet q̄ pfigurauit baptiſmū. a ¶ Ego baptizo in aq̄. Nō imputet audacie qḋ ago: q꜡ corpa abluo aq̄ nō aufero pctā: vt ſic naſcēdo ⁊ pdicādo pcurſor ſum: ſic ⁊ baptiçādo: ſꝫ iſte medius iter vos ē qui pctā tollit. b ¶ Cui⁹ ego nō ſū dig. Nō ait nō ſoluā. Soluit em̄ qm̄ ipm̄ māifeſtauit ⁊ de diuitate ⁊ hūanitate ipſius multa aperuit. ſꝫ nō ſū dign⁹: q꜡ idignū ad h̄ agendū ſe reputat: in q̄ ſimplr indicat hūilitas. ¶ Myſtice. Ligaturā myſteꝛij icarnati pbi nō ſum dign⁹ penetrare vel nomen ſponſi mihi vſurpare. c ¶ Hec in betha. Due ſunt bethanie. vna trās iordanē: altera citra non lōge a hierlm̄ vbi laçar⁹ ſuſcitatus eſt. Illa q̄ trās iordanē eſt ſignificat hūanā naturā ſub lege naturali an̄ fluēta grē: q̄ grā poſt icarnationē xp̄i abundās fuit: q̄ natura ad h̄ creata erat vt lege nature obediret: in q̄ iohēs baptiçat: q꜡ a pctō nō liberat. Baptiçat vltra fluēta diuinoꝝ donoꝝ q̄ nōdum in xp̄o ichoauerāt in hūanā naturā deſcēdere. Illa q̄ eſt citra iordanē ſignificat eandē hūanā naturā obedientē ſub lege grē q̄ eſt pria hierlm̄. i. viſioni pacis p charitatē: in q̄ xp̄s mortuū ſuſcitat: q꜡ a pctō liberat. d ¶ Altā die. Typice. Johēs. i. pplꝰ grē: altā die. i. poſt legē cognoſcit agnū q̄ redimitur. e ¶ Venientē. Nō ſolū greſſib⁹ corporis: ſꝫ etiā iterioris ſue ꝯtēplatiōis acceſſib⁹: q꜡ dignat⁹ ē a iohē cognoſci ſm̄ diuinitatē ⁊ hūanitatem. f ¶ Ecce agn⁹ dei ⁊c̄. Tria miſtrat agnus poſſidētib⁹ ſe: lac ſimplic̄ doctrīe quo puuli nutriunt: lanā. i. icremēta virtutū: eſum carnis ſue. g ¶ Pctā mundi. Pctm̄ mūdi dr̄ origīale pctm̄ qḋ ē cōe toti⁹ mūdi: q̄ tota hūana natura ſil ⁊ ſemel ꝯdita leges diuinas p iobediētiā trāſgreſſa ē in padiſo qḋ origiale ſinglāꝗꝫ ſupaddita grā relaxat. h ¶ Poſt me ve. vir. Chriſt⁹ ē vir in q̄ nob̄ cōgruit ⁊ p nob̄ ſoluit: ⁊ fili⁹ dei in q̄ prī ꝯgruit ⁊ pctā dimittēdo recōciliat nos ei. i ¶ Ut maīfeſtet. Hic ē agn⁹ q̄ tollit pctā: qḋ nō ego qui ē etiā meli⁹ mō noui: ſꝫ pptea baptiço vt māifeſtet iſraeli. Ne em̄ ppē iſolentiā min⁹ baptiçarent a xp̄o in ſpū: vſu baptiçādi ei viam pauit. vñ poſtq̄ ad ipm̄ q̄ via ē ventū ē: baptiſm⁹ ei⁹ ceſſat. In baptiſmo etiā iohīs māifeſtat hūilitas xp̄i q̄ eſt ipletio toti⁹ iuſticie: ſic em̄ opus ē xp̄m naſci ⁊ mori: ſic ⁊ baptiçari. Si em̄ ipſe qui nō eget a ſeruo baptiçatur: non dedignentur q̄tumcūꝗ ſapientes ⁊ ſancti a domino baptiçari: ſine quo permanent in peccatis.

¶ id eſt lauo.

a dicēs: Ego baptiço in aq̄: medi a
a ¶ .i. pſās vob̄ apparet. b ¶ corpe. c ¶ q꜡ humil̄: ⁊ ideo ego lucerna paccendor.
us āt vr̄m ſtetit quē vos neſcit̄. b
a ¶ ante tpa diffinitū eſt qḋ poſt me veniret. b ¶ ſicut naſcēdo ita pdicādo. c ¶ mihi ppoſitus eſt dignitate.
Ipſe ē qui poſt me vēturus ē: qui c
b an̄ me fact⁹ ē: cui⁹ ego n̄ ſū dign⁹ d
vt ſoluā eius corrigiā calciamēti.
¶ Id eſt in domo obediētie baptiçat vt ſignificet obediētiā cōuenire baptiçatis.
c ti. Hec i bethania facta ſūt trās e
iordanē vbi erat iohēs baptiçāſ.
¶ altera cognitiōe. ¶ iruitu mēt̄ ⁊ corpis.
d Altera die vidit iohānes ieſum g
a ¶ inocēs imolād⁹ pfigurat⁹ in agno paſchali.
f venientē ad ſe, ⁊ ait: Ecce agnuſ k
a ¶ qḋ ꝯfert. ¶ n̄ d̄ loco ad locū ſꝫ vt oīno n̄ ſint. b ¶ q꜡ nō cū traduce carnis nat⁹. c ¶ h̄ determiat q̄s ille medius de q̄
g dei: ecce q̄ tollit pctā mūdi. Hic ē l m
ſupra dixit ſic. ¶ iſtud. a ¶ poſt pconē iudex. ¶ natiuitate ⁊ ceteris.
h de q̄ dixi: Poſt me venit vir: q̄ n
¶ dignitate. ¶ deitate.
ante me fact⁹ ē: q꜡ prior me erat:
i ⁊ ego neſciebā eū. Sꝫ vt māife- o p

Nico.de lyra

¶ Baptiçans. lauādo tm̄ corp⁹: ad deſignādū illū q̄ ſuo baptiſmate lauabit aīas. vñ ſubdit: a ¶ Medi⁹ āt vr̄m ſtetit. i. cōiter viuēs iter homies. xp̄s em̄ vitā cōeꝫ iter eos duxit: vt pꝫ ex decurſu euāgelij. b ¶ Quē vos neſcit̄. ſ. q̄tū ad diuinitatē: imo ipm̄ ſimplr negauerūt corā pilato. c ¶ Ipſe ē qui poſt ⁊c̄. h̄ exponat ſic. ſ. expoſitū ē. d ¶ Cui⁹ nō ſuꝫ dign⁹ vt ſol. ⁊c̄. cū xp̄s calciamēta nō portauerit. qḋ pꝫ ex h̄ qḋ dr̄ Luce. x. portare calciamēta apl̄is inhibuit. ipſe fecit qḋ docuit: vt habet Act. i. iō pꝫ h̄ ꝙ hec erat metaphorica locutio: Cui⁹ n̄ ſum dign⁹ ⁊c̄. q꜡ iohēs i h̄ dic̄ ſe nō eſſe dignū exhibere xp̄o etiā minimū obſequiū: h̄ exp̄mēs ſm̄ cōeꝫ modū loq̄ndi. Cum em̄ aliq̄s puitatē ſuā ⁊ alterius excellētiā vult exp̄mere: ſolet cōit̄ dicere: nō ſū dign⁹ tāgere ſotulares eius: vl̄ aliud hmōi. nec mirū ſi h̄ iohēs dixit: q꜡ hō q̄tūcūꝗ magn⁹ deo cōpatus nihil ē niſi puluis ⁊ cinis. p h̄ etiā oñdit iohēs ipſis phariſeis ꝙ officiū alienū nō vſurpabat: ſꝫ tm̄ ſuū ppriū officiū. ſ. pcurſoris exercebat. e ¶ Hec in betha. Hic ponit q̄dā ꝯcluſio ad maiorē expſſionē pdictoꝝ: videlꝫ determiatio loci. forte em̄ adhuc viuebāt aliq̄ q̄ iterfuerāt teſtionio iohīs: ⁊ iō ex ꝯditione loci voluit eos euāgeliſta reducē ad mēoriā facti, dicēs: Hec in betha. fa. ſūt. Aduertēdū tm̄ ꝙ hec bethania nō ē illa q̄ ē ppe hierlm̄ ſita vbi laçar⁹ fuit ſuſcitat⁹: ſꝫ ē alia villa eodē noīe vocata ſita ſup̄ iordanē: ex alīa tm̄ pte fluminis. ſ. i ſorte duaꝝ tribuū ⁊ dimidie. ⁊ iō ad h̄ deſignādū ſbdit: f ¶ Trās iordanē ⁊c̄. Origenes tm̄ dic̄ ꝙ ibi dr̄ eſſe bethabora q̄ erat villa vltra iordanē: ſꝫ vitio ſcptoꝝ fuerit corruptū. g ¶ Altera die. Hic ꝯſr̄ explicat teſtioniū iohīs d̄ xp̄o in ei⁹ pñtia. ⁊ h̄ duplr. pmo generaliter corā turb̄. ſcdo ſpālr̄ corā aliq̄bus diſcipul̄ iohīs, ibi: Altā die ſtabat. Prima in tres: q꜡ pmo ponit iohīs teſtificatio. ſcdo excludit teſtificantis ſuſpicio, ibi: Hic ē de q̄ dixi. tertio ſbiūgit teſtioniū ꝯfirmatio, ibi: Et teſtioniū phibuit. In pma pte dr̄ ſic: Altera die. ex h̄ pꝫ ꝙ iohēs pluries teſtioniū ferebat ipi xp̄o etiā q̄libet die: q꜡ ad h̄ totū officiū ei⁹ ⁊ pdicatio ordiabat. h ¶ Uidit iohā. ieſū. pñtialr̄: q꜡ teſtioniū qḋ ē p viſuꝫ eſt efficaciſſimū. i ¶ Venientē ad ſe. Hoc nō ē itelligēdū de aduētu xp̄i ad baptiſmū ſꝫ poſt. qḋ pꝫ ex h̄ qḋ ſequit̄ īfra ꝙ iohēs an̄ iā viderat ſpm̄ deſcēdentē ſup eū qḋ factū fuit in baptiſmo. ⁊ iō pꝫ ꝙ xp̄s poſt baptiſmū venit ad iohānē vt teſtioniū iohīs pluries latū ⁊ pñtialr̄ eſſet efficaci⁹. Subdit āt teſtioniū iohīs de xp̄o duplr̄. Pmo q̄tuꝫ ad ei⁹ verā hūanitatē: in q̄ p nob̄ imolat⁹ eſt, cū dr̄: k ¶ Ecce agn⁹ dei. i. a deo miſſus: imolādus vt hoſtia accepriſſima. Circa qḋ ꝯſiderandum ꝙ licet alia aīalia imolarent in lege vt bos: vitulus: capra ⁊ hmōi: tm̄ xp̄s magis vocat agnus q̄ ceteraꝫ imolaticia: duplici de cauſa. Prima eſt: q꜡ inter omnes figuras veteris teſtamēti agnus paſchalis exp̄ſſius figurabat paſſionē xp̄i: q꜡ ille agnus erat ſine macula: ⁊ p eius imolationē filij iſrl̄ liberati ſunt a ſeruitute egyptiaca: ſicut p paſſionē xp̄i qui peccatum nō fecit ſumus liberati a ſeruitute diaboli. Secunda cauſa eſt: q꜡ iuge ſacrificium qḋ figurabat ppetuitatē beatitudis fiebat de agno ſicut ⁊ xp̄s eſt noſtra beatitudo. Secundo fert teſtimoniū iohānes de xp̄o q̄tum ad eius diuinitatem, cuꝫ ſubdit: l ¶ Qui tollit peccata mundi. Quia tollere pctm̄ eſt pprium ipſius dei. dr̄ aūt h̄ peccatum ponendo ſingulare p plurali ſm̄ modū idiomatis hebrei: vt patet Exod. viij. f. Uenit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcaꝝ. Uel aliter dr̄ peccatū in ſingulari: licet ille agnus tulerit omnia peccata: tamen ſpeciali mō p peccato originali occiſus eſt. m ¶ Hic eſt de quo dixi. Hic cōſequenter tollit ſuſpicio teſtis. Jeſus em̄ erat cognatus iohannis ex pte matris: ⁊ ideo ſi hoc teſtimoniū dixiſſet tm̄ poſtq̄ ieſus fuit ei notus: poſſent aliqui habere teſtimoniū eius ſuſpectū: ⁊ ideo teſtimoniū iohānis de xp̄o fuit aliquo mō anteq̄ noticiā determinatā haberet de ipſo: q꜡ primo in generali fuit reuelatus aduētus chriſti ppinquus de futuro ipſi iohāni: ⁊ fuit ſibi preceptū a dño vt baptiçaret in nomie vēturi: ⁊ predicaret ei⁹ aduētū ⁊ prepararet pplm̄: ⁊ tūc icepit ferre teſtimoniū de chriſto in generali: dicēs ꝙ cito eſſet vēturus: tm̄ neſciebat q̄s eſſet determinate: ſꝫ tūc datū fuit ſibi ſignū cognoſcēdi ipſuꝫ. ſ. p apparitionē ſpūſſcī ſup eū. ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄: Hic ē de quo dixi. q. d. nō mō incipio ferre teſtioniū d̄ ipſo: ſꝫ anteq̄ cognoſcerē ipſum. n ¶ Poſt me venit vir qui ante me factus ē: quia prior me erat. Exponatur ſicut ſupra. o ¶ Et ego neſciebam eum. Q̄tum ad perſonam determinatam. p ¶ Sed vt manifeſtetur in iſrael: Id eſt ipſi iſraeli.

¶ Propterea ve.

Moraliter ¶ a ¶ Ego baptizo in aqua. corpa tm̄ lauando. ad ſignificandum illius baptiſmū qui lauat aīas in ſpūſctō. e ¶ Hec in bethania facta ſunt. q̄ interpretat domus obedientie. ideo p h̄ ſignificat ꝙ iohēs ex obediētia dei venerat chriſtū nūciare imolādū p redēptiōe mūdi. o ¶ Et ego neſciebā eū. an̄ reuelationē mihi factā āno q̄ntodecimo tyberij ceſaris: vt habet Luc. iij. q̄ q̄dē reuelatio facta fuit iohāni in deſerto: vt habet ibidē. ⁊ p h̄ ſignificat ꝙ reuelatiōes diuie ſūt hitātibus in deſerto pnie: Ps. lxij. a. In terra deſerta ⁊ inuia ⁊ inaquoſa: ſic in ſctō apparui tibi: vt viderē v̄tutem tuā ⁊ glīaꝫ tuam.

¶ Altera die.

C a ¶ Baptizans. Chriſt⁹ a iohāne baptizat̃ vt indicet̃ oīs
B humilitas q̄ eſt oīs iuſticia: ſ; nō ſol⁹: ne baptiſma iohīs ſan-
cti⁹ ⁊ mai⁹ in q̄ de⁹ hō baptizat⁹ ē videret̃ baptiſmo xp̄i in q̄
hoīes baptizant̃. Baptizant̃ aūt alij a iohe: vt viſus baptizā-
di ꝑpararet viam baptiſmo xp̄i. b ¶ Et teſti. Sicut dixit ſe
veniſſe vt māifeſtaret xp̄m: ita ꝑhibuit
teſtioniū.ſ.vidi ſpm̄: i q̄ didicit qd̄ prī⁹
neſciuit venerat eciā ꝑdicare pniam.i.
facere ꝑparationē ꝑdicatiōis xp̄i: ſ; tm̄ d̄
ꝑparatiōe baptiſmi ponit ſingulariter:
q: baptiſm⁹ xp̄i ē ſūmū ſacr̄m īter alia.
c ¶ Spm̄ deſcē. Nō ꝙ tūc primū de
ſcenderit: ſ; vt ꝑ hoc deſcēdere oſtēdat̃
⁊ manere in baptizatis aqua ⁊ nō aliē
⁊ vt iohes ꝑ eū de xp̄o excellenti⁹ intel
ligeret. d ¶ Et ego neſcie. Aug⁹.
Viſa colūba dicit ſe ꝑ eā didiciſſe qd̄ ꝑ⁹
us neſciebat. Sciebat q̄dē ꝙ erat dn̄s:
ꝙ agnus tollēs pctā: ꝙ ab eo deberet
baptizari ſicut ⁊ cōfeſſus erat: ſ; neſcie
bat ꝙ ſibi eſſet retentur⁹ ⁊ nulli tradi-
tur⁹ ptātē baptiſmi ⁊ miniſteriū. ꝑ qd̄
cōſtat vnitas eccl'ie: ne ſint tot baptiſmi
q̄t baptiſte. Potuit aūt dn̄s ptātē ba-
ptiſmi alicui ſeruo vice ſua tradere: vt
tanta eſſet vis in ſerui baptiſmo q̄ta
in dn̄i: ſ; voluit vt ſpes baptizatoꝝ tm̄
ſit in dn̄o nō in hoīe ⁊ vniant̃ in eo: vt
ſit vna colūba ⁊ non diuidat̃ ꝑ hoīes.
vn̄ nihil differt baptiſma dn̄i ſiue ꝑ bo-
nū ſiue ꝑ malū tradet̃ miniſtrū nec ite-
rat̃: q: ſemꝑ ē baptiſm⁹ dn̄i. Baptiſm⁹
iohīs iterat̃: q: nō dn̄i ē: ſ; hoīs ⁊ ſi ex
deo. Baptiſm⁹ iude: nō iude ſ; dn̄i eſt
nec iterat̃: vt aūt vnitas ⁊ fraternitat̃
pax ſine laniatione in oīb⁹ baptizat̃
ſeruaret̃: quaſi i vna colūba q̄ gemit in
extinis mūdi: ⁊ ramū qui extra ē ſi fru-
ctū habet fert ad arcā: iō ſpūs i q̄ bapti
B zat̃ ꝑ colūbā oñdit̃: vt aūt habita vnita
te ⁊ pace in ſe feruēt ꝯtra mala: poſt i
Act.2.a igne dat⁹. ē apl'is ⁊ in linguis diuerſis
Gen.11.a ſm̄ diuerſitatē gētiū q̄ mō vniūt̃ olim
Nota de vna diuiſe in tumidis edificatorib⁹.
Nota ꝙ in ſacro baptiſmat̃ ſicut ⁊ in aliīs: ſolus xp̄s opera-
Ro.12.b tur. alij vero ſunt miniſtri vn̄ apl's in labore ⁊ mēte ſūt diffe
rentes: in opatione indifferētes. ¶ Uero. Oſtendit iohem
nō ſcire ꝑ baptiſmū xp̄i. i. mūdū eē redēptū. nō ſciebat eū filiū
dei eē ⁊ natū i carne. Auguſtin⁹ dicit iohānē ignoraſſe hoc
tm̄ vtrū ſibi retineat viꝫ baptizandi an alicui ſuoꝝ tribuat.
e ¶ Et manentē. Aug⁹. Specialiter dicit̃ ſpm̄ manere in
chriſto a q̄ nūq̄ ꝑ pctm̄ receſſit: i quo ſemꝑ mirabiliter vixit ⁊
mirabiliter operatus eſt: in ſanctos venit ⁊ ꝑ pctā recedit: ma
net tm̄ ſemꝑ in eis ad aliq̄d: vt xp̄s eis ꝓmiſit. ſ. vt bonis ſem
ꝑ inſiſtant: ad aliquid nō manet. ſ. vt ex eo ꝓphetent vel mira
cula faciāt: ⁊ ideo hoc qd̄ dicit eſt primū ſignū agnoſcēdi chri-
ſtū. f ¶ Qui baptizat. Baptizat xp̄s in ſpū: nō ſolū remit
tendo pctā in aqua: ſ; ⁊ poſt purgādo ⁊ amorē accendendo ⁊
donis implēdo. g ¶ Hic eſt fili⁹. Hic teſtat̃ filiū dei quē ſu
Typice peri⁹ virū vocabat: vt ab eo habeat̃ teſtioniū vtriuſq; nature.
h ¶ Altera die. Typice. Stat iohannes: ceſſat lex: tm̄ teſti-
moniū ꝑhibēs xp̄o. Ambulat ieſus. i. grā hincinde colligēs.

¶ viā baptizādi ⁊ oſtēſiōe hūilitat̃ xp̄i.
feſtetur in iſrl': ꝓpterea veni ego i a
¶ nō in ſpiritu pctā tollens.
f aqua baptizās. Et teſtimoniū ꝑ b
hibuit iohes dicēs: † Quia vidi c
a ¶ corꝑali ſpecie colūbe. b ¶ vt iohes ꝑ
eū excellentius de chriſto intelligeret.
c ſpm̄ deſcēdētē q̄ſi colūbā d̄ celo
a ¶ cōꝑatiōe hui⁹ cognitiōis. nā ex viſu et
auditu ſ; corꝑali multū ꝓficiebat i cogni-
tiōe maieſtatis ⁊ ptātis: reuelatis oculis.
d ⁊ māſit ſuꝑ eū, ⁊ ego neſciebam d
eum. Sed q̄ miſit me baptizare e f
i aqua: ille mihi dixit: Suꝑ quē g
e videris ſpiritū deſcendētē ⁊ ma-
a ¶ nō ali⁹. b ¶ q̄d. ¶ ecce q̄d vidit.
f nentē ſuꝑ eū: hic ē qui bapti- h
¶ i q̄ ē remiſſio: qd̄ nō ē iohes. ¶ illū ſpm̄
zat i ſpiritu ſancto. Et ego vidi ⁊ i k
g teſtimonium perhibui q: hic eſt
¶ vnic⁹ vn̄ pōt baptizare. a ¶ imobilē cū
mune ꝑfectiōis.
h fili⁹ dei. Altera die iterū ſtābat io l m
¶ firmiter ei⁹ adherētes magiſterio.
hānes ⁊ ex diſcipul' ei⁹ duo: ⁊ re n
¶ ex dilectiōe. a ¶ i carne ad nos venientē
ſpiciens ieſum ambulantem di- †
¶ diſcipulis oſtendēdo. a ¶ quaſi quid
me ſequimini: illū ſequimini q̄ eſt agn⁹ dei
pctā mūdi. ¶ intellexerūt.
xit: Ecce agn⁹ dei. Et audierūt eū p

Nico. de lyra

¶ Secūd

a ¶ Propterea ve. ego in aqua bap. q: totū officiū
iohīs baptizando ⁊ ꝑdicādo erat ordinatū ad manifeſtationē
xp̄i. Sꝫ ꝯ illud qd̄ dr̄ hic: Et ego neſciebā eū: videt̃ eē illud
qd̄ habet̃ Mat. iii. ꝙ iohes ꝓhibebat ieſū venientē ad baptiſ
Qualiť io- mū dicēs: Ego a te debeo baptizari: ergo vt videt̃ ante ba-
hannes co- ptiſmū ipm̄ cognouit. Dicendū ꝙ in baptiſmo cognouit eum
gnouerit duplicit̃. Primo ꝑ reuelationē diuinā qn̄ venit ad baptiſmū
chriſtum iohīs: ⁊ tūc dixit ei iohānes illud Matth. iii. d. Ego a te de-
beo baptizari. Scḋo cognouit eū qn̄ ſpūſſanctus deſcēdit ſu-
ꝑ eū in ſigno viſibili a deo prius ſibi dato vt dictū eſt: ⁊ iō cū
dicit̃ hic. Et ego neſciebā eū. refert̃ ad tp̄s ꝓcedēs baptiſmū
q̄ iohānes nō cognoſcebat ieſū xp̄m ad ꝑſonā determinatā.
b ¶ Et teſti. ꝑhi. io. di. Hic ponit̃ teſtimoniū iohīs cōfirma
tio ꝑ ſignū ſibi diuinit⁹ datū de xp̄o a principio: qd̄ poſtea vi
dit in ip-
ſo: ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: Et teſtimoniū ꝑhi. iohā. di-
c ¶ Quia vidi ſpm̄ deſce. ⁊c̄. Hoc fuit quādo iohes ba-
ptizauit ieſum: vt habet̃ Mat. iii. d ¶ Et ego neſcie. eū.
iſtud refert̃ ad tp̄s ꝓcedēs baptiſmū: vt dictū ē. Aug⁹ aūt re-
fert neſciebā ad ptātē excellētie in baptiſmo quā ſibi xp̄s reti
nuit: q̄ cōſiſtit i quattuor. Primū ē ꝙ
ipſe ſol⁹ baptiſmū inſtitueret. Scḋm ē
Excellentia ꝙ effectū baptiſmi ſine baptiſmo cōfer
baptiſmi in re poſſet. Tertiū eſt ꝙ meritū paſſiōis
q̄b⁹ cōſiſtit ei⁹ i baptiſmo efficaciā haberet. Quar
tū ꝙ ſub aliq̄ tp̄e baptiſmus cōferret̃ i
† Mat.3.d noīe ipſius: ſicut habet̃ Act. xix. a. b.
Mar.1.b ego neſciebā ꝙ hāc excellētiā ꝑdictā in
Luc.3.d baptizando ſibi retineret. vn̄ ſubditur
poſtea: Hic eſt q̄ baptizat: ſolus q̄ntū
ad iſtā excellētiam. prima tn̄ expoſitio
magis videt̃ cōſonare lr̄e: ita ꝙ illud
neſciebā eū: referat̃ ad tēpus ꝓcedens
baptiſmū xp̄i: qn̄ iohannes nō cogno-
ſcebat chriſtū adhuc in ꝑſona determi-
nata: vt ꝑdictum eſt: ſed tn̄ in genera
li: ⁊ cū hoc fuit ſibi datū ſignuꝫ cogno-
ſcendi eū determinate in futuro ꝑ ap-
paritionē ſpūſſancti in ſigno viſibili.
ideo ſubdit̃: e ¶ Sꝫ qui miſit me.
id eſt deus ꝑ expliſſam miſſionē ⁊ appa
ritionē: vt. ſ. dictū. f ¶ Baptizare
in aqua. q: baptiſm⁹ iohānis gratiā
nō ꝯferebat: ſed baptiſmū chriſti ſigni
ficabat ⁊ ad ipſum diſponebat.
g ¶ Ille mihi dixit: ſuꝑ queꝫ vi.
ſpm̄ deſcē. ⁊ ma. ſuꝑ eū. in ſigno vi
ſibili colūbe. h ¶ Hic eſt qui bap.
in ſpiritu ſancto: qd̄ eſt ꝓpriū ipſi-
us dei. ſ. ſaluare animas ꝑ gratiā ſpi-
ritusſancti. i ¶ Et ego vidi. ſpm̄ ſā-
ctū ꝑdicto modo deſcendentē ſuper ie
ſum. k ¶ Et teſtimoniū ꝑhibui
quia hic eſt filius dei. ſ. naturalis:
⁊ ꝑ cōſequens habens eandē virtutē
cum patre. l ¶ Altera die. Hic ex- D
plicat teſtimoniū iohānis de chriſto fa
ctum corā diſcipulis iohānis ſpeciali-
ter. ⁊ diuidit̃ in duas: quia primo po- Diuiſio
nit hui⁹ teſtimoniū. ſcḋo teſtimonij fructū, ibi: Et audierunt.
in prima parte dicit̃ ſic: Altera die iterū ſtabat iohānes
et ex diſcipulis ei⁹ duo. dicit altera die: ad denotandū ꝙ
iohes pluries ⁊ frequēter ferebat teſtimoniū d̄ chriſto: vt. ſ.
dictū eſt. ꝑ hoc qd̄ ſubdit̃: m ¶ Stabat. oſtendit̃ ꝙ ipſe pa
ratus erat ad exercendū ſuū officiū teſtificando de xp̄o bapti-
zando ⁊ docēdo. vn̄ ſubdit̃. n ¶ Et reſpiciēs ieſum am-
bulantē. ſ. ꝓpe locū vbi ſtabat iohānes q: xp̄s poſtq̄ bapti
zatus eſt a iohāne ad tēpus morat⁹ eſt ꝓpe locū: ⁊ factus ē io
hanni familiaris: vt ſic iohānes frequēter diceret teſtimoniū
de xp̄o in ſua pn̄tia: ⁊ ſic ab aliīs cognoſceret̃. vn̄ ſubdit̃:
o ¶ Ecce agnus dei. breuiter repetit euāgeliſta teſtimoniū
qd̄ fuerat ſuperi⁹ dictū: iō omittit illud qd̄. ſ. dictum eſt: Qui
tollit peccata mūdi: ⁊ exponat̃. ſicut. ſ. expoſitū fuit. p ¶ Et
audierunt. hic ponit̃ fruct⁹ ꝑdicti teſtimonij: ⁊ diuiditur in Diuiſio
tres: quia primo ponit̃ fructus ſequens ex iohānis teſtifica-
tione. ſecūdo ex diſcipuli conuerſi ꝑdicatione, ibi: Erat autē
andreas
Moraliter * l ¶ Altera die iterum ſtabat iohannes ⁊c̄. ſicut di-
ctum eſt per iohannē predicator euangelij deſignatur: ⁊ ideo
per hoc quod dicitur hic: ſtabat: ſignificatur ꝙ predicator euā
gelij debet eſſe conſtans in predicatione verbi dei.
n ¶ Et reſpiciens ieſum ambulantem dixit: per quod
ſignificatur ꝙ predicator euangelij debet diligenter conſide-
rare proceſſum vite chriſti ⁊ nō ſoluꝫ conſiderare ſed etiam ꝑ-
dicare. ideo ſubditur. † ¶ Dixit ecce agnus dei. eius in-
nocentiam predicando: ⁊ obedientiam vſq; ad mortem: ⁊ au-
dientes debent deuote recipere talē ꝑdicationē: qd̄ ſignificat̃
ꝑ hoc quod ſubdit̃: p ¶ Et audierunt eū ⁊c̄. ⁊ dn̄s ieſus
ad tales ꝯuertit̃ ꝑ clementiā: ⁊ recipit ꝑ grām: ⁊ iſtruit eos de
neceſſariis ad ſalutē. ꝑ Andreā ꝟo ⁊ philippū q̄ a xp̄o edocti
fuerūt de ſalute fratrū ſuoꝝ ſolliciti: ſignificant̃ illi q̄ ꝓximos
ſuos q̄ntū bono modo poſſunt inducūt ad ſequelā xp̄i: contra
multos q̄ nō ſolū nō inducūt ſed ꝓ ſuo poſſe auertunt.
* Autē

g a ¶ Secuti ſunt ieſum. Secuti ſunt vt eū iã poſt^9 q̄ iohēz audierēt: nō tñ adhuc ei penit^9 adherētes: ſʒ vt videāt vbi habitat: vt aſſidue ad eū veniāt: ⁊ ab eo erudiant̄: ⁊ poſtea pſeca ſunt ſecuti qñ eos de naui vocauit. Duo ſequunt̄: q2 qui ſequunt̄ gemīa charitate debēt accēdi. b ¶ Conuerſus. q̄ſi a tergo viderāt: ſʒ q̄ſi faciē p̄buit ill': dū de maieſtate deſcēdit vt poſſet videri: dū p vmbra leg' euāgelii lucē exhibuit. c ¶ Quid queritis. Interrogat nō ignorās: ſʒ vt mercedē hēant rñdētes q̄d rē nō pſonā. q̄d: nō quē: ne ſe videat oñdere: illi pſonā rñdēt. d ¶ Ubi habitas. Myſtice. Uolūt oñdi ſibi in q̄b^9 xp̄s hitet vt ſe ill' aſſimilēt: vel q̄ incarnationē vidēt pie q̄rūt oñdi ſibi eternā māſionem quā ſit apud patrem. e ¶ Uenite. q̄ſi ſermōe nō pōt explicari: ſʒ ope demōſtrat̄. venite credēdo ⁊ operando ⁊ itelligetis. venite teſtimonio iohīs ⁊ a lege recedite ⁊ grãʒ recipietis. f ¶ Die illo. oñdit nouū teſtamentū ſiue p̄ntē vitā. g ¶ Hora āt erat. q2 ex lege venerāt: decalogus ad xp̄m miſit. hora decia q̄rūt ab eo docer i: q2 nō ali^9 docet legē niſi q̄ dedit eā. Docet āt cū miſericordia ⁊ iplent̄ q̄ impleri nō poterāt: vel hora decia veſperā mūdi idicat. h ¶ Frat̄ ſimonis. Frat̄ iunior natu p̄or credit. nō em̄ eſt ordo fidei in ānis: forte ad dignitatem ādreas d̄r eſſe frat̄ petri: ſup quē. i. ſu per cuius fidem fundanda erat eccl'ia. i ¶ Inuenit hic p̄. vera pietas ſtatī iuentū theſaurū nūciat fratri: vt ſicē eſt ſanguie ſit ⁊ german^9 i fide. k ¶ Inuenim^9 meſ. ⁊c. Xp̄s grece: meſſias hebraice: vnct^9 latīe. vere em̄ vnct^9 ē a ſpūſctō ſpūalit̄: a q̄ vnctiōe xp̄iani appellant̄. q̄ iacob erexit lapidē poſt viſionē i titulū quē olei ſupfuſio vnxit. iã diuinit^9 p illā petrā futurā petrā. ſ. xp̄ʒ ſpū ſctō vngēdū figuraliť itellexit i q̄ petra ſic linita fundari eccl'aʒ pfigurabat ⁊c. l ¶ Tu es ſimō fi. Pat^9 dič nomen qd hʒ a parētib^9 vt ſignificet̄ mutatio: dū de ſimōe petrū facit. In mutatiōe aūt notat̄ viuacitas myſteriū: ſʒ nec p̄us nomē caret v̄tute. Eſt em̄ ſimō obediēs fili^9 grē vel colūbe: dū venit ad ieſum: ſeq̄ns frēʒ. vñ a petra xp̄o d̄r petr^9 firm^9 in illo: in figura eccl'ie q̄ in petra fundat̄. m ¶ Fili^9 iohāna ⁊c. Jona d̄r et iohāna idifferent̄. Jona columba. Johāna grã interpretat̄.

Myſtice

Gen̄. 35. b

a ¶ ſequētes euangeliū legē emiſerūt viuentes eius teſtimonio. ¶ imperio magiſtri.

a duo diſcipuli loq̄ntē: ⁊ ſecuti ſūt

b ieſuʒ. Conuerſus āt ieſus ⁊ vidēs g ¶ dat fiduciã iterrogādi. ¶ magiſtri.

c eos ſeq̄ntes ſe, dicit eis: Quid q̄ritis? a ¶ q̄cūq; vellēt. b ¶ h noie fidē ſuā

ritis? Qui dixerūt ei: Rabbi: qd c indicāt: iã ſequunt̄ vt magrm. a ¶ latine. b ¶ nolūt eo trāſitorie vti: ſʒ ſcire locū quo frequēter veniāt ⁊ ſecreto inſtrui.

d d̄r interpretatū mgr̄: vbi habitas?

e Dic eis: Uenite ⁊ videte. Uene d e

rūt ⁊ viderūt vbi maneret: ⁊ apud f a ¶ non eſt nox vbi eſt lumē xp̄s ad quem poſtq̄ puenit̄ ibi eſt manendum.

g eū māſerūt die illo. Hora āt erat g ¶ virilis: q2 pſtās ⁊ fortis.

h q̄ſi decima. Erat āt ādreas frat̄ h ¶ obediēs

ſimonis petri: vnus ex duobus qui audierāt a iohanne: ⁊ ſecuti

i fuerant eum. Inuenit hic primū i

k frēʒ ſuū ſimonē, ⁊ dicit ei. Inue- k ¶ h v̄bo inuit q̄ diu eū q̄ſierīt. a ¶ hebraice

nimus meſſiam: qd interpretatum ¶ latine. ¶ nō dedignat̄ maior ſeq̄ minorē.

eſt chriſtus. Et adduxit eū ad ie l ¶ ſecreto cordis ex q̄ cognito mutat nomē.

ſum. Intuitus aūt eum ieſus dixit: m n a ¶ p ſpm obediētie b ¶ i. colūbe. ſ. ſancti ſpūs ex q̄ humil' oū maior ſequit̄ minorē.

l m xit: Tu es ſimon filius iohāna. o ¶ nondū ponit nomē ſed pręſignat.

Tu vocaberis cephas: qd interp p

f ¶ Et apd̄ eū mā. ⁊c. audiētes v̄ba vite ab eo. g ¶ Hora āt erat q̄ſi decia. i. pp̄e veſperā. ex q̄ p3 ardor eoʒ ad audiendū xp̄m: q2 cū hora veſptīa ſolēāt hoies reuerti ad pp̄ia domicilia: tñ oib^9 dimiſſis māſerūt cū ipō vſq; in craſtinū deſiderio audiēdi ipm. h ¶ Erat āt an. h p̄tr ponit̄ fruct^9 pueniēs ex diſcipuli pūerſiōe: q2 audita xp̄i doctria ſtatī iuit ad q̄rēdū frēʒ ſuū ad audiēdū ieſū xp̄m: ⁊ h ē qd d̄r: Erat āt an. ⁊c. ſecuti fu. eū. ſ. xp̄m. Nomē āt alteri^9 diſcipli h tacet̄: q2 mod^9 ſcribētiū ē tacē pp̄as laudes. vl' ſaltē loq̄ de ſe ſič de alio. ſič. j. vlt. g. dič iohēs euāgeliſta de ſeipō. Hic ē diſcipul' ille ⁊c. nō exp̄mēdo nomē ſuū. ⁊ eodē mō loquit̄ h: q2 pbabilit̄ credit̄ q̄ ipſemet fuerit cū ādrea q2 circūſtātias loci ⁊ tp̄is deſcribit q̄ſi ille q̄ p̄ntialit̄ vidit. Pōt etiã aliť dici q̄ ſol^9 ādreas noiat̄ eo q̄ ātiq̄or ⁊ p̄ncipalior erat. vñ ⁊ hāc p̄rogatiuā hebuit q̄ fuit p̄m^9 xp̄i diſcipul^9: q2 de duob^9 p̄mo adherētib^9 xp̄o ipſe fuit p̄ncipal' ⁊ p̄mus: ſič ⁊ ſtephanus fuit p̄m^9 martyr. Sequit̄: i ¶ Inuenit hic p̄mū fra. ſuū ſi. nō iuenit eū a caſu: ſʒ diligent̄ q̄ſitū: deſiderās eū hr̄e frēʒ in religiōe ſi dei ſič ⁊ in pp̄inq̄tate carnali: p̄ illos q̄ pp̄os amicos retrahūt ab igreſſu religiōis. vñ ſequit̄: k ¶ Et dicit ei ⁊c. xp̄s. i. vnct^9: q2 xp̄us eſt rex ⁊ ſacerdos vnct^9 in hūana natura plenitudie grē: ſič reges ⁊ ſacerdotes in veti teſtō inūgebant̄ corpali vnctiōe. ⁊ hñ dič: Inuenim^9: q2 ſufficiēter erat iſtruct^9 a xp̄o p teſtionia leg' ⁊ pp̄haʒ: q̄ ipſe erat vere xp̄s: ⁊ q2 pſūmatio boni opis ē p xp̄m. Jō ſequit̄: l ¶ Et adduxit eū ad ieſum. Tū q2 nō pfidebat de ſe q̄ poſſet eū ſufficient̄ iſtruere. Tū q2 libent̄ ad mgr̄m redibat: hita occaſiōe. m ¶ Intuit^9 āt eū ieſus. nō ſolū exteri^9 ʒ etiam iteri^9 vidēs ei^9 deuotionē: q2 ituet̄ cor: n ¶ Dixit: tu es ſimō. i. v̄e obediēs. q. d. nomē tuū ē pp̄rietati tue cōſonū. o ¶ Fili^9 iohāna. Mat. xvi. d̄r bariona. i. fili^9 iona. Dicendū q̄ idē eſt nomē p̄ris petri iona ⁊ iohāne: aliq̄lit̄ tñ diuerſificatū: ſič in latio nicola^9 et colin^9. Ul' aliť dicendū q̄ p̄r petri erat binomius: ⁊ ſic iona ⁊ iohāna ſunt duo noīa: h videt̄ ex eoʒ iterp̄tatiōe: q2 iona interp̄tat̄ colūba. iohāna: in q̄ grã. dič ğ fili^9 iohāna. q. d. h cognomē pſonat tuo noī: q2 ille q̄ ē vere obediēs ē fili^9 grē ſpūſcti q̄ p colūbā deſignat̄. p ¶ Tu vocaberis cephas. i. capitane^9. ⁊ idē ſonat h nomē petr^9: q2 fundamētū hʒ q̄dāmō pp̄rietatē capit'. vñ Mat. xvi. q̄ñ dictū eſt ei a chriſto: Tu es petrus ⁊c. nō fuit nominis noua impoſitio: ſed nominis prius impoſiti cōmemoratio vel confirmatio: q2 hic ſibi fuit impoſitū: ſm Aug'. Aliqui tamen alr̄ dicunt econuerſo: q̄ tunc fuit ſibi impoſitum: ſed hic p̄dictum fuit ſibi imponendum. pp̄ter quod dicit̄: Tu vocaberis: q̄ſi loquens de futuri noīs impoſitione. Notanduʒ etiã q̄ mutatio noīs facta a deo ſemp facta eſt ex aliqua grã ſpeciali quā a deo conſecutus eſt ille cuius nomen mutat̄. ſicut iacob vocatus eſt iſrl': eo q̄ vidit dn̄m Gen̄. xxxii. f. Et abrā vocatus eſt abraam q̄ñ facta fuit ſibi pmiſſio de ſemine: in qua benedicende erant oēs gentes terre illius: Gen̄. xvii. a. ⁊ eodem mō h ſimō vocatus eſt cephas ex hoc q̄ vocatus fuit ad chriſti fidem ⁊ vocandus de pximo ad aplātū ⁊ principatum apoſtoloʒ. ⁊ Matth. xvi. vocatus eſt petrus: qd idem eſt vt dictum eſt pp̄ter fidelē chriſti confeſſionem: qua dixit: Tu es chriſtus filius dei viui. Sed contra illud quod dicit̄ hic de vocatione petri ⁊ andree: videtur illud eſſe quod habet̄ Matth. iiii. c. Ambulans ieſus iuxta mare galilee vidit duos fratres ſimonem qui vocat̄ petrus: ⁊ andreā fratrem eius mittentes rete in mare ⁊ vocauit eos. ex q̄ patet q̄ fuerunt vocati de naui. Dicendum q̄ vocati fuerūt ad fidem ⁊ ad chriſti aliqualem familiaritatem iuxta iordanem ſm modum qui hic ſcribitur: ſed poſtea ſup mare galilee fuerunt vocati ad apoſtolatum: ⁊ ideo tunc relictis retibus ⁊ naui ſecuti ſunt eum non amplius ad propria reuerſuri.

Nota

b

✠ In craſtinū.

✠ In galileam

Nico.de lyra

✠ andreas. tertio ex xp̄i vocatiōe, ibi: In craſtinū. Fruct^9 āt p̄m^9 fuit pūerſio diſcipuloʒ iohīs ad xp̄m: q̄ fuit ichoata p iohānē inq̄ntū diſcipuli teſtioniū ei^9 reuerenť audierūt: ⁊ tñ veriſſimū executi ſūt in ope. ⁊ h eſt qd d̄r: Et audierūt eū duo diſci. loq̄n. ⁊ ſecu. ſūt ieſuʒ. deſiderātes ei adherere ⁊ ei^9 doctrinā audire: ſʒ iſta pūerſio pſūmata ē p ipm xp̄m. vñ ſubdit̄: a ¶ Conuerſus āt ieſus. ex ſua benignitate ⁊ miſeria. b ¶ Uidēs eos ſeq̄n. ſe, dič eis: Quid q̄. q. d. pat^9 ſum ad volūtatē vr̄aʒ. nec petit h ex igrãtia vt aliq̄d addiſcat: ſʒ vt ex eoʒ rñſiōe pueniētī^9 eos dirigat: ſič Gen̄. iii. b. dixit dñs: Adā vbi es: vt ex ſua rñſiōe pūictū^9 argueret ipm. Sequit̄: c ¶ Qui dixerūt ei: rabbi: qd d̄r iterp. magr̄. Iſtō qd d̄r iterp̄tatū mgr̄: nō ē de v̄bis eoʒ: ſʒ ē v̄bū euāgeliſte iterp̄tantis nomē hebraicū: qd ē rabbi. vñ dixerūt: Rabbi vbi hitas: q̄rētes domū ei^9 tāq̄ ſtudioſi diſcipuli vt poſſent freq̄nť cū eo ⁊ ab eo iſtrui. d ¶ Dič eis: venite ⁊ vi. liberalit̄ pdeſcendēs petitiōi eoʒ. Sʒ q2 dictū ē de domo xp̄i: h videt̄ pdicere ei qd d̄r Mat. viii. c. Fili^9 hoīs nō hʒ vbi caput ſuū reclinet. Dicēdū q̄ in mattheo d̄r nō habuiſſe pp̄riū domiciliū: nō tñ negat̄ q̄n habuerit ſicut hoſpes domū accōmodatā p tp̄e ad manēdū. Sic em̄ freq̄nť fuit in domo marthe: ⁊ eodē mō ad tp̄s māſit pp̄e iohēʒ poſt baptiſmū ſuū rōnib^9 p̄dictis: tñ in hoſpitio alieno. vñ p3 ex h q̄ nō erat de loco illo: ſʒ de nazareth. Sequit̄: e ¶ Uenerūt ⁊ vi. vbi ma. ſič hoſpes: vt dictū ē.

Et apud

A ꝶ a ¶ In galileā ⁊c. Galilea dr̄ tranſmigratio vel reuelatio. Trāſmigrat eñ hō de vitijs ad virtutes: ⁊ poſt de virtute i virtutē: ⁊ ſic fit ei reuelatio vt videat de⁹ deoꝝ in ſion. Vocatur⁹ ḡ diſcipulū ad ſequendū .i. ad imitandū: exit in galileā: ipſo loco inueniens: vt ſicut ipſe ꝓficiebat ſapiā: ⁊ ſicut ꝑ paſſiones intrauit in gloriaꝫ: ſic ⁊ ſequaces. b ¶ A bethſaida ciui. Nō fruſtra noiat ciuitas: nec fruſtra dr̄ philippi petri ⁊ andree. ſonat eñ dom⁹ venatoꝝ: in q̄ notatur anim⁹ ⁊ officiū iſtoꝝ: ſūt eñ venatores in capiēdis aiab⁹. vñ philippus anteq̄ fiat aplūs ſponte vocat nathanaelem. c ¶ Inuenit phi. ⁊c. Nathanael peritiſſim⁹ ſcripturarum intelligit: qḋ nō alij ſcꝫ a naçareth exire ſingularē naçarenū. Quia aūt doctiſſim⁹ non eſt in aplm̄ elect⁹. oēs eñ apli pmū de idiot̄: vt ꝯfundant ſapientes. d ¶ Quem ſcripſit moy. Ut caut⁹ venator mult̄ rōnib⁹ veritatē fratri aſtruit .ſ. ꝙ ieſus eſt q̄ ꝑnūciat in lege ⁊ ꝓphet̄. filius ioſeph q̄ eſt de domo dauid: vt ꝑ eū nō ꝙ de eo natus cū maria matre eius quā ſciebat ex ꝓphetis virginē peperiſſe: noteīur eē ex dauid. e ¶ Et dixit ei na. Uel dubitādo interrogat: vel affirmat vt legiſperitus: a ciuitate tāti noīs poſſe eſſe aliquē bonū vel eximiū doctorē vel ſummū ſaluatorē. Dicitur eñ naçareth: flos vel germē mūdicie vel ſanctitas: vtriq̄ autē pronūciationi congrue ſubdit̄: veni ⁊ vide ⁊c. f ¶ Ecce vere iſraelita. Dolus .i. ſimulatio. ſi eñ habet pctā / ꝯfitet̄. Nō ḡ negat pctōrē: ſed in eo laudat ꝯfeſſionē. Phariſei autē ſunt doloſi q̄ ſe bonos ꝑdicāt cū ſint mali. g ¶ Unde me no. Cognoſcēs dñm loq̄ de ſua ꝯſcīa: nō ex indignatiōe querit: ſed admirando: vñ ⁊ ex qua virtute.

¶ .i. poſt reſurrectionē ad gētes.
tatur petrus. In craſtinū voluit a b
a ¶ a iudea vbi erāt iohannes baptiçans.
¶ os lampades.
a exire i galileā: ⁊ iuenit philippū. c
Et dic̄ ei ihs: Seq̄re me. Erat aūt d
¶ venationis domus.
b philipp⁹ a bethſaida ciuitate an
c dree ⁊ petri. Inuenit philipp⁹ na e
¶ fratrem ſuum.
d thanael / ⁊ dicit ei: Quē ſcripſit f
moyſes i lege / ⁊ pphete iuenim⁹ g h
a ¶ ⁊ h nomē a pphis: vt ⁊ maria q̄ ā ignorās ſe virginē dic̄: Ego ⁊ pr̄ tu⁹ ¶ .i. d' ſemie dauid. b ¶ patriā pōit vt notet cū de q̄ ꝓ
e ieſū filiū ioſeph ā naçareth. Et i k
pheta naçare⁹ vocabit. a ¶ virgultū.
dixit ei nathanael: A naçareth l
pt aliq̄d bōi eē. Dic̄ ei philipp⁹: m
vēi ⁊ vide. Vidit ihs nathanael n
f venientē ad ſe: ⁊ dicit de eo: Ecce o
vere iſraelita: i quo dolus nō ē.
g Dic̄ ei nathanael: Unde me no p q
ſti: Rñdit ieſus ⁊ dixit ei: Pri⁹ r
¶ .i. ſub arbore fici.
q̄ te philippus vocaret cū eſſes

de iuda ⁊c. et Deut. xviij. b. Propheta ſuſcitabit vobis de⁹ de C fratribus vr̄is ⁊c. que ad litteram de xp̄o ſunt intelligenda: vt pꝫ ꝑ predicta. g ¶ Et pphete. Omes eñ ꝓphete de chriſto loquūtur: q: ad xp̄m oēs coꝝ ꝓphetie ꝑncipaliter ordinabant̄. h ¶ Inuenim⁹ ieſum. q.d. hoc nomen cōgruū eſt ꝓphetis: q: ꝓmittunt meſſiā ſaluatorē. hoc etiā nomen ponit̄ expreſſe de chriſto: Abacuch vlt. d. Ego aūt in domino gaudebo ⁊ exultabo in deo ieſu meo. ⁊ in apocriphis Eſdre: Et erit poſt annos hos et morietur ieſus filius meus ⁊ cōuertet̄ ſeculum. i ¶ Filium ioſeph. Philippus hic loquitur ſm̄ cōmunē modū loquēdi: quia putabatur eius filius: vt habet̄ Luce. iij. Hoc etiam ꝯſonat ſcripture que clamat vbiq̄ xp̄m deſcendere de ſtirpe dauid: de cuius tribu erat ioſeph. ꝓpter qḋ ⁊ xp̄i genealogia ꝑ ipſum cōputatur. ⁊ patet Mat. i. ⁊ Lu. iij. Q̄uis eñ non fuerit pater chriſti: fuit tamē in matrimonio cōiunctus matri eius que erat eiuſdem tribus: prout diffuſius declaraui ſuꝑ Mat. k ¶ A nazareth. Locus etiam iſte conſonat ſcripture loquenti de chriſto Eſa. xi. a. vbi dicitur ſic ſm̄ hebraicam veritatē: Egredietur virga de radice ieſſe: et naçareus de radice eius aſcendet: ⁊ ideo nathanael videns hanc conſonantiam ſtatim reſpondit: l ¶ A nazareth poteſt aliquid boni eſſe. affirmatiue ſm̄ Auguſ. aliter exponitur hoc ſm̄ Chryſo. negatiue ⁊ dubitatiue. quia ſicut dictum eſt iſte nathanael erat legiſperitus: ⁊ ideo vidit ꝙ duo prima non habebant calūniam. ſcꝫ nomen ꝓpriū quod eſt ieſus: ⁊ genus .ſ. dauid: ſed d' loco videbatur eſſe contra ſcripturam Michee. v. a. vbi expſſe dicitur chriſtū naſciturum in bethleem. Et tu bethleem ephrata paruulus es in milibus iuda: ex te mihi egredietur qui ſit dominator in iſrael. ⁊ egreſſus eius ab initio a diebus eternitatis. ꝓpter quod D legis ſcribe reſponderunt herodi querenti vbi chriſtus naſceretur: ꝙ bethleem erat natiuitatis ſue locus: vt hr̄ Matth. ij. Et dictum ſuū confirmauerūt per ſcripturā predictā Michee. v. et ꝓpter hoc nathanael conceſſis duob⁹ pmis tanq̄ manifeſte veris: querit dubitatiue de tertio dicens: A nazareth poteſt aliquid boni eſſe: ⁊ quia philippus nō erat perfecte inſtructus: ideo duxit eum ad ieſum: vt ab illo plen⁹ audiret. propter quod ſequit̄: m ¶ Dicit ei philippus: veni ⁊ vide. i. addiſce ab eo. Notandū hic ꝙ ſm̄ veritatem euangelij xp̄s natus fuit in bethleem: vt habetur Matth. ij. ⁊ Lu. ij. ſicut fuerat predictum per ꝓphetam: ſed ꝯceptus fuit ⁊ nutritus in naçareth: vt habetur Luce. ij. et. iiij. ⁊ ꝓpter hoc vocatur a ꝓphetis naçareus: ⁊ ſic patet ꝯcordia ꝓphetarum. o ¶ Uidit ieſus. Hic deſcribit̄ cōuerſio nathanaelis conſummata ꝑ xp̄m: vbi chriſtus oſtendit ſe verū eſſe meſſiam ꝓmiſſum ex tribus ſignis: q: legiſperiti ſigna q̄rebant: vt dicit̄. i. Cor. i. d. Judei ſigna petunt. ⁊ in pluribus locis in euāgelio petierunt ſigna a chriſto. ſcḋm ponit̄ ibi: Reſpondit ieſus. tertiū ibi: Reſpōdit nathanael. Primū ſignū fuit manifeſtatio occulti preſentis .ſ. intentionis cordis ⁊ puritatis ꝯſcientie ipſius nathanaelis: q̄ nō poterant eſſe nota niſi virtute diuina. ⁊ hoc eſt qḋ dicit̄ hic: Uidit ieſus nathanael venientē ad ſe: nō ſolū vidit exterius: ſed etiā vidit cor ipſius interius. vnde ſequit̄: n ¶ Et dicit de eo: Ecce vere iſraelita in quo dolus non eſt: quia ſine intentione doli ⁊ falſitatis veniebat: vt veritatem cognoſceret. p ¶ Dicit ei nathanael. Hic ponit̄ ſcḋm ſignū quod eſt reuelatio occulti preteriti: videns autē nathanael ꝙ conditionem ſue mentis expreſſerat queſiuit vnde ipſam ſciebat dicens: q ¶ Unde me noſti. Reſpondit ieſus ⁊ dixit ei: per reuelationem alterius occulti. r ¶ Prius q̄ philippus te vocaret cum eſſes ſub ficu vidi te. i. cognoui propoſitum cordis tui. Ad lrām prius locuti fuerant adinuicē de chriſto ipſe ⁊ philippus ſub ficu in tali diſtantia: ꝙ chriſtus eos nō poterat videre oculo corꝑali: nec aliquis alius erat preſens q̄ potuiſſet ei referre: ⁊ ideo ꝓpter hoc ſignū ⁊ precedens nathanael ſtatim cōfeſſus eſt ipſum eſſe xp̄m. vnde ſequitur:

ꝶ Sub ficu vidi

Nico. de lyra

B Diuiſio ✱ a ¶ In craſtinū. Hic ꝯñr ponit̄ fruct⁹ ꝓueniens ex xp̄i vocatiōe. ⁊ diuidit̄ in duas. q: pmo deſcribit̄ ipſi⁹ philippi vocatio. ſecūdo ex h ſequens nathanaelis cōuerſio / ibi: Inuenit philippus. Circa pmū ſciendū ꝙ xp̄s venit ad baptiſmū iohānis vt virtutē regenerādi tribueret aq̄s: ⁊ vt baptiſmū iohannis ⁊ ei⁹ doctrinā approbaret: ⁊ vt de xp̄o ꝑ iohānis teſtimoniū latū in xp̄i pñtia pplſ ipm̄ cognoſceret. ꝓpter q̄ xp̄s ad tp̄s morat⁹ eſt ⁊ ꝓpe locū illū: vt. s̄. dictū eſt: ⁊ iō hoc pacto voluit redire in galileaꝫ vbi fuerat nutrit⁹: ⁊ in illo reditu vocat⁹ eſt philippus. ⁊ hoc eſt qḋ dr̄ hic: In craſtinū autē .ſ. poſt vocationē petri. b ¶ Voluit exire in ga. ſi eñ manſiſſet ꝓpe iordanē poſtq̄ fuit cognit⁹ a pplo: oēs cucurriſſent ad eum et dimiſiſſent iohem. qḋ pꝫ ex effectu: q: duo ex ꝑncipalioribus diſcipulis iohis ſecuti ſunt iā eū: vt dictū eū: ⁊ iō volens deferre iohāni ⁊ dare nobis exemplū fugiendi applauſum ppl'i inde receſſit. ſequit̄: c ¶ Et iuenit phi. nō a caſu vel q̄ſi ignotū: ſed ex ſua ꝑordinatiōe: vt eū vocaret ad fidē ⁊ illuminaret. vñ ſequit̄: d ¶ Et dicit ei ie. ſeque me. Q̄ aūt philippus ſecut⁹ eſt eū ſtatim credēs: nō eſt mirū: q: vox xp̄i nō ſolū habebat vim mouendi auditū ſed etiā animū. Pōt etiam ꝓbabilit̄ dici ꝙ philippus erat iā edoctus de xp̄o ab andrea ⁊ petro. vñ ſubditur: Erat autē phi. a bethſaida ciui. andree ⁊ pe. q̄ſi reddat̄ ratio quare ſtatim ſecut⁹ eſt xp̄m ex hoc ꝙ erat d' villa andree ⁊ petri. ex quo probabile eſt ꝙ docuerant ipſum. e ¶ Inuenit philippus. Hic ponit̄ ꝯſequenter nathanaelis cōuerſio: que oſtenditur pmo inchoata per philippū. ⁊ ſecūdo conſummata ꝑ xp̄m / ibi: Uidit ieſus. Circa pmū conſiderādum ꝙ philippus a chriſto inſtructus fuit ad querendū nathanaelē fratrem ſuū: deſiderans eū hr̄e fratrem in fide ſicut i carne. ⁊ hoc ē qḋ dicitur hic: Inuenit philippus nathanaelem: nō a caſu iuenit eum ſed diligenter queſitū: vt dictū eſt. Iſte aūt nathanael erat hō litterat⁹ ⁊ edoctus in lege ⁊ pphetis: ⁊ iō philippus q̄uis eſſet parū litteratus a ꝑncipio: tñ iam erat inſtruct⁹ a xp̄o in ſcripturis legis ⁊ ꝓphetarū loquētibus de ipſo. iō annūciando xp̄m fratri ſuo quē ſciebat lrātum incepit a teſtimonio leḡ ⁊ ꝓphetarū dicēs: f ¶ Quem ſcripſit moyſes i lege. h habet̄ Geñ penult̄. b. Nō auferet̄ ſceptrū de iuda

E F a ¶ Sub ficu vi. Myſtice nathanael.i.donū dei:eſt ver⁹
Myſtice pplꝯ iſrl̃ dono dei q̄ erat ſub ficu abditus.i.ſubditus ſub ꝯſue
Gen.3.b tudine peccādi ⁊ vmbra mortis: vt pmi parētes ſub ficu ſolus
ſe texerūt: vbi ꝑus viſus eſſet a dn̄o ⁊ q̄ſitus q̄ dn̄m videret ⁊
q̄reret: ⁊ añ etiā q̄ ꝑ aplos vocaret. b ¶ Rabbi tu es ⁊c.
Quia cognouit nathanael xp̄m abſē/
tem vidiſſe q̄ ipſe in alio loco geſſerat
id ē quō ⁊ vbi vocatus ſit a philippo
qđ eſt indiciū deitatis: fatet̄ non ſolū
magiſtrū: ſʒ ⁊ dei filiū ⁊ regem iſrl̃.i.
xp̄m in q̄ ꝓbat̄ eſſe iſraelita vt dr̄.i.vi
dēs deū. c ¶ Uidebitis celum.
Ibi.28.c Nathanael iſraelita: dr̄ viſurus ap/
tū celū et angelos dei d.et a. vt olim
patriarcha iacob vidit ſcalā et ange/
los a.⁊ d. q̄ ꝑ bn̄dictionē vocatus eſt
iſrl̃. ¶ Aug⁹. Qđ dictū eſt nathanae
li mō implet̄ in xp̄ianis: q2 poſtq̄ hō
de⁹ aſcēdit: credētib⁹ in eū aperit̄ adi/
tus celi. Et vidēt angelos.i.p̄dicato/
res ſup eū aſcēdētes: dū arcana deita
tis ꝯſiderāt ⁊ predicāt: ⁊ deſcēdētes
dū infimis ſe cōtēperāt: ⁊ humana de
eo p̄dicāt. Et maius eſt eis celū aperi
ri ⁊ vtrāq̄ in eo cognoſcere naturā ꝙ
angelos q̄ viſos.i.p̄ſtaſos eſſe: dum
eſſent ſub vmbra mortis. Si eni ibi
manerēt quid ꝓfuiſſent ibi videri.

¶ .i.ſub arbore fici. ¶ .i.ſub leg̃ littera.
¶ elegi.
a ſub ficu vidi te. Rñdit ei natha a
a ¶ ecce eadē vox nathanaelis ⁊ petri. Vñ
⁊ petr⁹ meruit vocari. ¶ cui⁹ ego miles.
b nael/⁊ ait ei: Rābbi/tu es fili⁹ dī:
tu es rex iſrl̃. Rñdit ieſus/⁊ di/ b
a ¶ quaſi ſub arbore fici veniſti ad fidē.
xit ei: Quia dixi tibi/ vidi te ſub
a ¶ quia per iſtud paruum veniſti ad fidē
venies ad maiora. ¶ hoc maius.
ficu credis: mai⁹ his videbiſ. Et c d
c dicit ei: Amē amē dico vob: vi e f
d debitis cęlū apertuʒ et angelos
e dei deſcēdētes ⁊ aſcēdentes ſu/
per filium hominis.

d ¶ Angelos dei. Sepe hoc miraculū apparuit ꝙ angeli
aſcēdebant ⁊ deſcēdebāt ſup xp̄m. e ¶ Super filiū hoīs.
Chriſtus dicit ſe filiū hoīs: affirmās qđ min⁹ ē.ſ.humanitatē:
nathanael ⁊ petr⁹ filiū dei qđ maius ē: affirmātes diuinitatē.
Ecce ꝯfirmatio vtriuſq̄ nature in xp̄o. iſti ꝯfitētes deitatē me
rent̄ aſcēdere: ille aſſerēs humanitatē teſtat̄ ſe ad redimendū
mat.16.c veniſſe. Sup fi. ⁊c. cōfirmat ſe eē hoīeʒ ne aliq̄ errarēt credē
tes ipm tm̄ eē deū vt etiā petr⁹ eū dixit: Abſit a te dn̄e.

Nico. de lyra

G A a ¶ Rñdit ei nathanael et ait: Rabbi tu es ⁊c.
rex iſrl̃.i.ille q̄ expectat̄ vt ſit rex iſrl̃. Expectant eni oēs iudei
meſſiam tꝑalem regē futurū: ⁊ hoc mō videt̄ loqui iſte natha/
nael: q2 nō habebat adhuc cognitionē ꝑfectā de xp̄o. Nō eni
videt̄ intellexiſſe tūc ipſius diuinitatē: quia nō dixiſſet. Tu es
rex iſrael: ſʒ potius mūdi. Et ꝑ h̄ qđ dicit: Tu es fili⁹ dei. nō fu
it cōfeſſus ei⁹ diuinitatē: ſicut poſtea cōfeſſus eſt eā petr⁹/di/
cens: Tu es xp̄s fili⁹ dei viui: Matth.xvi.c. ⁊ ꝓpt̄ hāc cōfeſſi
onē dictus eſt beat⁹ a xp̄o: ſed intellexit hāc filiationē ꝑ quādā
excellentiā gr̄e. b ¶ Rñdit ieſus. Hic ponit tertiū ſignuʒ
qđ eſt reuelatio occulti futuri. Modus eni cognitionis hūa/
ne eſt vt ab impfecto ad ꝑfectionem ducat̄ ordinate. vt patʒ.i.
Phyſico. Et q2 gr̄a ꝑficit naturā: ideo ꝯſilis ordo eſt in cogni
tione gr̄e: q2 p̄mo eſt ipfectior ⁊ poſtea ad ꝑfectionē deducit̄.
ꝓpter qđ xp̄s ipm nathanaelē iā xp̄m cognoſcentē q̄tum ad
gr̄e excellentiā: vlterius deducit eū ad cognoſcendū ſuā diui/
nitatē ꝑ obſequiū āgeloꝝ ſibi exhibendū tanq̄ ſuperiori. Nul
la eni natura eſt ſup angelicā niſi diuina: ⁊ hoc eſt qđ dr̄: Rñ
dit ieſus ⁊c. Credis.ſ. me eſſe xp̄m: q̄tū ad excellentiā gr̄e.
c ¶ Maius his videbis: cognoſcēdo virtutē diuine ſub/
ſtantie. d ¶ Et dicit eis.ſ.philippo ⁊ nathanaeli.
e ¶ Amē amē dico vobis. amē idē eſt qđ fideliter: ⁊ ideo
vbi duplicat̄ eſt ſignum maxime certitudinis ⁊ firmitatis.
f ¶ Uidebitis celū aptū ⁊c. in obſequiū diuinitatis in
humana natura latētis. Si eni q̄rat̄ vbi h̄ viderūt: pōt dici in
aſcēſione xp̄i: vt hr̄ Act.i.b. Cūq̄ intuerent̄ in celū eūtē illū:
ecce duo viri ⁊c.i.duo angeli i ſpecie viroꝝ. Silr̄ in reſurrecti
one viderūt apli angelos ſtātes ſupra ſepulchrū xp̄i. ⁊ in paſſi
one apparuit angelus de celo ꝯfortās eū: Luce.xxii.c. Queri
tur etiā hic q̄re nathanael nō fuit vocat⁹ ad aplatū cū a xp̄o ſu/
per alios fuerit cōmēdat⁹: vt ptʒ ex p̄dictis. Dicendū ꝙ xp̄us
voluit p̄mos fundatores eccl̃ie ſimplices hoīes eligere: ne pri
ma ꝯuerſio hoīm ad fidē hūane ſapie aſcriberet̄/ſed diuine: ⁊
ꝓpt̄ h̄ iſte nathanael ⁊ nicodem⁹: de q̄ hr̄.ī.iii.ca. nō ſunt inſti
tuti apli. q2 erāt hoīes l̄rati: fuerūt tm̄ a p̄ncipio ad fidē vocati:
ne ſi a p̄ncipio oēs fuiſſent ſimplices crederēt ꝑ oppoſitū per
igrātiā decepti. Poſtq̄ ꝯo fides catholica fuit radicata. Pau
lus vocat⁹ eſt ad aplatū: q̄uis l̄ratus eſſet. Vñ dr̄.i. Coꝛ.i.d.
Uidete vocationē vr̄aʒ fr̄es q2 nō multi ſapiētes.

Moraliter ✱ ſ ¶ Amē amē dico ⁊c.ꝑ q̄s ſignificant̄ p̄dicatores q̄
dicunt̄ aſcen
dicunt̄ aſcēdere ſup filiū hoīs q̄ñ p̄dicāt xp̄i deitatē: ⁊ deſcēde G
re q̄ñ ꝓ ei⁹ amore q̄rūt releuare ꝓximi neceſſitatem.

Additio .i.

¶ In ca.i. Johānis vbi dr̄ in poſtil. Et hoc ptʒ in Ariſ.q̄ inť
alios phos videt̄ verius ſcripſiſſe ⁊c.
Licet Ariſtoteles nō demōſtrauerit mū/
di nouitatē: nō tm̄ ꝯcludit ꝯtrium: ſed ꝑm
mentē ei⁹ h̄ tanq̄ ꝓbleuma neutrū reli/
q̄t: vt ptʒ ꝑ rōnes ei⁹ i de celo ⁊ mūdo in
ductas: i q̄ nō videt̄ a ꝟitate deuiaſſe. Nā
cū phica iueſtigatio ſolū rōni naturali in
nitat̄: ꝑm quā mūdū incepiſſe nō ē ſcibile
nec demōſtrabile: ꝓut.ſ. ſctūs Tho. ple/
ne tradit i prima pte.q.xlvi.arti.ii.i cor/
pore.q. Idcirco nō demōſtrādo mūdi no
uitatē nō deuiat a rōne. Silr̄ circa intelli
gētias ſepatas conat⁹ ē adinuenire nūe/
rū corrn̄dentē nūero celeſtiū motuū: ꝑ h̄
nō excludēs q̄n plures pōt eē ſube intel/
lectuales ſepate orbeſ nō mouētes: vt pʒ
ꝓceſſuʒ ſuū i hac materia bñ aduertenti.
Silr̄ circa felicitatē non videt̄ a veritate
deuiaſſe. Nā in primo ⁊ vltimo ethicoꝝ Phus
vbi de felicitate tractat nō loquit̄ niſi de
felicitate politica ſeu de felicitate ſpecula
tiua q̄ i hac vita ꝑ naturā haberi pōt: nō
aūt de felicitate ſupnaturali de q̄b⁹ aplꝯ
.i. Coꝛ.ii.b. et etiā Eſa.lxiiii.b. Qz ocul⁹
nō vidit ⁊c. Talis eni felicitas ſpeculati
onē naturalē trāſcēdit. ¶ In eo.ca.i. vbi dr̄ in poſtil. Ple/
Additio .ii. Hec diſtīctio poſtil/ (nū eni opponit̄ vacuo.
latoris de pleno ⁊ vacuo nō bñ videt̄ ꝯſonare rōni nec ꝓpoſi
to adaptari: p̄mū ptʒ. Nā lʒ vacuū opponat̄ pleno: non tm̄ tot
modis dr̄ vacuū ſic̄ dr̄ plenū. nā vacuū opponit̄ pleno ꝑ modū
ꝑuatiōis: ꝑuatio aūt ſicut cecitas nō dr̄ tot modis ſicut viſus.
Scd̄m ptʒ. Nā ꝑm illā diſtinctionē nō eēt diſtinguendū inter
plenitudinē gr̄e vni⁹ ſcī ⁊ aliā: de q̄libet eni ſctoꝝ verū ē dice
re ꝙ nō patit̄ ꝟtut̄ defectū cū oēs ꝟtutes ſint cōnexe. Nec di
cendū videt̄ ꝙ in ſctis ſit vacuitas gr̄e: eo ꝙ eoꝝ gr̄a nō redū
dat ad corp⁹ ſicut ſupnaturalit̄ ꝯcipiat. Sʒ ad declarationē hu
ius attēdēdū ē ꝙ licet in ſacra ſcrīptura multis ⁊ diuerſis attri/ H
buat̄ plenitudo gr̄e ſeu ſpūs: nō tm̄ vniformiter ſeu eq̄liter in
ſinglis intelligēda ē hmōi plenitudo ſʒ i q̄libet eoꝝ exp̄mit̄: vl̄
ſaltē innuit̄ illud reſpectu cui⁹ talis plenitudo gr̄e attribuat̄:
ꝟbi gr̄a: cū legit̄ de Beſeleel Exo.xxxi.a. Repleui eū ſpū do/
mini ⁊c. Ibidē ſubiūgit̄: In oī ope ad excogitādū. in q̄ decla/
rat̄ ꝙ talis plenitudo refert̄ ad oīa artificialia ꝑfecte diſponē
da ſeu exercēda. Cū aūt legit̄ đ Stephano Act⁹.vi.c. Plen⁹
gr̄a ⁊ fortitudine: ibidē declarat̄ ad q̄d referēda ē hec plenitu
do.ſ.ad faciēda ſigna ⁊ ꝓdigia ⁊ ad fortitudinē martyrii exer
cendā. Silr̄ cū dr̄ de btā ꝟgine. Plena gr̄a: Luč.i.c. Refe/
rēda ē illa plenitudo ſeu extēdēda ad tantā plenitudinē vt de/
cebat genitricē filii dei. Decebat eni fecūdā eē gratiis q̄ acto/
rē gr̄e nō ſolū i mēte/ ſʒ in vētre amplectebat̄. Vñ in glo. ſup
illud ꝟbū gr̄a plena.q.d. q̄dā arra ⁊ dos ſpōſi oñdit̄ ꝙ fecūda
ſit gratiis. Cū aūt de apl̄is dr̄: Repleti ſūt oēs ſpūſctō: Act⁹.
ii.a. talis plenitudo ſeu repletio extēdēda ē ad h̄ ꝙ eēnt ſuffici/
entes ad fundandū fidē xp̄i vniuerſalit̄ in orbe ꝑ plenitudinē
fidei ⁊ charitat̄ ⁊ donū linguarū ⁊ hmōi ꝓut ibidē declarat̄ ꝑ
ſigna viſibilia hāc inuiſibilē plenitudinē demōſtrātia. Cū aūt
de xp̄o diceret̄. Plenū gr̄e ⁊ veritat̄: extēdēda eſt talis pleni/
tudo ꝓut decet filio dei naturali vnigenito: q̄ q̄dē extēſio etiā
ꝑm humanitatē ineffabilis eſt q̄dāmō infinita tāq̄ nō ad men
ſurā data: vt.ī.iii.ca. Quā quidā extenſionē plenitudinis gr̄e
xp̄i euangeliſta ſatis innuit cū ſubdit: Quaſi vnigeniti a pr̄e:
ſup qđ verbū Aug⁹ dicit: Sup oēm naturā ⁊ ꝯſeruoꝝ nr̄oꝝ
claritatē euāgeliſta mentē erigēs ad ipſum nos honoꝝ ꝓduxit
verticē.q.d. euāgeliſta: nō vt ꝓphe aut alteri⁹ hoīs vel ange/
li alicui⁹ ſuperioꝝ ꝟtutū ſʒ q̄ſi ipi⁹ dn̄atoris ipi⁹ regis ipi⁹ na/
turalis filii vnigeniti. hec Aug⁹. ¶ In eo.ca. vbi dr̄ in po
ſtilla. Cuius nō ſum dignus vt ſoluā eius corrigiā calciamēti.
Additio .iii. De hac materia.ſ.de calciamentis chriſti: vide
ſupra in additione Mar.i. vbi de hoc large tractatur.

Replica.

Johānis.i.ca. vbi dr̄: Mundus ꝑ ipſm fa/
ctus ē. Poſtillator dicit Ariſtotelē erraſſe
de mūdi eternitate intelligētiaꝝ nūero ⁊ felicitate ⁊c. Burg.
aſſumit Ariſto. in ſui defenſione aſſerēs eū nō erraſſe: q2 inni/
tebat̄ rōni naturali ꝑm quā mundū incepiſſe nō eſt ſcibile: reli
quit igit̄ tanq̄ ꝓbleuma neutrū: ſʒ mirū de Bur. ꝙ ſe oppo/
ſuit ſchole

A nit ſchole pariſieñ ſine neceſſitate ⁊ ſine rōne: venerabilis eñ Guilhelm⁹ epūs pariſienſis cū ſchola ibidē ꝓhibēt catholicos cū Ariſtotele in his errorib⁹ ⁊ aliis in ſuis libris repert⁹ ſentire: ⁊ p̄ſertim q̄: ſm Ariſ. Oē verū vero ꝯſonat: ſuū aūt problema qḋ dicit neutrū nō ꝯſonat ei qḋ catholice ē verū: igit̄ ꝓbleuma ſuū falſuz. Itē ipſe idē Ariſtoteles in mult⁹ locis ꝓbat ⁊ putat demōſtrare ſtatū in cauſis. Stādū igit̄ erit in omi genere cauſarū in aliq̄ p̄ma cauſa in genere cauſarū finalis et efficiētis. Apud Ariſt. aſſignat̄ vnus p̄nceps in .xii. metaph. quē in octauo phiſicoꝝ noīat p̄mū motorē. Ab h̄ quidē ente dicit deriuatū cūct⁹ eſſe: ⁊ celū ⁊ totā naturā depēdere: vnū igit̄ ſolū ab Ariſto. ponit̄ independēs: ⁊ q̄uis ſm beatū Aug. primo de trini. difficile ſit plene itelligere creationē ſm viā naturalis cognitōis: nō eſt tñ impoſſibile ſuppoſit⁹ p̄ncipus ⁊ dict⁹ phoꝝ ⁊ aliis ſimilib⁹. Nec ꝑ rōnes abducor a veritate vt ſentiā cū Ariſto. mūdi creationē fore ꝓbleuma neutrū ſine errore: q̄ oēs rōnes poſſibiles fieri ꝯtra veritatē fidei ſunt ſophiſtice. Dicit eñ btūs Hyldinus. xiiii. de trini. Reſpuit captioſas ⁊ inutiles q̄ſtiones phīe fides ꝯſtās nec hūanarū ineptiarū fallacīs ſuccūbens: ſpoliā ſe p̄bet veritas falſitati. Miruz igit̄ de Bur. qui Ariſtotelē veritatē dubitantē ꝓpter tales rationes captioſas dicit nō erraſſe: q̄uis eñ ꝑ demōſtrationem veritas aliq̄ nō ſit ſcibilis ꝓpter ſophiſma: tñ ſine errore nō ḋr dubitabil⁹ ⁊ neutra. ¶ In eodē ca. vbi ḋr: Plenū gr̄e ⁊ veritatis. Poſtillator volēs declarare differētiā plenitudinis gr̄e xp̄i ⁊ alioꝝ dicit plenū opponit̄ vacuo: idcirco q̄t modis dicit̄ vnū tot ⁊ reliquū ⁊c̄. Burgē. dicit illā diſtinctionē nō ꝯſonare rōni: ſcḋo dicit eā ꝓpoſito nō bene adaptari. Primū oſtēdit ex eo q̄ plenū ⁊ vacuū opponātur p̄uatiue. Priuatio vero nō dicitur tot modis quot habit⁹. Hic dico p̄mū q̄ ātecedens ē falſum ⁊ ꝯſequētia nō valet. Nā ſm modū gradualis habit⁹ accipiūtur modi graduales priuatiōis: habitui eñ ſimplicit⁹ perfecto opponit̄ p̄uatio ſimpliciter: habitui aūt partiali opponit̄ partialis priuatio. Nam ſicut vnus eſt magis videns q̄ ali⁹: ⁊ ſicut vnus eſt magis ſciens q̄ alius: ita vn⁹ eſt magis ignarus alio ⁊c̄. Patet igit̄: q̄ dato q̄ plenū ⁊ vacuū opponerent̄ p̄uatiue adhuc quot modis dicit̄ vnū tot modis ḋr ⁊ reliquū. antecedēs autē eſt cōtra Ariſto. iiii. phiſicoꝝ: qui vult vacuuz potius eſſe ens ꝓhibitū q̄ priuatiuū. Nā ſi eſſet priuatiuum: eſſet locus carens ꝯtento cū aptitudine habēdi: ꝓut dixerunt antiqui quos reprobat ariſto. vbi ſupra. Quo ad ſcḋm Burg. vult oſtendere q̄ poſtill. diſtinctionē talē nō bñ applicat ex eo q̄ videt̄: dicit Burg. ſm illā applicationē nō eſſe diſtinguendum inter plenitudinē vni⁹ ſancti ⁊ alteri⁹: q̄ nullus ſanctus virtutis patitur defectum cū virtutes ſint cōnexe. Burgeñ. ſic replicat quaſi poſtillator non intellexerit vel intelligere noluerit. Nam poſtillator loquēs de defectu virtutis non loquitur de habitu ſed de gradu. Omnibus eñ virtutibus ſimul ꝯcurrentibus in vno ſm naturam habituū ſtat defectus in omnib⁹ ſm gradum: ⁊ hoc oportet Burgeñ. concedere niſi velit incidere cum Begar. in clemen. ad noſtrū. de hereti. dando gradū virtutū vltra quē quis nō poſſit ꝓficere. cum tñ ipſe Burg. dicat xp̄m experimentaliter ꝓfeciſſe Luce. ii. Carens igitur aliquo gradu quē tamen poſſet habere ſm illam carentiā ⁊ p̄uationē pōt dici vacuus: ſi ſaltem vacuū ⁊ plenū ſint p̄uatiue oppoſita prout Burgeñ. vult. C

Glo. ordi.

G E T die tertia. Ca. II Aug⁹. Poſt oſtenſionē xp̄i ꝑ teſtimonia iohānis ipſe ſe miraculo oſtendit. a ¶ Et die tertia. Significat tertia die. i. tpe gr̄e: poſt tēpus. i. ante legē ⁊ ſub lege xp̄m ad nuptias eccl̄ie ꝑ carnē veniſſe. b ¶ Vocatus eſt aūt. In quo oſtēdit nō deſpiciendas nuptias quas fecit: ⁊ ſacramentū nuptiarū inſinuat. c ¶ Deficiente vi. Vinū deficit vt mirabiliter B vino de aqua facto: virtus latentis deitatis appareat. ¶ Aug⁹. Maior: virtus eſt in creatione ⁊ gubernatione celi ⁊ terre: ⁊ q̄ quotidie aqua pluuie ꝑ vites in vinū vertit̄: ⁊ q̄ ex paruo ſeminario fruges creant̄: ſz q̄ hec naturaliter fiūt: tā ex vſu viluerūt: ⁊ ideo q̄dam ⁊ ſi minora p̄ter ſolitū nature ſibi deus ſeruauit: ꝑ que virt⁹ q̄ in maioribus etiaz operat̄ ad memoriā reducit̄. d ¶ Quid mihi. Aug⁹. In his nō negat matrē vt heretici dicūt: nec inhonorat eā: qui parētes honorare p̄cepit: ſed illa exigente: miraculum facturus nō agnoſcit eā. q. d. Ex eo q̄ genuiſti nō operor hoc agnoſcā autē te pendēs in cruce cū vt fili⁹ curā tui diſcipulo cōmutā: ſed nōdū venit hora mea. i. oportunitas: q̄ nō debet eē paſſio niſi p̄dicato euāgelio: niſi virtute deitat⁹ oſtenſa mūdo: tunc erit hora: nō neceſſitatis: vt heretici calūniant̄ ſed volun-

s⁹ 10. d tatis. vnde: Poteſtatē h. p. a. me. ⁊. i. ſ. e. Non eñ auctor temporꝫ fato tēporis regit̄. Chana galilee. Id eſt çelus trāſmigrationis ibi nuptie: q̄ hi ſūt digni xp̄o q̄ feruore deuotiōis de vi tiis ad virtu/

a E T die tertia Ca. II a nuptię factę ſūt ī cha b na galileę: ⁊ erat mr̄ c b ieſu ibi: vocat⁹ ē aūt ieſus ⁊ diſcipli c ei⁹ ad nuptiaſ. Et d̄ficiēte vino dic d mat̄ ieſu ad eū: Uinū nō habēt. e d Et dicit ei ieſus: Q̄uid mihi ⁊ ti/ f

¶ mater ē figura ſynagoge

a ¶ Aug⁹. quid eſt cōmune deitati mee ⁊ tibi matri ſm carnez.

Nico. de lyra

E T die tertia. Q̄m ad eſſe ſequit̄ opera Ca. II ri: cum oīa ſint determinata ꝓprio ope: vt ḋr. iiii. metaphi. iō poſtq̄ euāgeliſta oſtendit diuinitatē xp̄i ꝑ eternā emanationē a patre: hic ꝯñr declarat eā in ope. ſ. per opera

Diuiſio miraculoſa q̄ ſunt diuine virtut⁹ manifeſtatiua: q̄ tranſcēdūt virtutē totius nature create. Et diuidit̄ in tres: q̄ primo ponūtur opera q̄ fecit xp̄s inter hoīes ꝯuerſando. ſecūdo q̄ fecit moriendo. xii. ca. tertio q̄ fecit reſurgendo. xx. ca. Prima in duas: q̄ p̄mo ponit̄ opus diuinū q̄ntū ad mutationē nature. ſecūdo q̄ntū ad effectū gr̄e: ſequē. ca. ibi: Erat hō. Prima adhuc in duas. q̄ p̄mo ponit̄ opus miraculoſum corā diſcipulis vt in fide firment̄. ſcḋo corā turbis vt cōuertant̄/ ibi: Poſt h̄ deſcendit. Prima in tres. q̄ p̄mo ponit̄ miraculi occaſio. ſcḋo eius ꝑpetratio/ ibi: Erāt aūt. tertio ipſi⁹ ꝓbatio/ ibi: Et dixit eis ieſus. Circa primū ſciendū q̄ occaſio hui⁹ miraculi fuit defectus vini in nuptiis: ⁊ ideo euāgeliſta deſcribit ipſas nuptias q̄ntum ad earū circūſtantias di. a ¶ Et die tertia. ſ. a vocatiōe philippi et nathanaelis fratris eius: ⁊ ſic notatur tps. b ¶ Nuptie fa. ſunt in cha. ga. ⁊ ſic pz locus. Chana eñ q̄dā villa eſt ſita ī galilea. c ¶ Et erat mater ie. ibi. Uocat⁹ eſt aūt ie. ⁊ di. ei⁹ ad nu. Licet aūt alii plures fuerint in iſtis nuptiis: tñ ieſus ⁊ mater eius ⁊ diſcipuli ei⁹ expꝛeſſius noīant̄: q̄ nō fit hic mentio de nuptiis niſi rōne miraculi ibidē ꝑpetrati: qḋ fuit factuz ꝑ matris interpellationē ⁊ ꝑ ipſi⁹ ieſu

D operationē: ⁊ ad diſcipuloꝝ ꝯfirmationē. Et ꝑ h̄ etiaz excludit̄ error eoꝝ q̄ dicūt nuptias eē pctm̄: q̄ ſi nuptie eēnt illicite ieſus ⁊ mater eius nō fuiſſent in illa ſocietate. Ut̄ etiā cōiter q̄ iſte nuptie fuerunt iohīs euāgeliſte: a q̄b⁹ eū xp̄s vocauit añ ꝯſūmationē matrimonii ꝑ copulā carnis. Ex h̄ in eccl̄ia obſeruat̄ q̄ añ carnalē copulā pōt licite alter cōiugū itrare religionē. Hoc aūt videt̄ ꝑ dictū Hieronymi in ꝓlogo: vbi ḋr q̄ xp̄s vocauit eū de nuptiis nubere volētem: ex q̄ videt̄ q̄ nuptie fuerūt ſue: q̄ xp̄s nō legit̄ in aliis nuptiis fuiſſe. h̄ etiā videt̄ ꝑ h̄ q̄ mater ieſu erat ibi tāq̄ ī nuptiis nepot⁹ ſui. Nō eñ ē veriſile q̄ ipſa veniſſet niſi multū attinuiſſz ſibi: ſic iuit ad heliçabet cognataz ſuā feſtināter tñ: vt hr̄ Luc. ii. q̄ ſm q̄ dicit Amb. nō libēter ſtabat in publico: ſed mag⁹ in orōnis ſecreto. d ¶ Et deficiente vi. h̄ tangit̄ occaſio miraculi. e ¶ Dicit mat̄ ie. ad eū: vi. nō ha. ſ. ad ſufficiētiā. Ex corde eñ piiſſimo voluit p̄uenire totalē defectuz ne appareret ꝯfuſio: iō inuitauit filiū quē ſciebat ad h̄ potentē: ſic a p̄ncipio edocta fuerat ꝑ angelū ⁊ ꝑ ſpūſctm̄: nō tñ ipm inuitauerat ad miracula añ etatē ꝑfectā q̄ nō decebat vt videbit̄. f ¶ Et dicit ei ie. q̄d mi. ⁊c̄. Cū xp̄s maximā reuerētiā matri ſue detulerit: mirū videt̄ q̄ ſic extranee mr̄i ſue rñdit: iō dicit Aug⁹. q̄ ⁂ facere miracula

Moraliter

Myſtice

Moralr. a ¶ Et die ter. nup. ⁊c̄. Myſtice nuptie tūc celebrant̄ qñ ſpōſus eccl̄ie. ſ. epūs ꝯſecrat̄. b ¶ In cha. ga. chana çelus. galilea trāſmigratio interp̄tat̄. Per h̄ ſignificat̄ q̄ ep̄i ꝯſecratio fit ꝓpter çelū aīarū ⁊ ꝓpter trāſmigrationē ipſi⁹ ad culmē virtutū: hec eñ duo inſeꝑabilit̄ ꝯcomitari debēt epiſcopalē ſtatū. c ¶ Et erat ma. ie. ibi ⁊c̄. nā ex ꝯſecratiōe talis ep̄i honorat̄ ieſus ⁊ mat̄ ipſi⁹: ſz ibi deficit vinū ꝯſolatiōis hūane: ⁊ h̄ ꝓpter ſollicitudinē īpoſite ſibi cure. de qua ḋr. ii. Coꝛ. xi. g. Quis īfirmat̄ ⁊ ego īfirmor? q̄s ſcādaliçat̄ ⁊ ego nō vror ⁊c̄. Sz tali p̄lato ſic cōpatiēti ꝑplo ſuo īpetrat̄ ꝑ v̄ginē meli⁹ vinū. i. ꝯſolatio melior. ſ. diuina q̄ tāte v̄tut⁹ ē q̄ fac̄ materiā ꝯſolationis illud quod ē aliis materia deſolatiōis Act. v. g. Ibāt apl̄i gaudētes a ꝯſpectu cōcilii: q̄m digni habiti ſunt ꝓ noīe ieſu cōtumeliā pati. Ep̄i vero ſucceſſores ſunt aploꝝ vt ḋr in decret̄ ⁂ diſt. xx. in nouo

E ¶ tūs ad virtutes: de terra ad celos trāſmigrāt. Mater ibi enī
vter⁹ thalam⁹ fuit de q̄ ſponſus ꝓceſſit. Uocatus eſt aūt ieſus
deſiderio p̄cedentiū patrū ⁊ diſcipuli vt miſtri. In nuptijs vi/
nū defecit: q2 ſenſus legis ꝑ carnalē expoſitionē phariſeoꝝ a
ſua priſca v̄tute ceperat deficere: ſ3 xp̄s aquā in vinū ↄuertit:
dū q̄ carnalia videbāt̄ ſpūalia oñdit:
⁊ ſupficiē lr̄e plenā v̄tute celeſti vide
ri fecit. Chriſtus enī in ꝓphis nōdum
manifeſtat⁹ q̄ſi vinū in aq̄ latuit: ſ3 cū
aperuit eis ſenſuz vt intelligerēt ſcri/
pturas: ipſos vino inebriauit ⁊ mētes
a carne alienauit. Scripture ſunt lex
Sex hy/ ⁊ ꝓphe ⁊ pſalmi: he oēs ſm lr̄am aq̄
drie ſex eta/ inſipida ſm ſpm̄ vinū ſunt. Sex hy/
tes drie: ſex etates: q̄rū nulli defuit ꝓphe
tia. Incipit enī ab exordio mundi: Et
eſt p̄ma etas ab Adam vſq3 ad Noe.
Scd̄a vſq3 ad abraā. Tertia vſq3 ad
dauid. Quarta vſq3 ad trāſmigratio/
nē babylonis. Quinta vſq3 ad iohan
nē baptiſtā. Sexta vſq3 ad finē mun/
di. In his ḡ etatib⁹ erāt hydrie. i. coꝛ
da hoim receptiua ſcripturarū dei pa
rata ꝓpoſita in exemplū viuēdi ⁊ cre
dēdi. Lapidea. i. fortia in xp̄o lapide:
ſm purificationē iudeoꝝ. i. q2 illi pplo
iudeoꝝ lex data ē: grā ꝑ xp̄m oib⁹ fa/
cta ē. Uideam⁹ q̄ in ſingl'is etatib⁹ q̄ſi
hydrus aq̄ fuerit: ⁊ quō i vinū muta/
Gen̄.4.b tur. In p̄ma abel a fratre occidit̄. et h̄
penā: ille laudē accipit. In h̄ ſi q̄s in/
nocentiā abel ſequit̄ ⁊ maliciā cain fu
git: aquā abluentē et reficientē bibit.
Si v̄o i eodē xp̄m a iudeis occiſuz in
telligit: de aq̄ vinū bibit: ſic in alijs oī
Ibi.7.c bus hui⁹ etatis. In ſcd̄a Noe in arca
ꝓpt̄ iuſticiā ſaluatur. mūdus diluuio
perit. Si q̄s h̄ exēplo a vicijs ſe corri/
g git. aquā ſalutarē bibit. Sed ſi in arca eccliam q̄ cūcta aīalia. i.
oēs gētes recipit: in aq̄ baptiſmū intelligit: ⁊ cetera hmōi: vi/
Ibi.22.b nū bibit. In tertia abraā obediens ꝓ filio offert arietē. qui hic
2.Re.5.a diſcit obediētiā: bibit de tertia hydria aquā. Si q̄s in iſaac dei
tatē: in ariete xp̄i carnē itelligit: vinū bibit. In q̄rta: dauid hu/
milis regnat: Saul ſupbus abijcit̄. in h̄ ſi q̄s diſcit humiliari:
aquā bibit: ſi regnū xp̄i intelligit vinū bibit. In quinta peccās
Hie.5 pplſ captiuat̄: poſt reducit̄. hinc ſi q̄s diſcit pnīa corrigi aquā
bibit. Si q̄s de captiuitate pcti: pplm̄ dei ꝑ ieſum liberari in/
Luc.2.c telligit: vinū bibit. In ſexta xp̄s circūcidit̄ / offert̄. In q̄ ſi q̄s di
ſcit ſuis ſacris ſubijci ſicut xp̄s ille aquā bibit. Si in vera octa
ua: depoſitionē totius moꝛtalitat̄ ⁊ intrationē ad deū intelli/
git: vinū bibit. a ¶ Binas vel ter. Aug⁹. Eſtimāus ē h̄ di/
cere vt ipſas diceret binas q̄s ⁊ ternas. Sūt ḡ due mēſure in
ſcripturis: dū pr̄ ⁊ fili⁹ noiat̄: ⁊ ſpūs q̄ neceſſario ē cōis pr̄i et
filio intelligit̄: vt Oīa in ſapīa feciſti dn̄e. i. in filio. et Ego et
Ps.32 pater vnū ſum⁹. Terne: dū noiato ſpū trinitas manifeſti⁹ in/
Mat.28.d telligit̄. vt Uerbo dn̄i celi firmati ſunt: ⁊ ſpū oris ei⁹ ⁊c̄. Et ba
ptizantes in noīe pa. ⁊ fi. ⁊ ſpi. ſ. ¶ Aliter bine vel terne men
ſure ſūt oēs gētes ad q̄s ꝑtinent ſcripture. bine ꝓpt̄ ꝑputiū ⁊
circūciſionē. Ipe etiā trine: a tribus filijs Noe diſſeminate.
b ¶ Et imple. Qz iuſſu ei⁹ implete ſunt hydrie. ſignificat ꝙ
etiā illa ſcriptura a dn̄o eſt: ſed dū i ea ſub velamine. i. adopti/
onē lr̄e latet xp̄s: ſapit aquā inſipidā. Cū aūt auferī velamen:
eſt vinū inebriās. potuit quidē vacuas iplere vino q̄ cūcta cre
at ex nihilo: ſed maluit de aq̄ vinū facere vt doceret ſe nō ſol/
uere legē ſed iplere: nec i euāgelio alia facere vel docere q̄3 q̄
Tricliniū ꝓpheta predixit. c ¶ Ut aūt guſta. Tricliniū. i. tres oꝛdi
nes diſcūbentiū altitudine diſtātes inter ſe. i. doctoꝛes: conti/
nētes cōiugati. Architriclin⁹ aliq̄s legiſperit⁹: q̄ bibit ſpūalem
ſenſuz leg'. Unū ſpūalē ſenſum i ſcriptur̄ apire diſciplis: ē aquā
in vinū ↄuertere: vt q̄n poſt reſurrectionē aperuit illis ſenſuz
vt intelligerent ſcripturas. d ¶ Aquam vinū factum.
Hiero. Per aquā baptiſmus iohānis: ꝑ vinū paſſio xp̄i. vn̄ et
vinū p̄us fert̄ architriclino. i. iohāni q̄ añ bibit paſſionē q̄3 xp̄s.

¶ ē nomē ſexus. a ¶ . i. opoꝛtunitas oñdē
di naturā quā ex te habeo: ſ3 oſtēſa dīna ꝑ
miracla: oñdet̄ ⁊ hūana natura ꝑ paſſionē.
bi eſt mulier? Nōdū venit hora a
¶ ⁊ ſi videt̄ negare fili⁹: ſcit mater pietatē
ei⁹: ⁊ ideo fiducialiter imperat miniſtris.
mea: dicit mater eius miniſtris. b
Quodcūq3 dixerit vob̄ facite. Erāt c d
¶ vaſa aquaria ab hydoꝛ.
aūt ibi lapidee hydrie ſex poſite:
ſm purificationē iudeoꝝ: capiē
¶ metron grece: latine mēſura dicit̄.
e tes ſingule metretas binas vel e
ternaſ. Dicit eis ieſus: Implete f g
a ¶ q2 nllū tp̄s fuit a ſalutari doctrīa vacuū.
b hydrias aq̄. Et iplēuerunt eas h
vſq3 ad ſūmū: ⁊ dicit eis ieſus: i
Haurite nūc ⁊ ferte archiriclio k
a ¶ p̄nceps triclinij. Eſt enī i mediū ſpaciū
dom⁹ a parietib⁹ vbi ſedebāt cōuiuātes.
c et tulerūt. Ut aūt guſtauit archi l
a ¶ vt paulus prius neſciuit ſpm̄ in lr̄a.
b triclin⁹ aquā vinū factū ēt nō ſci m
¶ vt Eſaias ⁊ ceteri.
ebat vn̄ eſſet: miſtri autē ſciebāt n

Nico.de lyra

¶ Hoc fecit
✠ facere miracula ei cōpetebat ſm dīnā naturā quā a matre
nō habuit: ideo predicto mō reſpōdēdo matri oñdere voluit ꝙ
in hoc nō tenebat̄ ei obedire: q2 in natura diuina nihil habuit
a matre: nec ꝑ cōſequēs cū ea aliq̄d eſſe cōe. ideo dicit: Quid h
mihi ⁊ tibi eſt mulier. q. d. virtutem faciendi miracula a te
nō habeo: ſed q2 humanitatē i q̄ paſſus eſt traxit a matre: ido
addidit: a ¶ Nondū venit hoꝛa mea. i. tēpus patiēdi in
natura quā habeo a te ⁊ tūc te recognoſcā ⁊ tibi cōdeſcēdā: vn̄
⁊ tūc eā recōmendauit Johāni: vt hr̄ . ſ.
xix. ſm Chryſ. aliter exponitur: quia ſm
ipſum beata virgo ex pietate mota volu/
it p̄occupare temp⁹ debitū faciēdi mira/
culū. Illud enī miraculū inter miracula
chriſti erat primū ⁊ ad cōfirmationē diſci
puloꝝ: vt dr̄. ſ. eo. ca. ⁊ ideo debuit eē no
tum ibidē exiſtētib⁹ ⁊ gratū ipſis cōuiuā/
tibus: h̄ aūt magis fuit eo ꝙ factū ē poſt
vini totalem defectū q̄3 ſi antea fuiſſet fa
ctum: ⁊ q2 mater ieſu voluit p̄uenire tota
lem defectū: vt predictū eſt. id̄ dixit illi ie
ſus: Quid mihi ⁊ tibi ē mulier. q. d.
ſcire tp̄s aptū ad miracula faciēda nō eſt
mihi ⁊ tibi cōe: ſed mihi ſoli ↄuenit: ꝓpt̄
q̄d ſubdit: Nōdū venit hoꝛa mea. i.
temp⁹ cōueniēs ad faciendū miraculum
mihi ſoli notū. Ex h̄ aūt ꝙ dr̄: hoꝛa mea. Erroꝛ priſ/
dicūt q̄dā heretici dicti Priſcillianiſte ꝙ cillianiſtaꝝ
facta xp̄i ⁊ alioꝝ hoim ſbiacēt fato ſideꝝ:
ſed hoc eſt falſuz nō ſolū de xp̄o ſ3 etiā de
oīm hoīe: q2 v̄tus intellectualis nō ē al/
ligata oꝛgano coꝛpali: ⁊ ideo nō eſt ſub/
iecta cuicūq3 actioni coꝛpali. ꝓpter quod
influxus ſideꝝ nō ꝑtingit directe ad ipm̄
ſed tm̄modo indirecte: inq̄ntū impſſio fa/
cta in appetitu ſenſitiuo: redūdat q̄dāmō
ad appetitū intellectiuū: vt dr̄. iij. de aīa. Phus
ſed hoc nō eſt ꝑ modū neceſſitatis: q2 hō
ꝑ appetitū intellectiuū pōt moueri ad cō/
trariū: ꝓpter q̄d Ptolemeus q̄ fuit ma/ Ptoleme⁹
ximus aſtrologus dicit in cētilogio: Sa/ in cētilogio
piēs dn̄abit̄ aſtris: q2 non ſequit̄ appeti
tum ſenſualitatis: ſed dictamē recte rōnis: ⁊ id̄ exponendū ē:
Nondū venit ho. i. hoꝛa ↄueniēs faciēdi miraculū a me ſo
lo cognita. Et huic cōſonat lr̄a ſequēs: q2 mater ieſu ex ei⁹ rñſi
one nō oñdit petitionē ſuā repulſaz: ſed cōueniēter dilatā. vn̄ h
ſequit̄: b ¶ Dicit mater eius ⁊c̄. q̄ ſeruiebāt in nuptijs.
c ¶ Quodcunq3 dixe. vo. fa. expectās hoꝛa cōueniēti a filio
ſuo cognita iipletionem petitionis ſue. d ¶ Erāt aūt. Hic
ↄñter ponit̄ miraculi ꝑpetratio. Et deſcribit̄ veritas miraculi
ex plurib⁹ conditionib⁹. Primo ex parte vaſoꝝ: cū dr̄: Erant
autē ibi lapidee hydrie ⁊c̄. Ex traditione enī ſenioꝝ iudei
vaſa frequenter lauabant ⁊ purificabāt: ſm ꝙ dicitur Marci
vij. ⁊ ideo ad hoc faciendum erant ibi poſite ille hydrie: quia
erant vaſa ad reponendū aquā pro hmōi purificatione facien
da: ⁊ ex hoc miraculū fuit euidentius: q2 ſi fuiſſet aqua cōuer/
ſa in vinū in vaſis vinarijs: poſſet credi ꝙ illud vinū p̄extitiſ/
ſet ibidē. e ¶ Capiētes ſingu. ⁊c̄. Metreta q̄dā mēſura Metreta
eſt ↄtinēs decē ſextarios: vt dic̄ Iſid. xvi. Ethymol. S3 cuius
quātitat' erat ſextari⁹ nō ē certū: q2 nō ē eiuſdē quātitat' in di/
uerſis terr': i eadē etiā terra variat̄ i diuerſis villis. Iſid. tñ
dicit. xvi. ethymo. ꝙ ſextari⁹ ↄtinet duas libras tm̄. ⁊ ſm h̄ eſt
valde paru⁹. f ¶ Dicit eis ie. i. miſtris. g ¶ Implete ⁊c̄.
q2 aliq̄d de aq̄ ibi p̄us poſita aſſūpſerāt ad purificationē vaſo
rū. id̄ iuſſit ieſus ſuppleri q̄d fuerat amotū. vn̄ ſbdit̄: h ¶ Et
impleue. ⁊c̄. ꝑ h̄ etiā fuit miraculū euidētius ꝙ aq̄ appoſita
fuit de nouo: ⁊ ꝑ miſtros q̄ ſciebāt totalē defectū vini: q2 cū im
plete fuiſſent: aq̄ ↄuerſa ē i vinū v̄tute dīna. i ¶ Et dix. ⁊c̄.
hic ↄñr ponit̄ miracli facti approbatio. voluit enī xp̄s ꝙ ille q̄
p̄ncipalioꝛ erat inē cōuiuas p̄mo de vino illo guſtaret vt ex cō/
mēdatiōe illi⁹ miraculū noti⁹ fieret. ꝓpt̄ q̄d dr̄: k ¶ Et fer. ar.
Dicit̄ enī architriclin⁹ ab archos q̄d ē p̄nceps ⁊ tricliniū q̄d ē Architriclin⁹
locus vbi hoies ſedēt in cōuiuio: q2 antiq̄tus comedebāt ſedē
tes in lectis: ꝓpter hoc in ſcriptura dicuntur comedētes accū/
bere vl' recūbere: locus enī vbi fiebāt oꝛdines lectoꝝ ad ſedē/
dū vocat̄ h̄ tricliniū: ⁊ id̄ architriclin⁹ nō ē nomē ꝓpriū ſ3 ſigni
ficat illū q̄ p̄ncipalr̄ inē ↄuiuas ſedebat: ⁊ ꝓbabile eſt ꝙ fuerit
aliq̄s ſacerdos illi⁹ rgis q̄ ſtabat i nuptijs ad bn̄dicendū: ⁊ ad
oñdēdū q̄liter debebat ꝓcedere ſ3 legē ⁊ ſtatuta ſenioꝝ. ſeq̄t̄:
l ¶ Ut aūt guſtauit architriclin⁹ ⁊c̄. i. mutatā in vinū.
m ¶ Et nō ſciebat vn̄ eſſet. i. ꝑ v̄tutē xp̄i. n Miniſtri
aūt ſciebāt ⁊c̄. ad ſupplendū vini defectū ex precepto xp̄i.
✠ Uocat ſponſum

G A a ¶ Hoc fecit ⁊c̃. Hierony. Initio ſignoꝝ ꝗ moꝛtalis moꝛtalibus erat daturus: aquã vertit in vinũ: ſicut iã imoꝛtalis diſcipulis aperuit ſenſum vt in lege ⁊ ꝓphetis intelligerent xp̃m: ita carnales mẽtes ꝓus ſapoꝛe ſapie imbuit: poſtea reſuſcitatos maioꝛi glia cõpletur⁹. b ¶ Poſt hec ⁊c̃. Poſt initiũ ſignoꝝ de vino ſubdit aliud iudiciũ diuine maieſtatis in electiõe vendẽtiũ de tẽplo.

Typice Typice filius dei vt hũilis deſcendit capharnaũ.i.i mundũ ſʒm ꝙ habet matrez ⁊ fratres. c ¶ Et ꝓpe erat ⁊c̃. Paſcha agim⁹: dũ a vitijs ad virtutes trãſim⁹. ad hoc ieſus venit: dũ eccliam quotidie viſitat ⁊ act⁹ cuiuſqʒ ꝯſiderat: ⁊ eos eijcit ꝗ inter ſanctos vel ficte bona vel apte mala faciũt. Per boues ꝗ arant predicatoꝛes doctrine celeſtis ſignificant: hos vendũt ꝗ nõ amoꝛe dei ſed ꝓ queſtu tꝑali ꝓ̃dicant. Oues inocentes ſua vellera veſtiendis ꝓ̃bent. ꝑ has ſignant opera mũdicie ⁊ pietatis ꝗ venduntᷣ: dum ꝓ humana laude gerũtur. ſpũs vt colũba apparuit. vñ ꝑ colũbam ſpũs accipitᷣ: quã vendunt ſymoniaci: Nũmos dant mutuo in eccleſia ꝗ nõ ſimulate celeſtib⁹: ſed apte terrenis ſeruiũt. hi oẽs eijciuntᷣ de ꝑte ſoꝛtis ſanctoꝝ: ꝗ vel ficte bona vł apte mala faciunt: ⁊ funiculis pctõꝝ mõ flagellantᷣ ad correctionẽ. ꝗ ſi incorrecti ꝑmanſerint: in fine ligabũtᷣ. Oues quoqʒ ⁊ boues eicit: qꝛ taliũ vitã ⁊ doctrinam oſtendit reꝓbã. Et menſas ſubuertit: qꝛ in fine ipſe res quas dilexerũt: deſtruũtur. d ¶ Et aſcẽdit ⁊c̃.

Bis legitᷣ chꝛiſtus ad paſcha aſcẽdiſſe Si ipſe qui dedit decreta dei cuſtodit: docet quãta cura hoĩbus debet eſſe vacare oꝛonib⁹ ⁊ dei ſolẽnitatibus. Bis legitᷣ ad paſcha aſcendiſſe: ſemel ꝓ̃mo anno ꝓ̃dicatiõis: nõduʒ incarcerato iohãne: vnde hic agitᷣ. Secũdo cũ ad paſſionẽ iret: ⁊ in vtroqʒ vendentes eiecit de tẽplo. e ¶ Et iuenit in tẽplo.

Mat. xxi.c Si in figurali templo qđ eſt dom⁹ oꝛationis ꝓhibet negociationẽ ꝗ honeſta putatur cũ ſit de his que in tẽplo offeruntur: quãto magis ꝓhibet potationes ⁊ cetera grauioꝛa. f ¶ De funiculis. Funiculi ꝗbus eijciuntᷣ ſunt incremẽta actionũ malarũ. vñ Eſa. Ue ꝗ trahit iniqtatẽ in funiculis vanitat. Et ſalomõ: Funiculis pctõꝝ ſuoꝝ qſqʒ ꝯſtrigitᷣ. G Qui colũbas.

B

Eſa.v.c

Pꝛo.v.d

ꝗ hauſerãt aquã: vocat ſpõſũ ar- a

¶ carnalis a veri ad falſa deſcẽdit.

chitriclin⁹ ⁊ dicit ei: Ois hõ ꝓ̃mũ b c

¶ mũdane prudentia ꝓus docet hoĩes blãda deinde ſubdit inutilia ⁊ inhoneſta.

bonũ vinũ ponit ⁊ cum inebꝛiati d e

fuerit: tũc id qđ deteri⁹ ẽ. Tu aũt f

a ¶ qꝛ ⁊ olim bonũ: ⁊ ſi i figur qſi in aqͣ occultũ: nũc vero in euãgelio manifeſtũ.

ſeruaſti bõnuʒ vinũ vſqʒ adhuc:

a hoc fecit initium ſignoꝝ ieſus in g

a ¶ latentem deitatem.

chana galilee: ⁊ manifeſtauit glõ h

riã ſuã: ⁊ crediderũt i eũ diſcipuli i

a ¶ villa pulcherrima vł ager ꝯſolatiõis.

b ei⁹. † Poſt h̃ deſcẽdit caphãrnaũ k

a ¶ cognati: magis fratres ꝗ̃ diſcipuli.

b ¶ qui non fratres.

ipſe ⁊ mater ei⁹ ⁊ frẽs ei⁹ ⁊ diſci- l m n

puli ei⁹: ⁊ ibi mãſerunt nõ multis o

c dieb⁹. Et ꝓpe erat paſcha iudeo- p

a ¶ docet nos ſeruare inſtituta ill⁹ eccle ad quã venim⁹: ſi nõ fuerit cõtra fidem.

d rũ: ⁊ aſcendit ieſus hieroſolymã: q

a ¶ vt i ſacrificijs offerẽtᷣ: ⁊ erat auaricia ſacerdotũ. a ¶ ne deeſſent ꝑcia emptoꝛib⁹.

e ⁊ iuenit i tẽplo vẽdẽtes bõues ⁊ r s

oues et colũbas: et nũmularios t

a ¶ qui pctã pctis addit. qſi funem cõnectit quo flagelletur ⁊ ligetᷣ.

ſedẽtes. Et cũ feciſſet qſi flãgellũ v

f de funiculis: oẽs eiecit de tẽplo:

¶ eiecit.

oues quoqʒ et boues: ⁊ nũmula-

C tinuãdo ad ꝓcedẽtia. Poſt hoc.i. poſt mutationẽ aqͤ in vinuʒ ꝓ̃dictã. l ¶ Deſcẽdit ca. Illa eñi ciuitas erat metropolis galilee: ⁊ iõ illuc voluit venire: qꝛ inceperat iã gliam ſuã manifeſtare. m ¶ Ipſe ⁊ ma.e. qm ioſeph moꝛtuo xp̃us comitabatᷣ matrẽ ſuã ad ipẽdẽdũ ei debitũ obſequiũ. n ¶ Et fra.e. qꝛ nõ erãt filij marie matr ei⁹: vt dicit Heluidi⁹ hereticꝰ: ꝗ dicit eã fuiſſe cognitã a ioſeph p⁹ xp̃i natiuitatẽ: ⁊ ex ea filios genuiſſe: ꝗ dicũtᷣ h̃ frẽs qꝛ ex eadẽ mr̃e: lʒ non ex eodẽ pr̃e: Sʒ h̃ fuit iꝓbatum Mat.i. Propẽ qđ alij dixerũt ꝙ fuerũt filij ioſeph de alia vxoꝛe: dicuntᷣ tñ hic frẽs xp̃i eo ꝙ ioſeph putabatᷣ pr̃ ei⁹: ſʒ h̃ eſt falſũ: qꝛ cũ xp̃s matrẽ ſuã in cruce nõ cõmẽdauerit niſi virgini etiã cũ iaʒ in etate ꝓceſſerat: nõ eſt veriſimile ꝙ ioſeph ꝗ fuit aſſignatᷣ a deo ꝓ̃cipu⁹ cuſtos ei⁹ ⁊ in iuuẽtute ꝟginis non fuerit cõſimiliter virgo: imo cum ea votum virginitatis emiſit: quia erat in conſimili ꝓpoſito ſicut ipſa ꝓut diffuſius tractatur in.iiij. ſniarũ vbi agitᷣ de coniugio marie ⁊ ioſeph. De h̃ etiã plenius dixi ſuꝑ Lucã.i.ca. Dicuntᷣ igitᷣ h̃ frẽs xp̃i cognati ei⁹: qꝛ illi ꝗ ſunt de eadẽ cognatiõe: in ſacra ſcriptura noĩantᷣ frequẽter frẽs. vñ Gen.xiij.b. Dixit abraam ad loth: Ne ſit iurgiũ iter me ⁊ te: frẽs eñi ſum⁹: tñ loth erat nepos ipſi⁹. ⁊ ſequitᷣ: o ¶ Et ibi mã. non mul. die. qꝛ iminebat tꝑus eũdi in hierlm: vt patebit ꝑte ſequenti. p ¶ Et ꝓpe erat. Poſita continuatione hiſtoꝛie. hic ꝯñr ponitᷣ occaſio prenũciãdi ſuam reſurrectionẽ futurã: qꝛ aſcendẽs hieruſalẽ eiecit de tẽplo vẽdẽtes ⁊ ementes: qđ videbatᷣ ꝑtinere ad ꝑſonã ſuꝑ ꝑplm auctoꝛitatẽ habentẽ. ⁊ ideo hui⁹ auctoꝛitatis petierũt iudei ſignũ: ⁊ hec occaſio fuit ꝓ̃dicendi ſignũ ſue reſurrectionis. ⁊ hoc eſt qđ dr̃: Et ꝓpe erat paſcha iudeoꝝ. In trib⁹ eñi ſolẽnitatibus in anno tenebantur cõuenire in hierlm. ſ. in ſolẽnitate paſche: pentecoſtes: ⁊ tabernaculoꝛum: vt habetur Exo.xxiij. Uerũtñ de feſto tabernaculoꝛũ ⁊ pentecoſtes aliqñ diſpenſabatᷣ cũ illis ꝗ erãt a remotis: nõ tñ de ſolẽnitate paſchali: chꝛiſtus autem vſqʒ ad paſſionẽ ſuaʒ voluit legẽ obſeruare. ⁊ ꝑ ꝯñs in ſolẽnitate paſchali hierlm aſcẽdere. ⁊ hoc eſt qđ ſubditᷣ: q ¶ Et aſcendit ieſus hieroſolymã. Ex hoc cõfutatᷣ erroꝛ Manichei ꝗ dicit vetus teſtamẽtũ a diabolo eſſe datũ: qꝛ xp̃s nullo mõ obſeruaſſet ipm. r ¶ Et inuenit in tẽplo. noĩe tẽpli nõ accipitᷣ hic ipſa domus dñi: in qua erat altare thymiamatis ⁊ cãdelabꝛũ: nec atriũ ſacerdotum in quo erat altare holocauſtoꝝ: ſed quoddã atriũ vbi hoĩes oꝛabant: ⁊ doctoꝛes etiã docebant ibidẽ: ⁊ etiaʒ ibi vendebantᷣ ea ꝗ in tẽplo offerebantᷣ. ⁊ hoc eſt qđ dicitur: s ¶ Uendẽtes oues ⁊ bo. ⁊ co. ⁊ qꝛ talia nõ poterant de lõginquo adduci. iõ ſacerdotes cupiditate ducti ſtatuerãt hoĩes talia ibi vendẽtes: vt venientes de lõginquo nõ haberent excuſationẽ de oblationib⁹ dimittẽdis. Aliꝗ etiã coꝝ nõ habebant pecuniam: iõ ſacerdotes ſtatuerãt ibi campſoꝛes ꝗ ſub cautione tradebãt pecuniã: ⁊ cũ hoc vltra ſoꝛtẽ aliqua munuſcula recipiebant. nõ tñ pecuniã ne arguerentᷣ manifeſte facere cõtra legẽ Deut.xxiij. d. vbi dicitᷣ: Non dabis fratri tuo ad vſurã pecuniã ⁊c̃. ⁊ hoc ẽ qđ dicitur: t ¶ Et nũmularios ſedentes. qꝛ hoc erat illicitũ ꝓpter cupiditatẽ ſacerdotũ ꝗ diuerſis adinuentionib⁹ depauperabant populũ: vt pꝫ ex predictis: ⁊ quia fraus ⁊ tumultus ſolent annecti mercationi ꝗ cõtrariantᷣ oꝛationi/ ideo ſequitur: v ¶ Et cum feciſſet qſi fla. ⁊c̃. ⁊ patet littera vſqʒ ibi: ※ Recoꝛdati vero

Erroꝛ heluidij

† Mat.4.b [Gen.xiij.b]

† mat.xxi.b 88. diſ.c.2 1.q.3. ſaluatoꝛ aũ ſi.

Oñs iudei obligabantᷣ cõparere in hieruſalem

D

Erroꝛ manichei

Nico. de lyra

※ a ¶ Uocat ſpõ.ar. quaſi ad arguẽduʒ eũ. vnde ſubditᷣ: b ¶ Et dic ei ois hõ. prudẽter agẽs. c ¶ Primũ.i. in ꝓ̃ncipio. d ¶ Bonũ vi. po.i. apponit ipſis cõuiuantib⁹. qꝛ tũc ſenſus eſt viuax: ⁊ põt diſcernere vini bonitatem ⁊ acceptare. nõ ſic aũt poſt ebꝛietatẽ/ iõ ſubditᷣ: e ¶ Et cũ inebꝛiati fue. tũc id qđ dete. eſt: apponit ipſis cõuiuantib⁹: qꝛ tũc neſciũt diſcernere iter bonũ ⁊ malũ. f ¶ Tu autẽ ſer. bo. vi. vſqʒ adhuc. q.d. imprudẽter feciſti ꝯtrariũ: iſte tñ ignorãter loquebatᷣ vt ꝓ̃dictũ eſt. g ¶ Hoc fec. Hic ponitᷣ miraculi ꝑpetrati ꝯcluſio: qꝛ h̃ miraculũ ꝓ̃mo a xp̃o factũ ẽ ad manifeſtandũ veritatẽ diuinitat in eo latentẽ ⁊ ad fidẽ alioꝝ ꝯfirmãdũ. ⁊ h̃ eſt qđ dr̃: Hoc fecit initiũ ⁊c̃. qꝛ iſtud fuit primũ miraculuʒ ab ipſo factũ: vt pleni⁹ videbitᷣ in fine hui⁹ ca. h ¶ Et manifeſtauit glo. ſuã.i. diuinitat potentiã. i ¶ Et crediderunt in eũ di. ei⁹: qꝛ aliꝗ de nouo crediderũt i eũ: ⁊ illi ꝗ prius crediderãt vt andreas ⁊ alij: vt dictũ ẽ: ꝑ h̃ in fide ſolidati fuerũt. k ¶ Poſt hoc deſ. Poſita imutatione nature corã diſcipulis: hic idẽ oſtenditᷣ corã turbis: nõ ꝓ tũc facta: ſʒ qꝛ ꝓ̃dicatᷣ ipoſterũ fiẽda: vt videbitᷣ. Et diuiditᷣ i duas: qꝛ ꝓ̃mo oñditᷣ ꝓpoſitũ. ſcđo ex h̃ ſequens fruct⁹ declaratᷣ/ ibi: Cũ aũt eẽt hieroſolymis. Iſta imutatio nature ẽ ſuſcitatio coꝛpis ſui quã hic ꝓ̃nunciat ſe facturũ i ſua reſurrectiõe. Et diuiditᷣ in tres: qꝛ ꝓ̃mo ponitᷣ hui⁹ ꝯnũciatiõis occaſio. ſcđo ſubiũgitᷣ ipa ꝓ̃nũciatio/ ibi: Reſponderunt ergo. tertio prenũciationis interpꝛetatio/ ibi: Dixerũt ḡ. ꝓ̃ma i duas: qꝛ ꝓ̃mo ꝯtinuat hiſtoꝛiã. ſcđo deſcẽdit ad ꝓpꝛiã materiã/ ibi: Et ꝓpe erat paſcha. In ꝓ̃ma ꝑte dicit ſic cõtinuãdo

Diuiſio

※ diſtin.xxi. in nouo. Et iõ ſi gaudẽt de aplico honoꝛe debẽt eis eẽ ſilex in laboꝛe. p ¶ Et ꝓpe erat pa.iu. ⁊c̃. Sequitᷣ: r ¶ Et iuenit in tẽ. ven. oues ⁊c̃. Per oues itelliguntᷣ hypocrite ꝗ mentẽ lupinã habẽt ſub ouina pelle. ꝑ boues ꝗ ſunt laborioſi ſignificãtᷣ illi ꝗ magnos laboꝛes ſuſtinẽt ꝓ ꝓ̃ncipib⁹ ⁊ ꝑlat: vt ꝑ h̃ ꝓmoueantᷣ i eccĺia lʒ inſufficiẽtes ſint ⁊ indigni:

Moraliter

1. Cor. 10. c — a ¶ Qui colūbas. Nō ſolū vēdētes columbas: ſed etiam alii domū dei faciūt domū negociatiōis. i. oēs qui q̄rūt q̄ ſua ſunt: nō q̄ ieſu chriſti. b ¶ Zelus dom⁹ ꝛc. Bon⁹ zelus eſt feruor animi: q̄ mens abiecto hūano timore: ꝓ defenſione veritatis accēdit: ab eo comedit qui q̄libet praua q̄ viderit corrigere ſatagit: ſi nequit tolerare gemit.

c ¶ Quod ſignū oſtē. Quia ſignū querūt q̄re ſolita cōmertia de templo eiicit/ ꝛ ait: Soluite: q̄ſi: Quia hoc templū ſignificat templū corpis in q̄ nulla ē macula: ꝛ merito h̄ figurale purgo: q̄ illud ab hoīb⁹ morte ſolutū diuina potētia ſuſcitare queo. d ¶ Soluite tē. Quod de ꝓprio corpe qd̄ ē templū dei dicit ieſus: Excitabo il. ꝛc. Iudei nō intellexerūt. Licet ignorantes diuinitus r̄ndēt/ dicētes: Quadraginta ſex ānis edi. ꝛc. q̄r nō cōuenit lapidi: ſed hoī ſuſcitatio. Nam
† Ps. 68. b — lxvi. dieb⁹ corpus xp̄i vt cuiuſlibet hominis i vētre matris organizat: ſꝫ deſtructū a iudeis a morte die tertio ſuſcitat. Quod etiā dictū nec apl̄i intellexerunt: donec die tertio ſuſcitatus eis
† mat. 16. a / Marc. 8. b — apparuit. ſed qd̄ intelligere nō poterāt: patiēter tolerabant quiſq̄ ſpū ſcto reuelāte reſurrexiſſe eū viderūt. Vn̄ exemplū accipim⁹ vt qd̄ intelligimus
† mat. 96. f — ſupbiendo ne amittam⁹: qd̄q̄ intelligere ſubito nō valem⁹: vilipendētes ne deſpiciam⁹: ſed humiliter expectemus orātes ac exercētes mētes n̄ras donec intelligam⁹. Nā is ſermonum dei ꝛ ꝓphetarū mos eſt vt q̄ videnē in eis nob apta: clauſa latēt ne cito intellecta iactantiā generarēt et exercitio acq̄ſita corrigēdo delectarēt. Nā carnali ſenſui claudunt: ſpūalr aūt laborāti ꝛ diligēter attēdenti dant: vt ne
Als † aūt Mat. 7. a — margarite ꝓiciēde ſint añ porcos ne cōculcent. e ¶ Dixerūt ḡ. Carnales carnaliter ſapiebāt: ille ſpūaliter loq̄bat: qd̄ euāgeliſta nob aperit. ille aūt dicebat de tē. cor. ſui.
f ¶ Quadragita ꝛc. Anathole grece oriēs. dyſis occidēs. arctos ſeptētrio. meſēbriō meridies. Prie lr̄e hoꝝ. iiij. noīm id ē alpha: delta. Itē alpha: mi: cōtinent in noīe ade. q̄ ē orbē terrarū. ꝛ alpha ſignificat vnū: delta. iiij. Itē alpha: vnū mi. xl. ꝛ ſunt ſimul. xlvi. g ¶ Edificatū ē. Aug⁹. Edificatio ſalomonis. vij. ānis pfecta ē: reedificatio ſub zorobabel ipedientib⁹ ini
3. Re. 6. d — micis. xlvi. ānis. Hic nūer⁹ ꝯuenit pfectioni dn̄ici corpis: q̄r vt dicūt phyſici: tot dieb⁹ forma hūani corpis pficit. Hic nūerus in lr̄is ade inuenit cui⁹ nomē ex q̄ttuor p̄mis lr̄is climatū conſtat: q̄ lr̄e ſignificāt adā diſpſū p q̄ttuor ptes mūdi i filiis ſuis. Hoc nūero corpus xp̄i qd̄ eſt ex adā. de q̄ dr̄: Soluite tēplū h̄:
Eccſ. 3. d / Geñ. 3. d — ſicut ꝛ illi dr̄: Terra es ꝛ in terrā ibis. in vtero matris edificatur. vt ſignificet illum adam q̄ diſpſus erat: colligendū eſſe de
Sm aliā litterā — illis quattuor partibus in vnum corpus chriſti qd̄ eſt eccleſia. vnde dicit electos eſſe congregandos a quattuor ventis.

¶ i. omnē materiā venditionis.
riorum effudit es: ꝛ mēſas ſubuer-
a ¶ ſpecialiter ſimoniaca dānat hereſis.
a tit. Et his q̄ colūbas vendebāt
a ¶ grām ſpūs ꝓhibet vendi: q̄r gratis eſt.
dixit † Auferte iſta hinc: ꝛ nolite
¶ hinc apte ſe filiū dei dicit.
facere domū p̄ris mei domū ne-
¶ hoc viſo.
gociationis. Recordati vo ſūt di- a
a ¶ q̄r zelo domos dei eiecit impios.
b ſcipli ei⁹ q̄r ſcptū ē † Zel⁹ dom⁹ b
a ¶ nō audentes ſibi reſiſtere quia viderūt diuinū quid in facie eius irradiare.
tue comedit me. Rn̄derunt er- c
c go iudei ꝛ dixerūt ei † Quod ſignū d
oſtēdis nobis q̄r hec facis? Rn̄- e
a ¶ nō iperat ſed q̄ſi diceret vos ſolutis.
d dit ieſus/ ꝛ dixit eis † Soluite tē †
¶ ſ. in virtute trinitatis.
a ¶ ego vt deus cum patre.
plū hoc ꝛ i trib⁹ dieb⁹ excitābo il- f
f lud. Dixerūt ḡ iudei: Quadragi- g
g ta ꝛ ſex ānis edificatū ē tēplū h̄:
ꝛ tu i trib⁹ dieb⁹ excitabis illud.
Ille aūt dicebat d̄ tēplo corpis h
ſui. Cū † ḡ reſurrexiſſet a mortu- i
is recordati ſunt diſcipuli ei⁹ q̄r

Nico. de lyra

¶ Cum autem.

a ¶ Recordati vo ꝛc. Ps. lxviij. b. de xp̄o. b ¶ Zelus domus ꝛc. Ex facto eni xp̄i recordati ſunt ſcripture illi⁹ ꝛ impletionis eius de xp̄o.
Queſtio — Querit hic q̄re nō reſiſtebāt ei cū ipſi eēnt multi: ꝛ ipſe ſolus ꝛ parū adhuc reputatus. Dicēdū q̄ diuina virtus in illo facto operabat q̄ appebat in effectu cū volebat: ſicut inferius. xviij. ca. Solo vbo ꝓſtrauit eos q̄ volebāt eū cape. Corpus eni xp̄i erat inſtrumentū diuinitati coniunctū: ꝛ ideo ex oculis quidā fulgor exibat v̄tute diuina eos deterrēs ita q̄ reſiſtere nō audebāt: ſicut in paſſiōe vox illa q̄ erat diuinitatis quodāmō inſtrumentū ꝓſtrauit magnā mul-
Queſtio — titudinē armatoꝝ. Solet etiā q̄ri ab aliq̄b⁹ quō fecit flagellū de funiculis: q̄r nō vendebant ibi funiculi: ſed ſolū illa q̄ debebāt in tēplo offerri. Et dicūt aliq̄ q̄ ipſe chriſtus vtebat funiculo ꝓ cingulo: ꝛ illū funiculū accepit de q̄ erat pcinct⁹: ꝛ ipm̄ duplicādo fecit q̄ſi flagellū: ꝛ q̄uis h̄ n̄ habeat expſſe i textu: tn̄ ꝓbabilit̄ pōt credi: q̄r nō oia ſcpta ſūt: vt dr̄ i fine hui⁹ euāgelii. c ¶ Rn̄derūt ḡ. hic ponit ſue reſurrectiōis ꝑnūciatio: q̄r occaſione huius facti petierūt ab eo ſignū ipſi iudei/ dicentes:

Quod ſignum

d ¶ Quod ſignū oſtēdis ꝛc. Quis eni factū eēt bonū de ſe: tn̄ nō ptinebat ad quēlibet h̄ facere: ſꝫ ſolū ad eū q̄ haberet auctoritatē corrigēdi exceſſus ſacerdotū qd̄ n̄ ꝯueniebat alicui d̄ cōi pplo. cū ſacerdotes eēnt i illo pplo ſuperiores: ſꝫ ꝓphe mittebant ad hoc ſpūaliter a deo ꝛ iō petierunt ſignū miſſiōis ſue: et ipſe dedit eis ſignū ptātis diuine in ſuſcitatione ſui corpis ꝓpria virtute. ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄: e ¶ Rn̄dit ieſus ꝛ dix. ꝛc. Non eſt vbum inductiuum ad hoc faciendū: cum fuerit ſimpliciter malū ex parte iudeorum. ad malū aūt xp̄s nō poterat inducere: ſed eſt verbū denunciatiuū eius qd̄ erat p ipſos fiendū. q. d. Soluite tē. h̄. Id ē ſoluetis: q̄r in paſſione xp̄i aīa fuit ſoluta a corpe: ꝛ ſanguis a carne: ꝛ continuitas mēbroꝝ in cōfixione clauoꝝ ꝛ lancee. f ¶ Et in trib⁹ diebus ꝛc. Nō dicit poſt tres dies: q̄r chriſtus non fuit mortuus trib⁹ diebus cōplete. g ¶ Dixerunt ḡ. Hic ponit ſue ꝑnunciationis
Diuiſio — interptatio. Et diuidit in duo: q̄r primo ponit interptatio iudeoꝝ falſa. ſcdo interptatio euāgeliſte/ ibi: Ille aūt. Circa primū ſciendū q̄ iudei petierant a chriſto ſignū nō ad credendū ꝛ venerandū: ſꝫ magis ad deridendū ꝛ ipugnādū: qd̄ pꝫ ex hoc q̄ ſtatim ipugnauerunt dictum ſuū: ꝛ iō nō fuerunt digni vt p̄diceret eis reſurrectionē corpis ſui manifeſte: ſꝫ occulte vocans corpus ſuum templum: ꝛ ideo voluerunt arguere dictū ſuum per materiale templum. ꝛ hoc eſt qd̄ dicitur: Dixerunt ergo iudei: quadraginta ꝛ ſex annis edi. ꝛc. hoc dicunt deridendo: quaſi eſſet ei impoſſibile. multo plus deriſiſſent ſi reſurrectionem corpis ſui p̄dixiſſet manifeſte: q̄r difficili⁹ ē reſuſcitare mortuū q̄ȝ edificare tale tēplum. Sciēdū etiā q̄ nō loquūt h̄ de tēplo facto p ſalomonē: q̄r illud fuit edificatū in ſeptem ānis. vt h̄r. iii. Reg. vi. Et preterea quia fuit per nabuchodonoſor deſtru- h
ctum. iiij. Regum vltimo. ſed loquuntur de templo reedificato poſt captiuitatem babylonicā. A primo enim anno cyri regis pſarū in q̄ data eſt pplo licētia redeūdi ꝛ tēplū reedificādi vſq̄ ad ſeptū annū darii ſub q̄ ꝯſummatū ē illud tēplū: fluxerūt. xlvi. anni: q̄r iudei ipediebant a nationib⁹ i circuitu eoꝝ exiſtētib⁹ in edificatiōe tēpli. Iſte numer⁹ pꝫ p hoc q̄ cyrus regnauit. xxx. annis. cābyſes fili⁹ ei⁹ poſt eū. x. q̄r nō cōputat tp̄us q̄ regnauit cū p̄re: poſt eū regnauerunt ſucceſſiue duo magi: ſꝫ tp̄s eoꝝ omittit: q̄r regnauerūt tm̄ ſeptē mēſib⁹ q̄bus ſucceſſit Darius: in cui⁹ ſexto anno ꝯſummatū ē tēpli opus: ꝛ iō de iſto tēplo loq̄bant: q̄r illud ſtabat i eoꝝ p̄ntia: ꝛ illud oſtēdebat: vt pꝫ i lr̄a. hec aūt. xlvi. annoꝝ acceptio accipit ſm expoſitores latinos et grecos: ſm hebreos oportet alit̄ accipe: ſic dixi i pricipio libri Eſdre ꝛ. ix. ca. Dañ. Tamē de verificatiōe hui⁹ dicti: quadraginta ꝛ ſex annis edificatū eſt templū hoc: nō eſt multū curādū q̄r nō eſt vbū xp̄i: nec euāgeliſte niſi tm̄ referēdo: ſed ē vbū iudeoꝝ deridēdo xp̄m. vt dictū ē: ꝯ quē multa falſa dixerūt: vt. ſ. refert euāgeliſta. h ¶ Ille aūt. Hic ponit interptatio vera q̄r loq̄bat de corpe ſuo noīe tēpli: q̄r hūanitas xp̄i erat ſpūale habitaculū ipſius dei: ꝛ hoc eſt qd̄ dicit euāgeliſta: Ille autē dicebat ꝛc. Hāc aūt interptationē nō cognouerunt tūc apl̄i: qd̄ pꝫ ex hoc q̄ poſtea Petrus audiēs ab eo ei⁹ paſſionē futurā voluit eā impedire: Matth. xvi. ſed poſt reſurrectionem chriſti hanc intellexerunt interpretationē: q̄ñ aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas Luce vlti. ꝛ hoc ē quod dr̄:
i ¶ Cum ḡ reſurrexiſſet ꝛc. ſ. intelligēdo de corpe ſuo.

Et crediderunt

Moraliter — ✱ per vendentes columbas ſimoniace ꝓmoti: omnes iſtos eiecit de templo chriſtus: ſignificans q̄ ſunt excluſi de templo glorie ſancto dei. † ¶ Soluite templum hoc ꝛc. qd̄ intelligitur litteraliter de ſolutione corporis chriſti per mortē vt dicitur in littera: per quod ſignificatum fuit q̄ iudei poſt aſcenſionē chriſti conarētur ſoluere corpus eius myſticum: ſed i tribus diebus fuit ſuſcitatum: per quos dies ſignificātur doctrine miracula et exempla vite in apoſtolis aliiſq̄ diſcipulis: per hec eccleſiam illuminantibus. ſicut ſol et luna.

✱ Ipſe aūt ieſus

A, H a ¶ Cum aūt. Cōuentus adibat vt verbis ⁊ ſignis plures cōuerteret: ⁊ q̄ aliq̄ ſolis ſignis moti credebāt in eū: vere q̄dē ſed tñ ita vt poſſent poſtea in paſſione ei⁹ ſcādaliȥari: ⁊ q̄ nōdū erāt renati ex aqua ⁊ ſpū nō erāt digni quib⁹ ſe crederet ieſus ⁊ familiariter cohabitaret. Sciebāt enī q̄d eēt in illis: melius q̄ ipſe hō de ſe. Hec fides conuenit cathecuminis q̄ credūt in eū: ſȝ q̄ nō ſunt renati nō credit̄ eis cōmunio corꝑis ⁊ ſanguinis xp̄i: de talib⁹ erat nicodem⁹ q̄ credēs dicit eū a deo veniſſe ꝓpt̄ ſigna q̄ viderat: ſȝ nōdū renatus erat: ⁊ ideo nocte venit: non die: quia nondum illuminatus celeſti lumine.

a ¶ corpus ſuum morte ſoluendum et a ſe ſuſcitandum b ¶ ꝓphetarum qui dixerūt chriſtum tertia die reſurrecturum.

hoc dicebat: ⁊ crediderūt ſcripturę a

¶ hunc.ſ.ſoluite templū hoc.

a rę ⁊ ſermoni quē dixit ieſus. Cū b autē eēt hieroſolymis i paſcha i die feſto: multi crediderūt in no b

¶ cur. ¶ propter ſigna.

mine ei⁹ videntes ſigna ei⁹ q̄ facie c

a ¶ nō q̄ eēnt aliq̄d facturi nolēt q̄ h̄ȝ ptā tē ponēdi alam ſuā ⁊c̄. ſȝ q̄ occulta in eis nouit: ⁊ ſciebat eos non firmiter credere.

bat. Ipſe aūt ieſus nō credebat f

¶ cur. ¶ vt deus.

ſemetipſm eiſ: eo q̄ ipſe noſſet om g

a ¶ ita noſſet vt a nullo q̄cq̄ acciperet cū ſciret de hoīe q̄d non ipſe homo de ſe.

nes: ⁊ q̄ opus ei non erat vt q̄s h teſtimoniū ꝑhiberet de homie. i

Ipſe enī ſciebat q̄d eēt in hoīe. k

Nico. de lyra

A a ¶ Et crediderūt ſcri.ſ.prophetarū loquentiū de xp̄i reſurrectione futura tertia die: Oſee.vi.a. Viuificabit nos poſt duos dies: et in die tertia ſuſcitabit nos. hoc dixit ꝓpheta: q̄ reſurrectio xp̄i fuit cauſa reſurrectionis nr̄e. ⁊ Jone.ii.d̄r.a. q̄ Jonas fuit tribus dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ in ventre ceti in figura ipſius xp̄i. b ¶ Et ſermoni quē ⁊c̄. q̄ tūc ꝑceperūt implecionē verbi illius. c ¶ Cū autē eſſet. Hic vltimo ponit̄ fruct⁹ denūciationis ⁊ p̄dicationis xp̄i: q̄ xp̄s exiſtens hieroſolymis in feſto paſchali ppl̄m docuit ⁊ mlta miracula fecit ad ↄfirmationē ſue doctrine: ex quibus multi fuerūt moti ad credendū. ⁊ hoc eſt q̄d dicit̄: Cū aūt eſſet ⁊c̄. Nō accipit̄ hic dies ꝓ vna die naturali vel artificiali tantū: ſed ꝓ toto tp̄e ſolēnitatis paſche q̄ durabat ꝑ ſeptē dies cōtinuos. d ¶ Multi credide. ⁊c̄. credētes q̄ ipſe eēt vere chriſtus. e ¶ Videtes ⁊c̄. Sicut enī ſufficiēter oñdit̄ veritas ſubiacēs facultati naturali intellectus qñ reducit̄ ad p̄ma p̄ncipia ꝑ ſe nota: ita v̄itas excedens facultatē intellect⁹ q̄lis erat iſta: qñ ↄfirmat̄ ꝑ opa diuia: quia B certū ē q̄ de⁹ nō p̄ōt eē teſtis falſitat'. Et iō qñ ad ↄfirmationē alicui⁹ doctrine inducit̄ op⁹ diuinū: ſufficient oñdit̄ q̄d dictū ē in illa eē verū: verūtñ q̄ i illis credētib⁹ aliq̄ erāt adhuc impfecti: ⁊ aliq̄ ſīgebāt̄ eis q̄ erāt īmmō ficti: iō xp̄s adhuc nō reuelabat eis altiora myſteria catholice fidei: q̄ ficti indigni erant audire: ⁊ ipfecti adhuc nō poterāt cape: ꝓpt̄ q̄d etiā ip̄is ap̄lis dixit ieſus. J.xvi.c. Multa habeo vobis dicere ſȝ nō poteſtis portare mō. ⁊ h̄ eſt q̄d d̄r: f ¶ Ipe au.ie. ⁊c̄. altiora myſteria ſcȝ fidei reuelādo. ⁊ ſb̄dit̄ cā: g ¶ Eo q̄ ipe ⁊c̄. ſ. iſtoꝝ impfectionē ⁊ illoꝝ fictionē. Modus ꝑ quē cognoſcebat h̄ ſb̄dit̄: h ¶ Et q̄ op⁹ ⁊c̄. i. neceſſe. i ¶ Vt q̄s teſti. ⁊c̄. i. vt mētē ⁊ ſtatū cuiuſlibet hoīs cognoſceret ꝑ informationē alteri⁹: q̄ h̄ ſciebat ꝑfecte ꝑ ſemetip̄z. ꝓpt̄ h̄ ſequit̄: k ¶ Ipe eni ⁊c̄.

Queſtio .i. in mēte ⁊ ſtatu cuiuſlibet hoīs: ⁊ ex h̄ euāgeliſta oñdit ipſuȝ eē deū: cui⁹ ꝓpriū ē ſcire ſecreta cordiū. Ad maiorē euidentiā p̄dictoꝝ q̄rit̄ vtrū ↄuerſio aq̄ in vinū de q̄ dictū eſt: fuerit xp̄i primū miraculū. Et arguit̄ p̄mo q̄ nō: q̄ xp̄s fecit miracula ad inducendū hoīes ad fidē: vt iā dictū ē. ſȝ añ illas nuptias aliq̄ ei credebāt: ⁊ aliq̄ ſicut diſcipuli ei adherebāt: q̄ ſicut dictū ē: Vocatus eſt ieſus ⁊ diſcipuli ei⁹ ad nuptias: q̄ videt̄ q̄ ab eo aliq̄ miracula viderāt. Itē illud miraculū fecit xp̄s exiſtēs .xxx. annoꝝ: q̄ poſt baptiſmū ſuū fecit illud: vt pȝ ex p̄dictis. Ipſe autē erat incipiēs .xxx. annū qñ baptiȥatus eſt: vt h̄r Luce.iii. Sed i libro de infantia ſaluatoris ſcribunt̄ multa miracula q̄ fecit i pueritia. q̄ ⁊c̄. Cōtra hoc ē illud q̄d dictū eſt in lr̄a. Hoc initiū ſignoꝝ fecit ieſus ⁊c̄. Rñſio: nō eſt q̄ſtio de chriſti ptāte in operib⁹ miraculoſis: q̄ ſuā ptātē a pricipio habuit: ſed querit de tp̄e q̄ vſus eſt ptāte i natura aſſumpta q̄ erat organū diuinitatis: etiā in miraculis faciēdis: vñ ⁊ ad tactū man⁹ ei⁹ ſanabant̄ infirmi: curabant̄ leproſi: illuminabant̄ ceci: ⁊ ad vocē ei⁹ ſuſcitabant̄ mortui: ⁊ ſic pȝ q̄ q̄ſtio eſt de facto. Propt̄ q̄d ſunt hic duo vidēda. primo q̄d ſit circa hoc factū. ſc̄d̄o q̄ circa hoc cōueniētia ſunt. Circa primū dixerūt aliqui q̄ cōuerſio aque in vinū nō fuit primū miraculū chriſti abſolute: q̄ plura alia añ fecerat: ſed fuerat primū q̄tum ad illa miracula q̄ fecit chriſtus in cōſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ: ꝓpter hoc ſignāter nō dicit euangeliſta: Hoc fecit initiū ſignoꝝ ieſus tm̄: ſed addidit: In chana galilee: ⁊ manifeſtauit gl'iaȝ ſuam ⁊ crediderunt in eum diſcipuli

eum diſcipuli eius. q.d. Alibi alia ſigna fecit: Sed hoc eſt contra veritatē euāgelii. q̄ .ſ̄. dixerat euāgeliſta q̄ xp̄s adhuc erat incognitus nō ſolū ip̄i pp̄lo/ſed iohāni p̄curſori ei⁹. vñ Johānes baptiſta de xp̄o loquēs dixit: Et ego neſciebā eū. ſ. añ baptiſmū: vt .ſ̄. dictū eſt. ſil'r loquēs iudeis dixit: Medius autē veſtrū ſtetit quē vos neſcitis. ſi aūt aliq̄ miracula feciſſet nō fuiſſet ſic incognit⁹: ⁊ maxime ſuo p̄curſori: q̄ ad ip̄m manifeſtandū nat⁹ erat: vt d̄r Luc.i. immo nec etiā p̄curſore indiguiſſet: q̄ ei⁹ miracula ſufficienter manifeſtaſſent eū: ⁊ iō dicere q̄ fecerat miracula añ baptiſmū ē expſſe ↄ euāgeliū. poſt baptiſmū v̄o p̄mū ſignū fuit p̄dicta ↄuerſio aq̄ i in vinū: ⁊ ꝑ ↄñs fuit miraculū ei⁹ ſimplr̄ p̄mū. Circa ſc̄d̄m ſciēdū q̄ miracula xp̄i ordinabāt̄ ad duo ſcȝ ad manifeſtationē ſue diuinitatis: et ad ↄfirmationē ſue doctrine ꝑ quā hoīes ad fidē adducebant̄: ⁊ q̄tū ad vtrūq̄ fuit cōueniēs differre opationē miraculoꝝ vſq̄ p⁹ baptiſmū. h̄ primo declarat̄ inq̄tum miracula erāt doctrine ſue ↄfirmatiua. Quia cōfirmatio doctrine nō p̄cedit actū docēdi: ſȝ mag' ſequit̄. Ad p̄dicationē aūt ⁊ doctrinā req̄rit̄ etas ꝑfecta ſaltē de congruitate de q̄ agit̄: ꝑfecta etas eſt .xxx. ānoꝝ: ꝓpt̄ q̄d ioſeph ſuſcepit regimē egypti in etate tali: vt h̄r Gen̄.xli. Sil'r dd̄ erat .xxx. ānoꝝ cū regn̄re cepit: vt h̄r .ii. Regū.v. et Ezechiel in .xxx. āno incepit ꝓphetiȥare: vt h̄r Ezech.i. Et iō cōueniens fuit q̄ xp̄s añ .xxx. ānū nō doceret: et ꝑ ↄñs nec miracula ſue doctrine ↄfirmatiua faceret. ſc̄d̄o idē oñdit̄ inq̄tū miracula erāt ſue diuinitat' manifeſtatiua. Paris enī periculi ē ſi negēt̄ i xp̄o vera hūanitas: ſic̄ ſi negēt̄ ſua diuinitas: ⁊ iō debuit ſic diuinitas manifeſtari vt vere humanitat' cognitio nō ipediret̄: ⁊ iō nō fuit conueniēs ip̄m añ etatē ꝑfectā miracula facere: ne ei⁹ incarnatio fantaſtica crederet̄. Ad primū dicēdū q̄ illi diſcipuli q̄ adheſe D rūt ei añ miracula ip̄i adheſerūt ex iohānis teſtimonio inchoatiue ⁊ doctrina xp̄i ↄſūmatiue: vt pȝ ex p̄dictis. vñ ⁊ ad laudē diſcipuloꝝ h̄ ꝑtinet q̄ xp̄m ſecuti ſunt añq̄ audiſſent eū miracula facientē: ſm̄ q̄ dicit Greg. homel'.v. Ad ſc̄d̄m dicendum q̄ liber de infantia ſaluatoris reprobatus eſt tanq̄ ab hereticis cōfictus: vt patet in decreto Gelaſii pape. et ideo non eſt ei fides adhibenda.

Moraliter ✳ f ¶ Ipe autē ie. ⁊c̄. i. non reuelabat eis altiora myſteria ſm̄ ſenſuȝ lr̄alem: q̄ aliq̄ erāt impfecti nō potētes ea cape: ⁊ aliq̄ ficti querētes ea deridere: ⁊ i hoc inſtruxit predicatores euāgelii vt nō p̄dicēt ſimplicib⁹ alta: ſȝ groſſa ⁊ capibilia: quia ſunt nutriēdi lacte ⁊ nō ſolido cibo: nec fictis fidei ſecreta myſteria: ne derideāt ip̄a: ꝓpter q̄d dicit ſaluator Matth.vii.a. Nolite ſc̄m̄ dare canib⁹ neq̄ mittatis margaritas añ porcos: ne forte cōculcēt eas pedib⁹ ſuis. ¶ In ca.ii. vbi d̄r in poſtil. Tamē ꝓbabiliter poteſt concedi: q̄ nō oīa ſcripta ſunt.

Additio. Probabilius videtur ↄcedendū q̄ chriſtus non funiculo cingebatur ſicut illi qui auſteram vitā ducunt: ſed ſimplici cingulo quo hoīes vtunt̄ cōiter. Nā vt Chryſ. dicit ſuper Matth. Nil plus xp̄s oſtēdit p̄ter miſcdiaȝ ⁊ iuſticiā: dimittēs ergo Johāni ieiunio fulgere: ip̄e cōtraria inceſſit via ad menſam intrans publicanoꝝ ⁊ māducans ⁊ bibens. hec ille. Et idē dicendū eſt de his que pertinēt ad veſtitū ꝑut ſc̄tūs Tho. in. iii. pte. q.xl. arti.ii. in rñſione primi ar. Querere autē quō in templo erant funiculi cum ibi nō vendebantur/niſi ea que debebāt offerri eſt valde irrōnabile: Tū quia multa inueniunt̄ in templis que non ibi cōſueuerāt vendi: Tū quia veriſimile eſt q̄ tauri ⁊ animalia que ibi offerebantur portabantur ligata funiculis.

Replica. In ca.ii. vbi dicit̄ q̄ ieſus fecit flagellum quaſi de funiculis. dicit poſtil. q̄ probabiliter poteſt credi q̄ chriſtus cingebatur funiculo quē duplicando fecit quaſi flagellum. Burgen. dicit q̄ probabilius ſit oppoſitū videlȝ q̄ cinct⁹ ſit ſic̄ hoīes cōiter: allegat ad id Chryſ. dicentē. Q̄ xp̄s nihil oſtēdit p̄ter miſcdiam ⁊ iuſticiā: dimittens Johāni ieiunio fulgere: ipſe cōtraria inceſſit via ad menſam intrās publicanoꝝ manducās ⁊ bibēs. Et ita dicit Bur. dicendū eſt de veſtitu xp̄i q̄ ſe nō habuit ſicut hic auſteram vitam ducentes: ſed ſalua reuerētia Chryſ. Xp̄s in ieiunio tātā

E auſteritatē oſtēdit ꝙ poti⁹ fuit in ea admirabil' ꝙ imitabil' etiā a Johāne q̄ nūq̄. xl. ꝯtinuis dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ieiunauit vt xp̄s: q̄ ſi aliq̄n cū peccatorib⁹ ⁊ publicanis mādu cauit: nō ex h̄ viā oppoſitā tenuit: q̄nimo maiori ꝑfectiōe h̄mōi act⁹ exercuit q̄ Johes ieiunauit. Opa eni cōdeſcenſiōis ⁊ iperfectiōis q̄ patēt in fuga ⁊ loculis ⁊ h̄mōi cōuerſatiōe cū peccatorib⁹ i xp̄o nullā arguūt iꝑfectionē. nō ē igit ꝓprie dictū xp̄m inceſſiſſe ꝯtria via ꝑfectioni: vl' via ꝯtria ad ꝯtutē quācūq ꝑtinēte. Nec videtur ꝓprie dictū ꝙ xp̄s nihil oſtēdit niſi miſericordiā ⁊ iuſticiā ſi vult excludere opa ſupererogatiōis ⁊ auſteritat': falſū eſt: infirmis eni cō deſcēdere ⁊ opa iꝑfecta ex maxima ꝑfectiōe facere ꝓ loco tp̄e ⁊ oportunitate: nō eſt via ꝯtria incedere: nec neceſſariū eſt dicere xp̄m funiculos de ligatura boū ꝓ flagellis faciēdis recepiſſe: vt vult Bur. Sicut eni boues ꝑ funes ducūt: ita ꝑ flagella ire cōpellūt: quapropter ita cito xp̄s iueniſſet ducēdū flagella ſicut funiculos. Tantū videt' Bur. odiū cōtra poſtil. habuiſſe ꝙ nō potuit pacifice loq̄: ſed videt' frequēter occaſiones queſiſſe ad ſenſum l'ralem modicū ꝑtinētes. G

Glo. ordi.

F Erat aūt hō ⁊c. Ca. III Hic erat vn⁹ ex his q̄ ꝑ ſigna crediderāt. b ❡ Nicodem⁹ no. Nicodem⁹ victoria ppl'i. vel victor ppl'i: geſtās figuram oīm q̄ ex iudaico pp'lo i xp̄z credētes ꝑ fidē vicēt mūdū. Nicodem⁹ vel de figura cathecuminorū q̄ fidem habent ſed nōdū baptiçati q̄ in q̄dā nocte ſacrorum accedūt. Uel eſt forma eorum q̄ ꝑfecte credūt: ſed tñ lucē ꝑfectorum operū nōdum habēt: timētes carnaliū cogitationū vel actionū vl' infideliū iudeorum impetū: fide ſola colloquio xp̄i fruētes: bonorum operū fiduciā nō habētes. c ❡ Hic ve. ⁊c. Nox ſignificat l'ram leg': vl' ignorātiā cordis vel timorē. Et nocte iō forſitā venit q̄ magiſter in iſrl' palā diſcere erubeſceret vl' ꝓ metu iudeorum. Hic q̄ prudent' apta ſigna notauit: pleni⁹ myſteria fidei req̄rit: ⁊ iō meruit doceri de deitate xp̄i ⁊ ipſi⁹ vtraq natiuitate: d̄ paſſione: de reſurrectiōe ⁊ aſcēſione: de ſcd̄a generatiōe ⁊ igreſſu regni celorum: ⁊ de alijs plurib⁹ rn̄dit ieſus. d ❡ Amē amē di. ti. Nō iterrogāti ſcd̄am natiuitatē exponit ne credat nicodem⁹ ſolā fidē: quapropter viſa ſigna crediderat in ieſum ſufficere ad ſalutē: abſq ſpūalis regeneratiōis virtute et abſq ſacr̄is. Etiā q̄ hoīem purū itelligebat eū nicodem⁹ vt iohēm baptiſtā vl' quē libet ex ꝓphis: iō incepit eū iſtruere ieſus de ſcd̄a regeneratione q̄ itelligit eū filiū dei: ⁊ ſe poſſe filiū dei fieri. ❡ Aug. Secūda natiuitas de q̄ docet ieſus ſpūalis ē: q̄ eſt ex deo ⁊ eccl'ia ad vitā: ſꝫ ille ſolā carnalē ſapit: q̄ eſt ex adā ⁊ eua ad mortē. ſꝫ ſicut carnalē dicit iſte nō poſſe iterari: ſic ⁊ ſpūalis a quocunq facta nō pōt iterari. Ex ſemīe eni veri abrae ſūt nati ſiue ꝑ liberā ſiue ꝑ ancillā. e ❡ Niſi q̄s. Neceſſariū eſt viſibile ſacramentum aque ad ablutionē viſibilis corꝑis: ſicut eſt neceſſaria doctrina inuiſibilis fidei ⁊ ad ſanctificationem aīe inuiſibilis. F Ex aqua

Al' rurſus vl' iterato

Gal. 4. d

a Erat āt hō ex Ca. III ph'āriſeis nicodemus noīe: p̄nceps iudeorum. Hic venit ad ieſum nocte ⁊ dixit ei: Rabbi ſcimus q̄ a deo veniſti magiſter. Nemo eni pōt hec ſigna facere q̄ tu facis: niſi fuerit de⁹ cū eo. Reſpōdit ieſus ⁊ dixit ei: Amē amē dico tibi: niſi q̄s renat⁹ fuerit denuō nōn pōt videre regnum dei. Dixit ad eū nicodem⁹: quō pōt hō renaſci cum ſit ſenex? Nunq̄d pōt in ventrē matris ſue iterū introire ⁊ renaſci? Reſpōdit ieſus:

a ❡ q̄ credūt reſurrectiōē: ꝑ h̄ ab alijs diuiſi. b ❡ q̄ſi no ta nomē. a ❡ vn⁹ d̄ p̄ncipib⁹

❡ ad lucē. ❡ ipſe i tenebris ē nō lex: q̄ nō renat⁹. a ❡ a d̄o ad celeſte magiſteriū veniſſe: cū illo deū eē ſꝫ ipm deū eſſe nō cognouit.

a ❡ q̄ vidit in paſcha fieri ab eo.

❡ .i. niſi ſpūalē itellectū ſymboli ꝑcipiat.

a ❡ qd̄ ē ex greco d̄ſurſū. b ❡ .i. nō pt cognoſcere me q̄ ſū regnū p̄ris: q̄ ſū viſio veritat'.

a ❡ q̄ ſolā carnalē natiuitatē nouit q̄ nō pōt denuo fieri: ideo modū ſecūde querit.

❡ modū ſcd̄e natiuitatis oſtendit.

Nico. de lyra

Erat aūt hō. Poſtq̄ euāgeliſta declarauit xp̄i diuinitatē ꝑ nature imutationē: h̄ idē declarat ꝑ grē reformationē de q̄ p̄ncipalit' agit: q̄ ad h̄ euāgeliū deſcripſit. Et diuidit' i duas: q̄ p̄mo agit d̄ ſpūali regnātione baptiſmi in q̄ p̄dicta reformatio inchoat'. ſcd̄o de collatione multiplicis ſpūalib⁹ bñficij: in q̄ reformatio ꝯſumat'. ſcd̄a icipit ca. v. Poſt hec erat. p̄ma in duas: q̄ p̄mo agit' de generatiōe ſpūali q̄ ad iudeos. ſcd̄o ꝓut deriuat' ad extraneos ca. ſequen. Ut ḡ cognouit. p̄ma in duas: q̄ p̄ma deſcribit' ſpūalis generatio. ſcd̄o diſtinguit' a iohis baptiſmo / ibi: Poſt hec venit. p̄ma in duas: q̄ p̄mo docet xp̄s regeneratiōis ſpūalis neceſſitatē. ſecūdo ei⁹ modū ſiue q̄litatē / ibi: Dixit ad eū nicodem⁹. tertio eſſicacie ipſi⁹ cām ſiue rōnē / ibi: Rn̄dit nicodem⁹. Et q̄ docet iſta rn̄dendo ad iterrogata: iō p̄ma diuidit' i duas: q̄ p̄mo ponit' nicodemi iterrogatio. ſcd̄o ſubiūgit' xp̄i reſpōſio / ibi: Rn̄dit ieſus. Circa p̄mū deſcribit' p̄ma ꝯditio iterrogātis / cum dicitur: a ❡ Erat aūt hō ⁊c. Iſte eni fuit vn⁹ illorum de q̄bus dictū eſt p̄cedēti ca. ꝙ multi crediderūt in ieſum videntes ſigna q̄ faciebat. Et q̄ ibidē ſubdit' ꝙ ieſus credebat ſemetipm eis ſecreta fidei reuelādo: iō iſte nicodem⁹ venit ad ieſum i ſecreto ⁊ extra turbā aliorum: vt ab ipſo pleni⁹ inſtrueret'. ſequit': b ❡ Ex phariſeis. q̄ erat de ſecta eorum. Ipſi autē ꝯfitent' reſurrectionē ⁊ ſpūales creaturas: de q̄b⁹ loq̄bat' xp̄us: ⁊ iō ex hoc erat quodāmodo diſpoſit⁹ ad audiendū doctrinā ei⁹. c ❡ Nicodemus noie. Hoc exprimit' ad oſtendendū famā ipſi⁹. d ❡ Princeps iu. In h̄ oſtendit' dignitas ei⁹. tūc eni pp'ls gubernabat' ꝑ doctores ⁊ ſacerdotes. ſꝫ ei xp̄s p̄mos vocatos ad fidē voluerit eē ſimplices vt in plurib⁹: ne doctrina fidei ſapīe hūane aſcriberet'. ita etiā a p̄ncipio vocauit aliq̄s l'ratos: ne ipſa contēptui haberet': q̄ſi a ſolis ſimplicib⁹ recepta. e ❡ Hic ve. ad ie. no. Nō eni audebat venire i palā ne de ſynagoga expelleret': ſic d̄r. i. ix. ca. de parentib⁹ ceci nati: ꝙ ꝓpter h̄ nō audebāt xp̄m cōfiteri. f ❡ Et dixit ei: Rab. ſa. ⁊c. .i. certū eſt mihi ꝙ tua doctrina ē vera ⁊ a deo data ⁊ nō hūanit⁹ ꝯficta. ⁊ ſbdit cām di. g ❡ Nemo enim ⁊c. Sic eni certitudo ꝯ'itatis hr̄ in his q̄ ſubiacent facultati naturalis rōnis ꝑ reductionē ad p̄ma p̄ncipalia. ita hr̄ i his q̄ excedūt rōnē ꝑ vera miracula q̄ ſūt ſufficiētis teſtimoniū ꝙ doctrina ꝑ talia cōfirmata ꝓcedit a veritate p̄ma: minus dixit ille nicodem⁹ ⁊ plus ſignificauit: q̄ ꝑ talē ꝯfeſſionē oñdit ſe deſiderare ab eo pleni⁹ iformari. h ❡ Rn̄dit ie. hic deſcribit' xp̄i rn̄ſio: q̄ videbat nicodemū hūiliter ⁊ vere q̄rere doctrinam xp̄i: q̄ſtū ad ſecreta fidei: ⁊ iō incepit a p̄mo ſacramēto. ſ. baptiſmo q̄ eſt regeneratio ſpūalis. ⁊ ꝑ ꝯñs neceſſaria ad ſalutē. ⁊ h̄ eſt qd̄ d̄r: Rn̄dit ieſus et H dixit ei: i ❡ Amē amē di. ti. niſi q̄s re. fue. denuo. .i. iterū ꝑ generationem ſpūalem. k ❡ Non po. vi. re. dei. Viſio eni dei ꝑ eēntiā ſibi ſoli cōpetit ꝑ naturā: hoīb⁹ aūt cōpetere nō pōt niſi ꝑ grām ꝑ quā trahūt' hoīes q̄dāmō ad naturā diuinā: vt hr̄. ij. Pet. i. a. Magna ⁊ p̄cioſa ꝓmiſſa donauit: vt ꝑ h̄ efficiamini diuine nature ꝯſortes. h̄ aūt nō pōt eē ꝑ generationē carnalē q̄ ſolū facit filios hoīm: ⁊ iō adhuc req̄rit' regeneratio ſpūal' ꝑ quā hoīes ſūt filij dei. ⁊ ꝑ ꝯñs heredes vite celeſtis. Sꝫ ꝯ h̄ videt' q̄ p̄res veter' teſta. ſaluati ſūt: q̄ tñ nō fuerūt baptiçati. Dicendū ꝙ tūc nō erat in p̄cepto. ꝯſecuti tñ ſunt ſpūalē vitā ꝑ grām in fide xp̄i vētur': ⁊ ſic habuerūt rē baptiſmi: habuerūt etiā ipm i figura i aliq̄ correſpōdēte ꝑ qd̄ tollebat' pctm̄ originale. l ❡ Dixit ad eū ⁊c. h̄ ꝯñr docet xp̄s modū ⁊ q̄litatē regeneratiōis ſpūalis. ⁊ diuidit' i duas: q̄ p̄mo pōit' nicodemi obiectio. ſcd̄o xp̄i rn̄ſio / ibi: Rn̄dit ieſus. Xp̄s eni dixerat eē neceſſariū ad ſalutē regenerari. iō vt modū h̄mōi regeneratiōis meli⁹ itelligat: arguit ꝯ p̄dicta duplr'. Primo mō ex etate: q̄ ille q̄ naſcit' ē puer: a ſenectute ꝯ'o nō pōt aliq̄s redire ad puericiā. ḡ regeneratio videt' ipoſſibil'. ⁊ h̄ ē qd̄ d̄r: Dixit ad eū ni. quō pōt hō na. cū ſit ſe. Erat aūt aſſuet⁹ ſenſui l'rali: ⁊ iō arguit de generatiōe carnali. Scd̄o arguit ex q̄ntitate naſcēt' q̄ ē parua: vt poſſit icludi i vtero m̄ris. ⁊ iō videt' ipoſſibile ꝙ ille renaſcat' q̄ iā ē ꝑfecte quātitat'. ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit' m ❡ Nūq̄d po. i vē. q. d. nō: q̄ q̄ntitas nō ꝑmittit. n ❡ Rn̄dit ieſus. h̄ pōit' xp̄i rn̄ſio. ⁊ diuidit' i duas: q̄ p̄mo ponit' ei⁹ reſponſio. ſcd̄o ad hoc inducitur exemplum / ibi: Spiritus vbi vult. In prima igit'

Diuiſio

Diuiſio

Diuiſio

Diuiſio

Moraliter. a ❡ Erat autem homo ex phariſeis nicodemus noie p̄nceps iudeorum. Per nicodemū q̄ venit ad ieſum vt de ꝑtinentib⁹ ad fidē pleni⁹ erudiret': ſignificatur diſcipulus humilis ⁊ diligēs q̄ venit ad doctorē peritū vt ab ipſo de dubijs inſtruat': qui debet eum dulciter recipere exemplo chriſti: qui nicodemū dulcit' recepit. ⁊ nō ſolū ꝓponentem ſed etiam replicantem bis audiuit. p̄mo cum dixit: l ❡ Quō poteſt hō naſci cum ſit ſenex ⁊c. ſcd̄o cū ſubiūxit poſtea. ✱ Quō poſſunt

Moraliter

A G a ¶ Ex aq̄ ⁊c̄. Ex aq̄ viſibili ſacro: et ſpū inuiſibili intellectu vt ſymbolū baptiſmi viſibilit̄ accipiat: ⁊ ſpūalē intellectū ipſi° ſymboli pficiat. Uel ex aq̄ viſibili ⁊ ſpūſctō. b ¶ Qd̄ natū. Hāc ſpūalē natiuitatē diſtiguit a carnali dicēs: qd̄ natū ē ⁊c̄. c ¶ Ex carne. i. ex p̄mo hoīe p carnis ſucceſſionē: carnale ē. Noīe carnis: non ſolū carnē ſed totū carnalē hoīem ſignificat: ſic ecōtra tot° hō ſpūalis: aīa ⁊ corpe ſpūs dr̄: d ¶ Et qd̄ na. ⁊c̄. Uerbo ⁊ ſacramēto ſpūs inuiſibiliter adeſt: q̄ nat° ex adā ad mortē naſcit̄: fili° dei ad vitā q̄ non tm̄ ſpūalis dr̄: ſed ſpūs: q2 ſicut ſubſtātia ſpūs ē inuiſibilis: ita inuiſibiliter p viſibile ſacramētū efficit̄ dei filius. e ¶ Spūs eſt. Nō autē mireris ſi ſic natum dico ſpm̄: q2 ſicut ſpūs vbi vult ſpirat ⁊ neſcis vn̄ veniat aut q̄ vadat: ſic eſt oīs q̄ natus eſt ex ſpū. f ¶ Spūs vbi. Quia in p̄tāte habet cui° cor illuſtret. Uocē ei° audis i ſcriptūris: vel dū loquit̄ aliqs plen° ſpūſctō: q̄ ⁊ ſi audis neſcis vnde venit. i. quō cor illi° itrauit vel quō redierit: q2 natura ei° ē inuiſibilis: ſic ē oīs q̄ nat° ē ex ſpūſctō: q2 ipſe inuiſibiliter agēte ſpū: incipit eē qd̄ nō erat: ita vt infidelis neſciat vn̄ veniat et q̄ vadat. i. q̄ gr̄a venit in adoptionē filij ⁊ vadit in regnū dei: q̄ q2 incognita ſunt carnali: iterū q̄rit quō p̄nt hec fieri. nō habēs ſpūalē itellectū in lr̄a leg' impoſſibile putat qd̄ dicit̄ de natiuitate p ſpm̄: vn̄ redarguit̄ a dn̄o: Tu es magr̄ ⁊c̄. g ¶ Et vo. ⁊c̄. Uox ſpūs eſt vox xp̄i: quā audiuit nicodem°: ſed q2 nondū ē natus de ſpū neſcit vn̄ veniat aut q̄ vadat. i. q̄ occaſione velit naſci hoīez in ſpū: aut quo vadat. i. ad quā pfectionē ducat ipm̄ naſcentē ex ſe. Nā q̄ ex eo naſcit̄: vn° cū ipſo ſpirit° p gr̄am efficit̄: ſicut etiā B ipſe ſpirit° vn° eſt p naturā. h ¶ Tu es magiſter ⁊c̄. Non inſultat ei vt ſupior eo habeat̄ qui oīb° p̄eſt: ſed q2 vult eū naſci ex ſpū qd̄ nequit niſi hūilis: tumidū ex magiſterio humiliat. q̄ſi: Suꝑbus p̄nceps: nil noſti: humiliare vt ille q̄ ſeipm̄ exinaniuit ⁊ nat° eſt ex ſpiritu: ſcies quod mō neſcis.

i ¶ Qd̄ ſcim° lo. Id ē q2 ipſe ē ſcīa: locutio ⁊ ſermo pr̄is. ⁊ qd̄ vidim° teſtamur: q2 ipſe viſio ⁊ verū teſtimoniū ⁊ veritas pr̄is. qd̄ pluraliter myſteriū trinitatis innuit. k ¶ Si terrena. Aug°. Et q2 nō accipitis terrena: quō poteſtis cape celeſtia. i. celeſtē ſpiritus natiuitatē: cum non ſolū nō credatis: ſed nec intelligatis terrena: qd̄ de templo corporis mei quod de terra accepi dixi a vobis ſoluendo: a me ſuſcitando.

Amē amē dico tibi: niſi q̄s rena- a
a tus fuerit ex aq̄ ⁊ ſpūſctō nō p̄ōt
a ¶ idē eſt intrare qd̄ videre. qui enim videt intrat: ⁊ qui intrat videt.
b introire in regnū dei. Qd̄ natū b
¶ .i. carnale eſt habens naturā generātis viſibile ē ⁊ iuiſibilib° icremēt̄ p tpa pficit
c d eſt ex carne / caro ē: ⁊ qd̄ natū ē c d
¶ .i. ſile ſpūi. ¶ nō putes impoſſibile. e f g
e ex ſpū / ſpūs ē. Et non mirer̄ q2
dixi tibi: oportet vos naſci de-
a ¶ .i. ſpiritualiter. ¶ quis. ¶ in quibus vult opeatur ⁊ quando. h
f g nuō. Spūs vbi vult ſpirat: ⁊ vo i k
¶ quis vocē eius audias.
cē eius audis: ſ3 neſcis vn̄ veni- l
at aut quo vadat: Sic eſt oīs q̄ m
¶ quod nondū es tu.
natus ē ex ſpū. Reſpōdit nico- n
demus ⁊ dixit ei: Quomō poſ- †
¶ quod dicis vocem eius audis: ⁊ neſcis vnde veniat aut quo vadat.
ſunt hec fieri? Reſpōdit ieſus ⁊ o
h dixit ei: Tu es magiſter in iſrl̄ ⁊ p
¶ lr̄a occidit. ¶ inflat° neſcis: hūilis ſcies.
hec ignoras? Amē amē dico ti- q
¶ nos: ego. ſ. cū pphetis ⁊ apl̄is. a ¶ qd̄
i bi: q2 qd̄ ſcim° loqmur: ⁊ qd̄ vi r
¶ abſcōdito dicit̄. a ¶ foris mundo.
dim° teſtamur et teſtimoniū nr̄m
a ¶ .i. teſtimonio noſtro vos carnales non creditis. b ¶ .i. ſi terreni corpis ſolutionē et reſurrectionem non creditis: quid queris aperiri myſteria ſpūalis natiuitatis.
k nō accipit̄. Si terrena dixi vo s

Nico. de ly. G Et nemo aſcen

A vult. In p̄ma igit̄ pte dicit q̄ illa regeneratio de q̄ loquit̄ nō eſt carnalis / ſ3 ſpūalis: ⁊ ideo nō valent argumēta q̄ pcedunt de generatione carnali: ꝓpt̄ qd̄ modū hui° regenerationis ſpūalis ſaluator explicat ɔn̄r dicens: a ¶ Amē amen di. ti. ⁊c̄. q. d. illa generatio de q̄ dixi ſic eſt intelligēda: inq̄tū aqua lauat exterius: ⁊ ſpūſſctūs interi°. ⁊ lotio talis bn̄ dr̄ generatio: q2 p hāc hoīes efficiunt̄ ɔformes verbo incarnato q̄ ē fili° dei naturalis inq̄tuz i hac generatiōe eſt aliq̄d ſenſibile corrn̄dēs carni. ſ. aq̄: ⁊ aliq̄d inuiſibile corrn̄dēs verbo. ſ. gr̄a. vn̄ ſequit̄: b ¶ Qd̄ natū eſt ex car. ſ. ſm̄ virtutē carnalis generatiōis. c ¶ Caro ē. i. cōſtituitur in vita carnali tm̄. d ¶ Et qd̄ natū ē ex ſpi. mō p̄dicto. e ¶ Spūs ē. i. cōſtituitur i vita ſpūali. ⁊ ita ɔcludit: f ¶ Nō mireris. i. non debes admirari. g ¶ Quia dixi ti. opor. ⁊c̄. q2 non loquor de generatione carnali de qua tu arguis: ſed de ſpirituali. h ¶ Spūs vbi vult. h ſaluator ad p̄dicta adducit ſenſibile exemplū ſm̄ Chryſo. q̄ h exponit de vēto materiali: cui° p̄ncipiū ignorat̄ ⁊ ſilr̄ finis vbi termiat̄ ⁊ tn̄ ſon° eius pcipit̄: Sic mō eſt in generatiōe ſpūali: q2 ſpūſſctūs q̄ eſt p̄ncipiū hui° generatiōis: ⁊ ſilr̄ btitudo eterna q̄ eſt ei° finis a nob nō pcipiūt ſed credunt

ſed credunt̄ tm̄. Aqua aūt exterior ⁊ forma verboꝝ pcipiunt̄ C p ſenſum. ⁊ hoc eſt quod dr̄: Spūs. i. ventus. i ¶ Ubi vult ſpi. i. flat. Si autē arguat̄ ɔ hoc ſicut arguit Aug°. q̄ vēt° materialis nō habet voluntatē nec a ſe mouet̄: ꝓpt̄ qd̄ dicit Aug°. q̄ hoc verbum de ſpūſctō intelligit̄: p̄ōt dici ſuſtinēdo dictum Chryſ. q̄ volūtas i ſcripturis aliq̄n accipitur p inclinatione naturali: ⁊ h mō accipit̄ h. k ¶ Et vo. ei° au. ſenſibilit̄ pcipiēdo. l ¶ S3 neſcis ⁊c̄. Si autē arguat̄ ɔ h vt arguit Aug°. q̄ oēs nouerūt ventū venire ab auſtro vel ab aq̄lone: ⁊ id̄ vadit in partē oppoſitā. p̄ōt dici q̄ h ē verū tm̄ in generali: ſ3 in q̄ pte determinate v̄ſus auſtrū talis incipiat vētus q̄ flat ab auſtro: vl̄ vbi terminet̄ oīno ig̃ratur. m ¶ Sic ē oīs q̄ na. ⁊c̄. q2 ſic̄ dictuz ē in tali generatiōe ē aliquid occultū ⁊ aliq̄d patēs ad ſenſuz. Propt̄ argumēta p̄dicta q̄ tn̄ ſūt ſolubilia vt viſum eſt: dicit Aug°. q̄ p̄dicta lr̄a de ſpūſctō intelligenda ē: q̄ in ꝓphis ⁊ ſcrīpturis ſacris loquit̄. Uox aūt ꝓphaꝝ ⁊ ſcriptura coꝝ ſenſu pcipit̄: ſ3 p̄ncipiū hui° ſcripture. ſ. ſpūſſctūs ⁊ eius finis. ſ. btitudo celeſtis nob occultantur ⁊ ſola fide tenent̄: ⁊ iſta expoſitio videtur rōnabilior: q2 nicodem° erat in ſcripturis ſctīs inſtruct°: ⁊ id̄ videt̄ magl̄ q̄ ſaluator ſibi dederit exēplū de talibus q̄ de vēto materiali: et tunc ē plana lr̄a. Spūs vbi vult ſpirat: q2 nō inſpirat homines ex naturali neceſſitate / ſ3 ex mera liberalitate. Et vocē ei° audis. in ſcripturis ꝓphetaꝝ q̄ legunt̄ in ſynagogis iudeorū. S3 neſcis vn̄ veniat aut q̄ vadat: q2 p̄ncipiū iſpirās. ⁊ finis vltim° hui° inſpiratiōis ſibi occultant̄: vt dictū ē. Sic eſt oīs ⁊c̄. exponat̄ ſic̄. ſ. n ¶ Rn̄dit nic. h ɔn̄r ſaluator oñdit cām efficacie q̄ eſt in ſpūali gn̄atiōe. Et diuidit̄ i duas: q2 primo circa h ponit̄ nicodemi interrogatio. Diuiſio ſcd̄o xp̄i rn̄ſio / ibi: Rn̄dit ieſus. Circa primū ſciēdū q̄ ɔſuetudo q̄dā natura eſt vt dic̄ ph̄s li. de mēo. ⁊ re. Et q2 iſte nicodemus erat aſſuet° legi moſaice q̄ pmittit carnalia: id̄ nō potuit cape ſpūalia: ꝓpter qd̄ q̄rit vlteri° circa p̄dicta dicēs: Quō p̄nt hec fie. Cōſuetudo Ph̄us D o ¶ Rn̄dit ie. hic ponit̄ xp̄i rn̄ſio. Et diuidit̄ i duas: q2 p̄mo reprēhēdit nicodemi tarditatē. ſcd̄o oñdit baptiſmalis efficacie cām / ibi: Et nemo aſcēdit. Diuiſio Arguit aūt tarditatē nicodemi ad intelligēdū ⁊ credēdū p̄dicta ex trib°. p̄mo ex ɔditiōe audiētis q̄ erat doctor ⁊ perit° i lege: ⁊ p ɔn̄s deberet talia cog̃ſcere: ⁊ h ē qd̄ dr̄: p ¶ Tu es ma. ⁊c̄. S3 poſſet aliq̄s dicere q̄ n̄ erat mirū ſi talia ig̃rabat: q2 nō ptinebāt ad vet° teſtm̄ i q̄ erat iſtruct°. Dicēdū q̄ i lege moyſi figuratiue ɔtinebat̄ baptiſm° ſm̄ q̄ dic̄ aplˢ. j. Cor. x. a. Oēs i moyſe baptiçati ſūt i nube ⁊ i mari: q2 i vtroq3 fuit baptiſm° figurat°. Legis āt doctores debebāt ſcire figuras ei° l3 ad h n̄ teneret̄ vulg°. Itē i ꝓphis q̄s freq̄nt̄ legerat exp̄mit̄ baptiſm° Ezec. xxxvi. e. Et effūdā ſup vos aquā mūdā: ⁊ mū. ab oi. inq̄. ⁊c̄. Itē Zach. xiii. a. In die illa erit fōs patēs domui dd̄ ⁊c̄. ſcd̄o arguit tarditatē nicodemi ex ɔditiōe dicētis p̄dicta: q2 xp̄s dicebat ea q̄ certitudinalr̄ ſciebat: id̄ cito debebat acq̄eſcere: ⁊ maxīe q2 ei° doctrinā ɔfeſſus fuerat a dō datā. ⁊ h ē qd̄ dr̄ h: q ¶ Amē ⁊c̄. Xp̄s eni ſm̄ dīnitatē hz eādē ſciaz cū pr̄e: i hūana etiā natura cog̃ſcit oīa q̄ cog̃ſcit dō noticia viſiōis. id̄ dic̄: r ¶ Qd̄ vi. ⁊c̄. q2 pauci iudeoꝝ cōpatiue crediderūt xp̄o: iſte etiā nicodem° erat ad capiēdū q̄ dicebat tardus. tertio arguit eū de ɔditiōe materie de q̄ erat ſermo q̄ ē facilis ad intelligendū reſpectu emanationis vbi a pr̄e ⁊ ſpūſſācti ab vtroq3: ⁊ maxime q2 in lege in q̄ iſte erat exercitatus p ablutiones aliq̄s amouebant̄ immundicie aliq̄: ⁊ id̄o de facili deberet cape q̄liter p ablutionē aque exterius et virtutē diuinā interi° fit ablutio aīe. ⁊ h eſt qd̄ dr̄: s ¶ Si terre. ⁊c̄. Regeneratio ſpūal̄ ṫrena p̄ōt dici inq̄tū efficit̄ i terra ⁊ ſb elemēto ſenſibili. ſ. aq̄. Uel dr̄ terrena: q2 ad A hoc induperat

* † ¶ Quō poſſūt hec fi. contra multos doctores q̄ tm̄ tenēt de ſua ſciētia q̄ ſine diſcuſſione dicta ſua ſint tenenda. Moraliter

* Et nemo aſcē

E F a ❡ Et nemo aſcē. in ce. Poſtq̄ increpauit ⁊ ad humilita/
tem inuitauit: quia iſte diligēter his q̄ audiuit attendit: inſtruit
adhuc de celeſtib⁹ ⁊ terrenis. Celeſtis eſt ei⁹ aſcenſio ad virā.
Terrena ei⁹ exaltatio in cruce ad mortē: q̄ſi intellige celeſtia q̄
nō carnales ⁊ idē intellige de aſcēſione. Renati em̄ ſpiritual'r
aſcēdēt i celū: ſz nō niſi ſint mēbra co/
herētia illi q̄ i vna ꝑſōa ē hō ⁊ di fili⁹:
vt ſciat iſte nullū ex ſz ꝑ xp̄z poſſe aſcen
dere: ⁊ iō nō dic̄ hoīes aſcēdere: ſz fili⁹
† Eph.4.b hoīs totū cū corꝑe q̄ ſm deitatē dſcēdit
d̄ celo: ⁊ ē in celo nō ſm q̄ ē hō. Et qz
hec aſcēſio nō pōt eē niſi redēpt' ꝑ paſ
ſionē/ idō ſubdit: b ❡ Niſi q̄ deſcē.
Hoc ꝑtinet ad ſcd̄az natiuitatez i ſpū.
† Nū.21.c qz nemo in xp̄o ad patrez aſcēdit niſi q̄
ex ſpū naſcitur. Nemo ſaluat̄ ꝑ mortē
xp̄i niſi q̄ ex ſpiritu naſcitur. Nemo na
ſcitur ex ſpū niſi in morte xp̄i. Et cū di/
cit filius hoīs: dat nobis certitudinem
aſcendendi cum filij hominū ſimus.
c ❡ Et ſicut moyſes ex. Supponit
de morte ſua que eſt origo ⁊ cā haben
di ꝑdicta in cuius fide eū inſtruit: ⁊ qz
carnalis erat ⁊ not⁹ in lege: iō quādaz
ij. Joh.4.b legis partē adducit: quā oſtēdit eſſe fi/
gurā ⁊ mortis ſue ſignificatiuā vt etiā
ſic pateat de alijs ꝑtibus legis q̄ ſunt i
figura. Et qz mors intelligit̄ ꝑ ſerpen/
tem: ⁊ xp̄s mortu⁹ ſerpēs dr̄: quē q̄ fide
Nu.21.c intuetur: liberat̄ ſicut intuiti illi⁹ in fi
gura ab ignitis ſerpentib⁹ liberant̄ q̄
ſignificāt incētiua vitioꝝ. d ❡ Ita ex
alta. Magiſtrū legis ad ſignificatio/
nē legis inuitat: ⁊ qz dixerat de filio ho
minis: ne h̄ ſolū putet nicodem⁹: ſbdit
eundē etiam eē filium dei. d. e ❡ Sic
em̄ dile. ⁊c̄. Aperit cām hūane ſalut̄.
ſcz dilectionē dei p̄ris: ex quo oīs reſtauratio eſt per filiū ſuuz
in ſpūſancto. f ❡ Mundū. Coſmos grece qd̄ latine mūdus
interp̄tat̄: ornat⁹ dr̄. Per mūdū igit̄ hūana natura ſignificat̄:
E nō q̄ ſm corp⁹ ex quattuor elemētis ꝯſtet: ſz qz ſm animā adeo
eſt ornata ⁊ ad imaginē dei eſt facta: quā ad h̄ diligit de⁹ vt eā
eternā faciat. g ❡ Ut filiū. Ecce idem dicit de filio dei qd̄. ē.
de filio hoīs: vt ꝑ quē in deitate ꝯditi ſumus: ꝑ eūdē in hoīe re
F ſtaurentur.

bis ⁊ nō creditis: quomō ſi dixe/ a
a ¶ quaſi attamē dicā celeſtia.
a ro vobis celeſtia credetis? † Et nē b
¶ ſm q̄ hō. a ¶ ſm q̄ deus.
b mo aſcēdet i celū niſi q̄ deſcēdit d̄
a ¶ qz ⁊ idē eſt fili⁹ dei. b ¶ ſm q̄ deus.
c celo filius hoīs q̄ eſt in celo. † Et c/d
a ¶ quaſi hoc modo illud fiet. ſ. ꝑ mortē xp̄i.
ſicut moyſes exaltauit ſerpētez in
¶ in cruce.
d deſerto: ita exaltari oportet filiuz
a ¶ .i. vera fide intuet̄ in ip̄m.
hoīs: vt oīs q̄ credit in ipſo nō pe e
a ¶ h̄ ꝑ filiū hoīs: qz idē ē fili⁹ di: ex dilectio
ne dei ad hoc miſſus: ſic em̄. d. ⁊c̄.
e reat: ſ; habeat vitā eternā. † Sic ei f
¶ .i. humanā naturā.
g dilexit deus mundū vt filiū ſuuz
a ¶ .i. in mortē vt oīs aſpiciēs in eius morte
nō pereat: ſed habeat vitam eternam.
vnigenitum daret vt oīs qui cre/ g
dit in eum nō pereat ſed habeat h
a ¶ vere ſalus ꝑ filiū dei: nō em̄ alia cā venit
niſi vt ſaluet: nō vt iudicet. i. dānet.
vitā eternā. Nō enim miſit deus i

Nico. de lyra

Ac hoc induxerat exemplū ſenſibile de vento flāte in terra ſm
expoſitionē Chryſo. ꝑdictā. a ❡ Quō ſi di. vo. ce. cre. Cele
ſtia hic vocat emanationē ꝑſonarū in diuinis que eſt valde ar
dua ⁊ de difficili valde intelligibilis. b ❡ Et nemo aſcē. in
celum. Rep̄henſa eius tarditate ſaluator ꝓcedit ad reddēdū
Diuiſio cauſam efficacie q̄ eſt in ſpirituali generatiōe. Et diuidit̄ in du
as: qz primo facit qd̄ dictum eſt. ſcd̄o manifeſtat ꝓpoſitum/ ibi:
Sic deus dilexit. p̄ma in duas ſm duplicez cām quā aſſignat.
ſecūda ponit̄ ibi. Et ſicut moyſes. Circa primū ſciēdū q̄ cauſa
p̄ncipalis efficacie baptiſmalis eſt myſteriū incarnatōis ꝑ quā
filius dei vniuit ſibi humanā naturā in mundū deſcendendo.
Naturale eſt aūt q̄ quelibet res ad locū ſue originis reuerta/
tur: ideo verbū incarnatū ad patrē redire pōt aſcēdendo: ⁊ qz
ꝑ generationē ſpūalē hoīes efficiūtur mēbra ei⁹ ⁊ ipſi vniunt̄:
⁊ ꝑ ꝯſequēs cū ipſo ad celeſtia trahunt̄ virtute x̄pi incarnati.
Sic ſoluta ē queſtio Nicodemi qua q̄rebat quō poſſēt hec fie
ri. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: Et nemo aſcē. in ce. niſi q̄ deſcē. de ce.
qz ſicut dictū eſt hoīes nō aſcēdūt illuc niſi inq̄tū efficiūtur mē
bra verbi incarnati: ⁊ qz verbū nō deſcēdit de celo ꝑ motū lo/
calē celū dimittendo: ſed carnē de nouo ſibi vniendo: ideo ad
h̄ denotandū ſubdit̄: c ❡ Fili⁹ hoīs q̄ eſt in ce. Ex hoc loco
valentin⁹ accepit occaſionē errādi. d. q̄ dei fili⁹ corp⁹ celeſte at
tulit: ⁊ ꝑ virginē trāſijt nihil de ea aſſumēdo. hoc aūt p3 erro/
neū ⁊ euāgelio ꝯtrariū: qz hoc mō xp̄us nō eſſet fili⁹ virginis.
Itē chriſt⁹ nō eēt hō: qz corpus celeſte nō pōt informari ab aīa
cū ſit forma corꝑis phyſici organici: ſm q̄ dicit ph̄us. ij. de aīa
qd̄ nō pōt cōpetere corpori celeſti. d ❡ Et ſic moyſes. Hic
ponit̄ ſecūda cauſa efficacie baptiſmalis: q̄ eſt meritū paſſiōis
xp̄i: qd̄ in baptiſmo operat̄: ⁊ hoc tangit̄ cū ſubdit̄: Et ſicut
moy. exal. ſer. in deſer. ita exal. opo. fi. hoīs. de h̄ ſerpē/
te habet̄ Nume. xxi. ⁊ fuit figura paſſionis xp̄i: qz habuit ſimi
litudinē veneni in q̄ntum dicebat̄ ſerpēs: fuit tñ ſine veneno:
quia eneus:

quia eneus: ſic xp̄s habuit ſimilitudinē pcti ex carne paſſibili: G
fuit tñ oīno ſine pctō: ⁊ ideo ſi aſpectus illi⁹ ſerpētis enei ſalua
uit a corporali morte: multo fortius fides xp̄i crucifixi ſaluat a
morte ſpūali: ⁊ reſtituit hoīem vite eterne/ iō ſequit̄: e ❡ Ut
oīs q̄ cre. in ipſo nō pe. ſz ha. vi. eternā. Notandū etiā
q̄ xp̄i crucifixio dicit̄ exaltatio: qz eius
corp⁹ fuit exaltatū in cruce: ſicut vexil/
lum in aere: ad debellandū aereas po
teſtates: ſm illō Heb. xij. a. Curram⁹
ad ꝓpoſituz nobis certamen aſpicien
tes in auctorez fidei ⁊c̄. et qz ꝑ paſſio/
nē meruit exaltationē ſm q̄ dr̄ Phil.
ij. a. Humiliauit ſemetip̄m factus obe
diens vſq; ad mortē: mortē aūt crucis:
ꝓpter qd̄ ⁊ de⁹ exaltauit illū. f ❡ Sic
em̄ de⁹. Hic ꝯñr manifeſtat cauſam
ꝑdictā: ⁊ diuidit̄ in duas: qz p̄mo oſtē Diuiſio
dit ꝓpoſitū. ſcd̄o remouet quoddā du/
biū/ ibi: Nō em̄. Superi⁹ dixerat q̄ ef
ficacia baptiſmalis ꝓuenit ex myſterio
incarnationis. iō declarat q̄liter iſta in
carnatio ſit facta/ dicēs: q̄ nō eſt facta
ex humano merito: nec ex neceſſitate:
ſed ḡtuita dilectione dei ad nos. ⁊ hoc
eſt qd̄ dicit: Sic em̄ de⁹ dilexit mū
dū vt filiū ſuū vni. da. q̄ eſt bonuz
infinitū. Ex quo apparet maxima dei
dilectio: qz diligere eſt velle alicui bo/
nū: ipſe aūt voluit nobis volūtate effi/
caci bonū infinitū: qz dedit nobis filiū
ſuū. g ❡ Ut oīs q̄ cre. ⁊c̄. Ex h̄ eciā
errauerūt aliqui heretici dicētes q̄ cre
dentes nō dānabunt̄: etiaz ſi moriant̄
in pctō mortali: ⁊ ꝯfirmāt dictū ſuuz ꝑ
verbū apli. j. Cor. iij. c. Fūdamētū em̄
aliud nemo pōt ponere ⁊c̄. ⁊ ſeq̄t̄: Si
cui⁹ opus arſerit detrimentū patietur:
ipſe aūt ſaluus erit: ſic tñ quaſi ꝑ ignē: per fundamentuz enim
illud intelligit̄ fides: ⁊ iō ſi ſuꝑ h̄ fundamentū ponant̄ oꝑa cō
buſtiōe digna ꝓp̄ talia hō puniet̄ ad tp̄s: tñ finalr̄ ſaluabitur:
Sz h̄ eſt erroneū: ⁊ iprobat̄ ꝑ dictū apli ad Gal. v. d. Mani/ b
feſta ſūt oꝑa carnis q̄ ſūt fornicatio/ imūdicia/ impudicitia ⁊c̄.
ſeq̄t̄: Qui talia agūt regnū dei nō ꝯſeq̄nt̄. Ex q̄ p3 q̄ nō ſolū
dānant̄ aliqui ꝓpter īfidelitatē ſz etiā ꝓp̄ alia pctā mortalia. Et
ideo dicendū q̄ ſaluator nō accipit hic fidē tm̄ ꝓ habitu fidei
informis. ſed fidei formate ꝑ charitatē: ⁊ certū eſt q̄ talis ſalua
bitur: ⁊ ad hoc denotandū dicit: Ut oīs qui credit in eū. ſ.
tendendo in eū ꝑ charitatē. h ❡ Non pereat. Ad dictū apo
ſtoli p̄allegatū in cōtrariū: dicendū q̄ loquitur de peccat' ve
nialibus: ſm q̄ exponunt doctores: ⁊ ego tunc plenius dicaz:
ſi contingat me ſuꝑ illum locum ſcribere. pro peccatis autez ve
nialibus fideles temporaliter puniētur igne purgatorij: tamē
finaliter ſaluantur. i ❡ Non em̄ miſit. Hic remouet quod Diuiſio
dam dubiū: ⁊ diuiditur in duas: quia primo facit quod dictum
eſt. ſecūdo declarat quoddā dictum ibidem/ ibi: Hoc autez eſt
iudicium. Circa primū ſciendum q̄ alique ſcripture loquendo
de ſecūdo aduentu chriſti in mundum dicunt ipſum venire ad
iudicandum: ⁊ ideo ne aliqui credāt q̄ hoc debeat fieri. ſ. i pri
mo eius aduentu. hoc remouet dicens: Non em̄ miſit de⁹
filium ſuum in mundum vt iudicet mūdum: ſcilicet in
primo ſuo aduentu. tunc enim non venit iudicare ſed magis
iudicari pro mundi ſalute. ideo ſequitur:
✻ Sed vt ſaluet̄ mūdus

✻ b ❡ Et nemo aſcendit in celū niſi q̄ deſcendit de Moraliter
celo ⁊c̄. hoc dr̄ de xp̄o ad l'ram: quē doctor euangelicus debet
imitari ſcz in celū aſcendendo ꝑ ꝯtemplationē diuinoꝝ ⁊ inde
deſcendēdo ad eruditionez ꝓximoꝝ. d ❡ Et ſicut moyſes
exaltauit ſer. ⁊c̄. ſerpens ille fuit eneus ⁊ in alto eleuat⁹ vt
aſpicientes ip̄m ſanarent̄ a morſib⁹ ſerpentuz. ⁊ ille ſerpens
fuit figura xp̄i q̄ fuit īpaſſibilis fact⁹ q̄ntū ad corp⁹ in ſua reſur
rectione: q̄ īpaſſibilitas figurata fuit ꝑ eneam ſoliditatē: ⁊ fuit
exaltatus in ſua aſcenſione ad p̄ris dexterā. ⁊ ex h̄ datur ſpes
credentib⁹ aſcēdendi ad gl'ie vitā. Greg. Qui terrenū corp⁹ de
ſiderib⁹ ſuppoſuit: nob̄ celū poſſe patere monſtrauit. f ❡ Sic
em̄ de⁹ di. mū. ⁊c̄. ⁊ h̄ debet nobis eſſe amoris diuini maxi/
mū excitatiuū. i ❡ Non eniz miſit de⁹ fi. ſu. vt iu. mun.
⁊c̄. i. vt condēnet. ⁊ nos multomin⁹ debemus ꝯdēnare proxi/
mū etiā pctōrem: qz qualis ſit futur⁹: eſt nobis penit⁹ ignotū.
✻ Hoc eſt autem

A B ſtaurēt. a ¶ Ut iudi. Nōdū apparuit iudiciū: ſꝫ iā factū ē iu
1.Cio.1.c diciū. Nouit dñs ꝗ ſunt eiꝰ. Nihil eni aliud eſt iudiciū.i.eterna dānatio: ꝗ̄ nō cognoſcere ⁊ non credere in filiū dei: ſicut nihil aliud eſt btitudo ⁊ vita: niſi credere ⁊ cognoſcere filiū dei. vñ
J.17.a dr: Hec eſt vita eterna: vt cognoſcāt te ſolū deū verū ⁊ quem miſiſti ieſum xp̄m. b ¶ Sꝫ vt ſaluet ⁊c. Ex eo ſaluat̄ hō nō iudicatur ſed ſi iudicat̄ ex ſe habuit: qꝛ nō credidit. c ¶ Hoc ē aūt iu. Cur ꝗ nō credit iudicat̄: qꝛ lux venit ꝗ excitat hoīes ⁊ admonet cognoſcere ſua mala in quibꝰ oēs ſunt: ſꝫ alij oderūt admonentē lucē ⁊ fugiūt ne arguantur eoꝝ mala ꝗ diligūt. Alij admoniti ꝑ lucē accuſant ſua mala qđ ē facere veritatem ⁊ ſic illuminant̄. d ¶ Erāt eni eoꝝ. Qui eſt in tenebris et diligit lucē nō eſt malus: ſꝫ ille dr malus ⁊ opa eiꝰ mala/ ꝗ poſtꝗ̄ lux vēit: odit lucē ⁊ diligit mala: ⁊ hoc eſt qđ dicit: Erāt eni opa eoꝝ ma. Opa.i. impietas ⁊ incredulitas: ⁊ odiū eterne lucis ⁊ nolle eā aſpicere: ſꝫ velle ī tenebris pctōꝝ remanere. e ¶ Qui autē fa. Oſtēſo ꝗ iuſticia dānet̄ ꝗ non credit: oñdit ꝗ iuſticia ſaluet̄ ꝗ credit. Qui aūt fa.i. cui diſplicet̄: mala ſua ⁊ accuſat nō ſibi ignoſcit: nō ſibi parcit: ſed venit ad lucē. Et incipit agere cū deo ꝗ mala accuſat: qꝛ initiū boni eſt accuſatio mali: ꝗ opa eius.hec.ſ.ꝙ ſe accuſat ſicˀ deꝰ accuſat māifeſtat: qꝛ ī deo ſūt facta. niſi eī dī lux ſibi luceret ſibi non diſpliceret. f ¶ Poſt hec. Nō ꝯtinuo poſt diſputationē cū nicodemo ꝗ facta eſt ī hieroſolymis: ſꝫ paruo ſpacio tp̄is de galilea in iudeā redijt. g ¶ In iudeā. Moralit̄ vbi

Moraliter
B eſt cōfeſſio pctōꝝ vel diuinarū laudū illuc venit ieſus ⁊ diſcipuli eius.i. doctrina ⁊ illuminatio eiꝰ: vbi moratur purgādo a delictis. vñ ſequit̄: et ibi morabat̄ ⁊ baptiçabat. h ¶ Et baptizabat. Quātū cathecuminis nōdum baptiçatis ꝓdeſt doctrina fidei: tm̄ ꝓfuit baptiſma iohānis añ baptiſma xp̄i. qꝛ ſicut ille p̄dicabat pniam ⁊ baptiſmū xp̄i p̄nūciabat ⁊ etiā ī cognitionē veritatis: ꝗ mūdo apparuit attrahebat: ſic miniſtri eccl̄ie primo erudiunt veniētes ad fidē: poſt pctā eoꝝ redarguūt: deinde remiſſionē in baptiſmo xp̄i ꝓmittūt: ⁊ ſic in dilectionē et cognitionē veritatis attrahunt.

Myſtice i ¶ Erat aūt. xp̄o iam baptiçāte adhuc baptiçat iohes: quia adhuc ꝑmanet vmbra. Nec debet p̄curſor ceſſare donec manifeſtet̄ veritas. ¶ Myſtice: nōdū erat ꝯſummatio lr̄e legis. k ¶ In en. Ennon grece aqua latine: vñ q̄ſi noīs interpretationē apiens ſubdit: qꝛ aq̄ mul.e.i. l ¶ Iuxta ſa. Salim oppidū ē vltra iordanē ſitū: vbi olī melchiſedech regūit.

¶ in humanam naturam.
a filium ſuū in mundū vt iudicet
¶ vnde ſaluator mundi dicitur.
b mundū: ſed vt ſaluet̄ mūdus ꝑ a
¶ qꝛ ꝑ fidē dimittūt̄ pctā ꝓ ꝗbꝰ dānaret̄.
ip̄m. Qui credit in eū nō iudi- b
catur. Qui aūt non credit iā iu- c
¶ ne dicam iudicabit̄. ¶ cur.
dicatꝰ eſt: ꝗa nō credidit in noīe d
a ¶ in ꝗ ſolo ē ſalus: nō habet multos filios deꝰ ꝑ quos ſaluet. b ¶ cā dānationis.
c vnigeniti filij dī. Hoc ē āt iudi e
¶ verbū ī carnē. a ¶ hoc ē ius dānatiōis. f g
ciū qꝛ lux vēit ī mūdū/ ⁊ dilexe- h
¶ carnales. ¶ pctā ꝗ habebant.
rūt hoīes magl̄ tenebras ꝗ̄ lu-
¶ q̄re. ¶ pcā arguētē. ¶ ꝗ ex ſe. ¶ cur id.
d cem. Erant eni eoꝝ mala opa. i
¶ ꝗ ē in itētiōe mali ⁊ cui placet malū. ¶ ꝗ
Ois eni ꝗ male agit: odit lucē: k
agit mala. ¶ nō ꝯiungit̄ luci: ſꝫ fugit eā.
⁊ nō venit ad lucē vt non arguā l m
¶ mala ꝗ diligit. ¶ .i. bōa opa ꝗ̄ v̄itas iubet
e tur opa eiꝰ. Qui aūt facit vēritatē n
tē venit ad lucē vt manifeſtent̄ o p
a ¶ .ſ. paſcha ⁊ ea ꝗ hic narrantur facta.
f opa eiꝰ: qꝛ ī deo facta ſūt. Poſt q r
g hec venit ieſus ⁊ diſcipuli eiꝰ in
¶ ſignificat ꝯfitētes: ꝗs viſitat chriſtus.
terrā iudeam: ⁊ illic demorabat̄ s
¶ id eſt diſcipulis vel credentibus in eum iudeis. ¶ per apoſtolos.
h i cū eis ⁊ baptiçabat. †Erat aūt ⁊ t
a ¶ ſuo baptiſmo nō eo ꝗ baptiçatus ē illo ꝗ ſubiret vt eēt via ⁊ p̄paratio ſuo baptiſmo.
¶ p̄currēs ⁊ p̄parans baptiſmo xp̄i.
k iohānes baptiçās ī ennon iuxta
¶ eſt ciuitas.
ſalim: qꝛ aq̄ multe erāt illic: ⁊ ve v x

cum ſciendū ꝙ legiſperiti aliquā noticiā de xp̄o habuerunt cognoſcētes ip̄m eē vere xp̄m: vt plenꝰ declaraui Math.xxi.d. ſup illū locū: Dixerūt agricole: hic ē heres. veruntn̄ qꝛ arguebat eoꝝ vitia: moti fuerūt ꝯ eū inuidia excecāte illā cognitionē quā de eo habebāt: qꝛ paſſio pña ⁊ fortis ꝑuertit iudiciū rationis: ſicut ptꝫ ī icōtinēte: ꝗ p̄ñte paſſiōe iudicat eē fornicādū: tñ extra paſſionē poſitus iudicat ꝯriū. vt dr. vij. Ethi. ſic iudei odio ⁊ inuidia moti ꝑſecuti ſūt xp̄m: ⁊ ponit ad h ſaluator exemplū.d. k ¶ Ois eni ⁊c. ſicut ptꝫ de adultero ⁊ de fure. et ſic de alijs: l ¶ Et nō ve. ⁊c.i. nō facit ſua malefacta in palā. m ¶ Ut nō ar. opa eiꝰ.i. nō puniāt̄ ꝑ iuſticiā ſecularē. n ¶ Qui aūt fa. ve.i. opa ꝯformia voluntati diuine: ꝗ ē idē qđ veritas prima. o ¶ Uenit ad lu.i. in palā vel ad xp̄m ꝗ ē lux vera. p ¶ Ut mani. ⁊c. nō ad ꝓpriā laudē/ ſꝫ ad dei gl̄iam ⁊ ꝓximi edificationē. q ¶ Quia ī deo ſūt fa.i. v̄tute dei: ſine cuiꝰ v̄tute opꝰ meritoriū ñ pōt fieri. r ¶ Poſt hec ve. Hic ꝯñter

Diuiſio ponit̄ diſtinctio inter baptiſmū xp̄i ⁊ baptiſmū iohis: ⁊ diuidit̄ in tres: qꝛ primo vterq; baptiſmꝰ deſcribit̄. ſcđo ex h q̄ſtio orit̄ ibi: Facta ē ꝗ q̄ſtio. tertio ſoluit̄/ ibi: Et rñdit iohes. Pria ī duas: qꝛ p̄mo ponit̄ baptiſmꝰ xp̄i. ſcđo ponit̄ baptiſmꝰ iohānis/ ibi: Erat aūt iohes. In prima pte dr ſic: Poſt hec venit ieſus ⁊ diſcipli eiꝰ. Ex p̄dictꝭ ptꝫ ꝙ ieſus loq̄bat̄ cū Nicodemo in hierl'm ꝗ ē metropolꝭ iudee. Quđ ꝗ dr h imediate poſt locutionē xp̄i cū nicodemo: Poſt hec ve.ie. ⁊c. qꝛ erat ibi vt videt̄. Ad h rñdet Beđ. ꝙ li poſt h nō intelligit̄ imediate reſpectu p̄cedētiū: ſꝫ in ꝓceſſu tp̄is: poſt inſtructionē Nicodemi venit ī galileā: ⁊ iterū reuerſus eſt in iudeā. ¶ Aliter etiā pōt dici vt imediate ꝯiūgat̄ lr̄e p̄ce. Poſt hec vēit ieſus ⁊ diſcipli eiꝰ ⁊c. q.d. poſt inſtructionē nicodemi in hierl'm venit ad alia loca iudee qꝛ nō tm̄ debebat docere ī ciuitate metropoli: ſꝫ etiā in alijs. ⁊ ad h denotādū dr: In terrā iudeā. tunc eni de hierl'm venit verſus iordanē vbi hoīes cōgregabant̄ ad baptiſmū: vt ſic inciperet baptiçare ſcḋm ꝙ iohes de eo p̄dixerat: vt. ſ. dictū ē. ideo ſubdit̄: s ¶ Et illic demo. ⁊c. ſꝫ ꝯriū videt̄. J. ſe. ca. vbi dr: ꝙ ieſus nō baptiçabat: ſꝫ tm̄ diſcipuli eiꝰ. Dicēdū ꝙ ip̄e primo baptiçauit diſciplos ſuos: vt h dr: poſtea ſoli diſcipuli baptiçabāt: xp̄o circa altiora docēda occupato: ⁊ ſic nō ē ꝯdictio. de h tñ baptiſmate plenꝰ dicet̄ in fi. huiꝰ ca. t ¶ Erat āt ⁊c.

D

Hic ꝯñr ponit baptiſmū iohis. d. Erat aūt ⁊ io. ba. ⁊c. qđ eſt oppidū iuxta iordanē. ⁊ dicūt aliq ꝙ alio noīe vocat̄ ſalē: ⁊ eſt locus vbi regūit melchiſedech. vt hr̄ Gen. xiiij. ſꝫ hoc ē falſuꝫ: qꝛ ſalē vbi regūit melchiſedech idē eſt qđ hierl'm: qꝛ ip̄am edificauit melchiſedech. vt dicit̄ Iſid. li. xv. Ethymol. ⁊ p̄mo dicta ē ſalē.i. pacifica ex ꝯditiōe regꝭ ꝗ regūit ī pace: poſtea dicta ē hierl'm a tp̄e ꝗ abraā voluit ibi offerre iſaac filiū ſuū: qꝛ locū iſtū appellauit dñs videt: vt hr̄ Gen. xxij.c. ⁊ idō hierl'm interp̄tat̄ viſio pacꝭ: qꝛ cū p̄ma interp̄tatiōe addita ē viſio. Subdit̄ aūt cā q̄re iohes baptiçabat iuxta ſalim/ cum dr: v ¶ Quia aq̄ mul. ⁊c. eſt etiā interp̄tatio eiꝰ qđ dr in ennon. Ennon eī hebraice dr aq̄. x ¶ Et veniebāt ⁊c. Sꝫ videt̄ ꝙ baptiſmꝰ iohānis ſtatim debuit ceſſare baptiçato xp̄o. cū ad ip̄m manifeſtādū ordinaret̄. vt. ſ. dictū ē. Dicēdū ꝙ nō ſtatim ceſſauit: ne crederet̄ totalr̄ reprobādꝰ: ſicˀ baptiſmata ꝗbꝰ phariſei vtebāt̄:

Jmat.3.b
Luce.3.a
Miſtice

Nico.de lyra

B Nondū enī

M a ¶ Sꝫ vt ſal. ⁊c. et ꝓbat ꝯñter h dictū: qꝛ in p̄mo eiꝰ aduētu aliq credebāt ei: ⁊ aliq nō credebāt ei: ⁊ eſt diuiſio ꝑ imediata: cū inter ꝯdictoria nō ſit mediū: ſꝫ nō venit ad iudicandū nō credētes: nec credētes vt ſtati patebit. ꝗ ⁊c. ⁊ h eſt qđ ſeq̄t̄: b ¶ Qui credit ⁊c.i. ñ hꝫ cām vñ ꝯdēnet̄. c ¶ Qui āt ⁊c. .i. hꝫ ī ſe cauſaꝫ māifeſtā ſue ꝯdēnatiōis: ſicˀ ille dr mortuꝰ ꝗ iā hꝫ ī ſe cāꝫ māifeſtā mort̄. ⁊ h ē qđ ſbdit̄: d ¶ Qui ñ cre. ⁊c. ꝗ venit ꝓ ſalute mūdi. veruntm̄ cauſa huiꝰ dānatiōis dabit̄ executioni in ſcđo aduētu xp̄i. e ¶ Hoc ē aūt iu. hic declarat ſuū dictū: videlꝫ ꝙ nō credētes in filiū dei iā habēt in ſe cauſā manifeſtā ſue dānatiōis: qꝛ ſunt extra fidē ſaluatoris ſine qua nullus vnq̄ potuit ſaluari. ⁊ h eſt qđ dr: Hoc eſt aūt iu.i. cā ꝯdēnatiōis. f ¶ Quia lux.i. xp̄s ꝗ ē lux vera. vt dictū ē. i. ca. g ¶ Uenit ī mū. carnē aſſumēdo: ⁊ ī ea apparēs ſalutē humani generis opando. h ¶ Et dilexe. ⁊c. tenebras infidelitatis p̄eligēdo. ⁊ ſbdit cām: i ¶ Erāt eni ⁊c. Ad cuiꝰ intellectum ſciendum

M vt dr Marci

* c ¶ Hoc ē aūt iudiciū.i. ratio cōdēnatiōis reprobōꝝ. i ¶ Quia lux venit in mundū ⁊c. Beđ. Moraliter illi magis tenebras ꝗ̄ lucē diligūt ꝗ ſuos p̄dicatores bū docētes odijs detractionibꝰ inſequunt̄. r ¶ Poſt hec venit ieſus ⁊ diſcipuli eius ⁊c. ꝗ interp̄tat̄ ꝯfeſſio. Alchuinꝰ: Ubi eni eſt peccatoꝝ ⁊ diuinarū laudū confeſſio: illuc venit chriſtus et diſcipuli eius.i. doctrina ipſius ⁊ purgat vitia peccatorum.

Moraliter

* Facta eſt autem

E G a ¶ Nondū eñi. Ecce apte notat facta xp̄i ante iohēm incar/ceratū q̄ alii p̄terieūt: incipiētes ab his q̄ facta ſūt poſt iohēm miſſum in carcerē qn̄ ceſſante baptiſmo p̄curſoris apte incepit baptiſm⁹ xp̄i. b ¶ Facta eſt. Dū iohānes p̄dicat ⁊ ſchola ei⁹ durat: xp̄us latenter p̄dicat ⁊ operat: ſed palā baptiçat vt oria tur q̄ſtio de baptiſmo iohis ⁊ d̄ baptiſmo xp̄i ⁊ illa ſoluat̄ teſtimoniis iohis. c ¶ Et venerūt. Volentes accuſare xp̄m quē paulo ante viderāt a iohe baptiçatū. d ¶ Rn̄dit io. Quia vltra cōſuetudinē hūane nature ſū nat⁹ ex parentib⁹ ꝓuecte etatis: putat' me eē vltra hoīes: ſʒ ſcitote q̄ purus ſum hō: ille de⁹: a quo habeo q̄cquid habeo. Ex me infirmitas: ex illo grē ſublimitas. Putatis vt aliq̄d dicā cōtra meū teſtimoniū: ego nō baptiço in remiſſionem pctōꝝ ſed ille. e ¶ Non pōt. Quaſi ego pur⁹ hō: nil habeo niſi qd̄ datū eſt a d̄o. i. baptiçare i p̄niaʒ i nō i remiſſionē: q̄ nō ego xp̄s: ſʒ ille vt ſcitis me teſtatū fuiſſe vobis. ideo ad illū currite. f ¶ Ego nō ſū xp̄s. Non ſuʒ vnct⁹ a p̄re plenitudine ſpūs: ſed de plenitudine illius accepi vt illum precurrerem. g ¶ Hoc ḡ gau. In h̄ gaudiū meum eſt plenū q̄ fact⁹ ſum amicus ſponſi: et q̄ ſto ⁊ audio. h ¶ Illū opor. Gaudeo ad vocem ſponſi. Ille ſponſus creſcet. i. inueniet eē xp̄s qui putabat̄ propheta. Ego minuar: q̄ ei⁹ ꝓph̄a inueniar: q̄ xp̄ſ putabar. Illū opor. cre. i. exaltari. i. dū pctā dimittit grām dat in q̄ glia ei⁹ q̄ in ſe ſemp̄ eſt pfecta: creſcit i hoīem dū eam hō plus videt ⁊ habet. Hō minuit̄ q̄ ante in ſe gliabat̄ dūmō pctā confitet̄ et accipit qd̄ ille dat. Cui rei atteſtat̄ paſſio vtriuſq̄. Chriſtus in cruce exaltatur. Johes capite minuit̄. Atteſtat̄ ⁊ creatura. iohes nat⁹ eſt decreſcentibus dieb⁹. xp̄s vero creſcentibus. i ¶ Me autē. Johes figura legis eſt. xp̄s veritas: lex minuit̄: apparēte veritate. k ¶ Qui deſurſum. i. de altitudine humane nature añ pctm̄ primi parent': q̄ de illa altitudine aſſumpſit verbuʒ dei humanā naturā: et nō aſſumpſit culpam cui⁹ aſſumpſit penam. Qui eñi de celo. i. de patre venit duobus modis ſup̄ oīa eſt. Primo ſuper oēm humanitatē q̄ de ipā prius q̄ peccaret: venit. Secundo iuxta altitudinem patris cui eſt equalis.

G De terra eſt

† mat.3.a mar.1.a Luc.3.c

a ¶ Myſtice: Nōdū erat ɔſūmatio lr̄e legis ſʒ dū pēdens in cruce dixit: Cōſūmatū eſt.

a iiebant ⁊ baptiçabantur. † Nōn/ a duʒ eñi miſſus fuerat iohānes in
a ¶ defendētib⁹ baptiſmū magiſtri ⁊ putantibus iohem maiorē chriſto.
b carcerē. Facta ē āt q̄ſtio ex diſci/ b
a ¶ dicētibus meliorē baptiſmū xp̄i ad quē iohes inuitabat hoīes nō ieſus ad iohānem.
pulis iohānis cū iudeis de puri/ c d
¶ vt ſolueret hāc q̄ſtionē.
c ficatione. Et venerūt ad iohānē e
a ¶ quaſi inſtigarent in inuidiā ɔtra ieſuʒ.
b ¶ quaſi quē baptiçaſti.
⁊ dixerūt ei: Rabbi: qui erat tecū f g
¶ d. ecce agn⁹ dei.
trās iordanē cui tu teſtioniū ꝑhi/ h
a ¶ vn̄ valde miramur. ¶ i iudea. b ¶ q̄ſi quid tibi de hac p̄ſumptione videt̄.
buiſti: ecce hic baptiçat ⁊ omnēs i k
a ¶ te dimiſſo q̄ eū baptiçaſti.
d veniūt ad euʒ. Rn̄dit iohannes l
e ⁊ dixit † Nō pōt hō accipe quicq̄
¶ accepi q̄ ego nō xp̄s.
niſi fuerit ei datum de celo. Ipſi m
vos mihi teſtimoniū ꝑhibetis q̄ n
a ¶ maior ergo illo nō: ſʒ miſſus ante vt preco ſeruus pārans viam ei.
f dixerim: ego nō ſū chriſt⁹: ſed q̄
a ¶ q̄d ergo es tu: quid ille: ego amicus ſpōſi qui zelo ſponſam ei: nō mihi.
miſſus ſum ante illū. Qui habet o
¶ i. eccliaʒ q̄ generat ⁊ v̄go p̄maēt ¶ q̄cūq̄
ſponſaʒ ſponſus eſt: amicus aūt p
¶ hūilis nō cadit ſʒ ſup̄b⁹. ¶ int⁹ docētē
ſponſi qui ſtāt ⁊ audit eum: gau/
a ¶ nō de ſei q̄ triſticia ſʒ d̄ deo. b ¶ i. teſtimoniū ei⁹ q̄ ꝑhibet ſe filiū dei ſpōſum eccle.
dio gaudet ꝓpter vocem ſponſi.
a ¶ ita ḡ ⁊ ego gaudeo ad vocē ſpōſi q̄ ipſe me illuminat. b ¶ i. habeo grām meā: ſufficit mihi gra mea: pl⁹ mihi nō aſſumo: ne qd̄
g Hoc ergo gaudium meū imple/
accepi amittā. a ¶ ⁊ ne miremini q̄ pl'es baptiçat q̄ ego: q̄. a ¶ q̄ xp̄us. b ¶ de p̄re.
h i tū eſt. Illūʒ oportet creſcere me q r
c ¶ in mūdum.
k aūt minui. Qui deſurſum venit s

nis cū ſubdit̄: k ¶ Et oēs ve. ad eū. q. d. de te non curatur. l ¶ Rn̄dit io. Hic ponit̄ q̄ſtionis ſolutio. ⁊ q̄ diſcipuli iohis notabāt xp̄m de h̄ q̄ officiū iohānis vſurpabat: ⁊ de hoc q̄ fama iohānis p̄ h̄ decreſcebat. iō iohes in ſua ſolutiōe ſic ꝓcedit: q̄ p̄mo oſtendit p̄mū eē falſum. ſcđo oñdit ſcđm eē iuſtum/ ibi: Illū oportet creſcere. Primū oñdit p̄ h̄ q̄ iohes nō baptiçabat niſi ſicut p̄co xp̄i: ⁊ iō xp̄s baptiçās nō vſurpabat ſibi officiū iohis: ſʒ mag' exercebat officiū a iohāne p̄coniçatuʒ. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄: Rn̄dit iohes ⁊ di. Nō pōt hō ⁊c. q̄ oīs ptās a deo ē: ⁊ iō ſm̄ diſtinctionē collatiōis diuie diſtinguūt̄ officia. iohes aūt nō accepit auctoritatē a deo baptiçādi niſi ad denūciandum xp̄m ⁊ p̄parandū hoīes ad ſuū aduētuʒ. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: m ¶ Ipſi vos mi. te. ꝑhi. i. perhibere debet': quia a me audiſtis: n ¶ Q̄ dixerim: nō ſū ego xp̄s ſʒ q̄ miſſus ſum añ illū: ꝓpter qd̄ baptiçādo nō vſurpat officiū alienū. qd̄ ꝓbat̄ p̄ h̄ qd̄ ſubdit̄: o ¶ Qui hʒ ſpō. ſpon. eſt. i. habet officiū ſponſi: qd̄ eſt generare filios: ⁊ ſcđo officiū xp̄i eſt baptiçare p̄ qd̄ regenerant̄ filii de ſponſa xp̄i que eſt eccl'ia. p ¶ Amicus ⁊c. gaudio gaudet ꝓpter vocē ſponſi. i. debet ɔgaudere ſponſo filios generanti. Si eñi officiū generādi. ex ſponſa ſibi acciperet nō eēt amicus ſpōſi: ſed inimic⁹ ⁊ adulter eſſet. q. d. iohes: de h̄ q̄ xp̄s baptiçat nō debeo dolere: ſed magis gaudere: cū ſum eius p̄co et amicus. ꝓpter hoc ſubdit̄: Hoc ḡ gaudiū meum ipletū eſt. Et notandū q̄ iohes hic vocat ſe xp̄m amicum. ſ. aūt ſe vocauit eius ſeruū etiā indignū. d. Cui⁹ nō ſum dign⁹ vt ſoluā ei⁹ corrigiam calciamēti. cui⁹ cā eſt: q̄ volebat diſcipulos ſuos reprimere volētes ipm ad iuidiam mouere cōtra xp̄m vt p̄ʒ ex predictis. ideo hic voluit loqui magis charitatiue. q ¶ Illum oportet. Hic oſtendit ſcđm eē iuſtū ſcʒ famā ſuā diminui: ⁊ creſcere famā xp̄i. Et diuiditur in duas: q̄ p̄mo oſtendit ꝓpoſitū. ſcđo ɔcludit p̄ncipale intentū/ ibi: Qui credit in filiū. Primū ꝓbat quattuor rōnibus. Prima ſumitur ex altitudine originis xp̄i: cui⁹ origo de ſurſum eſt ⁊ q̄tuʒ ad deitatem ſicut patuit. i. ca. ⁊ q̄tum ad humanitatē: q̄ corp⁹ ei⁹ formatū eſt v̄tute ſpūſſancti. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: Illuʒ opor. cre. in claritate fame: ⁊ auctoritate apud hoīes: q̄ i ſeipſo nō auget̄. r ¶ Me aūt minui. ſicut lucifer minuitur in claritate q̄tum ad apparentiā oriēte ſole: ⁊ auctas p̄conis adueniente iudice. ⁊ h⁹ rō ſubdit̄: s ¶ Qui deſur. ve. i. ordinat⁹ ē ⁊ q̄tū ad diuinitatē ⁊ q̄tū ad hūanitatē mō p̄dicto.

Nota' h Diuiſio

M Sup̄ oēs eſt

Nico.de lyra

M vt dicit̄ Marci. vi. ca. Iteruʒ q̄ ſicut ante baptiſmū xp̄i iohānes baptiçabat in noīe xp̄i venturi: ſic poſt baptiſmū xp̄i illos quos baptiçabat ad xp̄m mittebat pleni⁹ inſtruēdos: ⁊ ſic cōfirmabat ſuū teſtimoniū d̄ xp̄o. a ¶ Nōduʒ eñi ⁊c. hoc addit̄ ad oſtendendū q̄ texit hiſtoriā quā alii euāgeliſte dimiſerant incipiētes deſcribere facta xp̄i poſt icarcerationē iohānis. b ¶ Facta ē aūt. Hic ex p̄dictis mouet̄ q̄ſtio: q̄ diſcipuli iohis zelātes ꝓ magiſtro ſuo voluerunt p̄ferre baptiſmū ſuū baptiſmo xp̄i: ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄: Facta ē aūt q̄. ex diſ. io. indiſcrete ꝓ magiſtro ſuo zelantib⁹. c ¶ Cū iu. i. xp̄i diſcipulis: ⁊ aliis ad baptiſmū xp̄i veniētib⁹. d ¶ De purificatiōe. i. de baptiſmo: q̄ iſti dicebāt baptiſmū xp̄i meliorē q̄ xp̄us illos quos baptiçabat nō mittebat ad iohem. e ¶ Et venerūt ad io. moti zelo indiſcreto. f ¶ Et dixerūt ei. ⁊ ꝓpoſuerūt q̄tuor ex q̄b⁹ iohes poſſet ꝓuocari. Primū eſt pretēdēs excellētiā iohis reſpectu xp̄i. qd̄ notat̄ cū dr̄: g ¶ Rabbi q̄ erat ⁊c. q. d. diſcipul⁹ cū magr̄o. Scđm ē bn̄ficiū a iohanne xp̄o ipenſum, cū ſbdit̄: h ¶ Cui tu te. ꝑhi. q. d. p̄ te eſt in auctoritate. Tertiū eſt vſurpatio officii alieni cū ſbdit̄: i ¶ Ecce hic ba. q. d. tuū officiū vſurpat. Quartū ē minoratio iohānis cū ſub

Moraliter ✱ b ¶ Facta eſt aūt ⁊c. naʒ ei⁹ diſcipuli indiſcrete zelātes ꝓ eo baptiſmū iohānis p̄ferre volebant baptiſmo xp̄i: q̄bus ſimiles ſunt multi theologi ⁊ aliq̄ religioſi: q̄ mag' adherēt aliq̄bus opinionib⁹ eo q̄ ſūt opiniones magiſtroꝝ ſui ordinis vel p̄rie q̄ pro ipſa veritate: cū tn̄ dicat ph̄us p̄rio ethicoꝝ: q̄ ſcīm̄ eſt prehonorare v̄itatē. Et plato dixit de ſocrate magr̄o ſuo: Amic⁹ q̄dē ſocrates: mag' amica ē v̄itas. Per h̄ aūt q̄ iohes dictos diſciplulos rep̄hendit: iformant̄ doctores boni vt tales adulatiōes nō recipiāt ſʒ mag' repellāt ſic̄ ⁊ moyſes dixit Joſue Nūe. xi. f. Quid emularis ꝓ me ⁊c. p ¶ Amic⁹ auteʒ ſpō. ⁊c. hic ē p̄dicator ver⁹ q̄ nō ſuū q̄rit ſʒ xp̄i honorem. ⁊ ille dicit de xp̄o: q ¶ Illū opor. creſce. me autē mi. q̄ ſolicitus ē de honoris xp̄i augmētatiōe ⁊ de ꝓpria hūiliatiōe. ⁊ illō qd̄ ſeq̄t̄: s ¶ Qui de ſur. ve. ⁊c. q̄ ɔſidet̄ in xp̄o diuinā excellētiā ⁊ in ſeipſo fragilitatem terrenā. ⁊ in h̄ docuit iohes doctores inferiores deferre ſuperioribus honores.

Phus.

A b a ¶ De terra.i.q̄ ē ŏ terrenis parētib⁹ nat⁹ a q̄b⁹ pctm̄ ⁊ pe
nā pcti ꝯtraxit ex ſe nihil ē niſi terra. b ¶ Et qḋ vidit. Cū
iḋ filius dei ſit v̄bū pr̄is: nō aliud v̄bū pr̄is audit vel hoīb⁹ te
ſtat̄: ſʒ ſe v̄bū qḋ pr̄ locut⁹ ē.i.edidit ⁊ genuit ex ſe: ſcit ⁊ indi
cat hoīb⁹ eſſe ex pr̄e. Hoc euāgeliſta dicit vt potuit. qḋ plene
dici vl̄ intelligi nequit. c ¶ Signifi
cauit. Hoc ē ſignū poſuit ĭ corde ſuo
q̄ſi ſpeciale aliq̄d.ſ. hūc eſſe ver̄ deū q̄
miſſus ē ad ſalutē hoīʒ. d ¶ Uerax.
Oīs hō ex ſe mēdax: nō enī vera dice
re pōt niſi illuminat⁹ a deo. Quē enī
miſit de⁹ pr̄ v̄ba dei loquit̄. qḋ ē: quē
miſit de⁹: de⁹ eſt. iō v̄ba dei loquit̄. q̄
v̄ba filij de ſe teſtimoniū ꝑhibentis ꝙ
de⁹ ſit v̄ba dei ſūt. e ¶ Uerba dei
lo. In h̄ ſe diſtiguit a xp̄o: ſʒ q̄ miſſus
⁊ v̄ba dei loquit̄: apertius addit:
f ¶ Nō enī ad mēſurā. Hoīb⁹ dat
ad mēſurā: filio nō dat ad mēſurā: ſed
ſicut totū ex ſeipſo toto genuit filiū ſu
um: ita incarnato filio ſuo totū ſpiritū
ſuū dedit: nō ꝑticulatim: nō ꝑ ſubdiui
ſiones ſʒ generalit̄ ⁊ vniuerſalit̄ ⁊ nō
ob aliud dat niſi q̄ pr̄ diligit filium.
g ¶ Qui credit. Ac ſi diceret: q̄ cre
dit in filiū habet ip̄m filiū: ⁊ ꝑ h̄ hʒ vi
tā. h ¶ Sʒ ira dei. Ira cuʒ q̄ nat⁹ ē
ꝑmanet. ⁊ iō nō ait: venit: ſʒ manet: q̄
ꝑ filiū miſſum q̄ eſt vita nō tollit̄ effe
ctus illius ire ſcʒ mors corruptio ⁊c̄.
que omnia manent.

a ¶ hoīes ⁊ āgelos. b ¶ iohes. ¶ natus. a
a ſup om̄es eſt. Qui ē de terra / de b
¶ tren⁹ ē ex ſe. ¶ et ecce ſrena ſapit ⁊ dicit c
terra ē: ⁊ de terra loquit̄. Qui de d
ſi v̄o diuīa ex illumināte ē. ¶ h̄ eſt qḋ aḃ e
deſurſū. ¶ chriſt⁹. ¶ apud patrē.
b celo venit ſup oēs eſt. Et qḋ vi f g
¶ a patre. ¶ de deitate ſua.
dit ⁊ audiuit h̄ teſtat̄: et teſtimo h i
¶ de populo ſiniſtre.
niū ei⁹ nemo accipit. Qui aūt ac k
¶ de pplo dextre. ¶ ipſe qui de celo de
ſcendit ⁊ ſuper omnes eſt.
c cepit ei⁹ teſtioniū ſignificauit: q̄ l m
a ¶ vere verax: q̄ loq̄t v̄ba dei. ¶ .i. xp̄m.
b de⁹ verax eſt. Quē enī miſit de⁹ / n
c f v̄ba dei loq̄t. Nō enī ad mēſurā o
¶ .i. filio.
a ¶ q̄. ¶ ſingulariter nō vt adoptiuos.
dat de⁹ ſpiritū.† Pater diligit fi p
a ¶ vt tāt⁹ ſit fil⁹ q̄nt⁹ ⁊ pr̄ eq̄lē enī ſibi ge
g liū: et oīa dedit ĭ manu ei⁹. Qui q
nuit. ¶ q̄ ē vita eterna. ¶ .i. ip̄m filium.
credit ĭ filiū habet vitā eternā: q̄ r
aūt incredul⁹ eſt filio: nō videbit
¶ .i. ipſum filium.
b vitā ſʒ ira dei manet ſuper eum. s

Nico.de lyra

a ¶ Sup oēs ē.i. auc̄te ⁊ digni
tate. debet oēm creaturā ꝑcellere: quia
q̄nto origo alicui⁹ ē altior: tanto debet̄
ei maior honor. Scḋa ratio accipit̄ ex
certitudīe doctrine: q̄m xp̄s in natura
diuīa hʒ eādē ſciaʒ cū patre: in hūana
natura cognoſcit oīa q̄ de⁹ cognoſcit
noticia viſiōis. ⁊ iō pōt certitudinalit̄ docere etiā altiſſima: iō
debet̄ ei excellētia maxia ⁊ h̄ ē qḋ dr̄: b ¶ Qui ē de ter.i.
oīs hō ꝑter xp̄m: cui⁹ corp⁹ format̄ v̄tute ſeminis exiſtēt̄ de
terra a dominio: ſicut ⁊ alia mixta vt p̄ʒ ex.ij. de generatiōe.
B c ¶ De terra ē.i. ꝑ h̄ ꝯſtituit̄ ĭ vita terrena: ⁊ ꝑ ꝯñs nō pōt
loq̄ niſi de terrenis q̄ntū ē ex ſe. iō ſequit̄. d ¶ Et de ter. lo
quit̄. licet enī iohānes ⁊ alij ſancti locuti fuerint de celeſtib⁹.
hoc erat inq̄ntū erāt a deo illumiati: ſʒ alit̄ ē ŏ hoīe xp̄o rōne
ꝑdicta. iō ſubdit̄: e ¶ Qui de ce. ve. q̄ntū ad originē modo
ꝑdicto. f ¶ Sup oēs ē. q̄ntū ad doctrinā: q̄ pōt loq̄ celeſtia
⁊ diuīa q̄ certitudinalit̄ cognoſcit ⁊ inq̄ntū de⁹ ⁊ inq̄ntū hō. ꝓ
pter qḋ ſequit̄: g ¶ Et qḋ vidit ⁊ au. lʒ enī habeat eādē
ſciaʒ cū patre inq̄ntū de⁹: tn̄ hʒ eā a pr̄e ſic̄ ⁊ eſſentiā: ⁊ h̄ ſigni
ficat̄ ꝑ audire: inq̄ntū aūt hō habet aliā ſciam a deo infuſaʒ: et
ſic inq̄ntū hō ⁊ inq̄ntū de⁹ a patre audiuit. h ¶ Hoc teſtat̄.
docēdo. ⁊ p̄ʒ certitudo teſtimonij ꝑ viſum ⁊ auditū. i ¶ Et
teſtimoniū ei⁹ nemo accipit.i. pauci cōparatiue. ſic̄ cōit̄
dr̄: nemo ē in foro.i. pauci: q̄ pauci de iudeis crediderunt in
aduētu xp̄i. k ¶ Qui aūt accepit. ei⁹ teſtimoniū. credēdo.
l ¶ Significauit.i. mōſtrauit. m ¶ Quia de⁹ verax ē.
ad implendū ꝓmiſſuʒ de filio iā miſſo: ſicut an̄ mittendū ꝓmi
ſerat ꝑ ꝓphetas: ⁊ ꝯcludit excellentiā doctrine ex ꝑdictis di.
n ¶ Quem enī miſit de⁹ v̄ba dei loquit̄. ꝓpria v̄tute.
alij aūt nō pn̄t h̄ facere niſi v̄tute ipſius. Tertia ratio accipit̄
ex plenitudine gr̄e: Sicut enī in capite corpis naturalis ſunt
oēs ſenſus: in alijs aūt mēbris ſūt ꝑticulatim: ſic ĭ xp̄o capite
nr̄o ē oīs plenitudo gr̄e: in alijs aūt diuiſim. ⁊ iō excellentia
dignitat̄ ⁊ honoris xp̄o debet̄ ꝑ alijs. ⁊ hoc eſt qḋ dicitur:
o ¶ Nō enī ad mēſurā dat de⁹ ſpm̄.i. gr̄am hoi xp̄o: nō
ꝙ ei⁹ gr̄a habitualis ſit infinita: ſʒ q̄ habet gratiā ſm̄ omneʒ
ei⁹ rationē ⁊ effectū: ſic̄ ſi haberet̄ albedo ſm̄ oēʒ gradū ipſi⁹
poſſibilē: diceret̄ hr̄i ſine menſura ⁊c̄. Alio mō etiā dr̄ h̄ ex re
ſpectu ad capacitatē aīe. Si eī aliq̄s venit̄ ad fluuiū hauriat
aquā q̄ntū pōt vas capere: dr̄ accipe ſine mēſura: lʒ vas ſit deter
minate mēſure. Sic in ꝓpoſito: q̄ tota capacitas aīe xp̄i fuit
repleta gr̄a. iō dr̄ accepiſſe ſine mēſura. Quarta ratio ſumit̄
ex xp̄i filiatiōe: q̄ eſt dei fili⁹ naturalis ⁊ vnigenit⁹. Alij aūt
q̄cūq̄ ſancti etiā angeli beati nō ſunt niſi filij adoptiui: et
ideo ſibi

ideo ſibi debet̄ excellentia reuerētie ⁊ honoris. ⁊ h̄ ē qḋ dr̄: C
p ¶ Pater dili. filiū ⁊ oīa dedit ĭ ma. ei⁹. q̄ inq̄ntū de⁹ hʒ
eandē potētiā cū patre: ſic ⁊ eandē eſſentiā. Sʒ hoc mō accipiē
do li diligit nō tenet̄ cauſalit̄: q̄ fili⁹ nō ꝓcedit a pr̄e volūtarie
ſʒ naturalit̄: ſʒ tenet̄ ꝯcomitatiue ⁊ ꝑ modū ſigni: q̄ dilectio cō
comitat̄ ꝓductionē filij. Silr̄ inq̄ntū hō:
oīa tradita ſūt ĭ manu ei⁹: vt hr̄ Mat.
vlt.d. Data ē mihi omīs ptās in celo ⁊
in terra. ⁊ h̄ mō accipiēdo li diligit tene
tur cauſaliter: q̄ dilectio diuia ē rō oīs
alteri⁹ doni. ⁊ ſic ē cauſa oīm aliorū do
noꝝ q̄ facta ſunt in hūanitate xp̄i.
q ¶ Qui credit. hic ꝯcludit ꝑncipale
intentū q̄ intētio iohānis baptiſte iſta
dicēt̄ erat inducere diſcipulos ſuos ad
credendū ipſi xp̄o cuius erat ꝑcurſor et
nūcius. ⁊ h̄ ē qḋ dr̄: Qui credit in fi.
habet vitā eternā ⁊c̄. q̄ habet gr̄aʒ
q̄ virtualiter ꝯtinet beatitudinem: ſicut
ſemē arboris ip̄am arborē. ⁊ loquit̄ de
fide formata charitate. r ¶ Qui aūt
incredulus ē fi. ⁊c̄. q̄ntū ad penā dā
ni q̄ eſt carētia viſiōis diuīe. s ¶ Sʒ
ira dei manet ſup eū. q̄ntū ad penaʒ
ſenſus q̄ eternalit̄ manet ſup dānatuʒ:
q̄ nullo mō pōt euadere. Ad maiorem
euidentiā ei⁹ qḋ dictū ē ꝙ xp̄s baptiça
bat ⁊ diſcipli eius. q̄rit̄: q̄le fuerat illud
baptiſma. Et arguitur ꝙ nō ſuit baptiſ
ma xp̄i: q̄ baptiſma xp̄i habet efficaciaʒ
a paſſiōe ipſi⁹: q̄ illā nō ꝑceſſit: q̄ effe
ctus nō pōt ꝑcedere cauſaʒ ſuā: xp̄s aūt
nōdū paſſus fuerat. q̄ ⁊c̄. Itē ſi aliq̄ fu
iſſent baptiçati baptiſmo xp̄i an̄ ei⁹ aſcē
ſionē in celū: h̄ marie videret̄ ē ver̄ ŏ
aplis ⁊ xp̄i diſcipul. h̄ aūt nō eſt ver̄: q̄
xp̄s volēs ad patrē aſcendere dixit eis:
Iohes q̄dē baptiçauit aq̄. vos autē ba
ptiçabimini ſpūſctō ⁊c̄. vt dr̄ Act⁹.i.a.
Baptiſm⁹ aūt xp̄i ē in ſpū. vt p̄ʒ ex ꝑdi
ct̄.i.ca. q̄ ⁊c̄. Cōtrariū videt̄ ꝑ dictū Aug⁹. ſup iſtū locū: q̄ dic̄
ꝙ ieſus baptiçabat vt dñs: h̄ aūt ē baptiçare baptiſmo ſuo. q̄ ⁊c̄.
Rñſio. in hac q̄ſtiōe ⁊ ꝯſilib⁹ q̄ ſūt de illī q̄ nō pn̄t ſufficiēter ꝑ
rationē inueſtigari: nec eaʒ v̄itas habet̄ ꝑ expſſaʒ ſcptura: tenē
dū ē illud qḋ ē mag⁹ ꝯſonū ſcpture ⁊ rōni. ⁊ iō ſm̄ hūc modū in
hac q̄ſtiōe ē ſic ꝓcedēdū: q̄ nō ē expſſuʒ ꝑ ſcpturā q̄le fuerit illḋ
baptiſma. Sciēdū igit̄ ꝙ Chryſ. dicit ꝙ illud baptiſma tm̄ fuit D
baptiſma iohis: q̄ ſm̄ ip̄m baptiſm⁹ xp̄i nōdū erat inſtitut⁹. Cu
ius rō ē: q̄ ĭ baptiſmo xp̄i dat̄ ſpūſſanct⁹ q̄ nō ē dat⁹ an̄ xp̄i re
ſurrectionē: ſm̄ ꝙ dr̄.j.vij.ca. Nōdū erat ſpūs datus: q̄ nōdū
erat ihs glificat⁹. ⁊ iō dic̄ ꝙ apli an̄ paſſionē baptiçabāt tm̄ ba
ptiſmo iohis. ŏ xp̄o aūt dr̄ ꝙ ip̄e ñ baptiçabat: vt dr̄ ca. ſe. lʒ ꝓxiā
to dr̄ baptiçaſſe ĭ h̄ ca. q̄ actio ſuo diſciploꝝ ei attribuit̄. ſic̄ fa
ctū ſui attribuit̄ dño. ſʒ iſta nō videt̄ ꝯſona ſcpture. Qḋ enī dic̄
primū baptiſmū xp̄i nō eſſe inſtitutū an̄ reſurrectionē. nō videt̄
eſſe ver̄: q̄ ſacramēta xp̄i ex ſua inſtitutiōe gr̄am ꝯferebāt. et
iō tūc videt̄ baptiſm⁹ xp̄i inſtitut⁹ qñ data ē virt⁹ ꝓducēdo iſtū
effectū: hoc aūt fuit qñ xp̄s a iohāne baptiçat⁹ tactu ſcīſſime car
nis ſue v̄tutē regenerādi ꝯtulit aq̄s. Et h̄ tenet̄ a doctorib⁹: lʒ
neceſſitas vtendi hoc ſacramēto fuerit inducta poſt paſſionē: q̄
in paſſiōe xp̄i termiata ſūt figuralia ſacramenta. Hoc etiā dicit
Aug⁹. in quodā ſermone epiphanie: Ex q̄ xp̄s ĭ aquis imergit̄
ex eo oīm pctā abluit aq̄: ablutio aūt auferēs pctā nō ē aliud q̄
xp̄i baptiſm⁹. q̄ ⁊c̄. Itē ꝙ dicit ſcḋo aploſ baptiçaſſe baptiſmo
iohānis nō videt̄ ver̄. q̄ ibidē dr̄ ꝙ diſcipli iohis mouerūt ba
gam ⁊ q̄ſtionē de baptiſmo xp̄i ⁊ ſuorū diſciploꝝ: qḋ nō eſſet ſi
xp̄s ⁊ ei⁹ diſcipli baptiçaſſent baptiſmo iohis: q̄ nō cederet ad
iohānis detrimētū vt ei⁹ diſcipli inſinuabāt: ſʒ magis ad hono
ris augmētū. Preterea ſi fuiſſet tm̄ vnū baptiſma iohis ⁊ apo
ſtoloꝝ. q̄ſtio illa de diuerſis baptiſmatib⁹ nō haberet locū. Qḋ
aūt dic̄ tertio xp̄m in ꝓpria ꝑſona nō baptiçaſſe ſʒ tm̄ ꝑ diſcipu
los ſuos ñ videt̄ ver̄: q̄ vt dr̄ Act.i.a. Cepit ieſus facere ⁊ do
cere. ⁊ iō nō ē veriſile q̄n ꝑmo baptiçauerit ꝑ ſeip̄m. Et ꝯfirma
tur ꝑ h̄ ꝙ alia ſacr̄a xp̄s ꝑ ſeip̄m ꝑmo exercuit: ſic̄ p̄ʒ ŏ euchari
ſtia: q̄ ꝑmo ip̄e corp⁹ ſuū ꝯſecrauit ⁊ formā ꝯſecrādi aplis tra
didit. ſilr̄ ſacrm̄ ꝯfirmatiōis ꝑ man⁹ īpoſitionē exhibuit ꝑ ſemet
ip̄m. ⁊ iō nō ē veriſile q̄n ſacrm̄ baptiſmi ꝑ ſemetip̄m exercuerit
cū ſit ꝑmū ſacrm̄. ⁊ iō dicēdū ſm̄ Aug⁹. ꝙ xp̄s baptiçauit diſci
F pulos ſuos

Quod fuerit baptiſma in q̄ chriſtus ⁊ diſcipuli baptiçabant

E pulos ſuos baptiſmo ſuo.ſ.aq̄ ⁊ ſpūſctō: vt dr̄ ī h̄ ca.ꝙ ipſe baptiçabat: poſtmodū tn̄ officiū baptiçādi eodē baptiſmate diſcipulis reliq̇t intēt⁹ doctrīe ⁊ p̄dicatiōi: ſicͭ ⁊ aplͣs paul⁹ paucos p ſe baptiçauit vt poſſet p̄dicatiōi fideli⁹ intendere. vt hr̄. j. ad Corinth. j. q: ibidē ſbdit: Nō enī miſit me chriſt⁹ baptiçare.ſ. p̄ncipaliť ſʒ euāgeliçare. ⁊ h̄ ē qđ dicͭ Aug. ī epl̄a. ad Celeuciam. Credibile ē aplos fuiſſe baptiçatos baptiſmo chriſti: nec enī miſterio baptiçādi defuit vt hr̄et baptiçatos ſuoſ p q̄s ceteros baptiçaret q̄ n̄ defuit hūilitat̄ miſterio qñ eis pedes lauit. Auctoritas aūt illa q̄ hr̄ Joh. vij. Nōdū erat ſpūſctūs dat⁹ ⁊c. itelligit̄ đ datiōe ſpūſcti ī ſigno viſibili. ⁊ h̄ mō n̄ dabat ī baptiſmo chriſti añ ei⁹ aſcēſionē: dabať tn̄ iuiſibilis gr̄a ſpūſcti ſicͭ ⁊ mō. Ad p̄mū dicēdū ꝙ baptiſm⁹ hʒ efficaciā a paſſiōe chriſti rōne ſuppoſiti diuini a q̄ etiā ip̄a paſſio ↄ̄tinēt habebat eadē āt erat ꝑſona añ paſſionē ⁊ p⁹ paſſionē: ⁊ p ↄ̄ñs eadē eē efficacie fuit ī baptiſmo ab inſtitutione ip̄i⁹ qñ ex tactu carnis chriſti data ē aq̄s virt⁹ regenerādi. Ad ſcđm ptʒ ex p̄dictis ꝙ apl̄i añ paſſionē fuerūt baptiçati baptiſmo chriſti. Qđ āt dictū eſt eis poſtea: Vos aūt baptiçabimi ſpūſctō ⁊c. nō itelligit̄ de baptiſmo ſacramētali: ſʒ de īfuſiōe ſpūſcti ī ſigno viſibili: q̄ dr̄ baptiſm⁹ ſiīitudinarie: q: ī batiſmo qđ ē ſacr̄m dať gr̄a iuiſibilis ſpūſcti ſub ablutiōe aq̄ viſibilis. G

¶ Jn ca. iij. vbi dr̄ ī poſtil. Dixerūt agricole: h̄ ē heres.

Additio. j. Sup illā declaratiōnē ē q̄dā additio.ſ.ī ſlo caplͦ Mat. xx. vide ibi ⁊c.

¶ Jn eodē ca. vbi dr̄ ī poſtil. Ennon hebraice dr̄ aq̄.

Additio. ij. Ennon hebraice nō ſignificat aquā: ſʒ hēnoch qđ hʒ hai p p̄ma lr̄a ⁊ .n. p ſcđa. ⁊ .t p tertia ſignificat idē ꝙ fōtes.

¶ Jn eodē ca. iij. vbi dr̄ in poſtilla Non enim ad menſuram dat deus ſpiritum.

Additio. iij. Pōt etiā aliť exponi hec v̄ba euangeliſte.ſ. Nō enī ad mēſurā dat de⁹ ſpm̄ ⁊c. Vno mō vt itelligāť de diuina natura quā ab eťno pr̄ dat filio q̄ ē donū. ⁊ h̄ videť ſentire glo. q̄ in loco dicit: Ut tāt⁹ ſit fili⁹ q̄nt⁹ ⁊ pr̄. Alio modo poſſunt exponi de dono qđ tātū eſt humane nature vt ꝑſone diuine vniatur: qđ etiā eſt donū infinitū ꝓut alia glo. ibidē dicit: ſicut pať plenū genuit verbū: ſicut plenū ⁊ ꝑfectū vnitū eſt humane nature vel creature. Hec in glo.

Glo. ordi.

G Vt ergo cogno. Ca. IIII Sciebat ieſus ſciētiā eoꝝ et inuidiā ꝙ nō iđ didicerāt de eo vt eū ſeq̄renť: ſed ꝑſeq̄renť. ⁊ iđ fugit: docēs ſuos cedere malis n̄ timēs: vel euadere eos ipotēs. b ¶ Et baptizat. Qđ de dr̄: Jp̄e enī ſp mūdat in ſpū iuiſibiliť ⁊ dono: ſʒ ei⁹ baptiſm⁹ ſit etiā i corpe q̄ ē in duob⁹.ſ. ī aq̄ ⁊ v̄bo vite. vñ paul⁹: Mūdās eā lauacro aq̄ ⁊ verbo vite. c ¶ Sʒ diſci. eius: Jn q̄z baptiſmo dabať ip̄ūs: lʒ nō ita manifeſte vt poſt aſcēſionē dat⁹ ē ineffabili ⁊ inexcogitabili mō. d ¶ Reliq̇t iudeā. i. phariſeos icredulos q̄ cogitabāt eū ꝑſeq̄ ꝓpť baptiſma ipſi⁹ qđ creſcebat: ⁊ q: p doctrinā ei⁹ legē euacuari itelligebāt. e ¶ Et abijt. Poſt q̄ paucos de iudaico pplͦ ſuſcepit: reliq̇t icredulos legis lr̄aꝫ ſeq̄ntes q̄ neminē ad ꝑfectū ducit ⁊ abijt ī galileā.i. in ſpiritualē ipſius lr̄e intelligentiam. f ¶ Jn gali. Jn galilea trāſformatio dn̄i crediť facta p quā ſignificať tranſmutatio hūane nature i priſtinā gl̄iaꝫ. Jn galilea dedit diſcipulis in mōte doctrinā: p quā ad vitā trāſituri ſūt credētes. g ¶ Oportebat. Jnť iudeaꝫ ⁊ galileā ſamaria ē.i. inť legē lr̄e q̄ p iudeā ⁊ diuinas leges circa deū reuolutas: q̄z figura ē galilea: ē lex naturalis in medio ↄ̄ſtituta: q: q̄ ex lege ſumpſit fundamēta eccl̄ie. oportebat eū ad gētes trāſire: cōſtitutas ſub lege nature:

Eph. 5. f. [margin]

Vt ergo co Ca .IIII.

a Vt ergo cognouit ieſus q: audierūt phariſei ꝙ ieſus plures diſcipulos facit ⁊ baptiçat q̄ȝ iohānes: q̄q̄ȝ ieſus nō baptiçaret ſʒ diſcipli ei⁹ Reliq̇t iudeā ⁊ abijt iteꝝ i galileā. Oportebat aūt eū trāſire p mediā ſamariā Venit ḡ i ciuitatē ſamarię q̄ dicať ſicbar: iuxta p̄diū qđ dedit iacob ioſeph filio ſuo. Erat aūt ibi fōs iacob. Jeſus ergo fatigatus ex itinere

a ¶ q̄z cōſilio iohes ē captus. ¶ .i. diſcipuli iohis q̄ maxie fuerūt de phariſeis. b ¶ vñ magis inuidebāt. ¶ .i. intingeret. a ¶ ſignificat trāſitū de iudeis ad gētes. a ¶ q: de galilea venit iudeā. b ¶ oñdit ꝙ ſicͭ p̄dicauit iudeis: p̄dicauit ⁊ gentibus. a ¶ .i. collectionē fideliū ex gentib⁹. ¶ .i. agrum. ¶ in figura xp̄i qui ē legitimus hereſ patriarche habēs hereditatem in gentibus. ¶ naturalis intellectus. a ¶ ſuſcepit ei oīa q̄ ſūt noſtre īfirmitatis ſine peccato. b ¶ iter chriſti incarnatio.

vt cū vtriſq̄ iu galileā eterne beatitudinis rediret. h ¶ Venit er. Vt agnoſcerēť ⁊ couerterēť ad eū ſamoritani vēdicātes ſibi hereditatē patriarche iſrl̄. i ¶ Que dr̄ ſichar. Sichar.i. cōcluſio vl' ram⁹.i. gētilis pplͦs cōcluſus ſub pctō q̄ eſt ram⁹ de oleaſtro excīſus ⁊ oliue inſert⁹. k ¶ Erat aūt ⁊c. Quia naturalis rō nō aliūde ſurgit niſi a cauſa oim̄ bonoꝝ. Jdeo pulchre dicitur ibi fons eſſe iacob: id eſt ratio infinita patris altitudine ꝓcedens. l ¶ Jeſus ergo fa. ⁊c. Allego. Jter ieſu carnis eſt aſſūptio in qua eſt fatigatio.i. infirmitas: releuans hominem quē creauit potentia: ſeſſio eſt humilitas: ¶ Sexta hora:

Allego. [margin]

Nico. de lyra

Vt ergo co. Poſtq̄ȝ euāgeliſta determinauit de affectu gr̄e q̄ ad iudeos: h̄ determiauit de deriuatiōe ip̄ius q̄ ad gētiles. Et quia chriſti doctrina dupliciter deriuata eſt ad credētes.ſ. per doctrinaꝫ ⁊ p miracla: vt hr̄ Mar. vl. d. Sermoneꝫ ↄfirmāte ſeq̄ntib⁹ ſignis iđ p̄io agiť de deriuatiōe ei⁹ p doctrinā. ſcđo p miracula, ibi: Poſt duos dieſ. Prīa ī tres. q: p̄io pōiť doctrīa chriſti oportunitas. ſcđo ip̄i⁹ q̄litas, ibi: Venit mulier. tertio ↄ̄ñs vtilitas ibi: Reliq̇t ḡ hydriā. P̄rimū oñdiť ex trib⁹. q: p̄io oñdiť ex xp̄i receſſu. ſcđo ex ei⁹ trāſitu, ibi: Optebat. t̄cio ex acceſſu, ibi: Venit ḡ. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ xp̄o baptiçato p̄io ⁊ diſcipul' ei⁹. ↄſīr

Nico. de lyra

ↄſīr vt ptʒ ex dict': Phariſei cōmoti fuerūt ↄ̄ eū iuidia. ⁊ iđ volēs dare patiētie exēplū: īde receſſit: ⁊ ſic occaſiōꝫ docēdi gētileſ habuit. ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Ut ḡ cogno. ieſus q: audi. pha. ꝙ ieſus plures diſcipulos fa. ⁊ ba. q̄ȝ iohes. phariſei enī ex iuidia ꝑſecuti ſūt iohēꝫ ⁊ ꝓcurauerūt eū mitti i carcerē: ꝓpť qđ dr̄ Mat. xvij. de iohe: Helias iā venit ⁊ fecerūt i eū q̄cūq̄ voluerūt ⁊c. ⁊ eodē mō xp̄m ꝑſeq̄bāť ⁊ ei⁹ mortē tādē ꝓcurauerūt. b ¶ Cū q̄ȝ ie. ⁊c. tāc lʒ p̄io baptiçaſſet: vt dictū ē. c ¶ Sʒ diſcipuli ei⁹. in h̄ eñ dedit xp̄s exēplū p̄lať eccl̄ie cōmittendi ea q̄ pñt fieri cōmode p iferiores vt ip̄i liberi⁹ poſſint ī altiorib⁹ exerceri. d ¶ Reliq̇t iu. q: ꝑſeq̄bāť ei⁹ doctrinā: eodē mō dr̄ đ aplīs Act'. xiij. g. reliq̄ntib⁹ iudeā ꝓpť eoꝝ icredulitatē. Vob oportebat p̄mū loq̄ v̄bū dī: ſʒ q: repellit' illđ ⁊ idignos vos iudicat' eťne vite: ecce ↄuertimur ad gētes: ſic eñ p̄cepit nob de⁹. e ¶ Oportebat. Hic ↄ̄ſeq̄nter oñdiť ↄuenīētia doctrine xp̄i apđ gētiles ex ſuo trāſitu: q: in reḡ decē tribuū hitabāt gētiles q̄ trāſlati fuerant a rege aſſirioꝝ illuc captiuat' inde decem tribub⁹: ſicͭ habeť .iiij. Reg'. xvij. Conueniebāt tn̄ cū iudeis aliq̄liť: q: cū p̄io fuerūt trāſlati i terrā deceꝫ tribuū: dn̄s miſit leones eos deuorātes. ⁊ iđ rex aſſirioꝝ habito ↄ̄ſilio ſup h̄: miſit vnū đ ſacerdotib⁹ captiuis q̄ doceret eoſ colere dn̄m: verūtn̄ cū h̄ colebant idola: vt ibidē dr̄: nec recipiebāt oēs libros ve. te. ſʒ tm̄ q̄nq̄ libros moyſi: ⁊ ſic ꝑtim erāt gētiles ⁊ ꝑtim iudei. Chriſt⁹ aūt veniēs de iudea ī galileā: habebat trāſire p eoꝝ regionē: ⁊ ſic habuit occaſionē docēdi eos: ⁊ h̄ tāgiť h̄: Oportebat aūt eū trā. p m. ſa. Tota eñ illa regio dicebať ſamaria a noīe ciuitat' metropolis q̄ antiq̇t⁹ dicebať ſamaria: q̄uis eñ tūc eēt deſtructa: tn̄ nomen remāſerat i terra. f ¶ Venit ḡ. h̄ tertio poniť oportūitas docēdi ex acceſſu: quia acceſſit ad locū delectabilē et quietū ⁊ doctrine aptū. Tū ꝓpť amenitatē loci: Tū ꝓpť font' ibidē exiſtētis ↄ̄pletatē q̄ ſignat doctrinā chriſti ⁊ gr̄a: ſcđm qđ dr̄ Eſa. xij. a. Haurietis aquas in gau. de fonti. ſaluato. ⁊c. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Venit ḡ i ciui. ſa. q̄ dr̄ ſychar: antiq̇t⁹ dicebať ſychen: vt habeť Gen. xxxiv. g ¶ Iuxta p̄diū ⁊c. Jacob eñ veniēs đ meſopotamia emit agrū ab emoꝛ p̄ncipe ciuitat' ſychen: ⁊ ibi ad tēpus habitauit iuxta vrbem: vt ibidem dicit̄: ſed propter raptuꝫ dine filie ſue occiſi ſunt habitatores illius ciuitat' a filios iacob: ⁊ ſic ceſſit in poſſeſſionē eius: ⁊ illū locū dedit iacob moriens filio ſuo ioſeph: vt habeť Gen. xlviij. h ¶ Erat aūt ibi fons iacob.i. puteus quē ip̄e foderat quādo ibi habitauit. i ¶ Jeſus ḡ fa. ex itinere. ex q̄ appet ↄ̄ditas hūane nature ex infirmitate.

✳ Moraliť. a ¶ Ut ḡ cog. ⁊c. Seq̄ť. i ¶ Jeſus aūt fatigat' ⁊c. Jſta fatigatio fuit ſignū paſſiōis xp̄i future tali hora ✳ Venit muli

Moraliter [margin]

A f Sexta hora: ſexta etas q̃ venit puteꝰ ꝓfunditatꝰ huiꝰ ſeculi. Samaritana eccl'ia venit nõ iam iuſta: ſed iuſtificãda. Aqua putei volũtas huiꝰ ſeculi q̃ q̃ſi de ꝓfundo extrahit ſubmiſſis ꝛ inclinatio ad eã hominibꝰ: ꝑmiſſa cupiditate quaſi hydria. a ❡ Sedebat. Quaſi laſſitudinẽ releuãs in q̃ indicat magiſter: docturꝰ accedẽtes ꝛ poſſeſſurꝰ.

Fons b ❡ Supra fontẽ. Fons dr̃ vbicũq̃ manat aqua de terra: ſ3 ſi in ſuperficie: fons tñ. ſi in ꝓfundo etiã dicit puteꝰ. c ❡ Venit aũt. In figura eccl'ie d̃ gẽtibꝰ q̃ pri9 hauriebat aquã. i. volũtatez de ꝓfundo ſecli: cuiꝰ fidẽ ſitit ieſus ꝛ petit ab ea potari. ❡ Grego. Uel mulier .i. ſynagoga que venit haurire aquã. i. diſcere hiſtoriã lr̃e leg'; cuiꝰ fidẽ petit ieſus. Puteꝰ altꝰ: ꝓfũditas myſterioꝝ legis q̃nq̃ viri q̃nq̃ libri moyſi: quẽ nũc habes. i. liber ioſue. Reliq̃t hydriam. i. priſtinã ↄuerſationẽ: abijt in ciuitatẽ. i. ꝑmitiuã eccleſiam. d ❡ Da mihi bi. Ieſus ſedẽs ſupra fontẽ petit a primitiua eccl'a quã de gẽtibꝰ elegerat potũ fidei q̃ i eũ credat: petit a natura potũ rationis q̃ ↄditor ꝛ redẽptor inueſtiget. Apl'i miſſi i ciuitatẽ. i. in mũdũ. emere ſpũales eſcas. i. fidẽ ꝛ actionẽ ꝛ cognitionẽ q̃bꝰ mgr̃i ſatiatẽ eccl'ie. Da mi. bi. Licet ieſus pꝰ fatigationẽ ſitire poſſet. tñ hũc potũ nõ exigit ſed vt cor eccl'ie gẽtiũ ꝓ laboris eiꝰ cognitiõe potꝰ ei eſſiciatꝰ deſiderat. e ❡ Diſcipli eni. In ciuitatẽ diſcipli abierunt. ſ. ad iudeos q̃ legis valle muniti ꝛ ꝓphetie telis ſunt armati vt cibos emerẽt ipſoꝝ. ſ. corda ꝑdicatiõe fidei deo ꝑparãtes. f ❡ Dicit ei mu. Neſciẽs quẽ potũ petit ab ea: putãs ꝙ de aq̃: opponit ſe eſſe d̃ alienigenis vaſculis q̃z etiam cõuerſatiõe nõ vtunt̃ iudei. ſed ieſus q̃ fidẽ petebat ei ſpiritũ dare cupiebat: ꝛ eã admonet vt petat: ſpũs ẽ autẽ ꝛ donũ dei ꝛ viua

B aqua. g ❡ Nõ eni coutunt̃. Samaritanos iudei execrãt ꝛ ſupplantatores vocãt: q2 eos hereditate pr̃is ſui iacob ꝑuauerũt abſtinẽdo a cibis ꝛ vaſis eorũ. h ❡ Rñdit ieſus. Pedetentim ꝛ ſimplicibus ṽbis inſtruit: vt tandem donũ dei. i. ſpiritum poſſit accipere. i ❡ Dicit ei mu. Aqua viua dr̃ nõ alia niſi q̃ vbi orit̃ excipit̃: d̃ q̃ mlier carnaliter ſapiẽs dixit: Cũ hauritoriũ non habeas ꝛ puteꝰ altꝰ ſit quõ habes aquã viuam? Sed ne forte aliũ fontem ꝓmittere videret̃. ſb̃dit: Nũq̃d tu melior es. i. potes melior eẽ iacob q̃ cũ ſuis vſuſ ẽ iſto? Cõtra qd̃ g̃ apte xp̃s oñdit ſe nõ carnalit̃ ſ3 ſpũalit̃ loq̃: dicẽs nõ ſitire eũ q̃ ſuã aquã biberit. k ❡ Nunq̃d tu. Alienigena iacob patrẽ ſuũ vocat: q2 ipſa ſub lege moyſi vixerat: ꝛ prediuz qd̃ iacob filio ſuo dederat poſſidebat. l ❡ Et ipſe ex eo. De puteo bibũt hoĩes ꝛ pecora: ꝛ ſilr̃ d̃ rõne q̃ q̃ſi deprauata ꝛ obſcurata magno labore fodit̃ ꝛ exercet̃. Bibũt ãt q̃dã vt hoĩes q̃ ea rõne ad bonũ vtunt̃ vt ſancti: quidã vt pecora q̃ vtunt̃ ea ad ma- ꝟ lũ vt pħi

a b ſedebat ſic ſupra fontẽ: hora aũt a b
a ❡ p quam ferue ns fides ſamaritanoꝝ.
c erat q̃ſi ſextã: venit ãt mlier d̃ ſa- c
maria haurire aquã. Dicit ei ie- d
d e ſus: Da mihi bibere: diſcipuli e
eni eiꝰ abierãt i ciuitatẽ vt cibos f
f emerẽt. Dic̃ g̃ ei mlier illa ſama- g
a ❡ ex habitu eũ cognouit.
ritana: Quõ tu cũ ſis iudeꝰ bibe h
re a me poſci q̃ ſum mulier ſama
❡ cur hoc dixit: a ❡ q2 de loco orationis diſcrepabant.
g ritana: Nõ eni coutunt̃ iudei ſa- i
h maritanis. Reſpõdit ieſus ꝛ di k
❡ qd̃ eſt ſpũs dei.
xit ei: Si ſcires donũ dei: ꝛ quis l
❡ dator ſpũs. ❡ .i. petit a te fidem.
ẽ qui dicit tibi: Da mihi bibere:
❡ ſubaudis aquã viuã. i. ſpiritũ per quẽ daretur etiã fides. ❡ merito fidei.
tu forſitan petiſſes ab eo: ꝛ dediſ m n
i ſet tibi aquã viuã. Dicit ei muli o p
er: Dñe neq̃ in quo haurias ha
❡ .i. profundus.
bes ꝛ puteꝰ altꝰ eſt. Unde ergo q
❡ q̃ niſi hauriat̃ d̃ imo putei hr̃i ñ poterit
k habes aquaz viuã? Nunquid tu r
❡ maiꝰ aliq̃d nobis dãdo.
maior es pr̃e noſtro iacob q̃ de- s
❡ hũc. ❡ hauritorio aquã extrahẽs.
l dit nobis puteũ: ꝛ ipẽ ex eo bibit
❡ p quos prelatiores in eccl'ia. a ❡ minores vel protſus ignorantes.
ꝛ filij eius ꝛ pecora eiꝰ? Reſpõ- t
dit ieſus et dixit ei: Omnis qui
❡ figurali. ❡ ſcz voluptatem ſeculi quã talis aqua ſignificat.
bibit ex hac aqua ſitiet iterum. x

tatur. d ❡ Dicit ei ieſus: da mi. bi. cã q̃re petijt a muliere ſubdit̃: e ❡ Diſcipli eni eiꝰ abie. i ci. ꝛ iõ nõ fuerũt pñtes ad dandũ ſibi potũ. f ❡ Ut cibos ꝛc̃. q2 ſup fontẽ comedere volebãt ſicut pauperes: nec ad magna hoſpitia in villam declinabãt. g ❡ Dicit ergo ei mu. ꝛc̃. cognouit eũ p habitũ quẽ ipẽ portabat eũ eſſe iudeũ: q2 ſic erãt diſtincti ab alijs i cultu dei ꝛ i corpali circũciſiõe ita etiã i veſte: ꝓpt̃ qd̃ Nu. xv. ꝑcipit̃ ꝙ haberẽt fimbrias p angulos pallioꝝ. h ❡ Bibere a me poſcis ꝛc̃. De hoc etiã mirabat̃. cuiꝰ cauſa ſubdit̃: i ❡ Nõ eni coutunt̃ iudei ſa. ſ3 enĩ eſſet iudeis ꝑceptũ ne iungerẽt fedus et amicitias cũ alijs natiõibꝰ: tñ ſpecialiter abomiabant̃ ſamaritanos: Tũ q2 terrã eoꝝ ꝓ p̃te occupauerant. Tũ q2 multas moleſtias eis fecerãt i reedificatiõe templi ꝛ ciuitatis. vt p3. i. Eſdre. k ❡ Reſpõdit ieſus. Hic ↄñr ponit̃ debiꝰ ꝓceſſus in docẽdo: q2 ꝑmo docet xp̃s verbis. ſcd̃o ſignis / ibi: Dicit ei vade. Prima in duas. q2 ꝑmo ꝓponit intẽtũ. ſcd̃o remouet mulierẽ falſũ intellectũ / ibi: Reſpõdit ieſus. Habita igit̃ occaſiõe loq̃ndi de aq̃ ſpũali ex ṽbis mulierẽ. Rñdit ieſus ꝛ dixit ei: ſi ſcires donũ dei. .i. grãz ſpũſſcĩ in q̃ dona dant̃. l ❡ Et q̃s ẽ q̃ dicit tibi da mi. bi. q2 potens eſt ꝛ paratꝰ grãm ſpũſſcĩ dare oĩbꝰ petẽtibꝰ eã fidelit̃ ꝛ deuote. m ❡ Tu forſitan. hoc dicit ꝓpt̃ liberi arbitrij vertibilitatẽ. n ❡ Petiſſes ab eo. q2 grã nõ dat̃ adultis de cõi lege ſine motu ꝓprio in deũ. n ❡ Et dediſſet tibi aquã viuã. i. ſpũſſcĩ gratiã: q2 eſtũ cõcupiſcẽtie refrigerat ꝛ p deuotionez humectat. dr̃ g̃ aqua viua ad ſilitudinẽ aque i corpalibꝰ: vbi dicunt̃ aq̃ viue q̃ ↄtinuantur ꝑncipio ſue ſcaturiginis. aque autez mortue dicunt̃ ille q̃ ſunt collecte in lacubus ꝛ ciſternis: grã aũt ſpũſſcĩ cuz ipſo ſpũſſctõ ↄtiguat̃: q2 grã ñ ẽ i aĩa niſi ſpũſſanctꝰ ſpeciali mõ habitet i ipſa: ꝛ q2 mulier erat aſſueta corpalibꝰ: intellexit ṽbũ xp̃i de aq̃ corpali. iõ ſequit̃: p ❡ Dicit ei mlier: Dñe neq̃ i q̃ ꝛc̃. q. d. nõ potes mihi dare aquã viuã d̃ iſto puteo: q2 nõ habes iſtrumẽtũ ad hauriẽdũ: ꝛ puteꝰ ẽ ita ꝓfundꝰ / ꝙ nõ poſſes attigere cũ manu. q ❡ Un̄ g̃ habes aquã vi. q. d. nõ potes mihi dare niſi tu faceres d̃ miracl'oſe. qd̃ nõ videt̃: q2 tũc tu eſſes maior patriarcha iacob: qd̃ non videt̃. ꝛ h̃ eſt qd̃ dr̃: r ❡ Nũq̃d tu ꝛc̃. qui fuit contentus aqua huius putei. ideõ ſequitur: s ❡ Qui dedit no. puteũ. in q̃tũ fodit ipm̃: vt ꝑdictum eſt. quod nõ feciſſet ſi aquã viuam ꝓ volũtate ſua aliũde hr̃e potuiſſet. Et bibit ex eo ꝛ filij eiꝰ ꝛ pecora eiꝰ. t ❡ Rñdit ieſus. Hic remouet falſuz itellectũ huiꝰ mulier'; oſtẽdẽs ꝙ nõ loq̃bat̃ d̃ aq̃ materiali: ſed ſpũali. ꝛ h̃ ẽ qd̃ dr̃: Rñdit ieſus ꝛc̃. v ❡ Ex hac aq̃. ſ. materiali. de q̃ tu intellig'. x ❡ Sitiet itez. q2 nõ ſedat ſitim niſi ad tp̄s

C D

Nico.de lyra

tate. a ❡ Sedebat ſic ſu. fon. ꝓpt̃ loci aptitudinẽ ad quieſcẽdũ ꝛ docẽdũ. b ❡ Hora aũt ꝛc̃. h̃ dr̃ ad oſtendẽduz cauſã fatigatiõis: q2 p magnũ tp̄s ambulauerat predicãdo. c ❡ Venit mu. Poſita docẽdi oportunitate. hic ↄñr ponit̃

Diuiſio q̃litas doctrĩe. ꝛ diuidit̃ i duas: q2 ꝑmo ponit̃ in docẽdo ↄuenĩẽs ingreſſus. ſcd̃o debitꝰ ꝓceſſus; ibi: Rñdit ieſus. Conueniẽs ingreſſus fuit p h̃ ꝙ xp̃s petijt a mliere potũ corpalẽ volẽs ſibi reddere potũ ſpũalẽ q2 modus inſtructiõis hũane eſt ꝙ a ſenſibilibꝰ ad intelligibilia deducat̃: ꝛ hoc eſt qd̃ ſubdit̃: Venit mulier de ſamaria haurire aquã. Samaria hic nõ eſt nomẽ ciuitat'; ſ3 gẽtis vel regiõis: q2 illa mulier fuit de ciuitate ſychem q̃ tũc metropolis ſamaritanoꝝ: vt dicit ioſepꝰ

Joſephus xi. ãtiq̃tatũ. Samaria eni erat deſtructa ꝛ reedificata: tñ noĩe mutato eius: q2 tũc ſebaſte dicebat̃: vt habetur. xiiij. li. antiquitatum

Moraliter ✱ c ❡ Venit mulier d̃ ſa. ꝛc̃. p hãc mulierẽ q̃ gẽtilis erat intelligi põt vniũſitas ſtudẽtiũ i doctrina gentiliũ d ❡ Dicit ei ieſus da mi. bi. p qd̃ ſignificat̃ ꝙ intẽdebat aliq̃s ꝑitos in doctrĩa gẽtiliũ ſibi icorpare p fidẽ. ſ. Dyoniſiũ Amb. Auguſti. h ❡ Quõ tu cũ ſis iudeꝰ bi. a me po. h̃ admiratiue dr̃: q2 q̃ñ tales ſic dionyſiꝰ ꝛ ceteri ad fidẽ ↄũtebãt̃: alij d̃ gentilitate mirabãt̃. k ❡ Rñdit ieſus ꝛ di. ꝛc̃. ac ſi dicat. o tu gẽtilitas ſi ſcires dei grãz tibi ↄcedẽdã tu nõ mirareris ſ3 eã peteres ꝑcibꝰ deuot̃. ꝛ hec gẽtilitat' igñantia mag' deſignat̃ cũ ſubditur: q ❡ Un̄ g̃ habes ꝛc̃. q2 gẽtilitas ignorabat xp̄i potẽtiam. v ❡ Oĩs q̃ bi. ex aq̃ hac. i. gẽtiliũ doctrĩa. x ❡ Sitiet iterũ. nã pħi d̃ felicitate loq̃ntes ñ attigerũt ad aliqd̃ qd̃ eẽt hũani deſiderij quietatiuũ. qd̃ tñ eſt de rõne felicitat'. ille v̉o q̃ mag' appropinq̃uerũt veritati poſuerũt felicitatẽ hoĩs i ſpeculatiõe prime cauſe: que tamen ſpeculatio eſt per creaturas de qua certum eſt per experientiam ꝙ hominis deſiderium non quietat.

f ij ✱ Qui aũt bi-

E F lē vt phi. a ¶ Qui autē bi. Quicūqȝ mee ṗdicatiōi cor ac/
cōmodauerit ⁊ grē donū cogñuerit: fides q̄ p dilectionē opaẗ i
eo nascit̃: ⁊ sic tādē in vitā trāsibit etnā. b ¶ Aq̄ salientis: aq̄
corpalis deorsū fluit: aq̄ spūalis sursū salit: ⁊ secū eos q̄ eam bi
būt in eternā gliam subuehit. c ¶ Dicit ad eū mulier. de
lectata pmissiōe dñi volens nō sitire vt
exoneraret̃ his laborib⁹: adhuc carna/
3.Re.19.b lit̃ putat pmitti sibi: sicͭ helie datū est. xl.
dieb⁹ nō esurire neqȝ sitire: sȝ volēs ie/
sus vt illā itelligat. dicit: d ¶ Uade
voca virū tuū ⁊ veni huc: vt eo du
ce ad cōtēplationem spūalis itelligētie
ascendas. Uade voca viꝝ tuū. Tu
sensualis voca rōnalē intellectū q̄ vt vi
ro regarͥs: tu q̄ mō carnalit̃ sapis: hunc
ego lux ⁊ caput viri illuminabo: q̄si hec
q̄ dico nō carnaliter vt tu aīalis fac⁹: sȝ
spūaliter sūt intelligēda / ⁊ ductu rōnis
¶ 32q.1.quo modo post pn. accipiēda: ⁊ iō tu para intellectū mihi ⁊
veni intelligendo hec spūalia que dico.
e ¶ Rñdit mulier. Reuera hec mu
lier tūc nō habebat viꝝ sed vtebat̃ q̄dā
nō legitimo: de q̄ rñdet adhuc carnalit̃
sapiēs q̄ nōdū vocauerat viꝝ. i. intelle/
ctū. f ¶ Dicit ei iesus. Bñ. Paula
tim eā attollēs adhuc mysteria loq̄t̃: vt
paulatim pduceret eā ad cognoscenduȝ
q̄s cū ea loqueret̃. Et nō op⁹ bonū: non
prudentē mulierꝫ laudat respōsionē: sȝ
Quinqȝ viri sunt q̄nqȝ leges veritatis laudat ꝯfessionē. g ¶ Quinqȝ
eñi viri. Quinqȝ viri sūt q̄nqȝ leges hu
mane nature date. Prima i padiso an/
Gen.2.c te peccatū in ꝓhibitiōe ligni. Secunda
post ṗuaricationē ⁊ expulsionē de padi
so: de multiplicatiōe hūane ꝓpaginis.
Ibi.6.c Tertia noe añ diluuiū de fabricāda ar/
ca. Quarta post diluuiū de diuisiōibus
Ibi.10.a gētiū. Quinta abraā de circūcisione ⁊ imolatiōe filij. His q̄nqȝ
Ibi.22.b legibus quasi q̄nqȝ viris: hūana anima ab initio mūdi vsqȝ ad
moysen subiecta fuit: postea data est lex littere q̄ nullā salutē cō
tulit. Vñ dicit̃: Quē nūc habes nō est tuus vir. Dimitte litterā
vade ad spiritū littere: ad nouū testamētū a q̄ spūalē virtutū ꝓ
lex cōcipias. ¶ Aug⁹. Quinqȝ viri. i. q̄nqȝ sensus corpis te re/
xerūt: nūc in tpe discretiōis nō te regit vir: id est intellect⁹ sapiē
tie: sed adulter: id ē error corrūpit dū carnaliter q̄ dico accipis.
et iō voca viꝝ: vt sicut dico spūaliter intelligas. Ideo q̄nqȝ sen/
sus in minori etate dicunt̃ viri: quia sūt legitimi. Post lapsum
eñi hominis ex decreto di naturaliter regit̃ illa etas nō ad eter
na / sed ad ista tpalia appetēda si mulcent: vitanda si offendunt.
h ¶ Quia ꝓpheta es tu. Mulier ex auditis ꝓficiēs iam
cepat aliq̄tenus habere intellectū: vñ ⁊ ꝓphetā vocat / sed non
plenum: quia non credit venisse christum. i ¶ Patres no/
stri. Propheta es tu: ⁊ ideo iudica de hac cōtētiōe que me mo/
uet. Iudei se ṗferebant samaritanis ꝓ templo quod edificauit
salomon in

¶ ꝓmittit satietatē spūs q̄ fiet i resurrecti/
one: q2 apud eū est fons vite q̄ inebriabūt̃.
a † Qui aūt biberit ex aq̄ quā ego a
dabo ei: nō sitiet i etnū: sȝ aq̄ quā b
b dabo ei: fiet fōs i eo aq̄ salientis in c
c vitā etnā. Dic ad eū mlier: dñe d
da mihi hāc aquā vt nō sitiā neqȝ e
veniā huc haurire. Dic ei iesus: f
¶ .i. rōnalē intellectū.
d † Uade voca viꝝ: tuū ⁊ vēi huc. g
e Rñdit mlier ⁊ dixit: Nō habeo h
¶ q2 vere dixisti.
f virū. Dicit ei iesus: Bñ dixisti: i
a ¶ dū dic̃ aliq̄d qd̄ ab ea nō audiu̇it: ꝓbat
se nō ab ea didicisse q̄ virū nō habet: sed ex
g q2 nō habeo viꝝ. Quinqȝ eñi vi k
diuinitate scisse.
ros habuisti: ⁊ nūc quē habes nō l
nō est tuus vir: hoc vere dixisti. m
¶ q.
h Dicit ei mlier: Dñe video q2 n o
¶ vere es ꝓpheta q2 oīa nosti.
a ¶ iacob ⁊ filij eius.
i ꝓpha tu es. Patres nr̃i i monte p q

Nico.de lyra

✱ si ad tps. a ¶ Qui āt bi. ex aq̄ quā e. da. ei. i. gr̄a spūs
sancti. b ¶ Non sitiet in eternū. Sed contra hoc videt̃ il
lud Ecci. xxiiij.c. Qui bibūt me, adhuc sitiēt. Ubi loquit̃ de aq̄
sapiētie. Dicēdū q̄ sitis vno mō accipit̃ ꝓ desiderio alteri⁹ rei
nō habite. ⁊ sic oīs res tpalis adepta magis generat sitim q̄
tollat: q2 cupiditatē augmētat. Similiter aqua corpalis: q2 nō
habet effectū nisi ad tēpus: oportet iteꝝ q̄ alia aqua numero su
mat̃ ad sedandū sitim: ⁊ sic fit interruptio. Alio mō accipit̃ sitis
ꝓ desiderio eiusdē rei habite: ad habendū eā pfectius. ⁊ sic ha
bentes deū p gratiā sitiūt habere ipm p gliam. ⁊ hoc mō loqui/
tur auctoritas Ecclesiastici ṗallegata. Tertio mō accipit̃ sitis pro
exclusione fastidij a delectatiōe habita. ⁊ sic beati dicunt̃ deū si
tire. Cū ergo dicit̃ hic: Nō sitiet in eternū: intelligit̃ de siti
ṗmo mō dicta: q2 habēs gratiā dei habet deū: ⁊ ideo nō deside
rat aliq̄d quod nō habeat: sed desiderat deū quē habet habere
pfectius. ideo sequit̃: c ¶ Sed aqua quā ⁊c. fons aque sa/
lientis in vitā eternā: q2 p gratiā spūssanctus inhabitat mēteȝ:
qui est origo gratie faciētis hoīem salire in vitā eternā. Natu/
rale est eñi q̄ aqua tantū ascendere potest: quantū descendit: ⁊
ideo sicut aqua gratie a deo in nos deriuat̃: ita per ipaȝ anima
ad deū eleuat̃: q2 p ipaȝ ꝯsors diuine nature efficit̃: vt dicit̃. ij.
Petri. j. a. Magna ⁊ p̄ciosa dona donauit vobis / vt p hoc effi
ciamini diuine

consortes nature. d ¶ Dicit ad eū mulier: Dñe da mihi hāc aquā. Q2 uis eñi ad plenū nō intellige/
ret verba christi: tamen audiens huius aque bonitatem: pe/
tit eam. Et subdit causam: e ¶ Ut nō sitiā neqȝ ve. huc
haurire: id est vt liberer a sitis ardore ⁊ a labore veniēdi huc
hauriendi ⁊ deportandi. f ¶ Dicit
ei iesus. q2 adhuc nō poterat capere
hec mulier verba christi, ideo cōseq̄ut̃
ter ꝓcedit ad signa. Et diuidit̃ i duas:
Diuisio quia primo instruit eam per reuelatio/
nē secreti. secundo per solutionē dubij
ibi: Dicit ei mulier. Secretū aūt istud
erat: quia mlier adulterū tenebat: qui
tñ ab omnibus hominibus loci illius
credebatur esse marit⁹ eius: ⁊ ideo per
hoc q̄ xp̄s hoc secretū mulieri dixit / osté
dit se scire pctā occulta. et hoc ē qd̄ dr̃:
Dicit ei iesus: Uade voca virū
tuū. s. putatiuū. g ¶ Et veni huc.
hoc nō dixit iesus ad hoc vt illa mulier
euȝ adduceret ad se. sed vt ex respōsiōe
ei⁹ cōuenienti⁹ ipam argueret / secretū
reuelādo. vñ sequit̃: h ¶ Respōdit
mulier ⁊ dixit: Nō habeo viruȝ:
scȝ legitimū. i ¶ Dicit ei iesus. ex
ponēdo ei⁹ dictū. Bene dixisti. quia
nō habeo viꝝ. Et subdit̃: k ¶ Quinqȝ
eñi viros habuisti: id est legitimos.
l ¶ Et nūc quē habes nō est tu/
us vir: s̄m veritatem. ideo sequitur:
m ¶ Hoc vere dixisti. q̄si diceret: il
lud qd̄ alis finxisti eū esse viꝝ tuū / men
daciū est. n ¶ Dicit ei mulier. Hic
cōseq̄nter instruit eā p solutionem du
bij. Et diuidit̃ in duas: q2 ṗmo ponit̃
Diuisio ipius iesu instructio. Secūdo mulierꝫ
respōsio / ibi: Dicit ei mlier: Scio. Cir
ca primā partē sciēdū q̄ mulier percepit eū esse ꝓphetā ex hoc
q̄ ei⁹ secretū cognouerat: ideo ꝯuertit se ad interrogandū eū
de quodā dubio qd̄ inter iudeos ⁊ samaritanos vertebat̃. Et
diuidit̃ in duas: q2 ṗmo ponit̃ mulierꝫ iterrogatio. secūdo xp̄i
respōsio / ibi. Dicit ei iesus. Circa ṗmū sciendū q̄ iudei reuer/ b
tētes de captiuitate babylonica noluerūt samaritanos associa
ri sibi in edificatiōe templi: vt habet̃. j. Esdre. iiij. ⁊ ideo fece/
rūt sibi locū adorationis diuine in monte garizim: vt dicūt ali
qui. Iosephus aūt assignat aliā rōnē / dicēs: q̄ quidā iude⁹ no Iosephus
mine manasses accepit filiā ṗncipis samaritanoꝝ. Et q2 apud
iudeos sūmū sacerdotiū erat valde honorificū: rogauit socerū
suū vt faceret sibi templū in garizim: vt ibi sacerdotio funge/
ret̃: vt habet̃. xi. antiquitatū. Samaritani igit̃ dicebāt: q2 hic
locus magis erat ꝯueniēs orōni q̄ templū hierosolymitanū.
Iudei aūt ꝯtrariū dicebāt: ⁊ erāt rōnes ad vtrāqȝ ptē: ⁊ ideo
mulier voluit audire a iesu circa hec suam sententiaȝ. ⁊ hoc est
quod dicit̃: Dicit ei mulier: domine: o ¶ Uideo. per esse
ctū. s. per reuelationē secreti. p ¶ Quia propheta tu es.
instrue igit̃ me de loco debite orationis. Et arguit q̄ locus ga
rizim sit ꝯueniētior p hoc q̄ antiqui patres veteris testamēti
ibi adorauerūt: q2 filij israel ingrediēdo terrā ꝓmissiōis in lo
co illo benedixerūt deū: vt habet̃ Deut. xxvij. Similit̃ iacob
patriarcha ⁊ filij eius ꝓpe illū locū manserūt: vt supra dictuȝ
est. ⁊ ideo in illo loco oratiōes ⁊ sacrificia fecerūt: q2 ante edi
ficationē templi iudei in montibus adorabāt ⁊ sacrificabant:
vt patet de abraaȝ Gen. xxij. ⁊ de salomone. iij Reg. iij. ⁊ in
alijs multis: ideo ꝓbabile est q̄ iacob ⁊ filij eius in monte ga
rizim adorauerūt. ⁊ hoc est qd̄ dicit̃: q ¶ Patres nostri
in mōte hoc adorauerūt. vocabāt eñi samaritani patres
✱ veteris

Moraliter ✱ a ¶ Qui aūt biberit ex aqua quam ego dabo ei
nō sitiet in e. Quia doctrina euāgelica felicitate pfectā q̄ cō
sistit i visiōe ⁊ fruitiōe di oñdit. ⁊ gr̄a q̄ dat̃ credētib⁹ euāge/
lio ad illā pducit. iō seq̄t̃: b ¶ Sȝ aq̄ quam ego dabo ei
fiet i eo fōs aq̄ sa. in vi. eter. Dic ei mu. Dñe da mihi
hāc a. ⁊c. nā gētilitas audita ṗdicatiōe aplōꝝ ⁊ alioꝝ discipu
loꝝ deuote recepit fidē xp̄i. f ¶ Dicit ei ie. va. vo. vi. tuū.
p quē significat̃ intellect⁹ q̄ ad capiēdū xp̄i doctrinā ē applicā
dus. o ¶ Dñe video q2 ꝓpha es tu: pr̃es nr̃i ⁊c. per h
eñi q̄ hec mulier q̄siuit a xp̄o debitū adoratiōis modū: signifi
cat̃ q̄ gētiles vni⁹ veri di cultū recepert̃ ⁊ idolatriā abiecert̃.
✱ Et ꝯtinuo

F ſalomō in quo adorabant. Ecōtra ſamaritani aduerſuz iudeos ꝓ monte i quo ⁊ nō in templo patres adorauerūt qui deo placuerūt. Et ſic pr̄iarche ī mōtib⁹: iudei ī tēplo adorauerūt p̄ſigurātes modū bn̄ orādi. a ❡ Mlier. In h loco dn̄s tactan tū ſamaritanoꝝ reꝑmit: q̄ putabāt ſe nō minoris religiōis fuiſſe q̄ iudeos: loq̄t ꝗ ī pſona ꝓphaꝝ ⁊ oim qui in chriſtum credūt. vnde ait: Vos adoratis patrē quem neſcit: quia nullus adorat patrem niſi filium adoret: per quē ad noticiā patris venitur: ſed nos ſcimus filium ⁊ per filiū patrem. vnde ſequitur: quia ſalus ex iudeis ē: id ē qꝛ chriſt⁹ qui eſt ſalus ex iudeis ē non ſolum origine carnis ſed etiam ex eis orta eſt fides ⁊ primitiua eccleſia.

b ❡ Crede mihi. Quia iam eſt in te vir qui poteſt credere: ⁊ ideo crede qꝛ niſi credideris non intelliges.

c ❡ Qn̄ neqꝫ in mon. Ecce pariter mons veſter ⁊ templū iudeoꝝ reprobabit: ſꝫ i hoc eſtis impares ꝙ vos ſamaritani adoratis qđ neſcit: ſed nos iudei nō oēs ſꝫ electe: adoram⁹ qđ ſcimus: qꝛ nobis cognitio dei teſtamentū: ꝓphetia ꝓmiſſa: de nobis xp̄s: ⁊ h eſt: qꝛ ſalus ex iudeis ē: ſed q̄uis ita ſimus differētes: tn̄ nō prefero locū iudeoꝝ loco ſamaritanoꝝ. ⁊ hoc ē ſed venit hora ⁊ nunc. d ❡ Qn̄ veri adorato. Priuſq̄ veniré in carne nemo potuit adorare patrē in ſpū ⁊ veritate p̄ter patriarchas ⁊ ꝓphetas: qb⁹ mea incarnatio reuelata fuit: ſꝫ ꝑ meā p̄ſentiā in carne fient veri adoratores.

e ❡ In ſpū ⁊ ve. Non in tēplo: nō in hoc mōte: ſꝫ interi⁹ in intimo tēplo cordis ⁊ in veritate cognitiōis patrez eſſe adorandū. f ❡ Spūs eſt de⁹. Cū de⁹ ſit ſpūs ⁊ nō corpus non querit corporeū locū: montē vel templum in q̄ oret: ſꝫ ſpūs pur⁹ eſt ei⁹ tēplū in q̄ oretur: nō de viſibilib⁹ que tranſeunt: ſed de eternis q̄ veritas ſunt.

B

g ❡ Scio qꝛ. Iam ꝑ vba docēt⁹ amplius ꝓuecta ſcit a q̄ pfecte debeat inſtrui. i. a meſſia. h ❡ Ille nobis annūciā. Qualit̄ ſpreto tēplo vel monte in ſpū ⁊ veritate adorem⁹ oſtēdet: ⁊ abiectis vmbris v̄itate illuſtremur.

i ❡ Ego ſum qui loquor. Quem ventuꝝ expectas veniſſe cognoſce: ⁊ adducto tecuz viro qui te regat que fidei ſunt neceſſaria diſcere labora. Et quia ſciebat iam quis eaz poſſet docere: cū eū iam docētē nō agnoſceret: digna erat cui ipſe ſe manifeſtaret. vn̄ dicit: ego ſum meſſias q̄ manifeſtatiōe accepta nō hꝫ q̄d vltra q̄rat. vn̄ ſequit: Reliquit ergo hydriā ⁊c̄. Sꝫ euāgeliſta inſerit h diſcipul.

F Et mirabantur

¶ iudei.
hoc adorauerūt ⁊ vos dicitis qꝛ a b
a ¶ tēplū. ¶ q̄ſi alibi nemo poſſit placere deo.
hieroſolymis ē lōc⁹ vbi adorare c
a ¶ qꝛ iā cepit itelligere ſupaddit
b ¶ qꝛ iā ē i te vir q̄ p̄t credere ⁊ iđ crede qꝛ.
a b opꝫtet. Dicit ei ieſus: Mlier crede d e
a ¶ cū ablata vmbra lux veritat⁹ irradiauerit vt appeat i loc⁹ nō eē deū ſꝫ i pur⁹ mētib⁹
c mihi qꝛ veniet hora qn̄ neqꝫ i mō f g
te h neqꝫ i hieroſolymis adorabi h
¶ qꝛ veri iudei nō eſtis.
tis pr̄ez. Vos adorat qđ neſcit i
a ¶ quoꝝ patribus ꝓmiſſus ē xp̄s
¶ ꝑ legē ⁊ ꝓphetas.
nos adoram⁹ qđ ſcim⁹/qꝛ ſal⁹ ex k
a ¶ cū ſpūs p⁹ reſurrectionē meā dabitur
iudeis eſt. Sed venit hora ⁊ nūc m
¶ cū aliqui mihi firma fide adherent.
d ē: qn̄ veri adoratores adorabūt n
¶ non de vanis.
e patrē in ſpū ⁊ veritate. Nā et pa o p
a ¶ adorātes i ſpū ⁊ veritate agnitiōis.
ter tales querit q̄ adorant eum.
¶ quia.
f †Spūs ē de⁹: ⁊ eos q̄ adorāt eū: i q
ſpū ⁊ v̄itate oportet adorare. Di r
¶ quaſi veniet.
g cit ei mulier: Scio qꝛ meſſias ve
¶ finis legis ⁊ prophetaꝝ.
h nit: q̄ dicit xp̄s. Cū ꝯuenerit: ille s t
¶ q̄ ad cultū ſuū ⁊ patris ꝑtinent.
nobis annunciabit oīa. Dicit ei
i ieſus: Ego ſum q̄ loquor tecuꝫ: v
et continuo venerūt diſcipuli ei⁹ x

vtrūqꝫ eſt amotum ꝑ publicationez euangelii. ideo ex iudeis et gentilib⁹ factus ē vnus ꝑplus chriſtian⁹. ⁊ ſic patet ꝙ xp̄s eam inſtruxit h vero cultu diuino in ꝓximo futuro: qꝛ idolatria gentiliū ⁊ cerimonie iudeoꝝ ꝯuertenda erāt in ſpūalem noue leg⁹ cultū diuinū: verūtn̄ qꝛ añ publicationē euāgelii cult⁹ iudeorū erat licitus ⁊ bon⁹: nō ſic aūt cult⁹ gentiliū. iđ ſubdit ſaluator: i ❡ Vos adora. qđ neſcit. attribuere eni deo illud qđ ſibi non ꝯuenit vt ꝙ ſit corporeus: vel aliq̄d hmōi: eſt ipm̄ neſcire: hoc aūt faciebāt gētiles: ⁊ maxie iſti ſamaritani. iudei ꝟo habebāt verā cognitionē de deo: vt dꝛ Ps̄. lxxv. a. Not⁹ ī iudea deus. iđ ſequit: k ❡ Nos adorabimus qđ ſcim⁹. Et qꝛ vera cognitio dei per legem et ꝓphetas erat ꝯceſſa pplo iudaico: ſic ⁊ alia bn̄ficia ſpūalia ⁊ diuia: ꝓpt hoc ꝙ xp̄s erat naſcitur⁹ ex eis. iđ ſubdit: l ❡ Quia ſalus ex iudeis ē. i. ſaluator ex eis expectat. ⁊ qꝛ ꝑ ipm̄ ſaluatorē cult⁹ cerimōialis leg⁹ ꝯuertēdus erat in ſpūalē ritū noue legis: vt dictū ē. iđ ſequit: m ❡ Sꝫ venit ho. ⁊ nūc eſt. qꝛ a tp̄e p̄dicationis xp̄i incepit publicatio euāgelii: ꝑ quam introduct⁹ eſt verus ⁊ pfectus cult⁹ diuin⁹. vn̄ ſequit: n ❡ Qn̄ veri ado. ⁊c̄. ꝑ hoc excludunt figurales cerimonie legis. o ❡ Et veritate. ꝑ hoc excludit falſitas q̄ erat in cultu gentiliuꝫ: qꝛ vtrunqꝫ amotuꝫ eſt ꝑ xp̄m: ⁊ ꝙ talis cult⁹ noue leg⁹ ſit deo accept⁹: oſtendit diuia acceptatiōe. cū ſubdit: p ❡ Nā ⁊ pr̄ q̄rit tales q̄ ado. eū. ex aſſimilatione ad deū q̄ eſt ſpūalis nature. ⁊ iđ ei mag⁹ ꝯformamur per ſpūalia q̄ corporalia. ⁊ hoc ē qđ dicit: q ❡ Spūs eſt de⁹: ⁊ eos q̄ ado. eū: i ſpū ⁊ ve. opoꝫ adorare. qꝛ oratio eſt aſcenſus mētis in deū: ⁊ iđ requirit ꝯformitatez ad ipm̄ ſm̄ ꝙ eſt poſſibile. r ❡ Dicit ei mu. Hic ponit mulieris reſponſio. erat eni opinio nō ſolum apud iudeos: ſꝫ etiā apud ſamaritanos ꝙ in aduētu meſſie inſtruerent pfecte de omnib⁹ ꝑtinentibus ad ſalutē. ⁊ ideo mulier nō capiēs ad plenum vba chriſti: dicit ſe ⁊ alios tempore meſſie de his ad plenuz inſtrui. ⁊ hoc ē qđ dicit: Dicit ei mulier: ſcio qꝛ meſſias venit. i. in ꝓximo venturus eſt: ſicut eni dictū eſt: Samaritani recepert̄ q̄nqꝫ libros moyſi. ⁊ Gen̄. xlix. b. dat ſignū de aduētu xp̄i. ſ. tranſlatio regni iudeoꝝ cum dicit: Nō auferet ſceptruz de iuda ⁊ dux de femore eius donec veniat qui mittē dus eſt. Ipſi autez videbant hoc eſſe completū tempore herodis regis ſub quo natus eſt xp̄s: ⁊ ideo apud eos erat fama cōmunis ꝙ xp̄s erat de ꝓximo vēturus. ⁊ ideo ſic loquebat mulier: qꝛ ex fama cōmuni audierat. s ❡ Qui dꝛ xp̄s. i. vnct⁹ qꝛ chriſtus expectabat rex ⁊ ſacerdos: et vtrūqꝫ officium ꝑ vnctionē accipiebat. t ❡ Cū ergo venerit: ille nobis annūciabit oīa. ad ſalutē neceſſaria q̄ ſunt nūc occulta. Igit ieſus vidēs eius deuotionē ꝯuenienter ſe ei reuelat dicens: v ❡ Ego ſum q̄ loquor tecū. q. d. modo eſt tp̄s veritatis reuelande. x ❡ Et cōtinuo. Hic ponit fructus cōſequēs ex doctrina xp̄i: qꝛ hec mulier edocta a xp̄o ſtatim iuit ad ciuitatē: et adduxit ad ieſum ppli multitudinē ad credendū paratā. Diuidit ergo in duas. quia primo ponit mulieris receſſus. ſcđo ex hoc ſequēs ppli acceſſus ibi: Exierūt. Receſſit igit mulier a chriſto: quia ceſſauit loqui cū ea venientibus diſcipulis de ciuitate: ⁊ h ē qđ dꝛ: Et cōtinuo venerūt diſcipli ei⁹ ⁊ mirabant: qꝛ cū mliere loq̄bat. nō ꝓpt ſuſpitionē aliquā: ſꝫ mirꝫ erat ꝙ tāt⁹ doctor alloquebat vnā ſolaz mulierē pauperculā ⁊ gentilē: qꝛ videbat eis parua aut nulla vtilitas cum tamen eſſet magna: vt patebit ex ſequentibus.

C

†24. q. 3. c. q̄dā. ꝟ. au/ th: operemor phite.

2. Cor. 3. d

D

Diuiſio

Nico.de lyra

A veteris teſtamenti patres ſuos: qꝛ receperūt q̄nqꝫ libros moyſi: ⁊ in parte erāt iudei: vt dictū ē. a ❡ Et vos. ſ. iudei. b ❡ Dicitis. ecōtrario. c ❡ Quia hieroſolymis ⁊c̄. q. d. non: videt ꝯuenies illud qđ dicitis: rōne p̄dicta. Sciendū tn̄ ꝙ locus cōuenietior erat in hierl̄m: qꝛ erat a deo electus vt eſſet loc⁹ adoratiōis ⁊ ſacrificii. vt habet. ii. Paral. vi.

d ❡ Dicit ei ieſus. Hic ponit xp̄i reſponſio. mulier eni deuote petierat eū: qꝛ cognoſcēs eū ꝓphetā nō ꝯuertit ſe ad q̄rendū de curioſitatib⁹ vt de euentu futuroꝝ ⁊ cōſilib⁹: ſed de modo vel loco colēdi deū. iđ inſtruit eā di. e ❡ Mulier crede mihi. qꝛ accedētē oportet credere. Hiere. ix. ⁊ Eſa. vii. b. Niſi credideritis nō intelligetis. ſm̄ tranſlationē Lxx.

Heb. xi. b

f ❡ Veniet hora. ſ. tp̄s publicationis euāgelii. g ❡ Qn̄ neqꝫ in mon. hoc. qꝛ cult⁹ gentiliū tūc ceſſauit. h ❡ Neqꝫ in hieroſolymis ado. pa. qꝛ tēplū diuina diſpoſitione deſtructuz eſt. xlii. anno poſt paſſionē xp̄i vt ſic deuotio ppli curreret ad xp̄m: ⁊ ex gentilib⁹ ⁊ iudeis fieret vn⁹ pplus chriſtianus: ſubtracto eo qđ impediebat hanc cōiunctionē ex vtraqꝫ pte: qꝛ idolatria gentiliū erat abominabil⁹ iudeis: ⁊ onus cerimoniarū legaliū erat importabile gentilib⁹. ⁊ ideo ꝑ chriſtuz vtrunqꝫ eſt

A Nemo tn̄ dixit

⁂ x ❡ Et cōtinuo venerūt diſci. ei⁹ ⁊ mira. ⁊c̄. ꝑ hoc ſignificata fuit admiratio iudeoꝝ ī ꝯuerſiōe gentiliū: ſic hr̄ Act. x. ꝙ iudei q̄ erāt cū petro fuerūt admirati: qn̄ viderunt gratiam ſpūſſancti dari Cornelio ⁊ alijs gentilibus exiſtentibus cū eo.

Moraliter

E ℌ a ¶ Et mirabãt. nõ mirabãt q cũ muliere loquit cũ q̃b⁹ loqui ↄſueuerat: ſʒ q: cũ alienigena: ignorãtes myſteriũ eccleſie de gẽtib⁹ future. Et nõ malũ ſuſpicant: ſʒ clementiã mirantur: q: gentilẽ erroneã docet: ſicut q̃ venit q̃rere qḋ perierat. b ¶ Reliq̃t ergo. Audito/ ego ſũ: iã habẽs i itellectu multer chriſtũ caput viri: reliq̃t hydriã. i. cupiditatẽ ⁊ cucurrit euangeliçare. hic diſcant euãgeliçaturi ꝑus deponere curãs ⁊ on⁹ hui⁹ ſeculi. c ¶ Venite ⁊ vide ⁊c. Pedetẽtim inducit ad ỽitatẽ illos rudes: nec ſtatim affirmat xp̃m ne iraſcerent ⁊ idignarent. d ¶ Nũqd attulit. nõ auſi ſũt interrogare dñm/ timentes ne ab eo rep̃hẽdant/ ſi incaute interrogauerint. e ¶ Me⁹ eſt cib⁹. nõ intellexerãt eſcã ſicut mulier ſupra nõ itellexit aquã. vñ mgr̃ eos inſtruit nõ ꝑ circuitũ vt illã: ſʒ iã apte dicẽs: Me⁹ ẽ cibus vt fa. vo. e. q. mi. m. f ¶ Voluntatẽ patris. Volũtas p̃ris eſt vt credat in eũ. i. in filiũ quẽ ip̃e miſit: op⁹ patri eſt nr̃a ſal⁹: xp̃i ĝ cib⁹ nr̃a fides ⁊ noſtra ſal⁹. Facit ĝ volũtatẽ docẽdo credere in ſe: facit op⁹ maturãdo myſteriũ redẽptiõis. g ¶ Nõne vos. Cũ q̃rat fidẽ ⁊ ſalutẽ p̃ploꝝ/ feruet i op⁹: et operarios mittere diſponit. h ¶ Leuate ocu. Intellectu mẽt' ↄſiderate q̃ trãſacta hyeme. i. ifidelitate: adeſt calor fidei ⁊ pata ſũt corda vt opa iuſticie ex eis colligant'. q. d. iuuate ad iplẽdũ volũtatẽ patris ⁊ hñ poteſtis: q: pata ẽ meſſis. i. videte gẽtes facile credẽtes. i ¶ Et qui metit. Putat' q̃ttuor mẽſes eẽ vſq̃ ad meſſem: ſʒ ego aliã meſſeʒ oſtẽdo vob̃ albã ⁊ patã: vñ ⁊ eos q̃s mittit exhortat. et h̃ eſt: ⁊ q̃ metit mer. ac. k ¶ Vt ⁊ q̃ ſ. Vtroq̃ op⁹ erat ſemiatore ⁊ meſſore: q: in h̃ apparet ꝓbabile ỽbũ. quia ali⁹ ſemiat: ali⁹ metit: niſi eñ pati eſſent ꝑ ꝓphetas nõ audirẽt apoſtolos.

† de peni. diſt. 3. c. inẽ hec hircũ. i in fi.

a ⁊ mirabant quia cũ muliere loq̃batur. Nemo tamen dixit q̃d q̃ris aut quid loqueril cũ ea. Reliquit ergo mulier hydriã ſuã ⁊ abijt i ciuitatẽ: ⁊ dixit illis hominibus. Venite ⁊ videte hominẽ qui dixit mihi oĩa quecũq̃ feci. Nunq̃d ip̃e eſt chriſtus? Exierũt de ciuitate ⁊ veniebãt ad eũ. Interea rogabãt eũ diſcipuli dicẽtes: Rabbi mãduca. Ille aũt dixit eis: Ego cibũ habeo mãducare quẽ vos neſcitis. Dicebãt ĝ diſcipuli adinuicẽ: Nũqd aliq̃s attulit ei mãducare? Dixit eis ieſus: Me⁹ cib⁹ ẽ vt faciã volũtatẽ ei⁹ q̃ miſit me vt ꝑficiã op⁹ ei⁹. Nõne vos dicitis q̃ adhuc q̃ttuor mẽſes ſũt ⁊ meſſis venit? Ecce dico vob̃: leuate oculos vr̃os ⁊ videte regiões q: albę ſunt iaʒ ad meſſem: et qui metit/ mercedeʒ accipit: ⁊ cõgregat fructũ in vitã ęternam: vt ⁊ qui ſeminat ſimul gaudeat ⁊ q̃ metit. In h̃ eñ verbuʒ eſt verum: quia alius eſt

a ¶ hydor grece aqua latine: inde hydria.
a ¶ exitur a ciuitate cũ exitur a mũdanis.
b ¶ nota facilitatẽ gentiũ ad fidẽ ⁊ duriciã iudeoꝝ. a ¶ ignorantie.
¶ vel iterrogabãt. ¶ q̃ attulerãt cibos.
¶ ↄuerſionẽ ſamaritanoꝝ.
¶ . i. iſtos credere.
¶ p mortẽ ⁊ paſſionẽ.
¶ mentis.
¶ corda hoĩm. ¶ q̃ſi dicat iam vicina eſt meſſis terrena ⁊ meſſis hoĩm.
¶ . i. ꝓphete.
¶ apli q̃ etiã diſpares tp̃is labores: tñ eandẽ mercedẽ habuerũt.
¶ euãgelij.

Nico. de lyra

ℌ Ego

a ¶ Nemo tñ dixit q̃d q̃. aut q̃d loq̃ris cũ ea. ſciẽtes q ei⁹ locutio cũ mliere nõ fuit inutil' ⁊ vana: q̃uis h̃ nõ viderẽt: qḋ patʒ ex ſeq̃nti effectu: q: mulier edocta a xp̃o ex feruore denũciãdi qḋ audierat. b ¶ Reliq̃t ĝ. hy. ſuam muli. ⁊ abijt in ci. q: oblita aque neceſſarie ad vitã corporalẽ: cucurrit ad denũciãdũ aquã ſapiẽtie q̃ ẽ neceſſaria ad vitã ſpũalẽ. vñ ſequit: c ¶ Et di. illis hoib⁹. i. oĩb⁹ exiſtẽtib⁹ in ciuitate. d ¶ Venite ⁊ videte ho. q̃ dixit mihi oĩa q̃cũq̃ feci. Ex q̃ patet eius deuotio: q: nõ veret fateri turpitudinẽ ſuã: vt eos adducat ad xp̃i p̃dicationeʒ. e ¶ Nũqd ip̃e ẽ chriſt⁹? q. d. ſic videt ꝑ effectũ. f ¶ Exierũt. Hic ↄſeq̃nter ponit ꝑplĩ acceſſus ad xp̃m. Et diuidit in tres: q: euãgeliſta ꝑmo incipit deſcribere hũc acceſſũ. ſecũdo interponit inſtructionẽ diſcipuloꝝ, ibi: Interea. tertio reuertit ad ꝓpoſitũ/ ibi: Ex ciuitate aũt. Circa ꝑmũ ſciendũ q ſamaritani erãt in ſuſpẽſo de aduẽtu xp̃i de ꝓximo: Tũ ꝓpter implectionẽ tp̃is: vt dictũ eſt: Tũ ꝓpter p̃dicationẽ iohãnis p̃dicãtis xp̃i aduẽtũ de ꝓximo: cui⁹ p̃dicatio tũc erat famoſa: ideo facilius crediderũt ỽbo mulieris. ⁊ hoc eſt qḋ dr̃: Exierũt ergo d̃ ciuitate ⁊ venerũt ad eũ. vt p̃ſentialiter audirẽt eũ. g ¶ Interea. Hic interponit diſcipuloꝝ iformatio: q̃a xp̃s videbat multitudinẽ gẽtiũ diſpoſitã ad credẽdũ: ideo volebat excitare diſcipulos ad p̃dicãdũ. Excitat aũt eos tripliciť. Primo ꝓpter ſalutẽ ꝓximi. Secũdo ꝓpter remuneratioņeʒ ꝑmij/ ibi: Et q̃ metit. Circa ꝑmũ oſtẽdit xp̃s q hõ debet eẽ magis ſollicit⁹ de ſalute ſpũali ſui ꝓximi q̃ȝ de ꝓpria neceſſitate corꝑali: q: cũ eſſet tẽpus comedẽdi: voluit tñ differre vt intenderet p̃dicatiõi: dãs exẽplũ alijs ſiliter faciẽdi: ⁊ h̃ ẽ qḋ dicit: Interea. i. anteq̃ꝫ ꝑueniſſent ſamaritani ad eũ. h ¶ Rogabãt eũ diſcipuli dicẽtes: rabbi mãduca. q: iã erat hora ſexta

Triplex excitatio

ra ſexta: vt p̃dictũ eſt. ⁊ erat ſupra fontẽ vbi erat loc⁹ ap⁹ ad comedẽdũ. i ¶ Ille aũt dixit eis. Habita occaſiõe ex cibo corꝑali: incipit loq̃ de cibo ſpũali. ſ. de ↄuerſiõe ſamaritanoꝝ q̃ ꝑ ei⁹ p̃dicationẽ ſũt ei incorporati. vñ ſubdit: k ¶ Ego cibum habeo mãducare quẽ vos neſcitis. q. di. ali⁹ cib⁹ pl⁹ me delectat. l ¶ Dicebãt ergo diſcipuli adinuicẽ: Nũquid ali. at. ei mãdu? Intellexerãt eñ ỽbũ iſtud de cibo corꝑali: ⁊ ſciebãt q nihil portauerat in via comeſtibile: iõ q̃rebãt ſi habebat aliũde aõ xp̃s exponit ſe dicens: m ¶ Me⁹ cib⁹ ẽ vt faciã vo. e. q̃ miſit me vt ꝑficiã op⁹ eius. in gẽtaliũ ↄuerſiõe: q: ſꝫm qḋ dr̃. i. Timoth. ij. b. vult oẽs hoĩes ſaluos fieri: ⁊ ad agnitionẽ veritatis venire: et q inſtet tp̃s h̃ faciendi oñdit dicẽs: n ¶ Nõne vos dicitis q adhuc quattuor menſes ſunt. q. d. licet tẽp⁹ meſſis corporalis adhuc diſtet: tamẽ tẽp⁹ meſſis ſpũalis iã inſtat. Dicit aũt meſſis collectio frugũ: ⁊ ad ſimilitudinem hui⁹ meſſis ſpũaliter dicit vocatio hominũ ad fidẽ ꝑ quã ↄgregant in dominí horreũ. vñ ſequit: o ¶ Ecce dico vobis: leuate oculos veſtros et videte regiones q: albe ſũt iam ad meſſem. hoc dicebat ꝓpter ſamaritanos venientes ad ip̃m/ diſpoſitos ad credẽdũ. p ¶ Et qui metit. Hic hortat diſcipulos ad opus p̃dicatiõis ex merito ſeq̃nt' ꝑmij. Sicut eñ ſamaritani iam erãt diſpoſiti ad credẽduʒ ꝑ p̃dicationẽ chriſti: ſic etiã chriſtus videbat multitudinẽ gentiũ ꝑ totũ mũdum cito ↄgregandã in horreũ eccleſie ꝑ p̃dicationẽ apoſtolorũ: ex qua p̃dicatiõe meruerũt ꝑmiũ vite eterne. ⁊ hoc ẽ qḋ dicit: Et qui metit mercedẽ accipit. In p̃ſenti eñ vita ꝑma meſſis eſt ꝑ quaʒ hoĩes adducunt ad fidem: ⁊ in hac meſſe meſſores fuerũt apoſtoli. Vltima ỽo meſſis erit in iudicio: quando fideles colligent intra horreũ glorie: ⁊ tũc meſſores erunt angeli: vt habetur Matth. xiij. ⁊ iõ ſequit: q ¶ Et cõgregat fructũ: id eſt multitudineʒ fideliũ reponendã. r ¶ In vitã eternã. q: pacto iudicio reponent in horreo glorie ꝑ miniſteriũ angeloꝝ: vt dictũ eſt: ⁊ q: locutus eſt de meſſe ſpũali per ſimilitudineʒ meſſis corꝑalis: ideo oſtendit in quo eſt ſimile: ⁊ i quo eſt diſſimile. Ad cuius intellectum ſciendum q apud iudeos erat ꝓuerbiũ de hoc q quãdo aliq̃s multũ laborabat in re aliqua ⁊ alius reportabat fructũ: dicebat ꝓuerbialiter: vnus ſeminat: alius metit. q. d. vnus laborat ⁊ alius colligit: ⁊ ſic aliquãdo cõtingit de meſſe corꝑali q̃ aliquãdo ab vno ſeminat ⁊ ab ei⁹ hoſte irruente colligit. De meſſe ỽo ſpũali ſic eſt q alij ſeminauerunt ⁊ alij meſſuerũt: q: p̃triarche ⁊ ꝓphe antiq̃ ſemiãuerũt ꝑma ſemina fidei: ſʒ apli meſſuerũt in q̃ntũ ꝑplm ad ꝑfectionẽ fidei deduxerũt: verũtñ vtriq̃ reportant gaudiũ: q: tã ꝓphe antiq̃ q̃ȝ apli ꝓpter meritũ labor' ſui recepti ſũt ad celeſte gaudiũ. ⁊ i h̃ nõ tenet ꝓuerbiũ d̃ meſſe corꝑali de q̃ nõ gaudet ſeminãs ſi ab alio metat ⁊ h̃ ẽ qḋ dr̃: s ¶ Vt ⁊ q̃ ſe. ſi. gau. ⁊c. ſ. ꝓphe ⁊ apli. t ¶ In h̃ eñ ẽ ỽbũ ver. i. ꝓuerbiũ coe ꝓ tãto habet locũ in propoſito. v ¶ Quia alius eſt qui ſemiat. ſ. p̃triarche ⁊ ꝓphete.

Prouerbium apud iudeos

Et alius

Moraliter

b ¶ Reliq̃t ĝ mu. ⁊c. ꝑ qḋ ſignificat q multi doctores gẽtiliũ reliq̃rũt doctrinã ↄſuetã ꝓpẽ euãgeliũ: ⁊ diſcurrerẽt ad docẽdũ alios: ⁊ fecerẽt fructũ magnũ. qḋ ſignificat ꝑ h̃ qḋ dicitur: f ¶ Exierũt de ci. ⁊ ve. ad eũ. ſ. ad ieſũ. Interea roga. eũ diſci. eius di. rab. mã. ⁊c. ꝑ hoc aũt q distulit refectionẽ corꝑor' accipe q̃uis iã eſſʒ hora ſexta: ⁊ ip̃e etiã eẽt fatigat⁹ ex itinere: volẽs ꝑus itẽdere ↄuerſiõi ſamaritanoꝝ: oñdit ỽbo et facto q̃ntũ p̃dicator euãgelij debʒ eẽ ſollicit⁹ d̃ ſalute hoĩm ⁊ poſtponere oẽ

A ꝟ a ¶ Ego miſi. Vos facio meſſores ibi:vbi alij ſemīauerūt .i.in iudea vbi pma ſeges collecta ē: vñ aliq̄ exeūtes i toto mū do ſemīauerūt: vñ alia meſſis q̄ſi de granis ſurgit colligēda i fine ſecli meſſorib⁹ angelis. b ¶ Laborauerūt. Multi eñ labores fuerūt pāiarchis ꝛ ꝓphet: i q̄b⁹ omnib⁹ erat ꝓphetia xp̄i ꝛ mlta paſſi ſūt q̄ſi i frigore ſemina nātis. c ¶ Cū veniſſent. Pri⁹ audi erāt famā: p⁹ ↄſpeperūt p̄ſentē: nec ſat̃ erat eis ſꝫ apd̄ ſe mānere faciūt vt ipſi⁹ ver bis inſtruerent̃ que preferunt verbis mulieris. In q̄b⁹ oībus econtrario ar guit̃ duricia iudeoꝝ q̄ nec miracul̃ cre dūt. d ¶ Et mā ſit ibi. Mora. Sic q̄tidie apd̄ illos q̄ foris ſūt nūciat̃ xp̄s ꝑ mulierē.i.eccliaꝫ ꝛ credūt ꝑ iſtam fa mā. Inde apd̄ eos mānet ꝑ duos dies ſine mētōe noct̃ vt lux coꝝ duob⁹ p̄ce ptis charitat̃ inſtruat̃. e ¶ Et mlie ri di. Poſtq̄ dñs carnis preſentia iu deis ſpūalit̃ edocet̃: grāꝫ ſue cognitio nis infudit: mlieri.i.legi dicebāt iā nō ꝓpt̃ tuā loq̄lā credim⁹. f ¶ Ipſe eñ. Quaſi q: ibi p̄mū morat⁹ miracula fe cerat nec niſi pauci i eū crediderūt. vnd̄ ꝫ. viſo ſigno crediderunt in eū diſcipli ei⁹ nō alij. Et iō a ſamaritanis q̄ facile nullo ſigno viſo crediderūt: reūtit̃ ad iſtos vt q̄ ꝑ hora ñ crediderūt mō credāt. ſig nificat q̄ a gētib⁹ facile ↄūſis: i fine ſcl̄i redit̃ ad iudeos q̄ ſūt ſua patria: q: p⁹ i ei⁹ honorē ñ habuerat. g ¶ Quia ꝓpha. Allego. Patria xp̄i ē pplˢ iu deoꝝ vbi ſine honore ē: q: pauci ꝺ his credūt: qd̄ de galileis ciuib⁹ xp̄i dr̄: Ec cleſia gētiū facile credēs: ſilis ē ſamari tanis: ꝛ hi mlti ſolo v̄bo p̄dicatiōis illi ꝑ miracla ꝛ pauci. Ecce cur vēit: iō re uertit̃: q: teſtat⁹ ē q̄ ꝓpha nō hꝫ hono rē in patria: alioquin videtur non de buiſſe ad hos reuerti vbi honorem nō hꝫ: ſꝫ manere apud illos vbi bene rece pt⁹ eſt. h ¶ Et erat q̄dā re. Iſte re gul⁹ pōt figurare aliquē gētis iudaice doctorē: q̄ tādē poſt plenā ecclie gētiuꝫ ↄuerſionē: ad quā dñs a iudeis expul ſus ꝑ diſciplos trāſmigrauit: ꝓ filio.i.iu daico pplo quē nō niſi i fine ſcl̄i fidē ac ceptuꝝ cognoſcit: orat vt de longa ꝑfidie infirmitate

Moraliter (margin, beside "dūt. d ¶ Et māſit ibi")

Allego. (margin)

Luc.4.d (margin)

B (margin)

a ¶ ꝓphete q̄ ſꝑauerunt: vñ ꝛ iſta mlr iā ſꝑarata dixit: ſcio q: meſſias venit.

a q̄ ſeminat: alius eſt q̄ metit. Ego a b
miſi vos metere qd̄ vos nō labo c
¶ ad fidē xp̄i inuitādo.
b raſtis. Alij vo laborauerūt ꝛ vos d
a ¶ inuitatos iudeos ad fidē cōgregatis.
i labores coꝝ itroiſtis. Ex ciuita e
te aūt illa mlti crediderūt in eū ſa f
maritanoꝝ ꝓpter v̄bū mulieris
teſtimoniū ꝑhibētis: q: dixit mi
c hi oīa q̄cūq̄ feci. Cū veniſſent ḡ g
ad illū ſamaritāi rogauerūt eū vt
¶ grām eis impartiendo.
¶ duo p̄cepta charitatis.
d ibi maneret: ꝛ māſit ibi duos di h
es. Et mlto plures crediderūt in i
e eū: ꝓpter ſermonē ei⁹. Et mlieri k
dicebāt: Quia iā nō ꝓpter tuā †
f loquelam credimus. Ipſi eñi au l
diuimus ꝛ ſcimus quia hic vere m n
ē ſaluator mūdi. Poſt duos aūt o
a ¶ quibus moratus eſt in ſamaria.
b ¶ in patriā ſuā vbi nutrit⁹ fuerat.
diēs exijt inde ꝛ abijt in galileā.
¶ cur. ¶ affirmante.
† Ipſe eñi ieſus teſtimoniū ꝑhi p
g buit: q: ꝓpheta in ſua patria ho q
norem nō habet. Cum ergo ve r
niſſet i galileā: exceperūt eū gali
¶ q̄ſi ꝓpt̃ miracla alioq̄n ñ curarēt eū recipe
lei: cū oīa vidiſſent q̄ fecerat hie s
roſolymis i die feſto. Eteni ipſi t
¶ curioſitate miraculoꝝ nō volūtate audi endi predicationem. ¶ vt nūc credant.
venerant ad diem feſtuꝫ. Venit v
a ¶ nec tñ ibi crediderūt ei niſi pauci diſcipli
ergo iteꝝ i chana galilee: vbi fec x
a ¶ ꝓpter paruitatē vel regni vl̃ fidei.
b aquā vinū. Et erat q̄dā regulus y

Ni. de lyra

A a ¶ Alius ē q̄ metit.ſ.apli.ido ſeq̄t̃: b ¶ Ego miſi vos me.i.ad ꝑfectionem fidei adducere. c ¶ Qd̄ vos nō la. ꝓphe eñi ꝛ pāiarche mlt̃ū laborauerūt in denūciādo aduentū xp̄i ꝛ arguēdo infidelitatē ppli. ꝛ iō ſe quit̃: d ¶ Alij laborauerūt ꝛ vos in la. ꝛc. q: ꝓphetias ab alijs p̄nūcia tas cōpletas p̄dicabitis. e ¶ Ex ciuitate. ſupra euāgeliſta incohoauerat acceſſum ſamaritanoruꝫ ad xp̄m: ſed interpoſuit informationē diſcipuloꝝ. iō hic reuertit̃ ad ꝓpoſitū: oſtēdēs q̄ coꝝ acceſſus fuit valde vtilis: q: ꝑ verā fidē ↄuerſi ſunt ad deū. ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄: Ex ciuitate aūt illa. q̄ dicebat̃ ſychem vl̃ ſychar. vt dictū ē. f ¶ Mlti crediderūt i eū ſama. ꝓpt̃ ver. mu. teſti. ꝑhibētis ꝛc. Iſtud teſtimoniū videbat̃ effi cax ex duob⁹: q: p̄mo dicebat ↄtra honorē ſuū ex zelo veritat̃ ſcd̄o q: oſtēdebat eū ſcire talia q̄ non poterāt ſciri via hūana. verūtñ q: h̄ teſtimoniū nō fuit niſi q̄dā ꝑſuaſio ad credendū. q: ꝑfectio fidei ip̄oꝝ facta ē ꝑ xp̄m. iō ſequit̃: g ¶ Cū veniſ ſent ḡ ad illū ꝛc. q: accepta fide ꝑ ei⁹ doctrinā: deſiderabāt ampli⁹ informari ad ſuā ↄfirmationē. h ¶ Et māſit ibi du os dies. acquieſcēs petitiōi coꝝ que erat honeſta ꝛ deuota. i ¶ Et multo plures cre. in eū ꝛc. q̄ a p̄ncipio. k ¶ Et mulieri di. q: iā nō ꝓpt̃ tuā lo. cre. q: lꝫ ex doctrina ali cui⁹ aliq̄s idicat̃ ad credēdū: tñ fides innitit̃ diuie v̄itati ſm ſe. iō ſequit̃: l ¶ Ipſi eñi audiuim⁹. ab ip̄o q̄ ē de⁹ ꝛ hō. m ¶ Et ſcim⁹. firmiter credendo: q: i fide maior ē certitudo adherētie q̄ in ſcia: q̄uis nō ſit tāta certitudo euidentie: ꝛ q: nō ſufficit corde credere: ſed oportet fidem ↄfiteri ore: ſm q̄ dr̄ Ro. x. iō fidē ſuā ↄfitet̃ dicēdo. n ¶ Quia h̄ ē ve. ſal. mū. in q̄ tria ↄfitet̃ ꝺ xp̄o.ſ. ei⁹ eminētiā ſinglarē h̄ ē: efficaciā ſaluta rem. Vere ſaluator. iſluētiā generalē ibi: Mūdi. o ¶ Poſt duos aūt dies. Deſcripta ↄuerſiōe gētiliū ꝑ doctrinā. Hic ↄñr deſcribit̃ coꝝ ↄuerſio ꝑ miraculi operati onē. Et diuidit̃ i tres. q: p̄mo circūſtā tia miracli d̄ſcribit̃. ſcd̄o ip̄m miraculuꝫ efficit̃ ibi: Et erat q̄dā. tertio itētū ↄclu dit̃ ibi: Et credidit. Circa p̄mū tāgit̃ circūſtātia t̄pis cū dr̄: Poſt duos aūt dies. q̄b⁹ māſerat cū ſamaritanis ad p̄ ces coꝝ: vt p̄dictū ē. Et ſubdit̃ circūſtā tia loci: Exijt inde ꝛ abijt i galileā. Et ſubdit cauſa ſm Chryſ. p ¶ Ipſe eñi ieſus teſti. ꝑhi. i. ꝑhibuerat ante vt h̄r. Lu. iiij. q ¶ Quia ꝓpheta i ſua pa. ho. nō hꝫ. q: inuidia ē mag̃ int̃ cōpatriotas: vt dictū fuit Mat. xiij. ꝛ iō xp̄s non redijt in nazareth vbi fu it vilipēſus q̄ñ voluerunt eū p̄cipitare: vt h̄r Lu. iiij. ſꝫ abijt in aliā ptē galilee. ꝛ hoc eſt qd̄ dr̄: r ¶ Cū ḡ veniſſent in gali. exceperūt eū galilei. hono rifice: ſic̃ xp̄m a deo miſſuꝫ. ꝛ cauſa ſub dit̃: s ¶ Cū oīa vidiſſent que fe cerat hiero. in die feſto. ꝓpter que etiā mirabilia nicodem⁹ leg̃ doctor cre diderat vt. ſ. dictū eſt ca. p̄cedēti. ꝛ oſtē dit ↄñr q̄liter galilei illa ſigna viderāt dicēs: t ¶ Et ipi eñi vene. ad dieꝫ feſtū. q: ipſi tenebant̃ venire: vt. ſ. di ctū ē. ij. ca. v ¶ Venit ḡ iteꝝ in cha. galilee. q: ibi añ fuerat in nuptijs. vñ ſequit̃: x ¶ Vbi fecit aquā vinū ꝛ deelī. ciui. nazareth. rōne predicta. Aliter exponitur ab alijs dicendo q̄ nō diuertit a nazareth: ſed oſtenditur per litteram p̄dictam q̄ fuit honorifice rece ptus vbi pri⁹ fuerat vilipenſus. Et rō reddit̃ ꝑ h̄ q̄ illi de galilea generaliter int̃ q̄s erāt illi de nazareth cū eſſent ga lilei: fuerūt in hierlm in die paſchali: et vidētes miracula q̄ fecit ieſus credide rūt in eū. ꝛ ſic honorifice receperunt: et ad hoc pōt applicari illa lr̄a ab illo loco Et abijt in galileā: generaliter: nō exci piendo naçareth. et ſubdit̃ cauſa: Ipſe eñi ieſus teſtimoniū ꝑhibuit. i. ꝑhibue rat añ. q. d. mutatū erat negociū in op poſitā ptē. vñ ſubdit̃: Cum ergo veniſ ſent in galileā exceperūt eū galilei ho norifice. generaliter etiam illi de naça reth. ꝛ cauſa reddit̃: Cū oīa vidiſſent q̄ ieſus fecerat ꝛc. Venit iteruꝫ in chana galilee: nō diuertēdo a naçareth: vt di cit Chryſ. ſed de iudea veniendo ver ſus naçareth quia eſt in via veniendi illuc. y ¶ Et erat quidam regulus. Deſcriptis circūſtan tijs miraculi q̄tum ad locum ꝛ tēpus. ↄſequenter deſcribit̃ mi raculi act⁹ cum dicit̃: Et erat quidā re. Nō accipit̃ hic regu lus ꝓ paruo rege: vt videt̃ nomen ſonare: q: romani volentes frangere iudeoꝝ ſupbiā: abſtulerūt ab eis regiā dignitatē: re gnū iudee in q̄ttuor tetrarchias diuidētes: p̄cauere volētes eo rū rebellionē: vñ ꝓ illo t̄pe nullus rex erat i iudea. Dicit̃ ḡ iſte regulus: quia nere omne aliud negociū. e ¶ Ex ciuitate aūt il. mul ti crediderūt ꝛc. qui licet excitati fuerūt ꝑ mulieris v̄bum tñ mag̃ crediderūt ꝑ xp̄m. iō ſeq̄t̃: † ¶ Quia iā nō ꝓpt̃ ꝛc. ꝑ qd̄ ſignificat̃ q̄ lꝫ doctrina philoſophica fidei nr̄e ſit i ꝑlib⁹ ac cōmoda tñ nō credim⁹ ꝓpt̃ illā: ſꝫ ꝓpt̃ ſacrā ſcripturā ꝛ potiſſi me ꝓpt̃ xp̄i doctrinā. y ¶ Et erat q̄dā regu. ꝛc. Moralit̃. q̄libet pctōr pōt dici regul⁹ diminutiue: q: deficit i ſuup̄ſi⁹ regi mine. ꝛ tunc eius fili⁹ infirmat̃: quādo rationi ſenſibilis appeti tus contrariatur: qui debet obedire rationi ſicut filius ſuo pa tri vt dicitur. i. Eth. ſed cum homo per rationem chriſtum fide liter deprecatur tunc ille filius per virtuteꝫ chriſti ſanat̃. ꝑ quē ſenſibilis appetitus ſub ordine rōnis collocat̃.

Teſtimonium mulieris videbat̃ efficax ex duobus (margin)

C (margin)

Diuiſio (margin)

D (margin)

† mat. 13. g Marc. 6. a Luc. 4. d (margin)

Moraliter (margin)

E F infirmitate ſanet. a ¶ Et rogabat eū. Iā credēs q̄ poſſet ſanare filiū ei⁹: ſꝫ q: ꝑ deitatē q̄ vbiq̄ eſt nō credit filio adeſſe: rogat vt deſcēderet ⁊ p̄ſens corpe ſanaret: vñ infidelitat' arguit: Niſi ſigna ⁊ ꝓdigia v. nō cre. Ecōtrario cēturio laudat: q̄ dixit: Mat.8.a Dic ꝟbo ⁊ ſanabit pu. m. Vñ: Nō inueni tātā fidē i iſrael. Ul forſitan cupiebat tēptare q̄lis eſſet xp̄s. vñ arguit: niſi ſigna ⁊ ꝓdigia. Poſtea aūt ꝓpt ſalutē filii credidit ipſe ⁊ dom⁹ ei⁹ tota. b ¶ Niſi ſigna. In h̄ redarguit de incredulitate q̄ nō vbiq̄ credebat eū eſſe: ⁊ ꝑ hui⁹ duriciā ſignificatur duricia iudeoꝝ q̄ nec viſis miraclis credūt. Uere ecōtra ꝑ ſamaritā ſignat fides gētiū q̄ ſolo ꝟbo credidit. H̄ aūt ꝯtrā ad allegoriā a p̄mo xp̄i aduētu vſq̄ poſt regnū antixp̄i in perfidia iudeis durabit. c ¶ Et ꝓdigia. ꝓdigiū quaſi porro dictū: q̄ſi qḋ aliq̄d ſignificat. Uel ꝓdigiū q̄ſi ꝓcul a digito: q: p̄figurat aliqḋ remotū ⁊ futurū. d ¶ Deſcēde. Qua ſi alit nō poſſꝫ ſanare niſi p̄ſens eēt: vñ oñs indiciis ſe nō deeſſe vbi inuitat: ſolo iuſſu ſanat. vñ: e ¶ Uade filius tu⁹ viuit. Ad filiū reguli nō vadit: ne diuitias honorare videat: Ad ſeruū cēturiōis ire ꝓmittit q̄ naturā hoīs nō deſpicit in q̄ ſupbiā deſtruit: q̄ in hoībus nō penſat naturam: ſꝫ que extra patēt. f ¶ Credidit ip̄e: nō alii ciues i quo paucitas fidei iudeoꝝ ſignat: q̄uis ſig viderint. vñ infert: Hoc iterū ſcḋm ſi. fe. le. ſit ō. mltitudo gētiū ſolo ꝟbo ꝯuertēdaꝝ i ſamaritanis ſignabat. g ¶ Hoc iterū ſcḋm. De oīb⁹ miraculis q̄ fecit ieſus iii anno an̄ mortē ioh̄is: non facit ioh̄es mētionē niſi de iſtis: ⁊ de diſputatione xp̄i cū iudeis q̄. ā. ponit. Ceteri em̄ euāgeliſte q̄ h̄ reticet dixerūt plane.

cui⁹ fili⁹ infirmabat capharnaū. a
¶ iſte regulus eſt figura iudeoꝝ difficile ad fidē venientiū.
Hic cū audiſſet q: ieſus adueni b
ret a iudea i galileā: abijt ad eū:
a ⁊ rogabat eū vt deſcenderet ⁊ ſa c
ret filiū ei⁹: incipiebat eni mori.
b Dixit ẽ ieſus ad eū: Niſi ſigna e
¶ quibus ſignis ⁊ ꝓdigijs crediderunt ſamaritani.
c ⁊ ꝓdigia videritꝭ nō creditꝭ. Di
d cit ad eū regul⁹. Dñe deſcende f
¶ ne cadat ī deſperationē.
prius q̄ moriat filius meus. Di g
e cit ei ieſus: Uade fili⁹ tu⁹ viuit. h
¶ iā incipit credere q̄ ſermone ſanet: ⁊ ſic
Credidit hō ſermōi quē dixit ei i
meruit ſalutē filio ⁊ ſibi. ¶ credendo.
ieſus: ⁊ ibat. Iā aūt eo deſcēdē k
te ſerui occurrerūt ei: ⁊ nūciauerūt: dicētes: q: fili⁹ eius viueret. m
a ¶ nō diffidit de miſericordia dñi: ſed deſiderat vt ꝟtus diuina ſeruoꝝ ꝯfeſſiōe pluribus innoteſcat.
Interrogabat ẽ horā ab eiſ i q̄ melius habuerit. Et dixerūt ei: q: he n
¶ in figura ſancti ſpiritus ſeptiformis: in q̄
ri hora ſeptia reliq̄t eū febris. Co
omnis ſalus. a ¶ cōparauit horā nūciātiū
hore ꝓnūciantis. ſ. chriſti.
gnouit ẽ pater q: illa hora erat i
q̄ dixit ei ieſus: filius tu⁹ viuit: et o
f credidit ipſe ⁊ domus eius tota.
g Hoc iterū ſcḋm ſignū fecit ieſus p
cū veniſſet a iudea in galileā.

Nico.de lyra

F Regulus: quia erat officialis imperatoris deputatus ad cuſtodiā galilee: propter qḋ manebat in capharnaū q̄ erat metropolis illius terre. vnde ſubditur. a ¶ Cui⁹ fili⁹ infir. caphar. ⁊ licet eēt gētilis: audit' tñ miraclis xp̄i ſperabat ab eo ipetrare ſanitatē filii ſui. iō ſeq̄t: b ¶ Hic cum audiſſet q: ieſus ad. ⁊c. q: xp̄s erat in alia villa. ſ. in chana. c ¶ Et rogabat eū vt deſcēderet: q: capharnaū erat in valle ſita reſpectu loci in q̄ erat chriſtus. d ¶ Et ſanaret fi. ei⁹. lꝫ em̄ crederet ip̄m poſſe ſanare eū: credebat tñ q̄ nō faceret ſine preſentia corpali: ꝓpter qḋ xp̄s dure rñdit ei dicēs: e ¶ Niſi ſigna ⁊ ꝓdi. vi. nō cre. Nō em̄ reprehēdit eū de petitiōe ſalut' filii ſui: ſꝫ de defectu fidei ſue: verūtamē q: ex deuotiōe repetit petitionē ſuā dicēs: f ¶ Dñe deſcende. iō exaudiat a xp̄o. vñ ſeq̄t: g ¶ Dicit ei ieſus: va. nō em̄ voluit xp̄s ire corꝑaliter: vt amoueret ab eo falſam eſtimationē qua putabat ipſum poſſe ſanare tm̄ p̄ſentia corporali. h ¶ Filius tu⁹ viuit. i. ꝑfecte ſanitati reſtitut⁹ eſt de iannis mortꝭ: q: icipiebat mori. i ¶ Credidit hō ſer. quē di. ei ie. q: fides req̄rit ad obtinēdū dei bñficia. k ¶ Et ibat. ſine corꝑali xp̄i p̄ſētia. l ¶ Iā aūt eo deſcē. q: capharnaū eſt ſita in valle. m ¶ Serui occur. ei ⁊c. cōgaudēdo ip̄i. n ¶ Interrogabat ẽ horā ⁊c. hoc fecit ad certificationē miraculi reſpectu ſui: qḋ ptꝫ ꝑ h̄ qḋ poſtea ſeq̄t: Cognouit ẽ. ⁊c. o ¶ Et credidit. Hic ponit intēta ꝯcluſio. ad h̄ em̄ factū eſt iſtud miraculū vt iſte regul⁹ gētilis cū familia ſua crederet in xp̄m. propter h̄ dr̄: Et credidit ip̄e ⁊ dom⁹ ei⁹ tota. i. familia. Solet

Queſtio aūt q̄ri: an iſtud miraculū ſit idē cū eo qḋ ſolet ſcribi Mat. viii. de cēturiōis ſuo ſanato a xp̄o: ⁊ dicit Chryſ. q̄ ſic. ¶ Alii aūt dicūt ꝯtrariū: qḋ videt ex q̄tuor. Primo ex ꝑſona īfirmi q̄ hic dr̄ fili⁹: ibi aūt dr̄ ſeru⁹. Scḋo ex infirmitate q̄ hic dr̄ febris: ibi aūt paralyſis. vñ ibidē dr̄: Seru⁹ me⁹ iacet in domo paralytic⁹ ⁊c. Tertio ex mō rogādi: q: iſte rogabat q̄ veniret p̄ſentialiť credēs q̄ nō poſſet curare alit. ꝓpt qḋ fuit reprehēſus a xp̄o: vt dictū ē: Ille aūt cēturio p̄ſētiā xp̄i repellebat: reputās ſe idignū tāto hoſpite dī. Non ſū dign⁹ ⁊c. Credebat etiā eū poſſe ſanare dū eēt abſens ſolo

abſēs ſolo ſ̄gio ꝓpt qḋ dicebat: dic tm̄ ꝟbo ⁊ ſanabit puer meus ꝓpt qḋ fuit a dño cōmēdat⁹: dicēte: Nō inueni tātā fidē in iſrael. ⁊ ſic ptꝫ ex mō regēdi q̄ iſte regul⁹ ali⁹ fuit a centuriōe. Quarto ptꝫ ex loco: q: ipſe erat in capharnaū qñ fuit rogat⁹ a cēturiōe. hic dr̄ q̄ erat i chana galilee qñ fuit rogat⁹ a regulo G
p ¶ Hoc iterū ſcḋm ſignū fecit ie. Non dr̄ ſcḋm ſimpliciť: q: mlta fecerat in hieruſalē: vt p̄dictū ē: ſed dr̄ ſcḋm de hīs q̄ fecit in galilea. vñ ſequit: Cū veniſſet a iudea in galileā.

¶ In ca. iiii. vbi dicit i poſtilla. Dicēdū q̄ ſitis vno mō accipit ꝓ deſiderio alteri⁹ rei ⁊c.

Additio.

In q̄libet iſtoꝝ triū modoꝝ q̄b⁹ ſitꝭ accipit ſm̄ poſtillatorē q̄ biberit ex aq̄ ſpūali quā xp̄s dat iterū ſitiet. Nā ſi accipit p̄mo mō. ſ. ꝓ deſiderio alteri⁹ rei: ſic ſm̄ tp̄m oīs res ſpūalis accepta magꝭ generat ſitim q̄ʒ tollit. Si aūt accipiat ſitꝭ ſecūdo mō. ſ. ꝓ deſiderio eiuſdē rei habite ad habēdū eā ꝑfecti⁹: ſm̄ quē modū habētes deū ꝑ grāꝫ adhuc ſitiūt habere ip̄m ꝑ glīaꝫ. Sic etiā illo mō ſitꝭ remanet in ip̄is q̄ aquā ſpūalē. ſ. grāꝫ xp̄i accipiūt. Si aūt tertio accipit ſitꝭ. ſ. ꝓ excluſiōe faſtidii a dilectiōe habita: ſic etiam btī accipiētes aquā: glīaꝫ adhuc ſitiunt. Vñ nullo p̄dictorū modoꝝ q̄b⁹ ſm̄ eū ſitꝭ accipit pōt verificari ꝟbū xp̄i dicētꝭ. Qui aūt biberit ex aq̄ quā ego dabo ei nō ſitiet in eternū: imo auctoritas Eccī. ꝑ illū allegata nō ſolū applicat ſiti ſcḋo mō accepte: ſed etiā p̄mo ⁊ tertio mō: vt ptꝫ intuēti. Vñ p̄dicta ꝟba xp̄i plani⁹ ⁊ veri⁹ exponūt ſm̄ Chryſ. ſic i hoc loco dicētē: Hāc aūt excellētiā hui⁹ aq̄: vt ſcꝫ q̄ ex ea biberit nō ſitiet in eťnuꝫ: ꝑ ea q̄ cōſequūt xp̄s oñdit. Dicit em̄: Sꝫ aq̄ quā ego dabo ei fiet ei fons aq̄ ſalientis i vitā eťnā. q. d. ſic q̄ fontē hꝫ neq̄ʒ interficiet ſiti: ſic ⁊ q̄ hāc aquā hꝫ quā ei dabo. hec ille. Auctas aūt Eccī vbi dr̄. Qui bibūt me adhuc ſitiēt: itelligēda ē de q̄libet triū modoꝝ p̄dictoꝝ

Replica.

H In ca. iiii. vbi dicit: Qui biberit ex hac aq̄ nō ſitiet ampli⁹. Poſtillator q̄ndaꝫ apparētē ſacre ſcp̄ture ꝯrietateꝫ ſoluit: q: ō eadē aq̄ dr̄ Eccī. xxiiii. c. Qui me bibēt adhuc ſitiēt. Dicit em̄ poſtil. ſiti vno mō ſignificare appetitum alterius rei ab aqua ſcilicet ſpirituali que eſt gratia: de qua ſermo: per cuius ſcilicet extranee rei adeptioneꝫ ſitis non extinguitur: ſed potius augetur. Alio modo dicit ſitim ſignificare deſideriū eiuſdeꝫ rei habite ad habendum perfectius: habens deū ꝑ gratiā deſiderat eū habere ꝑ gloriā: ⁊ ſic vera eſt auctoritas de Eccliaſtico allegata. Primo autē modo intelligit verbū chriſti: Qui biberit ex aqua queꝫ ego dabo. i. gratia nō ſitit in eternū appetēdo. ſ. rem tēporalē: q: qui vere habet deū ꝑ gratiā extra ip̄m nihil cupit habere cū hoc ſtat q̄ deſiderat eundē habere ꝑfectius ſitiēdo adhuc: ꝓut ſonat autoritas Eccī. xxiiii. Burgeñ. aūt q̄ſi nolens intelligere verba poſtil. dicit ſm̄ p̄mū modū ſitim nō extingui: q: habens rē ſpūalē magis eā appetit habere. Et ecce q̄ Burg. vel nō itellexit vel itelligere noluit q̄ poſtil. dicit ſitiꝫ p̄mo mō ſignificare appetitū rei extranee a gratia: ⁊ illa eſt res tꝑalis: cui⁹ appetit⁹ ꝑ adeptionē grē vł minuit vel oīno extinguit. Nā q̄nto pl⁹ q̄ſq: ꝑcipit de grā: tāto minus ſapit ei id qḋ habet natura: In q̄tū em̄ regnū grē dilatat: intātū peti ptās minuit. Uerba ſūt btī Berñ. ō li. ar. ca. xv. Grā em̄ habētē trahit ad ꝯtēptū ſui ⁊ amorē dī. inq̄t Rich. ⁊ ē cōis ſententia ſctōꝝ doctoꝝ: ſm̄ appetitū igit rei extranee verū ē ꝟbū xp̄i. Et ſi dixerit Burg. habēs grāꝫ ſitit glīaꝫ ꝓut in poſtilla. igit ſitis nō extinguit. ꝯcedo: q: ille ē itellect⁹ auctis Eccī. xxiiii. lꝫ illa ſitis nō ē alteri⁹ rei ſꝫ eiuſdē: q: glīa ē grā ꝯſūmata: falſū igit ē qḋ Burgeñ. finalit hic dicit auctoritatē Eccliaſtici intelligēdaꝫ eē de ſiti p̄mo mō: vt ptꝫ ex p̄dict'. Dictū Chryſ ꝑ Burgeñ. adductū poſtillatori bñ intellecto ꝯcordat: q: q̄ habet gratiā habꝫ fōtē vñ hauriat: vt ꝑter illū qḋ ad illū fōtē ꝑtinet nō ꝯcupiſcat.

a b Poſt hec ꝛc. Eſt aūt hieroſoly. Probatō Ca.V grece ouis dicit̃ latine. Probatica ǵ pecualis: q2 ibi abluebant̃ cadauera hoſtiaꝝ. Significat autē aqua iſ
Pſ.94.b ta populū iudeoꝝ q̇ mō ſtat q̇etus: mō vēt' tēpeſtationū turbat̃: q̇ dicunt dño: Nos popul' tuus ſum' ꝛ oues paſcue tue q̇ q̇nqꝫ porticib'.i.lege q̇ in q̇nqꝫ libris eſt inui tur. Ibi multi infirmi: q2 lex nō ſanat: ſꝫ ꝓdit infirmos vt aliq̄n q̄rāt medicū. Ceci ibi ſūt q̇ nō habēt lumen fidei. Claudi q̇ qḋ vident nō pñt opari. Aridi q̇ q̇c q̇d agūt ſūt ſine pinguedine charitat'. Expectabāt aque motū/in q̇ ſanitas fiebat p angelū: q2 lege ꝯuicti gr̃am redēptionis deſiderabāt. Angel' fili' dei latens in carne inter iudeos: q̇ moti ſūt doctrinis ei' ad ꝑſequēdū: cui' morte ſanatur vnitas q̇ p hūilitatē deſcēdit ad fidē paſſionis: ſꝫ q̇ poſt.i.q̇ ab vnitate diſcrepat/ nō ſanat̃. b ❡ Angel' aūt. Ecce duo miracula. Vnū iuiſibilr̃ p angelū in piſcinā. Alteꝝ viſibilr̃ a dño. In vtroqꝫ vn' ſanat̃ vt vnitas cōmēdet̃. Alioqui nec in poteſtate adeo magnū ꝛ in benignitate paꝝ fuit vnū de tot ſanari ab eo q̇ oēs vno poterat erigere ꝟbo. Sed in his corꝑalib' pl' intēdit eternā ſalutem aiaꝝ. c ❡ Triginta ꝛ octo.i.duob' min' q̄dragīta: q̇ numer' ꝯſtat ex q̄ter decē: ꝛ ſignificat ꝑfectionē opeꝝ: in decē p̄ceptis leg' ꝛ q̄ttuoꝛ euāgelijs a quo duo min' habet q̇ charitate dei ꝛ ꝓximi caret. d ❡ Vis ſan' fieri. Nō neſcit q̇d velit: ſꝫ accēdit ad amorē ſanitat': de q̇ iā deſperabat. vñ iā cōquerebat̃ q̇ nō haberet q̇ eū mitteret in aquā.
❡ Tolle

a Poſt hec Ca.V. erat dies feſt' iudeo
a ❡ ſolēnitatē celebrat cū ho minibus homo.
rū ꝛ aſcēdit ieſus hie b roſolymā† Eſt aūt hieroſolymiſ c ꝓbatica piſcina: q̄ cognoiat̃ he d braice bethſaida: q̇nqꝫ porticus e habēs. In his iacebat multitudo f magna languentiū: cecoꝝ: claudoꝝ: aridoꝝ: expectantiū aque
a ❡ .i. mortē xp̄i ꝛ inde redēptionē.
b motū. Angel' āt dñi ſm tp̄s de g ſcēdebat in piſcinā: et mouebat̃ h
❡ ſi plures ſanant̃ morte xp̄i: ꝓpter vnitatē tamē vnus dicit̃ ſanari.
aqua. Et q̇ poꝛ deſcēdiſſꝫ ī piſci i nā poſt motionē aq̄: ſan' fiebat a q̄cūqꝫ detinebat̃ īfirmitate. Erat k
c aūt q̇dā homo ibi. trigīta et octo
❡ ſignificat mult' ꝛ magnis pc̄tis oppſſū.
annos habēs in infirmitate ſua. Hūc aūt cū vidiſſꝫ ieſus iacētē: l ꝛ cognouiſſet q2 iā multū tp̄s ha
a ❡ incitat eū ad fidē q2 nō niſi volens debet fieri ſanus.
d beret: dicit ei: Vis ſanus fieri? m Rñdit ei lāguidus: Dñe hoīeꝫ n o nō habeo vt cū turbata fuerit aq̄ mittat me in piſcinaꝫ. Dū venio p eni egō/ ali' an̄ me deſcēdit. Di

Nico.de lyra

B a Poſt hec erat Ca.V dies feſtus. In ſupiorib' determinauit euāgeliſta de ſpūali regeneratiõe: hic ꝯſeq̄nter determinat de bñficioꝝ ad h ꝯuenientiū exhibitiõe: In generatiõe eñ carnali filij habent a pr̄e vitā, nutrimentū ꝛ doctrinā: ita eodē mō eſt in generatiõe ſpūali: iō euāgeliſta p̄mo deſcribit vite collationē. ſecundo ſpūalēꝫ nutritionē ca. ſequēti: Poſt
Diuiſio hec aūt. tertio inſtructionē ca. vij. ibi: Poſt hec aūt ambulabat. Circa p̄mū ſciēdū q̇ mod' naturalis cognitiōis hūane eſt ex ſenſibilib' ad intelligibilia deduci: q2 oīs nr̃a cognitio orit̃ ex ſenſu: ꝛ iō mod' iſti' euāgeliſte: vt freq̄nter eſt p̄mittere ſignū ſenſibile ꝯueniēs ſeq̄nti doctrine: ꝛ iō h capitulū diuidit̃ ī duas ꝑtes: q2 p̄mo p̄mittit̃ ſenſibile ſignū: ad oñdēdū q̇ in xp̄o ſit potētia vite reparatiua. ſecūdo ſubdit̃ doctrina/ibi: Pater eñ diligit. Prima in tres: q2 p̄mo ponit̃ miraculi opatio. ſc̄do ei' ipugnatio: ibi: Erat aūt ſabbatū. tertio ꝯueniēs excuſatio/ibi: Ieſ' aūt rñdit: Pr̄ me'. Pria ī duas: q2 p̄mo circūſtātia miraculi p̄mittitur. ſc̄do act' miraculi deſcribit̃/ibi: Erat aūt q̇dā. Circa primū ponit̃ p̄mo circūſtātia tp̄is, cū d̄r: Poſt hec erat dies feſtus iudeoꝝ. ſ. feſtū pentecoſtes. b ❡ Et aſcēdit ieſus hiero. q2 viri tenebant̃ ibi eſſe in iſto feſto: q2 ter ī anno tenebant̃ maſculi apparere corā dño. ſ. paſchate: pentecoſte ꝛ feſto tabernaculoꝝ. ſc̄do deſcribit̃ ꝯditio loci/ cū d̄r: c ❡ Eſt āt hiero. ꝓba. pi. in q̄ aque pluuiales colligebant̃: ꝛ ibi lauabant̃ hoſtie p̄mo ꝛ poſtea in laterib' in atrio ſacerdotū exiſtētib': iō dicebat̃ illa piſcina ꝓbatica: a ꝓbaton qḋ eſt ouis: ꝛ eſt nomē grecū: cui' interp̄tationē ponit in hebraico dicēs: d ❡ Que cognoiatur hebraice bethſaida.i. dom' ouiū. e ❡ Quinqꝫ poꝛ. ha. vt p plura loca poſſēt lauātes hoſtias deſcēdere ad aquā. f ❡ In his.ſ. porticib'. Iacebat multitudo magna languētiū ꝛc. Et ſubdit̃ cauſa: g ❡ Angelus aūt dñi ſm tp̄s.i. in diuerſis tp̄ib': īterpolatiõe eñ facta. h ❡ Deſcēdebat in pi. ꝛ mo. aq̄. ex deſcēſu angeli. i ❡ Et q̇ poꝛ deſcēdiſſet ī piſcinā poſt motionē aque ſan' fiebat. Cauſa āt deſcēſus angeli: ꝛ hui' miraculi aſſignat̃ a doctorib' dicentib' q̇ appropinquante euangelij ꝟitate dñs voluit figurā expſſam baptiſmi in hac piſcina oñdere. q̇ ꝯueniebat cū baptiſmo in mūdādo ꝛ ſanādo ꝟtute di occulta ad motionē angeli: ſicut baptiſm' ſub ſenſibili elemēto mūdat aīam ꝟtute occulta ꝟbi: ꝛ cū h aliq̄n ſanat corp' miraculoſe: verūtñ q2 figura deficit a figurato: iō iſta piſcina nō ſanabat niſi corp' ꝛ vna vice tm̄: ꝛ nō ſanabat niſi vnū: Baptiſm' aūt ꝑtingit ad aīam ꝛ ſanat oēs q̇tq̇t veniūt ad ip̄ꝫ niſi ponāt ipedimētū. Alij aūt dicūt q̇ illa miracula ibi fiebāt ꝓpter p̄ntiā ligni dñici cruc' qḋ ibi enatauit appropinq̄nte xp̄i paſſiõe: ꝛ iō angel' illuc deſcēdebat ꝓpt ligni reuerētiā: ꝛ enatauit tp̄e ꝯueniēti ꝓpter eius motionē. Per h etiā oñdebat̃ q̇ natura hūana a morbo pc̄ti per lignū dñice cruc' erat ſanāda. Qualit̃ aūt illud lignū dñice cruc' in loco illo fuerit poſitū: diuerſimode d̄r. Dicit̃ eñ in hiſtoria ſcholaſtica q̇ regina Saba vidit in domo ſalt' libani ſalomonis q̇ddam lignū de q̇ vidit in ſpū q̇ in illo pateret̃ ille ꝓpter quē deficeret regnū iſrl': qḋ cū ſignificaſſet ſalomoni: ip̄e volēs ſeruare durabilitatē regni: fecit poni illḋ lignū ī ꝓfūdo terre iuxta tēplū: vbi poſtea ī ſupficie terre facta ē illa piſcina: ꝛ iō poſtea ibi illud lignū apparuit mō ꝑdicto. In quadā ꝟo hiſtoria ſctē crucis d̄r q̇ Seth fili' ade ex p̄cepto patr' iuit ad ꝑadiſū voluptatis vñ eiect' fuerat: ꝛ petijt ab angelo cuſtodiēte locuꝫ illū de oleo miſericordie: q̇ acceptis tribus granis arboris ligni vetiti: dedit ea Seth, ꝛ ip̄e plantauit ſup ſepulchꝝ patris ſui ade: ꝛ inde orte ſunt tres virgule que poſtea in vnā arborem ſūt cōiuncte: poſtea tēpore ſalomonis illa arbor fuit ſecta: quia videbat̃ edificationi templi neceſſaria: verūtamen quando applicabat̃ ad opus ſemper erat nimis curta vel nimis longa: ꝛ ideo tāq̄ꝫ
D inutilis ad hoc dimiſſa fuit iuxta tēplū in atrio quodā: homies aūt venientes ad templū illi ligno ceperūt facere quādam reuerentiā inſtinctu diuino: de q̇ dolentes ſacerdotes fecerūt illud ꝓijci intra piſcinaꝫ que erat ꝓpe templū qḋ deſcendēs ad fundū ibi diu latuit: poſtea ꝟo imminente paſſione apparuit modo ꝑdicto. Hec autē ſcripſi ſine aliq̄ aſſertiõe. k ❡ Erat aūt q̇dā. Hic ꝯſeq̄nter ponit̃ actus miraculi cū d̄r: Erat autē q̇daꝫ hō ibi tri. ꝛ octo an. habēs in infir. ſua. Ex q̇ patet q̇ diu punit' fuerat: illā eñ īfirmitatē ꝓpt pc̄m p̄cedēs incurrerat: vt patebit infra: verūtñ q2 penā patiēter ſuſtinuerat: iō dignū erat vt ei ſubueniret. ꝓpter h ſequit̃: l ❡ Hūc aūt cū vi. ie. ia. ꝛ cog. q2 iā mul. tp̄s ha.ſ. in infirmitate illa. m ❡ Dicit ei: vis ſan' fieri? nō petit q̄ſi dubitās de volūtate: ſꝫ vt magis cresceret ei' deſideriū: q2 p h dignioꝛ efficit̃ accipe dei donū. n ❡ Rñdit ei lāguidus. oñdēs ſuū deſideriū. o ❡ Dñe hoīeꝫ nō ha. vt cū tur. fu. aq̄ mittat me in pi. q. di. multū deſidero: ſꝫ nō habeo hoīeꝫ q̇ me portet: ꝛ ego ſū ita debilis q̇ nō poſſuꝫ ita cito venire ſic alij. vñ ſeq̇t̃: p ❡ Dū ve. eñ e. ꝛc. h aūt dicebat q2 videbat ieſū fortē ꝛ aptū ad portādū eū: ꝛ magnū reputarꝫ ſi ī h ei ſuire vellꝫ: ſꝫ ſtatī ꝯtulit ei mai' bñficiū: vicꝫ ſanitatē ꝑfectā. vñ ſeq̇t̃: q ❡ Dic ei ie. ſur. reſtituit' ſanitati.
❡ Tolle graba

Moraliter Moralit̃. a ❡ Poſt hec e. di. feſt. iu. ꝛc. Seq̇t̃: c ❡ Eſt aūt hiero. ꝓba. pi. Scḋm doctores catholicos piſcina hec ſanās īfirmitates inuiſibili ꝟtute apparuit an̄ baptiſmū xp̄i: ad ſignādū ꝟtutē eius baptiſmi: ſic dixi plenī' in expoſitiõe lr̄ali. e ❡ Quinqꝫ poꝛ. ha.i. adiu' p q̇s ſignificat̃ lex ꝓphe ꝛ agiographa euāgeliū ꝛ aplica doctrina. Hec eñ q̇nqꝫ mētiõeꝫ faciūt de xp̄i baptiſmate q̄ſi ad ip̄m ꝑbētes adiutoriū: tria p̄ma figuratiue: alia duo exhibitiue. Per angelū deſcēdētē ī piſcinā ſignificat̃ xp̄s: q̇ Eſa. ix. ſm trāſlationē Septuaginta d̄r magni ꝯſilij angel': ip̄e ꝟo deſcēdēs in iordane vim regeneratiuaꝫ dedit aq̇s tactu ſacratiſſime carnis ſue. Sꝫ q2 diuina ꝟtus nō ē alligata ſacramēt': iō ad h ſignificādū iſte lāguid' q̇ d̄: h ſanat' ē fuit ſanat' p deſcēſū ī piſcinā: ſꝫ p xp̄i ſmonē cū ei dixit:

❡ Surge

E b a ¶ Tolle grabatū. Dilige ꝓximū infirma eiꝰ tolerādo: q̄ te infirmū paciēter tulit: ⁊ nō ſolū letare ď tua erectiōe ſ₃ etiā ď ꝓximoꝝ ſollicitꝰ eſto ſalute. Ecce angelus magni cōſilij latēs in carne: turbata aqua iudeoꝝ ſanū fecit vnū. b ¶ Et ambula. Diligendo deū feſtina vſq₃ ad viſionē eiꝰ: nec fratrē ꝓpē amorē eius ad quē ꝑgis deſerēs: nec ꝓpē fratrē ab illo q̄rēdo ceſſans. c ¶ Dicebāt ergo. Iudei obſeruatores littere neſciētes grām q̄ lex implet̄ q̄ ab oī ſeruili ope.i.a pctō ceſſare iubet. vnde ꝯ dr: Tolle gra. tuū ⁊ am. d ¶ Nō licet. Nō calūniant̄ de ſalute q̄ i ſabbato curāt aīalia ſ₃ de lecti portatiōe. e ¶ Rn̄dit eis. Nō cedit obijciētibꝰ ſed ſanatorio mādatis obediēs auctoritatē ſanatiōis ſue obijcit calūniātibꝰ. f ¶ Neſciebat qs ⁊c̄. In turba poſitus nō agnouit ieſū: ſ₃ poſt in tēplo in q̄ docemur: vt q̄ſq₃ vult ad viſionē dī ꝑuenire: fugiat turbā ſuoꝝ affectuū et necē hoīm: ⁊ adeat tēplū interne orationis. g ¶ In tēplo. Nō i turba ſ₃ in tēplo: q₂ ſi gratiā ꝯditoris cognoſcere volumꝰ: oportet vt ꝯuēticula fugiamus ⁊ templū efficiamur. h ¶ Noli pecca. Innuit q̄ ꝓpter pctā languebat: ſ₃ ipſe ieſus illū ſic̄ exteriꝰ ita intus ſanauit. vn̄ ꝯmonet: ne iteru₃ peccādo grauius iudicet̄. i ¶ Quia h fa. in ſab. Quaſi ſoluto: legꝰ agēs ꝯ deū: q̄ reqeuit i ſabbato. ſex diebꝰ ꝑmo opatꝰ. Cōtra qd̄ ait ieſus: Nō ſex diebus tm̄ vt putat̄ opatꝰ ē deꝰ ſ₃ vſq₃ mō opat̄: q₂ q̄ ſex diebꝰ cōdidit noua: a q̄bꝰ requieuit die ſeptīo: poſtea opat̄ vſq₃ in finē gubernādo: ſuſtētādo: renouādo: ꝓpagando: vt ꝑmaneāt cōdita: Et cū ſemꝑ opat̄ deꝰ ꝯſtat ſacramētū eē qd̄ de requie ſabbati legit̄. k ¶ Ieſus āt reſpō. Quaſi ceci i lege cur mihi inuidetis ſi hoīem in ſabbato ſano: q̄ deꝰ cu₃ patre ſemꝑ operor. l ¶ Propterea er. Si priꝰ ꝓ ope ſabbati nūc magꝰ inſidiant̄: q₂ patrē ſuū deū dicit cū eū tātūmodo hoīem putarēt. Ergo ſponſit q̄ ſe facit eq̄lem deo qd̄ eſſet facere rapinā: ſ₃ ipē natꝰ ē eq̄lis. m ¶ Rn̄dit itaq₃ ieſus. Quia cōmoti ſunt de audita eq̄litate eiꝰ quē putāt hoīem puꝝ: cū deo prē: ſubdit ſe eſſe filiū eq̄le₃ prī eiuſdē volūtatꝰ: eiuſdē ptātis. eiuſdem opatiōis. In his aūt differēdis: h genere loq̄ndi vtit̄: q̄ mētes puuloꝝ poſſit excitare ⁊ ſi n̄ īplere: ⁊ q̄ mētes adultoꝝ exerceāt et paſcāt. dicit eni ď diuinitate filij

† De pe. diſ. 2. §. De peni. et remiſ. cū infirmitas i pn.

Gen. 2. a

g

¶ a viciis.

a cit ei ieſus† Surge tolle grabatū a
¶ de virtute in virtutem.
b tuū ⁊ ambula. Et ſtatim ſanꝰ fa- b
ctus eſt hō ille ⁊ ſuſtulit grabatū †
ſuū ⁊ ambulabat. Erat āt ſabba d
c tū i illa die. Dicebāt ḡ iudei illi
d q̄ ſanatꝰ fuerat. Sabbatū ē: nō li e
e cet tibi tollere grabatū tuū. Re-
ſpōdit eiſ: Qui me ſanū fecit ille f
mihi dixit: Tolle grabatū tuū ⁊
ambula. Interrogauerūt ḡ eu₃. g
Quis eſt ille hō q̄ dixit tibi tolle
grabatū tuū ⁊ ambula? Is aūt q̄ h
f ſanꝰ fuerat effectꝰ neſciebat quiſ
eēt. Ieſus āt declinauit a turba i
ꝯſtituta i loco. Poſtea inuenit eū k
g ieſus i tēplo ⁊ dixit illi: Ecce ſa- l
h nus factꝰ es: iam noli peccare ne
¶ noto ieſu nō ē piger i annūciādo.
deteriꝰ tibi aliq̄d ꝯtigat. Abijt il m n
a ¶ iſte nunciat ſalutem vt ſequantur: ſed ilii ecōtra ꝑſequuntur.
le hō et nūciauit iudeis q₂ ieſus
eēt q̄ fecit eū ſanū. Propterea ꝑ- o
i ſeq̄bant̄ iudei ieſū q₂ h faciebat
k in ſabbato. Ieſus aūt rn̄dit eis: p
¶ ſapia ꝑ quā facit pater omia
Pater meꝰ vſq₃ mō opat̄: ⁊ ego q
l operor. Propterea ḡ magis q̄re r
bāt eū iudei iterficere: q₂ nō ſolū
¶ ſcđm ad opinionem eorum.
ſoluebat ſabbatū: ſ₃ ⁊ patrē ſuu₃
¶ non vt nos qui patrem eum vocamus: ſed equalem faciens .ſ. deo.
dicebat deū: equalem ſe faciens
m deo. Reſpōdit itaq₃ ieſus ⁊ di-

Nico.de lyra

M a ¶ Tolle grabatū tuū. reſtitutꝰ priſtino vigori. b ¶ Et ambula. ad declarationē diuini miraculi. c ¶ Et ſtatim ſanꝰ factꝰ ē hō ille. q₂ diuina virtus infinita eſt et operat̄ i inſtāti: ſanitas eni q̄ virtute nature reſtituit̄: in tpe ⁊ nō i inſtanti acquirit̄. d ¶ Erat aūt ſab. Hic ꝯſr ponit̄ ꝯtra p̄dicti miracli accuſatio. ⁊ ꝑmo q̄tū ad ipm ſanatū. ſcđo q̄tū ad ipm medicū ibi: Interrogauerūt ḡ. In ꝑma pte dr ſic: Erat aūt ſabbatū in die illo. in quo nō erat licitū opera ſeruilia facere. ꝓpter qd̄ ſequit̄: Dicebāt ḡ iudei illi q̄ et ſanꝰ factꝰ fuerat. e ¶ Sabbatū eſt: nō licet tibi tollere grabatum tuū. Iſti falſum dicebāt: q₂ opa corꝑalia que ſunt ad dei honorem bn̄ poſſunt fieri in die ſabbati: ſicut ſacerdotes in tēplo corꝑaliter opabant̄. tēplū ornando: hoſtias īmolando ⁊ lauando: ⁊ ꝯſilia: vt dicit̄ Matth. xij. Portatio aūt huiꝰ grabati erat ad magnificētiā diuini miraculi: ſicut et modo illi q̄ miraculoſe de carceribꝰ vel hmōi liberant̄: portāt cōpedes ſuos ad loca ſancta: ad manifeſtationē ſue miraculoſe liberatiōis: tn̄ aliter ſe excuſat ille ſanatꝰ. dicēs: f ¶ Qui me ſanū fecit ille mihi dixit: tol. gra. tuū ⁊ am. q. d. ille q̄ me diuina v̄tute ſanauit: eadē v̄tute ⁊ auctoritate mihi p̄cepit: et ꝑ ꝯñs teneor ſibi obedire: nec ſu₃ trāſgreſſor. g ¶ Interrogauerūt ḡ. Hic ponit̄ accuſatio medici. ⁊ ꝑmo in generali an̄ cognitionē determinatā de ipſo. ſcđo in ſpeciali ipſo cognito ibi: Poſtea. Quia eni ꝑ ſanantē eū iſte ſanatꝰ ꝯueniēter ſe excuſabat. iđ querebāt de ipſo ſanāte: vt ipm ꝑſeq̄rent̄ ⁊ h ē qd̄ ſeq̄t: Interrogauerūt ḡ eū q̄s ē ille hō q̄ dixit ti. tol. gra. tuū ⁊ am. q. d. malus ē hō q̄ p̄cepit talia. h ¶ Is āt q̄ ſanꝰ fue. ⁊c̄. q₂ diu lāguidus iacuerat: et ſic facta xp̄i ⁊ eiꝰ famam ignorabat. i ¶ Ieſus eni declinauit a tur. ⁊c̄. dās exēplū aliq̄n fugiēdi volētes calūniare: ⁊ nolēs ſe iactare de opatiōe miraculi. k ¶ Poſtea. Hic ponit̄ accuſatio medici i ſpāli habita cognitiōe ď eo: et h eſt qd̄ dr: Poſtea inuenit eū ieſus in tēplo. q₂ ad agendū grās de ſanitate ſibi collata freq̄ntabat tēplū qd̄ ē locꝰ orationis. l ¶ Et dixit illi: ecce ſanꝰ factus es iā no. pec. Ex q̄ ptꝫ q̄ īfirmitas illa fuerat ſibi ꝓpē pctm̄ inflicta. m ¶ Ne deteriꝰ aliq̄d ti. cō. incurrēdo penam eťnā: q₂ i recidiuāte fiūt nouiſſima peiora prioribus. n ¶ Abijt ille hō ⁊c̄. Dicūt aliq̄ q̄ h fec̄ malicioſe: ſ₃ h nō ē veꝝ: q₂ illos qs dn̄s ſanauit corꝑe: ſanauit et mēte. vn̄ de iſto dr. Jo. vij. c. Totū hoīem ſaluū feci i ſabbato: qd̄ etiā exꝑmit̄ hic ex v̄bo xp̄i cū dr: Iā noli peccare. q. d. p̄cedēs pctm̄ ē tibi dimiſſū. Et iđ dicēdū q̄ iſte ſanatꝰ itit bona intētiōe ad publicādū v̄tutē xp̄i. Illi aūt q̄bꝰ h nūciauit ſe cerūt inde dānū ſuū: ſic̄ ⁊ de alijs xp̄i virtutibꝰ. iđ ſequit̄: o ¶ Propt̄ea ꝑſeq̄bant̄ iudei ⁊c̄. tāq₃ violatorē diuine legis: qd̄ tn̄ erat falſu₃: vt viſū ē. p ¶ Ieſus aūt. Hic ponit̄ miraculi excuſatio. Circa qd̄ ꝯſiderādū q̄ apl̄i fuerūt hoīes puri. ⁊ iđ xp̄s excuſauit eos de violatiōe ſabbati i ꝯfricatiōe ſpicaꝝ ꝑ exēpla purorū hoīm: ſic̄ dauid ⁊ ſacerdotū: vt habet̄ Mat. xij. vbi iſta exēpla diffuſiꝰ tractantur. ipē aūt xp̄s erat hō ⁊ deꝰ. et iđ aliq̄ñ ſe excuſauit de violatiōe ſabbati ꝑ facta hūana: vt ptꝫ Lu. xiij. vbi oſtēdit q̄ i neceſſitate poterat bos leuari de puteo in die ſabbati: ⁊ mltomagꝰ hō ſanari: vt hr̄ .Jo. vij. c. Si circūciſionē accipit hō in ſabbato vt nō ſoluat̄ lex moyſi: mihi idignamini q₂ totū hoīe₃ ſaluū feci in ſabbato. Aliq̄ñ aūt ſe excuſat ꝑ diuina facta: vt hic cū ſbdit̄: q ¶ Pater meus vſq₃ ⁊c̄. Deꝰ eni nō ſic ꝓducit res ſic̄ artifex domū: q₂ domū factā dimittit ⁊ nō ꝯſeruat ⁊ iđ domo facta ceſſat eiꝰ opatio. deꝰ aūt ſic ꝓducit res q̄ eas ꝯſeruat in eſſe. ⁊ iđ licet ſeptima die quieuerit a nouis operibꝰ cōdendis: nō tamē quieuit a creaturis ꝓductis conſeruandis. Pater ⁊ filius ſunt vnus deꝰ. ⁊ ideo ſicut pater cōtinue opat̄ in cōſeruatiōe et adminiſtratiōe rerū: ita ⁊ filius: ⁊ ſic xp̄s excuſat̄ in ſabbato operādo. S₃ q₂ ex hac excuſatiōe ſequit̄ q̄ xp̄s ſit equalis deo prī. ideo ex hoc v̄bo magis ꝑſequebant̄ eū iudei tanq₃ blaſphemū q₂ blaſphemia acriꝰ punit̄ i lege q̄₃ fractio ſabbati. ⁊ h ē qd̄ dr: r ¶ Propterea ḡ magis querebāt eū iudei interficere ⁊c̄. patet lr̄a. ꝓpter quod ꝯſequēter ſe excuſat dicens:

M Amen amē

Moraliter

✱ a ¶ Surge tol. gra. tuū ⁊c̄. ꝑ h aūt q̄ vnꝰ tm̄ ſanatꝰ fuit de mltitudīe lāguidoꝝ: ſignificat̄ q̄ pauci ſaluant̄ ď mltitudīe vocatoꝝ: ꝑ lectū āt i q̄ iacebat lāguidꝰ: ſignificat̄ praua ꝯſuetudo: ꝑ quā hō iacet i pctō q̄ tollit̄ ꝑ exercitiū i ope bono. iđ ſbdit̄: † ¶ Et ſuſtulit gra. ſuū ⁊ am. ꝑ v̄tutꝰ exercitiū. o ¶ Propterea pſe. iu. ie. opꝰ eiꝰ bonū ꝑuertētes i malū: ⁊ adhuc mltos hn̄t ſeq̄ces: nūcios xp̄i ꝓpē opꝰ ꝯfeſſiōis ⁊ p̄dicatiōis moleſtātis. p ¶ Ieſus aūt rn̄dit e. ⁊c̄. vbi xp̄s vnitatē opatiōis oſtendit ⁊ nature in filio et in patre: ⁊ hoc ſatis diffuſe: nec occurrit mihi moralitas hic cōueniēs niſi q̄ quilibet chriſtianꝰ q̄ dei filꝰ ē adoptiuꝰ dꝫ vniri ſibi ꝑ charitatē mētꝰ ⁊ ꝯformitate₃ opatiōis. ſm̄ illď .j. Cor. vj. d. Qui adheret dn̄o vnꝰ ſpūs eſt.

A ¶ tate filii: Nō poteſt a ſe facere niſi qđ videt patrē fa. ꝛ demonſtrat ei pater: q̄ oīa nō ſm litterā vt in hoib⁹ fieret accipiēda ſūt: ſꝫ myſtice. Illis aūt h̄ ſecreta dicē vt ɔturbenƭ: vel vt forte turbati medicū q̄rāt. Propē nos etiā vt nob ſcriberenƭ: q̄ nō bn̄ intellecta i errorē bn̄ itellecta i ꝟitatē ducerēt. a ¶ Amē amē dico vobis. Agit hic de identitate ſua cū patre: ꝛ minoritate ſua ſm hoiem ꝛ qđ i his faciat. ſ. vtrāq; reſurrectionē corpis ſcꝫ ꝛ aie. b ¶ Nō poteſt filius a ſe. Ita ſū eq̄lis patri: vt nō ipſe a me, ſꝫ ego ſim ab eo. Nō facit a ſe: nec poteſt a ſe qui nō eſt a ſe: ſꝫ ab eo facit ꝛ pōt a q̄ eſt. c ¶ Niſi qđ viderit. Idē eſt: filio videre patrē vł audire qđ eſſe a patre. Uidere ḡ facientē eſt eadē cū patre opari. Nō eñ hic dicaƭ q̄ſi alia faciat pater: alia imitādo filius: ſicut ſolet in hoibus fieri: ſed eadē ſūt opa q̄ opatur pater p filium. vñ addit: Queciūq; eñ ille fecerit, hec ꝛ fili⁹ ſimiliter facit: hec eadē ꝛ nō alia: ꝛ nō diſſimiliter, ſed ſimiliter. d ¶ Hec ꝛ fili⁹ ſimilit̄. Uideƭ corp⁹ oē facere q̄ animus: ſed nō ſiliter, cū anim⁹ iperet corpi. Pater ꝟo ꝛ filius eadē ꝛ ſiliter opanƭ: q: vna natura vna ſbſtātia patris ꝛ filii, ꝛ vna volūtas ꝛ vna poteſtas ꝛ vna opatio. e ¶ Oīa demōſtrat ei. Demōſtrare patrē filio: ē cūcta opari p filium vt eque habeanƭ in fide noſtra paƭ ꝛ fili⁹. Et ne aliq̄ mō min⁹ ſentiaƭ đ filio addit: Et maiora his de. ei. hoc ē: p euꝫ maiora faciet. Que? ſic̄ eñ paƭ ſ. mor. ꝛ vi. Mai⁹ ē ſuſcitare mortuos q̄ languidū ſanare: vñ agebaƭ. f ¶ Maiora his. Suſcitat pr̄ animas p filiū vt aie viuēt ex ſubſtātia patris ꝛ filii: ꝛ ei filio hoi facto in tpe demōſtrabit maiora. i. reſurrectionē corpoꝝ: vt miremini eam fieri per filium. g ¶ Sicut eñ pater ſuſc. Incipit oſtēdere qđ filius ſm q̄ eq̄lis eſt patri faciat. ſ. aīas a morte

B reſuſcitat. Et eſt pma reſurrectio a vitijs. In ſeq̄nti ꝟo oſtēdit etiā reſurrectionē mortuoꝝ corpoꝝ: ſm q̄ fili⁹ hoīs eſt ꝛ poteſtatē dedit ei. i. ſ. h ¶ Sic ꝛ filius. Aug⁹. Quia pater ꝛ filius ſūt eadē vita. Iudicat aūt ꝛ ſuſcitat corpa: nō pater: ſꝫ fili⁹ ſm diſpoſitionē hūanitatis in q̄ minor patre: nec honoraƭ ſicƭ pater. vñ ait: Qui nō honorificat filiū miſſū, nō honori. patrē q̄ mi. illū. i ¶ Quos vult viuificat. Aug⁹. Nō alios q̄ pater ſed eoſdē: q: vna volūtas ꝛ eadē poteſtas ꝛ eadeꝫ viuificatio mortuoꝝ. hec ſūt maiora que opaƭ pater p filiū ſcꝫ reſurrectio mortuoꝝ: vñ honorādus pbaƭ fili⁹ ſicut ꝛ paƭ. Uñ ꝛ ſubdiƭ: Neq; eñ pater iudicat quēq̄: q: pſona patris in iudicio nō apparebit: ſed nec xp̄s in eo q̄ ei ɔſubſtātialis: ſed in forma ſerui vt poſſit etiā ab impijs videri: in q̄ iniuſte iudicatus: iuſte iudicabit. Uñ alibi hec cauſa reddiƭ: q: fili⁹ hoīs ē. k ¶ Ut oēs ho. Honorat deū q̄ cōmēdat creatorē: oīpotētē: eternū. Honorat patrē q̄ credit eū habere filiū equalem ſibi. Honorat filiū q̄ credit eū eſſe equalē patri. l ¶ Qui nō honorificat. Aug⁹. Si eñ minor crederet fili⁹: pater inhonoraret: q̄ vel inuidie nollet euꝫ genuiſſe equalē: vel infirm⁹ nō poſſet ꝛ ſic nō eſſe deus cōuinceretƭ: quia impotens.

nō ſm numeꝝ: ita q̄ pr̄ plura in nūero faceret. ꝛ h̄ excludiƭ cuꝫ C
dr̄: Hec ꝛ filius ſilr̄ facit. i. eadē nūero. Tertiū ē ſi faceret eadē nūero: ſicut faber ꝛ martell⁹ pducūt eūdē effectū: tñ aliƭ: q: faber vt cauſa pncipalis: martell⁹ aūt vt inſtrumētalis. ꝛ hoc excludiƭ cū dr̄. d ¶ Silr̄ facit. i. vniformiter p oēm modū. Et ſic patet q̄ ꝟbū pdictū: Nō pōt filius a ſe facere q̄cq̄ ꝛc. nō pōt exponi ſm errorē Arrij de minoritate filij reſpectu patris in diuinis: ſꝫ tñ oñdit pceſſū filij a pr̄e: inq̄ātuꝫ fili⁹ nō eſt a ſe, ſꝫ a pr̄e: ꝛ ſic potētiā opandi ꝛ noticiā habet a pr̄e: ſicut ꝛ eſſentiā: nō tñ aliā, ſꝫ eādē nūero. Si eñ fili⁹ eēt creatura (vt dicit Arri⁹) nō poſſꝫ facere q̄cūq; facit pr̄: vt ɔſeq̄nter dicit euāgeliſta. Quecūq; facit ille ꝛc. q: ſeipm̄ nec poſſet pducere: nec ɔſeruare: eſſet tñ pduct⁹ ꝛ ɔſeruatus a pr̄e. e ¶ Pater eñ di. Poſtq̄ euāgeliſta poſuit ſignū viſibile ad oſtēdendū q̄ fili⁹ habet potētiam collatiuā vite corpalis. hic ɔſequēter poniƭ doctrina xp̄i de vita ſpūali p ipm ɔſerēda. Et diuidiƭ in duas: q: primo poniƭ doctrina xp̄i. ſecūdo ei⁹ ɔfirmatio ſubdiƭ, ibi: Si ego teſtimoniū. Circa pmū ſciēdū q̄ duplex eſt viuificatio. ſ. aīe ꝛ corpis: ꝛ duplex iudiciū diuinū ſibi rñdet. pmū ē iudiciū diſcretiōis qđ nūc eſt ꝛ rñdet vite pſenti. ſcđm ē iudiciū diſcuſſiōis vltime ꝛ pmiationis, qđ erit in futuro: ꝛ rñdꝫ corpoꝝ reſuſcitationi. Iđ ſic pcedit: q: pmo agit đ viuificatiōe aiaꝝ et iudicio diſcretiōis nūc exiſtente. ſcđo de reſurrectione futura: q: in pmo oñdit xp̄s ſe habere potentiam viuificatiuā. ſecūdo oñdit q̄liter iſta potētia ſit intelligēda, ibi: Amē amē dico vobiſ. In prima pte dr̄ ſic: Pater eñ diligit filiū ꝛ oīa ꝛc. Si accipiaƭ hic filius ſm diuinā naturā: dilectio nō accipiƭ hic cauſaliƭ: q: volūtas in diuinis nō eſt pncipiū originis filij: ſꝫ natura: vt ſupius dictū eſt. ꝛ iđ cū diciƭ: Pater eñ diligit filiū ꝛ oīa de. ei. inq̄ātū ſciētia patr' cōmunicaƭ filio. hoc verbū diligit nō notat cauſam: ſed tñ ſignū vel concomitātiā. Si aūt accipiaƭ filius ſm humanā naturā: ſic accipiƭ cauſaliter: quia amor eſt pmū donum ꝛ cauſa aliorū: ꝛ tūc eſt ſenſus: Pater diligit filiū: quia plenitudo ſcientie cōmunicate aīe xp̄i pcedit ex patr' dilectiōe. f ¶ Et maiora his de. opa. ſ. viuificationē mortuorū morte ſpūali: de q̄ loqƭ poſtea: q: mai⁹ ē iuſtificare impiū q̄ creare celū ꝛ terrā: ſm Aug'. exponentē illud infra. xiiij. Et maiora hoꝝ faciet. Qꝫ aūt dr̄ h̄: demōſtrabit de futuro: nō eſt p h̄ intelligendū q̄ filius ſm naturā diuinā acceperit de nouo aliquā ſciētiā: vł q̄ aīa chriſti aliq̄d ɔgnouerit qđ a pncipio ſue creatiōis ignorabat: q: a pncipio ſue creatiōis habuit plenitudinē gratie ꝛ ſciētie: ſed diciƭ res demonſtrari: quādo de nouo alijs innoteſcit: ꝛ talis modus loquendi habeƭ Gen. xxij. c. Nūc cognoui q̄ timeas: id ē alios cogſcere feci: q: deus ante ſciebat abraā timere ipm̄: ſed p obedientiā eius in immolatiōe filij hoc fecit ab alijs cognoſci. g ¶ Ut vos miremini. Illud nō poniƭ cauſaliter: ſed tñ ɔſecutiue: quia poteſtas viuificatiua nō eſt data chriſto pter iudeoꝝ admirationē: ſed ex hoc ſecuta eſt quādo viderūt mirabilia chriſti opa. Et oſtēdit ɔſequēter que ſūt illa maiora opera, dicens: h ¶ Sicut eñ pater ſuſcitat mortuos ꝛ viuificat. qđ eſt diuine ꝟtutis: i ¶ Sic ꝛ filius quos vult viuificat. Illud verbuꝫ vult nō poniƭ hic ad denotanduꝫ q̄ filius pauciores viuificet q̄ pater: ſꝫ ad oñdēdū modū agēdi: q: nō agit coacte nec ex neceſſitate nature: ſꝫ libere. Et q: iudiciū diſcretiōis ɔcomitaƭ reſurrectionē ſpūalē: vt pdictū ē. iđ ſequiƭ: k ¶ Neq; eni pater iudicat quēq̄. ſcꝫ ſeorſū a filio: cū ſit eoꝝ vna opatio. l ¶ Sed omē iudiciū dedit filio. hoc diciƭ p tanto: q: iudiciū eſt p ſapientiam diuinā. Sapiētia autem tota cōmunicatur filio: ꝛ per conſequens potentia iudicatiua. m ¶ Ut omnes honorificent filium ſicut honorificant patrem. Ex predict' eñ ſequiƭ q̄ ſit honorandus honore latrie ſicut ꝛ pater: cū ſit vn⁹ deus cum eo. vnde ſequitur: n ¶ Qui non honorificat filium: honore latrie. o ¶ Non honorificat patrem qui miſit illum. quia habent eandem maieſtatem.

a xit eis: Amen amen dico vobis a
¶ .i. filius ſm hoc q̄ homo nihil poteſt niſi qđ pater dat ꝛ docet.
b non poteſt filius a ſe facere q̄cq̄
c niſi qđ viderit patrem facienteꝫ.
¶ vt ſicut paƭ honoreƭ fili⁹ ¶ a patre habet q̄ poſſit: q: a patre habet q̄ ſit.
d Quecūq; eñ ille fecerit: hec ꝛ filius ſimiliter facit. Pater eni di b c d e
¶ ſicut ſupra ait viderit patrē facientē.
e ligit filiū: ꝛ oīa demōſtrat ei que
¶ corporalib⁹ curatiōibus.
f ipſe facit: ꝛ maiora his demōſtra f
a ¶ q̄ſi de eq̄li pr̄i quē nō creditis equalē.
g bit ei opa vt vos mirēmini. Si- g h
¶ quos vult.
cut eñ pater ſuſcitat mortuos ꝛ
¶ in aiabus. ¶ .ſ. q̄ ſūt digni.
h i viuificat: ſic ꝛ fili⁹ quos vult viuificat. i
¶ ꝛ vere filius viuificat: q: etiā iudicat.
Neq; eñ pr̄ iudicat quēq̄: k
¶ cur.
k ſed omne iudiciuꝫ dedit filio: vt l m
¶ nō vt minorē: ſed ſicut hono. pa.
oēs honorificent filium ſicut ho
l norificāt patrē. Qui nō honori- n
ficat filiū, nō honorificat patrē q̄ o

Diuiſio

D

Nico.de lyra

a ¶ Amē amē dico vobis nō pōt fili⁹ a ſe ꝛc. q. d. vos mihi imponitis legis trāſgreſſionē: ꝛ hoc eſt impoſſibile q: nō poſſū obliquari a regula ꝟitatis diuine. Qđ patet: q: fili⁹ inq̄ātū de⁹ habꝫ oīno eādē opationē cū patre: ꝛ ſic nō pōt ab eo obliquari. Silr̄ nec inq̄ātū hō: q: hūanitas xp̄i eſt inſtrumentū ɔiūctū ipſius diuinitatis: ꝛ ſic nō pōt a motiōe ei⁹ obliq̄ri: ꝛ p ɔſequēs nō pōt trāſgredi: q: trāſgreſſio eſt obliq̄tio a lege diuina. Sciēdū tñ q̄ Arri⁹ ex h̄ ꝟbo. Nō pōt fili⁹ ꝛc. dicit filiū in diuinis eſſe minorē pr̄e: ꝛ iđ ɔſeq̄nter h̄ excludiƭ, cū diciƭ: b ¶ Quecūq; eñ ille fecerit. ſ. pater. c ¶ Hec ꝛ filius ſilr̄ facit. vbi tria excludunƭ: p q̄ poſſet dici fili⁹ minor pr̄e. Primū eſt ſi opatio pr̄is ſe extēderet ad aliq̄ ad q̄ ſe nō extēderet opatio filij. iđ h̄ excludiƭ, ibi: Quecūq;. Secūdū eſt ſi fili⁹ faceret eadē q̄ facit pater: ſm idētitateꝫ ſpeciei tñ: ſꝫ

Quia

nō ſm

Amen

E ❧ a ❡ Quia q̄ v̄bū. Quia eq̄lis ſū p̄ri ⁊ vno honore cū eo honorād⁹: ḡ q̄ audit v̄bū meū. i. q̄ credit me filiū ⁊ credit eū patrē: h̄z vitā eīnā. q̄ꝛ hec ē vita eīna: vt p⁹ dicet: vt cogſcāt
J.17.a te quē m. ie. xp̄m eſſe vnū vez deum. b ❡ Audit ⁊ cre. ei. Cur ait: Audit v̄bū meū ⁊ credit: nō mihi ſ; ei q̄ me miſit: q̄ꝛ verbum ei⁹ ē i me: imo ego ſū v̄bū ei⁹. Qui ḡ ei credit: credit v̄bo ei⁹. i. mihi. c ❡ Sz trāſiet. Hic a morte īfidelitatꝭ ad vitā fidei ⁊ iuſticie poſt a corruptiōe ad eīnitatē. De p̄ma aūt reſurrectiōe apti⁹ ſubdit: Amē amē dico vob: q̄ꝛ v. h. ⁊ nūc ē. d ❡ Quia vēit ho. Dixi q̄ꝛ fili⁹ ſuſcitat ⁊ viuificat: qḋ verū ē q̄ꝛ vēit hora ⁊c. ⁊ oſtēſio p̄ris fuit: hic eni de ſuſcitatiōe aīe a pctīs agit. e ❡ Vocē filij. Hoc ſolū iuſtis cōuenit: q̄ ſic audiūt ḋ incarnatiōe ei⁹ vt credāt q̄ꝛ fili⁹ dei ē. f ❡ Sicut eni pr̄. Aug⁹. Vita q̄ ē ipſe p̄r et filius ptinet ad aīaz nō ad corp⁹. Corp⁹ eni nō ſentit vitā ſapie ſ; aīa rōnalis: q̄ illumiat a lumie qḋ illumiat oēm ho. v. in h. m. ❡ Aug⁹. Sup aīam rōnalē q̄ eſt imago dei: nihil ē niſi de⁹ cui⁹ ē imago: huius iḡe de⁹ ē vita ⁊ ip̄a eſt vita corpis. g ❡ In ſemetip̄o. Nō aliūde: ſ; ip̄e eſt vita: ſic ⁊ fili⁹ i ſemetip̄o ē vita. Sz differūt: q̄ꝛ p̄r ē vita nō naſcēdo. fili⁹ ē vita ex p̄re naſcēdo. vñ ait: Dedit. non
De pe. diſ. ꝙ aliqñ fili⁹ fuerit ſine vita: ſ; naſcit ex
2. c. charitaſ eo vita. dedit ḡ. i. vita genuit vitam.
p̄. cū ergo b ❡ Et p̄tātē. Poſtq̄ȝ dixit de reſurrectiōe aīe: ſubdit de reſurrectiōe carnis. Et p̄tātē quā h̄z fili⁹ cū p̄re i occulto dedit p̄r ei: q̄ꝛ fili⁹ hoīs eſt: in q̄ forma iudicās bonis ⁊ mal' videbit. Viſio eni forme dei ſolis mūdis corde ꝓmittit. vñ: Bti mun. cor. qm̄ ip̄i deū vi-
Mat.5.a debūt. ❡ Aug⁹. Chriſt⁹ in eo ꝙ ē fili⁹ dei ē vita q̄ viuificat aīas. in eo ꝙ fili⁹
†mat.25.d hoīs: iudex. Dedit ḡ ei p̄r vitam generādo: vt viuificet. Dedit ei poteſtatem iudicij i carne mittēdo. p v̄bū eni filiū dei fit aīaz reſurrectio. p verbū factū in carne: filiū hoīs: fit corpoꝝ reſurrectio. i ❡ Quia vēiet ho. Sic. ḡ. auctoꝛ de reſurrectiōe mētis i vitā eīnā.
†De conſe. diſ. 5. c. finali in fi. ita etiā hic ē auctor ḋ reſurrectiōe carnis: aliter nemo crederet. k ❡ Non poſſū ego a meip̄o fa. Dedit mihi p̄tātē iudicij ñ tñ̄ poſſuȝ a me. i. q̄ nō ē a
†J.6.d ſe: nō facit a ſe. ⁊ ita q̄ culpat eū de ope ſabbati: culpat patrē. l ❡ Sicut audio. Audio p vnitatē ſubſtantie. i. ſcio q̄ꝛ nō ē aliud audire q̄ȝ ſcire vl' eē. Vel ego fili⁹ hoīs nihil a me poſſum: ſed ſicut audio a deo iudico: ⁊ ḣ iudiciū meū de q̄buſcūq̄ȝ eſt iuſtū. iō q̄ꝛ nō q̄ro vo. m. i. hoīs ſed p̄ris: q̄ ē de ſalute hoīm: q̄ ad hoc me miſit. i. incarnari me fecit. m ❡ Nō q̄ro. Loquit nūc ſm̄ qḋ eq̄lis eſt patri: vt ꝓbet in eo vera deitas: nunc ſm̄ qḋ minor vt ꝓbet vera humanitas. n ❡ Si ego teſtimoniū. Dico ḋ idēptitate eſſentie ſue cū patre: et q̄ viuūt nō corpa q̄ nō ſentiūt: ſed anime rationales medie inter deū ⁊ corpora. Dicto etiā ḋ minoritate humanitatis: in qua ſc; morit: reſurgit: ſuſcitat corpora ⁊ iudicat. ſupponit de teſtimonijs ſuis q̄ nō indiget habere ab hoīe: q̄ꝛ h̄z ab opib⁹ q̄ p̄r dedit et ab ip̄o p̄re. Habet tñ̄ ⁊ ab hoīb⁹ ſ; vt a lucernis. i. a iohē ⁊ a moyſe qui ſi nō p̄nt coniungere animas deo: poſſunt tamen confutare inimicos.

❧ Sed hec

miſit illū. Amē amē dico vobis: a
a ❡ intelligit. b ❡ me miſſū ad ſalutē oīm
g quia qui verbū meū audit ⁊ cre-
a ❡ ex p̄re cui credit ⁊ ſilr ex me q̄ ſū vna vita cū eo: ⁊ ḣ eſt ꝙ dicit ⁊ q̄ audierint viuēt.
dit ei q̄ miſit me: habet vitā eter- b
❡ damnationis.
c nam ⁊ in iudicium nō venit: ſed c d
❡ vere trāſit in vitam.
trāſiet a morte i vitā. Amē amē e
a ❡ p⁹ p aplos. b ❡ noli expectare nouiſſimā
d dico vobis: quia vēnit hora et f
❡ p tp̄m. ❡ ſine fide in pctīs. ❡ credēdo. g
e nūc eſt qñ mortui audiēt vocē fi-
❡ obediēdo. ❡ nūc ⁊ ſp. ❡ p vocē filij
f lij dei: ⁊ q̄ audierit viuēt. Sicut h i
dei: q̄ꝛ ſic̄ eni p̄r. a ❡ ad aīaꝝ viuificationē
g eni p̄r habet vitāȝ i ſemetip̄o: ſic k
dedit ⁊ filio habere vitā i ſemet-
h ip̄o. †Et p̄tātē dedit ei iudiciū fa- l
a ❡ ꝙ fili⁹ hoīs h̄z p̄tātē iudicij: vt ⁊ malis poſſit videri. nīꝝ eni videt cū ḣ mag' ꝯuēit.
cere: q̄ꝛ fili⁹ hoīs ē. Nolite mira- m n
ri et filio dī. ❡ i fine ſecli. ❡ tā boni q̄ȝ mali
i ri hoc: q̄ꝛ veniet hora i q̄ oēs q̄ in o
❡ corpa nō aīe. a ❡ nō vt viuāt ſic̄ ſupra ſ;
monumētis ſunt audiēt vocē fi-
vt reſurgāt. ❡ adhuc indiſcretio. ❡ ecce
lij dei: †⁊ ꝓcedēt qui bona fecerūt p
diſcretio iudicij. a ❡ vt videāt deū ſicuti ē.
i reſurrectiōeȝ vite: qui v̄o mala q
❡ damnationis.
egerūt in reſurrectioneȝ iudicij.
k †Nō poſſuȝ ego a meipſo facere r
l quicq̄ȝ. Sicut audio iudico ⁊ iu- s t
❡ q̄ iudico cū p̄re: q̄ꝛ nō q̄ro vo. meā. i. ꝓpriā filij hoīs: ſ; q̄ cū p̄re filio eadem eſt.
m diciū meū iuſtū eſt: †q̄ꝛ non que-
❡ hominis.
ro voluntatē meā ſed volūtateȝ
❡ . ſ. dei patris. ❡ homo.
n ei⁹ qui miſit me. Si ego teſtimo- v

Nico.de lyra

❧ a ❡ Amen amē dico vo. Hic oſtēdit qualiter potētia viuificatiua de q̄ locut⁹ eſt ſit intelligēda. ſ. de viuificatiōe ſpiritualī: que eſt p fidē charitate formatā: ⁊ hoc qḋ ḋꝛ: Amen amē dico vobis q̄ꝛ q̄ v̄bū meū audit ⁊ credit ei qui miſit me. fide formata. b ❡ Habet vitā eter. cauſaliter: q̄ꝛ habet gratiā q̄ facit eū dignū vita eterna. c ❡ Et in iudiciū nō vēit.

ciū nō venit. ſ. cōdēnatiōis: veniet tñ̄ in iudiciū diſcuſſiōis ⁊ premiatiōis. Et q̄ꝛ dixit ꝙ talis habet vitā eternā: ne aliq̄s credat ex hoc ꝙ fides faciat hoīem in p̄ſenti imortalē. ideo ſubdit: d ❡ Sed trāſiet a morte in vitā. q̄ꝛ oportet ſoluere debitū nature anteq̄ȝ veniat ad vitā glie. Et q̄ꝛ fides a deo dat p inſpirationē. iō ſubdit: e ❡ Amē amē dico vo. q̄ꝛ ve. ho. Iſte euāgeliſta ſolus duplicat hāc dictionē amen: q̄ i hebraico ꝯfirmationē dſignat. Ip̄e eī ſubtiliora ⁊ altiora ſcribit de xp̄o: ⁊ hec indigēt maiori aſſertiōe: ꝓpter qḋ cōtinuit p̄dicta duplicatiōe. f ❡ Quia venit hora ⁊c. morte infidelitatis: de q̄ ḋꝛ Mat. viij. c. Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. g ❡ Audiēt vo. fi. dei. fidē viuificātē ſuſcipiēdo. iō ſeq̄tur: h ❡ Et q̄ audierit vi. pōt etiam intelligi de viuificatiōe corporali: q̄ꝛ ad vocē xp̄i aliq̄ fuerūt reſuſcitati ſc; fili⁹ vidue. Lu. v. ⁊ filia archiſynagogi Mat. ix. ⁊ lazar⁹. J. xi. ca. Per ḣ aūt qḋ ḣ ḋꝛ: Venit hora ⁊ nūc ē. p̄ȝ ꝙ non loq̄t ḋ reſurrectiōe generali: q̄ erit i futuro: ſ; ḋ viuificatiōe ſp̄ūali q̄ ē p fidē xp̄i: ⁊ ḋ reſurrectiōib⁹ corpalib⁹ p̄ticularib⁹ tñ̄ q̄ facte ſūt ad ꝯfirmationē hui⁹ fidei: et iſte inceperūt a p̄ncipio p̄dicatiōis xp̄i. i ❡ Sicut eni p̄r. Hic ꝯñr agit de reſurrectiōe generali futura ⁊ ḋ iudicio ſibi correſpōdēte. Et diuidit i duas. q̄ꝛ p̄mo agit de reſurrectiōe. ſcḋo ḋ iudicio
Diuiſio
ibi: Et poteſtatē. Circa p̄mū ſciendū ꝙ illud qḋ ē tale p eſſentiā ē cauſa alioꝝ: vt h̄r. ij. metaph. de⁹ p̄r eſt vita p eſſentiā: ⁊ p ꝯñs fili⁹: cū ſint vna eſſentia et vna vita: ⁊ p ꝯñs ipſe erit cauſa viuificatiua oīm reſurgētiū. ⁊ ḣ ē qḋ ḋr: Sic eni p̄r h̄z vitā a ſemetip̄o. i. a ſe ⁊ a nullo alio: ⁊ p ꝯñs ei ꝯuenit p eſſentiā.
Phus.
k ❡ Sic dedit ⁊ filio h̄re vitā i ſemetipſo. q̄ꝛ l; fili⁹ ſit vita p eſſentiā ſic̄ et p̄r: ḣ tñ̄ h̄z a p̄re. l ❡ Et p̄tātē. hic ꝯñr agit de iudicio futuro. Et diuidit i duas. q̄ꝛ p̄mo deſcribit illud iudiciū. ſecūdo deſcribit fore iuſtū, ibi: Nō poſſū. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ tota trinitas i iudicio futuro iudicabit auctoritatiue: ſed xp̄s inq̄ȝtū hō iudicabit executiue. Cui⁹ rō eſt: q̄ꝛ iudex debet eſſe manifeſt⁹ oīb⁹ iudicādis. de⁹ aūt p̄r vl' fili⁹ ſm̄ diuinā naturā nō videbit in iudicio ab oīb⁹ q̄ꝛ tūc oēs eſſent bti: q̄ꝛ in tali viſiōe ꝯſiſtit btitudo. ⁊ iō executio iudicij data ē xp̄o hoī q̄ poterit ab oīb⁹ videri: ⁊ hoc ē qḋ ḋr: Et p̄tātē dedit ei iudiciū facere. executiue. m ❡ Quia fili⁹ ho. ē. ab oīb⁹ viſibil' bonis ⁊ mal'. n ❡ Nolite mira. hoc. q. d. adhuc mai⁹ faciet xp̄s hō. vñ ſubdit: o ❡ Quia ve. ho. ⁊c. audiēt vo. fi. dei. hūanitas eni xp̄i ē organū diuinitat'. ⁊ iō vox ei⁹ opabit ad reſurrectionē generalē futurā p modū īſtrumēti ꝯiuncti. verūtñ̄ q̄ꝛ nō reſurgēt vniformit: q̄ꝛ aliq̄ reſurgēt ad gliaꝫ ⁊ alij ad penā. iō ſeq̄t: p ❡ Et ꝓcedēt q̄ bo. ⁊c. hoc ḋr ad denotādū ꝙ fides ſine bonis opib⁹ nō ſufficit ad ſalutē. q ❡ Qui v̄o mala ege. i reſur. iu. i. ꝯdēnatiōis. r ❡ Nō poſſū. Hic oñdit ḋ iudiciū fore iuſtū. Fili⁹ eni inq̄ȝtū de⁹ h̄z eādē naturā cū p̄re ⁊ ſic nō pōt i iudicādo deficere. ſilr nec inq̄ȝtum hō: q̄ꝛ volūtas hūana i oīb⁹ ſeq̄t motū ⁊ regulā volūtat' diuie: ⁊ hoc ē qḋ ḋꝛ Nō poſſū ego ⁊c. declinādo a p̄re. s ❡ Sz ſic audio iu. Licȝ eni habeat eādē noticiā cū p̄re inq̄ȝtū de⁹: tñ̄ h̄z eaȝ a p̄re ⁊ ſm̄ ḣ ḋꝛ ab eo audire. ſm̄ v̄o hūanā naturā h̄z noticiā īfuſā: ⁊ ſic mag' ꝓprie a p̄re audit. t ❡ Et iudi. m. iu. ē. q̄ꝛ nō pōt obliq̄ri volūtas xp̄i hoīs a volūtate dei: vt dictū ē. iō ſeq̄t: Quia nō q̄ro volūtatē meā ſ; volūtateȝ ei⁹ q̄ miſit me. v ❡ Si ego te. Poſita xp̄i doctria de potētia viuificatiua ei⁹. ḣ ꝯñr pōt cōfirmatio p̄dicte doctrie. Et diuidit i dual. q̄ꝛ p̄mo ꝯfirmat hmōi doctrinā. ſcḋo arguit iudeoꝝ duricia, ibi: Claritatē ab hoīb⁹. Prima i duas. q̄ꝛ p̄mo ꝯfirmat teſtimōio hūano. ſcḋo teſtimōio
Diuiſio
❧ diuino ibi

A B a ¶ Sed hec dico. Sʒ tñ teſtimoniũ iohis iduco: vt p Johãnẽ vos hoies ad ꝟitatẽ ipſam ducamini ⁊ credẽtes ſalui ſitis. b ¶ Ille erat lucerna. Qui me exteri⁹ oculis hoim viſibilẽ exhibuit: interi⁹ corda hoim ad me cognoſcẽdũ accẽdit.
Z.1.a Etiã oẽs ꝓphe ⁊ apli ſũt lucerne: xp̃s vero lumẽ qđ illuminat oẽm ho. veniẽtẽ i hũc mũdũ. c ¶ Ardẽs ⁊c. h eſt in nocte oñdẽs ſeđ ſolẽ: nõ q̃ ſupflua. Nemo tñ i ea remaneat q̃ſi ipſa ſufficiat. d ¶ Neqʒ vocẽ ei⁹. Etſi in ſina vocẽ ei⁹ audiſſe ⁊ ſpeciẽ vidiſſe putet'. e ¶ Scrutamini. Ecce aliud teſtimoniũ ſcpture: i q̃ de⁹ teſtat' de filio: ſʒ iudei i ea ſpem ponentes ad chriſtũ ſolẽ nõ pueniunt. f ¶ Et ille ſũt ⁊c. Vos q̃ putat' vitã hr̃e i ſcpturis: ⁊ me q̃ſi ɔ̃trũ moyſi repudiatis: p ipſas me deũ itelligere poteſt' ſi diligẽter aduertatis. g ¶ Claritatẽ. Nec iõ h loq̃r vt q̃rã gl'iaʒ meã: ſʒ vob errãtib⁹ cõdoleo: q nõ habet' dilectionẽ dei. ⁊ ad viam veritatis reducere volo.

a niũ phibeo de meipſo: teſtimoni/
¶ vobis incredibile videbit'. ¶ pater: qđ
um meũ nõ ẽ verũ. †Ali⁹ ẽ qui te b
poſt apertet. ibi: q̃ miſit me pat'. ¶ vt i baptiſmo ⁊ i mõte.
ſtimoniũ phibet de me: et ſcio q2 c
¶ q2 ẽ a ꝟitate q̃ ẽ de⁹
verũ ẽ teſtimoniũ eius qđ perhi/
¶ ſacerdotes ⁊ leuitas.
bet de me. Vos miſiſtis ad iohã d
¶ iohãnes etiã q̃ ex deo ẽ teſtat' ꝺ me.
¶ nõ ſibi ſed
nẽ: et teſtimoniuʒ phibuit ꝟitati. e
Ego aũt ab homine teſtimoniuʒ f
¶ nõ ſũ ɔ̃tẽt⁹ teſtimonio iohis: q̃ſi h ſufficit
a nõ accipio: ſʒ hec dico vt vos ſal
niſi de⁹ atteſtet'. ¶ q̃dẽ. ¶ ꝓpt qđ debet' ei credere ¶ nõ lux ¶ ſpũ charitat'.
b/c ui ſitis. Ille erat lucerna ardens g/h
¶ lumẽ veritat' ¶ cũ ipſe ſequi ſolem oſtẽderet.
⁊ lucẽs. Vos aũt voluiſtis exul i
tare ad horã in luce ei⁹. Ego aũt k
habeo teſtimoniuʒ mai⁹ iohãne.
¶ vere maius.
†Opa eni q̃ dedit mihi pat' vt p l
ficiã/ ea ipſa opa q̃ ego facio teſti
¶ quia talia opa nõ niſi a deo poſſũt fieri.
¶ qui opa dedit.
moniũ phibẽt ꝺ me: q2 pr̃ me mi/
ſit. †Et q̃ me miſit pr̃ ipſe teſtimõi m
a ¶ inuiſibiliter in cordib⁹ hoim. b ¶ ſed vos. c ¶ que nõ aure carnali: ſed tñ ſpiritualiter capit'.
d um phibuit ꝺ me. Neqʒ võcẽ ei⁹ n
¶ q2 ſubſtãtia diuinitat' eſt inuiſibilis.
vnq̃ʒ audiſt': neqʒ ſpeciẽ ei⁹ vidi
¶ qđ erat in pncipio.
ſtis. Et ꝟbũ ei⁹ nõ habet' i vobis o
a ¶ q2 his q̃ audit' a me ñ credit' nec amat'
manẽs: q2 quẽ miſit ille: hũc vos
¶ autem.
e non credit'. Scrutamini ſcptu/ p/q
ras: q2 vos putat' i ipſis vitã ɇter r
f nã habere. Et ille ſũt q̃ teſtimo/ s
¶ tamẽ. p illas.
nium phibẽt de me: ⁊ non vultis t
¶ credere i me. ¶ quã in ſcripturis q̃rit'.
venire ad me vt vitaʒ habeatis.
¶ .i. humanã laudẽ nõ quero: nec honorẽ qui veni dare ſpũalem.
g Claritatẽ ab hominibus nõ acci v

Ni. de lyra

B Quia diuiſio/ibi: Ego aũt ha. Pria in duas: q2 p̃mo inducit' teſtimoniũ. Scđo oſtendit' q debeat eẽ acceptũ/ ibi: Ille erat. Circa p̃mũ ſciẽdũ q aliq̃ñ doctrina aliq̃ ɔfirmat' p aliqđ qđ ẽ mior' auctoritat': ꝓpt h q illđ ẽ mag' acceptuʒ audiẽtib⁹: ſic dic phs. ij. metaph. q aliq̃ dignãt'. i. dignũ reputãt poetã inducere teſtẽ: ſic ſũt illi q̃ ſũt imbuti dictis poetic'. ⁊ iõ nihil recipiũt niſi p teſtioniũ poete cõfirmet': eo q illđ ſit mag' autẽticũ ſimplicit' q̃ dictũ poeticũ. Et eodẽ mõ veniẽtib⁹ ad fidẽ ꝺ iudaiſmo cõfirmat' nouũ teſtamẽtũ p vet⁹: ⁊ eodẽ mõ ſaluator h ɔfirmat doctrinã ſuã p teſtimoniũ Johis: cui⁹ ſctitas erat nota iudeis: ⁊ h eſt qđ dr: Si ego teſtimoniũ phibeo de meipſo. ſ. ſolus. a ¶ Teſtimoniũ meũ nõ ẽ ve. i. efficax ꝺm reputationẽ vr̃aʒ: q̃uis i ſe ſit efficaciſſimũ. ꝓpt h ſeq̃t' b ¶ Ali⁹ ẽ q̃ te. phi. de me. ſ. iohes baptiſta: vt patuit. j. ⁊. ij. cap. c ¶ Et ſcio q2 vex ẽ teſt. ei⁹ q2 pr̃ ei⁹ çacharias per ſpm̃ ſcm̃ ꝓphauit ipm̃ p̃ire añ faciẽ dñi ad dãdã ſciaʒ ſalut': vt hr̃ Lu. i. g. Teſtimoniũ aũt ſalutifex eẽ nõ põt niſi ſit vex. Q2 aũt iſtud teſtimoniũ ſit autẽticũ/ oſtẽdit' cũ ſubdit': d ¶ Vos mi. ad io. nũcios ſolẽnes q̃ſi volẽtes acq̃eſcere dicto ei⁹ ſicut autẽtico: ſic dictuʒ fuit. j. ca. e ¶ Et teſtimoniũ p. ve. .i. mihi q̃ ſũ ꝟitas: ɔfitẽdo me eẽ xp̃m: ⁊ ſe negando: vt patuit. ſ. j. ca. ⁊. iij. f ¶ Ego aũt ab ho. te. nõ ⁊c. q. d. nõ dixi p̃dicta vt ſim in maiori auctoritate ꝓpt dictũ iohis: ſʒ ꝓpt ſalutẽ veſtrã quã deſidero: vt acq̃eſcẽtes ei⁹ teſtimonio ad ſalutẽ ptingãt'. g ¶ Ille erat. Hic oñdit q iohis teſtimoniũ debet eis eẽ acceptũ ꝓpt tria. ſ. ꝓpter ei⁹ officiũ: q2 erat p̃co xp̃i. qđ notat' cũ dr: Ille erat lucerna: oſtẽdẽs hoib⁹ viã ſalut'. ſ. xp̃m. Et ſic lucerna nõ luceʒ ex ſe: ſic iohes nõ erat lux: ſʒ venit vt teſtimoniũ phiberet ꝺ lumie. ſcđo ꝓpt charitat' icẽdiũ. qđ notat' cũ dr: h ¶ Ardẽs. inꝺicãtũ q ꝓpt çelũ charitat' diuie mortẽ ſuſcepit. tertio ꝓpter ꝟtut' exercitiũ: idicãtũ q credebãt eũ xp̃m. qđ notat' ibi: Lucẽs. Iſta tria debẽt reddere teſtimoniuʒ ei⁹ acceptũ: ⁊ maxie iudeis: q2 voluerũt ipm̃ recipe tãq̃ʒ xp̃m. ꝓpt qđ ſ́bdit': i ¶ Vos aũt vo. ad horã ex. in lu. ei⁹. Dicit ad horã: q2 finalit' eũ ɔtẽpſerũt: ⁊ ei⁹ mortẽ ꝓcurauerũt. k ¶ Ego aũt. Hic ɔ̃ñr
Diuiſio ɔfirmat doctrinã ſuã p teſtimoniũ diuinũ. Et diuidit' i tres ꝑ3 q pr̃ teſtificat⁹ ẽ triplicit' de xp̃o. ſ. p opa/ p ſeipm̃/ ⁊ p ſcripturas. ſecũda ibi: Et q̃ me miſit. tertia ibi: Scrutamini ſcpturas.

In p̃ma pte dr ſic: Ego aũt habeo te. mai⁹ io. ſ. teſtimoniũ C dei patr' qđ eſt mai⁹ teſtimonio iohis ꝓpter maiorẽ cognitiõis certitudinẽ: ⁊ ꝓpter eius incõmutabilitatẽ. Et q̃le ſit iſtud teſtimoniũ oſtẽdit dicẽs: l ¶ Opa eni ⁊c. vt pficiã ea. ſ. miracula virtutẽ totius creature excedẽtia: q̃ faciebat xp̃s virtute ꝓpria. ideo dicit: Ut pficiã ea: ipſa opa q̃ ego facio teſtimoniũ phibent de me: q2 pat' miſit me. Sicut eni firmũ teſtimoniũ habetur p demonſtrationẽ in his q̃ ſubſũt facultati naturali intellectus: ita in his q̃ ſũt ſupra hãc facultatẽ firmũ teſtimoniũ eſt p opa ſoli deo poſſibilia: q nõ põt eẽ teſtis falſitat'. ⁊ hoc mõ ɔfirmata ẽ doctrina chriſti: nõ ſolũ ipſo p̃dicãte: ſʒ etiã ipſis apoſtolis: ꝺm qđ dr Mar. vl. d. Illi aũt ꝓfecti p̃dicauerũt vbiqʒ dño cooperãte ⁊ ſermonẽ ɔfirmãte ſequẽtib⁹ ſignis. m ¶ Et q̃ miſit me. Hic conſeq̃nter ponit' teſtimoniũ patr' qđ teſtificat⁹ eſt p ſeipm̃. ⁊ hoc fuit in baptiſmo ⁊ in trãſfiguratiõe: vbi audita eſt vox patris ſup xp̃m: Hic eſt fili⁹ meus dilect⁹. ⁊ hoc eſt qđ dicit': Et q̃ miſit me pat' ipſe teſtimoniũ phibuit ꝺ me. per ſeipm̃. n ¶ Neqʒ vocẽ. Hic ɔ̃ſequenter oñdit eos nõ cape hmõi teſtimoniũ: qđ de⁹ oñdit tripliciter. p̃mo p ſignũ ſenſibile: ſicut in baptiſmo ⁊ trãſfiguratiõe audita eſt vox ſenſibilis: ſed hãc vocẽ nõ audierãt iudei pſeq̃ntes xp̃m: q2 ibi nõ fuerãt. ideo dicit': Neqʒ vocẽ ei⁹ vnq̃ʒ audiſt'. ſecũdo oñdit aliq̃b⁹ p viſionẽ ſue eſſentie ſicut beatis: ⁊ hoc excludit' ab eis cũ dicit': Neqʒ ſpeciẽ ei⁹ vidiſtis. tertio p internã inſpirationẽ: et h excludit' cũ dr: o ¶ Et ꝟbũ ei⁹ nõ habet' in vobis ma. Et ſ́bdit cauſaʒ huius. Quia quẽ miſit ille huic vos nõ credit'. q. d. h nõ ꝓuenit ex dei defectibilitate: ſed ex veſtra incredulitate. ††.14.b D
p ¶ Scrutamini. Hic ɔ̃ñr ponit' teſtimoniũ dei p̃ris p ſcpturas veteris teſtamẽti q̃ manifeſte loquũt' de xp̃o: et h eſt qđ dicit': Scrutamini. i. interi⁹ diligẽter aduertite. q ¶ Scpturas. legis ⁊ ꝓphetax. r ¶ Quia vos putatis in ipſis vitã eternã habere. Et bñ dic putatis: q2 ab hac opiniõe ſũt defraudati ex eox icredulitate. s ¶ Et ille ſũt q̃ teſt. phi. de me. q2 ſcptura veter' teſtamẽti determiat tẽpus ei⁹ aduẽt⁹. Geñ. penl. b. Nõ auferet' ſceptrũ ⁊c. et Dañ. ix. vbi determiat' tps aduẽtus ſanctiſcãtorũ ſub nũero certo hebdomadaʒ: determiat etiã locuʒ natiuitat'. Mich. v. a. Et tu bethleeʒ ephrata puul' es in milib⁹ iuda: Ex te eni egredietur qui ſit dñator in iſrael ⁊c. Determinat etiã modũ naſcendi. Eſa. vij. c. Ecce ꝟgo cõcipiet ⁊ pariet ⁊c. ⁊ modũ cõuerſandi. ſ. i paupertate. Zach. ix. b. Ecce rex tu⁹ venit tibi iuſt⁹ ⁊ ſaluator ⁊ ipſe pauper. Et modum moriẽdi: Eſa. liij. b. Sicut ouis ad occiſionẽ ducetur ⁊c. Et breuiter oĩa myſteria chriſti in veteri teſtamento inueniunt' expreſſa: ⁊ in chriſto completa. ⁊ ideo ex ſcripturis veter' teſtamenti potuit vere cognoſci q ipſe erat chriſtus in lege promiſſus: ſicut diffuſius declaraui in q̃dã queſtiõe in qua de hoc determinaui. t ¶ Et non vultis venire ad me. per fidem: quia iudei pro maiori parte permanſerunt in infidelitate. Ut vitã et. ha. q̃ habet' p fidẽ formatã charitate. v ¶ Claritatẽ ab ho. hic ɔſeq̃nter arguit eox tarditatẽ ad credendũ: ⁊ q2 pſequebant' chriſtũ vt blaſphemũ: in q̃ fingebãt ſe moueri çelo dei: ⁊ vt violatorẽ ſabbati: in q̃ videbant' moueri çelo leg' moyſi: iõ oſtẽdit vtrũqʒ eẽ falſũ: p̃mo p̃mũ. ſcđo ſcđm/ ibi: Nolite putare. Dicit' q̃ p̃mo ſic: Claritatẽ ab hoib⁹ non acci. id eſt q̃ro. q. d. p̃dicta nõ dixi ad iactãtiã: q2 nõ q̃ro hoim gl'iaʒ:

A qđ patet

E ☞ a ¶ Quia dilectionē. Dilectio dei nō ē ī vob̄ q̄ꝛ me nō accipit᷑.i.nō credit᷑: q̄ꝛ veni vt ꝑ me pr̄ glorificet᷑. b ¶ Si aliꝰ ve. Antichriſtꝰ q̄ ꝓpriā gl̄iā q̄rit nō dei.i.in noīe ſuo veniet: h̄ ē qd̄ Apl̄s ait: vt credāt mēdacio q̄ nō crediderūt ꝟitati. c ¶ Si eni. Cur aūt nō credāt ſubdit: nō q̄ꝛ nō ē apta veritas. ſed q̄ꝛ ſuꝑbia eos excecat ꝛ ābitio laudiſ: q̄ appetit ſe extolli q̄d ī ſe n̄ h̄ꝫ ꝛ ſuꝑ alios ſe non efferre. Humilitas ꝟo ſoliꝰ dei gl̄iā q̄rit: eiq̄ȝ ſoli placere appetit. d ¶ Si āt illiꝰ. Ex h̄ colligit᷑: q̄ꝛ q̄ leg᷑ ꝑcepta q̄ exteriora ſt̄ iplere negligit: euāgelica q̄ ꝑfectiora ſūt ꝛ ſubtiliora multominꝰ implere valebit. Ca. VI

Post hec abijt. Poſt ꝟba q̄bus deitat᷑ ſue et hūanitatis arcana mōſtrauit: miraclo q̄nq̄ꝫ paniū q̄s eſſet ſubdit. vn̄ ait: Poſt h̄ abijt.i. hec inuſitata ꝛ viſibilia ad cognitionē ꝛ īuiſibil᷑ dei ducūt. Sꝫ ꝛ myſtica ſūt. Mare eni eſt ſeculū galilee.i. rote: q̄ꝛ h̄ eſt volubilitas nō erectio ad deū. Hoc trāſit ieſus reſurgēdo. vn̄ eū quē ꝑmū vna gens iudeoꝝ: iā ſeq̄t᷑ multitudo gētiū cupiēs inſtrui: ſanari ꝛ ſatiari. Ieſus aūt diſcipul᷑ ī mōte ſpūalibꝰ altiora cōmittēs: turbis īferioribꝰ ſimpliciora ꝓpio paſcha h̄ agit: docēs eos q̄bus facit debere trāſire d̄ mūdanis ad celeſtia. Oculi ieſu ſūt dona ſpūs: q̄ miſertꝰ apit: ne errēt veniētes ad ſe. Ipſe ſciēs tentat diſcipulū: vt ille tarditatem ſue fidei agnoſceret q̄ ꝑſente creatore d̄ pauc᷑ ſufficiētiā mult᷑ poſſe fieri: dubitare nō debuit. Et per eiꝰ ignorantiā ſignificat ſpūalē intelligētiā iudeos in lege ignorare. f ¶ Trās ma. Tyberiadis ꝛ capharnaū in codē litore ex ꝑte nr̄a: vltra ī alio litore oppoſito locꝰ eſt vbi miraculū iſtud factuꝫ ē. Nec ꝓprie vocat᷑ mare: ſꝫ q̄dā magna iordanis refluxio. g ¶ Et ſeq̄bat᷑ ꝛc̄. Viſo hoc miraclo gentiū magna turba ſeq̄t᷑: q̄ꝛ ſicut eos q̄s a corpis īfirmitate ſanabat: intus ſpūs reintegrabat: ſic ipſos a morbo īcredulitat᷑ ſanabat. h ¶ Cū ſubleuaſſet: Exēplo ſuo nos admonet leuare oculos cordis nr̄i: vt ſi forte eo ducente ad al/

☞ ¶ ideo dico q̄ꝛ:

a pio: ſed cognoui vos: q̄ꝛ dilectio a b nē dei nō habetis in vobis. Ego c veni in noīe patris mei: ꝛ nō ac/ d

¶ vn̄ hec pena vob̄. ¶ q̄ dicet ſe eē deū.

b cepiſtis me. Si aliꝰ venerit ī no/ e mine ſuo: illum accipietis. Quō f g poteſtis vos credere q̄ gloriā ab

¶ q̄ gloriat᷑ in deo glorier᷑.

inuicē accipitis: ꝛ gl̄iam q̄ a ſolo h

a ¶ aūt. b ¶ q̄ꝛ nō veni dānare ſꝫ ſaluare.

deo ē nō q̄rit᷑: Nolite putare q̄ꝛ i ego accuſaturꝰ ſim vos apud pa

a ¶ q̄ꝛ voci eiꝰ nō credit᷑ q̄ ait: ꝓphetā ſuſcitabit vobis deꝰ ipm audietis ſicut me.

trē. Eſt qui accuſat vos moyſes k

¶ quomodo.

c in q̄ vos ſperati᷑. Si eni credere l m

¶ irriſio increduli nō dubitatio dei.

tis moyſi: crederetis forſitā ꝛ mi

¶ cur.

d hi. De me eni ille ſcpſit. Si aūt n o

¶ que de me teſtant᷑

illius lr̄is nō creditis: quomodo

¶ qui a lege ꝑdictus ſum.

verbis meis credetis. Ca. VI

¶ i. interfecto iohāne voluit dignitatem humanitatis ꝛ deitatis per miracula oſtendereq̄ȝ nominando locum et tempus.

e Post hec abijt ieſus p q f trās mare galilee qd̄ r g ē tyberiadis †Et ſeq̄bat᷑ cū multi/ s tudo magna: q̄ꝛ videbāt ſigna q̄ t faciebat ſuꝑ his q̄ infirmabant᷑. †Subijt ḡ ī mōtē ieſus: ꝛ ibi ſede x bat cū diſcipul᷑ ſuis. Erat āt ꝓri y h mū paſcha dieſ feſtꝰ iudeoꝝ †Cū z ſubleuaſſet ḡ oculos ieſus: ꝛ vi/

k ¶ Eſt q̄ accuſat vos. mecū.ſ. moyſes: l ¶ In quo vos ſperatis falſo tn̄. m ¶ Si eni crederet᷑ moyſi: crederet forſitan ꝛ mihi. li forſitan nō eſt nota dubij: ſꝫ libertat᷑ arbitrij: q̄ꝛ nullus credit niſi volens. n ¶ De me eni ille ſcri. ſcꝫ dupliciter. vno mō expſſe ꝛ manifeſte. vt ꝑdictū eſt Gen. penul. et Deut. xviij.c. Prophetam ſuſcitabit vobis deꝰ. alio mō figuraliter ꝛ occulte: q̄ꝛ oia ſacrificia ꝛ facta ve. teſta. ſūt figure xp̄i. o ¶ Si aūt illiꝰ lr̄is non cre. ꝛc̄. nō q̄ lex moyſi ſit maior᷑ auctoritat᷑ q̄ȝ ꝟbū xp̄i ſm̄ ꝟitatē: ſꝫ tn̄ ſm̄ iudeoꝝ reputationē: vocat᷑ etiā lex moyſi lr̄a. doctrina aūt xp̄i ꝟbū. q̄ꝛ moyſes doctrinā ſuā tradidit ſcpto: nō aūt xp̄s: q̄ꝛ lex euāgelica ē lex amoris. ꝛ iō ꝑmo fuit ſcpta in cordibꝰ aploꝝ ꝑ receptionem ſpūſſci: ſic diffuſiꝰ declaraui ſuꝑ ep̄lā ad Heb.

Post h̄ aūt. Poſtq̄ȝ Ca. VI egit d̄ vita ſpūali. hic ꝯn̄r agit de nutrimēto correſpōdēte. Et diuidit᷑ in duas ptes. q̄ꝛ primo ponit᷑ ſignū ſenſibile de collatiōe cibi corꝑalis vt ꝑ hoc inducamur ad intellectū cibi ſpiritualis. ſcd̄o ſubiūgit᷑ doctrina de ipſo ſpūali cibo/ ibi: Rn̄dit ei ieſus. Prima ī tres. q̄ꝛ ꝑmo ponit᷑ miracli tp̄s ꝛ locꝰ. ſecūdo miracli actus/ ibi: Cū ſubleuaſſet. tertio ꝯſequēs fructꝰ/ ibi: Illi ḡ hoies. In ꝑma pte d̄r ſic: Poſt hec aūt. que predicta ſunt. q ¶ Abijt ieſus trās mare galilee. Iudei eni q̄rebāt eū interficere: et nō erat adhuc tp̄s paſſionis ſue. iō recedēdo dedit exemplū cedendi ad tp̄s malicie hūane: oſtendēs q̄ aliq̄n licitū ſit xp̄ifidelibꝰ fugere in ꝑſecutiōe. r ¶ Qd̄ eſt tyberiadis. illud eni mare eſt q̄dā lacꝰ magnꝰ ꝑ quē trāſit iordanis fluuiꝰ: ſꝫ vocat᷑ ſm̄ modū loq̄ndi hebraicū: in q̄ cōgregatio aquaꝝ vocat᷑ mare ſm̄ illud Gen. j.b. Cōgregatiōeſq̄ȝ aquaꝝ vocauit maria: vocat᷑ aūt mare galilee a ꝓuincia iuxta quā trāſit: ꝛ vocat᷑ mare tyberiadis ex noīe ciuitat᷑ edificata ī litore: q̄ antiq̄tꝰ cenereth dicebat᷑: ſꝫ ab herode tetrarcha fuit reedificata ꝛ ā pliata: ꝛ tyberias vocata in honorē Tyberij ceſarꝭ. vocat᷑ etiam mare illud alijs noībꝰ vt declaraui ſuꝑ Math. ꝛ iō illa dimitto. s ¶ Et ſeq̄bat᷑ eū multitudo magna. quidā ex deuotiōe ab eo curati. quidam malicioſe volentes eū capere in ſermone vt phariſei. ꝛ quidā ex deſiderio addiſcēdi. ꝛ aliqui ex curioſitate volentes miracula q̄ faciebat videre. iō ſubdit᷑: t ¶ Quia videbāt ſigna q̄

Diuiſio

Mare tyberiadis

Mare galilee

h

F

†ſꝫ. diſ. in ꝑn. ibi: turbas ſequentes

†mat. 14.b Luc᷑.9.b

† mat.14.b Marc᷑. 6.c Luc᷑.9.f.

Nico.de lyra

☞ qd̄ ptꝫ ca.ſe. vbi d̄r q̄ fugit q̄n turbe voluerūt eū facere regē. Sed oſtendit vlteriꝰ ad q̄d predicta dixerit: ſcꝫ ad oſtēdēdū eoꝝ duritiā dicēs: a ¶ Sꝫ cognoui.i. cogſcere feci. b ¶ Quia dilectionē dei nō ha. in vo. qd̄ declarat ex ſigno ꝑſiti dicēs: c ¶ Ego veni ī no. pa. mei. qd̄ ptꝫ ꝑ ꝑdicta teſtimōia. d ¶ Et nō accepiſtis me. ſꝫ mag᷑ ꝑſeq̄mini: qd̄ nō faceretis ſi dilectionē dei haberetis. hoc etiā declarat ex ſigno futuro dicēs: e ¶ Si aliꝰ venerit ī no. ſuo.i. non hn̄s ꝑdicta teſtimonia a deo. f ¶ Illū accipiet᷑. Hoc fuit inchoatuꝫ q̄n iudei receperūt bencozeba tanq̄ȝ meſſiā: q̄ tn̄ nullū diuinū teſtimoniū habebat ꝑ miracla vł ſcpturas. Hoc etiā ꝑfecte cōplebit᷑ q̄n recipiēt antichriſtū ꝓ vero deo: q̄ꝛ faciet ſe circūcidi ꝛ dicet ſe eis ꝓmiſſuꝫ: ꝛ ei adherebūt q̄uſq̄ȝ eiꝰ falſitas detegat᷑ ꝑ Enoch ꝛ ꝑ Heliā. Et cauſam huiꝰ incredulitat᷑ ſubdit dicēs: g ¶ Quō po. vos cre. q̄ glo. ab inui. accipitis.i. gl̄iā hūanā. hoc eni impediuit iudeos a fide xp̄i in pte: q̄ꝛ ſolū attēdebāt ꝛ adhuc attendūt ad gl̄iam ꝛ exaltationē tēporalē dandā eis ꝑ meſſiā. videbāt aūt xp̄m pauperē ꝛ abiectū. ꝛ iō nō receperūt eū: nō attēdētes ſcpturas ꝓphetaꝝ que de eiꝰ pauꝑtate ꝛ abiectiōe loquunt᷑: vt. ſ. dictū ē. Gl̄ia aūt ꝛ exaltatio q̄ ꝓmittit᷑ danda ꝑ xp̄m: illa eſt gl̄ia celeſtis quaꝫ nō intelligebāt. iō ſequit᷑: h ¶ Et gl̄iam q̄ a ſolo deo eſt nō q̄ritis. ꝓpt̄ h̄ ī infidelitate ꝑmanet᷑. i ¶ Nolite putare. Hic oſtēdit eos nō moueri zelo moyſi/ ipm ꝑſequendo: quia moyſes manifeſte ſcripſerat de eo: ꝛ h̄ eſt qd̄ d̄r: Nolite putare q̄ ego accuſaturꝰ ſū vos apud patrē.ſ. ego ſolus.

Eſt q̄ accuſat

faciebat ſuꝑ his q̄ infirmabant᷑. hoc addit᷑ ad oſtēdendū q̄ fiebant virtute diuina. Magicis eni artibus bene fiunt aliqua curioſa ꝛ inutilia: ſicut q̄ ſtatue loquant᷑ ꝛ cōſimilia: ſed ſanitates que fiunt ad reducendū homines in deum fiunt tantūmodo virtute diuina: vt habet᷑ in itinerario Clementis. v ¶ Subijt ergo in montē: quia erat locus deuotionis et doctrine aptus. ideo ſequit᷑: x ¶ Et ibi ſedebat cum diſcipulis ſuis. docens eos: et ſic ptꝫ locus in quo factū ē miraculū ſeq̄ns: tp̄s aūt in q̄ factū ē deſcribit᷑/ cum d̄r: y ¶ Erat aūt ꝓri. pa. dies ꝛc̄. Iſtd̄ ē feſtū paſchale d̄ q̄ iſte euāgeliſta facit mētionē ꝛ ī iſto paſchate nō fuit ieſus ī hierl̄m: q̄uis eni tp̄s legē ſeruauerit: tn̄ ī hac ſolēnitate nō fuit: q̄ꝛ illi qui habebāt inimicitias capitales erant excuſati a ꝑcepto legis qua precipitur omnem maſculū apparere coram domino in ſolēnitate paſchali. ſic autem erat de chriſto: quia iudei querebāt eum interficere. Preterea chriſtus ſicut ſeruando legem oſtendebat ſe eſſe verum hominem de filijs iſrael ſm̄ carnem: ſic aliquando pretermittendo obſeruationem eius oſtendebat ſe eſſe dominū ſupra legem. z ¶ Cuꝫ ergo ſubleuaſſet. Hic ponit᷑ miraculi ☞ actus

Moralr. Poſt h̄ꝛc̄. Seq̄t᷑: z ¶ Cū ſubleuaſ. ḡ. ꝛc̄. Iſta refectio magne multitudis d̄. v. panibꝰ ꝛ duobꝰ piſcibꝰ expoſita fuit myſtice: Mat. xiiij. ꝛ Mar. vj. ꝛ Lu. ix. ꝓpt̄ qd̄ h̄ ptrāſeo.

Moraliter

☞ Ieſus ergo

A ꝟ cẽte ad altitudinẽ actiõis ⁊ ſciẽtie aſcẽdere ꝑmittamur. Turba ſeq̃ntiũ carnaliũ cogitationũ nos nõ ꝑturbet: nec ab altitudine ↄtẽplatiõis deuciat: ſꝫ eã ſpũalib⁹ eſcis q̃ntũ cape poſſit paſcẽ curem⁹. a ¶ Reſpõdit ei phi. Adhuc philipp⁹ lac doctrine nutrit⁹ ſolidũ fidei ⁊ cognitiõis cibũ cape nõ valens: iuxta ſue ꝟtutis facultatẽ r̃ndit: impoſſibile exiſtimãs tot paucis poſſe refici: ſꝫ erudiẽ deo nihil eẽ impoſſibile. Philipp⁹ etiã q̃ interp̃taẽ os lãpadis figurã gerit ꝑdicãtiũ: q̃bus in altitudine cũ chriſto ↄſtitut⁊ de carnaliũ hoim cogitationũ turba paſcẽda dñs q̃tidie loq̃t. b ¶ Ducẽtoꝝ. Cẽtenari⁹ duplicat⁹ ſignificat ꝑfectionẽ bone actiõis ⁊ rõnalis ſcientie: q̃ erudiẽdis i fide nõ ſufficiũt: niſi eis altitudo theologie addaẽ: q̃ alas ꝑ bonã opationẽ purgat⁊ ꝑ ſciaꝫ reꝝ creaturaꝝ illumiatas: ad cõſũmatã ſpũaliũ refectionũ plenitudinẽ pduẽ. c ¶ Eſt pu. vn⁹. h̃ puer ẽ moyſes legiſlator: cui⁹ lex neminẽ ad perfectũ duxit. Vn⁹ q: vnitatẽ eccl̃ie futurã ꝑfigurabat. Hic. i. in veteri teſtamẽto qđ ↄ̃uis nouo clareſcẽte iã vileſcit: adhuc tñ oĩno nõ receſſit. d ¶ Quiq̃. Quinq̃ panes ſũt vetus lex in q̃nq̃ libꝛis moyſi. Hordeacei. q: cib⁹ ẽ rudiũ. Medulla hordei tenaciſſima palea et vix ſepabili tegiẽ: ſic ſpũalis ſenſus hebre⁹ ppl̃s puerili ſenſu legẽ portat q̃ſi on⁹: nec clauſus paſciẽ/ nec alios paſcit. Duo piſces ꝓph̃e ⁊ pſalmi: iã tẽperantes auſteꝝ ſaporẽ legis. Vel duo piſces. due ꝑſone ↄſtitute i regimie populi: regia ⁊ ſacerdotalis: q̃ inẽ turbas fluctuãtis ppl̃i q̃ſſanẽ nec deficiũt: i q̃bus vn⁹ xp̃s ſignificaẽ rex ⁊ ſacerdos. Fenũ: q: carnaliẽ ſapiebant in carnalibus q̃ieſcebãt. Quib⁹ ꝟo venit xp̃s rex ⁊ ſacerdos carnẽ calcãt vt ſpũaliẽ reficianẽ. Quinq̃ milia: ppl̃s q̃ ſub lege: vt languidi in q̃nq̃ porticib⁹. Sꝫ viri: id ẽ ꝑfectiores q̃ ſũt digni nũero ꝑter infirmã etatẽ ⁊ fragilẽ ſexũ: ſũt q̃nq̃ milia. i. ꝑfecte q̃nq̃ ſenſib⁹ corporeis dominanẽ: ⁊ hi reficiunẽ a xp̃o. Accepit panes: nõ nouos creauit: q: antiquaꝫ ſcp̃turã nõ ſoluit: ſꝫ impleuit ⁊ docuit. Grãs agit docẽs nos de oĩb⁹ bñficus grãs agere: ⁊ [illegible] de nr̃a refectiõe ſe gaudere ⁊ ſalute. Multiplicauit: q: de pauc⁊ illis tot ſcp̃ture emanauerũt. Fragmẽta: ſũt ſecretiora q̃ cõis nõ capit ppl̃s: hec colligũt apl̃i ⁊ cõmittunẽ abiect⁊ mũdi ⁊ corde ꝑfect⁊. Videntes: ꝓphetã vocãt forſan iõ: q: adhuc in ſeno reſidẽt. Sꝫ ⁊ vere ꝓpha dr̃: q: dũ aliq̃d ꝑſens docet: angel⁹ dr̃/ dũ futuꝝ p̄dicit: ꝓpheta tñ quia verbũ caro factũ eſt: dñs eſt angeloꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. e ¶ Sed hec q̃d ſunt inter. Quaſi legis littera: vel corporei ſenſus q̃d ꝓſũt ad multitudinẽ in te creditorũ: q̃ ſpũalia alimẽta ſũt petituri: q̃ oẽꝫ litterã/ oẽmq̃ corporeũ ſenſũ ſupant. f ¶ Facite hoies diſcũbere. Magiſter ꝟitatis ꝑus in ſimplicitate littere q̃ſi in infimis locis/ ⁊ in ſimplicitate viſibilis creature auditores erudiuiẽ: vt ſic in altitudinẽ cõtẽplatiõis erigãẽ. g ¶ Illi ergo hoies. Illi nondum plena fide ꝓficiebant quare hũc deuꝫ dicere neſciebãt. Nos certiores illis dicim⁹. hic eſt verbũ ſine quo nõ eſt ꝓpheta vel angelus.

diſſet q: mltitudo maxia vẽit ad
a ¶ vt ignorãtiã diſcipuli demõſtraret.
cũ: dic ad philippũ. Vñ emem⁹ a
panes vt mãducẽt hi? Hoc aũt b
b ¶ fidẽ illius de futuro miraclo cõſulens
dicẽbat tẽntãs eũ. Ipſe eni ſcie- c
a bat q̃d eẽt factur⁹. Reſpõdit ei d
b philipp⁹: Ducẽtoꝝ denarioꝝ panes nõ ſufficiũt eis: vt vnuſq̃ſq̃ e
a ¶ eadẽ ſimplicitate qua philippus
modicũ q̃d accipiet. Dic ei vn⁹ f
ex diſcipul⁊ ei⁹: andreas frat⁊ ſi-
a ¶ puer h̃ vel vn⁹ d diſcipul⁊ fuit vel aliq̃s d turba.
c monis petri: †Eſt puẽr vn⁹ hic q̃ g
d habet q̃nq̃ panes hordeaceos
a ¶ neq̃ iſte adhuc ꝑfect⁹ i fide ¶ doctores nõ ꝑfecte itelligẽtes legẽ dicent. q̃d cõferet lex ſaluti.
e ⁊ duos piſces: ſed hẽc q̃d ſũt in-
f ter tãtos? Dixit ergo ieſus: Faci h
te homies diſcũbere. Erat autẽ i k
¶ legis littera multiplex in ſymbolis.
a ¶ adhuc in eis caro viuebat.
fenuꝫ multũ in loco. Diſcũbue- l
runt ẽ viri numero q̃ſi q̃nq̃ mi-
lia. Accepit ẽ ieſus panes/ ⁊ cũ m n
¶ ꝑ ſe ⁊ ꝑ apoſtolos.
grãs egiſſet/ diſtribuit diſcũbẽtibus. Siliẽ ⁊ ex piſcib⁹ q̃ntũ volebãt. Vt ãt iplẽti ſũt/ dixit diſcipu- g
a ¶ illa ſubtilia ſacramenta q̃ nõ pñt impfecte cape q̃ nõ cõmittunẽ aplis.
lis ſuis: Colligẽ q̃ ſupauerãt fragmẽta ne pereãt. Collegerũt ẽ: ⁊ im- q
¶ varia vaſa ad portãdũ deputata.
pleuerũt duodeci cophinos fragmẽtoꝝ: ex q̃nq̃ pãib⁹ hordeace- r
is ⁊ duob⁹ piſcib⁹ q̃ ſupfuerũt his
s q̃ mãducauerãt. Illi ẽ hoies cũ s

Nico.de lyra

ꝟ Ieſus ex

Diuiſio ✠ act⁹. Et diuiditur i tres. quia primo p̃mittiẽ miraclĩ neceſſitas. ſecũdo deſcribiẽ ei⁹ q̃litas/ ibi: Dixit ergo ieſus. tertio oſtenditur eius veritas/ ibi: Vt aũt impleti ſunt. Primũ oſtẽdiẽ tripliciter. ſ. ex ppl̃i multitudine/ cũ dr̃: Cũ ſubleuaſſet ergo oclos ieſus ⁊ vidiſſꝫ. q: mltitudo maxima venit ad eũ. Tantũ eñ deſiderabãt audire xp̃m ꝙ omiſerãt apportare ſecũ alimẽtũ. ꝓpter qđ neceſſariũ erat fieri miraculũ: oſtendiẽ etiã hec neceſſitas ex defectu pecũie/ cũ ſubdiẽ: a ¶ Vñ emem⁹

emem⁹ ⁊c. Nõ petit ignorãs ꝙ deficeret eis p̃ciũ: ſꝫ vt ex r̃nſiõe philippi appareret certi⁹ miraculũ: vñ ſubdiẽ: b ¶ Hoc aũt di. te. cũ. vt ꝑ h̃ defect⁹ pecũie alijs oñderet: ſic Gen. xxij. Tẽptauit de⁹ abraã vt ei⁹ obediẽtia alijs mãifeſtareẽ: nõ ſibi: ꝓpter h̃ ſubdiẽ: c ¶ Ipſe eñ ſcie. q: inq̃ntũ hõ habuit plenitudinẽ ſciẽtie a p̃ncipio ↄceptiõis: ⁊ inq̃ntũ de⁹ oĩa nouit ab eẽno. d ¶ Rñdit ei p. Ducẽtoꝝ de. pa. nõ ſuffi. eis q. d. paupes ſum⁹ ⁊ tãtã pecuniã hr̃e nõ poſſum⁹: et ſi haberem⁹ nõ ſufficeret ꝓ eoꝝ refectiõe. iõ ſeq̃ẽ: e ¶ Vt vnuſq̃ſq̃ mo. Iſte eñ philippus adhuc rudis exiſtẽs nõ aſpiciebat ad ei⁹ ꝟtutẽ q̃ de aq̃ vinũ fecerat: nec ad alia ſig̃ q̃ freq̃nter fecerat. Oñdiẽ ↄſeq̃nter miraculi neceſſitas ex cibi paucitate. f ¶ Dicit ei vn⁹ ex diſcipulis an. fra. ⁊c. Hic videẽ meli⁹ diſpoſit⁹ q̃ philipp⁹: q: in reſpõſiõe ſua videẽ habere reſpectũ ad multiplicationẽ panũ: eo mõ q̃ factũ ẽ ꝑ heliſeũ. iiij. Reg. iiij. vñ ſubdiẽ: g ¶ Eſt puer vn⁹ q̃ habꝫ q̃nq̃ panes hor. ⁊ duos pi. ſꝫ hec q̃d ſũt inter tã. q. d. etiã ſi mltiplicareẽ eo mõ q̃ factũ ẽ ꝑ heliſeũ q̃ de viginti panib⁹ mltiplicat⁊ nõ ſatiauit niſi cẽtũ viros: i iſta magna mltitudine h̃ eẽt valde modicũ. † Luc. 9. b Marẽ. 6. e h ¶ Dicit ẽ ie. Oſtenſa miraculi neceſſitate. hic conſeq̃nter deſcribiẽ ei⁹ q̃litas ꝑ multiplicationẽ panũ ꝟtute xp̃i. h̃ ẽ qđ dr̃: i ¶ Facite ho. diſ. i. ordinate ſedere ad comedẽdũ. k ¶ Erat autẽ fenũ mul. i lo. Hoc interponiẽ ad oñdẽdũ ꝙ locus erat aptus ad ſedẽdũ. l ¶ Diſcubuerũt ergo viri q̃ſ ⁊c. ſm modũ hebraicuꝫ ſoli viri h̃ nũeranẽ a. xx. annis ⁊ ſ. vt hr̃ Nu. i. Mulieres aũt ⁊ puuli h̃ taceẽ. m ¶ Accepit ergo ie. pa. q: in manib⁹ ſuis mltiplicati ſũt. De mõ hui⁹ mltiplicatiõis dixi Matth. xiiij. vbi idẽ miraculũ deſcribiẽ. Sciendũ tñ ꝙ xp̃s nõ creauit panes de nouo: ſꝫ p̃exiſtẽtes mltiplicauit vt miraculũ eẽt magis notũ: q: talis multiplicatio ẽ magis ꝑceptibilis q̃ creatio. D n ¶ Et cũ grãs egiſſet diſt. di. i. ꝑ aplos diſtribui p̃cepit. Sciẽdũ etiã ꝙ xp̃s aliq̃n fecẽ miracula iperãdo vt oſtẽderet ſe facere illa ꝟtute ꝓpria: aliq̃n autẽ orãdo: vt h̃ cũ dr̃: Grãs egiſſet: vt oñderet ꝙ talia nõ fiebãt ab eo ꝑ demones magica arte: vt phariſei dicebãt. Nota o ¶ Vt aũt ipleti. Hic oñdiẽ miracli ꝟitas. Si eñ mltiplicatio illa fuiſſet tñ ſm apparentiã hoies nõ fuiſſent inde ſatiati: nec remanſiſſent ibi reliquie ſenſibiles: ideo ad maiorẽ declarationẽ miraculi ⁊ eius publicationẽ ſubdiẽ. p ¶ Dixit ⁊c. fragmẽta ne pereãt. quia ꝑ fragmenta portata alijs qui nõ fuerant ibi: publicatũ eſt miraculũ ⁊ approbatum: quia vere ⁊ nõ ficticie reficiebantur. q ¶ ¶ Collegerũt ergo ⁊ impleuerũt duodecim ⁊c. nõ a caſu ſed ex diuina diſpõſitiõe impleti ſũt duodecim cophini ſm nũeꝝ duodecim apl̃oꝝ: vt ꝑ h̃ deſignareẽ ꝙ fragmẽta ꝟboꝝ xp̃i ꝑ aplos ꝑ mũdũ publicarenẽ. Sꝫ ſi q̃raẽ. Vñ habuerũt illos cophinos in mõte? põt dici ꝙ acceperũt in aliqua villa ꝓpinqua: vel ꝙ fuerãt ibi portati vt vẽderenẽ multitudini veniẽti. Vel poteſt dici ꝙ nõ fuerant ibi cophini: ſed tñ collegerunt de fragmẽtis ꝙ duodecim cophini poſſent impleri: vt hñ alibi inueniẽ talis modus loq̃ẽdi. Queſtio r ¶ Ex quinq̃ panibus ⁊c. Hoc etiã facit ad euidentiã miraculi: q: plus remãſit q̃ a p̃ncipio fuit. s ¶ Illi ergo. Hic poniẽ miraculi fructus: qui oſtẽdiẽ triplex. Prim⁹ eſt fidei cõfeſſio. Secũdus honoris exhibitio/ ibi: Ieſus ergo. Terti⁹ xp̃i ſollicita q̃ſitio/ ibi: Vt aũt ſero. Tres ſunt fructib⁹ miraculi Circa p̃mũ ſciendũ ꝙ xp̃s erat ꝓmiſſus in lege tãq̃ ꝓpheta ceter⁊ excellẽtior: vt habeẽ Deuẽ. xviij. c. Prophetã ſuſcitabit ⁊c. ꝓpter qđ viſo miraculo p̄dicto ppl̃s ↄfeſſus eſt illũ eſſe de quo loquiẽ p̄dicta ſcriptura: ⁊ ſic cõfitebanẽ eũ eſſe verũ chriſtũ: ⁊ h̃ eſt qđ dr̃: Illi ergo ⁊c. fecerat ſignũ als nõ auditũ: quia illa

✠ multiplicatio

E h a ¶ Jeſus ergo. Qui volūt rape ⁊ regē facere ſignificāt diſci/ pulos ⁊ alios credētes: q̄ volūt ꝑuenire tp̄s regni ei⁹: putan/ tes eū ſic veniſſe vt iā regnaret: ſʒ h̄ tpe colligit regnū qḋ i ſi
Mat. 25.c ne erit manifeſtū cū dicet. Percipite regnū qḋ vob̄ pa. ē. Fu/ git ḡ nō timēs teneri: q̄ poſtea eiſdē colloquit: ſed ſignare vo lēs ꝙ altitudo ei⁹ nō pōt intelligi. Fugit in montē. i. aſcēdit celos: ſolus ſacerdos iterpellās ꝓ pplo foris ꝯſtituto q̄ interim iactat fluctib⁹. vñ ſubdit:
b ¶ Ut aūt ſero fa. Sero mūdi eſt poſt aſcēſionē xp̄i: in q̄ diſcipli deſcen/ dūt ad labores mūdi ⁊ regunt nauē. i. eccliam. Et tenebre iā facte ſunt: q̄nto accedit finis mūdi tāto mag' frigeſcit charitas: creſcūt errores: crebreſcunt mala: ⁊ tñ nauis nō perit: ſʒ ieſus ad portū tēdit. c ¶ Cū remigaſſent. Nō ſine cauſa eſtimatiue dic. xxv. aut xxx. ⁊ nō affirmatiue alterū. Quiſquies
† mat. 14.c q̄nqʒ ſūt. xxv. ⁊ ē q̄drat⁹ q̄nari⁹: ſignifi
Mar. 6.f cās libros leg. cui deerat ꝑfectio. In ſenario aūt q̄ ꝯſtat ex ptib⁹ ſuis notat
Gen. 1. b ꝑfectio. Vñ ſex dieb⁹ fecit oīa de⁹. q̄n/ qʒ ḡ ꝑ ſex multiplicant vt lex ꝑ euāge/ liū adimpleat. Bis ḡ q̄ legē ſeruāt in cipit apparere ieſus: ſed ꝑ euāgelicam grām ꝓrim⁹ fit ⁊ calcat fluct⁹. i. oēs tu mores mūdi ſub pedib⁹: ⁊ cū ꝑ abūdā tia mali q̄ remigāt timēt ne deficiāt: ſʒ eos cōſolat ieſus: Ego ſū q̄ h̄ ꝑdixi: q̄ hec facio q̄ neceſſe ē fieri. ⁊ iō nolite ti
Mat. 28.b mere: q: ecce ego cōprimo fluct⁹ q̄ vo/ biſcū. ſ. v. a. c. ſ. d ¶ Timuerūt. Oē diſcipli q̄ oīm in ecclia futuroꝝ figurā gerebāt: viſo dño ſup fluctū maris ad
Mar. 14.c ſe venientē timuerūt: ⁊ vt ali⁹ euāgeli ſta agti⁹ dicit fantaſma crediderūt eū: myſterio nō vacat. quia adhuc hodie multi in ecclia: cū audiūt ſibi ꝑſuaderi vt ꝑſentia bona ⁊ caduca ꝓ eternis q̄ſi/ ꝙ habēdis dimittāt: timent ⁊ ſe dece/ ptos credūt: qb⁹ dñs ait: Nolite ti/ ego ſum. e ¶ Altera die. Inſinu/ atū eſt turbe h̄ miraculū: ꝙ ſup aq̄s ie/ ſus ābulaſſet: q: ñ fuerit ibi niſi nauis vna ⁊ i eā nō itrauit ieſus cū diſcipul. vñ ḡ fact⁹ eſſet trāſit⁹ niſi ſup aq̄s am/
Allego. bulaſſet. ¶ Allego. Altera die. i. poſt h oſtenſionē

vidiſſet ꝙ ieſus fecerat ſignū di/ a
cebāt: Quia hic eſt vere ꝓpheta
a ¶ magne ſalutis mūdo ē pacto futur⁹.
a q̄ ventur⁹ eſt in mundū. Jeſus ḡ b
cū cognouiſſet q: venturi eſſent
¶ ꝓ miraclo panū volētes ſub h̄ eſſe: ſub
vt raperēt eū ⁊ facerēt eū regem:
q̄ videbanī nō egere. a ¶ q̄ p⁹ occurrit cru cifixorib⁹. b ¶ a q̄ deſcēderat paſcere tur/ bas docēs ꝓſpera mūdi fugere ⁊ ꝯ ea orare
fugit iterum in montē ipe ſolus.
b † Ut aūt ſero factū ē: deſcēderūt c
diſcipuli ei⁹ ad mare. Et cū aſcē d
a ¶ ſummatim ꝓponit qḋ poſtea explicabit
diſſent nauim: venerūt trās ma/
a ¶ merito tenebre ſunt q: lux nōdū venit.
re i caphernaū. Et tenebre iā fa e
¶ exponit quid inueniēdo cōtigerit.
cte erant: non venerat ad eos ie f
¶ mūdus. ¶ .i. oīm genere tentationū.
ſus. Mare āt vēto magno flāte g
¶ aduerſus eccliaʒ. ¶ nō deſiſtebāt ꝓ ad uerſis: q: q̄ ꝑſeuerauerit v. i. f. ſ. e.
e exurgebat. Cum remigaſſent er/ h
go quaſi ſtadia viginti q̄nqʒ aut
triginta: vident ieſum ambulātē i
ſupra mare: ⁊ ꝓximū naui fieri ⁊ k
¶ nō in ſeipſos confidentes.
b timuerūt. Ille aūt dicit eis: Ego l
a ¶ agnoſcētes ⁊ ſecure gaudētes.
ſum: nolite timere. Uoluerūt er/ m n
a ¶ de fluctu ad ſoliditatem portus que eſt in eterna pace.
go eū accipe i naui: ⁊ ſtatī nauis o
e fuit ad t'rā quaʒ ibāt. Altera die p
¶ vnde venerāt diſcipuli.
turba q̄ ſtabat trans mare vidit

uim vene. trās ma. i. caphernaū. i. voluerūt venire: q: cre h debāt illic eſſe xp̄m. ꝓpt' qḋ ſubdit. e ¶ Et tenebre iam fa cte erāt. Chriſtū eni ex altera pte mar' tyberiadis vſqʒ ad noctē expectauerūt. f ¶ Et nō venerat ad eos ieſus. ꝓpt' qḋ credebāt ipm mare trāſiſſe ſine eis. g ¶ Mare āt vēto ma gno flante exurgebat. Ex q̄ pʒ de/ ſideriū eoꝝ eſſendi cū xp̄o: quia ꝓpter tempeſtatis periculū nō differebāt ve/ nire ad eū. h ¶ Cū remigaſſent ḡ q̄ſi ſtadia viginti q̄nqʒ aut triginta. ſtadiū ē octaua ps miliaris: ⁊ ſic pʒ ꝙ xxv. ſtadia faciūt tria miliaria et vnum ſtadiū. i ¶ Uidēt ieſum ambulā/ tem ſupra mare. nō q: habuit corp⁹ fantaſti. ū: ſicut dicit Maniche⁹: ſed vir tute diuina ſic ambulauit: q: et petꝛ eo dē ꝟtute fecit ambulare ſup aq̄s: vt ha bet' Matth. xiiij. qui habuit corp⁹ gra/ ue ⁊ ponderoſum: etiā ſm Manicheū. k ¶ Et timuerūt. Lū. ꝓpter aque pe riculū: Lū q: timebant ne eſſet q̄d fan/ taſticū. ⁊ iō vtrūqʒ timorē remouet di/ cens: l ¶ Ego ſum. vere nō fantaſti ce. m ¶ Nolite timere. quia poſſuʒ vos de periculo aque eripe. n ¶ Uo luerūt ergo accipe eūʒ in nauim. vt ſecuriores eſſent ex eius ꝑſentia. o ¶ Et ſtatim nauis fuit ad terrā ad quā ibāt. i. caphernaū: ⁊ ſic appa/ ret ibi triplex miraculū. primo q: ſup a/ quas ambulauit. ſcḋo q: tempeſtatē ſe/ dauit. tertio i breuiſſimo tpe fuerunt in portu a quo multū diſtabāt. Solet aūt
Queſtio hic queri vtrū idē ſit factū qḋ hic ſcribi/ tur: ⁊ Matth. xiiij. Ad hoc dic. Chryſ. ꝙ nō. pmo q: ibi dr̄ ꝙ diſcipli ex ꝓcepto xp̄i nauē itrauerūt. h̄ dr̄ ꝙ ꝓpria volūta te h̄ fecerūt. ſcḋo q: ibi dr̄ ꝙ veniēs ad eos ſupra mare itrauit nauē. hic aūt dr̄ ꝙ voluerūt eū accipere in nauim. tertio q: ibi dr̄ ꝙ applicuerūt i terrā geneſar. h̄ āt dr̄ ꝙ aplicuerūt in caphernaū. ⁊ iō dic ꝙ ē aliud ⁊ aliḋ factū. hñs tñ ſiſitudinē i mlt': nec ē mirū q: xp̄o frequēt' legit' mi racla ſilia feciſſe. ¶ Aug. vo dic ꝯriū: q: Matthe⁹ p⁹ refectionē turbe narrat hāc apparitionē xp̄i ſupra mare: ſic̄ hic.
b Qui vult Aug'. ſed pōt obiecta Chryſ ſoſoluere. Ad pmū pōt ſic dici: ꝙ xp̄s p cepit aplis vt pararēt ſe ad trāſfretādū ⁊ interī ill' ignorātib⁹ aſcēdit i mōtē ora re: ⁊ ipi expectauerūt eū vſqʒ ad veſperā ⁊ tūc videtes ꝙ nō veniret crediderūt

Nico.de lyra

h ✠ multiplicatio q̄ facta fuit ꝑ heliſeū fuit mltū deficiēs ab iſta: vt pʒ ꝑ ꝑdi/ cta. a ¶ Dicebāt ⁊c. ventur⁹ ē in mūdū: ad ipm ſaluādūʒ: ſic aūt nō venerūt alij ꝓphe: ſed ſolū ad denūciādū iſti⁹ aduē tū. b ¶ Jeſus ergo. Hic ponit' ſcḋs fruct⁹ q̄ ē honoris ex/ hibitio. xp̄s eni erat ꝓmiſſus rex futur⁹. ſm ꝙ h̄r Iiere. xx iij. a. Suſcitabo dauid germē iuſtū ⁊ regnabit rex ⁊ ſapiens erit ⁊c. ⁊ iō poſtq̄ ꝯfeſſi ſūt eū eſſe xp̄m: voluerūt ꝯſir ipm fa/ cere regē: xp̄s tñ nō acceptauit hūc honorē. ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄: Je ſus ḡ cū cognouiſſet q: vēturi eēnt vt raperēt eū et facerēt eū regē fugit ⁊c. in h̄ dās exēplū nobis fugiēdi ho nores ⁊ acceptādi labores: q: ad paſſionē queſit⁹ ſe obtulit. Si aūt q̄rat' q̄re nō acceptauit tūc regnū cū eſſet ſub ex diuia ꝓmiſſiōe. Dicendū ꝙ lʒ eſſet ſuū dicto mō: tñ nō erat manife/ ſtandū niſi tpe debito. h̄ aūt nō debuit eſſe in pmo aduētu: ne fides catholica potētie hūane aſcriberet': ſicut lex machometi q̄ ꝑ potentiā gladii incepit ⁊ ꝑ eā tenet'. Preterea q: ꝑ ꝓphe tas erat denūciat' pmo vētur⁹ ad ſuſcipiendū abiectionem ⁊ mortē. Poſtea aūt veniet ad māifeſtādū regiū honoreʒ: ꝓpt' qḋ Act'. i. a. dr̄ aplis q̄rentib⁹: Dñe ſi i tpe h̄ reſtitues regnū iſrl'? Rñdit: Nō eſt vr̄m noſſe tpa ⁊c. c ¶ Ut āt ſero. Hic ponit' terti⁹ fruct⁹ miracli ꝑdicti q̄ eſt ſollicita xp̄i q̄ſitio. ⁊ pri mo oſtēdit' q̄liter q̄ſit⁹ ē a diſcipulis. ſcḋo a turbis ibi: Alte/ ra aūt. In pma ḡ pte dr̄ ſic: Ut aūt ſero factū ē diſcipuli ei⁹ deſcēderūt ad mare. vt q̄rerēt magiſtrū ſuū: q: ab eis re ceſſerat: vt ꝑdictū ē ⁊ pʒ ex h̄ deuotio eoꝝ ad ipm: q: ꝓpt' no/ ctē iminentē nō dimiſerūt q̄rere eū. d ¶ Et cū aſcēdiſ. na/ uim venerunt

ipm alibi trāſiſſe: ꝓpt' qḋ tūc aſcēderūt nauē ꝓpria volūtate vt q̄rerēt eū: ⁊ ſic nō ē h̄ ꝯdictio: q: pmo xp̄s ꝓcepat: vt dic Mat/ the⁹: qḋ poſtea ipſo abſente ꝓpria volūtate executi ſūt. Ad ſe/ cūdū dicēdū ꝙ iohānes nō negauit xp̄m nauē intraſſe: ſʒ dic ꝙ voluerūt eū accipe q̄ñ appropinquit eis: ſʒ tūc nō itrauit ſʒ ibat extra nauē ⁊ petr⁹ petijt ad ipm vēire ſup aq̄s: vt dicit Mat/ the⁹: ⁊ poſtea cū petro intrauit nauē. Ad tertiū dicēdū ꝙ gene ſar nō ē nomē ciuitatis ſʒ regiōis ſupra illud mare exiſtētis: et dr̄ geneſar q̄ſi generās aurā ꝓpt' ventū ibideʒ ex mari genera tū: in illa aūt regione ē ciuitas caphernaū. ⁊ iō venire i caphar naū eſt venire in terrā geneſar: ſicut venire pariſi⁹ ē venire in terrā frācie: vel ſi dicat' ꝙ geneſar ſit villa: dicēduʒ ꝙ erat ꝓpe caphernaū ⁊ i cōfinio vtriuſqʒ applicuerūt: mediō aūt ab vtroqʒ extremo denominat'. p ¶ Altera die. Hic oſtendit' qualiter fuit queſitus a turbis. multi eni qui viderāt ⁊ audierāt ſignum factū de panib⁹ in craſtinū venerūt ad locū vbi ieſus fecerat il lud ſignū: ⁊ nō iueniētes eū venerūt ad alterā pte maris: ⁊ ibi ✠ inuenerūt eum
Moraliter ✠ b ¶ Jeſus ḡ cū cog. q: vē. eſ. ⁊c. cū āt q̄rerē ad paſſio nē voluntarie ſe obtulit ⁊ q̄rētib⁹ ſe māifeſtauit. d. ego ſū: vt h̄r j. xviij. ꝑ h̄ oſtēdēs ꝙ ſtudioſus debet eſſe tardus ad honores: ⁊ ꝓmpt⁹ ad bonos labores. Sic aūt fecerūt pres nr̄i: Ambroſi⁹: Auguſtin⁹: Grego. ⁊ alij mlti q̄ dignitates eccle refugerūt q̄mʒ potuerūt bono mō: ⁊ labores fideliter executi ſūt ⁊ viriliter. d ¶ Et cū aſcē. na. ⁊c. exponat ſic. s. Mat. xiiij. ⁊ Mar. vi.
✠ Amē amen dico

C

ostensionē christi stabat in bonis opibus: nō iacebat in terrenis expectās iesum: vna nauis catholica eccl'ia: alie naues conuētus coꝝ q̄ nō sincere querūt iesum. vn̄ eis dicit: Queritis me nō ꝓpter me/sed ꝓpter terrena. Et docent quomodo debēt querere: a ¶ Et cū inuenissent. Ecce p̄sens est eis q̄s fugerat/ne eū regē facerēt. Cur ergo fugerat: nisi ꝓ p̄dicto sacramēto. iterū p̄sens loquit̄ eis: vt q̄ꝫ satiauit ventres eoꝝ satiet ⁊ mētes/dicens: Amē amē dico vobis: docēs eos q̄s doctores instituit: fugere laudē ⁊ terrenū imperiū: sed tm̄ insistere p̄dicationi.

b ¶ Amē amē dico vobis. Postq̄ꝫ de diuinitate sua q̄ idē est cū patre: tractauit ⁊ eodē honore honorādus: ⁊ de humanitate sua q̄ de morte liberat̄ ⁊ suscitat grādi honore dign⁹: vult tractare de cibo vite. i. v̄bo dei ⁊ hec ꝯtinuatio q̄ntū ad sententiā. Ad l'ram vero sic: Uos q̄ritis me nō ꝓpt̄ me/sꝫ ꝓpter panes qui pereunt. q̄ operamini. i. q̄rite me ꝓpter me/nō ꝓpter aliud. Ip̄e est eni cibus ille q̄ pmanet in vitā eternā: vt post apte dicet. Similiter q̄tidie q̄rūt multi iesum: nō ꝓpter iesum/sed vt bene sit eis in tp̄e. c ¶ Signauit deus. Quasi ꝓprio signo a ceteris discreuit: q̄ qui est filius hoīs est ⁊ fili⁹ dei: ⁊ ideo me nolite cōtēnere filiū hominis: sed petite a me cibū sp̄ūalē. d ¶ Hoc est opus dei. Fides p dilectiōeꝫ operās: est op⁹: q̄ si desit facultas nō q̄rit̄ nisi volūtas. Merito etiā fides q̄ p dilectionē opat̄ opus dicit̄: q̄ est initiū ⁊ finis toti⁹ boni. e ¶ Qđ ĝ tu facis. Audiūt christū ꝓmittētē maiora. i. cibū q̄ pmanet in vitā eternā: q̄ꝫ moysen Exo.3.b q̄ ꝓmisit terrā fluētē lac et mel ⁊ hmōi tpalia: ⁊ nōdum vidēt ab eo signa nisi Exo.16.a minora. Moyses eni dedit de celo panē: iste panes hordeaceos. quasi ĝ ꝓ B minimo habētes qđ fecerat q̄ maiora ꝓmittebat: q̄rūt. Quod ĝ tu facis. f ¶ Signū. Quia ad fidē suā eos inuitabat/querūt signa q̄b⁹ inducerent̄ ad credēdū. vn̄ Ap'ls: Judei signa q̄rūt. 1.Cor.1.d. g ¶ Dixit ĝ eis ie. Q̄ p̄ferebāt op⁹ moysi suo opi: ōndit illđ eē min⁹: q̄ nō fuit panis de celo/sed tm̄ figura illi⁹: ⁊ suū maius q̄ est panis de celo: q̄ dat vitā: ⁊ hic est cib⁹ quē supra dixit pmanere in vitam

¶ in p̄cedente vespera.
q̄ nauicula alia non erat ibi nisi
vna: ⁊ q̄ non introisset cuꝫ disci
¶ illam
pulis suis iesus in nauim: sed so
li discipuli ei⁹ abissent. Alie vo
¶ quibus ip̄e turbe transportarent̄.
superuenerūt naues a tyberiade iu
¶ ⁊ adhuc ibidem erant.
xta locū vbi manducauerāt pa
¶ q̄ naues habent.
nem: gratias agētes deo. Cū er
¶ qui nō intrauerat nauim.
go vidisset turba q̄ iesus non es
¶ qui intrauerant nauim.
set ibi neq̄ꝫ discipli ei⁹: ascēderūt
¶ qui venerant a tiberiade.
in nauiculas: ⁊ venerunt caphar
a naū querētes iesū. Et cū inuenis
sent eū trās mare dixerūt ei: Rab
a ¶ q̄ nauē nō intrasti. b ¶ nō ad questionē sed ad intentionē.
bi q̄n hūc venisti. Rn̄dit eis iesus/ a
b ⁊ dixit: Amē amē dico vobis: q̄/ b
a ¶ q̄ potuistis me cognoscere. ¶ .i. nō ꝓpt̄ sp̄ualia ꝓpt̄ carnē ne oporteat vos laborare.
ritis me nō q̄ vidistis signa: sꝫ q̄ c
mādicastis ex panib⁹ et saturati
¶ opib⁹ mereamini. ¶ nō panes vt prius.
estis. Operamini nō cibū q̄ perit: d
¶ verbum quo viuunt angeli.
sed q̄ pmanet in vitā eternā quē e
¶ null⁹ ali⁹: ipse eni ⁊ p sacerdotes vobis dat. ¶ vere fili⁹ hoīs vobis dabit: hūc eni
filius hominis dabit vobis. Hūc f
vel vtiq̄ꝫ possū. ¶ p̄re ꝯsortib⁹ suis. ¶ q̄ intellexerūt cibū illū esse opus dei.
c eni pater signauit de⁹. Dixerunt g
¶ q̄d obseruādo d̄ p̄ceptū facere poterim⁹.
ergo ad eum: Quid faciemus vt h
operemur opa dei? Rn̄dit iesus et i
a ¶ nō hoīs: ne q̄s d̄ se putet h̄re nisi a deo.
d dixit eis. Hoc est op⁹ dei vt cre/ k
datis in eū quē misit ille. Dixerūt l
f ergo ei: † Qđ ergo tu facis signū m
¶ illud.
vt videamus et credamus tibi?
a ¶ hic apte ostēdūt se cōparare miraculū moysi miraculo christi: quasi minori.
Quid operaris? Patres nr̄i mādūca n
uerūt māna in deserto: sic̄ scriptū ē.
¶ ne paruū quid putes manna: quod psalmista vocat panē celi.
† Panē de celo dedit eis mādu
g ducare. Dixit ergo eis ie9: Amē o
amē dico vobis: nō moyses de

Nico.de lyra

Et inuenerunt eū cū discipulis suis: ⁊ q̄ erāt ibi tm̄ due naues. vna in q̄ ipsi venerāt querētes iesum: ⁊ alia in q̄ venerāt ap'li: ⁊ die p̄cedēti viderant q̄ iesus nō intrauerat nauē cum discipulis suis. iō mirabant̄ q̄liter transisset illud mare. ⁊ iō querebāt: Rabbi q̄n huc venisti? alia l'ra p̄ꝫ ex dictis. a ¶ Rn̄dit eis iesus. Posito signo de cibo corpali. hic ꝯn̄r ponit̄ doctrina de cibo sp̄ūali. Cib⁹ aūt sp̄ūalis est ip̄m v̄bū incarnatū p̄ncipalr̄ rōne deitatis: ⁊ ex cōseq̄nti rōne assūpte carnis: q̄ nobis datur in cibū in sacramēto eucharistie. iō p̄mo agit̄ de cibo sp̄ūali qđ est verbū. scđo d̄ cibo sp̄ūali qđ est sacr̄m/ ibi: Et Diuisio panis quē ego dabo. Prima in duas: q̄ p̄mo ponit̄ xp̄i doctrina. scđo subdit̄ iudeorum murmuratio maligna/ ibi: Murmurabāt. Prima diuidit̄ in q̄tuor: q̄ p̄mo inuitat eos ad q̄rēdū cibū sp̄ūalē. scđo ostēdit veniēdi modū/ibi: Dixerūt ergo. tertio ostēdit̄ q̄d sit iste cib⁹/ibi: Dixerūt ĝ ad eū: dn̄e sp̄ da nob. q̄rto q̄ ptigūt ad fruitōeꝫ ei⁹/ibi: Dn̄e qđ dat mihi. In p̄ma igit̄ pte d̄r sic: Rn̄dit eis iesus.
vidēs

vidēs eni q̄ ita sollicite q̄rebāt eū ꝓpter cibū corpalē quē eis dederat. ⁊ adhuc iterū sperabant habere. arguit eos/dicens: b ¶ Amē amē dico vobis. Ad credendū ⁊ venerandū loquit̄. ꝓ illis solū q̄ male mouebant̄: q̄ multi bona deuotione seq̄bant̄ eū: vt p̄dictū est: ⁊ aliq̄ ex mala ⁊ carnali intētione. et C ideo sequit̄: c ¶ Sed q̄ mā. ex panib⁹ ⁊c̄. q.d. deberetis magis esse solliciti de cibo sp̄ūali quo aīa sustentat̄: q̄ melior est cibo carnali: q̄nto aīa est melior corpe. iō sequit̄: d ¶ Operamini ⁊c̄. Qui pmanet in vitā eternam. i. operā date vt possitis habere cibū spiritualē: q̄ nō perit sicut corpalis. Si eni cib⁹ corpalis maneat in ꝓpria forma nō nutrit: sed mag' nocet corpi. Sꝫ si nutriat oportet q̄ a ꝓpria natura pereat ⁊ ꝯuertat̄ in mēbra. econuerso aūt cib⁹ sp̄ūalis manet ⁊ cōuertit in seip̄m sumentē: q̄ de⁹ nos sibi incorpat ⁊ nō econuerso. vn̄ Aug⁹. loquens in psona hui⁹ cibi dicit: Cib⁹ sum grādiū: nō me mutabis in te/ sꝫ tu mutaberis in me. e ¶ Quē fi. ho. da. vobis. i. parat⁹ est dare: q̄ ad hoc venit in mundum. f ¶ Hūc eni pa. sig. deus. i. ad hoc ip̄m assignauit mittēdo in mūdū. ꝓpter qđ. J. xviii. c. dicit: Ego ad hoc veni in mūdū vt testimoniū p̄hibeā veritati: ⁊ hoc est dare cibum sp̄ūalē. g ¶ Dixerūt ĝ. Hic ꝯn̄r ōndit̄ modus habēdi cibū hūc. s. p verā fidē p quā hō deo incorpat̄. ⁊ p̄mo circa hoc ponit̄ xp̄i instructio. scđo iudeoꝝ obiectio/ibi: Dixerūt. Instructiōi v̄o xp̄i p̄mittit̄ coꝝ interrogatio/ cū d̄r: Dixerūt ĝ ad eū. querēdo q̄liter possint habere cibū p̄dictū. h ¶ Quid fa. vt. ope. opa dei. i. op⁹ p qđ possum⁹ p̄dictū cibū cōseq̄. i ¶ Rn̄dit iesus ⁊ dixit eis: hoc ē D opus dei. Per qđ hūc cibum poteritis asseq̄. k ¶ Ut credatis in illū quē misit ille. Q̄ aūt fides hic dicit̄ opus videt̄ esse ꝯtra illud quod h̄r ad Ro. iiii. vbi fides distinguit̄ ꝯtra op⁹. Dicēdū q̄ ibi distinguit̄ ꝯtra opa exteriora. hic aūt dicit̄ opus manēs tm̄ in aīa. l ¶ Dixerūt. Hic ꝯtra dictū xp̄i obiiciunt dicētes: m ¶ Qđ ĝ tu facis. q.d. tu adhuc non fecisti signa moysi. ꝓpt̄ hoc subdit̄: n ¶ Patres nostri ⁊c̄. q.d. moyses dedit māna: tu autē panē hordeaceū. iteꝫ dedit. xl. ānis: tu autē pauisti nos semel tm̄. ⁊ subdit̄ rn̄sio: o ¶ Amē amē dico vo. ⁊c̄. scꝫ ꝓprie dictū: q̄ nō de celo sidereo et empyreo: sed de celo aereo: q̄ descēdebat vt ros vel pruina: vt h̄r Num. xi.
Sed pater

Moraliter ⁜ o ¶ Amē amē dico vobis ⁊c̄. Grego. Nō ꝓ signis dn̄m/sed ꝓ panibus querere: est ad officiū religiōis nō † mat.16.a ꝓ augēdis v̄tutibus/sed ꝓ requirendis Mar.8.b subsidiis tpalibus inhiare. d ¶ Operamini non cibū ⁊c̄. Chrys. q.d. vos exquiritis escā tpalē: ego aūt corpa vestra nutriui vt p hoc exq̄reretis illā escā q̄ nō tpalē sed eternā tribuit vitā. Hec aūt esca est christi corp⁹ in eucharistia: ꝯut p̄ꝫ p l'ram sequētē in qua loquit̄ †Ps.77.c. satis diffuse de sacro eucharistie ostēdens q̄d in eo realiter cōtinet̄. vn̄ .J. Sap.16.e eo. ca. dicit̄. Caro mea vere est cibus ⁊ †De cō.dis sanguis meus vere est potus. Per qđ 2.c.hec tollit̄ error beringarii: qui dixit christi moyses corp⁹ in hoc sacramēto tanq̄ꝫ in signo cōtineri: propter qđ dictum suū tanq̄ꝫ erroneū reuocauit. In residuo huius capi. nō occurrit mihi aliquis sensus mysticus notabilis ideo sufficiat litteralis.

K re in vitā eternā. a ¶ Panis enī ve. Angeli purū verbū ſo
E lidū cibū comedūt. nos ṽo verbū iā in lac ꝯūz: q̄ ſi nō poſſu
mus comedere poſſum⁹ ſugere. niſi enī incarnaretᷣ a nobꝫ nō
cognoſceretᷣ a nobꝫ nō guſtaretᷣ. b ¶ Dñe ſp da. Sicut mu
S.4.b lier ſamaritana audiēs: q̄ biberit de hac aq̄ nō ſitiet in etnū:
ſcḋm corp⁹ accepit: ⁊ tñ labore ⁊ indigē
Ibidem tia carere volens dixit: Da mihi hanc
aquā. ſic iſti q̄rūt panē q̄ eos reficiat ⁊
nūq̄ deficiat: ꝓpť qḋ eū regē facere vo
luerūt. Sed ieſus ad ſe reuocat ⁊ quē
panē dixit euidētius apit: Ego ſuꝫ pa
nis vi. Potero dare vitā: q̄ ſuꝫ panis
viuificans: igne ſpūſſancti in clybano
vteri ꝟginalis coctus ⁊ format⁹: ⁊ mū
do ad pellendā famē ignorātie dei do
natus. c ¶ Sed dixi vo. q̄ſi nō dixi
de hoc pane: quo ſciā vos eē ſanādos:
ſed ad improperiū vr̄e infidelitatis: q̄
videtis ⁊ nō creditꝭ. d ¶ Omē qḋ
dat mi. pa. i. q̄cunq̄ pater trahit ad
me pater dat filio: pater trahit ad filiū
illos q̄ ideo credūt in filiū: q̄ credūt eū
patrē habere deū. e ¶ Veniet. Mi
hi vniť humilis humili: ⁊ iō nō foras
eiciť qḋ eſt tm̄ ſupbi qui nihil habꝫ in
bono interiori: neq̄ hic: neq̄ ī futuro.
f ¶ Et eū q̄ ⁊c. nō eiciā fo. ſed int⁹
manebit in ſecreto beatitudinis. vñ ḋr
Mat.25.b Intra in gaudiū dñi tui. iō nō eiciā fo
ras: mihi herentē humilē: q̄ veni face
re volūtatē nō meā: ſed patris. Supb⁹
ſuā volūtatē facit nō dei: humilis dei
nō ſuā qḋ eſt: q̄ hūilis ſum docēs hu
militatē. iō q̄ mihi heret humilis ſit: et
faciet nō ſuā volūtatē ſed dei. ⁊ iō non
eſt ei⁹ foras eici: ſicut ſupbi. g ¶ Hec
† 50.diſt.c. eſt eni. Diciť nō eſt volūtas dei vt pe
non decet a reat vn⁹ de puſillis. de timētib⁹ perit
capite de puſillis nihil. h ¶ Nō pdā: ſꝫ re
ſu. hec eſt aūt volū. i. q̄ videt me ⁊
credit in me: q̄ ſum vita ſicut ⁊ pater. ⁊
iō nō habet vitā q̄ nō eſt ei ſola: ſed et
reſuſcitabo eū. i ¶ Vt ois q̄ vi. ſu
pra dicebat: Qui audit verbū meū et
credit ei q̄ me miſit: hic dicit: Qui vi
det filiū ⁊ credit in eum: nō dicit: Qui
credit in patrē: q̄ hoc eſt credere in fi
liū qḋ ⁊ in patrē: q̄ ſicut pater habꝫ vi
tā in ſemetipſo: ſic ⁊ filius habet vitam
in ſemetipſo. k ¶ Murmurabāt.
Neſciētes hunc panē nec patrē ei⁹ ce
leſtē: q̄ inflati de ſua iuſticia in q̄ de vi
ribus ſuis p̄ſumūt: iuſticiā dei q̄ de ce
lo venit

¶ ⁊ ſi de aere non tñ illū de q̄ viuūt angeli.
dit vobis panē de celo: ſed pater a
a ¶ i. xbū qḋ vertiť in lac dū deſcēdi i car
meus dabit vobis panē de celo
nem. ¶ cor iuſtificans.
a verū. Panis enī verus eſt qui de b
¶ dum homo fit. ¶ qḋ nō manna.
celo deſcēdit ⁊ dat vitam mūdo. c
b Dixerūt ergo ad euꝫ: Dñe ſemp d e
da nobꝫ panē hūc. Dixit aūt eis
ieſus† Ego ſū panis vite: q̄ venit f g
a ¶ h eſt q̄ credit i me ⁊ comedit me. ¶ idē
eſt nō ſitire vtroq̄ eī ſignificať etna ſatietas
ad me nō eſuriet: ⁊ q̄ credit in me h
a ¶ ego ſū panis reficiēs quē vos p̄ſentē ha
betis: nō ⁊ mādūcatis credendo.
c nō ſitiet i eternū. Sꝫ dixi vobis: i
quia ⁊ vidiſtis me et nō creditis. k
a ¶ ſed ſi vos nō creditis: nō ideo inutiliter
veni: nō iō alios pdo: ſed veniētes recipio.
b ¶ per fidē mihi vniūť. ¶ paſſibus fidei
⁊ bone operationis.
d e Omē qḋ dat mihi pť ad me ve m n
f niet: ⁊ eū q̄ venit ad me nō eiciā o p
a ¶ fact⁹ ſuꝫ homo: vt humilē deū ſequať il
le quē pudet ſequi humilē hominē.
foras† quia deſcēdi de celo nō vt q
¶ hominis.
faciā volūtatē meā ſed volūtatē
¶ dei patris.
g eius q̄ miſit me. Hec eſt enī volū r
tas ei⁹ q̄ miſit me patris: vt oē qḋ
a ¶ dat⁹ eſt ei tm̄ hūilis in quo ſit p̄ma re
h dedit mihi nō perdam ex eo: ſed s t
ſurrectio. ¶ ecce ſecūda reſurrectio.
reſuſcitē illud in nouiſſimo die. v
a ¶ per me mediatorē vult pater dare credē
tibus vtrāq̄ vitam.
Hec eſt autē volūtas prīs mei q̄ x
i miſit me vt ois q̄ videt filiū ⁊ cre y
a ¶ credēdo in eum ⁊ trāſeundo in vitā.
dit in eū habeat vitāꝫ etnā: ⁊ ego z a
reſuſcitabo euꝫ in nouiſſimo die.
k Murmurabāt ergo iudei de illo b
q̄ dixiſſet: Ego ſuꝫ panis viuus
qui de celo deſcēdi. Et dicebāt:
¶ ignominioſe indignātes: ⁊ ei⁹ opprobria
q̄rētes i hūilitate generis ei⁹ offēdūt. ¶ xp̄i.
† Nōne h eſt fili⁹ ioſeph cui⁹ nos

Nico.de ly.

M a ¶ Sed pater me⁹ ⁊c. Diuidiť
enī verū ꝯtra figurale. ⁊ iō māna non
fuit ꝓprie panis verus: q̄ fuit figura
panis ſpūalis dati in ſacramēto. ⁊ ideo
iſte eſt verus panis q̄ fuit figurat⁹ p il
lū. diciť etiā de celo vere ⁊ ꝓprie dicto
q̄ xp̄s rōne deitatis de celo oriť. i. de
deo patre. Similr̄ rōne hūanitatis. q̄
†mat.13.g aīa imediate a deo creať: ꝯtus etiā for
Mar.6.a matiua corpis fuit ꝟtus ſpūſſancti: vt
Luc.4.d. ſupra dictū eſt. iō ſequiť: b ¶ Panis enī ve. eſt q̄ de ce.
deſcē. modo dicto. c ¶ Et dat vitā mū. Effect⁹ enī veri
panis eſt vitā ꝯſeruare. iō ille eſt verus panis ſpūalis q̄ dat
⁊ ꝯſeruat vitā ſpūalē. hoc aūt cōpetit ꝟbo incarnato: ꝓpť qḋ
dicit. x. Ego veni vt vitā habeāt ⁊c. d ¶ Dixerūt er. Hic
oñdit qd ſit iſte panis ſpūalis. iudei enī audiētes bonitatē hu
ius cibi dixerāt. e ¶ Dñe ſp da no. pa. hunc. volebāt de
cetero eſſe refecti ſine eſurie ⁊ labore: ſicut de muliere ſamari
tana dictū fuit. iiij. ca. q̄ petijt a xp̄o: Dñe da mihi hanc aquā
vt nō ſitiā ⁊c. verūtñ ſicut illa nō intelligebat cōditionē aque
ſpūalis: ſic nec iſti de pane ſpūali. ⁊ ideo ieſus oñdit eis qd ſit
iſte panis. dicēs: f ¶ Ego ſuꝫ pa. vi. qui nō ſolū vitā ꝯſer
uat: ſed etiā dat ipſam de nouo. panis aūt corpalis vitā corpo
ralē ꝑſiſtentē tantūmō ꝓlōgat. iō ſequiť: g ¶ Qui venit G
ad me. p fidē formatā charitate. h ¶ Nō eſuri. ⁊c. q̄ licet
habēs deū quē hꝫ p gratiā deſideret hr̄e plenius p gloriā. tñ
nō deſiderat rē nō habitā. Cibus aūt ⁊ pot⁹ corpalis eſt ꝯrie
ꝯditōis: q̄ habit⁹ in plenitudine in faſtidiū vertiť: ſꝫ q̄ poſ
ſent iudei dicere nos petim⁹ a te paneꝫ
iſtū: ⁊ tu nō rñdes dabo vel nō dabo.
iō ad h rñdet di. i ¶ Sed dixi vo. L
q̄ ego ſum panis vite. k ¶ Quia et
vidi. me: ⁊ ſic habebitis hūc panē in
p̄ſentia veſtra quē paratus ſum dare.
l ¶ Et nō credi. in hūc panē ⁊ nō q̄ſi
ſtis: ſꝫ magis panē corpalē. m ¶ Oē
qḋ dat mi. pa. Hic ꝯār oñdit q̄ ſunt
illi q̄ fruunť h pane: q̄ illi q̄ habēt gra
tiā in p̄ſenti fruūť impfecte. in glīa aūt
fruenť pfecte. ⁊ hoc eſt qḋ ḋr: Oē qḋ
dat mi. pa. i. facit mihi pať adherere:
nō ſolū ſcḋm p̄ſentē iuſticiā: ſed etiā ſcḋm
eternā predeſtinationē. n ¶ Ad me
ve. per fidē formatā. o ¶ Et eū qui
ve. ad me. hoc mō. p ¶ Nō eiciā
fo. q̄ ois p̄deſtinat⁹ finaliť ſaluať. cui⁹
cauſa ſubdiť: q ¶ Quia deſcen. de
ce. ⁊c. nō eſt p hoc intelligēdū q̄ volū
tas xp̄i in aliquo diſcordet a voluntate
prīs: q̄ ſcḋm naturā diuinā eadeꝫ oino
eſt volūtas prīs ⁊ filij. ſimilr̄ ſcḋm natu
rā hūanā volūtas ei⁹ nō poterat a vo
lūtate diuina diſcordare. cū aīa xp̄i eēt
ꝯiuncta ꝟbo: nō ſolū p fruitionē ſed p
realem vnionē: ⁊ ſic volūtas xp̄i nullo
mō poterat a volūtate prīs diſcrepare
⁊ iō facere volūtatē patris et ſuā eēt idē
ſcḋm rē ⁊ ecōuerſo. qn̄ q̄ dicit: Deſcēdi
de celo nō vt facerē volū. meā ⁊c.
eſt cois mod⁹ loquēdi apud hoies. illi
us q̄ oino ſequiť volūtatē alteri⁹. ⁊ eſt
ſenſus: Deſcēdi de celo ⁊c. ac ſi dice
ret: nō veni ad declinādū in aliq̄ a vo
lūtate patris: ⁊ p ꝯñs veni ad pficien H
dū ſalutē electoꝝ: q̄ hec eſt volūtas pa
tris ipos p̄deſtināť. iō ſeqť: r ¶ Hec
eſt enī vo. ei⁹ ⁊c. dedit mihi: nō ſo
lum ſcḋm p̄ſentē iuſticiā: ſed etiā ſcḋm eter
nā p̄deſtinationē. s ¶ Nō pdam ex
eo. q̄ ſi talis aliq̄n cadit in pctm̄: finali
ter tñ reſurgit. t ¶ Sꝫ reſu. illud. vt
corpe ⁊ aīa pfruať i glīa. v ¶ In no
uiſſi. die. homies enī reſurgēt ad vitā
incorruptibilē. ⁊ iō poſt illā reſurrectio
nē nō erit in natura hūana generatio
⁊ corruptio: nec p ꝯñs in alijs creaturis
corruptibilib⁹ q̄ ſunt ꝓpter hoiem: ⁊ p
ꝯñs tunc ceſſabit motus celi q̄ ordinať
ad cōplendū numerū electoꝝ p genera
tionē: ⁊ ſic ceſſabit tēpus qḋ ſequiť mo
tum celi: vt habeť. iiij. phyſicoꝝ. ꝓpter
hoc diciť Apoc. x. b. Iurauit per viuen
tē in ſecula ſeculoꝝ: q̄ tēpus amplius
nō erit. Et pꝫ ex dictis q̄ nouiſſim⁹ di
es erit dies reſurrectiōis generalis: et
q̄ illa reſurrectio ordinať ad hoc q̄ ele
cti ſint pfecte beati. iō ſubdiť: x ¶ Hec
eſt autē volun. patris mei ⁊c. ſed
nō accipiť hic viſio per eſſentiā cum nō ſit cum actu creden
di: ſed accipiť pro cognitione fidei formate. ideo ſubditur:
y ¶ Et credit in eū. tendēdo in ipm p dilectionē. z ¶ Ha
beat vitā eterna. ſi pſeueret: qḋ eſt infallibiliter verum in
p̄deſtinatis. de q̄bus loquiť: vt patꝫ ex p̄dictis. ideo ſequiť:
a ¶ Et ego reſuſcita. exponať vt prius. b ¶ Murmu
rabant. Poſita chriſti doctrina de ſpirituali cibo. hic poni Diuiſio
tur in contrariū iudeorū murmuratio. Et diuiditur in duas:
quia p̄mo poniť hec murmuratio. ſcḋo eius ſedatio ſubdi
tur, ibi: Reſpōdit ergo ieſus. Circa p̄mū ſciendū q̄ iudei cre
debāt chriſtū eſſe hoiem purū ⁊ de ſemine ioſeph ex maria cō
ceptū: ignorātes ipm formatū virtute ſpūſſancti. ⁊ iō murmu
rabāt de h qḋ dixerat: Ego ſum pa. vite q̄ de ce. deſcē.
M ⁊ pacet ita.

A G lo venit/ nõ eſuriũt. a ¶ Nolite murmurare. Quaſi non ſum panis q̃ de celo deſcẽdi: q: vere ſum ſed nemo põt. v. a. m. niſi a patre tract⁹. ꝛ ideo vos nõ creditis me eſſe panẽ: q: non eſtis tracti a patre. b ¶ Nemo põt venire ad me. Alibi dicit: Nemo cognoſcit patrẽ niſi ꝑ filiũ: qḋ cõtrariũ videt̃ hu ic dicto: Nemo põt venire ad me. ſed nõ eſt: q: pat̃ reuelat trahit ꝛc̃. ꝑ fi liũ. c ¶ Niſi pater q̃ miſit me. Il lũ pater trahit ad filiũ q̃ ideo credit in filiũ: q: cogitat patrẽ eius eſſe deũ. i. q̃ credit eq̃lẽ p̃ri genitũ. Tractio hec nõ eſt violẽtie nec neceſſitatis/ nec eſt inui ti: ſꝫ volũtatis ꝛ deſiderii. vñ d̃r: Tra hit vnũquẽq; ſua voluptas. Si ergo t̃ bis in q̃bus nõ eſt vera dilectio: trahit̃ homo amore et deſiderio: q̃ntomagis trahit̃ aliq̃s vehemẽti delectatiõe cui pater reuelat panẽ q̃ eſt vita ꝛ beatitudo ꝛ oẽ bonũ: i q̃ cõmẽdat̃ magna gr̃a. d ¶ Et ego reſuſcitabo ꝛc̃. Ego eũ h̃ a p̃ri faciã eũ videre qḋ credit: mãdu care qḋ eſuriit: habere qḋ amauit ꝛ de ſiderauit: qḋ nõ põt eſſe in p̃nti vbi eũ trahit̃. e ¶ Eſt ſcriptũ. Uere nemo venit ad me niſi pater docuerit: q: ita teſtant̃ ꝓphetie: oẽs hoies regni illi⁹ .i. chriſtiani fidei: erũt docibiles dei: q: ꝛ ſi hoies foris loquunt̃: tñ de⁹ ſolus int⁹ ſenſum aperit: int⁹ inſtruit veritatis cognitione ꝛ amore: ita q̃cũq; audit et diſcit a p̃re venit ad me. Et ne ꝗs excu ſet ſe di. Nũq; vidi patrẽ: quõ diſco ab eo? Subdit nõ q: pater viſibilis ſit ali cui: ꝛ tñ nemo credit niſi ip̃e docuerit: quõ ergo docet? Dũ audis verbũ ei⁹ .i. mei: dum ego homo verbũ eius co eternũ: fact⁹ hõ vobis loq̃r. ꝛ h̃ eſt: Is q̃ eſt a deo. i. filius vidit patrẽ. i. nouit ꝛ vos docet. ꝛ iõ me audite. f ¶ In ꝓphetis. Prophet̃ dicit pluraliter: q: oẽs ꝓphe vno ꝛ eodẽ ſpũ repleti: lꝫ di B uerſa ꝓphetarẽt: tñ ad idẽ tendebãt: q̃ propter cũ quis eorũ oẽs alii cõcorda bãt: ſicut in Johel q̃ dicit: Et erũt oẽs docibiles dei. g ¶ Nõ q: patrẽ ꝛc̃. .i. ego noui patrẽ: q: ab illo ſum. ꝛ ideo credite: q: q̃ credit i me habet vitã eter nã. Potuit dicere: habet me: ſꝫ reuelat ꝙ ip̃e ſit vita eterna: q: verbũ eſt vita hoiꝫ qḋ ꝛ carni ſue quã ſuſceperat: cui interuenit mors vt mortẽ tolleret. dat vitã in reſurrectione: ſic ꝛ aliis credentibus in ſe. h ¶ Ego ſum panis vite. Patres ve. ꝛc̃. Mãna de q̃ ſuperbitis: pa trib⁹ murmuratoribus quoꝝ eſtis filii murmurãdo: nõ fuit pa nis vite: q: nõ itellexerãt in eo ſpũalẽ cibũ: ſic ꝛ vos q̃ me audi tis/ nõ ſpũaliter intelligitis. Uixit autẽ moyſes ꝛ alii electi de mãna: q: ſpiritaliter mãducauerũt: ſic ꝛ q̃ modo v̄ba mea ſpi ritaliter accipiũt. Ego ſũ pa. vite. Ecce ſacramẽtũ verbis te git: vt iudei ꝛ etiã aliq̃ diſcipuli nõ credẽtes v̄bis illi⁹ magis ſcãdalizent̃: ꝛ humiles ap̃li humiliter credẽtes ꝓbẽt̃. vñ Pe trus/ Uerba vite et̃ne habes. i ¶ Et panis quẽ ꝛc̃. Quõ ſit panis determinat: nõ ſolũ ſ̃m v̄bũ q̃ viuũt oĩa: ſed etiã ſ̃m carnẽ aſſumptã ꝓ mũdi vita. Humana eñ caro que erat pec cato obnoxia ꝛ ideo mortua: carni ei⁹ mũde vnita: incorporata vnũ cũ illo effecta: viuit de ſpũ ei⁹ ſicut viuit corp⁹ de ſuo ſpũ. qui v̄o nõ eſt de corpe x̄pi/ nõ viuit de ſpũ x̄pi. Qui aũt iudei nõ erãt hui⁹ vnitatis litigabãt: nec talib⁹ exponit̃ quõ dñs car nẽ ſuã det ad manducandũ: ſed audiunt: vñ magis mouent̃: G ¶ Niſi mandu

Vir. buco. eglo. 2.

Johel. 2. g.

ſ̃m aliã literã

¶ ſed non celeſtem

nouim⁹ patrẽ ꝛ matrẽ? Quomo

do ergo dicit hic: q: de celo de

a ¶ quẽ nil latet q̃ abſcõdita cordiũ intuet̃.

ſcẽdi? Reſpõdit ergo ieſus ꝛ di a

a xit eis: Nolite murmurare in in b

¶ credere in me niſi gratia cũ ꝑuenerit: niſi pat̃ eũ reuelauerit q̃ reuelatio eſt attractio.

b uicẽ. Nemo poteſt venire ad me c

c niſi pater q̃ miſit me traxerit eũ: d

¶ panis.

d et ego reſuſcitabo eũ i nouiſſimo e

e die. † Eſt ſcriptũ in ꝓphetis: Et f

¶ q̃ facile docent̃ a deo. ¶ qḋ nõ iudei.

erũt omnes docibiles dei. Om g

¶ quod eſt trahi a patre. ꝛ

nis q̃ audiuit a p̃re et didicit ve h i

g nit ad me. Non quia patrẽ vidit k

quiſq; niſi is q̃ eſt a deo: hic vidit

p̃rem. † Amẽ amẽ dico vobis: q̃ l

credit in me habet vitam eternã. m

¶ q:. ¶ q̃ paſco donec paſtos iungã vite.

h Ego ſum panis vite. Patres ve

ſtri manducauerũt manna in de

a ¶ nõ morte carnali cõmuni cũ moyſe ꝛ aliis ſed morte ſpũali. ¶ .i. in h̃ loco panis vel de

ſerto ꝛ mortui ſũt. Hic eſt panis

mõſtratiue dicit. ¶ quẽ mãna ſignificauit.

de celo deſcẽdẽs: vt ſi q̃s ex ipo

¶ int⁹ i corde itelligẽdo ꝛ amãdo. a ¶ ipũ.

manducauerit nõ moriat̃. Ego

¶ ꝛ ideo viuus: q: de celo deſcendi.

ſũ panis viu⁹ q̃ de celo deſcẽdi.

Si quis mãducauerit ex hoc pa

¶ nõ tñ in p̃ſenti ꝑ iuſticiã.

i ne viuet i eternũ. † Et panis quẽ n

Nico. de lyra

re ꝛ patꝫ lra. a ¶ Rñdit. Hic ponit̃ murmuris ſedatio. Et diuidit̃ in tres: q: p̃mo admonitio ponit̃. ſcḋo cauſa murmuris ſubdit̃ ibi: Nemo põt. tertio rõ dicti: ꝓpter quod murmura bãt redditur/ ibi: Amen amen dico vobis. In p̃ma ḡ parte ad monet eos/ dicens: b ¶ Nolite murmurare. Quia p̃res eoꝝ in deſerto fuerũt grauiter puniti ꝓpter murmurationẽ. ꝛ iõ hec admonitio chriſti eſt ſalubris ne cadãt in cõſimilẽ penã. c ¶ Nemo põt venire ad me. Hic oñdit̃ cauſa p̃dicte mur muratio nis: nõ eñ cauſabat̃ ex v̄boꝝ chriſti falſitate cũ eſſent C veriſſima/ ſed ex iudeoꝝ incredulitate. ꝛ hoc eſt qḋ d̃r: Nemo põt ve. ꝛc̃. Per fidẽ formatã. d ¶ Niſi pater qui miſit me. Nihil eñ põt aſcẽdere ad id qḋ eſt ſupra naturã ſuã: niſi ab alio trahat̃. ſicut lapis nõ põt ſurſum aſcẽdere niſi ꝑ motũ alteri⁹. fides eñ formata charitate tra hit q̃dãmodo hoieꝫ ad naturã diuinã. ſ̃m illḋ. ii. Pe. i. a. Magna ꝛ p̃cioſa ꝓ miſſa donauit vobis vt ꝑ hoc efficiamini ꝯſortes diuine nature. ꝛ iõ tale do nũ non põt hõ ꝯſeq̃ niſi a deo trahat̃. Iudei aũt nõ ſic erãt tracti. iõ murmu rabãt de v̄bis chriſti. Illi autẽ q̃ a p̃re trahũt̃ ad filiũ ꝑ fidẽ formatã ꝯſequũt̃ eternã vitã. iõ ſeq̃t̃: e ¶ Et ego re. eũ. Quia aĩa non eſt ad plenũ btã do nec fuerit corpi reunita: ꝛ q: p̃dict⁹ tra ctus eſt ꝑ diuinã inſpirationẽ. ido hoc oñdit ꝑ ſcripturã. d. Eſt ſcri. in ꝓphe tis. f ¶ Et erũt oẽs do. dei. i. do cti a deo. Sñia eñ hu⁹ d̃r Eſa. liiii. d. Ponã oẽs filios tuos doctos a dño. ꝛ Hiere. iii. c. Dabo vobis paſtores iuxta cor meũ ꝛ paſcẽt vos ſciẽtia ꝛ do ctrina: ꝛ eſt eadẽ ſnĩa cũ illa q̃ hic a ſal uatore exp̃mit̃. Chriſt⁹ eñ ꝛ ap̃li nõ ſp allegauerũt ſcripturã de v̄bo ad v̄bũ: ſꝫ ſuffecit eis accipe ſniam. Cui⁹ aũt effi cacie ſit diuia inſpiratio oñdit/ dicens: g ¶ Ois q̃ audit ꝛc̃. P̃dictas in ſpiratões ꝑcipiẽdo. h ¶ Et didicit. Eas ſeq̃ndo. i ¶ Uenit ad me. per fidẽ formatã in p̃nti: ꝛ ꝑ gl̃iam in futu ro. ꝛ q: de⁹ p̃r docet hoiem nõ apparẽ do viſibilr: ſicut hõ vel ſicut angel⁹ in corpe ab eo moto: vel ſicut dei fili⁹ in corpe ſibi vnito. iõ ſeq̃t̃: k ¶ Nõ q: patrẽ vi. ꝛc̃. ſ. fili⁹ q̃ naturalr ꝓcedit a p̃re. Notandũ ꝙ ꝑ hãc dictionẽ q̃ſq; põt intelligi natura hũana: ꝛ ſic veꝝ eſt ꝙ nullus hõ añ chriſtũ vidit patrẽ: niſi forte in q̃dã raptu ſicut moyſes. ſed ta lis viſio nõ erat ſilis viſiõi chriſti q̃ ab inſtãti ſue ꝯceptiõis vidit diuinã eſſen D tiã ꝑ modũ habit⁹ ꝑmanẽtis: ꝛ vltra ſen ſib⁹ corpis. Si aũt ꝑ h̃ q̃ſq; excludat̃ oĩs creatura: ſic intelligit̃ ꝙ ſeq̃t̃ de fi lio ſ̃m diuinã naturã: ꝛ de viſiõe cõp̃hẽ ſiõis q̃ cõpetit ſoli deo. ꝑ h̃ aũt ꝙ dictio excluſiua ibi adiũgit̃ filio non excludit̃ p̃r vel ſpũſſctũs: q̃ꝫ eſt vna ſimplex vi ſio. dictio eñ excluſiua addita vni ꝑſone reſpectu t̃mini eſſen tialis: non excludit aliã ꝑſonã: vt diffuſi⁹ declarat̃. i. Sniarũ. l ¶ Amẽ amẽ. Repſſa iudeoꝝ murmuratõe: ſaluator reddit cãm ei⁹ qḋ dixerat: Ego ſũ p. vi. q̃ de ce. deſ. q̃ſi ſatiſfaciẽs eoꝝ q̃ſtiõi. Et qḋ illḋ dictũ ſit veꝝ arguit: Ille ẽ ver⁹ panis vi te ꝛ de celo deſcẽdẽs: q̃ p̃t ꝑſeruare a morte/ et dare vitã et̃nã ꝛ celeſtẽ: tal̃ panis ẽ v̄bũ incarnatũ: nõ aũt panis dat⁹ a moy ſe in deſerto: q: oẽs q̃ mãducauerũt ex illo mortui ſũt. ḡ ꝛc̃. ꝛ hoc eſt qḋ d̃r: Amẽ a. d. v. ꝛc̃. ꝑ fidẽ formatã. m ¶ Habet vi. et̃nã. q̃ v̄tualr in gr̃a ꝯtinet̃. alia lr̃a patꝫ ex dict̃. n ¶ Et pa nis quẽ ꝛc̃. Poſtq; egit de pane ſpũali q̃ eſt v̄bũ. h̃ ꝯñr agit de pane ſpũali q̃ eſt ſacr̃m. Et diuidit̃ i duas p̃tes. q: circa hoc p̃mo ponit̃ doctrĩa x̄pi. ſcḋo exponit̃: q: videbat̃ obſcura/ ibi: Multi ḡ audiẽtes. P̃ma i duas: q: p̃mo oñdit ꝓpoſitũ. ſcḋo ꝓbat̃ q̃ddã ſuppoſitũ/ ibi: Qui mãducat. P̃ma i tres: q: p̃mo ſaluator docꝫ hui⁹ ſacri q̃litatẽ. ſcḋo eiꝰ neceſſitatẽ/ ibi: Litiga bãt. t̃tio ei⁹ v̄itatẽ/ ibi: Caro mea ꝛc̃. Circa p̃mũ ſciẽdũ ꝙ in ſa cr̃o euchariſtie ꝯtinet̃ ip̃m v̄bũ incarnatũ. ꝛ iõ oñdẽs q̃litatẽ hui⁹ ſacri q̃tuor tãgit. Primũ ẽ illḋ qḋ ẽ ibi ſacr̃m tñ. ſ. ſp̃es panis/ cũ dicit: Et panis. Scḋm eſt auctor hui⁹ ſacri q̃ eſt ip̃e x̄ps ſacerdos ſumm⁹. Sacerdos aũt q̃ eſt miniſter hui⁹ ſacri tñ mõ ꝓfert v̄ba nõ in ꝓpria ꝑſona/ ſed in ꝑſona chriſti. in aliis aũt ſacr̃is vtit̃ miniſter v̄bis ſuis vel v̄bis eccl̃ie: q̃b⁹ exp̃mit̃ act⁹ quẽ facit: vt in baptiſmo patꝫ/ cũ dicit̃ Ego baptizo te. ſed in ſacramẽto euchariſtie ſolũ refert v̄ba chriſti/ cuꝫ dicit: Qui pridie q̃ pateret̃ ꝛc̃. ꝛ ſequunt̃ poſtea v̄ba chriſti ꝯſecrationẽ efficientia. ꝛ hoc notat̃ cũ dicit̃: Quẽ ego dabo. Tertiũ eſt

Diuiſio

† Eſa. 54. d Hiere. 3. c.

† De pe. di. 4. c. bñdict⁹

Nota

† De cõ. di. 2. c. x̄pus ꝛ ce. omnia

Diuiſio

 re⁹ ſignifi

b a ¶ Niſi mādneaueritis. Aug⁹ Hunc cibū ⁊ potū ſocie
E tatē vult intelligere corpis ⁊ mēbroꝝ ſuoꝝ qđ eſt eccl'ia in pre
deſtinatis: qđ iā factū eſt ⁊ inuocatis ⁊ iuſtificatis qđ factum
eſt: ⁊ fit ⁊ fiet in glorificatis: qđ nūc eſt in ſpe fiet in re. Hui⁹
rei ſacrm̄. i. vnitatis corpis xp̄i: alibi quotidie: alibi certis die
bus fit: ⁊ ſumit̄ aliis in vitam: aliis in
mortē. Res vo hui⁹ ſacramēti oib⁹ eſt
in vitā ſumētib⁹: nulli ad mortē. i. vni
tas ſanctoꝝ. Vñ corpus ⁊ ſanguis in
his reb⁹ cōmendat̄ q ex multis in vnū
rediguntur vt ex multis granis vn⁹ pa
nis fit: ⁊ ex multis acinis vinū cōfluit.
b ¶ Qui māducat carnem meā.
Exponūt qdā iam de comeſtiōe alta
ris ⁊ bñ dicūt: ſed q̄runt quō fiat in vi
tā eternā: cū quidā ad mortē. vñ dicit
1.Co.11.b Aplūs: Si qs comedit in altari cuꝫ hac
comeſtiōe de q̄ agit hic. ſ. cū fide opan
te ⁊ dilectiōe hic comedit in vitā eter
nā. Si qs vo aliter: in mortē: c ¶ Ca
ro eni mea. Vere viuet aīa ⁊ corpus
ex hoc cibo: q: caro mea vere eſt cib⁹ q̄
ſol⁹ facit imortales: vt neqꝫ eſuriēt ne
De cō.diſ. qꝫ ſitiēt. ali⁹ cib⁹ hoc nō p̄ſtat etiā ſi in
2.c.inuitat eo hoc appetat̄. d ¶ Qui mandu
vñs cat. Iā exponit quō fiat qđ dixit: et qđ
ſit māducare car. ⁊ bibere ſan. hoc eſt
manere in xp̄o: ⁊ xp̄m habere in ſe ma
nentē. Qui vo nō manet in xp̄o: ⁊ in
quo manet xp̄s: nō māducat ſpūaliter:
⁊ ſi ſacrm̄ ſibi ſumit in iudiciū corpali
ter. e ¶ Sicut me mi. Ne equalē
ſibi miſit. i. hoiēꝫ fecit: ⁊ inde eſt vt ad
eū referā vitam meā quaſi ad maiorē.
f ¶ Et ipſe vi. Vt viuā ex patre. mea
exinanitio facit vt hō viuat ex me: ptici
patio facit q̄ me manducat. g ¶ Hic
eſt pa. Et ita cōſtat q hic eſt vere pa
nis de celo: nō māna: q: illud māducā
tes patres vobis ſiſes mortui ſunt in
eternū: hunc panē hō q̄ vitā nō habe
bat māducās viuet i eternū. Supra
dixerat: Ego ſum panis q̄ de celo de
ſcēdi. hic dicit: hic. i. fili⁹ hois ad eſum
cui⁹ carnis iuito. eſt ille panis q̄ de ce.
deſcē. ergo idē eſt fili⁹ hois ⁊ fili⁹ dei.

ego dabo caro mea ē: p mūdi vi a
ta. Litigabāt ḡ iudei ad iuicē di b
¶ quia vſqꝫ modo nō fecit mentionē de ſum
ptione ſacramēti altaris.
cētes: Quō pōt hic nobis carnē
ſuā dare ad māducādū? Dixit ḡ
a ¶ ⁊ ſi ignoratis quis modus ſit dandi vel
manducandi: tamē niſi.
a eis ieſus: Amē amē dicō vob: ni c
ſi māducaueritꝭ carnē filij hois ⁊ d
a ¶ ſine hac vita pōt haberi tpalis ſꝫ ñ eterna
biberitis ei⁹ ſanguinē: nō habebi
a ¶ ne autē de hac vita intelligerēt ⁊ inde li
tigarent ſubdit: Qui man. car.
b tis vitā i vobis. Qui māducat e
meā carnē ⁊ bibit meū ſanguinē:
a ¶ ſm ſpiritū: nec caro eius fraudabit̄ in
ſuo tēpore. b ¶ hoc dicit: ne quis putet mā
ducantē nō mori corpore.
habēt vitā eternā: et ego reſuſci f g
a ¶ .i. ſocietas ſanctorum vbi pax et vnitas
erit perfecta.
c tabo eū i nouiſſimo die. Caro eni h
mea vere eſt cibus: ⁊ ſanguis me⁹
d vere eſt pot⁹. Qui māducat meā i
carnem et bibit meū ſanguinē: in
a ¶ hoc eſt ſignū māducatiōis: illi eūt acce
dendo ad meā carnē: qui nō relinquūt vni
tatē. b ¶ ſic viuet: quia ſicut ego homo viuo
e me manet ⁊ ego in illo. Sicut mi k
pp̄ter patrē viuum cui vnior: ſic qui me mā
ducat ⁊ mihi vnit̄ viuit ex me.
ſit me viuens pater: ⁊ ego viuo p m
f pter patrē: ⁊ q̄ māducat me ⁊ ipſe n
g viuet pp̄ter me. Hic eſt panis q̄ o
¶ nō ſic morient̄ in anima qui me celeſtē pa
nem digne manducant ſicut patres veſtri in
deſer. manna: ⁊ mortui ſunt.
de celo deſcēdit: nō ſic māduca p
uerūt patres vr̄i māna: et mortui
¶ ſed potius. a ¶ in me qui ſum vita.
ſunt. Qui māducat hūc panē ui q
uet i eternū. Hec dixit i ſynagoga r

Ni.de ly. ⸿ Multi ergo.

5 Res ſignificata ⁊ cōtenta. ſ. verū cor
pus xp̄i: cū dr̄: Caro mea eſt. ⁊ accipit̄
hic caro put diſtinguit̄ contra aīam ⁊
ſanguinē: q: lꝫ ſub ſpecie panis ſit aīa
⁊ ſanguis: hoc tñ nō eſt ex vtute ſacrī:
ſed ex ꝯcomitātia reali: ſicut ⁊ ipſa di
uinitas. Quartū eſt res nō cōtēta ſed
tm̄ ſignata. ſ. corp⁹ xp̄i myſticū: qđ cō
iungit̄ capiti p charitatē. hoc autē ſa
cramētū dr̄ ſacrm̄ amoris. ideo dicit̄:
a ¶ Pro mūdi vi. Sicut eni vita naturalis eſt in mēbris:
eo q vniunt̄ capiti a quo recipiūt influētiā ſenſus ⁊ mot⁹: ſic
in fidelib⁹ q̄ ſunt mēbra xp̄i vita ſpūalis ꝯſeruat̄: eo q vniunt̄
capiti xp̄o p ſacrm̄ amoris. Cōſiderādū etiā q bñ dicit mūdi:
q: alia ſacra ſolū pſiciūt ipſi recipiēti. ſolus eni baptizat⁹ reci
pit gratiā baptiſmalē ⁊ nō alii. Sacramentū autē eucharīſtie
nō ſolū pficit ſacerdoti ſumēti: ſed etiā toti eccl'ie: ⁊ illis q̄ ſūt
in purgatorio. Cui⁹ rō eſt: q: eucharīſtia nō tm̄ ē ſacrm̄: ſꝫ eſt
eccl'ie ſacrificiū inq̄tū ꝯtinet xp̄m paſſum. ⁊ iō pficit oib⁹ xp̄i
fidelib⁹. Si aūt ſumat̄ alio mō ſicut a laico: tūc pficit ſolū ſu
mēti: q: officiū ei⁹ nō eſt offerre ſacrificiū: ſꝫ tm̄ ſumere ſacrm̄.
b ¶ Litigabāt. Hic ꝯñr oñdit̄ hui⁹ ſacramēti neceſſitas.
Iudei eni rudes p̄dicta vba xp̄i audiētes reputabāt ea iniuri
ſa ⁊ ipoſſibilia. iō oñdit neceſſitatē hui⁹ ſacramēti. d. c ¶ Ni
ſi māducaue. car. fi. ho. ⁊c̄. Sicut eni in vita corpali cib⁹
eſt neceſſari⁹ ad vitā cōſeruandā: ita in vita ſpūali hoc ſacrm̄
eſt neceſſariū: q: eſt vite ſpūalis ꝯſeruatiuū: q: ſicut baptiſm⁹
eſt qdā ſpūalis generatio: ita eucharīſtia eſt qdā ſpūalis nu
tritio. d ¶ Et biberitis ei⁹ ſan. nō eſt intelligendū q hoc
ſacrm̄ ſub vtraqꝫ ſpecie ſit fidelib⁹ exhibendū: ſed tm̄ hoc mō
a ſacerdote

a ſacerdotē ſumēdū: licꝫ in p̄mitiua eccl'ia pp̄ls ſub vtraqꝫ ſpe G
cie cōicaret: tñ poſtea puide ordinatū eſt vt nō cōicet ſub ſpe
cie vini pp̄ter periculū effuſionis: ⁊ q: ſub ſpecie panis acci
pit̄ quodāmō ſanguis inq̄tū ibi ꝯtinet̄: vt p̄dictū eſt: q: ſub
vtraqꝫ ſpecie eſt tot⁹ xp̄s: aliter tñ ⁊ aliter: q: ſub ſpecie panis
eſt vera caro xp̄i ex vtute ſacramēti. cete
ra vo ſūt ibi ex ꝯcomitātia. Et eodē mō
ſub ſpecie vini eſt ſanguis xp̄i ex vi ſacrī:
cetera ex ꝯcomitātia. Notādū q ex hoc
qđ dr̄ hic: Niſi māduca. ⁊c̄. dicūt gre
ci q hoc ſacrm̄ eſt tāte neceſſitatꝭ q pue
ris dꝫ dari ſicut baptiſm⁹: qđ eſt falſuꝫ:
q: in ſumēte h̄ ſacrm̄ reqrit̄ actualis de
uotio ⁊ reuerētia: q̄ nō ſūt in pueris. et
iō vbū qđ iportat p̄ceptū tantūmō itel
ligit̄ de adultis: qb⁹ neceſſariū eſt ad ſa
lutē h̄ ſacrm̄ eucharīſtie accipe: ſaltē in
voto ſi nō poſſit haberi i re. e ¶ Qui
mādu. Hic ꝯñr oñdit̄ hui⁹ ſacri vtili
tas q̄ eſt augmētatio i vita ſpūali. ſicut
cibus corpalis nō ſolūmō nutrit ⁊ ꝯſer
uat vitā: ſed deducit ad pfectā q̄ntitatē.
ſic hoc ſacrm̄ pducit hoiem ad ꝯſumma
tionē gr̄e q̄ eſt gl'ia eterna. ⁊ hoc eſt qđ
dicit̄: Qui māducat carnē meā. nō
tm̄ ſacramētaliter ſed etiā ſpūaliter pci
piēs effectū ſacramēti. f ¶ Habet vi
tā eter. q: habꝫ deū inhabitātē q̄ eſt vi
ta eterna. g ¶ Et ego reſu. eū ⁊c̄. vt
pticipatio hui⁹ vite ad corp⁹ p aīam de
riuet̄. h ¶ Caro eni mea. Hic oñdit̄
hui⁹ ſacramēti vitas. xp̄s eni frequēter
parabolice diſcipulis ſuis loq̄bat̄. ⁊ iō
ne crederēt q caro ei⁹ ꝯtineret̄ in h̄ ſa
cramēto eucharīſtie tantūmō ſicut in ſi
gno. iō hoc remouet dicēs: Caro mea
vere eſt ci. q: hic ſumit̄ realiter ⁊ nō fi
guratiue. ⁊ eodē mō eſt de ſanguie ſub
ſpecie vini. iō ſbdit: Et ſanguis me⁹
Dicit̄ etiā: Caro xp̄i vere cib⁹: ⁊ ſāguis
ei⁹ vere pot⁹: q: reficiūt aīam q̄ eſt imor
talis. Cib⁹ aūt corpalis tm̄ reficit corp⁹
qđ eſt corruptibile. i ¶ Qui mādu.
Hic pbat qđdā ſuppoſitū. dixerat eni
q māducatio carnis ei⁹ dat vitā. illud p
bat hic: q: illud p qđ aliqs vnit̄ p̄ncipio
viuificatiuo illud dat vitā. hoc pꝫ in vi
ta corpali. p hoc autē ſacrm̄ hō vnit̄ xp̄o
qui eſt p̄ncipiū vite ſpūalis. ergo ⁊c̄. et
hoc eſt qđ dr̄: Qui māducat carnē
meā ⁊ bibit ſan. meū in me ma. i.
vnit̄ mihi. k ¶ Et ego in il. q: p cha
ritatē amans eſt in amato ⁊ econuerſo.
l ¶ Sicut miſit me vi. pa. q: eſt vita
per eſſentiā. m ¶ Et ego viuo pro.
patrē. Fili⁹ eni inq̄tū deus ⁊ inq̄tum
hō viuit pp̄ter patrē: ſed aliter: q: ſm q
deus viuit pp̄ter patrē inq̄tum pcedit
ab eo. accipit tñ eandē vitā quā habet pater. Scdm̄ vo q ho
mo viuit pp̄ter patrē inq̄tuꝫ vnit̄ ſuppoſito pcedēti a patre:
quā vnionē cōcomitat̄ plenitudo gratie: que eſt ſpūalis vita.
⁊ eodē mō nos inq̄tum per ſacrm̄ eucharīſtie vnimur deo vi
uimus ſpūaliter. tamē eius vnio eſt realis in vnitate ſuppoſi
ti. noſtra autē vnio apud ipſm eſt per fidē et dilectionē. et hoc
eſt qđ dicit̄: n ¶ Et qui māducat me ⁊ ipſe vi. pp̄ter
me. q: per hoc coniungit̄ p̄ncipio ſpiritualis vite. vt viſum
eſt. ideo cōſequēter cōcludit eſſe verum illud de quo murmu
rabant iudei tanqꝫ de falſo. o ¶ Hic eſt panis qui de ce
lo deſcē. q: caro chriſti in hoc pane cōtenta virtute ſpiritus
ſancti fuit formata. p ¶ Non ſicut man. pa. ve. man. ⁊
mor. ſunt. ⁊ iō nō fuit vere cibus celeſtis: ſed tm̄ figura ei⁹:
q: vitā ſpūalem nō ꝯferebat: ſed eā dari in ſacramēto p̄figu
rabat: q: erga deuotos habebat oēm delectamentū: vt habet̄
Sap. xvi. c. Panē paratū p̄ſtitiſti eis habētē oē delectamētū
Malis aūt hoib⁹ erat inſipid⁹. vñ dicebāt Nu. xxi. b. Nau
ſeat aīa nr̄a ſup cibo iſto leuiſ. ſic eucharīſtia digne ſumētib⁹
eſt vite ſpūalis ſolatiū. ⁊ indigne ſumētib⁹ iudiciū. iō ſequit̄:
q ¶ Qui mā. ⁊c̄. digne vi. in et. ſeqt̄: r ¶ Hec di. i ſy. q̄
Hic eſt locus

a ¶ Multi ergo. Multi carnalr ſapiētes qſi pticulatim carnē q̄ indut' erat ſe eis diſtributuꝫ ꝓmitteret ↄ naturā eſſe putāt: vt cibū hoim hūanā carnē daret. b ¶ Dur' eſt ꝛc. Sic oportebat dici vt ab hoib' nō itelligeret: ſꝫ ſecretū dei ꝟbis tegeret: ſecretū dei itētos debet facere: nō aduerſos. c ¶ Si ergo vi. ꝛc. Suſpēdit eos qſi tūc intelligetis ꝙ nō eodē mō q̄ putatis ergo corp': ꝛ ꝙ hec gr̄a morſib' nō ↄſumit: ſed ſpūali gr̄a me illis dādo: ipſos in corp' meū ↄuerto. hinc plane ſoluit qđ ipſos mouerat. Putabāt eni ꝙ corpus diſtribueret: ille dicit i celū ſe aſcē ſurū vtiqꝫ integrū. Quid ḡ tenēdū ſit apte ſubdit: Spūs eſt q̄ viui. Caro ſicut intelligūt: ſic q̄ in macello emit ſic alius cib' nō ꝓdeſt. ipa tñ vas ſpūs q̄
1.Cor.8.a in ea ſalutē opat: multū ꝓdeſt: ſicut ſola ſciētia inflat: ipa tñ nō eſt mala/ ſꝫ p charitatē edificat. d ¶ Verba q̄ ꝛc. Quib' dixi mādu cādū me eſſe: manere in me ꝛ me in ipſo: vt aūt aliqs maneat in xp̄o vt mēbrū: et xp̄s in ipſo vt in templū/ vnitas facit. Vnitas aūt ex charitate eſt: charitas aūt ex ſpū: ḡ ſpiritus q̄ viuificat cōpaginata mēbra nō ſeparata. e ¶ Sed ſunt qdā. Pro-
Eſa.7.b phēta. Niſi credideritis nō itelligetis.
Io.1.ſſ. p fidē copulamur: p intellectū viuificamur. f ¶ Et qs traditur' eſſet ꝛc. Quia iudas iter ſcādaliçatos recedit: ſꝫ manet ad inſidiādū quē nec ſilet nec apte oñdit vt oēs timeāt dū vn' perit. g ¶ Quia nemo pōt ꝛc. Cauſam q̄re qdā nō credāt ſubdit: Quia nō eſt a deo datū. fides eni nō eſt hoib' a ſe qſi ꝓpria ſed a deo gr̄a qſi. h ¶ Ex hoc multi ꝛc. Nota eſſe caute loquēdū ſꝫ ſi tñ ex ꝟbis tuis aliqs ſcādaliçabit habeto ↄſolationē in eo ex cui' dicto multi ſcādaliçati ſūt: q̄ hoc fecit vt tibi eſſet
B exēplo. i ¶ Nōne ego ꝛc. Duodecim numer' ſacrat' eſt q ꝑmanet ꝛ ſi iudas ide perit. elegit.xi. ad ꝑmanēdū: elegit iudā vt p eū diuīe diſpēſatio miſterie i ſalutē mūdi iplereť: vtēs malo ꝟ ad bonū

a docēs in capharnaū. Multi er-
¶ quid ergo inimici.
go audientes ex diſcipulis ei' di
¶ ſapiūt ſm carnē: ꝛ ideo mouenť.
b xerunt: Dur' eſt hic ſermo: et qs c d
¶ ei obedire. a ¶ quē nihil latet.
poteſt eū audire? Sciēs autē ie- e
¶ q̄ ſi dixeriť vt ab illo nō audirenť.
ſus apud ſemetipm: q̄ murmu- f
rarēt de hoc diſcipuli eius/ dixit g
¶ q̄ dixi de carne mea ꝛ ſanguine.
c eis: Hoc vos ſcādaliçat. † Si er h i
go videritis filiū hois aſcēdentē
¶ q̄ ꝟbū ꝛ hō vn' ē xp̄s dr in celo eē dū in tra loqť. ¶ dei. ¶ ſi qs cū carne quā odit ha
vbi erat pri'. † Spūs ē q̄ viuificat k
bet ſpm: viuit. ¶ ꝑ intellectiōe eoꝝ q̄ dixi.
d caro nō ꝓdeſt qcq̄ꝫ Verba q̄ ego l m
e locut' ſū vob ſpūs ꝛ vita ſūt. Sꝫ n
¶ i ſe ꝛ ſpūalr ſūt itelligēda ꝛ viuificāt: ſꝫ nō ei q̄ carnaliter accipit. vn ſbdit: Sꝫ ſūt qdē ex
ſūt qdā ex vob q̄ nō credūt. Scie o
vob q̄ n̄ cre. a ¶ apli q̄ nō ſunt ſcādaliçati.
bat eni ab initio ieſus q̄ eſſent crē
f dētes ꝛ qs traditur' eēt eū. Et di p q
¶ q̄ quidā nō credunt.
g cebat: Propterea dixi vobis: q̄ r
nemo pōt venire ad me niſi fue-
h rit ei datuꝫ a patre meo. Ex hoc s
¶ nō pauci q̄ videbāť ꝛ nō vere fuerāt diſcipuli. a ¶ nō poſt xp̄m ſed poſt ſathanā.
multi diſcipulorū ei' abierūt re-
¶ vt pcuſi nō iā cū illo erāt: nec vltra redeū
tro: ꝛ iā non cū illo ambulabant.
tes. a ¶ q̄ iudas corpe remāſit: qđ aūt iā ſciebat dn̄s alijs poſt aperuit.
Dixit ergo ieſus ad duodecim: t
Nunqd ꝛ vos vultis abire? Re- v x
¶ vnus ꝓ omnibus. ¶ ſimilis tibi.
ſpōdit ergo ei ſimō petr'. Domi- y
¶ cū nō ſit. ¶ nō eſt a te ei dū. ¶ q̄. ¶ i miniſtratōe corpis ꝛ ſanguis tui ꝓmittis vitā.
ne ad quē ibim'? Verba vitę ęter ꝫ
nę habes: ꝛ nos credim' ꝛ cogno a
a ¶ pri' eſt credere ꝛ poſt cogſcere. b ¶ .i. q̄ tu es vita etna: ꝛ lō in carne ꝛ ſanguine tuo nō das niſi qđ es. ¶ cauſa ꝓbādi eos.
uim' q̄ tu es xp̄s fili' dei. Rn̄dit b c
i eis ieſus: Nōne ego vos duodeci d
¶ .i. vocati electione illa qua dicit: Multi vocati pauci electi.
elegi/ ꝛ ex vob vn' diabol' eſt? Di e f
¶ .i. deorſū fluens. ¶ filio. ¶ interpretať
cebat aūt d iuda ſimōis ſcariothis g

Ni.de lyra

A eſt loc' cōis vbi iudei conueniunt. a ¶ Docēs i ca. Que erat metropolis galilee. hoc addit euangeliſta poſt ꝟba xp̄i p̄dicta ad oñdēdū ꝙ xp̄s in palā docebat ſic hn̄s doctrinā ſanā et nō ſuſpectā. b ¶ Multi. Poſita doctrina xp̄i: hic ↄſir exponiť. ꝛ primo poniť ei' expoſitio. ſcđo ex hoc oñdiť aliqrū reprobatio ꝛ aliorū ↄfirmatio/ ibi: Ex
Diuiſio hoc mlti. Pria in duas: q̄ p̄mo poniť expoſitiōis occaſio. ſcđo ipa expoſitio/ ibi: Sciēs aūt ieſus. Occaſio aūt expoſitiōis fuit: q̄ multi iudeoꝝ ꝟba xp̄i capere nō potētes ꝓpť ſuā incredulitatē. c ¶ Dixerūt: dur' ē ꝛc. In corpali-
In corpali-b' aliqđ dr durū dupliei de cauſa bus dr aliqđ durū duplici de cā. vel q̄ nō eſt de facili penetrabile. vel q̄ reſiſtit tactui. ſic in ſpūalib' dr aliqđ durū: vel q̄ ab intellectu nō penetrať: vl q̄ diſplicet volūtati. vtroqꝫ mō ſermo xp̄i erat eis dur': q̄ ei' ꝟba nō intelligebāt: ꝛ diſplicebat eis ꝙ tāta de ſe dicebat: eo ꝙ ipm hoiem purū eē putabāt. iō ſeqť: d ¶ Et qs. q.d. blaſphemia eſt. e ¶ Sciēs aūt. Hic poniť doctrine xp̄i expoſitio qtū ad duo: de qb' audiētes erāt ſcādaliçati. ſcđm poniť ibi: Spūs ē q̄ viuificat. Primū igiť de q̄ ſcādaliçati erāt. erat qđ dixerat: Deſcēdi de celo. ꝛ oñdit ꝙ nō debebāt ſcādaliçari: p̄dicēs ꝙ viderēt eū in poſterū in celū ꝓpa ꝟtute reuerti. Et ideo nō debebāt admirari ſi dixerat ſe de celo originari: q̄ q̄libꝫ res ad ſuū locū reuertiť. ꝛ hoc eſt qđ dr: Sciēs autē ie. ꝛc.i. abſqꝫ alio ſibi nun ſibi nūciāte. f ¶ Quia mur. de ꝛc. q̄ dixerat ſe de celo deſcēdiſſe. g ¶ Dixit eis. Reprimens eoꝝ murmuratiōeꝫ iniuſtā. h ¶ Hoc vos ſcā. ꝛ ſine rōne. i ¶ Si ḡ vi. ꝛc. accipiť h ſi p q̄. q.d. q̄ hoc videbitis: nō debetis ſcādaliçari de h qđ dixi: illi eni q̄ xp̄o credētes cū eo ꝑmālerūt. in aſcēſiōe ei' h viderūt: vt pꝫ Act.i. k ¶ Spūs ē. Hic exponit ſcđm de quo murmurabāt. ſ. q̄ dixerat carnē ſuā eē cibū neceſſariū ad ſalutē: ꝛ ipi intelligebāt hoc ac ſi dareť in ꝓpria ſpecie. ſicut laniať vel vēdiť in macello qđ eſt horribile. ideo tollit hunc intellectū/ dicēs: Spūs eſt ꝛc. q.d. verba q̄ dixi ſpūalē ſenſum habēt ꝛ ſic viuificāt. l ¶ Caro non ꝓdeſt quicq̄ꝫ. Quia caro chriſti māducata eo mō quo intelligebāt nō eſſet vtilis ſꝫ magis horribil. iō ſeqť: m ¶ Verba q̄ ego locu. ꝛc. De carne mea māducanda. n ¶ Spūs ꝛ vita ſunt. Quia ſpūalē habēt intellectū: nec mirū: q̄ ſunt a ſpūſctō. iſta tñ ſpūalitas nō eſt ſic accipienda: q̄ caro xp̄i ſit in ſacro eucharīſtie tm̄mō ſicut in ſigno: vt dixerūt aliq̄ heretici: q̄ eſt ibi realiter: vt dictū eſt: ſꝫ q̄ māducať caro xp̄i i hoc ſacro qdā ſpūali mō. inq̄tū ſpēs viſibiles atterūtur ꝛ comeduntť: ꝛ ſpirit' ex ꝟtute dei carni vnita reficiť. n ¶ Sꝫ ſūt qdā ex ꝛc. q.d. ꝓpť hoc itelligere nō pñt. o ¶ Sciebat eni ꝛc. Quia tāq̄ꝫ de' ſciebat occulta cordiū. p ¶ Et qs traditur' ꝛc. Quia ſciebat euētū futurorū ↄtingētiū. q ¶ Et dicebat. Ad maiorē affirmatōꝫ p̄dictoꝝ. r ¶ Propterea di. vo. q̄ ne. ꝛc. Eādē enim ſniam dixerat. ſ. ſꝫ ꝟba ſint aliq̄ntuluꝫ alia. idē eni ē trahi a pr̄e qđ. ſ. dixit: et dari fidē a pr̄e qđ h ponit. ipe aūt ſciebat iſtos qb' loq̄bať nō eē p̄deſtiatos ab eterno/ nec tractos a pr̄e. s ¶ Ex
D h multi. Hic ex p̄dictis ↄcludiť aliqrū obſtinatio in malo p apoſtaſiā/ cuꝫ dr: Ex hoc mul. h nō eſt itelligēdū de.xii. apl'is vl de.lxxii. diſcipl'is: q̄ iſti xp̄o adheſerūt. ſꝫ multi alij ſeq̄bāť ipm ad audiendū ei' doctrinā ꝛ de iſtis multi retroceſſerūt. Et ↄſr p oppoſitū oñdiť aliorū ↄfirmatio/ cū dr: t ¶ Dixit er. ieſ' ad.xii. Apl'os. v ¶ Nunqd ꝛ vos vul. abi. Non petit qſi ignorās/ ſꝫ vt oñdat ſe eis nō idigere: q̄ ponit in eorū optione cū alijs recedere. x ¶ Rn̄dit er. ei ſi. petr'. nō ſolū ꝓ ſe ſꝫ ꝓ oībus: q̄ inter eos erat p̄ncipalior: et in ei' rn̄ſiōe exprimiť maxima dilectio ad xp̄m/ cū dr: y ¶ Dn̄e ad quē ibim'. q.d. ſilem tui iuenire nō poſſum': tu ſolus ſufficis nob: ꝓpť quē oīa reliq̄m'. ꝫ ¶ Verba vi. ꝛc.i. ꝟba vite etne ꝓmiſſiua ꝛ inductiua ad eā. Et exprimiť etiā in ei' rn̄ſiōe ꝟa ↄfeſſio fidei/ cū dr: a ¶ Et nos cre. ꝛc. q̄ credere p̄cedit itelligere. b ¶ Quia tu es xp̄s. q̄tū ad hūanitatē: in q̄ vnct' es vt rex et ſacerdos. c ¶ Fili' dei. naturalis q̄tū ad deitatē: ꝛ p ↄſ̄s eq̄lis ei in natura ꝛ potētia. veruntñ q̄ petrus nimis large rn̄derat dicēs ꝓ oib': nos credimus: q̄ nihil mali de alijs cogitabat. iō xp̄s cognitor occltoꝝ ei' rn̄ſionē corrigit dicēs: d ¶ Nōne ego ꝛc. Nō loq̄ꝫ hic de electiōe ad vitā eternā/ ſꝫ ad aplatū. e ¶ Et ex vobis vn' dia. eſt. i. ꝓuiſus ad diaboli cōſortiū. veruntñ nō dixit determinate qs eſſet ille: nec apli tunc cognouerūt: ſed poſtea qñ p effectū viderunt. ꝛ ideo illud qđ ſequiť nō eſt de verbis chriſti/ ſed euāgeliſte q̄ ſcripſit iſta poſt paſſionē chriſti/ dicens: f ¶ Dicebat aūt. ſ. chriſt'. g ¶ De iuda ſimonis ſcariothis. Ad differētiā alterius iude/ q̄ fuit frater iacobi.

† mat.26.f marc.14.e. Luc.22.g.
† mat.26.d marc.14.d

A Hic enim

E ƀ ad bonū: vt mali vtunt̃ bonis dei ad malum. Ca. VII

D Oſt hec aūt. Dñs in carne manens frequēter in galileā ambulabat: vt eū imitari volentes de vitiis ad virtutes trāſmigrare di cāt: qđ illa figurabat: vl̃ vt illius tpis ſanc.i de iudea ad gētes ſbi dei trāſitū expectarent. b ❡ Dies fe. Nō ꝙ vnus. ſunt eni. vii. ſed more eorū quotq̄t ſunt q̄ſi vnus dicunt̃ ꝓpter vnam feſtiuitatē.

Scenophegia — Scenophegia feſtiuitas tabernaculorū qua mēſe. vij. iudei habitabāt in tabernaculis: in memoriā illoꝝ in q̄bus patres eorum habitauerūt in deſerto. c ❡ Ut diſcipuli. Opa q̄ vere diſcipuli ſciebāt: iſti neſciebāt laudib⁹ diuinis ⁊ non populari fauore efferenda. d ❡ Nemo q̄ppe. Glorie eius cōſulūt: q̄ſi mira facis. ſ. in abſcōdito: ſʒ innoteſcere vt ab oīb⁹ lauderiſ. e ❡ Tēpus meū. Ideo nō eſt nunc tp̄s meū ſcđ vr̃m. qꝛ nō ſuʒ amatoꝛ mūdi vt vos ſed accuſatoꝛ. Et iō nō odit vos mūd⁹ ſuos falſos teſtes: q̄ dicitis bona mala ƀ ⁊ mala bona.

memoria ſanguinis.

Hic eni erat traditur⁹ eum: cū eēt vnus ex duodecim. Ca. VII

a D Oſt hec aūt ambulabat ieſus in galileā: c
¶ nō tā timēs: qꝛ hʒ ptāte
Nō enim volebat in d
ſʒ īfirmis dat exēplū ne eis obijciat̃ latibulū
iudeā ambulare: quia querebāt
¶ reminiſcebant̃ iudei beneficioꝝ dei occiſuri deum.
eū iudei īterficere. Erat aūt ī pri e
a ¶ .i. tabnaculoꝝ ꝯſtructio ſiue dedicatio.
b mo dies feſtus iudeoꝝ ſcēnophe
a ¶ cōſanguinei. ⁊ ideo faſtidiētes eū.
gia. Dixerūt aūt ad eum fratres f
¶ humanā gloriā q̄rūt. ⁊ iō nō credūt in eū vt ipſe poſt de eis dicit. ¶ vbi eſt pncipat⁹ gentis ⁊ ciuitas caput regni.
eius: Trāſi hinc ⁊ vade in iudeā g
c vt et diſcipuli tui videāt opa tua h
d que facis. Nemo quippe ī occulto q̄d facit ⁊ querit ipſe in palam
¶ ergo. ¶ ſi vere facis vel qꝛ hec facis.
eſſe. Si hec facis: manifeſta teipſum mūdo. neq̄ʒ eni fratres eius i
¶ corripiēs cupidos glie.
credebāt in eū. Dicit ergo eis ie
¶ glie reſurrectiōis ⁊ aſcēſionis: ad quā veniendū impleta ꝑus humilitate paſſionis.
e ſus: Tempus meū nōdum adue k
¶ glorie mūdi quā affectans.
nit: tempus autē veſtrū ſemꝑ eſt l
¶ quia.
paratū. Nō poteſt mūdus odiſſe m
vos. Me aūt odit: qꝛ ego teſtimo n o

Ni. de ly.

a ❡ Hic eni erat tra. eū. q̄ñ ieſus ꝓtulit ſba p̄miſſa. b ❡ Cū eēt vnus ex duo. pncipalib⁹ diſcipulis xp̄i.

Queſtio — Queriẗ hic ſine argumēt. vtrū iudas a pncipio ſue vocatiōis a xp̄o fuerit mal⁹. Dicēdū ꝙ in hac q̄ſtiōe q̄ eſt de his q̄ trāſcendūt hūanā inueſtigationē cū ſit de occultis cordis humani: ⁊ in ꝯſimilib⁹ q̄ſtiōib⁹ tenendū eſt illđ qđ ē mag. ꝯſonū ſacre ſcripture ⁊ rōni. Sciendū igiẗ ꝙ dicit Aug⁹. ꝙ iudas a pncipio ſue electiōis fuit malus. electus tñ eſt a dño ad apl̃atū vt ꝑ ei⁹ maliciā ⁊ ꝓditionē ꝑficeret̃ xp̄i myſteriū: qꝛ ſicut iniq̄ male vtunt̃ bonis opibus dei: ſic ⁊ de⁹ bñ vtit̃ malis opibus hominū: ⁊ iō q̄uis iudas fuerit peſſim⁹. tñ ei⁹ malo bñ vſus eſt xp̄s. Beda aūt in hoc ꝯuenit cū Aug. ſed addit ꝙ iudas nō fuit elect⁹ ad apl̃atū: ſed alij. ſi. vocat⁹ eſt tñ cū eis vt ꝑ ꝓditionis ei⁹ officiū xp̄s operaret̃ ſalutē hūani generiſ ſed vtrūq̄ʒ iſtoꝝ videt̃ ꝯtra rōnē eſſe ⁊ ſacrā ſcripturā. diſtributio eni bonoꝝ reſpicit iuſticiā cōmutatiuā: vt habet̃ v. Ethico. vt alicui tāto plus detur de honore: q̄nto maioꝛ eſt in ſtute. ⁊ ideo nō eſt veriſile ꝙ iudas vocatus fuerit ad honorē apl̃atus niſi tūc fuerit iuſt⁹. vel qꝛ xp̄s tūc eū iuſtificauerat vt eſſet tali honore dign⁹ ſic iuſtificauit Mattheū q̄ñ eū vocauit ad apl̃atū vt hr̃ Mat. ix. Itē. J. xvij. dicit xp̄s de diſcipulis ſuis loquēs ad patrē: Quos dediſti mihi cuſtodiui: ⁊ nemo periit ex eis niſi fili⁹ ꝑditionis: ⁊ certū eſt ꝙ loquit̃ hic de ꝑditione q̄ eſt ꝑ pctm̃ mortale: qꝛ iudas adhuc viuebat vita corꝑali. ⁊ ſic videt̃ ꝙ periit ꝑ pctm̃ mortale poſtq̄ fuit datus xp̄o ꝑ fideʒ a deo patre. Qđ aūt addit Beda iudā nō fuiſſe vocatū ad apl̃atū: videt̃ eē ꝯtra ſcripturā: Mat. x. et Mar. iij. vbi numerant̃ illi q̄ vocati ſunt ad apl̃atū: ⁊ inter illos enumerat̃ iudas. Item Act. i. ꝙ Matthias elect⁹ eſt ad apl̃atū de quo p̄uaricat⁹ fuerat iudas. nullus aūt p̄uaricat̃ a ſtatu ī quo nō fuerit. Ex quo pʒ ꝙ vere fuit vocat⁹ ad apl̃atū. ꝓpter qđ dicēdū ſm Chryſ. ꝙ fuit vocat⁹ ad dignitatē apl̃atus: ⁊ ꝓ tūc fuit bon⁹: qꝛ vocatio ad talē dignitatē reſpicit p̄ſentē iuſticiā. ꝙ aūt poſtea peccauit ꝓdēdo ⁊ tradēdo xp̄m nō ꝯtradicit iſti vocatiōi: qꝛ apl̃i ex ſua vocatiōe nō fuerūt in bono cōfirmati. qđ pʒ ex caſu petri q̄ poſt ſuā vocationē xp̄m negauit. Et iō ſimilr̃ dicēdū ꝙ lʒ iudas tpe ſue vocatiōis fuerit bonus. tñ poſtea xp̄m ꝓdendo peccauit. Sciēdū tñ ꝙ extūc malus erat q̄ñ xp̄s aplis dixit verba in hoc ca. cōtenta: vn⁹ ex vobis diabolus eſt. tamē ſua malicia non erat aplis nota: ſed ſoli chriſto qui cognoſcit corda. chriſtus tamē ſuam maliciā dixit in generali ipſo audiēte: ne credens ſuam maliciā latere: ſine timore mala operaret̃. non tamē dixit in ſpeciali: ne extunc inuerecūdus factus peioꝛ efficeretur: ſm qđ dicit Chryſoſto.

❡ In ca. vi. vbi dr̃ ī poſ. Et feſto paſchate nō fuit ieſus ībi. G

Additio. Chryſoſtom⁹ in hoc loco ſic dicit: Qualiter igiẗ nō aſcēdit ad diē feſtū: paulatim enim ſoluebat legē occaſionē accipiēs a iudaica neq̄tia. Et theodorus ibidē: qꝛ eni iudei eū ꝑſequebant̃: occaſionē receſſus accipiens legē excluſit: innuēs obſeruantibus ꝙ veritate adueniēte ceſſat oīs figura: ⁊ ꝙ legib⁹ nō ſubijcit̃ vt legalia feſta ꝑficeret: ⁊ vñ hoc: qꝛ nō erat feſtū chriſti ſed iudeorum. hec Theodorus.

D Oſt hec autē. Ca. VII Poſtq̄ euāgeliſta egit de nutrimento ſpūali collato filiis xp̄i. hic ꝯñr agit de doctria eis collata qꝛ ſicut p̄dictū ē pater dʒ filiis nutrimētū ⁊ documentū. Et diuidit̃ in duas. qꝛ

Diuiſio — p̄mo origo doctrine xp̄i oñdit̃. ſcđo ipa doctrina ponit̃ ca. ſe. ibi: Ieſus autē ꝑrexit. Pria in tres: qꝛ p̄mo oñdit euangeliſta aptitudinē loci ad manifeſtāduʒ doctrine xp̄i originē. ſcđo manifeſtādi occaſionē / ibi: Iudei aūt q̄re. tertio manifeſtationē actualē / ibi: Rñdit ie. mea doctrina. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ loc⁹ apt⁹ ad p̄dictaʒ manifeſtationē erat ciuitas hieroſolymitana. vbi ad diē feſtū ꝯueniebat ppl̃s. ⁊ iō ad manifeſtandū ſe in hoc loco inuitat̃ xp̄s. Et lʒ p̄mo recuſet tñ finaliter ꝯſentit ⁊ rōnabilit̃ vt videtur. ⁊ hoc ē qđ dr̃: c ❡ Poſt hec am. ie. in ga. docendo in ſynagogis eoꝝ. d ❡ Nō eni vo. in iu. am. qꝛ ⁊c̃. licʒ eni poſſet eſſe inter eos ſine nocumēto voluit tñ ſe aliq̄ñ abſentare añ tp̄s debitū paſſiōis ſue: oñdēdo in ſe veritatē hūane nature: ⁊ ꝙ licitū erat fidelib⁹ ſuis aliq̄ñ ꝑſecutionē fugere. e ❡ Erat aūt ⁊c̃. ſcenophegia. i. feſtum tabernaculoꝝ. dicit̃ aūt a ſcenos qđ ē vmbraculū ⁊ phagin qđ eſt comedere: qꝛ. vij. dieb⁹ comedebāt iudei in vmbraculis. f ❡ Dixerūt autē ⁊c̃. nō ꝙ eſſent filij marie m̄ris ſue neq̄ʒ ioſeph: vt alibi dictum eſt improbādo errorē heluidij ſuꝑ Matth. i. ca. nec cognati ſui q̄ erant ad apl̃atum vocati: qꝛ de iſtis dr̃. J. ꝙ frēs

H — eius nōdū credebāt in eū: ſʒ dicunt̃ hic frēs: qꝛ erāt de cognatiōe ſua q̄ ex factis ei⁹ volebāt reportare gloriā mūdanā: ſm Aug. vñ ſequit̃: g ❡ Trāſi hinc ⁊ vade in iu. hoc eſt in hieru̇ſm metropolim iudee. h ❡ Ut ⁊ diſci. tui vi. opa tua. Dubitabāt eni de xp̄i miracul̃ vtrū eēnt vera. ꝓpẗ hoc ſeq̄t̃: i ❡ Neq̄ʒ eni fra. ⁊c̃. Et qꝛ ſuggerebāt ei malū. ſ. gloriā mūdanā q̄rere. iō recuſanit / di. k ❡ Tp̄s meū nō. ad. i. tp̄s glie mee manifeſtāde: qꝛ poſt reſurrectionē erāt māifeſtāda. l ❡ Tēpus aūt ve. ſꝑ eſt pa. q. d. tp̄s glie mūdane quā q̄rit̃ nūc eſt in pncipio hui⁹ ſolēnitatis: qꝛ iudei mag. vacabāt ꝯuiuiis ⁊ leticie in pncipio feſti q̄ in fine q̄ñ xp̄s iuit ad feſtuʒ: vt. J. patebit. vel aliter: Tp̄s aūt vr̃m ⁊c̃. q. d. vos poteſtis ire ſecure. nō aūt ego in q̄tū hō q̄ inimicos capitales habeo. ꝓpter hoc ſequit̃: m ❡ Nō pōt mū. odiſ. vos. q. d. vos q̄ gliaʒ mūdanā q̄ritis: homines mūdanos aduerſarios nō habetis. n ❡ Me aūt odit. q̄ q̄ro gliam dei: ⁊ ꝑ ꝯñs arguo pctā mūdanoꝝ q̄ ſunt ei ꝯtria, ⁊ hoc eſt qđ dr̃: o ❡ Quia ego te. ꝑhi. de il. i. de mūdo. Et accipit̃ hic mūdus nō q̄tū ad creaturarū ſubſtātiā

Moralit. — **Moralit.** c ❡ Poſt hec aūt ⁊c̃. Per hoc oſtēdit xp̄s ꝙ aliq̄ñ dand⁹ eſt ire loc⁹ morie q̄ñ ꝑſonalis eſt ꝑſecutio ſic videt̃ fuiſſe in ꝓpoſito. g ❡ Trāſi hinc ⁊ va. ⁊c̃. iſti loq̄bāt tanq̄ hūana glia eēt ꝑ ſe q̄rēda qđ eſt falſuʒ. ꝓpẗ qđ xp̄s eis nō acq̄euit vt daret nob exemplū talē gliam nō q̄rēdi. verūtñ qꝛ ꝓpẗ hoīm ſba doctrina ſalut̃ nō eſt omittēda: q̄rta die feſtiuitat̃ q̄ erat media eo ꝙ ſeptē dieb⁹ durabat feſtū: aſcēdit Ieſus in tēplū ⁊ docebat ꝑplm q̄ dieb⁹ p̄teritis intēt⁹ fuerat ſacrificiis ⁊ oblatiōib⁹ ꝯiuctis. ⁊ ꝑ h̄ docuit p̄dicatores euāgelij vt ſm dictū ſapiēt. tp̄s tacēdi ꝯſiderēt ⁊ tp̄s loq̄ndi. Inſeq̄ntib⁹ aūt mihi nō occurrit aliqđ myſticū notabile vſq̄ʒ ibi:

✱ In nouiſſimo

K ⁊ mala bona. a ¶ Ego nō aſcē. Aug⁹. Quidā dicunt hoc
A ad paſſionē ptinere: qꝛ nō in feſtiuitate ſcenophegie: ſꝫ in pa-
ſchali qua agn⁹ occidi ſolet: crucē aſcēdit. b ¶ Nō manife
Typice ſte. Typice xp̄s occulte aſcēdit in feſtiuitatē: qꝛ in oībus illis
figuralib⁹ latuit ꝙ mō eſt manifeſt⁹ nobis. Et ꝙ latuit exēplū
eſt vitādi malos: ꝙ palā loquit̄ ⁊ non
tenet̄ ab his ꝗ ꝗrebāt/poteſtatis eſt.
c ¶ Rn̄dit eis. Mea doctrina hoīs
nō eſt mea: ſꝫ dei: vel qꝛ nō eſt v̄bum
nullius ſꝫ alicui⁹: doctrina eius. i. ipſe
v̄bū doctrīa ei⁹ nō eſt ſua: ſꝫ ei⁹ a quo
eſt qđ eſt: ego nō ſum a meipſo. Et qꝛ
hoc profundum vidit nō oēs intelle-
cturos: dedit conſiliū. Si vis intelli-
gere: crede hoc eſt. Si quis credit me
filium dei: cognoſcet de doctrina. i. in
telliget ꝙ doctrina mea non eſt mea.

nū perhibeo de illo: quia opera
¶ et ideo. a ¶ ſcꝫ p̄mū vel ſcd̄m
dū vbi ꝗrit' hūanā gloriā: carnalia gaudia.
ei⁹ mala ſūt: vos aſcēdite in diē̄m a
nō eterna. ¶ vo. ¶ ſicut vos ꝗrēs gl'iam: qꝛ tp̄s gl'ie mee nōdū ē l ꝗ erit mea feſtiuitas
a feſtum hunc. Ego eni nō aſcēdā b
¶ ſcꝫ p̄mū vel ſcd̄m. ¶ humilitatis.
ad diem feſtū iſtū: quia meū tem c
pus nondū impletū eſt. Hec cū d
dixiſſet, ipſe māſit i galilea. Ut au e
a ¶ .i. poſt nō vbi illi: quia nō gloriari ſed ſa
lubriter docere.
tē aſcenderunt fratres eius: tūnc
b ⁊ ipſe aſcendit ad diem feſtū non f
¶ nō querēs fauorē.
manifeſte: ſed qſi in occulto. † Ju g h
¶ qꝛ nō aſcēderat cū fratrib⁹. vñ dixit: non
ad hūc quē vultis. i. p̄mū vel ſcd̄m. aſcendit
dei ergo querebāt eū in die feſto:
aūt poſt in medio die feſtiuitatis.
⁊ dicebāt: Ubi ē ille? Et murmur k
¶ de hac ꝯtentione ſ. qꝛ ꝗdā ⁊c̄.
multus erat de eo in turba. Qui l
dā eni dicebant qꝛ bonus eſt: alij m
autē dicebant nō: ſed ſeducit tur
a ¶ coꝝ ꝗ dicebāt bon⁹ eſt: alij palā xp̄m cō
bas. Nemō tamē palā loqueba- n
fitentes. a ¶ quia tales excecrabāt ⁊ extra
ſynagogam faciebāt.
tur de illo ꝓpter metum iudeoꝝ. o
a ¶ mediātis illis dieb⁹. i. quarta die feſti.
b ¶ maxime feruente zelo iudeoꝝ.
Jā aūt die feſto mediāte āſcēdit p q
a ¶ ſicut nō māifeſte aſcēdit: nō palā docet: ſꝫ qſi latēter. b ¶ vtēs auctoritate ſcripturaꝝ
ieſus i templū ⁊ docēbat. Et mi- r
a ¶ oēs mirabant̄: ſed nō oēs ꝯuertebant̄.
b ¶ i. ei⁹ educatiōe ſciebāt eū nūꝗ didiciſſe.
c ¶ admiratio inſinuāde veritatis eſt occaſio
rabānt iudei/ dicentes: Quomō
hic litteras ſcit cum nō didicerit?
a ¶ ecce quō ſcit lrās.
c Reſpōdit eis ieſus ⁊ dixit: Mēa s t
doctrina nō eſt mea: ſꝫ eius ꝗ mi- v
a ¶ .i. credere in eum qđ alibi dicit op⁹ dei.
id eſt quod deo placet.
ſit me. Si qs voluerit vōlūtatē ei⁹ x
facere: cognoſcet de doctrīa vtrū y
ex dō ſit: an ego a meipō loquar. z

Ni. de ly. ¶ Quia a ſemet.

...ꝛ rarū ſubſtātiā: ſꝫ ꝗtū ad hoīm ma-
liciā. ſicut. ſ. dictū eſt. i. ca. ſup illō: Et
mūd⁹ eū nō cogno. a ¶ Vos aſcen
dite ⁊c̄. i. ad p̄ncipiū ſolēnitatis taber
naculoꝝ: qꝛ in p̄ncipio magis vacabāt
hoīes epulis ⁊ leticie: vt p̄dictū eſt. nō
ꝙ inuitet eos ad talia: ſꝫ oñdendo ꝗd
ipſi ꝗrebāt: qꝛ ꝗ mūdana ſūt adhuc ſa-
piebāt tm̄: vt viſū eſt. b ¶ Ego aūt
nō aſcē. ⁊c̄. ſ. p̄mū. vñ ꝙ poſtea venit
in medio ſolēnitatis in alia die nō eſt
mētit⁹. et ſubdit̄ cā: c ¶ Quia tp̄s
meū ⁊c̄. Tp̄s eni aptū doctrine veri
tatis ꝓpter quā venerat ſaluator nō ſic
erat in p̄ncipio ſolēnitatis ꝓpter p̄di-
cta ſicut circa finē. d ¶ Hec cū dixiſ
ſet ⁊c̄. rōne predicta. e ¶ Ut autē
B aſcēderūt ⁊c̄. ſcꝫ ad diē feſtū taberna
culoꝝ: nō tm̄ cū fratrib⁹ ſuis nec eadē
die: qꝛ ipſi fuerūt ad p̄mū diē illi⁹ feſti
uitatis. ipſe aūt venit illuc ꝗrto die. vt
patebit. ſ. Sicut eni noluit eſſe in p̄n-
cipio feſtiuitatis ne fratrib⁹ ſuis malū
pſuadētibus videret̄ fauere. ſic nō ha
buit ſe oīno ſubtrahere: ne a ppl'o do-
ctrinā ſalutis ſubtraheret quā venerat
docere. mod⁹ aūt veniēdi tāgit̄/ cū dr̄:
f ¶ Nō manifeſ. i. cū magna comiti-
ua. ne daret iudeis occaſionē maioris
inuidie. g ¶ Sꝫ qſi in oc. in hoc eſt
deſcendēs fidelib⁹ ꝗ timore mortis oc
cultādi erant. h ¶ Judei ꝗ. Poſtꝙ
euangeliſta deſcripſit aptitudinē tp̄is
ad manifeſtādū originē ſue doctrine.
hic ꝯñr deſcribit occaſionē manifeſta-
Diuiſio tiōis dicte. Et diuidit̄ in duas ſm̄ du-
as occaſiōes hmōi māifeſtatiōis. ſcd̄a
ponit̄ ibi: Jā aūt die feſto. Prima oc-
caſio fuit inueſtigatio iudeoꝝ xp̄m ꝗrē
tiū: quoꝝ aliꝗ eū ꝗrebāt vt īterficerēt.
alij aūt vt doctrinā ei⁹ deuote audirēt.
⁊ iō debuit apparere ⁊ docere. vt oſtē-
deret ꝙ mali nocere nō poterāt niſi ꝗ
[illegible]
oñdit infirmitatē hūanitatis: ita ꝯfidē
ter īter inimicos apparēdo ⁊ exiſtēdo
oñdit potētiā deitatis. Debuit etiā ap
parere ꝓpter bonos vt ei⁹ doctrinā originatā a deo oñderet:
vt attētius eū deſiderarēt. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Judei ꝗ ꝗrebant
eū in die fe. duplici de cā vt dictū eſt. i ¶ Et dice. vbi eſt
ille: qꝛ illi ꝗ ꝗrebāt eū ex odio dedignabant̄ eū noīare ꝓprio
noīe. Illi aūt ꝗ ꝗrebāt eū ex deuotiōe ita reputabāt eū famo-
ſum ⁊ autēticū ꝙ nō oportebat exprimere nomē ꝓpriū. ⁊ ideo
ꝗtū ad eos ſenſus eſt: Ubi eſt ille. q. dicāt: vbi eſt ille ꝗ tan
tus ⁊ talis eſt ⁊ facit tot miracula. k ¶ Et murmur mul.
⁊c̄. ꝓpter ꝯtrarietatē opinionū de eo. iō ſequit̄: l ¶ Quidā
eni dice. ⁊c̄. approbādo ei⁹ doctrinā ⁊ miracula. m ¶ Alij
aūt dice. nō: ſꝫ ſedu. tur. ex hoc ꝙ iſti malignātes dicebāt
turbas eſſe ſeductas ab eo: ptꝫ ꝙ maior ps ſm̄ numerū dice-
bat cōtrarium:
bat cōtrariū: qꝛ erāt p̄ncipes ppl'i illi ꝗ dicebāt eū ſeductorē. C
vñ ſequit̄: n ¶ Nemo tm̄ pa. ⁊c̄. ſ. in bonū. o ¶ Propt
metū iu. ſcꝫ illoꝝ de tribu iuda. ſꝫ eni oēs de pplo aliqñ no-
minarent̄ iudei. tm̄ ſpeciali mō ſic noiant̄ illi de tribu iuda. ⁊
iſti grauit⁹ mouebant̄ ꝯtra xp̄m: eo ꝙ in ſcripturis xp̄s erat ꝓ
miſſus de tribu eoꝝ. iſti aūt reputabāt
iſtū galileū ⁊ ab eis extraneū. ꝓpt qđ
etiā ſacerdotes repudiabant eū: vt dr̄
in fine hui⁹ ca. p ¶ Jā aūt. Hic po
nit̄ ſcd̄a cauſa ꝗ eſt admiratio turbe in
doctrīa xp̄i. ⁊ iō debuit oñdere vñ ori
ginaret̄ excellētia ſue doctrine. ⁊ h̄ eſt
qđ dr̄: Jā autē die feſto me. Dies
feſtus hic dicit̄ totū tp̄s illi⁹ ſolēnitatē
ꝗ durabat ꝑ ſeptē dies. ⁊ ſic medium
huius feſti erat in quarto die. et tunc.
q ¶ Aſcēdit ie. in tē. ⁊ do. qꝛ ibi eſt
locus apt⁹ ⁊ cōis ſane doctrīe r ¶ Et
mirabant̄ iu. ꝓpter rē inſolitā. Cre
debāt eni ip̄m eē filiū ioſeph et ꝑ ꝯñs
occupatū in labore corꝑali. Sciebant
etiā ip̄m nō eſſe exercitatū in ſtudio: ⁊
tm̄ videbāt eū excellētiſſime docētē: le-
gis ⁊ ꝓphetarū teſtimonia ꝓferentē.
⁊ iō merito mirabant̄ vñ tāta excellen
tia doctrine originabat̄. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Jō. 6. c
Quō hic lrās ſcit cū nō didicer.
s ¶ Rn̄dit eis ie. Hic ꝯñr exprimit̄
origo illi⁹ doctrine. Et diuidit̄ i duas Diuiſio
qꝛ p̄mo oñdit doctrīe ſue originē. ſcd̄o
inuitat ad ip̄am/ ibi: In nouiſſimo ⁊c̄.
Prima in duas: qꝛ p̄mo oñdit̄ origo
doctrine. ſcd̄o origo docētis/ ibi: Dice
bant ꝗ. Prima in tres: qꝛ p̄mo ꝓponit
intentū. ⁊ ſcd̄o ꝓbat ꝓpoſitū/ ibi: Si
qs voluerit. ⁊ tertio ꝯcludit/ ibi: Noli
te iudicare. In p̄ma ꝗ pte ꝓponit ꝙ do
ctria ſua originat̄ a p̄re/ d. t ¶ Mea
doctri. nō eſt mea. q. d. iſta doctrīa D
ꝗ eſt mea approbatiue ⁊ ſubiectiue nō
eſt mea ꝑ exercitiū acꝗſitiōis humane.
v ¶ Sꝫ ei⁹ ꝗ mi. me. i. data eſt mihi
a p̄re: qꝛ fili⁹ ſm̄ naturā diuinā ſꝫ habe
at eandē ſciētiā cū p̄re: tm̄ habet eā ab
ipſo: vt ſuprius frequēter dictū eſt. ſm̄
vo naturā humanā habꝫ aliā ſciētiā. ſ.
creatā. nō tm̄ hꝫ eā ꝑ exercitiū acꝗſitam
ſed ab inſtāti ꝯceptiōis infuſam. Et ſic
ſoluta eſt ꝗſtio qua ꝗrebāt: Quō hic
lrās ſcit ⁊c̄. Alio mō exponit Aug⁹.
dicēs ꝙ fili⁹ eſt verbū patris: ⁊ qꝛ v̄bū
alicui⁹ idē eſt qđ doctrīa ſua. iō ſequit̄
ꝙ fili⁹ ſit doctrina patris. fili⁹ igit̄ eſt
doctrina ꝑ idēptitatē nō tm̄ ꝑ originē:
qꝛ a ſe nō originat̄ ſed a patre. Eſt igit̄
ſenſus ſm̄ Aug⁹. Mea doctrina non
eſt mea. q. d. Ego ꝗ ſum doctrina p̄ris
nō ſum a meip̄o ſed a patre. expoſitio
tm̄ p̄ma magis cōcordat lr̄e. x ¶ Si
qs. Hic ꝯñr ꝓbat ꝓpoſitum. ſ. ꝙ ſua
doctrina ſit a patre ſibi data. Et diuidi
tur in duas: qꝛ p̄mo inducit ſuā ꝓbati
onē. ſcd̄o remouet quādā obiectionē/ Diuiſio
ibi: Nōne moyſes. Prima i duas ſm̄
duas ꝓbationes ꝗs inducit. ſcd̄a ibi:
Qui a ſemetipſo. p̄ma ꝓbatio ꝓcedit
ex aliorū iudicio. Amor eni ⁊ odiū multū peruertūt iudicium
recte rōnis: ⁊ ideo monet eos vt amoueāt odiū qđ cōtra ip̄m
ꝯceperāt. ⁊ tūc poterūt manifeſte iudicare ꝙ eius doctrina ſit
a deo patre eā per miracula teſtificāte: qꝛ nō pōt eſſe teſtis fal
ſitatis. vt. ſ. frequēter dictū eſt. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Si qs volue.
vo. eius fa. ſcꝫ patris celeſtis ꝯuerſam affectionē a ſe abijci-
endo. y ¶ Cognoſcet. i. vere poterit iudicare: qꝛ parat⁹ ſū
ei⁹ iudicio cōmittere. z ¶ Utrū ex deo ſit ⁊c̄. Nō eſt per
hoc intelligendū ꝙ fili⁹ in aliquo poſſit a p̄re diſcordare: qꝛ h̄
eſt impoſſibile. vt. ſ. declaratū eſt: ſed loquit̄ eis ſm̄ eoꝝ opi-
nionē: qꝛ reputabāt eū purū hoīem. q. d. a ¶ An ego a me
ipſo loquar. gloriā humanā falſo ꝗrēdo vt vos extimatis.

G a ¶ Qui a ſemetipſo. Antichriſtus nõ eſt verax: ꝛ iniuſticia E in illo eſt: qꝛ ꝗrit gloriam ſuã/ nõ dei a quo nõ eſt miſſus: ſed venire ꝑmiſſus. b ¶ Qui autẽ. i. ego q̃ lꝫ eq̃lis patri: tñ in ſerui forma quero gloriam patris/ nõ meã. in hoc exẽplũ humilitatis tribuit vt oĩa bona deo tribuamus. c ¶ Nonne moyſes. Ego ex deo loq̃r ꝛ gloriam eius q̃ro. verax/ iuſtꝰ: ſed vos q̃ gloriamini in lege cõtra legẽ q̃ vetat occidere: q̃ritis me interficere. d ¶ Demoniũ ha. Que rũt occidere ꝛ qđ peiꝰ eſt dicunt eũ demoniũ habere q̃ demonia pellit.

e ¶ Unũ opꝰ fe. De vno miramini q̃d ſi oĩa videret̃. Unũ opꝰ fuit ꝙ totũ hoiem ſanauit in ſabbato. vnđ turbati ſũt ſtulti obſeruatores ſabbati: ſꝫ ɔuincit eos moyſes: iubẽs circũcidere. viij. die. qđ aliq̃ñ occurrit in ſabbato fieri: ꝛ ħ eſt. Propterea ne ꝗs turbet̃ etiã ſi ſalꝰ ſꝑ fit ẽt i ſabbato. Et ſciãt oẽs ſꝑ debere fieri q̃ ſalut̃ ſũt. f ¶ Circũciſionẽ. Propter tres cãs data fuit circũciſio. Primo i ſignũ magne fidei abrae. Scđo vt ꝑ hãc a ceter̃ natiõibꝰ diſtinguerẽt̃. Tertio (vt facta i virili mẽbro ꝑ qđ generat̃ creatura mortaliũ) caſtitatẽ mẽt̃ debere obſ̃uari idicaret. Significat aũt baptiſma q̃ pctã dimittunt̃ et cor a cupiditatibꝰ ſpoliat̃. g ¶ Si circũci. ac. q̃ſi vos q̃ in lege gloriamini ɔ legẽ q̃ me nũciat đ morte mea tractat̃: ſꝫ nõ ẽ ɔ legẽ ꝙ totũ hoiem ſanũ fecit i ſabbato: ego dñs ſabbati. Cuſtodia eĩ ſabbati ſicut cetera oĩa ꝓpt̃ ſalutẽ hoĩs ſũt ſicut voſipi circũcidẽtes in ſabbato: qꝛ ad ſalutẽ ꝑtinet: nõ ſoluere vos ſabbatũ credit̃. h ¶ Nolite iudicare. Nõ debetis mihi iraſci de ſaluatione hoĩs in ſabbato: ſicut nõ iraſcimini de circũciſione i ſabbato: qꝛ nõ eſt iudicãdũ ſm faciẽ. i. actionẽ ꝑſonaꝝ: vt qđ licuit moyſi mihi nõ liceat: ſꝫ iuſtũ iudiciũ. i. ſm ṽitatẽ rerũ q̃ cognita/ nec me nec moyſen dãnabilis/ nec me ɔ̃riũ illi dicetis. In q̃ illos arguit nos iſtruit: ne in iudicãdis cauſis ꝑſonas accipiamus: nõ ꝙ ꝓ diuerſitate graduũ diuerſo modo perſonas non honoremus.

Circũciſio data ẽ ꝓpt̃ tres cauſas

† 25. q. 1. c. in deo. ſ. ite. octaua

† Deu. 1. c

i ¶ Dicebãt ẽ q̃dã. Quia ꝛ ſi occultus ad feſtũ aſcẽdit: palã loq̃t̃: ꝛ appet ꝓtãs q̃ putabat̃ timiditas. Mirãt̃ aliq̃ q̃ potẽtia nõ tenet̃ cuiꝰ mors tãtope querebat̃: ꝛ nondum plene itelligẽtes eiꝰ eſſe potẽtiam putant eſſe ſcientiam.

G ꝓncipum:

¶ ille ẽt. ¶ ſ. ãtixps. ¶ nõ a deo. ¶ nõ dei.
a Qui a ſemetipſo loq̃t̃ gloriaꝫ ꝓpriã a
¶ vñ Apl̃s: Extollit̃ ſup oẽ qđ dicit̃ deꝰ.
b q̃rit. Qui aũt q̃rit gloriam eiꝰ q̃ miſit illum: hic verax eſt ꝛ iniuſticia
c i illo nõ eſt. Nõne moyſes dedit
a ¶ qꝛ queritis me interficere.
vobis legẽ: Et nẽo ex vobis fac̃
¶ q̃ cõ eſt.
legẽ. Quid me q̃rit̃ interficere?
a ¶ nõ ꝑtinẽtia ad ordinẽ: ſꝫ ad ꝑturbationem. c ¶ hoc nõ dicerẽt niſi demoniũ haberẽt. ¶ negãt ꝙ volebãt. a ¶ doloſe.
d Rñdit turba ꝛ dixit ei: Demoniũ habes. Quis te q̃rit itẽrficere?
¶ nõ turbatus vt illi: ſed tranquillus: non reddens maledictũ ꝓ maledicto.
e re? Rñdit ieſus ꝛ dixit eis: Unũ opꝰ feci/ ꝛ oẽs miramini. Propt̃ea
¶ que ſignificat ſanari oẽ aĩe ꝛ corporis
f moyſes dedit vobis circũciſionẽ:
quã ego facio. ¶ excepta.
¶ qꝛ abraã in ſabbato priꝰ accepit a deo.
nõ qꝛ ex moyſe eſt/ ſꝫ ex patribꝰ.
¶ quo iubemini vacare: ſi occurrit octauꝰ dies: iubemini circũcidere.
Et i ſabbato circũciditis hoiẽꝫ.
¶ ergo. ¶ q̃ ad ſalutẽ inſtituta eſt. i. ſi in ſigno vere ſalutis: nõ eſt violatio ſabbati
g †Si circũciſionẽ accipit hõ i ſabbato vt nõ ſoluat̃ lex moyſi: mi
¶ qui vera in ſalutẽ operor.
a ¶ . i. humanũ genꝰ totũ i nouo teſtamẽto.
b ¶ curatus eſt vt ſanus eſſet in corpe: ꝛ crediderit ſanus eſſe in mẽte.
hi cur idignamini: qꝛ totũ hoiẽꝫ ſanũ feci in ſabbato? Nolite iudi
h care ſm faciẽ: ſed iuſtum iudiciũ
i iudicate. Dicebant ergo q̃dã ex hieroſolymis: Nõne hic eſt quẽ q̃rũt iterficere? Ecce palã loq̃t̃: ꝛ nihil ei dicũt. Nũq̃d vere cognouerũt ꝓncipes qꝛ hic eſt chriſtꝰ?
¶ cuius filius ſit.
Sed hũc ſcimꝰ vnde ſit. Chriſtꝰ autẽ cũ venerit nemo ſcit vñ ſit.
†Clamabat ergo ieſus in templo

Ni. de ly.

M a ¶ Qui a ſemetipſo. Hic ɔ̃ꝛ ꝓbat ꝓpoſitũ ꝓ ꝓo facto: qꝛ in doctrina ſua q̃rebat gloriam pr̃is celeſt̃: et ſic pꝫ ꝙ illa doctrina erat a deo. Omĩe eñi qđ ẽ ad dei gloriaꝫ ordiatũ ab ipo ẽ. ꝛ ħ ẽ qđ dr̃: Qui a ſe. falſa de ſe fingẽdo ꝓꝓriã gloriam q̃rit: qꝛ ſuꝑbia excitat eũ ad ſic loq̃ndũ. b ¶ Qui aũt ꝛc. i. dei patris. c ¶ Hic ve. eſt. in doctrina. d ¶ Et in. in il. nõ ẽ. Quia irrephẽſibilis eſt i vita. ſic aũt faciebat xp̃s: qꝛ ſtatũ paupꝑtat̃ ꝛ abiectõis elegit ꝛ gloriaꝫ dei in oĩbꝰ q̃ſiuit: ꝛ pꝫ ꝓpoſitũ. e ¶ Nõne moyſes. Hic remouet q̃ndã obiectionẽ q̃ poſſet fieri in cõtrariũ: qꝛ poſſent dicere ꝛ de facto dicebãt: tua doctrina nõ eſt a deo: qꝛ legẽ dei datã moyſi nõ cuſtodis violãdo ſabbatũ. ħ eñi ei iponebãt: vt .ſ. dictũ eſt. Hãc aũt obiectionẽ remouet dupl̃r. ſcđo ibi: Rñdit ieſus. Primo igit̃ remouet obiectionẽ ꝓdictã ꝑ ħ. dato ꝙ eſſet trãſgreſſor leg̃ nõ tñ habebãt titulũ arguẽdi ipm cũ eſſent trãſgreſſores leg̃ manifeſte in maioribꝰ. ꝛ hoc eſt qđ dr̃: Nõne moyſes. q. d. vos eſtis obligati ad eiꝰ obſ̃uationẽ mag̃ q̃ ego: qꝛ ſm veritatẽ nõ erat obligatꝰ. f ¶ Et nemo ex ꝛc. Qđ ꝓbat ꝑ effectũ d. g ¶ Quid me q̃. ꝛc. Lex eñi ꝓhibet iterfectionẽ inocẽtis: ꝛ qꝛ nõ poterãt rõnabiliter rñdere ɔuerterunt

† Mat. 11. b
Luc. 10. b

terunt ſe ad ɔuici. vñ ſeq̃t̃: h ¶ Rñdit tur. i. hoĩes turbati. G i ¶ Demoniũ ha. Qđ pꝫ manifeſte falſum: qꝛ demonia expellebat. k ¶ Quis te q. iter. q. d. nos nõ q̃rimꝰ. et in hoc mẽtiũt̃ ſic̃ ꝛ in ꝓmo: qꝛ q̃rebãt mortẽ eiꝰ: vt dictũ ẽ in ꝓncipio huiꝰ ca. l ¶ Rñdit ꝛc. hic alio mõ excludit obiectionẽ ꝓdictã oñdẽs eã falſam. Ex hoc eñi dicebãt eũ trãſgreſſorẽꝫ leg̃ ꝙ lãguidũ ſanauerat die ſabbati: vt. ſ. dictuꝫ eſt. v. ca. ꝛ tñ in hoc non fuit trãſgreſſor: vt ibidẽ fuit dictũ. ꝛ hoc idẽ oñdit̃ alio mõ. ſ. ꝑ circũciſionẽ quã licite accipit hõ in ſabbato. et hoc eſt qđ dr̃: Rñdit ieſus. reꝓmẽdo coꝝ maliciã. m ¶ Unũ opꝰ feci. ſ. notũ vobis. n ¶ Et oẽs mi. i. turbamini. q. d. q̃ntum turbaremini ſi vidiſſetis omia facta mea male interpretãtes ea. o ¶ Propterea mo. de. vo. circũ. In lege eam ſcribẽdo. p ¶ Nõ qꝛ ex mo. eſt. ſ. ꝓmo. q ¶ Sꝫ ex patribꝰ. Quia data eſt a tpe abrae: vt pꝫ Gen. xvij. ꝛ ſic pꝫ ꝙ circũciſio eſt maioris auctoritat̃: qꝛ data eſt ipi abrae q̃ erat pat̃ ꝓncipalis ppl̃i. r ¶ Et i ſabbato ꝛc. Abſq; legis trãſgreſſione: qꝛ ꝓceptũ eſt ꝙ octaua die circumcidat̃ puer. ꝛ ido ſi octaua dies ſit in ſabbato circũcidit̃ puer/ nec aliq̃ tranſgreſſio reputat̃. ex hoc arguit ſaluator. s ¶ Si cir. acci. hõ in ſabbato vt ꝛc. Et pꝫ ꝑ ꝓdicta. t ¶ Mihi indi. qꝛ totũ ꝛc. q. d. hoc eſt valde irrationabile: qꝛ mag̃ licita eſt et melior ſanatio hoĩs in aĩa et corpe q̃ ſit ipa circũciſio et magis ad dei gloriam. v ¶ Nolite iudicare. Hic ex ꝓdictis ɔcludit intẽtũ. ſ. ꝙ eiꝰ doctrina ſit a deo ſi recte ɔſideret̃. ꝛ hoc eſt qđ dr̃: Nolite iu. i. attẽdẽtes ad id qđ nõ ꝑtinet ad rẽ: qđ fit q̃ñ amor vel odiũ attẽdit̃. ꝓpt̃ qđ alit̃ q̃ ſm veritatẽ iudicat̃. x ¶ Sꝫ iu. iudi. iudicate. i. de doctrina mea ꝛ factis meis iudicate ſm naturã rei in ſe. ꝛ tũc inuenietis qđ eſt a deo ſm veritatẽ. y ¶ Dicebãt ẽ. Declarata origine doctrine. hic oñdit̃ origo doctor̃. Et diuidit̃ i duas: qꝛ ꝓmo circa hoc ponit̃ ppl̃i dubitatio. ſcđo xp̃i ſolutio/ ibi: Clamabat ẽ. Circa ꝓmũ ſciẽdũ ꝙ multi de ꝑplo ſciebãt ꝓncipes q̃rere mortẽ xp̃i. ꝛ iđ cũ vidiſſent eũ in palã docẽtẽ: ꝛ ꝓncipes arguẽtẽ et ipos nõ ɔtradicere. crediderũt fortiꝰ ipm eſſe xp̃m. trahẽtes argumẽtũ ex facto ꝓncipũ q̃ nõ capiebãt eũ: cuꝫ tñ priꝰ ad mortẽ q̃rerẽt eũ. q̃ſi ipi de nouo haberẽt noticiã ꝙ ipe eẽt vere xp̃s eis ꝓmiſſus. ꝛ iđ ab eiꝰ ꝑſecutiõe ceſſaſſent. ꝛ hoc ẽ qđ dr̃: Dicebãt ẽ q. ꝛc. Iſti eñi ſciebãt meliꝰ maliciã ꝓncipum q̃ alij: qꝛ manebãt cũ eis in ciuitate. z ¶ Nõne hic eſt ꝛc. Toto conatu ſuo. a ¶ Ecce pa. loq̃t̃. Et ɔtra eos: vt pꝫ ꝑ ꝓdicta. qꝛ dixit: Nemo ex vo. fa. legẽ. b ¶ Et ni. ei dicũt. i. ipm nõ capiũt. qꝛ hñ aliq̃ ṽba ei dicebãt: vt pꝫ ex ꝓdict̃. c ¶ Nũquid vere cognouerũt principes ꝛc. q. d. videt̃ ꝙ ſic: eo ꝙ deſiſtũt ab eius ꝑſecutione. verũtñ qꝛ nõ habebãt certitudinẽ: ſed tm̃ opinionẽ. ideo etiã arguebãt ad ɔtrarium dicẽtes: d ¶ Sꝫ hũc ſci. vñ ſit. Quia patriã ꝛ genꝰ eiꝰ cognoſcebãt. e ¶ Chriſtꝰ autẽ ꝛc. i. ſciet. f ¶ Unde ſit. Iſtud aũt accipiebãt ex ſcr̃ptura Eſa. liij. c. q̃ ad lr̃aꝫ itelligit̃ de xp̃o. Generationẽ eiꝰ q̃s enarrabit? ꝛ Eſa. xlv. c. Uere tu es deꝰ abſconditus ſaluator iſrl̃. g ¶ Clamabat ergo ieſus. Poſita dubitatione ppl̃i circa originẽ chriſti. hic ponit̃ ꝓdicte dubitationis ſolutio. Et diuidit̃ in duas: qꝛ ꝓmo declarat chriſtus originem ſuã. ſcđo terminũ ad quẽ tẽdebat/ ibi: Dixit ergo ieſus adhuc modicũ. ꝓma adhuc i duas: qꝛ ꝓmo declarat̃ xp̃i origo. ſcđo ex hoc orta turbe diuiſio/ ibi: Querebãt. In ꝓma ẽ pte dicit̃ ſic: Clamabat er. ꝛc. in q̃ oñdit̃ magnitudo ſui affectꝰ ad nr̃am iformationẽ. h ¶ In tẽplo ꝛc. Ubi oẽs poſſent eũ audire.

Diuiſio

Diuiſio

M Et dicens

P ꝑncipū: q꞉ cognouerūt eū eē xp̄m. vñ ſibiipſis obiiciūt: nō eſſe
A hunc xp̄m: cū nemo ſciat vñ ſit xp̄s: q꞉ ⁊ ſi ꝑ ꝓphetas dicat lo/
cus natiuitatis ⁊ hmōi. tñ eterna natiuitas eius ex patre ne/
ſcit. vñ ꝓpheta: Generationē eius quis enar. Vñ xp̄s ad vtrū/
qȝ rñdet ⁊ de infirmitate ⁊ de maieſtate. Et me ſcitis. i. effigiē
vult⁹ mei ⁊ vñ ſim: natiuitatē ⁊ paren
tes: qđ eſt ſm carnē me noſcitis: ſȝ nō
ſm diuinitatē: q꞉ a meipſo nō veni. ne/
ſciebāt eū dei filiū eſſe nec a patre miſ/
ſum: neſciebāt etiā deū patrē q̄ verus
eſt genitor ipſius veritatis. Sȝ vñ poſ
ſunt ſcire ſubdit: Ego ſcio eū q̄ a me q̄
rite: in me credite: q꞉ nemo nouit pa/
trē niſi fili⁹: ⁊ cui filius voluerit reue/
lare. a ¶ Sed ſcio eū. Ideo ſcio eū
q꞉ ab ipſo ſum: ipſe me miſit. Breuiter
vtrūqȝ cōplectit ab ipſo ſum: q꞉ filius
de pr̄e pater nō de alio: ⁊ in carne me
videtis: q꞉ ipſe me miſit. in quo ei ma/
gna generantis auctoritas ⁊ ſibi cōis
cū hoībus natura. b ¶ Hora eius.
Nō ꝙ neceſſitas ſit facti ſed opportuni
tas volūtatis. Voluit eñi oportuno tē
pore naſci: ꝑmiſſa lōga ſerie ꝑconū. ſi/
militer ꝑdicato euāgelio voluit oppor/
tuno tp̄e mori. c ¶ Audierūt pha.
Principes inſani audito murmure q̄
xp̄s a turba glorificabat: q̄runt occide
re quē tñ nondū volentē: apꝑhēdere
nō potuerūt: ſed docentem audierūt.
d ¶ Adhuc mo. Quaſi qđ mō vult
poſt facturi eſtis ſed nō mō: q꞉ adhuc
modicū tp̄s vo. ſum quo diſpēſationē
meā implere debeo: ⁊ tūc vado ad eū
q̄ me miſit: tūc pati debeo. Et q̄ mō nō
vultis audire ꝑſentē ⁊ miracula faciē/
tē: q̄retis me poſt reſurrectionē ⁊ aſcē
ſionē cū tanta miracula fient ꝑ apl̄os
mea virtute: ⁊ cū tāta credet multitudo
Tūc eñi cōpuncti de tāto ſcelere mor/
tis chriſti dixerunt petro qđ faciemus.
B e ¶ Vobiſcū ſuȝ. Nō ait ero: ſȝ ſū:
q꞉ ⁊ ſi ſm ꝙ hō mutat loca: ſm ꝙ de⁹
nō mutat: cū vbiqȝ ſit. Vñ alibi: Fili⁹
hoīs q̄ eſt in celo. q. dicit loquēs i t̄ra.
f ¶ Nō pōt. Non ait poteritis ſȝ po
teſtis. Tales eñi tūc erāt q̄ nō poſſent
ſicut ⁊ alibi dicit petro: Nō potes me
ſequi mō: ſeq̄ris aūt poſtea. ſic nec de
ſꝑatis dat deſperatio. g ¶ Ad ſemet
ipſos. Vñ dn̄o dicere neſcierūt: ⁊ tñ il
lud qđ futurū erat neſciētes ꝓnūciaue
rūt. Quia ⁊ ſi nō p̄ntis: ꝑ apl̄os tñ itur⁹
eſt ad gētes crediturās. h ¶ Quis
eſt hic. Cū ignorātes ꝓphetaſſent ve
ritatē: replicātes eandē q̄ſtionē oñdit
ſe ꝓphetaſſe ex ignorātia: vt poti⁹ igno
raſſe videant q̄ ꝓphetaſſe. i ¶ In
nouiſſimo. Poſt diſſentiōes iudeo/
rū de ieſu: ⁊ poſt v̄ba q̄ dixit q̄bus alii
ꝯfunderent: alii docerent in vltimo die ſcenophegie: vocat
non ſolū loquēdo: ſed ⁊ clamando: vt qui ſitit veniat ad eum.

docēs ⁊ dicēs: Et me ſcitis ⁊ vn a b
de ſim ſcitis: ⁊ a meipſo nō veni: c
ſed eſt verus q̄ miſit me quē vos d e
neſcitis. Ego ſcio eū: et ſi dixero f
¶ quod eſt impoſſibile.
quia neſcio eū: ero ſimilis vobis
a mendax. Sed ſcio eū q꞉ ab ipſo g
ſū: ⁊ ipſe me miſit. † Querebāt er h
go eū apꝑhendere: ⁊ nemo miſit i
¶ .i. q꞉ nōdū volebat.
in illū manus: q꞉ nōdū venerat k
¶ ꝑdicatione ⁊ miraculis moti: ſimplices
credūt ⁊ verba ⁊ facta dn̄i glorificāt.
b hora ei⁹. De turba aūt multi cre l
diderūt in eū et dicebāt: Chriſt⁹ m
¶ quaſi nō.
cū venerit: nunq̄d plura ſigna fa
c ciet q̄ȝ que hic facit? Audierunt n
phariſei turbā murmurātē de il/
lo hec: et miſerūt ꝑncipes ⁊ pha
riſei miniſtros vt apꝑhēderēt eū
d Dixit ꝰ eis ieſus: Adhuc mo/ o p
¶ tūc. a ¶ .i. ꝑ paſſionē ad eū v͛ ieci: a quo
tñ nō receſſit. ¶ .i. patiar: q꞉ ſpōte patiar.
e dicū tp̄s vobiſcū ſuȝ: ⁊ vado ad q
¶ poſt aūt cōpuncti de ſcelere mortis mee.
a ¶ fide vel corporaliter.
eū q̄ me miſit. † Queritis me ⁊ nō r s
¶ quare. ¶ incōmutabilis cū patre.
f inuenietis: ⁊ vbi ego ſuȝ vos nō t
¶ nūc. a ¶ more ſuo v̄ba dn̄i carnaliter in
poteſtis venire. Dixerūt ergo iu v
telligētes. a ¶ nō ad ipſum.
g dei ad ſemetipſos: Quo hic itur⁹
eſt q꞉ nō inueniem⁹ eū? Nunq̄d
¶ .i. ad gētes ad vana ⁊ diuerſa diſperſas
in diſperſionē gentiū itur⁹ eſt et
h doctur⁹ gētes? Quis eſt hic ſer/ x
¶ hic replicāt.
mo quē dixit: q̄retis me ⁊ nō in/
uenietis: ⁊ vbi ſuȝ ego vos nō po
i teſtis venire? In nouiſſimo aūt y
¶ Si quis ſitit.

Nico.de lyra

a ¶ Et dicēs. eoꝝ dubitatiōi rñdendo. b ¶ Et me ſci
tis. q̄ntū ad hūanitatē. patriā ⁊ genus cognoſcēdo: ſȝ q̄ntū ad
diuinitatē me neſcitis. iō ſequit: c ¶ Et a meipſo nō ve.
ſed a patre quē ignoratis. d ¶ Sȝ eſt ve. q̄ mi. me. q꞉ in h
implet ꝓmiſſuȝ de filii miſſione. e ¶ Quē vos ne. q꞉ deū
nemo vidit vnq̄. vt ſ. dictū eſt. i. ca. ⁊ ꝓinde me nō cognoſci
tis cum ſim eius fili⁹ naturalis equalis ei in natura deitatis.
f ¶ Ego ſcio eū. q꞉ inq̄ntū deus fili⁹ habet eandē ſciētiā cū
patre. ⁊ ſic eū cōprehēdit. ſm etiā ꝙ hō eū clare vidit a princi
pio. licȝ nō cōprehēdat. Et cauſa hui⁹ noticie ſubdit cū dicit:
g ¶ Quia ab ip̄o ſum ⁊c̄. ꝑ hoc eñi ꝙ ꝓcedit a patre i na/
tura diuina habȝ ſciētiā ꝑmā: q̄ eſt ſciētia cōprehēſiōis. ꝑ hoc
aūt ꝙ miſſus eſt in natura hūana ad ſalutē mūdi. habet in na/
tura hūana plenitudinē grē ⁊ ſcientie: q̄ pōt in natura creata
recipi. h ¶ Querebāt er. Hic ꝯſtr ponit ppl̄i diuiſio ſe/ C
quēs ad reſpōſionē xp̄i: q꞉ ea audita maligni exarſerūt in ma
licia: ⁊ boni fuerūt in fide ſolidati. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Quere
bāt ergo eū apprehē. ad occidendū malignātes. i ¶ Et
nemo miſit in illū ma. q꞉ nō poterāt explere maliciā in ef/
fectu: niſi q̄ntum ꝑmittebat. ideo ſequit:
k ¶ Quia nōdū ve. ho. ei⁹. i. ab eo
ordinata de captiōe ſua. l ¶ De turba
aūt ⁊c̄. ꝓpter ei⁹ doctrinā ⁊ miracula. iō
ſequit: m ¶ Et dicebāt: xp̄s cū ve.
nū. ⁊c̄. q. d. nō eſt ali⁹ expectād⁹ q plura
faciat. iō firmit tenēdū ꝙ h eſt xp̄s. Au/
dierāt eñi añ ꝙ i aduētu xp̄i multa mira
cula debebāt fieri: ⁊ ſm veritatē tot vide
bāt fieri ꝑſentialit ꝙ ꝯuincebāt credere
ipm̄ eē xp̄m. n ¶ Audierūt pha. ⁊c̄.
Et bñ dicit murmurantē: q꞉ nō audebat Mat. 21. b
hū ꝯfiteri in palā. Verūtñ phariſei audi Marc. 11. c
entes tāta bona de xp̄o doluerūt ⁊ ꝓcu/ Luc. 19. g
rauerūt miniſtros ꝑ ꝑncipes ad captēdū
ipm̄. ⁊ h eſt qđ dr: Et miſerūt pri. ⁊c̄.
o ¶ Dixit ꝰ eis ie. Poſtq̄ȝ xp̄s oſtēdit
ſuā originē. hic ꝯſtr declarat terminū ad
quē tēdebat. Et diuidit i duas: q꞉ ꝑmo Diuiſio
oñdit ꝓpoſitū. ſcđo ex h ſequit admiratio
turbaꝝ, ibi: Dixerūt ꝰ. Termin⁹ ad quē
xp̄s tēdebat eſt ipſe pat ad quē ꝑ mortē
redijt inq̄ntū ꝑ hoc gloriā corpis ⁊ exalta
tionē accepit. ⁊ h eſt qđ dicit q̄ſi rñdēdo
intētioni q̄rētiū ipm̄ cape. p ¶ Adhuc
modi. ⁊c̄. q. d. nō mō implebitis qđ vul
tis: q꞉ adhuc modico tp̄e volo manere i
pp̄lo ad docēdum ⁊ miracula faciendū.
q ¶ Et vado ⁊c̄. ꝑ mortē eñi iuit ad pa
trē. pactis tñ ꝑdict'. r ¶ Queret' me.
q꞉ poſt aſcēſionē ei⁹ in celū iudei vidētes
ſigna ꝑ apl̄os fieri: pnia ducti reuſi ſunt
ad fidē xp̄i. dicētes ad apl̄os: qđ faciem⁹
vt hr̄ Act. ii. s ¶ Et nō inue. ſcȝ ſm
p̄ntiā corꝑalē: ſȝ penitētes eū inuenerūt
ſm p̄ntiā ſpūalē. ¶ Alit exponit ď p̄ſen † J. 13. b
tia corꝑali: q꞉ p⁹ appropinq̄tiōe deſtructi
one ciuitat' ꝑ romanos: multi iudeoꝝ co D
gnouerūt hāc miſeriā eis euenire ꝓpter
mortē ieſu: quē tūc libēter voluiſſent hr̄e
p̄ntem ad ſui liberationē. ſeqt: t ¶ Et
vbi ego ſuȝ ⁊c̄. q̄re nō dixit: Vbi ego
vado. qđ videt ꝯuenienti⁹ dicere. Dicen
dū ꝙ ſic ire ad patrē ꝯuenit ei ſm hūani
tatē in q̄ eſt mutatio. ita eē ſp apđ patrē
ꝯuenit ipi ꝑ diuinitatē i q̄ eſt idē cū ipſo
pr̄e in eſſentia. diſtinct⁹ tñ i pſona. ⁊ ad
hoc deſignādū dic: Vbi ego ſū. v ¶ Di
xerūt ꝰ ei. Hic ex v̄bis xp̄i ponit turbe
admiratio. ex h ei ꝙ xp̄s dixerat: Que
retis me ⁊ nō inue. q̄ſi dubitātes ar/
guebāt ꝙ deberet a iudea recedere ⁊ ire
ad ꝑdicādū gētib⁹ ex̄ terrā iudeoꝝ. ⁊ lr̄a
ptȝ: ſed ex fine v̄bi arguūt ꝯtrū dicētes:
x ¶ Quis eſt hic ſer. ⁊c̄. vos nō po
te. ve. q. d. Ex h qđ dixit: Vbi ego ſum. ptȝ ꝙ illud qđ dixit:
Queretis me ⁊ nō iue. nō itelligit ꝑ h receſſus ei⁹ a iudea: q꞉
dixiſſet: vbi ero. ⁊ nō vbi ſū: q꞉ tūc erat i iudea cū ꝓtulit v̄bū
ꝑdictū. Et ſic ptȝ eoꝝ dubiū circa xp̄i v̄bū. ſic eñi debebat loq̄
obſtinat' vt vidētes nō viderēt: ⁊ audiētes nō itelligerēt: ꝓut
erat ď eis ꝓphatū Eſa. vi. y ¶ In nouiſ. Declarata origie
doctrie xp̄i: ⁊ oñſo ꝙ erat a deo data ⁊ facta. hic ꝯſtr inuitat ad
ipſam. Et diuidit i duas: q꞉ ꝑmo ponit hmōi inuitatio. ſcđo ex Diuiſio
h ſeq̄ns ppl̄i diſſentio, ibi: Et illa q̄ tur. In ꝑma igit pte dr ſic
In nouiſſimo aūt die mag. ſe. i. in die. vii. q꞉ ꝑm⁹ dies
⁊ vltim⁹ erāt ſolēniores itermedus. ¶ Vl alit: In nouiſſimo
. i. in octauo: q꞉ pactis ſeptē dieb⁹ feſtiuitat' tabernaculoꝝ. in
octauo die erat feſtū cet⁹ vl collecte. ⁊ dicebat illa dies ſcītiſſi/
ma i lege. Cui⁹ rō ē: q꞉ figurabat ꝯgregationē ſctōꝝ i ſupna
felicitate.
* y ¶ In nouiſ. ⁊c̄. ex h inoleuit ꝙ turbis fit ꝑdicatio ſtā/ Moraliter
do ⁊ magis clamoſe. clauſtralib⁹ aūt ⁊ capitul ſedēdo ⁊ mag⁹
remiſſe: eo ꝙ dr̄ Mat. v. a. Et cū ſediſſȝ ⁊c. ad eū di. apl̄i ⁊c̄.
* Sed turba

E F a ¶ Si qs ſitit. Bibat ſpm̄ vt poſt exponit: ⁊ cū biberit flumina de ventre ei⁹ fluent aq̄ viue. Venter eſt ɔſciētia cordis: q̄ bibito ſpū purgata viuit ⁊ habet fontē: et ipſa eſt fons vel fluuius: q̄ manat beniuolētia dū ꝓximo vult ɔſulere: q̄ bona ſua putat ſibi ſoli ſufficere / nō fluit ille fons. ¶ Hiero. Audacter ⁊ tota libertate ꝓnūcio et eo tꝑe q̄ apoſtoli dn̄o crediderūt habuiſſe ſpm̄ſctm̄ nec potuiſſe ſigna facere abſq̄ ſpūſſancti grā: ſed ꝓ modulo atq̄ mēſura. vn̄ ſaluator clamauit in tēplo / dicens: Si qs ſitit ve. ad me ⁊ bi. q̄ credit in me ſicut di. ſcri. flumia de ven. ⁊c. Hoc aūt dixit de ſpū quē ac. e. cre. in eum. Et in eodē loco infert. Nōduz eni erat ſpūs dat⁹: q: ieſus. n. e. g. Nō q̄ nūc nō eēt ſpūſſctūs dicēte ſaluatore. ſi aūt in ſpirituſctō eiicio demōia: ſꝫ q̄ erat in dn̄o necdū not⁹ in aplis morabat. Et obrē cū duceret ieſus ad paſſionē negāt: et chriſtū ſe neſcire iurāt. b ¶ Nodum eni erāt. Et ſi ꝓphete acceperūt eūdē ſpm̄: ⁊ iohānes ⁊ alii añ reſurrectionē xp̄i: tn̄ erat ali⁹ modus donatiōis futurus / aptior ⁊ plenior. poſt reſurrectionē eni q̄n p̄mū apparuit aplis: inſufflauit in facie eoꝝ q̄ flatu p̄mo hoi animā induit / ⁊ de limo erexit. Significans ergo ſe eſſe eūdē: inſufflauit ipm̄ aplis vt de luto exurgerēt. Deinde poſt aſcēſionē plen⁹ ſpm̄ miſit i igneis linguis vt oēs gētes docerēt: ſicut illi tūc oib⁹ linguis: ſic nūc vnitas eccl̄ie loquit oibus linguis: a q̄ vnitate pciſus nō habet ſpm̄. c ¶ Quia ieſus. Poſtq̄ aūt baptizant ſpūſctō: et effundit grā ſpūſſcti in eis: tūc libere loquāt ad p̄ncipes iudeoꝝ. Oportet obedire magl deo q̄ hoibus: mortuos ſuſcitāt: inter flagella letant: ſanguinē fūdūt ⁊ aliis ſuppliciis coronant. Nōduz ergo erat ſpūs in aplis: nec de ventre eoꝝ fluebāt grē ſpūales: q: nōdum fuerat dn̄s glorificatus. Que ſit aūt talis glīa ipſe in ſequētib⁹ apit / dicēs: Pater clarifica me claritate quā habui apō te añq̄ mūdus fieret. Chriſt⁹ niſi reſuſcitat⁹ vt ſua reſurrectiōe nr̄am oñdēs et vitam quā amem⁹ ſpm̄ dare noluit: vt i reſurrectione nr̄a flagret charitas: et ſpreta vita q̄ nō eſt vera ⁊ oib⁹ caducis q̄ ſūt ei⁹ charitatē migrem⁹ ad verā vitā. Si q̄ credim⁹ in eū q̄ reſurrexit a mortuis: ⁊ nobis dat ſpūs a nouo hoie: vt noui ſim⁹. d ¶ Venerūt g. Miſſi ad capiēdū eū redierāt imunes a crimie: pleni admiratiōe / diuie doctrie teſtes. e ¶ Nūqd ⁊ vos ⁊c. Laudabiliter ſeducti erāt q̄ dimiſſo malo infidelitat̄ trāſierāt ad fidē. f ¶ Nūqd ex p̄ncipib⁹ ⁊c. Qui docēt legē cōtēnūt eū q̄ miſit legē: ſꝫ q̄ nō nouerāt legē credūt in eū q̄ dedit legē: vt impleat qd̄ dr̄: Vt nō videtes videāt / ⁊ videtes ceci fiāt. ¶ Nunqd lex

Pro. 5. c. ſm̄ aliā litterā

Act. 2. b

Act. 2. a

Act. 5. e

Mich. 5. a

J. 17. a

die magno feſtiuitatis ſtabat ieſus ⁊ clamabat dicēs Si qs ſitit a b
a ¶ interi⁹ credere ⁊ diligere ⁊ vba dei audire. ¶ affectu amoris ⁊ paſſib⁹ fidei recedendo ab amore mūdi. ⁊ hoc eſt venire ad eū.
veniat ad me ⁊ bibat. Qui credit c d e
¶ Eſaie.
dit in me ſicut dicit ſcriptura: flumina de ventre ei⁹ fluēt aq̄ viue. f
¶ exponit ꝑ quē vocaſſet potū. ¶ ſancto.
Hoc aūt dixit de ſpū quē accepturi g h
¶ q̄n p⁹ reſurrectiōem inſufflauit: ⁊ poſt aſcēſionē in igneis linguis dedit. ¶ accepturi.
b pturi erāt credētes in eū. Nōdū i
c eni erat ſpūs dat⁹: q: ieſus nōdū k
a ¶ reſurrectiōe ⁊ aſcēſiōe: ¶ cū h loqret et inuitaret credentes nata eſt de illo in turba
erat glorificat⁹. Ex illa ergo tur l
diſſenſio. ¶ aliqui.
ba cū audiſſent hos ſmōes ei⁹ di
¶ hi ceperant bibere.
cebant: Hic eſt vere ꝓpha. Alii m n
a ¶ hi nōdū ſceperāt bibere neſciētes hec eē ſc ipleta i xp̄o q̄ ꝓphe p̄dixerāt: q: erat i nazareth galilee nutrit⁹. ¶ q̄ nouerant in nazareth nutritū natiuitatis locū nō attēdūt.
dicebāt: Hic eſt chriſt⁹. Quidā o
aūt dicebāt: Nūqd a galilea venit chriſt⁹? Nōne ſcriptura dicit: p q
q: ex ſemie dauid ⁊ de bethleē caſtello vbi erat dauid / venit xp̄s? r
Diſſenſio ita facta ē i turba ꝓpt s
¶ nō tm̄ credere nolebāt: ſed pſeq̄ volebāt.
eū. Quidā aūt ex ipis volebant t
¶ q: nondū ipſe voluit.
apphēdere eū: ſꝫ nemo miſit ſup v
b illū man⁹. Venerūt ergo miſtri ad x
pontifices ⁊ phariſeos / ⁊ dixerūt
¶ phariſei.
eis illi: Quare nō adduxiſtis eū?
a ¶ qui miſſi fuerunt.
Rñderūt miſtri. Nūq̄ ſic locut⁹ z
¶ pius. ¶ q: erat de⁹ ⁊ hō. ¶ h teſtionū re
eſt hō: ſicut hic loquit. Reſpon a
pellētes. a ¶ qd̄ delectari eſtis ſmonib⁹ ei⁹.
e derūt ergo eis phariſei: Nūqd b c
f ⁊ vos ſeducti eſtis? Nunquid ex
principibus aliquis credidit in d

credit in me ⁊c. Flumia de ⁊c. Et alios ꝑ redundātiam. G
f ¶ Aque viue. Dicit aūt ſapiētia diuina aq̄ viua: q: cōtinue ad hoiem ſuo p̄ncipio. ſ. deo. g ¶ Hoc aū di. de ſpūſctō. Hec ſunt vba euāgeliſte exponētis vbū chriſti p̄dictū de acceptiōe ſpūſſcti in ſigno viſibili ſicut acceperūt apli die pentecoſtes: q: ex illa acceptiōe facta eſt redūdātia fidei in p̄dicatōe euāgelii ꝑ totū orbē. h ¶ Quē accepturi erant ⁊c. Qui⁹ eni apli haberēt grām ſpūſſcti añ illā diem pentecoſtes: nō tn̄ ita plene. ⁊ ꝓpter hoc nō receperant in ſigno viſibili qd̄ denotat grē plenitudinē. cui⁹ tn̄ cauſa ſubdit: i ¶ Nōdū eni ⁊c. In tali plenitudine ⁊ ſigno viſibili. k ¶ Quia ieſus nō. ⁊c. Ad hoc eni dat ſpūſanct⁹ vt trahant corda fideliū ad celeſtia glīe deſideriū. nihil aūt deſiderat niſi apphēdat vt poſſibile. poſſibilitas aūt humane nature ad aſſecutionē celeſtiū manifeſtat per glorificationē hūanitatis in chriſto. et iō p̄us debuit glorificari q̄ darēt ſpūſſctūs in ſigno viſibili. vt ꝑ factū viderēt aditū regni celeſtis poſſibilē hoi. l ¶ Ex illa ergo tur. ⁊c. Hic p̄ter deſcribit ppl̄i diſſenſio ſe q̄ns ad vba chriſti. et p̄mo inter pp̄lares. ſcd̄o inter principes / ibi: Venerūt q̄ mini. In p̄ma ergo pte dr̄ ſic: Ex illa ergo turba ⁊c. ſ. illi q̄ vere credebant. m ¶ Hic eſt vere p. i. antonomatice dictus ꝓpha q̄ ꝓmiſſus eſt: Deut. xviii. c. Prophetā ſuſcitabit deus ⁊c. qd̄ ad litterā itelligit d̄ xp̄o: vt dictū eſt. ſ. ca. ꝑ. n ¶ Alii dicebāt. Iſti erāt in fide ſeruētiores p̄dict⁹: q: fidei veritatē apt⁹ ɔſitebant. o ¶ Quidā aūt di. Cōtradicēdo p̄cedētib⁹. p ¶ Nūqd a ga. v. xp̄s. q. d. nō: ⁊ ꝓpter hoc nō eſt xp̄s: q: eſt galileus. ⁊ adducūt ꝓ ſe argumētū ex ſcriptura / dicēs: q ¶ Nōn ſcri. dicit ⁊c. Vbi erat dauid q̄n fuit iunct⁹ i regē. r ¶ Venit chriſt⁹. q. d. ſic. Sciēdū q̄ ſcriptura in plurib⁹ locis p̄dixit chriſtū eē de ſemie dauid potiſſime Hiere. xxiii. a. Suſcitabo dauid ger. iuſtū ⁊c. qd̄ itelligit d̄ xp̄o. vn̄ in fine auctoritatis ſubdit: Et hoc eſt nomē qd̄ vocabūt eū dn̄s iuſt⁹ nr̄. Silr̄ q̄ in bethleēz caſtello naſceret ſcriptum eſt Michee. v. a. Et tu bethleē ephrata ⁊c. ſeqt: Ex te mihi egrediet q̄ ſit dn̄ator in iſrl̄. ⁊ vtrūq̄ erat veruz de xp̄o: q: de dauid deſcēdit ſm̄ carnē / ⁊ i bethleē nat⁹ ē: vt pꝫ Mat. ii. ⁊ Lu. ii. ſed iſti hoc ignorabāt / eo q̄ nutritus fuerat in nazareth. s ¶ Diſſenſio ita facta eſt turba ꝓpter eū. Quia ibi erant ɔtrarie opiniones de eo: vt pꝫ ex p̄dictis. t ¶ Quidā autē ex ipis vo. app. eū. Sed repreſſi ſūt diuina vṫute. iō ſeqt. v ¶ Sꝫ nemo mi. ſu. il. man⁹. Quia nihil poterāt ei facere niſi q̄tū ⁊ q̄n ipſe permittebat. x ¶ Venerunt ergo miſtri ad pōtifices. Hic cōſequēter ponit diſſenſio q̄ ad p̄ncipes. ⁊ diuidit in duas: q: p̄mo oñdit diſſenſio eoꝝ erga miniſtros.

Diuiſio

Diuiſio

H

Nico.de lyra

☩ felicitate. In illa q̄ die magna ⁊ ſolēni. a ¶ Stabat ieſus ⁊ cla. Predicādo vbū dei. ⁊ ex h inoleuit ɔſuetudo vt turbis vulgarib⁹ fiat ſermo ſtando. religioſis aūt ſedēdo: q: xp̄s docebat diſcipulos ſuos ſedēdo: vt hr̄ Matth. v. a. Et cū ſediſſet acceſſe. ad eū diſci. ei⁹. ⁊ aperiēs ⁊c. ⁊ in plurib⁹ aliis locis in euāgelio turbas docebat ſtando: vt hic habet: qd̄ aūt docebat ſubdit: b ¶ Si qs ſitit. Si qs deſiderat doctrinā vite. c ¶ Veniat ad me. Per fidem format̄. d ¶ Et bibat. Aquā ſapiētie ſalutaris. nō ſolū ad ſufficiētiā: ſed etiā ad redūdantiā: q: fides ⁊ bonitas vni⁹ fidelis debet ad alios deriuari. qd̄ oſtēdit ſaluator ꝑ ſcripturā. cui⁹ ſnīa habet Prouer. v. ſed vba ſūt hic aliquātulū mutata. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: e ¶ Qui credit in

ſcd̄o principū ad inuicē / ibi: Dicit Nicodem⁹. Turbatio principū erga miniſtros fuit ex hoc q̄ nō ceperāt ieſum: q: ad hoc miſſi fuerāt: vt p̄dictum eſt: ⁊ pꝫ lr̄a. y ¶ Rñderunt miniſtri. Se excuſantes. z ¶ Nūq̄ ſic locu. eſt hō ſi. hic loq tur. q. d. ita bn̄ loquit q̄ nō videt homo purus ſed plus. ꝓpt quod temerariū eſſet ponere ſup eū manus. a ¶ Reſpōde runt ergo eis phariſei. Ex inuidia moti. b ¶ Nunqd ⁊ vos ſedu. eſtis. i. extra veritatē ducti. q. d. pꝫ q̄ ſic: qd̄ confirmant ex exēplo maioꝝ ⁊ legiſperitoꝝ dicentiū: c ¶ Nunqd ex principibus. i. ex ſacerdotibus qui principabant in populo. d ¶ Aliqs credidit in eū aut ex phariſeis. Qui videbant religioſiores aliis. quaſi diceret nullus ex talib⁹ credidit. hoc tamē falſum erat: q: multi de iſtis crediderunt chriſto. occulte tā ne de ſynagoga expellerent: vt habet. J. xiii. ca.
☩ Sed turba

a ¶ Nunquid lex. quia illi puerſi nolebant prius eſſe damnatores quam cognitores. iſte econtra putabat quod ſi pariter cum preſente audirent forſam eſſent ſimiles miniſtris qui maluerunt credere quam tenere. Auctoritate quidem legis vult eos inducere vt eum prius velint audire. b ¶ Et tu gali. etc. Galileus dicebatur ieſus quia de nazareth erant parentes eius. Ca. VIII

IEſus autem perrexit. Quia mos ei erat die docere in templo: veſpere reuerti in bethaniam que eſt in monte oliueti. ¶ Myſtice ſignat altitudinem miſericordie. vnde nobis chriſma. i. vnctio. Mane redit ad templum. mane eſt ortus noue lucis poſt tenebras legis: quo fidelibus .i. in templo eius miſericordiam venit pandere et dare. Seſſio eſt humilitas incarnationis: qua miſeretur et docet. vnde libenter populus venit ad eum: ſed inimici phariſei de iuſticia temptant: an contra eam dicat: ſciebant manſuetum et miſericordie predicatorem: vnde placebat populo. vnde putabant dicturum dimittendam eſſe adulteram: et in hoc diceretur hoſtis legis contrarius moyſi et deo auctori. et cum adultera reus mortis. Quia ſi ſecundum legem diceret lapidandam: deriderent quaſi non haberet manſuetudinem quam predicabat et qua amabatur. Ipſe autem neutra capitur caſionula: ſed ſeruata manſuetudine reſpondet quod eſt vere iuſticie. Qui ſine peccato primam in illam lapidem mittat. Non autem ſtatim iudicat: ſed inclinans ſe digito ſcribit in terram. Digito dei ſcripta fuit lex in lapide propter duricia illius populi: nunc iam inclinatus in homine: ipſe cuſtos legis eſt et lator legis: ſcribens in terram que fructum reddit. Docet autem nos audito alicuius malis: non temere iudicare ſed prius digito diſcretionis nos ipſos intus diſcutere. ſicut illis dicit: Qui ſine pec. eſt ve. quaſi prius ſitis iuſti: vt poſtea ream puniatis. Si enim lex iubet punire reos non tamen a ſimiliter puniendis. Ecce plena iuſticia: vt iuſtus mala puniat. Illi quidem vel ream dimittant vel cum ea penam ſubeant. b ¶ Adducunt aut. Myſtice. Mulier in adulterio deprehenſa ſignat ſynagogam que adulterauit legem moyſi ſequendo traditiones patrum. Vel que dimiſſa lege moyſi iam ſequitur fidem chriſti. vnde iudeus tamquam ¶ quaſi adulteram

eum: aut ex phariſeis? Sed turba a hec que non nouit legem: maledicti b ſunt.† Dixit nicodemus ad eos: c
¶ volens illuminari. ¶ timens ſciri.
ille qui venerat ad eum nocte: qui
¶ non tamen incredulus.
a vnus erat ex ipſis: Nunquid lex noſtra d iudicat hominem niſi prius audierit ab ipſo et cognouerit quid faciat? e
a ¶ ex preiudicio cordis ſui.
b Reſponderunt et dixerunt ei: Nunquid et f
¶ .i. galileo ſeductus. ¶ cum ſis legis doctor.
tu galileus es?† Scrutare ſcripturas h et vide: quia a galilea propheta non i
¶ tamen dominus prophetarum inde ſurrexit: qui dicitur nazareus
¶ nullo perfecto negocio.
ſurgit. Et reuerſi ſunt vnuſquiſque k
¶ maliciam ſuam.
in domum ſuam. C. VIII
c IEſus autem perrexit in montem l oliueti: et diluculo m iterum venit in templum: et omnis populus venit ad eum: et ſedens do n
o cebat eos. Adducunt autem ſcribe o

Nico.de lyra

B a ¶ Sed tur. hec. ſ. credidit: que de facili ſeduci poteſt propter ignoranciam. ideo ſubditur: b ¶ Que non no. etc. hoc accipiebant ex hoc quod dicitur Deut. xxvii. d. Maledictus qui non perma. in ſer. etc. c ¶ Dixit nico. Hic ponitur diſſentio principum adinuicem propter verbum nicodemi excuſantis ieſum: quia occulte credebat in eum. ideo voluit eum excuſare ex lege. d. d ¶ Nunquid lex no. iu. ho. etc. volebat enim per hoc inducere eos ad audiendum chriſtum: vt per verba eius conuerterentur ſicut ipſe fuit conuerſus. e ¶ Et cognoue. etc. quia in damnatione hominis non leuiter eſt procedendum. f ¶ Reſponderunt et di. ei: de veritate turbati: quia homines inuidia et iracundia agitati non recipiunt perſuaſionem. g ¶ Nunquid et tu ga. es. i. diſcipulus huius galilei. h ¶ Scrutare ſcri. i. diligenter conſidera: quia videtur quod nihil de eis ſcias. i ¶ Et vide: quia a. etc. hoc verbum eorum ſimpliciter eſt falſum: quia ſi intelligatur de prophetis generaliter aliqui fuerunt nati de galilea: videlicet galileus: tobias et delbora propheteſſa: et forte plures alii. Si autem intelligatur de propheta promiſſo ad ſalutem populi qui eſt meſſias: vt frequenter dictum eſt. ſic etiam falſum eſt verbum eorum: quia de ipſo ſcribitur Eſa. xi. quod debet eſſe nazareus: et per conſequens de galilea: quia nazareth eſt in galilea. dicitur enim de chriſto Eſa. xi. a. ſecundum veritatem hebraicam: Egredietur virga de radice ieſſe: et nazareus de radice eius aſcendet. hoc autem poterat reſpondere nicodemus qui erat legiſperitus: ſed non fuit auſus: nec mirum: quia etiam apoſtoli illo tempore erant timidi. k ¶ Et reuerſi ſunt etc. quia eorum conſilium per diuiſionem fuit diſſipatum. Hic queritur vtrum chriſtus fuerit propheta. Et arguitur primo quod non: quia prophetia pertinet ad cognitionem intellectiuam: vt patet Dan. x. d. Intelligentia opus eſt in viſione. Chriſtus autem ſecundum partem intellectiuam erat in ſtatu beatitudinis in quo non manet prophetia ſed magis euacuatur et ceſſat: vt habetur. i. Cor. xiii. quod etc. Item cognitio prophetica quandam obſcuritatem importat. ideo dicitur propheta quaſi procul fans. in chriſto autem non fuit enigmatica cognitio: quia ab inſtanti conceptionis anima eius vidit clare eſſentiam diuinam quod etc. Contrarium patet in litera. Item in lege et prophetis predictus fuit venturus: ſicut propheta antonomatice

An chriſtus fuerit propheta

matice dictus. Reſponſio: dicendum quod propheta ſecundum nominis interpretationem C dicitur quaſi procul fans: inquantum annunciat ea que ſunt longinqua ab hominum cognitione. Hec autem longinquitas poteſt dupliciter intelligi. Uno modo reſpectu prophete annunciantis: ita quod ea que annunciat ſint ab eius cognitione longinqua: propter obſcuritatem ſue cognitionis: et non pertinet ad perfectionem prophetie: ſed magis ad defectum: vt patet Num. xii. vbi moyſes dicitur excellentior propheta: eo quod deum palam et non per enigmata viderat: quem alii cognoſcebant in ſomno et viſione. Alio modo intelligitur iſta longinquitas reſpectu aliorum hominum cum quibus propheta conuerſatur: quibus annunciat occulta: et hoc eſt de ratione prophetie. et ideo Aug. xvi. contra Fauſtum dicit quod ex hoc aliquis dicitur propheta: quia annunciat ea que ſunt longinqua a communi cognitione hominum cum quibus conuerſatur in via. chriſtus autem ante paſſionem ſuam quantum ad partem ſenſitiuam erat viator. et cum aliis hominibus conuerſabatur. et ideo quamuis clare videret diuina ſecreta: tamen erat vere propheta inquantum erant longinqua a cognitione aliorum hominum cum quibus conuerſabatur: et quibus annunciabat illa. Angeli autem in nullo ſunt viatores: quia eorum conuerſatio non eſt cum hominibus: vt habetur Dan. ii. et ideo non poſſunt dici prophete ex hoc quod annunciant hominibus occulta. Per dicta patet ad argumenta. Quis enim chriſtus quantum ad partem intellectiuam eſſet beatus: non tamen erat omnino extra ſtatum vie. et ideo non euacuabatur in illo ratio prophetie ante paſſionem: ſed poſt reſurrectionem fuit euacuata: quia amplius non erat in via: et ſic patet primum argumentum. Ad ſecundum ſimiliter patet ex dictis: quia obſcuritas cognitionis in ipſo propheta non eſt de perfectione prophetie.

Nu. 3. a
Lu. 19. g
Lu. 5. d

Moraliter

* a ¶ Sed turba hec que non no. legem etc. Aug⁹. In me ſit hec maledictio. Ita etiam nunc eſt in eccleſia quod ſimplices et laici ſunt aliquando deuotiores: ſecundum illud Eſa. i. a. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum: et aſinus preſepe domini ſui etc. ¶ In ca. vii. vbi dicitur in poſtil. Eſt igitur ſenſus. ſecundum Aug. Mea doctrina non eſt mea.

Additio. Uerba Auguſ. in hoc loco hec ſunt. videtur autem hoc eſſe contrarium quod dicit: Mea et non mea: ſed ſi dixiſſet iſta doctrina non eſt mea: nulla eſſet queſtio. Que eſt quidem doctrina patris niſi verbum patris: ipſe quidem chriſtus eſt doctrina patris ſi verbum patris eſt: ſed quia verbum non poteſt eſſe niſi alicuius et ſuam doctrinam dixit et ſeipſum et non ſuam: quia patris eſt verbum: quid eſt enim tam tuum quam tu: et quid tam non tuum quam tu ſi alicuius es D Dicere quidem: Mea doctrina non eſt mea. i. ac ſi diceret: Ego non ſum a meipſo. hec Aug⁹. que verba ſatis concordant litere et meo iudicio melius intelliguntur in ſeipſis quam per expoſitionem poſtillatoris.

Replica. In ca. vii. vbi dicitur: Mea doctrina non eſt mea vbi poſtill. ponit verba beati Aug. in clariſſima ſumma ſic: Mea doctrina non eſt mea. q. d. Ego qui ſum doctrina patris qui non ſum a meipſo ſed a patre etc. Hanc intelligibilem et ſummariam ex dictis beati Aug. reductam veritatem Bur. ſine calumnia non relinquit et tamen idem finaliter dicit: vt patet intuenti ſuam allegationem. C. VIII

IEſus autem. Declarata origine doctrine chriſti. hic conſequenter ponitur ipſa doctrina. ipſa autem habet virtutem illuminatiuam: et viuificatiuam. ideo ſic procedit: quia primo declarat eius virtutem illuminatiuam. ſecundo virtutem viuificatiuam. x. ca. ibi: Amen amen dico vobis. prima in duas: quia primo oſtenditur eius virtus illuminatiua per verbum. ſecundo per ſenſibile ſignum ca. ſe. Et preteriens ieſus. prima in duas: quia euangeliſta primo introducit chriſtum docentem. ſecundo oſtendit doctrine eius virtutem. ibi: Iterum quidem. prima in duas: quia primo ponitur doctrina veritatis. ſecundo confutatio falſitatis. ibi: Adducunt aut. Circa primum ſciendum quod debitus modus docendi veritatem fidei: eſt primo haurire in oratione: poſtea effundere populo in predicatione. et ideo chriſtus volens dare exemplum predicatoribus eccleſie aliquando ad predicationem ſequeſtrabat ſe in oratione. et hoc eſt quod dicitur: l ¶ Ieſus autem pre. in mo. oliueti cau. orandi. quia domus marthe in qua hoſpitabatur erat prope montem illum. m ¶ Et dilucu. etc. ad oſtendendum in eo zelum animarum n ¶ Et omnis po. etc. docebat eos. de ſalute animarum. quid autem tunc dixerit pretermittit euangeliſta: quia principaliter intendebat deſcribere illa ex quibus eius deitas manifeſtabatur: ex quibus diſſentio iudeorum contra eum oriebatur. o ¶ Adducunt. Hic conſequenter ponitur confutatio falſitatis. et diuidit

Moraliter. o ¶ Adducunt aut etc. per mulierem iſtam in adulterio deprehenſam Moraliter

e f qua ſi adulterā accuſat. Uel ſignat eccliam q̄ relinquēs deum fornicata erat cū demonibus quā iudeus accuſat ꝙ ad chriſtū accedat: ⁊ q̄ſi nouū idolatrie genus reputata eſt. a ¶ Jeſus autē ⁊c. Quid ſcriberet in terra: ſiue verba illoꝝ ſiue qd aliud non eſt diffinitū ſꝫ ꝙ ſe inclinat ⁊ digito ſcribit. Docet nos vt anteq̄ iudiciū fiat nos debere inclinare. i. cōdeſcēdere in iudicio: aut faciendo vel diſcretione. b ¶ Et iterū ſe inclinās ⁊c. i. data ſentētia iuſticie qua illi cōſciꝰ maloꝝ pcuſſi ſunt. Iterū ſcribit in terrā ex more: vultū alio vertēs: vt illi ſit liberū exire q̄s puidebat citius exituros q̄ plura interrogaturos. Docet aūt nos ſicut ⁊ ante correctionē alteriꝰ: ita ⁊ poſt noſipſos humiliter inueſtigare: ne idē vel aliud ſile in nobis ſit. c ¶ Nec ego te cōdēnabo. Sed q: poterat timere ne ille q̄ ſine pctō eſt eā puniret: dicit ei vt miſericors preterita pctā dimittens. Nec ego te cōdēnabo. vt iuſtꝰ ne ampliꝰ peccet interdicēs. d ¶ Iterū ergo. Repulſis tētatoribꝰ: ſanata culpa mulieris: aptē ſubdit qd poſſit ex diuinitate: ne ambigat de eo hoie an poſſit pctā dimittere. e ¶ Ego ſū lux mū di. q̄ nube carnis tegit: ⁊ ſic tolerāda hominibus efficit. vñ ⁊ peccata poſſum dimittere ⁊ etiam hominē illuminare.

†Leui.20.b

†De pe.diſ 6.c.1.circa mediū

f ¶ Teſtimoniū tuū

Ni.de ly.

Diuiſio

Ac ſtatio. ⁊ diuidit in duas partes: q: primo ponit iudeoꝝ maligna interrogatio. ſcdo ſubiūgit chriſti benigna rñſio, ibi: Jeſus aūt iclinās. In pͥma ergo parte dr ſic: Adducūt aūt ſcribe. i. illi q̄ habebāt noticiā ſcripturarū. a ¶ Et phariſei. Qui videbant̄ pre alijs religioſi. b ¶ Mulierē in adulterio de. Si querat̄ q̄re non adduxerūt adulteꝝ eiꝰ: cū ſm legē eſſet eadē pena plectēdus. pōt dici ꝙ p hoc voluerūt ponere ſuſpitionē in corde pplī ꝙ fuiſſet aliqs diſcipulus eiꝰ. ⁊ iō nō adduxiſſent eū ad eiꝰ iudiciū. ¶ Uel aliter: forte adulter erat diues: ⁊ ideo p̄ p̄cio ipm liberauerūt. pponūt ergo queſtionē biligoſam: q: rñſio ad quālibet ptē videbat̄ eſſe ɔtra chriſtū: vt videt̄. c ¶ Magiſter: hec mu. ⁊c. In q̄ allegāt p̄cuſā pſonē ⁊ p̄ſentiā facti. cuꝫ ſubdit: d ¶ Mō deph̄enſa eſt in adulterio. Et arguūt grauitatē criminis ex grauitate pene p legem inflicte cū dr: e ¶ In lege aūt moyſes ⁊c. Leuit. xx. f ¶ Tu ergo qd dicis? Et ſubdit̄ cauſa q̄ſtiōis. Hoc āt dicebāt tētātes eū. ad capiēdū ipm ex rñſione. vt poſſent accuſare eū. Uidebat eni tantā eiꝰ māſuetudinē ⁊ miſericordiā ꝙ pbabiliter credebāt eū iudicare ipām dimitti: ⁊ ſic accuſaret̄ ab eis vt trāſgreſſor legis: ppter qd reduxerūt legē ad memoriā ne poſſet excuſari p legis obliuionē. ſi aūt ecōtrario diceret eā lapidādā. videbat̄ dicere ɔtra alia ſua dicta ⁊ facta q̄ erant de pietate ⁊ miſeria. g ¶ Jeſus autē. Hic ponit chriſti benigna reſpōſio. Et diuidit in duas: q: primo oñdit ꝙ in ſua rñſione iuſticiā tenuit. ſcdo ꝙ a miſericordia nō declinauit. ⁊ per hoc vtrāq̄ coꝝ cauillationē euitauit. ſcda ibi: Erigēs autē. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ſuā ſentētiā ſm modū iudicialē p̄mo ſcripſit. poſtea ptulit. hoc eſt qd dr: Jeſus aūt inclinās ſe de. ⁊c. Illud qd poſtea ptulit ad maiorē certitudinē. b ¶ Cū g pſeueraret interrogātes ⁊c. Ad eoꝝ importunitatē reprimēdā. i ¶ Et dixit eis: q̄ ſine ⁊c. q. d. puniat̄ peccatrix: ſꝫ nō a pctōribus. impleat̄ lex quā allegatis ſed nō a trāſgreſſoribꝰ legis. In inferēdo eni penā iuſtā debet obſeruari debitꝰ modus. k ¶ Et iterū ſe incli. Dicunt aliq̄ ꝙ ſcribebat idē qd

†50.diſt.c. ponderet. De pe.diſ. 2.c.1.et diſ 3.ſi aplē.et c adhuc inſtāc q̄ſidi

Diuiſio

⁊ phariſei mulierē i adulterio de g̃
¶ recenter.
phēſā: ⁊ ſtatuerūt eā in medio: et dixerūt ei: Mgr̄: hec mulier mō g̃ dephēſa eſt in adulterio.† In le c ge autē moyſes mandauit nobis hmōi lapidare. Tu g̃ qd dicis? f Hoc aūt dicebāt tētantes eū: vt poſſēt accuſare eū. Jeſus āt icli g
¶ de ſinu patris in mundū ad reclinanda pctā humani generis. ¶ peccata eoꝝ.
nās ſe deorſum: digito ſcribebat in terrā. Cū aūt pſeuerarēt inter h
¶ q̄ inclinatꝰ ſcripſit erectꝰ: ſalua miſericordia iuſticiā iudicat. ¶ vt erigat illos q̄ in peccatis curuabantur. ¶ auerſo vultu non dedignatur.
rogātes: erexit ſe: ⁊ dixit eis† Qui i ſine peccato eſt veſtrū primus in
¶ oſtendit dimiſſa peccata mulieris.
b illā lapidē mittat. Et iterū ſe in k clinās ſcribebat in terrā. Audiētes aūt hec vnus poſt vnum exi l bāt: incipiētes a ſenioribus: ⁊ re m
¶ remanet ſolus ieſus cū muliere in domo. i. cū eccĺia in mūdo. ¶ miſericordia. ¶ miſeria. ¶ diſcipuloꝝ vel in dubio.
māſit ieſus ſolus ⁊ mulier in medio ſtans. Erigēs aūt ſe ieſus di n o
a ¶ hos fugauit iudicio iuſticie.
xit ei: Mulier vbi ſunt q̄ te ac
¶ vel runt. ¶ ſciens ſe ſibi inquinatā.
cuſabant? Nemo te cōdēnauit? Que dixit: Nemo dñe: Dixit au h tē ieſus: † Nec ego te cōdēnabo. † Uade ⁊ iā ampliꝰ noli peccare. r
b Iteꝝ ergo locutꝰ eſt eis ieſus dicēs: † Ego ſū lux mūdi. Qui ſeq̄
¶ ideo.
¶ p fidē. ¶ iuſſis exēplis obedit.
¶ ignorantie vel peccatoꝝ.
tur me nō ambulat in tenebris: ſꝫ y
¶ nūc ⁊ in futuro. ¶ q: deū ſe ſignificauit.
habebit lumen vite. Dixerūt ergo ei phariſei: Tu de teipſo teſti

pus ad oñdēdū maiorē firmitatē ſnīe. Alij dicūt ⁊ meliꝰ vt videt̄ ꝙ ſcribebat eoꝝ pctā vt eos oñderet ineptos ad accuſationē huiꝰ femine. iō ſeqt̄: l ¶ Unꝰ poſt vnū ⁊c. Quia grauioribꝰ criminibꝰ irretiti erāt: ſed ſi q̄rat̄ quō ſcribebat: dicendū ꝙ nō ſcribebat p ſingula: ſed diuina ɔtute potuit facere ꝙ in aliq̄ figura ab eo ptracta q̄libet eoꝝ videret ſua ppria pctā ⁊ nō alia: nec alius aliū videbāt. m ¶ Et remā. ieſus. Nō eſt intelligēdū ꝙ xp̄s remāſit ſolꝰ ſimplr cū illa muliere: q: remāſerāt cū eo diſcipuli ⁊ multitudo pplī: ſꝫ remāſit ſolꝰ a ſuis calūniatoribꝰ. n ¶ Erigēs. poſito rigore iuſticie: h xp̄s ip̄s te perat dulcore miſericordie. ⁊ h ē qd dr: Erigēs aūt ſe ieſus. ɔfutatis calūniatoribꝰ. o ¶ Dixit ei: Mulier vbi ſūt ⁊c. In q̄ examinat de accuſatiōe: ⁊ ɔſeq̄nē de ɔdēnatiōe. Nemo te ɔdēnauit. ⁊ ſubdit̄ mulieris rñſio: p ¶ Nemo dñe. q: receſſerāt vt viſuꝫ eſt. ⁊ ſubdit̄ xp̄i abſolutio. q ¶ Dixit aūt ieſus. Quia veni pctōres ſaluare ⁊ non ɔdēnare. r ¶ Uade. Abſoluta a culpa ⁊ a pena. s ¶ Et iā ampliꝰ no. pec. Saluādo eni naturā dānat culpā. Circa hoc ſciēdū ꝙ h factū xp̄i nō eſt trahēdū ad ɔſeq̄ntiā: imo debēt ſacerdotes i foro pniāli iponere pniam ſm ɔditionē peccātis ⁊ pctī: q: nō hñt talē ptātē dimittēdi: poterat etiā xp̄s illi mulieri tātā ɔtritionē dare ꝙ ſufficeret ad deletionē illiꝰ culpe ⁊ pene: ⁊ illā ɔtritiōeꝫ cognoſcere: nō ſic aūt alius ſacerdos q̄ nō nouit cor nec videt: q: hō videt ea q̄ parēt: vt hr̄. i. Re. xvi. b. t ¶ Iteꝝ g. Poſtq̄ euāgeliſta introduxit ipm docētē. hic deſcribit doctrinā ipiꝰ q̄tū ad virtutē illūinatiuā. Et diuidit̄ in duas: q: p̄mo pponit intētū. ſcdo pbat̄, ibi: Dixerūt g phariſei. Circa p̄mū tria ponunt̄. P̄mū eſt ipiꝰ xp̄i ſpeciale p̄uilegiū, cū dr: v ¶ Ego ſū lux mū. Alij eni nō ſunt lux: ſꝫ ab hac luce illūinati: vt dictū ſuit. i. ca. nō tñ ſic eſt itelligēdū ꝙ xp̄s ſit ſol iuſticie viſibilis: ſicut itellegebāt manichei. lux eni magꝰ pprie dr in ſpūalibꝰ q̄ in corpalibꝰ: q: lux hꝫ rōnē manifeſtatiui. qd pprie habet locū in cognitiōe itellectiua: q̄ ſūmū tenet gradū. ⁊ iō ipſe deꝰ ſolꝰ eſt lux p eſſentiā. q: ab ipſo ois noticia deriuat̄. Scdo ponit huiꝰ lucis bñficiū: cū dr: x ¶ Qui ſeqt̄ me. Per fidē formatā. y ¶ Non am. in tenebris. Ignorātie ⁊ culpe: ⁊ p ɔñs nō veniet ad tenebras gebenne: q̄ ſūt terminꝰ p̄dictaꝝ tenebraꝝ. ppter hoc Mat. viii. b. dicūt̄ tenebre exteriores. i. vltime. p xp̄m eniꝫ facta eſt p̄dicas cōtra tenebras ignorātie: ⁊ gr̄a ɔtra tenebras culpe. ⁊ gl̄ia dabit̄ ab eo ɔtra tenebras gehēne. Tertio ponit̄ huiꝰ luc̄ fructꝰ, cū dr: z ¶ Sed habebit lu. vite. Quia p irradiatiōeꝫ huiꝰ lucis eleuabit̄ itellectꝰ ad vidēdū deū clare: ⁊ p ɔñs affectꝰ ad fruēdū ipſo pfecte in qb̄ɔ ɔſiſtit vita etēna. a ¶ Dixit g. Hic p bat tria iſta pp oſita p ordinē. primo p̄mū. ſcdo ſcdm ibi: Dixit iterū. tertio tertiū, ibi: Amē amē di. vob ſi q̄s ſmo. ⁊c. Pria in

I.9.a et I. 12.g

b

Diuiſio

Diuiſio

Moraliter

* ex pte dio deph̄enſam ſignificat̄ q̄libet pſona xp̄o per fidē deſpōſata: ſm illud. ij. Corinth. xi. a. Deſpōdi eni vos vni viro virginē caſtā exhibere chriſto. ſꝫ poſtea p mortale pctm cū diabolo adulterata. Per ſcribas ⁊ phariſeos demōes ſignificat̄: q̄ dicunt̄ hic ſcribe: q̄ni nr̄a pctā retinēt memoriter tāq̄ firmiter ſcripta: ⁊ pharſſei. i. diuiſi recte dicunt̄. nam a xp̄o ⁊ ſctōꝝ ɔſortio ſepant̄. Hi mulierē ad iudiciū adducūt q: dānatiōeꝫ hoiꝫ ſollicite querūt: ſed q: dñs nō vult mortē pctōris ſed vt magis ɔuertat̄ ⁊ viuat Ezech. xviii. g. iō dicit ei: r ¶ Uade ⁊ iā ⁊c. Quia ſibi ſufficit vera pnīa de pteritꝫ ⁊ cautela ɔtra recidiuū * p futuris.

A F a ¶ Teſtimoniū. Putant nō credendū ei: q̄ſi ſolus de ſe teſtat oblitī p̄miſſarū lucernaꝝ: ⁊ ipſi⁹ ioh̄is baptiſte q̄ de eo euidēter oñdit. b ¶ Verū ē ⁊c. Meū teſtimoniū iō verū ē habendū qꝛ ſcio vñ venio. h̄ ē qꝛ teſtioīo p̄ris ꝯfirmaꝛ veni miſſus a p̄re: nō tñ eū deſerēs: ⁊ ipleto miniſterio ad p̄rē redeo: nec tñ mūdū relinquo. c ¶ Vos ſm car. Quia illud neſcit᷑. iō vos ſm carnē iu. h̄ ē hoiem putat᷑ cui i laude ſua credēdū nō ſit: ⁊ ēt dānat᷑. d ¶ Ego nō iudi. Ego nō iudi. q. ſm carnē vt vos: vl᷑ penit⁹ nō iudico h̄ p̄mo aduentu ſꝫ ſaluo. ſꝫ qꝛ ſc̄do aduētu iudicabit ſb̄dit h̄: Et ſi iudi. ego. e ¶ Quia ſol⁹ ⁊c. Aug⁹. Jō verū: qꝛ nō ſol⁹ ſed ego ⁊ p̄r. Ecce ego duo in ꝑſonis licet vnū i ſubſtātia: qđ ē. iō verū ē iudiciū meū: qꝛ ver⁹ dei fili⁹ ſuꝫ. vñ ꝓbaꝛ ꝙ fili⁹: qꝛ nō ſol⁹: ſꝫ p̄r mecū. f ¶ Et i le. Aug⁹. Dicto de iudicio ꝙ ſuū ⁊ p̄ris teſtioniū verū ſit ꝓbat ab auctoꝛitate leg᷑. Dr̄ eñ in lege: Jn oꝛe duoꝝ vel triū ſtat oē v̄bū. nō ꝙ duo vl᷑ plēs nō ſint inēti ſepe fallaces: ſꝫ trinitas in h̄ cōmēdaꝛ i q̄ ꝑpetua veritas. Si ḡ vis h̄re bonam cām habe duos vl᷑ tres teſtes: patrē ⁊ filiū ſimul: vl᷑ p̄rē ⁊ filiū ⁊ ſpūſctm̄: vt accuſata ſuſāna habuit. g ¶ Dicebāt. Sc̄dm carnē iudicantes: patrē xp̄i carnalr̄ acceperunt: ſed erat hō i apto: v̄bum p̄ris in occulto. h ¶ Vbi eſt pa. Quaſi. te videmus ſꝫ nō patrē tecū. qb⁹ ecōtra ð: ſed nec me ſcit᷑. qꝛ ſi hoiem quē videt᷑ nō ꝙ i occulto ſum ſitis: ⁊ iō nec patrē ſcit᷑: ſꝫ ſi me ſciretis: qđ eſt ꝑus me cognoſcite: ⁊ ſic patrē ſciet᷑ quia vnum ſumus. i ¶ Foꝛſitan. Nō dubitat ſꝫ dubitātes q̄ſi irridet ⁊ icrepat: vt ⁊ dñs ſeruo: foꝛſitā dñs tu⁹ ſuꝫ. k ¶ Hec ver. lo. Gaze diuitie: philare: ſuare. Typice gaʒophylaciū ⁊ myſteria ſcripturarū q̄ ſunt in tēplo. i. i xp̄o. Hec ſecreta poſt reſurrectionē apuit aplis: ſꝫ in his mō loquiꝛ ꝑ parabolas nō itelligētib⁹ iudeis. l ¶ Et nemo. i. loquētē de deitate. ſ. nemo etiā ſi vellet apprehēdit: qꝛ ipſe necdū voluit. Dicit ḡ de paſſione ſua: q̄ in ſua p̄tāte eſt: iudeis cape volentib⁹. m ¶ Ego va. Qua ſi p̄ote ⁊ iō fruſtra laboꝛat᷑. Vadit illo vñ venerat ⁊ vñ nō diſceſſerat. Queretis: odio ꝑſequētes. aſſūptū in celis: nō vt amici habere cupiētes: vnde eis penaꝫ p̄dicit. Jn pctō v̄ro moꝛiemini.

F Nunq̄d inter-

Deu. 17. b

Daṅ. 13. d

Typice

B

a monium ꝑhibeſ: teſtimoniū tuū nō a
¶ oſtēdens ſe ⁊ p̄rem cui dat gl̄iam.
eſt verū. Reſpōdit ieſus et dixit b
eis: Et ſi ego teſtimoniuꝫ ꝑhibeo
b de meipſo: verū eſt teſtimonium
¶ a patre.
meū: qꝛ ſcio vnde veni ⁊ quo va c
do. Vos aūt neſcitis vnde venio d
c aut quo vadā. Vos ſm carnē iu e
d dicatis: ego nō iudico quēq̄. Et f g
ſi iudico ego: iudiciū meū veꝝ ē:
a ¶ .i. ⁊ ſi hō p̄rem nō deſeruit: ⁊ ſi miſſus per carnē tñ ego ⁊ p̄r ſiꝛ ꝑ deitatē. ¶ icarnari cō
e qꝛ ſolūs nō ſuꝫ: ſꝫ ego ⁊ q̄ me mi h i
ſtituit. ¶ vobis a deo data.
f ſit pater.† Et i lege veſtra ſcriptū k
eſt: qꝛ duoꝝ hominū teſtimoniuꝫ l
verū eſt.† Ego ſum q̄ teſtimoniū m
a ¶ nūc ⁊ ſi differo iudiciū: ñ differo teſtimoniu. ¶ ſi duob⁹ hoib⁹ crediꝛ q̄ pñt falli ⁊ mētiri: q̄re nō mihi ⁊ p̄ri vbi ē ſtabilis veritas.
ꝑhibeo de meipſo: ⁊ teſtimoniuꝫ n
ꝑhibet de me qui miſit me pater.
g h Dicebant ergo ei: Vbi eſt pater o p
tu⁹: Rñdit ieſus:† Neq̄ me ſcitiſ q r
neq̄ patrē meuꝫ. Si me ſciretis. s t
i k foꝛſitan ⁊ patrē meū ſcireti᷑. Hec v
a ¶ ¶ magna ꝯfidentia intrepid⁹ v̄ba diuinitatis coꝛā inimicis apte loquiꝛ vt decet.
verbā locut⁹ eſt ieſus i gaʒophy
l lacio docēs in tēplo: et nemo apꝓhendit eū: qꝛ nōdū venerat ho- x
¶ nō natalis: ſed oppoꝛtuna ⁊ volūtaria.
m ra ei⁹. Dixit ḡ iteꝝ eis ieſus: Ego y
a ¶ de futuro q̄ſi de p̄nti loq̄ꝛ. b ¶ ꝑſequendo in aplis. ¶ pmanentes.
vādo ⁊ quęrētis me ⁊ i pctō v̄ro z
a ¶ vos inimici nūq̄: ſꝫ amici mei: ⁊ ſi nō mō poſtea tñ poterūt q̄b⁹ alibi idē dicit qđ iſtis.
moꝛiemini. Quo ego vado: vōs b
¶ oīa carnalr̄ ſapiētes: ⁊ qđ dixit h̄ītelligētes
nō poteſtis venire. Dicēbāt ḡ iu c

Nico. de lyra

[Et dividitur in] duas: qꝛ p̄mo poniꝛ iudeoꝝ obiectio. ſc̄do xp̄i rñſio. ex q̄ oñdiꝛ p̄mū ꝓpoſitū/ibi: Rñdit ieſus. Obiectio aūt eoꝝ ꝓcedit nō ex parte dicti: qꝛ erat veriſſimū: ſed ex pte dicentis. ⁊ h̄ eſt dicit: Dixerūt ḡ pha. Tu de teipſo te. pe. a ¶ Teſtimoniū tuuꝫ nō eſt ve. i. habēs firmitateꝫ dato ꝙ eēt verū in ſe. qꝛ nullus p̄ōt ferre teſtimoniū de ſeipſo. b ¶ Rñdit ieſus. Hic pōiꝛ xp̄i rñſio. ⁊ excludit eoꝝ obiectionē dupl̄r. p̄mo oñdendo ꝙ cōſequētia nō tenet. ſc̄do ꝙ añcedēs ē falſū. ibi: Vos ſm carneꝫ. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ teſtimoniū habꝫ firmitatē ⁊ v̄itatē ex certitudine cognitiōis. ⁊ iō hoīs teſtimoniū de ſe nō ē firmū. qꝛ ⁊ ſi ſe cognoſcat: tñ frequēter īoꝛdinate afficiꝛ ad ſeip̄m. deus aūt ꝑfecte ſe ⁊ alios cognoſcit: nec p̄ōt eē deſtoꝛſio i ei⁹ affectu ꝓpt̄ qđ teſtimoniū dei de ſeip̄o firmū ē. Teſtimoniū aūt hoīs de deo ē iualidū ꝓpt̄ defectū cognitiōis. xp̄s aūt erat hō ⁊ de⁹: nec poterat eē defect⁹ cognitiōis vl᷑ inoꝛdinatio affectiōis i diuina natura vl᷑ hūana: ꝓpt̄ qđ eius teſtimoniū de ſeip̄o erat firmū mag᷑ q̄ quodcūq̄ aliud teſtimoniū: ⁊ ſic p̄ꝫ defect⁹ ꝯſeq̄ntie. ⁊ h̄ ē qđ ð: Rñdit ie. ⁊ di. eis. ⁊ ſi ego. te. p. ⁊c. ſb̄diꝛ cā: c ¶ Quia ſcio. i. ꝑfecte cognoſco p̄rem a q̄ exiui i mūdū: ⁊ ad quē reuertar: ⁊ ſic p̄ꝫ ꝓbatio p̄mi ꝓpoſiti. ſ. ꝙ xp̄s ſit lux per eſſentiā

Diuiſio

C ꝑ eſſentiā: qꝛ v̄bū eſt a p̄re ꝓgrediēs ſiꝛ lux a luce. d ¶ Vos aūt ne. ⁊c. qꝛ ei⁹ diuinitatē ignoꝛabant. e ¶ Vos ſm car. Hic oñdit xp̄s añcedēs eoꝝ eē falſū. Et diuidiꝛ i duas. qꝛ primo poniꝛ xp̄i ꝓbatio. ſc̄do remoueꝛ iudeoꝝ obiectio/ibi: Dicebāt ḡ. Añcedēs eoꝝ erat ꝙ xp̄s eēt ſol⁹ q̄ de ſe teſtimoniū ꝑhiberet. ⁊ hoc ē falſū: qꝛ filius dei nō p̄ōt eē ſine p̄re ⁊ ſpūſctō. q̄ cōcoꝛdiꝛ dāt teſtimoniū cū eo. vt ð. i. Joh̄. v. b. Tres ſūt q̄ teſtimoniū dāt i celo ⁊c. tñ nō fit hic mētio niſi de p̄re: ⁊ h̄ eſt qđ diciꝛ: Vos ſm car. iu. ſ. me eē ſolū hoieꝫ. f ¶ Ego nō iu. quēq̄. ſ. ꝑ exterioꝛa ſic vos: qꝛ deus intueꝛ coꝛ. g ¶ Et ſi ego iu. iudi. meū ve. eſt. i. firmum. h ¶ Quia nō ſū ſo. vt ſupponitis. qꝛ nō p̄ōt eē ſolitudo i diuinis. cū vna ꝑſona ſit in alia ⁊ ecōuerſo. iō ſubdiꝛ: i ¶ Sꝫ ego q̄ mi. me pa. ⁊c. Ex hoc arguit ad ꝓpoſitū di. k ¶ Et i le. ve. ſcrip. ē. Deuꝫ. xix. l ¶ Quia duo. ho. te. ve. ē. i. debet reputari verū: qꝛ q̄uis duo homies pñt ſimul mētiri: tñ nō ꝯtingit de facili. m ¶ Ego ſuꝫ q̄ te. ⁊c. Ecce vna ꝑſona. n ¶ Et teſti. pe. ⁊c. Ecce alia. argumētū ē a minori. ſi eñ duoꝝ hoim teſtimoniū ē firmū q̄ habēt cognitionē paruā ⁊ pñt h̄re affectionē diſtoꝛtā: multo foꝛti⁹ teſtioniū p̄ris ⁊ filij i diuinis vbi nō p̄ōt eē talis defect⁹ debꝫ firmū reputari. o ¶ Dicebant ḡ. Hic remoueꝛ iudeoꝝ obiectio. audiētes eñ ꝙ allegabat patrem ſuū in teſtimoniū. ſtatim obiecerunt. p ¶ Vbi ē pa. tu⁹: q. d. nō ē talis actāt⁹ ꝙ i h̄ ſit ei credēdū: credebāt ei eū eē hoieꝫ puꝝ filiū ioſeph ⁊ iō ð ip̄o deriſoꝛie q̄rebant. q ¶ Rñdit ie. obiectionē excludēdo: r ¶ Neq̄ me ſci. ſm deitatē. s ¶ Neq̄ pa. meuꝫ. ꝑ ꝯñs: qꝛ cognito vno coꝛrelatiuoꝝ cognoſciꝛ ⁊ reliquū. iō ſeq̄ꝛ: t ¶ Si me ſciretis. Q̄uis eñ iudei haberent maioꝛē noticiā q̄ gētiles: ſm qđ ð Pſ. lxxv. a. Not⁹ i iudea de⁹. tñ nō cognoſcebāt eū q̄tū ad myſteriū trinitat᷑: qꝛ non erat adhuc plene reuelatum. v ¶ Hec v̄ba lo. ē ie. i ga. i. in loco vbi ponebāꝛ oblatiōes ꝓ edificiis templi: h̄ aūt addidit euāgeliſta: ad oñdendū ꝙ ieſus tūc erat in loco vbi poterat facilr̄ capi ab eis q̄ q̄rebant eū occidere: niſi fuiſſent repſſi diuia v̄tute. iō ſeq̄ꝛ: Et nemo app̄hēdit eū. x ¶ Quia nōdū ve. ho. ⁊c. i. ab eo p̄oꝛdinata: qꝛ q̄ñ voluit capt⁹ ē ⁊ nō añ. y ¶ Dixit ḡ iterū. Hic ꝓbat ſc̄dm. ſ. poſitū ſcꝫ ꝙ ſeq̄ēs eum nō ambulat in tenebris. Et diuidiꝛ in duas: qꝛ p̄mo oñdit eos q̄bus loq̄baꝛ h̄re hui⁹ lucis defectū: ſc̄do ſb̄dit h⁹ defect⁹ remediū/ibi: Dicebāt ḡ. Circa p̄mū ſciendū ꝙ recedēte ſole viſibili ð n̄ro emiſpio cauſāꝛ ibi tenebꝛe. ita ſil̄r xp̄o q̄ ē ſol iuſticie ex h̄ mūdo ꝑ moꝛtē recedente: iudei ꝓ maioꝛi pte ſē obtenebꝛati tenebꝛ᷑ īfidelitat᷑: ⁊ i eis obſtiati. ⁊ h̄ iuſto iudicio di: qꝛ viderāt ſigna i vita ei⁹ ⁊ i moꝛte: ꝓpt̄ q̄ gētiles leg᷑ ⁊ ꝓphaꝝ noticiā nō h̄ētes crediderūt xp̄o. Sil̄r pꝫ ð illo cēturiōe q̄ viſis ſignis i moꝛte xp̄i dixit: Vere fili⁹ di erat iſte: vt h̄r Mat. xxvii. ⁊ iō iudei q̄ nō ſolū ꝑ miracula viſa ſꝫ ēt ꝑ oꝛacula ꝓphetaꝝ p̄dicta poterāt eū coḡſcere verū xp̄ꝫ ⁊ ꝑ ſeq̄ntes: cū merito ſūt a ðo dimiſſi ꝓpt̄ eoꝝ ingr̄atudinē: ⁊ ſic excecati totalr̄ ꝑ obſtiationē. ⁊ h̄ ē qđ ð: Dixit ⁊c. ego va. ſ. ad p̄rem. ꝑ moꝛtē ſm hūanitatē: a q̄ tñ nō receſſit ſm diuinitateꝫ. z ¶ Et q̄rit᷑ me. ſ. ꝑſeq̄ndo me i mēbr᷑ meis: qꝛ p⁹ moꝛtē xp̄i iudei ꝑſecuti ſūt aplos ⁊ alios xp̄i fideles vſq̄ ad moꝛtē. vt p̄ꝫ Act. viij. a ¶ Et i p. v. m. i. ꝓpt̄ pctm̄ v̄ꝛ: qꝛ ꝓpt̄ ꝑſecutionē xp̄i ⁊ aplorū ciuitas hierl᷑m ð̄ſtructa ē: ⁊ tēplū cōbuſtū: ⁊ pplus occiſus ab exercitu romano: vt fuerat a xp̄o p̄dictū exp̄ſſi⁹ Luc. xix. ⁊. xxi. Hierl᷑m hie. q̄ oc. ꝓphe. ⁊c. b ¶ Quo e. va. ſ. ad gl̄iaꝫ p̄rioꝛ v̄ra īfidelitate h̄ ipediēte. c ¶ Dicebat ḡ. Hic oñr ieſus do[cens] ei remedium.

Diuiſio

† Deu. 17. b
Mat. 8. b
2. Coꝛ. 13. a

† Mat. 11. d
Luc. 10. d

D

Diuiſio

D

E G a ¶ Nunqd inter. Stulta verba q̄ſi ſi de morte diceret nō poſſent cū ſeq̄ ad mortē. Dicebat ḡ nō de morte: ſʒ de glia ad quā ibat p morte. vn̄ illis carnalib⁹ ſubdit: Uos d̄ deorſuʒ eſtis. ⁊ iō terrā ſapitis: ſicut ſerpēs terrā comeditis. b ¶ Dixi er. Hic exponit qd ſit eē de mundo. i. eē pctōres infideles terrena ſapiētes. vn̄ hoc eis exponit. ſi eni nō: ſʒ ecōtrario ſpē dat credituris. c ¶ Si eni nō cre. Credideritis dicit nō pceperitis: q̄ nemo nunc capit imutabilē eſſentiā. Ego ſuʒ. nō dicit qd vel xp̄s: vel fili⁹ dei vel aliud hmōi: ſʒ ad iſtos dicit v̄bo eē ne eſſentie: ſic olim ad moyſen quē mittebat

Exo. 3. b ad liberādū iſrl. q̄ſi: Qui miſi moyſē ad liberandū filios iſrl: ego p meipm veni liberare pditos. Cetera v̄o oia q̄ mutant nō vere ſūt. d ¶ Princi. Aug⁹. Credite me pricipiū ⁊ ē in greco feminini gener'. ac ſi diceret: Credite me veritatē q̄ loq̄r vob. Pr̄ dicit pricipiū nō de pricipio. fili⁹ dr̄ pricipiū a principio. i. a pr̄e p quē oia. oia eni p filiū pr̄ opatus eſt: ipſe man⁹ dextra: fortitudo: ſapia ⁊ v̄bū eſt p̄ris. ¶ Aug⁹. Ecce qd eſt eſſe q̄ pricipiū in ſe manet: innouat oia ⁊ mutari nō pōt. e ¶ Loquor. Et habeo vobis multa loqui docēdo ſi credideritis: accuſando ſi nō credideritis. ⁊ q̄ mō nō iudico / ſʒ ſaluo: habeo poſt iudicare: habeo dico: ſed totū ex pr̄e q̄ verax ē ex ſe: ex q̄ ego ſum veritas quā genuit ex ſe: et iō vera dico ⁊ iudico. Ecce

†. ſ. 7. d quō dat gl̄iam pr̄i cui eq̄lis eſt: vt doceat nos minores dare gl̄iam deo. f ¶ Et nō cog. Cū dicit: q̄ miſit me verax eſt: nō intellexerūt ꝙ de pr̄e diceret: q̄ adhuc habebāt clauſos oculos. ⁊ iđo ſubdit eis: Cū exalta. fi. vbi oñdit aliq̄s ibi eſſe: q̄ poſt paſſionē ſuā eſſent credituri ⁊ cogituri qs ipſe eſſet. g ¶ Quia ego ſuʒ. Eſſe eſt immutabile diuie ſubſtātie: ſed ne

† ſ. 3. b ipſe qui loquit̄ intelligeret̄ eē pr̄. ſub

. J. 12. c dit: Et a meipſo fa. ni. q̄ a meipſo nō ſum, ſʒ a pr̄e. h ¶ Facio ſemp. Semp ipa eq̄litas eſt. Sp nō ex q̄dā initio ⁊ deinceps: ſʒ ſine initio ⁊ fine. dei eni generatio non habet initium tpis: q̄ p vnigenitū facta ſunt tpa.

a deī. Nunqd iterficiet ſemetipm a q̄ dicit quo ego vado vos nō b poteſtis venire? Et dicebat eis.

¶ a patre cum eo exeedens oia

Uos d̄ deorſuʒ eſtis: ego de ſu f g

a ¶ in peccato nati adhuc in eo viuitis: qđ non tam hi qui de mundo electi ſunt: pertinētes ad eum qui fecit mundum.

pnis ſū. Uōs de mūdo h̄ eſtis: e

¶ prior mundo.

b ego nō ſū d̄ hoc mūdo. Dixi er f g

go vob q̄ i pctis vr̄is morieminī

c ni. Si ei nō crediderit̄ mihi q̄ h i

¶ in quo nati.

ego ſum moriemini in pctō vr̄o.

a ¶ cauſaliter ſapiētes eſne eſſentie ignari

b ¶ quia dixiſti: ego ſum: ⁊ non addidiſti qd: nunc ergo: dic qs es vt credamus.

Dicebāt ergo ei: Tu qs es? Di k

d xit eis ieſus: Principium q̄ ⁊ lo m n

a ¶ fact⁹ bō ppt vos vt poſſet' me itelligere.

quor vob. Multa habeo de vo o

bis loq̄ ⁊ iudicare: † ſed q̄ me mi p

¶ idē eſt audire ab eo: qđ eſſe ab eo.

ſit verax ē: ⁊ ego q̄ audiui ab eo q

¶ .i. veritatem.

e f hec loq̄r in mūdo. Et nō cogno r

uerūt q̄ patrē ei⁹ dicebat deū.

a ¶ quaſi prius eſt paſſio implenda p manus veſtras: poſt ex vobis aliqui credent: ne qs ergo deſperet de quātocūq̄ ſcelere.

Dixit ergo eis ieſus † Cū exalta s

¶ aliqui ex vobis. a ¶ nota inter eos fuiſſe aliquos qui crediturī erant.

ueritis filiū hōis: tūc cognoſcetis t

g h q̄ ego ſū: ⁊ a meipſo facio nihil: v

a ¶ .i. ſcientem genuit.

ſed ſicut docuit me pater: hec lo x

a ¶ idem iam dixerat: ſed quia res magna aſſidue cōmemorat. b ¶ non tñ miſſus vt ego: q̄ non incarnatus nec venit.

quor. Et qui me miſit mecū ē: ⁊ y

a ¶ pater. ¶ filiū. ¶ quare nō reliquit.

nō reliquit me ſolum: quia ego z

Ni. de ly. F Multi cre

cet remediū. Et diuidit̄ i duas: q̄

Diuiſio pmo hmōi remediū ppōit. ſcđo ei⁹ efficaciā oñdit / ibi: Dicebāt ḡ. Circa primū ſciēdū ꝙ h̄ remediū ↄſiſtit i veniēdo ad xp̄m p fidē q̄ ē vera lux. iō diuidit̄ i duas: q̄ primo remediū hui⁹ fidei oñdit̄. ſcđo ad credendū eos inducit / ibi: Dicebāt ḡ ei. Prima in duas: q̄ primo ponit̄ iudeoꝝ interrogatio. ſcđo ſubdit̄ xp̄i r̄nſio in q̄ dat remediū p̄dictū, ibi: Et dicebat eis. Circa primū ſciēduʒ ꝙ audierāt iudei xp̄m volūtarie moriturū: vt hr̄ p illud Eſaie liii. d. Tradidit in mortē aīaʒ ſuā. q̄ ſcriptura ⁊ totū caplm exponit̄ de xp̄o ab antiq̄s doctorib⁹ hebreoꝝ: et iō iudei deriſorie q̄rebāt de ieſu quē reputabāt falſuʒ xp̄m. a ¶ Nūqd interfi. ⁊c̄. Si eni ſerioſe loq̄rent̄ de ipletione hui⁹ pphetie diceret ſic: Nunqd ex ſimplici volūtate ſeparabit̄ aīa a corpe. qđ pʒ ex eo qđ ſbdit̄: Quo ego va. ⁊c̄. Ipi eni poterāt ipſos interficere: ſʒ nō poterāt aīam ſuā p voluntate ſua tradere: ſic fuit pphetatū de xp̄o p Eſaiā ⁊ in ieſu fuit adimpletū. b ¶ Et dicebat. Hic ponit̄ xp̄i r̄nſio i q̄ dat̄ p̄dicti v̄bi intellect⁹ dicētis: c ¶ Uos de deor. i. de maſſa corrupta pondere origīnalis pcti: ⁊ iō habetis debitū mortis ⁊ neceſſitatē moriēdi: pp̄ter qđ ſepatio aīe a corpe nō ſubiacet ſimplici vr̄e volūtati. d ¶ Ego de ſup. ſum. q̄ ſm deitatē hʒ eādē naturā cū pr̄e: ſm humanitatē aīa eſt a deo imediate p creationē: ⁊ corp⁹ formatū ſpūſſancti v̄tute: ⁊ ꝑt̄ hoc habebat plenū dominiū ſup corpus ſuum

G corp⁹ ſuū ſepando aīam ab ipo ⁊ reuniendo: ſm ꝙ dicit̄. ſ. x. d Poteſtatē habeo ponēdi aīam meā: ⁊ ptātē habeo iterū ſumēdi eā. ideo ſequit̄: e ¶ Uos de mū. h̄ eſt. i. corpe ⁊ affectu. f ¶ Ego nō ſum de h̄ mū. q̄ ſm ꝙ de⁹ pcedit mūdū vt cā effectū: nec ē ps vniuerſi. ſm aūt humanitatē: ppt̄ v̄tutē formatiuā eodē mō ē dicendū: q̄ illa v̄tus fuit v̄tus ſpūſſancti. q̄tuʒ aūt ad aīam ⁊ corpus bñ eſt ps vniuerſi: ⁊ ſic eſt de mūdo q̄ntum ad ſubſtantiā: nō aūt q̄ ad peccati deordinationē: q̄ deordinatio noīe mundi i ſacra ſcriptura frequenter deſignat̄: vt. ſ. dictū ē. i. ca. ⁊ h̄ mō iudei erāt d̄ mūdo ppt̄ infidelitat' pctm̄. ppt̄ h̄ ſubdit: g ¶ Dixi ḡ vo. q̄ m. Supra dixerat in pctō vr̄o in ſingulari: q̄ pricipale peccatū eoꝝ erat pſecutio xp̄i: ſʒ ad hoc ſeq̄bant̄ multa alia pctā: ppt̄ hoc replicauit hic in plurali i pctis vr̄is. Et ↄñr oſtēdit remediū ↄ̄ iſta mala d. h ¶ Si eni nō credideritis. fide formata charitate. i ¶ Quia ego ſum. vob in lege ⁊ pphetis pmiſſus: Moriemini i pctō vr̄o. k ¶ Dicebāt ḡ. Oſtēſo remedio euadēde mortis: qđ eſt p fidē xp̄i. hic ↄñr inducit eos ad credendū ſibi. Circa qđ premitt̄ iudeoꝝ interrogatio dicens: l ¶ Tu qs es. q. d. oñde nob ꝙ tu ſis talis ⁊ tantus ꝙ debeat credi tibi. m ¶ Dixit eis ieſus. pbādo ꝙ debet ei credi p hoc ꝙ ē oim creaturarū primū principiū. ⁊ p ↄñs veritas prima ⁊ infallibilis. ⁊ hoc eſt qđ ſubdit: n ¶ Principiū q̄ ⁊ lo. vo. ⁊ q̄ ē primū oim rerū principiū: oia reducit in ſeipm cū ſit finis oim. iō ↄñr oſtēdit ꝙ ad ipm ptinet oim iudiciū: p qđ alia reducunt̄ in ipm. ⁊ hoc eſt qđ dicit: o ¶ Multa habeo vobis lo. ⁊c̄. i. ad vtilitatē vr̄am: ſed de vobis. ſ. ad malū veſtrū: qđ erit i iudicio futuro. p ¶ Sʒ q̄ me mi. ⁊c̄. q̄ adipleuit pmiſſuʒ de prima miſſione filii q̄ non

h eſt ad ↄdēnandū vel iudicandū mūdū: ſʒ mag' ad ſaluādū p doctrinā. iō ſequit̄: q ¶ Et ego q̄ audi. ⁊c̄. dicit eni ſe audire a pr̄e: q̄ inquātū de⁹ hʒ ſciam a pr̄e: cū eandē cū ipſo ſicut ⁊ eſſentiā: ſʒ inq̄tū hō habet ſciam infuſam ab eo. r ¶ Et nō cognouerūt ⁊c̄. Hoc addidit euangeliſta vt oñderet cecitatē eoꝝ. Uerūtñ q̄ multi iudeoꝝ i morte xp̄i crediderunt vidētes miracula q̄ acciderāt i morte ei⁹. vt hr̄ Luce. xxiii. Silr̄ ad predicationem aploꝝ multi iudeoꝝ crediderūt poſt mortē xp̄i. vt hr̄. Act'. ii. iō ſubdit̄: s ¶ Dixit ḡ eis ie. ſ. in cruce in q̄ fuit extenſus in aere: ⁊ p qđ exaltat⁹ ē a pr̄e: ſm ꝙ dr̄ Phil. ii. b. Humiliauit ſemetipm factus obediēs vſq̄ ad mortē: mortē aūt crucis: ppt̄ qđ ⁊ de⁹ exal. ⁊c̄. t ¶ Tūc cog. ⁊c̄. ſcʒ vere xp̄s: vtit̄ aūt tali mō loquēdi: vt reducat eis ad memoriā: illud Exod. iii. d. Ego ſum qui ſum. v ¶ Et a meip. fa. ni. q̄ ſm ꝙ deus hʒ totā v̄tutē opatiuā a pr̄e ſʒ eandē ſicut dictū eſt de ſcia: ſm ꝙ hō illa natura eſt organū diuinitat' ↄiunctū: ⁊ iō nihil poterat opari niſi ſm motū ⁊ regulationē ipſius dei. ideo ſequit̄: x ¶ Sʒ ſicut ⁊c̄. mecū ē. q̄ ſm deitatē pr̄ eſt in filio: ⁊ ecōuerſo. ſm humanitatē v̄o ipa deitas eſt in hoīe xp̄o ſpāli mō. ſ. p realē vnionē per quē modū nō eſt in aliq̄ alio. y ¶ Et non reli. q̄ fili⁹ ſm ꝙ de⁹ nō pōt ſepari a pr̄e: ſm v̄o ꝙ hō pōt ſepari de potētia abſoluta: ſʒ de potētia ordinata natura aſſumpta nūq̄ dimittet̄: q̄ qđ ſemel aſſumpſit nunq̄ deponet. vt dicit Damaſcenus. z ¶ Quia ego q̄ pla. ⁊c̄. Inquātū eni de⁹: idē vult ⁊ facit quod pater:

Moraliter ✳ e ¶ Dixit ḡ eis ieſus: cū exalta. fi. ho. ſ. in cruce. t ¶ Tūc cogno. ⁊c̄. poſt mortē eni xp̄i ⁊ eius aſcēſionē vna die p̄dicāte Petro crediderūt ſil' ⁊ ſel d̄ iudeis. v. milia et alia die tria milia. vt hr̄ Act. ii. ⁊ iiii. ſic etiā ē inter hoīes ꝙ valor hoīs plus apparet ⁊ cōmendat̄ poſt eius mortem q̄ ante.

✳ Amen amē di

A G a ¶ Multi cre. Fides ē credere qḋ nō vides. veritas eſt vi-
dere qḋ credidiſti: nō cognoſcim⁹ vt credam⁹: ſꝫ credim⁹ vt co-
gnoſcam⁹. iō xp̄s hō ī terra fidē iacit: poſt ſe videndū dabit qḋ
eſt merces fidei. b ¶ Vere diſci. ad hāc altitudinem perue-
nitꝰ ex fide q̄ eſt hūilis ⁊ ꝯtēnit: ⁊ eſt granū ſynapis. c ¶ Li-
berabit. hoc v̄bū dn̄s poſuit a liber-
tate nō vt plerūqꝫ latine dici ſolet: libe-
rari aliq̄s ab īfirmitate. Et nō dixerat
dn̄s: liberi eritꝭ: ſꝫ v̄itas liberabit vos
in q̄ tn̄ v̄bo nō itellexerūt niſi liberta-
tē carnalē. d ¶ Rn̄derūt ei. nō illi q̄
crediderūt: ſꝫ alij ī turba q̄ nō credide-
rūt: q̄ audito liberabit vos: indignati
ſūt ſe vocari ſeruos: putātes dixiſſe de
carnali libtate. e ¶ Et nemini ⁊c.
Gen. 39. a Mētiunt: ioſeph ſeruiuit ī egypto: pa-
Exo. 1. b tres ī egypto ſeruierūt ī luto: illi eideꝫ
tributū ceſaris. f ¶ Amē amē. Amē
hebraice verū dr̄ latine qḋ nullꝰ inter-
pres mutauit ne vileſceret nudatū: ſed
honorē habeat ſecretū: ⁊ ē q̄ſi iuramē-
tū. vn̄ Hiero ſup Eſaiā: Iurat dn̄s ꝑ
ſemetipꝫ: q̄m ſn̄iaꝫ oris ſui ⁊ v̄bū qḋ ſe-
mel ꝓtulit neq̄q̄ irritū facit: ꝙ ē ꝑ ſemet
ipm̄ iurauit. g ¶ Seruꝰ aūt nō. In
ꝙ terruit nos q̄ ꝗ ſpes ē libertatꝭ his q̄
nō ſūt ſine pctō. h ¶ Filiꝰ aūt ma.
in eternū. q̄ ſolus liber eſt a peccato.
i ¶ Scio q2 filij. Expoſito a dn̄o ꝯ-
gliantes de vana libertate carnis ⁊ ve-
ra ſeruitute pcti: ⁊ vera libertate ꝑ ſe
filiū: ꝯcedēs iſtis ſup ꝙ filij abrae ſunt
ꝑ carnē: tales liberos oñdit nō eſſe fili-
os abrae ꝑ imitationeꝫ fidei ⁊ iuſticie:
ſed eſſe filios homicide diaboli: querē-
tes ſe occidere ⁊ ita eſſe vere ſeruos.

a ¶ in ſalute humani generis que eſt volun-
tas patris.

q̄ placita ſunt ei: facio ſemp: hec a
a ¶ iudei nō oēs: q2 nōdum in oēm terrā exi-
uit ſonus apoſtolorum.

a illo loquente multi crediderunt
a ¶ q2 crediderūt ꝓmittit q̄ ex fide ꝑueniat
in eū. Dicebāt ergo ieſus ad eos b
q̄ crediderunt ei iudeos. Si vos c
a ¶ q2 iā eſſe cepiſtis. ¶ l fide q̄ in vobis
cepit eſſe per ſermonem.
b māſeritis in ſermōe meo vere di-
a ¶ diſcipuli bonitatis iuſticie ⁊ veritatis.
¶ qḋ ꝓdeſt eſſe diſcipulos.
ſcipuli mei eritis et cognoſcetis d
a ¶ quā nec oculꝰ vidit. b ¶ quā mō creditꝰ
q̄ mō carne tecta loqꝰ vob̄ ⁊ latēt vos. ¶ ſic
eſt. ¶ cognita. b ¶ Liberos vos faciet q̄ ꝙ
ſerui erāt nec auris. a. nec in. c. h. aſ.
c v̄itatem: et v̄itas liberabit vos. e
¶ efferūt genꝰ ſupbi.
d Reſpōderūt ei: Semē abrae ſu- g
e mus et nemini ſeruiuimus vnq̄:
¶ expōit eis q̄ ſit ſuitꝰ q̄ libtas quā ꝓmittit
quō tu dicis liberi eritis? Rn̄dit h
¶ magna ꝯfirmatio l geminatiōe: vt attētio-
f eis ihs: Amē amē dico vob̄: †q2 †
res ſiāt. ¶ ex amore nō lāguore naſc. ¶ .i.
g ois q̄ facit pctm̄ ſeruꝰ ē pcti. Ser- k
pctōꝛ. ¶ ⁊ ſi itrat. ¶ in eccl̄ia.
uus āt nō māet ī domo ī eternū.
¶ xp̄s in domo ſua coherent filij liberati.
h Filiꝰ aūt manet ī eternū. Si ergo m n
¶ q̄ ſolꝰ liberat a pctīs. ¶ vt hic pctm̄ nō
dīcetur ⁊ poſt corruptionē vt oīno nō ſit.
filius vos liberauerit: vere liberi o
¶ q̄dē. ¶ ꝑ carnē: ſꝫ nō ꝑ imitationē.
i eritis: Scio q2 filij abrae eſtis: ſꝫ p
¶ cur. a ¶ q̄ ē vt hamꝰ q̄ capit
queritis me interficere: q2 ſermō q
dum capitur. a ¶ cur: quia non capitur
corde veſtro.
meꝰ non capit in vobis. Ego qḋ r

N. de lyra G Apud p̄rem
B ✱ qḋ pater: q2 eoꝝ eſt vna voluntas
⁊ opatio. inq̄ntū v̄o hō eius volūtas ⁊
opatio regulant̄ abſqꝫ aliq̄ obliq̄tione
a regula diuine volūtatꝭ: vt ptꝫ ex p̄di-
ctis. a ¶ Hec illo lo. ⁊c. Hoc addi-
dit euāgeliſta ad oñdēdū ꝙ remediuꝫ
fidei p̄dictū extūc icepit hr̄e efficaciam
q̄ntū ad aliq̄s iudeoꝝ. b ¶ Dicebat
ꝗ. Poſtq̄ ſaluatoꝛ idurit aliq̄s ad re-
mediū fidei. Hic ꝯñr oñdit efficaciam
Diuiſio huiꝰ remedij. Et diuidit̄ in duas: quia
p̄mo circa ꝙ ponit̄ xp̄i īſtructio. ſcḋo iu-
deoꝝ ꝯdictio, ibi: Rn̄derunt ꝗ. Effica-
cia aūt fidei in ꝙ ꝯſiſtit ꝙ dat ꝑfectā li-
bertatē: q̄ ē maxie deſiderabilis a crea-
tura rōnali: q2 ſenſibilit̄ videmꝰ ꝙ bru-
ta aīalia libertatē p̄eligūt vētris ſatie-
tati. Et multo fortiꝰ hō de cuꝰ natura
ē libertas: ꝑ ꝙ eīm differt ab alijs aīali-
bus ꝙ ē liberi arbitrij: ⁊ iō debꝫ verā libertatē oibꝰ p̄ponere:
ꝓpt̄ qḋ ſaluatoꝛ oñdit ꝙ efficacia fidei ſe extēdit ad dādā liber-
tatē ꝑfectā. ⁊ ꝙ eſt qḋ dr̄: Dicebat ꝗ ie. ad eos q̄ cre. ei iu.
q2 ipſi libertatē maxie deſiderabāt. c ¶ Si vos mā. in ſer.
meo ve. diſci. mei eritꝭ. ꝙ dixit q2 aliq̄ eoꝝ ficte credebāt: et
iſti nō erāt vere diſcipuli. d ¶ Et vos cog. ve. ſ. fidei per do-
ctrinā meā. e ¶ Et veri. li. vos. q2 ī p̄nti v̄itas fidei liberat
a ſeruitute culpe: in q̄ inchoat̄ vera libertas: ⁊ in futuro a ſer-
uitute miſerie: qn̄ ipſa creatura liberabit̄ a corꝑe mortis. vt hr̄
Ro. vij. tunc libertas ꝑficiet̄: q2 aīa erit ſubiecta ſoli deo: in q̄
ꝯſiſtit eiꝰ libertas: ꝓpt̄ qḋ dicit augꝰ. Volūtas tua erit libera ſi
fuerit pia: pietas aūt ē ſeruitꝰ dei: ⁊ corpꝰ erit oīno ſubiectū ipi
aīe ꝑ dotes glie. f ¶ Rn̄derūt. Hic ponit̄ iudeoꝝ ꝯdictio.
Et diuidit̄ ī duas: q2 p̄mo poīt̄ hec ꝯdictio. ſcḋo remouet̄, ibi:
Diuiſio Rn̄dit. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ audierūt a xp̄o ſe poſſe ꝯſeq̄ liber-
tatē ꝑ eiꝰ fidē. In ꝙ aūt iplicat̄ ꝙ ipſi eēnt ſerui. ⁊ iō ſtatī ꝯdixe-
rūt: nobilitatē ſue originis allegātes. ⁊ ꝙ ē qḋ dr̄: g ¶ Semē
abrae ſu. ⁊ ne. ſer. vnq̄ ⁊c. Manifeſte ptꝫ ꝙ dictū eoꝝ eſſe
falſum: q2 ſi intelligebāt loq̄ de toto pplo iudaico: ptꝫ dicti falſi-
tas ex hoc ꝙ ppl's iudaicꝰ q̄dringētꝭ ānis fuit ī egypto in ſerui-
tute magna: ⁊ iterū. lxx. ānis in babylōe. In terra etiā ſua fre-
quēter ſerui-
quēter ſeruierūt regi aſſyrioꝝ ⁊ alijs natiōibꝰ. vt ptꝫ. iiij. Reg. C
⁊. iiij. Si aūt loq̄bant̄ de ſeipſis ꝓ illo tp̄e ptꝫ etiam dicti falſi-
tas: q2 tūc ſeruiebāt romanis: ⁊ q̄libet anno reddebāt tributū
eis. ꝓpter hoc dixerūt. J. xix. c. Non habemꝰ regē niſi ceſarem.
h ¶ Quō tu di. li. eritꝭ. Saluatoꝛ eis duo ꝓmiſerat. ſ. cogni-
tionē veritatꝭ. d. Cognoſcetꝭ veritatē:
⁊ donū libertatꝭ di. Et veritas libera-
bit vos. ſꝫ aūt ſui peiꝰ deficere a cogni-
tiōe q̄ a libertate: tn̄ iudei ſic̄ carnales
⁊ ſupbi magꝭ iniurioſuꝫ reputabāt ca-
rentiā libertatꝭ. ⁊ iō dimiſſo defectu co-
gnitiōis q̄ iplicabat̄ ī v̄bis xp̄i dicētꝭ:
Cognoſcetꝭ veritatē: q̄ſierūt tm̄mō ꝺ
defectu libertatis iplicato in ꝙ verbo:
Veritas liberabit vos. i ¶ Rn̄dit
eis ie. hic remouetur iudeoꝝ ꝯdictio.
In ꝯdicēdo aūt negauerūt vnū. ſ. ſer-
uitutē dicētes: Nemini ſuiuimꝰ vnq̄:
⁊ aliud affirmauerūt. ſ. generis nobili-
tatē dicētes: Filij abrae ſumꝰ. iō ſalua-
toꝛ p̄mo ꝓbat eē verū qḋ ipi negabāt:
⁊ ſcḋo excludit ſcḋꝫ qḋ affirmabāt, ibi:
Scio q2 filij. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ licet
xp̄s poſſet ſtatim oñdere eos eſſe ſer-
uos ſeruitute tp̄ali: vt ptꝫ ex p̄dictꝭ: tn̄
de ꝙ nō curauit q2 ipſemet ſuire voluit
⁊ ſoluere tributū. vt hr̄ Mat. xvij. ſed
oñdit eos ſuos ſuitute culpe: ꝺ q̄ eis
p̄dixerat: ſꝫ itellexiſſēt male de ſeruitu-
te tp̄ali. ⁊ ꝙ ē qḋ dr̄: Rn̄dit e. ie. ⁊c.
oīs q̄ fac̄ pctm̄ cuiuſcūqꝫ ꝯditiōis: ſiue
ſit nobilis ſiue ignobilꝭ: ſiue diues ſiue
paup. k ¶ Seruꝰ ē pe. cuiꝰ rō ē: q2 ſi-
cut ille dr̄ liber q̄ mouet̄ ꝓprio motu:
ſic dr̄ ſeruꝰ eo ꝙ mouet̄ ad iperiū dn̄i
ſui. In ope autē pcti hō mouet̄ ꝯ illud
quod eſt ſibi propꝛiū: quia viuere ſm̄ †Ro. 6. b
rectam rationem eſt propꝛius homi- 2. P. 2. d
moꝛꝰ: vt hr̄. ij. ethicoꝝ. In pctō aūt hō
mouet̄ ꝯ rectā rōnē. ⁊ iō ſꝫ pctm̄ ſit vo-
lūtariū: tn̄ ī ipſo ꝯſiſtit maxima ſeruitꝰ
ipſi aūt erāt pctōꝛes māifeſti. Ex q̄ cō-
cludit̄ ꝙ erāt v̄e ſui. Et ꝯñr oñdit pe-
nā huiꝰ ſeruitutꝭ di. l ¶ Seruꝰ aūt
nō ma. ī. do. Iſta domꝰ eſt eccl̄ia vbi
ſui culpe nō manēt ī eternū: ſꝫ mō ad
tp̄s manēt ī ipſa: inq̄ntū ſūt de nūero
fideliū: q2 mō admixti ſūt mali cū bōis
ſꝫ ī futuro iudicio ſeꝑabūt̄ ſic̄ oues ab
hedis: vt hr̄ Mat. xxv. c. Per quē mo-
dū aūt poſſint ab hac pēa liberari oſtē-
dit di. m ¶ Filiꝰ. ſ. dei manet ī eternū:
q2 ſolꝰ ē ſine pctō: ⁊ ē filiꝰ dei naturalꝭ
⁊ ſic hꝫ ptātē alios liberādi a pctō: faci-
endo eos filios dei ꝑ grāꝫ adoptiōis:
⁊ ꝙ ē qḋ ꝯcludit̄: n ¶ Si ꝗ filiꝰ. a ſer-
uitute culpe ꝑ modū p̄dictū. o ¶ Ve-
re li. e. q2 ī ꝙ ꝯſiſtit libtas v̄a. vt ptꝫ ꝑ p̄dicta. p ¶ Scio. ꝙ ſal-
uatoꝛ excludit ſcḋꝫ: oñdēdo p̄mo ꝙ n̄ ſint abrae filij. ⁊ ſcḋo cuiꝰ
ſint filij, ibi: Vos ex patere diabolo ⁊c. Pria ī duas: q2 p̄mo Diuiſio
oñdit ꝙ nō ſint abrae filij. ſcḋo ꝙ nō ſint filij dei, ibi: Dixerūt ꝗ.
Circa p̄mū ſciēdū ꝙ v̄a filiatio declarat̄ ꝑ imitationē ꝯditiōis
paterne: iudei aūt nō imitabant̄ facta abrae. ex q̄ ꝯcludit ſalua-
toꝛ ꝙ eiꝰ veri filij nō erāt: q̄uis ab eo carnaliter deſcendiſſēt.
hoc eſt qḋ dicit: Scio q2 filij abrae eſtis: tm̄mō carne: ſed
nō morū imitatione, iō ſequit̄: Sꝫ q̄ritꝭ me interficere. cuiꝰ
cā ſubdit̄: q ¶ Quia ſermo meꝰ ⁊c. loquit̄ de v̄bo dei ad
modū materialis hami q̄ nō capit piſcē niſi capiat̄ a piſce. Sic
verbū dei nō capit hoiem ad vitā eternā niſi capiat̄ ꝑ fidem: ⁊
ideo p̄dicatores vocant̄ in ſcriptura piſcatores. r ¶ Ego qḋ
vidi apud pa. loquoꝛ. ſ. veritatem meam. quia christus in-
✱ q̄ntum deus

Moraliter ✱ † ¶ Amē amē ⁊c. Augꝰ. O miſabilis ſeruitꝰ ſeruꝰ hoīs
aliq̄n ſui dn̄i duris īꝑerijs fatigatꝰ fugiēdo reqeſcit: ſeruꝰ pcti
quocūqꝫ fugit ſecū trahit ſeruitutē: pctm̄ eīm qḋ fac̄ intꝰ ē: volu-
ptas trāſit: pctm̄ nō trāſit: p̄terijt qḋ delectabat: remāſit qḋ pu-
pugerat. n ¶ Si ꝗ fi. v. li. p̄mo a culpa. poſtea a p̄nti miſia.
o ¶ Vere li. eri. Ro. viij. d. Ipſa creatura liberabit̄ in liber-
 ✱ tate glie filioꝝ

F E a ¶ Apud pa.ve. De diabolo dicebat cuiꝰ filij sunt: nō natura sed imitatione. Occasione illoꝝ v̄boꝝ quidā dixerunt: hoīes ex diabolo nasci ſm carnē qḋ falſum eſt. Refert tamen Pōpeius troianus: demones cū mulierībꝰ cōcubuiſſe ⁊ de illis hoīes ortos fuiſſe. Augꝰ. hoc nō affirmat: ſed dicit h̄ q̄ſdā dicere: quibꝰ nō facile ē ꝯdicere. Poteſt quidē eſſe ꝙ ſicut aſſumunt aerea corpa: ita ⁊ cū illis aſſumāt ſemia vñ hoīes naſcanť: hec tñ dicta nō ſūt affirmāda. b ¶ Rñderūt ⁊ dix. ⁊c. Quia arguit eos facere mala pr̄is: fatētes patrē ſuū eē abraā: ꝓuocāt aliq̄ maledicere ꝯ abraā vt ſit eis occaſio faciēdi qḋ volebāt: ſꝫ dñs abraā laudat ⁊ iſtos degeneres dānat dicēs: Si filij abrae. c ¶ Nūc aūt. Nō dicit ꝙ poterat ſe eē dñm abrae ne ſit occaſio calūnie: nec filiū dei: ſꝫ qḋ inuidēt ⁊ qḋ pñt occidere. d ¶ Vos fa. Iā innuit aliū patrē q̄ abraā: cuiꝰ filij ſunt nō natura, ſed imitatione.

e ¶ Dixerūt. Iā intelligētes nō de origine carnis ſꝫ de vita dñm loq̄: et ex vſu ſcripturarū ſciētes fornicationē ſpūalr̄ dici cū aīa falſiſ dijs ſubdiť: mutāt rñſionē ⁊ tacēt iā de patre abraā: ne eis dicať cur de eo glꝉiamini cuiꝰ vitā nō imitamini: ⁊ dicūt patrē deū volētes videre q̄d ad hoc poſſet eis dicere. f ¶ Dixit ḡ. Sič pre oſtēdit de abraā: ita nūc oſtendit deū nō patrē eis eſſe eoꝝ: q̄ꝛ nō cogſcunt filium quem miſit: nec eum diligūt.

g ¶ Ego eni. Proceſſio ex pr̄e eterna ē in q̄ ē filiꝰ vnigenitꝰ pr̄i eq̄lis: vēit hō factꝰ ī q̄ fraē hoībꝰ. h ¶ Quare lo. Ita res ē vt dico: ſꝫ nō poteſtis qḋ dico cognoſcere: q̄ꝛ nō poteſtis audire cū nō velitis credēdo corrigi. ⁊ h̄ q̄re: q̄ꝛ ex diabolo eſtis filij diaboli ꝑſeuerare elegiſtis. i ¶ Vos ex pa. Ecce iā determinat q̄s ſit pr̄ eoꝝ cuiꝰ filij ſūt nō naſcēdo vt manichei dicunt: ſꝫ imitādo: vñ ⁊ iudeis d̄r: Pr̄ tuus amorreus ē: mr̄ tua cethea. k ¶ Et deſideria. iō filij diaboli q̄ꝛ d.p.v.v.f. ⁊ occidere me ī carne: q̄ꝛ nō poteſtis in mēte. l ¶ Ille ho. Nota homicidā nō ſolū q̄ ferro ſꝫ etiā q̄ v̄bo occidit vt diabolus p̄mos parētes. vñ in Ps. Lingua eoꝝ gladius acutus.

m ¶ Et in ve. Quare nō ſtetit: q̄ꝛ nō eſt ī eo v̄itas. i. v̄bū ⁊ ſapia pr̄is. Cū d̄r in xp̄o ē v̄itas: ita d̄r: vt ipſe ſit veritas. Si ḡ diabolus ſtetiſſet in veritate: in xp̄o ſtetiſſet: ſed nō ſtetit in ea: q̄ꝛ nō ē ipſa ī eo. n ¶ Ex ꝓprijs lo. q̄ꝛ mēdax ⁊ hoc nō ſufficit: q̄ꝛ ⁊ hō mēdax ē q̄ nō h̄ꝫ de ꝓprio, ſꝫ ab alieno cepit. i. a diabolo: iō addidit: ⁊ pr̄ ipiꝰ. ſ. mēdacij qḋ inuenit. Ex ꝓprijs. q̄ꝛ nō aliūde h̄ꝫ ſed a ſe poſt q̄ cecidit a v̄itate. vñ ſb̄dit eē pr̄ mēdacij qḋ ex ſe genuit vt deꝰ ex ſe veritaſ̄.

Pōpeius troianus

Ezech. 16. a ⁊ De pe. di. ca. i. porro. Itē vos ex patre

Nota

Ps. 56. a

a ¶ i. v̄itatē q̄ ego ipſe ſum ⁊ iō ſermo meꝰ vos deberet capere.

a vidi apd̄ patrē loquor: ⁊ vos q̄ a
vidiſtis apud pr̄em v̄rm facitis.
a ¶ quaſi quid cōtra iſtū dicis.
b Rñderunt ⁊ dixerūt ei: Pater b c
noſter abraam ē. Dicit ei ieſus:
¶ Credidit abraam deo.
Si filij abrae eſtis / opa abrae fa- d
a ¶ factis ꝓbare: non verbis. b ¶ in q̄ ꝓbamini nō eſſe filij abrae.
c citē. Nūnc aūt q̄ritis me iterficere e
re hoīem q̄ veritatē vobis locutus ſum: quā audiui a dō. Hoc f
a ¶ cuius filios vos facitis. ¶ ſed eſt vobis alius pater cuius opa facitis.
d abraā nō fecit. Vos facitis opa g
e patris veſtri. Dixerunt itaq̄ ei: h
Nos ex fornicatiōe nō ſumꝰ nati / i
a ¶ q̄ſi ⁊ ſi non ſilꝫs abrae ſumꝰ: ſaltē ſemp deū colimus q̄ iſrl̄ ſuū p̄mogenitū noīat.
f vnū patrē habemꝰ deū. Dixit k
ergo eis ieſus: Si deꝰ pr̄ v̄r eēt: l
g diligeretis vtiq̄ me. Ego enim
¶ deus. ¶ in carnem.
ex deo ꝓceſſi ⁊ veni. Neq̄ eni a
h meipo vēi: ſꝫ ille me miſit. Qua- m
re loq̄lam meā nō cognoſcitis?
¶ in hoc ſtatu manentes. ¶ credere.
Quia nō poteſtis audire ſmonē n
i meū. Vos ex pr̄e diabolo eſtis: o
k ⁊ deſideria pr̄is v̄ri vultis facere. p q
a ¶ que deſideria. b ¶ ex quo fuit hō qui poſſet occidi.
l m Ille homicida erat ab initio: ⁊ i r s
a ¶ i qua fuit ſꝫ tñ cecidit. ¶ a q̄ lapſus ē.
¶ quare.
veritate nō ſtetit / q̄ꝛ nō ē v̄itas
¶ ſed.
n in eo. Cum loquiť mendaciū ex t
ꝓprijs loquiť: q̄ꝛ mēdax ē ⁊ pa v
a ¶ i. me v̄bū ⁊ veritatē patri coeternam.
ter eiꝰ. Ego aūt ſi veritatē dico: x

oñdit ꝙ nō ſint filij dei. videtes eni iudei ꝙ ex opibꝰ filiationē arguebat. iō dixerūt ſe filios dei cuiꝰ legē ⁊ cerimonias ſeruabāt: nō ſic aūt alie natiōes idolatrie dedite. ⁊ hoc eſt qḋ dicit: i ¶ Nos ex fornica. fornicationē vocat idolatriā: ꝑ quā aīa ſeparať a deo: ꝓpť qḋ ipa idolatria frequēter noiať fornicatio in ſacra ſcriptura. k ¶ Vnū pa. ⁊c. q̄ꝛ nō colebāt pluralitatē deoꝝ ſic gentiles. Sꝫ hāc p̄mitatē excludit ſaluator dicēs: l ¶ Si deꝰ pr̄ ⁊c. q̄ꝛ ſič ſignū filiationis diuine ē dilectio: imo vt veriꝰ loquar in hoc cōſiſtit hec filiatio q̄ ē ꝑ adoptionem: ſm ꝙ h̄r Eph. v. a. Imitatores dei eſtote ſič filij charíſſimi: ⁊ ābulate in dilectiōe. Iſta dilectio nō eſt in eis: q̄ꝛ ſi diligerēt deū patrē: diligerēt ⁊ filiū: xp̄s aūt ē dei naturalis filiꝰ. iō ſequiť: Ego eni ab eo ꝓceſſi. ⁊ ſic pꝫ veritas ꝯditiōis. ſi deꝰ pr̄ ve. ⁊c. Et oñdit ꝯñr ꝙ h̄ nō deberet eos latere di. m ¶ Quare loque. ⁊c. q.d. q̄ eſt cauſa ꝙ ex v̄bis meis ⁊ factꝰ nō cognoſcitis me xp̄m a deo miſſum? Et rñdet dicēs: n ¶ Quia nō poteſtis audi. q.d. defectus non ꝓuenit ex opibꝰ meis vel doctrina: ſꝫ ex v̄ra malicia: q̄ꝛ tātū odiū ꝯ me cōcepiſtis ꝙ nō poteſtis me audire: nec ꝑ ꝯñs v̄ba mea intelligere: ⁊ multo minꝰ in bonū interp̄tari. Mala eni affectio ꝑuertit iudicium recte rōnis: ⁊ iō inuidia ⁊ odiū qḋ conceperūt iudei erga xp̄m ex hoc ꝙ arguebat pctā eoꝝ: fuit cā excecatiōis ⁊ obſtinationis eorum: vt declaraui diffuſius ſuper Matth. xii. o ¶ Vos ex pa. di. Hic ꝯñr oñdit xp̄s cuiꝰ ſint filij. Et diuidiť in duas: q̄ꝛ p̄mo poniť xp̄i ꝓbatio. ſcḋo iudeoꝝ iniurioſa rñſio, ibi: Rñderunt ḡ. In p̄ma parte d̄r ſic: Vos ex pa. dia. ꝑ imitationē, ⁊ nō ꝑ creationē. iō ſb̄diť: p ¶ Et deſideria pa. ve. ſ. diaboli. q ¶ Vultis face. qḋ ꝓbat cōſeq̄nter conditiōes diaboli explicās: ⁊ poſtea ad eos applicās: vnā ꝯditionē diaboli tangit dicens: r ¶ Ille homicida erat. Hō eni in ſpecie hūana reponiť ꝑ aīam et ideo ille magis ꝓprie eſt homicida q̄ aīaꝫ interficit per pctm̄ mortale q̄ ille q̄ interficit corpus ꝑ qḋ homo conuenit cū brutis: hoc autēꝫ facit diabolus ⁊ fecit a principio mundi: quia ꝑ ſuggeſtionē eiꝰ primū pctm̄ hominis contigit: ⁊ in hoc officio cōtinue ꝑſeuerauit: et aliā conditionem eius tangit cūꝫ ſubdit: s ¶ Et in veritate nō ſte. i. in debita obediētia ad deum. Res enim dicunť vere inquātum conformantur veritati prime: a qua veritate prima deuiauit diabolus ꝑ peccatum ſuperbie. Tertiā conditionē tangit dicens: t ¶ Cum loquiť mēdacium ex pro. lo. i. ex habitu malo in q̄ eſt obſtinatus. ⁊ ſubdiť cā: v ¶ Quia mendax eſt ⁊ pater eius. i. ipſius mendacij. Ille enim d̄r mendax non tamē pater mendacij qui mēdacia ab alijs inuenta ſolum refert: ſed mendax eſt ⁊ pater mendacij qui non ſolū refert mendacia: ſed etiam ea fingit: ⁊ ꝓpter hoc diabolus dicitur pater mendacij: quia primum mendacium adinuenit. cūꝫ dixit mulieri Gen. iij. a. Nequaq̄ moriemini ⁊c. Conſequenter iſtas conditiones applicat ſaluator ad iudeos dicens: x ¶ Ego autem ſi verita. di. nō cre. mi. q.d. per hoc apparet ꝙ ꝓprietas veſtra eſt recipere falſa ⁊ mendacia ⁊ nō vera: ſed quia poſſent dicere ꝙ non credimus tibi: hoc non eſt ꝓpter odium

Diuiſio

H

Nico.de ly.

✱ ꝗtum deus habet eandē viſionē diuine eſſentie cū patre. a ¶ Et vos q̄ vi. i. apud diabolū: de q̄. ī. exp̄mit ꝙ ſit pr̄ eorū. Sꝫ ſm Chryſ. lr̄a talis ē: Et vos q̄ vidiſtis apud pr̄eꝫ veſtrū facite. q.d. ſič facio ⁊ loquor v̄itatē quā vidi apd̄ pr̄eꝫ. ita ⁊ vos facite q̄ vidiſtis apud abraā. i. potuiſtis videre ī ꝯſideratione vite eiꝰ ꝑ ſcp̄turā: ſꝫ p̄ia lr̄a magꝭ ꝯſonat ſeq̄ntibꝰ cū d̄r: b ¶ Rñderūt ⁊ dixe. q.d. Neſcimꝰ quē tu vocas pr̄em nr̄m: q̄ꝛ adhuc nō expſſerat de diabolo. c ¶ Pr̄ nr̄ ab. ꝓpť qḋ cōcludit xp̄s: d ¶ Si filij abrae eſtis. q̄ꝛ imitatio pr̄is eſt ſignū vere filiatiōis: qḋ nō eſt in vobꝭ: ⁊ h̄ ꝓbat ꝯñter dicens: e ¶ Nūc aūt q̄ritis ⁊c. quā audiui a deo: ⁊ miſſus ſuꝫ nūciare eā vobꝭ. f ¶ Hoc abra. ⁊c. ſꝫ magꝭ nūcios dei reuerēter ſuſcepit: vt h̄r Gen. xviij. ⁊ iō ꝯcludit: g ¶ Vos faci. ⁊c. ſcꝫ diaboli. vt patebit ex lr̄a ſeq̄n. h ¶ Dixerūt. Hic ꝯñter oſtendit ꝙ

✱ tate glorie filiorum dei. v ¶ Si filij abrae eſtis ⁊c. Ex hoc patet ꝙ fruſtra gloriatur aliquis ꝙ ſit filius ſm habitum alicuius ſancti: vt benedicti: dominici vel franciſci vel alterius ſancti niſi opa ipſius ſm ſuā poſſibilitatē imitetur. t ¶ Cum loquitur mēdacium ex ꝓprijs loquiť ⁊c. Id ē inuentor mēdacij: ex quo pꝫ ꝙ mēdax in loquēdo ⁊ mendacia fingendo ꝓprietatē diaboli aſſumit: male viuendo.

Moraliter

✱ Tulerūt er

A ¶ ex ſe veritatē. a ¶ Quis e.v. Nõ dedignat᷑ ex rõne oſtẽdere ſe nõ eẽ pctõrē. b ¶ Nõne b.d. qꝛ cõuicti ſunt nõ eē filij abrae vł dei ſʒ diaboli: lugerũt cõuitia qꝛ nõ poterãt reſiſtere. c ¶ Ho norifico p. Nõ me ne arrogãs vob̃ videar facio qđ debeo: ſʒ vos nõ facit᷑ qđ debit᷑ qꝛ nõ honoraſti᷑ me: quē ſi cogſceret᷑: ſic ego honorifico prẽz: ſic vos me ho norarẽt᷑. d ¶ Ego aũt ⁊c. audito cõ uitio demoniũ habes. econtra de glia ſua h ſolũ dicit: Honorifico patrē oĩa tribuẽdo ei: ⁊ ego nõ q̃ro gliam meaz vt hoĩes q̃ illatis cõtumelijs aliqđ red dũt: ſʒ prĩ reſeruo ⁊ ē qui querat ⁊ iu dicet. e ¶ Eſt q̃ q̃rat. Due ſũt tenta tiões: vna ꝓbationis de q̃ tentat vos deus: alia deceptiõis de q̃ de᷒ tentat. Sic ⁊ duo timores: vn᷒ quē charitas foras mittit. Alter q̃ ꝑmanet in ſeculũ ſeculi. ſic ⁊ duo iudicia: vnũ dãnatiõis q̃ nõ iudicat pater: ſʒ oẽ iudiciuz dedit filio. Alterz diſcretiõis. vñ: Judica me de᷒ ⁊ diſcerne cãm meaz. ſm h dꝛ: Eſt pater q̃ q̃rat gliam meaz: ⁊ diſcernat a glia veſtra: qꝛ vos ſm ſeculũ gloriamĩ ni: ego nõ: ſed ea glia quã habui apud patrē anteq̃ mũdus eſſet: q̃ eſt ab hũa na inflatiõe diſcreta. f ¶ Amē amē di. Nõ ego ſed prĩ q̃rit gliam meam. ego aũt dico: ſi vos dicit᷑: demoniũ ha bes: ego vos ad vitam voco. Hinc diſ ſcat hõ ieſus: nõ malũ ſed bonũ redde re. g ¶ Nõ videbit. Qꝛ dꝛ videbit vł guſtabit nihil aliud ē q̃ experietur. h ¶ Nũc co. Sicut accepta ꝯtumelia bonus fit melior: ita malus de bñficio ſit peior. Quē

[Margin: Due ſũt tẽ ptatiões — Duo timo res — Duo iudi cia — Jo.5.d — Pſ.42.a]

a ¶ vos q̃ eſtis ex patre mendacij.
a nõ creditis mihi. † Quis ex vobis a
a ¶ vt ego arguo vos ⁊ patrem veſtrũ.
b ¶ et cum nullus poſſet arguere.
arguet me de pctõ? Si veritatẽ b
a ¶ niſi qꝛ eſtis filij diaboli qꝛ.
dico: quare non creditis mihi? c
¶ nõ natura ſʒ fide. ¶ amat.
† Qui ex deo eſt verba dei audit.
¶ ſed. ¶ ꝑ vitiũ
Propterea vos nõ audiſti᷑: qꝛ ex d e
nõ ſũt ex deo: q̃ tñ ꝑ naturam ſunt ex deo.
deo nõ eſti᷑. Rñderũt ergo iudei f
b ⁊ dixerũt ei. † Nõne bñ dicim᷒ nos: g
a ¶ hoc nõ negãdo recipit qꝛ cuſtos.
qꝛ ſamaritan᷒ es tu: ⁊ demoniuz h
a ¶ h vt falſũ negat: ſʒ vt patiẽs ꝯuitiũ non
habes? Reſpõdit ieſus: Ego de k
reddit. ¶ h ſolũ de glia ſua.
c moniũ nõ habeo: ſed honorifico l
a ¶ honorē ei debitũ exhibẽdo. ¶ ꝑ falſa op
patrē meum: ⁊ vos inhonoraſtis m
probria. a ¶ ſicut ſimulatores qui volũt
videri quod nõ ſunt.
d me. Ego aũt nõ quero gliam me n
¶ pater. a ¶ diſcernit prĩ a glia ho minũ: gliam filij: quē vnxit ꝑ pticipib᷒ ſuis.
e am. Eſt qui q̃rat ⁊ iudicet. Amē o p q
f amē dico vobis: ſi q̃s ſermonem r
a ¶ verũ ſed iudei vere mortui nõ intelligen tes eũ: putant dici: nunq̃ morieꝛ ⁊ traſcẽtes dicunt abraam.m.e.
g meũ ſeruauerit: mortē nõ videbit s t
h i eternũ. Dixerũt ẽ ei iudei. Nũc v
cognoſcim᷒ qꝛ demoniũ habes.
a ¶ ꝓuocãt vt aliq̃d dicat et cõtra abraam.
b ¶ ſed nõ illa morte qua dñs dicit.
Abraã mortuus ē et ꝓphete: et
tu dicis: ſi q̃s ſermonē meũ ſerua x
uerit: nõ guſtabit mortē in eternũ?
a ¶ cui᷒ ſermone tu dicis nõ mors.
Nunq̃d tu maior es patre noſtro y
abraã q̃ mortu᷒ ē? et ꝓphete mor

Nico.de lyra

B ¶ ꝓpter odiũ veritat᷑: ſed ꝓpter mali ciã tuã: qꝛ mal᷒ hõ es. iõ ſubdit h remo uens: a ¶ Quis ex vo. ar. me de pctõ. q.d. ſi habet᷑ aliqđ pctm̃ qđ poſ ſitis ſup me oñdere: parat᷒ ſum audi re ⁊ me rõnabilr̃ purgare: ⁊ iõ cũ hoc nõ poſſit᷑ facere. b ¶ Si veritatem di. ſi ꝓ quia: c ¶ Quare nõ credi. mihi. Et ſubdit cãm dicens: Qui ex deo eſt v̾ba dei audit: qꝛ q̃libʒ au dit doctrinã ad quã affectat᷒ eſt: qꝛ eſt ſibi cõnaturał. ⁊ iõ ꝯcludit: d ¶ Pro pterea vos nõ au. i. recipit᷑ verba dei ex ore meo. e ¶ Quia ex deo nõ eſtis. ⁊ ꝑ ꝯñs ſequit ꝙ ſitis ex diabo lo nõ ꝑ creationē: ſed ꝑ imitationem. f ¶ Rñderũt ẽ. Oſtenſo prẽ eoꝝ: po nit᷑ eoꝝ iniurioſa rñſio. Et diuiditur i duas: qꝛ ꝑmo ponit᷑ dicta rñſio. ſecũdo ipſi᷒ rñſionis mãſueta declinatio ibi: Rñdit ieſus. Circa ꝑmũ ſciendũ ꝙ mo dus hoĩm q̃ neſciũt rõnabiliter rñdere eſt ad cõuitia ſe cõuerte re: ⁊ iõ iudei nõ habẽtes qđ xpo rõnabilr̃ reſpõderent ad cõ uitia ſe cõuerterũt dicẽtes: g ¶ Nõne bñ dici. nos qꝛ ſa. es. Licet eñ xps eẽt genere iude᷒ ⁊ nõ ſamaritan᷒: tñ vocant eũ ſamaritanũ duplici de cauſa. Una eſt qꝛ. ſ. dictũ eſt ca. iiij. q̃uis ſamaritani eẽnt gẽtiles tñ legē in pte ſeruabãt: ⁊ iõ erat vulgare apud iudeos ꝙ ille q̃ in pte legez ſeruabat ⁊ in parte legē ſoluebat vocabaꝛ ſamaritan᷒ q̃uis eẽt iude᷒. ꝓpter ſimi litudinē ad ſamaritanos: ſicut apud xpianos aliq̃s dꝛ iudeus vel ſaracen᷒ q̃ ritũ catholice fidei in pte ſoluẽs iudeis ⁊ ſara cenis q̃ntũ ad aliq̃d aſſimilaꝛ. Alia cã ē: qꝛ ſamaritani erãt mul tũ infeſti iudeis ⁊ odibiles eis: vt. ſ. dictũ eſt. iiij. ca. ⁊ iõ vul gare erat apud iudeos ꝙ hoĩes malos ⁊ eis odibiles vocabãt ſamaritanos q̃uis eẽnt iudei. Talis aũt erat xps ſm reputa tionē eoꝝ: iõ vocabãt eũ ſamaritanũ. h ¶ Et demoniũ ha. h eñ iudicabãt de xpo ꝓpter mirabilia q̃ faciebat: ⁊ magicis ar tib᷒ imputabãt: ⁊ qꝛ ſecreta eoꝝ frequẽter dicebat: ⁊ qꝛ aliq̃ñ quedã alta ⁊ ſubtilia loquebaꝛ q̃ nõ itelligebãt ꝓpter qđ eũ ar reptũ dicebant: ſicut te de ſaul dꝛ. i. Regũ. xviij. c. ꝙ arrept᷒ a demonio ꝓphetizabat in aula ſua. i ¶ Rñdit ieſus. Hic po nitur ipſius

[Margin: Diuiſio — Nota — Quare iu dei noiant chriſtum ſa maritanũ]

nitur ipſi᷒ xpi mãſueta declinatio: qꝛ cũ malediceretꝛ nõ maledi cebat: vt hꝛ. i. Petri. ij. ideo mãſuete iniuriã declinat dicens: k ¶ Ego demo. nõ ha. qđ ptʒ qꝛ demones expellebat. nec doctrinã malã habebat ſʒ ſctiſſimã: vt ptʒ intuẽti. Si eñ aliq̃s hõ i nulla lege ĩbut᷒ videret xpi doctrinã: ſtati ex ſola rõne na turali iudicaret eã mũdiſſimã ⁊ hõeſtiſ ſimã reſpectu cuiuſcũq̃ alteri᷒ doctrie ſilr̃ miracula xpi nõ fiebãt v̾tute dmo nis: qđ ptʒ ex h ꝙ faciebat multa: non ſolũ v̾tutē demõis: ſʒ v̾tutē cuiuſcũq̃ creature trãſcendẽtia: ſicut ē ſuſcitatio mortuoꝝ: illuminatio cecoꝝ: ⁊ illuſtra tio ſubita hoĩm ſimpliciũ ⁊ conſimilia. Ex h ptʒ ꝙ fiebãt v̾tute diuina. iõ ſeq̃ tur: l ¶ Sʒ honorifico pa. meũ. declarãdo eius virtutem in miraculo. m ¶ Et vos inho. me. attribuendo demoni qđ v̾tuti diuine deberet attri buit. Et ne poſſent dicere: ꝙ talia dice ret ad iactantiã ſubdit: n ¶ Ego aũt nõ q̃ro gliam meã. Sʒ q̃rit hic cũ xpus q̃reret gliam dei prĩs: ⁊ eadē ſit glia prĩs ⁊ filij: quõ põt diceret Ego aũt nõ q̃ro gliam meã? Dicẽdum ꝙ dirigit v̾bũ ad intẽtionē eoꝝ q̃b᷒ lo quebaꝛ: q̃ reputabãt eũ q̃rere honorē mũdanũ. ⁊ eſt ſenſus: Ego aũt non q̃ro gliam meã. q.d. Ego nõ quero gliam meã ab honore dei prĩs deuiã tē ſicut vos creditis. o ¶ Eſt q̃ q̃rat ⁊ iudi. q.d. illi q̃ q̃rũt gliam mũdi poſ ſunt manifeſte iudicare ⁊ ꝑpendere ꝑ facta mea ꝙ ego talia non q̃ro: qꝛ vita xpi i paupꝑtate ⁊ abiectiõe exiſtẽs: glie mũdane erat ꝯria. Aliter expõit: Ego autem nõ quero gliam meã. i. exalta tionē meã ꝓ nũc: qꝛ añ paſſionē xpus q̃rebat abiectionē. Eſt q̃ q̃rat. ſ. de᷒ prĩ q̃ poſt humiliationē in cruce exaltauit eũ ⁊ dedit illi nomen qđ eſt ſup oẽ no mē: vt dꝛ Phil. ij. a. p ¶ Et iudicet. ſcʒ de᷒ prĩ de illis q̃ me inhonorãt: vin dictã faciẽdo de ipſis: qđ factuz eſt: qꝛ in vindictã mort᷒ xpi deſtructa eſt ciui tas ⁊ tẽplũ ⁊ pplꝰ occiſus eſt ⁊ capti uat᷒ ꝑ romanos. q ¶ Amē amē di. vo. Hic ꝓbat tertiũ. ſ. poſituz. ſ. ꝙ ſe quens xpm lumen habeat vite. Et di uidiꝛ in duas: qꝛ ꝑmo ponit᷑ xpi ꝓba tio. ſcđo iudeoꝝ obiectio ibi: Dixerũt ẽ. In ꝑma pte dꝛ ſic: Amē amen di co vo. i. fidelr̃ ⁊ duplicaꝛ ad maiorez affirmationē. r ¶ Si q̃s ſer. meuz ſer. mor. nõ vi. in eter. Cui᷒ rõ ē: qꝛ ſemē eſt v̾bũ dei: vt hꝛ Luce. viij. inq̃ tũ vita eterna in v̾bo dei ꝯſiſtit ſicut i q̃dã ꝑncipio ſemiali: qꝛ finalr̃ ꝓducit in vitã beatã: ſicut v̾tute ſeminis ꝓduci tur fruct᷒: ⁊ iõ ſicut ille q̃ ſeruat ſemē a corruptiõe ꝑuenit ad fru ctũ: ſic ſeruãs v̾bũ diuinũ ꝑuenit ad btitudinis ſtatum: q̃ btitu do deſignaꝛ cũ dꝛ: s ¶ Mortē nõ vi. Uita eñ btã in viſiõe ⁊ fruitiõe ꝯſiſtit: ⁊ iõ ꝑ excluſionē mort᷒ gehẽne q̃ huic viſioni opponiꝛ: ꝯſecutio beatitudinis itelligiꝛ: ⁊ ſic ptʒ qđ. ſ. fuit ꝓ poſitũ. ſ. ꝙ ſequẽs xpm habet lumē vite: qꝛ ſeq̃la xpi i obſeruã tiõe v̾bi ei᷒ ꝯſiſtit. t ¶ Dixerũt. Hic poniꝛ iudeoꝝ obiectio i ꝯriũ. Et diuidiꝛ i duas qꝛ ꝑmo poniꝛ dicta obiectio. ſcđo xpi rñſio ibi: Rñdit ieſus. Obiectio aũt eoꝝ incipit a cõuitio: qꝛ ſi cut hoĩes irrationabiles ⁊ turbati ſtatim dixerũt. v ¶ Nunc cog. qꝛ demo. ha. q.d. ꝓus tñ opinabamur te hr̃e demoniũ ſed mõ ſum᷒ certi: qꝛ ita ē ꝙ nulla falſitas a deo eſt: ſʒ a diabo lo q̃ eſt prĩ mẽdacij: vt tu dixiſti. v̾bũ aũt tuũ ē aptũ mẽdacium. Ad cui᷒ ꝓbationē iducũt: Abraã mortu᷒ eſt ⁊ ꝓphete: q̃ tñ ſermonē dei ſeruauerũt: q̃ ē maioris v̾tutis q̃ ſit ſermo tu᷒: ⁊ iõ ptʒ falſum qđ tu dicis: x ¶ Si q̃s ſermo. meũ ſerua. mortē nõ guſtabit in eternũ. Ex quo ptʒ ꝙ decipiebãtur in equiuoco ex quo chriſt᷒ dicebat de morte ſpũali. ipſi aũt ac ceperũt de morte corporali. ⁊ iõ q̃runt deriſorie duo. ꝑmũ eſt: y ¶ Nunquid tu ma. es pa. no. abraã. q.d. nõ: ſcđm eſt: Quē teipſm fa

[Margin: C — †2.q.7. te ſtes.h.ecce. De here.cũ ex iniuncto — †.1.ioh.4.a — Queſtio †De pńp. c.nonne — D — Diuiſio — Diuiſio]

E F peior. a ¶ Quē teipm̄ fa. ſm̄ illos ſe faciebat filiū dei: eq̄/
lem ſibi: q̄l nō eēt: ſz nō faciebat imo vere erat. vñ ap̄ls: Non
rapinā arbitratus eſt: faciēs ſe equalē deo. Ideo nō q̄s es: ſed
quē te ip. b ¶ Rñdit. Cōtra h̄ qḋ dicūt quē te facis: refert
gl̄iam ſuā ad patrē de q̄ eſt q̄ de⁹ eſt. c ¶ Eſt pr̄ me⁹. apte di
cit patrē ſuū eſſe deū: q̄ annūciat⁹ ē iu
deis nō recentē deū vob̄ annūcio: ſed
illū de cui⁹ cognitione ſoletis gl̄iari.
d ¶ Qui glifi. Uox pr̄is glificat fi
liū i baptiſmo i mōte ⁊ in alijs hm̄ōi.
e ¶ Et nō cog. Nō cognouiſt' ſpi
ritualiter: qḋ ꝓ terrenis ſeruiſtis. Ec
ce videt apte eos ſibi reſiſtere ſed tñ
nō deſinit ſe eis p̄dicare. f ¶ Et ſi
dixero ⁊c. Ne i hoc arrogās videat
gl̄iari: addit ⁊ ſi dixero: Arrogātia ſic
caueat: vt veritas nō relinquatur.
g ¶ Abraā. Credēs exultauit ſpe/
rādo: vt videret intelligēdo tātū my
† 8.7.b ſteriū. h ¶ Diē meū. Aug⁹. Incer
tū eſt an diē tp̄alē q̄ erat vētur⁹ i car/
ne: an diē eternitat': ſz vtrūq̄ abraā
vidit. vñ ineffabile gaudium illi fuit.
Quanti eni eſt videre verbum apud
patrē: ⁊ q̄ ipm̄ caro factū eſt. i ¶ Et
exiuit. Exiens de tēplo. i. de figuris
iudeorum videam⁹ quid fecerit in tē/
plo gentium.

Et p̄teriēs. Non Ca. IX
ſtās i via pctōꝝ ſz ſecus viaꝫ
nr̄e mortalitat'. l ¶ Cecū.
Cecus ſignificat humanū gen⁹ i q̄ ce/
citas naturalis q̄ peccāte primo ho/
mine: vitium propter naturam inole
uit: vñ ſm̄ mētē oīs hō cec⁹ natus ē.

a ¶ vt dicas ex ſermone tuo nō mori eū ſci/
es illos mortuos.
a b tui ſunt. Quē teipm̄ facis? Rñ a b
¶ tm̄.
dit ieſus: Si ego glifico meipm̄:
c gloria mea nihil ē. Eſt pater me c d
d us q̄ glorificat me/ quē vos dici e
a ¶ q̄ ſi cognouiſſent filiū ei⁹ recepiſſent.
¶ non idola.
e tis: q̄ deus nr̄ eſt: ⁊ nō cognoui f
f ſti eū †Ego āt noui eū: ⁊ ſi dixe/ g h
¶ cum ſciam.
ro q̄ nō ſcio eū: ero ſimilis vo/
¶ q̄ dicitis vos ſcire ⁊ neſcitis. ¶ ſermonē
bis mēdax. Sz ſcio eū ⁊ ſermo/ k
pr̄is vt filius loq̄bat: ⁊ ipē erat verbū pa/
tris q̄ hoībus loq̄bat. ¶ autem.
g nē eius ſeruo. Abraā pater ve/ l
¶ nō timuit q̄ i eo charitas. ¶ nō q̄ vidit.
h ſter exultauit vt videret diē me/
a ¶ irati in eo ſolam etatem carnis penſen
tes non diuinam naturam.
um. Uidit ⁊ gauiſus ē. Dixērt m
ergo iudei ad eū: Quīq̄gita an n
nos nōdū habes/ ⁊ abraā vidi/
¶ ab intuitu carnis ad diuinitatē trahēs.
ſti? Dixit eis ieſus: Amē amen o
a ¶ nō dicit eēt ſz fieret q̄ creatura. b ¶ nō
dicit factus: ſed ſum q̄ creator.
dico vob̄: añq̄ abraā fieret ego
a ¶ q̄ putāt h̄ eē blaſphemiā. b ¶ ipi duri
ſuꝫ †Tulerūt ergo lapides vt iā p
vt lapides. ¶ vt hō humilis. ¶ q̄ cōmē/
dāda erat patiētia nō exercēda potentia.
cerēt in eū. †Jeſus aūt abſcōdit q
¶ ⁊ ſic a duris eorum cordibus fugit.
i ſe/ ⁊ exiuit de tēplo. Ca. IX r
¶ i. miſertus eſt.
k Et p̄teriens ieſus vi s t
l dit hominē cecum a
natiuitate: et interro
gauerunt eum diſci
a ¶ magiſtrū appellāt q̄ ſcire deſiderāt.
puli ei⁹ †Rabbi q̄s peccauit hic v
aut parētes eius vt cecus naſce

Ni. de lyra F Neq̄ hic

5 * a ¶ Quē teipm̄ fa. q. d. māife
ſte patet q̄ ad gl̄iam vanā de te falſa
dicis. b ¶ Rñdit ⁊c. Hic pōit xp̄i
rñſio. ⁊ p̄mo ad ſcōm. ſcdo ad primū/
ibi: Abraā. Et q̄ in vltimo q̄ſito ipo/
† 7. q. 1. c. ad nebāt ei q̄rere vanā gl̄iam. iō hoc ex/
ueritas ⁊ cludit d. Si ego glorifico meipm̄. i. ſi
vñ auguſti/ ego q̄ro gl̄iam meā p̄ter regulā veri/
nus. 23. q. 3 tatis diuine: vt vos mihi imponitis:
in p̄n. c ¶ Gl̄ia mea ni. i. falſa: q̄ falſū eſt
nō ens vel nihil: ſz nō ē ita: q̄ gloria
mea eſt a deo pr̄e: a q̄ nullū falſū pōt
eſſe. ⁊ h̄ ē qḋ d̄r hic: d ¶ Et pa. ⁊c.
p miraculoꝝ opationē: ⁊ poſtea glori
ficabit p reſurrectionis ⁊ aſcenſionis
gl̄iam. e ¶ Quē vos di. p operū
imitationē: ſed hoc ē falſum qḋ ꝓbat
dicēs: f ¶ Et nō cog. eū. p fidem
formatā in q̄ ꝯſiſtit dei filiatio p adop/
tionē. g ¶ Ego aūt no. eū. ſicut
† 24. q. 3 ⁊ eius fili⁹ naturalis habēs eandē ſciē/
1. h̄ cō. diſt. tiā cū ipo. h ¶ Et ſi dixe. ⁊c. ſicut
4. c. ante ha eſtis mēdaces aſſerēdo vos eū cogno
priſmā ſcere cū tñ nō eū cognoſcat': ita eſſem
mēdax ſi aſſererē me eū ignorare cū inq̄tū de⁹ habeā noticiā
eandē cū eo: ⁊ inq̄tū homo eū clare videā. ⁊ ideo ſubdit:
i ¶ Sz ſcio eū. ſ. p̄dicto mō. k ¶ Et ſer. hoc addit q̄ vera
cognitio p opa demōſtrat. in omī eni ope malo eſt aliq̄ ignorā
tia: ꝓpt̄ qḋ dicit ph̄s. iij. Ethico. Omnis malus eſt ignorans.
l ¶ Abraā. Hic reſpōdet ad primū. q̄ſierāt eni p̄mo deriſo/
rie ſi ipſe eēt maior q̄ abraā: ⁊ rñdit q̄ ſic. d. Abraā pat ve.
exul. vt vi. diē meū. q̄ abraā deſiderauit cognoſcere tp̄s
aduētus xp̄i: qḋ ē videre xp̄m in ſpū: ⁊ ſic pꝫ q̄ ē maior abraā.
ꝓpt̄ hoc eni cognitionē hāc deſiderabat: q̄ ab ipo oīm gentiū
redēptionē expectabat. m ¶ Uidit ⁊ ga. q̄ſi dictū ē ei: In ſe
mine tuo bñdicēt oēs gētes terre: Geñ. xxij. d. Et q̄ſi i figura
triū angeloꝝ ſibi apparentiū cognouit trinitatis myſterium.
Geñ. xviij. et in oblatione iſaac: ꝓpt̄ qḋ locus ille dictus ē: do/
min⁹ videt: vt h̄r Geñ. xxij. c. q̄ dñs fecit videre abraā occul/
tū xp̄i myſteriū. Sed ꝯ hoc dictū xp̄i veraciſſimū: arguūt dicen
tes: n ¶ Quinq̄ginta annos ⁊c. q. d. hoc ē impoſſibile
q̄ a morte

q̄ a morte abrae vſq̄ ad tp̄s xp̄i fuerunt anni circiter duo mi/ G
lia. Solet q̄ri cū xp̄s nō haberet vltra. xxxiij. annos quō iudei
aſſumpſerūt tantā ſupfluitatē dicēdo q̄nq̄ginta annos ⁊c. Di
cendū q̄ ꝓpt̄ labores ⁊ ieiunia videbat' longe maioris etatis
q̄ eſſet: vel ſm̄ alios ꝓpt̄ reuerentiā anni q̄nq̄geſimi q̄ erat iu
bile⁹ iudei p ipm̄ cōputabāt. ⁊ ē ſenſus:
Quinq̄ginta annos ⁊c. q. d. nō viri
ſti adhuc vnū iubileū ⁊ abraā vidiſti? Ex
mō loquēdi apparet eoꝝ falſitas ⁊ calū
nia: q̄ xp̄s nō dixit: vidi abraā: ſicut ipſi
repetierūt: ſed ecōtrario q̄ abraam vide
rat ipm̄: tñ eoꝝ obiectio ꝓcedebat ex hoc
q̄ ſolū in eo naturā humanā ꝯſiderabāt
iō oſtēdit ſe naturam diuinā habere di.
o ¶ Amē amē di. ⁊c. vbi oſtendit' ei⁹
eternitas ꝯiūgendo v̄bū pn̄tis tp̄is ego
ſum: cū v̄bo p̄teriti tp̄is añq̄ fieret: quia
eternitas aſſiſtit omī tp̄i. Et q̄ iudei ne/
ſciebāt v̄bis eius ꝯdicere rōnabiliter lo
quēdo. iō ꝯdixerūt corpaliter pſequēdo.
ideo ſubdit': p ¶ Tulerūt ḡ la. ſicut i
blaſphemū. Et pꝫ manifeſte q̄ nō moue
bāt' amore iuſticie: ſed liuore inuidie: q̄
in lapidatione blaſphemi requirit' debi/
tus ꝓceſſus p accuſationē corā iudice et
teſtiū depoſitionē: ⁊ iudicis ſniam. ⁊ tūc
ſequit' lapidatio extra ciuitatē: vt h̄r Le/
uit. xxiiij. ipi autē volebāt ipm̄ lapidare
omiſſo ꝓceſſu p̄dicto: et cū h̄ i loco ſacro
qḋ erat illicitū etiā de cōuicto: ꝓpt̄ qḋ
Joiada pōtifex fecit Athaliā trahi extra
ſepta templi anteq̄ occideret'. vt h̄r. iiij.
Reg. xi. q ¶ Jeſus aūt abſcō. nō oc
cultādo retro parietē vl' aliqḋ hm̄ōi: ſed
v̄tute diuinitatis ſe reddēdo eis inuiſi/
bilē: ⁊ in hoc nob̄ exemplū patiētie dedit
⁊ fidelibus ſuis materiā ꝯſolatiōis: q̄ ali H
quādo ſe abſcōſuri erāt. r ¶ Et exiuit
de tem. p mediū illoꝝ inuiſibiliter per/
gēs: ſicut et de illis q̄ voluerūt eū p̄cipi/
tare: Luc. iiij. c. Jeſus aūt trāſiēs p me/
diū illoꝝ ibat: tñ a ſuis diſcipulis videba
tur: q̄ ſecuti ſunt eū ⁊c.
* p ¶ Tulerūt ḡ la. Be. Myſtice Moraliter
aūt q̄t malas cogitatiōes q̄s aſſumit q̄ſi Myſtice
tot lapides in ieſuꝫ mittit: ac deinde q̄tū
ad ſe ptinet ſi ad deliberationē trāſit ie/
ſum extiguit. q ¶ Jeſus aūt abſcō.
Quid aūt abſcōdēdo ſe dñs ſignificat ni
ſi vt q̄ eis ipā veritas abſcōdit' q̄ ei⁹ ver
ba ſeq ꝯtēnūt: eā q̄ppe quā nō inuenit hu/
milē v̄itas fugit mentē: q̄d aūt nob̄ h̄ exē
plo loquit' niſi cū etiā reſiſtere poſſum⁹:
iram ſupbientiū humiliter declinemus:
Hec Beda. Ca. XI
Et p̄teriēs ieſus. Poſtq̄ xp̄s
oñdit ſe hr̄e v̄tutē illuminatiuā
v̄bo: h̄ ꝯñter h̄ oſtēdit ſenſibili ſigno. Et
diuidit' i tres: q̄ p̄mo ponit' q̄dā miracu Diuiſio
li p̄fatio. ſcdo miraculi opatio; ibi: Et cū
dixiſſet. tertio miraculi facti examinatio/
ibi: Itaq̄ vicini. Precedētia miraculū ſūt duo. Scōm ponit'/
ibi: Rñdit ieſus. Primū q̄ fuit p̄cedēs ipꝫ miraculū ⁊ ei⁹ occa
ſio fuit diſcipuloꝝ iterrogatio de ceco nato: ⁊ hoc eſt qḋ dicit':
s ¶ Et p̄teriēs ieſus. in exitu tēpli: de q̄ dictū eſt in fine p̄/
cedētis ca. t ¶ Uidit hoiem ⁊c. q̄ ibi ſedebat mēdicans
elemoſynā ab ingredientib⁹ tēplū: ⁊ diligēter intuit⁹ ē eū ieſus:
vt dicit Chryſ. q̄ſi vellet aliq̄d agere circa eū: ⁊ iō diſcipli mo/
ti ſūt ad q̄rēdū de eā cecitat' ei⁹ dicētes: v ¶ Rabbi q̄s ⁊c.
Ex h̄ eni q̄. ſ. dñs ſanando lāguidū dixerat: Iā amplius noli
peccare ne deteri⁹ tibi ꝯtingat: oñdēs q̄ pctm̄ fuerat cā illi⁹ lā
guoris: vt ibi dictū fuit. ideo apli ꝯſiliter crediderūt de iſto ce/
co nato: q̄ peccatū ipſius vl' parētū eēt cauſa huius cecitatis.
* Rñdit ieſus.
Moraliter. s ¶ Et preteriēs ⁊c. Myſtice cecus naſcit' Moraliter
oīs habēs pctm̄ originale: q̄ priuatus eſt dei viſione: hanc ta Myſtice
men priuationem non facit eius actuale pctm̄: quod adhuc nō
habet: nec etiam parentum ſuoꝝ immediatoꝝ. ideo ſubditur:
* Neq̄ hic pecca

A G a ¶ Neqꝫ hic pec. Peccauerūt quidem sed nō illo pctō factū est vt cecus nasceret᷑: sꝫ hec ē cā vt manifestent᷑ opa dei i illo. b ¶ Sed vt mani. Ut eū illuminādo ⁊ ꝑ eum qd in cecitate
Mat. 28. d hūani generis factur⁹ sit significādo fili⁹ dei manifestet᷑. vnd sꝫdit: me oportet opari. c ¶ Quādiu sū. Nō solū tūc ꝑ̄ñs lumen erat i mūdo: sꝫ ⁊ semꝑ vsqꝫ ad cōsūmationē seculi ꝑ fidē ē cū electis: ⁊ est tp̄s opandi. Nox illa ē infernalis in q̄ nulli lꝫ opari: vt nec ardētī diuiti licuit
Gen. 2. d sꝫ tm̄ est tp̄s recipiēdi. d ¶ Et fecit lu. Sicut p̄mū hoiem d̄ limo terre formauit: ita ꝑ idē gen⁹ luti genus humanū reformauit. De saliua lutum fec̄ q̄r vbū caro factū ē. Saliua ē sapiā q̄ ex ore altissimi ꝓdijt. Terra est caro xp̄i. Unxit oculos. i. cathecuminū fecit qui credit vbū carnē factū. Unct⁹ nōdum videt: sed mittit᷑ vt lauet. i. baptizet᷑ in misso. i. in xp̄o ꝓpt̄ qd nomē piscine interp̄tat᷑. Baptizat⁹ a petis lumen recepit. e ¶ Uade et la. Siloa fons est ad radicē mont' syō q̄ nō iugib⁹ aq̄s sꝫ icert' horis ebulit ꝑ cōcaua terrarum: vbi cec⁹ lota facie lumē recepit: q̄r cecitas iudeoꝝ vel q̄rūcūqꝫ infideliū non pōt sanari: nisi doctrina aquarū xp̄i q̄ sine strepitu ⁊ clamore vboꝝ lenit᷑ fluit. vñ Esaias: Aque syloe q̄ vadūt cū
Esa. 8. b silētio. f ¶ Et venit vidēs. Queri
Questio tur quō istū sine fide saluauerit cū legatur neminē sine sanatione interiori exterius sanasse. Sed ħ dicit᷑ d̄ illis q̄ ꝓpter pctā infirmabantur: iste nō ꝓpter pctm̄: sed ꝓpter gloriā dei languebat.

a rec᷑: Rñdit iesus: Neqꝫ hic pecca- a b
b uit neqꝫ parētes ei⁹: sed vt mani- c
a ¶ eni. ¶ p̄dicare illuminare cecos.
festent᷑ opa dī i illo. Me oportet d
a ¶ q̄r fili⁹ d̄ illo ip̄e d̄ nullo: vñ gr̄az dat illi
b ¶ ecce ille missus in q̄ cecus oculos lauit.
opari opa eiꝰ qui misit me do- e f
a ¶ .i. dū sū i mūdo. b ¶ q̄re dū dies est.
c ¶ .i. ꝑsecutio aplōꝝ: vl̄ ꝑsecutio ātixp̄i ¶ q̄r
nec dies est. Uenit nox qñ nemo g
c pōt opari. † Quādiu sum in mūdo: h
a ¶ ecce q̄s ē dies i eo cec⁹ lauat oculos ⁊ videt diē. ¶ monēs bonos ⁊ terrens malos.
lux sū mūdi. Hec cū dixisset expu i
a ¶ ecce collyriū q̄ vngit᷑ genus humanū.
b it i terra ⁊ fecit lutū ex sputo: ⁊ li- k
¶ nōdum intus.
niuit lutū suꝑ oculos eius ⁊ dixit m l
a ¶ .i. in piscina q̄ d̄r syloe.
e ei: Uade ⁊ laua i natatoria syloe †
qd interp̄tat᷑ missus. Abijt ergo n o
f ⁊ lauit: ⁊ venit vidēs. Itaqꝫ vici- p q
ni ⁊ q̄ viderāt eū pri⁹ q̄r mendic⁹
erat dicebāt: Nōne hic ē q̄ sede- r
bat ⁊ mēdicabat: Alij dicebant
a ¶ q̄r apti oculi vultū mutauerant. s
q̄r hic ē. Alij aūt nequaq̄ꝫ sꝫ silis t v
a ¶ vox grata ne dānaret᷑ ingratus.
ē ei⁹. Ille vō dicebat q̄r ego sum. x
Dicebāt ḡ ei: Quō apti sunt tibi
a ¶ videns euangelicat gratiam.
oculi: Rñdit: Ille hō q̄ dicit᷑ y
iesus: lutum fecit ⁊ vnxit oculos z
meos ⁊ dixit mihi: Uade ad natatoriā syloe: ⁊ laua. Et abij ⁊ la-
a ¶ q̄ nō habebāt i corde qd ip̄e in facie.
ui ⁊ video. Et dixerūt ei: Ubi est a
ille: Ait nescio. Adducūt eū ad b

Nico. de lyra

G Nō est

B a ¶ Rñdit iesus. Hic ponit᷑ secundū p̄ambulū ad miraculū. s. xp̄i responsio: ex q̄ ōndit᷑ q̄ cecitas cōtigit vt virt⁹ diuia in ei⁹ sanatiōe declaret᷑. et ħ ē qd d̄r: b ¶ Neqꝫ hic pec. neqꝫ p. ei⁹: vt cec⁹ nasceret᷑. Nō negat simplr̄ ip̄m peccasse vl̄ parētes ei⁹: sꝫ soluꝫ ad illud de q̄ iterrogat᷑. q. d. nec pctō proprio cecus nat⁹ ē: q̄r añ natiuitatē peccare nō potuit: i q̄ apparet q̄stio aplōꝝ ridiculosa q̄ntū ad hāc p̄tē. Nec mirū: q̄r adhuc rudes erāt añ receptionē sp̄ūssc̄i. Neqꝫ pctō parētū ɔtigit: licet em̄ parētes ꝓ pctis suis aliqñ puniāt᷑ in filijs mōstruosis: inq̄ntū talia monstra ex diuia iusticia nascūtur: tm̄ freqñtius fit sine pctō. s. ꝓpter idispositionē materie vl̄ debilitatē virtut' q̄ ē in semine: verūtm̄ q̄uis talia sint a casu respectu nature create: sūt tm̄ inordinata respectu diuine ꝓuidentie: ⁊ aliqñ ordinant᷑ ad declarationē diuie v̄tut' in opib⁹ miraculosis: ⁊ sic erat de isto. iō seq̄t᷑: c ¶ Sꝫ vt ma. opa dei in il. in ei⁹ mirabili illumiatiōe: vñ subdit᷑: d ¶ Me opor. opari. istud nō iportat coactionē volūtat' in xp̄o: sꝫ imobilitatē ei⁹ a diuina ordinatiōe. e ¶ Opa ei⁹ q̄ mi. s. p̄ris: ħ dixit q̄r miracula illa faciebat v̄tute diuina: ⁊ hūanitas xp̄i opabat᷑ instrumētalit᷑. f ¶ Donec dies ē. i. q̄diu suꝫ p̄sentialit᷑ suꝑ terrā i hūanitate assūpta: sic̄ em̄ p̄sentia solis suꝑ terrā facit diem: sic p̄ñtia xp̄i q̄ ē sol iusticie i hūanitate assūpta fecit quēdā diem gr̄e sp̄ūalē: q̄ dies durauit a xp̄i natiuitate vsqꝫ ad eius ascēsionē: lꝫ postea remāserit nobiscū sacramētalit᷑ vsqꝫ ad mūdi finē. ⁊ tūc g ¶ Uenit nox qñ ne. pōt opa. q̄r post iudiciū null⁹ poterit mereri: vl̄ a culpa ad gr̄az reuerti. h ¶ Quādiu sū i mū. lux sū mūdi. ip̄ꝫ doctrina ⁊ miraculis illustrādo. i ¶ Hec cū di. Hic ɔñr ponit᷑ miraculi opatio: in q̄ duo exp̄munt᷑ q̄ i miraculis diuinis req̄runt᷑. s. dī potētia operās: ⁊ sanati fides ⁊ obediētia disponēs. ⁊ ħ ē qd d̄r: Hec cū di. expuit i ter. Saliua em̄ fluit a capite: ⁊ iō ꝑ hāc expuitionem ōndit q̄ v̄tus sanatiua quodāmō erat ab ei⁹ hūanitate inq̄ntū est organū diuinitat': ꝓpter ħ d̄r Luc. vi. c. Uirt⁹ de illo exibat ⁊ sanabat oēs. k ¶ Et fec̄ lu. ex spu. vt ōnderet se eē illum q̄ formauit p̄mū hoiem de limo. l ¶ Et liniuit lu. su. ocu.

Inter corpa aīaliū nobili⁹ est corpus hūanū: ⁊ in corpe humano caput ē ꝑs nobilior: ⁊ i capite ocul⁹: ⁊ iō ex formatione p̄tis nobilioris regte i corpalib⁹ ostēdit xp̄s se eē formatorē corpis. m ¶ Et dixit ei: la. in na. sy. ħ dixit vt cec⁹ trāseūdo sic ꝑ ciuitatē linit⁹ luto a mult' videret᷑: ⁊ ꝑ ɔñs miraculum mag' diuulgaret᷑ ⁊ ɔfirmaret᷑. n ¶ Qd interp̄tat᷑ mis. Hoc addit euangelista volēs iterp̄tari nomē hebraicū: ad designādū mysteriū xp̄i missi ad salutem hoim. o ¶ Abijt ḡ. in q̄ p̄ꝫ fides ceci. p ¶ Et lauit: ⁊ ve. vi. non v̄tute luti. alioqn vidisset statum cū ipositum fuisset. ⁊ iterū ħ p̄ꝫ: q̄r nō vidit donec lutū amotū fuit: nec v̄tute aq̄: q̄r homines ibi frequēter se lauabāt: ⁊ idē cecus alās d̄ illa se lauerat: quia cōis erat ⁊ tm̄ v̄tutē illumiatiuā null⁹ ibi exꝑt⁹ fuerat: ⁊ sic p̄ꝫ q̄ illa illumiatio diuia v̄tute facta ē. q ¶ Itaqꝫ vicini. hic ɔñr ponit᷑ miraculi facti examiatio. et p̄mo a turbis. scdō a pharisejs, ibi: Ad
ducūt aūt. In p̄ma examinatiōe fit inq̄sitio de trib⁹. Primo de ipso illuminato vtrū esset ille q̄ p̄us dicebat᷑ cec⁹ natus. ⁊ ħ ē qd d̄r: Itaqꝫ vi. ⁊ q̄ vi. eū p̄us fre. cui⁹ cā sꝫdit᷑: Quia mēdic⁹ erat: ⁊ sic suā cecitatē frequēter eis exposuerat elemosynā petēdo. r ¶ Dicebāt. Nōne hic est q̄ sede. mēdicabat. q. d. sic ꝓcerto: q̄r dictū coꝝ erat firmū ꝓpter experientiā frequentem. s ¶ Alij aūt. volētes ipugnare facta xp̄i dicebāt: t ¶ Nequāq̄ꝫ. supple est ille cec⁹ nat⁹. v ¶ Sꝫ silis e. e. ex visu em̄ fit hō magis cognoscibil᷑. ⁊ iō restitutio visus ita mutauerat vultū ei⁹ q̄ vix poterat recognosci nisi a valde expertis q̄les erāt vicini q̄ frequēter eū viderāt. x ¶ Ille vō di. q̄r ego sū. ⁊ in ħ excludit alioꝝ dubiū: ⁊ sicut gr̄tus cognoscit diuinū bñficiū. Sꝫ ɔñr querūt de mō illumiatiōis di. Quō apti sūt ti. o. y ¶ Rñdit. Ille hō q̄ d̄r ie. lꝫ em̄ ip̄m alꝰ nō vidisset cum eēt cecus: tm̄ freq̄ñt̄ audiuerat nomē ei⁹: ⁊ ꝑ vocē ip̄m cognoscebat. z ¶ Lutū fec̄ ⁊ vn. ocu. me. Asserit tm̄ illud qd sciebat: senserat em̄ lutū positū suꝑ oculos suos ꝑ tactū: ⁊ cū eēt i loco sicco i q̄ nō erat lutū: ꝑ ħ sciuit q̄ xp̄s illud lutū fecerat: sꝫ vtrū fecisset cū sputo vel aq̄: ħ nō cognouit: ⁊ iō repetēdo nō dicit lutū ex sputo sꝫ tm̄ fecit lutū ⁊c̄. Quesito de mō illumiatiōis q̄rit᷑ tertio. de ipso illuminānte dicētes: a ¶ Ubi ē ille: ait nescio: q̄r añq̄ꝫ esset reuersus de natatorio syloe videns iesus a loco illo declinauerat. b ¶ Adducūt. Posita examinatione miraculi corā turbis. hic ɔñr ponit᷑ examiatio ei⁹ corā pharisejs. Et diuidit᷑ i duas: q̄r p̄mo examināt miraculū. scdō
Diuisio inducūt illuminatū ad veritatē negādū ibi: Uocauerūt rursū. Prima i duas: q̄r p̄mo examināt miraculū ꝑ ip̄m illuminatū. scdō ꝑ parētes ei⁹, ibi: Nō crediderūt. Prima i duas: q̄r p̄mo ponit᷑ illumiati iterrogatio. scdō ex ħ audiētiū diuersa opinio ibi: Dicebāt ḡ. In p̄ma ḡ p̄te d̄r sic: Adducūt aūt eum ad pha. q̄ cec⁹ fuē. ħ fecerāt malignātes ɔ̄ ip̄m volētes ōndere G q̄ fecisset contra

Moraliter * b ¶ Neqꝫ hic pec. neqꝫ pa. ei⁹. vt cec⁹ nasceret᷑. c ¶ Sꝫ vt ma. opa dei in il. sic em̄ ꝑmissus ē nasci iste cec⁹ vt illuminaret᷑ xp̄i miraculo: ⁊ silr̄ emūdatio pctī originalis ē op⁹ diuie v̄tut' cui⁹ mod⁹ significat᷑ cū d̄r: l ¶ Et fec̄ lu. ex spu. ⁊c̄. ꝑ qd significat᷑ cathecismus p̄cedens baptismū. de quo sꝫditur: † ¶ Uade la. in na. sy. ⁊c̄. i. xp̄i missi a p̄re ꝓ salute mundi. o ¶ Abijt ḡ ⁊ la. ⁊ ve. vi. ꝑ illuminationē fidei datā v̄tute baptismi. y ¶ Ille vō di. q̄r ego sū. ꝑ ħ ōndēs q̄ q̄libet tenet᷑ recognoscere ɔ̄stanter ⁊ ɔstāter bñficiū diuinū. b ¶ Adducūt eū ad pha. q̄ iterp̄tant᷑ diuisi ꝓpt̄ qd ꝑ ipsos heretici significāt᷑: q̄ sūt ab ecclia diuisi: quoꝝ aliq̄ cerimōias leg' obseruāt. s. nazarei: ⁊ isti significātur ꝑ illos q̄ dicebant de christo.

* Nō est hic hō

A F a ¶ Non e hic ho. Ille ſpecialiter cuſtodit ſabbatū q eſt ſine pctō: illi nō q ſerui ſunt peti. b ¶ Tu qd di. que rūt calūniā vt illa de ſynagoga pelleretur ſz a xpō inueniret. c ¶ Ille aūt. Adhuc inunct⁹ in corde q nōdū filiū dei ↄfitet: nō tñ mētit. d ¶ Donec

Myſtice vo. Myſtice parētes .i. diabolus: vl vitia. q dicunt: Etatē habet ipſe de ſe loquat q nolūt hoiem ↄfiteri chriſtū. e ¶ Da gliam deo. Dare gloriam deo eſt veritatē de aliq̄ q̄ſi pn̄te deo dicere. hoc eſt. Cōfitere iſtū nō eē de/ um ſic nos: ſz peccatorē. f ¶ Quid iterū vul. Aug⁹. Stomachat cōtra duricia eoꝝ de ceco: factus vidēs: ⁊ ce cos iā nō ferēs. g ¶ Maledixerūt. Bm cor eoꝝ maledictio eſt: ſed ꝙ dicit optabile eſt oibus: vt diſcipuli chriſti ſint. Aug⁹. de ſtulta maledictione eos

Ni. de ly. F redarguens

ꝙ feciſſet ↄ legē: ꝓpter qd ſubdit euangeliſta: a ¶ Erat aūt ſab. ⁊c. Phariſei eni arguebāt xpm de violatione ſabbati. b ¶ Iterū g in. ⁊c. Sciendū ꝙ interrogauerūt eū ordinate de trib⁹ pdictis in prima examinatione: ſed euāgeliſta breuiter h repetit. c ¶ Ille aūt. rñdēdo ſic ꝓus. d ¶ Dicebant g ex. Hic ponit diuerſitas opinionū ſequentiū ex ei⁹ reſpōſione: q̄ qdam ex phariſeis arguebāt xpm de violatione ſabbati in hoc facto dicētes: e ¶ Nō eſt hic hō. Ipſi falſum dicebāt: q̄ opa corpalia ad dei magnificentiā ordinata licite ſiebāt in ſabbato: ſicut dictū ē. ſ. v. ca. f ¶ Alij aūt. ecōuerſo volentes factum chriſti excuſare ⁊ magnificare. f ¶ Dicebant: quō ⁊c. q. d. nullo mō. Sed ↄtrium videt Matth. vij. d.

G vbi dr de malis hoibus: Dñe nonne in noīe tuo demonia eiecim⁹: ⁊ virtutes multas fecim⁹. ſequit: Nō cognoui vos: diſcedite a me operarij iniquita

Miraculū tis ⁊c. Dicendū ꝙ miraculū eſt opus excedēs oēm virtutē creatā: ⁊ ꝑ ↄns

†De conſe. diſt. 4. c. cū ꝑ quilis fit a ſolo deo. talia aūt fiūt ab ipō ad teſtificandū aliqd qd eſt ſupra hūanā cognitionē. ⁊ hoc eſt duplr. Vno mō ad teſtificandū veritatē alicu⁹ doctrine exiſtentis ſup facultatē intellectus nr̄i: ⁊ tūc oportet ꝙ illa doctrina ſit vera cū deus nō ſit teſtis falſitatis: tamē nō oportet ꝙ ille q docet doctrinā illā ſit bon⁹: q̄ miraculū illud nō fit ad teſtificandā eius bonitatē / ſed doctrine veritatē: ⁊ hoc mō aliqñ ꝑ malos homines pdicātes fidē catholicam facta ſūt miracula ad ↄfirmationē fidei catholice: ⁊ ſic intelligitur illud verbū Matth. pallegatū. Alio mō fiunt miracula ad teſtificādū de bonitate ipi⁹ docētis: ⁊ tūc oportet ꝙ bonitas ſit i illo: aliter de⁹ eēt teſtis falſitat⁹: ⁊ hoc mō fiebāt miracula xp̄i: ſicut dictū fuit. ſ. v. ca. Opa q ego facio teſtimonium phibēt de me: ⁊ hoc mō loqbant iſti dicētes: Quō pōt hō pec. ⁊c. g ¶ Et ſciſma ⁊c. ꝓpter qd redrit ſnia illius illuminati cū dr. h ¶ Tu qd dicis ⁊c. Illud queſitū non fuit ab illis q impugnabāt facta xp̄i: q̄ ꝓbabile erat ꝙ rñderet ꝓ ſuo illuminatore / ſz ab alio. Et ſubdit ei⁹ rñſio cū dr: i ¶ Ille aūt dixit. Nō eſt intelligendū ꝙ cōfiteret eū eſſe ꝓpham coiter dictū

phariſeos q cec⁹ fuerat. Erat aūt a ſabbatū qñ lutū fec ieſus / ⁊ aperuit oculos ei⁹. Itez g iterroga b bāt eū phariſei quō vidiſſz: Il c

¶ vt ſimilis inūcto loquitur predicat ⁊ ne ſcit que predicat.

le aūt dixit eis: Lutū poſuit mihi ſuper oculos: ⁊ laui ⁊ video. Dicebāt ergo ex phariſeis qdā: d

¶ non oēs quia iā quidā inungebantur: tñ nec videntes nec inuncti.

a Nō ē hic hō a deo qui ſabbatū e

¶ iam inuncti.

nō cuſtodit. Alij aūt dicebant: f Quō pōt homo peccator hec ſi

a ¶ dies ille diuiſerat iter lucē ⁊ tenebras.

gna facere: Et ſciſmā erat inter g

¶ dixerunt.

b eos. Dicūt ergo ceco iterū: Tu h

¶ eſtimas.

quid dicis de illo q aperuit ocu

a ¶ conſtanter exprimit qd ſentit.

c los tuos: Ille autē dixit: Quiā i ꝓpha eſt. Non crediderūt ergo k iudei de illo: q̄ cecus fuiſſet et

b vidiſſet: donec vocauerūt parē

a ¶ .i. eius qui cecus fuerat ⁊ viderat.

tes ei⁹: q viderat: ⁊ interrogauerunt eos dicētes: Hic eſt fili⁹ vr̄ l quē vos dicitis q̄ cec⁹ nat⁹ eſt: Quō g nūc videt: Rñderunt eis parētes ei⁹ / ⁊ dixerūt: Scimus q̄ hic eſt fili⁹ noſter: ⁊ q̄ cecus eſt natus. Quō aūt nūc videat neſcim⁹: aut qs eius aperuit oculos nos neſcimus: ipſum n

a ¶ vt inſtruamini qd nobis calūniamini.
b ¶ nō eſt opus nobis loqui pro infante.

interrogate: Etatē habet: ipſē o de ſe loquat: Hec dixerūt parē p tes ei⁹: qm timebāt iudeos. Iā q eni conſpirauerāt iudei: vt ſi qs

a ¶ qd iam non eſt malum: expulſos enim chriſtus ſuſcipit.

cū confiteret eſſe xpm: extrā ſynagogā fieret. Propterea parētes eius dixerūt: q̄ etatē habet ipm interrogate. Vocauerūt er r go rurſus hoiez q fuerat cec⁹ ⁊ di

a ¶ quaſi nega qd accepiſti quod eſt blaſphemare: non deo gloriam dare.

e xerunt ei: Da gliam deo: Nos s ſcimus quia hic hō peccator ē. Dixit ergo ille: Si peccator eſt t neſcio: vnū ſcio q̄ cec⁹ cū eſſem v modo video. Dixerūt ergo illi: Quid fecit tibi: Quō aperuit tibi oculos: Reſpōdit eis: Di

f xi vobis iā ⁊ audiſtis. Quid ite

a ¶ ſicut ego iā video ⁊ non inuideo.

rū vultis audire: Nūqd et vōs g vultis diſcipuli ei⁹ fieri: Male x

G coiter dictū ſicut fuit Eſaias vel Hieremias: ſed ꝓpham antonomatice dictū q erat ꝓmiſſus ad ſalutē hoim: ſm ꝙ dicit Deut. xviij. c. Prophetā ſuſcitabit vobis de⁹ ⁊c. ⁊ ſic ↄfeſſus ē ipm eſſe verū xpm. k ¶ Nō credi. Hic ponit inqſitio miraculi ꝑ parētes ceci: ⁊ h ex diuina ordinatione factū ē ad maiorē fidei ⁊ miraculi declarationē. Interrogauerūt g parētes de trib⁹. Pria de pſona filij cū dicit: l ¶ Hic eſt fili⁹. itelligit iterogatiue. Scdo de modo naſcēdi. cum ſubditur: Quem vos dici. i. fingitis: q̄uis forte nō ſit ita: hoc dicebāt vt iducerēt eos ad negādum: q̄ parētes ſolēt occultare mōſtruoſitatē filioꝝ quā trahūt a natiuitate: q̄ talī mōſtruoſitas mag⁹ ↄuertit in ↄfuſionē parētū q̄ ſi poſt natiuitatē eſſet ↄcta ꝑ pueri defectū. Tertio ſi nat⁹ ſit cecus qrūt de mō vidēdi dicētes. Quō g nūc videt. Subdit parētū rñſio. ⁊ de duobus pmis rñdēt aſſertiue dicētes: m ¶ Scim⁹ q̄: mag⁹ volūt ↄfiteri turpitudinē ſuā q̄ dicere falſitatem. De tertio aūt remitūt ad filiū nō audētes dita tē dicere: ⁊ cā. ſ. ponit. ⁊ h eſt qd dicit: n ¶ Ipm inter. q. d. melius pōt veritatē dicere. o ¶ Ipe de. i. in cā ſua vt dictū ſuū nobis non iputet. cui⁹ cām ſbdit euāgeliſta: p ¶ Hec dixerut parentes eius qm time. iudeos. q̄ erāt principales i pplo. q ¶ Iā eni ⁊c. extra ſynago. i. ex ſocietate iudeoꝝ tāq̄ excōicatus ⁊ reprobat⁹: qd apd iudeos erat maximū opprobriū. r ¶ Vocauerunt. Hic inducit illumiat⁹ ad negādū factū veritatē. Et diuidit i tres: q̄ pmo ponit dicta itroductio. ſcdo iniuſta ↄdēnatio / ibi:

Diuiſio Maledixerūt: ītio ei⁹ a xpō receptio / ibi: Audiuit aūt: Circa pmū ſciēdū ꝙ phariſei vidētes ꝙ factū negari nō poterat. iō voluerūt decipe ipm illuminatū. ⁊ h ē qd

H dr: Vocauerūt g ⁊c. da gliaz deo. i. ↄfitere veritatē. volebāt eni eū inducere ad dicendū ꝙ illumiat⁹ fuiſſet magica arte. iō ſbdit: s ¶ Nos ſci. q. d. diuina ↄtute nō fecit. Et ſbdit ipi⁹ illumiati ↄſtāna: q̄ iter aduerſarios exiſtēs forti⁹ g añ ↄitatē ↄfuet. t ¶ Si pctōr ē. hoc nō dicit dubitās de xp̄i ſctitate: ſz irridēdo eoꝝ malicia. q. d. vos dicit⁹ q̄ ſcitis eū eſſe pctōrē: ⁊ ego nō dico hoc: immo ↄrium qd ꝓbat ↄfiter per factum. v ¶ Vnū ſcio q̄ cū ce. ⁊c. ⁊ ex hoc manifeſte arguit ei⁹ ſanctitatē: q̄ tale factum excedit oino facultatē totius nature create: ⁊ ꝑ ↄſequens nō fit a magica arte: ſed a deo ſolo qui non facit aliquid ad teſtimoniū bonitatis alicuius niſi in veritate ſit ſanctus. Cetera patent. x ¶ Maledixerunt. hic ponit eius iniuſta condēnatio. cum dicit: Maledixerunt ergo ei. ſm ſuam reputationē: tamen ſm veritatem erat magis benedictio. vñ dicit Aug⁹. Vtinā ſup me veni/

ꝙ at iſta male/

Moraliter ✳ a ¶ Non eſt hic homo a deo. Alij vero dicunt hominē naſci ſine originali peccato ſcz Pelagiani: et iſti ſignificantur per illos de quibus ſubditur: k ¶ Non crediderunt ergo iudei de illo ꝙ cecus fuiſſet. Id ē natus in originali pctō. ꝑ parētes aūt ceci q de mō ſue illuminatiōis nō rñderūt timore dueti: ſignificāt fideles ifirmi q tpe pſecutionis fidē nō audēt ↄfiteri. ꝑ cecū vo ↄfidēter veritatē ↄfitētē ſignificant in fide firmi ↄſtāter confitentes veritatem fidei.

✳ Et eiecerunt

A h redarguens dicit: Maledictio iſta veniat ſuper nos: ac ſi dice‑
ret: vtinā talia opa facere poſſem⁹ vt diſcipuli eius fieri mere‑
ō. 4. f remur. a ¶ Hūc aūt neſci. Superi⁹ dixerāt: hūc ſcim⁹: vñ
hic dicūt ſe neſcire: ſed neſcire nos dicun⁹ ꝗ abijcim⁹. Ille neſci
tur: latet humilitate: ꝓdit ſignoꝝ ꝟtute. Neſcit vñ ſit: ⁊ vt de
us cecos illuminat. b ¶ Niſi eēt.
Spreta coꝝ ira libere veritatē ꝯfitet
hec eni nō niſi a dño nec a diſcipulis
fierēt niſi de⁹ i eis. c ¶ In pctīs.
.i. cū clauſis oculis qd dicūt eē ꝓ pec‑
catis parentū: ſed xp̄s totū ſanat: ex‑
tra oculos intus coꝛ aperit. d ¶ Et
tu doces ⁊c̄. Totiens interrogādo
vt diſcerēt magiſtrū fecerāt: ſed ingra
ti docentē ꝓiecerūt foras. Sed q2 ex
pulſus magis factus eſt xp̄ianus.
e ¶ Quis ē. Adhuc inunctus his
verbis oſtēdit ſe iam dudū coꝛ ad cre
dendū habuiſſe paratū: ſed i quē cre‑
dere debeat ignoraſſe: f ¶ Et vi‑
diſti. Iā dñs lauat faciē inunctā: iam
cordis oculos illuminat: ⁊ ille nō tm̄
filium hoīs: ſed etiā cōfitet filiū dei.
g ¶ Vt q nō vi. i. q ſe non videre
putāt ⁊ q̄rūt vt videāt ⁊ q vident. i. q
ſe videre putāt: et medicū nō querūt:
⁊ hoc eſt iudiciū. i. diſcretio: ꝙ diſcer‑
nit cauſam credentium a ſupbis. Iu‑
dicium enim damnationis non mo‑
ō. 5. b do: ſed in fine faciet. vnde: Ego nō iu
dico quēꝗ̄.

Dixerūt ꝗ̄ ei ⁊ dixerūt: Tu diſci a
a ¶ qd ſi eſſent chriſto crederent quē moy‑
pulus illi⁹ ſis: nos aūt moyſi di b
ſes nūciauit. a ¶ q2. ¶ ſeruū deo ꝓferūt.
¶ qd moyſes docuit a deo accepit.
ſcipuli ſum⁹. Nōs ſcim⁹ q2 moy c
a ſi locut⁹ eſt de⁹. Hūc aūt neſci‑ d
¶ neſciebant aūt eius diuinitatem. ¶ vn
de hoc acceperit.
mus vñ ſit. Rñdit ille hō ⁊ dixit
eis: In h̄ ei mirabile ē q2 vos ne e
ſcitis vñ ſit: ⁊ aperuit meos oclos.
Scimus aūt q2 pctōꝛes de⁹ nō f
¶ adhuc inunctus: q2 pctōꝛes de⁹ audit:
audit: ſꝫ ſi qs dei cultoꝛ ē ⁊ volū g h
vt publicanū ꝯfitentē. ¶ magna res eſt.
tatē ei⁹ facit hūc exaudit A ſe‑ k
culo nō ē auditū: q2 qs aperit ocu
b los ceci nati. Niſi eēt hic a deo: l
nō poterat facere qcꝗ̄. Rñderūt m
c ⁊ dixerūt ei: In pctīs nat⁹ es tot⁹: n
d ⁊ tu doces nos? Et eiecerunt eū o
foras. Audiuit ieſus q2 eiecerūt q
eū foras: ⁊ cū iueniſſet eū dixit r s
ei: Tu credis i filiū dei? Rñdit il
le ⁊ dixit: Quis eſt dñe vt credā t
¶ corpoꝛaliter.
e f i eū? Et dixit ei ieſus: Et vidiſti v
¶ ecce miſſus in quo lota facie: iam filium
dei agnoſcat in filio hominis.
eū: ⁊ q loqt tecū ipe ē. At ille ait: x
¶ qualem credit indicat.
Credo dñe. Et ꝓcidēs adoꝛauit y z
¶ vt deum. ¶ ecce dies inter lucem ⁊ tene
bras diſcernit. ¶ diſcretionis: non vindi
me retributionis.
eū. Et dixit ei ieſus: In iudiciū a b
g ego in hūc mūdū veni: vt q non c
a ¶ humiles ceci. b ¶ p me lumē. c ¶ ſupbi
ſapiētes vt phariſei ex iſtis verbis cōmoti.
vidēnt videāt: et q vidēt ceci fi‑ d
ant. Et audierūt qdā ex phariſe e
is q cū ipo erāt, ⁊ dixerūt ei: Nū f
qd ⁊ nos ceci ſum⁹? Dixit eis ie †
a ¶ .i. ſi cecos vos exiſtimaretis ad medicū
curreretis. b ¶ q2 ego veni tollere pctā.
ſus: Si ceci eētis nō haberetis pec g
¶ ꝓpter qd medicum nō queritis.
catū. Nūc vero dicitis: q2 vide‑ b
¶ ⁊ ita ceci ꝑmanetis.
mus pctm̄ veſtrum manet. i

Nico. de lyra

Mat iſta maledictio. a ¶ Et dix. tu diſci. il. ⁊c̄. i. illi⁹ malefici ⁊ tranſ greſſoris. b ¶ Nos autē mo. ⁊c̄. hoc erat verū tm̄mō noīe: ſꝫ nō re: q2 veri diſcipuli moyſi ſunt q ei⁹ opa imitant ⁊ ei⁹ ſcripturas pie interꝑtant. Iſti aūt faciebāt ꝯtrariū: ꝓpt̄ qd ſaluatoꝛ dixit eis. ſ. v. g. Si crederet̄ moyſi crederetis foꝛſitan et mihi.

B c ¶ Nos ſci. q2 moy. lo. ē de⁹. In hoc verū dicūt: q2 expſſe hoc in ſacra ſcriptura cōtinet. d ¶ Hūc aūt neſci. vñ ſit. i. nullius auctatis ipm̄ reputam⁹: nec a deo miſſum. Nō enim ſimpliciter loquēdo neſciebāt vñ eēt q2 patriā ⁊ gen⁹ ei⁹ cogſcebant. vñ. ſ. dictū eſt. vij. ca. Hunc ſcim⁹ vñ ſit: ſed iſte illuminat⁹ coꝝ maliciā ⁊ falſitatē cōfutat. d. e ¶ In hoc ei mira. ē. Iſta eni mirabilia dicunt q ſunt incōſueta. Conſuetum aūt erat iudeis ſigna q̄rere: vt hr̄. i. Coꝛ. i. c. Iudei eī ſigna petūt: et manifeſtis ſignis credere. ſicut patet de moyſe faciente ſigna corā pplo ꝓpt̄ qd ei crediderunt: vt hr̄ Exo. iiij. ⁊ ideo inconſuetū erat ⁊ mirabile ꝙ nō credebāt xp̄o facienti ſignū maximū in illuminatiōe huius ceci: q2 nec moyſes nec alius ꝓpha ſile fecerat. iō ſubdit: f ¶ Scim⁹ autē q2 pec. de. nō au. faciēdo miracula ad teſtimoniū bonitatis coꝝ. vt patet ex p̄dictis. g ¶ Sꝫ ſi qs cul. di. ē. ꝑ actū latrie debitū. h ¶ Et volu. eius fa. per impletionē mandatoꝝ. i ¶ Hūc exaudit. faciēdo miracula ad declarationē ſue bonitatis.

k ¶ A ſeculo nō ē ⁊c̄. Hoc eni nō inuenit i tota ſerie ve. te. ⁊ iō ꝯcludit ꝓpoſitū. l ¶ Niſi eēt h̄ ⁊c̄. ſpecialiter miſſus. m ¶ Nō po. fa. qc. de talib⁹ facultatē nature excedētib⁹: ⁊ q2 mali hoīes ⁊ obſtinati nō recipiūt ꝑſuaſionē. iō ex ꝟitate oſtēſa reddūt ei vituperationē dicētes: n ¶ In pec. na. ſ. in aīa ⁊ corpe: vt pꝫ i cecitate. o ¶ Et tu do. nos. q. d. nō decet ſꝫ h̄ eſt falſuꝫ: q2 ꝟitas a quocūꝗ̄ dicat recipiēda ē. p ¶ Et eie. eū fo. i. a ſocietate alioꝝ hoīm excōicauerūt. q ¶ Audiuit ie. Hic ponitur

Hic ponit eiecti receptio. Et diuidit i tres: q2 p̄mo ponit ei⁹ in fide inſtructio: ſcdo fidei ſue cōmēdatio, ibi: Et dixit ei ihs. tertio phariſeoꝝ murmuratio, ibi: Et audierūt. In p̄ma ꝑte dr̄ ſic: Audiuit ihs ⁊c̄. ſꝫ oīa nouerat anꝗ̄ fierent: tn̄ hec audiuit auditu coꝛpali. r ¶ Et cū inue. eū. nō a caſu factū ē: ſꝫ ex ſua volūtate ⁊ ordinatione. s ¶ Dixit ei: Tu cre. ⁊c̄. i. parat⁹ es credere in filiū dei q aperuit tibi oculos: ⁊ ille ſicut valde parat⁹ ad h̄. rñdit: t ¶ Quis eſt do. ⁊c̄. nō eī cogſcebat ieſū i facie. q2 illū alias nō viderat: vt. ſ. dictū ē. ſꝫ cū deſiderabat videre: ⁊ iō dignū erat vt ei veritas reuelaret. iō ſequit: v ¶ Et dixit ei ie. ⁊c̄. nūc i p̄nti. x ¶ Et q lo. ⁊ ſtatī credidit ⁊ fidē ſuā ore ꝯfeſſus ē dicens: y ¶ Credo dñe. ⁊ ope. z ¶ Et pci. ado. eū. adoratiōe latrie credēs eū deū ⁊ hoiēꝫ. a ¶ Et dixit ei ie. Hic ꝯñter ponit fidei ſue cōmēdatio a xp̄o dicente: b ¶ In iudi. ego ⁊c̄. nō accipit hic iudiciū ꝯdēnatiōis ⁊ ꝑmiatiōis qd erit in ſcdo aduētu xp̄i: ſꝫ iudiciū diſcretiōis credentiū a nō credētib⁹: qd factū ē in p̄mo ei⁹ aduētu. iō ſequit: c ¶ Vt q ñ vi. Id ē ad illuminationē ſimpliciū ⁊ humiliū q reputāt ſe nō videre. d ¶ Et q vi dēt ce. fi. i. ad excecationē legiſperitoꝝ ſupboꝝ reputātiū ſe videre: ⁊ pꝫ impletū in h̄ ceco nato: ⁊ apl̄is q erāt ſimplices ⁊ a xp̄o ſunt illuminati: ſacerdotes aūt ⁊ legiſpiti ꝓpt̄ ſupbiā ſūt excecati. ¶ Alit̄ exponit h̄ de illuminatiōe gētiliū ꝑ fidei ſusceptionē ⁊ obtenebrationē iudeoꝝ ꝑ ip̄i⁹ refutationē: q2 antea gētiles reputabāt ceci: vt iudei vidētes q2 erāt vni⁹ dei cultores: ꝓpt̄ hoc dr̄ i Ps̄ Not⁹ i iu. de. (Ps̄. 75. a) e ¶ Et audierūt. Hic ponit phariſeorū murmuratio: ex ꝟbis eni xp̄i male intellect⁹ acceperūt ꝙ cōminaret eis cecitatē corpalē q̄lē amouerat ab illo ceco nato: h̄ aūt iniurioſū reputauerūt. iō ſtatī repugnauerūt dicētes: f ¶ Nūqd ⁊ nos. ſꝫ ex eoꝝ rñſiōe eos ꝯfutat. d. g ¶ Si ce. ⁊c̄. q2 ſi ñ vidiſſēt opa xp̄i haberat aliquā excuſationē de h̄ ꝙ nō crediderūt ei. ¶ Vel alit̄: Si ceci eſ. i. ignorātes ſcripturas ⁊ ꝓphetias de me: Nō ha. pec. ſ. tm̄ quātū habet̄ nūc. h ¶ Nūc vo di. q2 vi. i. reputat̄ vos itelligē ſcripturas. i ¶ Pecca. ve. me. i. aggrauat. pōt etiā expōi d viſione coꝛpali miracloꝝ q aggrauabāt pctm̄ coꝝ. Hic q̄rit vtꝝ cecitas mētis excuſet pctm̄ Et arguit prio ꝙ ñ: q2 pctm̄ additū pctō ñ excuſat ſeu diminuit pctm̄: ſꝫ mag̃ auget: cecitas aūt mēt̄ pctm̄ ē: q2 meret penā. ſm ꝙ dr̄. i. ad Coꝛ. xiiij. g. Si qs ignoꝛat ⁊c̄. Itē illd ꝓpt̄ qd duplicat pēa ñ excuſat pctm̄ ſꝫ mag̃ aggrauat: cecitas mēt̄ ē hmōi: q2. v. Ethi. dr̄ ꝙ ebrius duplices maledictiōes debēt. Cōtrariū arguit ꝑ h̄ ꝙ dic ſaluatoꝛ i lr̄a: Si ceci eſ. ⁊c̄. Rñſio. Hic tria ſūt vidēda. Prio. ſ. qd ſit cecitas mētis. ſcdo q̄le pctm̄ excuſat. tertio quō excuſat. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ cecitas nō dic ſimplicē negationē viſus cum ſit ꝑuatio: ſꝫ dic negationē in ſubiecto apto ⁊ ꝓ tpe i q viſus debꝫ ineſſe: q2 catulus añ nonū diē ñ dr̄ cec⁹. Ad ſilitudinē hui⁹ in ſpūalib⁹ cecitas mēt̄ nō dic ſimplicē negationem

An mentis cecitas peccatū excuſet

Solutio

Moraliter

✱ o ¶ Et eiecerūt eū fo. ſed xp̄s eū ſuſcepit benigne: ⁊ ꝑ hoc ſignificat ꝙ eiecti de ſocietate maloꝝ ꝓpt̄ xp̄m: ab eo recipiunt gratioſe: ſicut dicit Math. v. a. Bti eritis ⁊c̄. Sequit: Et eiecerint nomen veſtrū tanꝗ̄ malū: ꝓpter filium hominis. † ¶ Dixit eis ieſus: ſi ceci eſſetis ⁊c̄. ex q pꝫ ꝙ ſcientes ſcripturas ⁊ nō obſeruātes eas grauius delinquūt ⁊ grauiorē penā incurrūt: Luce. xij. f. Seruus q ſciuit voluntatem dñi ſui ⁊ non fecit vapulabit multis plagis.

E ✱ negationē ſcie:ſed negationē ſcīe q̄ debȝ alicui ineſſe:⁊ ꝑ tpe ꝑ q̄ tenet̄ illud ſcire:q: nō oēs tenent̄ eadē ſcire nec ꝑ eo dē tpe:plus eīn tenet̄ ſcire ſacerdos vl̄ cleric⁹ q̄ ſimplex laic⁹: nec ꝑ q̄libet tpe.plus eīn tenet̄ idē hō ſcire in etate pfecta ⁊ ſe nectute q̄ i adoleſcētia vl̄ iuuētute. ⁊ ſic pȝ p̄mū. Circa ſcōm ꝯſiderādū ꝙ cecitas mēt̄ ꝯñs ad actū pcti pōt ſe hr̄e tripli:añ cedēter:ꝯcomitanē ꝯñr. Cōſequēter ſe habet qñ hō ꝑ volūta tē ſic iheret pctō ꝑpetrato ꝑ ꝯſenſū ꝙ nō vellet ſcire ea ꝑ q̄ poſ ſet a pctō ꝑpetrādo q̄tū ad actū ipediri vl̄ retardari: ⁊ ſic vult talia neſcire vt liberi⁹ peccet: ⁊ tale pctm̄ nō excuſat̄ ꝑ cecitatē mēt̄:ſȝ mag̃ aggrauat̄: q: talis cecitas ꝓcedit ex maria itētio ne volūtat̄ erga pctm̄. Cōcomitanē ſe habet ad pctm̄ qñ aliq̄s peccat neſciēs:tñ ſic ē diſpoſit⁹ ꝙ ſi ſciret nihilominus idē face ret:ſicē ſi aliq̄s ꝑcutiēs hoiem credit ꝑcutere canē: nihilomin⁹ ſi determinate cognoſceret illū hoīem idē faceret: ⁊ talis ceci tas nō excuſat nec aggūat actū: q: nō eſt cā act⁹ ſȝ tm̄mō ipȝ cō comitat̄:tal̄ eīn nō peccat ꝑ ignorātiā: ſȝ peccet ignorās. vt hr̄
Phūs itu. Ethi. Añcedēt̄ ſe hȝ ad actū pcti qñ ē cā act⁹: ⁊ h ē qñ ſic eſt diſpoſit⁹ hō ꝙ ſi ſciret illud eē pctm̄ nō faceret: ⁊ talis peccat ꝑ ignorātiā vl̄ mēt̄ cecitatē:ꝑpē qꝺ tale pctm̄ ꝑ ipam excuſatur.
Cecitas vel ignorātia pcti pōt tripliciter cauſari
Et ſic pȝ ſcōȝ. Circa tertiū ꝯſiderādū ꝙ p̄dicta cecitas vl̄ igno rātia q̄ ē cā pcti pōt tripl̄r cauſari. Uno mō ex ruditate itellect⁹ ipſi⁹ hoīs ⁊ ſi ſit tāta ruditas ꝙ illa ignorātia vl̄ cecitas ſit inin cibilis excuſat totalr̄ a pctō. Alio mō cauſat̄ ex negligētia ſtu dēdi ea q̄ hō tenet̄ ſcire: vtpote: q: refugit laborē ſtudy: vl̄ q: circa alia occupat̄. ⁊ tūc excuſat̄ pctm̄ nō i toto: q: illa ignoran tia nō ē oīno inuolūtaria:⁊ q̄to min⁹ habȝ de inuolūtario tanto min⁹ excuſat:nō tñ pōt i h certa regl̄a poni ſȝ dȝ ex circūſtātijs pēſari. Tertio mō cauſat̄ ex malicia ꝑpē volūtat̄:ita ꝙ hō bñ ē diſpoſit⁹ i mēte ⁊ corpe:totalr̄ tñ laborē acq̄rēdi illumiationē mēt̄ expellit illam ignorātiā ꝑ nihilo reputādo: ⁊ ille excuſari nō pōt a nō pōt a pctō ⁊ ſic pȝ tertiū. Ad p̄mū dicēdū ꝙ additio pctī ad pctm̄ ſp fac̄ pta pctā: nō tñ ſemp fac̄ maiorē grauitatē: q: pōt ꝯtin gere ꝙ p̄mū ſic diminuit ſcōm ꝙ ābo ſil̄ iūcta nō hn̄t tātā grauita tē q̄tū haberet ſcōm ꝑ ſe acceptū: ſicē homicidiū ꝑpetratum ab hoīe ſobrio grau⁹ eſt q̄ ſi ꝑpetraret̄ ab hoīe ebrio: ita ꝙ ꝑpōde rat ebrietati ⁊ homicidio ex illa ſequēti q̄uis ſint duo peccata. Ad ſcōm dicēdū ꝙ duplices punitiōes vl̄ maledictiōes debēt ebrijs ꝑpē duo pctā q̄ ibi ꝯcurrūt:tñ ſi ille punitiōes fiant ſm̄ mēſurā pctī:nō erūt tāte q̄ntitat̄ q̄ta ē punitio ꝑ vno ſolo pctō grauiori: vt dictū ē. Aliē pōt dici ꝙ illō dictū nō ē dictū phi: ſȝ ē v̄bū cuiuſdā legiſlatoris noīe Pitaci q̄ h ſtatuit circa ebri os ampli⁹ puniēdos nō reſpiciēs ad pcti grauitatē:ſȝ ad cōeȝ po puli vtilitatē: q: multi ex ebrietate peccāt: ⁊ in talib⁹ ad q̄ ꝑpe trāda multitudo ꝓna eſt grauior pena ſolet adhiberi: ſicut i mul tis terris ſimplex furtū grauius punit̄ q̄ blaſphemia q̄uis blaſ phemia ſit multo magis peccatum.

In ca.ix.vbi dr̄ i poſtil. Circa ſcōm ꝯſiderādū ꝙ cecitas mē tis cōſequēs ad actū pcti ſe pōt habere tripliciter.

Additio. Videt̄ poſtillator in hac q̄ſtione indifferen ter accipere iſta duo.ſ. cecitatē ment̄ ⁊ igno rantiā:eſt tamē inter illa ſm̄ doctores differētia. Nam cecitas mentis cōiter accepta eſt pctm̄: q: ſm̄ Grego.xxi.moral.ponit̄ inter vitia que cauſant̄ ex luxuria. Ignorantia aūt plures eſt ſine peccato: vt manifeſtum eſt.

Replica. In ca.ix.vbi diſtinguit poſtillator cecitateȝ mentis tripliciter: ⁊ vtiliter declarat quō ſe habeat ad pctm̄: ſimiliter ⁊ ignorantiā: nō habens Burg. vn de inuaderet poſtillatorē dicit eū accipe cecitatē mētis ⁊ igno rantiā indifferenter qꝺ tm̄ falſuȝ eſt: vt pȝ ex reſolutiōe poſtil. Nec eſt generaliter verū oēm mentis cecitatem eſſe peccatum quia aliqua eſt pena peccati p̄cedentis.

Glo.ordi.

F
xi.q.i. ordinatiōeſ.23. q.4. tres ꝑſonas
AMen amē di. Ca. X Quia phariſei iactabāt ſe vi dere qꝺ poſſent: ſi oues xp̄i eēnt: dñs ꝯ eoꝝ arrogātiam de grege ſuo ⁊ d oſtio quo intrat̄ in ouile ſilitu dinē ꝓponit: oñdens ꝙ nec ſapiā nec obſeruatio leg̃: nec bona vita q̄cq̄ va let niſi ꝑ eū: ſine eo nihil ſūt i q̄cūq̄ iu deo vl̄ gētili ⁊ pbo vl̄ phariſeo q̄ docēt beate viuere: vl̄ heretico ſub noie xp̄i: nec tñ i xp̄o p̄dicāte: ſȝ oēs ſine eo rapi unt ⁊ occidūt. b ¶ Per oſtiū.i.per me vt poſt expōit. Hec ianua ē humil q̄ ꝑ hāc vult itrare oportet vt ſe humi liet ne ſi erect⁹ ē offēdat i hūilē ianuā. c ¶ Fur. Quia qꝺ alienū ē ſuū dic.i. oues dei ſuas fac̄: latro q: qꝺ furat̄ eſt occidit. Sȝ oēs q̄ ꝯtatē tenēt ⁊ docēt i xp̄o paſtore ſūtun⁹ paſtor. d ¶ Paſtor ē oui.xp̄s ꝑpie paſtor ē ſm̄ offi ciū paſcēdi oues: vt ipſe poſt expōit q̄ ꝑ ſe oſtiū itrat i ouile ouiū. Sed q: ali cū ꝑncipes ſunt ei paſtoral̄ officiū: q̄ de eo ꝑpie dicūt̄ etiā eis ſuo mō cōgru unt. Oſtiū ē q̄ itrat̄: xp̄s ē paſtor ꝑ ſe oſtiū: ⁊ q̄cūq̄ ſb eo paſtor: ꝑ ipm̄ oſtiū itrat i corda ouiū: q: ſi aliū p̄dicat non audiūt oues ſi xp̄m: oues xp̄i hāc vocē agnoſcūt. Qꝺ oſtiuȝ eſt xp̄s: ſibi ſoli tenuit: q: nō ē ali⁹ ꝑ quē p̄dicet ouib⁹ vl̄ i quē credat̄: nō ē ali⁹ ꝑ quē p̄dicās itret ad corda ouiū: vl̄ ꝑ quē oues itrāt ad deū. Qꝺ paſtor ē cōicat ſuis. Paſtor aūt itrat ꝑ oſtiū: q: et ipſe ſe xp̄m p̄dicat vt lumē: ⁊ alia vt ſe oñdit intellectus: ⁊ alia et ſe itelligit: ⁊ alij paſtores ſilr̄ xp̄m p̄dicāt. e ¶ Huic oſti. Hoſtiari⁹.i. xp̄s q̄ ſe aperit: vl̄ ſcriptura q̄ ducit ad xp̄m: vl̄ ſpi ritusſāct⁹ q̄ docet oēȝ ꝯitatē. f ¶ Et oues vo.⁊c. Aug⁹. Ali
2.Tho.2.c qui ſūt de oues: q: nouit dñs q̄ ſūt ei⁹: ſiue iā ceperint: ſine nō dū: ⁊ tñ ſūt errātes foris: audiētes vocē alienoꝝ i mult̄. Econ tra lupi ſūt int⁹ ⁊ audiūt vocē paſtor̄ i mult̄. Sȝ q̄dā ꝑpia
Mat.10.c vox paſtoralis.ſ. q̄ pſeuerauerit vſq̄ i finē.ſ.e. Hāc nnl̄ı ꝑo priis ꝯtēnūt:

a **A**Mē amē di Ca. X a co vob: q̄ nō intrat ꝑ b a ¶ .i. in catholicā eccliam i ꝯſortiū fideliuȝ. b ¶ caſur⁹ ex alto hūilis itrat. c ¶ quo mō p̄ter xp̄m: vl̄ nō bene de eo ſentiēdo vel nō eius gl̄am ſed ſuā q̄rendo.
oſtiū i ouile ouiū: ſ aſcēdit aliun
a ¶ .i. q̄ recte ſētit d xp̄o ⁊ nō ſua ſȝ q̄ xp̄i ſūt
c de: ille fur ē ⁊ latro. Qui aūt itrat ꝑ b q̄rit. a ¶ p̄deſtinat̄ ad vitā.
d oſtiū paſtor ē ouiū. Huic oſtiari⁹ e a ¶ p̄deſtinati ad vitā. b ¶ in q̄ cūcq̄ ſonat vox v̄bi dei. c ¶ obediendo.
f apit: ⁊ oues vocē ei⁹ audiūt. Et ꝑ e a ¶ Quia hȝ noīa ſcpta i libro vite. vñ ⁊ dr̄: Nouit dñs qui ſunt eius. b ¶ quaſi de egy pto in doctrinam vel regnū.
pās oues vocat noiatī ⁊ ēducē eas f a ¶ de tenebris ad lucē dū añ eas vadit q̄ſi i colūna nubis ⁊ ignis. b ¶ exēplū eis fac̄ ens: qꝺ docuit vel ad regnū p̄cedit.
Et cū ꝑprias oues ēmiſerit: ānte g

Nico.de lyra

aūt quidē lāgnēs. Prima in duas: q: Diuiſio p̄mo ponit̄ xp̄i benignitas in docēdo. ſcōo iudeoꝝ malignitas ipm̄ pſequen do: ibi: Facta ſūt encenia. Prima i du as: q: p̄mo doctrina xp̄i ponit̄. ſcōo ei⁹ effect⁹ oñdit̄, ibi: Diſſēſio iterū. Pria
b adhuc in duas: q: p̄mo ſaluator p̄mit tit quādā pabolā. ſcōo expoſitionē ei⁹ ibi: Hoc pūerbiū. In pabola exp̄mit̄ ꝯditio furis ⁊ paſtoris ouiuȝ. Primo ꝑpter diuerſuȝ igreſſum ipſoꝝ. ⁊ hoc eſt qꝺ dr̄: a ¶ Amē amen di.vo.q̄ nō intrat ꝑ oſtiū ⁊c. nō eīn venit ꝑ pter bonū. iō q̄rit idebitū ingreſſum. b ¶ Qui aūt in. ꝑ oſtiū ⁊c. Scōo oñdit coꝝ diſtinctio ꝑ effectū cū ſbdit: c ¶ Huic oſtia. apit. q: ſcit eū beni uolū ouib⁹. d ¶ Et oues vo. eius au. i. cognoſcunt: q: bruta aīalia ſuos bñfactores recognoſcūt. vt pȝ ꝑ expe rientiā ⁊ ꝑ Eſaiā ꝑphetā. i. a. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ⁊c. e ¶ Et ꝑ prias o.vo.no. q: diſtincte eas co gnoſcit qꝺ nō fac̄ alien⁹. f ¶ Et edu. eas. ad paſtū. g ¶ Et cuȝ ꝑ.oues ⁊c. Hūc eīn modū habēt paſtores in ✱ terra illa: qꝺ

Moralr̄. a ¶ Amē amē di.vo.⁊c. Per ouile ouiū pōt in telligi clauſtrū regulariū cui⁹ oſtiū ē melior̄ vite ꝓpoſitū firmū Moraliter oſtiari⁹ aūt ē ſpūſſctūs.q̄ iſpirat ipm̄. itrās aūt aliūde ē igredi ens religionē: cū ꝓpoſito lautior̄ vl̄ honorabilioris vite: ſicut ſūt aliq̄ paupes ⁊ de hūili plebe q̄ q̄rūt ingredi religionē ma gnas poſſeſſiōes habentē vt nō ſeruiāt xp̄o deuote ſȝ mag̃ vt xp̄s eis ſeruiat de bōis ill⁹ eccl̄ie: ⁊ iſti ſūt fures ⁊ latrones ꝑ vitiū ꝑprietat̄: ⁊ mactāt ⁊ p̄dūt q: dignitates vl̄ officia ambi unt: ⁊ ſic vlteri⁹ diſſentiones faciūt ꝑ q̄s corrūpit̄ charitas fra terna i q̄ ꝯſiſtit ſpūalis vita. i. Joh. iij. c. Qui nō diligit manet i morte. b ¶ Qui aūt in. ꝑ oſti. i. habēs ſanctū ꝓpoſitū in igreſſu ⁊ ipȝ ꝯtinuās i ꝓgreſſu. c ¶ Paſtor ē o. i. dign̄ rege re monaſteriū: ⁊ tal̄ ꝓmotio eſt a ſpūſctō. iō ſbdit: e ¶ Huic oſti. apit. i. ſpūſſctūs. d ¶ Et oues vo. ei⁹. au. i. hūiles et deuoti ad nutū obediūt ei. e ¶ Et ꝑprias oues vo. no. dl̄ ligēt curā de ipſis gerēdo. f ¶ Et educe. ad paſtū etne vi riditat̄ ꝑ deguſtationē celeſtiū ſibi ſubditos v̄bis ⁊ exēplis in ducēdo. iō ſbdit: g ¶ Et añ eas vadit. viam oſtendendo. ✱ Et oues illum

Nico.de lyra

AMen amē di.vo. Hic oſtendit̄ ꝙ do Ca. X ctrina xp̄i ſit viuificatiua. Et p̄mo oſtendit̄ h ꝑ v̄bū. ſcōo ꝑ ſenſibile ſignū: q: ꝯſuetudo ē hui⁹ euāgeliſte añnectere ſignū ſenſibile corrñdens doctrine. ſcōa ſe. ca. Era aūt q̄dame

A ¶ prius ↄtēnit: nullus alienus audit. a ¶ Illi aūt nō cog. p̄deſtinate oues ad xp̄m ſe neſciūt: nec vocē paſtoris audiūt: ſed in fine pſeuerāt: ecōtra lupi ad xp̄m audiūt ꝛ itrāt ſꝫ retro abe/unt. b ¶ Si qs. Hic euidēter oñdit: non ſolū paſtorē/ſed ꝛ oues itrare ꝑ oſtiū. c ¶ Oēs quotquot. Fur eſt q̄ ꝑ ſimo/niam vel aliq̄ alio mō ꝯ xp̄m intrat ꝛ poſtq̄ʒ intrauerit malo exēplo occidit et ſic apte latro: nec talis dicēdus eſt mercēnarius: iō lupo veniēte nō reſiſtit: ſed ꝓ mercede cedit. Si lupo violenter diſtrahēte nō reſiſtit: mercedē hāc recipit ꝙ nō diſtrahit cū ouibus: ſed poſtea male viuēdo oues corrumpit: ꝛ iā in altā partē relapſus ſit fur vel latro: nomē mercēnarij amittens. d ¶ Et ingredieꝰ. Intus bene co/gitando egredieꝰ extra exēplo aliorū bene operādo. Vel ingredieꝰ in eccleſiā vt hic viuat ꝑ fidē: vnde poſt dicit vt vitā habeāt: ꝛ egredieꝰ de iſta vita vt in eternū viuat: vnde poſt ꝛ abundantius habeat vitā ꝛ paſcua inueni et ingrediēs ꝛ egrediēs. e ¶ Niſi vt fure. ꝛc̄. Fureꝰ: alienam rem ſibi vſurpādo: mactet: a fide retrahendo: ꝑdat i eternā dānationē. f ¶ Mercēnarius aūt ꝛc̄. Mercēnarius ē qui querit q̄ ſua ſunt non q̄ xp̄i. q̄ ſeruit deo: non ꝓpͤ deū/ſꝫ ꝓ aliq̄ mercede q̄ culpabilis ē: ꝛ nō ē filiꝰ ſꝫ tñ neceſſarius ꝛ tolerandus. Fur ꝟo ſemꝑ eſt cauēdus. Prepoſiti ꝟo q̄ filij ſūt: q̄ ſunt ꝛ pa

a ¶ q̄cūq̄ ſerit. ¶ pſeuerādo vſq̄ in finē.
eas vadit/ ꝛ oues illū ſequūꝰ: q2 a
a ¶ in q̄ nō eſt vox xp̄i etiā ſi bonꝰ videaꝰ.
ſciūt vocē eiꝰ. Alienū aūt nō ſe t
quūꝰ: ſed effugiūt ab eo: q2 nō
a ¶ exercet obſcurius paſcit manifeſtiꝰ: dū exponit. ¶ q2 iactant ſe videre.
nouerūt vocē alienoꝝ. Hoc ꝓ/ b
a uerbiū dixit eis ieſus. Illi autē c
a ¶ in quo conuincunꝰ ceci eſſe.
nō cognouerunt q̄d loq̄reꝰ eis.
¶ vt credēs q̄ dixit ꝛ pie q̄rēs intelligat.
Dixit ergo eis iterū ieſus. Amē d
a ¶ per me ergo intrat qui intrat.
amen dico vobis: quiā ego ſum
a ¶ p̄ter me ꝓphe p̄miſſi cū eo. i. cū ꝟitate.
b oſtiū ouiū. Oēs quotquot vene f
rūt fures ſūt ꝛ latrones: ſꝫ nō au g
¶ vere. ¶ ſed.
dierūt eos oues. Ego ſū oſtiū: b
a ¶ nō fictus. b ¶ pſeuerādo intꝰ bñ cogitando.
c per me ſi q̄s introierit ſaluabiꝰ i
a ¶ vel ingredieꝰ credēdo/ꝑ operando
b ꝛ ingredietur ꝛ egredietur: ꝛ pa k l m
egredieꝰ ad pugnā ꝯ hereticos. ¶ bñ operādo. ¶ aūt.
c ſcua inueniet. Fur nō venit niſi n
¶ ꝛ iō nō audiūt cū oues.
vt fureꝰ ꝛ mactet ꝛ ꝑdat. Ego veni o p
¶ hic iuſtꝰ ex fide viuit. ¶ de hac vita trāſmigrādo.
ni vt vitā habeant: ꝛ abūdantiꝰ q r
a ¶ in futuro. ¶ ſicut oſtium.
b ¶ ad differentiā furis vel mercēnarij.
habeāt. Ego ſū paſtor bonus. s
a ¶ exprimit quid ſit ꝓpꝛium boni paſtoris
b ¶ vitam. ¶ alꝭ ponit.
† Bonus paſtor animā ſuā dat t
f ꝓ ouibꝰ ſuis. † Mercēnariꝰ aūt ꝛ v

Ni. de ly.

ꝯ terra illa: q̄ p̄cedūt gregē ſibilādo voce et inſtrō: ad cuiꝰ auditū oues dirigunꝰ. iō ſequiꝰ: a ¶ Et oues illū ſe. ꝛc̄. alienū aūt nō ſequūꝰ. i. furē/ſed fugiūt ꝛc̄. ſm aūt Chryſ. ouile eſt eccleſia. oues ſunt fideles. oſtiū ſacra ſcriptura. ſm illud ad Coll. iiij. a

B Orātes ſimul ꝓ nob vt deꝰ apiat nobis oſtiū ſermonis ad loquendū myſteriū xp̄i. Sic igiꝰ ↄtinuaꝰ lr̄a iſta p̄/cedētibꝰ ſm Chryſ. Chriſtus eni dixit iudeos eē cecos in intellectu ſcripturarū. q̄ oſtēdit ex hac parabola ex h̄ ꝙ aduentū xp̄i deberent ↄſiderare ex

¶ 23. q. 4. c. tres pſonas: ꝛ. c. qs non poteſt

teſtimonio ſcripturarū q̄s habebant: q2 xp̄s intrauit ꝑ oſtiū. i. ꝑ determinationē ſacre ſcripture: q̄ tp̄s/locū/ ꝛ modū veniēdi determinauit: vt. ſ. dictū eſt. v. ca. ꝛ iō alij aliter intrātes ſunt fures ſicut machomet̄ tūc ꝛ antixp̄s. Huic oſtiarius apit. i. moyſes: cui data eſt p̄mo ſacra ſcriptura: ꝓpͤ hoc ſaluator dixit. ſ. v. ca. Si crederetꝭ moyſi crederetis forſitan ꝛ mihi. Et oues illū audiūt. i. ſimplices ſicut fuerūt apl̄i ei credētes. Et ꝓpꝛias oues vocat noiatim: hoc patet de aplis: q̄bus diſtincta noia impoſuit. Et educit eas ḋ tenebris ignorātie ꝛ culpe. Ante eas vadit: ꝑ exēpla operū: ſm ꝙ ḋr. J. xiij. b. Exēplū dedi vobis vt quēadmodū ego feci ita ꝛ vos faciatis. Et oues illū ſequunꝰ/ꝑ imitationē. Quia ſciūt vocē eius. i. ꝑ fidē cognoſcūt ꝛ approbāt. Alienum aūt non ſequunꝰ recipiētes falſam doctrinā: q2 nō nouerūt vocē alienorū. Sꝫ ꝯ dictū Chryſ. pōt argui: q2 xp̄s exponēdo hāc parabolā dicit ſe eſſe oſtiū. ḡ ſacra ſcriptura nō eſt hic oſtiū. Pōt dici ſuſtinēdo dictū Chryſ. ꝙ xp̄s nō vocat ſe ſolū oſtiū/ſꝫ etiā paſtorē: vt patebit. ꝛ ſm h̄ diſtinguiꝰ ab oſtio: ꝓpͤ h̄ ſacra ſcriptura ḋr oſtiū hic inq̄ntū xp̄s ē paſtor ouiū ꝛ reſpectu ſui igreſſus i mūdū. Q2 āt xp̄s dicē ſe eē oſtiū: h̄ ñ ē reſpectu ſui igreſſus i mūdū: ſꝫ inq̄ntū alij ꝑ ipꝫ habēt igreſſū i deū: ſm Aug. oſtiū ē xp̄s. Et ↄtinuaꝰ lr̄a ſic p̄cedētibꝰ: q2 iudei i p̄ce. ca. dixert ſe vidē ſine xp̄o: ꝛ ꝑ ↄñs poſſe ad ꝟitatē ꝑuenire ſine eo: ꝓpͤ h̄ ſaluator in hac pabola oñdit h̄ ipoſſibile ē. Qui ñ itrat i ↄgregationē fideliū. Per oſtiū. i. ꝑ xp̄ꝫ. Fur ē ꝛc̄. q̄ faciūt oēs infideles ꝛ etiā mali fideles ſtatū p̄latiōis indebite aſſeq̄ntes. Qui āt intrat ꝑ oſtiū. i. ꝑ fidē xp̄i ꝛ hūilitatē ꝛ alias ꝟtutes eiꝰ. Paſtor ē ouiū: ſm ꝟitatē. Huic oſtiarꝰ apit. i. ſpūſſctūs reuelat ꝟitatē vt poſſit oues paſcere. Et oues vocē eiꝰ audiūt. i. doctrinā recipiūt. Et vocat eas nominatim: cōdeſcēdēdo familiariter ſubditꝭ: Et educit eas de tenebris ignorātie ꝛ culpe. Añ eas vadit. ꝑ exēpla vite.

C

b ¶ Hoc ꝓuer. Hic poniꝰ dicte pabole expoſitio. Et diuidiꝰ i duas: q2 p̄mo oſtēdiꝰ neceſſitas exponēdi. ſcḋo ſubiungiꝰ ipā expoſitio/ibi: Dixit ḡ. Circa primū ſciendū ꝙ illa indigent expoſitione q̄ habēt obſcuritatē: tale erat verbū xp̄i p̄dictū q2 erat parabolicū. ꝛ ideo intellectus eiꝰ audiētibꝰ erat occultus: et h̄ eſt q̄ð dicit euāgeliſta: Hoc ꝓuerbiū dixit eis ie. ꝓuerbiū ḋr q̄ñ ꝟbū poniꝰ pro ꝟbo: ſic eſt in parabola: q2 ꝑ vocē vnā rem ſignificantē aliud deſignaꝰ. c ¶ Illi aūt nō cog. ꝛ ſic pꝫ neceſſitas expoſitionis. d ¶ Dixit ḡ. Hic poniꝰ ipā expoſitio parabole: Parabola aūt duas ptes habet. vna ē ꝙ intrans aliunde fur eſt ꝛ latro: et hoc p̄mo exponiꝰ. ſcḋa eſt ꝙ intrās ꝑ oſtiū ē verꝰ paſtor. ꝛ hoc ſcḋo exponiꝰ. ibi: Ego ſum paſtor bonus. Prima in duas: q2 p̄mo poniꝰ p̄me ptis expoſitio. ſcḋo eiuſdē expoſitionis ꝓbatio/ibi: Ego ſum oſtium. In prima clauſula fecit mentionē ḋ oſtio ouiꝭ: ꝛ de fure. ideo vtrūq̄ exponit ḋ. e ¶ Amē amē ꝛc̄. rō huiꝰ predicta eſt. f ¶ Oēs q̄tq̄t. h̄ nō ē intelligēdū de ꝓphetis a ḋo miſſis: ſꝫ de illꝭ q̄ veneꝛt capite ꝓpꝛio: ſicͭ ḋr Actꝭ. v. ḋ Theoda ꝛ iuda galileo. Theodas eñ vt dicē Joſephꝰ fuit q̄dā magꝰ: q̄ decepit multos de ppl̄o iſrl̄ ꝛ duxit eos vſq̄ ad iordanis fluuiū ꝓmittēs eis diuidere aq̄s vt trāſirēt ſicco pede ſicͭ p̄res eoꝝ. Judas aūt galileꝰ tp̄e q̄ xp̄s fuit natꝰ ꝓhibebat ppl̄m iudeoꝝ ↄſiteri ceſarē dñm ꝛ reddere tributa: ꝛ multi ſecuti ſūt eū. g ¶ Sꝫ nō au. i. fideles i ouili eccl̄ie ꝑmanētes: q2 ipi ꝑieꝛt ꝛ ſeq̄ces eoꝝ: vt ḋr Actꝭ. v. h ¶ Ego ſū. Hic ꝓbat vtrūq̄ dictū i dicta expoſitiōe. Et p̄mo ꝙ ſit oſtiū: q2 officiū oſtij eſt ſaluare ea q̄ ſūt itra domū: ꝛ ꝙ ꝑ ip̄m ſit ingreſſus ꝛ egreſſus: ꝛ ſic ē de xp̄o: q2 ꝑ ip̄m fideles ſaluāꝰ ꝛ ſuanꝰ ſm ꝙ ḋr Actꝭ. iiij.

D

Nec eī ē aliḋ nomē ſb celo datū hoibꝰ i q̄ oporteat nos ſaluos fieri: ꝛ h̄ ē q̄ð ḋr: i ¶ Per me ꝛc̄. Silr ꝑ ip̄m ē ingreſſus ad fidē: ꝛ egreſſus de miſeria iſta ad gloriā: ꝛ ſic iueniūt paſcua eꝛna viriditatꝭ. ꝛ h̄ ē q̄ð ḋr: k ¶ Ingredieꝰ. h̄ ad fidē. l ¶ Et egre. ex hoc mūdo ad gloriam. m ¶ Et paſcu. q2 ibi reficiūꝰ interiꝰ in aſpectu diuinitatꝭ: ꝛ exteriꝰ i aſpectu hūanitatis xp̄i ꝑ quē ſūt ſaluati. iō dicē paſcua i pl̄i. Cōſequēter ꝓbat ſcḋꝫ. ſ. ꝙ alij fueꝛt fures: q2 ñ veneꝛt ad ſalutē ppl̄i: ſꝫ magꝭ ad eiꝰ deſtructiōꝫ. ꝛ h̄ ē q̄ð ḋr: n ¶ Fur. vſurpādo q̄ð ñ ē ſuū: ſicͭ illi veneꝛt vſurpādo q̄ð ñ erat eis debitū. o ¶ Et mac. q2 multi ḋ ppl̄o occiſi ſūt corꝑalr ꝛ etiā ſpūalr credētes ꝑſuaſiōi illoꝝ. p ¶ Ego ve. nō ſicut ipi. q ¶ Vt vi. ha. ꝑ grām in p̄nti. r ¶ Et abū. ꝑ glām in futuro: q2 glā eſt gratia ↄſūmata.

¶ 7. q. 1. c. ad ueritas ꝯ. h̄ etiā. 23. q. 3. c. ſex differētie. in fi.

s ¶ Ego ſū pa. Hic expōit ſcḋaꝫ pabole ptē. ſ. ꝙ ſit bonꝰ paſtor itrās ꝑ oſtiū. Et diuidiꝰ i duas: q2 p̄mo ꝓpōit intētū. ſcḋo ꝓbat ꝓpoſitꝰ ibi: Ego ſū pa. Circa p̄mū pōit ↄditiōes boni ꝛ mali paſt . . q2 bonꝰ paſtor debꝫ hr̄e affectionē ad gregē: intātū ꝙ ꝓ eo ſi neceē ēēt ſuſtineat mortē. ꝛ h̄ ē q̄ð ḋr: t ¶ Bo. pa. Ad cuiꝰ itellectū ſciēdū ꝙ res melior ñ ē exponēda piculo ꝓ viliori: ſꝫ magꝭ ecōuerſo. vita āt hoīs melior ē ſimplr q̄ vita oīm brutoꝝ aīaliū: ꝛ iō lꝫ paſtor brutoꝝ debeat aliquē laborē ꝓ ſalute ſui gregꝭ ſuſtiñe: nō tñ dꝫ ſe morti exponē. Aia āt hūana nobilior ē corpe. iō ↄ̄rio paſtor aīaꝝ ꝓ grege ſuo dꝫ vitā corpalē exponē. Alteriꝰ tāgit ↄditionē mali paſtorꝭ ḋ. v ¶ Mercēnariꝰ āt. mercēnariꝰ ḋr a mercede: ꝛ talꝭ ē q̄ in officio p̄latiōis attendit commodū rei tꝑalis: q̄ð diciꝰ merces: gloria autē celeſtis non

Diuiſio

Prouerbium.

Diuiſio

Moraliter

✱ a ¶ Et oues il. doctrinā paſtoris imitādo. † ¶ Alienū ꝛc̄. ꝑ alienū pōt itelligi diabolꝰ a ↄſortio dei ꝛ ſc̄toꝝ alienatꝰ: quē nō ſequūꝰ boni religioſi eiꝰ ſuggeſtionibꝰ aſſentiēdo ſꝫ fugiūt diſſentiēdo. v ¶ Mercēnarius ꝛc̄. h̄ ē q̄ p̄ſidēdo clauſtralibꝰ q̄rit honorē ꝓpꝛiū et ꝓmotionē carnaliū amicoꝝ.

✱ Videt in

E G ſunt ⁊ paſtores: ⁊ tñ vnꝰ eſt paſtor: q2 illi oẽs ſunt mẽbra illiꝰ cuiꝰ ſunt oues ꝓprie. a ¶ Et lupꝰ ra. Lupus ẽ vel violẽtus q̃ corꝑaliter vaſtat: vl̃ diabolus q̃ ſpũaliter diſſipat: cui qui nõ aĩas ouiũ ſed ſua q̃rit: nõ occurrit reſiſtẽdo vel mala arguẽdo qḋ ẽ fugere: q2 timor ẽ fuga animi: fugit ne ꝑdat qḋ diligit: vñ reddẽs cãm fuge ſubdit: Quia mercẽnariꝰ ẽ ⁊ nõ amat oues ſ3 ſua. Paſtores aũt nõ dicũtur fugere ſi cedũt ꝑſecutioni ⁊ ſeruãt ſe ouiũ vtilitati: q̃bus etiã corꝑe abſentes ſunt ſpũ p̃ſentes. b ¶ Ego ſũ pa. Poſt culpã ficti: iterũ formã veri paſtoris opponit: Ego ſum pa. bo. ⁊ aĩam pono ꝓ ouibus: qḋ non ipſe vnꝰ fecit niſi ꝙ oẽs ſunt ipſe vnꝰ ſunt: q2 ipſe ſine illis h̃ potuit: illi ñ ſine eo ſine q̃ nihil pñt. c ¶ Et ego agno. Filiꝰ ꝑ ſe agnoſcit patrẽ: nos ꝑ illũ: ſicut alibi: Deũ nemo vidit vnq̃ niſi vnigenitꝰ q̃ ẽ in ſinu p̃ris ip̃e enarrauit. Itẽ nẽo nouit filiũ niſi p̃r: neq3 p̃rẽ q̃s nouit niſi filiꝰ: ⁊ cui filiꝰ voluerit reuelare. d ¶ Et aĩam m. Hoc ẽ ꝓbatio dilectiõis ad patrẽ ⁊ ad oues ſic ⁊ petrꝰ tertio ↄfitẽs amorẽ: iubetur paſcere oues ⁊ ꝓ eis mori. e ¶ Pro ouibꝰ me. Pro ouibꝰ domꝰ iſrl̃ q̃ perierant ad q̃s corꝑaliter miſſus a q̃bꝰ nõ ſũt diſſiles ille q̃ ſũt de gẽtibꝰ. vñ dicit: Oportet me alias adducere q̃uis ꝑ ſuos q2 in illis ipſe. Et vocẽ meam au. nõ dicit meoꝝ: q2 in ipſis ille loquit. f ¶ Quia ego ⁊c. Aug. Verbũ ex q̃ ſuſcepit hoĩem. i. carnẽ ⁊ aĩam nũq̃ depoſuit aĩaȝ vt eẽt aĩa a v̾bo ſeꝑata: ſ3 caro poſuit aĩam q̃n expirauit q̃ redeũte ſurrexit. Mors ḡ ad tp̃s carnẽ ⁊ aĩaȝ ſeꝑauit: ſ3 neutrũ a v̾bo dei: Caro itaq3 ponit aĩam ⁊ ſumit: ſed nõ ꝑtãte ſua: ſed ꝑtãte inhabitantis carnẽ ſ3 deitatis. ſ.

Jo.1.b

† mat.11.d Luc.10.d

† De pe.di.4. § hac ſolucione

a ¶ ⁊ ſi videaẽ q2 veritatẽ p̃dicat vt paſtor.
b ¶ q2 nõ amore earũ: ſed ꝓ ſua mercede.

qui nõ eſt paſtor cuius non ſunt a
oues ꝓprie: videt lupũ venientẽ b
a ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. Et lupus c d
rapit ⁊ diſꝑgit oues. Mercenna e f
riꝰ autẽ fugit: q2 mercẽnarius eſt g
b et nõ ꝑtinet ad eũ de ouibꝰ. Ego h i
¶ .i. diligo.
ſuȝ paſtor bonus ⁊ cognoſco me k
¶ diligũt ⁊ obſequũt.
as: ⁊ cognoſcũt me meę. † Sicut l m
c nouit me paẽ et ego cognoſco pa
d e trẽ: ⁊ animã meã pono ꝓ ouibus n
¶ de gentibus
meis. † Et alias oues habeo q̃ nõ o
¶ de ꝑplo iſrl̃.
ſũt ex h̃ ouili: et illas oportet me p
¶ ꝑ apl̃os. ¶ nõ illoꝝ.
adducere/ ⁊ vocẽ meã audiẽt: ⁊ ſi q r
a ¶ pono aĩam ꝓ ouibꝰ ꝓpterea.
et vnũ ouile ⁊ vnus paſtor. Pro s t
¶ q̃ ẽ iõ me p̃r diligit: q2 morior vt reſurgã
f pterea me diligit paẽ: q2 ego po/
¶ eã.
no aĩaȝ meã/ ⁊ iterũ ſumã eã. Ne v
mo tollit eã a me: ſ3 ego pono eaȝ x
¶ quia.
a meipſo. Ptãteȝ habeo ponẽdi y
aĩam meã: ⁊ ꝑtãtẽ habeo iterũ ſu z
a ¶ de oĩbꝰ p̃dictꝰ ⁊ ponẽdi ⁊ ſumẽdi aĩaȝ.
b ¶ nõ ꝙ inferior ſed q2 genitꝰ equalis quicquid habet a patre habet.
mẽdi eã. Hoc mãdatũ accepi a pa a
¶ q2 tenebre lucẽ nõ cõp̃hẽdũt.
tre meo. Diſſẽſio iterũ facta ẽ iter b
iudeos ꝓpẽ ſermões hos. Dice c
¶ iſti ſunt tenebre.
bãt aũt multi ex ip̃is: † Demoniũ d
habet ⁊ inſanit. Quid eũ auditis?
¶ iſtoꝝ oculi iã ceperãt aperiri.
Alij dicebãt: Hec v̾ba nõ ſũt de e f
a ¶ quaſi demoniũ nõ ſolet bona opari.
moniũ habẽtis. Nunq̃d demõiũ g

Nico. de lyra

F ✱ celeſtis nõ dr̃ ꝓprie merces: ſ3 tñ/mõ large: inq̃ntũ oẽ qḋ reddiẽ i p̃miũ laboris dr̃ merces. Rõ aũt huiꝰ eſt: q2 hereditas diſtinguitur a mercede ꝓprie dicta: ſicut filius cui debeẽ hereditas diſtinguiẽ ab opario ↄductiuo cui debeẽ merces. Glia aũt celeſtꝭ reddiẽ fidelibꝰ ſicut hereditas filijs ꝓpter qḋ nõ habet rõnẽ mercedis ⁊ iõ ille ẽ verus paſtor q̃ attẽdit ad p̃miũ glie: mercẽnariꝰ aũt q̃ attẽdit ad cõmodũ rei terrene. Et q2 nõ ẽ ꝓprie paſtor, iõ ſeq̇ẽ: a ¶ Cuiꝰ nõ ſũt oues pro. ſed tm̃ vſurpatiue: qḋ ꝓbat ꝑ effectũ cum dr̃: b ¶ Uidit lu. ve. i. tyrãnũ: ſubditos ad peccãdũ inducẽtẽ: vl̃ hereticũ falſa doctrina eos corrũpentẽ. c ¶ Et di. oues ⁊ fugit: nõ reſiſtẽdo ꝑ cenſurã eccliaſticã tyrãnide oppſſioni: nec ꝑ ſanã doctrinã heretice prauitati. d ¶ Et lupꝰ ra. ad malũ pertrahẽdo. e ¶ Et diſꝑgit oues. ab vnitate ecclie ſeparãdo. f ¶ Mercẽnarius autẽ fugit. i. auxiliũ debitũ ſubtrahit. g ¶ Quia mer. eſt. i. ſolũ curans de cõmodo tꝑali. h ¶ Et nõ ꝑti. ad eũ de ouib9. q2 nõ habet affectũ debite ordinatũ ad eas. i ¶ Ego ſũ. Hic ꝓbat qḋ dixerat ꝑ duo ſigna. Primũ eſt mutua cognitio paſtorꝭ ⁊ ouiũ: qḋ ꝓuenit ex hoc ꝙ paſtor frequẽter ⁊ ſollicite oues viſitat: ⁊ ſic cognoſcit in ꝑticulari ↄditiones earũ: ſilr̃ oues ex frequẽti imaginatiõe b̃nficii paſtoris ip̃m attẽdũt: ⁊ ſic ſpãliẽ recognoſcũt ip̃m. Sic ẽ de xp̃o ⁊ vere fidelibꝰ. q̃ eſt paſtor verꝰ: h̃ ẽ qḋ dr̃: Ego ſuȝ pa. bo. ⁊ ſignũ huiꝰ ſubdiẽ: k ¶ Et cognoſco meas. nõ ſolũ noticia viſionis: q2 oĩa nuda ſũt ⁊ apta oculis eiꝰ: vt dr̃ Heb. iiij. d. ſ3 etiã noticia approbatiõis. l ¶ Et cognoſ. me mee. q2 vere fideles cognoſcũt b̃nficia xp̃i. m ¶ Sicut no. me pa. ⁊c. li ſicut nõ iꝑortat eq̃litatẽ: ſ3 quãdã aſſimilationẽ longinquam. Vel ſic li ſicut nõ ẽ nota eq̃litatꝭ: ſ3 ſilitudinis: q2 p̃ris ⁊ filij ẽ vna noticia: cõſiderãdo filij diuinitatẽ: ſm̃ vero humanitatem G videẽ patrẽ clare ⁊ cõtinue: nõ ſic aũt fideles poſſunt habere oculũ mentꝭ ad b̃nficia diuine gr̃e: q2 talis attẽtio mẽtꝭ aliq̃n neceſſario iterrũpiẽ ꝓpter ſtatũ p̃ñtꝭ vite. Scḋm ſignũ veri paſtoris ẽ affectio quã oñdit ad oues: q̃ nõ põt eẽ maior q̃ ſe exponere ꝓ ouibꝰ: ſic eſt de xp̃o ⁊ fidelibꝰ. iõ dicit: n ¶ Et aĩam meã po. pro ouibꝰ meis. q2 aĩa xp̃i ꝓ fidelibꝰ fuit ſeꝑata a corꝑe ⁊ oblata deo p̃ri cũ dixit: In manꝰ tuas cõmẽdo ſp̃m meũ: Lu. xxiij. f. Et ne crederet ꝙ ſolũ ꝓ iudeis deberet mori. ꝓpter hoc qḋ dicit: Matth. xv. c. Nõ ſum miſſus niſi ad oues q̃ perierũt domꝰ iſrl̃. iõ h̃ remouet dicẽs: o ¶ Et alias oues ha. q̃ nõ ſũt ex h̃ ouili. i. de ſynagoga iudeoꝝ: ſ3 de ꝑplo gẽtili. p ¶ Et illas opor. me ad. qḋ factũ ẽ ꝑ ꝑdicationẽ aploꝝ. vt h̃r Act. xiij. chriſto p̃ncipaliẽ opante i eoꝝ p̃dicatiõe. ſm ꝙ dr̃ Marci vl. d. Illi aũt profecti p̃dicauerũt vbiq3 dño coopante ⁊c. q ¶ Et vocem meã au. q2 iudeis repellẽtibꝰ fidẽ xp̃i gẽtiles eã deuote receperũt ad p̃dicationẽ aploꝝ: ſ3 ꝙ h̃r Act. xiij. g. vbi dr̃ ꝙ Paulꝰ ⁊ Barnabas dixerũt iudeis: Vob oportebat p̃mũ loq̇ v̾bũ dei: ſed q̃m repellitꝭ illud ⁊ indignos vos iudicatꝭ vite eterne ecce ↄuertimur ad gẽtes. ſic eñ nobiſ p̃cepit dñs. ⁊ ſeq̇ẽ: Audiẽtes q̃ gẽtes gauiſe ſũt ⁊ glificabãt v̾bũ dñi. r ¶ Et fiet vnũ ouile. i. vna ecclia ex iudeis ⁊ gẽtilibꝰ collecta. s ¶ Et vnꝰ pa. ſ. xp̃s. alij autẽ nõ ſũt niſi vicarij illiꝰ paſtoris. Qualiter aũt ſit itelligendũ verbũ xp̃i palliatũ Mat. xv. vbi fuit expoſitũ. Subdiẽ aũt adhuc de affectiõe illiꝰ paſtorꝭ ad oues/ cũ dr̃: t ¶ Propterea me pa. di. i. ex dilectiõe p̃ris ẽ ꝙ me ad ſalutẽ ouiũ deſtinauit. Vl̃ aliẽ. Propterea me p̃r diligit. ſ. q2 adimplebo eiꝰ volũtatẽ i mea paſſiõe ꝓ ouibꝰ. iõ ſbdiẽ: H Quia ego pono aĩam meã. Sciendũ tñ ꝙ affectꝰ amoris p̃ris ad filiũ etiã ſm humanitatẽ nõ venit ex paſſiõe ſ3 magꝭ p̃ceſſit: ſ3 aliq̇s effectꝰ amoris ſecutꝰ ẽ. ſ. glificatio corꝑis xp̃i in eiꝰ reſurrectiõe. iõ ſubdiẽ: Et iterũ ſumã eã. Et q2 volũtarie paſſus ẽ, iõ ſbdiẽ: v ¶ Nemo tol. eã a me. ſ. violẽter. nõ ẽ ſic itelligẽdũ q̃n ex vulneribus ⁊ paſſiõe mortuꝰ ſit: ſ3 q2 poterat ꝑſecutores ſuos ipedire ⁊ vno v̾bo ꝓſternere. x ¶ S3 ego po. eã a meipſo iterfectores nõ ipediẽdo. y ¶ Ptãtem ha. po. eã. i. deponẽdi nõ a ſuppoſito v̾bi: q2 qḋ ſemel aſſũpſit nũq̃ depoſuit: ſ3 a corꝑe a q̃ fuit ſeꝑata i triduo: q̃uis eẽt vnita v̾bo. z ¶ Et ꝑtãtẽ ha. ⁊c. nõ ad ſuppoſitũ a q̃ nũq̃ fuit ſeꝑata ſ3 ad corpꝰ cui fuit reunita. a ¶ Hoc mã. ⁊c. ſ. vt iplẽ eiꝰ volũtatẽ i mea paſſione ꝓ oim ſalute. b ¶ Diſſẽſio ite. Hic põiẽ effectꝰ doctrie xp̃i q̃ fuit diuerſus i bõis ⁊ malꝭ: q2 boni ꝑ eiꝰ doctrinã i fide ſũt ↄfirmati: ⁊ mali eã puertẽtes diuinis iudicio ſũt i malꝭ obdurati. ⁊ h̃ ẽ qḋ dr̃. Diſſẽſio iterũ ⁊c. Dicẽ iterũ: q2 alš iter eos fuerat diſſẽſio ex ↄſili cã: vt dictũ ẽ. ſ. ca. vij. c ¶ Dicebãt aũt mul. ⁊c. obſtĩati i malꝭ. d ¶ Demoniũ ha. ⁊ iſa. miracula eñ q̃ faciebat attribuebãt demõi: ſilr̃ v̾ba eiꝰ q̃ nõ intelligebãt: credẽtes ꝙ ſicẽ arreptitꝰ loq̇reẽ, iõ ſeq̇ẽ: Quid eũ au. cõrio ſo. e ¶ Alij di. ſ. bõi ⁊ deuoti. f ¶ Hec v̾ba ⁊c. q2 ſi arreptitij aliq̃n loq̇nẽ ardua: tñ ſũt falſa ⁊ ad malũ iducẽtia: xp̃s aũt habebat v̾ba vite eẽne: qḋ ꝓbãt vlteriꝰ ꝑ factũ dicẽtes: g ¶ Nũq̃d demo. po. ⁊c. q. d. nõ: ſ3 ei demo ✱ nec poſſunt aliq̃

Moraliter ✱ b ¶ Uidet lupũ ve. i. aliquẽ malũ gregẽ ſuũ in fide vel moribꝰ corrumpentem. c ¶ Et dimittit oues ⁊ fugit ⁊c. Grego. Fugit nõ mutando locũ ſed ſubtrahendo ſolacium.

✱ Ego ⁊ pater

† Lu.7.c

A deitatis.ſ. a ¶ Facta ſunt aūt. Cenon.i.nouū. Inde encęniare.i.initiare. Encenia feſta dedicationis tēpli q̄ facta eſt a iuda machabeo tp̄e hyemis. Hyems aūt hic cōmemorat̄: vt ſignificet iudeos frigidos: q̄ nō accedūt ad ignē.i. nō credūt in xp̄m. Salomon aūt facto tēplo in autūno illō dedicauit: zorobabel ꝛ ieſus ſacerdos poſt captiuitatē reedificatū tēplū in vere dedicauerūt. Judas machabeus ꝓ ꝓphanatione antiochi in hyeme. b ¶ In por. Portic⁹ quib⁹ tēplū cingebat ſolet ſignificari noīe tēpli. c ¶ Circūde. Dn̄o patienter iter opprobria ꝯitatē ꝑdicāte excecati nō obſequūt̄ ſ; tētāt. d ¶ Quouſq; aiam. Calūniant̄ illū tollere aīas q̄ ſaluet: quē purū hominē putabāt: ſ; pre oīb⁹ regnaturū. e ¶ Si tu es xp̄s. Nō veritatē deſiderāt: ſed parāt calūniā: vt ſi dixerit ſe regem: ꝯ auguſtū facientē ꝑcāi tradāt. Sz dn̄s ſic tꝑat rn̄ſum vt nec illis ſit loc⁹ calūnie: ꝛ fidelib⁹ ꝑ q̄s hec referūt̄: manifeſte appareat: φ ipſe ſit xp̄s: nō hō tm̄ vt illi putāt: ſ; fili⁹ dei. f ¶ Et nēo po.ra. q: ex h φ ſum ex pr̄e maior ſu; ad ꝓtegendū: q̄ illi ad īpugnādū. g ¶ Ego ꝛ pr̄ vnū ſu. His ꝟbis nō ſolū iudeoꝝ ſoluit q̄ſtionē: q̄ vt tētarēt acceſſerūt: ſ; etiā futuroꝝ hereticoꝝ dānat īſaniā. h ¶ Suſtule. ḡ. Hoc iā ñ ferūt q̄ cēcā tulerūt: ſ; duri ad lapides currūt. Sed q: ieſus ñ patit̄ niſi q̄ vult: adhuc loq̄t̄.

Ni. de ly. ¶ Facio teſtim

⁂ nec poſſunt aliq̄ miracula facere. in q̄tū in tp̄e īꝑceptibili a nob̄ contīgunt ꝓpria actiua ꝓprijs paſſiuis: ſicut rane facte ſūt a magis pharaonis ſm̄ φ dicit Aug⁹. tñ nō pn̄t facere ea q̄ excedūt totā facultatē nature cuiuſmodi ē illuminatio ceci.

B a ¶ Facta ſunt. Deſcripta benignitate xp̄i ī docēdo. h̄ ꝯſr̄ deſcribit̄ iudeoꝝ malignitas: ipm̄ ꝑſequēdo: ꝛ ꝑmo ꝟbis. ſcd̄o factis: ibi: Suſtule. ḡ la. Pria ī duas

Diuiſio q: prio ponit̄ iudeoꝝ īterrogatio maligna. ſcd̄o xp̄i rn̄ſio ſca / ibi: Rn̄dit eis ieſus. Circa ꝑmū deſcribit̄ coꝝ interrogatio q̄tū ad tp̄s ꝛ locū ꝛ interrogādi modū. tp̄s tāgit̄ / cū dr̄: b ¶ En

Encenia cenia fa.i.feſtū dedicatōis tēpli. Encenia ei idē ē qd̄ inouatiōes: ꝛ dr̄ ab en qd̄ ē i ꝛ cenos nouū: qd̄ fit qñ aliq̄ res noua ſuo vſui applicat̄: in dedicatiōe aūt tēplū applicat̄ vſui. Sciēdū eſt φ feſtū nō erat ꝑme dedicationis q̄ facta ē a ſalomone: q: illa facta ē.x. die ſeptēbris ī autūno: vt hr̄.iij. Regū.viij. Nec etiā ſcd̄e dedicatōis q̄ facta ē ſb̄ zorobabel templo reedificato: q: illa facta ē ī martio tp̄e vernali. Sz fuit feſtū illi⁹ dedicatōis ſeu inouatiōis q̄ facta ē ſb̄ iuda machabeo qñ purificatū fuit tēplū ab āt iocho epiphane ꝓphanatū: vt hr̄ .j. Mach.iiij. q̄ purificatio facta fuit.xxv. die noni mēſis apud iudeos: vt hr̄.i. Mach.iiij. q̄ ꝓ maiori pte cōiter ꝯcurrit cum decēbri apd̄ nos. ꝛ id̄ ad h denotādū addit̄: c ¶ Et hyems. ꝛ ſic ptꝫ tp̄s. Loc⁹ aūt deſignat̄ cū dr̄: d ¶ Et ambula. ꝛc̄. noīe templi intelligūt̄ atria ꝛ loca ad domū dn̄i ꝑtinētia. Erat aūt q̄dā loc⁹ edificat⁹ vbi ſalomō ſtabat ad orādū q̄ dicebat̄ regis oratoriū. Sed ꝯ hoc videt̄ φ oīa q̄ edificauerat ſalomō in tēplo fuerūt cōbuſta p chaldeos: vt hr̄.iiij. Regū vlti. Dicēdū φ alia porticus fuit reedificata ī tēplo ad ſilitudinē ꝑorꝭ: ꝛ id̄ retinuit nomē ꝑcedēt̄: ſic̄ freq̄nter fit ī edificijs repat̄: ꝛ ſic ptꝫ īterrogatiōis loc⁹. Subdit̄ etiā īterrogādi mod⁹. e ¶ Circūdederūt. vt citius eū ī ꝟbis caperēt. f ¶ Et dicebant ei. Jd ē crucias: dimittēdo nos ī ſuſpēſo. p h innuētes φ vellēt ꝛ dicto ſtare ꝛ eū libēter ſic̄ xp̄m recipe: cū tñ haberēt ꝯtrū ī corde. g ¶ Si tu es xp̄s. nō q̄rūt ſi tu es fili⁹ dei: q: de hoc nō curaſſet Pilat⁹ q̄ erat gētilis: apud quē intēdebāt eū accuſare ſed querit̄: ſed q̄rit̄: Si tu es xp̄s.i. vnct⁹: q̄ vnctio debebat̄ regib⁹: ꝛ p ꝯñs ſi rn̄diſſet ſe eē xp̄m ſtatim accuſaſſent eū ꝑſidi vt rebellare volentē ꝯ imꝑatorē romanū cui ſbditi erāt iudei: ꝛ aſpirare ad regnū. Eadē etiā de eū dixerūt: h ¶ Dic no. pa. vt poſſent ꝯ eū habere teſtimoniū. i ¶ Rn̄dit eis ꝛc̄. hic ponit̄ xp̄i vera rn̄ſio. ī q̄ primo oſtēdit̄ iudeoꝝ malignitas. ſcd̄o diſcipuloꝝ xp̄i benignitas / ibi: Oues mee. In prima ḡ pte dicit̄ ſic: k ¶ Loquor vo. ꝛ nō cre. q.d. vos q̄ritis verba exprimētia φ ego ſim xp̄us: non ad veritatē intelligendū / ſed magis ad calumniandū: q: ſi illa dicerē nō crederetis: qd̄ ꝓbat conſequēter dicens: l ¶ Opa q̄ ego fa. ꝛc̄. ſicut eni.ſ. dictū eſt.iij. ca. efficaciſſimū argumentū ad ꝓbandū veritatē excedentē naturalē facultatē intellectus: ſunt opa miraculoſa: ꝛ tamē illis non credebāt: cū tamen fierēt ad declarationē deitatis ieſu chriſti. Cā aūt incredulitatis coꝝ ſubdit̄ / cū dr̄: m ¶ Sed vos nō cre. ꝛc̄.i. innocētes ꝛ humiles: ſed ſupbi ꝛ maligni: ꝛ id̄o dī iudicio excecati. Conſiderandū φ in hac rn̄ſione chriſtus non dixit expreſſe ſe eē chriſtum quē querebāt: ſed dixit aliquid equiualens vel maius: vt rn̄deret veritatem ꝛ excluderet calumnie maliciam. n ¶ Oues mee. hic cōſequēter oſtendit diſcipuloꝝ ſuoꝝ benignitatē dicens: Oues mee.i. humiles quibus reuelat̄ veritas: vt habet̄ Math.xj. o ¶ Vocem meā audiunt. credendo corde ꝛ obediendo ope. p ¶ Et ego cogno. non ſolū noticia viſionis: ſed etiā noticia approbationis ad vitā eternā. q ¶ Et ſequunt̄ me. hic in p̄ſenti p grām: ꝛ in futuro p gl̄iam. id̄o ſequit̄: r ¶ Et ego vitā eternā ꝛc̄. Loquit̄ et hic de illis qui ſunt oues eius non ſolū ſm̄ p̄ntē iuſticiam / ſed etiā ſm̄ predeſtinationē diuinam: q̄ fruſtrari nō pōt.

D s ¶ Et non rapiet eas ꝛc̄. p violentiā. qd̄ ꝓbat tali ratione: t ¶ Pater me⁹ ꝛc̄.i. ipſa deitas quā habeo a patre: q: oīa excedit in infinitū. v ¶ Et nemo po. ra. ꝛc̄. cum eni ſit infinite potentie nihil pōt ab eo auferri p violentiā. x ¶ Ego ꝛ pr̄ vnū ſumus. in virtute ꝛ potētia: ſicut in deitate: vt.ſ. dictū eſt. ergo nemo poteſt rapere oues de manu mea. Notandum aūt φ ex hoc ꝟbo ſaluatoris: Ego ꝛ pater vnū ſum⁹: excludunt̄ duo errores contrarij circa articulū ſanctiſſime trinitatis. Sabellius enī poſuit in deo vnitatem ꝑſone ſicut ꝛ eſſentie. ꝛ hoc remouetur cum dr̄: Ego ꝛ pater vnum ſumus. Si enim pater et filius eſſent vna perſona dixiſſet ſu; in ſingulari. Arrius aūt econtrario poſuit diuerſitatem eſſentiarū ſicut ꝛ perſonarū. ꝛ hoc excludit̄ per hoc qd̄ dicitur hic: Unum. Si enī pater ꝛ filius haberent diuerſas eſſentias: non diceret vnum neutraliter / ſed plura. y ¶ Suſtulerunt ergo. hic conſequenter oſtenditur malignitas iudeorum in facto. Et diuidit̄ in tres: quia primo chriſtus refrenat eorum ſeuiciam. ſcd̄o excludit impoſitā ſibi blaſphemiam / ibi: Reſponderūt iudei. tertio fugit propter eorum obſtinatam maliciam / ibi: Querebāt ergo. In prima igitur parte dicitur ſic: Suſtulerunt ergo lapides iudei vt lapidarēt eū. moti liuore inuidie nō amore iuſticie: abſq; legis ordine: vt.ſ. dictū fuit ī caſu filij.viij.ca.

† De ſum. trini. Damnamus

Nota!

Error ſabellij

† ſ.ſ.g

Error arrij

Diuiſio

---

a um pōt cęcoꝝ oculos apire? Fa a
cta ſūt āt encenia ī hieroſolymis b
a ¶ ecce ignis de quo deberēt accendi.
ꝛ hyems erat. Et ābulabāt ieſus c d
a ¶ .i. vbi ſalomon ſtare ſolebat ad orādū.
h ī tēplo ī porticu ſalomonis. Cir e
a ¶ ecce hyems in iudeis.
cūdederūt ḡ eū iudęi / ꝛ dicebāt f
a ¶ dum incertos nos relinquis.
d ei: Quouſq; aiam nr̄am tollis? g
a ¶ .i. ille meſſias q̄ venturus eſt in mūdū.
e Si tū es chriſtus dic nobis pa- g h
a ¶ vt verbū dei ꝛ ꝓbo p opa quid ſim.
lā. Rn̄dit eis ieſus: Loquor vo i k
bis ꝛ nō creditis. Opa quę ego l
¶ cuius ꝛ nō ſuā gl̄iam querit.
facio ī noīe patris mei: hęc teſtimoniū phibēt d̄ me. Sz vos nō m
¶ cur. ¶ iſtos videbat futuros pdiuloni.
creditis: q: nō eſtis ex ouib⁹ me-
a ¶ ſ;. b ¶ q̄ p oſtiū itrāt. ¶ obediūt ꝑcept̄.
is. Oues męę vocē meā audiūt n o
a ¶ ꝛ imitatione ꝛ beatitudine.
Et ego cognoſco eas: ꝛ ſequūnt̄ p q
¶ q: vos de p̄nti vita cogitatis ꝛ calūnias q̄ritis. a ¶ hec ſunt paſcua de quib⁹ ſupra.
¶ ac ſi dixerit vos peribitis ī eternū quia non eſtis de ouibus.
me. Et ego vitā ęternā do eis / ꝛ r
¶ ꝛ ſi ī p̄nti videāt̄ pire. a ¶ fur ꝛ latro nihil poſſunt ꝯ illos q̄s nouit de⁹ eē ſuos.
nō pibūt in ęternū: ēt non rapiet s
¶ poteſtate. ¶ quia.
eas q̄ſq̄ de manu mea. Pater t
a ¶ gignēdo.i. eē vnigenitū filiū coequalē coeternū. b ¶ oīb⁹ creaturis ꝛ āgelis.
me⁹ qd̄ dedit mihi maius oīb⁹
a ¶ ꝟtutē ꝛ gl̄iaꝫ hui⁹ rei: φ nēo rapit d̄ manu ei⁹ pr̄i attribuit. b ¶ poteſtē q̄ vna eſt mihi ꝛ patri: vel de me q̄ ſum manus patris.
f ē: ꝛ nēmo pōt rape de manū pa v
g tris mei. Ego ꝛ pr̄ vnū ſumus. x
h †Suſtulerūt ḡ lapides iudęi vt y

⁂ Rn̄dit eis

⁎ x ¶ Ego ꝛ pater vnum ſumus. Aug⁹. Utrūq; audiet: vnum et ſumus: et charybdi et ſcilla liberaberis. Qz dicit vnum: liberet te ab Arrio: φ dicit ſumus a Sabellio.

Moraliter

y ¶ Suſtulerunt ergo lapides iudei vt lapidarent. Hylarius. Nunc hereticorum furor iam domino in celis ſedente pari infidelitate dictis non obedientes odium impietatis exercent. verborum lapides iaciunt: ꝛ ſi poſſent de throno ſuo eum in crucem detraherent.

E ꝟ quaſi adulterā accuſat. Uel ſignat eccl'iam q̄ relinquēs deum fornicata erat cū demonibus quā iudeus accuſat ꝙ ad chriſtū accedat: ꝛ q̄ſi nouū idolatrie genus reputata eſt. a ¶ Jeſus autē ꝛc. Quid ſcriberet in terra: ſiue verba illoꝝ ſiue qđ aliud non eſt diffinitū ſ̄m ꝙ ſe inclinat ꝛ digito ſcribit. Docet nō vt anteq̄ iudiciū fiat nos debere inclinare. i. cōdeſcēdere in iudicio: aut faciendo vti diſcretione. b ¶ Et iteruz ſe inclinās ꝛc. i. data ſentētia iuſticie qua illi cōſcij maloꝝ ꝑcuſſi ſunt. Iterū ſcribit in terrā ex more: vultū alio vertēs: vt illi ſit liberū exire q̄s ꝑuidebat citius exituros q̄ plura interrogaturos. Docet aūt nos ſicut ꝛ ante correctionē alteri⁹: ita ꝛ poſt noſip̄os humiliter inueſtigare: ne idē vel aliud ſīle in nobis ſit. c ¶ Nec ego te cōdēnabo. Sed q2 poterat timere ne ille q̄ ſine pctō eſt eā puniret: dicit ei vt miſericors preterita pctā dimittens. Nec ego te cōdēnabo. vt iuſt⁹ ne ampli⁹ peccet interdicēs. d ¶ Iterū ergo. Repulſis tētatorib⁹: ſanata culpa mulieris: apti⁹ ſubdit qđ poſſit ex diuinitate: ne ambigat de eo hoīe an poſſit pctā dimittere. e ¶ Ego ſū lux mūdi. q̄ nube carnis tegit: ꝛ ſic tolerāda hominibus efficit. vñ ꝛ peccata poſſum dimittere ꝛ etiam hominē illuminare. ꝟ Teſtimoniū tuū

Lev. 20.b — De pe. diſ. 6. c. 1. circa mediū

Ni.de ly.

Diuiſio — ꝟ ſtatis. ꝛ diuidit in duas partes: q2 primo ponit iudeoꝝ maligna interrogatio. ſcđo ſubiūgit chriſti benigna rñſio / ibi: Jeſus aūt iclinās. In p̄ma ergo parte dr̄ ſic: Adducūt aūt ſcribe. i. illi q̄ habebāt noticiā ſcripturarū. a ¶ Et phariſei. Qui videbant pre alijs religioſi. b ¶ Mulierē in adulterio de. Si querat q̄re non adduxerūt adulteꝝ ei⁹: cū ſ̄m legē eſſet eadē pena plectēdus. pōt dici ꝙ ꝑ hoc voluerūt ponere ſuſpitionē in corde ppl'i ꝙ fuiſſet aliq̄s diſcipulus ei⁹. ꝛ iō nō adduxiſſent eū ad ei⁹ iudiciū. ¶ Uel aliter: forte adulter erat diues: ꝛ ideo ꝓ p̄cio ip̄m liberauerāt. ꝓponūt ergo queſtionez biligoſam: q2 rñſio ad quālibet ptē videbat eſſe ꝯtra chriſtū: vt videt. c ¶ Magiſter: hec mu. ꝛc. In q̄ allegāt p̄ſcuitā ꝑſone, ꝛ p̄ſentiā facti. cuz ſubdit: d ¶ Mō dep̄henſa eſt in adulterio. Et arguūt grauitatē criminis ex grauitate pene ꝑ legem infligende cū dr̄: e ¶ In lege aūt moyſes ꝛc. Leuit. xx. f ¶ Tu ergo qđ dicis? Et ſubdit cauſa q̄ſtiōis. Hoc āt dicebāt tētātes eū. ad capiēdū ip̄m ex rñſione. vt poſſent accuſare eū. Uidebāt eni tantā ei⁹ māſuetudinē ꝛ miſericordiā ꝙ ꝓbabiliter credebāt eū iudicare ip̄am dimitti: ꝛ ſic accuſaret ab eis vt trāſgreſſor legis: ꝓpter qđ reduxerāt legē ad memoriā ne poſſet excuſari ꝑ legis obliuionē. ſi aūt ecōtrario diceret eā lapidādā. videbat dicere ꝯtra alia ſua dicta ꝛ facta q̄ erant de pietate ꝛ miſe͛dia. g ¶ Jeſus autē. Hic ponit chriſti benigna reſpōſio. Et diuidit in duas: q2 primo oñdit ꝙ in ſua rñſione iuſticiā tenuit. ſcđo ꝙ a miſe͛dia nō declinauit. ꝛ per hoc vtrāq3 coꝝ cauillationē euitauit. ſc'a ibi: Erigēs autē. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ſuā ſentētiā ſ̄m modū iudicialē p̄mo ſcripſit. poſtea ꝓtulit. hoc eſt qđ dr̄: Jeſus aūt inclinās ſe de. ꝛc. Illud qđ poſtea ꝓtulit ad maiorē certitudinē. h ¶ Cū ꝑ ꝑſeueraret interrogātes ꝛc. Ad coꝝ importunitatē reprimēdā. i ¶ Et dixit eis: q̄ ſine ꝛc. q. d. puniat peccatrix: ſʒ nō a pctōribus. impleat lex quā allegatis ſed nō a trāſgreſſorib⁹ legis. In inferēdo eni penā iuſtā debet obſeruari debit⁹ modus. k ¶ Et iterū ſe incli. Dicunt aliq̄ ꝙ ſcribebat idē qđ ꝑus ad oſtēdēdū maiorē firmitatē ſnīe. Alij dicūt ꝛ meli⁹ vt videt ꝙ ſcribebat coꝝ pctā vt eos oñderet ineptos ad accuſationē hui⁹ femine. iō ſeq̄t: l ¶ Un⁹ poſt vnū ꝛc. Quia grauiorib⁹ criminib⁹ irretiti erāt: ſed ſi q̄rat quō ſcribebat: dicendū ꝙ nō ſcribebat ꝑ ſingula: ſed diuina v͛tute potuit facere ꝙ in aliq̄ figura ab eo ꝓtracta q̄libet coꝝ videret ſua ꝓpria pctā ꝛ nō aliaꝝ nec ab alijs videbāt. m ¶ Et remā. ieſus. Nō eſt intelligēdū ꝙ xp̄s remāſit ſol⁹ ſimplr̄ cū illa muliere: q2 remāſerāt cū eo diſcipuli ꝛ m̄ltitudo ppl'i: ſʒ remāſit ſol⁹ a ſuis calūniatorib⁹. n ¶ Erigēs. poſito rigore iuſticie: h̄ xp̄s ip̄ʒ tēperat dulcore miſe͛die. ꝛ h̄ ē qđ dr̄: Erigēs aūt ſe ieſus. ꝯfutatis calūniatorib⁹. o ¶ Dixit ei: Mulier vbi ſūt ꝛc. In q̄ examinat de accuſatiōe: ꝛ ꝯſeq̄nt de ꝯdēnatiōe. Nemo te ꝯdēnauit. ꝛ ſubdit mulieris rñſio: p ¶ Nemo dñe. q2 receſſerāt vt viſuz eſt. ꝛ ſubdit xp̄i abſolutio. q ¶ Dixit aūt ieſus. Quia veni pctōres ſaluare ꝛ non ꝯdēnare. r ¶ Uade. Abſoluta a culpa ꝛ a pena. s ¶ Et iā ampli⁹ no. pec. Saluādo eni naturā dānat culpā. Circa hoc ſciēdū ꝙ h̄ factū xp̄i nō eſt trahēdū ad ꝯſeq̄ntiā: imo debēt ſacerdotes i foro pniāli īponere pniam ſ̄m ꝯditionē peccātis ꝛ pcti: q2 nō h̄nt talē ptātē dimittēdi: poterat eni xp̄s illi mulieri tātā ꝯtritionē dare ꝙ ſufficeret ad delētionē illi⁹ culpe ꝛ pene: ꝛ illā ꝯtritiōez cognoſcere: nō ſic aūt alius ſacerdos q̄ nō nouit coꝛ nec videt: q2 hō videt ea q̄ parēt: vt hr̄. 1. Re. xvi. b. t ¶ Iter ꝑ. Poſtq̄ euāgeliſta itroduxit p̄m docētē. hic deſcribit doctrinā ip̄i⁹ q̄tū ad virtutē illūinatiuā. Et diuidit in duas: q2 p̄mo ꝓponit intētū. ſcđo ꝓbat / ibi: Dixerūt ꝑ phariſei. Circa p̄mū tria ponunt. P̄mū eſt ip̄i⁹ xp̄i ſpeciale p̄uilegiū / cū dr̄: v ¶ Ego ſū lux mū. Alij eni nō ſunt lux: ſʒ ab hac luce illūinati: vt dictū fuit. 1. ca. nō tñ ſic eſt itelligēdū ꝙ xp̄s ſit ſol iuſticie viſibilis: ſicut itelligebāt manichei. lux eni mag' ꝓpe dr̄ in ſpūalib⁹ q̄ in corpalib⁹: q2 lux hʒ rōnē manifeſtatiui. qđ ꝓpe habet locū in cognitōe itellectiua: q̄ ſūmū tenet gradū. ꝛ iō ip̄e de⁹ ſol⁹ eſt lux ꝑ eſſentiā. q2 ab ip̄o oīs noticia deriuat. Scđo ꝓponit hui⁹ lucis bñficiū / cū dr̄: x ¶ Qui ſeq̄t me. Per fidē formatā. y ¶ Nō am. in tenebris. Ignorātie ꝛ culpe: ꝛ ꝑ ꝯñs nō veniet ad tenebras gehenne: q̄ ſūt termin⁹ p̄dictaꝝ tenebraꝝ. ꝓpter hoc Mat. viij. b. dicūt tenebre exteriores. i. vltime. ꝑ xp̄m eniʒ facta eſt ꝯitas cōtra tenebras ignorātie: ꝛ gr̄a ꝯtra tenebras culpe. ꝛ gl'ia dabit ab eo ꝯtra tenebras gehēne. Tertio ꝓponit hui⁹ luc' fruct⁹ / cū dr̄: z ¶ Sed habebit lu. vite. Quia ꝑ irradiatiōez hui⁹ lucis eleuabit itellect⁹ ad vidēdū deū clare: ꝛ ꝑ ꝯñs affect⁹ ad fruēdū ip̄o ꝑfecte in q̄b⁹ ꝯſiſtit vita eťna. a ¶ Dixit ꝑ. Hic ꝓbat tria iſta ꝓpoſita ꝑ ordinē. primo p̄mū. ſcđo ſcđm ibi: Dixit iterū. tertio t'tiū / ibi: Amē amē di. vob ſi q̄s ſmo. ꝛc.

Diuiſio — b — Jo. 9. a et Jo. 12. g

Moraliter — P̄ria in ꝟ ex pte diuio dep̄henſam ſignificat q̄libet ꝑſona xp̄o per fidē deſpōſata: ſ̄m illud. ij. Corinth. xi. a. Deſpōdi eni vos vni viro virginē caſtā exhibere chriſto. ſʒ poſtea ꝑ mortale pctm̄ cū diabolo adulterata. Per ſcribas ꝛ phariſeos demōes ſignificāt: q̄ dicunt hic ſcribe: q2m nr̄a pctā retinēt memoriter tāq̄ firmiter ſcripta: ꝛ phariſei. i. diuiſi recte dicunt. nam a xp̄o ꝛ ſctōꝝ ꝯſortio ſepant. Hi mulierē ad iudiciū adducūt q2 dānatiōez hoīs ſollicite querūt: ſed q2 dñs nō vult mortē pctōris ſed vt magis ꝯuertat ꝛ viuat Ezech. xviij. g. iō dicit ei: r ¶ Uade ꝛ iā ꝛc. Quia ſibi ſufficit vera pnīa de p̄terit ꝛ cautela ꝯtra recidiuū ꝓ futuris.

ꝛ phariſei mulierē i adulterio de ꝑ
¶ recenter.
p̄hēſā: ꝛ ſtatuerūt eā in medio: et
dixerūt ei: Mgr̄: hec mulier mō ꝑ ꝺ
dep̄hēſa eſt in adulterio.† In le e
ge autē moyſes mandauit nobis
hmōi lapidare. Tu ꝑ qđ dicis? f
Hoc aūt dicebāt tētantes eū: vt
a poſſēt accuſare eū. Jeſus āt icli g
¶ de ſinu patris in mundū ad redimanda pctā humani generis. ¶ peccata coꝝ.
nās ſe deorſum: digito ſcribebat
in terrā. Cū aūt ꝑſeuerarēt inter h
¶ q̄ inclinat⁹ ſcripſit erect⁹: ſalua miſericordia iuſticiā iudicat. ¶ vt erigat illos q̄ in peccatis curuabantur. ¶ auerſo vultu non dedignatur.
rogātes: erexit ſe/ ꝛ dixit eis† Qui i
ſine peccato eſt veſtrū p̄mus in
¶ oſtendit dimiſſa peccata mulieris.
b illā lapidē mittat. Et iterū ſe in k
clinās ſcribebat in terrā. Audiē
tes aūt hec vnus poſt vnum exi l
bāt: incipiētes a ſenioribus: ꝛ re m
¶ remanet ſolus ieſus cū muliere in domo .i. cū eccl'ia in mūdo. ¶ miſericordia. ¶ miſeria. ¶ diſcipuloꝝ vel in dubio.
māſit ieſus ſolus/ ꝛ mulier in me
dio ſtans. Erigēs aūt ſe ieſus di n o
a ¶ hos fugauit iudicio iuſticie.
xit ei: Mulier vbi ſunt q̄ui te ac
¶ vel rant. ¶ ſciens ſe nſr inquinatū.
cuſabant? Nemo te cōdēnauit?
Que dixit: Nemo dñe: Dixit au p q
c tē ieſus: † Nec ego te cōdēnabo.
† Uade ꝛ iā ampli⁹ noli peccare. r s
d Iteꝝ ergo locut⁹ eſt eis ieſus/ di t
¶ ideo.
e cēs:† Ego ſū lux mūdi. Qui ſeq̄ x
¶ ꝑ fidē. ¶ iuſſis exēplis obedit.
¶ ignorantie vel peccatoꝝ.
tur me nō ambulat in tenebris/ ſʒ y
¶ nūc ꝛ in futuro. ¶ q2 deū ſe ſignificauit.
habebit lumen vite. Dixerūt er a
go ei phariſei: Tu de teipſo teſti

A B a ¶ Teſtimoniū. Putant nō credendū ei: q̄ſi ſolus de ſe teſtat obliti ſimilitudinarū lucernaꝝ: ⁊ ipſi⁹ iohīs baptiſte q̄ de eo euidēter oſtēdit. b ¶ Verū ē ⁊c. Meū teſtimoniū idō verū ē habendū q2 ſcio vñ venio. hō ē q2 teſtimonio pr̄is ↄfirmat' veni miſſus a pr̄e: nō tñ eū deſerēs: ⁊ ipleto miniſterio ad pr̄ez redeo: nec tñ mūdū relinquo. c ¶ Vos ſm car. Quia illud neſcit'. idō vos ſm carnē iu. hō ē hoīem putat' cui i laude ſua credēdū nō ſit: ⁊ ēt dānat'. d ¶ Ego nō iudi. Ego nō iudi. q. ſm carnez vt vos: vl' penit⁹ nō iudico hō p̄mo aduentu ſz ſaluo. ſz q2 ſcđo aduētu iudicabit ſubdit hō: Et ſi iudi. ego. e ¶ Quia ſol⁹ ⁊c. Aug⁹. Idō verū: q2 nō ſol⁹ ſed ego ⁊ pr̄. Ecce ego duo in pſonis licet vnū i ſubſtātia: qđ ē. idō verū ē iudiciū meū: q2 ver⁹ dei fili⁹ ſuz. vñ pbat' ꝙ fili⁹: q2 nō ſol⁹: ſz pr̄ mecū. f ¶ Et i le. Aug⁹. Dicto de iudicio ꝙ ſuuz ⁊ pr̄is

Deu.17.b teſtionū verū ſit, pbat ab auctoritate leg'. Dr̄ eñ in lege: In ore duoꝝ vel triū ſtat oē ṽbū. nō ꝙ duo vl' plſes nō ſint iuēti ſepe fallaces: ſz trinitas in hō cōmēdat' i q̄ ꝑpetua veritas. Si ḡ vis hr̄e bonam cām habe duos vl' tres te-

Dan.13.d ſtes: patrē ⁊ filiū ſimul: vl' pr̄ez ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄: vt accuſata ſuſāna habuit. g ¶ Dicebāt. Scđm carnē iudicantes: patrē xp̄i carnalit' acceperunt: ſed erat hō i apto: ṽbum pr̄is in occulto. h ¶ Vbi eſt pa. Quaſi. te videmus ſz nō patrē tecū. qb⁹ ecōtra dr̄: ſed nec me ſcit'. q2 ſi hoīem quē videt' nō ꝙ i occulto ſum ſitis: ⁊ idō nec patrē ſcit': ſz ſi me ſciretis: qđ eſt p̄us me cognoſcite: ⁊ ſic patrē ſciet' quia vnum ſumus. i ¶ Forſitan. Nō dubitat ſz dubitātes q̄ſi irridet ⁊ icrepat: vt ⁊ dñs ſermo: forſitā dñs tu⁹ ſuz. k ¶ Hec ver.

Typice lo. Gaçe diuitie: phylare: ſuare. Typice gaçophylaciū ⁊ myſteria ſcripturarū q̄ ſunt in tēplo. i. i xp̄o. Hec ſecreta poſt reſurrectionē apuit aplis: ſz in

B hīs mō loquit' p parabolas nō itelligētib⁹ iudeis. l ¶ Et nemo. i. loquētē de deitate. ḡ. nemo etiā ſi vellet apprehēdit: q2 ipſe necdū voluit. Dicit ḡ de paſſione ſua: q̄ in ſua ptāte eſt: iudeis cape volentib⁹. m ¶ Ego va. Qua ſi pōte ⁊ idō fruſtra laborat'. Vadit illo vñ venerat ⁊ vñ nō diſceſſerat. Queretis: odio pſequētes. aſſūptū in celis: nō vt amici habere cupiētes: vnde eis penaz p̄dicit. In pctō vr̄o moriemini.

¶ Nunq̄d inter

a monīū ꝑhibeſ: teſtimoniū tuū nō a
¶ oſtēdens ſe ⁊ pr̄em cui dat gl'iam.
eſt verū. Reſpōdit ieſus et dixit b
eis: Et ſi ego teſtimoniuz ꝑhibeo
b de meipſo: verū eſt teſtimonium
¶ a patre.
meū: q2 ſcio vnde veni ⁊ quo va c
do. Vos aūt neſcitis vnde venio d
c aut quo vadā. Vos ſm carnē iu e
d dicatis: ego nō iudico queꝗ̄. Et f
ſi iudico ego: iudiciū meū veꝝ ē:
a ¶ .i. ⁊ ſi hō prem nō deſerui: ⁊ ſi miſſus per carnē tñ ego ⁊ pr̄ ſil' ꝑ deitatē. ¶ icarnari cō
e q2 ſolus nō ſuz: ſz ego ⁊ q̄ me mi- h i
ſit. ¶ vobis a deo data.
f ſit pater. † Et i lege veſtra ſcriptū k
eſt: q2 duoꝝ hominū teſtimoniuz l
verū eſt. † Ego ſum q̄ teſtimoniū m
a ¶ nūc ⁊ ſi differo iudiciū: ñ differo teſtimoniū. ¶ ſi duob⁹ hoīb⁹ credit' q̄ pñt falli ⁊ mētiri: q̄re nō mihi ⁊ pr̄i vbi ē ſtabilis veritas.
ꝑhibeo de meipſo: ⁊ teſtimoniuz n
ꝑhibet de me qui miſit me pater.
g h Dicebant ergo ei: Vbi eſt pater o
tu⁹: Rn̄dit ieſus: † Neq2 me ſcitis p q r
neq2 patrē meuz. Si me ſciretis. ſ t
k forſitan ⁊ patrē meū ſciretis. Hec v
a ¶ ¶ magna ↄfidentia intrepid⁹ ṽba diuinitatis corā inimicis apte loquit' vt docet.
verba locut⁹ eſt ieſus i gaçophy
l lacio docēs in tēplo: et nemo ap-
p̄hendit eū: q2 nōdū venerat ho- x
¶ nō natalis: ſed oportuna ⁊ volūtaria.
m ra ei⁹. Dixit ḡ iteꝝ eis ieſus: Ego y
a ¶ de futuro q̄ſi de p̄nti loq̄t'. b ¶ pſequendo in aplis. ¶ ꝑmanentes.
vado ⁊ q̄retis me ⁊ i pctō vr̄o z
a ¶ vos inimici nūq̄: ſz amici mei: ⁊ ſi nō mō poſtea tñ poterūt q̄b⁹ alibi idē dicit qđ iſtis.
moriemini. Quo ego vado: vos b
¶ oia carnalr̄ ſapiētes: ⁊ qđ dixit ñ itelligētes
nō poteſtis venire. Dicebāt ḡ iu c

Nico.de lyra

Diuiſio ⁊ duas: q2 p̄mo ponit' iudeoꝝ obiectio. ſcđo xp̄i rñſio. ex q̄ oſtdit' p̄mū ꝑpoſitū, ibi: Rn̄dit ieſus. Obiectio aūt eoꝝ ꝓcedit nō ex parte dicti: q2 erat veriſſimū: ſed ex pte dicentis. ⁊ hō eſt dicit': Dixerūt ḡ pha. Tu de teipſo te. pe. a ¶ Teſtimoniū tuuz nō eſt ve. i. habēs firmitatez dato ꝙ eēt verū in ſe. q2 nullus pōt ferre teſtimoniū de ſeipſo. b ¶ Rn̄dit ieſus. Hic pōit' xp̄i rñſio. ⁊ excludit eoꝝ obiectionē dupl'r. p̄mo oſtēdendo ꝙ cōſequētia nō tenet. ſcđo ꝙ añcedēs ē falſū, ibi: Vos ſm carnez. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ teſtimoniū habꝫ firmitatē ⁊ ṽitatē ex certitudine cognitiōis. ⁊ idō hoīs teſtimoniū de ſe nō ē firmū. q2 ⁊ ſi ſe cognoſcat: tñ frequēter īordinate afficit' ad ſeipm̄. deus aūt pfecte ſe ⁊ alios cognoſcit: nec pōt eē deſtorſio i ei⁹ affectu ꝓpt' qđ teſtimoniū dei de ſeipō firmū ē. Teſtimoniū aūt hoīs de deo ē iualidū ꝓpt' defectū cognitiōis. xp̄s aūt erat hō ⁊ de⁹: nec poterat eē defect⁹ cognitiōis vl inordinatio affectiōis i diuina natura vl' hūana: ꝓpt' qđ eius teſtimoniū de ſeipō erat firmū mag' q̄ quodcūq2 aliud teſtimoniū: ⁊ ſic ptꝫ defect⁹ ↄſeq̄ntie. ⁊ hō ē qđ dr̄: Rn̄dit ie. ⁊ di. eis. ⁊ ſi ego. te. p. ⁊c. ſubdit' cā: c ¶ Quia ſcio. i. pfecte cognoſco pr̄em a q̄ exiui i mūdū: ⁊ ad quē reuertar: ⁊ ſic ptꝫ pbatio p̄mi ꝓpoſiti. ſ. ꝙ xp̄s ſit lux per eſſentiā

C p eſſentiā: q2 ṽbū eſt a pr̄e ꝓgrediēs ſic' lux a luce. d ¶ Vos aūt ne. ⁊c. q2 ei⁹ diuinitatē ignorabant. e ¶ Vos ſm car.

Diuiſio Hic oſtdit xp̄s añcedēs eoꝝ eē falſū. Et diuidit' i duas. q2 primo ponit' xp̄i pbatio. ſcđo remouet' iudeoꝝ obiectio, ibi: Dicebāt ḡ. Añcedēs eoꝝ erat ꝙ xp̄s eēt ſol⁹ q̄ de ſe teſtimoniū ꝑhiberet. ⁊ hoc ē falſū: q2 filius dei nō pōt eē ſine pr̄e ⁊ ſpūſctō. q̄ cōcordit' dāt teſtimoniū cū eo. vt dr̄. i. Ioh. v. b. Tres ſūt q̄ teſtimoniū dāt i celo ⁊c. tñ nō ſit hic mētio niſi de pr̄e: ⁊ hō eſt qđ dicit': Vos ſm car. iu. ſ. me eē ſolū hoiez. f ¶ Ego nō iu. queꝗ̄. ſ. ꝑ exteriora ſic' vos: q2 deus intuet' cor. g ¶ Et ſi ego iu. iudi. meū ve. eſt. i. firmum. h ¶ Quia nō ſū ſo. vt ſupponitis. q2 nō pōt eē ſolitudo i diuinis. cū vna pſona ſit in alia ⁊ ecōuerſo, idō ſubdit': i ¶ Sz ego q̄ mi. me pa. ⁊c. Ex hoc arguit ad ꝓpoſitū di. k ¶ Et i le. ve. ſcrip. ē. Deut. xix. l ¶ Quia duo. ho. te. ve. ē. i. debet reputari verū: q2 q̄uis duo homies pñt ſimul mētiri: tñ nō ↄtingit de facili. m ¶ Ego ſuz q̄ te. ⁊c. Ecce vna pſona. n ¶ Et teſti. pe. ⁊c. Ecce alia. argumētū ē a minori. ſi eñ duoꝝ hoīm teſtimoniū ē firmū q̄ habēt cognitionē paruā ⁊ pñt hr̄e affectionē diſtortā: multo forti⁹ teſtioniū pr̄is ⁊ filij i diuinis vbi nō pōt eē talis defect⁹ debꝫ firmū reputari. †Deu.17.b Mat.8.b 2.Cor.13.a o ¶ Dicebant ḡ. Hic remouet' iudeoꝝ obiectio. audiētes eñ ꝙ allegabat patrem ſuū in teſtimoniū. ſtatim obiecerunt. p ¶ Vbi ē pa. tu⁹: q. d. nō ē talis acſtāt' ꝙ i hō ſit ei credēdū: credebāt ei eū eē hoiez puꝝ filiū ioſeph ⁊ idō d' ipō derīſorie q̄rebant. q ¶ Rn̄dit ie. obiectionē excludēdo: r ¶ Neq2 me ſci. ſm deitatē. ſ ¶ Neq2 pa. meuz. ꝑ ↄñs: q2 cognito vno correlatiuorū cognoſcit' ⁊ reliquū. idō ſeq̄t': t ¶ Si me ſciret'. Q̄uis eñ iudei haberent maiorē noticiā q̄ gētiles: ſm qđ dr̄ Ps. lxxv. a. Not⁹ i iudea de⁹. tñ nō cognoſcebāt eū q̄tū ad myſteriū trinitat': q2 non erat adhuc plene reuelatum. †Mat.11.d Luc.10.d

D v ¶ Hec ṽba lo. ē ie. i ga. i. in loco vbi ponebāt' oblatiōes ꝓ edificijs templi: hō aūt addidit euāgeliſta: ad oſtēdendū ꝙ ieſus tūc erat in loco vbi poterat facilit' capi ab eis q̄ q̄rebant eū occidere: niſi fuiſſent repſſi diuia ṽtute. idō ſeq̄t': Et nemo ap̄p̄hēdit eū. x ¶ Quia nōdū ve. ho. ⁊c. i. ab eo p̄ordinata: q2 q̄n voluit capt⁹ ē ⁊ nō añ. y ¶ Dixit ḡ iterū. Hic pbat ſcđm. ḡ. poſitū ſcꝫ ꝙ ſequēs eum nō ambulat in tenebris. Et diuidit' in duas: q2 p̄mo oſtdit eos q̄bus loq̄bat' hr̄e hui⁹ lucis defe-

Diuiſio ctū: ſcđo oſtdit h⁹ defect⁹ remediū, ibi: Dicebāt ḡ. Circa p̄mū ſciendū ꝙ recedēte ſole viſibili d' nr̄o emiſpio cauſāt' ibi tenebre. ita ſilr xp̄o q̄ ē ſol iuſticie ex hō mūdo p mortē recedente: iudei ꝓ maiori pte ſūt obtenebrati tenebr' īfidelitat': ⁊ i eis obſtiati. ⁊ hō iuſto iudicio dī: q2 viderāt ſigna i vita ei⁹ ⁊ i morte: ꝓpt' q̄ gētiles leg' ⁊ ꝓphaꝝ noticiā nō hn̄tes crediderūt xp̄o. Silr ptꝫ d' illo cēturiōe q̄ viſis ſignis i morte xp̄i dixit: Vere fili⁹ dī erat iſte: vt hr̄ Mat. xxvij. ⁊ idō iudei q̄ nō ſolū ꝑ miracula viſa ſz ēt ꝑ oracula ꝓphetaꝝ p̄dicta poterāt eū cognoſcere verū xp̄z ⁊ pſeq̄ntes: eū merito ſūt a dō dimiſſi ꝓpt' eoꝝ ingr̄itudinē: ⁊ ſic excecati totalit' ꝑ obſtiationē. ⁊ hō ē qđ dr̄: Dixit ⁊c. ego va. ſ. ad pr̄em. ꝑ mortē ſm hūanitatē: a q̄ tñ nō receſſit ſm diuinitatez. z ¶ Et q̄ret' me. ſ. pſeq̄ndo me i mēbr' meis: q2 p⁹ mortē xp̄i iudei pſecuti ſūt aplos ⁊ alios xp̄i fideles vſq2 ad mortē. vt ptꝫ Act. vij. a ¶ Et i p. v. m. i. ꝓpt' pctm̄ vr̄ꝫ: q2 ꝓpt' pſecutionē xp̄i ⁊ aploꝝ ciuitas hieruſalē dſtructa ē: ⁊ tēplū cōbuſtū: ⁊ ppls occiſus ab exercitu romano: vt fuerat a xp̄o p̄dictū expſſi⁹ Luc. xix. ⁊ xxi. Hieruſalē hie. q̄ oc. ꝓphe. ⁊c. b ¶ Quo e. va. ſ. ad gl'iaz pr̄is: vr̄a īfidelitate hō ipediēte. c ¶ Dicebat ḡ. Hic ↄñr ieſus do-

D ⁊ cet remedium.

E F a ¶ Nunqd inter. Stulta verba q̄ſi ſi de morte diceret nō poſſent eū ſeq̄ ad mortē. Dicebat ḡ nō de morte: ſʒ de glīa ad quā ibat p mortē. vn̄ illis carnalib⁹ ſubdit: Uos ð deorſuʒ eſtis. ꝛ iō terrā ſapitis: ſicut ſerpēs terrā comeditis. b ¶ Dixi er. Hic exponit qd ſit eē de mundo. i. eē pctōres infideles terrena ſapiētes. vn̄ hoc eis exponit. ſi eni nō: ſʒ ecōtrario ſpē dat credituris. c ¶ Si eni nō cre. Crediderātis dicit nō ꝑceperitis: q: nemo nunc capit īmutabilē eſſentiā. Ego ſuʒ. nō dicit qd vel xp̄s: vel fili⁹ dei vel aliud hmōi: ſʒ ad iſtos vtit̄ v̄bo eē ne eſſentie: ſic olim ad moyſen quē mittebat

Exo. 3. b ad liberādū iſrl. q̄ſi: Qui miſi moyſē ad liberandū filios iſrl: ego p meip̄m veni liberare pditos. Cetera v̄o oīa q̄ mutant̄ nō vere ſūt. d ¶ Princi. Aug⁹. Credite me pricipiū ꝛ ē in greco feminini gener⁹. ac ſi diceret: Credite me veritatē q̄ loq̄r vob. Pr̄ dicit̄ pricipiū nō de pricipio. fili⁹ dr̄ pricipium a principio. i. a p̄re p quē oīa. oīa eni p filiū pr̄ opatus eſt: ip̄e man⁹ dextra: fortitudo: ſapia ꝛ v̄bū eſt p̄ris. ¶ Aug⁹. Ecce qd eſt eē q: pricipiū in ſe manet: innouat oīa ꝛ mutari nō pōt. e ¶ Loquor. Et habeo vobis multa loqui docēdo ſi credideritꝭ: accuſando ſi nō credideritis. ꝛ q̄ mō nō iudico / ſʒ ſaluo: habeo poſt iudicare: habeo dico: ſed totū ex p̄re q̄ verax ē ex ſe: ex q̄ ego ſum veritas quā genuit ex ſe: et iō vera dico ꝛ iudico. Ecce

1. J. 7. d quō dat glīam p̄ri cui eq̄lis eſt: vt doceat nos minores dare glīam deo. f ¶ Et nō cog. Cū dicit: q̄ miſit me verax eſt: nō intellexerūt q̄ de p̄re diceret: q: adhuc habebāt clauſos oculos. ꝛ iō ſubdit eis: Cū exalta. fi. vbi oñdit aliq̄s ibi eē: q̄ poſt paſſionē ſuā eſſent credituri ꝛ cogniturī q̄s ip̄e eſſet. g ¶ Quia ego ſuʒ. Eē eſt immutabile diuie ſubſtātie: ſed ne

E

† J. 3. b ip̄e qui loquit̄ intelligeret̄ eē pr̄. ſub-

. J. 12. e dit: Et a meip̄o fa. ni. q: a meipſo nō ſum / ſʒ a p̄re. h ¶ Facio ſemp. Semp ip̄a eq̄litas eſt. S p nō ex q̄dā initio ꝛ deinceps: ſʒ ſine initio ꝛ fine. dei eni generatio non habet initium tpis: q: p vnigenitū facta ſunt tpa.

a dei. Nunqd īterficiet ſemetip̄m a q: dicit quo ego vado vos nō b poteſtis venire: Et dicebat eis.

¶ a patre cum eo excedens oīa

Uos ð deorſuʒ eſtis: ego de ſu- c perius ſū. Uos de mūdo h̄ eſtis: e

a ¶ in peccato nati adhuc in eo viuitis: qð non tam hi qui de mundo electi ſunt: pertinētes ad eum qui fecit mundum.

¶ prior mundo.

b ego nō ſū ð hoc mūdo. Dixi er f go vob q: ī pctīs v̄ris morieminī g

c ni. Si eī nō credideritꝭ mihi q: h i

¶ in quo nati.

ego ſum moriemini in pctō v̄ro.

a ¶ cauſaliter ſapiētes eē ne eſſentie ignari

b ¶ quia dixiſti: ego ſum: ꝛ non addidiſti qd: nunc ergo: dic q̄s es vt credamus.

Dicebāt ergo ei: Tū q̄s es: Di- k

d xit eis ieſus: Principium q̄ ꝛ lo- m n

a ¶ fact⁹ hō ꝓp vos vt poſſet⁹ me itelligere.

quor vob. Multa habeo de vo- o bis loq̄ ꝛ iudicare: † ſed q̄ me mi- p

¶ idē eſt audire ab eo: qð eē ab eo.

ſit verax ē: ꝛ ego q̄ audiui ab eo q

¶ i. veritatem.

c r hec loq̄r in mūdo. Et nō cogno- r uerūt q: patrē ei⁹ dicebat deū.

a ¶ quaſi prius eſt paſſio implenda p manus veſtras: poſt ex vobis aliqui credent: ne q̄s ergo deſperet de q̄ātocūq̄ ſcelere.

Dixit ergo eis ieſus: Cū exalta- s

¶ aliqui ex vobis. a ¶ nota inter eos fuiſſe aliquos qui credituri erant.

ueritꝭ filiū hoīs: tūc cognoſcetꝭ t

g h q: ego ſū: ꝛ a meip̄o facio nihil: v

a ¶ i. ſcientem genuit.

ſed ſicut docuit me pater: hec lo- x

a ¶ idem iam dixerat: ſed quia res magna aſſidue cōmemorat. b ¶ non tn̄ miſſus vt ego: q: non incarnatus nec venit.

quor. Et qui me miſit mecū ē: ꝛ y

a ¶ pater. ¶ filiū. ¶ quare nō reliquit.

nō reliquit me ſolum: quia ego z

Ni. de ly.

F Multi credebant... cet remediū. Et diuidit̄ ī duas: q:

Diuiſio p̄mo hmōi remediū ꝓpōit. ſc̄do ei⁹ efficaciā oñdit / ibi: Dicebāt ḡ. Circa primū ſciēdū q̄ h̄ remediū ꝯſiſtit ī veniēdo ad xp̄m p fidē q̄ ē vera lux. iō diuidit̄ ī duas: q: primo remediū hui⁹ fidei oñdit̄. ſc̄do ad credendū eos inducit / ibi: Dicebāt ḡ ei. Prima in duas: q: primo ponit iudeoꝝ interrogatio. ſc̄do ſubdit̄ xp̄i r̄nſio in q̄ dat remediū p̄dictū / ibi: Et dicebat eis. Circa primū ſciēduʒ q̄ audierāt iudei xp̄m volūtarie moriturū: vt h̄r p illud Eſaie liii. d. Tradidit in mortē aīaʒ ſuā. q̄ ſcriptura ꝛ totū capl̄m exponit̄ de xp̄o ab antiq̄s doctorib⁹ hebreoꝝ: et iō iudei deriſorie q̄rebāt de ieſu quē reputabāt falſuʒ xp̄m. a ¶ Nūqd interfi. ꝛc̄. Si eni ſerioſe loq̄rent̄ de ipletione hui⁹ ꝓphetie dicerēt ſic: Nunqd ex ſimplici volūtate ſeparabit̄ aīa a corpe. qð p̄ʒ ex eo qð ſbdit̄: Quo ego va. ꝛc̄. Ip̄i eni poterāt ieſum interficere: ſʒ nō poterāt aiam ſuā ꝓ voluntate ſua tradere: ſic fuit ꝓphetatū de xp̄o p Eſaiā ꝛ in ieſu fuit adimpletū. b ¶ Et dicebat. Hic ponit̄ xp̄i r̄nſio ī q̄ dat̄ p̄dicti v̄bi intellect⁹ dicētis: c ¶ Uos de deor. i. de maſſa corrupta pondere originalis pcti: ꝛ iō habetis debitū mortis ꝛ neceſſitatē moriēdi: ꝓpter qð ſepatio aie a corpe nō ſubiacet ſimplici v̄re volūtati. d ¶ Ego de ſup. ſum. q: ſm deitatē h̄ʒ eādē naturā cū p̄re: ſm humanitatē aīa eſt a deo īmediate p creationē: ꝛ corp⁹ formatū ſpūſſancti v̄tute: ꝛ ꝓpt̄ hoc habebat plenū dominiū ſup corpus ſuum

corp⁹ ſuū ſepando aīam ab ip̄o ꝛ reuniendo: ſm q̄ dicit. J. x. d G Poteſtatē habeo ponēdi aīam meā: ꝛ p̄tātē habeo iterū ſumēdi eā. ideo ſequit̄: e ¶ Uos de mū. h̄ eſtꝭ. corpe ꝛ affectu. f ¶ Ego nō ſum de h̄ mū. q: ſm q̄ de⁹ p̄cedit mūdū vt cā effectū: nec ē ps vniuerſi. ſm aūt humanitatē: ꝓpt̄ v̄tutē formatiuā eodē mō ē dicendū: q: illa v̄tus fuit v̄tus ſpūſſancti. Q̄tuʒ aūt ad aīam ꝛ corpus hn̄ eſt ps vniuerſi: ꝛ ſic eſt de mūdo q̄tum ad ſubſtantiā: nō aūt q̄ ad peccati deordinationē: q̄ deordinatio noīe mundi ī ſacra ſcriptura frequenter deſignat̄: vt. s̄. dictū ē. i. ca. ꝛ h̄ mō iudei erāt ð mūdo ꝓp̄ infidelitatꝭ pctm̄. ꝓp̄ h̄ ſubdit: g ¶ Dixi ḡ vo. q: in. Supra dixerat in pctō v̄ro in ſingulari: q: pricipale peccatū coꝝ erat pſecutio xp̄i: ſʒ ad hoc ſeq̄bant̄ multa alia pctā: ꝓp̄ hoc replicauit hic in plurali ī pctīs v̄ris. Et ꝯn̄r oſtēdit remediū ꝯ iſta mala d. h ¶ Si eni nō credideritis. fide formata charitate. i ¶ Quia ego ſum. vob in lege ꝛ ꝓphetis ꝓmiſſus: Moriemini ī pctō v̄ro. k ¶ Dicebāt ḡ. Oſtēſo remedio euadēde mortis: qð eſt p fidē xp̄i. hic ꝯn̄r inducit eos ad credendū ſibi. Circa qð premittit̄ iudeoꝝ interrogatio dicens: l ¶ Tu q̄s es. q. d. oñde nob q̄ tu ſis talis ꝛ tantus q̄ debeat credi tibi. m ¶ Dixit eis ieſus. ꝓbādo q̄ debet ei credi p hoc q̄ ē oīm creaturarū primū principiū. ꝛ p ꝯn̄s veritas prima ꝛ infallibilis. ꝛ hoc eſt qð ſubdit: n ¶ Principiū q̄ ꝛ lo. vo. ꝛ q: ē primū oīm rerū principiū: oīa reducit in ſeip̄m cū ſit finis oīm. iō ꝯn̄r oſtēdit q̄ ad ip̄m ptinet oīm iudiciū: p qð alia reducunt̄ in ip̄m. ꝛ hoc eſt qð dicit: o ¶ Multa habeo vobis lo. ꝛc̄. i. ad vtilitatē v̄ram: ſed de vobis. ſ. ad malū veſtrū: qð erit ī iudicio futuro. p ¶ Sʒ q̄ me mi. ꝛc̄. q: adimpleuit ꝓmiſſuʒ de prima miſſione illa q̄ non eſt ad ꝯdēnandū vel iudicandū mūdū: ſʒ mag⁹ ad ſaluādū p doctrinā. iō ſequit̄: H q ¶ Et ego q̄ audi. ꝛc̄. dicit eni ſe audire a p̄re: q: inquātū de⁹ h̄ʒ ſciam a p̄re: tn̄ eandē cū ip̄o ſicut ꝛ eſſentiā: ſʒ inq̄tū nō habet ſciam infuſam ab eo. r ¶ Et nō cognouerūt ꝛc̄. Hoc addidit euangeliſta vt oñderet cecitatē coꝝ. Ueruntn̄ q: multi iudeoꝝ ī morte xp̄i crediderunt videntes miracula q̄ acciderāt ī morte ei⁹. vt h̄r Luce. xxiii. Silr ad predicationem apl̄oꝝ multi iudeoꝝ crediderūt poſt mortē xp̄i. vt h̄r. Act. ii. iō ſubdit̄: s ¶ Dixit ḡ eis ie. ſ. in cruce in q̄ fuit extenſus in aere: ꝛ p qð exaltat⁹ ē a p̄re: ſm q̄ dr̄ Phil. ii. b. Humiliauit ſemetip̄m factus obediēs vſq̄ ad mortē: mortē aūt crucis: ꝓp̄ qð ꝛ de⁹ exal. ꝛc̄. t ¶ Tūc cog. ꝛc̄. ſcʒ vere xp̄s: vtit̄ aūt tali mō loquēdi: vt reducat eis ad memoriā: illud Exod. iii. d. Ego ſum qui ſum. v ¶ Et a meip. fa. ni. q: ſm q̄ deus h̄ʒ totā v̄tutē opatiuā a p̄re ſʒ eandē ſicut dictū eſt de ſcia: ſm q̄ hō illa natura eſt organū diuinitatꝭ ꝯiunctū: ꝛ iō nihil poterat opari niſi ſm motū ꝛ regulationē ip̄ius dei. ideo ſequit̄: x ¶ Sʒ ſicut ꝛc̄. mecū ē. q: ſm deitatē pr̄ eſt in filio: ꝛ ecōuerſo. ſm humanitatē v̄o ip̄a deitas eſt in hoīe xp̄o ſpāli mō. ſ. p realē vnionē per quē modū nō eſt in aliq̄ alio. y ¶ Et non reli. q: fili⁹ ſm q̄ de⁹ nō pōt ſepari a p̄re: ſm v̄o q̄ hō pōt ſepari de potētia abſoluta: ſʒ de potētia ordinata natura aſſumpta nūq̄ dimittet̄: q: qð ſemel aſſumpſit nunq̄ deponet. vt dicit Damaſcenus. z ¶ Quia ego q̄ pla. ꝛc̄. Inquātū eni de⁹: idē vult ꝛ facit quod pater:

Moraliter ✱ s ¶ Dixit ḡ eis ieſus: cū exalta. fi. ho. i. in cruce. t ¶ Tūc cogno. ꝛc̄. poſt mortē eni xp̄i ꝛ eius aſcēſionē vna die p̄dicāte Petro crediderūt ſilr ꝛ ſel ð iudeis. v. milia et alia die tria milia. vt h̄r Act. ii. ꝛ. iiii. ſic etiā ē inter hoīes q̄ valor hoīs plus apparet ꝛ cōmendat̄ poſt eius mortem q̄ ante.

✱ Amen amē di

A B a ¶ Multi cre. Fides ē credere qđ nõ vides. veritas eſt vi/dere qđ credidiſti: nõ cognoſcim⁹ vt credam⁹: ſꝫ credim⁹ vt co/gnoſcam⁹. iõ xp̄s hõ i terra fidē iacit: poſt ſe videndũ dabit qđ eſt merces fidei. b ¶ Vere diſci. ad hãc altitudinem perue niet⁹ ex fide q̄ eſt hũilis ⁊ ↄtẽnit: ⁊ eſt grandũ ſynapis. c ¶ Liberabit. hoc v̄bũ dñs poſuit a libertate nõ vt plerũq; latine dici ſolet: liberari aliq̄s ab īfirmitate. Et nõ dixerat dñs: liberi erit⁹: ſꝫ v̄itas liberabit vos in q̄ tñ v̄bo nõ itellexerũt niſi libertatē carnalē. d ¶ Rñderũt ei. nõ illi q̄ crediderũt: ſꝫ alij i turba q̄ nõ crediderũt: q̄ audito liberabit vos: indignati ſũt ſe vocari ſeruos: putãtes dixiſſe de carnali lib̄tate. e ¶ Et nemini ⁊c.
Gen.39.a Exo.1.b Mētiunt: ioſeph ſeruiuit i egypto: patres i egypto ſeruierũt i luto: iſti etiã tribut⁹ ceſaris. f ¶ Amē amē. Amē hebraice verũ dr latine qđ null⁹ interpres mutauit ne viluiſceret nudatũ: ſed honorē habeat ſecretũ: ⁊ ē q̄ſi iuramētũ. vñ Hiero ſup Eſaiã: Jurat dñs p ſemetipſū: q̄m ſniaꝫ oris ſui ⁊ v̄bũ qđ ſemel ꝓtulit neq̄q̄ irritũ facit: h̄ ē p ſemet ipm iurauit. g ¶ Seru⁹ aũt nõ. In h̄ terruit noſ q̄ ſpes ē libertat⁹ his q̄ nõ ſũt ſine pctõ. h ¶ Fili⁹ aũt ma. in eternũ. q̄ ſolus liber eſt a peccato. i ¶ Scio q̄r filij. Expoſito a dño ↄ gliantes de vana libertate carnis ⁊ de vera ſeruitute pctĩ: ⁊ vera libertate p ſe filiũ: ↄcedēs iſtis ſup q̄ filij abrae ſunt p carnē: tales liberos oñdit nõ eſſe filios abrae p imitationeꝫ fidei ⁊ iuſticie: ſed eſſe filios homicide diaboli: querētes ſe occidere ⁊ ita eſſe vere ſeruos.

a ¶ in ſalute humani generis que eſt volun tas patris.
q̄ plácita ſunt ei: facio ſemp: hec a
a ¶ iudei nõ oēs: q̄r nõdum in oēm terrã exiuit ſonus apoſtolorum.
a illo loquente múlti crediderunt
a ¶ q̄r crediderũt ꝓmittit q̄ ex fide ꝑueniat
in eũ. Dicebãt ergo ieſus ad eos b
q̄ crediderunt ei iudeos. Si vos c
a ¶ q̄r iã eſſe cepiſtis. ¶ i fide q̄ in vobis cepit eſſe per ſermonem.
b mãſeritis in ſermõe meo vere di/
a ¶ diſcipuli bonitatis iuſticie ⁊ veritatis.
¶ q̄d ꝓdeſt eſſe diſcipulos.
ſcipuli mei eritis et cognoſcetis d
a ¶ quã nec ocul⁹ vidit. b ¶ quã mõ credit⁹ q̄ mõ carne tecta loq̄t vob ⁊ latēt vos. ¶ ſic eſt. ¶ cognita. b ¶ Liberos vos faciet q̄ h̄ ſerui erãt nec auris. a. nec in. c. h. aſ.
c v̄itátem: et v̄itás liberábit vos. e
¶ eſſerũt gen⁹ ſupbi.
d Reſpõderũt ei: Semē abrae ſu g
e mus et nemini ſeruiuimus vnq̄:
¶ expõit eis q̄ ſit ſuit⁹ q̄ libtas quã ꝓmittit
quõ tu dicis liberi eritis: Rñdit h i
¶ magna ↄfirmatio i geminatiõe: vt attētio/
f eis ihs: Amē, amē dico vob: † q̄r t
res ſiãt. ¶ ex amore nõ lãguore nafc. ¶ .i.
g ois q̄ facit pctm̃ ſeru⁹ ē pctĩ. Ser k
pctõr. ¶ ⁊ ſi itrat. ¶ in eccleſia.
uus ãt nõ mãet i domo i eternũ.
¶ xp̄s in domo ſua coherent filij liberati.
h Fili⁹ aũt manet i eternũ. Si ergo m n
¶ q̄ ſol⁹ liberat a pctis. ¶ vt hic pctm̃ nõ dicetur ⁊ poſt corruptionē vt oino nõ ſit.
filius vos liberauerit: vere liberi o
¶ q̄dē. ¶ p carnē: ſꝫ nõ p imitationē.
i eritis: Scio q̄r filij abrae eſtis: ſꝫ p
¶ cur. a ¶ q̄ ē vt ham⁹ q̄ capit
quęritis me interficere: q̄r ſermõ q
dum capitur. a ¶ cur: quia non capitur corde veſtro.
me⁹ non cápit in vobis. Ego qđ r

Ni. de lyra

B a Apud prēm
B ✠ qđ pater: q̄r eoꝝ eſt vna voluntas ⁊ opatio. inq̄tũ v̄o hõ eius volũtas ⁊ opatio regulant̄ abſq; aliq̄ obliq̄tione a regula diuine volũtat⁹: vt ptꝫ ex p̄dictis. a ¶ Hec illo lo. ⁊c. Hoc addidit euãgeliſta ad oñdēdũ q̄ remediuꝫ fidei p̄dicatũ extũc icepit hr̄e efficaciam q̄tũ ad aliq̄s iudeoꝝ. b ¶ Dicebat ḡ. Poſtq̄ ſaluator idurit aliq̄s ad remediũ fidei. Hic ↄñr oñdit efficaciam
Diuiſio hui⁹ remedij. Et diuidit̄ in duas: quia p̄mo circa h̄ ponit̄ xp̄i iſtructio. ſcđo iudeoꝝ ↄdictio, ibi: Rñderunt ḡ. Efficacia aũt fidei in h̄ ↄſiſtit q̄ dat pfectã libertatē: q̄ ē maxīe deſiderabilis a creatura rõnali: q̄r ſenſibilit̄ videm⁹ q̄ bruta aĩalia libertatē p̄eligũt v̄etris ſatietati. Et multo forti⁹ hõ de cui⁹ natura ē libertas: p h̄ em̃ differt ab alijs aĩalibus q̄ ē liberi arbitrij: ⁊ iõ debꝫ verã libertatē oib⁹ p̄ponere: ꝓpt̄ qđ ſaluator oñdit q̄ efficacia fidei ſe extēdit ad dãdã libertatē pfectã. ⁊ h̄ eſt qđ dr: Dicebat ḡ ie. ad eos q̄ cre. ei iu. q̄r ipſi libertatē maxīe deſiderabãt. c ¶ Si vos mã. in ſer. meo ve. diſci mei erit⁹. h̄ dixit q̄r aliq̄ eoꝝ ficte credebãt: et iſti nõ erãt vere diſcipuli. d ¶ Et vos cog. ve. ſ. fidei per doctrinã meã. e ¶ Et veri. li. vos. q̄r i pñti v̄itas fidei liberat a ſeruitute culpe: in q̄ inchoat̄ vera libertas: ⁊ in futuro a ſeruitute miſerie: q̄ñ ipſa creatura liberabit̄ a corpe mortis. vt hr̄ Ro. vij. tunc libertas pficiet̄: q̄r aĩa erit ſubiecta ſoli deo: in q̄ ↄſiſtit ei⁹ libertas: ꝓpt̄ qđ dic̄ aug⁹. Volũtas tua erit libera ſi fuerit pia: pietas aũt ē ſeruit⁹ dei: ⁊ corp⁹ erit oino ſubiectũ ipĩ aĩe p dotes glie. f ¶ Rñderũt. Hic ponit̄ iudeoꝝ ↄdictio. Et diuidit̄ i duas: q̄r p̄mo põit̄ hec ↄdictio. ſcđo remouet̄, ibi:
Diuiſio Rñdit. Circa p̄mũ ſciēdũ q̄ audierũt a xp̄o ſe poſſe ↄſeq̄ libertatē p ei⁹ fidē. In h̄ aũt iplicat̄ q̄ ipſi eēnt ſerui. ⁊ iõ ſtatī ↄdixerũt: nobilitatē ſue originis allegãtes. ⁊ h̄ ē qđ dr: g ¶ Semē abrae ſu. ⁊ ne. ſer. vnq̄ ⁊c. Manifeſte ptꝫ h̄ dictu eoꝝ eſſe falſum: q̄r ſi intelligebãt loq̄ de toto ꝑplo iudaico: ptꝫ dicti falſitas ex hoc q̄ ꝑpl's iudaic⁹ q̄dringēt⁹ ãnis fuit i egypto in ſeruitute magna: ⁊ iterũ. lxx. ãnis in babylõe. In terra etiã ſua frequẽter ſerui quẽter ſeruierũt regi aſſyrioꝝ ⁊ alijs natiõib⁹. vt ptꝫ. iiij. Reg. ⁊. iiij. Si aũt loq̄bant̄ de ſeipſis ꝓ illo tpe ptꝫ etiam dicti falſitas: q̄r tũc ſeruiebãt romanis: ⁊ q̄libet anno reddebãt tributũ eis. ꝓpter hoc dixerũt. j. xix. c. Non habem⁹ regē niſi ceſarem. C
h ¶ Quõ tu di. li. erit⁹. Saluator eũ duo ꝓmiſerat. ſ. cognitionē veritat⁹. d. Cognoſcet⁹ veritatē: ⁊ donũ libertat⁹ di. Et veritas liberabit vos. lꝫ aũt ſit pei⁹ deficere a cognitiõe q̄ a libertate: tñ iudei ſic carnales ⁊ ſupbi mag⁹ iniurioſuꝫ reputabãt carentiã libertat⁹. ⁊ iõ dimiſſo defectu cognitiõis q̄ iplicabat̄ i v̄bis xp̄i dicēt⁹: Cognoſcet⁹ veritatē: q̄ſierũt tm̃mõ d̄ defectu libertatis iplicato in h̄ verbo: Veritas liberabit vos. i ¶ Rñdit eis ie. hic remouetur iudeoꝝ ↄdictio. In ↄdicēdo aũt negauerũt vnũ. ſ. ſeruitutē dicētes: Nemini ſuiuim⁹ vnq̄: ⁊ aliud affirmauerũt. ſ. generis nobilitatē dicētes: Filij abrae ſum⁹. iõ ſaluator p̄mo ꝓbat eē verũ qđ ipĩ negabãt: ⁊ ſcđo excludit ſcđꝫ qđ affirmabãt, ibi: Scio q̄r filij. Circa p̄mũ ſciēdũ q̄ licet xp̄s poſſet ſtatim oñdere eos eſſe ſeruos ſeruitute tpali: vt ptꝫ ex p̄dict⁹: tñ de h̄ nõ curauit q̄r ipſemet ſuire voluit ⁊ ſoluere tributũ. vt hr̄ Mat. xvij. ſed oñdit eos ſuos ſuitute culpe: d̄ q̄ eis p̄dixerat: lꝫ itellexiſſēt male de ſeruitute tpali. ⁊ h̄ ē qđ dr: Rñdit e. ie. ⁊c. ois q̄ fac̄ pctm̃ cuiuſcũq; ↄditiõis: ſiue ſit nobilis ſiue ignobil: ſiue diues ſiue paup. k ¶ Seru⁹ ē pe. cui⁹ rõ ē: q̄r ſicut ille dr liber q̄ mouet̄ ꝓprio motu: ſic dr ſeru⁹ eo q̄ mouet̄ ad iperiũ dñi ſui. In ope autē pctĩ hõ mouet̄ ↄ illud quod eſt ſibi propriũ: quia viuere ſm rectam rationem eſt proprius hominis mor⁹: vt hr̄. ij. ethicoꝝ. In pctõ aũt hõ mouet̄ ↄ rectã rõnē. ⁊ iõ lꝫ pctm̃ ſit voluntariũ: tñ i ipſo ↄſiſtit maxima ſeruit⁹ ipſi aũt erãt pctõres maĩfeſti. Ex q̄ ↄcludit̄ q̄ erãt v̄e ſui. Et ↄñr oñdit penã hui⁹ ſeruitut⁹ di. l ¶ Seru⁹ aũt nõ ma. i. do. Iſta dom⁹ eſt eccl'ia vbi ſui culpe nõ manēt i eternũ: lꝫ mõ ad tp̄s maneãt i ipſa: inq̄tũ ſũt de nũero fideliũ: q̄r mõ admixti ſũt mali cũ bõis ſꝫ i futuro iudicio ſepabũt̄ ſic oues ab hedis: vt hr̄ Mat. xxv. c. Per quē modũ aũt poſſint ab hac pena liberari oñdit di. m ¶ Fili⁹. ſ. dei manet i eĩnũ: q̄r ſol⁹ ē ſine pctõ: ⁊ ē fili⁹ dei naturalis ⁊ ſic hꝫ ꝑtãtē alios liberãdi a pctõ: faciendo eos filios dei p grãꝫ adoptiõis: ⁊ h̄ ē qđ ↄcludit̄: n ¶ Si ḡ fili⁹. a ſeruitute culpe p modũ p̄dictũ. o ¶ Vere li. e. q̄r i h̄ ↄſiſtit libtas v̄a. vt ptꝫ p p̄dicta. p ¶ Scio. h̄ ſaluator excludit ſcđꝫ: oñdēdo p̄mo q̄ ñ ſint abrae filij. ⁊ ſcđo cui⁹ ſint filij, ibi: Vos ex patere diabolo ⁊c. Pria i duas: q̄r p̄mo
Diuiſio oñdit q̄ nõ ſint abrae filij. ſcđo q̄ nõ ſint filij dei, ibi: Dixerũt ḡ. Circa p̄mũ ſciēdũ q̄ v̄a filiatio declarat̄ p imitationē ↄditiõis paterne: iudei aũt nõ imitabant̄ facta abrae. ex q̄ ↄcludit ſaluator q̄ ei⁹ veri filij nõ erãt: q̄uis ab eo carnaliter deſcendiſſēt. hoc eſt qđ dicit: Scio q̄r filij abrae eſtis: tm̃mõ carne: ſed nõ morũ imitatione, iõ ſequit̄: Sꝫ q̄rit⁹ me interficere. cui⁹ cã ſubdit̄: q ¶ Quia ſermo me⁹ ⁊c. loquit̄ de v̄bo dei ad modũ materialis hami q̄ nõ capit piſcē niſi capiat̄ a piſce. Sic verbũ dei nõ capit hoiem ad vitã eternã niſi capiat̄ p fidem: ⁊ ideo p̄dicatores vocant̄ in ſcriptura piſcatores. r ¶ Ego qđ vidi apud pa. loquor. ſ. veritatem meam. quia cõtinuus in/ ✠ q̄ntum deus

Moraliter
✠ † ¶ Amē amē ⁊c. Aug⁹. O miſabilis ſeruit⁹ ſeru⁹ hoĩs aliq̄ñ ſui dñi duris iperijs fatigat⁹ fugiēdo req̄eſcit: ſeru⁹ pctĩ quocũq; fugit ſecũ trahit ſeruitutē: pctm̃ em̃ qđ fac̄ int⁹ ē: volu ptas trãſit: pctm̃ nõ trãſit: p̄teriit qđ d̄lectabat: remãſit qđ pupugerat. n ¶ Si ḡ fi. v. li. p̄mo a culpa. poſtea a pñti miſia. o ¶ Vere li. eri. Ro. viij. d. Ipſa creatura liberabit̄ in liber ✠ tate glie filio ꝝ

† Ro. 6. b 2. P. 2. d

F G

a ¶ Apud pa. ve. De diabolo dicebat cui⁹ filij ſunt: nō natura, ſed imitatione. Occaſione illoꝝ ꝟborū quidā dixerunt: hoīes ex diabolo naſci ſm carnē qḋ falſum eſt. Refert tamen Pōpeius troianus: demones cū mulierib⁹ cōcubuiſſe ⁊ de illis hoīes ortos fuiſſe. Aug⁹. hoc nō affirmat: ſed dicit h̄ q̄ſdā dicere: quib⁹ nō facile ē ꝯdicere. Poteſt quidē eſſe ꝙ ſicut aſſumunt aerea corpa: ita ⁊ cū illis aſſumāt ſemia vñ hoīes naſcant: hec tñ dicta nō ſūt affirmāda. b ¶ Rñderūt ⁊ dix. ⁊c. Quia arguit eos facere mala pris: fatētes patrē ſuū eē abraā: ꝓuocāt aliq̄ maledicere ꝯ abraā vt ſit eis occaſio faciēdi qḋ volebāt: ſꝫ dñs abraā laudat ⁊ iſtos degeneres dānat, dicēs: Si filij abrac. c ¶ Nūc aūt. Nō dicit ꝙ poterat ſe eē dñm abrae ne ſit occaſio calūnie: nec filiū dei: ſꝫ qḋ ſuidēt ⁊ qḋ pñt occidere. d ¶ Vos fa. Jā innuit aliū patrē ꝙ̄ abraā: cui⁹ filij ſunt nō natura, ſed imitatione.

e ¶ Dixerūt. Jā intelligētes nō de origine carnis ſꝫ de vita dñm loq̄: et ex vſu ſcripturarū ſciētes fornicationē ſpūalr dici cū aīa falſis dijs ſubijcitur: mutāt rñſionē ⁊ tacēt iā de patre abraā: ne eis dicat cur de eo gliamini cui⁹ vitā nō imitamini: ⁊ dicūt patrē deū volētes videre qḋ ad hoc poſſet eis dicere. f ¶ Dixit ꝗ. Sic pre oſtēdit de abraā: ita nūc oſtendit deū nō patrē eis eſſe eoꝝ: q̄ nō cognoſcunt filium quem miſit: nec eum diligūt.

g ¶ Ego eni. Proceſſio ex p̄re eterna ē in q̄ ē fili⁹ vnigenit⁹ p̄ri eq̄l: vēit hō fact⁹ i q̄ frat hoīb⁹. h ¶ Quare lo. Jta res ē vt dico: ſꝫ nō poteſt' qḋ dico cognoſcere: q̄ nō poteſt' audire cū nō velit' credēdo corrigi. ⁊ h̄ q̄re? q̄ ex diabolo eſtis filij diaboli pſeuerare elegiſtis. i ¶ Vos ex pa. Ecce iā determinat q̄s ſit p̄r eoꝝ cui⁹ filij ſūt nō naſcēdo vt manichei dicunt: ſꝫ imitādo: vñ ⁊ iudeis dr̄: P̄r tuus amorreus ē: mr̄ tua cethea. k ¶ Et deſideria. iō filij diaboli q̄ d. p. v. v f. ⁊ occidere me i carne: q̄ nō poteſtis in mēte. l ¶ Ille ho. Nota homicidā nō ſolū q̄ ferro ſꝫ etiā q̄ ꝟbo occidit vt diabolus p̄mos parētes. vñ in Ps̄. Lingua eoꝝ gladius acutus.

Ezech. 16. a

⁊ De pe. di. ca. 1. porro. Jtē vos ex patre

Nota

Ps̄. 56. a

m ¶ Et in ve. Quare nō ſtetit: q̄ nō eſt i eo ꝟitas. i. ꝟbū ⁊ ſapia p̄ris. Cū dr̄ in xp̄o ē ꝟitas: ita dr̄: vt ip̄e ſit veritas. Si ꝗ diabolus ſteriſſet in veritate: in xp̄o ſteriſſet: ſed nō ſtetit in ea: q̄ nō ē ip̄a i eo. n ¶ Ex ꝓprijs lo. q̄ mēdax ⁊ hoc nō ſufficit: q̄ ⁊ hō mēdax ē q̄ nō hꝫ de ꝓprio, ſꝫ ab alieno cepit. i. a diabolo: iō addidit: ⁊ p̄r ip̄i⁹. ſ. mēdacij qḋ inuenit. Ex ꝓprijs. q̄ nō aliūde hꝫ ſed a ſe poſt ꝙ̄ cecidit a ꝟitate. vñ ſbdit eē p̄r mēdacij qḋ ex ſe genuit vt deꝰ ex ſe veritatem.

a ¶ i. ꝟitatē q̄ ego ip̄e ſum ⁊ iō ſermo me⁹ vos deberet capere.

a vidi apȯ patrē loq̄uor: ⁊ vos q̄ a vidiſtis apud p̄rem v̄rm facitis.

a ¶ quaſi quid cōtra iſtū dicis.

b Rñderunt ⁊ dixerūt ei: Pater h c noſter abraam ē. Dicit ei ieſus:

¶ Credidit abraam deo.

Si filij abrac eſtis: opa abrac fa d

a ¶ factis ꝓbare: non verbis. b ¶ in q̄ ꝓbamini nō eſſe filij abrac.

c cite. Nūc aūt q̄ritis me iterficere e re hoīem q̄ veritatē vobis locutus ſum: quā audiui a deo. Hoc f

a ¶ cuius filios vos facitis. ¶ ſed eſt vobis alius pater cuius opa facitis.

d abraā nō fecit. Vos facitis opa g

e patris veſtri. Dixerunt itaq̄ ei: h Nos ex fornicatiōe nō ſum⁹ nati: i

a ¶ q̄ſi ⁊ ſi non files abrac ſim⁹: ſaltē ſemp deū colimus q̄ iſrl ſuū p̄mogenitū noiat.

f vnū patrē habem⁹ deū. Dixit k ergo eis ieſus: Si de⁹ p̄r v̄r eēt: l

g diligeretis vtiq̄ me. Ego enim

¶ deus. ¶ in carnem.

ex deo ꝓceſſi ⁊ veni. Neq̄ eni a

h meip̄o veni: ſꝫ ille me miſit. Qua m re loq̄lam meā nō cognoſcitis?

¶ in hoc ſtatu manentes. ¶ credere.

Quia nō poteſtis audire ſmonē n

i meū. †Vos ex p̄re diabolo eſtis: o

k ⁊ deſideria p̄ris v̄ri vultis facere. p q

a ¶ que deſideria. b ¶ ex quo fuit hō qui poſſet occidi.

l m †Ille homicida erat ab initio: ⁊ i r s

a ¶ i qua fuit ſꝫ tñ cecidit. ¶ a q̄ lapſus ē.

¶ quare.

veritate nō ſtetit, q̄ nō ē ꝟitas

¶ ſed.

n in eo. Cum loquit mendaciū ex t ꝓprijs loquit: q̄ mēdax ē ⁊ pa v

a ¶ i. me ꝟbū ⁊ veritatē patri coeternam.

ter ei⁹. Ego aūt ſi veritatē dico: x

oñdit ꝙ nō ſint filij dei. videntes eni iudei ꝙ ex opib⁹ filiationē G arguebat. iō dixerūt ſe filios dei cui⁹ legē ⁊ cerimonias ſeruabāt: nō ſic aūt alie natiōes idolatrie dedite. ⁊ hoc eſt qḋ dicit: i ¶ Nos ex fornica. fornicationē vocat idolatriā: p quā aīa ſeparat a deo: ꝓpt qḋ ip̄a idolatria frequēter noiat fornicatio in ſacra ſcriptura. k ¶ Vnū pa. ⁊c. q̄ nō colebāt pluralitatē deoꝝ ſic gentiles. Sꝫ hāc p̄rnitatē excludit ſaluator dicēs: l ¶ Si de⁹ p̄r ⁊c. q̄ ſic ſignū filiationis diuine ē dilectio: imo vt veri⁹ loquar in hoc cōſiſtit hec filiatio q̄ ē p adoptionem: ſm ꝙ hr̄ Eph. v. a. Jmitatores dei eſtote ſic filij chariſſimi: ⁊ ābulate in dilectiōe. Jſta dilectio nō eſt in eis: q̄ ſi diligerēt deū patrē: diligerēt ⁊ filiū: xp̄s aūt ē dei naturalis fili⁹. iō ſequit: Ego eni ab eo ꝓceſ. ⁊ ſic p̄ꝫ veritas p̄dicte ꝯñie. ſi de⁹ p̄r ve. ⁊c. Et oñdit ꝯñr ꝙ h̄ nō deberet eos latere di. m ¶ Quare loque. ⁊c. q. d. q̄ eſt cauſa ꝙ ex ꝟbis meis ⁊ fact' nō cognoſcitis me xp̄m a deo miſſuꝫ? Et rñdet dicēs: n ¶ Quia nō poteſtis audi. q. d. defectus non ꝓuenit ex opib⁹ meis vel doctrina: ſꝫ ex v̄ra malicia: q̄ tātū odiū ꝯ me cōcepiſtis ꝙ nō poteſtis me audire: nec p ꝯñs ꝟba mea intelligere: ⁊ multo min⁹ in bonū interp̄tari. Mala eni affectio pūertit iudicium recte rōnis: ⁊ iō inuidia ⁊ odiū qḋ conceperūt iudei erga xp̄m ex hoc ꝙ arguebat peccā eoꝝ: fuit cā excecatiōis ⁊ obſtinationis eorum: vt declaraui diffuſius ſuper Matth. xi. o ¶ Vos ex pa. di. Hic ꝯñr oñdit xp̄s cui⁹ ſunt filij. Et diuidit in duas: q̄ p̄mo ponit xp̄i ꝓbatio. ſcḋo iudeoꝝ iniurioſa rñſio, ibi: Rñderunt ꝗ. Jn p̄ma parte dr̄ ſic: Vos ex pa. dia. p imitationē, ⁊ nō p creationē. iō ſbdit: p ¶ Et deſideria pa. ve. ſ. diaboli. q ¶ Vultis face. qḋ ꝓbat cōſeq̄nter conditiōes diaboli explicādo: ⁊ poſtea ad eos applicādo: vnā ꝯditionē diaboli tangit dicens: r ¶ Ille homicida erat. Nō eni in ſpecie hūana reponit p aīam et ideo ille magis ꝓprie eſt homicida q̄ aīas interficit per peccm̄ mortale ꝙ̄ ille q̄ interficit corpus p qḋ homo conuenit cū brutis: hoc autē facit diabolus ⁊ fecit a principio mundi: quia p ſuggeſtionē ei⁹ primū peccm̄ hominis cōtigit: ⁊ in hoc officio cōtinue pſeuerauit: et aliā conditionem eius tangit cū ſubdit: s ¶ Et in veritate nō ſte. i. in debita obediētia ad deum. Res enim dicunt vere inq̄ātum conformantur veritati prime: a qua veritate prima deuiauit diabolus p peccatum ſuperbie. Tertiā conditionē tangit dicens: t ¶ Cum loquit mēdacium ex p̄o. lo. i. ex habitu malo in q̄ eſt obſtinatus. ⁊ ſubdit cā: v ¶ Quia mendax eſt ⁊ pater eius. i. ipſius mendacij. Jlle enim dr̄ mendax non tamē pater mendacij qui mēdacia ab alijs inuenta ſolum refert: ſed mendax eſt ⁊ pater mendacij qui non ſolū refert mendacia: ſed etiam ea fingit: ⁊ ꝓpter hoc diabolus dicitur pater mendacij: quia primum mendacium adinuenit. cū dixit mulieri Gen. iii. a. Nequaq̄ moriemini ⁊c. Conſequenter iſtas conditiones applicat ſaluator ad iudeos dicens: x ¶ Ego autem ſi verita. di. nō cre. mi. q. d. per hoc apparet ꝙ ꝓprietas veſtra eſt recipere falſa ⁊ mendacia ⁊ nō vera: ſed quia poſſent dicere ꝙ non credimus tibi: hoc non eſt

Diuiſio

H

Nico. de ly.

✱ Ꝗtum deus habet eandē viſionē diuine eſſentie cū patre. a ¶ Et vos q̄ vi. i. apud diabolū: de q̄. ī. exp̄mit ꝙ ſit p̄r eorū. Sꝫ ſm Chryſ. lr̄a talis ē: Et vos q̄ vidiſtis apud p̄rē veſtrū facite. q. d. ſic facio ⁊ loquor ꝟitatē quā vidi apȯ p̄rē. ita ⁊ vos facite q̄ vidiſtis apud abraā. i. potuiſtis videre i ꝯſideratione vite ei⁹ p ſcripturā: ſꝫ prīa lr̄a mag' ꝯſonat ſeq̄ntib⁹ cū dr̄: b ¶ Rñderūt ⁊ dixe. q. d. Neſcim⁹ quē tu vocas p̄rem n̄rm: q̄ adhuc nō expſſerat de diabolo. c ¶ P̄r n̄r ab. ꝓpt qḋ cōcludit xp̄s: d ¶ Si filij abrac eſtis. q̄ imitatio p̄ris eſt ſignū vere filiatiōis: qḋ nō eſt in vob: ⁊ h̄ ꝓbat ꝯñter dicens: e ¶ Nūc aūt q̄ritis ⁊c. quā audiui a deo: ⁊ miſſus ſuꝫ nūciare eā vob. f ¶ Hoc abra. ⁊c. ſꝫ mag' nūcios dei reuerēter ſuſcepit: vt hr̄ Gen. xviij. ⁊ iō ꝯcludit: g ¶ Vos faci. ⁊c. ſcꝫ diaboli. vt patebit ex lr̄a ſeq̄n. h ¶ Dixerūt. Hic ꝯñter oſtendit ꝙ

✱ ꝓpter odium ✱ tate glorie filiorum dei. d ¶ Si filij abrac eſtis ⁊c. Ex hoc patet ꝙ fruſtra gloriatur aliquis ꝙ ſit filius ſm habitum alicuius ſancti: vt benedicti: dominici vel franciſci vel alterius ſancti niſi opa ipſius ſm ſuā poſſibilitatē imitetur.

Moraliter

t ¶ Cum loquitur mēdacium ex ꝓprijs loquit ⁊c. Jd ē inuentor mēdacij: ex quo p̄ꝫ ꝙ mēdax in loquēdo ⁊ mendacia fingendo ꝓprietatē diaboli aſſumit male viuendo.

✱ Tulerūt er

A ex ſe ꝓitatē. a ¶ Quis e.v. Nō ǒdignat̄ ex rōne oſtēdere ſe nō eē pctōrē. b ¶ Nōne b.d. q꜠ cōuicti ſunt nō eē filij abrae vl̄ dn̄i ſꝫ diaboli: iugeꝛ̄t cōuitia q꜠ nō poterāt reſiſtere. c ¶ Ho norifico p. Nō me ne arrogās vob̄ videar facio qđ ǒbeo: ſꝫ vos nō facit̄ qđ debit̄ q꜠ nō honoraſtis me: quē ſi cognoſceret̄: ſic ego honorifico prē: ſic vos me ho norarent. d ¶ Ego aūt ꝛc. audito cō uitio demoniū hābes. econtra de glīa ſua h̄ ſolū dicit: Honorifico patrē oīa tribuēdo ei: ꝛ ego nō q̄ro glīam meā vt bōles q̄ illatis cōtumelijs aliq̄d red dūt: ſꝫ prī reſeruo ꝛ ē qui querat ꝛ iu dicet. e ¶ Eſt q̄ q̄rat. Due ſūt tenta tiōes: vna ꝓbationis de q̄ tentat vos deus: alia deceptiōis de q̄ de⁹ tentat. Sic ꝛ duo timores: vn⁹ quē charitas foras mittit. Alter q̄ ꝑmanet in ſeculū ſeculi. ſic ꝛ duo iudicia: vnū dānatiōis q̄ nō iudicat pater: ſꝫ oē iudiciū dedit filio. Alteꝝ diſcretiōis. vn̄: Judica me de⁹ ꝛ diſcerne cām meā. ſꝫm h̄ dr: Eſt pater q̄ q̄rat glīam meā: ꝛ diſcernat a glīa veſtra: q꜠ vos ſꝫm ſeculū gloriami ni: ego nō: ſed ea glīa quā habui apud patrē anteq̄ȝ mūdus eſſet: q̄ eſt ab hūa na inflatiōe diſcreta. f ¶ Amē amē di. Nō ego ſed pr̄ q̄rit glīam meam. ego aūt dico: ſi vos dicit̄: demoniū ha bes: ego vos ad vitam voco. Hinc di ſcat hō ieſus: nō malū ſed bonū redde re. g ¶ Nō videbit. Q꜠ dr videbit vl̄ guſtabit nihil aliud ē q̄ȝ experietur. h ¶ Nūc co. Sicut accepta ǒtumelia bonus fit melior: ita malus de bn̄ficio ſꝫ peior. Que

Due ſūt tē ptatiōes | Duo timo res | Duo iudi cia | Jo.5.d | Pſ.42.a

a ¶ vos q̄ eſtis ex patre mendacij.
a nō creditis mihi † Quis ex vobis a
a ¶ vt ego arguo vos ꝛ patrem veſtrū.
b ¶ et cum nullus poſſet arguere.
arguet me de pctō? Si veritatē b
a ¶ niſi q꜠ eſtis filij diaboli q꜠.
dico: quare non creditis mihi? c
¶ nō natura ſꝫ fide. ¶ amat.
† Qui ex deo eſt verba dei audit.
¶ ſed. ¶ p vitiū
Propterea vos nō audiſtis: q꜠ ex d e
nō ſūt ex deo: q̄ tn̄ p naturam ſunt ex deo.
deo nō eſtis. Rn̄derūt ergo iudei f
b ꝛ dixerūt ei † Nōne bn̄ dicim⁹ nos: g
a ¶ hoc nō negādo recipit q꜠ cuſtos.
q꜠ ſamaritan⁹ es tu: ꝛ demoniū h
a ¶ h̄ vt falſū negat: ſꝫ vt patiēs ǒuitiū non
habes? Reſpōdit ieſus: Ego de i k
reddit. ¶ h̄ ſolū de glīa ſua.
c moniū nō habeo: ſed honorifico l
a ¶ honorē ei debitū exhibēdo. ¶ p falſa op
patrē meum: ꝛ vos inhonoraſtis m
probria. a ¶ ſicut ſimulatores qui volūt
videri quod nō ſunt.
d me. Ego aūt nō quero glīam me n
¶ pater. a ¶ diſcernit pr̄ a glīa ho minū: glīam filij: quē vnxit p̄ pticipib⁹ tuis.
e am. Eſt qui q̄rat ꝛ iudicet. Amē o p
f amē dico vobis: ſi q̄s ſermonem q r
a ¶ verā ſed iudei vere mortui nō intelligen tes eā: putant dici: nunq̄ȝ morieꝛ ꝛ iraſcētes dicunt abraam. m. e.
g meū ſeruauerit/ mortē nō videbit ſ
h i eternū. Dixerūt ergo ei iudei. Nūc t v
cognoſcim⁹ q꜠ demoniū habes.
a ¶ ꝓuocāt vt aliq̄d dicat et cōtra abraam.
b ¶ ſed nō illa morte qua dn̄s dicit.
Abraā mortuus ē et ꝓphete: et
tu dicis. ſi q̄s ſermonē meū ſerua x
uerit: nō guſtabit mortē in eternū?
a ¶ cui⁹ ſermone tu dicis nō mori.
Nunq̄d tu maior es patre noſtro y
abraā q̄ mortu⁹ ē? et ꝓphete mor

Nico. de lyra

B ✠ ꝓpter odiū veritat̄: ſed ꝓpter mali ciā eiꝰ: q꜠ mal⁹ hō es. iō ſubdit h̄ remo uens: a ¶ Quis ex vo. ar. me de pctō. q. d. ſi habet̄ aliqđ pctm̄ qđ poſ ſitis ſup me oſtēdere: parat⁹ ſum audi re ꝛ me rōnabiliē purgare: ꝛ iō cū hoc nō poſſit̄ facere. b ¶ Si veritatem di. ſi ꝓ quia: c ¶ Quare nō credi. mihi. Et ſubdit cām dicens: Qui ex deo eſt ꝟba dei audit: q꜠ q̄libꝫ au dit doctrinā ad quā affectat⁹ eſt: q꜠ eſt ſibi cōnaturał. ꝛ iō ǒcludit: d ¶ Pro pterea vos nō au. i. recipit̄ verba dei ex ore meo. e ¶ Quia ex dō nō eſtis. ꝛ p ǒn̄s ſeq̄tur ꝙ ſitis ex diabo lo nō p creationē: ſed p imitationem. f ¶ Rn̄derūt ꝰ. Oſtenſo prē eoꝝ: po nit̄ eoꝝ iniurioſa rn̄ſio. Et diuiditur ī duas: q꜠ pmo ponit̄ dicta rn̄ſio. ſecūdo ipſi⁹ rn̄ſionis māſueta declinatio/ ibi: Rn̄dit ieſus. Circa pmū ſciendū ꝙ mo dus hoim̄ q̄ neſciūt rōnabiliter rn̄dere eſt ad cōuitia ſe cōuertere: ꝛ iō iudei nō habētes qđ xpo rōnabilit̄ reſpōderent ad cō uitia ſe cōuerterūt dicētes: g ¶ Nōne bn̄ dici. nos q꜠ ſa. es. Licet em̄ xp̄s eēt genere iude⁹ ꝛ nō ſamaritan⁹: tn̄ vocant eū ſamaritanū duplici de cauſa. Una eſt q꜠. ſ. dictū eſt ca. iiij. q̄uis ſamaritani eēnt gētiles tn̄ legē in pte ſeruabāt: ꝛ iō erat vulgare apud iudeos ꝙ ille q̄ in pte legē ſeruabat ꝛ in parte legē ſoluebat vocabat̄ ſamaritan⁹ q̄uis eēt iude⁹. ꝓpter ſimi litudinē ad ſamaritanos: ſicut apud xpianos aliq̄s dr iudeus vel ſaracen⁹ q̄ ritū catholice fidei in pte ſoluēs iudeis ꝛ ſara cenis q̄ntū ad aliq̄d aſſimilat̄. Alia cā ē: q꜠ ſamaritani erāt mul tū infeſti iudeis ꝛ odibiles eis: vt. ſ. dictū eſt. iiij. ca. ꝛ iō vul gare erat apud iudeos ꝙ hoīes malos ꝛ eis odibiles vocabāt ſamaritanos q̄uis eēnt iudei. Talis aūt erat xp̄s ſꝫm reputa tionē eoꝝ: iō vocabāt eū ſamaritanū. h ¶ Et demoniū ha. h̄ em̄ iudicabāt de xp̄o ꝓpter mirabilia q̄ faciebat: ꝛ magic̄ ar tib⁹ imputabāt: ꝛ q꜠ ſecreta eoꝝ frequēter dicebat: ꝛ q꜠ aliq̄ quedā alta ꝛ ſubtilia loquebat̄ q̄ nō itelligebāt ꝓpter qđ eū ar reptiū dicebant: ſicut et de ſaul dr. i. Regū. xviij. c. ꝙ arrept⁹ a demonio ꝓpheti̇ȝabat in aula ſua. i ¶ Rn̄dit ieſus. Hic po nitur ipſius xpi māſueta declinatio: q꜠ cū malediceret̄ nō maledi cebat: vt hr̄ i. Petri. ij. ideo māſuete iniuriā declinat dicens: k ¶ Ego demo. nō ha. qđ ptꝫ q꜠ demones expellebat. nec doctrinā malā habebat ſꝫ ſctiſſimā: vt ptꝫ intuēti. Si em̄ aliq̄s hō ī nulla lege imbut⁹ videret xpi doctrinā: ſtati ex ſola rōne na turali iudicaret eā mūdiſſimā ꝛ hōeſtiſ ſimā reſpectu cuiuſcūq̄ȝ alteri⁹ doctrie. ſilr̄ miracula xpi nō fiebāt ꝟtute dmo nis: qđ ptꝫ ex h̄ ꝙ faciebat multa: non ſolū ꝟtutē demōis: ſꝫ ꝟtutē cuiuſcūq̄ȝ creature trāſcendētia: ſicut ē ſuſcitatio mortuoꝝ: illuminatio cecoꝝ: ꝛ illuſtra tio ſubita hoim̄ ſimpliciū ꝛ conſimilia. Ex h̄ ptꝫ ꝙ fiebāt ꝟtute diuina. iō ſeq̄ tur: l ¶ Sꝫ honorifico pa. meū. declarādo eius virtutem in miraculo. m ¶ Et vos inho. me. attribuendo demoni qđ ꝟtuti diuine deberet attri bui. Et ne poſſent dicere: ꝙ talia dice ret ad iactantiā ſibi: n ¶ Ego aūt nō q̄ro glīam meā. Sꝫ q̄rit hic cū xp̄us q̄reret glīam dei prīs: ꝛ eadē ſit glīa prīs ꝛ filij: quō poſt diceret Ego aūt nō q̄ro glīam meā? Dicēdum ꝙ dirigit ꝟbū ad intētionē eoꝝ q̄b⁹ lo quebat̄: q̄ reputabāt eū q̄rere honorē mūdanū. ꝛ eſt ſenſus: Ego aūt non q̄ro glīam meā. q. d. Ego nō quero glīam meā ab honore dei prīs deuiā tē ſicut vos creditis. o ¶ Eſt q̄ q̄rat ꝛ iudi. q. d. illi q̄ q̄rūt glīam mūdi poſ ſunt manifeſte iudicare ꝛ ꝑpendere p facta mea ꝙ ego talia non q̄ro: q꜠ vita xpi i pauptate ꝛ abiectiōe exiſtēs: glīe mūdane erat ǒria. Aliter expōit̄: Ego autem nō quero glīam meā. i. exalta tionē meā ꝓ nūc: q꜠ an̄ paſſionē xp̄us q̄rebat abiectionē. Eſt q̄ q̄rat. ſ. de⁹ pr̄ q̄ poſt humiliationē in cruce exaltauit eū ꝛ dedit illi nomen qđ eſt ſup oē no mē: vt dr Phil. ij. a. p ¶ Et iudicet. ſcꝫ de⁹ pr̄ de illis q̄ me inhonorāt: vin dictā faciēdo de ipſis: qđ factū eſt: q꜠ in vindictā mort̄ xpi deſtructa eſt ciui tas ꝛ tēplū ꝛ ppl̄us occiſus eſt ꝛ capti uat⁹ p romanos. q ¶ Amē amē di. vo. Hic ꝓbat tertiū. ſ. poſitū. ſ. ꝙ ſe quens xp̄m lumen habeat vite. Et di uidit̄ in duas: q꜠ pmo ponit̄ xpi ꝓba tio. ſcđo iudeoꝝ obiectio ibi: Dixerūt ꝰ. In pma pte dr ſic: Amē amen di co vo. i. fidelit̄ ꝛ duplicat̄ ad maiorē affirmationē. r ¶ Si q̄s ſer. meū ſer. mor. nō vi. in eter. Cui⁹ rō ē: q꜠ ſemē eſt ꝟbū dei: vt hr̄ Luce. viij. iuq̄ȝ tū vita eterna in ꝟbo dei ǒſiſtit ſicut ī q̄dā pncipio ſemiali: q꜠ finalit̄ ꝓducit in vitā beatā: ſic ꝟtute ſeminis ꝓduci tur fruct⁹: ꝛ iō ſic ille q̄ ſeruat ſemē a corruptiōe ꝑuenit ad fru ctū: ſic ſeruās ꝟbū diuinū ꝑuenit ad btitudinis ſtatum: q̄ btitu do deſignat̄ cū dr: s ¶ Mortē nō vi. Uita em̄ btā in viſiōe ꝛ fruitiōe ǒſiſtit: ꝛ iō p excluſionē mort̄ gehēne q̄ huic viſioni opponit̄: ǒſecutio beatitudinis itelligit̄: ꝛ ſic ptꝫ qđ. ſ. fuit ꝓ poſitū. ſ. ꝙ ſequēs xp̄m habet lumē vite: q꜠ ſeq̄la xpi ī obſerua tiōe ꝟbi ei⁹ ǒſiſtit. t ¶ Dixerūt. Hic ponit̄ iudeoꝝ obiectio ī ǒriū. Et diuidit̄ ī duas q꜠ pmo ponit̄ dicta obiectio. ſcđo xpi rn̄ſio: ibi: Rn̄dit ieſus. Obiectio aūt eoꝝ incipit a cōuitio: q꜠ ſi cut hoīes irrationabiles ꝛ turbati ſtatim dixerūt. v ¶ Nunc cog. q꜠ demo. ha. q. d. pꝰus tn̄ opinabamur te hr̄e demoniū ſed mō ſum⁹ certi: q꜠ ita ē ꝙ nulla falſitas a deo eſt: ſꝫ a diabo lo q̄ eſt pr̄ mēdacij: vt tu dixiſti. ꝟbū aūt tuū ē aptū mēdacium. Ad cui⁹ ꝓbationē iducūt: Abraā mortu⁹ eſt ꝛ ꝓphete: q̄ tn̄ ſermonē dei ſeruauerūt: q̄ ē maioris ꝟtut̄ q̄ȝ ſit ſermo tu⁹: ꝛ iō ptꝫ falſum qđ tu dicis: x ¶ Si q̄s ſermo. meū ſerua. mortē nō guſtabit in eternū. Ex quo ptꝫ ꝙ decipiebātur in equiuoco ex quo chriſt⁹ dicebat de morte ſpūali. ipſi aūt ac ceperūt de morte corporali. ꝛ iō q̄runt deriſorie duo. pmū eſt: y ¶ Nunquid tu ma. es pa. no. abraā. q. d. nō: ſcđm eſt:

Diuiſio | Nota | Quare iu dei nolant chriſtum ſa maritanū | †2. q. 7. te ſtes. §. ecce. De here. cū ex iniuncto | †. i. Joh. 4. a | Queſtio | † De pl̄ūp. c. nonne | C | D | Diuiſio | Diuiſio

E F pelor. a ¶ Quē teipm̄ fa. ſm̄ illos ſe faciebat filiū dei: eq̄lem ſibi: q̄ꝛ nō eēt: ſʒ nō faciebat iniuſte vere erat. vn̄ apl's: Non rapinā arbitratus eſt: faciēs ſe equalē deo. Ideo nō dē es: ſed quē teip. b ¶ Rn̄dit. Cōtra h̄ qd̄ dicūt quē te facis: refert gl'iam ſuā ad patrē de q̄ eſt ꝙ de⁹ eſt. c ¶ Eſt pr̄ me⁹. apte dicit patrē ſuū eſſe deū: q̄ annūciat⁹ ē iudeis nō recentē deū vob̄ annūcio: ſed illū de cui⁹ cognitione ſoletis gl'iari. d ¶ Qui gl'ifi. Uox pr̄is gl'ificat filiū i baptiſmo i mōte ⁊ in aliis hm̄oi. e ¶ Et nō cog. Nō cognouiſt' ſpiritualiter: dū ꝓ terrenis ſeruiſtis. Ecce videt apte eos ſibi reſiſtere ſed tn̄ nō deſinit ſe eis p̄dicare. f ¶ Et ſi dixero ⁊c̄. Ne i hoc arrogās videat̄ gl'iari: addit ⁊ ſi dixero: Arrogātia ſic caueat̄: vt veritas nō relinquatur. g ¶ Abraā. Credēs exultauit ſperādo: vt videret intelligēdo tātū myſteriū. h ¶ Diē meū. Aug⁹. Incertū eſt an diē tp̄alē q̄ erat vētur⁹ i carne: an diē eternitat' : ſʒ vtrūq̄ abraā vidit. vn̄ ineffabile gaudium illi fuit. Quanti eni eſt videre verbum apud patrē: ⁊ ꝙ ip̄m caro factū eſt. i ¶ Et exiuit. Exiens de tēplo. i. de figuris iudeorum videam⁹ quid fecerit in tēplo gentium.

† di. 7. b

Et p̄teriēs. Non Ca. IX ſtās i via peto⁊ ſʒ ſecus viaʒ nr̄e mortalitat'. l ¶ Cecū. Cecus ſignificat humanū gen⁹ i q̄ cecitas naturalis q̄ꝛ peccāte primo homine: vitium propter naturam inoleuit: vn̄ ſm̄ mētē oīs hō cec⁹ natus ē.

a ¶ vt dicas ex ſermone tuo nō mori cū ſciāt illos mortuos.
a tui ſunt. Quē teip̄m facis? Rn̄ a
b ¶ tm̄. b
dit ieſus: Si ego gl'ifico meip̄m:
c gloria mea nihil ē. Eſt pater me c
d us q̄ glorificat me/ quē vos dici e
a ¶ q̄ꝛ ſi cognouiſſent filiū ei⁹ recepiſſent.
¶ non idola.
e tis: q̄ꝛ deus nr̄ eſt: ⁊ nō cōgnoui f
f ſti eū †Ego aūt noui eū: ⁊ ſi dixe g
¶ cum ſciam. h
ro q̄ꝛ nō ſcio eū: ero ſimilis vo
¶ q̄ dicitis vos ſcire ⁊ neſcitis. ¶ ſermonē
bis mēdax. Sʒ ſcio eū ⁊ ſermo k
pr̄is vt filius loq̄bat̄: ⁊ ip̄e erat verbū patris q̄ hoībus loq̄bat̄. ¶ autem.
g nē eius ſeruo. Abraā pater ve l
¶ nō timuit q̄ꝛ i eo charitas. ¶ nō q̄ꝛ vidit.
h ſter exultauit vt videret diē me
a ¶ irati in eo ſolam etatem carnis penſentes non diuinam naturam.
um. Uidit ⁊ gauiſus ē. Dixerūt m
ergo iudei ad eū: Quīq̄gīta an n
nos nōdū habes/ ⁊ abraā vidi
¶ ab intuitu carnis ad diuinitatē trahēs.
ſti? Dixit eis ieſus: Amē amen o
a ¶ nō dicit eēt ſʒ fieret q̄ꝛ creatura. b ¶ nō dicit factus: ſed ſum q̄ꝛ creator.
dico vob̄: anteq̄ abraā fieret ego
a ¶ q̄ꝛ putāt h̄ eē blaſphemiā. b ¶ ip̄i duri
ſuʒ †Tulerūt ergo lapides vt ia p
vt lapides. ¶ vt hō humilis. ¶ q̄ꝛ cōmēdāda erat patiētia nō exercēda potentia.
cerēt in eū. †Ieſus aūt abſcōdit q
¶ ⁊ ſic a duris corum cordibus fugit.
i ſe/ ⁊ exiuit de tēplo. Ca. IX r
¶ .i. miſertus eſt.
k Et p̄teriens ieſus vi s
l dit hominē cecum a t
natiuitate: et interro
gauerunt eum diſci
a ¶ magiſtrū appellāt q̄ꝛ ſcire deſiderāt.
puli ei⁹ †Rabbi q̄s peccauit hic v
aut parētes eius vt cecus naſce

Ni. de lyra ¶ Neq̄ hic

G ✠ a ¶ Quē teip̄m fa. q. d. manifeſte patet ꝙ ad gl'iam vanā de te falſa dicis. b ¶ Rn̄dit ie. Hic ponit̄ xp̄i rn̄ſio. ⁊ p̄mo ad ſcd̄m. ſcd̄o ad primū/ ibi: Abraā. Et q̄ꝛ in vltimo q̄ſito imponebāt ei q̄rere vanā gl'iam. iō hoc excludit d. Si ego glorifico meip̄m. i. ſi ego q̄ro gl'iam meā p̄ter regulā veritatis diuine: vt vos mihi imponitis: c ¶ Gl'ia mea ni. i. falſa: q̄ꝛ falſū eſt nō ens vel nihil: ſʒ nō ē ita: q̄ꝛ gloria mea eſt a deo pr̄e: a q̄ nullū falſū pōt eſſe. ⁊ h̄ ē qd̄ d̄ꝛ hic: d ¶ Et pa. ⁊c̄. p miraculo⁊ opationē: ⁊ poſtea glorificabit p reſurrectionis ⁊ aſcenſionis gl'iam. e ¶ Quē vos di. p operū imitationē: ſed hoc ē falſum qd̄ ꝓbat dicēs: f ¶ Et nō cog. eū. p fidem formatā in q̄ ꝯſiſtit dei filiatio p adoptionē. g ¶ Ego aūt no. eū. ſicut eius fili⁹ naturalis habēs eandē ſciētiā cū ip̄o. h ¶ Et ſi dixe. ⁊c̄. ſicut eſtis mēdaces aſſerēdo vos eū cognoſcere cū tn̄ nō eū cognoſcat̄: ita eſſem mēdax ſi aſſererē me eū ignorare cū in q̄ntū de⁹ habeā noticiā eandē cū eo: ⁊ in q̄ntū homo eū clare videā. ⁊ ideo ſubdit: i ¶ Sʒ ſcio eū. ſ. p̄dicto mō. k ¶ Et ſer. hoc addit q̄ꝛ vera cognitio p opa demōſtrat̄. in omi eni ope malo eſt aliq̄ ignorātia: ſm̄ qd̄ dicit ph's. iii. Ethico. Omnis malus eſt ignorans. l ¶ Abraā. Hic reſpōdet̄ ad primū. q̄ſierāt eni p̄mo deriſorie ſi ipſe eēt maior q̄ abraā: ⁊ rn̄dit ꝙ ſic. d. Abraā pat̄ ve. exul. vt vi. diē meū. q̄ꝛ abraā deſiderauit cognoſcere tp̄s aduētus xp̄i: qd̄ ē videre xp̄m in ſpū: ⁊ ſic pʒ ꝙ ē maior abraā. ꝓp̄ hoc eni cognitionē hāc deſiderabat: q̄ꝛ ab ip̄o oīm gentiū redēptionē expectabat. m ¶ Uidit ⁊ ga. qn̄ dictū ē ei: In ſemine tuo bn̄dicent̄ oēs gētes terre: Gen̄. xxii. d. Et qn̄ i figura triū angelo⁊ ſibi apparentiū cognouit trinitatis myſterium. Gen̄. xviii. et in oblatione iſaac: ꝓp̄ qd̄ locus ille dictus ē: dominꝰ videt: vt h̄r Gen̄. xxii. c. q̄ꝛ dn̄s fecit videre abraā occultū xp̄i myſteriū. Sed ꝯ hoc dictū xp̄i veraciſſimū: arguūt dicentes: n ¶ Quinq̄ginta annos ⁊c̄. q. d. hoc ē impoſſibile q̄ꝛ a morte

† 7. q. i. c. ad uerſitas. §. vn̄ auguſtinus. 23. q. 3 in p̄n.

† 24. q. 3 §. i. & cō. diſt. 4. c. ante baptiſmū

q̄ꝛ a morte abrae vſq̄ ad tp̄s xp̄i fluxerunt anni circiter duo milia. Solet q̄ri cū xp̄s nō haberet vltra. xxxiii. annos quō iudei aſſumpſerūt tantā ſupfluitatē dicēdo q̄nq̄ginta annos ⁊c̄. Dicendū ꝙ ꝓp̄ labores ⁊ ieiunia videbat̄ longe maioris etatis q̄ eſſet: vel ſm̄ alios ꝓp̄ reuerentiā anni q̄nq̄geſimi q̄ erat iubile⁹ iudei p ip̄m cōputabāt. ⁊ ē ſenſus: Quinq̄ginta annos ⁊c̄. q. d. nō vixiſti adhuc vnū iubileū ⁊ abraā vidiſti? Ex mō loquēdi apparet eo⁊ falſitas ⁊ calūnia: q̄ꝛ xp̄s nō dixit: vidi abraā: ſicut ipſi repetierūt: ſed ecōtrario ꝙ abraam viderat ip̄m: tn̄ eo⁊ obiectio ꝓcedebat ex hoc ꝙ ſolū in eo naturā humanā ꝯſiderabāt iō oſtēdit ſe naturam diuinā habere di. o ¶ Amē amē di. ⁊c̄. vbi oſtendit̄ ei⁹ eternitas ꝯiūgendo v̄bū pn̄tis tp̄is ego ſum: cū v̄bo p̄teriti tp̄is anteq̄ fieret: quia eternitas aſſiſtit oīi tp̄i. Et q̄ꝛ iudei neſciebāt v̄bis eius ꝯdicere rōnabiliter loquēdo. iō ꝯdixerūt corꝑaliter pſequēdo. ideo ſubdit̄: p ¶ Tulerūt ergo la. ſicut i blaſphemū. Et pʒ manifeſte ꝙ nō mouebāt̄ amore iuſticie: ſed liuore inuidie: q̄ꝛ in lapidatione blaſphemi requirit̄ debitus ꝓceſſus p accuſationē corā iudice et teſtiū depoſitionē: ⁊ iudicis ſniam. ⁊ tūc ſequit̄ lapidatio extra ciuitatē: vt h̄r Leuiti. xxiv. ip̄i aūt volebāt ip̄m lapidare omiſſo ꝓceſſu p̄dicto: et cū h̄ i loco ſacro qd̄ erat illicitū etiā de cōuicto: ꝓpter qd̄ Ioiada pōtifex fecit Athaliā trahi extra ſepta templi anteq̄ occideret̄. vt h̄r. iiii. Reg. xi. q ¶ Ieſus aūt abſcō. nō occultādo retro parietē vl' aliqd̄ hm̄oi: ſed v̄tute diuinitatis ſe reddēdo eis inuiſibilē: ⁊ in hoc nob̄ exemplū patiētie dedit ⁊ fidelibus ſuis materiā ꝯſolatiōis: q̄ aliquādo ſe abſcōſuri erāt. r ¶ Et exiuit de tem. p mediū illo⁊ inuiſibiliter pergēs: ſicut d̄ꝛ de illis q̄ voluerūt eū p̄cipitare: Luc. iiii. c. Ieſus aūt trāſiēs p mediū illo⁊ ibat: tn̄ a ſuis diſcipulis videbatur: q̄ꝛ ſecuti ſunt eū ⁊c̄. H

✠ p ¶ Tulerūt ergo la. Be. Myſtice aūt q̄t malas cogitatiōes q̄s aſſumit q̄ſi tot lapides in ieſuʒ mittit: ac deinde q̄tq̄ ad ſe p̄tinet ſi ad deliberationē trāſit ieſum extinguit. q ¶ Ieſus aūt abſcō. Quid aūt abſcōdēdo ſe dn̄s ſignificat niſi vt ꝙ eis ip̄a veritas abſcōdit̄ q̄ ei⁹ verba ſeq̄ ꝯtēnūt: eā q̄ppe quā nō inuenit humilē v̄itas fugit mentē: qd̄ aūt nob̄ h̄ exēplo loquit̄ niſi cū etiā reſiſtere poſſum⁹: irā ſupbientiū humiliter declinemus: Moraliter Myſtice

Hec Beda. Ca. XI
Et p̄teriēs ieſus. Poſtq̄ xp̄s oſtēdit ſe h̄re v̄tutē illuminatiuā v̄bo: h̄ ꝯſiter h̄ oſtēdit ſenſibili ſigno. Et diuidit̄ i tres: q̄ꝛ p̄mo ponit̄ q̄dā miraculi p̄fatio. ſcd̄o miraculi opatio, ibi: Et cū dixiſſet. tertio miraculi facti examinatio/ ibi: Itaq̄ vicini. Precedētia miraculū ſūt duo. Scd̄m ponit̄/ ibi: Rn̄dit ieſus. Primū ꝙ fuit p̄cedēs ip̄ʒ miraculū ⁊ ei⁹ occaſio fuit diſcipulo⁊ iterrogatio de ceco nato: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit̄: s ¶ Et p̄teriēs ieſus. in exitu tēpli: de q̄ dictū eſt in fine p̄cedētis ca. t ¶ Uidit hoiem ⁊c̄. q̄ꝛ ibi ſedebat mēdicans elemoſynā ab ingredientib⁹ tēplū: ⁊ diligēter intuit⁹ ē eū ieſus: vt dicit Chryſ. q̄ſi vellet aliqd̄ agere circa eū: ⁊ iō diſcipli moti ſūt ad q̄rēdū de cā cecitat' ei⁹ dicētes: v ¶ Rabbi q̄s ⁊c̄. Ex h̄ eni ꝙ. ſ. dn̄s ſanando lāguidū dixerat: Iā amplius noli peccare ne deteri⁹ tibi ꝯtingat: oñdēs ꝙ pctm̄ fuerat cā illi⁹ lāguoris: vt ibi dictū fuit. ideo apl'i ꝯſiliter crediderūt de iſto ceco nato: ꝙ peccatū ipſius vl' parētū eēt cauſa huius cecitatis. Diuiſio

✠ Rn̄dit ieſus.

Moraliter. s ¶ Et p̄teriēs ⁊c̄. Myſtice cecus naſcit̄ oīs habēs pctm̄ originale: q̄ꝛ priuatus eſt dei viſione: hanc tamen priuationem non facit eius actuale pctm̄: quod adhuc nō habet: nec etiam parentum ſuo⁊ immediato⁊. ideo ſubditur: Moraliter Myſtice

✠ Neq̄ hic pecca

A G a ¶ Neq̧ hic pec. Peccauerūt qdem ſed nō illo petō factuz eſt vt cecus naſcereť: ſz hec ē cā vt manifeſtenť opa dei i illo. b ¶ Sed vt mani. Et eū illuminādo ⁊ ꝑ eum qd in cecitate hūani generis factur⁹ ſit ſignificādo fili⁹ dei manifeſteť. vnd
Mat.18.d ſbdit: me oportet opari. c ¶ Qdiu ſū. Nō ſolū tūc ꝑſus lumen erat i mūdo: ſz ⁊ ſemꝑ vſq̧ ad cōſūmationē ſeculi ꝑ fidē ē cū electꝭ: ⁊ eſt tps opandi. Nox illa ē infernalis in q̄ nulli lz opari: vt nec ardēti diuiti licuit
Gen.2.d ſz tm̄ eſt tps recipiēdi. d ¶ Et fecit lu. Sicut pmū hoīem d̓ limo terre formauit: ita ꝑ idē gen⁹ luti genus humanū reformauit. De ſaliua lutum feč q̄ vbū caro factū ē. Saliua ē ſapia q̄ ex ore altiſſimi ꝓdijt. Terra eſt caro xpi. Vnxit oculos.i.cathecuminū fecit qui credit vbū carnē factū. Vnct⁹ nōdum videt: ſed mittiť vt lauet.i.baptiçeť in miſſo.i.in xpo ꝓpť qd nomē piſcine interptať. Baptiçat⁹ a petis lumen recepit. e ¶ Vade et la. Siloa fons eſt ad radicē mont' ſiō q̄ nō iugib⁹ aqs ſz icertꝭ horis ebulit ꝑ cōcaua terrarum: vbi cec⁹ lota facie lumē recepit: q̄ cecitas iudeoꝛ vel q̄rūcūq̧ infideliū non pōt ſanari: niſi doctrina aquarū xpi q̄ ſine ſtrepitu ⁊ clamore vboꝛ leniť flu
Esa.8.b it. vn̄ Eſaias: Aque ſyloe q̄ vadūt cūz
Questio ſilētio. f ¶ Et venit vidēs. Queritur quō iſtū ſine fide ſaluauerit cū legatur neminē ſine ſanatione interiori: exterius ſanaſſe. Sed d̓ diciť d̓ illis q̄ ꝓpter petā infirmabantur: iſte nō ꝓpter petm̄: ſed ꝓpter gloriā dei languebat.

rex: Rn̄dit ieſus: Neq̧ h̓ peccauit neq̧ parētes ei⁹: ſed vt mani-
a ¶ eſt. ¶ pdicare illuminare cecos.
feſtenť opa dī i illo. Me oportet
a ¶ q̄ fili⁹ d̓ illo tpe d̓ nullo: vn̄ gr̄az dat illi
b ¶ ecce ille miſſus in q̄ cecus oculos lauit.
opari opa eius qui miſit me do-
a ¶ .i.dū ſū i mūdo. b ¶ q̄re dū dies eſt.
c ¶ .i.pſecutio aploꝛ: vľ pſecutio āticxpi ¶ q̄
nec diēs eſt. Venit nox qn̄ nemo
pōt opari. †Qdiu ſum in mūdo:
a ¶ ecce qs ē dies i eo cec⁹ lauat oculos ⁊ videt diē. ¶ monēs bonos ⁊ terrens malos.
lux ſū mūdi. Hec cū dixiſſz expuit i terra/ ⁊ fecit lutū ex ſputo: ⁊ li-
a ¶ ecce collyriū q̄ vngiť genus humanū.
¶ nōdum intus.
niuit lutū ſuꝑ oculos eius ⁊ dixit
a ¶ .i.in piſcina q̄ dr̄ ſyloe.
ei: Vade ⁊ laua i natatoria ſyloe
qd interptať miſſus. Abijt ergo ⁊ lauit: ⁊ venit vidēs. Itaq̧ vicini ⁊ q̄ viderāt eū pri⁹ q̄ mendic⁹ erat/ dicebāt: Nōne hic ē q̄ ſedebat ⁊ mēdicabat: Alij dicebant/
a ¶ q̄ apti oculi vultū mutauerant.
q̄ hic ē. Alij aūt nēquaq̄ ſz ſilis
a ¶ vox grata ne dānareť ingratus.
ē ei⁹. Ille vo dicebat q̄ ego ſum. Dicebāt ḡ ei: Quō apti ſunt tibi
a ¶ videns euangelicar gratiam.
oculi: Rēſpōdit: Ille hō q̄ diciť ieſus: lutum fecit ⁊ vnxit oculos meos ⁊ dixit mihi: Vade ad natatoriā ſyloe: ⁊ laua. Et abij ⁊ la-
a ¶ q̄ nō habebāt i corde qd ipſe in facie.
ui/ ⁊ video. Et dixerūt ei: Vbi eſt ille: Ait/ neſcio. Adducūt eū ad

Nico. de lyra

G Nō eſt
B * a ¶ Rn̄dit ieſus. Hic poniť ſecundū pambulū ad miraculū.ſ. xpi reſponſio: ex q̄ oñdiť q̧ cecitas cōtigit vt virt⁹ diuia in ei⁹ ſanatiōe declareť. et h̓ ē qd dr̄: b ¶ Neq̧ h̓ pec. neq̧ p. ei⁹: vt cec⁹ naſcereť. Nō negat ſimplr ipm peccaſſe vľ parētes ei⁹: ſz ſoluz ad illud de q̄ iterrogať. q.d. nec petō proprio cecus nat⁹ ē: q̄ an̄ natiuitatē peccare nō potuit: i q̄ apparet q̄ſtio aploꝛ ridiculoſa q̄tū ad hāc ptē. Nec mirū: q̄ adhuc rudes erāt an̄ receptionē ſpūſcti. Neq̧ petō parētū ɔtigit: licet em̄ parētes ꝓ petis ſuis aliqn̄ puniāť in filos mōſtruoſis: inq̄tū talia monſtra ex diuia iuſticia naſcūtur: tn̄ freq̄ntius fit ſine petō.ſ. ꝓpter idiſpoſitionē materie vľ debilitatē virtutꝭ q̄ ē in ſemine: verūtn̄ q̄uis talia ſint a caſu reſpectu nature create: ſūt tn̄ inordinata reſpectu diuine ꝓuidentie: ⁊ aliqn̄ ordinanť ad declarationē diuie vtutꝭ in opib⁹ miraculoſis: ⁊ ſic erat de iſto. iō ſeq̄ť: c ¶ Sz vt ma. opa dei in il. in ei⁹ mirabili illuminatiōe/ vn̄ ſubdiť: d ¶ Me opor. opari. iſtud nō iportat coactionē volūtat' in xpo: ſz imobilitatē ei⁹ a diuina ordinatiōe. e ¶ Opa ei⁹ q̄ mi.ſ.pr̄is: h̓ dixit q̄ miracula illa faciebat vtute diuina: ⁊ hūanitas xpi opabať inſtrumētaliť. f ¶ Donec dies ē.i.q̄diu ſuz pſentialiť ſuꝑ terrā i hūanitate aſſūpta: ſicē em̄ pſentia ſolis ſuꝑ terrā facit diem: ſic pn̄tia xpi q̄ ē ſol iuſticie i hūanitate aſſūpta fecit quēdā diem gr̄e ſpūalē: q̄ dies durauit a xpi natiuitate vſq̧ ad eius aſcēſionē: lz poſtea remāſerit nobiſcū ſacramētaliť vſq̧ ad mūdi finē. ⁊ tūc g ¶ Venit nox qn̄ ne. pōt opa. q̄ poſt iudiciū null⁹ poterit mereri: vľ a culpa ad gr̄az reuerti. h ¶ Qdiu ſū i mū. lux ſū mūdi. tpꝫ doctrina ⁊ miraculis illuſtrādo. i ¶ Hec cū di. Hic pn̄r poniť miraculi opatio: in q̄ duo exprimūť q̄ i miraculis diuinis req̄rūť.ſ. dī potētia operās: ⁊ ſanati fides ⁊ obediētia diſponēs. ⁊ h̓ ē qd dr̄: Hec cū di. expuit i ter. Saliua em̄ fluit a capite: ⁊ iō ꝑ hāc expuitionem oñdit q̧ vtus ſanatiua quodāmō erat ab ei⁹ hūanitate inq̄tū eſt organū diuinitat': ꝓpter h̓ dr̄ Luč.vi.c. Virt⁹ de illo exibat ⁊ ſanabat oēs. k ¶ Et feč lu. ex ſpu. vt oñderet ſe eē illum q̄ formauit pmū hoīem de limo. l ¶ Et liniuit lu. ſu. ocu. Inter corpa

C Inter corpa aīaliū nobili⁹ eſt corpus hūanū: ⁊ in corpe humano caput ē ps nobilior: ⁊ i capite ocul⁹: ⁊ iō ex formatione ptis nobilioris repte i corpalib⁹ oſtēdit xps ſe eē formatorē corpis. m ¶ Et dixit ei: la. in na. ſy. h̓ dixit vt cec⁹ trāſeūdo ſic ꝑ ciuitatē linit⁹ luto a multꝭ videreť: ⁊ ꝑ ɔn̄s miraculum magꝭ diuulgareť ⁊ ɔfirmareť. n ¶ Qd interptať miſ. Hoc addit euangeliſta volēs iterptari nomē hebraicū: ad deſignādū myſteriū xpi miſſi ad ſalutem hoīm. o ¶ Abijt ḡ. in q̄ ptꝫ fides ceci. p ¶ Et lauit: ⁊ ve. vi. non vtute luti. alioqn vidiſſet ſtatim cū ipoſitum fuiſſet. ⁊ iterū h̓ ptꝫ: q̄ nō vidit donec lutū amotū fuit: nec vtute aq̄: q̄ homines ibi frequēter ſe lauabāt: ⁊ idē cecus alıs d̓ illa ſe lauerat: quia cōis erat ⁊ tn̄ vtutē illumiatiuaz null⁹ ibi expt⁹ fuerat: ⁊ ſic ptꝫ q̧ illa illumiatio diuina vtute facta ē. q ¶ Itaq̧ vicini. hic ɔn̄r poniť miraculi facti examiatio. et pmo a turbis. ſcđo a phariſeis/ ibi: Ad
†5.2.b ducūt aūt. In pma examinatiōe fit inq̄
f.12.g ſitio de trib⁹. Pmo de ipſo illuminato vtrū eſſet ille q̄ pus dicebať cec⁹ natus. ⁊ h̓ ē qd dr̄: Itaq̧ vi. ⁊ q̄ vi. eū pus fre. cui⁹ cā ſbdiť: Quia mēdic⁹ erat: ⁊ ſic ſuā cecitatē frequēter eis expoſuerat elemoſynā petēdo. r ¶ Dicebāt. Nōne h̓ eſt q̄ ſede. mēdicabat. q.d. ſic ꝓcerto: q̄ dictū eoꝛ erat firmū ꝓpter experientiā frequentem. s ¶ Alij aūt. volētes ipugnare facta xpi dicebāt: t ¶ Neq̄q̧. ſupple eſt ille cec⁹ nat⁹. v ¶ Sz ſilis e. e. ex viſu
D em̄ fit hō maxie cognoſcibiľ. ⁊ iō reſtitutio viſus ita mutauerat vultū ei⁹ q̧ vix poterat recognoſci niſi a valde expertis q̄les erāt vicini q̄ frequēter eū viderāt. x ¶ Ille vo di. q̄ ego ſū. ⁊ in h̓ excludit aloꝛ dubiū: ⁊ ſicut ḡtus cognoſcit diuinū bn̄ficiū. Sz ɔn̄r querūt de mō illumiatiōis di. Quō apti ſūt ti. o. y ¶ Rn̄dit. Ille hō q̄ dr̄ ie. lz em̄ ipm alıs nō vidiſſet cum eēt cecus: tn̄ frequēť audiuerat nomē ei⁹: ⁊ ꝑ vocē ipm cog̃ſcebat. z ¶ Lutū feč ⁊ vn. ocu. me. Aſſerit tn̄ illud qd ſiebat: ſenſerat em̄ lutū poſitū ſuꝑ oculos ſuos ꝑ tactū: ⁊ cū eēt i loco ſicco i q̄ nō erat lutū: ꝑ h̓ ſciuit q̧ xps illud lutū fecerat: ſz vtrū feciſſet cū ſputo vel aq̄: h̓ nō cognouit: ⁊ iō repetēdo nō dicit lutū ex ſputo ſz tm̄ fecit lutū ⁊c̄. Queſito de mō illumiatiōis q̄riť tertio. de ipſo illumināte dicētes: a ¶ Vbi ē ille: ait neſcio: q̄ an̄q̧ eſſet reuerſus de natatorijs ſyloe videns ieſus a loco illo declinauerat. b ¶ Adducūt. Poſita examinatione miraculi corā turbis. hic ɔn̄r poniť examiatio ei⁹ corā
Diuiſio phariſeis. Et diuidiť i duas: q̄ pmo examināt miraculū. ſcđo inducūt illuminatū ad veritatē negādū, ibi: Vocauerūt rurſū. Prima i duas: q̄ pmo examināt miraculū ꝑ ipm illuminatuz. ſcđo ꝑ parētes ei⁹/ ibi: Nō crediderūt. Prima i duas: q̄ pmo poniť illumiati iterrogatio. ſcđo ex h̓ audiētiū diuerſa opinio ibi: Dicebāt ḡ. In pma ḡ pte dr̄ ſic: Adducūt aūt eum ad pha. q̄ cec⁹ fue. h̓ fecerāt malignātes ɔ̄ ipm volētes oñdere
* q̧ feciſſet contra
Moraliter * b ¶ Neq̧ h̓ pec. neq̧ pa. ei⁹. vt cec⁹ naſcereť. c ¶ Sz vt ma. opa dei in il. ſic em̄ pmiſſus ē naſci iſte cec⁹ vt illumināreť xpi miraculo: ⁊ ſilr emūdatio peti originalis ē op⁹ diuie vtutꝭ cui⁹ mod⁹ ſignificať cū dr̄: l ¶ Et feč lu. ex ſpu. ⁊c̄. ꝑ qd ſignificať cathecıſmus pcedens baptiſmū. de quo ſbditur: † ¶ Vade la. in na. ſy. ⁊c̄.i. xpi miſſi a pr̄e ꝓ ſalute mundi. o ¶ Abijt ḡ ⁊ la. ⁊ ve. vi. ꝑ illuminationez fidei datā vtute baptiſmi. y ¶ Ille vo di. q̄ ego ſū. ꝑ h̓ oñdēs q̧ q̄libet teneť recognoſcere ḡtanť ⁊ ɔſtāter bn̄ficiū diuinū. b ¶ Adducūt eū ad pha. q̄ iterptanť diuiſi ꝓpť qd ꝑ ipſos heretici ſignificāť: q̄ ſūt ab eccľia diuiſi: quoꝛ aliq̄ cerimōias legꝭ obſeruāt.ſ. naçarei: ⁊ iſti ſignificātur ꝑ illos q̄ dicebant de chriſto.

 * Nō eſt hic hō

A G a ¶ Non ē h hō. Ille ſpūaliter cu- ſtodit ſabbatū q̄ eſt ſine pctō: illi nō q̄ ſerui ſunt pcti. b ¶ Tu qd di. que rūt calūniā vt illū de ſynagoga pelle- ret ſʒ a xp̄o inueniret. c ¶ Ille āt. Adhuc inunct⁹ in corde q̄ nōdū filiuʒ dei ꝯfitet: nō tn̄ mētit. d ¶ Donec vo. Myſtice parētes .i. diabolus: vl vitia. q̄ dicunt: Etatē habet ipſe de ſe loquat q̄ nolūt hoiem ꝯfiteri chriſtū. e ¶ Da glīam deo. Dare gloriam deo eſt veritatē de aliq̄ q̄ſi pn̄te deo dicere. hoc eſt. Cōfitere iſtū nō eē de- um ſic nos: ſʒ peccatorē. f ¶ Quid iterū vul. Aug⁹. Stomachat cōtra duriciā eoꝝ de ceco: factus vidēs: ⁊ ce cos iā nō ferēs. g ¶ Maledixeſt. ſm eos eoꝝ maledictio eſt: ſed ꝙ dicit optabile eſt oībus: vt diſcipuli chriſti ſīt. Aug⁹. de ſtulta maledictione eos

Myſtice

Ni. de ly.

G redarguens ✱ ꝙ feciſſet ꝯ legē: ꝓpter qḋ ſubdit euangeliſta: a ¶ Erat aūt ſab. ⁊c. Phariſei eni arguebāt xp̄m de viola tione ſabbati. b ¶ Iterū ḡ in. ⁊c. Sciendū ꝙ interrogauerūt cū ordi- nate de trib⁹ p̄dictis in prima exami- natione: ſed euāgeliſta breuiter h re- petit. c ¶ Ille aūt. rn̄dēdo ſic dñs. d ¶ Dicebant ḡ ex. Hic ponit di- uerſitas opinionū ſequentiū ex eī⁹ re ſpōſione: q̄ quidam ex phariſeis argue bāt xp̄m de violatione ſabbati in hoc facto dicētes: e ¶ Nō eſt hic hō. Ipſi falſum dicebāt: q̄ opa corpalia ad dei magnificentiā ordinata licite fi ebāt in ſabbato: ſicut dictū ē .ſ. v. ca. f ¶ Alij aūt ecōuerſo volentes fa- ctum chriſti excuſare ⁊ magnificare. f ¶ Dicebant: quō ⁊c. q. d. nullo mō. Sed ꝯtrariuʒ videt Matth. vij. d. vbi dr̄ de malis hoībus: Dñe nonne in noīe tuo demonia eiecim⁹: ⁊ virtu tes multas fecim⁹. ſequit: Nō cogno ui vos: diſcedite a me opatij iniquita tis ⁊c. Dicendū ꝙ miraculū eſt opus excedēs oīm virtutē creatā: ⁊ p ꝯns fit a ſolo deo. talia aūt fiūt ab ipo ad teſtificandū aliqḋ qḋ eſt ſupra hūanā cognitionē. ⁊ hoc eſt dupl'r. Uno mō ad teſtificandū veritatē alicui⁹ doctri ne exiſtentis ſup facultatē intellectus nr̄i: ⁊ tūc oportet ꝙ illa doctrina ſit ve ra cū deus nō ſit teſtis falſitatis: tamē nō oportet ꝙ ille q̄ docet doctrinā illā ſit bon⁹: q̄ miraculū illud nō fit ad te ſtificandā eius bonitatē / ſed doctrine veritatē: ⁊ hoc mō aliqn̄ p malos ho- mines p̄dicātes fidē catholicam facta ſūt miracula ad ꝯfirmationē fidei ca- tholice: ⁊ ſic intelligitur illud verbuʒ Matth. ſ allegatū. Alio mō fiunt mi racula ad teſtificādū de bonitate ipi⁹ docētis: ⁊ tūc oportet ꝙ bonitas ſit i illo: aliter de⁹ eēt teſtis falſitat⁹: ⁊ hoc mō fiebāt miracula xp̄i: ſicut dictū fu- it .ſ. v. ca. Opa q̄ ego facio teſtimoni- um phibēt de me: ⁊ hoc mō loqbant iſti dicētes: Quō pōt hō pec. ⁊c. g ¶ Et ſciſma ⁊c. ꝓpter qḋ recitāt ſnia illius illuminati cū dr̄. h ¶ Tu qd dicis ⁊c. Illud queſitū non fuit ab illis q̄ impugnabāt facta xp̄i: q̄ ꝓ- babile erat ꝙ rn̄deret ꝓ ſuo illumina tore / ſʒ ab alijs. Et ſubdit eī⁹ rn̄ſio cū dr̄: i ¶ Ille aūt dixit. Nō eſt in- telligendū ꝙ cōfiteret eū eſſe ꝓpham coiter dictū

Miraculū

† De conſe. t iſt. 4. c. cū ꝓ quālis

phariſeos q̄ cec⁹ fuerat. Erat āt a ſabbatū qn̄ lutū fec̄ ieſus / ⁊ ape ruit oculos eī⁹. Iterū ḡ īterroga b bāt eū phariſei quō vidiſſ: Il c

¶ vt ſimilis inūcto loquitur predicat ⁊ ne ſcit que predicat.

le aūt dixit eis: Lutū poſuit mi- hi ſuper oculos: ⁊ laui ⁊ video. Dicebāt ergo ex phariſeis qdā: d

¶ non oēs quia iā quidā trangebantur: tn̄ nec videntes nec inuncti.

a Nō ē hic hō a deo qui ſabbatū e

¶ iam inuncti.

nō cuſtodit. Alij aūt dicebant: f Quō pōt homo peccator hec ſi

a ¶ dies ille diuiſerat īter lucē ⁊ tenebras.

gna facere: Et ſciſmā erat inter g

¶ dixerunt.

b eos. Dicūt ergo ceco iterū: Tu h

¶ eſtimas.

quid dicis de illo q̄ aperuit ocu

a ¶ conſtanter exprimit qḋ ſentit.

c los tuos: Ille autē dixit: Quiā i ꝓpha eſt. Non crediderūt ergo k iudei de illo: q̄ cecus fuiſſet et

d vidiſſet: donec vocauerūt parē

a ¶ .i. eius qui cecus fuerat ⁊ viderat.

tes eī⁹: q̄ viderat: ⁊ interrogaue runt eos dicētes: Hic eſt fili⁹ vr̄ l quē vos dicitis q̄ cec⁹ nat⁹ eſt: Quō ḡ nūc videt: Rn̄derunt eis parētes eī⁹ / ⁊ dixerūt: Sci- m mus q̄ hic eſt fili⁹ noſter: ⁊ q̄ ce cus eſt natus. Quō aūt nūc vi- deat neſcim⁹: aut qs eius aperu it oculos nos neſcimus: ipſum n

a ¶ vt inſtruamini qd nobis calūniamini.
b ¶ nō eſt opus nobis loqui pro infante.

interrogate: Etatē habet: ipſē o de ſe loquat: Hec dixerūt parē p tes eī⁹: qm̄ timebāt iudeos. Iā q enī conſpirauerāt iudei: vt ſi qs

a ¶ qḋ iam non eſt malum expulſos enim chriſtus ſuſcipit.

cū confiteret eſſe xp̄m: extrā ſy- nagogā fieret. Propterea parē tes eius dixerūt: q̄ etatē habet ipm̄ interrogate. Uocauerūt er r go rurſus hoīeʒ q̄ fuerat cec⁹ ⁊ di

a ¶ quaſi nega qḋ accepiſti quod eſt blaſ- phemare: non deo gloriam dare.

e xerunt ei: Da glīam deo: Nos s

a ¶ nō pater calūnie: nec veritatē celat.

ſcimus quia hic hō peccator ē. Dixit ergo ille: Si peccator eſt t neſcio: vnū ſcio q̄ cec⁹ cū eſſem v modo video. Dixerūt ergo illi: Quid fecit tibi: Quō aperuit tibi oculos: Reſpōdit eis: Di

f xi vobis iā ⁊ audiſtis. Quid ite

a ¶ ſicut ego iā video ⁊ non inuideo.

rū vultis audire: Nūqd et vos g vultis diſcipuli eī⁹ fieri: Male x

coiter dictū ſicut fuit Eſaias vel Hiere- mias: ſed ꝓpham antonomatice dictū q̄ erat ꝓmiſſus ad ſalutē hoim: ſm ꝙ dicit Deut. xviij. c. Prophetā ſuſcitabit vob de⁹ ⁊c. ⁊ ſic ꝯfeſſus ē ipm̄ eſſe verū xp̄m. k ¶ Nō credi. Hic ponit inqſitio mi- raculi p parētes ceci: ⁊ h ex diuina ordi- natione factū ē ad maiorē fidei ⁊ miracu li declarationē. Interrogauerūt ḡ parē- tes de trib⁹. Pria de pſona filij cū dicit: l ¶ Hic eſt fili⁹. itelligit īterrogatiue. Scdo de modo naſcēdi. cum ſubditur: Quem vos dici. i. fingitis: q̄ſi is for- te nō ſit ita: hoc dicebāt vt īducerēt eos ad negādum: q̄ parētes ſolēt occultare mōſtruoſitatē filioꝝ quā trahūt a natiui- tate: q̄ tal' mōſtruoſitas mag' ꝯuertit in ꝯfuſionē parētū q̄ſi ſi poſt natiuitatē eſſet ꝯtra p pueri defectū. Tertio ſi nat⁹ ſit ce- cus q̄rūt de mō vidēdi dicētes. Quō ḡ nūc videt. Subdit parētū rn̄ſio. ⁊ de duobus primis rn̄dēt aſſertiue dicētes: m ¶ Scim⁹ q̄ mag' volūt ꝯfiteri tur- pitudinē ſuā q̄ dicere falſitatem. De ter tio aūt remitūt ad filiū nō audētes dita te dicere: ⁊ cā. ſ. ponit. ⁊ h eſt qḋ dicit: n ¶ Ipm̄ inter. q. d. melius pōt veri- tatē dicere. o ¶ Ipe de .i. in cā ſua vt dictū ſuū nōs non iputet: cui⁹ cām ſbdit euāgeliſta: p ¶ Hec dixerut paren- cius qm̄ time. iudeos. q̄ erāt princi pales i pplo. q ¶ Iā eni ⁊c. extra ſy nago. i. eē ſocietate iudeoꝝ tāq̄ excōica tus ⁊ reprobat⁹: qḋ apḋ iudeos erat ma ximū opprobriū. r ¶ Uocauerunt. Hic inducit illumiat⁹ ad negādū factū ve ritatē. Et diuidit ī tres: q̄ pmo ponit di cta introductio. ſcdo iniuſta ꝯdēnatio / ibi: Maledixerūt: ſtio eī⁹ a xp̄o receptio / ibi: Audiuit aūt: Circa pmū ſciēdū ꝙ phari- ſei vidētes ꝙ factū negari nō poterat. iō voluerūt decipe ipm̄ illuminatū. ⁊ h ē qḋ dr̄: Uocauerūt ḡ ⁊c. da glīaʒ deo. .i. ꝯfitere veritatē. volebāt eni eū indu- cere ad dicendū ꝙ illumiat⁹ fuiſſet magi ca arte. iō ſbdit: s ¶ Nos ſci. q. d. diui na ꝟtute nō fecit. Et ſbdit ipi⁹ illumiati ꝯſtātia: q̄ iter aduerſarios exiſtēs fortī⁹ q̄ an̄ ꝟitatē ꝯſitet d. t ¶ Si pctōr ē. hoc nō dicit dubitās de xp̄i ſctitate: ſʒ ir- ridēdo eoꝝ maliciā. q. d. vos dicit' q̄ ſci- tis eū eſſe pctōrē: ⁊ ego nō dico hoc: im- mo ꝯtrium qḋ ꝓbat ꝯñter per factum. v ¶ Unū ſcio q̄ cū ce. ⁊c. ⁊ ex hoc manifeſte arguit eī⁹ ſanctitatē: q̄ tale fa- ctum excedit oīno facultatē totius natu- re create: ⁊ p ꝯſequens nō fit a magica arte: ſed a deo ſolo qui non facit aliquid ad teſtimoniū bonitatis alicuius niſi in veritate ſit ſanctus. Cetera patent. x ¶ Maledixerunt. hic ponit eius iniuſta condēnatio. cum dicit: Maledi xerunt ergo ei. ſm ſuam reputationē: tamen ſm veritatem erat magis benedi ctio. vn̄ dicit Aug⁹. Utinā ſup me veni- ✱ at iſta male-

✱ a ¶ Non eſt hic homo a deo. Alij vero dicunt hominē naſci ſine origi- nali peccato ſcʒ Pelagiani: et iſti ſigni ficantur per illos de quibus ſubditur: k ¶ Non crediderunt ergo iudei de illo q̄ cecus fuiſſet. Id ē natum in originali pctō. p parētes aūt ceci q̄ de mō ſue illuminatiōis nō rn̄derūt timore iu- dei: ſignificāt fideles ifirmi q̄ tpe pſecutio nis fidē nō audēt ꝯfiteri. p cecū ꝟo ꝯfidē ter veritatē ꝯfitētē ſignificant in fide fir mi ꝯſtāter confitentes veritatem fidei.

Diuiſio

h

Moraliter

✱ Et eiecerunt

A k redarguens dicit: Maledictio iſta veniat ſuper nos: ac ſi dice
ret: vtinā talia opa facere poſſem⁹ vt diſcipuli eius fieri mere/
Ū.4.ſ remur. a ❡ Hūc aūt neſci. Superi⁹ dixerāt: hūc ſcim⁹: vn̄
hic dicūt ſe neſcire: ſed neſcire nos dicim⁹ q̄ abijcim⁹. Ille neſci
tur: latet humilitate: pdit ſignoꝝ ꝟtute. Neſcit vn̄ ſit: ⁊ vt de
us cecos illuminat. b ❡ Niſi eēt.
Spreta eoꝝ ira liberē veritatē ꝯfitet
hec eni nō niſi a dn̄o nec a diſcipulis
fierēt niſi de⁹ i eis. c ❡ In pctis.
.i. cū clauſis oculis qð dicūt eē ꝓ pec/
catis parentū: ſed xp̄s totū ſanat: ex/
tra oculos intus coꝛ aperit. d ❡ Et
tu doces ⁊c̄. Totiens interrogādo
vt diſcerēt magiſtrū fecerāt: ſed ingra
ti docentē ꝓiecerūt foras. Sed q2 ex
pulſus magis factus eſt xp̄ianus.
e ❡ Quis ē. Adhuc inunctus his
verbis oſtēdit ſe iam dudū coꝛ ad cre
dendū habuiſſe paratū: ſed i quē cre/
dere debeat ignoraſſe: f ❡ Et vi/
diſti. Iā dn̄s lauat facit inunctū: iam
cordis oculos illuminat: ⁊ ille nō tm̄
filium hoīs: ſed etiā cōfitet filiū dei.
g ❡ Ut q nō vi. .i. q ſe non videre
putāt ⁊ q̄rūt vt videāt ⁊ q vident. i. q
ſe videre putāt: et medicū nō querūt:
⁊ hoc eſt iudiciū. i. diſcretio: q diſcer/
nit cauſam credentium a ſupbis. Iu/
dicium enim damnationis non mo/
Ū.5.d do/ſed in fine faciet. vnde: Ego nō iu
dico quēq̄.

Nico. de lyra

M at iſta maledictio. a ❡ Et dix.
tu diſci.il. ⁊c̄. i. illi⁹ malefici ⁊ tranſ
greſſoris. b ❡ Nos autē mo. ⁊c̄.
hoc erat verū tm̄mō noīe: ſʒ nō re: q2
veri diſcipuli moyſi ſunt q ei⁹ opa imi
tant ⁊ ei⁹ ſcripturas pie interp̄tant.
iſti aūt faciebāt ꝯtrariū: ꝓpt qð ſalua
toꝛ dixit eis. ā. v. g. Si crederet̄ moy
ſi crederetis forſitan et mihi.
B c ❡ Nos ſci. q2 moy. lo. ē de⁹. in
hoc verū dicūt: q2 expſſe hoc in ſacra
ſcriptura cōtinet. d ❡ Hūc aūt ne
ſci. vn̄ ſit. i. nullius auc̄tatis ipm̄ re
putam⁹: nec a deo miſſum. Nō enim
ſimpliciter loquēdo neſciebāt vn̄ eēt
q2 patriā ⁊ gen⁹ ei⁹ cogſcebant. vn̄. ā.
dictū eſt. ij. ca. Hunc ſcim⁹ vn̄ ſit: ſed
iſte illuminat⁹ coꝝ maliciā ⁊ falſitatē
cōfutat. d. e ❡ In hoc ei mira. ē.
Iſta eni mirabilia dicunt q ſunt incō
ſueta. Conſuetum aūt erat iudeis ſi/
gna q̄rere: vt hr̄. j. Coꝛ. j. c. Iudei ei
ſigna petūt: et manifeſtis ſignis cre/
dere. ſicut patet de moyſe faciente ſi/
gna corā pplō ꝓpt qð ei crediderunt:
vt hr̄ Exo. iiij. ⁊ ideo inconſuetū erat
⁊ mirabile q nō credebāt xp̄o faciēti
ſignū maximū in illuminatiōe huius
ceci: q2 nec moyſes nec alius ꝓpha ſile
fecerat. iō ſubdit: f ❡ Scim⁹ autē
q2 pec. de. nō au. faciēdo miracula
ad teſtimoniū bonitatis eoꝝ. vt patet
ex p̄dictis. g ❡ Sʒ ſi qs cul. di. ē.
p actū latrie debitū. h ❡ Et volū.
eius fa. per impletionē mandatoꝝ.
i ❡ Hūc exaudit. faciēdo miracu/
la ad declarationē ſue bonitatis.

dixerūt q̄ ei ⁊ dixerūt: Tu diſci a
a ❡ qð ſi eſſent chriſto crederent quē moy/
pulus illi⁹ ſis: nos aūt moyſi di b
ſes nūciauit. a ❡ q2. ❡ ſeruū deo p̄ferūt.
❡ qð moyſes docuit a deo accepit.
ſcipuli ſum⁹. Nōs ſcim⁹ q2 moy c
a ſi locut⁹ eſt de⁹. Hūc aūt neſci/ d
❡ neſciebant aūt eius diuinitatem. ❡ vn̄
de hoc acceperit.
mus vn̄ ſit. Rn̄dit ille hō ⁊ dixit
eis: In h̄ ei mirabile ē q2 vos ne e
ſcitis vn̄ ſit: ⁊ aperuit meos ocl'os.
Scimus aūt q2 pctōꝛes de⁹ nō f
❡ adhuc inunctus: q2 pctōꝛes de⁹ audit:
audit: ſʒ ſi qs dei cultoꝛ ē ⁊ volū g h
vt publicanū ꝯfitentē. ❡ magna res eſt.
tatē ei⁹ facit hūc exaudit. A ſe/ k
culo n̄ ē auditū: q2 qs aperuit ocu
b los ceci nati. Niſi eēt hic a deo: l
nō poterat facere q̄cq̄. Rn̄derūt m
c ⁊ dixerūt ei: In pctis nat⁹ es tot⁹: n
d ⁊ tu doces nos? Et eiecerunt eū o p
foras. Audiuit ieſus q2 eiecerūt q
eū foras: ⁊ cū inueniſſet eū/dixit r s
ei: Tu credis i filiū dī? Rn̄dit il
le ⁊ dixit: Quis eſt dn̄e vt credā t
❡ corporaliter.
e f i eū? Et dixit ei ieſus: Et vidiſti v
❡ ecce miſſus in quo lota facie: iam filium
dei agnoſcit in filio hominis.
eū: ⁊ q loqt tecū ipe ē. At ille ait: x
❡ qualem credit indicat.
Credo dn̄e. Et pcidēſ adoꝛauit y
❡ vt deum. ❡ ecce dies inter lucem ⁊ tene
bras diſcernit. ❡ diſcretionis: non vlti
me retributionis.
eū. Et dixit ei ieſus: In iudiciū a b
g ego in hūc mūdū veni: vt q non c
a ❡ humiles ceci. b ❡ p me lumē. c ❡ ſupbi
ſapiētes vt phariſei ex iſtis verbis cōmoti.
vidēnt videāt: et q vidēt ceci fi- d
ant. Et audierūt qdā ex phariſe e
is q cū ipo erāt/⁊ dixerūt ei: Nū f
qd ⁊ nos ceci ſum⁹? Dixit eis ie †
a ❡ .i. ſi cecos vos exiſtimaretis ad medicū
curreretis. b ❡ q2 ego veni tollere pctā.
ſus: Si ceci eētis n̄ haberetl pēc g
❡ ꝓpter qð medicum nō queritis.
catū. Nūc vero dicitis: q2 vide/ h
❡ ⁊ ita ceci pmanetis.
mus pctm̄ veſtrum manet. i

Hic ponit eiecti receptio. Et diuidit i tres: q2 pmo ponit ei⁹ C
in fide inſtructio: ſcðo fidei ſue cōmēdatio/ibi: Et dixit ei ih̄s. Diuiſio
tertio phariſeoꝝ murmuratio/ibi: Et audierūt. In pma q̄ pte
dr̄ ſic: Audiuit ih̄s ⁊c̄. ſʒ oīa nouerat añq̄ fierent: tn̄ hec au
diuit auditu corpali. r ❡ Et cū inue. eū. nō a caſu factū ē: ſʒ
ex ſua volūtate ⁊ ordinatione. s ❡ Di/
xit ei: Tu cre. ⁊c̄. i. parat⁹ es credere in
filiū dei q aperuit tibi oculos: ⁊ ille ſicut
valde parat⁹ ad h̄. rn̄dit: t ❡ Quis eſt
do. ⁊c̄. nō ei cogſcebat ieſū i facie. q2 illū
alias nō viderat: vt. ā. dictū ē. ſʒ eū deſi/
derabat videre: ⁊ iō dignū erat vt ei veri
tas reuelaret. iō ſequit: v ❡ Et dixit
ei ie. ⁊c̄. nūc i pn̄ti. x ❡ Et q lo. ⁊ ſtatī
credidit ⁊ fidē ſuā oꝛe ꝓfeſſus ē dicens:
y ❡ Credo dn̄e. ⁊ ope. z ❡ Et pci.
ado. eū. adoꝛatiōe latrie credēs eū deū
⁊ hoīeʒ. a ❡ Et dixit ei ie. Hic ꝯſeqnter
ponit fidei ſue cōmēdatio a xp̄o dicente:
b ❡ In iudi. ego ⁊c̄. nō accipit hic iu/
diciū ꝯdēnatiōis ⁊ pmiatiōis qð erit in
ſcðo aduētu xp̄i: ſʒ iudiciū diſcretiōis cre
dentiū a nō credētib⁹: qð factū ē in pmo
ei⁹ aduētu. iō ſeqnt: c ❡ Ut q n̄ vi.
Id ē ad illuminationē ſimpliciū ⁊ humi/
liū q reputāt ſe nō videre. d ❡ Et q vi
dēt ce. fi. i. ad excecationē legiſperitoꝛū Iſ.11.c
ſupboꝝ reputātiū ſe videre: ⁊ pʒ imple/
tū in h̄ ceco nato: ⁊ aplīs q erāt ſimplices
⁊ a xp̄o ſunt illuminati: ſacerdotes aūt ⁊
legiſpiti ꝓpt ſupbiā ſūt excecati. ❡ Alit
exponit h̄ de illuminatiōe gētiliū p fidei
ſuſceptionē ⁊ obtenebrationē iudeoꝛū p
ip̄i⁹ refutationē: q2 antea gētiles reputa/
bāt ceci: vt iudei vidētes q2 erāt vni⁹ dei
cultores: ꝓpt hoc dr̄ i Ps̄ Not⁹ i iu. de⁹. Ps̄.75.a
e ❡ Et audierūt. Hic ponit phariſeo
rū murmuratio: ex ꝟbis eni xp̄i male in/
tellect⁹ acceperāt q cōminaret eis cecitatē
corpalē q̄lē amouerat ab illo ceco nato: h̄
āt iniurioſū reputauerāt. iō ſtatī repugna D
uerūt dicētes: f ❡ Nūqd ⁊ nos. ſʒ ex
eoꝝ rn̄ſiōe eos ꝯfutat. d. g ❡ Si ce. ⁊c̄.
q2 ſi n̄ vidiſſēt opa xp̄i haberēt aliquā ex/
cuſationē de h̄ q nō crediderāt ei. ❡ Uel
alit: Si ceci eſ. i. ignorātes ſcpturas ⁊ ꝓ/
phetias de me: Nō ha. pec. ſ. tm̄ quātū
habet⁹ nūc. h ❡ Nūc ꝟo di. q2 vi. i.
reputat⁹ vos itelligē ſcpturas. i ❡ Pec
ca. ve. ma. i. aggrauat. pōt etiā expōi ð vi
ſione corpali miracloꝝ q aggrauabāt pctm̄
eoꝝ. Hic q̄rit vtꝝ cecitas mētis excuſet
pctm̄. Et arguit pmo q n̄: q2 pctm̄ additū An mentis
pctō n̄ excuſat ſeu diminuit pctm̄: ſʒ mag⁹ cecitas pec/
auget: cecitas āt mēt⁹ pctm̄ ē: q2 meret pe catū excuſet
nā. ſm̄ q dr̄. j. ad Coꝛ. xiiij. g. Si qs ig/
noꝛat ⁊c̄. Itē illð ꝓpt qð duplicat pēa n̄
excuſat pctm̄ ſʒ mag⁹ aggrauat: cecitas mētl
ē huiōi: q2. iij. Ethi. dr̄ q ebrius duplices
maledictiōes debēt. Cōtrariū arguit p
h̄ q dic̄ ſaluatoꝛ i lr̄a: Si ceci eſ. ⁊c̄. Rn̄ Solutio
ſio. Hic tria ſūt vidēda. Pmo. ſ. qd ſit ce
citas mētis. ſcðo q̄le pctm̄ excuſat. tertio
quō excuſat. Circa pmū ſciēdū q cecitas
nō dic̄ ſimplicē negationē viſus cum ſit
pͥuatio: ſʒ dic̄ negationē in ſubiecto apto
⁊ ꝓ tp̄e i q viſus debʒ ineſſe: q2 catulus
an̄ nonū dic̄ n̄ dr̄ cec⁹. Ad ſilitudinē hui⁹
in ſpūalib⁹ cecitas mētl nō dic̄ ſimplicē
M negationem

k ❡ A ſeculo nō ē ⁊c̄. Hoc eni nō inuenit i tota ſerie ve. te.
⁊ iō ꝯcludit ꝓpoſitū. l ❡ Niſi eēt h̄ ⁊c̄. ſpecialiter miſſus.
m ❡ Nō po. fa. q̄c. de talib⁹ facultatē nature excedētib⁹: ⁊ q2
mali hoīes ⁊ obſtinati nō recipiūt pſuaſionē. iō ex ꝟitate oſtē
ſa reddūt ei vituperationē dicētes: n ❡ In pec. na. ſ. in aīa
⁊ corpe: vt pʒ i cecitate. o ❡ Et tu do. nos. q. d. nō decet ſʒ
h̄ eſt falſuʒ: q2 ꝟitas a q̄cūq̄ dicat recipiēda ē. p ❡ Et eie.
eū fo. i. a ſocietate alioꝝ hoīm excōicauerāt. q ❡ Audiuit ie.
Hic ponitur

✳ o ❡ Et eiecerūt eū fo. ſed xp̄s eū ſuſcepit benigne: ⁊ Moraliter
p hoc ſignificat q eiecti de ſocietate maloꝝ ꝓpt xp̄m: ab eo re/
cipiunt gratioſe: ſicut dicit Matth. v. a. Btī eritis ⁊c̄. Seqt
Et eiecerint nomen veſtrū tanq̄ malū: ꝓpter filium hominis.
† ❡ Dixit eis ieſus: ſi ceci eēſſetis ⁊c̄. ex q pʒ q ſcientes
ſcripturas ⁊ nō obſeruātes eas grauius delinquūt ⁊ grauio/
rē penā incurrūt: Luce. xij. f. Seruus q ſciuit voluntatem dn̄i
ſui ⁊ non fecit vapulabit multis plagis.

E ⁂ negationē ſcie: ſed negationē ſcie q̄ debꝫ alicui ineſſe: ꝛ ꝓ tpe ꝓ q̄ tenet̄ illud ſcire: qꝛ nō oēs tenent̄ eadē ſcire nec ꝓ eodē tpe: plus eīm tenet̄ ſcire ſacerdos vl̄ cleric̄ q̄ ſimplex laic̄: nec ꝓ q̄libet tpe. plus eīm tenet̄ idē hō ſcire in etate ꝑfecta ꝛ ſenectute q̄ī adoleſcētia vl̄ iuuētute. ꝛ ſic ptꝫ p̄mū. Circa ſcōm ꝯſiderādū ꝙ cecitas mēt̄ ꝯñs ad actū peti pōt ſe hr̄e tripl̄r: aīī cedēter: ꝯcomitanē ꝯñr. Cōſequēter ſe habet qñ hō ꝑ volūtatē ſic iheret pctō ꝑpetrato ꝑ ꝯſenſū ꝙ nō vellet ſcire ea ꝑ q̄ poſſet a pctō ꝑpetrādo q̄ītū ad actū ipediri vl̄ retardari: ꝛ ſic vult talia neſcire vt liberi⁹ peccet: ꝛ tale pctm̄ nō excuſat̄ ꝑ cecitatē mēt̄: ſꝫ mag̃ aggrauat̄: qꝛ talis cecitas ꝓcedit ex maxia itētione volūtat̄ erga pctm̄. Cōcomitanē ſe habet ad pctm̄ qñ aliq̄s peccat neſciēs: tñ ſic ē diſpoſit⁹ ꝙ ſi ſciret nihilominus idē faceret: ſicͭ ſi aliq̄s ꝑcutiēs hoiem credit ꝑcutere canē: nihilomin⁹ ſi determinate cognoſceret illū homiem idē faceret: ꝛ talis cecitas nō excuſat nec aggꝫuat actū: qꝛ nō eſt cā act⁹ ſꝫ tm̄mō ipꝫ cōcomitat̄: tal' eīm nō peccat ꝑ ignorātiā: ſꝫ peccet ignorās. vt hr̄ iij. Ethi. Añcedēt̄ ſe hꝫ ad actū peti qñ ē cā act⁹: ꝛ h̄ ē qñ ſic eſt diſpoſit⁹ hō ꝙ ſi ſciret illud eē pctm̄ nō faceret: ꝛ talis peccat ꝑ ignorātiā vl̄ mēt' cecitatē: ꝓpt̄ qđ tale pctm̄ ꝑ ipſam excuſatur. Et ſic ptꝫ ſcdꝫ. Circa tertiū ꝯſiderādū ꝙ p̄dicta cecitas vl̄ ignorātia q̄ ē cā peti pōt tripl̄r cauſari. Uno mō ex ruditate itellect⁹ ipſi⁹ hoīs ꝛ ſi ſit tāta ruditas ꝙ illa ignorātia vl̄ cecitas ſit iuincibilis excuſat totalr̄ a pctō. Alio mō cauſat̄ ex negligētia ſtudēdi ea q̄ hō tenet̄ ſcire: vtpote: qꝛ refugit laborē ſtudij: vl̄ qꝛ circa alia occupat̄. ꝛ tūc excuſat̄ pctm̄ nō ī toto: qꝛ illa ignorantia nō ē oīno iuolūtaria: ꝛ q̄ito min⁹ habꝫ de iuolūtario tanto min⁹ excuſat: nō tñ pōt ī h̄ certa regl'a poni ſꝫ dꝫ ex circūſtātiis p̄ſari. Tertio mō cauſat̄ ex malicia ꝓpe volūtat': ita ꝙ hō bñ ē diſpoſit⁹ ī mēte ꝛ corpe: totalr̄ tñ laborē acq̄rēdi illumiationē mēt̄ expellit illam ignorātiā ꝓ nihilo reputādo: ꝛ ille excuſari nō pōt a pctō ꝛ ſic ptꝫ tertiū. Ad p̄mū dicēdū ꝙ additio peti ad pctm̄ ſꝑ fac̄ plā pctā: nō tñ ſemꝑ fac̄ maiorē ꝗuitatē: qꝛ pōt ꝯtingere ꝙ p̄mū ſic diminuit ſcōm ꝙ ābo ſil' iūcta nō hñt tātā ꝗuitatē q̄itū haberet ſcōm ꝑ ſe acceptū: ſicͭ homicidiū ꝑpetratum ab hoie ſobrio ꝗui⁹ eſt q̄ ſi ꝑpetraret̄ ab hoie ebrio: ita ꝙ ꝑpōderat ebrietati ꝛ homicidio ex illa ſequēti q̄ıuis ſint duo peccata. Ad ſcōm dicēdū ꝙ duplices punitiōes vl̄ maledictiōes debēt̄ ebrius ꝓpt̄ duo pctā q̄ ibi ꝯcurrūt: tñ ſi ille punitiōes fiant ſm̄ mēſurā peti: nō erūt tāte quātitat' quāta ē punitio ꝓ vno ſolo pctō ꝗuiori: vt dictū ē. Alit̄ pōt dici ꝙ illđ dictū nō ē dictū phi: ſꝫ ē ꝟbū cuiuſdā legiſlatoris noīe Pitaci q̄ h̄ ſtatuit circa ebrios ampli⁹ puniēdos nō reſpiciēs ad peti ꝗuitatē: ſꝫ ad cōēꝫ populi vtilitatē: qꝛ multi ex ebrietate peccāt: ꝛ in talib⁹ ad q̄ ꝑpetrāda multitudo ꝓni eſt ꝗuior pena ſolet adhiberi: ſicut ī multis terris ſimplex furtū ꝗuius punit̄ q̄ blaſphemia q̄ıuis blaſphemia ſit multo magis peccatum.

In ca. ix. vbi dꝛ ī poſtil. Circa ſcōm ꝯſiderādū ꝙ cecitas mētis cōſequēs ad actū peti ſe pōt habere tripliciter.

Additio. Uidet̄ poſtillator in hac q̄ſtione indifferenter accipere iſta duo. ſ. cecitatē ment̄ ꝛ ignorantiā: eſt tamē inter illa ſm̄ doctores differētia. Nam cecitas mentis cōiter accepta eſt pctm̄: qꝛ ſm̄ Grego. xxi. moral. ponit̄ inter vitia que cauſant̄ ex luxuria. Ignorantia aūt pluries eſt ſine peccato: vt manifeſtum eſt.

Replica. In ca. ix. vbi diſtinguit poſtillator cecitateꝫ mentis tripliciter: ꝛ vtiliter declarat quō ſe habeat ad pctm̄: ſimiliter ꝛ ignorantiā: nō habens Burg. vnde inuaderet poſtillatorē dicit eū accipe cecitatē mētis ꝛ ignorantiā indifferenter qđ tñ falſuꝫ eſt: vt ptꝫ ex reſolutiōe poſtil. Nec eſt generaliter verū oēm mentis cecitatem eſſe peccatum quia aliqua eſt pena peccati p̄cedentis.

Glo. ordi.

G xi. q. i. ordinatiōes. 23. q. 4. tres ꝑſonas

Amen amē di. Ca. X Quia pharisei iactabāt ſe videre qđ poſſent: ſi oues xp̄i eēnt: dñs ꝯ eoꝝ arrogātiam de grege ſuo ꝛ d̄ oſtio quo intrat̄ in ouile ſilitudinē ꝓponit: oñdens ꝙ nec ſapia nec obſeruatio leg̃: nec bona vita q̄c̄q̄ valet niſi ꝑ eū: ſine eo nihil ſūt ī q̄cūq̄ iudeo vl̄ gētili ꝛ phō vl̄ phariſeo q̄ docēt beate viuere: vl̄ heretico ſub noīe xp̄i: nec tñ ī xp̄o p̄dicāte: ſꝫ oēs ſine eo rapiunt ꝛ occidūt. b ¶ Per oſtiū. i. per me vt poſt expōit. Hec ianua ē humil̄ q̄ ꝑ hāc vult itrare oportet vt ſe humiliet ne ſi erect⁹ ē offēdat ī hūilē ianuā. c ¶ Fur. Quia qđ alienū ē ſuū dic̄. i. oues dei ſuas fac̄: latro qꝛ qđ furat⁹ eſt occidit. Sꝫ oēs q̄ ꝟitatē tenēt ꝛ docēt ī xp̄o paſtore ſūt vn⁹ paſtor. d ¶ Paſtor ē oui. xp̄s ꝓprie paſtor ē ſm̄ officiū paſcēdi oues: vt ipſe poſt expōit q̄ ꝑ ſe oſtiū itrat ī ouile ouiū. Sed qꝛ alij cū ꝑticipes ſunt ei paſtoral' officij: q̄ de eo ꝓprie dicūt̄ etiā eis ſuo mō cōgruunt. Oſtiū ē q̄ itrat̄: xp̄s ꝗ paſtor ꝑ ſe oſtiū: ꝛ q̄cūq̄ ſb̄ eo paſtor: ꝑ ipm̄ oſtiū itrat ī corda ouiū: qꝛ ſi alid p̄dicat non audiūt oues ſi xp̄m: oues xp̄i hāc vocē agnoſcūt. Qđ oſtiuꝫ eſt xp̄s: ſibi ſoli tenuit: qꝛ nō ē ali⁹ q̄ p̄dicet̄ ouib⁹ vl̄ ī quē credat̄: nō ē ali⁹ ꝑ quē p̄dicāo itret ad corda ouiū: vl̄ ꝑ quē oues itrāt ad deū. Qđ paſtor ē cōicat ſuis. Paſtor aūt itrat ꝑ oſtiū: qꝛ et ipſe ſe xp̄m p̄dicat vt lumē: ꝛ alia vt ſe oñdit intellectus: ꝛ alia et ſe itelligit: ꝛ alij paſtores ſilr̄ xp̄m p̄dicāt. e ¶ Huic oſti. Hoſtiari⁹. i. xp̄s q̄ ſe aperit: vl̄ ſcriptura q̄ ducit ad xp̄m: vl̄ ſpiritusſāct⁹ q̄ docet oēꝫ ꝟitatē. f ¶ Et oues vo. ꝛc̄. Aug⁹. Aliqui ſūt de oues: qꝛ nouit dñs q̄ ſūt ei⁹: ſiue iā ceperint: ſiue nōdū: ꝛ tñ ſūt errātes foris: audiētes vocē alienoꝝ ī mult'. Econtra lupi ſūt int⁹ ꝛ audiūt vocē paſtor' ī mult'. Sꝫ ē q̄dā ꝓpria vox paſtoralis. ſ. q̄ ꝑſeuerauerit vſq̄ ī finē. ſ. e. Hāc nnll⁹ proꝶ prius ꝯtēnit:

ii. Tim. 2. c

Mat. 10. c

a b Amē amē di Ca. X a co vob: q̄ nō intrat ꝑ

a ¶ . i. in catholicā eccłiam ī ꝯſortiū fideliuꝫ. b ¶ caſur⁹ ex alio hūilis itrat. c ¶ quo quo mō p̄ter xp̄m: vl̄ nō bene de eo ſentiēdo vel nō eius gl'iam ſed ſuā q̄rendo.

oſtiū ī ouile ouiū: ſꝫ aſcēdit aliunde: ille fur ē ꝛ latro. Qui aūt itrat ꝑ b

a ¶ . i. q̄ recte ſētit d̄ xp̄o ꝛ nō ſua ſꝫ q̄ xp̄i ſūt q̄rit. a ¶ p̄deſtinat' ad vitā.

oſtiū paſtor ē ouiū. Huic oſtiari⁹ c

a ¶ p̄deſtinati ad vitaꝫ. b ¶ in q̄ cūq̄ ſonat vox ꝟbi dei. c ¶ obediendo.

f apit: ꝛ oues vocē ei⁹ audiūt. Et ꝓ

a ¶ Quia hꝫ noīa ſcpta ī libro vite. vñ ꝛ dꝛ: Nouit dñs qui ſunt eius. b ¶ quaſi de egypto in doctrinam vel regnum.

prias oues vocat noīatim ꝛ educit eas f

a ¶ de tenebris ad lucē dū añ eas vadit q̄ſi ī colūna nubis ꝛ ignis. b ¶ exēplū eis faciens: qđ docuit vel ad regnū p̄cedit.

Et cū ꝓprias oues emiſerit: ante e

Nico.de lyra

Amen amē di. vo. Hic oſtendit̄ ꝙ doctrina xp̄i ſit viuificatiua. Et p̄mo oſtendit̄ h̄ ꝑ ꝟbū. ſcđo ꝑ ſenſibile ſignū: qꝛ ꝯſuetudo ē hui⁹ euāgeliſte adiūgere ſignū ſenſibile corr̄ñdens doctrine. ſcđa ſe. ca. Erat aūt q̄dam Ca. X

Nico.de lyra

aūt quidē lāguēs. Prima in duas: qꝛ p̄mo ponit̄ xp̄i benignitas in docēdo. ſcđo iudeoꝝ malignitas ipm̄ ꝑſequendo ibi: Facta ſūt encenia. Prima ī duas: qꝛ p̄mo doctrina xp̄i ponit̄. ſcđo ei⁹ effect⁹ oñdit̄, ibi: Diſſēſio iterū. Prima adhuc in duas: qꝛ p̄mo ſaluator p̄mittit quādā ꝑabolā. ſcđo expoſitionē ei⁹ ibi: Hoc ꝓuerbiū. In ꝑabola exp̄mit̄ ꝯditio furis ꝛ paſtoris ouiuꝫ. Primo ꝓpter diuerſuꝫ igreſſum ipſoꝝ. ꝛ hoc eſt qđ dꝛ: a ¶ Amē amen di. vo. q̄ nō intrat ꝑ oſtiū ꝛc̄. nō enī venit ꝓpter bonū. iđ q̄rit idebitū ingreſſum. b ¶ Qui aūt in. ꝑ oſtiū ꝛc̄. Scđo oñdit̄ coꝝ diſtinctio ꝑ effectū cū ſb̄dit̄: c ¶ Huic oſtia. apit. qꝛ ſcit eū beniuolū ouib⁹. d ¶ Et oues vo. eius au. i. cognoſcunt: qꝛ bruta aīalia ſuos bñfactores recognoſcūt. vt ptꝫ ꝑ experientiā ꝛ ꝑ Eſaiā ꝓphetā. i. a. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ꝛc̄. e ¶ Et ꝓprias o. vo. no. qꝛ diſtincte eas cognoſcit qđ nō fac̄ alien⁹. f ¶ Et edu. eas. ad paſtū. g ¶ Et cuꝫ ꝓ. oues ꝛc̄. Nūc eīm modū habēt paſtores in ⁂ terra illa: qđ Diuiſio b

Moralr̄. a ¶ Amē amē di. vo. ꝛc̄. Per ouile ouiū pōt intelligi clauſtrū regulariū cui⁹ oſtiū ē melior' vite ꝓpoſitū firmū oſtiari⁹ aūt ē ſpūſſctūs. q̄ iſpirat ipm̄. itrās aūt aliūde ē igrediens religionē: cū ꝓpoſito lautior' vl̄ honorabilioris vite: ſicut ſūt aliq̄ paupes ꝛ de hūili plebe q̄ q̄rūt ingredi religionē magnas poſſeſſiōes habentē vt nō ſeruiāt xp̄o deuote ſꝫ mag' vt xp̄s eis ſeruiat de bōis ill⁹ eccłie: ꝛ iſti ſūt fures ꝛ latrones ꝑ vitiū ꝓprietat': ꝛ mactāt ꝛ ꝑdūt qꝛ dignitates vl̄ officia ambiunt: ꝛ ſic vlteri⁹ diſſentiones faciūt ꝑ q̄s corrūpit̄ charitas fraterna ī q̄ ꝯſiſtit ſpūalis vita. i. Joh. iij. c. Qui nō diligit manet ī morte. b ¶ Qui aūt in. ꝑ oſti. i. habēs ſanctū ꝓpoſitū in igreſſu ꝛ ipꝫ ꝯtinuās ī ꝓgreſſu. c ¶ Paſtor ē o. i. dign⁹ regere monaſteriū: ꝛ tal' ꝓmotio eſt a ſpūſctō. iđ ſb̄dit̄: e ¶ Huic oſti. apit. i. ſpūſſctūs. d ¶ Et oues vo. ei⁹. au. i. hūiles et deuoti ad nutū obediūt ei. e ¶ Et ꝓprias oues vo. no. diligētē curā de ipſis gerēdo. f ¶ Et educ e. ad paſtū eī ne viriditat' ꝑ degustationē celeſtiū ſibi ſubditos ꝟbis ꝛ exēplis inducēdo. iđ ſb̄dit̄: g ¶ Et añ eas vadit. viam oſtendendo. ⁂ Et oues illum Moraliter

A ¶ prius ↄtēnit: nullus alienus audit. a ¶ Illi aūt nō cog. p̄deſtinate oues ad xp̄s ſe neſciūt: nec vocē paſtoris audiūt: ſed in fine pſeuerāt: ecōtra lupi ad xp̄s audiūt ⁊ itrāt ſ; retro abe/unt. b ¶ Si qs. Hic euidēter oñdit: non ſolū paſtorē/ſed ⁊ oues itrare p oſtiū. c ¶ Oēs quotquot. Fur eſt q̄ p ſimo/niam vel aliq alio mō ↄ xp̄m intrat ⁊ poſtq̄ intrauerit malo exēplo occidit et ſic apte latro: nec talis dicēdus eſt mercēnarius: iō lupo veniēte nō reſiſtit: ſed p mercede cedit. Si lupo violenter diſtrahēte nō reſiſtit: mercedē hāc recipit q nō diſtrabiť cū ouibus: ſed poſtea male viuēdo oues corrūpit: ⁊ iā in alterā partē relapſus ſit fur vel latro: nomē mercēnarii amittens. d ¶ Et ingrediet. Intus bene co/gitando egrediet extra exēplo aliorū bene operādo. Vel ingrediet in eccleſiā vt hic viuat p fidē: vnde poſt dicit vt vitā habeāt: ⁊ egrediet de iſta vita vt in eternū viuat: vnde poſt ⁊ abun/dantius habeat vitā ⁊ paſcua inueniet ingrediēs ⁊ egrediēs. e ¶ Niſi vt fure. ⁊c. Furet: alienam rem ſibi vſurpādo: mactet: a fide retrahendo: pdat i eternā dānationē. f ¶ Mercēnarius aūt ⁊c. Mercēnarius ē qui querit q̄ ſua ſunt non q̄ xp̄i. q̄ ſer/uit deo: non ꝓpē deū/ſ; pro aliq̄ mercede q̄ culpabilis ē: ⁊ nō ē fili⁹ ſ; tñ neceſſarius ⁊ tolerandus. Fur ꝟo ſemꝑ eſt cauēdus. Prepoſiti ꝟo q̄ filii ſūt

a ¶ q̄cūq; ierit. ¶ pſeuerādo vſq; in finē.
eas vadit/⁊ oues illū ſequūť: q: a
a ¶ in q̄ nō eſt vox xp̄i etiā ſi bon⁹ videať.
ſciūt vocē ei⁹. Alienū aūt nō ſe †
quūť: ſed effugiūt ab eo: q: nō
a ¶ exercet obſcuris paſcit manifeſti⁹ ⁊ dū exponit. ¶ q: iactant ſe videre.
nouerūt vocē alienoꝝ. Hōc ꝓ/ b
a uerbiū dixit eis ieſus. Illi autē c
a ¶ in quo conuincunť ceci eſſe.
nō cognouerunt q̇d loq̄ret eis.
¶ vt credēs q̄ dixit ⁊ pie q̄rēs intelligat.
Dixit ergo eis iterꝫ ieſus. Amē d e
a ¶ per me ergo intrat qui intrat.
amen dico vobis: quiȧ ego ſum
a ¶ ꝑter me ꝓphe ꝑmiſſi cū eo.i.cū ꝟitate.
b oſtiū ouiū. Oēs quotquot vene f
rūt fures ſūt ⁊ latrones: ſ; nō au g
¶ vere. ¶ ſed.
dierūt eos oues. Ego ſū oſtiū: h
a ¶ nō fictus. b ¶ pſeuerādo int⁹ bñ cogi
c per me ſi q̇s introierit ſaluȧbiť i
tando. a ¶ vel ingrediť credēdo/opando k
d ⁊ ingredietur ⁊ egredietur: ⁊ pa l m
egrediť ad pugnā ↄ hereticos. ¶ bñ opā
rādo. ¶ aūt.
e ſcua inueniet. Fur nō venit niſi n
¶ ⁊ iō nō audiūt eū oues.
vt furet ⁊ mactet ⁊ pdat. Ego ve o p
¶ hic iuſt⁹ ex fide viuit. ¶ de hac vita trāſ
ni vt vitā habeant: ⁊ abūdanti⁹ q r
migrādo. a ¶ in futuro. ¶ ſicut oſtium.
b ¶ ad differentiā furis vel mercēnarii.
habeāt. Ego ſū paſtor bōnus. s
a ¶ exprimit quid ſit ꝓprium boni paſtoris
b ¶ vitam. ¶ al's ponit.
† Bōnus paſtor ȧnimā ſuā dat t
f ꝓ ouib⁹ ſuis. † Mercēnari⁹ aūt ⁊ v

Ni. de ly. q̄ ſunt ⁊ pa/iꝫ terra illa: qō p̄cedūt gregē ſibilā/do voce et inſtrō: ad cui⁹ auditū oues diriguntť. ideo ſequiť: a ¶ Et oues illū ſe. ⁊c. alienū aūt nō ſequūť.i. fu/rē/ſed fugiūt ⁊c. ſm aūt Chryſ. ouile eſt eccleſia. oues ſunt fideles. oſtiū ſa/

B cra ſcriptura. ſm illud ad Coll. iiii. a Orātes ſimul ꝓ nob vt de⁹ apiat no/bis oſtiū ſermonis ad loquendū my/ſteriū xp̄i. Sic igiť ↄtinuať lr̄a iſta p/cedētib⁹ ſm Chryſ. Chriſtus eni di/xit iudeos eē cecos in intellectu ſcriptu/rarū. qō oſtēdit ex hac parabola ex h q aduentū xp̄i deberent ↄſiderare ex

†23.q.4.c. tres pſōas: ⁊.c. qs non poteſt

teſtimonio ſcripturarū q̄s habebant: q: xp̄s intrauiť p oſtiū.i. p determina/tionē ſacre ſcripture: q̄ xp̄s locū/⁊ modū veniēdi determinauit: vt. ſ. dictū eſt .v.ca. ⁊ iō alii aliter intrātes ſunt fures ſicut machome tus ⁊ antixp̄s. Huic oſtiarius apit.i. moyſes: cui data eſt p̄mo ſa/cra ſcriptura: ꝓpē hoc ſaluator dixit. ſ. v.ca. Si crederetis moy/ſi crederetis forſitan ⁊ mihi. Et oues illū audiūt.i. ſimplices ſicut fuerūt apli et credētes. Et ꝓprias oues vocat noiatim: hoc patet de aplis: q̄bus diſtincta noia ipoſuit. Et educit eas d te/nebris ignorātie ⁊ culpe. Ante eas vadit: p exēpla operū: ſm q dr. J. xiii.b. Exēplū dedi vobis vt queadmodū ego feci ita ⁊ vos faciatis. Et oues illū ſequunť/p imitationē. Quia ſciūt vocē eius.i. p fidē cognoſcūt ⁊ approbāt. Alienum aūt non ſe/quunť recipiētes falſam doctrinā: q: nō nouerūt vocē alieno/rū. Sꝫ ↄ dictū Chryſ. pōt argui: q: xp̄s exponēdo hāc parabo/lā dicit ſe eſſe oſtiū. ḡ ſacra ſcriptura nō eſt hic oſtiū. Pōt dici ſuſtinēdo dictū Chryſ. q xp̄s nō vocat ſe ſolū oſtiū/ſ; etiā pa/ſtorē: vt patebit. ⁊ ſm h diſtinguiť ab oſtio: ꝓpē h ſacra ſcriptu/ra dr oſtiū hic inq̄tū xp̄s ē paſtor ouiū ⁊ reſpectu ſui igreſſus i mūdū. Qr āt xp̄s dič ſe eē oſtiū: h n̄ ē reſpectu ſui igreſſuſ i mū/dū: ſ; iq̄tū alii p ipꝫ habēt igreſſū i deū: ſm Aug. oſtiū ē xp̄s. Et ↄtinuať lr̄a ſic p̄cedētib⁹: q: iudei i p̄ce. ca. dixerāt ſe vidē ſine xp̄o: ⁊ p ↄñs poſſe ad ꝟitatē ꝑuenire ſine eo: ꝓpē h ſaluator in hac pabola oñdit h ipoſſibile e. Qui n̄ itrat i ↄgregandꝫ fide/liū. Per oſtiū.i. p xp̄z. Fur ē ⁊c. qō faciūt oēs infideles ⁊ etiā mali fideles ſtatū p̄latiōis indebite aſſeq̄ntes. Qui āt intrat p oſtiū.i. p fidē xp̄i ⁊ hūilitatē ⁊ alias ꝟtutes ei⁹. Paſtor ē ouiū: ſm ꝟitatē. Huic oſtiar⁹ apit.i. ſpūſſctūs reuelat ꝟitatē vt poſſit oues paſcere. Et oues vocē ei⁹ audiūt.i. docinā recipiūt. Et vo/cat eas nominatim: cōdeſcēdēdo familiariter ſubditiſ: Et educit

C eas de tenebris ignorātie ⁊ culpe. Añ eas vadit. p exēpla vi/te. b ¶ Hoc puer. Hic poniť dicte pabole expoſitio. Et di/uidiť i duas: q: p̄mo oſtēdiť neceſſitas exponēdi. ſcđo ſubiun/

Diuiſio

giť ipā expoſitio/ibi: Dixit ḡ. Circa primū ſciendū q illa indi/gent expoſitione q̄ habēt obſcuritatē: ta/le erat verbū xp̄i p̄dictū q: erat parabolicū. ⁊ ideo intellectus ei⁹ audiētib⁹ erat oc/cultus: et h eſt qō dicit euāgeliſta: Hoc ꝓuerbiū dixit eis ⁊c. ꝓuerbiū dr qñ

Prouerbium

ꝟbū poniť pro ꝟbo: ſic eſt in parabola: q: p vocē vnā rem ſignificantē aliud de/ſignať. c ¶ Illi aūt nō cog. ⁊ ſic patꝫ neceſſitas expoſitionis. d ¶ Dixit ḡ. Hic poniť ipā expoſitio parabole: Pa/rabola aūt duas ptes habet. vna ē q in/trans aliunde fur eſt ⁊ latro: et hoc p̄mo exponiť. ſcđa eſt q intrās p oſtiū ē ver⁹ paſtor. ⁊ hoc ſcđo exponiť/ibi: Ego ſum paſtor bonus. Prima in duas: q: p̄mo poniť p̄me ptis expoſitio. ſcđo eiuſdē ex/poſitionis ꝓbatio/ibi: Ego ſum oſtium. In prima clauſula fecit mentionē d oſtio ouiſ: ⁊ de fure. ideo vtrūq; exponit d. e ¶ Amē amē ⁊c. rō hui⁹ predicta eſt. f ¶ Oēs q̄tq̄t. h nō ē intelligēdū de ꝓ/phetis a dō miſſis: ſ; de illiſ q̄ venerāt capite ꝓprio: ſič dr Act⁹. v. d Theoda ⁊ iuda galileo. Theodas eī vt dič Joſeph⁹ fuit q̄dā mag⁹: q̄ decepit multos de pplo iſrl̄ ⁊ duxit eos vſq; ad iordanis fluuiū ꝓmit/tēs eis diuidere aq̄s vt trāſirēt ſicco pe/de ſič p̄res eoꝝ. Judas aūt galile⁹ tpe q̄ xp̄s fuit nat⁹ ꝓhibebat pplm iudeoꝝ ꝓmit/teri ceſarē dñm ⁊ reddere tributa: ⁊ mul/ti ſecuti ſūt eū. g ¶ Sꝫ nō au.i. fideles i ouili eccle ꝑmanētes: q: ipi pierūt ⁊ ſeq̄/ces eoꝝ: vt dr Act⁹. v. h ¶ Ego ſū. Hic

D ꝓbat vtrūq; dictū i dicta expoſitiōe. Et p̄mo q ſit oſtiū: q: officiū oſtii eſt ſaluare ea q̄ ſūt itra domū: ⁊ q p ipm ſit ingreſ/ſus ⁊ egreſſus: ⁊ ſic ē de xp̄o: q: p ipm fi/deles ſaluāť ⁊ ſuanť ſm q dr Act⁹. iiii. Nec ꝫ eī ē aliō nomē ſb celo datū hoib⁹ i q̄ oporteat nos ſaluos fieri: ⁊ h ē qō dr: i ¶ Per me ⁊c. Silr p ipm ē ingreſſus ad fidē: ⁊ egreſſus de miſeria iſta ad glo/riā: ⁊ ſic iueniūt paſcua eťna viriditať. ⁊ h ē qō dr: k ¶ Ingrediet. h ad fidē. l ¶ Et egre. ex hoc mūdo ad gloriam. m ¶ Et paſcu. q: ibi reficiūť interi⁹ in aſpectu diuitať: ⁊ exteri⁹ i aſpectu hūanitatis xp̄i q quē ſūt ſaluati. iō dič paſcua i plī. Cōſequēter ꝓbat

†7.q.1.c ad uerſitas .§. h etiā. 23.q. 3.c. lex diſſerētie. in fi.

ſcđꝫ.ſ. q alii fuerāt fures: q: n̄ venerāt ad ſalutē pplī: ſ; mag⁹ ad ei⁹ deſtructōꝫ. ⁊ h ē qō dr: n ¶ Fur. vſurpādo qō n̄ ē ſuū: ſič illi venerāt vſurpādo qō n̄ erat eis debitū. o ¶ Et mac. q: mlti d pplo occiſi ſūt corpalr ⁊ etiā ſpūalr credētes pſuaſiōi illoꝝ. p ¶ Ego ve. nō ſicut ipi. q ¶ Ut vi. ha. p grām in pñti. r ¶ Et abū. p gliam in futuro: q: glia eſt gratia ↄſūmata. s ¶ Ego ſū pa. Hic expōit ſcđaꝫ pabole ptē.ſ. q ſit bon⁹ pa/ſtor itrās p oſtiū. Et diuidiť i duas: q: p̄mo ꝓpōit intētū. ſcđo

Diuiſio

ꝓbat ꝓpoſitū/ibi: Ego ſū pa. Circa p̄mū pōit ↄditōes boni ⁊ mali paſtoris: q: bon⁹ paſtor debꝫ hr̄e affectionē ad gregē: itā/tū q ꝓ eo ſi necē eēt ſuſtieat mortē. ⁊ h ē qō dr: t ¶ Bo. pa. Ad cui⁹ itellectū ſciēdū q res melior n̄ ē exponēda piculo ꝓ vi/lioři: ſ; mag⁹ ecōuerſo. vita āt hoīs melior ē ſimplr q̄ vita oīm brutoꝝ aīaliū: ⁊ iō lꝫ paſtor brutoꝝ debeat aliquē laborē ꝓ ſa/lute ſui gregiſ ſuſtiere: nō tñ dꝫ ſe morti exponē. Aīa āt hūana nobilior ē corpe. iō ↄ̄rio paſtor aīaꝝ ꝓ grege ſuo dꝫ vitā cor/palē exponē. Alteri⁹ tāgit ↄditionē mali paſtoris d. v ¶ Mercēnari⁹ āt. mercēnari⁹ dr a mercede: ⁊ talē ē q̄ in officio p̄latio/nis attendit commodū rei tpalis: qō dicť merces: gloria autē ꝫ celeſtis non

✻ a ¶ Et oues il. doctrinā paſtoris imitādo. † ¶ Alie/nū ⁊c. p alienū pōt itelligi diabol⁹ a ↄſortio dei ⁊ ſctōꝝ alie/nat⁹: quē nō ſequūť boni religioſi ei⁹ ſuggeſtionib⁹ aſſentiēdo ſ; fugiūt diſſentiēdo. v ¶ Mercēnarius ⁊c. h ē q̄ p̄ſidēdo clauſtralib⁹ q̄rit honorē ꝓpriū et ꝓmotionē carnaliū amicoꝝ.

Moraliter

✻ Uide in

A ¶ deitatis.ſ. a ¶ Facta ſunt aũt. Cenon. i. nouũ. Inde encę niare. i. initiare. Encenia feſta dedicationis tẽpli q̃ facta eſt a iuda machabeo tpe hyemis. Hyems aũt hic cõmemorat: vt ſignificet iudeos frigidos: q̃ nõ accedũt ad ignẽ. i. nõ credũt in xp̃m. Salomon aũt facto tẽplo in autũno illud dedicauit: zorobabel ⁊ ieſus ſacerdos poſt captiuitatẽ reedificatũ tẽplũ in vere dedicauerũt. Iudas machabeus ꝓ ꝓphanatione antiochi in hyeme. b ¶ In por. Portic⁹ quib⁹ tẽplũ cingebat ſolẽt ſignificari noĩe tẽpli. c ¶ Circũde. Dño patienter iter opprobria veritatẽ ꝑdicãte excecati nõ obſequũt ſꝫ tẽtãt. d ¶ Quouſqꜫ aiam. Calũniant illũ tollere aias q̃ ſaluet: quẽ purũ hominẽ putabãt: ſꝫ pre oib⁹ regnaturũ. e ¶ Si tu es xp̃s. Nõ veritatẽ deſiderãt: ſed parãt calũniã: vt ſi dixerit ſe regem: ꝯ auguſtũ facientẽ ꝑtãti tradãt. Sꝫ dñs ſic tpat rñ ium vt nec illis ſit loc⁹ calũnie: ⁊ fidelib⁹ ꝑpẽ q̃s hec referũt: manifeſte appareat: ꝙ ipſe ſit xp̃s: nõ hõ tm̃ vt illi putãt: ſꝫ fili⁹ dei. f ¶ Et nẽo po. ra. q꞉ ex h ꝙ ſum ex pr̃e maior ſuꝫ ad ꝓtegendũ: q̃ꝫ illi ad ĩpugnãdũ. g ¶ Ego ⁊ pr̃ vnũ ſu. His v̇bis nõ ſolũ iudeoꝝ ſoluit q̃ſtionẽ: q̃ vt tẽtarẽt acceſſerũt: ſꝫ etiã futuroꝝ hereticoꝝ dãnat iſaniã. h ¶ Suſtule. ẽ. Hoc iã ñ ferũt q̃ ceca tulerit: ſꝫ duri ad lapides currũt. Sed q꞉ ieſus ñ patit niſi q̃d vult: adhuc loq̃t.

Ni. de ly.

¶ Facis teipm ✱ nec poſſunt aliq̃ miracula facere. in q̃ꝫtũ in tpe iꝑceptibili a nob coniũgunt ꝓpria actiua ꝓprijs paſſiuis: ſicut rane facte ſũt a magis pharaonis ſm ꝙ dicit Aug⁹. tñ nõ pñt facere ea q̃ excedũt totã facultatẽ nature cuiuſmodi ẽ illuminatio ceci. B a ¶ Facta ſunt. Deſcripta benignitate xp̃i i docẽdo. h pñr deſcribit iudeoꝝ malignitas: ipm ꝑſequẽdo: ⁊ pmo v̇bis. ſcdo factis: ibi: Suſtule. ẽ la. Pria i duas q꞉ prio ponit iudeoꝝ interrogatio maligna. ſcdo xp̃i rñſio ibi, ibi: Rñdit eis ieſus. Circa pmũ deſcribit coꝝ interrogatio q̃tũ ad tp̃s ⁊ locũ ⁊ interrogãdi modũ. tp̃s tãgit cũ dr: b ¶ Encenia fa. i. feſtũ dedicatõis tẽpli. Encenia ei idẽ ẽ q̃d inouatiões: ⁊ dr ab en q̃d ẽ i ⁊ cenos nouũ: q̃d fit qñ aliq̃ res noua ſuo vſui applicat: in dedicatiõe aũt tẽplũ applicat vſui. Sciẽdũ tñ ꝙ feſtũ nõ erat pme dedicationis q̃ facta ẽ a ſalomone: q꞉ illa facta ẽ. x. die ſeptẽbris i autũno: vt hr̃. iii. Regũ. viii. Nec etiã ſcde dedicatiõis q̃ facta ẽ ſb zorobabel templo reedificato: q꞉ illa facta ẽ i martio tpe vernali. Sꝫ fuit feſtũ illi⁹ dedicatiõis ſeu inouatiõis q̃ facta ẽ ſb iuda machabeo qñ purificatũ fuit tẽplũ ab ãtiocho epiphane ꝓphanatũ: vt hr̃ .i. Mach. iiii. q̃ purificatio facta fuit. xxv. die noni mẽſis apud iudeos: vt hr̃. i. Mach. iiii. q̃ ꝓ maiori pte cõuer ꝯcurrit cum decẽbri apd nos. ⁊ iõ ad h denotãdũ addit: c ¶ Et hyems. ⁊ ſic ptꝫ tp̃s. Loc⁹ aũt deſignat cũ dr: d ¶ Et ambula. ⁊c. noĩe templi intelligũt atria ⁊ loca ad domũ dñi ꝑtinẽtia. Erat aũt q̃dã loc⁹ edificat⁹ vbi ſalomõ ſtabat ad orãdũ q̃ dicebat regis oratoriũ. Sed ꝯ hoc videt ꝙ oĩa q̃ edificauerat ſalomõ in tẽplo fuerũt cõbuſta p chaldeos: vt hr̃. iiii. Regũ vlti. Dicẽdũ ꝙ alia porticus fuit reedificata i tẽplo ad ſilitudinẽ prioris: ⁊ iõ retinuit nomẽ ꝑcedẽt⁹: ſic freq̃nter fit i edificijs repat⁹: ⁊ ſic pꝫ interrogatiõis loc⁹. Subdit etiã interrogãdi mod⁹. e ¶ Circũdederũt. vt citius eũ i v̇bis caperẽt. f ¶ Et dicebant ei. Id ẽ crucias: dimittẽdo nos i ſuſpẽſo. p h innuẽtes ꝙ vellẽt ei⁹ dicto ſtare ⁊ eũ libẽter ſicẽ xp̃m recipe: cũ tñ haberẽt ꝯriũ i corde. g ¶ Si tu es xp̃s. nõ q̃rũt ſi tu es fili⁹ dei: q꞉ de hoc nõ curaſſet Pilat⁹ q̃ erat gẽtilis: apud quẽ intẽdebãt eũ accuſare ſed queritur:

a um põt cęcoꝝ oculos apire? Fa a cta ſũt ãt encenia i hieroſolymis b
a ¶ ecce ignis de quo deberẽt accendi.
⁊ hyems erat. Et ãbulabãt ieſus c d
a ¶ .ſ. vbi ſalomon ſtare ſolebat ad orãdũ.
b i tẽplo i porticu ſalomonis. Cir e
a ¶ ecce hyems in iudeis.
cũdẽderũt ẽ eũ iudei/ ⁊ dicebãt f
a ¶ dum incertos nos relinquis.
d ei: Quouſqꜫ aiam nr̃am tollis?
a ¶ .i. ille meſſias q̃ vẽturus eſt in mũdũ.
e Si tu es chriſtus dic nobis pa g h
a ¶ vt verbũ dei ⁊ ꝓbo p opa quid ſim.
lã. Rñdit eis ieſus: Loquor vo k
bis ⁊ nõ creditis. Opa que ego l
¶ cuius ⁊ nõ ſuã gl̃iam querit.
facio i noĩe patris mei: hec teſtimoniũ ꝑhibẽt d me. Sꝫ vos nõ m
¶ cur. ¶ iſtos videbat futuros ꝑditioni.
creditis: q꞉ nõ eſtis ex ouib⁹ me
a ¶ ſꝫ. b ¶ q̃ p oſtiũ itrãt. ¶ obediũt ꝑcept!
is. Oues meę vocẽ meã audiũt n o
a ¶ ⁊ imitatione ⁊ beatitudine.
ẽt ego cognoſco eas: ⁊ ſequũt p q
¶ q꞉ vos de pñti vita cogitatis ⁊ calũnias q̃ritis. a ¶ hec ſunt paſcua de quib⁹ ſupra.
¶ ac ſi diperit vos peribitis i eternũ quia non eſtis de ouibus.
me. Et ego vitã eternã do eis/ ⁊ r
¶ ⁊ ſi i pñti videãt ꝑire. a ¶ fur ⁊ latro nihil poſſunt ꝯ illos q̃s nouit de⁹ eſſe ſuos.
nõ ꝑibũt in eternũ: ẽt non rapiet s
¶ poteſtate. ¶ quia.
eas q̃ſqꜫ de manu mea. Pater t
a ¶ gignẽdo. i. eſſe vnigenitũ filiũ coequalẽ coeternũ. b ¶ oib⁹ creaturis ⁊ ãgelis.
me⁹ q̃d dẽdit mihi maius oib⁹
a ¶ v̇tutẽ ⁊ gl̃iaꝫ hui⁹ rei: ꝙ nẽo rapit d manu ei⁹ pñt attribuit. b ¶ ꝑtãte q̃ vna eſt mihi ⁊ patri: vel de me q̃ ſum manus patris.
f ẽ: ⁊ nẽmo põt rape de manũ pa v
g tris mei. Ego ⁊ pr̃ vnũ ſumus. x
h †Suſtulerũt ẽ lapides iudei vt y

ſed q̃rit: Si tu es xp̃s. i. vnct⁹: q̃ vnctio debebat regib⁹: ⁊ p ꝯñs ſi rñdiſſet ſe eẽ xp̃m ſtatim accuſaſſent eũ p̃ſidi vt rebellare volentẽ ꝯ imꝑatorẽ romanũ cui ſb̃diti erãt iudei: ⁊ aſpirare ad regnũ. Eadẽ etiã de eã dixerũt: h ¶ Dic no. pa. vt poſſent ꝯ eũ habere teſtimoniũ. i ¶ Rñdit eis ie. hic põit xp̃i vera rñſio. i q̃ primo oſtẽdit iudeoꝝ malignitaſ. ſcdo diſcipuloꝝ xp̃i benignitas / ibi: Oues mee. In prima ẽ pte dicit ſic: k ¶ Loquor vo. ⁊ nõ cre. q. d. vos q̃ritis verba experimẽta ꝙ ego ſum xp̃us: non ad veritatẽ intelligendũ: ſed magis ad calumniandũ: q꞉ ſi illa dicerẽ nõ crederetis: q̃d ꝓbat conſequẽter dicens: l ¶ Opa q̃ ego fa. ⁊c. ſicut eni. ſ. dictũ eſt. iii. ca. efficaciſſimũ argumentũ ad ꝓbandũ veritatẽ excedentẽ naturalẽ facultatẽ intellectus: ſunt opa miraculoſa: ⁊ tamẽ illis non credebãt: eũ tamen fierẽt ad declarationẽ deitatis ieſu chriſti. Cã aũt incredulitatis coꝝ ſubdit / cũ dr: m ¶ Sed vos nõ cre. ⁊c. i. innocẽtes ⁊ humiles: ſed ſupbi ⁊ maligni: ⁊ ideo dĩ iudicio excecati. Conſiderandũ ꝙ in hac rñſione chriſtus non dixit expreſſe ſe eẽ chriſtum quẽ querebãt: ſed dixit aliquid equiualens vel maius: vt rñderet veritatem ⁊ excluderet calumnie maliciam. n ¶ Oues mee. hic cõſequẽter oſtendit diſcipuloꝝ ſuoꝝ benignitatẽ dicens: Oues mee. i. humiles quibus reuelat veritas: vt habet Math. xi. o ¶ Vocem meã audiunt. credendo corde ⁊ obediendo ope. p ¶ Et ego cogno. non ſolũ noticia viſionis: ſed etiã noticia approbationis ad vitã eternã. q ¶ Et ſequunt me. hic in p̃ſenti p grãm: ⁊ in futuro p gl̃iam. ideo ſequit: r ¶ Et ego vitã eternã ⁊c. Loquit ei hic de illis qui ſunt oues eius non ſolũ ſm pñtẽ iuſticiam, ſed etiã ſm predeſtinationẽ diuinam: q̃ fruſtrari nõ põt. s ¶ Et non rapiet eas ⁊c. p violentiã. q̃d ꝓbat talirationem: t ¶ Pater me⁹ ⁊c. i. ipſa deitas quã habeo a patre: q꞉ oĩa excedit in infinitũ. v ¶ Et nemo po. ra. ⁊c. cum eni ſit infinite potentie nihil põt ab eo auferri p violentiã. x ¶ Ego ⁊ pr̃ vnũ ſumus. in virtute ⁊ potẽtia: ſicut in deitate: vt. ſ. dictũ eſt. ergo nemo poteſt rapere oues de manu mea. Notandum aũt ꝙ ex hoc v̇bo ſaluatoris: Ego ⁊ pater vnũ ſum⁹: excludunt duo errores contrariũ circa articulũ ſanctiſſime trinitatis. Sabellius eni poſuit in deo vnitatem ꝑſone ſicut ⁊ eſſentie. ⁊ hoc remouetur cum dr: Ego ⁊ pater vnum ſumus. Si enim pater et filius eſſent vna perſona dixiſſet ſuꝫ in ſingulari. Arrius aũt econtrario poſuit diuerſitatem eſſentiarũ ſicut ⁊ perſonarũ. ⁊ hoc excludit per hoc q̃d dicitur hic: Unum. Si eni pater ⁊ filius haberent diuerſas eſſentias: non diceret vnum neutraliter, ſed plura. y ¶ Suſtulerunt ergo. hic conſequenter oſtenditur malignitas iudeorum in facto. Et diuidit in tres: quia primo chriſtus refrenat eorum ſeuiciam. ſcdo excludit impoſitã ſibi bl. ſphemiam. ibi: Reſponderũt iudei. tertio fugit propter eorum obſtinatam maliciam, ibi: Querebãt ergo. In prima igitur parte dicitur ſic: Suſtulerunt ergo lapides iudei vt lapidarẽt eũ. moti liuore iudicie nõ amore iuſticie: abſqꜫ legis ordine: vt. ſ. dictũ fuit i caſu filij. viij. ca. ✱ Rñdit eis

C — Diuiſio — Encenia — D — †De ſum. trini. damnamus — Nota! — Error ſabellij † ſ. a. g — Error arrij — Diuiſio — Moraliter

✱ x ¶ Ego ⁊ pater vnum ſumus. Aug⁹. Utrũqꜫ audi et: vnum et ſumus: et charybdi et ſcilla liberaberis. Qꝛ dicit vnum: liberet te ab Arrio: ꝙ dicit ſumus a Sabellio.

y ¶ Suſtulerunt ergo lapides iudei vt lapidarent. Hylarius. Nunc hereticorum furor iam domino in celis ſedente pari infidelitate dictis non obedientes odium impietatis exercent. verborum lapides iaciunt: ⁊ ſi poſſent de throno ſuo eum in crucem detraherent.

E F a ¶ Facis teipm̄. Intellexerūt nō poſſe dici ego ⁊ pr̄ vnū ſum⁹ niſi vbi eſt eq̄litas pr̄is ⁊ filii: qd̓ Arri⁹ nō itellexit. Chriſtus aūt q: vidit illos tardos nō ferre ſplendorē veritatꝭ: tēperauit cū in his v̓bis: nōne ſcriptū eſt. b ¶ Quia ego. Trib⁹ modis dr̄ de⁹ natura: adoptiōe: vt ego dixi d.e. falſo: vt demones ⁊ idola.

Trib⁹ modis dr̄ de⁹ natura

c ¶ Si illos di. Si per ſermonē dei ꝑticipādo fiūt hoīes dii: quō ille q̄ ꝑ naturā eſt fili⁹ q̄ ꝑticipant nō eſt de⁹? d ¶ Opib⁹ credi. Fidez adhibete opib⁹ vt merito fidei ampli⁹ cognoſcēdo opa veniatꝭ ad fidē deitatis. e ¶ Quia ī me nō ē pa. Pat̄ eſt ī filio: fili⁹ ī pr̄e vt eq̄lis in eo cui eq̄lis ē. vñ ⁊ pōt dicere: Ego ⁊ pr̄. v. ſ. et q̄ videt me videt ⁊ patrē. ⁊ h̄ eſt ei propriū. Mun⁹ aūt ē hoī ꝑ ꝑticipationez qd̓ dr̄ eē in deo ꝯtinēter ⁊ de⁹ ī eo vt ī vaſe. f ¶ Et multi ve. Iſti apphendūt ꝑmanētē: nō quō iniq̄ apphēdere volebāt diſcedētez. vñ ſeq̄r: ⁊ multi v. ad eū. g ¶ Quia io. Nullū ī hierlz fecit iſte: ⁊ q̄cquid dicebat teſtimoniū huic perhibebat: q̄ſi ꝑ lucernā veniamus ad diem.

† Ps. 81.b

¶ nō verbis ſʒ factꝭ eoꝝ.
lapidarēt eum. Rñdit eis ieſus: a
Multa bona opa oñdi vobis ex b
a ¶ cui⁹ glīam queris vbiq̄.
patre meo: propt̄ qd̓ eorū opus c
me lapidatis? Rñderūt ei iudei: d
¶ nō pñt negare bona accepiſſe.
De bono opere nō lapidam⁹ te: e
¶ nō poſſūt ferre qd̓ filio dei dr̄.
ſʒ d̓ blaſphemia: ⁊ q: tu hō cū ſis: f
a facis teipz deū. Rñdit eis ieſus: f
¶ pſalmo.
b † Nōne ſcriptū ē in lege vr̄a: quia g
c ego dixi dii eſtis. Si illos dixit h
deos ad q̄s ſermo dei fact⁹ eſt: et k
a ¶ falſitatis argui. ¶ dauid.
nō pōt ſolui ſcriptura: quē pater l
a ¶ ſcʒ gignendo vt ſanct⁹ eſſet: dedit vt ſanctū genuit. ¶ ſcʒ eū in ſanctitate incarnari conſtituit pro ſalute mūdi.
ſctificauit ⁊ miſit ī mūdū: vos di m n
citis q: blaſphemas: q: dixi filiꝰ
a ¶ q̄ nemo pōt facere niſi filius.
dei ſū. Si nō facio opa pr̄is mei: o
a ¶ ſi ſol v̓b p̄dicto ne credatꝭ. b ¶ opa illa
nolite credere mihi: Si āt facio/
¶ v̓bis ⁊ inocētie vite.
o ⁊ ſi mihi nō vultis credere/ opib⁹
credite: vt cognoſcatꝭ ⁊ credatꝭ/ p
c q: ī me ē pater ⁊ ego ī pr̄e. † Que q
a ¶ nō credendo ſʒ vt occidāt.
rebāt ergo eū apphēdere: ⁊ exi r
¶ q: nō habēt man⁹ fidei.
uit de manib⁹ eoꝝ. Et abijt iterū s
a ¶ myſtice ad gētes. b ¶ oñdebat ſe eē impletionem vmbre iam ceſſantis.
trās iordānē in eū locū ubi erat
iohānes baptizās p̄mū: ⁊ manſit
f illic. Et multi venerūt ad eū/ ⁊ di t v
g cebāt: q: iohānes q̄dē ſignū fecit x
nullū. Omnia aūt queq̄cūq̄ dixit
iohānes de hoc: vera erāt/ ⁊ mul y
ti crediderunt in eum.

† mat. 12.b Marc. 3. a

Nico.de lyra

A a ¶ Rñdit eis ie. dulcit̄ eos reprimēdo. b ¶ Multa bo. opa ⁊c. ſcʒ veritatē docēdo: īfirmos curādo: et alia miracula faciēdo. c ¶ Propter qd̓ eoꝝ op⁹ ⁊c. cū tñ ex h̄ me honorare deberetꝭ. d ¶ Rñderūt. h̄ ꝯñr excludit blaſphemiā ſibi īpoſitā. Et diuidit̄ in duas: q: p̄mo hmōi blaſphemia ſponit̄. ⁊ ſcd̓o excludit̄/ ibi: Rñdit. In p̄ma ḡ pte dr̄ ſic: Rñderūt ḡ iu. di. e ¶ De bo. ope nō la. ⁊c. In dictis eoꝝ pʒ ꝯdictio: q: loq̄bāt ſicut furioſi: teſtificant̄ eñ eū facere bona opa in miraculis: cum dicūt: De bono ope nō. ſcʒ qd̓ facis: ⁊ tñ dicūt hic eū blaſphemū: cū dr̄: Sʒ de blaſphemia. Iſta eñ ſūt icōpoſſibilia: quia miracula xp̄i fiebāt ad teſtimoniū bonitatꝭ ei⁹: ⁊ iō cū eēnt bona opa ⁊ dīna: nō poterāt fieri ad teſtificādū aliqd̓ falſū: qd̓ tñ eſſet ſi ille eēt blaſphem⁹ ad cui⁹ teſtimoniū fierēt. Iſta aūt cecitas ī eis ꝓcedebat ex eo q̄ ſolū hūanā naturā ī xp̄o cōſiderabāt iō ſubdit̄: Quia tu hō cū ſis: facꝭ teipz deū. f ¶ Rñdit eiſ. h̄ ꝯñr ieſus excludit crimē blaſphemie ſibi īpoſitū: ⁊ h̄ duplr̄. p̄mo excludit illud ꝑ ſcpturā. ſcd̓o ꝑ rōnē/ ibi: Si non facio. Circa p̄mū ſciēdū q̄ ſacra ſcriptura cū ſit a deo īſpirata: nō pōt eē falſa. Ipſa aūt attribuit deitatē hoīb⁹ ſctis ⁊ ꝓphis ⁊ ipſi xp̄o. alit̄ tñ: q: deitatē ꝑticipatiue tm̄ attribuit aliis a xp̄o: ſicut iudices locū dī tenētes dicūt̄ dii: Exo. xxii.b. Dñs dom⁹ applicabit̄ ad deos. ⁊ ibidē: Diis nō detrahes ⁊c. Xp̄o aūt attribuit deitatē ꝓprie dictā: ſm̄ q̄ hr̄ Hiere. xxiii.a. Ecce dies veniūt dic̄ dñs ⁊ ſuſcitabo dd̓ germē iuſtū. ſeq̄t̄ poſtea: Hoc ē nomē qd̓ vocabūt eū dñs iuſt⁹ nr̄. ⁊ ibi habem⁹ dñs: ponit̄ nomē dñi tetragrāmaton ī heb. qd̓ nullo mō attribuit̄ alicui niſi deo v̓o. iō pʒ q̄ ſicut ſcptura vete. teſta. attribuit aliis a xp̄o deitatez ꝑticipatiue dictam: ita ipſi xp̄o deitatē ꝓprie dictā. Scd̓m h̄ igit̄ exponēda ē lr̄a: Rñdit eis ie. declarādo ſe nō eē blaſphemū dicēdo ſe eē deū vl̓ dei filiū naturalē: qd̓ idē eſt. qd̓ ꝓbat ꝑ ſcripturā/ dicēs: g ¶ Nōne ſcri. ē ⁊c. q: ego dixi dii eſtis. h̄ hr̄ in Ps. lxxxi.b ⁊ dr̄ de iudicib⁹ ⁊ ꝓphis, iō ſbdit̄: h ¶ Si illos di. de. participatiue. i ¶ Ad q̄s ſer. dei fa. ē. ſic fuerūt ꝓphete ⁊ iudices. k ¶ Et nō pōt ſol. ſcriptu. i. nō pōt dici qd̓ ꝯtineat falſum. l ¶ Quē pa. ſctifi. i. meipm̄: quē ſctificauit. i. ſcm̄ generauit ab eterno: ſm̄ deitatē. Uel: Sctificauit. i. plenitudine gr̄e adīpleuit: q̄ntū ad hūanitatē. m ¶ Et miſit ī mū. ad ſaluādum ipm̄: ſicut erat ꝑ ꝓphas p̄dictū. n ¶ Uos di. q: blaſ. q: dixi filius dei

Diuiſio

F

filius dei ſū. q. d. irrōnabilit̄ loq̄mini: q: ſcriptura ſacra que ſolui nō pōt expſſe loq̄tur de diuinitate mea: vt pʒ ꝑ predicta. o ¶ Si nō fa. Hic ꝯñr excludit crimē blaſphemie ſibi īpoſitū ꝑ rōnē. Circa qd̓ ſciēdū q̄ oīa determināt̄ ꝓprio ope: vt hr̄. iiii. metheoroꝝ: iō ꝑ ꝓpriā opationē certificamur d̓ natura rei: xp̄s aūt faciebat opa diuinitatꝭ ꝓpria. ſ. miracula totā facultatē creature trāſcēdētia ⁊ etiā v̓tute ꝓpria: q: nō ſoluʒ faciebat illa obſecrādo diuinā potētiā: ſʒ etiam aliq̄n ipando: Ex q̄ ꝯcludit̄ q̄ in eo vere erat natura diuina: ⁊ ꝑ ꝯñs nō erat blaſphem⁹ dicēdo ſe eē deū vl̓ dei filiū. ⁊ h̄ ē qd̓ dr̄: Si nō fa. opa pr̄is mei ⁊c. iō ꝯcludit ex opibus: p ¶ Ut cogno. ⁊c. inq̄ntū ē vna natura amboꝝ: ſic ⁊ vna opatio. q ¶ Querebāt ḡ. Hic ꝯñr ponit̄ fuga xp̄i, ꝓpt̄ eoꝝ obſtinatā maliciā: q: nec v̓bis ei⁹ nec opib⁹ īducebāt̄ ad credēdū: ſʒ tāq̄ obſtinati q̄rebant eū apphendere ad occiendum. r ¶ Et exiuit de ma. eoꝝ. v̓tute diuina trāſiēs ꝑ ipſos: ſic. ſ. dictum fuit viii. ca. s ¶ Et abiit ite. ⁊c. ⁊ mãſit illic. ſ. ad tp̄s: vt ppl̓i venientes ad ipz recordarent̄ de teſtimonio iohis q̄ dixerat d̓ eo: Ecce agn⁹ dei: ⁊ de teſtimonio dei pr̄is: cui⁹ vox audita fuerat in baptiſmo xp̄i. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹: et ſic habita collatiōe prioꝝ ⁊ nouiſſimoꝝ ꝯfirmarent̄ ī fide ipſi⁹/ iō ſeq̄t̄: t ¶ Et mul. ve. ad eū. credētes. v ¶ Et dicebant. in argumentum ſue fidei. x ¶ Quia iohes q̄dē ſignū fecit nullū. Signa eñ reſeruabant̄ xp̄o ſicut in p̄ncipaliori: tñ ꝓpter ſctitatē vite credebāt iohāni. Et q: ī xp̄o videbant dictū ei⁹ ipleri. iō ſequit̄: Oīa aūt q̄cūq̄ di. io. d̓ h̄ vera erāt. Et ꝯcluditur fruct⁹ hui⁹ collationis/ cū dicitur: y ¶ Et multi cre. ī eū. Circa p̄dicta in hoc ca. q̄rit̄: Utruʒ licitū ſit paſtori eccl̓ie in ꝑſecutiōe fugere? Et arguitur p̄mo q̄ ſic: q: aliq̄ ſcti legūt̄ hoc feciſſe: ſicut Thomas cātuarienſis fugit de anglia tpe ꝑſecutionis ſue eccl̓ie: qd̓ non feciſſet niſi licitū fuiſſet. ḡ ⁊c. Itē ſaluator dixit apl̓is Mat. x.c. Si vos ꝑſecuti fuerint ī vna ciuitate fugite ī aliā: ⁊ ſic videt̄ q̄ fugere tpe ꝑſecutiōis nō ſolum ſit licitū: ſʒ etiā meritoriū: cū ſaluator diſcipulos ad hoc hortet̄. Cōtrariū arguit̄. ꝑ hoc qd̓ ī h̄ ca. dictū eſt. Mercēnarius ⁊ q̄ nō eſt paſtor videt lupuʒ venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: qd̓ exponēs Greg. dicit q̄ ille q̄ fugit tpe ꝑſecutiōis merito ꝑdit meritū paſtoris: qd̓ nō eēt veꝝ ſi fugere eſſet ſibi licitū. Reſpōſio: dicēdū q̄ noīe lupi venientꝭ ſuꝑ oues: aliq̄n intelligit̄ diabol⁹ ꝑ tētatiōes fideles infeſtās: aliq̄n heretic⁹ ꝑ falſam doctrinā corrūpens: aliq̄n tyrann⁹ violētia armoꝝ ꝑſequēs. Si p̄mo ⁊ ſcd̓o mō accipiat̄ lupus: nō ē licitū paſtori fugere: q: cū talib⁹ lupis nō ē reſiſtēdū corꝑalit̄: ſʒ magꝭ ſpūalit̄ ꝑ deuotā orōnē ⁊ ſanctā p̄dicationē ⁊ doctrinā: ⁊ iō ꝑ talia ē eis ſtatim viriliť reſiſtēdū. alit̄ eñ ſi daretur eis ingreſſus: nō reſiſtēdo: accideret mai⁹ periculuʒ: ꝓpt̄ qd̓ dic̄ btūs Iacob⁹. iiii.b. Reſiſtite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Et h̄ idē poſſet dici de heretico: q: fugit illū q̄ ꝑ ſanā doctrinaz detegit ipſi⁹ falſitatē. ꝓpt̄ qd̓ Simō mag⁹ fugiebat petrū de ciuitate in ciuitatē: vt dr̄ in itinerario clementis. Si accipiat̄ lupus tertio mō: tūc eſt diſtinguēdū: q: aut ꝑſecutio ꝑſonalis eſt aut cōis. Si ꝑſonal̓: ita q̄ ē ꝯ paſtorē tm̄ ⁊ non ꝯ gregē ſibi cōmiſſū: tūc paſtori ē fugiēdū: nec tūc dimittit gregē ī ꝑſecutiōe: q: tūc ꝑſecutio nō ē ꝯ gregē: vt dictū ē: ⁊ h̄ mō Paul⁹ apl̓s fugit d̓ Damaſco: vt hr̄ Act. ix.b. Si aūt ſit ꝑſecutio cōis ꝯ gregē ⁊ paſtorē: adhuc diſtinguēdū ē: q: aut ē vn⁹ ſol⁹ paſtor: aut multi. Si vn⁹ tm̄ nō ē ſibi licitū fugere ⁊ gregē dimittere: q: h̄ eēt mercēnari⁹ ⁊ nō paſtor: ſm̄ q̄ dic̄ ſaluator. Si aūt ſūt multi

A paſtores quib⁹

G

H Utrū licitū ſit paſtori eccleſie ꝑſecutiōem fugere

A ✱ paſtores quib⁹ eccl'ia ali idigeat: tūc aliq̄ debēt remanere ⁊ alii fugere: vt ſic grex remanēs i illa eccl'ia ſufficiēter cuſtodiat ⁊ vtilitati eccl'ie de aliis ꝓuideat: ⁊ ſi nō poſſit determinari de cōi ɔcordia vl' alia cōuenīēti via q̄ remaneāt ⁊ q̄ fugiāt: poſſent ſup h̄ inuocata ſpūſſcī gr̄a ſortes mitti: ſm q̄ dicit Aug. in ep̄la ad honoratū: Si iter dei miſtros ſit diſceptatio q̄ eoꝝ tpe ꝑſecutionis maneāt ⁊ q̄ eoꝝ fugiāt ne fuga vl' morte oim eccleſia deſerat: ſi hec diſceptatio alit' nō poterit terminari: q̄ſtū mihi videt' q̄ maneāt ⁊ q̄ fugiāt: ſorte legēdi ſūt. Ad primū dicendum q̄ ſcti fugierunt in caſibus licitis predicto modo. vñ in legenda ſancti Tho. dr ſic: q̄ in principio ꝑſecutiōis fugit: quia nondū innotuerat ad plenū cauſa eccleſie: ⁊ ꝑſonalis ꝑſecutio videbat'. Eodē mō dicendū eſt ad ſcdm q̄ ſaluator hortatur diſcipulos fugere in caſibus licitis predictis.

Auguſtin⁹ i ep̄la ad honoratū

¶ In ca. x. vbi dr in poſtil. Oēs q̄tq̄t veniūt fures ſunt ⁊ latrones.

Additio. j. Ꝙ aūt hec v̄ba xp̄i nō p̄nt itelligi de ꝓph'is ſeu patriarchis ⁊ hmōi ſatis ē manifeſtū: illi enī nō vt ꝑderēt oues ſeu vt eas furarēt venerūt. Sz attendendū eſt quō v̄ba xp̄i dicētis vniuerſalit': Oēs q̄tq̄t venerūt fures ſūt ⁊c. ſaluari poſſint ſic vt ſb hac vniuerſitate nō cōp̄hēdāt' etiā iuſti a dō miſſi. nā ſm ap̄lm ad Hebre. ij. b. Qui oia dicit nihil excipit. ſz ɔtinuādo hec v̄ba ad immediate p̄cedētia ſat' h̄t q̄ hec vniuerſalitas nō cōp̄hēdit oēs q̄tq̄t venerūt ſimplr: ſz tm̄ illos q̄ veniētes nō itrauerūt ꝑ oſtiū: vñ cū xp̄s dixit: Ego ſū oſtiū ouiū: ſtatī ſb iūxit: Quotq̄t ve. ⁊c. vt itelligat' illa vniuerſalitas ſolū cōp̄hēdere illos q̄ nō ꝑ oſtiū venerūt. Et h̄ videt' dicere Aug⁹. i h̄ loco vbi ſic: Intellige q̄ q̄tq̄t venerūt p̄ter me. nō aūt p̄ter illū ꝓph'e venerūt: q: cū illo venerūt ⁊c. et. j. Preceſſerūt enī iuſti in eū credētes vēturū quō credim⁹ i eū q̄ iā vēit: tp̄a enī variata ſūt: nō fides: hec Aug⁹.

¶ In eo. ca. vbi dr i poſtil. Hereditas differt a mercede ꝓprie dicta.

Additio. ij. Premia ſctōꝝ i vtroq̄ teſtō freq̄nt' merces dr: vñ Geñ. xv. a. Merces tua magna ē nimis. ⁊ Eſa. xl. c. Ecce merces ei⁹ cū eo: ⁊ Matt. v. b. Merces vr̄a copioſa eſt i cel. ⁊ j. Coꝛ. iij. c. Vnuſq̄ſq̄ mercedē accipiat ſm ꝓpriū laborē: quē modū loquēdi etiā doctores catholici tenēt: vnde Aug⁹. dic. Viſio eſt tota merces. ⁊ ſic de multis aliis. Incōuenīēs igit' videt' dicere q̄ gl'ia celeſtis non dicat' ꝓprie merces cū ſic cōiter appellet' a ꝓph'et' p̄triarchis euāgeliſtis ap'lis atq̄ doctorib⁹. Sz melius videt' dicēdū q̄ gl'ia celeſt' in cōparatione meritoꝝ quib⁹ eā q̄s de cōi lege adipiſcit' pōt dupl'r ɔſiderari. Vno mō ſm cōgruitatē q̄ attēdit' ſm eq̄litatē ꝓportiōis: ⁊ ſic iuſti ꝓprie merent' gl'iam celeſtem. vñ ⁊ ꝓprie debet dici merces. Alio mō ſm cōdignitatē q̄ attendit' ſm ꝓportionē eq̄litatis: ⁊ iſto mō ſcti nō merent' gl'iaz celeſtē. vñ ad Rom. viij. d. Nō ſūt cōdigne paſſiōes hui⁹ ſeculi ad futurā gl'iaz q̄ reuelabit' i nob: q̄ ɔſideratiōe gl'ia celeſt' nō dr merces: ſed poti⁹ hereditas: eo q̄ fili⁹ ad hoc q̄ debeat ſuccedere i bonis p̄ris nō req̄rit' q̄ hoc mereat' ex ꝓprio labore: ſz ſufficit q̄ legitime ſuccedat p̄ri. Vñ p̄io mō loq̄ndo gl'ia celeſt' ꝓprie dr merces: et iſto mō debēt itelligi auctēs h̄ aſſerētes. ſcdo ꝟo mō intelligi debēt auctēs noiantes celeſtē gl'iam hereditatē: vt i Pſ. Iuſti aūt hereditabunt terrā. ⁊ ſic de aliis.

C

Replica. In ca. x. poſtil. diſtiguit mercedē ab hereditate: Bur. occaſionē q̄rēs dic ꝓmia ſctōꝝ dici merces i vtroq̄ teſtō ſepe ɔcludēs ex h̄ q̄ hereditas ꝓp'e deb3 dici merces ⁊ diſtiguēs de merito ɔgrui ⁊ cōdigni ſe iuoluēs: ɔcedit q̄ in poſtil'. redarguit. ſ. diſtictionē hereditat' ⁊ mercedis. Vñ ſciēdū q̄ vbi i ſacra ſcr'ptura vita btā merces: dr ñ eē ꝓp'e intelligēdū ſz tr̄āſūptiue: vtputa ſic merces in h'ūanis dat' i h'ūanis ꝓ ope: ita in diuinis nō ſm ꝓprietatē ſz ſimilitudinē. Merces ei eterna nō habet ortū ꝓprie ex ope: ſed opis acceptabilitate: et hoc ſm cōgruitatē. congruū enī ē cū hoies faciūt q̄ poſſunt q̄ de⁹ eas acceptet ⁊ gr̄am conferat: vnde fiat cōdignitas in ope.

Glo. ordi.

C B Erat aūt. Hū mo. Ca. XI rat' trās iordanē infirmat' lazarus: ⁊ mittūt ad eū ſorores illuc. Iſte ſorores lazari figura ſūt iudeoꝝ in eterna btitudine iā receptoꝝ q̄ ꝓ fratre ſanādo. i. ꝓ reliquis i tenebris ignorātie adhuc errātibus: dn̄o ſupplicant ex notiſſima actione.

b ¶ Lāguēs la. Lazar⁹ figura eſt iudeoꝝ q̄ īfirmi erāt i fide xp̄i. Martha ⁊ maria ſignificāt doctrinā bonorū iudeoꝝ. c ¶ Ecce quē a. Lazarus ꝑ quē pctōr ſignificat' a dn̄o amatur q: nō venit vocare iuſtos/ ſz pctōres. Sorores pctōris ſūt bōe cogitationes q̄ pro pctīs diſſoluēdis orant.

d ¶ Pro gl'ia dei. i. vt gl'ificet' fili⁹ dei. Ecce ſe deū dicit ɔ̄ illos q̄ dicunt filiū dei nō eē deū. e ¶ Diligebat. Diligebat lāguētiū ſaluator ⁊ mortuoꝝ ſuſcitator lazaꝝ q̄ lāguet ⁊ mortu⁹ ꝟ Duob⁹

a E rat āt q̄dā Ca. XI a
b languēs lazar⁹ a bethania: de caſtello b
marie et marthe ſororū ei⁹.

a ¶ ne erremus cum multe ſint hui⁹ nois. oſtendit' ex notiſſima actione.

Maria aūt erat q̄ vnxit dn̄m vnguēto ⁊ extērſit pedes ei⁹ capillis ſuis: cui⁹ frat' lazar⁹ īfirmabat'.

¶ ſufficit amāti nūciare: q̄ nō deſerit quē amat. ¶ vt ſe a dolore illū liberet ab egritudine.

Miſerūt ḡ ſorores ei⁹ e ad eū dicentes: Dn̄e/ ecce quē f amas infirmat'.

¶ ecce q̄ſi ſi dignaris veni ⁊ ſana.

Audiēs aūt ieſus g dixit eis: Infirmitas hec nō h eſt ad mortē ſed pro gl'ia dei: vt d glorificetur filius dei per eūm:

a ¶ q: nec ip̄a mors q̄ iminebat ad mortē fuit: ſz ad miraculū q̄ oēs crederēt in xp̄m.

¶ que non eum auxit ſed nobis ꝓfuit.

a ¶ infirmantem.

a ¶ triſtiū conſolator. b ¶ q̄ triſtes erant.

e Diligebat āt ieſus marthā/ ⁊ ſo i

Nico. de lyr.

Erat aūt. Poſtq̄ Ca. XI euāgeliſta oſtēdit i xp̄o ꝟtutē viuificatiuā ex ei⁹ ꝟbo. hic ɔ̄ñr hoc idē oñdit ſēſibili ſigno i mortuo ꝟtute ei⁹ reſuſcitato. Et diuidit' i tres: q: euāgeliſta p̄mo deſcribit infirmitatē lazari incurabilē. ſcdo ei⁹ mortē indubitabilē ibi: Vt ḡ audiuit. tertio ei⁹ ſuſcitationē mirabilē/ ibi: Ieſus aūt ⁊ vidit. Prima in duas: q: p̄mo ei⁹ īfirmitas deſcribit'. ſcdo xp̄o nūciat'/ ibi: Miſerūt ḡ. In p̄ia ḡ pte dr ſic: a ¶ Erat āt ⁊c. Ex q̄ p3 icurabilitas infirmitat' via nature. Infirmitas enī curabil' nō dr ꝓp'e lāguor. b ¶ Lazar⁹. ſ. noie. c ¶ A betha. nomē eſt ville i q̄ erat īfirm⁹. d ¶ De caſtello ma. q: in p̄dicta villa erat illud caſtrū i q̄ manebāt iſte dn̄e cū lazaro eoꝝ fratre: ⁊ q: multe mlieres vocabāt' noie marie: iō ad diſtinguendū iſtā ab aliis. ſbdit': Maria aūt erat q̄ vnxit dn̄m vnguēto. Vtrū aūt hec maria fuerit illa peccatrix de q̄ ſcribit' Luc. vij. f. q̄ lauit pedes dn̄i ⁊ vnxit vnguēto: ſcti varie loquūt'. Hiero. āt ⁊ Chryſ. dicūt iſtā fuiſſe aliā. vñ illa dr peccatrix: hec ſctā ⁊ honeſta. ⁊ ꝓp'e hoc nomē illi⁹ Luc. vij. tacet: iſti⁹ aūt nomē hic exp̄mit'. ⁊ tūc dicūt iſti q̄ ambe mlieres fecerunt

Diuiſio

Nico. de lyra

D fecerunt ſiſr: ſed illa fecit hoc ex pctōꝝ ſuorum cōp̄hētiōe: iſta āt ex xp̄i deuotione. Gre. ⁊ Aug. de ɔſenſu euāgeliſtarū dicūt ɔ̄triū. Dicit tm̄ Aug. q̄ iſta maria bis vnxit dn̄m. ex h̄ loco ſumēs argumētū: q: h̄ dr q̄ vnxit: loq̄ndo de p̄terito: ⁊ ſe. ca. ſiſr dixit q̄ vnxit caput dn̄i. dic igit' q̄ prima vnctio fuit ex contritiōe: quā Lucas narrat diffuſe: ⁊ h̄ breuit' repetit'. ſcda āt fuit ex deuotiōe: q̄ ſe q̄. ca. deſcribit'. Cōſuetudo etiā eccl'ie tenet q̄ eadē mlier fuit de q̄ narrat Lucas tacito ei⁹ noie: et q̄ h̄ dr ſoror lazari. Nec mirū: q: officiū eccleſiaſticū a ſctō Greg. ordinatū ē: q̄ fuit hui⁹ opiniōis. e ¶ Miſerūt. Hic ɔ̄ñr infirmitas lazari xp̄o nūciat' ꝑ iternūciū. ⁊ h̄ eſt qō dr: Miſerūt ḡ ſorores. curationē fr̄is deſiderātes. f ¶ Ad eū dicētes: dn̄e ecce ⁊c. nō dicunt veni: quia amāti ſufficit neceſſitatē nunciare amici. g ¶ Audiēs āt ⁊c. ſ. r̄ndēdo ꝑ nūciū. h ¶ Infirmitas ⁊c. Nō ē ꝑ h̄ intelligēdū q̄ lazar⁹ nō fuerit mortu⁹: vt dixerūt aliq̄: q: h̄ eēt deſtruere ꝟitatē euangelij: cū. j. eodem ca. dicat ſaluator: Lazarus mortu⁹ ē: ſed ꝓ tāto dr: Hec infirmitas nō ē ad mortē: q: ñ tēdebat ad mortē ibi ſiſtēdo: ſz ꝓp' reſurrectionē ſequentē: vt inde glorificaret' de⁹ ꝑ oſſionē ſue ꝟtut' ⁊ i xp̄o declaret' ꝟr⁹ deitat'. iō ſeq̄t': Sed ꝓ gl'ia dei vt glorificet' fili⁹ dei ꝑ eū. i ¶ Diligebat āt ⁊c. hoc additur ad oſtendendū q̄re non oportuit q̄ martha ⁊ maria irent ✱

Moraliter a ¶ Erat aūt quidā ⁊c. Per quē ſignificari pōt grauē tentationē patiens. ꝑ eius ſorores ſignificant' ꝑſone ꝓ eius alleuiatione deuote xp̄m dep̄cantes: q̄ nō ſp exaudiunt': ſed talis patiēs aliq̄ñ ꝑ actū pcī mortalis mori ꝑmittitur ab eo q̄ eſt tāte bonitat' ⁊ potentie q̄ ſcit ⁊ pōt bona de malis elicere. Per ieſuz aūt q̄ ſalus interp̄tat' p̄dicator vel ɔfeſſor: ſalutē aīarū ſitiēs ſignificat': q̄ pctōrē non ſolū mortuū reperit ꝑ culpā: ſz etiā aliq̄ñ fetentē ꝑ infamiā: ⁊ ſepultū ſb lapide ꝑ obſtinationē: ⁊ tm̄ deo p̄ncipalit' operante ſic ꝑ bonā monitionē reducit eū ad vitā gr̄e q̄ nō ſolū tollit' obſtinatio ⁊ mors culpe: ſed etiā infamie fetor ⁊ ſuauis odor reddit' bone fame.

Moraliter

E F a ¶ Duob⁹ die. Ut quatriduū īpleret. Prima eñi die quo nūciatum eſt ei: mortu⁹ eſt lāguidus trās iordanē: p duos dies māſit: ecce tres: quarto aūt die venit. b ¶ Eam⁹ in iudea.
Myſtice Myſtice ſignificat fidē redituram ad iudeos in fine p heliam ⁊ enoch. c ¶ Dicūt ei di. Territi volentes ꝯſiliū dare magi-
Mat.16.d ſtro ne moreret̄ ſic̄ ⁊ alibi petrus: Ab ſit a te dñe: nō fiet tibi iſtud. Sed ſicut
Ibidem petr⁹ laudat̄ de alieno: Beatus es ſimō bariona: q᷑ pr̄ reuelauit tibi. culpatur ď ſuo: Redi poſt me ſathana: q᷑ ſapis nō q̄ dei ſed que hoīs ſunt. Ita ⁊ hos corripuit dicēs: ſe diem in quo debent ambulare ne offendant ⁊ ſine eo ambulantes offendāt vt mō nolentes eū mori: q̄ p hoībus venit mori. Illos aūt dicit eſſe horas q̄ diē ſequūtur: nō dies eas: ſed dies eas illuminat. Duodecim eſt ſacrat⁹ numer⁹ qui pmanet plenus. delecto eñi iuda q̄ nō lucebat
Act.1.d inter horas: alius ſurrogat̄. d ¶ Ut credatis. Nō q̄ mō inciperēt credere: ſed vt robuſti⁹ crederēt. ſemp eñi fides eoꝝ miraculis augebat̄. e ¶ Et
Myſtice inuenit. Myſtice quattuor ſūt dies
Quattuor ſūt dies mortis mortis. Naſcit̄ hō cū originali pctō: ecce dies vn⁹ mortis. poſtq̄ venit ad rōnales annos: naturalē legē que dīt
Tob.4.c in corde: Quod tibi nō vis: alij ne feceris trāſgredit̄: ecce ſcdus dies mort⁹.
Deu.27.c Data ē a deo etiā lex ſcripta ꝓhibens mala q̄ ⁊ ipſa ꝯtēnit̄: ecce dies tertius mortis. Addit̄ euāgeliū p̄dicat̄ xp̄us: eterna vita. ecōtra gehēna: ſ; ⁊ ď ꝯtēnūt hoīes: ecce quart⁹ dies mortis in qua putret hō: ſed nec tales relinquit miſcōdia. f ¶ Erat autē be. Q᷑ bethania: id eſt dom⁹ obediētie vbi. ſ. ſuſcitandus erat mortuus vicina eſt hierosolymis

roꝝ ei⁹ mariā ⁊ laçarū. Ut ḡ audi- a
a ¶ diſtulit ſanare vt poſſet reſuſcitare.
uit q᷑ īfirmabat̄ tūc q̄dē māſit ī
a ¶ vt quatriduū impleret.
a eodē loco duob⁹ dieb⁹. Deinde b c
b poſt hec dicit diſcipulis ſuis: Ea d
a ¶ q̄ diſceſſit infirmitas: ſalt: q̄ redit p̄tāt̄ eſt. ¶ q̄ eſt circa hieřlm a regibus de iuda ui dei: ſicut a Romulo romani.
c mus in iudeā iteꝝ. Dicūt ei diſci e
puli: Rabbi nūc q̄rebāt te iudei f
lapidare: ⁊ iteꝝ vadis illuc? Rñ- g
a ¶ q̄ſi nō vos detis mihi ꝯſiliū: ſ; me ſequimini ⁊ in me die ambulate ⁊ nō offendetis.
dit ieſus: Nōne duodecī horę ſūt h
diei? Si q̄s ambulauerit ī die nō k
¶ .i. me.
offēdit: q᷑ lucē hui⁹ mūdi videt. l
¶ in tenebris pctōꝝ vł ignorātie.
Si aūt ābulauerit in nocte / offen m n
¶ ego. ¶ oñdēs rōnē ſui trāſit⁹. o
dit: q᷑ lux nō ē ī eo. Hec ait: ⁊ p⁹ p q
hec dicit eis: Laçarus amicus nr̄
a ¶ niſi hoībus mortuus.
dormit: ſ; vado vt a ſomno exci- r
¶ ſm̄ q̄ intellexerūt.
tē eū. Dixerūt ḡ diſcipli ei⁹: Dñe s
¶ q᷑ ſolet eē ſōn⁹ egrotātiū ſalutis inditiū.
ſi dormit ſalu⁹ erit. Dixerat autē t
ieſus de morte ei⁹. Illi aūt puta- v
uerūt q᷑ de dormitiōe ſomni di-
¶ q̄ obſcure dixerat: dormit.
ceret. Tūc ḡ ieſus dixit eis mani x
feſte: Laçar⁹ mortu⁹ ē: et gaudeo y
a ¶ vt me nihil latere ¶ ⁊ tñ ſcio q᷑ mortu⁹ ē
b ꝓpter vos: vt credatis: qm̄ nō erā z
ibi. S; eam⁹ ad eū. Dixit ḡ tho a
¶ geminus.
mas q̄ dicit̄ didym⁹ ad cōdiſcipu b
a ¶ ecce verus amantiū affectus vel cū eo viuere vel cum eo mori.
los: Eam⁹ ⁊ nos: vt moriamur cū
c eo. Uenit itaq; ieſus ⁊ iuenit eū c
q̄ttuor dies iam in monumēto ha
f bentē. Erat autē bethania iuxta d
hieroſolymā q̄ſi ſtadijs q̄ndecim.

Nico.de lyra

ria irent ad xp̄m perſonaliter: ſicut
F fecit regulus. de quo. ſ. dictū eſt. iiij. ca. q᷑ chriſtus erat familiaris laçaro et eius ſororib⁹: q̄ ibi frequenter hoſpitabatur. a ¶ Ut ḡ audiuit. Hic ꝯñr
Diuiſio deſcribit̄ mors laçari: ⁊ diuidit̄ in duas: q᷑ p̄mo deſcribit̄ hui⁹ mortis expectatio. ſecūdo expectate denūciatio / ibi: Deinde poſt hec. Circa primū ſciendū q̄ chriſtus audita īfirmitate laçari nō ſtatim iuit ad eū: ne a iudeis ei⁹ miracula īpugnantib⁹ et ꝯtuꝫ demonū ea īponētib⁹ poſſet dici q̄ illa infirmitas et mors ſequēs fuiſſet tm̄ ſm̄ apparētiā ⁊ illuſionē factā a xp̄o per artē magicam. ⁊ ď eſt q̄d ď: Ut ḡ au. q᷑ infirmabat̄ tūc q̄dē māſit in eodē loco: trās iordanē. b ¶ Duob⁹ diebus. expectando mortē laçari ſic q̄ eſſet quatriduan⁹ anteq̄ illuc veniret ad maiorē miraculi certitudinem. c ¶ Deinde poſt hec. Hic ꝯñr ponit̄ mort⁹ laçari denūciatio: in q̄ denūciatione ſaluator ſic ꝓcedit: q᷑ p̄mo ꝓpoſitū eundi in iudeā p̄dicit. ſcdo cām ſubiūgit / ibi: Hec ait. tertio ad locū p̄dictū puenit ibi: Uenit itaq; ieſus. In p̄ma ḡ parte ď ſic: Deinde poſt hec. ſ. expectationē mortis laçari p̄dictam: b ¶ Dicit diſcipulis ſuis eamus in iudeā iterū. Hoc aūt predixit eis ꝓter ꝯſuetudinē q᷑ ſciebat eos inde terreri: vt min⁹ iacula ferirent que p̄uiderentur. e ¶ Dicūt ei diſcipuli. timentes in iudeā reuerti. f ¶ Rabbi nūc querebāt te iudei lapi. hoc habitū eſt ca. p̄ce. Et tu iterū vadis illuc. q. d. nō eſt tibi nec nobis ſecurum. g ¶ Rñdit ieſus. eos aſſecurādo. h ¶ Nōne duodecim hore diei ſunt: q. d. ſi volūtatem habebant tunc me lapidandi: mō tñ nō facient: q᷑ mutato tpe pōt voluntas muta-
Prouerbiū vulgare ri. Erat eñi ꝓuerbiū apud iudeos ⁊ adhuc eſt apud nos q̄ loquēdo de mutatione ꝓpoſiti / ď: duodecim hore ſunt diei: ⁊ iō ſaluator

ſaluator vſus eſt tali modo loquendi. Et oſtendit vlterius q̄ G deberent eſſe ſecuri dicēs: i ¶ Si q̄s ambulaue. in die. i. ſancte ⁊ iuſte. Uel aliter: In die. i. mecū q̄ ſum lux mūdi: faciens diē diuine grē. k ¶ Nō offendit. i. ſecurus debet eſſe. l ¶ Quia lucē hui⁹ mūdi videt. i. meipm̄ q̄ poſſum eū ſaluare. Uel aliter. Lucē. i. iuſticiā ad quā attendit. m ¶ Si aūt am. ī nocte. i. ſine p̄ñtia mea: vel ſine iuſticia. n ¶ Offendit. i. deb; ſuſtinere penā offenſe debitā. o ¶ Quia lux nō ē in eo. i. iuſticia: vł ego q̄ ſum lux. q. d. xp̄s: q̄diu vobiſcū ſum p̄ñtialit̄: nō debetis timere iudeos: q᷑ xp̄s etiā in captione ſua ſuos diſcipulos ſaluauit dicēs: Sinite hos abire. vt hr̄. ī. xviij. b. ſed poſt mortē meā periculū erit vobis ſter iudeos ambulare. p ¶ Hec ait:
Diuiſio Hic ꝯñter exp̄mit cām q̄re volebat ire in iudeā. ſ. ꝓpter laçari ſuſcitationē. Et diuidit̄ in duas: q᷑ primo denunciat mortē laçari: tñ occulte. ſcdo exprimit eā manifeſte / ibi: Tūc ḡ ait: Circa primū dicit̄ ſic: Hec que īmediate p̄dicta ſunt. q ¶ Et poſt hec dicit eis. la. amicus noſter dormit: mortē eius vocat dormitionē: q᷑ cito erat ſurrecturus. r ¶ Sed vado vt a ſom. exci. cum. q᷑ tā facile imo facili⁹ eſt xp̄o ſuſcitare mortuū: q̄ alteri dormientem. hanc cām ſui itineris dixit ad aſſecurandū diſcipulos. q. d. nō debet⁹ timere: q᷑ nō vado ad diſputandū cū iudeis: ſicut ante: ſed ad laçarū ſuſcitādū. s ¶ Dixerūt ḡ diſcipuli eius: domine ſi dormit ſalu⁹ erit. q. d. ex q̄ dormit: ſignū eſt ſue curationis: nō eſt neceſſe q̄ vadas illuc: nondū eñi erant ad plenū aſſecurati p verba chriſti: nec mirū: quia adhuc erant infirmi ⁊ impfecti. t ¶ Dixerat autem ieſus de morte eius. cam exprimens per dormitionē: rōne p̄dicta. v ¶ Illi autē pu. q᷑ de dor. ſomni diceret. S; H videt̄ mirabile q̄ itellexiſſent xp̄m velle ire tā longā viā ad excitandū hoiem de ſomno. dicēdū q᷑ adhuc erāt rudes ⁊ in timore poſiti. vt p; ex p̄dictis: et iō mala capiebāt vba xp̄i. Uel dicēdū q̄ xp̄s ꝯſueuerat eis parabolice loq̄: ⁊ iō neſciebant q̄d p excitationē a ſomno intelligerēt: ſuſpicantes ne forte parabolice loqueret̄. x ¶ Tūc ḡ. Hic ꝯñr exp̄mit mortē laçari manifeſte dicēs: y ¶ Lazarus mor. eſt et gaudeo. nō ď morte ei⁹ abſolute: ſed z ¶ Propter vos. vt videntes eius reſurrectionē in fide confirmemini. Uel ſic: Et gaudeo. ſ. quia nō eram ibi: non ꝓpter me: ſed ꝓpter vos: q᷑ ex p̄ſentia mea mors eius fuiſſet īpedita cū mors habere locum nō debeat vbi eſt vita: ⁊ per cōſequens eius reſuſcitatio nō eſſet: que tñ eſt vtilis vobis. a ¶ Dixit ergo thomas qui dicitur didymus. i. dubius. b ¶ Ad cōdiſcipu. ſuos: eamus ⁊ nos ⁊ mo. cum eo. Iſte erat magis timidus q̄ alij. q. d. exponamus nos periculo. Uel ſm̄ alios dicebat ď ex magna dilectione. q. d. melius eſt nobis cum illo mori q̄ ſine illo viuere.
Diuiſio c ¶ Uenit itaq; ieſus. Hic ꝯſequēter agit̄ de aduentu xp̄i ad laçarum. ⁊ diuidit̄ in duas: q᷑ primo agit̄ de eius ꝯuerſione. ſcdo de eius ſuſceptiōe / ibi: Martha ḡ. In p̄mo ergo parte dicit̄ ſic: Uenit itaq; ieſus ⁊ iuenit eū quattuor dies iā in mo. habentē. Quattuor: dicit ad certitudinē mortis: quia l; ſint alique infirmitates latentes q̄bus videt̄ aliq̄s mortu⁹ ad tp̄us: hoc tñ nō durat p quattuor dies. Dicit etiā in monumēto. ſ. in terra recluſus: q᷑ dato q̄ fuiſſet ibi poſit⁹ viu⁹ nihilomin⁹ in tāto tpe fuiſſet ibi mortu⁹. d ¶ Erat ⁊c. quaſi ſtadijs quindecim: que valent leucam excepto vno ſtadio.

Multi autem ex

Jeroſolymis hoc myſterio cōgruit: q2 gēs iudeoꝝ q̄ in fine ſeculi cōuertet̄ cito ad hieruſm. i. ad pac. viſionē pueniet. Nō tn̄ niſi expletis .xv. ſtadijs. i. poſt cognitionē veter. ꝛ noui teſtamēti ſpūalē. a ¶ Sȝ ꝛ nūc ſcio. Scio q2 potes ſuſcitare ſi vis qd̄ tuo relinq̄ arbitrio: nō at̄ p̄ſumo neq̄ rogo vt ſuſcites: q̄ neſcio an ſit vtil̄ fieri reſurrectio. b ¶ Etiam ſi mor. fue. Tres mortuos ſuſcitauit ieſus: vnū in domo. i. in corde. ſcd̄m in porta. i. in ore. tertiū in monumēto. i. in ope ꝛ ꝯſuetudine peccādi. c ¶ Viuet. Ut viuit abraā iſaac ꝛ iacob q2 deus ē ſicut viuoꝝ.

Christ⁹ tres mortuos ſuſcitauit

Credēs etiā mortuus viuit: ſicut non credēs etiā viuēs mortu⁹ eſt. d ¶ Silentio. Quia ſi audiſſent iudei eā vocatā fuiſſe a ieſu: non ſequerent̄: ꝛ ita nō viderent miraculū. Sȝ q2 putauerāt eas ad ſepulchꝛū fratris ituras: ſecuti ſunt. e ¶ Et vocat te. Cauſa breuitatis in verbis marthe oñdit nō prius dictū. i. q̄ dn̄s mariā vocauerit. f ¶ Secuti ſunt eā dicētes. Hec ideo euāgeliſta narrare curauit vt videamus q̄ occaſio fecerit vt plures haberet teſtes reſurrectio quatriduani. g ¶ Infremuit ſpiritu. Nota peccātē: ipſe fremuit ꝛ turbauit ſe quē alius turbare nō potuit: ſic oīa hmōi ſuſcepit: q2 voluit. Significat autē q̄tū hō turbari debeat: p̄ſſus tanta mole pcti. Qñ aūt pctōꝛ cōputās q̄ bona dei accepit q̄ mala reddidit fremit in ſpū et turbat: chꝛiſtus fremit in eo ꝛ turbat: q2 fides de chꝛiſto: chꝛiſtus ē in corde. Fremit ꝟo fides in hoīe duȝ de pctis increpat ſe. h ¶ Ubi poſuiſtis eū. Qui abſens ſciuit mortuum ſcit ꝛ vbi ſit ſepultus. ſed ſic dicens ſe quaſi neſcire perditum hominem ſignificat. vnde dicit̄: Nō noui vos. ꝛ vbi es adā.

Gen.3.b

G Jeſus ergo

l ¶ Ego ſum reſurrectio. ſ. cauſalis. Tū q2 reſurrectio xp̄i ē cauſa nr̄e reſurrectionis. Tū q2 reſurrectio general̄ futura fiet ꝟtute xp̄i vocātis mortuos ad iudiciū. m ¶ Et vita. p eſſentiā: ꝓpē qd̄ ſum cā vite oīb⁹ viuētib⁹: ꝛ poſſum dare vitā mortuis: q2 qd̄ ē tale p eſſentiā ē cā oīm alioꝝ q̄ ſunt p ꝑticipatiōez vt h̄r. ij. Metaph. n ¶ Qui credit in me. ſic ꝑdeſtinatus. o ¶ Etiā ſi mor. ſu. Per lapſum in pctm̄ mortale. p ¶ Uiuet. finalit̄ vita grē. q ¶ Et oīs q̄ vi. ꝛ cre. in me. fide formata. r ¶ Nō moriēt i eter. i. morte eterna: ſȝ moriat̄ morte tp̄ali: ad ſoluēdū debitū nature. s ¶ Credis h. nō petit h q̄ſi igrās: ſȝ q̄rēs ei⁹ ꝯfeſſionem ad meritū: q2 oꝛe fit ꝯfeſſio ad ſalutē: vt h̄r Ro. x. b. t ¶ Ait illi: vtiq̄ dn̄e. q2 p xp̄i ꝟba erat inſtructa i fide plenius q̄ an̄: qd̄ ptȝ ex ei⁹ ſeq̄nti ꝯfeſſiōe: in q̄ p̄mo exp̄mit̄ ip̄i⁹ xp̄i dignitas ſacerdotalis ꝛ regia: cū dr̄: v ¶ Ego credidi q2 tu es xp̄s. i. vnct⁹. vnctio āt debebat̄ regib⁹ ꝛ ſacerdotib⁹. ſcd̄o xp̄i diuinitas: cū dr̄: x ¶ Fili⁹ dei. ſ. natural̄. tertio incarnatiōis ꝟitas cum ſubdit̄: y ¶ Qui i hūc mū. ve. nō p loci mutationē: ſȝ p carnis aſſūptionē. z ¶ Et cū hec dix. h agit̄ de ſuſceptiōe xp̄i q̄ ad mariā: q2 martha a xp̄o edocta. ſtatim:

Multi aūt ex iudeis venerāt ad a
marthā ꝛ mariā vt ꝯſolarēt eas
d̄ fratre ſuo. Martha ergo vt au b
a ¶ actiua vita: p̄mū occurrit p opa miſcdie
diuit q2 ieſus venit: occurrit illi: c
a ¶ q2 ꝯtēplatiui quietē deſiderant.
maria āt domi ſedebat. Dixit ḡ d e
martha ad ieſū: Dn̄e ſi fuiſſes h
a frat̄ me⁹ nō fuiſſet mortu⁹. Sȝ ꝛ f
nūc ſcio q2 q̄cūq̄ popoſceris a deo
dabit tibi de⁹. Dic illi ieſus: Re g h
¶ ābigue dictū h̄ determiat qñ. ꝛ iō illa dic̄ ei
ſurget frat̄ tu⁹. Dicit ei martha: i
¶ de illa certa ſum: de hac incerta.
Scio q2 reſurget in reſurrectiōe
a ¶ q̄ſi dic̄ q̄ reſurget ꝛ ꝟeȝ ē: ſȝ p quē tūc
reſurget pōt ꝛ mō: q2 ego ſum reſur.
in nouiſſimo die. Dicit ei ieſus: k
¶ ideo reſurrectio q2 vita.
Ego ſum reſurrectio ꝛ vita: qui l m n
¶ vt mō eſt laçarus.
b c credit i me etiā ſi mortu⁹ fuerit vi o p
¶ in carne. ¶ tā viuēs in aīa.
uet: ꝛ oīs q̄ viuit ꝛ credit i me nō q r
¶ ſi ad tp̄s moriat̄ ſm̄ carnē. a ¶ ſciēs fidē
moriēt in eternum. Crēdis hoc s
, q̄rit ꝯfeſſionē. ¶ oīa hec credo: q2
Ait illi: Utiq̄ dn̄e. Ego credidi t v
¶ miſſus ad ſalutē mūdi.
q2 tu es xp̄s fili⁹ dei viui q̄ in hūc x y
mūdū veniſti. Et cū hec dixiſſet z
¶ exploꝛata a deo fide ꝛ ab ea data.
abijt ꝛ vocauit mariā ſororē ſuā a
¶ id eſt ſuppꝛeſſa voce.
d e ſilētio, dicēs: Magr̄ adeſt ꝛ vo- b c
cat te. Illa vt audiuit: ſurrexit ci d
to, ꝛ vēit ad eū. Nōdū eñ vene- e
rat ieſus i caſtellū: ſȝ erat adhuc
in illo loco vbi occurrerat ei mar
tha. Judei ergo q̄ erāt cū ea i do f
¶ de reſurrectione.
mo ꝛ cōſolabant̄ eā: cū vidiſſent
f mariā q2 cito ſurrexit ꝛ exijt: ſecu
ti ſūt eā dicētes: Quia vadit ad g
monumētū vt ploꝛet ibi. Maria h
ergo cū vēiſſet vbi erat ieſus: vi-
dēs eū cecidit ad pedes ei⁹, ꝛ di- i
¶ q2 te p̄ſēte nl̄la īfirmitas auſa fuit apparere apud quas vita nouerat hoſpitari.
xit ei: Dn̄e ſi fuiſſes h, n̄ eēt mor-
tu⁹ frat̄ me⁹. Jeſus ergo vt vidit k
eā ploꝛantē: et iudeos q̄ venerāt
g cū ea ploꝛātes: infremuit ſpū et l
¶ alius nō.
h turbauit ſemetip̄m et dixit: Ubi

Nico.de lyra

B ℞ a ¶ Multi āt ex iudeis vene. ad mar. vt cōſol. eas de fra. ſuo. Tū q2 erāt nobiles dn̄e. Tū q2 loc⁹ erat ſat̄ ꝓpe: vt ptȝ ex dict̄. b ¶ Martha ergo. Hic agit̄ de xp̄i ſuſceptiōe. ꝛ p̄mo q̄ ad marthā. ſcd̄o q̄ ad mariā, ibi: Et cū hec dixiſſet. Pria in duas: q2 p̄mo xp̄s a martha deuote ſuſcipit̄. ſcd̄o frīs ſui ſuſcitatio ei ꝓmittit̄, ibi: Dixit illi ie. In p̄ma pte dr̄ ſic: Martha ergo vt audi. q2 ve. ieſus. ip̄a eñ hēbat curā dom⁹: ꝛ iō p̄mo nūciat⁹ eſt ei aduēt⁹ xp̄i p aliquē q̄ aduentū xp̄i ꝑuenerat. c ¶ Occurrit illi. Reuerēter ꝛ deuote. d ¶ Maria autē domi ſedebat. Cū iudeis q̄ venerāt ad eas. e ¶ Dixit ergo mar. ad ieſum: Dn̄e ſi fuiſſes hic frat̄ me⁹ nō fuiſ. mor. Ex q̄ apparet q̄ credebat ip̄m poſſe ꝯſeruare frēȝ ſuū a morte: tn̄ impfecte credebat: q2 videt̄ innuere q̄ nō poſſet xp̄s tantū abſens q̄tū p̄ñs. f ¶ Sȝ ꝛ nūc ſcio: q2 q̄cūq̄ popoſ. a deo da. tibi de⁹. videt̄ p hoc nō fuiſſe edocta plene de x̄i deitate: q2 nō dixiſſet q̄cūq̄ popoſceris: ſed dixiſſet: q̄cūq̄ iuſſeris fiet. g ¶ Dicit illi ieſus. Hic ſuſcitatio frat̄ ſui ei ꝓmittit̄, cū dr̄: h ¶ Reſurget frater tu⁹. Sȝ illa intellexit h de reſurrectiōe futura. Iō ſbdit̄: i ¶ Dicit ei martha: ſcio q2 reſurget in reſur. ꝛc̄. Ex q̄ ptȝ q̄ erat d̄ ſecta phariſeoꝝ q̄tū ad h q̄ ꝯfitent̄ reſurrectionē futurā: ꝛ nō de ſecta ſaduceoꝝ qui hoc negant. k ¶ Dicit ei ieſus. explicās intētionē ſuā de reſurrectiōe frat̄ ſui ꝓmiſſā.

Ego ſum

Diuiſio

a ¶ Abijt ꝛ vo. ma. ſo. ſuā. vt audiret bonos rumores q̄s ip̄a a xp̄o audierat. b ¶ Silētio. ꝓpter iudeos p̄ñtes: q̄ꝝ aliq̄ ꝯ xp̄m machinabant̄, dicentes: c ¶ Magiſter adeſt et vocat te. ſȝ nō ſit. ē. expꝛſſum q̄ xp̄s vocaret mariā: tn̄ hoc ē credēdū: q2 nō eſt ꝓbabile q̄ martha in hoc mētiret̄: ſȝ ꝓpt̄ breuitatē euāgeliſta illd̄ omiſit: q2 ſufficit ex ꝟbo marthe exp̄mere. d ¶ Illa vt au. ſur. ci. ꝛ ve. ad eū. ex magna deuotiōe. e ¶ Nōdū eñ ve. ieſus in caſtel. ꝛc̄. oñdēs q̄ ad miracula faciēda nō ſe īgerebat: ꝛ vt ex aduētu iudeoꝝ cū maria ad ip̄m: mag̃ celebre et notoꝛiū eſſet miraculū. f ¶ Judei ergo ꝛc̄. Et ptȝ lr̄a vſq̄ ibi: Dicentes: g ¶ Quia va. ad mo. vt plo. ibi. Credebāt eñ eā eſſe ſubito motā ex cōpaſſiōe frīs ſui: q2 nō audierāt verbum marthe: vt dictū ē. h ¶ Maria ꝛc̄. cecidit ad pedes ei⁹. qd̄ nō fecerat martha. Ex q̄ patet q̄ maria magis amabat ieſum ꝛ reuerebat̄. i ¶ Et dixit ei: Dn̄e ſi fuiſſes ꝛc̄. exponit̄ ſicut ſupra. k ¶ Jeſus ergo. Hic ꝯñr agit̄ de laçari ſuſcitatiōe. Et diuidit̄ in duas: q2 p̄mo ponit̄ ſuſcitatiōis act⁹. ſcd̄o ſeq̄ns effect⁹, ibi: Multi ḡ ex iudeis. Pria in tres: q2 p̄mo deſcribit̄ affectio xp̄i ad laçaꝝ. ſcd̄o ſeq̄ns inde murmuratio iudeoꝝ, ibi: Dixerunt ḡ. tertio xp̄s ſuſcitat mortuum, ibi: Jeſus ḡ rurſum ꝛc̄. Affectio xp̄i ad laçaꝝ oñdit̄ p̄mo ex ſigno, cū dr̄: Jeſus ergo vt vidit eā plo. et iu. q̄ ve. cum ea plo. ex morte amici. l ¶ Infremuit ſpū ꝛ tur. ſeip̄m. fremitus ꝯſurgit ex indignatione. iſte eñ xp̄i fremitus ꝓcedebat ex indignatione eius ꝯ diabolū. p cuius ſuggeſtionem mors intrauit in mūdū quē erat cito debellaturus. turbatio aūt illa ꝓcedebat ex cōpaſſiōe laçari ꝛ ſoroꝝ eius. Sciendū tn̄ q̄ iſte paſſiōes ꝛ ſimiles nō erāt in xp̄o vitioſe: ſed mag̃ ꝟtuoſe: q2 nō erāt ꝑuenientes iudiciū rōnis: ſed magis ſequētes ꝛ p ip̄m excitate: ſicut dicit ph̄s iiij. Ethicoꝝ. q̄ paſſio ire excitata p ꝟtutē fortitudīs adiuuat ad actū eius fortius exequendum. ſcd̄o oſtendit̄ affectio chꝛiſti ex verbo, cum dicit̄: Ubi poſuiſtis eū ꝛc̄. tertio ex facto, cum ſubditur:

D

Diuiſio

Phs

J ℞ Et lachꝛyma-

G a ¶ Jeſus ergo. Difficultatē oſtēdit viuificatiōis talis pec
E catoris. b ¶ Erat aūt ſpe. Laꝫarus mortuꝰ figura ē iude
orū i xp̄o nō credētiū: ⁊ lapide.i.onere legꝭ oppꝛſſoꝝ. Sororeſ
Moraliter ꝓ eo rogātes fideles ſūt i pplo iudeoꝝ. ¶ Moralit. Unuſ
quiſqꝫ pctōꝛ mole pctōꝝ pꝛſſus ⁊ ſua lege grauatꝰ. ⁊ ꝯſuetudi
ne ſua mala iam fetens: alios exemplo
ſuo malo apte corrūpit. Sorores cogi
tationes aliq̄: q2 qn̄qꝫ cogitās ſe male
feciſſe dolet. c ¶ Dn̄e iā fe. Time
bat remoto lapide potꝰ fetorē exꝓuari
q̄ fratrē reſuſcitari. d ¶ Sꝫ ꝓpter
pplm. His verbis ſe gl̄iam pr̄is q̄re
re ſicut i aliis opib9 oſ̄dit. Naꝫ q2 ſm
hoiem minoꝛ erat pr̄e: ab eo petit ſuſci
tationē laꝫari: ⁊ id ſe exauditū dicit: et
h ꝓpter circūſtātes: vt ſic crederēt dei
filiū. e ¶ Uoce ma cla. Fremuit/la
† S.9.b chrymauit/clamauit q2 difficile ſurgit:
quē moles male ꝯſuetudis pmit: ſꝫ tn̄
poſt magnā vocē ſurgit.i.ꝑ magnā dei
grām viuificat dū penitet. f ¶ Et ſta
tim ꝓ. Dū pctōꝛ cōtēnit/ſepultꝰ iacet:
qn̄ penitet/ſurgit: qn̄ cōfitet/ꝓdiit: q̄ſi
de occultis exeūdo manifeſtꝰ: ſꝫ adhuc
ligatus eſt: ⁊ dr̄ miniſtris: Soluite eū
Mat.16.c. ⁊ ſinite abire.vn̄: Que ſolueritꝭ ſuper
terrā ſolu. erūt ⁊ i cel. g ¶ Soluite
eū. Chriſtꝰ ꝑ ſe viuificat intꝰ: miniſtris
tribuit ptātē ſoluēdi. h ¶ Quidā au
tē. Siue annūciādo vt crederēt: ſiue ꝓ
diendo vt ſeuirēt. Sꝫ quō h factū ſit.
Collegerunt pontifices ⁊c.

Credent

posuiſtis eū: Dicūt ei: Dn̄e veni
¶ miſerere. ¶ plorat q̄ ſe pctōꝛ. ¶ h̄uanitꝰ
⁊ vide. Et lachꝛymatꝰ eſt ieſus. a
a ¶ vn̄ dr̄: Nō veni vocare iuſtos ſꝫ pctōꝛes
a Dixerūt ḡ iudei: Eccē quō ama b
bat eū. Quidā aūt ex ipis dixe
a ¶ potuit ſꝫ noluit: q2 plꝰ eſt ſuſcitare mor
tuū q̄ ne moreret facere. b ¶ inuidi h q̄
cōfitebant nō credebāt.
rūt: Nō pōtat h q̄ apēruit oclos c
ceci nati facere vt h̄ nō moreret.
a ¶ fremat ⁊ in te ſi vis reuiuiſcere.
Jeſus ḡ rurſū frēmēs i ſemetip d
b ſo venit ad monumentuꝫ. Erat f
a ¶ mortuus ſub lapide: reꝰ ſub lege: q2 reꝰ
ſub lege: boni cū lege.
aūt ſpelūca: ⁊ lāpis ſuppoſitus
a ¶ onus legis remouete: pdicate gratiā.
erat ei. Ait ihs: Tōllite lapidē. g
Dicit ei martha ſoror eiꝰ q̄ mor h
¶ cōſuetudine peccandi.
c tuꝰ fuerat: Dn̄e iā fetet: q̄triduaꝰ
nꝰ ē ei. Dicit ei ieſus: Nōne dixi k
a ¶ q2 fetētē q̄triduanū ſuſcitat: oēs ei pec
cauerūt ⁊ egent gloꝛia dei.
tibi: qm̄ ſi crediderꝭ vidēbis glo
riā dei: Tulerunt ḡ lapidē. Je l
ſus aūt eleuatis ſurſū oculis di m
xit: Pat̄ grās ago tibi qm̄ audi n
ſti me. Ego aūt ſciebaꝫ q2 ſemꝑ o
b me audis/ſꝫ ꝓpt pplm̄ q̄ circū p
ſtat dixi: vt credāt q2 tu me miſi
c ſti. Hec cū dixiſſet voce magna q
¶ ſicut potētia ē q ſurgit: ita q ligatꝰ ad
huc ꝓdiit.i.foras ꝓceſſit
f clamauit: Laꝫare veni foras. Et r
¶ vinculis peccatoꝝ.
ſtati ꝓdiit q̄ fuerat mortuꝰ: liga s
tꝰ pedes ⁊ manꝰ inſtitꝭ/ ⁊ facies il
¶ velamen ſup cor.
liꝰ ſudario erat ligata. Dixit eis t
g ieſus † Soluite eū ⁊ ſinite abire. v
¶ non omnes.
Multi ḡ ex iudeis q̄ venerāt ad x
mariā ⁊ marthā/ ⁊ viderāt q̄ fe
h cit ieſus: crediderūt i eū. Quidā y

Nico.delyra

G ※ a ¶ Et lachꝛymatus eſt ieſus. ex pietate videns locū ſepulture. ꝑ hoc etiā oſtendit veritatē humane nature: paris eñ periculi ē diſcredere verā humanitatē in xp̄o: ſicut ⁊ deitatē. ⁊ ideo vbi chriſtus oſtēdit ſuā deitatē: adiungebat aliqua ad declarandū ſuā humanitatē: ⁊ econuerſo: ⁊ hoc ptꝫ in eiꝰ natiuitate: qn̄ iacēs i pꝛeſepio vt hō infirmꝰ: ſtellā fecit radiare in celo vt deus. Similiter in paſſione quādo ipſo moriente ex natura paſſibili: ſol obſcuratus ē inuiſibili virtute dei. Et hic ſiſr in ſuſcitatione laꝫari quatriduani: qđ erat maxime virtutis: turbatus ē ⁊ fleuit ad declarādū veritatē hūanitatis. b ¶ Dixerunt. Hic ex effectu xp̄i oſtendit ſequēs murmuratio. Judei eñ viderūt xp̄m triſtari: ⁊ ꝑ ꝯn̄s arguebāt ꝙ mors
Triſticia illa cōtra volūtatē chꝛiſti ſimpliciter ac
† De ſen.et cidiſſet: q2 triſticia eſt d̄ his que nobis
cō.c.a nobis nolētibꝰ acciderūt: vt dicit Augꝰ.xiiij. de ciuitate dei: ⁊ ꝑ ꝯn̄s cōcludebant ꝙ nō potuiſſet laꝫarū ꝓſeruaſſe a morte. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Dixerūt ergo iudei ecce quō amabat eū. q2 videbāt eū dēs ſignū inuētes ꝑ h ꝙ libēter ſi poſſet ꝓſeruaſſet eū a morte: ⁊ ex hoc vlterius miraculū de ceco nato illuminato volebāt annihilare ⁊ in aliū retoꝛquere. dicētes. c ¶ Non poterat hic q̄ aperuit ocu. ⁊c. q.d. ex quo nō pōt hoc: nec illud potuit: nec fecit. Iſti nō expectabāt ſufficiēter: ſed iudicabant ante tp̄s: q2 xp̄s plꝰ fecit: plus eñ eſt mortuū ſuſcitare q̄ mortē infirmātis impedire. d ¶ Jeſus ergo. Hic ꝯn̄r ponit laꝫari ſuſcitatio. Et ponunt hic quinqꝫ ꝑ oꝛdinē facientia ad miraculi certitudinē ⁊ magnificentiā: partes patebūt ꝓſequēdo. Primū eſt deſcriptio ſepulchꝛi: qđ erat ſpelūca cauata in rupe magna ⁊ ꝓfunda: ita ꝙ poterāt poni plura ibi corpora ſcꝫ corpora eoꝝ q̄ fuerūt eiuſdē parētele. vn̄ frequēter dicit i libꝛis Regꝭ. Sepultꝰ eſt in ſepulchꝛo patrū ſuoꝝ. Sic igit erat factū ſepulchꝛum laꝫari ⁊ deſup grādi lapide claudebat. Et q̄ ptꝫ vera mors laꝫari: q2 ſi fuiſſet ibi poſitꝰ viuus ⁊ ſanꝰ: infra quatriduū fuiſſet mortuꝰ ex loci corruptione. et h eſt qđ dicitur:

dicit. Jeſus ergo rur. ⁊c. indignatus ꝯtra maliciā iudeoꝝ de factis ſuis vbiqꝫ murmurātiū: ⁊ talis indignatio ē virtuoſa: q2 ſicut ad virtuoſum ꝑtinet applaudere bono: ita ⁊ indignari ꝯtra malū. e ¶ Venit ad mo. dr̄ eñ ſepultura monumētū: q̄ſi monēs mētē: q2 monet viuētes vt ꝯcogitēt mortē. f ¶ Erat aūt ſpelūca ⁊c. mō ſ̄dicto facta. g ¶ Ait ieſus. Hic ponit ſcđm.ſ. lapidis amotio/ cū dicit: h ¶ Tollite la. ⁊c. dn̄e iā fe. q.d. h aliqñ ſuſcitati ſint mortui recētes. tn̄ ꝙ iā quatriduanus ex fetore ſolutus reſuſcitet: nō eſt ſic auditū: ⁊ h verbū videt ꝓceſſiſſe ex admiratiōe marthe et eius ignorātia: q2 eiuſdē virtutis ē ſuſcitare mortuū vtroqꝫ modo/ id ſequit i ¶ Dicit ei ieſus. corrigendo eiꝰ dictū. k ¶ Nōne dixi tibi ⁊c.i. glorioſam eiꝰ virtutē in ſuſcitatiōe fratris tui. l ¶ Tulerūt ex. la. ad p̄ceptum xp̄i. m ¶ Jeſus aūt. Hic ponit tertiū.ſ. xp̄i orō in laꝫari ſuſcitatione: qđ facit ad declaratiōeꝫ miraculi: q2 iudei xp̄o iponebāt ꝙ faciebat miracula virtute demōis: qđ oſ̄dit falſū ꝑ h ꝙ i faciēdo orat deū. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Jeſus aūt ele. ⁊c. vt oſ̄deret nobis formā orādi: q̄ ē ꝑ eleuationē mētꝭ i deū. n ¶ Dixit pa. grā. Deꝰ aūt pat celeſtis magnificētiſſimꝰ ē: ⁊ id ex gratiarū actione de p̄teritis ad p̄ſtanda beneficia ſequētia ꝓuocat: h eñ eſt ꝓpꝛiū magnifici vt hr̄.iiij. Ethic. o ¶ Ego aūt ſcie. ⁊c. In his eñ q̄ xp̄s abſolute volebat deliberatiua volūtate cōformabat diuie volūtati ⁊ ſic exaudiebatur. Sciendū tn̄ ꝙ orare patrē cōuenit chꝛiſto rōne humanitatis in qua ē minoꝛ patre: nō aūt ratione diuinitatis i qua eſt ei equalis. p ¶ Sed ꝓpter po. q̄ circūſta. multi eñ ex iudeis dicebant ꝙ in beelꝫebub faciebat ſigna: qđ remouet cōformādo volūtatē ſuā cū volūtate diuina. q ¶ Hec cū dixiſſet. Hic ponit quartū.ſ. laꝫari vocatio/ cū dr̄: Hec cū dixiſſet vo. magna ⁊c. hoc facit ad declarationē miraculi: q2 ſi dixiſſet in ſilētio: poſſent dicere aduerſarii ꝙ verba magica dixiſſet vel interpoſuiſſet. ꝑ hoc etiaꝫ tollit error eoꝝ q̄ dicebāt aīas defunctoꝝ latitare in ſepulchꝛis: ⁊ id clamauit ieſus voce magna in ſuſcitatiōe laꝫari: quaſi aīam reuocās a lōginquo.ſ. ab inferno: vt ad corpus rediret. r ¶ Et ſtatim. Hic ponit quintū.ſ. laꝫari ſuſcitatio/cum dicit: Et ſtatim ꝓdiit q̄ fu. mor. q2 virtus diuia opat i inſtāti. s ¶ Ligatꝰ ma. ⁊c. Hic declarat virtus diuina nō ſolū ſuſcitādo mortuū: ſꝫ etiā faciēs exire ligatū: ꝑ hoc etiā apparet certitudo miraculi: in ſtatum exiuit laꝫarus eo mō q̄ fuerat i ſepulchꝛo poſitꝰ. t ¶ Dixit eis ie. ſol. ⁊c. hoc p̄cepit aliis: licet poſſet facere ꝑ ſeipm̄ vt accedētes de ꝓpe ⁊ tangentes ex viſu ⁊ tactu eſſent teſtes miraculi efficatiores: ſicut. ſ̄. dictum eſt de amotione lapidis. v ¶ Et ſinite abire. vt oſtendat vere ſuſcitatꝰ ⁊ nō fantaſtice. ꝑ opa vite: cuiuſmodi eſt ambulatio ⁊ comeſtio ⁊ conſimilia. ideo. ſ̄. dicit ſe. ca. ꝙ laꝫarus erat vnus de diſcūbentibꝰ. x ¶ Multi ergo. Hic ponit ſuſcitationis effectꝰ dupliciter. primo quo ad preſentes. ſcđo quo ad abſentes /ibi: Collegerunt ergo. Effectus miraculi circa p̄ſentes oſtendit ex hoc ꝙ viſo predicto miraculo multi eoꝝ crediderunt chꝛiſto: nec mirum: quia illud ſignū fuit diuine virtutis manifeſte oſtenſiuū que nō poteſt adeſſe ad teſtificādum aliquod falſum. ⁊ hoc ē quod dicit: Multi ergo ⁊c. ⁊ ptꝫ. Sequit: y ¶ Quidaꝫ aūt ex ipis ⁊c. dicunt doctores aliq̄ ꝙ h fecerunt bono ꝫelo moti: volētes ex miraculo viſo refrenare irā eoꝝ ꝯtra ieſū ex

ꝯ irratio

a ¶ Credēt. Et qꝛ ſentiebāt doctrinā ei⁹ eſſe ꝯ tēplū ꝛ paternas leges: timebāt ne ſi oēs crederēt in xp̄m: nemo remanēret q̄ ꝯ romanos ciuitatē dei ꝛ tēplū defenderet. Et veniēt ro. De tpalib⁹ timēt: nō ď eternis: ꝛ vtraqꝫ ꝑdiderūt. Loc⁹ ē hierlm quē ꝑdiderūt. Gētē ſuā ꝑdiderūt vbiqꝫ diſꝑſi. b ¶ Hoc a ſemetipſo. Aug⁹. Nota etiā ꝑ malos ſpm̄ ꝓphetie ꝑdicere futura: qd̄ tñ euāgeliſta diuīo tribuit ſacrō: qꝛ fuit pōtifex. i. ſūmus ſacerdos ꝛ myſteriū hñs in manib⁹ ſpū dei locutus eſt. De⁹ conſtituit vnū ſūmū ſacerdotē: cui mortuo vn⁹ ſuccederet. Sꝫ ꝑ ābitionē poſtea euenit vt plures eſſent ꝛ vicib⁹ miniſtrarēt: forte ꝛ plies in vno ãno ex qb⁹ forte exibat q̄ incēſum poneret: qd̄ nō licet niſi ſūmo ſacerdoti: vt de zacharia legit. c ¶ Pro gēte. iudeoꝝ. ſ. in q̄ erāt oues. h̄ tñ cayphas: ſed qꝛ nouerat euāgeliſta eſſe alias oues. addidit: Sꝫ vt filios dei q̄ erāt diſꝑſi cōgregaret. Filiū ꝑdeſtinatione: ſicut ꝛ oues in iſrl': nōdū eñ erāt: qꝛ nōdū crediderāt. d ¶ Proximū aūt. Imminēte paſcha figurali in q̄ iā ver⁹ agn⁹ imolādus ē: ꝯſiliū erat inť iudeos de eo occidendo: ꝛ ipſe appropinquat paſſionis loco.

Mali etiā ꝓphetāt

a ¶ qui venerāt: vel ex his qui crediderāt.
aūt ex ipſis abierūt ad phariſeos:
ꝛ dixerūt eis q̄ fecit ieſus. Collegerūt a
¶ aduerſus ieſum
ergo pōtifices ꝛ phariſei ꝯciliū/ b c
¶ q̄ſi cur nō ꝓuidem⁹ nobis.
ꝛ dicebāt: Quid facim⁹? Quia d e
h̄ hō mlta ſigna facit: Si dimit/ f
a tim⁹ eū ſic: oēs credēt i eū. Et ve g
niēt romāi/ ꝛ tollēt nřm locū ꝛ gē h i
a ¶ inueſtigās vl' ſagax vl' vētēs ore interꝑtat
tē. Un⁹ āt ex ipſis cayphas noīe k
cū eſſet pōtifex āni illi⁹ dixit eis: l m
Uos neſcitiſ q̄cq̄ nec cogitatis: n
qꝛ expedit nobis vt vn⁹ moriat o
hō ꝓ ꝑplo: ꝛ nō tota gēs pereat. p q r s
b †Hoc a ſemetipſo nō dixit: ſꝫ cū
eſſet pōtifex āni illius ꝓphauit:
qꝛ ieſus moriturus erat ꝓ gēte. t
c Et nō tm̄ ꝓ gēte: ſꝫ vt filios dei v
q̄ erāt diſꝑſi cōgregaret in vnū. x y
¶ nō q̄n ꝛ paucis: ſed mō diffinite.
†Ab illo ergo die cogitauerūt vt i z
terficerēt eū. Ieſus ergo iā nō in a
¶ nō q̄ h̄ nō poſſet ſꝫ docet ſuos cedere fu
palā ambulabat apud iudeos
rori pſequētiū. ¶ ſignificat trāſitū ad gētes in ephrē q̄ interꝑtat fructificatio. i. eccl'ia.
ſꝫ abijt in regionē iuxta deſertū: b
in ciuitatē q̄ dr ephrē: ꝛ ibi mora c d
a bat cū diſcipul' ſuis. †Proximū e

Nico. de lyra

vt ꝗ irrōnabilē. alij dicūt ꝙ male motū feceꝛt: qꝛ ſicut ex ſignis viſis boni et electi ꝯuertunt: ita frequēť mali obdurant. ꝛ h̄ mag' videt ex lr̄a ſeq̄nti: vbi agit de ꝯgregatiōe phariſeoꝝ ad tractādū de morte xp̄i. a ¶ Collegerūt. Hic ponit effect⁹ ſuſcitatiōis lazari reſpectu abſentiū: qꝛ audita ſuſcitatōe lazari: ex ira ꝛ inuidia moti ſūt ad tractādū de morte xp̄i. Et diuidit in tres: qꝛ ꝑmo ponit eoꝝ ꝯgregatio. ſcd̄o cōgregatoꝝ dubitatio/ ibi: Et dicebāt. tertio dubij determinatio/ ibi: Un⁹ ex ipſis. In ꝑma igit ꝑte dr ſic: Collegerūt ergo pōtifices: q̄ erāt maioris auctoritatis ꝛ mag' lr̄ati. b ¶ Et phariſei. q̄ videbant ꝑ alijs religioſi: ex qb⁹ factum eoꝝ ꝑui⁹ erat. c ¶ Cōciliū. ſ. aduerſus ieſum. h̄ nō ē ex textu: ſꝫ ſbintelligit.

Diuiſio

B

Nota

Circa hoc notandū ꝙ pōtifices erāt de tribu leui. phariſei aūt ꝓ magna ꝑte erāt de tribu ſymeō: qꝛ ex illa tribu habuit ortū ſecta phariſeoꝝ: ideo in figura hui⁹ ꝑdictū fuit Gen̄. penul. a. Symeō ꝛ leui frēs vaſa iniq̄tat' bellātia: in ꝯſiliū eoꝝ nō veniat aīa mea. d ¶ Et dicebāt. Hic ponit eoꝝ dubitatio q̄d facerēt de ieſu: qꝛ habebāt rōnes ad vtrāqꝫ ꝑtē. ex euidētia eñ miraculoꝝ cogebāt dicere: e ¶ Quia hic hō mlta ſigna facit. ꝛ ex h̄ ſequit ꝙ erat ei credēdū mag' q̄ moyſi: qꝛ moyſes nō tot nec tāta ſigna fecit. ꝛ maxie qn̄ ꝑplo ei ꝑmo credidit: imo valde pauca: vt ꝑʒ Exo. iiij. ꝛ ſic habebāt argumentū ad ipm̄ recipiendū ꝛ honorādū tanq̄ veꝝ xp̄m: ſed econuerſo arguebāt ad ꝯriū: dicentes: f ¶ Si dimit. eū ſic oēs cre. in eū. ſ. in xp̄m: ꝛ qꝛ xp̄o debebat regimē ſm̄ ſcripturas: q̄d male intelligebāt de tpali regno. ideo ex hoc videbat ſeq̄ ꝯ impatorē romanū rebellio: q̄ tūc tpis dn̄abat eis: ꝛ hoc videbat ꝓpinq̄ occaſio deſtructiōis ciuitat' ꝛ templi ꝑ ꝑtātem romani impij: q̄ tūc erat maxia: ꝛ ideo ipi nō habebāt aliq̄ā ꝟtutē reſiſtendi. ꝛ hoc eſt qd̄ dr: g ¶ Et veniēt romani. in tāta fortitudīe ꝙ nō poterimus reſiſtere. h ¶ Et tollēt nřm locū. i. ciuitatē ꝛ tēplū. i ¶ Et gentē. captiuādo ꝑplm̄. ꝛ ſic ꝑʒ ꝙ paſſio timoris ſubuertebat in eis iudiciū rōnis. k ¶ Unus aūt ex ipſis. Hic ponit dubij determinatio.

Diuiſio

Et diuidit in tres: qꝛ ꝑmo dubiū determinat. ſcd̄o determinatio approbat/ ibi: Ab illo āt die. tertio a xp̄o euitat/ ibi: Ieſus ꝗ iā nō in pa. Prima in duas: qꝛ ꝑmo ponit cayphe determinatio. ſcd̄o hui⁹ determinatiōis expoſitio/ ibi: Hoc āt a ſemetipſo. In ꝑma igit ꝑte dr ſic: Unus āt ex ipſis cay. noīe. nō eſt de textu: ſꝫ intelligit nomē eius ꝓpť auctoritatē ſui officij. vñ ſubdit: l ¶ Cū eſſet pō. āni illi⁹. dn̄s aūt ꝑcepat eſſe tm̄ vnū ſūmū ſacerdotē: ꝛ ꝑ totā vitā ſuā: q̄ morien

te aliu

te alius ſibi ſuccederet. vñ ꝛ in morte eius reuertebant fugitiui. ſꝫ ꝓpť cupiditatē ꝛ ambitionē ſuā ſtatuerūt inť ſe illi q̄ erant de genere ſacerdotali vt q̄libet ãno vnus eſſet q̄ illo officio fungeret. Aliā aūt rōnē aſſignat Ioſephus dicēs: A tpe herodis aſcalonite q̄ auxilio romanoꝝ occupauit regnū iudee: ſacerdotiū cōiter vendebat. ꝛ ſic ꝓpť maius lucrū tpale ſūmus ſacerdos frequēť mutabat. m ¶ Dixit eis. ꝓpť auctoritatē officij ſic locutus ē/ dicens: n ¶ Uos neſcitis q̄cq̄ nec cogi. q. d. ꝑmo facie q̄libet intelligēs videre pōt ꝙ ad mortē hui⁹ hoīs debem⁹ laborare. Cui⁹ rō eſt: qꝛ bonū cōe mag' eſt eligēdū q̄ bonū ꝑticulare. ſi aūt hō iſte dimittat: bonū totius ꝑpli diſſipabit: vt ꝑʒ ꝑ ꝑdicta ſm̄ eoꝝ eſtimationē. ꝛ ſic cōcludit ꝙ ſit agendū ad mortē xp̄i: etiā ſi ex parte ei⁹ nō inueniat aliq̄ cauſa. ꝛ hoc eſt qd̄ dr: o ¶ Expedit vobis vt vn⁹ moriat hō. etiam ſi eſſet bonus ꝛ iuſtus. p ¶ Pro ꝑplo. i. ꝓ ꝯſeruatione ꝑpli. q ¶ Et nō to. gēs pe. ſꝫ maneat i vita. h̄ ꝑʒ manifeſte ꝙ paſſio inuidie ꝛ liuoris ꝯ xp̄m: ꝛ paſſio timoris ꝑdēdi gētē ꝛ locū ſubuertebāt i eis rōnis iudiciū: qꝛ i nullo caſu licitū ē interficere innocētē. ꝑ h̄ eñ nō ꝓcurat bonū cōe: ſꝫ mag' deſtruit: ꝓpť qd̄ dei iudicio factū ē ꝙ illud malū qd̄ credebāt ꝑ mortē xp̄i euadere. ſ. deſtructionē loci ꝛ gēt': ꝑ mortē xp̄i incurrerūt: qꝛ in penā hui⁹ peccati: romāi ꝑ titū ꝛ veſpaſianū locū ꝛ gētē deſtruxerūt anno. xlij. poſt paſſionē xp̄i: ſicut fuerat a daniele ꝓphatū. ix. g. Et ciuitatē ꝛ ſanctuariū diſſipabit ꝑplus cū duce vēturo ꝛc̄. ꝛ a ſaluatore ꝑdictū Lu. xix. f. Uidēs ciuitatē ſctām hierlm ꝛc̄. r ¶ Hoc a ſe. h̄ ponit ꝑdicte terminatiōis expoſitio: q̄ q̄dē expoſitio ē iohis euāgeliſte oñdētis q̄liť cayphas ꝑdictā determinationē ꝓtulit. Quis eñ eſſet intētio cayphe dare ſolū ꝯſiliū de xp̄i morte ꝓ tpal' ꝑiculi euaſiōe circa ꝑplm̄ iudeoꝝ: tñ ꝟbū eius ſic ſonabat ꝙ xp̄s erat moriturus ꝓ gēte ꝛ ꝑplo: ꝛ qd̄ ſic fuit ꝓlatū fuit ꝓphetia q̄dāmō de futuro ꝙ xp̄s erat moriturus ꝓ ſalute ſpūali ꝛ nō ſolū iudeoꝝ: ſꝫ etiā oim̄ gentiū q̄ credituri erāt in ipſum. ꝛ hoc eſt qd̄ dr: Hoc a ſemetipſo nō dixit: ſupple ꝑdictū ꝟbū hoc mō ꝓtulit: ſꝫ ꝑ motionē alterius. s ¶ Sꝫ cū eſſet pō. ꝛc̄. qꝛ ipo ignorāte dictū ꝓpheticū ꝓtulit: nō rōne ſui meriti: ſꝫ dignitat' officij. t ¶ Quia ieſus mo. ꝓ gē. ſ. iudeoꝝ: qꝛ multi de iudeis ſaluati ſūt ꝑ ipm̄. v ¶ Et nō tm̄ ꝓ gē. ꝛc̄. nō qꝛ adhuc eſſent filij dei actu: ſꝫ in potētia ad actū reducēda: qꝛ erāt ꝑdeſtinati. x ¶ Qui erāt diſꝑſi. ꝑ diuerſos rit⁹ gentiliū. y ¶ Cōgregaret in vnū. i. in vnā eccl'iaꝫ ex iudeis ꝛ gētib⁹ ꝯſtitutā: vt eſſet vnū ouile ſicut ē vn⁹ paſtor: vt. ſ. dictū eſt ꝑce. ca. ꝓpť qd̄ Gen̄. penl'. g. dr de xp̄o: Ipſe erit expectatio gentiū. nō ſolū iudeoꝝ. Nec h̄ eſt ꝯ illud qd̄ dicit ſaluator Matth. xv. c. Nō ſum miſſus niſi ad oues q̄ ꝑierāt dom⁹ iſrl': qꝛ ibi ſaluator loquit de ſua miſſiōe ad ꝑdicādū in ꝓpria ꝑſona. Propť qd̄ aplus dicit Ro. xv. b. Dico eñ dn̄m ieſum xp̄m miniſtrū fuiſſe circūciſiōis. z ¶ Ab illo. Hic ponit determinatiōis cayphe approbatio q̄uis eſſet iniq̄: qꝛ oēs alij erāt affectati ad ꝓcurādū mortē xp̄i: ſicut ꝛ ipſe. ꝛ hoc ē qd̄ dr: Ab illo ergo die co. vt inter. ie. Licet eñ añ habuiſſent volūtatē interficiēdi ipm̄: vt patuit ꝑ ꝑdicta: tñ ex ꝯſilio cayphe diffinierūt h̄ adiplere q̄ citius poſſent. a ¶ Ieſus ergo. Hic ꝯñr ponit hui⁹ determinatiōis declinatio. nō eñ adhuc erat tps paſſiōis xp̄i a deo ꝑordinatū: ꝛ iudei q̄rebāt occidere eū: vt viſum ē: ideo receſſit ad tps. ꝛ hoc ē qd̄ dr: Ieſus ergo iā nō in palā ābu. apd̄ iudeos q̄uis eñ inter eos exiſtēs poſſet eoꝝ ipetū refrenare: tñ voluit ad tps latere ꝛ ſe occultare rōnib⁹ ꝑdict' ca. viij. ꝛ. x. vbi ſiť agit de ſua occultatōe. b ¶ Sꝫ abijt in regionē iuxta deſertū. vbi pauci ď iudeis erāt. c ¶ In ciuitatē q̄ dr ephrē q̄ erat parua ꝛ paꝝ populata. d ¶ Et ibi morabat cū diſci. ſuis. vſqꝫ ad tps ꝓpinquū ſue paſſiōis. e ¶ Proximū aūt erat paſcha iu. Hoc ſbdit ad oñdendū ꝙ xp̄s ꝑuo tpe in illa

C

Ioſephus

† L. q. x. vi/ cū ē a dño

† mat. 12. b.
Marc. 3. a

D

† mat. 26. a.
Mar. 14. a
Luc. 22. a.

C a ciuitate ſe occultauit: q2 ante paſcha in hieruſalem venit. a ¶ Et aſcenderunt multi hieroſolymā de regione: q2 tenebant de tota iudea ad ſolēnitatē venire. b ¶ Ante paſcha vt ſancti. ſeipſos. orōnib⁹ ⁊ ſacrificiis: ad digne comedendū agnū paſchalē: ⁊ ſi hoc fiebat de agno figurali: multomagis ſe debet hō ſanctificare orōnibus ⁊ bonis opib⁹ ad digne recipiēdū verū agnū imaculatū corp⁹ ieſu xpi. b ¶ Quęrebant ergo ie. vt audirēt eī⁹ doctrinā: de cui⁹ miraculis audierāt famā. d ¶ Et col. ad inuicē. ⁊c. q2 mirabāt q̄ in tāta cōgregatiōe nō venerat ad docēdū. ideo q̄rebant. Quid pu. q2 nō ⁊c. Et ſubdit euangeliſta q̄ſi rñdēs q̄ſtiōi eoꝝ. e ¶ Dederāt āt pō. ⁊c. ⁊ pz lr̄a. Propt̄ h̄ eñ ab eis ſtē ab ingrat̄ ⁊ obſtinat̄ receſſerat vſq3 ad tp̄s ſue paſſiōis diſpoſitū. Circa p̄dicta i h̄ ca. q̄rit vtrū caiphas erat vere ꝓpheta: Et arguit p̄mo q̄ ſic: q2 balaā dr̄ vere ꝓpheta vt hr̄ li. Num. xxiiij. ⁊ tñ fuit malus hō: donū eñ ꝓphie aliq̄n malis hoib⁹ ꝯcedit: ḡ malicia caiphe nō īpediuit i eo ꝯ̄itatē ꝓphie. Itē i lr̄a dr̄ h̄ q̄ ꝓphauit q̄ ieſus eēt moriturus ꝓ gēte: ⁊ vt filios dei q̄ erāt diſꝑſi ꝯgregaret: ⁊ h̄ v̄bū euangeliſte videret falſū: qd̄ nullo mō ē dicēdū: niſi caiphas fuiſſet vere ꝓpheta. Cōtrariū arguit ꝑ h̄ q̄ ip̄e dixit falſū dicēs illis q̄ de morte xp̄i tractabāt. Expedit vob̄ vt vnus moriat. mors eñ xp̄i nō fuit expediēs illis q̄ eā ꝓcurauerūt: falſitas aūt nō ſubeſt ꝓphie q̄ ⁊c. Rñſio dicendū q̄ ad rōnē vere ꝓphie duo req̄rūt. Primū ē q̄ habeat verā cognitionē de aliq̄ occulto reſpectu alioꝝ hoim cū q̄b⁹ ꝯuerſat. ꝓpt̄ h̄ dr̄ ꝓpheta q̄ſi ꝓcul fans: vt. ſ. dictū ē: inq̄tū cognoſcit ea q̄ lōginq̄ ſūt a cognitione alioꝝ ꝓpt̄ qd̄ ſi alicui fiat apparitio indicās aliq̄d occultū. nō dr̄ ꝓpheta ſi illud ſit ei ignotū. Sic pharao vidit ſpicas deſignātes q̄litatē futuroꝝ annoꝝ: ⁊ nabuchodoſor ſtatuā deſignātē mutabilitatē regnoꝝ: neuter tñ fuit ꝓpheta: ſ3 ioſeph ⁊ daniel q̄ de occult⁹ illis cognitionē habuerūt. ꝓpt̄ qd̄ dr̄ Daniel. x. a. Intelligētia op⁹ ē i viſiōe: q2 nō pōt dici ꝓpheta ſine itellectuali cognitiōe: ſola eñ viſio imagiaria nō fac̄ ꝓphā vt viſū ē. Scd̄o req̄rit q̄ illa cognitio fiat mediāte ſpū bono. maligni eñ ſpūs aliq̄n reuelāt hoib⁹ ea q̄ ſūt alijs occulta: nō tñ ex h̄ dicūt veri ꝓphe: ſ3 ſolū cū additiōe diminuētē: ſic i ſacra ſcriptura dicūt frequent̄ aliq̄ ꝓphe baal vel ꝓphe excelſoꝝ. tal̄ eñ nō dr̄ ꝓpheta ab ſolute: ſic nec hō mortu⁹ dr̄ hō: ꝓpt̄ additionē diminuētē: ꝓphetia eñ vera cōputat inter ſpūſſcī dona. Cū ḡ q̄rit d̄ caipha. dicēdū q̄ nō fuit vere ꝓpheta: q2 nullā cognitionē habuit de ſecreto dñice paſſiōis q̄ eēt futura ꝓ ſpūali ſalute hūani generis: ſed tñ intēdebat dare ꝯſiliū d̄ morte xp̄i ꝓpt̄ timorē romanoꝝ. Verūtñ ſm̄ q̄ h̄ dicūt Chryſ. ⁊ Auguſ. Spūſſctūs i ꝓlatiōe ſui ꝯſilij ſic mouit linguā ei⁹ q̄ ipſo ignorāte: v̄ba q̄ ꝓtulit ſignificabāt xp̄i mortē eē futurā ꝓ ſpirituali hoim ſalute: nō tñ pōt dici v̄e ꝓpheta: ex h̄ q̄ v̄bū ꝓpheticū ignorās ꝓtulit talis linguā ei⁹ ad hoc mouēte. Sicut nec aſina balaā pōt dici aial rōnale ex hoc q̄ v̄ba rōnabilia ꝓtulit: vt pz Nu. xxij. q2 illa nō ꝓceſſerūt ex interiori ꝯceptione ſeu ꝓpria cognitiōe: ſ3 magis ex diuina motione: ſm̄ qd̄ ibidē dr̄: Aperuit dñs os aſine ⁊c. Licet eñ caiphas de morte xp̄i cogitauerit: ⁊ alios ꝑ ſuū ꝯſiliū ad h̄ iducere voluerit: qd̄ fuit ex ꝓpria ꝯceptione: ⁊ diabolo h̄ ſuggerēte: q̄ tñ ꝯſiliū ſuū ſic ꝓtulit q̄ ꝑ v̄ba illa ſignificaret paſſio xp̄i ꝓ futura ſpūali hoim ſalute: hoc nullo mō ab eo fuit: vt dictū ē: q2 q̄tū ad h̄ ſolū v̄bū illud erat ꝓpheticū. iō ꝑ hoc nō pōt dici ꝓpheta. Ad p̄mū dicēdū q̄ nō ē ſile de ipſo balaā: q2 q̄uis fuit malus habuit tñ verā cognitionē occultoꝝ vt ibidē dr̄: Dixit vir cui obturat⁹ eſt ocul⁹ q̄ viſiōes oipotēt̄ videt. Caiphas aūt talē cognitionē nō habuit: vt viſū ē: ⁊ iō negat ab eo ꝓphia: nō ꝓpt̄ ſuā maliciā: ſ3 ꝓpt̄ cognitiōis defectū. Ad ſcd̄m dicēdū q̄ v̄bū euāgeliſte ē verū ſi bñ itelligat: nō eñ dixit q̄ caiphas eēt ꝓpheta: ſ3 q̄ ꝓphetiçauit. i. verbū ꝓpheticū ꝓtulit: nō tñ a ſemetipſo ſicut euāgeliſta dicit: ſ3 ſpūſctō linguā ei⁹ ſic mouēte ipſo ignorāte: ꝓpter qd̄ nō habuit vere rōnē ꝓphete. Argumētū etiā i cōtrariū ē ſoluēdū: q2 ſicut dictū ē caiphas illud verbū ꝓtulit ꝑ motionē ſpūſſancti: a q̄ nullū eſt falſū: ⁊ iō caiphas dicēdo: Expedit vobis vt vn⁹ moriat hō ⁊c. verū dixit: ſi bñ intelligat q̄ mors xp̄i q̄tū eſt in ſe fuit expediēs oib⁹ etiā illis q̄ d̄ ei⁹ morte

An caiphas fuerit vere ꝓpheta

a autem erat paſcha iudęorū: et aſcenderunt multi hieroſolymā
b de regione ante paſcha vt ſan-
a ¶ ſicut p̄ceperat de⁹ vndiq3 cōuenire ad paſcha: vt illi⁹ diei ſanctificarent celebratione.
¶ male.
c ctificārent ſeipſos. Quęrebant
a ¶ obliti ſue ſanctificationis: in ipſo loco orationis tractāt de nece agni.
b ergo ieſum: et colloquebant ad inuicē in tēplo ſtātes. Quid putati: q2 non venit ad diē feſtum?
e Dederāt āt pōtifices ⁊ phariſei mādatū vt ſi q̇s cognouerit vbi
¶ ad occidendum.
ſit: indicet vt apprehēderēt eū.

Viſiones pharaonis et nabuchodonoſor

5

ei⁹ morte tractauerūt q̄uis aliq̄ eoꝝ ꝑ ſuā maliciā ei⁹ vtilitatē recuſauerūt: ſicut ⁊ alij pctōres in pctō mortali decedētes. B

¶ In ca. xj. vbi dr̄ in poſtil. Infirmitas curabilis nō dicit languor nō ſi- (ꝓprie languor.

Additio. j. gnificat infirmitatis incurabilitatē: quinimo debilitatē eñ ſignificat q̄ ꝯtingit q̄nq3 ſine graui infirmitate. Vñ aliq̄n additur huic termino lāguor dictio ſignificās magnitudinē eius. vñ. ij. Paral. xxiij. g. Dimiſerūt eū in lāguorib⁹ magnis. Si eñ lāguor de ſe ſignificaret icurabilitatē infirmitat̄ ſuꝑflue adderetur magnū: cū q̄libet infirmitas incurabilis eſt magna. Nec facit ad ꝓpoſitū vtrū infirmitas lazari eſſet curabilis via nature vel nō: q2 miraculū lazari ex reſuſcitatione maxime inſolita ſingulariē p̄dicat: nō aūt de curatione infirmitatis. Chriſtus eñ inumerabiles infirmitates curauerat: vt pz in ꝓceſſu euāgelioꝝ: de q̄b⁹ tñ non ſic ſolēniçat: Curatio eñ infirmitatum nō ē in tāto gradu miraculoꝝ ſicut reſuſcitatio mortui: p̄ſertim q̄triduani: vt ſctūs Tho. i p̄ma pte. q. cv. arti. vi. in cor. q̄ſtiōis.

¶ In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil. Circa h̄ notādū q̄ pōtifices erāt de tribu leui.

Additio. ij. Licet tā ſacerdotes q̄ leuite rōne gener̄ tā aaron a q̄ ſacerdotes deſcēdebāt q̄ alij eiuſdē trib⁹ a leui p̄triarcha deſcēdiſſet: tñ ſoli leuite q̄ nō erāt ſacerdotes retinuerūt ſibi nomē gener̄. vnde Nu. xviij. c. Filios aūt leui dedi oēs decias iſrael ⁊c. In q̄ ca. p̄lies vocat leuitas ꝓut diſtinguūt a ſacerdotib⁹ aaronit̄: vt ibidē pz: ⁊ ſic i mult̄ alijs locis. vñ ſic loquēdo de ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis. ſ. ꝓut inuicē diſtinguūt: tenēdū ē q̄ leuite nō fuerūt p̄ticipes in fabricatione ſeu adoratione vituli qd̄ fuit maximū pctm̄ iter cetera a pplo iſraelitico cōmiſſa: vt Exo. xxxij. ca. ſilr̄ nec p̄ticipes fuerūt i occiſione xp̄i: ſ3 in vtroq3 ſcelere ſacerdotes de p̄ncipalib⁹ fuerūt ſpālit̄ ſm̄ opinātes q̄ aarō idolatraſſet in illo facto. Primū patet Exo. xxxij. f. vbi cū moyſes volēs vindictā facere in pplo idolatrāte clamaſſet: Si q̄s eſt dñi adiūgat mihi. ſtatim ſubdit: Cōgregati ſūt ad eū oēs filij leui: ⁊ ſic pz q̄ leuite i illo actu dño adheſerūt: qd̄ etiā habet in glo. Deu. xxxiij. vbi ſic: Qui cū fecerūt vitulū aureū leuite accincti gladijs iubente moyſe a porta vſq3 ad portā idolatras interfecerūt. S3 cōſtat q̄ aarō de principalib⁹ fuit i illo crimine ꝓut ibidē pz. ſ. ſm̄ p̄dictos opinātes. Addunt etiam hebrei ꝓut Rab. moy. tradit in ſuo Deu. de idolatria ca. j. q̄ licet pplſ iſraelitic⁹ p̄lies idolatraſſet vt in multis ⁊ varijs ſcripture locis hr̄: leuite tñ nūq̄ idolatrarūt: ⁊ ſic pz p̄mū. Scd̄m vero habet expſſe in glo. Deu. vbi. ſ. vbi ſuꝑ illud verbū qd̄ legit de leui: Iudicaſti eum ad aq̄s ꝯdictiōis ſic ait: Aque ppli ſūt q̄ ꝯdicētes clamauerunt: Crucifige crucifige eū. ⁊ ſanguis ei⁹ ſuꝑ nos ⁊ ſuꝑ fi. no. Ad cumulū eñ ꝑfectiōis leui adiūgit: Qui dixit p̄ri ſuo ⁊c. hec in glo. Ex q̄ manifeſte habet q̄ leui ſeꝑatus fuit ab illis q̄ clamabāt. Crucifige ⁊c. ⁊ ꝑ ꝯñs a crimine qd̄ ceteri iſraelitici cōmiſerūt in occiſiōe xp̄i in q̄ p̄ncipes ſacerdotū ⁊ hmōi fuerūt manifeſte p̄ticipes. Veritas hui⁹ glo. ex ſerie lr̄e euangelice pōt haberi vbi in materia paſſionis xp̄i in q̄ de oibus ſtatib⁹ hebreorū expſſa fit mētio. ſ. pōtificib⁹: ſacerdotib⁹: ⁊ ſūmis ſacerdotibus: ſcribis ⁊ phariſeis ⁊ hmōi. De leuit̄ tñ nullus euāgeliſtaꝝ in hac materia legit facere mētionē: vt pz diſcurrenti q̄ttuor euāgelia in materia paſſiōis. Cōſtat etiā q̄ in alijs euangelicis hiſtorijs vbi leuite interueniūt mētio fit de eis ꝓut a ſacerdotib⁹ diſtinguūt. vt. ſ. j. ca. Miſerūt iudei ſacerdotes ⁊ leuitas ⁊c. ⁊ i alijs. ⁊ ſic pz ſecūdū. Ex q̄b⁹ ſequit q̄ ꝓphetia Iacob Gen. penul. Symeō ⁊ leui fratres ⁊c. ꝑ poſtil. allegata: ſi ad paſſionē xp̄i applicet intelligēda ē de ſymeone a q̄ phariſei ⁊ hmōi deſcēderūt: ⁊ de leui in ꝑſona ſacerdotū tñ ſeu pōtificū ab aarone deſcēdētiū: nō aūt leuit̄ ꝓut a ſacerdotib⁹ diſtinguunt. Prophetia vero moyſi applicāda eſt tribui leui ꝓut diſtinguit a ſacerdotio q̄ imunes fuerūt vt iā dictum eſt: tā a pctō vituli q̄ ab occiſiōe xp̄i: ⁊ ſm̄ hebreos etiā a q̄cūq3 idolatria. Si āt ꝯ̄ p̄dicta obuciat d̄ hoc qd̄ dr̄ i ꝓphia moyſi Deu. vbi. ſ. Qui dixit p̄ri ſuo ⁊ m̄ri ſue neſcio vos: ⁊ frīb⁹ ſuis ignoro illos ⁊c. Ex q̄b⁹ videt q̄ leuite p̄res ⁊ m̄res ſilr̄ ⁊ fr̄es ⁊ filios hēbāt idolatras ſeu ꝓcurātes occiſiōē xp̄i. Dicendū q̄ leuite admiſcebant cū alijs tribub⁹ in m̄rimonijs ſicut et alie

b

Mat. 15. b

A vel alie trib⁹: ide potuit ſepe ↄtigere ꝙ leuite hērent mīres ⁊ pa
tres matrū ex alijs tribub⁹. ſilr ⁊ nepotes. ſ. filios ſoroꝝ q̄ di
cūtˀ frēs. vn̄ d̄ abraā ⁊ loth nepote ſuo dicebatˀ: Frēs ei ſum⁹
vt Gen̄. xiij. b. Silr filios filiaꝝ q̄ ↄ̄xerāt i alia tribu. ⁊ tales
ſūt q̄ſi filij. vn̄ d̄ talib⁹ v̄ificatˀ ꝓphetia moyſi p̄dicta. ſ. Qui di
xit p̄ri ſuo ⁊ mr̄i ⁊c̄. Eo ꝙ ꝓprie leuite. ſ. de genere leuitaꝝ ꝑ
maſculinā lineā deſcēdētes ſeparauerūt ſe a p̄dict' ↄſāguineis d̄
tribub⁹ alienis deſcēdētib⁹ in p̄dict' duob⁹ caſib⁹ vt deo adhe
rerēt: put glo. p̄dicte teſtantˀ q̄bus lr̄a ↄſonat vt dictū eſt.

Replica. In ca. xi. vbi d̄r: Laçar⁹ lā. dicˀ poſtil. ex h̄ iſirmitatē fuiſſe ꝑ naturā icurabilē: q2 iſir
mitas icurabilˀ ꝓprie nō d̄r lāguor. Bur. dicˀ ꝙ lāguor nō dicˀ
icurabilitatē: q2 illi t̄mio additˀ ali⁹ t̄min⁹ ſignificās magnitu
dinē. ij. Paral. xxiij. b. vbi d̄r: Magn⁹ languor. Ibi dico ꝙ
magn⁹ refertˀ ad itētionē dolorˀ: q2 m̄lti morbi icurabiles ſūt
qui dolo- ris: vt ptiſis hydropiſis ⁊c̄. Quidā āt inteſtīl doloris
ſūt: ſicˀ febres ⁊ h̄mōi. Cū igitˀ in ſcr̄ptura lāguori additˀ magni
tudo. lāguor ꝑtīet ad icurabilitatē: magnitudo ad doloris intē

Replica. In eo. ca. vbi d̄r: Collegerūt pō. ⁊ (ſionē. phē. ↄci. dicˀ poſtil. pōtifices fuiſſe de tribu
leui: phariſeos āt vt plurimū de tribu ſymeō: iuxˀ illā ꝓphetiā ia
cob dicētˀ: Symeō ⁊ leui frēs: vaſa iniq̄tatˀ bellātia i ↄſiliū eo
rū n̄ vēiet aīa mea. Bur. Fortaſſe d̄ tribu leui: ꝑ magnā digreſ
ſionē vult ſaluare leuitas vt diſtiguātˀ ↄ̄ ſacerdotes q̄ ab aarō
deſcēderūt. dicēs eos nūq̄ idolatraſſe: nec i morte xp̄i ↄſenſiſſe.
qd̄ ſi veꝝ eſt ſicˀ nō credim⁹ rōnabile fuiſſet leuitas vt ſic diſtin
ctos etiā a vīdicta mortˀ xp̄i p̄ſeruare. vlˀ ſaltē ad fidē xp̄i p̄ alijs
ↄuerti qd̄ factū nō ē. de ↄuerſiōe eñ iudeoꝝ legim⁹ de ſacerdo
tib⁹ ↄuerſis: Act. vi. b. Multa turba ſacerdotū obediebat fidei.
De leuitˀ nihil i ſpāli p̄ſumo igitˀ ↄ̄ Bur. q2 fruſtra eos excuſat.

Glo. ordi.

Mystice IEſu a ⁊c̄. An̄ ſex di. Ca. XII. Omnia myſtice. ſexta: quia ſex
dieb⁹ oīa fecˀ: ſexta die hoiez cō
didit: ſexta etate redimere venit. ſexta
feria paſſus ē: ſexta hora mortu⁹ ē. Ve
nit āt ad bethaniā. i. ad domū obedien
Phil. 2. b tie: ip̄e obediēs p̄ri vſq3 ad mortē. do
2. Co. 2. d cēs eccliaz obediētiā: q̄ ē i mōte olei. i.
miſc̄die. nec pōt abſcōdi in q̄ ſuſcitat ſe
pultos a pctīs q̄uib⁹. ibi fit cena in fi
de ⁊ deuotiōe iuſtoꝝ. Martha mini
ſtrat. i. vn̄ q̄libet fidelˀ opa deuotionis
dn̄o ip̄edit. Laçar⁹. i. ſuſcitati d̄ q̄uib⁹
cū hiis q̄ iuāſerūt in iuſticia: leti epulantˀ
de p̄ſētia dn̄i. Maria q̄ oli penitēs vn
xit pedes. Nec ibi d̄r q̄ vnguēto: mō
pedes: ⁊ caput p̄cioſo. ibi rudimēta pe
nitētiū. h̄ iuſticiā deſignat pfectoꝝ. vn̄
h̄ libra vnguēti. i. pfectio iuſticie. Vn
guētū: q2 bon⁹ odor ſum⁹ deo. Caput
vngit: q̄ alta de eo p̄dicat. Pedes q̄ in
firma veneratˀ. Capillˀ tergit q̄ ſuis ſup
fluis paupes q̄ in terra idigēt reficit.
Odore dom⁹. i. bona fama mūdus re
pletˀ. b Venit in betha. Iō p̄us
bethaniā venit: vt reſuſcitatio laçari al
B ti⁹ mēorie oim traderetˀ ⁊ iexcuſabiles
iudei ↄſūderentˀ: tractātes d̄ morte tā
ti ſuſcitatoris. c Maria ergo. Precioſū vnguentū fit de
nardo mixte de ſpicis. h̄ āt d̄r piſtici a loco vn̄ erat. Et itergˀ
tatˀ fidelˀ nō alia admixtiōe corrupti. d Dixit ergo vn⁹.
Iudas ⁊ ſi malus tñ inter apl̄os numeratˀ vt doceamur ma
los tolerare: ne corp⁹ xp̄i diuidam⁹: ⁊ malos bōis nō obeſſe.

¶ ſciens eos ↄſpiraſſe: venit q̄ſi agnus ad victimā: vt verum pa
ſcha habeamus.

a IEſus ergo an- Ca. XII a
b te ſex dies paſche venit b
in bethaniā vbi laçarus fuerat
mortuus quem ſuſcitauit ieſus.
Fecerunt autem ei cenam ibi: et c d
a ¶ ſoror laçari. b ¶ vt ſi fātaſma: ſz vera ei⁹ reſurrectio ꝓbetˀ: comedit loquitˀ ⁊c̄.
martha miniſtrabat: laçarus vo e
vn⁹ erat ex diſcūbētibus cū eo.
¶ altera ſoror laçari.
c Maria ergo accepit librā vnguē f g
ti nardi piſtici p̄cioſi: ⁊ vnxit pe h
des ieſu: ⁊ exterſit capillˀ ſuis pe k
des ei⁹: ⁊ dom⁹ ipleta ē ex odore m
¶ iſte moritˀ bono odore: de q̄ alij viuūt.
d vnguēti. Dixit ergo vn⁹ ex diſci- n o
¶ a loco.
pulis eius iudas ſcariothis qui p
erat cū traditur⁹. Quare hoc vn q

Nico. de lyra

Hō q2 Ca. XII

IEſus ergo. Poſtq̄ Iohes declarauit diuinitatē xp̄i
ꝑ opa facta in ei⁹ vita. h̄ etiā declarat ꝑ ea q̄ in ei⁹ mor
Diuiſio te ſūt facta. Et diuiditˀ in duas: q2 p̄mo determinat de
ei⁹ morte ⁊ paſſiōe. ſcd̄o de eius reſurrectiōe. xx. ca. Vna ſab
batoꝝ. Pria in duas: q2 p̄mo declarat mortˀ xp̄i occaſionez.
ſcd̄o ip̄am mortē. ſe. ca. An̄ dicˀ feſtū. Circa p̄mū ſciendū ꝙ oc
caſio mortˀ xp̄i fuit iuidia iudeoꝝ ex fama ⁊ glīa xp̄i. iō diuidi
tur in duas: q2 p̄mo deſcribitˀ ei⁹ fama ſiue glificatio. ſcd̄o iu
deoꝝ ifidelitas ⁊ obſtinatio ibi: Cū āt tāta ſigna. Prima in
duas: q2 p̄mo ponitˀ ei⁹ glificatio ab hoie. ſcd̄o a deo p̄re: ibi:
Nūc aīa mea turbata. Pria in tres: q2 p̄mo ponitˀ glificatio
xp̄i ab amicˀ familiaribus. ſcd̄o a turbis vulgaribus: ibi: Co
gnouit ḡ turba. tertio a gētilib⁹ ibi: Erāt āt gētiles. Pria ad
huc in duas: q2 primo ponitˀ obſequiū xp̄i factū ab amicis in
generali. ſcd̄o a maria in ſpāli ibi: Maria ḡ. In p̄ma pte d̄r
ſic: Ieſus ergo an̄ ſex dies paſche. imediate eñ poſt ſu
ſcitationē laçari iudei diffinierūt occidere xp̄m: vt p̄dictū eſt.
⁊ iō receſſerat q̄uſq3 appropinquaret paſcha in q̄ imolabatur
agn⁹ paſchalˀ: vt ſic xp̄s q̄ eſt agn⁹ ver⁹ imolaretˀ ꝓ nob̄ imedi
ate poſt imolationē agni paſchalˀ figuralis: vt veritas figure
ſuccederet. b Venit bethaniā ⁊c̄. q̄ eſt ꝓpe hierl̄m ad
duo miliaria: vbi lazar⁹ fuit mor. quē ſuſci. ieſus. illuc
eñ venit vt ex mēoria miraculi ibidē facti turba ppl̄i moueretˀ
ad eū honorifice recipiendū in hierl̄m an̄ ſuā paſſionē. ſicˀ fue
rat p̄dictū ꝑ Zachariā ꝓphaz. ix. b. Exulta ſatˀ filia ſiō: iubila
filia hierl̄m: ecce rex tu⁹ venit ⁊c̄. c Fecerūt āt ei cenā.
Ibi hoies

ibi. hoies illius loci: ⁊ fuit hec cena in
domo ſimōis leproſi: vt cōitˀ tenēt do
ctores. fuerat tñ p̄us a xp̄o curatus: ſz
nomē remāſerat ad memoriā miraculi.
¶ Origenes āt dicˀ ꝙ illa cena fuerat i
domo marthe: qd̄ ꝓbat ex eo qd̄ ſbditˀ:
d Et martha miſtrabat. Sz pōt
dici ꝙ iſte ſimō erat vicin⁹ marthe: ⁊ ꝓ
pter h̄ ip̄a miſtrabat in domo ei⁹: ſicut
hoies ſolēt facere in domib⁹ amicoꝝ ſu
oꝝ: ⁊ maxie ꝓpˀ reuerētiā ip̄i⁹ xp̄i come
dētis ibidē. e Lazar⁹ vo vn⁹ erat
ex diſcū. cū eo. iuuat⁹ a ſimōe. h̄ an̄
factū ē ad declarationē veri miraculi d̄
ei⁹ ſuſcitatōe. f Maria ergo. Hic
deſcribitˀ obſequiū xp̄o impēſum a ma
ria in ſpāli. Et diuiditˀ in tres: q2 p̄mo Mat. 26. a.
ponitˀ marie deuotio. ſcd̄o iude idigna Mar. 14. a.
tio ibi: Dixit ḡ vn⁹. tertio ei⁹ rep̄hēſio Luc. 7. f.
ibi: Dixit ḡ ieſus. In prima igitˀ pte d̄r
ſic: Maria ergo: ſcilicet ſoror laçari.
g Accepit librā. In q̄ notatˀ q̄ti
tas vnguēti. nō ē veriſilē ꝙ eſſet aliq̄d
groſſe materie: ſicˀ vnguēta cōitˀ dicta:
q2 indecēs eſſet tale q̄d ponere ſup ca
put hoīs ſedētis in mēſa. Maria autē
nō ſolū vnxit pedes dn̄i: ſz etiā caput:
vt Mattheus exprimit. xxvi. ⁊ Mar
cus. xiiij. ſz h̄ omittatˀ. Et iō dicēdū ꝙ h̄ vocatˀ vnguentū liquor
p̄cioſus de re aromatica expſſus: ſicˀ aq̄ roſacea de roſis expri
mitˀ. Alicˀ d̄r ꝙ fuit lachryma fluēs naturalitˀ de arbore aroma D
tica. h Nardi. nomē ē herbe nigre aromatice hn̄tˀ ſpicas.
ꝓpˀ h̄ d̄r Mar. xiiij. a. Nardi ſpicati. ⁊ de illis ſpicis extrahe
batˀ liq̄r p̄dict⁹ ꝑ artificiū: vel naturaz ſm alios. i Piſtici.
ſm Aug. nomē ē loci vbi creſcit herba vn̄ talˀ liq̄r exprimitˀ: ſz
melius d̄r: Piſtici. i. fidelˀ. piſtˀ eñ grece fides ē latine. h̄ ē di
ctū ꝙ ille liq̄r erat purus ⁊ verus nō hn̄s aliq̄d aliud admixtū:
nec ſophiſticatus. k Precioſi. q2 valebat trecētos denari
os: vt habetˀ Mar. xiiij. ca. i. trecētos nūmos vſuales. erat eñ
liquor ille refrigeratiuus ⁊ ↄfortatiuus mēbroꝝ ⁊ ↄſolidatiu⁹
⁊ valde odoriferus. l Et vnxit pedes ieſu ⁊ exterſit ca
pillis ſuis pedes eius. Ordie ↄuerſo factū fuit q̄ h̄ ſcribatˀ
q2 p̄mo lauit pedes ⁊ exterſit: ⁊ poſtea vnxit. m Et dom⁹
ipleta eſt ex odore vnguēti. Ex q̄ patet precioſitas vnguē
ti ⁊ deuotio marie expēdentis rē tā precioſam in obſequiū dn̄i.
Utrū aūt iſta fuit mulier de q̄ narrat Lucas: dictū fuit ca. prece
denti. n Dixit ergo. Hic ponitˀ iude murmuratio/ cū d̄r:
o Vn⁹ ex diſci. ei⁹ iudas ſca. Hoc d̄r ad differentiā alteri
us iude. p Qui erat cū traditurus. Licet eñ p̄mo fue
rit bon⁹ q̄ñ vocat⁹ fuit ad apl̄atū: vt. ſ. dictū ē. tñ poſtea lapſus
eſt in pctm̄. Qz āt dn̄s in ſua ſocietate tolerauit eū: dedit nobis
exemplū tolerādi malos. q Quare hoc vnguē. nō ve.
tre. denarijs. i. venditur. vn̄ verſus: De re que venūt gratia
nulla venit. Habet enim ſenſum paſſiui ſub voce actiua.

¶ Et datum eſt ege

Moraliter. a Ieſus ergo ante ſex dies pa. Alcuin⁹. Moraliter
Myſtice ꝙ ante ſex dies venit bethaniam. ſignificat ꝙ ille qui Myſtice
ſex diebus omnia fecerat: ⁊ ſexto die hominem creauerat ipſe
ſexta mundi etate ſexta feria. ſexta hora redimere mundum ve
nerat. f Maria ergo accepit libram vnguenti nardi
piſtici p̄. ⁊c̄. Exponatur ſicut ſupra Matth. xxvi. Mar. xiiij.

E a ¶ Nō quia. Certū ad ſuā intētionē: ad eū nō ptinebat de egenis: q2 nō curabat de ipſis: nō qn cōmiſſum eſſet ei diſpē/ſare paupibus. b ¶ Loculos ha. Cui miniſtrāt angeli: lo/culos habet i ſupt⁹ paupeꝝ cōdeſcēdēs infirmis. c ¶ Sini/te il. Nouit furē ſz nō pdit: docēs tolerare malos. tm̄ obſe/quiū marie cōmēdat: oſtēdens ꝙ eſſet moriturus: ꝛ ad ſepeliendū aromatib⁹ vngēd⁹. Ideo marie cui nō licuit mor/tuū vngere datū ē viuentē officio fune/ris donare. vñ ſm Mar. dr ꝙ habuit .i. potuit h fecit: ꝑuenit vngere corpus meū i ſepulturā. ¶ Magna patiā nō arguit iudā auaricie: ꝛ nō eū pauperuꝫ dixiſſe: ſz ex rōne mōſtrat nō eſſe culpā dos illos: q ipſi īter hoīes ꝯuerſanti d facultatib⁹ miniſtrant: q paruo tp̄e cor/poraliter eſt apud eos mānſur⁹: cū ſemp ſint paupes futuri: qb⁹ elemoſyna poſ/ſit impēdi. d ¶ Me aūt. Corporali p̄ñtia: vel nō habebitis tu iuda ꝛ q ſūt hmōi: q2 ſi mali iā cōicant ſacramentis poſtea tñ nō habēt dñm vt boni.

e ¶ Et venerūt. Curioſitas hos nō charitas adduxit: nos ecōtra: ſi cogno/ſcim⁹ ieſum obediētis aīe domū i qua habitet inueniſſe: veniam⁹ illud cōtem/platione: nō ppē hoīem tm̄ quē in aīa ſuſcitatū videm⁹: ſz vt bonā vitā innite/mur: ꝛ p hoc ad viſionē ieſu ꝑueniam⁹.

Myſtice f ¶ Sed vt laza. Myſtice reſurgen/tes in ſcḋo aduētu rapienē in aera cuꝫ dño. g ¶ Cogitauerūt. Quia non poterāt occultare vel negare miraculū: ſtulte voluē occidere: qſi nō poſſit ſuſci/tare occiſū: q ſuſcitauit defunctum.

h ¶ In craſtinū. Ecce oues ex iſrael veniūt ad paſtorē. Rami ſūt laudes ſi/gnificantes victoriā ſupaturi diaboluꝫ ꝛ mortē. i ¶ Et clama. Aug⁹. Oſan/na vox obſecrātis magis indicās affe/ctū ꝙ rē aliquā ſignificans ſicut interie/ctiones

guētū nō venijt trecētl denarijs
a ¶ ne ea cura pauperū putarem⁹ dixiſſet determinate euangeliſta cur dixerat.
ꝛ datū ē egenis: Dixit aūt hoc: b
a nō q2 de egenis ptinebat ad eū:
a ¶ dñs loculoꝝ cuſtos.
b ſz q2 fur erat ꝛ loculos habēs: a
a ¶ in loculos. b ¶ miniſterio: ſed tolle/bat furto .i. exportabat. b
ea que mittebāt portabat. Di/ c
c xit ergo ieſus: Sinite illā vt i di g
¶ vt ſi n̄ re iplear: tñ deuotiōe poſt meā mortem.
em ſepulture mee ſeruet illud.
Pauperes em̄ ſemp habetl vo i
d biſcū: me aūt nō ſemp habebitl. k
Cognouit ḡ turba multa ex iu/ l
e deis quia illic eſt: ꝛ venerūt nō m
f ppter ieſum tm̄: ſed vt laçarum n
viderēt quē ſuſcitauit a mortu/
¶ q2 ppter laçarū veniebāt.
g is. Cogitauerūt āt pncipes ſacer o
dotū vt ꝛ laçarū interficerēt: q2
multi ppē illū abibāt ex iudeis
¶ in die dñica.
h ꝛ credebāt in ieſum. In craſti/ p
nū autē turba multa q venerat
ad diē feſtū: cū audiſſent q2 ve/ q
nit ieſus hieroſolymā: accepert r
a ¶ p ramos mortificatio carnis. vel ex/empla pcedentiū patrū.
ramos palmaꝝ: ꝛ pceſſerūt ob/ s
a ¶ hiero. qſi oſy anna .i. ſalua obſecro.
i uiā ei/ꝛ clamabāt: Oſānā bñdi t v

Nico.de lyra

S a ¶ Et datū ē ege. h dixit ſimu/lās pietatē: ad optendū ſuā cupiditatē. ppē qḋ ſubdit euāgeliſta: b ¶ Dixit aūt h nō q2 ꝛc̄ .i. de illis nō curabat. ſz em̄ ea portaret q dabanē xp̄o ad dā/dū paupibus nō tm̄ faciebat: ſz retine/bat ſibi. iō ſubdiē: c ¶ Quia fur e. ꝛ lo. ha. in qbus abſcō/debat ea q debebāt i alios vſus expēdi. vñ ſubdiē: d ¶ Ea q mit. i. xp̄o dabanē ad ſubueniēdū neceſſitatib⁹ xp̄i ꝛ diſci/puloꝝ ei⁹ ꝛ ad dandū paupib⁹. e ¶ Portabat .i. officiū por/tādi ꝛ ſeruādi habebat ad iſtos vſus: ſz h infideliter ageret. Ex h pꝫ ꝙ xp̄s ꝛ diſcipuli ei⁹ de elemoſynis viuebāt. Scien/dū etiā ꝙ iſta portatio pecunie in via nō ptinet ad ꝑfectionē: ſz xp̄s h faciēdo ſuſcepit ꝑſonā infirmoꝝ eis cōdeſcēdēs: ſicut fecit ſe abſcōdēdo a iudeis: vt. ſ. dictū ē. viij. et x. ca. ꝛ h habe/tur extra de verbo. ſig. Exiit q ſeminat. Et ppē h male argu/unt illi q ex hoc loco dicūt ꝙ hr̄e aliqua mobilia i cōi ad ꝑfecti/onē ptineat. Pōt aūt hic queri q̄re xp̄s pmiſit iudam portare pecuniā ꝑdictā: cū ſciret eū latronē? Dicēdū ꝙ a pncipio qn̄ fu/it ſibi traditū portandi officiū latro nō erat. ꝛ qūuis xp̄s ſciret eū futurū latronē. tñ tradidit ſibi iſtud officiū: q2 minor erat i/ter aploſ alios: ppē qḋ vltim⁹ inter eos noiaē: vt pꝫ Mat. x. a. et Mar. iij. b. talib⁹ aūt tp̄alia ſūt tradēda: maiores aūē debēt circa doctrinā ꝛ ſpūalia occupari: ppter qḋ in ꝑmitiua eccīa apli ſeptē diacones ordinauerūt ſb̄ eis ad tp̄alia admi/niſtrāda: vt ipſi apli liberi⁹ poſſent intēdere orōni ꝛ ꝑdicatio/ni: vt hr̄ Act. vi. f ¶ Dixit ergo. Hic ponit iude rep̄hēſio cū dr: Sinite illā. q. d. nō habet cām ſufficiētē murmurādi: q2 egit op⁹ bonū: vt pꝫ ꝙ iudas nō ſolū murmurauit: ſz etiā alij diſcipuli: vt hr̄ Mat. xxvi. a. ꝛ Mar. xiiij. a. verūtñ q2 fuerūt incitati p iudā: ꝛ iterū moti pietate: iudas autē cupiditate: iō iohēs ſolū iudam nolauit. g ¶ Vt in diē ſe. ꝛc̄. nō loqui/tur de h qḋ iā erat effuſū: ſz de alio ſili. q. d. illud qḋ p ſepul/tura mea ꝑparabit: illud reſeruabit: q2 nō poterit illḋ i me ex/pendere

pendere ꝑpter accelerationē reſurrectiōis mee: q2 qn̄ venit ad monumētū ad vngendū corp⁹ dñicū: xp̄s iā reſurrexerat: vt pꝫ .j. xx. ca. Matthe⁹ aūt expſſius hoc dicit: Preuenit vnge/re corp⁹ meū in ſepulturā: ꝛ idē exprimiē h obſcuri⁹. cū diciē: h ¶ Sinite illā ꝛc̄. q. d. dimittēda ē nūc facere: qḋ tūc face/ret ſi poſſet: ꝛ illud vnguētū tūc ſeruabit i loco iſti⁹ nūc i me expenſi: ꝛ q2 iu/das ita murmurādo ꝛ alios ad hoc in/citādo cām pietatis ꝑtēderat. ideo hāc excludit. d. i ¶ Paupes em̄ ꝛc̄. q. d. pōt recupare ad bñficiēdū paupib⁹ ꝛ ſz nō poterit recupare ad iungēdū me corporaliter. ppē qḋ ſequiē: k ¶ Me aūt nō ſp ha. ſ. p̄ñtia corpali ad ha/bitādū in carne paſſibili q indiget tali vnctiōe. Per hoc pꝫ ꝙ aliqḋ op⁹ mi/nus neceſſariū pōt ꝑponi magis neceſ/ſario qn̄ iminet caſus q illud minus neceſſariū nō pōt alr recuperari.

Chriſt⁹ du/pliciter fuiē honorat⁹ a turba

l ¶ Cognouit ergo tur. Hic pñr oſtēdiē qliter xp̄s fuit honorat⁹ a tur/bis: et hoc dupliciē. pmo eū viſitādo. ſecūdo honorifice ei obuiādo/ ibi: In craſtinū. In prima pte diciē ſic: Co/gnouit ergo tur. mlta ex iudeis q2 illic eſſet. Bethania em̄ erat ppe hieruſm ad vnā leucā. ꝛ iō de facili po/terāt hoc cognoſcere. m ¶ Et vene. nō ppter ieſū tm̄. in hoc innuiē du/plex cauſa. vna ppter ipm ieſū reuerē/ter viſitandū. alia q ſubdiē: n ¶ Sz vt lazarū vide. ꝛc̄. Facta em̄ mira/bilia libenter videē: mirabiliſſimū au/tē erat videre quatriduanū mortuū ſu/ſcitatū comedētē ꝛ bibentē ꝛ alia opa facientē. Sperabāt etiā audire ipſum referentē ſtatū alterius vite: quē oēs ſcire deſiderant. Et q2 in in hoc gloria xp̄i manifeſtaē: de quo dolebāt princi/pes ppli. ideo ſubdiē: o ¶ Cogita/uerunt autē prin. ſacer. ꝛc̄. Ex q pꝫ eoꝝ malignitas: q2 volebāt interfi/cere illū quē de⁹ viuificauerat: ad oc/cultādū miraculū. Si aūt queraē quā/re magis laçarū ꝑſequebanē ꝙ cecū il/luminatū. de q dictū ē .ix. ca. ꝛ langui/dū ſanatū: de q dictū fuit .v. ca. Dicen/dū ꝙ h erat q2 laçarus erat homo no/bilis ꝛ famoſus: ꝛ ideo miraculū i ip/ſo factū erat magis publicū ꝛ famoſū.

Queſtio

p ¶ In craſtinū. Hic deſcribiē honor exhibitus chriſto in turbe obuiatione. Et diuidiē in duas: q2 primo deſcribiē ipſa obuiatio. ſecūdo ſubdiē hui⁹ obuiationis ratio/ibi: Teſtimo/niū ergo. In prima pte diciē ſic: In craſtinum aūt turba multa que vene. ad diē feſtū: q2 oēs tenebanē venire in hieruſale in ſolēnitate paſche. q ¶ Cū audiſſēt q2 ie. ve/nit hiero. iſtud fuit quīto die ante paſcha: illa die accipieba/tur agn⁹: ꝛ ſeruabaē vſq ad veſperā quartedecime diei ꝛ tūc immolabaē: vt habeē Exod. xij. iō xp̄s illa die venit in hieru/ſalē: vbi erat imolandus tāꝙ verus agn⁹ p nobis: vt ſic ve/ritas rñderet figure. r ¶ Acceperūt ramos palmaꝝ. qḋ diuina diſpoſitiōe factū eſt: ad deſignādū victoriā quā xp̄s d hoſte in pximo erat habitur⁹. vnde antiquit⁹ dabaē ramus palme victori in certaminibus. s ¶ Et pceſſerūt ob. ei. reuerenter. t ¶ Et clama. oſanna .i. ſalua obſecro: q2 pe/tebāt ab eo ſalutē. v ¶ Benedict⁹ q venit. In h laudant ꝛ cōfitenē ei⁹ aduentū. dicere em̄ hois nō eſt ſuū facere: ſz tm̄ fateri: ꝛ iō quādo deū bñdicimus nō eū bonū facim⁹: ſz tm̄mo/do ei⁹ bonitatē fatemur ꝛ laudam⁹: dicere aūt dei eſt ſuū face/re: ſm quod diciē Ps. xxxij. b. Dixit et facta ſunt: ꝛ ideo quā/do deus homini benedicit: ei beneficium impendit.

Diuiſio

✠ In noīe

Moraliter

✠ o ¶ Cogitauerunt autem principes ſacerdotuꝫ vt lazarum interficerent ꝛc̄. Aug⁹. O ceca ſeuicia: quaſi dominus ſuſcitare potuerit mortuū ꝛ nō poſſit occiſum: ecce vtrūq dñs fecit. nā laçarū mortuū ꝛ ſeipm occiſū ſuſcitauit. p ¶ In craſtinū aūt tur. mul. ꝛc̄. exponaē ſicut. ſ. Mat. xxi. a. ꝛ Mar. xi. a. Erāt gētiles qdā ꝛc̄. Sequiē:

✠ Domine

ctiones. a ¶ Rex iſrl. Rex nō terreno more: qḋ paruz eſt: ſz q̄ regit: τ ad mētes τ ad regna celorū ducit: τ ē miſeratio/nis nō indignationis. b ¶ Noli timere. In reprobo ppl'o erat filia ſion. i. hierlm. ſ. oues q̄ deuote occurrūt veniēti: q̄/bus diuinu' dr: Agnoſcite quē laudatis: τ ne timeatis cū pa tit q̄ ē vēa redēptio. Pullus i quo ne/mo ſederat: pplo ē gētiū q̄ legē dei nō acceperat. c ¶ Ecce to. p paſſionē τ re/ſurrectionē totū mūdū redemit τ ſecu/tus ē eū. Et ḋd mir̄ ſi poſt eū vadit mū/dus p quē fact' ē mūdus. d ¶ Hi er/go ac. Oñdit gētes p p̄dicationē apo/ſtoloꝝ cōuerſas. e ¶ Jeſus autem. De iudeis erāt q̄ clamabāt: Bñdictus q̄ venit i noīe do. mō gētiles q̄rūt vi/dere: ecce duo pietes ꝯcurrētes. Dicit itaq̧ angular' lapis. f ¶ Venit ho. vt cla. Hec nō ē clarificatio d̄ iſt' volē/tib' videre: ſz occaſionē hoꝝ annunciat vēturā plenitudinē gētiū eo i celiſ glifi/cato. Sz hāc altitudinē glificatōis pce/dit hūilitas paſſionis. vñ g ¶ Amen amē di. vo. τc̄. vbi ſe dīc granū mor/tificādū τ multiplicādū: ad quā paſſio/nē iā exhortat' ſbdit: Qui amat ani. ſuā τc̄. h ¶ Niſi granū fru. Aug'. Ipſe eſt frumētū q̄ viuere debet fidelis aīa. Granū de q̄ ſpūalis ſeges debet ſurge/re: Cū ſint multa grana ſeminū nulli ſe cōparat niſi frumēto: vñ mos cepit ec/cleſie de h̄ ſolo grano cōfici corp' dñi.

Ni.de ly.

℣ Qui amat

B a ¶ In noīe dñi. i. ſicut dñs: nō ſic aūt venit moyſes: ſz tm̄mō vt ſeru': vt h̄r Heb. iij. Uel aliter. In nomi/ne dñi. i. a deo pr̄e miſſus ad explēdū ei' volūtatē. b ¶ Rex iſrl. in h̄ oſtēdit ei' potētiā: tñ diminute: q: credebāt ipſuz regnaturū tpaliter τ liberaturū eos a tri/buto: ipſe aūt venit ad regnādū ſpūali/ter: τ ad liberādū totū gen' humanū a diabolo qḋ erat maius. ppter h̄ in pſ. cxvij. d. vbi iſta laus p̄dctā fuit. dr: Bñ/dictus qui venit in noīe dñi deus dñs τ illuxit nobis: in quo exprimit ei' diui/nitas τ regnū ſpūale. c ¶ Et inuenit ieſus aſel. τ ſe. ſup eū. Modū aūt τ q̄liter τ p quē xp̄s hūc aſellū habuit. ſ. p miſſionē diſcipuloꝝ: euāgeliſta trāſit: q: ſufficiēter fuerat expſſum ab aliis. ſ. Mat. xxi. et Mar. xi. d ¶ Sic ſcri. eſt: Zach. ix. e ¶ Noli ti. filia ſion τc̄. h̄ fuit expoſitū Mat. xxi. f ¶ Hec nō cog. τc̄. i. p̄tūc: q: adhuc erāt ſim/plices τ illitterati. g ¶ Sed qñ glo. eſt ie. i. p' reſurrectionē ſuā qñ fuit glī/oſus ſimul i aīa τ corpore. tūc eīn ape/ruit illis ſenſum vt intelligerēt ſcriptu/ras: vt habet Lu. vlti. h ¶ Teſtimo/niū. Hic ponit dicte obuiationis rō q̄ fuit pmulgatio ſuſcitationis lazari ipſis turbis p illos q̄ pre/ſentes fuerant in ſuſcitatione. τ hoc eſt qḋ dr: Teſtimonium ergo phibebat τc̄. i ¶ Phariſei ergo τc̄. Hic ꝯſr po/nit phariſeoꝝ zelus ſiue emulatio: cū dr: Phariſei ergo di/xerūt ad ſemetipos. i. inter ſe. k ¶ Uidetis q: nihil pfi. Hoc exponit dupliciter. Uno mō d̄ bono zelo: q: aliq̄ d̄ phariſeis in eū crediderāt: vt patuit. ſ. de Nicodemo. iij. ca. τ iſti volebāt alios retrahere a xp̄i pſecutiōe. q. dicerēt: q̄ntū/cūq̧ laborauerim' ad eū impediendū: nihil tñ pficim' τ ideo videt ꝙ ſit factū diuinū. Cui ſiſe fuit dictū gamalielis retra/hētis iudeos a pſecutione apoſtoloꝝ: vt habet Act. v. f. Di/ſcedite ab hoībus iſtis τ ſinite illos: qm̄ ſi ex hoībus eſt cōſi/liū: hoc aūt opus diſſoluet: ſi aūt ex deo eſt nō poteritis diſſol/uere: ne forte τ deo repugnare videamini. Alio mō exponi/tur de malo zelo q̄tū ad illos qui nō crediderāt xp̄o. τ ideo in/uidia moti talia dicebāt: l ¶ Ecce totus mun. τc̄. ſermo ē hyperbolicus: ad exprimendū ꝙ multi ſequebant chriſtum.

Erant

a ¶ pſis etiā poſſent dicē l ſuoq̧ ipē dñs.

a et q̄ venit in noīe dñi rex iſrl. g

a ¶ breuiter dicit ꝙ alij lati' quō factū ſit narrāt. b ¶ populū iudeoꝝ.

Et inuēnit ieſus aſellū τ ſedit ſup c

a ¶ p cōfeſſionē fidei. b ¶ in zacharia.

c ¶ huic facto adhibet pphetica teſtimoniū.

b eū ſicut ſcrip̄tū eſt: Noli timere fi d lia ſiō. Ecce rex tu' venit ſedēs

a ¶ fieri ſm pphetā ꝙ in pullo ſederet.

ſup pullū aſinę. Hec nō cōgno f uerūt diſcipli ei' pmū: ſz qñ glifi g

a ¶ reſurrectiōe. ¶ recolētes q̄ viderāt.

cat' eſt ieſus: tūc recordati ſūt:

a ¶ nō alia q̄ q̄ ſcripta erāt de eo.

q: hęc erānt ſcripta de eo/ τ hęc

a ¶ ſimplices mirabile factū efferebāt: ſed phariſei turbide loquunt.

fecerūt ei. Teſtimoniū ḡ phibe/ h bat turba q̄ erat cū eo qñ lazarū vocauit de monumēto: τ ſuſci/tauit eum a mortuis/ propterea q: obuiā venit ei turba: q: audie

¶ iudei turbati.

rūt eū feciſſe h̄ ſignū. Phariſei i ergo dixerūt ad ſemetipos: Ui/ k

¶ pphetāt neſcientes.

c det' q: nihil pficim'. Ecce tot' l mundus poſt eū abijt. Erāt au/ m

¶ pſelyti.

tem quidā gētiles ex his q̄ aſcē/derant vt adorarēt in die feſto.

o Hi ḡ acceſſerūt ad philippuz: n q̄ erat a bethſaida galileę: et ro/gabāt eū dicētes: Dñe: volum' t ieſū videre. Uenit philipp' τ di o cit andreę. Andreaſ rurſū τ phi p lipp' dixerūt ieſu: Jeſus aūt re/ q f ſpōdit eis dicēs: Uenit hora vt r

¶ ſed prius ſum moriturus.

s clarificet fili' hoīs. Amē amē di co vobis: Niſi granum frumēti s

m ¶ Erant aūt. Hic oſtēdit glorificatio xp̄i a gētilib': τ di/uidit in duas: q: primo exprimit eoꝝ deuotio. ſcdo xp̄i reſpō/ſio / ibi: Jeſus aūt reſpōdit. In prima ḡ pte dicit ſic: Erāt au/tē quidā genti. τc̄. nam aliqui de gentilitate cōuertebant ad ritū iudeoꝝ q̄ dicebant pſeliti: τ iſti tenebant eſſe in ſolē/nitate paſchali / ſicut et alij: dicunt eīn hic gētiles: q: remanebat eis nomen priſtinum. Alio modo exponit hoc τ melius de gentilibus ſm veritatē: q: templū p ſui ſanctitate habebat in re/uerentia a gentilibus q̄ erāt in circūi/tu iudeoꝝ: vt habet. ij. Mach. iij. et ideo multi de eis aſcēdebāt adorare i hierlm: τ maxime in ſolēnitate paſcha/li: nō tamen admittebant ad eſum ag/ni paſchalis: niſi prius dimiſſo ritu gē/tilitatis eſſent circūciſi: vt habet Exo. xij. iſti igit qui audierant chriſti mira/cula: ideo volebant eū videre τ ei' do/ctrinā audire. ideo ſubdit: n ¶ Hi er/go acceſſerunt ad philippuz τc̄. quia videbant eū manſuetū τ piūm: τ ideo prius ei expoſuerunt ſuū deſideri/um. o ¶ Uenit philipp' τ dicit andree. q: andreas principalior erat ipſo: cum eſſet primus chriſti diſcipu/lus: τ p eum philippus etiā fuerat cō/uerſus: vt dictū eſt. ſ. ca. j. τ ideo vole/bat circa hoc agere de eius conſilio: et maxime quia forte memor erat verbi chriſti dicentis apoſtolis Matth. x. a In viam gētiū ne abieritis: pter qḋ ipſi chriſto nolebat hoc nūciare pprio capite. p ¶ Andreas ruſum et philippus dixerunt ieſu: hoc di/uina diſpoſitione factum eſt: ad pno/ſticandum ꝙ gentiles erant in primo adducendi ad fidem chriſti p p̄dicatio/nem apoſtolorum. q ¶ Jeſus autē reſpōdit. Hic ponit chriſti reſpōſio in qua primo denūciat ſuā paſſionē. ſe/cūdo exhortat ad eius imitationē / ibi: Qui amat aīam ſuā. ¶ Circa primū ſciendū ꝙ chriſtus reſpondendo denū/ciationi ſibi facte de gentiliū deuotio/ne: pnūciauit ſuā paſſionē: quia imme/diate poſt illam gentiles erant recipi/endi ad fidē. τ hoc eſt quod dicit: r ¶ Uenit hora. In paſſione ſua fu/it clarificatus p ſigna oſtenſa in ſolis obfuſcatiōe: in terremotu τ ſepulchro/rū apertione τ veli templi ſciſſiōe. Fu/it etiā clarificatus i ſua reſurrectione τ aſcēſione: ſm qḋ dr̄ Phil. ij. a. Hu/miliauit ſemetipſm τc̄. Sequit: Pro/pter qḋ et deus exaltauit illū τ dedit illi nomē qḋ eſt ſup oē nomē. Fuit eti/am clarificat' in gentiliū ꝯuerſione q̄ et' deitatē vbiq̧ ꝯfitent. pter qḋ ibi/dē ſbdit: Et ois lingua ꝯfiteat τc̄. Et q: xp̄s p̄uidebat iſta futura in pmo: lō audiēs deuotionē gētiliū q̄ iā erāt diſpoſiti ad credēdum. Dixit: Uenit hora τc̄. ſicut aliq̄s vidēs meſſes diſpoſitas ad collectionē. dicit: venit hora vt mittant falces. verūtñ per cōgruū exemplū oſtēdit ꝙ mors ei' debebat p̄uenire ꝯuerſio/nē gētiliū. d. s ¶ Niſi granū τc̄. q: nō facit fruct' multipli/cationē: niſi p ſuā p̄cedēte corruptionē: ſic mortuo xp̄o q̄ ad ſu/am humanitatē multiplicata eſt fides in gentilib'. vnde ſiſe ē ac ſi xp̄s expſſe dixiſſet: Iſti gentiles q̄ mō volūt venire ad me poſt mortem meam venient ad me per fidem.

C Diuiſio

D

† de dei. eſt nō ſit in ho/mine in pn̄.

℣ Qui amat.

✠ t ¶ Dñe: volu. ie. vi. τc̄. Aug'. Ecce volūt eū iudei oc/cidere τ gētiles videre: ſz et illi ex iudeis erāt q̄ clamabāt: Be/nedict' q̄ venit i noīe dñi: ecce iſti ex circūciſione: τ illi ex p̄pu/tio velut duo parietes de diuerſo veniētes: τ in vnā fidē xp̄i pacis oſculo cōcurrētes. lō ſequit: r ¶ Uenit ho. τc̄. clari/ficatus eſt eīm in eccleſia ex iudeis et gentibus collecta. Qḋ ſequitur morale eſt vſq̧ ibi:

Moraliter

✠ Ergo

a ¶ Qui amat. Aug⁹. Qui amat in hac vita: pdit in futuro qd magis cōgruit. vñ ſbdit: b ¶ Qui odit aiaȝ ſuā ⁊c. nō amat ſȝ odit aiaȝ in h mūdo q diligēdo deū: potius ꝙ in eā pec cet eligit occidi. c ¶ Si ꝗs mi. Preciū opis q illi miſtrat ē eſſe cū illo ſine q nuſꝙ bñ ē eſſe: ⁊ cū q nuſꝙ male ē eſſe. vñ ⁊ aptius ſbdit: Si ꝗs mihi miſtraue rit. d ¶ Nūc aia. pdicta paſſione et ad eā ſuppoſita exhortatione: q̄ſi data voce fortitudis ſue. ſbdit affectū īfirmi tat⁹ nr̄e: quē vere ſuſcepit: ſȝ ex volun tate ꝓ nob ne de hac īfirmitate deſpe rem⁹. in q etiā docet qd dicere debea mus: ⁊ q ꝯfugere q̄ſi: Conturbat̄ aia mea. qd dicā: q ꝯfugiā: quē inuocē: in quē ſperē: in pſeȝ q ſaluātem volūta tē meā ꝑpono: qꝛ ꝓptea vt hec patiar veni in hāc horā. vñ ⁊ clarificatio mi hi ſic fit ⁊ in mēbris meis. e ¶ Pat cla. Saluationē q̄ro: ſȝ paſſionē non recuſo: ꝓpt quā paſſionē clarifica me. qd ē glīa tui noīs. f ¶ Nō ꝓpt. oſtē dit hāc vocē nō ſibi idicaſſe qd iā ſciebat: ſȝ eis qb⁹ indicari optebat. g ¶ Nūc iudi. Diſcretiōis. ſ. qd ē añ vltimū dā natiōis: qꝛ nūc ꝑ paſſionē iure diaboli deſtructo multi liberabunt̄. vñ exponē do ſubiūgit: Patior turbor ⁊ ꝑ hec ⁊c.

† mat. 26. d marc. 14. d h ¶ Eijciet. a redēptis expellet: ꝑdi cātib⁹ aplis plene expellet q oli a pau cis: ⁊ ſi extra templet̄ nō ledit intus. i ¶ Et ego ſi exalta. Eiecto diabolo cum exaltatus fuero (nō eñ dubitat) trahā oīa: nō dicit oēs: vt de vniuerſi tate hominū acciperes: ſȝ oīa de integrita te creature.

cadēs in frā mortuū fuerit: ipm
¶ in infidelitate iudeoꝝ.
ſolū manet. Si āt mortuū fuerit
¶ in fide aploꝝ. a ¶ vero amore.
a multū fructū affert. Qui amat a
a ¶ morient̄ cū xp̄o. b ¶ tpalē vitā.
b animā ſuaȝ ꝑdet eā. Et qui odit b
animam ſuam in hoc mundo: in
a ¶ ⁊ iō. ¶ .i. q̄rit nō q ſua ſūt: ſȝ q iēſu chriſti: q̄cūqꝫ bona ſiue in tēpalibus ſiue in ſpūalibus ꝓpter deū faciens.
c vitā eṫnā cuſtodit eā. Si ꝗs mi c
hi miſtrat me ſequat̄. Et vbi ſuȝ a
ego: illic ⁊ miſter me⁹ erit. Si ꝗs c
a ¶ vt ibidē ſit adoptat⁹ vbi ē vnicus.
mihi miſtrauerit: honorificabit f
¶ tūc honorificabit̄ aia mea.
d eum pater meus.† Nūc aīa mea g
¶ qd eſt ex volūtate. a ¶ q̄ſi ſcio qd agā.
turbata ē. Et quid dicā? Pater h
¶ paſſionis.
ſaluifica me ex hac hora. Sȝ ꝓ k
e pterea veni in hāc horā. Pater l
¶ ſuſcitando.
clarifica nomē tuū. Venit ergo m
¶ añq mūd⁹ eſſet. vel in oīb⁹ mirabilib⁹ q̄ hucuſqꝫ egit i hoīe vt i reſurrectiōe laçari.
vox d celo dicens:† Clarificaui: n
¶ in reſurrectiōe ⁊ aſcēſione.
⁊ iteꝝ clarificabo. Turba aūt q̄ ꝯ
ſtabat ⁊ audierat dicebat: toni
truū factū eſſe. Alij āt dicebāt: q
Angelus ei locutus eſt. Rñdit a
f ieſus ⁊ dixit: Nō ꝓpter me vox r
g hec venit: ſed ꝓpter vos. Nunc ẜ
¶ diſcretōis. ¶ nūc patior turbor ⁊ ꝑ hec
iudicium eſt mundi. Nunc prin y
¶ diabol⁹ q dn̄atur in mal' mūdo deditis.
h ceps huius mundi eijciet foras.
¶ affirmatiue. ¶ in cruce.
i † Et ego ſi exaltat⁹ fuero a terra: ȝ

Nico. de lyra

a ¶ Qui amat. Hic hortat̄ xp̄s ad ſue mortis imitationē. Ad cui⁹ itel lectū ſciendū ꝙ amare aliquē ē ei vel le bonū: ⁊ ſi bonū volitū ſit vere ⁊ ſim pliciṫ bonū: ē verus amor ⁊ aliter nō. Sūt āt q̄dam hoīs bona q ſunt bona ſimpliṫ ⁊ vera: q ſunt bona ſpūalia: q dā āt ſunt bona ſm q̄d: ſic̄ tpalia bona corpalia ⁊ mūdi delectabilia. ⁊ ſm hoc Aug⁹. exponit dupliṫ hāc lraȝ. Primo ſic: Qui amat aiaȝ ſuā. ſ. vere q ad ſpūalia. b ¶ Perdet eā. in pñti: nō formidās ſuſtinere mala pñtis vite ꝓ xp̄o. vñ dic̄ Aug⁹. Si cupis vitā tene re cū xp̄o noli mori. ꝓ xp̄o. In morte eñ dr̄ q̄dāmō aia ꝑdi q ad pñtē vitā: qꝛ ſepat̄ a corpe. Alio mō exponit ad ſenſuȝ ꝯtrariū: Qui amat aiaȝ ſuā. ſ. nō vere volēdo ſibi delectabilia huius mūdi. Perdet eā in futuro: qꝛ ꝑuabit̄ vita btā. ⁊ ſm hūc ſenſuȝ dic̄ Aug⁹. Noli amare. ſ. aiaȝ i hac vita: ne ꝑdes eā in vita eṫna. ⁊ hec vltia expoſitio mag' ꝯuēit tertui. qꝛ ſequit̄: Qui odit aiam ſuā in h mū. in vi. eṫ. cu. eā. ⁊ iō q̄n ꝑus dixit: Qui amat aiaȝ ſuā: ſbintelligit̄ in h mūdo. ⁊ q̄n ſbdit̄: Perdet eā. itelligit̄ in futuro: ⁊ ꝙ de bem⁹ ipm imitari in paſſiōe: oñdit ꝑ rōne dicēs: c ¶ Si ꝗs mihi mi. me ſe. q. d. rōnabile ē ꝙ miſter ſequat̄ dn̄m. ⁊ cū h oñdit huius ſeq̄le ꝑmiū ipaȝ. ſ. btitudinē dicēs: d ¶ Et vbi ego ⁊c. qꝛ xp̄s inq̄tū de⁹ eſt eſſentialiṫ ipa btitudo: ⁊ q̄tū ad hūanitatē erat actu btūs in aia q ē pncipalior ps hoīs. iō ipa aia aliq̄n noiat̄ hō: vt hr̄. x. Ethicoꝝ. e ¶ Si ꝗs mihi mi. Obediēdo mādat' meis. f ¶ Honorificabit cū pr̄ me⁹. Honor eñ dat̄ hoī ab alus hoīb⁹ in vita pñti in teſtioniū vir tut': ſȝ honor dat̄ hoib⁹ a deo in glīa celeſti in ꝑmiū virtutis.

Diuiſio g ¶ Nūc aia. h oñdit̄ q̄ñ xp̄s glificat⁹ ē a pr̄e. Et diuidit̄ in duas: qꝛ ꝑmo ponit hui⁹ glīe petitio. ſcdo ſbdit̄ ipi⁹ ꝓmiſſio / ibi: Venit ḡ. Circa ꝑmū xp̄s ꝑmittit ſue petitiōi oſtionē affe ctiōis naturaꝑ ad declarationē vere hūanitat' in ipo / dicens: Nūc aia mea tur. ē. Turbari eñ aliqd dr̄ q̄n cōmouet̄. iō mare motū dr̄ turbatū. in xp̄o āt ps ſenſitiua dimittebat̄ age re qd erat ſibi ꝓꝑiū. iō imminēte paſſiōe affect⁹ ſenſitiu⁹ cōmoue bat̄ timore

bat̄ timore ex horrore naturali. ⁊ hoc ē qd dr̄ h aīe turbatio. tā iſta turbatio nō erat ꝯ rōnē: ſȝ mag' ꝯuenie rōni: ⁊ ꝑ rōnē ex citata: ad oñdēdū ꝟitatē hūane nature vt dictū ē. ⁊ ad merēdū nr̄aȝ redemptionē: ſic̄ ⁊ alie afflictiōes xp̄i. Et qꝛ dixerat alios imitari mortē ſuā ne forte aliqs ei diceret. ſecure pōt mortē ſbi re: qꝛ nihil mali ſent'. iō ꝯtriūvoluit oſtē dere ꝑ talē turbationē: ⁊ ꝑ ꝯñs nō ē re cedēdū ab ei⁹ imitatione ꝓpt naturalē horrorē. h ¶ Et qd dicā. q. d. ſm ap petitū ſenſitiuū faciam hāc petitionem. i ¶ Pr̄ ſal. me ex hac ho. .i. liberādo me a paſſiōe iminēte: verūtñ qꝛ ſm ap petitū rōnalē quī dn̄abat̄ in eo volebat pati ꝓpt pr̄is obedictiā: ⁊ ꝓpt hūani generis ſalutem. iō alit̄ loquit̄ dicens: k ¶ Sȝ ꝓpte. ve. ⁊c. q. d. ad h veni in mūdū vt patiar ꝓpt p̄dicta. iō orādo dic: l ¶ Pr̄ cla. no. tuū. .i. fac illud in q relucet glīa tui noīe. ſ. paſſionē filii ē q ipe pr̄ eſt clarificat⁹: ⁊ ꝑ ꝯñs fili⁹ q eſt idē cū pr̄e in ſbſtātia: qꝛ ꝑ paſſionē filii diuulgatā ꝑ aploꝝ ꝑdicationeȝ. noticia pr̄is ⁊ filii ⁊ ſpūſſcti diffuſa ē ꝑ totū or bē. m ¶ Venit ergo. h ponit̄ glīe pe tite ꝓmiſſio. Et diuidit̄ in tres: qꝛ ꝑmo ponit̄ vox pr̄is glīaȝ ꝓmittēt'. ſcdo opi nio turbe d illa voce varie ſentiēt' / ibi: Turbe ḡ. ⁊tio expoſitio ꝓlate voc' / ibi: Rñdit ieſus. Circa ꝑmū ſciendū ꝙ illa vox fuit formata a tota trinitate: cuȝ ei⁹ opa ſint indiuiſa verūtñ dr̄ vox pr̄is: qꝛ fuit formata ad repn̄tādū pſonā ei⁹. ⁊ h eſt qd dr̄: Venit er. vox de. ⁊ do pr̄e mō p̄dicto. n ¶ Clari. qꝛ xp̄s nō clari ficauit ſemetipm vt pōtifex fieret: vt dr̄ Heb. v. ſȝ pr̄ glificauit eū ꝑmo in mira cul' in vita xp̄i fact'. o ¶ Et iteꝝ glifi cabo. qꝛ poſtea clarificauit eū in morte ꝑ ſigna diuitat' oñſa reſuſcitādo eū ⁊ ex altādo eū ad celū. p ¶ Turba ergo. h ponit̄ opinio diuerſa d illa voce. .i. il la eñ turba aliq̄ erāt mag' rudes q tm̄ ſonū voc' ꝑceperāt nō ſignificationē: et q̄tū ad illos dr̄: Turba ergo q ſta. ⁊ au. di. toni. fa. eſſe. .i. aliqd ꝑ modū ſo ni ꝯfuſi. q ¶ Alij āt. mag' pſpicaces i tellexerunt articulationem vocis. ⁊ iſtis r ¶ Dicebāt: angel⁹ ei lo. ē. Crede bāt eñ eū eſſe pur hoieȝ. ⁊ iō dicebant āgelū ei loq. ſic aliq̄n in ſcriptura dr̄ ꝙ an geli ꝓphetis loq̄bant̄. s ¶ Rñdit ie ſus. h ponit̄ expoſitio audite voc'. ⁊ di uidit̄ in tres: qꝛ primo ponit̄ xp̄i expoſi tio. ſcdo iudeoꝝ ꝯdictio / ibi: Nos audi. tertio xp̄i rñſio / ibi: Adhuc modicū. In ꝑma pte oſtēdit xp̄s ꝙ nō erat tonitruū nec ſon⁹ ꝯfuſus ſic̄ aliq credebāt: ſȝ vox diuia ꝓpt iſtructionē ppli circūſtāt': vt cogñſcerēt ipm ieſuȝ eſſe veꝝ xp̄m: cui de celo dabat̄ teſtioniū. ⁊ h ē qd dr̄: t ¶ Nō ꝓ pter me hec ⁊c. qꝛ vox fit ꝓpt iſtructionē alicui⁹. xp̄s aūt in ſtructiōe nō indigebat ſm ꝙ deus. ſilr nec inq̄tuȝ hō: qꝛ ab in ſtāti ꝯceptiōis oīa pfecte cognuit q cogñſcit deus ſcia viſionis. iō vox illa nō eſt facta ꝓpt ei⁹ iſtructionē: qꝛ ſciebat ſe ꝑ paſſioneȝ glificādū a pr̄e. v ¶ Sȝ ꝓpt vos. .i. ꝓpt inſtructionē vr̄aȝ. x ¶ Nūc iudi. ē mū. .i. iudiciū diſcretiōis: qꝛ ꝑ paſſiōe xp̄i diſcreti ſūt fideles credētes ab obſtiat' ꝑ īfidelitatē. i futuro āt erit iudiciū ꝯdēnatiōis īfideliū ⁊ ꝑmiatiōis credētiū. ¶ Vl alr̄: Nūc iu. ē mū. .i. ꝓ mūdo: inq̄tū ex diuia ſnia mūd⁹ a ptāte di aboli erept⁹ ē in paſſiōe xp̄i. iō ſbdit̄: y ¶ Nūc pn. hui⁹ ⁊c. Diabol⁹ eñ h dr̄ mūdi princeps: nō ꝙ ſit dn̄s ſbſtātie mūdi: ſȝ hoim mūdialiṫ viuētiū inq̄tū ſe ſbiciūt ei ꝑ pctm̄. dr̄ āt eiectus diabol⁹ ꝑ paſſionē xp̄i ꝑ quā apta ē ianua glīe: ⁊ ſic diabol⁹ nō pōt īpedire ſctōs a ꝯſecutiōe glīe: ſic̄ faciebat añ: tñ pmittit̄ tē ptare hoies ad exercitiū ⁊ meritū electoꝝ. ȝ ¶ Et ego ſi exal. fu. a ter. ſ. i cruce vbi exaltat⁹ ē: moriēs i aere debellādo aereas ptātes. Dicit̄ eñ

Diuiſio (margin)

Diuiſio (margin)

Diabolus quō dr̄ mū di princeps (margin)

Moraliter ȝ ¶ Et ego ſi exal. fue. a ter. oīa tra. ad meip. ⁊c. Nā amore q ꝓ nob paſſus ē trahit nos ad ipſum: ſic̄ magnes lapis attrahit ad

† Ȝ. 3. b. et. 8. d

A te creature.i.aīam.qđ ⁊ corp⁹ intelligim⁹:qđ viuim⁹: vt nec
capill⁹ pereat. Uel vt de ſolis hoībus dicaẜ:oīa p̄deſtinata đ
q̄bus nihil perit:vel oīa genera hoīm:oīa de q̄bus diabolus
eiicẜ. a ¶ Et quō tu di.⁊c̄.Quō i cruce morieẜ. Hoc eni
eū dixiſſe putabāt qđ facere cogitabant. Filiū hoīs: q̄ꝛ hoc
memoriẽ tenebāt ꝙ ſepe dixerat ſe fi/
liū hoīs:nō ꝙ h̄ dixiſſet: ſi exaltat⁹ fue
rit fili⁹ hoīs.Quis ē iſte filius hoīs.
Si eni xp̄s ē manet ī eternū. Si ma/
net ī eternū quō exaltabiẜ a t̄ra.i.mo/
rieẜ in cruce. b ¶ Ambulate.i.to/
tū intelligite: ⁊ mortuū xp̄m vt redi/
mat viuū ꝛ ī eternū ī celo quo ꝑducat.
Uel dū xp̄m vobiſcū habet[is]: ne tene/
bre ignorātie ⁊ mort[is] ꝑpetue vos cōp̄
hēdāt. c ¶ Neſcit q̄. Qui nō credit
1. Pe.2.b mortē xp̄i neſcit q̄ vadit: ſꝫ offendit in
petrā ſcādali qđ ē xp̄s:iudeis cōtēnēti
b⁹ ⁊ irridētib⁹ mortuū. d ¶ Dū lu/
cē ha.i.dū aliqđ veri intelligit[is] đ eter
nitate xp̄i credite ī veritatē addēdo de
hūilitate vt renaſcamini ī ꝟitate.
e ¶ Ab eis. Nō ab his q̄ credere ice
perāt:ſꝫ ab his q̄ iuidebāt. Oꝛ abſcon
dit ſe nr̄e īfirmitati ꝯſuluit:nō ſue po/
teſtati derogauit. f ¶ Ut ſer.Queꝫ
oīb⁹ modis impleri neceſſe ē:nō tñ ne
ceſſitate faciēdū ſꝫ volūtate.p̄ſciuit eni
de⁹ ⁊ p̄dixit:nō crediturōs ⁊ peccatu/
ros:nō tñ coegit ad h̄ ſꝫ vt fit ſic p̄ſci/
uit ⁊ p̄dixit. g ¶ Nō po.Aug⁹. Nō
ꝙ nō p̄nt hoīes mutari ī melius:ſꝫ q̄/
diu tales nō p̄nt credere. h ¶ Exce/
cauit.q̄ꝛ p̄dixit Eſaias ī ſp̄ū p̄ſciētis
oīa excecationē iudeoꝝ:n̄ poterāt cre/
dere nō ꝙ neceſſitate nō poſſent: ⁊ ita
nulla culpa eēt eis:ſꝫ q̄ꝛ nolebāt: quā
volūtatē eoꝝ p̄ſciuit de⁹ ⁊ p̄dixit. Sꝫ
alia cā hui⁹ reddiẜ rei.ſ.excecatio dei:
ſꝫ etiā hāc excecationē meruit volūtas
eoꝝ tumida:q̄ ſuā volentes ꝯſtituere
iuſticiā iuſticie dei nō ſunt ſubiecti:qđ
dꝛ nō poſſe credere. Ita ē culpa volū/
tatis humane:ſicut qđ dꝛ de⁹ nō poſſe
ſe negare:laus ē volūtatis diuine.
ſꝫ gloriā dei

¶ vt ſim caput:⁊ illa mēbra.
oia trahā ad meipm. Hoc āt di g
¶ .ſ.in cruce.
cebat ſignificās q̄ morte eēt mo
ritur⁹. Rn̄dit ei turba: Nos au e
diuim⁹ ex lege: q̄ꝛ xp̄s manet in
a eternū. Et quō tu dicis oportet c
exaltari filiū hoīs? Et qs ē iſte fi
li⁹ hoīs? Dixit ḡ eis ieſus. Ad g
a ¶ cū itelligit[is] ꝙ xp̄s manet ī eternū: hec
ps fidei ⁊ veri luminis p ſe n̄ ſufficit. b ¶ ꝙ ſi
ita itelligit[is] xp̄i eētnitatē vt neget[is] ei⁹ mortē
b hūc modicū lumē ī vob ē. Am h
bulate dū lucē habet[is]: vt tene/ i
a ¶ id eſt qui nō credit mortē xp̄i.
bre vos nō cōp̄hēdāt. Et q̄ am l
c bulat ī tenebris neſcit q̄ vadat. m
¶ ſed vos.
d Dū lucē habetis credite ī lucē n
vt filij luci ſit[is]. Hec locut⁹ ē eis p
a ¶ ſicut corporaliter ſic ⁊ ſpūaliter.
ieſus:⁊ abijt et abſcondit ſe ab q
e eis. Cū aūt tāta ſigna feciſſet co r
f rā eis nō credebāt ī eū: vt ſermo s
¶ ꝓ raritate ⁊ difficultate.
eſaie ipleret quē dixit: † Dn̄e qs v
a ¶ vel qđ nos a te audiuim⁹: vel ip̄i nos
de te nūciātes audiūt. b ¶ fili⁹ p quē oia
credidit auditui nr̄o: ⁊ brachiū x
fecit. a ¶ p fidē cū eſſet in carne paucis.ſ.
humilib⁹ nō ſupbis iudeis.
dn̄i cui reuelatū ē? Propterea y
¶ qui p̄dicebat īcarnationē xp̄i: p̄dicebat
etiā excecationē iudeorū. ¶ de⁹ deſerēdo
eos:q̄ cū poſſent videre noluerūt: ⁊ cū poſ
ſent cogitare ⁊ intelligere noluerūt.
g nō poterāt credere q̄ꝛ iteꝝ dixit z
h eſaias † Excecauit oclos eoꝝ:⁊ i a
durauit cor eoꝝ: vt n̄ videāt ocu b

Nico. de lyra

B ⁂ p̄ſētes. Dicit̃ etiā ī cruce exaltat⁹:
q̄ꝛ p h̄ meruit gl̄ificationē ⁊ exaltatio/
nē ſui corporis:⁊ ſbiecta ē ſibi multitudo
gētiū p fidē:vt h̄r Phi.ij.b. Propẜ
qđ ⁊ de⁹ exalta.il.⁊c̄.ſeqẜ.Et oīs lin/
gua cōfiteaẜ:q̄ꝛ dn̄s ieſus xp̄s ī glia ē
dei p̄ris. a ¶ Oia tra.ad me. Et
amore eni ī cruce oñſo ad gen⁹ hūanū h̄ꝫ vim attractiuā oīm
mētiū. b ¶ Hoc aūt di.⁊c̄. Iſta ſūt ꝟba euāgeliſte interp̄tā
tis q̄d xp̄s itelligeret p illā exaltationē.ſ.ſuā crucifixionē.
c ¶ Rn̄dit. Hic poniẜ iudeoꝝ ꝯdictio arguentiū ex ei⁹ mor/
te audita ꝙ ip̄e nō eēt xp̄s.dicētiū. d ¶ Nos au.ex le.q̄ꝛ
xp̄s ma.ī eternū. Noīe leg[is] iudei aliq̄n accipiūt totū vet⁹
teſtām̄:⁊ nō ſolū q̄nq̄ libros moyſi q̄ appropriate dicūẜ lex. in
ꝓphet[is] aūt ſit mētio de eternitate xp̄i:vt p̄ꝫ Eſa.ix.b.Et voca
biẜ nomē ei⁹ admirabil[is] ꝯſiliari⁹, de⁹ fort[is] pat̄ futuri ſeculi[/]
p̄nceps pacis multiplicabiẜ ei⁹ ipertū:et pacis nō erit finis.
ſilr Dan.vij.g. Ptās ei⁹ ptās eterna ⁊c̄. ⁊ Michee.v.a. Et
tu bethleē ephrata ⁊c̄. ſeq̄ẜ Ex te mihi egredieẜ q̄ ſit dn̄ator ī
iſrl̄: ⁊ egreſſus ei⁹ ab initio a dieb⁹ eēnitat[is]:talis aūt ꝑmanē/
tia videẜ ꝯtrari morti.iō arguūt. e ¶ Et quō tu di.⁊c̄.i.
mori in cruce.q.d. Si tu loq̄ris đ teipſo ſeq̄t ꝙ tu nō ſis xp̄s
q̄ manet ī eternū.Si aūt loq̄ris de alio dic nob qs ē iſte fili⁹
hoīs:ſꝫ aūt xp̄s nō vocauerit ſe ī iſto loco filiū hoīs. tñ cōiter
ſic ſe vocabat:⁊ iō iudei repetēdo ꝟba ei⁹ h̄ addiderūt. Si āt
q̄raẜ q̄liter iudei intellexerūt ꝙ xp̄s ſuā futurā crucifixionē vo
caret exaltationē. Dicēdū ꝙ ꝯuei hūi erat apud iudeos ꝙ cru
cifixio vocabaẜ exaltatio: ⁊ adhuc hoīes tali mō loquūẜ di vtū
tur.ſicut cū aliq̄s īpcaẜ alteri ſuſpēſionē dicit ei:tu ſis ī altū
eleuat⁹. f ¶ Dixit er.eis ie. Hic poniẜ xp̄i rñſio in q̄ cōmē
dat eos

dat eos de aliq̄li cognitione xp̄i p ſcripturas q̄tū ad ei⁹ eēnita C
tē:ſꝫ oñdit eā ipfectā dicēs: g ¶ Adhuc mo.lu.⁊c̄.q̄ꝛ nō in
telligebāt mortē xp̄i ⁊ paſſionē ī hūanitate ſtare ſimul cū dei/
tatis eēnitate.⁊ tñ vtrūq̄ ponit ſcriptura de xp̄o:de eternitate
iā dictū ē:de ei⁹ paſſione ſcribiẜ Eſa.liij.b. Tāq̄ ouis ad oc/
ciſionē duceẜ ⁊c̄.Et ſm̄ antiq̄s docto/
res hebreoꝝ totū illud caplm̄ đ xp̄o ad
l̄ram intelligiẜ ab illo loco q̄ poniẜ ca.
p̄ce.Ecce itelliget ſer.me⁹ ⁊c̄.ſilr Dan.
ix.g.expſſe p̄dicit paſſio xp̄i.Et p⁹ heb/
domadas.lxij. occideẜ xp̄s: ⁊ iō mo/
net eos ad querēdū pfectā cognitionē
de xp̄o.dicēs: h ¶ Ambulate.i.co
gnitiōe ꝓficite. i ¶ Dū lu.ha.i.me p̄
ſentialiter q̄ ſum lux illuminās p veri/
tatē doctrine ⁊ lumē gr̄e. k ¶ Ut te/
ne. vos nō cō.ſ.ignorātie ⁊ culpe.
l ¶ Et q̄ am.ī te.ſ.p̄dictis. m ¶ Ne
ſcit q̄ va. q̄ꝛ declinauit a rectitudine
vie. n ¶ Dū lucē ha.⁊c̄.i.in meip̄m.
o ¶ Ut filij lu.ſitis.p imitationē et
gr̄e adoptionē. p ¶ Hec locu.eſt ie
ſus ⁊ abijt.q̄ꝛ nō recipiebāt ei⁹ doctri
nam. q ¶ Et abſcō.ſe ab eis.eodē
mō et eiſdē cauſis:ſicut dictū ē ca.viij.
⁊.x.ſꝫ nō videẜ verū:q̄ꝛ ſupra ſe abſcō/
dit:eo ꝙ vellēt occidere eū.h̄ aūt nō di
ciẜ h̄:dicēdū ꝙ ip̄e videbat cogitatiōes
eoꝝ ad h̄ tendētes:ſꝫ adhuc nō ꝓrupiſ
ſēt ī ope:⁊ iō voluit eos p̄uenire ſe ab/
ſcōdēdo:q̄ꝛ nōdū venerat hora paſſio/
nis ſue. r ¶ Cū aūt tan. Hic poniẜ Diuiſio
iudeoꝝ infidelitas ⁊ obſtiatio. Et diui
diẜ ī duas:q̄ꝛ p̄mo p̄dicta obſtiatio oſtē
diẜ.ſcđo a xp̄o arguiẜ ibi: Jeſus autē
clamauit. Prima ī duas:q̄ꝛ p̄mo oſten
diẜ obſtinatio nō credētiū.ſcđo defect⁹
iudeoꝝ xp̄o credētiū ibi: Uerūtñ ex p̄n
cipib⁹. Dicit igiẜ ī p̄ma pte ſic euāgeli/ † Eſa.53.a
ſta: Cū autē tāta ſi.⁊c̄. in miraculis
ī doctrina:⁊ ī reuelatione ſecretoꝝ cor/
dis:⁊ futuroꝝ ꝯtingētiū p q̄ declarata
erat ei⁹ diuinitas. s ¶ Nō crede.in
eū.⁊ ī h̄ implete ſūt ꝓphaꝝ ſcripture co
rū obſtinationē p̄dicētiū.⁊ h̄ eſt qđ dꝛ:
t ¶ Ut ſermo eſaie ꝓ.imple. li vt D
nō teneẜ h̄ cauſalit̃: ſꝫ ꝯſecutiue tñ q̄ꝛ
ex iudeoꝝ obſtinatiōe ipletio ſecuta eſt
Eſaie ꝓphe di. v ¶ Dn̄e qs ⁊c̄.q.d.
pauci valde:q̄ꝛ đ iudeis pauci credide/
rūt cōpatiue:⁊ hō dicit auditui nr̄o: q̄ꝛ † Eſa.6.c
ꝓphe nō cognouerūt myſteriū xp̄i p vi Mat.13.b
ſū rei in ſe:q̄ꝛ adhuc erat futuꝝ:nec vi/ Luc.4.b
derūt illud ī diuia eēntia:ſꝫ tñ cogno/ Rom.11.b
uerunt p reuelationē: ⁊ talis reuelatio
ex pte dei reuelantis vocaẜ locutio:ex pte ꝓphete intelligen
tis vocaẜ auditio. x ¶ Et brachiū dn̄i cui reue.eſt.i.fili
us dei naturalis q̄ eſt virtus opatiua patris:q̄ ingītū de⁹ oīa
fecit p verbū. Et ſi ita eſſet in hoībus ꝙ p verbū ſuū facerent
q̄cquid vellēt: ꝟbū hoīs brachiū ei⁹ diceret̃. Inducit etiā ad
h̄ euāgeliſta aliā ſcripturā Eſaie.d. y ¶ Propterea non
pote.cre.hec īpoſſibilitas nō ē abſoluta: ſꝫ tñ ex ſuppoſitio/
ne.ſ.ſuppoſito ꝙ haberēt volūtatē obſtinatā ī malo: ſicut de
aliq̄ dicit: Iſte nō pōt illū diligere: q̄ꝛ habet volūtatē firmā in
odio eius. z ¶ Quia iteꝝ dicit eſaias ca.vi. licet verba
ſint aliquātulū mutata. a ¶ Excec.ocu.eoꝝ.ſubtrahēdo
lumē gr̄e ꝓpter eorū maliciā:q̄ꝛ auertebāt ſe ab hac luce.
b ¶ Et indu.cor eoꝝ.q̄ꝛ ad ſubtractionē diuine gratie que
cor mollificat p deuotionē ſequiẜ cordis induratio p cordis
obſtinationē. c ¶ Ut nō vi.ocu.ſ.mentalibus.
⁂ Et nō intel
✱ attrahit ad ſe ferrū: ⁊ ſic omnia trahit ad ſe.nam hō dici/ Moraliter
tur omnis creatura: Mar.vlti.d. Predicate euangeliū om/
ni creature.id eſt omni homini:ſicut fuit expoſitum ibi:
f ¶ Dixit ergo eis ieſus:adhuc mo.lumen.⁊c̄. Mora
liter attritus de peccatis modicum lumen habet: ꝓpter quod
vſq̄ ad contritionē pfectam debet ꝓcedere ne cōp̄hēdant eū
tenebre per reſiduū mortalis culpe.

✱ Diligerunt

G a ¶ Gl'iaz dei. Jð crux in frõte ↄ̃credẽtiũ vbi ẽ ſedes verecũ die figit: vt de noie xp̃i nullus erubeſcat: ⁊ mag' gl'iaz dei q̃ hoim q̃rat. b ¶ Jeſus. alijs ñ credẽtib⁹: alijs ꝟo credẽtib⁹: vl' palã cũ palmis ⁊ laudib⁹. Al' in occulto iã appropinquãte ſua paſſiõe: clamat ieſus q̃ latebat q̃diu paſſio nõ erat cõplenda. c ¶ Qui credit in me. q: hõ apparebat: ⁊ de⁹ in hoie latebat: ne putarẽt eũ h̃ tm̃ eſſe qð videbãt: vult ſe credi talez ⁊ tãtũ: q̃lis ⁊ q̃tus pr̃ ẽ. Et h̃ ẽ: Nõ credit in me. i. in h̃ qð videt: Sz in eũ q̃ me miſit: quẽ neceſſe ẽ credi p̃rez: ⁊ ſi pr̃ eſt h̃z filiũ. q̃ ẽ credit in p̃rez credit in filiũ eq̃lẽ ei: ⁊ h̃ tal' ꝟe credit: non q̃ credit me hoiez filiũ dei p gr̃az: nõ p naturã. Et iõ ne q̃s itelligeret p̃rez tãq̃ multoꝝ filioꝝ p̃rez p gr̃az: nõ vnici ꝟbi eq̃lis ſibi. ſubdit: d ¶ Et q̃ videt me: videt ⁊ eũ q̃ me miſit. Vſq; adeo nil diſtat iter me ⁊ eũ: vt q̃ videt me videat eũ. Hec viſio nõ carnal' ſed itellectual' ẽ mũdo corde. Qui videt me: nõ ait: nõ videt me: ſz eũ q̃ me miſit. ſic dixit: q̃ credit in me: nõ credit in me: ſz in eũ q̃ miſit me. q: illð dixit: ne ſic videbat: crederẽt tm̃ fili⁹ hoïs. h̃ ãt dixit vt crederẽt eq̃lis pr̃i. Neutrũ hoꝝ diceret ali⁹ miſſus. i. apl's: q: tm̃ ſeruus. Põt ãt dicere alia filio cõia: vt q̃ audit vl' recipit me audit eũ ⁊ recipit q̃ me miſit: q: dñs honorat in ſeruo: ⁊ pr̃ in filio. e ¶ Ego lux. de alio nõ dr̃: Lux venit in mũdũ: niſi de eo q̃ illumiat: ceteri vt illumiati ſũt lux: q: vita coꝝ lucet hoib⁹. f ¶ Sermo quẽ. mãifeſte dic̃ ſe iudicaturũ in nouiſſimo die: q: ipſe ẽ ſermo pr̃is q̃ ſeip̃m locut⁹ ẽ: ſeip̃m ãnũciauit. g ¶ Mãdatũ. Nõ dedit pr̃ filio mãdatũ p ãgelũ vel aliã creaturã. Nec mãdatũ qð aliq̃ neſciſſet: ſed dãdo ꝟbũ ⁊ ſapiaz in q̃ ſũt oia mãdata genuit: dedit. ſic filio q̃ eſt vita: eo dedit vitã q̃ genuit vitã: q: gignẽdo vitã dedit eſſe vitã q̃ ſine vitio fuit. h ¶ Et ſcio. cũ dicat mãdatũ eſſe vitã et̃nã et ip̃e ſit vita et̃na. apte dic̃ ſe mãdatum dei. i ¶ Que ergo. itelligẽdib⁹ mẽtibus vt ẽ nata ꝟitas ex p̃re. ſic loquit' veritas int⁹ ſine ſono: ſic dixit ei pr̃: ſz vt crederẽt hoies qð nõdũ põt itelligere: ex ore carnis ꝟba ſonuerũt: q̃ ꝓlata ⁊ l'ris ſignata: nos ad ip̃az veritatẽ aliq̃tenus erigũt.

Jo.8.b

Nico.de lyra

a ¶ Et nõ intelligãt coꝛ. ⁊c. q: iſta nõ poſſent fieri niſi gr̃a dei ꝑuenĩte. b ¶ Hec dixit Eſa. q̃n vi. glo. ei⁹. Hoc addit euãgeliſta: q: Eſa. vi. a ꝑmittit' ꝟbis ꝑdict' de exaltatiõe xp̃i ⁊ gl'ia/ cũ dr̃: Vidi dñm ſedentẽ ſup ſoliũ excelſũ ⁊c. c ¶ Verũtñ. Hic oñdit' defect⁹ iudeoꝝ xp̃o credẽtiũ q̃ imp̃fecti erãt in fide: q: ñ ſolũ reqrit' credulitas cordis: ſz etiã ↄfeſſio oris: ſm ꝙ dicit' Ro. x. b. Corde eñ credit' ad iuſticiã: ore ãt ↄfeſſio fit ad ſalutẽ. iſti aũt lz in xp̃o crederẽt: tñ ↄfiteri nõ audebãt. et hoc ẽ qð dr̃: Verũtñ ex p̃n. i. ex legiſperit' ⁊ ſacerdotib⁹. d ¶ Multi cre. in eũ. ꝓpt' miracła ⁊ ꝓpt' ipletionem ſcp̃turaꝝ. e ¶ Sz ꝓpt phari. ⁊c. q: ↄſpirauerãt ꝙ ↄfitẽtes ip̃m eſſe xp̃m excõicarent' ⁊ de ſocietate iudeoꝝ expellerent': qð erat apð eos ignominioſũ: vt. ſ. dictũ ẽ ca. ix. verũtñ oẽs tales pene ſi ꝓ iuſticia ſuſtineãt' ſũt meritorie. Cã ꝟo q̃re h̃ meritũ fugerẽt erat ſupbia. Jð ſbdit': f ¶ Dilexerũt ei glo. ho. i. honorẽ mũdanũ. g ¶ Mag' q̃ glo. dei. i. meritũ ꝓ gl'a dei reddit' h ¶ Jeſus aut

---

a ¶ vl' aliq̃n vt ſic ↄfuſi ↄuertant' ⁊ ſanẽ eos

lis: ⁊ nõ itelligãt corde: ⁊ ↄuẽrtã a

¶ vt nõ. a ¶ de execatione iudeoꝝ.

tur ⁊ ſanẽ eos. Hec dixit ẽſaias b

¶ nõ ſicuti ẽ: ſz aliq̃ ſpecie: vt ſolet fieri in viſione moyſi ⁊ alioꝝ. ¶ chriſti.

q̃n vidit gl'iaz ei⁹ ⁊ locutus ẽ de

eo. Veruntamẽ multi ex p̃ncipi c d

¶ ⁊ ſi alq̃ nõ crederẽt.

bus crediderũt in eũ: ſed ꝓpter e

¶ ergo h̃ credere fuit eis q̃ſi nõ credere.

phariſeos nõ ↄfitebant': vt de ſy

a ¶ hos credẽtes iꝓbat.

nagoga nõ eijcerent'. Dilexẽrũt f

a ¶ in mũdanis.

eñ gloꝛiam hominum magis q̃ g

¶ que eſt in cruce.

a b gloꝛiã dei. Jeſus ãt clamauit et h i

a ¶ q̃ ſe mihi i fide cõtcat. b ¶ ſm qð videt exteri⁹. ¶ ⁊ q̃ credit i me: ñ credit i me ſolũ ſz etiã i p̃rez. ¶ veraci ⁊ ſp̃uali itellectu.

c dixit: Qui credit in me: nõn cre

¶ ſcz p̃rez.

d dit in me: ſz in eũ q̃ miſit me. Et k l

¶ ſp̃uali viſione.

qui videt me: videt eũ qui miſit

¶ quis eũ eo ıu.

e me. †Ego lux in mundũ veni: vt m

¶ ꝙ nõ in alia lumĩa. ¶ in q̃b⁹ luc̃⁹ ẽ ñ mõ

ois qui credit in me: in tenebris

fide: poſtea ꝟo viſiõe illuſtret'. ¶ exterius.

nõ maneat. Et ſi q̃s audierit ver n

a ¶ iteri⁹. b ¶ cui pr̃ dedit oẽ iudiciũ.

ba mea ⁊ nõ cuſtõdierit: egõ nõ o p

¶ mõ. ¶ cur nõ mõ. ¶ q: p̃mus aduẽtus nõ iudicij ſed miſericoꝛdie eſt.

iudico eũ. Nõ eñ veni vt iudicẽ q

¶ de iudicio vero nouiſſimo ſubdit.

mundũ: ſed vt ſaluificẽ mundũ. r

¶ nõ credit me eſſe deũ.

Qui ſpernit me ⁊ ñ accipit ꝟba s

¶ q̃s nã ille. ¶ id eſt ego.

f meã: habet qui iudicet eũ. Ser t v

¶ extra hoibus.

mo quẽ locut⁹ ſum: ille iudicabit

a ¶ ideo iudicabit: q: ego filius ex p̃re.

euz in nouiſſimo die. Quia ego x

¶ nõ loquit' ex ſe: q: nõ eſt ex ſe.

ex meip̃o nõ ſum locutus: ſed q̃

¶ ad hoc vt loquerer.

g miſit me pr̃: ip̃e mihi mandatum y

¶ intra. ¶ extra.

dedit: quid dicã: ⁊ quid loquar.

h Et ſcio: q: mandatũ ei⁹ vita eter z

a ¶ . i. q̃ meip̃m ꝟbũ annũcio.

i na eſt. Que ergo ego loquoꝛ: ſi a

¶ . i. ſicut verax me veritatẽ genuit: ſic veritas me veritatẽ annuncio.

cut dixit mihi pr̃/ ſic loquoꝛ.

ſus ãt. h̃ ↄtr̃ eoꝝ ĩfidelitas arguit' a xp̃o. ⁊ diuidit' in tres: q: p̃mo iducit eos ad credẽdũ. ſcðo oñdit fidei fructũ/ ibi: Et lux. tertio ĩcredulitat' ſuppliciũ/ ibi: Et ſi q̃s audie. Jn p̃ma igit' pte dr̃ ſic: Jeſus ãt cla. ad denotãdũ magnitudinẽ dicẽdoꝝ ⁊ ſui affect⁹ ad ſalutẽ hoim. i ¶ Et dixit: q̃ cre. i me: nõ cre. i me. ſ. ſolũ. alit' eſſet ↄ̃dictio. Jð ſequit': k ¶ Sz in eũ q̃ mi. me. q: vna ẽ fides pr̃is ⁊ filij: ⁊ vna viſio q̃ ſuccedit fidei. Jð ſequit': l ¶ Et q̃ videt me ⁊c. pr̃ eñ ⁊ fili⁹ ſũt vnũ in ſb̃ſtantia. diſtinguunt' ãt in ꝓprietate relatiua. Hec ãt eſt natura relatiuoꝝ: q: cognito vno cog̃ſcit' ⁊ reliquũ: cũ ſint ſimul natura i itellectu. m ¶ Ego lux. Hic ponit' fidei fruct⁹/ cũ dr̃: Ego lux ve. in mũ. vt ois q̃ cre. in me: i te. nõ maneat. ſ. iĝrãtie: culpe: ⁊ gehenne. h̃ eſt fruct⁹ gl'ioſus talia euadere ⁊ bona ↄ̃ria obtiere. n ¶ Et ſi q̃s au. Hic deſcribit' pena increduloꝝ/ cũ dr̃: Et ſi q̃s au. ꝟba mea. aure coꝛpis: ſz nõ cordis. o ¶ Et ñ cuſto. ca. manẽs in ĩfidelitate. p ¶ Ego nõ iudico eũ. ſ. in iſto p̃mo meo aduẽtu. cuius cauſa ſbdit': q ¶ Nõ eñ ve. vt iu. mũ. in aduẽtu p̃mo. r ¶ Sz vt ſal. mũ ſuſtinẽdo iudiciũ ↄdemnatiõis ⁊ mortẽ. s ¶ Qui ſpernit me ⁊ non ac. verba mea. p fidẽ. t ¶ Habet q̃ iudicet eũ. ⁊ oñdit q̃s ſit iſte iudex. q. d. v ¶ Sermo quẽ lo. ⁊c. ſic eñ lex ciuil' dr̃ iudicare latronẽ inq̃tũ oſtẽdit eũ dignũ iudicio ⁊ ↄdẽnatiõe. ſic facta xp̃i ⁊ ei⁹ doctria iudicabũt ĩfideles: q: oñdẽt eos dignos ↄdẽnatiõe: ſz q: ip̃emet xp̃s iudicabit effectiue in aduẽtu ſcðo. Jð ſequit': x ¶ Quia ego ex meip̃o ⁊c. ꝓpt h̃ eñ ſermo xp̃i oſtẽdet ĩfideles ↄdẽnabiles: q: ꝓcedit ex infallibili veritate. ſ. a deo p̃re. Jdeo ſbdit': y ¶ Jp̃e mihi mã. dedit: q̃d di. ⁊c. q: xp̃s inq̃tũ hõ minoꝛ ẽ p̃re. ⁊ ſic accepit ab eo mãdatũ. in cuius executiõe nõ põ deficere a regula volũtat' diuie: q: hũanitas xp̃i tanq̃ inſtr̃m diuinitatis ↄiunctũ in nllo mouet' niſi ſm ip̃i⁹ motũ. z ¶ Et ſcio: q: mã. ei⁹ vita eterna ẽ. ſ. ꝟtualit' inq̃tũ obſeruatio mãdatoꝝ dei deducit ad vitã et̃nã: ſm illud Mat. xix. c. Si vis ad vitã ingredi ſerua mãdata. a ¶ Que ergo ego ⁊c. Hoc ↄcludit ad oñdendũ ꝙ hũanitas ſua nõ poterit obliq̃ri a regl'a diuie veritat': vt p̃z p p̃dicta. Occaſiõe cuiuſdã dicti in h̃ ca. q̃rit': vtꝝ p̃ncipes iudeoꝝ credẽtes i xp̃m añ ei⁹ paſſionẽ peccarẽt mortalit' nõ ↄfitẽdo ſuã fidẽ. Et arguit' p̃mo ꝙ nõ: q: omittere illud qð ꝟtit' in ſcãdalũ ⁊ turbationẽ alioꝝ nõ eſt petm̃ mortale: ſz mag' videt' meritoriũ. q: dicit apl's. i. ad Coꝝ. x. g. Sine offenſiõe eſtote iudeis ⁊ gẽ. Cõfeſſio ãt ſue fidei fuiſſet in ſcãdalũ ſeu turbationẽ alioꝝ. g ⁊c. Jtẽ aliq̃ de iſtis fuerũt valde boni ⁊ iuſti: vt nicodem⁹ ⁊ ioſeph ab arimathia q̃ erãt diſcipuli xp̃i occulti. ⁊ iõ nõ eſt veriſile ꝙ tacuiſſent a ſue fidei ↄfeſſione ſi fuiſſet h̃ petm̃ mortale. Contrariũ arguit' p illð qð dr̃ ad Ro. x. b. Coꝛde eñ creditur ad iuſticiam: ore autem fit ↄfeſſio

Moraliter
* f ¶ Dilexerũt eñ glo. ho. mag' q̃ glo. dei ⁊c. iſti hodie mltos hñt ſeq̃ces. ſ. ꝓ mũdi gl'ia ſe ⁊ ſua ꝓdigalit' exponẽtes: ⁊ paꝝ aut nihil ꝓ ꝓmerenda dei gl'ia faciẽtes. Jeſus ãt ⁊c. ſequit': m ¶ Ego lux ⁊c. ꝓpt' qð accedẽs ad eũ p fidẽ ⁊ deuotionẽ ab eo illumiat' ad ſalutẽ. ab eo ꝟo recedẽs obtenebrat' ad gehẽnã. q ¶ Nõ veñ ⁊c. i. ↄdẽnẽ. ꝓpriũ eñ deliciũ ↄdẽnat quẽlibet pctõrẽ.

A ſit cōfeſſio ad ſalutē: ꝛ ſic videt̄ ꝙ ꝯfeſſio fidei ſit neceſſaria ad ſalutē. ſicut ꝛ ipſa fides: ꝛ ꝑ ꝯñs ei⁹ omiſſio pctm̄ mortale ē. Rñſio. Aug⁹. diffiniēs pctm̄ mortale: dicit ꝙ pctm̄ trāſgreſſio ē legis diuine ꝛ celeſtiū inobediētia mādatoꝝ: ꝛ ideo omiſſio ꝯfeſſiōis fidei nō eſt pctm̄ mortale niſi i caſu i q̄ ꝯfeſſio ei oppoſita cadit ſub p̄cepto diuino: ipſa aūt cōfeſſio cū ſit act⁹ ꝟtutis nō cadit niſi ſub p̄cepto affirmatiuo. p̄ceptū autē affirmatiuū lz nō obliget ad ſemꝑ obligat tñ ꝓ tpe ꝛ loco: videlz qñ omiſſio act⁹ q̄ cadit ſub p̄cepto eſt cōtra charitatē dei vel ꝓximi: ꝛ h̄ mō omiſſio ꝯfeſſionis fidei ꝫ charitatē dei eſt qñ ꝑ h̄ ſubtrahit̄ honor deo debit⁹: vtpote qñ ꝑ h̄ credit̄ ꝙ talis fides nō ſit vera. Eſt etiā ꝫ charitatē ꝓximi: qñ ꝑ h̄ ꝓximi ſalus impedit̄: ꝛ h̄ eſt qñ ꝑ hoc ꝙ aliqs maioris ſtat⁹ fidē ſuā nō cōfitet̄. alij ſimpliciores a fide vel fidei ꝯfeſſiōe tpe debito auertunt̄. ꝓpt̄ vtrūqꝫ iſtoꝝ p̄ncipes iudeoꝝ de qb⁹ agit̄ mortaliter peccabāt. ĩmo cū eſſent legiſperiti ꝛ ſacerdotes in ſcripturis exercitati: vt. ſ. dictū ē: ꝑ hoc ꝙ ex timore fidem ſuā de xp̄o nō cōfitebant̄. fides illa ab alijs nō vera ſed falſa reputabat̄. ꝑ hoc etiā alij inferiores dictis ꝛ factis ſacerdotū inherētes a fide xp̄i auertebant̄: ꝛ ſic pꝫ ꝙ omiſſio cōfeſſionis fidei in ipſis erat ꝫ charitatē dei ꝛ ꝓximi. Itē alia rōne peccabāt: qꝛ tenebant̄ ex officio docere ppl̄m de his q̄ ſūt neceſſaria ad ſalutē: cuiuſmodi erat fides xp̄i: ꝛ iō taciturnitas illa nō pōt a pctō excuſari. Et h̄ innuit euāgeliſta reddēs cām taciturnitatis ipſorū d. Dilexerunt em̄ magis gl̄iam hoim q̄ gl̄iam dei. Ad primū dicēdū ꝙ ꝯfeſſio fidei qñ ē ad turbationē hoim et ad nullā vtilitatē eſt omittēda. ſm qḋ dicit dñs Mat. vij. a. Nolite ſctm̄ dare canib⁹ ꝛc̄. Sed ſi ex ꝯfeſſione fidei ſperat̄ aliqua vtilitas aut etiā aſſit neceſſitas: ſcādalū infideliū eſt cōtemnēdum. ſicut dicit dñs Mat. xv. b. d̄ ſcādalo phariſeorū. Sinite illos. ſ. turbari: qꝛ ceci ſūt ꝛ duces cecoꝝ. Ad ſcd̄m dicendū ꝙ etiā apl̄i ante ꝯfirmationē ſp̄ūſancti mortalit̄ peccauerūt: vt pꝫ de negatōe petri. ꝛ iō nō ē mirū ſi alij inferiores q̄tūcūqꝫ iuſti ſimiliter peccauerūt: qꝛ nō erāt cōfirmati.

¶ In ca. xij. vbi dicit̄ in poſtil. Sciendū etiā ꝙ iſta portatio pecunie in via nō ꝑtinet ad ꝑfectionē.

B **Additio. j.** Nō repugnat ꝑfectiōi habere ſeu portare pecuniā: lz ꝯſiliū dñi de dimiſſiōe bonorū tp̄aliū ſit vtile ad vitā eternā facili⁹ ꝯſequēdā. Cui⁹ rō ē. Nā ſm Tho. ſcda ſcde. q. clxxxv. arti. vj. in rñſione ad p̄muz argumētū. Perfectio chriſtiane vite nō cōſiſtit eēntialiter in pauptate volūtaria: ſꝫ volūtaria pauptas opat̄ inſtrumētaliter ad ꝑfectionē vite. Vñ nō oportet ꝙ vbi eſt maior pauptas ſit ibi maior ꝑfectio: qñimo pōt eē ſumma ꝑfectio cuz magna opulētia. Nā abraā cui dictū ē Geñ. xvij. a. Ambula corā me ꝛ eſto ꝑfect⁹. legit̄ q̄plurimū diues fuiſſe. Si aūt ex h̄ arguat̄ inutile eē ꝯſiliū dñi de pauptate cū abraā diuitias poſſidēs fuit ꝑfect⁹. Ad h̄ dicēdū ſm Tho. i tractatu de ꝑfectiōe vite ſpiritualis: ꝙ idcirco ꝯſiliū pauptat̄ dat̄: qꝛ paupes liberiores ſūt a ſollicitudīe diuitiarū ꝛ ſecuriores ab illis vitijs q̄ i acq̄rēdis pecunijs qñqꝫ ꝯtingūt: q̄ ſūt ip̄edimēta ꝑfectiōis. Ex q̄ ſeq̄t̄ ꝙ magna fuit virt⁹ ſeu ꝑfectio abrae ꝛ dauid ꝛ ſiliū q̄ etiā diuitias poſſidētes a diuitijs liberū animū habuerūt: ſic magna fuit virt⁹ Samſonis q̄ abſqꝫ armis cū ſola mādibula aſine multos ꝓſtrauit hoſtes. vt Judi. xv. ca. Nec ex h̄ ſeq̄retur inutiliter dare ꝯſiliū militi vt ad bellū ꝓcedēs arma ſumeret ad hoſtes vincēdos. vincere em̄ ſine armis lz ſit poſſibile ꝛ valde ꝟtuoſū: eſt tñ de raro ꝯtingētib⁹. ſilr̄ ē de poſſidētib⁹ diuitias reſpectu ꝑfectiōis vite. vñ Eccl. xxxi. a. Cū dicit: Beatus ē diues q̄ inuēt⁹ ē ſine macula ꝛc̄. ꝛ infra. Quis ē h̄ ꝛ laudabim⁹ eū: fecit em̄ mirabilia i vita ſua ꝛc̄. Mirabilia em̄ fecit ſeu mirāda: nō aūt ip̄oſſibilia q̄ i diuitias viuēs diuitias affluētib⁹ cor nō opponit. Ex qb⁹ ad ꝓpoſitū dici poſſet ꝙ xp̄s q̄ pauptatē volūtariā ſepe cōmēdauit: volēs docere aplos ꝙ etiā ſine tali pauptate ꝑfectio vite poſſet acq̄ri: idcirco pecuniā i via portabat. Si aūt obijciat̄ de h̄ ꝙ Mat. x. dr̄ aplis q̄ in eccl̄ia ꝑfectiorē locū tenēt. Nolite poſſidere auꝝ nec argētuz nec pecuniā i zonis vr̄is. Ad h̄ dicēdū ꝙ illa ꝟba dñi ad lraz Aug⁹. i li. d̄ ꝯſen. euāgeliſtaꝝ expōit vt itelligāt̄ nō p̄cipiēdo ſꝫ magis ꝑmittēdo: ꝑmittit em̄ eis vt abſqꝫ auro ꝛ argento et alijs ſūptib⁹ ad p̄dicādū irēt: accepturi vite ſūpt⁹ ab his qbus p̄dicabāt. vñ ſubdit: Dign⁹ ē opari⁹ cibo ſuo: ita tñ ꝙ ſi aliqs ꝓprijs ſūptib⁹ p̄dicatiōe euāgelij vteret̄ ad ſupererogationē ꝑtinet: ſicut Paul⁹ de ſeip̄o dicit. ij. Cor. xi. b. Chryſ. etiā alit̄ exponit iſta ꝟba vt itelligāt̄ illa dñm diſcipul̄ p̄cepiſſe q̄tū ad illā miſſionē tm̄ q̄ mittebāt̄ ad p̄dicādū iudeis: vt ꝑ h̄ excitaret̄ ad ꝯfitēdū de ꝟtute ipſius q̄ eis abſqꝫ ſūptib⁹ ꝓuideret: qḋ cōſonat cū h̄ qḋ dr̄ Lu. xxij. d. Qñ miſi vos ſine ſacculo ꝛ pera ꝛ calciamētis: nūqd aliqd defuit vobis? Vñ ex p̄dict̄ ꝟbis nō nō obligabant̄ apl̄i nec ſucceſſores qui ꝓut dicit glo. Luc. x. Sūt exp̄i ad nō portādū ſeu habēdū pecuniā tāq̄ ad illa q̄ repugnāt ꝑfectiōi. vñ ꝓut dicit ſctūs Tho. vbi. ſ. i rñſiōe. ij. ar. Stultū aūt videt̄ dicere ꝙ tot ſcti pōtifices ſicut Anaſtaſi⁹: Ambro. Aug⁹. illa p̄cepta trāſgreſſi fuiſſent ſi ad illa ſuāda ſe crederēt obligari. Illud aūt capl̄m: Exut q̄ ſemiat ꝛc̄. ꝑ poſtillatorē allegatū facit ad p̄dicta. ĩmo qꝛ pluries ibi dicit pauptatē eē viā ꝑfectiōis vel ad ꝑfectionē: ꝛ ꝑ ꝯñs nō ē ꝑfectior. ſecūdo qꝛ h̄ qḋ dicit ꝙ xp̄s cōdeſcēdēs infirmis pecuniā portabat: ſic ꝛ i fuga ꝛc̄. Intelligēdū ē ꝙ ſi apl̄i adhuc infirmi vel etiā alij crederēt ſūmā pauptatē eē neceſſariā ad ſalutē: forte retrocederēt: ſicut de illo adoleſcente legit̄ Mat. xix. ꝛ iō talib⁹ cōdeſcēdēs aplos docebat exēplo ꝙ etiā ſine tali pauptate poſſet qs acq̄rere ꝑfectionē: ꝛ ſilr̄ poſſet dici de fuga.

¶ In eo. ca. vbi dicit̄ in poſtilla. Dicendū ꝙ hoc erat quia Laçarus erat nobilis homo.

¶ Additio. ij. Miraculū laçari iter cetera miracula xp̄i maius fuit: ꝛ iō notabili⁹. Unde ſupra eodē ca. dr̄ ꝙ turba multa venerūt vt laçarū viderent quē ſuſcitauit a mortuis: qḋ nō ſic legitur de alijs miraculis.

Replica. In ca. xij. vbi inq̄rit poſtil. q̄re ꝫ laçarum mouebant̄ iudei vt cogitarēt eū interficere. Rñdet: qꝛ fuit vir nobilis ꝛ famoſus. iō ei⁹ reſuſcitatio fuit famoſior ꝛ infidelib⁹ pl⁹ odioſa. Bur. opponit ꝙ illud non fuit ꝓpter nobilitatē laçari: ſed ꝓpter nobilitatē miraculi: qꝛ fuit maximū miraculū chriſti: ſꝫ nō video quare fuit mai⁹ miraculū q̄ ſuſcitatio filij vidue ꝛ filie archiſynagogi.

Glo. ordi.

Ante diē fe. ꝛc̄. Ca. XIII
Diē feſtū dicit q̄ndecimā diē ſcꝫ diē paſſiōis: qꝛ poſt imolationē agni q̄ tūc fiebat i die iouis: faciebāt iudei magnū feſtuꝫ: qḋ h̄ paſcha vocat̄. Paſcha apd̄ grecos equocū ē. Dicit̄ em̄ ꝛ a paſchin. i. a paſſione ꝛ a trāſitu qḋ hebrei phaſe dicūt. Dies aūt. xiiij. poſt eq̄noctiū ꝟnale i q̄ imolabat̄ agn⁹ ad veſperā: ꝓp̄e paſcha a trāſitu dicebat̄. Dies ꝟo ſolēnitat̄ ſequētes: q̄rū p̄m⁹ ꝛ vltim⁹ maiori cultu hēbāt̄: dies açymoꝝ ꝓprie vocabāt. Vocat̄ tñ ꝛ dies imolatiōis açyma: ꝛ q̄ntadecima paſcha. In hac ſignificatōe dicit iohānes: Ante diē feſtū pa. vocādo diē ſolennē paſcha. Greci vero diē qua imolat̄ agn⁹: dicūt ſolūmodo vocari paſcha: ꝛ illa die dicūt xp̄m crucifixū fuiſſe ad meridiē: ꝛ dicūt eū anticipaſſe vnū

Paſcha vñ dicit̄

¶ figuraliter. i
Ante di- Ca. XIII a
em feſtuz paſche ſci b
a ¶. i. tp̄e dies paſche quo trāſiret per crucem: ecce veritas illius figure.
ens ieſus quia venit hora eius c

Nico. de lyra

Ante di. fe. In pte p̄ce. euāgeliſta deſcp̄ſit occaſiōꝫ mortis xp̄i. h̄ icipit dſcribē mortē ei⁹: ꝛ diuidit̄ i duas: qꝛ p̄io dſcribit q̄lit̄ xp̄s iminēte morte ſua aīos diſcipl̄oꝝ ꝯfortauit. ſcd̄o mortē xp̄i dſcribit ca. xviij. ibi. Hec cū dix. ꝛc̄. Pria i tres: qꝛ p̄mo oñdit̄ q̄lit̄ xp̄s ꝯfortauit diſcipl̄os exēplis. ſecūdo verbis

dicta ante Ca. XIII

Nico. de lyra

do ꝟbis ca. ſe. Et ait diſciplis ſuis: Nō ꝯtur. cor. ve. ſtio orōnū ſuffragijs ca. xvij. Hec locut⁹. Prima i duas: qꝛ p̄mo pōit̄ imitabile xp̄i exēplū. ſcd̄o defect⁹ diſcipuloꝝ ad imitādū / ibi: Hec cū dixiſ. ꝛc̄. Pria i tres: qꝛ p̄io factuꝫ deſcribit̄. ſcd̄o ei⁹ vtilitas oñdit̄ / ibi: Vēit ḡ ad ſi. ſtio ſcti imitatio diſciplis idicit̄ / ibi: Poſtq̄ ḡ. Pria i duas: qꝛ p̄io p̄mittit̄ affect⁹ xp̄i ad diſciplos. ſcd̄o ꝑ factū iſtruit ipſos. ibi: Et cena fa. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ affect⁹ xp̄i ad diſciplos p̄mittit̄ vt ei⁹ factū mag⁹ gratū oñdat̄: ꝛ diſcipl̄i ei⁹ libēti⁹ imitent̄. dic̄ ḡ ſic: Añ diē fe. ſ. xiiij. luna i cui⁹ veſpa imolabat̄ agn⁹: ꝛ icipiebat ſolēnitas paſchalis q̄ celebrabat̄ luna. xv. ꝛ ſm hūc modū i eccl̄ia ſolēnitates icipiūt a veſpa p̄cedēt̄ diei. b ¶ Sciēs ꝛc̄. Ex q̄ pꝫ ꝙ nō ignorās nec iuolūtari⁹ vēit ad paſſionē: ſꝫ volūtarie obediēs deo patri. c ¶ Quia ve. hora ei⁹. nō fatalis: ſꝫ a deo p̄re determiata: ꝛ h̄ ꝯuenienter: vt imolatio agni q̄ tollit peccata mundi immediate poſt imolationē agni figuralis ſequeret̄: ꝛ ſic ꝟitas figure reſpōderet.

Ut tranſeat

Moralr̄. a ¶ Añ diē. Paſcha. i. trāſit⁹: ꝛ nos feſtū h̄ debite celebram⁹ cū a vitijs ad ꝟtutes vl̄ a minorib⁹ bōis ad maiora trāſimus

Moraliter

G dicit aũt: vt cũ diſcipulis agnũ comederet. ⁊ h̃ ↄfirmãdũ ⁊ hec ꝟ
E ba ſeq̃ntia ↄducũt. i. noluerũt ĩtrare in p̃toriũ. ſ. pilati domũ:
ne ↄtaminarent vt comederẽt paſcha ĩtelligẽtes paſcha eſuz
agni tm̃. Nec erubeſcũt dicere alios euãgeliſtas mentitos q̃
dicũt dñm cõit cũ alijs carnes agni comediſſe. Hũc iohannẽ
ꝓ illos correxiſſe dicũt. Sz errãt: q꞉
cũ oẽs eodẽ ſpũ locutos fuiſſe ↄſtet: ſi
in vno mẽtirent: in alijs eis nõ crede-
ret. a ¶ Vt trãſeat. Interp̃taf no-
bis euãgeliſta nomẽ paſche. i. trãſit᷒ ⁊
ſignificationẽ: q꞉ ſic illi de egypto: ſic
xp̃s d mũdo. Sic ⁊ nos ſanguie agni
inſigniti. de vitijs ad ꝟtutes: d mũdo
ad celũ. b ¶ In finẽ di. In finẽ. i. in
Luc. 22. a xp̃m: q̃ ẽ finis ↄſũmãs. i. vt ei᷒ dilectio
ne trãſeãt q̃ ipſe trãſit. Vel In finẽ. i.
in mortẽ: nõ ꝙ morte terminet ei᷒ dile
ctio: ſz intantũ dilexit ꝙ vſq̃ ad mortẽ
dilectio eũ ꝑduxit: in q̃ exẽplũ dedit vt
oẽs in dei veritate ꝑmaneãt vſq̃ in fi
nẽ. c ¶ Et cena fac. Cena ſignificat
paſſionẽ. Sicẽ em̃ poſt cenã nõ fit prã-
diũ: ſic ⁊ xp̃s poſtq̃ ſemel paſſus ẽ nõ
Mat. 11. d iterũ patit. Surgit a cena: poſt paſſio-
Luc. 10. d nẽ ponit veſtimẽta: ẽm formã infirmita
tẽ lintheo p̃cingit ſe: eadẽ carne iã imor
tali. aquã in pelui. i. grãz baptiſmi: la-
uat pedes. ⁊ tergit a peccis. in baptiſ-
mo accepit veſtimẽta. i. iudeos in fine
ſeculi quos prius excecatos depoſuit.
d ¶ Surgit a cena. ab illa celeſti re
fectiõe q̃ cu ãgelis reficiebaf. deponit
veſtimẽta ꝑ gl̃iaz eterne beatitudinis.
e ¶ Et deponit ve. Premiſit alti-
tudinẽ: ſuppoſitur᷒ ei᷒ hũilitatẽ: vt pfe
cte cõmẽdet hũilitas hoĩ: cũ tã alt᷒ ſit
ſe hũiliauerit: vt ⁊ pedes traditoris la
uaret. f ¶ Deinde miſit. Sãguinẽ
in terrã fudit: vt veſtigia credẽtiũ mũ
daret: q̃ terrenis pctis erant ſordida.
g ¶ Dicit ei pe. Pro altitudie ꝓmiſ
ſi myſteriũ nõdũ ꝑmittit fieri: nõdũ põt
ſuſtiere deũ ad pedes hũiliari: pauore
perit᷒. h ¶ Rñdit. q̃ ñ lauaf ꝑ baptiſ
mũ ⁊ ↄfeſſionẽ pnie: nõ hz ptẽ cũ ieſu.
¶ Dicit ei ſimõ pe.

¶ quo tranſit xp̃s de egypto.
a vt trãſeat ex h mũdo ad p̃rẽ: cũ b
a ¶ ꝓ eis factus homo.
dilexiſſet ſuos q̃ erãt in mundo:
¶ ꝓ eis moriẽs. ¶ vt ei᷒ dilectiõe ipſi trãſi-
rẽt de mũdo. a ¶ parata nõdũ trãſacta: q꞉
poſtea recubuit ⁊ buccellã inde dedit.
b c in finem dilexit eos. †Et cenã fa c d
¶ ſpũali ſuggeſtiõe iude.
cta cũ diabolus iã miſiſſet in cor e
¶ h ↄſentiẽt᷒ intrãs ẽ. ¶ ñ credẽs ẽẽ deũ.
vt traderet eum iudas ſimonis
a ¶ in viſũ mala: ĩ effectũ bõa. ¶ etiã tradi-
torẽ q̃ venẽ vt viuit: ⁊ de malo bonũ facit.
ſcariothis. Sciẽs q꞉ †oĩa dedit f
a ¶ ſciẽs nõ eã deſeris.
ei pater in manus: et quia a deo g
a ¶ nõ nos relinquẽs. b ¶ ſignificat ꝙ d
celeſtibus deſcẽdit: ⁊ ꝙ ſeipm̃ exinaniuit: ⁊
ꝙ formã ſerui induit.
d exiuit ⁊ ad deum vadit. Surgit h
e a cena ⁊ deponit veſtimẽta ſua. i
a ¶ carne mũdã. ¶ hũilitate.
Et cũ accepiſſet lintheũ p̃cinxit k
f ſe: deinde miſit aquã in peluim l
¶ veſtigia euãgeliſtarũ firmat ⁊ purgat.
⁊ cepit lauare pedes diſcipulorũ: m
¶ q꞉ tota eius paſſio noſtra eſt purgatio.
¶ corporis.
⁊ extergere lintheo quo erat p̃cin- n
¶ nõ poſt alios ſz p̃mus ad p̃ncipẽ aplõꝝ. id
expauescit ꝙ deꝰ lauet pedes hominis.
ct᷒. Venit ergo ad ſimonẽ petrũ: o
¶ deus. ¶ ſeruo.
g et dicit ei petrus: Dñe tu mihi p
h lauas pedes. Reſpõdit ieſus et q
¶ myſteriũ huius rei.
dixit ei: Qđ ego facio tu neſcis r
modo: ſcies aũt poſtea. Dicit ei ſ
petrus: Nõ lauabis mihi pedes
¶ i. nunq̃. ¶ terrene de periculo ſalutis.
in eternũ. Reſpõdit ei ieſus: Si t
¶ te dicit ꝓ ſolis pedibus.
nõ lauero te: nõ habebis partem

Nico.de lyra

¶ a ¶ Vt trãſeat ex hoc mũ. ad
5 pa. Dicebaf em̃ paſcha iudeoꝝ trãſit᷒
eo ꝙ tũc ãgel᷒ trãſijt ꝑ egyptũ interfici-
ens p̃mogenita egyptioꝝ ⁊ filios iſrl̃
ſuuãs. Et ſilr paſcha chriſtiãoꝝ dr̃ trãſi-
tus inq̃ntũ fili᷒ dei ꝑ mortẽ trãſijt ad pa
trẽ. nõ ꝑ loci mutationẽ: ſz ſicut dr̃ a p̃re
veniſſe aſſumẽdo nr̃az naturã mortalẽ.
ita dr̃ ad p̃rẽ rediſſe faciẽdo ipſaz ↄſor
tẽ paterne gl̃ie ꝑ immortalitatẽ in ſua re
ſurrectiõe. b ¶ Cũ dilexiſſet ſuos.
in q̃ oñdit ei᷒ dilectio gratuita: q꞉ ſ oꝝ dilexit ſuos. oñdit diſcre
ta: q꞉ iſta dilectio ſpãlis nõ fuit ad oẽs: ſed ad ſibi familiares:
cuiuſmõi erãt apli q̃ erãt in mũdo. oñdit hec dilectio neceſſa-
ria: q꞉ apli remanẽtes in ꝑiculo mũdi idigebãt ↄſolatõe diui
na. c ¶ In finẽ di. eos. i. in morte ſpãlia ſigna dilectiõis
oñdit. Vel aliter: In finem. i. ꝑfecte aiaz ſuã ꝓ eis ponendo.
d ¶ Et cena facta. h deſcribit imitabile factũ. ſ. lotio pedũ
diſcipuloꝝ ſuoꝝ. vbi p̃mittit tps̃ ⁊ mod᷒ huius lotiõis/ cũ dr̃: Et
cena facta. nõ ẽ itelligẽdũ ꝙ eſſet totalr̃ cõpleta: q꞉ poſtea
dr̃: Et cũ recubuiſſz. ſz erat facta q̃tũ ad h ꝙ comederãt agnũ
paſchalẽ. ⁊ tũc ſurrexit ad lauãdũ pedes diſcipuloꝝ ſuoꝝ añq̃
daret eis ſui corpis ſacr̃m: ad deſignãdũ ꝙ ſpũal᷒ mũdicia req̃
rit ad ꝑcipiẽdũ ipm̃. e ¶ Cũ diabol᷒ iã mi. in cor: vt tra
de. eũ iu. ſi. ſca. Die em̃ p̃cedẽti eũ vẽdiderat ſuggeſtiõe di
aboli hãc ꝓditionẽ in cor ipſi᷒ mittentis. f ¶ Sciens q꞉ oia
de. ei pr̃ in ma. ex q̃ ptz in xp̃o plenitudo ſcie ⁊ poteſtatis.
g ¶ Et q꞉ a deo exi. ⁊ ad deũ va. h ẽ iã. ẽ. expoſitũ q̃liter
dr̃ fili᷒ a deo exiſſe ⁊ ad deũ redire. h ¶ Surgit a ce. q꞉ mi-
niſtrare volebat. i ¶ Et ponit ve. ſua. i. deponit vt ↄueni
entius hoc mi

entius h miſteriũ exhiberet. k ¶ Et cũ acce. lin. ⁊c. ⁊ ſic ad 6
lauãdũ ſe optie diſponit. nihil omittẽs de his q̃ ad iſtud officiũ
req̃runt: ⁊ ſequit ſimplex hũilitat᷒ miſteriũ/ cũ dr̃: l ¶ Dein-
de mi. aquã in pel. ꝓprijs manibus: nõ ꝑ miniſteriũ alioꝝ.
m ¶ Et cepit laua. pe. diſ. lutoſos: q꞉ diſcalciati incedebãt.
n ¶ Et extergere lin. q̃ erat p̃cinc.
vt impleret hũilitat᷒ officiũ. o ¶ Ve-
nit ergo. Hic oñdit hui᷒ facti vtilitas
⁊ oñdit h ex q̃dã ↄcertatiõe petri ⁊ xp̃i
ꝑ qđ oñdit factũ eſſe myſticũ. Dicit gͣ
Venit ergo ad ſi. pe. ẽm Origenez
lot᷒ alijs diſcipul᷒ venit vltio ad petrũ:
q꞉ cepit lauare a minorib᷒. ex h ſumẽs ar
gumentũ q̃ dr̃: Cepit lauare pedes
diſcipuloꝝ. Et poſtea ſbdit: Venit
ergo ad ſimo. ꝑ h oñdẽs ꝙ alij iã erãt
loti. Sz nõ videt veriſile ſi tranſiſſet ꝑ
oẽs alios qn aliq̃s eoꝝ vl̃ plẽs recuſa-
ſent hãc lotionẽ. ſicẽ ⁊ petr᷒. Et ideo alij
doctores dicũt ꝙ p̃mo venit ad petrũ.
ꝓpt̃ qđ alij diſcipuli audita rep̃hẽſiõe
petri de h ꝙ recuſauerat eiuſmõi lotio-
nẽ nõ fuerũt auſi eã vltra recuſare. Qđ
ergo dicit euãgeliſta: Cepit lauare. ⁊
poſtea ſbdit: Venit ergo ad ſi. nõ eſt
ꝑ h itelligẽdũ ꝙ alios lauerit añ ipm̃: ſz
euangeliſta p̃us dixit factũ in generali.
poſtea explicat modũ in ꝑticulari incipi
ens a petro. p ¶ Et dic ei pe. Dñe
tu mihi la. pe. i. vis lauare mihi pctõ
ri: tu q̃ es fili᷒ dei. q. d. nullo mõ decet.
ſile ꝟbũ dixit ir p̃ncipio ſue ↄuerſiõis:
Lu. v. b. Exi a me dñe: q꞉ hõ pct̃ dr̃ ego
ſum. q ¶ Rñdit ie. ⁊ di. ei: qđ ego
fa. tu ne. mõ. q. d. nõ ſolũ h facio ꝓpt̃
pedũ corꝑaliũ emũdationẽ: ſz ꝓpt̃ hũi-
litat᷒ eruditionẽ: vt poſtea expoſuit. Iđ
ſbdit: r ¶ Scies aũt poſtea. ꝑ hoc aũt
deſignauit mũdiciã pedũ ſpũaliũ q̃ ſunt
affect᷒ mẽtis q̃ req̃rit in eucariſtie ꝑce
ptiõe. s ¶ Dicit ei pe. nõ la. mihi
pe. in eter. i. nũq̃ lauab. ac ſi diceret:
ego nllo mõ ſuſtinerẽ. lz aũt petr᷒ faceret
hoc bono zelo: tñ indiſcrete h faciebat:
q꞉ cũ xp̃s nõ poſſet errare nõ debebat
volũtati ei᷒ aliq̃ mõ reſiſtere. iđ ſequit:
t ¶ Rñdit ei ieſus: Si nõ la. ⁊c. ſi h
itelligit de lotiõe iterioris macule: lra
eſt plana: q꞉ null᷒ põt hr̃e ptẽ cũ xp̃o in
gl̃ia celeſti niſi lot᷒ fuerit a macula pcti:
ẽm qđ ſcribit Apoc. xxi. g. Nihil coinq̃ b
natũ itrabit in illã. Si aũt intelligat de
lotiõe corꝑali pedũ ipſi᷒ petri: eodẽ mõ ẽ
dicẽdũ. Sicẽ em̃ aliq̃d ẽ illicitũ nõ ex na-
tura ſua: ſz tñ q꞉ ꝓhibitũ: vt ptz de eſu
* ligni vetiti
* trãſim᷒. c ¶ In fi. ⁊c. ꝑ ieſũ q̃ ſal᷒ Moraliter
iterp̃taf bon᷒ p̃lat᷒ ſignificat. finis aũt vl
tim᷒ ẽ btitudo vera: q̃ ↄſiſtit in clara dei
viſiõe ⁊ fruitiõe ꝑfecta. lz aũt oẽs hõ debeat ad hũc finẽ ꝓximũ
diligere: p̃lat᷒ tñ q̃ ẽ xp̃i vicari᷒ tenet erga ſuos ſbditos h facẽ.
o ¶ Et cena facta. i. p̃parata ẽm ſenſum lrãlẽ. nõ em̃ erat ter
minata cũ xp̃s a cena ſurrexit ad lauãdũ pedes diſcipuloꝝ: vt dr̃
infra eodẽ. Ptz gͣ ꝙ iudas cũ alijs cenauit ⁊ corꝑalr̃ lot᷒ fuit.
Sic igit exẽplo xp̃i bon᷒ p̃lat᷒ ſbditꝭ etiã mal᷒ dz exhibere bñfi-
cia vt q̃ntũ in ſe ẽ eos a ſua reuocet vita mala. o ¶ Venit er-
go ad ſi. pe. ſ. p̃mo ꝓut dictũ fuit in expoſitiõe lrãli: ⁊ in h xp̃s
dedit exẽplũ ſupiorib᷒ illos inter ſbditos p̃ncipalr̃ honorare q̃ p̃
mi ſũt etate vel dignitate. p ¶ Dñe tu mihi la. pe. q. d. hoc ĩ
decẽs ẽ ⁊ nllo mõ ſuſtinẽdũ. ⁊ in hoc petr᷒ ſignificat diſcipulũ
ignorãtẽ ⁊ indiſcrete loq̃ntẽ de facto ſupioris ſui cui᷒ ignorat rõ-
nẽ. frequẽt em̃ ↄtingit ꝙ illud iudicaf irrõnabiliſſimũ ab igno-
rãte cauſam qđ tñ rõnabiliſſimũ ẽ ẽm veritatẽ: hoc aũt ↄtigit in
hoc caſu petro. ꝓpt̃ qđ dixit ei xp̃s: † ¶ Qđ ego fa. tu ne.
mõ. ⁊ in hoc docemur bñ iudicare ⁊ loq̃ de factis ſupioris boni
niſi deo ꝑmittẽte erraret manifeſte. t ¶ Si nõ la. te nõ ha. ꝑ
tẽ mecũ. xp̃s em̃ nõ lauabat pedes diſcipuloꝝ ꝓ corꝑali mun
datione ſed ꝓ exemplo humilitatis docende. ꝓpt̃ qđ dixit eis.
* Exemplũ em̃

A B a ¶ Dicit ei ſimon petr⁹. Error petri hic nobis ꝓfuit. Er
rauit eni ne nos erraremus. Errauit/cū ſe totū lauādum deo obtulit quē de⁹ correxit: oñdens ſemel baptiçatū nō eſſe bapti çādum. b ¶ Qui lotus eſt. Ex his verbis intelligim⁹ baptiçatos aplos: ꝛ ſi nō legim⁹ vbi vel qñ. Qui lot⁹ eſt. Baptiſmo lot⁹ eſt mūdus. Sed qꝛ iterum puluere terrene habitatōis inquinaẽ: iterū opus eſt pedes lauare: q̇s lauat dñs interpellās ꝓ nobis: ꝛ noſipſi orādo. Ille etiā qui in ocio ſtudet veritati dū in alijs pulſanti ſpōſo aperire pergit: pedes inqnat: qꝛ veritas hūiliter audiẽ: ſed ſine ꝑiculo nō pōt ꝑdicari: ſꝫ hos pedes dñs diſcipul lauat. c ¶ Et cū recubuiſſet. Sicut prī⁹ exēplo: ſic etiā nūc ꝟbo inſtruit eos magiſter veritatis. Et ꝙ dicit magna de ſe non eſt arrogātia: ſed veritas q̄ ꝓdeſt auditorib⁹: ſicut facit ꝛ paulus. ¶ Greg. Incauti ſunt hūiles q̇ ſe mēdacio illaqueant: dū arrogātiā vitant: qꝛ cōtra veritatē ſe erigūt quā relinquūt. Qui enī neceſſitate cogēte vera de ſe ꝛ bona loquiẽ: tāto magis humilitati iūgiẽ quāto veritati ſociaẽ. d ¶ Nō de oib⁹. Nō oēs facietis hoc vñ beati ſitis. ſed q̇ mādūcat. m. p. nō vt ꝓficiat ſed vt lateat: leuabit ꝯtra me calcaneū ſuum. i. me calcabit: vt ipleaẽ ſcriptura q̇ hoc ꝓdixit: nō ꝙ cogat/ ſed qꝛ qđ futuꝝ erat nō tacuit. e ¶ Ego ſcio q̇s ele. Ad hoc vt ſequaces mei ſunt beati. Elegit aũt iudā nō ad hoc: ſed ad illud qđ de

s.6.g eo factū eſt. ſ. ad ſalutē alioꝝ. Vñ alibi: Elegi vos duodecim: ꝛ ex vobis vnus diabol⁹ eſt. f ¶ Ammodo dico vobis. Quaſi hucuſq; tolerauit ꝛ tacuit: ſꝫ iā noto ꝓditorē añq̄ fiat qđ mox faciēdū eſt: vt cū factū fuerit credat⁹: qꝛ ego ſum ille de q̇ ſcriptura illa pꝛedixit.

a mecuꝫ. Dicit ei ſimō petr⁹: Dñe a
¶ territus hac rñſiōe: totū ſe offert abluēdū turbat⁹ amore ꝛ timore. ¶ affectōis. ¶ opa.
nō tm̄ pedes meos: ſed ꝛ man⁹ ꝛ
¶ cogitationes.
b caput. Dicit ei ieſus† Qui lot⁹ eſt: b
nō idiget niſi vt pedes lauet: ſed c
c ¶ ꝑter pedes q̇bus tangit terram.
eſt mūd⁹ tot⁹. Et vos mūdi eſtis:
¶ quare hoc dixit: exponit euangeliſta.
ſꝫ nō oēs. Sciebat eni q̇ſnā eſſet
q̇ traderet eū. Propterea dixit:
¶ impleta purgatione ꝑ ſanguinē.
nō eſtis mūdi oēs. Poſtq̄ ḡ lauit d
¶ ſurgens imoꝛtalis factus eſt.
pedes eoꝝ accepit veſtimēta ſua. e
a ¶ ad dexterā patris ſedens. b ¶ ꝑ ſpiritū miſſum in linguis docet.
c Et cū recubuiſſet: iterꝝ dixit eis: f g
¶ inuitat ad ſciendū qđ prius neſciebant.
Scitis q̇d fecerim vobis: Vos h
vocatis me magiſter et dñe: ꝛ bñ
¶ qꝛ verum eſt. ¶ dimitti
dicitis: ſum etenī. Si ergo ego la i
peccata veſtra. ¶ qꝛ deus. ¶ qꝛ veritas.
ui pedes vros dñs ꝛ magiſter: et k
a ¶ alẽ alteri pctā dimittere ꝛ ꝓ inicē orare.
vos debetis alter alterius lauare
pedes. Exēpluꝫ eni dedi vobis: l
vt quēadmoduꝫ ego feci vobis:
¶ ſicut ego patior ꝛ vos patiamini: ſicut me hūilio: ita vos hūiliami. a ¶ manu vł corde.
ita ꝛ vos faciātis.† Amē amē di m
¶ debetis facere quod ego: quia
co vobis: nō eſt ſeru⁹ maior dño
ſuo: neq; apoſtol⁹ maior eſt eo q̇
¶ que feci ꝛ doceo.
miſit illū. Si hoc ſcitis: beati eri n
¶ nō omēs vos beatos dico.
b tis ſi feceritis ea. Nō de oib⁹ vo o
c bis dico. Ego ſcio q̇s elegerim. p q
Sed vt adipleat ſcṗtura.† Qui r s
mādūcat mecū panē: leuabit cō
f tra me calcaneū ſuū. Ammō di t

Nico. de ly.

a Amē amen. ¶ ligni vetiti ꝑmi parētis. ita ſiliẽ aliqđ eſt neceſſariū ad ſalutē non ex natu

B ra ſui: ſed ꝓpter ꝑceptū dei vel ꝑlati. ꝛ ſic erat i ꝓpoſito. Ex q̇ eni xp̄s volebat ſimplr h̄ facere. petr⁹ ꝟ neceſſitate ſalutis tenebaẽ ſuſtiere. a ¶ Dñe nō ꝛc̄. Pedes ſūt ps corpis iferior: man⁹ media: caput ſupior. ꝛ iō ꝑ expſſionē iſtaꝝ ptiū intelligiẽ totū corp⁹. Eſt igiẽ ſenſus: Dñe nō tm̄ ꝛc̄. q. d. prī⁹ ſuſtinerē a te ꝑ totū corp⁹ lauari q̄ a te ſepararī: qꝛ q̄uis eēt duꝝ petro ſuſtinere fuitū magrī: tñ graui⁹ erat ei ab ipſo ſeparī. vñ dꝛ in itinerario Clemētis: ꝙ qñcū ꝙ petr⁹ memor erat dulciſſime ſocietatis xp̄i reſoluebaẽ in lachrymas: ita ꝙ facies ei⁹ aduſta videbaẽ ex frequēti lachrymaꝝ fluxu. b ¶ Dicit ei ie. q̇ lo. eſt. Per baptiſmū: ex q̇ accipiẽ ꝙ apli fuerūt a xp̄o baptiçati: vt. ſ. dictū eſt ca. iij. c ¶ Nō indiget niſi ꝛc̄. Sed eſt mūdus tot⁹. Si eñ aliq̇s baptiçat⁹ ſtatim moriaẽ euolat ad patriā: nec idiget aliq̄ alia lotiōe. tñ ſi ſupuiuat: etiā ſctē: indiget lotiōe pedū ſpūaliū. i. affectionuꝫ mētis: qꝛ ex ꝯditōe mortalis vite affect⁹ ei⁹ aliqñ aliq̄s maculas ꝯtrahit ex tpalib⁹: ſꝫ nō idiget lauare caput. i. ptē ꝯtēplatiuā q̄ intēdit ſupiorib⁹ ꝛ etnis. nec man⁹. i. vite actiue opa q̄ i eo ſūt ſctā. Talis aũt erat petr⁹ ꝛ etiā alij apli excepto iuda ꝓditore. ꝓpẽ qđ ſeqẽ: Et vos mūdi eſtis ſꝫ nō oēs. d ¶ Poſtq̄ ḡ ꝛc̄. Oſtēſa facti vtilitate in ꝑdicta lotiōe. hic inducit diſcipulos ad imitādū

Diuiſio in ope. Et diuidiẽ in duas: qꝛ ꝑmo ꝓpoſitū declarat. ſcđo cōfirmat/ ibi: Exēplū eni de. dicit igiẽ: Poſtq̄ ḡ ꝛc̄. In h̄ oſtēdit ꝯueniētē modū docēdi. in moralib⁹ eni magis mouēt facta q̄ ꝟba: vt ꝑt haberi ex. x. Ethi. ꝛ iō xp̄s doctrie de hūilitate ꝑmiſit hūilitatis factū. e ¶ Accepit ve. ſua. Sicꝫ eni adminiſtrādū ꝯgrue debēt veſtimēta deponi. ita ad docēdum honeſte debēt aſſumi: ꝓpẽ qđ magrī ſolēt legere i habitu ad h̄ diſpoſito ꝛ ordinato ſm̄ diſpoſitionē facultatis ſue. f ¶ Et cū re. ꝛc̄. q̇ ſedēdo debet doctor docere. doctrina eni nō capiẽ niſi in q̇ete, ꝓpẽ qđ dꝛ. vij. phyſi. Sedēdo ꝛ q̇eſcēdo fit aīa ſciēs ꝛ prudēs: ſequiẽ doctrina. g ¶ Dixit eis ſci. ꝛc̄. q. d. vos debetis hoc ſcire. ꝛ i hoc reddit eos attētos. h ¶ Vos vocatis me ꝛc̄.

Bñdictis quō dicat Aliq̇d eni dicit bñ dictū qñ ꝯgruit dicēti ꝛ rei dicte. Cōgruit autē rei dicte qñ ſic eſt in re ſicut dꝛ. Cōgruit autē dicēti qñ dicēs talē ſe oñdit. facto qualē verbo. vtroq; modo apli bñ dicebant: qꝛ ſic erat in re ex parte chꝛiſti q̇ ſuperior erat. ſimiliter et ex parte aploꝝ q̇ facto ſe ei ſubijciebāt ſicut ꝛ verbo: ꝓpter qđ ꝯtra diſcipulos ſolo ꝟbo dꝛ Mat. vij. c. Multi dicēt mihi in illa die: Dñe dñe nōne in noīe tuo ꝓphetauimus ꝛc̄. ꝛ tūc ꝯfitebor illis: qꝛ nūq̄ noui vos ꝛc̄. Ex ꝑdictis cōcludit ſaluator intētū/ dicēs: i ¶ Si er. ego la. pedes ꝛc̄. Multo fortꝰ. k ¶ Et vos debetis alter al. la. pedes. Per hoc intelligiẽ quodlibet pietatis ꝛ humanitatis officiū ꝓximo ipenſum. ad qđ ipendendū q̇libet teneẽ in caſu neceſſitatis. extra aũt talē caſum teneẽ debito honeſtatis ꝛ ꝯgruitatis. l ¶ Exemplū.

Confirmatio predictē cōcluſionis Hic ꝯfirmat ꝯcluſionē ꝑdictā. ꝛ hoc q̇drupliciter. Primo exēplo ſui dicens: Exempluꝫ eni ꝛc̄. q. d. ad hoc feci vt oſtenderē vos ad hoc teneri. Scđo cōfirmat per ſuā auctoritatē dicens: m ¶ Amē a. di. vobis. Neq; apls. i. miſſus: qꝛ apli fuerūt miſſi a chꝛiſto ad ꝑdicādū: q̇bus miſſis tenebanẽ ppli credere. multo fortꝰ apli tenebanẽ auctoritati xp̄i obedire. Tertio confirmat ꝓ ſeq̄ti ꝑmio/ cū dicit: n ¶ Si

Beatitudo hec ſcitis. Beatitudo aũt eſt maximū deſiderabile: cuꝫ ſit ſtatus oim bonoꝝ aggregatione ꝑfect⁹. o ¶ Nō de oibus vobis dico. ſcꝫ ꝙ de beatis eſſe beati: qꝛ ꝑuidebat dānationē iude futurā. ꝓpter qđ ſubdiẽ: p ¶ Ego ſcio. i. clare cognoſco. q ¶ Quos elegerim. ſ. ad vitā eternā. Judas autē nō fuit electus ad ipam: ſed tm̄ ad aplatū: vt. ſ. dictū eſt ca. vi. r ¶ Sed vt ad

† mat. 10. e Luc. 6. f impleaẽ ſcriptura. Ex malicia ꝛ dānatione vni⁹ veſtrū. s ¶ Qui manducat mecū ꝛc̄. i. conabiẽ me ſuppeditare. Hoc fuit ipletū in iuda q̇ panē corpalē ꝛ ſacramentalē ſibi datū a xp̄o mādūcauit. ꝑdicta aũt ſcṗtura hꝛ ps. xl. Trāſlatio Lxx. habet: Qui edebat panes meos magnificauit ſup me ſupplātationē. Et trāſlatio Hiero. accepta iuxta hebraicū magis ꝓpinqua eſt dicto

† Ps. 40. e chꝛiſti: que talis eſt: Qui mādūcat mecum panē leuabit contra me plantam. t ¶ Ammodo dico vobis. Quia ego ſum. ſ. vere chꝛiſtus/ verus homo/ verus de⁹: qꝛ ſcire ſecreta cordiū ꝛ ꝑdicere certitudinaliter fu* tura ꝯtin

Moraliter *l ¶ Exēplū eni dedi vobis. Qꝛ ergo dixit petro ſi nō lauero te nō habebis partē mecū: idē eſt ac dixiſſet: partē mecū nō habebis niſi a me receperis exēplū humilitatis. ꝛ in hoc facto chꝛiſt⁹ dedit ſupiorib⁹ ꝛ ꝑlatis exēplū vere humiliatōis. d ¶ Poſtq̄ ergo lauit pedes eoꝝ. Per hoc oſtendēs ꝙ ſuperior poſt actū humilitatis debet reſumere debitum exercitiū auctoritatis. m ¶ Amē amē dico vobis nō eſt ſeru⁹ ma. dño ſuo. Licꝫ oēs chꝛiſtiani ſint ſerui chꝛiſti: tñ ſpecialiter ep̄i qui ſunt ſucceſſores aploꝝ: ꝓpter qđ nō debēt ſe facere maiores ipſo chꝛiſto. ꝛ tñ aliq̄ q̄ntū ad aliquid faciūt contrariū. nā ꝑcepta ſua ꝛ ſtatuta licet frequēter ſint de indifferentibus ſeruari ſtrictius faciūt q̄ diuina. r ¶ Sed vt adimpleatur ſcriptura. ſ. pſal. xl. s ¶ Qui manducat mecum panē. Iſti ſunt ꝑlati clerici ꝛ religioſi qui laute viuunt de patrimonio crucifixi: ꝛ tñ eoꝝ plurimi leuāt calcaneū ꝯtra chꝛiſtū *in membris

E F a ¶ Amē amē di. vo. Poſtq̄ exēplo ſuo eos docuit humi/liationē ⁊ calcanei paſſionē: ſupponit quo cōſolet eos bono/rē q̄ ipſe ⁊ pater in eis recipit. b ¶ Qui accipit. In iſtis v̄bis nō vnitas nature miſſi ⁊ mittētis: ſed in miſſo mittētis auctoritas cōmendat. Quiſq̄ ḡ ſic miſſum accipiat vt in eo mittentē attēdat: vt in petro xp̄m. ſ. in ſeruo dn̄m. in xp̄o patrē. ſ. in vnigenito genitorē. c ¶ Cum hec di. Nr̄a infirmitas in eo vere turbata eſt. non ſua ptās. ſicut ⁊ vere paſſa. Voluntarie aūt accepit turbationē: ne deſperet ſeruus turbat⁹ neceſſitate. Or aūt turbatur ſpū. ſignificat turbandos ſpūales ex charitate: cū vrgēs cauſa et ziganias a tritico ante meſſem cogit ſeparare. d ¶ Turbat⁹ eſt. Dicturus vnus ex vobis tradet me: turbat nō carne ſed
12.q.1.c. vnus ſpū: nō q̄ tunc p̄mū ſubito hoc nouerit ⁊ repētinū malū eū turbauerit: ſed q̄r
Mar.14. b iā fuerat eum vt nō lateret expiſurus:
Luc.22. c ⁊ ille iā erat exitur⁹ ⁊ iudeos adducturus. Turbauit aūt eū iminēs paſſio ⁊ p̄ximū piculū ꝓditoris. ſicut. ſ. dixit: Nunc aīa mea turbata eſt: appropinquāte paſſione. e ¶ In ſinu. Idem qd̄ dicit ſupra pect⁹: ſignificat ſecretū de quo bibit diuinitatis ſacramentū. f ¶ Et cū intinxiſſet. Panis intinctio ſignificat fictionē iude q̄ fict⁹ amicus venit ad cenā. Que eni tingunt: nō mūdant: ſed inficiunt. Si autē bonū aliqd ſignificat intinctio eidē bono ingratū: nō imerito ſecuta eſt damnatio. g ¶ Dedit iude. Nō vt q̄dā putāt nūc iudas corpus xp̄i accepit. Sciendū eſt eni q̄ iā oibus dn̄s diſtribuerat ſacr̄m corporis ⁊ ſanguinis inter q̄s ⁊ iudas fuit: deinde p̄ buccellā itinctā: exp̄mit ipſe traditor ⁊c̄. h ¶ Qd̄ facis. Nō p̄cepit: ſed p̄dicit iude malū: nobis bonū: q̄r hoc vult cito fieri: non
11.q.1.c. xp̄i tam feſtinādo in illi⁹ penā q̄̄ in ſalutē fidelium.
De cō. diſ. 2. c. et ſctā ⁊ 6. ſic iudas

co vobis p̄uſq̄ fiat: vt cum factū
a fuerit credatis q̄r ego ſum. Amē a
b amē dico vobis: q̄ accipit ſi quē
miſero/ me accipit. Qui āt me ac b
c cipit: accipit eū q̄ miſit me. Cum c
¶ humano.
d hec dixiſſ; ieſus turbat⁹ eſt ſpū/ ⁊ d
¶ qd̄ occultū fuerat. ¶ manifeſtauit.
pteſtat⁹ eſt ⁊ dixit: † Amē amē di
¶ nūero nō vincſo ſpūs. a ¶ exitur⁹ ex vob
co vobis: quia vn⁹ ex vobis tra/
a ¶ q̄r et ſi nota fuit cuiq̄
ſua cōſcientia alterius tn̄ ſibi erat ignota.
det me. Aſpiciēbāt ergo adinui/ e
cem diſcipuli: heſitantes de quo
¶ de ſe quaſi de alio dicit
vt rerum geſtarū ſcriptor nō ſui pdicator
diceret. Erat ergo recūbens vn⁹ f
a ¶ per ſinū ſignificat ſecretū.
e ex diſcipulis eius i ſinū ieſu quē g
¶ nō pl⁹ oib⁹: ſ; familiari⁹ vt p̄ pacē de vita
diligebat ieſus. Innuit ergo huic h
exiret: nō p̄ paſſionē. a ¶ nō loq̄ndo ſ; innuendo de motu corporis: p⁹ ſono vocis vt q̄rat.
ſimon petr⁹/ et dixit ei: Quis eſt i
de quo dicit? Itaq̄ cū recubuiſ/ k
¶ hic eſt ille ſinus. i. ſecretū ſapiētie.
ſet ille ſupra pectus ieſu/ dicit ei: l m
Dn̄e quis eſt? Reſpondit ieſus: n
† Ille ē cui ego intinctū panē por o
f g rexero. Et cū intinxiſſet panē: dedit iude ſimonis ſcharioth. Et p
¶ q̄r bona male eſt vſus: ⁊ hec p̄ſum/
poſt buccellā itroiuit in eū ſatha/
ptio peccatū auxit. ¶ vt plen⁹ poſſideret.
h nas. Et dicit eis ieſus: Qd̄ facis q r
in quē intrauerat vt deciperet.
fac citius. Hoc autē nemo ſciuit s
diſcumbentiū ad quid dixerit ei: t

Ni. de ly.

✱ futura contingētia a libero arbitrio dependētia virtute ꝓpria eſt manifeſtum indiciū deitatis. Quarto confirmat cōcluſionē p̄dictā ex dignitate eorū q̄z pedes lauabant/ di. a ¶ Amē amen dico vo. q̄ acci. ⁊c̄. i. ſeruitiū factū xp̄i miniſtris redūdat in honorē ipſius: ⁊ per ꝯñs totius trinitatis. ido ſequit: b ¶ Qui aūt me ac. ac. il. q̄ mi. me. i. honorat patrē ⁊ ſpūſctm̄ q̄ miſerūt filiū: ſc̄dm qd̄ dr̄ Eſa. xlviii. d. Et nunc miſit me dn̄s ⁊ ſpūs eius: hec dicit redēptor tuus iſrael. c ¶ Cū hec dixiſſet. Poſtq̄ ſaluator ꝓpoſuit ꝑfectionis exemplū. hic oſtēdit defectū diſcipulor̄. ⁊ p̄mo defectū iu/
Diuiſio de ꝓditoris. ſc̄do defectū petri negantis/ ibi: Dixit ei ſimon. Prima in duas: q̄r p̄mo denūciat ipām ꝓditionē. ſc̄do ipſum ꝓditorē/ ibi: Aſpiciebāt ergo. In p̄ma pte dicit ſic: Cū; hec dixiſſet ieſus turbat⁹ eſt ſpū. ex horrore paſſionis ſue imminētis ⁊ ꝓditionis iude. Hec aūt turbatio q̄ erat in pte ſenſitiua nō erat cōtraria rōni: ſed magis cōueniēs ei. ſicut dictū eſt. ſ. de aliis paſſiōibus ca. p̄cedēti. d ¶ Et pteſtat⁹ eſt ⁊ di. ⁊c̄. tradet me. Multiplicat autē hanc dictionē Amen: ad oſtēdendū future rei certitudinē. e ¶ Aſpiciebant. Hic
Diuiſio ꝯſter denūciat ꝓditorē. Et diuidit in duas: q̄r p̄mo ponit denunciatiōis occaſio. ſc̄do ip̄a denūciatio. ibi: Reſpōdit ieſus. Occaſio hui⁹ denūciationis fuit duplex. p̄ma fuit ſtupefactio ⁊ cōturbatio: que tangit ibi cū dicit: Aſpiciebāt ḡ adinuicē diſcipu. heſi. de quo dice. Erāt eni admirati: q̄r q̄libet eor̄ p̄ter iudam ſentiebat ſe totaliter firmatū in cōtrariū dicto ipſius xp̄i: ⁊ ꝯſimiliter de ſuis ſociis ſicut de ſe cogitabat. verūtamē ꝓpter firmitatē verbor̄ xp̄i magis eius dicto credebāt q̄̄ ſuis ꝯſcietus. ⁊ iō nō heſitabāt de euētu rei: ſed de illo per quē hoc eueniret. Sc̄da occaſio fuit familiaritas iohānis cū xp̄o ꝓpter quā xp̄s ſua ſecreta ei reuelabat: ⁊ hec cauſa exprimit cū dr:

primit/ cū dicit: f ¶ Erat ergo recū. ⁊c̄. i. familiariter et ꝓ G pinquus ex dilectiōe. ꝓpter hoc ſequit: g ¶ Quē dilige/bat ⁊c̄. ſpecialia ei ſigna dilectōis oñdendo p̄e ceteris. ꝓpter mūdiciā virginalē. Notādū q̄ iohānes hic de ſe loquit p̄ modū alteri⁹ ꝑſone. hic eni eſt modus loquēdi ſctor̄ q̄ canonicas ſcripturas cōſcripſerunt. q̄ñ in eis de ſe q̄s loquit. vñ paulus. ii. Cor. xii. a loqnēs de ſeip̄o dicit: Scio hoiem in xp̄o ⁊c̄. ⁊ dauid. ii. Reg. xxiii. a. Dixit vir cui ꝯſtitutū ē de xp̄o ⁊c̄. h ¶ Innuit er. hu. ſ. iohāni. i ¶ Simon petr⁹ ⁊ di. ei ⁊c̄. Petrus eni quodā ſigno ſignificauit iohāni vt peteret a xp̄o ſibi familiari de quo dixerat. licz eni petrus alis ſolitus eſſet interrogare a xp̄o p̄e ceteris. tn̄ tūc nō fuit auſus petere: q̄r imediate fuerat reprehenſus de indiſcreta locutione cū dixerat chriſto: Non lauabis mihi pedes ⁊c̄. k ¶ Cū recubuiſſet ille. ſcz iohānes. l ¶ Supra pe. ⁊c̄. i. inclinatus ꝓpe os ei⁹. ⁊ ſic erat idoneus poſit⁹ ad interrogandū ⁊ audiēdū alīq̄d ſecrete ab eo. m ¶ Dicit ei dñe q̄s eſt ille. ſcz ꝓditor. n ¶ Rñdit ieſus. Poſita occaſiōe denūciatōis hic ponit denūciatio ꝓditoris. Et di/ Diuiſio
uidit in tres: q̄r p̄mo exp̄mit ip̄a denūciatio. ſc̄do rei denūciate ꝑmiſſio/ ibi: Et dixit ei. tertio ꝑmiſſionis execucio. ibi: Cum ḡ accepiſſet. In p̄ma pte dr̄ ſic: Rñdit ieſus/ ipſi iohāni in ſilētio: q̄r ſi alte dixiſſet petr⁹ erat ita feruid⁹ q̄ ſtatim inſurrexiſſet in ꝓditorē. o ¶ Ille eſt cui ego in. ⁊c̄. p̄ hoc notat iude fictio: q̄r ſicut panis intinct⁹ hab; ſaporē in ſupficie aliū; q̄̄ interi⁹. ita iudas ſe ſimulabat exterius xp̄i diſcipulū. cu; tn̄ interi⁹ eſſet eius ꝓditor. ¶ Vel aliter dedit iude panē intinctū ad oñdendū iude ingratitudinē ⁊ xp̄i māſuetudinē. Panis eni intinct⁹ ſapidior eſt ad comedendum. iō xp̄s iude fecit iſtud obſequiū H
ad declarādū ſuā benignitatē ⁊ iude malignitatē q̄ ex hoc nihil mouebat ad cōpunctionē. Sciēdū tn̄ q̄ ille panis intinctus nō fuit corpus xp̄i: ſed ante ip̄m accepat in pane nō intincto iō ſtatutū eſt q̄ corp⁹ xp̄i intinctū nō dat fidelib⁹. vt habet de ꝯſe. diſt. ii. Cum oīne. p ¶ Et poſt buccellā introi. ⁊c̄. nō de nouo cū iam prius xp̄m vendiſſet: ſed introiuit in eū ad amplius ip̄m poſſidēdū: q̄r ingratus obſequiū xp̄i fact⁹ eſt in ptāte demonis magis q̄̄ añ. q ¶ Et dixit ei ⁊c̄. Hic ponit ꝓditiōis ꝑmiſſio. nō eni poterat aliq̄d facere niſi xp̄o ꝑmittēte. iō dixit ei: r ¶ Qd̄ facis fac citi. Nō dicit hoc p̄cipiēdo vel ꝯſulēdo: q̄r p̄ceptū diuinū vel cōſiliū nō pō eſſe de malo: ſ; tantūmō ꝑmittēdo rōne dicta. tn̄ verba xp̄i fuerūt aliis aplis obſcura. iō ſequit: s ¶ Hoc autē ne. ſci. diſcū. p̄ter iudā. t ¶ Ad q̄d dixe. ei. verbū p̄dictū. de aliis a iohāne nō erat mirū ſi ignorauerūt: q̄r ſoli iohāni dixerat xp̄s: Cui dabo panē. Sed de iohāne mirū videt. ido dicendū q̄ audito v̄bo chriſti ita fuit attonitus ⁊ ſuſpēſus q̄ nō aduertit illud qd̄ poſtea dictum eſt ipſi iude a ſaluatore. ⁊ ideo diſcipuli v̄bū chriſti aliter interp̄tabant. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄:

✱ Quidā enim
Moraliter ✱ in mēbris ſuis affligētes eos calūniis ⁊ exactionibus iniuſtis. d ¶ Ieſus turbat⁹ eſt ſpi. ⁊c̄. virtuoſum eſt eni conturbari ꝯtra vitia. ⁊ ideo ieſus turbatus eſt ſpiritu. i. ex imperio rōnis: q̄r expreſſius q̄̄ ante volebat exp̄mere crimē ꝓditionis. o ¶ Ille eſt cui ego intin. pa. ⁊c̄. panis intinctus ſuauior eſt. ideo ſignificat euchariſtiā: cuius etiam vna pars tingit in ſanguie q̄ñ ſumi debet a ſacerdote qui tamē eſt chriſti ꝓditor quādo indigne ſumit. ¶ Hiero. Hic ſacerdos: hic clerice: quō eiſdē labiis deoſcularis filiū v̄ginis q̄bus deoſculatus es filiā meretricis. o iuda oſculo filium hominis tradis? Hieronymus
✱ Cū ergo accepiſſet

a Quidā eni putabāt: qꝛ loculos a
habebat iudas / ꝙ dixiſſʒ ei ieſus: b
Eme ea q̄ ſūt opꝰ nobis ad diē fe
ſtū: aut egenis vt aliqd daret Cū ſ
¶ vt malꝰ. ¶ bonū. a ¶ a dn̄o apte recedit.
ḡ accepiſſet ille buccellaʒ: exiuit e
b cōtinuo. Erat aūt nox. Cū ergo ſ
¶ abſente palea: iā triticū q̄dāmō ē purgatū.
c exiſſet / dixit ieſus: Nūc clarifi- b
catꝰ eſt filiꝰ hoīs: ⁊ deꝰ clarificatꝰ i
¶ qꝛ nō queſiuit niſi gl'iam patris.
eſt in eo. Si deꝰ clarificatꝰ eſt in
eo: ⁊ deus clarificabit eū i ſemet k
d ipo: ⁊ ꝯtinuo clarificabit eū. † Fi l m
lioli adhuc modicū vobiſcū ſuʒ. n
¶ volentes ſequi me. ¶ ſed ſine modo.
† Quęretis me: ⁊ ſic dixi iudeis: o p
¶ iudei nunq̄.
e † q̄ ego vado vos nō poteſtis ve q
a ¶ idē dico vobis ſed cū mō. b ¶ ne deſpe-
rent addit̄ modo. c ¶ ſed vt aliqn̄ ſeq̄nint.
f nire: ⁊ vobis dico mōdo: † Mā r s
g datū nouū do vobis, vt diligatis
a ¶ iō ⁊ vos: in q̄ innuit ſe cōferre diligēdo
nos: vt mutua dilectiōe inter nos ꝯſtringa
inuicē ſicē dilēxi vos: vt ⁊ vos di t
mur. a ¶ nō in alys q̄ etiā nō mei habent.
ligatis inuicē. In hōc cognoſcēt v
a ¶ hic eſt fons in quo alienus nō cōmuni-
cat vt ait ſalomon.
oēs qꝛ diſcipli mēi eſtis: ſi dilecti
onē habueritis adinuicē. Dicit x

fidelū. a ¶ Quia loculos habebat. In qbꝰ oblata ſerua bant̄ ſuoꝝ neceſſitatibꝰ ⁊ aliis indigētibꝰ. In q̄ dat̄ forma ec- cleſie ſeruādi neceſſaria: q̄ iubet̄ nō cogitare de craſtino: ne ꝓ terrenis ſeruiat: vel timore inopie iuſticiā deſerat. b ¶ Erat autē nox. Nox cōgruit ſacramēto. Erat eni q̄ exiuit filiꝰ tene brarū faciēs opa tenebraꝝ. c ¶ Nūc clari. eſt fi. hoīs. Augꝰ. Exeūte iuda ꝑ q̄ dicebat̄: nō eſtis mūdi oēs: remā- ſerūt ſoli mūdi cū ſuo mūdatore: in q̄ ſi gnificata eſt clarificatio xp̄i: in q̄ ſepa- ratis malis / manebit in eternitate cuʒ ſctis. Sicut ḡ res ſignificātes tāq̄ res ſignificate appellant̄: vt petra nō dici- tur: ſignificabat xp̄m ſed erat xp̄us: ita hoc facto ſeparatiōis iude: cōteſtās fu turā illā ſepationē dicit: Nūc nō ſigni ficata eſt clarificatio: ſed clarificatꝰ eſt filius hoīs: et deus cla. eſt in eo: qꝛ nō ipe in ſe / ſed deꝰ in eo clarificat̄. Qđ q̄ſi exponēs ſubdit: Si deus clarificatꝰ eſt in eo: qꝛ nō queſiuit ille voluntateʒ ſuā / ſed patris. ⁊ deus cla. eſt in ſemet- ipo: vt humana natura v̄bo vnita etiā imortali eternitate donet̄. Et hec clari ficatio eſt cōtinuo. i. imortalis reſurre- ctio nō differetur in fine: ſicut oīm ad quā pōt referri ⁊ primo dictū vt dicat̄: Nūc: nō de inſtāti tpe paſſiōis: ſed de ꝓximo reſurrectiōis quaſi ſit factū qđ mox eſt futurum. d ¶ Filioli. Augꝰ. Quia dixerat ꝙ deꝰ eſt cito clarificatu- rus eū: ne putarēt ꝙ nō vltra iungere tur eis ꝯuerſando in ṫra: addit: adhuc modicū vobiſcū ſum in infirmitate car nis ſicut ⁊ vos: vſq3 ad horā mortis: ſi cut poſt reſurrectionē dicit: cū eſſem vo biſcum in carne mortali. Vel modicuʒ vobiſcū ſum: ſi nō in eadē q̄litate tpali tn̄ in terrena ꝯuerſatione poſt reſurre- ctionē. xl. diebꝰ. De p̄ſentia aūt diuina q̄ cū eis eſt vſq3 ad ꝯſummationē ſecu- li nō pōt hoc accipi: qꝛ nō cōueniret qđ ſequit̄: Queretis me: ⁊ nō poteſtis ve nire. Tūc eni implebit̄: vbi ego ſum et illi ſunt. e ¶ Quo ego vado. Nūc nō poterāt apl'i nōdū ſpiritu cōfirmati ſeq̄ dn̄m. i. mori ꝓ dn̄o ⁊ iuſticia: vel ve nire ad vitā imortalē ad quā ipe ibat: ſecuturi aūt erāt poſtea. Quō aūt idonei poſſint eſſe ⁊ ꝑgere quo ille antecedit docet: f ¶ Mandatū nouū do vobis. Augꝰ. Nō ꝙ h̄ nō ſit in antiq̄ lege: Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm̄: ⁊ nō ꝙ antiq̄ ſan- cti nō ſic dilexerunt: ſed qꝛ dilectio de veteri facit nouū hoīem q̄cūq3 tpe: qđ tn̄ nō facit dilectio q̄ eſt naturali neceſſitudine: vt inter cōiuges / patres ⁊ filios ⁊ hmōi: vt taceamus de tur- pi q̄ eſt inter amatores. Et iō pulchre determinat. Sicut dile- xi vos. ꝑducturꝰ ad fidē ſine fine: ea dilectione diligite: vt ſitis filii dei fratres vnico filio: que dilectio facit mori ſeculo. g ¶ Ut diligatis inuicē ſicut dilexi vos. Nō putetur hec ꝓtermiſſa dilectio dei q̄ eſt in dilectione ꝓximi. In ꝓximo eni nō niſi deꝰ diligit̄: ſicut ⁊ xp̄s in nobis diligit deū. ⁊ nō ꝙ h̄ habeamꝰ: ſed vt haberemꝰ ſicut medicꝰ in egro / nō morbū ſed ſalutē quā ve

Margin: Act. 1. a — B — Leui. 19. c

Nico.de lyra

a ¶ Quidā eni putabāt ⁊c̄. i. qꝛ portabat elemoſynas datas ꝓ xp̄o ⁊ diſcipulis eiꝰ. b ¶ Qꝛ dixiſſet ei ie. eme ea que opꝰ ⁊c̄. Qui iminebat in craſtino: vt dictū eſt. In talibꝰ eni ſolēnitatibꝰ iudei lautius viuebāt. c ¶ Aut egenis ⁊c̄. Quia ad vtrūq3 iſtoꝝ pecunia portabat̄: vt. ē. dictū eſt ca. p̄ce. d ¶ Cū er. accepiſſet. Hic deſcribit̄ ꝓditionis executio. Et diuidit̄ in duas: qꝛ p̄mo ponit̄ dicta executio. ſcđo ꝓnūciat̄ ex hoc ſeq̄ns chriſti glorificatio / ibi: Cū ḡ dixiſſet. In p̄ma pte dr̄ ſic: Cū er. ac. ille buccellā. Dicūt aliq̄ ꝙ tn̄ accepit in ma- nu: ſed nō comedit: qꝛ diabolꝰ nō pmiſit eū tādiu ſtare ibi: eo ꝙ nō poterat ſuſtinere p̄ſentiā xp̄i. ⁊ hoc nō eſt veriſile: qꝛ dia bolus in p̄ntia xp̄i diu ſtetit in deſerto ipm̄ tētādo iō aliter ex- ponit̄: Cū er. accepiſſet. i. comediſſet. accipe eni cibū idē eſt qđ comedere. e ¶ Exiuit cōtinuo. Ad q̄rēdū cohortē q̄ ca peret xp̄m. f ¶ Erat aūt nox. Hoc expſſit euāgeliſta ad oſtē dendū

Margin: Diuiſio

dendū opertunitatē tpis ad pagēdū ꝓditionē. ⁊ ad denotādū in iuda mētis tenebroſitatē. g ¶ Cū ergo exiſſet. Hic pre nūciat̄ ſeq̄ns xp̄i glorificatio. ſciebat eni diſciplos ꝯturbādos de eiꝰ receſſu. ⁊ iō p̄mo oſ̄dit gl'iam quā erat adepturus ꝑ ſuā mortē. ſcđo denūciat ipam mortē / ibi: Filioli. In p̄ma igit̄ pte dr̄: Cū er. exiſſʒ. iudas ad ꝓcurādū xp̄i mortē. h ¶ Dixit ie. Nūc cla. ⁊c̄. Dicit̄ eni aliqđ iā eſſe qđ incipit. paſſio autē eiꝰ extūc incipiebat. ꝑ quā fuit multiplr̄ clari ficatꝰ: vt dictū ē ca. p̄ce. ⁊ iō dixit ſe iā cla- rificari. i ¶ Et deꝰ cla. eſt i eo. qꝛ paſ- ſio xp̄i erat ordinata ad dei gl'iam inq̄ntū ibi maxime relucebat diuina miſcđia ⁊ iu ſticia. ⁊ inq̄ntū ꝑ eā multitudo gētiū addu cta eſt ad glorificādū deū. dicit̄ aūt glori ficatio q̄ſi clarificatio: qꝛ gl'ia eſt clara no ticia cū laude. vñ gl'ia dr̄ q̄ſi claria. c. mu- tata in. g. k ¶ Et deꝰ cla eū in ſe. i. deꝰ pr̄ ꝑ ſeipm̄ clarificabit filiū inq̄ntū in mor te eiꝰ mirabilia oſ̄dit: ⁊ eū a morte reſu- ſcitauit. l ¶ Et cō. cla. eū. i. ſine mora: qꝛ nō eſt derelictꝰ in inferno: nec caro eiꝰ vidit corruptionē. vt hr̄ Act. ii. qꝛ accele- rata ē ſua reſurrectio. m ¶ Filioli. Cō ſeq̄nt̄ h̄ denūciat ſuū receſſū ꝑ mortē. Et diuidit̄ i duas: qꝛ p̄io denūciat p̄dictū re ceſſū. ſcđo oſ̄dit q̄liter poſſint eſſe idonei ad ſeq̄ndū ipm̄. ibi: Mādatuʒ nouū. Di cit ḡ p̄mo: Filioli. in q̄ oſ̄dit teneritudi nē amicitie ad eos. n ¶ Adhuc modi cū ⁊c̄. i. modico tpe. ⁊ ſm̄ aliq̄s intelligit̄ iſtud tp̄s modicū vſq3 ad aſcēſionē: qꝛ vſ- q3 tūc apparuerat eis corpalr̄. ſʒ meliꝰ dr̄: ꝙ iſtud tp̄s modicū itelligit̄ vſq3 ad aduētū iude ⁊ militū / qꝛ tunc fuit eis ſubtractus. o ¶ Queretis me. i. deſiderabitis me hr̄e in p̄ntia vr̄a. p ¶ Et ſi. di. iudeis. qꝛ nō poterāt me ſeq̄ ca. vii. ita nunc dico vob̄. q ¶ Quo ego ⁊c̄. qꝛ adhuc ipfecti eſtis. veruntn̄ qꝛ iſta ipfectio erat tollēda ab eis ꝑ grām ſpūſſcī. iō ſubdit̄: r ¶ Et vo. di. mō. q. d. lʒ ꝓ nūc nō poſſitꝰ me ſe q̄. tn̄ poſtea poteritis: qꝛ recepta ſpūſſcī gr̄a gaudebāt i tribulatōibꝰ ⁊ opprobriis: vt hr̄ Act. v. g. Qđ āt dixit iudeis ꝙ nō poterāt eū ſeq̄. nō addidit hāc determina tionē mō. oſ̄dēdo ꝙ illa impfectio ⁊ mali cia nō erat ab eis tollēda. s ¶ Mādatū nouū. Hic ꝯñter oſ̄dit modū ſeq̄ndi ipm̄. ſ. pfectionē charitatꝰ q̄ aīam facit po nere ꝓꝑ xp̄m. ⁊ h̄ eſt qđ dicit: Mādatū nouū. Sciēdum ꝙ mādatū dilectiōis nō dr̄ nouū: qꝛ ꝓ tūc fuerit de nouo datum. In veteri eni teſtamēto fit mētio freq̄nter de dilectōe dei ⁊ ꝓ ximi: ꝓꝑ qđ legiſperitis rñdit xp̄s mādatū dilectōis eſſe inter alia maximū: vt hr̄ Mat. xxii. d. Sʒ ꝓ tāto hic dr̄ mādatū no- uū ab affectu: qꝛ aīam renouat. ⁊ iteꝝ qꝛ differētiā noui teſta- mēti ⁊ veterꝰ ꝯſtituit. Licʒ eni i lege veṫi fieret mētio de dile ctiōe. tn̄ p̄ncipalrꝰ inducebant̄ ad obſeruātiā legis ex timore. ⁊ eodē mō in nouo teſtamēto bñ fit mētio de timore: ſʒ p̄ncipali us de amore. vnūq̄dq3 autē a principaliori vel euidētiori de- noiat̄. ꝓꝑ qđ veterꝰ teſtamētū dr̄ lex timoris. nouū aūt lex amo ris. Cōſeq̄nter oſ̄dit modū diligēdi / dicēs: t ¶ Sicut dile. vos. i. gratuite ⁊ efficaciter ⁊ recte. ſic eni xp̄s dilexit nos: qꝛ in dilectōe nos p̄uenit: vt dr̄. i. Job. iiii. b. Prior dilexit nos. ⁊ ſic gratuite. Aīam etiā ſuā ꝓ nobis poſuit. ⁊ ſic efficaciter di- lexit. hāc etiā dilectionē ad nr̄am beatitudinē ordinauit. ⁊ ſic dilexit nos recte. ⁊ hoc modo debemꝰ nos inuicē diligere. v ¶ In hoc cog. oēs. qꝛ diſ. ⁊c̄. Sola eni charitas diſtin- guit int̄ filios regni ⁊ filios ꝑditiōis: vt dicit Augꝰ. xv. de tri- nitate. x ¶ Dicit ei ſimō. Supꝰ declarauit xp̄s defectū di ſcipuli ipm̄ ꝓdituri. hic ꝯñr defectū diſcipuli eum negaturi. et p̄mo oſ̄dit̄ huiꝰ oſtēſiōis occaſio q̄ fuit iactātia petri de ſua cō ſtātia ⁊ fide

Margin: † De pe. di. 4. c. hāc ſo- cietateʒ. § . h ergo tū. 7. c — † ſ. 8. e — † 1. Joh. 2. b — D

Moraliter
* d ¶ Cū ergo accepiſſet ⁊c̄. Quia ſacerdos chriſti cor- pus ſumēs indigne magis elongat̄ a deo. g ¶ Cū ergo ex iſſet: dixit ieſus nūc clari. Scđm Aug. Per exitū iude de ſocietate xp̄i ⁊ diſcipuloꝝ p̄figurata fuit reproboꝝ ſeparatio tē pore iudicii finalis a ꝯſortio xp̄i ⁊ electoꝝ: qꝛ tūc appebit gl'ia magna xp̄i. Qđ ſeq̄t̄ eſt de ſe morale ideo ptrāſeo.

ſalutē quā venit dare. a ¶ Dñe quo va. Audito quo ego vado: ⁊ intellecta via qua ſeq̄ pōt. i. dilectione: dicit petr⁹ vt ſequi parat⁹. Et qꝛ hūc eius animū nouit dñs: dixit nō mō cū poſſe in quo nō abſtulit ſpem futuri: ſed ↄfirmauit. ſeq̄ris aūt poſtea. b ¶ Aiam meā. Multū p̄ſumit q̄ aiam ꝓ eo ponere ꝓmittit: q̄ nondū ꝓ petro aiam dedit: q̄ſi p̄ire poſſit. ¶ Aug⁹. Voluntatē ſuā: ſed nō vires ſuas cognoſcēs vt infirmus volūtatē ſuā iactat: ſed inſpiciebat inualitudinē medicus. Ille ꝓmittebat: ille p̄noſcebat: ⁊ qui neſciebat audiebat: q̄ p̄ſciebat docebat. c ¶ Nō cantabit gal. ⁊c̄. Petrus añ p̄mū gallicātū trinā negationē incipit: totā aūt ꝑficit añ ſecūdū gallicantū.

a ei ſimon petr⁹: Dñe quo vadis? a
a ¶ q̄ſi nō feſtines qꝛ nōdū es indutus virtute ex alto: ⁊ ideo ne interim p̄ſumas.
Reſpōdit ieſus: Quo ego vado b c
a ¶ nūc nō poterāt apli: nōdū ſpiritu cō. ⁊c̄.
¶ ne deſperes.
nōn potes me modo ſeq̄: ſeque- b
ris autē poſtea. Dicit ei petrus: e
Quare nō poſſum te ſeq̄ modo? f
a ¶ qui totū nouit ⁊ docet.
b Aiam meā ꝓ te ponā. Reſpon g h
¶ q̄ñ: ſꝫ ꝓpe eſt vt neges timore mortis vitā ⁊ occidas tuā aiaꝫ
dit ieſus: † Aiaꝫ tuā ꝓ me pones? i
c † Amē amē dico tibi nō cantabit k
a ¶ chriſtū quicq̄d in verbis ſones.
gallus donec ter mē neges.

Nico.de lyra

Conſtantia ⁊ fidelitate. Chriſt⁹ enī dixerat: Quo ego vado vos nō poteſtis venire mō. iō petrus feruid⁹ petijt ſtatim a xp̄o. a ¶ Dñe quo va. q. d. oīb⁹ modis volo te ſeq̄. b ¶ Rñdit ie. repmēdo ei⁹ p̄ſūptionē. c ¶ Quo ego vado ⁊c̄. qꝛ adhuc erat imꝑfect⁹ ad tolerādū ↄſtāter mortē ꝓ xp̄o. ſicut patuit ꝑ ſeq̄ntē effectū. d ¶ Seq̄ris aūt po. qꝛ finaliter ꝓ xp̄o crucē gaudenter ſuſtinuit. e ¶ Dicit ei pe. ꝓprie fragilitatis inexꝑtus: f ¶ Quare nō poſ. te ſe. mō. q. d. imo poſſuꝫ: hoc oñdit ꝑ factū. g ¶ Aiam meā pro te po. nō dixit mēdaciū: qꝛ ꝓ tunc ſic cogitabat facere antequā dimitteret xp̄m. h ¶ Rñdit ei ieſus. predicēs eius defectū. i ¶ Aiam tuā ꝓ me po. q. d. nō ſic erit. k ¶ Amē amē di. tibi nō cā. ⁊c̄. Mar. xiiij. dr̄ antequā gallus bis vocē dederit: ſed hāc ↄtrouerſiā ſoluit Mat. xxvi. Querit̄ vtrū cena in hoc ca. deſcripta in q̄ xp̄s corp⁹ ſuū diſcipulis ſuis tradidit in ſacr̄o fuerit facta luna. xiiij. exiſtēte. Et arguit̄ p̄mo ꝙ nō: ꝑ illō qđ dicit iohānes i p̄ncipio hui⁹ ca. Añ diē feſtū paſche. cui⁹ p̄ma dies erat luna. xiiij. qꝛ tūc incipiebat paſcha. ergo illa cena de q̄ loquit̄ iohānes fuit añ lunā. xiiij. Itē infra. xviij. ca. dicit iohēs ꝙ iudei nō intrauerūt p̄toriū pilati: vt nō cōtaminarent̄: ſed māducarēt paſcha. ergo in veſpe illi⁹ diei quo paſſus eſt xp̄s: manducauerūt agnū paſchalē. ipſi aūt tenebant̄ ex lege comedere illū luna. xiiij. ergo cū cena p̄dicta fuerit in veſpe p̄cedētis diei: pꝫ ꝙ fuit luna. xiij. Cōtrariū dicit btūs Hiero. videlꝫ ꝙ xp̄s illā cenā fecit luna. xiiij. ⁊ paſſus eſt luna. xv. exiſtente. Rñſio. Greci dicūt ꝙ iſta cena facta fuit luna. xiij. ꝓpter auctoritates allegatas in arguēdo ꝓ iſta pte: ⁊ dicūt ꝙ xp̄s p̄uidēs tp̄s ſue paſſiōis futuꝝ illa die q̄ imolabat̄ agn⁹ paſchalis vt imolatio agni veri correſpōderet imolatiōi agni figuralis. iō p̄occupauit comedere agnū paſchalē ꝑ vnū diem. Et dicūt ↄñr ꝙ xp̄s corpus ſuū in pane fermētato cōſecrauit: qꝛ in domib⁹ eoꝝ nō inueniebat̄ panis acymus vſq; ad. xiiij. lunā. Sed dictū eoꝝ ē ↄtra veritatē euāgelij. qꝛ Mat. xxvi. b. dr̄ ꝙ p̄ma die acymoꝝ acceſſerūt diſcipuli ad ieſū dicētes: Ubi vis parem⁹ tibi comedere paſcha. Itē Lu. xxij. a. Uenit aūt dies acymoꝝ i q̄ neceſſe erat occidi paſcha: ⁊ miſit petrū ⁊ iohēꝫ. d. Euntes pate nob̄ paſcha vt māducem⁹. Ex qb⁹ pꝫ manifeſte ꝙ illa cena fuit die acymoꝝ. ⁊ ꝑ ↄñs luna. xiiij. exiſtente. Et ex hoc ſeq̄t̄ ꝙ xp̄s ↄſecrauit i acymo pane: qꝛ illo tp̄e nō īueniebat̄ panis fermētat⁹ in domib⁹ iudeoꝝ ſm̄ p̄ceptū leg⁹ ꝑ. vij. dies: vt hr̄ Exo. xij. Sꝫ greci in tantā veſaniā ꝓrūpūt ꝓpter defēſionē ſui dicti ꝙ negāt textū euāgelij: dicētes alios euāgeliſtas falſum ſcripſiſſe q̄ntū ad diē hui⁹ cene: ⁊ ꝓpter hoc iohēs euāgeliſta q̄ ſcripſit poſterior deſcribēs hāc cenā eos correxit. d. Añ diē feſtū paſche ⁊c̄. vt. ſ. allegatū ē. Sꝫ ad dictū iſtō ſeq̄t̄ deſtructio totius ſacre ſcripture: ⁊ ꝑ ↄñs toti⁹ fidei catholice: cū ſacra ſcriptura ſit regula fidei: ſm̄ ꝙ ſcribit btūs Aug⁹. i ep̄la ad Hiero. Si dicat̄ a fidelib⁹ ꝙ ſcriptura i aliq̄ ſui pte ↄtineat falſū: eadē rōne poterit dici ab adūſarijs fidei ꝙ i nulla ſui pte habeat certitudinē veritatis. Preterea fides catholica tenet euāgeliſtas ſcripſiſſe nō a ꝓprio capite: ſꝫ ſpūſſcti inſpiratiōe. vñ dicit btūs Petr⁹ ſcḋa canonica. i. ca. Spirituſctō īſpirati locuti ſunt ſcti dei hoīes: nullū aūt falſuꝫ pōt eē a ſpūſctō. ⁊ iō dicere ꝙ euangeliſte i aliq̄ loco ſcripſerūt falſuꝫ eſt erroneū. ⁊ iō ꝓpter p̄dicta dixerūt aliq̄ ꝙ xp̄s comedit agnū paſchalē debito tp̄e ſm̄ legē videlꝫ luna. xiiij. vt dictū ē. Sꝫ iudei circa mortē xp̄i ꝓcurādā intēti ⁊ occupati illa die nō comederūt paſcha: ſꝫ tardauerunt ꝑ vnum

ꝑ vnū diē: ſm̄ ꝙ dr̄ Ioh. xix. qꝛ iudei nō ītrauerūt p̄toriū pilati illa die q̄ paſſus eſt xp̄s ne ↄtaminarent̄ ⁊ īpedirent̄ a comeſtione paſche: vt. ſ. allegatū ē. Sꝫ iſtō dictū nō ↄſonat cū v̄bis marci euāgeliſte dicētis ca. xiiij. b. Et p̄ma die acymoꝝ qñ paſcha imolabāt dicūt ei diſcipli: Quo vis eam⁹ ⁊ parem⁹ tibi vt māduces paſcha. Ex q̄ videt̄ ꝙ eadē die q̄ alij imolabāt agnū paſchalē: eadē die xp̄s imolauit agnū. ⁊ ſic cenā diſcipulis ſuis fecit luna. xiiij. exiſtēte. Ad p̄mū dicēdū ꝙ paſchale feſtū apđ iudeos īcipiebat a veſpe diei i q̄ luna erat. xiiij. dies aūt feſtiu⁹ apud eos īcipit a veſpe vni⁹ diei ⁊ durat vſq; ad veſperā diei ſequētis: ſm̄ ꝙ dr̄ Leuit. xxiij. c. A veſpe in veſperā celebrabit̄ ſabbata vr̄a. ⁊ ſic dies ſolennis paſche erat luna. xv. ꝓpter qđ eūdē diē quē iohēs noiauit añ diē feſtū paſche ꝓpter diſtinctionē naturaliū dierū: marcus noiat p̄mū diē acymoꝝ: qꝛ a veſpa p̄cedēt⁹ diei incipiebāt comedere acyma. Qñ ergo dr̄ ꝙ luna. xiiij. exiſtēte erat p̄m⁹ dies ſolēnitat⁹ paſche. Dicēdū ꝙ nō eſt verū: ſꝫ i fine illi⁹ diei īcipiebat p̄m⁹ dies ⁊ durabat vſq; ad veſperā diei ſeq̄nt⁹. ⁊ ſic p̄ma dies ſolēnitatꝭ paſchalis celeberrima erat luna. xv. vt pꝫ Leuit. xxiij. Menſe p̄mo. xiiij. die menſis ad veſperā paſcha dñi eſt. et. xv. die menſis hui⁹ ſolēnitas acymoꝝ dñi eſt. ſeptē dieb⁹ acyma comedetis. dies p̄m⁹ erit vob̄ celeberrim⁹ ſanctuſq;. Ad ſcḋm dicēdū ꝙ illud paſcha qđ debebāt comedere iudei in die paſſiōis xp̄i nō intelligit̄ de comeſtiōe agni paſchalis: qꝛ illud paſcha comederāt in veſpa p̄cedētis diei: vt dictū eſt: ſꝫ itelligit̄ de panib⁹ acymis q̄s debebāt comedere ſeptē dieb⁹ ↄtinuis: ⁊ nō debebāt comedi niſi ab hoīb⁹ mūdis. ⁊ iō nō itroierūt domū hoīs gētilis ne impedirent̄ a comeſtione ipſoꝝ.

¶ In ca. xiij. vbi dr̄ in poſ. Et cepit lauare pedes diſcipuloꝝ.

Additio. j.

Ex hoc ꝙ pedes diſcipuloꝝ lauabāt: nō ſequit̄ ꝙ habebāt lutoſos pedes nec ꝙ diſcalciati īcederēt. Mos enī erat vt itinerātiū pedes lauarent̄: vt pꝫ Gen̄. xviij. vbi cū abraā āgelos ſibi occurrētes q̄s hoīes eē credebat inuitauit. p̄mo offerebat eis aquā ad pedes lauādū di. Afferā puſillū aq̄ ⁊ lauent̄ pedes vr̄i ⁊ req̄ēſcite ⁊c̄. et ſic de alijs ſilib⁹: q̄ q̄dē lotio p̄ncipalit̄ fiebat in remediū laſſitudinis q̄ itinerātib⁹ ſepe ↄtingūt. ¶ In eodē ca. vbi dr̄ in poſ. Sꝫ ꝓ tāto dr̄ h̄ mādatū nouū ab effectu: qꝛ aiaꝫ renouat.

¶ Additio. ij. Hec due rōnes aſſignate ꝑ poſtill. ad hoc ꝙ mādatū de dilectiōe ꝓximi h̄ poſitū dicat̄ nouū nō videt̄ ſufficere. Prima enī rō q̄ ſumit̄ ex renouatiōe aie i lege noua nō videt̄ valere: nā renouatio aie ꝓprie fit ꝑ grām a deo infuſā mediāte v̄tute ſacroꝝ q̄ ad hoc īſtrumētalit̄ opat̄: ſm̄ quā grām aia dr̄ noua creatura: quā q̄dē nouitatē etiā puuli vſuꝫ rōnis nō habētes: nec ꝑ ↄñs actū dilectiōis i baptiſmo acq̄rūt. Uñ valde īpꝛoprie dr̄ ꝙ mādatū dilectiōis aiam renouat: cauſalitas enī p̄ncipalis hui⁹ renouatiōis ſoli deo attribuit̄ tāq; p̄ncipali agēti: ſacr̄o aūt regeneratiōis tāq; īſtrumēto. vñ Aug⁹. ſup Ioh. dicit ꝙ tanta vis eſt aq̄ vt corp⁹ tāgat ⁊ cor abluat. Uñ ſm̄ iſtā ↄſiderationē ꝓprie diceret̄: Sacrm̄ nouū do vob̄: loq̄ndo de ſacr̄o baptiſmi q̄ aia renouat̄. ſcḋa aūt rō quā iducit ad hāc nouitatē ſumptā a differētia noui et vete. teſt. nihil videt̄ facere ad ꝓpoſitū: nā lꝫ verū eſt ꝙ lex euāgelica p̄ncipalius iducit ad ſui obſ̄uationē ꝑ amorē q̄ ꝑ timorē h̄ itelligit̄ ꝑ amorē dei. ⁊ ſic ſm̄ poſtill. ad h̄ deſignādū debuiſſet dicere: Mādatū nouū do vobis vt diligat⁹ deū. ꝑ amorē enī dei lex euāgelica inducit ad ſui obſeruātiā. Uerba etiā euāgelij q̄ in hoc loco nouitatē mādati teſtant̄ nō faciūt in h̄ mentionē de his q̄ īducūt ad obſeruationē legis ſeu mādati. Uñ ad declarationē nouitatis hui⁹ mādati vlteri⁹ videt̄ aliq̄d dicēdū. Ad cui⁹ euidētiā attēdēdū eſt ꝙ ſm̄ Tho. in p̄ma ſcḋe. q. cviij. ar. iiij. in corpe q̄ſtiōis. Lex noua q̄ eſt lex libertatꝭ ſupra p̄cepta addidit ↄſilia q̄ in optiōe ei⁹ cui dant̄ ponūt̄: In veteri aūt lege q̄ erat lex ſeruitutꝭ nō dabant̄ ↄſilia ſꝫ tm̄ p̄cepta q̄ neceſſitatē īportāt: vñ de duob⁹ p̄ceptis charitatꝭ in qb⁹ tota lex ⁊ ꝓphete pendēt: vt Mat. xxij. Ea q̄ ſūt de neceſſitate ſalut⁹ implēda in veteri lege ad plenū ↄtinent̄. De p̄mo enī dr̄ Deut. vi. a. Diliges dñm deū tuū ex toto corde ⁊c̄. De ſcḋo v̄o p̄cepto: Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſm̄. Leuit. xix. Ea v̄o q̄ ad ꝑfectionē impletiōis p̄dictoꝝ p̄ceptoꝝ ꝑtinēt in lege noua ex cōſilijs cōtinent̄

A ↄſiliis ↄtinet: qđ de p̄mo p3 cū dn̄s ↄſuluit. Mat. xix. c. Si
vis ꝑfectus eſſe vade ⁊ vēde oīa q̄ habes ⁊ da pauperib⁹ ⁊c.
In quo ↄſilio ſm̄ doctores ea que ꝑtinēt ad ꝑfectionē dilectio
nis dei ꝑ modum ↄſilij ponunt. De ſcđo ſ₃o ea q̄ ꝑtinēt ad ꝑ/
fectionē dilectionis ꝓximi potiſſime cōtinent in hoc qđ dicit:
Quod xp̄us gen⁹ huma/ nū dilexerit — Diligatis inuicē ſicut dilexi vos. qđ ſic p3. Nā modus dilecti
onis xp̄i ad diſcipulos ſeu ad humanū gen⁹ attingit ſūmū gra
dū ꝑfectōis dilectōis ꝓximi tripliciter. Primo ſm̄ extēſionē:
q̄nto eni dilectio ꝓximi ad plures extēdit tāto videt eē mag̃
ꝑfecta. Extēdit aūt xp̄us hāc dilectionē nō ſolū ad amicos vel ei
ↄiūctos ꝓpē naturalis cognatiōis aut ciuilis vinculū. ſed etia3
ad inimicos ꝓ q̄b⁹ etiā in paſſiōe orauit: vt Luc. xxiij. ca. de q̄
extēſiōe docuerat apl̄os Mat. v. g. Diligite inimicos vr̄os.
Scđo q̄ ad intēſionē. quāto eni aliq̄d intēſi⁹ amat tāto facili⁹
maiora ꝓpē ipm̄ ↄtēnunt. Cōtēpſit aūt xp̄s ꝓpē dilectionē ꝓxi
mo₂ nō ſolū exteriora bona vl̄ etiā q̄dā corꝑalia iteriora expo
nēdo corp⁹ ſuū laborib⁹ ⁊ ꝑſecutiōes varias tolerādo: ſ3 etiā
aīam ſuā ꝓ eis ponēdo qđ ſūmū gradū ꝑfectōis circa hui⁹ di/
lectōis itēſionē obtinet. Iuxta illđ Joh. xv. b. Maiorē hac di
lectionē nemo habet ⁊c. Tertiū ſm̄ effectū: q̄to eni maiora bo
na ꝓximis ꝑ dilectionē ipēdim⁹: tāto ꝑfectior dilectio eē vide
tur. Largit⁹ eſt eni xp̄s ꝓximis ſeu humano generi bona ſpūa
lia ⁊ diuia ſupra naturā ⁊ rōnē exiſtētia. ſ. doctrinā diuino₂ ⁊
ſacro₂ inſtitutionē ⁊ hmōi q̄₂ bono₂ collatio ad ſinglarē quā
dā ꝑfectōe3 fraterne dilectōis videt ꝑtinere: cū ꝑ hec bona hō
vltio fini ↄiungit in q̄ ſūma hoīs ꝑfectio ↄſiſtit: q̄ q̄dē ſpūalia
bona cū nō vni tm̄ vel duob⁹ ſ3 toti multitudini exhibita ſūt eſt
Phus. — perfectior dilectio ſm̄ effectū. vn̄ iuxta ſniam phi. Bonū gētis
ꝑfecti⁹ eſt ⁊ diuini⁹ q̄3 bonū vni⁹. Ex q̄b⁹ manifeſte p3 ꝙ i h qđ
dicit xp̄s: Diligatis inuicē ſic dilexi vos: docuit apl̄os dilectio
nis ꝓximi ꝑfectōe3 in ſūmo gradu q̄ ſub ↄſilio cadit: nō eni ad
p̄miſſa de neceſſitate ſalut̃ in q̄libet caſu q̄s tenet. vn̄ Aug. in
enchi. ſup illđ Mat. v. g. Diligite inimicos vr̄os dicit: ꝑfecto
rū ſūt iſta ⁊ filio₂ dei. Ex q̄b⁹ ſeq̄t ꝙ hoc mādatū ꝓprie dr̄ no/
uū. in antiq̄ eni minime talis mod⁹ dilectōis reperit. ſi aūt di
B — cat ꝙ ſm̄ h debuiſſet dicere: Cōſiliū nouū do vob: nō aūt mā/
datū nouū: cū p̄dicta nō cadūt cōiter ſub p̄cepto vt dictū eſt: ſed
ſub ↄſilio. Ad h dicēdū ꝙ l3 iſta q̄tū ad cōem ſtatū hoim nō ca
dunt cōiter ſub p̄cepto. Ad ſtatū autē apl̄o₂ ſub p̄cepto cecide
runt in q̄tū fuerunt deputati ad edificationē toti⁹ vniuerſalis
eccl̃ie. Iuxta illđ ad Eph. iiij. b. Alios q̄dē apl̄os: alios aute3
paſtores ⁊ doctores ad ↄſummationē ſcto₂ in op⁹ miniſterij ⁊
edificationē corꝑis xp̄i. ſ. eccl̃ie. Et iđ ꝓprie hec v̄ba eis dirigū
tur ꝑ modū p̄cepti ſc3: Mādatū nouū do vobis: q2 qđ alijs cō
muniter eſt ↄſiliū: apl̄is eſt p̄ceptū qđ etiā illi mō eis cōgruēte
ꝑfecte ipleuerūt: vt ex geſtis eo₂ p3. Si vlteri⁹ q̄rat q̄liter cō
ſilia ad p̄mū p̄ceptū charitat̃ ꝑtinētia nō fuerūt data apl̄is ſub
p̄cepto ſicut et predicta. cū ad ↄſilia vtriuſq3 p̄cepti eadē rōne
tenerent. Dicēdū ꝙ hmōi cōſilia. ſ. ad p̄mū p̄ceptū ꝑtinētia iā
obſeruabant ab apl̄is. vn̄ Mat. xix. d. Ecce nos reliquim⁹ oīa
⁊ ſecuti ſum⁹ ⁊c. In abiectōe eni oīm tp̄aliū ⁊ ſeclaꝛ xp̄i ꝑfectio
diuine dilectionis: ⁊ ꝑ cōſeq̄ns cōſilia ad illud p̄ceptū ꝑtinen/
tia cōtinēt: iuxta illđ p̄allegatū. Mat. xix. c. Si vis ꝑfect⁹ eſſe
⁊c. vn̄ non reſtabat niſi vt informarent de ꝑfectione impletio
nis ſecundi precepti: vt dictum eſt.

¶ In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil. Querit vtr̄ cena l h ca. deſcripta.
¶ Additio. iij. Hec q̄ſtio diſputat ⁊ ad plenum vt credo de
clarat in additione ſup Mat. xxvi. ca. vide ibi.

Replica. j. In caplo. xiij. vbi dicit: Cepit lauare pe
des: Poſtillator dicit lutoſos: q̄a nudi
pedes ibāt. Burgē. ſe opponit hic ſicut Mar. vi. vide ibi cor/
rectū. Qđ hic ſpecialr̄ dicit de abraā q̄ obtulit angelis pedū lo
turam ꝓut dicit Geñ. xviij. iūcta auctoritate beati Diony. xv.
angelice hierarchie eſt cōtra Burgeñ. q2 ibi dicit angelos ſem
ꝑ apparuiſſe nudos pedes.

¶ Replica. ij. In eo. ca. vbi dr̄: Mandatū nouū do vobis.
Poſtillator illi⁹ nouitatis dat duplicē rōnē: vna eſt ꝙ dr̄ no/
uū ꝓpter aīe innouationē: alia q2 differētia noue legis a vete/
ri cōſtituit. Burg. hic facit cauillationē cōtra rōnē vtrāq3. Con
tra p̄mā: q2 ſacramēta inouāt aīam inſtrumētaliter. de⁹ p̄ncipa
liter. ido ꝓpter inouationē aīe poti⁹ debuit dici ſacr̄m nouum
do vobis. Hic dico ꝙ aliud eſt inouare aīam effectiue: aliđ for
maliter: de⁹ effectiue renouat: ⁊ ad idē genus cauſe reducit in
ſtrumētū: qđ etiā efficit ſuo mō: ſ3 grā ⁊ charitas formaliter re
nouāt aīam. Hec aūt grā ⁊ charitas ꝑ deū īfundunt in baptiſ
mo: ꝑ quā tāq3 ꝑ ꝓriā formā meriti mādati noui fit impletio.
Innouat igit aīa effectiue ꝑ charitatis infuſionē: inouat aūt
formaliter ꝑ mādati execuitionē: q̄ fieri nō pōt ſine habitu illo
infuſo. Eſt igit cauillatio Burg. tētatiua: ꝑtractio etiā ſcđe rō/ C
nis eſt q̄dā tētatiua cauillatio. Nā differētia noue legis ⁊ ve
teris teſtamēti eſt timor ⁊ amor. Opa eni legis erāt ſeruilia ⁊
q̄ſi mercēnaria: opa aūt grē amoroſa: ⁊ iđ q̄ ſub lege erāt: dice
bant ſerui. q̄ aūt ſub grā: dicunt filij ⁊ amici. Mādata illis da
ta fuerūt deſpotica. Iſtis āt ſunt data regalia ⁊ politica: q2 de/
us illis mādata dedit vt ſeruis: iſtis vt filijs liberis ⁊ amicis:
ex q̄ differētia bn̄ accipit nouitas mādati. Ea aūt q̄ Burg. po
nit ad declarādū mādati nouitatē nō ſunt multū ꝓbabilia. Di
ctū ei⁹ p̄mū eſt ꝙ nouitas illa attēdit penes cōſilia ſuꝑaddita.
Nā in veteri lege vt dicit: nō dabant cōſilia/ ſ3 tm̄ p̄cepta: hoc
aūt dictū eſt ↄ lr̄am veteris leg̃ q̄ diſtinguit in mltis locis pre
cepta a cōſilijs. Dicit nāq3 Prou. i. c. Deſpexiſtis oē cōſilium
meū. ⁊ ibidē. iij. c. Cuſtodi legē atq3 ↄſiliū. ⁊ ſic de alijs. Scđ3
dictū Bur. ē ꝙ oīa de neceſſitate ſalut̃ ꝑtinētia ad ipletionē p̄
cepto₂ charitatis in q̄b⁹ tota lex pēdet ⁊ ꝓphe ad plenū cōtinēt
in veteri lege. ſ3 hoc dictū videt cōtra planā lr̄am Mat. v. c.
vbi dr̄: Niſi abūdauerit iuſticia vr̄a pluſq3 ſcriba₂ ⁊c. Nō in/
trabit̃ i regnū celo₂: vbi glo. Iuſticia illo₂ mādata moyſi. im
pletio illo₂ iuſticia xp̄i: illa a pena liberat/ iſta ſaluat. ⁊ iſta mā
datū xp̄i nō eſt cōtrariū legi: ſ3 lati⁹ in ſe legē cōtinēs: q̄ eni nō
iraſcit, nō occidit: ſed nō ecōtra: tolle irā ⁊ homicidiū non fit.
illa eni ſi p̄ſeruabat a pena ſenſus: nō tn̄ a pena dāni. iđ obſer
uātia veter̃ legis nō ſufficiebat ad ſalutē ſine expoſitione xp̄i ſu/
ꝑaddita: vetera eni ⁊ noua p̄cepta eadē ſunt ſm̄ ſubſtātiā: ſed
differunt ſm̄ maiorē ⁊ minorē expreſſionē ⁊ vtilitatē ſm̄ btm̄
Aug̃. xvi. de ciui. dei ca. xxvi. ⁊ p̄mo retra. ca. xii. Tertiū dictū
Burg. eſt ꝙ ea q̄ ad ꝑfectionē ipletionis p̄cepto₂ ꝑtinēt: in le/
ge noua in cōſilijs cōtinent: ſ3 hoc videt falſum. nā ſtat aliquē
ꝑfectiſſime deū diligere: q̄ tn̄ nō vēdidit oīa ſua ⁊ dedit paupe
rib⁹ ꝓut exēplificat beat⁹ Aug⁹. i. de ciui. dei ca. x. de Pauli/
no epō Nolēſi ⁊ Burg. idē vult. ē. ca. xii. in correptorio p̄mo.
idcirco ſine obſeruātia cōſilio₂ xp̄i pōt q̄s eſſe ꝑfect⁹ dei ama/
tor. Cete₂ ſi q̄ ꝑfectio obſeruātie dilectōis ꝓximi potiſſime cōti/
net in eo qđ hic dr̄: Diligat̃ inuicē ſicut dilexi vos: ꝓut Bur.
dicit: tunc ſeq̄t illđ fore dictū ꝑ modū cōſilij: cū tn̄ dicat in lr̄a:
mādatū nouū. Sed Bur. hoc volēs euadere dicit ꝙ debet in/
telligi ſolis apl̄is mādatū: cōitatē aūt fideliū cōſiliū ſit ſ3 h vide D
tur irrōnabilit̃ dictū ⁊ in nulla ſcp̄tura fundatū. ſ3 fundat ſuꝑ
falſa imaginatione: imaginat eni ꝙ xp̄s dilexit nos in ſummo
gradu ꝑfectionis: intēſiue/ extēſiue/ ⁊ effectiue: ad quē gradu3
diligēdi q2 nō pōt homo de cōi lege ꝑtigere: idcirco xp̄s eū nō
p̄cepit: nō eni xp̄s p̄cepit alicui ipoſſibile: h3 igit vt dicit Bur.
vim cōſilij nō p̄cepti. cū dr̄: Diligat̃ inuicē ſic dilexi vos: ſ3 idē
argumētu3 eſt de apl̄is ſicut de alijs: nemo eni ex eis ad ſūmū
gradū ꝑfectionis ꝑtingere potuit intēſiue extēſiue ⁊ effectiue.
Oppoſitū eni hui⁹ dānat in clemētinis. ad nr̄m. de hereticis.
Vn̄ etiā neq3 apl̄is eſſet mādatū pari rōne q̄ ceter̃ non māda/
tū: cui⁹ tn̄ oppoſitū dicit Bur. Pro Bur. igit ⁊ ſuo₂ imitato/
rum deſolatione dico ꝙ Burgē. decept⁹ eſt putās eſſe ſimilitu
dinē currentē q̄tuor pedib⁹. Scđm eni eundē Bur. in multis
loc̃ nulla ſimitudo debet vniuerſaliter accipi: q2 iā nō eēt ſimitu/
do ſed idētitas. idcirco ꝑticulariter accepta hec ſimitudo. Sicut
dilexi vos. nō cogit Burg. ad dicēdū manifeſtū p̄ceptū fore cō
ſiliū: q2 nō ſequit: diligatis ſicut dilexi: ſ3 ego dilexi in ſummo
gradu ꝑfectionis. igit ⁊ vos: ſicut non ſeq̄t: ſicut ſe habet ſen/
ſus ad ſenſibilia: ita intellect⁹ ad intelligibilia. ſ3 ſenſus ꝑcipit
ſua ſenſibilia materialiter. ḡ intellect⁹ intelligibilia. totū antece
dēs eſt verū ↄn̄s impoſſibile: ſicut eni vniuerſaliter accipiēdo
ſimitudines multi lapſi ſūt in pericloſos errores: ita et ioachim
abbas arguebat ex illa ſimilitudine: Pater oro vt fideles ſint
vnū ſicut ego ⁊ tu vnū ſum⁹: ſ3 fideles nō pn̄t eē vnū niſi colle
ctiue: ḡ ꝑſone diuine nō ſūt in cōi eſſentia. ſ3 collectiue: q̄ error
dānat: ex̃ de ſū. tri. ⁊ fi. catholica. Dānam⁹. Vn̄ beat⁹ Greg⁹.
aliter exponit illud mādatū q̄3 Burg. Dicit eni: Diligite inui/
cē ſicut ego dilexi vos. hoc eſt amate inuicē ad qđ amaui vos.
ſic igit accipit ſimilitudo q̄ ad terminū amoris: q2 amor dei er
ga nos ordinat ad grām ⁊ gl̃iam: ita ⁊ noſter amor inuicem:
etiam q̄uis ſm̄ intēſiuū modū non eſt nobis poſſibile chriſto
aſſimilari in dilectione: tn̄ in extendēdo ad oēs etiā hoſtes poſ
ſibile eſt: imo nō difficile: q2 de diligendis inimicis nemo vnq̄3
in veritate poterit ſe excuſare vt vult beat⁹ Aug⁹. in ſermone
cōmuni. Eſt igit p̄ceptū charitatis ſic extenſum nouū ⁊ leue re
ſpectu ꝓximi: multo aūt leuius reſpectu dei: q2 volūtas ſequē
do rectā rationē in deo nihil reperire pōt niſi diligibile: q2 nō
niſi bonū: imo optimū: per ↄſequens ſuper omnia diligēdum:
oportuit igitur Burgeñ. aliū habere reſpectū q̄n circa. xx. ca.
Exo. dicit preceptū de dilectione eſſe arduiſſimū. vide ibi.

Et ait diſci. ſ. Nō tur. Aug⁹. Ne aūt Ca. XIIII morte tanq̄ hoīs timerēt: ꝛ ideo turbarent: cōſolat eos. ſe etiā deū eſſe dicēs: Ne autē iterū ſibi timerēt q̄ſi ab eo perituri: cū cōſideratiōi petro dictū ſit: negabis. certificant poſt tēptationes ſe apud deū cū xp̄o māſuros eſſe: q2 ꝛ ſi differētes: nullus tñ alienabit a domo in qua q̄ſq3 habꝫ māſionē ꝑ merito. Per denariū q̄dē oīb⁹ ſignat vna ꝛ nō diuerſa viuēdi i eternitate māſura. p māſiōes ſignant diuerſe dignitates i eadē eterna vita: q2 alia claritas ſolis: alia claritas lune: alia claritas ſtellaꝝ. b ¶ In domo ꝛc. Dom⁹ dei: tēplū dei: regnū dei: regnū celorū ſūt hoīes iuſti in q̄bus ſunt multe differētie inter ſe. Et he ſūt māſiones ipſius domus. He aūt iā parate ſūt in p̄deſtinatione: ſicut ait apls: Qui elegit nos añ mūdi cōſtitutionē p̄deſtinādo: parāde ſūt in opatione. vñ: Quos p̄deſtinauit hos ꝛ vocauit ꝛ iuſtificauit ꝛ magnificauit. Et ſm hoc dr: Fecit de⁹ q̄ futura ſūt. i. q̄ factur⁹ eſt. ¶ Aug⁹. Nō iuſti ſunt regnū di ꝛ regnū celoꝝ: vt dr: colligēt de regno ei⁹ oīa ſcādala. Sꝫ ꝛ de eiſdē dr: Fulgebūt iuſti ſi. ſ. in r. p. eoꝝ. i. regnū in regno: qđ etiā orat. Adueniat reg. tuū ꝛ in fine: Percipite regnū. i. q̄ regnū eratis ꝛ nō regnabat: mō regnate qđ eratis in ſpe: ſitis in re. c ¶ Si quo min⁹. i. ſi nō p̄deſtinaſſe māſionē qđ ē incōueniēs q̄ntū ad deū q̄ oīa bona añ oīa tpa p̄deſtinauit: tūc mō p̄pararē. i. p̄deſtinarē qđ iterꝫ ē incōueniēs q̄ntū ad deū p̄ſentialit aliq̄d p̄deſtinare. ¶ Aug⁹. Cōfirmat eē: q2 ſi nō eēnt dixiſſet: ibo ꝛ parabo. i. p̄deſtinabo: ſꝫ q2 iā ibi ſūt nō ē op⁹ aliq̄ pare: q2 ꝟo nōdū ſūt i opatiōe: addit: ꝛ ſi abiero ꝛ p̄pauero. Abiēs ſꝫ ñ relinq̄ns parat: q2 ſubtrahit ſe ꝛ latet vt ſit fides q̄ nō eſt de re viſa: ꝛ inde eſt meritū fidei. Et hac viuit iuſtus ꝛ mūdat ei coꝛ: dū pegrinat ꝛ in ea deſiderat qđ nondū hr̄. Et hec eſt p̄paratio māſionis: q2 ſic parat nos ſibi ꝛ ſe nobis vt maneat in nobis ꝛ nos i eo q̄ntū q̄ſq3 erit pticeps ei⁹ plus vel mīn⁹ ꝑ diuerſitate meritoꝝ. ꝛ hec multitudo māſionū eſt. d ¶ Et ſi abie. Aug⁹. Abūt latēdo: venit apparēdo: ſꝫ manet regēdo vt pficiam⁹ bñ viuēdo: ꝛ ſic parat loc⁹. ¶ Aug⁹. Fides q̄ nō videt credit: nā ſi videret nō eſſet fides: credēti colligit meritū: eūti reddit p̄miū. Eat q̄ de⁹ ꝛ paret locū. eat ne videat. lateat vt credat. Tunc eñi locus parat: ſi ex fide iuuat credit⁹. Deſideret vt deſideratus habeat. Deſideriū dilectionis preparatio eſt māſionis. e ¶ Et quo ego. Hoc dictū eſt ſm q̄ſdā q̄ ſciebāt ꝛ filium ꝛ patrē. Thomas ꝟo ꝛ ſi putaret ſe neſcire 9uincit p h̄ q ipſuꝫ nouit: ꝛ viā ſcire ꝛ vitā. i. filiū ꝛ patrē. De illis ſciētibus ſubdit: Anmō cognoſcetis eū p me cognitū ꝛ vidiſtis eū i corde dum me p oīa ſimilē ei vidiſtis. Sꝫ alij erāt de q̄b⁹ eſt philippus neſciētes: ꝛ ſi ſcirēt iſtū filiū: illū patrē: non putabāt filiū ex toto ſimilē: ſed patrem meliorē: et ita nec patrē nec filium ſciebāt. Quo alo philippus dicit: Oſtēde nobis patrē ꝛ ſufficit. in quo ſufficiētia: ꝛ nō in te. vnde increpat nec filium ſcire.

f Dicit ei tho.

Et ait diſci- C. XIIII a ¶ autē. a ¶ pro morte mea certus q2 deus ſum q̄ ſuſcitabo carnem.

puliſ ſuis: Nō turbet b a ¶ quia ſi creditis in deum conſequit vt ꝛ in me: quia ego deus ſum.

coꝛ vr̄m: credit' in deū ꝛ i me cre c ¶ in iuſtis. a ¶ diuerſa p̄mia meritoꝝ.

b dite. † In domo pr̄is mei manſio d ¶ ſi nō eſſet. ¶ . i. ſi in aliquo.

c nes multe ſūt. Si quo minus di e a ¶ ſi nō eſſent parate vel p̄deſtinate: ſꝫ eēnt p̄parāde vel p̄deſtinā de tūc vado ꝛc. ¶ va dit parare nō vt parate ſunt: ſed vt ſint parā de: illud negat: hoc affirmat.

xiſſem vobis: q̄ua vado parare f d vobis locū. Et ſi abiero ꝛ p̄para g a ¶ apparebo in iudicio. ¶ introducam in manſiones vt maneatis pfruendo.

uero vob̄ locū/ iterū venio ꝛ acci h pīā vos ad meipm̄: vt vbi ſū ego i ¶ ſed ne q̄rant vbi ſit: hoc ſubdit: quo. i. ad patrē: Et nota q ꝛ ibi eſt vt de⁹: ꝛ illuc vadit vt homo cū ſit vna pſona deus ꝛ homo.

e ꝛ vos ſitis. Et q̄ ego vado ſcitis ꝛ k

Nico. de lyra

Et ait diſci. ſu. Poſtq̄ȝ q̄ xp̄s cōfortauit diſcipulos ſuos exēplis. hic ꝯfortat eos ꝟbis. Et Ca. XIIII diuidit in duas: q2 p̄mo ꝯfortat eos ꝯtra deſolatiōeȝ

Diuiſio ipſoꝝ de xp̄i morte. ſc̄do ꝯtra deſolationē in tribulatiōe poſt mortē xp̄i eis imminēte ca. ſe q̄n. Ego ſuꝫ vitis vera. Prima in duas: q2 p̄mo ꝯſolat diſcipulos de ſua morte rōnib⁹ ſumptis ex pte diſcipuloꝝ remanētiū. ſc̄do rōnibus ſumptis ex pte xp̄i dimittētis eos ꝯfortatiō ibi: Nō turbet coꝛ vr̄m. Pria in tres q2 p̄mo cōſolat remanētes ꝓmittēdo eis acceſſum ad patrē p ip̄m. ſc̄do ꝓmittēdo eis ſp̄ūſſcti donū/ ibi: Si diligitis. tertio ꝓmittēdo eis ſuū reditū. ibi: Nō relinquā vos. Prima i tres: q2 p̄mo ꝓponit intētū. ſc̄do manifeſtat ꝓpoſitū/ ibi: Et q̄ vado ſcitis. tertio dubiū remouet. ibi: Dicit ei philipp⁹. Circa p̄mū ſciēdū qđ p̄dixerat eis iude ꝓditionē ꝛ petri negationē et ſui abſentiā ꝛ mortē: q̄ oīa erāt eis turbatiōis materia. iō dicit b ¶ Nō turbet coꝛ ve. ꝓpter p̄dicta. Et aūt aliq̄ libri habēt hic: Nec formidet: nō eſt de textu: ſed. ſ. eo. ca. ponit vt videbit. c ¶ Creditis in deū ꝛc. in quo exp̄mit ſuā deitatē manifeſte. aliter ꝯſequētia nō valeret. d ¶ In domo pa. mei ꝛc. Dom⁹ pr̄is hic vocat glīa celeſtis: in q̄ ſunt multi grad⁹ ꝛ diſtinctiones: q2 q̄uis ſit idē obiectū beatitudinis nullā diuerſitatē hn̄s. tñ ex pte beatoꝝ eſt diuerſitas in pticipādo illud obiectū ſm varietatē meritoꝝ: q2 aliq̄ vidēt alijs clari⁹ ꝛ fruunt pfecti⁹ ſm maioritatē habitus charitatis q̄ facit aīam capacē obiecti btitudinis. e ¶ Si q̄ mi. di. vo. q. d. ſi in celeſti btitudie eēt aliq̄d min⁹ vel defectuoſuꝫ dicerē vob̄. f ¶ Quia va. pa. vo. lo. ſꝫ nō eſt neceſſe q vadā ad p̄parādū: q2 in đo eſt bonitas pfecta eternalis: ꝛ etiā inmutabiliter ꝛ multipliciter pticipabilis a beatis. Numer⁹ etiā electoꝝ ꝛ termin⁹ meritoꝝ: eſt eternaliter ꝛ imutabilit̄ p̄deſtinat⁹. ꝛ ſic totū paratū eſt ab eterno: ſm q dr Mat. xxv. c Poſſidete paratū vobis regnū a cōſtitutione mūdi: ſꝫ huic expoſitiōi videt repugnare qđ ſequit: Et ſi abiero ꝛ p̄parauero vob̄ locū q̄ videt q iret ad p̄parandū. Dicēdū q btitudo vel loc⁹ ipſi⁹ nō indigebat aliq̄ p̄paratiōe: vt dictū ē: ꝛ ſic loquit ſaluator: in lr̄a p̄cedenti. ipſi aūt electi indigēt p̄paratiōe ad h̄ q poſſint btitudinē cōſeq̄: q2 lꝫ ſint ab eterno p̄deſtinati: tñ btitudinē nō ꝯſequunt niſi mediāte gr̄a q̄ dat tpaliter in p̄ſenti. qđ q̄ dīc ſaluator: g ¶ Si abiero ꝛc. nō eſt itelligēdū q in glīa celeſti aliq̄d aſcēdēdo p̄parauerit: ſꝫ q2 p aſcenſionē ſuā donū ſp̄ūſſcti fidelib⁹ miſit. p qđ p̄parāt ad ꝯſecutionē btitudinis. h ¶ Iterū ve. ꝛc. Ex h̄ ꝟbo dixerūt aliq̄ heretici q electi nō aſſumūt ad glīam vſq3 ad diē iudicij: ꝛ tūc p̄mo aſſumunt qđ xp̄s veniet iterū in forma hūana: ſm q dr Act. i. b. Hic ieſus q̄ a vobis aſſumpt⁹ eſt ſic ve. ꝛc. ſed h̄ eſt expſſe cōtra dictū apl̄i Phil. i. c. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cuꝫ xp̄o. ꝛ. ij. ad Coꝛ. v. a. Scim⁹ qm̄ ſi terreſtris dom⁹ nr̄a habitatiōis huiꝰ diſſoluat. habem⁹ domū nō manufactā i celis. Ex q̄b⁹ ptꝫ q aīa exuta a corpe nō hn̄s ipedimētū culpe vel pene tpalis debite: ſtatim euolat ad gloriā. Hoc etiā ptꝫ rōne: q2 talis aīa p grām quā hꝫ digna eſt glīe. ꝛ nō hꝫ impedimētū ꝓprie pſone nec toti⁹ nature: q2 illud impedimētū p xp̄i mortē fuit ablatū. ꝛ ſic intelligit p̄paraſſe beatitudinis locū inq̄ntū p mortē ſuaꝫ amouit impedimētū nature. ꝛ aſcēdens ad celos miſit donuꝫ grē q̄ ambo erāt neceſſaria ad ꝯſecutionē glīe. Sciendū igit ad itelligēdū ꝟbū xp̄i cū dr: Iterū venio ꝛc. q xp̄s duplicitervenit ad accipiēdū fideles. Vno mō ad accipiendū eos ad btitudinē aīe. ꝛ ſic q̄tidie venit ad eccleſiā accipiēdo a corporalibus aīas ſanctas ꝛ trāſferēdo ad glīam. iſte tñ aduēt⁹ nō eſt in p̄ſentia corpali. Alio mō veniet in fine mūdi corpaliter ad aſſumēdū fideles ad btitudinē aīe ꝛ corpis ſimul. ꝛ q̄ntū ad hoc verū eſt ꝟbū illoꝝ q fideles nō aſſumūt ad btitudinē vſq3 ad diē iudicij. intelligēdo de btitudine corpis ꝛ aīe ſimul. h̄ tñ eſt intelligēdū de cōi lege: q2 aliq̄ ſcti ex p̄uilegio ſpeciali ſunt iaꝫ in btitudine eterna aīa ꝛ corpe: q2 ſaltē hoc pie credit de beata ꝟgine. i ¶ Ut vbi ego ſum ꝛc. dicit: ego ſum: q2 ante paſſionē ſuā iaꝫ erat beat⁹ pfecte inq̄ntū de⁹ ꝛ inq̄ntū hō q̄ ad aīam. k ¶ Et q̄ ego va. Hic manifeſtat qđ dixerat. ſcꝫ q p ip̄m habebāt acceſſū ad patrē: q2 ipſe eſt via ſm hūanitatē: ꝛ pr̄ eſt termin⁹. ip̄e aūt de vtroq3 inſtruxerat. iō dr: Et q̄ ego va. ſcꝫ ad patrē. l ¶ Et viā ſci. via p quā iuit xp̄s fuit mors ip̄i⁹. ip̄e aūt xp̄s vel ſe q̄la ip̄i⁹ qđ ꝓ eodē hic accipit: eſt via p quā alij veniūt ad patrē. ꝛ de his oīb⁹ diſcipulos inſtruxerat: ✱ licet non

Moꝛa. a ¶ Et ait di. ꝛc. Qm̄ imediate añ dixerat petro ter me negabis. timuerūt alij: ne ſile ꝯtingeret eis: qđ lꝫ ñ negauerūt ꝟbo: tñ q̄dāmō ꝯtigit facto xp̄m in ſua captōe fugiētes. iō ne deſperarēt d̄ ſalute dixit eis: b ¶ Nō tur. ꝛc. q. d. poſt lapſum remanet vobis penitētie remediū: per qđ lapſus aliquādo reſurgit ad equalē vel maiorē gratie gradū: ꝛ p hoc oībus lapſis xp̄s dedit ſpem ſalutis. c ¶ In domo pr̄is mei manſio. mul. ſunt. Greg⁹. Hac ratione cōueniūt māſiones multe cuꝫ denario diurno: quia et ſi alter minus alter ✱ amplius exultat:

Moraliter

A b a ¶ Dicit ei tho. Quo et q̄ itur dixit eos scire q̄ nō mētit: sʒ thomas dicit eos vtrūqʒ nescire: nesciēs eos scire: sʒ xp̄s ꝯuincit eos scire: qꝛ si eū sciebant q̄ ip̄e est via: viā sciebāt: et si ip̄m sciebant: et ip̄e est veritas et vita: tūc sciebāt veritatē et vitā ad quā vadit. Ip̄e ḡ p se viā: ad se veritatē et vitā et ad p̄rem: qꝛ cū patre
[illegible].6.g vnū est vadit. Nos p q̄bus dicit: Nemo venit ad p̄rem nisi p me. p ip̄m ad ip̄m et ad patrē vadim⁹.
Cū xp̄s sit de⁹ et hō fm hoīem venit ad hoīes: et fm hoīeʒ glorificatū redit ad se deū: q̄ est cū p̄re vna veritas et vita. Sic et sui i glorificatiōe veniēt ad ip̄aʒ
Phil.2.b veritatē viā et vitā: et tā sibi q̄ illis est via p obedientiā. vñ: Propter qđ exaltauit illū. d. et c̄. b ¶ Si cognouissetis. Quia dixerat nullū venire ad patrē nisi p se: q̄ est inseparabilitē idē cū p̄re. ne q̄rerēt qs est p̄r: ōndit ex se noto nosci p̄rem: qđ nōdū q̄dā cognouerāt: qs arguit dicēs: Si cogno. c ¶ Et vidistis eū. Ut de duob⁹ oīno sīlib⁹ dicit: si istū vidisti illū vidisti: viderāt ḡ q̄ simul vnū filiū: sed mortēdi erāt vt taleʒ etiā patrē intelligerēt et nō dissimilem. d ¶ Quō tu dicis. Et cū oīno sīlis. Quō tu di. q̄si video q̄ als dicas: nō q̄ris alteꝝ similē sed putas meliorem. e ¶ A meip̄o. Quia nō sum a meip̄o q̄ loq̄r / ei tribuit qđ facit: de q̄ est ip̄e q̄ facit. f ¶ Qui credit i me. Ego et p̄r indifferēter opamur. Et q̄cūqʒ credit i me (ne de solis aplis h̄ accipet) opa q̄ ego facio p me: ip̄e faciet. i. ego facio in eo vel p eū: et aliā maiora. et qđ non ille faciet sed ip̄e in eo ōndit: qꝛ va. ad pa. et qđ pe. patrē i no. meo h̄ faciā pri⁹: faciō vt postea faciat. g ¶ Opa q̄ e. fa.
[illegible].13.b Nō tñ ex se sed ex me. nō est seru⁹ maior dño. Ip̄e eni sine eis multa: illi sine eo nihil

Et vidistis eum. Dicit ei phi.

¶ .i. me ad ipsum.
a viā scit. Dicit ei thomas: Dñe a nescimus q̄ vadis: et quō possumus viam scire? Dicit ei iesus:
a ¶ via sine errore q̄rentib⁹: veritas sine falsitate inuenientib⁹: vita sine morte pmanētibus. b ¶ et cum sim via.
† Ego sum via veritas et vita. Ne b c d
¶ vestrū. ¶ cū q̄ sum veritas et vita. ¶ viā.
b mo venit ad patrē nisi p me. Si e
¶ qui idē sum cū patre.
cognouissetis me / et patrē meum f
vtiqʒ cognouissetis / et āmodo co- g
¶ non tamen oculis corporeis.
c gnoscetis eū et vidistis eū. Dicit h i
¶ nō intelligēs istū oīno sileʒ p̄ri. ¶ q̄si q̄ maior te est. a ¶ qꝛ in eo sufficiētia erit nobis.
ei philipp⁹: Dñe ostēde nob p̄reʒ et k
sufficit nobis. Dicit ei iesus: Tā l m
to tpe vobiscū sum et non cogno
a ¶ qꝛ nec filiū nouet q̄ p̄rem meliorē credit. b ¶ philippe ħc me nō nouist⁹: qꝛ si me nouissetis et patrē. c ¶ spūalib⁹ oculis.
uistis me Philippe q̄ videt me / n o
¶ nō qꝛ aliō sit fili⁹: aliō p̄r: sʒ qꝛ oīno sīlis.
d videt et patrē. Quō tu dicis: ostē- p
a ¶ qđ si nōdū credere et videre potes.
de nobis patrem? Nōn credis qꝛ q
a ¶ cur ḡ inseparabiles separatim vis noscere.
ego in p̄re et p̄r i me est? Uerba q̄ r
a ¶ sic eq̄lis alē alteri: vt tñ alter ex altero.
c ego loq̄r vobis a meip̄o nō loq̄r.
Pr aūt i me manēs ip̄e fac opa. s
¶ et cū facit in me: nō creditis. q. e. in. p. hic.
Nō creditis qꝛ ego in p̄re et p̄r in t
ostendit nō solus philippus arguendus.
me est. † Alioqn ꝓpt opa ip̄e cre v
¶ q̄ ego i p̄re et p̄r in me est. si eni separati essemus nullo mō īseparabiliter opari possem⁹.
f dite. Amē amē dico vobis q̄ cre x y
a ¶ ecce fides q̄ opat p dilectionē. b ¶ nō q̄ credit q̄ nō facit. c ¶ prius ego: post ip̄e: qꝛ ego facio vt ip̄e faciat.
g dit in me: opa q̄ ego faciō et ip̄e

Nico.de lyra

B. * licʒ nō intellexissent ad plenū. ꝓpter qđ subdit: a ¶ Dicit ei tho. dñe / nescim⁹ q̄ vadis et quō possum⁹ viā scire. et sic negat se scire vtrūqʒ scʒ viā et terminū. ꝓpt qđ videt dictū ei⁹ v̄bo xp̄i esse ꝯtrariū. Dicēduʒ q̄ nō est incōueniens vnū et idē sciri et ignorari diuꝰsimode. Cognitio eni hūana pcedit de īpfecto ad pfectū: vt hr̄. i. Physicoꝝ: et iō illud qđ scitur in generali et ꝯfuse hō ignoratur in pticulari et determinate. sic erat in ꝓposito: qꝛ christi doctrinā in quodā generali et cōfuso acceperāt: et sic xp̄us dicit eos scire. determiate aūt et pfecte adhuc nesciebāt: et si thomas negauit se scire. ꝓpter qđ christ⁹ magis explicat in particulari. b ¶ Ego sum via. fm humanitatē: qꝛ ea que gessit in humanitate: sunt via pducēs nos ad gl̄iam.

c ¶ Ueritas et vita. Licʒ eni christ⁹ inq̄tū homo sit via beatitudinis: vt dictū est: tñ inq̄tū de⁹ est btitudinis termin⁹. sicut et pater: qꝛ eadē est essentia et bonitas amboꝝ: in cui⁹ visione clara et pfecta fruitione cōsistit beatitudo. et iō dicit veritas rōne visionis. vita rōne fruitiōis: et q̄ sit via rōne humanitatis ostēdit dicēs: d ¶ Nemo venit ad patrē et c̄. In me credēdo et ope imitādo: et q̄ etiā sit termin⁹ beatitudinis sicut et p̄r ostēdit dicēs: e ¶ Si cognouissetis me. Perfecte q̄tū ad deitatē. f ¶ Et pa. meū vtiqʒ cog. Quia pater et fili⁹ vnū sūt in deitate. g ¶ Et āmo. co. eū. i. a tpe passionis qꝛ post passionē imediate aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas: vt habet Luc. vlt. et extūc habuerunt pleniorē cognitionē de mysterio trinitatis. h ¶ Et vidistis eū. Quia vidēdo christū viderūt suppositū filii in q̄ est natura diuina q̄ est idē qđ pater: et sic in filio q̄dāmodo patrē viderant. ¶ Aliter exponit: Uidistis eū. i. audistis: vt habet Exo. xx. c. Ppłus videbat voces. vbi accipit videre p audire. Si q̄rat vbi apli audierāt vocē patris? Dicēdū q̄ audierāt cū rñdit christo: Clarificaui et iterū clari

C iterū clarificabo. sicut p̄dictū est ca. xii. Aliqui etiā illoꝝ vocē patris audierāt in trāsfiguratione. s. petr⁹, iacob⁹ et iohannes: vt habet Mat. xvii. i ¶ Dicit ei philip⁹. Hic christ⁹ remouet dubiū ex v̄bis suis exortū. Et diuidit i duas: qꝛ p̄mo remouet dictū dubiū. scđo ꝓbat ꝓpositū / ibi: Uerba q̄ ego. dixerat eni q̄ apli cognouerāt patrē et viderāt. ideo credidit philippus q̄ pater posset videri oculis corporalib⁹ sicut et fili⁹. idō statim dixit: k ¶ Dñe ostēde nobis patrē et sufficit nobis. q. d. credo verbo tuo: sed patrē videre desidero. l ¶ Dicit ei iesus. Ostēdēdo qualiter pater videt: qꝛ nō videt oculis corporalibus nec oculis mētis visione intuitiua in hac mortali vita: nisi a christo homie. ideo sequit: m ¶ Tāto tpe vobiscū sum et nō
cognouistis me. q. d. magna ruditas est q̄ tādiu doctrinā meaʒ audistis et adhuc ita parum me cognoscitis fm deitatē. n ¶ Philippe q̄ videt me. fm deitatē. o ¶ Uidet et patrē meum. Sicut eni pater non videt nisi in beatitudine. sic nec fili⁹ in sua deitate: qꝛ illa visio est merces. et qꝛ talis nō est homini concedēda in via. ideo subdit: p ¶ Quō tu dicis: ostēde nobis patrē: Quia oculis corpalibus nō est visibilis cū sit spirit⁹: vt supra dictū est ca. iiii. nec oculis mētalibus videt in p̄senti: vt dictū est. et idō debet sufficere habere noticiam fidei de eo. ꝓpter qđ subdit: q ¶ Nō credis: qꝛ ego in patre et c̄. q. d. istud debes credere et hoc sufficit tibi ad salutē. r ¶ Uerba que ego loq̄r. Remota dubitatione philippi p hoc qđ in p̄senti de patre et filio nō habet noticia nisi fidei: hic ꝯsequēter ostēdit q̄ debeāt credere. et hoc declarat tripliciē. Primo p suā doctrinā q̄ erat autētica: qꝛ sicut lingua christi ab aīa mouebat ad loquēdū de conceptu aīe. sic aīa ei⁹ in oīb⁹ regulabat ab ip̄a deitate: et ideo verbū ei⁹ in nullo deuiare poterat a veritate. ꝓpter qđ tali doctrine debebāt firmiter assentire. et hoc est qđ dr̄: Uerba que ego loquor et c̄. i. ab humanitate tm̄: sed a deitate modo predicto. hoc etiā patʒ ex mūdicia et pfectione doctrine christi q̄ nō pōt esse maior: intātū q̄ etiā sine miraculis dignū esset ei credere. scđo hoc ꝓbat p opa diuinitus facta ad testimoniū veritatis doctrine christi: q̄ sūt efficacissimū argumētū veritatis: vt freq̄nter patuit ex. s̄. dictis. et hoc est qđ dr̄: s ¶ Pater aūt in me manēs et c̄. Filius eni et pater sunt vnū in virtute opatiua ex qua fiebāt miraculosa opa. t ¶ Nō creditis: qꝛ ego in pa. et c̄. Qualiter pater sit in filio et econuerso dictū est. s̄. ca. x. v ¶ Alioqn et c̄. q. d. si v̄ba nō inducūt vos ad credēdū: opa miraculoꝝ totā nature virtutē trāscēdentia debēt vos ad h̄ inducere. Tertio ꝓbat h̄ idē ex opib⁹ q̄ fecit xp̄s p apl'os: qꝛ nō solū in ꝓpria psona miracula fecit: sed etiā per apl'os. et p h̄ pʒ q̄ virt⁹ pfecta faciēdi miracula erat in xp̄o inq̄tū nō solū p se: sʒ etiā p hoīes simplices et illitteratos miracula faciebat. et h̄ est qđ dr̄: x ¶ Amē amē di. vo. Et bñ dicit: y ¶ Qui credit. qꝛ sicut xp̄s faciebat miracula p h̄ q̄ ei⁹ humanitas erat deitati ꝯiūcta i vnitate suppositi. sic et apli faciebāt
* ea inq̄tū
* ampli⁹ exultat: oēs tñ vnū gaudiū ꝯditoris sui visiōe letificat. b ¶ Ego sū via et c̄. Hylari⁹. Nō eni nos in erratica atqʒ in inuia deducit ille q̄ via est: neqʒ illudit p falsa q̄ veritas est: neqʒ in mort⁹ relinq̄t horrore q̄ vita est. m ¶ Tanto tpe et c̄. Hoc pōt dici mult' sclarib⁹ q̄ post annos vite sue plures ignorāt diuina p̄cepta q̄ꝝ custodia necessaria est ad salutē. Mat. xix. c. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Pōt etiā dici pluribus religiosis qui negligunt scire suam regulā et statuta.

Right margin: 18. dis. si cō / suetudinē. / De pe. dis. / 2. si eni. § / vñ dauid — † 8. 5. f — Moralit

R iiij * Et q̄dcunqʒ pe

G ne eo nihil niſi peccatū. a ¶ Maiora. Aug°. Quia ſi ipſe
E fimbria: petr° vmbra ſanauit. Uel op° ei° eſt qḋ p ſe loquit̄ ⁊
Luc.8.f docet aliq̄s. diſcipulis ꝟo loquētibus plures crediderūt. Ut
Act.5.b q̄ ego facio. i. fidē ⁊ ipſe faciet: q̄ꝛ ego pnis poſt ipſe: ⁊ maiora
hoꝝ q̄ ego ſine eo. Alia eni opa facit in nobis vt faciamus ⁊
nos. i. credere vnde iuſtificat̄ impius.
Alia ſine nobis: vt ꝙ tūc p̄dicabat verba iuſticie. Et de his dicit q̄ tūc agebat et nō de oībus vniuerſaliter opibus. Uel qḋ facit in nobis nō ſine nobis: maius eſt oībus q̄ ſine nobis facit: vt ꝙ ex impio fit iuſt°: mai° eſt oībus celo ⁊ terra ⁊c̄. q̄ꝛ illa trāſibūt: hoc manebit. Et in illis eſt tm̄ opus dei: in iſtis
Mat.21.c imago dei. Sꝫ ⁊ ſi angelos fecit mai°
Mar.11.c. videt̄ impios iuſtificare q̄ꝫ iuſtos creare: q̄ꝛ ſi vtrūq̄ꝫ eq̄lis potētie: hoc ē ma ioris miſcdie. b ¶ Si dili. me. Quō monet diligere ⁊ ſeruare mandata vt accipiāt ſpm̄ quē niſi habeāt nō poſſūt diligere ⁊ ſeruare. Sꝫ qḋ habebāt mi nus occulte accepturi erāt ampli° manifeſte vt eis īnoteſceret qḋ habebāt. c ¶ Quia nō vi. Nō habēt ſpūales oculos mūdi amatores q̄bus ſpm̄ſcm̄ videāt. Nec ꝟo carnalib° oculis pn̄t videre: q̄ꝛ ſpūſſanctus nō apparuit in diuina hūanitate ⁊c̄. d ¶ Et in vo. erit. Erit in vobis vt maneat: nō manebit vt ſit: quia ꝑus eſt eſſe alicubi q̄ꝫ manere. Ne q̄s ꝙ putet ſic manere vt hoſpes apud aliū viſibiliter: ſꝫ in eis eſt: ⁊ ideo ab eis cognoſci pōt: non ab aliis. e ¶ Nō relinquā. Nō ita dabit ſpūs pro me vt ego etiā nō ſim vobiſcū. Orphan grece pupilli latine eſt. f ¶ Adhuc modi. Sꝫ mūdus q̄ mō videt oculis carnis poſt modicū nō videbit: q̄ꝛ reſuſcitat̄ ſe eis nō oñdit: ſed
Eſa.26.b totū tp̄s modicū eſt: quo finito: auferetur impius ne videat gloriā dei quam
ꝑm aliā trāſlationem
iuſti videbūt.

a faciet: ⁊ maiora horum faciet: q̄ꝛ b
ego ad patrē vado Et qḋcūq̄ꝫ pe c
a ¶ ad ſalutē alia ꝓpri° dat: trat° nō daret.
¶ hoc addit ne putet̄ ꝙ ꝓmiſerit ſine p̄re faciat°. b ¶ ſtat. in vel p°. ¶ nō facit ſine p̄re
tieritis patrē i noīe meo h̄ faciā:
fili°: quā q̄dē iō facit vt in eo pat̄ glorificet̄.
vt clarificet̄ pr̄ i filio. †Si q̄d peti a
b erītis me in noīe meo h̄ faciā. Si e
a ¶ vt faciatis q̄ ego facio: vt faciā q̄ petit̄.
diligitꝭ me/ mādāta mea ſeruate.
a ¶ in quo euidēter oñdit̄ dilectio mādātis.
¶ rogat hō ꝙ deus dat. b ¶ aduocatū vel ꝯſolatorē ſicut ego ſum vobis p̄ſens carne.
Et ego rogābo p̄rem ⁊ aliū pāra g
a ¶ hic ad q̄dā: vt illuſtret ⁊ alia hmōi faciat: poſt: vt ad videndā ſpeciē introducat.
clytū dabit vob/ vt māneat vobiſ h
¶ ſcꝫ ſanctū qui patri ⁊ filio coeternus eſt ⁊ cōſubſtātialis. a ¶ remanēs amator mūdi: cū quo nunq̄ꝫ eſt amator dei.
cū i eternū: Spm̄ v̇itatꝭ quē mūn k
a ¶ nō habet inuiſibiles oculos q̄bus inuiſibiliter videt̄ ſpiritusſanctus.
c dus nō pōt accipe: q̄ꝛ nō vidēt eū l
¶ nec ſciendo intelligit.
nec ſcit eū. Uos aūt cognoſcetis m n
d eū: quia apud vos manebit et in o p
¶ indicat ſe patrē illis.
e vobis erit. Nō relinquā vos or/ q
a ¶ poſt reſurrectionē carne ⁊ p̄ſentia deitatis. ¶ ſed.
f phanos: veniaꝫ ad vos. Adhuc r s
¶ tempus.
modicum et mundus me iam nō
videt. † Uos autē videbitis me: t

Ni. de ly.

F Ac ea inq̄tū erāt per fidē chriſto ꝯiuncti. a ¶ Et maiora hoꝝ faci. Hoc pꝫ p̄mo in doctrina. plures eni cōuerſi ſunt ad fidē per p̄dicationē apſoꝝ q̄ꝫ
†De eo. di. 2. in xp̄o p̄ per p̄dicationē xp̄i: q̄ꝛ per eos cōuerſa eſt multitudo gentiū. per p̄dicationē aūt chriſti pauci iudeoꝝ. Item q̄ꝛ apſi p̄dicabāt in oībus linguis: vt habet̄ Act̄.ii. chriſtus aūt p̄dicabat in vna ſola lingua. ſ. hebrea: q̄ꝛ ſolū iudeis p̄dicauit ꝑm ꝙ ipſemet dicit Math.xv.c. Nō ſum miſſus niſi ad oues q̄ perierūt domus iſrl̄: nec eſt cōtra illud qḋ ſupra dictū eſt ca.iiii. ꝙ p̄dicauit ſamaritanis: q̄ꝛ ipſi erant iudei in pte ſicut ibidē dictū fuit. ſecūdo pꝫ i miraculis: q̄ꝛ apſi maiora fecerūt. magnū eni reputatū fuit ꝙ infirmi ſanabant̄ ad tactū fimbrie veſtimentoꝝ xp̄i: vt habet̄ Marc̄.vi. ſed maius videt̄ ꝙ ad tactū vmbre petri ſanabāt̄: vt habet̄ Act̄.v.b Subdit̄ aūt̄ cauſa quare apſi tanta erant facturi/ cum dicit̄: b ¶ Quia ego ad patrē va. q̄ꝛ maiora debebāt fieri poſt effuſionē plenitudinis ſpūſſancti: que effuſio nō debebat fieri an̄ aſcenſionē xp̄i: vt. ſ. dictū eſt. vii. ca. Nondū erat ſpūs datus: q̄ꝛ nondū erat ieſus glorificat°: ⁊ q̄ꝛ ꝓpter tanta q̄ fiēda erāt p apſos: poſſet credi ꝙ eſſent futuri maiores ip̄o xp̄o. hoc remouet dicēs: c ¶ Et qḋcunq̄ꝫ petie. ⁊c̄. In quo oſtendit̄ ꝙ apſi illa nō fecerūt niſi per virtutē chriſti: qḋ patꝫ: q̄ꝛ talia faciebāt deprecādo. ideo dicit: Et qḋcūq̄ꝫ petieritis. chriſtus aūt fecit miracula imperādo vt glorificaret̄ pater in filio. Q̄ꝛ eni ad inuocationē noīs chriſti fiebāt miracula per apſos. redundabat in gloriā patris cū pater ⁊ filius ſint vnus deus: ꝓpter qḋ ſubdit̄: d ¶ Si q̄d petieritis ⁊c̄. eadē virtute qua ⁊ pater. e ¶ Si diligitis. Supra ꝯſolatus eſt diſcipulos ꝓmittēdo eis acceſſum ad patrē per ip̄m. hic ꝯſiter idem facit ꝓmittendo ſpūſſancti donū. ⁊ hoc eſt qḋ dicit̄: Si diligitis me mādata mea ſerua. Amor eni ⁊ obediētia ad deū eſt diſpoſitio ad habendū plenius ſpiritūſanctū: q̄ꝛ ꝑm Aug̃. Charitas meret̄ augeri vt aucta mereat̄ et pfici. ideo ſubdit̄: f ¶ Et ego rogabo pa. hoc cōuenit chriſto inq̄tū homo ⁊

homo ⁊ aduocatus noſter eſt. g ¶ Et aliū para. da. vo. i. G
conſolatorē. Dicit autē aliū ad oſtendendū diſtinctionē filii ⁊ ſpūſſancti in ꝑſona. h ¶ Ut maneat vobiſcū in eter. q. d. iſte conſolator nō auferet̄ a vobis: ſicut ſubtrahit̄ humanitas mea per mortē: ſed eternaliter erit vobiſcū hic per gratiā: ſed in futuro p gloriā. i ¶ Spiritū veri. tū q̄ꝛ eſt eſſentialiṫ ip̄a veritas: tū q̄ꝛ docet ꝟitatē. k ¶ Quē mundus ⁊c̄. i. homines mundiales affectū in terrenis ponentes: q̄ꝛ nō ſunt ad hoc diſpoſiti. ideo ſequit̄: l ¶ Quia nō videt eum. i. dirigit intentionem ad ipſum. m ¶ Nec ſcit euꝫ. i. cognoſcit: quia ſola bona ſenſibilia ſunt hominibus mundialibus nota: ꝑm ꝙ dicit̄. i. Corinth. ii. d Animalis autē homo nō ꝑcipit ea q̄ ſunt ſpiritus dei ⁊c̄. n ¶ Uos autē cognoſcetis eū. per ſpecialē reuelationē ⁊ per ſenſibile ſignū: quia ſpiritusſanct° ſuper apſos in linguis igneis apparuit. o ¶ Quia apḋ vos manebit: quia nō receperunt eum per modū paſſionis trāſeuntis: ſed habitus firmiter permanētis: inquantū fuerūt in gratia confirmati. p ¶ Et in vobis erit. Hoc dicit ad denotanduꝫ familiaritatē ſpūſſancti erga ipſos diſcipulos. q ¶ Nō relinquā vos. Hic conſolat̄ eos promittēdo eis ſuum reditum: q̄ꝛ de hoc dono ſpiritusſancti qḋ adhuc ignorabant parum erāt ꝯſolati. ⁊ diuidit̄ in duas: quia p̄mo ꝓmittit ſuum reditū ⁊ ſecūdo bonorū ſuoꝝ beneficiū/ ibi: Hec locutus ſum vobis. Prima in tres: q̄ꝛ primo ꝓmittit ſuam viſitationem. ſecūdo aſſignat huius rationē/ ibi: Qui habet mādata. tertio remouet diſcipuli dubitationē/ ibi: Dicit ei iudas. In p̄ma igit̄ parte dicit ſic: Non relinquā vos orphanos. Orphanus dicit̄ priuatus patre carnali: qui eni vult a deo i filiū adoptari: oportet eum carnalē affectū ad parentes relinq̄re inq̄tū eſt cōtra deū: ꝑm ꝙ dicit ſaluator Luc̄.xiiii.f. Qui nō odit patrē ⁊ matrē ⁊c̄. Sequitur: Non poteſt meus eſſe diſcipulus. apſi autē talia reliquerāt. ideo quodāmodo orphani erant reſpectu parentū carnaliū: ⁊ ſic erant filii dei per adoptionē: ꝓpter qḋ chriſtus gerebat curam de eis ſicut de filiis. ꝓpter quod ſubdit̄: r ¶ Veniā ad vos. nō ſolum ſpiritualiter cōſolando: ſed etiā corporaliter viſitādo ⁊ in fide cōfirmando: qḋ fecit chriſtus poſt reſurrectionē ſuam apparēs apoſtolis per.xl. dies ⁊ loquens eis de regno dei ante ſuam aſcenſionē: vt habet̄ Act̄.i. s ¶ Adhuc modicū ⁊ mūdus iam nō videt. quia modicū tēporis erat vſq̄ꝫ ad tēpus ſue mortis: per quā aſpectus ſue humanitatis ſubtrahendus erat apſis. t ¶ Uos autē videtis me. Poſt reſurrectionē eni nō fuit viſus oībus ſicut ante ſed ſolū apſis ⁊ aliis diſcipulis: vt habet̄ Joh.xx. Et ſubdit̄ cauſam ſue reſurrectionis/

Diuiſio

b

Moraliter

✱ c ¶ Et qḋcunq̄ꝫ petieritis patrē in noīe meo hoc faciā. Jeſus interp̄tat̄ ſalus. ⁊ ideo qḋ nō ptinet ad ſalutem nō petitur in noīe eius: imo chriſtus negando petitionē oſtēdit ſe ſaluatorē: ſicut bonus medicus oſtēdit ſe diligere ſalutē infirmi qui nociua denegat poſtulāti. e ¶ Si diligitꝭ me mā. mea ſer. Greg°. Probatio dilectiōis exhibitio eſt operis. i ¶ Spiritū veritatis ⁊c̄. Greg°. Spiritusſanct° aūt omnē quē repleuerit ad inuiſibilia deſiderāda accēdit: et q̄m mundana corda ſola viſibilia diligūt. hunc mundus nō accipit: quia ad diligēda inuiſibilia nō aſſurgit. ſeculares etenim mētes quāto ſe foras per deſideria dilatant: tāto ad receptionem illius ſinū cordis anguſtāt. q ¶ Non relinquā vos orphanos: ve. ad vos. orphan° ꝓprie caret vtroq̄ꝫ parente: ergo orphani ſunt qui parentibus carnalibus in malis nō aſſentiūt: ꝓpter qḋ parētes eos derelinquūt: ſed xp̄s ad eos tanq̄ꝫ pater venit ⁊ ſuis conſolationibus refouet atq̄ꝫ nutrit. ✱ Et ad eū venit.

N B iuſti videbūt. a ¶ Quia ego ⁊c̃. Preſenti vtit̃ qꝛ mor futura eſt eiꝰ reſurrectio. Ad illos vtit̃ futuro quoꝫ in fine futura reſurrectio. b ¶ Et vos in me. Hoc mō eſt ⁊ cognoſcit̃ q̃damō ꝑ fidē: ſꝫ tūc cognoſcet̃ ꝑ ſpeciē q̄n hec ↄiūctio pficiet̃ q̄ mō inchoat̃. c ¶ Qui habet. Nō ſolū vos apli videtis et cognoſcetis: ſꝫ ⁊ q̄cūq; hꝫ in memoria ⁊ ſeruat in vita. Uel habꝫ faciēdo: ſeruat ꝑſeuerādo. Uel q̄ habꝫ in ſermonibus: ſeruat in moribꝰ. Uel hꝫ audiendo: ſuat faciēdo. d ¶ Et ego di. Ad hoc diligā: vt manifeſtē: qꝛ ⁊ nunc diligit: ſꝫ nō ad hoc: ſꝫ potiꝰ vt credamꝰ: ⁊ mādata ſeruemꝰ vt mereamur qđ poſt capiamus. e ¶ Et manifeſta. Qui habꝫ .m. man. ille me cognoſcit: ⁊ h̄ eſt ibi: Manifeſtabo ei meipm̄. Sꝫ p̄mittit cauſaꝫ mādati: qꝛ diligit me: ⁊ q̄ me diligit pr̄ meꝰ diliget eū: ⁊ qꝛ pater tūc ego diligā eū: ⁊ inde eſt manifeſtatio. f ¶ Dicit ei iu. Audito ꝙ mūdus nō videbit eū ſed ipſi videbūt: ꝓ oībꝰ q̄ſiturus q̄rit iudas cauſaꝫ huiꝰ diſcretionis. Hec aūt ei eſt ſm̄ r̄ſionē dn̄i: dilectio ꝑ quā ſolā ⁊ nō ꝑ aliā diſcernit̃: gēs ſctā a nō ſctā. g ¶ Ad eū veni. Uenit deꝰ ad hoīem dum hō venit ad deū. Uenit hō credēdo: obediēdo intuendo: capiēdo: deus venit ſubueniēdo: illuminādo: iplendo. h ¶ Et manſionē. Charitas facit habitare in domo in q̄ pater ⁊ filiꝰ facit māſionē. vñ ⁊ dabit manifeſtationē de q̄ ille q̄ſierat. i ¶ Hec locutꝰ. Hec de manſione in dilectoribꝰ ſuis: in quo ſignificat̃ eccl'ia futura ſpūalis in q̄ beati a q̄bus nō recedit. k ¶ Apud vos ma. hic eccl'ia ꝑſeno corpalis: in q̄ viſitat liberando ⁊ redit. l ¶ Paraclytꝰ. Cōſolari cū ſit opus trinitatis: ad pſonā tñ marie ſpūſſancti ꝑtinet: qꝛ in ſcriptura noīe bonitatis ſpūſſanctꝰ deſignat̃: ꝑ bonitatē ergo deꝰ nos cōſolat̃: ꝑ eam oīa bona ſua nobis tribuit. Unde cū ipſe filiꝰ doctrina ſit p̄ris: de ſpiritu dicit: B m ¶ Ille vos do. oīa: qꝛ ⁊ ſi filiꝰ doceat nos ⁊ reuelet patrē: hoc totū facit ꝑ ſuā bonitatē. Ille vos doce. oīa. Docebit q̄ dixero: nō ꝙ dicat filius et ſpūs doceat: qꝛ qđ dicit ⁊ docet: ⁊ ipſa trinitas dicit ⁊ docet. Sed qꝛ trinitas eſt: oportet ſingulas pſonas iſinuari: quas nō diſtincte audire: inſeparabiliter itelligere debemꝰ. Cū ergo dicimꝰ pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus: nō eos ſimul dicimꝰ: cū nō poſſint eſſe nō ſimł.

¶ ſuā vitā etiā illis ꝓmittit.
a qꝛ ego viuo ⁊ vos viuetis. In illo c
¶ qꝰ modo creditis.
die vos cognoſcetis qꝛ ego ſum
a ¶ vt radiꝰ in ſole vnā cū ipſo. b ¶ vt palmites in vite. c ¶ vt ait apls: Si aūt xp̄s in
b in patre ⁊ vos i me: ⁊ ego in vob. d
nobis. ¶ hoc ei ope oñdit̃ dilectio.
c Qui hꝫ mādata mea ⁊ ſuat ea: il e
¶ quis fructus.
le eſt q̄ diligit me† Qui aūt diligit
¶ pater ⁊ filꝰ inſeparabiliter diligūt.
d me: diliget a pr̄e me: ⁊ ego diligā h
¶ hec viſio erit merces fidei.
f eū: ⁊ māifeſtabo ei meipm̄. Dicit k
ei iudas nō ille ſcariothis. Dn̄e l
q̄d factū ē: qꝛ māifeſtaturꝰ es nob
teipm̄ ⁊ nō mūdo: R̄ndit ieſus ⁊ m
¶ apls vel quicūq;. ¶ cauſa eſt dilectionis que ꝓbatur in cuſtodia ſermonū.
dixit ei: Si q̄s diligit me ſermonē n
meū ſeruabit: ⁊ pater meꝰ diliget o
a ¶ ego ⁊ pater ⁊ ſpūſſanctus. ¶ ⁊ erit interna viſio ⁊ māſio nō trāſitoria: ſed eterna.
g eū: ⁊ ad euꝫ veniemꝰ: et manſionē p
a ¶ hi ſunt qui nunq̄ vidēt patrē ⁊ ſpiritū: ſed nec filiū in forma dei: ⁊ ſi in forma ſerui.
apud eū faciemꝰ. Qui nō diligit q
me ſermōes meos nō ſeruat. Et r
a ¶ qꝛ nō eſt ſuꝰ verbū: ſed patris: ⁊ qꝛ ſevoluit intelligi: ſingulariter dixit qui ꝓus pluraliter dixerat ſermones meos.
ſmonē quē audiſti nō eſt meꝰ ſꝫ
i eiꝰ q̄ miſit me p̄ris. Hec locutꝰ ſuꝫ s
a ¶ corporali pñtia que ſi iam auferī ne timeatis: qꝛ paraclytus.
k vob apud vos manēs. Paracly t
tus aūt ſpūſſctūs quē mittet pr̄ in
a ¶ docebit vt ſciatis: ſuggeret vt velitis.
m noīe meo: ille vos docebit oīa: et
a ¶ ab occulto nō miniſtrabit ꝙ inferiorꝛ vel cōmorabit vos. i. facit vos memores oīm: et ex hoc etiā gr̄a ſpūs eſt ꝙ nō obliuiſcimur.
ſuggeret vobis oīa q̄cūq; dixero v

uet diſcipuli dubitationē: qꝛ iudas frater iacobi audiēs a xp̄o C ꝙ manifeſtaret ſe aplis ⁊ nō mūdo: admiratꝰ eſt de hoc ꝙ cos toti mūdo pferebat: qꝛ vere humilibꝰ admirabile eſt audire de ſe magna. iō q̄ſiuit di. l ¶ Dn̄e q̄d factū eſt ⁊c̃. et nō mūdo. q. d. vñ nobis tāta excellētia? m ¶ R̄ndit ieſus. reddēs cauſā huiꝰ. ſ. ꝓrogatiuā dilectionis ⁊ obediētie ad xp̄m q̄ erat in aplis: nō ſic aūt in aliis: ⁊ hoc eſt quod dicit̃: n ¶ Si q̄s diligit me ⁊c̃. qꝛ obedientia in opere ꝓcedit ex amore exiſtēte in corde. o ¶ Et pater meꝰ di. eū. ꝑ hoc oñdit ſe vnū cū p̄re in eſſentia. p ¶ Et ad eū ve. ⁊c̃. Et ſic ptꝫ ꝙ plꝰ eis ꝓmittit q̄ añ fecerat: qꝛ añ ꝓmiſerat ſuā viſitationē corpalē. hic autē cū hoc ꝓmittit viſitationē ſpūalē nō trāſitoriā: ſicut i illis q̄ ad vomitū reuertunt̃: ſed pmanētē per gratiā cōfirmationis in p̄ſenti: et poſtea pfecte glorificationis. talis eniꝫ gr̄a fuit data aplis. q ¶ Qui nō diligit me ſermones meos nō ſeruat. talis ſunt mūdani homines: ⁊ ideo non ſunt digni habere tale bñficiū ſicut vos qui eſtis mei diſcipuli veri. Et qꝛ dixerat ſermonē meuꝫ ſeruabit ⁊ pater meꝰ diliget euꝫ: videret̃ forte alicui ꝙ nō dixiſſet cōueniēter: ſed magis debuiſſet dixiſſe: ⁊ ego diligā eum. ideo huic tacite q̄ſtioni reſpōdēs dicit: r ¶ Et ſermonē quē audiſtis nō eſt meꝰ ⁊c̃. Sicut eni p̄dictū eſt lingua chriſti nō mouebat̃ ad loquēdū ex cōceptione anime niſi ſm̄ ꝙ aīa mouebat̃ a diuinitate: ⁊ ideo verba xp̄i erāt magis ipſius patris qui eſt vnū cū filio in deitate cū eſſent ipſius chriſti inq̄tū homo. ⁊ ideo qꝛ in humanitate ꝓferebat verba illa reſpōdit: pater meus diliget eū: magis q̄ ego diligam. ad denotandū ꝙ verba ſua magis erāt deitatis in qua pater eſt vnū cum filio q̄ humanitatis que illa ꝓferebat: ꝓpter qđ ⁊ pater diligit obſeruatores illorū verboꝝ. s ¶ Hec locutus ſum vobis. Supius ꝓmiſit xp̄s aplis ſpiritū ſanctū ⁊ ſuum reditū. hic cōſequēter oñdit vtilitatē vtriuſq; ꝓmiſſi. Et diuidit̃ i duas: qꝛ p̄mo oñdit vtilitatē p̄mi. ſcđo ſcđi, ibi: Pacem. Dicit ḡ p̄mo ſic: D Hec locutꝰ ſuꝫ vo. apud vos ma. in p̄ſentia corpali apparēs. t ¶ Paraclytus autē ſpiri. ⁊c̃. ille vos docebit omnia. i. faciet vos intelligere omnia que dico vobis. Apoſtoli autem ad huc erant rudes ⁊ in timore poſiti ex auditu paſſionis chriſti. ideo ad verba chriſti male attendebant: ⁊ per conſequens nō capiebāt ea ad plenum: propter qđ dicit gratiam ſpiritusſancti poſtea ſupplere iſtum defectū. v ¶ Et ſuggeret vobis omnia que cunq; dixero vobis. Id eſt ad memoriam vobis reducet: hoc dicit quia multa de illis que chriſtus docebat obliti ſunt apoſtoli timore paſſionis concuſſi.

† De cō. di. 2. in xp̄o pr̄
Mat. 10. d
Luc. 10. c

Ni. de ly. ✠ Pacē relinquo

A fue reſurrectōis. ſ. cū dr̄: a ¶ Quia ego viuo. q. d. lꝫ moriar ex infirmitate carnis: tñ reſurgam virtute deitatis: q̄ ſemp viuit. b ¶ Et vos viue. hoc dicit aſſecurādo eos: qꝛ timebāt mori cū ipſo. vñ. ſ. xi. ca. thomas h̄ timēs dixit: Eamꝰ ⁊ moriamur cū ipſo: vt ibidē expoſitū fuit. c ¶ In illo die vos cog. qꝛ ⁊c̃. Poſt reſurrectionē eni habuerūt plenioꝛē noticiā de myſterio trinitatis: vt dictū eſt eodē ca. d ¶ Et vos in me ⁊ ego in vo. nō ꝑ eſſentie vnitatē ſicut pater eſt in filio ⁊ ecōuerſo: ſed ꝑ mutuā dilectionē: ſicut amās eſt i amato ⁊ ecōuerſo. e ¶ Qui habet mā. Hic reddit cauſaꝫ huiꝰ bñficii collati aplis ⁊ nō mūdo: vt ptꝫ ex dictis. hec cā eſt dilectio ⁊ obedientia ad xp̄m: q̄ fuit in aplis: ⁊ hoc eſt qđ dr̄: Qui habet mādata mea: in aure ad audiēdum: ⁊ in corde ad meditādū: ⁊ in oꝛe ad docēdū. f ¶ Et ſeruat ea. adimplēdo ope. g ¶ Ille eſt q̄ di. me. qꝛ ꝓbatio dilectōis exhibitio eſt opis: ſm̄ Greg'. h ¶ Diliget a pa. meo ⁊ ego dili. eū. qꝛ vnus eſt amoꝛ patris ⁊ filii. i ¶ Et manifeſtabo ei meipm̄. ſcꝫ poſt reſurrectionē in humanitate glorioſa: ⁊ ſic manifeſtauit ſe xp̄us ſuis diſcipulis: qꝛ habebāt ↄditiones p̄dictas. Manifeſtat ſe etiā talibꝰ per apertā viſionē deitatis in gl'ia celeſti. k ¶ Dicit ei iu. Hic remouet diſcipuli

✠ Pacem meam
✠ p ¶ Et ad eum veniemus ⁊ manſionē apud eum faciemus. Gregꝰ. In quorundam enim corda venit ⁊ manſionem nō facit: quia per compunctionem quidem reſpectum dei percipiunt: ſed temptationis tempore hoc ipſum ꝙ compuncti fuerant obliuiſcuntur: ſicq; ad perpetranda peccata redeunt ac ſi ea minime planxiſſent: qui ergo deum vere diligit in eius corde dominus venit ⁊ manſionem facit: quia ſic euꝫ diuinitatis amoꝛ penetrat vt ab hoc amore temptationis tempore non recedat. t ¶ Paraclytus autē ſpiritusſanctꝰ quē pater mittet in nomine meo: ille vos docebit omnia. Gregꝰ. Niſi autem idem ſpiritus cordi aſſit audientis ocioſus eſt ſermo doctoris: nemo enim docenti bonum attribuat quod ex oꝛe docentis intelligit: quia niſi intus ſit qui doceat doctoris lingua exterius invanū laborat. v ¶ Et ſuggeret vobis omnia. excitando ad opera bona. Moraliter

R v ✠ Nō turbet cor

E F a ¶ Pacē relin. vobis. Iturus ad patrē. Pacē re. Et repetēs de eodē. Pacē meā do vobis. Et hoc eſt qđ ꝓpheta
Eſa.27. b dicit: Pacē ſup pacē. Pax eſt in hoc ſeculo: in q̄ manētes hoſtē vincimus: inuicē diligimus: ꝛ de occultis inuicē nō iudicamus. Pax erit in futuro, cū ſine hoſte regnabim⁹: vbi alter ab altero nō poterit diſſentire: vbi omīa aperta ꝛ laus vnicuiq̄ȝ. In illo autē et ab illo eſt vtraq̄ȝ pax. Ipſe eni eſt pax
† 23.q.5.c. nisi bella noſtra: ꝛ cum credimus q2 eſt: ꝛ cū videbim⁹ ſicuti eſt. Vñ ꝙ dicit meā a poſteriori: etiā ad pri⁹ ſubaudiendū eſt. Vel pax in hoc ſeclo eſt noſtra q̄ eſt aliqua ꝛ nō plena: ꝛ ab illo in futuro ſua eſt pax: vbi nihil repugnat q̄liter ipſe habet. b ¶ Nō turbet. Quia in pace vos relinq̄: nō turbet cor veſtrū de eo ꝙ dixi vado: q̄ſi paſtoris abſentia lupus inuadit: q2 ſicuti homo vado: vt deus p̄ſens ſum. c ¶ Si diligeret. Aug⁹. Hoc erat ire ad eū ꝛ recedere a nobis: mutare atq̄ȝ imortale facere: qđ ſuſcepit ex nobis mortale, et leuare in celū: p qđ fuit in terra ꝓ nobis. Nature ꝙ humane gratulādū eſt: eo ꝙ ſic eſt aſſumpta a vbo: vt mortalis ꝯſtitueretur i celo: atq̄ȝ ita fieret terra ſublimis: vt icorruptibilis puluis ſederet ad dexterā patris. d ¶ Gauderetis ꝛc. Quia humane nature ꝯgratulādū eſt q̄ leuat ad dexteraȝ patris in q̄ idē ſibi ſperāt ceteri. e ¶ Credatis ꝛc. Nō ꝙ factū viderit: q2 nō eſt laus vel meritū fidei: imo nec fides eſt de eo qđ videt, ſȝ de eo qđ nō videt. Sed credat me filiū dei: nō noua fide q2 etiā prius crediderāt: ſȝ aucta fide ꝛ refecta: q2 et modo cū hec diceret: parua erat ꝛ cum moreret, nulla. f ¶ Et i me nō. Noluit dñs habere qđ pderet: pauper venit: ne haberet diabolus qđ auferret.

¶ iturus ad patrem.
a vobis † Pacē relinq̄ vobis: pacē a
¶ pductur⁹ ad patrē. ¶ vt ſine moleſtia mūdo fruant q̄ nō eſt vera vbi diuiſa ſūt corda.
meā do vobis. Nō quō mūdus b
b dat: ego do vobis. Nō turbetur c
¶ quod plus eſt.
cor veſtruȝ neq̄ȝ formidet. Audi d
¶ ſi dixi: vado: qđ vos terret: dico: venio quod mulcet. ¶ a vobis corpore.
ſtis, quia ego dixi vobis: vado, ꝛ e
¶ corpore in iudicio
e venio ad vos. Si diligeretis me f
¶ de eo ꝙ.
a ¶ ſm ꝙ minor vadit ꝛ veniet iudicare.
b gauderetis vtiq̄ȝ: q2 vado ad patrē, q2 pater maior me eſt. Et nūc g h
¶ quia vado ad patrem.
dixi vobis priuſq̄ȝ fiat: vt cuȝ factū fuerit credatis. Iā nō multa i
a ¶ accepta licētia a deo. b ¶ diabolus.
loq̄r vobiſcū. Venit eni p̄ncēps k
¶ .i. pctōꝝ nō creaturaꝝ. a ¶ qđ ad ſe ptineat. ¶ nullum oīno peccatū ſuū.
f mūdi hui⁹ ꝛ i me nōn habet q̄cq̄ȝ l
¶ quaſi diceret: cur ergo moreris: ſi nō habes peccatū q2 pater mandauit.
Sȝ vt cognoſcat mūd⁹ q2 diligo m
patrē: ꝛ ſicut mādatū dedit mihi n
a ¶ q2 diſcūbens dicebat diſcūbentibus hoc. ¶ vt cognoſcat mundus. ¶ ad locū vnde tradendus ad mortē ero.
pr̄ ſic facio. Sūrgite eam⁹ hinc. o

Ni. de ly.

F Ego ſum

a ¶ Pacē meā. Hic oñdit redit⁹ ſui vtilitatē q̄ eſt cōſecutio vere pacis:
ꝛ hoc eſt qđ dicit: Pacē reliq̄ vobis pacē meā do vobis. Poſt reſurrectionē eni ſuā eis apparēs dixit: Pax vobis: q2 p ei⁹ viſitationē ꝛ inſtructionē in dieb⁹ illis .xl. corda eorū ſunt pacificata a turbatiōe p̄cedētis paſſionis. Et bñ dicit: Pacē meā do vobis. ad diſtinguēdū pacē ſanctoꝝ a pace mūdi: q̄ magis apparēs eſt ꝛ ficta q̄ȝ vera. Ad cui⁹ intellectū ſciēdū ꝙ pax eſt trāq̄llitas ordinis ſm Aug. In hoīe autē triplex debet eſſe ordo:
In hoīe debet eſſe triplex ordo ad ſeipſm, ad ꝓximū, ꝛ ad deū. ꝛ iō ad pacē ſanctoꝝ p̄mo reqritur trāquillitas in ſeipſo: ꝛ hoc q̄ntū ad tria q̄ in ipſo hoīe debēt ordinari. p̄mo q̄ ad intellectū ne errore obſcuret. ſcđo q̄ ad volūtatē vt in deū libere dirigat. tertio q̄ ad appetitū ſenſitiuum vt nō inordinatis paſſionib⁹ moueat. ꝓpter qđ Aug⁹. diffiniens pacē libro de verbis dñi dicit: Pax eſt ſerenitas mētis q̄ ad primū: trāq̄llitas animi q̄ ad tertiū: ſimplicitas cordis q̄ ad ſcđm. p cor eni qđ mouet alia membra intelligit volūtas que mouet alias potētias quo ad agēdū. ſcđo ad pacē ſanctoꝝ reqrit ordo ad ꝓximū p cōſortiū charitatis ordinātis bonū ꝓximi ad deū. tertio requirit ordo ad deū p amoris īdiſſolubilis vinculū. pax aūt mūdi ordinat ad quietā fruitionē bonoꝝ tēporaliū quā frequēter ꝯcomitat multiplicatio pctōꝝ: ſm illud Deutero. xxxii.c. Incraſſatus eſt dilectus ꝛ recalcitrauit. ꝛ Ezech. xvi.f. Hec fuit iniquitas ſodome ſororis tue ſupbia: ſaturitas panis, ꝛ abūdātia, ꝛ ociū. iō de hac pace ſbdit: b ¶ Nō quō mū. ꝛc. i. nō talē pacē: vt ptȝ ex dict. c ¶ Nō tur. ꝛc. Supra ꝯſolat⁹ eſt xp̄s aplos de morte ſua rōnib⁹ ſūptis ex pte ipſoꝝ. hic adhuc ꝯſolat eos rōnib⁹ ſumptis ex parte ipſius chriſti. Et
Par diffinitur ſm Aug. diuidit in duas: ſm duas rōnes q̄s ponit. ſcđa ibi: Iā nō multa. Prima rō ꝓpter quā debebāt de morte chriſti ꝯſolationē habere eſt: q2 q̄uis eſſet dura ꝛ ignominioſa: tñ erat ordinata ad exaltatōeȝ chriſti. ꝛ hoc eſt qđ dr̄: Nō tur. cor ve. q.d. nō debetis turbari de morte mea. d ¶ Neq̄ȝ formidet. Hec addit eos aſſecurādo: q2 timebāt mori cū eo. e ¶ Audiſtis q2 ego dixi vobis: pa. ꝛ va. ad vos. q.d. non ſic recedo a vobis

Diuiſio

vobis p mortē q̄n adhuc vobis apparēs poſt meā reſurrectionem. f ¶ Si diligeretis ꝛc. Ibi accipit ſi ꝓ q2: ꝛ eſt ſenſus: ac ſi diceret: q2 diligitis me p ꝯñs debetis gaudere: q2 p mortē vado ad patrē me exaltātē ꝛ clarificātē. Qualiter aūt chriſt⁹ clarificat⁹ eſt ꝛ exaltatus ꝓpter ei⁹ humiliationē in cruce: frequēter. ſ. dictū eſt. g ¶ Quia pater maior eſt me. Nō ſm deitatē in q̄ filius eſt eq̄lis patri: ſȝ ſm hūanitatē in q̄ fili⁹ eſt minor patre. Et ꝙ hec lr̄a ſic debeat itelligi: ptȝ: q2 xp̄s loquit d ſeipſo ſm illā naturā in q̄ ꝯuenit ei mori ꝛ exaltari. h autē nō pōt eē in natura diuina q̄ immortalis ē: ꝛ magnitudie īfinita: ſȝ natura hūana i eo potat mori ꝛ exaltari. Et ex h ptȝ falſitas Arrij q̄ ex h loco arguebat filiū in tātis a p̄re diſtingui in eſſentia: q2 nō loq̄t de filio ſm diuinā naturā ſed ſm hūanā tñ. h ¶ Et nūc di. ꝛc. ſ. ꝙ nō tm̄ ſū hō q̄ mori pōt ꝛ exaltari: ſȝ etiā de⁹ q̄ certitudinalr p̄dico futura ꝯtingētia: qđ eſt ꝓpriū ipſi⁹ dei: ſm ꝙ dr̄ Eſa. xli.f. Annūciate nobis q̄ ventura ſūt in futurū ꝛ ſciem⁹ q2 dij eſtis vos. hoc addit xp̄s: q2 imediate locut⁹ fuerat de ſua hūanitate. Mod⁹ eni hui⁹ euāgeliſte ē: vt dictū ē freq̄nt: cū refert aliq̄d ptinēs ad xp̄i hūanitatē in q̄ ē minor p̄re: adiūgere aliq̄d ptinēs ad deitatē i q̄ eſt ꝛ eq̄lis p̄ri: q2 credere vtrūq̄ȝ eſt de neceſſitate ſalut. i ¶ Iā nō mul. Hic ponit ſcđa rō ꝓpter quā apli debebāt ꝯſolari de morte xp̄i. ſ. q2 illa mors nō erat culpabilis ſed magis ꝟtuoſa. ꝛ h ē qđ dr̄: Iā nō mul. ꝛc. i. in hoc mortali corpe exiſtēs: q2 tp̄s ſue captiōis erat ꝓpinquū. k ¶ Venit eni p̄n. ꝛc. i. diabol⁹ q̄ eſt p̄nceps hoim mūdanoꝝ: nō p creationē ſȝ p ſeductionē. Venit aūt ad xp̄m ipſm tētādo in deſerto ꝛ p̄ncipes iudeoꝝ ꝯtra ipſm incitando. l ¶ Et in me. ꝛc. i. nullū pctm̄: ꝛ p ꝯſequēs nullā mortis cauſam: q2 mors intrauit in mūdum p peccatū: vt dicit ad Ro. v.d. Et q2 poſſet queri ex q̄ in te nō eſt cā mortis: q̄re ꝙ morieris: Iō huic tacite q̄ſtioni rñdet, dicēs: m ¶ Sed vt cog. mun. q2 dili. patrē. i. ad hoc ſuſtineo mortē vt oēs cognoſcāt ꝙ hoc ꝓcedit ex dilectione quā habeo ad patrē: q2 deus pater chriſto hoi inſpirauit volūtatem patiēdi ꝓ ſalute mūdi ex maxima charitate qua diligit hoiem. n ¶ Et ſicut mādatū dedit mihi pa. ſic facio. i. ex obediētia ad patreȝ libēter ſubeo mortē o ¶ Surgite eam⁹ hinc. Querit hic de loco ad quē chriſt⁹ duxit diſcipulos ſuos cū dixit: Surgite eamus hinc. Ad hoc dicit Hylarius. ix. de trini. ꝙ de loco in quo comederant agnū paſchalē duxit eos ad locū in quo erat tradēdus. Sed lr̄a ſequēs videt repugnare: q2 in p̄ncipio ca. xviij. dicit: Hec cū dixiſſet ieſus: egreſſus eſt cū diſcipulis ſuis trās torrētē cedron: vbi erat hortus in quē introiuit chriſt⁹ et diſcipuli ei⁹. Sciebat aūt iudas qui tradebat eū locū. Ex quo ptȝ ꝙ illa verba q̄ ab hoc loco ſequunt vſq̄ȝ ad p̄ncipiū. xviij. ca. dixit ieſus diſcipulis ſuis extra locū in q̄ erat tradēdus: ꝓpter qđ ſciēdū ꝙ chriſtus morti ſue ꝓpinquus ardua ꝛ difficilia volebat dicere diſcipulis ſuis: vt ptȝ ex ſeq̄ntib⁹. Ad intelligendū aūt talia requirit attētio animi. talis autē attētio erat impedita in aplis ex paſſione timoris. ꝛ iō dixit chriſt⁹ diſcipulis ſuis: Surgite eam⁹ hinc. i. ad aliū locū magis ſecurū q̄ tñ ille loc⁹ fuerit determinate nō exꝑmit. videbat eni xp̄s diſcipulos timore mortis ꝑterritos: Tū rōne tpis: q2 nox erat: vt ſupra dictū ē: Tū rōne loci: q2 adhuc erāt in medio ciuitatis vbi comederāt agnū paſchalē. ꝛ iđo timētes capi ab hoſtib⁹ quaſi ꝯtinue circūuoluebāt oculos ad oſtiū domus. ꝛ ideo dixit eis: Surgite eamus hinc ꝛc. q.d. eam⁹ ad aliū locū magis ſecuꝝ ꝛ ſecretū vbi melius attēdatis ad ea q̄ dicēda ſunt vobis.

Queſtio

Hylarius

Error Arrij

Moraliter ✱ c ¶ Nō turbet cor veſtrū ꝛc. ſ. de meo receſſu p mortē: cū ſit via ad meā glorificationē ꝛ ſpūſſācti miſſionē. ꝛ in h docemur nō turbari de nr̄is amicis decedētib⁹ in ꝯfeſſiōe fidei: nā hec eſt via ad eoꝝ glificationē ꝛ nr̄am ſubuētionē: q2 p̄ſtites cū deo multo plus iuuare nos pñt q̄ viuētes in mūdo.

A ¶ In ca. xiiij. vbi dr: i poſ. Ad h dic Hylari. ix. de trinitate.

Additio. Hylari no fecit mentionē niſi de duob lo cis tm q ſunt termini pncipales i hac materia. ſ. de loco aſſignato p eſu agni paſchalis a quo pncipaliter exiuit: ꝛ de loco ad quē pncipaliter venit vt ibi caperet. de loco aūt medio in q fuit cū aplis vt eis diceret ardua ꝛ difficilia q eſt loc medi inter duos pdictos. Hylari no fecit mentionē ſicut etiam euangeliſte qui duos locos pmos declarauerunt. Iſtum vo locum mediū minime deſignauerunt: vnde ſententie Hylarij littera no repugnat: vt patet intuenti. C

Replica. In ca. xiiij. vbi dr: Surgite eam hinc. Dicit poſtillator manifeſte oſtendi q xps fuerit in aliq loco medio inter domū i quo comedit paſcha ꝛ hortū in quo illa vba notabilia dixit diſcipulis. vn dicit Hylariū no conſonare lre q in. ix. d tri. ſe reſtringit ad ſolū illa duo loca. qd Bur. egreferēs dicit euāgeliſtā etiam ſicut Hilariū no expreſſiſſe mediū locū: ſed ſatis manifeſtū eſt ex lra q fuerit medius locus q̄uis no determinate exprimatur.

Glo. ordi.

B Ego ſum vi. Et me C. XV deſcendētē ad paſſionē debetis ſeq: q: ego ſum vitis. i. caput vrm eiuſdē nature vobiſcum: vt in me poſſit fructificare humana natura. b ¶ Et pater me. Ego etiā agricola cū patre: q: ſum mūdator palmitū: qd eſt agricole: no vitis officiū: q etiā palmites oparios facit: licz no de ſuo nec p ipſos: ſed p meipm. c ¶ Propter ſer. No ait pter aquā baptiſmi q: ꝛ ipſa ſine vbo eſt ſolū aq: p verbū fit ſacrm. d ¶ Ego ſum vi. Qui ſe a ſe ferre fructū exiſtimat: no eſt i vite. Vn cū repetitōe ꝛ ſuperiox explanatione ſupponit. Ego ſuz vitis vos palmi. mihi quaſi viti adherentes. e ¶ Qui manet. Et io quicūq (non ſolū vos) manet in me credēdo: obediendo: pſeuerādo: ꝛ ego in eo illuminādo: ſubueniendo: pſeuerantiā dando. f ¶ Hic fert fru. Et ſi hm hoiem xps eſt vitis: tn hanc gratiā palmitib non daret: niſi etiā de eſſet. g ¶ Si qs in me no. Sarmēta precīſa ceteris ligmis ſūt viliora: q: nullis vſib deputātur: ſz igni: vel in vite ſunt vl in igne. h ¶ Et ver. ꝛc. Verba dei tūc dicūt manere in nobis qn facim q pcipit et diligim que pmittit. Qui aūt hoc no facit tāgit: no coheret. ꝛ io no ſunt ei in bnficiū ſed in teſtimoniū dānatiōis i ¶ Petetis. Si qd petit fidelis ꝛ no fit: no petit hoc qd hz māſio in eo: nec qd habēt vba ei q ſunt in eo: ſed qd habet cupiditas ꝛ infirmitas carnis. § In hoc clarifi.

¶ hm q ho caput eccle vni us nature cū palmitibus.

a Ego ſuz vitis C. XV a
a ¶ q: eſt alia i amaritudinē cōuerſa. b ¶ cū q idē ē ꝛ filius
b vera/ ꝛ pater me agri b
¶ no tm extra opando: ſz etiā int incremētū
cola ē. Omē palmitē i me no ferē c
dādo. ¶ vt agricola. a ¶ ppt hoc mūdat ē.
tē fructū tollet eū: ꝛ omē q fert fru d
¶ amplius. ¶ mūdādo corda ſpm charitatis
ctū: purgabit eū vt fructū pl af- e
infundēdo. ¶ mundi atq iterū plus mundandi vt fructū plus feratis.
c ferat. Iā vos mūdi eſtis ppt ſer f
¶ meipm ſcz. a ¶ cū ego ſum vitis vera.
monē quē locut ſum vobis. Mā g
a ¶ a q totū accipit. ¶ vt totū ſacramentū afferēs. b ¶ vt amplius fructificetis. ¶ q:
nete in me/ ꝛ ego in vobis. Sicut h
palmes no poteſt ferre fructū a ſe
metipo niſi māſerit i vite: ſic ꝛ nec i
¶ q:. a ¶ totū vob dās: nihil a vob recipiēs.
d vos niſi in me māſeritis. Ego ſum k
e vitis: vos palmites. Qui manet
f i me ꝛ ego i eo hic fert fructū mul
¶ ne parum.
tū: q: ſine me nihil poteſtis facere.
¶ aūt. ¶ qd eſt in ptāte liberi arbitrij.
g Si qs i me n māſerit: mittet foras m n
¶ meſſores angeli.
ſic palmes ꝛ areſcet/ ꝛ colligēt eū o p
¶ manete in me ꝛ ſi mā.
ꝛ in ignē mittēt ꝛ ardet. † Si māſe q r
¶ no tm fuerint. s
h ritis i me: ꝛ vba mea in vob māſe t
¶ quia manētes in ieſu no poſſunt velle niſi quod eſt ſalutis.
i rint. Quodcūq volueritis petetis/ ꝛ v

Ni. de ly.

B Ego ſuz vi. Poſtq C. XV xps cōſolat eſt diſcipulos de ſua morte. hic cōſolat eos cōtra tribulatiōes iminētes eis ex iudeox ꝛ pncipū mūdi pſecutione. Et diuidit in duas ptes: q: pmo pmittit parabolā. ſcdo pſequit ipſam/ ibi: Iā vos mūdi eſtis. Parabola aūt iſta eſt de trib. ſ. de vite: de agricola: ꝛ de vitis cultura vt patebit pſeqndo/ dic q: a ¶ Ego ſuz vi. Sicut eni vitis materialis hz lignū vile ꝛ deſpectū: ꝛ qſi inutile videt: cū tn fructus optimos habeat: ita xps in hūana natura videbat abiectus vilis ꝛ deſpect: ꝛ tn p eius humilitatē ſecut eſt fructus glorioſus. vni eni nature ſunt vitis ꝛ palmites. ꝛ io xpus dr vitis rōne hūanitatis in q natura eſt fidelibus ſilis. b ¶ Et pater me agri. eſt. q: plenitudinē gre ꝛ veritatis infudit ꝛ plātauit in xpo hoie: vt dictū eſt in pmo caplo. Sciendū aūt q cultura hui vinee no habet pprie locū circa ipm ſtipitē: q eſt ipſe xps: q: in gra ꝛ ſciētia habituali no pfecit: ſed totū a pncipio habuit nec habuit pctm tollendū ꝛ purgādū: ſed cultura hui vinee circa palmites cōſiſtit. i. fideles xpo adherētes quox aliq ſola fide adherēt no p charitatē operantē ꝛ iſti abſcindent p cōdemnatiōis ſentētiā. io ſubdit: c ¶ Omē palmitē in me. no fe. fru. tol. eū. Alij aūt adherēt xpo p fidē ꝛ operantē charitatē: ꝛ de iſtis ſubdit: d ¶ Et omē q fert fru. pur. p mūdi tribulatiōes q ſunt qdā medicine ꝛ purgationes. e ¶ Vt fru. plus affe. Sicut eni in vite materiali aliq palmites etiā fructuoſi reſcindunt ne humor nimis diſpergat ꝛ ſic virtus vnita fortificat ꝛ magis fructificat: ſic p tribulationes

Nico. de lyra

tribulatiōes iocūditatē vite pſentis a fidelibus reſcindentes: corda eoxū retrahunt ab amore mundialiū: ꝛ ſic intra ſe collecta feruentius ferunt in deum ꝛ faciūt maiorē fructū bonoxū operū. f ¶ Iaz vos. Hic pſequit parabolā. ꝛ pmo qtū ad palmitū adheſionē. ſcdo qtū ad eoxū purgationē/ ibi: Si mūdus vos odit. Prima in duas: q: pmo diſcipulos ad adherendū ſibi inducit. ſcdo declarat in q iſta adheſio cōſiſtit/ ibi: Sicut dilexit me. Circa primū ponit qttuor rōnes qre fideles debent xpo adherere p fidē ſicut palmites ad vitē. Prima rō ſumit ex palmitū adherentiū fructificatione: q: aliter no poſſunt fructū facere. ꝛ hoc eſt qd dicit: Iā vos mūdi eſtis ꝛc. q: apli p doctrinā xpi iā erāt ſegregati ab errorib iudaice ſuperſtitiōis. io cōcludit: g ¶ Manete in me ꝛc. p fidē charitate formatam: p quā homo eſt in deo ꝛ de in hoie. h ¶ Sicut palmes ꝛc. māſerit in vite. Hoc ſenſibiliter videmus in vite materiali: q: facere fructū no pōt niſi pticeps ſit humoris ꝛ pinguedinis ipi ſtipitis. i ¶ Sic nec vos. ſ. poteſtis fructificare operibus meritorijs. k ¶ Niſi in me man. p participationē gre ꝛ veritatis. l ¶ Ego ſum vi. ꝛ vos pal. q. d. ſi vultis fructificare manete i me. m ¶ Si qs in me. Hic ponit ſcda rō adherēdi xpo que ſumit ex palmitū no adherentiū punitiōe/ cū dicit: Si qs in me no māſe. veraciter per charitatē formatā: q̄uis maneat apparenter per fidē ſine operibus q mortua eſt. n ¶ Mittet foras. p abſciſionē in morte: q: tunc ſeparabitur numero a fidelib ſicut erat ſeparat merito. o ¶ Et areſcet. q: xpiani qdiu viuūt hnt aliquē virorē ppt xpianitatis nomē: ſz in morte eū amittūt: q: tūc apparet q nihil eis pfuit ꝛ adhuc magis in futuro iudicio apparebit. io ſeqt: p ¶ Et col. eū. ſ. āgeli executores diuine iuſticie tollētes zizaniā d medio tritici. q ¶ Et i ig. mit. ſ. ifernalē. r ¶ Et ardet. ſine fine i ppetuitate pene. s ¶ Si māſeri. Hic ponit tertia rō: q pcedit ex ipletōe volūtatis fideliū xpo adherētiū: ꝛ h ē qd dr: Si māſe. i me. fide formata charitate. t ¶ Et vba ꝛc. no ſolū corde itelligēdo ſz etiā ope adimplēdo. v ¶ Qdcū. v. vo. ꝛc. hoc tn itelligēdū eſt ſi petāt pie. i. de ptinētib ad ſalutē: q: exaudiri i alijs frequēter no expedit ei: ꝛ pſeueranter

Moralr. a ¶ Ego ſuz vi. ꝛc. Moralr iſta vitis dici pōt qlibet religio approbata. ꝛ illa maxie q mag approping̃t xpi vite. agricola vo religiōi pſidēs ꝛ ipi curā gerēs. hui aūt vitis palmites ſūt religionē intrātes: qx aliq añ pfeſſionē inutiles reptunt et infructuoſi: q ſūt ſtatim p agricolā amouēdi. alij vo ſub ſpe pficiēdi ſunt ad pfeſſionē recipiendi: quox tn aliqui no manēt in vite p ſui ſtatus dilectionē: ſed aliq apoſtatant ꝛ aliq ſolo habitu remanēt. remanētes aūt habitu ꝛ deuotione fructificāt: ꝛ vt magis fructificēt de ſuis defectib per correptionē debitā purgant: vt ſic plurimū fructū faciāt ad dei gliam ꝛ ſuā beatificationē: pter qd in hui parabole fine dr: * Hec locut ſum

Diuiſio — Quadruplici rōne fideles xpo adherere debent — D — Mat. 21. c — Mar. 11. c — Moraliter

E ꝟ a ¶ In hoc clarificat⁹ eſt. Qui manet in me fructum mul. fert qḋ eſt ex grā dei: ⁊ ita eſt glīa ei⁹ nō hoīs. ⁊ h̄ eſt. In hoc clarificat⁹ ⁊c̄. b ¶ Ut fructū afferatis. Sicut nō eq̄litatē oñdit nr̄e nature ⁊ ſue: ſ3 grām q̄ mediator eſt: nā pr̄ diligit nos ſ3 in filio. c ¶ Efficiamini. Aug̃: Si me dilexerit̃ ex q̄ dilectōe: ex p̄ceptoꝝ obſuatiōe. Si me dilexerit̃ ſic dilexit me pr̄/ nō q̄tū. Nō eñi notat̃ eq̄litas ſ3 ſilitudo dōs eis et nā et̄nitatē. d ¶ Si p̄cepta mea. Nō dicit ꝙ ꝓ ſeruatis p̄ceptis ſint dilectores. Nemo eñi ſeruat q̄ nō diligit: ſed ꝙ nemo diligit niſi q̄ ſeruat. Oſtēdit q̄ nō vñ generent̃, ſed vñ mōſtrent̃ dilectores. Uel in dilectiōe mea q̄ diligo vos. i. manēte grā mea: ⁊ inde ſcietur vos manere in ea ſi p̄cepta ſeruabitis. Niſi q̄ ꝓus ſeruēt p̄cepta oīa: non pñt ſeruare p̄cepta niſi eos diligat ⁊c̄. e ¶ Ut gaudiū. Gaudiū dei de nobis q̄ p̄ſciuit ⁊ p̄deſtinauit ſemp eſt plenū: in nobis incipit ex fide: creſcit imo ⁊ ꝑficiet̃ in reſurrectiōe. f ¶ Hoc eſt p̄ceptū. Et. ſ. de dilectiōe ꝓximi: ſed repetitio eſt ꝯfirmatio. ibi tñ dicit mādatū do: q̄ſi nō añ fuerit. hic aūt hoc ē: q̄ſi non aliud ſit. Ibi nouū: ne in vetuſtate remaneam⁹: hic meū/ ne ꝯtēnat̃. g ¶ Maiorē hac. Diffinit plenitudinē mutue dilectionis quā hr̄e precipit. h ¶ Iā nō dicā. Cōmēdata dilectione addit qḋ dignationis eſt: vt bonos

†1. Te. 4. b
1. Joh. 3. d

ſeruos (q̄ ſciunt faciēdo q̄ p̄cipit) dicat amicos et eis tollit nomē ſerui q̄ eſt ex timore foras mittēdo: q̄ neſcit q̄d faciat dñs. Quia cū aliq̄d facit ſic extollit̃: q̄ſi ip̄e faciat nō dñs. Sūt tñ ſui timore ꝑmanēte in et̄nū q̄ itrāt i gaudiū dñi: hi ſciūt ꝙ faciat eos dñs nō ſolū hoīes ſ3 ⁊ iuſtos ⁊ q̄cq̄d boni ē. i ¶ Nota fe. Non ꝙ iā qs oīa ſciat: cū poſt ēt dicat. Multa. h. v. d. q. n. p. p. m. S3 dicit ſe feciſſe nota q̄ ſcit ſe facturū in reſurrectione vbi plene erūt beati in aīa ⁊ corpe: ⁊ hec eſt glīa non ex vobis ſed ex me: ⁊ hoc eſt: non vos me elegiſtis.

†De pe. di. 2. c. q̄ vult. De renū. c. niſi. ḡ. q̄ppe ⁊c̄.

a fiet vobis. In h̄ clarificat⁹ eſt pr̄ a
¶ p predicationē ⁊ paſſionē ſicut ego.
b me⁹ vt fructū plurimū afferatis:
¶ vt ait aplīs: Ip̄i⁹ opus ſum⁹ creati in xp̄o.
c ⁊ efficiamini mei diſcipli. Sicut h
¶ ecce vnde plurim⁹ fruct⁹ ex dilectione: ſed vnde dilectio: q̄ prius nos dilexit.
dilexit me pat̄/ ⁊ ego dilexi vos.
¶ ⁊ iō pſeuerate. a ¶ quō in ea manebun⁹ diligite me: ⁊ vos dignos diligi efficite.
d Manete i dilectōe mea. Si p̄cē d e
pta mea ſeruaueritis: manebitis
in dilectiōe mea: ſicut ⁊ ego p̄ce f
a ¶ ⁊ p hoc oñdo: diligi a patre ego homo.
pta pr̄is mei ſeruaui: ⁊ maneo in
eius dilectione. Hec locut⁹ ſum g
a ¶ vt gaudeā de vob: qḋ eſt cū grāʒ p̄ſtat.
e vobis vt gaudiū meū i vobis ſit h
¶ dum p grām eius cōſortiū habebūt.
¶ vt xo impleatur.
f ⁊ gaudiū veſtrū ipleat̃. † Hoc eſt i k
¶ nō aliud: q̄ in hoc ſūt oīa: ⁊ dilectio dei
p̄ceptū meū vt diligatis inuicē ſi l
⁊ fides. a ¶ nō ſicut hoīes ſe iuicē diligūt: ſ3 vt deū habeatis. ¶ ita ⁊ vos ꝓ fratrib⁹ vt me imitemini: ſed nō mihi cōparemini.
b ¶ vt ſicut poſui aīam meā ꝓ vobis.
g cut dilexi vos † Maiorē hac dile m
a ¶ ponere aīam ꝓ amic̄ nō eſt dilectio ſ3 effectus dilectōis. a ¶ ⁊ p charitatē erit̃ amici.
ctionē nemo habet q̄ vt aiām ſuam ponat q̄uis pro amicis ſuis.
Uos amici mei eſtis ſi feceritis q̄
¶ ⁊ ſi prius.
h ego precipio vobis. Iā nō dicā n
a ¶ .ſ. ille q̄ ſolo timore ſeruit nō ille de q̄ dicitur: euge ſer. bo. ⁊c̄. q̄ ſeruit ex amore.
vos ſeruos: q̄ ſeru⁹ neſcit q̄d fa o
ciat dominus eius. Uos aūt di p
a ¶ ego homo ad opus hoīm.
xi amicos: q̄ oīa q̄cūq̄ audiui a
a ¶ qui nō elegit nondū diligit.
i pr̄e meo nota feci vob. Nōn vos q

Ni. de ly.

g ¶ Hec man[serit] eis: ⁊ pſeuerāter: q̄ illud qḋ petit̃ etiā ptinēs ad ſalutē nō ſēp ſtatim dat̃ a deo: ſed differt̃ vt cōgruo tp̄e det̃: et ꝓ ſe: q̄ orō ſctōꝝ de ſalute alioꝝ aliq̄n īpedit̃ nō ꝓpter defectū orātis ſ3 illius ꝓ q̄ orat̃. his aūt trib⁹ ꝯcurrētib⁹ ſemꝑ orō exaudit̃. a ¶ In hoc clarificat⁹ eſt. Hic ponit̃ q̄rta rō q̄ ꝓcedit ex diuina glificatione quā q̄libet debet deſiderare: magis etiā q̄ ſuū bonū ꝓpriū. Diuina aūt glorificatio relucet in fidelib⁹ xp̄o adherētib⁹ p fidē ex dilectōe operātē. ⁊ hoc eſt qḋ dr̄: In hoc cla. eſt ⁊c̄. In multiplicatione bonoꝝ opeꝝ. b ¶ Et efficiamini. mei diſci. Perfecte adherēdo mihi. c ¶ Sicut dilexit. Poſtq̄ hortat⁹ eſt xp̄s diſcipulos ad adherēdū ſibi. hic ꝯñr oñdit in q̄ hmōi adheſio ꝯſiſtit. Et diuidit̃ in duas: q̄

Diuiſio

p̄mo oñdit ꝙ hec adheſio cōſiſtit in dilectiōe. ſcḋo oñdit ꝙ dilectio cōſiſtit in mādatoꝝ obſeruatiōe, ibi: Si p̄ceta mea. dicit igit̃: Sicut dilexit me ⁊c̄. i. ad idē bonū cōſeq̄ndū: nō tñ eq̄liter. Diligere eñi eſt velle alicui bonū. de⁹ aūt pr̄ vult bonū diuinū xp̄o hoī: nō ſolū ſm vnionē q̄ eſt p opationē in fruitōe boni vera: ſ3 etiā ſm realē vnionē ſuppoſiti. fidelib⁹ aūt vult bonū diuinū tm̄ ſm vnionē grē ⁊ glie: q̄ eſt in fruitiōe: nec tñ ita ꝑfecte fruunt̃ ſicut aīa xp̄i. d ¶ Manete in di. ⁊c̄. Hoc dicit ad oñdēdum ꝙ deus nullū cogit ad fidē ⁊ dilectionem. e ¶ Si p̄ce. mea. Hic oñdit ꝙ dilectio cōſiſtit in mādatoruʒ obſeruatōe. Et diuidit̃ in duas: q̄ p̄mo facit dictū qḋ eſt. ſcḋo

Diuiſio

rñdet cuidā q̄ſtiōi q̄ ſibi poſſet fieri, ibi: Hoc eſt p̄ceptū meū vt diligat̃ ⁊c̄. In p̄ma pte dicit ſic: Si p̄ce. mea ⁊c̄. Amor ei dei nūq̄ eſt ocioſus. ⁊ iō ſi eſt i corde oñdit̃ in ope. ⁊ p hoc hō diſponit̃ vt charitas in eo augmētet̃: ⁊ p ꝯñs adheſio ad xp̄m fortificet̃. f ¶ Sicut ⁊ ego ⁊c̄. q̄ xp̄s ex amore ad patrē fact⁹ eſt obediēs vſq̄ morte: vt hr̄ Phil. ii. a. ⁊ p h̄ vnio ei⁹ ad patrē augmētata eſt inq̄tū glia aīe deriuata eſt ad corp⁹ ei⁹ i ſua reſurrectōe. g ¶ Hec lo. ſū vobis. Hoc addit ne forte aliquis crederet ꝙ ꝓpt̄ ſe nō ꝓpt̄ nos ad p̄dicta inuitaret. idō ſubdit: G

h ¶ Ut gaudiū meū i vobis ſit. Gaudiū eni chriſti hoīs cōſiſtit in cōiūctione ad deitatē modis p̄dict̃. ad quā etiā ꝑueniem⁹ p mādatoꝝ obſuatiōeʒ: alio tñ modo q̄ chriſtus: vt dictum eſt. i ¶ Et gaudiū ve. ipleat̃. Qḋ non pōt eſſe niſi in glia celeſti: q̄ nihil citra deū pōt replere cor humanū: ꝓpter qḋ dicit Aug⁹. libro ꝯfeſ. Inquietū eſt cor meū dñe donec requieſcat in te. k ¶ Hoc ē p̄ceptū. Hic rñdet cuidā q̄ſtiōi q̄ ſibi poſſet fieri: q̄ poſſet aliq̄s dicere. tu admōuiſti nos adherere tibi ⁊ dixiſti ꝙ hec adheſio ꝯſiſtit in mādatoꝝ obſeruatiōe: ſed oñde nobis vlterius obſeruādi modū. iō dicit ꝙ modus obſeruādi eſt p dilectionē dei ⁊ ꝓximi: q̄ in his duob⁹ tota lex pēdet ⁊ ꝓphete: vt habet̃ Mat. xxii. d. cui⁹ rō eſt: q̄ oīa bona opa ex charitate ꝓcedūt: ꝓpt̄ qḋ dicit Greg. Sic̄ multi arbor̄ rami ex vna radice ꝓdiūt: ſic multe virtutes ex vna charitate generant̃ ⁊ ad charitatē ordinant̃: ꝓpter qḋ dicit aplīs. i. Timo. i. a. Finis p̄cepti eſt charitas ⁊ hoc eſt qḋ dicit̃: Hoc eſt p̄ceptū ⁊c̄. Licʒ aūt in dilectione ꝓximi includat̃ dilectio dei tāq̄ p̄ncipalior: q̄ ꝓximus nō eſt diligēdus niſi ꝓpter deū. tñ ſaluator hic magis facit mētionē expꝛ̄ſſam de dilectiōe ꝓximi cū dicit: inuicē: q̄ intēdebat apl̄os inducere ad fideliū edificationē ⁊ ꝯſolationē ⁊ tribulationeʒ ſuſtētandā ad q̄ neceſſaria eſt charitas ꝓximi. l ¶ Sicut dilexi vos. i. efficaciter gratuite ⁊ recte: ſicut expoſitum eſt ca. p̄ce. Qz aūt xp̄s ſic dilexerit ꝓbat cū ſbdit: m ¶ Maiorē hac ⁊c̄. Hoc aūt fecit xp̄s. ergo ⁊c̄. Quattuor eñi diligēda ſunt ex charitate. ſ. de⁹: aīa: ꝓximus ⁊ corpus ꝓpriū. iō cū charitas ſit ordinata: ꝓ ip̄o deo q̄ eſt p̄mū ⁊ maximū diligibile: ex charitate debent alia tria exponi ſicut min⁹ ꝓ maiori. ꝓ aīa aūt ꝓpria debet ꝓxim⁹ et corp⁹ ꝓpriū ꝯtēni: ꝓ ſalute ꝓximi debet vita corporalis exponi. ⁊ iō cū corpus ꝓpriū ſit maximū bonū qḋ nobis remanet ꝓ ꝓximo exponēdū: patʒ ꝙ in tali expoſitiōe eſt maximū ſignū dilectōis ad ꝓximū. verūtñ q̄ obſeruatio mādatoꝝ non ſolū inducit ad dilectionē ꝓximi: ſed p̄ncipali⁹ ad dilectionē dei. ideo ſubdit̃:

Quattuor ex charitate diligenda

Uos amici mei eſtis ſi feceritis que ego precipio vobis. Et q̄ amicis reuelant̃ ſecreta. ideo ſubdit̃: n ¶ Iam nō dicam vos ſeruos ⁊c̄. i. timore ſeruili ſubiectos tamē amore filiali erant ſubiecti: ⁊ hoc modo apl̄i aliquādo dicunt̃ ſerui. Roma. i. a. Paulus ſeruus ieſu chriſti ⁊c̄. o ¶ Quia ſeruus neſcit q̄d faciat dñs ei⁹. Hoc videmus in humanis. ſecreta tñ reuelant̃ filius: hmōi erant apl̄i qui chriſto erāt ſubiecti amore filiali. ideo ſubdit̃: p ¶ Uos aūt dixi amicos ⁊c̄. Nota fe. vobis. Hoc non eſt intelligēdum de oībus ſimpliciter ⁊ abſolute: q̄ apl̄i nō habuerūt tantā plenitudinē ſcientie ſicut chriſtus: ſed eſt intelligendū de oib⁹ ꝑtinētibus ad eoꝝ ſtatū: cuiuſmodi ſūt iſta q̄ ꝑtinēt ad eoꝝ ſalutē: ⁊ fidei ⁊ moꝝ p̄dicatōeʒ/ ⁊ eccl̄ie gubernationē. Et q̄ iſta ꝯferunt ad vtilitatē fideliū nō ip̄i⁹ chriſti. iō ſubdit: q ¶ Nō vos me elegiſtis. ⁊c̄. Duplex eſt eni electio fidelium. Una eterna q̄ eſt idē qḋ p̄deſtinatio diuina. ⁊ hec electio apl̄oꝝ ⁊ alioꝝ fidelium eſt

Fideliū duplex dilectio

✳ g ¶ Hec locutus ſum vobis vt gaudiū meū in vobis ſit ⁊c̄. Quod autem ſequit̃ eſt inductio ad amorē charitatis: ꝓpter qḋ ſenſus l̄ralis eſt de ſe moralis: nec occurrit alia ✳ moralitas

Moraliter

G
A ¶ Hec mā do. Hic oñdit q̄s ſit fruct⁹ quē dixerat: ꝑ quo ꝛ dabit pater qd̄ petim⁹: q̄ ꝛ hoc dedit vt diligam⁹. b ¶ Ut diligatis. Aug⁹. Merito ſepe dilectionē cōmendat q̄ſi ſola ꝯcipiēda ſit ſine qua nō pñt cetera q̄ ſine ceteris nō pōt habe ri. Pro hac aūt patiēter debemus ſuſtinere etiā oīa aduerſa mundi. vñ ſubdit: c ¶ Si mūdus. Noīe mūdi aliq̄ñ boni aliq̄ñ mali de/ ſignant̄ q: vna maſſa eſt q̄ tota in adā perut de q̄ ſūt alia vaſa i honorē: alia i ꝯtumeliā. d ¶ Mūd⁹ qd̄ ſuū. Si mal⁹ punit ſcel⁹ mali: ex pte odit mūd⁹ qd̄ ſuū eſt: dū punit ex pte amat: q: ma lus fauet malis. e ¶ Sermōis mei ꝛc̄. Hoc ſcilicet: Nō eſt ſeruus maior dño ſuo: ꝛ illi⁹ ſupioris. Scitote quia me priorem vobis odio habuit. ꝛ ſub/ dit cauſā: f ¶ Nō eſt ſeru⁹. Quia exēplo ſui quo aliud melius nō eſt mo nuit ad ferēda odia mundi: ſubdit q̄re debeāt eū in hoc imitari: q: ipſe dñs: illi ſerui. g ¶ Si nō veniſſē. Hic exꝑſſius iudeos oſtendit: ad quos ve/ nit: de q̄bus

a ¶ miſericordia ꝑuenit vos cū eſſetis mali. b ¶ inſpiraui fidem.
me elegiſtis ſed ego elegi vos: et a
a ¶ .i. ad grām plātaui. b ¶ ꝑ me viā: ꝛ hoc lucrū grā. ¶ catis volēdo fructū afferatis ꝑ ſeuerādo. c ¶ quē nō afferrēt niſi ꝑus electi
poſui vos vt eatis ꝛ fructum affe b
¶ .i. dilectio que eſt fructus noſter que mo/ do eſt in deſiderio: nondum in ſaturitate: ꝛ ipſo deſiderio quodcūq̄ p. ꝛc̄.
ratis: ꝛ fruct⁹ veſter maneat/ vt qd̄ c
¶ qd̄cūq̄ petierim⁹ i noīe ieſu dabit nob̄ pr̄
cūq̄ petieritis prēm in noīe meo
¶ quem fructū.
a b det vobis. Hec mādo vob̄ vt di e
¶ qui odit que diligit.
c ligatis inuicē. † Si mundus vos f
¶ grandis cōſolatio mēbris ex capite.
odit: ſcitote q: me priorē vobis g h
¶ contemptu ¶ damnato.
odio habuit. Si de mundo fuiſſe i
a ¶ falſa dilectiōe q̄ ſe falſo diligit: ſed vere
b tis: mūdus qd̄ ſuū erat diligēret. k
odit ſe: q: naturā odit: diligit vitiū. ¶ nūc.
Quia vo de mūdo nō eſtis: ſz ego
a ¶ q: tunc de eo fuiſtis. b ¶ gratis.
elegi vos de mūdo/ ꝓpterea odit
c vos mūd⁹. Memētote ſermonis l
¶ quia.
f mei quē ego dixi vob̄: Nō eſt ſer m
¶ ꝛ ita.
uus maior dño ſuo. Si me pſecu n
¶ nec pōt placere ſeruus cui diſplicet dñs.
¶ in q̄bus ego.
ti ſūt: ꝛ vos pſequēt. Si ſermonē o
a ¶ vt i eo caperēt ꝛ calūniarēt. ¶ q̄ etiā me⁹
meū ſeruauerūt: et vr̄m ſeruabūt.
a ¶ q̄ dixi odio habebūt: pſequent̄: ſermonē ꝯtēnent. b ¶ .i. me in vobis oderūt: ꝛ perſe quant̄ ſermonē: ꝛ q: meus eſt ꝯtēnunt.
† Sed hec omnia faciēnt vobis ꝑ p
a ¶ ea ſcia q̄ ſcriptū eſt: ſcire aūt te ſēſus ē cō ſummat⁹.
pter nomen meum: quia neſciūnt q
¶ miſit me ſed ſi nō exiuiſſem.
a cū qui miſit me. Si nō veniſſem r

Ni. de ly.

M fideliū eſt a ſolo deo ex mera libe/ ralitate. Alia eſt exᵱalis. ſ. vocatio ad fi dē ꝛ gratiā ꝛ aplatū ꝛ hmōi: ꝛ iſta vo/ catio eſt effect⁹ p̄me. ſm illud ad Ro. viij. f. Quos p̄deſtinauit hos ꝛ voca uit: ꝛ ſic apl̄i electi ſunt a xp̄o tpe grē. a ¶ Et poſui vos. i. firmiter diſpo/ ſui. b ¶ Ut eatis. p̄dicādo ꝑ totum mūdū. c ¶ Et fructū afferatis ꝛc̄. q: fides eccl̄ie manebit vſq̄ ad finem mūdi q̄tūcūq̄ tribulatiōib⁹ impellat̄. ¶ Uel aliter: Maneat in glīa eterna. d ¶ Ut quodcūq̄ pe. ie. pa. ꝛc̄. dūmodo tñ iſta petitio hat ꝓ vobis pie ꝛ pſeuerāter: ſicut. ſ. expoſitū eſt eodē ca. e ¶ Hec mādo vo. ꝛc̄. In h̄ cō/ cludit intentū ꝑ hoc ſignās ꝙ oīa p̄di/ cta dixit eis ad hūc finē. ſ. vt mutuo ſe

B diligāt. f ¶ Si mund⁹. Hic agit de palmitū adhērētiū purgatiōe ꝑ tribu/ lationes futuras ꝯtra ipſas eos cōſolā

Diuiſio do: ꝛ diuidit̄ in tres: q: primo ad eorū cōſolationē rōnes inducit. ſcđo eas ex ponit/ ibi: Memētote. tertio excuſatio nes pſequētiū excludit/ ibi: Si nō ve/ niſſem. Circa p̄mū ponit duas rōnes. Prima ſumit̄ exēplo ſui. Mēbra enī refutare nō debēt ꝯditionē capitis cū nō ſint maioris dignitatis imo mino/ ris: xp̄o aūt caput eſt aplōꝝ. ꝛ iō exem plo xp̄i debēt patiēter tolerare tribula tiones pſequētiū. ꝛ hoc eſt qd̄ dr̄: Si mūdus vos odit: hic accipit̄ ſi ꝑ q: q. d. q: futurū eſt ꝙ mūdus vos odiat. g ¶ Scitote. ad cōſolationē veſtrā. h ¶ Quia me prio. vo. odio ha. ꝓpter qd̄ dicit Aug⁹. in ſermone. Recuſat eſſe in corꝑe q̄ odiū nō vult ſuſtinere cū ca/ pite. Scđa rō ſumit̄ ex pte mūdi. ſimilitudo enī eſt cauſa dile ctionis: ſm illud Eccl̄i. xiij. c. Omne aīal diligit ſibi ſile. ꝛ diſſi militudo eſt cauſa odij. Apl̄i aūt diſſimiles erāt hoīb⁹ mun/ danis ꝛ iō nō debebāt admirari ſi pſecutiōes ſuſtinerēt ab ip ſis: ꝛ hoc eſt qd̄ dicit: i ¶ Si de mūdo fuiſſe. l3 apl̄i eſſent de mūdo p̄ſentia corporali: nō tñ erāt de mūdo cōcupiſcētias mūdi imitādo. k ¶ Mūdus qd̄ ſuū erat di. ſed ꝯtra hoc videt̄ eſſe ꝙ aliq̄ p̄ncipes mūdani de q̄b⁹ loquit̄ ſaluator: cū eſſent pſecutores aplōꝝ. aliq̄s tñ mūdanos ꝛ malos nō dilige bāt: ſz magis pſeq̄bant̄ vt latrones ꝛ p̄dones ꝛ hmōi q̄s in/ terficiebāt. Dicēdū ꝙ malū nō pōt eſſe purū q̄n habeat aliq̄d de bono: aliter ſeipm̄ deſtrueret: ſm p̄hm̄. iiij. ethicoꝝ. Licet igit̄ p̄ncipes illi q̄ pſecuti ſunt aplōs eſſent mūdani ꝛ mali q̄ tū ad ſupbiā ꝛ infidelitatē ꝛ hmōi. tñ aliq̄d boni habebāt: vt/ pote iuſticiā: clemētiā: vel aliq̄d hmōi: ſicut legit̄ de Traiano ꝛ de multis alijs p̄ncipib⁹ mūdanis ꝛ ſic pſeq̄bant̄ latrones et p̄dones in q̄tū erāt eis diſſimiles in bono iuſticie: ſicut econ/ uerſo pſequebant̄

C uerſo pſeq̄bant̄ aplōs ꝛ alios fideles in q̄tū erāt eis diſſimi/ les in infidelitate. Sz adhuc diceres q: ſunt aliq̄ mūdani i eo dē vitio cōicantes: q̄ tñ ſeſe pſequunt̄ vt ſupbi ꝛ cupidi: ꝓpt̄ hoc dicēdū ꝙ duplex ē amor. ſ. amicitie ꝛ ꝯcupiſcētie. In amo re aūt amicitie ſilitudo eſt cā amoris: q: amic⁹ vult amico bo/ nū in q̄tū apꝑhēdit ipm̄ q̄dāmō vnū ſi/ bi: q: amicus eſt alter ipſe ſm p̄hm̄. hoc aūt nō eſt ꝑ realē idēptitatē ſz ꝑ ꝯformi tatē. Sic aūt nō eſt i amore ꝯcupiſcētie q̄ aliq̄s vult ſibi ipſi bonū. ꝛ iō q̄to pl⁹ diligit ſe amore cōcupiſcētie q̄ aliū ſibi ſilē amore amicitie: tāto odit eū in q̄tū ipedit̄ ꝑ eū a pſecutiōe boni amati. ꝛ ſic vn⁹ ſupb⁹ odit alteꝝ in q̄tū ſurripit ſibi ſingularē excellētiā quā cupit: ꝛ auar⁹ ſilr̄ auaꝝ in q̄tū arripit ſibi lucrū qd̄ de ſiderat: ꝛ ſic d̄ alijs. l ¶ Memētote. Hic expōit rōnes p̄dictas. ꝛ p̄mo p̄mā. ſcđo ſcđam/ ibi: Sz hec oīa. Prima rō erat de pſecutiōe illata xp̄o ꝛ apl̄is infe rēda: ꝛ q̄tū ad hoc dicit: Memētote ſer. mei quē ego dixi vo. ſ. xiij. ca. m ¶ Nō eſt ſer. ꝛc̄. Et aūt ꝑus voca uit eos ſuos. xiij. ca. ꝛ h̄ idē repetit: nō eſt ꝯ illō qd̄ i h̄ ca. dixit. Iā nō dicā vos ſuos. Seruit⁹ ei quā apl̄is attribuit nō eſt aliud q̄ ſubiectio ex amore filiali ad xp̄m q̄ dr̄ ſuit⁹ large. Seruit⁹ autē quā ab eis excludit ē timor ſuilis q̄ a chari tate excludit̄. vt hr̄. i. Joh. iiij. n ¶ Si me pſecu. ꝛc̄. ſi ꝑ q: q. d. q: me pſecu ti ſūt de facto: nō eſt mirū ſi vos pſeq̄nt̄ i futuro. o ¶ Si ſermo. meū ſer. ꝛc̄ hic pōt accipi li ſi dupl̄r. ſ. ꝑ q: ꝛ ꝑ nō: q: aliq̄ ꝟbū xp̄i deuote ſuſcepūt: vt Ni codem⁹ Lazar⁹ ꝛ ſorores ei⁹ ꝛ ſiles: et aliq̄ ꝯtēpſerūt ſicut ſcribe ꝛ phari ſei: ꝛ ſilr̄ fuit de apl̄is: q: aliq̄ eos deuote audie/ bāt: ſicut pꝫ de cornelio Act. x. ꝛ in pluri b⁹ alijs loc̄ ꝛ multi eos cōtēpſerūt: ꝛ a ſe repulerūt: vt pꝫ Act. xiij. g. vbi barna bas ꝛ paul⁹ dixerūt: Uob̄ oportebat p̄mū loq̄ ꝟbū dei: ſz q̄m repellitis illud ꝛ indi. iu. vos ꝛc̄. p ¶ Sz hec oīa. Hic ex/ ponit ſcđam rōnē q̄ fuit de odio mūda noꝝ erga aplōs cui⁹ cauſā explicat/ di. Sz hec oīa fa. vo. ꝑ. no. meū. i. ꝓ/ pter ꝯfeſſionē ꝛ p̄dicationē noīs mei. q ¶ Quia neſci. i. deū patrē. Cōtra h̄ vr̄: illō pſ. lxxv. a. Not⁹ i iudea de⁹. Dicēdū ꝙ noticiā habuerūt determina tā d̄ vnitate dei. d̄ plralitate aūt pſonaꝝ nō habuerūt noticiā: niſi ſupiores ſcriptu ras itelligētes. tñ illa noticia fuit obſcu ra: q: an̄ tpe xp̄i nō fuit myſteriū trini tat̄ ad plenū reuelatū. Illa etiā noticia quā hēbāt de h̄ iudei fuit eis obſcurata ex odio qd̄ ꝯceperāt ad doctrinā xp̄i: et ſic l3 cognoſcerēt in q̄tū ē pr̄ oīm ꝑ cre/ ationē: nō tñ cognouerūt eū in q̄tū miſit filiū ſuū ad ſalutē cre dētiū. iſta tñ igrāntia nō excuſabat eos i pſecutiōe xp̄i ꝛ aplōꝝ: q: ꝓcedebat ex odio ꝛ inuidia: vt dcm̄ ē. Silr̄ igrātia excuſabat tyrānos aplōs ꝛ alios fideles pſeq̄ntes: q: ꝓcedebat ex obſti natiōe eoꝝ i pctō idolatrie: qd̄ pꝫ ex h̄ q: videbāt ꝑ aplōs fie ri ſigna ꝟtut̄ diuie. ꝛ tñ ꝑmanebāt in ifidelitate: q: aliq̄ attri buebāt ſcie magice ꝛ male. r ¶ Si nō ve. h̄ oñdit pſecuto/ res xp̄i ꝛ fideliū iexcuſabiles. ꝛ h̄ oñdit dupl̄r. p̄mo ex his q̄ fa cta ſūt i xp̄i p̄ſētia. ſcđo ex his q̄ facta ſūt i ei⁹ abſētia/ ibi: Cū aūt ve. p̄ma i duas: q: p̄mo oñdit eos iexcuſabiles ꝟbis. ſcđo fa/ ctis/ ibi: Si opa. circa p̄mū ſciēdū ꝙ doctria xp̄i fuit itē mūda pura ꝛ pfecta: vt pꝫ iuētī: ꝛ dict̄ xp̄i ꝯ pſona ꝛ ipoꝝ ip̄leti/ ua: vt pꝫ ꝯferēti no. teſtm̄ veteri. Itē ſic fuit ꝯfirmata miracu lis ſoli do poſſibilib⁹ ꝙ ſufficienē debebat ꝯuincē audiētes ad credēdū: ꝓpt̄ qd̄ dixit Nicode. ſ. iij. ca. Scim⁹ q: a deo veniſti mgr̄: Nemo ei pōt hec ſigna facē q̄ tu fac̄ niſi fuerit de⁹ cū eo ꝓpt̄ qd̄ ifidelitas iudeoꝝ fuit maximū pctm̄: ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄: Si

M nō veniſſem.

✱ moralitas vſq̄ ibi: Si nō veniſſem ꝛ lo. ꝛc̄. Sequit̄. Moraliter
✱ Si opera nō feciſſem

† i. Joh. 3. c
D
† mat. 10. c
Luc. 6. f
† mat. 11. d
Luc. 10. d

G nit:de qbus ſub noie mũdi ſupiora dixerat. Et qꝛ ad eos venit
E hic inexcuſabiles de oibus malis oñdit. a ❡ Excuſationẽ.
Illi qbus nõ venit nec locut⁹ eſt: habẽt excuſationẽ nõ de omĩ
pctõ/ſed de hoc ꝙ in xp̃m nõ crediderunt. Hi ͛o qb⁹ in aplis
venit ꝛ locut⁹ eſt/nõ excuſant. Priores ͛o q̃ ſine lege pecca/
uerũt/ſine lege peribũt. b ❡ De pec
cato. Qꝛ nõ credũt me ſꝫ oderũt: ꝛ ꝑ/
ſequẽt in meipõꝛ in meis: ſꝫ hoc pctm̃
in me etiã redundat ꝛ in patrẽ: qꝛ quĩ
me odit ꝛ p̃rẽ meũ odit. Et qđ eſt gra
uiſſimũ nõ ſolũ veni et locut⁹ ſũ ſꝫ opa
feci: q̃ vidẽtes oderunt ꝛ me et patrẽ.
Nec eſt cauſa q̃re/ſꝫ vt ipleat qđ in le
Ps.34.c ge ſcriptũ eſt. Qui oderũt me grat' ꝛc̃.
Queſtio c ❡ Qui me odit. Queſtio nõ diſſi/
mulãdo hic naſcit: quõ.ſ. poterãt odiſ/
ſe quẽ neſciũt: ſi eni deũ nõ (qđ eſt ipẽ:
ſed neſcio qđ aliud ſuſpicant eſſe) cre/
dũt ꝛ hoc oderũt: vtiqꝫ nõ ipm̃ oderũt
ſed qđ ſua ſuſpitione mẽdaci: vel falſa
credulitate ↄcipiũt. Si ͛o qđ eſt: hoc
de illo ſentiũt/quõ eũ neſcire dicunt: ꝛ
qđ eſt de hoib⁹ vel in hoib⁹ ħ fieri põt.
Nõ eni viſos poſſum⁹ diligere vl̃ odiſ
ſe/ſed non ignotos: qꝛ ꝛ ſi nõ viſi: fama
†Ps.34.c vel ĩ͛is nota eſt coꝝ ꝓbitas vel impro
bitas: ꝙ ſi diligim⁹ bona ꝛ odim⁹ ma/
la: ꝛ ita nõ erram⁹ in iudicio rerũ: ve/
niale eſt. Si nõ vera ſentim⁹ de occul/
tis hoim q̃ eſt humana tẽtatio: ſi ſuſpi
cemur aliter eſſe q̃ ſint: q̃ ſuſpitiões ſi
ſint humane: iudiciũ de talib⁹.i. diffini
ta certaqꝫ ſnĩa ꝓhibet. Ex ſuſpitionib⁹
aũt euenit: vt bon⁹ bonũ ſi putet malũ
neſciẽs oderit: q̃ etiã neſciẽs malũ dili
git. Sic ꝛ malus cui diſplicet bonitas:
bonũ odit ꝛ ſi putet malũ neſciẽs dili/
git. d ❡ Que nemo alius facit.
pctm̃ nõ haberent. Aug⁹. Qꝛ pa/
Ꝫ.6.a uit tot milia de paucis: ꝙ ſuper aquas
Exo.14.a iuit ꝛ petrũ ire fecit/ꝛ alia hmõi. Sed
Joſ.3.d ꝛ moyſes in diuiſo mari/in mãna. ꝛ io
Ibi.10.c ſue in diuiſo iordane: infixo ſole: ꝛ alij
p̃res fecerũt: q̃ nec chriſt⁹ nec alt⁹ fecit.
Nõ ꝫ de talib⁹ hic dicit. Supat etiam
Luc.2.a xp̃s miracula oim/ꝙ nat⁹ de ꝟgine/ꝙ
Ibi.24.a de morte ſurrexit: ſed hec nõ ſunt facta
in eis nec corã eis. Dicit ꝫ de ſanitati/
bus: quot ꝛ quãtas nullus fecerat in eis: et qꝛ ipſe per ſeipm̃
fecit: nemo ſine eo. e ❡ Oderunt ꝛ me: ꝛ patrem meũ.
Iudei dicunt ſe diligere deũ: ꝛ tñ neſciẽtes oderũt: qꝛ q̃ volũt
eſſe mali: nolũt eſſe veritatẽ q̃ dãnant. Et ſicut oderũt ſuã pe/
nã/oderunt ͛itatẽ/q̃ irrogat penã: neſciẽtes eã eſſe veritatẽ.
Et ſi oderũt veritatẽ: oderunt eũ de q̃ nata eſt ͛itas: ꝛ ita pa/
trẽ neſciẽtes de eo natã ͛itatẽ oderunt. f ❡ Quia odio ꝛc̃.
Gratis odit q̃ nullũ ex odio cõmodũ q̃rit vel incõmodũ fugit.
Sic ipi oderunt xp̃m. Sic iuſti diligunt grat': nõ ꝓpẽ aliud
ſed ꝓpẽ ipm̃. g ❡ Cũ aũt. Nunc vidẽtes opa oderũt grat'
ꝛ me ꝛ patrẽ. Sed cũ venerit paraclyt⁹ manifeſtiore teſtimo/
nio ↄuincet eos q̃ viderunt ꝛ oderũt: ſꝫ ꝛ q̃ſdã coꝝ cõpunctos
de tãto ſcelere ↄuertet. h ❡ Quẽ ego mit. Die pẽtecoſtes
venit ſpũſſanct⁹ in cẽtũ.xx. hoies ↄgregatos: cuꝫ qb⁹ erãt oẽs
apli in domo vbi cena fuerat. i ❡ Qui a p̃re. Spirit⁹ ꝓcedit
a p̃re ꝛ filio: ſꝫ filı⁹ dicit a p̃re ꝓcedere: qꝛ ad patrẽ ſolet refer
re: et ꝙ ipius eſt de q̃ ipẽ eſt. A q̃ ꝫ habet vt ſit: ab illo habet
vt de illo ꝓcedat ſpiritus.

N Ec locutus ſum vobis vt nõ Ca. XVI
ſcãdalizemini. Poſtqꝫ exemplo ſuo docuit ferre
odia in quo ſciunt qđ debeant facere: ſed nõ poſſunt
poſtqꝫ etiã ꝓmiſit ſpm̃ q̃ poterunt deſiſtere, etiã addit: Hec lo
cutus ſum de odio mei: quod eſt exẽplum de ſpiritu qui confir
mabit: vt ita charitate diffuſa in cordib⁹ vr̃is: ſit vobis multa
pax ꝛ nõ ſcãdalũ. Vñ ei ſcãdalũ? Quid paſſuri? abſqꝫ ſynago/
gis.i. extra ſynagogas faciẽt vos: qꝛ nõ erat ali⁹ pplˢ dei niſi
iſrl': ſi chriſtũ reciperet non eſſet alia eccl'ia xp̃i: nec alia ſynago
ga iſrl'. Sꝫ qꝛ iſti ſemꝑ volunt eſſe ſine xp̃o: volentes ↄſtituere
ſuã iuſticiã: pellũt eos q̃ nũqꝫ volũt eſſe ſine xp̃o: iuſticie ei⁹ ſub
iecti. Nec erubeſcũt pulſi: ſicut illi q̃ credẽtes i ieſuꝫ: ꝓpẽ metũ
ꝗ non aude

a ❡ illud qđ tenent ꝛc̃. ꝛ ſine q̃ dimittunt.i.
credere in xp̃m q̃ iõ venit vt credat in eũ.
❡ de q̃bus ſupra: ſi me ꝑſecuti ſunt ꝛc̃.
ꝛ locut⁹ eis fuiſſẽ/pctm̃ nõ hr̃ent. b
❡ qꝛ veni ꝛ locut⁹ ſum eis.
a b Nũc autẽ excuſationẽ nõ hñt de
peccato. Qui me odit ꝛ patrem c
meũ odit. Si opa nõ feciſſẽ i illiſ d
a ❡ nõ inter eos vel corã eis: ſꝫ in eis: qꝛ eos
ſanauit, ꝑ qb⁹ debuerũt eũ amare: nõ odiſſe.
❡ illud magnum.
a q̃ nẽmo ali⁹ facit: pctm̃ nõ hr̃ent.
❡ illa opa. ❡ ꝛ ſi neſcientes.
e Nũc aũt ꝛ viderũt/ꝛ oderũt: ꝛ me f
ꝛ p̃rem meũ. Sꝫ vt ipleat ſermo g
❡ que eſt eis data. ❡ in pſalmis.
f q̃ in lege coꝝ ſcript⁹ eſt/ † qꝛ odio h
g habuerũt me gratis. Cũ autẽ ve k
a ❡ ſpõte vt dc⁹. b ❡ vt ſit fiducia ↄſolãtõis.
c ❡ ecce ꝙ ꝛ fili⁹ mittit a p̃re a quo ipẽ eſt.
b nerit paraclyt⁹ quẽ ego mittõ vo l
❡ vt ſit fiducia p̃dicationis.
a ❡ ecce ꝙ ꝛ pater mittit.
c bis a p̃re ſpm̃ veritatis q̃ a patrẽ m
a ❡ manifeſtatione ſui qꝛ tãto miraculo ꝙ q̃
putabat mortu⁹ reſurrexiſſe ꝛ viuere ꝓbat⁹ ẽ.
ꝓcedit: illẽ teſtimoniũ ꝑhibebit n
a ❡ ꝙ nõ mõ: qꝛ nõ adeſt plenitudo illi⁹ tpis.
de me. Et vos teſtimoniũ ꝑhibe o
❡ per eum. ❡ p̃dicationis mee.
ideo predicare poteritis qđ noſtis.
N bitis: quia ab initio p
mecũ eſtis. Ca. XVI
k †Ec locut⁹ ſũ vob̃ vt q
nõ ſcãdaliçemini Abſ r

※ nõ ve. ħ dixit qꝛ ei⁹ aduẽt⁹ erat eis ꝓmiſſus i lege ꝛ ꝓphis. G
a ❡ Et locut⁹ fuiſſẽ eis. Lꝫ nõ ꝙ in aliq̃b⁹ libꝛ' in terponit
nõ ẽ de textu: ſꝫ reſumit ex p̃cedẽti clauſula. b ❡ Pctm̃ nõ
haberẽt.ſ. pctm̃ infidelitat' i me: qđ dꝛ ſpecialr̃ pctm̃ ꝓpẽ ei⁹
grauitatẽ tñ ſine hoc habebant benealia pctã ꝛ aĩ habuerũt.
c ❡ Qui me odit ꝛ pa. me. Hoc ſub/
dit ad oſtẽdẽdum ꝙ excecatio iudeoꝝ do
ctrine tã efficaci nõ credẽtiũ ꝓceſſit ex in/
uidia ꝛ odio ↄtra ipm̃. d ❡ Si opera.
Hic ponit ſcđa rõ ad oñdẽdũ eos inexcu
ſabiles: q̃ ꝓcedit ex opib⁹ factis a chriſto
q̃ fuerũt ita magna ꝛ ͛tutẽ creature tra/
ſcẽdẽtia ꝙ null⁹ ali⁹ fecerat antea talia: vt
pꝫ in illuminatione ceci nati: ꝛ in ſuſcita
tione Laçari q̃triduani: ꝛ in ſupnatura/
li eclypſi in paſſiõe xp̃i: ꝛ iõ ſi illi q̃ fuerũt
increduli moyſi ꝛ ꝓphis fuerũt grauiter
puniti ꝛ inexcuſabiles reputati: mĩto for/
tius iſti. ꝛ ħ eſt qđ dꝛ: Si opa ꝛc̃.ſ. inf͛/
delitatis in me: licꝫ haberẽt alia peccata.
e ❡ Nunc aũt ꝛc̃.ſ. opa. f ❡ Et ode/
runt ꝛc̃. Quia ex odio ad xp̃m ipſi⁹ opa
tãqꝫ maligna attribuebãt beelçebub p̃nci
pi demonioꝝ: vt hr̃ Mat.xij. g ❡ Sed
vt ad.ſmo. Hic vt tenet ↄſecutiue: qꝛ ex
odio coꝝ ſecuta eſt ipletio illi⁹ ſmonis.
h ❡ Qui in lege coꝛũ ꝛc̃.ſ. pſ.xxxiiij.
i ❡ Odio habuerũt ꝛc̃.i. ſine cauſa.
imo ecõtrario habebãt cãm amãdi euꝫ ex
bñficijs eis ipẽſis in docẽdo eos ꝛ ſanã/
do infirmos eoꝝ. k ❡ Cũ aũt. Hic oñ/
dit eos inexcuſabiles ꝑ ea q̃ facta ſunt in
xp̃i abſentia: videlꝫ ꝑ aduẽtũ ſpũſſcti ſuꝑ
aplos poſt aſcẽſionẽ xp̃i: qđ fuit ſignum
mãifeſtiſſimũ ad doctrinã xp̃i ↄfirmãdã.
ꝛ ħ eſt qđ dꝛ: Cũ aũt vene.i. ↄſolator.
l ❡ Quẽ ego mittã. In hoc oñdit ſpm̃
ſcm̃ a ſe ꝓcedẽtẽ inqꝫtũ dicit ſe illũ mitte
re. m ❡ Spũ veritat' ꝛc̃. In q̃ oñdit
ſpm̃ſcm̃ a p̃re ꝓcedere: qꝛ ꝓcedit ab vtro
qꝫ. n ❡ Ille teſti.ꝑ. de me. Qꝛ eni ho
mines p̃ri⁹ illitterati ꝛ ſimplices de ꝓfun
ditate ſcptuꝛaꝝ ſubito plane loq̃rent ꝛ in
oibus linguis: fuit maximũ ſignũ ad con H
firmãdum fidẽ chriſti. o ❡ Et vos te/ Mat.24.a
ſtimoniũ ꝑhi. preiudicãdo oib⁹ ꝓphis. Mar.13.b
p ❡ Quia ab ini.ꝛc̃. Nõ eſt itelligẽdũ Luc.21.c
ꝙ fuerit cũ eo a p̃ncipio vite ei⁹: ſꝫ ab ini †15.q.1.ſ.L.
tio ſue p̃dicatõis qñ icepit docere ꝛ miracula facere.
※ d ❡ Si opa ꝛc̃. Per hoc oñdit ꝙ q̃libet p̃lat⁹ ꝛ curat⁹ q̃ Moraliter
in ħ eſt xp̃i vicari⁹ pplˢ ſuo debet bonã admonitõeꝫ ͛bi ꝛ opa
tionẽ exẽpli: ꝛ ſi in vtroqꝫ deficiat vel alı̃o pplˢ habet aliquã
excuſatõeꝫ de pctõ nõ a toto ſed a tãto: maxĩe ſi defect⁹ eſt i fa
cto. vñ ꝛ dicũt laici q̃re nõ facerem⁹ ħ vel illud cũ p̃lati et cura
ti ħ faciunt ꝛ etiã religioſi. Ca. XVI
N Ec locut⁹ ſũ. Poſtqꝫ xp̃s aliq̃s rõnes poſuit ad di
ſcipuloꝝ ↄſolatõeꝫ. hic mag' explicat ſuã intẽtõeꝫ. ꝛ
diuidit in tres: qꝛ p̃mo dicta explicatio ponit. ſcđo ei⁹ effectus
oſtẽdit; ibi: Dicunt ei diſcipuli. tertio intẽtum ↄcluditur/ ibi:
Hec locutus ſum. Prima in duas: qꝛ primo ponit rõnes qui Diuiſio
bus ↄſolatus eſt eos de tribulationibus futuris: ꝛ hoc vt ↄti
nuet ſe ad dicta imediate precedẽtia. ſcđo explicat rõnes ↄſo/
latorias de receſſu ſuo/ibi: Et nunc vado. Prima in duas: qꝛ
primo ponit intẽtionẽ ſuã. ſecũdo ſubiungit dicti rationẽ/ibi:
Hec autẽ vobis ab initio. In p̃ma ergo parte dicit ſic: Hec
locut⁹ ſum vobis.i. ad ↄſolationẽ veſtrã ↄtra futuras tri/
bulationes. q ❡ Vt nõ ſcãdalizemini: Cadẽdo ꝑ ipatiẽ
tiã qñ euenient vobis. Scandaliçare dicit a ſcãdalon grece qđ
ſignificat ipactionẽ pedis ꝑ quã homo ruit: ꝛ ad ſilitudinẽ hu
ius in ſpiritualib⁹ dicit q̃s ſcãdaliçari in tribulatõe qñ eſt ei oc
caſio cadẽdi ꝑ ipatiẽtiã. r ❡ Abſqꝫ ſynagogis ꝛc̃. Incipit
ħ explicare i ꝑticulari tribulatiões futuras inter q̃s eiectio de
※ ſynagoga
Moraliter. q ❡ Hec locutus ſum vobis. In hoc capi Moraliter
tulo chriſtus induxit diſcipulos nõ ſolũ p̃ntes tunc: ſed etiã fu
turos vt nõ recedãt a fidei veritate ꝑ vituperio q̃cũqꝫ: quod ſi
gnificat ꝑ eiectionẽ de ſynagoga/cum dicit: r ❡ Abſqꝫ ſy/
nagogis ꝛc̃. Nec etiã q̃cunqꝫ tormẽto. qđ ſignificat cũ di:
※ Sed venit hora

A F nõ audebãt cõfiteri ne pellerent̃ de ſynagogis: diligẽtes gloriã hoīm magis ꝙ̃ gliam dei. a ¶ Sed venit. Quaſi ſi pulſi ab eis tot acqretis mihi (vñ vobis gaudẽdũ) vt nõ ſatis ſit eis vos pellere. Sed nõ ſinãt viuere: ne oẽs acqratis: vt a iudaiſmo auertatis in quo deum iſrl̃ credũt deſeri ꝛ ſancta ſua.

b ¶ Hec autẽ. Poſtq̃ dixit futuras eoꝝ paſſiones: ꝛ ꝯſolatorẽ ſpiritũ eis eſſe dandũ / ſubdit: Hec nõ dixi vobis ab initio. Qꝛ ſi de paſſionib⁹ accipim⁹ nõ ſolũmõ poſt cenã: ſed ꝛ ante, primũ paſcha: ꝛ ab initio miſſiõis .xij. aploꝫ ꝓdixerat: ſed de ꝯſolatiõe ſpũs eis vẽtura nõ ꝓdixerat: qꝛ ipſe cũ eis corpali pñtia aduocat⁹ vel cõſolatoꝛ erat: ſꝫ qꝛ iã iturus eſt: opus erat vt illũ diceret vẽturũ: q̃ ꝯfirmaret eos cõtra abducentes ꝛ interficientes. c ¶ Vado ad. Ita palã: vt nemo interroget qđ viſu corpali cernat. videbunt eũ in nube aſcẽdentẽ certi de glia: qꝛ pꝰus ꝓdicta paſſione q̃ſierant: dñe quo vadis? d ¶ Si eni. Nõ ꝙ poſit⁹ in terra nõ poſſet dare: ſꝫ qꝛ illi nõ ſũt idonei accipere: niſi eũ ſm carnẽ deſiſtant noſſe. e ¶ Si aũt. Mentib⁹ vr̃is ſic raptis ad celeſtia: aderit ſpũs ſiml̃ pater ꝛ filius. Spũales eniꝫ ex carnalib⁹ facti: capaci⁹ fuerãt trinitatẽ habituri: ſicut ꝓmiſſũ erat. Vobiſcũ ſum vſq̃ ad cõſũ. Et ad eũ veniemus et man. a. e. fa.

Mat.28.d

ſ.14.c

Nunq̃ eni intelligẽda eſt ſepatio: ꝛ ſi ſigillatim loquat̃ ſcriptura de pſonis. Opus eni erat ſic trinitatẽ inſinuari. f ¶ Ille argu. Nõ ꝙ fili⁹ nõ arguat ſꝫ qꝛ ſpũs dabit eis charitatẽ et pellet timorem: vt ſit eis libertas arguendi. ¶ Aug⁹. Arguit̃ de pctõ q̃ in xp̃m nõ credit. Arguit̃ ꝛ de iuſticia coꝝ q̃ credũt. Ipſa eni fideliũ cõparatio: infideliũ eſt vitupatio. Credãt igit̃ hoīes in xp̃m: ne arguant̃ de pctõ infidelitatis

B

quo oĩa tenent̃. Trãſeãt in numero fideliũ: ne arguant̃ ꝺ iuſticia coꝝ quos iuſtificatos nõ imitant̃. Caueãt futuꝝ iudiciũ: ne cum mũdi ꝑncipe iudicant̃ quẽ iudicatũ imitent̃. g ¶ Et de iuſticia. Nõ de ſua: ſed de credẽtiũ iuſticia mũdus arguit̃: quoꝝ cõparatiõe dãnat. Vnde non ait: Nõ videbit me mũdus: ſꝫ nõ videbitis me vos apli. Cõtra infideles q̃ dicũt: quõ credem⁹ qđ nõ videm⁹? Eſt vera iuſticia credere qđ nõ videt̃: vt q̃ viderũt hoīem crediderũt deũ. Et cũ ꝑ aſcenſionẽ forma hoīs ſubtracta eſt vſib⁹: tunc ex omni pte impletũ eſt: Iuſt⁹ ex fide viuit. Et iã nõ videbitis me. i. nunq̃ videbitis me talẽ vt modo. i. moꝛtalẽ iudicandũ: ſed gloꝛificatũ iudicẽ. Et hoc ẽ iuſticia fidei: de q̃ aplꝰs. Et ſi nouim⁹ xp̃m ſm carnẽ: ſed iã nõ nouimus. quã qꝛ mundus ab iſtis nõ vult accipere / arguit̃.

Abac.2.c

2.Coꝛ.5.d

h De iudicio.

a qꝛ ſynagog⁹ faciẽt vos. Sꝫ venit a
¶ q̃ſi ſed ne timeatis ſolitudinẽ: qꝛ tot acq̃reti⁹ vt ꝑ eis ad gliã dei videamini occidẽdi.
a ¶ zelum dei habẽt: ſed nõ ſm ſcientiã ſed ex ſtulta ignorantia.
hoꝛa vt oĩs q̃ iterficit vos ãrbitre b
tur obſequiũ ſe ꝑſtare dõ. Et hec c
¶ eſſe.
faciẽt vob: qꝛ nõ nouerũt prẽm ne
¶ filium.
¶ hec hẽt: ſꝫ ego ꝓdixi: ne ignaros hic ꝛ improuiſa turbarẽt: ſed ꝓuiſa patiẽter ferant̃.
q̃ me. Sꝫ hec locut⁹ ſũ vob vt cũ d
¶ tenebroſa. ¶ opoꝛtunitas. ¶ maloꝝ.
¶ et caueatis vobis.
venerit hoꝛa eoꝝ reminiſcamini:
¶ de aduentu paraclyti.
b qꝛ ego dixi vob. Hec aũt vob ab e
a ¶ ego paraclytus veſter.
initio nõ dixi: qꝛ vobiſcũ erã. Et g
¶ ꝛ ideo opus eſt ꝓdicare de illo.
c nunc vado ad eũ qui me miſit: et h
¶ iterum a vobis.
nemo ex vobis iterrogat me quo
¶ a nobis. ¶ .i. me itarũ a vobis.
vadis. Sed qꝛ hec locut⁹ ſuꝫ vo i
¶ cũ nondũ ꝯſolationẽ ſpũs intus habeatis qua nclꝰ me intus viſuri eſtis: dolens me coꝛpoꝛalib⁹ oculis ſubtrahi.
bis: triſticia iplebit coꝛ vr̃m. Sꝫ k
ego veritatẽ dico vobis: expedit
a ¶ vt ſpũaliter iã me noſcatis et carnaliter iã me noſſe deſiſtatis: ne ṽbo carne facto: q̃ſi lacte ꝯtẽti ſitis. b ¶ ſi carni qua alq̃ carnaliter heſeritis: capaces ſpũs nõ eritis.
d vobis vt ẽgo vadã. Si ẽni nõ ab l
iero paraclyt⁹ nõ veniet ad vos.
e Si autẽ abiero mittã eũ ad vos.
a ¶ per vos qui modo timidi.
f Et cũ venerit ille arguẽt mundũ m n
¶ quod habet mundus. a ¶ quã nõ imitatur. b ¶ quod nõ timet.
g de pctõꝛ de iuſticia ꝛ de iudicio. o
a ¶ exponit qđ dixerat. ¶ ſuo. b ¶ arguet
c ¶ hoc ſpecialiter ponit: qꝛ hoc manẽte cetera manẽt: hoc diſcedẽte cetera remittunt̃.
De peccãto qdẽm: quia nõ crẽdiderũt in me. De iuſticia ṽo quia p
a ¶ tam talem nõ. v. ꝛ paulus eni ꝛ ſtephanus poſtea viderũt eum: ſed iam aliũ.
ad patrẽ vado: ꝛ iã nõn videbit̃ q

eni bona ꝛ mala coꝛpalia minoꝛa vident̃ ꝛ minus ꝓderant̃ pñtia q̃ futura. vñ ſenſibiliter videm⁹ ꝙ aliq̃ bona tpalia vl coꝛpalia delectabilia multũ deſiderant̃ anteq̃ habent̃. habita ṽo parũ appꝛeciant̃. nũc aũt ita eſt ꝙ cum aliq̃s ſibi ꝓuidet cõtra mala futura: appꝛehẽdit ea q̃ſi quodãmõ pñtia. ideo vident̃ minoꝛa. e ¶ Hec autẽ. Hic ſubdit ſui dicti rõnẽ videlꝫ q̃re tunc ita dixerit eis ꝛ nõ a ꝑncipio vocatiõis ipſoꝝ di. Hec aũt vo. ab ini nõ dixi: hoc ẽ: iſta ṽba ad ꝯſolationẽ vr̃am cõtra futurã tribulationẽ: vt ptꝫ Mat. x. vbi tribulatiões ꝓdicũt̃ aplis: nõ tñ cõſolãdo eos ſicꝰ h. ꝛ ſb̃dit cã: f ¶ Quia vo. erã. ꝯfoꝛtãs vos mea pñtia coꝛpali: ſꝫ qꝛ mõ iminet receſſus me⁹ idiget̃ ꝯtra talia ꝯſolari. g ¶ Et nunc va. Hic explicat rões ꝯſolatoꝛias de receſſu ſuo q̃ fuerũt tres. Vna fuit de ꝓmiſſiõe ſpũſſcti. Alia de ꝓmiſſiõe reditus ſui. Alia de ꝓmiſſiõe acceſſus eoꝝ ad patrẽ. ſcđam explicat ibi: Modicũ. tertiã ibi: In illo die: q̃uis nõ fuerint ſuꝑpoſite eodẽ oꝛdine. Pꝛia in duas: qꝛ ꝑmo ꝓmittit ꝑ receſſũ ſuũ donũ ſpirituſſcti. ſcđo oñdit efficaciã hui⁹ doni / ibi: Et cũ venerit. Dicit g̃ ꝑmo ſic: Et nũc vado ad eũ q̃ mi. me. qꝛ impleui o ſficiũ ꝓdicationis mee. Et nemo ex vo. inter. me q̃ vadis. Sed h videt̃ ꝯtra illđ qđ .ſ. dictũ ẽ. ca. xiij. vbi petr⁹ q̃ſiuit: Dñe quo vadis: ꝛ. xiiij. a. dixit Thomas: Dñe neſcim⁹ q̃ vadis. q. d. vellem⁹ ſcire. Dicẽdũ ꝙ in ꝑncipio xp̃s locut⁹ eſt eis tantũmõ de ſuo receſſu et tũc hñ q̃ſierũt q̃ iret: vt allegatũ ẽ. Sꝫ poſtea iterpoſuit de tribulatõib⁹ eis futuris in q̃b⁹ iterfectoꝛes eoꝝ reputabãt ſe deo ꝑſtare obſequiũ: qđ videbat̃ nimis durũ ꝛ extraneũ: ꝓpt̃ qđ ipſi tanq̃ adhuc impfecti fuerunt ita ſtupefacti et attoniti ꝙ oĩno obmutuerũt: ꝛ tunc q̃ſi exprobrando dixit: h ¶ Et nemo ex vo. in. ꝛc. q. d. ex timoꝛe ꝛ triſticia facti eſt⁹ muti: ꝛ h ptꝫ ꝑ lr̃aꝫ ſeq̃ntẽ cũ di. i ¶ Sꝫ qꝛ hec lo. ſũ vo. de tribulationibus futuris. k ¶ Triſticia iplebit coꝛ vr̃. Et qꝛ cũ h triſtabant̃ de receſſu xp̃i de cui⁹ pñtia ꝯfidebãt in tribulationib⁹ ꝯſolari. iđ ſubdit: Sed ego veritatẽ vo. dico. Expedit vo. vt ego vadã: ꝛ ſubdit cauſã di. l ¶ Si eni nõ abiero ꝛc. qꝛ plenitudo ſpũſſcti nõ erat dãda niſi p⁹ aſcẽſionẽ xp̃i. m ¶ Et cũ vene. Hic oñdit efficaciã illi⁹ doni: ꝛ hoc in trib⁹. ꝑmo reſpectu ipſi⁹ mũdi. ſcđo reſpectu aploꝝ. ibi: Adhuc habeo tertio reſpectu xp̃i. ibi: Ille me clarificabit. Effect⁹ autẽ ſpũſſcti reſpectu hoīm mũdialiũ diuctũ eſt argutio ipſoꝝ. ꝛ h eſt qđ dicit: Et cũ vene. ille ar. mũ. i. arguẽdũ ꝛ ꝯdẽnãdũ oñdet de trib⁹. ſ. n ¶ De pctõ. infidelitat⁹ in xp̃m: qꝛ ſine fide mediatoꝛis nõ remittitur aliqđ pctm̃. o ¶ De iuſti. i. xp̃i quã nõ acceptauerũt hoīes mũdani. p ¶ Quia

treſ rõnes cõſol[illegible] receſſus [illegible]

Diuiſio

D

Efficacia doni ſpũſ ſancti o[illegible] dit̃ h in tribus

Spũſſctĩs arguẽ[illegible] dũ de trib⁹

Ni. de ly.

A ſynagoga reputabat̃ magna: ſicut apud nos electio de eccl̃ia ꝑ excõicationẽ. a ¶ Sed venit ho. de ꝓpinquo. b ¶ Vt oĩs q̃ interfi. vos ꝛc. qđ dupliciter intelligit̃. Vno mõ de deo vero: ꝛ ſic iudei excecati interficiẽtes fideles arbitrabãt̃ ſe obſequiũ ꝑſtare dõ celi. Iſta tñ ignoꝛãtia eos nõ excuſabat: vt dictũ eſt. Alio mõ exponit̃ de deo opinatiue dicto: ſm errorẽ gentiliũ: ꝛ ſic gẽtiles interficientes xp̃ifideles credebãt ſe obſequiũ ꝑſtare deo. ſ. ioui vl ſaturno vel hmõi. c ¶ Et hec fa. vo. exponat̃ ſicut ca. ꝓcedẽ. d ¶ Sed hec locu. ſum vo. ꝛc. qꝛ ego di. vo. vt facili⁹ tolleretis tanq̃ ꝓdicta vobis ab eo q̃ certitudinaliter põt denũciare futura ꝯtingẽtia. Iſta eni ꝓdixit xp̃s aplis vt ꝓuiderent ſibi de patiẽtia: qꝛ min⁹ feriũt iacula q̃ ꝓuident̃: vt dic̃ Greg⁹. Cui⁹ rõnẽ aſſignat Tulli⁹ in lib. de tuſculanis q̃ſtiõib⁹. Oĩa eni bona

Tullius

ad pa. va. ꝑ h ei ꝙ xp̃s ad patrẽ rediẽs reſurrexit ꝛ ad celũ aſcẽdit ꝺclarata ẽ iuſticia ei⁹ ſm ꝙ arguit Petr⁹ Act. ij. d. Ieſum nazarenũ virũ appꝛobatũ a deo. Seq̃t: Hũc deꝰ ſuſcitauit de⁹ cui⁹ oẽs nos teſtes ſum⁹. dextera g̃ dei exaltat⁹ ꝛc. Et hui⁹ iuſticie xp̃i declaratio erat ꝑſecutoꝝ ei⁹ manifeſta argutio vl ꝯdẽnatio. q ¶ Et iã ꝛc. pñtia coꝛpali habitã: ẽ vobiſcũ qꝛ p⁹ aſcẽſionẽ nõ videt̃ eũ: ſꝫ ei p⁹ reſurrectõeꝫ aliq̃n eis appareret añ aſcẽſionẽ: tñ nõ habitabat cũ eis ſic añ: qꝛ iã ñ erat in moꝛtali coꝛpe.

* a ¶ Sed venit ho. ꝛc. Moꝛs eni eſt vltimũ terribiliũ in pñti vita. Induxit etiã diſcipulos ad petẽdũ ſpũſſcti donũ: qđ eſt in oĩ afflictiõe coꝛroboꝛatiuũ. ꝛ ſic lr̃alis ſenſus ẽ etiã moꝛalis: nec occurrit mihi ali⁹ ſupaddẽdus.

Moꝛaliter

G E a ¶ De iudicio. Quia ſi dãnatũ illũ ſequunt/cuʒ eo dãnãt: ꝛ ne ſibi credãt parci terrent ſupplicio illiꝰ ſupbi. b ¶ Om nẽ veritatẽ. Promittit qḋ totã facturꝰ eſt ſpũs. nõ ꝙ in hac vita totũ cõpleat. c ¶ A ſemetipo. Augꝰ. Quia nõ eſt a ſe ipſo: qꝛ ſolus pater de alio nõ eſt. Nã ꝛ filiꝰ de patre natꝰ eſt: ꝛ ſpũs de pr̃e ꝓcedit: ꝛ tñ ꝛ filiꝰ ꝛ ſpiritus eq̃lis patri eſt. Sed q̃cunqꝫ a.l. audiet ab eo a q̃ ꝓcedit: audire illiꝰ ſcire eſt: idẽ ẽ ꝛ eẽ. A q̃ illi q̃ eſt eſſentia: ab illo audiẽtia.i.ſciẽtia: q̃ nõ ẽ aliud q̃ eſſentia ꝛc̃. de ſempiẽna re ꝓpe dicat eſt: ſm nos bñ dr̃: fuit/erit. Fuit: qꝛ nũq̃ defuit. Erit: qꝛ nũq̃ deerit. Eſt: qꝛ ſẽp eſt. Nõ ꝓterijt q̃ſi q̃ nõ maneat. Nõ oriet q̃ſi q̃ nõ erat. Cũ g nr̃a locutio p tp̃a variet: de eo vere dicunt ṽba cuiuſlibet tp̃is: qꝛ nullo tp̃e defuit: deeſt vel deerit. Et iõ non mirũ ſi audiet: dixit de eo q̃ audiuit ꝛ audit.i.ſemper ſciuit: ſcit/ꝛ ſciet. d ¶ Ille me clarifi. Quia ſpũales faciẽdo vos declarabit: q̃ modo prĩ filius eſt eq̃lis: quẽ ſm carnẽ vt hoiem nouerãt: vel timorẽ tollẽdo faciet vos gliam meã annũciare toti mũdo: q̃ nõ mihi ſed hominibus ꝓſit.

†De eõ. diſ. 5. ca. penul. e ¶ De meo. Nõ ꝙ ſpiritꝰ ſit minor filio: cur aũt hoc dixit/explanat. Omnia q̃ habet pater mea ſunt. ꝓpterea d. q.

†mat. 11. d d. m. a. Ergo de patre accipit ſpũs vñ

Luc. 10. d. accipit filius: qꝛ in hac trinitate de patre natꝰ eſt filiꝰ: de patre ꝓcedit ſpiritꝰ. Qui autẽ de nullo natꝰ eſt/de nullo ꝓcedit: pater eſt ſolus. f ¶ Oia quecũqꝫ. Augꝰ. De ſpiritu dicit chriſtꝰ. Spi

Mat. 33. b ritꝰ pr̃is. v. q. lo. in vobis. Et aplꝰ: Si

E ſpiritꝰ eiꝰ q̃ ſuſcitauit chriſtũ.i.ſpũs pa

1. Pe. 1. d tris. Itẽ aplꝰ: Miſit deꝰ ſpm̃ filij ſui

Gal. 4. a in corda veſtra: ꝛ quiſq̃s ſpm̃ chriſti nõ

Ro. 8. b. habet. Ita apte oſtẽdit pr̃is et filij eſſe ſpiritus. g ¶ Modicũ. Dixerat. ſ. ſiue modicũ ad patrẽ vado: ꝛ iã nõ videbitis me. vbi viſus eſt apte loq: nec quicq̃ q̃ſierũt. Nunc aũt determinãs q̃ñ iturus ſit.i.paulopoſt: ꝛ q̃modo.ſ. p paſſionẽ: dicit modicũ: qḋ anteq̃ impleret penitꝰ fuit obſcurũ. Modicũ.i.paruũ tp̃s reſtat vſq̃ ad hoc ꝙ patiar: ꝛ claudar ſepulchro: ꝛ iteꝝ paruũ tẽpus vſq̃ quo me videatis reſuſcitatũ. Vel paruũ tẽpꝰ eſt.i. triduũ quo clauſus nõ videbor. Et iterũ paruũ.i. quadraginta dies q̃ reſuſcitatus videbor. Quia vado ad patrẽ: hoc eſt: qꝛ tẽpus eſt vt depoſita mortalitate: humanã naturaꝫ celis inferã. Vel ſpũaliter illis q̃bus loquebat dicit: Modicũ ꝛ nõ videbitis. ꝛ ad hoc refert: qꝛ vado ad patrẽ non ad illud: iterũ modicũ et videbitis me: qḋ vniuerſe ꝓmittit eccl̃ie. Dicit ergo modicũ: nõ qꝛ mortuꝰ: ab eis nõ erat vidẽdus donec ſurgeret: ſed qꝛ eũdo ad patrẽ: facturꝰ erat vt nõ eũ vlterius mortalẽ viderẽt: qḋ fecit poſtq̃ ſurrexit ꝛ aſcẽdit in celum. Omibus autẽ cõmuniter dicit: Iterum modicũ.i. totum tempus vſq̃ ad finẽ ſeculi: ꝛ videbitis me: eterna viſione.

¶ futuro.
a me. De iudicio autẽ: qꝛ p̃nceps a
a ¶ foras miſſus iudicio ignis reſeruatus.
huiꝰ mũdi iã iudicatꝰ ẽ. Adhuc b
a ¶ que nemo habet determinare. ¶ qꝛ nõ dum venit ſpiritus.
multã habeo vobis dicere: ſʒ nõ
poteſtis portare mõ. Cũ aũt venerit a
a ¶ intꝰ ſine ſono: ſic fit ꝛ aliqs ſcis: vel deducet in oẽm veritatẽ: vt dedu. m. d. in. v. t.
b ille ſpũs ṽitatis: docebit vos oẽm c
¶ ſaluti neceſſariam.
c ṽitatẽ. † Nõ eni loq̃t a ſemetipſo: f
a ¶ nõ ſolum que futura in tpe: ſed magis eterna quoꝝ amore inflammat.
ſed q̃cũq̃ audiet loquet: ꝛ q̃ ven g
d tura ſũt annũciabit vobis. † Ille h
¶ patre a quo ego.
e me clarificabit: †qꝛ de meo accipi i
f et/ꝛ annũciabit vob̃ † Oia q̃cũq̃ l
habet pr̃ mea ſũt. Propterea di m
xi/qꝛ de meo accipiet: ꝛ annũcia
¶ .i. nunq̃ videbitis me mortalẽ.
g bit vobis. Modicũ ꝛ iã nõ vide n
bitis me: ꝛ iterũ modicũ ꝛ videbi o
¶ qꝛ obſcure dixit.
tis me † qꝛ vado ad patrẽ. Dixerũt
ergo ex diſcipulis eius adinuicẽ:
Quid eſt h̃ qḋ dicit nobis. Mo
dicũ ꝛ nõ videbitis me: ꝛ iteꝝ mo
dicũ ꝛ videbitis me: ꝛ qꝛ vado ad p
patrẽ: Dicebãt ergo: Quid eſt h̃ q
qḋ nobis dicit modicũ: Neſcimꝰ
a ¶ in hoc oſtendit ſe deum: cum ſine verbis eorum intellexit dubitationem.
q̃d loq̃t. Cognouit autẽ ieſus qꝛ r

¶ Quia plora.

Nico.de lyra

M In mortali corpe. a ¶ De iudi. aũt. Quia p̃nceps huiꝰ mũdi.i. diabolꝰ: ſicut. ſ. expoſitũ ẽ ca. xiij. b ¶ Iã iudi. ẽ.i. ꝯdẽnatꝰ diuina ſnĩa tanq̃ obſtinatꝰ: ꝛ p ꝯñs oẽs ei adherẽtes eodẽ iudicio oñdunt ꝯdẽnabiles. c ¶ Adhuc mul. Hic oñdit efficaciã ſpũſſcti reſpectu aploꝝ: q̃ ꝯſiſtit in illuſtratiõe ipſorũ de ꝓfundiſſimis ꝛ altiſſimis fidei ſecretis. ꝛ hoc eſt quod dr̃: Adhuc mult. ꝛc̃. Propẽ vr̃am ipfectionẽ et eoꝝ arduitatẽ. d ¶ Cũ aũt ꝛc̃.i. ſpũſſctũs q̃ eſt veritas p eſſentiã ꝛ effectiue docẽdo eã. e ¶ Docebit vos ꝛc̃.ſ. neceſſaria ad ſalutẽ: nõ ſolũ ꝓ pſonis vr̃is/ſʒ etiã ad regimẽ eccl̃ie ꝛ fideliũ inſtructionẽ. Et qꝛ poſſent credere ꝙ ſpũſſctũs eſſet maior filio: eo ꝙ debebat docere eos de maioribꝰ. iõ hũc errorẽ remouet dicens: f ¶ Nõ eni lo. a ſe. qꝛ ſicut nõ eſt a ſe ſʒ a pr̃e et filio: ita nec a ſe loq̃t. iõ ſeq̃t: g ¶ Sed quecũq̃ ꝛc̃. Quia ſuũ audire eſt ab eis ꝓcedere. h ¶ Loquet.i. vobis: ſʒ nõ intelligẽdũ hoc generalr de oibus q̃ audit ſpũſſctũs a pr̃e ꝛ filio: qꝛ ab eis accipit ſciam infinitã: ſʒ de oibꝰ ptinẽtibꝰ ad eoꝝ ſalutẽ: ꝛ eccl̃ie regimẽ: vt dictũ eſt. i ¶ Et que vẽ. ꝛc̃. Multa eni de futuris p ſpm̃ſctm̃ reuelata fuerũt aplis: ſicut iohãni p ſpm̃ſctm̃ reuelatꝰ eſt ꝓceſſus eccl̃ie vſq̃ ad finẽ mũdi i Apoc. Et petro ſuũ martyriũ ſm ꝙ ipſemet dicit. ij. Pe. j. c. Scio qꝛ velox ẽ depoſitio tabernaculi mei. ſm ꝙ dñs ieſus xp̃s ſignificauit mihi. Et paulo reuelate fuẽt future ſibi tribulatiões i hieroſolymis: vt h̃r Act. xx. k ¶ Ille me cla. Hic ponit efficacia ſpũſſcti reſpectu ipſiꝰ xp̃i q̃ fuit declaratio ipſiꝰ diuinitatis: q̃ manifeſta facta ẽ p ſpm̃ſctm̃ aplis datũ: qꝛ ſic p̃dictũ ẽ illud fuit ſignũ maximũ ad ꝯfirmãdũ xp̃i doctrinã. et h̃ ẽ qḋ dr̃: Ille me clari. qꝛ de meo ac. A me ꝓcedẽdo: Nec ẽ p h̃ itelligẽdũ ꝙ ptẽ eſſentie filij recipiat: qꝛ idiuiſibilis eſt: ꝛ iõ ſi aliqd capit totã capit. oẽ aũt ṽbũ ꝓcedẽs ab aliq̃ naturalr ipm̃ manifeſtat: et ſic ſpũſſctũs ꝓcedẽs a filio ꝛ totã eiꝰ eſſentiã accipiẽs totũ ipſꝫ manifeſtat. Qꝛ at ſpũſſctũs ꝓcedẽs ab ipſo oñdit ꝯñr dicens: l ¶ Oia q̃cũq̃ ꝛc̃. Oia eni q̃ ſũt pr̃is filio cõicant: excepta ꝓprietate pſone: i q̃ a filio diſtinguit: ꝛ p ꝯñs virtus ſpiratiua filio cõicat: cũ in ipſa pater ei nõ opponat: ꝛ hec ẽ cã q̃re ſpũſſctũs ꝓcedit a filio ſicut a pr̃e: qꝛ ſũt vnũ in ṽtute ſpiratiua. ꝛ hoc eſt quod ſubdit: m ¶ Propterea di. ꝛc̃. q. d. ꝓpẽ h̃ dixi ꝙ a me ꝓcedit. Quia oia q̃cũq̃ hꝫ pr̃ mea ſunt: qꝛ mihi cõicat oia/excepta ꝓprietate pſone. n ¶ Modicũ. hic explicat ea q̃. ſ. dixerat ad eoꝝ ꝯſolatõeꝫ de ſuo reditu. ꝛ diuidit i tres: qꝛ p̃mo ponit dicta explicatio. ſcḋo ex hoc ſeq̃ns diſcipuloꝝ dubitatio/ibi: Dixerunt ḡ. tertio dubitatiõis expoſitio/ibi: Cognouit ḡ. In p̃ma igit parte ad eoꝝ ꝯſolationẽ oñdit ꝙ tp̃s modicũ erat futuruꝫ vſq̃ ad ſuũ reditũ p reſurrectionẽ ſuã dicẽs: Modicũ ꝛc̃. ſm Augꝰ. p iſtud modicũ intelligit tp̃s ab illa hora q̃ loq̃bat xp̃s diſcipulis vſq̃ ad ſuã paſſionẽ ꝛ mortẽ: p quã ſubtractꝰ eſt eis ꝛ ſic nõ viderũt eũ. o ¶ Iteꝝ mo. ꝛc̃. per iſtud ſcḋm modicũ itelligit tp̃s ab hora ſue mortis vſq̃ ad reſurrectionẽ ſuã: qꝛ tũc iteꝝ viderunt eũ. vtrũq̃ aũt tp̃s modicũ fuit. ſm ſo Chryſ. alit exponit: qꝛ p p̃mũ modicũ itelligit tp̃s ab hora paſſiõis vſq̃ ad tp̃s reſurrectiõis. ꝛ tunc eſt ſenſus: Modicũ ꝛ nõ ꝛc̃. q. d. tp̃us in q̃ nõ videbitis me p ſubtractionẽ a vob̃ i mea morte erit modicũ. ꝛ iõ nõ debetis deſolari. p ſcḋm modicũ/cũ dr̃: Iteꝝ mo. ꝛc̃. Intelligit tp̃s ab hora reſurrectiõis vſq̃ ad aſcẽſionẽ in q̃ apparuit eis loquẽs de regno dei: vt h̃r Act. j. ꝛ illud tp̃s fuit modicũ reſpectu tp̃is ſeq̃ntis vſq̃ ad finẽ mũdi. iõ ſbdit: p ¶ Quia vado ꝛc̃. q. d. q̃ñ in celũ aſcẽdã ex tũc nõ videbitis me cõiter loq̃ndo niſi in gñali reſurrectiõe. ꝓpẽ qḋ dr̃ Act. j. b. Viri galilei q̃ ſtatis aſpiciẽtes in celũ: hic ieſus q̃ aſſũptꝰ eſt a vob̃ in celũ ſic veniet quẽadmodũ vidiſtis eũ. q. d. ampliꝰ nõ videbit in ẽra p̃ntia corpali vſq̃q̃ veniet ad iudiciũ. Qꝛ eni aliq̃bꝰ ſctis appuit poſtea: fuit ex ſpẽali grã: ſicut appuit iohãni euãgeliſte an̄ mortẽ ſuã vocãs eũ ad celeſtẽ gliam. Silr ꝛ petro appuit an̄ crucifixionem ſuã/dicẽs ei: Vado romã iteꝝ crucifigi: qꝛ in crucifixiõe petri futura dicebat ſe xp̃s crucifigi: ſicut in pſecutiõe fideliũ dicit ſe pſecutõeꝫ pati: Act. ix. Et ſilr appuit paulo q̃ñ fuit pſtratꝰ de celo: vt h̃r ibidẽ: ꝛ iſta expoſitio Chryſ. magis eſt ꝯſona ṽbis xp̃i vt poſt videbit magis. q ¶ Dicebãt. Hic ponit diſcipuloꝝ dubitatio: qꝛ in ṽbis xp̃i erat obſcuritas ex hoc ꝙ ibi videbat q̃dã ꝯdictio i hoc ꝙ dixerat: Modicũ ꝛ nõ videbitis me. ꝛ poſtea: Iteꝝ modicũ ꝛ videbitis me. ꝛ iõ dubitauerũt de itellectu iſtoꝝ ṽboꝝ: ꝛ ptꝫ lr̃a. r ¶ Cognouit. Hic põit dubitatõis ſolutio. ꝛ diuidit in duas: qꝛ primo dubitatio eoꝝ ſoluit. ſcḋo exẽplũ ad ꝓpoſitũ iducit/ibi: Mulier aũt. In p̃ma pte dr̃ ſic: Cognouit aũt ie. ꝛc̃. Hoc eni cognouit xp̃s inq̃tũ deus: cuꝰ eſt ꝓprium

Diuiſio tex. 14. b (beside "ſuo reditu. ꝛ diuidit i tres")

h (beside "uit ḡ. In p̃ma igit parte")

Diuiſio (beside "ſolutio. ꝛ diuidit in duas")

A a ¶ Quia plo. De occiſo ꝺ̃ q̃ inimici gaudebũt. Siľr plorãt oẽs boni i erũnis hui⁹ ſecli: ſ mundi amatores gaudent. Boni aũt comparant parienti q̃ genuit i partu: ſ letãtur de fructu: ⁊ plus gaudet de aduẽtu future ꝓlis ꝗ̃ triſtis ẽ de p̃ſenti dolore. b ¶ Si qd pe. Aug⁹. Ita ſane intelligendũ eſt ꝙ ait: dabit vobis: vt ea beneficia ſignificata ſciant: q̃ ad eos q̃ petũt ꝓprie ptinet exaudiunt eni ſcti ꝓ ſeipſis. non aũt ꝓ oib⁹ alijs amicis vel inimicis.

c ¶ Dabit vo. In futuro nõ rogabiť ſ mõ petite: ⁊ dabit vobis qꝺ ad vos ptinet. ⁊ ſi de omib⁹ illis qb⁹ petitis. et iõ ꝺ: vobis. d ¶ Hec in ꝓuer. Que huculq dixi: q̃ſi in ꝓuerbijs q̃ ſolẽt homines audire: ſ nõ intelligere dixi: q animales eſtiſ. Aialis aũt q̃ nõ ꝑcipit q̃ ſũt ſpũs dei: q̃cũq dicunt de incorporea ⁊ imutabili ſubſtãtia: hꝫ q̃ſi ꝓuerbia. Sꝫ vẽit hora: q̃ dato ſpũ ſctõ vos ſpũales vt certiſſima intelligẽtia mẽtis: ⁊ ſi nõ vt in futuro deũ videatiſ: ⁊ tunc palã de p̃re nũciabo: vt ipm ⁊ me eiuſdẽ ſubſtãtie intelligatis. ⁊ tũc in noie meo petetis: q tũc vere cogñceť ⁊ ſcietis ꝙ ſi vt hõ rogo patrẽ: vt de⁹ exaudio cũ p̃re. Unꝺ dicit: Et nõ dico vo. q. e. ro. pa. Hec in ꝓuerbijs. Quõ pñt petere plenum gaudiũ. ſubdit: q de aialib⁹ qꝺ ſunt faciet ſpũales vt ablatis oib⁹ imaginib⁹ corpoꝝ: pura facie mẽtis ſincere luci cohereãt. e ¶ Ipſe eni ⁊c̃. Amat nos pater: q amam⁹ filiũ: cũ a patre ⁊ filio accepim⁹: vt amem⁹ patrẽ ⁊ filiũ. data charitate ꝑ ſpm quẽ ⁊ ipm amam⁹ cum p̃re ⁊ filio: ꝑ̇os amãs fac̃ i nob ꝙ ameť.

ꝭ Iterum re/

volebãt eum interrogare: ⁊ dixit eis: De hoc q̃ritis iter vos quia dixi: Modicũ ⁊ nõ videbitiſ me: ⁊ iterũ modicum ⁊ videbitis me.
¶ exponit qꝺ dixerat. ſ. ſe moriturũ et reſuſcitandum.

a Amẽ amẽ dico vob q plorabitiſ b ⁊ flebitis vos: mũd⁹ aũt gaude/ c bit. †Uos ãt cõtriſtabimi: ſ triſti d
¶ in reſurrectiõe ⁊ aſcẽſiõe.
cia vr̃a vteť i gaudiũ. Mlier cũ e
a ¶ pariendi vel parturiendi.
parit triſticiã hꝫ: q vẽit hora ei⁹.
a ¶ nõ feminã ſed maſculũ: q ad fructum eterne cõtemplatiõis cũcte actiones referuntur: nõ ad mollitiem huius ſeculi.
Cũ aũt pepit puer: iã nõ meminit p̃ſſure ꝓpter gaudium: q na f
a ¶ .i. in vitã etnã. b ¶ adaptat ſilitudinẽ
tus ẽ hõ in mũdũ. Et vos igit g
a ¶ p⁹ triſticiã victo ipugnatore remũerabo
nũc q̃dã triſticiã habetis. Iterũ h
aũt videbo vos: ⁊ gaudebit cor
a ¶ q gaudiũ ipoꝝ xp̃s ẽ: q̃ iam nõ moriť.
vr̃m: ⁊ gaudiũ vr̃m nemo tollet i
a ¶ eterne viſionis: qꝺ nõ i hac vita. ¶ nõ petetis vel interrogabitis: q tunc erit plena cognitio ⁊ ſufficientia.
a vob. Et i illo die me nõ iterro/ k
gabitiſ q̃cq̃. †Amẽ amẽ dico vo
¶ ꝙ ſi aliq̃d nõ nihil.
b bis: ſi q̃d petieritiſ p̃rem i nomie m
¶ conſiſt mee p̃ſentie.
c meo dabit vob. Uſq mõ nõ pe/ n o
a ¶ ꝙ aliq̃d ſit cõparatiẽe vel ꝑmanẽtis.
b ¶ ꝙ nõ cognouiſtis ſiẽ cognoſcẽdum eſt.
c ¶ nũc aũt petite vt gaudiũ v. ſ. p. qꝺ eſt in eternis: ⁊ vere accipietis.
tiſtiſ q̃cq̃ in nõie meo. Petite p
⁊ accipietiſ †vt gaudiũ vr̃m ſit ple q
d nũ. Hec i ꝓuerbijs locut⁹ ſũ vo r
bis. Uẽit hora cũ iã ñ i ꝓuerbijſ s
a ¶ intus in corde: nõ aure.
loq̃r vob: ſ palã ꝺ̃ patre meo ãn t
nũciabo vob. In illo die i noie v
a ¶ q nihil tũc deeritꝫ ſi nunc roge.
meo petetis. Et nõ dico vob: q̃ꝺ x
e ego rogabo p̃rẽ ꝺ̃ vob. Ipẽ eni
a ¶ ideo ita exaltamini.
p̃r amat vos: q vos me amaſtiſ:

Nico.de lyra

B Me eſt ꝓpriũ ſecreta cordiũ cognoſcere ꝓpria ꝟtute. Cognit etiã ꝺ̃ inq̃ſitũ hõ: q aia xp̄i videt in ꝟbo oia q̃ de⁹ videt ſcientia viſiõis. a ¶ Et dixit eis. ꝺ̃ hoc queritis int vos. Ad hoc reſpõdẽdo p̃uenit coꝝ interrogationẽ vt oſtẽderet ſe ſcire mẽtẽ coꝝ intẽtionẽ. b ¶ Amẽ amẽ dico vo. q plo. et fle. vos. q. d. ꝑ illud qꝺ dictũ ẽ. Modicũ ⁊ non videbitis me. intelligiť tp̄s mee paſſiõis vſq ad reſurrectionẽ meã: in q̃ flebitis ꝓpter meã abſentiã. c ¶ Mundus aut gaude. q triduo i morť xp̄i iudei mũdialiť viuẽtes ſunt gauiſi credẽtes extinxiſſe totã ſectã xp̄i. d ¶ Sꝫ triſticia vr̃a ver. i gau. In ꝺ̃ exponit illud qꝺ. ſ. dixerat: Iterum modicũ et videbitis me: q in tp̄e in q̃ eis apparuit p⁹ reſurrectionẽ ſuã gauiſi ſunt viſo dño. Et ſic ptꝫ ex ꝟbis xp̄i expoſit⁹. qꝺ. ſ. dixerã ꝙ expoſitio Chryſ. ꝓpinquior ẽ lrẽ q̃ expoſitio. Aug⁹. e ¶ Mulier. Declarat qꝺ dixerat ꝑ exemplũ mulieriſ in dolore part⁹ triſticiã patiẽtis: ſ i natiuitate pueri gaudiũ ſuꝑueniẽs abſorbet p̃cedentẽ triſticiã: Mulier iſta eſt eccĺia ſeu apľoꝝ collegium in quo ꝓ tunc erat tota eccleſia fidelium. Triſticia partus eſt dolor de paſſiõe xp̄i. q̃ fuit in illo collegio. Natiuitas homis eſt reſurrectio xp̄i q̃ xp̄s de nouo ꝓceſſit ad vitã imortalẽ: q̃tũ ad corp⁹ qꝺ pri⁹ fuit mortale. ⁊ iõ ad ꝺ̃ deſignãdum dixit ſaluator.
f ¶ Quia nat⁹ eſt hõ in mũdũ. ⁊ nõ dixit: puer: q chriſtus hõ ꝑfect⁹ vitã imortalẽ inchoauit ꝑ ſuã reſurrectionẽ. ſequiť: g ¶ Et vos ĩ nũc q̃dẽ triſti. habetis. ſ. tp̄e mee paſſiõis ⁊ mortis. h ¶ Iterũ aũt vi. vos ⁊ gau. cor ve. poſt meã reſurrectionẽ. i ¶ Et gaudiũ ve. nẽo tollet a vo. q vita xp̄i q̃ fuit materia hui⁹ gaudij imortalis erat non ampli⁹ auferẽda ꝑ mortẽ: q xp̄s reſurgẽs ex mortuis iam nõ moriť ⁊c̃. vt ꝺ̃ Ro. vi. Illud ꝟo gaudiũ apľoꝝ de xp̄i viſiõe fuit inchoatũ p⁹ reſurrectionẽ xp̄i: ſ poſtea ꝯſũmatũ i glĩa celi. C
k ¶ Et i illo die. Hic explicat tp̄s qꝺ. ſ. dixerat ꝺ̃ acceſſu diſcipľoꝝ ad patrem ⁊ diuiditur in duas: quia p̃mo explicat erga diſcipľos p̄ris familiaritatẽ. ſcꝺo ſubiũgit ſui dicti rationẽ, ibi. Hec i ꝓuerbijs. Diť igiť p̃mo ſic: Et i illo die. i. in tp̄e p⁹ reſurrectionẽ meã. l ¶ Me nõ interro. q̃cq̃. q. d. ex p̃ſentia ſpũſſcti vobis a patre miſſi: ſic eritis illuminati ꝙ nõ indigebitis q̃rere ſicẽ mõ: neq edoceri. Sed cõtra ꝺ̃ videť: ꝑ illo tp̄e petiit a xp̄o petr⁹ de iohãne: Hic aũt quid: vt habeť. j. vl. ca. Siľr apľi petierũt a xp̄o: Dñe ſi i tp̄e hoc reſtitues regnũ iſrľ: vt habeť Act. i. a. Dicẽdũ ꝙ intelligiť ꝺ̃ q̃ſtionib⁹ ſic irrationabilib⁹ ſicut añ reſurrectionẽ apľi faciebant xp̄o: q̃lis fuit q̃ſtio philippi. ſ. poſita. xiiij. b. Dñe oſtẽde nob ⁊c̃. ⁊ cõſimiles q̃ſtiones q̃ freq̃nter leguntur i euãgelijs ab apľis facte. Poſt reſurrectionem ꝟo chriſtus aperuit illis ſenſum vt intelligerent ſcripturas: Luce. xxiiij. et ideo fuerunt edocti de multis que prius ignorabant. et ꝓpter hoc non indigebãt q̃rere ſicẽ añ: ⁊ ſi aliq̃ q̃rebãt rõnabiliť q̃rebãt. iõ ꝑ ꝟba ſupradicta nõ intẽdit ſaluator excludere. ab apľis oẽm q̃ſtionẽ: ſ exp̄mere coꝝ inſtructionẽ per intellectum ſcripturarũ. vt dictum eſt. ¶ Aliť exponit. Aug⁹. In illo die me nõ interrogabitis quicq̃. i. in eterna beatitudine que eſt dies vna continua: vbi vidẽt beati clare in diuina eſſentia que expedit eos videre: nec oportet aliq̃d eos interrogare. prima tñ expoſitio ꝓpinquior ẽ littere precedenti ⁊ ſubſeq̃nti. vnde ſeq̃tur: m ¶ Si quid petieritis patrẽ in noie meo. i. pertinẽs ad ſalutem q ieſus quod eſt nomẽ chriſti ſalus interpretať. n ¶ Dabit vobis. ſuppoſitiſ tamẽ cũ hoc alijs duab⁹ cõditionibus ſupradictis: ca. xv. ſ. ꝙ petitio fiat ꝓ ſe ⁊ ꝑſeuerãter. o ¶ Uſq mõ nõ pe. ⁊c̃. Apoſtoli enim añ reſurrectionem chriſti ita nõ cognouerũt ꝟtutem noĩs xp̄i ſicut poſt et ideo adhuc ignorabant ꝙ omnis eoꝝ petitio eſſet exaudibilis in noie chriſti. p ¶ Petite et accipietis. Hic grãm in preſenti. q ¶ Ut gaudiũ veſtrum ſit plenum. in futura beatitudine: q ad eius ꝯſecutionẽ debent ordinari oẽs preces eccleſie. r ¶ Hec in ꝓuer. Hic reddit cauſam ſui dicti. videlicet quare diſcipuli habebãt talẽ acceſſum ⁊ familiaritatem ad patrẽ poſt reſurrectionẽ. Duo enim faciunt familiaritatẽ cum aliquo. ſ. eius noticia ⁊ amor. poſt reſurrectionem aũt ⁊ ſpũſſancti receptionẽ apoſtoli fuerunt ꝑfecti in noticia ⁊ amore dei: et hec eſt cauſa quare fuerũt magis familiares ei q̃ ante. et hoc eſt qꝺ diciť: Hec in ꝓuerbijs locutus ſum vo. q. d. añ paſſionẽ meã parabolice ⁊ obſcure locutus ſum vobis: ſicut ptꝫ ex decurſu euãgelij. s ¶ Uẽit hora cũ iã nõ in ꝓuer. i. obſcure. t ¶ Loq̃r vobis: ſ pa. de pa. meo annũ. vo. q xp̄s poſt reſurrectionẽ ſuã clari⁹ ⁊ expreſſius docuit apoſtolos de regno dei q̃ ante. Ipſi eni erant magis capaces: quia habebant ſenſum apertum ad intellectum ſcripturarum: vt habeť Luce vl. v ¶ In i llo die in noie meo pe. q ſicut dictũ ẽ poſt reſurrectionẽ xp̄i cognouerũt magis virtutẽ nomis xp̄i q̃ ante. ⁊ iõ ſuas petitiões in xp̄i nomine formabãt: ⁊ ꝓpter hoc orationes eccĺie i fine formanť in chriſti noie: dicẽdo: ꝑ dominũ noſtrũ ieſum chriſtũ ⁊c̃. vel aliquid ſimile. x ¶ Et non dico vobis q ego rogabo patrẽ de vobis. q. d. nõ dico ꝙ ſit tunc vobis neceſſe habere me interceſſorem medium in petitionibus veſtris ſicut modo. Añ paſſionem enim chriſti apoſtoli tantũ ꝯfidebant de p̃ſentia corporali ei⁹

L Me poralli ei⁹

Margin notes: Cor. 1. d — Diuiſio — †Iacobi. 4. c — D — †mat. 21. c, Mar. 11. e — †1. Ioh. 1. b

a ¶ Iterū relinq̄: Reliq̄t mūdū corꝑali p̄ñtia. Uadit ad patrē: q꞉ hūanitatē ad inuiſibilia paterne maieſtatis induxit. Reliq̄t mundū: q꞉ ab aſpectu amatorū mūdi qḋ viderant abſtulit. Redit ad patriā: quia amatorib⁹ ſuis ſe equalē credendū docuit patri. b ¶ Dicūt: cū nōdū veniſſet hora quā ꝓmiſit: Ecce nūc palā loq̄r: illa q̄ dn̄s ſcit: nō itelligētibus eſſe ꝓuerbia: illi vſq̄adeo nō intelligūt: vt nec ſaltē ſe nō itelligere itelligāt. De q̄ eoꝝ īfirmitate admonēs reſpōdit: Nō credit' ꝛc̄. c ¶ Nūc ſcimus. Agte oſtēdūt: q̄ loquēs de eis/ ad eos maxime agebat q̄ illos delectabat audire: ꝛ q̄ ipi iterrogare volebāt/ hec ipſe ꝓueniēs vltro ꝓferebat: ꝛ iō illū q꞉ cogitatiōes nouerat cōfitent̄ ſcire oīa q̄ſi deū ꝛ dei filiū. d ¶ Et nō eſt. Cū ſcias oīa: nō eſt opus vt interroges aliquem a q̄ aliq̄d ſcias. Uel etiā interroger' ab aliq̄ p̄ſciens qd̄ ille velit. Si autē aliqñ interrogauit vel interrogat⁹ eſt: nō eis ſ꞉ alijs opus fuit. e ¶ Nō cre. Ut puuli q̄bus q̄cūq꞉ alta adhuc ꝓuerbia ſūt creditis: ſed venit hora paſſionis ꝛ iā ꝓpe ē: in q̄ ita ꝑturbemini: vt qḋ mō creditis relinq̄tis: nō mō corpore ſed etiā mētis fide: vñ ſperabam⁹ ꝙ redēptur⁹ eſſet iſrael. f ¶ Et nō ſuꝫ. Ecce ꝓfecerūt: ſed ad mai⁹ vult eos extēdi: vt cū dixerint: a deo exiſti/ dicat: Pater mecū eſt: nec ſic putēt a deo exiſſe: vt putāt etiā receſſiſſe. g ¶ Quia pa. Dixerat: relinq̄ mū. ꝛ vado ad p̄rē: nūc dicit: pater mecū eſt: qḋ intelligēti eſt verbū: nō intelligēti ꝓuerbiū. Cui ſi nō eſt cib⁹: tñ lact' eſt alimētū. Ex q̄ eſt ꝙ ſuebant eū noſſe omnia.

Luc.24.c
Mat.26.e
Mar.14.e
Zach.13.c

a ¶ carne ſūpta: nō tñ deſerui. ¶ aūt.
ꝛ credidiſtis: q꞉ a dō exiui. Exiui a
¶ viſibiliter. ¶ corꝑali diſceſſiōe: non gubernatiōe p̄ſentie.
a a p̄re ꝛ veni i mūdū. Iterū relinq̄ b c
b mūdū ꝛ vado ad patrē. Dicunt d e
a ¶ palā loq̄ eſtimāt: cū dictoꝝ ei⁹ nequeāt comp̄hendere myſteria.
ei diſcipli ei⁹: Ecce nūc palā loq̄ f
c ris ꝛ ꝓuerbiū nullū dicis. Nūc g
a ¶ doceri q̄ ſpōte oīa dicit: ſciēs qd̄ q̄ſitur⁹ velit: alijs opus eſt interrogare: q꞉ aliť neſcirent.
d ſcim⁹ q꞉ ſcis oīa ꝛ nō op⁹ ē tibi vt h
ſciret qd̄ q̄ſitor ſcire vellet. ¶ ꝙ ſcis oīa
q̄s te iterrogat. In h̄ credim⁹ q꞉ i k l
e a dō exiſti. Rñdit eis ieſ⁹: Nō m
¶ vt puuli.
creditis? Ecce venit hora ꝛ iā ve n
¶ in veſtre infidelitatis torporē.
nit vt diſꝑgamini vnuſq̄ſq꞉ in ꝓ o
f pria: ꝛ me ſolū relinq̄tis: et nō ſuꝫ p q
g ſol⁹: q꞉ p̄r mecuꝫ eſt. Hec locut⁹ r
ſū vobis: vt in me pacē habeatis. s
a ¶ cōtra p̄ſſuras hortat̄. b ¶ qḋ fecerūt dato ſpū: ꝛ vicerūt: nō vt p̄us reliq̄rūt ſolū.
In mūdo p̄ſſurā habebitis: ſ꞉ cō t v
a ¶ vici in me ꝛ in meis. ¶ ego caput veſtrū vici magna ſpes mēbris.
fidite ego vici mundū.

rē: vt habet Mat.xix.d. Ecce nos reliq̄m⁹ oīa et ſecuti ſum⁹ te: ita ecōtrario ꝓpter infirmitatē eoꝝ in fide iminēte xp̄i morte, diſꝑſi ſūt abinuicē: ꝛ a xp̄o q̄rētes ꝓpriū cōmodū. iō ſubditur: p ¶ Et me ſolū relinq̄tis. qḋ factū eſt in captiōe: q̄ iminebat de ꝓximo: verūtamē ex fuga eoꝝ nullū detrimentū accidit xp̄o. ideo ſubdit̄: q ¶ Et non ſū ſolus q꞉ pater mecū eſt. q꞉ hūanitas remāſit deitati cōiūcta: in q̄ deitate pater ꝛ fili⁹ ſūt vnū: quaſi diceret: in mea paſſiōe nō indigeo veſtra p̄ſentia cū habeā p̄ſentiā patr' omnipotentis. r ¶ Hec locutus ſū. Hic cōcludit̄ cōcluſio p̄ncipaliter intēta: ad hoc enim dixit xp̄s p̄dicta oīa vt apli firmarēt̄ cōtra tribulatiōes iminētes: ꝛ h̄ eſt qḋ dr̄: Hec locutus ſū vobis. ſ. ad hūc finē. s ¶ Ut in me pacē habeatis. aduenientib⁹ tribulatiōib⁹ futur': q꞉ ſic graue q̄etat̄ in loco ꝓprio: ita cor hūanū in deo. t ¶ In mūdo p̄ſſuram ha. i. a mūdanis hoīb⁹ vos ꝑſeq̄ntib⁹. s ¶ In me pacem hab. Sctī eñi viri nō habent puras tribulatiōes: q꞉ habēt cōſolationē dei admixtā: ſ꞉ mali habēt eas puras nō habētes cōſolationē vllā. v ¶ Sed cōfidite ego vici mūdū. q̄tū ad cōcupiſcentiā carnis ꝑ auſteritatē: q̄tū ad cōcupiſcētiā oculoꝝ ꝑ paupertatē: q̄tū ad ſupbiā vite ꝑ hūilitatē. In hac victoria xp̄i debēt cōfidere ſctī: q꞉ cōſideratiōe ei⁹ armati facilit̄ ſuperāt tribulatiōes mūdi. ꝓpť qḋ dicit Petr⁹.i. epl̄a.iiij.a. Xp̄o i carne paſſo ꝛ vos eadē cogitatiōe armamini ꝛc̄.

Queſtio Occaſiōe cuiuſdā dicti i h̄ ca. q̄rit̄: vtrū plenitudo ſpūſſcti debuit dari imediate poſt aſcēſionē xp̄i. Et arguit̄ p̄mo ꝙ nō: imo debuit dari ante. q꞉ plenitudo g̃re debuit dari in tp̄is plenitudine: ſ꞉ plenitudo tp̄is icepit a natiuitate xp̄i/ ſm̄ qḋ dic̄ Apl̄s ad Gal.iiij.a. At vbi venit plenitudo tp̄is miſit de⁹ filiū ſuū

Nico.de lyra

Corꝑali ei⁹ ꝙ in oīb⁹ ad ipm̄ recurrebāt: ſed poſt paſſionē ipi met ſuas petitiōes ad deū formabāt: iō xp̄s ꝑ illa q̄ habuit exp̄imere ꝙ ſecure poſſent h̄ facē xp̄i familiaritatē p̄ris ad ipoſ. vñ ſilis ē mod⁹ loq̄ndi ac ſi dixiſſet xp̄s aplis: tātā familiaritatē habebit' ad deū ꝙ ꝑ vos ipoſ poterit' accedere ad eū ꝛ ipetrare: ñ tñ ꝑ h̄ excludit ſuū adiutoriū: ſed exp̄mit cū q̄nta ſecuritate poterūt orare deū. Conſili mō loquebat̄ ſctā Agatha iā glioſa in celis btē Lucie exiſtēti i terr': Soror mea lucia v̄go deo deuota/ qd̄ a me petis qḋ ipa poter' p̄ſtare ꝛc̄. nō eñi excludebat a btā lucia ſuū adiutoriū: ſed exp̄imebat cū quāta ſecuritate poſſet rogare deū: ꝛ hoc mō chriſt⁹ loquebat̄ aplis: ad exp̄imendū erga eos amicitiā dei patris: ꝓpť qḋ ſequit̄: Ipe eñi pat̄ amat vos ꝛc̄. Sequit̄. a ¶ Exiui a patre. nō ꝑ loci mutationē: ſed ꝑ eternā generationē ꝛ ꝑſonalē diſtinctionē. b ¶ Et veni in mūdū. ꝑ carnis aſſumptionē. c ¶ Iterū relinq̄ mūdū. q̄tū ad corꝑalem p̄ſentiā. d ¶ Et vado ad patrem. faciēdo naturā mortalē paterne glie cōſortē: ſicut ſupra expoſitū eſt ca.xiiij. e ¶ Dicunt ei diſcipuli. Poſtq̄ xp̄s explicauit rōnes ſupraꝑoſitas ad diſcipuloꝝ cōſolationē: hic cōſeq̄nter oñdit̄ effectus p̄dicte explicatōis: q̄ eſt plenior cognitio aploꝝ. Et diuidit̄ in duas: q꞉ p̄mo ponit̄ iſta plenior cognitio: ſecūdo ſubdit̄ ipoꝝ infirma diſpoſitio ibi: Rñdit ieſus. In p̄ma igit̄ pte dr̄ ſic: Dicūt ei diſcipuli ei⁹. clari⁹ intelligētes q̄ ante. f ¶ Ecce nūc palā loqueris: et ꝓuerbiū nullū dicis. Clari⁹ eñi loq̄bat̄ de ꝓceſſu ei⁹ a patre: ꝛ de aduētu ei⁹ in mūdū ꝑ carnis aſſūptionē q̄ fecerat ante: ꝛ iō deitatē clari⁹ intelligētes dicūt: g ¶ Nūc ſcimus q꞉ ſcis oīa. Ex doctrina eñi ei⁹ ꝛ miraculis plenī⁹ ei⁹ deitatē cognoſcebāt. h ¶ Et nō opus eſt tibi vt q̄s te inter. Hoc eñi videbant ex hoc ꝙ p̄uenerat eos rñdēdo anq̄ iterrogarēt: vt dictū eſt. i ¶ In hoc credim⁹. i. ex dictis ꝛ factis p̄teritꝭ. k ¶ Quia a deo exiſti. ꝛ ſic fidē quā habebāt in corde cōfitent̄ ore. l ¶ Rñdit ieſus. Hic p̄dicit̄ eoꝝ cōditio īfirma: ne ex pleniori cognitiōe habita eleuent̄: ꝛ cautiores contra ꝑicula reddant̄/ cū dicit̄: m ¶ Nō creditis. q.d. paruꝫ ſtabitis in hac fidei cōfeſſiōe. n ¶ Ecce venit hora ꝛ iā venit. quia ex tūc incipiebat tēpus ſue paſſiōis de q̄ loq̄bat̄. o ¶ Ut diſꝑgamini vnuſq̄ſq꞉ in ꝓpria. Sicut eñi ꝓpter fidē xp̄i apoſtoli ꝓpria reliquerāt/ ꝛ adinuicē ꝛ cū xp̄o colligati erant ꝑ amorem: vt

factū ex muliere: factū ſub lege ꝛc̄. Itē arguit̄ ꝙ adhuc plenitudo g̃re nō ſit data: q꞉ ſicut filius eſt a patre: ſic ſpūſſctūs ab vtroq꞉. Stat⁹ aūt veter' teſta. correſpōdet p̄ri i q̄ intendebāt p̄res generatiōi. Silr̄ ſtat⁹ noue leg' corrñdet filio: in q̄ clerici itēdētes ſapiētie filio appropriate habēt ꝑplm̄ regere. q̄ videt̄ ꝙ futur⁹ ſit ali' ſtat⁹/ ſpūiſctō correſpōdēs. In tp̄e aūt ſpirituiſctō correſpōdēte debet plenitudo g̃re dari. q̄ ꝛc̄. Contra vtrūq꞉ p̄dictoꝝ arguit̄ ꝑ illud qḋ dixit ſaluator diſcipulis ſuis in lr̄a: Si nō abiero/ ꝑaclit⁹ nō veniet ad vos. Ex q̄ patꝫ ꝙ añ aſcēſiōē xp̄i nō fuit data plenitudo ſpūſſcti. Seq̄t̄: Si aūt abiero mittā eū ad vos. Ex q̄ ptꝫ ꝙ ſpūſſctūs cito poſt xp̄i aſcēſionē fuit dat⁹. Rñſio. Circa hāc q̄ſtionē errauerūt manichei occaſiōe v̄boꝝ xp̄i: ſm̄ qḋ dicit Aug⁹ in li.cō Fauſtū. Xp̄s eñi in h̄ capitl'o loquēs de aduētu ſpūſſcti, dixit aplis: Cū aūt venerit ille ſpiritus veritatis/ docebit vos oēm veritatē. Apoſtoli aūt omnē veritatē nō cognouerūt: ſm̄ qḋ dicit Apl̄s.i. ad Cor'.xiij.c. Ex pte cognoſcim⁹ ꝛ ex pte ꝓphetam⁹. iō dixerūt ꝙ ꝓmiſſio ſpiritusſancti nō fuit impleta in apoſtolis: ſ꞉ in ipo manicheo q̄ fuit poſterior iſtis: ꝛ ſm̄ eos cognouit plenitudinem veritatis. ꝓpter quod manichei nō recipiūt librum Actus apoſtoloꝝ: quia ibi expreſſe ponit̄ miſſio plenitudinis ſpūſſancti ſuꝑ apoſtolos: vt patet Act'.ij. Sꝫ dictū iſtoꝝ manicheoꝝ manifeſte patet falſū: quia manichei⁹ quē dicūt oēm veritatē cognouiſſe/ nō ſolūmō multa falſa: ſed etiā abſurdiſſima dixit: vt patet intuēti ei⁹ errorē: ꝛ error' reprobationē a doctorib⁹ noſtris.ij. ſentētiaꝝ ꝛ.iii. ꝛ in plurib⁹ alijs locis: qḋ omitto ꝓſequi rōne ꝓlixitatis vitāde. Et q꞉ hereſis manichei ꝛ eius reprobatio ſūt ſatis note. Propter qḋ dicēdū ꝙ plenitudo ſpūſſancti ſm̄ qḋ xp̄s ꝓmiſerat fuit cōpleta in aplis q̄ fuerūt ipi xp̄o ꝓpinquiſſimi: in quo habitat oīs plenitudo diuinitatis. Uerūtamē nō fuit data iſta plenitudo apoſtolis ante aſcenſionē chriſti. Cui⁹ ratio eſt: quia ad hoc dat̄ ſpūſſanctus hominib⁹ vt corda eoꝝ trahāt ſurſū ꝑ appetitū celeſtiū. Appetit⁹ aūt hoīs nō tēdit efficacit̄ ad aliq̄d niſi illud app̄hēdat̄ poſſibile: ꝛ iō poſſibilitas ꝑueniēdi ad celeſtia debuit p̄us hominib⁹ declarari q̄ darēt̄ plenitudo ſpūſſcti. Illa aūt poſſibilitas fuit

B litas fuit declarata ī xp̄i aſcēſiōe: ſm̄ qḋ dr̄ Mich. ii. d. Aſcēdit
añ eos pādēs iter. ⁊ iō plenitudo ſp̄ūſcti nō debuit dari ante
aſcēſionē xp̄i. ꝓpt̄ qḋ dr̄. s. Joh. vii. f. Nōdū erat ſp̄ūſctūs
dat᷑: q̄r nōdū fuerat ieſus gl̄ificat᷑. Scd̄a rō eſt ad h̄: q̄r ſp̄ūſ/
ſanct᷑ ē amor ſp̄ūal. ⁊ iō apl̄i pri᷑ debuerūt diſponi ꝑ aliquē
ſp̄ūalē amorē ad xp̄m añꝗ̄ reciperēt plenitudinē ſp̄ūſcti. tal̄
aūt diſpoſitio facta ē ſubtracto amore carnali ad xp̄m q̄ cauſa/
bat̄ ex p̄ſentia corꝑali ipſi᷑ xp̄i cū apl̄is: q̄ q̄dē p̄ñtia ſubtracta
eſt in ei᷑ aſcēſiōe iō ⁊c̄. Tertia rō ē ad h̄: q̄r xp̄s nō dat ſpiritū
ſanctū inq̄ntū hō: ſ; inq̄ntū de᷑. ⁊ iō pri᷑ debuit declarari eius
diuinitas ꝑ aſcēſionē ad patris eq̄litatē q̄̄ daret ſp̄ūſcti ple/
nitudinē. Itē nō debuit retardari tal̄ plenitudo ꝑ magnū tp̄s
q̄r ſic iā dictū ē decēs erat vt illi q̄ erāt primi fūdatores eccl̄ie
poſt xp̄m: poſt ip̄m i maiori plenitudine haberēt ſp̄ūſctm̄ qb᷑
ſtatim iminebat tp̄s p̄dicādi v̄itatē euāgelii ꝑ orbē vniuerſū:
tñ d̄ plenitudie ptātis diuie pōt dari plenitudo ſp̄ūſcti indif
ferēter i q̄libet tp̄e. Ad p̄mū dicēdū ꝙ plenitudo gr̄e incepit
a xp̄i cōceptiōe: q̄r ei᷑ aia extūc plenitudie gr̄e fuit repleta. ve
rūtñ illa plenitudo nō erat extūc ad alios deriuāda: ſ; p᷑ aſcē
ſionē ⁊ glorificationē xp̄i: vt p; ꝑ p̄dicta. Non eni oportet ꝙ
a principio plenitudinis tp̄is det̄ oīs plenitudo gr̄e. ſ; ſm̄ or
dinatū ꝓceſſū diſpoſitiōis diuine. Ad ſcd̄m dicēdū ꝙ lex no/
ua ſucceſſit veteri: ſicut ꝑfectū imꝑfecto: ſed nō eſt ali᷑ ſtat᷑ ex
pectādus ꝑfectior ſtatu noue legis: cū noua lex vltimā ꝑfectio
nē poſſibilē in via contineat. ⁊ iō nō eſt expectāda alia lex vel
ali᷑ ſtat᷑ mag̃ correſpōdēs ſp̄ūſctō q̄̄ ſtat᷑ noue leg̃: potiſſi/
me: q̄r lex noua ē amoris. amor aūt appropriat̄ ſpirituſancto
ſicut ⁊ filio. ꝓpter qḋ dicit Apl̄s Ro. viii. a. Lex ſp̄ūs vite i
xp̄o ieſu. Et eodē mō lex vet᷑ nō correſpōdet p̄ri ſolū: ſ; etiā fi
lio inq̄ntū fuit ibidē p̄nūciat᷑ ⁊ p̄figurat᷑. ꝓpt̄ qḋ dic̄ ſaluator
s. v. g. Si crederetis moyſi crederetis forſitan ⁊ mihi. de me
eni ille ſcripſit. Illud aūt qḋ adducebāt Manichei ꝓ ſe: Cū
venerit ille ſp̄ūs veritat̄ docebit vos oēm veritatē: ſolutū eſt
exponēdo l̄ram: q̄r cognouerūt omnē veritatē eoꝝ ſtatui de/
centē. Qḋ aūt dicit Apl̄s. i. Cor. xiii. c. Ex pte cognoſcim᷑. lo
quit̄ d̄ cognitiōe vie reſpectu cognitiōis patrie: ⁊ iō nō valet:
q̄r apl̄i cognouerūt ea q̄ decuit eos ſcire ꝓ ſtatu vie: vt dictū eſt.
¶ In ca. xvi. vbi dicit̄ in poſtilla: Omia bona ⁊ mala corpo/
ralia minora vident̄ ⁊ min᷑ ponderant̄ preſentia q̄̄ futura.

Plenitudo gratie q̄ñ i/cepit

Additio. i. Mala ſūt mag̃ terribilia ex duobus. pri C
mo ex magnitudie mali qḋ timet̄. ſcd̄o ex
debilitate timētis cū min᷑ poſſit reſiſtere. ad vtrūq; aūt iſtoꝝ o/
perat̄ ꝙ repētinū malū cauſet maiorē timorē q̄̄ malū ꝓuiſum.
Ad p̄mū eni q̄r mala ⁊ bona corꝑalia p̄ſentia miora vident̄ q̄̄
futura. Ad ſcd̄m v̄o: q̄r repētinū malū mag̃ ſubtrahit remedia
qb᷑ hō ſe poſſet p̄parare ad repellendū futurū malū qḋ facere
nō poſſet cū repēte ex iprouiſo malū occurrit. p̄mū iſtorū videt̄
declarare Tulli᷑: vt in poſtilla. Ad ſcd̄m v̄o magis vident̄ de/
clinare v̄ba Greg̃. vñ licet eandē ꝯcluſionē teneāt: nō tñ eiſdē
medijs vt bene inſpicienti patere poterit.
¶ In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. Cū venerit ille arguet mūdū.
Additio. ii. Ad maiorē declarationē hoꝝ v̄boꝝ. ſ. cū venerit
ille arguet mundū de pctō ⁊ de iuſticia ⁊ iudicio ⁊c̄. Notan/
dum ꝙ mundus q̄ xp̄m nō cognouit. vt. s. i. ca. intelligit̄ d̄ mū/
danis qui in trib᷑ impugnauerūt xp̄m. primo in ei᷑ doctrina q̄
eſt veritas quā nō crediderūt. ſcd̄o in eius vita que eſt iuſticia
quā multipliciter exprobrauerūt. tertio in ei᷑ potētia quā ꝑ iudi/
cium diffinitiuū q̄ntū in ipſis fuit ſupplantauerūt eū morti cōdē
nādo. vñ de iſtis trib᷑ ſp̄ūſanct᷑ in apl̄os veniēs mūdū arguit
De p̄mo q̄r ꝑ eos veritas doctrine xp̄i ꝑ orbem fuit publice di
uulgata ⁊ miraculis cōfirmata. De ſcd̄o q̄r per eius aſcenſionē
ſeu reditū ad patrē teſtificata ē iuſticia ei᷑ ꝑ apl̄os ꝓut poſtil.
dic̄ ⁊ h̄ ē qḋ dic̄ d̄ iuſticia. Q̄r ad patrē vado. Et ne forte qs cre
deret ꝙ xp̄s i celū aſcēdēs iteꝝ ad vitā mortalē rediret. iō ſbiū/
git: Etiā nō videbit̄ me. De tertio. ſ. d̄ iudicio mūd᷑ arguit̄: q̄r
ſic crediderāt xp̄m iudicādo: totā ei᷑ ptātē euacuare: ſic ꝑ oppoſi
tū p̄nceps hui᷑ mūdi. i. diabolus fuit iudicat᷑ et ei᷑ ptās totalit̄
ablata reſpectu electoꝝ qḋ apl̄i ꝑ ſp̄ūſanctū in eis manentē fre
quenter oſtenderūt eiciendo demonia ⁊ detegendo illuſiones
ſeu errores eoꝝ vt ſepiſſime in eorum geſtis habet̄.
¶ In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil. S; dictū iſtoꝝ manicheoꝝ p; falſū
Additio. iii. Non ſolum manicheus incidit in iſtum errorē
vt dicit Aug᷑. ſed fortius ⁊ periculoſius machometus qui ſiſr
fundauit errorē ſuū in his v̄bis xp̄i ⁊ i alijs in quib᷑ ꝓmittit ſe
miſſurū aliū paraclytū. vt Joh. xiiii. b. Ego rogabo p̄rē meū ⁊
aliū pa. mit. v. vñ ⁊ ipſe vocat ſe miſſū a deo: vt p; i ſuo alcho/
rano: i q̄ falſiora ⁊ mag̃ abſurda ꝯtinent̄ vt p; eūdem librū le
genti: ꝓut poſtillator etiā tangit. i ſequenti ca.

Nota

Mūdani ſ qb᷑ chriſtū ipugnauerunt

Glo. ordi.

G B Hec locu. Nō ſo lū q̄ i cena ſ; etiā q̄ ab initio. S; maxie q̄ i cena hac de cū dicit dicta: vt i illo pacem haberēt. Hec pax eſt ꝓ qua chriſtiani ſumus: ꝓ qua ſacramētis imbuimur: ꝓ q̄ omnimodis erudimur: ꝓ qua ſpiritū pignus accepimus: ꝓ q̄ in eū credimus ⁊ ſperam᷑: ⁊ amore ei᷑ accēdimur. hec ē p̄ſſur̃ ꝯſolatio ⁊ liberatio: vt i hac liberemur: i fine feliciter regnem᷑: i hac ḡ ſmōe ꝯcludit.
b ¶ Pat̃ ve. ho. potuit orare ſilentio: ſ; i orādo ē etiā doctor: ⁊ notā fac̄ orōnē: q̄ ⁊ p̄ſentiū ⁊ futuroꝝ eſt edificatio. Venit hora. nō vrgēte fato ſ; diſponēte d̄o q̄ ſine tp̄e ordiauit oia q̄ fiāt ꝑ tp̄a ordie ꝯgruo. c ¶ Clarifica ⁊c̄. hūilitas i paſſiōe: claritas i reſurrectiōe cepit. Venit hora paſſiōis: ſeminādie hūilitat᷑: nō differas gl̄iā reſurrectiōis. Ut fili᷑ tu᷑ cla. te. Et ſic claritas p̄ris nec augeri nec minui p̄t i ſe. Apd̄ hoīes minor erat dū i iudea ſo'a not᷑: ſ; ꝑ reſurrectionē filii vbiq; inotuit.
d ¶ Ut fili᷑ tu᷑ cla. In cognitiōe hoīū: ſic dediſti vſq; vt cognoſcāt te: ⁊ quē miſiſti. Nō eni pōt cognitiōe hoīm clarifica ſ̄ ri pater: niſi

¶ finito ſmōe ad diſcipl̄os ad patrem verba conuertit et orare cepit.

Hec locut᷑ Ca. XVII a
ē ieſus: ⁊ ſbleuatis o/ b
¶ quam cōſtitui tecū.
b culis i celū dixit: Pat̃ venit hora c
c d clarifica filiū tuū: vt fili᷑ tu᷑ clari d e
a ¶ notū faciat oī carni: ſic ei ſm̄ hoīes de/ diſti ptātē car. i. hoīs: ſic ei dediſti vt oē qḋ
ficet te. †Sicut dediſti ei ptātē oīs f
dediſti ei det eis vitā eternā. ¶ filio.
carnis: vt oē qḋ dediſti ei det eis g h

Nico. de lyra

Ca. XVII

Hec locu. eſt. Poſtꝗ̄ ꝯfortauit diſcipl̄os ſuos ꝑ doctrie bñficiū. h̄ oñr eos ꝯſolat̄ ꝑ orōnis ſuffragiū. Circa qḋ notādū ꝙ orō ē petitio decētiū a deo: ſm̄ Dam̄. li. iii. Et iō orare nō ꝯuēit xp̄o ſm̄ diuinitatē: ſ; mag̃ orari: q̄r ſic ē eq̄lis d̄o p̄ri. ſm̄ hūanitatē āt i q̄ mior ē p̄re ꝯuēit ei orare: ⁊ ꝓ alijs ⁊ ꝓ ſe. Diuidit̄ ḡ p̄ñs caplm̄ i tres ptes: q̄r p̄mo xp̄s orat ꝓ ſeipſo. ſcd̄o ꝓ apl̄oꝝ collegio: ibi: Manifeſtaui. tertio ꝓ toto fideli pp̄lo: ibi: nō ꝓ eis tm̄. Pria i tres. q̄r p̄mo p̄mittit ſuā orōnē. ſcd̄o remouet q̄ndā dubitationē: ibi: Hec ē vita etna. tertio ſbiūgit exauditiōis rōnē: ibi: Ego te clarifi. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ xp̄s nō tm̄ orauit ad aliq̄d ip̄etrandū: ſed etiā ad dādū nob̄ orādi exēplū. ⁊ iō orō ſua h̄ deſcribit̄ optis circūſtantijs

Quō cōuenit xp̄o orare

Diuiſio

Nico. de lyra

D circūſtātijs diſpoſita. p̄mo reſpectu p̄cedētiū: cū dic̄: Hec locu. ē ie. q̄r p᷑ diſcipl̄oꝝ iſtructionē ꝯuītit ſe ad orōnē: ad oſtēdū ꝙ cōplemētū boni op̄is ē a d̄o req̄rēdū. ſcd̄o reſpectu p̄ñtiū: cū dicitur:
b ¶ Et ſuble. ocu. i ce. Inē alias ptes corꝑis diſpoſitio iterior mēt᷑ maxie relucet i ocul̄. In orōne āt mēs d; in deū eleuari: q̄r ſm̄ Dam̄. Orō ē aſcēſus mēt᷑ in deū. ⁊ iō ad h̄ denotādū ſaluator orando p̄ñtialit̄ oculos leuauit ad celū. tertio reſpectu ſeq̄ntiū. iminēte ei tribulatiōe d; hō recurrere ad deū: ⁊ iō xp̄s in p̄ncipio ſue orōis exp̄mit tp̄s ſue paſſiōis iminētis ei. c ¶ Pat̃ venit hora. ſ. paſſiōis mee. d ¶ Clarifica fi. t. In paſſiōe ei clarificat᷑ eſt a patre. primo ꝑ ſigna diuinit᷑ oſtēſa: q̄ fuit: ſolis obſcuratio: terremotus: veli templi ſciſſio: ⁊ huiuſmoi. quibus viſis centurio qui erat gentilis dixit: Vere filius dei erat iſte. Secundo per paſſionem fuit clarificatus inq̄ntū per ip̄am meruit corporis gloriam ⁊ exaltationem. Tertio q̄r per hoc venit in tot᷑ mūdi noticiā ꝑ gentiū credulitatē. Granū eni frumenti mortuū attulit hūc multiplicē fructū. Hanc igit̄ triplicem clarificationē petit hic ieſus: verūtñ q̄r gloria filii redūdat in gloriā patris. iō ſubdit̄: e ¶ Ut fili᷑ tu᷑ clarificet te. ⁊ non ſolū redundat in patrē: ſed in omnib᷑ adherētibus chriſto ꝑ fidem: quia bonū capitis ad mēbra deriuat̄. iō ſubdit̄: f ¶ Sicut dediſti ei poteſtatē oīs carnis. i. oīs hūane nature.
g ¶ Ut omē qḋ de. ei. ꝑ adherētiā fidei. h ¶ Det eis vi. eter. q̄r ꝑ meritū xp̄i habem᷑ itroitū ad gl̄iā quā amiſeramus *per adam

Oratio

† De peni. diſt. 4. c. ſi ex bono circa mediū

Moraliter. a ¶ Hec locutus eſt ieſus ⁊c̄. In hoc docuit nos ad celum cū oramus leuare oculos. q̄r ſm̄ Damaſcenū. Oratio eſt eleuatio mentis in deum. c ¶ Pater venit hora clarifica filiū tuū ⁊c̄. Per hoc oñdit̄ ꝙ ꝑ patientiā in tribulatione homo clarificatur per patientie virtutem ⁊ deus clarificatur. nam patiens ſuſtinet ad eius honorem.

Moraliter

ri pr̃:niſi ille cognoſcaꝛ p quē clarificaꝛ.i.pplis ĩnoteſcat.ꝛ hec
eſt clarificatio patr̄ꝭ q̃ nõ circa ſolos aplos:ſꝫ etiã circa oẽs cre/
dẽtes fit. a ❡ Hec eſt aũt. Oꝛdo vt cognoſcãt te:ꝛ quē miſi
ſti.i.xp̄m cũ ſpũ q̃ ẽ amboꝝ:eẽ vnũ ꝛ ſolũ veꝝ deũ. Sꝫ q̃ eo mõ
te clarificat filius ſicut dediſti ei ptãtẽ ois creature:ꝛ ſic dediſti
vt oẽ qḋ dediſti ei det v.e.ꝛ hec eſt vita
eterna vt cognoſcãt te. Sic te q̃ fili° cla
rificat:vt oib° q̃s dediſti ei te cognituꝫ
faciat. b ❡ Ut cognoſcãt ꝛc̃. Qḋ h̄
eſt ex pte:in futuro erit plene. Qui q̃ p
ficit in cognitiõe magis viuere tendit.
Quãdo aũt erit plena cognitio/ erit ſi/
ne fine laudatio. Et hec eſt illa clarifica/
tio:ſꝫ pius hic clarificaꝛ/dũ innoteſcit fi
delib°. Uñ ego te clarificaui ſup terraꝫ.
c ❡ Opus ↄſũ.i.ac ſi apte futuꝝ di/
ceret/clarificabo:gẽtib° p̄dicãdo. Op°
ↄſũmabo:q: iã factũ p̄deſtinatiõe:ꝛ pro
iã facto eſt habẽdũ qḋ certiſſime eſt futu
rũ. Hãc p̄deſtinationẽ in ſua clarificati
one manifeſti° apit. dicẽs: Quã habui
apud te p̄uſq̃ȝ mũd° eſſet.i.ſicut tũc in p̄
deſtinatiõe habui apḋ te añ tpa:ita nũc
in re fac in mũdo in tpe. d ❡ Dediſti
mihi. In q̃ notaꝛ gr̃a. Nihil eñ habꝫ
in hoie qḋ non accepit. Cũ reſtet paſſio
dicit: Conſũmaui:q: ſe certiſſime nouit
Eccle.3.c ↄſũmaturũ:ſicut pp̄ha ait: Qui fecit q̃
futura ſũt. Ꝺ̃ uis q̃ uideaꝛ hic dicere ꝙ
p̄oꝛ patrẽ gloꝛificauerit:ꝛ poſt a p̄re eẽt
clarificãd°/dicẽdo: Et nunc clarifica me
pr̃ apud temetip̄m:tñ d̃ futuro ẽ vtrũq̃ȝ:
ꝛ eo oꝛdine vt.s̃. Paꝛ clarifica filiũ tuũ
vt fi.te clari. Eadẽ eñ ẽ ſentẽtia:niſi q:
hic dict° eſt clarificatõis mod° q̃ ibi erat
tacit°:quõ paꝛ clarificeꝛ ꝛ fili°:fili° clari
ficat patrẽ ſup terrã:pr̃ filiũ apḋ ſeip̄m.
e ❡ Hoibus. Poſſũt hec oĩa dici de
oib° fidelib° futur̄ꝭ. Et ẽ hec clarificatio
q̃ clarificat° fili° clarificat patrẽ ſup ẽrã:
ſm qḋ ẽ p̄teritũ p futuro. Sꝫ credibili°
ẽ de his dici q̃ tũc erãt diſcipuli/cũ poſt
dicat: Cũ eſſem cũ eis ſer.e.in no.teſt.ꝛ
nulꝰ periit niſi fili° pditiõis.i.iudas:q̃ d̃
xp̄o. periit. Ubi addit: Nũc ad te ve. in q̃
oñdit coꝛpali p̄ñtia ſe fuiſſe cuꝫ eis:q̃ in
aſcẽſiõe ab illis abiit. De ceter̄ꝭ poſt ad/
dit: Nõ p his tm̃ rogo:ſꝫ p his q̃ credi
turi ſũt p v̄bũ eoꝝ. f ❡ Tui erãt. Au
guſtin°: Pr̄is erant hi ſicut oĩa:nõ ſine
filio oĩa tenẽte cũ illo. Sꝫ ſolet ei a q̃ eſt
tribuere q̃cq̃d habet. Mihi eos dediſti
ſm hoiẽz q̃ nõ ſp fuit:ſꝫ accepiſſe eos di
cit. Habuit aliqñ dei fili° qḋ nondũ ha
buit idẽ hõ fili°:q: nõdũ erat hõ. g ❡ Cognouerũt. Ne pu/
tareꝛ cognitio iã facta p ſpeciẽ/addit: Crediderunt vere:nõ eo
mõ q̃ cuꝫ dixit: Nõ credit̄ꝭ:venit hoꝛa vt diſpgamini. Sꝫ nec
adhuc tales erãt:ſꝫ p̄nunciat q̃les ſint futuri accepto ſpũ:ſine q̃
nec ſeruauerũt ſermonẽ quẽ dixerat. h ❡ Ego p eis ro. Pri
ma oꝛatio

a vitã eternã. Hec ẽ aũt vita eter/ a
b na vt cognoſcãt te ſolũ deũ veꝝ:
ꝛ quẽ miſiſti ieſũ xp̄ꝫ. Ego te cla b
c rificaui ſup terrã:op° cõſũmaui c
d quod dediſti mihi vt faciam. Et
a ❡ vt te clarificẽ. b ❡ ad dexterã tu
am collocando.
nũc clarifica me tu pater apḋ tẽ/ d
metip̄m claritate quã habui pri/
a ❡ ab initio ſiẽ p̄oꝛdinatũ ẽ vt de° ſic hoieꝫ
illũ exaltaret. b ❡ nõ ꝙ iã ſit pfecta manife
ſtatio ſine puerbus:ſꝫ ꝙ certiſſime futura.
uſq̃ȝ mũd° fieret apud te. Mani e
a ❡ nõ q̃ diceris deus:qḋ erat notũ in iude
is:ſed q̃ diceris pater meus:qḋ ſine filio nõ
noſcit. b ❡ aplis ꝛ vere oib° gẽtibus.
c ❡ inſtruẽdos.
e feſtaui nõmẽ tuũ hoĩbus: quos
a ❡ hoi. b ❡ de q̃ iã nõ ſũt c ❡ p̄ſciẽtia.
f dediſti mihi de mũdo. Tui erãt g
a ❡ ad docẽdũ.
ꝛ mihi eos dediſti: ꝛ ſermõeꝫ tuũ h i
a ❡ in fide pmãſerũt. b ❡ .i.cognouerũt
q: a te ſũ:ſimul eñ pater dedit oĩa cũ genu/
it q̃ haberet oĩa.
g ſeruauerũt. Nũc cognouerũt: q: k
oĩa que dediſti mihi abs te ſunt.
a ❡ p h̄ cognouerũt q: acceperũt. ❡ ti°s.
Quia verba q̃ dediſti mihi: de/ l
❡ intellexerũt ꝛ tenuerũt.
di eis. Et ipſi acceperũt et cogno/ m n
a ❡ ſimiliter vere.
rũt vere q: a te exiui ꝛ crediderũt
❡ qḋ eſt idem qḋ a te exiui.
b quia tu me miſiſti. Ego p eis ro/ o
❡ .i.deditus mũdo.
go:non pro mũdo:ſed pro his p
❡ p qḋ iã nõ ſũt de mũdo p q̃ nõ rogo.
quos dediſti mihi:quia tui ſunt. q

Nico.de lyra

✱ p adã. a ❡ Hec ẽ aũt. Hic remouet q̃ndã dubitatiõeꝫ:poſ
ſent eñ aliq̃ credere ꝙ iſta vita eẽna p eũ fidelib° dãda ↄſiſteret
in carnalib° bonis:ſicut dicũt ſaraceni q̃ expectãt in alia vita i vo
luptatib° carnalib° ꝛ diuitiis ꝛ ↄſilib° p̄miari:ſm qḋ d̃r in Al
choꝛano mahometi:q̃ tñ vita ſm ph̄m d̃r vita pecudũ.i.ethico.
Propt̃ qḋ ipſe Auicẽna h̄ ↄſiderãs dixit:ꝙ pp̄ha quẽ vocãt ma
homerũ pmittit eis talẽ felicitatẽ in p̄miũ:quã multi ſapientes
nõ attẽderũt. Silr̃ iudei reſurrectionẽ futurã expectãt ad vitaꝫ
carnalẽ. Et iõ felicitatẽ vite future credũt ↄſiſtere i bonoꝝ tpa/
liũ plenitudie ꝛ pac̄ꝭ trãq̃llitate. Hoc aũt remouet ſaluatoꝛ di.
Uita eẽna in q̃ cõſiſtit Hec ẽ aũt vita eter. vt cog. ꝛc̃. Uita eñ eẽna ſiue btitudo
ↄſiſtit eẽntialiẽ in aſpectu claro ipſi° diuinitat̄ꝭ: p̄ut tñ habꝫ ad/
iũctã fruitionẽ q̃ eſt cõpletiua felicitat̄ꝭ:ex ↄſeq̃nti v̄o ↄſiſtit in
aſpectu hũanitat̄ꝭ xp̄i:q̃ eſt inſtrumẽtũ nos introducẽs ad beati
tudinẽ p̄ncipalẽ. Btitudo aũt hois ↄſiſtit in cõiunctiõe ad vlti
mũ ꝛ optimũ:ꝛ iã non põt ↄſiſtere in cõiũctiõe ad aliqḋ bonuꝫ
tpale vel coꝛpale:vt dicunt rudes ſaraceni ꝛ iudei:ſꝫ in adepti
one ipſi° p̄mi ꝛ ſũmi boni p aptã viſionẽ ꝛ fruitionẽ. ❡ Cõſi/ b
derãdũ etiã ꝙ cũ dicit fili° loquẽs ad patrẽ: Hec ẽ aũt vita
eter. vt co. te ſo. deũ. Per h̄ eñ nõ h̄r ꝙ ſol° pr̃ ſit de°:ꝛ fi
li° ſit creatura:vt dicebat Arri°:q: hec dictio excluſiua ſol° nõ
detmĩat li te:vt ſit ſenſus:ꝙ ſol° pr̃ ſit de°:ſꝫ detmĩat li deũ.
Et ẽ ſenſus:ꝙ illa ẽ ſola deitas vera q̃
eſt in patre:ꝛ ſic ab ea nõ excludiꝛ fili°
ſed mag̃ꝭ includiꝛ:q: vna eſt deitas in
vtroq̃ȝ:ſꝫ excludiꝛ vera deitas ab hiſ q̃
a gẽtib° colebanꝛ.ſ.ioue:ſaturno ꝛ cõ
ſimilib°:dato etiã ꝙ hec dictio ſol° de/
tminat li te. Et ſit ſenſus: ꝙ ſol° pr̃ ſit
de°:nõ tñ p h̄ excludiꝛ fili° a deitate:ſꝫ
mag̃ꝭ includiꝛ:q: ſm ph̄m ſol° ẽ idẽ ꝙ
nõ cũ alio:ꝛ iõ tm̃mõ excludit illud qḋ
alietatẽ dicit:fili° aũt nõ ẽ ali° a p̄re in
eſſentia:ſꝫ tm̃ in pſona: ꝛ iõ qñ hec di/
ctio ſol° addiꝛ vni pſone reſpectu tmi/
ni eẽntialis:ſicut eſt in ppoſito/nõ ex/
cludit aliã pſonã:ſꝫ mag̃ꝭ includit. Et
h̄ ptꝫ p auctoꝛitatẽ ſaluatoꝛis Math.
xi.d. vbi dic̄: Nemo nouit filiũ niſi pr̃:
neq̃ȝ patrẽ q̃s nouit niſi fili°. Si ei hec
dictio niſi/addita vni perſone reſpectu
termini eẽntialis excluderet aliã:ſeq̃re
tur ꝙ paꝛ nõ cognoſceret ſe:ſꝫ tm̃ fili°:
nec fili° cognoſceret ſe:ſꝫ tm̃ paꝛ:qḋ eſt
abſurdũ dicere. b ❡ Ego te clarifi/
caui. Hic ſubdit rõnẽ q̃re ſua oĩo de/
beat exaudiri:videlicet q: fuit perfecte
obediẽs d̃o patri carnẽ aſſumẽdo ꝛ ve
ritatẽ fidei inter hoies docẽdo. ꝛ h̄ eſt
qḋ dicit: Ego te clarificaui ſup ter
rã. Et nõ ſolũ eſt exaudibilis pp̄ter h̄/
dicta:ſꝫ etiã q: ad ↄſũmationẽ myſteriũ
ſue icarnatiõis moꝛtẽ conſtãter ſuſtine
bat. iõ ſubdiꝛ: c ❡ Op° cõſũmaui
qḋ dediſti mihi vt faciã. Dicit ↄſũ b
maui:q: iã et° paſſio icipiebat: q̃ pacta
dixit: Cõſummatũ eſt:vt habeꝛ.i.xix.
d ❡ Et nũc clarifica me tu pater
apud temetip̄m claritate quẽ ha
bui p̄uſq̃ȝ mũd° fieret apḋ te.i.il/
lius glie quã habeo eẽnaliter tecuꝫ ſm
diuinitatẽ:fac pticipẽ naturã moꝛtaleꝫ
quã aſſumpſi pp̄ter hominũ ſalutem.
e ❡ Manifeſtaui nomẽ tuũ ho.
Hic cõieq̃nter oꝛat p collegio aploꝝ:
Et diuidiꝛ in duas:q: p̄mo oſtendit ꝙ Diuiſio
debet p eis dep̄cari. ſecũdo foꝛmat ſuã
oꝛonẽ deuote/ibi: Pr̃ ſctẽ. Circa p̄mũ Quare xp̄s
ponit q̃tuoꝛ rõnes:ad oñdẽdũ ꝙ debe debebat p
at p aplis dep̄cari. Prima accipiꝛ ex p aplis oꝛare
te xp̄i:q: erat eoꝝ mgr̃ ꝛ ipſi ei° diſcipu/
li. Bon° aũt mgr̃ debet ʒelare p diſcipulis ſuis ꝛ eos dirige
re. ꝛ h̄ ẽ qḋ d̃r: Manifeſtaui no. tuũ ho. q̃s de. mihi d̃
mũ. q: apli fuerũt ſpecialiẽ cõiũcti ipſi xp̄o. f ❡ Tui erãt. ſm
eẽnã p̄deſtinationẽ. h ❡ Et mihi eos dedi. vocãdo tpaliẽ
ad fidẽ ꝛ aplicã dignitatẽ. g ❡ De mũdo. q: añ vocatõeꝫ ſuã
apli erãt mũdialiẽ viuẽtes:ſicut ꝛ ceteri hoies. ſcḋa rõ accipitur
ex pte aploꝝ q̃ fuerũt ſibi obediẽtes. ꝛ h̄ ẽ qḋ d̃r. i ❡ Et ſer. tu
ſer. coꝛde .ſ. ꝛ ope. k ❡ Nũc co. ꝛc̃. abs te ſũt.i.a te pce/
dẽtia. l ❡ Quia v̄ba ꝛc̃. q: a plenitudie ſcie xp̄i facta ẽ re/
dũdãtia i aplis. m ❡ Et ipſi accepe. doctrinã xp̄i recipiẽdo.
n ❡ Et cog. v̄e ꝛc̃. h̄ eñ cognouerũt p doctrinã xp̄i ꝛ p mira/
cula: verũtñ q: taꝛ cognitio ẽ fidei. iõ ſ̄bdiꝛ: Et crediderũt q:
tu me. Tertia v̄o rõ accipiꝛ ex pte cuſtodie xp̄i:cui apli erãt
ſpẽaliẽ cõmiſſi ꝛ h̄ ẽ qḋ d̃r: o ❡ Ego p eis ro. ꝛc̃. h̄ dic̄ q: ef
ficacia ſue oꝛonis tm̃mõ ſe extẽdit ad electos:Quis eñ ſit effi
cax p oib°:tñ mali ponũt ſibi ĩpedimẽtũ ne ſint pticipes ipſi°.
iõ ſ̄bdiꝛ: p ❡ Sꝫ p his q̃s. q̃ ad efficaciã. q ❡ Quia tui
ſunt.
✱ a ❡ Hec eſt aũt vita eter. ꝛc̃. Per h̄ excludũꝛ erroꝛes Moraliter
oĩꝫ i aliq̃ bono creato btitudinẽ obiectiuã ponẽtiũ. c ❡ Op°
cõſũ. qḋ de. ꝛc̃. h̄ legãt ꝛ retineãt iſtabiles q̃ bõa freq̃nẽ in/
choãt:ſꝫ nõ pſeuerãt. Hui° capli reſiduũ ẽ oꝛo ipſi° p ſuis di/
ſcipulis p̄ñtib° ꝛ futur̄ꝭ. ꝛ i h̄ xp̄s dedit exẽplũ p̄lat̄ꝭ eccl̄ie ꝛ cu
rat̄ꝭ vt p ſuis ſ̄bditis deuote oꝛẽt ꝛ attẽte:nec moꝛalitas alia
mihi nũc occurit ſupaddẽda.

A ¶ ma.orō fuit: Clarifica fi. vt fi. cla. te. τ ꝺ his execut⁹ ē τ ꝯcluſit i fide credētiū. Jā ꝓ eis rogat vt pr̄ ſuet eos q̄s ipe corꝑe reliq̄t. a ¶ Et mea oia t. ſ. nō ei q2 filio dedit pr̄ amiſit: cū fili⁹ adhuc addat: mea omnia tua: et tua mea ſunt. Unigeniti filij ſt oia q̄ p̄ris: τ ꝑ h̄ ꝙ etiā de⁹ ē ipe: etiā ꝺ p̄re nat⁹ p̄ri ē eq̄lis b ¶ Et tua mea ſ. Sc̄ti de q̄b⁹ h̄ dic̄: nō p̄nt eē niſi eius a q̄ creati τ ſc̄tificati ſūt. i. p̄ris τ filij: τ ꝑ h̄ oia q̄ ipoꝝ ſūt neceſſe ē vt ſint ei⁹ cui⁹ τ ipi ſūt qd̄. ſ. dixit

J.16.c de ſpū. Oia q̄ hz p. m. ſ. ꝓpterea dixi: ꝺ meo accipiet. de his dixit q̄ ad ipāz ꝑtinēt p̄ris deitatez: i q̄b⁹ ille ē eq̄lis oia q̄ hz habēdo nō poſſidēdo: neq̄ ei ſpūſ de creatura accipiet q̄ ſb̄dita ē p̄ri τ filio: ſz de p̄re ꝺ q̄ ꝓcedit ſpūs: de q̄ nat⁹ ē fili⁹. c ¶ Et clarifi. ſupra petebat de futuro: clarifica me apud temetipm̄: h̄ factā dic̄ τ i eis. Sz et hec futura cū eis inoteſcet. τ ꝑ eos oib⁹ credētib⁹ ꝙ ad dexterā p̄ris ſit glificat⁹. d ¶ Ser ua eos. Ut ſint vnū in natura ſua: ſic τ nos i nr̄a ſum⁹ vnū: τ iō nō ait vt ſint vnū nobiſcū: aut vt ſimus vnum ipi τ nos ſic nos vnū ſum⁹: q2 nō ſūt eiuſdē nature cū deo: ſic fili⁹ ſm ꝙ de⁹ vnuz ē cū p̄re. e ¶ Cū eſſem. Nō debem⁹ itelligere ꝙ pr̄ τ fili⁹ alternati ſuēt q̄ſi alt̄ poſt alterū. Sil̄ eni ſeruāt pr̄ τ filius τ ſpūſſc̄tus q̄ ē vn⁹ de⁹. Sz ſc̄ptura nos nō leuat niſi ad nos deſcēdat. Cū ita loquit̄ itelligam⁹ diſtīguere ꝑſonaſ nō ſepare naturā. Gaudiū qd̄. ſ. exp̄ſ ſit vt ſint vnū ſic τ nos. Hec ē pax illa τ btitudo i futuro ſeclo. ꝓpt̄ quā oia fiunt. ꝓpt̄ quā ſe eē locutū dicit i mūdo. f ¶ ¶ Sc̄tifica. Sic ex gr̄a tua incepta ē ſc̄tificatio ꝑ quā iā nō ſūt de mundo: eadē gr̄a fac ſanctiores vt ꝑſeuerēt in ꝟitate: cui⁹ vmbra fuerūt veteres ſanctificatiōes. i. i me q̄ ſū ꝟitas: qd̄ ſubdēdo apit: Sermo tu. v. ē. qd̄ ē: ego ſū ve

J.14.a ritas. Grece logos: latine ꝟbū vl̄ ſmo q̄ ē vnigēit⁹ p̄ris. g ¶ Et ꝓ eis ego

B ſan. i. vt ꝓ eis ꝓſit ego me hoiez ſc̄tifico i me ꝟbo: qd̄ ē ab initio icarnatiōis ſue qn̄ ꝟbū factū ē caro. Jta aūt ill̄ ꝓdeſt: q2 τ ipſos q̄ ſūt ego: q2 caput τ corpus ſūt vn⁹ xp̄s: ſc̄tifico i meipſo. vn̄ addit: vt ſint τ ipi ſic ego ſc̄tificati i ꝟitate τ i me. h ¶ Nō ꝓ eis. Jā nō ꝺ ſolis aplis: ſz ꝺ ceter̄ mēbris incipit: Nō ſi orat ꝓ his q̄ iā ſūt i fide ei⁹ defuncti: ſz pro his qui ſunt i tentationibus.

a Et mea oia tua ſt̄: τ tua mea ſūt: a
¶ tm̄. ¶ τ ſi pr⁹ fui. ¶ q2 cito futuꝝ
c τ clarificat⁹ ſū in eis. Et iā nō ſū b c
a ¶ corꝑali p̄ntia. ¶ q2 tardi⁹ exituri.
b ¶ expōit quō dixit: nō ſū i mūdo ſciēs alios iā mouēdos.
i mūdo ēt hi i mūdo ſt̄ τ ego ad te d e
a ¶ vt hō rogat p̄rez ꝓ diſcipul. ¶ pr̄ iā ꝓpe ē aſcēſio: τ iō cōmēdo tibi corꝑalit̄ q̄s reliq̄. b ¶ ſz n̄ ſine me ſpūalit
d vēio† Pat̄ ſcē ſua eoſ i noie tuo f
potētia. a ¶ hoc vl̄ ꝟbo gignēdo pr̄ oia de
quos dediſti mihi: vt ſint vnū ſic g h
dit. a ¶ mō ſerua i tuo noie i q̄ eos ſuabā.
b ¶ corporalit̄. c ¶ ego fili⁹ homo.
e τ nos. Cū eēē cū eis: ego ſua k
¶ ſed nō ſine te ſpirituali cuſtodia.
bā eos i noie tuo. Quos dediſti
mihi: ego cuſtodiui: τ nēo ex eis l
¶ iudas ꝑdeſtiat⁹ ꝑditiōi. a ¶ q̄ h̄ de illo
ꝑijt niſi fili⁹ ꝑditiōis: vt ſcriptū m
ꝓphauit. a ¶ pacta obediētia elect̄ filios ꝑ
ra ipleat̄. Nūc autē ad te vēio n
q̄s ꝑdicatio ipleat̄. a ¶ q2 adhuc corꝑe in mūdo. ¶ .i. a me eis collatū.
ēt hec loquor i mūdo: vt habeāt o p
gaudiū meū ipletū i ſemetipſis.
¶ aūt. ¶ h̄ abiēs reliq̄t eis: τ hec ē cauſa odij. a ¶ h̄ de ſecuturis paſſiōib⁹ dicit.
Ego dedi eis ſmonē tuū† τ mūn q r
¶ cur. a ¶ me liberāte eos nat⁹ de ſpū.
¶ renati ex ſpiritu.
dus eos odio habuit q2 nō ſūt
¶ de q̄ nati. ¶ natus de ſpiritu.
de mūdo: ſicut τ ego nō ſū de mū
¶ orat ꝓ ſuis ꝯ odia mundi. ¶ vbi adhuc neceſſarij ſunt: τ ſi non ſunt de eo. ¶ et ſi mundus odit tamē.
do. Non rogo vt tollas eos de s
mūdo: ſed vt ſerues eos a malo. t
De mūdo nō ſūt ſic τ ego nō ſū
a ¶ ideo. ¶ ſic ſuabāt ab illo malo qd̄ orabat.
f de mūdo. Sc̄tifica eos in ꝟitate: v x
¶ quia. ¶ in carne nō pecc.
ſermo tu⁹ ꝟitas eſt. Sic tu me miy z
a ¶ vn̄ apl̄i dicūt̄. b ¶ libatos a labe pcc̄i.
ſiſti i mūdū: ita τ egō miſi eos in a
g mūdū. Et pro eis ego ſanctifico b
meipm̄: vt ſint τ ipi ſc̄tificati i ve c
a ¶ vt ſeruent̄ a malo vt ſanctificent̄.
b ritate. Non pro eis aūt rogō tm̄ d

Ni. de lyra

N Sz τ ꝓ eis

A ſūt ſm eīaꝫ ꝑdeſtiatione. a ¶ Et mea oia t. ſūt. q2 ꝓpt̄ inſepabile vniōnē hūanitat̄ τ diuinitat̄ i xp̄o fit idiomatū cōicatio attribuēdo ea q̄ ſūt hois xp̄i deo τ ecōuerſo. ſic eni demōſtrato xp̄o: hec ꝓpoſitio ē vera: iſte hō creauit ſtellas: ita hec ꝓpoſitio ē vera de⁹ mortu⁹ ē. q2 ꝓpt̄ vnitatē ſuppoſiti oia q̄ ſunt dei cōicant̄ hoi. τ ecōuerſo mō ꝑdicto. b ¶ Et clari. ſū i eis. hoc dic̄ q2 apl̄i gl̄iaꝫ ei⁹ iā ꝑtim ꝯgſcebāt: τ de ꝓpinq̄ plus cogſcituri erāt. Quarta rō accipit̄ ex neceſſitate iminēte aplis: q2 xp̄us cito receſſur⁹ erat ab eis. cui⁹ corꝑali p̄ntia erāt delectati τ ꝯfortati. τ iō ꝓ tūc indigebāt ſpālit̄ deo p̄ri ꝑ orationē xp̄i recōmēdari. τ h̄ ē qd̄ dr̄: c ¶ Et iā nō ſūt in mū. .i. ſū in ꝓpinq̄ receſſu ab eis. d ¶ Et hi i mun. ſūt. remanētes in tribulatiōib⁹ mundanis. e ¶ Et ego ad te ve. q. d. ꝓpter h̄ ꝓ eis oro. f ¶ Pater ſcte ſer. eos. Poſit̄ rōnib⁹ q̄b⁹ ꝺz ꝓ eis orare. hic ꝯn̄r format ſuā orōnē. τ diuidit̄ in duas: q2 p̄mo orat eis ꝯſeruationē a malo. ſc̄do ꝑfectionē in bono, ibi: Sc̄tifica eos. Dicit ḡ p̄mo ſic: Pater ſcte ſua eos i noie tuo. i. in fide τ ꝯfeſſiōe nominis tui. g ¶ Quos dedi. ꝑ ſpecialē amicitiā eos mihi coniūgēdo. h ¶ Ut ſint vnū ſicut τ nos. i. vt ſint vniti ꝑ charitatē ſic nos ſum⁹ vnū ꝑ naturā. ita ꝙ li ſicut nō importat eq̄litatē: ſed quandā ſimilitudinē lōginquā. τ allegat ꝯſequēter aploꝝ neceſſitatē reſpectu hui⁹ cōſeruatiōis diuine, dicēs: i ¶ Cū eſſem cū eis. p̄ntia corꝑali. k ¶ Ego ſerua. eos τc̄. cuſtodiui. i. firmit̄ et ſecure. l ¶ Nemo ex eis perijt niſi filius perditiōis. hoc dicit: q2 ſua ꝑditio nō fuit ex defectu cuſtodie xp̄i: ſed ex malicia ſua. ſicut ꝺ: aliq̄s fili⁹ mortis: eo ꝙ facit aliq̄d dignū morte. m ¶ Ut ſcriptura impleatur. li vt hic tenet̄ ꝯſecutiue: quia ꝑ proditionem iude ſecuta eſt impletio ſcripture que de h̄ loquit̄: Ps. xl. τ. cviij. vt. ſ. allegatū eſt. xiij. ca. n ¶ Nunc autē ad te venio. ꝑ mortem meā. o ¶ Et hec loquor in mūdo. hoc dicit ꝓpter hoc ꝙ ex dictis eius aliqui poſſent credere ꝙ nō haberet poteſtatem cuſtodiendi eos in abſentia ſicut i preſentia. ideo hoc remouet dicēs: Et hec loquor in mundo. ſ. exiſtēs in p̄ſentia corporali: ac ſi diceret: ſic loquor nō ꝓpter defectum virtutis: ſed ad oſtendendū veritatē humane nature cōpatientis eis. ideo ſubdit: p ¶ Ut habeāt gaudiū meū impletuz in ſemetipſis. Gaudiū eni chriſti eſt ꝺ vniōne humanitatis ad diuinitatē: ꝑ quam illa humanitas habet gratie τ glorie plenitudinē: vt. ſ. dictū eſt ca. j. Ad hoc aūt erat intentio chriſti orantis: vt apl̄i venirent ad gloriam vere fruitionis: in qua aperte viderent vniōnē in ipſo deitatis et hūanitatis. Alia aūt ratio quare apoſtoli indigebant a deo ſpecialiter conſeruari eſt: q2 erant iudeis odioſi ꝓpter doctrinam chriſti. τ hoc allegat ſaluator dicens: q ¶ Ego dedi eis ſermonem tuū. cuſtodiendū τ ꝑdicādum. r ¶ Et mundus eos odio ha. q2 nō ſūt ꝺ mundo. q̄tū ad affectionē: licet ſint de mūdo q̄tū ad corꝑalē p̄ntiā. s ¶ Nō rogo vt tol. eos de mūdo. q2 nō expediit fideliū ſaluti donec fides ſit publicata ꝑ totū mundū. t ¶ Sz vt ſer. e. a ma. τc̄. dādo eis ꝯſtantiā in tribulationib⁹ iminētib⁹ de ꝓximo. v ¶ Sanctifica eos. Hic ꝯn̄r orat aplis ꝑfectionē i bono di. Sc̄tifica eos. i. ꝯfirma. ſc̄tm̄ eni vno mō ſignificat idē qd̄ firmū x ¶ In veritate. ſ. fidei chatholice. y ¶ Sermo tu⁹ veritas ē. i. doctrina mea quā dedi eis: q̄ etiā tua eſt. ſic. ſ. dictū eſt ca. vij. Jſta autē cōfirmatio aploꝝ facta ē a deo p̄re qn̄ in die pētecoſtes miſit eis ſpūmſc̄tm̄. Et neceſſitas hui⁹ cōfirmatiōis ſb̄dit̄ cū dr̄: z ¶ Sicut tu me miſi. i mū. ad veritatē ſalut̄ eterne docēdū. a ¶ Et ego miſi eos i mū. ad hāc doctrinā vbiq̄ ꝑdicādū. Et notādū ꝙ dicit miſi. i. mittā: loquēdo ꝺ futuro ꝑ modū p̄teriti ꝓpt̄ certitudinē euent⁹ futuri: q2 apl̄i nō ſūt miſſi ad ꝑdicandum ꝑ mūdū niſi p⁹ acceptionē ſpūſſc̄ti: lz an̄ fuiſſent miſſi ad ꝑdicādū i ciuitatib⁹ iudee iudeis tm̄. b ¶ Et ꝓ eis ſan. meipm̄ .i. ſacrificiū i carne offero tibi acceptū. c ¶ Ut ſint τ ipi ſan. in ve. Sic eni vet⁹ teſtamētū ꝑ ſanguis effuſionē ꝯfirmatū ē ſic cōfirmatio noui teſtamēti facta ē ꝑ effuſionē ſanguis chriſti: vt oſtendit Aplus ad Heb. ix. d ¶ Non ꝓ eis aūt rogo. τc̄. Hic ꝯſequenter ſaluator orat ꝓ toto fideli pplo. τ diuidit̄ i duas. quia p̄mo orat ꝓ eis cōſecutionez gratie. τ ſc̄do glie, ibi: Pater q̄s dediſti mihi. Dicit ḡ p̄mo ſic: Nō ꝓ eis autē rogo tm̄ τc̄. vt oēs vnū ſint: in vnitate charitat̄: i q̄ vniōne cōſiſtit ꝑfectio xp̄iane religiōis: q2 ꝑ h̄ mēbra eccl̄ie ꝯiūgūt̄ ad inuicē τ capiti hoi xp̄o. τ vlteri⁹ ipi deo: q2 q̄ adheret dō vn⁹ ſpūs ē: vt dr̄. j. ad Cor. vj. d. τ ſic ꝑ ꝯn̄s p̄mū p̄ncipiuz qd̄ ē de⁹ ꝯiūgitur hominu qui eſt quodāmodo omnis creatura.

Margin (right): C — † De ſc̄ta trini. et fide ca. c. dāna⁹. de cele. miſ. c. cum marthe. — M.15.c — D — Diuiſio
Margin (left, lower): Diuiſio

 M Sicut tu

E F a ¶ Sz τ p eis q̄ cre.ſūt. vſq̄ i finē mūdi: vł iā credēt vbi/ cūq̄ ſūt: nō tñ tā pfecte vt poſt credituri ſūt poſt reſurrectionē. b ¶ Per vbū. p vbū euāgeliū qḋ ē eoꝝ nō q̄ p eos tm̄ ſit pdicatū: ſz τ p Paulū τ alios q̄ſlibet: ſz q: eis pmo τ pncipalit̄ cōmiſſū ſit ad pdicandū. Hoc eſt vbū fidei/ vbū dei: p qḋ credidit latro: credidit Paulus τ quicūq̄ credit.

c ¶ Ut oēs vnū ſ. Nō ait: oēs vnū ſum⁹: ſz vt illi oēs vnū ſint ſicut tu pr̄ in me τ ego in te: ſubaudi vnū ſum⁹. Ita τ pr̄ in filio τ fili⁹ in pr̄e: vt vnū ſint: q: vni⁹ ſubſtātie. Nos vo poſſum⁹ eſſe in pr̄e τ filio τ ſpūſctō. Uel pr̄ τ fili⁹ τ ſpiritusſctūs in nobis eſſe pñt: vnū tñ cum deo eſſe nō poſſum⁹: q: nō vni⁹ ſubſtantie. De⁹ vo in nobis eſt vt in tēplo: nos in illo vt creatura in creatore. d ¶ Ut τ ipi. In nobis dicit: vt q̄ vnū ſūt fide τ charitate: grē dei tribuāt: vt nūc autē lux in dño. e ¶ Ut mūd⁹. Mūd⁹ hic accipit̄ p oīb⁹ illis q̄ vnū ſūt. Nec h q̄ ſūt facit cauſaꝫ vt credāt: q: poti⁹ credēdo vnū ſūt: q̄ q̄uis eēnt vnū natura: diſſentiēdo tñ ab vno/ nō erāt vnū: ſz orando dixit: vt mūd⁹ credat: ſicut orādo dixit: vt oēs vnuꝫ ſint: ac ſi tertio ſbaudiatur: rogo vt mūd⁹ credat. f ¶ Ego in eis. Nō q̄n τ pater in nobis et nos in pr̄e. Sz hic mediatorē ſe oſtēdit: ex cui⁹

1.Coꝛ.3.d pſona hoc d̄r: ſicut h qḋ Aplŝ ait: Uos xp̄i: xp̄s aūt dei. Ut ſint ꝯſūmati: oñdit eo pduci recōciliationē p mediatorē vt pfecta btitudie fruamur vbi cognoſcet mūd⁹ p ſpeciē: qḋ mō p fidem. Ego ſum in eis ad q̄s me mi. τ tu in me: mūdū tibi p me recōciliās vñ eſt etiā h qḋ ſeq̄t̄: Dilexiſti eos: q: in filio etiaꝫ mēbra ei⁹ diligit: ſic τ me: nō q̄ eq̄liter: ſz q: τ me τ illos: vel ppt̄ me illos: ſicut ſupra. Sicut miſiſti me/ miſi eos. i. q: me miſiſti/ miſi illos. g ¶ Quos dediſti. i. traxiſti ad me: ſic τ ego elegi eos de mūdo: alij nō ſūt dati ei/ nō ſūt ſui: etſi ptās ſit ei oīm. h ¶ Uolo vt. Nō pōt non

mat.26.d fieri qḋ vult oīpotēs: ſz illa volūtas eſt hoīs: de qua dicit: Nō ſicut ego volo. i ¶ Ut vbi. i. in celo vbi i carne mox

I.3.b futur⁹ ſū: vel ſic dicit nicodemo: Nemo aſcēdit in celuꝫ niſi fili⁹ hoīs q̄ ē in celo. Nō dixit erit: ſz eſt ppt̄ vitatē pſone: i q̄ τ de⁹ hō eſt: τ hō de⁹: τ vbi ego ſū deitate: τ non grat̄ vbi: q: deitas vbiq̄ eſt cū q̄ tñ bon⁹ ē: etſi nō vbiq̄ ſicut ille: vt

† mat.11.d latroni dīc: Hodie mecū eris i padiſo.

Luc.10.d Uñ τ hic nō ſatis fuit dicere. Ubi ego

Luc.23.f ſū. ſz addit: mecū: q: miſeri pñt eſſe vbi ille eſt q̄ nuſq̄ deeſt: ſz ſoli bti ſūt cū illo q̄ nō ſūt beati niſi ex eo. Cū illo: q: fruūtur illo: vidēt illū ſicuti eſt. Mali nō ſūt cū illo vt ceci in luce nō ſūt cū luce. Nec boni nūc ita ſūt cū eo: etſi aliq̄ mō p fidē ſūt cū eo. k ¶ Uideant. Cū i forma ſui clarificata viderint iudicātē bonū τ malū: tollet̄ ipi⁹ ne videat claritatē dei:

Eſa.26.b q̄ de⁹ eſt: quā ſoli mūdi corde videbunt:

Mat.5.a qḋ erit eiſ vita eēna. l ¶ Ut dilectio Dilectio q̄ pr̄ diligit filiū ē i oīb⁹ iuſt̄: † mat.26.e q: mēbra ei⁹ ſūt τ diligūt̄ in illo q̄ totus

Mar.14.c diligit̄: iō ſubdit: Et ego in ipſis ſū: q̄ſi

Luc.22.d q: ego ſū in ipis: aliter eſt in nobis vt i templo: nos in illo aliter: quia nos ſumus ille: cum ſm hominē eius capitis ſumus corpus. Ca.XVIII.

Ec cum dixiſſet τc̄. m ¶ Egreſſus eſt cum diſcipulis τc̄. Jam apoſtolis in agro culto τ fructuoſo ope p aſſiduā pdicationē cōſtitutis: tempore paſſionis in hortum paradiſi introducit vbi fructus eſt abūdantior: τ qui in deſerto tēptatus vicerat: in horto ſuos coronat. Uñ ait

Luc.23.f latroni. Amen amē dico tibi hodie mecū eris in paradiſo.

¶ Ubi erat

¶ p illis q̄z fides iā ſcepta reſurrectiōe τ aſcenſiōe cōfirmabit̄.

a b ſed τ p eis qui credituri ſūt per

a ¶ q̄d rogas. b ¶ qḋ ſupra de ſol' aplis h d̄ oīb⁹ ſimul. ¶ in fide in charitate: in pace. q: in vnū regnū ſunt futuri: de quo

c verbum eorum in mē: vt omnes

poſtea ſupponet. ¶ rogo.

vnū ſint ſicut tu pater i me τ ego a

a ¶ vnitas ſctōꝝ h vel i futuro nō ē cā fidei ſz merces. b ¶ ita ſint vnū. c ¶ p eis vt

b c i te τ ipi i nob vnū in ſint vt mun b

hō rogo: τ vt de⁹ facio qḋ rogo.

dus credat q: tu me miſiſti. Et c

¶ immortalitatis.

ego claritatē quā tu dediſti mihi

a ¶ dabo tecū ego de⁹. b ¶ i charitate ſic ſupra i fide. c ¶ vt ſint vnū p me vnū media

dedi eis vt ſint vnūꝫ ſicut et noſ d

toꝛē. a ¶ i claritate. b ¶ ſupra tm̄ vt ſint vnū h ꝯſūmati: ibi credat: hic cognoſcat.

f vnū ſum⁹. Ego i eis τ tu i me: ūt e

a ¶ .i. ibi ꝯſūmati. ¶ hoc τ ibi τ hic: q: i ſepabilē charitatē pr̄is τ filij nō credim⁹: tūc cognoſcemus.

ſint ꝯſūmati in vnū: τ cognoſcat f

mūd⁹ q: tu me miſiſti: τ dilexiſti

g eos ſic τ me dilexiſti. Pr̄ q̄s dedi g

a ¶ q: dilexiſti eos i me: recipe eos mecum. b ¶ ꝯſūmādos i tātā ſpē erigit q̄ maioꝛ h ſit

b i ſti mihi volo vt ubi ſū ego τ illi h

¶ ita mecū. a ¶ nō ait credāt q: h eſt merces fidei: nō fides.

k ſint mecū: vt videāt claritatē me k

a ¶ poſt crucē mihi hoī: vł mihi deo: q̄ri me genuiſti tibi eq̄lē. b ¶ videāt: q: d.m. i. q̄ τ nos dilexit τ pdeſtinauit tunc qḋ in fine mūdi faciet

am quā dediſti mihi: q: dilexiſti l

a ¶ iō hoc eis volo: q: hi ſoli de mūdo cognoſcunt

me añ ꝯſtitutionē mūdi † Pāt iu m

uerūt te. ¶ iniqu⁹ ¶ iuſtū ¶ mediatoꝛ

ſte mūd⁹ te nō cognouit. Ego autē n

a ¶ p me. ¶ p hoc cognouerūt. q: i. m. merito gratia nouerunt.

te cognoui: τ hi cognouerūt: q: tu o

¶ p fidē.

me miſiſti. Et notū feci eis nomē p

¶ p ſpeciē.

l tuū τ notū faciā: vt dilectio q̄ di q

lexiſti me: in ipis ſit τ ego i ipſis. e

¶ nō ante ſed iſtis finitis

†Ec cū Ca. XVIII. t

nō q̄ in hortū mox ītroiret

¶ trāſit d̄ iudeis ad gētes

m dixiſſet ieſus: egreſ

¶ q: bibit de torrēte hui⁹ ſeculi.

ſus ē cū diſcipul' ſuis trās torrētē

---

a ¶ Sic tu pr̄ τc̄. vnū ſint. Nō ē ibi vnitas equalitat̄: ſz cuiuſdā imitatiōis: q: xp̄i hoīs τ dei ē vnitas pſonalis: alioꝝ aūt hoīm a deo ē tm̄ vnitas charitat̄. b ¶ Ut mū.cre. τc̄. h addit: q: ex mag̃ charitate τ vnitate q̄ fuit in pmitiua eccleſia multi ꝯuerſi ſūt ad vitatē fidei: vt h̄r Act.ij.τ.iiij. Et q: p pdicta poſſꝫ aliq̄s credē q̄ fili⁹ nō eēt cū pfectiōis aploꝝ ſic τ pr̄: iō h remouet. c ¶ Et ego cla. τc̄. q: ptās miraculoꝝ p quā declarata ē diuinitas xp̄i data ē aplis a xp̄o: vt patet Luc.x. τ Mat.x. tñ alit̄ dedit eis hāc ptātē q̄ ipe habuit: q: xp̄s vtute ppria miracula fecit: apli āt nō ppria vtute: ſz vtute xp̄i miracl'a faciebāt. ppt̄ qḋ i miraclis faciēdis nomē xp̄i inuocabant. d ¶ Ut ſint vnū ſic τc̄. i. vt ſint i vera vnitate eccleſie τ abſq̄ ſciſmate. e ¶ Ego in eis τc̄. i vnū: q: per vnionē hūanitat̄ xp̄i ad deū facta ē vnio toti⁹ creature: vt dictū ē. f ¶ Et cognoſcat mun. τc̄. Per opa eñ miraculoꝝ ab eis facta adducet⁹ ē mūd⁹ ad fidei charitatē: τ cognouit diuinitatē xp̄i τ familiaritatē ſiue amicitiā dei ad aploſ: q̄ ſ⁹ aderat diuia vt⁹ i opib⁹ miracloꝝ. g ¶ Pr̄ q̄s dediſti mi. h orat fideli pplo pfectionē glie di. Pāt q̄s dediſti mihi: p ꝯuerſionē fidē. h ¶ Uolo. i. oro: deſidero. i ¶ Ut vbi ego ſū. τc̄. i. i eēna btitudine in q̄ iā erat xp̄s actualit̄ q̄tū ad aiaꝫ q̄ ē pncipalioꝛ pſ hoīs. k ¶ Ut videāt cla. me. τc̄. i. diuinitatē meā: vel alit̄ claritatē corpis mei glificādi: q: vtrāq̄ claritatē hꝫ fili⁹ a pr̄e: vnā eēnalit̄: aliā ex tpe. l ¶ Quia dilexiſti me τc̄. h ptꝫ q̄tū ad xp̄i deitatē ſilr̄ q̄tū ad hūanitatē inq̄tū de⁹ pr̄ eēnalit̄ pdeſtinauit ipm ad hāc gliaꝫ τ exaltatōēꝫ. Et ꝯſilr̄ oñdit ſaluatoꝛ q̄ ſua oro ſit exaudibilis/ di. m ¶ Pat iuſte mū. te nō co. Licet eñ phi deū cognouerūt q̄tū ad eēntie vnitatē: nō tñ q̄tū ad pſonalē diſtinctiōēꝫ τ iō nō cognouerūt pprie loq̄ndo deū pr̄ēꝫ.

Silr̄ iudei licet de h habuerūt aliquaꝫ cognitiōꝫ p ſcpturas pphaꝫ loq̄ntes d̄ diſtictiōe pſonaꝫ i diuinis: illa tñ fuit i eis obſcurata ex iuidia τ odio ad xp̄m vt ſupra dctū ē: τ iō nō cognouerūt deū pr̄ēꝫ niſi large loq̄ndo de patnitate ſcḋm q̄ pr̄ ē oīm/ creatiōe. n ¶ Ego āt te co. q: ſcḋm q̄ de⁹ cognoſcit pr̄ēꝫ noticia cōphēſiōis: τ ſcḋm q̄ hō plenius cognoſcit q̄ aliq̄s angel⁹ q̄ntūcūq̄ beat⁹. o ¶ Et hi co. q: tu me mi. q: apli p doctrinā τ miracl'a xp̄i habuerūt noticiā q̄ ipe eēt miſſus p ſalute mūdi. p ¶ Et notuꝫ fc. τc̄. i. nomē pr̄nitat̄ ppe dicte i diuinis: τ p ꝯñs toti⁹ trinitat̄: q: cognita vna pſona/ τ alie cognoſcūt. Iſtḋ eñ nomē ſctiſſime trinitat̄: qḋ erat alijſ ignotū: vt pdictū ē: p doctrinā xp̄i fuit aplis reuelatū. q ¶ Et notū fa. q: poſt reſurrectionē xp̄i qñ aperuit aplis ſenſū vt ſcpturas intelligerēt: τ poſt miſſionē ſpūſſcti apli pleni⁹ cognouerūt myſteriū trinitatis. r ¶ Ut dilectio q̄ d. me i ipis ſit. i. ſpūſſctūs q̄ ē amoꝛ pr̄is τ filij. s ¶ Et ego i ip. q: p grāꝫ ſpūſſcti facti ſūt i tēplū τ habitaculū chriſti.

¶ In ca.xvij. vbi d̄r i poſtil. Silr̄ etiā iudei reſurrectionē futurā expectāt τc̄.

Additio. Licꝫ eñ iudei moderni multas erroneas opiniones hñt circa futurā vitā: ſilr̄ circa ſtatū reſurrectiōis: antiq̄ tñ eoꝝ τ autētici nō credūt felicitatē vite future cōſiſtere i honorū tpaliū plenitudine: vt ſupra declaratū eſt in additiōe ſup Lucā.xiiij.ca.

Iudeoꝛ̄ error de reſurrectione generali

Ca.XVIII.

Ec cū dixiſſet ie. Hic icipit euāgeliſta deſcribere xp̄i paſſionē τ mortē: ipa aūt fuit p iudeos ichoata τ p gētiles

Moraliter. t ¶ Hec cū dixiſſet ie. egreſ. τc̄. q̄ interpretat̄ triſtis meroꝛ. p h igit̄ q̄ xp̄s iuit illuc imminēte ſua paſſione. ✱ ſignificat̄

Moraliter

A B a ¶ Ubi erat hor. In horto capit᷑ vt deleret peccm̄ cōmissuz in horto deliciaꝝ in quē huiꝰ seculi torrentē trāsiēs discipulos introduxit. b ¶ Cohortē. Nō iudeoꝝ: sȝ militū a p̄side ꝑna/to ordine legitime ptāt': vt illis tenētibꝰ nullus auderet resiste/re: vel etiā si qs auderet ꝯ tot nō posset. c ¶ Uenit illuc. no/cte tradit᷑ vt sine turbis q̄ i die freq̄ntes aderāt iueniret᷑. d ¶ Stabat aūt ꝛ iudas q̄ tradebat euȝ cū ipis. De osculo hic tacet qđ alij euāgeliste dicūt. e ¶ Ego sū. hac vna voce tot feroces ꝛ fortes moriturꝰ ꝓstrauit: virtute latēt' deitat': q꞉ volebat q̄dē cōp̄hēdi: sȝ nō ni si qn̄ voluit. f ¶ Abierūt re. ꝛ ceci. in ter. Sic mō ꝑ euāgeliū vbiq꞉ dic̄ xp̄s ego sū: ꝛ iudei expectantes antixp̄m re/tro abeūt: ꝛ in terrena q̄ amāt cadunt. g ¶ Sinite hos abire. Augꝰ. Faci unt qđ iubet: sinūt eos abire q̄s nō vult perire: nō q̄n post sint morituri: sȝ q꞉ sic nōdū credebāt quō credūt q̄ nō pereūt. h ¶ Percussit. seruus significat po/pulū leg' seruū: auris ꝓ dn̄o amputata ꝛ a dn̄o sanata / auditū amputatuȝ: a ve tustate renouatū: vt seruiat liber in no/
Ro.7.b uitate sp̄us: nō in vetustate littere. Un̄ / dicit᷑ malchꝰ. i. regnaturꝰ cū xp̄o. Qđ si/gnificatū q꞉ nō cogitauit petrꝰ: sȝ magi/strū defendere voluit: dn̄s improbat fa ctū: ꝛ monet eū ad patiētiā. Illđ tn̄ my/stice ꝛ fieri debuit ꝛ scribi.

¶ cedron obumbratio eoꝝ.
a cedron vbi erat hortꝰ in quez in/ a b
¶ nō statī. sȝ q̄busdā īterposit' q̄ alij narrāt
a ¶ vbi ipe lupꝰ iter oues locū p̄notauerat.
troiuit ipse ꝛ discipuli eiꝰ. Scie/ c
bat āt iudas q̄ tradebat eū locū:
q꞉ iesus frequēter ꝯuenerat illuc
cū discipulis suis. † Judas ḡ cū d e
b accepisset cohortē: ꝛ a pōtificibꝰ f
¶ iudeos.
c ꝛ phariseis ministros: venit illuc
a ¶ nox eīn erat in q̄ iō cū lucernis ꝛ facibꝰ vt si latere vellet his q̄reret᷑. ¶ ipi accēde rūt sibi lumē penale. b ¶ vt his si q̄ eū de fendere vellent expugnarent᷑.
cum lāternis ꝛ facibus ꝛ ārmis.
Jesus itaq꞉ sciens oia q̄ vētura g
erant sup euȝ ꝓcessit et dixit eis:
¶ nō ignārs q̄d vellēt: sȝ vt scirēt eē eū quē q̄
Quē q̄ritis: Rn̄derūt ei: Jesuz h i
rebāt. ¶ nō abscōdit se: sed ostendit.
naçarenū: Dic eis iesus: Ego sū.
¶ quasi nesciꝰ facti eoꝝ: vel potiꝰ vt signo osculi eū traderet.
d Stabat aūt ꝛ iudas q̄ tradebat k
e eū cuȝ ipsis. Ut ḡ dixit eis: ego l
f sū: abierūt retrorsū ꝛ ceciderūt i
¶ vt bn̄ eū cog̃scāt: ne errēt in captiōe.
terram. Iterū ergo interrogauit m
eos: Quē q̄ritis: Illi autem di/ n
xerūt: iesū naçarenū. Rn̄dit iesus
Dixi vobis / q꞉ ego suȝ: Si ergo o p
g me q̄ritis sinite hos abire. Ut i/ q
pleret᷑ sermo queȝ dixit: q꞉ quos r
dedisti mihi nō ꝑdidi ex eis quē
¶ ardēnoꝛ ceteri᷑ discipul᷑. ¶ cultellū. s.
q꞉ . † Simō ergo petrꝰ habēs gla s
b diū eduxit eū: ꝛ ꝑcussit pōtificis t

h Dixit

Nico.de lyra.

A ꝑ gētiles ꝯsūmata ẜm qđ xp̄s p̄dixe rat Matth. xx.. Filiꝰ hoīs tradet᷑ p̄nci pibꝰ sacerdotū ꝛ scribis: ꝛ ꝯdēnabūt eū morte: ꝛ tradēt eū gētibꝰ ad illudēdū et flagellatū ꝛ crucifigēdū. Et iō euāgeli/sta prius ōndit q̄d xp̄s a iudeis sit passus. scđo q̄d agētibꝰ se. ca. Tūc ḡ ap. Prīa i tres: q꞉ p̄mo describit euāgelista q̄liter
B xp̄s a ministr' iudeoꝝ fuit captꝰ: secūdo q̄lr̄ a ministr' fuit pōtificibꝰ traditꝰ / ibi: Cohors ḡ. tertio q̄lr̄ a pōtificibꝰ corā pilato ē accusatꝰ / ibi: Adducūt ḡ. Circa p̄mū euāgelista tria describit. p̄mo ꝓdi/tiōis locū. scđo ꝓditoris apparatū / ibi: Judas ḡ. tertio animū xp̄i ad sustinēdū p̄paratū / ibi: Jesus itaq꞉ sciēs. Circa p̄/mū sciēdū q xp̄s iuit ad locū extra ciuita tē ad quē sciebat vētuꝝ ꝓditorē: vt ostē deret se volūtarie subire mortē: ꝛ h̄ ē qđ
Cedron dr̄: Hec cū dixisset ꝛc. trās torrētē cedrō. Cedron nomē ē torrēt' inē ciui/tatē hierusalē ꝛ mōtem oliueti currēs ꝑ vallē iosaphat q̄ ē intermedia. Et dicebat᷑ ille torrēs cedron: eo q̄ in ripa illiꝰ fluminis siue illiꝰ torrētis nascebant᷑ multi cedri. h̄ eīn fluuiꝰ appellabat᷑ torrēs: ꝓ eo q̄ ad modū torrēt' q̄nq꞉ habe bat aq̄s: q̄nq꞉ nō. a ¶ Ubi erat hortꝰ. ꝛ sic erat locꝰ clausus ꝯueniēs ad capiēdū illos q̄ eēnt itra ipm. b ¶ In quē itroi uit ipe ꝛ di. eius. offerēs se captiōi. c ¶ Sciebat aut ꝛ iu das q̄ tra. cum lo. Ex q̄ pꝫ aptitudo loci ad capiendū xp̄m ex tribꝰ. p̄mo q꞉ erat a ciuitate remotus: ꝛ ipsi q̄rebāt eū cape sine strepitu turbaꝝ: vt habet᷑ Matth. xxi. secundo q꞉ erat clausus. ꝛ tertio q꞉ ꝓditori cognitꝰ. d ¶ Judas ḡ. Hic describit᷑ ꝓdi toris apparatꝰ: q꞉ iudas de tribꝰ se muniuit. p̄mo de magna so/cietate forti ꝛ autētica: ꝛ iō dr̄: e ¶ Cū accepisset cohortē. scȝ militū a p̄side assignatā: vt sic multitudo ppl'i si superueniret nō auderet ipedire eius ꝓditionē ꝓpter iusticie publice timorem. f ¶ Et a pō. ꝛ phari. ministros: vt sic haberet fulcimentū ab vtraq꞉ curia. s. pōtific' et imperatoris. secūdo muniuit se iudas de lumie ꝯtra noct' tenebras: qđ notat᷑ cū dr̄: Uenit illuc cū laternis ꝛ facibꝰ. Tertio muniuit se de armis: si vellēt eiꝰ ꝓ/ditiōi resistere: iō s̄bdit᷑: Et armis. g ¶ Jesus itaq꞉. Hic ōn/dit᷑ ꝓmptitudo xp̄i ad patiēdū. ꝛ h̄ dupliciter. p̄mo q꞉ xp̄s se non occultauit. secūdo q꞉ defensionē ꝓhibuit / ibi: Simō ḡ. In p̄ma igit᷑ pte dr̄ sic: Jesus itaq꞉ sciēs oia q̄ vē. erāt sup eū ꝓ/cessit ꝛ dixit eis: h ¶ Quē q̄rit᷑. Ex q̄ manifeste pꝫ q̄ sua volūtate

volūtate captꝰ ē: q꞉ cū sciret oia futura: vt supra declaratū fuit
C i. ca. nō se occultauit: sȝ mag' q̄rētibꝰ eū obuiā iuit. i ¶ Rn̄/derūt ei: Jesū. Uirtute eīn diuinitat' factū est q̄ venientes ad capiēdū eū p̄mo nō cognoscerēt eū etiā suꝰ discipulꝰ q̄ vene rat ad tradēdū eū. vn̄ subdit᷑: k ¶ Stabat auteȝ ꝛ iu. vt ꝑ h̄ scđo ōnderet᷑ q̄ d̄ volūtate sua capet᷑ q꞉ ex q̄ eis erat icognitꝰ poterat ab eis recedere: ꝛ nō solū patuit h̄ ꝑ p̄dicta: sȝ etiā manifestiꝰ ꝑ h̄ qđ subdit᷑: l ¶ Ut ergo dixit eis: ego sū: abierūt re. ꝛ ceciderūt in terra. Si eīn vno verbo oēs prostrauit: de facili poterat ab eis euadere. Oīa eīn ista facta sūt ex di/uina ordinatiōe: vt declararet᷑ vir꞉ꝰ diui nitatis eiꝰ ꝑ p̄dicta. sicut fragilitas hūa nitat' ꝑ captionē eiꝰ seq̄ntē ꝛ passionē.
m ¶ Iterū ḡ inter. eos: quē q̄ri. h̄ fuit factū iteruallo a p̄ma interroga/tiōe: q꞉ q̄ndiu iacuerunt ꝓstrati / nō mo uit se de loco: vt magis declararet᷑ sua volūtaria captio. n ¶ Illi aūt dixe. Jesū naza. Nō eīn cognoscere pote/rāt eū nec cape donec ipe vellet. ꝓpter hoc subdit᷑: o ¶ Dixi vobis q꞉ ego sū. ꝛ tūc habuerūt ipiꝰ noticiā: ꝛ capiē/di eū licētiā: ꝓpt qđ subdit᷑: p ¶ Si ḡ me q̄ri. sinite hos ab. q. d. sic do vo bis ptātē me capiendi: vt tn̄ meis disci/pulis nō faciat᷑ aliq̄d mali. q ¶ Ut i pleret᷑ sermo que di. s. ca. p̄cedenti: r ¶ Quia q̄s dedi. mi. ꝛc. istud eīn ṽbū dixerat iesus nō tm̄ de salute sp̄ua li suoꝝ discipuloꝝ: sȝ etiā d̄ salute corpa li eoꝝ: qđ pꝫ ex h̄ q̄ inde excepit iudā q̄ ꝑditꝰ est ꝛ sp̄ualiter ꝛ corꝑalr̄: q꞉ ex de/speratiōe se suspēdit: ꝛ iō euāgelista ap plicās ṽbū p̄dictū ad ꝑditionē corꝑaleȝ nō discedit ab intētiōe lr̄e: s ¶ Simō ergo. Hic ōndit᷑ ꝓmptitudo xp̄i ad pa tiēdū ex h̄ q̄ defensioneȝ ꝓhibuit. ꝛ h̄ ē qđ dr̄: Simō ḡ petr' habēs gladiū
D eduxit eū. Dicunt hic aliq̄ q̄ discipuli emerant gladios de p̄cepto dn̄i: ẜm qđ habet᷑ Lu. xxij. d. vbi dr̄ sic: Et q̄ nō ha/bet vēdat tunicā suā ꝛ emat gladiū: sed nō ē verisile: q꞉ ibidē dr̄ q̄ apl'i statiȝ rn̄ derūt: Ecce duo gladij hic. Et xp̄s dixit: Sufficit. Ex q̄ pꝫ q̄ ante illos gladios habebāt. Dicendū igit᷑ q̄ apl'i fuerūt pi scatores: In piscatōe autē oportet aliq̄n retia cū paxillis affigere: ꝛ cū pertic' na uiculas dirigere: ꝛ iō in talibꝰ ꝛ ꝯsimi/libꝰ vsus magnoꝝ cultelloꝝ est necessa/rius: ꝛ ꝓbabile est q̄ aliq̄ de apl'is illos cultellos sibi retinuerāt ad scindēdū ci/baria: vn̄ etiā cū illis carnes agni paschalis ꝯsciderāt. Petrꝰ aūt vnū ex illis retinuerat apud se: q꞉ erat mag' ꝓmptꝰ ad de fensionē sui magistri q̄ alij. t ¶ Et ꝑcussit pōtificis ser/uū. q̄ magis de prope se ingerebat ad xp̄m capiendū.

Matt.26.e
Mar.14.e
Luce.22.e
† 24.q.1.c
Si petrꝰ
Luce.22.e

A Et abscidit
Moraliter
✱ significat᷑ q̄ christianus ire volens ad martyriū debet im/minens suppliciū p̄cogitare ꝛ per patientiā se armare. Unde dicit Grego. homelia. xxxv. Minus eīn feriūt iacula que pre uident᷑: ꝛ nos tolerabilius mala mūdi suscipimus si cōtra hec ꝑ ꝓuidentie clypeū munimur. c ¶ Sciebat autē ꝛ iudas qui tradebat eum locū. q꞉ freq̄nter iesus conuenerat illuc cū disci. suis: inter quos erat iudas vt xp̄m traderet sicut sathan fuit inter filios dei: vt sanctū Job afflictiōibꝰ mo lestaret. g ¶ Jesus itaq꞉ sciēs oia q̄ vētura erāt sup eū ꝓcessit ꝛc. quesitus aūt a turbis vt facerēt eū regē fugit solꝰ in montē: docēs in hoc fugere mūdanos honores ꝛ ꝓm/ptū esse ad labores. l ¶ Ut ḡ eis dixit ego sū abierunt retrorsū. ꝛc. Ille q̄ cadit retrorsū nō videt sui casus periculū sic etiam labentes in culpam nō vident sui lapsus miseriam. q ¶ Sinite hos abire. ꝑ hoc ostendit᷑ q̄ superiores debent suos subditos fideliter adiuuare ꝛ se mortis periculo expone re pro ipsorū defensione. s ¶ Simon autem petrus ꝛc. Exponat᷑ sicut supra Matth. xxvi. et Mar. xiiij. ꝛ Lu. xxij.

E F a ¶ Mitte gladiū. Ac ſi diceret: q̄eſcat vīdicta. Aliꝰ: Cōuerte gladium in locū ſuū. i. verbū p̄dicationis cōuerte ad gētes vbi ſm̄ Paulū oſtiū apertū ⁊ ingens inueniaſ. Aliꝰ. Poſtq̄ plenitudo ſubintrauerit. dicit petro: p quē totꝰ ordo p̄dicatorū deſignaſ: Mitte v̄bū predicatiōis ad iſrl. Ois eni q̄ gla .ac. gla.pe. Quo gladio: illo q̄ igneꝰ vertitur añ paradiſū: ⁊ gladio ſpūs q̄ in dei ſcribiſ armatura. b ¶ Cohors āt. Non erat iudeis: quē morte dignum iudicarēt vinctum preſidi traderēt.

c ¶ Et adduxerūt eum. erāt eo tp̄e duo ſacerdotū p̄ncipes (vt Lucas ait) annas ⁊ cayphas q̄ viciſſim annos ſuos agebant. Sed tunc erat annus cayphe: ⁊ volūtate eiꝰ primū ductū ē ieſus ad annā: nō q: collega: ſꝫ q: ſocer eius erat. Vl' domꝰ ſic erāt poſite: vt nō deberet ānas a trāſeuntibus preteriri.

Mat. 26.f d ¶ Et aliꝰ diſci. q̄s ſit iſte q: h' tace/
Mar. 14.f tur nō temere diffiniaſ. ſolet tñ iſte Io/
Luc. 22.f hānes ſic ſe ſignificare. e ¶ Dicit ille nō. Augꝰ. Nō ſolū negat xp̄m q̄ dicit eū nō eē xp̄m: ſꝫ q̄ etiā negat ſe eē xp̄ianū. ⁊ ita hic ipleſ qd̄ dn̄s dixit: ter me negabis. f ¶ Palā. i. multis audiētibus: nō q̄ q̄ dicit palā eſſent cognita turbis. Cū ⁊ aplis dixerit: Hec in p/
B.16.f uerbiis locutꝰ ſū. Sꝫ vēit hora cū palā annūciabo vobis. Eis etiā ſecreta exponebat: q̄ aliis p parabolas dicebat. Siſr qd̄ dic: nihil i occulto ſuꝫ locutꝰ. nō q̄ nō eēt occulta intelligētia: ſed q: corā tot hoīb' dixerat: Ea etiā q̄ paucis dixerat nō ſūt i occulto: q: ad h' dixerat
Mat. 10.c vt p̄dicarenſ ſup tecta: nō vt tacerenſ. Ea aūt q̄ audierāt ⁊ nō intellexerāt talia erāt vt nō poſſent iuſte criminari: ⁊ q̄
F tiens iterrogādo tētauerunt vt accuſarēt: ſic reſpōdit vt oēs calūnie fruſtrarenſ. iō dic: q̄d me interro. g ¶ Quid me. i. a q̄ v'itatē audire nō deſideras.
Mat. 26.g Interroga magꝭ eos: de q̄r dictis nō
mar. 14.g habeas inuidiā. Ita tēpat r̄ñſionē vt
Luc. 22.f nec veritatē taceret nec defendere ſe videreſ. h ¶ Hec autē. Obuciſ cur nō fecit qd̄ docuit: debuit nō ſic reſpōdere: ſꝫ alterā maxillā p̄bere. Sꝫ veraciter ⁊ māſuete ⁊ iuſte r̄ñdit: et nō mō maxillā: ſꝫ totū corpꝰ ferienti parauit: Et G hinc ponꝰ

ſeruū: ⁊ abſcidit eiꝰ auriculā de/ a
xtram. Erat aūt ſuo nomē mal/ b
a chus. Dixit ḡ ieſus petro: Mit/ c
¶ paſſionis.
te gladiū tuū i vaginā. Calicem d
a ¶ vt aplſs ait: Pro nobis oībꝰ tradidit eum b ¶ quaſi cur reſiſtis.
quē dedit mihi pr̄ nōn vis vt bi/
b bā illū? Cohors aūt ⁊ tribunꝰ et f
miſtri iudeoꝝ cōp̄hēderūt ieſū: ⁊ g
c ligauerūt eū: ⁊ adduxerūt eū ad an k
a ¶ cur ad eū. b ¶ voluit ad illū p̄mo duci vt minoris culpe videreſ: ſi alteriꝰ quoq; ſacerdotis damnaretur ſententia.
nā p̄mū. Erāt ei ſocer caypħe q̄ l m
erat pōtifex āni illiꝰ. Erat āt cay
phas q̄ ꝯſiliū dederat iudeis: q:
expedit vnū hoiē mori p pplo.
¶ ex deuotione.
d Seq̄baſ aūt ſimō petrꝰ ieſum: ⁊ n
aliꝰ diſcipulꝰ. Diſcipulꝰ aūt ille o
erat notꝰ pōtifici: ⁊ introiuit cum p
ieſu i atriū pōtificꝭ. Petrꝰ āt ſta/ q
¶ foris ſtabat qui negaturus erat.
bat ad oſtium foris. Exiuit ergo
¶ anne.
diſcipulꝰ alius q̄ erat notꝰ pōtifici/ ⁊ dixit oſtiarie: ⁊ itroduxit pe/
trū. Dixit ergo petro ancilla oſti r
aria. Nūq̄d ⁊ tu ex diſcipulis es ſ
e hoīs iſtiꝰ? Dicit ille: Nō ſū. Sta t
bāt āt ſerui ⁊ miſtri ad p̄ūas: q:
¶ infidelitatis.
frigꝰ erat ⁊ calefaciebāt ſe. Erat
āt cū eis ⁊ petrꝰ ſtās ⁊ calefaciēs
ſe. Pōtifex ergo iterrogauit ieſū v
de diſcipulꝭ ſuis ⁊ de doctria eiꝰ. x
f Rñdit ei ieſus: Ego palā locutꝰ y
ſū mūdo. Ego ſp docui i ſynago z
ga ⁊ i tēplo q̄ oēs iudei ꝯueniūt:
g ⁊ in occlto locutꝰ ſū nihil. Quid
me iterrogas? Interroga eos q̄ b
audierūt q̄d locutꝰ ſum ipſis: ecce hi
h ſciūt q̄d dixeri ego. Hec āt cū di c

k ¶ Et adduxerūt eū ad annā p̄mū. i. p̄mo. cuiꝰ cā ſubdiſ: B
l ¶ Erat eni ſocer cay. et q: eūdo ad domū caypħe habebāt trāſire añ domū illiꝰ anne. iō introierūt domū eiꝰ ꝓpt eiꝰ reuerentiā. Alia aūt rō fuit: q: pōtificatꝰ tūc ſingulꝭ ānis vēdebaſ. ⁊ iſti duo. ſ. ānas ⁊ cayphas q̄ſi alternatim erāt pōtifices. ꝓpter qd̄ q̄ſi pōtifex habebaſ: q: āno p̄cedēti fuerat. Tertia rō ē vt xp̄s corā iudicibꝰ pluribus ꝯdēnatꝰ videreſ magꝭ dignꝰ morte. m ¶ Qui erat pō. an. il. ⁊c̄. iſta ſūt expoſita. ſ. xi. ca. n ¶ Seq̄baſ aūt. h' ponit p̄ma negatio petri/ cum dr̄: Seq̄baſ āt ie. ſimō pe. ⁊ aliꝰ diſci. ſ. iohes. lꝫ eī iſti ſic ⁊ alii p̄mo fugiſſent tñ poſtea ſecuti ſunt ieſum. q: feruētiores erāt aliis. o ¶ Diſcipulꝰ āt il. e. no. pō. Dicūt aliq̄ q̄ iohes erat peritꝰ i lege. ⁊ ꝓpt h' habebat noticiā cū pōtifice. ſꝫ h' nō eſt veriſile: q: piſcator erat ⁊ d' naui a xp̄o vocatꝰ fuerat: vt hr̄ Mat. iiii. vñ dic Hiero. i ep̄la ſua ad paulinū: Iohes ruſticꝰ piſcator indoctꝰ ⁊c̄. ⁊ iō alia fuit cā ſue noticie cū pōtifice: q: forte miſſus a pr̄e ſuo pluries portauerat piſces ad domū pōtificis. vl' forte q: aliq̄s d' cognatiōe eiꝰ ibidē ſuiebat: vl' aliq̄ alia cā quā aliq̄ aſſignāt: q: diſcēderat d' dauid. ⁊ ſacerdotes habebāt iſtas genealogias. p ¶ Et itroiuit cū ie. ⁊c̄. ꝓpt noticiā p̄dictā ꝑmiſſus ē itrare. q ¶ Petrꝰ āt ſta. ad o. fo. tāq̄ icognitꝰ. tñ ꝓpt Iohānē ꝑmiſſus ē intrare. r ¶ Dixit ḡ pe. an. oſti. nūq̄d ⁊ tu ex diſ. es ho. iſtiꝰ? q. d. videſ q̄ ſic. vidit eni eū timide intrātem: ⁊ ſic habuit d' eo ſuſpitionem. s ¶ Dic ille: nō ſuꝫ. ex q̄ pꝫ fragilitas petri: q: ita cito negauit: ⁊ ad vocē vnius mlierꝭ q̄ nō loq̄baſ acriē. Nō eī dicebat es tu de familia huiꝰ ꝓditoris? vel aliq̄d hmōi: ſꝫ hoīs iſtiꝰ q̄ſi cōpaſſiue loquēdo. t ¶ Stabāt āt ſer. et mini. ⁊c̄. ſic ſolet eē i marcio poſt mediā noctē. Et calefacie. ſe ⁊c̄. v ¶ Pōtifex ḡ. h' pōiſ xp̄i examiatio. Et diuidiſ i treſ: q: p̄mo pōiſ dicta examiatio. ſcd̄o xp̄i r̄ñſio/ ibi: Rñdit ei ieſus. tertio r̄ñſiōis reprobatio/ ibi: Hec aūt cū dixiſ. Circa p̄mū ſciēdū q̄ xp̄s reputabaſ a iudeis ſeductor hoim: ⁊ doctor falſe doctrie. iō examiatꝰ fuit d' vtroq;. ⁊ h' ē qd̄ dr̄ Pōtifex ḡ iterro. ie. Diciſ āt ānas pōtifex: nō q: eēt actu: ſꝫ q: añ fuerat. ⁊ q: ſocer erat pōtificꝭ: vt dictū ē. x ¶ De diſcipulꝭ ſuis. vt videret ſi poſſet eū dep̄hēdere q̄ fuiſſent ab eo ſeducti. y ¶ Et de doctria eiꝰ. ad vidēdū ſi poſſet ibi iuenire falſitatē vl' calūniā ⁊ aliqd̄ dictū ꝯ legē z ¶ Rñdit ei ie. h' pōiſ xp̄i r̄ñſio. De diſcipulꝭ aūt ſuis nihil poterat ꝓ tūc boni reſpōdere: q: p̄ncipaliorē inī eos ſtati audierat ip̄m i ſua p̄ſntia negaſſe. ſꝫ d' doctrina ſua r̄ñdit oſtēdēs q̄ nō erat mala vl' ſuſpecta: ſꝫ ſana. qd̄ declarat ex duobꝰ. p̄mo ex loco/ cū dr̄: a ¶ Ego palā lo. ſū mun. ⁊c̄. doctrina aūt ſuſpecta i angulꝭ ⁊ lateribus doceſ nō i loco publico ⁊ ſacro. ſcd̄o ex auditoꝝ teſtimōio/ dicēs: b ¶ Interroga eos q̄ au. ⁊c̄. q. d. paratꝰ ſum teſtimoniū eorū ſubire. qd̄ eſt tibi magis credibile q̄ meū dictū: q̄uis ſm̄ veritatē deberet eſſe ꝯtrariū. c ¶ Hec aūt cū dixiſſet vnꝰ aſſiſtēs miſtro de. ala. ie. di. hic poniſ huiꝰ reſpōſiōis reprobatio. ⁊ h' dupliciſ. p̄mo p factū cū dr̄: Vnꝰ aſſiſtēs miniſtroꝝ dedit alapam ieſu. ſcd̄o per verbum cum ſubditur:

Nico.de lyra

* a ¶ Et abſcidit auri. eiꝰ dex. Credidit eni eū magis ledere. ſꝫ diuia ordinatiōe ictꝰ declinauit. b ¶ Erat
ma. 26.e aūt nomē ſeruo malchus. hoc ad
mar. 14.e dit euāgeliſta ad oſtēdendū certitudi/
Luc. 22.f nē rei geſte: exprimēdo ꝓpria noia. c ¶ Dixit ḡ ieſus petro: mitte gladiū tuū in va. q. d. noli vti ad defenſionē meā. ⁊ ſubdiſ cauſa: d ¶ Calicē quē dedit mi. pr̄ nō vis vt bi. illū. q. d. paſſionē quā ordiauit pater celeſtis ad ſalutē hūani generꝭ debeo patiēter tolerare. ⁊ ideo nō eſt locꝰ defenſiōis ⁊ reſiſtētie: ſꝫ magis patiētie. e ¶ Cohors ḡ. hic oſtēdiſ q̄lr̄ xp̄s a miſtris cōp̄hēſus pōtificibꝰ p̄ſentaſ. Et di/
Diuiſio uidiſ in duas: q: p̄mo deſcribiſ ipſiꝰ p̄ſentatio anne. ſcd̄o caypħe/ ibi: Et miſit eū annas. p̄ma i duas: q: primo pōiſ xp̄i preſentatio. ſcd̄o eiꝰ examiatio/ ibi: Pōtifex ḡ. Prima adhuc in duas: q: p̄mo deſcribiſ predicta p̄ſentatio. ſcd̄o incidēter poniſ p̄ma petri negatio/ ibi: Seq̄baſ aūt. Diciſ igiſ primo ſic: Cohors ḡ. ſ. militū. f ¶ Et tribunꝰ. q̄ eis preerat: ⁊ illi erāt gētiles. g ¶ Et miſtri iudeo. iſti erāt iudei. h ¶ Cōp̄henderūt ieſū. ex q̄ pꝫ obſtinatio eoꝝ. q: nō fuerūt auerſi a ſuo malo viſis p̄dictꝭ ſignis: ſꝫ magis attribuebāt artibꝰ magicis. i ¶ Et ligauerunt eū. quaſi morte dignum. Illi eni q̄ reputabanſ morte digni iudicibꝰ p̄ſentabanſ ligati.

Et adduxerūt

* Sic reſpon

Moraliter * b ¶ Erat aūt ſer. nomen malchus. qui interpretaſ rex eoꝝ. ⁊ iō p abſciſionē auricule ſue ſignificata fuit abiectio regalꝭ ⁊ pōtificalꝭ eminētie iudeoꝝ. k ¶ Et adduxerūt eū ad ānā p̄mū. q̄rentes ei placere: q: cū caypha fuerat in ꝯſilio de chriſti morte. ſic multi faciūt q̄rētes d' malis placere hominibus ꝯuerſis. a ¶ Ego palā locutꝰ ſū mūdo. tanq̄ hñs ſanā doctrinam cōtra hereticos qui magis docent in occulto.

* Nun q̄d ⁊ tu

A F hinc poti⁹ ostēdit pcepta patiētie: nō ostētatione corpis sȝ cordis pparatione facienda. pōt em̄ dō maxillā visibiliť pbere irat⁹. De⁹ ꝗ rñdet vere placat⁹: ꝛ ad ferēda grauiora trāqllo aīo parat⁹.
a ¶ Si male. Male loqꝲ ꝗ ꝯ vitatē loqꝲ. Et ē. Si male locu/ t⁹ sū da testioniū ꝗ pbes mēdacē. b ¶ Erat āt. Aug⁹. Dicto ꝙ annas misit iesū ad caypbā: redit ad locū narratiōis vbi reliqrat petrū vt explicet qd i domo anne de trina petri negatiōe cōtigerat. c ¶ In ptoriū. id ē vbi pses pilat⁹ habitabat: sed si ad caypbā/ quō in ptoriū? forsitā aliq causa vrgēte ꝺ domo anne ad audiēdū iesū ambo ꝯuenerāt: caypbas prexit ad ptoriū psidis: ꝛ socero suo iesū reliqt ad audiēdū: vel i domo caypbe pilat⁹ accepat ptoriū: ꝛ tāta erat dom⁹ vt seorsū habitaret dn̄s: seorsū pilat⁹. d ¶ Ut nō cōta. qr dieb⁹ açımoꝝ cōtaminatio erat illis in alienigene habitaculū intrare.

F Nobis

xisset: vn⁹ assistēs ministroꝝ dedit alapā iesu dicēs: Sic rñdes a
¶ vt māsuet⁹ ꝛ patiēs: ꝗ iussu qualibet per cutiētı irrogare penā poterat.
a pōtifici? Rñdit ei iesus: Si ma b c
le locut⁹ sū testimoniū phibe de
malo: si aūt bñ/ qd me cedis? Et d
¶ ꝗ erat pnceps sacerdotū illo anno: ꝛ ad eū a pncipio ducebat.
misit eū annas ligatū ad caiphā e
¶ in domo anne. ¶ b ꝛ eā dixerat: sed ꝗ secuta sunt adiungit.
b pōtificē. Erat āt simō petr⁹ stās f
ꝛ calefaciēs se. Dixerūt ꝗ ei: Nū/ g h
¶ ecce secūdo negat.
qd ꝛ tu ex discipul' ei⁹ es? Nega/ i
uit ille/ ꝛ dixit: Non sū. Dič vn⁹ k
a ¶ vt tertia negatio cōpleref.
ex huīs pōtifici cognat⁹ ei⁹ / cui⁹
abscidit petrus auriculā: Nōne l
ego te vidi i horto cū illo? Iteꝝ m
a ¶ ecce cōpleta pdictio xp̄i ꝛ cōuicta psum ptio petri. ¶ ab āna.
ꝗ negāuit petr⁹: ꝛ stati gall⁹ cāta n
c uit. † Adducūt ꝗ iesū a caypha i o
a ¶ in illā ptē dom⁹ quā pilat⁹ tenebat.
b ¶ iudei ꝗ adducebāt iesū.
ptoriū. Erat aūt mane: ꝗ ipi nō p q
b itroierūt i ptoriū vt nō ꝯtaminarēt
sȝ vt māducarēt pascha. Exiuit r s
a ¶ q ireoāt falsū testioniū aduersus iesū.
ꝗ pilatus ad eos foras/ et dixit: t
Quā accusationē affertis aduer/
a ¶ quē iudicatis reū mortis.
sus hōiēȝ hūc? Rñderūt ꝛ dixerūt v
¶ phibet tributa dari cesari. ꝛ di. qȝ possit destruere tēplū dei ꝛ reedificare. ¶ qd pbat falsū in tot beneficiis que fecerat p quibus reddebāt mala.
ei: Si nō eēt h malefactor nō ti/

Ni. de lyra

A a ¶ Sic rñdes pōtifici. Ille enī minister sceler' accepit respōsionē iesu qsi notasset pōtificē de stulta iterrogatione. b ¶ Rñdit ei iesus. hūiliter vitatē ostēdēdo. c ¶ Si male locut' sū tes. phi. de malo. i. potes phibere: ꝛ nō me iniuste pcutere. Sȝ videt ꝙ hic xp̄s fecit ꝯ doctrinā suā: qȝ Matth. v. c. dicit: Si qs te pcusserit i maxillā dextrā: pbe ei ꝛ alterā. Ipe aūt h nō fecit: sȝ mag' pcutiētē se corrccit. Dicendū ꝙ illud xp̄i pceptū ꝛ plura alia q ibi ponūt nō dant absolute: sm qd dicit Aug⁹: sȝ mag' sm pparationē animi: qȝ hō dȝ hr̄e animū sp pparatū ad h faciēdū: vbi videret h expedire ad honorē dei ꝛ vtilitateȝ eccl̄ie: als aūt nō: imo aliqn expedit iniuriātib⁹ rñdere ad ipoꝝ ꝛ alioꝝ istructionē: sicut fecit hic xp̄s: ꝛ aliqn etiā facto resistere/ ne det occasio malis male agēdi. d ¶ Et misit. Hic ostēdit qliť xp̄s pñtat⁹ ē caypbe. Et diuidit i duas. Diuisio qȝ pmo describit dicta pñtatio: scdo subdit scda ꝛ tertia petri negatio, ibi: Erat āt. In pma igiť pte dr sic: Et misit eū annas ligatū: qsi morte dignū: ꝛ tā corā eo ꝯdēnatū. e ¶ Ad caypham pontificem. Tū quia ad ipm ptinebat pncipaliter xp̄i examinatio. Tū vt videreť xp̄s magis morte dignus qui fuisset coraȝ iudicibus pluribus cōdemnatus. Sciendū tn̄ ꝙ iohēs h tacet qliter caypbas eū examinauit: et qliť caypbas vestimenta sua scidit: ꝛ qualiter christus in domo eius illusus fuit: quia alij euāgeliste h sufficienter expsserāt. f ¶ Erat aūt simō. h reuertiť euāgelista ad narrādū de negatiōe petri: ꝛ iō qsi eadē verba q dixerat i fine pme negatiōis reassumit di. Erat aūt simon petr⁹ stās ꝛ cale. se. Ille em̄ q narrat historiā aliquā qn occurrūt aliq icidētia narrāda: iterrūpit pncipale ad illō incidēs narrādū: q facto reuertiť ad ppositū. ꝛ sic facit hic iohēs vt dictuȝ est. g ¶ Dixerūt ei mi. ad ignē stātes: h ¶ Nūqd ꝛ tu ex di. ei⁹ es. q. d. sic. qȝ videbāt eū timidū ꝛ pauidū. i ¶ Negauit ille ꝛ di. nō sū. de ista secūda negatiōe petri videť Matthe⁹ cōtradicere Iohi. pmo q ad psonā: qȝ dixit ipm scdo negasse ad vocē alteri⁹ ancille Matth. xxvi. Iohēs autē h dič ꝙ fuit ad vocē ministroꝝ ad ignē stātiū. scdo q ad locū. qȝ Mattheus dicit ꝙ scdo negauit i exitu ianue: h aūt dr ꝙ stās ad ignē: ppť qd sciēdū ꝙ pncipaliť itētio euāgelistaꝝ erat exprimere trinā petri negationē: ꝛ i h oēs ꝯueniūt. ꝺ psonis aūt accusantibus: seu ꝺ negatiōis loco nō erat eoꝝ pncipaliť itētio: ꝛ pbabile est ꝙ multi ad vba petri ꝯcurrebant circa eū: ꝛ ꝯsilia vba dicebāt. iprope/ rando ei mgr̄m suū: ꝛ iō vn⁹ euāgelistaꝝ exp̄mit vnā psonā accusantē: ꝛ alius aliā: ꝛ vterqȝ dič veꝝ. vn̄ sm vitatē historie videť ꝙ pria negatio sit facta ad vocē ancille ostiarie: petro domū intrāte. secūda aūt negatio facta est i domo: qȝ p⁹ pmā negationē petr⁹ timuit diu stare int iudeos: ppť qd voluit exire: ꝛ tūc alia ancilla

C ancilla vidēs eū timidū accusauit eū: ꝛ sibi h ꝯcurrerūt illi q ad ignē stabāt: ꝛ idē dicebāt cū illa ancilla. ppť qd Matthe⁹ dič ꝙ ad vocē ancille alteri⁹ negauit. Iohēs aūt ministros ꝯcomitātes exp̄mit. Itē Matthe⁹ dič ꝙ negauit ipo exeūte ianuā. i. volēte exire: ꝛ ad h se pparāte ppter timorē: vt pdictū est: qȝ tn̄ adhuc erat in domo: nec ab igne longe recesserat: ideo dič Iohēs ꝙ ppe ignem facta ē illa negatio. Tertia āt negatio facta ē mlt' eū accusantib⁹ ꝛ ꝯcurrētib⁹ ppť pdicta: tn̄ int illos erat pncipal' vn⁹ h⁹ pōtifi cis: ppť qd iohēs illū exp̄mit tacēdo ꝺ alijs. Iō subdit: k ¶ Dič ei vn⁹ ex ser. pō. co. ꝛc. ꝛ iō ceteri' ceter' eū accusabat ꝛ i accusatiōis sue assertionē adduxit factū pcedēs: cū dič: l ¶ Nōne ego te vi. i ꝛc. q. d. sic. m ¶ Iteꝝ ꝗ nega. [illegible] aūt volētes excusare petꝝ dicūt ꝙ nō negauit eū ex timore mort': sȝ ex amore [illegible] ab eo separari: sȝ sp cū seq. Sciebat em̄ ꝙ si dicēt se eē discipulū ei⁹ stati ab eo [illegible] pareť. Sȝ h ē ꝯ vba dn̄i. q . habita [illegible] . vbi exprobrauit petro di. Aīaȝ [illegible] me pones: qd fuit dictū negatiue: sič [illegible] expositū. ꝛ iō ptȝ ꝙ petr⁹ negauit timēs aīaȝ suā exponere p xp̄o. n ¶ Et stati gal. cā. s. scda vice: qȝ p⁹ pmā negationē semel cātauit gallus: sȝ petr⁹ timore pturbat⁹ nō pcepit: sm qd fuit expositū Mat. xxvi. o ¶ Adducūt ꝗ ie. h ostendiť qliť iesus a iudeis coraȝ pilato accusať. Et diuidiť in tres. qȝ pmo describiť xp̄i pñtatio. scdo pñtati examinatio ibi: Exiuit ꝗ. tertio inocētie xp̄i declaratio/ ibi: Et cū h di. In pma pte dr sic: Adducūt ꝗ ie. ad ꝛc. a domo caypbe pōtificis ad domū pilati psidis: ad quē ptinebat iudiciū i cā sāguis: ꝛ loc⁹ vbi iudicabat ptoriū vocabať. Aliq aūt libri male hñt ad caypbā: qȝ i domo caypbe iā erat xp̄s. nullus āt adduciť ad locū i q ē. Preterea Iohānes scpsit i greco h euāgeliū: ꝛ iō p vitate text⁹ hñda recurrēdū est ad grecū. In greco aūt poniť a caypha. p ¶ Erat aūt mane. Hic addit euāgelista ad ostēdēdū qntū iudei sitiebāt sanguinē iesu xp̄i q sūmo mane qrebāt sentētiā de ei⁹ morte dari. q ¶ Et ipi nō itro. in pto. ꝛc. ex ingressu dom⁹ hōis gētilis: ꝛ tn̄ nō timebāt iqnari ex pcuratiōe mort' inocēt': ex q ptȝ eoꝝ supstitio vana. r ¶ Sȝ vt mā. pa. .i. açimos panes q a iudeis comedebāt in paschate p septē dies. Nō em̄ erat licituȝ illos comedere nisi psonis mūdis. et iō p paschatis māducationē nō itelligiť hic comestio agni paschalis: vt male dicūt greci qȝ illū comederāt die pcedenti. s ¶ Exiuit ꝗ. Hic poniť xp̄i examinatio. Et hoc dupliciter qȝ pmo examinať corā iudeis. secūdo ad ptē sine ipis, ibi: Introiuit ꝗ iterū. In pma pte dr sic: Exiuit ꝗ pilat' ad eos foras. Iudei em̄ nō audebāt domū ei⁹ igredi. ne suas obfuatōes violarēt: iō volēs eis deferre exiuit ad eos. t ¶ Et dixit: Quā accusa. affertis ꝛc. Uidebat em̄ eū ligatū in signū dānationis: iō qrebat de causa: qȝ nō erat ꝯsuetudo romanis ꝯdēnare aliquē nisi pus audirēt accusationē suā ꝛ haberet locū se defēdēdi: vt hr Act'. xxv. Et iō pilat⁹ q erat iudex ab impatore romano illuc missus voluit modū romanoꝝ tenere. v ¶ Rñderūt ꝛ dixerūt ei: si nō esset hic malefactor nō tibi tra ꝛc. q. d. nos eius factū diligēter examinauimus ꝛ inuenim⁹ eum dignū morte: ac si dicerēt: nō oportȝ aliā examinationē facere.

† mat. 27. a Mar. 15. a Luc. 23. a D Christi examinatio

A Dicit ꝗ eis

Moraliter ✳ b ¶ Nūqd ꝛ tu de di. ꝛc. exponať vt. ꝺ. Mat. xxvi. et Mar. xiiii. ꝛ Lu. xxii. o ¶ Adducūt ꝗ ie. a cai ad pre. s. pilati q ¶ Et ipi nō i. ꝛc. Isti' sūt sileo illi q faciūt ꝯscientiā magnā de minimis: ꝛ multo grauiora cōmittūt: sič isti timebāt ꝯtaminari p igressū dom⁹ pilati q gētil' erat: ꝛ tn̄ toto conatu pcurabāt mortē xp̄i q inocētissim⁹ erat. t ¶ Si nō eēt h ma. ꝛc. q. d. nos sum⁹ tāte vitat' ꝛ iusticie ꝙ nobis deberet credi simpliciť vbo sine alia disquisitiōe: ꝛ sic hoīes maliciosi se iustificāt corā iudicib⁹ vt mag' nocere valeant innocenti.

✳ Nobis

E F a ¶ Nobis nõ li. hoc dicũt ꝑpꝰ diei feſti feſtiuitatẽ. Lex eni ꝑ cipit vt parcãt malefactorib⁹: pſertim ſeducentib⁹ a deo ſuo: q̃lẽ iſtũ dicebãt eſſe: ⁊ ↄtra ſeipſos dicũt: q꜡ inẽficiebãt quẽ in terficiẽdũ offerebãt. ſiẽ ⁊ pilat⁹ interfecit: nõ tñ manibus ſuis. Cũ pilat⁹ vellet ieſum tradere iudeis vt ſm legẽ ſuam iudica rẽt eũ: noluerũt recipe. dicẽtes: nob̃ nõ licet inẽfi. quẽq̃. ⁊ ſic implet̃ ſmo ieſu quẽ de ſua morte ꝑdixit: vt cũ a iudeis traditũ gẽtes inẽficerẽt: q̃ſi ſic eẽnt alie ni a ſcelere q̃ mag' peccãt: i q̃ nõ eoꝝ in nocẽtia ſed demẽtia monſtrat̃. b ¶ A temetipſo. Scit ieſus q̃d ipſe interro gat: ⁊ q̃d ille rñſur⁹ ẽ: ſꝫ tñ dici voluit: ñ vt ſciret: ſꝫ vt ſcriberet̃ qđ ſcire voluit. c ¶ Quid feciſti. q̃ſi ſi hec culpa nõ ẽ ꝙ te reg. dixeris: Quid aliud feciſti: q̃ ſi nõ eſt mirũ ſi iudici tradert̃ puniẽdus q̃ te regẽ dicis. Sꝫ ſi hec cauſa nõ eſſet tũc forte alia q̃renda eſſet: q̃ſi ↄfirma: ſi hec cauſa ẽ q̃ obiicit̃ an alia. d ¶ Regnũ. Hoc eſt qđ nos ſcire voluit: ſed p̃t⁹ viciſſim interrogãdo voluit oſtẽde re q̃ eſſet de regno ſuo hoim opinio iu deorũ vel gentiliũ: qua oſtenſa vtriſq; aptius rñdet: Regnũ meũ non ẽ d̃ hoc mũdo. Quaſi decepti eſtis: nõ eni ipe dio dñationẽ veſtram in hoc mũdo: ne vane timeatis ⁊ ſeuiatis: ſꝫ ad regnuꝫ celeſte credendo venire. e ¶ Tu dicis. Nõ ſe regem timet ↄfiteri: ſed ita libratũ eſt vt neq; ſe regẽ neget: nec de mũdo ſe fateat̃ eẽ: vt ille ſentiebat q̃ dixit: ẽ rex es tu: cui rñdit: tu dicis: q꜡ rex rex ſũ ego: q̃ſi carnal' carnalit̃ dicis. f ¶ Ego i hoc na. ſũ. nõ in hac re ſꝫ ad hãc rẽ: qđ in greco nõ eſt ambiguũ. Dicit ẽ de tpali natiuitate q̃ venit i mũ dũ: ſm quã nat⁹ eſt ad hoc: ⁊ ad h̃ venit in mũdũ. i. ꝑpꝰ hoc vt teſtimoniũ p. v. Sꝫ q꜡ nõ oim ẽ fides. addit: ois q̃ ẽ ex veritate audit. i. obedit ⁊ credit mihi.

¶ Itex exiuit

bi tradidiſſem⁹ eum. Dicit ẽ eis a pilat⁹: Accipite eũ vos ⁊ ſm legẽ b vr̃am iudicate euꝫ. Dixerũt ẽ ei

a ¶ nõ lꝫ interficere quenq̃. ſ. i feſtiuis die bus q꜡ in alio tpe licebat ſm legem.

a iudei. Nob̃ nõ lꝫ inẽficere quẽq̃ c

a ¶ tradẽt eũ gentibus ad crucifigendum et illudendum.

vt ſermõ ieſu iplereĩ quẽ dixit: d ſignificãs q̃ morte eẽt moritur⁹. Introiuit ẽ iterũ in ꝑtoriũ pila e tus: ⁊ vocauit ieſũ ⁊ dixit ei † Tu f

¶ h̃ eni obiiciebãt iudei ꝙ ſe dicebat regẽ

b es rex iudeoꝝ: Rñdit ieſus: A g temetipõ h̃ dicis an alij tibi dixerũt h

a ¶ q̃ſi a me hoc nõ dixi: ſed a iudeis accepi qui ideo te tradiderunt mihi.

d̃ me: Rñdit pilat⁹: Nũq̃d ẽgo i iude⁹ ſũ: Gẽs tua ⁊ põtifices tui k c tradiderũt te mihi. Quid feciſti: l

a ¶ .i. credentes in me.

d Rñdit ieſus: Regnũ meũ ñ ẽ d̃ m n

¶ ⁊ ſi adhuc in mundo.

h̃ mũdo. Si ex h̃ mũdo eſſet re o

¶ apparet: q꜡ nullus defendit.

gnũ meũ: miniſtri mei vtiq; decer tarẽt vt nõ traderer iudeis. Nũc p

¶ et ſi adhuc inter malos.

ãt regnũ meũ ñ ẽ hic. Dixit itaq; q ei pilat⁹: Ergo rex es tu: Rñdit r s

a ¶ iđ non nego me regem: q꜡ in hoc natus ſum vt oſtendam quod ſum.

f ieſus: Tu dicis q꜡ rẽx ſũ ego. Ego t v in h̃ nat⁹ ſũ: ⁊ ad h̃ vẽi in mundũ x vt teſtimõiũ ꝑhibeã ṽitati. Ois y z qui eſt ex ṽitate: audit vocẽ me a am. Dicit ei pilat⁹: Quid eſt ve b

Nico.de lyra

5 M a ¶ Dicit ẽ eis pila. q̃ſi indigna tus ex eoꝝ rñſiõe: q꜡ ſciebat eos ipm ꝑ inuidiã tradidiſſe: vt habet̃ Mat. xxvij. b ¶ Accipite euꝫ vos ⁊ ſm le. ve. ſtra. q. d. ſi ſufficit vr̃a examiatio: ſufficiat ⁊ veſtra ſnia. Sciendũ eni ꝙ romãi aliq̃ minora iudicãda dimiſerãt iudeis: ſed nõ poterant ꝑ talib⁹ inferre penam mort': q꜡ romãi retinuerãt ſibi cauſã ſã guis. ⁊ iđ ꝑ hãc reſpõſionẽ ĩhibebat in ferre xp̃o mortẽ: ipi aũt nõ poterãt vitã eius ſuſtinere. ⁊ iđ renuerunt hoc accipe di. c ¶ Nobis nõ licet inẽfi. quẽq̃. Si eni poſſent dare mortis ſniaꝫ l ibẽter iudiciũ recepiſſent. d ¶ Ut ſermo ie. im. quẽ. di. ⁊c. Chriſt⁹ eni ꝑdicẽs mortẽ ſuã aplis: Matth. xx. c. dixit ꝙ a ꝑncipib⁹ ſacerdotũ traderet̃ gẽtib⁹ ad illudẽdũ ⁊ crucifigẽdũ. ⁊ hoc fuit impletũ ꝑ h̃ ꝙ renuerũt iudiciũ ⁊ dimiſerũt ipm pilato q̃ erat gentil' iudicãdũ. ⁊ ſnie executionẽ ſuis militib⁹. e ¶ Introiuit ẽ. hic ponit̃ examiatio xp̃i i ſecreto. ⁊ diuidit̃ in tres. q꜡ ꝑmo ponit̃ pilati

Diuiſio

inẽrogatio. ſcđo xp̃i rñſio, ibi: Rñdit ieſus. tertio pilati obiectio, ibi: Dixit itaq;. Circa ꝑmũ ſciẽdũ. ꝙ iudei cũ tumltu irrationabili petebãt mortẽ xp̃i. ꝑpꝰ qđ xp̃s nõ rñdebat: ſm illud Eccli. xxxij. a. Ubi nõ ẽ audit⁹ nõ effundas ſermonẽ. ꝑpꝰ hoc Matthe⁹ ⁊ Marc⁹ dicũt ꝙ cũ accuſaret̃ a ꝑncipib⁹ ſacerdotũ nihil rñdit. ꝑpꝰ qđ pilat⁹ intrauit pretoriũ qđ erat i domo ſua vt ibi xp̃m mag' pacifice examiaret extra tumultũ iudeoꝝ: q̃ nõ audebãt intrare ꝑtoriũ vt dictũ ẽ. xp̃s aũt d̃ trib⁹ fuerat accuſat⁹ corã eo: vt h̃r Lu. xxiij. a. Hũc inuenim⁹ ſubuertẽtẽ gentẽ nr̃am: ⁊ ꝑhibentẽ dari tributa ceſari: ⁊ dicentẽ ſe xp̃m regẽ eſſe. Pilat⁹ aũt de duob⁹ ꝑmis nõ curauit inq̃rere. q꜡ d̃ primo. ſ. de ſubuerſiõe obſuationũ legaliũ nõ curauit vtrũ eſſet vex vl' falſũ: q꜡ nõ erat iude⁹ ſꝫ gentilis. Scđm cognouit eſſe falſũ ꝑ famã publicã: q꜡ audierat xp̃i rñſionẽ q̃ iudeis de hac materia rñderat: Matth. xxij. c. Reddite q̃ ſunt ceſar' ce ſari ⁊c.

ſari ⁊c. Sꝫ de tertio qđ videbat̃ eſſe ↄtra honorẽ impatoris in G quiſiuit. ſ. de regno: q꜡ impatores romãi nomen regis a iudeis abſtulerãt vt frãgerẽt eoꝝ ſupbiã: ⁊ tollerẽt rebellandi occaſionẽ. ⁊ iđ queſiuit a xp̃o. f ¶ Tu es rex iu. q. d. eſt hoc verũ qđ tibi iponit̃. ſ. ꝙ velis tibi vſurpare regnũ. g ¶ Rñdit ieſus. hic põit̃ xp̃i rñſio in q̃ ꝑmo examiauit pi lati interrogationeꝫ, dicens: h ¶ A temetipõ h̃ di. ⁊c. q. d. cõcepiſti hanc opi nionẽ de me ꝑ teipm. i ¶ Rñdit pilatus: nũq̃d ⁊c. q. d. ex me nõ ↄcepi. q꜡ ñ ſũ iude⁹. ⁊ ſic nõ poſſu iueſtigare ex libris iudaicꝭ q̃s debeat eẽ rex eoꝝ: ſꝫ h̃ ad peritos leg' ꝑtinet. iđ ſubdit̃: k ¶ Gens tua ⁊ põ. tra. te mihi. accuſãtes te ſup h̃. l ¶ Quid feciſti. q. d. videt̃ ꝙ tu ſis i aliq̃ culpabil'. ex q̃ illi q̃ ſunt d̃ gente tua ⁊ tãte auctoris: ſic ſut põtifices te accuſant. m ¶ Rñdit ieſus. Examiata interrogatiõe pilati ieſus ꝑmo rñdit ad q̃ſtionẽ ꝑmo factã d̃ vſurpatõe regni tpal'. n ¶ Regnũ m. ñ ẽ ⁊c. nõ eni negat ſe eẽ regẽ: ſꝫ mag' ↄcedit: q꜡ ſm ṽitatẽ ipſe erat rex regũ. verũtñ ad tollẽdũ occaſionẽ calũnie tẽpat ſuã rñſionẽ, dicẽs: ꝙ ñ q̃rit hui⁹ mũdi tpalẽ dñationẽ. qđ ꝑbat ↄſir, dicẽs: o ¶ Si ex h̃ mũdo eſſet ⁊c. Om̃e eni regnũ tpale hꝫ firmitatem nõ ſolũ ab ipſo rege cuꝫ ſit vn⁹ ſol⁹ hõ: ſꝫ etiã a miniſtris ↄ adũſarios ꝑ ipſo pugnãtib⁹: qđ nõ q̃rebat xp̃s. ⁊ ſic ptꝫ ꝙ ſatiſfe cit ad q̃ſtionẽ oſtẽdẽdo ꝙ nõ q̃rebat inẽ iudeos tpalẽ dñationẽ. verũtñ q꜡ ↄceſſe rat ſe eẽ regẽ. iđ ↄcludit: p ¶ Nũc aũt reg. m. nõ ẽ hic. i. q̃tũ ad tpalia iſta q̃rẽda. Sꝫ ↄ hoc videt qđ d̃r Pſ. xlvi. a. Rex ois t̃re de⁹. Ipſe aũt ẽ ver⁹ de⁹ ſicut ver⁹ hõ. ẽ regnũ ei⁹ ẽ d̃ h̃ mũdo. Dicẽdũ ꝙ ſm ṽitatẽ diuinitatis omia ſũt ſbiecta xp̃o. tñ q̃tũ ad hũanitatẽ i ꝑmo aduentu ſuo nõ venit ad dominãdũ tpalit̃: ſed magis ad ſeruiẽdũ ⁊ patiendũ: ⁊ ſic ptꝫ ꝙ ſufficiẽter excludit illud qđ ſibi iponebat̃ de vſurpatiõe regni iudee: q꜡ nõ fiebat q̃ſtio de ipſo niſi inq̃tũ hõ: ⁊ ꝑ ſtatum pñti in q̃ erat: q̃ ad ꝑmũ ei⁹ aduẽtũ ꝑtinebat. q ¶ Dixit itaq;. Hic ponit̃ pilati obiectio. ſic eni viſũ ẽ xp̃s in ſua rñſione ↄceſſerat ſe eſſe regẽ: ſꝫ dixerat regnũ ſuũ non eſſe hinc. iđ pilat⁹ ad plenũ ṽba ei⁹ nõ intelligẽs accepit ꝑ h̃ ipm eẽ regẽ alicui⁹ regni. de q̃ nõ intromitterẽt ſe romani: ſꝫ ꝙ xp̃s ꝑ h̃ intelligeret regnũ celeſte ⁊ ſpũale nõ intellexit. ⁊ ideo voluit ſcire mag' determiate: ↄcludẽs ex ṽbis xp̃i ꝑdictis. r ¶ Ergo rex es tu. q. d. ex q̃ ↄcedis te eſſe regẽ regni nõ ꝑtinẽtis ad dominiũ impatoris: declara magis qđ ſit illud regnũ. s ¶ Rñdit ieſus. ꝑmo ↄcluſionẽ factã cõcedendo dicẽs: t ¶ Tu dicis q꜡ rex ſũ ego. ⁊ ita eſt ſm ṽitatem Sꝫ ↄſequẽter declarat hui⁹ regni ↄditionẽ di. v ¶ Ego in hoc nat⁹ ſuꝫ. tpaliter. x ¶ Et ad h̃ veni i mundũ. ꝑ carnis aſſumptionẽ. y ¶ Ut teſtimoniũ ꝑhi. ṽitati. docẽdo ⁊ radicãdo ṽitatẽ de diuinis in cordib⁹ fideliũ. z ¶ Ois qui ẽ ex ṽitate. ꝑma q̃ de⁹ ẽ: nõ ſolũ ꝑ creationẽ: ſꝫ ꝑ imitationeꝫ ⁊ ſbiectionẽ. a ¶ Audit vocẽ m. corde credẽdo ⁊ ope obediendo: ⁊ ꝑ conſequens in talibus ſpũaliter ego regno: et tale regnũ in nullo impediebat impatoris romani dominiũ de quo querebat pilat⁹. b ¶ Dicit ei pilat⁹: Quid ẽ ṽitas: Nõ querit diffinitionẽ ṽitat': ſed q̃rit que eſt illa veritas cui⁹ ṽtute ⁊ pricipa

Moraliter

* c ¶ Nobis nõ licet inẽfi. quẽq̃. ſic dicũt mali clerici de corpali morte laici: ⁊ tñ h̃ñt ꝑ modico multos inẽficere ſuo malo exẽplo morte ſpũali q̃ peior ẽ inẽfectiõe corpali. m ¶ Rñdit ieſus reg. m. nõ ẽ de h̃ mũdo. Multi plati q̃ tñ ſut ei⁹ vicarij ↄtriũ vident̃ dicere facto i põpis: equãtes ſe in ꝑncipib⁹ t̃renis. vel etiã excedẽtes. z ¶ Ois q̃ ẽ ex ṽitate ⁊c. quã tñ nõ audiũt multi doctores ⁊ ſcholares theologi: qui neglecta ſacra ſcriptura circa curioſa ⁊ inutilia ſunt intenti. b ¶ Quid eſt ṽitas. ꝑ h̃ aũt ꝙ nõ expectauit xp̃i rñſũ ſignificata ſunt ei⁹ inſtabilitas q̃

A B a ¶ Iterū exi. nō expectat rñſū: nec cū vellet dimittere mora fieret. ſubito eñ venit in mentē cōſuetudo q̄ poſſet p paſcha dimitti. b ¶ Eſt aūt. Quia in paſcha a ſeruitute liberati ſūt: in paſcha hec ɔſuetudo dimittēdi eis fuit. c ¶ Dimittā vobiſ. Nō potuit auelli a corde ei⁹ ieſū eſſe regē iudeoꝝ: ſicut i ſcribēdo titulo: tā ip̄a ꝟitas h ei fixerit: de q̄ q̄d eſſet interrogauit. Latro. i. diabol⁹ ſeditioſus ꝛ homicidioꝝ auctor dimiſſuſ eſt iudeis q̄ de patria luc⁹ ob ſupbiā pulſus: i tenebraꝝ carcerē miſſus erat: ꝛ iō nō poſſūt iudei videre pacē: q2 ſeditioſorū p̄ncipē pl⁹ q̄ deū eligere voluerunt.

Joh. 8. e vñ bñ dicit: Vos ex diabolo patre eſt. d ¶ Erat aūt bar. i. fili⁹ magiſtri: id ē diaboli q̄ latroni in ſuo ſcelere iudeis in ꝯſidia magiſter fuit vel barrabas. i. fili⁹ patr̄: id eſt diaboli.

Ca. XIX.

Tunc ergo. Hoc fecit pilat⁹: id ē milites facere pmiſit: vel etiā iuſſit: vt iudei ſatiati de pena a morte deſiſterent. f ¶ Coronā. In ſpinea corona nroꝝ notat ſuſceptio pctōꝝ p q̄ mortalis fieri voluit. vñ

Joh. 1. c. p̄curſor: Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tol. pctā m. Spine nāq3 in pctōꝝ ſignificatiōe ponūtur. Vñ dñs: Terra tua ſpinas ꝛ tribu. ger. i. ɔſciētia tua pūctiōes ꝛ aculeos viciorū ꝑcreare nō deſiſtet. g ¶ Exiuit ergo. Ecce iplent q̄ d ſe p̄dixerat ieſus occulta potētia cōmēdat patiētia: q̄ iformant martyres. h ¶ Et dicit e. Hic apparet nō ignorāte pilato hec a militibus eſſe facta: ſiue iuſſerit ſiue pmiſerit: vt ſatiat iudeis hec ſufficerēt: ſ3 mag ꝑardeſcūt ꝛ clamāt: Crucifige crucifige.

h⁹ Filiū

a ritas? Et cū h dixiſſet: iterū exiuit a ad eos ꝛ dicit eis: Ego nullā iue b nio in eo cauſā. † Eſt aūt ɔſuetu c do vobis vt vnū dimittam in pa ¶ quaſi quē meli⁹ ſcha. Vultis ḡ dimittā vob regē iudeorū? Clamauerūt rurſū oēs d dicētes: Nō hūc ſed barrabam. d Erat aūt barrabas latro. e

e Tunc ergo Ca. XIX. f

apphēdit pilat⁹ ie ¶ Ecce q̄ iniurioſa pilatus ꝛ milites intulerūt xp̄o ſū et flagellauit. † Et g f milites plectētes coronā de ſpi b ¶ deriſorie: quia ſe regē dicebat eſſe: purpura eīn eſt ſignū regis. nis impoſuerūt capiti eius ꝛ ve i ſte purpurea circūdederūt eum: ꝛ veniebant ad eum/ et dicebāt: k Aue rex iudeoꝝ: Et dabāt ei ala l g pas: † Exiuit ḡ iterū pilat⁹ foras: m h ꝛ dicit eis: Ecce adduco vob eū n o foras: vt cognoſcatis q2 nullā iue ¶ .ſ. mortis. a ¶ nō clar⁹ imperio: ſ3 plen⁹ opprobrio. nio i eo cām. † Exiuit ḡ ieſus por p q tās ſpineā coronā: ꝛ purpureum

C ¶ In ca. xviij. vbi dicit in poſtilla. Et ideo p paſche māducationē nō intelligit hic comeſtio agni paſchalis.

Additio. Immo māducatio paſche intelligi deb3 tñ de agno paſchali: vt declarat in additione ſup Matth. xxvj. vbi agit de tpe cene dñi. vide ibi.

Replica. In ca. xviij. vbi dicit: Et ipi nō introirent p̄toriū ne cōtaminarent: ſed māducarēt paſcha. Poſtillator dicit q in telligēdū ē de māducatiōe panis azymi nō paſchalis agni. Burgeñ. oppoſuit p ſuā min⁹ autēticā cōputationē ꝛ digreſſionē quam ponit Matth. xxvj. Et ſi intelligi deberet de eſu agni ꝑut Burgeñ. vult rō: Joh. euāgeliſte valeret cōtra nicodemū ꝛ alios ſepulture xp̄i intēdētes: q2 fuiſſent ɔtaminati ex tactu mortui: p ɔſequens inhabiles ad māducādū paſcha ſic acceptū. vñ d eis dicere oportuit: ꝛ ipi nō ſepelierūt eū ne cōtaminarent ſed māducarent paſcha: ſicq3 falſificarent oēs euāgeliſte: ꝛ puto ſi cōputatio Bur. eēt ꝟa q n fuiſſēt a iudeis pmiſſi ſepelire mortuū celebritate paſchali iā icheata: q̄ icepit a veſpa ferie ſexte ꝑ3 Bur. cōputationē.

†mat. 27. c. Mar. 13. b

Tunc ḡ app. Ca. XIX. pila. Hic ɔñr euāgeliſta deſcribit q̄d paſſus ſit xp̄s a gētibus. Paſſus aūt eſt tria ab eis. ſ. flagellationē illuſionē ꝛ crucifixionē: ſm qd p̄dixerat ſaluator Matth. xx. Tradent eū gētib⁹ ad illudēdū ꝛ flagellandū ꝛ crucifigēdū: et iō euāgeliſta p̄mo agit de illuſiōe ꝛ flagellatiōe. ſecūdo d crucifixiōe. ibi: Tūc ḡ tra. Prima i duas: q2 p̄mo deſcribit xp̄i flagellatio ꝛ illuſio. ſecūdo circa h oñdit pilati intentio. ibi: Exiuit iterū. Circa p̄mū ſciendū q pilat⁹ vidit ex clamore eorū q nullo mō poterat dimittere ieſū oino liberū cū pace ipoꝝ: ex alia pte duꝝ erat ſibi inocētē iterficē: ꝛ iō ad ſatiſfaciēdū eis fecē xp̄m flagellari ꝛ illudi: ꝛ h ē qd dr:

Quid paſſus chriſt⁹ a gētibus

D

f ¶ Tūc ḡ apphēdit pilat⁹ ieſū ꝛ fla. ꝛc. nō p ſeip̄m imediate: ſ3 p milites ſuos ꝛ miniſtros. g ¶ Et milites ple. co. d ſpinis. i. de iūcis marinis ad modū ſpinaꝝ duris ꝛ acutis. h ¶ Impoſuerūt capi. ei⁹. tāq3 volēti regnare ꝛ nō potēti: qd fecerūt vt eoꝝ illuſio reſpōderet iudeoꝝ accuſationi i ¶ Et veſte purpurea ꝛc. tali eñ veſte vtebātur reges. k ¶ Et veniebat ad eū ꝛ di. ꝛc. hoc totū factū eſt in illuſione. vñ ſequit: l ¶ Et dabāt ei alapas. vt illuderent faciis: ſic illuſerāt ſignis ꝛ ꝟbis. m ¶ Exiuit ḡ iterū. hic oñdit circa p̄dicta pilati intentio q̄ erat bona q̄tū ad hoc: q2 p̄dicta iuſſerat fieri vt iudei tali afflictiōe xp̄i eſſent ſatiati: ꝛ ſic cōſentirēt in eius liberationē ſine morte: tñ p hoc nō excuſat a toto: q2 cū eſſet iudex ſup eos. nō debebat ei quē ſciebat innocentē etiā minimā penā inferre. Igit euāgeliſta circa ſeq̄ntia ſic ꝑcedit: q2 p̄mo declarat conatū pilati ad xp̄i liberationē. ſecūdo iudeoꝝ reſiſtentiā ad ei⁹ ɔdēnationē ibi: Cū ḡ vidiſſet. In p̄ma igit pte dr ſic: Exiuit ḡ iterū pilat⁹ foras: vbi iudei ſtabāt: q2 domū eius ingredi nō audebant: vt ſupra dictū eſt. n ¶ Et dicit eis. p̄mo allegāo xp̄i innocentiā. o ¶ Ecce adduco vobis eū foras. poſtq̄ diligēter examinaui eū ꝛ flagellaui ad vobis ſatiſfaciēdū: Vt cognoſcatis q2 nullā iue. in eo cau. ſcdo oſtēdit ipi⁹ punitionē iā factā vltra cōdignū cū dr: p ¶ Exiuit ḡ ie. ex p̄cepto pilati. q ¶ Portās ſpi. co. ꝛc. volebat eñ pilat⁹ vt ſenſibilit viderēt q̄liter fuiſſet illuſus ꝛ flagellat⁹: vt ſic mouerent ad cōpaſſionē.

Et dicit eis

Moraliter. f ¶ Tunc ergo apphendit eū pilatus ieſū ꝛ flagel. ꝛ milites ple. co. ꝛc. Beda. Et q̄uis h milites illudēdo facerēt nob: tñ opabāt myſteria. nā p ſpineā coronā nroꝝ deſignat ſuſceptio pctōꝝ q̄ ſic ſpinas ēra nri corporis germiāt: i veſtimēto purpureo caro ei⁹ paſſiōib⁹ obiecta ſignificat: purpurea etiā veſtit cū de triūphis ſctōꝝ martyꝝ gliat. l ¶ Aue rex. ſic faciūt illi q̄ in eccleſiis deuotōis oñdūt ſigā ꝛ cito poſt iniurias xp̄o ḡueq3 i mēbr ſuis faciūt.

Moraliter

✱ Clamabant

Nico. de lyra.

B ✱ te ꝛ pticipatiōe hoies efficiūt d regno xp̄i. Intellexit eñ p hoc in q̄dā generali aliqd dominiū exiſtēs extra cōmunē modū hoim: ꝛ hoc eſt veꝝ ſi itelligat determinate/ ꝛ mag in pticulari: q2 ꝟitas diuina filio appropriat. Veritas p quā homines in p̄ſenti efficiunt de regno xp̄i eſt q̄dā impreſſio ꝛ pticipatio ꝟitatis diuine. Hui⁹ aūt q̄ſtiōis pilat⁹ nō expectauit reſpōſionē duplici de cauſa. Vna eſt q2 erat de regno ſpūali: vt viſū eſt: ipſe aūt nō habebat ſe intromittere niſi d tēporalib⁹. ꝛ ideo h aduertēs dimiſit illi⁹ q̄ſtionis ꝑſecutionē. Alia cauſa fuit: q2 iā pceperat xp̄i innocentiā ꝛ iudeoꝝ maliciā: ſciēs q tradidiſſent eū p inuidia. Igit p̄termiſſa q̄ſtione p̄dicta: voluit ꝑcedere ad ei⁹ liberationē: vt ſtatim patebit. a ¶ Et cū h dixiſſet. Hic ɔſeq̄nter ponit innocētie xp̄i declaratio. cū eñ pilat⁹ vellet eū liberare vt dictū eſt: occurrit ei⁹ memorie mod⁹ ɔueniēs liberatiōis ſue: videlicet de ɔſuetudine iudeoꝝ q̄ dabat eis a preſide in ſolēnitate paſchali vn⁹ vinct⁹ in memoriā liberatiōis filioꝝ iſrael de terra egypti: et ꝑpter hoc voluit xp̄m liberare p hunc modū: ꝛ p̄mo ad hoc faciendū allegat xp̄i innocentiam, dicens: b ¶ Ego nullā in eo inue. cauſam. ſ. dignā morte. ſecundo allegat ɔſuetudinē: de cui⁹ obſeruatiōe ſciebat eos eſſe cupidos/ vl. c ¶ Eſt aūt ɔſuetudo ꝛc. Vultis ḡ dimittā vobis re. iu. q. d. vos debetis h velle. Ad cui⁹ itellectū ſciēdū q pilat⁹ volēs xp̄m liberare poſuit eis ſub diſtinctione de liberatiōe xp̄i vel barrabe: ꝛ de nullo alio: vt magis exp̄mit Matth. xxvij. d. Sciebat eñ q ɔſuetudinē ſuā nullo mō dimitterēt: ex altera pte barrabas erat ita peſſim⁹ ꝛ pplo odioſus q firmit credebat q ei⁹ liberationē nullo mō vellēt: ꝛ ſic p ɔſequēs liberatiōi xp̄i ɔſentirēt: ſed ſacerdotes deceperūt populū, inducētes eū ad petēdū liberationē barrabe ꝛ nō xp̄i. ꝛ hoc ē qd ſbdit: d ¶ Clamauerūt rurſū ꝛc. ſed barrabam dimitte nobis. e ¶ Erat aūt barrabas latro. ſ. public⁹ ꝛ famoſus. Hic addit euāgeliſta ad oſtēdendū eoꝝ maliciā: q̄ ad ꝑcurādū mortē xp̄i petierūt latronis publici liberationē ɔ bonū publicū ꝛ ɔ iuſticiā.

Quare pilat⁹ nō expectauit chriſti reſpōſionem

Moraliter ✱ ſtabilitas q̄ timore ceſaris ꝛ fauore iudeoꝝ a ꝟitate declinauit/ dando ſententiā ɔtra xp̄m. Et ſic hodie faciūt multi iudices timore vel fauore a ꝟitate iudicij declinātes. d ¶ Clamauerūt ergo rurſum omnes dicētes. Exponat ſicut Matth. xxvij. et Mar. xv. et Luc. xxiij.

E F a ¶ Filiū dei. Ecce altera maior iuidia qꝛ ꝑus videbaṫ illi/
cita affectatio regni ⁊ tñ vtrūqꝫ vere erat xp̄s ⁊ rex fili⁹ dei.
b ¶ Jeſus aūt. Hic ⁊ in alijs locis legiṫ ſiluiſſe xp̄s vt ꝓ/
Eſa.53.c phetia impleaṫ. Sicut agn⁹ corā tōdēte ſine voce ſic nō ape/
ruit os ſuū. q̄ ſilitudo agno data ē vt i ſuo ſilētio nō re⁹ ſꝫ in/
nocēs habeaṫ. nō eni vt cōſci⁹ ꝯuinci/
turꝫ ſꝫ vt māſuet⁹ ꝓ alijs immolaṫ.
c ¶ Niſi tibi. i. a deo qꝛ nō ē ptās ni
ſi a deo: ſꝫ tñ tibi talis data ē vt ſis ſub
alteri⁹ ptāte. ⁊ iō mai⁹ pctm̄ ē ei q̄ tra/
didit me tibi īuidēdo q̄ꝫ tibi q̄ exerces
ptātē metuēdo nō tñ pilat⁹ eſt ſine pec
cato: vt ait mai⁹. d ¶ Et exinde. i. ex
hac cauſa: ne haberet peccatū occiden/
do innocētē: ⁊ ſi min⁹ illis inuidis q̄/
rebat dimittere: nō qd̄ tūc primū q̄re/
†Luc.23.c ret: ſꝫ ſi pri⁹ volebat mō q̄rebat.
e ¶ Si hūc. Supra legē ꝓpoſuerūt
ſ̄m quā deberet mori: qꝛ filiū dei ſe fe/
cit: ſꝫ qꝛ ille legē gētil aliene nō timet: ſꝫ
mag̃ timet occidere filiū dei: terrēt eū
a ceſare quē nō pōt vt actorē ptātis ſue
cōtēnere. f ¶ Erat aūt para. Aug.
Paraſceue qd̄ interꝑtaṫ ꝑparatio: eſt
ſexta feria q̄ ꝑparabant neceſſaria ſab
Exo.16.c bato: q̄ die ꝑcepit moyſes duplo colli/
gere māna ꝑpē ſabbatū. Hora q̄ſi ſe/
xta: qꝛ iā incepat. vi. hora diei: q̄n pila/
tus ſedit ꝓ tribunali: ⁊ dū duceret ie/
ſus ⁊ cetera gererenṫ. cōpleta eſt ſexta
hora: ex q̄ tenebre fuerūt vſqꝫ ad nonā
†22.4.1.c. Sꝫ ne hoc facin⁹ i romanos ſꝫ magis
Monet .q. in iudeos retorq̄aṫ: dicit Marc⁹ hora
ſicut etiam. tertiā crucifixū: qꝛ iudei clamauerūt ea/
dē hora: Crucifige: crucifi. ¶ Vel pa/
ſcha ē imolatio xp̄i: cui⁹ paraſceue. i. ꝑ/
paratio a nona hora noct̃ cepit q̄ i do/
mo pōtificis ꝓnūciata ē mors xp̄i a di/
cētib⁹: re⁹ eſt mortis. ab illa hora noct̃
tꝫ vſqꝫ ad diei tertiā. ſex hore ſunt ꝑpa
ratiōis: tres noct̃: tres diei: q̄ꝫ ſexta iā
cepat cū pilat⁹ tribunal aſcendit qd̄ ad
huc erat ꝑparatio imolatiōis: q̄ facta ē
ſ̄m Marcū tertia: nō ꝑparationis ſed
diei: ⁊ eadē

a ¶ pilat⁹. b ¶ q̄ſi ſi regi iuidet̃ : tā peſte qꝛ
deiectū videt̃. c ¶ q̄ ſe regem dixit.

veſtimētū: ⁊ dic̄ eiſ: Ecce homo a
Cū ḡ vidiſſent eū pontifices et b
miniſtri clamabāt/ dicētes: Crucifi c d
ge crucifige eū. Dicit eis pilat⁹: e
Accipite eum vos ⁊ crucifigite.
¶ quare mori debeat.
†Ego ei nō iuēio i eo cāꝫ. Rn̄de f g h
rūt iudei: Nos legem hēm⁹ ⁊ ſ̄m i
a legē dꝫ mori: qꝛ filiū dei ſe fecit. k
Cū ergo audiſſet pilat⁹ hūc ſer/ l
monē magis timuit: et ingreſſus m
ē ꝑtoriū iterū: ⁊ dic̄ ad ieſuꝫ: Vñ n
¶ vbi nō reſpōdebat: ſicut ouis ſilebat: vbi
reſpōdet ſicut paſtor docet.
b es tu: Jeſus āt rn̄ſū nō dedit ei. o
Dic̄ ḡ ei pilat⁹: Mihi nō loq̄ris p
Neſcis qꝛ habeo ptātē crucigē q
te: ⁊ ptātē hēo dimittere te: Re/ r
ſpōdit ieſus† Nō hēres ptātē ad s
¶ .i. q̄ꝫtulācūqꝫ habes: nō eni tibi oīmode
c uerſus me vllā niſi tibi datū fuiſ
liber ē. a ¶ iudaicus populus.
ſet d̄ſup. Propterea q̄ me trādidit t
¶ .i. ideo.
d tibi: mai⁹ pctm̄ hꝫ. Et exīde q̄re/ v
bat pilat⁹ dimitte eū. Judei aūt
e clamabāt dicētes: Si hūc dimit x
tis: nō es amic⁹ ceſari. Ois eī q̄ ſe y
regē fac̄ ꝯdicit ceſari. Pilat⁹ aūt z
¶ timet ſed non conſentit.
cū audiſſet hos ſ̄mōes: adduxit
¶ ꝓ iudice vel in ſede.
foras ieſū: ⁊ ſedit ꝓ tribunali in a b
¶ .i. iudiciū vel iudiciale
loco q̄ dr̄ lichoſtratos: hebraice
¶ .i. collis vel ſublimitas.
f āt gabatha. Erat āt paſceue pa/ c
ſche hora q̄ſi ſexta. Et dic̄ iudeiſ d e
Ecce rex vr̄. †Jlli aūt clamabāt: f g
Tolle tolle: crucifige eū. Dic̄ eis h i

Nico.de lyra

S ✻ a ¶ Et dicit eis: ec. hō. q. d. ⁊ ſi
in aliq̄ male egiſſet: tñ vltra cōdignuꝫ
punit⁹ ē. ⁊ iō deberet vob̄ ſufficere.
b ¶ Cū ḡ. h̄ pōiṫ iudeoꝝ reſiſtētia. et
Judeoꝝ re h̄ dupliciṫ. ꝑmo ꝑ irrōnabilē clamorē.
ſiſtentia ne ſcd̄o ꝑ rationē. ibi: Rn̄derūt iudei. Jn
chriſt⁹ libe/ ꝑma ꝑma pte dr̄ ſic: Cū ḡ vidiſ. cum
raretur pon. ſic flagellatū ⁊ illuſū: ⁊ cog̃ſcerēt
q̄ pilat⁹ ſic volebat dimittere ipm̄.
c ¶ Clamabāt. tumultuoſe: et alios
ad clamandū excitabāt. d. d ¶ Cruci
†mar.15.b fige. q. d. hec pena nullo mō nob̄ ſuffi
Luc.23.c cit: ſꝫ petim⁹ q̄ moriaṫ. e ¶ Dicit eiſ
pi. acci. ⁊c̄. Deriſorie ⁊ idignant̄ h̄ di
xit: qꝛ nō habebāt ptātē iudicādi aliquē ad mortē: vt. ſ̄. dictū
eſt. ⁊ ē iſtis mod⁹ loq̄ndi: ac ſi diceret: Si haberet̃ ptātē da/
re mort̃ ſniaꝫ: cito ⁊ ſine cauſa faceretis: ſꝫ ego h̄ agere nolo:
iō ſeq̄ṫ: f ¶ Ego eni nō iue. ⁊c̄. dādi talē ſniaꝫ. g ¶ Re/
ſpōderūt. vidētes iudei q̄ pilat⁹ ñ acq̄eſceret eoꝝ clamori: in
cepērūt allegare rōnes alias q̄ꝫ. ſ̄. allegauerāt. Nō eī illas au
debāt reiterare: qꝛ pilat⁹ iā illas euacuauerat. ⁊ iō h̄ aliud alle
gāt. Et ꝑmo allegāt ipm̄ feciſſe ꝯ legē di. ſcd̄o ꝯ legē īpatoris
romāi. ibi: Exinde q̄re. Jn ꝑma igiṫ pte allegant ſic iudei.
h ¶ Nos legē ha. ſ. a deo datā i mōte ſinai. i ¶ Et ſ̄m le
geꝫ dꝫ mo ri. qꝛ Leui. xxiiij. ꝑcipiṫ q̄ blaſphemi occidanṫ: ⁊
tale crimē īponebāt ei. vñ ſeq̄ṫ: k ¶ Quia filiū dei. Ve/
rūtñ xp̄s h̄ dicēdo ñ blaſphemauit: ſꝫ v̄itatē dixit ⁊ ꝑ ſcripturā
ꝓbatū: vt. ſ̄. habitū ē ca. x. l ¶ Cū ḡ audiſ. pila. ⁊c̄. nō ꝓpē
legē iudeoꝝ quā nō obſ̄uabat: ſꝫ ne veꝝ eēt vt ieſus ſibi ob/
lat⁹ eēt vere di fili⁹. ⁊ ſic factū enorme feciſſet ipm̄ flagellādo.
et iō de h̄ voluit certi⁹ inq̄rere. vñ ſeq̄ṫ: m ¶ Et igreſ. ē. vt
veritatē magis

veritatē mag̃ poſſet cog̃ſcere extra tumultū iudeoꝝ. n ¶ Et G
dicit ad ie. ꝑ h̄ q̄rēs ſi eēt ex origie diuia ſ̄m v̄itatē. o ¶ Je
ſus āt rn̄ſū nō de. ei. ꝑmo qꝛ hō erat gētil ⁊ idolatra: ⁊ gene
rationē filij i diuis cape nō poſſet. ſcd̄o: qꝛ nolebat paſſionē ſuā
īpedire. tertio qꝛ ꝓphatū erat d̄ eo: Eſa. liij. c. Et ſic agn⁹ corā
tōdente ſe obmuteſcet ⁊c̄. ⁊ iō volebat il/
lud ꝓpheticū iplere. p ¶ Dicit ḡ ei pi
la. ⁊c̄. mirabat̄ d̄ ei⁹ taciturnitate cū eēt
in puncto liberatiōis vel cōdēnatiōis ſue.
Seq̄ṫ: q ¶ Neſcis qꝛ ha. ptatē. ⁊c̄.
q. d. mihi ſaltē deberes rn̄dere. r ¶ Re
ſpōdit ie. nō ad īpediēdū ſuā paſſionē:
ſꝫ ad reꝑmēdū pilati iactātiā. s ¶ Non
ha. po. aduer. me. vl. niſi ti. datū eſ
ſet deſup. i. a ꝑncipib⁹ romāoꝝ: ⁊ vlte/
rius ꝑmiſſū a deo q̄ ē ptās ſupior. Et ex h̄
arguit ei⁹ pctm̄: qꝛ nō acceperat ptātē a ceſa
re ⁊ a deo ꝯdēnādi inoxios: ſꝫ mag̃ libe
rādi eos. ⁊ cū h̄ oſtēdit pctm̄ iude ⁊ iudeo/
rū eē mai⁹ q̄ꝫ pctm̄ ipſi⁹ pilati: qꝛ ad occi/
ſionē xp̄i iudas fuit mot⁹ cupiditate. iudei
aūt inuidia ⁊ rācore: ſꝫ pilat⁹ fuit mot⁹ hu/
mano timore: vt magis patebit. ⁊ h̄ ē qd̄
dr̄: t ¶ Propterea q̄ me tra. ⁊c̄. in q̄ in
cluditṫ pctm̄ pilati: qꝛ mai⁹ nō dr̄ niſi ꝑ cō
parationē ad min⁹. v ¶ Et exinde. hic
ꝯñr allegāt iudei xp̄m feciſſe ꝯ legē impa
toris: qꝛ videbāt q̄ pilat⁹ parū erat mot⁹
eoꝝ ꝑdicta allegatiōe: ſꝫ volebat ieſuꝫ oi/
no dimittē. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄: Exīde q̄rebat
pilat⁹ dimittere eū. Viderat eni pila
tus tanq̄ꝫ hō aſtut⁹ q̄ xp̄s rōnabiliṫ cōui/
cerat eū d̄ pctō ſi eū innocentē ꝯdēnaret.
⁊ iō q̄rebat occaſionē dimittēdi eū. qd̄ vi
dētes iudei clamabāt: x ¶ Si huc di.
nō es amic⁹ ceſar̃. i. nō ceſas ꝓ bono
re ⁊ ſtatuto dñi tui cuſtodiēdo qd̄ arguūt
ꝯñr o. y ¶ Ois eni q̄ ſe re. fa. cōtra
dicit ceſari. Jmꝑatores ei romāi abſtu
lerāt a iudeis regiā dignitatē: ne haberēt
rebellādi occaſionē. Et iō q̄cūqꝫ int iude
os dicebat ſe regē q̄litercūqꝫ videbaṫ ꝯtra
ordinationē imꝑator̃ facere. xp̄s aūt cō/
ceſſerat ſe regē eē: vt pꝫ ex ꝑdict̃. ⁊ licet
xp̄us ſ̄m veritatē h̄ regnū nō eēt ꝯ do/
miniū impatoris: vt. ſ̄. dictum ē. tñ h̄ ar/
guebāt apparēter. pilat⁹ aūt nō audebat
etiā ſ̄m minimā apparētiā facere ꝯ impe H
ratoris honorē. iō ſeq̄ṫ: z ¶ Pilat⁹ ⁊c̄.
adduxit foras ieſū. vt corā iudeis eū
denu⁹ de facto inq̄reret. ⁊ eoꝝ dictū falſū
oſtēderet. a ¶ Et ſedit ꝓ tribu. i. i lo/
co ſedis iudiciarie. b ¶ Jn loco q̄ dr̄
lichoſtratos. i. lapidū ſtratura. ⁊ dr̄ a li
thos qd̄ ē lapis: ⁊ ſtratos qd̄ eſt pauimē
tū ſiue ſtratura. ⁊ ē nomē grecū. Hebrai
ce aūt gabatha. qꝛ h̄ nomē hebraicū idē
ſignificat ſic̄ grecū. Jlle eni loc⁹ erat ante
domū pilati. añ eni domos magnatoruꝫ
ſolet eē loc⁹ de lapidib⁹ ꝑparat⁹.
c ¶ Erat autē paraſceue pa. qꝛ erat
feria ſexta ⁊ ꝑma dies ſolennitat̃ paſchalis. dicebat̄ autē feria
ſexta paraſceue. i. ꝑparatio. qꝛ illa die ꝑparabāt iudei cibaria ꝓ
die ſabbati in q̄ nō erat licitū aliq̄d decoquī: vt hr̄ Exod. xvi.
d ¶ Hora q̄ſi ſexta. Cōtrariū videṫ Marci. xv. c. vbi dicitṫ:
Erat aūt hora tertia: ⁊ crucifixerūt eū. prius aūt fuit iudicat⁹ q̄ꝫ
crucifixus. ḡ ⁊c̄. Dicendū q̄ ſ̄m veritatē erat tp̄s mediū int̄ ter
tiā ⁊ ſextā. mediū āt ab vtroqꝫ extremo pōt denoiari. ⁊ iō Mar
cus expſſit illud tp̄s mediū ꝑ horā tertiā. iohānes v̄o ꝑ ſextam.
e ¶ Et dicit iudeis. allegans ꝓ xp̄i liberatione. f ¶ Ecce
rex veſter. q. d. mirū eſt q̄ hunc hominem abiectum ⁊ flagella
tum dicitis ſibi velle vſurpare regnū iudeoꝝ. g ¶ Jlli āt cla
mabāt. ſicut furibundi. h ¶ Tolle tolle: crucifige eum.
q. d. non poſſumus videre eum. i ¶ Dicit eis pilatus. alle
gans in crucifixione chriſti eoꝝ verecundiam/ dicens:
✻ Regē vr̄m
✻ c ¶ Clamabant dicentes: Crucifige crucifi. ⁊c̄. nā Moraliter
obſtinata nequitia non emollitur miſericordia.
✻ Rn̄derūt pōti/

b ꝺicit: ⁊ eadē ē ſexta ꝑparatiōis. a ¶ Regē ve. adhuc terror quē ꝺ ceſare īgerūt ſupare conat /dicēs: Regē ve. cruci. de ignominia eoꝝ volēs eos frāgere: qꝛ ꝺ ignominia xp̄i nō po terat mitigare. b ¶ Tūc ergo. qꝛ ꝓfitent ceſarez ꝛgte ꝯ eū eſſe ſi aliū regē velit eos īgerere dimittēdo īpunitū quē ꝓpt̄ hos ſuſus tradiderāt occidēdū. Auct' ergo ti more tradidit eis ieſum vt crucifigat. Eis: nō ꝙ ipi manib' eū acciperēt q̄ ſu pra ꝺ excuſauerāt: ſꝫ vt crimie iplicitī videant a q̄ alieni eſſe conant: eū n̄ ni ſi ꝓ eis ꝺ faceret pilatus. vn̄ nec ait vt crucifigerēt: ſꝫ vt crucifigeret iudicio ⁊ ptāte pilati. c ¶ Baiulās. Porta bat crucē ſuā ieſus. Grāde ludibriū i pūs: grāde myſteriū pūs gl'iantib' q̄ſi in ſceptro regni: ⁊ ē crux cādelabrū lu cerne q̄ n̄ erat ſb modio ponēda. Pri mo dn̄s crucē portat: qꝛ ꝓ oī paſſus ē. Poſtea īpoſita eſt ſimoni cyreneo: qꝛ debem' ſeq̄ veſtigia eius. d ¶ Et cū eo. Latrō q̄ pmāſit ī pfidia: ſignificat iudeos. qui confitet: gētes ſignificat. e ¶ Et erat ſcri. De tres lingue cete ris eminebāt. Hebrea ꝓpt̄ iudeos in lege dei gl'iantes. Greca ꝓpt̄ gētiū ſa piētes. Latia ꝓpt̄ romanos tūc pene oib' gētib' iperātes. f ¶ Milites. Ecce q̄ geſta ſūt iuꝫ crucē: cū iā crucifi xus eſſet. g ¶ Quattuor. Qdrupita veſtis ſignat eccliaꝫ toto orbe q̄ qttuor ptib' ꝯſtat diffuſā: oib' ptib' eq̄lit'. i. cō cordit' diſtributā. Tunica ſortita oīm ptiū ſignificat vnitatē q̄ charitat' vīcu lo ꝯiunct. h ¶ Incōſutil. Nec aliq̄n diſſoluat vnitas ecclie ⁊ ad vnū ꝑue nit: qꝛ oēs ī vnū collegit: ſic ⁊ in du ci vn' petr' ꝓ oib' dr̄: Tu es xp̄s fi li' dei viui. ⁊ ei ꝓ oib' dr̄: Tibi dabo claues regni ce. vn' ꝓ oib': qꝛ vnitas eſt in oib'.

Mat.16.c

Ni. de ly.

B a ¶ Regē ve. cru. q. d. erq̄ eū re gnare formidat'. ⁊ iā de hoc fuit fama magna: erit vob' verecūdia ſi morte mo riat ſic abiecta. vn̄ ⁊ poſtea pilat' ſcri pſit titulū cruc' ad eoꝝ verecūdiā: Je ſus naçaren' rex iudeoꝝ. b ¶ Rn̄de rūt pōti. Nō ha. regē niſi ce. Et q̄ ptꝫ ꝙ erit: ppetue ſbiectiōi romanoꝝ ſe obligauerūt: renūciātes oi alteri re gie dignitati. Ptꝫ etiā eoꝝ obſtinatio ad ꝓcurādū xp̄i mortē: cū ꝓ ei' ꝓcura tiōe ꝯfeſſi ſunt in ꝑpetuū ſeipos ſubie ctos fuituri. c ¶ Tūc ergo tra. Ḣ īcipit agere euāgeliſta de crucifixiōe xp̄i. Et diuidit in tres: qꝛ p̄mo agit de crucifi xione. ſcd̄o de morte ibi: Poſtea ſciēs ieſus. tertio ꝺ ſepultura /ibi: Poſt hec āt roga. Prīa in duas: qꝛ p̄mo deſcri bit ipaꝫ crucifixionē. ſcd̄o agit de ꝯſe quētib' ad ipm̄ ibi: Scpſit āt ti. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ pilat' vi dēs ꝙ ꝓpt̄ mortē xp̄i obligabāt ſe iudei ppetue futuri roma noꝝ: timuit ſi ꝺ refutaret ne accuſaret apd̄ ceſarē. ⁊ iō mot' ti more impatoris ⁊ fauore iudaici ppli cui ꝑerat: ⁊ a q̄b' pecu nias leuare ſperabat: ꝯ iuſticiā dedit ſniaꝫ de morte inocētis. ⁊ ꝺ ē q̄d dr̄: Tūc ergo tradidit eis illū. ꝓ ſniam diffinitiuam. d ¶ Vt cruci. tn̄ pil' lauit man' ſuas īponēs pctm̄ de morte xp̄i iudeis ipis ꝺ recipiētib': vt hr̄ Mat. xxvij. q̄uis nō eſſet ꝑ ꝺ excuſat' ſm̄ ꝟitatē. e ¶ Et baiulās ſibi cru. Prīo eā portauit eā vt ꝺ dr̄: tn̄ poſtea inueniētes ſimonē cyrenēſem fecerūt ſibi portare crucē vt citi' venirēt ad locū paſſiōis: qꝛ ie ſus ꝑ totā noctē p̄cedētē afflict' fuerat: ⁊ iō lēto gdu icedebat. f ¶ Exiuit in eū ⁊c. Ille loc' erat ꝓpe ciuitatē hierl'm. ⁊ di cūt aliq̄ ꝙ dr̄ loc' caluarie a caluaria ade ibi ſepulti. ſꝫ ꝺ eſt fal ſum: qꝛ ſepult' fuit in hebrō: vt dr̄ Joſue. xiiij. Sꝫ ſic noiat lo cus caluarie: qꝛ in illo loco malefactores decapitabant. ⁊ ſic ptꝫ mort' xp̄i turpitudo ex ꝯditiōe loci: ⁊ ex mō mortis / cū dr̄ g ¶ Vbi cru. eū. Crucifixio eīm erat turpiſſimū gen' mortis. Et cū eo

Diuiſio

a pilat': regē vr̄m crucifigā? Rn̄ derūt pōtifices: Nō habem' re
¶ .i. volūtati eoꝝ.
b gē niſi ceſarē. Tūc ergo tradidit c
a ¶ milites facto iudeoꝝ voto q̄ totū fecerūt
eis illū vt crucifigeret. †Suſcēpe d
q̄d fieri extorſerūt. a ¶ ſuo hūero vt eā cōmē
c rūt āt ieſū ⁊ eduxerūt eū. Et baiu e
daret imitaturis. ¶ .i. decollatoꝝ.
lās ſibi crucē/exiuit ī eū q̄ dr̄ cal f
¶ locus decollatiōis.
uarie locū: hebraice āt golgotha
a ¶ latrones vt aliq̄ dicunt: vt ſic cū impijs deputatus.
d vbi crucifixerūt eū: ⁊ cū eo alios g h
duos hinc ⁊ hic: mediū āt ieſuꝫ.
¶ opat' diuiſa vis in corde neſcientes.
Scripſit āt titulū pilat': ⁊ poſu k
it ſup crucē. †Erat āt ſcriptū: Je l
¶ corde nō carne m
ſus naçaren' rex iudeoꝝ. Hūc er n o
go titulū multi legerūt iudeorū:
qꝛ ꝓpe ciuitatē erat loc' vbi cru
e cifixus ē ieſus. †Et erat ſcriptū p
¶ trib' liguis ſcribit q̄ſi trib' teſt b': qꝛ ī ore
hebraice greçe /⁊ latie. Dicebāt q
duoꝝ vel triū te. ſtat oē ꝟb. a ¶ q̄ ꝓdixerāt:
ergo pilato pontifices iudeorū:
nō hēm' regē niſi ceſarē. a ¶ nō pōt mutari
q̄d ꝟitas dixit: nec q̄d pilatus ſcripſit.
Noli ſcribēre rex iudeoꝝ: ſed qꝛ r
ipe dixit: rex ſuꝫ iudeoꝝ. Rn̄dit s
a ¶ vt ipleat ſcriptura: Ne corrūpas tituli
inſcriptionē. b ¶ q̄ſi: nō corrūpo ꝟitatē ⁊
ſi vos diligitis falſitatem.
f pilāt': Quōd ſcripſi ſcripſi. †Mili t
tes ergo cū crucifixiſſent eū: accepe
a ¶ de aliqs veſtimet' ſine ſorte. ¶ hic appa
ret q̄ttuor: milites fuiſſe q̄ crucifixerunt.
g rūt veſtimēta ei': ⁊ fecerūt quat v
tuor ptes vnicuiqꝫ militi partē/⁊
¶ acceperūt ſiſr: ſꝫ nō ſiſr diuiſerūt. ¶ hec
eſt cauſa quare nō diuiſerūt.
h tunicā. Erat āt tūica incōſutilis ē

b ¶ Et cū eo alios ⁊c. Ex q̄ apparet turpitudo mort' xp̄i rō ne ſocietat': qꝛ int' duos malefactores fuit crucifix': ꝺ āt factū ē ex iudeoꝝ intētiōe ⁊ diuina ordiatiōe. tn̄ diuerſimode: qꝛ iudei ꝑ hoc intēdebāt iducere ſuſpitionē pplo ꝙ ieſus eēt p̄ncepe ⁊ p̄n cipal' in eoꝝ malefact'. Et intētiōe āt diuina factū ē ꝺ vt ipleret ſcriptura Eſa. liij. d. Et cū inicꝫ deputat' ē. i ¶ Scripſit āt. Ḣ ponit quaꝫ ꝯſeq̄ntia ad xp̄i crucifixionē. ⁊ ſūt tria: qꝛ p̄mū ptinet ad pilatū ſcd̄m ad mili tes crucifigētes ieſuꝫ. tertiū ad parētes xp̄i exiſtētes ꝓpe eum. ſcd̄m ponit ibi: Milites āt. tertiū ibi: Stabāt āt. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ mod' romāoꝝ erat ſcribe re cāꝫ mort' crucifixoꝝ ſup lignū cruc'. iudei āt ꝯ volūtatē pilati petierūt xp̄m crucifigi: vt ptꝫ ex ꝓdict'. ⁊ iō ꝑ talē mo dū ſcripſit titulū vt redūdaret in verecū diā eoꝝ. ⁊ ꝺ ē q̄d dr̄: Scripſit āt titu. pi. in q̄dā charta tabule affixa. k ¶ Et po. ſup cru. illā tabulā. l ¶ Erat āt ſcri. ieſus. in q̄ exprimit nomē ꝓpriū. m ¶ Nazaren'. q̄ ad patriā: qꝛ ibi nu trit' erat vt ꝺ: vt dictū ē. n ¶ Rex iudeo rū. In q̄ exprimit cā mort'. o ¶ Hūc ergo ti. mul. le. iudeoꝝ. ⁊ cā ſbdit: Quia ꝓpe ci. erat lo. vbi cru. eſt ieſus. ⁊ iō multi de ciuitate poterāt de facili illuc venire. p ¶ Et erat ſcrip. he. gre. ⁊ la. vt oēs q̄ de diuerſis ptib' orb' ad fe ſtū paſchale venerāt poſſent illū legere. Venerāt eīm ibi aliq̄ gētiles: vt. ſ. dictū eſt ca. xij. Et iō titul' fuit ſcript' in trib' lin guis p̄ncipalib'. q ¶ Dicebāt ergo pi. pō. iu. noli ſcri. ⁊c. qꝛ videbant ꝙ tal' mod' ſcribēdi redūdabat in verecūdiā eoꝝ: ⁊ maxie ꝓpt̄ gētiles q̄ ꝺ ꝟbū erāt reportaturi ad diuerſas ptes orbis. ⁊ iō volūt titulū ſic corrigere. r ¶ Sꝫ qꝛ ipe dixit rex ſum iudeoꝝ. ꝺ eīm mō nō ſonaret in eoꝝ verecūdiā. s ¶ Rn̄ dit pila. Qō ſcripſi ſcri. q̄d ſic ſcīat ꝯfirmādo. nec fortuitu factū. ē ꝺ ſꝫ diuia ꝓordinatiōe: qꝛ ꝺ erat añ ꝓphetatū. vt ē q̄d Ps. lvij. q̄ loquit de paſſiōe xp̄i: et duo pſalmi p̄cedētes ſic itiulant: Ne corrūpas tituli inſcriptionē. ⁊ iō titul' cruc' xp̄i triplr deſcript' nō fuit mutat': ſꝫ mag' ꝯfirmat'. t ¶ Milites ergo. Ḣ ponit ſcd̄m ꝯſeq̄ns ad xp̄i crucifi xionē: ⁊ ptinet ad milites qui crucifixo xp̄o diuiſerūt ſibi veſtes ſuas. ⁊ hoc ē q̄d dr̄: Milites ergo cū cruci. eū acce. ve. eius. Ex q̄ apparēt duo. p̄mū ē paſſio nis xp̄i ignominia: i hoc ꝙ nudū eū cru cifixerūt q̄d nō fit niſi abiectis ⁊ vilib' pſonis. ſcd̄m ē crucifigētiū auaricia: qꝛ xp̄i veſtes q̄uis eſſent paꝝ valētes: tn̄ ſibi rapuerūt. v ¶ Et fecerūt ⁊c. qꝛ erāt q̄ttuor milites ibi crucifigentes. x ¶ Et tunicā. ſ. extra ptes predictas quā nō diuiſerūt: eo ꝙ erat inepta diuiſioni. q̄d patet ex eo q̄d ſubdit: y ¶ Erat aūt tunica inconſutilis. i. ſine ſutura.

C

Mat.27.b
Mar.15.b
Luc.23.d

Mat.27.c
Mar.15.c
Luc.23.c

Mat.27.d
Mar.15.d
Luc.23.e

✠ De ſup cōtexta

✠ b ¶ Rn̄derūt pōtifices: nō hēm' regē niſi ceſa. hoc facto clamāt noſtri pōtifices ⁊ curati qui ſuas eccleſias dimitten tes ingerunt ſe negocijs temporalibus principatus vel regni. e ¶ Et baiulās ſibi crucē ⁊c. ꝑ hoc nos inducens ad ſui ſe quelam ſicut dixerat Matth. xvi. d. Si q̄s vult poſt me venire abneget ſemetipſum ⁊ tollat crucem ſuā et ſequat' me. h ¶ Et cum eo alios duos ⁊c. Exponatur ſicut Matthei. xxvij. et Marci. xv. ⁊ Luce. xxiij. i ¶ Quod ſcripſi ſcripſi. ꝑ hoc āt ꝙ iudeis petentibus pilatus delere titulum qui ſonabat confu ſionem iudeoꝝ noluit ſꝫ magis ipſum ꝯfirmauit: ſignificatū fu it ꝙ chriſti mors ad confuſionem eoꝝ erat futura per exercitum romanoꝝ ⁊ ad regni chriſti exaltationem ꝓpter ſequentē reſur rectionem: ꝓpter q̄d tunc dixit Matth. vlt. d. Data ē mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. t ¶ Milites ergo cū crucifixiſſent eū acce. veſti. eius ⁊c. exponat ſicut Matth. xxvij. ⁊ Mar. xv.

Moraliter

M ✠ Cū ergo vidiſſet

eſt i oībus. a ¶ Deſup. Quia charitas ſupeminet oīb⁹ p to
tū: qꝛ nemo ē cui⁹ expꝰs q̄ ptīere videaẗ ad totū: a q̄ toto ſiẗ gre
ca īdicat lingua: catholica vocaẗ eccl'ia q̄ i ſorte dei gr̄a cōmen
daẗ. b ¶ Cū vi. Qui diuia factur⁹ q̄ſi repulit ignotā infer:
iā oñdit veniſſe horā quā tūc p̄dixit i q̄ aq̄ in ꝟ q̄ fuerat vini/
taliẗ nat⁹: ꝛ docet vt a pēs ſilus ipēda/
1. Ti. 5. a tur cura a parētib⁹. Vñ ꝛ aplꝰs: Si qs
ſuoꝝ curā nō habet: fidē negat ꝛc̄.
c ¶ Mulier ec. Mr̄i quā reliq̄t alte/
rū p ſe filiū q̄dāmo tribuit. Nā cur hec
fecerit: hec ſequētia indicāt: Et illa ho/
ra. a. c. d. in ſuā. q̄ ꝛ ſi iā nō hēret pp̄: q̄a
i illa ſocietate cētupl' acceperat vbi erant
2. Cor. 6. b oīa cōia: nihil habens ꝛ oīa poſſidēs.
d ¶ Oia ꝯſū. Oia q̄ oportebat fieri
añq̄ acciperet acetū ꝛ traderet ſpm̄. Vt
Ps. 68. e etiam ſcriptura h ꝯſummaret: In ſiti
m. p. m. a. dicit: Sitio. q̄ſi h min⁹ feciſtꝪ:
date qd̄ eſtis. Degenerauerāt eī a vi
no patrū ꝟ iniq̄tate mūdi: q̄ſi de pleno
vaſe īpleti: hītes coꝛ vt ſpōgiā cauerno
ſis ꝛ tortuoſis latibul' fraudulētꝪ. Yſo/
pus hūilis herba pect⁹ purgat: ſignifi/
cat hūilitatē xp̄i p quē, fuſus ſāguis nos
emūdat. Hāc circūdederūt iudei: ꝛ ſe
circūueniſſe putauerūt. Arūdo ſignifi/
cat ſcripturā q̄ hoc facto implebaẗ.

a ¶ qꝛ charitas ſupeminet h oībus.
a deſup ꝯtexta p totū. Dixerūt er
go ad iuicē: † Nō ſcindam⁹ eā: ſꝫ
ſortiamur ꝟ illa cui⁹ ſit: vt ſcptu/
¶ nō ſorttt.
ra impleret dicēs: † Partiti ſunt
¶ alia q̄ tunicā. ¶ tunicā.
veſtimēta mea ſibi: ꝛ i veſtē meā
miſerūt ſortē. Et milites q̄dē h fe
cerūt. Stabat āt iuxta crucē ieſu
a ¶ hec erat ma' iacobi. b ¶ filia cleophe.
mr̄ ei⁹ ꝛ ſoroꝛ mr̄is ei⁹ maria cleo
b phe ꝛ maria magdalene. Cū vi/
diſſet ḡ ieſus mr̄em ꝛ diſcipulū
¶ p ceteris familiarius.
ſtātē quē diligebat: dic̄ mr̄i ſue:
c Mulier ecce fili⁹ tu⁹. † Deinde dic̄
diſciplo: Ecce mr̄ tua. Et ex illa
a ¶ qꝛ ad eius curā quicq̄d ei ē neceſſar iū p
tinet. b ¶ matrem.
hora accēpit eā diſcipul⁹ i ſuā.
¶ q̄ oia diſpoſuit p neſcientes agit.
b Poſtea ſciēs ieſus qꝛ oia ꝯſūmata
ſūt vt ꝯſūmaret ſcptura dic̄:
† Sitio. Vas āt poſitū erat aceto
plenū. Illi ḡ ſpōgiā plenā ace
a ¶ arūdinē vt ali⁹ dicit
to yſopo circūponētes obtulerūt
ori ei⁹. Cū ḡ accepiſſet ieſus ace
a ¶ qd̄ ꝓphetis p̄dixerat: ꝛ qꝛ nihil iam re/
ſtat qd̄ ante mortem fieri oportet ꝛ tradidit
ſpiritū: vt qui poteſtatē habebat ponendi
animā ſuā et iterū ſumendi eā.
tū/dixit: † Cōſūmatū ē. Et inclīa
to capite tradidit ſpm̄. Iudei er
go qm̄ paraſceue erat vt n̄ rema

‡ 27. q. 2. qd̄ aūt. §. itē ſi cōiuges. et. c. puidēt. et. c. ſi cui

Ni. de ly.

§ Sed vnus.

a ¶ Deſup cōtex. p to. Ex h di/
cūt aliq̄ ꝙ xp̄s p̄cioſis veſtib⁹ vtebaẗ. ſꝫ
Chryſ. dicit ꝯ̄riū dicēs ꝙ in paleſtina
paupes induebāẗ talib⁹ indumētꝪ reti/
culato ope fact' ad modū ciliciorꝫ: ꝛ h vi
deẗ veri⁹ qꝛ xp̄s cōmēdauit vilitatē ve/
ſtimentoꝛ in iohe baptiſta Mat. xi. a.
‡ Ps. 68. e Quid exiſtꝪ i deſer. vi hoiem molli. ve
ſtitū. q. d. nō: ꝛ p̄cioſitatē ibidem repro
bauit dicēs: Ecce q̄ mollib⁹ veſtiunẗ in
domib⁹ regū ſūt ꝛc̄. Ieſus aūt cepit fa/
cere ꝛ docere vt hr̄ Act. i. a. ꝛ iō nō eſt
veriſile ꝙ vſus fuerat p̄cioſis veſtib⁹.
b ¶ Dixerūt ꝛc̄. nō ſcindam⁹ illā: qꝛ
ptes nihil valuiſſent. c ¶ Sꝫ ſor. de
illa cui⁹ ſit. Vñ pꝫ ꝙ ſup ſolā tunicā
miſerūt ſortē. Sꝫ ꝯ̄riū videẗ Marci
† De cele. miſ. c. i q̄dā xv. b. vbi dr̄: Diuiſerūt ſibi veſtimenta
ei⁹ ꝛ mittētes ſortē ſup eis q̄d q̄s tolle
ret. Dicēdū ꝙ dictū Marci debet diui
ſiue itelligi ſic. Diuiſerūt ſibi veſtimēta
ei⁹. ſ. alia a tunica. ꝛ poſtea ſeq̄ẗ: Mit/
tētes ſortē ſup eis: qd̄ p ſynecdochen
dꝫ itelligi ſup eis. i. ſup aliqd̄ eoꝝ. ſ. ſup tunicā q̄d: q̄s tolleret
. i. q̄s tolleret illā tunicā. ſeq̄ẗ: d ¶ Vt ſcri. im. q̄ dicit Ps.
xxi. d. e ¶ Partiti ſūt ve. m. ſi. i. alia a tunica incōſutili.
f ¶ Et i ve. meā mi. ſor. i. ſup aliā tunicā incōſutilē: ex q̄ eti
am pꝫ ꝙ xp̄s ꝓprie hēbat plā veſtimēta. g ¶ Et mi. q̄ hoc
fe. ſ. ſiẗ erat ſcptū Ps. p̄dicto. h addidit euāgeliſta vt oñdat ꝓ
phetiā ipletā p factū eoꝝ: pꝫ etiā p p̄dicta falſitas iudeoꝝ ex/
ponētiū Ps. p̄dictū de pſecutiōe quā habuerūt iudei p amā:
dicētes ꝙ mardoche⁹ fecit p̄dictū Ps. qꝛ titul⁹ pſal. oñdit ꝯ̄riū
qꝛ ille ps. ītitulaẗ a dauid ꝛ nō a mardocheo. Item i p̄ncipio
pſā. dr̄. Lōge a ſalute mea v̄ba rugit⁹ mei. ſm̄ vitatē hebrai/
cā et trāſlationē Hiero. qꝛ d̄ificatū ē ꝟ paſſiōe xp̄i: q̄ nō fuit
liberat⁹ a paſſiōe q̄uis de h clamaret ad prēm: ſiẗ ſ. dictū eſt
xii. ca. Paẗ ſaluifica me ex hac hora. Tpe aūt Mardochei iu
dei fuerūt liberati celeriẗ poſt orōnē eoꝝ: qꝛ pri⁹ fuerūt libera
ti q̄ veniret tp̄s ſtatutū iterfectiōis eoꝝ. Itē ibidē ſꝫ dir: Fo/
derūt man⁹ meas ꝛ pedes meos: qd̄ nō ē īpletum i Mardo/
cheo nec i aliq̄ iudeo illi⁹ tpis: ſꝫ magꝪ ecōuerſo ipi iudei Amā
ꝛ filios ei⁹ crucifixerūt. h ¶ Stabat. Hic poniẗ tertiū ꝯñs
ad xp̄i crucifixionē: ꝛ ptinet ad ei⁹ parētes: qꝛ xp̄s i cruce poſi
t⁹ añq̄ moreret voluit mr̄i ſue de cuſtodia ꝛ miniſtro ꝓuide/
re: dās exēplū alııs vt ipi ſint ſolliciti ipēdere debitū obſequi
um parētib⁹ ſuis. ꝛ h ē qd̄ dr̄: Stabat aūt iux. ꝛc̄. Cōtrari
um aūt videẗ Luc. xxiii. f. vbi dr̄: Stabāt aūt oēs noti ei⁹ a lō
ge. Dicēdū ꝙ p̄mo fuerūt ꝓpe: vt h dr̄: ꝛ tūc xp̄s hec verba di
xit: ſꝫ ꝓcedēte paſſiōe ꝓpter turbā cōprimētē ſe retraxerunt:
ſm̄ ꝙ di

ſm̄ ꝙ dicit Lucas. vel forte iſte pſone h nolēte tñ magꝪ fer/
uētes i amore xp̄i ꝓpinqui⁹ ſtabāt: ſiẗ dicit Iohes: alie aūt mul
te pſone erāt xp̄o note q̄ p timore a lōge ſtabāt: ꝛ de illis loq̄/
tur Lucas: dicit tñ ꝙ oēs noti ei⁹ ſtabāt a lōge: qꝛ multo plu/
res erāt ſtātes a lōge q̄ a ꝓpe. i ¶ Cū vidiſ. ꝛc̄. quē dili/
gebat. ſ. iohem q̄ ſcpſit h euāgeliū: ꝛ ꝓ
pter h ꝟ ſe loqẗ tanq̄ de q̄dā altero: vt
ſ. dictū ē. k ¶ Dicit mr̄i ſue. Muli
er ec. fi. tu⁹. q. d. vſq̄ nūc fui tibi ad ob
ſequiū: ꝟ cetero iſte erit loco mei. Et
nota ꝙ loquens mr̄i ſue ꝟ cruce nō di/
xit ei mr̄: ſꝫ mulier vocās eā cōi noīe:
ne ex teneritudine noīs matris ſi exp̄/
meret agḡuaret anim⁹ ꝟginis vidētꝪ
paſſionē filii. l ¶ Deinde di. di. ꝛc̄.
q. d. depuro te ad ei⁹ obſequiū.
m ¶ Et ex il. ho. ꝛc̄. in ſuā. ſ. curā ꝛ
diligētiā. n ¶ Poſtea ſci. Hic agit
Diuiſio euāgeliſta de xp̄i morte. Et diuidiẗ in
duas: qꝛ p̄mo poniẗ xp̄i ꝯſūmatio per
mortē. ſcdō ei⁹ lāceatio poſt ipām/ ibi:
Iudei ḡ. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ꝯſūma/
tio n̄e ſalut' ꝯſūmāda erat p venerabi
lē mortē xp̄i: vt declarat aplꝰs ad Heb.
ii. ꝛ h ē qd̄ dr̄: Poſtea ſupple q̄ di/
cta ſūt. o ¶ Sciens ie. ꝛc̄. ſ. q̄ ſcpta
erāt de xp̄o paſſuro: qꝛ pauca reſtabāt
añ mortē ei⁹ iplēda. ſ. ei⁹ potatio q̄ in
ꝓmptu erat. vñ ſeq̄ẗ: p ¶ Vt ꝯſū.
ſcri. Ps. lxviii. e. In ſiti mea po. me
aceto. iō ad illū reſiduū iplēdum.
q ¶ Dicit: ſitio. tm̄ laborauerat ꝛ ꝟ
ſāguine emiſerat: ꝙ corp⁹ ei⁹ erat de/
ſiccatū ꝛ aduſtū: ꝛ ꝓpt̄ h ſitiebat ſupra
modū: ꝛ tal' ſitꝪ eſt maximū tormētum.
r ¶ Vas āt po. erat. Illō ei portaue/
rāt milites vt darēt crucifixis ad bi
bēdū vt p h citi⁹ morerenẗ: ꝛ ſic de cu/
ſtodia eoꝝ i cruce expedirēẗ. Taẗ eni
potatio aceti mortē accelerat crucifixi:
vt dicūt aliq̄. aliā aūt cām hui⁹ aceti te
tigi: Matth. xxvii. q̄ videẗ ꝓbabilior
iſta: ꝛ ē ibidē ſat' diffuſe poſita: ꝓpter
b qd̄ h omitto. s ¶ Illi ḡ ſpō. ꝛc̄. i. li
gno yſopi. t ¶ Circūponētes ob.
ori ei⁹. Erat eñ eleuat⁹ a terra ita ꝙ
ſola manu n̄ poterāt attigere ad os ei⁹.
v ¶ Cū ḡ ac. ꝛc̄. ꝯ̄riū videẗ Mat.
xxvii. vbi dr̄: Noluit bibere. Dicēdū
ꝙ illō qd̄ ē modicū q̄ſi nihil reputaẗ vt
Phus dr̄. ii. phyſi. ꝛ iō qꝛ paꝝ ꝟ illo aceto ac/
cepit: vt dic̄ h Iohes Matth. dic̄: No/
luit bibere: p talē etiā modū loquēdi dicim⁹ cōiter ꝟ parū bi/
bēte qd̄ nō vult bibere. x ¶ Dixit ꝯſū. ē. ſ. q̄cq̄d erat ſcptū
de me. Vel aliẗ: Cōſūmatū ē: op⁹ redēptiōis hūane. y ¶ Et
icli. ca. tra. ſp̄m. oſtendēs ex modo moriēdi ꝙ moriebaẗ ex
obediētia pr̄is ꝛ nō iuolūtarie ſiẗ ſ. dixerat ca. x. Nemo tol
lit a me aiaꝫ ſꝫ ego pono eā. z ¶ Iudei ḡ. Hic deſcribiẗ vul
Diuiſio neratio xp̄i mortui. Et diuidiẗ in tres: qꝛ p̄mo poniẗ vulnera
tiōis occaſio: ſcda ipa vulneratio/ ibi: Venerūt ḡ milites. ter/
tio dicti certificatio/ ibi: Et q̄ vidit. Circa p̄mū ſciendū ꝙ occa
ſio vulneratiōis xp̄i mortui fuit: qꝛ iudei volebāt cadauera ꝟ
cruce deponere ꝓpt̄ ſolēnitatē craſtinā imminētē: q̄ incipiebat
a veſpa illi⁹ diei: i q̄ xp̄s fuit crucifixus: licet eni fuerit crucifi/
xus prima die paſche q̄ erat ſolēnis apud iudeos. tñ ſcda di/
es ꝓxīe fuit ſolēnior rōne ſabbati apud iudeos. Dies eñ ſab
bati occurrētes infra octauā paſche erat dies ſolēnior: qꝛ tūc
feſtū duplicabaẗ: ꝛ h ē qd̄ dr̄: Iudei ḡ qm̄ pa. erat. i. dies
veneris: i cui⁹ veſpa incipit ſolēnitas ſabbati ſequentis.
a ¶ Vt nō re. ꝛc̄. Erat ei h idecēs i tāta ſolēnitate. vñ ſeq̄ẗ:
Erat enim
Moraliter * i ¶ Cū ḡ vidiſ. ie. ma. ꝛc̄. p hoc aūt ꝙ poſit⁹ in tāto tor
mēto matri ſue ꝓuidit de miniſtro docuit nos in quocūq̄ ſta
tu ſimus honorare parentes q̄tū pōt fieri bono modo.
y ¶ Et inclina. capite tra. ſpiritū. Theo. Tradidit aūt
dñs ſpm̄ deo patri: oſtēdens ꝙ nequaq̄ ſanctoꝝ anime ꝯuer
ſanẗ in tumulis ſꝫ deueniūt ad man⁹ patris oim̄ pctōꝛ ad
locum penarum delatas videlicet in infernum.
* Sed vn⁹

A a ¶ Sꝫ vn⁹. Auguſti⁹ v̄bo viſus ẽ: nõ dicẽ ꝑcuſſit vel vulnerauit: ſꝫ aperuit: vt illic q̄dãmõ vite oſtium pãderet: vñ ſacrã ec-cleſie emanauerũt: ſine q̄b⁹ ad vitã nõ itraẽ. Ille ſãguis fuſus eſt in remiſſionẽ pctõꝝ: aq̄ ⁊ lauachrũ p̄ſtat ⁊ potũ. Ecce oſtiũ in latere arce q̄ itrãt aialia diluuio nõ ꝑitura. Ecce mulier facta de latere dormientis. b ¶ Sicut mos. Nõ fruſtra ait: ſicut mos ẽ iudeis ſed admonet in huiuſmõi officiis morẽ cuiuſq̄ gẽtis eẽ ſeruandũ.

xp̄m honorifice ſepelire. ⁊ iõ ſequiẽ: q ¶ Vt tolleret corp⁹ C ieſu. ad ſepeliendũ. r ¶ Et ꝑmiſit pilatus. Tũ ꝓpter reuerentiã petẽtis: tũ ꝓpter innocentiã xp̄i paſſi quã ipſe cognouerat. s ¶ Venit ergo ⁊ tulit corpus ieſu. de cruce. Corpora eñ dãnatoꝝ nõ poterant ſepeliri niſi de licentia preſidis.

Nico.de lyra

A a ¶ Erat eñ magn⁹ ⁊c. q᷑ ſicut dictũ ẽ ſolẽnitas ei⁹ duplicabaẽ ꝓpter octauã paſche ꝯcurrẽtẽ. b ¶ Rogauerũt pi. vt frã. coꝝ cru. ne aliq̄ mõ euadere poſſent ⁊ tollerentur de patibulis. c ¶ Venerũt ergo mi. ⁊c. Sꝫ videẽ q̄ veniſſent ad ieſum añq̄ fregerũt crura ſcđi: q᷑ ieſus erat in medio amboꝝ. Dicẽdũ q̄ duo milites frãgebãt ⁊ vn⁹ fregit crura vni⁹ latronis ex vna pte: ⁊ aliẽ crura alteri⁹ ex altera pte: ⁊ ſic ãbo venerũt hicinde ad ieſuꝫ q̄ erat in medio. ⁊ h̄ ẽ qđ dr̄: d ¶ Ad ieſũ aũt cũ ve. vt vi. cũ iã mor. nõ fre. ei⁹ cru. q᷑ h̄ nõ fiebat niſi ad h̄ q̄ euadere nõ poſſent depoſiti de patibuliẽ. e ¶ Sꝫ vn⁹ mi. la. la. ei⁹ ape. vt certificaret de morte ei⁹. f ¶ Et cõti. exi. ſan. ⁊ aq̄. Sanguis ad nr̃aꝫ redẽptionẽ: aq̄ ad pctõꝝ ablutionẽ. Sciendũ tñ q̄ iſta aq̄ miraculoſe exiuit: q᷑ nõ fuit humor flegmaticus vt dicũt aliqui: ſꝫ aq̄ pura ad oñdẽdũ q̄ corp⁹ xp̄i erat ex ver̃ elemẽtiẽ cõpoſitũ: ꝯ errorẽ eoꝝ q̄ dixerũt eũ hr̃e corp⁹ celeſte: ſicut dixit Valẽtinus ⁊ ſeq̄ces ſui: ⁊ eoꝝ q̄ dixerũt eũ hr̃e corp⁹ fantaſticũ ſicut manichei. g ¶ Et q̄ vidit. h̄ ponit certificatio: q᷑ ipſe iohes q̄ ſcripſit h̄ euãgeliũ pñtialiẽ exiſtẽs vidit hoc factũ. ⁊ iõ ei⁹ teſtimoniũ ẽ efficax ad credẽdũ. ⁊ h̄ ẽ qđ dr̄: Et q̄ vidit. i. ego ipſe. loquiẽ eñ de ſe ꝑ modũ alteri⁹: ſicut ſupra dictũ eſt. h ¶ Teſtimoniũ phi. ⁊c. patꝫ lr̃a ꝑ p̄dicta. Sequiẽ: i ¶ Facta ſũt eñ hec vt ſcrip. imple. Exo. xii. g. Os nõ cõminueẽ ex eo. Agnus eñ paſchaliẽ fuit figura expꝛeſſiua paſſionis xp̄i. iõ ordinatiõe diuina ꝯſtitutũ ẽ vt oſſa agni paſchaliẽ nõ frangerenẽ: vt ſic figura ⁊ veritas correſpõderent: q᷑ veri agni oſſa nõ ſũt fracta in cruce: vt p̄dictũ ẽ. k ¶ Et iteꝝ alia ſcri. di. ꝺ ei⁹ trãſfixiõe Zach. xii. c. l ¶ Videbũt in quẽ trãſ. Lr̃a Hiero hꝫ: Aſpiciẽt ad me quẽ ꝯfixerũt. Propheta eñ loquiẽ in pſona xp̄i loq̄ns in pma pſona: ſed euãgeliſta refert illũ ad xp̄m loq̄ns in tertia pſona: ⁊ eadẽ ẽ ſnia. illa aũt trãſfixio ꝓprie fuit i lãcee vulneratiõe. Sꝫ hec videbiẽ a iudeis in iudicio futuro: q᷑ cicatrices vulneꝝ reſeruate ſũt a corpe xp̄i reſurgẽte: nõ ſolũ ad certificatiõeꝫ ſue reſurrectiõis oñdendo illas cicatrices aplis: ſꝫ etiã ad ꝯuincendũ iudeos in futuro iudicio de pctõ ſue mortis. m ¶ Poſt hec aũt. h̄ agiẽ ꝯñr de xp̄i ſepultura q̄ fuit glioſa: ſcđm q̄ erat p̄dictũ Eſa. xi. c. Et erit ſepulchꝛũ eius glioſum: q̄uis precedẽs mors fuit ignominioſa. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Poſt hec aũt rogauit pilatũ ioſeph. Erat eñ ei familiaris cũ eſſet nobiliẽ decurio: vt dr̄ Mar. xv. ⁊ iõ ſecurius eũ rogauit. n ¶ Ab arimathia. oriũdus. Eadẽ eſt ciuitas q̄ .i. Regũ dr̄ ramatha de q̄ fuit ſamuel. o ¶ Eo q̄ diſcipulus eſſet ieſu. i. fideliter credens eius doctrine. p ¶ Occultus aũt ꝓpter metũ iudeoꝝ. Ante eñ paſſionẽ ex impfectiõe timebat de ſynagoga expelli qđ erat ignominioſum ſi ꝯfiterẽ xp̄m: tñ poſt paſſionẽ feruẽtior factus: exẽplo xp̄i aiatus manifeſtauit ſe volẽs xp̄m honorifice

Aq̄ de latere xp̄i miraculoſe exiuit

B

nerẽt in cruce corpora ſabbato. (Erat eñ magn⁹ dies ille ſabba- a
a ¶ vt morerenẽ.
ti) rogauerũt pilatũ vt frãgerẽn- b
a ¶ mortui ꝺ ligno: ne pẽdẽtes magnũ diẽ ſui diuturni cruciat⁹ horror fedarẽt.
tur corꝝ crura: ⁊ tollerẽẽ. Vene- c
rũt ergo milites ⁊ primi q̄dẽ fre-
gerũt crura: ⁊ alteri⁹ q̄ crucifixus
eſt cũ eo. Ad ieſũ aũt cũ vẽiſſent d
vt viderũt eũ iã mortuũ: nõ fre-
a gerũt eius crura. †Sed vnus mi- e
litum lancea latus eius aperuit:
⁊ ꝯtinuo exiuit ſanguis ⁊ aqua. f
Et q̄ vidit teſtimoniũ phibuit: et g
a ¶ nõ ait ſciatẽ: ſcit ipſe qui vidit: credat ei qui nõ vidit.
verũ ẽ ei⁹ teſtimoniũ: ⁊ ille ſcit q᷑ ve-
ra dicit/ vt ⁊ vos credatiẽ. Facta i
ſunt eñ hec vt ſcriptura impleret.
¶ ob qđ dixit: ſi fregerũt ei⁹ crura a ¶ agno
†Os nõ cõminueẽ ex eo. Et ite- k
a ¶ ad h̄ qđ dixit: lãcea lat⁹ ei⁹ aperuit b ¶ q᷑ in ea carne vẽtur⁹ ẽ in q̄ eſt crucifixus.
rũ alia ſcriptura dicit: †Videbunt l
in quem trãſfixerunt. †Poſt hec m
aũt rogauit pilatũ ioſeph ab ari- n
mathia eo q̄ eſſet diſcipul⁹ ieſu/ o
occultus aũt ꝓpter metũ iudeoꝝ p
vt tolleret corp⁹ ieſu: et ꝑmiſit pi- q r
lat⁹. Venit ergo ⁊ tulit corp⁹ ieſu. s
†Venit aũt ⁊ nicodem⁹ q̄ venerat t
a ¶ q᷑ nõ nocte ſolũ ſꝫ nocte ꝑmũ.
ad ieſũ nocte ꝑmũ ferẽs mixturã v
myrrhe ⁊ aloes q̄ſi libras centũ.
Acceperũt ergo corp⁹ ieſu ⁊ liga- x
b uerũt eũ lintheis cũ aromatib⁹/ ſicut
mos ẽ ſepelire iudeis. Erat aũt in y
loco vbi crucifix⁹ ẽ ieſus hort⁹: ⁊ i
a ¶ ſicut in vtero marie nemo ante eũ: nemo poſt eum: ita in hoc monumento.
horto monumentũ nouũ i quo nõ z
a ¶ accelerata ſepultura ne veſperaſceret q̄ñ nihil tale licebat facere.
dũ quiſq̄ poſit⁹ fuerat. Ibi ergo ꝓ- &
pter paraſceuẽ iudeoꝝ: q᷑ iuxta
erat monumentũ poſuerũt ieſum.

t ¶ Venit aũt ⁊ nicodemus q̄ venerat ad ieſum nocte. vt. ſ. dictũ eſt ca. iii. v ¶ Ferẽs mixturã myrrhe ⁊ aloes q̄ſi libras centũ. Iſte etiaꝫ nicodemus ante paſſionẽ xp̄i ſicut ioſeph erat xp̄i diſcipulus occultus: ſꝫ poſt paſſionẽ ex feruore ſe manifeſtauit ſicut ⁊ ioſeph. Sciẽdũ etiã q̄ licꝫ ex deuotiõe iſtã vnctionẽ faceret: videẽ tñ q̄ plenã notitiã de xp̄i reſurrectiõe nõ hr̃et: q᷑ ꝺ eo erat ſcriptũ Ps. xv. c. Nõ dab ſanctũ tuũ videre corruptionẽ. ꝓpter qđ nõ indigebat vnctiõe ꝯſeruãte ꝯ putrefactionẽ. x ¶ Acceperũt ergo corp⁹ ie. ⁊ liga. eũ lin. i. pãnis lineis inuoluerũt: ꝓpter qđ ſtatutũ eſt q̄ corpalia ſup q̄ ꝯficiẽ corpus xp̄i nõ fiãt de pãno ſerico ſꝫ tñ lineo: vt habeẽ de ꝯſecra. diſ. i. Ex ꝯſultu oium. y ¶ Erat aũt in loco vbi crucifixus ẽ hortus. i. ꝓpe locũ crucifixiõis. z ¶ Et i horto monumẽtũ nouũ ⁊c. h̄ factũ eſt ꝓpter certitudinẽ dñice reſurrectiõis: q᷑ ſi fuiſſet ſepultus in monumẽto vbi iã alii fuiſſent ſepulti: poſſet reſurrectio dñica a iudeis alteri iputari. & ¶ Ibi ergo ꝓpter paraſceuẽ iudeoꝝ: q᷑ iuxta ⁊c. Hoc ẽ dictũ q᷑ feria ſexta in q̄ licitũ erat opari ⁊ corpa ſepeliri iam declinabat ad veſperã. ⁊ iõ ſepelierũt ieſum in loco ꝓpinq̄: q᷑ nõ poterant lõge portare ꝓpter ſolẽnitatẽ ſabbati de ꝓpinq̄ imminentẽ ⁊c.

✳ e ¶ Sꝫ vn⁹ militũ lã. la. ei⁹ aperuit ⁊c. Theophil⁹. At iudeis placeãt lãceã xp̄m circa corpus exanime cõtumelias inferẽtes. iſti aũt ſunt ſiles q̄ mortuos pſequunẽ. f ¶ Et cõtinuo exi. ſan. ⁊ aq̄. ex q̄bus hñt efficaciã ſacra. m ¶ Poſt hec aũt roga. ioſeph pi. ⁊c. exponatẽ ſicut Math. xxvii. ⁊ Mar. xv. Venit aũt ⁊ nicode. ⁊c. Sequiẽ: v ¶ Ferẽs mixturaꝫ myrrhe ⁊c. p ipſm ſignificaẽ doctor bon⁹ ferẽs mixturã. i. doctrinã ex auctoritatib⁹ ſacre ſcripture ꝯfectã ad vngendum corpus xp̄i myſticũ ad eius ſalutẽ.

¶ In ca. xix. vbi dr̄ in poſtil. ſcđm ẽ crucifigẽtiũ auaricia q̄ xp̄i veſtes q̄uis eſſent paꝝ valẽtes tñ ſibi rapuerũt.

Additio. j. Nõ eſt veriſile q̄ milites q̄ cõiẽ honeſtoſ ſeu liberales ſe demõſtrãt: etiã ſi eſſent iteri⁹ ſcđm veritatẽ cupidi tãtã auariciã in ipſis eſſe publice oñderent. iõ q̄dã dicũt q̄ milites ſeducti a phariſeis qui xp̄m aſſerebãt facere miracula in beelzebub: vt Luẽ. xi. b. ſciẽtes q̄ ad tactũ fimbrie veſtimenti ei⁹ ſanabanẽ infirmi: vt Luẽ. viii. f. Veſtes xp̄i accipiebãt vt cũ eis alia medicialia ſeu aliq̄ alia faſcinatorie facere experirenẽ: qđ etiã redũdabat i ignominiã xp̄i vt h̄ vidẽtes crederẽt ipſm eſſe maleficũ. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Et nota q̄ loq̄ns de cruce matri ſue nõ dixit mater ſꝫ mulier.

¶ Additio. ij. Nõ ſolũ tpe paſſiõis ſꝫ etiã tpe gaudii ſeu cõuiuii nuptialis chꝛiſtus vocat matrẽ ſuã eodẽ noie ſicut h̄. ſ. mulier nõ aũt mater. Vñ. ſ. ii. ca. Quid mihi ⁊ tibi mulier. idcirco rõ huius vocatiõis attribuenda eſt ſũme humilitati vtriuſq̄ filii. ſ. ⁊ matris. Sicut eñ chꝛiſtus. Cũ in forma dei eſſet ſeipſuꝫ exinaniuit formã ſerui accipiens. vt ad Phil. ii. a. eadẽ rõne cũ filius dei viui verus eſſet cõiter ſe vocat filiũ hoĩs qđ eſt nomẽ cõe cuicũq̄ homini. pari rõne matrẽ cuius humilitatẽ maxime

†De cõ. di. 2. c. i. et. c. oportet

†Exo. 12. g Nu. 9. b †zach. 12. c. †mat. 27. g marẽ. 15. d Luc. 23. g Moralit D

†3. 3. a et. 7. g

E cognoſcebat mulierē vocat qđ eſt nomē cōe cuilibet mulieri: nō aūt matrē qđ maximā dignitatē includit cū ſit mater xp̄i.

¶ In eodē ca. vbi dicitur i poſtilla. Licet em̄ fuerit crucifixio prima die paſche que erat ſolēnis apud iudeos.

Additio .iij. Chriſtus fuit crucifixus in paraſceue paſche q̄ nō erat ſolēnis apud iudeos: vt hr̄. ī. eo. ca. ibi ḡ ꝓpter paraſceue poſuerūt eū vt magis declaraꝭ in additione ſup Mat. xxvi. ca. In eo. ca. vbi dicitur in poſtilla. Or feria ſexta in qua licitū eſt operari ⁊ corpora ſepeliri. iam declinabat.

¶ Additio .iiij. Hec feria ſexta i qua xp̄s fuit crucifixꝰ non erat ſolēnis apud iudeos: vñ ⁊ licitū erat in ea opari ⁊ ſepeliri ꝓut latiꝰ dictū eſt in additione ſup Matth. xxvi. ca.

Replica. In ca. xix. poſtillator dicit de auaricia crucifigētiū i eo ꝙ veſtes xp̄i etiā parū valentes rapuerūt. Burg. opponit dicēs ꝙ nō eſt veriſile ꝙ milites q̄ vt cōiter ſe honeſtos ⁊ liberales oſtēdūt: auariciā ſiquā in mēte habuerūt publice demonſtraſſent: ego aūt puto illos nō fuiſſe milites ſm̄ cōem ſeculi dignitatē. nā hi nō ꝯſueuerūt ad tā vilia officia lictoꝝ ⁊ ſuſpēſoꝝ deputari: ſed fortaſſis illis tpibus vocabanꝭ milites ſeruiētes rei publice i executiōe iuſticie. Nā de ſolis militibus ſm̄ dignitatē nō dr: nemo teneꝭ ſuis ſūptibus militare. i. rei publice ſeruire: ſꝫ etiā ð ceteris. G Milites aūt cōi noīe dr a militādo: ſicꝫ cūcti ſeruiētes rei publice pñt dici milites a militādo. i. ſeruiēdo: q̄ etiā nō teneꝭ ꝓprijs ſtipēdiis militare. Si tñ ꝓprie dicti ſūt milites nō mirū ꝙ oñderūt ſe publice auaros: q̄ ſe oñderūt diſcholos ⁊ publicos ribaldos i multꝭ ꝯ ieſū: imo ꝑter cōem ꝯſuetudinē circa iterficiēdos: vt ptꝫ i potiōe fellis illatꝭ cōuitus q̄ fieri nō cōſueuerūt ab honeſtꝭ ꝯ morti adiudicatos. ¶ In eo. ca. vbi poſtillator dicit crucifixionē factā prima die paſche q̄ erat apud iudeos ſolēnis. Burg. ꝓpter ſuā ſingularꝭ minꝰ tñ autēticā cōputationē dicit ꝙ paraſceue ñ erat ſolēnis apđ iudeos: qđ q̄ factū eſt eo ꝙ fūdat Bur. factū ſuū ſup cōſeruātia traditionis phariſaice quā xp̄s ꝯ dei ꝑceptū nō admiſit: ꝑceptū autē dei fuit ꝙ. xv. luna prima mēſis eēt celebris. Cōſtat aūt paraſceue fuiſſe. xv. luna: q̄ luna. xiiij. etiā ſm̄ Burg. xp̄s cenauit allegāſ igiꝭ traditiōes ꝯ dei ꝑceptū: cū Burg. audire debet: Quare tranſgredimini ꝑceptum ꝓpter traditiones veſtras: amiſſo tñ cōputo Burg. et ſi paraſceue tota dies nō fuiſſet celebris vſqꝫ ad veſperā: tamen tēpore ſepulture celeberrima fuiſſet: q̄ ſm̄ eū paſcha ⁊ ſabbatū cōcurriſſet ad veſperā: quādo apud iudeos incipit feſtiuitas ſequētis diei.

Glo. ordi.

G Una aūt ſab. ⁊c. Ca. XX

a ¶ Currebāt aūt. Iohes ſignificat ſynagogā q̄ prior

mat. 28. a. venit ad monumētū: ſꝫ nō itrauit: q̄ ꝓ

Mar. 16. a. phetias de incarnatiōe ⁊ paſſiōe audi

Luc. 24. a. uit: ſꝫ ⁊ mortuū credere noluit. Petrꝰ ē eccĺia q̄ cognouit carne mortuū: ⁊ viuētē credidit deū: poſt quē ⁊ iudea i ſi[ne itrabit].

(Central text)

¶ quā mattheꝰ pmā ſabbati dicit.

Una aūt ſab Ca. XX a

bati maria magdale b

a ¶ cū iā xp̄ſ opandi rediſſet

b ¶ in requirēdis intelligētiā.

ne venit mane cū adhuc tenebre eſſent ad monumentū: ⁊ vi c

a ¶ vel reuolutū.

dit lapidē ſublatū a monumento.

a ¶ ex nimio ardore. ¶ cucurrit nūctare diſcipulꝭ vt aut ſecū q̄rerēt: aut ſecū dolerēt.

Cucurrit ergo et venit ad ſimonē petrū ⁊ ad aliū diſcipulū quē diligebat ieſus: ⁊ dicit illis: e

a ¶ in grecis codicibꝰ additꝭ: in eū ꝓpenſiore charitatis ⁊ famulatus affectu.

Tulerūt dñm de monumēto: ⁊ neſcimꝰ vbi poſuerūt eū. Exijt f ergo petrꝰ ⁊ ille aliꝰ diſcipulꝰ: et

a ¶ quō autem venerūt: regreſſus narrat: curre. b ¶ p decurſū huiꝰ mūdi: iudei p legis lr̄am. gētiles p legē nature.

a venerūt ad monumētū. Currebāt aūt duo ſiľ: ⁊ ille aliꝰ diſcipulꝰ ꝑcucurrit citiꝰ petro: ⁊ vēit pmꝰ ad monumētū. Et cū ſe iclinaſſet vidit poſita lintheamia nō tñ introiuit. Venit ḡ ſimō petrꝰ ſequēs eū: ⁊ itroiuit i monumētū ⁊

¶ ſacre ſcripture ſacramēta.

vidit lintheamia poſita ⁊ ſudariū qđ fuerat ſup caput eiꝰ nō cū lin[theaminibus]

Ni. de ly.

F Una aūt ſabba. Ca. XX Poſtq̄ euāgeliſta deſcripſit xp̄i crucifixionē ⁊ mortē. Hic ꝯñr deſcribit eiꝰ reſurrectionē. Et diuiditꝭ i duas: q̄ pmo deſcribitꝭ manifeſtatio huiꝰ reſurrectiōis facta mulieribus deuotꝭ. Scđo eiuſdē māifeſtatio facta apl'is ibi: Cū ḡ ſero eēt. Circa pmū ſciendū ꝙ mulieres gradatim ꝑuenerūt ad cognoſcēdū hāc reſurrectionē: et iđ pmo euāgeliſta oñdit q̄lꝭ eā cognouerūt p ſepulchri euacuationē. Scđo per angelicā viſionē ibi: Abierūt diſcipli. Tertio p dñicā apparitionē ibi: Hec cū dixiſſet. Pria i tres: q̄ pmo deſcribitꝭ ſepulchri viſio. Scđo rei denūciatio ibi: Cucurrit ḡ. Tertio renūciate ꝑquiſitio ibi: Exijt ḡ. In pma ḡ pte dr ſic: a ¶ Una aūt ſab. i. pma die pꝰ ſabbatū: ſic em̄ apđ iudeos noianꝭ dies hebdomade: q̄ ſabbatum ſic noiaꝭ abſolute ꝓpꝭ reuerētiā illiꝰ diei: ⁊ ab illa denoianꝭ alij dies: ita ꝙ ſequēs immediate dr pria ſabbati: ⁊ alia ſcđa ſabbati: ⁊ ſic ꝯñr: ⁊ ꝓpꝭ h̄ Mattheꝰ ⁊ Marcus vocāt dñicā reſurrectiōis pmā dieꝭ ſabbati. iohes aūt vnā ſabbati: q̄ h̄ nomē vnū frequēter accipiꝭ ꝓ pmo: ⁊ ſic ptꝫ Geñ. i. a. Factū ē veſpe ⁊ māe dies vnꝰ. i. pmꝰ. Vñ ⁊ ꝯñr dr. Factū eſt veſpere ⁊ mane dieſ ſecūdus: ⁊ poſtea tertius. ⁊ ſic ꝯñr. b ¶ Maria mag. ⁊c. i. añq̄ eſſet clara dies dimiſit tñ diē ſabbati trāſire: q̄ nō erat licitū aliq̄d opari illa die. Sciēdū etiā ꝙ cū ea fuerūt alie due mulieres ſm̄ ꝙ dicūt alij euāgeliſte: ſꝫ iohes iſtā ſolā exprimit: q̄ erat alijs feruētior ⁊ ꝑncipalior. c ¶ Et vidit ⁊c. Angelꝰ em̄ dñi eū amouerat: nō ad h̄ ꝙ xp̄s de ſepulchro ſurgeret: q̄ clauſo ſepulchro ſurrexit ⁊ exijt: ſicut clauſo vtero virginis natꝰ eſt: h̄ tñ fuit aliter: q̄ in reſurrectione habuit corpus glorioſū cui nō reſiſtit aliq̄d: ſed exitꝰ de vtero ꝟginis fuit miraculoſus. Remouit igiꝭ lapidē angelus ſolū ad manifeſtandū xp̄i reſurrectionē iā cōpletā. d ¶ Cucurrit. Hic deſcribitꝭ rei viſe denūciatio cū dicitꝭ: Cucurrit ergo ad ſimo. ⁊c. ſ. iohānē. iſti em̄ ꝑ ceteris xp̄m amabāt ⁊ inuicē ſe tenebāt ſicut familiares. alij autē ſicut diſcipli fugerant: ꝓpter qđ in pluribꝰ locis leguntꝭ iſti duo apoſtoli

Nico. de lyra

duo apoſtoli ſimul combinati: vt dictum eſt ſuperius. xviij. ca. in ſequēdo chriſtū captū: ⁊ Act. iij. ſimul aſcendēdo in tēplū. ⁊. viij. ſimul miſſi ſūt ad ſamaritanos: vt darēt eis ſpm̄ ſanctum. e ¶ Et dicit illis: tu. dñm de mo. ⁊c. Timebāt em̄ ne iudei corpus xp̄i aſportaſſent vt ei ignominiā facerent. f ¶ Exijt ergo petrus. Hic ponitꝭ rei nūciate inquiſitio: cū dicitꝭ: Exijt ergo petrus ⁊ ille alius diſcipulus ⁊c. vt viderent factū: modus aūt veniendi oſtenditꝭ cū dicitꝭ: g ¶ Currebant duo ſimul. ex deſiderio videndi. h ¶ Et ille aliꝰ diſci. ꝑcurcitꝰ petro ⁊c. q̄ erat iunior ⁊ agilior. i ¶ Et cū ſe inclinaſſet. ad videndū ſupple p oſtiū illiꝰ edificij intra qđ corpus xp̄i erat ſepultū: q̄ ſepulchrū erat factū ad modū cuiuſdam domuncule lapidee intra quā erat ſepulchrum chriſti poſitū: ⁊ ideo erat ibi qđdam oſtiolū per qđ erat ingreſſus ad illum locū: ſic em̄ fiebant ſepulchra iudeorū antiquitus: ⁊ maxime magnaꝝ ꝑſonarum vt eorū filij poſſent ibi ſepeliri: propter hoc dicitꝭ frequenter. iij. ⁊ iiij. Reg. de regibus iuda. Sepultus eſt in ſepulchro dauid ⁊c. k ¶ Uidit poſita lintheamina. i. bene diſpoſita et plicata: ad oſtendēdū ꝙ corpus nō fuerat ſublatū: quia ſimul fuiſſent lintheamia aſportata: ⁊ maxime quia erant fortiter adherentia corpori propter vnctionem. ⁊ ideo per hoc apparebat ꝙ ſic vere ſurrexerat. l ¶ Nō tamen introiuit. propter petri reuerentiam quem expectauit: quia erat ſenior ipſo ⁊ inter apoſtolos principalior. m ¶ Uenit ergo ſimon petrꝰ ſequens eum. patet littera vſqꝫ ibi: n ¶ Et ſudarium qđ fuerat ſuper caput eius non cū lintheaminibus poſitum. ſ. confuſe ⁊ indiſtincte.

✱ Sed ſepa

Moraliter. a ¶ Una autē ſabbati maria magdalene venit mane cū adhuc tenebre ⁊c. Per iſtam que ꝑ omnibus fuit ſollicita videre chriſti ſepulchrū: quod patet ex hoc ꝙ venit mane cum adhuc eſſent tenebre: ⁊ quia recedētibus apoſtolis non recedebat: propter quod et dominus pmo apparuit: ſignificaꝭ quelibet perſona de cognitiōe veritatis diuine valde ſollicita: ⁊ per hoc mereꝭ hanc aſſequi cognitionem: Matth. vij. a. Petite ⁊ dabiꝭ vobis: querite ⁊ inuenietis: pulſate ⁊ aperieꝭ vobis. Et talis debet veritatem cognitam alijs nunciare ſicut maria diſcipulis nūciauit: ne de abſcondito talēto debeat merito reꝑhendi. Moraliter

✱ Pō ſero

G ne ſerabit. a ¶ Sepatim. q: ſacra diuinitat' incōphēſibilia
A a nr̄e īfirmitat' cognitiōe remota ſunt. In inuoluto: nec finis nec initiū aſpicit. S. celſitudo diuinitat' nec cepit eē nec deſinit. In vnū locū: q: in ſciſſura mētiū de' nō eſt: ſꝫ in vnitate. Uel ſudariū capit' paſſio xp̄i: cui' ſacra īfidelib' ſunt occulta. ſeorſuꝫ: q: lōge a nr̄a: q: illa ſpōte ⁊ ſine culpa paſſus: nos inuiti cum culpa. b ¶ Nōdū. ſ. vſq; adeo vt cū ab ipſo dn̄o apte dicereſ: ꝓpt' ꝯſuetudineꝫ ab eo audiendi ꝑabolas nō itelligerent. c ¶ Plorās. Iā pl' de ſublato q̄ de occiſo plorat: q: tāti magr̄i cui' vita ſubtracta fuerat: nec mēoria remābebat: et iſte dolor ibi eā tenebat. d ¶ Dū ergo. Cū eā ſciret ibi nō eſſe: ſꝫ q: nimis dolet nec ſuis ocul': nec ocul' illoꝝ duorū credēdū putauit. Uel pot' diuio inſtinctu h̄ factū eſt. e ¶ Uidit duos an. Angeli. i. nūcij ſignificāt euāgeliū xp̄i a capite vſq; ad pedes. i. ab initio vſq; ad finē eſſe nūciādū. Et ille ex paſſiōe ſua erat nūciād': q: de' ē an̄ ſecla: ⁊ hō in fine ſeculi. Sedet ḡ āgelus ad
Jo. 1. a caput/ cū dicit: In ꝑncipio erat verbū. Ad pedes cū dic: Uerbū caro factū ē. Uel duo āgeli duo teſtamēta: vnū pri': aliud ſeq̄ns. Cōiūcta: dn̄i pari ſenſu: incarnatū mortuū: reſuſcitatū nunciant. f ¶ Quid plo. Quaſi: noli plorare. ꝓhibēt lachrymas q̄dāmō nunciātes gaudiū. At illa putās eos iterrogare neſciētes: ꝓdit cāꝫ lachrymaꝝ: q: tulerūt dn̄m meū. i. corp' dn̄i mei. g ¶ Et nō ſcie. q: tergū ad euꝫ hēbat quē nō reſurrexiſſe credebat: q: amabat ⁊ dubitabat: videbat et non cognoſcebat. h ¶ Quē q̄ris. nō ꝙ dubitet quē requireret: ſed q: illa quē q̄rit ig̃ret. nō eīn q̄rit xp̄m: ſꝫ quē putat raptū. i ¶ Domine. quē putat hortolanū dicit dn̄m vt honorificaret hoīeꝫ a q̄ rogabat bn̄ficiū. Nec ſic dicit eū dn̄m ſicͭ illū queꝫ q̄rit ſublatū. Ieſuꝫ ꝓo agīcēs vocat magiſtrū: q: recolit eū a q̄ diſcernere hūana ⁊ diuina diſcebat. k ¶ Si tu ſuſtuliſti. nō dic quē: q: hoc in aīo agit vis amoris: vt quē ſemꝑ cogitat: nullū aliū ig̃rare credat. l ¶ Maria. poſt
B q̄ cōi noīe vocauit: ⁊ nō eſt agnit': vocat ex noīe: ac ſi dicat: recog̃ſce euꝫ a q̄ recog̃ſceris. m ¶ Noli me tā. Hic innuit ꝙ pedes ei' āplecti voluit. Merito nō tāgit q̄ nō videt: nā q̄ videt tāgit. Dicit ei ieſus: noli ⁊c̄. Fidē docēs ⁊ in corde ei' hortolan' ſeminat dicit Noli me tāgere: nō ꝙ nollet tāgi niſi cū aſcendiſſet: cū ⁊ mulieres ⁊ alij in terra eū tetigiſſe legant: ⁊ nō ſedentē in celo. Uult ḡ ſic ſe ſpūalit' tāgi. i. ſic ſe credi vt ſit eq̄lis p̄ri. Et q: iſta adhuc carnalit' in eū credebat quē ſicͭ hoīeꝫ flebat: audit. Noli me tāgere. i. ſic credere: q: in corde tuo nōdū credis me equaleꝫ aſcēdi ad p̄reꝫ. i. nōdū credis me eq̄lē p̄ri: tāc tāges cū ſi ipare ſꝫ credes. In

a theaminib' poſitū: ſꝫ ſepati inuo a lutū i vnū locū. Tūc ḡ introiuit b ⁊ ille diſcipul' q̄ venerat primus
a ¶ vacuū ſepulchrū. b ¶ nō q̄d ē reſurrexiſſe ſꝫ ſublatū eſſe. ¶ cur nondū.
ad monumētū: ⁊ vidit ⁊ credi c
b dit. Nondū eīn ſciebāt ſcriptu d ram: quia oportuit eū a mortuis
a ¶ cū crederēt ablatū.
reſurgere. Abierunt ergo iteruꝫ e
a ¶ vt dubitabāt. b ¶ quā fortior: ſixerat affectus. ¶ cū alijs duabus.
diſcipuli ad ſemetipſos. Maria f g
aūt ſtabat ad monumentū foris b
c d plorās. Dū ergo fleret inclīauit i k
e ſe ⁊ ꝓſpexit i monumētū. Et vidit l
duos āgelos in alb' ſedētes: vnū m n
ad caput ⁊ vnū ad pedeſ: vbi poſitū erat corp' ieſu. Dicūt ei illi: o
f Mulier quid ploraſ? Dicit eis: p
Quia tulerūt dn̄m meū: ⁊ neſcio
a ¶ hec ē maior cauſa doloris.
vbi poſuerūt eū. Hec cū dixiſſet q
ꝯuerſa ē retrorſū: ⁊ vidit ieſū ſtā
¶ redarguēs eā.
g tē ⁊ n̄ ſciebat q: ieſus ē. Dicit ei r s
a ¶ q̄ n̄ credit adhuc ē mulier adhuc corporei ſex' appellatiōe ſignaſ. b ¶ q̄ſi n̄ lachrymas nudas ſꝫ fidē exigo: bone lachryme ſi ieſum agnoſcas. c ¶ iterrogaſ cā doloris vt augeaſ deſideriū. a ¶ nō penitus falſo: q: in eius mente ſeminabat.
h ieſus: Mulier quid ploras? Quē
q̄ris. Illa exiſtimās q: hortola t
k nus eēt/ dic ei: Dn̄e ſi tu ſuſtuliſti v
eū dicito mihi vbi poſuiſti eū: et x
l ego eū tollā. Dicit ei ieſus. Ma y
a ¶ prius corpe ꝯuerſa putauit: qd nō erat nūc ꝯuerſa corde qd erat agnouit.
ria. Cōuerſa illa dic ei: Rabbo z a
ni qd dr̄ magiſter dicit ei ieſus: b
m Noli me tāgere. Nōdū eī aſcēdi c

Nico.de lyra

a ¶ Sꝫ ſepati inuo. i. bn̄ plicatū. b ¶ In vnū locū. Hoc factū ē ad oſtēdēdū reſurrectionē factā. Sequiſ: c ¶ Et vidit ⁊ cre. Hoc exponiſ dupl'r. Uno mō ſic: Uidit. ſ. ea q̄ dicta ſūt a maria. Et credidit: eſſe veꝝ. ſ. ꝙ corp' xp̄i eſſet ſublatū de monumento: ⁊ nō cogitauerāt de xp̄i reſurrectiōe. ⁊ iō ſbdiſ: Nōdū eīn ſci. ſcrip. q: oportuit eū a mor. reſurgere. Alio mō exponiſ ſic: Uidit. ſ. lintheamia ⁊ ſudariū: ſic diſpoſita ⁊ plicata vt dictū ē. Et credidit: reſurrectionē xp̄i iā factā. ⁊ ſbdiſ cā q̄re an̄ nō credebat/ cuꝫ dr̄: d ¶ Nondū eni ſciebāt ſcrip. ⁊c̄. ⁊ iō nō ex ſcriptura ſꝫ ex ſignis viſis credebāt reſurrectionē xp̄i iam factā. e ¶ Abierūt ergo. Hic oſtdiſ q̄lit' maria ꝑuenit ad āgelicā viſionē/ cū dr̄: Abierūt ergo iteꝝ diſcipuli. ſ. petr' ⁊ iohēs nō audētes diu manere iuxta ſepulchrū ꝓpt' metū iudeoꝝ. f ¶ Ad ſemetipſos. i. ad locū vbi ꝑus latitabāt ⁊ vn̄ ad ſepulchrū venerāt. g ¶ Maria aūt ſtabat. ex feruore ⁊ ꝯſtātia: ⁊ q: nō iminebat ſibi tātū periculū ſic aplis. h ¶ Ad monumētū fo. plo. lꝫ eīn intraſſet clauſurā horti in q̄ erat domūcula ſepulchri excīſa in rupe: tñ illā domūculā nō intrauit: verūtñ q: illa horti clauſura tota aliq̄n ſepulchrū nominaſ: inde ē ꝙ maria aliq̄n dr̄ intraſſe monumentū: vt hr̄ Mar. vlt. ⁊ Luce. ſimiliter dr̄ aliq̄n foras ſtetiſſe: vt hic. i ¶ Dū ergo fle. ꝓpt' abſentiā corporis xp̄i. k ¶ Inclinauit ſe ⁊ ꝓſpexit i mo. q: ſm̄ Greg'. vis amoris intētionē m̄ltiplicat inq̄ſitiōis. ⁊ iō nō ſufficiebat ſibi ſemel reſpexiſſe: ꝑterea lꝫ vidiſſet abeſſe corp' xp̄i: tñ volebat adhuc videre ſi aliqd ei' veſtigiū poſſet ꝑcipere. l ¶ Et vidit duos an. ex feruore eīn deuotionis illam viſionem meruerat. m ¶ In albis ſedē. ad deſignādum dn̄ice reſurrectiōis gaudiū. Apparitiones eīn angelice fiunt ad īſtructionem hoīm: ⁊ ſolēt apparere ꝑ illū modū q̄ cōpetit rei de q̄ debēt īſtruere. Cādor aūt veſt' ſplēdor: ē denūciat ſolēnitat': ⁊ iō in albis veſtib' apparuerūt: ad denotandum gaudium dominice reſurrectōis. n ¶ Unū ad ca. ⁊ vnū ad pe. vbi po. erat cor. ie. Tū ꝓpt' reuerētiā loci ꝯſecrati ex tactu corporis dn̄ici. Tū ad ſolēni' denūciādū reſurrectionē xp̄i: q: ſolēnius denūciaſ ꝑ duos q̄ ꝑ vnum. o ¶ Dicūt ei illi: Mulier q̄d plo. q. d. nō habes cāꝫ flēdi ſꝫ mag' gaudēdi ex reſurrectiōe xp̄i. p ¶ Dicit eis ⁊c̄. exponaſ ſic. ſ. q ¶ Hec cū dixiſ. Hic oſtdiſ dn̄ica apparitio facta marie cū dr̄: Hec cū dixiſſet: cō. ē re. ⁊ vi. ie. ſtā. Sꝫ ſolet h̄ q̄ri: q̄re ꝯuertit ſe retrorſum: q: āgelos ſibi loq̄ntes cog̃uit eſſe bonos vel ſaltē eſtimauit valentes viros: ⁊ iō videſ ꝙ mag' deberet vertere faciē ad ipſos. Dicēdū ꝙ illi āgeli ſe
D debāt ſupra ſepulchrū xp̄i: vt dictū ē: et vidit illos aſſurgētes ꝓpt' reuerentiaꝫ xp̄i apparētis extra ſepulchrū: ⁊ iō illa ꝯuertit ſe retrorſum ad vidēdū cui tātā reuerētiā faciebāt. r ¶ Et nō ſcie. q: ieſus ē. Ipa eīn nōdū hēbat fidē reſurrectiōis xp̄i: vt p̄ꝫ ex ꝑdictī. ⁊ iō tal' apparuit in corpe q̄lis erat apd̄ eā in mēte. In ꝑtāte eīn hoīs hūt' corp' glorioſuꝫ eſt ſic apparere ꝙ cog̃ſcaſ vel nō cog̃ſcatur: q: illud corp' ē oīno ſubiectū aīe: ⁊ eodē mō facta ē apparitio duob' diſcipul' eūtib' in emaus: vt hr̄ Lu. vl. s ¶ Dicit ei ie. Mulier q̄d plo. nō petit q̄ſi ignorās: ſꝫ vt ex ei' r̄ſiōe ꝯuenīēti' eā inſtruat. t ¶ Illa exiſti. q: hor. eſſet. Sciebat eīn ꝙ milites de ſepulchro fugerāt: ⁊ iō neminē credebat adueniſſe niſi illū cui incūbebat illa cura horti ſeruādi in q̄ erat monumētū. v ¶ Dicit ei: dn̄e ſi ſuſtu. eū. nō dic: ſi tu ſuſtuliſti ieſum crucifixū loq̄ndo determinate: ſꝫ eū in generali: q: mod' eſt feruēter amāciū eſtimare ꝙ oēs cogitēt de eo qd hūt cordi. x ¶ Dicito mihi vbi po. eū ⁊ ego eū tol. Ex ꝟtute eīn amoris credebat ſe poſſe portare tm̄ corp' eiꝰ mortuū: q: feruēter amāti nihil videſ difficile. y ¶ Dicit ei ieſus: Maria. vocat eā ꝓprio noīe vt eā mag' intentā faciat ⁊ talē ſe ei exhibet vt cog̃ſcaſ. z ¶ Cōuerſa illa. ſ. ocul' mētis: ſic ⁊ ocul' corporis. a ¶ Dicit ei: Rabboni. Sic eīn ꝯſueuerat eū appellare an̄ paſſionē: q: doctores apud iudeos vocanſ magiſtri. b ¶ Dicit ei ieſus: Noli me tangere. Illa eīn ex deuotiōe voluit ſtati oſculari pedes ei'. ſed ꝓhibita ē ſm̄ Aug'. q: erat idigna ꝓpt' fidei defectū. Iō ſubdit: c ¶ Nōdū eīn aſcēdi ad p̄rem meū. i. in corde tuo nō credis me ꝑueniſſe ad eq̄litatē p̄ris. Alit' exponiſ ſm̄ Chryſoſto. ⁊ meli' vt videſ. Ad cuius intellectū ſciēdū ꝙ apparuit marie in ꝓſiū corpe ſm̄ apparētiā q̄le habebat an̄ paſſionē ⁊ nō i illa

k credes. Jn hac figurat eccľia de gentib⁹ q̄ in xp̄m nõ credit: l niſi cū ad patrē aſcēdit. ¶ Myſtice. Noli me tangere. Noli
Myſtice manū maiorib⁹ adhibere: ſʒ vade ad pfectiores q̄ facile reſur/ rectionē credāt. Mulierib⁹ eñ in eccľia docere nõ pmittit.
a ¶ Venit ma. Jbi culpa abſcidit vñ pceſſit. Mulier mor tē viro ppinauit: nõ mulier vitā nūci/ at viris: ⁊ q̄ tūc v̄ba ſerpētis: nõ nar/ rat v̄ba viuificatoria: ac ſi ipſis reb⁹ di cat de⁹: de qua manu illat⁹ ē pot⁹ mortē de ipa ſuſcipite potū vite. b ¶ Cū er. ccē. Hoc in ipo die reſurrectiõis factū
In die re/ ſurrectio/ nis chriſt⁹ q̄nquies apparuit
ē: ī q̄ q̄nquies ieſus apparuit. Primo marie magdalene: ſcd̄o eidem cū aliis currēti nūciare diſcipuľ volētib⁹. tertio petro. q̄rto cleophe ⁊ ſocio ei⁹. q̄nto di/ ſcipuľ ianuis clauſis p̄dict̄ duob⁹ iā re uerſis. c ¶ Oſtēdit eis. Poſt reſurre ctionē ī corpe ſuo dñs duo ↄ̄ria oñdit. ⁊ palpabile eiuſdē nature vt formet ad fidē. ⁊ īcorruptibile alterī⁹ glīe vt inui/ tet ad p̄miū. d ¶ Dicit er. eis iter. pacē offert q̄ p̄p pacē venit: iterat vt monſtret p ſuū ſāguinē eē pacificata q̄ ī celſūt ⁊ q̄ ī t̄ra. e ¶ Accipite ſpi. Aug. Jn t̄ra dat ſpūs vt diligat p̄xi/ m⁹: e celo dat ſpūs ⁊ diligat deus.
f ¶ Quor re. pec. ⁊c. Ecce charitas q̄ p ſpm̄ſcm̄ infudit cordib⁹ eoꝝ. Qui pticipes ſui ſūt pctā dimittit eoꝝ q̄ non ſūt tenet. Et iõ poſtq̄ dixit: Accipite ſpi ritūſcm̄ ↄtinuo ſbiecit: Quoꝝ remini. pec. g ¶ Thomas ex. Nõ caſu ſʒ di uina diſpoſitiõe defuit thomas: ⁊ audi ta nõ credidit. Vñ palpādū ſe ei dñs p̄/ buit: q̄ ei⁹ dubitatiõe ⁊ facta ſibi pba/ tiõe nulli relinquit iā dubitare.
h ¶ Qui dr̄ di. Didym⁹. i. gemin⁹ q̄ ...

ad patrē meū. Vade āt ad frēs a
a ¶ nature.
meos ⁊ dic eiſ: Aſcēdo ad p̄rē b
a ¶ nõ ait cõiter nr̄m: ſʒ meum ⁊ veſtrū q̄ differūt. ¶ gratia. b ¶ deū meū q̄ ego hō
c ¶ veſtrū q̄ vos ab errore liberauit.
meū ⁊ p̄rē v̄rʒ: deū meū ⁊ deū d e
¶ ſub quo ⁊ homo ſum.
a vr̄ʒ. Venit maria magdalene an f
nūciās diſcipuľ q̄ vidi dñm: ⁊
¶ hoc in ipſo die reſurrectiõis
b dixit mihi hec: Cū ḡ eſſet ſero g
a ¶ moli corpis vbi erat diuitas oſtia clau ſa nõ obſtiterūt ſicut ⁊ nat⁹ fuerat d̄ v̄gine h
die illo vna ſabbatoꝝ: ⁊ forēs eſ i k
ſent clauſe vbi erāt diſcipli ↄgre
¶ die dñica eiuſdē reſurrectiõis.
gati p̄p metū iudeoꝝ: venit ie/ t
ſus ⁊ ſtetit in medio: ⁊ dixit eis: l
Pax vobis. Et cū hoc dixiſſet/ m
a ¶ vbi ad dubitātiū corda ſanāda vulne rum ſunt ſeruata veſtigia.
c oñdit eis manus ⁊ lat⁹. Gauiſi n
ſunt ergo diſcipuli viſo domio.
a ¶ iteratio cõfirmatio eſt. dat ei pacē ſup pacē ſicut pmiſit p pphetā.
d Dicit ergo eis iterum: Pax vo o
a ¶ equalis ē pat filio: ſʒ hec v̄ba mediato ris ſūt: ille miſit me: ego vos. b ¶ .i. ad paſ ſiones. ⁊ ſi amet quaſi ea charitate vos mit to ad mala q̄ pater me miſit
bis. Sicut miſit me pāt: et ego p q
a ¶ inſuffla: lo ſignificauit ſpm̄ſcm̄ nõ pa tris eē ſolius ſpm̄: ſed ſuum.
mitto vos. Hec cū dixiſſet inſuf r
c flauit: ⁊ dicit eis: Accipite ſpm̄ t
¶ .i. q̄s dignos remiſſiõe iudicaueritis: du ob⁹. ſ. clauib⁹: videlʒ ptātis ⁊ diſcretiõis.
f ſctm̄. †Quoꝝ remiſeritis pctā re o
mittūt eis: ⁊ q̄rū retinueritis: retē
g ta erūt. Thomas aūt vn⁹ ex di
h ſcipuľ duodeci q̄ dicit didym⁹
nõ erat cum eis quādo venit ie/ s
ſus. Dixerūt ḡ ei alij diſcipuli: a

nis. i ¶ Vna ſabba. i. prima die poſt ſabbatū vt p̄dictū ē. G
k ¶ Et fores ⁊c. p̄pter metū iudeoꝝ. Hoc etiā ex diuina or dinatiõe factū ē: vt ieſus intrās ad diſcipulos ianuis clauſis oſtēderet ſe hr̄e corpus glorioſuʒ. l ¶ Et dicit eis pax vo bis. ⁊ h̄ eſt ↄ̄ duplicē eorū ptur bationē. Erāt eñ cõturbati d̄ morte ipſius xp̄i: ⁊ de pſecutiõe iudeo rū eis imminēte: poterat eñ eos p ſu/ am p̄ſentiā cuſtodire ⁊ de reſurrectio/ ne certificare. vñ ſubdit: m ¶ Et cū hoc dixiſſet/ oſtēdit eis ma. ⁊ la. vt p cicatrices remanētes oſtenderet idētitatē numeralē corporis pri⁹ paſſi. Jſta eni in corpe chriſti remāſerūt nõ ad defectū ſed magis ad gloriā. p̄pter victoriā ex illis vulnerib⁹ cõſecutā.
Effect⁹ ap/ paritionis duplex
n ¶ Gauiſi ſunt. Hic ↄſequēt po/ nit hui⁹ apparitionis effect⁹ q̄ eſt du/ plex. Primus eſt diſcipuloꝝ exultatio cõtra duplicē triſticiā ipſoꝝ amotā ſcʒ de morte xp̄i ⁊ iudeoꝝ metu: ⁊ q̄tū ad hoc dicit: Gauiſi ſūt ergo diſci. ⁊c. Secūdus eſt eoꝝ inſtructio: ⁊ q̄tū ad hoc ſubdit: o ¶ Dicit ergo eis ite rū: pax vobis: q̄ volebat eos inſtru ere de pace futura q̄ erat ppetua.
p ¶ Sicut miſit me pa. ad veritatē fidei docendā in iudea. q ¶ Et ego mitto vos. i. mittā ad hāc veritateʒ publicandā p totū mūdū: ⁊ q̄ executio hui⁹ officii nõ põt ↄuenięter fieri ſine gratia ſpūſſācti. ideo ſequit: r ¶ Hec cū dixiſſet inſufflauit ⁊ dixit eiſ: accipite ſpm̄ſctm̄. p illā ſufflationē oſtēdere voluit ſpm̄ſcm̄ a ſe pcedere ſicut pcedit a patre. s ¶ Quoꝝ re. pec. re. eis. Licet eñ ſolus de⁹ p̄nci/ paliter peccata dimittat: tñ miniſtri ec cleſie p virtutē clauiū ad hoc miniſteri aliter operant. t ¶ Et quoꝝ re. i. retinēda iudicaueritis. v ¶ Retēta H
erūt. Hoc tñ intelligēdū eſt q̄n iudici um eccle diuino iudicio cõformat.
x ¶ Thomas. Hic ponit apparitio nis chriſti denūciatio abſente diſcipu lo. cū dicit: Thomas autē vn⁹ ex duode. ⁊c. hoc erat cognomen ei⁹: ⁊ ſonat idē qd̄ geminus: q̄ forte erat d̄ tribu beniamin de cognatione gemi/ ni. Vel ſm̄ alios ſonat idē qd̄ dubi⁹: q̄ p̄pter dubiū de reſurrectiõe qd̄ tho mas habuit. ideo ſic cognominat⁹ fuit. y ¶ Vn⁹ de duodecim. nõ q̄ tunc eſſent duodecim cū iudas eēt mortu⁹: ſʒ q̄ erat vn⁹ de. xii. elect⁹ in p̄ncipio a xp̄o. Vel q̄ cõſuerat hic matthias po ſtea elect⁹ in loco iude: q̄ iohēs h̄ euā geliū ſcripſit poſt ei⁹ electioneʒ: vt pʒ ex p̄dictis in p̄ncipio hui⁹ operis.
z ¶ Nõ erat cū eis ⁊c. Jpſe eñ īter

Ni. de ly.

⁕ claritate q̄ ē p̄prietas corpis glio/ ſi: ⁊ iõ maria credebat ipm̄ reſurrexiſſe ad vitā cõem cū diſcipuľ ducēdā ſic aū. ⁊ iõ volebat eū familiarit tāgere ſicut pri⁹. hāc āt opinionē dñs voluit ab ea remouere dicēs: Noli me tāgere. q. d. nõ credas me īter vos habitatuꝝ ſic p̄/ us. ⁊ h̄ ē qd̄ ſubdit: Nõdū eñ aſcēdi ad patrē meū. Eſt aſſignatio cauſe q̄re apparebat ī ſuo corpe ſic ⁊ an̄ paſſionē ⁊ nõ ī claritate corpis glioſi: qd̄ fuit ad
† i. q. t. re/ ſurrectionem
pbādū veritatē dñice reſurrectiõis in/ q̄tū ſic apparuit diſcipulis p dies qua dragita īſtruēs eos de regno dei ante ſuā aſcēſionē. p̄p qd̄ ſeqt: a ¶ Va de aūt ad fra. ⁊c. i. ad aplos: q̄s vo/ cat frēs p̄p ſilitudinē nature hūane ⁊ ſpecialitatē amicitie ad ipos. b ¶ Et dic eis: aſcēdo. i. aſcēdā. c ¶ Ad pa trē meū. p naturā. d ¶ Et pa. ve/ p adoptionis gratiā. e ¶ Deū meū ⁊ deū ve. ⁊c. inq̄ntū hō: ſic eñ loquebat in pp̄oſito: vt pʒ ex hoc q̄ imediate vocauerat aplos fratres p̄pter ſimilitudinē nature: ⁊ eodem mõ loquit, cū dicit: Aſcēdo ad patrē meū: q̄ aſcēdere nõ cõpe tit ei ſm̄ diuinā naturā que ē altiſſima. p h̄ igit q̄ xp̄s hic ſuaʒ aſcēſionē denūciat aplis p mariā: inſinuat q̄ eis ante aſcēſio/ nē illā apparebat ad eoꝝ inſtructionē ſicut expſſius dicūt alij euāgeliſte. f ¶ Venit ma. ⁊c. pʒ lr̄a ex dictis. g ¶ Cū ergo ſero eēt. Hic ↄ̄nr oſtēdit manifeſtatio reſurrectiõis xp̄i diſcipulis facta. Et primo oībus cõiter. ſcd̄o aliq̄b⁹ ſpāliē
Diuiſio ca. ſe. Pria ī duas: q̄ p̄mo manifeſtat oīb⁹ excepto Thoma abſente. Scd̄o thoma cū eis exiſtente ibi: Et poſt dies octo. Prima in tres: q̄ p̄mo deſcribit xp̄i apparitio. ſcd̄o appari/ tionis denūciatio ibi: Thomas aūt. tertio diſcipuli audiētis obſtinatio, ibi: Jlle aūt dixit: Prima adhuc in duas: q̄ p̄mo deſcribit apparitiõis act⁹. ſcd̄o ei⁹ effect⁹/ ibi: Gauiſi ſunt. Jn p̄ma ḡ pte dr̄ ſic: Cū ergo ſero eſſet. Jn die eñ apli erāt di ſpſi p̄pter metū iudeoꝝ: ſʒ in ſero ↄueniebāt ad locū vnum: ⁊ iõ tali hora apparuit. h ¶ De illo. i. prima die reſurrectio nis.

alios apoſtolos videt fuiſſe magis timidus: vt. ſ. dictum eſt. xi. ca. ⁊ ideo tardius ceteris venit ad locuʒ vbi cõgregabant diſcipuli: ⁊ ideo p̄pter tarditatē ſuaʒ priuatus eſt illa viſione chriſti: hoc aūt factū eſt diuina ordinatione vel pmiſſione ſm̄ q̄ dicit Grego. vt ex ſua abſentia ſequeret dubitatio: et vlte/ rius in dubitatione obſtinatio: ⁊ p cõſequēs diligens inqui/ ſitio ad noſtram confirmationē. a ¶ Dixerūt ergo ei alij diſcipuli. quia boni rumores cito denunciantur.

⁕ Vidimus
Moraliter
⁕ g ¶ Cū ſero eēt die illa: Sequit: † ¶ Venit ieſus ⁊ ſte. ⁊c. p hũc q̄ ſal⁹ iterp̄tat p̄lat⁹ bon⁹ zeluʒ ſalutis aiaruʒ habēs: ſignificat q̄ ſaluās clauſurā ↄ̄tutū ad ſubditos ingre/ dit ⁊ ſtat ī medio ↄ̄tut⁹ ad dādū eis exēplū: ⁊ ī medio debite affectiõis ſine acceptiõe pſonaꝝ: ⁊ ſic dicit eis bis pax vobis optādo eis ⁊ pcurādo q̄tū põt pacē duplicē. ſ. fraternā ⁊ ſup nā. n ¶ Oſtendit ei⁹ ma. i. opa ↄ̄tuoſa. n ¶ Et la. i. vere charitatis ſigna. † ¶ Et di. eis. ⁊c. illos ad ordines ſacros p. mouēdo q̄ ſūt idonei ad laborē ſalut̄ aiarū. ideo ſubdit: a ¶ Quoꝝ re. pec. ⁊c. Thomas aūt vn⁹ ⁊c. Sequit: ⁕ Jlle aūt

dubius thomas.i.abyſſus:q2 dubitãdo ꝓfundius nouit.
a ¶ Rñdit. Uidebat ⁊ tãgebat hoīem: ⁊ ſup hoc deū crede/
bat iã remota dubitatione: ⁊ ꝯfitebaꝛ quē nō videbat.
b ¶ Quia vidiſti. Nō dīt tetigiſti ſed vidiſti:q2 viſus quodā/
modo generalis ſenſus ē q̄ de alijs q̄ttuor dici ſolet Foꝛſitan
nō fuit auſus tãgere ſ3 aſpiciendo tm̄:
ſeu etiã tãgēdo credit. c ¶ Beati.Cō
mēdat fidē gētiū: ſ3 ꝑterito vtiꝛ vt q̄ qđ
erat futurū i ſua ꝑdeſtinatiōe nouerat
iã factū. d ¶ Multa.Quaſi i fine li/
J.vltꝰ.d bri ꝯcludit. Multa q̄dē: ⁊ alia ſi. fe. q̄
ꝓ ſua multitudine nō ſūt ſcrpta: h̄ aūt q̄
fecit ieſus: ⁊ ante reſurrectionē ⁊ poſt
dicit ſe ſcripſiſſe vt fidem aſtruat q̄ vita
habeaꝛ. Deinde tñ narrat quō ſe mãi/
feſtauit ieſus ad mare tyberiadis: ⁊ in
captura piſciū cōmendauit eccl̄e ſacra/
mētū: q̄lis futura ē i vltima reſurrectio
ne. Ad qđ cōmēdãdū valet ꝙ q̄ſi finis
libri iterpoſituꝰ eſt: vt eēt etiã ſecure nar
rationis q̄ſi ꝓmiū qđ ei faceret quodã/
mō eminētioꝛē locū. Ca.XXI

Poſtea ma. Relictꝰ oībus
ſecuti fuerãt ieſu3. Or ſi poſt
moꝛtē ieſu anq̄ redderet eis
viuꝰ repetiſſent pꝛioꝛē artē: poſſent vi/
deri ex deſperatiōe h̄ feciſſe: ſ3 poſt red
ditū viuū: poſt acceptū eiꝰ i ſufflatiōis
ſpm̄: poſt v̄ba eiꝰ: ſicut miſit me pater ⁊
ego mit vos. ſubito fiūt qđ fuerunt: pi/
ſcatoꝛes nō hoīm ſ3 piſciū. S3 ſciēdū ē
nō ꝓhibitos fuiſſe ſua arte licita victū
q̄rere apl̄aꝛ integritate ſeruata: cū vn̄
viuerēt nō haberēt: ⁊ ſic illis laborãti/
bus adiecit deꝰ neceſſaria q̄ ꝓmiſit: h̄
aūt penuria coꝝ diſpoſita ē: vt in piſca/
tiōe tãta exhiberēꝛ ſacramēta.

Uidimꝰ dn̄m. Ille aūt dixit eis: g
Niſi videro in manibꝰ eiꝰ fixurã
clauoꝝ ⁊ mittã digitum meum c
in locum clauoꝛum: ⁊ mittã ma
num meam in latus eius nō cre
dã. Et poſt dies octo iterū erãt d
diſcipuli eiꝰ intus ⁊ thomas cū
eis. Uenit ieſus ianuis clauſis/
⁊ ſtetit i medio/⁊ dixit eis: Pax f
vob̄. Deide dicit thome: Infer g
digitū tuū huc: ⁊ vide manꝰ me h
as: ⁊ affer manū tuã ⁊ mitte i la/ i
tꝰ meū ⁊ noli eē icredulꝰ ſ3 fideꝛ.
Rñdit thomas et dixit: Dn̄s k
meꝰ ⁊ deꝰ meus. Dicit ei ieſus: m
¶ hominē. ¶ me eſſe deū.
Quia vidiſti me thoma credidi n
ſti: Bti q̄ n̄ viderūt ⁊ crediderīt.
Multa q̄dē ⁊ alia ſigna fecit ieſus o
i cōſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ que
nō ſūt ſcripta i libro hoc. Hec aūt p
ſcripta ſunt vt credatꝛ: q2 ieſus q
xp̄s ē filꝰ dei: ⁊ vt credētes vitã r
habeatꝛ in nōie eiꝰ. Ca.XXI s

Poſtea manifeſtauit t
a ¶ id eſt qđ mare galilee
⁊ ſtagnū genazereth.
ieſus ſe iterū ad mã v
re tyberiadis. Ma x
nifeſtauit autem ſic. Erãt aūt ſi/ y
mul ſimō petrus ⁊ thomas qui
dicitur dydimꝰ: ⁊ nathanael q̄

deū eſſe. m ¶ Dicit ei ieſus ⁊c. Cōtrariū videꝛ ꝑ h̄ qđ dr̄ C
ad Heb.xi.a. Fides ē ſubſtãtia rerū ſperãdaꝝ argumentū nō
apparentiū: ⁊ ſic p3 ꝙ fides ſaltē q̄ttū ad actū nō pōt eſſe de
viſis. Utrū aūt poſſit eē de eis q̄ttū ad habitū nō eſt p̄ntꝰ ſpe/
culationis. Dicēdū ꝙ thomas aliud vidit ⁊ aliud credidit: q2
hūanitatē vidit ⁊ deitatē q̄ i p̄nti vide
ri nō pōt credidit. n ¶ Beati q̄ nō
vi. ⁊ cre. In h̄ cōmēdat alioꝝ ꝓmpti
tudinē ad credēdū. ⁊ in h̄ ſtat ꝯſolatio
nr̄a q̄ nō vidimꝰ ⁊ tñ credimꝰ ꝑ doctri
nã xp̄i ⁊ apl̄oꝝ xp̄m videntū ad nos de
riuatã. S3 huic dicto videꝛ ꝯriū qđ dr̄
Luc.x.d. Beati oculi q̄ vidēt q̄ vos vi
detis. Dicendū ꝙ duplex eſt btitudo.
Una rei q̄ ꝯſiſtit ꝑncipalit̄ in aſpectu
⁊ fruitione deitatis: ⁊ ex ꝯſequēti i vi
ſione hūanitatis xp̄i: vt dictū ē ca.x. ⁊
de hac btitudine intelligiꝛ verbū Lu/
ce. Alia eſt beatitudo ſpei q̄ habeꝛ i ꝑ
ſenti: ⁊ iſta cōſiſtit in merito future be
atitudinis: ⁊ iō beatioꝛ eſt hoc mō qui
plꝰ mereꝛ: plus aūt mereꝛ q̄ credit nō
vidēs q̄ vidēs ꝑdicto mō: ⁊ ſic intelli/
giꝛ verbū xp̄i: Qui nō viderūt. hoc
aūt dictū l3 ſit veru3: tñ q̄ttū ad primã
ptē nō valet ad ꝓpoſitū: q2 apl̄i q̄bus
xp̄s loquebaꝛ Lu.x. Nō erant beati
in re. ꝓpter qđ dicendū ꝙ illud Lu.x.
intelligiꝛ de viſione xp̄i in p̄ntia moꝛ/
tali q̄ fuit multū deſiderata a ſctīs pr̄i
bus ve. teſta. ſicut p3 ꝑ lr̄am ſequente3
Lu.x. o ¶ Multa q̄dē. Hic poniꝛ ſſ.21.g
epilogus reſpectu ꝑdictoꝝ in q̄ oſtidiꝛ
inſufficiētia huiꝰ ſcripture reſpectu ex/
cellentie xp̄i i ope ⁊ doctrina q̄ tanta ē
ꝙ nō poſſet lr̄is cōꝑhēdi. ⁊ h̄ eſt qđ di/
ciꝛ: Multa quidē ⁊ alia ſigna fe/
cit ieſus ⁊c. Hoc ſignanter dixit: ne
aliquis foꝛte crederet ea nō eſſe vera
q̄ ſcripta ſunt ab alijs euãgeliſtis ⁊ a
iohãne dimiſſa. Oſtendiꝛ etiã i h̄ epi/
logo vtilitas huiꝰ doctrine. cū ſubdiꝛ: D
p ¶ Hec aūt ſcripta ſunt vt cre. fi
de foꝛmata charitate. q ¶ Quia ie.
eſt fi. dei. ſ. naturalis i potētia ſibi eq̄
lis: ⁊ ꝑ ꝯñs idē i deitate: q2 natura di
uina ē indiuiſibilis. Sicut eñ fuit di/
ctū a ꝑncipio principalis intētio iohis
eſt in h̄ euãgelio declarare diuinitate3
xp̄i et eternã eiꝰ generationē a patre.
r ¶ Ut cre. vi. ha. ſ. eternã in q̄ clare

Ni.de ly.

¶ Et illa
B ꝯtra a ¶ Uidimꝰ do. Sic eñ añ paſ/
ſionē eū appellauerãt: vt dictū ē. h̄. ca.
xiij.b. Uos vocatꝛ me magr̄ ⁊ dn̄e ⁊c.
b ¶ Ille aūt di. eis ⁊c. Ridiculoſe
petit iſte thomas q2 magis ē videre re
parationē totiꝰ coꝛpis. Itē fuit durꝰ ad
credēdū: q2 volebat certificari duplici
ſenſu. ſ. viſu ⁊ tactu. iō ſequiꝛ: c ¶ Et
mit. di. meū ⁊c. iſti eñ ſūt duo ſen/
ſus q̄ minꝰ poſſūt decipi: q2 viſus iter
alios plures differētias rerū demon/
ſtrat: vt hr̄.i.metaph̄. Tactꝰ aūt i hoīe
ē certiſſimꝰ. Alij aūt ſenſus hn̄t inueniūꝛ viuacioꝛes i alijs aīa
libꝰ: vt hr̄. ij. de aīa. d ¶ Et poſt dies octo. Hic poniꝛ ſe
Diuiſio cūda apparitio facta apl̄is i p̄ntia thome. Et diuidiꝛ in duas:
q2 ꝑmo deſcribiꝛ dicta apparitio. ſcđo poniꝛ q̄dã breuis epilo
gatio/ibi: Multa q̄dē. In ꝑma pte dr̄ ſic: Et poſt di. octo.
Facto eñ interuallo xp̄s apparebat diſcipulis: q2 nō ꝯuerſabaꝛ
ꝯtinue cū eis: vt oſtēderet ſe ſurrexiſſe ad vitã imoꝛtalē ab hoī/
bus huiꝰ vite ſeparatã. e ¶ Stetit ie. i me. vt poſſet ab oī/
bus videri. f ¶ Et dixit eis pax vo. ſicut prꝰ exponaꝛ.
g ¶ Deinde di. tho. ⁊c. q̄ſi rñdēs petitioni eiꝰ ſupra poſite
In h̄ etiã ſuã deitatē declarat inq̄ttū abſens coꝛpalit̄ eiꝰ v̄ba
ſciebat. h ¶ Et vi. ma. me. Videꝛ eñ ꝙ deberet dicere: tã
ge manꝰ meas. Dicēdū ꝙ viſus ꝓpt̄ ſui certitudinē accipiꝛ ꝓ
oī ſenſu: imo etiã aliq̄n accipiꝛ ꝓ itellectu: ſicut dr̄ alicui: vides
tu h̄. i. itelligis. ⁊ Exo. xx. c. Cūctꝰ ppl̄s videbat voces. i. audi
ebat: ita ꝙ ibi accipiꝛ viſus ꝓ auditu: ⁊ eodē mō h̄ accipiꝛ ꝓ
tactu. ¶ Uel alit̄ q2 ſicut dictū ē: Thomas volebat certifica/
ri duplici ſenſu. ſ. viſu i aſpectu manuū: ⁊ tactu ꝑ lateꝛ tactū.
iō ſequiꝛ: i ¶ Et affer ma. tuã. ⁊c. Hoc dixit ieſus: q2 tho/
mas dixerat diſcipulis nūciantibꝰ xp̄i reſurrectionē ſe alit̄ nō
crediturꝝ eã. k ¶ Rñdit tho. nō ſolū coꝛde credēdo ſ3 etiã
oꝛe ꝯfitēdo: q2 vtrūq3 req̄riꝛ ad ſalutē vt frequēter dictū ē. h̄.
l ¶ Dn̄s meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ. In h̄ manifeſte ꝯfiteꝛ deitatē i xp̄o
ꝯ ꝑfidiã arriani. q̄. eñ dn̄m vocauerãt ipm̄ ieſū dn̄m: ſ3 nō voca
bãt eū deū expꝛ̄ſſe: l3 dixerint aliq̄ verba ꝑ q̄ eiꝰ deitas pōt in/
telligi: vt patuit ex ſupradictꝛ. S3 thomas hic factꝰ ꝑfectioꝛ in
cognitione poſt xp̄i reſurrectionē manifeſtatã ꝯfeſſus ē ipm̄
deū eſſe

videbiꝛ qđ nūc crediꝛ. s ¶ In nōie eiꝰ. i. ꝑ fidē nōis xp̄i: q2
ſm̄ ꝙ dr̄ Act. iiij. c. Nec eñ aliud nomē ē ſub celo datū ho/
minibus in quo opoꝛteat nos ſaluos fieri.
✳ a ¶ Ille aūt di. eis ⁊c. ꝑ iſtū q̄ttū ad h̄ ſignificãꝛ illi q̄ Moraliter
bonitatē vel poteſtatē p̄lati ab alijs auditã credere nolūt niſi
habeāt ꝓpriã experientiã ꝓpter hoc repꝛehendēdi ſunt. nã i ta
libus credendū eſt teſtimonio bonoꝝ: ꝓpter qđ ſubdiꝛ: Bea
ti qui nō viderunt ⁊ crediderūt. Ca.XXI

Poſtea manife. Hic poniꝛ tertia xp̄i apparitio q̄
manifeſtata ē ſua reſurrectio aliq̄bus diſcipulis ſpe
cialiter. Et ſi oꝛdinē iſtarū triū apparitionū ꝯſidere
mus. In prima oſtendit xp̄s ſuã deitatē ſpm̄ſctm̄ inſufflãdo.
In ſcđa vero hūane nature idētitatē: cicatrices oſtēdēdo. In
iſta tertia oſtēdit hūane nature veritatē: cū apl̄is comedendo.
In hac aūt apparitione deſcribēda ſic ꝓcedit iohēs: q2 primo
oſtēdit q̄d ieſus exhibuit pluribꝰ diſcipulis. ſcđo q̄d exhibuit
duobꝰ ſpāliter ꝑdilectis. ſ. petro ⁊ iohãni/ibi: Cū ḡ prãdidiſ/
ſent. Prima in tres: q2 ꝑmo deſcribiꝛ xp̄i apparitio. ſcđo xp̄i Diuiſio
apparētis cognitio/ibi: Dixit ḡ diſcipulꝰ ille. tertio ꝑdictoꝛu3
epilogatio/ibi: Hoc iã tertio. In pria pte dr̄ ſic: t ¶ Poſtea
manife. ⁊c. i. facto interuallo tp̄is: q2 nō manebat ꝯtinue cu3
apl̄is cuiꝰ cã dicta ē ca. ꝑce. v ¶ Ad ma. ty. Ex quo p3 ꝙ il
la apparitio fuit in galilea vbi eſt illud mare: ſicut. h̄. dictū eſt
ca. vi. ꝑcedentes apparitiones fuerūt in hierlm̄ ex q̄bus apl̄i
iã ꝯfortati abierūt i galileã vbi ꝓmiſerat ſe eis manifeſtatuꝝ.
vt hr̄ Mat. vlti. x ¶ Manifeſtauit aūt ſic. i. ꝑ modum
q̄ ſeq̄ꝛ: y ¶ Erãt aūt ſi. ſimō pe. Iſta duo nōia ſiꝛ ꝯtīgit

 Neq2 ſimō

a ¶ Et illa no. Nocte ante adventum christi in qua nullus ad piscationem per legem venit. Mane adventus stetit iam post resurrectionem eius fluctus in solido nec primo agnoscitur. In hac narratione magnum est sacramentum: et vt vehementius commendaretur vltimo loco est scriptum. Qui septem fuerunt in piscatione discipuli: significat finem temporis quod septem diebus volui/tur. Littus etiam quia est finis maris: significat finem seculi: in quo petrus rete extraxit in infido predicationis christi. Est alia piscatio hic alia post resurrectionem. Ibi et boni et mali capti sunt: sicut nunc habet ecclesia: hic tantum boni qui erunt in eternum impleta in fine resurrectione mortuorum. Ibi iesus non stat in litore sicut hic: sed ascendit in navem simonis. Ibi pisces in navicula: hic rete in terra. Ibi quod ecclesia in hoc seculo: hic in fine seculi. Ibi vocati: hic resuscitati. Ibi retia non solum in dextera vel in sinistra: ne soli boni vel soli mali: sed indifferenter vt permixti habeantur boni et mali: hic in dextera vt soli boni. Ibi rumpitur rete per scismata: hic in summa pace sanctorum non est scissum. Ibi tanta multitudo quod naves mergit. i. in submersione premit: non enim sunt merse. hic non valent trahere a multitudine piscium vt in navem captos refunderent sicut ibi: quia hic qui pertinent ad resurrectionem vite sunt post finem huius vite in somno pacis velut in profundo latentes nec apparebunt nisi cum in litore. i. in fine seculi resurrexerint. quod ibi figuratur duabus navibus utcumque propter circumcisionem et preputium. hic isto loco ducenti cubitis propter electos vtriusque generis quasi. c. et c. quia hic numerus ad dexteram transit. Ibi non exprimitur numerus: quia multiplicati super numerum: hic est certus numerus. cliij. Decem legem significat que occidit: septem spiritum qui vivificat. Accedat ergo spiritus ad legem vt impleatur: id est septenarius ad denarium et fiunt decem et septem: qui numerus ab vno ad septem computatis omnibus crescendo ad. cliij. pervenit quod significatur omnes ad gratiam spiritus pertinentes qui gratia cum lege dei tamquam cum adversario concordatur vt vivificante spiritu littera non occidat sed compleatur: et si quid minus sit remittatur. hic numerus hoc est. l. et insuper tres propter misterium trinitatis. Quinquaginta autem fiunt. vij. multiplicati per septem: et ex adiectione vnius. Vno significantur esse vnum qui demonstrantur per septem propter operationem septenariam: et eo die missus est apostolis spiritus. In prima captura que est presentis ecclesie magni et parvi. In illo regno nulli nisi magni.

†Luc. 5. a

a ¶ Iohannes et iacobus maior.

erat a chana galilee: et filij zebe/
a ¶ quorum noia tacentur.
dei et alij ex discipulis eius duo. a
Dicit eis simon petrus: Vado b
piscari. Dicunt ei: venimus et nos tecum†Et exierunt et ascenderunt in navem c
a et illa nocte nihil prendiderunt. Mane d e
autem iam facto stetit iesus in litore:
non tamen cognoverunt discipuli quia ie- f
sus est. Dicit ergo eis iesus: Pue g
ri. Nunquid pulmentarium habetis? h
¶ et ideo sed nobis prandere.
Responderunt ei: Non. Dicit eis: Mitti i
a ¶ id est predicationem ad colligendos solos dexteros.
te in dexteram navigij rete: et invenie
tis. Miserunt ergo: et iam non vale- k
bant illud trahere pre multitudine
piscium. Dicit ergo discipulus ille l
quem diligebat iesus petro: Dominus m n
est. Simon petrus cum audisset quia o
¶ fide ecclesie.
dominus est: tunica succinxit se. Erat ei p
a ¶ ex dilectione in fluctus seculi.
nudus et misit se in mare. Alij autem q
a ¶ .i. in ecclesia fluctus mundi calcantes.
discipuli navigio venerunt. Non r
enim longe erant a terra: sed quasi cubitis
ducentis trahentes rete piscium. Ut s
ergo descenderunt in terram: vide-
a ¶ quibus significatur calor charitatis. b ¶ fidem. c ¶ prunis.
runt prunas positas: et piscem sup
a ¶ verbum dei. b ¶ .s. viderunt non super prunas.
positum et panem. Dicit eis iesus: x
Afferte de piscibus quos prendidi- †

certitudinaliter effectum futurum vt ad consequentia habeant animum magis attentum. k ¶ Miserunt ergo: et iam non va. etc. Ex quo patet quod pisces illi fuerunt miraculosi adducti: vel virtute divina de novo formati: quia tota nocte ibi quesierunt et nihil invenerant. l ¶ Dicit ergo. Hic consequenter ponitur christi apparentis cognitio. Circa quod sciendum quod puritas mentis et corporis magis disponit hominem ad cognitionem divinorum: et ideo iohannes quia ceteris purior erat tamquam virgo citius alijs cognovit christum. Tum ex consideratione miraculi facti: Tum quia christus primo ei ostendit speciem cognoscibilem propter suam puritatem. et hoc est quod dicitur: Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ie. i. Iohannes. m ¶ Petro. Erat enim sibi familiarior vt dictum est ca. pce. et ideo primo aperuit ei conceptum animi. n ¶ Dominus est. Sic enim vocabant christum ante passionem: vt. s. dictum est. o ¶ Simon petrus cum audisset quia dominus est: tunica succinxit se. vt cum maiori reverentia accederet ad christum. p ¶ Erat enim nudus. i. parum vestitus vt esset expeditior ad piscationis opus. q ¶ Et misit se in mare. vt citius veniret ad christum ex devotione. Hic dicit Beda quod tunc non venit ad christum supra aquas ambulando: sicut fecerat prius: sed magis pedibus vel natando. Sed rationabilius videtur contrarium. Non enim videtur quod natando veneret: quia tunc tunica succinxit se vt ad christum veniret: quod non fecisset si natando venire vellet: nec etiam peditando per profundum aque: quia distabat a terra quasi cubitis ducentis: vnde non videtur quod in tanto spacio aqua maris esset ita parva quod homo posset ibi peditare. et maris: quia aqua illa erat tanta quod in ea navis poterat currere in qua erant septem homines ad minus: quia tot sunt hic numerati: et centum. et. liij. pisces magni et retia et alia navis instrumenta: propter quod magis videtur quod petrus domini memor quem ferventer diligebat: et pristine ambulationis super aquas quando ad christum venerat quod sic hic fecerit. r ¶ Alij autem discipuli navigio venerunt. quia non erant ita ferventi sicut petrus. s ¶ Non enim longe erant a ter. sed quasi cu. du. tra. re. piscium. In hoc assignatur ratio quare cito venerunt post petrum: secundum expositionem Bede assignatur ratio quare petrus misit se in mare: quia propter parvam distantiam sine navi poterat venire. Alia tamen expositio probabilior est: vt patet ex predictis. t ¶ Ut ergo descenderunt in terram vi. pru. po. et pis. suppositum. illis prunis. v ¶ Et panem. Non super prunas positum: sed

Ni. de ly.

✠ Venite.

✠ quia simon fuit nomen eius primum. petrus autem erat nomen sibi de novo a christo impositum: vt. s. declaratum est ca. i. Sequitur: a ¶ Et alij ex disci. eius duo. Istos non exprimit nominati: quia erant minores: quod autem tot nominis propria hic exprimit: hoc est ad maiorem expressionem rei geste. b ¶ Dicit eis si. pe. Vado piscari. Erant enim pauperes: et ideo ad procurandum necessaria vite licite poterant redire ad exercendum negocium quod sine peccato poterat exerceri. Matthei autem non redijt ad tractandum negocium telonei: quia vix aut nunquam potest sine peccato fieri: propter quod paulus artem scenofactoriam didicit: vt cum necessitas occurreret vel vtilitas ecclesie de labore suo viveret: vt habetur in actibus apostolorum. xx. ca. c ¶ Et exierunt et ascenderunt in navem. alienam eis accommodatam vel locatam seu alio modo licito adeptam: quia a principio sue vocationis navem et retia reliquerant. d ¶ Et illa nocte ni. pren. hoc factum est vt captio sequens manifeste miraculosa appareret. e ¶ Mane autem facto stetit iesus in litore. non apparuit super aquas: sed in terra solida: ad ostendendum quod apostolis non erat cum eis in fluctibus vite corruptibilis sed magis transierat ad statum vite immortalis. f ¶ Non tamen cogno. etc. Sicut enim. s. dictum est corpus gloriosum est totaliter in potestate anime: et ideo secundum conceptum anime potest visum diversimode immutare: et per consequens cognosci vel non cognosci. g ¶ Dixit ergo etc. Nunquid pulmen. habetis. i. aliquid quod possiet decoqui et comedi. h ¶ Responderunt ei: non. Credebant enim eum aliquem mercatorem qui vellet pisces emere. i ¶ Dicit eis: Mit. in dex. etc. predicit certitudinaliter

sibi paratum pro refectione eorum. Ista enim divina virtute fuerunt de novo formata ad maiorem discipulorum confirmationem in fide de resurrectione christi. x ¶ Dicit ei iesus: Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Familiariter eis loquitur tamquam discipulis ad confirmandum veritatem sue resurrectionis.

✠ Ascendit simon

✠ b ¶ Dicit eis simon pe. vado pis. Per artificium piscandi significatur officium predicandi: Mat. iiij. b. Venite post me faciam vos fieri pisca. hoim. Item quia omne tempus septem diebus revolvitur: recte vniversitas septenario numero figuratur: vt dicit Gregorius homel. xxiv. igitur per septem piscatores qui hic enumerantur: vniversitas predicatorum ecclesie designatur. d ¶ Et illa nocte nihil prendide. Ad significandum quod predicatores ecclesie sine christi virtute nihil proficere possunt. s. xv. a. Sine me nihil potestis facere. Sed ipso presente et dicente. i ¶ Mittite in dexteram navigij rete. Ceperunt piscium multitudinem copiosam: per quam significatur multitudo credentium per predicationem apostolorum christo tamen principaliter operante: sicut dicit Mar. vlti. d. Illi autem profecti predicaverunt vbique domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis. Et similiter multitudo penitentium per predicatores alios ad bonum conversorum. † ¶ Afferte de piscibus quos prendidistis nunc etc. Per hoc significatur quod predicatores pro labore quem sustinent in conversione peccatorum reficientur in regno celorum.

✠ Simon iohis

Moraliter

a ¶ vñ his qui in fluctib⁹ ſeculi ſunt: ſtabilitatē eternitatis oſtendit.

ſtē nūc. Aſcēdit ſimō petr⁹ ⁊ traxit rete in terrā plenuz magnis

a ¶ .i.litus quod eſt finis mundi.

piſcib⁹ centū q̄nq̄ginta trib⁹. Et

a ¶ numero ⁊ quātitate

cū tāti eſſent: nō eſt ſciſſum rete. a

a Dicit eis ieſus: Uēite prādete. b

a ¶ tāta erat euidētia veritat' ꝙ ieſus erat vt nullus eorū auderet: nō ſolū negare ſed nec dubitare: ⁊ iō nō interrogare.

Et nemo audebat diſcūbētiū interrogare: Tu q̄s es: ſciētes q2 c d dñs ē. †Et venit ieſus ⁊ accepit e panē ⁊ dabat eis: ⁊ piſcē ſimilr.

¶ q̄tū ad dies: nō ad apparitionū nūer.

b Hoc iā tertio manifeſtat⁹ ē ieſus f diſcipulis ſuis: cum ſurrexiſſet g

c a mortuis. Cū ergo prādidiſſēt h dixit ſimoni petro ieſus: †Simō k

¶ oſtendit dominū ſcientē interrogaſſe.

iohis diligis me pl⁹ his? Dicit l m ei: Etiā dñe: tu ſcis q2 amo te:

d Dicit ei: Paſce agnos meos. † Dicit ei iter: Simō iohis diligis me? At ille: Etiā dñe tu ſcis q2

e amo te. Dic ei iter: paſce agnos meos. Dicit ei tertio: Simō iohis

f amas me? Cōtriſtat⁹ ē petrus: n q2 dixit ei tertio amas me: ⁊ dic ei: o Dñe tu oia noſti: tu ſcis q2 amo

a ¶ p quibus pones animā: qđ ē cōfirmatio dilectionis.

g te. Dicit ei: Paſce oues meas. p Amē amē dico tibi: cū eēs iuni/ q

A Luc.24.f. a ¶ Uenite. Hic dicit māducaſſe ieſus cum piſce panē. In alio euāgelio: cū piſce fauū mellis. Piſcis aſſus xp̄s paſſus: piſcis q2 latuit in aq̄s hūani generis capt⁹ laqueo mortis. In fauo mellis notat dulcedo diuinitatis: vel vtraq3 natura xp̄i: q2 fau⁹ eſt mel in cera.i. diuinitas i hūanitate. Idē ſignificat panis. vñ: Ego ſū panis q̄ d celo deſcēdi.

S.6.d Chriſt⁹ ē piſcis aſſus i paſſiōe. Fauus vl' panis i reſurrectiōe. Comedit aūt piſcē aſſū vel panē vt ſuo cibo nob oñderet: q2 ⁊ paſſionē ex nr̄a hūanitate ptulit: et reſurrectionē nr̄az ex ſua diuinitate ꝓcurauit. Hic vltimū cōuiuiū cū ſeptē diſcipul' habuit: inuēs illos ſolos ſecū futuros i eterna refectiōe q̄ ſepti formi ſpūſctō pleni i amorē eius anhelāt. Prādiū fecit ill' ſeptē de piſce quē viderūt ſup prunas: ⁊ de pane addēs ⁊ de piſcib⁹ q̄s eo iubēte attulerūt. Piſcis aſſus: xp̄s ē paſſus. Ipe etiā pāis

S.6.d q̄ d celo deſcēdit. Huic cōpat eccl'ia ad pticipādā btitudinē q̄ p piſces deſignatur. Eadē etiā p ſeptē diſcipl'os ſignat q̄ cū eo i eternū epulat. b ¶ Hoc iā tertio. Nō ꝙ ter tm̄ māifeſtat⁹ ſit: ſ3 ad dies refert: prio die q̄ reſurrexit: p⁹ octo dies h die qñ h fec d piſcib⁹. Scđm dies q̄ māifeſtatiōes nūerāt. Pria q̄tiēſcūq3 ſit facta vna die reſurrectiōis. Secūda poſt octo dies: ⁊ hec ē tertia. In hac tertia māifeſtatiōe h euāgeliū terminat. c ¶ Cū ḡ prā. Ieſus ſcit qđ interrogat an pl⁹ diligat. Petr⁹ qđ de ſe nouit dicit.i.ꝙ amat. Et q2 de aliis q̄tū diligāt neſcit. iō vtrū pl⁹ ill' diligat: tacet. Ecce docet nō temere diffinire d occult': ⁊ p̄ ori piculo negatiōis cauti⁹ de ſe rñdit. d ¶ Paſce ag. Si me dilig' paſce agnos meos: nō vt tuos: gl'iam meā i eis q̄re: nō tuā/ mea lucra/ non tua: q2 dile

B ctio dei ꝓbat i dilectiōe ꝓximi. Qui vero op⁹ pietat' negat ꝓximo min⁹ deū diligit. Hec aūt charitas ex diuia dat gr̄a. Qđ tacite innuit iohes dū interrogās de amore dicit h qđ nō alibi. Simō iohis.i. obediēs dei gr̄a: q2 qđ ardēti⁹ ceter' diligit ⁊ obedit: ñ ē niſi dei gr̄a. e ¶ Dicit ei ter. Interrogat qđ ſciebat nō ſemel: ſ3 iter ⁊ tertio. ⁊ tertio audit a petro ſe diligi: ⁊ tertio iubet paſcere oues. Trine negatiōi reddit trina ꝯfeſſio: ne min⁹ amori lingua ſuiat q̄3 timori. Et ſic fuit indiciū timoris negare paſtorē: ſic officiū amoris paſcere dñi gregē. f ¶ Cōtriſtat⁹ ē. Aug⁹. Etiā remiſſis pctis tolerat hō miſeriā i quā tn̄ ex pctō venit. Productior ei pn̄a ē q̄3 culpa: nec pua videret culpa ſi cū illa auferret pn̄a. Et iō vl' ad demōſtrationē debite miſerie: vl' ad emēdationē labilis vite: vl' ad exercitationē neceſſarie patiē tpaliter tenet hoiez pena etiā quē iam reū nō tenet culpa: ⁊ hic eſt horū dierū flenda ſ3 nō repꝛhendēda cōditio. g ¶ Paſce oues. Paſcere oues ē credentes ne deficiant cōfortare: terrena ſubſidia ſi neceſſe ē q̄3 ſubditis ꝓ/

Nico. de lyra

a ¶ Aſcēdit ſi. pe. ⁊c. piſcib⁹. cliij. nūerū ⁊ magnitudinē exprimit ad declarationē miraculi ex tāta captiōe: ⁊ iteruz ex retis itegritate cū ſubdit: Et cū tāti eſſent ⁊c. b ¶ Dicit eis ie. ve. prā. Inuitat eos dulciter ad comedēdū ſecū: q2 cū eis tūc comedit ad declarationē ſue reſurrectiōis: lz nō exprimat h. c ¶ Et ne. aude. ⁊c. nō ꝓpter formidinē ſ3 ꝓpter cognitiōis certitudinē quā habebāt de ipo. ꝓpt qđ ſubdit: d ¶ Sciētes q2 dñs eſt. ⁊ iō fruſtra feciſſent d h q̄ſtionē. e ¶ Et venit ie. ⁊ acce. pa. ⁊c.i. eo mō diuidebat eis ⁊ diſtribuebat ſicut añ paſſionē: ad declarādū ſuā reſurrectōez. Dicūt em̄ aliq̄ doctores ⁊ ſatis ꝓbabilit ꝙ ſic diuidebat cibaria ſola manu ſicut ali⁹ cū cultello: ⁊ i h cognouerūt eū cū aliis ſignis: ſic ⁊ diſcipuli cognouerūt eū i fractiōe panis: Lu. vl. f ¶ Hoc aūt ter. Hic ponit hui⁹ apparitiōis epilogatio/ cū dr: Hoc iā ter. ma. ⁊c. Videt ꝙ deberet dici q̄rto: q2 iā alias tres apparitiōes deſcripſerat: vt p3 ex p̄dict'. Dicēdū ꝙ lr̄a ſequēs h ſoluit cū dr: g ¶ Diſcipul' ſuis. ⁊ ſic p3 ꝙ tm̄ enumerat h apparitiōes factas apl'is. Pria aūt apparitio quā deſcripſit fuit ſoli marie magdalene. iō ñ enūerat h: Pōt etiā alit dici ꝙ li tertio referat ad dic apparitiōis: due aūt pme fcte ſūt i vna die: alia fctā ē i die octaua: iſta aūt fctā ē poſtea. Si aūt ꝯſiderēt' iſte tres apparitiōes apl'is fctē. Pria declarat xp̄i diuinitatē dādo ſpiritūſctm̄. Scđa reſurgēt' idētitatē: vulnerū cicatrices oñdēdo. Tertio hūane nature ꝟitatē comedēdo. h ¶ Cū ḡ prā. Hic ꝯſr deſcribit euāgeliſta q̄d xp̄s exhibuit duob⁹ diſcipul' p̄dilectis. Et prio q̄d exhibuit petro. ſcđo q̄d exhibuit iohāni/ ibi: Et cū h dixiſ. Pria i duas: q2 prio cōmittit petro ſup eccl'iā vniūſalē regiminis officiū. ſcđo ei p̄dicit ſuū martyriū/ ibi: Amē amē di. tibi. Circa pmū ſciēdū ꝙ xp̄s cōmittendo petro paſtorale officiū ipm̄ ter examinauit d dilectiōe: q2 paſtores eccl'ie debēt deū p̄ ceter' hoib⁹ diligere. Tertiā cōmittit ei officiū paſcendi: q2 paſtor eccl'ie d3 ſbditos paſcē triplici pabulo. ſ. ꝟitat' ꝟbo: vite exēplo: tpali ſbſidio. ⁊ h ē qđ dr: Cū ḡ pran. refecti bñficio oib⁹ cōit exhibito. i ¶ Dixit ſi. pe. ie. volēſ ei bñficiū ſpāle ꝯferre. k ¶ Simō io.i. fili⁹ iohis. l ¶ Diligis me pl⁹ his. q̄ſi expſſe dicat: ille q̄ eligit ad officiū ꝑlatiōis d3 deū diligē p̄ ceter': q2 ſm ꝙ dic btūs Greg. Tm̄ d3 excedere actionē ppl'i vita p̄ſul: q̄tū diſtat a grege vita paſtoris: ⁊ iō videt ꝙ ille q̄ aliquē eligit ad tale officiū tenet ſp eligere meliorē: nō tn̄ intelligit melior lratior vl' aſtutior: ſ3 ille q̄ oib⁹ cōditiōib⁹ pēſat' melior ē ad tale officiū: ad honorē dei ⁊ eccl'ie vtilitatē ſm iudiciū eligēt': alit aūt eligēs vl' ꝓmouēs ñ attēdit ad honorē dei ⁊ vtilitatē eccl'ie: ⁊ ſic ñ videt iudiciū diuiū euadē. Or aūt ſm decretalē ex d elec. Cū nob oli. ⁊ ca. Cū dilecti: ſuffit eligē ſufficientē: h ē ſm iudiciū hūanū p qđ tal' nō ē puniēd⁹ cū ſm ꝟitatē aliq̄ iura mala pmittūt hūano iudicio icorrecta ꝓpt maiora vitāda: q̄ tn̄ diuio iudicio ſūt corrigēda: ſm ꝙ dic Aug. i. li. de libe. ar. m ¶ Dic ei etiā ⁊c. ñ dic pl⁹ q̄3 aliī: ſ3 abſolute rñdet: q2 expt⁹ ꝓpe fragilitat' i xp̄i negatiōe ñ fuit auſus vltra ſe eē ferre i xp̄i dilectiōe: ſ3 q̄titatē ſue dilectiōis poſuit i iudicio xp̄i q̄ ſecreta cordiū imet. ſeq̄t: n ¶ Cōtriſtat⁹ ē pe. ⁊c. Nō fuit idignat⁹ ꝓpt ꝟba xp̄i replicāt' toties petitionē d dilectiōe q̄ſi idignaret petr⁹ d h ꝙ nō acq̄eſcebat ſibi xp̄s prio ꝟbo: ſ3 fuit turbat⁹ eo ꝙ ſciebat eū ſcire etiā oia futura: ꝓpt ꝙ timuit ex tali replicatiōe ne xp̄s vellet ſibi p̄dicē aliquē caſū ſuū futuz. ſic. S. .xiij. d. aſſerēte petro. Aiam meā ꝓ te ponā: ſtati p̄dixit ei ſuā negationē futurā: ⁊ iō merito timuit petr⁹: ꝓpt qđ. o ¶ Dixit ei ⁊c. q. d. tu ſc' oia p̄ntia ⁊ futura. ⁊ iō tu ſc' ꝙ nūc te diligo ſ3 q̄d ſit mihi futuz neſcio: ſ3 tu ſc'. p ¶ Dic ei: pa. oues ⁊c. Añ bis dixerat: paſce oues meas. q2 i fidelib⁹ tres ſt ḡd⁹. ſ. ſcīpiētiū: ꝓficiētiū: ⁊ pfectoz. alli q̄ ſt i duob⁹ pmis ḡdib⁹ dicūt agni: ⁊ illi q̄ ſūt i tertio oues noiant ⁊c. q ¶ Amē amē. h p̄dicit petro ſuū martyriū: q2 ꝑlati eccl'ie dñt tātā charitatē hr̄e vt parati ſint ſe morti exponē ꝓ grege: qđ h exꝓmit xp̄s loquēs petro pabolice. Amē a. ⁊c. i. ab aliq̄b⁹ ſupfluis te reſtrīgebas: tn̄ h erat ꝓ volūtate tua ab alio ñ cōpulſ⁹. iō ſbdit: Et ābu. vbi vo. Cum aūt

Moraliter

k ¶ Simon io. dili. me ⁊c. ex h p3 ꝙ ꝓmouēdi ad curā aiarū ſūt examinādi de fide ⁊ dilectione dei. ⁊ nō de poteſtate tēporali. † ¶ Paſce ag. meos. ter dictū ē paſce: ad ſignificādū ꝙ habēs curā aiaruz debet ſubditos paſcere paſtu ꝟbi dei ⁊ boni exēpli: ⁊ ꝓut pōt etiā ſubſidio tpali: Sed illō qđ dr h: paſce ⁊c. aliq̄ mali mutāt i tonde: q2 multū ſtudēt circa ſubditos exactiones tpaliū exercere: ⁊ de paſtu dicto triplici nō curare. q ¶ Amē amē di. tibi cū eſſes ⁊c. p hoc qđ dicit hic paſſio petri futura: ſignificabat eo ꝙ tūc eccl'ie p̄ſicīebatur

Margin: E · Diuiſio · †Luc.24.f · †6.q.1. imitare. 8. q. 1. in ſcr̄turis. De ma. et obe. c. Solite · D

ſubditis ꝯpulſdere:exẽpla ꝟtutũ pꝫbere:aduerſariis obſiſtere:
peccãtes corrigere. a ❡ Cũ ãt ſe.paſſuꝝ pdicit q̃ negaturũ
pdixerat:h iã poterat reſurrectiõe firmat᷒ qd̃ imature pollice
bat̃ ĩfirm᷒. Jã nõ metuit hui᷒ vite ĩteritũ:q: reſurgẽte dño vi
te alteri᷒ pceſſit exẽplũ. b ❡ Extẽdẽs ma. Hoc ẽ crucifiget̃
⁊ quõ h fiet ſbdit: Et ali᷒ te cinget ⁊
du. q̃ tu nõ vis:q: ad illã moleſtiaꝫ
nolẽs ẽ duct᷒:nolẽs ad eã venit:ſꝫ vo
lẽs eã vicit:⁊ relĩqt affectũ ĩfirmitat̃:
q̃ nemo vult moꝛi q̃ adeo ẽ natural̃ vt
eũ nec ſenect᷒ abſtulit petro. vñ ⁊ dñs:
mat.26.d Tranſeat a me calix iſte. Sꝫ q̃tũcũqꝫ
ſit moleſtia moꝛt̃ vicat eã vis amoꝛis.
ſi nlla eſſet vel pua moleſtia moꝛt̃:nõ
eſſet tã magna glia martyꝝ. Sꝫ ſi pa/
ſtoꝛ imolat̃ ẽ vt ouis:q̃ de ouib᷒ fiunt
paſtoꝛes nõ metuãt imolari. c ❡ Et
cũ h dix. His dict̃ cepit ieſus abire:
⁊ nõdũ itellecto qd̃ audiuit ſeq̃re me:
cepit petr᷒ ĩceſſu pedũ ſeq̃:ſecut᷒ eſt et
iohẽs q̃ ſciebat ſe diligi. d ❡ Queꝫ
dili. Diligebat ⁊ alios ſꝫ familiarius
iſtũ donauit potioꝛe dulcedĩe ſui amo/
ris:q: ꝟgo elect᷒ ab ipſo ꝟgo pmãſit:
vñ ⁊ mr̃eꝫ ei cõmẽdauit. ❡ Aug᷒. Ta
Jo.13.c cito noĩe diſcernit̃ iohẽs a ceter̃:nõ ꝙ
ſolũ eũ:ſꝫ pl᷒ ceter̃ diligeret eũ. Hui᷒
maioꝛis dilectiõis ẽ indiciũ ꝙ ſolus ſu
pra pect᷒ ieſu recubuit. Poꝛro petrus
pl᷒ dilexit xp̃m vt ipſe ſciẽs ĩterrogat q̃
dicit:dilig̃ me pl᷒ his. Videt̃ q̃ melioꝛ
q̃ plus q̃ q̃ min᷒ diligit xp̃m. Jtẽ videt̃
melioꝛ q̃ pl᷒ q̃ qui min᷒ diligit̃ a xp̃o:⁊
añponit̃ iohẽs petro. Cũ ſi ꝯferendo
Queſtio ad inuicẽ q̃rit̃ q̃s de duob᷒ melioꝛ eſt.
An q̃ min᷒ diligit xp̃m ⁊ ab eo pl᷒ dili/
git̃:an q̃ẽ min᷒ diligit xp̃s cũ ipſe pl᷒ eũ diligat. Dubia ẽ rñ/
ſio. Videt̃ q̃dẽ q̃ pl᷒ diligit xp̃m:melioꝛ. Quẽ pl᷒ diligit xp̃s:
felicioꝛ. ⁊ ẽ mãifeſta miſc̃dia ſꝫ occulta iuſticia min᷒ diligẽt̃ eũ
a q̃ pl᷒ diligit̃:⁊ pl᷒ eũ a q̃ min᷒ diligit̃. Sꝫ p iſtos duos cõmẽ
dat duas vitas eccl̃ie:de q̃bus myſtice loquit̃. Vna ẽ p fidẽ:
altera p ſpem. Hec agit̃ in coꝛpe ⁊ pegrinatiõe vbi btitudo ẽ
tñ in ſpe:ſꝫ miſeria preſto ẽ de aduerſis ⁊ d̃ pctis. Jlla eſt in
ĩmoꝛtalitate:vbi nihil mali ſꝫ pfectio bõi. Prioꝛ actiua ſigni/
ficat̃ p petrũ q̃ eſt generalis pſona in petra chꝛiſto fundata.
huic dicit̃: Tu me ſequere.p imitatiõeꝫ pferendi tpalia mala
que terminabunt̃ cũ ſeculo. Hic magis diligit chꝛiſtũ vt amã
do ⁊ ſeq̃ndo liberet̃ a malo:ſꝫ ipſe minus hanc diligit qualis
nũc eſt:⁊ liberat ne ſemp talis ſit:⁊ ob aliud nõ diligit niſi vt
ſaluet:⁊ hinc tranſferat. Altera ꝯtemplatiua ſignificat̃ p Jo/
hannẽ/cui d̃r: Sic eũ volo manere:nõ dicit remanere vel p/
manere:ſꝫ expectare:q: nõ mõ ſꝫ cũ venerit chꝛiſtu implebi/
tur. Quaſi inchoata ꝯtemplatio maneat donec veniam:pfici
enda cum venero vt ſit manifeſta plenitudo ſcie. hanc aũt ple
ne diligit chꝛiſtus ⁊ ſeruat in eternũ. Jn illa ꝟo expectatiõe:
1.Joh.3.a q: nõdum nouit futurã veritatẽ hõ minus diligit:⁊ plus dili
Ps.24. get cũ eũ videbit ſicuti eſt. Quia ꝟo vniuerſe vie dñi ſunt mi
ſericoꝛdia ⁊ veritas. iuſtus in hac vita exptus vndiqꝫ mala:
plus diligit ex neceſſitate q̃ vrget̃ q̃ miſc̃dia q̃ eſt liberãdus a
malis:⁊ q̃tidie poſcit ⁊ habet:⁊ minus diligit̃ a miſericoꝛde
qui minus diligit miſeꝝ q̃ beatũ:h eſt petrus plus amans ⁊
minus amat̃. Quia ꝟo iuſtus ꝯtemplatiõeꝫ veritatis q̃ ẽ fu/
tura nõdũ nouit minus diligit eã q̃ petrus miſer miſc̃diaꝫ:⁊
in ipſa veritate btũs plene diliget̃ a chꝛiſto:⁊ h eſt iohẽs mi/
nus amãs q̃ petrus plus amat᷒. Et ſi hi duo apl̃i ſinguli has
duas vitas ſignificãt:vtraqꝫ tñ vtriqꝫ ꝯuenit ſicut ⁊ omibus
ſanct̃. Ad hui᷒ aũt vite pcelloſe gubernaculũ dant̃ claues ad
ligãda ⁊ ſoluẽda pctã. Propter aũt illã quietẽ requiẽ ſup pe/
ctus ieſu diſcũbit vñ bibit̃ veritas. Qui ꝟgo eſt iohẽs cõue/
Mat.22.c nit future vite vbi neqꝫ nubẽt neqꝫ nubent̃. e ❡ Super pe
ctus. Jn pectoꝛe ieſu ſunt oẽs theſauri ſapie ⁊ ſcie abſcõditi.
ſupra qd̃ recubuit quem maioꝛi ceteris ſapie ⁊ ſcie ſingular̃
munere donat:in q̃ figurabat̃ q̃ta arcana diuinitatis pre ce/
teris eſſet ſcripturus. f ❡ Domine:hic aũt q̃d. Quia au/
dierat petrus ſe crucifigendum:voluit etiam fratris coḡſcere
exitum. g ❡ Sic eum volo manere donec ve. Nolo eũ
p martyriũ ꝯſũmare ſꝫ expectare cum placidã carnis ſue abſo
lutiõeꝫ q̃n ego veniens recipiã eũ in eternam beatitudinem.
Et nõ dixit

ꝺꝛ cĩgebas te ⁊ ãbulabas vbi vo
a b lebas:cũ ãt ſenuer̃ extẽdes ma/ a b
❡ vinculis.
nus tuas ⁊ ali᷒ te cĩget/⁊ ducet q̃ c d
❡ ad moꝛtẽ.
tu nõ vis. Hoc aũt dixit ſignifi/ e f
a ❡ q: hac moꝛte oſtendit q̃tum colẽdus ⁊ amandus ſit deus.
cans q̃ moꝛte clarificaturus eſſet
c deuꝫ. Et cũ hoc dixiſſet/dicit ei: g h
a ❡ q̃ſi ne timeas moꝛi p me:cum ego pus
Sequere me. Conuerſus petrus i
p te. ❡ cõmẽdat pꝛiuilegiũ amoꝛis ſui.
d vidit illũ diſcipulũ quem dilige/
a ❡ cõmendat veritatẽ euãgelij.
bat ieſus ſeq̃ntẽ:†qui et recubuit k
e in cena ſup pect᷒ ei᷒/⁊ dixit: Dñe
q̃s ẽ q̃ tradet te? Hũc ergo cũ vi/ l
f diſſet petrus/dixit ieſu: Dñe/hic m
a ❡ ſpãliter eũ dño cũ viſitãte placitã acce/pit carnis abſolutionẽ.
g aũt q̃d? Dicit ei ieſus: Sic eũꝫ vo n o
lo manere donec veniaꝫ. Quid p q

a ❡ Cũ aũt ſenueris. i. iminente moꝛte. b ❡ Extẽdes G
manus tuas. p h deſignat̃ ꝓmptitudo petri ad martyriũ to/
lerandũ. c ❡ Et alius te cinget. Fuit eñ poſitus in cruce cũ
choꝛdis ligatus ⁊ nõ clauis affixus:vt lõgioꝛ eſſet ipſius cruci/
atus. ⁊ h vocat̃ h cinctura. d ❡ Et ducet ⁊c̃. Eſt eñ in hoĩe
duplex appetitus. ſ. ſenſitiu᷒ ⁊ itellecti/
uus:⁊ vterqꝫ aliq̃ñ noĩat̃ volũtas lar/
ge loq̃ndo:q: ſolus appetitus itellecti
uus ꝓpꝛie d̃r volũtas:ſꝫ aũt appetitus
intellectiuus in petro eſſet ꝓmptus ad
martyriũ:tñ appetitus ſenſitiu᷒ refugi/
ebat:q: moꝛs ẽ vltimũ terribiliũ:⁊ eo/
dẽ mõ fuit in chꝛiſto:ſicut dictũ ẽ. ſ. xij.
ca. ⁊ iõ dicit: Et ducet q̃ tu nõ vis:
ire. ſ. ſm appetitũ ſenſitiuũ. e ❡ Hoc
aũt dixit. Hec ſunt ꝟba euãgeliſte ex
ponẽtis ꝟba chꝛiſti de martyrio petri.
ſcripſit eñ h euãgeliũ poſt petri marty
riũ. qd̃ pꝫ ex h ꝙ euãgeliũ ſcripſit poſt
reditũ ſuũ de inſula pathmos poſt moꝛ
tẽ domitiani impatoꝛis:vt dictũ eſt. ſ.
in ꝓlogo hui᷒ euãgelij. Petr᷒ ãt paſſus
eſt ſub nerone impatoꝛe:q̃ diu ante do
mitianũ impauerat. f ❡ Significãs
qua moꝛ. ⁊c̃. Martyriũ eñ petri oꝛ/
dinatũ fuit ad dei gliaꝫ. g ❡ Et cum
hoc dixiſ. Hic oñdit̃ q̃d chꝛiſt᷒ ꝯtulit
iohãni. Et diuidit̃ in duas:q: pmo po/ Diuiſio
nit̃ cõmẽdatio diſcipuli. ſcd̃o ſui euãge
lij/ibi: Hic ẽ diſci. Pria in duas:q: p/
mo ponit̃ cõmẽdatõis occaſio. ſcd̃o ipa
cõmẽdatio/ibi: Dixit ei ieſus. Circa pri
mũ ſciẽdũ ꝙ occaſio illi᷒ fuit ꝟbũ petri
q̃rẽt̃ de iohẽ. qd̃ exꝓmit̃ cũ d̃r: Et cuꝫ
hoc dixiſ. ſ. ieſus petro ipõnẽs paſto/
rale officium ⁊ ſue paſſiõis exemplum.
h ❡ Dicit ei: Seq̃re me. Sic eñ in veteri teſtõ ꝓphẽ ſignifica h a
bãt aliq̃ ꝟbis ⁊ aliq̃ fact̃: vt. ſ. dictũ ẽ. j. ca. Sil̃r xp̃s poſtq̃ ꝟ/
bo ipoſuerat petro paſtoꝛale officiũ ⁊ ei pdixerat ſuũ martyriũ
icepit ire. ⁊ tũc dixit petro: Seq̃re me. ſ. gerendo vices meas
in duob᷒ pdict̃:⁊ ſic p illã ſeq̃lã coꝛpalẽ ſignificabat idẽ qd̃ pꝛ᷒
petro p ꝟba expſſerat i ❡ Conuerſus pe. ⁊c̃. q: cepat ire poſt
xp̃m ſic ⁊ petr᷒. k ❡ Qui ⁊ recubuit ⁊c̃. p h ãt pꝫ ꝙ iſte fuit
iohẽs q̃ ſcripſit iſta:nõ ad ſui iactãtiã ſꝫ ad oñdenduꝫ petri ex/
cellẽtiã:cui chꝛiſt᷒ cõmẽdauit eccl̃iaꝫ mag̃ q̃ iohi q̃uis eſſet ita
familiar̃ ſibi. l ❡ Hũc ergo cũ ⁊c̃. Diligebat eñ petr᷒ ipſuꝫ
iohẽꝫ ſpãli dilectiõe: vt. ſ. dictũ ẽ ca. pce. ⁊ iõ volebat eũ hr̃e ſo/
ciũ in pꝛelatiõis officio ⁊ martyrio. iõ dixit: m ❡ Dñe:hic ãt
q̃d. q. d. bonũ eſſet ꝙ iſte adiũgeret̃ mihi ſoci᷒. n ❡ Dicit ei
ieſus. Poſita occaſiõe ex ꝟbis petri:ꝯñr ponit̃ bñficiũ colla/
tũ iohi/cũ d̃r: o ❡ Sic eũ volo ma. Occaſiõe hui᷒ ꝟbi dixe/ Opiniones
rũt aliq̃ ꝙ iohẽs nõ eſt moꝛtu᷒:ſꝫ cũ enoch ⁊ helia trãſlatus ad aliquoꝝ de
paradiſum. Alij aũt dicũt ꝙ in ſepulchꝛo ſuo iacet doꝛmiẽs:ex morte iohã
h accipiẽtes ſignũ ꝙ in ſepulchꝛo eius videt̃ q̃dã ſcaturitio mã nis
ne p modũ ebullitiõis ſurgere:⁊ dicũt hi ꝙ h cauſat̃ ex anheli/
tu eius:veruntñ q: ſtatutũ eſt hoĩbus ſemel moꝛi: vt d̃r ad He
bꝛe. ix. iõ dicũt ipm circa finẽ mũdi ꝓ chꝛiſto paſſuꝝ. ꝓpt̃ h ſeq̃/
tur: p ❡ Donec veniã. ſ. in fine mũdi ad iudiciũ. ſꝫ iſta ipꝛo
bat Aug᷒. p h:q: illud qd̃ hic d̃r a ſaluatoꝛe de iohẽ ponit̃ tãq̃
priuilegiũ ſeu bñficiũ ſpãle iohãni ꝯceſſum. ſm ꝟo dicta eoꝝ h
nõ eſſet veꝝ:imo eſſet magis iohãni detrimẽtũ:ſi tãdiu a diui/
na fruitiõe retardaret̃ alijs apl̃is in glia exiſtẽtibus. Propter
qd̃ dicendũ ꝙ chꝛiſtus rñdet ad ꝟba petri petẽtis eũ hr̃e ſociũ
in p̃latõe ⁊ martyrio/dicẽs: Sic eũ volo manere. q. d. nolo
eũ moꝛi p martyriũ:nec in h me ſeq̃:nec etiã volo eũ ſeq̃ me q̃/
tũ ad pꝛelatiõis officiũ in regimine vniuerſalis eccl̃ie tecũ:ſed
magis volo eũ occupari in q̃ete ꝯtẽplatiõis. Donec veniã:
nõ ad iudiciũ in fine mũdi:ſꝫ ad vocãdũ eũ ad gliam celeſtẽ de
ſtatu huius mũdi. Habet̃ eñ in legẽda ſancti iohis ꝙ chꝛiſtus
apparuit ei circa finẽ vite ſue vocãs eũ ad gliam. q ❡ Quid
ad te. q: ad petrũ nõ ptinebat ſcire q̃d deus oꝛdiabat de iohẽ
in futuꝝ ſicut di
ciebat̃. nã in pmitiua eccl̃ia ille q̃ ꝓpl̃is pꝛeficiebant̃ pm᷒ ad Moraliter
toꝛmẽta ducebat̃. h ❡ Dicit ei: Seq̃re me. Conuerſus pe.
⁊c̃. p petꝝ xp̃m ſeq̃ntẽ p opa laborioſa: bon᷒ actiu᷒ ſignificat̃. p
iohãnẽ ꝟo ſic manentẽ bon᷒ ꝯtẽplatiuus itelligit̃:⁊ de tali dr̃
ꝯueniẽter:nõ moꝛit̃:q: de vita ꝯtemplatiua impfecta tranſit
ad perfectam ꝯtemplationem gloꝛie ſine moꝛte culpe media.
Sũt aũt ⁊

A a ¶ Et nō di. Nō eſt intelligēdū q iohēs nō ſit mortuus in carne: ſꝫ q̄cq̄d ante paſſus q vltimū in pace ſeniū finiret: non eīn magnū erat dare dilecto nō mori: cū diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o ſit multo melius. b ¶ Hic eſt di. hic apte ſuā deſignat pſo/nā ex officio qð noluit deſignare ex vocabulo. c ¶ Nec ip/ſum. nō dicit ſpacio nō poſſe capi: ſed capacitate legentiū q̄uis ſalua fide re/rū plerūq; verba videant̄ excedere fi/dem per hyperbolen.

a ¶ in crucis paſſione.
ad te: Tū me ſeq̄re. Exijt ḡ ſer a
a ¶ ex p̄dictis hoc intellexerūt: ⁊ q nō eēt ita intelligendū: ipſe iohēs admonet.
mo iter frēs: quiā diſcipul9 ille b
a nō morit̄. Et ñ dixit ei ieſus/ nō c
morit̄/ ſꝫ ſic eū volo manere do. d e
b nec ve.. iā q̄d ad te: Hic ē diſci/ f
pul9 ille q̄ teſtioniū phibet d̄ his g
⁊ ſcripſit hec. Et ſcim9 q; verꝫ ē h
teſtioniū ei9. Sūt aūt ⁊ alia mul i
ta q̄ fec̄ ieſus: q̄ ſi ſcribāt̄ p ſingu k
c la: nec ipm arbitror mūdū cape l m
¶ quātum ad intelligentiam.
re poſſe eos q̄ ſcribēdi ſūt libros.

Finit euāgeliū ſm Johānē.

Nico. de lyra

a ⁜ In futurū ſic̄ dictū ē aplis Act. i. Nō ē vrm noſſe tpa vel momēta q̄ pa ter poſuit i ſua ptāte ⁊c. ſed tn̄ ptine/bat ad ipm v̄bo xp̄i pmpte ⁊ humilit̄ obedire. iō ſubdit̄: Tu me ſequere.

B a ¶ Exijt ḡ ſer. iſte iter frēs. ſ. apo ſtolos q̄ erāt vniti charitate fraterna. b ¶ Quia diſ. il. nō morit̄. Hunc eīn intellectū cōceperūt ex v̄bis xp̄i: ſꝫ ſtatim excludit̄ iſte intellect9 cū dicit̄: c ¶ Et nō dixit ei ie. nō mo. q; ſm veritatē mortu9 fuit: vt. ſ. dictū eſt in p/logo hui9 euāgeliū. d ¶ Sed ſic eū vo. manere. h̄ eſt nō p martyriū me ſeq̄: tn̄ q; i eo fuerat pmptitudo aī ad tolerādū martyriū q̄n fuit piect9 i fer/uentis olei doliū: iō illud p martyrio ab eccl'ia colit̄: q; ſm q dicit beat9 Au guſti. libro de nuptijs ⁊ cōcupiſcētia: Nō eſt impar meritū patiētie in iohē q̄ paſſus nō eſt: ⁊ in petro q̄ paſſionē ſuſtinuit: e ¶ Donec veniā. aſſumēs aīam ei9 a corpe abſq; tn̄ anguſtia ⁊ dolore: vt dictū fuit. ſ. in plogo hui9 euāgelij. ⁊. ſ. pxime. f ¶ Hic

Diuiſio eſt diſci. Poſita cōmēdatiōe diſcipuli Hic ponit̄ cōmenda/tio ſui euāgeliū. Et diuidit̄ in duas: q; primo ponit̄ euangeliū cōmēdatio. ſcdo tollit̄ erroris occaſio/ ibi: Sunt ⁊ alia multa. In p̄ma ḡ pte dr̄ ſic: Hic eſt diſcipul9 ille. ſ. iohānes de q̄ ſal/uator imediate ante locut9 eſt. g ¶ Qui teſtimo. p. d̄ his. ſupple q̄ vidit ⁊ audiuit: pp̄t qð ei9 teſtioniū ē efficax: pp̄ter qð in princi

pio ſue p̄me ep'le dicit: Qð audiuim9: qð vidimus oculis nr̄is: qð pſpexim9: ⁊ man9 nr̄e cōtrectauerūt d̄ v̄bo vi te: ⁊ vita manifeſtata ē ⁊ vidimus et teſtamur. h ¶ Et ſcri/pſit hec. Mos aūt erat antiquorū q illi ſcriberēt hiſtoriā q̄ vidiſſent: pp̄t qð dr̄ hiſtoria ab hiſtorin qð ē videre: ⁊ iō io/hānes q̄ audiuit verba xp̄i ⁊ facta eius vidit: cōuenientiſſime potuit ſcribere. i ¶ Sunt aūt ⁊ alia. Hic tollit̄ erro ris occaſio: q; poſſet forte aliq̄s crede/re q nihil aliud eſſet ver.. de xp̄o niſi qð ē ſcriptū i h̄ euāgelio ⁊ alijs d̄ xp̄o: ⁊ h̄ tollit̄ cū dr̄: Sūt aūt ⁊ alia mul ta q̄ fe. ie. q̄ ſcripta nō ſunt. Cui9 cā ſubdit̄ cū dr̄: k ¶ Que ſi ſcri. p ſin. q̄tū ad facta particularia ⁊ cōditiones ⁊ circūſtātias eoꝝ ⁊ virtutē. l ¶ Nec ipm arbi. mū. i. hoies hui9 mundi. m ¶ Capere poſ. eos q̄ ſcri. ſūt li/bros. Facta eīn ⁊ verba xp̄i nō ſūt ho/minis tn̄ ſꝫ dei: q; illa humanitas erat organū diuinitatis: ⁊ iō nō poſſunt ad plenū ab hoīb9 explicari aut etiā cōp̄hē di: qð p3 ex h̄ q a principio eccl'ie cepe runt ſancti doctores libros ſcribere ad explanationem verboꝝ ⁊ factoꝝ xp̄i: ⁊ adhuc ad plenum nō ſūt elucidata: im/mo ſi mūdus duraret p mille milia an/norū ⁊ ſemp ſcriberent̄ libri nō eluci/darent̄ ad plenū: q; ſicut dictū ē: facta ſunt ⁊ dicta dei q̄ ſunt nobis incōp̄hē/ſibilia pp̄ter eorū excellentiā reſpectu intellectus noſtri: ⁊ ideo debem9 ſubiugare ⁊ captiuare i ob/ſequiū chriſti intellectū noſtrū: vt ei aſſentientes p fidem que eſt in enigmate: tandē veniam9 ad cōtēplandū facie ad faciē p̄ſtante dn̄o nr̄o ieſu xp̄o: qui cū patre ⁊ ſpirituſancto viuit et regnat in ſecula ſeculorū Amen.

Moraliter ⁜ i ¶ Sūt aūt ⁊ alia ⁊c. nā p̄ncipiū hui9 euāgeliū qð ſcri/pſit iohēs de emanatiōe v̄bi tot9 mūdus adhuc cape nō potu it pfecte pp̄t qð ad laudē pr̄is ⁊ filij debem9 q̄tū poſſumus aſſurgere. nā eoꝝ gloria maior eſt omni laude.

Explicit Johānes euāgeliſta.

Preſentis chartas operis ſi colligere optas
Aſpice principium: litterulaſq; ſuas.

a	g	n	t	B	D
Primū vacat	Ex abūdātia	ſūt ⁊ domeſtic	Die octauo	Et factum eſt	Teſtimonium
Incipit p̄fatio	tis. Poſt ſer.	Et ecce ve.	In deſertis	nere animo	Multi crediderūt
Incipit epiſtola	Chriſtus ē lapis	terremotus	Quod officium	ſimplicitatē quā	ex ſe veritatem
quo oſtendit	In farine	Et ecce ego	nocte iſta	Quia inde erat	Neq; hic pec.
b	h	o	v	C	J
mana: vbi	qua ad patriam	Vide nemini	Et ieſu baptiça.	Nō manducabo	roſolymis bene
tur ad Ro. i.	Cauete a ſer	Cū vidiſſet	uante dei gratia	onis vt exuas	credent. Et quia
Cū ergo natus	ſapis. Si q̄s	q alij dicunt	celeſtis gratie	Media nocte	⁊ alie tribus
c	i	p	x	D	K
omnē iuſticiā	qui dixit	Quoniā filia	tendere vel ieſuꝫ	poſſit chriſtus	Dicit ei ſimon
tur de ſua	In eo. capi.	Et egreſſus	naturā eſt p̄ci.	Incipit pemiuꝫ	Fidelium: Quia
incepiſſe	Nō expedit	Caput eius	Profert bonum	legem cōiugū	cōſiliūs continent̄
Apoſtolos	marcū exponit	Et ipſe ſolus	cis erigit	Omnia p ipſum	Dicit eis thomas
d	k	q	y	E	L
Diligite inimi.	nis dirigendo	Magiſter vidi.	Sanabat. Ne/	In galileam	Quia plo. Me
Attendite ⁊c.	cōtemnentes	Ad duriciā cor.	ſicen chriſtum	nit ſchole	litas fuit
In celis.	differētia bonoꝝ	peſcere. Et	rit infirmorum	Hoc fecit	ma oratio fuit
e	l	r	z	F	M
Ex anguſta	ante oculos tuos	Vidua pauper.	gutē ego in beel.	De terra	dei: ⁊ eadem
ſerui accipiens	Hec oportui	uitate modera.	nes mundent̄	Sexta hora	Sed vnus
Et cū veniſſet	chriſto abel fuit	Et fracto	dis. Neq;	Salomō in quo	ne intrabit
Imperauit	Abominationē	Qð eſt nō vltra	Conſiderate	Ego miſi	
f	m	s	A	G	
ſtationē terreni	id eſt. xv.	Linguis loquēt̄	Homo quidam	oſtenſionē chriſti	
domū edificat	tū nō deſperēt	Quoniā quidē	nec ſecure pōt	lo venit	
Qui nō fuerit	ne pditionē	Sine querela	ope plus delis.	Multi ergo.	

Digitized by Google